بسم الله الرحمن الرحيم

فهرست‌نویسی پیش از انتشار کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

سرشناسه: درایتی، مصطفی، ۱۳۳۴ – ، گردآورنده
عنوان و نام‌پدیدآور: فهرستگان نسخه‌های خطی ایران (فنخا) / به کوشش مصطفی درایتی.
مشخصات نشر: تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۹۰–
مشخصات ظاهری: ج.؛ ۲۲/۵*۲۸/۵ س‌م.
فروست: نسخه شناسی؛ ۱
شابک: دوره: ۹۷۸-۹۶۴-۴۶۶-۲۷۱-۹ ؛ ج.۳۴: ۹۷۸-۹۶۴-۴۴۶-۳۰۵-۱
وضعیت فهرست‌نویسی: فاپا
مندرجات: ج.۳۴. نهزة – یهود.
موضوع: نسخه‌های خطی -- ایران -- فهرستگان‌ها
شناسه افزوده: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران
رده‌بندی کنگره: Z۶۶۲۰ /الف۹د۳۶ ۱۳۹۰
رده‌بندی دیویی: ۰۱۱/۳۱
شماره کتابشناسی ملی: ۲۵۹۶۷۰۸

فهرستگان

نسخه‌های خطی ایران (فنخا)

جلد سی و چهارم

نهزة – یهود

به کوشش:
مصطفی درایتی

نسخه‌شناسی/۱

فهرستگان نسخه‌های خطی ایران (فنخا)

مولف: مصطفی درایتی | Derayatimostafa@yahoo.com

ویراستار: دکتر مجتبی درایتی

چاپ اول: ۱۳۹۲

ناشر: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

مدیریت فنی و کامپیوتر: مهندس امین رشیدی، مهندس محبوبه درایتی

آماده سازی اطلاعات: علی علیزاده یزدی، حسین متدین طوسی

تقی چیت‌ساز، عباسعلی علیزاده یزدی

تایپ و تصحیح: سمیرا عابد پور، هدی محمدی، سارا محمدی، زری شفیعی

طرح روی جلد: برگرفته از جلد نسخه خطی کلیات سعدی دورهٔ صفوی

با شماره ثبت ۱۹۱۶۵ کتابخانه ملی

خوشنویسی روی جلد: مهدی فلاح

صفحه آرایی: مهندس محبوبه درایتی

ناظر چاپ: نصرت‌ا... امیر آبادی

چاپ و صحافی: قلم قم

نشانی: تهران بزرگراه شــهید حقانی (غرب به شرق)،

بعد از ایســتگاه مترو، بلوار کتابخانه ملی

تلفن فروشگاه: ۸۱۶۲۳۳۰۱ - ۸۱۶۲۳۳۱۵ - ۸۸۹۴۱۹۴۶ دورنگار: ۸۸۹۴۷۴۹۶

وب‌گاه: www.nlai.ir | پست الکترونیک انتشارات: Publication@nlai.ir

الفهرس الموحّد
للمخطوطات الايرانية

الرابعة و الثلاثين
نهزة – يهود

اعداد:
مصطفى الدرايتی

رموز و اختصارات

- **آتشی:** مجموعه آقای سید علی آتشی در یزد
- **آثار ملی:** کتابخانه آثار ملی کاشان
- **آغاز: برابر:** آغاز برابر نمونه کتاب
- **آغاز و انجام برابر:** آغاز و انجام برابر نمونه کتاب
- **احتمالاً غیر همانند:** در مورد نسـخه‌های فاقد مؤلف به کاررفته اسـت که نام مشترک دارند و ما به احتمال آنها را متفاوت می‌دانیم
- **احتمالاً همانند:** در مورد نسخه‌های فاقد مؤلف به کار رفته که نام مشـترک دارند ولـی ما احتمال می‌دهیم برخی از آنها یک اثر است ولی مطمئن نیستیم.
- **احتمالا بعضا همانند:** در مورد نسخه‌هایی به کار رفته که نام مؤلف آنها معلوم نیست ولی نام مشترک دارند و تعدادی نسـخه به این نام معرفی شده است و برخی از آنها احتمال می‌رود یک کتاب باشند ولی مطمئن نیستیم
- **ادبیات: با نام شـهر تهران:** کتابخانه دانشکده ادبیات دانشـگاه تهران؛ با نام شهر مشهد: کتابخانه دانشکده ادبیات دانشگاه فردوسـی مشهد؛ با نام شهر اصفهان: دانشکده ادبیات دانشگاه اصفهان.
- **اصغر زاده:** مجموعه اصغر زاده
- **الفبائی:** فهرسـت الفبائی نسخه‌های خطی کتابخانه آستان‌قدس رضوی.
- **الهیات:** با نام شـهر تهران: کتابخانه دانشکده الهیات دانشـگاه تهران؛ با نام شهر مشـهد: دانشکده الهیات دانشگاه فردوسی مشهد.
- **امام جمعه:** کتابخانه امام جمعه زنجان
- **امام صادق:** مدرسـه امام صادق چالوس و مدرسـه امام صادق قزوین و کتابخانه مؤسسـه امام صادق قم و کتابخانـه حوزه علمیه امام صـادق اردکان یزد. که هر کدام با قرینه نام شهر قبل از آن قابل تشخیص است.
- **امام عصر:** کتابخانه مدرسه امام عصر شیراز
- **امام هادی:** کتابخانه عمومی امام هادی در مشهد
- **امیر کبیر:** کتابخانه امیر کبیر در باغشاه فین
- **امیرالمؤمنین:** کتابخانه امیر المؤمنین بشرویه
- **انجام برابر:** انجام برابر نمونه کتاب.
- **اندازه:** اندازه صفحه.
- **اوراق عتیق:** مجموعه ای به همین نام که به کوشش محمد حسین حکیم از طریق کتابخانه مجلس شورای اسلامی منتشر شده است.
- **اهدائی ف:** فهرست نسخه‌های خطی اهدائی رهبری به آستان قدس رضوی، تالیف رضا استادی
- **اهدائـی رهبر:** مجموعه فهارس نسـخه های خطی اهدائی رهبری به آستان قدس رضوی که چندین جلد آن منتشر شده است.
- **بی تا:** بدون تاریخ کتابت.
- **بی کا:** بدون کاتب.
- **پ:** پشت

- **تا:** تاریخ کتابت.
- **جا:** محل کتابت.
- **چهل ستون:** مدرسه چهل ستون تهران
- **حجتیه:** کتابخانه مدرسه حجتیه
- **حججی:** کتابخانه آیهٔ الله حججی نجف آباد
- **حقوق:** دانشکده حقوق دانشگاه تهران
- **حوزه علمیه:** حوزه علمیه آشتیان
- **خاتم الانبیاء:** کتابخانه مدرسه خاتم الانبیاء (صدر) بابل
- **دائرهٔ المعارف:** کتابخانه مرکز دائرهٔ المعارف بزرگ سلامی
- **دار الحدیث:** کتابخانه مرکز دار الحدیث در قم
- **دانشگاه:** کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
- **د.ث:** به معنای دفتر ثبت کتابخانه مجلس شورای اسلامی است.
- **دهگان:** مجموعه ابراهیم دهگان اراک.
- **دیانی:** کتابخانه شیخ محمد علی دیانی بیرجند
- **ذکاء، یحیی:** مجموعه ذکاء یحیی
- **ر:** رو
- **رایانه:** رایانه کتابخانه ملی ایران و کتابخانه آستان قدس رضوی و در مواردی کتابخانه مسجد گوهرشاد. لازم به ذکر است که شماره بعد از آن در مورد کتابخانه ملی غیرقابل‌پیگیری است و منظور شماره صفحاتی است که متن پیاده شده فایل آن می‌باشد که در اختیار ماست و برای کنترل کار خود ما می‌باشد.
- **رضوی:** کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی
- **روضاتی:** مجموعه شخصی سید احمد روضاتی
- **سپهسالار:** کتابخانه مدرسه عالی شهید مطهری (سپهسالار)
- **سر یزدی:** کتابخانه مسجد حظیره (سر یزدی)
- **سعید نفیسی:** نسخه‌های خطی مرحوم سعید نفیسی
- **سم:** سانتیمتر
- **سناف:** فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مجلس سنا (که مجموعه آن به کتابخانه مجلس شورای اسلامی منتقل شده است.
- **سلطنتی:** کتابخانه کاخ گلستان (سلطنتی)
- **شاهچراغ:** کتابخانه آستانه حضرت شاهچراغ شیراز
- **شیخ علی حیدر:** مکتبه شیخ علی حیدر (مؤید)، این مجموعه شخصی که ظاهراً هنگام جنگ کویت توسط صاحب آن از کویت به ایران منتقل شده بود ابتدا در قم نگهداری می‌شد و بعد دچار مشکلاتی شد و معلوم نبود در چه محلی نگهداری می‌شود. آخرین اطلاع این است که این مجموعه به شهر مشهد و به آستان قدس رضوی انتقال یافته است و ضمن مجموعه اهدائی رهبری نگهداری می شود.
- **ص:** صفحه
- **صادقیه:** کتابخانه مدرسه فتحعلی بیگ (صادقیه) دامغان
- **طبسی:** کتابخانه طبسی حائری در قم
- **عبدالعظیم:** آستان مقدس حضرت عبدالعظیم در شهر ری

- **عکسی:** این تعبیر در دو جا به کار رفته است: یکی در کنار شماره برخی از نسخه‌ها که به معنای آن است که نسخه، عکسی است و باید برای یافتن نسخه در کتابخانه معرفی شده، به عکسی بودن توجه شود؛ و دوم در معرفی مأخذ است که منظور فهرست عکسی آن کتابخانه می‌باشد.
- **علامه طباطبائی:** کتابخانه علامه طباطبائی شیراز که نام شیراز در قبل از آن آمده است.
- **علامه طباطبائی:** مکتبه علامه طباطبائی قم که نام شهر قم در قبل از آن آمده است.
- **علوم پزشکی:** کتابخانه دانشگاه علوم پزشکی تهران
- **عمومی ساری:** کتابخانه عمومی ساری
- **عمومی:** با کلمه قبل سمنان: کتابخانه عمومی سمنان
- **عمومی:** با کلمه قبل مراغه: کتابخانه عمومی مراغه
- **غیر همانند:** در مورد نسخه‌هایی که نام آنها یکی است ولی نسخه‌ها متفاوت است و به دلیل صرفه‌جویی و جلوگیری از تکرار، نام مکرر آنها حذف شده است.
- **ف:** این رمز در مورد مأخذ به کار رفته است و هنگامی که برای یک کتابخانه فهرستی به نام همان کتابخانه به صورت مستقل منتشر شده باشد، نام مأخذ آن با رمز «ف:» به معنای فهرست، به کار رفته است و اگر نام مأخذ با نام کتابخانه متفاوت باشد، نام مأخذ ذکر شده است.
- **فاضل:** کتابخانه آیة‌الله فاضل خوانساری
- **فاضل قائینی:** کتابخانه فاضل قائینی قم
- **فرهاد معتمد:** مجموعه فرهاد معتمد
- **فرهنگ و هنر:** کتابخانه فرهنگ و هنر مشهد
- **فرهنگ و ارشاد:** کتابخانه فرهنگ و ارشاد اسلامی کاشان
- **فیاض:** مجموعه دکتر علی اکبر فیاض
- **فیضیه:** کتابخانه مدرسه فیضیه قم
- **فیلمها:** فهرست فیلم‌های کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
- **قاضی طباطبائی:** مجموعه محمد علی قاضی طباطبائی تبریز
- **قمر بنی هاشم:** کتابخانه قمر بنی هاشم دامغان
- **کا:** کاتب
- **کاتب = مؤلف:** نسخه به خط مؤلف است.
- **کاظمینی:** کتابخانه میرزا محمد کاظمینی
- **گ:** برگ.
- **گلپایگانی:** کتابخانه عمومی حضرت آیة الله العظمی گلپایگانی.
- **گوهرشاد:** کتابخانه مسجد جامع گوهرشاد.
- **مجلس:** کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی
- **محدث ارموی مخ:** فهرست مجموعه نسخه‌های خطی محدث ارموی، مخطوط
- **محمد هلال:** کتابخانه امامزاده محمد هلال آران کاشان، مخطوط.
- **مختصر ف:** فهرست مختصر نسخه‌های خطی مجلس شورای اسلامی که در سال ۱۳۸۷ منتشر شده است.
- **مخ:** به معنای مخطوط بودن فهرست می‌باشد.
- **مدارک فرهنگی:** سازمان مدارک فرهنگی انقلاب

- **مدرسه غرب:** کتابخانه مدرسه غرب همدان
- **مدرسی:** کتابخانه سید محمد مدرسی در یزد
- **مرعشی:** کتابخانه عمومی آیهٔ الله العظمی مرعشی نجفی
- **مرکز احیاء:** مرکز احیاء میراث اسلامی، قم.
- **مرکز مطالعات:** کتابخانه پژوهشگاه علوم و تحقیقات اسلامی قم
- **مروی:** کتابخانه مدرسه مروی تهران
- **مسجد اعظم:** کتابخانه مسجد اعظم قم
- **مطالعات فرهنگی:** کتابخانه (پژوهشگاه) مؤسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی
- **معصومیه:** آستان مقدسه حضرت معصومه علیها سلام
- **مفتاح:** مجموعه محمد حسین مفتاح
- **ملک:** کتابخانه ملک
- **ملی:** با نام قبلی تهران: کتابخانه ملی ایران؛ با نام قبلی شیراز: کتابخانه ملی شیراز؛ با نام قبلی تبریز: کتابخانه ملی تبریز.
- **مهدوی:** مجموعه دکتر اصغر مهدوی
- **موزه ملی:** کتابخانه موزه ملی ایران (موزه ایران باستان)
- **مؤسسه آیهٔ الله بروجردی:** مؤسسه حضرت آیهٔ الله العظمی بروجردی.
- **مولوی:** عبد المجید مولوی (قسمتی از این مجموعه به کتابخانه دانشکده الهیات دانشگاه فردسی مشهد منتقل شده است.)
- **مینوی:** مجتبی مینوی
- **نجومی:** مجموعه سید مرتضی نجومی
- **نسخه‌پژوهی:** مجموعه‌ای با همین عنوان که چند شماره از آن از طرف کتابخانه مجلس شورای اسلامی و به کوشش ابوالفضل حافظیان منتشر شده است.
- **نشریه:** نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
- **نک:** این علامت به معنای «نگاه کنید» می‌باشد و در موارد ارجاع به کار رفته است. ارجاع دو گونه است: گاهی عنوان ارجاع داده شده کلاً در جای دیگری که راهنمائی شده، ثبت شده است و گاهی قسمتی از عنوان ارجاعی در محل دیگری ثبت شده است که در واقع به معنای «نیز نگاه کنید» می‌باشد.
- **نواب:** کتابخانه مدرسه نواب مشهد
- **نمازی:** کتابخانه مدرسه نمازی خوی
- **نوربخش:** کتابخانه نوربخش (خانقاه نعمت اللهی تهران)
- **وابسته به:** این اصطلاح در جایی به کار رفته که کتاب معرفی شده به اثری دیگر وابسته است و بیشتر در مورد شرح‌ها، حاشیه‌ها، تعلیقه‌ها، منتخب‌ها، مختصرها، گزیده‌ها، و ترجمه‌ها به کار رفته است و نام کامل اثر اصلی، همراه با نام مؤلف آن معرفی شده است و در صورت نیاز می‌توانید به اثر اصلی مراجعه کنید.
- **وزیری:** کتابخانه وزیری یزد
- **همانند:** این کلمه در جایی به کار رفته، که اثر معرفی شده فاقد نام مؤلف است و چند نسخه از آن در کشور وجود دارد و به معنای آن است که نسخه‌ها یک اثر است.

آوانگاری و اختصارات

در آوانگاری عناوین کتاب‌ها چند نکته هست که باید یادآوری شود:

۱- در آوانگاری فقط حروفی که تلفظ می‌شوند، ضبط می‌گردند. مثال: آداب الشریعه = ādāb-oš šarī'a

۲- عنوان کتاب‌های فارسی با تلفظ فارسی و عنوان کتاب‌های عربی با تلفظ عربی آوانگاری شده‌اند.

مثال: آداب صوفیه =ādāb-e sūfīye

آداب الصوفیه =ādāb-uṣ ṣūfīya

۳- کلمات و ترکیباتی که از زبان‌های دیگر (از جمله عربی) به فارسی وارد گردیده، با تلفظ متداول در فارسی ضبط شده است.

مثال: اسطرلاب = ostorlāb

ابواب الجنان =abvāb-ol jenān

۴- چون در آوانگاری مقصود فقط نشان دادن تلفظ کلمات است، حروف اول عناوین مانند دیگر حروف کوچک نوشته شده است.

۵- برای آوانگاری کلماتی که بارها تکرار شده‌اند، از اختصار استفاده شده است.

ترجمه	tarjuma(t) / tarjome	t.
دیوان	dīvān / dīwān	d.
رساله	risāla(t) / resāle	r.
شرح	šarh / šarḥ	š.
کتاب	ketāb / kitāb	k.
منتخب	montaxab / muntaxab	mn.
منظومه	manẓūma(t) / manzūme	mnz.
مختصر	moxtasar / muxtaṣar	mx.

الف - آوانگاری کلمات و ترکیبات فارسی:

۱. مصوت‌ها:

َا	در کلمه	زَن	a
ِا	در کلمه	دل	e
ُا	در کلمه	گُم	o
آ	در کلمه	راه	ā
او	در کلمه	سود	ū
ای	در کلمه	بیرون	ī

۲. صامت‌ها:

ء، همزه	'
ب	b
پ	p
ت،ط	t
ث، س، ص	s
ج	j
چ	č
ح، ه	h
خ	x
د	d
ذ، ز، ض، ظ	z
ر	r
ژ	ž
ش	š
ع	'
غ، ق	q
ف	f
ک	k
گ	g
ل	l
م	m
ن	n
و	v
ی	y

ب – آوانگاری کلمات و ترکیبات عربی:

۱. مصوت‌ها:

a	فتحه
i	کسره
u	ضمه
ā	آ
ū	او
ī	ای

۲. صامت‌ها:

ḍ	ض
ṭ	ط
ẓ	ظ
ʻ	ع
ġ	غ
f	ف
q	ق
k	ك
l	ل
m	م
n	ن
h	ه
w	و
y	ی

ʼ	همزه
b	ب
t	ت
ṯ	ث
j	ج
ḥ	ح
x	خ
d	د
ḏ	ذ
r	ر
z	ز
s	س
š	ش
ṣ	ص

● **نهزة الخاطر و نزهة الخاطر** / حدیث / عربی

nuhzat-ul xāṭir wa nuzhat-ul xāṭir

صیرفی، حسین بن علی، – ۶۹۹ قمری

sayrafī, hoseyn ebn-e ʻalī(- 1300)

نام کتاب و مؤلف در صفحه عنوان نسخه حاضر چنین ثبت شده است:«الجزء فيه نهزة الخاطر و نزهة من الفوائد المنتقاة الأحاديث العوالی الموافقات و الأبدال و التساعيات و المصافحات و الأناشيد المستحسنات، تخريج شيخنا الامام العالم الأوحد شرف الدين أبی محمد الحسن [الحسين] ابن علی بن عيسی بن الحسن بن علی اللخمی الشافعی مدالله موته و أبقی برکته عز شرفه».

[الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی المخطوط، الحدیث النبوی و علومه، ۱۷۱۴/۳]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۷۳/۱

آغاز: بسمله. صلی الله علی سيدنا محمد و علی آله و سلم تسليماً. ربنا آتنا من لدنک رحمة و هيئ لنا من أمرنا رشداً أخبرنا الشيخ الامام الجليل المحدث الأوحد شرف الدين أبومحمد الحسين ب ن علی بن عيسی بن الحسن بن علی اللخمی متع الله بحياته ... و هو أول حديث سمعته منه؛ **انجام:** و عليه سلم ثم صل مواصلاً مالاح بن الظلماء ... آخره و الحمدلله ...

نسخه اصل: کتابخانه اسکوریال، مادرید اسپانیا، شماره ۱۸۰۰؛ خط: مغربی، کا: يحيی بن ابی طالب، تا: سه‌شنبه ۱۴ جمادی الثانی ۷۰۹ق؛ ۲۱ص (۱-۲۱)، ۲۱سطر [عکسی ف: ۳-۳۸۲]

← نه سپهر ← مطلع الانوار

● **نه سپهر** / شعر، تاریخ هند / فارسی

noh sepehr

امیر خسرو، خسرو بن محمود، ۶۵۱ – ۷۲۵ قمری

amīr xosrow, xosrow ebn-e mahmūd (1254 - 1326)

اهدا به: قطب الدین مبارکشاه (۷۱۶-۷۲۱ق)

مثنوی است تاریخی، در برگیرنده رویدادهای روزگار قطب الدین مبارک شاه خلجی.

آغاز:خدا را کنم بر سر نامه یاد ×× که بر بنده درهای معنی گلشاد

انجام:سرو را زین فلك بی سرو بن ×× بیش ازین بود گشادی سخن

[نسخه‌های منزوی ۳۲۸۸/۴؛ فهرستواره منزوی ۱۳۵۹/۲]

۱. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۳۹۲/۸

خط: نستعلیق، کا: قطب شیرازی، تا: ۸۹۴ق؛ مجدول، دارای ۶سرلوح و ۹سرفصل مذهب مرصع ممتاز، مجدول؛ مهر: مشیرالسلطنه، حسین بن هدایت الله، محمد رضا حسینی، ناصرالدین شاه قاجار ۱۲۷۴؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: میشن مذهب، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۳-۴۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۵۵

آغاز: شکر یزدان را که در نطق ان توانائیم داد ×× کاسمانهای معانی را بنا خواهم نهاد

خط: نستعلیق، کا: علی مشهور به ادائی، تا: ۹۲۳ق؛ دارای سر لوح، مجدول؛ ۱۸۳گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲-۲۶۸]

۳. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۳۴۲/۷

انجام: برابر؛ تمام شد ثمانیه خسرو اقلیم سخن وری خسرو دهلوی برسم خزانه آفتاب سپهر پادشاهی اعلیحضرت قطب شاهی ایدالله ظلال سلطانه و احسانه بر دست کمترین بندگان درگاه کیخسروی محمد سعید ابن مسعود الهروی در سال نهصد و هفتاد و دو از هجرت نبوی

خط: نستعلیق، کا: محمد سعید بن مسعود هروی، تا: ۹۷۲ق، جا: کلکنده، برای ابراهیم قطب شاه؛ مجدول، با دو شمسه مذهب مرصع بسیار عالی، مذهب، در دو دایره طلاپوش میان این دو شمسه به قلم ثلث زوج چنین رقم رفته: «این فهرست کتاب ثمانیه

است از گفتار طوطی شیرین زبان گلشن دهلو سلطان الشعراء و المتکلمین امیر خسرو که چون بهشت برین مشتمل است بر هشت چمن دلگشای و نزهتگاه ارباب معنی واصحاب سخنبرسم خزانه سلطان السلاطین برهان الخواقین ملاذ الفضلا والحکما ملجاء اعظام وزراء صاحب سیف و قلم قبله عرب وعجم الموید من عندالله ابوالغازی ابراهیم قطب شاه خلدالله سبحانه و ادام احسانه»؛ مهر: فتحای نائینی ابن غیاث الدین ۱۰۱۲، حسن بن احمد ۱۲۰۷، ناصرالدین شاه قاجار ۱۲۷۴، مشیرالسلطنه در ۱۳۲۲؛ تملک: محمدمحسن دیوانه ابن نظام دیوانه المخاطب به سربیابان در ۱۰۰۴ق با مهر «بنده شاه محمد محسن سنه ۱۰۰۴»؛ تملک: محمد علی میرزا دولتشاه فرزند فتحعلیشاه قاجار در ۱۲۱۵ق با مهر «زفتح علی شد چو حق منجلی / مه برج شاهی محمد علی»؛ کاغذ: کشمیری، جلد: مقوا، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۳-۲۹]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۲۷-فیروز

خط: نستعلیق، کا: میر علی، تا: قرن ۱۰-۱۱؛ دارای کتیبه مرصع و مذهب، مجدول؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۲۹۸ص، ۱۵سطر، اندازه: ۱۸/۵×۳۰سم [ف: ۲۱-۳۳۹]

۵. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۴۰۱/۷ حاشیه

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۰۶۴ق؛ افتادگی: انجام؛ مجدول، با سرلوح مذهب مرصع بسیار خوب؛ مهر: «عبده احمد - علی بن ابیطالب - محمود»، «حسین بن هدایت الله - محمد رضا الحسینی - مشیر السلطنه ۱۳۲۲»، ناصرالدین شاه قاجار؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: چرم، اندازه: ۱۸×۳۰سم [ف: ۳-۵۲]

● **نه سپهر** / متفرقه / فارسی

noh sepehr

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۰۶۴

آغاز: بسمله الحمدلله الذی هدانا لحمد و جعلنا من اهله؛ **انجام:** لواننی صعت لکنت حرا ... فی الناحیه المقدسه السامره

کا: حسین نوری، تا: ۱۳۰۹ق، جا: سامراء [الفبائی: -۵۹۴]

● **نه سوراخیه** / طنز / فارسی

noh sūrāxīye

اهداء به: ملکزاده سلیمان میرزا

هزل و شوخی است با کلماتی رکیک در نه «سوراخ» و هر سوارخی یک «فتیله».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۰۶۶/۵

آغاز: حمد و ستایش و منقبت و نیایش پاک یزدانی را سزاست که بحکم الرجال قوامون علی النساء ... و نسائکم حرث لکم ... تازنان خویش از پس و پیش مطیع و منقاد دارند

بی‌کا، بی‌تا؛ ۷گ (۹۵پ-۱۰۱پ) [ف: ۱۵-۲۷]

● **نهضت و قیام حسین (ع)** / تاریخ معصومین / فارسی

nehzat va qīyām-e hoseyn

مظفری معارف، حسن، ۱۳۱۸ق۱۴ قمری

mozaffarī ma‘āref, hasan (1901 - 20c)

کتابی است در زمینه تاریخ زندگانی و اسرار شهادت و وقایع کربلا و یاران امام حسین و ثمرات قیام آنان و آثار نهضت در ابقای دین و فواید سوگواری و فضیلت زیارت سیدالشهدا، تألیف حسن مظفری معارف از نویسندگان معاصر.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۶۰۹

آغاز: الحمدلله رب العالمین؛ **انجام:** و الحمدلله اولاً و آخراً و صلی الله علی محمد و آله الطیبین الطاهرین.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۱۱۶گ، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۹-۷۸]

← نهم ربیع الاول ← خبری درباره روز نهم ربیع الاول

● **نه مسأله به سفارش حاتم بیگ** / متفرقه / عربی

noh mas’ale be sefāreš-e hātam beyg

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۲۲۷۶

آغاز: بسمله، سبحانک اعلی شانک؛ **انجام:** لعشره خلون من جمادی الاول سنه عشره فوق الف هجزیه و الحمدلله اولا و آخرا و باطنا و ظاهرا.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۱۰ق [الفبائی: -۵۹۴]

● **نه منظر** /- فارسی

noh manzar

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۳۰۶/۴-ف

نسخه اصل: پاریس ۳۶۸ فارسی؛ خط: نستعلیق، کا: صوفی استرآبادی، حسین، تا: ۵ جمادی الثانی۸۸۹ق [فیلمها ف: ۱-۵۹۲]

● **نه منظر** / داستان / فرانسه، فارسی

noh manzar

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۸۴-ف

نسخه اصل: بادلیان ۴۷۹ M. Caps Or. 804. داستانی است با ترجمه فرانسوی (در برابر هر صفحه)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۵ جمادی۸۸۹ق؛ ۸۵گ، ۱۵سطر [فیلمها ف: ۱-۲۷۰]

● **نهی آدم از اکل شجره** / کلام و اعتقادات / فارسی

nahy-e ādam az akl-e šajare

از آیات قرآنی استدلالی می‌شود بر این‌که دو نهی از خوردن دو شجره متوجه حضرت آدم علیه السلام شده بودیک شجره معلوم و دیگری نامعلوم. این بحث از امیر مؤمن (؟) است که از شاگردانش آن را تدوین کرده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۶۳۲/۱۰

آغاز: مذهب استاد ادام الله ظلاله العالی علی مفارق العالمین در مسئله اکل آدم علیه السلام؛ **انجام:** و لا یخرجنک من الجنة کما أخرج ابویک فتشقی.

خط: نسخ، کا: قزوینی، محمد مؤمن بن علی اصغر، تا: قرن ۱۱؛ ۱۲گ (۴۹پ–۶۰ر)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱۲–۱۹۶]

● **نهیب جنبش ادبی** / ادبیات / فارسی

nahīb-e jonbeš-e adabī

تندرکیا، قرن ۱۴ قمری

tondarkīā(- 20c)

قطعاتی است ادبی به نظم و نثر که مؤلف برای برپا کردن نهضت ادبی آنها را با نثری مصنوع و خیالی نگاشته است. مجموعه کلمات بی وزن و قافیه و اغلب بی معنی و مفهوم است که ظاهراً در جریان تحولات فکر عربی‌زدایی دهه‌های بیست و سی شمسی و در جهت زنده کردن زبان سره فارسی تحریر شده است.

چاپ: این کتاب با نام «شاهین» به چاپ رسیده است.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۴۸۶

آغاز: نیست شوی ای نا بشر میست که چه بازی شر و شومی استزندگانیت ای مار لجن مک بوزینه ...

خط: تایپی، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تایپ قدیمی؛ جلد: گالینگور سبز، ۱۰۰ص، اندازه: ۲۴×۲۸سم [ف: ۳۳/۲–۳۳]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۵۷۹

آغاز: جاودان و پیروز باد زبان بزرگ فارسی تیسفون ... به فرانسه رفتم هفت سال؛ **انجام:** ای زبان فارسی ... فارسی زبانان ... همین دی ۱۳۱۹.

شامل دو مقاله از این کتاب می‌باشد بدین عناوین: ۱. بال سیاه: زنده باد مرگ، ۲. بال سرخ: خودت را بکش؛ خط: تحریری شکسته، بی‌کا، تا: دی۱۳۱۹ش؛ جلد: گالینگور، ۶۷گ، اندازه: ۱۹×۲۶/۵سم [ف: ۲۶–۷۹]

● **النهی عن شرب التنباک** / فقه / عربی

an-nahy ʻan šurb-it tanbāk

در نکوهش از استعمال تنباکو و تتن و اینکه باید شهوات نفسانی را ترک گفت مگر آنچه در آن نهی صریح نیامده و کمک بر اطاعات کند.در این رساله کشیدن تتن را حرام ندانسته ولی خلاف احتیاط می‌داند و گویا از سید نعمت الله جزائری باشد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۹۱۳/۵

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... فهذه فوائد جلیلة فی طی ألفاظ قلیلة حدانی علی تحریرها النظر فی أمر التنباک؛ **انجام:** لوجود الدلیل هنا و عدمه فی الامثلة المذکورة و الله أعلم بالصواب

خط: نسخ، کا: محمد نصیر بن علی موسوی، تا: دهه دوم ذیقعده۱۱۱۴ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۷گ (۱۷۰پ–۱۷۶پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۳–۹۵]

← نی ➢ بیان نی

● **النیابة** / فقه / عربی

an-nīyāba

کرکی عاملی، حسین بن حسن، – ۱۰۰۱ قمری

karakī ʻāmelī, hoseyn ebn-e hasan(- 1593)

اهدا به: شمس الدین محمد (یکی از شاگردان او)

شامل یک «قاعده»، دو «قطب» و یک «تکمله»: القاعده: فیما یقبل النیابه؛ قطب ۱. فی العبادات؛ قطب ۲. فی المعاملات؛ التکمله فی ان المعاملات باسرها قد یقع عبادة. در ریاض العلماء از این کتاب در شماره مؤلفات سید حسین کرکی یاد شده است.

آغاز: نحمدک یا من هدا الی معادنا بارشاد فاعبدوه مخلصین له الدین ... و بعد فلما سبحانه بفضل ما جعل علیم فی الدین من حرج و کان اعزالناس علی و اقربهم الی ... دستور الاعاظم مطبوع الاکارم الاعبد الاسعد الاحمد شمس الملة والدین محمد او سمت میامن توفیقاته السبحانیه ... یرد علیه بوا در الالطاف و یتسابق الیه سوابغ الاعطاف ... و یوکل فی کثیر من المعاملات سرد نبذة فی النیابه و صیغ العقود والایقاعات الواقعه علی جهة النیابه بطریق التبرع والاستنابه فی هذه المقوله من کل مبسوط و جامع و نظمتها بقاعدة و قطبین و تکمله اما القاعده ففیما تقبل النیابه فنقول العمل اما عبادة اولا

انجام: و اما قصد حصول الثواب او الخلوص من العقاب او هما فلاریب انها باطله اجماعا هذا ما قصدنا ایراه والحمدلله علی ما وفق لاتمامها واعان فی افتتحها و اختتامها اللهم و اجعلنا سببا من اسباه و علما من اعلامه و معقلا من معاقله و اجرو هنا بتحلیه و لا تشمت بناحاسدی النعم المتربصین حیلولة الفتن و یردله المیل فی دارالنقیم و اجعلنا من الذین یستمعون القول فیتبعون احسنه.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۹۸۸/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱، کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۳۵ص (۳۷۸–۴۱۲)، ۳۱سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۷سم [ف:۱۰–۲۱۶۰]

● **النیات** / فقه / عربی

an-nīyyāt

نیت‌های عبادت‌ها را از کتاب طهارت به ترتیب کتاب‌های فقهی با شرح و بسط و گفتگو در مسائل، گرد آورده و این نسخه تا نیت‌های هبه و سلم را دارد و گویا ناتمام است. این رساله جز رساله «الفخریة فی معرفة النیة» فخرالدین حلی است.

آغاز: نیة الوضوء اتوضی لدفع الحدث و استباحة الصلوة واجبا لوجوله قربة الی الله و لم یتعرض الاصحاب لذکر الوجوب

انجام: او بعد مرة کذا ولو اختلف باختلاف المواضع عین الموضع الذی یوجد منه کصعوا مثلا فیقول البایع قبلت السلم.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۰۷۹/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: درویش بن محمد بن احمد بن صاحب الحتاوکونی، تا: ۹۵۰ق؛ جلد: تیماج، ۴۱گ (۲۴۰ر-۲۸۰پ)، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۱۱-۹۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۰۰/۵

آغاز: نیة الوضوء اتوضی لدفع الحدث و استباحة الصلوة واجبا لوجوله قربة الی الله و لم یتعرض الاصحاب لذکر الوجوب؛

انجام: او بعد مرة کذا ولو اختلف باختلاف المواضع عین الموضع الذی یوجد منه کصعوا مثلا فیقول البایع قبلت السلم.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: غره ربیع الثانی ۱۰۴۰ق؛ در نسخه نامی از مؤلف برده نشده اما با خطی جدیدتر در صفحه عنوان«کتاب نیات شیخ فخرالدین» دانسته شده، در آغاز رساله نیة یادداشتی درباره مؤلف کتاب نوشته شده است: «الظاهر ان هذه الرسالة من الشهید الثانی رحمه الله و قال سبطه الشیخ علی فی رسالته المسماة بالسهام المارقة فی رد الزنادقة و مقصوده الصوفیة ان الشهید الثانی قد کتب رسائل فی النیة و الاجماع و الظاهران رسالته فی النیة هذه و لم ار من غیره من العلماء و لا نسب الی احدهم احد لمحرر غیر عفی عنه فی شهر شعبان سنه ۱۳۰۲فی بلده اصفهان»؛ جلد: میشن؛ ۲۹گ (۸۵پ-۱۱۳پ)، ۱۹سطر (۵/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۹/۶×۱۶/۹سم [ف: ۲۹/۱-۲۶۷]

● **نیات الحج** / فقه / عربی

nīyyāt-ul ḥajj

ابن فهد حلی، احمد بن محمد، ۷۵۷؟ - ۸۴۱ قمری

ebn-e fahad-e hellī, ahmad ebn-e mohammad (1357 - 1438)

رساله کوتاهی است در دو صفحه در بیان کیفیت نیت اعمال حج.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۱۹/۳

آغاز: بسمله. أتوجه الی بیت الله تعالی بمکة لأداء حج التمتع حج الاسلام لوجوبه قربة الی الله؛ **انجام:** ارمی هذه الجمرة الرمی الواجب علی فی حج التمتع حج الاسلام لوجوبه قربة الی الله و صلی الله علی سیدنا محمد النبی و آله الطاهرین.

نسخه اصل: کتابخانه دانشگاه لس آنجلس: M1313؛ خط: نسخ، کا: عبدالمحمود بن محمد بن علی حسینی، تا: پنج‌شنبه ۲۶ شوال۸۱۱ق؛ ۲ص (۳۱-۳۲)، ۱۷ سطر [عکسی ف: ۳-۲۴۸]

● **نیات حج التمتع و عمرته (رسالة فی)** / فقه / عربی

nīyyāt-u ḥajj-it tamattu‘ wa ‘umrat-i-h (r.-un fī)

؟ صیمری، حسین بن مفلح، - ۹۳۳ قمری

saymarī, hoseyn ebn-e mofleh(- 1527)

از فخرالدین حلی یا ابن فهدحلی یا صمیری

[الذریعة ۳۵۰/۱۸]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۱۴۷/۱

آغاز: بسمله، حمدله، و بعد فهذه نیات حج التمتع و عمرته مسرودة اذ اوصل المیقات؛ **انجام:** اولوجوبه قربة الی الله فهذه جمیع النیات و الحمدلله رب العالمین

خط: نسخ، کا: بحرانی، یحیی بن حسین، تا: سه‌شنبه ۱ جمادی۹۰۹ق [ف: ۵-۴۳۳]

← نیات الحج و العمرة ‹ اقل مایجب معرفته من احکام الحج و العمرة

● **نیات الحج و العمرة = نیة الحج و العمرة** / فقه / عربی

nīyyāt-ul ḥajj wa-l ‘umra = nīyyat-ul ḥajj wa-l ‘umra

شهید ثانی، زین الدین بن علی، ۹۱۱ - ۹۶۵ قمری

šahīd-e sānī, zayn-od-dīn ebn-e ‘alī (1506 - 1558)

رساله بسیار مختصری است در زمینه نیت‌های مناسک حج و عمره. لازم به ذکر است شهید در ارتباط باحج و عمره چندین رساله دارد که در نسخه‌های خطی بایکدگر مخلوط شده است.

آغاز:بسمله، حمدله ... اذا عزمت علی سبیل الحج و قطعت العلایق فقف علی باب بیتک و انو الحج و العمرة.

انجام:و لو اقتصر بعد قوله نیابة عن فلان علی قوله لو جوبه قربة الی الله کفی و الله الکافی.

چاپ: «رسائل الشهید الثانی»، ج۱ صص ۳۴۵-۳۵۱

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۷۸۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ جلی خوش، کا: محمد شریف، تا: قرن ۱۰؛ ضمیمه نسخه ش ۱۷۵۴۴؛ جلد: تیماج [رایانه]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۵۴/۶عکسی

نسخه اصل: کتابخانه فخرالدین نصیری امینی در تهران؛ خط:

بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ۲ص (۷۴-۷۵)، ۱۷سطر [عکسی ف: ۴-۴۸۰]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۱۶۹/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عیسی بن درویش، تا: قرن ۱۰، در عصر شهید دوم؛ ۳گ (۹۳ر-۹۵ر)، اندازه: ۱۶×۲۰/۵سم [ف: ۲۶-۱۲۴]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۵۴/۸عکسی

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: کتابخانه چستربیتی، ش ۳۷۴۲؛ خط: نسخ، کا: جبائی، محمد بن علی، تا: شنبه ۲ شعبان۹۶۵ق؛ محشی به امضای «ع ل»؛ ۲ص (۷۹-۸۰)، ۱۷سطر [عکسی ف: ۴-۱۰۷]

۵. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۶۲۶/۲

خط: نسخ، کا: فقیه شیبانی بحرانی، داود بن شمس، تا: ۹۸۱ق؛ ۸گ (۵۵پ-۶۲پ)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۲-۴۵۷]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۳۸۳/۴

آغاز و انجام: برابر

در فهرست ناشناس آمده؛ خط: نسخ، کا: زاهر بن علی بن یوسف بن زاهر بن فرج بن احمد نعیمی بحرانی اوالی، تا: ۹۸۷ق؛ جلد: تیماج، ۴گ (۷۰پ-۷۳پ)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۱۴-۱۷۳]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۷۱۸۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: جلال بن نورالدین احمد حسنی، تا: ۹۹۳ق، جا: شیراز؛ مصحح؛ ۴ص، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۲۱-۱۴۷۳]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۷۵۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق جلی، بی‌کا، تا: ۹۹۳ق؛ ضمیمه نسخه ش ۱۷۱۸۱؛ جلد: تیماج، قطع: رقعی [رایانه]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۵۸۶/۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۴گ (۱۸۳ر-۱۸۶ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۵/۵×۱۱/۵سم [ف: ۳۹-۵۲۷]

۱۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۳۷۱/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد مؤمن بن نقدی، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۵گ (۶۸پ-۷۲پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰/۵×۲۰سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۴۲]

۱۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۳۰۳/۵

آغاز: برابر

در فهرست ناشناس مانده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ناتمام؛ ۸گ (۱۶۸پ-۱۷۵پ) [ف: -۲۰۵]

۱۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۱/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری مخلوط به شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲گ (۷۷ر-۷۸ر) [ف: ۱-۲۴۴]

۱۳. اصفهان؛ هادی نجفی؛ شماره نسخه:۲۰۱/۴

آغاز: برابر

بی‌کا، تا: ۱۰۱۶ق؛ جلد: تیماج، ۲گ (۳۶ر-۳۷ر)، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [اوراق عتیق: ۲-۳۴۳]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۲۸۰/۲۵

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۸۰ق؛ جلد: تیماجمذهب، ۲گ (۵۱پ-۵۲ر)، ۲۱-۳۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۳۸-۳۹۶]

۱۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۰۹۳/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: احمد بن شاهجان هزار جریبی، تا: ۱۰۹۵ق؛ جلد: تیماج، ۲گ (۱۰۰ر-۱۰۱پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۴۱]

۱۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۳۹۵/۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۲گ (۴۵ر-۴۶پ)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۶-۶]

۱۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۰۹۹/۹

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام کتاب و مؤلف به قرینه آغاز و انجام نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، کا: حسینی کاشانی، مرتضی بن ابوطالب، تا: ۱۱۰۱ق؛ ۲گ (۱۱۵پ-۱۱۶ر)، اندازه: ۱۱×۲۵سم [ف: ۸-۷۲۷]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۴۳۹/۴

آغاز و انجام: برابر

تذکر: در فهرست «الاثنی عشریه فی الصلوة» آمده که با توجه به آغاز و انجام تصحیح شد؛ خط: نسخ، کا: حسینی، محمد سلیم بن میر ظهیرالدین، تا: با تاریخ۱۱۲۰ق؛ جلد: تیماج، ۷ص (۳۰۶-۳۱۲)، ۱۲ و ۱۵ و ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۱۸/۵سم [ف: ۴۵-۲۳۸]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۴۵۵/۱۸۳

آغاز و انجام: برابر

کا: احمد غلام، تا: ۱۱۳۹ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۱ص (۲۲۲)، اندازه: ۱۵/۵×۳۳سم [ف: ۱۰-۱۳۵۴]

۲۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۵۴۸/۳

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام کتاب و مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ از روی نسخه‌ای به خط احمد شاهجانی هزار جریبی که به سال ۱۰۹۵ق کتابت شده، استنساخ گردیده؛ ۳گ (۹۱-۹۳)، ۱۷سطر (۶/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۸×۱۱سم [ف: ۲۹-۲۲۴]

۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۶۷۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ ۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۱۵]

۲۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۹۹۱

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: عبدالمجید بن محمد مهدی، تا: ۱۲۴۳ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۱۵] و [ف: ۲۱-۱۴۶۷]

۲۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۲۰۹۹۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: عبدالمجید بن محمد مهدی، تا: ۱۲۴۳ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماجمذهب، ۴ص، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲۱-۱۴۷۳]

۲۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۱۷/۵
آغاز: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۰ص (۲۴۱-۲۷۰)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [سنا: ف:۱-۲۵۰]

۲۵. کرمانشاه؛ فیض مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره/۳
آغاز: برابر
تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ کا: حسینی، جمال الدین حسین بن مرتضی، بی‌تا [تراثنا: س۲ش۴-۶۰]

● نیات عبادات = فوائد علیة و تصحیح النیة / فقه / فارسی

nīyyāt-e ‘ebādāt = favā’ed-on ‘ellīya va tashīh-on nīyya

آرتیمانی، عبدالباقی بن عبدالباقی، ق۱۲ قمری
ārtīmānī, ‘abd-ol-bāqī ebn-e ‘abd-ol-bāqī(- 18c)

اهداء به:شاه سلطان حسین صفوی
تاریخ تألیف:پنج‌شنبه ۲۳ جمادی الثانی ۱۱۱۰ق
چون ازآیات وروایات چنین مستفاد می‌شود که غرض ازآفرینش، عبادت وبندگی است وبرای عبادت، معرفت احتیاج است وهیچ معرفت وعبادتی بدون نیت دارای اثر وفایده‌ای نخواهد بود، مؤلف این رساله را دراین باب تألیف نموده و دریک «مقدمه» وهفت «مقصد» و «خاتمه» آنرا تنظیم نموده است.
آغاز: سپاس محکم اساس جناب واقف النیاتی را روا، وستایش افزون از مقیاس قیاس حضرت عالم الخفیاتی را سزاست
انجام: الموعود من ربه بالمقام المحمود وعلی آله وعترته صلاة تسهل لنا الفوز بالمقصود

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۱۴۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول، مصحح، محشی با عنوان «منه عفی عنه»؛ مهر: «ورفعناه مکاناً علیاً» (مربع)، «ان الله علی کل شیء قدیر»(بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۱۵۷گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [محدث ارموی مخ: ۲-۱۰۸۳]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۳۲۵/۴
آغاز: چون کسی خواهد که بعد از مجامعت با کنیز دیگر مقاربت نماید سنت است که وضو بسازد؛ **انجام:** این دعائی است که فرض است بهر پیر و جوان ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ ۵۱گ (۱۸ر-۵۸پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱۹-۱۱۹]

● نیات العبادات و صیغ العقود و الایقاعات = محاسن الکلمات فی معرفة النیات و صیغ العقود و الایقاعات / فقه / عربی

nīyyāt-ul ‘ibādāt wa ṣīyaġ-ul ‘uqūd wa-l īqā‘āt = maḥāsin-ul kalamāt fī ma‘rifat-in nīyyāt wa ṣīyaġ-il ‘uqūd wa-l īqā‘āt

صیمری، حسین بن مفلح،- ۹۳۳ قمری
saymarī, hoseyn ebn-e mofleh(- 1527)

در احکام نیتعبادات از طهارت تا حج و صیغ عقود و ایقاعات، در دو «فصل» و یک «خاتمه»: فصل ۱. فی نیات العبادات؛ فصل ۲. فی صیغ العقود و الایقاعات؛ الخاتمه: ... . (سید احمد اشکوری)
آغاز:بسمله. الحمدلله رب العالمین ... و بعد فقد التمس بعض الاخوان ان اجرد له نیات العبادات وصیع العقود و الایقاعات عن ارکانها و احکامها ... ثم التمس نی بعض الاخوان الاجلاء ان اضیف الیها مهما استطعت من الغرائب و الفطنات و التنبیهات فاجبت مطلوبهم رعایة الایمان فی رضی الرحمن

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۷۰/۱۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** و صیغة العهد ان یقول عاهدت الله ... و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین.
خط: تعلیق، بی‌کا، تا: ۹۳۳ -۹۴۵ق؛ ۱۲ص (۱۸۸-۱۹۹)، اندازه: ۱۲×۱۶سم [ف: ۳۲-۹۲]

۲. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۲۵۲
خط: نسخ، کا: سید حسین بن علی بن محمد حسینی اختیاری بذ بدی ؟، تا: جمعه ۱۷ رجب۹۸۹ق؛ ۴۶گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱-۱۷۵]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۹۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** و لو نری الفرض جاز لروایة هشام بن سالم.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۰۶۷ق؛ واقف: ابن خاتون عاملی، ۱۰۶۷ق؛ ۶۸گ، ۱۹سطر، اندازه: ۲۹×۲۳سم [ف: ۲۰-۴۲۳]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۵۴۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** و ینوی الندب لخروجه عن عهد الفرض و لو نوی الفرض جاز لروایة هشام بن سالم.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰ رمضان۱۱۸۹ق، جا: مشهد رضوی؛ جلد: تیماج، ۱۲۲گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۱۲-۱۱۶]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۹/۱ معزی

آغاز: برابر؛ **انجام:** و لا شک و لا خلاف فی انتقاد الاولین و نازع السید فی انعقاد الثالث و المشهور انعقاده و هو المعتمد تم ما قصدنا ایراده علی التمام و الکمال.

تذکر: نام مؤلف به قرینه نام کتاب و آغاز و انجام معین گردید؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۲۳۲ق؛ جلد: تیماج، ۶۹گ (۱پ-۶۹پ)، ۱۲سطر (۷×۱۱/۵)، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف: ۳۹-۱۶]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۱/۱

آغاز: پس از بسمله و حمدله ... الاول فی العبادات اعلم ان النیة شرط فی صحتها لقوله علیه السلام لاعمل الابالنیه و هی من افعال القلوب؛ **انجام:** و صیغته هو ان یقول عاهدت الله تعالی منی او علی عهدالله تعالی کان کذا تم ما قصدنا ایراده و الحمدلله ...

در فهرست ناشناس آمده، در دو فصل و خاتمه؛ کا: صدر بن نوح الدین بروجردی، تا: ۱۷ شوال۱۲۴۹ق؛ جلد: تیماج، ۶۱ص (۱-۶۱)، ۱۳سطر (۵×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [سنا: ف: ۲-۸۵]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۱۵۰/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الاول بلیس کمثله شیء فانه مدلول المعبود.

در فهرست از ابن فهد حلی دانسته؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۶گ (۲۰پ-۴۵ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۱-۱۶۵]

● النیات فی جمیع العبادات / فقه / عربی

an-nīyyāt fī jamī'-il 'ibādāt

قطب راوندی، سعید بن هبة الله، - ۵۷۳ قمری

qotb-e rāvandī, sa'īd ebn-e hebat-ol-lāh(- 1178)

در بیان نیت اعمال مختلف و بیان عبارات آنها مشتمل بر پنج «باب» هر یک دارای چند «فصل»: ۱.ذکر حقیقتها و کیفیتها؛ ۲.نیة الطهارة و الصلاة و العبارة عنها جملة و تفصیلاً؛ ۳. نیة الصوم و الزکاة؛ ۴. نیة الحج؛ ۵. الزیارات.

آغاز:اما بعد حمدالله الذی امرنا أن نعبده مخلصین له الدین و الصلاة علی محمد و آله الذین بینوا ان الاخلاص للدیانة هو التقرب الی الله رب العالمین

انجام:و عزم علیه یموت سریعاً و ان نوی انه یعود ثم یعود عاش طویلاً ان شاء الله تعالی.

[الذریعة ۴۳۱/۲ رقم ۲۲۶۴]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۸۰۹/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: نصرالله بن ثنوان جزائری، تا: قرن ۱۱؛ در برگ اول یادداشتی در نام رساله و مؤلف آن آمده؛ ۱۴گ (۷۶ر-۸۹ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۴۰]

● النیات و صیغ من العقود و الایقاعات / فقه / عربی

an-nīyyāt wa ṣīyaġ-un min-al 'uqūd wa-l īqā'āt

حسینی جعفری، حسین بن حسن، ق۱۰ قمری

hoseynī ja'farī, hoseyn ebn-e hasan(- 16c)

اهدا به: احمد شمس الدین محمد

تاریخ تألیف: ۱۴ رمضان ۹۶۱ق

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۸۴۷/۳

آغاز: نحمدک یا من هدانا الی معادنا بارشاد فاعبدوه مخلصین له الدین؛ **انجام:** و بلغ نهایته و استحکم عموده و استجمع طریده (سپس نام او و تاریخ است)

کا: محمد بن فتح الله اردبیلی، تا: ۱۰۰۷ق؛ محشی با نشان «منه»؛ کاغذ: ترمه، ۲۸گ (۱۸پ-۴۵)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۵-۳۸۴]

● نیاز به فرهنگستان ایران / ادبیات / فارسی

nīyāz be farhangestān-e īrān

چاپ: چاپ شده در ۱۱۷ص

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۰۹۵-عکس

بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳-۲۷۷]

● نیاز السلاطین / مواعظ / فارسی

nīyāz-os salātīn

خازن الاشعار، فرج الله منشی، ق۱۳ قمری

xāzen-ol-aš'ār, faraj-ol-lāh-e monšī(- 19c)

اهدا به: ناصرالدین شاه (۱۲۶۴-۱۳۱۳ق)

تاریخ تألیف: ذیقعده ۱۲۷۴ق

رساله‌ای در ۴۰ «باب» و در هر باب ۴ «نصیحت» با لفظ مسجع و مقفی آمده است و به عقیده مؤلف آن هر که این نصایح را به کار بندد به سعادت دو جهانی می‌رسد.

آغاز:بسمله، الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین اما بعد چون چندی بود که ...

انجام: ... سیوم پاس حقوق نعمت شاهنشاه، چهار صداقت و ارادت بشهریار جمجاه روحنا فداه.

[فهرستواره منزوی ۶۷۹/۶]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۰۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ذیقعده۱۲۷۴ق، جا: تهران؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ جلد: تیماج، ۲۰گ، ۷ سطر (۵×۹)، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف: ۲-۲۱۳]

● **نیاز نامه** / عرفان و تصوف / فارسی
nīyāz-nāme

نعمت اللهی کاشانی، جعفر، ق۱۴ قمری
ne‘mat-ol-lāhī kāšānī, ja‘far(- 20c)
[نسخه‌های منزوی ۱۴۷۵/۲؛ الذریعة ۴۳۲/۲۴]

قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۳۷۳
آغاز: بسمله الحمدلله الذی هدانا لهذا وماکنا لنهتدی به لولا ان هدانا الله و وفقنا لمعرفته وابتقاء الوسیلة ... وبعد چون این بنده گمنام امیدوار برحمت الهی تراب اقدام فقرای نعمة اللهی از بدو شباب واول تکلیف در صدد تحقیق؛ **انجام:** که چشم عقل ضعیف است بی چراغ هدایت الهی ما بدأت ها من فضلک فتممه ... واخبارهم المستقیمین علی طریقتهم الی یوم الدین
خط: نستعلیق، کا: عباسعلی قزوینی، تا: ۲۴ شوال۱۳۱۴ق؛ جلد: تیماج، ۱۳۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف مخ: ۲-۵۷۳]

● **نیاسین الرومیة (رساله فی معرفة)** / هیئت / عربی
nayāsīn-ur rūmīya (r.-un fī ma‘rifat-i)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۵۰۴
آغاز: بسمله، کتاب فیه معرفه نیاسین الرومیه و ما ینحل فیها؛ **انجام:** الفراغ من تسوید هذه علی بن محمد بن سلمان عفی عنهما
خط: نسخ، کا: جزائری، علی بن محمد، تا: قرن ۱۲ [رایانه]

● **نیایش** / عرفان و تصوف / فارسی
nīyāyeš

همدانی، ابراهیم بن حسین،- ۱۰۲۶ ؟ قمری
hamadānī, ebrāhīm ebn-e hoseyn(- 1617)
در این نیایش عرفانی در شش بند از:«راز و نیاز، دانش و عشق، سرگذشت شاه، فروتنی، چگونگی گیتی، خاموشی» گفتگو نمود.
آغاز:هو. بسمله. مناجات بطریق السئوال لمیرزا ابراهیم الهمدانی رحمه الله. الهی ثیوبات غیبی را منبضع بانوار مختلفه آثار و احکام چرا ساخته اند.
انجام:و مصنف این رساله را از جمله پر گویان مشمار. لمصنفه: یا رب ز سخن خموشیم ده. توفیق سپرده پوشم ده. سر در جیب فراموشی کش. پا در دامن خامشی کش. تمت فی شهور ثلث و مائة بعد الف.
[فهرستواره منزوی ۹۸۳/۸]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۳۵/۳۸
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: با تاریخ۱۰۹۹ق، جا: کرمان؛ جلد: تیماج مذهب، ۲ص (۳۳۷-۳۳۸)، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [ف: ۳-۵۱۴]

● **نیایش (ترجمه و شرح یک)** /شرح دعا / فارسی
nīyāyeš (t. va š.-e yek)

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۷۰۸/۳
آغاز: بسمله، اللهم افی اسئلک حبک و حب من یحبک و حب عمل یقربنی الیک.استادان و محبوب محبوبان که مصدر جوامع کلام و منبع تمام راز و حکم است؛ **انجام:** و سبحان الله و ما انا من المشرکین
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۱۳ق؛ اهدایی: نواب؛ کاغذ: سمرقندی، ۳گ (۱۲-۱۴)، اندازه: ۱۰/۵×۱۴سم [ف: ۴-۱۳۹۸]

● **نیایش و آداب مذهبی و زیارات** / دعا / عربی -فارسی
nīyāyeš va ādāb-e mazhabī va zīyārāt

بافقی، علی بن محمود، قرن ۱۱ قمری
bāfqī, ‘alī ebn-e mahmūd(- 17c)

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۷۲۹
آغاز: اللهم اعطنی کتابی بیمینی؛ **انجام:** واجب شود مرد را بهشت و پرسیدند از حضرت.
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: حسین مضافتی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی، ۱۶۹گ، ۱۷سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۴-۱۴۰۶]

● **النیة** / فقه / عربی
an-nīyya

شهید ثانی، زین الدین بن علی، ۹۱۱ - ۹۶۵ قمری
šahīd-e sānī, zayn-od-dīn ebn-e ‘alī (1506 - 1558)
در این رساله مختصر استدلالی حقیقت نیت و کیفیت آن را به درخواست شخصی که به نام وی در دیباچه شهید تصریح نشده گزارش شده و این به جز «رسالة فی النیة» و «رسالة فی النیة الحج و العمرة» شهید ثانی می‌باشد.
آغاز: اعلم وفقک الله تعالی و ایانا ان القدر الواجب استحضاره من النیة المعتبرة فی العبادات هو القصد الی العبادة المعینة متقربا بها الی الله ...
انجام: و هذا امر واضح لا یخفی علی من له ادنی مکه بعد وقوفه علی ما اسلفناه فی القاعدة الممهدة لذالک و الله تعالی هو المیسر بمنه و جوده.
[مکتبة امیرالمؤمنین ۶۲۷/۲؛الذریعة ۴۳۹/۲۴]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۳۱۹/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** احرامه عمرة الاسلام عمرة التمتع لیحرز بعمرة

الاسلام
خط: نسخ، کا: تاج الدین علی بن محسن حسینی، تا: اواخر صفر۹۸۶ق؛ جلد: مقوا، ۲گ (۳۱ر-۳۲ر)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: ۳۰-۷۱]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۹۴۹/۲

آغاز: اعلم وفقک الله و ایانا ان الاصل فی النیة و اعتبارها ان الافعال البشریة الصادرة عن القوی الانسانیة لما کانت تقع علی وجوه مختلفة؛ **انجام:** سائلا ممن کتبت لاجله ان یذکرنی فی صالح اوقاته بشیء من دعواته ...

خط: نسخ و نستعلیق، کا: غفاری، محمد تقی بن رفیع الدین، تا: قرن ۱۱؛ جلد: مقوایی، ۲گ (۵ر-۶ر)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲۷-۳۵۵]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۸۸۱/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محسن بن محمد حسین سلیمی مازندرانی، تا: ۱۰۴۹ق؛ مصحح؛ ۵گ (۳۰ر-۳۴ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۵×۱۰/۵سم [ف: ۳۵-۲۵۵]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۳۹۵/۱۰

آغاز: ... بسمله، اعلم وفقک الله تعالی و ایانا ان الاصل فی النیة و اعتبارها ان الافعال التنزیه الصادرة؛ **انجام:** و ما ارید الا الاصلاح ما استطعت و ما توفیقی الا بالله علیه توکلت و الیه انیب و هو حسبنا و نعم الوکیل

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۳گ (۵۷ر-۵۹ر)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۶-۷]

۵. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۷۴۳/۲

آغاز: اعلم وفقک الله و ایانا ان الاصل فی النیة و اعتبارها ان الافعال البشریة الصادرة؛ **انجام:** و هو حسبنا و نعم الوکیل. علقها العبد زین الدین بن علی

بی‌کا، بی‌تا؛ ۱گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۷×۲۰سم [ف: ۳-۱۲۷]

● **نیت** / فقه / فارسی

nīyyat

قمی، عباس بن حیدر، ق۱۱ قمری

qomī, ‘abbās ebn-e heydar(- 17c)

رساله فقهی کوتاهی است، در خصوص نیت اعمال عبادی.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۶۱۶/۴

آغاز: شکر و سپاس بی قیاس مر خداوندی را سزاست که از کمال عنایت مامور ساخت عباد را بدین خالص و خلوص را موجب نجات متدین مخلص گردانید ... اما بعد، باعث بر تحریر این رساله آن شد که این کمینه؛ **انجام:** و مسافحه با عوام در تجویز قصد ثواب و مانند آن از برای رفع حرج و فحوای ترغیبات و ترهیبات و لیکن هذا آخر ما اردنا ایراده ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: حدود قرن۱۲؛ مصحح؛ ۶گ (۲۳پ-۲۸پ)، ۱۳سطر، اندازه: ۷/۵×۱۱سم [ف: ۳۷-۳۷]

● **نیت** / فقه / فارسی

nīyyat

مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷-۱۱۱۰ قمری

majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1628 - 1699)

درباره قصد شروع در عبادت، دارای هشت «ضراعت» است.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۹۸۵/۲

آغاز: در بیان تعریف نیت و نقل اختلاف در نیت که بلفظ است یا بدل بعربی یا بفارسی؛ **انجام:** و نیت رمی جمره عقبه چنین است «اضرب»

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۱۴گ (۳۶ر-۴۹ر) [ف: ۵-۷۴۰]

● **نیت** / فقه / فارسی

nīyyat

حویزی، جعفر بن عبدالله، - ۱۱۱۵ قمری

hovayzī, ja‘far ebn-e ‘abd-ol-lāh(- 1704)

اهدا به: شاه سلطان حسین

آغاز: بسمله، حمد له، و ولی المومنین الذی هدی العباد الی الدین المبین ... اما بعد چون فرمان واجب الاذعان اعلی حضرت ... شاه سلطان حسین الحسینی الموسوی الصفوی بهادر خان ... شرف نفاذ یافت که ذره احقر محمد جعفر مساله نیت را بروجه اختصار رقم زده کلک اخلاص نگار سازد. این چند کلمه و احادیثی که در آن باب وارد شده به طریق ایجاد زبان زد خامه عجز طراز می‌گردد ...

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۲۵۵/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** چون بخت بلندش همواره در زیادت و رفعت بوده باشد بمحمد و آله الامجاد.

در فهرست از «محمد جعفر» دانسته؛ خط: نستعلیق خوش، کا: محمد جعفر، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۰ص، ۱۷ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۶-۲۲۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۲۱/۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** امید که مراتب نیتهای خوب ولینعمت ... اعدائهم الی یوم الدین

خط: نستعلیق ریز، کا: محمدرضا بن محمد حسین طالقانی، تا: ۱۱۱۷ق، جا: قزوین؛ تملک: محمد بن احمد موسوی؛ جلد: تیماج، ۵ص (۵۲-۵۶)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۳۲-۳۱]

● **نیت = احکام نیت** / فقه / فارسی

nīyyat = ahkām-e nīyyat

آقا جمال خوانساری، محمد بن حسین، - ۱۱۲۵ قمری

āqā jamāl-e xānsārī, mohammad ebn-e hoseyn(- 1713)

اهدا به: شاه سلطان حسین صفوی (۱۱۰۵-۱۱۳۵ق)

تاریخ تألیف: ۶ ذیقعده ۱۱۱۱ق

رساله‌ای کوتاه ومعروف درفروعات نیت درعبادات و مشتمل بر ده «فصل»:۱. معنی نیت؛ ۲. شرایط قصد قربت؛ ۳. در مشوب بودن نیت با مقاصد دیگر؛ ۴. در لزوم دوام نیت تا پایان عبادت؛ ۵. در نیت چه چیز معتبر است؛ ۶. نیت طهارات؛ ۷. احادیث مربوط به نیت؛ ۸. در کفایت خطور نیت بذهن؛ ۹. اخلاص؛ ۱۰. جواز غسل و وضو پیش از وقت.

آغاز:بسمله جواهر آبدار ستایش و نیایش شایسته نثار بارگاه جناب کبریائی است که استحقاق حمد ... اما بعد برسجاده گستران جامع طاعت بی ریا و سبحه شماران صوامع ذکر و دعا

انجام:بلکه جمعی از علمای ما رضوان الله تعالی علیهم اجمعین آنرا حرام می‌دانند وقول به کراهت قوی تر است. والحمدلله علی التوفیق لاتمام الکلام فیما قصدناه فی هذه المقالة.

چاپ: ضمن الرسائل، با تحقیق علی اکبر زمانی نژاد، در سال ۱۳۷۸ش، از طرف کنگره بزرگداشت آقا حسین خوانساری چاپ شده؛ توسط محدث ارموی در آخر کتاب شرح و ترجمه مصباح الشریعه و مفتاح الحقیقه ص ۵۴۷- ۵۸۴ در سالهای ۱۳۴۳ و ۱۳۶۰ش توسط کتابخانه صدوق در تهران؛ توسط شیخ عبدالله نورانی، با عنوان «نیت و اخلاص» در ۵ صفحه، در سال ۱۳۵۹ش

[الذریعه ۴۴۰/۲۴؛ فهرستواره منزوی ۱۰۵۹/۸؛ دنا ۹۱۱/۱۰-۹۱۲]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۲۱/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق ریز، کا: محمد رضا بن محمد حسین طالقانی، تا: قرن ۱۲، جا: قزوین؛ تملک: محمد بن احمد موسوی؛ ۱۱ص (۳۴-۴۴)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۳۲-۳۱]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۶۱۶/۳

آغاز: در بیان جواز غسل و وضو پیش از وقت و کیفیت نیت آنها در این حال، باید دانست که میانه متاخرین علما، خلافی است مشهور در اینکه غسل جنابت واجب؛ **انجام:** برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: حدود قرن۱۲؛ ۳گ (۲۱ر-۲۳ر)، ۱۳سطر، اندازه: ۷×۱۱/۵سم [ف: ۳۷-۳۶]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۴۹۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ در ص ع دنباله نامه پادشاه صفوی است به محمد شیبانی مورخ میانه‌های صفر ۱۱۶۳ق؛ ۱۸گ، ۸ سطر (۹×۱۷/۵)، اندازه: ۱۶×۲۴/۵سم [ف: ۱۶-۵۹۳]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۰۷۶/۲-۶/۱۶۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن۱۲؛ ۲۰گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۸-۴۸۵۳]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۴۰ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۱۵۴]

۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۳۹۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ مهر: «المتوکل علی الله عبده حاجی علی بابا ۱۱۷۵» (مربع)، «عبده الراجی نصرالله» (بیضوی)؛ ۳۷گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف مخ: ۵-۲۲۵۳]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۴۴ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۱۵۶]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۶۷۵/۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: میشن [ف: ۵-۳۳۲]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۰۷۰۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۳۱ق [الفبائی: -۵۹۴]

۸. تبریز؛ ثقة الاسلام؛ شماره نسخه:۲۵/۲

کا: مطری، احمد بن ابراهیم، تا: ۱۵ رجب۱۱۷۵ق [نشریه: ۴-۳۲۷]

۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۲۴۱/۳-۵۶/۹۱

آغاز: بسمله، حمدله، اما بعد چنین گوید داعی دوام دولت قاهره ابدیه جمال الدین محمد خوانساری

از اول تا آخر؛ خط: نسخ، کا: مطری، احمد بن ابراهیم، تا: ۵ رجب۱۱۷۵ق؛ ۱۷گ (۱۲۱-۱۳۷)، ۲۲سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۴-۲۰۸۴]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۵۷/۲ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۱۹۱]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۷۶۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: مقوا، ۶۸ص، ۱۴سطر، اندازه: ۹/۵×۱۸سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۹۲] و [ف: ۲۱-۱۶۳۵]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۵۴ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۱۶۳]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۲۰۶/۳

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۹گ (۳۲پ-۶۰ر)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲۴-۸]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۴۳ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۱۵۶]

۱۲. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۲۴۶/۲

خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن مظفر حسین، تا: ۱۵ ذیقعده۱۲۰۶ق؛ مصحح؛ جلد: مقوایی، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۱-۲۱۷]

۱۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۰۶۳/۶

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: سید علی بن ابی القاسم موسوی، تا: چهارشنبه ۷ ربیع الاول۱۲۲۳ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۹گ (۱۳۵پ-۱۶۳ر)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۴۱]

۱۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۵۶۹/۲ عکسی
نسخه اصل: کتابخانه مدرسه نمازی - خوی ۸۳۷؛ خط: نسخ نازیبا، کا: اسکندر بن علی قلی خوئی، تا: با تاریخ۱۲۲۵ق؛ مصحح، محشی؛ ۶۰ص (۲۲۴-۲۸۳) [عکسی ف: ۴-۴۰۰]

۱۵. گلپایگان؛ کتابخانه حجة الاسلام گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۲۴/۹
خط: نستعلیق، کا: ملا زین العابدین گلپایگانی، تا: ۱۲۴۱ق؛ ۱۱گ (۲۲۵پ-۲۳۵ر)، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [کتابخانه‌های گلپایگان: ف: ۱۰۵]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۵۹۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد جعفر بن محمد صادق گیوه‌چی، تا: ۱۲۴۱ق؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۱۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۹۱]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۳۳۸/۳
همان نسخه بالا [مؤید: ۳-۲۷۸]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۶۴۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: احمدبن محمد رضا حسینی، تا: شنبه ۱۲ذیقعده۱۳۲۱ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ ۱۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۱/۵×۱۷/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۹۲] و [ف: ۲۱-۱۶۳۴]

۱۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۸۱۹
آغاز: برابر
کامل؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: حاج سید علی محمد علاقبند یزدی، تا: شوال۱۳۸۸ق؛ اهدایی: وزیری؛ جلد: گالینگور، ۱۵گ، ۱۹سطر (۱۱×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۴-۱۴۴۰]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۴۲عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۱۵۵]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۶۴۷ ض
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۲۰. یزد؛ مدرسی یزدی، جواد؛ شماره نسخه:۵
بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ قطع: وزیری [نشریه: ۴-۴۶۸]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۳۹۸/۵-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۶۷۹]

۲۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۶۹۷/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** و الصلاة و السلام علی محمد خاتم الرسالة و آله الاصفیاء أولی الهدایة و الدلالة
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: در عصر مؤلف؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۳۴گ (۵۰پ-۸۸ر)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۱۰-۹۹]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۴۱ عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۱۵۵]

۲۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۷۴/۱
آغاز و انجام: برابر
یک صفحه از مقدمه مؤلف نوشته نشده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ رکابه دار؛ مهر: کتابخانه مجدالدین نصیری، «محمد باقر» (مربع)، «ابن علی نقی محمدتقی۱۱۸۱» (مستطیل)؛ ۳۲گ (۱پ-۳۲ر)، ۱۲-۲۷سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲/۷×۱۸/۹سم [ف: ۲۹/۱-۲۰۶]

۲۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۰۶۸۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج [الفبائی: -۵۹۴]

● **النية** / فقه / عربی

an-nīyya

قزوینی، محمد رضی بن محمد نبی، - ۱۱۳۷ ؟ قمری
qazvīnī, mohammad razī ebn-e mohammad nabī(-1725)

رساله ای استدلالی در احکام نیت و با اعتماد بر ادله نقلیه یا اجماع، در یک «مقدمه» و دوازده «فصل» و یک «خاتمه»: المقدمة: فی اشتراط العبادات بالنیة؛ فصل ۱. وجوب الاخلاص فی العبادة؛ ۲. غایات النیة؛ ۳. فی تحریم نیة الریاء و السمعة؛ ۴. علامات المرائی و علاج الریاء؛ ۵. جواز ترک المعاصی و لو ریاءاً؛ ۶. تحریم الاعجاب بالعمل؛ ۷. عدم جواز الوسوسة فی النیة فی العبادة؛ ۸. فی أنه هل یشترط قصد الندب أو الوجوب؛ ۹. فی أنه هل یشترط نیة رفع الحدث أو الاستباحة؛ ۱۰. فی أن الوضوء و الغسل هل واجبان نفسیان أو غیریان؛ ۱۱. فی أنه هل یجب الاستدامة الحکمیة؛ ۱۲. استحباب حسن النیة؛ الخاتمة: فیما یلائم فصول الرسالة.

آغاز:الحمدلله الذی شهد لذاته اعلام الوجود علی اقرار قلب ذی الجحود و لعلمه بخائنة الاعین و ما تخفی الصدور

انجام:اذا وقع فی شهر رمضان ممن لا یعلم انه شهر رمضان اجزا عنه وفی بعض هذه الصور تامل والامر سهل انتهی کلامه.

۱. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه:بدون شماره
آغاز: برابر
بی‌کا، تا: ۱۳رجب۱۱۲۵ق؛ افتادگی: انجام [دلیل المخطوطات کاشف الغطاء: ۱-۱۳۰]

۲. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۲/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد قاسم بن ملا هادی نحوی، تا: ۱۳۱۸ق؛ مصحح، محشی با عنوان منه سلمه الله تعالی از مؤلف [ف: ۱-۳۲۱]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۵۷۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** ح الطواف المندوب اذا زاد علی الواجب شرطاً
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ مهر: «یا محسن قد اتاک المسیء» (بیضوی)؛ جلد: مقوایی، ۱۵۱گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۱۴-۳۴۰]

● **نیت** / فقه

nīyyat

اسبارنوی، احمد بن یوسف

asbārnavī, ahmad ebn-e yūsof

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۹۵۰ ض

بی‌کا، تا: ۱۱۸۰ق [د.ث. مجلس]

● **نیت** / فقه / فارسی

nīyyat

حسینی ارسنجانی، محمد حسین، ق۱۲ قمری

hoseynī arsanjānī, mohammad hoseyn(- 18c)

درمعنی نیت و لزوم اخلاص در آن به نقل و ترجمه گفته‌ها و نظرات فقهاء، زیرا مؤلف خود را صاحب نظر در این‌گونه مطالب نمی‌داند، و در آغاز کتاب مباحثی در توحید و نبوت و دیگر مطالب اعتقادی افزوده چون باید اعتقادات در درجه اول شناخته شوند تا اخلاص در نیت متحقق گردد.

آغاز:اما بعد چون برادری از برادران دینی هداه الله و ایانا علی طریق السداد از کمینه بی بضاعت محمد حسین الحسینی

انجام:و آنچه رد این قاعده مذکور شد ترجمه آن چیزی است که در بیان است

[فهرستواره منزوی ۱۰۵۹/۸]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۶۹۹/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ تملک: محمد مهدی بن ملا عبدالله قره داغی؛ جلد: تیماج، ۶۱گ (۱۴۵ر-۲۰۵ر)، ۱۱سطر، اندازه: ۱۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲۵-۶۳]

● **النیة = خلوص النیة و حضور القلب = اجوبة مسائل علی اکبر بن محمد سمیع** / سیر و سلوک / عربی

an-nīyya = xulūṣ-un nīyya wa ḥuḍūr-ul qalb = ajwibat-u masā'il-i 'alī akbar ibn-i muḥammad samī'

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsā'ī, ahmad ebn-e zayn-od-dīn (1753 - 1826)

به خواهش: ملا علی اکبر بن محمد سمیع

رساله‌ای کوتاه درجواب سؤالات «ملاعلی اکبر بن محمد سمیع» که به صورت «قال، اقول» تنظیم شده ودر آن به مطالبی درباره خلوص نیت، حضور قلب در نماز وطریقه ریاضت مقرر ترقی نفس درکمالات قدسیه پرداخته شده است.

آغاز: الحمدلله ... ان الرجل الافخر المکرم الملا ... قد ارسل الی کلمات قلیلة مشتملة علی معانی جملیله یرید من الفقیر الجواب وهی انه قال ان تفضلوا و ...

انجام: به شرط الاقبال والتوبة التام منه کل لفظه تذکر مطلوبة من غیر تصور له ولا لنفسک وانما تتوجه الی معطی الخیرات جل وعلا والحمدلله.

چاپ: دارالسلطنه تبریز:دارالطباعه مشهدی حاجی آقا، سنگی، ۱۲۷۶ق، رحلی، (جوامع الکلم: ج۲؛ صص۲۷۴-۲۷۶)

[فهرست کتب مشایخ ۳۷/۲]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۶۱۱/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ ۶گ (۱۲ر-۱۷ر)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۵۲۳]

۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۹۶۷/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد رضا، تا: قرن ۱۳؛ اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف مخ: ۱-۵۴]

۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۷۱۷/۵

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۷ق؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: مقوا، ابعاد متن: ۱۰×۱۵، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲-۸۲۴]

۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۸۲۸/۲۳-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: حدود۱۲۴۱ق؛ ۶ص (۲۶۶-۲۷۱) [عکسی ف: ۱-۱۶۳]

۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۹۸/۸-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: ۱۴ رمضان۱۲۴۸ق؛ ۱۰ص (۲۵۱-۲۶۰) [عکسی ف: ۱-۱۶۳]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۳۵۴

آغاز: بسمله و به ثقتی و رجائی. الحمدلله رب العالمین؛ **انجام:** الا بالله العلی العظیم وصلی الله علی محمد و آل محمد اجمعین.

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۲۵۱ق [رایانه]

۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۳۵۸/۵-۱۳/۳۸

آغاز: برابر

کاتب: محمود، تا: ۱۲۵۳-۱۲۶۳ق؛ جلد: تیماج، ۴گ (۳۵-۳۸)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۷-۴۱۷۱]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۲۸۵/۶

خط: نسخ، کا: محمد بن محمد مؤمن خوانساری، تا: اواخر شعبان۱۲۶۳ق؛ این پرسش و پاسخ در نسخه حاضر مختصر شده؛

۵گ (۷۶پ-۸۰پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲۱-۲۴۷]
۹. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۳۲/۱۵-عکسی
آغاز: برابر؛ **انجام:** کتب احمد بن زین الدین، حامداً مستغفراً مصلیا. و فرغ من نسخها الفقیر ... و سلام علی المخلصین
خط: نسخ خوش، کا: عباس بن علی محمد زنوزی، تا: پنج‌شنبه ۲۳ جمادی الثانی۱۲۶۵ق [عکسی ف: ۱-۱۶۳]
۱۰. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۶۷۳/۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد بن هادی، تا: ۲ جمادی الاول۱۲۶۶ق، جا: اصفهان مدرسه نیماورد؛ واقف: شهاب الدین مرعشی نجفی؛ ۵گ (۲۰۳پ-۲۰۷ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۲۵]
۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۰۵/۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** لولا ان هدانا و روی عن سید الساجدین(ع) الخمس عشر مناجات ینبغی للسالک ان یداوم علیها و هی مشهورة بین الناس. انتهی
کامل؛ بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۲۴ ربیع الثانی۱۲۷۰ق؛ ۴گ (۲۳پ-۲۶پ)، ۱۷-۹سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۱/۹×۱۸/۶سم [ف: ۲۹/۱-۱۶]
۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۹۹۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق شکسته، کا: نهاوندی، محمد حسین، تا: ۱۳۰۷ق [رایانه]
۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۷۸۲/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۷ جمادی الاول۱۳۲۸ق؛ جلد: مقوایی، ۷گ (۱پ-۷ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۱۵-۱۶۸]
۱۴. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۲۴۶/۶
بی‌کا، بی‌تا؛ ۴گ، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳-۷۴]
۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۰۵۴/۳۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: غلام علی بروجردی، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۴گ (۲۴۱پ-۲۴۵ر)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۲/۵سم [ف: ۴۴-۲۲۲]

● **النیة** / فقه / عربی
an-nīyya

قطیفی، ابراهیم
qatīfī, ebrāhīm

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۵۱
آغاز: بسمله و به نستعین، رب تمم، نیته الوضوء؛ **انجام:** غیر المکیل و الموزون و ما ینقل (کذا)
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا [الفبائی: -۵۹۴]

● **النیة** / فقه / عربی
an-nīyya

ناشناخته:
۱. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۳۱۸/۵
کاتب آن را خط شهید ثانی نقل کرده است؛ کا: محمد شریف بن نجم الدین بن محمد، تا: قرن ۱۰؛ ۷ص [تراثنا: س۶ش۴-۹۸]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۶۱۸
آغاز: بسمله، ذکر احکام الصلاة الطهارة لغة النظافة و شرعاً و هی الغسل بالماء عند وجوده ... فالوضوء یجب فیه النیة و صورتها اتوضع لرفع الحدث اولاستباحة الصلاة لوجوبه قربة الی الله؛ **انجام:** عن رسول الله صلی الله علیه و آله وسلم الأعمال بالنیات.
دراین رساله الفاظی که باآنها می‌توان درعبادات نیت نمود ذکر شده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲، واقف: نادرشاه افشار، ۱۱۴۵؛ جلد: مقوا، ۱۱ص، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲۱-۱۶۳۴]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۱/۲-فیروز
آغاز: بسمله. تحقیق شریف فی النیة. النیة لغة مطلق القصد الی ایقاع فعل معین لعلة غائیة
گفتاری است از محمد حسن که در ذیل آن آمده «محمد حسن عفی عنه فی شهر ذیحجه ۱۲۳۳»؛ خط: نسخ، کا: محمد حسن، تا: ۱۲۳۳ق؛ ۱ص (۱۳۴)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲۱-۲۲۸]

● **نیت احرام** / فقه / فارسی
nīyyat-e ehrām

در چگونگی نیت احرام بسیار مختصر و فتوایی و شاید متمم رساله ۳۰۰۸/۴(«حج» اثر مقدس اردبیلی) باشد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۰۰۸/۵ حاشیه
آغاز: بدانکه در هر نیتی باید که معنی اجزاء آن نیت را فی الجمله دانند چنانچه فقها رحمهم الله تصریح بآن کرده اند؛ **انجام:** در وقت نیت قصد آنها کند چنانکه فقها رحمهم الله گفته اند و الله اعلم بالصواب
خط: نستعلیق، کا: ابوالحسن بهاری، تا: ۱۰۴۹ق؛ جلد: تیماج، ۱گ (۱۱۸ر-۱۱۸پ)، ۲۵سطر، اندازه: ۲۲×۳۴سم [ف: ۸-۱۸۵]

● **نیة الاقامة فی البلد** / فقه / عربی
nīyyat-u0l iqāma fi-l balad

سماهیجی، عبدالله بن صالح، ۱۰۷۶؟ - ۱۱۳۵ قمری
samāhījī, ‘abd-ol-lāh ebn-e sāleh (1666 - 1723)

آیا در نیت اقامت در شهری، شخص نمی‌تواند تا محل ترخص بیرون رود یا ملاک عرف است به طوری که گویند فلانی مقیم است. مؤلف در این رساله مفصلاً به این بحث پرداخته و آن را به درخواست برخی از دوستان نگاشته است.
شروح و حواشی:

۱-الرد علی نیة الاقامة؛ رضوی قمی، محمد بن محمد باقر (۱۱۰۰-۱۱۶۰ق)

اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۱۲/۲

آغاز: حمد المبدی النعم و نصلی علی نبیه عنصر الکرم و آله سادات الامم و بعد فهذه مسالة حررتها علی ما وصل الیه ذهنی الفاتر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۱۰گ (۱۰۶پ-۱۱۵پ)، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۱-۲۰۴]

← نیة الحج و العمرة ﹥ نیات الحج و العمرة

● **نیت صادقه** / فقه / فارسی

nīyyat-e sādeqe

خوانساری، رضی الدین محمد بن حسین، -۱۱۱۳ قمری

xānsārī, razī-od-dīn mohammad ebn-e hoseyn(- 1702)

به دستور: شاه سلطان حسینصفوی

رساله‌ای است استدلالی مشتمل بردو «مطلب» و «خاتمه»: مطلب ۱. درتحقیق نیت و بیان احکام آن دارای شش «بحث»: ۱)بیان معنی نیت، ۲) تفسیر قربت، ۳) ذکر بعضی ازاخبار درباب نیت، ۴) چیزهایی که منافات باصحت نیت دارد، ۵) وقت نیت، ۶) وجوب ادامه حکم نیت؛ مطلب ۲. طهارات ثلاث یعنی وضو، غسل وتیمم که هنگام حصول اسباب آنها بالاصاله واجب‌اند؛ خاتمه: ذکر بعضی ازعبادات که مطابق احتیاط وخالی ازتشویش و دغدغه باشد.

آغاز: صحیح ترین حدیثی که به انشای آن بر وجه احسن خبر از نعمای لا یعد و لا یحصای حق به طریق موثق توان داد

[ریحانة الأدب ۳۲۰/۲]

۱. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۳۳۷/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۳۹گ (۶پ-۴۴پ)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱-۲۳۸]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۰۹۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** رفع حدث جنابت و حیض بوضوء نمی شود و خواب کردن و ذکر حق تعالی نمودن بدون وضو ...

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: ۱۱۱۲ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ تملک: حسن علی بن محمد کریم مجلسی؛ جلد: مقوایی، ۲۵گ، ۱۵سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳۰-۵۲۱]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۱۸۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** وغافل ازمعانی آنچه می‌گوید به زبان نباشد و دراین هنگام ختم نماییم ... ودعای اجابت آیین خالی ازشوب ریا ... قال آمینا.

خط: نسخ، کا: حسین بن ابوالقاسم، تا: چهارشنبه ۲۱ذیقعده۱۲۲۲ق؛ واقف: شیخ محمود حلبی، آذر ۱۳۴۱؛ جلد: مقوا، ۲۷ص، اندازه: ۱۰×۲۱سم [ف: ۲۱-۱۶۳۶]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۴۵۰/۱ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۲۷۶]

۴. کرمان؛ اسلام پناه، مهندس محمد حسین؛ شماره نسخه:بدون شماره

خط: نسخ، کا: محمد حسن گلپایگانی، تا: ۱۲۶۶ق [میراث اسلامی: ۵-۶۲۲]

● **نیة العبادات** / فقه / عربی

nīyyat-ul 'ibādāt

تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۹۱۸/۵

بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: رقعی [ف: -۳۲۶]

● **النیة فی العبادات** / فقه / عربی

an-nīyya fi-l 'ibādāt

شهید ثانی، زین الدین بن علی، ۹۱۱ - ۹۶۵ قمری

šahīd-e sānī, zayn-od-dīn ebn-e 'alī (1506 - 1558)

رساله مختصر استدلالی است در باب نیت.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۹۹۸

آغاز: بسمله، اعلم وفقک الله تعالی و ایانا ان مقدمة الواجب؛

انجام: فی القاعدة الممهدة لذلک و الله تعالی هو المیسر بمنه و کرمه تمت.

خط: نستعلیق شکسته، کا: محمد حسین نهاوندی، تا: ۱۳۰۷ق؛ واقف: میرزا ابوالفضل نهاوندی، خرداد ۱۳۴۱؛ جلد: تیماج، ۲گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۲۰-۵۸۷]

۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۴۱/۴

نیات العبادات و صیغ العقود و الایقاعات؛ خط: نسخ، کا: لاهیجانی، محمود بن محمد، بی‌تا؛ ۲۸گ (۲۲۰پ-۲۴۷ر)، ۱۹سطر (۱۰×۱۷و ۸×۱۹)، اندازه: ۱۸×۲۶/۵سم [ف: -۱۴۳]

● **النیة و ذم الوسواس** / فقه / عربی

an-nīyya wa ḏam-ul waswās

ابن ابی جمهور، محمد بن علی، ۸۳۸؟ - ۹۰۶ ؟ قمری

ebn-e abī-jomhūr, mohammad ebn-e 'alī (1435 - 1501)

تاریخ تألیف:۱۲ ذیحجه ۸۸۹ق

وی در یک بحث کوتاه، شخص وسواس راکه در نیت عبادی خود دچار اضطراب و نااستواری می‌شود سخت مورد نکوهش قرارداده و گفته است:«ان الفاعل لذلک فی ظلمات الجهل مرتبک و عن سبیل النور مبعد لان النیة امر قلبی ارادی لایتوقف علی تحصیل امر خارجی بل یحصل بقصد جزئی و حکم العبادات حکم سایر الأفعال الواقعة عن القصد الجزئی و العبادة

فعل جزئی انما یحتاج الی قصد جزئی ...». آنگاه می‌نویسد: چنین فردی از ثواب کارهای بسیار باز می‌ماند واعمال او از روی صفا و نیت صادقه واقع نمی‌شود گویی که او حکم حضرت باری راباور ندارد و در هنگام قیام به عبادت نسبت به آن خشمگین و بی‌رغبت است او پیوسته خود را تنها به آن مشغول داشته و از دیگر عبادات که دارای پاداش عظیم اند بی‌بهره ساخته است.
آغاز: الحمدلله الذی شرف نوع الانسان بالعقل و آلة الخطاب و اقدره علی دفع الخطا و ملازمة الصواب طهر قلوب اولیائه بصفاء نورانیته و قدسه ...
انجام: و نزل هذا الحجاب و قفل هذا الباب لتکون داخلاً فی زمرة أولی الألباب و العالمین بالحق و مناهج الصواب و الحمدلله وحده و الصلاة علی سیدنا محمد و آله و صحبه و سلم.

۱. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۸۷۴/۶
آغاز: برابر
کاتب = مؤلف، تا: قرن ۹؛ ۵ص، قطع: رقعی [ف: –۳۲۱]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۸۳۶
آغاز: بسمله، الحمدلله الذی طهر قلوب اولیائه بصفاء نورانیته؛
انجام: و فیما ذکرنا کفایة بل فی بعضه هدایة الی فعل الصواب و ترک هذا الحجاب و قفل هذا الباب و الدخول فی زمرة اولی الألباب.
تذکر: نام مؤلف به استناد نسخه ش ۸۷۴۳/۳ مجلس شورا ذکر شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی از مؤلف؛ واگذاری اولاد مرحوم فیض کاشانی در دی ۱۳۷۵؛ جلد: تیماج، ۴گ، ۲۰سطر، اندازه: ۹/۵×۱۷سم [ف: ۲۱–۱۶۴۹]
۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۷۵۴/۱۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد بن زین العابدین موسوی، تا: ۱۸ صفر۱۲۸۳ق؛ جلد: مقوایی، ۶گ (۱۵۴پ–۱۵۹ر)، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۷–۳۱۲]
۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۷۴۳/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن محمود بن محمد رضوی، بی‌تا، جهت شیخ محمد صالح؛ از روی خط مؤلف، مصحح؛ ۱۴گ (۲۲پ–۳۵ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲۸–۲۳۹]

● **نیت و شرح «انما الاعمال بالنیات»** / شرح حدیث
nīyyat va š.-e «ennama-l a'māl be-n-nīyyāt»

قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۴/۱۲۰/۳–۵۹۵۷
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سمرقندی [آستانه قم: –۲۱۵]

● **نیچریه** / فلسفه / فارسی
neyčerīye
جمال الدین اسدآبادی، ۱۲۵۴ – ۱۳۱۴ قمری
jamāl-od-dīn-e asadābādī (1838 - 1897)
رساله‌ای است بر رد مادی‌ها و منکرین خدا، سید اثبات می‌کند که مادیگ‌ری فساد فرهنگ و تمدن جامعه بشری است و به عکس اسلام جامعه را به سوی ترقی و تعالی و مدنیت رهبری می‌کند، و صوفی‌گری را از مظاهر مادی‌گری می‌داند. در آغاز آن تقریضی است از سید محمد و اصل مدرس ریاضیات در مدرسه اعزه حیدر آباد دکن، مورخ ۱۹ محرم ۱۲۹۸ق.
چاپ: بمبئی، حاج محمد حسن کازرونی: ۱۲۹۸ق؛ قم، انتشارات اسلامی: ۱۳۶۱؛ به کوشش علی اصغر حلبی (تهران، انتشارات زوار: ۱۳۵۲)
شروح و حواشی:
۱– نیچریه (مختصر)؛ آقابزرگ طهرانی، محمد محسن (۱۲۹۳–۱۳۸۹)

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۵۷۵
آغاز: بسمله. مدیر روزنامه فرهنگ منطبعه ... سالها میگذشت که بدین آرزو بودم که در خصوص تعلیمات باطله و انتشار قوانین تمدن نما که ...؛ **انجام:** بفضل آنها شهادت می‌دهد و اما الان پس بدین قول شریف اکتفا خواهم کردن (ان الله لایغیر ما یوقم حتی یغیر و اما با نفسهم) این است ... ۱۲۲۲
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۲۲ق، جا: حیدرآباد دکن؛ تقریظی از مدیر روزنامه فرهنگ محمد و اصل در ابتدای آن و در سال ۱۲۹۸ق نوشته شده است؛ جلد: میشن عنابی، ۳۰گ، ۱۵سطر (۹×۱۸)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [رایانه]
۲. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۶۰
آغاز: ای دوست عزیز ! نیچر عبارت است از طبیعت و طریقه نیجریه همان طریقه دهریه که در قرن رابع و ثالث قبل از میلاد در یونانستان ظهور نموده بودند؛ **انجام:** اینست مجمل آنچه می‌خواستم بیان کنم در مضار و مفاسد طریقه نیجریه در مدنیت و هیئت اجتماعیه و منافع ادیان اسلام.
خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، تا: ۲۴ ربیع الاول۱۳۳۲ق؛ ۶۰گ، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۱–۷۹]
۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۹۹۵
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مصطفی حسینی [رایانه]
۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۶۳۶
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مصطفی حسینی [رایانه]
۵. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۳۶/۲
خط: نسخ، کا: محمد حسن بن حسین علی آبادی فومنی رشتی گیلانی، تا: پنج‌شنبه پایان رمضان [نشریه: ۱۱–۹۴۸]

● **نیچریه (مختصر)** / فلسفه / فارسی

neyčerīye (mx.)

آقابزرگ طهرانی، محمد محسن، ۱۲۹۳ - ۱۳۸۹ قمری

āqā-bozorg-e tehrānī, mohammad mohsen (1876 - 1969)

وابسته به: نیچریه؛ جمال الدین اسدآبادی (۱۲۵۴-۱۳۱۴ق)

«رساله نیچریه» رساله‌ای است اثر سید جمال الدین اسدآبادی که در آن نظرات متألهین و مادیین را بررسی و آنرا رد نموده و اختصارکننده کتاب گزیده‌ای از آنرا در این مجموعه آورده و ناتمام مانده است.

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۰۶۱/۴

آغاز: آنچه از تواریخ ظاهر می‌شود قبل از میلاد مسیح سه یا چهارسده حکماء یونان دو طایفه بودند یکی از متألهین گویند؛

نسخه اصل: کتابخانه علینقی منزوی، فرزند مؤلف ـتهران؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ ۳ص (۱۱۵-۱۱۷) [عکسی ف: ۳-۳۱۹]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۸۱۸/۴

آغاز: بسمله. ملخص رساله نیچریه لمولانا السید جمال الدین افغانی طبعع ۱۳۰۰ این است، آنچه از تواریخ ظاه می‌شود قبل از میلاد مسیح ... ؛ **انجام:** باین در کلام شریف اکتفا خواهم کرد ان الله لا یغیر ما بقوم حتی یغیروا ما بأنفسهم، انتهی.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۲۷ و۱۳۲۸ق؛ ۴گ (۸۰پ-۸۳پ)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴۴-۸۱]

● **نیر اعظم** / عرفان و تصوف / فارسی

nayyer-e a‘zam

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۵۹۱

نسخه منحصر؛ بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● **نیرنجات** / علوم غریبه / فارسی

neyarnjāt

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ‘abd-ol-lāh (981 - 1038)

در پنج «باب». سپس بابی است که گویا جداگانه است: الباب فی خطاب الکواکب. سپس فصل‌ها و بندهایی در طلسمات.

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۴۹/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ اندازه: ۱۳/۲×۱۹/۶سم [ف: ۷-۴۴۹]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۳۲۰/۵

آغاز: حمد و سپاس خدای را جل جلاله که آفریدگار جهان است. و پدید آرنده زمین و آسمان است ... اما بعد چنین گوید ... ابوعلی سینا (ره) که جماعت دوستان و عزیزان در علم نار نجات (!)؛

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۶ق؛ مجدول؛ جلد: میشن، ۱۲گ (۱۱۲ر-۱۲۳پ)، ۳سطر، اندازه: ۲۲/۳×۳۵سم [ف: ۹-۳۲۶]

● **نیرنجات (ترجمه)** / علوم غریبه/ فارسی

neyarnjāt (t.)

وابسته به: نیرنجات؛ ابن سینا، حسین بن عبدالله (۳۷۰-۴۲۸ق)

ناشناخته:

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۳۱۷/۲

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... أما بعد حمد و سپاس و درود بلا قیاس نموده می‌شود که این رساله ایست در علم نیر نجات از قول رئیس الحکما و أفضل؛ **انجام:** بر یک روی صفیحه یا صفیحه و مربع طبیعی بر دیگری روی بیگارد و مربع اینست

ترجمه رساله نیرنجات منسوب به «ابو علی سینا» است در ۱۰«فصل»، لیکن در نسخه موجود برخی از فصل‌ها، افتاده است، شایان ذکر است که در این رساله، از متأخران مانند «محیی الدین عربی» و «ابوالعباس بونی» یاد شده که نسبت این رساله به «شیخ الرئیس» رامنتفی می‌سازد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول؛ ۵گ (۱۶-۲۰)، ۱۶سطر، اندازه: ۹×۱۲سم [ف: ۳۶-]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۳۲۲/۷

آغاز: بدانکه این مقاله ایست در علم نیر نجاب و طلسمات و رقیه و آنچه بدین امور تعلق دارد منقول از ملک الحکماء ابو علی سینا مرتب بر فصول سبعه؛ **انجام:** در خانه خلوت باشد و جامعه پاکیزه و از نجاست و حرام اجتناب نمایر تا عمل راست آید و الله الهادی

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ این رساله، همانند نسخه شماره ۱۶۱۵/۵ کتابخانه ملک و همچنین شماره ۱۱۵۸/۱ همان کتابخانه می‌باشد، لیکن گمان می‌رود، از حیث ترجمه، یکساننباشند، همنین با رساله کنور المعزمین [الذریعه: ۱۷۴/۱۸] همخوانی بسیار دارد، ترجمه رساله نیر نجات، منسوب به «ابو علی سینا» است در هفت فصل به ترتیب زیر: ۱. درمؤامرة أعمال و ما یبعلق به، ۲. در منسوبات کواکب، ۳. فی عداوت الکواکب، ۴. فی دخنة الکواکب، ۵. فی حروف السبعة ض الأبجد، ۶. خواص الحروف و تأثیرات آنها در اجسام و نفوس، ۷. فی ترکیب الاسماء؛ ۲گ (۳۲-۳۳)، ۱۵سطر، اندازه: ۷×۱۳سم [ف: ۳۶-۱۸۹]

● **نیرنجات** / علوم غریبه / فارسی

neyarnjāt

غزالی، محمد بن محمد، ۴۵۰ - ۵۰۵ قمری

qazālī, mohammad ebn-e mohammad (1059 - 1112)

رساله‌ای است در نیرنجات و طلسمات از امام محمد غزالی، در منابع موجود تنها یک کتاب چاپی با عنوان «اسرار المخزونه فی

طلب الروحانی» از امام محمد غزالی و با موضوع «علوم غریبه» و «طلسمها و تعویذها» موجود بود که دسترسسی به آن مقدور نشد و احتمال دارد که نسخه حاضر همین کتاب باشد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۹۹۸

آغاز: رساله محمد غزالی در نیر نجات بسمله ... شروع در اوراد و کیفیت و کمیت آن ابتدا از یوم الاحد بدان ارشدك الله که یوم الاحد متعلق به شمس است

خط: نستعلیق بد، بی‌کا، تا: ۱۱۰۷ق؛ مجدول؛ تملك: محمد جعفر بن عبدالمجید؛ خریداری از مشیری؛ ۲۷گ (۷۶پ-۱۰۲)، ۲۵سطر (۱۳×۱۸/۵)، اندازه: ۱۹×۲۳سم [رایانه]

● **نیرنجات** / علوم غریبه / فارسی

neyarnjāt

امیران حسینی، علی بن علی، ق۹ قمری

amīrān hoseynī, ‘alī ebn-e ‘alī(- 15c)

شیخ الرئیس ابن سینا رساله‌ای در نیرنجات به عربی تألیف نموده که استفاده از آن برای مبتدیان و متوسطان از طالبان این علم سهل و آسان نبود بدین جهت مترجم رساله مزبور را با انتخابی به فارسی ترجمه و برای استفاده تسهیل نمود وآن را در دوازده «قاعده» تنظیم ساخت:قاعده ۱. بیان دانستن نام‌های هفت ستاره که حوادث این عالم بر ایشان تعلق دارد؛ قاعده ۲.در دانستن اینکه هر طایفه از مردم به کدام ستاره تعلق دارد؛ قاعده ۳. در دانستن دوستی و دشمنی کواکب با یکدیگر؛ قاعده ۴. در دانستن آن‌که هر روز وشبی به کدام کوکب تعلق دارد؛ ۵. دردانستن آن‌که هر ساعت از روز و شب به کدام کوکب تعلق دارد؛ ۶. دردانستن آن‌که هرچهار از این بیست و هشت حرف ابجد به یکی از این هفت کوکب تعلق دارد؛ ۷. در دانستن هر هفت حرف از این بیست و هشت بر یک طبیعت واقع شده؛ ۸. در دانستن هر هفت که بر یک طبیعت واقع شده؛ ۹. در دانستن بخور هر کوکبی وهیزم بخور هریک؛ ۱۰. در دانستن ملادهای هر کوکبی؛ ۱۱.بیان آداب عمل؛ ۱۲.بیان آن‌که چگونه باید عمل نمود.

کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۳۷۰/۳

آغاز: بعد از سپاس باری و درود بر انبیاء نمود می‌آید که علم نیر نجات که شعبه ایست از علم حکمت و خواص حروف بیست و هشت گانه ابجد بحری است بیکران ودانستن کلیات و اسرار آن هر کس را میسر نمی شود؛ **انجام:** وباید که صاحب عمل بصدق تمام متوجه باشد ... فائده هر دو اسم که برابر شوند دلالت کند بر الفت وهر عدد که زیادت شود بر اصل سعد است ... یا جمع تکسیری چنانچه از نصف بدر ثلث یا ربع گیرند تمت

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شعبان۱۲۱۷ق؛ جلد: تیماج، ۳گ، اندازه: ۱۰×۲۵سم [ف مخ]

● **النیرنجات** / علوم غریبه / عربی

an-niyranjāt

بخش‌بندی نشده. نام کتاب برفراز نسخه «کتاب النیرنجات» در پایانه «کتاب طلسمات» آمده است. دست کم دو جا خطاب «اعلم ایها الملك» در آن آمده است.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۱۷/۲-عکسی

آغاز: بسمله. حکی ارسطاطالیس عن هریطاس عن یغماویوس انه قال ان علم النیرنجات مقسومة علی الکواکب السیارة ما خلا الشمس و القمر. اعنی بالنیرنجات دعوة الروحانیات بأسما بها و استجلا بها بذخنها؛ **انجام:** و کذالك الحکیم ان یقصد و العلما و القمر فی المواضع الموافق للنیرنج. تمت.

خط: نستعلیق پخته، بی‌کا، تا: پیش از۱۱۵۲ق؛ ۷ص (۶۰-۷۶) [عکسی ف: ۱-۳۱۶]

● **نیرنجات** / علوم غریبه / فارسی

neyarnjāt

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۶۶۸

آغاز: اعتقاد بسیار به پیر پیدا کنند باب سیم در دخنها و کیفیت عمل آن صفت دخنه افلاطونیه؛ **انجام:** در ته سبو جمع شود بازی دیگر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: وزیری کوچک [الفبائی: -۵۹۴]

● **نیرنگ تصویر (مثنوی)** / ادبیات / فارسی

neyrang-e tasvīr (masnavī)

واسطی بلگرامی، عبدالجلیل بن احمد، ۱۰۷۱ - ۱۱۳۸ قمری

vāsetī belegrāmī, ‘abd-ol-jalīl ebn-e ahmad (1661-1726)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۶۶۵

آغاز: بسمله، بهاری کرد گل عالم چمن شد، شکفتن عام در هر انجمن شد، زمین را مژده نوروز دادند، فلك را جامه زر دوز دادند؛ **انجام:** خصوص آن پنجتن نور مبرهن، که حب شأن بود سرمایه من، چو در محشر چو دست و پا کنم گم، ... که بنشاند تف دل برف رحمت کلامم ختم شد بر حرف رحمت ... سنه ۱۱۷۳

خط: نستعلیق خفی، کا: جعفری، محمد صالح، تا: ۱۱۷۳ق [رایانه]

● **نیرنگ عشق** = **مثنوی غنیمت** = **مکتب بند** / شعر / فارسی

neyrang-e ʻešq = masnavī-ye qanīmat = maktab-e band

غنیمت پنجابی، محمد اکرم،- ۱۱۲۵ قمری

qanīmat-e panjābī, mohammad akram(- 1713)

تاریخ تألیف: ۱۰۹۶ق

مثنوی است بزمی، در داستان «شاهد» و «عزیز»: شاهد، پسربچه کولی ده‌ساله‌ای بود و عزیز پسر شهریار که دل به او می‌بندد. پدر عزیز، شاهد کولی‌زاده را از شهر می‌راند و شاهزاده به دنبال او شهر را رها می‌کند. در پایان این عشق مجازی به عشق حقیقی روحانی کشیده می‌شود.در آغاز آن از شیخ عبدالقادر گیلانی و سید روشن ضمیر و شه اورنگ زیب ستایش شده است.

آغاز:بنام شاهد نازک خیالان ×× عزیز خاطر آشفته حالان/ ز مهرش سینه ها جولانگه برق ×× دل هر ذره در جوش انا الحق

انجام:غنیمت ای سخن مدهوش بس کن ×× ملال افزا مشو ضبط نفس کن /شرابی ده که باشد غارت هوش ×× چکیدن کن گناهم را فراموش

چاپ: مکررچاپ شده

[نسخه‌های منزوی ۳۲۸۹/۴ و ۳۲۹۰؛ الذریعة ۷۹۳/۹ و ۳۲۹/۱۹؛ فهرست مشار ۱۶۱۶؛ فرهنگ سخنوران ۴۲۲]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۲۵/۲-عکسی

آغاز و انجام: برابر

اصل نسخه: گنج بخش، ش ۸۷۲ (گنج ۱۸۵۰/۳)؛ خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱۳۲ص [عکسی ف: ۲-۲۹۰]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۰۶۶/۳

آغاز: نیارم گفت حال دل که چونست ×× دهن هنگام گفتن زخم خون است؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۱۵ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱۶-۱۹۰]

۳. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۷۷ فیاض

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۹۹ق؛ مجدول؛ کاغذ هندی؛ جلد: تیماج، ۱۳ سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: -۱۵۲]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۷۶/۸

آغاز: بمکتب میرود طفل پریزاد ××مبارک باد مرگ نو باستاد / اگر باشد معلم خود فلاطون ×× باندک روز خواهد گشت مجنون؛ **انجام:** بیا ساقی بیا ای جان جمشید ×× بده جامی و آتش زن بخورشید / نموده لشکر غمها سیاهی ×× شب هجران دهد اینک گواهی

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۴گ (۱۳۸ر-۱۴۱پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶×۱۶/۵سم [ف: ۸-۱۹]

۵. تهران؛ فیاض؛ شماره نسخه:۹۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۷-۷۰۱]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۸۱۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** چکیدن کن کبابم را فراموش ... از مقام بهونگام (کذا)

خط: نستعلیق خفی، کا: میرخان، تا: ۱۲۰۴ق؛ قطع: رقعی [رایانه]

۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۰۹۱/۱۲

آغاز: بمکتب میرود طفل پریزدا ×× مبارک باد مرگ نو باستاد / اگر باشد معلم خود فلاطون ××باندک روز خواهد گشت مجنون

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۷ جمادی الثانی۱۲۳۳ق؛ کاغذ: ترمه، اندازه: ۱۳/۶×۲۰/۸سم [ف: ۸-۲۰۳]

۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۷۹۸/۲-۱۵/۳۸

آغاز و انجام: برابر

دارای خاتمه وکامل است؛ خط: نستعلیق، کا: شیر علی، تا: چهارشنبه ۵ جمادی الاول۱۲۷۰ق؛ ۵۲گ، ۱۰سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۸-۴۸۵۳]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۱۰۱

خط: نستعلیق، کا: محمد مدار، محمد بدیع، تا: یک‌شنبه ۲۱ ذیحجه۱۲۸۵ق، به دستور محمد خضرخان بهادر؛ جلد: مقوا، ۳۸گ، ۲۰سطر (۹/۵×۱۹)، اندازه: ۲۰×۳۰/۵سم [ف: ۱۷-۳۱]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۷۵۹/۳

خط: نستعلیق چلیپا، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ابعاد متن: ۶×۱۵، قطع: ربعی [ف: ۱۷-۲۱۴]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۷۵۵/۲۶

خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج مذهب، ابعاد متن: ۱۶×۲۸، اندازه: ۲۱×۳۶سم [ف: ۱۶-۶۹۱]

۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۸۸/۹-ف

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: زمان رضا قلی خان بهار [فیلمها ف: ۱-۵۴۵]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۶۳۶

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۱۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۶۷۷۳

بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۶۵گ، اندازه: ۱۲/۸×۱۹/۶سم [رایانه]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۵۵۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: خیر محمد خان بن غلام رسول خان بن بهادر خان، بی‌تا؛ ۴۴گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۷×۲۶/۵سم [ف: ۹-۳۴۷]

● **نیرنگ ها** / متفرقه / فارسی

neyrang-hā

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۸۴۲/۲۵

آغاز: نیرنگ حاجت خواستن را یعنی اگر به کسی کاری افتد و یا باکسی مقصودی

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۳۶ق؛ جلد: مقوایی، ۱۱گ (۱۵۴پ-۱۶۴ر)، ۱۸سطر [ف: ۳۷-۴۰۶]

● **النیروز** / آداب و سنن / عربی

an-nayrūz

ابن مقفع، عبدالله بن دادویه، ۱۰۶؟ - ۱۴۵ ؟ قمری

ebn-o moqaffa, ʻabd-ol-lāh ebn-e dādvayh (725 - 763)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۴۵۹/۳

آغاز: ... قال ابن مقفع اجزی جماعة ممن ادرکت من حکماء الفارس: قالوا کان الملک من ملوک الفرس یجسل فی یوم النیروز جلوساً عاما و یحضر الاموال و الخلع و توضع الموائد و یجلس الناس علی مراتبهم و یختلفون؛ **انجام:** فیما یوقع دینه و تندم عاقبته و لا یدوم الزور به فقد عظمت بیته هذا آخر کلام الملک و الحمدلله حق حمده

خط: تعلیق عربی، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ۳گ (۱۲پ-۱۴ر)، ۲۲سطر، اندازه: ۲۰×۲۵سم [ف: ۶-۲۰]

● **النیروز = النوروز = نوروزیه** / آداب و سنن / عربی

an-nayrūz = an-nowrūz = nowrūzīye

حسینی مدرس، ابراهیم، ق۱۱ قمری

hoseynī modarres,ebrāhīm(- 17c)

وابسته به: نوروزیه؛ قزوینی، محمد بن حسین (-۱۰۹۶ق)

تاریخ تألیف: ۲۴ رمضان ۱۰۹۲ق

رد رساله نوروز فارسی آقارضی قزوینی مؤلف لسان الخواص است در این‌که روز نوروز در آیین شیعی محترم است. در آن ازروضة المنجمین شهمردان یاد شده و بسیار رساله سودمندی است.

آغاز:بسمله. الحمدلله الذی اطلع من مطالع النبوة و الرسالة ساطع نور رسوله الکریم

انجام:قد عرفت مما مضی حاله و ماله فلا نطیل الکلام و الحمدلله ملهم الصواب و مذلل الصعاب و صلی الله علی رسوله و آله شفعاء یوم الحساب و سلم کثیرا.وقع الفراغ منه فی سحر لیلة الرابعة و العشرین من شهر رمضان المبارک سنة ۱۰۹۲ و کان الاشتغال به فی لیالی منه.

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۷۲۷/۲

آغاز و انجام: برابر؛ قد اتفق من الاستنساخ فی الیوم الثانی من ربیع الآخر سنة ۱۰۹۳.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول؛ ۳۷ص (۱۰-۴۶)، سطور چلیپا (۶×۱۶)، اندازه: ۹×۱۸سم [ف: ۱۴-۳۶۷۶]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۹۰۵/۲

آغاز: بدون تفسیر له ثم الشهید ره قال و فسر بأول سنة الفرس أو حلول الشمس برأس الحمل؛ **انجام:** .برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۱۷گ (۲۹ر-۴۵ر)، ۲۱سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [ف: ۴۴-۱۲۴]

● **النیروز** / هیئت / عربی

an-nayrūz

تحقیقی عالمانه درباره نوروز است ازجهت تاریخی و نجومی، برگفته‌های یکی از دانشمندان اشاره دارد و مطالب او را رد می‌کند و نیز از روایاتی که درباره نوروز رسیده استفاده می‌کند و این‌که ادعا می‌شود که روز مبعث و روز فتح مکه و روز عید غدیر در نوروز بوده را بررسی می‌کند.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۸۱۹/۳-۳۹/۱۹۹

آغاز: التفاسیر السته وهو کونه یوم نزول الشمس برج الحمل بانه اعرف بین الناس اودعوی بین البطلان عند اهل الخبرة والحساب والتواریخ فان کون نیروز الفرس دایراً فی الفصول سیمامن زمان النبی صلی الله علیه وآله الی زمان ملکشاه امر لم یسمع خلافه من احد منهم بل صرح فی شرح التذکرة؛ **انجام:** دلایل آخر مستنبطة من الرواتیین المذکورتین علی بطلان کون المراد بالنیروز المعتبر شرعاً هو اعتدال الربیعی فانه علی ذلک لا یمکن توجیه التواریخ المذکورة فیها اصلا کذا حال سایر مامر من تفاسیر سوی اول فروردین فتعین ان المراد به اول فروردین کما هو المطلوب وبالله التوفیق

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ محشی با نشان«منه»؛ جلد: مقوا، ۷گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۲-۸۱۱]

● **النیروزیة (ارجوزة)** / شعر، آداب و سنن / عربی

an-nayrūzīya (urjūza)

حسینی میبدی، علی بن محمد علی،- ۱۳۱۳ قمری

hoseynī meybodī, ʻalī ebn-e mohammad ʻalī(- 1896)

تاریخ تألیف: ۳ ربیع الاول ۱۲۹۳ق؛ محل تألیف: کرمانشاه

در این ارجوزه که ۶۳ بیت است وقایع تاریخی که در روز نوروز اتفاق افتاده و در روایت بدانها اشارت رفته و همچنین تعیین آن روز و اعمالی که باید در آن انجام گیرد، به نظم کشیده شده است.

آغاز:سبحان ربی خالق الکونین ×× و جاعل النور ضیاء العین / ابتدع النهار قدام الدجی ×× و اختاره من لیله اذا سجی

انجام:و لیس فی الکونین فرحة سوی ×× حب اللقا و طالب الغیر غوی / فاطلبه فی ایاک نستعین ×× و اعبده حتی یاتی الیقین

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۰۶۹/۱۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوایی، ۲گ (۱۹۵پ-۱۹۶ر)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۱۰۶]

۲. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه:۸/۴مشهد

آغاز: برابر

خط: نسخ خوش، کا: جواد بن علی حسینی میبدی (فرزند ناظم)،

تا: ۱۳۰۳ق، جا: کرمانشاه؛ ۷ص (۲۷۵-۲۸۱)، ۱۰سطر، اندازه: ۲۲×۱۷سم [ف: -۱۴۱]

مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۸/۴

همان نسخه بالا [ف: ۱-۳۱]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۱۴۰/۴ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۶-۱۸۵]

۳. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه:۵/۱۰مشهد

آغاز و انجام: برابر

کا: عبدالکریم بن محمد اسماعیل بروجردی، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۳ص (۳۱۰-۳۱۲)، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: -۱۳۶]

مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۵/۱۰

همان نسخه بالا [ف: ۱-۲۶]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۱۳۷/۱۰ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۶-۱۷۹]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۷۸۵/۴

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام مؤلف به قرینه اغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، کا: ظاهر به خط مؤلف، بی‌تا؛ ۴گ (۲۹پ-۳۲ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵-۱۶۷]

● النیروزیة فی معانی الحروف الهجائیة = اسرار الحروف = فواتح السور / علوم قرآن / عربی

an-nayrūzīya fī ma'ānī-l ḥurūf-il hijā'īya = asrār-ul ḥurūf = fawātiḥ-us suwar

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

اهدا به: امیر شیخ ابوبکر محمد بن عبدالله یا «عبدالرحیم»

مختصری است در کشف اسرار و حل غوامض حروف هجائیه واقع در فواتح سور قرآن و مرتب است بر سه «فصل»: ۱. فی ترتیب الموجودات و الدلالة علی خاصیة کل مرتبة من مراتبها؛ ۲. فی الدلالة علی کیفیة دلالة الحروف علیها؛ ۳. فی الغرض. به نامهای:«فواتح السور» و «اسرار الحروف» نیز خوانده شده است.

آغاز:بسمله کل ینزع همته الی خدمة نیروز مولانا الشیخ الامیر السید ادام الله عزته بتحفة یجود بهاذات یده و لما رغبت فی ان اکون واحد القوم ...

انجام:یجعلنی ممن یوفق لقضاء ایادیه بمنه و سعة جوده و الحمدلله رب العالمین

چاپ: رساله در ضمن تسع رسائل چاپ شده است. در تهران، ۱۳۲۰ق، سنگی، شیراز، ۱۳۴۴ق، سنگی؛ قاهرة، ۱۹۵۴م، مطبعة لجنة التالیف و الترجمة، با تحقیق عبد السلام هارون؛ این رساله در ضمن رساله انسان و قرآن استاد حسن زاده آملی به چاپ رسیده و ترجمه فارسی آن در میراث اسلامی دفتر چهارم به چاپ رسیده است.

[الذریعة ۴۳۵/۲۴؛ فهرست مصنفات: ۲۵۱؛ دنا ۹۱۴/۱۰-۹۱۶ (۴۸ نسخه)]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۳۸/۱۳-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۸۵۳؛ بی‌کا، تا: شاید اوایلقرن۷؛ ۵گ (۹۸-۱۰۲) [فیلمها ف: ۱-۴۷۲]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۳۱/۱۶-ف

نسخه اصل: اونیورسیته ش ۴۷۲۴؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۷۰۰ق؛ ۲گ (۱۱۶-۱۱۷)، ۱۹سطر [فیلمها ف: ۱-۴۴۰]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۳۲/۷-ف

نسخه اصل: اونیورسیته ش ۴۷۵۴ (فهرست آقای دکتر مهدوی ص ۳۳۵)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: پایان ربیع الثانی۷۰۲ق؛ ۷گ (۶۲-۶۸)، ۱۵سطر [فیلمها ف: ۱-۴۴۰]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۴۹/۷۰

آغاز و انجام: برابر

خط: تعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ۹۶۲ق؛ تملک: مصطفی بن عبدالله در ۹۶۲، خلیفه سلطاندر ۱۰۴۱، محمد طاهر پزشک تفرشی در ۱۱۳۵، محمد ابراهیم قزوینی در ۲ ذیقعده ۱۲۴۵؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۳گ (۳۸۱پ-۳۸۳ر)، ۳۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۶-۲۴۳۴]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۲۸۳/۸۰

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲گ (۲۱۱پ-۲۱۲پ) [ف: ۱۶-۲۰۲]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۹۳۸/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۵ص (۷۷-۸۱)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۰-۳۵۰]

۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۸۱/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد قاسم بن بهزاد، تا: قرن ۱۱؛ جلد: میشن، ۲گ (۱۴ر-۱۵ر) (متن)، اندازه: ۱۶/۶×۲۵/۲سم [ف: ۸-۲۴]

۸. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۴۲/۴۹ب

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲گ (۲۱۵ر-۲۱۶پ)، ۲۴-۳۳سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۱۷/۵×۲۷سم [ف: -۱۴۶]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۸۱/۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۷ص (۲۳۱-۲۳۷)، ۱۷سطر (۴×۹)، اندازه: ۹×۱۵سم [سنا: ف: ۱-۲۸۰]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴/۱۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰و ۱۱؛ جلد: تیماج، ۶ص (۱۲۱-۱۲۶)، ۲۰سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [سنا: ف: ۱-۷]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۹۵/۲

خط: نستعلیق، کا: محمد رفیع حسینی مشهدی، تا: قرن ۱۱؛ ۶ص (۳۵-۴۰)، ۱۸سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [سنا: ف: ۱-۳۸۵]

۱۲. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۱۸۷/۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ یا ۱۱؛ با سرلوح‌های زرین؛ کاغذ: اصفهانی، ۲گ (۸۴-۸۵)، ۲۴سطر (۱۰×۲۰)، اندازه: ۱۷×۲۷سم [رشت و همدان: ف: -۱۴۶۷]

۱۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۹۴/۱۵

آغاز: بسمله. الرسالة النیروزیة للشیخ الرئیس، فی انباء عن الغرض المضمر فی الحروف الهجائیة فواتح عدة سور؛ **انجام:** ثم بعد هذا اسرار یحتاج الی مشافهة. و الحمدلله و الصلاة علی رسول الله، و التوفیق من الله تعالی.

خط: نستعلیق بی نقطه، کا: اردوبادی، عبدالقادر، تا: ۱۰۲۱ق، جا: شیراز؛ درهامش رویة اول آمده: «رأیت فی بعض المجامیع ان اول هذه الرسالة هکذا: کل تنزع به همته الی خدمة نیروز مولانا الشیخ الامیر السید ابی بکر محمد بن عبدالله ...»؛ جلد: میشن، ۳گ (۱۵۷پ-۱۵۹ر)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۲×۲۲/۳سم [ف: ۸-۴۴]

۱۴. شیراز؛ محلاتی، صدرالدین؛ شماره نسخه:۱۷/۵

بی‌کا، تا: با تاریخ۱۰۵۶ق [نشریه: ۵-۲۷۳]

۱۵. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه:۶۹۵/۳

آغاز: برابر

خط: نسخ خوانا، بی‌کا، تا: رمضان۱۰۵۶ق، جا: دارالسلطنه اصفهان؛ نسخه در ۱۳۴۴ق توسط دکتر میربه صدرالدین محلاتی اهداء شده، خریداری کتابخانه از ورثه مرحوم محلاتی؛ جلد: گالینگور، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: -۳۴۳]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۶۰/۱۶

آغاز و انجام: برابر

کا: رضا قلی قمی، عبدالصالح جیلانی، تا: ۱۰۶۰ق؛ جلد: تیماج منقش، ۴ص (۷۴-۷۷)، اندازه: ۱۱/۳×۲۱/۷سم [ف: ۲۹/۱-۴۷۴]

۱۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۵۷/۹

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: ۱۰۶۳ق؛ جلد: میشن سیاه، ۲گ (۵۲پ-۵۳پ)، اندازه: ۱۴/۸×۲۱سم [ف: ۷-۴۷۴]

۱۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۱۱۴/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شعبان۱۰۷۱ق؛ کاغذ: سپاهانی، ۳گ (۲۴پ-۲۷ر)، ۱۶سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۸-۷۴۹]

۱۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۸۶/۷۱

آغاز: الرسالة النیروزیة للشیخ الرئیس فی الانباء عن الغرض المضمر فی الحروف الهجائیة فی فواتح عدة سور الفرقانیة مقسومة علی فصول ثلث، الفصل الأول فی ترتیب الموجودات؛ **انجام:** إعنی مجموع الکل و لم یمکن ان یکون للحروف دلالة غیر هذه البتة ثم بعد هذا اسرار یحتاج الی المشافهة و الحمدلله و الصلوة علی رسول الله و التوفیق من الله تعالی.

خط: نستعلیق، کا: فراهانی ورامینی، شاه مراد بن نقدعلی، تا: ۱۰۷۲ق؛ جلد: تیماج، ۲گ (۳۲۸ر-۳۲۹ر)، ۲۷سطر، اندازه: ۱۸×۲۷/۵سم [میراث شهاب: ۴۲-۱۴۸]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۲۸۰/۳۴

آغاز: الرسالة النیروزیة للشیخ الرئیس فی الابناء عن الغرض المضمر فی الحروف الهجائیة ... الفصل الاول فی الوجود و هو مبدع المبدعات

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۸۰ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۲گ (۹۱پ-۹۲پ)، ۲۱-۳۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۳۸-۳۹۹]

۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۲۹۲/۱۰

آغاز: الرسالة النیروزیة للشیخ الرئیس فی الانباء عن الغرض المضمر فی الحروف الهجائیة فی فواتح عدی سور الفرقانیة؛ **انجام:** ولم یمکن ان یکون للحروف دلالی غیر هذه البتة ثم بعد هذا اسرار یحتاج الی المشافهة و الحمد لله ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۸۲و۱۰۸۳ق؛ با نشان «بلغ قبالا» مقابله شده؛ ۴ص (۲۰۳-۲۰۶)، سطور چلیپا، قطع: بیاضی [ف: ۳۳/۲-۶۶]

۲۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۳۷۳/۱۷

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: نجفی جزائری، محمد بن عبدالحسین، تا: ۱۰۸۴ق؛ ۷ص (۱۲۳-۱۲۹)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۴۵-۱۹۵]

۲۳. شیراز؛ هاشمی، نورالدین (خاندان)؛ شماره نسخه:۱۷/۳۵

بی‌کا، تا: ۱۰۸۵ق [نشریه: ۵-۲۸۸]

۲۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۵۵/۲۷

آغاز: بعد بسمله. الرساله النیروزیة للشیخ الرئیس فی الانباء عن الفرض المضمر فی الحروف الهجائیه؛ **انجام:** ثم بعد هذا اسرار یحتاج الی المشافهة و الله تعالی یمد فی بقاء الشیخ الامیر السید و تبارک له ...

خط: نستعلیق، کا: طبسی، محمد بن نعمت، تا: ۱۰۹۱ق؛ جلد: تیماج، ۴ص (۱۸۶-۱۸۹)، ۲۵سطر [سنا: ف: ۲-۱۹۱]

۲۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۵۹۸/۳۲

خط: نستعلیق چلیپا، بی‌کا، تا: ۱۰۹۲ق؛ ۱گ (۱۲۳-۱۲۳)، ۱۷ سطر (۱۱×۱۸/۵)، اندازه: ۱۹/۵×۲۴سم [ف: ۱۶-۶۴۹]

۲۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۹۴۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق و شکسته، بی‌کا، تا: صفر۱۰۹۷ق؛ واقف: نائینی؛ ۴گ، سطور چلیپا، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۴-۴۴۱]

۲۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۲۱۶/۲۶

بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ دیباچه‌ای را که دکتر مهدوی یاد نموده است ندارد ولی در انجام با آن یکی است؛ ۳ص (۱۲۸-۱۳۰) [ف: ۵-۷۴۰]

۲۸. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۹۳/۵۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی به نشان نبراس «میرداماد ره»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۳گ (۱۷۴پ-۱۷۶ر)، ۲۴سطر (۱۲/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۸/۵×۲۴سم [ف: -۲۰۲]

۲۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۸۴۵/۴

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۴گ (۷پ-۱۰ر)، اندازه: ۱۲/۴×۱۹/۷سم [ف: ۹-۶۸]

۳۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۶۱۹/۱۴

آغاز: الرسالة النیروزیة للشیخالرئیسفی الإبناء عن الغرض فی الحروف الهجائیة؛ **انجام:** و لم یکن أن یمکن للحروف دلالة علی هذه النسبة ثم بعد هذا أسرار یحتاج إلی المشافهة.

خط: نسخ، کا: بالانکابی جیلانی، محمد نصیر بن حسن، تا: قرن ۱۲؛ ۳گ (۸۰-۸۲)، ۲۲سطر، اندازه: ۶×۱۵سم [ف: ۲۹-۳۷۳]

۳۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۳۸/۶

آغاز: بسمله. الرسالة النیروزیة للشیخ الرئیس، فی الغرض المضمر فی الحروف الهجائیة فواتح؛ **انجام:** و لم یمکن ان یکون للحروف دلالة غیر هذه البتةثم بعد هذا اسرار تحتاج الی المشافهة و الحمد لله و الصلاة علی رسول الله و التوفیق من الله سبحانه و تعالی

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۲گ (برگ ۸۴) [ف: ۱۵-۱۳۰]

۳۲. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۴۰۴/۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۰۱ق؛ اندازه: ۱۲/۵×۲۴/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۳-۹۴]

۳۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۸۷۲/۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** صلی الله علی محمد و آله خیر قایذاً

بی‌کا، تا: ۱۱۰۱ق؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج، ۱۶ص (۱۵۷-۱۷۳)، ۸سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۹/۵×۱۶/۳سم [ف: ۸-۳۸۲]

۳۴. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۶۵/۱۰ر

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اندازه: ۱۲/۵×۱۷/۵سم [رشت و همدان: ف:۱۱۹۵]

۳۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۵۵/۱۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: خراسانی، کرم علی، تا: قرن ۱۳؛ ۳گ (۱۲۴پ-۱۲۶ر)، ۲۲سطر، اندازه: ۱۴/۶×۱۸/۵سم [ف: ۷-۴۵۸]

۳۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۷۵/۱۵-۳۰/۱۵۵

آغاز: بسمله الرسالة النیروزیه للشیخ الاجل الرئیس ابی علی بن سینا فی الابناء عن الغرض المضمر فی الحروف الهجائیة فواتح عدة سور الفرقانیة مقسومة علی فصول ثلاثه الفصل الاول فی ترتیب الموجودات؛ **انجام:** ثم بعد هذا اسرار تحتاج الی المشافهة والحمدلله والصلوة علی رسول الله وآله

ازاول تاآخر؛ خط: نستعلیق، کا: محمدتقی گلپایگانی نجفی (جامع جنگ)، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۲گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۸۵۴]

۳۷. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۵/۱ ـ ج

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: حاج محمد ابراهیم (کلباسی)، ۱۲۳۸؛ جلد: تیماج، ۳۶گ، ۲۷سطر (۷/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف: ۱-۵۱۷]

۳۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۳۱۹/۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۳ص (۶۰۳-۶۰۵) [مختصر ف:۴۱۷]

۳۹. بیرجند؛ دیانی؛ شماره نسخه:۱۰۸/۵

خط: نسخ، کا: حسین بن سید علی خوسفی قائنی خراسانی، تا: ۱۲۳۵ق؛ ۲گ (۱۵۰ر-۱۵۱پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: -۸۳]

۴۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۲۷۹/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته خوش بی اعجام، کا: میرزا عبدالله ریاضی، تا: ۱۲۸۰ق؛ اندازه: ۱۲/۱×۲۰/۵۲سم [ف: ۱۱-۳۵۲]

۴۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۷۱/۱۳

آغاز: برابر

خط: تعلیق، کا: نامی، محمد علی، تا: ۱۲۹۹ق؛ در فهرست طوس (ش ۳۴۱ص ۴۴۱ ج۴) شیخ ابوبکر محمد بن عبدالله یا عبدالرحیم یاد گردید و این شیخ کسی بود که ابن سینا این رساله و اضحویه را برای او نوشته و این‌گونه رازها را برای او آشکار بداشت و از پایان رساله پیداستکه رازهای دیگری مانده که شیخ رئیس بایست زبانی به او بگوید و نوشتن آنها شایسته نبود (ص ۱۴۱ و ۱۴۷ این فهرست)؛ ۵گ (۱۴۰پ-۱۴۴ر) [ف: ۳-۳۹۶]

۴۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۹۲/۲۷-عکسی

آغاز: برابر؛ **انجام:** و لایفعل المتصدق ذلک الفعل الابمشاکلة بتلک النفس و علی هذا شبیه بشیئ واحد. تمت الکتاب عبون الملک الوهاب.

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: حدود شوال۱۳۱۷ق؛ ۱۲ص (۵۵۹-۵۷۰) [عکسی ف: ۱-۳۹۷]

۴۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۴۹۰/۶

آغاز: قال الرئیس ... هذه الرسالة فی معانی الحروف الهجائیة التی فواتح بعض السور الفرقانیة کثیرة الفوائد؛ **انجام:** ثم بعد هذا اسرار تحتاج الی المشافهة، الحمدلله اولا و آخرا ...

کا: احمد بن محمد رضا بن فرج الله زنجانی، تا: ۱۳۱۹-۱۳۴۴ق؛ جلد: مقوایی، ۳گ (۵۰ر-۵۲پ)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۴-۳۳۵]

۴۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۲۳/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۳۹ق؛ از روی نسخه شرف الدین علی مازندرانی کتابت شده؛ جلد: مقوایی، ۲ص (۴۶-۴۷)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۴سم [ف: ۳۲-۳۴]

۴۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۱۱۳/۱۳

آغاز: کل شرع بتیمنه الی خدمة سیدنا و مولانا شیخ الامام (اسم این شخص در نسخه نوشته نیست) و لما رغبت ان اکون واحداً من القوم ... هو الانباء عن الغرض المضمر فی حروف هجائیة؛ **انجام:** ثم بعد هذا سهل اسرار یحتاج الی المشافهة و الله تعالی ممد فی بقاء الشیخ الامین السید.

خط: نسخ، کا: صفوی ماسالی مصطفوی، اسدالله، تا: ۱۳۶۳ق؛ مصحح؛ ۳گ (۴۵-۴۷)، ۲۲سطر، اندازه: ۸×۱۴سم [ف: ۳۸-۳۰۰]

۴۶. یزد؛ علومی، شیخ علی؛ شماره نسخه:۵۵/۵

بی کا، بی تا؛ قطع: ربعی [نشریه: ۴-۴۴۴]
۴۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۲۹۴/۲۱
خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج، ۳ص (۱۳۵پ-۱۳۶پ)، سطور مورب، اندازه: ۹/۵×۲۰سم [ف: ۳۰-۶۰]
۴۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۵۸۴/۸-ف
نسخه اصل: لیدن (Cod. 1020a Warn ۱۴۶۴-۲۴۷۹)؛ بی کا، بی تا [فیلمها ف: ۱-۶۱۳]
۴۹. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۰۲۰۰/۶
خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ اندازه: ۱۰×۲۰سم [رشت و همدان: ف: - ۱۵۹۵]
۵۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۱۰/۳
خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۲-۳۶۴]
۵۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۹۲۱/۱۱
دیباچه و مقدمه را ندارد؛ بی کا، بی تا؛ ۲گ (۴۹پ-۵۰پ) [ف: ۵-۷۴۱]

● **نیروزیه** / حدیث / فارسی

nayrūzīye

دانش تبریزی، لطفعلی بن محمد کاظم، ۱۲۶۸ - ۱۳۵۰ قمری

dāneš-e tabrīzī, lotf-ʻalī ebn-e mohammad kāzem (1852 - 1932)

اهدا به: میرزا عبدالغفار
کلمات قصار حضرت علی (ع) است به فارسی.
[فهرستواره منزوی ۶/۶۷۹]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۷۳۴/۲۹
بی کا، تا: ۱۲۹۴ق؛ ۱۴ص (۵۹۱-۶۰۴)، ۱۱سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۴-۳۶۹۰]

● **نیروی ایرانیان** / تاریخ ایران / فارسی

nīrū-ye īrānīyān

نوبخت، حبیب الله بن محمد حسن، ق۱۴ قمری

nowbaxt, habīb-ol lāh ben mohammad hasan(- 20c)

ترجمه‌ای است از کتاب دکتر احمد رفاعی به نام «قوه پارسیان» که در آن درباره قدرت فرهنگی و سیاسی ایرانیان در روزگار امویان و عباسیان بحث شده است.در دو جلد: جلد ۱. شامل روزگار امویان می‌باشد: فصل ۱) مدنیت اسلامی، ۲) کشمکش در میان خلافت و پادشاهی، ۳) سیاست معاویه و جانشیان او، ۴) جانشین، ۵) زندگانی علمی و ادبی در عصر اموی؛ فهرست جلد ۱: فصل ۱) سیاست عصر عباسی، ۲) تعصب عرب و کردار آزادگان، ۳) دعوت عباسی، ۴) ابوالعباس سفاح، ۵) ابوجعفر منصور، ۶) مهدی، ۷) هادی، ۸) هارون الرشید، ۹) دانش و دانشوران، ۱۰) ادبیات در آغاز دوره عباسی.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۱۴۸
آغاز: گشایش و فتوحات خلفا اوضاع مادی و اجتماعی و سیاسی مسلمانان را دگرگون ساخته وضعیتی ایجاد کرد که نتائج و آثار آن یکی پس از دیگری پدیدار گشت؛ **انجام:** این مختصر را که بمنزله مقدمه بود با شرح و بسط و آنچه موضوع تاریخ ماست بآخر رسانیده ما را به راه راست هدایت فرماید و در پیچ و خم این راه سخت و معوج سرگردان و گمراه نگذارد.
جلد اول و شامل روزگار امویان می‌باشد؛ خط: نستعلیق، کا: نوبخت حبیب الله، تا: ۱۳۱۰ق؛ با تصحیح و حواشی وی که به درخواست شاهرخ رئیس مباشرت مجلس شورای ملی نوشته شده؛ جلد: گالینگور، ۴۴گ، اندازه: ۲۰×۳۳سم [ف: ۲۵-۱۵۸]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۱۴۹
آغاز: در ضمن تاریخ دوره اموی اسباب ضعف و انحطاط خلفا کاملاً مبرهن گردید کین خواستن قبایل عرب؛ **انجام:** جز آنچه ذکر شدمباحث دیگری از قبیل توصیف، داستانسرائی و مغازله با خوبرویان و شاهدان ماهر و از شعراء بازمانده است توفیق مقام ما را از ایراد آنها باز می‌دارد.
جلد دوم و شامل روزگار عباسیان می‌باشد؛ خط: نستعلیق، کا: نوبخت حبیب الله، بی تا؛ جلد: گالینگور، ۹۹گ، اندازه: ۲۰×۳۳سم [ف: ۲۵-۱۵۹]

● **النیرین** / ادبیات / عربی

an-nayyirayn

ابن مغربی، حسین بن علی، ۳۷۰ - ۴۱۸ قمری

ebn-e maqrebī, hoseyn ebn-e ʻalī (981 - 1028)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱/۵۴۷۵/۳-ف
نسخه اصل: دانشگاه توبینگن MaVI 70؛ خط: نسخ کهن، بی کا، بی تا [فیلمها ف: ۳-۱۵۶]

● **نیرین** = **ناموس اصغر** / حکومت و سیاست، اخلاق / فارسی

nayyerayn = nāmūs-e asqar

نصیری طوسی، محمد تقی بن عبدالحسین، ق۱۱ قمری

nasīrī tūsī, mohammad taqī ebn-e ʻabd-ol-hoseyn(-17c)

تاریخ تألیف:غره ذیحجه ۱۰۷۱ق؛ محل تالیف: اصفهان
در اخلاق و احوال انسانی و در آن از اخلاق و سیاست گفتگو کرده است؛ در چند «مقاله»، هر یک در چند «باب» و هر باب در چند «فصل» نگاشته شده: مقاله ۱.در مبادی کلیه؛ ۲. در تعدیل هیئت و صفات نفسایه و اخلاق؛ ۳. در تعدیل افعال. باب یکم از مقاله یکم در مباحث عقل و روح و قوا و حرکات روح است.
آغاز:کتاب نیرین. بسمله و به نستعین. الحمدلله رب العالمین ... اما

بعد این کتابی است موسوم به «نیرین» بجهت اشتمال آن بر رسالتین: رساله ناموس اصغر بجهت صغر حجم آن، و رساله اسرار. و چون هر یک را منفعتی خاص و لیکن قریب بیکدیگر در حکم یک کتاب بشمار آمد. و السلام. رساله ناموس اصغر. بسمله. فاتحه کتاب که خاتمه معارف اولو الالباب است جز محامد عتبه الهی چه تواند بود ... اما بعد ... امروز که نیف و عشر سادس و مائة حادی عشر هجری است بنده ... محمد تقی بن عبدالحسین النصیری الطوسی ... این رساله را که موسوماست بناموس اصغر و مکنی به «خلاصة الاسرار»در سلک تحریر می‌آورد ... مشتمل است بر مقالات و مقالات محتوی بر ابواب و ابواب بر فصول و تنبیه
انجام:ختم و تنبیه و توصیف. تمام شد این حکمت الهی و مبادی آگهی و اصول دین ... بتاریخ غرة شهر ذی حجة الحرام سنة احدی و سبعین و الف بدار السلطنة اصفهان ... و در سلک اشرارش منظم نماید. هذه افاضة من الله علی و منی علیک تم کتابة التاریخ
[فهرستواره منزوی ۲۵۱/۶]

تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۱۱۱/۵ – ب
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف؛ تا: ۱۰۷۲ق؛ ۵۱گ (۲۳پ–۷۳ر) [ف: -۴۳۴]
تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۴۷۷/۶-عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲–۲۹۰]

● نیزه‌بازی / فنون نظامی / فارسی

neyze-bāzī

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۴۶۶/۲۱
آغاز: فصل درباره نیزه، بدان که قامت نیزه چهل و هشت گفته اند و دو قلاج؛ **انجام:** سرگین گاو به یک بار بیرون اندازد
بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۲۱ص (۶۷۷–۶۷۹)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۲۵سم [ف: ۶–۴۴۱]

● نیستان = بوستان قاسمی = جواب بوستان / شعر / فارسی

neyestān = būstān-e qāsemī = javāb-e būstān

ادیب کرمانی، قاسم بن زین العابدین، ۱۲۷۵ – ۱۳۴۷ قمری

adīb-e kermānī, qāsem ebn-e zayn-ol-ʻābedīn (1859 - 1929)

اهدا به: ناصر الدین شاه قاجار
محل تألیف: بردسیر

مثنوی استبه تقلید بوستان سعدی علیه الرحمه، در چهار دفتر در پند و اندرز و با طنز و اصطلاحات و واژه‌های لهجه کرمانی.
آغاز: بنام خداوند شور آفرین ×× حکیم نخ تار و پود آفرین / خدائی که در کارخانه قدم ×× همی بافت از تار و پود عدم/ مر این شال گلریزه قیرگون ×× که کرسیش خوانند اهل فنون ...

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۱۳۵/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** اگر چاره ات هست میکن نخست ×× که اشکسته دیگر نگردد درست / گرفتم که یاریست ثابت قدم ×× چه خواهی کنی در بسیج عدم / در آندم که یاران ز هم بگسلند ×× بیاید که خاکند و آب و گلند / بده دل بمحبوب جان آفرین ×× که هر جا روی با تو باشد قرین
خط: نسخ جلی، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ دارای رکابه، خط نسخه بسیار به خط «عبرت نائینی» شبیه است، نام کتاب چنین آمده: «دفتر اول از جواب بوستان قاسمی کرمانی»؛ جلد: تیماج، ۶۴گ (۴۳پ–۱۰۶پ)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۷/۹سم [ف: ۲۷/۱–۲۵۶]
۲. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۲ر۲۶۶۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** اگر ای برادر بخانه کس است ×× همانا که یکحرف او را بس است
فقط دفتر اول؛ خط: نسخ تعلیق، کا: غلامحسین شریف کرمانی، تا: سه‌شنبه۷ رجب۱۳۱۶ق؛ جلد: چرمی، ۴۰گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱–۱۳۷]
۳. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۲ر ۲۵۸۰
آغاز: برابر؛ دفتر دوم–خداوند هفت آسمان و زمین ××به بخشودمی دفتر دویمین؛ دفتر سوم–خدای منزه زنا بود و بود ×× بجز خود کسش مینشایدستود؛ دفتر چهارم: ... یکی پاده او شاله در دست داشت ×× که یک قرص حلواش سرمست داشت؛
انجام: دفتر اول–« ... اگر ای برادر بخانه کس است ×× همانا که یک حرف او را بس است»؛ دفتر دوم–« ... بمستی تو پنداشتی آدمی ××الا تا نمردی بخود آدمی»؛ دفتر سوم–« ... بده دل بمحبوب جان آفرین ×× که هر جا روی با تو باشد قرین»؛ دفتر چهارم–« ... خر نفس را چرب و شیرین مده ×× مرا این پند بشنو ز سالار ده»
دفتر اول و دوم و سوم و چهارم؛ خط: نسخ، کا: احمد بن محمد حسین الحسینی، تا: رجب ۱۳۲۲ق؛ دفتر چهارم از اول و آخر ناقص است؛ ۶۴گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۹×۲۸/۵سم [ف: ۱–۱۳۵]
۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۷۴۸/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** بده دل بمحبوب جان آفرین ×× که هر جا روی با تو باشد قرین
خط: نسخ، کا: محمد بن محمد حسن چترودی، تا: ۹ ربیع الثانی۱۳۲۳ق؛ جلد: تیماج، ۶۵گ (۶۶پ–۱۳۰ر)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۸/۵×۱۹سم [ف: ۱۵–۱۴۰]

← نیقوماخیا ﴿ الاخلاق الی نیقوماخوس

● **نیکخواهان توده** /- فارسی

nīkxāhān-e tūde

شهریاری، پرویز، ۱۳۴۴قمری

šahrīyārī،,arvīz (1926 -)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۷۵۲/۲۱-۴۷۵۴-ف

از پرویز شهریاری و مهدی نعمة اللهی؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳-۱۰۲]

● **نیک و بد** /- فارسی

nīk va bad

کسروی، احمد، ۱۳۰۷ – ۱۳۶۴ قمری

kasravī, ahmad (1890 - 1945)

۱۳۲۶ش.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۷۵۲/۶۶-۴۷۵۴-ف

بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳-۱۰۱]

● **نیک و بد (جدول)** / طالع بینی / فارسی

nīk va bad (jadval)

فال یا استخاره‌ای است به نقل از حضرت علی (ع) برای دریافتن خیر و شر کاری به هنگام آغاز در آن کار«از روز نوروز تا آن روز حساب می‌کنند ولی شش از آن طرح می‌کنند».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۲۷۱/۴

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد طاهر، تا: ۱۲۹۱ق؛ جلد: تیماج، ۱ص (۱۲)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۱۹-۲۴۴]

● **نیک و بد ساعات (مقالی در دانستن)** / هیئت / فارسی

nīk va bad-e sā'āt (maqālī dar dānestan-e)

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۶۱/۲

بی‌کا، تا: ۱۲۹۹ق؛ ۱ص، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱-۴۷۱]

● **نیک و بد ستارگان** / هیئت / فارسی

nīk va bad-e setāregān

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۳۲۸/۵-ف

نسخه اصل: پاریس S. P. 1488؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱-۵۹۶]

● **نیل الامانی فی شرح حرز الیمانی = شرح دعای سیفی** / دعا / عربی و فارسی

nayl-ul amānī fī š.-i ḥirz-il yamānī = š.-e do'ā-ye sayfī

انصاری، عبد الرحیم بن نصر الله، ۱۲۷۲ – ۱۳۳۴ قمری

ansārī, 'abd-or-rahīm ebn-e nasr-ol-lāh (1856 - 1916)

تاریخ تألیف: آخر رجب ۱۳۲۳ق

مؤلف پس از بیان فضیلت انواع دعا که از طریق اهل بیت علیهم السلام نقل شده به فضیلت دعای یمانی می‌پردازد.وی معتقد است به دلیل این که در باب دعای یمانی روایات مختلفی وارد شده متعرض اقوال علما گردیده است و قول مقرون به صحت که نقل میرداماد می‌باشد را برگزیده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۸۷۷

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی عجزت العقول عن معرفة کنه ذاته؛
انجام: و هو اشارة الی ما اسبقنا ذکره ... فی سلخ شهر رجب المرجب من شهور هذه السنة ۱۳۲۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ اهدایی: رهبری، اسفند۱۳۷۶؛ ۱۲۰گ، ۱۲سطر، اندازه: ۷/۵×۱۲/۷سم [اهدائی رهبر: ۶-۴۱۵]

● **نیل السعادات فی علم المقولات** / منطق / عربی

nayl-us sa'ādāt fī 'ilm-il maqūlāt

بلیدی، محمد بن محمد، ۱۰۹۶ – ۱۱۷۶ قمری

balīdī, mohammad ebn-e mohammad (1685 - 1763)

این رساله دارای یک «مقدمه» و دو «مقصود» و یک «خاتمه» است (به دلیل حصر) مقدمه دارای سه مسأله است: ۱) مسئله الاستعانه، ۲) کون الشی من مقولات متعدده، ۳) التمییز بین الذاتی و العرضی؛ مقصود ۱. بحث مقولات عشر؛ مقصود ۲. عقول عشره. وی در مقصد اول در بحث از این‌که علم از کدام مقوله است از حاشیه یحیی برام البراین یاد می‌کند.

چاپ: بیروت، دار النجاح، محقق: ممدوح حقی، چاپ اول، ۸۶ص، ۱۳۹۳ق.

[ایضاح المکنون: ۶۹۷ (محمد بن محمد المغربی)]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۴۵/۹

آغاز: بسمله اما بعد حمدالله یقول احوج العبد ... محمد الحسن الاندلسی البلیدی اصولا المصری منشأ المالکی مذهباً ... و ینحصر المقصود من نیل السعادات فی مقدمه و مقصودین و خاتمه؛
انجام: پایان ک و جمیع الکواکب نوره ذات الا القمر و کون النجوم فی السماء الدنیا ... لم یرد شرعا جعلنا الله من اهل المنهاج و ختم لنا بحسن الختام.

خط: نسخ تحریری، کا: محمدعطارمعدل، تا: قرن ۱۳؛ ۴۷ص (۶۱۴-۶۶۰)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۹-۳۷۸]

● **نیل المرام** / حساب / عربی

nayl-ul marām

مقری، احمد بن محمد، ۹۹۲ – ۱۰۴۱ قمری

maqarrī, ahmad ebn-e mohammad (1584 - 1632)

منظومه است در وفق اعداد در حدود ۲۷۵ بیت.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۶۰۸/۷

آغاز: فقد اردت نظم در ملتقط ××من البحر المخمس الخالی الوسط / سمیته نیل المرام المغتبط ××لطالب المخمس الخالی الوسط؛ **انجام:** علیه ازکی صلوات جامعه ××سحاب سلام معها هامعه / مع آله و صحبه الناجیا ×× فقال من حسن الختام املا

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مذهب، ۱گ (۷۱ر–۷۱پ)، اندازه: ۱۷/۵×۲۹/۵سم [ف: ۲۰–۱۵۳]

● **نیل المرام فی مذهب الائمة علیهم السلام** / فقه / فارسی

neyl-ol marām fī mazhab-el a’emma ‘alayhem-es-salām

گیلانی، عبدالرحیم بن معروف، ق۹ قمری

gīlānī,‘abd-or-rahīm ebn-e ma‘rūf(- 15c)

تاریخ تألیف:۲ صفر ۱۰۹۱ق

وی مسائل اجماعی را از کتب «شرایع»«ارشاد» و «تبصره»استخراج و در ۵۵ کتاب شامل ۲۶۰ باب از ابتدای طهارت تا انتهای دیات به شرح ذیل گرد آورده است:کتاب طهارت: دارای دوازده باب؛ کتاب صلات: نوزده باب؛ کتاب صوم: شش باب؛ کتاب اعتکاف با دو باب؛ زکات: هفت باب؛ خمس: دو باب؛ حج: یازده باب؛ عمره؛ جهاد: هفت باب؛ امر به معروف و نهی از منکر؛ تجارات: هجده باب؛ رهن: دو باب؛ مفلس: چهار باب؛ حجر:دو باب؛ ضمان: سه باب؛ صلح: دو باب؛ شرکت: دو باب؛ مضاربه، مزارعه و مساقات: هشت باب؛ ودیعة، عاریه، اجاره و وکالت: دوازده باب؛ وقوف و صدقات: پنج باب؛ سکنی و حبس؛ هبات: دو باب؛ سبق و رمایه: دو باب؛ وصایا: هشت باب؛ نکاح: هفده باب؛ طلاق، خلع و مبارات در هشت باب؛ کتب ظهار، ایلاء، لعان، عتق و قس علی هذا تا پایان دیات. در آغاز آن از مظفر جلال الدین شاه ستوده و نام ملک کاوس پسر شاه را یاد کرده است. بسیاری از باب‌ها با عبارت «بدان وفقک الله،بدان ایدک الله و بدان صانک الله» آغاز گردیده است.

آغاز:بسمله حمد وافر و ثنای متکاثر حضرت خالقی را که برمقتضای و ما خلقت الجن و الانس الا لیعبدون ... اما بعد چنین گوید محرر این حروف ... عبدالرحیم بن معروف که بر دین داران.

انجام:مسئله بدان که عاقله ضامن جنایت بنده و ضامن جنایت بهمه نباشد بلکه ضامن عاقله مخصوص به جنایت باشد که بر سبیل خطا بر آدمی واقع باشد.

[کشف الحجب /۵۹۸؛ الذریعه ۴۳۷/۲۴ و ۳۳۷:۲۴، کشف الظنون ۱۹۹۴/۲؛ فهرستواره فقه هزار و چهار صد ساله اسلامی در زبان فارسی، محمد تقی دانش پژوه ۳۸؛ ریاض العلما ۱۱۳/۳]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۱۷۹

آغاز: ... باب اول در موجبات حجر ... باب اول از کتاب طهارت در احکام آبها بدان وفقک الله طهارتدر شریعت اسم وضو و غسل و تیمم است؛ **انجام:** با پنجم در عاقله و تعیین محل ... بدانکه عاقله عبارت از وارثانی باشندکه در جنایت خطا آن را دیت ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ مهر: «یا امام حسین مدد» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۳۲۷گ، ۱۶سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۳۵–۷۵۵]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۵۸۷

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ اهدایی: وزیری؛ ۱۶۵گ، ۲۱سطر (۱۳/۵×۱۹)، اندازه: ۱۹/۵×۲۵/۵سم [ف: ۳–۹۹۵]

۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۱۷۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۱۷ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۴۱گ، ۱۹ سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۵–۷۴۱]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۶۷۷

خط: نستعلیق، کا: عبدالمجید بن حافظ اصلان، تا: اواسط شوال۱۰۵۲ق، برای نواب فیروز جنگ؛ جلد: تیماج، ۲۱۰گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۸×۲۳/۵سم [ف: ۲۷–۱۲۹]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۸۹۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۴رمضان۱۰۷۵ق؛ مهر: «عبده الواثق عباس» (بیضوی)؛ ۱۸۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف: ۸–۹۳]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۱۸۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: نظر علی بن الامیر علی تبریزی، تا: ۱۰۷۹ق؛ مصحح؛ تملک: فرهاد بن ولیعهد در ۱۳ ربیع الاول ۱۲۷۶ق؛ جلد: تیماج، ، ۲۱۲گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۸سم [ف: ۳۸–۲۴۶]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۲۶۱/۱

آغاز: که قبله آمال و کعبه افضال و محط رجال است شده چون بوطن مألوف و مسکن مشعوف؛ **انجام:** .برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۷۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول، مصحح؛ ۳۱۸ص (۱–۳۱۸)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۵۰–۹۱]

۸. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۱۲۳/۴

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: محمد سعید بن اهل الله الویری، تا: ۱۰۸۱ق؛ جلد: تیماج، ، ۱۲۱ص (۲۱۸–۳۳۸)، اندازه: ۱۹/۵×۲۸سم [ف: ۱–۸۹]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۹۱/۴ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱-۲۱۶]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۶۸/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالله بن محمد قلی بورودی یا بودودی، تا: ۱۰۸۶ق؛ ۴۱۲ص (۱-۴۱۲)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۳سم [ف: ۳۲-۲۰۲]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۵۹۰/۱-ف

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالله بن محمد قلی بورودی، تا: دهه سوم صفر۱۰۸۶ق [فیلمها ف: ۱-۷۱۵]

۱۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۸۴۶

آغاز: ... اما بعد چنین گوید محرر این حروف الواثق بالله؛ **انجام:** مسأله: بدانکه عاقله ضامن جنایت بنده و ضامن جنایت بهیمه نباشد تمام شد کتاب نیل المرام ... بنا به اراده و اهتمام نواب ملک ... المؤید من السماء المظفر علی الاعداء شاه قوی طالع فیروز جنگ ×× گلبن این روضه فیروزه رنگ

خط: نسخ، کا: محمد رضا بن عباس تونی، تا: گویا در۱۰۹۱ق؛ ۱۲۰گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۲-۱۰۹]

۱۲. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه:۱۵۷/۱

آغاز: بدان وفقک الله تعالی که طهارت در شریعت اسم وضو و غسل و تیمم است بر وجهی که آن را تأثیری در استباحه نماز باشد؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: نجف علی کرانی، تا: ۵ جمادی الثانی۱۰۹۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ مقدمه مؤلف حذف شده؛ ۲۰۹گ، ۱۹سطر [دارالحدیث: -۲۰۸]

۱۳. شاهرود؛ مدرسه اسماعیلیه؛ شماره نسخه:۵۶

بی کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام [ف: -۳۲]

۱۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۰۴۰

آغاز: و این کتاب را نیل المرام فی مذهب الائمة علیهم السلام نام نهادم و تمام این تألیف در پنجاه و پنج کتاب و دویست و شصت باب جمع می‌آید؛ **انجام:** متعلق شده باشد مذکرا دیت کامله باشد و مونث را نصف دیت و این ...

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: مقوایی، ۲۲۰گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۸سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۴۲]

۱۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۶۷۸-۱۹/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۱۰۲ق؛ مصحح؛ تملک: محمدعلی بن ابو القاسم حسینی اروسائی؛ مهر: «عبده الراجی محمد علی بن ابوالقاسم الحسینی» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۱۵۴گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۸-۴۸۵۴]

۱۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۵۰۹

آغاز: ... که کما قال: علمنا منلدنا علماً و در اثبات وحدانیت سه باب اول از کتاب طهارت در احکام آبها، بدان وفقک الله تعلی که طهارت در شریعت اسم وضو و غسل و تیمم است بر وجهی که آن را تأثیری در استباحه نماز باشد؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: اصلان بن محمد مقیم تبریزی، تا: شوال۱۱۱۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۴۰گ، ۲۱سطر (۱۳×۲۱)، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۳۶-۵۰۴]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۴۸۱

آغاز: دخان آتش قهرش حیات خصم ازان فانی ×× نسیم گلشن لطفش چو حیوان یحیی الموتی؛ **انجام:** .برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۲۴۵گ، ۲۲سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۳۳/۲-۱۴۵]

۱۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۴۲۱

آغاز: اول وضو که از برای نماز باشد که واجب بود، دویم برای طواف خانه کعبه واجب باشد، سیم وضوی که از برای کتابت قرآن بشرط؛ **انجام:** مسئله. چون قاضی اصل وفات کند آن جماعت را که او نصب کرده باشد ...

خط: نسخ، بی کا، تا: حدودقرن۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: چرم مذهب، ۱۹۴گ، ۱۸ سطر (۱۳×۲۵)، اندازه: ۲۱×۳۵سم [ف: ۴۱-۵۸۷]

۱۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۷۱۲

آغاز: و این کتاب را نیل المرام فی مذهب الائمه علیهم السلام نام نهادم و تمام این تألیف در پنجاه کتاب و دویست و شصت باب جمع می‌آید؛ **انجام:** برابر

خطبه کتاب نیامده؛ خط: نسخ، کا: قاسمعلی بن ملاقربانعلی شاه عوضی، تا: دوشنبه ۷ جمادی الثانی۱۲۰۹ق، به دستور میرزا علی نقی حاکم الکاء؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۹۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۷-۲۸۱]

۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۲۸۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالله بن ابراهیم، تا: چهارشنبه دهه سوم جمادی الثانی۱۲۳۹ق؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ ۱۱۸گ، ۲۱-۲۴سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۲۰-۵۸۸]

۲۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۸۸۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۲۴۸ق؛ جلد: چرم مذهب، ۱۱۹گ، ۲۵سطر (۱۲×۲۱)، اندازه: ۱۹/۵×۲۸/۵سم [ف: ۴۰-۳۱۹]

۲۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۸۵۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** دیگر این چنین کاری نکند

خط: نسخ، کا: عبدالله مرندی، تا: ۱۲۴۹ق [الفبائی: -۵۹۴]

۲۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۶۴

آغاز: مظفر فر فرخ رخ جلال الدین و الدنیا.شهنشاهی که چون رأیش نهد یک دانه تدبیر ×× شود صید خم دامش همای صدره اعلا ... باعث بر تحریر این کلمات و موجب تسطیر این نکات

آنکه چون امدی مدید و عهدی بعید؛ **انجام:** انجام: مسئله. اشبه آنست که در توزیع یعنی قسمت رعایت ترتیب کند یعنی اگر از اقرب گرفته باشند چون وفا نکند از بعید نیز مطالبه نمایند تا زمانی (باب۵ کتاب ۵۵۵ در عاقله دیات)

پس از فهرست که کمبود دارد و تا کتاب ۳۵ است دو صفحه از اعتکاف آمده از آنگاه زکات است تا دیات آنهم به انجام نمی‌رسد و از طهارت تا پاره‌ای از اعتکاف را ندارد؛ خط: نسخ کهن، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ گویا برگ‌ها هم پس و پیش شده؛ مهر: «عبده حسین الحسینی»؛ کاغذ: سمرقندی، ۲۱۸گ، ۱۸سطر (۱۱×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۵-۲۰۹۹]

← نیل المرام و در النظام > البدر النظام و نیل المرام

● **نیل مصر و کیفیتها و نباتها و حیوانها** / طبیعیات / عربی

nīl-ul miṣr wa kayfīyat-u-hā wa nabāt-u-hā wa ḥayawān-u-hā

در دو مقاله نخستین در ۶ فصل دومی ۳ فصل، با یاد کردن حوادث ۵۹۷ق که گویا مؤلف در آن سال زنده بوده است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۴۶۴/۲-ف

نسخه اصل: کتابخانه دانشگاه توبینگن122 V.خط: نسخ، کا: محمد بن یوسف بن علی بیک بغدادی، تا: صفر۷۹۱ق، جا: کماج؛ از روی نوشته مؤلف برای یک بزرگی، نسخه در ۹۸۵ و ۹۹۱ خوانده شده [فیلمها ف: ۳-۱۵۳]

● **النیلوفر** / گیاه‌شناسی / عربی

an-nīlūfar

ابن باجه، محمد بن یحیی، - ۵۳۳ ؟ قمری

ebn-e bājja, mohammad ebn-e yahyā(- 1139)

در آن به بر اساس مبانی علم طبیعی ارسطویی به تفسیر این امر می‌پردازد که چرا گل نیلوفر در روز شکفته می‌شود و شب جمع شده و در آب فرو می‌رود.

آغاز:قال: انما عرض للنیلوفر و اشباهه ان یظهر بطلوع الشمس و ینغمس فی الماء عند غیبوبتها، من قبل ان عنصرها غلیظ بارد الا ان بها رطوبة و جوهرها من شأنه ان یقبل الانبساط

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۵۷/۳۱ عکسی

آغاز: برابر؛ **انجام:** و آخر النهار یحرک بالبرد لان البارد بالقوة موجود فی ذلک الوقت ـ و قد تلخص کیف ذلک فی غیر هذا الموضع.

نسخه اصل: کتابخانه بودلیان در آکسفورد، شماره ۲۰۶؛ خط: نسخ، کا: حسن بن محمد بن محمد بن محمد النضر، تا: ۵۴۷ق، جا: قوص؛ ۱گ (۲۲۲ر-۲۲۲پ) [عکسی ف: ۴-۴۹۰]

← نی نامه > شرح ابیات اول مثنوی

● **نی نامه = رساله نائیه = نای و نی = شرح دو بیت مثنوی** / عرفان و تصوف / فارسی

ney-nāme = r.-ye nā'īye = nāy va ney = š.-e do beyt-e masnavī

جامی، عبدالرحمن بن احمد، ۸۱۷ - ۸۹۸ قمری

jāmī, 'abd-or-rahmān ebn-e ahmad (1415 - 1493)

وابسته به: مثنوی معنوی = مثنوی مولوی؛ مولوی، جلال الدین محمد بن محمد (۶۰۴-۶۷۲ق)

گزارش دو بیت است از آغاز مثنوی معنوی «بشنو از نی چون حکایت می‌کند» به نثر و نظم که تحفه مجلس حضرت من خص بالمواهب العلیه (؟) کرده و کلمه «نی» را به معنی نفی وجود عرضی گرفته و به مشرب عرفا و صوفیهدرباره مراتب وجود و موجودات گفتگو می‌کند.

آغاز:عشق جز نایی و ما جز نی نه ایم ×× وی دمی بی ما و ما بی وی نه ایم/ نی که هر دم نغمه آرایی کند×× در حقیقت از دم نایی کند ... این سطری چندست بعضی منثور و بعضی منظوم بقلم صدق نیت و خلوص طویت مرقوم دربیان معنی نی وحکایت شکایت وی که درمفتتح مثنوی حضرت مولوی که کاشف اسرار حقائق معنوی است وقوع یافته وپرتو شعور بعضی برآن تافته جعلتها تحفة لحضرة من خص بالمواهب الجلیلة والمراتب العلیة ورسمتها خدمة لسدة من فاز بالفضائل الانسیة و الشمائل القدسیة آنکه چوندرمدحش اندیشم مقال ناطقه حیران بماند عقل لال ... متع الله تعالی عاکفی سدة الشریفة بطول بقائه ... نملة جاءت برجل من جراد ×× توسلیمانی کن عالی نهاد

انجام:در بقای او شوی فانی تمام ××باقی و جاوید باشی و السلام

چاپ: این رساله در سال ۱۳۰۳ در ایران چاپ سنگی شده و یکبار دیگر به سال ۱۳۷۷ با تحقیق و مقدمه استاد خلیل به ضمیمه نامه یعقوب چرخی در کابل چاپ گردیده است؛ نیز در شماره ۱۷ مجله ارمغان؛ایران، تهران، ۱۳۰۳ق، سنگی، وزیری، ۷۶ص ص(صص ۳۸۶-۴۶۲) در هامش ومتن

[نسخه‌های منزوی ۱۴۷۵/۲و ۱۴۷۷/۲و ۳۵۱۵/۵؛ الذریعة ۴۳۹/۲۴ و ۱۱۸/۹؛ فهرستواره منزوی ۵۹۳/۷ و ۱۰۶۰/۸ و ... ؛دنا ۹۱۷/۱۰-۹۲۰ (۸۰ نسخه)]

شروح و حواشی:

۱- معنی نی و شکایت وی

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۴۹/۱۵

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۹؛ جلد: تیماج تریاکی، ۵ص (۲۴۹-۲۵۳) [سنا: ف: ۲-۱۴۰]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۶/۸-ف

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲۲ شعبان۸۷۷ق، جا: بغداد؛ ۳گ (۳۲۹-۳۳۱)، ۳۰سطر [فیلمها ف: ۱-۱۶۱]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۷۹۵/۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸۹۵ق؛ جلد: میشن، ۳گ (۳۲۷ر-۳۲۹پ)، ۳۱سطر، اندازه: ۲۵/۲×۳۴سم [ف: ۸-۹۳]
۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۳۸۰/۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۳گ (۴۶ر-۴۸ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۴۳]
۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۸۳۴/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: تیماج، ۷ص (۲۴۴-۲۵۰)، ۳۷سطر، اندازه: ۱۱×۲۰/۵سم [ف: ۱۰-۱۸۷۱]
۶. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۶۵ حکمت
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مجدول، با یک سرلوح زیبا؛ در ۱۲۹۱ به میرزا عباس خان معاون الملک داده شده بود؛ جلد: تیماج، قطع: وزیری [ف: ۲-۷۱]
۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۹۵۸/۹
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: تیماج، ۶گ (۱۷۷-۱۸۲)، ۲۱سطر (۹/۵×۱۸)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۱۰-۱۸۵۵]
۸. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۳۱۶/۱۳
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: بخارائی، جلد: تیماج، اندازه: ۲۴×۳۶/۵سم [ف: ۳-۲۴۴]
۹. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۳۱۴/۱۰
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، کا: ظهوری، تا: ۹۰۲ق؛ کاغذ: بخارائی، جلد: تیماج مذهب، اندازه: ۲۶×۳۶سم [ف: ۳-۲۴۸]
۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۲۵۳/۲۰
خط: نسخ، کا: هروی، محمد بن حسن، تا: شوال۹۰۹ق؛ ابعاد متن: ۵/۲× ۱۵، اندازه: ۲۳/۵×۳۳/۵سم [ف: ۱۷-۹۰]
۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۵۲/۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۵ رجب۹۲۸ق؛ ۲۷ص (۶۶۸-۶۹۴)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [سنا: ف: ۱-۲۶۴]
۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۱۴۲ و ۴۶۲۴-ف
خط: نستعلیق خوش، کا: هروی، میر علی بن میر باقر، تا: ۹۴۰ق؛ مذهب، با سرلوح؛ مهر: «المهدی من هدیت»؛ ۱۱گ، ۱۰سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۲۱×۲۹/۵سم [ف: ۹-۷۸۰] و [فیلمها ف: ۳-۸۱]
۱۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۰۵۶/۲۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۴۰ق، کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۴گ (۲۶۱ر-۲۶۴پ)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۷-۱۷۹]
۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۲۹۴/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد بهرام، تا: ۹۵۸ق؛ اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۹-۳۲۶]
۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۶۶/۲
بی‌کا، تا: رجب۹۸۱ق، جا: ابرقوه؛ جلد: تیماج، ۱۲ص (۳۴-۴۵)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [سنا: ف: ۱-۱۹۸]
۱۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۴۴۲/۲
سه صفحه ای از پایان این رساله در نسخه ما مانده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۸۵ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۷سطر (۸/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۸-۱۰۸]
۱۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۶۸۵/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۹۷ق؛ کاغذ: ترمه، ۱۴۵گ (۱ر-۱۴۵پ)، ۴۱سطر، اندازه: ۹/۸×۲۲سم [ف: ۸-۴۵۸]
۱۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۷۴۴/۱۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با سرلوح؛ جلد: مقوایی، ۳گ (۴۹۵پ-۴۹۷ر)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۱۷-۲۹۶]
۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۹۴۱/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** با شکر خایان هم آوا بوده یی ××[بیاض]
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول؛ جمعاً سه صفحه و نیم، ابعاد متن: ۱۷/۵×۳۵/۵، اندازه: ۲۹/۲×۴۳/۵سم [ف: ۷-۷۸۳]
۲۰. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۳۰۷/۱ حکمت
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ جلد: تیماج [ف: ۲-۵۹]
۲۱. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۸۶۸/۲۰
خط: نستعلیق، کا: کرکی، حیدر بن علی، تا: قرن ۱۱؛ ۲گ (۹۰پ-۹۱پ)، اندازه: ۱۴×۲۳/۵سم [نشریه: ۱۳-۲۵۹]
۲۲. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۶۶۰/۱
خط: نسخ، کا: دوانی، اسدالله بن ظهیرالدین علی، تا: قرن ۱۱؛ اندازه: ۱۳×۲۲/۵سم [ف: -۳۵۸]
۲۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۰۵۹/۱۴
خط: نستعلیق، کا: محمد رضا گلپایگانی، تا: قرن ۱۱؛ ۴گ (۴۳۱پ-۴۳۴)، ۲۸سطر، اندازه: ۱۸/۲×۲۹/۸سم [ف: ۳-۶۳۴]
۲۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۶۴/۱۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** و مهجوری که در امثال این مواضع واقع می‌شود غلبه احکام ما به الامتیاز است بر ما به الاتحاد والله سبحانه اعلم.
بخشی از کتاب است؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ جلد: میشن، ۳گ (۴۵پ-۴۷پ)، ابعاد متن: ۸/۶×۱۷/۳، اندازه: ۱۵/۶×۲۷/۹سم [ف: ۲۹/۱-۱۶۹]
۲۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۲۳۱/۱۰
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول، مصحح؛ مهر: کتابخانه باقر ترقی؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۳/۵×۲۴/۵سم [ف: ۳۲-۲۶۷]
۲۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۵۰/۴۵-ف

نسخه اصل: بادلیان ۲۸۲۷ وینفیلد ۸؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۱۲ق، جا: لاهور [فیلمها ف: ۱-۵۷۲]

۲۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۲۳۲/۳

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۰۳۵ق؛ ۳گ (۱۲پ-۱۴ر) [مختصر ف: -۸۴۱]

۲۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۱۷۷/۹

بی‌کا، تا: ربیع الثانی۱۰۵۸ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۴۰گ (۱۰۵-۱۴۴)، ۱۶سطر (۷×۲۱)، اندازه: ۱۱×۲۳سم [ف: ۱۳-۳۱۴۴]

۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۷۲۲/۱۰

خط: نستعلیق خوش، کا: محمد عارف بن محمد صالح غزنوی، تا: ۱۰۷۲ق؛ اندازه: ۹×۱۷/۵سم [ف: ۱۱-۳۱۶]

۳۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۷۹۹/۳۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالمطلب حسینی، تا: شعبان۱۰۷۴ق؛ ۴ص (۳۷۶-۳۷۹) [ف: ۵-۷۴۱]

۳۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۴۴/۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ایشان را مرتبه مظهریت بیش نیست. و لهذا حضرت مولوی فی مفتتح مثنوی مشیراً فی نفسه.

فقط برگ اول رساله در این مجموعه موجود است؛ کا: عبدالکریم بن نظام الدین علی، تا: حدود۱۰۷۷ق؛ افتادگی: انجام؛ ۱ص (۲۰۷)، ابعاد متن: ۱۰/۵×۱۲، اندازه: ۱۵/۷×۲۸/۶سم [ف: ۲۹/۱-۴۱۵]

۳۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۹۶۶۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: فیروزآبادی، محمد شفیع، تا: ۱۰۸۳ق، جا: حیدرآباد؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: میشن، ۴گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [اهدائی رهبر: ۵-۲۱۶]

۳۳. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه:۲۴۵/۳

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۸۷ق؛ اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف:۱-۲۱۳]

۳۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۲۹/۱۹-فیروز

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد رضا پسر علی جان طرشتی، تا: ۱۰۸۹ق؛ ۶ص (۲۳۲-۲۳۷)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [ف: ۲۱-۳۰۳]

۳۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۰۴/۶-عکسی

اصل نسخه: گنج بخش، ش ۸۷۶۷ (مشترک ۳۵/۳-۱۶۳۶)؛ خط: نسخ پخته، کا: عزیزالله بن حبیب الله غوریانی، تا: ۱۰۹۶ق؛ ۷گ (۴۱۰-۴۱۶) [عکسی ف: ۲-۲۹۱]

۳۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۹۵۸/۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** جا کنی در کلبه نابود خویش ×× رو نهی در قبله مقصود خویش / با وی از جان یک دل و یک رو شوی ×× بلکه خود را محو سازی از شوی

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ ۲گ (۵۱ر-۵۲پ)، ۲۷سطر (۱۱×۱۹/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۸/۵سم [ف:۲۰-۵۵۲]

۳۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۸۷۷/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: گالینگور، ۵گ، ۱۶ سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۳-۱۱۸۶]

۳۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۶۵۱/۱-۳۴/۲۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماجمذهب، ۳گ، اندازه: ۱۷×۲۸سم [ف: ۸-۴۸۵۳]

۳۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۰۴۰/۷

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اندازه: ۱۲/۸×۲۲/۸سم [ف: ۷-۱۶۰]

۴۰. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۶۷/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۱۰۱ق؛ ۵گ (۳۷پ-۴۱ر) [ف: ۱-۲۶۵]

۴۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۷۴۴/۳

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۸گ (۱۵۲پ-۱۵۹ر) [ف: ۲-۲۶۱]

۴۲. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۲۶۱/۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲گ، قطع: خشتی [ف: -۱۰۲]

۴۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۱۸۶/۲۰

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [ف: ۹-۲۲۱]

۴۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۳۶۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج [رایانه]

۴۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۰۹/۱۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: گالینگور، ۱۴ص (۲۱۲-۲۲۵)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۳-۵۶۰]

۴۶. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۶۲۷/۲

آغاز: مولوی اولوی مولانا جامی شرح بیتین مثنوی ... بشنو از نی چون حکایت می‌کند؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ ۳گ (۳۶۹پ-۳۷۱پ)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۲-۶۵۶]

۴۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۸۴۹/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۱ص (۷۸-۸۸)، ۱۶سطر (۵/۵×۱۲)، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۷-۷۶۳]

۴۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۰۷۷/۱۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** میکند میر آب بر آب اضطراب ×× تا کشد لب تشنگان را سوی آب

تذکر: نام مؤلف به استناد نسخه ش ۳۴۱۱/۳مجلس ذکر شد؛ خط:

نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، جا: اصفهان؛ ۳گ (۵۹پ-۶۱ر)، ۲۱سطر (۷×۱۲) [ف: ۱۵-۴۱]

۴۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۶۷/۱۵

آغاز و انجام: برابر

خط: تعلیق، کا: کرمانی احمدآبادی، عباس علی بن نعمت الله، تا: ۱۲۱۳ق؛ ۵گ (۲۴۶ر-۲۵۰ر) [ف: ۳-۴۵۴]

۵۰. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۸۱۱/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: هزار جریبی، محمد کاظم بن محمد نصیر، تا: ۱۲۲۲ق، جلد: تیماج، ۲گ (۵۶ر-۵۷پ)، ۲۷-۳۶سطر (۱۸×۷/۵)، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: -۱۰۹]

۵۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۸۱۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: رمضان۱۲۲۲ق، جا: اصفهان؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: اصفهان، ۷گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [اهدائی رهبر: ۵-۲۱۶]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۴۶۲/۷

همان نسخه بالا [مؤید: ۳-۳۷۴]

۵۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۷۵۲/۹

آغاز: برابر

خط: شکسته نستعلیق چلیپا، کا: عبدالله دنبلی خوئی بن کبیر، تا: ۱۲۲۵ق؛ ۶ص (۴۰۷-۴۱۲) [ف: ۳۷-۲۸۷]

۵۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۴۰۷/۱ض-۱۷/۱۸۷

خط: شکسته نستعلیق، کا: مهدی موسوی، تا: ۱۲۰۹-۱۲۳۵ق، جا: نجف اشرف؛ اندازه: ۶×۱۸سم [ف: ۳-۱۲۹۶]

۵۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۳۳۸/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: شوال۱۲۳۸ق؛ ۲گ (۶۰پ-۶۱پ)، ۲۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۳۳-۵۸۲]

۵۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۷۴۱/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۳ صفر۱۲۴۱ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای، ۳۲سطر، اندازه: ۱۶/۶×۲۷/۱سم [ف: ۸-۷۷]

۵۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۴۶۱/۲

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الثانی۱۲۴۲ق؛ اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱۱-۳۳۱]

۵۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۹۲۴/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰ ذیحجه۱۲۴۷ق؛ ۷گ (۴۲پ-۴۸پ)، ۱۸سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۲-۲۹۱۴]

۵۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۸۶۶/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** بسان خضر و سکندر که عین آب حیاتی.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۰ق؛ واقف: نایینی؛ ۸ص (۲۲۰-۲۲۷)(هامش)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۲/۷×۲۱/۵سم [ف: ۷-۷۶۷]

۵۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۰۶۰/۴

بی‌کا، تا: ۱۲۶۵ق [نشریه: ۱۳-۳۶۰]

۶۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۷۲/۲ط

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۵ق؛ جلد: تیماج، ۱۱ص (۸۸-۹۸)، ۱۱سطر، اندازه: ۱۱×۲۱/۵سم [ف: ۲۴/۳-۹۵]

۶۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۴۰۴۸

آغاز: بسمله. بشنو از نی چون حکایت می‌کند ... کیست نی آن کس که گود دم به دم ××من نیم جز موج دریای قدم [عدم]؛ **انجام:** برابر

منتخبی از نی‌نامه است که در آن برخی ابیات جامی در شرح بیت نخست و تمام ابیات وی در شرح بیت دوم انتخاب شده و به صورت یک منظومه ۸۳ بیتی کتابت شده؛ خط: نستعلیق، کا: بی ربط بخشی لش بن لمو، تا: ۲۳ ربیع الثانی۱۲۶۶ق، جا: لکهنو؛ کتابت شده به نام: سید حیدر علی صاحب؛ اهدایی: رهبری، دی ۱۳۸۰؛ ۴گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [اهدائی رهبر: ۵-۲۱۷]

۶۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۱۵۸/۱۶

آغاز: بشنو از نی چون حکایت می‌کند ×× وز جدائی شکایتمی کند؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد زنجانی، تا: ۱۲۶۶ق؛ ۲گ (۱۹۹-۲۰۰)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲×۱۳سم [ف: ۳۰-۶۵۲]

۶۳. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۰/۱۲ فرخ

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: غره جمادی الثانی تا رمضان۱۲۷۲ق؛ ابعاد متن: ۸/۳×۱۶/۵، قطع: رقعی [ف: -۲۰۴]

۶۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۶۴/۲

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق چلیپا، کا: مسیح بن عبدالحمید، تا: رجب۱۲۷۹ق؛ ۳ص (۱۷-۱۹)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۹سم [ف: ۵-۸۴]

۶۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۲۵/۴

آغاز و انجام: برابر

در نسخه با نام «شرح بر دو بیت اول مثنوی مولوی»؛ خط: نستعلیق، کا: سید محمد طباطبایی طبیب یزدی، تا: سه‌شنبه آخر ربیع الثانی۱۲۸۵ق؛ جلد: میشن، ۲گ (۱۵پ-۱۶)، اندازه: ۲۲×۳۵/۳سم [ف: ۲۹/۱-۵۶]

۶۶. تهران؛ موزه آستان حضرت عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۳۶/۸

آغاز: نی را با واصلان کامل و کاملان مکمل که از خود و خلق فانی شده اند و بحق باقی گشته مناسبتی تمام است؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۹۷ق؛ ۷گ (۸۳پ-۸۸پ)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [حوزه و موزه عبدالعظیم: ف: -۱۴۸]

۶۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۷۵۲

آغاز: گر در شتم می‌دهند اهل مجاز می‌ستانم می‌دهمشان نرم باز؛ **انجام:** برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۰۴ق، جا: بمبئی؛ ۶گ (۱۷-۲۲پ)، ۱۰سطر (۱۰×۱۵/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [رایانه]

۶۸. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۵۵۶/۴

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام کتاب و مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرم، ۷گ (۵۰ر-۵۶پ)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [مؤید: ۲-۵۷]

۶۹. مشهد؛ صحت، رضا (دکتر)؛ شماره نسخه:بدون شماره/۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۷-۵۶۰]

۷۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۶۸۵/۱

خط: نستعلیق هندی، کا: میر عابد بن میر عبید، بی‌تا؛ ۷گ (۱ر-۷ر)، ۱۳ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۶-۶۶]

۷۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۰۸۳/۱

خط: نستعلیق، کا: معصوم بیک بن غلام محمد اشرف بیک، بی‌تا؛ مجدول؛ کاغذ: هندی، جلد: مقوا، ۳ص (۱-۳)، ۱۳سطر (۱۰/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۱۷-۲۶]

۷۲. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۲۴۱/۱

آغاز: تا کند از فضل و احسان و کرم ×× مدح خود هم در عرب هم درعجم؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوا، ۱۳ص، ۱۴سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲-۲۹۴]

۷۳. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۶۸

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۲-۱۳۳]

۷۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۴۱۰/۳

خط: نستعلیق ترک، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: استامبولی، جلد: گالینگور، ابعاد متن: ۸×۱۵، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۶-۲۶۱]

۷۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۴۱۱/۳

آغاز: من کلام مولینا ملا جامی بر کلام مولوی رومی که دو فرد اول کتاب مثنوی را شرح نموده. کیست نی آنکس که گوید دم بدم ×× من نیم جز موج دریای قدم؛ **انجام:** و اصحاب اهل حجابست هذا ما اردنا فی کلامه

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲ص (۲۹۰-۲۹۱)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۰-۱۲۷۴]

۷۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۹۲۱/۳

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱۰-۱۹۳۹]

۷۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۷۰/۸-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۲۰۹؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۴گ (۸۴۳-۸۴۶)، ۲۷سطر [فیلمها ف: ۱-۱۶۲]

۷۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۵۹/۹-ف

نسخه اصل: دهلی نو ش ۵۰۴ (۱۸۱)؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱-۱۶۳]

۷۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۴۵۴/۱۳-ف

نسخه اصل: موزه بریتانیا ش Add. 26294 (ریو ۸۶۲)؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱-۶۰۳]

۸۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۰/۱-۱/۳۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ، ۴۶سطر، اندازه: ۲۰×۲۸سم [ف: ۸-۴۸۵۲]

۸۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۵۵۳/۵

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ ۵گ (۳۹ر-۴۳پ) [ف: ۵-۷۴۲]

۸۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۴۹/۲

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ چند سطری کم دارد؛ ۶گ (۱۵۲پ-۱۵۷پ) [ف: ۵-۷۴۱]

۸۳. یزد؛ صدوقی یزدی؛ شماره نسخه:۳۴/۲

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ ۷گ (۶۹پ-۷۶ر)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: -۲۷]

۸۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۷۷۷/۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، با دوسرلوح؛ جلد: میشن، ۴گ (۱۲۵ر-۱۲۸پ)، ۱۶سطر [ف: ۵-۱۷۴]

۸۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۵۴/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: نورالدین محمد جیلانی، بی‌تا، مجدول؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، ۱۱ص (۴-۱۴)، اندازه: ۱۲/۲×۲۰سم [ف: ۵-۷۲]

۸۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۲۲/۱۸

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷ص (۱۶۴-۱۷۰)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۹-۴۲۵]

۸۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۵۰۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [رایانه]

۸۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۳۶۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** آشیان با شکر خایان هم آوا بود

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا [رایانه]

۸۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۱۶۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** به سان خضر و اسکندر که عین آب حیاتی

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: وزیری کوچک [رایانه]

۹۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۷۷/۳ط

آغاز: برابر؛ **انجام:** از هجران ز رنج و ملال.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی به نشان «منه» دارد؛ جلد: تیماج، ۷ص (۴۱۵-۴۲۱)، ۱۷-۲۱سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲۴/۳-۱۰۰]

۹۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۱۰/۵ط

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ ۸ص (۱۳۲-۱۳۹)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲۴/۳-۶۴]

● **نی نامه** / عرفان و تصوف، شعر / فارسی
ney-nāme
حسینی میبدی، ناصر بن احمد، ق۱۵ قمری
hoseynī meybodī, nāser ebn-e ahmad(- 21c)
اهدا به: عبدالکریم کشمیری
تاریخ تألیف: ۲۲ جمادی الثانی ۱۴۰۶ق؛ محل تألیف: کرمانشاه
مثنوی است در یک صد و ده بیت به عدد نام «علی» علیه السلام و به تقلید از مثنوی معنوی مولانا جلال الدین رومی، با مقدمه‌ای منثور نسبتاً مفصل در فضل آن حضرت و مقام عرفان و عارفان.
آغاز:آغاز مقدمه مثنوی:«الحمدلله فاعل کل محسوس و معقول کل مطلوب و مسؤول حافظ للکلیات و جاعله شاعراً لدرک وقایع الجزئیات»؛ آغاز مثنوی: ای که گوئی از ب ما رازها ×× بشنو از نی یک نفس آوازها / نی همان نی گفت رومی در کتاب ×× منع فیض و شراب سرخ ناب
انجام:بنده «درویش» کوی صانعم ×× من به یک دیدار کوته قانعم

مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۲۹۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مجدول، با سرلوح؛ جلد: گالینگور، ۵۴گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۲-۳۰]

● **نی نامه = شرح بیتی از مثنوی مولوی** / ادبیات / فارسی
ney-nāme = š.-e baytī az masnavī-ye mowlavī
وابسته به: مثنوی معنوی = مثنوی مولوی مولوی، جلال الدین محمد بن محمد (۶۰۴-۶۷۲ق)
در گزارش معنی نی در آغاز مثنوی مولوی، به نظم و نثر.
[فهرستواره منزوی ۱۰۶۲/۸]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۳۶۷/۱
آغاز: بسمله. یا من لا رب غیره و لا اله سواه ... نی عشق ترا بریده بادا همه عمر ××در دیده تو ... بادا همه عمر ... این کلمه ای چند است که بر حسب اشارت خدمت امارت مآبی سیادت؛ **انجام:** این چه مجد و مهابت سبحانه (؟) ××این چه عزما اعز سلطانه (!)
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: میشن، ۳گ (۱ر-۳ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵/۲×۲۱/۴سم [ف: ۸-۳۱۳]

● **نی نامه = شرح «بشنو از نی»** / عرفان و تصوف / فارسی
ney-nāme = š.-e «bešno az ney»
وابسته به: مثنوی معنوی = مثنوی مولوی مولوی، جلال الدین محمد بن محمد (۶۰۴-۶۷۲ق)
شرح «بشنو از نی چون حکایت می‌کند»
ناشناخته:

۱. قم؛ مدرسه رضویه؛ شماره نسخه:۸۵/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۹ رمضان ۱۲۵۸ق؛ ۴گ (۱۹پ-۲۲پ)، ۱۷سطر، قطع: بیاض رقعی [چند نسخه-ف: -۵۳]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۶۰۳/۱۹-ف
نسخه اصل: نسخه آقای افشار شیرازی؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱-۷۱۹]
۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۵۵۳/۷
آغاز: نی چه وان دور پس این پرده کیست ××ناله و افغان او از بهر چیست؛ **انجام:** معنوی چون خدمتت شد مستطاب ×× ختم کن والله اعلم بالصواب
از معنوی باید باشد؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۴گ (۴۴ر-۴۷پ) [ف: ۵-۷۴۲]
۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۵۵۸/۷
آغاز: این سطری چند است دربیان معنی نی وحکایت شکایت وی که درمفتتح مثنوی وقوع یافته وپرتو شعور بعضی بر آن نتافته ... بدانکه نی را باد اصلان کامل وکاملان مکمل که از خود وخلق فانی شده‌اند؛ **انجام:** وصول تام با او ممکن نه با خود گویند این حکایت وشکایت نظر به احوال ماضی است که پیش از وصول بر وی گذشت یا خود گویند که این را برای تنبیه اهل غفلت وتشویش ارباب حجاب است
شرح بسیار مختصری از معنی نی است در بیتی از مثنوی معنوی «بشنو از نی چون حکایت می‌کند ...»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱گ، اندازه: ۹×۲۰سم [ف مخ: ۵-۲۲۵۴]

← الواجبات ← رساله عمليه
← واجبات ← صلاة و صوم

● **واجبات** / فقه / فارسی

vājebāt

مختصر وشامل فروع عبادات.

خوانسار؛ مدرسه علوی؛ شماره نسخه:ض۱

خط: نسخ نازیبا، کا: ملا میرزا محمد عزیزالله، تا: ۱۲۳۵تا۱۲۳۶ق؛ اندازه: ۱۰×۱۵سم [آینه پژوهش: سال۴ش۲۲-۱۰۳]

● **واجبات احکام** / فقه / فارسی

vājebāt-e ahkām

حسینی بخاری، میر محمد، – ۱۰۹۰ قمری

hoseynī boxārī,mīr mohammad(- 1679)

پرسش و پاسخهای مختصری است در بیان ایمان و نماز و روزه و حج و باقی فرایض اسلامی در چهار «فصل».
آغاز:بدان اسعدک الله فی الدارین که این کتابی است در بیان حقیقت ایمان و معرفت ایمان و احکام و ارکان ایمان در بیان فرایض نماز و احکام نماز و ارکان نماز و در بیان فرایض زکوة و ...

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۷۹۴/۳

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن۱۳؛ جلد: گالینگور، ۲۷گ، ۱۷ سطر(۱۱/۵×۱۸)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۵۱-۱۴۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۰۶/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**بعد از آن حیض نفاس علم ای صور کبار؟

خط: نستعلیق بدخط، کا: مخدوم، محمود، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۳۱گ (۹پ-۳۹پ)، ۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: ۳-۹۷]

● **واجبات ایمانی اسرائیل** / ادیان و مذاهب / فارسی

vājebāt-e īmānī-ye esrāeīl

مولانا عمرانی

mowlānā ‘emrānī

دراین کتاب سیزده فرمان که یهودیان باید به آن معتقد باشند درضمن سیزده «باب» توسط مولانا عمرانی به صورت منظوم آورده شده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۳۹/۴-۲/۵۹

آغاز:کتاب واجبات ایمان اسرائیل، معنی سیزده ایمان من کلام مولانا عمرانیابتدای سخن بنام خدا ××خالق ذوالجلال بی همتا / مونس وغمخوار گرفتاران ××مرهم سینه دل افکاران ... در آغاز کتاب واجبات ایمانی واحکام واجبات آنکه قوم اسرائیل: خواه نادان وخواه از عاقل ××هرکرا هست سیزده سالش ×× باید آموختن بهرحالش؛ **انجام:**باب دوازدهم درایمان آوردن که مسیح خواهد بود، باب سیزدهم درایمان آوردن به اینکه مرده‌ها زنده خواهند شد

خط: نستعلیق، کا: خطیب، عبدالمؤمن (امام جمعه سنندج)، تا: قرن ۱۳؛ ۳گ [ف: ۸-۴۸۸۹]

● **واجبات بدیعی** / فقه / فارسی

vājebāt-e badī‘ī

محمد رفیع بن محمد باقر، ق۱۲ قمری

mohammad rafī‘ ebn-e mohammad bāqer(- 18c)

اهدا به: محمد بدیع
در بیان اصول دین و آداب صلات و واجبات یومیه.
آغاز:بسمله. حمد بیحد یکتائی را سزد که بقدرت کامله افراد کاینات را بمنطوق کریمه و لقد خلقنا الانسان فی احسن تقویم خلعت ایجاد در پوشانید ...
انجام:اگر شخصی مفصل آنرا خواهد رجوع بکتب مبسوطه که

در این ابواب نوشته اند نماید و الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله العالمین تم فی سنة ۱۴۹

تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۲۳۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ پخته، کاتب = مؤلف، تا: ۱۱۴۹ق؛ مجدول و مذهب، باسرلوحی زیبا؛ جلد: چرمی، ۳۶گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۳-۱۳۹۷]

● واجبات حج تمتع / فقه / عربی

vājebāt-e hajj-e tamatto‘

مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۱۸۸/۱۴

آغاز:بسمله حمد له و بعد فهذه رساله یشتمل علی الواجبات فی الحج المتمتع به ... الفصل الاول فی العمرة المتمتع بها الی الحج و افعالها خمسه؛ **انجام:**و فی الثانی یجوز قبله و الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام ... و لا قوة الا بالله العلی العظیم.

مولف آن را به خواهش برخی از فضلاء نگاشته؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: «الواثق بالله الکریم محمد بن حسن حکیم» (دایره)به شیوه هندی؛ جلد: عنابی، ۷ص، ۲۹سطر [ف: -۱۷۰]

← واجبات الحج و ارکانه ← خلاصة المنهاج فی مناسک الحاج

● واجبات الحج و العمرة = رسالة الحج = مناسک الحج / فقه / عربی

wājibāt-il ḥajj wa-l ‘umra = r.-tul ḥajj = manāsik-ul ḥajj

برغانی، محمد علی بن محمد، - ۱۲۷۲ ؟ قمری

baraqānī, mohammad ‘alī ebn-e mohammad(- 1856)

تاریخ تألیف: رمضان ۱۲۳۹ق؛ محل تألیف: کربلا

رساله کوتاهی است درواجبات حج تمتع. در مستدرکات اعیان الشیعة کتابی به عنوان «اسرار الحج» از آثار مؤلف آورده شده که احتمال دارد همین رساله باشد.

آغاز:بسمله واجبات العمرة خمسة الاحرام والطواف ورکعتاه والسعی والتقصیر نیة النزع انزع ما علی ...

انجام:حامدون الی ربنا راغبون الی ربنا راجعون ویتصدق بقبضة من تمر کفارة عمالة صدر من المحرمات تمت

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۹۸۷/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: رمضان۱۲۳۹ق، جا: کربلا؛ در انجام نسخه ۳برگ افزودگی‌هایی به تاریخ ۱۲۳۹ق در مورد هیولای جوهری (از مقولات عشر)، و پرسش‌هایی از مؤلف (برغانی) در مورد معارف آمده و پاسخ آنان نیز توسط مؤلف داده شده؛ جلد: تیماج مذهب، ۳گ (۱۴۴-۱۴۶)، ۱۵سطر(۶/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۳۰-۳۱۰]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۳۱۶/۴-۲۶/۱۹۶

آغاز و انجام: برابر

فاقد خطبه؛ خط: نسخ، کا: قنبر بن جعفر، تا: سه‌شنبه ۲۲ صفر۱۲۵۵ق؛ جلد: تیماج، ۴گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۸-۴۵۵۴]

● واجبات دین / فقه / فارسی

vājebāt-e dīn

رساله کوتاهی است درواجبات دین از اصول وفروع که بر مکلفین دانستن واعتقاد آنها لازم است.

آغاز:بسمله الحمدلله رب العالمین والسلام علی اشرف الانبیاء والمرسلین محمد حبیب رب العالمین ... المعصومین ... اما بعد بدانکه برهر مکلف واجبست دانستن مطهرات ونجاسات وصفات ثبوتیه

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۶۴۰/۲-۲۳/۱۶۰

آغاز:برابر؛ **انجام:**ورکوع وسجود به جای آورد وتشهدی بخواند به نوعی که.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ۱۷گ، ۹سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۸-۴۸۹۰]

● الواجبات الدینیة / عرفان و تصوف / عربی

al-wājibāt-ud dīnīya

در عقاید و آداب مذهبی به شیوه صوفیانه با عنوان‌های:فصل مما یجب بالکتاب و السنة، فصل فاما وجوب حفظ السمع، فصل و اما وجوب حفظ البصر، فصل و اما اللسان، و اما الکذب، اما الغش و الخدیعة، و اما الایمان. مضامین این رساله با رساله قبلی مجموعه‌ای که در آن است («بدایة الهدایة» اثر محمد غزالی) بسیار نزدیک است.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۸۹۳/۶

آغاز:بسمله. الحمدلله الذی خلق الانسان ولم یکن شیئا مذکورا، و علمه بفضله مالم یکن یعلم ... و بعد ایها الطالب علی عتق رقبة من عقاب ربه و الیم عذابه المطالع؛ **انجام:**قوله تعالی فویل للمصلین الذین هم عن صلاتهم ساهون، ای الذین یغفلون عن الصلاة ... گویا ناتمام؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیقعده۱۱۰۳ق [ف: ۹-۹۲]

● **واجبات دینیه** / کلام و اعتقادات، فقه / فارسی

vājebāt-e dīnīye

رساله مختصری است در صفات ثبوتیه و سلبیه و غسل‌های واجب و مقدمات نماز.

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۵۸۲/۷

آغاز:بسمله بدانکه بر بنده بالغ و عاقل واجب است چیزی که واجب می شود؛ **انجام:**و آن سه غیر رکن قرائت و تشهد و سلام است تمت.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۲گ، ۲۰ سطر(۱۱/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۴-۲۱۳۳]

● **واجبات دینیه در مذهب امامیه** / کلام و اعتقادات، فقه / فارسی

vājebāt-e dīnīye dar mazhab-e emāmīye

رساله‌ای است کوتاه در اصول عقاید و نماز که از یک «مقدمه» و دو «باب»: مقدمه:در تعریف ایمان؛ باب ۱. در اصول دین که از پنج رکن ترتیب یافته؛ باب ۲. بیان افعال و مقدمات نماز.

آغاز:الحمد لله رب العالمین رب العالمین و الصلوة و السلام علی سید المرسلین، أما بعد، این رساله‌ای است در بیان ... وذکر مقدمات نماز و افعال آن مشتمل بر مقدمه و دو باب ...

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۰۳۵/۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**و یقین در وضو و در حدث اما آنچه آخراست نمی داند و در وضو ...

فقط شامل مقدمه کتاب است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ جلد: تیماجمذهب، ۱گ (۲۵۳)، ۲۱سطر(۱۳/۵×۲۵)، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۳۳-۷۵]

● **واجبات روزه** / فقه / عربی

vājebāt-e rūze

قطیفی بحرانی، ابراهیم بن سلیمان، - ۹۵۰ ؟ قمری

qatīfī bahrānī,ebrāhīm ebn-e soleymān(- 1544)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۳۷

آغاز:بسمله. رب وفق لاکماله یا ولی العنایه؛ **انجام:**بالاجابه جدیر و هو العلیم ... و الحمدلله وحده

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: -۵۹۶]

● **واجبات شمس الملوکی** / فقه / فارسی

vājebāt-e šams-ol molūkī

آصف هروی، محمد هاشم، ۱۱۸۰-قرن ۱۳ قمری

āsef-e heravī, mohammad hāšem (1767 - 19c)

وابسته به: الالفیة فی فقه صلاة الیومیة؛ شهید اول، محمد بن مکی (۷۳۴-۷۸۶ق)

اهداء به: فتحعلی شاه قاجار

ترجمه تحت اللفظی است با توضیحات بسیار مختصر و لازم، از رساله «الالفیة» شهید اول، در احکام و واجبات نماز. این رساله را مترجم در ۱۴ سالگی به اذن معلمش ملا اسد الله و میرزا رضا طبیب انجام داده است.مترجم در سرآغازی که برای مرتبه دوم برکتاب افزوده، مدعی است که در سن ۶۰ سالگی (۱۲۴۶ق) در صدد یافتن کتابی مختصر و نیکو به فارسی در فقه بود که حضرت ولی عصر (ع) او را به ترجمه رساله الفیه که در جوانی نوشته و آنرا فراموش کرده بود، راهنمایی فرمود و دستور داد که آنرا بازنویسی کند. در آن از علیشاه میرزا ظل السلطان تمجید فراوان نموده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۶۲۸

آغاز:حمد بیحد و سپاس بیقیاس مر خداوندی واجب الوجود یگانه قادر عالم حی مرید مدرك قدیم ازلی متکلم صادق؛ آغاز مقدمه الحاقی: بعد از حمد بیحد و سپاس بیقیاس الهی و پس از نعمت و درود نامعدود حضرت رسالت پناهی؛ **انجام:**و نماز جنازه و نماز نذر را نباید قضایش را بجا آورد که جایز نیست و الحمدلله رب العالمین

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ذیقعده۱۲۴۶ق؛ در پایان نسخه چند رباعی از مؤلف به خط «طغرا» وی نگاشته شده؛ جلد: تیماج، ۱۵۱گ، ۸سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱۷-۱۹۶]

← واجبات الصلاة > منتخب المقعد المقیم
← واجبات الصلاة > الجعفریة

● **واجبات الصلاة** / فقه / عربی

wājibāt-uṣṣalāt

چیزهایی که قبل از نماز و در افعال و گفتار آن واجب می‌باشد به‌طور خلاصه در چند فصل گرد آورده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۰۳/۱

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... أما بعد فان شرف هذه المقدمة قد سماعلی المصنفات و احتوی علی الکتب المطولات؛ **انجام:**الرابعة لو أحدث قبل الاحتیاط توضأ و صلی و قیل یعید الاصلیة.

خط: نسخ، کا: حسینی قمصری، آفتاب بن محمد حسین، تا: ۱۰۷۷ق، جا: قمصر کاشان؛ ۶گ (۲۵پ-۳۰ر)، اندازه: ۱۹×۲۴سم [ف: ۳-۱۹۴]

● **واجبات الصلاة و شرائطها و احکامها اللابدیة** / فقه / عربی

wājibāt-uṣṣalāt wa šarā’iṭuhā wa aḥkām-u-hal abadīyyi

بحرانی، سلیمان بن عبدالله، ۱۰۷۵؟ - ۱۱۲۱ قمری

bahrānī, soleymān ebn-e ‘abd-ol-lāh (1665 - 1710)

اهداء به:شیخ علی احساوی

تاریخ تألیف:سه‌شنبه ۱۸ رجب ۱۱۰۸ق

شامل بیست و چهار«فصل»: ۱. طهارت؛ ۲. تیمم؛ ۳. وجوب ازاله نجاست از جامه و بدن به هنگام نماز ... فصل در وجوب عینی بودن نماز جمعه ...

آغاز:اما بعد حمدالله علی نعمه الوافرة و الصلاة علی محمد و عترته الطاهرة فانی مجیب الی ما سألت عنه ایها الاخ الصالح من املاء رسالة وجیزة فی واجبات الصلاة و شرائطها و احکامها ...

انجام:و فی جواز النافلة لمن علیه فریضة قولان اصحهما الجواز علی کراهیة جمعاً بین الاخبار و لیکن هذا آخر ما نملیه فی هذه الرسالة فنحن نحمدالله سبحانه ... مسلماً مستغفراً.

شروح و حواشی:

۱- شرح رسالة الصلاة؛ بلادی بحرانی، احمد بن عبدالله (-۱۱۳۷ق)

۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۷۲/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**علی تقدیر الدعاء و الاوجب ما امکن منه و استجوده شیخنا الشهید الثانی (پیش از: فائدتان الاولی اشترط الاصحاب فی وجود الاتمام)او خفاء الاذان فی حالة العود عن السفر خلاف و عدم الاعتبار الاولی

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: اصفهانی، ۷۴گ (۱۶۳پ-۲۳۶پ)، ۱۹ سطر(۶/۵×۱۴)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: -۷۲۱]

۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۸۹۰/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسین بن محمد بن جعفر بن سلیمان بحرانی ماحوزی، تا: ۲۶ ذیقعده۱۱۱۶ق؛ محشی با امضاء «منه دام ظله»؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج مشکی، ۴۰گ (۱۱۷-۱۵۶)، ۹و۱۰سطر(۸/۵×۱۲)، اندازه: ۱۵×۱۹/۵سم [ف: ۳-۱۲۰۷]

۳. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۹۱/۲

خط: نستعلیق، کا: محمد هاشم بن معزالدین حسنی حسینی، تا: ۱۱۱۸ق؛ ۲۸گ (۸۷پ-۱۱۴ر)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [نسخه پژوهی: ۳-۸۰]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۷۹۵/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن۱۲ و ۱۳؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۵گ (۱۷۱ر- ۱۸۵ر)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۲۸-۲۷۱]

۵. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۲۴۳۵

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ با نشان «بلغ تصحیحا» و «انتهی تصحیح الرسالة» و با حاشیه‌های «منه دام مجده»، قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: -۱۳۷۰]

● **واجبات الصلاة و صفتها** / فقه / عربی

wājibāt-uṣṣalāt wa ṣifatuhā

علامه حلی، حسن بن یوسف، ۶۴۸ - ۷۲۶ قمری

‘allāme-ye hellī, hasan ebn-e yūsof (1251 - 1326)

به درخواست: ترمتاش وزیر(به درخواست)

مشتمل بر سیزده«فصل»:۱. الطهارة؛ ۲. طهارة الثیاب والبدن؛ ۳. المکان؛ ۴. القبلة؛ ۵. الاوقات؛ ۶. کیفیة الصلاة؛ ۷. المندوبات؛ ۸. مبطلات الصلاة؛ ۹. مبطلات الصلاة؛ ۱۰. السهو فی الصلاة؛ ۱۱. عدد الصلوات الواجبات؛ ۱۲.النوافل؛ ۱۳. الاجماع.

آغاز:الحمدلله الشاکرین و الصلاة و السلام علی اشرف المرسلین محمد المصطفی و عترته الاوصیاء المتقین الائمة المعصومین ... اما بعد فهذه رسالة تحتوی علی معرفة واجب الصلاة و صفتها بالتماس المولی الامیر الکبیر الاعظم ... ترمتاش ایدالله بدوام ایامه؛

انجام:بامام معین و تسقط القرآة عن الماموم فهذا ما اردنا اثباته فی هذه الرساله والله الموفق و المعین

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۹۲/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: شنبه ۷ذیحجه۷۴۶ق؛ در نسخه با نام«رسالة فی معرفة واجب الصلاة و صفتها املاء الشیخ الامام الحجة المغفور جمال الدین ابی منصور الحسن بن یوسف بن المطهر رضی الله عنه»؛ جلد: تیماج، ۱۴ص (۳۹-۵۲)، ۲۰سطر (۷/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۹/۹×۱۹/۸سم [ف: ۲۹/۱-۲۵۰]

۲. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۶۴۳/۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: انجام؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: -۱۵۱۱]

● **واجبات الصلاه** / فقه / عربی

wājibāt-uṣṣalāt

داداء دامغانی، حسین بن فضل الله، ق۱۰ قمری

dādā’ dāmqānī,hoseyn ebn-e fazl-o-llāh(- 16c)

تاریخ تألیف: ۱۰ رجب ۹۷۲ق

رساله‌ای موجز شامل بر واجبات نماز.

قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۳۸۳/۱

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، قطع: ربعی [آستانه قم: -۲۳۲]

● **واجبات الصلاة** / فقه / عربی

wājibāt-uṣṣalāt

فخرالمحققین، محمد بن حسن، ۶۸۲ - ۷۷۱ قمری

faxr-ol-mohaqqeqīn,mohammad ebn-e hasan (1284 - 1370)

رساله کوتاهی است در بیان واجبات نماز که فخر المحققین آن را املا نموده است.

[الذریعة ۱۲۶/۶]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۱۱۷/۶

آغاز:واجبات الصلوة ثمانیة الاول القیام و واجباته اربعة الانتصاب و الاستقلال و الاستقرار و الاستقبال ثم النیة و واجباتها ستة؛ **انجام:**و جعل المخرجه ما تقدم من العبادتین و تاخیره عن التشهد.

خط: نسخ، کا: حلی، زین الدین علی بن فضل، تا: قرن ۹؛ ۱گ (۳۳ر-۳۳پ)، ۲۵سطر (مجموع)، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف: ۳۵-۶۶۷]

● **واجبات الصوم** / فقه / عربی

wājibāt-uṣṣawm

نویسنده می‌گوید در این رساله واجبات صیام و احکام متعلق به آنرا آوردم و سعی کردم در این بیان احکامی را در ابتداء آورم که سزاوارند تا در نظام مقدم شوند و نیز از مستحبات و مکروهات و محرمات صیام به حد تفصیل سخن گویم. تألیفآن بر حسب خواهش یکی از برادران دینی بود.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۱۹/۱۲

آغاز:بسمله، یا ولی الغیاث اجعلنا من اهل عنانتک؛ **انجام:** من کل یوم بهر من طعام مع العجز و نستحب صوم بالامر ...

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۱۹گ (۲۰۶پ-۲۲۴)، ۱۷ سطر (۹×۱۳)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۱۰-۵۸۵]

● **واجبات ضروری** / فقه / فارسی

vājebāt-e zarūrī

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۸۲۹

آغاز:بسمله. حمدله اما بعد بدانکه اول چیزی که بر بنده بالغ و عاقل واجب می‌شود دانستن اصول دین؛ **انجام:**رکعتی بعمل آورد و نداند که چند رکعت کرده در این حالتها نماز را از سر باید کرد و الله اعلم بالصواب تمت.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوا [رایانه]

● **واجبات الطهارة** / فقه / عربی

wājibāt-uṭṭahāra

اهدا به: محمد باقر حسینی

مسائل طهارت به طور مختصر و موجز در چند فصل شرح و بحث و توضیح داده شده است. مؤلف کتاب را برای سید محمد باقر حسینی (احتمالاً همان میرزا محمد باقر حسینی صدر خامه که سبط شاه سلطان حسین بوده، اعیان الشیعه ۱۸۵/۹) نگاشته و در آن به کتاب دیگر خود به نام «کعبیه» ارجاع داده است، با این عبارت:«کما بیننا فی رسالتنا الکعبیة الموسومة بحق الیقین فی الرد علی الغاسلین». همچنین از رساله استادش «رسالة فی الطهارة و الصلوة» نقل می‌کند که احتمالاً منظورش سلیمان بن عبدالله ماحوزی بحرانی می‌باشد.

[الذریعه ۱۹۱/۱۵]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۱۱۸/۱

آغاز:الحمدلله الذی امطر علینا سحائب افضاله و اسبغ علینا بمنه طیباتنعمائه؛ **انجام:**طغی به القلم او زل به القدم انه شکور حلیم غفور رحیم.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲ رمضان۱۱۶۲ق؛ محشی از مؤلف با امضاء «منه عفی عنه»؛ جلد: مقوایی، ۴۴گ (۱پ-۴۴ر)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۲۵-۱۲۹]

← واجبات عقلیه ← عقائد دینیه

● **الواجبات العلمیة و العملیة = الواجبات الملکیة** /

کلام و اعتقادات / عربی

al-wājibāt-ul ‘ilmīyya wa-l ‘amalīyya = al-wājibāt-ul milkīyya

عاملی، حسین بن عبدالصمد، ۹۱۸ - ۹۸۴ قمری

‘āmelī, hoseyn ebn-e ‘abd-os-samad (1513 - 1577)

رساله کوتاهی است در بیان واجبات علمی و عملی (اعتقادی و فقهی) که بر هر مسلمان واجب است.

آغاز:الحمدالله المتفضل بالتکلیف المؤدی بالتکلیف المؤدی الی احسن الجزاء ... و بعد، فیقول فقیر رحمة ربه الغنی ... هذه واجبات مشتملة علی جملة ما یجب علی کل مکلف معرفته من الواجبات العلمیة و [العملیة]

انجام:اللهم اکفنا شرور انفسنا و سیئات اعمالنا انک جواد کریم

[الذریعة ۳/۲۵ با عنوان «الواجبات الملکیة»]

۱. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۱۸۲/۴

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: ۹۶۸ق؛ کاغذ: سمرقندی، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۲-۷۱۱]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۹۴۲/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی؛ ۱۵گ (۱-۱۵)، ۲۳سطر، اندازه: ۷×۱۶سم [ف: ۴۰-۴۲۹]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۰۴۳/۳-۲۰/۱۶۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۱گ، ۱۹-۲۰سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۸-۴۸۸۹]

● **واجبات علیه** / فقه / فارسی
vājebāt-e ‘alayhe
موسوی، محمد بن ابی الحسن، ۹۶۳ - ۱۰۴۳ ؟ قمری
mūsavī, mohammad ebn-e abe-l-hasan (1556 - 1634)
در دو «فصل» و یک «خاتمه»؛ نام کتاب و نگارنده و شماره بخش‌ها در آغاز کتاب آمده است.
آغاز:بسمله، شکر و سپاس بی قیاس معبودی را سزاست که بنعمت معرفت انسان را از سایر مخلوقات ... اما بعد این رساله ایست در اصول دین بدلیل و فروع دین
انجام:و ما بطن. پس دست از جانب خد چپ بطرف راست کشد و سه مرتبه بگوید: اللهم صل علی محمد وآله محمد. تم بعون الله
[فهرستواره منزوی ۵۹۵/۹]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۸۰/۴۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۶۹ق؛ ۱۹گ (۴۷۹-۴۹۷) [ف:۱۵-۳۴۴]

● **واجبات فاتحة الکتاب** / تجوید / عربی
vājebāt-e fātehat-ol ketab
صد چیز از قواعد تجوید که مراعات آنها در خواندن فاتحة الکتاب (سوره الحمد) لازم است دراین رساله به روشی بسیار مختصر ذکر شده است.
آغاز:الحمدلله رب العالمین و الصلوة علی أشرف الموجودات محمد و آله الطاهرین باب فی بیان واجبات فاتحة الکتاب، أما الواجبات
انجام:و اشباع کسرها من غیر غنة لصحة الیاء ق اخراج النون من مخرجها فی الوقف و الله أعلم بالصواب و صلی الله علی محمد و آله أجمعین.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۳۴۴/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: هلال بن شمال بن عزالدین، تا: یک‌شنبه ۴ ذیحجه ۸۸۰ق؛ مصحح؛ جلد: مقوایی، ۴گ (۵۲پ-۵۵پ)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۹-۱۲۰]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۰۱۲/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ کهن، کا: شمس الدین فرزند نصیر، بالوکلاتی، تا: ۸۸۲ق؛ مصحح، محشی؛ ۵گ (۳۰-۳۴)، ۱۵سطر، اندازه: ۵×۱۲سم [ف: ۳۰-۳۵۹]

← الواجبات الملکیة ⟵ الواجبات العلمیة و العملیة

● **واجبات منتخب از الفیه و جعفریه و نجمیه** / فقه / فارسی
vājebāt mn. az alfīye va ja‘farīye va najmīyye
لطفی، لطفعلی، ق ۱۰ قمری
lotfī, lotf-‘alī(- 16c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۰۶۲/۸
خط: تحریری، کاتب = مؤلف، تا: ۹۲۶ -۹۲۹ق؛ جلد: چرم، ۳۱ص (۱۱۵- ۱۴۵)، ۲۷ سطر (۸ ×۱۶)سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۴۷/۱-۱۹۹]

← واجبات منظوم ⟵ حرز النجاة فی نظم الواجبات

● **واجبات الناظرین = واجبات النظر** / طب / فارسی
vājebāt-on nāzerīn = vājebāt-on nazar
طبیب اصفهانی، نظرعلی بن علی اکبر
tabīb-e esfahānī,nazar‘alī ebn-e ‘alī akbar
کتابی است در علم طب مشتمل بر چهار «باب»:۱. در کلیات؛ ۲. در مفردات؛۳. در مرکبات؛۴. در معالجات. باب نخست مشتمل بر ۱۰ فصل می‌باشد.
آغاز:جواهر حمد و ثنای الهی را بود که حکیم حاذق است و ستایش بی قیاس رحیمی را سزد که شفابخش خلایق است
انجام:و نیم مثقال آن ... شدید و هذیان عقل آورد و علاجش روغن و فلفل مسحوق باشد و الله اعلم.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۶۲۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ با قلم‌خوردگی، محشی؛ ۶۶گ، ۱۶سطر (۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲۹-۳۸۷]
۲. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۴/۸۴/۱-۶۳۹۰
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ از روی اصل در مراغه در دهه دوم ما یکم ۱۲۴۹؛ جلد: تیماج، ۲۲سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: -۲۱۳]

← واجبات النظر ⟵ واجبات الناظرین

● **واجبات النكاح و سننه و آدابه** / فقه / عربی
wājibāt-un nikāḥ wa sunan-u-h wa ādāb-u-h

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۵۰/۵عکسی

آغاز:بسمله. الحمد لله باب فی ذکر فرایض الجماع و سننه و آدابه قال الامام ابوبکر العربی رحمة الله علیه فرایض الجماع عشرة

نسخه اصل: کتابخانه سلیمانیه در استانبول، شماره ۲۷۰۴؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۶ص (۲۲-۲۷)، ۱۷سطر [عکسی مرعشی: ف: ۴-۲۹۶]

● **واجبات نماز (مختصر)** / فقه / فارسی
vājebāt-e namāz (mx.)

جرجانی، ضیاءالدین بن سدیدالدین، ق ۱۰ قمری
jorjānī, zīyā-od-dīn ebn-e sadīd-od-dīn(- 16c)

مختصری در بیان واجبات و مندوبات نماز و واجبات زکات و خمس و روزه؛ در سی و هفت«باب»:۱.فضل و ثواب نماز؛ ۲.احکام آنها؛ ۳. نجاسات و ازاله آنها؛ ۴. آداب خلوت و استبراء و استنجا؛ ۵. مبطلات وضو و واجبات و مندوبات آن؛ ۶. جنابت و غسل آن؛ ۷. حیض و غسل آن؛ ۸. استحاضه و غسل آن؛ ۹. نفاس و غسل آن؛ ۱۰. کیفیت احکام میت و بیان نماز آن؛ ۱۱. غسل مس میت؛ ۱۲. تیمم و احکام آن؛ ۱۳. لباس مصلی؛ ۱۴. مکان مصلی؛ ۱۵. قبله و احکام آن؛ ۱۶. بانگ نماز و اقامه؛ ۱۷. در عدد رکعات فرایض و نوافل یومیه؛ ۱۸. وقت‌های فرض و نوافل یومیه؛ ۱۹. کیفیت شروع در نماز یومیه؛ ۲۰. واجبات فرایض و مندوبات یومیه؛ ۲۱. سهو و شک در نماز؛ ۲۲. کیفیت سنت نماز زنان؛ ۲۳. نماز و شرایط نماز جمعه؛ ۲۴. کیفیت نماز عید رمضان و قربان؛ ۲۵. نماز کسوف و خسوف و زلزله و آیات؛ ۲۶. کیفیت نماز سفر و شرایط یومیه؛ ۲۷. در قضای نماز فرایض و نوافل یومیه؛ ۲۸. نماز خوف و کیفیت آن؛ ۲۹. در نماز نذر و عهد و یمین و کیفیت آن؛ ۳۰. در نماز استسقا و کیفیت آن؛ ۳۱. در نافله رمضان و کیفیت آن؛ ۳۲. نماز جماعت و کیفیت آن؛ ۳۳. در بیان نیات؛ ۳۴. زکات، در هفت فصل؛ ۳۵. زکات فطر؛ ۳۶. خمس و تقسیم آن، در دو فصل؛ ۳۷. روزه و احکام و اقسام آن، در چهار فصل.

آغاز:بسمله و حمدله ... اما بعد چنین گوید اضعف عباد الله ربانی ضیاء الدین بن سدید الدین جرجانی که این رساله‌ای است مختصر در بیان ...

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۳۷۹

آغاز: ... الوجود و مفیض الخیر و الجود ثواب تلاوة کلام مجید ... و میامن انفاس شریف سبحانی؛ **انجام:**پیوسته روزه داشتن و شصت مسکین را اطعام دادن ... یکسانند و الله اعلم بالصواب

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۴۴ق، برای محمد نبی جسرکوهی؟؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: چرم، ۵۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۲×۱۸/۷سم [ف: ۴۳-۶۱]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۰۱۰/۴

خط: نستعلیق، کا: ولی بن فولاد، تا: شعبان۱۰۷۰ق؛ کاغذ: سپاهانی، ۶۸گ (۸۰پ-۱۴۷ر)، ۱۴سطر (۶×۱۴/۵)، قطع: ربعی [ف: ۱۷-۲۷۴]

۳. زاهدان؛ کامبوزیان کرد غفرانلو، امیر توکل؛ شماره نسخه:۲۳/۲

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام [نشریه: ۵-۱۱۳]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۹۲/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، جلد: میشن، ۸۰ص (۴- ۸۳)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲/۲×۲۰/۷سم [ف: ۵-۴۰]

۵. خوانسار؛ فاضل خوانساری؛ شماره نسخه:۳۷۰

آغاز:برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ یا ۱۳؛ جلد: تیماج ، ۵۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲-۶۲]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۶۴۵/۱

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ ۴۱گ (۲پ-۴۲پ)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲۰-۱۷۰]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۷۷۲/۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**دو ماه پیوسته روزه داشتن و شصت مسکین را طعام دادن هر مسکینی را یک مد طعام باید داد و الله اعلم بالصواب.

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۴۷گ (۷۴پ-۱۲۰ر)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲۸-۲۵۳]

● **واجبات نماز** = **رساله عملیه** / فقه / فارسی
vājebāt-e namāz = r.-ye ʻamalīye

شوشتری، عبدالله بن حسین، - ۱۰۲۱ قمری
šūštarī, ʻabd-ol-lāh ebn-e hoseyn(- 1613)

رساله عملیه مؤلف است درطهارت، صلات،صوم، حج، زکات و خمس. مؤلف استاد مجلسی اول (-۱۰۷۰ق) و شاگرد مقدس اردبیلی (-۹۹۳ق) است؛ مشتمل بر «مقدمه» و «خاتمه» و چهار«باب»: باب ۱. در بیان آنچه پیش از نماز باید انجام داد، در چند «فصل»:۱)وضو و غسل و تیمم، ۲) ازاله نجاست، ۳) بیان مواضعی که سترش در نماز واجب است، ۴) اوقات نماز، ۵) مکان مصلی، ۶) استقبال؛ باب ۲. در ارکان نماز؛ باب ۳. در نماز قصردر چند «فصل»: فصل ۱) احکام سفر، ۲)احکام خوف؛ باب ۴. در احکام بقیه نمازها،رکن ۱) در نماز جمعه، ۲) در نماز عیدین، ۳) نماز آیات، ۴) نماز طواف، ۵) عبادات منذوره و آنچه در معنی نذر است، ۶) احکام قضا، ۷) نماز میت، ۸) نوافل؛ خاتمه: در بیان خلل نماز، باب اول: در مسایل متعلقه به روزه، باب دوم: در زکاة، باب سوم: در خمس، باب چهارم: در احکام حج؛ خاتمه: در بیان محرمات احرام.

آغاز:بعد از حمد وستایش پروردگاری که اقبال بالکلیه به وی موجب خلاصی از آلام است و اشتغال نفس به طاعتش سبب رهایی از نیران ... چنین گوید اقل عباداالله ... عبدالله بن حسین شوشتری که این رساله ایست در بیان عبادات افعال و توابع آن از بعضی واجبات دیگر که ابن کمینه اعتقاد جازم به وجوب آن دارد ... و مشتمل است بر مقدمه و چند باب
انجام:که از قطع چیزی که بعد از بنای روئیده باشد ممنوع نیست و عمل به آن دور از صواب نیست.
[الذریعة ۱/۲۵]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۳۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: شاه محمود بن جمال الدین زنگی عجمی، تا: قرن ۱۱؛ مجدول؛ واقف: نادرشاه، ۱۱۴۵؛ جلد: مقوا، ۸۹گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۲۰-۳۴۸]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۲۲۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: علی بن حسین، تا: ۱۰۱۸ق؛ مجدول؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۵۳گ، ۲۱ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱۱-۲۱۸۵]
۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۵۹۷/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیحجه ۱۰۲۰ق؛ مصحح؛ تملک: سلطان حیدر بن جلال الدین حسن حسینی میبدی؛ مهر: «محمد باقر بن محمد تقی (تقی) الموسوی» (بیضوی)، «حیدر الحسینی ...» (مربع)؛ ۷۳گ (۲پ-۷۴ر)، ۲۰سطر، اندازه: ۵×۱۳سم [ف: ۳۹-۵۴۱]
۴. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۶۲۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱ ذیحجه۱۰۲۲ق؛ واقف: سید سعید طباطبائی، ۱۳۳۲؛ کاغذ: کشمیری، جلد: میشن ، ۷۳گ، ۱۹سطر، اندازه: ۸×۱۹سم [ف: ۵-۳۳]
۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۷۱۱/۸
آغاز و انجام: برابر
کا: اینجو، جلال الدین محمد، تا: با تاریخ۱۰۹۵ق، به دستور سلطان محمد کاتب سپاهانی؛ ۵۷ص (۲۶۱-۳۱۷) [ف: ۱۰-۱۵۸۹]
۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۳۵۰-۱۷/۱۳۰
آغاز:برابر؛ **انجام:**بیست ویکم پوشیدن زن است روی خود را واگر اجنبی مرور به او کند ... واز بعضی اخبار مستفاد می‌گردد که از قطع چیزی که بعد از بنای منزل روییده باشد ممنوع نیست وعمل به آن دور.
خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ با سرلوح مرصع، مجدول مذهب؛ جلد: گالینگور، ۱۴۸گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۸-۴۸۸۸]
۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۴۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: -۵۹۶]
۸. اصفهان؛ مکتبة الزهراء؛ شماره نسخه:۲۲/۱
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: اواسط ربیع الاول ۱۱۲۲ق؛ افتادگی: انجام؛ به خط مرحوم محمد حسن بن محمد مؤمن تصحیح و مقابله شده با نسخه مصنف؛ ۱۸۰ص (۳-۱۸۲)، ۲۴سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: -۲۷]

● واجبات نماز / فقه / فارسی

vājebāt-e namāz

جعفر بن حسین

ja‘far ebn-e hoseyn

در بیان اصل واجبات نماز است، دارای یک «مقدمه» درتقسیم واجبات نماز به مقدمات و مقارنات آن و برشمردن موارد مقدمات و توضیح اصول دین و تقسیمات آن در کتاب اول و در کتاب دوم شکیات و سهویات نماز از بند دوم از مقدمات نماز را آورده است.

تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه:۱۳/۱
آغاز:نسخه: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد چون جمعی از برادران دینی خواهش نمودند از اقل عباداالله؛ **انجام:** اگر یکدلو اب از غسلین که به اهل معصیت می‌دهند در مشرق آفتاب ریخته شود مغز سر کسانی که در مغرب هستند بجوش می‌آید ... تمت الکتاب بعون ملك الوهاب ۱۲۶۶
خط: نسخ متوسط، کا: ابن حاجی فتح الله عبدالله جوراب دوز، تا: شنبه ۵رجب۱۲۶۶ق؛ جلد: تیماج، ۸۵گ (۲پ-۸۶پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: -۹]

● واجبات نماز / فقه / فارسی

vājebāt-e namāz

ناشناخته:
۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۲۱۶/۳
آغاز:بسمله. حمدله. و الصلاة و السلام علی نبینا محمد سید الاولین ... اما بعد پوشیده نماند که نماز بر هر عاقل و بالغ که خالی از حیض و نفاس باشد؛ **انجام:**آنچه متعلق است بمباحث صلاة یومیه، و ما توفیقی الا بالله و الیه انیب برحمتك یا ارحم الرحمین.
صد چیز از قواعد تجوید که مراعات آنها در خواندن فاتحة الکتاب (سوره الحمد) لازم است دراین رساله به روشی مانند بسیار مختصر ذکر شده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۸۹ق، جلد: میشن قهوه‌ای، اندازه: ۱۴/۲×۲۴/۵سم [ف: ۸-۲۴۹]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۶۹۱

آغاز:بسمله، حمد لها ما بعد چون نماز افضل عبارات و بهترین طاعات چنانچه دراحادیث معتبره وارد شد؛ **انجام:**از دعاها و تعقیبات و مواعظ و نصیحتهای این مختصر متفیض شود

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۲۱ق [رایانه]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۵۹۶/۱-۲۳/۱۱۶

آغاز:ضمیر غایب متحرک است پس اگر نکو است اشباع حرکت به نحو مذکور لازم است واگر وقف نماید حاجت به اشباع نیست؛ **انجام:**چهارم هرگاه متذکر شد به سجده منسیه دررکعت اخیره ... اتیان به سجده منسیه فقط لازم خواهد بود وهمچنین است حال درتشهد منسی دررکعت اخیره تمام شد.

رساله مفصلی است دربیان احکام ومسایل نمازهای یومیه، مؤلف درپایان مسائل شک درنماز را به تفصیل بیان نموده است، گویا این مسایل از کتاب تحفة الابرارشفتی استخراج شده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محرم۱۲۴۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول مرصع محرر؛ جلد: تیماج، ۶۰گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۸-۴۸۹۰]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۵۹۶/۴-۲۳/۱۱۶

آغاز:الحمدلله رب العالمین والصلوة والسلام علی خیر خلقه اشرف انبیائه والمرسلین محمد وآله الطاهرین اما بعد این مختصر واجباتی است بنابر رای سیدنا اجل الکرام؛ **انجام:**درمقابل قریشی پس حیض دیدن بعد از پنجاه سال بنابر بطلان قول به اطلاق مستلزم این است از احد از قبیله ای بوده باشد یا قریشی بانبطی والعالم لادلالة علی الخاص المعین

واجبات نماز است که از تحفة الابرار حجة الاسلام شفتی استخراج ونقل شده است؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: صفر۱۲۴۵ق؛ ۴گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۸-۴۸۹۰]

۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۲۶۹/۲

آغاز:بسمله حمدله و بعد بدانکه این رساله ایست مختصر در بیان واجبات نماز

مشتمل بر چهل مسئله؛ خط: نسخ، کا: شیری، محمد علی بن اسماعیل، تا: ۱۲۶۲ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، ۱۴ص (۱۰-۳۳)، ۱۲سطر (۷/۵×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۵-۱۵۹۴]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۲۰۶/۴

آغاز:بدانکه واجبات نماز بر دو قسم است؛ **انجام:**واجبات نماز همین بودکه نوشته شد.

مختصر و فتوایی است مشتمل بر شش واجب از مقدمات نماز پس از واجبات مقارن آن از نیت تااحکام شک و سهو؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۶گ (۶۱پ-۷۶پ)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲۴-۹]

۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۸۸۶/۳

آغاز:هر گاه واجبات نماز را خواهی بشماری در رکعت اول شصت و یک چیز واجب است؛ **انجام:**پس ششصد و پنجاه و شش چیز باقی ماند و الله اعلم بالصواب.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [چهار کتابخانه مشهد-ف: -۱۹۴]

۸. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۱۰۸

آغاز:بسمله – الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد (ص)؛ **انجام:** و سکه داشته باشد یکسال بحال خود بماند چهل یک باشد.

این رساله شامل اصول دین و صفات ثبوتیه و سلبیه و اقسام نماز و غیره میباشد. مؤلف آن معلوم نشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، ۲۸ص، ۱۰سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۲-۱۵۵]

● واجبات نماز (منظومه) = فقه منظوم / فقه / فارسی

vājebāt-e namāz (manzūme) = feqh-e manzūm

تاریخ تألیف: ۹۴۵ق

در چهارده «فصل» و «خاتمه»ای در بیان سهو.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۳۰۹/۴

آغاز:بنام آنکه او واجب بذات است ××عبادت کردنش از واجبات است / کریمی کز کرم ایمان به ما داد ×× ز گل ما را سرشت و جان بما داد؛ **انجام:**الهی پادشاه ما مه و سال ×× بماند همچو این تاریخ خوشحال

خط: نسخ، بی‌کا، تا: احتمالاًقرن ۱۰ یا ۱۱؛ جلد: چرم، ۹ص (۲۵-۳۳)، ۲۴سطر، اندازه: ۲۰/۶×۲۶/۷سم [ف: ۴۳-۱۱]

● واجبات نماز (منظومه) / فقه، شعر / فارسی

vājebāt-e namāz (manzūme)

ناظم دراین رساله تمام واجبات نماز را به‌طرز نظم و به‌خوبی بیان کرده است و ابتدا اذکار را آورده و سپس آن را به نظم، شرح کرده است و در پایان خود را «حیرتی» معرفی کرده است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۵۵۷/۲

آغاز:به نام آنکه او واجب به ذات است ×× عبادت کردنش از واجبات است / کریمی کز کرم ایمان به ما داد ×× زگل مارا سرشت وجان به ما داد / به ما انعام کرد آیین احمد؛ **انجام:**برو این تازه گلخن ساز روشن ××دلش از نور ایمان دار روشن / الهی پادشاهان را مه وسال ××بماند همچون این تاریخ خوشحال.

خط: نستعلیق، کا: مشهدی، محمد محسن بن مؤمن، تا: ربیع الاول۱۱۲۱ق؛ جلد: تیماج، ۷گ، اندازه: ۹×۱۹سم [ف مخ: ۵-۲۱۶۰]

● **واجبات نماز و روزه** / فقه / فارسی

vājebāt-e namāz va rūze

صاحب جواهر، محمد حسن بن باقر، ۱۲۰۰؟ – ۱۲۶۶ قمری

sāheb javāher, mohammad hasan ebn-e bāqer (1786 - 1850)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۷۹۷

آغاز:بسمله حمدله بعد این مختصر شده از رساله مطوله مرحمت و غفران پناه شیخ محمد حسن اعلی الله مقامه که از واجبات نماز و روزه و ضرور است؛ **انجام:**اصول تقلید برد ارنیست باید خود بداند دختر از نه سالگی و پسر از پانزده سالگی عمل نماید باین رساله ... (بعد از ۱۸ برگ) نقشها بینی برون از آب و خاک هم بینی نقش و هم نقاش را خوش دولت

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج [رایانه]

← واجبات و عبادات ← اصلاح العمل (منتخب)

● **واجب الاصلی و التبعی** / اصول فقه / عربی

wājib-ul aṣlī wa-t tabaʻī

روزدری، علی،– ۱۲۹۰ قمری

rūzdarī,ʻalī(- 1873)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۲۵۹/۷

آغاز:و قد ينقسم الواجب باعتبار آخر الى اصلى و تبعى و الظاهر عدم ثبوت اصطلاح فيهما بل هما على معنا هما الاصلى؛ **انجام:**توقف وجود كل من الضدين على عدم الآخر و توقف عدم كل منهما على وجود الآخر ...

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج، ۲۶ص (۱۳۳–۱۵۸)، ۲۶سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۱۰–۸۵۵]

← واجب الاعتقاد ← ارشاد المسترشدين و هداية الطالبين

● **واجب الاعتقاد** / کلام و اعتقادات / عربی

wājib-ul iʻtiqād

ابن ابی جمهور، محمد بن علی، ۸۳۸؟ – ۹۰۶ ؟ قمری

ebn-e abī-jomhūr, mohammad ebn-e ʻalī (1435 - 1501)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۸۱۵/۲

خط: نستعلیق، کا: غروی، محمد بن صالح، تا: ۱۷جمادی الاول ۸۹۶ق، جا: توس؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوایی، ۵گ (۳۱پ–۳۵پ)، ۱۷سطر (۸×۱۱/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۱۹سم [ف: ۸–۴۰۸]

● **واجب الاعتقاد** / فلسفه / عربی

wājib-ul iʻtiqād

آل عبدالجبار خطی، محمد بن عبد علی،– ۱۲۵۹ قمری

āl-e ʻabd-ol-jabbār-e xattī, mohammad ebn-e ʻabd-e ʻalī(- 1843)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۸۱۳

آغاز:بسمله الحمدالله الظاهر لعباده بما بطن و الباطن بما اعلن و الصلوه على محمد و آله الصلوه لاتنتهى بحد و؛ **انجام:**ولده الايه يسبحون بحمد ربهم و يستغفرون لمن فى الارض ...

خط: نسخ جلی خوش، کا: زرع بن محمد علی، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ضمیمه نسخه ش ۱۷۸۰۹؛ قطع: وزیری کوچک [رایانه]

● **واجب الاعتقاد** / کلام و اعتقادات / عربی

wājib-ul iʻtiqād

شامل بر اعتقادات و طهارت تا امر به معروف.

مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۳۱۶/۴

خط: نسخ، کا: أحمد بن علی بن علی بن محمود عسکری عادل بحرانی، بی‌تا، جا: لاهور هند؛ کاغذ: هندی، اندازه: ۹×۱۳/۵سم [تراثنا: س۶ش۴–۹۶]

● **واجب الاعتقاد على جميع العباد** / کلام و اعتقادات، فقه / عربی

wājib-ul iʻtiqād ʻalā jamīʻ-il ʻibād

علامه حلی، حسن بن یوسف، ۶۴۸ – ۷۲۶ قمری

ʻallāme-ye hellī, hasan ebn-e yūsof (1251 - 1326)

رساله مختصری است دربیان آنچه که اعتقاد و عمل بدان از اصول و فروع بر مکلفین واجب است. گفتاری بسیار مختصر دراصول پنج‌گانه دین و احکام فقهی تا امر به معروف ونهی از منکر.بحث معاد در این رساله نیامده است. بر این رساله شروح متعددی نگاشته‌اند از جمله نجاح العباد، فرائد الانعقاد موجب النجاة فی الحیاة والممات وارشاد العباد ... .

آغاز:بسمله. الحمدلله على نعمائه، و صلى الله على سيد رساله ... اما بعد فقد بينت فى هذه المقالة واجب الاعتقاد على جميع العباد و لخصت فيها ما يجب معرفته من المسايل الاصولية ... فنقول يجب على المكلف ام يعتقد ان الله تعالى موجود لانه اوجد العالم بعد ان لم يكن ...

انجام:و منها الامر بالمعروف و النهى عن المنكر هذان واجبان على كل من يستطيع اليه بشروط و هى العلم بكون المعروف المعروفا و المنكر منكرا و تجويز تاثير الانكار و الامن من الضرر. و بالله التوفيق و صلى الله على نبينا محمد و آله اجمعين.

چاپ: این رساله به همراه شرحش <الاعتماد>ضمن مجموعه به نام «کلمات المحققین» به چاپ رسیده است؛ درمیراث اسلامی ایران، دفتر ششم، به کوشش محمد رضا انصاری قمب، صص ۵۱-۵۷ چاپ شده است؛تهران، ۱۳۷۲ قمری، به همراه تبصرة المتعلمین به چاپ رسیده است.

[مکتبة العلامة الحلی ص ۲۱۷-۲۲۱ و ۲۶۳؛ الذریعه ۴/۲۵ رقم ۱۹ (از شرحهای آن یاد شده است)؛ دنا ۹۲۶/۱۰-۹۲۷]

شروح و حواشی:

۱- نهج السداد الی شرح واجب الاعتقاد؛ نعمانی، عبدالواحد بن صفی (-قرن ۹)

۲- الاعتماد فی شرح واجب الاعتقاد؛ فاضل مقداد، مقداد بن عبدالله (-۸۲۶ق)

۳- تحصیل السداد فی شرح واجب الاعتقادات؛ ابن مفلح، ابراهیم بن علی (-قرن ۱۰)

۴- موجب النجاة فی الحیوة و الممات؛ تونی، حسن بن عبدالحق (-قرن ۱۲)

۵- حاشیة واجب الاعتقاد(۵عنوان)

۶- شرح واجب الاعتقاد (الف)(۲عنوان)

۷- فرائد الانعقاد فی شرح واجب الاعتقاد

۸- نجاح العباد فی شرح واجب الاعتقاد

۹- ارشاد العباد فی کشف واجب الاعتقاد؛ فراء مسیبی، عبدالمطلب بن فخر

۱۰- شرح شرح واجب الاعتقاد؛ حسن بن محمد بن راشد

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۹۵۳/۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۴گ (۱۰۶پ-۱۰۹پ)، اندازه: ۱۳/۶×۱۹سم [ف: ۱۴-۲۳۰]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۹۹۲/۷-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۷۷۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۹۲/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: ذیقعده۷۴۶ق؛ در نسخه با نام«واجب الاعتقاد علی جمیع العباد املآ الشیخ الامام الحجة المغفور جمال الدین ابی منصور الحسن بن المطهر الحلی»؛ جلد: تیماج، ۱۳ص (۱۹-۳۱)، ۲۰سطر (۷/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۹/۹×۱۹/۸سم [ف: ۲۹/۱-۲۵۰]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۱۱۷/۲ و ۲۰۵۶/۲ عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ مصحح؛ مهر: «یافتاح افتح» (بیضوی)؛ ۹گ (۵۱پ-۵۹ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۱۸/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۵۸] و [عکسی ف: ۶-۷۸]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۸۷۴/۱۲

آغاز: ... فاما ان بقعا معاً و هو محال و الا لزم اجتماع المتنافیین و اما أن لا یقعا فیلزم خلو الجسم عن الحرکة و السکون و هو باطل بالضرورة أو یقع مراد أحدهما دون الآخر؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ مصحح؛ جلد: مقوایی، ۳گ (۲۳۰ر-۲۳۲پ)، ۲۳سطر (۹/۵×۱۵)، اندازه: ۱۴×۱۸سم [ف: ۳۲-۶۶۷]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۱۴/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ معرب، کا: جمال الدین علی بن مجدالدین سدید منصوری استرابادی، تا: ۸۶۵ق؛ ۹گ (۷۹پ-۸۷ر)، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۲-۱۱۹]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۵۲۹/۱

خط: نسخ، کا: شمس الدین بن علاء الدین بن فخر الدین حسینی کورسرخی، تا: ۸۷۱ق؛ جلد: تیماج، ۱۰گ (۱پ-۱۰ر)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۲۴-۲۸۰]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۰۱۲/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ کهن، کا: شمس الدین فرزند نصیر بالوکلاتی، تا: صفر۸۸۲ق؛ مصحح، محشی با رمز «۲»؛ ۱۲گ (۱۸-۲۹)، ۱۵سطر، اندازه: ۵×۱۲سم [ف: ۳۰-۳۵۸]

۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۲۷۴/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایل رجب۸۸۶ق؛ مصحح، محشی؛ ۱۱گ (۵پ-۱۵پ)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۵۸]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۷۹۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عزالدین ابن نجم الدین استرآبادی، تا: شنبه اواخر شعبان۸۹۲ق؛ جلد: تیماج، ۱۱گ (۱۴پ-۲۴ر)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۱۵-۱۸۴]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۲۰۸/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: حدودقرن۱۰؛ در برگ نخست تاریخ زاد روز فرزندان کاتب به ترتیب عبدالله ۹۶۰، زینب ۹۶۰، صفیه ۹۶۱، فاطمه ۹۶۲، محمد ۹۶۳ در بلده خیر از بلاد دکن و خدیجة ۹۶۵ در جلفا و مکیه ۹۶۴ در بلده صلیف از سواحل یمن، حمیده ۹۶۸، علی ۹۶۸ در بلده خیر آمده؛ ۶گ (۱۴۹پ- ۱۵۴پ)، ۱۷ سطر (۹×۱۴/۵) [ف: ۴۱-۱۷۰]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۳۹۵

آغاز: اوینتهی الی واجب الوجود و هو مطلوب؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج [رایانه]

۱۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۲۲۶/۵-۲۱/۱۴۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ یادداشتی درپایان رساله به تاریخ غره رمضان ۹۹۰؛ ۸گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۸-۴۸۸۸]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۶۶۸/۳
کا: صالح بن عبدبن احمد سعدی، تا: قرن ۱۰؛ جلد: تیماج، ۲گ (۴۲ر-۴۳پ)، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۲۷-۱۲۰]

۱۴. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۸۲۲/۳
خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ ۶گ (۱۰۷-۱۱۲)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۱۹]

۱۵. قم؛ استادی، رضا؛ شماره نسخه:نامعلوم/۱
خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۰؛ ۸گ (۳-۱۰)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [صد و شصت نسخه: -۶۵]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۵۷۰/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: ناصر الدین مرتضی بن علی ماجد حسینی، تا: قرن ۱۰؛ محشی؛ ۳۸گ، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۵۱-۳۶]

۱۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۱۴۷/۲۰
خط: نسخ، کا: بحرانی، یحیی بن حسین، تا: با تاریخ۹۰۸ق؛ کاغذ: ترمه، ۱۲گ (۱۵۸ر-۱۶۹پ)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۵-۴۳۷]

۱۸. اصفهان؛ مهدوی، مصلح الدین؛ شماره نسخه:۱۲۷/۲
کا: زیاد بن محمد بن مهدی، تا: ۹ ذیحجه ۹۵۰ق؛ ۹گ (۹۷-۱۰۵)، ۱۵سطر، اندازه: ۹/۵×۱۷سم [ف: -۱۲۵]

۱۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۷۳۲/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: اوالی بحرانی، محمد بن ابراهیم، تا: ۹۵۹ق؛ مصحح، محشی با نشان «ع»؛ ۵گ (۲۲۴-۲۲۸)، ۱۹سطر، اندازه: ۸/۵×۱۴سم [ف: ۳۴-۷۰۲]

۲۰. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۳۶۷/۲
خط: نسخ، کا: حسینی بحرانی، ابراهیم بن احمد، تا: ۱۵ رجب۹۷۲ق، جهت شیخ احمد بن مهنا بن احمد بن مهنا؛ ۲۹گ (۶۶پ-۹۴پ)، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۲۵۸]

۲۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۹۰/۴-۴/۱۶۰
آغاز و انجام: برابر
کا: سلیمان بن بدرالدین رستمداری، تا: شنبه اواخر رمضان۹۷۹ق، جا: یوش؛ ۱۴گ، ۹سطر [ف: ۸-۴۸۸۸]

۲۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۰۸/۲
آغاز و انجام: برابر
کامل؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱۰ص (۱۶-۲۵)، سطور چلیپایی(۶×۲۰)، اندازه: ۹×۲۴/۵سم [ف: ۲۹/۱-۲۹۳]

۲۳. اصفهان؛ هادی نجفی؛ شماره نسخه:۲۰۱/۲
بی کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۴گ (۲۹پ-۳۲پ)(حاشیه)، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [اوراق عتیق: ۲-۳۴۳]

۲۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۴۲۰/۲
خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه [ف: ۵-۲۶۵]

۲۵. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۳/۳
خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۱۱-۹۲۴]

۲۶. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه:۴مجموعه بدون شماره
آغاز:برابر
بی کا، تا: جمادی الثانی۱۰۰۴ق [دلیل المخطوطات: ۱-۱۴۹]

۲۷. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۲۵۹/۷
خط: نستعلیق، کا: تبریزی، عبدالکریم بن سلطان محمد، تا: ۱۰۱۰ق، جا: قزوین؛ ۸گ (۲۷۱پ-۲۷۸)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [نسخه پژوهی: ۳-۸۶]

۲۸. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۰۶/۸
آغاز:برابر؛ **انجام:** و هی لیلة الحادیعشر
خط: نسخ، کا: الدبنون (؟)، ادریس بن یوسف، تا: ۱۰۵۴ق؛ افتادگی: انجام؛ محشی با نشانه «ن»؛ جلد: تیماج، ۱۷گ (۱۳۱پ-۱۱۵پ)، ۹سطر (۸×۹)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: -۲۳۵]

۲۹. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۶۳۱/۶
انجام: مستغفرة مصلیة علی النبی و آله بقدر الصلاة و قضاؤها صوم النفل و تقدیم ...
خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۰۸۴ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۲۱گ (۱۲۳پ-۱۴۳پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۴/۵سم [ف: ۲-۴۶۳]

۳۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۱۲۳/۳۰
آغاز و انجام: برابر
بی کا، تا: ۱۰۹۴ق؛ جلد: میشن [رایانه]

۳۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۹۸۳/۲
خط: شکسته نستعلیق، کا: زمان بن صالح قزوینی، تا: ۱۰۹۹ق؛ قطع: ربعی [چهار کتابخانه مشهد-ف: -۴۲۸]

۳۲. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۸۲/۷
خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۱۱-۹۳۰]

۳۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۰۴۳/۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: طالقانی، محسن بن حسن، تا: قرن ۱۲، جا: نجف اشرف؛ محشی؛ جلد: تیماج مذهب، ۵گ (۱۲۹-۱۳۳)، ۱۶سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱۷-۳۴۹]

۳۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۰۰۰/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی کا، تا: حدودقرن۱۲؛ مصحح؛ ۸گ (۷۵ر-۸۲ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۹×۱۴سم [ف: ۳۷-۷۰۸]

۳۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۹۱۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، کا: عبدالله مالک، تا: ۱۱۱۲ق [رایانه]

۳۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۴۸۱/۱۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۱۲۳ق؛ جلد: میشن [رایانه]

۳۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۱۰۶/۲
آغاز:برابر؛ **انجام:**لیس بمعصوم مع ان اللطف واجب علی الله تعالی فی کل زمان و الحمدالله رب العالمین و صلی الله علی سید

الرسل محمد و آله و سلم الی یوم الدین.
خط: نسخ، کا: محمد صادق بن ابوتراب معروف به جعفر، تا: دوشنبه ۷ رمضان۱۲۱۶ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۳گ (۴۹پ-۵۱ر)، ۱۷سطر (۱۰/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۱۹-۹۱]

۳۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۹۲۰
آغاز:برابر؛ **انجام:**و احقر السادات احمد بن محمد رضا
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۲۸ق؛ جلد: مقوا [رایانه]

۳۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۴/۷ معزی
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز [ف: ۳۹-۲۲]

۴۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۸۷۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج [رایانه]

۴۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۴۶۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: شیخ غلامعلی فائقی؛ جلد: مقوا، ۲۲گ، ۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۱-۴۲۲]

۴۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۰۶/۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: عبدالفتاح بن آقا بدیع خوانساری، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ابعاد متن: ۱۴×۱۵/۵، اندازه: ۱۰/۵×۱۹سم [ف: ۱-۴۴۹]

۴۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۹۸۳/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۷گ (۳۳-۳۹)، ابعاد متن: ۵/۵×۱۳، اندازه: ۱۰×۱۸/۵سم [ف: ۳-۱۳۴۸]

۴۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۷۱۲/۹
آغاز و انجام: برابر
در فهرست ناشناس آمده؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۶گ (۵۳پ-۵۸ر)، اندازه: ۱۳/۸×۲۰/۵سم [ف: ۸-۴۷۵]

۴۵. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۸۳۵/۳
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۷گ (۱۱۴-۱۲۰)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳-۱۳۹]

۴۶. گلپایگان؛ کتابخانه حجة الاسلام گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۱۷/۳
خط: نسخ، کا: ناصر بن محمد بن حسین بن ناصر بن یحیی قطیفی، بی‌تا؛ ۵گ (۱۰۱ر-۱۰۵پ)، اندازه: ۱۶/۵×۲۶/۵سم [کتابخانه‌های گلپایگان: ف: -۹۵]

۴۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۵۷۲/۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ ۸گ (۱۸۶-۱۹۳پ)، ۱۷ سطر (۴/۵×۱۲)، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۱۹-۲۰۹]

۴۸. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۲۶/۴
خط: نسخ، کا: علی بن احمد نحوی، بی‌تا؛ افتادگی: انجام [نشریه: ۱۱-۹۲۸]

اصفهان؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۳۱/۴
همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۳۰۳]

۴۹. اصفهان؛ علامه فانی (ضیاء الدین)؛ شماره نسخه:۳۰/۳
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۱گ (۱۴۵پ-۱۵۵ر)، ۱۲سطر [سه کتابخانه اصفهان: ف: -۱۱۰]

۵۰. زهان؛ مدرسه جعفریه زهان؛ شماره نسخه:۸۴/۵
آغاز:تستدعی المسبوقیة بالغیر و القدیم لایصح ان یکون مسبوقا
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۳گ (۷۰ر-۸۲ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۹×۱۶/۵سم [ف: -۶۷]

۵۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۶۹۳/۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: کلاری استرآبادی، حسام الدین بن حسین، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۶گ (۶۴پ-۶۹پ)، ۱۵ سطر (۸×۱۰/۵)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۱۶-۶۷۳]

۵۲. اصفهان؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۴۱/۳
بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۵-۳۰۴]

● الواجب بسیط فی نفسه غیر قابل للتجزیه / فلسفه / عربی

al-wājib basīṭ-un fī nafs-i-h ġayr-u qābil-in lit-tajzīyi

متن سخن معلم ثانی و شیخ در «نجاة»است که در اینجا نقل شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۲۴/۱۴
بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: گالینگور، ۱۰۷ص، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۱۹-۳۳۰]

● واجب التخیری / اصول فقه / عربی

wājib-ut taxayurī

قزوینی، ابراهیم بن محمد باقر، ۱۲۱۴ - ۱۲۶۲ ؟ قمری
qazvīnī, ebrāhīm ebn-e mohammad bāqer (1800- 1846)

رساله‌ای تحت عنوان «مسئلة فی الواجب التخیری».

شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۸۳۲/۶
آغاز:رب وفق الاتمام، مسئلة فی الواجب التخیری - لاخلاف فی ورود الامر بشیئی او اشیاء؛ **انجام:**و الکلام فی دفع هذا الاشکالات و توجیهها نشغلنا عن المهم المقدمة الثانیه.
تذکر: جهت نام مؤلف به ج۳ فهرست ص ۱۴۷ مراجعه شود؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۱۴ص، اندازه: ۱۵×۲۱ سم [ف: ۲-۲۳۷]

● **واجب التخییری و غیره** / اصول فقه / عربی

wājib-ut taxyīrī wa ġayr-uh

روزدری، علی،- ۱۲۹۰ قمری

rūzdarī,ʻalī(- 1873)

اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۲۲/۶

آغاز:مسئلة و ینقسم الواجب باعتبار آخر الی التخییری و غیره و قد اختلفوا فی المتعلق فیه ... بعد الاشتقاق علی ...

بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: مقوایی، ۲۱گ (۱۷۳ر-۱۹۳ر)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۱-۳۶]

● **واجب التوصلی و التعبدی** / اصول فقه / عربی

wājib-ut tawaṣulī wa-t taʻabudī

روزدری، علی،- ۱۲۹۰ قمری

rūzdarī,ʻalī(- 1873)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۲۵۹/۶

آغاز:و قد ینقسم الواجب باعتبار الی التوصلی و التعبدی و الاول ما یکون الغرض منه حصول نفسه علی ای وجه کان و بعبارة اخری؛ **انجام:**یجزی بعمله ان خیرا فخیرا و ان شر افشرا فلا دخل له بالمقام اصلا

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج، ۱۱ص (۱۲۳-۱۳۳)، ۲۶سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۱۰-۸۵۵]

● **واجب الحفظ** / طب / فارسی

vājeb-ol hefz

عبدالجلیل

ʻabd-ol-jalīl

شصت باب کوتاه است در ضروریات تدبیر حفظ صحت و فضول مأکول و مشروب و شناختن نبض و دستوراتی که باید فوری به کار رود و دانستن آنها برای همه لازم است. مؤلف در مقدمه خود را شاگرد شاه ارزانی معرفی می‌کند و کتاب را از نظر میر معزالله گذرانده است.

آغاز:منقی دماغ ارباب هوشی حمد الهی است و مقوی قلب اصحاب صدق و صفائی نعمت حضرت رسالت پناهی.

[فهرستواره منزوی ۳۷۵۸/۵]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۱۹۶

آغاز:برابر؛ **انجام:** و چند گامی باید رفت و نشست و برخاست باید کرد.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام (نسخه ده باب اول را دارد)؛ ۲۱گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف: ۶-۱۹۰]

● **واجب الکفائی** / فقه / عربی

wājib-ul kifāʼī

بحرانی، احمد بن صالح، ق۱۳ قمری

bahrānī, ahmad ebn-e sāleh(- 19c)

تاریخ تألیف: ۱۸ ذیقعده ۱۲۴۳ق

رساله‌ای است استدلالی با نقل اقوال علماء.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۳۵۸/۳

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... ان تحقیق مسألة الواجب الکفائی لم أقف فیها علی تحقیق یکشف عن حقیقته؛ **انجام:**و هذا آخر ما أردنا املاءه فی هذه الرسالة و قد وفدت بها علی باب مالك رقی ورق الخلائق ...

خط: نسخ، کا: خطی بحرانی، زرع بن محمد علی، تا: قرن ۱۳؛ ۱۵گ (۵۸پ-۷۲پ)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۶-۳۳۴]

● **واجب النفسی و الغیری** / اصول فقه / عربی

wājib-un nafsī wa-l ġayrī

روزدری، علی،- ۱۲۹۰ قمری

rūzdarī,ʻalī(- 1873)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۲۵۹/۵

آغاز:ینقسم الواجب باعتبار آخر الی النفسی و الغیری و الذی ینبغی ان یعرف به الغیری بحیث یسلم عما یر دعی ما عرفه بعضهم هو ان؛ **انجام:**عنه اصلا علی فرض امکان دفع الایراد المتقدم بالوجه الثانی من الدفع فتدبر.

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج، ۱۸ص (۱۰۶-۱۲۳)، ۲۶سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۱۰-۸۵۵]

← واجب الوجود > وحدة الوجود
← واجب الوجود > عقائد

● **واجب الوجود** / فلسفه

wājib-ul wujūd

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۹۳/۱۳

بندی در این باره؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [ف: ۸-۳۴]

● **واجب الوجود** /فلسفه / فارسی

wājib-ul wujūd

مباحثی درباره واجب الوجودبا عناوین «فصل» گویا بخشی از یک کتاب باشد.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۲۴۰/۵

آغاز:فصل سیم بدانکه اهل الله فرموده اند که حقیقت واجبی وجود بحت است؛ **انجام:**در مجالی که بحسب محلی نه بحسب خود و الله اعلم.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۰ رمضان۱۰۹۰ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۳۲-۲۷۴]

● **الواجب الوجود حی عالم** / فلسفه / عربی

wājib-ul wujūd ḥayy-un ʻālim

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۷۳۳/۹

آغاز:بسمله. و الصلوة علی من دل علی اعلی المراتب و اجل المواهب معرفة رب الارباب ... فی ان تعلم ما لواجب الوجود من الصفات فمنها ان له الوصف بانه حی لأنه یعلم؛ **انجام:**من اقتضائه لمعلوم هو عینه او غیره و له الحمد علی ما وهب و فضل.

خط: نستعلیق، کا: حیدر علی کاتب، تا: ۱۰۲۸ق؛ محشی؛ ۲گ (۴۷پ-۴۸پ)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴۴-۳۲]

● **واجب الوجود لایعزب عنه علم شیء** / فلسفه / عربی

wājib-ul wujūd lā-yaʻzub-u ʻan-hu ʻalim-i šayʻ

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۷۳۳/۱۰

آغاز:بسمله. و الصلوة علی من به فتحت العیون القاصرة عن الادراک و الاذهان؛ **انجام:**فهذه یعلمه ازلاً و ابداً فیکون صادقاً سواء کان الکسوف موجوداً أو معدوما.

خط: نستعلیق، کا: حیدر علی کاتب، تا: ۱۰۲۸ق؛ محشی؛ ۲گ (۴۸پ-۴۹ر)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴۴-۳۲]

● **واجب الوجود و ممکن الوجود** / فلسفه / عربی

wājib-ul wujūd wa mumkin-ul wujūd

فخر رازی، محمد بن عمر، ۵۴۴؟ - ۶۰۶ قمری

faxr-e rāzī,mohammad ebn-e ʻomar (1150 - 1210)

موضوع رساله این است: «واجب الوجود واجب لذاته و ممکن الوجود ممکن لذاته».

همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۱۸۷/۷۹

آغاز:لا شک فی وجود موجودات کثیره فهذا الموجودات الکثیره اما ان یقال؛ **انجام:**کل موجود ممکنا لذاته فثبت ان بعض الموجودات واجب لذاته و بعضها ممکن لذاته ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن۱۰ یا ۱۱؛ با سر لوح‌های زرین؛ کاغذ: اصفهانی، ۲گ (۳۷۶پ-۳۷۷)، ۲۴ سطر (۱۰×۲۰)، اندازه: ۱۷×۲۷سم [رشت و همدان: ف: -۱۴۸۲]

● **الواحد** / کیمیا / عربی، فارسی

al-vāhed

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ ؟ قمری

jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

۳ گفتار دارد با نامهای «کتاب الواحد الاول، الواحد الثانی، کتاب الواحد الثالث»، هر یک با خطبه ای جداگانه. در آغاز یکم می‌گوید آن را کتاب واحد نامیدم چون در آن چیزی است واحد، و در آغاز دومین می‌گوید «واحد یکم» در تخلیص نفس از روح بود، و «واحد دوم» تفسیری است از کتاب دیگرم بهنام «الملاغم». در آغاز سومین می‌گوید: یکی از اهل صنعت به شهر ما آمد بسیار آزموده، هنگام بازگشت این کتاب را برای او نگاشتم، و «واحد سوم» نامیدم.(احمد منزوی)

آغاز:رساله ۱: بسمله. رب یسر ... الحمدلله علی ... و بعد، انی قد بذلت ما بذلت فی تألیف هذا الکتاب من المسألة ...

رساله ۲: بسمله، حمدله. مستحقق الحمد و مستوجب الشکر لنفسه و صلی الله ... اما بعد، فقد سبق لنا کتاب یسمی الواحد فیه تخلیص النفس من الروح ...

رساله ۳: بسمله. رب یسر ... الحمدلله المنان ... اما بعد، فافهم و تدبر ...

انجام:احسن من کل شیء ابیض فیه لمع صفرة و حمرة ... فافهم و تدبر ...

۱. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۵۶۲/۷**

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، ابعاد متن: ۸×۱۸، اندازه: ۱۶/۵×۲۵/۵سم [ف: ۱۷-۴۰۷]

۲. **تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۲/۱۱**

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [ف: ۱-۲۶۶]

۳. **تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۶۸/۱۱-عکسی**

آغاز:برابر؛ **انجام:**سومین: الغالب علیه الابیض فهذا الماء الکامل، فافهم و تدبره وفقک الله الطریق الحق و هداک، انه قدیر، تم الکتاب.

هر سه گفتار؛ خط: نسخ روشن، بی‌کا، تا: ۱۲۶۳ق؛ ۱۳ص (۱۵۶-۱۶۸) [عکسی ف: ۱-۳۹۸]

← الواحد الحقیقی لا یصدر عنه الا الواحد(رساله فی ان) ← الامکان الاشرف

← الواحد لایصدر عنه الا الواحد ← الاصول الآصفیة

● **الواحد لا یصدر عنه الا الواحد = پاسخ همدانی برازی قزوینی** / فلسفه / عربی

al-wāḥid lā yaṣdur-u ‘an-hu illa-l wāḥid = pāsox-e hamidānī ba-rāzī qazvīnī

همدانی، ابراهیم بن حسین،- ۱۰۲۶ ؟ قمری

hamadānī,ebrāhīm ebn-e hoseyn(- 1617)

شیخ الرئیس در پاسخ پرسش بهمنیار بر این‌که یکی جز یکی نیافریند برهانی آورد، امام رازی و دبیران قزوینی از آن خرده گرفتند،ابراهیم حسینی همدانی در این گفتار بر هر دو رد نوشت. (دانش پژوه)

آغاز:یقول الفقیر الفانی ابراهیم الحسینی الهمدانی بصرالله تعالی بعویوب نفسه و جعل یومه خیرا من امسه ... ان بهمنیار لمطلب البرهان من الشیخ علی ان الواحد الحقیقی لا یصدر عنه الا الواحد ...

انجام:لا تنضح حقیقة الحال الا بترک الجدال و قصر الهمة علی تحصیل الکمال و مساعدة التوفیقف من ذوی الافضال و الحمدلله علی کل حال و الصلوة و السلام علی محمد و آله خیر آل.

[عالم آراء عباسی ۷۵۶-۹۱۴؛ تاریخ نظم و نثر نفیسی ۲: ...]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۲۶/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: تعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱گ (۹۶ر)، ۲سطر [ف: ۳-۱۹۳]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۵۶۷/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱، در حیات مؤلف یا نزدیک به عصر او؛ تملک: جمال الدین اسحاق بن محمد علم الهدی إبن فیض کاشانی در سال ۱۱۴۱قبا مهر«جمال الدین اسحق ۱۱۱۷» (بیضوی)، محمد جعفر بن محمد ابراهیم بن صدرالدین محمد ثانی کاشانی مشهور به علامه فیضی در سال ۱۳۲۷ش؛ مهر: ابوتراب بن نصیرالدین سلیمان بن محمد علم الهدی «ابوتراب الفیضی ۱۱۲۲»(بیضوی)؛ ۲گ (۱-۲)، ۳۸سطر مورب، اندازه: ۹×۱۰سم [ف: ۳۴-۳۸۹]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۵۲۰/۵

خط: تحریری، کا: خواجه علی مشهدی، تا: قرن ۱۱؛ ۲گ (۱۵۸ر- ۱۵۹پ) [مختصر ف: -۸۷۷]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۰۹۹/۲۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمدسعید بن قاسم حسنی حسینی طباطبایی، تا: ۱۰۳۶ق؛ ۲گ (۲۲ر-۲۲پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۵/۵×۱۴سم [ف: ۳۵-۶۲۷]

۵. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه:۳۱۹/۶

آغاز:برابر

بی‌کا، تا: ۱۰۷۷ق؛ ۲گ، قطع: خشتی [چند نسخه-ف: -۳۸۷]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۰۲۱/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: جیلانی، محمد بن احمد، تا: ۱۰۷۷ق؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج مذهب، ۲گ (۱۴۶پ-۱۴۷ر)، ۱۹سطر (۷/۵×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۳/۵سم [ف: ۸-۶۳۹]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۵۴۳/۱۸

آغاز:برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: کرم الله بن عطاء، تا: دوشنبه ۱۸ شوال۱۰۸۳ق، جا: مکه مکرمه؛ جلد: تیماج قرمز، ۱گ (۹۰ر-۹۰پ)، اندازه: ۲۳×۳۶/۵سم [ف: ۱۷-۱۲۸]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۴۶۳/۷-عکس

نسخه اصل: آستان رضوی. ش ۸۰۸؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۹۶ق [فیلمها ف: ۳-۲۵۶]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۴۵۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ قطع: رقعی [رایانه]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۰۷۳/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد قاسم بن محمد محسن حسینی، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۳گ، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۳۵۵۷۲-]

۱۱. نجف آباد؛ حججی؛ شماره نسخه:۶۵/۱۰

آغاز و انجام: برابر

کا: کشمیری، محمد معصوم بن محمد قاسم، تا: ۱۱۰۶ق، جا: اصفهان؛ ۱گ (۱۰۴ر)، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: -۱۰۳]

۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۸۴۱/۱۰

کامل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۲۹ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۲گ (۶پ-۷پ)، ابعاد متن: ۹×۲۰، اندازه: ۱۲×۲۴/۵سم [ف: ۲۰-۳۷۹]

۱۳. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۱۵۵/۱۰ - ج

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: ۱۲۲۷ق؛ ۲گ (۱۲۳پ-۱۲۴ر) [ف: -۴۹۹]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۰۳/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۷ق؛ ۳ص (۲۲۶-۲۲۸)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۹-۲۹۸]

۱۵. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۳۸۸/۳

آغاز:برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج، ۳گ (۲۴-۲۶)، ۱۵ سطر (۷/۵×۱۵) [ف: ۱-۳۱۷]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۱۵۰/۳-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۶۴۷]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۲۳/۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**هذه تذکرات عساک تنبه منها فان معرفة النفس فطریة ... عن معرفتها فی الحرون الابد انتهی کلامه.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۴ص (۱۳۵-۱۳۸)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۹-۴۴۱]

۱۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۷۱۲/۴۲

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام کتاب به قرینه آغاز تغییر یافت؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ (۲۱۸ر-۲۱۹پ)، اندازه: ۱۳/۸×۲۰/۵سم [ف: ۸-۴۷۹]

● الواحد لا یصدر عنه الا الواحد / فلسفه / عربی

al-wāḥid lā yaṣdur-u ʻan-hu illa-l wāḥid

شریعت اصفهانی، فتح الله بن محمد جواد، ۱۲۶۶ - ۱۳۳۹ قمری

šarīʻat-e esfahānī,fath-ol-lāh ebn-e mohammad javād (1850 - 1921)

رساله‌ای است در گفتار فلسفی «الواحد لا یصدر عنه الاالواحد» مؤلف با ادله مختلف این ادعا را رد نموده است.

[الذریعة ۶/۲۵؛ ریحانة الادب ۲۰۷/۳]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۴۴۹/۳

آغاز:الحمدلله جل ذکره ... أن القوم فی الحقیقة عزلوا مالک الملوک عن التصرف فی ملکه و ملکوته؛ **انجام:**با عتبار الجهات الاعتباریة یجوز صدور الکثرة عن الله تعالی ابضاً با عتبارها لما علمت من إمکان تحقق الجهات له

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ترجمه فارسی برخی کلمات به صورت زیرنویس آمده؛ ۵ص (۱۶-۲۰)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳۱-۴۴۲]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۲۲۸/۱

آغاز:اما بعد فقد بلغنا فی تلک الایام ... فاقول ان القوم فی الحقیقة عزلو مالک الملوک عن التصرف فی ملکه و ملکوته و جعلوه کالسبب البعید للعالم فان الصادر منه بلا واسطةهو جزء واحد من العالم؛ **انجام:**ثم ان ما ذکره الشیخ زیادة لا یضاح البرهان من التشقیقات و ما یتجه علی کل منهما فهو و ان کان ایضاً مورد المناقشات ... لا فائدة فیهم فی التعرض لها و ذکر مالها و ما علیها شیء مع ضیق المجال و تشتت البال ... فلنکتف بهذا حامدین لله تعالی

کا: امام جمعه خوئی، محمد امین بن یحیی، تا: ۱۳۵۶ق؛ کاتب نسخه، دیباچه‌ای را قبل از متن رساله آورده؛ ۶گ (۱- ۶)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۳۱-۴۱]

● الواحد لا یصدر عنه الا الواحد / فلسفه / عربی

al-wāḥid lā yaṣdur-u ʻan-hu illa-l wāḥid

امام جمعه خوئی، محمد امین بن یحیی، - ۱۳۶۷ ؟ قمری

emām jomʻe xūʼī, mohammad amīn ebn-e yahyā(- 1948)

رساله مختصری است در قاعده «الواحد لا یصدر عنه الا الواحد» که فلاسفه بر آن استدلال کرده‌اند. مؤلف در مقدمه اظهار می‌دارد که وقتی رساله استاد خود شیخ الشریعه را در خصوص این موضوع دیده این رساله را تألیف نموده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۲۲۸/۱۱

آغاز:و بعد فقد ظفرت بل تشرفت فی تلک الایام بمطالعة مقالة و جیزة و سطور یسیرة مما رشح من یراع حضرة المقدسة علامة الآفاق و المحقق علی الاطلاق ... شیخ الشریعة الاصفهانی؛ **انجام:**ناتمام: فلیس کل تعدد یدل علی المتعدد کما هو المطلوب کما ان المطلوب کما ان البرودة و السیلان و الحرارة و الدخان لا یدلان علی ذلک

خط: شکسته نستعلیق، کا: = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ ۳گ (۶۴-۶۶)، ۱۹سطر، اندازه: ۹/۵×۱۷سم [ف: ۳۱-۴۹]

● الواحد لایصدر عنه الا الواحد / فلسفه / عربی

al-vāhed lā-yaṣdur-u ʻan-hu illa-l wāḥid

ناشناخته:

۱. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۴۳۹/۳

آغاز:بسمله لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم؛ **انجام:**انا قد فصلنا الایات لقوم یذکرون و ما یذکر اولوالباب هذا آخر ما اوردنا بیانه فی هذه المقالة

رساله مفصل استدلالی است در چندین اصل و یک خاتمه در قاعده مشهور حکمی الواحد لا یصدر عنه الا الواحد و مباحث متعلق به آن از مسائل حکمت چنان که بعد از خطبه نگاشته است؛ خط: نستعلیق خوانا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی از مؤلف با رمز «منه دام ظله»؛ ۵۵ص (۴۷-۱۰۱)، ۱۳سطر [ف: -۲۷۰]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۶۳۸/۵

آغاز:بسمله، الحمد لله الذی بمصدر قدرته صدر الاعیان و بامر تکوینه ظهر الاکوان ... فلما کان المبحث الجلیل الشان الذی هو قاعدة لایصدر عن الواحد الحقیقی الا الواحد، منازعا فیه بین المتکلمین و الحکماء؛ **انجام:**المنازعون للحکماء فی هذه المسالة لا یتیسر لهم النزاع الا بتجویز ان لذات الواحد الحقیقی خصوصیة واحدة مع المتعدد و دعوی البداهة فی محل النزاع غیر مسموعة ...

قاعده «الواحد لا یصدر عنه الا الواحد» از جمله مباحثی است که از دیرباز، مورد بحث و نظر حکیمان و متکلمان قرار گرفته، مؤلف این رساله نیز، با نقل نظریات صاحب نظران در این موضوع، چون: ابن سینا، کاتبی قزوینی، محقق دوانی، میرزا جان باغنوی و برخی دیگر، با عنوان «اقول» به بحث در این موضوع پرداخته، در منابع موجود به نام مولف دست نیافتیم و احتمال دارد از مولفین رساله‌های این مجموعه باشد؛ خط: نسخ، کا: اسماعیل حلبی، تا: نیمه دومقرن۱۲؛ ۴گ (۵۱ر-۵۴پ)، ۲۷سطر، اندازه:

۱۶×۷سم [ف: ۳۷-۷۵]

۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۳۸۲/۲

این رساله در اثبات این قاعده فلسفی است که از یک جز یک نیاید، آغاز و انجام برابر نسخه دانشگاه؛ خط: نستعلیق، کا: میر عبدالباقی پسر سید محمد رضا، تا: ۲۹ شوال۱۲۳۳ق؛ محشی با نشانه «منه دام ظله» پیداست که نقلی است از نسخه کهن چه نسخه دانشگاه مورخ ۱۰۸۰ است؛ ۱۲۱ص (۱-۱۲۱) [ف: ۵-۷۴۲]

۴. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۴۸۲/۱

در اصول و فروع و خاتمه، در این مقاله مؤلف از این اصل و فروع آن که متضمن چند اصل دیگر فلسفی است بحث کرده و آنرا الاصل الاصیل نامیده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج سرخ، ۱۷گ (۲ر-۱۸پ)، ۱۸و ۱۹سطر (۶/۵-۸/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: -۳۱۱]

← الواحد لا یصدر منه إلا الواحد ◄ العلل و المعلولات

● واحد و احد / کلام و اعتقادات / عربی

vāhed va ahad

میرزای قمی، ابوالقاسم بن محمد حسن، ۱۱۵۱ - ۱۲۳۱ قمری

mīrzā-ye qomī, ab-ol-qāsem ebn-e mohammad hasan (1739 - 1816)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۳۵/۱۱

خط: نستعلیق شکسته، کا: محمد علی الانصاری، تا: قرن ۱۳، جا: قصبه آباد؛ جلد: تیماج، ۱ص (۱۲۹)، ۱۸سطر [سنا: ف: ۲-۱۲۹]

● الواحد و الخمسین فی الماء و النار / کیمیا / عربی

al-wāḥid wa-l xamsīn fi-l mā'-i wa-n nār

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ ؟ قمری

jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

کتابی مرکب از آب و آتش.

آغاز:بعد بسمله و حمد قال جابر قد سبق لنا قبل کتابنا هذا خمسون کتاباً فی جمیع فنون الحکمته و اعمالها و اسرارها و کتابی هذا ذکر فیه من نکت الفلاسفة اشیاء و کذلک انا اذکر فی جمله ما بقی من کتبی هذه ...

۱. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۴۷۷/۹

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۷-۲۴۴]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۷۷۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**و ان خالف فاعد التدبیر علی النار حتی یعلیک هذه العلامة کما ذکرنا انشاءالله تعالی لقد تم کتاب الماء

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۷ق؛ ضمیمه نسخه ش ۲۸۶۷۹ [رایانه]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۰۴۸/۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**لقد تم کتاب الماء من الکتب السبعین لجابر بن حیان قدس سره

خط: نستعلیق، کا: علی اکبر بن محمد کرمانشاهی، تا: ۱۲۶۷ق [رایانه]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۵۸/۱۰

آغاز:برابر؛ **انجام:**و منها غیر بعید بل یطهر بسرعة و بها حصول الفایدة الجزیله قیفظ لذلک و افهم تمت.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۲۰ص (۲۳۷-۲۵۶) [سنا: ف: ۲-۲۳۴]

● وادی السلام / کلام و اعتقادات / فارسی

vāde-s salām

کزازی، محمد شفیع بن محمد حسین، ق۱۳ قمری

kazzāzī, mohammad šafī' ebn-e mohammad hoseyn(-19c)

اهدا به: محمد شاه قاجار

تاریخ تألیف: ۱۲۵۲ق

رساله‌ای مفصل در کلام و معتقدات امامیه در پنج«باب»: ۱. دراثبات توحید و نفی نقصان و اثبات کمال خداوند؛ ۲.کیفیت قضا و قدر؛۳.نبوت؛ ۴. امامت؛ ۵. معاد و احوال روز قیامت.

آغاز:حمد و سپاس بی قیاس خداوندیرا سزاست که از قلم جودش رقم وجود برصفحه لوح عالم امکان نوشته و به مضمون اعجاز مشحون اذا اراد الله شیئاً ان یقول له کن فیکون ...

انجام:و علیه فی الوقت یموتون و فی الرجعة یرجعون و فی الحیوة یهنئون و فی الحشر یحشرون و برحمتک [...] و فی هواک و روحک و رضوانک یطیرون، تمت

[الذریعة ۸/۲۵؛ فهرستواره منزوی ۵۹۵/۹]

۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۴۵۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، با خط‌خوردگی؛ ۲۵۲گ، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف مخ: ۵-۲۲۵۴]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۳۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**و ادخلنا الجنات و زوجنا الحور العین و احشرنا فی الاخره و الدنیا مع النبی و اله السادات

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ذیحجه۱۲۶۲ق، جا: تهران (شاید)؛ ۲۲۳گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۷×۱۴سم [ف: ۱-۳۲۶]

۳. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۲۲۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱ ربیع الثانی۱۲۶۳ق [نشریه: ۲-۱۳۳]

● **وادی مقدس** / عرفان و تصوف / فارسی
vādī-ye moqaddas
واعظ تبریزی، محمد باقر، ق۱۱ قمری
vā‘ez-e tabrīzī,mohammad bāqer(- 17c)
تاریخ تألیف: ۱۱۱۵ق
در بیان منازل سالکین و مراحل طالبین و طریق سیر سالک در آن مسالک و قانون استخلاص وی در هر مقامی از مفاسد و مهالک از ابتداء منزل طلب تا انتهاء وصول به کعبه مطلب. این رساله بر بیست و چهار وصل و یک خاتمه مرتب است:در ابتدای تسلط فرعون نفس، در شان ظهور موسی روح در شب بلوغ فرعون، در ظهور موسی روح، در وصول و ذوق طلب موسی روح، در رسیدن موسی روح بمنزل اول طلب، در شرف ملاقات یافتن موسی روح، در شروع و ابتدا کردن موسی در مجاهدت و سیر الی الله، در رسیدن موسی روح بمقام کلوا من طیبات ما رزقناکم. در رسیدن موسی روح از مقام تلوین بمقام تمکین، در رسیدن موسی روح بمقام فقر کامل و مقیم معموره خرابات عشق شدن، در رسیدن موسی روح بمقام اسرار حکمت، در سعادت یافتن موسی روح بعشق الهی، در رسیدن موسی روح بمقام تجرید وجود، ... و خاتمه و حسن عاقبت موسی روح در مقام کمال. (وفادار مرادی)
آغاز:بسمله سبحانک یا هو یا من هو یا من لیس الا هو سبوح قدوس ... اما بعد چنین گوید خوشه چین خرمن عرفا و گوشه نشین انجمن فقرا ...
انجام:و درحال اعتدال قرین وصال و مقرون شرف اتصال گردیده در مجلس خاص از اهل اختصاص شد که ... و الاعتدال و التخلص عن الانهماک و الاضمحلال بمحمد و آله ذی الافضال. تمت
[فهرستواره منزوی ۱۰۶۲/۸]

۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۸۷۷/۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مهر: حاج سید سعید؛ ۲۸گ، ۱۶ سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۳-۱۱۸۷]
۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۰۵۷/۱۴۸
آغاز:برابر؛ **انجام:**و ذوقنا و ایاکم ایها الطالبین بحق اولیائه المقربین محمد و آله الطاهرین.
خلاصه ...؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: متطبب خراسانی، محمد زمان بن کلبعلی، تا: قرن ۱۳، جا: لاهیجان [ف: ۷-۱۹۴]
۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۷۳۱/۲
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۳/۵×۲۳/۵سم [ف: ۱۵-۵۱۱]

● **واردات** / عرفان و تصوف / فارسی
vāredāt
انصاری، عبدالله بن محمد، ۳۹۶ - ۴۸۱ قمری
ansārī, ‘abd-ol-lāh ebn-e mohammad (1006 - 1089)
واردات عرفانی است در شناخت سالک، واجبات اعتقادی خود را که به صورت مناجات و نیایش با عناوین «الهی، الهی» و نثر مسجع نگاشته شده است.
آغاز:بسمله، الحمدلله رب العالمین و الصلاة علی محمد و اله اجمعین بدانکه اول چیزی که برسالک واجب است اعتقاد بر امامان واو تادابشان است و شناختن حکمت‌های این راه تا نجات یابد، اول خدای را باید شناخت که اوست دهنده بی منت و اگر همه بستانند او بدهد ...
انجام:و هر که عقبی طلبد با تو صحبت نکند آنکه بدرخانه تو آید ترا نصیحت نتواند کرد و انکه ترا نصیحتتواند کرد بدرخانه تو نیاید. تمام شد رساله واردات بعون الله تعالی و حسن توفیقه و السلام
چاپ: در مجموعه رسائل فارسی خواجه عبدالله انصاری، ج۲(تهران، انتشارات توس، ۱۳۷۷ (چاپ دوم))، با تحقیق محمد سرور مولایی
[فهرستواره منزوی ۱۰۶۳/۸]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۸۳/۹-ف
آغاز:اول چیزها با خداست عزوجل و بازگشت همه چیزها با او است
نسخه اصل: مراد ملا ش ۱۷۹۶. تذکر: نام رساله با استناد به مجموعه رسائل فارسی خواجه عبدالله انصاری تعیین شد؛ در فهرست باعنوان «من کلماته القدسیه»، خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸۵۲ق؛ ۵گ (۲۴۱-۲۴۵) [فیلمها ف: ۱-۴۹۱]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۱۷/۲-ف
نسخه اصل: شهید علی پاشا ش ۱۳۸۳؛ بی‌کا، تا: ۹۰۶ق؛ ۱۰گ (۵۲-۶۱)، ۱۱سطر [فیلمها ف: ۱-۵۱۳]
۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۹۴۲/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ اندازه: ۲۶×۴۳/۵سم [ف: ۷-۷۸۴]
۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۳۸/۱۲۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۳ص (۵۰۱-۵۰۳) [ف: ۱۵-۱۹۲]
۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۶۴/۱۳
آغاز:برابر؛ **انجام:**الهی اگر کاسنی تلخ است از بوستان است واگر عبدالله مجرم است از دوستان است.دوست را اگر از درکنند از دل بدر نکنند والسلام.
بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: میشن، ۴گ (۲۸ر-۳۱ر)، ابعاد متن: ۸/۶×۱۷/۳، اندازه: ۱۵/۶×۲۷/۹سم [ف: ۲۹/۱-۱۶۹]
۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۹۳۵/۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**ابوجهل از کعبه می‌آمد و ابراهیم از بت خانه ×× کار عنایت دوست دارد و باقی بهانه
بی‌کا، تا: ۱۵ جمادی الاول۱۰۵۲ق؛ ۲گ (۲۳۱پ-۲۳۲ر)، اندازه: ۱۹/۵×۳۲سم [ف: ۲۰-۲۶۱]

۷. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۷۷۰/۳
آغاز:برابر
کا: علی اکبر خانی، تا: ۱۲۵۴ق، جا: رشت؛ ۵گ (۵۲پ-۵۶)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۷۷]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۱۹۵/۷
آغاز و انجام: برابر
کا: قراگوزلو، محمد شفیع بن محمد سعید، تا: ۱۲۶۴ق؛ ۹گ (۵۰-۵۸)، ۱۶ سطر (۷×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۳-۳۱۶۴]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۲۲۰/۶
آغاز:برابر؛ **انجام:**هر جا بایستی کس نگوید کیستی
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۸۰ق؛ جلد: تیماج، ۲گ (۵۸پ-۵۹ر)، ۲۸ سطر (۸×۲۰)، اندازه: ۱۲×۲۳سم [ف: ۱۳-۳۱۹۵]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۵۴۱/۱۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۸۷ق؛ جلد: تیماج، ۵گ (۸۲پ-۸۶ر)، ۲۱سطر، اندازه: ۲۲×۳۵سم [نشریه: ۳۰-۲۰۷]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۷۴۸/۱
خط: نستعلیق، کا: اسماعیل قاصر بن ملا سلیم مهاجر بلده لنکران و متخلص به قاصر، تا: یک‌شنبه ۱۹ ربیع الاول۱۳۰۶ق؛ جلد: تیماج، ۱۰گ (۱پ-۱۰ر)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۰-۲۳۴]

۱۲. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه:۱۳۸/۲بخش۳ و ۱۳۹/۲بخش۳
نسخه اصل: گویا از بمبئی؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۶گ (۳۲-۳۷) [ف:۱۱۱]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۱۰۲/۲-ف
نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [فیلمها ف: ۳-۱۵]

۱۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۷۱۹/۳-ف
نسخه اصل: مجلس، ش ۳۹۴۸۱ نجم الدوله شماره قفسه ۱۹؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱-۷۲۴]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۴۹۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا [رایانه]

● **واردات** / سیر و سلوک / عربی

vāredāt

نطنزی، محمود بن علی، - ۷۳۵ قمری

natanzī,mahmūd ebn-e ‘alī(- 1335)

رساله‌ای است مشتمل بر نکات مربوطه به سیر و سلوک و توحید (عرفا و صوفیه مطالبی را که به‌وسیله کشف به دست می‌آورند واردات می‌نامند). اولین وارد را چنین آغاز می‌کند: «من وجد الحق کفاه بل لم یجد سواه اذ کل ماسویه باطل ...».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۲۶
آغاز:الحمدلله اللطیف بالعباد الهادی الی الرشاد؛ **انجام:**بعد ما اردناه حقا و الحمدلله رب العالمین.
خط: نسخ، کا: حسین بن محمد المعروف بقوام کاشی، تا: ۸۴۵ق؛ در صدر نسخه نام مؤلف به اشتباه عزالدین کاشی ضبط شده؛ جلد: تیماج، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۴-۱۵۸]

● **واردات** = **واردات امیریه** / عرفان و تصوف / فارسی

vāredāt = vāredāt-e amīrīye

همدانی، علی بن محمد، ۷۱۴ - ۷۸۶ قمری

hamadānī, ‘alī ebn-e mohammad (1315 - 1385)

اهدا به: بهرام شاه حاکم بلخ و بدخشان
نگارش بلیغی است که واردات قلبی را در باب سلوک و احوال و منازل و مقاصد و آداب سالکان را به انشائی خوب و روان گاهی به‌طور مناجات و گاهی به‌طور تخاطب به تعبیر «ای عزیز» نگاشته است. پایه سلوک را در دو چیز (صدق اقوال و حسن افعال) دانسته و روش سالکان را در دو قسم (رکبان هوا و سالکان منهج رضا) منحصر داشته است. وی در طی گفتار دو جا از خود با عنوان«همدانی» یاد کرده است، یک موضع در بیان حال خود گفته:«خازنان قضا چون سفره عطا باز کردند. لایق هر وادی نواله ازان ساز کردند. خرقانی ازان دردی دید که بقای آن با بقای خدا است. همدانی گنجی یافت که از افهام و عقول مبراست ظهور سطوت جلال جمال صاحب کمال حال شیخ خرقانی شد. بروز لطایف جمال حلال جابر کسر درویش همدانی گشت. عجب حالی گنج سعادت ابدی برین درگاه ریخته و کوردلان عماء غفلت ازین دولت گریخته». (مهدی ولائی)
آغاز:بسمله رب اشرح صدری و یسرلی امری و احلل عقدةً من لسانی یفقهوا قولی ای مرهم جراحت هر دل ریشی و ای مونس و راحت هر درویشی ای کرمت دستگیر هر بیچاره و ای رحمتت پای مزد هر آواره
انجام:از فیض سحاب کرم مونس و پناه ما گردان در روز نشور روی امید ... قبایح اعمال ما سیاه مگردان یا اکرم المسئولین و رجاء المؤمنین برحمتک یا ارحم الراحمین تمة الرساله
چاپ: دهلی، ۱۳۳۲ق، با نام «واردات الغیبیه لطایف القدسیه»
[الذریعة ۹/۲۵؛ احوال میر سید علی همدانی /۱۳۱-۱۳۲؛ نسخه‌های منزوی ۱۴۷۷/۲؛ فهرستواره منزوی ۱۰۶۴/۸]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۶۲/۵-عکسی و ۱۶۳/۵-عکسی
آغاز:شعار ارباب رضاست و حکمت دثار اهل؛ **انجام:**برابر
نسخه اصل: گنج بخش، ش ۴۴۰۹ (گنج ۶۴۷/۲)؛ خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۸۵۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ در انجامه نسخه به نام «الواردات الغیبیه و اللطایف القدسیه» آمده؛ ۱۰۹گ (۸۱-۱۸۹)

[عکسی ف: ۲-۲۹۲]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۲۷/۲۷

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد بن شیخ علی، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج، ۹ص (۳۷۹-۳۸۷)، ۱۷سطر (۵/۵×۹/۵)، اندازه: ۹×۱۰/۵سم [ف: ۲-۲۴۹]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۲۵۰/۱۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: ابوذر بن عبدالله سبزواری، تا: ۹۰۷ق، جا: مشهد رضوی؛ جلد: میشن، ۷گ (۳۳۳پ-۳۳۹پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷×۲۴/۸سم [ف: ۷-۲۹۸]

۴. فردوس؛ مدرسه حبیبیه؛ شماره نسخه:۲۰/۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: منشی شیرازی ادهمی، معین بن رفیع الدین، تا: ۹۰۹ق، جا: تبریز؛ جلد: تیماج، ۴گ (۵۰۰پ-۵۰۳ر)، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف مخ]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۳۹۸/۷

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: ۹۱۰ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۲ص (۴۱۳-۴۲۴)، ۲۰سطر (۱۲×۲۰)، اندازه: ۱۶/۵×۲۵سم [ف: ۹-۱۰۰۱]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۲۷۴/۱۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: میشن، ۵گ (۹۸پ-۱۰۲ر)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۴/۷×۲۵/۵سم [ف: ۷-۳۱۸]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۴۵۷/۱۵۱

آغاز:این داننده رازهای نهانی و ای پیدا کننده گنجهای حقایق و معانی ای علیمی که مکنونات سرایر ضمایر همه دانی

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱ص (۲۲۶) [ف:۱۰/۳-۱۴۱۰؛ فهرست رایانه‌ای ج۴-۱۰۷۶]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۵۰/۱۰-ف

نسخه اصل: بادلیان ۲۸۲۷ وینفیلد ۸؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۱۲ق، جا: لاهور؛ [فیلمها ف: ۱-۵۷۱]

۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۳۷۹/۴۱

آغاز و انجام: برابر

کا: خاتون آبادی، محمد تقی بن حسین، تا: ۱۰۵۶ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: ساغری، ۵گ (۱۷۳پ-۱۷۷ر)(متن و هامش)، اندازه: ۲۱/۱×۳۵/۲سم [ف: ۷-۳۷۶]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۹۱۵/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: ابراهیم و محمد مهدی طباطبایی، تا: ربیع الثانی۱۰۶۴ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۴ص (۲۷۸-۳۰۱)، ۱۵سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۲-۲۹۰۴]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۴۱۱/۱

آغاز و انجام: برابر

کا: علی بن فضل الله گیلانی فومنی زاهدی، تا: ذیحجه۱۰۶۶ق، جا: شیراز؛ جلد: تیماج، ۲۱ص (۲-۲۲)، ۱۵سطر [ف: ۱/۳۳-۱۴]

۱۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۲۷۵/۲۳

آغاز:برابر**انجام:**باکتساب سعادت ابدی پرداختند

خط: نستعلیق، کا: خاتون آبادی، محمد سعید بن محمد تقی، تا: ۱۰۸۱ق؛ بایک سرلوح، مجدول؛ ۶گ (۹۱ر-۹۶پ)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶/۸×۲۴/۷سم [ف: ۷-۳۲۷]

۱۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۱۸۸/۳۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: قاری نیریزی، معزالدین محمد بن محمد، تا: ۱۰۸۵ق؛ دارای سرلوح، مجدول؛ واقف: محمد حسام واعظی، ۱۳۹۷؛ جلد: تیماج مذهب، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۵-۵۶۶]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۷۰۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۰۹۵ق؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ ۱۱گ، ۱۵سطر، اندازه: ۹/۵×۱۹/۵سم [اهدائی رهبر:۵-۲۱۷]

۱۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۰/۳-عکسی

آغاز:شعار ارباب رضاست و حکمت دثار اهل؛ **انجام:**برابر

نسخه اصل: گنج بخش، ش ۵۴۱۷ (گنج ۶۵۹/۲)؛ خط: نستعلیق پخته، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۲۰ص (۱۲۵-۱۴۴) [عکسی ف: ۲-۲۹۳]

۱۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۵۹۷/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ ۵گ (۱۵۱ر-۱۵۵پ)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۵۹]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۶۶۲/۷

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: با تاریخ۱۲۲۸ق؛ جلد: تیماج، ۱۰ص (۳۵۷-۳۶۶)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۲۶-۱۵۹]

۱۸. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۵۱۷/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۲ق؛ ۱۳گ (۸۸-۱۰۰)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۰۳]

۱۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۷۲۴/۹

آغاز و انجام: برابر

کا: مهدی، تا: ۱۲۸۶ق؛ جلد: تیماج، ۷گ (۱۸۴پ-۱۹۰ر)، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف: ۲۰-۱۱۳]

۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۴۲۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: آقا سلماسی، تا: ۱۲۹۸ق؛ واقف: شمس الدین پرویزی، مرداد ۱۳۳۲؛ ۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۶-۴۸۲]

۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۲۵۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ضمیمه نسخه ش ۹۲۸۳ [رایانه]

۲۲. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۶۵۳/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: ویشلقی، محمد رضا، تا: ۱۳۱۹ق؛ جلد: تیماج، ۱۴ص، ۱۷سطر (۹×۱۶/۵)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۲-۳۳۴]

۲۳. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۶۱۷/۷

آغاز و انجام: برابر

در فهرست با عنوان «واردات کریمیه» و ناشناس آمده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۶ص، ابعاد متن: ۹×۱۶، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۲-۳۱۱]

۲۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۹۶۴/۴۴

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۹ص (۷۶۷-۷۷۵) [عکسی ف: ۳-۲۰۸]

۲۵. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۳۶۱/۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**رفتن او بمثل خواب زدند ×× چنگ درسنت وکتاب زدند / نیک دریاب این سخن تمام ××تا بیابی مراد خود بسلام

در فهرست با عنوان «رساله در عرفان» وناشناس آمده آغاز با واردات همدانی همانند است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ جلد: تیماج سیاه، ۲۹گ، ۱۴سطر، اندازه: ۹×۱۴سم [ف مخ]

۲۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۵۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدولمذهب؛ واقف: نائینی؛ ۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۶-۴۸۱]

۲۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۲۶۰/۸-ف

بی‌کا، بی‌تا؛ رامپور کتابخانه رضا ش ۷۸۷ (۱ و ۲) و ۸۶۶ (۳ تا ۱۰) [فیلمها ف: ۲-۱۱۰]

۲۸. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۱۳۴/۱۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۲ص (۲۶۹-۲۹۰)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۱-۱۵۱]

۲۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۷۱/۳-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۱۷۹۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۷گ (۴۸-۶۴)، ۱۱سطر [فیلمها ف: ۱-۴۶۰]

۳۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۸۷/۱۲-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۲۸۷۳؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۷گ (۳۶۷-۳۷۳)، ۱۷سطر [فیلمها ف: ۱-۴۶۴]

● الواردات / عرفان و تصوف / عربی

al-vāridāt

ابن قاضی سماونه، محمود بن اسرائیل، - ۸۲۳ قمری

ebn-e qāzī-ye samāvene,mahmūd ebn-e esrāeīl(-1421)

در آن از وجدهای خود آورده است.در این رساله عرفانی و تأویلی از احیاء العلوم و کیمیاء سعادت یاد می‌شود و نگارنده آن می‌گوید که در بامداد شب پنج‌شنبه دهه یکم جمادی الثانی ۸۱۶ق محیی الدین را در خواب دیدم، رستاخیز جسمانی در آن تأویل می‌شود و عبارت به فارسی در آن هست. در مجلس نسخه‌ای دارد و در دانشگاه لس آنجلس که نام آن را «الواردات» ثبت کرده و از ابن قاضی سماونه دانسته شده است. گرچه نیازمند بررسی بیشتر است.

آغاز:بسمله. اعلم ان امور الاخرة لیست کما زعم الجهال. فانها من عالم الامر و الغیب و الملکوت.

[بروکلمان ۲۲۴:۲۱ و ذیل ۳۵۱:۲]

شروح و حواشی:

۱- کشف الواردات لطالب الکمالات؛ الهی، عبدالله (-۸۹۶ق)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۹۱/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**یستحیل ان یتصور بصورة موج آخر فافهم

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۸ص (۱۱-۱۸)، اندازه: ۱۴/۵×۱۹/۵سم [ف: ۳۲-۱۱۷]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۹/۳۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**ای له جهة حسن الارتکاب فیففی فها و اللهاعلم به تمت.

در فهرست با عنوان «عرفان» و ناشناس آمده؛ خط: تعلیق، کا: حر حسینی، نصرالدین حسین، تا: ۱۰۷۶ق؛ ۱۱گ (۱۰۳ر-۱۱۳ر) [ف: ۳-۴۲۹]

● واردات / عرفان و تصوف / فارسی

vāredāt

نوربخش خراسانی، محمد بن محمد، ۷۹۵-۸۶۹ قمری

nūrbaxš-e xorāsānī, mohammad ebn-e mohammad (1393 - 1465)

«منظوم».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۱۷/۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۲ق؛ اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲-۳۶۹]

● الواردات / فلسفه / عربی

al-vāridāt

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵ - ۱۲۸۸ قمری

kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810-1871)

متفرقاتی است در فلسفه با عناوین «واردة، واردة».فرزند مؤلف حاج محمد خان کرمانی نیز تألیفی به نام «الواردات القلبیة» در همین موضوع دارد.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۲۰۶/۱۱

آغاز:واردة فی بعض اسرار الخلقة علی سبیل الایماء و الاشارة و یظهر منها سر الامر بین الامرین و الکون و اشیاء اخر

نسخه اصل: کتابخانه مشایخ – کرمان الف ۷. در نسخه فقط اسرار خلقت و مراتب ممکنات آمده؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۲ص (۱۸۲–۱۹۳) [عکسی ف: ۶–۲۶۰]

● **واردات** / شعر / فارسی

vāredāt

صفی علیشاه، محمد حسن بن محمد باقر، ۱۲۵۱ – ۱۳۱۶ قمری

safī-‘alī-šāh, mohammad hasan ebn-e mohammad bāqer (1836 - 1899)

به نظم فارسی.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۳۰/۲–ف

بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۲–۱۲۵]

● **واردات** / فلسفه، عرفان و تصوف / فارسی و عربی

vāredāt

مطالب فلسفی و عرفانی است درباره موضوعات گوناگون فلسفی با عنوان «وارد، وارد». مؤلف در آن یافته‌های فلسفی و عرفانی خود را در فصول کوتاهی بیان نموده است. در برگ دوم رساله می‌گوید «وارد آخر: قوله تعالی الذی خلق السموات و الارض فی سنة ایام یحتمل ظهور امر عظیم فی سنة ۸۶۵ و الله اعلم». گویا تألیف رساله قبل از این سال صورت گرفته است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۲۸۰/۲۹

آغاز:الحمدلله الذی جعل مراتب الوجود بظهوره فیها دلیلا علیه ... و بعد فان العالم دلیل علی الواجب القادر الواحد الاحد الصمد؛

انجام:تاثیر علویات را بتقدیر حق سبحانه در سلفیات کسی منکر نتواند شد چه اسفل مربوطست باعلی خطاب با جاهل چون طلب صحبت نابیناست از نابینا.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۸۰ق؛ این رساله اغلب به عربی و قسمت‌های کمی از آن به فارسی نوشته شده؛ جلد: تیماج، ۲۷گ (۵۵پ–۸۱ر)، ۲۱–۳۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۳۸–۳۹۷]

← واردات امیریه ← واردات

● **واردات ایران از فرنگستان از بندر طربزون** / اسناد / فارسی

sāderāt-e īrān az farang az tarīq-e bandar-e terbozūn

انصاری، محمد حسین بن مسعود، – ۱۳۱۲ قمری

ansārī, mohammad hoseyn ebn-e mas‘ūd(- 1895)

صورت واردات ایران از فرنگستان از بندر طربزون.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۵۲/۴۴

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ ۲ص (۱۷۳۹–۱۷۴۰) [مختصر ف: –۵۳۶]

● **واردات در خواص اسماء** / عرفان و تصوف / فارسی

vāredāt dar xavass-e asmā’

طاوسی، حسین، قرن ۱۱ قمری

tāvūsī,hoseyn(- 17c)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۸۸۰/۲۱

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن۱۰، در زمان شیخ بهائی؛ ۲۱گ (۸۲ر–۱۰۲پ) [ف: ۶–۱۵۳]

● **الواردات الشیرازیة** / گوناگون / عربی

al-vāridāt-uš šīrāzīyi

داور شیرازی، مفید بن محمد نبی، ۱۲۵۱–۱۳۲۵ قمری

dāvar-e šīrāzī, mofīd ebn-e mohammad nabī (1836-1907)

مجموعه مطالب متفرقه فلسفی و کلامی تحت عنوان «واردة». مصنف در حاشیه گفته: «المراد بالواردة هی ما ورد علی البال بلانظر و خیال، ولو کان فی مقام الجواب من السوال»؛ مشتمل بر ۱۲ وارده، مطابق عدد حروف «لا اله الا الله».

۱. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۶۲۷/۲

آغاز:واردة: اعلم ان مسألة العصمة مسألة مشکلة

خط: نسخ، کا: عبدالنبی بن ابوتراب شیرازی، تا: ۱۲۸۴ق؛ ۱۴گ (۳۹–۵۲)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [نسخه پژوهی: ۳–۱۱۰]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۷۸۵/۲

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین شیرازی، تا: جمعه ۱۳ رجب ۱۳۰۱ق؛ ۷گ (۶پ–۱۲پ)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۴۴–۶۴]

● **واردات غیبی** / فلسفه / عربی و فارسی

vāredāt-e qaybī

جرفادقانی، محمد بن علی اصغر، ق۱۳ قمری

jorfādeqānī, mohammad ebn-e ‘alī asqar(- 19c)

تاریخ تألیف: دهه اول ذیقعده ۱۲۴۸ق

در بیان حکمت عملی و نظری که موجب سعادت می‌شود و بنا به گفته مؤلف وارداتی است که بر وی منکشف گشته، و کتاب پس از مقدمه‌ای دارای چند فصل مشتمل بر دو «مقام» می‌باشد: اول در حکمت عملی و دوم در حکمت علمی و بیشتر آن به

عربی و بعضی از مطالب آن فارسی است.
آغاز:الها ملکا کریما رحیما امواج دریای فیض اقدست را بهر آنی تلاطمی است که از تعداد اجزای قطره ای حیرانم
انجام:و تکل نظر الرقیب المتحسس فانتهی الأمر برحمة الله
چاپ: مشار فارسی، ج۵، ص۵۳۷۸؛ایران، تهران، کارخانه استاد مشهدی خداداد طهرانی، ۱۳۲۱ق، سنگی، خشتی، ۱۸۸ص، به سعی و اهتمام آخوند ملا علی کتابفروش خوانساری.
[فهرستواره منزوی ۱۰۶۴/۸؛ ذریعه ۹/۲۵]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۱۹۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ معرب و نستعلیق، کا: سلیمان عاملی، تا: ۹ ربیع الثانی۱۲۶۸ق؛ محشیبا نشان«قاسم الخلخالی»؛ تملک: ریحان الله ابن جعفر موسوی به تاریخ ربیع الاول ۱۳۲۰ با مهر«العبد ریحان الله الموسوی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۸۶گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۸-۳۳۳]

● **واردات غیبیه** / عرفان و تصوف / عربی
vāredāt-e qaybīya

نعمت اللهی، محمد علی بن محمد هاشم
ne‘mat-ol-lāhī,mohammad ‘alī ebn-e mohammad hāšem

مؤلف دراین چند برگ، پس از ذکر سلام وصلوات برحضرت ختمی وائمه طاهرین (چهارده معصوم) علیهم صلوات الله اجمعین به طور مفصل، بیان سلسله مشایخ متصوفه از جنید بغدادی تا رحمت علی شاه پرداخته است. عنوان رساله از روی برگ اول «از واردات غیبیه است» أخذ شد.
آغاز:الحمدلله الذی اقر بوحدانیته آحاد المحدودات واعترف بربوبیته [ارباب] المربوبات واصدق بصمدانیته اصناف المصنوعات واذعن بفردانیته افراد المفردات وایقن بالوهیته ذرات الممکنات ...

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۵۴۷/۲
آغاز:برابر؛ **انجام:**وانزل علینا تسعیر الحبوبات والغلات و ... التماس دعا از خواننده دارم، چون این روسیاه برگناه از عربیت سررشته کامل نداشتم ... کهچشم از عیب آن پوشیده وبه صحت آن قربتا الی الله تعالی کوشیده وطلب آمرزش به جهت این روسیاه پرگناه فرموده هرآینه عندالله ضایع نخواهد شد.
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: چهارشنبه ۱۰ ذیحجه۱۲۶۱ق؛ جلد: تیماج، ۶گ (۶۷پ-۷۲پ)، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف مخ: ۵-۲۲۵۵]

● **الواردات فی بعض الاسحار** / عرفان و تصوف / عربی
al-vāridāt fī ba‘ḍ-il asḥār
با عنوان: «من الواردات فی بعض الاسحار فی انتقال النفوس فی مراتب المثال».

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۹۰۸/۳
خط: نستعلیق، کا: علی بن محمد حسین تنکابنی، تا: قرن ۱۳، کاتب گویا مؤلف باشد؛ جلد: تیماج، ۲ص، ۱۸ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱۶-۱۴۳]

● **الواردات القلبیة فی معرفة الربوبیة = التسبیحات القلبیة ...** / فلسفه / عربی
alvāridāt-ul qalbīyya fy ma‘rifa-tir rubūbīyya = at-tasbīḥāt-ul qalbyya ...

صدرالدین شیرازی، محمد بن ابراهیم، ۹۷۹ - ۱۰۵۰ قمری
sadr-od-dīn-e šīrāzī, mohammad ebn-e ebrāhīm (1572 - 1641)

تاریخ تألیف: ذیقعده ۱۰۲۳ق؛ محل تألیف: قم
رساله عرفانی فلسفی است شبیه کتاب «شواهد الربوبیة» همین مؤلف. رساله موجزی است مطالب تحت عنوان‌های «فیض»آمده، مؤلف در این کتاب از چاپلوسان و ستایشگران حاکمان زمان مذمت کرده است. در مقدمه می‌گوید که از تراوش فکری خودم می‌باشد و تقلید از دیگران ننمودم.
آغاز:بعد الحمد لمبدع النفس و العقل و الصلوة علی النبی و الاهل یقول الفقیر الی رب العالمین ... جعل الله عین عقله مکحله بنور الهدی و کشف عنها غیم غم الطبیعة و الهوی ایها الطالب للسعادة المؤبدة و الشائق الی مصادفة الصور المجردة.
انجام:عنه خواص الخلق سیرته فانه لما اتاک من فضله و اسلک به طریق الحق کما هداک الله من قبله ... و لیکن هذا آخر ما اردناه ایراده و نهایة ما قصدنا انفاذه ... و استغفرالله لی ولک و لمن سعی و دعا و قبل الوصیة و اتقی
چاپ: این رساله به سال ۱۳۰۲ ضمن رسائل او به چاپ رسیده است؛ایران، تهران، کارخانه آقا میرزا عباس، ۱۳۰۲ق، سنگی، وزیری، ۴۰ص (رسائل آخوند ملاصدرا: صص۲۳۸-۲۷۷)
[الذریعة ۱۰/۲۵؛ فهرست نگارشهای صدرای شیرازی ص ۱۳]

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۷/۱۰۸-۸۴۳۸/۵
آغاز:برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۳۳ق؛ ۳۶گ (۲۲۶-۲۶۱)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۸-۴۸۹۱]
۲. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۴۱۳/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۳۳ق؛ جلد: تیماج، ۶۶گ (۱۰۷پ-

۱۷۲ر)، ۲۳ سطر (۸×۱۷)، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [ف: ۲-۲۱]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۳۵۶۸

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد امین سیاح تبریزی، تا: ۱۰۷۸ق [الفبائی: -۵۹۶]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۳۹/۱۴-ف

نسخه اصل: بادلیانInd. inst. Arahb M. S. 20؛ خط: نستعلیق، کا: گیلانی، علی نقی بن نورالدین محمد، تا: ربیع الثانی۱۰۸۵ق [فیلمها ف: ۱-۵۶۱]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۵۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: نصیر بن محمد مشهدی، تا: ۱۰۸۸ق؛ مصحح، مقابله شده؛ واقف: نائینی؛ ۳۷گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۴-۲۶۹]

۶. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۸۷۷/۱۷

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: گالینگور، ۱۴گ، ۲۰-۲۴ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۳-۱۱۹۰]

۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۵/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۲، جا: قزوین؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۹ص (۵۱- ۶۹)، ۲۸ سطر (۱۱×۲۰/۵)، اندازه: ۱۶×۲۶/۵سم [ف: ۱-۲۱۹]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۹۶۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مذهب، مجدول؛ مهر: «نصرالله التقوی» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۴۳گ، ۱۵سطر (۵/۵×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱۴-۲۶۰]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۵۵۰/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۳۱گ (۶۷پ-۹۷پ)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۳۳/۱-۹۳]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۷۹۷/۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**فان وجدت من استقامت علی سنن الحق طریقه، و حمدت عند خواص الخلق سیرته، فانه ما اتاک الله من فضله و اسلک به طریق الحق کما هداک الله من قبله و لیکن هذا آخر ما اردناه ذبرازه و نهایة ما قصدنا الغازه ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخرقرن۱۲؛ مصحح، محشی؛ ۱۱گ (۳۲۴پ-۳۳۴ر)، ۲۷سطر، اندازه: ۱۲×۲۲/۵سم [ف: ۳۷-۳۹۸]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۵۲/۶

خط: نسخ، کا: نورالدین محمد کاشی، تا: با تاریخ ۱۱۱۵ق؛ درهامش به خط همو دارد که این چهار کتاب (تفکر - مبدء و معاد - کلمات نوریه و واردات قلبیه) را با اصل و مسوده‌های آنها بخط خودم در جمادی الثانی ۱۱۱۵ برابر کردم و پیداستکه این دفتر همان استکه همین کاشانی در منتخب التصانیف خویش یاد نمود و نسخه اصل خود اوست؛ واقف: نورالدین محمد؛ ۱۰گ (۳۴۷پ-۳۵۶ر) [ف: ۳-۳۹۷]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۹۷/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد رفیع بن محمد حسین، تا: جمادی الاول ۱۱۱۷ق؛ مصحح؛ جلد: مقوایی، ۴۷گ (۱پ-۴۷ر)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [ف: ۲-۱۰۶]

۱۳. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۸۵۶/۳

آغاز:برابر

بی‌کا، تا: ۱۱۱۹ق؛ قطع: رقعی [ف: -۳۱۷]

۱۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۸۴۱/۴۷

آغاز:من کلام صدرالمحققین مولانا صدرالدین محمد الشیرازی قدس سره. طوبی لقوم سلکوا سبیل الوحدة و جابوها و سمعوا دعوة الحق فاجابوها اصیبت لهم الالاء؛ **انجام:**و اظهروا ما اظهروا به صحواً و سکراً جزاهم الله عنا خیر الجزاء و رضی الله عنا و عنهم یوم اللقاء

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۲۹ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۱گ (۱۰۳ر-۱۰۳پ)، ابعاد متن: ۹×۲۰، اندازه: ۱۲×۲۴/۵سم [ف: ۲۰-۳۹۵]

۱۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۸۴۳/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابوطالب بن محمد غلام علی، تا: ۲۳ ربیع الثانی۱۱۳۳ق؛ ازروی نسخه ای که آن از روی خط مولف نوشته شده کتابت شده؛ ۴۱گ (۲۶پ-۶۶ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف مخ: ۵-۲۲۵۵]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۷۰۵/۱

خط: نستعلیق، کا: علم الهدی، محمد محسن بن محمد، تا: ۱ رمضان۱۱۳۹ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۷۶ص (۴-۷۹)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۳۳/۱-۱۷۸]

۱۷. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۷۹

خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، تا: ۱۱۸۸ق [ف: ۳-۱۱۰]

۱۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۸۴/۳

خط: تعلیق، کا: اسماعیل بن ابراهیم، تا: صفر۱۲۰۰ق؛ محشی با نشان«منه مد ظله»؛ تملک: محمد تقی بن محمد علی مراغی در ۲۴ رجب ۱۲۵۰، جعفر قلی بن عباسقلی خان امین الوزاره در محرم ۱۳۰۲؛ ۲۲گ (۹۸پ-۱۱۹پ) [ف: ۳-۳۹۸]

۱۹. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۵۹۷/۳

خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ناتمام [ف: -۱۱۵]

۲۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۸۲۷

آغاز:برابر؛ **انجام:** انها کهم فی لذات البدنیه فان وجدت من استقامت علی ... علی ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاًقرن۱۳؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ:

ترمه، جلد: تیماج، ۳۲گ، ۱۵سطر (۶×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۱/۲سم [ف: ۸-۳۲۹]

۲۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۱۴۸/۱-ف

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، قطع: ربعی [فیلمها ف: ۳-۲۰۲]

۲۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۶۷۶

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: میشن، ۳۵گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۳/۲×۱۹/۴سم [ف: ۱-۵۷۹]

۲۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۰۰۳/۱۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**و الصفات مرفوعة عن ارجاس العنصریات فیها کواکب طالعة و انوار لا معة روحانیون بذواتهم

خط: شکسته نستعلیق، کا: زنوزی، محمد حسن بن عبدالرسول، تا: قرن ۱۳، جا: کربلا؛ ۱ص (۲۷۷)، ۴۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: ۲۸-۱۵]

۲۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۳۹ط

آغاز:برابر؛ **انجام:**و انهاکم فی لذات البدنیه فان قصرت من استقامت.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۶۱گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲۴/۳-۷۱]

۲۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۰۵۷/۵۵

من الواردات؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: متطبب خراسانی، محمد زمان بن کلبعلی، تا: قرن ۱۳ [ف: ۷-۱۸۷]

۲۶. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۲۶/۱

خط: تحریری، کا: محمد باقر دزفولی موسوی صدرالدین، تا: ذیقعده۱۲۰۱ق، جا: قم؛ ۱۴گ، اندازه: ۱۷×۲۹سم [ف: ۳-۴]

۲۷. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۲۰۲/۵ - ج

آغاز و انجام: برابر

کا: فدوی، مهرعلی، تا: ۱۲۲۰ق؛ ۱۲گ (۳۴۲پ-۳۵۳پ) [ف: - ۲۸۹]

۲۸. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۸۵۵/۱۱

خط: نسخ، کا: قمی کهکی، عبدالرحیم بن کریم، تا: ۱۲۲۰ق، جا: شیراز [نشریه: ۷-۱۳۴]

۲۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۹۷۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالوهاب ابن محمد مهدی اردکانی، تا: ۱۲۵۰ق؛ جلد: مقوایی، ۲۸گ، ۱۷سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۴-۷۸]

۳۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۰۳/۲۰

آغاز:من کلام صدر المحققین مولانا صدر الدین محمد الشیرازی قدس سره طوبی؛ **انجام:**عنا خیر الجزاء و رضی الله عنا و عنهم یوم اللقاء

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۷ق؛ جلد: تیماج، ۳ص (۲۵۵-۲۵۷)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۹-۳۰۴]

۳۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۳۵/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد بن سلمان تبریزی، تا: ۱۲۶۷ق؛ ۱۵ص (۱- ۱۵)، ۲۴سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۶سم [ف: ۳۲-۱۶۶]

۳۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۴۲۴/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حبیب الدین ابی یعقوب محمد بن علی اصغر بحرپادقانی، تا: ۱۲۷۷ق؛ جلد: تیماج، ۴۱ص، ۲۷ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳-۴۸۵]

۳۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۸۶/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد هاشم بن محمد جعفر کاشانی، تا: ۱۲۸۰ق؛ مجدول، با سرلوح مذهب؛ جلد: تیماج، ۳۱ص (۱-۳۱)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳۲-۱۱۳]

۳۴. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۹۸

خط: شکسته نستعلیق، کا: حیدر علی بن محمد حسین، تا: شوال۱۲۹۶ق، برای میرزا محمد حسین مدرس؛ ناتمام است؛ جلد: تیماج، ۳۶گ، ۱۵ سطر (۷/۵×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: -۶۸۹]

۳۵. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۶۵۶/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ۲۱گ (۱پ۲۱ر)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۱۸سم [ف: ۲-۶۵۷]

۳۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۵۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**و انهما کهم فی لذات البدنیة

خط: نستعلیق خوب، کا: مصطفی قلی، تا: ۱۳۰۶ق، جا: شیراز، برای محمد رضا خان قوام الملک؛ دارای سرلوح زیبا، مجدول؛ واقف: نائینی؛ ۳۹گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۴-۲۶۹]

۳۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۸۲۹

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، محشی؛ جلد: تیماج، ۴۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۱۵-۲۱۴]

۳۸. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه:۱۸۸/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی با نشان «منه رحمة الله»؛ مهر: «عبده الراجی محمدبن محمدجعفر»(بیضوی)؛ جلد: تیماج ، ۱۳گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف مخ: -۱۷۹]

۳۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۸۹۲

خط: نسخ خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ واقف: محمد وجدانی، اسفند ۱۳۵۹؛ جلد: میشن، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۱-۱۳۸]

۴۰. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه:۲۸۷/۱

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [چند نسخه-ف: -۳۷۲]

۴۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۹۲/۳

آغاز:برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲-۳۴۹]

۴۲. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۸۸/۱۷

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [رشت و همدان: ف: -۱۳۹۵]

۴۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۳

آغاز:برابر

خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، بی‌تا؛ ۴۵گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۲-۵۰]

۴۴. تهران؛ شهشهانی ، حسین؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا [میراث اسلامی: ۵-۶۰۶]

● **واردة قلبية** / کلام و اعتقادات، عرفان و تصوف / عربی

wāridat-un qalbīyyi

کرمانی، محمد بن محمد کریم، ۱۲۶۳ - ۱۳۲۴ قمری

kermānī, mohammad ebn-e mohammad karīm (1847 - 1906)

تاریخ تألیف: دوشنبه ربیع الثانی ۱۲۹۰ق

درباره توحید و شناختن نفس و این‌که ائمه علیهم السلام مقصود مخلوقین می‌باشند. بنا به گفته مؤلف این خاطره هنگام انجام بعضی از نوافل به قلبش خطور کرده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۹۷۱/۱

آغاز:الحمدلله و سلام علی عباده ... ان هذه دقائق لطيفة و حكم شريفة من اسرار آل محمد المكنون و المخزون؛ **انجام:**فیلزم تصور الهواء و التراب معها ايضاً حتى تصورها مشخصة و يكفى الاشارة لاهلها ...

خط: نسخ، کا: طباطبایی جندقی، محمد بن حسن، تا: دوشنبه ۲۸ ربیع الثانی۱۲۹۶ق؛ جلد: مقوایی، ۴گ (۱پ-۴ر)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۵-۳۴۱]

● **واردات قلبیه (ترجمه)** / عرفان و تصوف / فارسی

vāredāt-e qalbīye (t.)

مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۴۵۲/۱۵

آغاز:بسمله حمد له این عنایت بین که با ما کرد الطاف خدا ×× در ولایت پادشاهی ساخت درویشی گدام می‌نویسم ترجمان واردات پیر خویش ×× یادگیر این ترجمان واردات شیخ ما ...

قال الواجد الحاصل من التواجد، لا يعول عليه نظم و جدى كه حاصل شود از تواجد اعتمادی؛ **انجام:**که غیر از انبیاء و اولیاء کس نداندسر این علم از که و مه. تم

بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: محمد مهدی فراش حرم؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: -۳۷۲]

● **الوازعة لصالح الامة عن الاعتراض على الائمة** / کلام و اعتقادات / عربی

al-wāzi‘a li-ṣāliḥ-il umma ‘an-il i‘tirāḍ ‘ala-l a’imma

مؤید، یحیی بن حمزه، ۶۶۹ - ۷۴۹ ؟ قمری

mo’ayyed, yahyā ebn-e hamze (1271 - 1349)

در وجوب پیروی از امام و مخالفت نکردن با وی در احکام شرعی که اجتهاد و استنباط کرده است، و در پایان اختیارات میراث‌های امامان را به قاضی بدرالدین محمد بن احمد عنبس واگذار نموده است.

[مؤلفات الزيدية ۱۴۰/۳]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۷۱/۹

آغاز:الحمدلله الذى افاض علينا انوار مشكاة العرفان و سهل لنا موارد النظر و ابان لنا مسالك البرهان

کتابخانه آکادمی لینچی-رم ۳۴ روسی ۳۳۵؛ بی‌کا، تا: با تاریخ۱۰۰۸ق؛ ۹گ (۳۶۸-۳۷۷) [عکسی ف: ۲-۶۹]

● **واژه‌نامه** / لغت / ترکی - فارسی

vāže nāme

همدان؛ همراه، رضا؛ شماره نسخه:۱۱/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [رشت و همدان: ف: -۱۶۸۹]

● **الواسطة و انواعها** / منطق / عربی

al-wāsiṭa wa anwā‘uhā

تنکابنی، محمد کاظم بن عبدالعلی، ق۱۱ قمری

tonekābonī,mohammad kāzem ebn-e ‘abd-ol-‘alī(- 17c)

رساله بسیار مختصری است درباره انواع واسطه از قبیل واسطه درتصدیق،واسطه دراثبات و واسطه درعلم، ومؤلف اطلاق واستعمال آن را در علوم مختلف به معنای واحد صحیح دانسته است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۳۲۹/۵

آغاز:حمداً لمن لا واسطة له فى تجليات ذاته وصفاته الا بذاته وصلوه على من جمع بين المبدأ والمنتهى فى اكمل نعوته واجل صفاته وعلى من كان واسطة فى جميع شئونه؛ **انجام:**قد يكون اخص كزيد بالنسبة الى [...] أى للتولد فى الروم الاعم من الانسان فانه اخص من الانسان ايضاً وكذا الانسان الاخص من الجسم الاعم من الحيوان فانه اخص ايضاً من الحيوان.

واسطة فى التصديق، وواسطة فى العروض، واسطة فى الثبوت؛

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف مخ: ۴-۱۵۰۰]

← الواسطیات ← اجوبة المسائل الواسطيات

● **واسوخت** = **سوز و گداز** / شعر / فارسی

vāsūxt = sūz va godāz

وحشی بافقی، کمال الدین، ۹۳۹؟ - ۹۹۱ قمری

vahšī bāfqī, kamāl-od-dīn (1533 - 1583)

وی دو منظومه عشقی در این زمینه دارد: یکی در قالب مخمس، و دومین مسدس است. در دیوان او چاپ شده و نسخه‌های جدا نیز دارد.(احمد منزوی)

[مشترک پاکستان ۷۱۹/۷]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۷۹۱/۶

آغاز:دوستان شرح پریشانی من گوش کنید ×× داستان غم پنهانی من گوش کنید

خط: نستعلیق پخته، کا: سرخوش هروی، محمد صادق، تا: ۱۲۶۲ق؛ ۳گ (۹۸ر-۱۰۰ر) [ف: ۲-۱۴۲]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۴۶/۷-۳/۶۶

آغاز:ای گل تازه که بویی ز وفا نیست تورا ××خبر از سرزنش خار جفا نیست تو را / رحم برعاشق بی برگ ونوا نیست تورا ×× التفاتی به اسیران بلا نیستتو را؛ **انجام:**خوش کنی خاطر وحشی هنگامی سهل است ×× سوی او گوشه چشمی زتو گاهی سهلست ... بهر دل گرمی طلسمی مانده برآتش مگر ××غمزه جادو گرت چون مردم سحر آفرین / بگذر از بیت الحزن وحشی که در اطراف باغ ×× می‌کند بلبل غزلخوانی به آواز حزین

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ، ۳۵سطر [ف: ۸-۴۸۹۲]

● **واسوخت ها** / شعر / فارسی

vāsūxt hā

غیر همانند:

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۴۶

از وفا، ملاوحشی، مولانا غیرت؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۲۵ص (۹۵-۱۱۹) (در جنگ) [سنا: ف: ۲-۱۳۶؛ فهرست رایانه‌ای ج۴-۱۰۷۶]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۵۱/۶

از عرفی، وحشی، متین؛ خط: نستعلیق چلیپا، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۸ص (۶۹۰-۷۰۷)، ۱۰ سطردوستونی [سنا: ف: ۲-۱۴۲]

● **الواصل الی رزق الفاضل** / اخلاق / فارسی

al-vāsel elā rezq-el fāzel

دو نوشته کوتاه درباره رزق و شکر است. مؤلف می‌خواسته نام مجموعه‌اش را «الذریع الی الرزق الوسیع» بگذارد ولی نهایتاً «الواصل الی رزق الفاضل» را برگزیده است. این نوشته‌ها مستند به آیات و روایات است.

بشرویه؛ امیرالمؤمنین؛ شماره نسخه:۱۲۱

آغاز:بسمله الحمدلله المتفرد بوجوب الوجود الالوهیة و المتوحد بالازلیه و القیومیه و السرمدیة کل قوی فی جنب عظمته ذلیل حقیر و کل عظیم فی قبضة قدرته فقیر اسیر؛ **انجام:**والا به زبان شکر کردن تنها شکر نیست خداوند عالم همگی را توفیق کرامت بفرماید تا شکر او را چنانچه بایست بجا آوریم.

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۰گ، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف مخ]

● **واضح البیان** = **شرح مظهر کل** / کلام و اعتقادات / فارسی

vāzeh-ol bayān = š.-e mazhar-o koll

شرح کتاب «مظهر کلام» ملا جامی بن کمال الدین قراتیکنی است که مشتمل بر هفتاد و پنج عقیده از عقاید اهل سنت می‌باشد در اصول اعتقادی و مسائل کلامی.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۸۷۳

آغاز:الحمدلله حمداً یوافی نعمه و یکافی مزید کرمه و عدد خلقه وزنة عرشه ... اما بعد نموده آید که حضرت شیخ المحققین؛ **انجام:**وین غافل که بود شارح این ××عفو فرماش خدا روز پسین

خط: نستعلیق ناخوانا، کا: عابد شاه، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۲۲۸گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۶سم [ف: ۵-۳۰۲]

● **الواضحة الاعمال الصالحة** / کلام و اعتقادات / فارسی

vāzehat-ol a‘māl-es sāleha

صلاح بن جلال بن کمال

salāh ebn-e jalāl ebn-e kamāl

فصل اول - در معرفت ذات باری تعالی ...

آغاز:الحمدلله الذی وفق العلماء لتنقیح باب الفوز و النجاح ... بدان علمك الله مالم تکن تعلم که شرف همه علوم به حسب شرف معلوم است و چون ذات اقدس و صفات مقدس باری تعالی و تقدس اشرف و اعز و اعلی از همه اشیاست ... بنابر این فقیر کمترین پریشان حال صلاح بن جلال بن کمال بلغه الله تعالی الی نهایة الامال اشتغال به این مقال و بیان این احوال لازم دانست ...

[فهرستواره منزوی ۵۹۵/۹]

قم؛ لاجوردی، سید مهدی؛ شماره نسخه:۲۵/۲

آغاز:برابر

بی‌کا، بی‌تا [چند نسخه-ف: -۱۰۹]

● **واضحة البيان لمراتب أهل الفضل و الاحسان** / شعر، تاریخ / عربی
wāḍiḥat-ul bayān li-marātib-i ’ahl-il faḍl-i wa-l iḥsān
سلیمانی
soleymānī
منظومه‌ای است در ۴۸۴ بیت در تاریخ دعاة اسماعیلی و ترتیب آنها از حسن بن منصور صاحب الیمن داعی المهدی عبدالله تا وجیه الدین ابراهیم ابن عبدالقادر که در سال ۱۱۵۰ق به دعوت برخاسته است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۱۱۸
آغاز:الحمدلله منور الظلم ×× و مبدع اللوح و خالق القلم / و موجد العدم و الوجود ×× و فاطر الحدود و المحدود؛ **انجام:**فالله حسبی و کذا نعم المعین ××فی کل حاجاتی به لاستعین
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: گالینگور، ۵۰گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۴×۱۸سم [ف: ۱۱-۱۳۴]

● **الواضحة فی استخراج کل آیة = کشف الآیات قطب شاهی** / فهرست / عربی
al-wāḍiḥa fī istixrāj-i kull-i āya = kašf-ol āyāt-e qotb-e šāhī
کربلائی، محمد علی، قرن ۱۱ قمری
karbalā’ī,mohammad ‘alī(- 18c)
اهدا به: سلطان عبدالله قطب
تاریخ تألیف: آخر محرم ۱۰۴۵ق؛ محل تألیف: حیدرآباد
مؤلف به دستور استادش ابن خاتون عاملی و درخواست برخی از دوستانش کتاب حاضر را در کشف آیات قرآنی ترتیب داده و قواعد و رموزی برای آن وضع کرده که در مقدمه کتاب به توضیح آنها پرداخته است.
آغاز:الحمدلله الذی نزل الفرقان تبیاناً للعالمین و جعلها حجة باهرة علی العالمین ... فأخذت من کل آیة أول حرف و ثانیه ثم جعلت حرف العاشر تالیه فان حصل التمیز من غیرها فبها و الا جمعت حرف العشرین معها و هکذا جمعت من آخر کل عقد حرفاً الی أن حصل التمیز من غیرها
انجام:و بالحروف مع الیاء هـ ی یحیی یو ح ی ی یحیی ل ب. تم هذا الکتاب.
[طبقات اعلام شیعة، قرن۱۱:ص۴۱۲؛ الذریعه: ۲۲۹/۱۱و ۱۲/۲۵]

۱. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۹۲
آغاز:برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ واقف: شیخ محمد حائریان اردکانی، ۱۳۹۱؛ ۱۸۶گ، اندازه: ۱۶/۵×۲۵سم [ف: ۱-۱۸۲]

۲. اصفهان؛ روضاتی؛ شماره نسخه:۷۰
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مهر: «عبدالله عبدالله ۱۱۱۷» (بیضوی)، «قال انی عبدالله ۱۱۳۱»(مربع)، «محمد کاظم ۱۱۲۵» (بیضوی)؛ اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: -۵۰]
۳. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۷۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ جلد: تیماجمذهب، ۱۵۴گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۲-۶۵۷]

← الواضحة فی اسرار الفاتحة ⊳ الواضحة فی تفسیر سورة الفاتحة

● **الواضحة فی تجوید الفاتحة** / تجوید / عربی
al-wāḍiḥa fī tajwīd-il fātiḥa
جعبری، ابراهیم بن عمر، ۶۴۰ - ۷۳۲ قمری
ja‘barī,ebrāhīm ebn-e ‘omar (1243 - 1332)
در این قصیده دالیه که بیست و دو بیت است فقط تجوید سوره فاتحه (الحمد) بیان شده است.
آغاز:بحمدک ربی اول النظم ابتدی ×× و اهدی صلاتی للنبی محمد ...
انجام:و لا رب إلا الله فاعبده مخلصا ××فصل علی خیر النبیین احمد
شروح و حواشی:
۱- شرح الواضحة فی تجوید الفاتحة؛ شیخ بدرالدین حسن بن قاسم
۲- شرح الواضحة فی تجوید الفاتحة

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۰۳/۱۱
آغاز و انجام:برابر
خط: نسخ، کا: محمد بن محمودنصیر طوسی، تا: ۷۷۲ق؛ جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱/۷×۱۶/۷سم [ف: ۵-۱۵]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۰۱۶/۸
خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۳گ (۲۲۲پ-۲۲۴ر)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [ف: ۲۱-۲۷]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۲۶/۴ کر
آغاز و انجام:برابر
خط: نسخ ترکی، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱گ (۸۲ر-۸۲پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۹×۱۷/۵سم [ف: ۴۰/۲-۹۴]
۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۹۳۰/۴
آغاز:برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ ۱گ (۵۱ر-۵۱پ)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۱۳-۱۲۴]

● **الواضحة فی تفسیر سورة الفاتحة** / تفسیر / فارسی

al-wāḍiḥa fī tafsīr-i sūrat-il fātiḥa

فراهی، معین الدین بن محمد، - ۹۰۹ ؟ قمری

farāhī, mo'īn-od-dīn ebn-e mohammad(- 1504)

تفسیر مفصلی است بر سوره فاتحه مشتمل بر بسیاری از لطایف عرفانی و اسرار و دقایق علمی و کشف حقایق مخفی (بنا به گفته مؤلف در سر آغاز کتاب) در یک مقدمه و پانزده مجلس دارای چند فصل: مقدمه در فضل سوره فاتحه و مجالس در تفسیر آیات و کلمات آن. مؤلف، در آغاز کتاب از پدرش محمد قاری یاد کرده و می‌گوید کتاب را به درخواست گروهی از دوستان تألیف کرده است. مطالب کتاب به فارسی و بعضی از مطالب آن به عربی نگاشته شده و به مناسبت اشعاری از بزرگان عرفا نیز می‌آورد. او این تفسیر را بعد از کتاب «الاربعین فی احادیث المرسلین» و «معارج النبوة»تألیف نموده و درآن از ابوعبدالله بونی و کتاب «الفایحة فی خواص الفاتحة»وی نقل می‌کند.مؤلف دو خطبه برای کتابش به عربی و فارسی انشاء نموده است.

آغاز:«ربنا آتنا من لدنک رحمة و هیی لنا من امرنا رشداً الحمدلله الذی زین معارف عرایس نفایس المتحلین بتحلی دقایق العرفان بتیجان التحقیق بحقایق القرآن»؛ آغاز خطبه فارسی:«حمدی که نفحات اخلاص شعارش از نسمات اختصاص دثارش چون فوایح مشک از فربه نسیم سحر پیراسته باشد ... و کان العبد الضعیف المستنشق شمایم الروح و الریحانة من مهب الیقین اعنی المعین المسکین شرفه الله بالعز و التمکین»

[الذریعه ۱۲/۲۵؛نسخه‌های منزوی ۶۷/۱، ش ۴۵۸۲؛ گنج بخش ۶۸/۱؛ الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی ۵۱۹/۱]

شروح و حواشی:

۱- ملتقطات از تفسیر معین

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۰۴۳/۱

آغاز:حمد و سپاس نثار بارگاه پادشاهی که امید گناهکاران و نوید تباهکار روزکاران بلکه مایه راحت سوختگان و سرمایه استراحت غم اندوختگان باشارت بشارت اوست؛ **انجام:**اگر سه حرف کم کنی هو ماند و هو من الطف الاشارات الی ذاته.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ در این نسخه نامی به کتاب داده نشده و باید همین الواضحة باشد (استوری ۱۱/۱؛ الذریعه ۳۷/۳ و ۳۴۵/۴؛ نشریه ۸۸/۱)؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۳گ (۲پ-۲۴پ)، ۱۸ سطر (۱۱×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱۳-۳۰۲۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۵۸۲/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**اکنون که این سوره در صعود است کلمه آمینش میبرد که آمین زمین است و خاتم رب العالمین است.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰ ربیع الاول۱۰۳۳ق؛ جلد: تیماج، ۵۱۷گ (۱پ-۵۱۷ر)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۸سم [ف: ۱۲-۱۵۳]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۲۶۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**موی سفید از اجل آرد پیام ×× پشت خم از مرگ رساند سلام

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ از روی خط مصنف مقابله شده؛ جلد: مقوایی، ۵۰۹گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۳۵-۲۵۶]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۲۹۴/۱۸

منتخب سورة الفاتحة؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۲گ (۱۰۲پ-۱۱۳پ)، سطور مورب، اندازه: ۹/۵×۲۰سم [ف: ۳۰-۶۰]

● **الواضح الجلی فی الرد علی الحنبلی** / کلام و اعتقادات / عربی

al-wāḍiḥ-ul jalī fi-r radd-i 'ala-l ḥanbalī

ابوشامه، عبدالرحمن بن اسماعیل، ۵۹۹ - ۶۶۵ قمری

abū-šāme, 'abd-or-rahmān ebn-e esmā'īl (1203 - 1267)

وابسته به: المعراج؛ یونینی، محمد بن احمد (۵۷۲-۶۵۸ق)

تاریخ تألیف: صفر ۶۵۶ق

ردی است بر رساله تقی الدین محمد یونینی حنبلی در مسأله معراج.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۲۱/۹

آغاز:بسمله. الحمدلله و الصلوة علی رسول الله و لاحول و لاقوة الا بالله ذکر لی بعض أصحابنا ان بعض مشایخ الحنابلة المعتبرین المعصرین ألف اوراقا تتضمن تعصباً و شناعة علی أصحابنا الشافعیین و ... و طلب منی جواب ما اقتضته تلک العبارة من الشناعة

نسخه اصل: چستربیتی، شماره ۳۳۰۷؛ خط: نسخ، کا: علی بن ایوب مقدس، تا: ۷۱۳ق، جا: دمشق؛ از روی خط مؤلف کتابت شده؛ ۵۱ص (۳۳۴-۳۸۴)، ۱۸سطر [عکسی ف: ۳-۲۵۵]

● **الواضح فی فکالرموز و الفاضح فی هتک الکنوز** / کیمیا - عربی

al-wāḍiḥ fī fakk-ir rumūz wa-l fāḍiḥ fī hatk-il kunūz

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ ؟ قمری

jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

رساله‌ای است کوتاه در کیمیا با بیان اقوالی از ذو مقراط حکیم. این رساله در کتاب تاریخ التراث العربی و برخی از منابع دیگر به حکیم طغرائی نسبت داده شده است.

آغاز:بسمله. الحمدلله علی ما نول و حول و تصدق به و تطول و بعد فانی اوضحت فی هذا الکتاب ما التبس سرا من الحکماء ...

انجام:علی ما امرهم بالصبر و کثرة القرائة و الفکر فی رموزهم من کلامهم طویل و قد سمیت هذا الکتاب الواضح فی فک الرموز و الفاضح فی هتک الکنوز و ینفع قاریه فانه جواد کریم و الحمد الله رب العالمین.

[ریحانة الادب: ۱۰۸/۵؛ تاریخ التراث العربی؛ ۳۸۵/۴]

۱. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۳۲۷/۳
بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۲-۱۱۱]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۶۳۲/۲۷
آغاز:بع من طلب هذا العلم الشریف فعلیه بقرائة الکتب و تکرار الدروس؛ **انجام:**و الالبان و الصموغ و الاعشاب و المشاة و الادهان التی لم یجعل الله لهذه الصنعة منها شیئاً.
خط: نسخ ریز، کا: عاملی، بهائی بن احمد، تا: اواخر قرن ۱۲ یا اوایلقرن۱۳؛ ۱گ (۵۵)، ۲۱ سطر، اندازه: ۵/۵×۸سم [ف: ۳۲-۸۰]
۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۴۶۵/۱۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۵ق؛ جلد: تیماج، ۱۰گ (۳۸پ-۴۷ر)، ۲۴سطر، اندازه: ۱۶×۲۷سم [ف: ۹-۴۱۹]
۴. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۹۳۲/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۵گ (۲۰ر-۲۴ر)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲-۱۹۶]

● الواضح فی فک الرموز و الفاضح فی هتک الکنوز / کیمیا / عربی

al-wāḍiḥ fī fakk-ir rumūz wa-l fāḍiḥ fī hatk-il kunūz
طغرائی، حسین بن علی، ۴۵۵ - ۵۱۴ قمری
toqrā’ī, hoseyn ebn-e ‘alī (1064 - 1121)
[کشف الظنون: الواضح؛ سزگین ۷۵و۱۰۷ و۱۵۹]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۲۰۶/۳۰
آغاز:بسمله. الحمدلله علی ما نزل و حول، و انی اوضحت (سفیدی) اسرار الحکماء و اشتبه من رموز الفاظ العلماء فی الصنعه الالهیة ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [ف: ۹-۲۶۳]

● الواضح فی فک الرموز و الفاضح فی هتک الکنوز / کیمیا / عربی

al-wāḍiḥ fī fakk-ir rumūz wa-l fāḍiḥ fī hatk-il kunūz
رساله کوچکی است که در آن رموز و مشتبهات علم کیمیا بحث شده و از مکتسبات آن پرده برگرفته شده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۰۰/۳
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۴ص (۱۰-۱۳)، ۱۶ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۰-۵۵۲]

● واضح المسالک / نحو / عربی

wāḍiḥ-ul masālek
موسوی خوانساری، محمد حسین بن محمد، - ۱۳۲۸ قمری
mūsavī xānsārī, mohammad hoseyn ebn-e mohammad(- 1910)
مختصری است در قواعد نحو که به درخواست بعضی از دوستان تألیف شده و مشتمل است بر «مقدمه» و چند «باب» و «فصل»، و جز چند برگ اول نسخه بقیه کتاب نامرتب و به صورت یادداشت است.
آغاز:الحمدلله الذی لا تدرکه الابصار و هو یدرک الابصار و جعل مستقر من کان عمله سیئة فی النار

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۰۴۱/۲۶
آغاز:برابر
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج، ۲۷گ (۳۴۹پ-۳۷۵پ)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۸-۲۵۱]

● واضح المشایخ / عرفان و تصوف / فارسی

wāḍiḥ-ul mašāyix
قرشی، علی محمد بن پیر محمد
qorašī,‘alī mohammad ebn-e pīr mohammad
رساله‌ای است بر مذاق صوفیان، مرکب از آیات قرآن، احادیث اهل سنت، اشعار و اقوال بزرگان صوفیه و به گفته مؤلف، رساله عملیه‌ای است برای تصفیه دل سالکان که بخش‌هایی از آن به صورت پرسش و پاسخ بیان گردیده است.در برگ ۷ چنین آمده:«... با این همه تو بدانی که خلق من خلق الله باشد. محمد حسینی بس کن زبان ازین دراز کردن مصلحت نیست ...». در برگ ۹:«... و محمد الحسینی فهذا دینی و معتقدی و فهمی من فهمه نکات النبی صلی الله علیه و سلم ...». در برگ ۸۲:«... پس از زمانی که این فقیر عزم سفر کردم و آن ورق را با خود بردم و چون در [خطه] تانی سر صانها الله عن [الآفات] به خدمت حضرت شیخ المشایخ و الاولیاء محبوب خدا شیخ نظام الدین تانی سری قدس الله سره مشرف شدم ...». در برگ ۲۸:«ایضاً خدمت میر حسینی فرموده است ای مدعی ...» و در برگ پایانی: «... چون قاضی این فواید تمام کرد حضرت شیخ هزار آفرین گفت و الله اعلم بالصواب». در این اثر از «سلطان العارفین» بسیار نقل کرده است. از تفسیر مدارک التنزیل عبدالله بن احمد نسفی (-۷۰۱ق)، عین القضاة همدانی، تفسیر زاهدی درواجکی،جمال دهلوی (گویا از قرن ۱۰)، تفسیر بصائر، شیخ ابوالقاسم گرگانی،فتوحات مکیه ابن عربی، زبدة الحقائق، عبدالصمد چشتی، لمعات و شرح آن، جلال الدین مولوی رومی، معدن المعانی ظاهراً از شرف الدین بن یحیی نمیری، شیخ محمود شبستری (- ۷۱۸ق)، حسام الدین مانکپوری (در گذشته:حدودقرن ۹)، محمد گیسود راز (قرن ۹)، تفسیر حسینی از واعظ کاشفی بیهقی (- ۹۱۰ه)، شرف الدین بو علی قلندر

پانی پتی (حدود قرن ۸) و کتاب‌ها و اشخاص دیگر، نقل کرده است. نامی از این کتاب و مولف آن در منابع موجود یافت نشد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۱۸۶/۱

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... اما بعد، می‌گوید [ذره] حقیر دامنگیر خادم درد عالمان خاک پای معشوقان و عاشقان، فقیر باب الله، حافظ کلام الله ... چون دیدم بعضی طالبان خدا و سالکان راه الی در تصفیه دل سعی بلیغ دارند؛ **انجام:**که گمراه و مرتد گردی، نعوذ بالله، چون قاضی این فوائد تمام کرد حضرت شیخ هزار آفرین گفت، و الله اعلم بالصواب.

خط: نستعلیق، کا: سید اعلا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ ۸۴گ (۱-۸۴)، ۱۴سطر، اندازه: ۸×۱۴سم [ف: ۳۸-۵۴۷]

● واضح المشكلات / نحو / فارسی

vāzeh-ol moškelāt

سبزواری، محمد رضا، ق۱۳ قمری

sabzevārī,mohammad rezā(- 19c)

وابسته به: البهجة المرضية فی شرح الالفية = شرح الفية ابن مالک؛ سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر (۸۴۹-۹۱۱ق)

حاشیه شرح سیوطی است بر الفیه ابن مالک.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۷۲/۲-طباطبائی

آغاز:بسمله، الحمدلله رب العالمین ... چون در ایام تحصیل شرحی بر الفیه نوشته بودم خواستم حاشیه جداگانه بر شرح سیوطی نوشته شود تا رفع اشکالات گردیده بر مبتدئین آسان گردد و نام او را واضح المشکلات (کذا ...) گذاردم ... بسمله، احمدک اللهم اختیار کرد جمله فعلیه را؛ **انجام:**پایان: در روایت: نصب. هبیره اسم رجل.

خط: نستعلیق متوسط، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۴۹ص (۵۸-۱۰۶)، ۲۱و ۲۵ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۲۳-۱]

● واضح المنار فی علم الاسرار / کیمیا / عربی

wāḍiḥ-ul manār fī ʻilm-il asrār

احسائی، علی نقی بن احمد، - ۱۲۴۶ قمری

ahsā'ī, ʻalī naqī ebn-e ahmad(- 1831)

تاریخ تألیف: ۷ ذیحجه ۱۲۳۶ق؛ محل تألیف: کربلا

رساله‌ای متوسط درعلم اکسیر به روش آسان‌تر از آنچه که درکتب مربوطه آمده است.درتوضیح و تبیین رموز و اسرار علم کیمیا که در کتب دانشمندان کیمیا آمده است و جز با زحمت و غور فراوان فراچنگ نیاید.

آغاز:الحمدلله الذی دعا للهدایة و هدی بالولایة و جعل صلاح الانام فی المعاش موقوفاً علی اقامة العدل

انجام:و یبتک الله عمره و الله یتولی حفظه و هو یؤتیه من یشاء و الله ذو الفضل العظیم.

[الذریعة ۱۰/۲۵]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۱۰۶۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۶ق [الفبائی: -۵۹۶]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۳۷۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: موسوی کرمانشاهی، ابراهیم بن محمد باقر، تا: جمعه ۱۵ محرم۱۲۴۰ق، جا: کرمانشاه مدرسه حاجی علی خان؛ مصحح؛ ۲۳گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۶-۳۵۸]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۳۰۰/۱

خط: نستعلیق، کا: محمد رفیع قراکوزلو، تا: ۱۲۶۱ق؛ جلد: تیماج، ۹۵گ (۱پ-۹۵ر)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۶-۲۶۸]

۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۳۷۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: رجب۱۲۷۴ق؛ جلد: تیماج، ۷۱گ، ۹سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف مخ: ۵-۲۲۵۶]

۵. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۹۱۱/۱۱

آغاز:بسمله، قال الشیخ الاستاد نور ضریحه الشیخ علینقی فی کتابه المسمی بواضح المنار فی علم الاسرار و اما الترکیب؛ **انجام:**برابر نسخه حاضر ازقسمت ترکیبات به بعد را شامل است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۷گ (۸۵ر-۹۱پ)، ۱۱سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲-۱۷۷]

● واضح المنار فی علم الاسرار / کیمیا / عربی

wāḍiḥ-ul manār fī ʻilm-il asrār

نجوکی، مرجان شاه، قرن ۱۳ قمری

najūkī,marjān šāh(- 19c)

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۸۸۷/۲

آغاز:الحمدلله الذی دعا للهدایه ... فیقول العبد ... و سمیته واضح المنار فی علم الاسرار ... اعلم ان علم الصنعه ثلاثه اقسام برانی و جوانی و علم المیزان؛ **انجام:**و کتب مولفه الاقل مرجان شاه نجوکی فی جزیره الهند بالیوم السابع من ذی الحجه الحرام سنه ۱۲۹ (گویا ۱۲۹۰) قال جابر اجودها مارایته فی النحاس ... بمثلیها ذهبا. انتهی الجزء الذی قاله من الفضه نحو العشره

خط: نسخ متوسط، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۹۰ق، جا: جزیره هند؛ جلد: تیماج، ۳۲گ (۱۷پ- ۴۸ر)، ۱۶سطر (۹/۲×۱۵/۲)، اندازه: ۱۳/۷×۱۹/۲سم [ف: ۱۷-۱۳۳]

● **واضع علم النحو** / نحو / عربی

wāḍi'-u 'ilm-in naḥw

بحرانی، سلیمان بن عبدالله، ۱۰۷۵؟ – ۱۱۲۱ قمری

bahrānī, soleymān ebn-e 'abd-ol-lāh (1665 - 1710)

تاریخ تألیف:سه‌شنبه ۸ رجب ۱۱۰۴ق

رساله‌ای است مختصر در رد برخی از نصاب که واضع علم نحو را امیرالمؤمنین علی علیه السلام ندانسته و آن را منصوب به سیبویه واخفش می‌داندو به گفته‌های امام رازی در «الاربعین» و قطب فالی در «التقریب فی شرح اللباب» و قوشچی و اصفهانی و شریف گرگانی و دیگران استناد کرده است.

آغاز:الحمد لمن الحمد من افضاله والشکر لمن الشکر من نواله ... هذه کلمات افردتها فی ان واضع علم النحو هو مولانا امیرالمومنین

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۸۰۸/۲۶

آغاز:برابر؛ **انجام:**واضع النحو وضعا منه و الله الهادی و کتب ... سلیمان بن ... ۸ رجب ۱۱۴۰ ... تمت الرساله ... عصر یوم ۱۴۱۶ سنه ۱۱۷۳ غریق بحر الخطایا ... علی بن عبدالله بن حسین البربوری البحرانی.

خط: نسخ، کا: بربوری بحرینی، علی بن عبدالله بن حسین، تا: ۱۱۷۳ق؛ ۲گ (۱۹۹–۲۰۰)، ۲۱سطر (۷/۵×۱۱)، اندازه: ۱۵×۲۱/۳سم [ف: ۱۷–۲۸]

۲. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۵۶/۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**فقال علیه السلام ذلک لمخالطة العجم ثم قال اقسام الکلام ثلاثة اسم و فعل و حرف فالاسم ما ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲گ (۱۶۶پ–۱۶۷پ)، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۲–۵۷۸]

← واعظ المرشدین ← مرشد الواعظین

● **وافور** / طنز / فارسی

vāfūr

یزدی، ابوالقاسم بن محمد باقر، قرن ۱۳ قمری

yazdī,ab-ol-qāsemebn-e mohammad bāqer (- 19c)

در خواص تریاک و وافور به نثر و نظم به طور هزل.

آغاز:الحمدلله الذی خلق الأفیون بقدرته و جعل فیه شفاء الأمراض بقوته و ادخل المشتاقین له برحمته لیهلک من هلک عن بینته و یحیی من حی عن بینته و صلی الله علی خیر خلقه

۱. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۴۱۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**مسئلة: شخص وافوری حتی الأمکان باید خواب قیلوله را ترک نکند باینمعنی که پس از فراغت از وافور باید بخوابد تا ظهر که وقت وافور کشیدن داخل شود ... تا بر بجهان اختر سیاره کند سیر ×× بادا بجهان کوکب بخت تو مسیر

خط: نسخ، کا: ظاهراً خود مصنف، بی‌تا؛ جلد: چرمی، ۲۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲–۷۲۸]

۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۰۰۹/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**و بعد یک استکان چاهی پرمایه شیرینی ریخته میل کنند.

خط: شکسته نستعلیق، کا: عبدالحسین بن علی اصفهانی، تا: ۱۳۳۱ق؛ جلد: مقوا، ۴گ، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۵–۳۹۲]

۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۲۵۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**تا بر بجهان اختر سیاره کند سیر ×× بادا بجهان کوکب بخت تو میسر

تألیف ربیع الاول ۱۳۱۵؛ خط: نسخ، کا: رضا ضیافتی، تا: شوال۱۳۸۳ق؛ اهدایی: وزیری؛ ۵۰گ، ۱۶سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۳–۹۰۸]

● **وافوریه** = **مسمط در مدح واپور** / شعر / فارسی

vāfūrīyye = mosammat dar madh-e vāpūr

امیر اصلان، ق۱۴ قمری

amīr aslān(- 20c)

مسمطی است در قالب طنز در مدح تریاک و وافور که از سوی امیر ارسلان خان سروده شده است. به احتمال بسیار «امیر ارسلان خان» همانند سراینده اخلاق منظوم و تأدیب الاطفال باشد که نسخه‌ای از آن را آقای احمد منزوی در فهرست نسخه‌های خطی فارسی (۲/۲: ۱۵۳۴) گزارش نموده است. در الذریعة (۱۳/۲۵) یک اثر به نام «وافوریه» از ابوالقاسم بن محمد باقر یزدی (چاپ بمبئی سال۱۳۱۵ق) گزارش شده که جز این مسمط است و نسخه‌ای از آن در کتابخانه ملی تبریز (ش۳۴۱۲) نگهداری می‌شود.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۸۰۵/۱

آغاز:صبح دمید ای پسر خیز که شد وقت کار ××نوبت بیداری است وقت غنیمت شمار / دل به صبوحی منه دست بافیون برار ××منقل و واپور و چای هر دو سه با هم بیار /تا ببرند از سرت زحمت وخواب و خمار!؛ **انجام:**ده نخود افیون بود ز روی طبع و اثر ×× مساوی یک نخود شیره ز کیف و ضرر / بفتوی اهل کار از علمای خبر ×× ز یزد و کرمان و قم ز شهرهای دگراز علمای بزرگ از فقهای کبارخلاصه شرحی تمام گفته شده از نیک و بد ××اگر کنندش قبول یا بنمایند رد / بود غرض یادگار بنزد اهل خرد ××تا که بیارند یاد مرا بهنگام کار.

خط: شکسته نستعلیق، کا: حسینی بقائی، یحیی بن علی محمد، تا: محرم۱۳۳۲ق، جا: تهران محله سرچشمه؛ ۴گ (۲پ–۵پ)، ۱۸سطر، اندازه: ۸/۵×۱۴/۵سم [ف: ۳۵–۲۴]

● **الوافی** / حدیث / عربی

al-wāfī

فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی، ۱۰۰۶ - ۱۰۹۱ قمری

feyz-e kāšānī, mohammad ebn-e šāh morteza (1598 - 1680)

تاریخ تألیف: پایان یافته در۱۰۶۸ق

کتاب حدیثی است در چهارده جزو، که هر جزو آن اثری مستقل است، جمیع احادیث مندرج در کتب اربعه شیعه (کافی، من لایحضره الفقیه، تهذیب الأحکام و استبصار) در وافی بیان شده و مشکلات آن شرح و تفصیل یافته است. الوافی دارای «مقدمه» و چهارده «کتاب» و «خاتمه»ای است و در هر کتاب خطبه و دیباچه و خاتمه‌ای وجود دارد.از پنج دانشمند محمد نام اخیر «او و سید میرزای جزایری و مجلسی و حر عاملی و میرزا محمد حسین نوری» گویا نخستین کس از آنها باشد که به گرد آوردن خبرهای پراکنده در کتاب‌ها پرداخته است. تقسیمات این کتاب از این قرار است: مقدمه اول: دربیان شناختن علوم دینیه؛ مقدمه دوم: دربیان شناختن اسانید مشترکه وغیرها؛ مقدمه سوم: دربیان اصطلاحات وقواعدی است که مؤلف برای این کتاب وضع کرده‌اند؛ کتاب یا جزء ۱.عقل وجهل وتوحید؛۲.حجة؛۳. ایمان وکفر؛۴. طهارت وتزین؛۵. صلوة ودعاء وقرآن؛۶.زکوة وخمس ومیراث؛۷. صوم واعتکاف ومعاهدات؛۸.حج وعمره وزیارات؛۹. در حسبه (امر به معروف ونهی از منکر) واحکام وشهادات؛۱۰.معایش ومکاسب ومعاملات؛۱۱. مطاعم ومشارب وتجملات؛ ۱۲.نکاح وطلاق وولادات؛۱۳. جنائز وفرائض (میراث) و وصیت؛۱۴. روضه که جامع مطالب متفرقه است؛ خاتمه: در بیان آنچه از فقیه وتهذیبین در ابتداء اسناد آن ساقط گردیده است.

آغاز:نحمدک اللهم یا من هدانا بانوار القرآن و الحدیث لمعرفة الفرایض و السنن و نجانا بسفینة اهل بیت نبیه من امواج الفتن

چاپ: مشار عربی ۹۸۱-۹۸۲؛ تهران، سنگی، ۱۳۷۵ق (افست از روی چاپ ۱۳۲۴ق، به سعی و اهتمام حاجی محمد مهدی صاحب تاجر اصفهانی مشهور به «سمسار» و آقا محمد مهدی تاجر کتابفروش، به درخواست و تصحیح و مقابله محمدرضا بن عبدالرسول رضوی خوانساری)، رحلی؛ (ج۵-۸)ایران، سنگی، ۱۳۲۵، رحلی، ۵۷۲ص

[الذریعة ۱۳/۲۵؛ ریحانة الادب ۳۶۹/۴؛ ضیاء الابصار فی ترجمة علماء خوانسار ۶۳۱/۲؛ فهرست‌های خودنوشت فیض ۲۸۴؛ میراث حدیث شیعه ۶۲۵/۲؛ طبقات اعلام الشیعة، قرن ۱۲ هـ ص ۵۸۴؛فهرستگان نسخه‌های خطی حدیث و علوم حدیث شیعه، ج ۶ صص ۲۶۴-۳۱۹؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۴۹۵/۴ -۵۲۰؛ الاوقاف العامة بغداد ۶۶۹/۱؛ دنا ۹۳۵/۱۰-۹۶۲(۷۲۹ نسخه)]

شروح و حواشی:

۱- فرائد الفوائد؛ حسینی سبزواری، جعفر بن محمد (- قرن ۱۱)
۲- حاشیة الوافی؛ شریف کاشانی، فضل الله بن محمد (- قرن ۱۱)
۳- شرح الألفاظ و الاسماء التی اختص اطلاقها بکتاب الوافی = مصطلحات کتاب الوافی؛ شریف کاشانی، فضل الله بن محمد (-۱۱)
۴- مقدمة الوافی؛ فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی (۱۰۰۶-۱۰۹۱)
۵- الشافی المنتخب من الوافی؛ فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی (۱۰۰۶-۱۰۹۱ق)
۶- فهرس ابواب الوافی = اصطلاحات صاحب الوافی فی الاسانید؛ علم الهدی، محمد بن محسن (۱۰۳۹-۱۱۱۵ق)
۷- شرح الوافی؛ قزوینی، محمد رضی بن محمد نبی (-۱۱۳۷ق)
۸- فهرس الوافی؛ علم الهدی کاشانی، اسحاق بن محمد (-۱۱۴۷)
۹- حاشیة الوافی؛ مؤمن قمی، محمد رضا بن محمد (- قرن ۱۳)
۱۰- حاشیة الوافی؛ وحید بهبهانی، محمد باقر بن محمد اکمل (۱۱۱۸-۱۲۰۵ق)
۱۱- شرح الوافی؛ عاملی غروی، جواد بن محمد (۱۱۵۲-۱۲۲۶ق)
۱۲- فهرس الوافی؛ کوهپائی اصفهانی، احمد بن محمد (-۱۲۵۹ق)
۱۳- المواعظ المنتخبة من کتاب الروضة من کتاب الوافی
۱۴- الوافی (منتخب)
۱۵- شرح کتاب وافی

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۷۸۲

آغاز:بسمله، الحمدلله ... کتاب المعایش؛ **انجام:**قال ذاک موضع منخریه فی بطن امه آخر ابواب المساکن و الدواجن و بتمامها تم کتاب المطاعم ...

ج ۱۱-۱۰؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۱؛ جلد: گالینگور، ۳۲۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳/۸×۲۴/۷سم [ف: ۲۶-۶۴۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۲۹۸

آغاز:بسمله الحمد لله و الصلوة و السلام علی رسول الله ... کتاب الصلوة و الدعاء و القرآن؛ **انجام:**و قد ذهب ما فیه ... آخر ابواب القرآن و فضائله ... تم فی یوم الجمعه عاشر شهر ذی قعده سنه احدی و سبعون بعد الالف

کتاب الصلاة و الدعا و القرآن؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: جمعه ۱۰ ذیقعده۱۰۷۱ق؛ خط مؤلف در هامش نسخه دیده می‌شود، مصحح، محشی به خط مؤلف، فهرست ابواب کتاب و نیز تعداد احادیث در هر مجلد و بیان تعداد مراسیل و مسانید و یادداشت‌های پراکنده در آغاز نسخه و ابیاتی از قوام الدین محمد حسنی مورخ ۱۱۰۹ق در توصیف کتاب وافی به خط وی با این مطلع «احسن بکتاب جمع الاخبارا ... »؛ مهر: «افوض امری الی الله عبده احمد» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۳۱۵گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۲۷/۲-۵۵]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۶۴

آغاز:لی البقاء کما ختم علی الغنا ... ظلمکم اهل الاسلام بالتشدید ای نسبوکم الی الظلم. یمتارون الطعام یجلبونه. باب الاجمال فی الطلب؛ **انجام:**آخر ابواب احکام الارضین و المیاه و

بتمامها تم کتاب المعایش و المکاسب و المعاملات من اجزاء کتاب الوافی و یتلوه فی الجزء الحادی عشر کتاب المطاعم و المشارب و التجملات انشاءالله و الحمدلله اولا و آخرا. تمت.
از جزء ۱۰ و کتاب المعایش است؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح، محشی، باخط خوردگی؛ تملک: یحیی بن محمد علی بن محمد رضا در ۱۲۱۴؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۴۴گ، ۲۳سطر (۹/۵×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۵-۶۶۴]

۴. کاشان؛ علامه فیض؛ شماره نسخه:بدون شماره

جزو دوم؛ کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ خط فیض با خط خوردگی [میراث اسلامی: ۵-۶۲۰]

۵. کاشان؛ علامه فیض؛ شماره نسخه:بدون شماره

کتاب طهارت؛ کاتب = مؤلف، بی تا [میراث اسلامی: ۵-۶۲۰]

۶. کاشان؛ علامه فیض؛ شماره نسخه:بدون شماره

جزو دوازدهم؛ کاتب = مؤلف، بی تا [میراث اسلامی: ۵-۶۲۰]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۳۷

آغاز:الحمدلله و الصلاة و السلام علی رسول الله ... باب الحج و العمرة والزیارات و هو الثامن من أجزاء کتاب الوافی؛ **انجام:**آخر أبواب الزیارات و شهود المشاهد والمساجد، و بتمامها تم الجزء الثامن من کتاب الحج من أجزاء کتاب الوافی ...
کتاب حج و عمره و زیارات می‌باشد؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا، به شهادت فرزندش علم الهدی؛ مصحح؛ روی برگ اول خط علم الهدی پسر فیض کاشانی با مهر «بمحمد علم الهدی علم الهدی علم الهدی» (بیضی)؛ تملک: ملا ابی طالب؛ مهر: «لا اله الا الله الملک الحق المبین علی رضا»(بیضوی) ؛ جلد: تیماج، ۲۸۹گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۱-۲۶۱]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۸۱۳

جزء چهاردهم و پانزدهم است شامل کتاب الروضة و الخاتمه؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا، بعضی از صفحه‌ها به خط وی می‌باشد، مصحح؛ مهر: «ابوتراب ...» (بیضی)، «بمحمد علم الهدی علم الهدی علم الهدی»؛ واقف: سلیمان بن نصیر الدین بن علم الهدی؛ ۲۶۶گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۵-۲۰۰]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۳۶۲

کتاب العقل و الحجة؛ خط: نسخ، کا: محمد مؤمن بن محمد طالب کاتب، تا: سه‌شنبه۸ رجب۱۰۱۵ق [تاریخ نادرست است]؛ جلد: تیماج، ۲۸۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸×۲۴/۵سم [ف: ۲۴-۱۵۱]

۱۰. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه:۱

جزء اول، کتاب العقل و العلم و التوحید؛ خط: نسخ، کا: محمد اشرف بن محمد سعید، تا: ۱ صفر۱۰۶۰ق؛ ۵۰گ، ۳۵سطر، اندازه: ۲۴×۳۷سم [ف: ۱-۷]

۱۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۹۶۷

کتاب النکاح و الطلاق و کتاب الجنائز؛ خط: نسخ، کا: جرفادقانی، محمد مؤمن، تا: پنج‌شنبه ۳محرم۱۰۶۰ق؛ مهر: «فوضت امری الی الله الأحد الصمد و انا ابن احمد التمامی الامامی محمد» (مربع)؛ جلد: مقوایی، ۲۷۹گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۹×۳۱/۵سم [ف: ۳-۱۸۶]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۹۷

آغاز:الحمدلله؛ **انجام:**الی الطریق القویم و الصراط المستقیم
ج ۹، حاوی کتاب حسبه و احکام و شهادات؛ خط: نسخ، کا: محمد موسی بن محمد جعفر حسینی تونی، تا: ۱۰۶۱ق؛ واقف: سید محمد علی رضوی، ۱۲۱۰؛ جلد: تیماج، ۱۵۶گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۵-۳۵۰]

۱۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۳۳۲

آغاز:بسمله، الحمدلله و الصلوه علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواه احکام الله ثم علی من انتفع بمواعظ الله کتاب المطاعم و المشارب و التجملات؛ **انجام:** [هذا] اخر ابواب المساکن و الدواجن و بتمامها تم کتاب المطاعم و المشارب و التجملات من اجزاء کتاب الوافی ...
جزء یازدهم و مشتمل بر کتاب «المطاعم و المشارب و التجملات»؛ خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۰۶۱ق؛ مصحح؛ واقف: حاجی لطفعلی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، ۹۶گ، ۲۴سطر (۱۰/۵×۱۸)، اندازه: ۲۰×۲۶سم [ف: ۱۸-۳۰۱]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۵۷۶

کتاب الزکاة و الخمس و المبرات؛ خط: نسخ، کا: ابو الحسن بن شیخ حسین، تا: ۱۱ شعبان۱۰۶۱ق؛ مصحح، با بلاغی که مؤلف نوشته و نسخه نزد وی خوانده شده؛ جلد: تیماج، ۹۵گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۹-۳۶۱]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۱۷۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**قد تم الجزء الأول من کتاب الوافی و هو کتاب العقل و العلم و التوحید و یتلوه فی الجزء الثانی کتاب الحجة ان شاءالله و الحمدلله أولاً و آخراً و باطناً و ظاهراً.
کتاب العقل و العلم؛ خط: نسخ، کا: محمد شفیع ملقب به نجاة، تا: اواخر صفر۱۰۶۲ق؛ مصحح، مقابله شده، تصحیح و قرائت از مصنف کتاب و دستخط مبارک مؤلف با عبارات: «بلغ سماعه علی من ابتدائه الی انتهائه سماع فحص و تدبر بلغه الله تعالی أقصی مدارج الکمال و کتب مصنفه غفرله» و «ثم بلغ تصحیحاً بحمدالله تعالی فی أواسط شهر صفر لسنة ۱۰۸۲»، محشی از مرحوم محمد کنجوی در ربیع الاول ۱۲۴۴ و برخی مطالب حواشی نیز به خط مؤلف؛ جلد: تیماج، ۱۴۰گ، ۲۱سطر (۷×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۳۰-۶۷۱]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۷۹۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**و المذکور ما حصل فی الذاکری فی الخاطر آخر ابواب معرفة مخلوقاته و افعاله سبحانه و بتمامه قدتم الجزء الاول ...
ج ۱؛ خط: نستعلیق، کا: محمد بن محمد محسن معروف به علم الهدی (فرزند مؤلف)، تا: ۲۳صفر۱۰۶۲ق؛ مصحح، مقابله شده، باخط مؤلف در حاشیه صفحه آخر مبنی بر مقابله، محشی به لفظ

«منه مدظله العالی»؛ واقف: علم الهدی، مرداد ۱۳۷۶؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۴۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۳/۵سم [ف: ۲۶-۶۴۰]

۱۷. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۳۹۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**فای شیء هو قال ذاک موضع منخریه فی بطن امه. آخر ابواب المساکن و ...

جلد اول (کتاب عقل و علم و توحید) و جلد دهم (کتاب معایش و مکاسب و معاملات) و جلد یازدهم (کتاب مطاعم و مشارب و تجملات)؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۲۲ رجب۱۰۶۳ق؛ مصحح، مقابله شده؛ تملک: یحیی بن محمد علی مدرس مورخ رمضان ۱۲۰۵ق که با مهر «یا یحیی خذ الکتاب بقوه»(چهارگوشه)؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۴۲۴گ، ۲۱سطر (۷/۵×۱۷)، اندازه: ۱۴×۲۶سم [ف: -۳۲۷]

۱۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۹۴۵

کتاب النکاح و الطلاق و الولادات؛ خط: نستعلیق، کا: محمد مؤمن بن عبدالعلی، تا: اواسط دهه سوم رمضان۱۰۶۳ق؛ از روی نسخه مؤلف، مصحح و این کار در محضر مؤلف بوده و گویا کاتب نسخه را بروی خوانده؛ تملک: محمد بن عبد الحق ؟ کاشانی؛ جلد: تیماج، ۲۵۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۳-۱۴۳]

۱۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۴۸

آغاز:بسمله. الحمدلله و الصلوة علی رسول الله ... کتاب الجنایز و هو الثالث عشر من اجزاء کتاب الوافی تصنیف محمد بن مرتضی المدعو بمحسن؛ **انجام:**آخر ابواب المواریث و بتمامها تم کتاب الجنایز و هو الثالث عشر من اجزاء کتاب الوافی و یتلوه فی الجزء الرابع عشر کتاب الروضة انشاءالله و الحمدلله اولا و آخرا.

جزء ۱۳ و کتاب الجنائز است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۱۷ ربیع الثانی۱۰۶۳ق؛ محشی با نشان «ق ر ه» و عبارت «تم بلغ سماعا علی وفقه الله و زاده فی الفهم و العلم. و کتب مصنفه محسن بن مرتضی عفی عنه»، و نیز خبری از کافی بنسخ با نشان «و کتب محمد بن مرتضی المدعو بمحسن عفی عنه»؛ تملک: محمد قلی هرابادی، مولانا ملا شاه نظر، نظر محمد؛ مهر: محمد رحیم «سلام قولا من رب رحیم»، «نظر محمد»؛ کاغذ: سمرقندی، ۱۸۴گ، ۱۹سطر (۷×۱۷)، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف: ۵-۱۶۳۹]

۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۷۸۶

آغاز:بسمله، کتاب الحجه من کتاب الوافی؛ **انجام:**اربع و ستین و الف الهجریه علی الصاد ع الف

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۶۴ق [رایانه]

۲۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۵۹۸/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**و المذکور ما حصل فی الذکر ای فی الخاطر، آخر ابواب معرفة مخلوقاته و افعاله سبحانه و بتمامه قدتم الجزء الاول

جلد نخست، تا پایان کتاب عقل و علم و توحید؛ خط: نسخ زیبا، کا: خطیب کاشانی، محمد علی بن نور الدین محمد، تا: ۱۰۶۴ق؛ محشی به خط فضل الله بن محمد شریف بن فضل الله کاشانی؛ مهر: «محمد علی بن احمد الحسینی»(بیضوی)، ۱۴۸گ (۱-۱۴۸)، ۲۲سطر، اندازه: ۸×۱۷سم [ف: ۳۴-۴۳۶]

۲۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۸۰۹-۲۴/۱۰۹

آغاز:الحمدلله والصلوة والسلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواة احکام الله ثم علی من انتفع بمواعظ الله کتاب المطاعم المشارب والتجملات؛ **انجام:**مثل الرقعتین فی باطن یدیها مثل الکی فای شیء هو قال ذاک موضع منخریه فی بطن امه آخر ابواب المساکن والدواجن وبتمامها تم کتاب المطاعم والمشارب والتجملات من اجزاء کتاب ...

کتاب المطاعم والمشارب والتجملات؛ خط: نسخ، کا: محمد مؤمن بن عبدالغفور، تا: ۲۳ جمادی الاول۱۰۶۴ق؛ جلد: تیماج، ۲۲۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۸-۴۸۹۸]

۲۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۵۱۸

آغاز:بسمله، الحمدلله و الصلوه و السلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم؛ **انجام:**تم کتاب الوافی و یتلوه فی جزء الحادی عشر کتاب المطاعم و المشارب و التجملات انشاء الله تعالی و الحمدلله اولاً و آخراً

جزء دهم، شامل ابواب طلب الرزق، ابواب وجوه مکاسب، ابواب احکام تجاره و شرط البیع و ربا، ابواب احکام دیون و ضمانات و وکالات، ابواب احکام ارضین و میاه؛ خط: نسخ، کا: محمد عسکر مدعوبه رجاء، تا: ۱۰۶۵ق؛ از روی نسخه خط مؤلف تصحیح شده و نسخه بر محمد بن مؤمن مدعو به مرتضی قرائت شده و خط او در حاشیه صفحه آخر موجود است؛ تملک: شیخ احمد احسائی و پسر او؛ کاغذ: بخارائی، جلد: تیماج مذهب، ۱۵۳گ، ۲۳سطر (۸/۵×۱۹)، اندازه: ۱۵/۵×۲۷/۵سم [ف: ۸-۱۹]

۲۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۵۱۹

آغاز:بسمله، الحمدلله و الصلوه و السلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواه احکام الله؛ **انجام:**آخر ابواب المساکن و الدواجن و بتمامها تم کتاب النکاح و الطلاق و الولادات انشاء الله تعالی

جزء یازدهم، شامل ابواب احکام صید و ذبایح، ابواب ما یحل من المطاعم و ما لا یحل، ابواب ذکر انواع المطاعم و فضلها، ابواب وظائف اکل و ضیافه، ابواب مشارب و ملاهی، ابواب ملابس و تجملات، ابواب مساکن و دواجن؛ خط: نسخ، کا: محمد عسکر ملقب به برجاء، تا: اواسط قرن۱۱، محتملاً ۱۰۶۵ق؛ کتاب بر محمد بن مومن مدعوبه مرتضی و پسر برادر زاده مصنف خوانده شده و خط او در حاشیه نیز می‌باشد؛ تملک: شیخ احمد احسائی و پسر او؛ کاغذ: بخارایی، ۱۲۸گ، ۲۳سطر (۹×۱۹)، اندازه: ۱۵×۲۸/۵سم [ف: ۸-۲۰]

۲۵. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۷۴

جزو ۲ کتاب حجت؛ خط: نسخ، کا: محمد مؤمن، تا: نیمه‌های شعبان۱۰۶۵ق [ف: ۳-۱۱۰]

۲۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۴۳۵

آغاز:بسمله، الحمدلله ... کتاب النکاح؛ **انجام:**آخر ابواب المساکن ... تم کتاب المطاعم و المشارب و التجملات ...

شامل جلد ۱۲ از نکاح تا ولادت و جلد ۱۱ از مطاعم تا تجملات است، جلد ۱۲ مقدم بر جلد ۱۱ می‌باشد؛ خط: نسخ، کا: عبدالله بن عبدالغفار طبسی، تا: ربیع الاول۱۰۶۶ق؛ محشی به لفظ «منه»؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۲۲۸گ، ۲۶سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۸/۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۹۹]

۲۷. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۲۶۲

جزء اول و دوم؛ کاتب: محمد حسین بن محمد نجفی، تا: ۱۰۶۶ق؛ قطع: رحلی [ف: -۲۶۳]

۲۸. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۵۰۰-عکسی

آغاز:فهرس الجزء الحادی عشر من اجزاء کتاب الوافی فی المطاعم و المشارب ... بسمله. الحمدلله و الصلواة و السلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواة احکام الله؛ **انجام:**فی بطونه. هـ آخر ابواب المساکن و الدواجر و بتمامها تم کتاب المطاعم و المشارب و التجملات من اجزاء کتاب الوافی و یتلوه فی الجزء الثانی عشر کتاب النکاح و الطلاق ...

جلد ۱۱؛ خط: نسخ خوش، کا: خطیب نجفی، عبدالحسین بن عنایت الله، تا: ۲رجب۱۰۶۷ق؛ با یادداشت سماع مورخ محرم ۱۰۸۱ ق؛ ۲۴۱ص، ۲۱سطر (۱۰/۵×۲۰)، اندازه: ۲۱×۲۹/۵سم [عکسی ف: ۱-۴۰۰]

۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۸۰۹

آغاز:بسمله. الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله ... کتاب الروضة و هو الرابع عشر من اجزاء کتاب الوافی؛ **انجام:**هذا آخر ابواب المخلوقات و ما فی السموات و فی الارض و ما بینهما من الآیات و بتمامها تم کتاب الروضة

ج۱۴، شامل کتاب روضه است که مرتب بر ابواب خطب و رسائل، مواعظ و قصص و نوادر قراآت، تغییر الآیات و الأخبار می‌باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۶۷ق؛ مصحح، محشی، مقابله شده، دارای بلاغ؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ ۱۱۳گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۰/۳×۲۷/۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۸۰۰]

۳۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۵۲۹

آغاز:بسمله. حمدله. و الصلوة علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواة احکام الله ثم علی من انتفع بمواعظ الله جل و عز کتاب الجنایز و هو الثالث عشر من اجزاء کتاب الوافی؛ **انجام:**و لم یورث الخ فی الولاة اخر ابواب المواریث و بتمامها تم الجزء الثالث عشر ... و یتلوه فی الجزء الرابع عشر کتاب الروضة

کتاب الجنائز؛ خط: نسخ، کا: محمد امین بن محمد مؤمن تبریزی، تا: ۱۰۶۷ق؛ مصحح، محشی به امضای «منه دام فیضه»؛ ۱۹۸گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۶سم [ف: ۳۰-۱۹۹]

۳۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۶۰۵

آغاز:الحمدلله و الصلوة و السلم علی رسول الله ... کتاب الصلوة و الدعاء و القرآن و هو الخامس من اجزاء کتاب؛ **انجام:**آخر ابواب القرآن و فضایله و بتمامها تم کتاب الوافی و یتلوه فی الجزء السادس

جلد ۵، شامل کتاب صلاة، دعاء و قرآن؛ خط: نسخ زیبا، کا: محمد جعفر بن محراب، تا: ربیع الثانی۱۰۶۷ق؛ بر مؤلف قرائت شده، دستخط فیض در پایان نسخه چنین آمده: «ثم بلغ قراءة و کشفاً و فحصاً و تصحیحاً و افادة و استفادة ایده الله تعالی و بلغه اقصی مراتب التحقیق و کتب مصنف الکتاب عفی عنه»، مقابله‌ای دیگر به خطی ناشناخته: «ثم بلغ تصحیحه بحمدالله تعالی فی اواخر شهر صفر لسنة ۱۰۷۴»، با علامت «بلغ» و «ثم بلغ بحمدالله»، با قلم خوردگی بسیار، محشی با نشان «منه دام ظله» و غیر آن، مصحح؛ تملک: محمد علی با مهر «افوض امری الی الله عبده محمد علی»(بیضوی) و «رب نجنی بمحمد و علی»(مستطیل)؛ جلد: تیماج، ۳۷۷گ، ۲۱سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۸×۲۵/۵سم [ف: ۳۴-۴۶۹]

۳۲. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۱۰۱

آغاز:بسمله الحمدلله و صلوة و السلام علی رسول الله؛ **انجام:**کما فی الخبر السابق آخر ابواب قضاء التفت و التزم و بتمامها تم کتاب الطهارة

کتاب طهارت؛ خط: نسخ خوش، کا: کلب علی بن ملا احمد نهاوندی، تا: جمادی الاول۱۰۶۷ق؛ جلد: تیماج، ۱۷۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: -۳۱۷]

۳۳. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۳۸۲

آغاز:بسمله الحمدلله والصلوة والسلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواة احکام الله ثم علی من انتفع بمواعظ الله جل وعز، کتاب النکاح والطلاق والولادات وهو الثانی عشر من اجزاء کتاب الوافی؛ **انجام:**وان کانت به غرة سایله فهو العیش ولم یلق فی یومه ذلک الا سرورا وقضی الله حاجته، یه: حماد بن عثمان عن ابی عبد الله علیه السلام ... ویتلوه فی الجزء الثانی عشر کتاب النکاح والطلاق والولادات ان شاءالله والحمدلله وحده.

جلد دهم ویازدهماز کتاب (از کتاب المعایش والمکاسب تاآخر ابواب الساکن والدواجن)؛ خط: نسخ، کا: اسماعیل حسنی، تا: ذیحجه۱۰۶۸ق؛ مصحح، محشی؛ واقف: عبدالرزاق؛ جلد: تیماج، ۱۹۵گ، ۲۳سطر [ف: ۱-۲۸۸]

۳۴. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۴۳۷

آغاز:بسمله الحمدلله والصلوة والسلام ... کتاب الحج والعمرة والزیارات وهو الثامن من اجزاء کتاب الوافی تصنیف محمد بن مرتضی المدعو محسن ایده الله الایات قال الله تبارک وتعالی؛ **انجام:**بیان والسکر بالمهمله سد النهر والمنقار حدیدة کالفاس ینقر بها مسرعین معنی من الخوف لطیف ای لم یطلع علیه احد اخر ابواب الزیارات وشهود المشاهد والمساجد وبتمامها تم الجزء الثامن کتاب الحج من اجزاء کتاب الوافی.

جلد هشتم وکتاب الحج والعمرة والزیارات؛ خط: نسخ، کا:

اسماعیل حسنی، تا: ۲۵شوال۱۰۶۸ق؛ مصحح، محشی؛ واقف: عبدالرزاق؛ جلد: تیماج، ۲۵۵گ، ۲۳سطر [ف: ۱-۲۸۹]

۳۵. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۵۰۸

آغاز:بسمله الحمدلله والصلوة ... کتاب الروضة وهو الرابععشر من اجزاء کتاب الوافی ... الایات قال الله تعالی والذین آمنوا وعملوا الصالحات فی روضات الجنات؛ **انجام:**وقد ذکرنا نحن مستوفی فی کتاب فهرست الشیعةهذا ما اردناذکره فی خاتمة الکتاب من مشیختی الشیخین للکتب الثلاثة وبتمامه تم کتاب الوافی باجزائه الخمسة عشر کلا مستوفی.تم.

جلد چهارم وپانزدهم از ابتدای کتاب الروضه تا آخر کتاب؛ خط: نسخ، کا: حسینی اعرجی سمنانی، محمد اسماعیل بن محمد صالح، تا: ۱۰۶۸ق؛ با گواهی بلاغ وسماع کاتب نزد مؤلف، فیض کاشانی نوشته: «هو بلغ سماعه لهذا الجزء من اوله آخره علی سماع فحص و تفهم وفقه الله للخیرات والباقیات الصالحات وکتب مصنفه محمد بن مرتضی المدعو بمحسن عفی عنه»، مصحح، محشی؛ واقف: عبدالجبار؛ ۲۵۵گ، ۱۷سطر [ف: ۱-۲۹۰]

۳۶. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۴۹۶

آغاز:بسمله الحمدلله ... کتاب الزکوة والخمس والمبرات وهو السادس من اجزاء کتاب الوافی تصنیف محمد بن مرتضی المدعو بمحسن ایده الله الایات قال الله سبحانه یا ایها الذین امنوا انفقوا من طیبات ما کسبتم؛ **انجام:**ولایعرضون لمن کان فیه ولا یخرجون منه دابة فقال الله تعالی: فلا اقسم بهذا البلد وانت حل بهذا البلد ووالد وما ولد قال یعظمون البلدان یحلفوا به و یستحلون فیه حرمة رسول الله تمت.

از ابتدای کتاب الزکوة والخمس تا کتاب الاعتکاف والمعاهدات؛ خط: نسخ، کا: حسینی اعرجی سمنانی، محمد اسماعیل بن محمد صالح، تا: یک‌شنبه ۸شعبان۱۰۶۸ق؛ با عبارت «بلغ سماعا علی سماع تفحص واستکشاف ایده الله ومرفقه لما یحب ویرضی»، مصحح، محشی؛ واقف: عبدالرزاق؛ جلد: گالینگور ، ۲۹۵گ، ۲۳سطر [ف: ۱-۲۹۱]

۳۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۶۰۹

آغاز:الحمدلله و الصلوة علی ... کتاب الطهارة ... و هو الرابع من اجزاء کتاب الوافی؛ **انجام:**و اما التائبون فان الله تعالی یقول ما علی المحسنین من سبیل، آخر ابواب الذنوب و تدارکها و بتمامها قدتم الجزء الثالث ... »

جلد ۳ و ۴ کتاب است و جلد ۴ بر ۳ مقدم شده و از پایان جلد ۴ و آغاز جلد ۳ افتادگی دارد؛ خط: نستعلیق، کا: علم الهدی، محمد بن محسن، تا: ۱۰۶۸ق، جا: اصفهان؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ از روی نسخه اصل که به خط پدرش بوده، کتابت کرده و بر همو «فیض کاشانی» خوانده، دستخط فیض: «بلغت قراءته علی لازال مؤیداً بالخیر و التوفیق و السداد و کتب مصنفه محمد بن مرتضی المدعو بمحسن عفی عنه هـ»، مصحح، محشی نیز به خط علم الهدی؛ واقف: ابوتراب بن نصیرالدین سلیمان بن علم الهدی بن فیض کاشانی؛ جلد: تیماج، ۱۸۰گ، ۲۱-۲۳سطر (۱۱×۱۸)، اندازه: ۱۹×۲۶سم [ف: ۳۴-۴۷۵]

۳۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۹۸۹

کتاب الحجه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه۴رمضان۱۰۶۸ق؛ مصحح، با علامت بلاغ، مقابله شده نزد مؤلف؛ جلد: مقوایی، ۱۹۵گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۱۰-۳۶۷]

۳۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۱۷۷

آغاز:الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله؛ **انجام:**فلیبلغ الشاهد الغائب

ج ۶، حاوی کتاب زکوة و خمس و میراث؛ خط: نستعلیق شکسته، کا: محمد بن عبدالعلی ملقب به مؤمن، تا: جمادی الثانی۱۰۶۸ق؛ ۱۴۶گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۵-۳۴۸]

۴۰. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۳۱۲

شامل مجلد پنجم در صلوة و دعا و قرآن؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۱۸ محرم۱۰۶۹ق؛ دارای یک سرلوح، مجدول، مصحح، مقابله شده، محشی؛ جلد: تیماج، ۲۷۸گ، ۲۱ سطر (۱۱×۱۸)، اندازه: ۱۷×۲۴/۵سم [ف: ۱-۲۶۲]

۴۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۲۶۹

آغاز: و فی بعض نسخة فیشرف الله علیه باثبات لفظة الجلالة و لکل وجه

ج۵؛ خط: نسخ، کا: محمد حسین بن جمال الدین خطیب، تا: جمادی الثانی۱۰۶۹ق؛ افتادگی: آغاز(یک ورق)؛ محشی از ملامراد و سلطان و دیگران، مصحح؛ جلد: مقوا، ۱۵۴گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۰/۸×۲۹/۷سم [ف: ۱۴-۶۱۳]

۴۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۲۶۳

آغاز:بسمله الحمدلله و الصلوه و السلام علی رسول الله؛ **انجام:**منخریه فی بطن امه جمادی الثانی سنه ۱۰۶۹

ج۹-۱۱؛ خط: نسخ، کا: محمد صالح بن شریف الدین حسین موسوی، تا: ۱۰۶۹ق؛ دارای سرلوح مذهب، مجدول؛ واقف: علامه حائری، مرداد ۱۳۵۱؛ جلد: تیماج، ۳۳۰گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸/۳×۲۹/۳سم [ف: ۱۴-۶۱۷]

۴۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۱۵۰

بی‌کا، تا: ۱۰۶۹ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۶۳۸ص، اندازه: ۱۹×۲۴/۵سم [رایانه]

۴۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۷۷-عکسی

آغاز:الحمدلله و الصلاة و السلام علی رسول الله ... کتاب الصلاة و الدعاء و القرآن و هو الخامس من اجزاءکتاب الوافی تصنیف محمد بن مرتضی المدعو به محسن ایده الله. الآیات. قال الله عزوجل؛ **انجام:**تم کتاب الصلاة و الدعاء و القرآن الذی هو الجزء الخامس من اجزاء کتاب الوافی و یتلوه فی الجزء السادس کتاب الزکاة و الخمس و المیراث تسع و ستین و الف من الهجرة النبویة ...

جلد ۵، کتاب صلات و دعا؛ خط: ثلث، بی‌کا، تا: ۱۰۶۹ق؛

محشی با نشان «منه»؛ واقف: محمد خان، ۱۲۸۹؛ ۶۸۳ص، ۲۲سطر (۱۴×۲۶)، اندازه: ۲۱×۳۱سم [عکسی ف: ۱-۳۹۹]

۴۵. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۸۴/۲

کتاب الروضة؛ خط: نستعلیق، کا: مؤمن بن عبدالعلی، تا: چهارشنبه آغاز ربیع الاول۱۰۶۹ق؛ محشی با نشان «منه، عدة الداعی، کا»؛ جلد: تیماج، ۱۲۶گ (۵۷پ-۱۸۲پ)، ۱۷سطر (۸×۱۲/۵)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: -۲۲۹]

۴۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۸۷۳-۳۵/۵۳

آغاز:بسمله الحمدلله والصلوة والسلام علی رسول الله ثم علی من انتفع بمواعظ الله کتاب الایمان والکفر وهو الثالث من اجزاء کتاب الوافی تصنیف محمد بن مرتضی ... آلایات قال الله سبحانه ولکن الله حبب الیکم الایمان؛ **انجام:**واما التائبون فان الله تعالی یقول ماعلی المحسنین من سبیل اخر ابواب الذنوب وتدارکها وبتمامها قدتم الجزء الثالث ... والحمدلله اولاً وآخراً وظاهراً و باطناً.

ایمان وکفر؛ خط: نسخ، کا: سلطان محمدبن رفیع الدین اصفهانی، تا: ۱۰۶۹ق؛ مصحح، بابلاغ مقابله؛ تملک: حسین بن عبد علی بن محمد ذحل جزایری در ۱۱۵۰ق؛ جلد: تیماج، ۱۷۱گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۸-۴۸۹۵]

۴۷. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه:۶۱

آغاز:الحمدلله والصلوة والسلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواة احکام الله ... کتاب الطهارة والتزین وهو الرابع من اجزاء کتاب الوافی تصنیف محمد ... ایده الله تعالی؛ **انجام:**ولکنی اقول الناس عبید لنا فی الطاعة موال لنا فی الدین فیبلغ الشاهد الغایب آخر ابواب العتق والانعتاق ... علی مهاجرها الف الف التحیة والسلام.

جلد چهارم و پنجم و ششم واز طهارت و تزین تاپایان کتاب الخمس و الزکوة؛ خط: نسخ جلی، بی‌کا، تا: ۲۵ جمادی الثانی۱۰۶۹ق؛ جلد: تیماج، ۳۵۰گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۹×۲۸سم [ف مخ: -۱۷۹]

۴۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۹۵۷

آغاز:حمدله ... کتاب الایمان والکفر ... الایات. قال الله سبحانه ولکن الله حبب الیکم الایمان وزینه فی قلوبکم وکره الیکم الکفر والفسوق والعصیان ... بیان. یحبرون ای یسرون سرورا؛ **انجام:**قال الصادق علیه السلام شفاعتنا لاهل الکبایر من شعیتنا واما التائبون فان الله تعالی یقول ما علی المحسنین من سبیل. اخر ابواب الذنوب وتدارکها ...

جزء سوم؛ خط: نسخ، کا: محمد رضا رضوی، تا: رجب۱۰۶۹ق؛ مصحح؛ مهر: «وقف مرحوم لطف علی فی سنة ۱۱۲۱»(دایره)؛ واقف: لطف علی، ۱۱۲۱؛ جلد: تیماج، ۲۴۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف مخ: ۵-۲۲۵۷]

۴۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۷۷۶

آغاز:بسمله، الحمدلله الذی رفع درجات الذین اوتو العقل و العلم بتوحیده؛ **انجام:**اخر ابواب بدو خلق الحجج و موالیدهم و مکارمهم سلام الله علیهم ... و الحمدلله اولا و اخرا

ج ۲-۱، از «کتاب العقل و العلم و التوحید» تا پایان «کتاب الحجه»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۶۹ق؛ محشی به لفظ «منه دام ظله» و رمز «عهد»، محمد علم الهدی فرزند فاضل مؤلف نسخه اصل را نزد پدر قرائت کرده سپس به دستور محمد این نسخه را از آن استنساخ گردیده بعد در سال ۱۰۶۹ در قمصر کاشان با آن مقابله نموده آن‌گاه در ۱۰۷۱ همین نسخه را از آغاز تا انجام نزد پدر قرائت کرده که دستخط هر دو در پایان نسخه اعتبار و اهمیت خاصی به آن بخشیده؛ تملک: علامه فیض بن محمد ابراهیم فیضی کاشانی از احفاد علم الهدی در ۱۲۶۸ق؛ جلد: تیماج، ۳۵۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۸سم [ف: ۲۶-۶۳۶]

۵۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۳۸۴

جلد پنجم (صلاة - دعا)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: شوال۱۰۷۰ق؛ مجدول، مصحح، در پایان یادآور شده که آن نسخه بار دیگر بر مؤلف قرائت و تصحیح شده، آغاز آن در اصفهان و پایان آن در قمصر کاشان سال ۱۰۷۳ استکتاب علم الهدی است و خطی از و در همین باب، مورخ اول ربیع الاول ۱۰۷۳ بابلاغ قرائت مصنف است در پایان؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن مذهب، ۳۱۵گ، ۲۱ سطر (۱۱×۱۷)، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۱۲-۹۱]

۵۱. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۹۶/۱-۵۹۲۱

ج ۱، کتاب «العقل و العلم و التوحید» تا «باب النوادر»؛ خط: نسخ، کا: محمد زمان بن علی شهمیرزادی، تا: ۲۰ شوال۱۰۷۰ق؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۰۴گ، ۱۹سطر، قطع: وزیری [آستانه قم: -۱۸۰]

۵۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۱۷۵

آغاز:الحمدلله؛ **انجام:**و عوضهم الله تعالی

ج ۲؛ خط: نسخ، کا: ابوالمفاخر رضوی، تا: شنبه ۱۳ ذیحجه۱۰۷۰ق؛ مصحح، مکرر مقابله شده، تاریخ ختم تصحیح: جمادی الاول ۱۰۷۵ق، در حاشیه صفحه آخر با خط مغایر نوشته شده: «ثم بلغ سماعه علی بحمدالله لکل خیر و کتب مصنف الکتاب هـ»؛ جلد: تیماج، ۳۰۲گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۷سم [ف: ۵-۳۴۵]

۵۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۰۶۴

آغاز:الحمدلله ... کتاب الطهارة و التزین و هو الرابع من اجزاء کتاب الوافی تصنیف؛ **انجام:**و اجعله فی راسی قال الامام ... الخمر هنا علی طبیخ التمر الذاهب ثلثاه کما فی ...

جلد چهارم در طهارت و تزین؛ خط: نسخ، کا: صفی الدین بن محمد هاشم حسینی، تا: ۱۰۷۰ق؛ از روی نسخ مؤلف تصحیح شده، محشی؛ تملک: احمد بن محمد حسینی با مهر: «صراط علی حق نمسکه، عبده احمد الحسینی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۱۸۸گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۳/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۶۳]

۵۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۹۳۰

آغاز:بسمله نحمدک اللهم یا من هدانا بانوار القرآن والحدیث

لمعرفة الفرائض والسنن

جزء اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۷۱ق؛ محشی؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۸۲ص، ۲۰سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۵سم [ف: ۱-۳۳۷]

۵۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۱۹

آغاز:بسمله، الحمد لله و الصلوه علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواه احکام الله؛ **انجام:**و یتلوه من الجزء الخامس کتاب الصلوه و الدعا و القرآن انشاء الله و الحمد لله اولا و آخرا و صلی الله علی محمد و اهل بیته ...

جزء چهارمو حاوی مباحث طهاره و تزیین؛ خط: نسخ، کا: عبدالرشید بن نور الدین، تا: ۱۰۷۱ق؛ جهت مؤلف خوانده شده و مؤلف به خط خود در آخر تصدیق کرده؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، ۲۱۶گ، ۱۷ سطر (۷/۵×۱۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۴/۵سم [ف: ۷-۳۵۷]

۵۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۶۰۲

آغاز:بسمله، الحمدلله و الصلوه علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواه احکام الله ثم علی من انتفع بمواعظ الله کتاب الجنائز ... ابواب الوصیه، الایات؛ **انجام:**و لم یورث الاخ فی الولاده. آخر ابواب المواریث و بتمامها تم کتاب الجنائز ...

جزء ۱۳ کتاب، مشتمل بر مباحث کتاب الجنایز؛ خط: نسخ، کا: بنیاد، تا: ۱۰۷۱ق، جا: اصفهان؛ مصحح، محشی با نشان «منه»؛ مهر: «حسین الرضوی»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۳۷گ، ۲۳سطر (۱۱×۱۸)، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۱۶-۱۷۵]

۵۷. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۵۵۵

آغاز: الیک یسارعون و بابک علی الدوام یطرقون و ایاک فی اللیل ... اما بعد؛ **انجام:**و لهذا قال: لم یکن شیئاً مذکوراً و المذکور ماحصل فی الذکر، ای فی الخاطر.آخر ابواب معرفة مخلوقاته و افعاله سبحانه و بتمامه فتم الجزء الاول ...

جلد نخست آن است: عقل، علم و توحید؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الثانی۱۰۷۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ مهر: «ان الابرار لفی نعیم»(چهار گوشه)؛ جلد: تیماج، ۱۷۶گ، ۲۰سطر (۶/۵×۱۸)، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف: -۴۵۵]

۵۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۴۲۱

آغاز:بسمله الحمد لله و الصلوة و السلم علی اهل بیت رسول الله ... کتاب الطهارة و التزین و هو الرابع من اجزاء کتاب الوافی؛ **انجام:**قد تم کتاب الطهارة و التزین الذی هو الجزء الرابع من اجزاء.

ج۴؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۰جمادی الاول۱۰۷۲ق؛ مصحح، بابلاغ و سماع به خط مؤلف؛ جلد: تیماج، ۲۳۲ص، ۲۱سطر، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف: ۵۰-۱۸۶]

۵۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۱۱

آغاز:بسمله، الحمد لله و الصلوه و السلام علی رسول الله و علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواه احکام الله؛ **انجام:**نختم و فی الله امداده، جمعت الا حادیث تاریخه اذا انت احسنت تعداده.

کتاب الروضه، جزء چهاردهم؛ خط: نسخ، کا: محمد شریف، تا: ۱۰۷۲ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۳۷گ، ۱۳ سطر (۱۰/۵×۱۸)، اندازه: ۱۸/۵×۲۵/۵سم [ف: ۷-۳۵۲]

۶۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۰۵۹-۳۶/۵۹

آغاز:نهی عن امتنعت ان تؤدی الجزیة لم یمکنک قتلها فلما لم یکن قتلها رفعت الجزیة عنها ... باب فضل صلة الامام والذریة المطهرة وشیعتهم علیهم السلام کاالعدة عن احمد عن؛ **انجام:**موال لنا فی الدین فلیبلغ شاهد الغایب آخر ابواب العتق ... والحمدلله اولاً وآخراً وباطناً وظاهراً

زکات، خمس، میراث؛ خط: نسخ، کا: محمدکریم کمال الدین رضوی، تا: سه‌شنبه ۲۳ جمادی الثانی۱۰۷۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، با خط خوردگی، با علامت بلاغ؛ جلد: مقوایی، ۴۶گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۸-۴۸۹۹]

۶۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۸۸۳

آغاز:بسمله، الحمدلله و الصلوه و السلام علی رسول الله؛ **انجام:**یقول ما علی المحسنین من سبیل رمضان المبارک سنه ۱۰۷۲

ج۳؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: رمضان۱۰۷۲ق؛ از «باب الصبغه» مقدار دو ورق ساقط است؛ واقف: حسین کی استوان، آبان ۱۳۴۸؛ جلد: تیماج، ۲۱۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۰/۳×۳۱/۶سم [ف: ۱۴-۶۰۹]

۶۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۵۳۱

مشتمل بر کتاب المعایش و کتاب المطاعم؛ خط: نسخ، کا: محمد ین عزیز الله طباطبائی سمنانی، تا: یک‌شنبه اواسط شوال۱۰۷۲ق، جا: اصفهان؛ مصحح، محشی، با علامت بلاغ؛ جلد: تیماج ، ۲۳۹گ، ۲۲سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۹-۳۲۷]

۶۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۶۵-طباطبائی

آغاز:بسمله الحمدلله ... کتاب الصیام و الاعتکاف و المعاهدات و هو السابع من؛ **انجام:**و یتلوه فی الثامن من کتاب الحج و العمرة و الزیارات ان شاءالله و الحمدلله ... حمداً ... کما هو اهله

جزء ۷ کتاب الصیام؛ خط: نسخ، کا: مهدی بن زین العابدین حسینی، تا: ۱۰۷۳ق؛ افتادگی: وسط؛ محشی از مؤلف با علامت «مد ظله»؛ تملک: محمد علی، محمد صالح، حسن بن سالم بن علی بن احمد ابومحلی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۶۰گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۲۴-۲۵۰]

۶۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۴۵-طباطبائی

آغاز:بسمله الحمدلله ... کتاب الصیام و الاعتکاف و المعاهدات و هو السابع من لجزاء کتاب الوافی؛ **انجام:**وانت حل بهذا الولد و والد و ما لد قال یعظمون البلدان یحلفوا به یستحلون فیه حرمة رسول الله (ص) اخر ابواب النذور و الایمان و بتمامها تم الجزء السابع کتاب الصیام ... و یتلوه فی الجزء الثامن من کتاب الحج و العمرة و الزیارات انشاءالله و الحمد لله ... حمداً ... کما هو اهله

مشتمل بر بخش هفتم الوافی (کتاب الصیام) است؛ خط: نسخ، کا: مهدی بن زین العابدین حسینی، تا: ۱۰۷۳ق؛ محشی از مصنف با علامت «مدظله»؛ تملک: محمدعلی، محمد صالح؛ حسن بن سالم ابن علی بن احمد ابو محلی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۶۰گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۲۴-۳۹۸]

۶۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۶۲۲

آغاز:بسمله، الحمد لله و الصلوة علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواة احکام الله ثم علی من انتفع بمواعظ الله جل و عز، کتاب الروضه؛ **انجام:**تم کتاب الروضة من اجزاء کتاب الوافی و یتلوه فی الجزء الخامس عشر الخاتمة انشاء الله و الحمد لله اولا و آخرا ...

جزء چهاردهم این اثر (کتاب الروضة)؛ خط: نستعلیق ناخوانا، بی‌کا، تا: ۱۰۷۳ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۵۹گ، ۱۷ سطر (۷/۵×۱۳)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۹-۲۶۷]

۶۶. قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه:بدون شماره

کا: عبدالله طالقانی (از شاگردان مؤلف)، تا: ۱۰۷۳ق؛ با سرلوح [تراثنا: س۱۳ش۴-۱۴۲]

۶۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۶۲۷

آغاز:الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله ... کتاب الحسبة و الاحکام و الشهادات و هو التاسع من اجزاء؛ **انجام:**و الحمدلله الذی هدانا بهم و باحکامهم الی طریق القویم و الصراط المستقیم، آخر ابواب القضاء و الشهادات

جلد ۹، شامل کتاب حسبه، احکام و شهادات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: رمضان۱۰۷۴ق؛ مقابله شده با نشان «بلغت التصحیح و العراض بحمدالله تعالی»، محشی با نشان «منه دام ظله و منه دام فیضه و ظله» و غیر آن، محشی؛ تملک: حسین موسوی در قم با مهر«عبده حسین الموسوی»(بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۱۷۸گ، ۲۱سطر (۱۰×۱۸)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۳۴-۵۱۰]

۶۸. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۳۶۲

آغاز: الصوم یب ابن محبوب عن التمیمی عن حماد بن عیسی عن البصری؛ **انجام:** و یستحلون فیه حرمة رسول الله صلی الله علیه و آله آخر ابواب النذر و الایمان و بتمامها تم الجزء السابع

از «باب صیام یوم الشک» تا پایان «کتاب الصیام و الاعتکاف»؛ خط: نسخ، کا: طاهر بن شکر الله، تا: اوایل جمادی الثانی۱۰۷۴ق؛ مصحح، محشی به امضای «منه دام فیضه»؛ ۸۸گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف: ۱-۳۱۶]

۶۹. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:بدون شماره

کتاب الصلاة و الدعاء و القرآن؛ کاتب: مسنانی، محمد رضا بن محمد حسین، تا: ۲ ذیقعده۱۰۷۴ق؛ با بلاغ نوشته محمد خان بن عزیز الله حسنی حسینی طباطبائی از شاگردان مؤلف [دلیل المخطوطات کاشف الغطاء: ۱-۲۹۴]

۷۰. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:بدون شماره

کتاب الطهارة؛ بی‌کا، تا: چهارشنبه ۴ جمادی الاول۱۰۷۴ق؛ با علامت بلاغ [دلیل المخطوطات: ۱-۲۹۴]

۷۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۹۳۷

جزء چهاردهم؛ کاتب: فلاح مشهور به چینی کش باشی، تا: ۱۰۷۴ق؛ مجدول مذهب؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۴۴ص، ۲۱سطر، اندازه: ۲۱×۲۹/۵سم [ف: ۱-۳۴۱]

۷۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۷۴

آغاز:بسمله، الحمد لله و الصلوه والسلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواته؛ **انجام:**و لکن اقول الناس عبید لنا فی الطاعه موال لنا فی الدین فلیبلغ الشاهد الغائب.

جلد ششم کتاب درباره زکوه و خمس و میراث و فرض و عتق و مکاتبه و وقوف و هیات بحث؛ خط: نسخ، کا: علم الهدی، محمد بن محسن، تا: ۱۰۷۴ق؛ ۱۶۱گ، ۲۴ سطر (۱۶×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۴/۵سم [ف: ۷-۳۲۶]

۷۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۲-۱/۱۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**ماحصل فی الذکر أی فی الخاطر آخر أبواب معرفة مخلوقاته وأفعاله سبحانه وبتمامه قدتم الجزء الاول من کتاب الوافی وهو کتاب العقل والعلم والتوحید ویتلوه فی الجزء الثانی کتاب الحجة

جزء اول (کتاب العقل والعلم والتوحید)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیحجه۱۰۷۵ق؛ مصحح؛ مهر: «لهم جنات فیها نعیم مقیم ۱۰۷۷» (مربع)، «علی بن منصور الحسینی»(بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۱۱۹گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۸-۴۸۹۳]

۷۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۶۳۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**و المذکور ما حصل فی الذکر ای فی الخاطر، آخر ابواب معرفة مخلوقاته و افعاله سبحانه و بتمامه قدتم الجزء الاول

جلد نخست، شامل کتاب عقل، علم و توحید؛ خط: نسخ زیبا، کا: محمد مقیم بن آقا حمزه، تا: ۱۹ محرم۱۰۷۵ق؛ مصحح، محشی با نشان «مهدی ره» و غیر آن؛ تملک: محمد علی بن حاجی عبدالله وزیری؛ جلد: تیماج، ۱۱۳گ، ۲۷سطر (۱۰×۱۸)، اندازه: ۱۹×۲۶/۵سم [ف: ۳۴-۵۲۴]

۷۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۵۶۰

آغاز:برابر؛ **انجام:**آخر ابواب قضاء التفث و التزین و بتمامها قدتم کتاب الطهارة و التزین الذی هو الجزء الرابع من اجزاء ...

بخشی از جلد اول و چهارم می‌باشد و از برگ نهم افتادگی بسیار دارد؛ خط: نسخ زیبا، کا: محمد نبی، تا: ۱۰۷۵ق؛ افتادگی: وسط؛ از سوی محمد علم الهدی إبن فیض کاشانی مقابله شده و دستخط وی در پایان نسخه چنین آمده: «الله ثقتی، بلغ سماعاً علی سماع فحص و تدقیق ایده الله تعالی و سقاه من رحیق التحقیق» و عبارت «بلغ قراءة و تصحیحاً ایده الله و وفقه لما یحب و یرضی»، این نسخه از سوی کاتب نیز برای دومین بار مقابله شده با این عبارات: «وفقنی لمقابلته کرة اخری من فاتحته الی خاتمته مقابلة وافیة کافیة فی غایة الجد فی الاستغوار و نهایة الکد فی الاستبصار بحیث جاء

بحمدالله کتاباً فاق نظراءه فی الوثوق به و الاعتماد علیه و رقم عبدالله المحتاج إلی مغفرة الملك الوفی، محمد الشهیر بنبی هداه الله للتی هی اقوم، و وفقه للخیر الا تم بالنبی و آله الأخیار ما بقیت علی الارض و السماء»، با عبارت: «ثم بلغ قبالاً و تصحیحاً بحمده»، محشی با نشان «منه»، «منه دام ظله» و بسیاری از حواشی به امضای محمد تقی است، مصحح؛ مهر: «یا علی الاعلی»(مستطیل)، «افوض امری الی الله عبده ...»(بیضوی)، «عبده محمد علی بن محمد رفیع»(بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۱۳۹گ، ۲۳سطر (۸×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۳۴-۳۷۹]

۷۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۸۰۹

جلد ششم، دارای کتاب الزکاة و الخمس و المبرات؛ خط: نسخ، کا: کاشانی، محمد بن مرتضی، تا: سلخ رجب۱۰۷۵ق؛ مصحح، محشی، با نشانی بلاغ بخط فیض، با نسخه مؤلف مقابله شده، و نیز نسخه را نزد پدرش خوانده و این کار را روز پنج‌شنبه عرفه ۱۱۰۹ بپایان برده؛ مهر: کاتب «نورالدین محمد» (بیضی)؛ واقف: نور الدین محمد اخباری کاشانی؛ جلد: تیماج، ۱۸۵گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۱۵-۱۹۸]

۷۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۱۵۲/۱

آغاز: من حبك و رویتهم من صافی شراب؛ **انجام:** و ذلك لتشابه بعض الاخبار و العنوانات فی التناسب و التقارب

فقط سه مقدمه اول کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۷۶ق؛ محشی از مؤلف؛ ۱۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۲۴سم [ف: ۱۶-۳۹۹]

۷۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۵۵۲

آغاز:الحمدلله و الصلوة علی رسول الله ... کتاب الایمان و الکفر و هو الثالث من اجزاء ... الآیات، قال الله سبحانه؛ **انجام:**فان الله تعالی یقول ما علی المحسنین من سبیل، آخر ابواب الذنوب و تداركها و بتمامها قدتم الجزء الثالث ...

جلد سوم و شامل کتاب ایمان و کفر می‌باشد؛ خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: ۱۰۷۶ق؛ مصحح؛ مهر: «لا اله الا الله الملك الحق المبین عبده ...»(بیضوی)؛ واقف: نظر علی بیکا إبن مهر علی بیك، ۱۱۴۶؛ ۳۲۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۷×۱۶سم [ف: ۳۴-۳۶۸]

۷۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۶۳۴

آغاز:الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله ... کتاب النکاح و الطلاق و الولادات و هو الثانی عشر من اجزاء؛ **انجام:**لئلا یکون لاحد علیه طاعة، آخر ابواب الولادات و بتمامها تم کتاب النکاح و الطلاق و الولادات من اجزاء

جلد ۱۲، شامل کتاب نکاح، طلاق و ولادات؛ خط: نسخ، کا: محمد مقیم (محمد مدعو به مقیم)، تا: ذیقعده۱۰۷۶ق؛ از سوی محمد بن نورالدین محمد اخباری بر پدرش نورالدین اخباری خوانده شده با این عبارات: «الثقة بالله، اخذت بحمدالله فی قراءة هذاالجزء علی الوالد الماجد ادام الله احسانه فی یوم الاربعاء تاسع شهر ربیع المولود سنة ۱۱۱۲ هجریة و المرجو من الله التوفیق لاتمامه انشاءالله ایام تعطیل اربعة اشهر وقع الفراغ بحمدالله فی یوم الاحد منتصف شهر ذیقعدة الحرام سنة ۱۱۱۲»، و نیز در صفحه پایانی نسخه چنین آمده: «الحمدلله علی ما وفقنی لقراءة هذاالجزء و مدارسته علی والدی الماجد الاستاد ادام الله ظله الی یوم التناد و متعنی بدوام خدمته مادامت اللیالی و الایام و المرجو من فضله العمیم ان یؤیدنی لاتمام سایر الاجزاء انشاءالله و کان آخر مجلس منها فی یوم الاحد منتصف شهر ذیقعدة الحرام سنة ۱۱۱۲ و انا العبد الاقل محمد بن نورالدین محمد عفی عنهما»، با عبارات: «بلغ بحمده»، «ثم بلغ قراءة و تصحیحاً ایده الله تعالی»، «ثم بلغ قبالاً و تصحیحاً بحمدالله»، مصحح، محشی با نشان «منه حفظه الله، منه سلمه الله، منه دام ظله، منه» و غیر آن؛ مهر: «عبده الراجی عبدالمجید»(بیضوی)، «نورالدین محمد»(بیضوی)؛ واقف: نورالدین محمد بن مرتضی اخباری؛ جلد: تیماج، ۲۹۶گ، ۲۱سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۳۴-۵۲۰]

۸۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۵۰۴-۱۸/۲۴

آغاز:بسمله، الحمدلله والصلاة والسلام علی رسول الله ... کتاب الحج والعمرة والزیارات ... الایات قال الله تبارك وتعالی ولله علی الناس حج البیت من استطاع الیه سبیلا؛ **انجام:**ای ما رد جواباً طایرین مسرعین یعنی من الخوف لطیفا ای بحیث لم یطلع علیه أحد آخر ابواب الزیارات وشهود المشاهد والمساجد و بتمامها تم الجزء الثامن.

جلد هشتم ودارای کتاب حج؛ خط: نسخ، کا: محمد علی بن نور الدین خطیب امامی، تا: شعبان۱۰۷۶ق؛ مصحح، با علامت بلاغ، روی برگ آخر نوشته کتاب را درخدمت والدم مقابله نموده وبه روز شنبه ۲ جمادی الثانی ۱۱۱۰ شروع شده وبه پنج‌شنبه نیمه صفر ۱۱۱۱ پایان یافته؛ جلد: تیماج، ۲۳۳گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۷×۲۹سم [ف: ۸-۴۸۹۶]

۸۱. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:بدون شماره

کتاب الایمان و الکفر؛ کا: مداح، محمد علی بن محمد باقر، تا: دوشنبه اواخر صفر۱۰۷۶ق؛ مصحح [دلیل المخطوطات کاشف الغطاء: ۱-۲۹۴]

۸۲. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:بدون شماره

کا: حسنی، محمد باقر بن رفیع الدین محمد، تا: چهارشنبه ۲۷ رمضان۱۰۷۷ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، با علامت بلاغ، محشیاز «محمد تقی طبیب»، کتاب الحجة [دلیل المخطوطات: ۱-۲۹۴]

۸۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۰۸

از آغاز است تا کتاب الحجة، وزیذب؛ خط: نسخ، کا: ابوتراب حسنی قمی، تا: چهارشنبه ۲۲ ربیع الاول۱۰۷۷ق؛ مجدول، مصحح، مقابله کرده محمد حسین بن محمد باقر طبیب در روز سه‌شنبه ۳ شوال ۱۰۷۷ بانسخه نویسنده و خوانده علم الهدی محمد (نزد پدر خود) تاریخ مقابله و تصحیح خود علم الهدی در ۱۰۶۸ و ۱۰۶۹ و ۱۰۷۱ بوده؛ تملك: محمد بن جعفر، محمد امین نجفی؛ جلد: تیماج مذهب، ۴۶۲گ، ۱۹سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [سنا: ف: ۲-۶۵]

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۰۳
همان نسخه بالا [نشریه: ۷-۳۰۸]

۸۴. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۳۳
صلاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۷۷ق؛ تملک: فاضل تونی؛ مهر: محمود الشریف؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۴۰۰گ، ۲۲ سطر (۸×۱۸)، اندازه: ۱۶×۲۴/۵سم [ف: -۶۹۱]

۸۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۶۳۰/۲
آغاز:برابر؛ **انجام:**و اجابوا الی ذلك و عوضهم الله تعالی، آخر ابواب بدو خلق الحجج و موالیدهم ...
جلد ۱ و ۲ و شامل کتاب عقل، علم و توحید و تا پایان کتاب الحجة؛ خط: نسخ، کا: محمد باقر بن حاجی ملك حاجی مرتضی کاشی، تا: شنبه غره جمادی الاول۱۰۷۷ق؛ بر فیض خوانده شده و در پایان با عبارت «بلغ سماعاً ایده الله» از سوی فیض تأیید گردیده، آغاز مقابله، سال ۱۰۷۷ق می‌باشد«شرعت فی المقابلة فی غرة شهر جمادی الثانی سنة سبع و سبعین بعد الف ۱۰۷۷»، «ثم بلغت قرائة ایده الله و بلغه اعلی مدارج الکمال»، و «بلغ قرائة فی بعض و سماعاً ایده الله سبحانه»، محشی با نشان «منه سلمه الله، منه دام فیضه، منه دام ظله، ۱۲، صالح، ع ب ق سلمه الله، منه» و غیر آن، مصحح؛ مهر: عبدالغفور«المتوکل علی الله الغفور، عبدالغفور»(بیضوی) (عبدالغفور ممکن است همان برادر فیض باشد)، «عرفانی ۱۲۶۸»(بیضوی)؛ تملك: محمد یا محمد علی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۳۶گ، ۲۳سطر (۱۱×۱۸)، اندازه: ۱۸/۵×۲۵/۵سم [ف: ۳۴-۵۱۴]

۸۶. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۱۳/۴-۵۸۳۴
خط: نسخ، کا: محمد طاهر رضوی، تا: ۲۵ ربیع الثانی۱۰۷۷ق؛ واقف: میرزا ابوطالب قمی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۸۲گ، ۱۹سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: -۱۸۱]

۸۷. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸-الف/۱۶۸
آغاز:بسمله و به نستمد فی الامور کلها - الحمد لله و الصلوه و السلام علی رسول الله ثم اهل بیت رسول الله؛ **انجام:**قدتمت الکتاب بعون الملك الوهاب علی یداقل عبادالله الغنی محمد قلی الجاپلقی فی یوم الاحد من عشر الاول من شهرذی قعده الحرام من سنه سبع و سبعین من الف الثانی ...
جلد سوم، ایمان و کفر؛ کا: محمد قلی جاپلقی، تا: ذیقعده۱۰۷۷ق؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۱۹۴گ، ۲۲سطر (۱۱×۱۸/۵)، اندازه: ۱۹/۵×۲۵سم [ف: ۱-۱۴۸]

۸۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۶۳
جزء ۳، کتاب الایمان و الکفر؛ خط: نسخ، کا: محمد نظام الدین، تا: ۶رمضان۱۰۷۷ق؛ محشی، مقابله شده؛ کاغذ: سمرقندی، ۱۷۷گ، ۲۵سطر (۹/۵×۱۹)، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۵-۱۶۲۸]

۸۹. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه:۷۲۵
آغاز:برابر؛ **انجام:**فان الله تعالی یقول ما علی المحسنین من سبیل آخر ابواب الذنوب و تدارکها و بتمامها قد تم الجزء الثالث.
از جزء اول تا آخر جزء سوم، کتاب الایمان و کفر؛ خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: قبل از۱۰۷۷ق؛ مجدول؛ جلد: گالینگور، ۴۲۳گ، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: -۶۹۶]

۹۰. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۱۱/۳-۶۱۵۶
«المطاعم و المشارب و التجملات» تا «باب التحریش بین البهایم»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۳ شعبان۱۰۷۸ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۴۰گ، ۱۸سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: -۱۸۰]

۹۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۸۸۳
جلد ۵ از کتاب الصلاة و الدعاء و القرآن تا باب ۲۷۰ در نوادر (قبل از آن باب ۲۶۹ در اختلاف قرائات و عدد آیات است)؛ خط: نسخ، کا: محمد نبی شاگرد فیض کاشانی، تا: ۴ ربیع الثانی۱۰۷۸ق؛ نسخه را کاتب بر سبط برادر مصنف سلمه الله تعالی خوانده سپس آخر آن را با نسخه اصل که به خط مصنف بوده مقابله کرده و بحمدالله نسخه‌ای قابل اعتماد شده، سپس نسخه را عرض بر اصل خط فیض- دام فیضه- در اواسط سال ۱۰۸۳ نموده، نسخه دو امضای مقابله دیگر نیز بدون تاریخ دارد، مصحح، محشی بعضی با عنوان «منه سلمه الله»؛ مهر: «مشیر افخم وزیر تألیفات»؛ جلد: تیماج، ۳۳۴گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۴/۸×۲۶/۵سم [ف: ۴۱-۲۵۷]

۹۲. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:بدون شماره
کتاب الحج و العمرة و الزیارات؛ بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۲۱ ربیع الثانی۱۰۷۸ق [دلیل المخطوطات: ۱-۲۹۴]

۹۳. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:بدون شماره
کتاب المعایش و المکاسب و المعاملات؛ بی‌کا، تا: یک‌شنبه غره صفر۱۰۷۸ق؛ مصحح [دلیل المخطوطات: ۱-۲۹۴]

۹۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۲۹۷
آغاز:بسمله الحمدلله والصلوة والسلم علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواه احکام الله ثم علی من انتفع بمواعظ الله جل وعز کتاب النکاح والطلاق والولادات؛ **انجام:**سئل الصادق علیه السلم لم ایتم الله نبیه صلوات الله علیه وآله قال لئلا یکون لاحد علیه طاعة آخر ابواب الولادات وبتمامها تم
کتاب النکاح والطلاق والولادات؛ خط: نسخ، کا: محمدصالح، تا: ۲۴ ربیع الثانی۱۰۷۸ق؛ مصحح؛ تملک: قاضی محمد بن قاضی خان حسنی رازی با مهر«العبد قاضی محمد» (مربع)، محمد قاسم خان نوری در ۱۲۶۲ق؛ جلد: تیماج، ۱۸۹گ، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف مخ: ۵-۲۲۵۷]

۹۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۸۶۶
مشتمل بر «کتاب الصیام و الاعتکاف و المعاهدات»؛ خط: نسخ، کا: ابوالمفاخر رضوی، تا: پنج‌شنبه ۲۷ صفر۱۰۷۸ق، جا: اصفهان؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، باعلامت بلاغ، مقابله شده در ۷ ربیع الثانی ۱۰۷۸ق؛ تملك: علی رضا بن ابی الحسن بن محمد بن ابی الحسن، سید صدرالدین؛ جلد: مقوایی، ۱۲۳گ، ۱۹سطر، اندازه: ۲۸×۱۷سم [ف: ۵-۲۴۹]

۹۶. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۹۰/۲

آغاز:بسمله الحمدلله و الصلوة علی رسول الله ثم آله ثم علی رواه احکام الله ثم علی من اتبع؛ **انجام:**قال: قله ادین. آخر کتاب الروضه ... و لا تحسب التاء الا بها. کما کان فی اللفظ ایراده. تم.
شامل روضه است که جزء چهاردهم وافی می‌باشد؛ خط: نسخ معرب، کا: عبداللطیف بن حاجی اسماعیل عباسی معروف به ابن کیال جزایری، تا: ۱۲ذیحجه۱۰۷۸ق، جا: لار مدرسه الله وردی بیک؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، اندازه: ۲۰×۱۵سم [ف: -۹۷]

۹۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۷۲۶

کتاب العقل والعلم و التوحید؛ خط: نسخ، کا: محمد باقر بن حاجی ملک، تا: ۱۰۷۹ق؛ مصحح، با علامت بلاغی بدون نام در ربیع الثانی ۱۱۴۴، محشیبا عناوین «منه دام ظله»؛ تملک: محمد بن محمد رضی» با مهر«اللهم صل علی محمد وآل محمد» (مربع)، عبدالغنی بن حسن بن عبدالغنی حسینی با مهر «ان الله غنی عن العالمین» (بیضی) به سال ۱۱۷۳؛ واقف: آخوند ملا علی محمد تهرانی، ذیقعده ۱۲۴۱؛ جلد: تیماج، ۲۳۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۶۱]

۹۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۰۷۸

آغاز:الحمدلله ... کتاب الجنائز والفرائض والوصیات وهو الثالث عشر ... الآیات قال الله عزوجل کل نفس ذائقة الموت؛ **انجام:**ولم یورث الاخ فی الولادة آخر ابواب المواریث وبتمامها تم کتاب الجنایز والفرایض والوصیات
کتاب الجنائز؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۷۹ق؛ مصحح، با علامت بلاغ، محشی؛ تملک: بهاءالدین بن محمد شفیع، محمد مدعو به یحیی ترکش بندی طارمی؛ جلد: تیماج، ۱۸۸گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۶۵]

۹۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۱۷۹

آغاز:الحمدلله والصلوة والسلام علی رسول الله ... کتاب النکاح و الطلاق و الولادات و هو الثانی عشر من اجزاء کتاب الوافی؛ **انجام:**سئل الصادق علیه السلام لم ایتم الله نبیه صلی الله علیه و آله قال بئلا یکون لاحد علیه طاعة آخر ابواب و بتمامها تم کتاب النکاح
ج۱۲، کتاب النکاح و الطلاق و الولادات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۲۷ ذیحجه۱۰۷۹ق؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۲۴۱گ، ۲۲سطر (۵/۱۱×۵/۱۷)، اندازه: ۱۷/۵×۲۳/۵سم [ف: ۲۸-۲۵۸]

۱۰۰. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:بدون شماره

کا: سمنانی، محمد زمان بن قوح احمد، تا: اواخر ذیحجه ۱۰۷۹ق [دلیل المخطوطات: ۱-۲۹۴]

۱۰۱. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۳۲۹

کتاب حج و زیارات، جزو هشتم؛ خط: نسخ عالی، بی‌کا، تا: ۱۰۷۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ قطع: رحلی [رشت و همدان: ف: -۱۳۷۰]

۱۰۲. اصفهان؛ مکتبة الزهراء؛ شماره نسخه:۲۵۵

جلد اول از یکصد و هشتاد و سه جلد آن می‌باشد؛ خط: نسخ خوب، کا: محمد قلی جاپلقی، تا: ۲۸ رمضان ۱۰۷۹ق؛ واقف: سید محمد مدرسی طباطبائی، ۱۲۲۵ق؛ ۱۷۶گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [مکتبة الزهراء: ف: -۱۵۲]

۱۰۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۷۷۷

آغاز:بسمله، الحمدلله و الصلاة علی رسول الله ... کتاب الحسبة و الاحکام و الشهادات؛ **انجام:**والحمدلله الذی هدانابهم و باحکامهم الی الطریق القویم و الصراط المستقیم اخر ابواب القضاء و الشهادات و بتمامها تم کتاب الحسبة ...
ج ۹، حاوی «کتاب الحسبة و الاحکام و الشهادات»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قبل از۱۰۷۹ق؛ محمد علم الهدی نسخه را با نسخه اصل مقابله نموده و بار دیگر نزد پدر قرائت کرده که خط مؤلف و علم الهدی در برگ آخر هست، محشی با جمله دعائی «منه دام فیضه» و «دام عزه»، با بلاغهای متعدد از علم الهدی؛ یادداشتی مبنی بر معامله این جزء در چهارشنبه پانزدهم جمادی الثانی ۱۰۷۹، واگذاری اولاد فیض کاشانی؛ ۲۱۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۹×۲۰/۵سم [ف: ۲۶-۶۴۶]

۱۰۴. تهران؛ مدرسه معمارباشی؛ شماره نسخه:۱۳

آغاز:الحمدلله و الصلوة لأهل رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواة احکام الله ... کتاب الکفر و الایمان و هو الثالث من اجزاء الوافی؛ **انجام:**باب الدعاء و الحاجة و الحادثة.و کا العدة عن احمد عن بعض أصحابه عن ابراهیم ... .
جلد ۳ و ۴ و ۵، شامل کتاب الکفر و الایمان و کتاب الطهارة و کتاب الصلوة؛ خط: نسخ، کا: میر فصیح بن سید اسماعیل حسینی، تا: نیمه شوال۱۰۸۰ق؛ افتادگی: انجام؛ ۴۱۹گ، ۲۴-۲۸سطر [معمارباشی: ف: -۲۲]

۱۰۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۹۴۳-۵۴/۳۴

آغاز:و معاویة بن وهب کذلک و عن اکثر العباد له المشاهیر المتکرره کذلک کما یفعلونه
جزء اول (کتاب العقل و العلم و التوحید)؛ خط: نستعلیق، کا: حبیب الله بن عبد الله آشتیانی قمی، تا: ۱جمادی الاول۱۰۸۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی از مؤلف با امضاء «منه دام فیضه»؛ ۷۵گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۹×۲۷سم [ف: ۸-۴۸۹۹]

۱۰۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۱۴۰

آغاز:بسمله، الحمدلله و الصلوة و السلم علی رسول الله ... کتاب الحج والعمرة؛ **انجام:**فما احارالی جواباً ای مارد جواباً طایرین مسرعین یعنی من الخوف لطیفا ای بحیث لم یطلع علیه احد ...
ج۸، از ابتدای حج تا انتهای آن و دارای ۲۰۲ باب است؛ خط: نسخ، کا: محمد علی بن نورالدین واعظ امامی کاشانی معروف به خطیب، تا: شوال۱۰۸۰ق؛ جلد: میشن، ۲۴۸برگ، ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۸/۴×۲۵سم [ف: ۱۴-۶۱۵]

۱۰۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۱۶۶

آغاز:بسمله الحمد الصلوه و السلم علی رسول الله؛ **انجام:**ما علی

المحسنین من سبیل وفقه اما یجب و برضی
ج۳؛ خط: نسخ، کا: علی رضا بن اسماعیل سمنانی، تا: شنبه اوایل جمادی الثانی۱۰۸۱ق؛ مصحح؛ واقف: علامه حائری، مرداد ۱۳۵۱؛ ۲۲۱گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۷/۲×۲۵/۵سم [ف: ۱۴-۶۰۹]

۱۰۸. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۳۳۲

آغاز:بسمله حمدله کتاب المعایش و المکاسب و المعاملات و هو العاشر من اجزاء کتاب الوافی؛ **انجام:**بالمطر قال فحر ثوا فجاذت زروعهم اخر احکام ابواب الارضین و المیاه و بتمامها تم کتاب المعایش
از کتاب معایش و مکاسب (جزء ۱۰) تا آخر مکاسب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: دهه دوم صفر۱۰۸۱ق؛ مجدول، محشی ازمؤلف؛ ۱۵۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [آیة الله جلیلی: ف: -۳۱۸]

۱۰۹. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۲۷۴

آغاز:برابر
شامل: جزء ثانی: کتاب الحجة؛ خط: نسخ، کا: علی رضا بن اسماعیل سمنانی، تا: ۱۰۸۱ق؛ مصحح، محشیه رمز «منه دام خیره»؛ جلد: تیماج، ۲۴۵گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸×۲۵/۵سم [عبدالعظیم-ف: ۲-۶۵۸]

۱۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۴۶۵

آغاز:بسمله الحمدلله و الصلوة. کتاب الصلوة و الدعاء و القرآن و هو الخامس من اجزاء کتاب الوافی تصنیف محمد بن مرتضی؛ **انجام:**و قد ذهب ما فیه الاهذه الآیه الا الی الله تصیر الامور آخر ابواب القرآن و فضائله ... و یتلوه فی الجزء السادس کتاب الزکوة و الخمس و المیراث ... و الحمدلله اولا و آخراً.
تنها کتاب الصلوة و الدعاء و القرآن است؛ خط: نسخ، کا: خطیب کاشانی، محمد علی بن نور الدین محمد، تا: ۱۰۸۱ق؛ کاغذ: اصفهانی، ۵۷۰ص، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۵سم [ف: ۱۰-۱۴۲۷]

۱۱۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۴۰۷

جزء هفتم و هشتم؛ خط: نسخ، کا: ابوتراب حسینی قمی، تا: ۱۰۸۱ق؛ ۲۶۰گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۱-۲۹۴]

۱۱۲. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۷۳۸/۱

انجام:و ان الشمس قد غابت و کان فی السماء سحاب فافطر ثم ان السحاب انجلی فاذا الشمس لم تغب ... .
مشتمل بر کتاب الصوم؛ خط: نسخ، کا: احمد بن کمال بن احمد قهپائی، تا: ۱۰۸۱ق؛ افتادگی: انجام؛ ۳۹گ (۱پ-۳۹پ)، اندازه: ۱۹×۲۶سم [مدرسه صدر بازار اصفهان: ف: ۳-۵۴۷]

۱۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۹۷۶

جلد ۲ و ۳؛ بی‌کا، تا: ۱۰۸۱ق؛ با علامت قرائت در زمان مؤلف با نشان منه دام ظله [د.ث. مجلس]

۱۱۴. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۲۲۹

کتاب عقل و علم و توحید؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۸۱ق؛ ۱۵۴گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۴سم [ف: ۲-۳۰۹]

۱۱۵. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۶۴۸

آغاز:بسمله، الحمدلله و الصلاة و السلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواة احکام الله؛ **انجام:**قال ذلک موضع منخریه فی بطن امه آخر ابواب المساکن و الدواجن و بتمامها تم کتای المطاعن و المشارب ... و یتلوه فی الجزئ الثانی عشر کتاب النکاح و الطلاق و الولادات ان شاء الله و الحمدلله اولا و آخرا.
جلد ۱۱، از ابتدای «کتاب المطاعم و المشارب و التجملات» تا انتهای آن؛ خط: نسخ، کا: رضی الدین بن ابوالحسن شریفکاتب، تا: ۳ ذیقعده۱۰۸۱ق، مصحح، مقابله شده؛ واقف: سید سعید طباطبائی، ۱۳۳۲؛ جلد: میشن، ۲۳۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۸/۵×۱۲/۵سم [ف: ۵-۶۰]

۱۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۱۲۱

آغاز:بسمله، الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله؛ **انجام:**فلیبلغ الشاهد الغائب آخر ابواب العتق و الانعتاق من کتاب الزکاه و الخمس و المبرات ...
ج ۶، مشتمل بر کتاب زکات، خمس و مبرات؛ خط: نسخ، کا: محمد بن سعدالدین محمد جعفر غفاری، تا: پنج‌شنبه آخر ذیحجه۱۰۸۲ق؛ واقف: سید خلیفة بن سید علی، ۱۲۵۴ق؛ جلد: میشن، ۱۶۲گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۵×۱۳سم [ف: ۲۶-۶۵۰]

۱۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۰۴۱

خط: نسخ، کا: محمد معصوم بن نورالدین محمد معروف به عاشق سمنانی، تا: محرم۱۰۸۲ق [مختصر ف: -۸۷۸]

۱۱۸. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۷۴-عکسی

آغاز:برابر؛ **انجام:**آخر ابواب معرفة مخلوقاته و افعاله سبحانه و بتمامه قد تم الجزء الاول من کتاب الوافی و هو کتاب العقل و العلم و التوحید و یتلوه فی الجزء الثانی فی کتاب الحجة ان شاء الله تعالی ...
جلد ۱؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۰۸۳ق؛ مقابله شده؛ ۲۸۳ص، ۲۳سطر(۱۰/۵×۲۱/۵)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [عکسی ف: ۱-۳۹۸]

۱۱۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۷۸۳

جلد هشتم و کتاب الحج و العمرة و الزیارات؛ خط: نسخ، کا: بهاء الدین بن امیر محمد طاهر حسینی، تا: جمعه ۲۰ رجب۱۰۸۳ق؛ مصحح، با علامت بلاغ، مقابله شده به تاریخ ۱۱۰۳؛ جلد: تیماج، ۲۷۸گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۴/۵×۱۸سم [ف: ۱۰-۱۶۸]

۱۲۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۷۷۷

مشتمل بر کتاب العقل و العلم و التوحید و کتاب الحجة؛ خط: نسخ، کا: محمد تقی بن ابوالحسن، تا: سلخ محرم۱۰۸۴ق؛ مصحح، باعلامت بلاغ، محشیبا نشانی «نوری» و به خط وی یا «عهد ادام الله عمره»؛ جلد: تیماج، ۳۰۱گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۶×۱۶سم [ف: ۱۰-۱۶۳]

۱۲۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۶۰۸

آغاز:الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله ... کتاب المعایش و المکاسب و المعاملات هو العاشر من اجزاء کتاب؛ **انجام:**آخر

ابواب احکام الارضین و المیاه و بتمامها تم کتاب المعایش و المکاسب و المعاملات من اجزاء کتاب

جلد ۱۰، کتاب و شامل کتاب معایش، مکاسب و معاملات؛ خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: ۱۰۸۴ق؛ مصحح؛ واقف: شهاب الدین مرعشی نجفی وکالة عن نجل آیة الله الشیخ محمد سلیمانی کاشانی، ۱۳۸۶؛ ۱۳۸گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۸×۱۲سم [ف: ۳۴-۴۷۴]

۱۲۲. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**بیان: لعل ابان روی الروایة السابقة تارة لُغری عن الکناسی وزاد فی آخرها هذه الزیادة والامران من افراد العقوق وفیه تنبیه علی ان العقوق قدیکون من جانب الوالد ایضاً ...

جزء اول و دوم و سوم از کتاب؛ خط: نسخ جلی، کا: علم الهدی، محمد بن محسن، تا: ۱۰۸۴ق، جا: کاشان؛ افتادگی: انجام؛ نسخه را در نزد مؤلف قرائت کرده و نیز در ایام تدریس آن را تصحیح نموده، با علامت بلاغ وتصحیح، تاریخ شروع تصحیح و تدریس ۱۰۸۴ ق در قاسان و شروع کتاب الایمان والکفر در رمضان ۱۰۸۶ ق به خط زیبای کاتب، اجازه مؤلف به کاتب که فرزندش می‌باشد به خط مؤلف درپایان کتاب الحجه چنین آمده: «ثم بلغت قرأئته علی وانتهت وکانت قراءة نحص و تحقیق ادام الله تأییده و تسدیده وتوفیقه للاتمام ولاکمال وبلغه اقصی مراتب الکمال و کتب بیده الجانیة مؤلفه محمدبن مرتضی عفی الله عنه»، کاتب بنا به تصریح خود دو نسخه از وافی را پیش از این کتابت کرده واین نسخه را از روی آن نوشته وبارها به پدر مؤلفش عرضه داشته، در پایان جزء اول اجازه فیض به خط خود او آمده: «تم بلغت قرائته علی وفقه الله لاتمامه وبلوغ کماله واستحقق بعلومه والعمل بمعروفه ومعلومه»؛ نسخه حسب الوصیة حاج محمدعلی بن محمد خان کوزکنانی وتوسط محمد مهدی بن ابی‌ذر نراقی وبه خط همو در محرم ۱۲۰۲ق وقف شده با مهر «هدیت من المهدی» (بیضی)؛ مهر: «یا محسن اغفر بمحمد علم الهدی، نصیر الدین سلیمان ۱۱۷۱ق»(بیضی)؛ مهر: کاتب«علم الهدی علم الهدی بمحمد علم الهدی ۱۰۷۱ق» (بیضی)؛ واقف: محمد مهدی بن ابی ذر نراقی، محرم ۱۲۰۲؛ جلد: تیماج، ۳۵۹گ، ۲۸سطر، اندازه: ۲۶×۳۸سم [ف مخ]

۱۲۳. سمنان؛ مدرسه صادقیه؛ شماره نسخه:۱۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**اخر ابواب معرفة مخلوقاته وافعاله سبحانه وبتمامه قد تم الجزء الاول من کتاب الوافی وهو کتاب العقل والعلم والتوحید ...

جزء اول: کتاب العقل والعلم والتوحید؛ خط: نسخ زیبا، کا: عبدالباقی بن محمد تقی، تا: سه‌شنبه ۲۳ ذیقعده۱۰۸۵ق، حسب الامر امیر عبدالواسعا؛ محشی با نشان«منه دام فیضه» و«منه دام خیره»، مصحح، با علامت بلاغ؛ واقف: محمد حسن حسنی، جلد: تیماج، ۲۳۷گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف مخ]

۱۲۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۵۷۳

آغاز:الحمدلله و الصلوة و السلام ... کتاب الصیام و الاعتکاف و المعاهدات و هو السابع من اجزاء ... ابواب فرض الصیام؛ **انجام:**آخر ابواب النذور و الایمان و بتمامها تم الجزء السابع

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۸۵ق؛ از سوی برخی از شاگردان فیض کاشانی و ظاهراً به سعی و اهتمام شاه قاسم بن ابی تراب بن شاه قاسم در حیات فیض کتابت شده، مصحح، محشی؛ با یادداشتی با این عبارات: «من کتب الحاج میرزا احمد النجفی الزنجانی فی النجف الاشرف الخطاط سنة ۱۳۴۵»؛ جلد: مشمعی، ۱۱۹گ، گوناگون (۱۹-۲۷)سطر، اندازه: ۱۴×۹سم [ف: ۳۴-۳۹۸]

۱۲۵. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۵۴

آغاز:بسمله الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ...

شامل جزء ۶ و ۷ است و حاوی کتاب زکات و خمس و مبرات و صیام و اعتکاف و معاهدات است؛ خط: نسخ، کا: محمد تقی بن ابوالحسن بن نورالدین، تا: ۳ ربیع الاول۱۰۸۵ق؛ کاتب نسخه شاگرد شیخ بهائی و میرداماد بوده، در سال ۱۱۵۳ق تصحیح و مقابله شده؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۹۰گ، ۲۵ سطر (۸×۱۷/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [ف: ۱-۲۲۱]

۱۲۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۹۰۸

آغاز:الحمدلله والصلاة علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواة احکام الله ثم علی من انتفع بمواعظ الله کتاب الایمان والکفر»؛ **انجام:**واما النائبون فان الله تعالی یقول ما علی المحسنین من سبیل آخر ابواب الذنوب ...

کتاب الایمان و الکفر وجلد سوم؛ خط: نسخ، کا: محمد رضا بن محمد مفید الشریف، تا: ۱۱ رمضان۱۰۸۵ق؛ مصحح؛ تملک: سید صدرالدین؛ مهر: «سید محمد» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۲۶۶گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۶۴]

۱۲۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۶۰۲

آغاز:الحمدلله؛ **انجام:**اذا انت احسنت تعداده

ج ۱۳-۱۴-۱۵، جزء سیزده، شامل کتاب جنائز و فرایض و وصیات است. جزء ۱۴، کتاب روضه است، جزء ۱۵، خاتمه در بیان مشیخه شیخ صدوق و شیخ طوسی در کتاب «من لایحضره الفقیه» و «استبصار» و «تهذیب» است؛ خط: نسخ، کا: تونی، محمد فاضل بن اسماعیل، تا: جمادی الثانی۱۰۸۶ق؛ صورت دو اجازه‌ای از مؤلف به فرزند برادرش مولانا محمد هادی، اولی مختصر و بی تاریخ و دومی مفصل است، تاریخ آن: صفر ۱۰۷۲، آن را عوض بن محمد امین رضوی به جهت مالك نسخه، حاج محمد امین کاشانی، در ۱۰۹۴، تصحیح کرده و در ۱۱۰۵ نیز مقابله با نسخه اصل شده؛ واقف: محمد باقر بن محمد علی کاشانی، جمادی الاول ۱۱۱۱؛ جلد: نسخه تیماج، ۳۳۰گ، ۲۶سطر، اندازه: ۳۰×۱۹سم [ف: ۵-۳۵۵]

۱۲۸. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۳۱۰

آغاز: الکفرة من الاموات و یلحق بهم ارواح اشباههم من الاحیاء

ثم اخرج؛ **انجام:**و موالید هم و مکارمهم سلام الله علیهم و بتمامه قد تم الجزء الثانی ...
شامل کتاب دوم آن است در حجت؛ خط: نسخ، کا: هادی بن مؤمن بن تقی، تا: اواخر ذیحجه۱۰۸۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: اصفهانی، ابعاد متن: ۱۰/۵×۱۸، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۴-۱۹۱۴]

۱۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۶۴۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**ما حصل فی الذکرای فی الخاطر آخر ابواب معرفة مخلوقاته و افعاله سبحانه و بتمامه قد تم الجزء الاول ...
ج ۱؛ خط: نستعلیق، کا: آشتیانی قمی، یونس بن عبدالله، تا: آخر رجب۱۰۸۶ق؛ محشی به لفظ «منه مدظله»؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: مقوا، ۲۱۶گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶×۱۱/۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۹۰]

۱۳۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۹۵۰

آغاز:روی عن العالم علیه السلام انه قال اعمل لدنیاک کانک تعیش ابداً ... باب دخول الصوفیه علی ابی عبدالله ... فرأی علیه ثیاب بیاض کانها غرقی البیض فقال له ان هذا اللباس لیس من لباسک؛ **انجام:**فای شیء هو قال ذلک موضع منخریه فی بطن امه آخر ابواب المساکن والد و اجن و بتمامها ثم کتاب المطاعم و المشارب و التجملات من اجزاء کتاب الوافی و یتلوه فی الجزء الثانی عشر کتاب النکاح و الطلاق و الولادات ... و قد تم فی غرة شهر ربیع الاول حجه سنة و ثمانین بعد الف من الهجرة النبویة و الحمدلله.
مشتمل است بر باب دخول صوفیه بر حضرت صادق (ع) تا پایان کتاب مطاعم و مشارب و تجملات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۸۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ به نظر پسر برادر مؤلف مولی محمد هادی (محمد بن مرتضی مدعو بهادری) صاحب درر البحار و شرح مفاتیح و جز آن رسیده و گواهی درستی نسخه به خط او در پایان کتاب المعایش و کتاب المطاعم دیده می‌شود، محشیبا نشان منه و بدون نشان، مصحح؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۵۸۰ص، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۵/۵سم [ف: ۱۰-۳۸۱]

۱۳۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۳۱۷

جزء چهارم و هفتم و نهم، ؛ خط: نسخ، کا: علی نقی بن محمد ابراهیم، تا: ۱۰۸۶-۱۰۸۷ق؛ افتادگی: انجام؛ ۲۸۰گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۱-۲۹۴]

۱۳۲. دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه:۲۷

آغاز:الحمدلله و الصلاة و السلام علی رسول الله ... کتاب الحجة و هو الثانی من اجزاء کتاب الحجة ... الإیات لقد أرسلنا بالبینات و انزلنا معهم؛ **انجام:**آخرا بواب بدو خلق الحجج و موالیدهم و مکارمهم سلام الله علیهم.
کتاب الحجة؛ خط: نسخ، کا: عبدالمطلب بن غیاث الدین محمد علائی، تا: پنج‌شنبه ۲۴ ذیقعده۱۰۸۷ق؛ مصحح، با امضای بلاغ از کاتب که از نسخه فرزند مؤلف (علم الهدی) تصحیح و از (سید امیرمحمد خان) سماع نموده در اواسط ربیع الثانی ۱۰۸۸ در سمنان، محشی؛ واقف: عبدالمطلب بن غیاث الدین محمد علائی، رمضان ۱۰۹۳ق؛ جلد: تیماج، ۱۷۸گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف مخ: -۲۴۲]

۱۳۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۹۹۷ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵-۴۴۸]

۱۳۴. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۵

آغاز:بسمله الحمدلله والصلوة والسلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواة احکام الله ثم علی من انتفع بمواعظ الله عزوجل جلاله؛ کتاب الطهارة والتزین وهو الرابع من اجزاء کتاب الوافی تصنیف محمدبن المرتضی المدعو بمحق ایده الله تعالی؛ **انجام:**ولکنی اقول الناس عبیدلنافی الطاعة موال لنا فی الدین فلیبلغ الشاهد الغایب؛ آخر ابواب العتق والانعتاق من کتاب الزکوة ... ویتلوه فی الجزء السابع کتاب الصیام والاعتکاف والمعاهدات.
شامل جزء چهارم و پنجم و ششم؛ خط: نسخ، کا: علم الهدی، محمد بن محسن، تا: شعبان۱۰۸۷ق، جا: کاشان؛ مصحح، محشی، با علامت بلاغ وتصحیح، تصحیح و تدوین جزء چهارم وافی(کتاب الطهارة والتزین) توسط کاتب دانشمند در شوال ۱۰۸۷ ق در شهر قاسان وجزء پنجم رمضان ۱۰۸۸ ق در شهرقاسان و جزء ششم رمضان ۱۰۸۹ق در قاسان صورت گرفته، هر سه جزء رساله توسط کاتب در نزد مؤلف قرائت و در پایان هر کدام اجازه‌ای کوتاه توسط مؤلف بدو داده شده: درپایان جزء چهارم: «ثم بلغت قراءت علی قراءة تفهم وتفحص وفقه الله للعمل بمافیه وجعل آتیه خیراً من مافیه»وکتب مصنفه عفی عنه تعلیقة اخری: «ثم بلغت قراءته علی مرة ثانیه قراءة ابلغ غوراً وتحقیقاً واکثر تفهماً و تصحیحاً من الاوالی زاده الله توفیقاً وکتب والده مؤلف الکتاب م، و درپایان جزء پنجم: «قدبلغت قراءة علی ادام الله توفیقه قراءة تفهم و تدبر وتفحص وافادة واستفادة وضبط و تصحیح ما استطاع وما وجدالی شیء من ذلک سبیلاً وفقه الله الاتمام واستیفاء سایر اجزائه بالنبی وآله»، تعلیقة اخری: «ثم بلغت قراءة علی ثانیة من اول الوافی الی هنا زاده الله توفیقاً و رزقه العمل بمافیه وکله وکتب محمدبن مرتضی المدعو بمحسن مصنف الکتاب»، و جزءششم: « بلغت قرائة ولدی محمد الملقب بعلم الهدی علی من اول کتاب الوافی الی هنا بلغه الله الی اقصی مدارج الکمال وکتب والده مصنف الکتاب»؛ وقف‌نامهبه خط مهدی بن ابی ذر نراقی با مهر «هدیت من الهدی» (بیضی) به تاریخ محرم۱۲۰۲ق؛ واقف: محمد علی بن محمد خان کوزکتانی؛ جلد: تیماج، ۳۴۶گ، ۲۸سطر، اندازه: ۲۴×۳۸سم [ف مخ]

۱۳۵. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۶

آغاز:بسمله، الحمدلله والصلوة والسلام علی ... کتاب الصیام والاعتکاف والمعاهدات وهو السابع من اجزاء کتاب الوافی ... الآیات قال الله سبحانه یا ایها الذین آمنوا استعینوا بالصبر والصلوة؛ **انجام:**بیان السؤال لایخلوا عن غرابة الا ان یوجه بتجویز ان یکون لغیر من حضر وکون المدعی کاذباً یه ین عاصم عن محمدبن

قیس عن ابی جعفر علیه السلام قال کان لرجل علی عهد علی علیه السلام ...
جزء هفتم و هشتمنهم از کتاب؛ خط: نسخ، کا: علم الهدی، محمد بن محسن، تا: ذیحجه۱۰۸۷ق، جا: کاشان؛ افتادگی: انجام؛ کاتب جزء هفتم را ذیقعده ۱۰۸۹ ق و جزء هشتم در ۱۰۹۱ق و جزء نهم در ربیع الاول ۱۰۹۳ق را تصحیح وتدریس کرده، نسخه با دقت تمام تصحیح وعلامت بلاغ و تصحیح در جای جای هامش صفحات دیده می‌شود، محشی؛ واقف: محمد علی بن محمد خان کوزکتانی، ۱۲۰۱ق؛ جلد: تیماج، ۳۴۴گ، ۲۸سطر، اندازه: ۲۴×۳۸سم [ف مخ]

۱۳۶. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۳۳۸

آغاز: حتی ثبتنا فی مکانهما قال فدعا القوم الذین أشاروا علیه بهدمها فقتلهم؛ **انجام:**لطیفا، ای یحیث لم یطلعلیه احد.آخر ابواب الزیارت و شهود المشاهد و المساجد و بتمامها تم الجزء الثامن من کتاب الحج ...
خط: نسخ شیرین، کا: زین العابدین شیخ محمد علی، تا: ۵ربیع الاول۱۰۸۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ توسط عوض بن محمد امین رضوی در مشهدمقدس در محرم ۱۰۹۱ق تصحیح گردیده، و نیز در سال ۱۱۰۵ق با نسخه اصل عرضه و مقابله گردیده؛ تملک: محمد امین کاشانی با مهر «ان المتقین فی مقام امین» (چهارگوش)؛ جلد: تیماج سرخ، ۲۳۱گ، ۲۴سطر، اندازه: ۲۵/۵×۱۹سم [ف: -۲۸۶]

۱۳۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۹۵

آغاز:الحمدلله و الصلوة و السلم علی رسول الله (ص) ثم علی اهل بیت رسول الله؛ **انجام:**الا الی الله تصیر الامور
ج ۵، کتاب صلوة و دعاء و قرآن؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه نیمه محرم۱۰۸۷ق؛ مقابله شده؛ جلد: تیماج، ۴۴۹گ، ۱۹سطر، اندازه: ۲۶×۱۹سم [ف: ۵-۳۴۷]

۱۳۸. دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه:۲۸

آغاز:الحمدلله و الصلاة و السلام علی رسول الله ... کتاب الایمان و الکفر ... الإیات قال الله سبحانه و لکن الله حبب الیکم الایمان؛ **انجام:**آخرا ابواب الذنوب و تدارکها و بتمامها قدتم الجزء الثالث من کتاب الوافی و هو کتاب الایمان و الکفر
کتاب الایمان و الکفر؛ خط: نسخ، کا: عبدالمطلب بن غیاث الدین محمد علائی، تا: سه‌شنبه ۲۷ رجب۱۰۸۷ق؛ مصحح، کتابت شده از نسخه سید امیرمحمدخان بن عزیز الله طباطبائی حسنی حسینی که بر مؤلف خوانده، محشی، صورت اجازه مرحوم فیض به امر محمدخان مذکور به خط کاتب آمده؛ واقف: عبدالمطلب غیاث الدین؛ جلد: تیماج، ۱۳۷گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف مخ: -۲۴۲]

۱۳۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۵۹۶

آغاز:الحمدلله و الصلوة و السلم علی رسول الله ... کتاب الطهارة و التزین و هو الرابع من اجزاء کتاب الوافی؛ **انجام:**فی التهذیب حمل الخمر هنا علی طبیخ التمر الذاهب ثلثاه کما فی الخبر السابق، آخر ابواب قضاء التفث و التزین
جلد ۴، شامل کتاب طهارت و تزین؛ خط: نسخ، کا: حسنی حسینی کاشانی، زین العابدین، تا: ۱۰۸۸ق؛ در حیات مؤلف کتابت و براو قرائت شده، یادداشت فیض در پایان نسخه: «بلغ سماعاً علی سماع ضبط و تحقیق ایده الله سبحانه»، محشی به خط مولی محمد علم الهدی إبن فیض کاشانی و حواشی دیگری با نشان «منه دام ظله، منه دام فیضه، منه، عهد سلمه الله، ق، م ح ق، هـ» و غیر آن، مصحح؛ مهر: میرزا محسن حسینی«این کتاب از متملکات و جزو کتابخانه احقر محسن الحسینی است» (مستطیل)؛ ۱۶۸گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۷×۱۲سم [ف: ۳۴-۴۳۴]

۱۴۰. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۴۴۳

جلد سوم؛ خط: نسخ، کا: محمد اسماعیل بن محمد صالح، تا: ۱۰۸۸ق [ف: ۳-۱۱۰]

۱۴۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۵۹۱

آغاز:الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله ... کتاب الایمان و الکفر و هو الثالث من اجزاء کتاب الوافی؛ **انجام:**آخر ابواب قضاء التفث و التزین و بتمامها قدتم کتاب الطهارة و التزین
جلد ۳ و ۴ کتاب و از کتاب ایمان و کفر تا پایان کتاب طهارت و تزین، جلد سوم پس از جلد چهارم در این نسخه آمده؛ خط: نسخ زیبا، کا: محمد تقی بن ابی الحسن، تا: ۱۰۸۵ و ۱۰۸۸ق؛ دوبار مقابله شده با عبارات: «بلغ بحمده فی ۱۰۹۲، ثم بلغ بحمده فی ۱۰۹۹» و عبارت: «بلغ بحمده»، محشیبا نشان «منه» به خط محمد هادی بن شاه مرتضی ثانی بن محمد مؤمن کاشانی فیضی؛ جلد: مشمعی، ۲۶۷گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۵سم [ف: ۳۴-۴۲۸]

۱۴۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۳۸۰

بخش‌های عقل و توحید و حجت آن؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: رمضان۱۰۸۸ق؛ مصحح، مقابله شده در پنجم محرم ۱۰۸۹ با محمد ابراهیم بن محمد شفیع نجات و تصحیح دوم در (پایان جلد توحید) سال ۱۱۳۱ ، محشی با نشانه‌های هـ و ص و منه و مصباح؛ مهر: «الواثق الوافی الراجی بالله عبدالباقی»؛ کاغذ: سپاهانی، ۳۶۴گ، ۲۳ سطر(۸/۵×۱۷)، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۱۲-۸۹]

۱۴۳. قم؛ زنجانی (آیة الله)؛ شماره نسخه:۸۸

جزء نهم؛ خط: نسخ، کا: طهماسب بن محمد خان جوشقانی، تا: ۱۸ محرم۱۰۸۹ق؛ قطع: ربعی [چند نسخه-ف: -۲۲۹]

۱۴۴. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۱۳۷

آغاز:الحمد لله رب العالمین ... کتاب الزکاةوالخمس والمیراث وهوالسادس من اجزاء کتاب الوافی ... الإیات قال الله سبحانه یا ایها الذین آمنوا انفقوا من الطیبات؛ **انجام:**وبتمامه ثم الجزء السادس من اجزاء کتاب الوافی ویتلوه فی الجزء السابعکتاب الصیام والاعتکاف والمعاهدات ان شاء الله.
کتاب الزکاة تا پایان عتق وجزء ششم؛ خط: نسخ، کا: ابوالحسن بن محمد علی علایی، تا: ۱۴صفر۱۰۸۹ق؛ مصحح؛ تملک:

عبدالمطلب غیاث الدین محمد علایی در اوایل ربیع الاول ۱۰۸۹ق؛ واقف: عبدالمطلب غیاث الدین محمد علایی، ۲۹ ربیع الاول ۱۰۸۹؛ ۱۲۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف مخ: -۲۴۳]

۱۴۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۹۳۱

جزء دوم کتاب؛ خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۸۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ در آخر کتاب در سنه ۱۰۸۹ به عربی نوشته شده، این جزء را با نسخه اصل از اول تا به آخر موفق به مقابله گردیدم، محشی از مصنف؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: چرمی، ۲۳۳ص، ۲۱سطر، اندازه: ۲۴/۵×۱۸سم [ف: ۱-۳۳۸]

۱۴۶. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۹۸/۴-۵۹۵۸

الاطعمة و الاشربة؛ خط: نسخ، کا: فتح الله بن محمد باقر فراهانی، تا: شعبان۱۰۸۹ق؛ تملک: مصطفی خوانساری؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۸۳گ، ۱۵سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: -۱۸۱]

۱۴۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۵۶۱

آغاز:الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله ... کتاب الزکوة و الخمس و المیراث و هو السادس من اجزاء ... الآیات، قال الله سبحانه؛ **انجام:**فلیبلغ الشاهد الغائب، آخر ابواب العتق و الا نعتاق من کتاب الزکوة

جلد ۶، شامل کتاب‌های زکات، خمس و میراث؛ خط: نسخ، کا: حسنی حسینی کاشانی، زین العابدین، تا: ۲۳ شعبان۱۰۹۰ق؛ از روی نسخه‌ای که آن نسخه از روی نسخه خط مؤلف کتابت شده بوده، دارای انهاء با عبارت «انهاه سماعاً علی ایده الله»، محشی با نشان «منه دام فیضه» و«عهد سلمه الله»، مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۵۸گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۷×۱۲سم [ف: ۳۴-۳۸۰]

۱۴۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۵۶۲

آغاز:الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله ... کتاب الحج و العمرة و الزیارات و هو الثامن من اجزاء کتاب؛ **انجام:**ای بحیث لم یطلع علیه احد، آخر ابواب الزیارات و شهود المشاهد و المساجد و بتمامها تم الجزء الثامن

جلد هشتم، شامل کتاب‌های حج و عمره و زیارات؛ خط: نسخ زیبا، کا: جعفر بن محمد باقر، تا: ۱۰۹۰ق؛ توسط مولی محمد علم الهدی إبن فیض کاشانی مقابله شده، دستخط علم الهدی در پایان نسخه: «انتهت قرائته علی قراءة فحص و تدقیق و استبصار و تحقیق بلغه الله ما بیمناه و وفقه لما یحبه و یرضاه، و کتب محمد المدعو و علم الهدی عفا الله عما جنی»، با صورت دستخط فیض برای فرزندش محمد علم الهدی که مقابله و قرائت او را تا جلد هشتم وافی تأیید نموده، آن‌گاه برای او اجازه روایتی مرقوم داشته، محشی با نشان«منه دام فیضه» و «منه سلمه الله»و«منه رحمه الله، منه قدس الله، عهد سلمه الله»؛ جلد: تیماج زرشکی، ۲۴۸گ، ۲۱سطر (۱۸×۱۰)، اندازه: ۲۵×۱۹سم [ف: ۳۴-۳۸۱]

۱۴۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۰۹/۱

آغاز:بسمله و به ثقتی، الحمد لله و الصلوه و السلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواه احکام الله؛ **انجام:**تم الجزء السابع کتاب الصیام و الاعتکاف و المعاهدات من اجزاء کتاب الوافی و یتلوه فی الجزء الثامن کتاب الحج و العمره و الزیارات انشاء الله و الحمد لله اولا و آخرا.

یک دوره احکام راجع به صیام و شرایط روزه گیر و واجبات و منهیات روزه و مطالب استطرادی دیگر آمده، علاوه بر آن مسائل راجع به اعتکاف نیز ذکر گردیده و در آخر آن نیز مطالبی درباره نذر و ایمان دارد؛ خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم بن محمد رضا، تا: ۱۰۹۰ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: میشن، ۱۲۱ص (۱-۱۲۱)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۱۰×۱۷۰سم [ف: ۷-۳۴۹]

۱۵۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۰۹/۲

آغاز:بسمله وبه ثقتی، الحمد لله رب العالمین و الصلوه علی محمد و عترته الطاهرین و بعد فهذا فهرس؛ **انجام:**آخر ابواب الزیارات و شهود المشاهد و المساجد و بتمامها ... و یتلوه فی الجزء التاسع کتاب الحسبه و الاحکام و الشهادات ان شاء الله تعالی و الحمد لله اولا و آخرا.

جزء هشتم، کتاب الحج و الزیارات؛ خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم بن محمد رضا، تا: ۱۰۹۰ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: میشن، ۲۹۶ص (۱۲۱-۴۱۷)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۱۰×۱۷۰سم [ف: ۷-۳۵۰]

۱۵۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۰۹/۳

آغاز:بسمله و به ثقتی، الحمد لله و الصلوه و السلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی؛ **انجام:**آخر ابواب القضاء و الشهادات و بتمامها تم کتاب الحسبه و الاحکام و الشهادات من آخر کتاب الوافی و یتلوه فی الجزء العاشر کتاب المعایش و المکاسب و المعاملات ان شاء الله تعالی و الحمد لله اولا و آخرا.

جزء نهم، در ابواب الحسبه و احکام الشهادات و جهاد و امر به معروف و نهی از منکر و باب حدود و میراث و قصاص و دیات می‌آید و در آنها علل احکام نیز ذکر می‌شود و حکم مستخرجه بیان می‌گردد؛ خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم بن محمد رضا، تا: ۱۰۹۰ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: میشن، ۲۱۴ص (۴۱۹-۶۳۳)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۱۰×۱۷۰سم [ف: ۷-۳۵۰]

۱۵۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۱۰/۱

آغاز:بسمله و به نستعین، الحمد لله و الصلوه و السلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواه؛ **انجام:**اما التائبون فان الله تعالی یقول علی المحسنین من سبیل آخر ابواب الذنوب و تدارکها و بتمامها قد تم الجزء الثالث من کتاب الوافی و هو کتاب الایمان و الکفر و یتلوه فی الجزء الرابع کتاب الطهاره و التزیین انشاء الله العزیز و الحمد لله اولا و آخرا و باطنا و ظاهرا.

جزء سوم، کفر و ایمان؛ خط: نسخ، کا: صالح بن محمد شفیع، تا: ۱۰۹۰ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: میشن، ۴۰۶ص (۱-۴۰۶)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۰۰×۱۶۰سم [ف: ۷-۳۵۱]

۱۵۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۱۰/۲

آغاز:بسمله و به ثقتی، الحمد لله و الصلوه و السلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواه احکام الله ثم علی من

انتفع؛ **انجام:**و هکذا حالنا فی تألیف هذا الکتاب و اتمامه و الاغراق فی نزع قوس التوفیق لاصابه سهامه و الحمد لله علی ذلک و علی سائر نعمه و انعامه و بتمامها ثم کتاب الروضه من اجزاء الوافی و یتلوه فی الجزء الخامس عشر خاتمه الکتاب انشاء الله و الحمد لله اولا و آخرا.

کتاب الروضه؛ خط: نسخ، کا: صالح بن محمد شفیع، تا: ۱۰۹۰ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: میشن، ۲۹۴ص (۴۰۹-۷۳۷)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۰۰×۱۶۰سم [ف: ۷-۳۵۲]

۱۵۴. قم؛ زنجانی (آیة الله)؛ شماره نسخه:۴۸

ج ۱۲، نکاح؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۹۰ق، قطع: وزیری [چند نسخه-ف: -۲۰۶]

۱۵۵. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۱۱

جزء ۱و۲، از کتاب عقل تا پایان کتاب حجت؛ خط: نسخ، کا: طالقانی، علاء الدین محمد، تا: ۱۰۹۰ق، برای استاد خود صدرالدین، محشیبا نشانه «منه دام ظله»، در برگ ۱۳۵ خط مؤلف درباره سماع و مقابله نسخه مورخ ۱۰۸۹؛ تملک: محمد بن محمد کاظم بروجردی، فاضل تونی؛ کاغذ: سپاهانی، ۴۱۸گ، ۲۰ سطر (۱۰×۱۹/۵)، اندازه: ۱۹/۵×۳۰/۵سم [ف: -۶۹۰]

۱۵۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۶۴۹

خط: نسخ، کا: رحیم بن محمد، تا: محرم۱۰۹۰ق؛ مجدول، محشی، مقابله شده؛ اهدایی: نجم الهدی؛ کاغذ: سمرقندی، ۱۹۶گ، ۲۳سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۴-۱۳۷۷]

۱۵۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۶۶۲

جلد ۵؛ کا: مهدی قلی، تا: ۱۰۹۰ق؛ خریداری از محمد حسین علوی [رایانه]

۱۵۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۹۱

آغاز:برابر؛ **انجام:** فان الله تعالی یعقول ما علی المحسنین من سبیل

ج ۱ و ۲ و ۳، کتاب مصدر است به سه مقدمه: المقدمة الاولی فی التنبیه علی طریق معرفة العلوم الدینیه، المقدمة الثانیه فی التوقیف لمعرفة الاسانید، المقدمة الثالثه فی تمهید الاصطلاحات و القواعد، اجزاء: جزء اول کتاب عقل و علم و توحید، جزء دوم کتاب الحجة، جزء سوم کتاب ایمان و کفر؛ خط: نسخ، کا: محمد سعید اصفهانی، تا: ۱۰۹۰ق؛ مجدول، بیان مصطلحات و رموزی است که مؤلف در باب اسامی رجال این کتاب به کار برده و آن از افادات ملا محمد علم الهدی کاشانی فرزند مؤلف است که در رجب ۱۰۷۷ یا ۱۰۶۷ ترسیم نموده، کاتب جزء اول و دوم: محمد سعید اصفهانی، تاریخ تحریر: ۱۰۹۰، کاتب جزء سوم: علی اکبر حسینی، تاریخ تحریر: شنبه ۲۴ رجب ۱۱۴۸؛ واقف: حاج قائم مقام، بهمن ۱۳۱۶؛ جلد: تیماج، ۲۹۳گ، ۳۳سطر، اندازه: ۳۱×۱۹سم [ف: ۵-۳۴۲]

۱۵۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۲۷۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**بتاریخ سنه احدی و تسعون بعد الالف من الهجره النبویه تمت

ج۱؛ خط: نسخ خوش، کا: اسماعیل بن امام وردی مشهدی، تا: ۱۰۹۱ق؛ مصحح؛ واقف: حاج احمد آقا فاضل، اسفند ۱۳۶۵؛ ۱۱۵گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۹/۶×۲۴/۸سم [ف: ۱۴-۶۰۷]

۱۶۰. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۱۷۵۳

آغاز:بسمله الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله ثم علی ... کتاب الحجة و هو الثانی من کتاب الوافی ...

شامل کتاب دوم است در حجة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۶ ربیع الثانی ۱۰۹۱ق؛ وسیله سید محمد بن صفی الدین محمد حسینی وصفی الدین بن محمد هاشم ۱۰۷۳ق، در مجلس مصنف مقابله شده و نیز توسط محمد هاشم قمی مقابله گردیده؛ مهر: «المؤمن فی الدارین حی» (چهارگوشه)، «ماشاالله لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم»؛ تملک: محمد علی حسینی با مهر «محمد علی الحسینی»؛ کاغذ اصفهانی؛ جلد: تیماج، ۲۱ سطر (۹/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۶×۲۳/۵سم [ف: ۲-۶۱۹]

۱۶۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۸۹۸

آغاز:بسمله، حمدله، کتاب الحسبة و الاحکام و الشهادات و هو التاسع من اجزاء کتاب الوافی تصنیف محمد بن مرتضی المدعو بمحسن ایده الله تعالی؛ **انجام:**و الحمدلله الذی هدانا بهم و باحکامهم الی الطریق القویم و الصراط المستقیم آخر ابواب القضاء و الشهادات و بتمامها تم کتاب الحسبة ... و یتلوه کتاب العاشر کتاب المعایش ...

ج ۹، حاوی «کتاب الحسبة و الاحکام و الشهادات»؛ خط: نسخ، کا: حسن بن غلام علی نجفی مشهدی، تا: سه‌شنبه ۲۳ ذیحجه۱۰۹۱ق، جا: تربت حیدریه؛ واقف: محمد شفیع، ۱۱۲۶؛ جلد: تیماج، ۱۸۷گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۵×۱۷سم [ف: ۵-۲۸۷]

۱۶۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۵۹۷

آغاز:الحمدلله؛ **انجام:**کما فی الخبر السابق

ج ۴، حاوی کتاب طهارت و تزیین؛ خط: نسخ، کا: محمد مؤمن بن محمد طالب، تا: پنج‌شنبه سلخ رجب۱۰۹۱ق؛ واقف: محمد مهدی بن محمد تقی تبریزی، رجب ۱۱۲۶؛ جلد: مقوا، ۱۱۸گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۵-۳۴۶]

۱۶۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۲۹۶

آغاز:بسمله، الحمدلله و الصلاة و السلام علی رسول الله ... کتاب النکاح و الطلاق و الولادات؛ **انجام:**قال لئلا یکون لاحد علیه طاعة آخر ابواب الولادات ...

ج ۱۲، از کتاب النکاح تا انتهای ابواب الولادات؛ خط: نسخ، کا: محمد علی سمنانی، تا: چهارشنبه۱۵ رجب۱۰۹۲ق؛ مصحح، مقابله شده؛ واقف: احمد فاضل، اسفند ۱۳۶۵؛ جلد: میشن، ۲۱۱گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۴×۱۷سم [ف: ۲۶-۶۵۴]

۱۶۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۷۸۹

جلد ۹، جهاد تا قضاء و شهادات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۹۲ق؛ تصحیح عوض بن محمد امین رضوی در ۱۰۹۲؛ واقف: حاجی کریم داد صدیقی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ایمذهب،

۱۶۱گ، ، ۲۴ سطر (۱۰×۱۸)، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۱۶-۳۶۰]

۱۶۵. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۳۵۲

جلد اول؛ خط: نسخ، کا: محمد سعید بن محمد ملک، تا: ۲۴ جمادی الثانی ۱۰۹۲ق؛ محشی با نشان «منه» و «میرحسین»، با نسخه نوشته شده از نسخه مؤلف مقابله شده؛ ۱۶۹گ، اندازه: ۲۴/۵×۱۴/۵سم [نسخه پژوهی: ۲-۲۳۹]

۱۶۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۱۳۷-۷/۳۷

آغاز:بسمله الحمدلله والصلوة والسلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواة احکام الله ثم علی من انتفع بمواعظ الله کتاب الزکوة والخمس والمیراث وهو السادس من اجزاء الکتاب؛ **انجام:**فلیبلغ الشاهد الغائب آخرب ابواب العتق والانعتاق من کتاب الزکاة والخمس والمیراث وبتمامه تم الجزء السادس من اجزاء کتاب الوافی

جزء ششم زکات وخمس ومیراث؛ خط: نسخ، کا: محمد سعید بن محمد علی قمی، تا: دهه دوم شعبان ۱۰۹۲ق؛ مصحح، محشی با نشان «منه» و «ق»؛ تملک: عنایة الله حسینی قمی؛ جلد: تیماج، ۱۱۲گ، ۲۳-۲۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۴/۵سم [ف: ۸-۴۸۹۵]

۱۶۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۶۰۷

آغاز:بسمله الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله؛ **انجام:**فی التهذیب حمل الخمر هنا علی طبیخ التمر الذاهب ثلثاه کما فی الخبر السابق.

ج۴؛ خط: نسخ، کا: غیاث الدین محمود بن میرقاسم موسوی، تا: ذیحجه ۱۰۹۳ق؛ واقف: حاج حسین نمائی مقدم، مهر ۱۳۶۷؛ جلد: مقوا، ۱۷۷گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۱۴-۶۱۱]

۱۶۸. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۹۹

آغاز:بسمله الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواة ...

شامل مجلد هشتم و حاوی ابواب کتاب حج و عمره و زیارات است؛ خط: نسخ شیرین، کا: محمد تقی بن ابوالحسن بن نورالدین استرآبادی، تا: غره جمادی الثانی ۱۰۹۴ق، کاتب نسخه شاگرد شیخ بهائی و میرداماد بوده؛ مصحح با خط فیض کاشانی؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج، ۲۴۲گ، ۲۵ سطر (۸/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۶×۲۴/۵سم [ف: ۱-۲۵۴]

۱۶۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۴۴۱

جزو سوم، ایمان و کفر؛ خط: نسخ، کا: محمد علی بن علی نقی کاشانی از خاندان صدوق، تا: ۱۲ جمادی الاول۱۰۹۶ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۴۰گ، ۲۴ سطر (۷×۱۷/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۵سم [ف: ۵-۷۴۳]

۱۷۰. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۱۷۰۰/۳

خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۰۹۶ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۲-۵۶۸]

۱۷۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۲۴

آغاز:بسمله، الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ... کتاب المعایش و المکاسب و المعاملات و هو العاشر من اجزاء کتاب الوافی؛ **انجام:**قال ینبت الله جل و عز بالریح کما ینبت بالمطر قال فحرثو امجادت زروعهم، اخر ابواب احکام الارضین و المیاه.

کتاب دهم از آن است در معایش و مکاسب و معاملات؛ خط: نستعلیق خوش، کا: محمد محسن بن عبدالرزاق، تا: سلخ شعبان۱۰۹۶ق؛ مصحح؛ مهر: کاتب «محمد محسن» (بیضی)، «عبده الراجی احمد الحسینی» (بیضی)؛ ۴۶۰ص، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۴۰/۳-۱۳۹]

۱۷۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۲۱۲

نسخه اصل: کتابخانه امیر المومنین علیه السلام - نجف اشرف. مشتمل بر کتاب المکاسب و المعایش و مطاعم و مشارب می‌باشد؛ خط: نسخ، کا: جعفر بن محمد باقر کاشانی، تا: ۵ ذیحجه ۱۰۹۶ق؛ مصحح، با امضای بلاغ از محمد علم الهدی فرزند مؤلف جهت کاتب (ظاهرا) به سال ۱۰۹۷ و نقل کلام مؤلف و علم الهدی بر نسخه‌ای که کاتب از آن استنساخ نموده، محشی؛ واقف: حاج محمد هادی بن محمد صادق آرانی، ۵۲۱ص [عکسی ف: ۶-۲۶۸]

۱۷۳. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۳۳۷

جزو سوم از جنایز تا مواریث؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۹۷ق؛ مقابله شده در سال ۱۰۹۷ق [نشریه: ۷-۳۰۸]

۱۷۴. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۲۹۳۸

جزء نهم کتاب الحسبة و الاحکام و الشهادات؛ خط: نسخ، کا: زین العابدین حسینی کاشانی، تا: شنبه ۲۳ ذیقعده۱۰۹۷ق؛ ۶۸۹ص، ۲۰ سطر (۱۲×۱۷)، اندازه: ۱۹×۲۴سم [ف: ۱-۳۲۱]

۱۷۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۷۴۳

آغاز:بسمله، الحمدلله ... کتاب الحجة و هو الثانی من اجزاء کتاب الوافی؛ **انجام:**اخر ابواب بدو خلق الحجج و موالیدهم و مکارمهم سلام الله علیهم ... و الحمدلله اولا و اخرا

ج۲، شامل «کتاب الحجة»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۹۷ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۳۱۹گ، ۲۰سطر، اندازه: ۲۴/۵×۱۲سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۹۳]

۱۷۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۸۹۲

آغاز:بسمله، الحمدلله ... کتاب النکاح و الطلاق و الولادات؛ **انجام:**قال لئلا یکون لاحد علیه طاعة.

ج۱۲، از نکاح تا ولادات؛ خط: نسخ، کا: عبدالخالق بن محمود دماوندی، تا: سه‌شنبه اواسط دومین دهه جمادی الثانی۱۰۹۷ق، مصحح، محشی بارمز«منه»، مقابله شده؛ واقف: حسین کی استوان، آبان ۱۳۴۸؛ جلد: تیماج، ۲۶۸گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۴×۲۴/۵سم [ف: ۱۴-۶۱۸]

۱۷۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۸۷۳

کتاب المعایش تا کتاب المطاعم؛ خط: نسخ، کا: محمد امین بن عبدالوهاب، تا: شنبه ۲۱ ربیع الثانی ۱۰۹۷ق؛ افتادگی: آغاز؛

مصحح، محشی با نشانی «م ح ن»، با بلاغی که محمد علم الهدی (فرزند مؤلف فیض کاشانی) نوشته؛ تملک: حسین بن عبدالغنی حسینی؛ ۱۵۹گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۸سم [ف: ۵-۲۵۳]

۱۷۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۲۰۳

آغاز:بسمله الحمدلله و الصلوه و السلام علی رسول الله؛ **انجام:**آنرا تو چه گوئی که کدومی سازد

ج۱۴-۱۵؛ خط: نسخ، کا: رفیع الدین محمد بن رضا، تا: پنج‌شنبه ۱۲رمضان۱۰۹۸ق؛ محشی، دارای بلاغ از محمدهادی بن مرتضی بن محمد مؤمن برادر زاده مصنف در پایان ج۱۴و اجازه روایت او به کاتب؛ واقف: محمد صالح علامه حائری، مرداد ۱۳۵۱؛ ۱۸۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۲×۱۳سم [ف: ۱۴-۶۲۱]

۱۷۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۲۶۶

آغاز:الحمدلله ... کتاب المعایش ... الآیات قال الله عز و جل و لقد مکناکم فی الأرض

نسخه اصل: کتابخانه امیر المومنین علیه السلام - نجف اشرف؛ خط: نسخ، کا: جعفر بن محمد باقر کاشانی، تا: ۲۴ رمضان۱۰۹۸ق؛ از روی نسخه مؤلف، مصحح، با امضای بلاغ علم الهدی (فرزند مؤلف) ظاهراً جهت کاتب و عین عبارت مؤلفو علم الهدی که بر نسخه اصل بوده، محشی؛ واقف: محمد هادی بن محمد صادق آرانی و مؤمن بن عبالرحیم؛ ۴۳۵ص [عکسی ف: ۶-۳۰۹]

۱۸۰. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۳۴۰

کتاب الطهارة و التزین؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: امیر جان بن محمد رضا قصاع سمنانی، تا: شنبه سلخ شوال۱۰۹۸ق؛ واقف: جان خانم، ۱۲۳۴؛ ۲۵۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۲۲/۵×۱۳/۵سم [ف: ۱-۲۳۹]

۱۸۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۱۷۸

کتاب زکاة و خمس و عتق؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۹۹ق؛ مصحح، محشی، با علامت بلاغ، یادداشتی که بتاریخ ۲۵صفر ۱۰۹۹ق نزد استاد نویسنده یادداشت شروع به مقابله شده و گمان می‌رود که مراد علم الهدی فرزند فیض باشد؛ تملک: یحیی بن محمد شفیع اصفهانی به تاریخ پنجم شعبان ۱۳۰۸ با مهر «المتوکل علی الله یحیی بن شفیع» (بیضی) و «شفیع یحیی فی الاخرة محمد و العترة الطاهرة»؛ جلد: تیماج زرد، ۱۱۹گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۴سم [ف: ۸-۴۰۲]

۱۸۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۴۸۹

آغاز:بسمله، الحمدلله و الصلاة علی رسول الله ... کتاب الحسبة و الاحکام و الشهادات؛ **انجام:**والحمدلله الذی هدانابهم و باحکامهم الی الطریق القویم و الصراط المستقیم اخر ابواب القضاء و الشهادات و بتمامها تم کتاب الحسبة ...

ج ۹، شامل کتاب حسبه و حدود و شهادات؛ خط: نسخ، کا: محمدزمان بن پوچ احمد، تا: پنج‌شنبه ۲۰ صفر۱۰۹۹ق؛ محشیبه لفظ «منه رحمه الله»؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ ۱۵۵گ، ۲۶سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۵/۲سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۹۷]

۱۸۳. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۳۱۶

جزء چهارم؛ بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۹۹ق؛ با اجازه سید نصر الله حائری شهید برای سید محمد بن سید حسن حسینی ساکن دارالمؤمنین قم که بخشی از وافی را پیش او خوانده بوده (و نیز مجیز مزبور از وسائل الشیعه را پیش مجاز مذکور خوانده بوده) به خط همان سید نصر الله مورخ ۲۴ شعبان ۱۱۴۳ در قم؛ تملک: محمد مهدی بن عبدالحسینی در ۱۰۹۹، محمد بن محمد صالح قمی؛ ۱۶۸گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۹×۱۹سم [ف: ۱-۲۹۴]

۱۸۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۳۹

آغاز:بسمله، الحمد لله و الصلوه و السلام علی رسول الله و علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواه احکام الله؛ **انجام:**قد تم کتاب الطهاره و التزیین ... و یتلوه فی الجزء الخامس ... و الحمد لله اولا و آخرا و ظاهرا و باطنا.

جزء چهارم کتاب الطهاره و کتاب التزیین؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۹۹ق؛ ۱۳۱گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵۰×۸۰سم [ف: ۷-۳۰۵]

۱۸۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۲۵۰

آغاز:برابر؛ **انجام:**آخر ابواب معرفة مخلوقاته و افعاله سبحانه.

ج۱، از ابتدای کتاب تا انتهای توحید؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی با رمز «منه»، مقابله شده؛ واقف: شیخ محمد صالح علامه حائری، مرداد ۱۳۵۱؛ جلد: تیماج، ۱۵۵گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۵×۱۶/۷سم [ف: ۱۴-۶۰۵]

۱۸۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۵۸۵

آغاز:العابدین و زینهم صلوات الله علیه لو علم ابوذر ما فی قلب سلمان لقتله؛ **انجام:**عن هشام بن سالم عن ابی عبدالله ع قال یقوم القایم و لیس لاحد فی عنقه عهد و لاعقد و لابیعة ...

ج۱-۲، از اوایل مقدمه اول تا پایان «ابواب العهود بالحجج و النصوص»، مذیل به قطعه‌ای از کتاب «روضه کافی» است؛ خط: نسخ، کا: محمد صادق بن محمد کبیر رستقانی، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز(نخستین ورق)؛ جلد: مقوا، ۲۲۱گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۴/۲×۱۸/۳سم [ف: ۱۴-۶۰۷]

۱۸۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۹۳۴

آغاز:بسمله، الحمدلله و الصلوه و السلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله؛ **انجام:** یب الحسین عن التمیمی عن ابن ابی عمیر عن علی بن اسمعیل عن اسحق.

ج۷، شامل مباحث صیام، اعتکاف و معاهدات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام(یک ورق)؛ واقف: حاج محمد افضل؛ ۱۶۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۲۴/۵×۱۴سم [ف: ۱۴-۶۱۴]

۱۸۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۱۱۱

ج۱۲-۱۵؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: اواخرقرن۱۱؛ افتادگی: از دومین ورق ج۱۲مقدار ۱۵ورق و از انتهای آن نیز همین مقدار و از ابتدای ج۱۴حدود ۲۵ورق ساقط است؛ واقف: میر محمد مهدی، بهمن ۱۳۴۸؛ جلد: تیماج، ۲۶۰گ، ۲۲سطر، اندازه:

۱۷/۳×۲۴/۳سم [ف: ۱۴-۶۱۹]

۱۸۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۹۳

آغاز:الحمدلله؛ **انجام:**کما فی الخبر السابق

ج ۴؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱، در عصر مؤلف؛ در ۱۰۹۰ق سید عوض رضوی این نسخه را با نسخه‌ای که رونویس از نسخه اصلی شده بود، مقابله نموده و نیز دیگری در اوایل سال ۱۱۰۵ق با نسخه اصل مقابله نموده؛ واقف: حاج محمد باقر بن حاج محمد علی کاشانی، جمادی الاول ۱۱۱۱؛ جلد: مقوا، ۱۳۳گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۵-۳۴۷]

۱۹۰. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۵۲۱

آغاز:بسمله الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی ... کتاب الجنائز و الفرائض و الوصیات و هو الثالث عشر من اجزاء؛ **انجام:**و لم یورث الاخ فی الولادة اخر ابواب المواریث و بتمامهاتم کتاب الجنائز ... و الحمدلله اولاً و آخراً.

جزء سیزدهم، شامل کتاب جنائز؛ خط: نسخ، کا: محمد اشرف، تا: قرن ۱۱؛ تماماً به خط مؤلف تصحیح شده، محشی از مؤلف با امضای «منه»، در آخر نسخه آمده: «ثم بلغ سماعة علی ایده الله» دارای بلاغ و سماع؛ مهر: «محمد باقر بن محمد تقی الموسوی» (بیضوی)، ملا محمد باقر شفتی؛ تملک: محمد صالح، عبدالله بن حسن مورخ ۱۲۳۰ق؛ جلد: تیماج، ۱۸ سطر (۸/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۴-۲۰۸۱]

۱۹۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۴۲۲

خط: نسخ، کا: حسینی کاشانی، خلیل بن رکن الدین مسعود، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۳۱۳گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۸/۸×۲۴/۶سم [ف: ۱-۵۷۹]

۱۹۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۱۰۸

جزو سوم، در ایمان و کفر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام(انجام در باب ۱۸۶ تفسیر الکبائر افتاده)؛ محشی؛ تملک: محمود بن اسدالله در ۱۲۷۴؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۲۴گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸×۲۴/۶سم [ف: ۱-۵۸۰]

۱۹۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۹۲۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**والمذکور ما حصل فی الذکر ای فی الخاطر آخر ابواب معرفة مخلوقاته ...

کتاب العقل و العلم و التوحید؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی با عناوین «منه دام فیضه»؛ مهر: «المتوکل علی الله عبده محمد امین»(بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۱۹۴گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۳/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۶۲]

۱۹۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۴۹۵

صلاة و دعا قران تا اختلاف قرائات و عدد آیات (جزوه)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی، ۲۳۵گ، ۱۵ سطر (۱۲×۲۰)، اندازه: ۲۰×۲۷سم [ف: ۵-۷۴۳]

۱۹۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۸۷۲

آغاز:الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله ثم علی أهل بیت ... کتاب الحسبة و الأحکام و الشهادات و هو التاسع من أجزاء کتاب الوافی؛ **انجام:**قال ینبت الله جل و عز بالریح کما ینبت بالمطر قال فحرثوا فجادت زروعهم هذا آخر أبواب أحکام الأرضین و المیاه و بتمامها تم کتاب المعایش و المکاسب و المعاملات من أجزاء کتاب الوافی و یتلوه فی الجزء الحادی عشر کتاب المطاعم و المشارب و التجملات ان شاءالله و الحمدلله أولاً و آخراً.

شامل جزء نهم و دهم کتاب است (بنا به تجزیه مؤلف) که به ترتیب، کتاب الحسبة و الحدود و الشهادات و کتاب المعایش و المکاسب و المعاملات می‌باشد؛ خط: نسخ، کا: محمد فرزند محمد رضا (معروف به ابراهیم)، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۵۵گ، ۲۵سطر (۱۱×۱۷)، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۳۰-۱۴۴]

۱۹۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۲۵۷/۱۳

از احکام المیاه تا باب انواع الادهان؛ خط: نستعلیق ریز، کا: قاری ساروی، علی نقی بن محمد امین، تا: قرن ۱۱؛ ۲۳گ (۴۹پ-۷۱پ)، ۲۶ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۷-۲۶۶۸]

۱۹۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۵۱۱

انجام:فان کان ابنها صغیراً انتظر به حتی یکبر ثم یجبر علی قیمتها فان مات ابنها قبل امه بیعت فی میراث ...

نسخه اصل: کتابخانه امیرالمؤمنین علیه السلام - نجف اشرف. از کتاب الطهارة تا اواخر کتاب الزکاة و الخمس و المیراث؛ خط: نسخ، کا: جعفر بن محمد باقر کاشانی، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ مهر: «الهادی فی سبیل الله»(بیضوی)، «محمد هادی»(مربع)؛ واقف: محمد هادی بن محمد صادق آرانی؛ ۶۹۳ص [عکسی ف: ۷-۱۰۶]

۱۹۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۴۰۳

آغاز:بسمله، الحمدلله و الصلاة علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول اللهثم علی رواة احکام الله؛ **انجام:**و لم یورث الاخ فی الولادة اخر ابواب المواریث و بتمامها تم کتاب الجنایز و الفرایض و الوصیات ...

ج ۱۳، شامل کتاب موث و ارث و وصیة می‌باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی به لفظ «منه دام بقائه»؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۱۶۶گ، ۲۰سطر، اندازه: ۲۰×۲۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۹۹]

۱۹۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۵۵۰

آغاز:الحمد لله و الصلوة و السلام علیرسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواة احکام الله ثم علی من انتفع بمواعظ الله جل و عز کتاب الطهارة و التزین و هو الرابع من اجزاء کتاب الوافی ...

بخش طهارت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ دارای علامت بلوغ و قرائت، مصحح، محشی با نشان «عفی عنه»؛ مهر: «افوض امری الله عبده ابوالقاسم ۱۲۱۶»(بیضوی)؛ جلد: مقوایی، ۱۶۲گ، ۲۱ سطر (۶/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۴/۵سم [ف: ۵۱-۲۸]

۲۰۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۲۱۱

آغاز:بسمله، حمدله و بعد فهرس ما فی هذا المجلد من الابواب ... بسمله، الحمدلله و الصلاه و السلام علی رسول الله؛ **انجام:**اخر ابواب احکام الارضین و المیاه و بتمامها تم کتاب المعایش و المکاسب و المعاملات و یتلوه فی الجزء الحادی عشر کتاب المطاعم و المشارب و التجملات انشاء الله تعالی و الحمدلله اولا و آخرا

ج ۱۰-۸، شامل کتاب الحج و العمرة، کتاب الحسبة و الاحکام و الشهادات، کتاب المعایش و المکاسب و المعاملات؛ خط: نسخ، کا: مهدیقلی بن افراسیاب چکنی، تا: قرن۱۱؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۲۹۲گ، ۳۱سطر، اندازه: ۱۸×۳۰/۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۹۷]

۲۰۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۷۷۵

آغاز:بسمله، الحمدلله ... کتاب المعایش؛ **انجام:**قال فحرثوا فجادت زروعهم ... تم کتاب المعایش ...

ج ۱۰؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ نسخه را «محمد علم الهدی» نزد مؤلف قرائت کرده که خط پدر و امضای او در پایان نسخه وخط پسر نیز در ظهر آن ملاحظه می‌شود که هر دو آن را در پنج‌شنبه نوزدهم شوال ۱۰۸۰ در کاشان تصحیح و مقابله نموده‌اند، محشی به لفظ «منه دام ظله»، با بلاغ‌های فیض در موارد متعدد، با یادداشت‌های محمد جعفر بن ابراهیم فیضی معروف به علامه فیضی در شعبان ۱۳۶۸؛ جلد: تیماج، ۱۷۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۰×۲۸/۵سم [ف: ۲۶-۶۵۲]

۲۰۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۳۲۹

آغاز:بسمله، الحمدلله ... کتاب المطاعم و المشارب و التجملات؛ **انجام:**قال ذاک موضع منخریه فی بطن امه آخر ابواب المساکن و الدواجن و بتمامها تم کتاب المطاعم و المشارب و التجملات

ج ۱۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ برگ آخر توسط مرحوم سید مصطفی حسینی صفائی خوانساری در محرم ۱۳۷۶ نونویسی شده؛ تملک: سید حسین موسوی؛ اهدایی: رهبری، خردا ۱۳۷۳؛ ۸۷گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۸×۲۸سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۹۹]

۲۰۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۷۸۷

آغاز:بسمله، الحمدلله کتاب النکاح؛ **انجام:**ثم کتاب النکاح و الطلاق و الحمدلله اولا و آخرا

ج ۱۲؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی، ذیل صفحه آخر دستخط مؤلف مبنی بر قرائت و مقابله نسخه نزد ایشان؛ مهر: سلیمان بن نصیرالدین بن علم الهدی محمد محسن در ۱۱۲۲؛ واقف: سلیمان بن نصیر الدین، ۱۱۲۲؛ جلد: تیماج، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۳سم [ف: ۲۶-۶۵۴]

۲۰۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۸۹۵

آغاز:او شدة قبول النطفة و الدر اللبن اذا کثر و سال؛ **انجام:**ابن محبوب عن احمد البرقی عن النوفلی ... عن علی علیه السلام قال اذا اقر الرجل بالولد

ج ۱۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ واقف: استاد جعفر زاهدی، دی ۱۳۷۷؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۰۰گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۲۶-۶۵۵]

۲۰۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۰۱۷

آغاز:من الطرفة و هی النفیس و الجدید و المحکم ما استقل بالدلالة من غیر توقف علی قرینة؛ **انجام:**لم یبق شیء من الخیر الا و قد تفلت منی منه طائفة حتی القرآن

جلد ۵، از اوائل «باب فضل المساجد و الصلاة فیها» تا اواخر «باب من حفظ القران ثم نسیه»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ محشی به لفظ «منه ره» و رمز «عهد»؛ ۱۸۴گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۷/۵سم [ف: ۲۶-۶۴۱]

۲۰۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۵۳۷

آغاز:بسمله، الحمدلله و الصلاة و السلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله؛ **انجام:**فدل علی انه قد یقضی بما لایکون حقا

ج ۷؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ تملک: محمد علی رازی؛ واقف: شکر الله فقیه نیا، آذر ۱۳۷۵؛ ۱۰۵گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۵سم [ف: ۲۶-۶۴۴]

۲۰۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۲۶۷

آغاز:بسمله، الحمدلله و الصلاة و السلام علی رسول الله؛ **انجام:**فلیبلغ الشاهد الغایب ابواب العتق و الانعتاق من کتاب الزکاة و الخمس و المبرات ...

ج ۵-۶، از کتاب الصلاة و الدعاء و القرآن» تا پایان «کتاب الزکاه و الخمس و المبرات»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی به لفظ «منه»؛ تملک: جمله محمد بن حسین فتحعلی؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۲۰۳گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۹×۴۰سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۹۵]

۲۰۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۷۸۹

آغاز:بسمله، الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله؛ **انجام:**آخر ابواب النذور و الایمان و بتمامها تم الجزء السابع کتاب الصیام و الاعتکاف و المعاهدات من اجزاء کتاب الوافی ... و باطنا و ظاهرا

ج ۶-۷، از کتاب الزکوة و الخمس و المبرات تا پایان کتاب الصیام و الاعتکاف و المعاهدات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی به لفظ «منه مدظله» و با رموز «عهد»، محمد علم الهدی فرزند فاضل مؤلف، نسخه اصل را نزد پدر قرائت کرده و سپس به دستور محمد مزبور این نسخه از آن استنساخ گردیده بعد همین نسخه را از آغاز تا انجام نزد پدر در ۲۴صفر ۱۰۷۴ قرائت کرده که دستخط هر دو در پایان نسخه اهمیت خاصی به آن بخشیده، دارای بلاغ از علم الهدی، با دستخط اجازه مؤلف و فرزندش علم الهدی و ظهر آن دستخط علم الهدی در سه‌شنبه ۲۰ جمادی الاول ۱۰۸۱ مبنی بر خط مؤلف، ظهر ورق اول فهرست اسامی رجال توسط علم الهدی و قبل از آن فهرست جزء ۷ و ۸ در ۱۸ رجب ۱۱۳۴ است که توسط اسحاق بن محمد علم الهدی تنظیم گردیده

و نیز قبل از آن فهرست اسامی رجال؛ واقف: اولاد فیض کاشانی، دیماه ۱۳۷۵؛ ۲۲۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۲۶-۶۴۳]

۲۰۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۸۶۲

انجام:و ذلک لأن البداء لیس منشاؤه من ... بل و لا من عند

از ابتدای مقدمه تا «باب البداء» از کتاب توحید؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، مقابله شده، دارای بلاغ؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: گالینگور، ۱۶۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۴/۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۹۱]

۲۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۹۱۹

آغاز:و ادنی و یحتمل ان یکون المراد بالحکمة بیان احق المزیل للشبهة؛ **انجام:**و الحمدلله الذی هدانا بهم و باحکامهم الی الطریق القویم و الصراط المستقیم آخر ابواب القضاء و الشهادات و بتمامها تم کتاب الحسبة و الحدود و الاحکام

ج۹، شامل ابواب الجهاد و الامر بالمعروف و النهی و عن المنکر و الحدود و القصاص و الدیات و القضاء و الشهادات (حسبة و حدود)؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: دولت آبادی سمرقندی، ۲۰۴گ، ۳۳سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۴/۸سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۹۶]

۲۱۱. کاشان؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۰

اندکی پیش از باب بدء خلق المومن و صونه من الشر» تا «باب قصة امیرالمؤمنین و رد الشمس له»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ واقف: ابوطالب بن عبدالکافی کاشانی، ۱۲۰۲؛ ۴۶۳ص، قطع: ربعی [نشریه: ۷-۴۴]

۲۱۲. شیراز؛ هاشمی، نورالدین (خاندان)؛ شماره نسخه:۲۴

بخشی است از آن؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [نشریه: ۵-۲۸۹]

۲۱۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۶۲۱

آغاز:حمدله. صلاة. کتاب الحج و العمرة و الزیارات و هو الثامن من اجزاء کتاب الوافی تصنیف محمد بن مرتضی المدعو بمحسن ایده الله. الآیات. قال الله تبارک و تعالی و لله علی الناس؛ **انجام:**ثم کتاب المعایش و المکاسب و المعاملات ... ان شاءالله تعالی و الحمدلله اولاً و آخراً.

جلدهای ۸ و ۹ و ۱۰ یعنی از کتاب حج و عمره تا پایان کتاب مکاسب و معاملات؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مذهب، مجدول؛ ۳۴۴گ، ۲۹سطر (۱۲/۵×۲۱/۵)، اندازه: ۲۰/۵×۳۲سم [ف: ۲-۲۶۲]

۲۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۴۶۶

آغاز:افتاده: حتفها عند سمعها و لکن اجعل الدنیا بمنزلة قنطرة علی نهر جزت علیها؛ **انجام:**فدخل اصحاب الیمین فصارت علیهم برداً و سلاماً و ابی اصحاب الشمال ... » افتاده

بخشی از قسم اول و دوم از جلد سوم (کتاب ایمان و کفر) است و از باب معنی زهد (۴۹) آغاز و تا باب علل تحریم الکبایر (۱۸۵) را دارد، پایان می‌گیرد؛ خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ چند بار مقابله و تصحیح شده، از جمله در سال ۱۱۰۸ق قد وقع الفراغ بحمدالله سبحانه یوم الاربعین ... افتاده»، «شرعت فی ... شهر جمادی الآخر ...»، «بلغ بحمده تعالی» و «ثم بلغ قبالاً و تصحیحاً بحمدالله».محشی با نشان «منه» و غیر آن، در موردی حاشیه‌ای دارد با عبارت «نقله محمد بن زین الدین عفی عنهما»، مصحح؛ مهر: «العبد الآثم الحسنی الحسینی الطباطبائی»(بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۱۷۲گ، ۱۹سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۳۴-۱۷۹]

۲۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۴۹۳

آغاز:الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله ... کتاب الجنائز و هو الثالث عشر من اجزاء کتاب؛ **انجام:**و لم یورث الاخ فی الولادة، آخر ابواب المواریث و بتمامها تم الجزء الثالث عشر ...

خط: نستعلیق، کا: محمد مؤمن بن عبدالعلی (از نوادگان مؤلف)، تا: قرن ۱۱؛ محشی با نشان «منه»، «منه مدظله» و «منه ره»، در چند موضع حواشی به خط مؤلف، مصحح؛ تملک: عبدالرحیم در سال ۱۱۴۰ق؛ مهر: «عبده محمد حسین» (بیضی) یا (محمد محسن)، «حسین منی و انا من حسین» (مستطیل)؛ جلد: تیماج، ۱۸۷گ، ۱۹سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۳۴-۲۲۴]

۲۱۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۴۹۵

آغاز:الحمدلله و الصلاة و السلام علی رسول الله ... کتاب الطهارة و التزین و هو الرابع من اجزاء کتاب الوافی؛ **انجام:**التمر الذاهب ثلثاه کما فی الخبر السابق، آخر ابواب قضاء ... و التزین و بتمامها قدتم کتاب الطهارة و التزین

جلد چهارم، شامل کتاب طهارت؛ خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ دوبار مقابله و تصحیح شده با عبارت «بلغ قبالاً بحمدالله تعالی فی شهر شوال سنة ۱۱۰۲» و «ثم بلغ مقابلة ... الله سبحانه»، مصحح؛ تملک: رضا بن ابی القاسم حسینی در سال ۱۳۳۲ق با مهر«عبده رضا الحسینی»(بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۱۵۶گ، ۲۱سطر (۷×۱۶)، اندازه: ۱۱/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۴-۲۲۷]

۲۱۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۵۱۱

آغاز:الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله ... کتاب الحسبة و الحدود و الاحکام و هو التاسع من اجزاء ... الآیات، قال الله سبحانه؛ **انجام:**و یتلوه فی الجزء العاشر کتاب المعایش و المکاسب انشاء الله و الحمدلله اولاً و آخراً

جلد ۹، از کتاب الحسبة و الحدود تا پایان کتاب الاحکام؛ خط: نسخ، کا: ابن عبدالغفور بن شاه مرتضی اول کاشانی، تا: قرن ۱۱؛ نسخه بر فیض کاشانی و برادرش عبدالغفور، قرائت شده و آن دو بزرگوار به خط خود، به این مطلب تصریح نموده‌اند: «بلغت قرائة مع فحص و تحقیق ایده الله و زاده الله فهماً و توفیقاً و کتب والده عبدالغفور بن مرتضی عفا الله عنهما»، «ثم بلغ سماعه علی زید تأییداً و تحقیقاً و کتب عمه مصنف الکتاب عفا الله عنه»، مصحح، محشی، با علامات: «بلغ»، «ثم بلغ سماعاً علی زید تأییداً»، «ثم بلغ سماعاً علی ایده الله» به خط فیض کاشانی، دستخط فیض کاشانی

و برادرش عبدالغفور، در پایان آمده؛ تملک: عبدالله بن حسن در سال ۱۲۳۰ق، محمد بن حسن بن سالم بن علی بن احمد ابومجلی با مهر«محمد حسن سالم فی ماله بعلی و باحمد و بآله» (هشت گوش)؛ مهر: «محمد باقر بن محمد تقی الموسوی»(بیضوی)؛ واقف: شهاب الدین حسینی مرعشی، ۱۳۸۷؛ جلد: تیماج، ۲۵۱گ، ۱۸سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۳۴-۲۸۴]

۲۱۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۵۳۰

آغاز:الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله ... کتاب النکاح و الطلاق و الولادات و هو الثانی عشر من کتاب الوافی؛ **انجام:**علی نبینا و علیه السلام فهب لی من لدنک ولیاً ...

جلد ۱۲، شامل کتاب نکاح و طلاق و ولادات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱، در حیات مؤلف؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با نشان «منه دام ظله»، «منه ادام الله تعالی افاداته»؛ تملک: میرزا آقا حاجی شیخ عبدالرحیم در سال ۱۲۹۸ق با مهر «الراجی علی اکبر بن عبدالرحیم» (بیضوی)، محمد رضا بن محمد صفی حسینی کاشانی به سال ۱۱۸۳ق با مهر«المتوکل علی الله العلی محمد رضا الحسینی»(مستطیل)، حاجی شیخ عبدالرحیم در سال ۱۲۹۷ق؛ مهر: «الراجی ... الموسوی الحسینی» (بیضوی)، «عبده محمد رضا الحسینی» (بیضوی)، «عبده ابراهیم بن اسمعیل بن عبدالعالی بن اسمعیل بن عبدالعالی بن علی العالی»(بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۲۱۳گ، ۲۱سطر (۷×۱۷)، اندازه: ۱۴/۵×۲۳سم [ف: ۳۴-۳۳۵]

۲۱۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۵۹۴

آغاز:الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله ... کتاب الصیام و الاعتکاف و المعاهدات و هو السابع؛ **انجام:**و تستحلون فیه حرمة رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم، آخر ابواب النذور و الایمان و بتمامها تم الجزء السابع کتاب الصیام و الاعتکاف و المعاهدات

جلد ۷، شامل کتاب صیام، اعتکاف و معاهدات؛ خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱، در حیات مؤلف؛ ظاهراً بر فیض قرائت شده با این عبارت: «انهاه قرائة علی ایده الله»، مصحح، محشی با نشان «۵» و غیر آن؛ مهر: «یا محمد»(مستطیل)، «علی نقی بن محمد»(بیضوی)، «... محمد ...» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۱۲۷گ، ۱۹سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۴/۵سم [ف: ۳۴-۴۳۱]

۲۲۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۵۶۹

آغاز:الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله ... کتاب النکاح و الطلاق و الولادات و هو الثانی عشر من اجزاء ... الآیات، قال الله عزوجل؛ **انجام:**لئلا یکون لاحد علیه طاعة آخر ابواب الولادات و بتمامها تم کتاب النکاح و الطلاق و الولادات

جلد ۱۲، از کتاب نکاح تا پایان کتاب طلاق و ولادات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱، در حیات مؤلف؛ با نسخه اصل به خط مؤلف مقابله و تصحیح شده با این عبارات: «قد بلغ ایده الله تعالی من اوله الی آخره مقابلة و تعمقاً مع اصل المصنف الذی خطه بیده ادام الله فیضه علینا و علی سائر المحتاجین»، محشی با نشان «منه دام فیضه» و «منه»، مصحح؛ تملک: میرزا علی آقا مجتهدی، احمد بن لطفعلی تبریزی با مهر «و مبشراً برسول یأتی من بعدی اسمه احمد»(مستطیل)، محمد رضا بن صدر علی با مهر«محمد رضا ...»(بیضوی)؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۰۴گ، ۲۱سطر (۱۱×۱۸)، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۳۴-۳۹۳]

۲۲۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۶۰۰

آغاز:الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله ... کتاب الصیام و الاعتکاف و المعاهدات؛ **انجام:**و یستحلون فیه حرمة رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم، آخر ابواب النذور و الایمان و بتمامها تم الجزء السابع

جلد ۷، کتاب و شامل کتاب صیام، اعتکاف و معاهدات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱، در حیات مؤلف؛ ظاهراً دارای انهاء به خط وی در پایان نسخه آمده با این عبارات: «انهاه سماعاً علی ایده الله»، محشی با نشان «منه دام فیضه، منه دام ظله، عهد سلمه الله و ...»، مصحح؛ مهر: میرزا محسن امام جمعه تهران«این کتاب از متملکات و جزو کتابخانه احقر محسن الحسینی است ۱۳۲۲» (مستطیل)؛ ۱۶۶گ، ۲۰سطر (۱۲×۱۷)، اندازه: ۱۹×۲۵/۵سم [ف: ۳۴-۴۴۰]

۲۲۲. کاشان؛ علامه فیض؛ شماره نسخه:بدون شماره

جلد اول؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با اصلاحات و بلاغ فیض کاشانی [میراث اسلامی: ۵-۶۲۰]

۲۲۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۶۲۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**و المذکور ما حصل فی الذکر ای فی الخاطر، آخر ابواب معرفة مخلوقاته و افعاله سبحانه و بتمامه قدتم الجزء الاول

جلد نخست و شامل کتاب عقل و علم و توحید؛ خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: نیمه دوم قرن۱۱؛ دارای انهاء در پایان با نشان «انهاه سماعاً علی ایده الله»، محشی با نشان «منه دام ظله و منه مدظله» و غیر آن، مصحح؛ مهر: «عبده الراجی عیسی الطباطبایی» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۱۶۰گ، ۲۲سطر (۸×۱۷)، اندازه: ۱۴×۲۶سم [ف: ۳۴-۵۱۲]

۲۲۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۶۲۵/۳

آغاز:الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله ... کتاب الایمان و الکفر و هو الثالث من اجزاء؛ **انجام:**بیان، العالج اسم موضع کثیر الرمل، آخر ابواب قضاء التفث و التزین و بتمامها قدتم کتاب

جلد ۳ و ۴، از کتاب ایمان و کفر تا پایان کتاب طهارت و تزین؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: نیمه دوم قرن۱۱؛ از سوی مولی محمد علم الهدی إبن فیض کاشانی دو بار بر مؤلف خوانده شده و یادداشت‌هایی از فیض و علم الهدی به خط خودشان در آغاز، نیمه و انجام نسخه آمده، بسیاری از حواشی و تصحیحات به خط مولی محمد علم الهدی و برخی از آنها به خط مبارک فیض است؛ واقف: محمد محسن بن محمد علم الهدی، ۱۱۵۳ق؛ جلد: تیماج، ۳۴۵گ (۶-۳۵۱)، ۲۱سطر (۱۱×۱۷)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۳۴-۵۰۶]

۲۲۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۹۶۱

آغاز:بسمله، الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواه احکام الله ثم من انتفع بمواعظ الله جل و عز کتاب المطاعم؛ **انجام:**فی باطن یدیها مثل ... فانی شیء هو قال ذاک موضع ... فی بطن امه آخر ابواب ... و الدوا جن و بتمامها ... فی الجزء الثانی عشر کتاب النکاح و الطلاق ... انشاء الله وحده.

خط: نسخ خفی، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: وزیری [رایانه]

۲۲۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۶۶۷

جلد هشتم، کتاب الحج؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱، در عصر مؤلف؛ به خط مؤلف تصحیح و حاشیه نویسی شده و فرزندش محمد علم الهدی آنرا نزد پدرش خوانده، در پایان بلاغی است که به خط فیض برای فرزندش و پس از آن صفحه‌ای است که علم الهدی نوشته و در آن یادآور می‌شود که کتاب را دوبار نزد مؤلف خوانده و بار دوم را در اصفهان به تاریخ چهارشنبه نوزدهم صفر ۱۰۷۵ به پایان برده؛ مهر: «یا محسن اغفر الی محمد ابراهیم» (مربع)، «بمحمد علم الهدی علم الهدی علم الهدی» (بیضی)؛ تاریخ وقف: ۱۱۵۳؛ جلد: تیماج قرمز، ۲۴۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۹×۱۹سم [ف: ۲۲-۲۱۹]

۲۲۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۶۶۸

جلد دوازدهم و کتاب نکاح و طلاق؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱، در عصر مؤلف؛ در حاشیه به خط فیض و علم الهدی تصحیح شده و گویا از دوره جلد سابق باشد؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۶۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۹×۲۰سم [ف: ۲۲-۲۲۰]

۲۲۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۶۶۹

جزء سیزدهم و چهاردهم و پانزدهم؛ خط: نسخ، کا: محمد حسین بن عبدالفتاح کاتب کاشانی، تا: قرن ۱۱، در عصر مؤلف؛ کتاب را فرزند مؤلف محمد علم الهدی نزد پدر خوانده و در چند جا بلاغ نوشته، علم الهدی در پایان نسخه می‌نویسد که کتاب را دو مرتبه تصحیح کرده و بار دوم در کاشان به تاریخ جمادی الثانی ۱۰۸۱ بوده؛ تملک: علم الهدی؛ جلد: تیماج، ۳۶۲گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۸×۱۹/۵سم [ف: ۲۲-۲۲۰]

۲۲۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۴۵

آغاز:بسمله. بک استعین یا کریم. الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله ... کتاب الطهارة و التزین و هو الرابع من اجزاء کتاب الوافی تصنیف محمد بن مرتضی المدعو بمحسن؛ **انجام:**باب النوادر. کا. محمد بن بعض اصحابنا عن ابن یقطین ... یب. عنه عن العباس بن معروف ... دخلت الجویریة ... علی ابی عبدالله ... و قالت انی اتطیب لزوجی فیجعل فی المشطة التی امتشط بها الخمر و اجعله فی راسی قال لا باس. بیان ... کما فی الخیر السابق. آخر ابواب قضاء التفث و التزین و بتمامها قد تم کتاب الطهارة و التزین الذی هو الجزء الرابع من اجزاء کتاب الوافی و یتلوه فی الجزء الخامس کتاب الصلوة و الدعاء و القرآن انشاءالله و الحمدلله اولا و آخرا و صلی الله علی محمد و اهل بیته.

جزء ۴ و کتاب الطهارة و التزین؛ خط: نسخ، کا: محمد کاظم بن محمد علی، تا: قرن ۱۱؛ محشی با نشان «منه» و «م ق ر ر ه» و حاشیه‌های میان سطرها به خط علم الهدی پسر کاشانی است و تصحیحات همو در هامش، نشانه‌های حدیث‌ها در هامش هست؛ تملک: محمد رحیم هرابادی با مهر «سلام قولا من رب رحیم»، مولانا شاه نظر، نظر محمد؛ مهر: «عبده الاقل محمد صادق» و «عبده الاقل محمد قاسم»؛ واقف: عبدالرزاق؛ کاغذ: سمرقندی، ۱۸۷گ، ۲۱سطر (۷/۵×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۴/۵سم [ف: ۵-۱۶۳۳]

۲۳۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۴۴

آغاز:بسمله. الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله ... کتاب الطهارة و التزین و هو الرابع من اجزاء کتاب الوافی تصنیف محمد بن مرتضی المدعو بمحسن؛ **انجام:**باب النوادر. کا. محمد بن بعض اصحابنا عن ابن یقطین ... یب. عنه عن العباس بن معروف ... دخلت الجویریة ... علی ابی عبدالله ... و قالت انی اتطیب لزوجی فیجعل فی المشطة التی امتشط بها الخمر و اجعله فی راسی قال لا باس. بیان ... کما فی الخیر السابق. آخر ابواب قضاء التفث و التزین و بتمامها قد تم کتاب الطهارة و التزین الذی هو الجزء الرابع من اجزاء کتاب الوافی و یتلوه فی الجزء الخامس کتاب الصلوة و الدعاء و القرآن انشاءالله و الحمدلله اولا و آخرا و صلی الله علی محمد و اهل بیته.

جزء ۴، کتاب الطهارة و التزین؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ در گ ۱۲۸ر دارد: «بلغت قرائته من اول هذا الجزء الی آخره متفحصا مستکشفا مستفهما و فقه الله و ایده لاتمام سائر الاجزاء و کتب مصنفه محمد بن مرتضی المدعو بمحسن عفی الله عنه» و «تم بلغ تصحیحا بحمدالله تعالی فی اوائل شهر ربیع الاول سنة ۱۰۷۴»؛ مهر: «ابوالحسن بن محمد مؤمن»، «المتوکل علی الله العلی محمد رضا»، «محمد رضا بن محمد صفی الحسینی»، «عبده ابراهیم بن اسمعیل بن عبدالعالی بن سعید بن عبدالعالی بن علی العالی»، «عبدالقدیر عبدالعالی»، «المتوکل علی العلی محمد رضا»؛ تملک: مهدی بن محمد حسین بن میرزا مهدی بن محمد مؤمن کاشانی مورخ ۱۲۸۳ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۲۸گ، ۲۱سطر (۸×۱۶/۵)، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۵-۱۶۳۳]

۲۳۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۴۷

آغاز:بسمله. الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله ... کتاب الحج و العمرة و الزیارات و هو الثامن من اجزاء کتاب الوافی تصنیف محمد بن مرتضی المدعو بمحسن؛ **انجام:**آخر ابواب الزیارات و شهود المشاهد و المساجد و بتمامها تم الجزء الثامن کتاب الحج من اجزاء کتاب الوافی و یتلوه فی الجزء التاسع کتاب الحسبة و الاحکام و الشهادات انشاء الله و الحمدلله اولا و آخرا.

جزء ۸ و کتاب الحج و العمرة و الزیارات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی با نشان «منه» و «منه دام فیضه»، باخط‌خوردگی، محمد نبی در پایان خدا را می‌ستاید که از آغاز

کتاب وافی تا انجام جزء ۸ را که این نسخه باشد با نسخه اصل پس از عرض و قرائت بر استاد با دقتی مقابله و تصحیح نموده و این کار را او در ۱۰۸۱ق به انجام رساند، محمد هادی بن مرتضی می‌نویسد که نسخه را با دقتی بر من خوانده‌اند و باز می‌نویسد که نسخه را در ۱۰۸۴ق دوباره بر من خوانده‌اند؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۹۹گ، ۲۳سطر (۱۱/۵×۱۸)، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۵-۱۶۳۷]

۲۳۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۵۷۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**و المذکور ما حصل فی الذکر ای فی الخاطر، آخر ابواب معرفة مخلوقاته و افعاله سبحانه و بتمامه قدتم الجزء الاول من کتاب

جلد ۱، از جلد نخست تا پایان کتاب عقل و توحید؛ خط: نسخ زیبا، کا: کاشانی، سلطان محمد بن حسن، تا: قرن ۱۱؛ این نسخه احتمالاً بر فیض کاشانی قرائت و تصحیح شده، دارای انهایی است با نشان «انهاه سماعاً علی ایده الله»، مصحح، محشیبا نشان «منه دام احسانه، منه دام ظله، عهد دام عزه، منه، عهد عفی عنه» و غیر آن؛ تملک: محمد آل حاجی مهدی حمیدی در سال ۱۳۴۸ق، سید احمد بن مرتضی حسینی تبریزی میلانی با مهر «... احمد بن مرتضی الحسینی ...» (بیضوی)؛ مهر: کاتب «غلام خاندان آل احمد بود از جان و دل سلطان محمد»(بیضوی)؛ واقف: امیر حیدر مهربانی، ۱۳۷۶؛ جلد: تیماج، ۱۵۴گ، ۱۹سطر (۱۲×۱۷)، اندازه: ۱۸/۵×۲۵سم [ف: ۳۴-۴۱۱]

۲۳۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۶۴۳

آغاز:الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله ... کتاب الحج و العمرة و الزیارات؛ **انجام:**کا، العدة عن سهل عن البزنطی عن صفوان ...

جلد ۸ شامل کتاب حج و عمره و زیارات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با نشان «منه، ق» و غیر آن؛ ۷۲گ، ۲۲سطر (۱۱×۱۸)، اندازه: ۱۸/۵×۲۶سم [ف: ۳۴-۵۳۳]

۲۳۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۶۴۴

آغاز:الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله ... کتاب الحج و العمرة و الزیارات و هو الثامن من اجزاء؛ **انجام:**ای بحیث لم یطلع علیه احد، آخر ابواب الزیادات و شهود المشاهد و المساجد و بتمامها تم الجزء الثامن

جلد هشتم، شامل کتاب حج و عمره و زیارات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با عبارت «ثم بلغ سماعاً علی ایده الله» به خط مبارک فیض در برگ ۱۸۲ و ۱۱۵ نیز مشهود است، مصحح، محشی با نشان «منه ادام الله ظله العالی» و غیر آن، بر مؤلف خوانده و مقابله شده و فیض با خط مبارکش با این عبارات در برگ پایانی تأیید نموده: «ثم بلغ سماعه علی وفقه الله لاتمام سایر اجزائه و الانتفاع بما فیه کله و کتب مصنفه محمد بن مرتضی المدعو بمحسن عفا الله عنه هـ»، نشان «بلغ مقابلة بحمدالله»، «بلغ التصحیح بحمدالله تعالی»، «قد بلغ المقابلة و التصحیح بحمدالله تعالی»؛ تملک: حسام الدین بن احمد نراقی پور؛ مهر: «افوض امری الی الله ... محمد ...»(مستطیل)؛ جلد: تیماج، ۲۲۷گ، ۲۱سطر (۱۰×۱۸)، اندازه: ۲۲×۳۰سم [ف: ۳۴-۵۳۴]

۲۳۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۶۲۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**محمد عن سلمة بن الخطاب عن الحسین بن عبدالرحمن عن علی عن ...

جلد اول و دوم کتاب و از کتاب عقل و علم و توحید تا بخش زیادی از کتاب الحجة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، مقابله شده با نشان «بلغ عنی سماعاً ایده الله تعالی»، محشی با نشان «منه دام فیضه، منه، م ق ر، منه ره، عهد سلمه الله» و غیر آن؛ یادداشت محمد باقر (بن میر حسین) جابری با مهر«عبده محمد باقر الجابری ۱۱۷۲» (بیضی)؛ مهر: «حسن الطباطبایی»(بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۲۸۷گ، ۲۵سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۱۸×۳۰/۵سم [ف: ۳۴-۵۰۲]

۲۳۶. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۶۲۸

آغاز:کتاب الزکاة و الخمس و المیراث و هو السادس من اجزا کتاب الوافی؛ **انجام:**لکنی اقول الناس عبد لنا فی الطاعة موال لنا فی الدین فلیبلغ الشاهد الغائب

از اول کتاب زکات تا پایان عتق و انعناق؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی، با علامت بلاغ؛ جلد: تیماج، ۱۳۵گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۶۸]

۲۳۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۶۴۹/۱

آغاز:بسمله، الحمدلله و الصلاة علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله کتاب الروضة و الرابع عشر من اجزاء کتاب الوافی؛ آغاز خاتمه: بسمله، حمدله خاتمه کتاب الوافی؛ **انجام:**و ما فی السموات و الارض و ما بینهما من الآیات و بتمامها تم الکتاب الروضة من اجزاء کتاب الوافی و یتلوه فی الجزءالخامس عشر خاتمة الکتاب ان شاء الله و الحمدلله اولا و آخرا و ظاهرا و باطنا؛ انجام خاتمه: جمعت الاحادیث تاریخه ۱۰۶۸ اذا انت احسنت تعداده.

ج ۱۵-۱۴، حاوی کتاب روضه و خاتمه آن؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ در سه‌شنبه، سیزدهم جمادی الثانی ۱۱۱۸ با نسخه‌ای که در اوایل ۱۱۰۵ با نسخه اصل تصحیح گردیده مقابله شده و این عبارت نیز در پایان نسخه‌ای که با آن مقابله شده آمده: «قد فرغت من تصحیح هذا الکتاب و مقبلته متنا و حاشیة انا العبد الجانی ابن محمد امین عوض الرضوی المشهدی لأجل الأخ الأغر الصالح الموفق حاجی محمد امین الکاشانی سلمه الله تعالی فی سنة ۱۰۹۴»؛ واقف: سید سعید طباطبائی، ۱۳۳۲ [ف: ۵-۶۱]

۲۳۸. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۲۴۰

آغاز:فهرست این مجلد از کتاب وافی -در برگ ۳ بسمله حمدله کتاب الصلوة و الدعاء و القرآن؛ **انجام:**آخر ابواب القرآن و فضایله و بتمامها تمکتاب الصلوة ...

جزء پنجم و شامل کتاب صلوة، و دعاء و قرآن؛ خط: نسخ

خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ دارای بلاغ؛ تملک: ملا عطاء الله با مهر«افوض امری الی الله عبده عطاء الله»(چهارگوشه)؛ تملک: ملا بقاء کشمیری؛ واقف: عطاء الله؛ کاغذ: سپاهانی، ۲۲۵گ، ۲۵سطر (۱۱/۵×۱۸)، اندازه: ۱۸/۵×۲۴/۵سم [ف: -۲۱۱]

۲۳۹. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۴۰۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**فی الخاطر اخر ابواب معرفة مخلوقاته و افعاله سبحانه و بتمامه تم الجزء الاول ...

جلد اول، در عقل و علم و توحید؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ تملک: محمد جعفر مورخ ۱۰۹۰ق؛ واقف: محمد کریم بن محمد صادق مشهدی، ۱۱۵۷ق؛ جلد: تیماج، ۱۶۷گ، ۱۷سطر (۱۰×۱۵/۵)، اندازه: ۱۹/۵×۲۵سم [ف: -۳۶]

۲۴۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۰۱۶

آغاز:کتاب المیراث وفیه مقاصد الاول فی اسبابه وفیه ثلاثه مباحث آ کان التوارث فی ابتدا الاسلام بالحلف فکان الرجل یقول للرجل دمی دمک وذمتی ذمتک ومالی مالک تنصرنی؛ **انجام:**کب لوقتل الاب ولن عمداً اخذت الدیة منه للوارث غیره ولانصیب له منها ولو انتفی الوارث کانت للامام ولو قتله خطا فالدیة علی عاقلته یرثها غیر الاب علی الاقوی ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۰۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف مخ: ۵-۲۲۵۸]

۲۴۱. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۱۵۱

آغاز:بسمله و به نستعین الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواة احکام الله ثم علی من انتفع بمواعظ الله، کتاب المعایش و المکاسب و المعاملات؛ **انجام:**باب الرجل یقرض الدارهم و یأخذ اجود منها، کا، یب، الخمسة، یب الحسین عن الثلثة، یه ابن مسکان عن الحلبی عن ابی عبدالله علیه السلام قال سألته

کتاب المعایش والمکاسب والمعاملات از اول تا «باب الرجل یقرض من الدارهم ویأخذ اجود منها»؛ خط: نسخ خوانا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مجدول، مصحح، محشی به امضاء «منه»؛ جلد: تیماج، ۹۶گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف مخ: ۲-۵۷۳]

۲۴۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۸۴۷-۵۳/۵۷

آغاز:بسمله؛ الحمد لله و الصلاة و السلام علی رسول الله ... کتاب الحج و العمرة و الزیارات

جزء هشتم، کتاب الحج و العمرة و الزیارات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲۷۲گ، ۲۲-۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف:۸-۴۸۹۷]

۲۴۳. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه:۲۵۱

آغاز:والحمدلله والصلوة ... وبعد فهذا فهرس مافی هذا المجلد کتبتة لتسهیل الاطلاع علی موضع کل باب ابواب وجوب الحجة وفرض معرفتهوطاعته ونکال جحوده ومعصیة؛ **انجام:**بیان کان فلان کنایة عن الثانی وکانه یعنی به ان الجن کنایة عنه والانس عن الاول کایونس عن سورة بن کلیب عن ابی عبدالله علیه السلام فی قول الله تعالی ربنا ...

از ابتدای باب اول (الاضطرار الی الحجة) تا اواسط باب ۱۲۶ (مانزل ینهم علیهم السلام وفی اعدائهم)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج زرد، ۲۰۵گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۹×۲۶سم [ف مخ: -۱۸۰]

۲۴۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۰۶۳

کتاب المعایش و المکاسب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱، در عصر مؤلف؛ مصحح، محشی از مؤلف؛ جلد: تیماج، ۱۴۲گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۳×۱۵سم [ف: ۳-۲۹۶]

۲۴۵. تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه:۱۸۱

دو جزو ۱ و ۲؛ خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم بن محمد رضا، تا: قرن ۱۱؛ تملک: فرهاد میرزا در ۱۲۹۰ق، عبدالحسین بن میرزا موسی در ۱۳۳۷ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، اندازه: ۱۸×۲۴سم [نشریه: ۳-۲۵۱]

۲۴۶. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۶۰۷/۱

آغاز:الحمد لله و الصلوة علی رسول الله ثم أهل بیت رسول الله ... کتاب الجنائز و هو ثالث عشرین اجزاء کتاب الوافی ... الآیات قال الله عزوجل کل نفس دائقه الموت؛ **انجام:**افتاده: فی کل ألف قصر لمحمد و آل محمد صلی الله علیه و آله و سلم و علی.

شامل: جزء ۱۳: کتاب الجنائز؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱، عصر مؤلف؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی به لفظ: «منه دام فیضه»؛ ۱۴۳گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [عبدالعظیم-ف: ۲-۶۶۰]

۲۴۷. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۵

جزء یازدهم تا چهاردهم؛ خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم بن محمد رضا، تا: قرن ۱۱؛ محشی با امضاء «ع ب ق» و «ع ب حی»و نیز حواشی ازمجدالدین نراقی، آنرا در زمان حیات مؤلف از روی نسخه‌ای که با یک یا دو واسطه از روی نسخه اصل نوشته شده بود، نوشته است، از عبارتی که در کنار صفحه آخر جزء ششم دیده می‌شود شاید برآید که کاتب از طرف مادر از خانواده فیض بوده، این است آن عبارت: «بلغت قرائته علی وفقه الله و ایده و انا خالهالمسمی محمد بن مرتضی المدعو بهادی هداه الله»؛ تملک: عبدالحی ابن عبدالرزاق رضوی مورخ ۱۱۰۶ق، عبدالباقی بن عبدالحی رضوی در ۱۱۷۰، مجد الدین نوه ملا احمد نراقی مورخ ۱۳۳۲؛ ۲۰۰گ، ۴۱سطر، اندازه: ۲۱×۳۷سم [ف: ۱-۲۹۳]

۲۴۸. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۴۷۷

آغاز: و الوسیلة فی امر الخلافة کا محمد بن علی بن معمر عن محمد بن علی بن عکایه التیمیی؛ **انجام:**هنا اخر ما اردنا ذکره فی خاتمة الکتاب من شیخی الشیخین ... قد تم کتاب ...

جزء ۱۴ (کتاب الروضة) و جزء ۱۵ (خاتمه)؛ خط: نسخ، کا: محمد المدعو به رضی، تا: قرن ۱۱؛ از عبارت ظهر برگ آخر «و انشد المصنف ایده الله تعالی فی تاریخه» استفاده می‌شود که استنساخ آن در زمان حیات مؤلف بوده، مصحح، با علامت بلاغ؛ واقف: ملا علی احمد کنی، غره محرم ۱۲۳۴؛ جلد: تیماج، ضربی، مجدول، ۱۹۹گ، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۱-۴۰۱]

۲۴۹. تبریز؛ قاضی طباطبائی؛ شماره نسخه:بدون شماره
بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ یک مجلد آنها که کتاب معایش باشد در زمان مؤلف در سال ۱۰۷۳ نوشته و تصحیح شده و بر آن حواشی «منه دام ظله» است [نشریه: ۷-۵۲۳]

۲۵۰. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۳۳۸
جلد سوم؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، با بلاغ، یادداشت سماع به خط شریف مؤلف [اوراق عتیق: ۱-۲۵۸]

۲۵۱. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۴۱۸
آغاز:بمعنی ما یتطهر به کالسحور لما یتسحر به؛ **انجام:** عن البرقی عن ابیه عن الحسین ... الاسدی.
از باب طهارت ماء تا باب نحور ؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، در آن آثار و نشانه‌های خط مؤلف وجود دارد؛ مهر: «حسن طباطبائی»؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۰۰ص، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲×۲۳/۵سم [ف: ۲-۱۲۲]

۲۵۲. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه:۱۳۱
آغاز:الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی من انتفع بمواعظ الله جل و عز کتاب الحسبة و الحدود و الاحکام و هو التاسع من اجزاء کتاب الوافی؛ **انجام:**اذا قبل خزیمة بن ثابت الانصاری ففرج الناس بیده حتی انتهی الی النبی صلی الله علیه واله فقال اشهد یا رسول لقد اشتریته منه فقال الاعرابی ...
کتابها ی الجهاد، امربه معروف ونهی از منکر، حدود و تعزیرات ، قصاص و دیات و قضاء و شهادات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ محشی با امضای «منه دام ظله» وغیره؛ جلد: تیماج، ۲۲۵گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف مخ: -۱۸۰]

۲۵۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۶۱۱-۲۸/۳۱
آغاز:بسمله الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواة احکام الله ثم علی من انتفع بمواعظ الله کتاب الحجة؛ **انجام:**یافضیل اما ترضون ان تقیموا الصلاة وتوتوا الزکاة وتکفوا السنتکم و تدخلوا الجنة ثم قرأ الم تر الی الذین قیل لهم ... وانتم والله اهل هذه الایة النوادر
کتاب الحجه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۲۲۷گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۸-۴۸۹۸]

۲۵۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۶۱۱
آغاز:بسمله، الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله ... ثم علی من انتفع مواعظ الله.کتاب الطهارة و التزین و هو الرابع من اجزاء کتاب الوافی
جزو چهارم کتاب است از ۱۴ جلد مؤلف؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: صالح زاده؛ جلد: تیماج، ۱۹۸گ، ۲۰سطر (۸×۱۷)، اندازه: ۱۲×۲۴سم [ف: ۳-۱۰۰۲]

۲۵۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۶۱۲
آغاز:برابر
جلد اول و جلد دوم و جلد سوماز کتاب و شامل کتاب العقل و التوحید و کتاب الحجة و کتاب الایمان و الکفر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ دارای سرلوح، مجدول؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۳۳۸گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [ف: ۳-۱۰۰۲]

۲۵۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۹۴
آغاز: ... اما نته کا ... محمد عن ابن عیسی عن ... عن ابن ابی کهمش الخ؛ **انجام:** عن علی بن محمد ابن سعید عن محمد بن مسلم عن محمد بن محفوظ.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: حاج میر سید علی مدرسی یزدی؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، ۱۴۷گ، ۱۹سطر (۸×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵×۲۲/۵سم [ف: ۱-۴۳۰]

۲۵۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۶۹۴
آغاز:بسمله و به نستعین، الحمد لله والصلوة والسلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله (کتاب الطهارة و التزین)؛ **انجام:**(باب ۲۷۰ – النوادر) علی عن ابیه عن ابن سنان اوغیره.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخرقرن۱۱؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: میرزا سید محمد عامری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۳۴۹گ، ۲۲سطر (۷×۱۷/۵)، اندازه: ۱۲×۲۴/۵سم [ف: ۲-۵۹۲]

۲۵۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۶۹۷
آغاز:بسمله و به ثقتی، الحمد لله والصلوة والسلام علی محمد و آله فهذا فهرس ابواب کتاب الحج و العمرةوالزیارات؛ **انجام:**آخر ابواب الزیارات و شهود المشاهد و المساجد و بتمامها تمالجزء الثانی من کتاب الحج من اجزاء کتاب الوافی.
جلد هشتم و کتاب حج؛ خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم بن محمد رضا، تا: قرن ۱۱؛ اهدایی: شیخ احمد شریعت عقدایی؛ ۲۱۰گ، ۲۵سطر (۱۱×۱۷)، اندازه: ۱۹/۵×۳۲/۵سم [ف: ۲-۵۹۳]

۲۵۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۱۸۳
آغاز:الحمدلله والصلوة والسلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواة احکام الله؛ **انجام:**و الحمدلله الذی هدانا بهم و باحکامهم الی الطریق القویم و الصراط المستقیم
ج۹، کتاب الحسبة و الاحکام و الشهادات؛ خط: نسخ، کا: محمد صالح بن ملک محمد بن نعمت الله، کاشانی، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۵۵گ، ۲۵سطر (۹/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۵سم [ف: ۲۸-۲۶۲]

۲۶۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۶۹۸
آغاز:الحمدلله و الصلوة علی رسول الله ... کتاب الجنائز و هو الثالث عشر من أجزاء کتاب الوافی؛ **انجام:**آخر أبواب المواریث و بتمامها تم کتاب الجنائز و هو الجزء الذی [هو] الثالث عشر من أجزاء کتاب الوافی و یتلوه الجزء الرابع عشر کتاب الروضة إن شاء الله و الحمد لله أولاً و آخراً؛ قد تم.
شامل کتاب الجنائز؛ خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول، مصحح، محشی؛ مهر: «أبوالقاسم بن علینقی الحسنی الحسینی الطباطبائی» (بیضوی)، «عبده حسن الحسینی» (بیضوی)؛ ۱۲۲گ،

۲۵سطر (۹×۲۰)، اندازه: ۱۶×۲۸سم [ف: ۲۹-۴۸۳]

۲۶۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۰۸/۱

آغاز:بسمله، الحمد لله و الصلوه و السلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواه احکام الله؛ **انجام:**ویتلوه فی الجزء السابع کتاب الصیام و الاعتکاف و المعاهدات انشاء الله تعالی و الحمد لله اولا و آخرا و باطنا.

جزء ششم، شامل: زکوه مال و فطره، خمس، الانفاق و المعروف و حقوقها، عتق و انعتاق؛ خط: نسخ، کا: محمد تقی بن ابی الحسن، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۲۳ص (۱-۲۲۳)، ۲۱ سطر (۱۱×۱۷/۵)، اندازه: ۱۸×۲۵/۵سم [ف: ۷-۳۴۷]

۲۶۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۰۸/۲

آغاز:بسمله و به ثقتی، الحمد لله و الصلوه و السلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله؛ **انجام:**و یتلوه فی الجزء الثامنمن کتاب الحج و العمره و الزیارات انشاء الله و الحمد لله اولا و آخرا.

مبحث ابواب فرض الصیام و فضل و علت و اقسام و علامه دخول الشهر (از باب یک تا باب بیستم)، مبحث نواقض الصیام و شرائط و آداب و ما یجیز فواته، مبحث ابواب فضل شهر رمضان و لیله القدر و العمل فیها، مبحث ابواب النذور؛ خط: نسخ، کا: محمد تقی بن ابی الحسن، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، ۱۷۴گ (۲۲۴-۳۹۷)، ۲۱ سطر (۱۱×۱۷/۵)، اندازه: ۱۸×۲۵/۵سم [ف: ۷-۳۴۸]

۲۶۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۱۲

آغاز:برابر**انجام:**قد تم الجزء الاول من کتاب الوافی و هو کتاب العقل و العلم و التوحید و یتلوه فی الجزء الثانی کتاب الحجه انشاء الله و الحمد لله اولا و آخرا و ظاهرا و باطنا.

جلد اول، شامل: مبحث اول العقل و العلم و التوحید، مبحث دوم: معرفه الله تعالی، مبحث سوم: معرفه صفات سبحانه و اسمائه، مبحث چهارم: معرفه مخلوقاته و افعاله و سبحانه؛ خط: نسخ، کا: محمد عسکر رجاء، تا: قرن ۱۱؛ نسخه جهت برادر زاده ملا محسن فیض محمد بن مومن مدعو به مرتضی (علم الهدی) قرائت شده؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: میشن، ۱۳۴گ، ۲۳ سطر (۹×۱۹)، اندازه: ۱۶×۲۷سم [ف: ۷-۳۵۳]

۲۶۴. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۱۲

جزء اول تا هفتم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۵۲۹گ، ۳۲سطر، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۱-۲۹۴]

۲۶۵. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۹۲

از مطاعم و مشارب تا پایان کتاب؛ خط: نسخ، کا: ابوطالب بن محمد هادی، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۴۵۱گ، ۲۷ سطر (۱۰×۲۰/۵)، اندازه: ۱۷×۲۸سم [ف: -۶۸۹]

۲۶۶. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۹۳

از مطاعم و مشارب تا پایان کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول، در پایان صورت خط مصنف بر نسخه پسرش علم الهدی که این نسخه از روی همان تصحیح شده؛ امانت آخوند ملاسمیع مازندرانی نزد آخوند ملامحمد خان سمیرانی؛ تملک: حسین رضوی؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج، ۳۴۷گ، ۲۹ سطر (۱۱×۱۲/۵)، اندازه: ۱۶×۲۹/۵سم [ف: -۶۹۰]

۲۶۷. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۳

از کتاب ایمان و کفر تا پایان نکاح و طلاق و ولادات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ اندازه: ۱۶/۵×۲۸/۵سم [ف: -۸۰۸]

۲۶۸. مشهد؛ مدرسه سلیمانیه؛ شماره نسخه:۷۶

طهارت تا آغاز صوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ واقف: سید ولی الله موسوی، ۱۱۲۰؛ قطع: خشتی [چهار کتابخانه مشهد-ف: ۲۳]

۲۶۹. مشهد؛ مدرسه میرزا جعفر؛ شماره نسخه:۲۱/۱

از آغاز تا باب الحجة؛ خط: نسخ خوش، کا: محمد صادق بن محمد کبیر رستقانی، تا: قرن ۱۱؛ قطع: خشتی [چهار کتابخانه مشهد-ف: -۳۹]

۲۷۰. قم؛ زنجانی (آیة الله)؛ شماره نسخه:۴۳

ج ۵، صلاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲۱۸گ، ۲۵سطر، قطع: وزیری [چند نسخه-ف: -۲۰۴]

۲۷۱. قم؛ زنجانی (آیة الله)؛ شماره نسخه:۴۹

ج ۴، طهارت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [چند نسخه-ف: -۲۰۶]

۲۷۲. قم؛ زنجانی (آیة الله)؛ شماره نسخه:۵۲

ج ۶، زکات تا عتق؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [چند نسخه-ف: -۲۰۷]

۲۷۳. مشهد؛ مدرسه میرزا جعفر؛ شماره نسخه:۱۰۳

از وصیت تا میراث؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [چهار کتابخانه مشهد-ف: -۴۲]

۲۷۴. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۱۱۶

آغاز:الحمد لله و الصلوة و السلام علی رسول الله ... کتاب الصلوة و الدعاء و القرآن و هو الخامس من أجزاء کتاب الوافی؛ **انجام:**سمعته یقول وقع مصحف فی البحر فوجده و قد ذهب ما فیه الا هذه الآیة الا الی الله تصیر الأمور.

شامل: کتاب الصلاة و الدعاء و القرآن؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، با خط خوردگی، محشی با امضای «منه دام فیضه» و «ع س»؛ ۲۹۵گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۲-۶۵۹]

۲۷۵. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۳۱۶

آغاز:بسمله حمدله و الصلوة ... کتاب الصیام و الاعتکاف؛ **انجام:** بیان مواقع النجوم و مساقطها أو منازلها و مجاریها ... و لایخرجون منه دابة فقال الله تعالی.

شامل: کتاب الصیام؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی به لفظ: «منه دام فیضه»؛ واقف: هادی اسکویی؛ ۱۵۳گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۴/۵×۱۹سم [ف: ۲-۶۵۹]

۲۷۶. بیرجند؛ دیانی؛ شماره نسخه:۱۶

آغاز:مع تعسر التفریق و خرازة التکریر الی غیر ذلک من الاسباب؛ **انجام:**فنحن اذا مجبورون علی الاختیار هذا ملخص ما ذکره و لایخفی اشتماله علی مفاسد ...

مشتمل بر کتاب العقل و العلم و التوحید؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا:

قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۷۹گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۹/۵×۳۱سم [ف: -۲۱]

۲۷۷. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۲۰۱

کتاب مطاعم و مشارب تا آخر نکاح و طلاق و ولادات، جزو ۱۱ و ۱۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۷ ذیقعده۱۰۱۲ق؛ قطع: وزیری [رشت و همدان: ف: -۱۳۷۱]

۲۷۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۵۱۸

جزء ۱ و ۲ و۳، کتاب العقل و العلم و التوحید، کتاب الحج، کتاب الایمان و الکفر؛ خط: نسخ، کا: نظام الدین بن ملا احمد اردبیلی، تا: قرن ۱۱؛ محشی با نشان«منه رحمه الله»؛ تملک: شیخ علی بن ملا محمد عریضی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۱ سطر (۱۳/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۱۲-۱۸۵]

۲۷۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۲۹۸

آغاز:الحمدلله و الصلاة و السلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواة احکام الله و علی من انتفع بمواعظ الله. کتاب الزکوة و الخمس و المیراث؛ **انجام:**و المعاهدات من اجزاء کتاب الوافی و یتلوه فی الجزء الثامن کتاب الحج و العمرة و الزیارات ان شاء الله و الحمدلله اولا و آخرا

کتاب زکوة، خمس و میراث؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ دارای بلاغ قرائت برای پسرش؛ واقف: ابن نصیر الدین سلیمان ابن علم الهدی؛ ۱۹۰گ، ۲۱ سطر (۶/۵× ۱۶)، اندازه: ۱۳/۵×۲۳سم [ف: ۱۶-۲۱۷]

۲۸۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۶۶۰

جلد ۱؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ خریداری از محمد حسین علوی [رایانه]

۲۸۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۴۰۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**و المذکور ما حصل فی الذاکری فی الخاطر آخر ابواب معرفة مخلوقاته و افعاله سبحانه و بتمامه قدتم الجزء الاول ...

از ابتدای مقدمه تا پایان کتاب توحید؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، مقابله شده، محشی حواشی به لفظ «منه دام ظله»، ؛ اهدایی: رهبری؛ جلد: تیماج، ۱۱۵گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۹×۲۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۹۱]

۲۸۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۹۹۰

کتاب الجنائز و الفرائض و الوصایا؛ خط: نسخ، کا: محمد امین بن عبدالوهاب، تا: سه‌شنبه ۲۱ ربیع الاول ۱۱۰۰ق؛ مصحح، محشی، با بلاغی (گویا برای کاتب) که محمد بن محسن علم الهدی (فرزند فیض) نوشته؛ تملک: حسین بن عبدالغنی حسینی با مهر «العبد محمد حسین الحسینی» (مربع)؛ جلد: مقوایی، ۱۴۰گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۴×۱۸سم [ف: ۱۰-۳۶۷]

۲۸۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۹۹

آغاز:بسمله، کتاب المطاعم و المشارب (و التجملات) و هو الحادی عشر من اجزاء کتاب الوافی؛ **انجام:**تم کتاب المطاعم و المشارب ... و یتلوه جزء الثانی عشر. [کتاب النکاح و الطلاق]

خط: نسخ، بی‌کا، تا: رمضان۱۱۰۰ق؛ مجدول؛ مهر: «مهدی قلی»؛ اهدایی: حاج غلامحسین صالح زاده؛ جلد: تیماج، ۹۷گ، ۲۱سطر(۱۱/۵×۱۷)، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۱-۳۶۵]

۲۸۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۸۲۳

جزو چهارم، در طهارت؛ خط: نسخ، کا: شریف قمی، محمد کریم، تا: ۱۱۰۰ق، به دستور آقا محمد مؤمن بیکا؛ مجدول؛ تملک: محمد مؤمن بن محمد علی چلب ویردی پسر سفره چی در ۱۱۰۰، عبدالکریم تبریزی؛ کاغذ ترمه، جلد: میشن، ۲۳۰گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۲/۱×۲۰/۸سم [ف: ۱-۵۷۹]

۲۸۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۸۸

آغاز:بسمله، الحمد لله و الصلوه و السلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواه؛ **انجام:**تم جزء السادس من اجزاء کتاب الوافی و یتلوه فی الجزء السابع کتاب الصیام و الاعتکاف و المعاهدات ان شاء الله تعالی و الحمد لله اولا و آخرا و باطنا و ظاهرا.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۰۰ق؛ مهر: ناصر الدین شاه؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، ۱۳۶گ، ۱۷ سطر (۷/۵×۱۳)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۷-۸۳]

۲۸۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۴۶

آغاز:بسمله، الحمد لله و الصلوه علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواه؛ **انجام:**قد تم الجزء الثالث من کتاب الوافی و هو کتاب الایمان و الکفر و یتلوه فی الجزء الرابع کتاب الطهاره و التزیین ان شاء الله العزیز و الحمد لله اولا و آخرا و ظاهرا و باطنا.

کتاب ایمان و کفر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج مذهب، ۳۰۸گ، ۲۱ سطر (۱۵×۱۶)، اندازه: ۱۱/۵×۲۲/۵سم [ف: ۷-۳۰۹]

۲۸۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۳۸

آغاز:بسمله، الحمد لله رب العالمین و الصلوه علی محمد و عترته الطاهرین اما بعد فهذا فهرست ما فی؛ **انجام:**و یتلوه فی الجزء العاشر کتاب المعایش و المکاسب و المعاملات انشاءالله و الحمد لله اولا و آخرا.

کتاب‌های: کتاب الجهاد، کتاب امر بمعروف و نهی از منکر، کتاب الحدود و التعزیرات، کتاب القصاص و الدیات، کتاب قضاء و الشهادات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ در صفحه اول کتاب به خط شیخ احمد احسائی در تاریخ ۲۰ ربیع الاول ۱۲۲۰ق مطلبی آمده؛ جلد: تیماج عنابی، ۲۶۴گ، ۲۰ سطر (۶/۵×۱۴)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۷-۳۰۵]

۲۸۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۹۹

آغاز:برابر**انجام:**و لهذا قال لم یکن شیئا مذکورا و المذکور ما حصل فی الذکری فی الخاطر. اخر ابواب معرفه مخلوقاته و افعاله سبحانه و بتمامه قد تم الجزء الاول من کتاب الوافی و هو کتاب

العقل و العلم و التوحید و یتلوه فی الجزء الثانی کتاب الحجه انشاء الله و الحمد لله اولا و آخرا و ظاهرا و باطنا.
جزء اول، کتاب «عقل» و «علم» و «توحید»؛ خط: نسخ، کا: محمد تقی بن محمد زمان رازی، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، ۹۹گ، ۲۱ سطر (۱۱×۱۸/۵)، اندازه: ۸×۲۵سم [ف: ۷-۳۴۱]

۲۸۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۰۵

آغاز:بسمله، الحمد لله و الصلوه و السلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواه احکام الله؛ **انجام:**تم کتاب المعایش و المکاسب و المعاملات من اجزاء کتاب الوافی و یتلوه فی الجزء الحادی عشر کتاب المطاعم و امثال و التجملات انشاء الله تعالی و الحمد الله اولا و آخرا و صلی الله علی محمد و آله.
جلد دهم، مباحث: «معایش» و «مکاسب» و «معاملات»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن مذهب، ۲۲۵گ، ۲۳ سطر (۷×۱۸/۵)، اندازه: ۱۲×۲۴سم [ف: ۷-۳۴۵]

۲۹۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۰۶

آغاز:بسمله، الحمد لله و الصلوه و السلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواه؛ **انجام:**و یکون فیما جمعه امیر المومنین علیه السلام اوجاء الاختلاف من قبل تحدید للایات و حسابها.
جلد پنجم، حاوی: مبحث فضل صلوه و فرضها و بدوها و عللها و نوافلها، مبحث مواقیت الصلوه، مبحث لباس مصلی و مکان او و قبله و نداء، مبحث صلوه و اذکار و آداب علل آن، مبحث صلوه جمعه و جماعه و شرایط و آداب این دو، مبحث بقیه الصلوه و المسنونات و المفروضات، مبحث ابواب ذکر و دعا و فضائل آن، مبحث ابواب قرآن و فضائل آن؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج، ۲۹۸گ، ۲۳ سطر (۸/۵×۱۸)، اندازه: ۱۳/۵×۲۴سم [ف: ۷-۳۴۵]

۲۹۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۰۷

آغاز:بسمله، الحمد لله و الصلوه و السلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواه احکام الله؛ **انجام:**و الحمد لله الذی هدانا بهم و باحکامهم الی الطریق القویم و الصراط المستقیم اخر ابواب القضاء و الشهادات و بتمامهم کتاب الحسبه و الاحکام و الشهادات من اجزاء کتاب الوافی و یتلوه فی الجزء العاشر کتاب المعایش و المکاسب و المعاملات انشاء الله تعالی و الحمد لله اولا و آخرا.
جزء نهم، شامل: جهاد، امر بمعروف و نهی از منکر و دفاع و اعابه، حدود و تعزیرات، مبحث قصاص و دیات، مبحث قضا و شهادات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: اصفهانی، ۱۷۶گ، ۲۳ سطر (۱۰/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۸×۲۴/۵سم [ف: ۷-۳۴۶]

۲۹۲. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۱۱۵

از ابتداء کتاب طهارة تا آخر کتاب صلوة و دعا و قرآن است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۲۶۰گ، ۲۷سطر (۲۱×۱۲)، اندازه: ۳۱×۲۰سم [ف: ۱-۱۴۵]

۲۹۳. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۲۴۹

ابتداء کتاب زکوة تا انتهاء کتاب نذور و ایمان؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ ۱۷۶گ، ۲۷سطر (۲۲×۱۱)، اندازه: ۳۱/۵×۲۰سم [ف: ۱-۱۴۵]

۲۹۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۳۱-۳/۵۱

آغاز:بسمله حمدله والصلاة والسلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ... کتاب الایمان والکفر وهو الثالث من اجزاء کتاب الوافی تصنیف محمدبن مرتضی المدعو بمحسن ... الایات قال الله سبحانه ولکن الله؛ **انجام:**قال الصادق علیه السلام شفاعتنا لاهل الکبایر من شیعتنا واما التائبون فان الله تعالی یقول ما علی المحسنین من سبیل آخر ابواب الذنوب وتدارکها وبتمامها قدتم الجزء الثالث من کتاب الوافی
جلد سوم، ایمان وکفر؛ خط: نسخ، کا: محمد بن محمدرضا المدعو بابراهیم، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۶۸گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۸-۴۸۹۴]

۲۹۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۶۲۴-۲۸/۴۴

آغاز:بسمله الحمدلله والصلوة والسلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواة احکام الله ثم علی من انتفع بمواعظ الله؛ **انجام:**باب انواع الطیب واصله کا محمدبن جعفر ... فلما رکدت الریح بالهند عبق باشجارهم ونبتهم وکان اول بهیمة رتعت من تلک الورقة ظبی المسک
کتاب الایمان والکفر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ واقف: حاجی اعتبار، ۱۱۰۴؛ جلد: تیماج، ۲۶۱گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۹×۲۴سم [ف: ۸-۴۸۹۹]

۲۹۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۱۴۸-۷/۴۸

آغاز:بسمله الحمدلله والصلوة والسلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواة احکام الله ثم علی من انتفع بمواعظ الله. کتاب المعایش والمکاسب والمعاملات وهو العاشر من اجزاء کتاب الوافی؛ **انجام:**باب النوادر ... قال قلت له جعلت فداک نری الدواب فی بطون ایدیها مثل الرقعتین فی باطن یدیها مثل الکی فای شی هو قال ذاک موضع منخریه فی بطن امه. آخر ابواب المساکن والدواجن وبتمامها تم کتاب المطاعم والمشارب
جزء دهم تا چهاردهم کتاب المعایش والمکاسب والمعاملات تا آخر ابواب المساکن والدواجن که اتمام کتاب المطاعن والمشارب است؛ خط: نسخ، کا: سبزواری عامری، اسماعیل بن ابراهیم، تا: قرن ۱۲؛ محشی با نشان«منه» و «ح ل طاب ثراه» و «ق»؛ تملک: محمدصالح خلخالی، محمد علی بن سید رضا رضوی خوانساری در ۱۲۲۴ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۵۶گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۴/۵سم [ف: ۸-۴۸۹۷]

۲۹۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۸۰-۴/۵۰

آغاز:بسمله وبه ثقتی. الحمدلله والصلاة ... کتاب الجنائز وهو الثالث عشر من اجزاء کتاب الوافی تصنیف محمدبن المرتضی المدعو بمحسن ایده الله. الایات: قال الله عز وجل کل نفس ذائقة

الموت ... ؛ **انجام:**فلو قد قام قائمنا اهل البيت ورث الاخ الذى آخى بينهما فى الاظلة ولم يورث الاخ فى الولادة. آخر ابواب المواريث وبتمامها تم كتاب الجنائز من اجزاء كتاب الوافى ويتلوه فى الجزء الرابع عشر كتاب الروضة

جزء ۱۳، كتاب الجنايز والوصايا والمواريث؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی از «ح س سلمه الله»؛ مهر مربعی با تاریخ ۱۱۶۵؛ جلد: تیماج، ۱۵۲گ، ۲۲-۲۳سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۴/۵سم [ف: ۸-۴۸۹۷]

۲۹۸. بیرجند؛ دیانی؛ شماره نسخه:۶۶

جلد اول وتاپایان كتاب العقل والعلم والتوحيد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۲۱۹گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۲×۲۴سم [ف: -۵۶]

۲۹۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۳۸۲

آغاز:بسمله و به نستعين، الحمدلله و الصلوة و السلام على رسول الله ثم على رواة احكام الله، ثم على من انتفع بمواعظ الله جل و عز؛ **انجام:**فى التهذيب حمل الخمر هنا على طبيخ التمر الذاهب ثلثاه كما فى الخبر السابق آخر ابواب قضاء التفث و التزيين. و بتمامها قد تم كتاب الطهارة و التزيين الذى هو جزء الرابع من اجزاء كتاب الوافى و يتلوه فى الجزء الخامس كتاب الصلاة.

جزء چهارم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اجازة روايت على بن جعفر بن على بحرانى به شاه علاء الدوله نوشته ۹ شوال ۱۱۱۲؛ مهر: «عبده اسماعیل ۱۱۶۲»، «الله اکبر»؛ ۱۰۶گ، ۲۵ سطر (۸/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۵سم [ف: ۱۲-۹۰]

۳۰۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۳۸۳

از زکوة تا صوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز(در مقدمه افتادگی دارد، (پنج صفحه مانده) سپس آغاز جزء ششم وافی شروع می‌شود)؛ محشی به نشان‌های «عهد، ص، م ح ق و منه» دارد، قرائت نسخه بر امیر مرتضی از عبدالله اصفهانی با تاریخ پنج‌شنبه هفتم ذیحجه ۱۱۰۰؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۸۰گ، ۲۵ سطر (۱۱×۱۸/۵)، اندازه: ۱۹×۲۴/۵سم [ف: ۱۲-۹۱]

۳۰۱. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۱۸۳

آغاز:بسمله ... ثم على اهل بيت رسول الله ثم رواة احكام الله ثم على من انتفع بمواعظ الله جل و عز؛ **انجام:**و أحببنى و لاتبغضنى و تولنى و لا تخذلنى و اعطنى من جميع خير الدنيا و الآخرة ما علمت منه و ما لم اعلم و اجرنى من السوء كله بحذ افيره

كتاب الطهارة و الصلوة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی به امضاء «منه» و «منه ره»؛ مهر: «با اطلاع حاجی محمد علی کتاب موقوفه مرحوم حاجی ملا هادی مجتهد طهرانی، بسعی محمد جعفر» (مضلع)؛ ۲۲۶گ، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۱-۱۵۲]

۳۰۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۳۴۲

آغاز:بسمله، الحمدلله و الصلاة و السلام على رسول الله ... كتاب العقل و العلم و التوحيد؛ **انجام:**ما حصل فى الذكراى فى الخاطر آخر ابواب معرفة مخلوقاته و افعاله سبحانه

فاقد مقدمه و شامل كتاب العقل و العلم و التوحيد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی با رموز مختلف «م ق ر» «صالح رحمه الله» «عهد» و «منه»؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۹۴گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۴سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۹۲]

۳۰۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۸۳۷

آغاز:بسمله، الحمدلله و الصلاة و السلام على رسول الله ثم على اهل بيت رسول الله؛ **انجام:**تم الجزء السادس من اجزاء كتاب الوافى و يتلوه فى الجزء السابع من كتاب الصيام و الاعتكاف و المعاهدات ان شاء الله تعالى و الحمدلله اولا و آخرا

ج ۶-۷، نامرتب و از وسط ناقص و حاوی کتب صلات، صوم، زکات خمس و حج است. که جزء هفتم قبل از ششم می‌باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ ۳۰۳گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۴×۳۳سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۹۵]

۳۰۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۴۶۶

آغاز:بسمله الحمدلله و الصلوة و السلام على رسول الله. كتاب الطهاره و التزيين و هو الرابع من اجزاء الوافى؛ **انجام:**كما فى الخبر السابق تم آخر ابواب قضاء النفث و التزيين و بتمامها تم كتاب الطهارة. و يتلوه فى الجزء الخامس كتاب الصلوة و الدعاء و القرآن.

کتاب الطهاره؛ خط: نسخ، کا: خطیب کاشانی، محمد علی بن نور الدین محمد، تا: قرن ۱۲؛ مهر: «محمد علی» (بیضی)؛ کاغذ: اصفهانی، ۲۱۵ص، ۲۴سطر، اندازه: ۱۹×۲۴/۵سم [ف: ۱۰-۱۴۲۸]

۳۰۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۲۹۷

آغاز:بسمله. الحمدلله و الصلاة و السلام على رسول الله ... كتاب الحج و العمره و الزيارات و هو الثامن من اجزاء كتاب الوافى تصنيف محمد بن مرتضى المدعو ... الايات. قال الله تبارك و تعالى؛ **انجام:**بحيث لم يطلع عليه احد. هذا آخر ابواب الزيارات و شهود المشاهد و المساجد و بتمامها تم الجزء الثامن ... و يتلوها فى الجزء التاسع كتاب الحسبة و الاحكام و الشهادات

جزء هشتم: کتاب حج و عمره و زیارات؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ دارای قلم خوردگی، محشی؛ محتمل هست که نسخه اصل باشد؛ واقف: ابن نصير الدين سليمان بن علم الهدى؛ ۲۲۱گ، ۲۱ سطر (۷×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۱۶-۲۱۷]

۳۰۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۴۷۸

آغاز:بسمله الحمدلله ... كتاب الايمان و الكفر و هو الثالث من اجزاء كتاب الوافى؛ **انجام:**ما على المحسنين من سبيل. آخر ابواب الذنوب و تداركها و بتمامها تم الجزء الثالث ... و يتلوه الجزء الرابع كتاب الطهارة و التزيين انشاءالله.

جزء ۳، كتاب الايمان و الكفر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۴۳۴ص، ۲۲سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۵سم [ف: ۱۰-۱۴۳۷]

۳۰۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۴۰۵

كتاب الحجة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۳۱۹ص، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۱۰-۱۲۶۴]

۳۰۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۵۹۸

جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ در ۱۱۳۸ (گویا به دست کاتب) در زاویه عبدالعظیم (ع) مقابله و تصحیح شده؛ واقف: حاج مرتضائی؛ ۲۰۱ص، ۲۵سطر، اندازه: ۱۹×۲۵/۵سم [ف: ۱۷-۵۵]

۳۰۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۵۰۳

جزء ۱۱ و ۱۲؛ خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم بن محمد رضا، تا: قرن ۱۲؛ ۵۴۴ص، ۲۴سطر، اندازه: ۱۸×۲۴/۵سم [ف: ۱۰-۱۴۵۷]

۳۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۹۵۹/۱

آغاز:عن الباقر علیه السلام لما خلق الله العقل استنطقه ثم قال له اقبل فاقبل ثم قال له ادبر فادبر ثم قال و عزتی وجلالی ما خلقت خلقا؛ **انجام:**بیان ما یحسنون من الاحسان بمعنی العلم ... و الحکیم یتیقن ان الثناء علیه لایزیده کما لا ... و قدره و شرفه و فضله و کماله بقدر علمه.

باب العقل و العلم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ در یادداشتی که به خط آقای سید محمد مشکاة بر پشت برگ نخست این دفتر است، این رساله مختصر وافی و (یقیناً) به خط فیض دانسته شده؛ جلد: تیماج، ۴۱ص (۱-۴۱)، اندازه: ۲۱×۱۴/۵سم [ف: ۹-۶۶۵]

۳۱۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۵۴۴

آغاز:بسمله، الحمدلله و الصلوه و السلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی روات؛ **انجام:**تم الجزء السابع کتاب الصیام و الاعتکاف و المعاهدات من اجزاء کتاب الوافی و یتلوه الجزء الثامن کتاب الحج و العمره و الزیارات ان شاء الله و الحمدلله اولاً و آخراً و ظاهراً و باطناً حمداً کثیرا ... کما هو اهله

جلد هفتم، کتاب صیام و اعتکاف و معاهدات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: محتملاًقرن۱۲؛ جلد: تیماج مذهب، ۸۷گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۲۰×۲۰۰سم [ف: ۸-۴۰]

۳۱۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۶۵۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: وزیری؛ جلد: مقوایی، ۲۸۱گ، ۲۵سطر (۹/۵×۲۲)، اندازه: ۱۴/۵×۲۷/۵سم [ف: ۳-۱۰۱۱]

۳۱۳. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۸۶۶

آغاز:و هو تقلید کله لصاحب الشرح الاما لا یختلف فیه العقول منه؛

از آغاز کتاب، تا اول «الجزء الثامن کتاب الحج و عمره»؛ خط: نسخ، کا: محمد بن محمد رضا مدعوبه ابراهیم، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ با دستخط شرف الدین محمد مکی بن محمد ضیاء الدین از ذریه شهید اول که در سال ۱۱۰۳نوشته، محشی از جعفر؛ جلد: تیماج، ۳۶۳گ، ۴۳سطر، اندازه: ۲۵×۳۸/۵سم [میراث اسلامی: دفتر دهم-۷۶۰]

۳۱۴. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۴۱۴

آغاز:الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواة؛ **انجام:**و صلوة من اراد ان یحبل له و یأتی ذکرها جمیعا فی کتاب النکاح انشاء الله تعالی آخر ابواب بقیة الصلوات المفروضات و المسنونات و لله الحمد اولاً و آخرا

جزء چهارم از «کتاب الطهارة و التزین» تا اول «ابواب الذکر و الدعا و فضائلهما» از کتاب الصلوة؛ خط: نسخ زیبا، کا: علی اکبر بن جمال الدین، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۲۸۹گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱-۳۴۶]

۳۱۵. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۲۸۴

جزء یازدهم تا چهاردهم؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲ [ف: -۲۶۳]

۳۱۶. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۳۲۴

جزء ششم تا هشتم؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱و ۱۲ [ف: -۲۶۴]

۳۱۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۶۱۲

آغاز:الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله ... کتاب المطاعم و المشارب و التجملات و هو الحادی عشر من اجزاء کتاب؛ **انجام:**و الحمدلله الذی هدانا بهم و باحکامهم الی الطریق القویم و الصراط المستقیم آخر ابواب القضاء و الشهادات

جلد ۹ و ۱۱ کتاب و جلد ۱۱ بر جلد ۹ تقدم یافته؛ خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: اوایل قرن۱۲؛ مصحح؛ با یادداشتی به سال ۱۱۷۴ق؛ جلد: تیماج، ۲۶۸گ، ۲۴سطر (۲۰×۱۱)، اندازه: ۲۹×۲۱سم [ف: ۳۴-۴۸۳]

۳۱۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۶۱۹/۲

آغاز:الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله ... کتاب الصلوة و الدعاء و القرآن و هو الخامس من اجزاء کتاب؛ **انجام:**و لکنی اقول الناس عبید لنا فی الطاعة موال لنا فی الدین فلیبلغ الشاهد الغایب آخر ابواب العتق و الانعتاق فی کتاب الزکوة و الخمس و المبرات

جلد ۵ و ۶ و از کتاب صلاة، دعاء و قرآن آغاز و تا پایان کتاب زکات و خمس و مبرات؛ خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: اوایل قرن۱۲؛ از روی نسخه‌ای که محمد علم الهدی إبن فیض کاشانی استنساخ کرده و بر پدر خویش خوانده و تصحیح نموده، کتابت شده، صورت دستخط فیض و فرزندش مولی محمد علم الهدی از سوی نصیرالدین سلیمان بن محمد علم الهدی در آن آمده است، محشی به خط محمد هادی بن مرتضی کاشانی و برخی از حواشی نیز به خط مولی محمد علم الهدی است، مذهب، مجدول؛ تملک: حاج میرزا محمود طباطبایی بروجردی در ۱۲۹۴قبا مهر «العبد المذنب محمود الطباطبائی» (بیضی)، تملک: محمد هادی فیضی به سال ۱۱۹۳ق با مهر«محمد هادی الفیضی» (مستطیل) (البته این تملک از محمد هادی بن مرتضی کاشانی نیست بلکه یکی از نوادگان فیض است که نامش محمد هادی بوده)؛ مهر: محمد هادی بن مرتضی کاشانی «محمد هادی الفیضی» (مستطیل)، محمد محسن بن محمد علم الهدی متخلص به وفا«یا محسن اغفرلی بمحمد علم الهدی» (مستطیل)، نصیرالدین سلیمان «... سلیمان ...» (مستطیل)؛ جلد: تیماج، ۳۰۹گ (۷-۳۱۶)، ۲۷سطر (۲۱×۱۲)، اندازه: ۳۰×۱۹سم [ف: ۳۴-۴۹۶]

۳۱۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۵۰۴

آغاز: ... فأرة او جرزاً و صعوة میتة قال اذا تفسخ فیها فلا تشرب منها ... باب ماء البئر و انه لا ینجس؛ **انجام:**التمر الذاهب ثلثاه کما فی الخبر السابق، آخر ابواب قضاء التفث و التزین و بتمامها قدتم کتاب الطهارة و التزین الذی هو الجزء الرابع من اجزاء کتاب الوافی ...

جلد چهارم کتاب و تا پایان کتاب طهارت و تزین؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ یا اوایل قرن۱۲، در حیات مؤلف یا اندکی پس از آن از سوی شاگردانش کتابت شده؛ افتادگی: آغاز؛ محشی با نشان «منه» و غیر آن، مصحح؛ مهر: «من کتب احمد الخطاط الزنجانی فی النجف ۱۳۵۷»(بیضی)؛ ۱۰۴گ، ۲۶-۲۹سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۲۰×۱۵سم [ف: ۳۴-۲۷۴]

۳۲۰. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۶۵۵

از اوایل کتاب تا آخر ایمان و کفر؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۲۵۵گ، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف: ۳-۸۱۴]

۳۲۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۵۵۴

آغاز:الحمدلله و الصلوة و السلام ... کتاب الایمان و الکفر و هو الثالث من اجزاء کتاب الوافی ... الایات، قال الله سبحانه؛ **انجام:**فان الله تعالی یقول ما علی المحسنین من سبیل، آخر ابواب الذنوب و تدارکها و بتمامها قدتم الجزء الثالث

جلد سوم، شامل کتاب ایمان و کفر؛ خط: نسخ زیبا، کا: جعفر بن باقر، تا: اوایل قرن۱۲؛ دوبار مقابله شده با این عبارات: «بلغ قبالاً بحمدالله غرة شوال سنة ۱۱۱۱ ثم بلغ بعون الله سبحانه مرة باسر اوائل شهر ربیع الاول سنة ۱۱۲۳، ۵»، محشی با نشان «منه ره»، «منه رحمه الله»، «عهد دام ظله»، «هـ»، «ق»، و غیر آن، مصحح، یادداشت کاتب با مهر «... یا جعفر ...» (بیضی)، اجازه حاج شیخ منیرالدین بروجردی اصفهانی از نوادگان میرزا ابوالقاسم بن حسن قمی «میرزای قمی صاحب قوانین» به محمد ضیاءالدین از نوادگان ملا مهدی نراقی در رمضان ۱۳۳۹ق؛ مهر: واقف «فی سبیل الله الهادی»(بیضی) و«محمد هادی» (بیضی)؛ واقف: محمد هادی، ۱۱۳۳؛ ۲۵۴گ، ۲۱سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۲۴×۱۶سم [ف: ۳۴-۳۷۰]

۳۲۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۲

آغاز:بسمله، الحمدلله و الصلاة علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم ... علی رواة احکام الله؛ **انجام:**قد تم الجزء الثالث من کتاب الوافی و هو کتاب الایمانو الکفر و یتلوه فی الجزء الرابع کتاب الطهاره و التزیین انشا الله العزیز و الحمد لله اولا و آخرا و ظاهرا و باطنا.

مبحث ایمان و کفر؛ خط: نسخ، کا: بهاء الدین بن امیر محمد طالقانی، تا: قرن ۱۲؛ مهر: ناصر الدین شاه؛ ۳۳۴گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۸۵×۱۵۰سم [ف: ۷-۱۳۲]

۳۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۱۴-طباطبائی

آغاز:اسانید التهذیب ابوجعفر و لا سیما فی کتابی لزکوة و الصیام منه؛ **انجام:**فقوله لا غیر و فی الجناب القدسی یترتب الفعل الذی هو

کتاب عقل و جهل و توحید؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱-۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۳۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۲۴-۲۷۶]

۳۲۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۵۴۶

آغاز:بسمله، الحمدلله رب العالمین و الصلوه و السلام علی محمد و عترته الطاهرین فهذا فهرس ما فی هذه المجلد؛ **انجام:**بتمامها تم کتاب النکاح و الطلاق و الولادات من اجزاء کتاب وافی و یتلوه فی الجزء الثالث عشر کتاب الجنائز و الفرائض و الوصیات و الحمدلله اولاً و آخراً

جلد دوازدهم؛ در مباحث طلاق و نکاح؛ خط: نسخ، کا: محمد عسکر ملقب به رجاء، تا: قرن ۱۲؛ نسخه جهت عبدالغفوربن مرتضی المدعو به تقوی خوانده شد و او برادرزاده ملا محسن فیض می‌باشد و خط او در آخر نسخه هست؛ تملک: شیخ احمد احسائی و پسرش؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۱۶۸گ، ۲۷سطر (۱۰/۵×۱۹)، اندازه: ۱۸/۵×۳۰/۵سم [ف: ۸-۴۲]

۳۲۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۵۴۸

آغاز:بسمله، الحمدلله و الصلوه علی رسول الله و علی اهل بیت رسول الله ثم علی روات احکام؛ **انجام:**اذا انت احسنت تعداده و الحمدلله اولاً و آخراً

جلد سیزدهم و چهاردهم، حاوی ابواب: وصیه، ما قبل موت، تجهیز، بعد موت، مواریث؛ خط: نسخ، کا: محمد عسکر ملقب به رجاء، تا: محتملاًقرن۱۲؛ نسخه جهت عبدالغفور ملقب به تقوی قرائت شده؛ تملک: شیخ احمد احسائی و پسرش؛ کاغذ: ترمه، ۲۱۱گ، ۲۷سطر (۱۲×۱۹/۵)، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۸-۴۴]

۳۲۶. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۱۲

جزو ۲ وافی از کتاب حجت تا پایان همین کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی با نشانه «منه ره، سمع منه»؛ در پایان مقابله و تصحیح عبدالعظیم بن عبدالغنی حسینی در جمادی الثانی ۱۱۱۹؛ تملک: محمد بن عبدالغنی شهیر به عبدالعظیم حسینی، فاضل تونی؛ جلد: تیماج، ۱۹۲گ، ۲۶ سطر (۱۰×۱۷/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۸/۵سم [ف: -۶۹۱]

۳۲۷. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۱۰/۲

جزء ۱۱ تا ۱۵ وافی از کتاب مطاعم تا پایان باب ذکر مشیخه شیخ طوسی؛ خط: نسخ، کا: کازرونی، درویش علی بن حاجی شمسی، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ تملک: محمد بن حسام الدین، فاضل تونی؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج، ۴۲۷گ، ۲۸ سطر (۱۲/۵×۲۳/۵)، اندازه: ۱۸×۳۰/۵سم [ف: -۶۹۰]

۳۲۸. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۵۳۷

شامل: از باب الاشارة و النص علی أمیر المؤمنین تا باب جمل المعاصی و المناهی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی از «یوسف»؛ جلد: تیماج، ۲۷۲گ، ۲۶سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۷/۵سم [عبدالعظیم-ف: ۲-۶۶۱]

۳۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۴۸۱

آغاز:بسمله، الحمدلله و الصلاة علی رسول الله ... کتاب الروضة و هو الرابع عشر من اجزاء کتاب الوافی؛ **انجام:**هذا اخر ابواب المخلوقات و ما فی السموات و الارض و ما بینهما من الایات و بتمامها تم کتاب الروضة ...

ج ۱۴، کتاب روضه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲، کاتب نونویس: محمد باقر بن زین العابدین بن حسین بن علی یزدی حائری درپنج‌شنبه ۲۷ محرم ۱۲۶۹؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۲۱۰گ، ۱۸سطر، اندازه: ۲۰×۱۲/۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲–۸۰۰]

۳۳۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۱۷۳

آغاز:بسمله، الحمدلله و الصلاة و السلام علی رسول الله ... کتاب الروضة؛ **انجام:**و جعل آ خرته خیرا من اولاه بمحمد و آله الطیبین الطاهرین ... و سلم تسلیما کثیرا

ج ۱۵–۱۴، همه کتاب روضه و خاتمه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ تملک: لطف الله بن محمد معصوم اصطباناتی؛ واقف: فخر المحققین شیرازی، مرداد ۱۳۷۵؛ جلد: تیماج، ۱۲۹گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۹/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۶–۶۵۰]

۳۳۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۱۶۳

آغاز:بسمله، الحمدلله و الصلاة و السلام علی رسول الله ... کتاب الروضة؛ **انجام:**آخر ابواب المخلوقات و ما فی السموات و الارض و ما بینهما من الایات تمت کتاب الروضة ...

ج ۱۴. کتاب روضه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماجمذهب، ۱۵۹گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۴/۵×۱۲سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲–۸۰۱]

۳۳۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۲۶۷

آغاز:بسمله، الحمدلله و الصلاة و السلام علی رسول الله ... کتاب الطهارة و التزین و هو الرابع من اجزاء کتاب الوافی؛ **انجام:**و قد ذهب ما فیه الا هذه الایة الا الی الله تصیر الامور آخر ابواب القران و فضائله و تم کتاب الصلاة ...

ج ۴–۵، از کتاب الطهارة تا پایان کتاب الصلاة و الدعاء و القرآن؛ خط: نسخ، کا: محمد موسی بن جعفر حسینی تونی، تا: قرن ۱۲؛ واقف: محمد بن محمدرضا، ۱۳۲۰؛ جلد: مقوا، ۳۰۰گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۴/۵×۱۶/۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲–۷۹۴]

۳۳۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۴۲۴

آغاز:وانه شرهم فی نفسه لاطلاعه علی دقائق عیوب نفسه؛ **انجام:**و اما التائبون فان الله تعالی یقول ما علی المحسنین من سبیل آخر ابواب الذنوب و تدارکها و بتمامها قد تم الجزء الثالث ...

ج ۱–۳، از اوایل کتاب تا پایان ایمان و کفر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ محشی به لفظ «منه طاب ثراه» و بعضا با رمز «عهد» علم الهدی فرزند مؤلف؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: مقوا، ۴۶۸گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۷×۱۷سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲–۷۹۳]

۳۳۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۲۲۰

آغاز:بسمله، الحمدلله و الصلاة و السلام علی رسول الله؛ **انجام:**یعنی من الخوف لطیفا ای بحیث لم یطلع علیه احد آخر ابواب الزیارات و شهود المشاهد و المساجد و بتمامها تم الجزء الثامن کتاب الحج

ج ۷–۸، از کتاب الصیام تا پایان کتاب الحج؛ خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم بن محمد رضا، تا: قرن ۱۲؛ توسط محمد حسین بن عسکر بفروئی در شوال ۱۱۵۵، با نسخه اصل تصحیح و مقابله شده؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۳۱۹گ، ۲۴سطر، اندازه: ۲۴/۵×۱۸/۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲–۷۹۶]

۳۳۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۲۶۳

آغاز:بسمله الحمد لله و الصلاة و السلام علی رسول الله؛ **انجام:**قال فحرثوا فجادت زروعهم اخر ابواب احکام الارضین و المیاه ...

ج ۷–۱۰، از «کتاب الصیام» تا پایان «کتاب المعایش و المکاسب و المعاملات»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشیبه لفظ «عهد سلمه الله»؛ واقف: جعفر زاهدی، دی ۱۳۷۷؛ جلد: تیماج، ۴۱۹گ، ۳۰سطر، اندازه: ۳۰/۳×۱۸سم [ف: ۲۶–۶۴۶]

۳۳۶. تهران؛ حوزه آستان حضرت عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۲۴

آغاز:الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله ثم علی أهل بیت رسول الله ... کتاب الحجة و هو الثانی من أجزاء الوافی؛ **انجام:** باب النوادر کا علی عن العبیدی عن یونس ... قالوا لکم قلت قالوا قد یکون ولداً لابنه من الولد و لایکون من الطب؛

شامل: کتاب الحجة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی به لفظ «منه» و «ص»؛ جلد: تیماج قهوه‌ایمذهب، ۲۹۸گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۵/۵سم [حوزه و موزه عبدالعظیم: ف: –۷۶]

۳۳۷. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۷۶

جزو یکم و دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [نشریه: ۷–۳۰۸]

۳۳۸. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۹۴۹

جلد ۱۴؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مقابله شده با نسخه‌ای که متن و حاشیه آن را عوض بن محمد امین رضوی مشهدی برای حاجی محمد امین کاشانی در ۱۰۹۴ مقابله و تصحیح کرده بود و با نسخه‌ای که در ۱۱۰۵ با اصل مقابله شده بود، تاریخ این مقابله روز سه‌شنبه ۱۳ جمادی الثانی ۱۱۱۸ است، با اجازه فیض کاشانی به نواده برادرش محمد هادی و با اجازه مرتضی بن محمد مؤمن به محمد هادی در سه صفحه مورخ ۱۰۶۸؛ جلد: تیماج، ۱۹سطر، قطع: ربعی [چهار کتابخانه مشهد–ف: –۴۳۰]

۳۳۹. اصفهان؛ مدرسه صدر خواجو؛ شماره نسخه:۶۲

مشتمل بر کتاب العقل و معرفة الله؛ خط: نسخ، کا: ابراهیم بن محمد رضا، تا: قرن ۱۲؛ واقف: زین العابدین شهاندشتی، ۱۱۶۱؛ ۲۸۳گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۴/۵سم [ف: –۵۲]

۳۴۰. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۲۸۸۰

جزء اول؛ خط: نسخ، کا: ابراهیم بن محمد رضا، تا: اوایل قرن۱۲؛ ۵۵۴ص، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۱–۳۲۱]

۳۴۱. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۱۰۲۷/۲

صوم و زکوة؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ قطع: خشتی [ف: -۳۳۲]

۳۴۲. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۳۳۴

جزء پنجم و ششم؛ کا: ابراهیم بن محمد رضا، تا: قرن ۱۲ [ف:۲۶۴]

۳۴۳. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۳۷۴

جزء ۱۱ و ۱۲؛ کا: ابراهیم بن محمد رضا، تا: قرن ۱۲ [ف: -۲۶۴]

۳۴۴. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۷۵۶

جزء اول و دوم؛ کا: ابراهیم بن محمد رضا، تا: قرن ۱۲ [ف:۲۶۴]

۳۴۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۶۹۴

جزو ۸، الحج و الزیارة؛ خط: نسخ، کا: حسین بن محمد جعفر، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۷۹گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۹×۲۸سم [ف: ۱۶-۳۳۵]

۳۴۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۷۴۰

طهارت است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ واقف: میرزا علی نقیا، ۱۱۲۶؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۱۲گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۱۶-۳۴۹]

۳۴۷. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۶۷۸

از کتاب الصلاة تا پایان فضل القرآن؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ واقف: احمد بن علی اکبر، ۱۲۳۴؛ ۲۷۵گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۰×۲۹/۵سم [ف: ۲-۴۹۹]

۳۴۸. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۶۵۷

آغاز:الحمد لله ... کتاب الحج و هو الثامن من اجزاء کتاب الوافی تصنیف محمد؛ **انجام:**و المساجد بتمامها تم الجزء الثامن من کتاب الحج من اجزاء کتاب الوافی

خط: نسخ، کا: محمدعلی بن ملا علیشاه خوئینی، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی؛ واقف: محمدعلی بن ملا علیشاه خوئینی؛ جلد: تیماج، ۱۸۶گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۵×۱۹سم [ف: ۲-۶۹]

۳۴۹. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۳۷۱

آغاز:بسمله حمد له ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواه احکام الله ثم علی من انتفع؛ **انجام:**عن الوشا عن احمد بن عایذ عن ابی خدیجه قال سمعت:

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ ۹۲گ، ۲۴سطر، اندازه: ۵/۲۳×۵/۱۷سم [ف: -۳۱۱]

۳۵۰. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۱۳۸

آغاز: یطهر کل ما یقع فیه و یقلبه الی صفه نفسه و کان؛ **انجام:**یب البزو فری عن القمی عن احمد عن ابن ابی عمیر یب علی المیثمی عن ابن ابی عمیر عن حماد.

از اوائل طهارت مائیه تا بخشی از باب کفاره یمین؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی با امضاء «منه مد ظله، س، ح، منه، منه سلمه الله، صح»؛ جلد: تیماج، ۲۵۲گ، ۳۵سطر، اندازه: ۳۶×۲۴سم [ف: -۱۳۲]

۳۵۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۱۸۳

آغاز:بسمله، حمدله کتاب الایمان و الکفر و هو الثالث من اجزاء کتاب الوافی؛ **انجام:**آخر ابواب قضاء التفث و التزین و بتمامها قد تم کتاب الطهارة و التزین ...

ج ۳-۴، از «کتاب الایمان» تا پایان «کتاب الطهارة و التزین»؛ خط: نسخ، کا: ابراهیم بن محمد رضا، تا: قرن ۱۲؛ واقف: سلطان حسین صفوی، ۱۱۲۶؛ جلد: تیماج، ۲۸۳گ، ۲۴سطر، اندازه: ۲۴/۵×۱۷/۵سم [ف: ۵-۵۴۶]

۳۵۲. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۲۳۸

آغاز:بسمله الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله؛ **انجام:**النوادر، محمد بن احمد عن الخشاب ... ان علیا (ع) اعتق عبدالله فقال ...

از آغاز جزء ششم «زکوة» تا اواخر باب المملوک یعتق و له مال؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۲۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۲۵×۵/۱۶سم [ف: -۲۱۰]

۳۵۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۴۷۰

آغاز:بسمله الحمد لله ... کتاب الزکوة والخمس و المیراث و هو السادس من اجزاء کتاب الوافی؛ **انجام:**فلیبلغ الشاهد الغائب آخر ابواب العتق و الانعتاق ... و بتمامه تم الجزء السادس ... و یتلوه فی الجزء السابع کتاب الصیام والاعتکاف و المعاهدات

جلد شش، کتاب الزکوة والخمس والمیراث؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، ۲۰۷ص، ۲۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف: ۱۰-۱۴۳۰]

۳۵۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹۰۴

الصلاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۶۸گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۱۶-۳۹۲]

۳۵۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۵۸۴

تنها کتاب الحجه است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۸۶گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۸-۱۹۲]

۳۵۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۴۵۲

آغاز:الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله ... خاتمة کتاب الوافی تصنیف محمد بن مرتضی ... و هو الخامس عشر من اجزائه؛ **انجام:**جمعت الاحادیث تاریخهاذا انت احسنت تعداده

جلد پانزدهم؛ خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ تملک: عبدالرضا با مهر «لا اله الا الله الملک الحق المبین عبدالرضا» (مستطیل)، علی بن احمد بحرانی با مهر «وصی احمد، علی ۱۱۹۰» (بیضی)، حسین بن علی بحرانی با مهر«یا امام حسین» (بیضی)، آقا صدر؛ مهر: «یا احمد» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۳۶گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۸×۱۲سم [ف: ۳۴-۱۳۳]

۳۵۷. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۵۹۸

آغاز:تضمنت روایة المفضل تسمیتها سورتین و نحن قد بینا ان الجمع بین السورتین فی الفریضة مکروه؛ **انجام:**و یقول فی سجوده یا خیر مدعو بأخبر مسئول یا من أعطی و أفضل مرتجی صل علی محمد و آل محمد و اغفرلی ...

مشتمل بر کتاب الصلاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ ۲۵۸گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۲-۴۳۶]

۳۵۸. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۴۵۰

کتاب الحج و المزار؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ واقف: احمد بن علی اکبر تربتی، ۱۲۳۵؛ ۲۷۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۵/۵سم [ف: ۲-۳۲۵]

۳۵۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۵۵۵

آغاز:الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله ... کتاب الجنایز و الفرایض و الوصیات و هو الثالث عشر من اجزاء ... الآیات، قال الله عزوجل؛ **انجام:**و الحسین بن عبیدالله و ابن ابی جید عن ... یحیی عن ابیه العطار و الی ...

جلد ۱۳ و ۱۴ و ۱۵ و شامل کتاب‌های جنایز، فرائض، وصیات، روضه و خاتمه؛ خط: نسخ، کا: نجات، محمد ابراهیم بن محمد شفیع، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مقابله شده با نشان «بلغ قبالاً بحمدالله تعالی»، مصحح، محشی با نشان «منه» و «منه طاب ثراه» و غیر آن؛ واقف: اکرم سلیمانی؛ ۳۱۹گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۴سم [ف: ۳۴-۳۷۲]

۳۶۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۵۵۶

آغاز:الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله ... کتاب الزکوة و الخمس و المبرات و هو السادس من اجزاء ... الآیات، قال الله سبحانه؛ **انجام:**فیبلغ الشاهد الغائب، آخر ابواب العتق و الانعتاق من کتاب الزکوة و الخمس و المبرات و بتمامه

جلد ۶، شامل کتاب زکات، خمس و میراث؛ خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، مقابله شده با نشان «انهاه قرائة علی ایده الله»، محشی با نشان «منه»؛ مهر: «یا محمد»(مستطیل)، «علی نقی بن محمد» (بیضی)، «من یستشفع باقر ال محمد» (بیضی)، «محمد مهدی الحسینی» (مستطیل)؛ جلد: تیماج، ۱۳۸گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۴/۵سم [ف: ۳۴-۳۷۴]

۳۶۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۵۷۱

آغاز:الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله ... کتاب الحسبة و الاحکام و الشهادات و هو التاسع من اجزاء کتاب ... الآیات، قال الله سبحانه؛ **انجام:**و بقوله ان شاء الله و هکذا فی الفقیه ... » افتاده

جلد ۹ کتاب و شامل کتاب الحسبة و الاحکام و الشهادات می‌باشد و تا پایان باب مایجوز أن یشهد علیه و مالا یجوز به انجام می‌رسد؛ خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مقابله شده با نشان «ثم بلغ مقابلة قراءة و تصحیحاً بیده ...»و نشان «بلغ بحمده»، مصحح، محشی با نشان «منه»، «میرزا محمد» و غیر آن؛ ۱۹۱گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۶سم [ف: ۳۴-۳۹۵]

۳۶۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۵۹۳

آغاز:الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله ... کتاب الصلوة و الدعاء و القرآن و هو الخامس؛ **انجام:**و ما الحیوة الدنیا الا متاع الغرور اولستم ترون الی اهل الدنیا ... » افتاده

جلد ۵، شامل کتاب صلاة، دعا و قرآن؛ خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم خان، تا: قرن ۱۲، نیمه نخست نسخه به خط محمد ابراهیم خان است و کاتب نیمه دوم ناشناخته؛ افتادگی: انجام؛ مقابله شده با نشان «بلغ بحمده»، و «بلغ بحمدالله»، محشی با نشان «منه، عهد رحمه الله» و غیر آن، مصحح؛ مهر: «ابوالقاسم الحسینی» (بیضی)؛ واقف: شهاب الدین الحسینی، ۱۳۸۸؛ ۲۱۳گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۴/۵سم [ف: ۳۴-۴۳۰]

۳۶۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۳۶۴

از جلد یازدهم، المطاعم و المشارب و التجملات تا پایان جلد دوازدهم که کتاب النکاح و الطلاق و الولادات باشد، و آغاز جلد سیزدهم (کتاب الجنائز و الفرائض و الوصیات)؛ خط: نسخ، کا: ابراهیم بن محمد رضا، تا: قرن ۱۲؛ محشی؛ تملک: محمد مدعو به امین (محمد امین) بن محمد ربیع کاشانی در بلده سمنان در رمضان ۱۱۹۹ق با مهر «لا اله الا الله الملک الحق المبین عبده محمد امین» (بیضی)؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۷۰گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۴/۵سم [ف: ۴۳-۴۹]

۳۶۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۵۸۳

آغاز:بسمله، الحمدلله و الصلوه و السلام علی رسول الله؛ **انجام:**و صلی الله علی سیدنا محمد النبی و آله الطاهرین

ج۱۳-۱۵؛ خط: نسخ خوش، کا: علم الهدی، محمد محسن بن محمد، تا: اوایلقرن۱۲؛ مجدول، محشی از علم الهدی، مذیل است به سه اجازه روایت: ۱. صورت اجازه مصنف به فرزندش علم الهدی در سال ۱۰۶۹ق، ۲. صورت اجازه سید ماجدبن هاشم صادقی بحرانی به مصنف و برادرش شاه مرتضی فرزندان شاه مرتضی کاشانی در ۱۰۲۸ق، ۳. صورت اجازه زین الدین بن علی بن احمد (شهیدثانی) به حسین بن عبدالصمد جبائی حارثی همدانی در سال ۹۴۱ق، کاتب در پایان صورت خط علم الهدی را چنین آورده است: «استکتبتها من نسخة خطها جدی المسعود رضی الدین مرتضی بن تاج الدین محمود قدس الله سره و کتب محمد المدعو علم الهدی عفا الله عماجنی» و نیز صورت چند تعلیق مصنف بر نسخه اصل و غیر آن و همچنین صورت خط علم الهدی مزبور در پایان ج۱۳و ۱۴، کاتب نسخه را از روی نسخه پدرش علم الهدی که چندین بار آنرا برمصنف عرضه داشته استنساخ و مقابله نموده؛ تملک: محمدهادی فیضی در ۱۱۹۳ق؛ واقف: حسن فرید محسنی، شهریور ۱۳۵۴؛ جلد: تیماج، ۲۶۲گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۹×۲۹/۵سم [ف: ۱۴-۶۲۱]

۳۶۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۳۳۱

آغاز:بسمله، الحمدلله ... کتاب الروضه هو الرابع عشر من اجزاء کتاب الوافی؛ **انجام:**اذا انت احسنت تعداده.

ج۱۴-۱۵؛ خط: نسخ، کا: محمد مؤمن بن محمد طالب، تا: اوایلقرن۱۲؛ واقف: حاج احمد فاضل، اسفند ۱۳۶۵؛ جلد: میشن مذهب، ۱۶۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷/۲×۲۴/۶سم [ف: ۱۴-۶۲۰]

۳۶۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۷۰۸

آغاز:باب ۱۸مواعظ ابی جعفر الباقر علیه السلام باب ۱۹مواعظ سائرالائمة المعصومین؛ **انجام:**و بلغنا الی تمامه و قد فرغ مؤلفه وجامعه اقل العباد عملاً واکثرهم ...

کتاب الروضه و مشیخه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، باعلامت مقابله‌ای از «محمد باقربن محمد حسین سیدمحمد شاهی»؛ مهر: «الراجی محمد ابراهیم بن رفیع» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۲۰۷گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۳/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۶۴]

۳۶۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۵۵۹

آغاز:کتاب الطهارة و التزیین و هو الرابع من اجزاء کتاب الوافی؛ **انجام:**حمل الخبر ههنا علی طبیخ التمر الذاهب ثلثاه کما فی الخبر السابق آخر ابواب قضاء ...

جزء چهارم در طهارت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۹۹گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۶۲]

۳۶۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۵۸۲

آغاز:بسمله، الحمدلله و الصلوه و السلام علی رسول الله؛ **انجام:**لم یطلع علیه احد الحمدلله اولا و آخرا و ظاهرا و باطنا

ج۷-۸؛ خط: نسخ خوب، کا: علم الهدی، محمد محسن بن محمد، تا: نیمه اولقرن۱۲؛ مجدول، محشی بارمز «عهد» (علم الهدی)، در پایان جزء ۷صورت خط مصنف و فرزندش علم الهدی و نیزصورت خط مصنف و اجازه او به علم الهدی، این نسخه با یک واسطه از نسخه مصنف استنساخ و مقابله شده؛ تملک: محمد هادی؛ واقف: حسن فرید محسنی، شهریور ۱۳۵۴؛ ۲۸۸گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۸/۷×۲۹/۸سم [ف: ۱۴-۶۱۵]

۳۶۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۳۱۷

آغاز:بسمله الحمدلله و الصلوه و السلام علی رسول الله؛ **انجام:**فقال لاادری دون النصف فقال لاتفعل فحلف انه.

ج۹؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایلقرن۱۲؛ افتادگی: انجام(دو ورق)؛ واقف: محمد صالح علامه حائری، مرداد ۱۳۵۱؛ جلد: میشن، ۲۱۰گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۵سم [ف: ۱۴-۶۱۶]

۳۷۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۲۴۶

آغاز:بسمله، الحمدلله ... کتاب المطاعم و المشارب و التجملات؛ **انجام:**فای شیء هو قال ذاک موضع منخریه فی بطن امه.

ج۱۱، از ابتدای مطاعم تا تجملات و دارای ۲۱۴ باب است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایلقرن۱۲؛ واقف: علامه حائری، مرداد ۱۳۵۱؛ جلد: تیماج، ۱۰۶گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۷×۲۳/۱سم [ف: ۱۴-۶۱۷]

۳۷۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۰۲۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**آخر ابواب معرفة مخلوقاته و افعاله سبحانه و بتمامه قدتم الجزء الاول ...

مشتمل بر کتاب العقل و العلم و التوحید؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ تملک: محمد حسن نطنزی با مهر «عبده محمد حسن بن احمد» (بیضی)؛ مهر: «عبده محمد بن محمد حسن» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۱۲۱گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۸×۲۳سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۶۲]

۳۷۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۱۰۴

آغاز:بسمله الحمدلله و الصلوه و السلام علی رسول الله؛ **انجام:**موضع منخریه فی بطن امه الحمدلله اولا و آخرا

ج۱۰-۱۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایلقرن۱۲؛ بایک واسطه با نسخه اصل تصحیح و مقابله شده؛ واقف: محمد شفیع، بهمن ۱۳۴۸؛ ۲۲۴گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۶/۷×۲۴سم [ف: ۱۴-۶۱۸]

۳۷۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۵۷۸

انجام:فی التهذیب حمل الخمر هنا علی طبیخ التمر الذاهب ثلثاه کما فی الخبر السابق.

ج۳-۴، از ابتدای کتاب الایمان تا انتهای طهارت؛ خط: نسخ خوب، کا: علم الهدی، محمد محسن بن محمد، تا: قرن ۱۲؛ مجدول مذهب، محشی باجمله«عهد طاب ثراه» (منظور علم الهدی است)، با صورت خط مؤلف و فرزندش علم الهدی، کاتب نسخه را با نسخ متعدد که در نزد مؤلف قرائت گردیده تصحیح و مقابله نموده؛ واقف: حسن فرید محسنی، شهریور ۱۳۵۴؛ ۲۵۷گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۱۴-۶۱۰]

۳۷۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۷۰۹

آغاز:بسمله الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله؛ **انجام:**فی التهذیب حمل الخمر هنا علی طبیخ التمر الذاهب ثلثاه کما فی الخبر السابق.

ج۴؛ خط: نستعلیق، کا: محمد هاشم مازندرانی علی آبادی، تا: قرن ۱۲؛ محشی، نسخه بایک واسطه با نسخه اصل تصحیح و مقابله شده؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، ۱۴۰۵؛ جلد: تیماج، ۱۲۳گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۸/۲×۲۴سم [ف: ۱۴-۶۱۱]

۳۷۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۸۸۵

آغاز:بسمله، الحمدلله و الصلوه علی رسول الله؛ **انجام:**الا الی الله تصیرا الامور الف الف الثناء و التحیه

ج۵؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ واقف: حسین کی استوان، آبان ۱۳۴۸؛ جلد: تیماج، ۲۴۴گ، ۲۲سطر، اندازه: ۲۳/۵×۱۹سم [ف: ۱۴-۶۱۲]

۳۷۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۰۳۲

آغاز:بسمله، الحمدلله و الصلوه و السلم علی رسول الله؛ **انجام:**طویناها حذاراً من التطویل باب النوادر کا.

ج۵؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایلقرن۱۲؛ افتادگی: انجام(یک ورق)؛ واقف: شیخ عبدالله محتهد پور، مرداد ۱۳۶۲؛ جلد: میشن، ۱۹۵گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۸/۷×۲۴/۷سم [ف: ۱۴-۶۱۲]

۳۷۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۱۸۶

آغاز:بسمله، الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله؛ **انجام:**فان الله تعالی یقول ما علی المحسنین من سبیل آخر ابواب الذنوب و تدارکها.

ج۳، همه کتاب الایمان و الکفر؛ خط: نسخ، کا: کاشانی، سلطان

محمد بن حسن، تا: قرن ۱۲؛ با علامت: «بلغ سماعا علی من اول الکتاب الی هذا الموضع ...» بنا بنوشته مرحوم محمد صالح حائری مازندرانی این توشیح به خط محمد هادی برادر زاده مصنف برای کاتب است که از شاگردان برجسته او می‌باشد؛ واقف: محمد صالح علامه حائری، مرداد ۱۳۵۱؛ جلد: مقوا، **۲۳۹**گ، **۲۰**سطر، اندازه: ۲۴/۶×۱۸/۵سم [ف: ۱۴-۶۰۸]

۳۷۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۲۴-۳/۴۴

آغاز:بسمله وبه نستعین الحمدلله والصلوة والسلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواة احکام الله ثم علی من انتفع بمواعظ الله کتاب الحجة وهو الثانی من اجزاء کتاب الوافی؛

انجام:وعوضهم الله تعالی آخر ابواب به وخلق الحجج ومواليدهم ومکارمهم سلام الله علیهم وبتمامه قدتم الجزء والثانی من کتاب الوافی وهو کتاب الحجة ویتلوه فی الجزء الثالث کتاب الایمان والکفر ...

جزء دوم کتاب وافی (کتاب الحجة)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲، تاریخ بخش نونویس صفر۱۲۱۹؛ مصحح؛ جلد: تیماج، **۳۳۰**گ، **۲۳**سطر، اندازه: ۲۴×۱۳سم [ف: ۸-۴۸۹۴]

۳۷۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۴۸۰

آغاز:برابر؛ **انجام:**ما علی المحسنین من سبیل. آخر ابواب الذنوب و تدارکها و بتمامها قد تم الجزء الثالث من کتاب الوافی ... و یتلوه فی الجزء الرابع کتاب الطهاره و التزیین.

جزء ۱-۳؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ تملک: رضی حسینی؛ ۷۳۸ص، ۲۲سطر، اندازه: ۲۵×۱۹سم [ف: ۱۰-۱۴۳۸]

۳۸۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۲۲۶

آغاز:الحمدلله ... کتاب الجنائز و الفرایض و الوصیات و هو الثالث عشرمن اجزاء کتاب الوافی؛ **انجام:**قال فحرثوا فجارت زروعهم آخر ابواب الارضین و المیاه و بتمامهاتم کتاب المعایش و المکاسب.

جلد سیزدهم و چهاردهم و دهم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ مهر: «عبده محمدمحسن بن احمد» (بیضی)؛ جلد: تیماج، **۲۹۲**گ، **۲۹**سطر، اندازه: ۲۸/۵×۱۹سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۶۵]

۳۸۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۸۹۸

جزو ۷ و۸است از صیام تا زیارات و شهود مشاهد و مساجد؛ خط: نسخ، کا: ابراهیم بن محمد رضا، تا: قرن ۱۲؛ تملک: محمد باقر رضوی مدرس در ربیع الاول ۱۳۲۴؛ جلد: میشن، **۳۰۸**گ، **۲۴**سطر، اندازه: ۲۴/۳×۱۸/۵سم [ف: ۱-۵۷۹]

۳۸۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۲۰۵

آغاز:الحمدلله ... کتاب الحجة وهو الثانی من اجزاء ... الآیات قال الله عزوجل لقد أرسلنا رسلنا بالبینات؛ **انجام:**وما کان بینهم و بین الناس استوهبنا، منهم واجابوا الی ذلک وعوضهم الله تعالی آخر ابواب بدو الحجج ...

کتاب الحجة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ مهر: «الواثق بالله الغنی عبده محمد علی» (مربع)؛ جلد: تیماج، **۳۲۹**گ، اندازه: ۲۴×۱۸/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۶۳]

۳۸۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۶۵۶

انجام:أی ما رد جواباً طایرین مسرعین یعنی من الخوف لطیفاً ای بحیث لم یطلع علیه أحد

از آغاز کتاب تاپایان جزء هشتم وکتاب الحج؛ خط: نسخ، کا: مهدی قلی چکنی، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی با عنوان «عهد سلمه الله»؛ مهر: «عبده الراجی محمد علی» (بیضی)؛ جلد: تیماج، **۵۲۳**گ، **۳۷**سطر، اندازه: ۳۶/۵×۲۴سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۶۵]

۳۸۴. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۳۱۰

مجلد دوم و مجلد سوم و حاوی کتاب الحجه تا آخر کتاب ایمان و کفر؛ خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم بن محمد رضا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج، **۲۶۷**گ، **۲۵** سطر ۱۷×۵/۱۱ سطر، اندازه: ۲۴/۵×۱۷سم [ف: ۱-۲۶۱]

۳۸۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۰۰۰

جزء ششم کتاب الزکاة والخمس؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی با عنوان «یحیی عفی عنه»؛ جلد: تیماج، **۱۹۵**گ، **۱۹**سطر، اندازه: ۱۹×۱۲سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۶۱]

۳۸۶. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۳۷

بخش معایش و مکاسب و معاملات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ واقف: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج مذهب، **۹۲**گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۳۲×۲۰/۵سم [ف: ۱-۳۷]

۳۸۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۶۷۶

جزء اول و دوم؛ خط: نسخ، کا: ابراهیم بن محمد رضا، تا: قرن ۱۲؛ **۳۰۷**گ، **۲۵**سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۴سم [ف: ۲۷-۱۲۸]

۳۸۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۸۱۱

ج ۱۳؛ خط: نسخ، کا: محمد قلی، تا: عاشورای۱۱۰۱ق؛ مجدول؛ در ص ع آمده مهدی قلی حافد قرچقای خان به خط و مهر خود «بنده شاه ولایت مهدی قلی» می‌نویسد که این نسخه را از روی نسخه برگزیده فیض در سال ۱۱۰۰ به اتمام رساندم؛ تملک: سیاوش میرزا؛ مهر: اسدالله؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، **۱۸۹**گ، **۲۰**سطر، اندازه: ۲۴×۱۶سم [ف: ۱۶-۳۶۶]

۳۸۹. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه:۱۹۲

خط: نسخ، کا: محمد معصوم بن محمد، تا: ۱۱۰۲ق؛ افتادگی: آغاز ووسط، برای صاحب السیف و القلم میرزا حاتم بیکا ابن میرزا نظام الملک نظام الملک؛ توسط کاتب با نسخه‌ای که از روی نسخه اصل نوشته شده بود و بر آن خط فرزند مصنف دیده می‌شد مقابله شده، با این یادداشت: «بلغ قبالا بحمدالله تعالی علی ید العبد الحقیر المعترف بالذنب و التقصیر عبدالرضا بن الحسن بن زین الدین ابن محمد الحسینی العاملی عاملهم الله بلطفه بالنسخة التی بخط ولد المصنف المقروة علی ابیه بقرائته علیه بخمس خلون من رجب سنة سبع و ستین و الف»، محشی از مؤلف [چند نسخه-

ف: -۳۴۲]

۳۹۰. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۱

حج؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الاول۱۱۰۲ق [ف: ۳-۱۱۰]

۳۹۱. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۳۵۳

صلات؛ خط: نسخ، کا: محمد محسن، تا: دوشنبه ۲۷ جمادی الاول۱۱۰۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ اندازه: ۲۴×۱۵سم [نسخه پژوهی: ۲-۲۳۹]

۳۹۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۰۷۷

آغاز:الحمدلله ... کتاب الایمان والکفر وهو الثالث من اجزاء کتاب الوافی ... الآیات قال الله سبحانه ولکن الله حبب الیکم الایمان؛ **انجام:**قال الله تعالی یقول ما علی المحسنین من سبیل آخر ابواب الذنوب وتدارکها وبتمامه قد تم الجزء الثالث من کتاب الوافی.

کتاب ایمان و کفر؛ خط: نسخ، کا: محمد رحیم بن حاجی فتح الله قاری، تا: رجب۱۱۰۲ق؛ مجدول، مصحح؛ تملک: محمد مدعو به مهدی با مهر «المهدی من اهتدیت» (مربع)، فخر الولایة با مهر «لا اله الا الله الملک الحق المبین عبده امان الله» (مربع)، حسینقلی مدعو به حاوی اردلان درسال ۱۳۵۹ در همدان با مهر «خلف نیکوی امان الله حسینقلی» (بیضی)؛ مهر: «معتمد الدوله» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۱۵۷گ، ۲۸سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۶۱]

۳۹۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۸۸۴

آغاز:بسمله، الحمدلله و الصلوه و السلام علی رسول الله؛ **انجام:**فلیبلغ الشاهد الغایب رجب سنه اثنان و ماته و الف تم

ج۴تا۶، از طهارت تا مبرات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۶رجب۱۱۰۲ق؛ مصحح، محشی غالباً بارمز «منه ره»؛ واقف: حسین کی استوان، آبان ۱۳۴۸؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۸۱گ، ۲۹سطر، اندازه: ۱۸/۲×۳۰/۱سم [ف: ۱۴-۶۱۴]

۳۹۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۵۳۰

مشتمل بر کتاب المعایش و کتاب المطاعم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۱۱جمادی الاول۱۱۰۳ق؛ مصحح، محشی، با آثار بلاغ، با اجازه سید علی بن محمد علی حسنی حسینی شهیر به طباطبائی اصفهانی کاظمی حائری (صاحب ریاض المسائل) برای سید محمد کاشانی به تاریخ اواسط شوال ۱۲۱۲ق، دارای اجازه محمد حسن بن حاج معصوم قزوینی حائری به جهت سید محمد کاشانی به تاریخ ۱۹ شوال ۱۲۱۲؛ جلد: تیماج، ۱۵۹گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۹×۲۰سم [ف: ۹-۳۲۶]

۳۹۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۴۹۲

آغاز:بسمله. الحمدلله و الصلاة و السلام علی رسول الله ... کتاب الصلوة و الدعاء و القرآن. و هو الخامس من اجزاء کتاب الوافی تصنیف محمد بن مرتضی؛ **انجام:**الی الله تصیر الامور. آخر ابواب القرآن و فضائله و بتمامهاتم کتاب الصلاة و الدعاء و القرآن الذی هو الجزء الخامس من اجزاء کتاب الوافی، و یتلوه الجزء السادس کتاب الزکاة و الخمس ...

خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: ۲۶ ربیع الاول۱۱۰۳ق؛ با یادداشتی از محمد زمان بن علینقی در ۱۱۰۸ ق؛ محشی؛ مهر: «السعید سعید فی الدارین» (چهارگوش)؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، ۲۲۵گ، ۲۵س ۵/۲۱×۵/۱۱سطر، اندازه: ۲۷/۵×۲۱سم [ف: ۱-۲۶۶]

۳۹۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۸۵۸

خط: نسخ، کا: محمد کاظم بن محمد جعفر، تا: جمادی الاول۱۱۰۳ق؛ مهر: «یا سمیع الدعاء»، «افوض امری الی الله عبده اسماعیل»، «محمد حسین»، «محمد رضا بن محمد علی»، «یا سمیع الدعاء»؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۶۵گ، ۲۳سطر (۱۲×۱۷)، اندازه: ۱۷/۵×۲۴/۵سم [ف: ۴-۱۴۵۲]

۳۹۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۹۵۶

آغاز:حمدله ... کتاب الصلوة ... الآیات. قال الله عزوجل ان الصلوة کانت علی المومنین کتابا موقوتا ... بیان. موقوتا ای مفروضا او موقتا فلا تضیعوها ولاتخلوا بشرایطها؛ **انجام:**عن ابی جعفر علیه السلام قال سمعته یقول وقع مصحف فی البحر فوجدو وقد ذهب ما فیه الاهذه الآیة الا الی الله تصیر الامور اخر ابواب القران وفضایله.

جزء پنجم؛ خط: نسخ، کا: محمد کاظم بن علی اصغر قمی، تا: شنبه ۲۳ ذیحجه۱۱۰۳ق؛ جلد: تیماج، ۳۲۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف مخ: ۵-۲۲۵۷]

۳۹۸. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۵۲۴

کتاب الحجة؛ خط: نسخ، کا: محمود بن محمد قاسم موسوی، تا: چهارشنبه ۲۹ جمادی الثانی۱۱۰۳ق؛ ۲۳۰گ، ۲۶سطر، اندازه: ۱۸×۲۴/۵سم [ف: ۲-۳۸۰]

۳۹۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۵۹۹

آغاز:بسمله، الحمدلله و الصلاة و السلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ... کتاب الطهاره؛ **انجام:**اخر ابواب معرفة مخلوقاته و افعاله سبحانه و بتمامه قدتم الجزء الاول

ج ۵و۴و۱؛ خط: نسخ، کا: محمد سعید، تا: ۱۱۰۳ق؛ محشی با جمله «منه رحمه الله»؛ جلد: تیماج، ۱۶۶گ، ۴۷سطر، اندازه: ۲۴×۳۷/۸سم [ف: ۲۶-۶۴۰]

۴۰۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۰۱۶

آغاز:برابر؛ **انجام:**و المذکور ما حصل فی الذاکری فی الخاطر آخر ابواب معرفة مخلوقاته و افعاله سبحانه و بتمامه قدتم الجزء الاول ...

ج ۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: رجب۱۱۰۴ق؛ محشی به لفظ «منه دام ظله»؛ واقف: استاد جعفر زاهدی، دی ۱۳۷۷؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۸۹گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۵×۱۳سم [ف: ۲۶-۶۳۹]

۴۰۱. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۶۴

از طهارت تا پایان جزو هفتم، رحلی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳ ذیحجه۱۱۰۴ق؛ مجدول [نشریه: ۷-۳۰۸]

۴۰۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۶۱

جزء ۱ و ۲ و ۳ و کتاب العقل و العلم و التوحید و کتاب الحجة و کتاب الایمان و الکفر وافی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۰۲-۱۱۰۴ق؛ با سرلوحی زیبا، مجدول، محشی با نشان «منه رحمه الله»، مقابله شده؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مذهب، ۳۳۹گ، ۳۴سطر، اندازه: ۲۰×۳۲سم [ف: ۵-۱۶۳۲]

۴۰۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۸۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**ما حصل فی الذکر ای فی الخاطر

ج ۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۱۰۵ق؛ دو بار با نسخه اصل مقابله شده که یک بار آن در سال ۱۱۰۵ بوده؛ واقف: حاج محمد باقر بن حاج محمد علی کاشانی، ۲ جمادی الاول ۱۱۱۱؛ جلد: مقوا، ۱۲۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۵×۱۹سم [ف: ۵-۳۴۳]

۴۰۴. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۴۸۱

از آغاز تا باب النوادر و پس از «باب الاستثناء فی الیمین و غیرها» در انجام افتاده؛ خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم، تا: ۱ جمادی الثانی۱۱۰۵ق؛ افتادگی: انجام؛ محشی [ف: ۳-۱۱۰]

۴۰۵. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه:۱۹۴

ج ۴؛ خط: نسخ، کا: محمد قلی، تا: ۱۱۰۶ق [چند نسخه-ف: ۳۴۲]

۴۰۶. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۱۵۵

جزء ۴ و ۵؛ خط: نستعلیق، کا: حسن بن ملا کاظم کاظمی، تا: ۱۱۰۶ق [ف: -۹۶]

۴۰۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۵۳۰

جزء اول و دوم؛ خط: نسخ، کا: رضا علی بن سلطان محمد زرقانی، تا: سه‌شنبه ۲۲ ذیقعده۱۱۰۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۳۳۹گ، ۳۲سطر [ف: ۲۷-۲۱]

۴۰۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۵۸

آغاز:بسمله. الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله ... کتاب الحج و العمرة و الزیارات و هو الثامن من اجزاء کتاب الوافی تصنیف محمد بن مرتضی المدعو بمحسن؛ **انجام:**آخر ابواب المساکن و الدواجن و بتمامها تم کتاب المطاعم و المشارب و التجملات من اجزاء کتاب الوافی و یتلوه فی الجزء الثانی عشر کتاب النکاح و الطلاق و الولادات انشاء الله و الحمدلله اولا و آخرا.

جزء ۸ تا ۱۱، کتاب الحج تا کتاب المطاعم و المشارب و التجملات؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۱۰۵- ۱۱۰۶ق؛ مجدول، مصحح، محشی با نشان «منه»؛ «کذا سمع منه»؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۴۹۰گ، ۳۴سطر، اندازه: ۲۲×۳۳سم [ف: ۵-۱۶۳۸]

۴۰۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۶۲

آغاز:بسمله. الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول ... کتاب النکاح و الطلاق و الولادات و هو الثانی عشر من اجزاء کتاب الوافی تصنیف محمد بن مرتضی المدعو بمحسن؛ **انجام:**قد تم کتاب الوافی باجزائه الخمسة عشر و کمل و وفی ... و قد فرغ منه مؤلفه ... الملقب بمحسن محمد بن مرتضی القاسانی ... و سلم تسلیما کثیرا کثیرا و انشد المصنف ایده الله تعالی فی تاریخه: وفیت بوافیکم اخوتی ... جمعت الاحادیث تاریخه (۱۰۶۸)- اذ انت احسنت تعداده.

جزء ۱۲ تا ۱۵ و کتاب النکاح تا مشیخه من لایحضر تهذیب و استبصار است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۰۶-۱۱۰۷ق؛ فهرستی دارد که خود کاشانی نگاشته است، با اجازه‌ای که کاشانی به محمد هادی داده و در نسخه‌ای که نسخه ما از روی آن نوشته شده بوده، محشی با نشان«منه ره»؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج سرخ، ۴۰۴گ، ۳۵سطر، اندازه: ۲۱×۳۳سم [ف: ۵-۱۶۴۰]

۴۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۴۷۱

جزء اول شامل کتاب العقل و العلم و التوحید؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۱۰۷ق؛ مصحح، با نشانی بلاغ، کار مقابله نسخه را محمد مؤمن بن عبدالغفور بن مرتضی پسر برادر فیض انجام داده پنجم جمادی الثانی ۱۱۰۷ به پایان برده؛ تملک: محمد واعظ مجاور غری (نجف اشرف)؛ جلد: تیماج، ۱۴۳گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۶×۱۹سم [ف: ۱۹-۲۷۴]

۴۱۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۹۲۹

آغاز:برابر

جزء اول ودوم وسوم از کتاب؛ خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۱۰۷ق؛ در آخر جزء اول محمد بن عبدالغفور بن مرتضی ملقب به مؤمن برادرزاده مصنف (چنان چه خود ذکر کرده‌اند) در سنه ۱۱۰۷ مرقوم داشته‌اند که این جزء از وافی بر من خوانده شده و تصحیح گردیده، قبل از ورق اول کتاب جدولی راکه علم الهدی فرزند مصنف برای بیان رموز این کتاب موافق بیان خود مصنف درمقدمه وضع کرده اند بر ورق بزرگی نوشته شده؛ در۱۲۷۰ داخل کتابخانه اعتضادیه شده؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: اصفهانی، ۳۶۰ص، ۲۶سطر، اندازه: ۳۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱-۳۳۹]

۴۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۱۶۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**و اما التائبون فان الله تعالی یقول ما علی المحسنین من سبیل آخر ابواب و تدارکها و بتمامها قدتم الجزء الثالث ...

ج۳-۱، از کتاب العقل تا پایان کتاب الایمان و الکفر؛ خط: نسخ، کا: رضا علی بن سلطان محمد زرقانی، تا: چهارشنبه ۱۳ ذیقعده۱۱۰۷ق؛ محشی به لفظ «منه»؛ مهر: «الله اکبر» (مربع)، «علی اکبر»(مربع)؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۴۰۴گ، ۳۰سطر، اندازه: ۳۱/۵×۱۸/۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۹۲]

۴۱۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۱۰/۱

از کتاب عقل تا پایان کتاب ایمان و کفر؛ خط: نسخ، کا: حسینی، میر محمود بن میر حبیب الله، تا: جمعه ۲۴ جمادی الثانی۱۱۰۸ق؛ مجدول، محشی با نشان «منه د ام ظله، محمد بن علی احساوی»؛ تملک: حاج عبدالغنی، عزت قلیخان محمد در ۱۲۷۶، فاضل تونی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مذهب، ۳۴۰گ، ۳۵ سطر ۱۳×۲۲سطر، اندازه: ۲۳/۵×۳۵/۵سم [ف: -۶۹۰]

۴۱۴. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۱۳۵

آغاز:الحمد لله والصلوة ... کتاب الجنائز و الفرائض و الوصیات وهو ثالث عشر من أجزاء کتاب الوافی؛ **انجام:**و لم یورث الاخ فی الولادة آخر ابواب المواریث و بتمامها تم کتاب الجنائز و الفرائض و الوصیات ... و یتلوه فی الجزء الرابع عشر کتاب الروضة.

جزء ۱۳: کتاب الجنائز و الفرایض و الوصیات؛ خط: نسخ، کا: شیخ حسن بن ملا کاظم کاظمی، تا: غره شوال۱۱۰۹ق، جا: مشهد رضوی؛ محشی؛ واقف: شهاب الدین مرعشی نجفی، ۱۳۳۹؛ ۱۰۰گ، ۲۶سطر، اندازه: ۱۹×۲۴/۵سم [عبدالعظیم-ف: ۲-۶۶۰]

۴۱۵. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۶-ح/۱۲۹

آغاز:بسمله و به ثقتی - الحمد لله و الصلوه و السلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواه احکام الله؛ **انجام:**تم الکتاب المعاش و المکاسب و المعاملات من اجزاء کتاب الوافی و الحمد الله اولا و آخرا

جلددهم، شامل مباحث معاش و مکاسب و معاملات؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: شیخ حسن ابن ملاکاظم کاظمی، تا: شعبان۱۱۰۹ق، جا: مشهد رضوی؛ ۱۳۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷×۲۰سم [ف: ۱-۱۱۰]

۴۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۷۲۵

آغاز:بسمله، الحمدلله ... کتاب المعایش؛ **انجام:**قال فحرثوا فجادت زروعهم ... تم کتاب المعایش ...

ج ۱۰، شامل مباحث معایش، مکاسب و معاملات؛ خط: نسخ، کا: محمد کاظم بن محمد زمان شهمیرزادی، تا: اول رجب۱۱۰۹ق؛ محشی به لفظ «منه»؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ ۲۱۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۲۵×۱۲/۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۹۸]

۴۱۷. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۷۵۳

از اول کتاب الزکاة تا آخر ابواب الایمان و النذور؛ خط: نسخ، کا: محمد بن محمد علی الخطیب مشهور به زین العابدین الکاتب، تا: ۱ ربیع الثانی۱۱۰۹ق؛ مصحح، محشی، با علامت بلاغ؛ تملک: محمد مدعو به امین کاشانی؛ جلد: چرم، ۱۹۰گ، ۲۴سطر، اندازه: ۲۵×۱۹سم [مؤید: ۲-۲۲۶]

۴۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۷۵۷

آغاز:بسمله، الحمدلله ... کتاب الایمان و الکفر؛ **انجام:**اخر ابواب الذنوب و تدارکها و بتمامها قدتم الجزء الثالث من کتاب الوافی و هو کتاب الایمان ...

ج ۳، شامل کتاب ایمان و کفر؛ خط: نسخ، کا: محمد بدیع (شاگرد علم الهدی)، تا: یک‌شنبه۸ ذیحجه۱۱۱۰ق؛ از نسخه‌ای استنساخ شده که بعضی به قلم مؤلف و بعضی دیگر به قلم «محمد علم الهدی» بوده؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ ۲۰۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۴/۵×۱۶سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۹۴]

۴۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۷۵

آغاز:بسمله و به نستعین، الحمدلله و الصلوه و السلام علی رسول الله؛ **انجام:**قال فحرثوا فجادت زروعهم المدعو بمهدی عفی الله

خط: نسخ، کا: محمد مهدی، تا: ۱۱۱۰ق [الفبائی: -۵۹۷]

۴۲۰. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳-و/۶۱۴

انجام:جمعت الاحادیث تاریخه اذا انت احسنت تعداده و قد وقع الفراغ من تنمیقه ...

جلد سیزدهم؛ خط: نسخ، کا: عبدالله بن شیخ راشد جزایری، تا: صفر ۱۱۱۰ق؛ ۲۳۳گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۲-۲۰۴]

۴۲۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۱۸۷

آغاز:بسمله، حمدله کتاب الحج و العمرة و الزیارات و هو الثامن من اجزاء کتاب الوافی؛ **انجام:**بحیث لم یطلع علیه احد اخر ابواب الزیارات و شهود المشاهد و المساجد ...

ج۸ مبحث حج؛ خط: نسخ، کا: محمد مهدی بن محمود، تا: ۱۱۱۰ق؛ توسط کاتب در همان سال تصحیح و مقابله شده؛ درذیقعده ۱۱۱۴ به عنوان عاریه در دست محمد مهدی حسینی موسوی بوده؛ واقف: هدایة الله، ۱۲۳۴؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۱۷گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۴×۱۸سم [ف: ۵-۵۴۹]

۴۲۲. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۳۸۱

جزء چهاردهم؛ خط: نسخ، کا: علی رضا بن محمد زمان، تا: ۱۱۱۰ق [ف: -۹۶]

۴۲۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۶۰۴

آغاز:بسمله، الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواة احکام الله ... کتاب الجنائز و الفرائض و الوصیات ...

جزء سیزدهم؛ خط: نسخ، کا: محمد باقر بن مسیب علی، تا: ۱۱۱۰ق؛ اهدایی: حاج غلامحسین صالح زاده؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۳۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۸×۲۴/۵سم [ف: ۳-۹۹۹]

۴۲۴. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۴۹

شامل جزء یازدهم در مطاعم و مشارب و تجملات که متضمن ۶۵۵۶ بیت است و جزء دوازدهم در نکاح و طلاق و ولادات است و تخمیناً ۱۳۴۵۷ بیت دارد و جزء سیزدهم در جنائز و فرایض و وصیات است و حدود ۹۰۰۰ بیت دارد و جزء چهاردهم که شامل روضه است و جزء پانزدهم خاتمه کتاب وافی است؛ خط: نسخ، کا: محمد علی بن ابی القاسم منصوری مسیبی، تا: نیمه صفر۱۱۱۰ق؛ مکرر با نسخه پسر مرحوم فیض مقابله شده که آخرین مرتبه آن در اواخر شعبان ۱۱۱۰ق بوده، محشی با امضاء «عنه سلمه الله» «منه انارالله تعالی برهانه» «منه ره» «صح»، «بلغ مقابله. منقول من خط ابن المصنف؛ واقف: حاج سید سعید؛ کاغذ: اصفهانی، ۳۶۰گ، ۳۱سطر، اندازه: ۱۸/۵×۳۰/۵سم [ف: ۱-۴۸]

۴۲۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۹۰۴

جزو ۱۳ است در جنایز و فرایض و وصایا؛ خط: نسخ، کا: محمد ولی الله موسوی قاینی، تا: ۱۱۱۱ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۱۲۹گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۹×۲۴/۶سم [ف: ۱-۵۷۹]

۴۲۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۸۵۱-۵۳/۶۱

آغاز:الصلوة و السلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله

ثم علی رواة احکام الله
جزء سوم، کتاب الایمان و الکفر؛ خط: تحریری، کا: محمد صادق بن جلال الدین شهیر به مهتر، تا: یک‌شنبه ۲۸ ذیقعده۱۱۱۱ق؛ ۱۸۳گ، ۲۴ و ۲۲سطر، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۸-۴۸۹۵]

۴۲۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۲۸۴

آغاز:بسمله، الحمدلله و الصلوه و السلام علی رسول الله ثم علی رواه احکام الله؛ **انجام:**حرثوا فجادت زروعهم آخر ابواب احکام الارضین و المیاه و تمامها تم کتاب المعایش و المکاسب و المعاملات من اجزاء کتاب الوافی
جزء دهم و مشتمل بر کتاب معایش و مکاسب و معاملات؛ خط: نسخ، کا: محمد مهدی بن عبدالقادر، تا: ۱۱۱۲ق؛ مصحح؛ تملک: عبدالقادر بن محمد مهدی البسطامی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۹۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۱۵-۹۴]

۴۲۸. مشهد؛ مدرسه سلیمانیه؛ شماره نسخه:۴۷

الزکاة تا العهد و الیمین؛ خط: نسخ خوش، کا: سبزواری عامری، اسماعیل بن ابراهیم، تا: ۱۱۱۲ق [چهار کتابخانه مشهد-ف: -۲۳]

۴۲۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۶۴۲/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**و اما التائبون فان الله تعالی یقول ما علی المحسنین من سبیل، آخر ابواب الذنوب و تدارکها و بتمامها قدتم الجزء الثالث
جلد نخست تا سوم و تا پایان کتاب ایمان و کفر؛ خط: نسخ، کا: عبدالرشید بن عبدالحسن اسیری و حسن بن جمال صفر هرجی، تا: ۱۱۱۳ق؛ مقابله شده با این عبارات: «قد قابلت بقدر الوسع و الطاقة صاحبه و مالکه بنسخة مصححة علیه تبلیغ هکذا، بلغ سماعة عنی الا طائفة منه متفرقة وفقه الله تعالی للعمل بما فیه و اتمامه باقیه و انا العبد المفتاق الی رحمة مولاه لطف الله به فی دنیاه و عقباه سنة ۱۱۱۰»، بانشان «بلغ»، محشی با نشان «منه ره، یوسف، یوسف استرآبادی» و غیر آن، مصحح؛ ۳۴۸گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۱×۱۲سم [ف: ۳۴-۵۳۱]

۴۳۰. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۶-ق/۱۵۷

آغاز:بسمله و به ثقتی - الحمدلله و الصلوه و السلم علی رسول اللهثم علی اهل بیت؛ **انجام:**قدتم الجزء الثانی من کتاب الوافی و هو کتاب الحجه و یتلوه فی الجزء الثالث کتاب الایمان و الکفر انشاء الله تعالی و الحمد لله ... سنه ۱۱۱۳
جلد دوم و شامل ۱۲۷ باب است در حج؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۱۳ق؛ محشی؛ جلد: تیماج مذهب [ف: ۱-۱۳۵]

۴۳۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۶۴۷

آغاز:الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواة احکام الله ... کتاب الروضة و هو الرابع عشر من اجزاء کتاب الوافی؛ **انجام:**و انشد المصنف ایده الله تعالی فی تاریخه ... لختم وفی الله امداده××جمعت الاحادیث تاریخه
کتاب روضه (جزء ۱۴) و خاتمه کتاب وافی (جزء ۱۵)؛ خط: نستعلیق، کا: جعفر بن محمد مؤمن قاری، تا: ۱۱۱۳ق؛ افتادگی: انجام(یک برگ)؛ تملک: شیخ سلیمان؛ مهر: «صبراً لک یا حسین ۱۲۹۱» (بیضی)؛ اهدایی: حسینعلی محفوظ، مهر ۱۳۷۰؛ جلد: تیماج ، ۱۸۴گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۸×۲۴/۵سم [ف: ۲۰-۱۲۹]

۴۳۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۸۲-عکسی

آغاز:حمدله. صلاة. کتاب المعایش و المکاسب و المعاملات و هو العاشر من اجزاء کتاب الوافی من تصنیف محمد بن مرتضی المدعو به محسن ایده الله تعالی. الآیات. قال الله عزوجل و لقد مکناکم فی الارض؛ **انجام:**و بتمامها تم کتاب المطاعم و المشارب و التجملات من اجزاءکتاب الوافی و یتلوه فی الجزء الثانی عشر کتاب النکاح و الطلاق و الولادات انشاءالله.
ملجد ۱۰و ۱۱؛ خط: نسخ و ثلث، کا: محمد مدعو به ربیع، تا: ۱۱۱۳-۱۱۱۴ق؛ ۴۵۹ص، ۲۶سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [عکسی ف: ۱-۴۰۰]

۴۳۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۸۸-عکسی

آغاز:الحمدلله و الصلاة ... کتاب الحسبة و الاحکام و الشهادات و هو التاسع من اجزاء کتاب الوافی تصنیف محمد بن مرتضی؛ **انجام:**هدانا بهم و باحکامهم الی طریق القویم و الصراط المستقیم. آخر ابواب القضاء و الشهادات و بتمامها تم کتاب الحسبة و الاحکام و الشهادات من اجزاء کتاب الوفای و یتلوه فی الجزء العشار کتاب المعایش و المکاسب و المعاملات ...
جلد ۹، کتاب الحسبة و الاحکام و الشهادات؛ خط: نسخ خوش، کا: محمد مدعو به ربیع، تا: ۱۱۱۳ق؛ ۳۱۰ص، ۲۶سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [عکسی ف: ۱-۴۰۰]

۴۳۴. کرمانشاه؛ فیض مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره/۱

أبواب الوصیة و الارث؛ کا: محمد جعفر بن محمد صادق، تا: پنج‌شنبه ۱۹ صفر۱۱۱۳ق، جا: نیشابور [تراثنا: س۲ش۴-۶۸]

۴۳۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۷۷۴۲

ج۶، ۷؛ خط: نسخ، کا: عبدالرشید بن عبدالحسن اسیری، تا: ۱۱۱۳ق؛ ۸۹گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۰×۳۱/۵سم [ف: ۱۴-۶۱۴]

۴۳۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۰۹۸

آغاز:بسمله الحمدلله ... کتاب الحسبة و الاحکام و الشهادات؛ **انجام:**کما ینبت بالمطرقال فحرثوا فجادت ذروعهم.
ج۹و۱۰، ج۹حاوی مباحث کتاب الحسبة و الاحکام و الشهادات و ج۱۰شامل کتاب المعایش و المکاسب و المعاملات می‌باشد؛ خط: نسخ، کا: سبزواری عامری، اسماعیل بن ابراهیم، تا: ۱۱۱۳ق؛ مصحح، محشی؛ واقف: محمد مهدی سبزواری، بهمن ۱۳۴۸؛ ۲۸۳گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۷/۸×۲۴/۵سم [ف: ۱۴-۶۱۶]

۴۳۷. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۱۴

کتاب سوم، ایمان و کفر؛ خط: نسخ، کا: محمد حسین شبستری، تا: روز عرفه۱۱۱۴ق، جا: مدرسه ظهریه؛ واقف: ساجدی، ۱۳۴۷ش؛ جلد: تیماجقهوه‌ای، اندازه: ۲۱×۲۹سم [ف: -۲۶]

۴۳۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۱۴۲-۳۱/۲۲

آغاز:بسمله الحمدلله رب العالمین ... اما بعد فهذا فهرست ما فی هذا المجلد من ... بسمله الحمدلله والصلوة والسلام ... کتاب الصلوة والدعاء والقرآن وهو الخامس من اجزاء کتاب الوافی؛ **انجام:**مافیه الاهذه الایة الا الی الله التصیر الامور آخر ابواب القرآن ... الحمدلله اولاً وآخراً وظاهراً وباطناً

معایش ومکاسب وصلاة ودین؛ خط: نسخ، کا: محمد افضل بن حاجی حسین مهتدی، تا: ۱۵شعبان۱۱۱۴ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۲۶۹گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸×۳۰سم [ف: ۸-۴۸۹۵]

۴۳۹. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۱۲۰

آغاز:الحمد لله و الصلوة و السلام علی رسول الله ... کتاب الایمان و الکفر و هو الثالث من أجزاء کتاب الوافی؛ **انجام:**کما فی الخبر السابق آخر أبواب قضاء التفث و التزین و بتمامها قد تم کتاب الطهارة و التزین الذی هو الجزء الرابع من أجزاء کتاب الوافی ...

شامل: جزء سوم و چهارم: کتاب الایمان و الکفر تا آخر طهارت و تزین؛ خط: نسخ، کا: عبدالحی بن فضل الله بن محمد شریف کاشانی، تا: ۱۹رجب۱۱۱۵ق؛ مصحح، بابلاغ مقابله به تاریخ ۷ذیحجه ۱۱۵۲؛ واقف: شهاب الدین مرعشی نجفی، ۱۳۴۲؛ ۲۸۵گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۹سم [عبدالعظیم-ف: ۲-۶۶۰]

۴۴۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۸۱۰

آغاز: الحج و سبعه اذا رجعتم تلك عشرة کاملة و صوم جزاء الصید واجب قال الله تعالی و من قتله منکم متعمداً

جزء هفتم و کتاب الصیام و الاعتکاف و المعاهدات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۱۱۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، با نشانی بلاغ، و کار مقابله را نورالدین محمد بن مرتضی معروف به اخباری (پسر برادر فیض) از روی نسخه مؤلف انجام داده، و نیز نسخه را بهاء الدین بن نورالدین محمد با پدرش مقابله کرده و نزد وی خوانده و روز پنج‌شنبه ۷ صفر ۱۱۱۵ به پایان برده، با نشانی بلاغ به خط فیض؛ مهر: «نورالدین محمد» (بیضی)؛ جلد: تیماج سبز، ۱۶۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۲۰×۱۳/۵سم [ف: ۱۵-۱۹۹]

۴۴۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۴۶۷

آغاز:بسمله الحمدلله. کتاب الصیام و الاعتکاف و المعاهدات و هو السابع من اجزاء کتاب الوافی؛ **انجام:**آخر ابواب النذور و الایمان و بتمامها تم الجزء السابع. من اجزاء کتاب الوافی و یتلوه فی الجزء الثامن کتاب الحج و العمره و الزیارات.

جلد ۷، کتاب الصوم و الاعتکاف و المعاهدات؛ خط: نسخ، کا: محمد مقیم حسینی، تا: ۱۱۱۵ق؛ جلد: تیماج، ۱۵۸ص، ۲۴سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۵/۵سم [ف: ۱۰-۱۴۲۸]

۴۴۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۹۶

آغاز:الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله؛ **انجام:**فلیبلغ الشاهد الغائب

ج ۶؛ خط: نسخ، کا: محمد موسی بن محمد جعفر حسینی، تا: جمادی الثانی۱۱۱۵ق؛ واقف: سید محمد علی رضوی، ۱۲۱۰؛ جلد: تیماج، ۹۳گ، ۲۴سطر، اندازه: ۲۴×۱۹سم [ف: ۵-۳۴۸]

۴۴۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۷۱

شامل جزء هشتم از اول کتاب حج و عمره تا آخر زیارات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۱۵ق؛ تملک: محمد باقر بن ملا حسین؛ واقف: حاج سید سعید؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۵۲گ، ۲۵ سطر ۲۱×۵/۱۱سطر، اندازه: ۱۸×۳۰سم [ف: ۱-۶۴]

۴۴۴. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۳۵۲

جزء چهارم و حاوی کتاب طهارت؛ خط: نسخ، کا: تونی، محمد رضا بن عزیز الله، تا: پنج‌شنبه ۱۲ صفر۱۱۱۵ق؛ آغاز، دارای بلاغ؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج عنابی، ۱۰۲گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۱-۲۹۱]

۴۴۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۹۸

آغاز:الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله و علی اهل بیت رسول الله؛ **انجام:**فجادت زروعهم

ج ۱۰، کتاب معایش و معاملات؛ خط: نسخ، کا: محمد بن حاج محمد جعفر حسینی، تا: ۱۱۱۶ق؛ واقف: محمد علی رضوی، محرم ۱۲۰۹؛ ۱۳۹گ، ۲۴سطر، اندازه: ۲۴×۱۹سم [ف: ۵-۳۵۰]

۴۴۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۰۲

آغاز:پس از خطبه کتاب: کتاب الجنایز و الفرایض و الوصایات؛ **انجام:**و لم یورث الاخ فی الولادة

ج ۱۳؛ خط: نسخ، کا: ترشیزی، محمد مهدی، تا: ۱۱۱۶ق؛ محشی از مؤلف، سید عوض رضوی، به دستور حاج محمد صفی، در ذیحجه ۱۰۹۲، مقابله و تصحیح نموده؛ واقف: سید محمد علی رضوی، ۱۲۱۰؛ ۱۳۱گ، ۲۲سطر، اندازه: ۲۵×۱۹سم [ف: ۵-۳۵۳]

۴۴۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۹۴

آغاز:پس از خطبه: کتاب الصلوة و الدعاء و القرآن و هو الخامس من اجزاء؛ **انجام:**الا الی الله تصیر الامور

ج ۵؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۱۶ق؛ واقف: میرزا محمد علی رضوی، ۱۲۱۱؛ ۱۹۰گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۵×۱۹سم [ف: ۵-۳۴۷]

۴۴۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۲۲۸

آغاز:بسمله، الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله؛ **انجام:**و قد ذهب ما فیه الا هذه الآیةألاالی الله تصیر الآمور.

ج۵، مباحث صلوة، دعا و قرآن؛ خط: نسخ، کا: محمد قاسم زروانی، تا: سه‌شنبه ۷ ذیقعده۱۱۱۶ق؛ مصحح، مقابله شده، محشی بارمز«منه ره، سلطان و ...»، دارای بلاغ؛ واقف: علامه حائری، مرداد ۱۳۵۱؛ جلد: تیماج، ۳۷۵گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸×۳۱سم [ف: ۱۴-۶۱۲]

۴۴۹. قائن؛ مدرسه جعفریه؛ شماره نسخه:۵۳

جزء چهاردهم کتاب؛ خط: نسخ، کا: سید مراد بن محمدنبی قائنی، تا: یک‌شنبه ۶ محرم ۱۱۱۶ق؛ واقف: سید مراد قائنی؛ ۱۰۹گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۴سم [کتابخانه‌های قائن: ف: -۴۸]

۴۵۰. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۶۹۶

آغاز: ماتت اهی بمنزلة الشهید قال نعم ... آخر ابواب الجهاد ...

الباب الامر بالمعروف و النهی عن المنکر و الدفاع؛ **انجام:**او قضاء قضیة لقول احد قال لا الا رجل واحد قلت من هو قال جعفر بن محمد علیهما السلام.
خط: نسخ، کا: میر محمد قاسم درونی، تا: صفر۱۱۱۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: اخوان مصلایی؛ کاغذ: سمرقندی، ۱۵۰گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۵سم [ف: ۲-۵۹۳]

۴۵۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۷۴۶

از جزء هشتم تا پانزدهم؛ خط: نسخ، کا: شیرازی، تراب بن ساری خان، تا: ذیقعده ۱۱۱۶ق؛ مجدول، مصحح؛ جلد: تیماج، ۶۴۰گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۹×۱۷سم [ف: ۲۷-۱۷۸]

۴۵۲. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۷۱۵

کتاب الحجة؛ خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۱۱۶ق [نشریه: ۲-۱۷۴]

۴۵۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۵۶-عکسی

آغاز:حمدله. صلاة. و بعد، فیقول خلق الله فضل الله؛ **انجام:**و هو عبدالله بن ابی یعقوب
جلد ۱۳، آغاز (پس از نمایه نام کسان سپس نمایه، ۱۵۳ باب): الحمدلله و الصلاة و السلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله، ثم علی رواة احکام الله ... کتاب الجنایز و الفرایض و الوصیات و هو الثالث عشر من اجزاء الوافی من تصنیف محمد بن مرتضی المدعو بمحسن ایده الله. الآیات، قال عزوجل کل نفس ذائقة الموت ... سپس «خاتمة کتاب الوافی» و هو الخامس عشر من اجزائه، فیها مشیخة الشیخین فی «الفقیه» و «التهذبین»، ثم استدرکاً فی اواخر الکتب الثلاثة ... که نمایه کسان است به ترتیب الفابیی که در پایان این بخش آمده است: لختم و فی الله امداده - جمعت الاحادیث تاریخه ۱۰۶۸ق (ص ۴۹۶-۵۱۷). آنگاه گفتاری از «اقل خلق الله فضل الله» فی بیان المقصود من الالفاظ التی اختص اطلاقها بالکتاب الوافی؛ خط: نسخ خوش، کا: محمد ربیع بن میرزا محمد، تا: ۱۱۱۶ق؛ ۵۲۱ص، ۲۶سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [عکسی ف: ۱-۴۰۱]

۴۵۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۵۲۲

آغاز:الاخبار الواردة للهدایة تعتبر الرجوع الی المجموع لاختلاف ابوابها فی العنوانات؛ **انجام:**و اما التائبون فان الله تعالی یقول ما علی المحسنین من سبیل آخر ابواب الذنوب و تدارکها و بتمامها قد تم الجزء الثالث ...
ج۳-۱، از اوایل مقدمه تا پایان کتاب ایمان و کفر؛ خط: نسخ خفی، کا: محمد بن محمد قاسم حسینی، تا: دوشنبه ۲۳ شعبان۱۱۱۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ ۲۹۰گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۵/۵×۱۶/۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۹۲]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۳۴۱

همان نسخه بالا [مؤید: ۱-۲۹۰]

۴۵۵. خوانسار؛ فاضل خوانساری؛ شماره نسخه:۲۸۶

شامل کتاب المعایش و المکاسب؛ خط: نسخ، بی کا، تا: با تاریخ ۱۱۱۷ق، نزدیک عصر مؤلف؛ مصحح، محشی با عبارت «منه»، «سمع منه»، با علامات بلاغ، با انهائی بدین عبارت «انهاه السید النسیب الحسیب میر محمد امین الموسوی ایده الله تعالی قراءة و تصحیحا فی ربیع الثانی سنه ۱۱۱۸ و کتب فقیر الی رحمة ربه القوی تقی بن محمد صادق الموسوی»؛ تملک: محمد امین الموسوی»در سال ۱۱۱۷؛ جلد: تیماج، ۱۵۲گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۴/۵سم [ف: ۲-۱۰]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۱۳ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱-۲۳۸]

۴۵۶. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۸۹-عکسی

آغاز:الحمدلله و الصلاة و ... کتاب الزکاة و الخمس و المیراث و هو السادس من اجزاء کتاب الوافی تصنیف محمد؛ **انجام:** آخر ابواب النذور و الایمان و بتمامها تم الجزء السابع و هو کتاب الصیام و الاعتکاف و المعاهدات من اجزاء کتاب الوافی و یتلوه فی الجزء الثامن کتاب الحج و العمرة و الزیارات انشاء اله ...
جزء ۶ و ۷؛ خط: نسخ خوش، کا: جمال الدین بن محمد قاسم جبرانی، تا: رجب۱۱۱۷ق، جا: مشهد رضوی؛ محشی با نشان «منه»، «م. ح. ق»، مجدول؛ ۳۵۷ص، ۲۵سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [عکسی ف: ۱-۳۹۹]

۴۵۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۹۳۶

جلد سوم و کتاب الایمان و الکفر؛ خط: نسخ، کا: رحیم بن عبدالحسین اسفراینی، تا: ۱۱۱۷ق؛ تملک: احمد بن مرتضی حسینی تبریزی میلانی، محمد آل حاجی مهدی الحمیدی؛ جلد: تیماج، ۲۳۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۲۴×۱۷/۵سم [ف: ۲۷-۳۴۷]

۴۵۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۳۸۱

جزء سوم (حج و ایمان و کفر)؛ خط: نسخ، کا: جمال الدین بن محمد قاسم بن یوسف جیرانی، تا: ۲ جمادی الثانی۱۱۱۷ق، جا: مشهد رضوی؛ مجدول؛ مهر: «جمال الدین بن محمد قاسم»، «یا من له العزة و الجمال ۱۰۹۹»، «سید محمد طباطبائی»، کاتب «شفیع جمال الدین فی الآخرة محمد و عترته الطاهرة ۱۱۱۶»؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۷۴گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۴/۵×۱۸سم [ف: ۱۲-۸۹]

۴۵۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۰۰

آغاز:پس از خطبه کتاب: کتاب النکاح و الطلاق و الولادات و هو الثانی عشر؛ **انجام:**لئلا یکون لاحد علیه طاعة
ج ۱۲، کتاب نکاح و طلاق و ولادات؛ خط: نسخ، بی کا، تا: جمعه ۱۹ ذیقعده۱۱۱۷ق؛ واقف: سید محمد علی رضوی، ۱۲۰۹؛ جلد: تیماج، ۱۷۹گ، ۲۲سطر، اندازه: ۲۵×۱۹سم [ف: ۵-۳۵۲]

۴۶۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۲۲۲

جزء نهم، دهم شامل کتاب الحسبة و الاحکام و الشهادات و کتاب المعایش و المکاسب و المعاملات؛ خط: نسخ، کا: محمد علی بن شمس الدین محمد، تا: ۱۱۱۸ق؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ واقف: عبدالرضا طباطبائی؛ ۳۳۷گ، ۲۹سطر، اندازه: ۳۰/۵×۱۸سم [ف: ۱۶-۲۱۵]

۴۶۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۶۴۴
آغاز:الحمد لله و الصلاة و السلام ... باب الحج و العمرة و الزيارات و هو الثامن من اجزاء كتاب الوافي؛ **انجام:**آخر ابواب القضاء و الشهادات و بتمامها تم كتاب الحسبة و الاحكام و الشهادات من آخر كتاب الوافي.
مشتمل بر جزء هشتم و نهم يعنى كتاب حج و عمره و زيارات و كتاب حسبه و احكام و شهادات؛ خط: نسخ، كا: محمد باقر بن محمد طاهر اشرفى، تا: ۱۱۱۸ق؛ جلد: تيماج مذهب، ۲۸۳گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۲۴/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱۹-۳۰۳]

۴۶۲. قم؛ مركز احياء؛ شماره نسخه:۱۲۲۲
كتاب الايمان و الكفر؛ خط: نسخ، بى‌كا، تا: چهارشنبه ۲۰ محرم۱۱۱۸ق؛ از روى نسخه‌اى كه مير محمد خان نزد مصنف خوانده بود؛ در پايان صورت اجازه‌اى است كه فيض به و ى داده، مصحح، محشى؛ ۱۸۴گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۵×۱۶سم [ف: ۴-۲۹]

۴۶۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۸۵۹
المطاعم و المشارب والتجملات؛ خط: نسخ، كا: موسوى، محمد نصير بن على نقى، تا: ۴ شعبان۱۱۱۸ق؛ تملك: على محمد قاينى؛ كاغذ: سپاهانى، جلد: تيماج، ۱۴۱گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۱۶-۳۸۴]

۴۶۴. قم؛ معصوميه؛ شماره نسخه:۱/۱۰۰-۶۰۴۴
از «نكاح» تا «ابواب الولادات»؛ خط: نسخ، كا: على بن عبدالصمد بن محمد كاشانى، تا: آغاز صفر۱۱۱۸ق؛ تملك: ميرزا ابوالقاسم بن حسن رشتى قمى؛ كاغذ: سپاهانى، جلد: تيماج، ۲۴۴گ، ۱۸سطر، قطع: ربعى [آستانه قم: -۱۸۰]

۴۶۵. قزوين؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۷۴۵
آغاز:الحمدلله كتاب الايمان و الكفر و هو الثالث من اجزا كتاب الوافى ... الايات؛ **انجام:**من شيعتنا و اما التائبون فان الله تعالى يقول: «ما على المحسنين من سبيل»
جلد سوم، كتاب الايمان و الكفر؛ خط: نسخ، كا: محمد عبدالعظيم بن امير عبد الغنى حسينى، تا: ۲۶ شعبان۱۱۱۸ق؛ محشى با امضاى غ ن سلمه الله، نسخه چهار بار توسط كاتب و در نزد والدش امير عبدالغنى الحسينى مقابله شده؛ جلد: تيماج، ۳۳۳گ، ۱۶سطر، اندازه: ۲۴×۱۸سم [ف: ۲-۶۹]

۴۶۶. قم؛ مرعشى؛ شماره نسخه:۱۳۶۵۱
آغاز:الحمدلله و الصلاة و السلام على رسول الله ... كتاب النكاح و الولادات و هو الثانى عشر من اجزاء كتاب الوافى؛ **انجام:**جمعت الاحاديث تاريخهاذا انت احسنت تعداده
جلد ۱۲ و ۱۳ و ۱۴ و ۱۵، شامل كتابهاى نكاح و ولادات تا پايان كتاب؛ خط: نسخ، كا: محمد ابراهيم بن محمد رضا، تا: جمادى الاول۱۱۱۹ق؛ مقابله شده با اين عبارات: «قوبل كتاب الوافى من اوله الى آخره باجزائه الخمسة عشر فصح الا مازاغ عنه البصر و لمح عنه النظر كل من لوازم البشر و الحمدلله و الصلوة على سيد البشر و آله ما دامت الشمس و القمر و فرغ من مقابلته مالكه مملوك الرب الاعلى ... فى قرية چادكان من قرى ... تاريخ سادس عشرين من شهر رجب فى يوم الجمعة فى سنة احدى و اربعين و مائة بعد الالف من الهجرة النبوية ۱۱۴۱»، و اين عبارات: «شرع فى مقابلة هذاالجزء من الوافى و هو كتاب النكاح فى يوم السبت تاسع عشر شهر جمادى الآخر من شهور سنة ۱۱۴۰ فى قرية چادكان من قرى محال فريدن»، و اين عبارات: «بلغ مقابلة بعون الله تعالى فى ۸ ذى القعدة سنة ۱۱۴۰»، و اين عبارات: «بلغ مقابلة بعون الله ۱۴ ربيع الثانى سنة ۱۱۴۱»، با عبارت «بلغ»، مصحح، محشيبا نشان «منه، منه ره» و غير آن؛ جلد: مقوايى، ۱۸۳گ، ۴۲سطر، اندازه: ۲۴/۵×۳۸سم [ف: ۳۴-۵۴۱]

۴۶۷. مشهد؛ رضوى؛ شماره نسخه:۲۶۹۰۲
آغاز:بسمله، الحمدلله و الصلاة على رسول الله ... كتاب الحسبة و الاحكام و الشهادات؛ **انجام:**والحمدلله الذى هدانابهم و باحكامهم الى الطريق القويم و الصراط المستقيم اخر ابواب القضاء و الشهادات و بتمامها تم كتاب الحسبة ...
ج ۹؛ خط: نسخ، كا: محمدمومن بن محمد طالب، تا: جمادى الثانى۱۱۱۹ق؛ واقف: بى بى بيگم، بهمن ۱۳۷۹؛ جلد: تيماج، ۱۹۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۴×۱۷سم [ف: ۲۶-۶۴۷]

۴۶۸. مشهد؛ رضوى؛ شماره نسخه:۲۶۹۰۱
آغاز:قال قلت له الرجل يحج كذا من آخر ماله من الاجر و الثواب؛ **انجام:**يعنى من الخوف لطيفا اى بحيث لم يطلع عليه احد آخر ابواب الزيارات و شهود المشاهد و المساجد و بتمامها تم الجزء الثامن كتاب الحج
ج ۸، كتاب حج؛ خط: نسخ، كا: محمد مومن بن محمد طالب، تا: ۱۱۱۹ق؛ واقف: بى بى بيگم، بهمن ۱۳۷۹؛ جلد: تيماج، ۲۶۱گ، ۲۲سطر، اندازه: ۲۴/۵×۱۷/۳سم [ف: ۲۶-۶۶۴]

۴۶۹. مشهد؛ رضوى؛ شماره نسخه:۲۶۹۰۳
آغاز:برابر؛ **انجام:**و المذكور ما حصل فى الذاكرى فى الخاطر آخر ابواب معرفة مخلوقاته و افعاله سبحانه و بتمامه قدتم الجزء الاول ...
خط: نسخ، كا: محمد مومن بن محمد طالب، تا: ۱۱۱۹ق؛ جلد: تيماج مذهب، ۱۴۲گ، ۲۲سطر، اندازه: ۲۴×۱۷سم [ف: ۲۶-۶۳۸]

۴۷۰. قم؛ مرعشى؛ شماره نسخه:۹۳۷۶
جزء هفتم و كتاب الصوم؛ خط: نسخ، كا: مير محمد اسماعيل و محمد بن محمد مؤمن، تا: اواخر ذيقعده۱۱۱۹ق؛ جلد: تيماج، ۱۷۶گ، ۱۹سطر، اندازه: ۲۵×۱۲سم [ف: ۲۴-۱۶۲]

۴۷۱. مشهد؛ رضوى؛ شماره نسخه:۱۵۲۶۲
آغاز: منهم فلما سالوا النبى و بعث الله اليهم طالوت يقاتل معهم رد الله عليهم التابوت
ج۲-۳، مباحث حجت و ايمان و كفر؛ خط: نسخ، كا: محمد بن ولى الله موسوى فخروردى قاينى، تا: ۱۱۱۹ق؛ افتادگى: آغاز؛ در سالهاى ۱۱۱۹و ۱۱۸۹ق تصحيح و مقابله شده؛ واقف: حاج احمد

فاضل، اسفند ۱۳۶۵؛ جلد: میشن مذهب، ۲۴۲گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۴/۵سم [ف: ۱۴-۶۰۹]

۴۷۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۸۶۸

آغاز: و اشرف المراتب و اقربها من الله وله درجات؛ **انجام:**یقول ما علی المحسنین من سبیل ... و الحمدلله اولا و آخرا

ج۳؛ خط: نسخ، کا: محمد صادق بن محمد رضا، تا: اواخر صفر ۱۱۲۰ق؛ افتادگی: آغاز(یک ورق)؛ مصحح، مقابله شده، ؛ واقف: محمد ایرانی مجرد، بهمن ۱۳۵۰؛ جلد: تیماج، ۲۶۷گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۲/۸×۲۳/۴سم [ف: ۱۴-۶۱۰]

۴۷۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۹۲

آغاز:الحمدلله؛ **انجام:**ما علی المحسنین من سبیل

ج ۳؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۲۰ق؛ واقف: محمد علی قاینی، اسفند ۱۳۰۹؛ ۱۵۹گ، ۲۶سطر، اندازه: ۲۵×۱۸سم [ف: ۵-۳۴۶]

۴۷۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۶۰۹

جزو یکم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱ جمادی الثانی ۱۱۲۰ق؛ محشی با نشان «منه ره»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۱۶گ، ۲۳ سطر ۱۱×۱۷سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۵-۷۴۳]

۴۷۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۶۹۹

آغاز: قال قال رسول الله (ص) ایها الناس انی لم ادع شیئا ... باب اجتناب الحرام و حکمه اذ اختلط بالحلال؛ **انجام:**تم کتاب المطاعم والمشارب و التجملات من آخر کتاب الوافی ویتلوه فی الجزء الثانی عشر کتاب النکاح و الطلاق و الولادات انشاءالله.

خط: نسخ، کا: جمال الدین بن محمد قاسم، تا: ۱۴ محرم ۱۱۲۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۲۲۱گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸×۲۴/۵سم [ف: ۲-۵۹۴]

۴۷۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۹۲۲-۵۴/۱۲

آغاز:تلک الحظیرة انما جعلت لیصاد بها <یب> الحسین عن الثلاثة، قال سالته عن الحظیرة، الحدیث

جزء یازدهم «کتاب المطاعم و المشارب و التجملات» از باب صید الطیور الاهلیة تا اول نکاح؛ خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد مهدی الاشرفی، تا: ۲۳ رمضان ۱۱۲۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۸۴گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۷×۳۰سم [ف: ۸-۴۸۹۹]

۴۷۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۳۲۸

آغاز:بسمله، الحمدلله و الصلاة و السلام علی رسول الله ... کتاب الصلاة و الدعاء و القرآن؛ **انجام:**و قد ذهب مافیه الا هذه الایة الا الی الله تصیر الامور آخر ابواب ... و فضائله و بتمامها تم کتاب الصلاة و الدعاء و القرآن ...

ج ۵. مباحث صلاة، دعا و قرآن؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه پانزدهم شعبان ۱۱۲۰ق؛ ۱۸۸گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۴×۱۸سم [ف: ۲۶-۶۴۱]

۴۷۸. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۲۳۸۳

جزء ۴ و ۵ کتاب؛ خط: نسخ، کا: سلیمان بن صالح عاملی کاظمی قمی، تا: دوشنبه ۲۷ ربیع الثانی ۱۱۲۰ق، جا: قم؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ اندازه: ۱۸/۵×۲۴/۵سم [ف: ۳-۸۹]

۴۷۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۵۴۷

آغاز:قسمت اول: بسمله و به ثقتی الحمدلله و الصلوه و السلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله؛ **انجام:**قسمت دوم: و الوصیات الذی هو الجزء الثالث عشر من اجزاء کتاب الوافی و یتلوه فی الجزء الرابع عشر کتاب الروضه ان شاء الله تعالی و الحمدلله اولاً و آخرا

جلد دوازدهم و سیزدهم؛ خط: نسخ، کا: محمد باقر بن محمد طاهر و محمد بن ابراهیم اشرفی، تا: ۱۱۲۰-۱۱۲۱ق؛ کاغذ: اصفهانی، ۴۳۷گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۷/۵×۳۱سم [ف: ۸-۴۳]

۴۸۰. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۵۱۱-عکسی

آغاز:پس از فهرست: حمدله. صلاة ... کتاب الایمانو الکفر و هو ثالث من اجزاء کتاب الوافی تصنیف؛ **انجام:**و التزیین و بتمامها قد تم کتاب الطهارة و التزیین الذی هو الجزء الرابع من اجزاء کتاب الوافی و یتلوه فی الجزء الخامس کتاب الصلاة.

مجلد سوم (کتاب ایمان) و مجلد چهارم (کتاب طهارة)؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۱۲۱ق؛ با یادداشت سماع «ولد المؤلف ابومحمد»صفر ۱۱۲۱ق ؛ تملک: ابن حاجی محمد یزدی ۱۲۱۱، ابن محمد جعفر محمد محسن فیروزآبادی، ابن محمد تقی محمد علی اصفهانی ۱۱۳۹؛ ۴۰۵ص، ۳۳سطر، اندازه: ۱۱×۳۰سم [عکسی ف: ۱-۳۹۹]

۴۸۱. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۴۴۱/۲

آغاز: الحمدلله والصلوة والسلام علی رسول الله و علی اهل بیت رسول الله ثم رواة احکام الله؛ **انجام:**و الحمدلله علی ذلک و سایر نعمه و انعامه آخر ابواب المخلوقات و ما فی السموات و الارض و ما بینهما من الآیات

جزء چهاردهم کتاب الروضة؛ خط: ثلث، کا: محمد مقیم بن نظام، تا: جمعه ۲۰ شعبان ۱۱۲۱ق؛ جلد: مقوایی، ۱۳۷گ (۵۰پ-۱۸۷پ)، اندازه: ۱۳/۵×۲۳/۵سم [ف: ۲-۵۴]

۴۸۲. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۱۱۲

آغاز:حمدله. و الصلوة ... کتاب الحج و العمرة و الزیارات و الثامن من أجزاء کتاب الوافی؛ **انجام:**آخر أبواب الأرضین و المیاه و بتمامها تم کتاب المعایش و المکاسب و المعاملات من أجزاء الوافی و یتلوه فی الجزء الحادی عشر کتاب المطاعم و المشارب و التجملات ...

جزء هشتم تا آخر جزء دهم؛ خط: نسخ، کا: عبدالحی بن فضل الله بن محمد شریف کاشانی، تا: ۲۰رجب۱۱۲۱ق، جا: قمصر؛ مصحح، محشی به لفظ «منه»؛ واقف: دانش پژوه؛ ۴۰۷گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸×۲۹/۵سم [عبدالعظیم-ف: ۲-۶۶۱]

۴۸۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۶۰۰

آغاز:پس از خطبه کتاب: کتاب النکاح و الطلاق و الولادات و هو الثانی عشر؛ **انجام:**لئلا یکون لاحد علیه طاعة

ج ۱۲؛ خط: نسخ، کا: محمد مؤمن بن محمد طالب، تا: سلخ

جمادی الثانی۱۱۲۱ق؛ واقف: محمد مهدی بن محمد تقی تبریزی، رجب ۱۱۲۶؛ جلد: تیماج، ۲۳۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۴×۱۷سم [ف: ۵-۳۵۳]

۴۸۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۵۹۹

آغاز:الحمدلله؛ **انجام:**فی بطن امه

ج ۱۱، حاوی کتاب مطاعم و مشارب و تجملات؛ خط: نسخ، کا: محمد مومن، تا: جمادی الاول۱۱۲۱ق؛ واقف: محمد مهدی بن محمد تقی تبریزی، رجب ۱۱۲۶؛ جلد: تیماج، ۱۲۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۴×۱۷سم [ف: ۵-۳۵۱]

۴۸۵. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۵۴۷

کتاب الحج و الزیارات، جزو ۸؛ خط: نسخ، کا: مراد خان بن محمد اشرف شبستری، تا: ۴ جمادی الثانی۱۱۲۲ق؛ قطع: رحلی [رشت و همدان: ف: -۱۳۷۱]

۴۸۶. کرمانشاه؛ فیض مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره/۳

کتاب الحسبة و الحدود؛ کا: کارزاری، عبدالرحمن بن عبدالرشید، تا: ربیع الثانی۱۱۲۲ق [تراثنا: س۲ش۴-۶۸]

۴۸۷. قم؛ مفتی الشیعه؛ شماره نسخه:۳۳

جزء دوم و سوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: شعبان۱۱۲۳ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۲۹۶گ، ۲۴سطر، اندازه: ۲۵×۱۵سم [ف: -۴۳]

۴۸۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۲۵۱

نکاح و طلاق و ولادات؛ خط: نسخ، کا: ترشیزی، محمد صالح بن خواجه بیک، تا: پنج‌شنبه ۸ جمادی الاول۱۱۲۳ق؛ جلد: میشن، ۱۷۸گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۵سم [ف: ۱-۵۷۹]

۴۸۹. بیرجند؛ دیانی؛ شماره نسخه:۱۱

ازآغاز جلد اول تاپایان کتاب الایمان والکفر؛ خط: نسخ، کا: مهدی قلی بن افراسیاب جکنی، تا: اواسط ربیع الاول ۱۱۲۴ق، به امر حیدر علی؛ واقف: حاجی محمد علی صدیقی و علی اصغر بن حسن خراسانی بیرجندی، ۱۱۶۳ق؛ ۳۳۹گ، ۳۱سطر، اندازه: ۱۸×۳۰سم [ف: -۱۶]

۴۹۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۵۴۷

آغاز:یعنی بقوله بلغنی انک قلت خمسا انک قلت یتم الصلاة اذا نوی إقامة خمس؛ **انجام:**الاهذه الآیة ألا الی الله تصیر الامور آخر ابواب القرآن و فضائله

جزء پنجم کتاب الصلاة و الدعاء و القرآن؛ خط: نسخ، کا: مهر علی بن محمد شفیع رازی از اعمال قوشخانه، تا: ۱۱۲۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ جلد: مقوایی، ۳۲۶گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۲×۲۴سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۶۴]

۴۹۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۲۶۱

آغاز:بسمله، الحمدلله ... کتاب المطاعم و المشارب و التجملات؛ **انجام:**وجعل آخرته خیراً من اولاده بمحمد و آله الطاهرین ... و سلم تسلیما کثیرا.

ج۱۳-۱۵، ج ۱۳حاوی مباحث جنائز، فرائض و وصیات، ج۱۴شامل کتاب روضه و ج۱۵که خاتمه کتاب است دربرگیرنده مشیخه شیخ صدوق و شیخ مفید می‌باشد؛ خط: نسخ، کا: جمال الدین بن محمد قاسم بن یوسف حیرانی، تا: محرم۱۱۲۴ق؛ مذیل به دو اجازه روایت مؤلف است که اولی برای محمد هادی نواده برادرش و دومی برای فرزندش محمد هادی علم الهدی است، مجدول؛ واقف: علامه حائری، مرداد ۱۳۵۱؛ جلد: تیماج، ۲۶۰گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸/۲×۲۴سم [ف: ۱۴-۶۱۷]

۴۹۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۰۴

آغاز:بسمله، الحمد لله و الصلوه و السلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواه؛ **انجام:**تم الجزء الثامن من کتاب الحج من اجزاء کتاب الوافی و یتلوه فی الجزء التاسع کتاب الحسبه و الاحکام و الشهادات انشاء الله تعالی و الحمد لله اولا و آخرا.

کتاب حج و عمره و زیارات؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد صادق بن حیدر جهرمی، تا: ۱۱۲۴ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۲۴گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۳/۵سم [ف: ۷-۳۴۴]

۴۹۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۸۳

آغاز:ما بخلوا الی یوم القیام بیان العرفاء؛ **انجام:**و علی ما یشاء قدیر و کتب ذالک و الحمد وحده

بی‌کا، تا: ۱۰۷۲ تا ۱۱۲۴ق؛ افتادگی: آغاز [الفبائی: -۵۹۷]

۴۹۴. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۱۲۴/۱-۸۳۳۶

ج۲ کتاب الحجة؛ خط: نسخ، کا: محمد حسین بن محمد مقیم ازهری تبریزی، تا: چهارشنبه ۲۱ جمادی الثانی۱۱۲۴ق؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۷۱گ، ۲۰سطر، قطع: وزیری [آستانه قم: -۱۸۰]

۴۹۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۲۹۰

آغاز:بسمله، الحمدلله ... کتاب المعایش؛ **انجام:**قال ذاک موضع منخریه فی بطن امه آخر ابواب المساکن و الدواجن و بتمامها تم کتاب المطاعم و المشارب و التجملات

ج ۱۱-۱۰. شامل کتاب معایش، مکاسب، معاملات، مطاعم، مشارب، و تجملات؛ خط: نسخ، کا: محمد سعید بن محمد هاشم خروتی سمنانی، تا: دوشنبه ۲۰ ذیحجه۱۱۲۵ق؛ محشی به لفظ «منه»؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۲۲۹گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۴/۲×۱۵/۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۹۸]

۴۹۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۴۴۴-۲۷/۱۱۴

آغاز:بسمله الحمدلله والصلوة والسلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی ... کتاب الزکوة والخمس والمبرات وهو السادس من اجزاء کتاب الوافی؛ **انجام:**اقول الناس عبید لنا فی الطاعة موال لنا فی الدین فلیبلغ ... اخر ابواب العتق والانعتاق من کتاب الزکوة والخمس والعبرات بتمامه تم الجزء السادس

از کتاب زکات تا عتق؛ خط: نسخ، کا: عبدالقادر بن محمدمهدی بسطامی، تا: شعبان۱۱۲۵ق؛ جلد: تیماج، ۱۵۳گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۸-۴۸۹۶]

۴۹۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۴۸۱

آغاز:(پس از خطبه): کتاب المعایش ... و هو العاشر من کتاب

الوافی؛ **انجام:**فجادت زروعهم. آخر ابواب احکام الارضین و المیاه ... و یتلوه فی الجزء الحادی عشر کتاب المطاعم و المشارب و التجملات.
جزء ۱۰ (کتاب المعاش و المکاتیب و المعاملات)؛ خط: نسخ، کا: احمد علی بن یوسف بن مسکین کشمیری، تا: ۱۱۲۵ق؛ تاریخ وقف: ۱۱۲۶؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۷۸ص، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۵سم [ف: ۱۰-۱۴۳۹]

۴۹۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۵۸۱

آغاز:بسمله، الحمدلله و الصلوه و السلام علی رسول الله؛ **انجام:**لئلایکون لاحد علیه طاعه و الحمدلله اولا و آخرا و ظاهرا و باطنا
ج۱۱و۱۲؛ خط: نسخ، کا: علم الهدی، محمد محسن بن محمد، تا: جمادی الاول۱۱۲۵ق؛ مجدول، کاتب نسخه را از روی نسخه پدرش علم الهدی که بارها آنرا به تصحیح مصنف رسانده استنساخ نموده و صورت خط پدر و تعلیقه جدش را که در محرم ۱۰۸۱نوشته در پایان ج۱۱آورده و خود نیز این نسخه را نزد شیخ جعفربن محمد باقر که بلاغ وی در پایان ج۱۱دیده می‌شود قرائت و تصحیح نموده، محشی بارمز«عهد قدس سره»؛ تملک: محمد هادی نوه برادر مصنف در سال ۱۱۹۳ق؛ واقف: حسن فرید محسنی، شهریور ۱۳۵۴؛ جلد: تیماج، ۲۵۷گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۹×۲۹/۵سم [ف: ۱۴-۶۱۹]

۴۹۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۴۵۲

آغاز:الحمدلله و الصلاة و السلام علی رسول الله ... کتاب الإیمان و الکفر و هو الثالث من أجزاء الوافی؛ **انجام:**قال الصادق علیه السلام شفاعتنا لأهل الکبائر من شیعتنا و أما التائبون فإن الله تعالی یقول ما علی المحسنین من سبیل
شامل کتاب کفر و ایمان؛ خط: نسخ، کا: ابو تراب محمد مؤمن، ملقب به «برهان»، تا: ۲ محرم۱۱۲۶ق؛ مصحح؛ مهر: «ابوالحسن بن محمد بن مسعود» (بیضی)، «المتوکل علی الله محمد رضا الحسینی»؛ با دستخط مرحوم حاج میرزا محمود طباطبائی بروجردی، مؤلف کتاب المواهب؛ ۱۴۸گ، ۲۵سطر، اندازه: ۳۰×۲۰سم [ف: ۲۹-۷۹]

۵۰۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۴۷۵/۱

آغاز:بسمله الحمدلله و الصلوة ... کتاب الجنائز و الفرائض و الوصیات و هو الثالث عشر من اجزاء کتاب الوافی؛ **انجام:**و لم یورث الاخ فی الولادة آخر ابواب المواریث و بتمامهاتم کتاب الجنائز و الفرائض و الوصیات ... و یتلوه فی الجزء الرابع عشر کتاب الروضه.
مجلد ۱۳، کتاب الجنائز و الفرائض و الوصیات؛ خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم بن محمد رضا، تا: ۱۱۲۶ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۶سطر، اندازه: ۱۸×۲۴/۵سم [ف: ۱۰-۱۴۳۴]

۵۰۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۴۷۵/۲

آغاز:الحمدلله ... کتاب الروضه و هو الرابع عشر من اجزاء کتاب الوافی؛ **انجام:**و ما بینهما من الایات و بتمامها تم کتاب الروضه من کتاب الوافی و یتلوه فی الجزء الخامس عشر خاتمة الکتاب.
جزء ۱۴ (کتاب الروضه)؛ خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم بن محمد رضا، تا: ۱۱۲۶ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۶سطر، اندازه: ۱۸×۲۴/۵سم [ف: ۱۰-۱۴۳۴]

۵۰۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۵۹۸

آغاز:الحمدلله؛ **انجام:**حرمة رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم
ج ۷؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: امیر محمد تقیا بن امیر معز الدین، رجب ۱۱۲۶؛ ۱۱۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۴×۱۷سم [ف: ۵-۳۴۹]

۵۰۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۶۰۱

آغاز:الحمدلله؛ **انجام:**و لم یورث الاخ فی الولادة
ج ۱۳؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۱۲۶ق؛ واقف: محمدمهدی، رجب ۱۱۲۶؛ ۱۶۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۴×۱۸سم [ف: ۵-۳۵۴]

۵۰۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۴۷۵/۳

جزء ۱۵ و خاتمه اجزاء وافی است؛ خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم بن محمد رضا، تا: ۱۱۲۶ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۶سطر، اندازه: ۱۸×۲۴/۵سم [ف: ۱۰-۱۴۳۴]

۵۰۵. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه:۱۰۹

جلد پنجم؛ خط: نسخ، کا: محمدرضا بن محمد شریف طالقانی، تا: ۲۶ صفر۱۱۲۶ق؛ مصحح، محشیبه نقل از مؤلف و برخی با عنوان «مهد عفی عنه»؛ مهر دایری وقف کتاب بر خزانه مجتهدیه؛ ۲۱۴گ، ۳۳سطر، اندازه: ۲۴×۳۶سم [اوراق عتیق: ۱-۱۷۰]

۵۰۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۰۷۸

جزء یازدهم تا پایان کتاب الروضه؛ خط: نسخ، کا: حاجی صفی بن امین الدین، تا: دوشنبه ۶ رمضان۱۱۲۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، با اجازه‌ای که سید میرزا مهدی شهرستانی برای سید مهدی بن محمد حسن حسینی زنوزی به تاریخ ۱۲۱۵ نوشته؛ تملک: محمد مقیم بن حاج محمد تقی با مهر«رب اجعلنی مقیماً للصلاة»(بیضی)؛ مهر: «علی نقی بن محمد» (بیضی)، «علینقی بن محمد تقی»؛ جلد: تیماج قرمز، ۴۲۰گ، ۲۲سطر، اندازه: ۲۴×۱۸سم [ف: ۳-۳۱۰]

۵۰۷. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۴۳۳

آغاز:بسمله و به نستعین الحمدلله والصلوة والسلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواة احکام الله ثم علی من انتفع بمواعظ الله جل وعز، کتاب النکاح والطلاق والولادات وهو الثانی عشر من اجزاء کتاب الوافی؛ **انجام:**عن جابر عن ابی جعفر علیه السلام قال سمعته یقول وقع مصحف فی البحر فوجدوه وقد ذهب ما فیه الا هذه الایة الا الی الله تصیر الامور اخر ابواب القرآن وفضائله و ... یتلوه فی الجزء السادس کتاب الزکوة والخمس والمبرات ان شاءالله.
کتاب صلوة ودعا وقرآن؛ خط: نسخ جلی، کا: عبد القادر بن

محمد مهدی البسطامی، تا: یک‌شنبه ۱۴ ربیع الثانی۱۱۲۶ق، جا: اصفهان مدرسه مقرب الخاقانآقا کمال؛ مصحح، محشی؛ واقف: عبدالرزاق، جلد: تیماج، ۲۵۶گ [ف: ۱-۲۸۹]

۵۰۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۸۴

آغاز:بسمله و به نستعین الحمدلله رب العالمین؛ **انجام:**لم یطلع علیه احد، آخر ابواب الزیارات و شهور المشاهد و المساجد بتمامها تم الجزء الثامن

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۲۶ق [الفبائی: -۵۹۷]

۵۰۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۹۰

آغاز:الحمدلله؛ **انجام:**و عوضهم الله تعالی

ج ۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: محمد، ربیع الاول ۱۱۲۶؛ جلد: تیماج، ۲۱۰گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۴×۱۷سم [ف: ۵-۳۴۵]

۵۱۰. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۰۸۰

بی‌کا، تا: ۱۱۲۷ق [نشریه: ۱۳-۳۶۳]

۵۱۱. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۵/۱-۵۸۸۶

حج؛ خط: نسخ، کا: علی بن عبدالصمد بن محمد کاشانی، تا: ۷ جمادی الاول۱۱۲۷ق، جا: تبریز؛ تملک: میرزا ابوالقاسم بن حسن رشتی قمی که آن را در اصفهان خریده؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۲۰گ، ۲۹سطر، قطع: رحلی [آستانه قم: -۱۸۰]

۵۱۲. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:ف۱۶۳/۴

آغاز:بسمله و به نستعین - الحمد لله و الصلاة و السلام علی رسول الله ثم اهل بیت رسول الله؛ **انجام:**الحمدلله اولا و آخرا و ظاهرا و باطنا - کتبه ... ابن محمد نظام ابوالقاسم الشهمرزاد موطنا و المشهد المقدس الرضا مسکنا ... سنه ۱۱۲۷

جزء چهارم کتاب الطهارة و التزین؛ کا: ابوالقاسم ابن محمد نظام شهمرزادی، تا: ۱۱۲۷ق، جا: مشهد رضوی؛ محشی؛ ۹۱گ، ۲۶سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱-۱۴۲]

۵۱۳. تهران؛ مجلس؛شماره نسخه:۸۳-طباطبائی

آغاز:بسمله الحمدلله و الصلوة ... کتاب الطهارة و التزئین و هو الرابع من اجزاء کتاب الوافی؛ **انجام:**و یتلوه الخامس کتاب الصلوة و الدعاء و القران انشاء الله و الحمدلله

خط: نسخ و نستعلیق، کا: شفیع بن نبی کجوری، تا: ۱۱۲۷ق؛ تملک: محمد مهدی بن حاج محمد کاظم الاردشیر، محمد صفی حسینی ایروانی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۶۱گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۲۴-۸۰]

۵۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۱۷۶

آغاز: یرجو مقصر فی النار؛ **انجام:**التاخیر فی الاجل

ج ۱۴، کتاب روضه؛ خط: نسخ، کا: محمد حسین بن محمد تقی حسینی قمی، تا: ۱۸ رمضان۱۱۲۷ق؛ افتادگی: آغاز ووسط وانجام؛ مقابله شده با دو نسخه‌ای که مقابله با نسخه اصلی شده بوده؛ ۱۱۷گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۴×۱۵سم [ف: ۵-۳۵۴]

۵۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۷۷۶

آغاز:الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله و علی اهل بیت رسول الله؛ **انجام:**فجادت زروعهم

ج ۱۰؛ خط: نسخ، کا: محمد حسن کاتب مشهدی، تا: جمادی الثانی۱۱۲۸ق؛ مصحح؛ واقف: حاج محمد افضل بن محمد علی مشهدی، ذیحجه ۱۱۲۸؛ ۱۰۸گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۷×۱۷سم [ف: ۵-۳۵۱]

۵۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۸۷۷

آغاز:ذیل: بسمله من وصیة له علیه السلام للحسن (ع) ... من الوالدالفان ...

ج۱۴؛ خط: نسخ، کا: عبدالعلی طبسی، تا: ۸ربیع الاول۱۱۲۸ق؛ مصحح، مقابله شده؛ اهدایی: بنیاد پژوهشهای اسلامی، آبان ۱۳۶۸؛ ۱۶۲گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۱×۲۳سم [ف: ۱۴-۶۲۰]

۵۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۷۷۷

آغاز:الحمدلله؛ **انجام:**و عوضهم الله تعالی

ج ۲؛ خط: نسخ، کا: کاتب مشهدی، محمد حسن، تا: ۱۱۲۸ق؛ واقف: حاج محمد افضل بن محمد علی مشهدی، ۱۱ جمادی الثانی ۱۱۲۸؛ ۱۷۸گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۷×۱۷سم [ف: ۵-۳۴۵]

۵۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۵۷۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**و ماکان بینهم و بین الناس، استوهبنا منهم و اجابوا الی ذلک و عوضهم الله.

ج۱-۲، از ابتدای مقدمه تا انتهای کتاب حجت؛ خط: نسخ خوش، کا: علم الهدی، محمد محسن بن محمد، تا: ۱۱۲۸ق؛ مجدول، محشی باجملات «منه طاب ثراه، نورالله مرقده و ...»، با صورت خطمؤلف و فرزندش علم الهدی، کاتب نسخه را با نسخ متعدد که در نزد مؤلف قرائت شده تصحیح و مقابله نموده؛ واقف: حسن فرید محسنی، شهریور ۱۳۵۴؛ جلد: تیماج، ۲۷۷گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۹/۲×۳۰سم [ف: ۱۴-۶۰۸]

۵۱۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۸۷۸

آغاز: بسمله، الحمدالله و الصلوة و السلام علی رسول الله ... کتاب النکاح و الطلاق و الولادات، و هو الثانی عشر من اجزاء کتاب الوافی ... الایات: قال الله سبحانه و الذینهم لفروجهم حافظون؛ **انجام:** سئل الصادق (ع) لم ایتم الله نبیه (ص)؟ قال: لئلا یکون لاحد علیه طاعة. آخر ابواب الولادات و بتما مهاتم کتاب النکاح

جزء ۱۲ کتاب، مشتمل بر مباحث کتاب النکاح و الطلاق و الولادات؛ خط: نسخ، کا: ابردمی مشهدی، محمد حسن بن درویش علی، تا: ۱۱۲۸ق؛ مصحح؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوا، ۱۶۱گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۱۳-۳۹۶]

۵۲۰. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۲۰۲

جزء نهم؛ خط: نسخ، کا: ابردمی مشهدی، محمد حسن بن درویش علی، تا: ۱۱۲۸ق، ۱۴۲گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۱-۲۹۴]

۵۲۱. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۱۶۰

آغاز:الحمدلله و صلوة و السلام علی رسول الله ... الایات قال الله تبارک و تعالی علی الناس حج البیت؛ **انجام:**یعنی من الخوف

لطیفا ای بحیث لم یطلع علیه احد آخر ابواب الزیارات
جزء هشتم و شامل کتاب حج و زیارت تا نوادر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۲۸ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۷۵گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [آیة الله جلیلی: ف: -۳۱۷]

۵۲۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۳۹۱

کتاب الحج؛ خط: نسخ، کا: محمد هادی خاتون آبادی، تا: شعبان۱۱۲۸ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، ۲۵۵گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۵-۱۶۳۷]

۵۲۳. سمنان؛ مدرسه صادقیه؛ شماره نسخه:۴/۱

آغاز:بسمله حمدله والصلوة ... کتاب الایمان والکفر وهو الثالث من اجزاء کتاب الوافی تصنیف محمد بن مرتضی المدعو بمحسن ایده الله الإیات قال الله سبحانه ولکن الله حبب الیکم الایمان؛ **انجام:**واما التائبون فان الله تعالی یقول ما علی المحسنین من سبیل، آخر ابواب الذنوب وتدارکها وبتمامها قد تم الجزء الثالث من کتاب الوافی ...
جزء ثالث از کتاب الایمان والکفر تا ابواب الذنوب وتدارکها؛ خط: نسخ، کا: سمنانی، محمد قصاع بن محمد مؤمن، تا: یک‌شنبه غره ذیقعده۱۱۲۸ق؛ محشی با نشان«منه» و«ص»، علامت بلاغ، مصحح، از روی نسخه‌ای که آن نسخه از روی نسخه تصحیح شده میر محمد خان استنساخ شده، کتاب شده؛ واقف: محمد حسن حسنی؛ جلد: تیماج، ۱۵۸گ (۱پ-۱۵۸پ)، ۲۷سطر [ف مخ]

۵۲۴. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۷۱

آغاز:افتاده: یقول لک زوج جویبر ابنتک الذلفاء، فقال له زیاد ان رسول الله ارسلک الی بهذا یا جویبر ؟ فقال له: نعم؛ **انجام:**آخر ابواب الولادات و بتمامها تم کتاب النکاح و الطلاق و الولادات ... و یتلوه فی الجزء الثالث عشر کتاب الجنائز و الفرائض و الوصیات.
خط: نسخ، کا: ابن حاجی علی اکبر علیار خسروشاهی، تا: سه‌شنبه ۱۴ محرم۱۱۲۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ مهر: «علیمردان بن علی» (مربع) که ظاهرا همان کاتب باشد، «و تلک حجتنا آتیناها ابراهیم» (مستطیل)؛ ۲۳۶گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۱-۸۸]

۵۲۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۱۷۵

از طهارت تا یمین و نذر با فهرست در آغاز؛ خط: نسخ، کا: ملک محمد بن نصرالله کازرونی شیرازی، تا: یک‌شنبه ۲ شعبان۱۱۲۹ق؛ محشی با نشان «منه دام ظله، عهد ره، م ح ق»، مصحح، با بلاغ؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۳۴۲گ، ۳۳سطر، اندازه: ۲۰×۲۹/۵سم [ف: ۵-۷۴۳]

۵۲۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۵۱۳

کتاب صوم و اعتکاف؛ خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد هادی الخادم، تا: سه‌شنبه۸ جمادی الاول۱۱۲۹ق؛ مصحح، محشی از فرزند فیض علم الهدی با رمز «عهد»؛ جلد: مقوایی، ۷۱گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۷×۱۸سم [ف: ۲۷-۹]

۵۲۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۵۵۷

آغاز:بسمله، الحمد لله و الصلوة والسلام علی رسول الله ثم اهل بنت رسول الله ثم علی رواه احکام الله ثم علی من انتفع بمواعظ الله کتاب الزکوة و الخمس و المیراث؛ **انجام:**تم الجزء السادس من اجزاء کتاب الوافی و یتلوه فی الجزء السابع کتاب الصیام و الاعتکاف و المعاهدات ان شاء الله تعالی ...
جزء ششم و شامل: کتاب زکات، خمس و میراث؛ خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد صادق قمی، تا: ۱۱۳۰ق؛ مصحح، محشیبا امضای منه؛ تملک: محمد الخطیب بن محمد موسی بن محمد معصوم عبد العظیمی رازی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۵۳گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۴سم [ف: ۱۹-۱۹۰]

۵۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۰۱۸

آغاز:این ... قال لا یزکی شیئا منها؛ **انجام:**ما رخیت ... محمد عن سلمة بن ...
ج ۶و۱۰و۱۱، به ترتیب ج ۶ مشتمل است بر کتاب الزکاة و الخمس و المبرات، و ج ۱۱ شامل کتاب المطاعم و المشارب و التجملات و ج ۱۰ حاوی کتاب المعایش و المکاسب و المعاملات؛ خط: نسخ، کا: مهدی قلی حکیمی، تا: جمادی الاول۱۱۳۰ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۲۷۰گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۲۶-۶۴۹]

۵۲۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۶۹۵

آغاز:بسمله و به ثقتی، الحمد لله والصلوة ... ثم علی رواة احکام الله ... کتاب الجنائز و الفرائض و الوصیات وهو الثالث عشر من اجزاء کتاب الوافی؛ **انجام:**و هذا آخر ما اردنا ذکره فی خاتمة الکتاب.
خط: نسخ، کا: هادی بن حاجی ابراهیم خاتون آبادی، تا: ۱۱۳۲ق؛ اهدایی: حاج وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۴۴گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۴سم [ف: ۲-۵۹۲]

۵۳۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۱۰-۲/۳۰

آغاز:بسمله الحمدلله والصلوة والسلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ... کتاب المعایش و المکاسب و المعاملات و هو العاشر من اجزاء کتاب الوافی ... الایات قال الله عزوجل ولقد مکناکم؛ **انجام:**وطبقة من فضة فقال اکسرها فانه لایحل بیع هذا
کتاب المعایش والمکاسب والمعاملات وکتاب الصلوة والدعاء والقرآن؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۳۲ق؛ مصحح، با علامت بلاغ، محشی با نشان «منه»؛ ۲۳۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۶سم [ف: ۸-۴۸۹۷]

۵۳۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۰۹۵

آغاز:ونحن مجتمعون عنده فقال ابوعبدالله علیه السلام لزندیق: اتعلم ان للارض فوقا وتحتا؟ قال نعم قال فدخلت تحتها قال لا قال فما یدریک ماتحتها قال لا ادری؛ **انجام:**وبقوله تعالی حین من الدهر مابعد خلق السموات والارضین وتقدیر الاشیاء وتدبیرها ولهذا قال لم یکن شیئا مذکورا والمذکور ما حصل فی الذکر ای فی الخاطر.

جزء اول، کتاب عقل وعلم وتوحید؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۰ ذیحجه۱۱۳۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ مهر: «و رفعناه مکاناً علیا» (مربع)، «ورفعناه مکانا علیا» (مربع)، «وما کان محمد ابا احد» (مربع)؛ جلد: مقوا، ۶۵گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۴سم [ف مخ: ۵-۲۲۵۸]

۵۳۲. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه:۲۶

آغاز:الحمدلله والصلوة والسلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواة احکام الله ثم علی من انتفع بمواعظ الله عزوجل کتاب المطاعم والمشارب والتجملات وهو الحادی عشر؛ **انجام:**فان رسول الله (ص) نبت الله عزوجل بالریح کمانبت بالمطر قال فحرثوا فجادت زروعهم. اخر ابواب الارضین والمیاه وبتمامها تم کتاب المعاش ... ان شاءالله والحمدلله اولاً وآخراً

از «کتاب المطاعم و المشارب» تا آخر «کتاب المعاش والمکاسب»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۳ محرم۱۱۳۳ق؛ جلد: تیماج، ۲۸۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف مخ: -۱۷۹]

۵۳۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۶۹۸

آغاز:بسمله وبه نستعین، الحمد لله و الصلوة و السلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله؛ **انجام:**عن ابیعبد الله (ع) قال صیام ثلاثة ایام فی کفارة الیمین متتابعات لا یفصل بینهن.

شامل کتاب زکاتو خمس و میراث و صیام و اعتکاف و معاهدات؛ خط: نسخ، کا: محمد حسین بن محمد هادی، تا: ۱۱۳۳ق؛ اهدایی: وزیری؛ جلد: مقوایی، ۱۳۳گ، ۲۴سطر (۱۲×۱۸)، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۲-۵۹۴]

۵۳۴. یزد؛ صدوقی یزدی؛ شماره نسخه:۱۰۱

کتاب الایمان والکفر؛ خط: نسخ، کا: محمد مقیم بن محمد تقی، تا: یک‌شنبه سلخ رجب۱۱۳۴ق؛ ۱۳۸گ، ۳۰سطر، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: -۷۹]

۵۳۵. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۳۲۴۸

جزء ۱ و ۲ از کتاب العقل تا آخر کتاب الحجة؛ خط: نسخ، کا: محمد جواد، تا: ۱۱۳۵ق؛ ۸۶۷ص، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۱-۳۲۲]

۵۳۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۳۰۷

جلد ۲ (کتاب الحجة)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۲۶ جمادی الثانی۱۱۳۵ق؛ تملک: صدرالدین محمد حسینی؛ واقف: خلیل آقا کردلو، شوال ۱۱۶۹؛ کاغذ: سپاهانی، ۲۵۹گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۷×۲۳/۵سم [ف: ۱۶-۵۰۹]

۵۳۷. کاشان؛ جعفری؛ شماره نسخه:۱۷

آغاز:الحمدلله والصلوة والسلام علی رسول الله ... کتاب المعایش والمکاسب والمعاملات وهو العاشر من اجزاء کتاب الوافی تضیف محمد بن مرتضی المدعو بمحسن ایده الله الایات قال الله عزوجل ولقد مکناکم؛ **انجام:**فقال لهم احرثوا فان رسول الله صلی الله علیه وآله قال ینبت الله عزوجل بالریح کما ینبت بالمطر قال فحرثوا فجادت زروعهم آخر ابواب احکام الارضین المیاه وبتمامها

کتاب المعایش و المکاسب و المعاملات؛ خط: نسخ، کا: محمدمهدی بن علم الهدی بن فیض کاشانی، تا: ۱۴ جمادی الثانی ۱۱۳۵ق؛ محشی از مؤلف؛ مهر: «عبده حسن بن محمدعلی» (بیضی)؛ «عبده ابوطالب الرضوی» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۲۲۱گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف مخ]

۵۳۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۶۰۳

آغاز:الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله ... کتاب الروضة و هو الرابع عشر من اجزاء؛ **انجام:**عن الصفار و سعد عن الفضل بن غانم و احمد بن ...

جلد ۱۴ و ۱۵، شامل کتاب روضه و خاتمه؛ خط: نسخ زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مقابله شده با این عبارات: «بلغت قرائة علی قراءة افادة و ایقان و استفادة و اتقان رزقه الله و ایانا سعادة الدارین و کمال النشأتین بالنبی و آله المنتجبین تم الحمدلله»، «ثم بلغ مقابلة و تصحیحاً بتائید الله تعالی»، عبارت «بلغ بحمده» نیز در بسیاری از برگهای نسخه دیده می‌شود، محشی با نشان «منه»، مصحح؛ مهر: «الواثق بالله الغنی محمد علی ... سنة ۱۱۳۵» (بیضی)، «العبد محمد سعید بن محمد علی ...» (مستطیل) یا «محمد علی بن محمد سعید»؛ تملک: محمد رضا با مهر«عبدالراجی محمد ...»(بیضی)؛ یادداشتی در مورد مطالعه کتاب به سال ۱۱۰۸ یا ۱۲۰۸ق؛ جلد: تیماج، ۱۷۱گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۵/۵×۱۵سم [ف: ۳۴-۴۶۷]

۵۳۹. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۶۱۰

جلد پنجم، حاوی کتاب صلوة و دعا و قرآن؛ خط: نسخ، کا: عبدالمطلب تهرانی، تا: ربیع الثانی ۱۱۳۶ق؛ جلد: تیماج، ۳۰۲گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۳-۷۷۸]

۵۴۰. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۶۰

جلد ۱۴؛ خط: نسخ، کا: محمد علی رازی، تا: ۱۱۳۶ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۱۰گ، ۲۷سطر، اندازه: ۳۰/۵×۱۹سم [ف: ۱-۵۹۶]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۶۶۰

همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۱۰۴]

۵۴۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۹۹۱

کتاب النکاح و الطلاق و الولدات؛ خط: نسخ، کا: نجات، محمد ابراهیم بن محمد شفیع، تا: اواخر ذیقعده۱۱۳۶ق؛ مصحح، مقابله شده توسط کاتب از روی نسخه یکی از افاضل زمان؛ جلد: تیماج، ۲۴۸گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۴×۱۶سم [ف: ۱۰-۳۶۸]

۵۴۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۵۳۶-عکسی

آغاز:الحمدلله و الصلاة و السلام علی ... کتاب الطهارة و التزیین و هو الرابع من اجزاء الکتاب الوافی؛ **انجام:**و آله و سلم. آخر ابواب النذور و الایمان و بتمامها تمام الجزء السابع من کتاب الوافی و یتلوه فی الجزء الثامن الحج و العمره و الزیارات، انشاءالله ...

جزءهای ۴، ۵، ۶، ۷: ، کتاب طهارت و تزیین، صلواة و دعا و قرآن، زکاة و خمس و مبرات، صیام و اعتکاف و معاهدات؛ خط: نسخ خوش و معرب، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۱۳۷ق؛ تملک: محمد معصوم منصوری دشتکی در صفر ۱۱۳۷؛ واقف: ابوالحسن، ۶۴۲ص، ۳۰سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [عکسی ف: ۱-۳۹۹]

۵۴۳. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه:۱۱۵

کتاب الحجة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: نزدیک عصر مؤلف؛ واقف: محمد طاهر اصفهانی، ۱۱۳۸؛ ۱۵۲گ، ۲۴سطر، اندازه: ۲۸×۱۹سم [ف: -۸۵]

۵۴۴. کرمانشاه؛ فیض مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره/۴

کتاب الایمان و الکفر؛ کا: خاتون آبادی، هادی بن ابراهیم، تا: یک‌شنبه ۷ شوال۱۱۳۸ق [تراثنا: س۲ش۴-۶۸]

۵۴۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۵۶۷-عکسی

آغاز:الحمدلله و الصلاة و السلام علی رسول الله ... کتاب الجنایز و هو الثالث عشر من اجزاء کتاب الوافی تصنیف محمد ... قال عزوجل کل نفس ذائقة الموت؛ **انجام:**آخر ابواب المواریث و بتمامها تم کتاب الجنایزو هو الجزء الثالث عشر من کتاب الوافی و یتلوه فی الجزء الرابع عشر کتاب الروضة ...

جلد ۱۳، از کتاب جنایز تا پایان مواریث؛ خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۱۴۳ق؛ با یادداشت تملک ۱۱۴۳ق؛ یادداشت مقابله با نسخه دستنویس نگارنده از محمد هاشم حسینی؛ ۳۵۸ص، ۲۱سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [عکسی ف: ۱-۴۰۱]

۵۴۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۰۷-۲/۲۷

آغاز:بسمله الحمدلله والصلوة والسلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ... کتاب النکاح والطلاق و الولادات وهو الثانی عشر من اجزاء کتاب الوافی تصنیف محمد بن مرتضی؛ **انجام:**آخر أبواب مباشرة النساء ومعاشرتهن وآدابهما والعفة والفجور والحمدلله أولاً وآخراً

کتاب النکاح والطلاق تا آخر ابواب مباشرة النساء ومعاشرتهن وآدابهما والعفة والفجور؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۱۵۰ق؛ مصحح، با علامت بلاغ، دربرگ اول نوشته‌ای به تاریخ ۱۱۵۰ دیده می‌شود؛ جلد: تیماج، ۲۱۰گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۷سم [ف: ۸-۴۸۹۷]

۵۴۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۸۳۵

جزء دهم کتاب، مشتملبر کتاب المعایش و المکاسب و المعاملات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۱۵۰ق؛ مصحح، محشی بیشتر از شیخ حسین بن عبدعلی بن محمد بن علی جزائری؛ تملک: همین شیخ حسین به تاریخ ۱۱۵۰؛ جلد: مقوایی، ۲۰۹گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۴×۱۳سم [ف: ۵-۲۲۲]

۵۴۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۵۴۵

آغاز:بسمله، الحمدلله و الصلوه و السلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی روات؛ **انجام:**اخر ابواب الارضین و المیاه و بتمامها تم کتاب المعایش و المکاسب و المعاملات من اجزاء کتاب الوافی و یتلوه فی الجزء الحادی عشر کتاب المطاعم و المشارب و التجملات ان شاء الله ... ظاهراً

جلد نهم و جلد دهم؛ خط: نسخ خوش، کا: محسن بن علم الهدی بن محسن فیض، تا: ۱۱۵۴ق؛ از روی نسخه بخط پسر مؤلف تحریر شده و او نیز از روی نسخه به خط مؤلف نوشته، مجدول، محشی؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج مذهب، ۲۴۷گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۹×۳۰/۵سم [ف: ۸-۴۱]

۵۴۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۲۸۴

جزء پنجم، مشتمل بر کتاب صلاة و قرآن و دعا؛ خط: نسخ، کا: رجب علی بن جمال الدین محمد، تا: ۷ ربیع الاول۱۱۵۶ق؛ محشی؛ ۲۴۶گ، ۲۸سطر، اندازه: ۳۱×۲۰سم [ف: ۲۶-۲۳۰]

۵۵۰. قائن؛ مدرسه جعفریه؛ شماره نسخه:۳۹

آغاز:کتاب الطهارة والتزین وهو الرابع من اجزاء کتاب الوافی ... الإیات قال الله عزوجل وثیابک فطهر؛ **انجام:**ثم لیکونوا داعین لمن صرف إلی تهذیبه وترقینه همه راعین لاعطاء کل ذی حق حقه وکتب هذه الاحرف.

جزء چهارم درطهارت تا پایان جزء هفتم درصوم واعتکاف ومعاهدات؛ خط: نسخ، کا: محمد باقر بن محمد تقی، تا: شعبان ۱۱۱۰ق (پایان کتاب) و ۵ جمادی الثانی۱۱۵۸ق (پایان کتاب اعتکاف)؛ واقف: سید محمد علی صدیقی؛ ۱۸۵گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۵سم [کتابخانه‌های قائن: ف: -۳۶]

۵۵۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۸۸۸

آغاز:الحمدلله ... کتاب الزکوة والخمس والمبرات وهو السادس من اجزاء الکتاب الوافی ... الآیات قال الله سبحانه یا ایها الذین امنوا انفقوا؛ **انجام:**ولکنی اقول الناس عبید لنافی الطاعة موال لنا فی الدین فلیبلغ الشاهد الغایب اخر ابواب العتق والانعتاق من کتاب الزکوة والخمس والمبرات.

جزء ششم؛ خط: نستعلیق، کا: محمد تقی، تا: ۱۱۶۳ق؛ مهر: «محمد حافظ ۱۰۲۴» (مربع)، «صراط علی حق نمسکه» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۱۰۰گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف مخ: ۵-۲۲۵۶]

۵۵۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۵۹۰-۲۸/۱۰

آغاز:برابر؛ **انجام:**وما کان بینهم وبین الناس استوهبناه منهم واجابوا الی ذلک وعوضهم الله تعالی اخر ابواب بدو خلق الحجج وموالیدهم ومکارمهم

از آغاز کتاب تا پایان کتاب الحجة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۶۴ق؛ واقف: سید علی حسینی مازندرانی رفسنجانی، ۱۱۹۹؛ جلد: تیماج، ۲۳۹گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۴×۳۵سم [ف: ۸-۴۸۹۴]

۵۵۳. قزوین؛ میر حسینا قزوینی؛ شماره نسخه:۱۸۸

جزو نهم؛ بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۱۶۷ق؛ با بلاغ مقابله روز چهارشنبه ۲۹ رجب ۱۱۶۷ [نشریه: ۶-۳۵۳]

۵۵۴. کاشان؛ مدرسه امیرالمؤمنین؛ شماره نسخه:۲

آغاز:الحمدلله والصلوة والسلام علی رسول الله ... کتاب الطهارة والتنزیل وهو الرافع من اجزاء کتاب الوافی تصنیف ... الایات قال الله عزوجل و ثیابک فطهر وقال تعالی ان الله یحب التوابین و ...؛ **انجام:**ثم صلی علی محمد والائمة صلوات الله علیهم کتب الله له من الحسنات مثل ... بیان العالج اسم موضع کثیر الرمل اخر ابواب قضاء [...] التزین و بتمامها

جلد چهارم (الطهارت و التزین)؛ خط: نسخ، کا: مومن بن عبدالعلی، تا: ۱۱ رمضان۱۱۶۸ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۷۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف مخ]

۵۵۵. کاشان؛ مدرسه امیرالمؤمنین؛ شماره نسخه:۴

جلد پنجم؛ خط: نستعلیق، کا: محمدمومن بن عبدالعلی، تا: سلخشوال۱۱۶۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۳۱۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۰×۲۵سم [ف مخ]

۵۵۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۸۷۰

آغاز:برابر؛ **انجام:**و یستحلون فیه حرمه رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم بحمد و آله الطیبین

خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم، تا: ۱۱۶۸ق [الفبائی: -۵۹۷]

۵۵۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۹۳۴

جزء هشتم از کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۱۶۹ق؛ یادداشت‌هایی که قدیمی‌ترین آنها که تاریخ دارد در ۱۱۶۹ق بوده؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۲۳۱ص، ۲۵سطر، اندازه: ۲۴×۱۵/۵سم [ف: ۱-۳۴۰]

۵۵۸. تهران؛ شهشهانی ، حسین؛ شماره نسخه:بدون شماره

ج ۷؛ بی‌کا، تا: ۱۱۷۰ق [میراث اسلامی: ۵-۶۰۱]

۵۵۹. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۱۵-عکسی

آغاز:(پس از نمایه بخش‌ها): حمدله. صلاة. کتاب المعایش و المکاسب و المعاملات و هو العاشر من اجزاء کتاب الوافی من تصنیف محمد بن مرتضی المدعو به محسن ایده الله تعالی. الآیات. قال الله عزوجل و لقد مکناکم فی الارض؛ **انجام:**و بتمامها تم کتاب المعاش و المکساب و المعاملات من اجزاء کتاب الوافی و یتلوه فی الجزء الحادیعشر کتاب المطاعم ... فرغ من تسویده ... ابن میرزا مراد البیدکلی الکاشانی نعمة الله. یوم ... شد آغاز و انجام این جلدوافی - به تحصیل اجر و رضای الهی - فراگیر زین از کتاب معیشت - گر از سال تحریر تاریخ خواهی.

جلد ۱۰؛ خط: نستعلیق شکسته، کا: بیدگلی کاشانی، نعمة الله بن میرزا مراد، تا: دوشنبه اواخر ربیع الثانی۱۱۷۶ق؛ مهر: «الله و محمد و علی فی کل توکلی ... »؛ ۲۷۶ص، ۳۱سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [عکسی ف: ۱-۴۰۰]

۵۶۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۶۷۰

جلد ۱۱ و ۱۲؛ کا: ابراهیم بن محمد رضا، تا: ۱۱۷۷ق؛ خریداری از محمد حسین علوی [رایانه]

۵۶۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۶۷۶

آغاز:بسمله، الحمدالله و الصلوه و السلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواق احکام الله ثم علی؛ **انجام:**و قد ذهب ما فیه الاهذه الایة الا الی الله تصیر الامور آخر ابواب القران

خط: نسخ خفی خوش، کا: آملی فراغه، محمد بن مراد، تا: ۱۱۷۹ق [رایانه]

۵۶۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۶۱۸

بی‌کا، تا: ۱۱۸۱ق؛ خریداری از مصطفی حسینی [رایانه]

۵۶۳. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۱۵۲

انجام:ما حصل فی الذکر أی فی الخاطر آخر أبواب معرفة مخلوقاته و أفعاله سبحانه و بتمامه قد تم الجزء الأول من کتاب الوافی ...

شامل: جزء اول: کتاب العقل و العلم و التوحید؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: سلخ رجب۱۱۸۱ق؛ مصحح، محشیبا نشان «منه دام فیضه» و «منه ره» و «ص»؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۴۸گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۴/۵سم [ف: ۲-۶۶۱]

۵۶۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۴۱۶

آغاز:الحمدلله والصلاة والسلام علی رسول الله ثم علی أهل بیت رسول الله ثم علی رواة أحکام الله؛ **انجام:**و الحمدلله الذی هدانا بهم و بأحکامهم إلی الطریق القویم و الصراط المستقیم

شامل کتاب الحسبة و الأحکام و الشهادات، أبواب الجهاد، أبواب الحدود و التعزیرات، أبواب القصاص و الدیات، أبواب القضاء و الشهادات است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قبل از۱۱۸۴ق؛ افتادگی: انجام؛ تملک: به سال ۱۱۸۴ق و تملک دیگری از «ملا اسماعیل بن ملا مجید ۱۲۷۵»؛ جلد: تیماجمذهب، ۱۸۴گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۰×۱۰/۵سم [ف: ۲۹-۲۴]

۵۶۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۹۳۶

مشتمل بر جزءدهم و یازدهم؛ خط: نسخ، کا: حسینی دهدشتی، علی نقی بن محمد، تا: ۱۱۸۹ق؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: سمرقندی، ۲۶۲ص، ۲۰سطر، اندازه: ۲۰/۵×۱۵سم [ف: ۱-۳۴۰]

۵۶۶. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۹۴

جزء ۷ و ۸؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۹۳ق [ف: -۹۶]

۵۶۷. سمنان؛ مدرسه صادقیه؛ شماره نسخه:۶۲

آغاز:بسمله الحمدلله والصلوة والسلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ... کتاب الطهارة والتزین وهو الرابع من اجزاء کتاب الوافی ... الإیات قال الله عزوجل وثیابک فطهر؛ **انجام:**لم یزل عقله معه الی اللیل قال وقال ابوعبدالله علیه السلام

کتاب الطهارة والتزین؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۱۹۷ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، با علامت بلاغ، محشی با نشان «منه»؛ تملک: عسکری حسنی در ۱۱۹۷ق که به محمد حسن بن محمد عسکری حسنی منتقل شده به بیع وسپس به تولیت وقف به محمد ابراهیم حسنی منتقل شده؛ جلد: گالینگور، ۱۸۸گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف مخ]

۵۶۸. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۱۶۱

آغاز: ... فرض الزکوة وعقاب منعها والحث علیها، الغدة عن سهل عن البزنطی عن حماد بن عثمان عن رفاعه انه سمع اباعبدالله (ع) یقول ما فرض الله علی هذه الامة شیئا اشد علیهم من الزکاة؛ **انجام:**وفی العین القائمة اذا طمست ثلث دیتها وفی شحمة الاذن ثلث دیتها وفی الرجل العرجاء ثلث دیتها وفی خشاش الانف ...

بخشی از جلد ششم وهفتم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۰ ذیقعده ۱۱۹۷ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، ۱۳۷گ، ۲۳سطر،

اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف مخ]

۵۶۹. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۳۹۵

جزء هفتم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۹۹ق؛ ۱۹۵گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱-۲۹۴]

۵۷۰. یزد؛ مدرسی؛ شماره نسخه:بدون شماره

آغاز:بسم الله ... الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواة احکام الله ثم علی من انتفع بمواعظ الله کتاب الصلوة و الدعاء و القرآن؛ **انجام:**و الحمدلله اولا و آخرا.

جلد ۵ و ۶ و ۷.شامل: صلوة تا اعتکاف و معاهدات؛ خط: نسخ تحریری، کا: علی نقی بن محمد محسن استرآبادی، تا: ۲۸ شعبان۱۱۹۹ق، جا: تبریز؛ جلد: تیماج، ۳۸۵گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۹×۲۵سم [میراث اسلامی: ۸-۴۴۸]

۵۷۱. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۲۸۶

جزء هفتم تا دهم؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳ [ف: -۲۶۳]

۵۷۲. تهران؛ مدرسه قنبر علی خان؛ شماره نسخه:۶

آغاز:عزوجل فی رقاب الناس و التعمیم اولاً ثم التخصیص ... ابواب بدو المشاعر و المناسک و فضلها؛ **انجام:**باب زیارة ابی الحسن و ابی جعفر ببغداد ... ان الله قریب مجیب یب لو داعهما تقف کوقوفک فی اول دخولک ... .

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف: قنبر علی خان سعدالدوله، ۱۷ ربیع الثانی ۱۲۹۰؛ ۳۴۲گ، ۱۹ سطر [ف: -۲۰]

۵۷۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۱۲۸

آغاز:آغاز فهرست مطالب: بسمله، الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی ... اما بعد فهذا فهرس ما فی هذا المجلد کتبته لتسهیل الاطلاع علی موضع کل باب و لله الحمد و الشکر ابواب فضل الصلوة و فرضها و بدوها و عللها و نوافلها و تمامها و قصرها.آغاز متن: بسمله و به ثقتی و اعتمادی، الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواة احکام الله ثم علی من انتفع بمواعظ الله کتاب الصلوة و الدعاء و القرآن؛ **انجام:**باب ۲۷۱ النوادر و الحمدالله اولا و آخرا و ظاهر و باطنا، تم.قول ابن مسعود انی قد سمعت القراء فوجدتم متقاربین.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشیبا نشانه‌های «منه، صح و صا»؛ مهر وقف ملا محمد جعفر مجتهد طهرانی؛ اهدایی: ناصر کاتوزیان؛ جلد: تیماج، ۴۱۵گ، ۲۱ سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۹-۱۳۵]

۵۷۴. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۵۵۲

جزء ششم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: حاج محمد ابراهیم، ۱۲۳۷؛ ۹۱گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۳۹۹]

۵۷۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۱۴۵

آغاز:الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله ... کتاب النکاح و الطلاق و الولادات و هو الثانی عشر من اجزاء الکتاب؛ **انجام:**و الحمدلله رب العالمین ... و آله الطاهرین.

بخش نکاح؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۵۱۴ص، ۲۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۱۰-۷۱۷]

۵۷۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۱۵-طباطبائی

آغاز:بسمله الحمدلله ... قال الله سبحانه یا ایها الذین آمنوا کلوا من طیبات ما رزقناکم؛ **انجام:**قال ذلک موضع منخریه فی بطن امه آخر ابواب المساکن و ... یتلوه فی الجزء الثانی عشر کتاب النکاح و الطلاق و الولادات ان شاءالله والحمدلله اولاً و اخراً

مشتمل بر کتاب مطاعم و مشارب و تجملات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تملکی است مورخ ۱۱۴۲؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۶۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۲۴-۲۷۶]

۵۷۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۸۲۱

انجام:اخر ابواب المساکن والد و اجن و بتمامها تم کتاب المطاعم و المشارب و اتجملات من اجزاء کتاب الوافی و یتلوه فی الجزء الثانی ... کتاب النکاح و الطلاق و الولادات ان شاء الله و الحمدلله اولا و آخرا.

بخش مطاعم، تزین و تجمل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ با این عبارات «ثم بلغت قرائة علی قرائته تثبت و تحقیق و افادة و استفادة استکشاف و استبصار بلغه الله اعلی مراتب الکمال و کتب مصنف الکتاب ... عنه و عنهم»؛ پشت صفحه اول خط علم الهدی و فرزندش محسن دیده می‌شود؛ جلد: تیماج، ۲۶۴ص، ۲۱سطر، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۱۷-۲۳۹]

۵۷۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۸۷۹-۵۳/۸۹

آغاز:الحمد لله والصلوة و السلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواة احکام الله ثم علی من انتفع بمواعظ الله

جزء ششم و جزء هفتم از کتاب زکاتتا آغاز کتاب حج؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۳۳۳گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۸۹۶]

۵۷۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۰۸۴

آغاز:الحمدلله والصلوة والسلام علی رسول الله ... کتاب المعایش والمکاسب والمعاملات وهو العاشر من اجزاء کتاب الوافی ... الآیات قال الله عزوجل ولقد مکنا کم فی الارض وجعلنا لکم؛ **انجام:**فان رسول الله صلی الله علیه وآله قال ینبت الله عزوجل بالریح کما ینبت بالمطر قال فحرثوا فجارت زروعهم اخرا ابواب الارضین والمیاه وبتامها تم

کتابهای معایش، مکاسب ومعاملات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مهر: «وما توفیقی الا بالله علیمردان بن علی ۱۱۱۲» (مربع)؛ ۲۳۹گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف مخ: ۵-۲۲۵۷]

۵۸۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۵۰۱-۲۳/۲۱

آغاز:الحمدلله والصلوة والسلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواة احکام الله؛ **انجام:**الی طریق القویم والصراط المستقیم آخر ابواب القضاء والشهادات و بتمامهاتم کتاب الحسبة والحدود والاحکام ... والمکاسب والمعاملات انشاء

الله والحمدلله اولا وآخرا
از کتاب الحسبه والحدود والاحکام تا پایان قضاء وشهادات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۲۷۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۸سم [ف: ۸-۴۸۹۸]

۵۸۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۸-۴/۹۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**فی التهذیب حمل الخمر علی طبیخ التمر الذاهب الثلثاه کما فی الخبر السابق آخر ابواب قضاء التفث والنز من وبتمامها قدتم کتاب الطهارة والتزین الذی هو الجزء الرابع من اجزاء الکتاب وافی
جزء ۱ تا ۴ (کتاب الطهارة والتزین)؛ خط: نسخ، کا: رجبعلی ابن جمال الدین محمد، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی با نشان«منه رحمه الله»؛ مهر: محمدصادق ۱۲۳۶ ق؛ جلد: تیماج، ۱۴۸گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶×۲۰/۵سم [ف: ۸-۴۸۹۴]

۵۸۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۰۱۸-۱۶/۲۸

آغاز:اقل من الیقین وانما تمسکتم بادنی الاسلام ... باب حقیقة الایمان والیقین کا الاربعة عن ابی عبدالله علیه السلام قال قال امیرالمؤمنین علیه السلام ان علی کل حق حقیقة؛ **انجام:**باب الهم بالسیئة اوالحسنة والاتیان بهما: کا محمد عن احمد عن ... بیان لعل السر فی کون الحسنة بعشر امثالها والسیئة بمثلها ان الجوهر الانسانی بطبعه
ازباب حقیقة الایمان والیقین تا باب الهم بالسیئة والحسنة والاتیان بهما؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، ۹۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۶سم [ف: ۸-۴۹۰۰]

۵۸۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۲۴۶-۳۷/۳۶

آغاز:الحمدلله والصلوة والسلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواة احکام الله ثم علی من انتفع بمواعظ الله کتاب الایمان والکفر وهو الثالث من اجزاء کتاب الوافی؛ **انجام:**واما التائبون فان الله تعالی یقول ما علی المحسنین من سبیل آخر ابواب الذنوب وتدارکها وبتمامها قدتم الجزء الثالث من کتاب الوافی
ایمان وکفر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۸۰گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: ۸-۴۸۹۵]

۵۸۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۸۹۷

آغاز: عن رجل لی علیه مال فغاب عنی بزمان فرایته یطوف حول الکعبة؛ **انجام:**فی یوم عرفه و اغتسل ثم توجه الیه کتب الله ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: اخوان مصلایی؛ جلد: مقوایی، ۲۴۱گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۷۴۲]

۵۸۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۳۱۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**ولا یتطاول علی غیره فیمنع حقوق الضعفاء لحال شرفه وجماله بیان وقد الزمه فیها الحجة
کتاب العقل والعلم و التوحید؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۳۴گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۶۲]

۵۸۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۹۱۲۵-۶۰/۶۵

آغاز:آغاز فهرست: بسمله، حمدله، اما بعد فهذا فهرست ابواب کتاب الصیام و الاعتکاف و المعاهدات من آخر کتاب الوافی؛ آغاز: بسمله، الحمدلله و الصلاة علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواة احکام الله
جزء هفتم (کتاب الصیام و الاعتکاف و المعاهدات)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ با علامت بلاغ؛ ۲۰۴گ، ۱۶ و ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۸-۴۸۹۶]

۵۸۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۱۳۵

آغاز:الحمدلله ... کتاب الصلاة و الدعاء والقرآن وهو الخامس من اجزاء کتاب الوافی تصنیف محمد بن مرتضی المدعو بمحسن أیده الله؛ **انجام:**و قد ذهب مافیه الاهذه الآیة الاالی الله تصیر الامور آخر ابواب القرآن وفضائله وبتمامها تم کتاب الصلاة والدعاءوالقرآن.
جزء پنجم، کتاب الصلاة والدعاء و القرآن؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، مقابله شده؛ جلد: تیماج، ۳۷۸گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۶۳]

۵۸۸. بشرویه؛ امیرالمؤمنین؛ شماره نسخه:۲۹

آغاز:بسمله. الحمدلله ... ثم علی رواة احکام الله ثم علی من انتفع بمواعظ الله کتاب الصلوة و الدعا و القران و هو الخامس من اجزاء کتاب الوافی؛ **انجام:**و قد ذهب ما فیه الا هذه الایة الا الی الله تصیرالامور اخر ابواب القرآن و فضایله و بتمامها تم کتاب الصلوة والدعاء و القرآن
کتاب الصلوة و الدعاء و القرآن؛ خط: نسخ، کا: محمد علی طبسی، تا: ربیع الثانی۱۲۰۲ق؛ مصحح، محشیبه امضای «منه» و «زین»؛ اهدایی: ورثه آقای نجفی؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۷۴گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف مخ]

۵۸۹. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۸۸-عکسی

آغاز:الحمدلله و الصلاة و السلام علی رسول الله، ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواة الاحکام ثم علی من انتفع بمواعظ عزوجل. کتاب النکاح و الطلاق و الولادات و هو الثانی عشر من اجزاء کتاب الوافی تصنیف؛ **انجام:**آخر ابواب الولادات و بتمامها تم کتاب النکاح و الطلاق و الولادات من اجزاء کتاب الوافی و یتلوه فی الجزء الثالث عشر کتاب الجنایز و الفرایض و الوصیات و الحمدلله اولاً و آخراً و ظاهراً و باطناً.
مجلد ۱۲، از کتاب نکاح و طلاق تا پایان ولادات؛ خط: نسخ تحریری، کا: علی نقی بن محمد حسینی، تا: محرم۱۲۰۷ق؛ ۴۱۷ص، ۲۱سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [عکسی ف: ۱-۴۰۰]

۵۹۰. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۱

ازابتدای کتاب تا انتهای جزء هفتم که آخر کتاب صیام و اعتکاف و معاهدات می‌باشد؛ خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم بن محمد رضا، تا: ۱۲۰۸ق؛ ۳۷۵گ، ۴۳سطر، اندازه: ۲۴×۳۵/۵سم

[ف: ۱-۱۴۵]

۵۹۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۰۷۷

خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم بن محمد رضا، تا: با تاریخ ۱۲۱۵ق؛ با اجازه‌ای که سید میرزا مهدی شهرستانی برای سید محمد حسن حسینی زنوزی به تاریخ ۱۲۱۵ نوشته؛ تملک: عبدالکریم بن ابی طالب با مهر «العبد المذنب عبدالکریم بن ابو طالب» (مربع)؛ مهر: «یا محمد» (مربع)، «علی النقی بن محمد» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۲۸۴گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۴/۵×۱۸سم [ف: ۳-۳۱۰]

۵۹۲. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۵۶۳

آغاز:الحمد لله، کتاب المطاعم و المشارب و التجملات و هو الحادی عشر من اجزاء ... ؛ **انجام:**قال ذلک موضع منخریه فی بطن امه آخر ابواب المساکن و الدواجن

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۱۹ق؛ محشی؛ جلد: جلد تیماج، ۱۳۱گ، ۲۰سطر، اندازه: ۲۰×۱۵سم [ف: ۲-۶۸]

۵۹۳. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۶۳۹

آغاز:الحمد لله ... کتاب الطهارة و التزین و و الرابع من اجزاء کتاب الکافی؛ **انجام:**حمل الخمر هنا علی طبخ التمر الذاهب ثلثاه کما فی الخبر السابق

خط: نسخ، کا: جلیل بن محمد موسوی گیلانی، تا: ۳ ربیع الثانی ۱۲۱۹ق؛ باعلامت بلاغ؛ جلد: تیماج، ۲۱۰گ، ۲۲سطر، اندازه: ۲۱×۱۶سم [ف: ۲-۶۸]

۵۹۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۴۱۷-عکسی

آغاز:حمدله و الصلوة و السلام علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواة احکام الله ثم علی من انتفع بمواعظ الله. کتاب الحجة و هو الثانی من اجزاء کتاب الوافی تصنیف؛ **انجام:**سلام الله علیهم و بتمامه قد تم الجزء الثانی من کتاب الوافی و هو کتاب الحجةو یتلوه الجزء الثالث کتاب الایمان و الکفر انشاء الله ...

جلد ۲، «کتاب الحجة»؛ خط: نسخ پخته، کا: صفا، محمد تقی بن محمد مقیم، تا: ۱۶ محرم۱۲۲۲ق؛ ۵۶۷ص، ۱۶سطر، اندازه: ۲۱×۲۹/۵سم [عکسی ف: ۱-۳۹۸]

۵۹۵. شیراز؛ واجد (آقای)؛ شماره نسخه:۴

معاملات؛ کا: محمد علی بن صادق بن جعفر شریف فسایی، تا: ۲۰ صفر۱۲۲۳ق [نشریه: ۵-۲۸۵]

۵۹۶. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۳۹۳

آغاز:عن ماء البحر هو قال نعم - محمد عن ابی عیسی عن عثمان؛ **انجام:**و نستغفره تعـ لمازلت به اقدام الاقلام و زاغت عنه الافهام من الخطا و الخطل فی الاحکام و کتب ... یوسف بن احمد بن ابراهیم الدرازی ... بتاریخ ... شوال ۱۱۴۹ فی دارالعلم شیراز و کان الفراغ من تسویدها شهر شوال سنه ۱۲۲۳ علی ید ... محمد علی بن صادق بن جعفر بن الفسوی.

جلد چهارم که کتاب طهارت است و دیگری جلد پانزدهم که کتاب خاتمه وافی می‌باشد، ولی اول جلد چهاردهم (طهارت) افتاده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۳و ۱۲۲۴ق، جا: شیراز؛ کاتب اول: یوسف بن احمد درازی، کاتب دوم: محمد علی بن صادق بن جعفر بن شریف فسائی؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۲۷۶گ، ۱۸ و ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۱۵۶]

۵۹۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۹۳۲

جزء دوم کتاب؛ خط: نسخ خوب، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: شیخ احمد احسائی در ۱۲۲۵ق، علی بن الشیخ احمد بن زین الدین؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: چرمی، ۲۵۲ص، ۲۳سطر، اندازه: ۲۷/۵×۱۵سم [ف: ۱-۳۳۸]

۵۹۸. قم؛ زنجانی (آیة الله)؛ شماره نسخه:۶۱

ج ۶ و ۷، از زکات تا نذور و ایمان؛ خط: نسخ، کا: محمد قاسم بن محمد سعید، تا: سه‌شنبه ۱۲ محرم۱۲۲۷ق؛ ۱۵۶گ، ۲۴سطر، قطع: خشتی [چند نسخه-ف: -۲۱۰]

۵۹۹. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۴۸۲/۱

آغاز:فهرست: بسمله الحمدلله و الصلوة و السلام علی محمد و آله فهذا فهرس ابواب کتاب الصیام و الاعتکاف و المعاهدات من اجزاء کتاب الوافی؛ **انجام:**قال یعظمون البلدان یحلفوانه و یستحلون فیه حرمة رسول الله ص. آخر ابواب النذر و الایمان و بتمامهاتم الجزء السابع کتاب الصیام و الاعتکاف و المعاهدات من اجزاء کتاب الوافی ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۷ق؛ مهر: «محمد باقر بن محمد تقی الموسوی»(بیضی)، «محمد علی بن محمد باقر الموسوی»(بیضی)؛ ۲۱ و ۲۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴-۲۰۵۱]

۶۰۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۹۳۵

آغاز:بسمله الحمدلله و الصلوة و السلم علی رسول الله ثم اهل بیت رسول الله؛ **انجام:**و قد ذهب ما فیه الا هذه الآیةألاالی الله تصیر الأمور.

ج۶، مشتمل برمباحث زکوة، خمس و میرات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۷ق؛ واقف: حاج محمد افضل، ۱۱۲۷؛ جلد: تیماجمذهب، ۸۳گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۷/۶سم [ف: ۱۴-۶۱۳]

۶۰۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۹۲۴

آغاز:الحمدلله والصلاة ... کتاب الحج والعمرة والزیارات وهو الثامن من اجزاء کتاب الوافی؛ **انجام:**یعنی من الخوف لطیفاً أی بحیث لم یطلع علیه أحد آخر ابواب الزیارات ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۲۴ شعبان۱۲۲۸ق؛ مصحح، محشی، مجدول، با سرلوح؛ تملک: محمد بن محمد فصیح مراغی به سال ۱۲۰۹؛ با علامت استعاره محمد علی مراغی کتاب را از میرزا محمد مراغی؛ جلد: تیماج، ۲۸۰گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۶۳]

۶۰۲. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۸۲۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**بینهم و بین الناس استوهبناه منهم و اجابوا الی ذلک و عو ضهم الله تعالی

دو جز اول کتاب «از ابتدا تا پایان کتاب الحجة»؛ خط: نسخ، کا: محمد رضا بن محمد شریف طالقانی، تا: ۱۲۲۸ق؛ مصحح،

محشی از جمله به خط سید حسین بن ابراهیم قزوینی (ره)، مقابله شدهاز روی نسخه مکتوب در عصر مؤلف توسط «سید حسین بن محمد ابراهیم حسینی قزوینی شیخ اجازه سید مهدی بحرالعلوم» در محرم ۱۱۵۷ و نوشته اند: در نسخه‌ای که اصل این نسخه است به خط مؤلف آمده: «قد بلغ سماعا علی الی هنا سماعا ذا فحصو ... و کتب محمدبن مرتضی المدعو بمحسن مؤلف الکتاب» ایضا توسط نامبرده در جمادی الثانی ۱۱۵۷ق در انتها نسخه مقابله و تصحیح ثبت شده؛ تاریخ وقف: ۱۱۸۶ق؛ ۳۰۷گ، ۲۹سطر، اندازه: ۳۵×۲۲سم [ف: ۲-۶۹]

۶۰۳. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۳۵۱

تصحیح شده. اطعمه تا آخر طلاق و ولادات؛ خط: نسخ، کا: استکتاب عبدالحسین، تا: ۱۲۳۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۲۷۲گ، اندازه: ۱۹/۵×۱۵سم [نسخه پژوهی: ۲-۲۳۹]

۶۰۴. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:ف۱۶۳/۶

آغاز:بسمله - الحمد لله و الصلوه و السلم علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله؛ **انجام:**قداتفق الفراغ من تسویده ... علی یداقل الطلبه ... حاتم بن لهر ابیک الطبسی فی المدرسه الصالحه فی المشهد الرضویه ... تم سنه ۱۲۳۲

کتاب الصلوة و الدعاء و القران؛ کا: حاتتم بن لهرابیک طبسی، تا: ۱۲۳۲ق، جا: مشهد رضوی مدرسه صالحیه؛ محشی؛ ۳۰۵گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱-۱۴۴]

۶۰۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۹۹۲۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۸ تا ۱۲۳۲ق [الفبائی: -۵۹۷]

۶۰۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۸۹۷

جزو۴، کتاب الطهارة و الزین؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۲۳ محرم ۱۲۳۲ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۱۵۶گ، ۲۰ سطر(۹×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۶-۳۹۱]

۶۰۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۴۳۲

خط: نسخ، کا: حسن بن محمد ابراهیم، تا: ۱۲۳۴ق؛ اهدایی: محمد حاج ابوالحسن رشتی؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۵۱گ، ۲۰سطر، اندازه: ۷×۲۳سم [ف: ۳-۹۵۸]

۶۰۸. یزد؛ صدوقی یزدی؛ شماره نسخه:۱۹۳

جلد چهارم، کتاب طهارت؛ خط: نسخ، کا: محمد تقی بن محمد زمان یزدی، تا: رجب۱۲۳۵ق، جا: یزد؛ ۲۳۷گ، ۱۶سطر، اندازه: ۲۱×۱۵/۵سم [ف: -۱۵۰]

۶۰۹. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۳۶۸

آغاز:بسمله الحمدلله والصلوة والسلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواة احکام الله ثم علی من انتفع بمواعظ الله جل وعز، کتاب النکاح والطلاق والولادات وهو الثانی عشر من اجزاء؛ **انجام:**وهذاآخر ما اردناه فی خاتمة الکتاب من مشیختی الشیخین الجلیلین الی کتب الثلثة وبتمامه قد تم کتاب الوافی باجزائه الخمسة عشر ... وعفی الله عنه وزوده فی دنیاه ... وصلی الله علی محمد واهل بیته المعصومین وسلم تسلیما کثیرا.

از کتاب النکاح والطلاق والولادات تا آخر کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۳۷ق؛ مجدول مرصع، مصحح، محشی؛ واقف: علی اصغر، رجب ۱۲۳۷؛ ۳۹۵گ، ۲۵سطر [ف: ۱-۲۹۰]

۶۱۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۳۳۸-۸/۴۸

آغاز:بسمله الحمدلله والصلوة والسلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواة احکام الله ثم علی من انتفع بمواعظ الله کتاب الصلوة والدعاء والقرآن؛ **انجام:**وقد ذهب مافیه الاهذه الایة الا الی الله تصیر الامور آخر ابواب القرآن وفضائله وبتمامها تم کتاب الصلوة والدعاء والقرآن الذی هو الجزء الخامس من اجزاء کتاب الوافی ... والحمدلله اولاً وآخراً وظاهراً وباطناً

کتاب الصلاة بضمیمه اصطلاحات رجالی وافی از علم الهدی دراول نسخه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۳۷ق؛ مصحح، محشی با نشان «منه»؛ تملک: شیخ ابوالقاسم در ۱۲۸۴ق؛ با یادداشتی در ۱۲۳۷؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۰۶گ، ۲۰-۲۵سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۵سم [ف: ۸-۴۸۹۵]

۶۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۱۷۲

آغاز:بسمله، الحمدلله و الصلاة علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول اللهثم علی رواة احکام الله؛ **انجام:**و لم یورث الاخ فی الولادة اخر ابواب المواریث و بتمامها تم کتاب الجنایز و الفرایض و الوصیات ...

ج ۱۳، از ابتدای وصیت تا پایان ابواب مواریث؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۸ق؛ مصحح، مقابله شده؛ واقف: فخر المحققین شیرازی، مرداد ۱۳۷۵؛ جلد: تیماج، ۹۱گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۹×۲۰سم [ف: ۲۶-۶۵۵]

۶۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۸۸۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**آخر ابواب معرفة مخلوقاته و افعاله سبحانه.

ج۱؛ خط: نسخ، کا: عبدالوهاب بن عبدالرسول، تا: ربیع الثانی۱۲۴۷ق؛ ۲۱گ، ۲۲سطر، اندازه: ۲۴/۳×۱۵/۲سم [ف: ۱۴-۶۰۶]

۶۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۱۷۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**ما حصل فی الذکر ای فی الخاطر

ج ۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۵ق؛ جلد: مقوا، ۹۰گ، اندازه: ۳۰×۲۱سم [ف: ۵-۳۴۴]

۶۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۵۳۹

آغاز:بسمله، الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواة احکام الله ... کتاب الزکوة و الخمس والمبرات و هو السادس من اجزاء کتاب الوافی؛ **انجام:**آخر ابواب الزیارت و شهود المشاهد و المساجد و بتمامها تم الجزء الثامن کتاب الحج من اجزاء کتاب الوافی و یتلوه فی الجزء تاسع کتاب الحسبة و الحدود.

کتاب الزکات تا کتاب الحج؛ خط: نسخ زیبا، کا: بیدگلی کاشانی، عبدالحکیم بن عبدالرحیم، تا: ذیحجه۱۲۵۷ق؛ مصحح، نامه‌ای از محمد علی کاشانی در داخل جلد زیرین چسبانده شده

و تصویر آن در صفحه۶۷۸ کتاب گنجینه خطوط آمده، این نامه پاسخ یک مساله فقهی است که آغاز آن: «بسمله به نستعین، سلام من الرحمن نحو جنابک فان سلامی لایلیق ببابکم اما بعد فقد وصل الی کتابتکم الکریم حاک عن المحقق القمی طاب ثراه ...»؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۳۹گ، ۲۷ سطر (۱۲×۲۳)، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [ف: ۵۱-۲۳]

۶۱۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۰۲۰

آغاز:الحمدلله و الصلاة ... کتاب الزکاة و الخمس و المبرات و هو السادس من أجزاء کتاب الوافی تصنیف محمد بن؛ **انجام:**فیبلغ الشاهد الغائب آخر ابواب العتق و الانعتاق من کتاب الزکاة و الخمس و المیراث.

جزء ششم مشتمل بر کتاب الزکاة و الخمس و المبرات؛ خط: نسخ، کا: اسدالله بن محسن، تا: ۲۷ ذیقعده۱۲۶۶ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۸۹گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۴سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۶۴]

۶۱۶. اراک؛ کتابخانه مدرسه حاج محمد ابراهیم؛ شماره نسخه:۳۷

آغاز:بسمله الحمد لله و الصلوة و السلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت ثم علی رواة احکام الله ثم علی من انتفع بمواعظ الله؛ **انجام:**شفاعتنا لا هذا الکتاب من شیعتنا اما التائبون فان الله تعالی یقول ما علی المحسنین من سبل آخر ابواب الذنوب و تداولها و یتمامها قدتم الجز و الثالث من کتاب الوافی و هو کتاب الایمان و الکفر و یتلوه فی الجزء رابع کتاب الطهاره ...

جلد سوم؛ خط: نسخ، کا: حسن خوانساری، تا: دوشنبه ۲۷ ربیع الاول۱۲۶۸ق؛ مصحح، محشیبه نقل از: ایضاح، نهایه و با امضاء «ص» و «منه»؛ مهر: «الواثق بالله الغنی عبدالرحمن بن محمد الحسینی» (بیضی)؛ کاغذ: کرم، ۱۴۶گ، ۲۸سطر، اندازه: ۲۱×۳۱/۵سم [دو کتابخانه اراک: -۶۱]

۶۱۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۹۹۴

جزء اول و دوم؛ خط: نسخ، کا: محمد رضا بن محمد علی حسینی کاشانی (گلهر)، تا: ۱۲۶۹ق؛ مصحح، محشیا نشانی «عهد»، کار مقابله با نسخه علم الهدی توسط کاتب انجام شده؛ جلد: تیماج، ۱۷گ، ۲۵سطر، اندازه: ۳۰×۲۰سم [ف: ۲۷-۴۰۲]

۶۱۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۱۴-۴/۸۴

آغاز:بسمله وبه ثقتی واعتمادی الحمدلله والصلوة والسلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواة احکام الله ثم علی من انتفع بمواعظ الله. کتاب الحجة ... باب الاضطرار الی الحجة؛ **انجام:**وما کان بینهم وبین الناس استوهبناه منهم واجابو الی ذلک وعوضهم الله تعالی هی آخر ابواب بدو خلق الحجج وموالیدهم ومکارمهم سلام الله علیهم وبتمامه تم الجزء الثانی من کتاب الوافی

جلد ۲ (کتاب الحجة)؛ خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۲۷۴ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۴۵گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۸-۴۸۹۴]

۶۱۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۲۲۴/۲

آغاز:اما بعد فیقول خادم علوم الدین ... هذایا اخوانی کتاب واف فی فنون علوم الدین؛ **انجام:**و المذکور ماحصل فی الذکر ای فی الخاطر هذا آخرابواب معرفة مخلوقاته و افعاله سبحانه.

خط: نسخ، کا: ابوالحسن بن مهدی طسوجی، تا: جمعه ۲۰ربیع الثانی۱۲۷۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ ۵۴گ، ۳۵سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۶۴]

۶۲۰. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۸۵-عکسی

آغاز:الحمدلله و الصلاة و السلام ... کتاب الصیام و الاعتکاف و المعاهدات و هو السابع من اجزاء کتاب الوفای تصنیف محمد بن مرتضی؛ **انجام:**المشاهد و المساجد و بتمامها تم الجزء الثامن کتاب الحج من اجزاء کتاب الوافی و یتلوها فی الجزء التاسع کتاب الحسبة و الاحکام و الشهادات. انشاء الله ...

جلدهای ۷ و ۸، مجلد صیام و اعتکاف تا کتاب حج؛ خط: ثلث، کا: ابن محمد رضا محمد، مدعو به ابراهیم، تا: با تاریخ ۱۲۸۹ق؛ واقف: محمد خان، ۱۲۸۹ق؛ ۴۲۱ص، ۲۴سطر(۱۴×۲۱)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [عکسی ف: ۱-۴۰۰]

۶۲۱. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۴۷

خط: نسخ، کا: محمد باقر بن محمد حسن بروجنی، تا: شعبان۱۲۹۵ق؛ کاغذ: [نشریه: ۱۱-۹۲۲]

۶۲۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۹۲۳

آغاز:الحمدلله والصلاة ... کتاب الطهارة والتزین وهو الرابع من اجزاء کتاب الوافی؛ **انجام:**التمر الذاهب ثلثاه کما فی الخبر السابق آخر ابواب قضاء ...

کتاب الطهارة؛ خط: نسخ، کا: محمد باقر رضوی، تا: جمادی الاول۱۳۱۱ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۳۴گ، اندازه: ۱۲/۵×۲۴سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۶۲]

۶۲۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۴۰۳۷/۲

آغاز:قال الطبرسی رحمه الله فان له معیشة ضنکا ای عیشا ضیقا وهو ان ... الله علیه الرزق؛ **انجام:**ابی عن ابان بن عثمان عن معاویة بن عمار قال قلت لابی عبدالله علیه السلام ای شیء یلحق الرجل بعد موته قال یلحقه الحج عنه والصدقه عنه والصوم عنه.

جزء اول از جلد سوم (عدالت)؛ خط: نسخ، کا: منجم باشی، هاشم، تا: صفر۱۳۱۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: گالینگور، ۲۳گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف مخ: ۵-۲۲۵۸]

۶۲۴. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۲۰۵/۱

آغاز:الحمدلله والصلوة والسلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواة احکام الله ثم علی من انتفع بمواعظ الله جل وعز کتاب المطاعم والمشارب والتجملات؛ **انجام:**اذا قطع الحلقوم وخرج الدم فلاباس به ... ابن المغیرة عن عبدالله بن سنان عن ابی عبدالله علیه السلام انه قال لاباس بان تاکل ماذبح بحجر اذا لم تجد حدیدة.

از «کتاب المطاعم والمشارب» تا «باب صید الطیور الاهلة»؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج، ۳۳گ، ۲۱سطر، اندازه:

۱۵×۲۰/۵سم [ف مخ]

۶۲۵. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۵۸

آغاز:بسمله الحمدلله والصلوة والسلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی مرواة احکام الله ثم علی من انتفع بمواعظ الله جل وعز، کتاب النکاح والطلاق والولادات وهو الثانی عشر من اجزاء کتاب الوافی؛ **انجام:**بیان ولد ابراهیم للنبی صلی الله علیه وآله من ماریة القبطیة التی اهداها الیه النجاشی سئل الصادق علیه السلام لم ایتم الله نبیه (ص) قال لئلا یکون لاحد علیه طاعة آخر ابواب الولادات.

جلد دوازدهم، و تمام مباحث کتاب النکاح و الطلاق؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ مهر: «یا محمد نبی الله» (بیضی)؛ جلد: گالینگور، ۱۹۴گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۱×۲۹سم [ف مخ]

۶۲۶. سمنان؛ مدرسه صادقیه؛ شماره نسخه:۱۶

آغاز:الحمدلله والصلوة والسلام علی رسول الله ... کتاب النکاح والطلاق والولات وهو الثانی عشر من اجزاء کتاب الوافی؛ **انجام:**باب النوادر کامحمد عن ابن عیسی ... کالقیمان عن الحجال عن ثعلبة عن ...

کتاب النکاح والطلاق؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، دارای بلاغ، محشی با نشان «منه سلمه الله»؛ واقف: محمد حسن حسنی، جلد: گالینگور، ۲۱۱گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۵سم [ف مخ]

۶۲۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۵۳۰

آغاز:الحمدلله والصلاة والسلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواة احکام الله ثم علی من انتفع بمواعظ الله جل وعز کتاب الروضة وهو الرابع عشرمن اجزاء کتاب الوافی؛ **انجام:**فاتی الملک فدخل علیه فقال لما بعثت الیک فقال انک رایت رؤیا وانک ترید ان تسألنی ای زمان هذا فقال له صدقت فاخبرنی ای زمان هذا فقال هذا زمان الکبش

جزء چهاردهم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۱۰۳گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف مخ: ۵-۲۲۵۸]

۶۲۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۹۸۴

آغاز:فان ذلک یجزیه واذا کان الوضوء غسل وجهه ومسح یده علی ذراعیه ورأسه ورجلیه وان کان الماء متفرقا فقدران یجمعه والا اغتسل من هذا وهذا فان کان فی مکان واحد وهو قلیل لایکفیه لغسله؛ **انجام:**سمعت ابا جعفر علیه السلام یقول من لم یبرأه الحمد لم یبرأه شی کا الثلاثه عن ابن عمار عن ابی عبدالله علیه السلام قال لو قرأت الحمد علی میت سبعین ثم ردت فیه الروح ما کان ذلک عجبا کا

جزء چهار وپنجم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ جلد: گالینگور ، ۲۵۴گ، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف مخ: ۵-۲۲۵۹]

۶۲۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۱۳۶-۷/۳۶

آغاز:هو الطهور ماؤه الحل میتته وبالمعنی الثالث قول امیرالمؤمنین ... باب طهارة الماء و طهوریته؛ **انجام:**فی التهذیب حمل الخبر فیها علی طبیخ التمر الذاهب ثلثاه کما فی الخبر السابق آخر ابواب قضاء التفث والتزین وبتمامها قدتم کتاب الطهارة والتزین الذی هوفی الجزء الرابع من اجزاء الکتاب الوافی

طهارت؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ محشی با نشان«منه»؛ ۱۳۳گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۵سم [ف: ۸-۴۸۹۹]

۶۳۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۱۵۷-۷/۵۷

آغاز:فیه الکلب أن یغسله سبعاً وبالمعنی الثانی او ما یشمله والاول قوله صلی الله علیه وآله جعلت لی الارض ... باب طهارة الماء وطهوریته؛ **انجام:**کا احمد عن علی بن الحکم عن یونس بن یعقوب قال قال ابوعبدالله علیه السلام ما یأتینا من ناحیتکم شیء أحب الینا من البنفسج

از «باب طهارة الماء» تا «باب الخلوق»؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ جلد: تیماج، ۱۸۸گ، ۱۹-۲۱سطر، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۸-۴۸۹۹]

۶۳۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۰۴-۲/۱۲۴

آغاز:بسمله الحمدلله والصلوة والسلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواة احکام الله ... کتاب الصیام والاعتکاف والمعاهدات وهو السابع من اجزاء کتاب الوافی؛ **انجام:**فقال الله تعالی لااقسم بهذا البلد وانت حل بهذا البلد و والد وما ولد قال یعظون البلد ان یحلفوا به یستحلون حرمة رسول الله صلی الله علیه وآله

جزء ۷ کتاب الصیام؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشیبا نشان: «م ح ق» و «م ق ر» و «ا م ن»؛ جلد: تیماج، ۱۲۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۸-۴۸۹۶]

۶۳۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۰۷۹

جلد دهم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، ۲۰۴گ، ۱۸سطر (۱۴×۷)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۴-۱۱۵۱]

۶۳۳. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۸۰

جزء چهارم و پنجم؛ بی‌کا، بی‌تا [ف: -۹۶]

۶۳۴. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۸۵

جزء ۱۳؛ بی‌کا، بی‌تا؛ با مقابله عبدالغنی حسینی با نسخه اصل [ف: -۹۶]

۶۳۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۶۶۶/۱-۳۴/۳۶

آغاز:بسمله الحمدلله والصلوة والسلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم ... کتاب الصلاة والدعاء والقرآن وهو الخامس من اجزاء کتاب الوافی ... باب فضل الصلوة ... قال الله تعالی ان الصلاة تنهی؛ **انجام:**وقدذهب مافیه الا هذه الایة الا الی الله تصیر الامور اخر ابواب القرآن وفضائله وبتمامها تم کتاب الصلوة ... والحمدلله اولاً وآخراً

صلاة ودعا؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۷۱گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۸-۴۸۹۵]

۶۳۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:2181

انجام: و محی عنه من السیئات مثل ذلک.
جلد چهارم؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: شیخ احمد شریعت عقدایی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۶۰گ، ۲۱سطر (۹/۵×۱۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۴-۱۱۹۳]

۶۳۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۱۶-۳/۳۶

آغاز:بسمله، الحمدلله والصلاة علی رسول الله ... کتاب الطهارة والتزین وهو الرابع من اجزاء کتاب الوافی ... الایات قال الله عزوجل وثیابک فطهر؛ **انجام:**لکن کا الثلاثة رفعه فی قص الا ظافیر تبدا بخنصرک الایسر ثم تختم بالیمین
جلد ۴، از کتاب الطهارة و التزین تا باب تقلیم الاظفار؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی از مصنف و «حسن عفی الله عنه»؛ مهر: «محمد علی بن احمد الحسینی» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۱۳۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۴/۵سم [ف: ۸-۴۸۹۸]

۶۳۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۹۵۰

خاتمه کتاب که جزء پانزدهم است؛ خط: نسخ، کا: علم الهدی، محمد بن محسن، بی تا؛ مصحح؛ جلد: مقوایی، ۱۶گ، ۲۰سطر، اندازه: ۲۱/۵×۱۴/۵سم [ف: ۲۷-۳۵۸]

۶۳۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۱

آغاز:بسمله، الحمدلله و الصلوة علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله؛ **انجام:**فطوبی لمستبصر من هداه.
قسمت روضه؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ محشی؛ تملک: محمد رضا بن حیدرعلی؛ جلد: تیماج، ۱۴۸گ، ۲۱سطر(۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۴/۵سم [ف: ۱-۱۳]

۶۴۰. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۷

آغاز:باب الصیام یوم العرفه، کا، محمد عن محمد بن الحسین عن صفوان وعلی بن الحکم عن العلاء عن محمد؛ **انجام:**باب الایمان، کا، محمد بن احمد بن علی بن حدید عن بعض اصحابه عن ابی عبد الله ع ...
از ابتدای کتاب الصوم (کتاب هفتم) تا باب الایمان؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ ۱۸۱گ، ۱۹سطر [ف: ۱-۲۸۷]

۶۴۱. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۴۶۶

جزء نهم و از کتاب جهاد تا آخر کتاب قصاص و دیات؛ خط: ثلث، کا: محمد صادق بن محمد رضا، تا: در عصر مصنف؛ واقف: لطفعلی؛ ۳۵۴گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۹×۱۳سم [ف: ۲-۷۳]

۶۴۲. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۳۸۸

جزء دوم و آغازین آنها «باب الاضطرار الی الحجه» و پایانی آنها «باب النوادر»؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۲۳۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸×۲۵/۵سم [ف: ۱-۳۶۷]

۶۴۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۹۹۷

آغاز:بسمله و حمدله، کتاب العقل و العلم و التوحید و هو الجزء الاول من اجزاء کتاب الوافی؛ **انجام:**و ما کان بینهم و بین الناس استوهبناه منهم و اجابوا الی ذلک عوضهم علی الله تعالی.
جزء اول و دوم: کتاب العقل و العلم و کتاب الحجه؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ مصحح؛ مهر: «ملک العبد الذلیل عباس بن حسین الحسنی الحسینی»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۱۷گ، ۳۵سطر، اندازه: ۱۹×۳۱سم [ف: ۱۴-۱۰۵]

۶۴۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۳۱۷

آغاز:بسمله، الحمد لله و الصلوه و السلام علی رسول الله ... کتاب الطهاره و التنویر؛ **انجام:**آخر ابواب النذور و الایمان و بتمامها تم الجزء السابع ...
اجزاء چهارم، پنجم، ششم و هفتم ک و مشتمل بر کتب طهارت، صلات، صیام و اعتکاف و معاهدات و کتاب زکات، خمس و میراث؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ مجدول، مصحح؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج، ۳۸۵گ، ۳۴سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۲سم [ف: ۱۵-۱۳۰]

۶۴۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۲۱۴

آغاز: جوار اوقال امهات اولاد؛ **انجام:**فان کان فعل فهو حر
کتاب النکاح و الطلاق؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: حاج غلامحسین صالح زاده؛ ۲۱۴گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: ۴-۱۲۰۴]

۶۴۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۴۶۹

آغاز:فاغتسل فیصیب جسدی بعد الغسل جنبا او غیر جنب قال لا باس بیان و لاتغتسل من ماء آخر یعنی؛ **انجام:**باب حفظ المال ... کاعلی عن العبیدی عن یونس عن عبد الله بن سنان عن ابی عبدالله ...
جزء چهارم و پنجم و کتاب طهارت و کتاب صلاة؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ ۱۶۰گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۱سم [ف: ۱۹-۸۵]

۶۴۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۸۹/۲۱

آغاز:روی عطاء المکی بن عباس، قال ارسل الی ابی بکر ابن ابی قحافه ذات لیل من اللیالی ... فاذا عنده جماعة؛ **انجام:**باب ۳۷باب الورع ... قال کثیرا ما کنت اسمع ... یقول لیس من شیعتنا من لا تتحدث المخدرات بورعه فی خدورهن، و لیس من اولیائنا من هو فی قربه اربعة عشرة ألف رجل فیهم خلق الله اورع منه کا
بی کا، بی تا؛ ۲۷گ (۱۱۵-۱۴۲)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۱۱-۴۷۵]

۶۴۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۶۱۱

جلد ششم؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، ۱۶۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶/۵×۱۷سم [ف: ۴-۱۳۶۳]

۶۴۹. قم؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۵۴

کتاب مطاعم و مشارب تا مشیخه است؛ خط: نسخ، بی کا، تا: نزدیک عصر مؤلف؛ ۳۸۷گ، ۳۰سطر، اندازه: ۲۹×۲۰سم [ف: -۵۳]

۶۵۰. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۹۸

جزء پنجم؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ محشی با امضاء کمال الدین محمد؛ ۱۵۰گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف: ۱-۲۹۴]

۶۵۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۳

جزء اول تا هفتم؛ خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم بن محمد رضا، بی‌تا؛ ۴۰۴گ، ۴۱سطر، اندازه: ۲۱×۳۷سم [ف: ۱-۲۹۲]

۶۵۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۹۴

جزء هشتم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ با سر لوح زرین؛ ۲۱۶گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۱-۲۹۳]

۶۵۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۵۵۸

آغاز:بسمله، الحمد لله و الصلوة والسلام علی رسول الله ثم اهل بیت رسول الله ثم علی رواه احکام الله ثم علی من انتفع بمواعظ الله کتاب الصیام و الاعتکاف و المعاهدات؛ **انجام:**تم الجزء السابع کتاب الصیام من اجزاء کتاب الوافی و یتلوه فی الجزء الثامن کتاب الحج انشاء الله تعالی و الحمد الله اولا و اخرا.

جزء هفتم، کتاب صیام و اعتکاف و معاهدات؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، ۱۱۷گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۳/۵سم [ف: ۱۹-۱۹۱]

۶۵۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۷۱

آغاز:الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله؛ **انجام:**و یتلوه فی الجزء الثالث کتاب الایمان و الکفر انش.

یک قسمت از جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۴۳۶ص، ۲۲سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۴-۴۷]

۶۵۵. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۸۲۱/۲

جزء چهارم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۱۰گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۹سم [ف: ۳-۲۷]

۶۵۶. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۴۰۲

دارای اجزای هشتم تا دهم؛ بی‌کا، تا: نزدیک به روزگار مؤلف [اوراق عتیق: ۱-۲۵۸]

۶۵۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۸۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**و اخرا و ظاهرا و باطنا و افعاله سبحانه بتمامه تم الجزء الاول

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: -۵۹۷]

۶۵۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۸۱۷

انجام:ثم صاح الغلام صیحة.

کتاب الحج و العمرة و الزیارات؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۸۳گ، ۴۳سطر، اندازه: ۲۴×۳۷سم [ف: ۴-۱۴۳۹]

۶۵۹. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۳۳۸

کتاب عقل و علم و حجة جزو ۱ و ۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ قطع: رحلی [رشت و همدان: ف: -۱۳۷۰]

۶۶۰. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۰۸۹

صوم و اعتکاف، جزو هفتم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: وزیری [رشت و همدان: ف: -۱۳۷۰]

۶۶۱. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۰۹۶

جزو ۵ و ۶، صلوة، دعا، قرآن، زکوة، خمس و میراث؛ خط: نسخ، کا: ابراهیم بن محمد رضا، بی‌تا؛ قطع: وزیری [رشت و همدان: ف: -۱۳۷۰]

۶۶۲. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۰۹۷

عقل، علم، توحید و کتاب الحجة، جزو ۱ و ۲؛ خط: نسخ، کا: محمد مومن بن محمد طالب، بی‌تا؛ قطع: وزیری [رشت و همدان: ف: -۱۳۷۰]

۶۶۳. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۱۹۰

جزو ۹ و ۱۰، کتاب المعایش و دیات؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ قطع: وزیری [رشت و همدان: ف: -۱۳۷۱]

۶۶۴. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۰۱۱۸

خط: نسخ خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مذهب، قطع: وزیری کوچک [رشت و همدان: ف: -۱۶۱۸]

۶۶۵. مراغه؛ عمومی؛ شماره نسخه:۱۶۳

آغاز:الحمدلله و الصلوة ... ثم علی رواة احکام الله ثم علی من انتفع بمواعظ الله کتاب الایمان و الکفر و هو الثالث من اجزاء الکتاب الوافی؛ **انجام:**و اما التائبون فان الله تعالی یقول: ما علی المحسنین من سبیل، آخر ابواب الذنوب و تدارکها بتمامها، تم الجزء الثالث من کتاب الوافی

جلد سوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: مقوا، ۲۱۱گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف:-۱۶۳]

۶۶۶. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۶۹۲

آغاز: حضر و وسمه فیباع و نعطیک ان شاء الله تعالی فقال له الرجل عدنی فقال له کیف اعدک؛ **انجام:** کایب السراد عن هشام بن سالم عن الحذاء عن ابی جعفر قال ...

کتاب المعائش و المکاسب و المعاملات؛ خط: نسخ خوب، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ ۱۱۱گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۱-۵۹۱]

۶۶۷. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:بدون شماره

از اول کتاب تا آخر الحجة؛ کا: ابراهیم بن محمد رضا، بی‌تا؛ مصحح [دلیل المخطوطات: ۱-۲۹۴]

۶۶۸. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:بدون شماره

کتاب الروضة؛ بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح [دلیل المخطوطات: ۱-۲۹۴]

۶۶۹. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:بدون شماره

کتاب الحسبة و الاحکام؛ بی‌کا، بی‌تا [دلیل المخطوطات: ۱-۲۹۴]

۶۷۰. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه:۱۹۳

ج ۴؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام [چند نسخه-ف: ۳۴۲]

۶۷۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۶۴۰

ج ۱۳؛ بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مصطفی حسینی [رایانه]

۶۷۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۶۴۴

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مصطفی حسینی [رایانه]

۶۷۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۳۲۹

بخشی از وافی؛ بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از امرالله صفری [رایانه]

۶۷۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۲۳۳

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از رضا غیبی [رایانه]

۶۷۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۶۶۶
جلد ۶ و ۷؛ بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از محمد حسین علوی [رایانه]

۶۷۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۶۱۴
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مصطفی حسینی [رایانه]

۶۷۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۶۱۶
بخش صلوة؛ بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مصطفی حسینی [رایانه]

۶۷۸. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۸۱-عکسی
آغاز:الحمدلله و الصلاة و السلام علی رسوله الله ثم علی اهل بیت رسول الله ... باب الطهارة و التزیین و هو الرابع من اجزاء کتاب الوافی تصنیف محمد بن مرتضی المدعو بمحسن ایده الله. الآیات. قال الله تعالی؛ **انجام:**عن علی بن الحکم عن ابی بکیر عن.
جزء چهارم، از باب «طهارت» تا باب «الجمع بین کل من الظهرین و العشائین» ناتمام می‌ماند؛ خط: نسخ پخته، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۰۶ص، ۲۴سطر، اندازه: ۳۰×۲۱سم [عکسی ف: ۱-۳۹۹]

۶۷۹. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۱۲۳۸
آغاز:بسم الله الرحمن الرحیم - الحمدلله رب العالمین و الصلوة علی محمد و عترته الطاهرین؛ **انجام:**تم الجزء الثامن کتاب الحج من اجزاء کتاب الوافی و یتلوه فی الجزو التاسع کتاب الحسبه و الحدود و الحمدلله اولا و آخرا
مربوط به حج عمره و زیارات جزو ششم از اجزاء کتاب الوافی، در صدو هشتاد باب از قبیل بدو الکعبه و الحرم، فضل الکعبه و المسجد الحرام، من اراد الکعبه بسوء، وضع الحجر و المقام. بدو الحجر و فضله و علة موضعه ... الی آخر؛ خط: نسخ تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: حسین بن هدایت الله، محمد رضا الحسینی، ناصرالدین شاه قاجار؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: چرم مذهب، ۶۱۸ص، ۲۳سطر، اندازه: ۱۳/۲×۲۵/۵سم [ف: ۱-۱۰۷۳]

۶۸۰. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۴۹۹-عکسی
آغاز:آغازپس از نمایه: الباب الاول فی الرزق و قد فصل اثنی عشر فصلاً. الفصل الاول؛ **انجام:**فان الله تبارک و تعالی یقول فمن بدله بعد ما سمعه.
خط: نستعلیق شکسته تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ با خط خوردگی‌های بسیار؛ ۳۲۹ص [عکسی ف: ۱-۳۹۹]

۶۸۱. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۶۹۵/۲
جزء سوم؛ بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: خشتی [ف: -۲۹۶]

۶۸۲. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۷۰۱
از اول ابواب الجهاد تا آخر کتاب الحسبة و الحدود؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: چرم، ۱۹۹گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۴×۱۳سم [مؤید: ۲-۱۹۴]

۶۸۳. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۴۰۰
جلد ۱۴، کتاب الروضة؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، مقابله شده؛ ۱۱۴گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۸×۲۰/۵سم [مؤید: ۱-۳۲۵]

۶۸۴. کرمانشاه؛ فیض مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره/۲
کتاب الحجة؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام [تراثنا: س۲ش۴-۶۸]

۶۸۵. یزد؛ مدرسی؛ شماره نسخه:بدون شماره
آغاز:بسم الله، الحمدلله و الصلوة و سلام علی رسول الله؛ **انجام:**محمد رسل و علی آله و اصحابه و التابعین له الی یوم لا ینفع مال و بنون.
جلد ۸، کتاب الحج و العمرة و الزیارات؛ خط: نسخ خوب، کا: علی حسینی یزدی طباطبائی، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۶۹گ، ۲۳ س ۱۱×۱۹سطر، اندازه: ۱۶×۲۴سم [میراث اسلامی: ۸-۴۴۸]

۶۸۶. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه:۱۶
آغاز:برابر؛ **انجام:**عن الصادق عن محمد بن الحسن عن القمی عن محمد بن احمد عن الزیارت و الخشاب عن ... عن الغنوی عن ابی عبدالله علیه السلام
کتاب العقل و الجهل و التوحید و الطهارة؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۶۷گ، ۲۲-۱۹سطر، اندازه: ۲۰×۲۵سم [ف: -۹۹]

۶۸۷. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه:۴۴
آغاز:الحسن علیه السلام ما تقول فی اعمال هولاء قال ان کنت لابد فاعلا فاتق اموال الشیعة قال فاخبرنی علی انه کان؛ **انجام:**الخمسة عن ابی عبدالله قال لابأس بقبالة الارض من اهلها عشرین سنة و اقل من ذلک و اکثر فیعمرها و یؤدی ما خرج علیها و لایدخل العلوج فی شیء
از کتاب بیع تا آخر احیاء موات؛ خط: نسخ زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ جلد: مقوا، ۱۷۷گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: -۱۰۰]

۶۸۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۹۱۱/۱۳
تنها یک صفحه از فهرست جزء رابع وافی در این نسخه موجود است؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱ص (۹۶)، اندازه: ۱۹/۵×۲۷/۵سم [ف: ۴۴-۱۲۹]

۶۸۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۱۱ معزی
آغاز:برابر**انجام:**بیان الترة التبعة و شبه الظلامة ... قال رسول الله انا شفاعتی لاهل الکبائر من أمتی ... اخر ابواب الذنوب و تدارکها و بتمامها قد تم الجزء الثالث من کتاب الوافی و هو کتاب الایمان و الکفر و تیلوه فی الجزء الرابع کتاب الطهارة و الزین ان شاء الله وحده العزیز و الحمدالله اولا و آخرا.
ج۱-۳، جزء اول شامل کتاب العقل و العلم و التوحید جزء دوم شامل کتاب الحجه و جزء سوم شامل کتاب الایمان و الکفر است؛ خط: نسخ، کا: محمد بن محمدرضا معروف به ابراهیم، بی‌تا؛ جلد: تیماجذهب، ۴۰۲گ(۱۴۲+۱۵۶+۱۰۴)، ۲۵ سطر (۱۱/۵×۱۷)، اندازه: ۱۸×۲۳/۵سم [ف: ۳۹-۱۹۶]

۶۹۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۱۷۴
آغاز:برابر؛ **انجام:**ما حصل فی الذکر ای فی الخاطر
ج ۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ۱۰۴گ، ۲۵سطر، اندازه: ۳۲×۱۸سم [ف: ۵-۳۴۴]

۶۹۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۸۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**فهما ابنا صلبه
ج ۱ و ۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: مرتضی قلیخان طباطبائی نائینی، ۱۳۴۰ق؛ جلد: تیماج، ۲۰۹گ، ۲۷سطر، اندازه: ۳۱×۲۱سم [ف: ۵-۳۴۴]

۶۹۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۸۸
آغاز:برابر؛ **انجام:**فان الله تعالی یعقول ما علی المحسنین من سبیل
ج ۱ و ۲ و ۳؛ خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۴۰۰گ، ۲۶سطر، اندازه: ۳۴×۲۱سم [ف: ۵-۳۴۳]

۶۹۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۶۰
آغاز:بسمله. و الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله ... کتاب الصلوة و الدعا و القرآن و هو الخامس من اجزاءکتاب الوافی تصنیف محمد بن مرتضی المدعو بمحسن؛ **انجام:**آخر ابواب القرآن و فضائله و بتمامه تم کتاب الصلوة و الدعاء و القرآن الذی هو الجزء الخامس من اجزاء کتاب الوافی و یتلوه فی الجزء السادس کتاب الزکوة و الخمس و المیراث انشاء الله تعالی و الحمدلله اولا و آخرا.
جزء ۵ و کتاب الصلوة و الدعاء و القرآن؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ با: «انهاه سماعا علی ایده الله»؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج مذهب، ۲۱۹گ، ۲۳سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۵-۱۶۳۷]

۶۹۴. اصفهان؛ مکتبة الزهراء؛ شماره نسخه:۵۸
جزء چهارم از اول کتاب الطهارت؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۰۵گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف: -۴۷]

۶۹۵. اصفهان؛ مکتبة الزهراء؛ شماره نسخه:۵۹
آغاز:حمدله، الصلوة و السلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواة احکام الله ثم علی من اشفع بمواعظ الله کتاب الزکوة و الخمس؛ **انجام:**آخر ابواب النذور و الایمان و بتمامها تم الجزء السابع کتاب الصیام و الاعتکاف و المعاهدات من اجزاء کتاب الوافی و یتلوه فی الجزء الثامن کتاب الحج و العمرة و الزیارات.
جزء ششم و هفتم از اول کتاب زکاة و خمس و میراث و صیام و اعتکاف و معاهدات؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۰۰گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: -۴۷]

۶۹۶. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۳۸۲
جزء سوم؛ بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: وزیری [ف: -۲۶۴]

۶۹۷. بشرویه؛ امیرالمؤمنین؛ شماره نسخه:۳۶
آغاز:بسمله الحمدلله. ثم علی رواة احکام الله ثم علی من انتفع بمواعظ الله جل و عز کتاب الروضة و هو رابع عشرین اجزاء کتاب الوافی تصنیف محمد بن مرتضی المدعو بمحسن ایده الله؛ **انجام:**اما نحن نکتفی غالبا بهذا التمهید و فی مواضعه فلا یفید تمهید قد رتبت هذا الکتاب علی اربعة عشر جزء ... عن افهام الجماهیر و ما توفیقی الا بالله علیه توکلت و الیه انیب
کتاب الروضه (جزء ۱۴ از اجزای وافی)؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی به امضای «ص»، «ق»، «نهایه»؛ اهدایی: ورثه آقای نجفی، ۱۳۳۷؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۴۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف مخ]

۶۹۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۸۰
آغاز:حمدله ... الآیات: قال الله تبارک وتعالی ولله علی الناس حج البیت ... بیان فی الآیة الاولی ضروب من التأکید من ایراد الحکم بصیغة الخبر والجملة الاسمیة؛ **انجام:**بیان: السقیفة الصفة والاحجام بتقدیم المهملة علی الجیم الکف وهو خلاف الاقدام والجمرة بالجیم والراء کل فبیل انضموا فصاروا یدا واحدة ولم یحالفوا غیرهم ویقال ایضا ...
جزء هشتم (حج وعمره)؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۱۷گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۰×۲۷سم [ف مخ: ۵-۲۲۵۸]

۶۹۹. بشرویه؛ امیرالمؤمنین؛ شماره نسخه:۱۴۰
آغاز:بسمله حمدله کتاب الطهارة و التزین و هو الرابع من اجزاء کتاب الوافی تصنیف ... الآیات قال الله عزوجل و ثیابک فطهر وقال تعالی؛ **انجام:**ابن محبوب عن محمد بن الحسین عن موسی بن عیسی قال کتبت الیه رجل یجب علیه اعادة الصلوة ایعیدها باذان و اقامة
از آغاز کتاب طهارت تا اواخر باب ۷۷ در مواضع اذان و اقامه؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ به همت آقای شیخ هاشم باقر زاده بشرویه‌ای وقف کتابخانه مدرسه بشرویه گردیده؛ جلد: مقوا، ۱۶۶گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف مخ]

۷۰۰. بشرویه؛ امیرالمؤمنین؛ شماره نسخه:۸۲
آغاز:بسمله. الحمدلله ... ثم علی رواة الاحکام الله ثم علی من انتفع بمواعظ الله عزوجل کتاب المطاعم و المشارب و هو کتاب الحادی عشر من اجزاء کتاب الوافی؛ **انجام:**ابواب وظایف الا کله ... جماعة عانین من العنا و هو التعب و المشقة محمد بن احمد عن ابن فضال عن ابن بکیر عن عنبد بن
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: ورثه آقای سید عبدالرحمن رحمانی فردوسی، ۱۳۴۳؛ جلد: تیماج، ۱۰۱گ، ۲۲سطر، اندازه: ۹×۲۱سم [ف مخ]

۷۰۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۹۳۳
انجام:تم هذا الجزء من اجزاء کتاب الوافی تصنیف الفاضل العالمالکامل المحقق المدقق مولانا محمد محسن الکاشانی ادام الله ظلال افاداته وافاضاته علی رؤس الطالبین بمحمد وآله المعصومین صلوات الله علیهم اجمعین علی یدالضعیف الحقیر محمد الحسینی
جزء هفتم کتاب؛ خط: نسخ، کا: محمد حسینی، بی‌تا؛ واقف: سپهسالار؛ ۱۷۱سطر، اندازه: ۲۰/۵×۱۲سم [ف: ۱-۳۳۸]

۷۰۲. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۷-و/۶۲۱
آغاز:یقول ... تجادلوا اهل الکتاب الا بالتی هی احسن؛ **انجام:**فی الاسلام شهادة سبعین رجلا حین انتهوا الی ماء الحوب فتبحتهم کلا بها فارادت صاحبتهم الرجوع و قالت سمعت رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم.
جلد نهم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف:

بابا خان؛ ۱۴۰گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۲-۲۱۰]

۷۰۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۹۳۵

جزء هفتم وهشتم کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ با صورت اجازه مؤلف رحمه الله که حاکی از این است فرزندشان علم الهدی دوم مرتبه تمام دوره این کتاب را به قرائت تحقیقی وتدقیقی درخدمت ایشان خوانده وشایستگی تعلیم وروایت آن را دارند یکی از شاگردان مؤلف مرقوم وتذکر داده‌اند که این نسخه با نسخه مؤلف مطابقه وتصحیح گردیده ، محشی زیادی از مصنف؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: چرمی، ۲۵۹ص، ۲۹سطر، اندازه: ۳۰×۱۸سم [ف: ۱-۳۳۹]

۷۰۴. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۱-و/۶۴۸

آغاز:بسمله، الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی خیر خلقه محمد و اله الطاهرین کتاب الطهارة و ارکانه اربعة؛ **انجام:**انجام موجود: و یسقط الکفارة عن الناسبی و الجاهل الا الصید فعلیها فیه الکفارة ایضا کل ذلک بالنص و الاجماع.

جلد چهارم؛ خط: نسخ ریز، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۱۱۲گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۲۳۱]

۷۰۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۹۹

آغاز:الحمدلله؛ **انجام:**فی بطن امه

ج ۱۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: میرزا محمد علی رضوی، اسفند ۱۳۰۹؛ ۹۰گ، ۲۴سطر، اندازه: ۲۵×۱۹سم [ف: ۵-۳۵۲]

۷۰۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۰۱

آغاز:الحمدلله؛ **انجام:**و لم یورث الاخ فی الولادة

ج ۱۳، حاوی کتاب جنایز و فرایض و وصیت؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۱۰گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۶×۲۰سم [ف: ۵-۳۵۳]

۷۰۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۷۰۰

آغاز:الحمدلله؛ **انجام:**الی الطریق القویم و الصراط المستقیم

ج ۹؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: حاجی محمد قلی بن امام وردی، شهریور ۱۳۱۷؛ جلد: مقوا، ۳۱۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۹×۱۲سم [ف: ۵-۳۵۰]

۷۰۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۱۷۸

آغاز:الحمدلله؛ **انجام:**حرمة رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم

ج ۷، حاوی کتاب صیام و اعتکاف و معاهدات؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۰۵گ، اندازه: ۲۰×۱۲سم [ف: ۵-۳۴۹]

۷۰۹. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۷۵۰

از کتاب حج تا آخر زیارات؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، اندازه: ۲۴×۱۲سم [ف: -۴۰۴]

۷۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۵۳۵

از کتاب حج تا پایان خاتمه؛ خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم بن محمد رضا، تا: نزدیک عصر مؤلف؛ محشی از حجة الاسلام شفقی و به خط وی با نشانی «محمد باقر الموسوی»؛ جلد: تیماج، ۳۶۵گ، ۴۳سطر، اندازه: ۳۷×۲۵سم [ف: ۱۷-۱۱۷]

۷۱۱. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۳۸۸

از اول باب زکاة تا آخر کتاب العتق؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ از موقوفات رمضانیه ۱۲۳۰؛ اندازه: ۲۵×۱۵سم [ف: -۱۹۶]

۷۱۲. فردوس؛ مدرسه حبیبیه؛ شماره نسخه:۷۵/۱

آغاز:بسمله الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله ثم علی اهل بیت رسول الله ثم علی رواة احکام الله علی من انتفع بمواعظ الله کتاب العقل و التوحید و هو الجزء الاول من اجزاء کتاب الوافی؛ **انجام:**رجعوا الی ما کانوا علیه من الفرقة و العداوه کما قال سبحانه الاخلاء یومئذ بعضهم لبعض عدو الا المتقین و ضدها فی بعض النسخ

کتاب العقل و العلم و التوحید؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ ۸گ (۱پ-۸پ)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف مخ]

۷۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۸۱۱

جزء هفتم کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی از مؤلف و با نشانی «عهد» که مراد علم الهدی فرزند فیض است؛ جلد: تیماج، ۱۹۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۲۰×۱۲/۵سم [ف: ۱۵-۱۹۹]

۷۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۸۱۲

جزء یازدهم، کتاب المطاعم و المشارب و التجمیلات؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، با علامت بلاغ، محشی با نشانی «یحیی»؛ مهر: «افوض امری الی الله عبده محمد نصیر» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۱۶۱گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۹×۱۲سم [ف: ۱۵-۲۰۰]

۷۱۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۸۰۳-۵۹/۲۳

آغاز:ادب شراء الرقیق کا الثلاثة عن زرارة کنت جالسا عندابی عبدالله علیه السلام اذ دخل علیه رجل

از «باب بیع اللقیط و ولدالزنا» تا ابواب طلب الرزق (باب دخول الصوفیة علی ابی عبدالله علیه السلام و احتجاجه علیهم فیما ینهون الناس عنه من طلب الرزق)؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۲۰۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۸-۴۹۰۰]

۷۱۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۶۵۶

جلد دوم و کتاب الحجة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: نزدیک عصر مؤلف؛ مصحح، محشی از مؤلف؛ تملک: محمد قمی (میرزا محمد ارباب) به تاریخ صفر ۱۳۲۱؛ جلد: مقوایی، ۱۹۴گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۴/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲۲-۲۱۲]

۷۱۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۶۶۶

جزء هفتم و هشتم، کتاب الصیام تا پایان حج؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: در عصر مؤلف؛ مصحح، محشی به خط فیض یا فرزندش محمد علم الهدی؛ جلد: تیماج، ۳۵۲گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۸/۵×۱۹سم [ف: ۲۲-۲۱۹]

۷۱۸. کاشان؛ علامه فیض؛ شماره نسخه:بدون شماره

فهرست ان؛ کا: علم الهدی، بی‌تا [میراث اسلامی: ۵-۶۲۰]

۷۱۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۹۸۷

جزء هفتم و کتاب الصوم و الاعتکاف و المعاهدات؛ خط: نسخ، کا: محمد باقر، تا: در عصر مؤلف؛ مصحح، از روی نسخه مؤلف

نوشته شده و نزد فرزندش علم الهدی خوانده شده؛ تملک: ملا محمد باقر بن ملا محمد بن ملا محسن بن محمود بن محمد رضا (که گویا همان کاتب باشد)، حاج محمد مهدی با مهر «یا امام محمد مهدی» (بیضی)، محمود بن محمد رضا بیدکلی به تاریخ محرم ۱۳۰۳ با مهر «الواثق الراجی عبده محمود» (مربع)؛ مهر: «لا اله الا الله الملک الحق المبین عبده مهدی» (بیضی)، «محمد باقر الحسینی» (مربع)؛ ۱۱۵گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۴/۵×۱۸سم [ف: ۱۰-۳۶۵]

۷۲۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۹۸۸

کتاب الصلاة و الدعاء و القرآن؛ خط: نسخ، کا: محمد رفیع بن محمد رضا (کاشانی)، بی‌تا؛ مصحح، کاتب نسخه را نزد ملا محمد هادی (پسر برادر فیض) خوانده و مقابله کرده؛ مهر: کاتب «محمد رفیع» (بیضی) و «یا رفیع الدرجات» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۱۹۴گ، ۲۸سطر، اندازه: ۲۵×۱۷سم [ف: ۱۰-۳۶۶]

۷۲۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۰۶۸

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ نسخه را محمد هادی مقابله و تصحیح کرده و خوانده؛ تملک: عبدالباقی بن عبدالحی حسینی با مهر «عبدالباقی بن عبدالحی الحسینی» (بیضی)؛ مهر: «جمال الدین محمد»؛ جلد: تیماج، ۱۳۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۲۸×۲۰سم [ف: ۱۸-۲۳۲]

۷۲۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۴۴۷/۱

بخش مشیخه وافی؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۱گ (۱پ-۱۱پ)، اندازه: ۳۰×۱۸سم [ف: ۱۹-۲۵۰]

۷۲۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۷۰

آغاز:الاصول الدینیة و لا یعملون فی شیء من الاحکام الشرعیة الا بالنصوص المسموعة عن ائمتهم؛ **انجام:** دخل العباسیون علی صالح بن وصیف و دخل صالح بن علی و غیره من المنحرفین عن هذه ...

جزء اول و دوم کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی، سه مرتبه مقابله شده، با علامتهای بلاغ؛ جلد: تیماج، ۳۷۱گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۳/۵×۱۶سم [ف: ۳-۱۵۸]

● الوافی (منتخب) / فقه، شرح حدیث / عربی

al-wāfi (mn.)

طبسی خراسانی، محمد ابراهیم بن محمد علی، قرن ۱۳ قمری

tabasī xorāsānī ‹mohammad ebrāhīm ebn-e mohammad ‘alī(- 19c)

وابسته به: الوافی؛ فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی (۱۰۰۶-۱۰۹۱ق)

فوائد منتخب از بیانات و شروح فیض در وافی باعنوان «فائده». مؤلف از شاگردان میرزا محمد اخباری (مقتول در ۱۲۳۲ق) و طرفداران مسلک اخباری است ودر آنجا که فیض به تقسیم علوم دینی و نقد طریقت اجتهاد می‌پردازد (در نخستین فائده کتاب حاضر) و تفصیل را به کتاب سفینة النجاة و الاصول الاصلیه خود احالت می‌دهد، مؤلف این کتاب نیز از میرزا محمد اخباری و تألیفات او در ابطال طریقه اجتهاد (که می‌گوید در همین روزها انجام شده) یاد و به آنها ارجاع می‌کند. در اعلام الشیعه از او و از شاگردیش در نزد میرزا محمد اخباری و نیز از این‌که پاره‌ای از مؤلفات استاد را به خط خود نوشته یاد شده، اما از این کتاب، یا تألیفی دیگر از طبسی، نامی نیامده است.

آغاز:- بسمله بحمدک اللهم یامن هدانا طریقاً سویا ... اما بعد فهذه فوائد جمه انتخبها العبد الفقیر ... محمد ابراهیم بن محمد علی الطبسی من مجلدات الوافی علی الترتیب الذی اوردها صاحب الکافی ... فائده العلوم الدینیه قسمان.

انجام:ممرضه اما بضم المیم اسم فاعل او بکسرها اسم آلة و الو کرعش الطائروان لم یکن فیه هذا آخر ما ذکر فی بیان کتاب العقل و الجهل و العلم و التوحید

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۸۰۶

آغاز و انجام: برابر

نسخه منتخب فوائد کتاب العقل و الجهل و اعلم و التوحید وافی است و معلوم نیست مؤلف به تألیفات آن ادامه داده یا نه؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ بر پشت برگ اول با قلم شبیه به قلم نسخه حدیثی از الفصول المهمه (از باب تاسع) نقل شده و زیر آن نوشته: «بیانات وافی کتاب عقل و جهل جامعه محمد ابراهیم الطبسی»؛ ۱۵۸ص، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۰-۱۸۲۰]

● الوافی (منتخب) / حدیث / عربی

al-wāfi (mn.)

وابسته به: الوافی؛ فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی (۱۰۰۶-۱۰۹۱ق)

مؤلف در آغاز آن می‌گوید: «فهذا مقتضب من بعض ما فی الوافی من الآیات و الاحادیث الواردة فی الصلوة و بعض ما یتعلق بشرحها ...».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۱۷۴/۴

آغاز:بسمله و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین ... فبعد فهذا مقتضب؛ **انجام:**و فی حدیث قران الحسنه و السیئة تضاعفان یوم الجمعة.

خط: نسخ تعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۲۹ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: گالینگور، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۴۷/۲-۵۲]

● **الوافی بالوفیات** / تراجم/عربی

al-wāfi biˡ-wafayāt

صفدی، خلیل بن ایبک، ۶۹۶ – ۷۶۴ قمری

safadī, xalīl ebn-e ībak (1297 - 1363)

از کتاب‌های مهم فن تراجم در شرح حال اعیان صحابه، تابعین، پادشاهان، قاضیان، قراء، محدثین، فقهاء، ادباء، شعراء و صاحبان فنون مختلف مؤلف آثار آنها را نیز نام برده و تعداد شرح حال این افراد را حدود چهارده هزار نفر دانسته‌اند.مؤلف کتاب را به ترتیب حروف معجم تدوین نموده است، الا اینکه تیمنا آنرا به نام نامی و اسم گرامی رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم (محمد) آغاز کرده و محمدون را بر دیگران مقدم داشته است.این کتاب در ۲۹ یا ۳۰ جزء تألیف شده است.

چاپ: طبع کتاب برای اولین بار سال ۱۳۸۱ق / ۱۹۶۱م به اهتمام «هلموت ریتر» توسط دارالنشر «فرانز اشتاینر» در ویسبادن المان آغاز گردیده و تا کنون بیست و سه مجلد آن منتشر شده است. ویسبادن و اشتوتگارت و بیروت، جمعیت مستشرقین آلمانی، به کوشش گروهی از محققان، ۱۹۵۶–۲۰۰۴م، ۳۰ج

[بروکلمان ۲/(۳۱) ۴۰؛ کشف الظنون ۱۹۹۶/۲؛ زرکلی الاعلام ۵/۳ و ۳۶۴]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۱۹عکسی

آغاز: ... ابراهیم بن عیسی بن یوسف بن ابی بکر الامام المحدث ابو اسحق المرادی الاندلسی؛ **انجام:**احمد بن عبد الرزاق، کریم الملک ابو الحسن وزیر شمس الملوک صاحب دمشق، کان من خیار الناس، و لما مات فی سنة خمس و عشرین و خمس مایة.

نسخه اصل: کتابخانه ملی تبریز، ش دفتر ۳۶۴۴. قسمت اول. این نسخه مقداری از «الوافی بالوفیات» است مشتمل بر قسمتی از «ابراهیم= ابراهیم بن عیسی» و احمد، که در این فهرست در دو قسمت و طی دو شماره، معرفی می‌شود؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ قبل از کتاب حاج محمد نحجوانی شرحی راجع به نسخه به تاریخ ۱۳۰۷ شمس نوشته؛ اهدائی حاج محمد نخجوانی به کتابخانه ملی تبریز؛ ۱۱۷گ، ۲۱سطر [عکسی: ف: ۲–۲۰۳]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۲۱عکسی

آغاز: قلت نقل المعنی من قول ابی بکر محمد بن هاشم؛ **انجام:**المبارک بن محمد بن عبید الله ... توفی سنة اثنتین و تسعین و اربعمایه، یتلوه فی العشرین، متین، تم و کمل.

نسخه اصل: کتابخانه ملی تبریز، ش دفتر ۳۶۴۱. مشتمل است بر قسمتی از حرف ع (از عبید الله بن محمد بن احمد) تا «علی بن زیاد» وق، وک، ول، و قسمتی از میم، تا کلمه «متین» ضمناً دو برگ اول نسخه، مشتمل بر اسامی احمد است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: محمد نخجوانی، ۱۳۴۲؛ ۱۴۶گ، ۲۱سطر [عکسی: ف: ۲–۲۰۵]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۱۱۶-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا، از ابراهیم تا علی [فیلمها ف: ۲–۸۰]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۱۱۷-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا، از احمد تا مبارک [فیلمها ف: ۲–۸۰]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۲۰عکسی

آغاز: ... احمد بن عبد السلام الرصافی ابو جعفر الشاعر، عمر عمراً طویلاً کان من اهل بغداد؛ **انجام:**الملک اشرف، عکا امتدحه القاضی شهاب الدین محمود، بقصیدته المشهوره ... من الطلب.

قسمت دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ ۱۱۷گ، ۲۱سطر [عکسی: ف: ۲–۲۰۴]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۴۳۴

آغاز:بسمله، رب یسر یاکریم. ابن سلام، احمد بن سلام الرضائی الزمن هو القایل فی تفضیل المبرد علی ثعلب؛ **انجام:**و کان یجلس من اول المجلس الی آخره لا یشرب و لا یبصق و لا تتخم و لایتورک فی جلوسه و لا یبدو له قدم.

این نسخه ذیلاً ناقص و موجودی از «احمد بن سلام» تا «احمد بن محمد بن احمد بن محمد بن ابراهیم بن سلعه»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: رهبری، تیر۱۳۸۱؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا، ۱۲۱گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۶/۹×۱۸/۱سم [اهدائی رهبر: ۸–۳۴۳] و [ف: ۲۷–۲۶۹]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۴۹۸

آغاز:محمد بن الحسین بن محمد ابوطاهر النیسابوری المحمد آبادی و محمد آباد جزء (کذا) بظاهر نیشابور کان من الثقات؛ **انجام:**و لو لا انه یعد التلاقی ×× لکنت اموت من شوقی الیه

ازکتاب نهایة الارب مشتمل است بر مقدمه و خاتمه و یک مقصد در شناساندن قبایل عرب و انساب و رسوم آنان به شرح ذیل: «محمد بن حسن نیشابوری محمد آبادی» تا «ابراهیم بن احمد بن محمدرقی»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ افتادگی: آغاز ووسط وانجام؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۸۱؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماجمذهب، ۱۷۵گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۶/۳×۱۸/۲سم [اهدائی رهبر: ۸–۳۴۶] و [ف: ۲۷–۲۷۰]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۵۸۸

مجلدات پنجم و ششم، از «آدم بن عبدالعزیز» تا «احمد بن محمد ابوالحسن البصری»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ کاغذ: دولت آبادی، ۳۸۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸×۲۴/۵سم [ف: ۱–۵۸۱]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۷۶عکسی

آغاز:فی کل سنة یوم عاشورا ... ابراهیم بن عقیل ... المکبری النحوی الدمشقی؛ **انجام:**احمد بن سعد بن احمد ... یتلوه احمد بن سلام انشاء الله تعالی

نسخه اصل: چستر بیتی – دبلین ش ۳۱۸۷(اربری فهرست خطی عربی همانجا ۷۵/۱و ۷۶). از چند سطر قبل از ترجمه «ابراهیم بن عقیل» شروع و به احمد بن سعد ختم می‌شود؛ خط: نسخ، کا: محمد بن محمد بن محمد، تا: ۲۷شعبان۷۸۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ ۱۴۹گ، ۲۱سطر [عکسی مرعشی: ف: ۱–۴۲۳]

۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۵۸۴

جلد دهم، از «اسمعیل بن جعفر» تا «حسن بن علی بن عامری ساسکونی شاعر» و مجلد پانزدهم از «خالد بن معدان بن ابی کرب حمصی» تا «عبدالله بن ابی محمد ابی الوفاء»؛ خط: نسخ، کا: محمد بن محمد بن محمد بن محمد بن ابراهیم بن اسمعیل بن عبدالخالق بن زید بن علی بن هلال، تا: ۷۸۸ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: دولت آبادی، ۴۵۲گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷/۳×۲۴/۴سم [ف: ۱-۵۸۱]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۷۷عکسی

آغاز:محمد بن ابراهیم بن عمر ابو علی اصیل الدین العوفی؛ **انجام:**محمد بن الحسین بن محمد ابو الفضل بن ابی عبد الله الکاتب المعروف بابن العمید ... اخر الجزء الثانی من الوافی بالوفیات یتلوه ان شاء الله تعالی محمد بن الحسین بن عبد الله و الحمد الله وحده

نسخه اصل: سلطان احمد سوم - استانبول ش A.۲۹۲۰/۲ (فهرست خطی عربی طوپ قاپی ۵۴۲/۳)، جزء دوم این تجزیه به حسب تجزیه‌ای است که در اول و آخر نسخ خطی موجود در کتابخانه سلطان احمد سوم ثبت شده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر ۸ یا اوایل قرن۹؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۹۵گ، ۱۹سطر [عکسی: ف: ۱-۴۲۴]

۱۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۵۷۴

از «المعتضد علی بن ادریس بن یعقوب قیسی» تا «عماد الدین ابوالحسن علی بن یعقوب بن شجاع مقری مجود موصلی شافعی»، ؛ خط: نسخ، کا: محمد حسین بن محمد حسن بن محمد علی خوانساری، تا: ۲۰ جمادی الاول۱۲۹۸ق؛ جلد: میشن، ۱۵۷گ، ۲۶سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۶سم [ف: ۱-۵۸۱]

۱۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۶۵ عکسی

نسخه اصلی: کتابخانه آکادمی لینچی -رم۵«Caet. 21». مجلد حاضر دارای ۸۸۲ ترجمه می‌باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۵۶۷ص [عکسی ف: ۱-۴۲۵]

۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۹۱۷/۱-ف

نسخه اصل: بادلیان Seld. A. 20، از آدم بن عبدالعزیز تا احمد بن سعید؛ خط: نسخ، کا: شافعی بحرانی، ابراهیم بن محمد، بی‌تا [فیلمها ف: ۲-۲۸۱]

۱۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۹۱۷/۲-ف

نسخه اصل: بادلیان Seld A. 21، از ابن سنان تا احمد بن محمد بن حمید؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۲-۲۸۱]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۷۸عکسی

آغاز:محمد بن الحسین بن عبد الله بن ابراهیم الملقب ظهیر الدین ابو شجاع؛ **انجام:**محمد بن عبد الله الفقیه العالم المحدث بدر الدین ابو البقاء اخر الجزء الثالث من کتاب الوافی بالوفیات ...

نسخه اصل: سلطان احمد سوم - استانبول ش A.۲۹۲۰/۳ (فهرست خطی عربی طوپ قاپی ۵۴۳/۳). جزء سوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۹۵گ، ۱۹سطر [عکسی: ف: ۱-۴۲۵]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۷۹عکسی

آغاز:ابن عبید الله محمد بن عبید الله من الیمن من حضر موت؛ **انجام:**محمد بن محمود بن محمد بن علی بن ابی علی الحسین بن یوسف الاسدی ابو الرضا النجاری المعروف بالطرازی ... اخر الجزء الرابع من کتاب الوافی بالوفیات ...

نسخه اصل: سلطان احمد سوم - استانبول ش A.۲۹۲۰/۴ (فهرست خطی عربی طوپ قاپی ۵۴۳/۳). جزء چهارم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۹۶گ، ۱۹سطر [عکسی: ف: ۱-۴۲۵]

۱۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۸۰عکسی

آغاز:احمد بن الطیب: احمد بن الطیب بن خلف ابو نصر القادسی؛ **انجام:**احمد بن محمد بن شراعة بن ثعلبة الوایلی ... اخر الجزئ السابع من کتاب الوافی بالوفیات

نسخه اصل: از نسخه سلطان احمد سوم - استانبول شA.۲۹۲۰/۷ (فهرست خطی عربی طوپ قاپی ۵۴۲/۳)، جزء هفتم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ در پایان یادداشتی از «علی بن الکافلی برقوق الناصری» به تاریخ ۹۹۲ق که کتاب را مطالعه نموده؛ ۱۹۷گ، ۱۹سطر [عکسی: ف: ۱-۴۲۶]

۱۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۸۱عکسی

آغاز:احمد بن محمد بن الحسن ابو علی المرزوقی من اهل اصفهان؛ **انجام:**الاسحاقی الدهان الحافظ اسمه صاعد بن سیار الشیخ ابو اسحق الشیرازی ابراهیم بن علی اخر الجزء الثامن من کتاب الوافی بالوفیات

نسخه اصل: سلطان احمد سوم - استانبول ش۲۹۲۰/۸ A (فهرست خطی عربی طوپ قاپی ۵۴۴/۳)، جزء هشتم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ در آخر «علی بن الکافی برقوق الناصر» طی یادداشتی بتاریخ ۹۹۲ نوشته شده که این جزء را مطالعه نموده؛ ۱۹۷گ، ۱۹سطر [عکسی: ف: ۱-۴۲۷]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۸۲عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی مرعشی: ف: ۱-۴۲۸]

۱۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۸۳عکسی

آغاز:ثامر، ثامر بن مزوع الزعبی البدوی؛ **انجام:**الحسن بن خلف بن یعقوب بن احمد ابو علی المقری المعروف بالحکیم ... اخر الجزء الحادی عشر من کتاب الوافی بالوفیات ...

نسخه اصل: سلطان احمد سوم - استانبول ش ۲۹۲۰/۱۱ A (فهرست خطی عربی طوپ قاپی ۵۴۴/۳). جزء یازدهم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۹۶گ، ۱۹سطر [عکسی مرعشی: ف: ۱-۴۲۸]

۱۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۸۴عکسی

آغاز:الحسن بن داود ابو علی الکوفی النحوی المقری المعروف بالنقاد؛ **انجام:**الحسین بن علی بن نمابن حمدون ابو عبد الله ابن ابی القاسم الکاتب من الحله السیفیه البغدادی ... اخر الجزء الثانی عشر من کتاب الوافی بالوفیات

نسخه اصل: سلطان احمد سوم - استانبول ش ۲۹۲۰/۱۲ A

(فهرست خطی عربی طوپ قاپی ۵۴۴/۳)؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۹۶گ، ۱۹سطر [عکسی: ف: ۱-۴۲۹]

۲۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۸۵عکسی

آغاز:الحسین بن علی بن محمد ... المعروف بابن قم؛ **انجام:**الالقاب ... دحمان المغنی ... اخر الجزء الثالث عشر من کتاب الوافی بالوفیات یتلوه ان شاء الله تعالی دحیة بن خلیفة الکلبی و الحمد لله و حده ...

نسخه اصل: سلطان احمد سوم - استانبول ش ۲۹۲۰/۱۳ A (فهرست خطی عربی طوپ قاپی ۵۴۴/۳). جزء سیزدهم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۹۶گ، ۱۹سطر [عکسی: ف: ۱-۴۲۹]

۲۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۸۶عکسی

آغاز:عبد الله بن الحر کان صالحا عابدا خرج الی الشام و قاتل مع معویه؛ **انجام:**عبد الباقی بن حسن ابن ابی القاسم ابو ذز الصقلی ثم المصری ... اخر الجزء السابع عشرمن کتاب الوافی بالوفیات یتلوه ان شاء الله تعالی عبد الباقی بن محمد بن الحسین و الحمد الله رب العالمین ...

نسخه اصل: سلطان احمد سوم - استانبول ش ۲۹۲۰/۱۷ A (فهرست خطی عربی طوپ قاپی ۵۴۵/۳). جزء هفدهم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۹۴گ، ۱۹سطر [عکسی: ف: ۱-۴۳۰]

۲۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۸۷عکسی

آغاز:عبد العزیز ابن ابی سهل الخشنی الضریر؛ **انجام:**عبته بن عبید الله بن موسی بن عبید الله الهمدانی القاضی ... اخر الجزء التاسع عشر من کتاب الوافی بالوفیات یتلوه ان شاء تعالی عتبة بن خیثمه بن محمد بن حاتم القاضی ...

نسخه اصل: سلطان احمد سوم - استانبول ش ۲۹۲۰/۱۹ A (فهرست خطی عربی طوپ قاپی ۵۴۴/۳). جزء نوزدهم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۹۶گ، ۱۹سطر [عکسی: ف: ۱-۴۳۱]

۲۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۸۸عکسی

آغاز:عتبة بن خثیمة بن محمد بن حاتم القاضی ابو الهیثم بالنیشابوری الحنفی الامام؛ **انجام:**علی بن الحسین بن موسی بن محمد بن موسی بن ابراهیم بن موسی ابن جعفر بن محمد بن علی بن الحسین بن علی بن ابی طالب ابو القاسم المرتضی علم الهدی ... اخر الجزء العشرون من کتاب الوافی بالوفیات یتلوه ... علی بن الحسین بن علی ابو الحسن المسعودی ...

نسخه اصل: سلطان احمد سوم - استانبول ش ۲۹۲۰/۲۰ A (فهرست خطی عربی طوپ قاپی ۵۴۶/۳). جزء بیستم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۹۵گ، ۱۹سطر [عکسی: ف: ۱-۴۳۱]

۲۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۸۹عکسی

آغاز:علی بن الحسین بن علی ابو الحسن المسعودی المورخ من ذریة عبد الله ابن مسعود الصحابی؛ **انجام:**علی بن محمد بن الرضا بن محمد بن حمزه بن امیر کا الشریف ابو الحسن الحسینی الموسوی الطوسی ... (بعد از سه برگ) اخر الجزء الحادی العشرون من کتاب الوافی بالوفیات ... علی بن محمد بن محمد بن رستم

نسخه اصل: سلطان احمد سوم - استانبول ش ۲۹۲۰/۲۱ A (فهرست خطی عربی طوپ قاپی ۵۴۶/۳)، جزء بیست و یکم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۹۶گ، ۱۹سطر [عکسی: ف: ۱-۴۳۲]

۲۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۹۰عکسی

آغاز:علی بن محمد رستم بن هردوز بهاء الدین ابو الحسن الشاعر ابن الساعاتی صاحب الدیوان؛ **انجام:**عمر بن عبد النصیر بن محمد بن هاشتم بن عز العرب القرشی ... بعرف بالزاهد الحریری ... اخر الجزء الثانی و العشرون من الوافی بالوفیات یتلوه ان شاء الله تعالی عمر بن عبد الوهاب بن خلف و الحمد الله رب العالمین

نسخه اصل: سلطان احمد سوم - استانبول ش ۲۹۲۰/۲۲ A (فهرست خطی عربی طوپ قاپی ۵۴۶/۳)، جزء بیست و دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۹۶گ، ۱۹سطر [عکسی: ف: ۱-۴۳۳]

۲۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۹۱عکسی

آغاز:فرقد الهجلی الربعی و یقال التمیمی العنبری یذکر فی الصحابة؛ **انجام:**ابن ابی اللیث الکاتب اسمه محمد بن احمد ابو اللیث السمرقندی نصر بن محمد اخر الجزء الرابع و العشرون من کتاب الوافی بالوفیات یتلوه ان شاء الله تعالی، لیلی بنت ابی حیثمة القرشیة العدویه ...

نسخه اصل: سلطان احمد سوم - استانبول ش ۲۹۲۰/۲۴ A (فهرست خطی عربی طوپ قاپی ۵۴۶/۳). جزء بیست و چهارم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ ؛ ۱۹۶گ، ۱۹سطر [عکسی: ف: ۱-۴۳۳]

۲۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۹۲عکسی

آغاز:لیلی بنت ابی حیثمه القریشیه العدویه، هاجرت الهجرتین و صلت القبلتین؛ **انجام:**المعافی بن زکریا بن یحیی ابو الفرج المعروف بابن طار او بالحریری ... اخر الجزء الخامس و العشرون من کتاب الوافی بالوفیات یتلوهان شاء الله تعالی المعافی بن عمران الموصلی و الحمد لله رب العالمین

نسخه اصل: سلطان احمد سوم - استانبول ش ۲۹۲۰/۲۵ A (فهرست خطی عربی طوپ قاپی ۵۴۷/۳). جزء بیست و پنجم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ ۲۰۶گ، ۱۹سطر [عکسی: ف: ۱-۴۳۴]

● **الوافی بحل الکافی فی علم العروض و القوافی /**
عروض و قافیه / عربی
al-wāfi bi-ḥall-il kāfī fī ʻilm-il ʻarūḍ wa-l qawāfī
مرشدی، عبدالرحمن بن عیسی، ۹۷۵ - ۱۰۳۷ قمری
moršedī,ʻabd-or-rahmān ebn-e ʻīsā (1568 - 1628)
وابسته به: الکافی فی علمی العروض و القوافی؛ قنائی، احمد بن عباد (-۸۵۹ق)
تاریخ تألیف: دوشنبه ۴ رجب ۱۰۰۴ق
شرح مختصر مزجی است بر «الکافی فی علمی العروض و القوافی» نوشته احمد بن عباد بن شعیب قنائی قاهری ملقب به شهاب الدین.
آغاز:اللهم یا کافی المهمات یوم الفصل ... اما بعد فیقول الراجی ... عبدالرحمن بن عیسی ... قد التمس منی بعض اعزة الطلبه ... حسین قرائته علی کتاب الکافی ...
[معجم المطبوعات ۱۵۲۸؛ ایضاح المکنون ۲۵۹/۲و ۷۰۰؛ فهرست مکتبة المتحف العراقی لاسامه ناصر النقشبندی ۱۴۵]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۴۲۳
آغاز:برابر؛ **انجام:**هو ظاهر و هی ککسره لام سالم فی
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۳ [الفبائی: -۵۹۷]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۳۳۸
آغاز:اللهم یا کافی المهمات یوم الفصل و المیزان؛ **انجام:**لما الحق العروض بالضرب فی کثیر من الاحکام (ناقص).
خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایلقرن۱۳؛ جلد: پارچه‌ای، ۵۵گ، ۱۹سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۸سم [ف: ۷-۸۸۸]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۱/۲-طباطبائی
آغاز:برابر
خط: نسخ روشن، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۴۹گ (۱۷۴-۲۲۳)، ۱۵-۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲۲-۲۰]
۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۴۲۰
آغاز:و الحمد لغة هو الثناء باللسان علی الجمیل الاختیاری علی قصد التعظیم سواء کان فی مقابلة نعمة ام لا؛ **انجام:**و لم یعتمد فیما نظمه الترتیب الذی ذکره المصنف و بهذا انتهی بنا الکلام فی شرح هذه الرسالة الحاویة الوجازة مع الجزالة ... انه علی ذلک قدیر و بالاجابة سائله جدیر و الحمدلله علی نعمة التمام ... من شهور سنة اربع بعد الالف
خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۳ ربیع الثانی۱۲۱۴ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۴۹گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲۵-۱۹۸]
۵. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۴-و/۶۴۶
آغاز:برابر؛ **انجام:**و الحمد لله علی نعمة التمام و منه التوفیق فی المبدء و الختام.
خط: نسخ، کا: حسینی دستغیب، هدایت الله بن اسماعیل، تا: شوال۱۲۶۹ق، جا: شیراز؛ جلد: تیماج، ۶۹گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۲۳۰]
۶. تهران؛ مؤسسه مطالعات اسلامی؛ شماره نسخه:۱۲۶
آغاز:برابر؛ **انجام:**و منه التوفیق فی المبدء و الختام سنه ۱۲۷۲ م م
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۷۲ق؛ جلد: گالینگور، ۱۰۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [مطالعات اسلامی: ف: -۱۰۰]
۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۷۷۰۶
بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: -۵۹۷]

● **الوافیة** / صرف / عربی
al-wāfīya
ابن حاجب، عثمان بن عمر، ۵۷۰؟ - ۶۴۶ ؟ قمری
ebn-e hājeb, ʻosmān ebn-e ʻomar (1175 - 1249)
وابسته به: الشافیة فی الصرف؛ ابن حاجب، عثمان بن عمر (۵۷۰-۶۴۶ق)
از مشاهیر مصنفات ابن حاجب در صرف کتابی است مختصر مسمی به شافیه که بر آن شروح متعدد و کثیری نوشته شده است. این کتاب را خود ابن حاجب منظوم و به وافیه موسوم نموده چنان که می‌گوید: «و بعد فاحفظن صرف الشافیة ×× و سمها منظومة بالوافیة».
شروح و حواشی:
۱- شرح الوافیة؛ ثالث خطیب، محمد بن عبدالمؤمن (-۱۴)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۶۵۶
آغاز:بسمله،
الحمدلله الذی یصرف×× بلفظه الریاح حین تعصف / ثم الصلوة و السلام العالی×× علی النبی المصطفی والال / ما صرف امثلة المبانی ×× وصرحت بنظمها المعالی؛ **انجام:**کرد الافی لفیف کحیی××فجائز ادغامه مثل عیی
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ واقف: حسین کی استوان، آبان ۱۳۴۸؛ جلد: تیماج، ۷۴گ، ۷سطر، اندازه: ۷/۷×۱۱/۴سم [ف: ۱۲-۴۸۶]

● **وافیه** / نحو / فارسی
vāfīye
مازندرانی، محمد هادی بن محمد صالح،- ۱۱۲۰ قمری
māzandarānī ،mohammad hādī ebn-e mohammad sāleh(- 1709)
اهداء به: آقا ناصح ریش سفید حرم خاقانی
تاریخ تألیف: ۲۱ ذیحجه ۱۱۰۱ق
کتابی مفصل دراصول وقواعد نحو که دریک «مقدمه» ودو «باب» ویک «خاتمه» تنظیم شده: مقدمهدر بیان حد علم و تحقیق موضوع آن؛باب ۱.بیان احوال کلمه در بیست و سه فصل؛ ۲. بیان احوال کلام؛ خاتمه در بیان ترکیبات سوره فاتحه.صاحب

الذریعه از وجود این کتاب بکلی بی خبر بوده است.
آغاز:الحمدلله ... اما بعد چنین گوید اقل الخلیقة بل اللاشیء فی الحقیقة ... این رساله ایست درعلم نحو مسمی بوافیه که حسب الامر عالیحضرت رفیع مرتب منیع رتبت ...
انجام:و مگر آنکه پناه می‌دهم اورا از مکر هر دشمنی و نصرت می‌دهم اورا بر دشمنش و هیچ چیز مانع او از دخول بهشت نگردد.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۶۴۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ذیحجه۱۱۰۱ق؛ محشی به لفظ «منه دام ظله و منه مد ظله»؛ واقف: سید علی اصغر اصغر زاده موسوی، اردیبهشت ۱۳۳۸؛ جلد: مقوا، ۱۴۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۲×۲۴سم [ف: ۱۲-۴۸۷]

۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۰۰۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد قاسم بن محمد مومن اردستانی، تا: ۲۸ جمادی الثانی۱۱۰۵ق؛ تملک: باقر بن محمد طبیب؛ مهر: «یا هادی المضلین ۱۱۱۹»؛ جلد: مقوا، ۱۹۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف مخ: ۵-۲۲۶۰]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۳۷۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد کاظم خمامی، تا: ذیحجه۱۱۱۲ق؛ جلد: گالینگور، ۱۷۹گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۲/۳۳-۱۰۰]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۹۸۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: رضا نائینی، مرداد ۱۳۱۱؛ جلد: تیماج، ۲۲۸گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف: ۱۲-۴۸۸]

● **الوافیة** / نحو، صرف / عربی

al-wāfīya

شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۳۵۳
آغاز: ... و سمیتها بالوافیة فی بیان حد الاسم و تقسیم أبنیته و أنواعه، و اجتهدت فی تسهیل عباراته مع کونه شاملا لما لابد منه فی أبوابه ...
اغلب عناوین «فصل» می‌باشد؛ خط: نسخ، کا: محمد حسین بن میر محمد شریف سبزواری، تا: ۱۴ شوال۱۰۸۰ق؛ افتادگی: آغاز(برگ اول)؛ ۳۵گ، اندازه: ۱۸/۵×۱۲سم [ف: ۳-۸۹]

● **الوافیة** / نحو / عربی

al-wāfīya

اصفهان؛ مکتبة الزهراء؛ شماره نسخه:۱۱۹
آغاز:النصب فیه مشعر بالعلیة فلو اسند الیه فات النصب و الاشعار؛
انجام:فلابد هناک من حصول کلام یفید فائدة تامة و إلی هذا اشار بقوله و من تعد أنی و من أجل انه ... .
بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۴۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [ف: -۷۸]

● **وافیه** / طب / فارسی

vāfīye

تبریز؛ مدرسه ولیعصر تبریز؛ شماره نسخه:۲۴/۲
آغاز:حمد بی غایت و ثناء بی نهایت حضرت خداوندی را که اعاجیب قدرت او مدارک انسان وجان است و اسالیب حکمت او متصور افهام
عنوان مقالات آن چنین است: مقاله نهم در بیماری‌هایی که در ظاهر بدن باشد مشتمل بر هشت فصل؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: وسط وانجام؛ ۲۲گ (۱۴۴پ-۱۶۰پ و۱۶۳ر-۱۶۹پ)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف مخ]

● **وافیة الاصول = مختصر الاصول = الوافیة فی الاصول** / اصول فقه / عربی

wāfīya-tul uṣūl = muxtaṣar-ul uṣūl = al-wāfīya fi-l uṣūl

تونی، عبدالله بن محمد، - ۱۰۷۱ قمری

tūnī, ‘abd-ol-lāh ebn-e mohammad(- 1661)

تاریخ تألیف: دوشنبه ۱۲ ربیع الاول ۱۰۵۹ق؛ محل تألیف: کرمانشاه

رساله مختصری است در بیان مهمترین مباحث اصول فقه با اشاره مختصر به ادله آنها، متضمن مباحث عقلی و اجتهاد و تقلید و تعادل و تراجیح شامل «مقدمه» و شش «باب»، هر باب دارای مقاصد و فصولی است. عناوین کتاب: المقدمة: فی تحقیق ما ینبغی العلم به قبل الشروع؛ باب ۱. الاوامر و النواهی؛۲. العام و الخاص؛۳. الادلة الشرعیه؛۴. الادلة العقلیه؛۵. الاجتهاد و التقلید؛۶. التعادل و التراجیح.از «ارشاد» علامه و «غوالی اللئالی» احسائی و «الفیه» شهید یاد می‌کند.

آغاز:الحمدلله علی جزیل آلائه والشکر له علی جمیل نعمائه والصلوة والسلام علی ... و بعد فهذه رسالة وافیة وجملة شافیة محتویة علی تحقیق المهم من المسائل
انجام:فما رجع الی احد المرجحات المنصوصه اقام علیه دلیل قطعی فهو مقبول والافعدم الالتفات الیه احوط واولی والعلم عندالله والتکلان فی المهمات ... الطاهرین هذا آخر ما اختصرناه من المطالب الاصولیة المبرهنة بالنصوص و الادلة القطعیة
چاپ: بمبئی، ۱۳۰۱، ۱۸۹ص؛ به تحقیق محمد حسین رضوی کشمیری، قم، ۱۴۱۲ق

[الذریعة۱۷/۲۵؛ ریحانة الأدب ۳۵۶/۱؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۵۲۰/۴؛ ۱۳۱ [

شروح و حواشی:

۱- حاشیة الوافیة = شرح الوافیة = شرح وافیة الاصول؛ رضوی قمی، محمد بن محمد باقر (۱۱۰۰-۱۱۶۰ق)

۲- حاشیة شرح الوافیة؛ رضوی قمی، محمد بن محمد باقر (۱۱۰۰-۱۱۶۰ق)

۳- حاشیة وافیة الاصول = شرح الوافیة؛ بحرالعلوم، محمد مهدی بن مرتضی (۱۱۵۵-۱۲۱۲ق)

۴- حاشیة وافیة الاصول؛ کرمانشاهی، محمد محسن بن محمد سمیع (-۱۲۲۳ق)

۵- المحصول فی علم الاصول = المحصول فی شرح وافیة الاصول؛ اعرجی، محسن بن حسن (۱۱۳۰-۱۲۲۷ق)

۶- الوافی فی شرح الوافیة؛ اعرجی، محسن بن حسن (۱۱۳۰-۱۲۲۷ق)

۷- حاشیة وافیة الاصول؛ بهبهانی، محمد جعفر بن محمد علی (۱۱۷۸-۱۲۵۹ق)

۸- شرح وافیة الاصول = شرح الوافیة؛ اشرفی مازندرانی، خضر بن اسماعیل (-۱۳۳۶ق)

۹- حاشیة وافیة الاصول = حاشیة الوافیة؛ محمد مؤمن بن طاهر الدین

۱۰- حاشیة شرح وافیة الاصول

۱۱- حاشیة وافیة الاصول(۲عنوان)

۱۲- شرح الوافیة(۲عنوان)

۱۳- شرح وافیة الاصول(۳عنوان)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۰/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: دوشنبه ۱۲ ربیع الاول۱۰۵۹ق؛ جلد: تیماج سرخ، ۸۴گ (۱پ-۸۵پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۲۰×۱۴سم [ف: ۱-۱۵۱]

۲. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۱۶۹/۲

آغاز:الباب الاول فی الامر والنهی وفیه مقصدان الاول فی الامر وفیه مباحث الاول فی ان صیغه الامر هل یقتضی الوجوب اولا اختلف فی ذلک فقیل انها للوجوب وقیل للندب وقیل للقدر المشترک؛ **انجام:**برابر

خط: نستعلیق زیبا، کاتب = مؤلف، تا: دوشنبه ۱۲ ربیع الاول۱۰۵۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ رساله به خط مؤلف درهامش نسخه کتابت شده؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ۱۶۷گ، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف مخ]

۳. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۳۳ فیاض

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۱۰/۵سم [ف: -۲۴۳]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۴۹۱-۲۷/۱۶۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابن محمد قاسانی، تا: قرن ۱۱؛ جلد: گالینگور، ۷۵گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۸-۴۹۰۲]

۵. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۱۰/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [ف: ۳-۲۸]

۶. قم؛ استادی، رضا؛ شماره نسخه:نامعلوم

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با شهادت سماع از ملا احمد تونی برادر مؤلف در پایان «بلغ سماعه ایده الله سبحانه هذه الرسالة الشریفة من اوله الی آخره سماع ضبط و تحقیق و تدقیق لما اودع فیه مصنفه قدس الله روحه و الحقه بسادته المعصومین و المسئول منه ان لا ینسانی فی الخلوات و یذکر نی فی مظان اجابة الدعوات. و کتبه بیده الفانیة الجانیة احمد بن حاج محمد الشهیر بالتونی اخو مصنفه عبدالله بن حاج محمد حامدا لله مصلیا علی رسوله المصطفی و آله الطاهرین»؛ ۱۵۴گ، ۱۸سطر، اندازه: ۹×۱۹سم [صد و شصت نسخه: -۴۲]

۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۲۲۲/۲ و ۲۱۷۰/۲ عکسی

آغاز: برابر؛ **انجام:**لوازم الخیاطة فیه کالکون مع الصلاة فی الجزئیة لانا نقول بعد تسلیم ان الکون من لوازم الخیاطة.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ ۸گ (۵۵پ-۶۲پ)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۶۹] و [عکسی ف: ۶-۲۱۳]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۵۷۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۲۲ ربیع الاول۱۰۵۹ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۴۶گ، ۱۵سطر(۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۷-۱۶۴]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۷۳۷

خط: نسخ، کا: عبدالله بن حاجی عبدالله بشروینی خراسانی، تا: دوشنبه ۱۲ ربیع الاول۱۰۵۹ق؛ محشی به نشانی «سید ره»؛ تملک: محمد مهدی طباطبایی؛ جلد: تیماج، ۱۰۱گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۳۱-۷۳]

۱۰. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه:۱۱۰/۲

خط: نستعلیق، کا: عبدالله بن حاجی عبدالله ... خراسانی، تا: دوشنبه ۱۲ ربیع الاول۱۰۵۹ق؛ مصحح، محشی؛ تیماج، ۳۹گ (۴۵۰پ-۴۸۹پ)، اندازه: ۲۳×۲۷سم [اوراق عتیق: ۱-۱۷۰]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۲۲۸

آغاز و انجام: برابر

کا: عبدالله بن محمد برونی خراسانی، تا: ۱۰۵۹ق؛ تملک: عیسی؛ جلد: تیماج [رایانه]

۱۲. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۸۰۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۷۳ق؛ مصحح؛ ۲۹۱گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۸/۵×۱۰/۵سم [مؤید: ۲-۲۵۲]

۱۳. تهران؛ مدرسه معمارباشی؛ شماره نسخه:۴۷

آغاز: ... و الحج و نحو ذلک مع ان هذه الالفاظ موضوعة فی اللغة ... الثالث الاصل فی اللغة ان یکون مستعملاً؛ **انجام:**برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالله بن محمد معصوم رضوی قاینی، تا: شنبه

۱۰ رجب۱۰۷۹ق، جا: خوسف قائن مزرعه معصوم آباد؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۱۴گ، ۱۵سطر [ف: -۵۲]

۱۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۵۱۵/۱-۲۷/۱۸۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد علی طبسی، تا: ۱۰ جمادی الثانی ۱۰۸۰ق؛ تملک: محمد فاضل بن محمد مهدی مشهدی، شیخ بهاء الدین صغیر ولد شیخ بهاء الدین محمد؛ واقف: محمد علی طبسی، رجب ۱۱۲۱؛ ۱۲۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۸-۴۹۰۲]

۱۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۷۳۸

آغاز:اذ یصدق علی کل واجب انه بحیث لو حصل ظن المکلف بفوته وتمکن من الفعل فهو غیر جایز؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، کا: محمد سمیع بن علی رضا لنکری، تا: غره رمضان۱۰۸۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۴۲گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۶۸]

۱۶. کرمانشاه؛ فیض مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره/۱

کا: عبدالکریم بن محمد تقی، تا: دوشنبه ۲۵ شوال۱۰۸۶ق [تراثنا: س۲ش۴-۵۹]

۱۷. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۳۷۱۳/۱

خط: نسخ، کا: ظهیرا، ظهیرالدین بن مراد، تا: شنبه ۱۵ شوال۱۰۹۶ق، جا: مشهد رضوی؛ کاغذ سپاهانی؛ جلد: تیماج، ۷۵گ، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۲-۶۱]

۱۸. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۶۶۱

آغاز:برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، مقابله شده، دارای بلاغ، محشی؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج، ۹۴گ، ۱۹ و ۲۰ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲-۷۷۱]

۱۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۶۱۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: میشن، ۱۵۷گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۳/۸×۱۹/۸سم [ف: ۱-۵۸۱]

۲۰. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۳۶/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [ف: ۳-۳۰]

۲۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۳۲۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [ف: ۳-۱۱۱]

۲۲. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۲۴۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۰۵گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [آیة الله جلیلی: ف: -۳۱۸]

۲۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۲۲۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۳۱گ، ۱۹ سطر(۷×۱۴)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۱۶-۲۲۲]

۲۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۰۶۵

آغاز و انجام: برابر؛ و أنا العبد ... البشرونی الخراسانی و قد وقع الفراغ منه یوم الاثنین ثانی عشر اول الربیعین فی تاریخ سنة ۱۰۵۹ق.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ ۲۱۳گ، ۱۴سطر، اندازه: ۹۵×۱۶سم [اهدائی رهبر:۱۱-۵۳۲]

۲۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۲۱۸/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**لا یبه قول الناس فال تقیظ فیه و هذه الاخبار الخمسة دالة علی ان المعین عند اختلاف الخبار ...

خط: نستعلیق، کا: محمود بن حسن جویری، تا: پنج‌شنبه ۲۴ذیحجه۱۱۰۳ق، جا: مشهد رضوی؛ ازروی نسخه‌ای به تاریخ ۲۵شوال ۱۰۸۶از روی نسخه مؤلف، مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۰۴گ (۹۸پ-۲۰۲ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۶۹]

۲۶. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۴۹۲/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: سید مرتضی حسینی استرآبادی قائنی کرمانی دوم دیماه جلالی، تا: دوم دیماه جلالی۱۱۰۷ق؛ بانسخه ای که با نسخه اصلی مقابله شده، مقابله شده، محشی از محمد امین بشروئی خراسانی برادر زاده مؤلف؛ جلد: تیماج، ۸۷گ (۵۵پ-۱۴۲ر)، ۲۱ سطر (۱۱×۶)، اندازه: ۱۶×۱۲سم [ف: ۲-۱۰۳]

۲۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۴۴۳

آغاز:الی الفقه هو العلم بجملة طرق الفقه اجمالا و باحوالها و کیفیة الاستدلال بها؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، کا: محمد باقر بن محمد صادق حسینی، تا: ۱۱۰۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۴۴گ، ۱۶ و ۱۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۱۹-۶۰]

۲۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۲۲ ط

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: مهدی قلی بن افراسیاب کرایلی، تا: ۱۱۰۹ق؛ محشی از مؤلف باعلامت «منه» و با علامت «احمد ره»؛ کاغذ: اصفهانی، ۱۴۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۹/۶×۱۷/۱سم [ف:۲۴/۲-۱۷۹]

۲۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۷۴۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۱۱۵ق، نزدیک عصر مؤلف؛ محشی از اشراف شریف قائنی؛ با تاریخ تولدی در شب پنج‌شنبه هفتم ذی القعده ۱۱۱۵؛ ۱۰۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۲۵-۹۴]

۳۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۴۰۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: بهاءالدین محمد بن میرک موسی حسینی تونی، تا: ۲۷ ذیقعده۱۱۲۱ق؛ محشی از مؤلف و هم به امضاء احمد؛ ۱۰۰گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۶-۹۵]

۳۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۰۲/۱

خط: نسخ، کا: محمد ناصح بن حبیب الله سرایانی تونی، تا: سه‌شنبه۷ رجب۱۱۲۲ق، جا: مشهد رضوی؛ جلد: تیماج، ۱۱۰گ

(۱پ-۱۱۱پ)، اندازه: ۱۹×۱۲/۵سم [ف: ۴-۱۳۲]

۳۲. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه:۱۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: آخر رمضان۱۱۲۳ق؛ جلد: تیماجمذهب، ۸۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف مخ: -۱۸۰]

۳۳. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۳۲۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد باقر بن محمد صادق حسینی، تا: ۱۱۳۴ق؛ ۹۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۲۹۵]

۳۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۰۵۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد علی بن عبدالنبی، تا: ۱۱۷۸ق؛ محشی از «سید صدرالدین، لمحرره»؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ ۱۰۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۵۳۱]

۳۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۵۹۸/۲-۳۳/۱۴۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: درویش، تا: سه‌شنبه ۱۷صفر۱۱۸۱ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۷۵گ، ۲۸سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۸-۴۹۰۳]

۳۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۷۸۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالمحمد بن عبدالمجید، تا: شنبه ۱۲ رمضان ۱۱۸۲ق، جا: نجف اشرف؛ مصحح، محشی به امضای «سید ره»؛ مهر: کاتب «عبدالمحمد ۱۱۸۲»؛ جلد: تیماج، ۸۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف: ۴۴-۶۶]

۳۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۶۸۰/۱

خط: نسخ خوش، کا: عبدالرحیم بن محمد حسین مشهدی، تا: چهارشنبه ۱ ربیع الاول۱۱۸۳ق، جا: نجف اشرف؛ محشی از سید صدر و شرح مختصر؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج، ۲۳-۲۶ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲-۷۸۹]

۳۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۰۹۷/۱

آغاز: بکلام المتفقهة فنقول هذا غیر معلوم بل الظاهر انه لکثرة استعمال الشارع هذه الالفاظ فی هذه المعانی، و الحاصل انا نقول التبادر معلوم و کونه لاجل امر غیر الوضع خیر معلوم؛ **انجام:**برابر

تذکر: نام مؤلف به قرینه انجام نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۸۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوایی، ۸۹گ (۱ر-۸۹پ)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۱۱-۹۳]

۳۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۶۲۴

بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۲ جمادی الاول۱۱۸۸ق؛ جلد: تیماج، ۱۰۴گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۴۱-۱۳۱]

۴۰. یزد؛ مدرسی؛ شماره نسخه:بدون شماره

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، کا: میرزا اسماعیل بن حاجی می‌ر هادی قاینی بیرجندی، تا: رمضان۱۱۹۵ق، جلد: تیماج، ۱۶۴گ، ۱۵سطر(۶×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [میراث اسلامی: ۸-۴۴۸]

۴۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۹۱۴

خط: نسخ، کا: محمد علی بن احمد یزدی، تا: ۱۱۹۵ق؛ مهر: کاتب «عبده محمد علی»(مربع) و «المتوکل علی الله عبده محمد علی» (مربع)؛ ۱۲۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷×۱۰/۵سم [ف: ۲۵-۲۰۲]

۴۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۳۷۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: هزارجریبی استرآبادی، محمدرضا بن محمد صادق، تا: روز آخر دهه سوم ربیع الثانی۱۱۹۵ق، جا: مشهد رضوی مدرسه عباسقلی خان؛ محشی با نشان «منه ره»؛ واقف: محمد رضا، ۱۲۴۵؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۷۶گ، ۱۷سطر (۸×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۵-۴۲۲۷]

۴۳. تبریز؛ تربیت؛ شماره نسخه:۲۳۶

کا: صدرابن حاجی بابا، تا: ۱۱۹۶ق [تربیت: ف: -۷۵]

۴۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۱۶۰

انجام:لوازم

خط: نسخ، کا: نورالدین بن شیخ امین طریحی نجفی، تا: چهارشنبه ۲۴ (یا ۲۳) ربیع الاول۱۱۹۷ق؛ مصحح، با علامت بلاغ، محشی؛ جلد: تیماج، ۸۰گ، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۶۸]

۴۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۱۴۷-۷/۴۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ملا قربانعلی کربلایی خان محمد مراغی، تا: ۲۷شوال ۱۲۰۰ق؛ مصحح، محشی از«سید صدرالدین»؛ تملک: ملا عبدالرحمن مراغی به تاریخ ۱۲۱۵ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۱۰گ، ۱۷سطر، اندازه: /۵/۱۴×۲۴/۵سم [ف: ۸-۴۹۰۲]

۴۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۹۰۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، جهت سید رضا بن سید عابد؛ جلد: تیماج، ۹۱گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۶۹]

۴۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۰۸۵

آغاز:اذ یصدق علی کل واجب انه بحیث لو حصل ظن المکلف بفوته وتمکن من الفعل فهو غیر جایز؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۱۷گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۶۸]

۴۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۸۸۸-۵۹/۱۰۸

آغاز:انا نقول ان التبادر المعلوم و کونه لامر غیر الوضع غیرمعلوم فنحکم بالخصصه و الا لم یثبت اکثر الحقایق اللغویة

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ ۸۳گ، ۱۹و۲۰سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۸-۴۹۰۳]

۴۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۷۶۰

آغاز: بوضع طار غیر الشرع فحقیقة عامة او خاصة؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: حسین کی

استوان، آبان ۱۳۴۸؛ جلد: تیماج، ۱۹۷گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۵/۳×۱۰/۵سم [ف: ۱۶-۵۱۲]

۵۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۲۷۲

آغاز:معلوم فتحکم بالحقیقة والا لم یثبت اکثر الحقائق اللغویة و العرفیة؛ **انجام:**برابر

تذکر: نام مؤلف به قرینه انجام نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، کا: محمد باقر بن خادمعلی شهر نوی، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ جلد: مقوایی، ۶۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۶۲]

۵۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۳۴۰/۲

خط: نسخ، کا: عباسعلی، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ ۵۱برگ، ۷۷پ-۱۲۸پ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۶۹]

۵۲. کاشان؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۹/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷-۴۱]

۵۳. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۲۲/۳

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۶۸گ (۵۰-۱۱۸)، اندازه: ۲۱×۱۵سم [نسخه پژوهی: ۳-۶۵]

۵۴. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۶۸۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: سید سعید طباطبائی، ۱۳۳۲؛ ۱۲۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۷/۲×۱۲/۳سم [ف: ۵-۹۹]

۵۵. تهران؛ فیاض؛ شماره نسخه:۴۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۷-۷۰۱]

۵۶. قم؛ استادی، رضا؛ شماره نسخه:نامعلوم

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۲۶گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [صد و شصت نسخه: -۴۲]

۵۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۸۱۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ محشی با رمز «محمد جعفر، احمد»؛ واقف: جعفر؛ ۱۰۷گ، ۱۷سطر(۶×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱۷-۲۲۶]

۵۸. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۵۲۸/۴

انجام:فکما لا یتوهم التکلیف بالمحال فی الاولین ...

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۳۸گ (۲۴ر-۶۲پ)، اندازه: ۲۰/۵×۱۵سم [ف: ۲-۳۳۶]

۵۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۶۹۷/۲-۱۴/۱۴۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**الاجماع لغة الاتفاق اصطلاحا عندنا اتفاق جمیع مایعلم به ان ... حیث فی اطفاء نورالله جعلوا اجتماع اقوال الامه حجة واجب اللاتباع کالقرآن

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۱۷گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۸-۴۹۰۳]

۶۰. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۲۵/۱

بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [ف: ۳-۲۹]

۶۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۵۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**و لهذا لم یذهب الیه احد من العلماء و ان ذهب البعض الی البطلان ...

تنها ۵ باب آن را دارد. تذکر: نام کتاب و مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ محشی با نشانه «منه ره»؛ ۷۷گ، ۱۵سطر(۱۴×۷)، اندازه: ۱۹×۱۲/۵سم [ف: ۱-۱۲۰]

۶۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۲۳۰/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۷۳گ (۷۱پ-۱۴۳پ) [ف: ۵-۷۴۵]

۶۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۷۸۸-۳۴/۱۵۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۶۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۸-۴۹۰۳]

۶۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۴۹۲-۳۸/۱۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: مراغی، عبدالمهدی بن عبدالمؤمن، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، با بلاغ مقابله؛ جلد: گالینگور، ۱۱۵گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۸-۴۹۰۳]

۶۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۲۲۸/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: احمد، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۹۶گ(۱پ-۹۶پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ:۵-۲۲۶۰]

۶۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۹۱۷۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**فلا بعد فی اتفاق جماعة کذلک علی أمر و اتفاق جماعة اخری کذلک علی خلافه غایة الامر أن یکون

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام(یک برگ)؛ اهدایی: رهبری، شهریور ۱۳۸۷؛ جلد: تیماج، ۶۲گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۴/۳×۲۰سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۵۳۴]

۶۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۰۹۰

آغاز:برابر؛ **انجام:**قال اذا سمعت من اصحابک حدیثا و کلهم ثقة فوسه علیک حتی تری القائم علیه السلام فترد اله الثامنة ما رواه ایض عن الحسن بن

تا اواخر بحث چهارم در تقلید؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با رموز «ح، مدظله العالی»؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: گالینگور، ۱۳۵گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۸/۵×۹/۵سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۵۳۴]

۶۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۱۷۷۴

آغاز:یقول عن قوم فرض الله طاعتنا ... تذنیب، اختلفوا فی صیغة الامر اذا وردت بعد الحظر علی اقوال الوجوب و الندب؛ **انجام:**العاشر العمل بالحدیث و حمل المجمل علیه ... و تقدیم التوقف علی التخییر و کذا عکسه محل تأمل و جعل بعضهم

از اواخر بحث اول از مقصد اول از باب اول (بحث مفاد صیغة الامر) تا اواخر کتاب (تا تعارض دهم از ادله شرعیه)؛ خط: نسخ و

نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی با رموز «منه م ح س» «منه حسن غفرالله له»؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۶۲گ، ۲۲-۲۵سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۰/۵سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۵۳۴]

۶۹. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۶۰۸/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: حاج محمد تقی، ۱۳۰۱؛ جلد: جلد تیماج، ۹۹ص (۱-۹۹)، ۲۸سطر، اندازه: ۲۲×۱۵سم [ف: ۲-۹۶]

۷۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۱۴۶

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ محشی با نشان«ش ره»؛ جلد: تیماج، ۱۵۷گ، ۱۵ سطر(۶×۱۰)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۱۶-۴۶۵]

۷۱. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۸۴۸/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**القیاس و هو اثبات الحکم فی محل بعلة لثبوته فی محل آخر بتلك العلة، اختلف فی حجتیه و لا خلاف بین الشیعه فی عدم حجتیه

خط: نسخ، کا: محمد بن حاج حیدر کرمانی گنجوی، تا: ۱۲۰۱ق؛ افتادگی: انجام؛ ۹۴گ (۱پ-۹۴پ)، اندازه: ۹×۱۶سم [میراث اسلامی: دفتر نهم-۱۰۳]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۵۶۷/۱ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۳۹۴]

۷۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۷۳۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: دوشنبه دهه اول محرم۱۲۰۱ق؛ مصحح، محشی به نشانی «منه ره» و «سید صدرالدین ره»؛ تملك: محمود بن فتحعلی شاه قاجار در ۱۲۶۶ق؛ جلد: تیماج، ۵۰گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۳۱-۷۱]

۷۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۷۲۵/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: سید طاهر بن سید نجف موسوی مراغی، تا: ۱۲۰۳ق، جا: مراغه؛ محشیبا نشان«منه، عبدالرحیم مدظله»، مصحح؛ جلد: مقوا، ۷۱گ (۶۰پ-۱۳۱پ)، ۱۸سطر، اندازه سطر، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: ۱۶-۳۴۴]

۷۴. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۴۶۴

خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۲۰۳ یا ۱۲۰۳ق؛ ۶۵گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱-۲۹۵]

۷۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۷۳

خط: نسخ، کا: محمد صالح بن محمد طاهر قمی، تا: سلخ ذیحجه۱۲۰۴ق(ظاهراً این تاریخ به خط کاتب نباشد)؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۱۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۱۰/۵سم [ف: ۲-۲۶۷]

۷۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۵۵۸

خط: نسخ، کا: شهمیرزادی، صادق، تا: ۱۲۰۴ق؛ جلد: تیماج، ۱۴۲گ، ۱۴سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۸-۱۷۹]

۷۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۴۸۸/۱

آغاز:برابر

خط: نسخ، کا: رجبعلی بن محمد صالح الاصفهانی، تا: جمادی الثانی۱۲۰۶ق؛ اهدایی: شیخ مهدی طاهری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، ۴۶گ (۱-۴۷)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۴-۱۳۱۴]

۷۸. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۸۵۷/۳

خط: نسخ، کا: محمد حسین، تا: ۱۲۰۷ق [ف: ۳-۳۲]

۷۹. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه:بدون شماره

کا: مراغی، حبیب الله بن عبد، تا: رجب۱۲۰۷ق [دلیل المخطوطات: ۱-۱۶۸]

۸۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۱۴۷/۱

خط: نسخ، کا: خوانساری، اسماعیل بن محمد ربیع، تا: ۱۲۰۷ق؛ جلد: تیماج، ۸۵گ (۲پ-۸۷پ)، ۲۲سطر(۶×۱۱)، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۱۳-۳۱۱۶]

۸۱. دزفول؛ نبوی، سید محمد؛ شماره نسخه:بدون شماره

کا: اسدی جزائری، محمد بن سلمان، تا: ۲۲ ربیع الاول۱۲۰۸ق؛ افتادگی: آغاز [مخطوطات دزفول: -۲۱]

۸۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۲۴۸/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۲۰۸ق؛ جلد: تیماج، ۱۰۵ص (۱-۱۰۵)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۹-۲۳۵]

۸۳. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۸۳۳/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: عبودی، جابرالدین بن احمد، تا: ۱۲۰۹ق؛ جلد: تیماج، ۱۶۴ص، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۲۳۲]

۸۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۱۹۱

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... و بعد هذه رسالة؛ **انجام:**برابر

فاقد خطبه کتاب؛ خط: نسخ، کا: جمال الدین محمد بن محمد رفیع، تا: ۱۲۰۹ق؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ ۱۴۹گ، ۳۰سطر، اندازه: ۲۰/۸×۱۲/۳سم [ف: ۱۶-۵۱۱]

۸۵. گلپایگان؛ کتابخانه حجة الاسلام گلپایگانی؛ شماره نسخه:۹۳

خط: نستعلیق، بی کا، تا: سلخ رمضان۱۲۱۰ق(یا ۱۲۰۱)؛ ۷۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [کتابخانه‌های گلپایگان: ف: -۶۹]

۸۶. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۶۶۶/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: حسین بن عبدالله مرندی، تا: جمعه ۷رمضان ۱۲۱۰ق؛ مصحح، محشی؛ واقف: شهاب الدین مرعشی نجفی؛ ۵۸ (۷۷پ-۱۳۵ر)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۶۶۲]

۸۷. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۲۸/۱

خط: نسخ نازیبا، کا: سلمان بن حاجی حسینترکی نجفی، تا: ۱۲۱۳ق؛ جلد: تیماج، ۲۰ و ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف:۱۹۴]

۸۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۴۴۸
از «المقصد الاول فی الامرو فیه مباحث» است؛ خط: نسخ، کا: محمد بن زین العابدین سرچاهی قاینی، تا: ۲۴ ربیع الاول۱۲۱۴ق، جا: هری؛ ۹۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰سم [ف: ۱-۵۸۱]

۸۹. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۵۳۸/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: عبدالحسین بن میرزا محمد مسیح طبیب، تا: ۱۲۱۴ق؛ ۱۸ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۴-۲۰۹۶]

۹۰. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۵۷۱
کا: عباس بن قربانعلی، تا: ۱۲۲۰ق؛ قطع: خشتی [ف: -۲۶۴]

۹۱. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:ف۲۹۲/۲
آغاز و انجام: برابر
کا: معصوم، یحی بن حسن، تا: ۱۲۲۱ق؛ ۱۱۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۵/۵سم [ف: ۱-۲۷۱]

۹۲. سمنان؛ مدرسه صادقیه؛ شماره نسخه:۵/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: زین العابدین بن مرحوم ابوالحسن حسینی، تا: شنبه ۱۳ رجب۱۲۲۱ق؛ واقف: سید محمد حسن حسنی؛ جلد: تیماج، ۱پ-۷۹پ، ۷۹گ، ۱۹سطر [ف مخ]

۹۳. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۶۴۳/۱
خط: نستعلیق، کا: محمد علی گلپایگانی، تا: ۱۲۲۱ق، جا: کاشان؛ ۸۰گ (۱-۸۱)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۵]

۹۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۱۶۹/۲
آغاز:برابر
خط: نسخ، کا: حسن علی بن حاجی علی عسکر، تا: ۱۲۲۲ق؛ اهدایی: ورثه مرحوم حاج سید محمد رضا امامیان؛ کاغذ: اصفهانی ترمه، جلد: تیماج، ۶۳گ (۵۲-۱۱۵)، ۲۱سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۱۹/۵سم [ف: ۴-۱۱۸۸]

۹۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۳۳۰/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۴۴ق؛ جلد: تیماج، ۲۱۴ص(۲-۲۱۵)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۰/۲×۱۵/۳سم [ف: ۴۵-۱۶۰]

۹۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۸۰/۱ معزی
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۲۳ق؛ مصحح؛ تملک: محمدرضا معزی دزفولی در ذیحجه ۱۲۲۳؛ یادداشت محمدطاهر معزی در ۱۲۶۶؛ جلد: تیماج مذهب، ۷۲گ(۱پ-۷۲پ)، ۲۱ سطر (۵/۸×۱۶)سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۹-۱۷۸]

۹۷. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۴۳۵/۲
آغاز:برابر؛ **انجام:**فی الخصوص و فیه مباحث، الحق تخصیص العام الی ای مرتبه کان ما یستلزم فی الکلام حتی الی الواحد بعد نصب القرینة علی مرتبة
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۵ق؛ اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۱-۳۶۴]

۹۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۶۳۴-۹/۱۸۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۲۵ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۴۰گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۸-۴۹۰۲]

۹۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۷۱۰/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: میرزا محمد بن محمد علی راهجردی کزازی، تا: ۱۰ رجب۱۲۲۵ق؛ مصحح؛ ۱۹۵گ، اندازه: ۱۶×۲۲/۵سم [ف: ۳۴-۶۴۴]

۱۰۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۸۰۸/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، کا: سید محمد، تا: ۱۲۲۷ق؛ مصحح، محشی؛ ۴۲گ (۱-۴۲)، ۲۲سطر، اندازه: ۱۶×۱۰سم [ف: ۳۰-۳۰]

۱۰۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۹۰۵/۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۹ ربیع الاول۱۲۲۷ق، جا: اصفهان؛ جلد: تیماج، ۸۶گ (۱پ-۸۶ر)، اندازه: ۲۱×۱۵سم [ف: ۲۰-۲۳۷]

۱۰۲. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۴۱/۲
خط: نسخ، کا: علی اصغر بن علی مختار جرفادقانی مشهور به گلپایگانی، تا: جمادی الاول۱۲۲۸ق، جا: کاشان مدرسه محمد صالح بیک؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۴۴گ (۸۸پ-۱۳۲پ)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۱-۲۴۶]

۱۰۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۳۲۵/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محسن بن مقیم حسینی تنکابنی، تا: ۱۲۲۹ق؛ مصحح، محشی از مؤلف؛ ۵۴گ(۱۴۹پ-۲۰۳ر)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۲۶۰]

۱۰۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۸۰۳۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: میرزا بابا ابن حاجی تبریزی، تا: ۱۲۳۰ق؛ با یادداشت عاریه از «سید ابراهیم بن سید محمد علی بن سید راضی» از شیخ اسدالله؛ مهر: «اسماعیل بن اسدالله» (چهارگوش)؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۱۳۳گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۵۳۳]

۱۰۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۹۷۵/۱-۲۵/۶۵
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته، نستعلیق، کا: محمد علی بن محمود خان بهبهانی، تا: پنج‌شنبه ۱۹رجب۱۲۳۲ق؛ تملک: علی بن لطفعلی تبریزی؛ جلد: گالینگور، ۷۱گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۸-۴۹۰۲]

۱۰۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۳۰۸
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۳۳ق؛ محشی، با بلاغی به خط احمد بن عبد الله تونی (برادر مؤلف)؛ با یادداشتی به تاریخ سوم شوال ۱۲۳۳ در اصفهان؛ مهر: «عبده الراجی محمدمهدی» (بیضی)؛ ۱۵۵گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۹×۱۰سم [ف: ۲۴-۱۰۲]

۱۰۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۱۰۷/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: یزدی، محمد جعفر، تا: ۱۲۳۳ق؛ مصحح، محشی؛ ۹۴گ (۱-۹۴)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴×۸/۵سم [ف: ۳۰-۵۴۵]

۱۰۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۰۶۳
آغاز:برابر؛ **انجام:**فان رجع الی احد المزجات المنصوصة اوقام علیه دلیل قطعی فهو مقبول و الا فعدم الالتفات ...
خط: نسخ، کا: محمد بن موتمن، تا: ۱۲۳۳ق؛ مصحح؛ تملک: محمد بن شیخ عبدالحسین بن هلال کربلائی؛ مهر: «الواثق بالغنی عبده حسینعلی» (بیضی)؛ تاریخ وقف: ۱۳۲۵ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۵۷گ (۱پ-۵۷پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [رایانه]

۱۰۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۰۲۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد مهدی بن محمد حسین واعظ مشهدی، تا: ربیع الثانی۱۲۳۳ق؛ واقف: فهرستی؛ ۵۴گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۸×۱۴سم [ف: ۶-۹۵]

۱۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۴۰۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه ۲۱ محرم۱۲۳۳ق؛ ۷۹گ، ۱۹سطر، اندازه: ۲۰×۱۴سم [ف: ۶-۹۵]

۱۱۱. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۵۰۴/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: شرف الدین علی بن کربلائی حسین جهرمی، تا: ۱۲۳۳ق؛ ۵۱گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۱۹۸]

۱۱۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۱۹۲/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۴ق؛ جلد: تیماج، ۵۹گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۲۵۹]

۱۱۳. بشرویه؛ امیرالمؤمنین؛ شماره نسخه:۶۷/۱
آغاز:امر آخر جاز فی الاکثر و اعلم ان هذه المسئلة قلیلة الفایدة اذ صیروة هذه الالفاظ حقایق فی معانیها الشرعیة فی کلام الائمة الاطهار صلوات الله علیهم اجمعین؛ **انجام:**فالخلاف بعد یصیر بمنزلة الاجتهاد فی مقابلة النص بل ینبغی ملاحظة الحکم المجمع علیه کما افاده رة و اذا کان حجة بنفسه ... کما سبق فی قول الغزالی
از بحث امر و نهی تا اواخر استصحاب؛ خط: نستعلیق، کا: محمد بن میر سید احمد موسوی خراسانی تونی، تا: یک‌شنبه ۱۲ شعبان ۱۲۳۴ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، ۱۸۸گ (۱ر-۱۸۸پ)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف مخ]

۱۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۳۸۲/۴
آغاز و انجام: برابر
کا: محمد علی بن عبدالرحیم، تا: شنبه ۲۵ ذیحجه۱۲۳۴ق؛ ۱۲۲ص(۲۳۶-۳۵۷)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴۵-۲۰۲]

۱۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۶۱۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۵ق؛ محشی از مؤلف و دیگران؛ تملک: عبدالوهاب حسینی، مصطفی صفایی خوانساری؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ ۱۳۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۵۳۳]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۲۰
همان نسخه بالا [اهدائی ف: -۲۵۰]

۱۱۶. مراغه؛ عمومی؛ شماره نسخه:۲۵/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۵ق؛ جلد: تیماج، ۱۸سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: -۲۲۴]

۱۱۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۶۵۷/۱
کا: استرآبادی، محمد مهدی بن اسماعیل، تا: ۲ ربیع الاول۱۲۳۵ق؛ جلد: تیماج، ۱۴ سطر(۱۰×۱۴)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱۶-۶۶۶]

۱۱۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۰۴/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ روشن، بی کا، تا: ذیحجه۱۲۳۶ق؛ در برگ‌های ۳۰ر و پ و ۳۱ر سه حاشیه است از امام جمعه و جماعت سپاهان حاجی میرزا محمد هاشما به نستعلیق که نویسنده همانا شاگرد او بوده و بسیار او را می‌ستاید و درباره او می‌گوید: «زید اقباله العالی»؛ مهر: «محمد الموسوی»؛ جلد: مقوا، ۹۰گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۵-۱۷۴۶]

۱۱۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۱۹/۲-۲/۱۳۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: سید علی بن سید میرزا، تا: سلخ صفر۱۲۳۶ق؛ ۱۱۱گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۸-۴۹۰۲]

۱۲۰. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۳۱۶
خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه۹ رجب۱۲۳۷ق؛ ۱۲۳گ، ۱۸سطر، اندازه: ۲۱۲×۱۶سم [شخصی میبدی: ف: ۲-۴۵]

۱۲۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۲۸۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۸ق؛ جلد: تیماج، ۱۲۹گ، ۱۸ سطر(۹×۱۳)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱۶-۲۳۴]

۱۲۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۹۳۷۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۳۸ق؛ اهدایی: رهبری، شهریور ۱۳۸۷؛ ۳۹گ، ۲۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۸سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۵۳۳]

۱۲۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۴۶۸/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: باقر بن ابراهیم، تا: پنج‌شنبه ۲۱ شوال۱۲۳۹ق، جا: کوشک ماربین؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۳۹گ (۱۰۳ر-

۱۴۱ر)، ۳۰سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۳۹-۲۸۷]

۱۲۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۰۳۷/۱

کا: نصرآبادی، احمد بن حسن، تا: ۱۲۳۹ق؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۴۹گ (۱-۴۹)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۴-۱۱۳۶]

۱۲۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۴۴۵/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: گنجوی تبریزی، محمد بن علی، تا: چهارشنبه ۳ محرم۱۲۳۹ق؛ ۷۹گ (۱-۷۹)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۳۴۵]

۱۲۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۴۱۵/۲

خط: نسخ، کا: کاظم بن علی، تا: جمعه ۲۸ جمادی الثانی ۱۲۴۰ق؛ ۶۰گ (۵۸پ-۱۱۹پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۲۱×۱۶سم [ف: ۱۶-۳۲۳]

۱۲۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۳۰۴۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: لاهیجی، علی اصغر بن محمد کاظم، تا: غره ربیع الاول۱۲۴۱ق، جا: اصفهان؛ محشی با رموز لمحرره سید صدرالدین؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ ۱۱۱گ(۶۵-۱۷۵)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۵۳۳]

۱۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۴۰۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمدحسن بن شیخ ضیاءالدین بن شیخ امین طریحی، تا: شنبه ۱۴ رمضان۱۲۴۱ق؛ ۵۴گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۰×۱۴سم [ف: ۶-۹۵]

۱۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۴۱۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالعزیز بن حاجی عبدالعظیم اردبیلی، تا: ربیع الثانی ۱۲۴۲ق؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۷۴گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۵۳۳]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۲۷

همان نسخه بالا [مؤید: ۱-۶۰]

۱۳۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۴۵۵/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: جرفادقانی، محمد باقر بن آدینه، تا: ۱۲۴۳ق [ف:۱۶-۳۶۱]

۱۳۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۸۳۴/۲

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام مؤلف به قرینه انجام نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ پخته، کا: محمد جواد بن محمد حسین، تا: پنج‌شنبه ۶ رجب ۱۲۴۳ق؛ ۱۰۵گ (۹پ-۱۱۴پ) [ف: ۲-۲۳۲]

۱۳۲. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۷۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۱۱ جمادی الثانی۱۲۴۳ق؛ ۱۳۱گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۱-۵۹]

۱۳۳. تهران؛ مؤسسه مطالعات اسلامی؛ شماره نسخه:۳۰/۲

آغاز و انجام: برابر

تذکر: در فهرست مؤلف ناشناخته مانده است که با توجه به آغاز نسخه نام کتاب و مؤلف به دست آمد؛ خط: نستعلیق ریز، کا: علی النوری، تا: ۱۲۴۵ق؛ از روی نسخه عبدالله بن حاجی محمد بشروی و خراسانی؛ جلد: تیماج، ۵۳گ (۴۹پ-۱۰۲پ)، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [مطالعات اسلامی: ف: -۲۷]

۱۳۴. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۵۰۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق زیبا، کا: عبدالمحمد بن لطفعلی نوری، تا: ۱۲۴۵ق؛ جلد: تیماج، ۱۴۵گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: -۱۶۷]

۱۳۵. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۴۶۲

خط: نسخ، کا: محمد رضا بن محمد بن حسن شوشتری، تا: یک‌شنبه ۲۱ رجب۱۲۴۵ق؛ در روز جمعه ۲۰ رجب ۱۲۴۶ق مقابله شده؛ تملک: محمد کاظم بن ملا محمد محسن با مهر «عبده الراجی محمد کاظم» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۱۹ سطر (۸×۱۳/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴-۲۰۳۳]

۱۳۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹ معزی

آغاز:و القدر المخرج من المال من لفظ الزکوة و القصد الخاص من لفظ الحج و نحو ذلک مع أن هذه الالفاظ موضوعة فی اللغة لمعان أخر و التبادر من امارات الحقیقه؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، کا: حیدر بن محمد، تا: ۱۲۴۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ رکابه‌دار؛ تملک: شیخ محمد تقی ابن مرحوم شیخ حیدر؛ ۱۵۴گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۳۹-۵]

۱۳۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۶۸۴

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد بن محمد حسینی شیروانی، تا: صفر۱۲۴۸ق، جا: اردبیل؛ مصحح؛ تملک: ابوالحسن بن محمد حسینی؛ ۷۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳۹-۶۵۴]

۱۳۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۶۳۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: آشتیانی، محمد جعفر بن محمد صادق، تا: یک‌شنبه ۲۴ جمادی الاول۱۲۵۳ق؛ واقف: حسن فرید محسنی، شهریور ۱۳۵۴؛ ۹۲گ، ۱۷و۱۸سطر، اندازه: ۲۰×۱۰سم [ف: ۱۶-۵۱۲]

۱۳۹. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۴۵۹/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: اسدالله بن عبدالله، تا: ۱۸ ربیع الاول۱۲۵۵ق، جا: اصفهان؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۸۴گ (۱-۸۴)، ۲۱ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۴-۲۰۲۹]

۱۴۰. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۵۳۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: رجب۱۲۵۵ق؛ جلد: تیماج، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۳-۷۳۰]

مشهد؛ مدیر شانه چی؛ شماره نسخه:۱۳۹

همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۶۱۰]

۱۴۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۰۲/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عباس بن محمد بن علی بن محمد علی طباطبایی کربلایی، تا: ۱۲۵۵ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۶۸گ (۸۱پ-۱۴۸پ)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۱-۵۱۵]

۱۴۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۹۴۰

خط: نسخ، کا: محمد علی بن زین العابدین طباطبائی خراسانی، تا: ۱۲۵۶ق؛ ۱۳۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱-۲۹۵]

۱۴۳. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۱۷۵ - ج

خط: نسخ، کا: خلیفه، محمد حسین بن عبدالکریم، تا: ۱۸ ذیقعده۱۲۵۷ق؛ تملک: عبدالله بن نجم الدین در ۱۲۰۴؛ جلد: تیماج، ۵۸گ، ۲۸سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: -۴۹۹]

۱۴۴. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۴۷۰/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن محمد باقر حسینی، تا: ۱۲۵۹ق؛ مهر: «عبده الراجی محمد جعفر بن محمد ابراهیم» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۲۰ سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴-۲۰۳۸]

۱۴۵. اصفهان؛ علامه فانی (ضیاء الدین)؛ شماره نسخه:۵۳/۱

خط: نسخ، کا: محمد علی شریف بن عبدالله، تا: ۱۲ ذیحجه۱۲۶۱ق؛ ۶۲گ (۱پ-۶۲پ) [سه کتابخانه اصفهان: ف: -۱۳۳]

۱۴۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۵۱۱/۲

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، بی کا، تا: شعبان۱۲۶۶ق؛ جلد: تیماج، ۸۰گ (۲۰۳پ-۲۸۳ر)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۷/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۱۴۹]

۱۴۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۴۰۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد رضا، تا: ۱۲۷۰ق؛ جلد: میشن مذهب، ۱۱۲ص (۱۰۱-۲۱۳)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۹-۴۲۴]

۱۴۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۶۵/۲ و ۲۳۴۱/۲ عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد هاشم بن اکبر، تا: شعبان۱۲۷۹ق؛ جلد: تیماج، ۱۳۲گ (۳۶پ-۱۶۸پ)، اندازه: ۲۱/۵×۱۴سم [ف: ۱-۳۶۳] و [عکسی ف: ۶-۴۳۷]

۱۴۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۳۳

خط: نسخ، کا: ارباب قمی، محمد بن محمد تقی، تا: شوال۱۲۹۸ق؛ با نسخه مصححی به تاریخ شب سه‌شنبه ۱۳ محرم ۱۲۹۹ مقابله شده؛ مهر: کاتب «العبد المذنب محمد» (مربع)؛ یادداشتی است که محمد رضا بن حاجی میرزا نصرالله کفائی به تاریخ رمضان ۱۳۰۰ نوشته؛ جلد: تیماج، ۱۲۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷×۱۱سم [ف: ۳-۳۰۸]

۱۵۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۲۵۲ عکسی

آغاز:برابر**انجام:**لا یشبه قول الناس فلا تقیة فیههذهالاخبار الخمسة دالة علی ان المعین عند اختلاف الاخبار ...

نسخه اصل: کتابخانه مدرسه صدر (خاتم الانبیاء) - بابل ۲۴۲؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۳ یا۱۴؛ مهر: «عبده الراجی محسن بن حبیب الله» (بیضی)؛ ۱۸۴ص [عکسی ف: ۴-۷۷]

۱۵۱. اصفهان؛ روضاتی؛ شماره نسخه:۷

خط: نسخ، کا: میرزا عطاءالله چهارسوقی(فرزند علامه میرزا محمد باقر خوانساری صاحب روضات الجنات)، تا: جمعه ۲۲ رجب ۱۳۰۲ق؛ اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: -۱۳]

۱۵۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۹۷۱

بی کا، تا: ۱۳۰۹ق؛ خریداری از امرالله صفری [رایانه]

۱۵۳. تهران؛ شهشهانی ، حسین؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی کا، تا: ۱۳۰۹ق [میراث اسلامی: ۵-۶۰۱]

۱۵۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۴۰۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حاج محمد بن فرج الله بن اسمعیل بن علینقی تبریزی، تا: جمعه ۲۵ ذیحجه ۱۳۱۰ق، جا: نجف اشرف؛ ۹۹گ، ۱۷سطر، اندازه: ۲۲×۱۷سم [ف: ۶-۹۶]

۱۵۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۶۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: قمی، عباس بن محمد رضا، تا: ۱۳۱۵ق؛ نسخه بسیار زیباومنقحی است که از روی دو نسخه، توسط خاتم المحدثین «مرحوم حاج شیخ عباس بن محمد رضا القمی» مؤلف مفاتیح الجنان و کتابهای دیگر، کتابت و مقابله گردیده؛ ۸۳گ، اندازه: ۱۸/۵×۱۲سم [ف: ۳۲-۲۸]

۱۵۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۷۳۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**فقهائنا فبعضهم یقول بفسار ...

خط: نسخ، بی کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ضمیمه نسخه ش ۲۵۷۳۴ [رایانه]

۱۵۷. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۴۷۸/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ ۱۱۵گ [ف: ۱-۳۸۷]

۱۵۸. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۵۰/۲

خط: نسخ، بی کا، بی تا [ف: ۳-۳۰]

۱۵۹. بشرویه؛ امیرالمؤمنین؛ شماره نسخه:۱۲۲/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**و غیرهم مع قطعنا بان الکتب التی کانت عندهم لیست موجودة فی هذا الزمان بل هذا

خط: نسخ، بی کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۱۷۵گ (۱پ-۱۷۵پ)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف مخ]

۱۶۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۹۳۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۷۶گ،

اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف مخ: ۵-۲۲۵۹]

۱۶۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۹۲۵۵/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۲-۳۱۴]

۱۶۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۱۶۵/۳-۳۱/۴۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**الحکم السابق مع الفراغ عن انتفاء احتمال القطع بالعدم بل الکلام انماهو فی ثبوت الحکم السابق

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی با نشان: «منه طاب ثراه» و «محمد رضا عفی عنه»؛ جلد: تیماج، ۲۶گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۹۰۳]

۱۶۳. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۲۵۸

آغاز: ... عباده انه یخلی بینه وبین الشیطان فیضله عن الحق ویلهمه الباطل وایضا من المعلوم ان خلق الاذعان الغیر المطابق للواقع قبیح لایلیق به تعالی؛ **انجام:**عن ابی عبدالله علیه السلام انه سئل وانا حاضر عن جدی رضع من خنزیر حتی ... ماتقول فی نسله فقال اما ما عرفت من نسله بعینه ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: گالینگور، ۱۴۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف مخ]

۱۶۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱ /۸۰۰۲-۵۴/۹۲

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی از سید محمد علی رضوی به خط خودش؛ ۷۰گ، ۱۵-۲۲سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۸-۴۹۰۳]

۱۶۵. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۹۰/۷

آغاز و انجام: برابر

تذکر: در فهرست این رساله باعنوان الادلة العقلیة وبه نام مؤمن تفرشی ثبت شده که به قرینه آغاز و انجام نسخه تصحیح شد؛

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: پارچه‌ای، ۲۲گ، اندازه: ۱۵×۲۶/۵سم [ف مخ: -۸]

۱۶۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۰۲۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ملاقربانعلی بن جانمحمد امرغی، بی‌تا؛ واقف: نائینی؛ ۱۲۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۲۱×۱۴سم [ف: ۶-۹۶]

۱۶۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۶۳۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: میرزا محمد عسکری تهرانی، محرم ۱۳۶۴؛ ۱۳۸گ، اندازه: ۱۴×۹سم [ف: ۶-۹۶]

۱۶۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۵۳۹/۳-۵۷/۲۰۹

آغاز:الدرس الاغضاضة فقال ان الله تبارک و تعالی لم یجعله لزمان دون زمان و لناس دون ناس فهو فی کل زمان جدید

از ما قبل «المقصد الثانی فی الخصوص و فیه مباحث الاول الحق جواز تخصیص العام ...» تا «البحث الرابع الحق ان الخطابات الواردة بصیغة النداء ...»؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۵۵گ (۱۳-۶۷)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶×۱۸سم [ف: ۸-۴۹۰۳]

۱۶۹. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۴۴۵/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**ان الکتاب کان الفتوی فحصل تقریر الامام ع علی تقلید یوسف بعد موته وایضا روی بسنده عن داود بن القاسم ان ابا جعفر االجعفری قال ادخلت کتاب یوم ولیلة الذی ...

مباحث ادله عقلیه و اجتهاد و تقلید را دربردارد. تذکر: نام مؤلف و کتاب به قرینه آغاز نسخه بدست آمد؛ خط: نسخ، کا: سید محسن بن صادق حسینی، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: گالینگور، ۱۵۵گ [ف: ۱-۴۰۸]

۱۷۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۸۴۴/۱-۵۹/۶۴

آغاز:برابر

خط: نسخ، کا: طباطبائی بیدگلی، مرتضی بن تقی، بی‌تا؛ ۱۰۰گ (۱-۱۰۱)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۹۰۳]

۱۷۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۹۴۶/۲

آغاز:برابر**انجام:**عند رجحان احهما علی الاخر فی انفسهم من ملاحظه حال الراوی و نحو ذلک.

خط: تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: چرم، ۲۲سطر (۱۵×۱۰)، اندازه: ۲۱×۱۶سم [ف: ۴۷/۱-۶۴]

۱۷۲. تبریز؛ ثقة الاسلام؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۷-۵۴۳]

● **الوافیة بنظم الکافیة** / نحو / عربی

al-wāfīya bi-naẓm-il kāfīya

علی بن مصلح، قرن ۸ قمری

ʻalī ebn-e mosleh(- 14c)

وابسته به: الکافیة فی النحو = المقدمة الکافیة فی النحو؛ ابن حاجب، عثمان بن عمر (۵۷۰-۶۴۶ق)

اهداء به:محمد بن مظفر بن منصور امیر مبارزالدین

تاریخ تألیف: ۷۵۰ق

منظومه‌ایدر هزار بیت؛ شاعر می‌گوید پس از خواندن کافیه ابن حاجب در نحو سرودم و چون کتاب کافیه را نیکو یافتم بنابر آن گذاشتم که آن کتاب را به شعر کشم بدون آنکه نظم آنرا برهم زنم، پس در این ابیات امهات آن کتاب را به نظم کشیدم و گه گاهی هم پاره‌ای از ابیات را شرح کردم.

توضیح:در مقدمه این نسخه سه تعلیقه در تقریظ این کتاب از محمد بن نجم دهستانی و سلیمان بن عبداللطیف و محمد بن عمر بن محمد خراسانی جوینی مدعو به مجد الطبیب آمده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۹۹۵

آغاز:بسمله، رب انعمت فزد: اقول و انی احمد الله ادلاً ×× علی ان قضی لی بالرشاد اوصلاً؛ **انجام:**علی ختم ما ابدعت معتصماً به ×× و اتمام ما قد کان منه مؤملاً

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۷۵۱ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، ۶۸گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۴سم [ف: ۸-۴۸۲]

● **وافیه در طب = انتخاب قانونچه** / طب / فارسی
vāfīye dar teb = entexāb-e qānūnče
وابسته به: القانونچه = المختصر فی صناعة الطب = المختصر فی الطب؛ چغمینی، محمود بن محمد (-۷۴۵ق)
ترجمه‌ای است با اختصار از «قانونچه» چغمینی؛ در دیباچه از محرم ۸۵۰ق که شاهرخ پسر تیمور را برانداختند و بی‌رحمان ترکان بر مردم خراسان چیره شدند، یاد می‌کند و این‌که در گوشه‌ای از مزار مشهد مرغان نشسته، اشارت آمد که این رساله به نام وافیه در بیان حاصل معانی کتاب «قانونچه» به فارسی درآورم. ابتدا دارای «فصل»هایی است و سپس دارای ده «مقاله»: ۱. در امور طبیعی (در پنج «فصل»)؛ ۲. در تشریح اندام‌ها (در هفت فصل)؛ ۳. در احوال تن مرد (در پنج فصل)؛ ۴. در نبض و تفسره (در شش فصل)؛ ۵. در تندرستی و تدبیر تندرستان (در ده فصل)؛ ۶. فی القوی الاطعمه و الاشربه (در چند فصل)؛ ...
آغاز: حمد بی غایت و ثنای بی نهایت حضرت خداوندی را که اعاجیب قدرت او مدرک اوهام ...
[فهرستواره منزوی ۳۶۲۴/۵]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۶۳۱
آغاز: برابر
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۱۷۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** فصل ششم در فتق و علاج آن، بدانکه فتق ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: مقوایی، ۷۱گ، ۱۷سطر، اندازه: ۲۵/۵×۱۸سم [ف: ۶-۱۷۳]

● **وافیة الرسالة** / فقه / عربی
wāfīyat-ur r.
محمد هادی بن محمد ابراهیم
mohammad hādi ebn-e mohammad ebrāhīm

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۵۵۶
آغاز: حمدک اللهم یا من الیه العمل مرفوعا؛ **انجام:** فیقولون ان حتی
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: -۵۹۸]

← الوافیة فی الاصول > وافیة الاصول

● **الوافیة فی الاصول** / اصول فقه / عربی
al-wāfīya fi-l uṣūl
در یک «مقدمه» و چند «باب».

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۱۸/۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۱۸ رجب۱۲۴۵ق؛ جلد: تیماج، ۱۳۸گ (۱پ-۱۳۸پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: -۳۴۱]

← الوافیة فیتعیین (تحقیق) الفرقة (الفرق) الناجیة > الفرقة الناجیة

● **الوافیة فی شرح ابیات الکافیة** / ادبیات / عربی
al-wāfīya fī š.-i abyāt-il kāfīya
کمال بن علی بن اسحاق
kamāl ebn-e ʻalī ebn-e eshāq
وابسته به: الکافیة فی النحو؛ ابن حاجب، عثمان بن عمر (۵۷۰-۶۴۶ق)
دومین شرح شواهد رساله «الکافیة» ابن الحاجب نحوی است که پس از شرح مختصر آن نگارش یافته است. ذیل هر بیت نام شاعر و لغت و اعراب و محل شاهد آن گزارش شده و گاهی در بحث‌هایی نحوی گفتگو می‌شود.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۷۶۷/۲
آغاز: الحمدلله الذی شرح صدورنا لکشف المعانی و البیان و صرف قلوبنا نحو بدائع العلوم و التبیان رفع بفضله لأرباب العلم مراتب الکمال؛ **انجام:** هذا آخر الکلام من هذا الکتاب و الله مفیض الخیر و ملهم الصواب ...
خط: نستعلیق ترک، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ برگهائی از میانه کتاب افتاده؛ جلد: مقوایی، ۵۹گ (۲۰پ-۷۹پ)، ۱۹سطر، اندازه: ۲۰×۱۲سم [ف: ۵-۱۸۱]

● **الوافیة فی شرح الشافیة** / صرف / عربی
al-wāfīya fī š.-iš šāfīya
شیرازی، احمد بن محمد، قرن ۹ قمری
šīrāzī,ahmad ebn-e mohammad(- 15c)
وابسته به: الشافیة فی الصرف؛ ابن حاجب، عثمان بن عمر (۵۷۰-۶۴۶ق)
تاریخ تألیف: ۴ ذیحجه ۸۱۰ق
شرحی است مبسوط و مفصل بر «شافیه» ابن حاجب، این شرح به طور مزجی برگزار شده است.
آغاز: الحمدلله الذی تنزه ذاته عن التصریف والانتساب والانتقال و تقدس عن التحویل و العیوب والاعتلال وتحیر فی ادراکه اهل زمان الماضی والحال والاستقبال
انجام: واما للحروف فلم یکتب منها بالیاء غیر بلی و ذلک لمجی الامالة فیه و غیر الی علی لقولهم الیک و علیک و حتی لکونه بمعنی الی

۱. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۴۱۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ کهن، کا: عندی بن محمد عبودی، تا: ۸۶۸ق، جا: مدرسه خرنقی؛ اندازه: ۲۱×۱۵سم [ف: -۲۰۹]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۶۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ کهن، کا: حاجی محمد بن حاج الحرمین العشطی، تا: احتمالاًقرن۱۰، به نزد استادش محمد بن میکائیل؛ محشی؛ تملک: مهر: «عبده الراجی ابراهیم خلیل» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۴۵۰ص، ۱۱سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۳/۴۰-۴۳]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۵۳۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۷۳ق، جا: شیراز؛ مصحح، باعلامت مقابله ای با نسخه‌ای قدیمی که مانند مسوده بوده در روز جمعه ۱۷ رجب ۱۱۵۹، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۱۱گ (۱پ-۱۱۱پ)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۷سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۶۹]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۶۷۱-۱۴/۱۲۱

آغاز:بسمله الحمدلله رب العالمین وصلی الله علی محمد وصحبه اجمعین. الحمد هو الثناء علی جمیل الاختیاری من نعمته اوغیرها والمدح هو الثناء؛ **انجام:**برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱ محرم۱۰۷۸ق، جا: شیراز همدان؛ جلد: تیماج، ۱۱۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۹۰۵]

۵. قم؛ زنجانی (آیة الله)؛ شماره نسخه:۸۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی؛ با یادداشت درباره این که گویا مؤلف نجم الدین احمد نخجوانی شارح اشارات و کلیات قانون باشد؛ تملک: کردی علی بن محمد باقر اردوباردی نایب دارالشرع محال النجق من مواضع نخجوان با مهر «افوض امری الی الله عبده کردی علی»، محمد بن محمدرضا حسینی؛ قطع: خشتی [چند نسخه-ف: -۲۲۷]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۱۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: اللهوردی ابن حبیب بن جان سید، تا: ۱۱۲۵ق؛ محشی؛ ۱۷۰گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱۲-۴۸۸]

● الوافیة فی شرح الکافیة = شرح کافیه = شرح الکافیة المتوسط / نحو / عربی

al-wāfīya fī š.-il kāfīya = š.-i kāfīya = š.-il kāfīya-til mutiwassiṭ

استرآبادی، حسن بن محمد، ۶۴۵ - ۷۱۷ ؟ قمری

estarābādī,hasan ebn-e mohammad (1248 - 1318)

وابسته به: الکافیة فی النحو؛ ابن حاجب، عثمان بن عمر (۵۷۰-۶۴۶ق)

اهدا به: شمس الدین یحیی بن ابراهیم بن یغرش معروف به ابن بیلکا

رکن الدین استرآبادی سه شرح بر کتاب «الکافیة فی النحو» ابن حاجب نگاشته: شرح کبیر موسوم به «بسیط»، شرح متوسط موسوم به«الوافیة» و شرح صغیر، که در این میان شرح متوسط متداول و رایج بوده است. نسخه حاضر شرح متوسط است که با عناوین «قوله، قوله» می‌باشد.این شرح پس از شرح مفصل استرآبادی نگاشته شده و مشتمل بر حل مشکلات الفاظ متن مذکور و علل مسائل نحوی آن و تحلیل ترکیب‌ها و مبانی رساله می‌باشد.

آغاز:احمد الله علی عظمة جلاله حمد غریق بمطالعة جماله واشکره بجزیل نواله شکر معتقد لمعاده ومآله ...

انجام:لم یعلم انه بدل النون او المحذوف المردود و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب

[کشف الظنون ۱۳۷۰/۲؛ معجم المؤلفین ۲۸۳/۳؛ هدیة العارفین ۲۸۳/۱؛ ریحانة الادب ۵۴/۸ و۴/۶؛ الاوقاف العامة موصل ۶۶/۲ و ۱۹۶/۲؛ دنا ۱۰: ۹۶۹-۹۷۴ (۱۸۳ نسخه)]

شروح و حواشی:

۱- حاشیة دیباجة شرح المتوسط للکافیة؛ زواری، ابوسعید بن احمد (- قرن ۹)

۲- شرح الفاظ خطبة الوافیة فی شرح الکافیة = شرح مقدمة الوافیة؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶ق)

۳- حاشیة الوافیة فی شرح الکافیة؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶ق)

۴- کشف الوافیة فی شرح الکافیة؛ حلبی، محمد بن عمر (-۸۵۰ق)

۵- خلاصة النحو؛ فاضل هندی، محمد بن حسن (۱۰۶۲-۱۱۳۷ق)

۶- حاشیة الوافیة فی شرح الکافیة؛ بوسعید بن احمد

۷- الحاشیة المتوسطة = حاشیة شرح الکافیة

۸- حاشیة الوافیة فی شرح الکافیة(۴عنوان)

۹- حاشیة حاشیة الجرجانی علی الوافیة فی شرح الکافیة(۲عنوان)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۶۹۵

آغاز:من المعنی المفرد هو ان لا یدل جزء لفظه علی جزء معناه و اذا عرفت ذلک لفظ بمنزلة الجنس للکلمة و الباقی قیوده کالفصل فلفظ احتراز به عن الخطوط و العقود و الاشارات و النصب ... ؛ **انجام:**.برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماجمذهب، ۱۲۳گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲×۱۶/۵سم [ف: ۲۸-۲۱۲]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۳۷۷

آغاز:ناقص: حمل توابع سایر المبنیات علی لمشابهة حرکة هذا المبنی حرکة الاعراب؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۸۷گ، ۲۶سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۱سم [ف: ۳۱-۲۸۷]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۶۷۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**موجود: قوله الاصوات کل لفظ حکی به صوت او صوت بها للبهایم ای الاصوات اسما حکی بها عن اصوات.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخرقرن۸؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ جلد:

مقوا، ۸۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۰/۵×۲۰سم [ف: ۱۲-۴۷۹]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۳۵۷

خط: نسخ، کا: العادی سعید السئوس، محمد بن حسن، تا: نیمه یک‌شنبه ۷ شوال۷۱۲ق؛ محشی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۲۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۱۷سم [ف: ۱۷-۳۵۴]

۵. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۱۵۵

کامل؛ خط: نسخ کهن معرب، کا: علی ابن اسمعیل، تا: ۷۱۸ق؛ ۱۳۲گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱-۲۰۳]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۲۹۶/۳

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد بن سلیمان، تا: شوال۷۲۵ق؛ محشی با نشان «هـ»، از نسخه خط مؤلف نوشته شده؛ جلد: تیماج، ۳گ (۱۶۸پ-۱۷۰پ)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۴سم [ف: ۱۶-۲۱۶]

۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۸۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالله بن محمد سمرقندی، تا: ۲۹ شوال۷۳۶ق؛ با این عبارات: «تمت المقابلة مع نسخة قرأت علی المصنف علی ید صاحب الکتاب العبد الفقیر عبدالله بن جلیل بن علی بن محمد ... یوم السابع من شوال ثلاث و خمسین و سبعماءة»، مصحح، محشی؛ کاغذ: خان بالغ، جلد: تیماج، ۱۴۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱۱-۴۶۲]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۳۶۱

خط: نسخ، کا: سعدی، نصر الله بن محمد، تا: دوشنبه ۱۶ رجب۷۳۹ق، جا: نیشابور؛ محشی؛ تملک: حسن اخفش حسینی؛ کاغذ: سمرقندی، ۱۲۴گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۵-۴۲۱۷]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۰۸۶/۱

آغاز:جواب عن الاشکال الاول سلمنا ان مثل الخبر موضوع لمثل زید قایم لکن لا نسلم انه یلزم؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، کا: احمد بن محمود بن عثمان بردوری، تا: ۷۷۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی با نشان «هـ ی هـ غ»؛ مهر: «افوض أمری إلی الله، عبده أبوالقاسم ۱۲۲۱» (مربع)؛ تملک: موسی بن جعفر تبریزی به سال ۱۲۷۵ق با مهر «الواثق بالله الغنی موسی بن جعفر»(مربع)، احمد الفیاض؛ ۸۴گ (۱ر-۸۴پ)، ۲۵سطر، اندازه: ۲۰×۱۳سم [ف: ۳۳-۱۵۳]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۰۸۰

آغاز و انجام: برابر

کامل؛ خط: نستعلیق بی نقطه، کا: نظام الدین محمد، تا: ۷۷۴ق؛ واقف: احمد طاهری، مرداد ۱۳۵۱؛ جلد: تیماج، ۱۶۶گ، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۳سم [ف: ۱۲-۴۸۰]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۷۷۴

آغاز: اقترانه بالزمان المعین انما هو بحسب العارض لانه فی اصل وصفه؛ **انجام:**کان الجواب باحدهما بالتعیین لابلا اونعم لانه.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۹ و اوایل قرن ۱۰ ؛ افتادگی: آغاز (سه ورق) و انجام(دوازده ورق)؛ جلد: تیماج، ۱۹۸گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۲-۴۸۱]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۰۵۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایلقرن۹؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۷۸گ، اندازه: ۱۸×۱۳سم [ف: ۲۱-۵۶]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۳۲۴

آغاز: ان یحتمل الصدق والکذب و هذا المفهوم لیس بمرکب؛ **انجام:**انه یدل علی النون اراد المحذوف المردود و الله اعلم بالصواب

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: حاج احمد فاضل، اسفند ۱۳۳۵؛ جلد: مقوا، ۲۴۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [ف: ۱۲-۴۸۶]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۱۰۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**قوله فاذا اضیف فله معنیان ... و الین من الکتان و لایلزم من دخوله فی المضاف الیه التناقض ...

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: نیمه نخستقرن۹؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با نشان «ه»؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۳۱گ، ۱۷ سطر (۸×۵/۱۱)سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۴۱-۱۱]

۱۵. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۹۴۸

تذکر: در فهرست به رکن الدین گرگانی نسبت داده شده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸ و ۹؛ مجدول مذهب [نشریه: ۷-۳۰۹]

۱۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۱۶۵

آغاز:صحراء علی صحاری او صحراوات فقیاس جمعاء ان یجمع علی جماعی

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن۹؛ افتادگی: آغاز(از اول کتاب تا قسمتی از مبحث عدول از بحث غیر منصرف آن افتاده)؛ محشی بیشتر از شرح رضی، شرح خبیصی، شرح کبیر مؤلف و تعلیقاتی به امضاء سعیدی، نعمة الله، کمال الدین، عصمت و حاشیه‌هایی از خود شارح؛ یادداشتی به امضاء محمد حسن حسینی مورخ به سال ۱۲۴۵ و مطالب متفرقه‌ای از دیگران می‌باشد و خود نسخه ظاهراً درقرن نهم هجری نگارش یافته؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: سمرقندی، ۱۵۰ص، ۲۵سطر، اندازه: ۱۹×۱۱/۵سم [ف: ۲-۳۶۵]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۵۷۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ معرب، کا: یعقوب بن علی بن سلیمان، تا: ۸۰۳ق؛ مصحح، محشی به امضاهایی مانند «غج» و «ع» و «شرح لب» و «کبیر» و «سید» و «سعید» و «شرح المفصل»؛ تملک: محمد امین بن کاتب مصطفی با مهر «محمد امین» (هشت گوش)، مصطفی صفایی خوانساری در ۱۳۷۴ق با مهر «مصطفی الحسینی۱۳۴۲» (بیضی)؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: میشن، ۱۶۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۷×۲۵/۵سم [اهدائی رهبر: ۱۰-۳۳۳]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۳

همان نسخه بالا [اهدائی ف: -۲۵۰]

۱۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۳۷۷/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۴ ذیحجه۸۱۶ق، جا: شیراز مدرسه لالا؛ مقابله کتاب در سلخ صفر ۸۳۱ پایان یافته؛ جلد: تیماج، ۱۸۳گ (۱پ-۱۸۳ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۷/۵×۱۰سم [ف: ۲۶-۳۱۶]

۱۹. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۶۴۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: الالباووتی، آسایش (ظ) بن مولانا منصور، تا: ۸۲۳ق؛ ۱۵۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۱-۲۹۶]

۲۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۸۸۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۸۲۹ق؛ مصحح، محشی با نشان «کبیر، س م، ۲۱، ۵ و ... »؛ مهر: «عبده محمد حسین بن صادق الحسینی» (بیضی)، «عبده ابو الفضل الحسینی»(بیضی)؛ جلد: مقوایی، ۱۸۷گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۹×۱۲سم [ف: ۳۲-۶۷۶]

۲۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۶۹۸-۲۹/۳۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ کهن، کا: حسین بن حسن بن علی، تا: ۵ شعبان۸۳۴ق، جا: مدرسه سینوب درمحضر مولانا حسام الدین؛ محشی؛ جلد: مقوا، ۱۳۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۸-۴۹۰۵]

۲۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: سلیمان بن حاجی مصطفی، تا: ۸۴۱ق؛ این نسخه در طول مدت عمر خود به دست بزرگانی افتاده و هر یک بر آن حاشیه‌ای زده اند که مهمترین آنها حاشیه جامی است و نیز چلبی در ۹۸۷ق مالک این نسخه بوده؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج، ۱۴۰گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۶سم [ف: ۱۰-۳۹۲]

۲۳. همدان؛ همراه، رضا؛ شماره نسخه:۴۷

آغاز:برابر

خط: نسخ، کا: حبیب بن موسی بن علی، تا: رمضان۸۴۳ق؛ محشی؛ تملک: ابن بکلوجه؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: میشن، ۱۴۷گ، اندازه: ۱۸×۲۷سم [رشت و همدان: ف: -۱۷۰۱]

۲۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۶۶

خط: نسخ، کا: خلیل بن مصطفی بن حسین، تا: ۸۴۵ق؛ محشی برخی با استفاده از شرح نجم الدین؛ واقف: احمد و عمر بن حافظ محمد افندی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، ۱۲۹گ، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۱۳-۸۸]

۲۵. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۱۵۵

آغاز: مکررا فی موضع خبر عن اسم ولم یصلح ان یکون خبرا عنه ... قوله ومنها ماوقع تفصیلا الخ ای ومن المواضع التی یجب حذف الفعل الناصب للمفعول المطلق؛ **انجام:**برابر

تا آخر نون تأکید؛ خط: نسخ شیرین، کا: محمد بن ابی بکر بن علی ملقب به جمال کاشی، تا: ۲۲ رمضان۸۴۷ق، جا: شیراز مدرسه دارالایتام؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی از خافی، ع، شرح جامی، م، س؛ مهر: حاج سید سعید، «عبده سید مرتضی الحسینی» (بادامی شکل)؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۳-۱۶۰۹]

۲۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۳۸۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الثانی۸۴۹ق؛ مصحح؛ تملک: علی بن محمد بن عبدالسلام مهابادی؛ جلد: تیماج، ۱۱۰گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۳/۵×۱۴/۵سم [ف: ۲۱-۳۵۳]

۲۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۱۰۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الثانی ۸۵۰ق؛ مجدول، مصحح، محشی؛ تملک: عبدالرحیم بن احمد؛ جلد: تیماج، ۲۲۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷×۱۳سم [ف: ۱۱-۱۱۷]

۲۸. تنکابن؛ عمومی؛ شماره نسخه:۱۶

آغاز:لزوم ذلک لان الذین ... قوله و من خواصه دخول اللام و الجر و التنوین و الاسناد؛ **انجام:**برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالخالق بحاولی، تا: ۸۵۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ کاغذ: هندی، ۱۷۷گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۱×۲۱سم [عمومی ساری و تنکابن: ف: -۱۵۳]

۲۹. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۳۰۴

از اول مرفوعات به بعد رادارد؛ خط: نستعلیق، کا: عبدالجلیل بن جلال الدین بن خلیل، تا: صفر۸۵۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی، ۱۷۳گ، ۱۳و۱۷ سطر، اندازه: ۱۸×۱۳سم [ف: ۱-۵۹۷]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۳۰۴

همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۴۰]

۳۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۵۲۴

آغاز: و لم یقتصر علی ضم الاول لئلا یلتبس بمضارع ما لم یسم فاعله فی اعلم و لا علی کسر ما قبل آخره لانه لم یتمیز فی مثل علم هذا؛ **انجام:**برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الاول۸۵۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۴۷گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۳/۳×۲۲/۵سم [ف: ۱۲-۴۸۶]

۳۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۵۲۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸۵۷ق، جا: شیراز [الفبائی: -۶۸۰]

۳۲. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۳۱۴۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸۶۰ق؛ ۴۸۵ص، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۱-۳۲۲]

۳۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۶۸۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه نیمه جمادی الثانی۸۶۴ق؛ مصحح، محشی با نشان «ه»، «ه س م» و غیره؛ ۱۵۳گ، ۲۰-۲۳سطر، اندازه: ۱۴×۷سم [ف: ۳۲-۲۶۱]

۳۴. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۱۹

خط: نستعلیق، کا: دانشمند بن شیخ، تا: محرم۸۷۳ق؛ ۲۵۶گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱-۱۰۸]

۳۵. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۲-و/۶۵۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمود بن حاجی زکریا بن حاجی محمود، تا: ۸۷۶ق؛ محشی؛ ۱۵۱گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۲-۲۴۱]

۳۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۸۲۰۲

آغاز:یحیی بن المخدوم المعظم صاحب السیف و القلم صلاح العالم جلال الدنیا و الدین ... سمیته بالوافیه الکافیه؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ بدخط، بی‌کا، تا: ۸۷۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: دولت آبادی، ۱۸۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [رایانه]

۳۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۸۰۰ عکسی

نسخه اصل: کتابخانه واتیکان-رم ۸۳۹؛ خط: نسخ، کا: احمد بن حیدر طارمی، تا: اواخر ذیقعده۸۷۸ق؛ محشی؛ تملک: نصرالله ولد حنا عبدالله در سال ۱۷۱۸ مسیحی، شماس جوزجی بن یوسف دمیان» در سال ۱۷۱۹؛ ۴۷۰ص [عکسی ف: ۵-۲۶۸]

۳۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۶۶۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر۸۸۱ق؛ مصحح، محشی؛ مهر: «محمد پروین سعیدی» (بیضی)؛ در آغاز، وقف‌نامه‌ای به سال ۱۲۳۹ق همراه «المنة لله که زما ... شد از دیهیم محمد تقی فتح علی شاه» (مربع)(محمد تقی حسام السلطنة پسر هفتم فتحعلی شاه قاجار)؛ ۱۵۱گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۳۲-۱۷۵]

۳۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۸۰۰

آغاز: الی آخره و یجوز حذف المنادی اذا دلت علیه قرینة

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸۸۱ق؛ افتادگی: آغاز (نیمه اول کتاب را به کلی فاقد است)؛ جلد: تیماج، ۸۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲/۵۴×۱۷/۵۴سم [ف: ۱۲-۴۸۳]

۴۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۲۶۵

آغاز:الکلمة لفظ وضع لمعنی مفرد. اعلم ان معرفة هذا الحد موقوفة علی معرفة اللفظ و الوضع و المعنی المفرد، فاللفظ ما یتلفظ به الانسان او فی حکمه؛ **انجام:**برابر

فاقد خطبه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸۸۵ق؛ محشی با نشان «رضی»، «سعد الدین»، «سید شریف»«سید نعمة الله» و غیر آن، مصحح؛ مهر: «هاشم بن موسی الحسینی»(بیضی)، «علی نقی الحسینی ۱۱۳۶» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۱۳۹گ، اندازه: ۱۶/۵×۲۶سم [ف: ۳۸-۷۵۲]

۴۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۲۴۴ عکسی

آغاز:برابر

نسخه اصل: کتابخانه واتیکان - رم ۸۳۸؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الاول۸۸۵ق؛ محشی؛ تملک: خلیل بن شیخخ سلیمان؛ در پایان نشانی مطالعه «عبدالقادر بن ابی بکر بن خضر دمیالی» در ۱۶ شعبان ۸۹۷؛ ۲۹۶ص [عکسی ف: ۴-۷۰]

۴۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۴۹۷

خط: نستعلیق، کا: لنکرکنانی، بابا شیخ بن زین العابدین، تا: ۸۸۷ق؛ محشی؛ تملک: حاج محمد بن خلیل بغدادی دمشقی به تاریخ ۱۲ صفر ۱۱۵۶ق؛ جلد: مقوایی، ۱۴۳گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۵/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲۶-۴۰۵]

۴۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۴۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۸۸۷ق؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۳۸۷گ، اندازه: ۲۰/۵×۱۴سم [ف: ۴-۱۶۹]

۴۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۵۲۱

خط: نستعلیق، کا: حسینی، محمد بن حسین، تا: جمعه آغاز جمادی الاول ۸۹۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی با نشان «س»؛ کاغذ: سمرقندی، ۱۷۴گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۸-۱۵۴]

۴۵. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: پایان محرم۸۹۴ق؛ محشی با نشان «هـ س»؛ تملک: سلطان محمود بن میرزا ابراهیم بن امیر تیمور خان حسینی، علی عسکر بن ابوالقاسم الحسینی؛ کاغذ: سمرقندی، ۳۴۲گ، ۱۵ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: -۶۹۱]

۴۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۷۹۲-۳۴/۱۶۲

آغاز:نحو اختلاف آخر من فی من ابنک ومن الرجل ... قوله الاعراب ما اختلف آخره به ای الاعراب هو الذی تحصل اختلاف آخر المعرب؛ **انجام:**برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شنبه ۱۹ ربیع الثانی۸۹۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ ۱۹۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۸-۴۹۰۵]

۴۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۸۶۰

خط: نستعلیق، کا: حسن بن محمد بهادر دهی، تا: شنبه ۲۴ ربیع الاول۸۹۸ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۲۲۹گ، ۱۳سطر، اندازه: ۲۱×۱۴سم [ف: ۲۰-۲۰۱]

۴۸. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه:۲۹۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الاول۸۹۸ق؛ ۲۱۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۲۳۳]

۴۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۸۵۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: فخرالدین بن حسن بن یوسف استرابادی، تا: محرم۹۰۰ق؛ محشی؛ واقف: نادرشاه، ۱۱۴۵ق؛ جلد: تیماج، ۱۵۸گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۱۲-۴۸۰]

۵۰. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۶۸۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: بغدادی [نشریه: ۲-۱۷۴]

۵۱. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۷۱۵/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ اندازه: ۲۰/۵×۱۴سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۱۵]

۵۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۷۰۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**ویعلم ان المراد ذلک من قوله قبل من الفاعلية

وجاز خلافاً للفراء ای وجاز مثل هذه.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ محشی؛ جلد: مقوا، ۴۳گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف مخ: ۵-۲۲۶۱]

۵۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۸۵۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**و الالزم الحاق علامه التنیه و الجمع
خط: نسخ خوب و نستعلیق زشت، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ مجدول، محشی؛ واقف: تاج ماه بیگم، ۱۲۶۲ق؛ جلد: مقوا، ۱۵۶گ، ۱۵-۱۶سطر، اندازه: ۱۲/۵۲×۱۷سم [ف: ۱۲-۴۸۱]

۵۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۹۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**لکون النون مع الضمیر البارز و هما الواو لامر الجمع المذکرین المخاطبین.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام(یک ورق)؛ مصدر است به شرح خطبه وافیه از محمد بن میر سید شریف جرجانی در سه ورق که با این عبارت شروع می‌شود: «بسمله، احمد بسمل اولا تیمناً ثم حمدك شکرا و المضارع یدل علی الاستمرار»، و چنین خاتمه می‌یابد: «توکلت اعتمدت و الیه انیب ارجع فانه المرجع و المآب»، محشی با امضای حلبی و مطهر؛ واقف: زین العابدین خادم اصفهانی، ۱۱۶۶ق؛ جلد: تیماج، ۲۶۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱۲-۴۷۸]

۵۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۱۸۰۳

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخرقرن۱۰؛ مصحح، محشی؛ پایان نسخه ظاهرا تاریخ تولد سلیمان به ترکی در ۹۷۳ یا ۹۸۳ق؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ جلد: تیماجمذهب، ۲۴۳گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۹×۲۰/۵سم [اهدائی رهبر: ۱۰-۳۳۴]

۵۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۳۹۸

آغاز:و الوزرا مفخر العرب و العجم ناصر الدوله والدین شمس الاسلام و المسلمین
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز(یکی دو صفحه)؛ محشی منقول از خبیصی و هندی و باوردی و جامی؛ واقف: شیخ حسین قوام لاری، مهر ۱۳۴۴؛ ۱۳۱گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۲-۴۸۴]

۵۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۵۸۶

آغاز:برابر؛ **انجام:** عمر و معطوف علی زید و العامل فیه الابتداء و المجرور
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام [رایانه]

۵۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۰۶۰

خط: نسخ، کا: محمود بن محمد بن تقی بن سلام بن احمد، تا: قرن ۱۰، جا: قره حصار؛ محشی؛ کاغذ: سمرقندی، ۱۰۸گ، ۱۷ سطر (۹×۱۳)، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۵-۷۴۵]

۵۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۷۹۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: ختایی، ۲۲۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳/۳×۱۹/۵سم [ف: ۱-۵۸۲]

۶۰. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۳۵۹

آغاز:برابر
کامل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مصحح، محشی؛ تملک: ابوالمعالی بن تقی الدین محمد حسینی جرجانی در ۱۰۱۱ق، صدرالدین محمد بن عبدالرشید، ملا علی در مدرسه اصفهان مورخ ربیع الاول ۱۱۱۰ق؛ جلد: تیماج، ۱۸۱گ، ۱۹ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۱-۲۹۵]

۶۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۴۳۹

آغاز:برابر
از آغاز تا نون تأکید؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام (برگ آخر)؛ محشی منقول از «باوردی، نجم الدین سعیدی، شرح اللباب، شرح رضی بر شافیه، هندی، جامی، ابو سعید بن احمد صاحب اللب، شرح الکبیر، ایضاح الجمل، شرح المغنی، حاشیه ملا فتح الله، ابن میر، شمس الدین، میر محمد، شرح المفصل ابن حاجب، کشاف زمخشری ، شرح متوسط، مطول تاج الدین، خبیصی، شرح مفتاح، شرح المنظومه، احمد کوکی ملا صفی الله، ملا عبدالغفور، حاشیه فیه فیه، حاشیه ملا سعد، حاجی پاشا، عبدالرحیم، عماد، شرح مصنف، انموزج، ارشاد، شرح ارشاد ملا فتح الله، حاشیه خبیص ابن حاجی اشکوری، جمل، مفصل، شرح مطول، جاربردی، شرح المظهر، ملا جلال، شرح کازرونی، شرح کافیه حاجی محمد بن محمود کرمانی، ابن حاجب، خفاجی شرح کافیه فارسی میر سید شریف، عجدوانی، حدیقه، سید عبدالله، فقه حاجی، کفایه، شرح تصریف زنجانی، شرح انموذج»؛ ۳۱۵گ، ۵ تا ۹ سطر (۶×۸)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۲-۵۴۴]

۶۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۷۶۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ ترمه، ۱۸۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴/۵×۱۸/۲سم [ف: ۱-۵۸۲]

۶۳. تهران؛ فیاض؛ شماره نسخه:۴۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ [نشریه: ۷-۷۰۱]

۶۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۷۲

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ محشی به نشانه‌های «جب» و «عج» و «نجم» و «ه»؛ اهدایی: شیخ محمد جواد علمیه؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۹۸گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۱-۴۱۸]

۶۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۳۵۲

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: حدودقرن۱۰؛ مصحح، محشی به عربی و گاهی به فارسی با نشان‌های «م ح»، «۱۲»، «نجم الدین»، «فاضل هندی»، «جامی» و «کوکبی»، با نشان «بلغ» مقابله شده، مجدول؛ مهر: «عز من قنع و ذل من طمع عبده محمدصادق ۱۱۳۵» (بیضی)، «... بدل مهر محمد مهدی» (بیضی)؛ تملک: محمدنصیر؛ یادداشتی از محمد الحجة جیلانی؛ جلد: چرم مذهب، ۲۵۴گ، ۱۵ سطر (۵/۹×۵/۱۵)سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۶سم [ف: ۴۱-۴۸۸]

۶۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۲۴۳

خط: نسخ، کا: موسی بن الیاس بن یونس بن حاجی فقیه، تا: رجب۹۰۶ق؛ مجدول؛ تملک: محمد ولی مدعو به آقا لار به تاریخ ۱۲۴۸ با مهر «عبده محمد ولی» (بیضی)؛ جلد: مقوایی، ۲۱۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷×۱۲/۵سم [ف: ۲۱-۲۰۱]

۶۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۳۸

آغاز و انجام: برابر

کا: جماستانی، محمد بن سلیمان، تا: ۹۱۲ق؛ محشی با امضاهای «لب» و «لباب» و «هندی»«رضی.ره» و «قم» و «نجم الدین» و جز آن؛ تملک: حافظ ابراهیم در تاریخ ۱۲۲۱ق؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، ۱۶۹گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۲-۴۶۲]

۶۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۴۸۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الاول۹۲۳ق، جا: البلدة المسماة باعطی الجواز؛ مصحح، محشی با نشانی‌هایی مانند «چلبی» و «سید» و «سید شریف» و «رضی» و «شرح ابیات» و «غج» و «غجدوانی» و «نیلی» و «نجم الدین» و «الهندی» و «ح یب» و جز آنها؛ تملک: مصطفی صفایی خوانساری در رمضان ۱۴۰۱ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۲۶گ، ۱۸-۱۷سطر، اندازه: ۱۷×۲۵/۵سم [اهدائی رهبر: ۱۰-۳۳۳]

۶۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۳۲۹-۵۶/۱۷۹

آغاز و انجام: برابر

از اول تا آخر؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۲۱ صفر۹۲۳ق [تاریخ اوراق جدیدتر]؛ ۱۸۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۸-۴۹۰۵]

۷۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: الیاس بن عاشق، تا: ۹۲۶ق؛ مهر: ناصر الدین شاه؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، ۱۹۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۷-۱۷۴]

۷۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۶۳۲/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۲۸ق؛ محشی منقول از شرح مطول و جامی و شرح ارشاد - نجم الدین - و غیره؛ مهر: «لا اله الا الله الملک الحق المبین عبده ایوب» (بیضی)، کتابخانه مجدالدین؛ کاغذ: سمرقندی، اندازه: ۸×۱۲/۵سم [ف: ۲-۷۴۶]

۷۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۲۸ ط

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: ابن نور بن محمد الرمال، تا: ۲۲ رمضان۹۳۰ق، جا: مدرسه ملا فضل الله بن حاج خلیل؛ مجدول، محشی با علامات: «ابوسعید، یوسف، الارشاد بن میرک، نجم الدین، شرح لباب، عماد، هندی، رضی، جامی و السلام علی کاتبه»؛ تملک: مرحوم سید سنگلجی مورخ ۱۲۷۷ق؛ جلد: تیماج، ۱۹۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۲۴/۲-۱۵۱]

۷۳. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۷۵۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شوال۹۵۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ اندازه: ۱۹/۵×۱۴سم [نسخه پژوهی: ۲-۲۳۹]

۷۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۶۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۵۷ق؛ مصحح، محشی با استفاده از شرح هندی و شرح میرو با امضای سید رضی؛ تملک: حسین بن محمد فولادی با مهر «لا اله الا الله الملک الحق المبین، عبده محمد حسین»، ابو طالب بن ملا عین الله طبسی در تاریخ ۱۱۲۵، ابو طالب بن عبد الله به سال ۱۱۲۶؛ مهر: «عبده محمد حسین»؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۸۸گ، ۱۶ تا ۲۰سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۲-۴۸۵]

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۹۷۵

همان نسخه بالا [نشریه: ۷-۳۰۹]

۷۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۸۵۱

آغاز: من هذه الاقسام الستة و هما المرکب من اسمین و المرکب من فعل؛ **انجام:**برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۶۲ق؛ افتادگی: آغاز(سه ورق)؛ محشی؛ ۲۰۵گ، ۱۵-۱۶سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۲-۴۸۲]

۷۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۷۶۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**لم یعلم أنه یدل من النون و المحذوف الم دور و لکن آخرالکلام و الحمد لواجب الوجود و الشکر لمفیض الحر و الوجود.

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: اواخر جمادی الثانی ۹۶۵ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: الحافظ احمد البلوی، ضیاء الدین، فخر الدین؛ ۱۸۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۱۷/۵سم [ف: ۲۹-۵۵۹]

۷۷. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۱۴۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: شجاع الدین بن مراد الدین بن شجاع الدین، تا: ۲۲ رجب۹۶۶ق؛ ۵۷۶ص، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱-۱۶۴]

۷۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۶۹۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: علی بن محمد، تا: جمادی الثانی ۹۶۷ق؛ محشی؛ واقف: حسین کی استوان، آبان ۱۳۴۸؛ جلد: تیماج، ۲۸۲گ، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱۲-۴۸۵]

۷۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۶۴۵

آغاز: لما نصف الی شئ لم یحذف المضاف الیه؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن حسین بن فخرالدین احمد بن حسین بن علی، تا: ۹۷۰ق، جا: کاشان؛ افتادگی: آغاز(ده ورق)؛ محشی؛ واقف: سید محمد باقر مولوی عربشاهی سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ ۲۴۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۲-۴۷۷]

۸۰. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۶ فیاض

خط: نسخ، کا: ادریس بن کمال، تا: ۹۷۰ق، جا: ارزنجان؛ جلد: تیماج، ۱۵ و۱۷سطر، اندازه: ۱۷×۱۲سم [ف: -۲۴۴]

تهران؛ فیاض؛ شماره نسخه:۵۵

همان نسخه بالا [نشریه: ۷-۷۰۱]

۸۱. خوانسار؛ فاضل خوانساری؛ شماره نسخه:۹

خط: نسخ، کا: احمد بن علی بن ابراهیم بن علی بن حسن، تا: چهارشنبه ۲۶ رمضان ۹۷۰ق؛ مجدول، محشی؛ تملک: احمد بن جعفر علی حامدی نجفی، حسین بن شیخ علی جواری، محمد بن فیاضی حکیمی بدری سهاوی»؛ جلد: تیماج، ۱۹۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۱-۱۱]

۸۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۹۵۹

آغاز: مفخر العرب و العجم ناصرالدولة والدین شمس الاسلام و المسلمین یحیی بن مخدوم المعظم ملك ملوك الامراء والوزراء؛

خط: نسخ، کا: حسین بن محمود، تا: ۹۷۲ق؛ افتادگی: آغاز(خطبه و مقداری از دیباچه را فاقد است)؛ محشی؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۴۷ق؛ جلد: تیماج، ۲۵۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۴سم [ف: ۱۲-۴۸۲]

۸۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۵۲۵

آغاز:... قوله: وضعف منع اقعی الی آخره، اعلم ان فی افعی للحیة واحذك للصقر؛ **انجام:**قوله: ویعمل عمل فعله الی آخره ای المصدر یعمل عمل فعله سواء کان ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی؛ مهر: «عبده محمد امین ۱۲۰۱» (بیضی)، «محمد باقر»، «عبده الراجی محمد جواد الحسینی» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۱۴۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۲۶۲]

۸۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۱۶۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**قوله فالصحیح المجرد عن ضمیر بارز مرفوع للتثنیة والجمع والمخاطب المونث بالضمة والفتحة والسکون مثل یضرب، بیان: لتفصیل اصناف المضارع ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی؛ ۱۵۸گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف مخ: ۵-۲۲۶۱]

۸۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۳۰۰

آغاز:برابر؛ **انجام:**و قد شذنحو ارضین و سنین جواب غیر سؤال مقدر و هو.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ جلد: میشن، ۱۲۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۲-۴۸۴]

۸۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۱۸۳

آغاز:الکلمة لفظ وضع لمعنی مفرد اعلم ان معرفة هذاالحد موقوفة علی معرفة اللفظ و الوضع و المعنی؛ **انجام:**فجاز أن یقدر النون المحذوف للوقف کالمعدوم ... فیرد ما حذف لوجودها ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی؛ تملک: محمد بن علی علوی اردکانی، حسن بن یوسف موسوی زنجانی شیرازی به سال ۱۲۱۴؛ جلد: تیماج، ۲۱۷گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۷۰]

۸۷. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۶۵۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی؛ مهر: «مومن الحسینی» (بیضی)؛ ۱۷۱گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۹×۱۲سم [ف: ۲-۱۲۶]

۸۸. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۶۹۰

آغاز:برابر؛ **انجام:**و اضربنان و انما جوزوا التقاء الساکنین علی حده و لم یجوزوه علی غیر حده

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ تاریخ وقف: ۱۰۹۲؛ جلد: تیماج، ۳۱۱گ، ۱۷سطر، اندازه: ۲۲×۱۲سم [ف: ۲-۱۲۷]

۸۹. خوانسار؛ فاضل خوانساری؛ شماره نسخه:۳۸۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی؛ تملک: ابراهیم بن شعبان، سید مصطفی افندی؛ یادداشتی از «عبدالباقی افندی» درباره ترک دخان در سال ۱۰۹۵ق؛ جلد: مقوایی، ۱۷۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۲-۷۱]

۹۰. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۷۹۳

آغاز:برابر

از اول تا حروف شرط؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ مهر: «علینقی»؛ جلد: تیماج، ۱۹۹گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۱۷سم [ف: ۳-۹۲۵]

۹۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۹۲۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۷ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۵-۷۴۴]

۹۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۰۶۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی با نشانه «س»؛ ۱۵۳گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۴×۳۱سم [ف: ۵-۷۴۵]

۹۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۸۲۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**و یجوز صرف غیر المنصرف لاجل شیئین

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مجدول، محشی با نشان «تف. شاید: تفتازانی»؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۴۰گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۷-۵۳]

۹۴. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۴۳۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ اندازه: ۲۶/۵×۱۷/۵سم [نسخه پژوهی: ۲-۲۳۹]

۹۵. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۴۵۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ واقف: شهاب الدین مرعشی نجفی؛ جلد: تیماجمذهب، ۲۳۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [عبدالعظیم-ف: ۲-۶۶۳]

۹۶. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۷۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱ [ف: ۳-۱۱۱]

۹۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۲۰۶۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ معرب، کا: صدیقی، ضیاء الدین بن صدرالدین، تا: اواخر قرن ۱۰ و اوایل قرن۱۱؛ مصحح، محشی؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ جلد: تیماج، ۱۸۱گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۲×۲۳/۵سم [اهدائی رهبر: ۱۰-۳۳۴]

۹۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۱۷

آغاز:... المعظم ملك الملوك الأمراء و الوزراء صاحب سيف و القلم صلاح العالم جلال الدنيا و الدين ابراهيم بن يغوش بلكا ملكى الختنى اعزالله انصارهما ... و سمية بالوافية فى شرح الكافية ... قوله الكلمة لفظ وضع لمعنى مفرد و اعلم؛ **انجام:** للمخاطبة و الو او للجمع المذكرين المخاطبين و الياء لأمر المخاطبة. قوله: و المخففة تحذف للساكنين ... لنون التأكيد المخففة لاحد أمرين و هو إما التقاء الساكنين بقوله ...

خط: نسخ متوسط، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشیبسیار با نشان‌های «شرح تهذیب»، «سید میر»، «شرح هندی»، «محیی الدین سلمه الله»، «سعد الدین تفتازانی»، «غجدوان»، «کبیر»، «مفصل»، «شارح الخبیص»، «شرح لامیه»، «نیلی»، «شرح اللباب و الباب»، «بخاری»، «حل ابیات»، «حل»، «شرح رضی»، «صحاح»، «کتاب المفتاح»، «ارانی»، «حلبی» و «شرح مصباح»؛ کاغذ: اصفهانی، ۲۳۱گ، اندازه: ۴×۲۱/۵سم [ف: ۱۱-۵۵۷]

۹۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۷۴۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ محشی با نشانی «ق»؛ تملك : محمد مقیم بن محمد، سید ابراهیم حسینی زنجانی در ۱۴ جمادی الثانی ۱۲۴۲ در بغداد؛ جلد: تیماج قهوه‌ایمذهب، ۱۲۶گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: ۳۱-۷۵]

۱۰۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۷۵۴

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ مهر: «لال محمد المهدی محمد» (بیضی)، «محمد رضا الحسینی» (چهارگوش)، «اللهم اسئلك الرضا» (چهارگوش)؛ ۱۶۹گ، ۱۷ سطر (۶/۵×۱۲)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۵۱-۱۳۱]

۱۰۱. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۷۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام(یک برگ)؛ ۲۲۳گ، ۲۱سطر، اندازه: ۸×۱۶/۵سم [ف: ۲-۵۱۹]

اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۴

همان نسخه بالا [نشریه: ۱۱-۹۲۲]

۱۰۲. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۲۰۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۰۵ق [ف: -۹۶]

۱۰۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۹۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۸ ذیقعده۱۰۱۰ق؛ یادداشت تاریخ عبدالحمید بن حاجی محمد تقی در ۲۵ رمضان ۱۲۵۱؛ ۲۳۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۲۰×۱۳سم [ف: ۱-۵۹۷]

۱۰۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۹۷۹-۱۱/۷۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: نوروز علی بن محمد علی طهرانی، تا: ۴ ذیحجه ۱۰۱۲ق؛ ۱۱۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۸-۴۹۰۵]

۱۰۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۲۹۹

آغاز: فان اقایم (کذا) مبتداء مع انه لیس بمسندالیه فزید فاعله؛ **انجام:**فان لم یعلم انه یدل عن النون او المحذوف

خط: نسخ، کا: امرجان بن میرزا قلی بن محمود، تا: ۱۰۱۳ق، جا: شماخی مدرسه جلالیه؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی؛ جلد: پارچه، ۱۴۴گ، اندازه: ۱۵×۱۹/۶سم [ف: ۱۲-۴۸۴]

۱۰۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۰۶۵

آغاز: و حق الخبران یکون نکره

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه ۲۶ شوال۱۰۲۰ق؛ افتادگی: آغاز(پنج ورق)؛ مجدول، محشی؛ ۱۷۱گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۲-۴۸۱]

۱۰۷. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۳۱۸۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الثانی۱۰۲۵ق؛ جلد: چرمی نارنجی، ۴۲۶ص، ۱۶ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱-۳۲۳]

۱۰۸. ساری؛ عمومی؛ شماره نسخه:۱۵۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق زیبا، کا: محمد علی حسینی آملی، تا: ۱۰۲۸ق؛ محشی؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج، ۱۹ سطر(۷×۱۳)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [عمومی ساری و تنکابن: ف: -۱۲۴]

۱۰۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۴۳۴

آغاز:قوله: الکلمة لفظ وضع لمعنی مفرد اعلم ان المعرفة هذا الحد موقوفة علی معرفة اللفظ والوضع والمعنی المفرد فاللفظ ما یتلفظ به الانسان او فی حکمه؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد صالح بن حبیب الله حسینی، تا: رجب۱۰۳۰ق؛ جلد: تیماج، ۱۹۷گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف مخ: ۵-۲۲۶۱]

۱۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۹۲۳

خط: نسخ، کا: طبسی، محمد بن محمد حسین، تا: پنجم ذیقعده۱۰۴۵ق؛ مصحح، محشی؛ تملك: محمد رضا بن محمد مهدی هندی با مهر «افوض امری الی الله عبده محمد رضا» (مربع) و «یا امام رضا»، محمد افضل بن نامی با مهر «محمد افضل»(بیضی)؛ مهر: «العبد المذنب محمد علی» (مربع)؛ جلد: تیماج قرمز، ۲۴۶گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۷×۹/۵سم [ف: ۲۵-۲۰۸]

۱۱۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۱۶۴

آغاز:الکبیر العالم الفاضل الکامل سلالة الامراء و الوزراء ... یحیی بن المخدوم المعظم ... ابراهیم بن یغرش ببلکا ملك الختنی

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۵۰ق؛ افتادگی: آغاز(ورق اول که شامل چند سطر از مقدمه بوده افتاده)؛ مصحح، محشی؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۲۴۹ص، ۱۵سطر، اندازه: ۲۴×۱۴سم [ف: ۲-۳۶۵]

۱۱۲. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۶۴۲
خط: شکسته نستعلیق، کا: ابراهیم بن علی، تا: رجب۱۰۵۷ق؛ قطع: وزیری کوچک [رشت و همدان: ف: -۱۳۷۱]

۱۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۵۹۳
خط: نسخ، کا: محمد افضل بن محمد مؤمن تونی، تا: سه‌شنبه دهه سوم ذیحجه۱۰۷۰ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: محمد رفیع زبیدی؛ ۱۸۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۲۰×۱۳سم [ف: ۱۹-۴۰۷]

۱۱۴. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۵۱۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمدرضا بن دوست محمد، تا: رجب۱۰۷۱ق؛ ۴۴۰ص، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲-۱۷۷]

۱۱۵. قائن؛ مدرسه جعفریه؛ شماره نسخه:۱۸۷
خط: نسخ، کا: محمد بن احمد، تا: ۱۵ شوال۱۰۷۲ق؛ تملک: سلطان محمود قائنی، محمد علی الشریف؛ ۳۱۹گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [کتابخانه‌های قائن: ف: -۱۶۲]

۱۱۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۷۳
خط: نسخ، کا: حسین بن محمد، تا: ۱۰۷۲ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: سید محمد بن سید باقر حسینی به سال ۱۲۳۹ق با مهر «... محمد» (بیضی)، محمد طاهر بن محمد علی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۲۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۱۳-۹۷]

۱۱۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۳۷۱
آغاز:اعملت الاول اضمرت الفاعل فی الثانی؛ **انجام:**برابر
بی‌کا، تا: ۱۰۷۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ کاغذ: اصفهانی، ۲۶۲گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۱۵-۱۷۹]

۱۱۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۲۰۰
آغاز:... و سمیته بالوافیه فی شرح الکافیه ...
خط: نسخ، کا: عبد الصمد بن حسین بن سلیمان استرآبادی، تا: رمضان۱۰۷۶ق؛ محشی؛ مهر: «لا اله الا الله الملک الحق المبین محمد»؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۲۶گ، ۱۴سطر (۷×۱۰)، اندازه: ۱۳×۱۷/۵سم [ف: ۴-۱۲۰۰]

۱۱۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۳۳۷
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۷۸ق؛ ۱۸۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵/۳×۲۱/۲سم [ف: ۱-۵۸۲]

۱۲۰. تهران؛ حوزه آستان حضرت عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۶۴
آغاز: و العجم ناصرالدولة و الدین شمس الاسلام محیی بن الخدوم ... جمال الدین ابراهیم ... قوله الکلمة لفظ وضع لمعنی مفرد اعلم ان معرفة هذا الحد موقوفة؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: لطف الله بن یوسف بن عبداللطیف عاملی خماصی، تا: جمعه ۱۶ شوال۱۰۷۸ق، جا: خلف آباد؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: تیماجمذهب، ۲۲۸گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [حوزه و موزه عبدالعظیم: ف: -۷۷]

۱۲۱. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۶۱۶
خط: نسخ، کا: عبدالله بن فضل الله بن عبدالله،تا: ۱۰۸۰ق [ف: -۹۶]

۱۲۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۹۱۸
خط: نسخ، کا: جزائری، هادی بن عبدالرضا، تا: جمعه ۲۸ جمادی الاول۱۰۸۵ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۳۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۲۱×۱۵سم [ف: ۵-۷۴۴]

۱۲۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۶۴۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۱۵ ذیقعده۱۰۸۵ق، جا: یزد؛ مصحح، محشی با نشان «س»؛ تملک: محمد باقر بن نظام الدین؛ مهر: کتابخانه محمد سماوی؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: میشن، ۱۷۹گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [اهدائی رهبر: ۱۰-۳۳۴]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۵۷۳
همان نسخه بالا [مؤید: ۲-۷۸]

۱۲۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۱۹۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد علی بن حاجی یاراحمد طالقانی، تا: ۵ شعبان۱۰۸۶ق؛ مصحح، محشی؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ ۱۵۰گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۴/۵سم [اهدائی رهبر: ۱۰-۳۳۴]

۱۲۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۴۶۵-۳۸/۸۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: نیمه محرم۱۰۸۷ق؛ مصحح، محشی با نشان«س ر ه»؛ ۲۵۸گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۹۰۵]

۱۲۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۵۶۲/۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۶ ذیحجه۱۰۹۲ق؛ جلد: تیماج، ۲۶گ (۶۵-۹۱)، ۲۱سطر، اندازه: ۲۶×۱۵/۵سم [ف: ۳-۹۹۰]

۱۲۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰۷ ط
آغاز: و المراد من الوضع هیهنا تخصیص شیء بشیء؛ **انجام:**فانک اذا قلت فی یا زیدون اضربن اضربوا (کذا) فی الوقف لم یعلم انه بدل عن النون المحذوف و الله اعلم بالصواب.
خط: نستعلیق تحریری، کا: شمس الدین محمد بن صالح ابدال، تا: ۵ ربیع الاول۱۰۹۲ق؛ محشی با علامت‌های «میر، س، شریف محمد، هـ س» و غیره؛ کاغذ: ترکی بغدادی، جلد: تیماج مذهب، ۱۵۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۴/۲-۶۵]
۱۲×۲۳/۵سم [اهدائی رهبر: ۱۰-۳۳۴]

۱۲۸. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۶۵۵
خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۹۴ق؛ افتادگی: انجام؛ در سال ۱۰۹۴ مقابله شده؛ ۱۹۳گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۱-۲۹۶]

۱۲۹. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۳۲
از آغاز تا اواخر منادای مندوب؛ خط: نسخ، کا: حسن بن محمود بن محمد بن ابراهیم، تا: شوال۱۰۹۵ق؛ محشی با نشان «سید، شرح، جبلی، حسن بن آدم، نجم الدین، خبیصی، حلی»؛ تملک: محمد بن عبدالله زنجانی؛ مهر: سید محمد مراد؛ جلد: تیماج، ۱۳۲گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: -۶۹۲]

۱۳۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۸۰۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۹۵ق [رایانه]
۱۳۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۸۵۳
آغاز و انجام: برابر.
خط: نستعلیق شکسته، کا: محمد هاشم ابن ابی طالب حسینی، تا: ۱۰۹۶ق؛ واقف: نادرشاه، ۱۱۴۵؛ جلد: مقوا، ۱۷۸گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵۲سم [ف: ۱۲-۴۸۰]
۱۳۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۶۰۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: ابن محمد رفیع، تا: پنج‌شنبه سلخ جمادی الثانی۱۰۹۶ق؛ محشی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۵ سطر (۸×۱۲)، اندازه: ۱۴/۵×۱۹/۵سم [ف: ۴-۲۱۴۴]
۱۳۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۹۶۱-۱۱/۶۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: حاج محمدبن شیخ مظفر مازندرانی، تا: دوشنبه ۲۲ ذیقعده۱۰۹۷ق؛ جلد: مقوا، ۱۹۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف: ۸-۴۹۰۴]
۱۳۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۳۱۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: سعد بن ناصر، تا: ۱۱۰۰ق؛ محشی؛ کاغذ: اصفهانی، ۱۵۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۵-۱۲۳]
۱۳۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۹۴۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی؛ واقف: درة السلطنه ملک زاده کوثر، آبان ۱۳۲۶؛ جلد: تیماج، ۱۷۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۱۲-۴۷۹]
۱۳۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۷۰۸
آغاز:برابر؛ **انجام:**باعادة نون الاعراب لما ذکرناه ... هو انتفاء موجب البناء بخلاف التنوین فانه حذفه.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام(چند ورق)؛ جلد: تیماج، ۱۵۸گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۴/۵×۱۹/۷سم [ف: ۱۲-۴۸۲]
۱۳۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۹۲۱
خط: نسخ، کا: حاجی، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ ۱۷۲گ، ۲۶ سطر (۸×۱۲)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۵-۷۴۴]
۱۳۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۲۰۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی، بابلاغ مقابله؛ تملک: جمال الدین حسینی پسر آقا سید ... اسدآبادی مشهور به سعدآبادی، رکن الدین حسینی سعدآبادی در سال ۱۳۱۰ق با مهر مدور «رکن الدین الحسینی ۱۳۱۱» (دایره)؛ مهر: «عبده محمد حسن الموسوی» (چهارگوش)، «العبد محمد ابراهیم الموسوی۱۱۹۴» (بیضی)؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ ۲۵۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [اهدائی رهبر: ۱۰-۳۳۵]
۱۳۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۸۴۰
آغاز: من ذکر البصرة او الکوفة او غیرهما (در مبحث کلام)؛ **انجام:**موجود: و قیل یکون فی الماضی للاثبات و فی المستقبل کالافعال ای و قال بعضهم ان کاداذا.
خط: نستعلیق خفی، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۶۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۱۲-۴۸۵]
۱۴۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۱۳۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: ابن یوسف، تا: قرن ۱۲؛ محشی؛ تملک: ملا محمد طاهر نوری در ۱۲۰۴ق؛ مهر: محمد تقی؛ واقف: ملا محمد جعفر مجتهد طهرانی، ۱۲۴۲ق؛ جلد: تیماج، ۱۸۱گ، ۱۷سطر (۵/۸×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۹-۱۳۹]
۱۴۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۰۶۷-۲۵/۱۵۷
آغاز:برابر؛ **انجام:**وهی ذا للمذکراه اشادة الی تقدیرها فذا یشاربه الی المذکر عاقلاً اوغیره وذان الی مثنی
خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ ۱۱۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۸-۴۹۰۵]
۱۴۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۱۱۹
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، ۲۲۸گ، ۲۰ سطر (۵/۵×۱۸)، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۵-۷۴۵]
۱۴۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۱۳۲
آغاز:برابر؛ **انجام:**سواء کان ترتیب اولم یکن نحو جاء نی زید و عمرو فانه لم یعلم منه ... لا نقدم احد هما علی الآخر و الذی یدل علیه قوله تعالی ... .
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۲۱گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۸×۱۳سم [ف: ۳۳-۲۶۰]
۱۴۴. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۴۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوایی، ۱۵ سطر، اندازه: ۹×۱۳/۵سم [ف: -۸۰۸]
۱۴۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۰۳۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ تملک: محمد صالح مازندرانی؛ ۲۵۷گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۲۵-۳۸]
۱۴۶. اصفهان؛ روضاتی؛ شماره نسخه:۱۷۵
آغاز:برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مهر: «محمد حسین شریف ۱۲۸۳» (بیضی)؛ یادداشتی از محمد حسن بن زین العابدین موسوی؛ اندازه: ۱۲/۵×۱۶/۵سم [ف: -۱۱۹]
۱۴۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۱۵۸
بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ خریداری از رضا شیخان [رایانه]
۱۴۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۲۳۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۴ ذیقعده۱۱۰۳ق [مختصر ف: -۸۷۹]

۱۴۹. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۴۰۰

بی‌کا، تا: رمضان۱۱۱۴ق؛ ۱۳۵گ، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: -۱۶۸]

۱۵۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۱۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۱۶ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: مقوا، ۱۶۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۱۳-۳۱]

۱۵۱. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۵۹۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: محرم۱۱۴۹ق؛ مهر: «یا محمد بن عبدالله» (بیضی)، «المتوکل علی الله یا ابا عبدالله ادرکنی»؛ جلد: تیماج، ۱۰۶گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱-۵۰۸]

۱۵۲. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۲۴۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: بهاء الدین علی قمی، تا: با تاریخ ۱۱۶۶ق؛ مهر: «لا اله الا الله الملک الحق المبین عبده محمد حسین ۱۱۶۶» (بیضی)، «عبده محمد علی» (بیضی)، «عبده محمد باقر» (بیضی)؛ اهدایی: جواد کمالیان، ۱۳۵۴ش؛ جلد: گالینگور، ۲۰۱گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف: ۱-۲۱۳]

۱۵۳. تنکابن؛ عمومی؛ شماره نسخه:۹

آغاز:بسمله قوله الکلمة لفظ وضع لمعنی مفرد. اعلم ان معرفة هذا الحد موقوفة علی معرفة اللفظ؛ **انجام:**لانه یستلزم اما تحریک النون و اما حذفها الالتقاء الساکنین علی غیر حده.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۲۹۰گ، ۱۰ تا ۱۴سطر(۷×۱۰)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [عمومی ساری و تنکابن: ف: -۱۴۸]

۱۵۴. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۳۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی با نشان «س، شرح»؛ جلد: تیماج، ۲۳۵گ، ۱۵ سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: -۶۹۱]

۱۵۵. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲

از باب مفعول مطلق تا اواخر حرف مشبه بالفعل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی با نشان «حلبی، جلالی، سعد، م، شرح، محیی الدین»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۲۸گ، ۱۷ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۶سم [ف: -۶۹۱]

۱۵۶. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۶۳۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مهر: «لااله الاالله الملک الحق المبین عبده محمد حسین» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۲۶۰گ، ۱۶ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۲۰×۱۳سم [ف: ۲-۲۶۳]

۱۵۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۵۷۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: گالینگور، ۲۱ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۴-۲۱۲۲]

۱۵۸. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۲۲۷

آغاز: الشیء الاول فهم منه شیء الثانی و المراد من المعنی المفرد و هو ان لا یدل؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، کا: جان محمد بن مولانا مقصود علی، تا: قرن ۱۳، جا: مدرسه ابوسعیدخان(نواب)؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ کاغذ: هندی، ۱۳۴گ، ۱۹سطر، اندازه: ۵/۱۸×۱۳سم [ف: -۲۰۴]

۱۵۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۲۹۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**فی الوقف لم یعلم انه یدل عن النون او المحذوف.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام(قریب سه صفحه)؛ محشی؛ ۱۳۵گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۵/۲سم [ف: ۱۲-۴۸۳]

۱۶۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۸۲۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تملک: محمد حسین بن محمد تقی؛ ۱۳۹گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳۰-۶۳]

۱۶۱. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۳۹۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن محمد یوسف بن علی اکبر کلارستاقی بیرون بشمی طویری، تا: ۱۳۰۲ق، جا: مچکار؛ جلد: تیماج، ۱۳۵گ، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: -۱۶۸]

۱۶۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۶۲۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: کمال ابن عزیز الله شولستانی، تا: رمضان۱۳۱۸ق؛ مهر: «ابن محمد مؤمن محمد حسن» (بیضی)؛ جلد: تیماجمذهب، ۲۲۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف مخ: ۵-۲۲۶۱]

۱۶۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۵۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۳ جمادی الاول ۱۳۷۰ق، برگ آخر به خط احمد بن ابی الحسن موسوی شوشتری؛ مصحح، محشی؛ جلد: گالینگور، ۱۷۰گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۹×۱۴سم [ف: ۱-۴۵۹]

۱۶۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۷۲۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۰۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۸×۱۳سم [ف: ۳۲-۳۴۳]

۱۶۵. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۳۴

آغاز: ... صاحب السیف والقلم صلاح العالم جلال الدنیا والدین ابراهیم بن یغروس بیلکا؛ **انجام:**قوله ینسب الیه شیء احتراز عمالم ینسب الیه شیء کخبر المبتدا مثلا ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۱۴گ، ۱۵سطر [ف: ۱-۲۹۲]

۱۶۶. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۲۴

آغاز: ... قوله الکلمة لفظ وضع لمعنی مفرد، اعلم ان معرفة هذا الحد موقوفة علی معرفة اللفظ والوضع والمعنیالمفرد فاللفظ ما یتلفظ به الانسان او فی حکمه مهملا ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج

مذهب، ۱۲۰گ، ۱۵سطر [ف: ۱-۲۹۲]

۱۶۷. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۶۲۸

بی‌کا، بی‌تا [ف: -۷۸]

۱۶۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۴۵۶

آغاز:برابر؛ **انجام:**افتاده: فقال انه لیس بمضاف لانه لو کان مضافا لفسد معناه و ذلک ان معنی.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با امضای منه، هـ ۲، ...؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۲۵گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۸سم [ف: ۱۹-۷۲]

۱۶۹. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۰۴۴

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۲۲۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۱-۲۹۶]

۱۷۰. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۰۵۳

خط: نسخ، کا: علی بن محمد بن حسین بن سلیمان، بی‌تا؛ ۱۳۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱-۲۹۶]

۱۷۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۰۷۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۷۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱-۲۹۶]

۱۷۲. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۹۲ فیاض

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۷ سطر(۱۱×۷)، اندازه: ۱۷×۱۲سم [ف: -۲۴۴]

۱۷۳. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه:۲۵۵/۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**فلم یرد ما حذف له لکونه فی حکم الملفوظ قوله المفتوح ما قبلها تقلب ألفا ای ونون التاکید التی یکون ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ جلد: گالینگور، ۱۳۷گ، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف مخ: -۱۸۱]

۱۷۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۱۷۲

آغاز:ترکیباته و مبانیه الا نادراً مع ذکر علل اکثرها و جعلته لرسم خدمة الامیر الکبیر سلالة الامراء

خط: نستعلیق بدخط، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۲۲۱ص، اندازه: ۱۹×۱۱سم [ف: ۲-۳۶۶]

۱۷۵. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۴۸۱

آغاز:برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: محمد امین بن محمد صافی با مهر «هدایت ازلی ... محمد باد» (بیضی)، جعفر بن عبدالله با مهر «لطف الهی گر بود ... جفعر» (مکعبی)؛ ازموقوفات رمضانیه ۱۲۳۰؛ جلد: تیماج، اندازه: ۲۱×۱۶سم [ف: -۲۵۰]

۱۷۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۴۰۸

آغاز:اخلاق زید احسن ومعنی المعتقر: المتداوله. اعتقروا الشیء ای تداونوه. قوله وانواع رفع ونصب وجر ای انواع اعراب؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۱۴۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۱۷سم [ف مخ: ۵-۲۲۶۱]

۱۷۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۰۵۹

آغاز:الذی فی ادعوک کما صرحتم به فی علة بنایه وهو لیس مبنی الاصل علی تفسیرکم مبنی الاصل فیلزم ان یکون معربا ولیس کذلک قلنا لا نسلم.؛ **انجام:**واما الثانی فلانه انما یحتمل الا علی الصفة اذا امتنع الاستثناء وههنا لایمنع ذلک والثانی من المواضع التی.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوا، ۶۸گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۸×۲۴/۵سم [ف مخ: ۵-۲۲۶۲]

۱۷۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۵۸۶-۹/۱۳۶

آغاز و انجام: برابر

از اول تا آخر؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۱۶۷گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۸-۴۹۰۴]

۱۷۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۷۵۶/۱-۵۲/۹۶

آغاز:الا بالله علیه توکلت و الیه انیب. قوله: الکلمة لفظ وضع لمعنی مفرد. اعلم ان معرفة هذا الحد موقوفة علی معرفة اللفظ؛ **انجام:**برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۹۲گ، ۱۶-۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۹۰۶]

۱۸۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲ /۷۸۶۹-۵۳/۷۹

آغاز:برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا، ۱۲گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۹۰۵]

۱۸۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۴۰۸۲/۱

آغاز:قوله والثانی کاد یقول کاد زید یجیء وقدتدخل ان اه ای والقسم الثانی وهو الذی وضع لمقاربة حصول الخبر لا علی مقاربة رجائه؛ **انجام:**برابر

خط: نستعلیق، کا: نصیرالدین مجدالفقر بن نصرالله رضی استرآبادی، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: گالینگور، ۱ر-۲۴پ، ۲۴گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۲۶۲]

۱۸۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۹۳۸

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا [رایانه]

۱۸۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۱۸۴

آغاز: من حیث ان بینما التضاد و ان کانت التانیث بالتاء او التانیث المعنوی او المعرفه؛ **انجام:**بکسر الیاء لانه لما حذف النون التاکید فکسرت

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام [رایانه]

۱۸۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۸۷۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**فی مثل اما تفعلن ای کثرت زیاده نویننی التاکید

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام [رایانه]

۱۸۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۹۰۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**تمت کتابه هذا الکتاب بعون الملک الوهاب

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [رایانه]

۱۸۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۱ معزی

آغاز:و اما جواز اثبات النون ملتشبیه بالفعل، قوله و یتوسط بین المبتداء و الخبر؛ **انجام:**قوله و عکسها لعل ای و عکس لیت ... فحمل لعل علیها لکونها من لغاتها.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی؛ تملک: محمدطاهر که به او هبه شده با وکالت ملاعلی در ذیحجه ۱۳۰۰ق؛ جلد: تیماجمذهب، ۹۶گ، ۱۷ سطر (۵/۱۴×۵/۸)سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۹-۱۰۸]

۱۸۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۲۹۵

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۲۱گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۷-۲۸۰۶]

۱۸۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۰۸۰

بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی: روح الله فاضلی، ۸۷/۲/۱ [رایانه]

۱۸۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۳۷۷

آغاز:بسم الله، احمدالله افتتح بالتحمید بعد التیمن؛ **انجام:**و ان وقع صفه بلعلم مضافا الی علم آخر.

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۴۳گ، اندازه: ۱۴×۲۱سم [نشریه: ۱۳-۳۹۴]

۱۹۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۷۱۷

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۰۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۳۱-۶۴]

۱۹۱. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه:۱۱۷/۲

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۵-۲۲۱]

۱۹۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۳۴۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**فانک اذا قلت فی یا زید فی الوقف و فی امراة اضربن اضربی فی الوقف.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، ۱۸۳گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۸-۳۱۵]

۱۹۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۵۴۹

آغاز:قوله، و لا یتانی ذلک الی آخره ای و لا یمکن حصول الکلام الا فی المرکب من اسمین؛ **انجام:**قوله هما صدر الکلام ای الهمزة و هل صدر الکلام لکونهما لنوع من انواع الکلام فوجب تقدیمها لمامر ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی با امضای: ابوسعید، نجم الدین و ... ؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، ۱۸۹گ، ۱۵-۱۸ سطر، اندازه: ۲۰/۷×۲۶سم [ف: ۱۹-۱۸۳]

۱۹۴. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۷۰۶

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: -۱۳۷۱]

● **الوافیة فی شرح الکافیة** / صرف / عربی

al-wāfīya fī š.-il kāfīya

وابسته به: الکافیة فی النحو؛ ابن حاجب، عثمان بن عمر (۵۷-۶۴۶ق)

شرحی است مزجی تحت عنوان «قوله»، چیزی شبیه کتاب «الوافیة فی شرح الکافیة» تألیف سید رکن الدین حسن بن محمد استرآبادی (- ۷۱۷ق) است. متن این کتاب با «الهدایة فی النحو» کمی اختلاف دارد.

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۱۶۲/۱

آغاز: عند تحقق النسب فالکلام یقتضی ... قوله الاسم مادل علی معنی فی نفسه غیر مقترن باحد الازمنه الثلاثه. فقوله مادل علی معنی متناول للاسم والفعل والحرف ... ؛ **انجام:**موجود: قوله و مثل جرد قطیفة و اخلاق ثیاب.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی؛ جلد: مقوا، ۲۱-۱۴ سطری ۶×۱۱ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [ف: ۳-۱۶۱۸]

● **الوافیة فی شرح الکافیة الشافیة** / نحو / عربی

al-wāfīya fī š.-il kāfīya-tiš šāfīya

ابن مالک، محمد بن عبدالله، ۶۰۰ - ۶۷۲ قمری

ebn-e mālek,mohammad ebn-e ‘abd-ol-lāh (1204-1274)

شرحی است از محمد بن عبدالله بن عبدالله بن مالک بر ارجوزه مشهور و معروف خود او موسوم به «الکافیةالشافیة» که مشتمل بر ۲۲۸۷ بیت در بحر رجز است نوشته است و با این بیت شروعمی‌شود:«قال ابن مالک محمد وقد ××نوی افادة بما فیه اجتهد».

[فهرست خدیوی ۷۴/۴؛و دارالکتب ۱۳۴/۲؛ بروکلمان ۳۰۰/۱ و ذیل ۵۲۶/۱؛کشف الظنون ۱۳۶۹/۲]

شروح و حواشی:

۱- حاشیة الوافیة فی شرح الکافیة؛ ابیوردی، احمد (- قرن ۹)

۲- شرح مقدمة الوافیة (الف)(۲عنوان)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۷۷۸

از یک صفحه‌ای پیش از باب الحال است تا پایان شرح؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ پیداست که از روی نسخه ای نوشته شده گاهی در نقل اشتباهی رخ می‌داده روی آن خط کشیده می‌شده و این خط‌خوردگی‌ها می‌رساند که از نویسنده نسخه است نه از شارح، در هامش آن در ص ۴۷ و ۷۹ آمده که مصنف در شرح عمده چنین گفت و این عمده و شرح آن هر دو از ابن مالک است و در هامش باز از تسهیل او یاد شده است و در شرح در بسیاری از جاها عباراتی آمده که می‌رساند که متن از خود شارح است، در پایان آمده «تمت الکتاب الکافیة بشرحها» پس نسخه ما باید همین الوافیة باشد؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا، ۲۳۰گ، ۲۷س۱۴×۲۱سطر، اندازه: ۱۹×۲۸سم [ف: ۸-۳۱۹]

۲. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۳۶۸

آغاز:أحمدالله علی عظمة جلاله حمد غریق لمطالعة جماله؛ **انجام:**لم یعلم انه بدل عن النون أو المحذوف المردود. و لیکن هذا آخر الکلام.

خط: نسخ، کا: محمد علی بن حاجی یار أحمد طالقانی، تا: ۵ شعبان۱۰۸۶ق، محشی با نشان «س»، «جامی»، «هندی»؛ ۱۵۲گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۴/۵سم [مؤید: ۱-۳۰۸]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۸۲۰

آغاز:بسمله، ... قال الشیخ الامام العالم ... سألنی بعض الالباء المعتنین بحقائق الانباء ان اتلو الکافیة الشافیة بشرح یحف به المؤنة و یحف به المعونة؛ **انجام:**صبیا اذا لصبیان.

تا اوایل فصل مربوط به نوادر اعلال را بیشتر ندارد (یعنی مباحث حذف و ادغام و نون ساکنه و بنای مثال از مثال و تصریف افعال و اسماء مشتق و اسم زمان و مکان و اسم آلت بکلی از آن ساقط است.)؛ خط: نسخ، کا: قوام الدین محمد حسنی، تا: ۱۱۰۰ق؛ افتادگی: انجام؛ واقف: میر سید علی خان طبیب، ۱۲۷۳؛ جلد: تیماج، ۱۰۳گ، ۲۶سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۱۲-۲۲۱]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۲۴۱

آغاز:بسمله. الحمد لله رب العالمین و العاقبه للمتقین ... بسمله قلت افتح؛ **انجام:**ان لایحصل التعریف ... فتعریف المسند الیه

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [رایانه]

۵. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۳۷ ـ ج

آغاز:و هو من اسمین گزید ذاهب××و اسم فعل نحو فاز التائب؛ ش: هو راجع الی الکلام المحدود فی البیت المتقدم ای ترکیب الکلام اما من اسمین اسند احدهما الی الآخر (هفت صفحه پیش از «المعرب» که در نسخه دانشگاه افتاده)؛ **انجام:**و من یقل یا حارضم مطلقا ×× و قدتری الوجهین لن یقترنا؛ الا کثر فی الترخیم ان یحذف ما یحذف و ینوی ثبوته فلایغیر ما بقی ... و لیس فی الکلام فعلی الاوالفه مزیدة للثانیت (باب الترخیم ص ۱۵۲س۴ نسخه دانشگاه)

بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۳۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۱-۵۱۸]

● الوافیة فی علم الاصول / اصول فقه / عربی
al-wāfīya fī ʻilm-il uṣūl

یزد؛ محمود آبادی، میرزا حسن؛ شماره نسخه:۳۲/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۷ جمادی الثانی۱۲۳۸ق؛ قطع: ربعی [نشریه: ۴-۴۵۷]

● الوافیة فی علم العروض و القافیة / عروض و قافیه / فارسی
al-wāfīya fī ʻilm-il ʻarūḍ wa-l qāfīyya

فقیر دهلوی، میرشمس الدین، ۱۱۱۵ - ۱۱۸۳ قمری
faqīr-e dehlavī, mīr-šams-od-dīn (1704 - 1770)

تاریخ تألیف: ۱۱۶۱ق

رساله‌ای در قواعد علم عروض و قوافی در دو «رکن»:رکن ۱. در علم عروض در یک مقدمه و چند فصل؛ رکن ۲. در علم قوافی شامل یک مقدمه و چند فصل. تاریخ تألیف کتاب را مؤلف در آخر کتاب ضمن چند بیت آورده و دو تاریخ تألیف ۱۱۶۱ و ۱۱۶۲ق ذکر نموده است.و ابیات این است:«در باب تمامیش دو تاریخ رقم زد×× کلکم به باز و بودش زور کمالات»؛ «تاریخ نخستین شده «تشریف معانی» ×× تاریخ دوم آمده «دستور کمالات»».

آغاز:بعد از تقدیم حمد مبدعی که بیت دنیا و آخرت با کمال تقطیع و موزونیت ساخته و پرداخته اوست ...

انجام:این نسخه که باشد بر ارباب فضایل×× توقیع سخن سنجی و منشور کمالات / آمد چو ز کلک من شوریده به اتمام××افکند در اطراف جهان شور کمالات

[نسخه‌های منزوی ۲۱۶۴/۳ و ۱۲۷۸؛ گنج بخش، منزوی ۱۲۳۳/۳؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۳۶۵/۱]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۷۱۹/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته، کا: صابر شیرازی، مهدی بن محمد، تا: جمادی الثانی ۱۲۷۵ق؛ جلد: مقوا، ۳۳ص (۱۳۵-۱۶۸)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲۶-۲۰۸]

۲. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۰

خط: نستعلیق، کا: شیخ علی، تا: سه‌شنبه ۱۶ ربیع الثانی ۱۳۰۲ق؛ مجدول، مصحح؛ ۷۴گ، اندازه: ۱۳/۵×۲۲/۵سم [ف: ۱-۵۵]

اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۱۵/۱

همان نسخه بالا [نشریه: ۱۱-۹۴۹]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۹/۱ سرود

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۱۹ق؛ قطع: رقعی [نشریه: ۱۳-۴۱۰]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۸۰۹/۱

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۶گ (۱پ-۲۶پ) [ف: ۳۷-۳۵۷]

● الوافیة فی علم العروض و القافیة / عروض و قافیه / عربی
al-wāfīya fī ʻilm-il ʻarūḍ wa-l qāfīya

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۴۶۳/۵

انجام:ثم کتبت تلک الرساله الواقیه فی علم القافیه و جعلته تذکرة لمن بالصداقه حقیق متوکل علی ولی الصدیق

خط: نستعلیق، کا: حیدر بن حسین، تا: ۹۶۸ق؛ کاغذ: اصفهانی، ۶ص (۷۰-۷۶)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۵-۶۲۴]

● **الوافیة فی علم القافیة** / عروض و قافیه / عربی
al-wāfīya fī ‘ilm-il qāfīya
حسینی خراسانی، محمد بن حسن، - ۱۳۲۲ قمری
hoseynī xorāsānī,mohammad ebn-e hasan(- 1904)
تاریخ تألیف: ۱۲۸۶ق؛ محل تألیف: قزوین
رساله مختصری است در علم قافیه مشتمل بریک «مقدمه» و پنج «فصل»: المقدمة: فی تعریف القافیة؛ فصل ۱. القافیة باعتبار مابین الساکنین خمسة؛ ۲. یراعی فی القافیة ستةاحرف اتفاقاً و ثمانیة عندالاخفش؛ ۳. فی حرکات القافیة؛ ۴. اقسام القافیة؛ ۵. فی عیوب القافیة.
آغاز: الحمد لله الذی أسس لنا من نعمه المتواترة و سیس الوجود و ادخلنا بفضله المترادف فیمن تکاوس بحذودینه النافع یوم نعود
انجام: هو الذی ینقض احدی یدیه فی السربسبب استرخاء عصب فیها من عقال أو غیره و لیکن هذا آخرما أردنا ایراده فی هذه الرسالة.
چاپ: ایران، مشهد، ۱۳۱۷ق، سنگی، جیبی،
[الذریعه ۹۰/۲۰ضمن شماره ۲۰۴۷، و ۱۹/۲۵شماره ۹۳]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۲۰۹/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد تقی بهبهانی، تا: صفر۱۲۹۱ق، جا: مشهد رضوی مدرسه فاضلیه؛ توسط کاتب تصحیح شده؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹گ (۸۶پ-۹۵ر)، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۷۱]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۱۶۲/۵
آغاز: احمد من صلی علی محمد ××واله لاعن کل ملحد / و بعد فاحفظن نظم الوافی××فی علمی العروض و القوافی؛ **انجام:** و الحمدلله علی التمام××یمن دجا القزوین بالختام / عدتها یمن غفور عامها×× و الحمدلله علی اتمامها
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۵۵گ (۱۱۳پ-۱۶۸ر)، ۱۵سطر [ف: ۳۶-۲۴۶]

● **الوافیة فی نظم الشافیة** / صرف، شعر / عربی
al-wāfīya fī naẓm-iš šāfīya
حسینی سیفی، محمد بن محمد مهدی، - ۱۱۵۰؟ قمری
hoseynī seyfī, mohammad ebn-e mohammad mahdī(- 1738)
وابسته به: الشافیة فی الصرف؛ ابن حاجب، عثمان بن عمر (۵۷۰-۶۴۶ق)
تاریخ تألیف: ۱۱۳۳ق
منظومه‌ای است درنظم «الشافیة» ابن حاجب در ۱۱۶۲ بیت عربی با عناوین: فی میزان الاصل والزائد، یعرف القلب بوجوه شته، فی المعتلات، فی اوزان الاسم الثلاثی المجرد، فی اوزان الاسم الرباعی المجرد، فی اوزان الاسم الخماسی المجرد، فی ابنیة الاسم الخماسی المزید فیه، باب المغالبة، فی معانی الابواب ... ابنیة الاسم الثلاثی المجرد ... .
آغاز: الحمدلله الذی یصرف×× بلطفه الریاح حین تعصف / ثم صلاة و السلام العالی×× علی النبی المصطفی و الال
انجام: ناظمها فی سلکها قوام×× و الحمد کالمسک لها ختام / مبدأ اسم الکاتب الذی کتب×× فی کل من آمن بالله وجب
چاپ: ایران، سنگی، بدون تاریخ، خشتی (در هامش)؛ ایران، سنگی، جیبی، ۱۰۳ص (صص۱-۱۰۳)
[الذریعة ۱۹/۲۵؛ معجم مؤلفین ۳۰۴/۱۱؛ دنا ۱۰: ۹۷۵ (۱۸ نسخه)]
شروح و حواشی:
۱- توشیح الوافیة بمعان کافیة؛ قزوینی، محسن بن محمد طاهر (-۱۱۵۰ق)
۲- شرح الوافیة فی نظم الشافیة

۱. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۵۳۱/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** تم بعون الله صر الشافیة××و رفته فقلت نظمی الوافیة / أبیاتها بلیغة علیه ×× عدتها منظومة قویة
خط: نسخ، کا: عبدالرحمن الجنازی، تا: ۱۱۶۲ق؛ ۳۷گ (۱ر-۳۷پ)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱-۴۵۵]
۲. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: ۳۶۹/۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۴۲گ (۱پ-۴۲پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۲۶۳]
۳. تبریز؛ خادم حسینی؛ شماره نسخه: ۱۶/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: عبدالعزیز، تا: قرن۱۳؛ از روی خط مصنف؛ جلد: بدون جلد، ۴-۴۴، ۴۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۹×۲۱سم [اوراق عتیق: ۱-۸۸]
۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۴۹۷۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** و صحبه المنتجبین الخیره فی سنه ۱۲۵ (کذا)
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [رایانه]
۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۵۹۲/۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** کذالک فی الاعلال و الابدال ×× کمثل ادغام و حذف تال.
خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: ۱۲۶۹-۱۲۳۰ق؛ ۱۵گ (۱۸۷ر-۲۰۲ر) [ف: ۲-۲۶۲]
۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۶۱۷/۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۳-۱۲۵۷ق؛ جلد: میشن، ۸۵ص (۱۳-۹۸)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۰-۱۶۹]
۷. قزوین؛ فحول قزوینی؛ شماره نسخه: بدون شماره
کا: حسینی، محسن بن حسین، تا: پنج‌شنبه۳ ذیحجه ۱۲۶۰ق [ف: -۲۹]
۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۶۲۹/۲

خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد حسین، تا: ۱۲۷۳ق، جا: اصفهان؛ مصحح، قطع: جیبی [میراث شهاب: س۹ش۲-۳۴]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۷۵۴/۲

خط: نستعلیق، کا: محمد بن زین العابدین موسوی، تا: ۱۸ صفر ۱۲۸۳ق؛ ۳۴گ (۲۰پ-۵۴ر)، اندازه: ۱۵/۵×۱۱سم [ف: ۷-۳۰۸]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۲۵۶/۲

خط: نسخ خوش، کا: محمد حسن جنابذی الجومندی، تا: ۲۲ جمادی الاول ۱۲۹۸ق؛ مصحح، قطع: جیبی [میراث شهاب: س۸ش۴-۶۸]

۱۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۰۴/۱

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام کتاب و مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ کا: احمد بن معصوم بن اشرف انصاری، تا: ۱۳۰۹ق؛ ۱۰۰ص (۱-۱۰۱)، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف: ۱۰-۲۹۵]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۳۸۸/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد امین بن علی محمد، موسوی جزایری، تا: ۱۳۱۰ق؛ ۲۱گ (۵۴-۷۳)، ۱۱سطر، اندازه: ۱۵×۸/۵سم [ف: ۲۸-۶۴۸]

۱۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۷۴/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۴۰گ (۵۲پ-۹۲پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۱۲-۵۰۶]

۱۴. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۳۲۰/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**وحنذریس منه عند الاکثر ××فالنون اصلی لدیهم فابصر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ تملک: علی زنجانی؛ جلد: گالینگور بنفش، ۲۰گ، ۶سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۶سم [ف مخ: ۲-۵۷۴]

۱۵. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه:۱۴۹

آغاز:برابر

خط: نسخ معرب، بی‌کا، بی‌تا؛ گویا به خط سید محمدبن جواد حسینی میبدی باشد؛ ۷گ، ۸سطر، اندازه: ۱۷/۵×۱۱/۵سم [ف:۱۱۲]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۱۰/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ در برگ پایانی آمده: «قد بلغ المقابلة ن نسخة الاصل فی یوم السبت اثنا و عشرون فی شهر ذی القعدة الحرام فی سنه ۱۲۵۶ مقابله شد این کتاب از روی نسخه اصل» در ۱۲۵۶؛ جلد: میشن، ۴۷گ (۱۰۴پ-۱۵۱ر)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۴/۹×۲۱/۶سم [ف: ۲۹/۱-۳۰۶]

۱۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۰۰۹/۱-۲۰/۱۲۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**انک ذوفضل علی العباد×× حاسب علینا انت فی المعاد

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۵گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۸-۴۹۰۶]

۱۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۵۹۳/۱-۹/۱۴۳

آغاز و انجام: برابر

از اول تا آخر؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۷۴گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۸-۴۹۰۶]

۱۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۸۵/۲

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: کتابخانه اسکوریال در اسپانیا، شماره ۱۷۴۵؛ خط: نسخ معرب زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ خطوط چلیپا؛ ۸۲گ (۲۵پ-۱۰۷پ)، ۷سطر، اندازه: ۱۷×۱۱/۵سم [ف: ۴-۱۵۹]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۳۹۲

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۲۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۳۶۵/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۱گ (۱۹-۵۰)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [نشریه: ۱۳-۳۹۲]

● وافية المؤمنين فی تحقيق رجعة الائمة المعصومين

/ کلام و اعتقادات / عربی

wāfīyat-ul mu’minīn fī taḥqīq-i raj‘at-il a’immat-il ma‘ṣūmīn

استرآبادی، یوسف بن قاسم، قرن ۱۱ قمری

estarābādī,yūsof ebn-e qāsem(- 17c)

تاریخ تألیف: سه‌شنبه ۲۵ رمضان ۱۰۸۴ق

آیات و روایاتی که راجع به بازگشت ائمه علیهم السلام است به دنیا در این کتاب جمع شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۳/۳

آغاز:الحمدلله الذی فطر الافلاک و ما فیها بید قدرته و قدر الرجعة و ألزم علینا أن نکون معتقداً بها بجلال عظمته؛ **انجام:**قد فرغت من تألیف هذه الرسالة و تجمیعها فی زوال یوم الاربع ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: محرم۱۰۸۵ق، جا: مشهد رضوی؛ ۱۲گ (۱۲۸پ-۱۴۰ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۸×۱۱سم [ف: ۱-۱۱۲]

← وافی در علم قوافی ≻ قافیه

● الوافی فی التدبير الكافی / کیمیا / عربی

al-wāfi fī tadbīr-il kāfī

مصمودی، محمد بن احمد، قرن ۹ قمری

masmūdī,mohammad ebn-e ahmad(- 15c)

تاریخ تألیف: ذیحجه ۸۹۷ق؛ محل تألیف: تلمسان در جوار مرقد

ابو موسی شعیب غوث اندلسی
مؤلف در سال ۸۸۱ق به قرائت کتب بزرگان علم کیمیا پرداخته و برخی از آنها را در مصر نزد استادانش عمر فیومی و محمد بن بدرالدین بن جمعه خوانده است، سپس به سال ۸۸۷ق به مکه رفته و در طواف از خداوند درخواست آموختن این علم را نموده است، بعد به مدینه و از آنجا به مصر بازگشته و در خواب پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) را دیده و از ایشان درخواست تعلیم حجر مکرم - که اساس علم کیمیاست- را کرده است.در مصر به برخی از قصاید خالد بن یزید بن معاویة بن ابی سفیان برخورد کرده که در کتابی به نام «الفردوس» جمع‌آوری نموده بود، سپس به دنبال کتاب گشته و رد دو نسخه از آن را در اسکندریه و تونس یافته، اما با کوشش فراوان فقط به ۵۰ قصیده از این کتاب دسترسی یافته که برخی از آن قصاید را نزد استادانش خوانده و بعد به تألیف کتاب حاضر پرداخته است و آن را در دوازده«فصل» در بیان رموز این علم تنظیم و در آغاز هر فصل مباحثی کلی آورده و در پایان اشعار خالد بن یزید را آورده؛ عناوین فصول چنین است:۱.بیان مادة التدبیر؛ ۲. بیان تفصیل الحجر؛ ۳. عمل الخل؛ ۴. الخلط الاول و اوزانه و تدابیره؛ ۵. تخریج النفس من جسد المغنیسیا؛ ۶. تطهیر النفس؛ ۷. غسل الجسد و معرفة تقطیره؛ ۸. کیفیة تصعید هذه الارض؛ ۹. تدبیر النصف الثنی الذی هو تجسد الارواح و تروحن الاجساد؛ ۱۰. [در نسخه عکسی خراب است]؛ ۱۱. منافع الاکسیر؛ ۱۲. الوصیة.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۰۲۲ عکسی

آغاز:الحمد لله الواحد الصمد الذی لم یلد و لم یولد ... الحمد لله الذی خلق من الماء بشرا فجعله نسبا و صهرا و کان ربک قدیرا
نسخه اصل: کتابخانه دانشگاه کراچی - پاکستان ۱۹۹۷۸؛ خط: نسخ، کا: محمود حمدی، تا: شب چهارشنبه ۱۳ رجب۱۳۴۴ق؛ از روی نسخه ۲۴ دار الکتب المصریه؛ ۳۴۰ص [عکسی ف: ۶-۳۹]

← الوافی فی العروض و القوافی > الکافی فی علمی العروض و القوافی

● الوافی فی الفروع / فقه / عربی

al-wāfi fi-l furū‘

نسفی، عبدالله بن احمد، - ۷۱۰ قمری

nasafī,‘abd-ol-lāh ebn-e ahmad(- 1311)

تاریخ تألیف: ۱۰ رجب ۶۸۲ق
کتاب متوسطی (از حیث حجم) است در فقه حنفی که در آن به موارد خلاف نیز اشاره شده است بر این کتاب تاکنون شروح متعددی نوشته شده است و نخستین آنها از خود مؤلف است و کافی نام دارد.در دیباچه می‌نویسد که اگر بتوانم شرحی بر آن به نام «الکافی» خواهم نوشت.

آغاز:الحمد لمن علی عباده و عباده بارسال رسله و هدایة سبله و الصلاة و السلام علی سید الخلائق محمد المخصوص بأفضل الخلائق
[ریحانة الأدب ۱۷۱/۶؛ کشف الظنون ۱۹۹۷/۲؛ الاوقاف العامة بغداد ۵۷۴/۱]

شروح و حواشی:

۱- الکافی فی شرح الوافی؛ نسفی، عبدالله بن احمد (-۷۱۰ق)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۸۹۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**و الحمدلله الذی بنعمه تتم الصالحات والصلاة علی نبیه محمد و آله و أزواجه الطاهرات.
خط: نسخ کهن، کا: علی فرزند عمر فرزند علی، تا: سه‌شنبه ۱۳ شعبان۷۵۵ق، جا: کرمان؛ این نسخه را کاتب بر «عزالدین محمد فرزند علی بن یغان»از شاگردان مؤلف از آغاز تا انجام خوانده، در سال ۷۵۵ با یک واسطه از روی نسخه اصل کتابت و تصحیح شده.محشی با نشان«کافی»؛ تملک: ابوبکر بن رستم بن احمدشروانی، رضوان بن عبدالمنان القاضی باسکدار؛ جلد: تیماج، ۲۱۶گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۳۰-۱۷۵]

● الوافی فی النحو / نحو / عربی

al-wāfi fi-n naḥw

بلخی، محمد بن عثمان، - ۸۳۰ قمری

balxī,mohammad ebn-e‘osmān(- 1427)

اهداء به: حسین بن حسین بن علی حسینی
متن مختصر نیکویی است مشتمل بر مسائل مهم نحوی؛ در دیباچه آمده «و کتابی هذا وافی بحل نفایسه».
آغاز:الحمد لله الذی بیده تصریف الأحوال و نحو کرمه مقصد ذوی الآمال و بحکمه خفض و رفع له لواء النبوة.
انجام:هاء ساکنة تلحق بما حرکته غیر اعرابیة و لا شبیهة بها و تحریکها لحن وشین بکریة و شین بکریة و شین تمیمیة تلحقات بکاف المخاطبة، تم.
[کشف الظنون: ۱۹۹۸/۲؛ ظاهریه نحو ۵۱۰؛ خزانة مفتی ۱۴۰/۵]

شروح و حواشی:

۱- المنهل الصافی فی شرح الوافی؛ ابن دمامینی، محمد بن ابی بکر (۷۶۳-۸۲۷ق)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۹۳۵

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۰ شوال۸۷۵ق؛ محشی؛ جلد: تیماجمذهب، ۱۳۰گ، ۷سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۴/۵سم [ف: ۳۷-۵۸۷]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۸۳۵

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ محشی با علامت «مساوی، رکنی، شرح لباب، ابن حاجب، رضی، شرح نظامی، صحاح، مالکی،

مکمل و ...»؛ تملک: احمد بن یحیی، علی حسنی؛ جلد: تیماجمذهب، ۹۸گ، ۷سطر، اندازه: ۱۸×۲۶/۵سم [ف: ۳۲-۵۸۷]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۴۲۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابن رکن، یوسف بن احمد، تا: ۹ ذیقعده۹۱۷ق؛ مجدول، محشی؛ تملک: احمد بن محمد العذاقی، احمد بن محمد ابراهیم؛ مهر: «لا اله الا الله الملك الحق المبين عبده ابو القاسم» (مربع)؛ ۱۶۴گ، ۵سطر، اندازه: ۲۸×۱۷سم [ف: ۲۴-۱۹۴]

● الوافی فی تعداد القوافی / عروض و قافیه / فارسی

al-wāfi fī ti‘dād-il qawāfī

عصار تبریزی، شمس الدین محمد بن محمد، - ۷۸۴ ؟ قمری

‘assār-e tabrīzī, šams-od-dīn mohammad ebn-e mohammad(- 1383)

نویسنده مطالب لازم برای قافیه و این‌که قافیه چیست و قوافی چگونه باید باشد به طور مفصل آورده و نشان داده که هر شاعر چگونه در شعرسرایی باید طریق قافیه را بپوید تا بتواند از جهت شعر خود قوافی صحیحرا به کار برد. محرک او بر تحریر این کتاب خواهش پاره‌ای از دوستان بوده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۱۸/۲

آغاز:افتتاح هر کتاب و اختتام هر فصل و خطاب و آغاز و انجام هر اصل باب باید؛ **انجام:**باقی از نوشته استخراج کنند چنانکه جنگی و غیره

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۸۲ص (۱۲۰-۲۰۲)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۶-۱۶۶]

● الوافی فی شرح الکافی / اصول فقه / عربی

al-wāfi fī š.-il kāfī

عمر بن حاج عسکر، قرن ۱۱ قمری

‘omar ebn-e hāj ‘askar(- 17c)

شرح است بر «الکافی فی اصول الفقه» از خود مؤلف. در مآخذ دسترس نامی از این کتاب و مؤلفش دیده نشد و گویا از حنفیان عثمانی است. بر پشت برگ پایان صورت اجازه‌ای است که مؤلف به شیخ فتح الله بن ناصرالدین داده و در آن اجازه روایت این کتاب و دیگر تصانیفش را بدو داده و از خود به نام «عمر بن الحاج عسکر» یاد می‌کند و نام مؤلف از راه همین اجازه شناخته شد و گرنه در متن تصریحی به نام خود ندارد.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۹۲ ط

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: جمعه ۲۹ ذیقعده۱۰۱۷ق؛ مصحح؛ گواهی عاریت نسخه به وسیله قاسم بن حسن بن سید محد مجاهد طباطبایی از اعلام شیعه در قرن ۱۳ از برادر و استادش سید علی نقی بن حسن طباطبایی که او نیز از اعلام قرن ۱۳ است، گواهی سید علی بن محمد بن سید محسن مقدس اعرجی است مورخ ۱۲۳۲ق که آن را از شیخ عبدالنبی عاریت گرفته؛ پایان اجازه مؤلف است به شیخ فتح الله بن ناصرالدین؛ کاغذ: ترکی بغدادی، ۱۱۱گ، ۲۲۲ص، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۲۴/۲-۱۹۶]

● الوافی فی شرح الکافی / شرح حدیث / عربی

al-wāfi fī š.-il kāfī

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۲۱۲

جزء ۱؛ بی‌کا، بی‌تا؛ مجموعه آقا رفیع قزوینی استاد اخلاق و فلسفه امام خمینی؛ خریداری از منصوره تالهی معین الدین [رایانه]

● الوافی فی شرح الوافیة / اصول فقه / عربی

al-wāfi fī š.-il wāfīya

اعرجی، محسن بن حسن، ۱۱۳۰ - ۱۲۲۷ قمری

a‘rajī, mohsen ebn-e hasan (1718 - 1812)

وابسته به: وافية الاصول = مختصر الاصول = الوافية فی الاصول؛ تونی، عبدالله بن محمد (-۱۰۷۱ق)

تاریخ تألیف: اواخر رجب ۱۱۹۶ق؛ محل تألیف: نجف اشرف

کتاب شرحی است مفصل و استدلالی با عنوان «قوله» بر «وافية الاصول» تونی. مطالب آن خلاصه است از کتاب «المعتصم» او پنداشته می‌شود که آنرا پیش از کتاب «محصول»تألیف نموده است. در دیباچه پس از بیان اهمیت این علم گفته است:روزی از استاد شریف بحرالعلوم خواهش کردم که کتابی جامع در این علم تألیف کند.پس در آن روزگاری که حضرتش کتاب «وافیه» را برای ما تدریس می‌فرمود بر چند سطری از آن کتاب جزءهایی حاوی افاداتی پرارج نگاشت و بر آن تعلیق فرمود لیک وبای سال ۱۱۸۶ق و هم سفراستاد به خراسان رشته این تألیف را گسست و هرگاه این رشته را مستمر می‌داشت و به پایان می‌رساند کتابی می‌بود دلخواه. باری پس از آنکه به نجف بازگشتم به مطالعه مباحث این فن و استخراج دقائق آن پرداختم و در نتیجه کتاب ضخیمی شد، پس گروهی خواهش کردند که آنرا مختصر و مرتب و مهذب دارم و در آن روزها کتاب «وافیه» را تدریس می‌نمودم. خواهش آنانرا اجابت نمودم و از آن کتاب ضخیم مطالب را استخراج و اختصار نمودم. (مهدی ولائی)

آغاز:جلد اول: الحمد لله الواهب المنان متبع الاحسان بالاحسان الذی خلق الانسان و علمه البیان و خص هذه الأمة من بین الامم بالاجتهاد ... اما بعد فیقول العبد الفقیر الی الله الغنی محسن بن الحسن الحسینی الاعرجی

جلد دوم: الحمدلله رب العالمین ... فی الأدلة العقلية، المعروف بین أصل الأصول أن یذکروا فی الباب الرابع من الادلة ما لا

یستقل بحکمه العقل ...
انجام:جلد اول: انا هو بشی من هذه الامور الستة لا لاحد خمسة الشروط فی الروایة.
جلد دوم: قوله و علیك اه قد مر فی المرجحات الاشارة الی ما یرجع الی المنصوص فارجع الیه و الیه المرجع فی الامور کلها و هو حسبنا و نعم الوکیل نعم المولی و نعم النصیر و الحمدلله اولا و آخرا و ظاهرا و باطنا.
[الذریعة ۱۴/۲۵ و ۲۳۰/۶؛ ریحانة الادب ۲۳۷/۵؛ معجم المؤلفین ۳۰۴/۹؛ کشف الحجب ۱۹۱]

۱. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۴۲۰
آغاز:برابر؛ **انجام:**بهم دون الأحرار و هکذا قوله المقصد الثانی فی الخصوص
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ واقف: شهاب الدین مرعشی نجفی؛ جلد: تیماجمذهب، ۱۸۰گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [عبدالعظیم-ف: ۲-۶۶۲]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۹۲۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: غلام بن محمد، تا: اواخر رجب۱۱۹۶ق؛ از روی خط مؤلف؛ تملك: عباس قمی (محدث قمی)، علی قمی؛ جلد: تیماج، ۳۸۶گ، ۳۲سطر، اندازه: ۳۰×۱۹سم [ف: ۵-۲۹۲]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۵۵۵
آغاز و انجام: برابر جلد دوم
جلد دوم، شامل مباحث ادله عقلیه تا آخر؛ خط: نسخ، کا: محمد باقر عقدایی، تا: قرن ۱۳؛ محشی از حبیب الله بن رضا دامغانی به تاریخ ۱۲۴۹ق؛ واقف: خان بابا مشار، خرداد ۱۳۴۵؛ جلد: تیماج، ۱۹۲گ، ۳۴سطر، اندازه: ۳۰×۲۰/۵سم [ف: ۱۶-۵۰۹]

۴. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۳۳۳
آغاز: برابر جلد دوم
جلد دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، مقابله شده؛ تملك: سید حسن حکیم؛ جلد: تیماج، ۶۶۵ص، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: -۱۶۵]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۹۰ عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱-۴۴۶]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۹۲۸۸
آغاز:قوله الباب الثالث فی الادلة الشرعیة و فیه فصول مدارك الاحکام عندنا اربعظ الکتاب و السنة و الاجماع و دلیل العقل؛
انجام:قیل تیف و ستون و لم یزل العدد فی ازدیاد نعم هنا شیء و هو ان الطبقة
شامل بخشی از جلد اول (از اول باب سوم تا اوایل فصل سوم از همین باب سوم، در سنت)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ تملك: محمد حسین کلباسی؛ اهدایی: رهبری، شهریور ۱۳۸۷؛ جلد: گالینگور، ۶۶گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸/۳×۲۷/۸سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۵۳۷]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۶۵۴
آغاز:... ما وقع لبعض السوفسطائیة من الانکار علی وجه المکابرة، و ما هی باول بادرة، فقد کذبوا الحسن و الوجدان و صمموا علی انکار العیان، تقول هذا قصیر و ابیض، فیقول: لعله طویل و اسود؛
انجام:و جوابه المعارضة فی الاصل و المعارضة فی الفرع، و قد عرفته و باقی الاعتراضات و اجوبتها تقدمت، و حیث انتهی کلام المصنف رحمه الله تعالی، الی هنا فنقطع الکلام حامدین لله تعالی علی تواتر نعمه ...
خط: نسخ، کا: علی عاملی کوثرانی و مهدی بن حسن، تا: حدودقرن۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، با عبارت «بلغ مقابلة» مقابله شده، محشی با نشان«منه دام ظله»؛ مرحوم آیت الله سید حسن صدر کاظمی، در پایان نسخه به خط خود آورده که کاتب نسخه از شاگردان شارح بوده و برگ انجام به خط نوه مؤلف به نام سید مهدی بن سید حسن بن سید محسن اعرجی است؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۷۰گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۳۷-۱۱۹]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۴۴۲
آغاز و انجام: برابر جلد اول
ج۱، تا آخر باب سوم در «ادله شرعیه»؛ خط: نسخ، کا: محمد باقر عقدایی، تا: ۳ ذیحجه۱۲۰۹ق؛ تملك: ابراهیم طباطبایی اصفهانی در جمادی الاول ۱۲۶۹ با مهر «عبده ابراهیم طباطبایی»؛ مهر: کتابخانه سید ابوجعفر؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ ۲۳۹گ، ۳۰سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۵۳۵]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۰۱۲
آغاز و انجام: برابر جلد دوم
ج ۲؛ خط: نسخ، کا: محمد علی فرزند سید راضی فرزند حسن، حسینی اعرجی، تا: ربیع الاول۱۲۱۳ق؛ از روی نسخه ۱۹۲۱ استنتاخ گردیده، مصحح، محشی؛ تملك: محمد علی بن سید راضی الحسینی (کاتب نسخه)، حسن بن سید محسن اعرجی کاظمی (فرزند مؤلف)در ۱۲۱۶ق؛ جلد: چرم، ۲۱۹گ، ۲۸سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۱سم [ف: ۲۸-۳۶]

۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۱۷-۱/۱۱۷
آغاز:بالاستحقاق بل مبنیان علیه لما عرفت من ان الاشاعرة یثبتون الحکم الشرعی مع انهم ینکرون تحسینه وتقبیحه فی نفس الامر؛
انجام:برابر
خط: نسخ، کا: حلی، جواد بن طعمه، تا: اول جمادی۱۲۱۷ق، جا: نجف اشرف؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی به امضاء «منه مد ظله»؛ ۲۶۴گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۹۰۱]

۱۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۹-۱/۷۹
آغاز:تعلق به العضدی فی الواقف وشرحه علی المختصر فتبعه من تأخر عنه مع أنه ناقص نفسه فی الواقف کما سیأتی وهذه خلة له؛
انجام:برابر
خط: نسخ، کا: جعفر بن حاج عبدالحسین طریحی، تا: پنج‌شنبه ۲۳

ربیع الثانی ۱۲۲۱ق، برای محمد ابن عزیز؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۳۲۱گ، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۸-۴۹۰۱]

۱۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۰۳۰

آغاز و انجام: برابر جلد دوم

جلد دوم؛ خط: نسخ، کا: عبدالله بن حاجی درویش عقنق نجفی، تا: دوشنبه ۲۸ رمضان۱۲۲۷ق؛ مهر: «عبده محمد مهدی الرضوی» (بیضی)؛ تملک: علی ... احمد امین خیام؛ جلد: تیماج، ۳۵۶گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۶۷]

۱۲. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۷۷۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**فیها یتعاطفون و بهایتراحمون و بها تعطف الوحوش علی ولدها ...

خط: نسخ، کا: علی بن سید هاشم بحرانی، تا: ۲۳شعبان۱۲۲۸ق؛ جلد: تیماج، ۴۱۵گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲-۳۸۲]

۱۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۴۵۹

آغاز و انجام: برابر جلد دوم

جزء دوم؛ خط: نسخ، کا: هندی، غلامعلی، تا: ۴ جمادی الثانی۱۲۳۲ق؛ مصحح؛ تملک: فضل بن جعفر السلام، سید محمد حسین بن سید محمد علی شوشتری درمشهد غروی به سال ۱۲۵۴ق با مهر «محمد حسین بن محمد علی الموسوی» (بیضی) به سال ۱۲۵۴؛ ۲۴۹گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۶۶]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۳۱۰

آغاز و انجام: برابر جلد اول

جلد اول کتاب تا اول ادله عقلیه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۱۵ ربیع الثانی۱۲۳۳ق؛ ۳۲۰گ، ۲۹سطر، اندازه: ۳۰×۱۹/۷سم [ف: ۱۶-۵۰۸]

۱۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۷۶

آغاز و انجام: برابر جلد دوم

جلد دوم؛ خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم گلپایگانی، تا: ۱۲۳۵ق؛ جلد: تیماج، ۳۸۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۱/۵×۱۵سم [ف: ۱-۳۷۵]

۱۶. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۲۵

جزء دوم و بخش ادله عقلیه می‌باشد؛ خط: نسخ، کا: حسین بن رضا جهرمی، تا: پنج‌شنبه ۲۲ جمادی الثانی۱۲۳۵ق، جا: کاظمین؛ مصحح؛ تملک: عبدالخالق بن عبدالرحیم؛ جلد: تیماج، ۱۶۹گ، ۳۲ سطر، اندازه: ۳۰×۲۱سم [ف: ۱-۲۲]

۱۷. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه:۴۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد باقر عقدائی ملقب به نواب، تا: ۶ ربیع الاول۱۲۳۶ق؛ مصحح، با نشانی بلاغ؛ مهر: «عبده محمد بن محمد مهدی» (بیضی)؛ واقف: جلال الدین علامه حائری؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۵۴گ، ۲۷سطر، اندازه: ۳۰×۲۰سم [ف: -۴۰]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۷۲۶ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵-۱۸۴]

۱۸. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۷۸۰

آغاز و انجام: برابر جلد اول

جزء اول (= مبحث الفاظ و ادلة سمعیة)؛ خط: نسخ، کا: عبدالله بن حبیب الله، تا: ۱۲۳۶ق، جا: کربلای معلی؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۵۵گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲-۳۸۳]

۱۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۰۲۹

آغاز و انجام: برابر جلد اول

جلد اول؛ خط: نسخ، کا: جعفر بن علی رضا بن محمد یوسف کجوری، تا: ۱۴ جمادی الاول۱۲۳۹ق؛ مصحح، مقابله شده با نسخه اصل توسط کاتب؛ جلد: تیماج، ۳۵۵گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۶۷]

۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۸۴۹

آغاز:بسمله. الحمدالله علی جزیل آلائه و الشکر له علی جمیل نعمائه و الصلوة ... فهذه رسالة وافیة و جملة شافیة محتویة علی تحقیق المهم من المسائل؛ **انجام:**قالوا ان المعتزلة ینکرون اصل الکلام قال الغزالی

ج۱، تا اول باب اول در «امر و نهی»؛ خط: نسخ تحریری، کا: شریف بن محمد صادق بروجردی، تا: ۱۲۴۰ق؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۸۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۵۳۷]

۲۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۵۸

آغاز: لایقال التقسیم انما هو اللفظ و لالفظ الا بالاستعمال؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، کا: نخیلاوی، یوسف بن علی، تا: ۱۲۴۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۳۷۵گ، ۳۲سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱-۲۹۵]

۲۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۷۱۷

آغاز و انجام: برابر جلد اول

جلد اول؛ خط: نسخ، کا: عبدالعلی بن ابوالقاسم قائنی، تا: جمادی الثانی۱۲۴۱ق، جا: کربلا؛ مصحح، محشی؛ یادداشتی درعاریه کتاب از سید صادق بن سید مهدی داماد نزد شخصی که نام وی نیامده؛ جلد: تیماج، ۴۱۵گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۶۷]

۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۳۸

آغاز و انجام: برابر جلد اول

خط: نسخ، کا: زین العابدین بن محسن الحسینی، تا: ۱۲۴۲ق؛ جلد: تیماج، ۵۵۰ص، ۲۵سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۷-۳۹۱]

۲۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۷۱۸

آغاز:المعروف بین اهل الاصول أن یذکروا فی الباب الرابع فی الادله ما لایستقل بحکمه العقل؛ **انجام:**برابر

جلد دوم؛ خط: نسخ، کا: عبدالعلی خراسانی، تا: ۲۳ جمادی الاول۱۲۴۵ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۳۹۵گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۶۷]

۲۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۳۷۵

آغاز و انجام: برابر
جلد اول و دوم؛ خط: نسخ، کا: عبدالوهاب بن ابوالقاسم رضوی همدانی، تا: ۱۲۴۸و۱۲۴۷ق، جا: اصفهان؛ بایادداشت مقابله توسط کاتب و استادش اسدالله در ۱۲۴۸ق در اصفهان و نیز یادداشت شروع مطالعه در ۱۳۲۴ق توسط محمد بن صدرالدین رضوی قمی در اصفهان؛ تملک: سید مصطفی حسینی صفایی خوانساری مورخ ۱۳۶۴ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ ۲۸۱گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۵۳۶]

۲۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۴۱۸
آغاز: لامرالله ادخله الجنة و کان ذلک جزاء ... قوله الثالث ما علیه اصحابنا و المعتزلة الخ. اللطف ما یقرب معه العبد عن فعل الطاعة و یبعد عن المعصیة؛ **انجام:** برابر
نیمه دوم کتاب؛ خط: نسخ، کا: محمد حسین سپاهانی پسر عبدالمجید اردکانی، تا: ۱۲۵۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۱۹۲گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۵-۲۴۷]

۲۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۷۰۲
آغاز و انجام: برابر جلد دوم
ج۲؛ خط: نسخ، کا: محسن طریح، تا: چهارشنبه ۲۱ شعبان۱۲۵۵ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: احمد فرزند مرتضی حسینی تبریزی میلانیبا مهر«احمد بن مرتضی حسینی» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۲۴۶گ، ۲۶سطر، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۲۹-۴۸۶]

۲۸. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۶۶۱
جلد دوم؛ کا: اکبر بن علی تونی، تا: ۱۲۵۶ق؛ قطع: خشتی [ف:۱۷۷]

۲۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۷۱۸
آغاز و انجام: برابر جلد اول
جزء اول؛ خط: نسخ، کا: محمد باقر نجف آبادی بن ملا ابراهیم، تا: دوشنبه ۵ شعبان۱۲۶۳ق؛ جلد: تیماج، مذهب، ۲۲۳گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۲۶-۲۰۶]

۳۰. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۵۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** لایأخذون بها مطلقا بل بشرائط معروفة الا الحشویة فانه یتعلقون بکل ما یرویه راو و الشرائط المعروفة فیما بینهم خمسة
خط: نسخ زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ واقف: حاجی حسینعلی عصار؛ جلد: تیماج، ۳۴۳گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۱-۵۴]

۳۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۱۱
آغاز و انجام: برابر جلد اول
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: کتابخانه مجد الدین؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۸۴ص، ۲۸سطر، اندازه: ۲۰×۲۹/۵سم [ف: ۹-۱۳]

۳۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۶۹/۴-۳/۸۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** انشأ العقد ومن الناس من زعم انهالم تنقل الی الانشاء
بخشی از اوایل کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۲۵گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۸-۴۹۰۱]

۳۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۹۳۳-۳۰/۳
آغاز و انجام: برابر
از اول تا آخر؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۳۴۶گ، ۲۸سطر، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۸-۴۹۰۱]

۳۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۴۰۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۲۵گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۹×۲۰سم [ف: ۶-۹۴]

۳۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۰۰۷
آغاز: و هذا نزاع بین الاشاعرة و العدلیة الثانیة ان کل ما حکم العقل فحسن؛ **انجام:** بل بمجرد ملاحظة المتعارضین بان.
از اوائل (باب چهارم در ادله عقلیه) تا اواخر کتاب (باب ششم در مبحث تعادل و ترجیح)؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف: ملکزاده کوثر؛ ۲۵۶گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۱×۱۶سم [ف: ۶-۹۴]

۳۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۷۳۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد بن حسن خراسانی تربتی، بی‌تا، جا: کدکن نیشابور؛ تملک: محمد طاهر تنکابنی مورخ ۱۳۴۹؛ جلد: تیماج، ۶۸۴ص، ۳۰سطر، اندازه: ۱۹/۵×۳۰سم [ف: ۱۰-۱۷۱۱]

۳۷. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۲۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۲۵۱گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: -۱۶۷]

۳۸. قم؛ استادی، رضا؛ شماره نسخه:نامعلوم
آغاز: برابر
از آغاز تا مبحث نهی بر فساد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۹۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [صد و شصت نسخه: -۴۱]

۳۹. تبریز؛ قاضی طباطبائی؛ شماره نسخه:بدون شماره
جلد دوم، مورخ ۱۲۲۳؛ بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۷-۵۲۳]

● الوافی فی شرح مختصر الاصول / اصول فقه / عربی

al-wāfī fī š.-i muxtaṣar-ul uṣūl

وابسته به: مختصر المنتهی = مختصر الاصول = مختصر ابن الحاجب؛ ابن حاجب، عثمان بن عمر (۵۷۰-۶۴۶ق)

متن از ابن حاجب است، عنوان‌ها «قال - اقول» و نام کتاب و ماتن در دیباچه آمده است و از شارحان یاد شده است. در فهرست بروکلمان (۳۱۲/۲) و قاهره (۳۶۹/۲) از «الوافی فی الاصول» شمس الدین محمد بن علی بن شهاب الدین احمد تمرتاشی غزی حنفی (درگذشته ۱۰۰۴ق) یاد شده است که این یکی نخواهد بود.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۱۵۵

آغاز:بسمله. و به نستعین رب اختم بالخیر علی الله فی کل الامور توکلی و بالخمس من اصحاب العباء توسلی. الحمدلله الذی تلطف بانزال الکتب لاظهار اصول الشرایع و فروعها ... اما بعد فقد توافق العمل و الشرع علی ان حصول العلم لکل شخص من الاشخاص الانسانیة سبب معدلة لتحصیل السعادتین الدینویة و الاخرویة؛ **انجام:**و ارشاد الطالب الی معرفة ذلک.

خط: نسخ، کا: افضل بن حسین بن علی هلالی، تا: پنج‌شنبه اواخر ذیقعده۷۴۳ق، جا: سلطانیه در شام؛ محشی؛ تملک: لطف علی بن محمد کاظم در ذیقعده ۱۳۳۶ق، محمد بن احمد کبیری کیکی در ۹۳۱ق؛ کاغذ: دولت آبادی، ۱۷۹گ، ۳۳سطر، اندازه: ۱۶/۷×۱۳/۹سم [ف: ۱-۵۸۰]

● **الوافی الکافی فی تحقیق جبل قاف** / متفرقه / عربی

al-wāfi-l kāfī fī taḥqīq-i jabal-i qāf

شهرستانی، هبة الدین، ۱۳۰۱ - ۱۳۸۶ قمری

šahrestānī, hebat-od-dīn (1884 - 1966)

تاریخ تألیف: اول رمضان ۱۳۲۷؛ محل تألیف: نجف اشرف در وصف و عظمت کوه قاف است. در مجموعه ای‌از روایات آمده که قاف کوهی است که جهان را به خود فراگرفته است.مؤلف در دو فصل و ده قرینه به بررسی و معرفی آن پرداخته و سید مصطفی حسینی کاشانی نیز در ۱۸ رمضان ۱۳۲۷ق تقریظی نوشته که کاتب، عین آن را با فهرست مطالب در پایان آورده است: فصل ۱. الاثار الاسلامیة حول جبل قاف؛ فصل ۲. تسمیة جبل قاف و هل هو جبل القوقاس او غیرها. (کذا)

آغاز:اما بعد حمدالله [تعالی] علی آلائه و الصلوة علی محمد خاتم الرسالة و اولیائه، فیقول الجانی عبة الدین ... ان الاخبار الصادرة عن الحجج الاطهار علیهم السلام فی باب جبل قاف و نحوه اذ کانت صادرة علی طریق بث الاسرار فی حضور الاحرار اصبحت الفاظها هیاکل موحشة تنفر منها الابار و الاسماع قبل التدانی من معانیها ...

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱/۱۶۰۹۰

آغاز:برابر**انجام:**و ارتباط مبلغها النبی ص الامی بعالم القدس و المبدأ الاعلی و الروح الامین فسلام الله تعالی علیه و علی اوصیائه الصدیقین. تمت الرسالة علی ید مصنفها ...

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: غره رمضان۱۳۲۶ق، جا: نجف اشرف؛ با قلم خوردگی، مصحح؛ ۱۲گ(۱-۱۲)، ۱۷-۱۸سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۴۰-۶۹۵]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۲۶۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**کما اختص جدهم النبی بالوحی المبین فعلیه و علیهم افضل الصلوات و التحیات

خط: نسخ، کا: احمد بن محمد رضا حسینی خوانساری، تا: رجب۱۳۵۴ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۹گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۱/۵×۱۴سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۸۰۱]

● **الواقعات = اجناس الواقعات** / فقه / عربی

al-wāqi‘āt = ajnās-ul wāqi‘āt

صدر الشهید، عمر بن عبدالعزیز، ۴۸۳ - ۵۳۶ قمری

sadr-oš-šahīd,‘omar ebn-e ‘abd-ol-‘azīz (1091 - 1142)

مسائل فقهی را از کتاب طهارت تا و صیت گرد آورده با ذکر اقوال بزرگان فقهای اهل سنت در هر مسأله و بیشتر اهمیت به فتاوای ابی حنیفه و شافعی داده است. (سید احمد اشکوری)

[حاجی خلیفه۱۱/۱ «اجناس الواقعات»؛ زرکلی۵۱/۵ نام چند کارش از آن میان«الواقعات الحسامیة»؛ کحاله۲۹۱/۷ نام چند کارش که این در میان آنها نیست]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۱۲-عکسی

آغاز:قال العبد الضعیف تولاه الله بعصمته ... هذا ما اختصرته من کتاب سبق منی جمعه و تصنیفه و نظمه و تألیفه فی نفایس اجناس الواقعات الملتقط من الجامعین و الدیارات المنتخبه من فواید ائمة الانصار؛ **انجام:**عن نصیرین لصاحبه الاترن الی حرص هذا الرجل یعنی الحسن دخلت علیه.

نسخه اصل: گنج بخش ش ۷۷۹(تسبیحی۳/۲)؛ خط: تعلیق عربی، بی‌کا، تا: قرن ۷ و ۸؛ در ۲ مجلد؛ ۳۷۴ص [عکسی ف: ۲-۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۵۰۵

آغاز:قال الشیخ الامام ... أما بعد فان مشایخنا رحمهم الله کانوا یعظمون هذا الکتاب تعظیماً و یقدمونه علی سائر الکتب؛ **انجام:**و ذلک أن یعم النفیر لان المقصود ههنا لا یحصل ببعضهم فیصیر من فروض الاعیان

خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: ۳ صفر۷۰۸ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: احمد به تاریخ ۷۰۸؛ جلد: تیماج، ۱۰۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۲۰×۱۶سم [ف: ۹-۳۰۳]

● **واقعات** / عرفان و تصوف / ترکی

vāqe‘āt

هدائی رومی، محمود بن فضل الله، - ۱۰۳۸ قمری

hodā’ī rūmī,mahmūd ben fazl-ol-lāh(- 1629)

درباره خلسات خود از روز شنبه محرم ۱۰۱۰ق تا ۲۶ ذیقعده گویا همین سال، به ترکی، به روش صوفیانه.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۱۲۱

خط: نسخ ترکی، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ تملک: مصطفی فایز بن احمد؛ کاغذ: استانبولی، جلد: مقوا، ۱۶گ، ۱۵سطر(۶×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۱۷-۲۹۸]

● **واقعات** / خوابگزاری / فارسی

vāqe‘āt

نامور، علی محمد

nāmvar,‘alī mohammad

شامل واقعات و خواب‌های مؤلف است(از سال ۱۳۳۱ شمسی تا رمضان ۱۳۸۲) و در واقع نسخه سیر اطوار سلوک نامبرده می‌تواند تلقی گردد.

شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه:۶۸۶

آغاز:بسمله، ابتدائیکه باعث شد این حقیر وارد سلسله مبارکه شوم؛ **انجام:**وهدایت میفمودند و میراندند.

در منامات؛ خط: نستعلیق خوانا، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مجدول؛ واقف: مؤلف، رمضان ۱۳۸۲؛ جلد: گالینگور، ۷۰گ، ۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: -۶۹۷]

← واقعات بابری > تزوک بابری

← واقعات بابری (ترجمه) > تزوک بابری (ترجمه)

● **واقعات تفضل** / تاریخ / اردو

vāqe‘āt-e tafazzol

تاریخ تألیف: ۱۳۱۵ق

تاریخ و سرگذشت تفضل حسین و خاندان وی، با مقداری از رویدادهای کشور هند، به تحریری نسبتاً ادبی آمیخته با ابیاتی از شعر فارسی و اردو، و در ماه شعبان ۱۳۱۵ق مطابق ۱۲سبتمبر ۱۹۰۸م بدان شروع کرده و نهم جنوری ۱۹۰۹م به پایان برده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۲۲۷

آغاز:ماه شعبان تاریخ ۱۵ ... کومینی اراده کیا که حسب فرمایش احباب جو واقعات میری سامنی؛ **انجام:**ایمان و امان و تندرستی ×× علم و عمل و فراخ و مستی

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۸۱گ، ۱۱سطر، اندازه: ۲۵×۱۶سم [ف: ۱۴-۲۵]

● **واقعات جورگی پوره** /-اردو

vāqe‘āt-e jūrgī pūreh

محمد آبادی، زین العباد بن علی، ق۱۴ قمری

mohammad ābādī,zayn-ol-‘ebād ebn-e ‘alī(- 20c)

تاریخ تألیف: ۱۳۳۴ق

توصیف زیارتگاه جوگی پوره (از منطقه لکهنو شهر اعظم گر) و عجایب و معجزات آن است. مؤلف با استفاده از مطالب مجله اردو زبان «شیعی» شهر لکهنو، شماره‌های اکتبر ۱۹۱۲ و آگوست ۱۹۱۵، و دیده‌های خود این رساله را تحریر کرده است. این زیارتگاه ۳۵ سال پیش از تاریخی که مؤلف به دیدار آن برود ساخته شده بود. نیمه دوم کتاب تاریخ جوگی پوره و مختصر احوال سادات آن منطقه است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۳۹۰

آغاز:الحمدلله الذی جعلنامن المتمسکین بولایة علی ابن ابی طالب صلوة الله و سلامه علیه. اما بعد سید زین العباد؛ **انجام:**سبحان الله مین نی بهت سی سادات و غیر سادات حضرت دیکهی مگر اسطر حکی غیور میری نظر سی نهین گزدی خداوند عالم رحم فرمای اور ان حضرات کی عسرت کو فراغت و جمعیت سی مبذول فرمای. ان شاء الله المستعان بحق

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ اهدایی: رهبری، اسفند ۱۳۷۶؛ ۱۷گ (۱پ-۱۷ر)، ۱۲سطر، اندازه: ۳۳/۴×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۸-۴۷۴]

● **واقعات شیراز** / تاریخ / فارسی

vāqe‘āt-e šīrāz

شامل یادداشت‌های مسافر مجهولی است از واقعات تاریخی شیراز در اوایل قرن۱۴ و زمان اسماعیل خان قشقائی. مطالب و مندرجات کتاب، بسیار مغتنم و مفید است. به مناسبت از علمایی مانند میرزای محلاتی، شیخ جعفر محلاتی، شیخ رضا کجوری، سید محمد فالی، حاج محمد دست غیبی و اشراف شیراز مانند: نصیر الملک، عطار الدوله، بهاء السلطنه، معین السلطنه، وقار الدوله و رئیس ادارت مانند وکیل الدوله، سالار نصرت نام می‌برد. شخص اخیر در واقعه حکم قتل قوام الملک در تلگراف‌خانه شیراز به همراه انجمن ایالتی و ولایتی اجتماع و تلگرافی به طهران ارسال داشته است. ضمناً سواد صورت تلگراف نیز موجود است.

شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه:۶۸۴

آغاز:از آنجا که اختلاف کلمه در مملکت فارس و در شهر شیراز مخصوصاً بحد کمال رسیده؛ **انجام:**گفت من از شما خجالت می‌کشم بروید شهر شیراز، مسافر آمد بشهر شیراز و السلام.

خط: نستعلیق شکسته تحریری، بی‌کا، تا: اوایلقرن۱۴؛ ضمن ۸۴ برگ آخر نسخه اوراق متفرقه بعضاً به قلم مؤلف؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۲۲گ، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: -۶۹۸]

← واقعات عالمگیری > وقایع عالمگیری

● **واقعات کشمیر** = **تاریخ اعظمی** / تاریخ هند / فارسی
vāqe‘āt-e kešmīr = tārīx-e a‘zamī
دیده مری کشمیری، محمد اعظم بن خیرالزمان، ۱۱۰۲ - ۱۱۷۹ قمری
(1691 - 1766)
اهدا به: ابوالفتح ناصرالدین شاه محمد غازی گورکانی (۱۱۳۱-۱۱۶۱ق)
تاریخ تألیف: ۱۱۶۰ق
تاریخ عمومی شهر کشمیر و وقایع آن با اشاره به سرگذشت دانشمندان و مشایخ و شعراء این شهر، و به سال ۱۱۴۸ق مطابق نام کتاب «واقعات کشمیر» آغاز بدان شده و سال ۱۱۶۹ق مطابق «ترتیب اباب الجنان» پایان یافته است. کتاب مشتمل بر یک «مقدمه» و سه «قسم» (فصل) و یک «خاتمه» بدین تفصیل می‌باشد:مقدمه: در احوال و صفات این شهر؛ قسم ۱. در ارباب حکومت پیش از اسلام این سرزمین؛ قسم ۲. پادشاهان پس از اسلام کشمیر؛ قسم ۳. پادشاهان دودمان جغتانیان؛ خاتمه:در بعضی عجایب و غرایب این شهر.(سید احمد اشکروی)
آغاز:زینت صفحات دفتر ابداع و ایجاد و نزهت طبقات منظر عالم کون و فساد بنام مالک الملکی است ...
انجام:قلم در فکر تاریخش روان شد××بسا معنی که فیضان زاسمان شد / اگر پرسند تاریخش چه سان یافت×× بگو ترتیب ابواب الجنان یافت / بسال اختتامش یاد فرمود××که زیب و رتبت کشمیر افزود
چاپ: لاهور، ۱۳۰۳ق، با نام «تاریخ کشمیر اعظمی»، ۲۸۰ص؛ هندوستان مطبعه محمدی لاهوری، ۱۳۰۳ق.
[فهرستواره منزوی ۱۳۶۱/۲]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۱۶۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق نزدیک به تعلیق، کا: آیة الله بن خواجه محمد عارف، تا: ۱۱ ربیع الثانی۱۱۷۴ق؛ تملک: فرهاد میرزا در ۱۲۸۲ق؛ ۳۰۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۴سم [ف: ۲-۹۰]
۲. یزد؛ صدوقی یزدی؛ شماره نسخه:۱۷۰
آغاز:برابر؛ **انجام:**افتاده: قریب ده سال بنا بر اختلال احوال موقوف مانده بود در اواخر سال ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۳۴۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۲۴×۱۵سم [ف: -۱۳۷]
۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۰۶۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد عالم آشایی، تا: ۱۷ ذیحجه۱۲۱۶ق، حسب فرمایش خواجه محمد صالح؛ مجدول؛ اهدایی: رهبری، آبان ۱۳۷۲؛ کاغذ: کشمیری، جلد: مقوا، ۱۷۷گ، ۱۹سطر، اندازه: ۲۹×۱۹سم [اهدائی رهبر: ۸-۴۷۵]
۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۵۸۱
آغاز:و شهود و حدتش زنده و مرده اند هرگز پی بحیقیقت ذاتش نبرده اند؛ **انجام:**برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ جلد: مقوایی، ۱۷۷گ، ۱۷سطر، اندازه: ۲۷/۵×۱۸سم [ف: ۱۲-۱۵۱]

● **واقعات المفتين** / فقه / عربی
wāqi‘āt-ul muftīn
ابن نقیب، عبدالقادر بن یوسف، - ۱۱۰۷ قمری
ebn-e naqīb,‘abd-ol-qāder ebn-e yūsof(- 1696)
تاریخ تألیف: ۱۰۹۶ق
هنگامی که مؤلف خدمت یکی از دانشمندان بزرگ اهل سنت به تحریر فتاوای فقهی اشتغال داشت، در هر بابی از ابواب فقه نزد وی مطالبی گرد آمد، آن مطالب را سه بار تنظیم نموده و در نتیجه این کتاب را به ترتیب کتاب‌های فقهی از طهارت تا وصایا تألیف نمود. در آغاز هر مسأله نام کتابی که آن مسأله از آن کتاب نقل شده است می‌آورد و گاهی اختلاف فقهای مذاهب چهارگانه را نیز نقل می‌کند. (سید احمد اشکوری)
آغاز:الحمدلله الذی بین الشرایع بارسال نبیه المختار و زین منار الدین الحنیف بانزال محکم کتابه علیه و أنار
چاپ: انظر المعجم ص /۱۸۶۹؛ بولاق، ۱۳۰۱ق.
[بروکلمان ۳۸۷:۲ و ذیل ۵۲۵:۲؛جبوری ۵۷۴:۱ ؛ قرطای ۴۱۹۴؛ الاوقاف العامة بغداد ۵۷۴/۱؛ الاوقاف العامة موصل ۹۲/۴]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۲۰۵
خط: نسخ، کا: عمر بن اسماعیل کاتب محکمه قسطنطنیه، تا: سلخ شعبان۱۰۸۲ق؛ مصحح، محشی از مؤلف؛ تملک: مصطفی بن محمد القسام العسکری درازمیر، یوسف بن عبدالمطلب صهر شیخ حافظ افندی در ازمیر به تاریخ ۱۱۰۳؛ جلد: مقوایی، ۳۰۸گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۵×۱۵سم [ف: ۱۴-۶]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۶۴
آغاز:برابر؛ **انجام:**و ان وجب بعقده لایصح عند الکل، یراد به فی نوع من تصرفات الاب و الوصی فی الوصایا.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی، مجدول، با سرلوح؛ تملک: محمد افندی بن سلیمان سیوانوی؛ مهر: «محمد حامد» (دایره)؛ جلد: تیماج، ۱۸۲گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۲/۵×۱۳سم [ف: ۳-۲۵۰]

● **واقعات المفتين من الواقعات النادرة** / فقه / عربی
wāqi‘āt-ul muftīn min-al wāqi‘āt-in nādiri
بصری، محمد بن احمد
basrī,mohammad ebn-e ahmad
کتابی است در فقه حنفی، شامل کتاب‌های مزارعه، حواله، صلح، رهن، مداینات، دعوی، اقرار، وکالت و کفالت. این

نسخه، متأسفانه از آغاز و انجام افتادگی دارد و دقیقاً شناخته نشد. در آغاز آن با خطی غیر اصلی به عنوان «واقعات المفتین» از محمد بن احمد بن محمد بصری آمده است و ما مؤیدی برای آن نیافتیم. رمزهایی چون:«حم، ظم، ظت، شم، بم، عت عس، فع عک، قب، فع ظم، ط ن، شب، قخ،نج ظم بم م، جس، صغر» و غیر آن در این کتاب به کار رفته است. برخی از رموز آن مانند «واقعات المفتین» عبدالقادر بن یوسف حنفی می‌باشد. از کتاب‌ها و اشخاصی چون:الفتاوی الظهیریة از ظهیر الدین محمد بن احمد بخاری حنفی (-۶۱۹ق)، کتاب العلل، شرح مختصر القدوری از رکن الائمة صباغی، فتاوی ابواللیث، تحفة الفقهاء، الجامع الصغیر، جمع العلوم، المحیط، فتاوی البخاریة، قاضی خان، حسام الدین صدر شهید، ابوبکر خوارزمی، محمد بن محمود مکی، ابوالقاسم صفار، ابوبکر بلخی، مجدالائمة، عطاء بن حمزه، حلوانی، ابو یوسف، نجم الائمة حکیمی، محمد بن شجاع، نظام الدین سمرقندی، شمس الاسلام محمود، احمد بن اسد، ابو عبدالله صیمری، بدر طاهر و دیگران نام برده است. در موارد متعدد از استادش به عنوان «قال استاذنا»یا «قال استاذنا ره» یاد کرده، استادش از شاگردان علاء الدین مروزی بوده است. در برگ ۱۴ چنین آمده: «قال استاذنا [ره] و هو الاصوب لانه یدعی الملک المطلق فی الحالین، قال سمعت شیخ الاسلام القاضی علاء الدین المروزی یقول یقع عندنا کثیراً ...»؛ در برگ ۱۲:«و به افتی استاذای فخر الائمة و سراج الائمة العربیان جازاهما الله عنا احسن الجزاء». در برخی موارد از عبارت فارسی نیز استفاده کرده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۲۹۹

آغاز:... الف ... ثم ادعی بعده غصبها علی رجل و اقام بینة لا یقبل ... کتاب المزارعة و هو اربعة ابواب، باب المزارعة الجائزة الفاسدة، نج شرط علی المزارع الحصاد؛ **انجام:**«باب ما یقع به البراة من الکفالة نج طالب الداین الکفیل فقال له اصبر حتی یجیء الاصیل فقال الداین لا تعلق علی علی الاصیل انما تعلقی علیک، فالجواب انه لیس ... .

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی؛ ۳۹گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۸سم [ف: ۳۸-۸۳۴]

← واقعه آمدن امیر تیمور ← واقعه امیر تیمور

● **واقعه امیر تیمور** / شعر، تاریخ ایران / فارسی

vāqe‘e-ye amīr teymūr

قاسم انوار، علی بن نصیر، ۷۵۷؟ – ۸۳۷ قمری

qāsem-e anvār, ‘alī ebn-e nasīr (1357 - 1434)

تاریخ تألیف: ۷۷۹ق

مثنوی کوتاه در ۵۳ «بیت» با دیباچه‌ای به نثر، در رویداد آمدن تیمور به هرات سروده است.

آغاز:الا ای شاهباز قدس لاهوت×× مقید مانده در دام ناسوت / الا ای شاهباز قدس لاهوت××مقید مانده در دام ناسوت

انجام:کنون مضمون جمله باز گویم ×× ترا از سر حق سر باز گویم / اگر در خطه این شهر پایم ×× ازین معنی دو صد برهان نمایم

چاپ: در کلیات او ص ۳۵۳-۳۵۵ چاپ شده است؛ایران، تهران، انتشارات مولی، ۱۳۹۲ شمسی، با تصحیح دکتر حسن نصیری جامی، حروفی، ضمیمه انیس العارفین؛ صص ۷۷-۸۰

[فهرستواره منزوی ۱۱۰۱/۲]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۱۱۸/۹

آغاز:برادر عزیز را سعادت ابدی مساعد باد و به رضا و لقا نانرسیده از دنیا مرواد بالنبی و آله الامجاد. روزی چندست که سلطان معشوق؛ **انجام:**برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ جلد: تیماج مذهب، ۳گ (۱۷۶پ-۱۷۸ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۸/۸×۱۵/۲سم [ف: ۲۹/۲-۷۷۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۶۱۳/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: حسین شاهی، تا: ۸۵۲ق، جا: قزوین؛ کاغذ: کشمیری، ۳گ (۳۳۹-۳۴۲)، ۱۹سطر، اندازه: ۷۵×۱۶۰سم [ف: ۸-۳۵۳]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۶۱۲/۷

آغاز:برادر عزیز را سعادت ابدی مساعد باد؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ تعلیق، کا: صدر قلندر، تا: ۸۵۴ق؛ کاغذ: سمرقندی، ۴گ (۴۲۷-۴۳۱)، ۱۶سطر، اندازه: ۷۰×۱۲۰سم [ف: ۸-۳۵۱]

← واقعه بغداد ← ذیل تاریخ جهانگشای جوینی

● **واقعه جانگداز** / روزنامه / فارسی

vāqe‘e-ye jāngodāz

مفتون شیرازی، فتح الله، ق۱۴ قمری

maftūn-e šīrāzī,fath-ol-lāh (- 20c)

تاریخ بابیان است.

چاپ: شیراز، ۱۳۲۹ق

[فهرستواره منزوی ۱۱۰۱/۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۴۷۸/۸۸-ف

بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳-۵۶]

● **واقعه حر و مسلم بن عقیل** / مراثی / فارسی

vāqe‘e-ye horr va moslem-e bn-e ‘aqīl

از اکبر؛ واقعه حر بن یزید ریاحی و مسلم بن عقیل با اشعاری زیبا و حزن انگیز بیان شده است. نام شاعر این اشعار اکبر و در ابیات پایانی به آن اشاره نموده است: «خصوص جرم و گناهان اکبر ای غفار×× ببخش از ره احسان بحق هشت و چهار / چه اکبرم من دلخسته از گنه کاری×× مرا ز خاک مذلت ز لطف برداری».

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۰۱۵/۱

آغاز:محرم آمد و گردید وقت شور و عزا ×× رسید موسم طغیان گریه بر شهدا؛ **انجام:**بکن تو حشر مرا با رسول و آل کرام××بحق جودک یا ذا الجلال و الاکرام

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۶گ (۱-۶)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۷×۱۳سم [ف: ۳۸-۴۳]

← واقعه حقانیه ⟵ الواقعة الحقانية

● **الواقعة الحقانية = واقعة الحقائق = بيان واقعه** / عرفان و تصوف / فارسی

al-vāqe‘āt-ol haqqānīyya = vāqe‘at-ol haqā’eq = bayān-e vāqe‘e

خواجگی کاسانی، احمد بن جلال الدین،- ۹۴۹ قمری

xājegī kāsānī, ahmad ebn-e jalāl-od-dīn(- 1543)

رساله‌ای است کوتاه در سیرو سلوک و اخلاق و سفارشاتی است به سلطان وقت به نثر و نظم و با استفاده از آیات و روایات. درانگیزه نگارش کتاب می‌گوید: «شبی در خواب دیدم که اکابر اولیاء به امر خداوند اتفاق بر خلافت یکی از سلاطین این زمان می‌کرده‌اند و ملازمان را نیز امر به متابعت کردند و آنها را متوجه فتح خراسان ساختند» و چون صدق این واقعه روشن شد، مؤلف خواسته است این مطلب را به ملازمان گوشزد کند. (سید محمود مرعشی)

آغاز:الحمدلله الذی جعل الآدم خليفة فی الأرض ... اما بعد سبب تألیف این نسخه آن بود که این ضعیف کمترین از خادمان این مخدومان

[دانشنامه ادب فارسی آسیای مرکزی ۵۵/۱؛ فهرستواره منزوی ۱۰۶۵/۸]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۵۳۷/۱۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**زین عروس خانه کی از غرو ناز×× جز بتدریجی نیفتد پرده باز

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ ۸گ(۱۱۸-۱۱۱)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۸/۵×۹سم [ف: ۳۱-۵۹۶]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۶۷/۲۵-عکسی

آغاز:برابر؛ **انجام:**و روز به روز تا در کعبه معظمه انشاءالله. بیت: این دعا را از همه خلق آمین باد. تمت ...

نسخه اصل: گنج بخش، ش ۱۴۰۱ (گنج ۶۷۲/۲، ۸۵۰)؛ خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد امین، تا: ۱۲۸۰ق؛ ۶گ(۲۷۳-۲۷۹) [عکسی ف: ۲-۲۹۲]

← واقعة الحقائق ⟵ الواقعة الحقانية

● **واقعه خیبر** / تاریخ اسلام / فارسی

vāqe‘e-ye xeybar

در این رساله نویسنده واقعه خیبر و سؤال و جواب‌های پیغمبر اسلام را با رسولان خیبر و نیز قضایای چند دیگر که همگی راجع به نشر دین مبین اسلام است مفصل آورده ولی متأسفانه جنبه داستانی قضیه بر جنبه واقعی و تاریخی آن افزونی دارد. در این رساله آیات بسیار می‌بینیم که در آن تفسیرهای خاص شده و نیز شأن نزول هر یک به صورت خاص خود آمده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۴۰/۱

آغاز:بسمله، الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی سیدنا و نبینا محمد و خاتم النبیین و افضل المرسلین؛ **انجام:**الهی همه را ایمان ارزانی گردانی بحق محمد و اله اجمعین تمت الکتاب بعون الملک الوهاب

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۸۵ق؛ کاغذ: بخارائی، ۴۶ص، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۵-۱۹۴]

● **واقعه صلح امام حسین (ع)** / تاریخ معصومین / فارسی

vāqe‘e-ye solh-e emām hoseyn

رساله مختصری است در بیان احوال امام حسن (ع) بعد از شهادت حضرت علی (ع) و واقعه صلح ایشان با معاویه.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:بدون شماره

آغاز:سبب صلح کردن امام حسن (ع) با معاویه ملعون، در بیان بعضی از احوال آن حضرت بعد از شهادت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه و سبب صلح کردن آن حضرت؛ **انجام:**و هر که از شیعیان مخلص ما در وقت سحر به زیارت آن مرقد برود بوی سیب از آن ضریح مطهر می‌شنود ... در ماتم حسین تو اشکی ز دیده ریز از سوز دل بنال که فرصت بود عزیز با حضرت رسول خدا کن متابعت تا او کند شفاعت تو روز رستخیز

خط: نسخ، کا: آقا بابا بن اسماعیل جد نمویه، تا: ۱۱۹۷ق، جا: نصرآباد؛ مصحح؛ ۱۵گ (۳۰-۴۵)، ۱۰سطر، اندازه: ۱۴/۸×۱۹/۳سم [رایانه]

● **واقعة الطف** / تاریخ معصومین / عربی

wāqi'a-tut ṭaf

تهرانی نجفی، هادی بن محمد امین،– ۱۳۲۱ قمری

tehrānī najafī, hādī ebn-e mohammad amīn(- 1903)

مؤلف این کتاب بر آن است که رخداد واقعه کربلا و چگونگی شهادت حضرت سید الشهدا امام حسین علیه السلام را بر وجه صحیح و به دور از دروغ‌پردازی‌های معمول در این زمان، بپردازد، در آغاز مقام والای آنحضرت را بر وجه عمومی می‌نگارد پس از آن در هفت «باب» داستان شهادت را می‌آورد، با عناوین:باب ۱. فیما ورد فی امامته و امامة ذریته من الآیات و الأخبار؛ ۲. فیما ورد من الآیات و الأخبار فی مصائبه؛ ۳. فی بکاء کل شئ علیه؛ ۴. فی إجابة الأرواح له حین استنصاره؛ ۵. فی أنه العروة الوثقی؛ ۶. فی سبب قتله بحسب الظاهر؛ ۷. فی تفصیل الواقعة. در این نسخه بخشی از مقدمه آمده و احتمالاً بیش از این نوشته نشده، و گویا مؤلف نامی برای کتاب ننهاده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۸۳۰

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... ان تأخر زماننا عن واقعة سید اهل الجنان علیه السلام اوجب الحرمان عن نصرته بالأبدان

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۲۱گ، اندازه: ۲۲/۵×۱۸سم [ف: ۵–۲۴۷]

← واقعة الغدیر ⋗ حدیث الغدیر

● **واقعه قتل طغرایی** / تاریخ / فارسی

vāqe'e-ye qatl-e toqrāee

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۱ط

از صفدی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن۱۱ و ۱۲ [ف: ۲۲–۳۱؛ فهرست رایانه‌ای ج۴–۱۰۷۸]

← واقعه قتل ناصرالدین شاه ⋗ تاریخ بی دروغ

● **واقعه کربلا** / تاریخ معصومین / فارسی

vāqe'e-ye karbalā

حجازی، امان الله، قرن ۱۳ قمری

hejāzī, amān-ol-lāh(- 19c)

تاریخ تألیف: ۱۲۴۴ق

در این رساله اشعار عربی چندی در واقعه کربلا و ذکر آن هائله عظمی است که چگونه نوه پیغمبر را کشند و خاندانش را به اسارت کشیدند و نیز از نوشته‌های بزرگان شیعه در توصیف عاشورا و قتل شهداء در میدان جنگ سخنان چند آمده است.

آغاز:بسمله، حضرت ابا عبدالله الحسین در روز عاشوراء بان قوم بیحیا ...

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۲۸۸/۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**وای بر این اراذل که لشکر جمع می‌کنند ... بعلی الخیر من بعدالنبی

کا: علی اکبر بن شیخ محمد هزار جریبی + مازندرانی، تا: قرن ۱۳، جا: تهران؛ جلد: تیماج، ۱۰۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: ۳–۳۵۱]

● **واقعه کربلا** / تاریخ معصومین / فارسی

vāqe'e-ye karbalā

غیر همانند:

۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۸

آغاز:سبب تألیف کتاب: امر اعلی شرف صدور یافته بود که حوادث مهمه که در سال ... (بعد از هشت سطر): بنابراین واقعه کربلا را مقدمه می‌نگاریم و بعد از آن حوادث مقارن را یکایک می‌شماریم؛ **انجام:**پس در سال شصت و یکم هجری که موضوع این تألیف است حکمران دیار مصریه و فرمانگذاران اقلیم عظیم چنانکه در عنوان نگاشته شد مسلمة بن مخلد بوده است

کلیه وقایعی که در سال شصت و یکم هجری در تمام روی زمین واقع شد، این کتاب در زمان قاجار نگارش یافته و تمام وقایع مهمه ممالک آسیا و حدود ممالک اسلامیه و اروپا و آفریقا در سال شصت و یکم هجری مقارن واقعه کربلا در آن یاد شده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ در حاشیه میانه نسخه نوشته شده «مقرب الخاقان سرکار میرزا ابوتراب خان اینجا که اول اروپ است میرسد باید افریق را بچیند و بر فرنگ مقدم بدارند که ترتیب در دیباچه اینطور ملاحظه شد لملاحظة اخبار افریق سه ورق و نیم در آخرین مجلد است دانسته باشند» از این جمله بر می‌آید که نسخه را برای چاپ آماده کرده بودند؛ ۷۶گ، ۱۳سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۳سم [ف: –۴۳۶]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۴۱۴/۶

آغاز:بردن اهل بیت را بشام محنت انجام و مخبر شدن هند زن یزید و فرار کردن او اما راویان اخبار و ناقلان آثار بدینگونه روایت کرده اند که چون امام حسین (ع) بدرجه شهادت رسانید اهل بیت او را اسیر کردند و بر شتران بی جحاز سوار کردند؛ **انجام:**ای فاطمه کجایی آسوده دل چرایی، گویا خبر نداری از حال دخترانت.

داستان اسیری اولاد امام حسین به کربلا و داستان حضرت شیعه بانو و هند در واقعه کربلا و فرار او؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۸گ(۵۷ر–۶۴ر)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۰×۱۹/۵سم [ف: ۱۹–۵۵۰]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۴۱۴/۱۳
آغاز:چون عمر نحس ملعون احوال لشگر را دگرگون دید با خود اندیشید که می‌باید قتل حسین را بکسی نامزد کرد که؛ **انجام:**چرا به پیکر صد چاک خون بخاک افتاد××هزار پاره شد چرخ بر زمینافتاد
مجموعه‌ای از مطالب و روایات پراکنده در واقعه کربلا، روایات و حکایاتی است پیوسته در چگونگی واقعه کربلا مانند ترغیب جوان نصرانی به کشتن امام حسین (ع) و خبر آوردن شهادت امام حسین و یارانش در مسجد کوفه و خبر رسیدن، به اهل بیت و زاری زنان و کودکان از شنیدن این خبر، گفتگوی حضرت زینب و امام حسین و سؤال زینب از ایشان که آیا مصیبت شما عظیم تر است یا ابراهیم، یعقوب و زکریا و ... و پاسخ آن حضرت و داستان شهادت حضرت قاسم و وصیت امام حسن به ایشان در جانثاری در راه حسین (ع) و سرکشی و خداحافظی امام زین العابدین در قتلگاه کربلا با شهداء و سخن گفتن با آنان (روایت کاملا شیعی است) با اشعاری در میانه هر روایت به شکل تعزیه و برخی عبارات عربی؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ نسخه مشوش دارای افتادگی فراوان در صفحات و چند شماره‌گذاری در صفحات از چپ براست و از راست بچپ است که طبق آخرین شماره گذاری از برگ‌های کاغذ آبی به سفید پایان می‌گیرد. همه به یک خط است؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۸گ(۸۹ر-۱۱۶پ)، ۱۳سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۰×۱۹/۵سم [ف: ۱۹-۵۵۲]

● واقعه نعمت خان عالی / تاریخ / فارسی

vāqe‘e-ye ne‘mat xān-ye ‘ālī

داستان گشودن یکی از قلاع هند است که به شیوه فارسی بسیار زیبا نگاشته شده و آیات و اشعار بسیاری در آن تضمین شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۷۳۸
آغاز:دمی که مدرس کشاف صبح بر صفحه صدق و صفا چون قاضی بیضا تفسیر و الضحی بخط شعاء آفتاب بر صفحه روزگار نگاشت؛ **انجام:**پس از این بیان هویداست که گریه از بهر دوستان خدا عین گریه برای خداست.
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۱۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۲۴×۱۹سم [ف: ۵-۱۲۵]

● واقعه نومیه / خوابگزاری / فارسی

vāqe‘e-ye navmīyye

نویسنده می‌گوید در یکی از قرای بلاد هند اسیر بودم و شب شنبه رجب ۸۷۷ق حضرت رسول خدا را به خواب دیدم که از نماز خارج شد و در حالیکه پایش را در لباسش گذارده و بلند نشسته بود به او سلام کردم او ...

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۹۲۸/۴
آغاز:بسمله، وصلی الله علی خیر خلقه محمد و اله اجمعین و بعد فانی رایت؛ **انجام:**و اهل طاعته اجمعین لقدتم بکرم الله الذی عم.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، ۲ص (۲۵-۲۶)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۰/۵سم [ف: ۶-۶۶۱]

← واقعه هرات ≻ واقعه امیر تیمور

● واقفان خیراندیش اردستان / تاریخ / فارسی

vāqefān-e xayr-andīš-e ardestān

شفیعی اردستانی، مرتضی بن احمد، ق۱۴ شمسی

šafī‘ī ardestānī, morteza ebn-e ahmad(- 20c)

تاریخ تألیف: ۱۴۱۶ق
مشتمل بر تاریخ وقف و معنی این واژه و موقوفات مختلف واقفین با اشاره به شرح حال اجمالی آنان و دو فتوکپی از دو وقف‌نامه و پیوستی با عنوان «موسسات خیریه مصطفی خان اردستانی» در ۱۳۷۵/۶/۲۶ش پایان یافته و مشتمل بر سه «بخش»: ۱. در تاریخ وقف قبل و بعد از اسلام؛ ۲. معنی لغوی وقف و معنی اصطلاحی آن؛ ۳. موقوفات اردستان و حومه.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۷۸۵
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۴۱۶ق؛ ۷۵گ، اندازه: ۳۴×۲۱سم [ف: ۲۷-۲۰۳]

● والدیه = رساله معرفت = رسالة فی التصوف / عرفان و تصوف / فارسی

vāledīye = r.-ye ma‘refat = r.-ton fe-t tasavvof

احرار، عبیدالله بن محمود، ۸۰۶ - ۸۹۵ قمری

ahrār,‘obeyd-ol-lāh ebn-e mahmūd (1404 - 1490)

به خواهش: والدین خود
رساله مختصر سلیسی است در سلوک به مذاق صوفیان. آیه شریفه:«و ما خلقت الجن و الانس الالیعبدون» را عنوان قرار داده و پایه سلوک را در پیروی از گفتار و کردار و حال پیغمبر معین داشته. مؤلف از عرفاء اهل سنت و جماعت است و به امر والدینش این رساله را نگاشته لذا «والدیه» نامیده شده است.نصرالله طرازی آن را با عنوان «رسالة فی التصوف» یاد کرده است.
آغاز:الحمدلله الأحد بذاته و کبریائه الواحد بصفاته وأسمائه والصلاةعلی من تجلی له بذاته ... اما بعد، سبب تألیف این مختصر آن بود که والدین فقیر ... امر کردند به این فقیر که باید از برای ماچیزی نویسی از سخنان اهل الله ...

انجام: بی عنایات حق و خاصان حق×× گر ملک باشد سیا بیتش ورق

چاپ: در مجموعه رسائل احرار (تاشکند: ۱۳۲۸ق)؛ به تصحیح عارف نوشاهی در مجله تحقیقات اسلامی، تهران، سال ۹، شماره ۱ و ۲، ۱۳۷۳، صص ۷۷-۶۵

[دانشنامه ادب فارسی، انوشه ۵۲/۱؛ نسخه‌های منزوی ۱۳۹۷/۱؛ الذریعة ۲۳/۲۵؛ فهرستواره منزوی ۱۰۶۶/۸]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۹۵/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** پایان: همه جز گرفتار یکی نیستند بلک همه گرفتار خودند و السلام.

تذکر: نام کتاب و مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ بی‌کا، تا: محتملاًقرن۱۰؛ جلد: تیماج، ۱۰ص (۲۴۹-۲۵۹)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۶-۱۲۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۵۷۳/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ دارای سرلوح مکتب خراسان، مجدول؛ تملک: محمد بن ابراهیم خزری، بهرام بن مصطفی، محمد علی به سال ۱۲۳۵ق با مهر «عبده الراجی محمد علی»(بیضی)؛ مهر: «یا امام حسین ۱۲۳۳» (بیضی)؛ ۸گ (۱-۸)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۷سم [ف: ۲۹-۲۷۱]

۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۷۴/۲-عکسی

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: گنج بخش، ش ۳۹۳ (گنج ۷۲۸/۲)؛ خط: نستعلیق پخته، بی‌کا، تا: جمادی الثانی۹۱۹ق؛ ۲۰گ(گ ۱۰-۳۰) [عکسی ف: ۲-۲۹۳]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۰۵۶/۱۷

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام کتاب و مؤلف به قرینه آغاز نسخه و کتاب‌شناسی ذکر شده تعیین شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۴۰ق؛ کاغذ: ترمه، ۴گ (۲۴۷پ-۲۵۱پ)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۷-۱۷۸]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۳۲۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول؛ اهدایی: رهبری، تیر ۱۳۸۱؛ ۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۱×۱۸/۷سم [اهدائی رهبر: ۵-۲۱۸]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۰۷۷/۹

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام رساله در فهرست «رساله در تصوف» آمده که به قرینه آغاز نسخه تصحیح و مؤلف ذکر شد؛ خط: نستعلیق و شکسته، کا: یزدی، شفیع بن محمد صالح، تا: ۱۰۶۲ق؛ اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۱۰-۱۶۱]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۴۵

آغاز و انجام: برابر

تذکر: در فهرست ناشناس آمده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۰۶۵ق؛ در پشت و هم بالای صفحه اول به خط مغایر نام رساله«والدیه» از مولانا جامی نوشته شده، در آثار هیچ یک از آثار شیخ جام احمد جامی و عارف شاعر معروف عبدالرحمن جامی چنین رساله ضبط نشده؛ واقف: فاضلخان، ۱۰۶۵؛ ۷گ، ۱۸ و ۱۹سطر، اندازه: ۱۹×۱۲سم [ف: ۶-۴۸۲]

۸. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۸۶۷/۱۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** چون رابطه نماند آن حال نماند و سبب این بود که بسیاری از کسان که ایشان را ذوقی از صحبت این طایفه حاصل شده بود نماند

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۶۵ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوا، ۶گ (۵۴پ-۶۰ر)، اندازه: ۹×۱۹/۵سم [نشریه: ۱۳-۲۴۰]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۸۷۱/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: کازرونی، ملک محمد بن علی، تا: ۱۲۰۴ق؛ ۱۲گ (۳۳۰-۳۴۲)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۵سم [ف: ۱۶-۱۱۶]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۷۷۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: ۲۴ جمادی الاول۱۲۳۹ق؛ کاغذ: هندی، جلد: گالینگور، ۹گ (۱ر-۱۰ر)، ۱۴ سطر(۶×۱۷)، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۱۶-۸۶]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۴۵۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۲۴۸ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۸۱؛ جلد: تیماج، ۱۲گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹/۷سم [اهدائی رهبر: ۵-۲۱۹]

۱۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۱۷۵/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد حسین بن محمد ابراهیم اصفهانی، تا: ۲۲ جمادی الثانی۱۲۵۸ق؛ جلد: میشن، ۱۰گ (۲۰۳پ-۲۱۲پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۶-۲۵۵]

۱۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۵۷۳/۳

خط: نستعلیق، کا: خرسوه وی، احمد، تا: ۱۲۶۱ق؛ کاغذ: سپاهانی، ۴گ (۵۹پ-۶۲پ)، ۱۴سطر(۸×۱۴) [ف: ۱۷-۱۶۳]

۱۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۷۹۱/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** همه گرفتار یکی نیستند، بلکه همه گرفتار خودند و السلام .

تذکر: نام کتاب در فهرست «رساله عرفانی» آمده که به قرینه آغاز نسخه تصحیح و مؤلف ذکر شد؛ خط: نستعلیق، کا: خراسانی، محمود بن نظام الدین، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی، ۹گ (۱پ-۹ر) ۱۵ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۶-۷۰۰]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۳۳۰/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول زرین، با سرلوح مذهب و مرصع؛ ۱۸ص (۱-۱۸)، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [ف: ۳۲-۳۲۷]

۱۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۰۰۵/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ از موقوفات حاج محمد رمضانی به کتابخانه مسجد اعظم؛ جلد: تیماج مذهب، ۶۴پ-۷۱ر، ۸گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۳/۵سم [ف مخ: ۵-۲۲۶۲]

۱۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۸۶۱/۳

آغاز: می‌فرمود که یاد کرد عبارت است از تکلف کردن است؛ **انجام:**برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، ۱۵گ (۶۷-۸۲)، ۱۷ سطر(۶×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۶-۱۱۱]

● واله سلطان / داستان / فارسی

vāle-ye soltān

فقیر دهلوی، میرشمس الدین، ۱۱۱۵ – ۱۱۸۳ قمری

faqīr-e dehlavī, mīr-šams-od-dīn (1704 - 1770)

تاریخ تألیف: ۱۱۶۰ق

داستان شیفتگی علی قلی خان واله سلطان شمخال داغستانی را با دختر حسن علی خان عم او به نام خدیجه سلطان بیگم بمانند داستان یوسف و زلیخا و لیلی و مجنون با اجازه خود واله سروده است. خدیجه به زور و ستم زن یکی از امیران اشرف به نام میرزا احمد وزیر ابراهیم شاه شده بود.در پایان آمده:«کاین مثنوی خجسته انجام ×× از کلک فقیر یافت اتمام / این نظم چو یافت حسن اتمام ×× واله سلطان نهادمش نام / وین نامم از آن فتاده دلخواه×× کز نام برد به قصه اش راه / آمد چو بدل خیال تاریخ ×× شدنظم منیع سال تاریخ / تاریخ دگر ز شخص معنی(۱۱۶۰)/ ظاهر شودت اگر بجویی ×× باشد چو شمارد اهل معنی / بیتش سه هزار دو صد و سی / خونها خوردم به عرض یک سال ×× تا شد رخ نظم من چنین آل».

[الذریعه ۸:۴۰ تا ۴۱ و ۹:۸۴۲ و ۸۵۶-۱۹:۳۳۰؛ فرهنگ سخنوران ۴۵۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۰۸۴

آغاز:ای واله حسن دلکشت جان××عشق تو بهر دو کون سلطان / آفاق ظهور حسن و عشقت××شیرینی و شور حسن و عشقت؛ **انجام:**خاتمه در بیان شرفت این نظم پر شور و تنبیه بعضی از مدهوشان باده عجب و غرور ... خاموش فقیر این چه غوغاست ×× و عظت لغو و پند بیجا است / آخرنه منم فقیرت ای شاه ××ننوازیم از توآه صد آه / گر بر در تو نباشدم یار ××دیگر به کجا روم من زار

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ کاغذ: هندی، ۹۷گ، ۱۷سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [ف: ۱۷-۲۷]

● والیان و بیگلربیکیان و حکام و سلاطین و وزرای ایران / تاریخ ایران / فارسی

vālīyān va bīglar-baykīyān va hokkām va salātīn va vozarā-ye īrān

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۴۸۲۶/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۱۷۹ق؛ ۸ص [ف: ۲-۱۲۸]

● والی شدن ابن طاوس از طرف هلاکوخان / تاریخ ایران / عربی

vālī šodan-e ebn-e tāvūs az taraf-e halākūxān

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۰۴/۶۶

و تاریخ وفات ابن طاوس؛ خط: نسخ، کا: جباعی حارثی، محمد بن علی، تا: قرن ۹؛ ۱ص (۲۷۵) [ف: ۵-۱۱۰]

● وامق و عذرا / شعر / فارسی

vāmeq va ‘azrā

شعیب جوشقانی، قرن ۱۱ قمری

šo‘ayb-e jošaqānī(- 17c)

از خواجه شعیب جوشقانی، از سرایندگان روزگار شاه عباس یکم. نسخه حدود ۳۳۰۵ بیت است.

[الذریعة ۵۲۹/۹]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۵۷۷/۱

آغاز:نهد چون تاج دولت بر سر آن ×× شود تاریخ نیم شهر شعبان = ۱۰۳۲/ برای این نو رسیده نام لایق ××نمودم وامق و عذرا موافق؛ آغاز: الهی مخزن [اسرار] بخشای×× فروغ مطلع انوار بنمای؛ **انجام:**بهر کاری که رو آری در این دیر×× بود هم اول و هم آخرش خیر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱۰۳گ (۱پ-۱۰۴ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲/۳×۲۳/۵سم [ف: ۳-۶۵۶]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۵۷۷/۱

آغاز:الهی مخزن (پارگی دارد) بخشای ×× فروغ مطلع انوار بنمای؛ و در آن آمده است: نهد چون تاج دولت بر سر آن ×× شود تاریخ نیم شهر شعبان = ۱۰۳۲ /... پی این نو رسیده نام لایق×× نمودم وامق و عذرا موافق؛ **انجام:**بهر کاری که رو آری در این دیر×× بود هم اول و هم آخرش خیر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱۰۳گ (۱پ-۱۰۴ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲/۳×۲۳/۵سم [ف: ۸-۴۲۵]

● **وامق و عذرا** / شعر، داستان / فارسی
vāmeq va ‘azrā

ظهیر کرمانی، ق۱۲ قمری
zahīr-e kermānī(- 18c)

تاریخ تألیف: ۱۱۶۲ق
از افسانه‌های کهنی است به نثر که اصل آن یونانی بوده و به زبان پهلوی ترجمه شده؛ در توصیف «هدهد» از «بلقیس» نزد «سلیمان»، احضار «بلقیس» و آبستن شدن «بلقیس» از «سلیمان» و نام گذاشتن طفلش را «وامق» و دلباختن «وامق» به «عذرا» دختر پریان؛ و شعرایی همچون اسیری تربتی، کشمیری، عنصری، فصیحی، قسمتی استرابادی، قطران، لامعی، خبوشانی آن را به نظم درآورده‌اند.نویسنده در دیباچه می‌گوید:نخست در ایام جوانی داستان وامق و عذرا را به نظم سروده و پس از سال‌ها در روزگار پیری در کرمان به خواهش دوستان آن داستان را به صورت نثر درآورده است.اما در این نثر نیز از ابیات مثنوی خود که بر وزن خسرو و شیرین نظامی است بسیار درج کرده است. از جمله اشعاری که در پایان داستان آورده و تخلص او را دارد این بیت است:«ظهیر از این سخن کن دست کوتاه×× تو نیز از این بدانی حاشی الله». پس از پایان داستان خاتمه‌ای دارد و در آن از ابیات اهلی، بابا فغانی و حافظ و سروده‌های خویش می‌آورد. در پایان خاتمه مناجاتی است منظوم از خود ظهیر در وزن مثنوی وامق و عذراء و شاید خود خاتمه همان مثنوی باشد. ظهیر کرمانی در دیباچه مبسوط این کتاب از زندگی سخت خود در کرمان با اختصار یاد و از مردم آن سامان شکوه‌ها کرده است.

آغاز:حمد بی حد و ثنای بی عد مخصوص صانعی ... اما بعد چنین گوید سخن سنج الفاظ و معانی ... ظهیر الانامی میرزا ابراهیم کرمانی که چون در بهار عالم جوانی و اواسط ... زندگانی ... داستانی در عشق بازی وامق و عذرا ... بتکلیف یکی از عزیزان در رشته نظم کشیده بودم و سالی چند بعد از آن از پریشانی احوال ... در گوشه انزوا بسر برده ... خصوص بلده کرمان که او را از سخن کسادی در دکان نامرادی مانده روی بازار ندانسته ... چه سخن تواند گفت. چو خود پا بسته کرمان زمینم×× اگر نالم سزای صد چنینم / ز افراس آن چنان فرسوده جانم ××که در دارالامان در الامانم / مگو دارالامان دارالمساکین×× متاع غنج پیچد در دکاکین / گروهی بینم از خود بینواتر××بزرگ این دیار از من گداتر؛در چنین ایامی از ملتمس یاران همنفس ... مأمور شده ام که اوراق پریشان منظوم مذکور را منثور سازم.

انجام:(بیت‌های آخر مناجات):سخن بندان مرا اندر کمین اند××ز گلزار ریاضم خوشه چین اند / به من از نصرت خویش ای خداوند××زبان نکته گیران را فرو بند / ظهیرا بس کن این هرزه درایی×× زبان بندی و خاموشی فزایی / در این بستان مشو چون گل پراکند ×× چو غنچه در خموشی دم فروبند. اللهم استجب دعوتی ... و احلل عقدة من لسانی یفقهوا قولی ... الی یوم القیامه

[الذریعة ۶۶۰/۹ و ۲۸۳/۱۹ و ۲۳/۲۵ و ۳۳۰/۱۹؛ فهرستواره منزوی ۴۹۲/۱]

۱. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۷۰۶
آغاز:عنایت همره و مقصود حاصل×× بصد اغزاز باز آمد به منزل؛
انجام:تو گر خواهی کنی او را نکوهش××بطالب باید او را داد مالش
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ جلد: مقوا، ۲۲۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [نشریه: ۱۳-۸۰]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۹۶۸
آغاز:بدست آور ز فکر اسرار دیگر ××بنه این بکر را ابکار دیگر؛
انجام:اگر چه او نظر بر غیر می‌کرد××ولی جانان خود را سیر می‌کرد.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاًقرن۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: چرم، ۴۹گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۶-۷۲۰]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۶۹۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول، محشی؛ کاغذ: هندی، ۴۴۴ص، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۴/۵سم [ف: ۱۷-۱۴۳]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۵۶۱
در آن اصطلاحات نرد و دستگاههای موسیقی و انواع صنایع شعری آمده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج عنابی، ۲۲۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱۶-۶۲۸]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۴۶۱/۱
آغاز و انجام: برابر
کا: اصفهانی موسوی، هادی، تا: ۱۰ شعبان۱۱۸۹ق؛ کاغذ: ترمه، ۱۷۸گ (۱پ-۱۷۹ر)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۹×۳۰/۵سم [ف: ۹-۴۱۵]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۴۸۱
آغاز:مثال نقطه نار آن خرد کیش×× عزیمت کرد سوی مرکز خویش؛ **انجام:**خوش آن ساعت که مهجوران بیدل×× سند از بعد غربت سوی منزل
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ با پنج مجلس تصویر، نخستین عنوان در نسخه ما «در خواب دیدن ثانی شکر دخت دختر فغفور چین را و عاشق شدن و سر در پی شاهزاده وامق نهادن و رفتن و باز پسین آن «روانه شدن شاه وامق و عذرا و ثانی و شکر دخت بشهر شام و سبا بپای تخت خود و رفتن شاهزاده نعیم و حورا بملک تاجکن و رسیدن نگارین و آصف پیر بدیدار فرزند خود وامق و ثانی»؛ جلد: شمیز، ۸۴گ، ۱۶ سطر(۱۲×۱۸)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱۱-۲۴۸۷]

۷. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۶۵ ـ ب
آغاز:برابر؛ **انجام:**و دیگر کسی از اوقات خبر وفات او خبری

نداد. سخن پرداز بزم عشرت انجام ××حکایتها بآنجا داد اتمام / کسی دیگر پس از این داستانی×× نداد ازوامق و عذر انشانی
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۶۷گ، ۲۲سطر (۱۴×۲۱)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱-۲۳۴]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۳۰۵

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الاول۱۲۳۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۱۸۷گ، ۱۷سطر(۱۳×۱۷)، اندازه: ۱۸×۲۰سم [ف: ۱۷-۳۴۳]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۱۱۶

آغاز:برابر؛ **انجام:**مرا ساز از طریق خویش آگاه ××مبادا نفس سرکش کم کنم راه. تمت در یوم شنبه سوم شهر ربیع الاول ۱۲۹۲؛ من نوشتم صرف کردم روزگار ×× من نمانم خط بماند یادگار/ نوشته بماند سیه بر سفید×× نویسنده را نیست فردا امید / نوشتم من اینک بخط غریب ×× و نصر من الله فتح قریب
خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه ۳ ربیع الاول۱۲۹۲ق؛ کاغذ: اصفهانی، ۷۰۲ص، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴×۲۳/۵سم [ف: ۱۰-۶۸۳]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۶۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴، جا: کرمان؛ افتادگی: انجام؛ با ۲۰ مجلس تصویر مدادی و پاره شده؛ جلد: تیماج، ۳۹۶گ، ۱۷سطر (۶×۱۷)، اندازه: ۱۸×۲۸سم [سنا: ف: ۲-۷۷]

۱۱. تهران؛ خاکپور، اسدالله (خاندان)؛ شماره نسخه:۷۱

بی‌کا، تا: قرن ۱۴ [نشریه: ۷-۵۶۷]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۸۱۴

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۰۴ق، جا: تهران؛ مقدمه را فاقد است آغاز آن بعد از خطبه با آغاز نسخه شماره ۳۱۱۶مجلس برابر است؛ جلد: تیماج، ۱۳۵گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۹/۵سم [ف: ۳۷-۳۶۵]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۹۳

آغاز:داستان وامق و عذراء راویان اخبار کهن و بلبلان دستان سخن چنین روایت کرده اند که در انتهاء و اواخر زمان حضرت داود (ع) در مملکت سبا و دیار یمن پادشاهی بود در کمال عدالت ... نام او شراحیل ملک قحطان؛ **انجام:**از زیارت جمال پدر و مادر خود مسرور و شادمان گشته مراجعت به شهر سبا می‌کردند. بیت: مدام از قاصدان هر هفته یک بار ××بیکدیگر رسانیدند اخبار / سخن پرداز نقل عشرت انجام×× حکایت را بدینجا داده انجام / کس دیگر پس از این داستانی××نداد از وامق و عذرا نشانی. و السلام خیر ختام.
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۱۲رجب۱۳۰۸ق، به خواهش حاج درویش احمد نقال متخلص به روشن؛ از روی نسخه مغشوش و آشفته بی املاء؛ جلد: تیماج، ۱۱۶گ، ۱۹سطر (۷×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [سنا: ف: ۱-۲۸۸]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۴۳۱

آغاز: که بهترین اوقات و خوشترین؛ **انجام:**موجود: سخن و حکم ایشان را احکام ...
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام [رایانه]

۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۶۰۰

آغاز: اما راویان اخبار و ناقلان آثار بدیع گفته و روایت کرده‌اند که چون پدر شاه وامق وفات کرد پس شاهزاده بر مسند حکم نشست، نشسته بر صریر عدل و انصاف ××رسیده باجش از اطراف و اکناف؛ **انجام:**قافیه سنجان که سخن درکشند×× گنج دو عالم به سخن درکشند
و الله اعلم بالصواب.تأمل کن که شاهان اولوالعزم ××چه سان بیدار دل رفتند ازین بزم / این کهنه رباط را که دنیا نام است××پس مانده صد هزار خاص و عام است / بزمیست که وامانده صد جمشید است×× گوریست که تکیه گاه صد بهرام است
آمیخته‌ای از نثر و نظم می‌باشد و از اول کسر دارد؛ خط: نستعلیق ناخوش و مغلوط، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: خان بابا مشار، اردیبهشت ۱۳۴۶؛ جلد: میشن، ۲۰۶گ، ۱۳سطر، اندازه: ۲۲×۱۸سم [ف: ۹-۳۶۳]

۱۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۸۴۲/۲

آغاز:حمد بیحد خداوندی را سزاست که بنی نوع انسان بمنشور و لقد کرمنا بنی آدم از سایر موجودات مخلع و سرفراز فرموده؛ **انجام:**ناتمام: ملک جن پرسید که مراتب مرکباب چگونه است شاه وامق گفت ...
خط: نستعلیق، کا: علی بن محمد مهدی طبیب، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۰۶گ (۹پ-۱۱۵ر)، ۱۲سطر، اندازه: ۲۰×۱۶سم [ف: ۸-۴۵]

۱۷. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۶۱ فیاض

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ تملک: هلاکو میرزا فرزند شاهزاده محمدرضا مورخه محرم ۱۲۸۹؛ جلد: تیماج ۱۵ سطر، اندازه: ۲۵×۱۵سم [ف: -۲۴۴]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۷۴۴

آغاز: سایر جواهر قیمتی گویند که قوام سریر او از یاقوت و زبرجد بود و سی گز طول سی زرع ارتفاع داشت القصه در ابتدا سلطنت حضرت سلیمان علی نبینا و علیه السلام بود که بلقیس بر؛ **انجام:**مرا ساز از طریق خویش آگاه ×× مبادا سرکشی تا گم کنم راه / از آن ترسم درین راه جریده ××بمیرم سوی مقصد نارسیده / مهل ای لطف عامت دستگیر××که در این مرحله بی برگ میرم
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج، ۲۹۵گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۲۶-۲۳۲]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۵۳۰

آغاز:ز عشق توست گر مجنون مستم×× به معنی از توام گر هر چه هستم / بکش زین جمله خور ار بخواری×× مبادا میرم اندر شرمساری؛ **انجام:**بکن او را بزودی از جهان کم×× ملک را وارهان از این توهم / بزن بر اسب صولت زین فرخواش×× که نامت در جهان گیری شود فاش
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، ۱۴۹گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۷-۳۲]

● **وامق و عذرا** / شعر / فارسی

vāmeq va ʻazrā

نامی اصفهانی، محمد صادق، - ۱۲۰۴ قمری

nāmī esfahānī, mohammad sādeq(- 1790)

یکی از پنج مثنوی است که شاعر آنها را به نام «نامه نامی» خواندهاست. این مثنوی‌ها عبارتند از «درج گهر»، «خسرو وشیرین»،«لیلی ومجنون»،«وامق و عذرا» و «یوسف وزلیخا». این مثنوی نزدیک دوهزار بیت می‌باشد.داستان وامق و عذرا از داستان‌های کهن عرب است و این داستان از آن سامان به ایران آمده و در دست شاعران ایرانی به شعر سروده شده است.پس از حمد و مناجات و نعت در سبب تألیف کتاب می‌گوید:«چون بتأیید خدای کار ساز×× بود طبعم نامه نامی طراز / موج میزد هر زمان دریای من ×× بر کران می‌ریخت گوهرهای من / باز بود از شوق دل روز و شبم ×× در سرود نامه نامی لبم / از مدد کاری طبع سحر سنج ×× چونکه پر شد از درو گوهر سه گنج / بهر چارم گنج بزمی ساختم×× خانه از نامحرمان پرداختم / قصه شیرین و خسرو شد کهن×× بازگو از وامق و عذرا سخن / تاکنون ایناستان را کس نگفت×× مثقب خامه دری زایشان نسفت».

آغاز:از ز نامت نامه نامی بنام×× وی بنامت افتتاح هر کلام / ای ز عشقت جمله خوبان بی قرار ×× وامق تو همچو عذرا صد هزار
انجام:حق ز هر آفت نماید ایمنش ×× رفته باد از خار و خس پیراهنش / نوگل او تا قیامت تازه باد ×× نامش از نامی بلند آوازه باد

[نسخه‌های منزوی ۳۲۹۳/۴؛ الذریعة ۱۱۶۵/۹ و۴۱۹/۱۹ و۳۳۱]

۱. تهران؛ فیاض؛ شماره نسخه:۱۵۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [نشریه: ۷-۷۰۱]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۱۷/۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**گر بدارندش بچندین روزگار ×× بر بخور مجمر مشکین بخار

متأسفانه در این نسخه داستان بپایان نرسیده و افتادگی دارد؛ خط: شکسته نستعلیق خوش، کا: فتح الله فراهانی، تا: ظاهراً۱۱۹۸ق، جا: اصفهان؛ جلد: تیماج، ۵۶ص(۲۳۴-۳۹۰)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۱-۳۱۰]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۰۰

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اوایلقرن۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۸۰گ، ۱۵بیتسطر، اندازه: ۱۵×۹سم [ف: ۳-۵۰۴]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۳۵۷

آغاز: بسته زان بر عارض خوبان نگار؛ **انجام:**موجود: خاکپایش نافه آهوی چین

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ضمیمه نسخه ش ۴۸۱۹ [رایانه]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۹۸۸/۵

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الاول۱۲۰۲ق؛ در هامش به دنبال متن؛ جلد: میشن، ۶۳گ (۶۸پ-۱۳۱پ)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۳/۸×۲۱/۵سم [ف: ۸-۱۵۴]

۶. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۰۳۰

آغاز: ... بسته از دل نقشهای پر نگاه ×× بس طلسم بوالعجب بر روی کار؛ **انجام:**برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۱۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: چرمی، ۱۲۳گ، ۱۰-۱۱سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۳-۱۳۹۸]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۳۸/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: سید مهدی بن شمس الدین حسینی دهکردی، تا: دوشنبه ۲۶ ربیع الثانی ۱۲۱۸ق؛ جلد: مقوایی، ۹۲گ (۹۶پ-۱۹۲پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۱۰سم [ف: ۲-۲۳۸]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۴۱۰/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: میرزا محمد ملازم، تا: ذیحجه۱۲۱۹ق، جا: قزوین؛ مجدول؛ ۶۳گ (۱پ-۶۳ر)، ۱۶سطر [ف: ۳۶-۳۴۸]

۹. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۶۶۳/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالله پسر رئیس جعفر نوبندگانی، تا: ۱۲۴۰ق؛ ۶۲گ (۹۸-۱۶۰ر)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [نشریه: ۱۳-۵۲]

۱۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۳۹۸/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**نازنینان معانی شگرف××جمله در پیرایه‌های لفظ و حرف

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۲ق؛ جلد: تیماج، ۹۴ص (۱۴۷-۲۴۱)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۱/۵سم [ف: ۵-۵۱۴]

۱۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۵۲۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: دوشنبه ۲۷ ذیحجه۱۲۵۲ق؛ جلد: میشن، ۱۰۰گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵/۳×۲۶/۶سم [ف: ۴-۸۳۷]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۴۱۰

آغاز: از نسیم لطف عنبر یار تو؛ **انجام:**بدر خوانده گی یا ز سر زندگی ... سنه ۱۲۵۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۴ق؛ افتادگی: آغاز [رایانه]

۱۳. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۹۸

آغاز: ... رفته از یکدیدن بی اختیار×× پای در گل طاقت از دل، دل ز کار؛ **انجام:**برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: چرمی، ۷۴گ، ۱۷-۱۶سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۳-۱۳۹۸]

۱۴. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۱۹۱

آغاز:قصه ها گويند در اثبات تو ×× داستان ها در ثبوت ذات تو / ای مبرا ذات تو از چند و چون×× تو ز آنها جملگی هستی برون / روی عذرا را آن افروخته ××زآتش او جان وامق سوخته
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: غره محرم۱۲۷۰ق؛ اندازه: ۲۰×۱۳/۵سم [نسخه پژوهی: ۲-۲۳۹]

۱۵. **تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۸۰**
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۴ رمضان۱۲۷۸ق، جا: اصفهان، برای محمد حسن طباطبایی؛ کاغذ: جلد: میشن، ۹۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۲×۲۴سم [ف: ۴-۸۳۷]

۱۶. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۱۶**
خط: نستعلیق و شکسته ریز، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۳×۲۱سم [سنا: ف: ۲-۴۲]

۱۷. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۹۹**
آغاز:برابر؛ **انجام:**حق زهر آفت نماید ایمنش×× رفته باد از خار و خس پیراهنش
خط: نسخ، کا: عبرت نائینی، محمد علی، تا: ۱۳۳۷ق، به امر سردار معظم خراسانی؛ جلد: مقوا، ۹۴گ، ۱۳بیتسطر، اندازه: ۱۴×۱۰سم [ف: ۳-۵۰۳]

۱۸. **یزد؛ سعیدی، سید ابوالفضل؛ شماره نسخه:۲۶**
خط: نستعلیق، کا: علی اکبر اخوان کرباسی، تا: جمعه ۱ جمادی الاول ۱۳۸۱ق [نشریه: ۴-۴۶۲]

۱۹. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۴۶۳/۲۳حاشیه**
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، مذهب، ۱۴۹ص (۱-۱۴۹)، اندازه: ۱۶×۲۷/۵سم [ف: ۳۶-۴۱۲]

۲۰. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۹۶۶**
آغاز: برابر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مذهبی، ۴۷گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳۷-۵۶۲]

۲۱. **قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۴۰۸۰/۲**
آغاز:برابر؛ **انجام:**سبزه اش جان بخش وسروش جانفزای×× میوه اش عمر ابد نام خدای / نرگسش ازچشم خوبان یادگار×× لاله اش را روی خوبان غازه کار
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: «عبده ابوالحسن» (بیضی)؛ جلد: گالینگور، ۵۱گ (۱۶پ-۶۷ر)، ۵۱گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۲۶۳]

۲۲. **قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۸۵۷**
آغاز:برابر؛ **انجام:**تاهست حریف شه کابل شه زابل ×× تا هست ردیف مه بهمن مه اسفند / برنار خلیلتچو برآب حیوان خضر×× همه نار حسودت چو به نار سقراسپند.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۹۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف مخ: ۵-۲۲۶۳]

● **وامق و عذرا** / شعر / فارسی

vāmeq va ‘azrā

حسینی قزوینی، حسین بن محمد حسن، ۱۱۸۴ - ۱۲۴۹ قمری

hoseynī qazvīnī, hoseyn ebn-e mohammad hasan (1771 - 1834)

مثنوی عرفانی و چهارمین مثنوی از مثنوی‌های پنج‌گانه اوست و عبارت است از: الهی نامه، اشترنامه، مهر و ماه، وامق و عذرا و وصف الحال و شرحی به فارسی بر دیباچه دفاتر شش‌گانه مثنوی مولوی رومی است.

آغاز:بسمله.آنچه ضیا بخش شب تار ماست×× حمد خداوند جهاندار ماست / ای بنامت افتتاح نامه‌ها ×× وی بیادت گرمی هنگامه‌ها / نام تو دیباچه دیوان عشق ×× یاد تو سرمایه دکان عشق

انجام:هر سخن سازی بنای او نبود ×× شاعری برگ و نوای او نبود / شرح حال خویش کردم مختصر ×× مختصر شد قصه بی پا و سر

چاپ: از این خمسه اشتر نامه، وامق و عذرا و مهر وماه آن از سال ۱۳۲۴ تا ۱۳۲۸ در شیراز چاپ شده

[الذریعه ۳۳۰/۱۹؛ مشار ۱۶۲۳]

۱. **تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۲۹۳/۱**
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد اسمعیل شیرازی، تا: قرن ۱۳؛ اندازه: ۱۶×۲۵/۶سم [ف: ۲-۲۳۲]

۲. **تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۲۹۵/۲**
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [ف: ۳-۶۴۲]

۳. **تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۲۹۵/۲**
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، در هامش و بدنبال متن است؛ اندازه: ۱۴/۸×۲۱/۶سم [ف: ۸-۲۶۴]

۴. **تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۳۶**
آغاز:برابر
خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، تا: ۱۲۳۲ق؛ مجدول؛ واقف: سپهسالار؛ ۱۸۹ص، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۹/۵سم [ف: ۲-۵۱۱]

۵. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۵۱/۱-طباطبائی**
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق شکسته، کا: محمد اسماعیل ولد حاج محمد باقر شیرازی، تا: ۱۳۳۱ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۵۷ص (۱-۱۵۷)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۲۳-۳۶۴]

۶. **تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۳۶/۲**
آغاز:برابر

بخشی از آن است؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: شعبان ۱۳۵۰ق؛ ۱۴ص (۶۲-۷۶ سه ستونی) [ف: ۳-۳۳۶]

۷. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۶۴و

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ ۹۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [رشت و همدان: ف: -۱۱۸۳]

● **وامق و عذرا** / شعر / فارسی

vāmeq va ‘azrā

فکری اردبیلی، زین العابدین، قرن ۱۳قمری

fekrī ardabīlī,zayn-ol-‘ābedīn (19c -)

تاریخ تألیف: ۱۲۶۶ق

منظومه‌ای است در داستان وامق وعذرا که شاعری با تخلص «فکری»به نظم کشیده است او درآن از وامق وعذرای نامی یاد می‌کند.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۲۹۰-۱۲/۱۸۰

آغاز:اوصاف تو دربیان نگنجد×× تعریف تودر زبان نگنجد؛

انجام:درروز دوشنبه گشت اتمام ×× آرام گرفت آن نیکو نام

خط: نستعلیق، کا: شکرالله بن مشهدی قدیر اردبیلی، تا: ۲۱ ذیحجه۱۲۶۹ق؛ با چند نقاشی میناتوری رنگی؛ جلد: مقوا، ۸۴گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۸-۴۹۰۶]

● **وامق و عذرا** / شعر / فارسی

vāmeq va ‘azrā

قتیلی

qatīlī

مثنوی از قتیلی.شاعر در چند جای این مثنوی تخلص خویش را می‌آورد و از آن جمله چند بار در دیباچه (منظوم) در آغاز مثنوی (پس از خطبه منظوم و پیش از شروع داستان) شرح معراج حضرت رسالت، مدح پادشاه عصر ابوالمظفر یعقوب، مدح ابراهیم خان پسر جهانگیر خان (که این مثنوی را ظاهراًبرای او و به خواست او سروده و به او ارادت می‌ورزیده) و نیز ساقی‌نامه‌ای است.قتیلی چگونگی فراهم آوردن این داستان را (در ضمن مدح ابراهیم خان) این‌گونه بیان می‌دارد: «گفت ای سخنت چو در دلاویز ×× گلگون سخن دری برانگیز / نظمی بسرا کز او چکد آب×× و آتش فکند درون احباب / میدان سخن زعشق میساز×× جز با غم عاشقی میرداز ... / از زمره عاشقان صادق××درکش قدحی به یاد وامق ... / چون قرعه به نام وامق افتاد ×× فالم به قضا موافق افتاد/ دیدم که کس این گهر نسفته است×× زین نکته حکایتی نگفته است / من نیز شدم به عزم این کار ×× تاریخ فسانه را طلبکار / کین قصه چگونه شد هویدا ×× وامق چه کس و که بود عذرا ... / هر جا که فسانه ای شنودم ×× زین قصه تجسسی نمودم ... / تا عاقبتم عیان شد این راز×× کردم سخن از فسانه آغاز/ خاموشی قتیلی این چه بازی است××آخر نه که این فسانه سازی است».

تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۸۴۴

آغاز:ای نام تو ورد هر زبانی××وی زنده به نام تو جهانی؛

انجام:این غنچه گلبن خیالی×× در باغ تو باد لایزالی

نسخه‌ای دیگر از این مثنوی در موزه لندن می‌شناسیم که تاریخ آن ۹۳۷ق است. فهرست اونس (موزه بریتانیا)، الذریعه ج ۱۹ ص ۳۳۱؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۲۰ق، جا: تبریز؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۹۰گ (داستان از برگ ۹ر (در حاشیه) آغاز می‌گردد)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [نشریه: ۱۳-۲۱۱]

● **وامق و عذرا** / داستان / فارسی

vāmeq va ‘azrā

ناشناخته:

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۸۷۰

نخستین عنوان ذکر تولد شاه وامق از صلب شاه ناصر از رحم نگارین، باز پسین عنوان «بر تخت نشستن شاه وامق در شهر جابلسا ...»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۲۱۶گ، ۱۵سطر(۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۱۷-۴۹۷]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۴۵۵

مثنوی وامق و عذار؛ بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مصطفی حسینی؛ اندازه: ۱۳۰×۲۰۰سم [رایانه]

← وبا > دارویی برای وبا

← وبا > جلوگیری از وبا

← وبا > معالجه مرض وبا (رساله)

← وبا > بیماری وبا

● **الوباء = تحقیق امر الوباء** / طب / عربی

al-wabā’ = taḥqīq-u amr-il wabā’

ابوسهل جرجانی، عیسی بن یحیی، ۳۶۱ – ۴۰۱ قمری

abūsahl-e jorjānī,‘īsā ebn-e yahyā (973 - 1011)

به درخواست: خوارزمشاه ابوالعباس مامون بن ماوان

رساله مختصری است در شناخت وبا و درمان آن، نگاشته شده در چهار «جمله» بدین عناوین:۱. فی حاجة الانسان الی الهواء و لزوم الهواء اياه ابدا و مقدار تاثيره فيه؛ ۲. فی اختلاف الاهوية و انواع التغاير التی يعرض له؛ ۳. فی معرفة كل واحد من هذه الانحاء و تمييز بعضها من بعض و تحصيل العلامات الدالة علی واحد واحد منها؛ ۴. فی تدبير جميع اصناف الوبا علی الاطلاق و كل واحد منها خصوصا و تلاحق انذاره.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۵۳۲/۲

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... قال ابوسهل ... امرنی الامیر السید الملک العادل خوارزم ابوالعباس مامون بن ماموان ان اصنف کتابا احقق فیه امر الوباء ما هو و کم اصنافه و ما سبب ذلک کل واحد منها؛ **انجام:**فزال الشمس عن الموضع الذی اثارتها فی یقل تولد تلک البخارات او یبطل فیزول العارض منها.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رجب۸۹۹ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۷گ (۱۶پ-۲۳پ)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۲۰-۱۰۷]

● **وبا** / طب / فارسی

vabā

قاجار، محمد حسین بن رضا قلی، ق۱۳ قمری

qājār,mohammad hoseyn ebn-e rezā qolī(- 19c)

اهدا به: محمد شاه قاجار

تاریخ تألیف: ۱۲۶۲ق

ترجمه از: مسیو جبرئیل و محمد حسین قاجار

نویسنده می‌گوید: پس از آموختن علم طب به امرشاه به مملکت روم رفتم و در آنجا به آموختن زبان فرانسه پرداختم چون به تهران آمدم این رساله را که به زبان فرانسوی بود با مسیو جبرئیل که می‌بایست آنرا به فارسی ترجمه کند ترجمه کردم و سپس ترجمه را بار دیگر مطالعه نمودم. در این رساله از مرض وبا و روش مبارزه با آن و مبارزاتی که تا کنون شده بحث گردیده است. روش مبارزه آن همان روش و شیوه‌ای است که برای مبارزه با این بیماری در هندوستان و سایر نقاط عالم به زمان تألیف این رساله مورد استفاده قرار گرفته است.

آغاز:بسمله، الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی افضل انبیاء محمد و آله اجمعین و بعد این بنده خاکسار و چاکر جان نثار ...

انجام:آنها را تجویز بخوردن شراب کرده اند و خوب شدند کرده اند.

[فهرستواره منزوی ۳۷۵۸/۵]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۳۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**آنها را تجویز بخوردن شراب کرده اند و خوب شدند کرده اند.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ربیع الثانی۱۲۶۲ق؛ مجدول؛ ۱۶گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۲-۲۵۷]

● **وبا** / طب / فارسی

vabā

میرزا یزدانبخش، قرن ۱۳ قمری

mīrzā yazdānbaxš (- 19c)

تاریخ تألیف: ۱۲۳۹ق

ترجمه رساله‌ای است که یاردون داود فرزند مکدوح کرپلونی ایروانی به مناسبت پیدایش وبا به انگلیسی نوشته و به سال ۱۸۴۳م چاپ شده بود، مترجم آنرا به فارسی برگردانده است. در این رساله سبب پیدایش وبا و چگونگی علاج آنرا بیان می‌کند. (سید احمد اشکوری)

آغاز:این رساله ایست که باردون ولد مکروح کرپلونی ایروانی که در تعلیم خانه انگیریزی، واقعه در مملکت کلکته هندوستان، درس طبابت و حکمت خوانده است

انجام:در صورت فقدان دو جزو دیگر را حب کرده، استعمال نمایند و السلام

[فهرستواره منزوی ۳۷۵۹/۵]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۴۳۷/۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**اگر فائده نکند سه ماش دیگر تا دوازده ماش بفاصله یک دو ساعت باید داد.

کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۱گ (۵۴ر-۵۵ر)، اندازه: ۳۳×۲۱سم [ف: ۷-۳۲]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۳۰۰/۳

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: صفر۱۲۳۹ق، جا: سردار آباد؛ ۳گ (۲۱۱-۲۱۳)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷/۵×۱۰/۵سم [ف: ۲۸-۴۵۵]

● **وبا** / طب / فارسی

vabā

معتمد السلطان میرزا ابوالحسن خان دکتر، ق۱۴ قمری

mo'tamed-os-soltān mīrzā ab-ol-hasan xān doktor(- 20c)

در دو بند: ۱. طبیعت مرض وبا و دستور محافظت اشخاص از آن؛ ۲. تفصیل مرض وبا و علاجش.

آغاز:پوشیده نماند که دواهای مسطور در این رساله بر دو قسم است: یکی فرنگی که استعمال آن در وقت احتیاج بدون اجازه طبیب جایز نیست، دویم دواهای معمول بلدی که همه کس در موقع ضرورت می‌تواند استعمال نماید. بسمله تعالی. رساله‌ای است که معتمد السلطان میرزا ابوالحسن خان دکتر رئیس مریض خانه در حفظ صحت عمومی و تدابیر لازم در رفع ناخوشی و با نوشته است.

[فهرستواره منزوی ۳۷۵۸/۵]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۲۹/۴-عکسی

آغاز: برابر؛ **انجام:**و هنگام نقاهت مرض وبا این مطبوخ بر اغلب ادویه ترجیح دارد.

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۸ص (۱۶۰-۱۷۸) [عکسی ف: ۱-۴۰۱]

● **وبا** / طب / فارسی

vabā

ناشناخته:

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۰۸۱/۴

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... چون در این ایام اثر ناخوشی وبا در بعضی امکنه پیدا شد بعضی از صاحبان عظام؛ **انجام:**در پنج مثقال سرکه تند ریخته بخورانند و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین.
چگونگی پیشگیری از ابتلای به بیماری وبا در یک مقدمه و دو فصل در حفظ صحت و دفع مرض، که به مناسب انتشار این مرض نگاشته شده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۶گ (۵۰پ–۵۶پ)، اندازه: ۱۷/۵×۱۱سم [ف: ۱۶–۸۵]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۲۵۵

آغاز:الحمد لله رب العالمین ... اما بعد بر ارباب بصیرت و دانش معلوم باد که قریب چهار سال است که در فصل بهار؛ **انجام:**نعوذ بالله من الطعن و الطاعون و الوباء و هجوم البلاء وموت الفجاء رب اصرف عنا العذاب انا مؤمنون.
در سال ۱۲۹۳ در عراق عرب و با و طاعون شیوع یافت، برای جلوگیری از انتشار و پیش روی آن در ایران کمسیونی از پزشکان ایرانی و خارجی به دستور ناصر الدین شاه قاجار روزهای پنج‌شنبه در دارالفنون تشکیل شد و این رساله را در سه فصل نگاشتند بدین عناوین: فصل ۱. در قواعد منع سرایت طاعون، فصل ۲. در تحقیق عملی و حقیقت و ماهیت مرض طاعون، فصل ۳. در مرض طاعون؛ خط: نستعلیق، کا: جواد بن ابراهیم تنکابنی، تا: ۳ شعبان۱۲۹۷ق، جا: تهران؛ جلد: مقوایی، ۳۰گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۸×۱۱/۵سم [ف: ۲۴–۵۰]

۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۴۹/۱–عکسی

آغاز:حمدله. صلات. و بعد، مخفی نماند که برای حفظ صحت و ممالک و بلدان، حضرت باری تعالی جل شأنه ... تأکیدات بلیغه فرموده اند، پس بدین واسطه تکلیف جمیع افراد بنی نوع انسان ملاحظه و مراعات؛ **انجام:**اشکنه یک در هزار، زاج سبز یک در صد، آهک مطبوخ، دارچینی، کتبه زین العابدین ... ۱۳۱.
از ناشناسی که در دیباچه از همه گیر شدن وبا در بیشتر جای‌های ایران سخن می‌گوید، به دستور «سرکار ارفع امجد اسعد و الا شاهزاده با احتشام» «که اگر طبیبی حضور نداشته باشد بتوانند خود را از این ناخوشی مخوف محافظت نمایند»، نخست دستورالعمل‌ها برای دوری از این بیماری، دوم درمان، به روش نوین به ویژه فرانسوی، مطلب اول در بیان تدابیر و شروطی که می‌باید پیش از بروی بیماری پش گرفته؛ خط: نستعلیق پخته، کا: زین العابدین بن محمد شریف قزوینی، تا: ۸ ربیع الاول۱۳۰۱ق؛ ۱۱سطر، اندازه: ۱۱×۲۱/۵سم [عکسی ف: ۱–۴۰۱]

← الوبائیة ﴿ تضعیف المذبح
← وبائیه ﴿ معالجه مرض وبا (رساله)
← وبائیه ﴿ رساله وبائیه

● **وبائیه** = **وبائیه بزرگ** / طب / فارسی

vabā’īye = vabā’īye-ye bozorg

ملک الاطباء، محمد تقی، – ۱۲۸۵ ؟ قمری

malek-ol atebbā’,mohammad taqī(- 1869)

تاریخ تألیف: ۱۲۵۱ق

وی این رساله را پس از حادثه وبا که در ۱۲۵۱ق در رشت و برخی دیگر از بلاد ایران رخ داد،تألیف کرده و در آن از تجارب خویش در درمان وبازدگان که در چهار حادثه وباو در سه شهر ایران به دست آورده بهره گرفته است.آقا بابای پزشک سه رساله وبائیه دارد بزرگ و کوچک و متوسط و رساله حاضر «وبائیه» بزرگ او است.

آغاز:بسمله بحمدك اللهم یا حافظ صحة الاصحاء ... اما بعد معروض برادران میدارد که محرر این مقاله ... محمد تقی مشهور به آقا بابای طبیب شیرازی.

انجام:این است مختصری از آنچه حقیر تجربه نمود ... هرگاه بر خطائی واقف شوند در اصلاح آن کوشند که ... بی اجر نخواهند بود.

چاپ: تهران، ۱۲۵۱ق، سنگی، ۲۵ص

[فهرست دکتر محمود نجم آبادی:۷۹۳؛ فهرستواره منزوی ۳۷۶۱/۵]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۲۷۱/۱۷

آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد طاهر، تا: ۱۲۹۱ق؛ جلد: تیماج، ۱۴ص (۲۹۸–۳۱۲)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۱۹–۲۴۷]

● **وبائیه** / طب / عربی

vabā’īye

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۹۹۳/۲

آغاز:رساله اخیر: بسمله حمدله اما بعد الوباء فساد یعرض لجوهر الهوا بان یستحیل حقیقته لا کیفیته الی الرداءة؛ **انجام:**تولد المرار الفاسدة فی الابدان یوجب العفونة.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۶ ربیع الثانی ۸۵۲ق؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۱گ، ۳۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۱۹–۵۳۶]

● **وبائیه** / طب / فارسی

vabā’īye

حکیم کاضولانی، قرن ۱۳ قمری

hakīm kāzūlnī (19c)

تاریخ تألیف: ۱۲۶۸ق

ترجمه کتابی است که گویا به انگلیسی نوشته شده و حکیم

کاضولانی حکیم باشی عساکر نظام در ۱۲۶۸ق (۱۸۳۱ که در متن کتاب آمده) به دستور دربار ناصرالدین شاه آنرا ترجمه کرده است.
آغاز:ترجمه علامات ناخوشی وبا. بسمله عریضه ایکه به علی حضرت پادشاه انگلیس از مجلس مأمورین بجهت سلامتی مزاج کل اهل مملکت انگلیس عرضه شده است.
انجام:و تقلیل آنها خواهد بود حسب الحکم اولیای دولت ... ناصرالدین شاه ... باین بنده ... حکیم کاضولانی حکیم باشی عساکر منصوره نظام ترجمه نمود ۱۲۶۸.
[فهرستواره منزوی ۳۷۶۱/۵]

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۳۸۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۲۱گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۵-۷۴۶]

● **وبائیه** / طب / فارسی
vabā'īye
اهدا به: ناصر الدین شاه (۱۲۶۴-۱۳۱۳ق)
این رساله به نثر از روی طب قدیم برای ناصرالدین شاه نوشته شده است.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۳۸۳/۱
آغاز:حمدلک رب نجنی منک فلاح ×× ... / فر فزاینده باد ناصرالدین را ×× شاه جهان خسرو زمان و زمین را؛ **انجام:**جود شاهنشاه را کردم نوید×× از همه مردار ببریدم امید
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول، با یک سرلوح؛ ۴۱ص، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۵-۷۴۶]

↩ وبائیه بزرگ ⟵ وبائیه
↩ وبائیه صغیره ⟵ وباء و طاعون

● **وباء و طاعون = وبائیه صغیره** / طب / فارسی
vabā' va tā'ūn = vabā'īye-ye saqīre
ملک الاطباء، محمد تقی، - ۱۲۸۵ ؟ قمری
malek-ol atebbā',mohammad taqī(- 1869)
به دستور: محمود خان کلانتری
رساله به نثر که در سال وبایی پایتخت (تهران) نوشته است در حفظ صحت در ۱ «مقدمه» و ۲ «مقاله».
آغاز:بسمله بسم الله الذی لا یضر مع اسمه شیء ... اما بعد چون در بلیه طاعون و وباء دو رساله مبسوط نوشته شده بود نخبه ای از آنرا برای تبصره ... تحریر نمود.
چاپ: در ۵-۱۲۸۳ به چاپ سنگی رسید
[فهرستواره منزوی ۳۷۶۱/۵]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۲۷۱/۱۸
آغاز:برابر؛ **انجام:**هذا ما خطر بالبال. قدتمت الوبائیه الصغیره ... ۲۴صفر سنه ۱۲۹۱.
خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد طاهر، تا: ۱۲۹۱ق؛ جلد: تیماج، ۶ص (۳۱۳-۳۱۹)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۱۹-۲۴۷]
۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۳۸۳/۲
آغاز:برابر؛ **انجام:**و آنچه گویند معمول دارند هذا ما خطر بالبال اعلی حضرت اقدس شاهنشاه ... فداه گردد.
بی‌کا، بی‌تا؛ از روی نسخه چاپی (سال ۱۲۸۳) نوشته شده و پس از آن یک رساله چاپی است در وباء ساخته میر محمد باقر بدستر محمود خان کلانتر چاپ عبدالرحیم شیرازی در ۱۲۶۹ در هشت برگ؛ ۸گ (۲۶پ-۳۳ر)، ۱۵ سطر (۶/۵×۱۳) [ف: ۵-۷۴۵]

↩ وبا و اعراض و انواع و معالجات آن ⟵ قوانین حفظ الصحه از وبا

● **وبا و طاعون** / طب / فارسی
vabā va tā'ūn
طبیب، محمد رضی
tabīb,mohammad razī
رساله کوتاهی است در باب مرض وبا و طاعون منتخب از کتب معتبره و آنچه به حسب تجربه نافع یافته، حسب الامر حاجی سید عبدالجواد در چند فصل تحریر یافت.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۵۷۸/۳
آغاز:بسمله. الحمدلله المبدع المکونات و مخترع الموجودات و منمی الانسان عن مرتبة الجمادات الی مرتبة الروحانیات؛ **انجام:**عارض گردید باین نحو معالجه نمایند شاید بدعای خیر یاد نمایند
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ۶گ (۷۸پ-۸۴پ)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۳۰-۲۳۳]

● **وبا و طاعون** / طب / فارسی
vabā va tā'ūn
اهدا به: ناصر الدین شاه (۱۲۶۴-۱۳۱۳ق)
نویسنده می‌گوید پس از آن‌که مرض وبا در ایران کشتار بی‌سابقه‌ای کرد بر آن شدم رساله‌ای در این زمینه بنویسم و تقدیم آستان سلطنت کنم، پس از مجاهدت زیاد این رساله را پرداختم و در آن از خواص و علائم و مداوای و با سخن گفتم.
آغاز:بسمله و به نستعین، افتتاح کتاب آفرینش و اختتام صحیفه دانش و بینش سپاس و ستایش
[فهرستواره منزوی ۳۷۶۰/۵]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۶۷/۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**با شربت فواکه سرشته معجون سازند شربتی دو مثقال

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۰۴ص (۱۷۱–۲۷۵)، ۱۵سطر، اندازه: ۶۵×۱۲۰سم [ف: ۶–۳۷۷]

● وبا و طاعون / طب / فارسی

vabā va tā‘ūn

گفتاری است پزشکی پر از گزارش‌ها و آمار ارزشمند و احوال روز و فرهنگ عامه آن روزه،در پانزده «فقر» و سربندهای «بدانکه»: ۱. تعریف وبا و طاعون؛ ۲. سبب‌های وبا و طاعون؛ ۳. کیفیت عفونت پذیرفتن هوا؛ ۴. علامت‌های هوا که وبائیت داشته باشد (در اینجا گزارش دقیق‌تری از وبا و طاعون ۱۲۴۶ق تبریز داده، از آن میان «مرگ روزانه ۲۰۰–۳۰۰تن بل افزون»)؛ ۵. دلیل کثرت شهب (شهاب‌های شبانه) و امثال آن در ایام وبا و طاعون؛ ۶. کیفیت سیر این دو بیماری در سرزمین‌ها (در اینجا از خط سیری از هند، ایران، بغداد، مکه، مدینه، استانبول، لندن، پطرزبورگ نشان می‌دهد)؛ ۷. در سایر احوالات این دو مرض؛ ۸. وجوب احتراز از هوای وبایی؛ ۹. کیفیت محافظت مزاج در صورتی که فرار ممکن نباشد؛ ۱۰. تدابیری که در حفظ مزاج ضروری است؛ ۱۱. در تقویت قلب و اصلاح هوا؛ ۱۲. علامات ناخوش وبا؛ ۱۳. علامات طاعون؛ ۱۴. علاج اقسام وبا؛ ۱۵. علاج طاعون.از ناشناسی که بایستی با نگارنده «مجمع الطبین» یکی باشد.مؤلف می‌گوید: «در زمان ما، در سال ۱۲۳۶ق امراض خبیثه و ردیه روی نمود، در تبریز و در سایر بلاد قریبه به آنجا وبای شدید عارض گشت ... و در ۱۲۹۶ق وبای عظیم حادث شد ... تا اینکه در سال پس از آن که تاریخ کتاب است، طاعون از آنکه بودبسیار شدیدتر گشت».

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۵۲۷/۳

آغاز:در بیان وبا و طاعون. به سیاق ایران. سیاق علاج این دو مرض را از قول فرنگیان، در رساله علیحده مذکور خواهم کرد، انشاءالله. و این کتاب گنجایش تفصیل آن نیست، در این باب چند فقره است. فقره اول؛ **انجام:**بجوشانند، تقویت قلب و سایر اعضای رئیسه می‌کند.

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۲گ(۳۹۹ر–۴۱۰ر) [ف: ۳–۳۳۶]

● وبا و طاعون سال ۱۳۱۰ / تاریخ ایران / فارسی

vabā va tā‘ūn-e sāl-e 1310

اردبیلی، ابراهیم بن حسین، قرن ۱۴ قمری

ardabīlī,ebrāhīm ebn-e hoseyn(- 20c)

گزارشی از همه گیری وبا و طاعون سال ۱۳۱۰.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۰۰۰ض

انجام:انجامه: قد فرغ من تسوید هذه الاوراق فی لیله العاشره من شهر صفر المظفر فی سنه ست و عشر و ثلثمائه بعد الف من الهجره و الحمدلله کما هو اهله و مستحقه، ۱۳۱۶.

کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۱۶ق؛ جلد: چرم، ۵ص (۱۶۸ – ۱۷۲)، اندازه: ۲۱×۱۳سم [ف: ۴۷/۱–۱۲۰]

● وتد الرمل / رمل / فارسی

vatad-or raml

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۷۱/۱

آغاز:هر کرا عقل راه بر باشد ×× کار او سر بسر چه زر باشد؛ **انجام:**گر بدانی تو این حساب یقین ×× بر تو ظاهر شود بعوده دمین (؟)

خط: نستعلیق، کا: حاجی بابا، جمال الدین بن حاج محمد هادی، تا: قرن ۱۳؛ ۴گ (۱۴ر–۱۱ر)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: -۲۵۲]

● الوتر و الشفع فی شرح عظائم النفع / علوم غریبه / عربی

al-watr wa-š šaf‘ fī š.-i ‘aẓā’im-in naf‘

تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۴۵۰/۲

در شرح قصیده الفیة؛ خط: نسخ عربی، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [نشریه: ۲–۱۱۸]

← الوتریة فی مدح خیر البریة ≻ القصائد الوتریة فی مدح خیر البریة

● الوتیرة / فقه / عربی

al-wutayra

شریف سبزواری، محمد جعفر بن محمد باقر، – ۱۱۳۵ ؟ قمری

šarīf sabzevārī ‹mohammad ja‘far-e-bn mohammad bāqer(- 1723)

در این رساله استدلالی مؤلف اثبات می‌نماید که نشستن در نماز وتیره افضل است از ایستادن و آن نماز را به جا آوردن.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۷۸/۲

آغاز:الحمدلله المحسن علی الانسان باکماله و الصلاة علی أکمل العالمین محمد و آله؛ **انجام:**فظهر مما تلونا علیك ضعف القول بأفضلیة القیام و قوة أفضلیة الجلوس فیها فتدبر

خط: نسخ، کا: محمد جعفر بن ملا محمد شفیع نائینی، تا: رجب۱۱۲۲ق؛ جلد: تیماج، ۳گ (۱۹پ–۲۲پ)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۸/۵×۱۲سم [ف: ۲–۸۲]

← وثائق الاصول > الوثائق فی اصول الفقه

● **الوثائق الغزانية** / انشاء / عربی

al-waṯā'iq-ul ġāzānīya

به دستور: سلطان غازان محمود

در دستور نگارش اسناد رسمی که در محاکم شرعی عصر نگارنده در کشور ترکیه و روزگار حکمروایی عثمانیان به کار می‌رفته و مربوط به بعضی از معاملات می‌باشد، مختصر و تألیف شده به دستور سلطان غازان محمود، در چهار باب دارای فصول بدین تفصیل: ۱. البیع و ما یتبعه؛ ۲. الاجارة و المساقاة؛ ۳. الهبة و الوقف و امثالهما؛ ۴.الاحیاء.

آغاز:الحمدلله الذی ارشد خواص العباد و عوام اهل الاقطار و البلاد الی ما هو الاصلح فی المعاش و المعاد و انجح فی حفظ طوارق الاحوال و التلاد.

انجام:و یعتق رقابنا و ابداننا من اوزاره بکمال هدایته و انواره بحق خیر خلقه محمد و سائر انبیائه و ابزاره ...

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۷۰/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸، ۳۲ص (۱-۳۲)، اندازه: ۱۰×۲۴سم [ف: ۳۲-۹۴]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۰۳۰/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوایی، ۱۶گ (۱پ-۱۶پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۲۱/۵×۱۵/۵سم [ف: ۳-۲۵۸]

● **الوثائق فی اصول الفقه = وثائق الاصول** / اصول فقه / عربی

al-waṯā'iq fī usūl-il fiqh = waṯā'iq-ul uṣūl

حسینی قائنی، حسن بن محمد، - ۱۳۰۰ قمری

hoseynī qā'enī,hasan ebn-e mohammad(- 1883)

چاپ: چاپ شده.

۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۳۷۲۸

آغاز:و به ثقتی و فیه مقدمة و مطالب المقدمة فی معنی الدلیل و احکامه و اقسامه و ثیقة الدلیل فعیل من دل المضاعف فیکون؛

انجام:الثانی فی تحقیق المناط فهو اثبات تحقق العلة و المناط ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ مهر: «جواد بن حسن الحسینی»، «المتوکل علی الله عبده محمد»؛ جلد: مقوا، ۱۰۷گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۳-۹۸۸]

۲. قائن؛ حسینی قهستانی؛ شماره نسخه:۲۳

آغاز:البحث الثالث فی العموم و الخصوص و فیه مطلبان المطلب الاول فی العام

جلد دوم؛ خط: نسخ، کا: جحی بن میر معصوم حسینی، تا: ۱۲۷۴ق؛ در برگ اول نام کتاب و مؤلف و یادداشتی به سال ۱۲۷۶ ظاهراً از کاتب در سفر خود به بیرجند؛ تملک: سید معصوم بن رضی قهستانی به سال ۱۳۵۴؛ جلد: تیماج، ۱۳۱گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [مدرسه جعفریه زهان: ف: -۱۳۵]

← الوثائق لاملاک خاتون جان بیگم > صریح الملک

● **الوثائق المظفرية = صريح الملك المظفرية = موقوفات المظفرية = موقوفات جهانشاه قراقويونلو = وثائق موقوفات السلطان جهانشاه = الموقوفات لمسجد كبود فى تبريز** / اسناد / عربی

al-waṯā'iq-ul muẓaffarīya = ṣarīḥ-ul mulk-il muẓaffarīya = mawqūfāt-ul muẓaffarīya = mowqūfāt-e jahānšāh qarāqūyūnlū = waṯā'iq-u mawqūfāt-is sulṭān jahānšāh = al-mawqūfāt li-masjid-i kabūd fī tabrīz

صورت موقوفات عمارت مظفریه تبریز است که جهانشاه بن قرایوسف قراقویونلو (۸۳۹-۸۷۲ق) آن را ساخته و املاک بسیاری را وقف آنجا نموده است. حافظ حسین کربلایی تبریزی در «روضات الجنان و جنات الجنان»(صفحه ۴۳) در مورد بنای آن عمارت چنین آورده: «در ایام پادشاه مرحوم جهانشاه که حرم محترم وی، بیگم انارالله برهانها اراده ساختن عمارت مظفریه نموده در واقعه دیده که بنای آن عمارت را شخصی از اولیای آن زمان نهاد، جمیع اعزه که در آن زمان بودند همه را حاضر کردند بیگم در جایی مستور نشسته ملاحظه ایشان می‌نمود چون نظرش به خواجه علی افتاد فرمود که آن شخصی که من در واقعه دیدم همین است بنابر آن بنای آن عمارت وی نهاد ...». چنانچه در مقدمه این سند آمده بنای مسجد کبود تبریز به امر جهانشاه و به اهتمام همسر وی یعنی خاتون جان بیگم دختر غیاث الدین اخی تاج الدین فزرند صدراعظم أخی فریدون بوده و تولیت موقوفات نیر به وی سپرده شده است.چنان‌که در کتاب «تاریخ تبریز تا پایان قرن نهم هجری» آمده، این سند به تصدیق و تأیید قاضی القضاة نجم الدین محمد خالدی اسکویی تبریزی رسیده است. این بنای تاریخی مشتمل است بر مسجد، خانقاه و بقعه‌ای دارای قنات متصل بر خانقاه و مجموعه این بناها در محله پس کوشک تبریز قرار گرفته است.این وقف‌نامه‌ای دارای چهار فصل می‌باشد:فصل ۱. الاملاک الواقعة داخل مدینة تبریز که عبارت است از حمام صباحی، باغ لیلوا، باغ برج، باغ نوخیذ، باغ احمدآباد، باغچه خواجه مطهر، ۱۱ سهم از ۱۴ سهم قنات لیلوا، ربع قنات صدریه، ۱۷ سهم از قنات نوخیذ، قنات نورین، قنات پیلتن، ثلث وطسوج قنات سدول (حسین آباد)، ربع قنات برزناو، همه زمینهای محمد آباد، همه عمارت باغ شمس آباد (شمسباد)، همه اراضی زیبیاباد، همه عمارت باغ محمد

آباد، سه سهم از ۷ سهم قنات محمد آباد، همه باغ خلفان، همه اراضی حکماباد، باغ برج، زمینهای تیم بخش، اراضی ماره بزرگ، زمین ماره کیار، زمین خواجه فتح الله بهشتی و ...؛فصل ۲. الاملاک الواقعة فی نواحی بلدة سراة من بلاد آذربایجان که عبارت است از قریه دودزان (دوزدوزان)، قریه رزلق، قریه اردادران، قریه اسینق، قریه اشیق = اشتلق؛ فصل ۳. مشتمل علی قسمین، قسم ۱) فی بیان الاراضی المتصل بعضها ببعض المشتملة علی مبذر ستین جریبا من الحنطة الواقعة فی صحرا القریة فخرآباد، قسم ۲) الاملاک التی وقع اکثرها داخل القریة المذکورة اعنی فخرآباد، در این فصل از زمینهای یوسفان، فقیه، یلمان، هراوجان ... افی باله، پیره زن، اخی رز و ... نام برده شده است؛ فصل ۴. الاملاک الواقعة فی مواضع شتی ایضا من کوره آذربایجان مشتمل بر قری هیروی، سغین سره (؟) از قری مهرانرود، سفنج، اوتکین، اندراب و ... . در کتاب تاریخ تبریز تا پایان قرن نهم هجری اثر دکتر محمدجواد مشکور (صفحه ۶۵۴) آمده نسخه‌ای از این وقف‌نامه به سال ۱۲۶ق د دارالسلطنه تبریز خریداری و توسط امیر نظام گروسی به کتابخانه سلطنتی ارسال شده که ۳۶۳ ورق در ابعاد ۳۷×۲۷ و وزن آن شش کیلوگرم بوده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۳۹۵/۱

آغاز:الحمدلله العلی القادر الولی الناصر الملی القاهر الغنی الشاکر الوفی الغافر القوی ... فلله الحمد ثانیاً علی ما من علی عباده و بلاده یظل معدلة الخاقان الاعظم ... هو السلطان ابن السلطان ابن السلطان جهانشاه ... ابن السلطان الاعظم ... السلطان شاه یوسف نویان ... اما بعد فمن الظاهر غیر المجهول و من المعلوم غیر المجحود ... فامر لازال نافذ الامر ... فانشأت الخاتون؛ **انجام:**و منها جمیع القریة المدعوة بشیلوا من توابع لیلان ... حسبی الله ... و وقفت ثلثا تاماً شافعاً من جمیع الاملاک علی اولادها الاناث حسب المذکور فی الوقفیة ... مراعاة ما یجب رعایته شرعاً نفذته و امضیته و حکمت بصحة الوقف المذکور.

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: حدودقرن۱۲؛ ۱۰گ(۱پ-۱۰ر)، ۲۵ سطر (۱۳×۲۲/۵) [ف: ۴۱-۵۵۴]

● الوثائق المظفرية = صريح الملك المظفرية = موقوفات المظفرية = موقوفات جهانشاه قراقویونلو = وثائق موقوفات السلطان جهانشاه / اسناد / عربی

al-waṯā’iq-ul muẓaffarīya = ṣarīḥ-ul mulk-il muẓaffarīya = mawqūfāt-ul muẓaffarīya = mowqūfāt-e jahānšāh qarāqūyūnlū = waṯā’iq-u mawqūfāt-is sulṭān jahānšāh = al-mawqūfāt li-masjid-i kabūd fī tabrīz

صورت موقوفاتی است که جهانشاه ین قرایوسف قراقویونلو (۸۳۹-۸۷۲ق) به اهتمام همسرش خاتون جان بیگم وقف نموده و به تأیید و تصدیق نجم الدین محمد خالدی اسکویی نیز رسیده است. دو ثلث املاک ذکر شده در این سند وقف مسجد، خانقاه و قبه و ثلث دیگر آن وقف دو دختر جهانشاه یعنی صالحه سلطان و حبیبه سلطان و اولاد اناث آنها نسلاً بعد نسل بوده و تولیت این موقوفات با همسر جهانشاه و بعداز او با دخترانش بوده است.این موقوفات شامل املاکی که در تبریز، لهجان و یدهر بیگم آباد و مهرانرود و ... واقع شده که به اسامی برخی از آنها اشاره می‌کنیم: اراضی صالحان باو، یونجه لغ، حاجی قنبر، چندین آسیاب از جمله حانوت ماهانقلق و بقال، چندین حمام از جمله حمام امیرعلی، مظفری، لیلی و مجنون و اخی احمدشاه، چندین اصطبل، بازار پس کوشک، چند رشته قنات و چندین باغ از جمله سواران، باغ نقاشان، باغ خطیبان و ... . جهت بررسی بیشتر می‌توان به منابع مذکور در رساله چهارم این مجموعه رجوع نمود.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۳۹۵/۲

آغاز:الحمدلله المتفضل علی عباده بانواع نعمه و الطافه المتطول علیهم بفنون ایادیه و صنوف اعطافه ... اما بعد فمن الظاهر المکشوف الذی لا یمکن انکاره ان الدین و الملک توامان ... السلطان جهانشاه لازالت اعلام السلطنة ... فوقف خلاصة املاکه و عقاراته علی الائمه و العلماء و المشایخ و السادة ... ثم لما کانت الملکة العادلة ... خاتون جان خاتون؛ **انجام:**و حکمت بصحة ملکیة الخاتون العظمی ... فی هذه المجلة الموسومة بصریح الملک للخاتون الملکة المشارالیها خلد سلطانها حکما جزماً حرره الداعی للدولة القاهرة اقل العباد نجم الدین ابن عارف الاسکویی الخالدی تجاوزالله عن ذنوبهما بحق من لا نبی بعده.

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: حدودقرن۱۲؛ ۸گ(۱۰ب-۱۷ب)، ۲۵ سطر (۱۳×۵/۲۲) [ف: ۴۱-۵۵۶]

← وثائق موقوفات السلطان جهانشاه ⬅ الوثائق المظفرية

● الوثائق و صور العقود / فقه / عربی

al-waṯā’iq wa ṣuwar-ul ‘uqūd

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۴۶۸/۴-ف

نسخه اصل: کتابخانه دانشگاه توبینگن MaVI 130؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳-۱۵۴]

● **وثقة الطوسی** / رجال / عربی

waṯaqat-uṭṭūsī

در این مختصر، مؤلف و جامعی که نامی از خود نبرده، رجال حدیث مورد وثوق شیخ طوسی و همچنین تألیفات آنها را از کتب رجالی ایشان گردآورده و به ترتیب حروف هجا تنظیم نموده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۷۱۶۴

آغاز:بسمله، جملة من وثقة الشیخ الطوسی رحمه الله فی کتاب الرجال باب الهمزة ابراهیم بن نعیم العبدی ... کان یسمی المیزان من ثقة له اصل؛ **انجام:**باب الکنی ابوالمجیل کوفی ثقة ... ابوطاهر بن حمزة بن الیسع الاشعری قمی ثقة ابو بصیر بن یحیی من اهل سمرقند ثقة و الحمدلله اولا و آخرا تمت.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۲۴ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۵گ، ۱۶سطر، اندازه: ۲۵/۵×۱۲/۷سم [ف: ۲۷-۲۷۰]

● **الوثیقة** / صرف / عربی

al-waṯīqa

حسینی، طاهر بن رضی، ق۱۰ قمری

hoseynī,tāher ebn-e razī(- 16c)

وابسته به: الشافیة فی الصرف؛ ابن حاجب، عثمان بن عمر (۵۷۰-۶۴۶ق)

شرحی است متوسط و مزجی بر شافیه ابوعمرو عثمان بن عمر معروف به ابن حاجب.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۹۲۰

آغاز:بسمله صرف البراعه نحو نحو بیان الحمد من البراعة و عطف البیان صوب اداء الصلوة منه الطاعه؛ **انجام:**فانه بالع للحرکة هذا آخر ما قصدنا ایراده فی شرح الشافیه.

خط: نسخ، کا: عبدالرحمن بن عبدالله بن حسن، تا: چهارشنبه ۲۰ شعبان۹۵۴ق؛ محشی؛ واقف: آقا زین العابدین؛ جلد: تیماج، ۲۱۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۱۲-۴۸۹]

● **وثیقة الفقهاء** / فقه / عربی

waṯīqat-ul fuqahā’

بیرجندی، محمد باقر بن محمد حسن، ۱۲۷۶ - ۱۳۵۲ قمری

bīrjandī, mohammad bāqer ebn-e mohammad hasan (1860 - 1934)

کتاب فقهی مبسوطی است که با تفصیل، به بیان فروع فقهی پرداخته و در بین مطالب به دیدگاه فقیهان بزرگ شیعه اشاره نموده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۶۷۷/۱

آغاز:بسمله، الحمدلله الذی خلق عباده لیعبدوه و ذخر لهم الجزاء بما دافوه و اوضح لهم الطریق غایة الوضوح ... و بعد فیقول: ... ان اشرف العلوم الدینیه و المعارف الیقینیة؛ **انجام:**و روی جواز الجمع بین الصلاتین للمسافر و قیل، یستحب ذلک و روی ان التاخیر له کالتعجیل لغیره و کل ذلک دلیل علی کمال لطفه تعالی بعباده.

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ذیقعده۱۲۹۶ق، جا: سامراء؛ نایاب، مصحح، محشی از مؤلف؛ ۲۰۷گ (۱پ-۲۰۷پ)، ۲۲سطر، اندازه: ۱۸/۵×۱۳/۵سم [ف: ۳۷-۱۶۴]

● **وثیقه نامه** / اسناد / عربی

vasīqe nāme

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۶۲۳/۲

خط: نسخ تحریری، کا: فرج الله بن سلمان بن محمد بن الحرث، تا: ۱۹ شعبان۱۰۳۵ق؛ ۱گ (۲۴۲پ) [مختصر ف: -۸۷۹]

● **وثیقه نامه بین انگلیس و ایران** / اسناد / فارسی

vasīqe nāme beyn-e engelīs va īrān

در زمان سفارت سرهر فورد خانس، باسواد دستخط پادشاه انگلیس در زیر عهد نامه، ۱۲ مرج ۱۸۰۹م.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۵۲/۶۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۵ص (۱۸۲۰ - ۱۸۲۵) [مختصر ف: -۸۷۹]

● **وثیقه نامه فیما بین نواب محمد علی میرزا و نایب السلطنه** / اسناد / فارسی

vasīqe nāme fīmā beyn-e navvāb mohammad ‘alī mīrzā va nāyeb-os saltane

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۷۷۹/۲۸

مورخ ۶ جمادی الثانی ۱۲۲۷؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۲۶۴ق [ف: ۸-۸۸]

● **وثیقة الولاء** / ادبیات / عربی

waṯīqat-ul wilā’

حسینی شیرازی، مجتبی

hoseynī šīrāzī, mojtabā

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۸۲۳

آغاز:بسمله ... حمد له عیدان قم حی ذکری منبعی ایمان؛ **انجام:**و التام ... و الفساد

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا [الفبائی: -۵۹۸]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۹۴۱
آغاز:عیدان قم حی ذکری منبعی ایمان؛ **انجام:**قد حوصرا السبط فی جیش الخنی الحرم
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا [الفبائی: -۵۹۹]

● **الوجد** / کلام و اعتقادات / فارسی و عربی

al-wajd

عبدالبهاء، عباس بن حسینعلی، ۱۲۶۰ - ۱۳۴۰ قمری

'abd-ol-bahā', 'abbās ebn-e hoseyn-'alī (1844 - 1922)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۶۷۹
آغاز:الا اله کتاب الوجد الله الحی القیوم؛ **انجام:**من السائرین و علیه من المتوکلین
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا [رایانه]

● **الوجدانیات** / شعر / عربی

al-wijdānīyyāt

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۲۰۰/۱
کا: حسن بن محمد بن حسن اومینی، تا: ربیع الثانی۸۱۳ق؛ کاغذ: اصفهانی، ۵گ (۱-۶)، اندازه: ۷×۱۴سم [ف: ۳-۸۹۲]

● **وجدانیات و ذوقیات = نسبت افراد = حقیقت ادراک = وحدة الوجود** / عرفان و تصوف / فارسی

vejdānīyyāt va zowqīyyāt = nesbat-e afrād = haqīqat-e edrāk = vahdat-ol vojūd

فانی شیرازی دهدار، محمد بن محمود، ۹۴۷ - ۱۰۱۶ قمری

fānī šīrāzī dehdār, mohammad ebn-e mahmūd (1541 - 1608)

رساله‌ای کوتاه اما عمیق به زبان فارسی در وحدت وجود و علم باریتعالی است. وی پس از دیباچه موضوع رساله را بدین‌گونه آغاز کرده است:«بدان وفقک الله ... که عمده قیل و قال ارباب مقال این است که بعد از صحت فکر و نظر و موافقت قانون ... آیا ادراک و حکم عقل نفس الامرست یا از خصائص عقل است یعنی عقل امر واقع را چنانکه هست فی حد نفسه ادراک می‌کند یا آن‌که به خصوصیت خود ادراک می‌کند پس آنرا با واقع مطابق می‌کند و اگر نفس الامرست آیا ظرف آن هم عقل است یا خارج از عقل».دهدار در این رساله، براهین بسیار بر اتحاد عاقل و معقول (بدون ذکر این عنوان) یاد کرده است.این رساله در منابع مختلف با عناوین گوناگون آمده است. از جمله در الذریعه «رساله فی وحدة الوجود»، فهرست مجلس «رساله در نسبت افراد» و فهرست ملی «وجدانیات و ذوقیات»و در فهرست منزوی (۷۸۲/۲/۱) به نام «حقیقت ادراک یا نسبت افراد» آمده و نیز با همین عنوان در رسائل دهدار چاپ شده است.

آغاز:بسمله حمد و سپاس مر آفریدگاری را که نهال وجود عالم به میوه انسانی آراست و شکر و سپاس بیقیاس پروردگاری را که جمال شاهد ناطقه را ... اما بعد بر پژوهندگان دانش هویدا است که نسبت میان افراد انسان عموم و خصوص من وجه است ... اختصار بر برخی از وجدانیات و ذوقیات قوم واجب دید چه کفی دریافت چاشنی دریا را ... بدان وفقک الله لدرک الحقایق که عمده قیل و قال ارباب مقال اینست که بعد از صحت فکر و نظر و موافقت قانون آیا ادراک و حکم عقل نفس الامری است یا از خصائص عقل است و اگر از خصائص عقل است آیا مطابق واقع است یا مطابق ادراک عقلی

انجام:که در اخبار وارد است و ثابت است از طرفین ماضی و مستقبل مبطل تعطیل و تناسخ است ... او لیس الذی خلق السموات و الارض بقادر علی ان یخلق مثلهم بلی و هو الخلاق العلیم افعیینا بالخلق الاول بل هم فی لبس من خلق جدید و الحمدلله رب العالمین

چاپ: در رسائل دهدار، تهران، نشر میراث مکتوب، ۱۳۷۵ش، ص ۲۶۱-۲۷۴ چاپ شده

[نسخه‌های منزوی ۱۴۷۸/۲: نشانی ۶ نسخه؛مشترک پاکستان، ۲۰۹۶/۳؛ الذریعة ۵۷/۲۵، ۹/۳: ۷۷۷؛فهرستواره منزوی ۱۳۶/۶ «حقیقت ادراک» و ۱۰۶۶/۸ «وجدانیات و ذوقیات» و ۴۹۲/۹ «کلیات وجدانی»؛ دنا ۱۰: ۹۸۷-۹۸۸ (۲۶ نسخه)]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۷۲۳/۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱جمادی الثانی۹۶۵ق؛ با نشانی بلاغ؛ ۴گ (۹۵پ-۹۸پ)، اندازه: ۱۲×۲۳سم [ف: ۳۳/۱-۲۰۲]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۲۱/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۱-۳۰۶]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۴۰۴/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ مهر: «عبدالباقی بن صدرالدین محمد الفیضی» (بیضی) از نوادگان فیض کاشانی؛ ۸گ (۸-۱۵)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۵سم [ف: ۳۴-۱۸]

۴. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۹۲/۱۰
خط: نستعلیق، کا: ملا محمد مهدی، تا: قرن ۱۱؛ ۶گ (۱۸۸پ-۱۹۴ر)، ۱۵سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: -۲۵۸]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۸۹۳/۶
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی؛ ۵گ(۷۹-۸۳)، ۲۱سطر، اندازه: ۸×۱۹سم [ف: ۴۰-۳۳۶]

۶. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۵۰/۱۲
آغاز:برابر؛ **انجام:**و ثابت از طرفین ماضی و مستقبل ... و ذریته اجمعین.
بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۵ص (۱۲۹-۱۳۴)، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف: ۱-۶۶]
۷. شیراز؛ بنیاد فارس‌شناسی؛ شماره نسخه:۷۹/۶
آغاز:برابر
در فهرست با عنوان «رساله در عرفان» آمده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۶۵ق؛ جلد: تیماج، ۷گ (۹۶پ-۱۰۳پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۹×۱۱سم [ف: -۹۸]
۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۷۴۵/۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۷۷ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۶گ (۳۹-۴۵)، ۲۶سطر (۶×۱۶)، اندازه: ۹×۱۹سم [ف: ۱۴-۳۷۰۳]
۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۴۲/۷-ف
نسخه اصل: بادلیان اکسفورد ش ۹۴ والکر(ش ۱۲۹۸)؛ بی‌کا، تا: ۱۰۹۵ق [فیلمها ف: ۱-۵۶۷]
۱۰. قائن؛ امام، سید حسن؛ شماره نسخه:۵/۹
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۰۰ق؛ ۵گ (۸۶پ-۹۱ر)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۳×۲۵/۵سم [کتابخانه‌های قائن: ف: -۱۸۱]
۱۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۳۲/۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۴گ (۹۰پ-۹۴ر) [ف: ۱-۲۶۶]
۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۸۱۹/۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد حسن، تا: ۱۱۰۲ق؛ جلد: تیماج، اندازه: ۲۴/۵×۱۲سم [ف: ۱۱-۳۲۳]
۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۸۱۹/۱۲
خط: نسخ، کا: محمد حسن، تا: ۱۱۰۲ق؛ اندازه: ۲۴/۵×۱۲سم [ف: ۱۱-۳۲۴]
۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۸۱۹/۱۳
خط: نسخ، کا: محمد حسن، تا: ۱۱۰۲ق؛ اندازه: ۲۴/۵×۱۲سم [ف: ۱۱-۳۲۴]
۱۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۰۶/۳
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۶ص (۲۵۵-۲۴۹)، ۲۷سطر، اندازه: ۱۰×۲۱/۵سم [ف: ۶-۲۹۰]
۱۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۴۲۴/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۰۳ق؛ ۴گ(هامش ۳۷ر-۴۰پ)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف مخ: ۵-۲۲۶۴]
۱۷. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۹۲۵۰/۳
آغاز:برابر
خط: شکسته، نستعلیق، کا: شیخ محمد بن حاجی محمد علی رودباری ساکن شفت گیلان، تا: ۱۲۲۱ق؛ افتادگی: انجام؛ در دیباچه به غلط این کتاب را به شیخ احمد احسائی نسبت داده‌اند، در خاتمه نام این رساله شرف العقل ذکر شده؛ اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۲-۳۰۹]
۱۸. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۶۱۶/۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: غره جمادی الثانی۱۲۳۶ق؛ ۶گ (۱۰۹ر-۱۱۴ر)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۶۴۶]
۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۳۲۳/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۹۷ق، جلد: تیماج، ۶ص (۱-۶)، اندازه: ۱۷/۵×۳۲سم [ف: ۱۰-۱۰۸۱]
۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۱۰۲/۹
آغاز و انجام: برابر
خط: تحریری متوسط، کا: محمد حسین بن عبدالمجید تفرشی فقیر نعمة اللهی، تا: ۱۲۹۹ق؛ ۹ص (۲۳۲-۲۴۱)، ۱۵سطر، اندازه: ۲۲×۱۴سم [ف: ۱۰-۶۵۹]
۲۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۸۱۰/۷
آغاز و انجام: برابر
کا: حاج سید علی محمد علاقبند یزدی، تا: قرن ۱۴؛ اهدایی: وزیری؛ جلد: تیماج، ۴گ (۵۸-۶۲)، ۱۶سطر (۱۱×۱۵)، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۴-۱۴۳۶]
۲۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۳۷۰/۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۰۶ق؛ جلد: تیماج، ۴گ (۶۷ر-۷۰ر)، اندازه: ۲۱×۱۵سم [ف: ۱۹-۱۷۲]
۲۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۹۸۶/۳۷-ف
نسخه اصل: نسخه آقای شیخ آقا بزرگ تهرانی؛ کا: علی نقی منزوی، تا: ۲۹ رمضان۱۳۶۵ق، جا: مشهد رضوی [فیلمها ف: ۱-۷۵۳]
۲۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۸۲۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق متوسط، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مذهب، ۳گ (۲۰۳-۲۰۶)، ۲۸ سطر حمایلی، اندازه: ۱۳×۱۹سم [رایانه]
۲۵. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۷۱۹/۳
آغاز:برابر
در فهرست با عنوان «ترجمه تفاحیه ارسطو» و ناشناس آمده؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۴گ، قطع: خشتی [ف: -۳۰۱]
۲۶. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۷۱۹/۸
بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: خشتی [ف: -۳۰۱]
۲۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۹۷۲/۷
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۷گ (۸۹پ-

۹۶ر)، اندازه: ۱۶/۵×۱۱سم [ف: ۲۳-۱۴۰]

۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۳۹۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ واقف: فهرستی؛ ۵گ، ۱۶سطر، اندازه: ۲۱×۱۶سم [ف: ۴-۱۴۸]

● **وجدیه** / موسیقی / فارسی

vajdīye

طغرای مشهدی،- ۱۱۰۰ قمری

toqrā-ye mašhadī(- 1689)

در هنر موزیک، و اختراع فیثاغورث آنرا و نظر صوفیان مانند نظام الدین اولیاء، عطار و شیخ عراقی درباره آن، و فرق میان سرود ایرانی و هندی می‌باشد، و پس از آن گفتگویی از زبان آلت‌های موزیک آورده که هر یک کار خود را بیان و برتری خویش را بر دیگران می‌نماید، و فهرست نام‌هایشان چنین است:قانون، دوتار، تنبور، عود، چنگ، نی، چغانه، کمانچه، موسیقار، نی انبان، بلیان، رود، ارغنون، خبتر، دف، خنجری، دایره، مندل، تال. این کتابچه نزدیک ۵۰۰ بیت نوشته دارد.(علینقی منزوی)

آغاز:این نامه که آواز در انشا دارد ×× صد شعبه تحقیق در املا دارد... نغمه دلنشین ترنم حمد سازنده مقام پذیرد.

انجام:الهی خانه خود حمد سازنده مقام پذیرد.

[مشترک پاکستان ۱۹۳/۵-۱۹۴؛ الذریعه ۲۸/۲۵-۲۹ آنرا «مثنوی» دانسته]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۶۷۹/۱۱

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۱ [ف: ۴-۶۶۱]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۷۵۰/۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: قرن ۱۲؛ ۱۵گ (۶۶پ-۸۱پ) [ف: ۲-۲۶۲]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۰/۲۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**الهی خانه خود کن مقامم ×× کزو ماند چو ابراهیم نامم

خط: نستعلیق شکسته، بی کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: نوعی ترمه، جلد: تیماج مذهب، ۱گ (۱۹۱ب)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۸×۲۹/۵سم [ف: ۲-۲۰۲]

۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۰۰/۱۵-عکسی

نسخه اصل: گنج بخش، ۲۰۸۶؛ خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: قرن ۱۲؛ در مجموعه «رسایل» او؛ ۲۴ص(ص ۱۵۸-۱۸۲) [عکسی ف: ۲-۲۹۳]

۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۵۸/۱۲-عکسی

نسخه اصل: کتابخانه شخصی میرداد خان افغان که در پاکستان به خرید و فروش کتاب می‌پردازد؛ خط: نستعلیق پخته، بی کا، تا: قرن ۱۲؛ ۱۴گ(گ ۶۱-۷۵) [عکسی ف: ۲-۲۹۳]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۸۶۱/۲۳-ف

نسخه اصل: دانشگاه پنجاب در لاهور شماره ۸۷۴/۹فارسی؛ کا: تفرشی، ظهیر، تا: ۱۲۴۵ق [فیلمها ف: ۳-۱۸۸]

۷. تهران؛ بانکی پور؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی کا، بی تا [میراث اسلامی: ۵-۶۲۷]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۲۱۵/۱۴

خط: نستعلیق، بی کا، بی‌تا؛ با سرلوح، مجدول؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج، ۱۴ص (۱۲۹-۱۴۳)، ۳۲ سطر (۹×۲۷)، اندازه: ۱۶×۳۲/۵سم [ف: ۱۰-۷۹۵]

← وجع المفاصل ← النقرس و وجع المفاصل و الورک
← وجع مفاصل ← طبی

● **وجع المفاصل** / طب / عربی

waja‘-ul mafāṣil

رازی، محمد بن زکریا، ۲۵۱ – ۳۱۳ قمری

rāzī, mohammad ebn-e zakarīyā (866 - 926)

رساله به التماس امیر ابویعقوب در بیست و دو«فصل»: ۱. فی الاسباب المحدثه لوجع، ۲. فی سبب تولد الفضول فی البدن، ۳. فی تقسیم اوجاع المفاصل ...،۲۲. فی الادویة التی ینفع من اوجاع المفاصل.

شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه:۳۳۳/۷

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... و بعد فهذه رسالة محمد بن زکریا رحمة الله علیه فی وجع المفاصل؛ **انجام:**ابرائه الایمن للایمن و الایسر للایسر و الیدین للیدین.

خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، کا: محمد ابراهیم بن محمد اسماعیل، تا: ۱۱۸۳ق؛ واقف: سید علی غیاثی، ۲۷ رجب ۱۳۷۹؛ ۲۶گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۸سم [ف: -۶۹۸]

● **وجع المفاصل = کتاب التقریب = مداواة وجع المفاصل (رسالة فی) = النقرس (رسالة فی)** / طب / عربی

waja‘-ul mafāṣil = k.-ut taqrīb = mudāwāt-u waja‘-il mafāṣil (r.-un fī) = an-niqris (r.-un fi-n)

سمرقندی، محمد بن علی،- ۶۱۹ قمری

samarqandī,mohammad ebn-e ‘alī(- 1223)

مختصری است مشتمل بر یک «مقاله» در بیان علت پیدایش دردها و ضعف مفاصل و طریقه علاج آنها. در آن پس از دیباچه‌ای درباره خوراک‌های مردمی و گونه‌گون بودن آنها از درمان درد بندها گفتگو شده است.

آغاز:بسمله ... ان الله تبارک و تعالی لما خلق حیوانات مختلفة الامزجة و الطبایع لم یحصل اخذیتهم من جنس الواحد ...

انجام:یخرجه الفصد و القی و الاسهال فی هذه الفصول و یدوم نقاء البدن و یحصل الامن من المعاودة انشاءالله تعالی.
[الذریعة ۸۳/۲۴ به عنوان «النجیبیات»]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۲۱۸/۷
آغاز:برابر؛ **انجام:**ینفع باذن الله تعالی.
در فهرست با عنوان «رسالة فی النقرس» آمده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸۴۶ق؛ جلد: میشن، اندازه: ۱۲/۳×۱۶/۹سم [ف: ۷-۲۸۵]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۴۶۷/۸
آغاز:برابر؛ **انجام:**فاذا جری أمر الأغذیة و سائر التدابیر علی ما ذکر لم یجتمع فی البدن خلط یعتد به.
خط: نسخ، کا: هروی، محمد بن علی، تا: ۹۳۶ق، جا: خوارزم؛ ۴گ (۱۳۷ر-۱۴۰پ)، اندازه: ۲۶×۱۸سم [ف: ۱۹-۲۷۰]
۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۷۶۶/۱۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد بن کمال الدین حسین، تا: یک‌شنبه ۲۱ صفر۹۴۴ق، جا: قم؛ جلد: مقوا، ۷ص (۲۶۸-۲۷۵)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف: ۱۹-۳۵۲]
۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۱۳۵/۳-۷/۳۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۵ ذیحجه ۹۷۰ق؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۸/۵×۲۵سم [ف: ۴-۲۰۵۳]
۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۲۹/۴
آغاز:برابر؛ **انجام:**فهذا ما عندی فی علاج المرض المعروف بوجع المفاصل. و الحمدلله تعالی اولا و آخراً و ظاهراً و باطنا (تمت الرسالة المعروفة بعلاج وجع المفاصل للفاضل التحریر نجیب الحق و الدین محمد بن علی السمرقندی تغمده الله بغفرانه فی شهر جمادی الاول سنة ۱۰۰۵ هجریة باصفهان
خط: نستعلیق ریز، کا: طبیب حموی، محمد بن مؤید، تا: جمادی الاول۱۰۰۵ق، جا: اصفهان؛ کاغذ: سپاهانی، ۲گ (۱۶ر-۱۷ر)، ۲۵ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۶-۲۲۳۶]
۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۳۸
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا [ف: ۴-۲۷۳]

● وجوب الاجتهاد = اجتهادیه / اصول فقه / عربی
wujūb-ul ijtihād = ijtahādīyyi

محقق کرکی، علی بن حسین، ۸۹۰ - ۹۴۰ قمری
mohaqqeq-e karakī,ʻalī ebn-e hoseyn (1486 - 1534)

رساله موجزی است در پاسخ به چندین سؤال در اجتهاد از جمله: تکلیف مکلفین در صورت نبودن مجتهد در عصر یا مکانی، شرایط اجتهاد، تقلید از میت و غیره. این رساله غیر از رساله «کیفیة استنباط الاحکام» یا «طریق استنباط الاحکام» کرکی است که در اصول فقه نوشته و در نجف (۱۳۹۱ق) چاپ شده است.
آغاز:بسمله ... و بعد فهذا سؤال بعض الطلبة عن الشیخ ... علی بن عبدالعالی قدس الله سره المعالی فقال ما یقول السادات العلماء ... فیما اذا کان القطر او العصر خالیا عن المجتهد فهل یجب علی المکلفین جمیعاً الاشتغال بتحصیل شرائط الاجتهاد ...
انجام:و اذا کان بصدد التعلم لان هذا انما نشأ لجهله بقواعد الاصولیة تمت المسائل بعون الملک العادل والحمدلله ...

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۱۵/۱۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: تاج الدین حسین بن صاعد، تا: قرن ۱۰؛ ۳ص (۵۹۶ - ۵۹۹)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۹سم [ف: ۳۲-۱۳۸]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۰۲/۱۶
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱ص (۲۷۲)، ۲۶سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۹×۱۶سم [سنا: ف: ۱-۳۸۹]
۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۱۱۰/۲
آغاز و انجام: برابر
نسخه حاضر فاقد خطبه و تحمیدی است که آقا بزرگ در الذریعه آورده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۳گ(۳ر-۵ر)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۲×۲۲/۳سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۵۳۸]
۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۹۰/۶-۳۰/۱۷۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: عبدالحسین بن شیخ محمدامین شراره فتونی، تا: قرن ۱۳؛ ۳گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۸-۴۹۰۷]
۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۸۲/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳گ (۵۷-۵۹) [ف: ۵-۱۶۵۸]

● وجوب الاخفات فی غیر الاولتین / فقه / عربی
wujūb-ul ixfāt fī ġayr-il awalatayn

بحرانی، احمد بن صالح، ق۱۳ قمری
bahrānī, ahmad ebn-e sāleh(- 19c)

تاریخ تألیف: ۲۴ ربیع الثانی ۱۲۴۰ق
رسالهاستدلالی است در این‌که در رکعت‌هایی که می‌گویند باید به اخفات نماز خواند، خواندن آنها را با جهر عمداً نماز را باطل می‌کند.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۳۵۸/۱۶
آغاز:و لا حول و لا قوة الا بالله ... مسألة یجب الجهر بقراءة الحمد و السورة فی أولتی العشائین و فی الصبح؛ **انجام:**عدا الست الافتتاحیات کما ذهب الیه والده و ضعف ما نقله عن عمه رحمهما الله تعالی ...
خط: نسخ، کا: خطی بحرانی، زرع بن محمد علی، تا: قرن ۱۳؛ ۱۲گ (۲۳۶پ-۲۴۸ر)، اندازه: ۲۱×۱۵/۵سم [ف: ۶-۳۳۹]

● **وجوب اطاعت سلطان** / فقه / فارسی
vojūb-e etā'at-e soltān
کوثر همدانی، محمد رضا بن محمد امین،– ۱۲۴۷ قمری
kowsar-e hamadānī, mohammad rezā ebn-e mohammad amīn(- 1832)
در سه قسم تألیف شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۹ سرود
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۱۳–۴۲۶]

← وجوب الافتاء و بیان الحق ← الاجتهاد و التقلید

● **وجوب الافتاء و بیان الحق علی کل من علم به** / فقه / عربی
wujūb-ul iftā' wa bayān-ul ḥaqq 'alā kull-i man 'alim-a bih
عاملی، حسین بن عبدالصمد، ۹۱۸ – ۹۸۴ قمری
'āmelī, hoseyn ebn-e 'abd-os-samad (1513 - 1577)

قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۶۸۶/۳
کا: محمد ابراهیم بن میر ابوطالب حسینی، بی‌تا؛ ۱گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳–۱۱۹]

← وجوب اقامة الحدود الشرعیة زمن الغیبة علی المجتهد ← الحدود

● **وجوب الامامة** / کلام و اعتقادات / عربی
wujūb-ul imāma
کراجکی، محمد بن علی،– ۴۴۹ قمری
karājakī,mohammad ebn-e 'alī(- 1058)
رساله کوتاهی در بیان وجوب احتیاج به وجود امام است. در فهرستی که یکی از معاصرین کراجکی از تألیفات او ساخته به نام این کتاب اشاره شده است. رک: تراثنا، ش ۴۳–۴۴، ص۳۹۴.
آغاز:الحمد لله ذی الفضل والاحسان الهادی الی الحق بواضح البرهان و صلوته علی سیدنا محمد نبیه المبعوث للبیان ... قد وقفت ایها الاخ الفاضل ادام الله لک التایید ... ذکرت ایدک الله ان احد المخالفین قال اذا کان الله تعالی قد قال ما فرطنا فی الکتاب من شیء و کانت الامة مجتمعة ان النبی صلی الله علیه و آله قد بلغ الرسالة الی الکافة وادی فیها الامانة و بین لجمیع الامة فما الحاجة بعد ذلک الی امام ...
انجام:ما یوجبه العقل و الکتاب و الحمد لله قد اوردت لک ایها الاخ الفاضل ادام الله توفیقک ما خصه من وجوه الاجوبة عن هذا السؤال و فی بعضه کفایة و بیان لمن اراد الاستدلال و الحمد لله و صلوته علی سیدنا محمد و رسوله و آله اجمعین.
چاپ: چاپ شده در کنز الفوائد، بیروت، تصحیح عبدالله نعمه، ج۱،ص۳۲۱.
[الذریعه، ج۲۵،ص۳۱؛ دنا، ج۸،ص۸۲۹]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۱۵/۱۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۰۶۰ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۸ص (۱۶۳–۱۷۰)، ۱۷ سطر(۵×۱۳)، اندازه: ۱۰/۸×۱۸/۷سم [ف: ۲۹/۱–۳۲۲]

● **وجوب الایمان بالسؤال** / کلام و اعتقادات، شعر / عربی
wujūb-ul īmān bis-su'āl
منظومه‌ای است عربی به بحر رجز در وجوب ایمان به سؤال و جواب مردگان در گور، ناظم خود را ابوبکر بن غرب مالکی می‌نامد و مخالفین خود را معتزلیان می‌داند و این مسأله را مخصوص امت اسلام می‌داند که همه به جز چند استثنا پرسش خواهند شد. عناوینش: حکمة السوال و الجواب، الامر بالتلقین و اختصاص السوال بهذه الامه، سوال الکافر و اطفاله.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۰۳۱/۲
آغاز:الحمدلله علی الاسلام ××و الشکر لله علی الانعام؛ **انجام:**فالحمدلله علی مایلهم×× ثم علی نبیه اسلم
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشیبا نشان: صحاح، قزبی، ک، کنز؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوا، ۶گ (۶۰پ–۶۶پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۱۷–۳۲۵]

● **وجوب تخمیس الغنیمة** / فقه / عربی
wujūb-u taxmīs-il ġanīma
نووی، یحیی بن شرف، ۶۳۱ – ۶۷۶ قمری
navavī, yahyā ebn-e šaraf (1234 - 1278)
رساله‌ای است در پاسخ به سؤال درباره حکم غنائم، چنان‌که در مقدمه می‌گوید:«سأل سائلون عن حکم الغنائم المنقولة الحاصلة بالقهر من أموال الکفار کالجواری و الصبیان و الدواب و الأثاث اذا لم تخمس و لم تقسم القسمة الشرعیة و لم یکن الامام».

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۶۸/۴
آغاز:بسمله. قال الشیخ الامام العالم العامل المفید محی الدین رحمه الله: الحمدلله الذی أعز الاسلام و أوضح لعباده طرق الأحکام؛ **انجام:**مملوکات و حرایر و الله أعلم.
نسخه اصل: کتابخانه چستربیتی، ش ۳۴۸۶؛ بی‌کا، تا: با تاریخ۷۷۳ق؛ ۲۵ص (۶۴–۸۹) [ف: ۳–۳۶۶]

● وجوب الترتیب فی الغسل بین الاعضاء / فقه / عربی

wujūb-ut tartīb fi-l ġusl bayn-al a‘ḍā’

اسفرجانی، محمد رضا بن محمد علی، ق۱۳ قمری

esfarjānī,mohammad rezā ebn-e mohammad ‘alī(- 19c)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۷۱۵/۲

خط: نسخ، کا: جرفادقانی، محمد حسن بن محمد اسماعیل، تا: ۱۲۷۰ق، جلد: تیماج مذهب با مهر «محمدرضا» که ظاهراً صحاف کتاب است، ۲۰گ (۲۶ر-۴۲ر)، ۲۶سطر، اندازه: ۱۵/۳×۲۶/۵سم [ف: ۴۱-۱۷۵]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۰۵۱/۱۱

آغاز:الحمدلله الذی طهرنا عن دنس الشرک بنور هدایته و غسلنا بافتتاح باب التوبة؛ **انجام:**ینظرون الی ما قیل لا الی من قال و التمس منه مدظله ایضاً التعجیل فی ملاحظة هذه الوریقات و قد اتفق الفراغ من تألیفه من العبد الذلیل الغریق فی بحار انواع المعاصی ابن محمد علی محمد رضا الاسفرنجانی الجرفادقانی تجاوز الله عن سیئاتهما فی شهر رجب المرجب من سنة سبع و خمسین و مأتین بعد الالف من الهجرة النبویة المصطفویة و الحمدلله رب العالمین تم.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۷ص (۳۱۳-۳۴۰)، ۲۵سطر [ف: ۲۵-۶۲]

● وجوب التسلیم / فقه / عربی

wujūb-ut taslīm

طباطبائی حائری، جعفر بن علی نقی، - ۱۳۲۱ قمری

tabātabā’ī hā’erī,ja‘far ebn-e ‘alī naqī(- 1903)

تاریخ تألیف: چهارشنبه ۴ ذیحجه ۱۲۹۶ق

رساله مختصر فقهی واستدلالی است درباره حکم تسلیم درنماز، اقوال سه‌گانه درمسأله را با ادله آنها مطرح ومورد بررسی قرار می‌دهد.

آغاز:بسمله حمدله والصلوة ... وبعد فاعلم انه قد اختلف کلمة الاصحاب رضوان الله علیهم اجمعین فی وجوب التسلیم فی الصلاة وعدمه مطلقاً او الجزئیة خاصة علی اقوال ثلاثة علی ما یستفاد من مجموع کلماتهم؛

انجام:ومقتضی اطلاق بعض الاستدلالات خلافه کما وقفت علیها والله العالم بحقایق الامور والحمدلله اولا وآخراً ...

[الذریعة ۲۵۱/۱۰ «الرسائل الفقهیة»؛ فهرست عکسی مرکز احیاء ۳۵۷/۱]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۰۰/۲

آغاز:برابر

تسخه اصل: کتابخانه سید علی حسینی صدر-قم؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۲ شوال ۱۳۰۹ق؛ مصحح، محشی از مؤلف؛ ۲۳ص (۴۶-۶۹) [عکسی ف: ۱-۳۵۷]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۹۳۱/۳-۳۵/۱۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ مصحح، محشی با نشان«منه عفی عنه»؛ ۹گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۸-۴۹۰۸]

● وجوب التسلیم فی الصلاة / فقه / عربی

wujūb-ut taslīm fi-ṣṣalāt

سلام دادن در آخر نماز آیا واجب است یا مستحب؟ مؤلف استدلال می‌کند که واجب است و شش دلیل بر گفتار خود می‌آورد و ادله دیگران را پاسخ می‌گوید.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۸۳/۲

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... مسألة قد ذهب السید المرتضی و الشیخ فی المبسوط و الحسن بن أبی عقیل و قطب الراوندی و ابن حمزة؛ **انجام:**فلیکن التسلیم کذلک لانه محلل من الصلاة بالنص و للاحتیاط فی الدین، قال تعالی کل یعمل علی شاکلته أی نیته.

نسخه اصل: کتابخانه چستربیتی، ش ۴۴۰۰؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: نیمه رمضان۱۰۵۸ق؛ جلد: تیماج، ۵۴گ (۴۲پ-۹۶ر)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۷×۱۰سم [ف: ۴-۱۵۷]

● وجوب التسلیم و عدمه فی الصلاة / فقه / عربی

wujūb-ut taslīm wa ‘adam-i-h fi-ṣṣalāt

بهبهانی، عبدالله بن اسماعیل، ۱۲۶۲ - ۱۳۲۸ قمری

behbahānī, ‘abd-ol-lāh ebn-e esmā‘īl (1846 - 1910)

تاریخ تألیف: ربیع الاول ۱۳۰۵ق

فائده‌ای است در این‌که سلام در نماز جزء است و واجب است اتیان به آن، و در صورت خروج مصلی از نماز بدون اتیان به آن چه حکمی بر آن مترتب است؟

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۷۲۰/۲

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... فائدة جلیلة اختلف انظار الفقهاء رضوان الله علیهم فی ایجاب التسلیم و عدمه فی الصلاة فذهب جمع من قدمائهم لکثیر من متأخریهم الی الوجوب؛ **انجام:**اذ ظاهر هذا الکلام وجوب التسلیمتین فی حق المأموم و هو خلاف ما قام علیه اتفاقهم و الله العالم بحقایق احکامه

خط: نسخ، کا: آصفی شوشتری، اسدالله، تا: ۱۳۰۹ق؛ ۵۰گ (گ۲۳پ-۷۲پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف: ۲۸-۲۲۳]

● وجوب التقلید / فقه / عربی

wujūb-ut taqlīd

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۴۶۸

جزوه ای فی مسئلة وجوب تقلید و...؛ بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۱۳۸گ، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [رایانه]

← وجوب الجهر بالتسبیحات فی الاخیرتین ⟵ التسبیحات الاربعة (رسالة فی ...)

● وجوب الحج علی المدیون / فقه / عربی

wujūb-ul ḥajj ʻala-l madyūn

نراقی، احمد بن محمد مهدی، ۱۱۸۵؟ - ۱۲۴۵ ؟ قمری

narāqī, ahmad ebn-e mohammad mahdī (1772 - 1830)

رسالهمختصری است درباره وجوب حج بر مدیون که مؤلف آن را در پاسخ یکی از دوستانش نگاشته است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۳۴۲/۲

آغاز:الحمدلله رب العالمین و الصلوة علی محمد سید المرسلین و آله امناء الشرع ... هذا ما سألنی بعض الاصدقاء من بین ما افتیت به من وجوب الحج علی المدیون؛ **انجام:**اذ بعد دلالة الاخبار علی وجوب الحج علی المدیون یجب علیه و لو لم یکن مستطیعا کما فی الناذر للحج و النائب و امثالهما هذا ما تیسر لنا ...

خط: نستعلیق، کا: ابوالقاسم اصفهانی هزار جریبی، تا: ۱۲۲۷ق؛ جلد: تیماج، ۱۰گ (۳۳۸پ-۳۴۸پ)، ۲۰سطر [ف: ۳۶-۲۹۶]

← وجوب حکومت ⟵ سلطنت ناصرالدین شاه

● وجوب الخمس حال استتار الامام / فقه / عربی

wujūb-ul xams ḥāl-i istitār-il imām

حسینی کاظمی، محمود بن فتح الله، ق۱۱ قمری

hoseynī kāzemī,mahmūd ebn-e fath-ol-lāh(- 17c)

درباره وجوب خمس هنگامی که امام زمان علیه السلام از نظرها غائب است، در یک «مقدمه» و پنج «باب» و یک «خاتمه»: المقدمة: فی معنی الخمس؛ باب ۱. فی وجوبه من الکتاب؛۲. فی وجوبه من السنة؛۳. فی وجوبه من الاجماع؛۴. فی دلیل العقل؛۵. فی قسمته و محله و مستحقه؛ الخاتمة: فی المتولی لصرف الخمس حال الغیبة. مؤلف در آخر کتاب به مشایخ خود اشاره کرده است.در پایان آن از اجازه مشایخ بدو و طریق روایت خود و از دو شیخ و استاد خود جواد بن سعد الله کاظمی و حسام الدین درویش علی حلی به روایت آندو از استاد خود شیخ بهائی تا شیخ طوسی و نیز از شیخ و استاد خود شیخ فخرالدین بن شیخ محمد علی طریحی نجفی (-۱۰۸۵ق) شاگرد شیخ محمد بن جابر شاگرد شرف الدین علی شاگرد میرزا محمد استرابادی شاگرد شیخ ابراهیم بن علی بن عبدالعالی میسی به روایت همه این شاگردان هر یک از استادان خود تا نورالدین علی بن عبدالعالی تا طوسی را یاد می‌کند. این نامه در الذریعه (۳۸۸:۴ و ۲۳۰) به نام «رسالة فی تقسیم الخمس» و «تقسیم الاخماس فی زمان الغیبة و وجوب اخراجها فی مصارفها» و در روضات (ص ۱۵۶) به نام «الرسالة فی تقسیم الاخماس فی هذه الازمان» یاد شده است.(دانش پژوه)

آغاز:بسمله. احمدالله علی تتابع آلائه حمدا دائما کثیرا و اشکره علی سوابغ نعمائه شکرا یصیرنی عبدا شکورا ... و بعد فانی لما رأیت الخلاف بین الاخوان فی وجوب الخمس حال استتار امام الزمان احببت ان اجمع بین مآخذهم من الاحادیث المختلفة و المؤتلفة و اوفق بینها لا ثبت وجوبه بالادلة الثلثة و نص القرآن ... و رتبت ذلک علی مقدمة و خمسة ابواب و خاتمة

انجام:فهذا ما تبین لی ... و فرغ من تألیفها ... محمود بن فتح الله الحسینی الکاظمی بمشهد امام المتقین ... و الحمدلله اولا و آخرا و ظاهرا و باطنا. و اعلم ان لی من مشائخی ... الی ائمة الحدیث طرقا ... عمن ذکره من مشائخه منتهیا الی شیخ الطائفة ... الطوسی و کتب العبد الاقل محمود بن فتح الله الحسینی الکاظمی النجفی نسبا و مولدا و مسکنا و الحمدلله رب العالمین (هزار و هشتصد).

[الذریعة ۳۸۸/۴]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۲۱۷/۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابن بدوی جزائری عسکری، محمد، تا: ۱۷ربیع الاول۱۱۱۵ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۴گ (۹۵پ-۱۰۹ر)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۷۱]

۲. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۶۶۶/۸

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: ۱۲۲۷ق، جا: منزل علی قلی نوری؛ جلد: تیماج، ۸گ، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: -۳۲۷]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۲۲/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: موسوی، محمد، بی‌تا؛ ۱۱گ (۱۷۵پ-۱۸۶ر) [ف: ۵-۱۸۷۶]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۵۲۵/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۳گ (۴۹پ-۶۲ر)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۸/۵×۱۲سم [ف: ۷-۱۱۱]

● وجوب دعای پادشاه / حکومت و سیاست / فارسی

vojūb-e do‘ā-ye pādešāh

به فارسی دارای عنوان‌های: دلیل بر وجوب دعای پادشاه، در براهین وجوب دعای پادشاه، در تعریف و توصیف پادشاه، در موحد بودن پادشاه، در ایراد جهال مند. جز رساله وجوب سلطنت بر ناصرالدین شاه از حاج میرزا احمد نایینی و جز رساله وجوب اطاعت سلطان (آتابای دینی ص ۵۶۷ ش ۲۶۵ و جهادیه سید علی طباطبائی) (آستان رضوی ۵۰۴/۵ ش ۶۰).

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۰۱۸/۱-ف

آغاز:الحمدلله الذی لیس کمثله شی و هو السمیع البصیر و ایم الله لولم یکن ناعتالذاته بذاته؛ **انجام:**والا به وعظ و نصیحت او را ساکت می‌نماییم زیرا که ذی حق است ذی حق است ذی حق است، اللهم احفظه بمحمد صلی الله علیه و آله

نسخه اصل: کتابخانه ملی ش ۵۳۷ (۳۱/۲)؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳-۱۲۳]

● وجوب الذکر فی سجدتی السهو / فقه / عربی

wujūb-uḏḏikr fī sujdatay-is sahw

بحرانی، سلیمان بن عبدالله، ۱۰۷۵؟ - ۱۱۲۱ قمری

bahrānī, soleymān ebn-e ‘abd-ol-lāh (1665 - 1710)

در این‌که سجده سهو بدون گفتن ذکر سجده انجام نمی‌شود ولی به نظر مؤلف مقید به ذکر مخصوص نمی‌باشد، با بحث در کیفیت سجده سهو و محل وجوب آن در دو مقام (وجوبهما للزیادة و النقیصة الغیر مبطلتین، وجوبهما للشک فی الزیادة و النقیضة).

آغاز:مسالة الظاهر وجوب الذکر فی سجود السهو لصحیحة الحلبی عن الصادق علیه اسلام فانه قال فیها تقول فی سجدتی السهو بسم الله و بالله

انجام:و هو غیر معلوم الماخذ اللهم الا ان یدعی دخوله فی الزیادة و النقیضة و فیه تامل.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۹۴/۱۱ و ۷۱۳/۱۱ عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: مفتی بحرانی، محمود بن عبدالسلام، تا: ۱۱۰۸ق؛ ۳گ (۵۶ر-۵۹ر)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۶×۱۱سم [ف: ۱-۲۷۷] و [عکسی ف: ۲-۳۶۹]

● وجوب رد السلام / فقه / عربی

wujūb-u radd-is salām

کاشانی، ابوالقاسم بن محمدرضا، - ۱۳۵۵ قمری

kāšānī,ab-ol-qāsem ebn-e mohammad-rezā(- 1936)

رساله استدلالی است در حکم پاسخ سلام و این‌که واجب می‌باشد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۳۴۵/۲

آغاز:الحمدلله و الصلاة علی رسول الله ... ان هذه رسالة وجیزة فی وجوب رد السلام فاعلم أنه لاخلاف ظاهراً

کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ در این نسخه فقط قطعه‌ای از آغاز آن آمده؛ ۴گ (۲۱۹پ-۲۲۲پ)، اندازه: ۲۲×۱۷/۵سم [ف: ۱۹-۱۴۶]

← وجوب سکوت در وقت استماع قرآن ≻ تفسیر آیة «اذا قرأ القرآن فاستمعوا له و انصتوا»

← وجوب سلطنت ≻ سلطنت ناصرالدین شاه

● وجوب السورة بعد الحمد = استحباب السورة مع الحمد فی صورة الاختیار / فقه / عربی

wujūb-us sūra ba‘d-al ḥamd = istiḥbāb-us sūra ma‘-al ḥamd fī ṣūrat-il ixtīyār

حلی شیرازی، محمد صادق بن محمد امین، ق۱۱ قمری

hellī šīrāzī,mohammad sādeq ebn-e mohammad amīn(-17c)

تاریخ تألیف:پنج‌شنبه ۱۲ ربیع الثانی ۱۰۵۷ق؛ محل تألیف: شیراز چون بعضی از فقهاء فتوی داده‌اند به استحباب سوره پس از حمد در رکعت‌های اول نماز، بعضی از معاصرین مؤلف در این موضوع رساله‌ای نگاشته بود، و رساله حاضر پاسخ به نظریات آن معاصر می‌باشد. مشتمل بر «مقدمه» و «اصل» و «فصل» و «خاتمه» می‌باشد.

آغاز:الحمدلله وحده و الصلاة علی نبیه و آله الطاهرین ... و بعد یقول ... محمد صادق بن محمد امین الحلی الساکن فی بلدة شیراز

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۱۲۶/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**سنة الف و خمسین و سبع.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۸۴ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مذهب، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۱۶-۴۶۱]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۰۹۳/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**و الصحیح ما سهی من قلم الاستعمال و الله المعین الراحم فی الحال و المآل ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: در عصر مؤلف، محشی از مؤلف؛ جلد: تیماج، ۱۵گ (۱۵۹پ-۱۷۴ر)، اندازه: ۱۷/۵×۱۰سم [ف: ۱۱-۱۱۰]

● وجوب السورة بعد الحمد فی الفرائض عند عدم الضرورة / فقه / عربی

wujūb-us sūra ba‘d-al ḥamd fi-l farā’iḍ ‘ind-a ‘adam-iḍḍarūra

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۶۹۷/۷

آغاز:بسمله. اختلف الاصحاب فی وجوب السورة بعد الحمد فی الفرائض عند عدم الضرورة فذهب جماعة الی وجوبها.؛ **انجام:**فقال اذا خفت فصل علی الراحلة المکتوبه و غیرها الحدیث

خط: نسخ، بی‌کا، تا: سده ۱۳ و ۱۴؛ ۲گ (۱۵۷پ- ۱۵۹پ برگ میان این دو افتاده) [ف: ۶-۹۴]

↵ وجوب شکر منعم > دلیل وجوب شکر المنعم
↵ وجوب صلاة الجمعة > صلاة الجمعة
↵ وجوب صلاة الجمعة > صلاة الجمعة (۲)

● **وجوب صلوات** / فقه
vojūb-esalavāt

تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۲۰۴/۶
وجوب صلوات بر رسول خدا و آل او؛ بی‌کا، بی‌تا [ف: -۲۷۸]

● **وجوب الصلوة علی النبی** / فقه / عربی
wujūb-us ṣalāt-i ʻala-n nabī
شیروانی، حیدر علی بن محمد، ق۱۲ قمری
šīrvānī,heydar ʻalī ebn-e mohammad(- 18c)
رساله‌ای است در وجوب فرستادن صلوات بر پیامبر اکرم (ص) و خاندان مطهر ایشان علیهم السلام؛ به مجرد شنیدن و بردن نامشان، مشتمل بر سه «مطلب»:۱. فی وجوب الصلاة عن النبی (ص) عند ذکره؛ ۲. فی وجوب الصلاة علی آله الاطهار (ع) علی من یصلی علی النبی؛ ۳. فی الترغیب الوارد فی الصلاة علی النبی و آله.
آغاز:بسمله. حمدله. و بعد فیقول الفقیر عفو الله تعالی و غفرانه حیدر علی بن میرزا محمد بن الحسن الشیروانی اعلم ان الظاهر الذی لاریب فیه ... وجوب الصلوة علی النبی
انجام:قال الخروج من الذنوب کهیئة یوم ولدته أمه رواه الصدوق فی کتاب معانی الاخیار و الحمدلله وحده و الصلوة علی محمد و آله کثیراً کثیراً

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۱۵۶۶
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۲، اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۳گ، ۳۲سطر، اندازه: ۲۵/۵×۱۸سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۸۰۳]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۸۰۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۱۸ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ ۶گ، ۱۹سطر، اندازه: ۲۸×۱۷سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۸۰۲]
۳. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۶۶۴/۳
آغاز:برابر؛ **انجام:**من کانت له الی الله عزوجل حاجة فلیبدأ بالصلاة علی محمد و آله محمد ثم یسأل حاجته ...
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۳گ (۱۳ر-۱۶پ)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۸/۵×۱۲/۵سم [مؤید: ۲-۱۷۰]
۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۲۹۲/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: کردآبادی، محمد باقر بن ملک محمد، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۳گ (۲-۵)، ۱۷ سطر(۶×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱۳-۳۲۶۱]

● **وجوب الغسل** / فقه / عربی
wujūb-ul ġusl
محمد حسین بن آقا باقر، - ۱۳۳۶ قمری
mohammad hoseyn ebn-e āqā bāqer(- 1918)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۳۲۶/۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۱۷-۱۰۸]

● **وجوب غسل الجمعة** / فقه / عربی
wujūb-u ġusl-il jumʻa
موسوی حویزی، شبر بن محمد، - ۱۱۹۰ قمری
mūsavī hovayzī,šobbar ebn-e mohammad(- 1776)
در یک «مقدمه» و چند «باب» ساخته است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۲۰۰/۱
آغاز:بسمله الحمد الله رافع المطیعین و حافظ العاصین؛ **انجام:**و الحمد الله اولا و آخرا و ظاهرا و باطنا.
خط: نسخ، کا: علی بن عوض، تا: ۲۶ رمضان۱۱۷۳ق؛ محشی با نشان «منه سلمه الله» در هر دو با مهر محمد تفی شریف یزدی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۳۲گ (۶پ-۳۸پ)، ۱۷ سطر(۵/۵×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱۶-۴۸۵]

● **وجوب الغسل الجنابة** / فقه / عربی
wujūb-ul ġusl-il janāba
آرانی کاشانی، ابوطالب بن محمد حسن، ق۱۳ قمری
ārānī kāšānī, abu-tāleb ebn-e mohammad hasan(- 19c)
رساله‌ای کوتاه درباره وجوبغسل واین‌که آیا وجوب آن نفسی است تا اگر یکی از اسباب مهیا شود واجب شود و یا اینکه وجوب آن غیری است که با استفاده از نظرات اساتید مؤلف نگاشته شده است.
آغاز:مسئلة لا خلاف فی اصل وجوب الغسل عن الجنابة بل هو ضروری الدین واجماعی المسلمین والکتاب به ناطق والخبر علیه شاهد صادق والاجماع علیه محقق و منقول وانما الخلاف

آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه:۷۱/۹
آغاز:برابر؛ **انجام:**اذا التقی الختانان وجب الغسلفان مقتضی اطلاقها وجوب الغسل ولو لم یکن ذمته مشغولة بمشروط به و هو من لوازم النفسی عقلا واتفاقا والجواب اولاً ...
کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۹گ (۳۱۰-۳۱۹)، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف مخ: -۷۴]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۹۸/۱۳ عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱-۳۵۵]

● **وجوب غسل الجنابة و غيرها لغيرها = رسالة فى غسل الجنابة** / فقه / عربى

wujūb-u ġusl-il janāba wa ġayr-i-hā li-ġayrahā = r.-un fī ġusl-il janāba

بحرانی، سلیمان بن عبدالله، ۱۰۷۵؟ – ۱۱۲۱ قمری

bahrānī, soleymān ebn-e ʻabd-ol-lāh (1665 - 1710)

تاریخ تألیف:پنج‌شنبه ۱۶ جمادی الثانی ۱۱۰۵ق

رساله استدلالی است در اثبات این‌که غسل جنابت و دیگر غسل‌ها، برای انجام عبادت‌های دیگر واجب می‌باشند و انجام خود این غسل‌ها واجب نیستند (وجوب غسل‌ها غیری است نه ذاتی)، در یک «مقدمه» و شش «فصل»: المقدمة: فی تحریر محل النزاع؛ فصل ۱. الاستدلال علی ما نختاره؛ ۲. فی ادلة ابن ادریس وردها؛ ۳. فی ذکر ادلة الخصم و الجواب عنها؛ ۴. فی جواب ادلة الخصم و الجواب عنها؛ ۵. فی وجوب بقیة الطهارات لغیرها؛ ۶. فی حکم غسل المس.

آغاز:یا ملهم الصواب وفقنا لتذلیل الصعاب و تمییز القشر من اللباب فی کل باب و ارشدنا الی حقیقة الحال بحق الکریم النصاب

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۹۴/۲۴ و ۷۱۳/۲۴ عکسی

آغاز:برابر؛ **انجام:**و صلی الله علیهم صلاة یلیق بمقامهم العالی و تدوم بدوام الایام و اللیالی ...

خط: نسخ، کا: مفتی بحرانی، محمود بن عبدالسلام، تا: ۱۱۰۸ق؛ ۱۰گ (۱۸۳پ-۱۹۳پ)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۶×۱۱سم [ف: ۱-۲۸۳] و [عکسی ف: ۲-۳۷۳]

۲. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۷۸/۲

آغاز:برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۶گ (۴۸-۶۴)، ۲۴سطر(۱۳×۶/۵)، اندازه: ۱۹/۵×۱۱سم [ف: ۱-۸۷]

● **وجوب قتل ساب النبى** / فقه / عربى

wujūb-u qatl-i sāb-un nabī

شیروانی، حیدر علی بن محمد، ق۱۲ قمری

šīrvānī,heydar ʻalī ebn-e mohammad(- 18c)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۲۹۲/۷

آغاز:بسمله. فی وجوب قتل ساب النبی ... و عدم دخوله فی حکم المرتد علی کل من سمعه؛ **انجام:**و کون القاتل کافر از یدیا.

خط: نسخ، کا: کردآبادی، محمد باقر بن ملک محمد، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۳گ (۷۴-۷۷)، ۱۷ سطر(۶×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱۳-۳۲۶۳]

← وجوب قرائة السورة بعد الحمد ← استحباب السورة بعد الحمد

● **وجوب القصر على زايرى مساجد البحرين و عدم جواز الجمع بين القصر و الاتمام** / فقه / عربى

wujūb-ul qaṣr ʻalā zāyiray masājid-il baḥrayn wa ʻadam-i jawāz-il jamʻ bayn-al qaṣr wa-l itmām

صیمری، حسین بن مفلح،- ۹۳۳ قمری

saymarī,hoseyn ebn-e mofleh(- 1527)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۱۴۷/۲

آغاز:بسمله. الحمد لولی الحمد و مستحقه و صلی الله علی خیرته من خلقه محمد و آله ... فهذه رسالة فی بیان وجوب القصر علی زایری مساجد البحرین؛ **انجام:**کاشفة لما التبس فی القلوب من وجوب القصر علی زائری مساجد البحرین و عدمه و من حوله الجمع بین القصر و الاتمام و غدمه

خط: نسخ، کا: بحرانی، یحیی بن حسین، تا: با تاریخ۹۰۹ق؛ از روی نسخه اصل و مؤلف آن را در چندین نشست مقابله نموده و خط او در پایان رساله دیده می‌شود؛ کاغذ: ترمه، ۶گ (۴پ-۱۰پ)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۵-۴۳۳]

● **وجوب الكفارة بوطى الحايض** / فقه / عربى

wujūb-ul kaffāra bi-waṭyi-l ḥāyiḍ

حجت کوه کمری، محمد بن علی، ۱۳۱۰-۱۳۷۲ قمری

hojjat-e kūh-kamarī, mohammad ebn-e ʻalī (1893-1953)

قم؛ حجت کوهکمری؛ شماره نسخه:۵۲/۲

خط: نستعلیق نازیبا، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ مصحح [ف: -۵۲]

● **وجوب المقدمة** / اصول فقه / عربى

wujūb-ul moqaddamat

بهاری همدانی، محمد باقر بن محمد جعفر، ۱۲۷۷ – ۱۳۳۳ قمری

bahārī hamadānī, mohammad bāqer ebn-e mohammad jaʻfar (1861 - 1915)

درباره وجوب مقدمه، به عنوان‌های «هدایة، هدایة» می‌باشد که در اولین بخش آن «اصولی» بودن مبحث را اثبات می‌نماید.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۳۲۱/۲

آغاز:الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی سید الانام محمد و آله الکرام اما بعد؛ **انجام:**و الا فهو غیر قابل للاستصحاب کما لا یخفی الا باعتبار الکلی الموجود فی ضمنه و هو لایخلو عن اشکال کما لا یخفی

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ محشی، با قلم‌خوردگی؛ جلد: تیماج، مذهب، ۲۲گ (۱۳۹-۱۶۱)، ۲۲سطر، اندازه: ۲۱×۱۳سم [ف: ۳۱-۱۹۷]

● **وجوب نزد متکلمان** / کلام و اعتقادات / فارسی
vojūb nazd-e motakalemān
شیروانی، محمد بن حسن، ۱۰۳۳ - ۱۰۹۸ قمری
šīrvānī, mohammad ebn-e hasan (1624 - 1687)
سه وجه وجوب نزد متکلمان: شکر، لطف، زجر.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۰۰۸/۶
خط: نسخ، کا: انصاری، محمد بن علی، تا: ۱۱۰۷ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱گ (۱۷پ-۱۸ر)، ۱۵ سطر(۸×۱۴)، اندازه: ۱۲×۲۹سم [ف: ۱۶-۴۲۶]

● **وجوب النفسی و الغیری للطهارة** / فقه / عربی
wujūb-un nafsī wa-l ġayrī li-ṭ-ṭahāra
؟ وحید بهبهانی، محمد باقر بن محمد اکمل، ۱۱۱۸ - ۱۲۰۵ قمری
vahīd-e behbahānī, mohammad bāqer ebn-e mohammad akmal (1707 - 1791)
در این رساله چنان که از عنوان فوق معلوم می‌گردد از وجوب نفسی وغیری طهارت بحث شده وباید دانست که این مسأله یکی از مسائل مختلف فیه فقه می‌باشد وعلماء دو دسته‌اند برخی برای طهارت (وضو وغسل وتیمم) وجوب نفسی قائل شده وبعضی دیگر وجوب غیری درباره آن معتقدند. مؤلف از خود در رساله نام نبرده ولی در یکی از صفحات چنین نوشته‌اند: «وقال خالی قدس الله روحه فی البحار». آقا باقر بن محمد کمل (آقای بهبهانی) از مرحوم مجلسی به خال تعبیر می‌کنند، بنابراین به نظر مؤلف رساله آقای بهبهانی می‌باشد. دراین رساله کلیه اقوال وادله فقهاء چون مرحوم فیض در مفاتیح ومحقق سبزواری درکفایه وآقا حسین خونساری در شرح دروس وصاحب مدارک در مدارک را در نفسی وغیری بودن وجوب نقل ودر آنها بحث نموده واز فحوای کلمات ایشان پس از تصدیق بر تکافوء ادله طرفین، میل وجوب غیری طهارت ظاهر است و درحدود ۱۱۰۰ بیت است.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۴۸۷
آغاز:بسمله والحمدلله والعاقبة للمتقین ولاعدوان الا علی الظالمین
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۵ص، ۱۵ سطر [ف: ۱-۴۲۱]

← الوجود > اثبات الواجب
← الوجود > وجیزه فی المنطق
← الوجود > وجودیة
← وجود > رد رساله اشتراک لفظی وجود
← وجود > اقسام وجود
← وجود > حقیقت وجود
← الوجود > الوجودیة
← وجود > معنی وجود مطلق
← الوجود (الف) > اثبات الواجب

● **وجود** / عرفان و تصوف / فارسی
vojūd
نسفی، عزیزالدین بن محمد، ق۷ قمری
nasafī, ‘azīz-od-dīn ebn-e mohammad(- 13c)
در معنی و حقیقت وجود و مراتب و افراد آن و ابتدای آفرینش از دید فلاسفه و عرفا و متشرعه و اسرار عرفانی بعضی موجودات با عناوین«فصل، فصل»با این عناوین:فصل: در بیان اقسام وجود؛ فصل: در بیان صورت و ماده و شکل؛ فصل: در بیان ذات و وجه و نفس؛ فصل: در بیان سخن اهل شریعت در پیدایش دنیا؛ فصل: در سخن اهل حکمت در پیدایش دنیا؛ فصل: در سخن اهل تناسخ در پیدایش دنیا؛ فصل: در سخن اهل وحدت در پیدایش دنیا؛ فصل: در بیان اصحاب نور که طایفه‌ای از اهل وحدتند؛ فصل: در بیان عالم ملکوت؛ فصل: در بیان ملائکه و شیاطین. (احمد اشکوری)
آغاز:الحمدلله رب العالمین ... بدانکه معرفت وجود مطلق بدیهی است و دانش آن محتاج بحد و تعریف نیست از جهت آنکه بضرورت می دانیم
انجام:تا حکمت خداوند ... در ممکنات ظاهر گردد و این نیز عین حکمت است ... کمال عقل این باشد در این راه× که گوید نیستم از هیچ آگاه
[فهرستواره منزوی ۱۰۶۸/۸-۱۰۶۹؛ مشترک پاکستان ۲۱۰۵/۳]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۹۴/۵-طباطبائی
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ ۳۸ص (۳۵-۷۲)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۳-۲۸۱]
۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۵۱۵
آغاز:برابر؛ **انجام:**پس ای سالک در سلوک بکوش و این سخنان را چون گوشوار در کش بگوش
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: شنبه ۱۶ ذیقعده ۱۲۸۰ق؛ تملک: ریحان الله موسوی به تاریخ ربیع الاول ۱۳۱۶ با مهر «العبد ریحان الله الموسوی» (بیضی)؛ مهر: سید محمد باقر بروجردی؛ جلد: تیماج، ۳۳گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲-۱۳۶]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۷۶۵ عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۷-۳۵۸]
۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۳۱۶/۲۲
آغاز:بسمله. حمدله. اما بعد بدانکه وجود یکی بیش نیست و آن وجود خدایست تعالی و تقدس؛ **انجام:**و چون سرابست که می نماید. و الذین کفر و اعمالهم کسراب بقیعة ... سریع الحساب

خط: نسخ، کا: حیدر علی، تا: شوال ۱۲۸۰ق، جا: تهران؛ با این‌که تصحیح شده پر است از غلط؛ ۴گ (۲۱۵پ-۲۱۸پ)، ۱۵ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۲/۵سم [ف: ۵-۵۱]

۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۳۱۶/۵

آغاز و انجام: برابر

در ۵۷ فصل؛ خط: نسخ، کا: حیدر علی، تا: شوال ۱۲۸۰ق، جا: تهران؛ با این‌که تصحیح شده پر است از غلط؛ ۴۰گ (۴۸پ-۸۷ر)، ۱۵ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۲/۵سم [ف: ۵-۴۸]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۰۱۳/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: ربیع الثانی۱۲۸۵ق؛ ۳۳گ (۳۷پ-۶۹ر)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲۱-۱۵]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۹۴۹/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: طبیب طهرانی، محمد جواد بن محمد حسین، تا: ۱۳۱۴ق؛ جلد: تیماج، ۱۸گ (۱۹پ-۳۶پ)، ۱۵سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۱۴-۲۱۲]

● **وجود = تحقیق الوجود** / عرفان و تصوف / فارسی

vojūd = tahqīq-ol vojūd

نعمة الله ولی، نعمة الله بن عبدالله، ۷۳۰؟ - ۸۳۴ قمری

ne‘mat-ol-lāh-e valī, ne‘mat-ol-lāh ebn-e ‘abd-ol-lāh (1330 - 1431)

گفتاری است عرفانی، به نظم و نثر، در بیان وجود، احدیت، واحدیت، وحدت وجود، وجود لا بشرط، وجود بشرط.

آغاز:بسمله. الحمدلله علی افاضة الوجود فی عالم الغیب و الشهود، و صلی الله علی خیر خلقه ... بیت:نکته ای در وجود خواهم گفت×× در معنی لطیف خواهم سفت

انجام:و باطن عین ظاهر. بیت:بر سر آب خانه ای از حباب××چون بسازند آب بر آب. و الله اعلم بالصواب.

چاپ: تهران، ۱۳۵۶ش، در ضمن رساله های حضرت شاه نورالدین سید نعمت الله، جلد سوم، صص ۲۸۷-۲۹۰

[فهرستواره منزوی ۱۰۶۸/۸]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۲۹۸/۱۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: کاتب، شیخ السلام بن حسین، تا: غره ذیحجه ۸۶۰ق؛ درهامش؛ کاغذ: ترمه، ۲گ (۱۱۶ر-۱۱۷پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶/۲×۲۳/۶سم [ف: ۸-۲۷۰]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۷۲/۵۲

خط: نستعلیق، کا: محمد مظفر بن محمد حکیم، تا: جمادی الثانی ۱۰۷۴ق؛ ۳۳سطر (۹×۲۰)، اندازه: ۱۲۳×۲۴سم [سنا: ف: ۱-۲۱۰]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۷۲/۸۱

خط: نستعلیق، کا: محمد مظفر بن محمد حکیم، تا: یک‌شنبه ۲۵ ذیقعده ۱۰۸۴ق؛ ابعاد متن: ۹×۲۰، اندازه: ۱۳×۲۴سم [سنا: ف: ۱-۳۱۲]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۲۶۲/۳۱

جز وجودیه، چاپ افست در رسایل او ص ۲۹۳. به نظم و نثر؛ خط: نستعلیق، کا: غلام محی الدین، تا: ۱۱۰۹ق، کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۲گ (۲۱۲-۲۱۳پ)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۴-۶۷۴]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۲۶۲/۴۲

خط: نستعلیق، کا: غلام محی الدین، تا: ۱۱۰۹ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۲گ (۲۶۱ر-۲۶۲پ)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۴-۶۷۵]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۴۶۴/۱۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۳۴ق؛ ۱۱ص (۱۰۱-۱۱۱)، ۱۷سطر، اندازه: ۹/۵×۱۹سم [ف: ۳-۵۲۱]

۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۴۶۴/۲۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۳۴ق؛ ۴ص (۲۹۳-۲۹۶)، ۱۷سطر، اندازه: ۹/۵×۱۹سم [ف: ۳-۵۲۱]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۴۸۴/۱۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: حدودقرن۱۳؛ ۳گ (۱۴۰پ-۱۴۲ر)، ۱۴ سطر (۸×۱۴) [ف: ۴۱-۶۸۸]

۹. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۵۶۲/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۳ص (۱۹۶-۱۹۸)، اندازه: ۱۷×۱۷سم [ف: ۲-۲۱۰]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۸۷۱/۱۲

خط: نسخ، کا: کازرونی، ملک محمد بن علی، تا: ۱۲۰۴ق؛ جلد: تیماج، ۲گ (۵۱۵-۵۱۶)، ۱۷ سطر (۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۲×۱۵سم [ف: ۱۶-۱۱۶]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۶۰۷/۱۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: سبزواری، محمد بن فاضل، تا: ۱۲۲۲ق، حسب فرموده محمد حسن خان خلف مرحوم فتحعلی خان بختیاری؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۲۱گ، ۲۳ سطر (۸/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۵۱-۶۲]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۳۰۳/۱۴

خط: نستعلیق تحریری، کا: بروجردی، خدارحم بن خداکرم، تا: ۱۶ ربیع الثانی۱۲۴۶ق؛ جلد: تیماج، ۲ص (۶۱-۶۲)، ۲۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۲-۳۱۰]

۱۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۴۶۴/۶۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۵ق؛ ۷ص (۸۷۴-۸۸۰)، ۱۷سطر، اندازه: ۹/۵×۱۹سم [ف: ۳-۵۲۲]

۱۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۴۶۴/۷۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۵ق؛ ۲۴ص (۱۰۲۶-۱۰۴۹)، ۱۷سطر،

اندازه: ۹/۵×۱۹سم [ف: ۳-۵۲۲]

۱۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۱۸۴/۱۹

خط: نستعلیق، کا: تفرشی، محمد علی بن عزیز، تا: ۱۲۵۸ق؛ ۳گ (۱۴۸پ-۱۵۰ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۲۳سم [ف: ۴-۶۷۰]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۱۹/۸۳

آغاز: برابر

خط: نسخ ریز، کا: شیرازی، عباس بن محمد، تا: ۱۲۶۴ق؛ ۳ص (۴۵۶ — ۴۵۸)، ۲۹سطر، اندازه: ۱۹/۵×۳۲سم [ف: ۳۲-۱۵۰]

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۴۰/۸۱ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [ف: ۳-۱۳۱۶]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۱۹/۵۲

خط: نسخ ریز، کا: شیرازی، عباس بن محمد، تا: ۱۲۶۴ق؛ ۲ص (۲۸۷ — ۲۸۸)، ۲۹سطر، اندازه: ۱۹/۵×۳۲سم [ف: ۳۲-۱۴۹]

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۴۰/۵۳ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [ف: ۳-۱۳۱۰]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۰۶۷/۵۱

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۶۵ق؛ مجدول؛ ۲ص (۱۸۴-۱۸۵)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۳/۵سم [ف: ۱۰-۵۹۹]

۱۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۱۸/۸

خط: نسخ، کا: گلپایگانی، محمد باقر، تا: ۱۲۹۸ق؛ ۳ص (۵۵-۵۷)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۶/۷×۲۱/۶سم [ف: ۵-۵۳]

۲۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۸۳۱/۱۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ جلد: تیماج، ۳ص (۲۴۴-۲۴۶) [ف: ۱۰-۱۶۷۲]

۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۵۱۶/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: «حسن بن علی حکیم» (بیضی)، «هو العلی»؛ جلد: تیماج، ۲گ (۱ر-۲پ)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۳۳/۱-۶۷]

● الوجود / فلسفه / عربی

al-wujūd

ترکه اصفهانی، علی بن محمد، - ۸۳۶ ؟ قمری

torke-ye esfahānī, ʻalī ebn-e mohammad(- 1433)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۱۹۶/۲۱

آغاز:بسمله ... الحمد لمن وجب وجوده و علت کبریائه و عمنواله ... و بعد فهذا مختصر یتضمن مشکلات رسالة الوجود من تألیفات ... ترکه؛ **انجام:**فیکون القول بالمنافات بین افراده الوجود المطلق ضروریا لایمکن انکاره قلنا ... (گویا ناتمام)

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۰۱۷ق؛ کاغذ: ترمه، ۱۲گ (۲۲۲پ-۲۳۳)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۴/۶×۲۵/۷سم [ف: ۷-۲۶۲]

● الوجود / فلسفه / عربی

al-wujūd

صدرالدین شیرازی، محمد بن ابراهیم، ۹۷۹ - ۱۰۵۰ قمری

sadr-od-dīn-e šīrāzī, mohammad ebn-e ebrāhīm (1572 - 1641)

رساله‌هایی است در وجود که به ملاصدرا نسبت داده‌اند و معلوم نیست که یکی باشد و محتملاً بخشی از تالیفات دیگر او باشد و یا همان رساله سریان الوجود است که منسوب به اوست ولی از احمد دشتکی است و ما در عنوان «معیة الواجب الحق بالموجودات» آورده‌ایم.

[الذریعه ۱۷۸/۱۲؛ ریحانة الأدب ۴۲۰/۳؛ کتابشناسی جامع ملاصدرا ۱۷۶-۱۷۸؛ المحقق الطاطبائی فی ذکراه السنویة الاولی ۸۸۲/۲؛ فهرستواره منزوی ۱۶۷/۶؛ ریحانة الادب ۴۱۷/۳؛ المحقق الطباطبائی فی ذکراه السنویة الاولی ۸۸۲/۲؛ دنا،ج۹،ص۹۴۳-۹۴۴]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۹۴۲/۱۴

آغاز:فصل لعلک تشتهی ان تعرف حد الکفر بعد ان تناقض عندک حدود اصناف المقلدین فاعلم ان شرح ذالک طویل؛ **انجام:**و قد عدمت فتنتقل الی المیزان و یکون فیها اعراض هی الثقل و من ینتهی الی هذا الحد من الجهل فقد انخلع عن غریزة العقل

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۳گ (۳۴پ-۳۶ر)، ابعاد متن: ۱۱×۲۰، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۱۴-۱۷۸]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۸۰۳

آغاز:بسمله، الحمدلله ... و بعد فیقول الفقیر؛ **انجام:**ذالک فی الصور ... فی هذا الباب علی الثواب

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۰۲۶ق [رایانه]

۳. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۲۰۲/۱۰ - ج

آغاز:من افادات صدرالدین قدس سره. بسمله. و لیعلم ان فی الوجود ثلثة مذاهب؛ **انجام:**من الحاصل بالادلة. فافهم و الله اعلم بالصواب (تمت)

کا: فدوی، مهرعلی، تا: ۱۲۲۰ق؛ ۳گ (۳۹۱پ-۳۹۳پ) [ف: -۵۰۰]

● وجود / فلسفه / فارسی

vojūd

ملا شمسا، شمس الدین محمد، ۱۰۱۶ - ۱۰۹۸ ؟ قمری

mollā šamsā, šams-od-dīn mohammad (1608 - 1687)

قائن؛ امام، سید حسن؛ شماره نسخه:۵/۱۴

انجام: و از متکلمین چه اشعری و چه معتزلی نمود اختلاف نکرد در اصل.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۰۰ق؛ افتادگی: انجام؛ ۳گ (۱۷۹پ-۱۸۱پ)،۲۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۵/۵سم [کتابخانه های قائن: ف: ۱۸۱]

● **الوجود** / فلسفه / عربی

al-wujūd

رشتی، عبدالغفار بن محمد، ق۱۱ قمری

raštī, ‘abd-ol-qaffār ebn-e mohammad(- 17c)

در این رساله از معقول ثانی بودن وجود گفتگو داشته و در آن از سخنان میبدی و سید سماکی و دوانی و قوشچی و معلم ثالث دام ظله (سید داماد) آورده و آن را در زمان استاد خود سید داماد برای شاگرد خود که نزدش درس می‌خوانده، نوشته است.
آغاز:بسمله. الحمدلله الذی علی سوابغ نعمته السموات و الارضین. اما بعد فیقول عبدالغفار بن محمد الرشتی. لما رایت ان الحکم بان الوجود معقول ثان ... و انه لیس منه مقیسا الی بعض آخر تحکم ساذج مخالف لتصریحات آثار القدماء و المحدثین اردت ان انقل طائفة من عباراتهم مزیلا لما هو تحکم

۱. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۴۲/۲ - د

آغاز:برابر؛ **انجام:**عارضا و معقولا ثانیا. قد تمت هذا التالیف ... فی حال اشتغال بعض من له توقد فی الذکاء

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ با خط خوردگی؛ ۱۶گ (۳۰پ-۴۵پ) [ف: -۵۰۰]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۳۴۵ ض

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● **الوجود** / فلسفه / عربی، فارسی

al-wujūd

قمی، علیقلی بن قره چغای، ۱۰۲۰؟ق۱۱ قمری

qomī,‘alī-qolī ebn-e qara čoqāy (1612 - 17c)

منقول از علیقلی بن قرچغای خان و از احیای حکمت. در نقد نظرات عرفا و صوفیه در مباحث مربوط به وجود و واجب تعالی با ذکر هفت دلیل.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۲۴/۱۳

آغاز:بسمله. چون مذهب و مدعای هر کس از دلیل او بر مذهب او ظاهرتر و واضح‌تر می‌گردد لهذا ما دلایل این طایفه را با الفاظ ایشان بیان می کنیم؛ **انجام:**نه غنی الذات کامل الذات ...

بی‌کا، تا: با تاریخ۱۲۲۱ق؛ ۴ص (۸۵-۸۸)، اندازه: ۱۱/۵×۲۳سم [ف: ۳۲-۱۵۵]

● **وجود** / فلسفه / فارسی

vojūd

قزوینی، آصف،- ۱۱۳۶ قمری

qazvīnī, āsef(- 1724)

تاریخ تألیف: ۱۱۰۱ق

رساله‌ای در یک «مقدمه» و پنج «مطلب» و یک «خاتمه»: مقدمه: در بیان معنی وجود؛ معنی اشتراک لفظی و معنوی وجود؛ مطلب ۱.اثبات واجب الوجود؛۲. اثبات احدیت واجب الوجود؛ ۳. اثبات واحدیت واجب الوجود؛ ۴. بیان آن‌که صفت عین ذات نمی‌تواند بود؛۵. بیان این‌که اشتراک لفظ وجود میان واجب تعالی و ممکنات اشتراک لفظی است نه معنوی؛ خاتمه: در احادیثی که شاهد برین دو مطلبند.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۱۶/۵

آغاز:بسمله، الحمدلله رب العالمین و الصلوه و السلام علی خیر خلقه محمد و اله اجمعین بدانکه این نوشته؛ **انجام:**سبحان ربک رب العزه عما یصفون و سلام علی المرسلین و الحمدلله رب العالمین ...

کا: آصف حسینی، نعمت الله، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: اصفهانی، ۳ص، ۴۰سطر (۱۱×۲۱/۵)، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۵-۱۳۷]

● **الوجود** / فلسفه / عربی

al-wujūd

حسینی، اسدالله بن علیرضا، ق۱۲ قمری

hoseynī, asad-ol-lāh ebn-e ‘alī-rezā(- 18c)

تاریخ تألیف: ۵ ربیع الثانی ۱۱۱۸ق

تقریر گفته‌های استاد او است درباره اشتراک وجود و در ۵ ربیع الثانی ۱۱۱۸ق به انجام رسانده و دوباره در نیمه رجب ۱۱۳۴ق در این نسخه نوشته است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۹۷۴/۳

آغاز:بسمله. الحمدلله الذی لیس له شریک فی الذات و لایکون له سهیم فی الصفات ... اعلم یا طالب الحق و الصواب ... ان الوجود الذی یعبر عنه بالفارسیة بلفظة هستی محل نزاع بین ارباب المعقول؛ **انجام:**ثمان عشر و مائه بعد الالف ۱۱۱۸ ثم اتفق نسخ هذه النسخة علی ید المؤلف فی منتصف شهر رجب المرجب من شهور سنة ۱۱۳۴ اربع و ثلثین و مائة بعد الف.

خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: منتصف رجب۱۱۳۴ق؛ محشی با نشان«منه عفی عنه»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۶ص (۶۵-۷۰)، ۱۷سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۲-۲۹۷۰]

● **الوجود** / فلسفه / عربی

al-wujūd

عرفی طالقانی، محمد نعیم بن محمد تقی، ق۱۲ قمری

‘orfī tāleqānī, mohammad na‘īm ebn-e mohammad taqī(- 18c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۴۰/۳

خط: شکسته نستعلیق، کا: مازندرانی، محمد باقر بن قربانعلی، تا: ۱۲۲۸ق؛ ۱۷سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۱۹-۳۶۰]

● **الوجود** / فلسفه / عربی

al-wujūd

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ – ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsā'ī, ahmad ebn-e zayn-od-dīn (1753 - 1826)

چاپ: دارالسلطنه تبریز:دارالطباعه مشهدی حاجی آقا، سنگی، ۱۲۷۶ق، رحلی (جوامع الکلم: ج۲؛صص ۱۰۱-۱۰۴)

۱. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۷۳/۳

خط: نسخ، کا: رشتی، محمد بن فرخ داد بیگ، تا: ۱۲۲۹ق؛ ۲گ (۲۷ر-۲۸پ)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۵/۵سم [ف: ۱-۱۲۳]

۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۸۰۲/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۳-۲۴]

● **الوجود** / فلسفه / عربی

al-wujūd

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵ – ۱۲۸۸ قمری

kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

تاریخ تألیف: ۲۳ ذیحجه ۱۲۷۷ق

رساله‌ای کوتاه در اقسام وجود.

آغاز:اعلم ان الوجود اما وصفی واما ذاتی اما الوجود الوصفی فهو کون الشیء طویلاً مثلاً او احمراً وفی مکان کذا او فی وقت کذا ...

انجام:واعلم ان الوجود الشخصی الکونی نوعی بالنسبة الی الوجود الشخصی الشرعی کان الناس امة واحدة فبعث الله النبیین مبشرینومنذرین الآیة.

۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۲۰۴/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: خوزانی اصبهانی، محمد جعفر، تا: ۱۲۸۲ق؛ ۴گ (۲۹پ-۳۲ر)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف مخ: ۵-۲۲۶۴]

۲. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۰۲/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۵گ (۳۳پ-۳۷پ)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱-۲۲۳]

● **الوجود** / فلسفه / عربی

al-wujūd

نائینی، علی محمد بن محمد هاشم، ق۱۳ قمری

nā'īnī, 'alī mohammad ebn-e mohammad hāšem(-19c)

تاریخ تألیف: ۱۲۷۰ق؛ محل تالیف: قریه لنجر کرمان

رساله مختصری است درباره وجود و تقسیمات آن.

اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۰۲/۱

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... فلیعلم ان ما یعبر عنه بالوجود علی ثلاثة اقسام و هی الوجود الواجب و الوجود الراجح و الوجود الجایز؛ **انجام:**ای لامن مادة سابقة فعلم ان ایجاد المؤثرات اللآثار ایجاد ما لم یکن و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۳گ (۱پ-۲۳پ)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱-۲۲۲]

● **وجود** / فلسفه / فارسی

vojūd

نیر بروجردی، علی اصغر بن علی اکبر، ۱۲۳۱-۱۳۰۰ قمری

nayyer-e borūjerdī, 'alī asqar ebn-e 'alī akbar (1816 - 1883)

رساله مختصری است دربیان این‌که آیا وجود مشترک لفظی است یا معنوی؟ با بیان ادله هردو قول وتمسک به اشعار واقوال فلاسفه.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۰۵۵/۲

آغاز:بدانکه وجود نزد بعض امامیه واکثر اهل سنت مشترک لفظی است ونزد اکثر امامیه وبعض عامه مشترک معنوی است؛ **انجام:**وان لم یقدر علیه فیوم و یوم ولا فان لم تقدر ففی کل جمعة ولایدع فلیتأمل جداً

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۹گ (۹۰ر-۹۸پ)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۷۲]

● **الوجود** / فلسفه / عربی

al-wujūd

کردی، عبدالقادر بن محمد سعید، ۱۲۱۱-۱۳۰۴ قمری

kordī, 'abd-ol-qāder ben mohammad sa'īd (1797-1887)

نویسنده می‌گوید بعضی از ازکیاء از من خواستند که در قول بعضی از صاحب‌نظران درباره مطالب گفته شده درباره وجود جرح و تعدیلی کنم. من هم محض اطاعت از آنها به نگارش این مختصر پرداختم. او وجود را امر متحقق در صفات و ذات معرفی می‌کند و سپس مطالبی درباره «وجود» متحقق الذات و الصفات می‌آورد که بسیار خواندنی و قابل ارزش است.

تهران؛ انجمن آثار و مفاخر فرهنگی؛ شماره نسخه:۳۸/۵

آغاز:بسمله – الحمدلله الواحد الاحد و الصلوة و السلام ... و بعد فیقول العبد الضعیف القلیل البضاعة؛ **انجام:**تم بعونه و السلام علی اخواننا خصوصاً الاخ الفهیم شیخ محمد جسیم.

خط: نسخ خوش، کا: صدرالعلماء کردستانی، محمد جسیم، تا: ۱۲۷۴ق؛ ۳ص (۲۳-۲۵)، ۱۵ سطر (۸/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: -۲۱۴]

● **وجود** / فلسفه / عربی

vojūd

کردی، عبدالقادر بن محمد سعید، ۱۲۱۱-۱۳۰۴ قمری

kordī,'abd-ol-qāder ben mohammad sa'īd (1797-1887)

نویسنده می‌گوید چون بحث وجود از امهات فلسفه است و با آن‌که آن از اعراب اشیاست، ولی با این همه برای پاره‌ای از ازکیاء درباره آن شبهاتی است، پس بر آن شدم که این رساله را در سه بحث و یک خاتمه بپردازم تا شاید رفع شبهه از اصحاب شبهه بنماید:بحث ۱. در تحقیق وجود؛ ۲. در وجدان وجود؛ ۳. در اینکه وجود نفس وجود است؛ خاتمه: در اقوال متألهین و مشأئین درباره وجود.

تهران؛ انجمن آثار و مفاخر فرهنگی؛ شماره نسخه:۳۸/۱

آغاز:بسمله - الحمدلله الذی هدانا سبل الحق بتعلیم الحجج؛ **انجام:**لایصح متعلق الجعل هذا ما عندی و للناس ... من مذاهب.

خط: نسخ خوش، کا: صدرالعلماء کردستانی، محمد جسیم، تا: ۱۲۷۴ق؛ ۱۲ص (۱-۱۲)، ۱۵ سطر (۸/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: -۲۱۳]

● **الوجود** = **شرح رسالة الوجود** / فلسفه / عربی

wujūd = š.-u r.-il wujūd

کردی، عبدالقادر بن محمد سعید، ۱۲۱۱-۱۳۰۴ قمری

kordī, 'abd-ol-qāder ben mohammad sa'īd (1797-1887)

گزارش رساله دیگر خود اوست، درباره وجود، وجود باری و صفات او، شرحی حامل متن، که در دیباچه به هیچیک از متن و شرح نامی نداده است. رساله متن با این سرآغاز است: «بسمله و بعد، فاعلم ان العقل بقسم الموجود الی ما یجوز علیه العدم. نظر الی ذاته و الی ما لایجوز علیه العدم نظراً الی ذاته. الاولی هو الواجب و الثانی هو الممکن».ظاهراً جز دو رساله قبل است.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۳۹۶/۹

آغاز:نحمده علی ما هدانا الی عقاید الاسلام و نشکره علی ... و بعد، یقول العبد ... عبدالقادر، لما کان نبذ من عقاید اهل الحق صعب البیان، و کان «الانموذج» الذی اتیت به فیما مضی کافلا؛ **انجام:**«فوجب» بعد ورود السمع بها التصدیق بها کما هو شأن سایر الامور الممکنة التی ورد بها السمع. رزقنا الله تعالی ایاها یوم کلاً انهم عن ربهم یومئذ المحجوبون.

خط: نسخ تحریری، کا: محمد، تا: ۱۳۴۰ق؛ ۱۹گ (۵۰پ-۶۸ر) [ف: ۳-۳۳۷]

● **الوجود** / فلسفه / عربی

al-wujūd

زنوزی، علی بن عبدالله، ۱۲۳۴ - ۱۳۰۷ قمری

zonūzī, 'alī ebn-e 'abd-ol-lāh (1819 - 1890)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۹۸۶/۲۶-ف

نسخه اصل: نسخه آقای شیخ آقا بزرگ تهرانی؛ کا: عبدالعلی زنجانی، تا: با تاریخ۱۳۵۰ق؛ ۱۳گ (۲۰۲ر-۲۱۴پ)، قطع: ربعی [فیلمها ف: ۱-۷۵۲]

● **الوجود** / فلسفه / عربی

al-wujūd

جلوه، ابوالحسن بن محمد، ۱۲۳۸ - ۱۳۱۴ قمری

jelve, ab-ol-hasan ebn-e mohammad (1823 - 1897)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۲۴۸/۵

آغاز:بسمله. اعلم انه یعلم اتحاد الاشیاء و الحقایق الخارجیة و تباینها باتحاد الخواص و الاثار و تباینها؛ **انجام:**قسم آخر للقضایا کمال قال شارح المطالع. من الاستاد الاجل میرزا ابوالحسن دام ظله العالی.

خط: نستعلیق، کا: حسینی ساوجی، محمود، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ابعاد متن: ۷×۱۲، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [ف: ۱۵-۴۱۷۸]

● **وجود** / فلسفه / عربی

vojūd

تبریزی، محمد بن عبدالواحد

tabrīzī, mohammad ebn-e 'abd-ol-vāhed

در آغاز هشت مسلک را در مورد وجود یاد می‌کند، و سپس هر یک را با حجت‌های آنها به تفصیل ذکر می‌کند.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۸۲۸/۳

آغاز:بسمله. حمدله. و الصلاة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله. قال مولانا محمد بن عبدالواحد التبریزی، صب الله علی تربته ... لعل فی قلوبکم اخوانی ان اخبر کم بما به امتحانی، فاقص علیکم قصتی، و اعلمکم متاعی؛ **انجام:**قال مولانا ... و لما کان البحث فیها بحتاً عن الوجود لاجرم سمیناها بمطلب الوجود، و لنختم الرسالة حامدین لله ... (فرغ من کتیبته عبدالله الفقیر ابوعبدالله الحسین بن ابی المظفر محمد بن ابی المعالی (خوانده نشد) الشیبانی لیلة الاربعا اربع خلون من ذیقعدة سنة اثنین واربعین و ستمائة.)

خط: نستعلیق، کا: ابو عبدالله حسین بن ابی مظفر محمد بن ابی المعالی شیبانی، تا: چهارشنبه ۴ ذیقعده۶۴۲ق؛ در پایان آمده: «تذکرة لمولاه و مخدومه و شیخه و مقداه مولانا صفی الملة و الدین بحرالعلوم ایدالله فی الارض، متع الله المسلمین بطول بقائه ...»بنابراین کاتب شاگرد صفی الدین محمد فارسی است؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۲۹ص (۸۸-۱۱۶)، ۱۷سطر (۶/۵×۱۰)، اندازه: ۱۵/۵×۲۴سم [ف: ۱۳-۲۴۲]

● **الوجود** = **حقیقة الوجود** / فلسفه / عربی
al-wujūd = ḥaqīqat-ul wujūd

تفرشی، میرزا محمود بن میرزاابوالقاسم
tafrešī, mīrzā mahmūd ebn-e mīrzā-abūl-qāsem

گفتاری است کوتاه، نامبوب.

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۹۷/۲

آغاز:بسمله. لما ثبت بالبرهان العرشی ان حقیقة الوجود، الوجود المطلق و الوجود المحض هو الواجب تعالی جل شأنه؛ **انجام:**و لعمری فی هذه المجموعة. و هذا مما افاده الفاضل المحقق و العالم المدقق العارف الحکیم و الاستاذ العظیم آقا میرزا محمود بن ...

خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، بی‌کا، تا: ۳ صفر۱۳۱۱ق؛ در این‌که انجام رساله الوجود همان باشد که در بالا آمده، تردید است؛ ۳گ (۱۱ر-۱۳ر) [ف: ۱-۲۶۷]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۹۷/۴

خط: نستعلیق پخته، بی‌کا، تا: ۱۳۱۳ق، به سفارش آقا شیخ مرتضی؛ ۲۲گ (۲۸ر-۴۹پ) [ف: ۱-۲۶۷]

● **وجود** / عرفان و تصوف / اردو
vojūd

شاه نور محمد
šāh nūr mohammad

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۲۶/۲-ف

نسخه اصل: موزه بریتانیاOr. 11310؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۰گ (۲۴ر-۴۳ر) [فیلمها ف: ۱-۵۲۹]

● **الوجود** / فلسفه / عربی
al-wujūd

غیاث بن اویس
qīyās ebn-e oveys

بحث کوتاهی است در معنی و حقیقت وجود و این‌که تحقق آن در چیزهای مختلف دارای مراتبی است و همه وجودات در یک مرتبه نیستند.

اصفهان؛ هادی نجفی؛ شماره نسخه:۱۰۸/۱

آغاز:اعلم هدانا الله و ایاك الی سبیل الرشاد و جنبنا و ایاك عن التعصب و العناد ان الوجود الذی یکون به موجودیة الأشیاء فی الخارج؛ **انجام:**با مدعی نگوئید اسرار عشق و مستی ×× تا بیخبر بمیرد در ننگ خود پرستی

خط: نستعلیق، کا: ابوصالح حسینی، تا: قرن۱۰؛ مصحح، محشی؛ تملک: محمد صادق با مهر: «صادق المصدق» (بیضوی)؛ مهر: «افوض امری الی الله عبده محمد صادق» (مربع)، «محمد باقر العلوم» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۴گ (۱پ-۴ر)، اندازه: ۸×۱۸سم [اوراق عتیق: ۲-۳۳۷]

● **وجود** / فلسفه / فارسی
vojūd

هفشوی، پیر سلیمان بن پیر احمد
hafšavī, pīr soleymān ebn-e pīr ahmad

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰۰۲/۹

آغاز:الحمدلله الواحد الاحد المتفرد بالوجود و الجود و الصلوة علی الاول بعد الاول اشرف الکل و سید الرسل محمد العارف بحق الیقین ... و بعد این چند کلمه ای است در توضیح کلمات شریفه فاضل عالم ربانی عارف معارف سبحانی حضرت نصیر الانامی که حسب الالتماس فضیلت و افادت شاه سالك مسالك التحقیق المدعو بچلبی در تحقیق معنی وجود و خلافی که واقع است میانه هر طایفه از عقلا و عرفا نوشته بودند ... قوله بدان ایدك الله وایانا که هره عاقل از لفظ وجود معنی می‌فهمد که منافی عدم و نیستی است. ش مراد آن است که هر عاقلی خواه کامل العقل و خواه ناقص العقل که او را بهره ای از عقل باشد؛ **انجام:**سوفسطایی که از خرد بی خبر است×× گوید که عالم خواب و خیال گذرست / آری عالم خاب و خیالست ولی×× پیوسته درو حقیقتی جلوه گرست. و هذه هی المذاهب المسلوکة فی هذا الباب و الله الموفق للصواب و الیه المرجع و المآب. این مراتب سخن مستغنی است از شرح آن چه در تحقیق و توضیح این مراتب به خاطر فاتر این شکسته بال خادم الفقرا پیر سلیمان بن پیر احمد هفشوی (این کلمه با رنگ سرخ بین سطور اضافه شده) رسیده بود در حیز تحریر درآورد. امید که در مقام اصلاح کوشند و نظر از معایب و سهو زلل بپوشند و الحمدلله رب العالمین و الصلوة علی محمد و آله الطاهرین. تم فی غرة الرجب سنة ۱۰۷۰.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: غره رجب۱۰۷۰ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۶گ (۱۴۷پ-۱۵۲ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۴سم [ف: ۲۹/۲-۵۹۱]

● **الوجود** / فلسفه / عربی
al-wujūd

ناشناخته:

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۳۹۰/۷

آغاز:بسمله، الحمدلله رب العالمین و الصلوة علی سیدنا و افضل الانبیاء و المرسلین؛ **انجام:**لان المراد فی العارض هو امر ممکن ... عن معروضه.

این رساله بعد از حمد بدون آنکه سؤالی را طرح کند وارد بحث می‌شود و آن جواب بحث درباره وجود است و وجود و موجود

را از جهت اشتقاق ببحث می‌کشد و وحدت و کثرت را که نقیضانند در آن نشان داده می‌شوند در وجود بر چه نقشی اند و وجود مطلق چیست و غیر مطلق چه می‌باشد به آخر مفهوم وجودمی‌آید؛ بی‌کا، تا: محتملاًقرن۱۲؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، ۳۲ص (۴۱-۷۲)، ۲۱سطر (۱۴×۷/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۹-۴۰۴]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۵۲۸/۴

آغاز:بسمله. الحمد للوجود المطلق الذی یجب له الوجود و یمتنع علیه العدم ... فهذه رسالة فی بحث الوجود المطلق و تحقیقه من کلام الطوایف الثلاث المتکلمین والحکماء و الموحدین زین الله بلاد الاسلام بانوار فضلائهم؛ **انجام:**وقنا عذاب النار و شرالاشرار بنبیک الاطهر وآله الابرار الاخیار.

در یک مقدمه و سه رکن و شاید از جامی یاد شده در تذکره سامی (ص ۷۶) باشد، فهرست چنین است: مقدمه در شریعت و حقیقت و طریقت، رکن ۱. در وجود و اطلاق و بداهتش، رکن ۲ در وجوب وجود و وحدت آن، رکن ۳. در ظهور وجود و کثرت آن(دره فاخره جامی نیست)؛ خط: نستعلیق، کا: عبدالحمید بن مولی محمد مؤمن، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوا، ۵۶گ (۵۵ر-۱۱۰ر)، ۱۸ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۲/۵سم [ف: ۵-۷۴۶]

۳. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۲۵/۳

مؤلف آن را باطل می‌داند؛ کا: کرمانی، عبدالخالق بن عبدالله، تا: ۱۲۰۳ق، جا: کرمانشاه [ف: ۳-۳۶]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۱۵۰/۳

آغاز:اعلم ان مبحث الوجود مع وضوحه من مطالع انظار المحققین من الحکما و الصوفیه و المتکلمین ... فنقول اعلم ان الحق ان تصوره الوجود بدیهی. حتی ذهب الحکماء الی انه لاشیء اعرف من الوجود ... و اعترض علیه با انه اراد ان تصور کنه الوجود بدیهی فهو ممنوع؛ **انجام:**و قال حجة الاسلام الغزالی ان صح المعنی فی حقه تعالی یجوز ان یطلق علیه بطریق الاخبار ... لا النداء فلا یصح ان یقال یا وجود و یا کلی. انما یتضح غایة الایضاح بعد معرفة مقابله.

بخشی است از کتاب یا رساله‌ای در فلسفه یا کلام و در مبحث وجود است؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲ص (۱۱۶-۱۱۷)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۱۰-۷۳۰]

۵. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۲۸/۱

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۱۱-۹۲۸]

● وجود / فلسفه / فارسی

vojūd

ناشناخته و بعضاً همانند:

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۹۳/۱۹

آغاز:بسمله. تعالی شأنه عما یقولون. بدانکه اشتراک وجود میان موجودات بسه طریق متصور است: اول بطریقی که مذهب اشاعره است، و آن عبارتست؛ **انجام:**و بنا بر مقدمه اول هر چه متصور بمباین است آنرا تصور بمقایسه گفتیم، پس رسید که تصور ممتنع الذات خواه مفرد و خواه مرکب بمقایسه است.

نامبوب است؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: میشن، ۳گ (۵۰پ-۵۲ر)، اندازه: ۱۳/۷×۲۵/۵سم [ف: ۸-۳۶]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۴۶/۳۹ ط

آغاز:بسمله. الله لا اله الا هو من سبحان من احرقت سطوات جبروته اجنحة؛ **انجام:**با ساقیان فقر به تمکن مجالس سلاطین کشف نکنند. و السلام علی من اتبع الهدی

کا: حسینی، ابراهیم بن رحمت الله، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ ۲ص (۳۱۸-۳۱۹)، اندازه: ۱۷×۳۰سم [ف: ۲۴/۳-۸۱]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۸۵/۴

بی‌کا، تا: جمعه ۲۴ ذیقعده۱۱۰۳ق؛ جلد: تیماج، ۳۴ص (۴۳-۷۶)، اندازه: ۹×۱۵سم [سنا: ف: ۱-۱۴۴]

۴. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه:۵۱۲/۷

آغاز:الله لا اله الا هو سبحان من احرقت سطوات جبروته ... دوستی درویش که خلوص او با داعی حاذق است؛ **انجام:**تلون با ساقیان فقر تمکین مجالس سلاطین کشف نکنند و السلام علی من اتبع الهدی.

مؤلف در جای جای متن رساله ازخود به (داعی) تعبیر و یاد می‌کند اگر رساله ازتألیفات داعی الی الله شیرازی (متوفی ۸۷۰ق) و صاحب«نسایم گلشن» باشد، بایستی رساله «تحریر وجود مطلق» مؤلف باشد که در «ریحانة الادب» جزو آثارش ذکر شده چرا که «مرآت الوجود» نامبرده به ضبط الذریعة(۲۰/۲۸۸) مثنوی و به نظم است، به هر حال یقیناًرساله از تألیفات شاه نعمت الله ولی نمی‌باشد؛ خط: نستعلیق، کا: ابوالحسن شریف لاری، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۲گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: -۶۹۹]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۲۴/۴

مطالبی در خصوص وجود منقول از شیخ دهدار؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۲۲۱ق؛ ۱ص (۹ الحاقی)، اندازه: ۱۱/۵×۲۳سم [ف: ۳۲-۱۵۴]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۶۶۸/۷

آغاز:الله لا اله الا هو من احرقت سطوات جبروته اجنحة الافکار الطاهرة ... دوستی درویش ... التماس نمود که در مساله وجود به وجهی که نسبت به وجود می‌کند؛ **انجام:**باقیان فقر به تمکن مجالس سلاطین کشف نکنند. و السلام علی من اتبع الهدی

به درخواست دوستی، مختصری است در بیان مسأله وجود و مباحث درباره آن با عناوین «تحریر، تمهید»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۲۷۲ق؛ جلد: میشن سرخ، ۵گ (۱۴۵پ-۱۴۹ر)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۵-۳۲۶]

۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۵۷/۲-۱/۱۵۷

آغاز:بسمله بدان نصرک الله تعالی فی عرصة البصیرة که لفظ موجود درالسنه عرب مشتق از وجود و وجدان است وآن را به

دوطریق استعمال کنند متعدی به یک مفعول ومتعدی بدو مفعول که ثانی قید وصف مفعول اول باشد مثال اول چنانکه گویند وجدت الضالة؛ **انجام:**ونیز بدانکه دراین زمان فرق میان موجود و وجود ننهند ودیگر بدانکه موجود به معنی هست مشترک است میان همه چیزها به محض لفظ بلکه به معنی نیز والسلام علی من اتبع الهدی

بحثی فلسفی است درباره لفظ وجود واشتراک لفظی در آن وکیفیت اطلاق آن بر اشیاء و فرق بین موجود ووجود، دراین زمینه رساله‌ای از رجبعلی تبریزی ونیز رساله‌ای از فیض کاشانی سراغ داریم که فیض رساله‌اش در پاسخ به ملامحمد قاسم خراسانی که دراین باره پرسشی نموده، نوشته است ظاهراً این نسخه رساله تبریزی نیست؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۷گ، ۲۲سطر [ف: ۸-۴۹۰۸]

۸. تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه:۸۲/۵

آغاز: بسمله ... سؤال، آیا وجود بیان واجب و ممکن مشترک است باشتراک لفظی و معنوی؛ **انجام:** فی العرضیات فقط بل یجری التشلیک فیها و فی الذاتیات ایضا کما حققه المحققون

دربیان وجود و ارتباط بین واجب و ممکن از لحاظ معنوی و لفظی می‌باشد؛ خط: نسخ متوسط، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: مقوایی، ۹گ (۹۰پ-۹۹پ)، اندازه: ۲۱×۱۴سم [ف: -۷۵]

● وجود انسان / عرفان و تصوف / فارسی

vojūd-e ensān

اجزاء ظاهری و باطنی انسان محاسبه و بررسی شده و از چگونگی این خلقت حیرت‌انگیز بحث شده است.

تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۳۲۵/۱۲

آغاز:کیفیت وجود انسان، تفصیل عناصر اربعه؛ **انجام:** و احسان حق فراموش کردن و هر چه حرام است در ان بی خوفی کردن.

بی‌کا، تا: ۱۲۳۵ق؛ جلد: مقوایی، ۹ص (۳۵۵-۳۶۳)، اندازه: ۲۲×۱۵سم [ف: ۲-۶۴]

● وجود به مجاهده و تجرید درست شود / فلسفه / فارسی

vojūd be mojāhedeh va tajrīd dorost šavad

بابا افضل کاشانی، محمد بن حسین، - ۶۶۷ ؟ قمری

bābā afzal-e kāšānī, mohammad ebn-e hoseyn(- 1269)

گفتاری کوتاه در این‌که وجودی فنا نمی‌پذیرد که در عمل از مجاهده (صبر و شکیبایی) و در علم از تجرید برخوردار باشد.

آغاز:تخم وجود آگاهیست و برش هم آگاهی، و در میانه همه حشو و بدنامی.

انجام:یکی از روی عمل، که مجاهده عبارت از آنست، و دیگر از روی علم، که تجرید عبارت از آنست. و الله الموفق و المعین.

چاپ: در مصنفات افضل الدین محمد مرقی کاشانی، به تصحیح مجتبی مینوی و یحیی مهدوی (تهران، خوارزمی: ۱۳۶۶ (چاپ دوم)) (ص ۶۵۵)

[نفیسی ش ۹؛ مصنفات بابا افضل ۶۵۵]

۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۴۵/۱۲ حکمت

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹ و ۱۰؛ جلد: تیماج [ف: ۲-۴۳]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۹۰۳/۷

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۰۷۷ق؛ کاغذ: سپاهانی، ۲ص (۲۲-۲۳)، ۱۷سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۲-۲۸۹۲]

۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۹۱۲/۳۲

بی‌کا، تا: ۱۲۶۶ق؛ ۲گ (۱۳۹پ-۱۴۰ر) [ف: ۵-۴۶۰]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۰۳۱/۲۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوب، کا: عبرت نائینی، محمد علی، تا: دوشنبه ۱۳ ذیقعده۱۳۴۷ق؛ جلد: تیماج، ۲ص (۷۵-۷۶)، ۱۸سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱۴-۳۴۷]

● وجود الحرفية / عرفان و تصوف / عربی

wujūd-ul ḥarfīya

قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۳۱۲/۱۲

آغاز:بعد حمد الله رب الربیه وباری اخصائهم للتدبیر فی بیناتآیاته الجلیةوالصلوة علی من بدت بمشکوة نبوته الختمیة وکمالاته الاتمیة خفایا الحقایق العلیة؛ **انجام:**وذلک لان النسبة المذکورة هی نسیبة الشبیه والمثل الذی یکشف عن وجوده التباس المشبه به والمثل علی مالا یخفی ومن اراد البیان ذلک شاهد ... فالیشاهد هذه الرقوم ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۷۳ق؛ ۵گ [ف: ۱-۳۱۵]

● وجود حق / عرفان و تصوف / فارسی

vojūd-e haqq

رساله در تحقیق مذهب صوفیه درباره وجود حق.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۰۴۰ ض

بی‌کا، تا: ۱۲۸۱ق [د.ث. مجلس]

● **وجود حقیقی و وجود خیالی** / عرفان و تصوف / فارسی

vojūd-e haqīqī va vojūd-e xīyālī

نسفی، عزیزالدین بن محمد، ق۷ قمری

nasafī, ʻazīz-od-dīn ebn-e mohammad(- 13c)

درباره وجود حقیقی که خدای است و وجود خیالی که وجود عالم است. نسخه‌ها با یکدیگر تفاوت‌هایی دارند، نسخه چاپ شده آن در «الانسان الکامل» (ص ۴۲۱-۴۲۷) در ۴ فصل است.

چاپ: تهران، با پیشگفتار هانری کربن، باتصحیح و مقدمه ماریژان موله، انتشارات طهوری، چاپ دهم، ۱۳۸۹ش

[نسخه‌های منزوی ۱۱۳۷/۲: خداشناسی، ۱۱۸۸/۲؛فهرستواره منزوی ۳۷/۷ با عنوان «اتحاد و وحدت» (۱نسخه)]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۵۳۸/۹

آغاز:بسمله، حمدله، صلات. بدانکه اهل وحدت، تمام در منزل پنجمند و اهل وحدت دو طایفه اند. یک طایفه در منزل پنجمند که در این رساله تقریر خواهیم کرد؛ **انجام:**تمام شد منزل پنجم این یک طایفه که از اهل وحدتند ...

نسخه در دست کوتاه تر از نسخه چاپی است، با سربندهای فصل، بی شماره: فصل، بدانکه اهل وحدت می‌گویند که وجود بر دو قسمند، وجود خیالی و وجود حقیقی، فصل، این طایفه می‌گویند خدای هستی است نیست نما و عالم نیستی است هست نما، فصل، بدانکه دانایان این عالم را به موج نسبت کرده‌اند، از جهت آنکه هر زمان صورتی پیدا می‌آید و هر ساعت نقشی؛ خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۳گ (۵۱ر-۵۳پ) [ف: ۱-۲۶۷]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۵۳۸/۱۰

آغاز:بسمله، حمدله، عاقبة ... چنین گوید خادم فقرا ... النسفی که اهل وحدت دو طایفه اند که در مجلس پنجمند ... درویشان تقریر کردند که بیان سازید که آخر چیست و وحدت کدام است؟؛ **انجام:**نشد. در رساله دیگر تمام شود. انشاء الله تعالی و تقدس

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۸گ (۵۴ر-۶۱ر) [ف: ۱-۱۳۴]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۰۵/۱۲

آغاز:بسمله و حمد. اما بعد بدانکه اهل وحدت در منزل پنجم اند؛ **انجام:**یک طائفه اند از اهل وحدت. والله اعلم بالصواب.

خط: تعلیق، کا: بیوک آبادی همدانی، احمد بن عبدالعلی بیک، تا: زمستان۱۲۸۳ق؛ ۴گ (۱۱۵پ-۱۱۸پ) [ف: ۳-۴۴۵]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۰۵/۱۳

آغاز:بسمله و حمد ... اما بعد بدانکه اهل وحدت دو طائفه اند. یک طائفه در منزل پنجم اند؛ **انجام:**و نتوانستم باشد که در این رساله که میآید تمام کنم. والله اعلم بالصواب.

خط: تعلیق، کا: بیوک آبادی همدانی، احمد بن عبدالعلی بیک، تا: زمستان۱۲۸۳ق؛ ۵گ (۱۱۸پ-۱۲۲ر) [ف: ۳-۴۴۵]

● **وجود الذهنی** / فلسفه / عربی

wujūd-uḏḏihnī

صدر، عبدالباقی، قرن ۱۰ قمری

sadr, ʻabd-ol-bāqī(- 16c)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۲۶۱/۲۱

آغاز:اعلم ان القوم اختلفوا فی الوجود الذهنی فاثبته بعضهم و نفاه بعض آخر؛ **انجام:**هیهنا مورد هذا الدعوی الکلی و هو حاصل بلاریب کما اعترفتم

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: شوال۹۶۴ق؛ محشی با نشان با نشان «منه»، شرح حکمة العین؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۸گ (۱۲۴ر-۱۳۱پ)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۵-۴۵۴]

● **وجود شناسی** / فلسفه / عربی

vojūd šenāsī

در جهات هفت‌گانه وجود از شطر ربوبی و جنبه عبودیت و جهت ارتباطی.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۴۵۳/۷

آغاز:فاعلم ان الوجود من حیث هو ... ان یکون له بالضرورة امور سبعة ثلثة منها شطر؛ **انجام:** ثم قال اذن منی.

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۱۱-۳۳۵]

● **وجود صانع** / کلام و اعتقادات / فارسی

vojūd-e sāneʻ

اردبیلی، ابراهیم بن حسین، ق۱۴ قمری

ardabīlī, ebrāhīm ebn-e hoseyn(- 20c)

رساله‌ای در بیان وجود صانع.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۰۰۰ض

آغاز:بسمله. الحمدلله ... اما بعد پس این رساله ایست در بیان معرفت صانع و وحدانیتش و کیفیت صنعش که فی الحقیقه اثبات نبوت ختمیه و ولایت خاصه علویه و ارائه معاد جسمانی است؛ **انجام:**تا زمان حضرت ثامن الائمه علیه السلام که رفع تقیه و انسلاخ ظلمت حاصل آمد.

کاتب = مؤلف، تا: ربیع الثانی۱۳۲۲ق؛ جلد: چرم، ۱۲ص (۲-۱۳)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۴۷/۱-۱۱۸]

● **وجود الصور النوعیة فی الاجسام = جوهریت صور نوعیه** / فلسفه / عربی

wujūd-u ṣuwar-in nawʻīya fi-l ajsām = javharīyyat-e sovar-e nowʻīye

جلوه، ابوالحسن بن محمد، ۱۲۳۸ - ۱۳۱۴ قمری

jelve, ab-ol-hasan ebn-e mohammad (1823 - 1897)

در این رساله بسیار مختصر اثبات می‌شود به این‌که صور نوعیه در اجسام موجود است و جوهر می‌باشند.

آغاز:اعلم ان الصور الجسمية لايمكن ان يتحقق و يتقوم بحسب الذات فى الخارج الا بالصور النوعية الجوهرية

انجام:ثم يحص هذا المواليد لايلزم الإشكالات المذكور اصلا.

چاپ: در مجموعه آثار حکیم جلوه، به کوشش میرزا ابوالحسن طباطبایی، ج۱ (تهران، انتشارت حکمت: ۱۳۸۵)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۰۸۱/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: علی اکبر بن عبدالحسین بن محمد صادق، تا: ۱۳۱۳-۱۳۱۴ق؛۲گ(۴۹پ-۵۰پ)،اندازه:۱۶×۲۱سم [ف: ۲۱-۸۱]

● **وجود العاشقین = عشقیه** / عرفان و تصوف / فارسی

vojūd-ol ʻāšeqīn = ʻešqīye

گیسودراز، محمد بن یوسف، ۷۲۱ - ۸۲۶ ؟ قمری

gīsūderāz, mohammad ebn-e yūsof (1322 - 1423)

گفتاری است عرفانی در عشق و عاشق و معشوق با تضمین آیات کریمه و احادیث شریفه و گفته‌های عارفان بزرگ و شاعران عارف مسلک.در پایان آمده: «و این مختصر رانام کرده شد وجود العاشقین». در عشق و عاشق و معشوق است.

آغاز:سپاس و ستایش بی عدد مر قادر مطلق و عالم بر حق ... سخنی چند از عشق بی پایان خاک در قوت جان پاک.

انجام:و هر چه کند و تواند کردن و این مختصر را نام کرده وجود العاشقین و من الله التوفیق و العصمة.

[فهرستواره منزوی ۱۰۷۰/۸]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۹۳۲/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۲گ (۶۹پ-۸۰ر)، ۱۷سطر (۶×۱۰)، قطع: ربعی [ف: ۱۷-۲۵۳]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۴۶۶/۳

خط: نسخ، کا: محمد افضل حوسحه، تا: ۱۲۱۳ق؛ جلد: تیماج، ۸گ (۴۳ر-۵۰پ)، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۲۰-۴۴]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۸۶/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**بشنو که گفته شده است همه دریاب هم دریاب.

خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: ۱۴ رجب۱۲۸۵ق؛ جلد: مقوایی، ۷گ (۱پ-۷پ)، اندازه: ۱۵×۲۲/۵سم [ف: ۴-۲۸۳]

● **وجود العاشقین** / عرفان و تصوف / فارسی

wujūd-ul ʻāšiqīn

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۲۶/۱۸-ف

نسخه اصل: موزه بریتانیاOr. 11310؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۴گ (۱۷۱پ-۱۸۴ر) [فیلمها ف: ۱-۵۳۰]

● **وجود کلی در ذهن و خارج** / منطق / فارسی

vojūd-e kollī dar zehn va xārej

بابا افضل کاشانی، محمد بن حسین، - ۶۶۷ ؟ قمری

bābā afzal-e kāšānī, mohammad ebn-e hoseyn(- 1269)

گفتاری کوتاه در این‌که کلی در ذهن یکی است و در بیرون آن بسیار.

آغاز:وجود کلی آن وجود باشد که در نفس مدرک اگر چه یک چیز است، در عالم بیرون از نفس تواند بود که در بسیار چیز بود

انجام:و همچنین مشمومات و مذوقات و ملموسات، پس روشن است که جز معقول و معلوم نباشد، و السلام.

چاپ: در مصنفات افضل الدین محمد مرقی کاشانی، به تصحیح مجتبی مینوی و یحیی مهدوی (تهران، خوارزمی: ۱۳۶۶ (چاپ دوم)) (ص۶۲۴)

[مصنفات بابا افضل ۶۲۴]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۹۸۲/۲۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهان، جلد: تیماج، ۲ص (۳۳۲-۳۳۳)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۱۰-۲۱۴۹]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۳/۳۰۳۰/۲

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن امیر محمد قاسم حسینی، تا: ۱۱۵۳ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، ۲ص (۱۳۱-۱۳۲)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۶/۵سم [ف: ۶-۸۲۱]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۳۱/۱۱

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: ۱۳۰۲ق، جا: تهران؛ ۱گ (۱۳۹ ر و پ) [ف: ۳-۳۳۲]

● **الوجود لا مثل له** / کلام و اعتقادات / عربی و فارسی

al-wujūd lā miṯl-a lah

شوشتری، نورالله بن شرف الدین، ۹۵۶ - ۱۰۱۹ قمری

šūštarī, nūr-ol-lāh ebn-e šaraf-od-dīn (1550 - 1611)

محل تألیف: لاهور

آن را در تحقیق گفتار طوسی در تجرید: «ان الوجود لا مثل له» پس از آن‌که صدرالمحققین به فارسی این جمله را مستدل نموده، در تعقیب گفتار دوانی در حاشیه قدیم و صدرالمحققین در حاشیه جدید نگاشته و سپس رساله «تحفة الشریف الی السید الشریف» یکی از معاصران خود را در این رساله یاد کرده است. (محمد باقر حجتی)

آغاز:اما بعد حمدالله المنزه عن الامثال و الاضداد و الصلوة علی

سیدنا محمد و آله الامجاد فقد بلغنی انه سأل جماعة
انجام:گو ز هر بهر دشمن×× گو مهر بهر دوست. و حررت هذه السطور مع فقد الحضور بتراکم امور یستغرق الاعوام و الشهور و یضیق عن ذکرها الصدور کما هو غیر مستور علی الجمهور من قاطنی مدینة لاهور صینت فی ظلیل طل و البها عن الافات و الشرور و الحمد

۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۱/۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: نیریزی، احمد بن محمد علی، تا: ۱۲۲۷ق؛ جلد: تیماج، ۶گ (۳۵۶ر-۳۶۱پ)، ۲۱سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۲۰×۳۰/۵سم [ف: -۱۲۷]

۲. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۸۱۷/۱۲

آغاز:برابر**انجام:**و لایکون ذلک تحصیلا للحاصل لان العلم الحاصل باحد الدلیل.

خط: نسخ روشن، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، ۹ص، ۲۱سطر (۱۰×۳۱)، اندازه: ۱۶/۵×۲۹سم [ف: ۲-۲۱۹]

← وجود مطلق > وجودیه

● وجود المطلق / فلسفه / عربی

wujūd-ul muṭlaq

خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۶۶۰/۱۹

خط: نسخ، کا: دوانی، اسدالله بن ظهیرالدین علی، تا: قرن ۱۱ [ف: -۳۵۸]

● وجود مطلق / فلسفه / فارسی

vojūd-e motlaq

یزد؛ علومی، شیخ علی؛ شماره نسخه:۶۱/۱۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ قطع: ربعی [نشریه: ۴-۴۴۷]

● وجود مطلق و مقید / فلسفه / فارسی

vojūd-e motlaq va moqayyad

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۹۲۶۳/۷

آغاز:بسمله شکر و سپاس بیقیاس سزاوار حضرت دادار آفریدگار بی مثل و مانند و بی همتاست که وحدت ذات او موجب کثرت ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رمضان۱۲۲۸ق؛ جلد: تیماج، ۱۹ سطر (۸×۱۳/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲-۳۲۴]

● وجود المنی فی المرأة / طب / عربی

wujūd-ul manī fi-l mar’a

سالک الدین حموی کاتب این مجموعه در مجمع النفائس و حجلة العرائس این گفتار را به صورت رساله‌ای مستقل و دارای خطبه‌ای با انتساب به جالینوس آورده است اما وجود نقل در آن از جمال الدین صاعد بن محمد صغدی ترکستانی (از اوایل قرن ۸ و زنده در ۷۱۲ق) نشان می‌دهد که از تألیفات قرن ۸ است و ظاهراً قطعه‌ای است از شرح قطب الدین شیرازی بر قانون ابن سینا. در مجمع النفائس و حجلة العرائس (شماره ۳۶۰ مجلس سنای سابق) نسخه چنین آغاز می‌شود: «الحمد لله الذی ابدع الانسان بمشیته و اودع فی قلبه العلوم بکرمه اما بعد فقد احتج جالینوس».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۵۲/۱۰-طباطبائی

آغاز:الحمد لله الذی ابدع الانسان بمشیته و اودع فی قلبه العلوم بکرمه اما بعد فقد احتج جالینوس (نسخه حاضر و نسخه شماره ۶۲۰۱/۸ چنین است: قد احتج جالینوس علی ان للمراة منیا)

خط: نسخ، کا: دستجردانی، محمد امین بن محمود، تا: ۹۹۳ق؛ ۳گ (۶۶پ-۶۸ر)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۳/۵سم [ف: ۲۲-۱۲۱]

● وجود الموجود / فلسفه / عربی

wujūd-ul mawjūd

خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۶۶۰/۲۱

خط: نسخ، کا: دوانی، اسدالله بن ظهیرالدین علی، تا: قرن ۱۱ [ف: -۳۵۸]

● وجود الموجود علی رأی الحکماء (رساله فی) / فلسفه / عربی

wujūd-ul mawjūd ‘alā ra’y-il ḥukamā’ (r. fī)

رساله‌ای کوتاه و مختصر که در بیان نظرگاه حکما و فلاسفه در مسأله وجود است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۴۸۷/۵

آغاز:الحمدلله الذی جعل العقل سراج الظلم و معراج الحکم وعلم به الانسان ما لم یعلم و ایده ببراهینه حتی بین معالم و شح الیقین؛
انجام:و استعداد شدید علی ان ینفعل کالمصحاحیة (کذا) و الصلابة و هذا حیمی قوة. نجزت الضابطة الحکمیة بتوفیق الله.

خط: نسخ جلی، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول، با سرلوح؛ مهر: «العبد المذنب محمدباقر ۱۱۰۸» (مربع)؛ جلد: تیماج مذهب، ۷ص (۴۹۵-۵۰۱)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۳۳/۱-۵۳]

● **وجود نفوس ناطقه در حیوان و نبات** / فلسفه / عربی
vojūd-e nofūs-e nāteqe dar heyvān va nabāt

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۰۲/۲۹-طباطبائی
آغاز:اختلف الناس فی الحیوانات ... هل لها نفوس ناطقه ام لا ذهب الاکثر الی الثانی
این بخش منقول از زهر الربیع سید نعمة الله جزائری است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۳۷گ [ف: ۲۳-۷۲۴]

● **وجود واجب** = **الحقیقة الوجوبیة** / فلسفه / عربی
vojūd-e vājeb = haqīqa-tol vojūbīyya
ملا شمسا، شمس الدین محمد، ۱۰۱۶ - ۱۰۹۸ ؟ قمری
mollā šamsā, šams-od-dīn mohammad (1608 - 1687)
این گفتار در هستی خداوند است که سستی شبهه ابن کمونه را آشکار ساخته است.
آغاز:قد ثبت بالبراهین العقلیه ان الحقیقة الوجوبیة موجودة فی الخارج و هی علة العلل
انجام:و من فاز و تشرف بفهم جمیع ما ذکرنا ... یضیر عنده شبهة ابن کمونه المشهورة بالاشکال فی نهایة الاضمحلال و اوهن الجدال و اضعف القیل و القال س م س دام ظله.

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۲۶/۱۲
آغاز و انجام: برابر
خط: تعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲گ (۱۵۱ر-۱۵۲ر) [ف: ۳-۵۱۶]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۵۲۰/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی با امضای «منه سلمه الله تعالی»و در پایان نسخه «ش م س سلمه الله»؛ جلد: تیماج، ۱۶ص (۲۳۲-۲۴۷)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳۳/۲-۱۶۴]
۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۶۷۱/۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: میشن، ۷گ (۱۰۴پ-۱۱۰پ)، ۱۹سطر [ف: ۵-۳۲۷]
۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۲۳/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۱ ربیع الاول۱۰۶۴ق؛ جلد: تیماج، ۱۱ص (۱-۱۱)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۹-۴۳۸]

● **وجود الواجب** / فلسفه / عربی

wujūd-ul wājib

ناشناخته:
۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۶۶۶/۱۳
آغاز:حمد له، اما بعد فهذه رسالة متعلق بوجوده سبحانه و تعالی فاردت ان اکتبها لبعض الطلاب؛ **انجام:**فلا تغضل و الله تعالی الهادی
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۰۰ق؛ ۲گ (۲۰۸ر-۲۰۹ر) [ف: ۵-۳۲۴]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۳۵/۲۵
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۴ص (۳۴۵-۳۴۸)، ۱۸سطر [سنا: ف: ۲-۱۳۰]

← وجود واجب تعالی ⟩ ثمره شجره الهیه
← وجود واجب تعالی ⟩ رموز و اصطلاحات کتابهای شهید ثانی

● **وجود واجب تعالی** / کلام و اعتقادات، فلسفه / عربی
vojūd-e vājeb ta‘ālā
رساله در بیان توضیح عقیده حکماء و رد اعتراض متکلمین است بر آنها در مسأله عینیت وجود باذات حق تعالی.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۴۶
آغاز:پس از تسمیه و تحمید: فهذه رسالة اوردت فیها تحقیق وجود المبدء الاول و الذی حدانی الیه ان قدماء المتکلمین فهمو امن قول الحکماء؛ **انجام:**و یوافق لما رمز فی اساطیر الاولین فافهم ترشد
خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الثانی۱۰۶۹ق؛ واقف: نادرشاه، ۱۱۴۵؛ ۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۴-۱۴۸]

● **وجود واجب و صفات آن** / کلام و اعتقادات / فارسی
vojūd-e vājeb va sefāt-e ān
کرمانی، محمد بن محمد کریم، ۱۲۶۳ - ۱۳۲۴ قمری
kermānī, mohammad ebn-e mohammad karīm (1847 - 1906)

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۴۰۵/۳
آغاز:بسمله ... در مجموعه که مرحوم میرزا محمد کرمانی در هر علمی نوشته بود بنحو اختصار در زمان سلطنت نادر حقیر از روی خط ایشان بر داشته ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۲۷گ (۱۳۶-۱۶۲)، ۱۵سطر (۶/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۳-۹۵۱]

● **وجود و تحقیق در لفظ آن** / فلسفه / عربی
vojūd va tahqīq dar lafze ān
کردی، عبدالقادر بن محمد سعید، ۱۲۱۱-۱۳۰۴ قمری
kordī, ‘abd-ol-qāder ebn-e mohammad sa‘īd (1797-1887)
نویسنده می‌گوید: برای بحث درباره وجود واجب لازم است که

«لفظ وجود» ابتدا مورد بحث قرار گیرد و معنی مصدری آن آشکار گردد و از اشتقاقات آن صحبتی به میان آید و سپس حدود ماهیت مشخص شود تا بتوان به اثبات واجب رسید. او در این مسائل مطروحه بحث مستوفی می‌نماید که محتویات این رساله‌اند.

تهران؛ انجمن آثار و مفاخر فرهنگی؛ شماره نسخه:۳۸/۳

آغاز:بسمله الحمدلله و الصلوة و السلام ... و بعد یقول افقر خلق الله الی غفران الله؛ **انجام:**و هو معکم اینما کنتم لا اله الا الله و له الحمد فی الاولی و الاخرة.

خط: نسخ خوش، کا: صدرالعلماء کردستانی، محمد جسیم، تا: ۱۲۷۴ق؛ ۵ص (۱۷-۲۱)، ۱۵ سطر (۸/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: -۲۱۴]

← الوجود و تحقیق مراتبه ← وجودیة

● وجود و سر نامه شهود / عرفان و تصوف / ترکی

vojūd va sar nāme-ye šuhūd

؟ حسین بن مصطفی

hoseyn ebn-e mostafā

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۵۵۸/۱

آغاز:بسمله، حمد بی کران، اول منان، دوالاحسان اوزرنیه، اولسونکه، دیده انسان حقایق الوان؛ **انجام:**تمین ایله دوکلی اولدردوکلی اولدردوبونک و ایدر هو الاول و الاخر و الظاهر و الباطن و هو بکل شیء علیم، بعون الله تعالی

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، جا: عثمانی؛ با یک سرلوح، مجدول؛ ۲۳گ (۱پ-۲۳ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۶-۴۵]

← وجود و ماهیت ← پیشی چیز بر هست

● الوجود و الماهیة / فلسفه / عربی

al-wujūd wa-l māhīya

تهرانی نجفی، هادی بن محمد امین، - ۱۳۲۱ قمری

tehrānī najafī, hādī ebn-e mohammad amīn(- 1903)

درباره تحقیق وجود و ماهیت و این‌که هر موجودی چون از این دو مرکب است دلالت بر واجب تعالی دارد. ظاهراً دو تحریر است.

آغاز۱:بسمله، الحمدلله الذی جعل فی کل شیء ... و الصلوة و السلام علی افضل بریته ... فهذه رسالة وجیزة فی تحقیق ماهیة الوجود و دلالة کل موجود منها علی الواجب المنزه عنهما ...

آغاز۲:الحمدلله الذی دل علی ذاته بذاته ... و نشکره علی ما خصنا به من المعرفه بافضل بریته و بعد فیقول خادم المله و الدین محمد هادی بن محمد امین ... ان اقصی منیة الکملین (؟) هو الترقی بدرجات الیقین ... و حیث انهم البمعوثون للارشاد فعلی العباد الاقتباس من انوارهم و تتبع آثارهم ... و اما من برایه استقل فقد ضل و اضل و کم من کتاب دون فی هذا للظمآن سراب و کم من شیطان ...

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۹۵۰/۴

آغاز:برابر۲

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۵۹ص (۲۱۰-۲۶۸)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۵-۴۵۶]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۲۷۴/۳

آغاز:برابر۱؛ **انجام:**العدم معدوم بنفسه موجود فی الذهن بوجود زائد علی ذاته علی ما ذهب الیه الجمهور.

خط: نسخ، کا: محمد باقر بن هاشم موسوی خسرو شاهی، تا: قرن ۱۴؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۷ص (۸۲-۹۸)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۴۷/۲-۱۰۸]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۸۳۶/۱

آغاز:برابر۲؛ **انجام:**و حمل الجوهر علی الجسم و جزئیة (کذ) بتقدم و تاخر.

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن علی رشتی پهمدانی، تا: ۱۳۱۴ق؛ اندازه: ۱۵/۵×۲۰سم [ف: ۱۱-۳۶۹]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۸۳۶/۲

آغاز:برابر۱؛ **انجام:**ان تو همه ناش عن الجهل و عدم التعقل.

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن علی رشتی پهمدانی، تا: ۱۳۱۴ق، جلد: میشن عنابی، اندازه: ۱۵/۵×۲۰سم [ف: ۱۱-۳۶۹]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۱۳۵/۲

آغاز:برابر۱؛ **انجام:**و انه أیضاً کالمسألتین السابقتین فی أن توهمه ناش عن الجهل و عدم التعقل

خط: نسخ، کا: علی بن حسین غروی، تا: چهارشنبه ۱۶ ربیع الثانی۱۳۲۲ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۷گ (۴۵پ-۶۱ر)، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۳۶۴]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۸۵۰/۱

آغاز:برابر۱؛ **انجام:**و انه ایضاً کالمسئلتین السابقتین فی ان توهمه ناش عن الجهل و عدم التعقل

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیقعده۱۳۲۳ق؛ جلد: میشن، ۲۱گ (۳ر-۲۳ر)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۷سم [ف: ۶-۱۳۹]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۲۰/۱

آغاز:برابر۲، **انجام:**فان الموجودیة صفة کالمعدومیة قدتم.

خط: نستعلیق، کا: محمد علی ابن علی، تا: ۱۵ ربیع الاول۱۳۳۴ق؛ ۹۴ص(۱-۹۴)،۲۲سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [سنا: ف: ۲-۹۳]

۸. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۵/۲

آغاز:برابر۲؛ **انجام:**وحمل الجوهر علی الجسم وجزئیه بتقدم و

تأخر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ نسخه مغلوط است؛ ۲۷گ (۳۶۱پ-۳۸۷پ)، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۸/۵سم [ف: ۷]

۹. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۵/۳

آغاز:برابر۱؛ **انجام:**نعم العدم معدوم بنفسه موجود فی الذهن بوجود زائد علی ذاته علی ماذهب الیه الجمهور
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ نسخه مغلوط است؛ ۸گ (۳۸۸پ-۳۹۵پ)، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۸/۵سم [ف: -۷]

● **الوجود و الماهية** / فلسفه / عربی

al-wujūd wa-l māhīya

موسوی خسروشاهی، محمد باقر بن هاشم، ق۱۴ قمری

mūsavī xosrowšāhī, mohammad bāqer ebn-e hāšem(- 20c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۲۷۵/۳

آغاز:بسمله الحمدلله ولی الرشد و الهداية و منه التأييد و التوفيق و العناية و الصلوة و السلام علی سيدنا محمد و آله ارکان التوحيد و الولايه و بعد ان هذه کلمات حکمية فی مسئلة الوجود و الماهية؛ **انجام:**و کيف يدرکه من هو بالذات و الوجود صنعه ام کيف يصله من هو فعله و صلته.
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۵ص (۸۶-۹۰)، اندازه: ۱۷×۲۰/۵سم [ف: ۴۷/۲-۱۰۹]

● **وجود و ماهیت** / فلسفه

vojūd va māhīyat

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۳۰۶ ض

بی‌کا، تا: ۱۰۴۴ق [د.ث. مجلس]

● **الوجود و مراتبه** / فلسفه / عربی

al-wujūd wa marātibuh

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۲۴۸/۴

آغاز:بسمله. لما ثبت و حقق بالبرهان العرشی ان طبعة الوجود و الوجود المطلق و الوجود المخلص هو الواجب؛ **انجام:**لا بما فی فهمی و السلام
خط: نستعلیق، کا: حسینی ساوجی، محمود، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۱سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [ف: ۱۵-۴۱۷۸]

← وجود و موجود ⟵ معنی لفظ وجود و موجود

● **وجود و واجب الوجود** / فلسفه / عربی

wujūd wa wājib-ul wujūd

تهران؛ وزارت امور خارجه؛ شماره نسخه:۲/۲-۳۸

خط: نستعلیق، کا: میرزا محمد نظام ابن میرزا محمد شفیع بخاری، بی‌تا؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۳۲گ، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: -۱۹]

● **وجود و هستی** / فلسفه / فارسی

vojūd va hastī

مباحثی است مختصر دروجود باری تعالی ومفاهیم قضا، شریعت و وجود انسانی.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۴۱۱۷/۵

آغاز:وجود یعنی هستی عبارت است از ظهور واین ظهور را که مسبوق است به عدم یعنی نیستی و [خفا] موصوف اورا ممکن نامند واو حادث خواهد بود؛ **انجام:**تاجر را تمدنی خاص است واگر خواهد که به تمدن مزارع منتقل شود یا جمع کند بین التمدنین نفس او در مرتبه نقصان خواهد ماند ودر درجات هیچ کدام ترقی نخواهد کرد ولهذا مهارت صاحب دو علم مثل مهارت صاحب یک علم نیست.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ احتمالاً ازمؤلف «رساله درافعال عباد» باشد؛ جلد: گالینگور، ۴گ (۲۱۱ر-۲۱۴پ)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف مخ: ۵-۲۲۶۵]

● **وجود هیولی** / فلسفه / عربی

wujūd-u hayūlā

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۰۱۱

آغاز:بسمله. اعلم انه مهد قبل الخوض فی نظم؛ **انجام:**لکن نظرنا هیهنا فی حاجته ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا [رایانه]

← وجودیه ⟵ نفس
← وجودیه ⟵ جعل وجود (رساله)
← وجودیه ⟵ اصول
← وجودیه ⟵ توحید
← وجودیه ⟵ آداب دم زدن (رساله)

● **وجودیه** / فلسفه / عربی

vojūdye

خیام، عمر بن ابراهیم، - ۵۱۷ ؟ قمری

xayyām, ‘omar ebn-e ebrāhīm(- 1124)

پروفسر کریستنسن مستشرق دانمارکی معروف در کتاب خود راجع به رباعیات خیام می‌گوید رساله در وجود به زبان فارسی

از خیام به دست آمده که به نام فخرالملک بن موید الملک تألیف شده است. ممکن است این همان رساله بوده و حکیم یک موضوع را در دو زبان نوشته باشد. (یوسف اعتصامی)
آغاز:سبحان الذی جل جلاله و تقدست اسمائه، اعطی کل شیی ... الاوصاف للموصوفات علی صریین ضرب یقال لها (له) الذاتی و ضرب یقال لها (انه) العرضی و من الاوصاف العرضیة مایکون لازما للموصوفو منها مالایکون لازما بل یمکن ان یکون مفارقا اما بالوهم و بالوجود معا ثم کل واحد من الذاتی و العرضی ینقسم الی قسمین قسم یقال لها الاعتباری و قسم یقال له الوجودی ...
انجام:فقدبان ان جمیع الذوات و الماهیات انما یفیض عن ذات المبداء الاول الحق جل جلاله علی ترتیب و فی سلسلة نظام و هی کلها خیرات لاشرفیها ... انما الشر ... یلزم من ضرورة التضاد علی ما عرفت تفصیله. و الحمدلله الذی هو المبدأ الاول.
چاپ:این رساله را در مجموعه جامع البدائع منطبعه مصر با دو رساله دیگر خیام چاپ کرده‌اند.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۹۲۳/۲۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۸ص (۱۹۲-۱۹۹)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۱۰-۱۹۸۵]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۰۱/۲۹
آغاز و انجام: برابر
یک عنوان فصل دارد، تذکر: نام مؤلف با توجه به آغاز و انجام معلوم گردید؛ خط: نستعلیق، کا: کشمیری، رضا بن موسی، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مذهب، ۴ص (۲۹۳-۲۹۶)، ۲۸سطر (۱۳/۵×۱۹/۵)، اندازه: ۱۸×۲۴/۵سم [ف: ۹-۱۰۱۷]
۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۴۵۲/۱۵
آغاز:برابر؛ **انجام:**یقول الظالمون الملحدون علوا کبیرا و لا حول و لا قوة الا به و حسبی و نعم المعین
خط: نستعلیق، کا: طباطبائی شولستانی، شهاب الدین علی، تا: شنبه ۲۷ ذیقعده۱۰۱۹ق، جا: اصفهان؛ اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۱-۳۱۱]
۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۵۲۵/۱۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: تبریزی، محمد، تا: ۱۰۴۲ق؛ جلد: تیماج، ۳گ (۱۱۰پ-۱۱۲ر)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۱۷-۱۰۹]
۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۴/۲۲
آغاز:برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۴۳ق؛ این تقریر مانند بعضی فقرات مندرجه در این مجلد بی نقطه نوشته شده و خالی از غلط نیست، بیان حکیم مفصل است و می‌تواند چند صفحه این فهرست را به خود مشغول دارد؛ اندازه: ۱۸×۳۱سم [ف: ۲-۳۹۸]
۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۹۸۲/۲۹
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ۹ص (۳۸۱-۳۸۹)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۴۴-۱۷۴]
۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۹۸۲/۳۶
بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ۱۰ص (۶۲۹-۶۳۸)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۴۴-۱۷۵]
۸. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۱۷۵/۲
آغاز:برابر؛ **انجام:**تعالی الله عما یقول الظالمون الملحدون علواً کثیراً و لا حول و لاقوة الا به و حسبی و نعم المعین، و الحمد ...
خط: نستعلیق شکسته تحریری، بی‌کا، تا: ۱۳۵۷ق؛ ۱۳ص (۵-۱۷) [ف: ۳-۲۳۶]
۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۴۳/۱۴-ف
آغاز و انجام: برابر
نسخه اصل: بغداد لی وهبی ش ۲۰۲۳. تذکر: نام کتاب با توجه به آغاز و انجام معلوم گردید؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۴گ (۹۲ر-۹۵پ) [فیلمها ف: ۱-۵۱۸]
۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۸۵۴/۴-عکس
نسخه اصل: آستان رضوی ۶۳۸۵؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳-۲۳۵]
۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۰۱۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: نائینی؛ ۵گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۴-۱۴۸]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۴۵۲/۱۰-عکس
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۳-۲۵۴]

● وجودیه / عرفان و تصوف / فارسی

vojūdyye

دهلوی، فریدالدین مسعود بن سلمان، - ۶۶۵ ؟ قمری

dehlavī, farīd-od-dīn mas‘ūd ebn-e salmān(- 1267)

بعضی از اصطلاحات و کلمات را به‌طور عرفانی ترجمه و شرح نموده است و ضمناً مراتب تصوف و آنچه صوفی باید بدو ملتزم شود ذکر کرده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۱۶/۵
آغاز:ای لاهوت بیخ است، ای سپر ملکوت شاخ آن شجر؛ **انجام:**و میگویم طالب صادق خدای تعالی را محبت حاصل کردن فرض است.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۲ق؛ جلد: تیماج، ۳گ (۳۱ر-۳۳پ)، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [ف: ۲-۱۸]

● وجودیه / عرفان و تصوف / فارسی

vojūdyye

بدرالدین اسحاق بن علی دهلوی، - ۶۹۰ قمری

badr-od-dīn eshāq ebn-e ‘alī-ye dehlavī(- 1292)

قم؛ لاجوردی، سید مهدی؛ شماره نسخه:۳۳/۳
آغاز:بدان که ای طالب صادق من عرف نفسه قد عرف ربه ...
بی‌کا، بی‌تا [چند نسخه-ف: -۱۱۳]

● **وجودیه** / عرفان و تصوف / فارسی

vojūdyye

همدانی، علی بن محمد، ۷۱۴ – ۷۸۶ قمری

hamadānī, ʻalī ebn-e mohammad (1315 - 1385)

گویا سه رساله درباره وجود از وی در دست هست. در این یکی نخست وجود را به قدیم و حادث (واجب و ممکن) بخش کرده، سپس مراتب سه‌گانه وجود را ــ نورانی (روحی)، ظلمانی (جسمی) و برزخی (ملکوتی) ــ گفته، آن‌گاه نور مطلق را که همان وجود قدیم (واجب) است گزارش کرده است.(احمد منزوی)

آغاز:بدانک وجود منقسم می‌شود به وجود قدیم عز شأنه و وجود حادث، که متکلم آن را واجب و ممکن می‌خواند. وجود حادث را سه مرتبه است: نورانی و ظلمانی و برزخی. اول مرتبه وحی بود، دوم جسمی، سیوم ملکوتی.

انجام:و صفات آن حضرت کنند و زبان حال بلبلان حدایق اسرار نغمه ... جعلنا و ایاکم.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۶۲/۲۰-عکسی و ۱۶۳/۲۰-عکسی

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: گنج بخش، ش ۴۴۰۹ (گنج ۶۵۲/۲)؛ خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۸۵۱ق؛ در مجموعه رساله‌های او؛ ۳گ (۵۱۰–۵۱۲) [عکسی ف: ۲-۲۹۳]

● **وجودیه = وجود مطلق** / عرفان و تصوف / فارسی

vojūdyye = vojūd-e motlaq

همدانی، علی بن محمد، ۷۱۴ – ۷۸۶ قمری

hamadānī, ʻalī ebn-e mohammad (1315 - 1385)

رساله‌ای است در مورد وجود مطلق. این رساله بخشی از رساله وجودیه (حل الفصوص، شرح فصوص الحکم) همدانی است که در نسخه‌ها به صورت رساله‌ای مستقل نیز آمده است و همچنان‌که در توضیح آن رساله خواهد آمد، آغاز و انجام آن با بخشی از شرح فصوص الحکم خواجه محمد پارسا تطبیق می‌کند.

آغاز:الحمدلله وسلام علی عباده الذین اصطفی اما بعد ای عزیز بدانکه نزد اهل کشف و شهود وجود مطلق جزیکی بیش نیست و آن وجودحق است جلت عظمته که وجود جمیع موجودات است

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۹۷/۱۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**و جعل لباسه التقوی ... بمنه و کرمه انه قریب مجیب و الحمدلله ... و السلام علی من اتبع الهدی.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: تیماج، ۱۸ص (۱۰۷–۱۲۴)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۳۲-۲۴۵]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۱۵/۴۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**باقی صفات فعل و الله اعلم باسرار صفاته و الحمد لله وحده و السلام علی من اتبع الهدی

خط: تعلیق، کا: محمد بن سعدالله، تا: با تاریخ۹۱۳ق؛ تملک: محمد ابراهیم بن زین العابدین نصیری»؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، ۱گ (۱۷۴پ)، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۳-۵۱۶]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۳۶۷/۲۴

آغاز:برابر

خط: نستعلیق شکسته، کا: اراسنجی قزوینی، محمد طاهر، تا: ۲۴ربیع الاول۱۰۸۳ق، جا: قندهار؛ ۱گ (۲۸۱ر–۲۸۱پ)، اندازه: ۱۵/۲×۲۷/۵سم [ف: ۴۳-۵۴]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۸۸/۱۶

آغاز:برابر؛ **انجام:**صفات ذات شمرند و باقی صفات فعل و الله اعلم باسرار صفاته.

خط: تعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۹۸ق؛ ۲گ (۵۱ر–۵۲ر) [ف: ۳-۵۱۶]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۷۸۶/۱۱

خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، کا: علی محمد بن محمد صفی محلاتی، تا: اوایلقرن۱۳؛ واقف: سید محمد باقر مولوی عربشاهی سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ جلد: مقوایی، ۲۰ص (۱۹۰–۲۰۹)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰/۴×۱۵/۳سم [ف: ۱۷-۴۶۳]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۴۶۲۳

آغاز:بسمله چنین گوید ابوالفتح عمر بن ابراهیم الخیامی که چون مرا سعادت خدمت صاحب عادل؛ **انجام:**من نفحاته و عرفنا بحقایق آیاته و بالخیر عملت

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۷۲ق [الفبائی: -۵۹۹]

۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۲۸۵/۶-۱۲/۱۷۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**وچون این صفات به هیچ حال از ذات منفک نیست صفات ذات شمرند وباقی صفات فعل والله اعلم باسرار صفاته والحمدلله وحده

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شوال۱۲۸۵ق؛ از نسخه‌ای که در ۹۰۲کتابت شده استنساخ شده؛ ۱گ، ۲۲سطر [ف: ۸-۴۹۱۰]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۴۰۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**تا آخر حیوانات تمت بالخیر عمت و السلام

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا [رایانه]

● **وجودیه = حل الفصوص = شرح فصوص الحکم** / عرفان و تصوف / فارسی

vojūdyye = hall-el fosūs = š.-e fosūs-ol hekam

همدانی، علی بن محمد، ۷۱۴ – ۷۸۶ قمری

hamadānī, ʻalī ebn-e mohammad (1315 - 1385)

وابسته به: فصوص الحکم = الفصوص؛ ابن عربی، محمد بن علی (۵۶۰–۶۳۸ق)

رساله‌های متعددی با عنوان «وجودیه» به میرسید علی همدانی

نسبت داده شده است که منزوی در فهرستواره (۸: ۱۰۷۲) چهار آغاز مختلف برای آنها می‌آورد، و همان‌گونه که او می‌گوید بررسی یکی بودن یا تفاوت آنها یا حتی اسناد صحیح آنها به همدانی نیازمند تحقیق است. در این بین رساله حاضر نیازمند تحقیق بیشتر است. نکته قابل توجه در مورد رساله حاضر تطابق آن با «شرح فصوص الحکم» خواجه محمد پارسا است. این رساله در نسخه‌ها به صورت‌های مختلف آمده است که به طور کلی سه گونه آغاز و سه گونه پایان را می‌توان در بین آنها بازشناخت: دسته‌بندی بر اساس آغازها: ۱) دسته نخست از عبارت آغازین دیباچه شرح پارسا شروع می‌شوند: «حمد بی غایت آن فاطر حکیم را»؛ ۲) دسته دوم از عبارت آغازین مقدمه شرح پارسا شروع می‌شوند: «بدان ای عزیز که به زبان اهل کشف و تحقیق وجود را من حیث هو هو، یعنی مطلق، یعنی اعم از آنکه»؛ ۳) دسته سوم از عبارتی در یک صفحه بعد از آغاز مقدمه شرح پارسا آغاز می‌شوند: «ای عزیز، بدانکه نزد اهل کشف و تحقیق وجود مطلق یکی بیش نیست». دسته‌بندی بر اساس پایان‌ها:۱) دسته اول به عبارتی در حدود صفحه چهارم مقدمه شرح پارسا ختم می‌شود: «چون این اسماء به هیچ حال از ذات منفکر نیست، اسامی ذات شمرند»؛ ۲) دسته دوم به یک دو بیتی در انتهای مقدمه شرح پارسا و درست قبل از آغاز شرح عبارات ابن عربی ختم می‌شوند: «تو دیده نداری که به خود درنگری ×× ورنه ز سرت تا به قدم اوست همه»؛ ۳) دسته سوم (که بر خلاف نسخه‌های دو دسته پیشین که یک تا سه برگی هستند، دارای تعداد برگ‌های بسیار هستند) به عبارات انتهایی شرح فصوص ختم می‌شوند: «دل کامل اگر چه قابل جمیع تجلیات است؛ اما نه دفعة واحدة. ایزد تعالی خواننده و داننده و عمل کننده این معانی را به حلیه ایمان و عرفان مزین گرداناد بمنه و کرمه. و انه قریب مجیب و الحمد لله وحده و السلام علی من التبع الهدی».با این حساب چند احتمال در خصوص این رساله متصور است: اول این‌که این رساله با روایت‌های مختلف آن همان شرح خواجه پارساست که گزیده‌ای از آن یا بعضاً تمام آن در نسخه‌ها به اشتباه به همدانی نسبت داده شده است؛ دوم این‌که رساله از آن همدانی است و به اشتباه به خواجه پارسا اسناد داده شده است؛ سوم این‌که خواجه پارسا در شرح خود از شرح همدانی استفاده بسیار کرده و کتاب او مشتمل است بر تلخیص و افزایشی بر شرح همدانی؛ چهارم اینکه خواجه پارسا یک (یا دو) رساله از همدانی را، به عینه یا به صورت گزیده، در دیباچه و مقدمه شرح خود بر فصوص تکرار کرده است و رساله‌های مفصل اسناد داده شده به همدانی به واقع از آن پارساست. ارزیابی و مقایسه نسخه‌ها دست کم می‌تواند مردود بودن برخی از این احتمالات را نشان دهد.(مجتبی دراتیی)

آغاز:۱: بسمله. حمد بی غایت آن فاطر حکیم را که آثار صبح وجود از قعر چاه ظلمت آباد عدم بر آورد

۲: بدان ای عزیز که به زبان اهل کشف و تحقیق وجود را من حیث هو هو یعنی اعم از آنکه با تعقل آن قیدی اعتباری کنند هویت غیب خوانند.

انجام:ای آنکه حدوث وقدمت اوست همه ×× سرمایه شادی وغمت اوست همه /تو دیده نداری که به خود درنگری ×× ورنه ز سرت تا به قدم اوست همه

[الذریعه ۳۹/۲۵؛ فهرستواره ۱۰۷۲/۸؛ نسخه‌های منزوی ۱۴۷۹/۲؛ فهرستواره منزوی ۷۰۱/۷]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۰۵۶/۲۱

آغاز:برابر۲؛ **انجام:**برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۴۰ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۲گ (۲۶۵ر-۲۶۶پ)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۷-۱۷۹]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۲۷۴/۲۲

آغاز:برابر۲؛ **انجام:**برابر

خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، ۳گ (۱۱۹پ-۱۲۱ر)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۴/۷×۲۵/۵سم [ف: ۷-۳۱۹]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۶۱۷/۲-۲۳/۱۳۷

آغاز:برابر۲؛ **انجام:**برابر

خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: مقوا، ۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۸-۴۹۱۰]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۰۸۶/۲

با مقدمه و با عنوان «قوله» در شرح هر فصی، در آغاز و انجام درست مانند شرح خواجه پارسا؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه ۲۱ جمادی الاول۱۰۵۵ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۹۹گ (۶۴پ-۱۶۲ر)، ۱۷ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۶-۴۴۸]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۰۸۶/۱

آغاز:برابر۲؛ **انجام:**و دل کامل قابل جمیع تجلیات است امانه دفعة واحدة اللهم اعصمنا من الخطاء و الزلل فی الایراد و وفقنا فی العلم و القول و العمل للحق و السداد و الصواب.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه ۲۱ جمادی الاول۱۰۵۵ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۶۳گ (۱پ-۶۳پ)، ۱۷ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۶-۴۴۷]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۱۱۴/۲۱

آغاز:برابر۱؛ **انجام:**برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۷۰-۱۰۸۰ق؛ ۵گ (۱۰۹ر-۱۱۳ر)، ۱۶سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۸-۷۵۲]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۲۹/۵-عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۱۷۵]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۹۶۹/۱

آغاز:برابر۱؛ **انجام:**مزین گرداند و کمال گیرند انه قریب مجیب و الحمد الله وحده و السلام علی من اتبع الهدی.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، ابعاد متن: ۹×۱۵/۵، اندازه: ۱۵×۲۶/۵سم [ف: ۱۶-۷۵۲]

۸. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۳۴۶/۳ حکمت
آغاز:برابر ۱؛ **انجام:**برابر
خط: نستعلیق، کا: قزوینی، محمد هاشم بن سلیمان، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، قطع: جیبی [ف: ۲-۶۱]
۹. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۱۹۹/۲ - ج
آغاز:برابر ۱؛ **انجام:**برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۴گ (۲۳پ-۲۶ر) [ف: -۲۲۳]
۱۰. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۷۸۰/۲
آغاز:برابر ۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۵گ (۴۳پ-۴۷)، اندازه: ۱۹×۸/۵سم [ف: ۳-۱۱۷]
۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۶۸۴/۲
آغاز:برابر ۱؛ **انجام:**برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوا، ۵ص (۱-۵)، ۱۷سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: ۱۶-۶۶]
۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۴۷۷/۱۰
آغاز:برابر ۱؛ **انجام:**برابر
خط: شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ در پایان نسخه چنین آمده: «تمت الرسالة الوجودیة لقطب العارفین شیخ بهاءالدین العاملی، عامله الله بلطفه الخفی و منه الجلی»؛ ۳گ (۶۵-۶۷)، ۱۹سطر، اندازه: ۹×۱۹سم [ف: ۳۶-۴۶۳]
۱۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۶۵۰/۱۳
آغاز:برابر ۱؛ **انجام:**برابر
در فهرست با عنوان «رساله در وجود» و ناشناس آمده؛ خط: نسخ، کا: شاه کوهی، علی اصغر، تا: ۱۲۲۶ق؛ ۱۲۰ص (۲۹۲-۴۱۱)، ۱۸سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱۴-۳۵۹۶]
۱۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۹۶۴/۴۷
آغاز:برابر ۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۱۰ص (۸۰۶-۱۰۱۵) [عکسی ف: ۳-۲۰۹]

● وجودیه = وحدت وجود = مراتب وجود = رساله وجود = مراتب موجودات / فلسفه / فارسی

vojūdyye = vahdat-e vojūd = marāteb-e vojūd = r.-ye vojūd = marāteb-e mowjūdāt

جرجانی، علی بن محمد، ۷۴۰ - ۸۱۶ قمری

jorjānī, ‘alī ebn-e mohammad (1340 - 1414)

رساله‌ای است موجز در تقسیمات وجود به مراتب سه‌گانه که در آن از نظر و رأی صوفیه موحده که قائل به یکی از آن نظرات هستند دفاع شده و درتوضیح مبانی آن رأی نگاشته شده است.غیر ازرساله وجودیه عربی مؤلف است.این کتاب در فهارس به عنوان وجودیه و گاهی به عنوان مراتب وجود آمده و نیز در الذریعة به عنوان وحدت وجود آمده است.

آغاز:بسمله، بدان وفقک الله و ایانا که اصحاب بحث و نظر از برای بیان وجود ذات در موجودات تمثیلی کرده اند و چنین گفته اند: که اشیاء نورانی را در نورانیت سه مرتبه است مرتبه اول

انجام:که بیزارم از خدایی که ناقص باشد و شک نیست که ناقص خدایی را نشاید، پس بیزاری ایشان از خدای تعالی نباشد، و کفر هیچ یک لازم نیاید و الله اعلم

چاپ: مشار فارسی، ج۲، صص۲۵۶۳-۲۵۶۴؛ طهران، سنگی، ۱۳۱۵ق، وزیری، (کلمات المحققین: ج۲، صص۱۷۲-۱۷۸)

[نسخه‌های منزوی ۸۶۰/۲؛ الذریعة ۵۶/۲۵؛هدیة العارفین ۷۲۹/۱؛ فهرستواره منزوی ۲۵۲/۶ و ۳۱۳/۷؛ مکتبة امیر المومنین ۲۳۰/۱؛ دنا ۹۹۸/۱۰-۱۰۰۰ (۷۰ نسخه)]

شرح و حواشی:
۱- مراتب موجودات (ترجمه)؛ نیشابوری، کمال بن شهاب الدین (قرن ۹-)
۲- المباحث الوجودیة فی المقاصد الاصولیة = تعریب رسالة الوجود للجرجانی

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۸۷۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمود رومی، تا: قرن ۹؛ واقف: نائینی؛ ۱۰گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۴-۱۴۹]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۳۹۰/۳
آغاز:برابر؛ **انجام:**که در سینه من علمیست که اگر آنرا بر شما اظهار کنم بر خود بلرزید همچنانکه ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: انجام؛ ۶گ (۷۶-۸۱)، ۱۳سطر، اندازه: ۸/×۱۱سم [ف: ۳۶-۳۲۲]
۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۶۷۴/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۸۶۴ق؛ ۸گ (۱۶۸پ-۱۷۵ر) [ف: ۵-۷۴۷]
۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۷/۸-ف
نسخه اصل: روان کوشکو ش ۲۰۴۲؛ کا: عبدالرحمن بن علی بن موید، تا: ۲۵ ربیع الاول۸۸۸ق، جا: شیراز [فیلمها ف: ۱-۴۳۶]
۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۳۱/۱۵
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: مقوایی، ۵گ (۲۵۰پ-۲۵۴پ)، ۲۳سطر (۶×۹)، اندازه: ۱۷×۲۶/۵سم [سنا: ف: ۱-۳۳۷]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۴۹۷/۱۵-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲-۱۵۴]
۶. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۵۱۸/۲
خط: نستعلیق، کا: زین العابدین بن ابراهیم جامی، تا: ۹۰۴ق، جا: الارزنة؛ اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۰۳]
۷. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۳۷۸/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۳۵ق؛ ۱۵گ (۱۹-۲۳)، اندازه: ۹×۱۷سم

[نسخه پژوهی: ۳-۹۲]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۵۹۶/۶

آغاز:برابر؛ **انجام:**بنا کند برای او هزار شهر در بهشت.

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ به شیوه چلیپایی؛ واقف: خان بابا مشار، اردیبهشت ۱۳۴۶؛ جلد: میشن، ۶ص (۵۱-۵۶)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۹-۲۶۸]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۶۴/۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: طبرستانی آملی، محمد قاسم بن احمد، تا: قرن ۱۱؛ ۷گ (۱۵۵پ-۱۶۱ر)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف: ۳۰-۱۵۲]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۵۵/۴۱

آغاز و انجام: برابر

بی کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۳ص (۳۸۱-۳۸۳)، اندازه: ۱۱/۵×۲۳سم [ف: ۳۲-۷۲]

۱۱. تهران؛ بیانی، مهدی (دکتر)؛ شماره نسخه:۲۳۷/۱۱

انجام:ای از آن مرتبه چون برق خاطف ظهور کند و اشارات انسان بتوحید از آنجا ناشی گردد. و الله الموفق للصواب و الیه المرجع و المأب

بی کا، تا: قرن ۱۱؛ قطع: ربعی [نشریه: ۶-۶۹۳]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۷۳۹/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: نیمه نخستقرن۱۱؛ تملک: لطفعلی؛ ۲گ (۲۵ر-۲۶پ)، ۳۱سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۱۶/۵×۲۴سم [ف: ۳۷-۳۲۱]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۶۸۰/۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق ریز، بی کا، تا: اواخرقرن۱۱؛ مصحح، محشی؛ ۲گ (۱۳۲-۱۳۳)، ۳۶سطرمورب، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۳۲-۲۳۹]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۰۹۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق زیبا، کا: محمد مومن هروی، تا: ۱۰۱۸ق؛ مجدول؛ تملک: مصطفی خان شاملو سفیر ممالک روم در ۱۱۶۰ق؛ مهر: «عبده روح الله، ۱۱۶۱»؛ جلد: تیماج، ۱۰گ، ۱۴سطر (۵/۵×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۳سم [ف: ۱۵-۵۹]

۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۴۴۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**المصنف لحواشی المطالع و الکبری الفارسیه

خط: نستعلیق، کا: رضوی قاینی، عبدالله، تا: ۱۰۴۲ق [رایانه]

۱۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۴۱۰/۱۷

خط: نستعلیق، کا: حسینی، محمد باقر بن محمد اشرف، تا: ۱۰۴۴ق، جا: اصفهان؛ جلد: تیماج، ۴گ (۷۰پ-۷۳پ)، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۱۹-۲۲۲]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۸۰/۲۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۰۶۹ق؛ ۴گ (۲۷۷-۲۸۰) [ف: ۱۵-۳۳۱]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۷۹۳/۵

خط: نستعلیق، کا: صنیع الله، تا: ۱۰۶۹ق؛ جلد: تیماجمذهب، ۱۳گ (۷۴ر-۸۶پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۸-۲۶۹]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۶۵/۴

آغاز:برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: با تاریخ۱۰۸۲ق؛ ۸ص (۱۳۸-۱۴۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۳۲-۱۹۹]

۲۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۸۶۹/۵

خط: نستعلیق، کا: رجبعلی، تا: ۱۰۸۴ق، جا: پتنه هند؛ جلد: تیماج، ۳گ (۸۷پ-۸۹ر)، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۱۸-۶۳]

۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۹۴۲/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق چلیپا، بی کا، تا: پنج‌شنبه۱۲ شعبان۱۰۸۵ق، جا: اصفهان؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲گ (۱۹ر-۲۰پ)، ابعاد متن: ۹×۲۳، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۱۴-۱۷۲]

۲۲. شیراز؛ هاشمی، نورالدین (خاندان)؛ شماره نسخه:۱۷/۳۲

بی کا، تا: ۱۰۸۵ق [نشریه: ۵-۲۸۸]

۲۳. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۸۴۷/۱۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی اکبر، تا: ۱۰۹۱ تا ۱۰۹۲ق؛ مجدول؛ ۶گ (۱۱۵پ-۱۲۰ر)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [میراث اسلامی: دفتر نهم-۹۹]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۵۷۰/۱۱ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۴۰۵]

۲۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۹۱۱/۲۰

آغاز:و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۰۹۲ق؛ ۲ص (۷۶-۷۷) [ف: ۵-۷۴۷]

۲۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۰۵۰/۱۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**بیرون ز تو هر چه بیند اندر عالم×× نفس دوم دیده احوال باشد

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۲؛ ۲گ (۳۸پ-۳۹پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۲۱]

۲۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۳۳/۵-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۳ص (۹۸-۱۰۰)، ۱۷ و ۱۹سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۰سم [ف: ۲۳-۲۳۳]

۲۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۶۱۹/۱۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: بالانکابی جیلانی، محمد نصیر بن حسن، تا: قرن ۱۲؛ ۵گ (۹۱-۹۵)، ۲۲سطر، اندازه: ۶×۱۵سم [ف: ۲۹-۳۷۶]

۲۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۵/۱۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته، کا: قزوینی، خلیل بن محمد زمان، تا: قرن

۱۲، جا: قزوین؛ کاغذ: اصفهانی، ۴ص (۳۸۶- ۳۸۹)، ۲۸ سطر (۱۱×۲۰/۵)، اندازه: ۱۶×۲۶/۵سم [ف: ۱-۲۲۸]

۲۹. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۶۳/۳

بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۴گ (۳۳پ-۳۶ر)، ۸سطر (۱۱×۱۵/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: -۳۸۸]

۳۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۱۵۶

آغاز:برابر؛ **انجام:**اولا یمکننا القیام بانواع العبادات

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: مقوا [رایانه]

۳۱. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۲۸۱/۱۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ یا ۱۲، جا: کرمان [نشریه: ۲-۱۰۶]

۳۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۶۰۱/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: مسیحا فدشکوئی، محمد مسیح بن اسماعیل، تا: اواخر قرن ۱۱ یا اوائل قرن ۱۲؛ ۲گ (۴۷-۴۸)، ۲۷سطر، اندازه: ۱۲×۲۳سم [ف: ۳۴-۴۴۵]

۳۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۵۰۶/۲۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**وجود اغیار محال باشد، و هر غیری که در توهم آید خیال بود، چنانکه محققی گفته است: هر دیده که بر فطرت اول باشد ×× یا آنکه به نور حق مکحل باشد / بیرون ز تو هر چه بیند اندر عالم×× نقش دویم دیده أحول باشد

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الثانی۱۱۰۲ق؛ ۳گ (۲۵۹پ-۲۶۱ر)، سطور چلیپایی، اندازه: ۸×۱۸سم [ف: ۳۹-۳۶۸]

۳۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۳۵/۴۰

خط: تعلیق، کا: دیباجی، شهاب الدین علی، تا: شعبان۱۱۰۴ق، جا: فیض آباد خبیص؛ جلد: تیماج مذهب، ۳ص (۳۴۶-۳۴۸)، سطور چلیپایی (۱۱/۴×۲۰)، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [ف: ۳-۵۱۵]

۳۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۵۳/۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: جعفر بن محمد بدیع، تا: ۱۱۰۹ق، جا: مشهد رضوی؛ در نسخه با نام «هذه الرسالة للحضرة العلیة العلویة المقدسة الشریفة قدس سره»؛ جلد: تیماج مذهب، ۲گ (۱۳۵پ-۱۳۶پ) [ف: ۲۹/۱-۱۳۵]

۳۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۵۹۶/۲

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد هاشم بن محمد شفیع اصفهانی، تا: ۱۱۱۹ق؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه هندی [ف: ۵-۳۰۱]

۳۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۰۳۹/۸

آغاز و انجام: برابر

در فهرست با عنوان «بیان مراتب نور» و ناشناس آمده؛ خط: نسخ، کا: نجات، محمد شفیع بن محمد ابراهیم، تا: ۱۱۲۸ق؛ مصحح، مقابله شده؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج، ۳گ (۳۴-۳۶)، ۱۷سطر (۶/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۳-۱۴۲۴]

۳۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۶۶۳/۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۹۹-۱۱۴۴ق؛ جلد: تیماج، ۳گ (۱۹۴پ-۱۹۶پ)، اندازه: ۱۴×۲۴/۵سم [ف: ۲۰-۵۸]

۳۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۱۲۲/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد بن فرخ زاد، تا: چهارشنبه ۷ شعبان۱۱۵۴ق؛ جلد: تیماج، ۲گ (۷۷ر-۷۸پ)، ابعاد متن: ۶×۱۷، اندازه: ۷/۵×۱۸/۵سم [ف: ۴۱-۴۳]

۴۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۲۱۱/۸

خط: نستعلیق چلیپا، بی‌کا، تا: ۱۱۸۰ق؛ کاغذ: سپاهانی، ۸ص (۳-۱۰)، ۱۷سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۳سم [ف: ۱۷-۵۷]

۴۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۲۲۱۷

خط: نسخ، کا: محمد باقر نیریزی، تا: ۱۱۸۳ق، جا: قندهار [الفبائی: -۵۹۹]

۴۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۶۵۷/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**نور خورشید گر بیفتد بر جدث×× آن همان نور است کی گردد حدث

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۱۸۷ق؛ تملک: معصومعلی بن علی عسکر به تاریخ شعبان ۱۱۸۷؛ ۱گ (۱۴ر-۱۴پ)، ۲۴سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱۵-۵۴]

۴۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰/۸ طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۳ص (۱۳۱-۱۳۳) [ف: ۲۲-۱۷]

۴۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۳۱۰/۱۳-۸/۲۰

آغاز:بسمله بدان ارشدک الله للصدق والصواب که بعضی از طلاب راه یقین در باب معرفة صانع وصنع کلمه چند گفته‌اند. محصول آن دراین فصول مسطور است ... فصل درمیان هستی ونیستی؛ **انجام:**از یکطرف چنانکه حرکت مفتاح که دریدست والله اعلم بالصواب

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۳ق؛ جلد: مقوا، ۳گ، ۳۲سطر، اندازه: ۲۰/۵×۲۹/۵سم [ف: ۸-۴۹۰۹]

۴۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۵۷۳/۶

خط: نستعلیق، کا: خرسوه وی، احمد، تا: ۱۲۶۱ق؛ ۴گ (۷۲پ-۷۵ر)، ۱۴سطر (۸×۱۴)، قطع: ربعی [ف: ۱۷-۱۶۳]

۴۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۶۹۷/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: مازندرانی، ملا محمد، تا: ۱۲۶۸ق؛ جلد: تیماج، ۴گ (۱پ-۴ر)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۱۵-۹۷]

۴۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۴۶۲۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۷۲ق [الفبائی: -۵۹۹]

۴۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۸۰/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: کاشانی، محمد بن محمد باقر، تا: ۱۲۹۲ق؛ ۵گ (۱۳۶ر-۱۴۰پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [ف: ۳-۷۰]

۴۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۲۵۷

آغاز:مقدمه: پاک از آنها که غافلان گفتند ×× پاکتر ز آنکه عاقلان گفتندهو الله وحدهدر بیان حقیقت وجود بحث در این موضوع متضمن تحقیق در ریشه توحید اصفیاء صدیقین است؛ نسخه: بسمله. بدان وفقک الله و ایانا که اصحاب بحث و نظر؛ **انجام:**برابر

خط: نستعلیق زیبا، کا: عمادالکتاب، تا: قرن ۱۴؛ مهر: نصرالله التقوی؛ ۱۰گ، ۱۳سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۱۱-۲۷۴]

۵۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۵۶/۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**یا آنکه بنور حق مکمل باشد. بیرون ز تو هر که بیند اندر عالم - نقش دوم از دیده احول باشد. تمت.

خط: نستعلیق، کا: حسینی تفرشی، محمد ابراهیم بن محمد، تا: صفر ۱۳۱۱ق؛ با مقابله مرتضی فرهنگ و یادداشتهایی از او؛ ۴گ (۵۱پ-۵۴پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳/۷×۲۱/۲سم [ف: ۷-۴۷۱]

۵۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۹۵۲۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: احمد بن محمدرضا حسینی خوانساری، تا: ۱۳۴۰ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ ۴گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۵-۲۲۲]

۵۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۲۹۴/۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**و شک نیست که ناقص خدای را نشاید پس بیزاری ایشان از خدای تعالی نباشد و الله اعلم بالصواب

خط: نسخ، کا: خراسانی، عبدالرحیم، تا: سه‌شنبه ۱۷ شوال۱۳۴۸ق، جا: تهران مدرسه سپهسالار؛ ۴گ (۱۱-۱۴)، ۱۹سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶سم [ف: ۲۸-۴۴۵]

۵۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۳۳۳/۱۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**پس لازم آید که واجب الوجود مرکب باشد از آن امر کلی و یقین

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲گ (۹۳پ-۹۴ر)، ۲۰سطر [ف: ۱۶-۲۴۵]

۵۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۲۲/۴۶

آغاز و انجام: برابر؛ هر دیده که بر قطرات اول باشد ×× با آنکه بنور حق مکمل باشد / بیرون زتو هر چه بیند اندر علام×× نقش دو با دیده احول باشد. تمت الرساله الوجودیة للسید المحقق

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۴ص (۳۵۲-۳۵۵)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۹-۴۳۷]

۵۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۵۵۸/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۴گ (۱۲۴پ-۱۲۷پ)، اندازه: ۹×۲۰سم [ف مخ: ۵-۲۲۶۵]

۵۶. کاشان؛ جعفری؛ شماره نسخه:۷۷/۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**چنانکه محقق گفته هر دیده که بر فطرت اول باشد با آنکه بنور حق مکحل باشد بیرون از تو هر چه بیند از نور عالم نقش دوم دیده احوال باشد.تمت

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف مخ]

۵۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۴۰۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: خواجه شیر احمد؛ ۲گ، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۴-۱۴۹]

۵۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۹۷۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ واقف: نائینی؛ ۳ص، سطور چلیپایی سه ستونی، اندازه: ۲۶×۴۳سم [ف: ۴-۱۵۰]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۴۷۳/۱۴-عکس

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۳-۲۵۷]

۵۹. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۱۹۸/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**لمعه ای از آن مرتبه چون برق خاطف ظهور کند و اشارات انسان بتوحید از آنجا ناشی گردد. و الله الموفق للصواب و الیه المرجع و المآب

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرمی، ۱۲گ، ۳۳سطر (متن و حاشیه)، اندازه: ۱۴×۲۳/۵سم [ف: ۲-۷۷۶]

۶۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۹۰/۱۶

آغاز و انجام: برابر

به نام رساله مراتب موجودات؛ خط: تعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳گ (۹۴ر- ۹۶پ) [ف: ۳-۵۱۴]

۶۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۳۳/۱۰

آغاز:برابر؛ **انجام:**اگر آفتاب بر امور خسیسه نتافتی ... ناقص بودی (برابر با س ۱۵ ص ۲۲ چاپی و دو صفحه کم دارد.)

خط: شکسته تعلیق، کا: لاهیجانی گیلانی، محمد جعفر، بی‌تا، کاتب در لاهیجان زاده و در همانجا درگذشت و شاگرد آقا احمد مازندرانی بید آبادنشین بوده؛ تملک: حاج محمد زمان خراسانی پسر کلبعلیدر تهران در ۱۲۸۲ق؛ ۴گ (۲۷ر-۳۰ر)، ۱۵ سطر (۷×۱۴/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۹سم [ف: ۳-۵۱۵]

۶۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۲۷۸۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: -۵۹۹]

۶۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۷۸۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: -۵۹۹]

۶۴. شیراز؛ واجد (آقای)؛ شماره نسخه:۳/۲

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۵-۲۸۵]

۶۵. شیراز؛ خاوری (دکتر)؛ شماره نسخه:۸/۱

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۵-۲۶۸]

۶۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۷۶۰/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی، ۳۴گ (۱۶۳پ-۱۶۶ر)، ۲۵سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۱۲-۲۷۵۲]

۶۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۹۹۸/۱۰-ف

بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱-۷۷۹]

۶۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۶۹/۴-ف

نسخه اصل: پاریس S. P. 80 (بلوشه ۱۵۷)؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۳سطر [فیلمها ف: ۱-۵۳۶]

۶۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۳۵/۹

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۰ص (۷۸-۸۷) [عکسی ف: ۳-۲۸۰]

۷۰. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۸۸/۱۲

بی‌کا، بی‌تا [رشت و همدان: ف: -۱۳۹۵]

۷۱. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۴۶۳/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۲-۱۱۸]

۷۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۵۱۸/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**و اگر آفتاب بر اموز خسیسه نتافتی فیض او در نور بخش خام نبودی بلکه ناقص بودی.

تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۷گ (۱۳ر-۱۹ر)، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۳۳/۱-۶۹]

● الوجودية / فلسفه / عربی

al-wujūdīya

جرجانی، علی بن محمد، ۷۴۰ - ۸۱۶ قمری

jorjānī, ʻalī ebn-e mohammad (1340 - 1414)

بحثی است کوتاه در اثبات واجب الوجود به روش فلسفی و این‌که معنی وجود و مفهوم آن چیست. جز رساله فارسی اوست.

آغاز:بسمله. الحمدلله العلی الاعلی ... کل مفهوم مغایر للوجود کالانسان مثلا فانه ما لم ینضم الیه الوجود بوجه من الوجوه فی نفس الامر ...

انجام:قلت هذا طور وراء طور العقل لا یمکن أن یتوصل الیه بالانظار العقلیة بل بالمشاهدات الکشفیة ... و کل میسر لما خلق له و الله المستعان و علیه التکلان

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۷۳۲/۱۱

آغاز:الحمدلله العلی الاعلی و الصلوة علی محمد المصطفی الذی من لم یعتقد ... فهذه رسالة الفها المرتضی الشریف قدس سره فی مسئلة الوجود، قال کل مفهوم مغایر للوجود کالانسان مثلاً؛ **انجام:**برابر

در این نسخه به سید مرتضی نسبت داده شده؛ خط: نستعلیق، کا: اوالی بحرانی، محمد بن ابراهیم، تا: اواسط قرن ۱۰؛ محشی با نشان «جلال الدین و ۱۲»؛ ۱گ (۱۴۶-۱۴۶)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۳سم [ف: ۳۴-۶۹۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۵۷۶/۱۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مصحح؛ ۲گ (۱۸۶پ-۱۸۷ر)، ۱۹سطر، اندازه: ۸×۱۴/۵سم [ف: ۳۶-۶۲۳]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۵۶۷/۸

آغاز و انجام: برابر

کا: حسنی نوربخشی، احمد بن قاسم، تا: شنبه ۲۵ شعبان۹۸۴ق، جا: قزوین؛ جلد: گالینگور، ۳گ (۱۲۱پ-۱۲۳پ)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۳۰-۲۲۷]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۲۹/۴۲

آغاز:بسمله الحمد لله العلی الاعلی و الصلوة و السلام ... اما بعد فهذه رساله الفها المرتضی الشریف فی مسئلة الوجود قال کل مفهوم مغایر للوجود؛ **انجام:** برابر

در این نسخه از سید مرتضی دانسته شده؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ ۲ص (۱۱۴-۱۱۵)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۳۲-۴۰]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۵۴۳/۹

آغاز:مراتب الموجودات فی الموجودیة بحسب التقسیم العقلی بینت بما لا مزید علیه؛ **انجام:**فانه یفهم المخاطب منهما ما یمنع تصوره من الشرکة

سرآغاز و انجام این نسخه متفاوت است و شباهت به ترجمه رساله وجودیه فارسی او دارد؛ کا: کرم الله بن عطاء، تا: دوشنبه ۱۸ شوال۱۰۸۳ق، جا: مکه مکرمه؛ ۱گ (۷۲ر-۷۲پ)، اندازه: ۲۳×۳۶/۵سم [ف: ۱۷-۱۲۴]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۸۶۹/۴

خط: نستعلیق، کا: رجبعلی، تا: ۱۰۸۴ق، جا: پتنه هند؛ جلد: تیماج، ۲گ (۸۵پ-۸۷ر)، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۱۸-۶۳]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۸۰/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: کاشانی، محمد بن محمد باقر، تا: ۱۲۹۲ق؛ ۲گ (۱۳۵ر-۱۳۶ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [ف: ۳-۶۹]

● وجودیه / عرفان و تصوف / فارسی

vojūdīye

نعمة الله ولی، نعمة الله بن عبدالله، ۷۳۰؟ - ۸۳۴ قمری

neʻmat-ol-lāh-e valī, neʻmat-ol-lāh ebn-e ʻabd-ol-lāh (1330 - 1431)

رساله بسیار مختصری که درباره وجود و مراتب آن از نظر عرفان و تصوف به نثر و نظم بحث شده و تمام و جودات را یکی دانسته است.

آغاز:بسمله الصورة النوعیة الانسانیة الکاملة وجود من حیث هو هو غیر وجود ذهنی و خارجی است بلکه هر واحدی از ...

[فهرستواره منزوی ۱۰۶۸/۸]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۶۵۰/۱۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**گر بیابی مراتبش بتمام×× صاحب مرتبه توئی و السلام

خط: نستعلیق، کا: متطبب تولمی، احمد بن محمود، تا: ۸۶۶ق؛

۲گ (۱۷۷پ–۱۷۸پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۷سم [ف: ۱۲–۲۲۸]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۱۶/۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**از جمیع مراتب الهیه و گویند

تذکر: نام رساله و مؤلف به قرینه آغاز ذکر شد. در فهرست به نام اصطلاحات الصوفیة آمده؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، ۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۸سم [ف: ۵–۲۴]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۴۹۶

آغاز:برابر است؛ **انجام:**گر بیایی مراتبش بتمام صاحب مرتبت [مرتبه] تویی، و السلام تمت الرسالة القدسیة و حمدله

خط: نستعلیق، کا: فیروزآبادی، محمد شفیع، تا: ۱۰۸۳ق، جا: حیدرآباد؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: میشن، ۲گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [اهدائی رهبر: ۵–۲۱۹]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۱۹/۷۰

آغاز: برابر

خط: نسخ ریز، کا: شیرازی، عباس بن محمد، تا: ۱۲۶۴ق؛ ۲ص (۳۶۲ –۳۶۳)، ۲۹سطر، اندازه: ۱۹/۵×۳۲سم [ف: ۳۲– ۱۵۰]

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۴۰/۸۳ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [ف: ۳–۱۳۱۶]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۰۶۷/۶۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**هر یک ز مقام خود سخن می‌رانند.

خط: شکسته نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۶۵ق؛ مجدول؛ ۲ص (۲۶۴–۲۶۵)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۳/۵سم [ف: ۱۰–۶۰۴]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۰۶۷/۸۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**صاحب مرتبه تویی و سلام. کاتب افزوده: «تم الرساله الروحیه فی شهر رمضان المبارک و الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله و اولیائه.

خط: شکسته نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۶۵ق؛ جلد: تیماج، ۲ص (۳۷۸–۳۷۹)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۳/۵سم [ف: ۱۰–۶۰۸]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۷۲/۹ط

آغاز:برابر؛ **انجام:**صاحب مرتبه توئی و سلام.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۸۳ق، جلد: تیماج، ۵ص (۴۸۴–۴۸۸)، ۱۱سطر، اندازه: ۱۱×۲۱/۵سم [ف: ۲۴/۳–۹۷]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۶۱۸/۱۰

آغاز:برابر؛ **انجام:**صاحب مرتبت تویی (و سلام تمت المسئلة بعون الله تعالی)

تذکر: نام مؤلف با تطبیق آغاز نسخه به دست آمد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱ص (۶۰)، ۲۳سطر (۱۱/۵×۲۲)، اندازه: ۱۷×۲۸سم [ف: ۹–۱۴۸۴]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۴۷/۱۰

آغاز:برابر؛ **انجام:**بیت: یاران چو مکان ... سخن می‌رانند و السلام

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۳ص (۹۹–۱۰۱)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۲–۶۱]

● وجودیه / شعر / فارسی

vojūdīye

قاسم انوار، علی بن نصیر، ۷۵۷؟ – ۸۳۷ قمری

qāsem-e anvār, ‘alī ebn-e nasīr (1357 - 1434)

به نظم فارسی.از آنجا که برای قاسم انوار رساله وجودیه ثبت نشده است و این رساله در میانه مجموعه رسائلی از نعمت الله ولی قرار دارد بعید نیست همان رساله وجودیه نعمت الله ولی باشد.البته رساله او به نظم و نثر است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۹/۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۲۲ص (۱۹–۳۰)، ۲۰سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [سنا: ف: ۱–۷۴]

● وجودیة = الوجود = اثبات واجب الوجود = الرسالة الوجودیة / فلسفه / عربی

wujūdīya = wujūd = esbāt-u wājib-ul wujūd = r.-ul wujūdīya

جامی، عبدالرحمن بن احمد، ۸۱۷ – ۸۹۸ قمری

jāmī, ‘abd-or-rahmān ebn-e ahmad (1415 - 1493)

رساله‌ای است در این‌که ماهیت بی وجود معدوم است لیکن وجود بی ماهیت موجود است.برای نشانی:«فان قلت المهیة باعتبار وجودها فی العقل معروضة للوجود الخارجی، فیکون ثبوت الوجود الخارجی فی العقل فرعاً لوجودها فیه، لافی الخارج. قلنا. ننقل الکلام الی وجودها العقلی، بأن نقول، ثبوت الوجود العقلی لها فی العقل موقوف».

آغاز:باسمه سبحانه الوجودای ما بانضامه الی الماهیات یترتب علیها آثارها المختصه بها موجود فانه لولم یکن موجودا لم یوجدشی اصلا و التالی باطل فالمقدم مثله بیان الملازمه ان الماهیه قبل انضمام الوجود ... غیر موجوده قطعا فلو کان الوجود ایضا غیر موجود لایمکن ثبوت احد هما للاخر ... فثبت ان الوجود و اذا کان موجودا وجب ان یکون وجوده بنفسه و الاتسلسل فیکون واجبا لا متناع زوال الشی عن نفسه

انجام:فلا نخرج عن القسمة ینتقل المنع حی الی انحصار الوجود الواحد فی کونه قایما بکل واحد منها و کونه بتمه منها و کونه قائما بالمجموع فلا یجدی نفعا.

[کشف الظنون ۷۴۲/۱؛ معجم المطبوعات ۶۷۱/۱؛ الذریعه ج ۱۰۶:۸؛ فهرستواره منزوی ۲۵۱/۶]

شرح و حواشی:

۱– شرح الرسالة الوجودیة = شرح الوجود و الماهیة؛ اسدالله (–۱۰)

۱. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۵۹/۱

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ۲گ (۲ر–۳پ)، اندازه: ۱۱/۵×۲۰سم [نسخه پژوهی: ۳–۷۲]

۲. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۳۱۴/۶
خط: نستعلیق، کا: ظهوری، تا: ۹۰۲ق؛ کاغذ: بخارائی، جلد: تیماج مذهب، اندازه: ۲۶×۳۶سم [ف: ۳-۲۴۸]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۹۲۸/۴
خط: شکسته نستعلیق، کا: زواره‌ای، صفی الدین محمد بن غیاث علی، تا: ۹۴۴ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماجمذهب، ۴ص (۴۰-۴۳)، ۱۶سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۸-۵۴۲]

۴. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۳۱۶/۲۰
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۶ جمادی الثانی ۹۷۰ق؛ کاغذ: بخارائی، جلد: تیماج، اندازه: ۲۴×۳۶/۵سم [ف: ۳-۲۴۵]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۴۵۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۹۲ق؛ واقف: نائینی؛ ۶ص، ۲۳سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [الفبائی: -۵۹۹]

۶. تهران؛ بیانی، مهدی (دکتر)؛ شماره نسخه:۲۳۷/۲
آغاز:برابر
بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ قطع: ربعی [نشریه: ۶-۶۹۲]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۹۷/۱۵-طباطبائی
آغاز و انجام: برابر
تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ جلد: تیماج، ۲گ (۱۱۱-۱۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۲۳-۵۵۰]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۷۱۱/۷-ف
نسخه اصل: نسخه آقای روضاتی در اصفهان؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [فیلمها ف: ۱-۷۲۲]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۰۹۹/۱۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمدسعید بن قاسم طباطبایی، تا: قرن ۱۱؛ محشی با نشان «منه»؛ ۳گ (۸۴پ-۸۶ر)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴/۵×۵/۵سم [ف: ۳۵-۶۱۹]

۱۰. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۵۱۸/۲
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۳گ (۱پ-۳پ) [ف: ۳-۳۳۷]

۱۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۴۰۳/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن۱۱؛ کاغذ: بخارائی، ۳ص (۱۳۱-۱۳۳)، ۱۴سطر (۷/۵×۱۲)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف:۵-۵۲۱]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۸۳/۲
آغاز:برابر
بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ جلد: تیماج، ۹ص (۱۷-۲۵)، ۱۷سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۹×۱۷سم [سنا: ف: ۱-۲۸۱]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۷۴۴/۲۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با سر لوح؛ جلد: مقوایی، ۲گ (۵۱۰پ-۵۱۱ر)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۱۷-۲۹۹]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۸۲/۶۴
آغاز و انجام: برابر
نسخه اصل: فرهنگستان علوم آذربایجان باکو، شM140(۸۲۰۱)؛ بی‌کا، تا: با تاریخقرن۱۱؛ این رساله در نسخه حاضر به علامه دوانی منسوب شده؛ ۱گ (۱۹۴) [عکسی ف: ۳-۴۲۷]

۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۱۸/۳
آغاز و انجام: برابر
تذکر: در فهرست با عنوان «حاشیة رسالة الوجود» و با مؤلف ناشناس آمده و نام اثر و مؤلف با تطبیق آغاز و انجام نسخه تعیین شد. حاشیه مختصری در چهار صفحه است که ماتن و محشی آن شناخته نشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ واقف: امیر جبرئیل، ۱۰۳۷؛ کاغذ: استانبولی، جلد: تیماج، ۵ص (۳۳-۳۷)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۵۶۲]

۱۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۲۲۲/۹
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، کا: گیلانی، عبدالرزاق، تا: پنج‌شنبه ۹ جمادی الاول۱۰۳۴ق، جا: مدرسه طیبه معصومیه؛ ۲گ (۱۳۷پ-۱۳۸ر)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۲/۶×۱۹/۸سم [ف: ۹-۲۷۹]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۱۹/۹
آغاز و انجام: برابر
نام کتاب و مؤلف به قرینه آغاز، برگزیده شد؛ خط: نسخ ریز، بی‌کا، تا: ۱۰۴۶ق؛ ۴ص (۱۲۷-۱۳۰)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۲×۲۵سم [ف: ۴-۱۷۱]

۱۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۱۹/۶
آغاز و انجام: برابر
تذکر: در فهرست نام کتاب شرح رباعیات آمده است که با توجه به آغاز و انجام نسخه تصحیح شد؛ خط: نسخ معرب، کا: طهماسب قلی خان، تا: ۱۰۵۰ق؛ ۵گ (۷۵پ-۷۹ر) [ف: ۶-۲۳۸۹]

۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۷۲۲/۵
خط: نستعلیق خوش، کا: غزنوی، محمد عارف بن محمد صالح، تا: ۱۰۷۲ق؛ جلد: تیماج، اندازه: ۹×۱۷/۵سم [ف: ۱۱-۳۱۵]

۲۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۳۵/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته تعلیق، کا: دیباجی، شهاب الدین علی، تا: با تاریخ۱۰۹۸ق، جا: کرمان؛ جلد: تیماج مذهب، ۲ص (۹۳-۹۴)، سطور چلیپایی (۱۱/۳×۲۰)، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [ف: ۳-۵۱۷]

۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۰۸۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج مذهب، ۱گ، ۲۹سطر، اندازه: ۱۸/۳×۲۴/۵سم [اهدائی رهبر: ۵-۲۲۰]

۲۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۰۷۹/۷/۷
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ یا آغاز قرن۱۲؛ ۳گ (۱۲۳پ-۱۲۵پ) [ف: ۲-۲۶۳]

۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۹۵۸/۴
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۴ص (۴۲۶-۴۲۹)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۹-۶۶۴]

۲۴. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۵۳۹/۷
آغاز:برابر
خط: تحریری، کا: طبسی خراسانی، محمد ابراهیم بن محمد علی، تا: قرن ۱۳ [ف: -۱۱۴]

۲۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۳۰۹/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، جلد: تیماج، ۲ص، ۲۵ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [ف: ۳-۳۷۳]

۲۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۸۲/۱
آغاز:رساله وجود. من افادة سید صدرالدین طهرالله ترتبته بسمله و لیعلم ان فو الوجود؛ **انجام:**و اذا قال اتممته قد بد ×× بما قال تاریخ اتمامه
رساله وجود: والواقع فی الواقع من الحاصل بالادله والله اعلم بالصواب.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۰۱ق؛ جلد: تیماج، ۴ص (۲۰۴-۲۰۷)، ۱۶ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۲-۳۰۷]

۲۷. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۴۳۲/۴
خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۳۱ق؛ ۲گ (۳۷ر-۳۸پ) [ف: ۳-۳۳۷]

۲۸. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۶۳۸/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۴۱ق؛ ۲گ (۱پ-۲پ) [ف: ۲-۲۶۲]

۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۴۷
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته، نستعلیق، کا: علی اکبر طبیب، تا: ۱۲۶۲ق، جا: رشت مدرسه مستوفی؛ واقف: فهرستی؛ ۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۴-۱۵۰]

۳۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۶۹۵/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۷۶ق؛ جلد: مقوا، ۷ص (۳۵-۴۱)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۱/۳۳-۱۷۰]

۳۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۹۳۶/۵
آغاز و انجام: برابر
تذکر: در فهرست نسخه را منحصر و مؤلف را غیاث الدین منصور دشتکی دانسته که باتوجه به آغاز و انجام نسخه تغییر یافت؛ خط: نسخ تحریری، کا: موسوی جیلانی، مهدی بن احمد، تا: ۱۲۹۴ق، جا: اصفهان مدرسه نیماورد؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، ۳گ (۱۰۶ر-۱۰۸ر)، ۱۷سطر (۷/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۷-۲۰۳]

۳۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۲۷۵/۱۰
خط: نسخ، کا: درجزینی، محمد، تا: ۱۳۰۹ق؛ جلد: تیماج، ۴گ (۲۲۹-۲۳۲)، ۲۲ سطر (۱۰×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۶-۲۳۲]

۳۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۶۲۱/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [ف: ۵-۳۰۸]

۳۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۵۹/۴-ف
نسخه اصل: دهلی نو ش ۵۰۴ (۱۸۱)؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱-۱۶۳]

۳۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۵۷۹/۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، ۴گ (۴۵پ-۴۸پ)، ۱۸سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۳-۳۵۱۲]

۳۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۴۹۴
آغاز و انجام: برابر
در فهرست با عنوان «حاشیة رسالة الوجود» و با مؤلف ناشناس آمده که نام اثر و مؤلف با تطبیق آغاز و انجام تعیین شد؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج [رایانه]

۳۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۰۳۷/۲
انضمامی؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: میشن [ف: ۵-۲۲۵]

۳۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۸۶۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: ملا موسی؛ ۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۴-۱۵۰]

۳۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۹۳۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: ملا موسی؛ ۵گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۴-۱۵۰]

۴۰. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۲۵۹/۳
آغاز:برابر
تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۴گ (۲۲۲-۲۲۵)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [نسخه پژوهی: ۳-۸۵]

● **وجودیه** / عرفان و تصوف / فارسی
vojūdyye
خواجگی کاسانی، احمد بن جلال الدین، - ۹۴۹ قمری
xājegī kāsānī, ahmad ebn-e jalāl-od-dīn(- 1543)
نثر آمیخته به نظم در باره وجود و اخلاقیات، وجود باقی حق و وجود عارضی موجودات، با عناوین «ای طالب صادق».
آغاز:الحمدلله الذی اعطی للانسان وجوداً او رتبة ... بدان ای

درویش صادق که وجود چه چیز است بدانکه وجود بر دو نوع است وجود حقیقی باقی سرمدی وجود حق است سبحانه و تعالی و وجود عارضی مجازی فانی وجود مخلوقات است ...
انجام: گر ندارم از شکر جز نام بهر ×× این بسی خوشتر که اندر کام زهر

[فهرستواره منزوی ۱۰۶۹/۸ بدون نام مؤلف و ۱۰۷۱/۸]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۵۶۰/۱۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق هندی، کا: بابا گلکار، تا: قرن ۱۰؛ مجدول؛ ۲۰گ (۱۶۵پ-۱۸۴پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۳۳/۱-۱۰۱]

۲. تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه:۱۸۷/۳
تذکر: در فهرست این رساله بدون نام مؤلف آمده؛ خط: نستعلیق، کا: جوهر، حسن، تا: ۱۰۵۴ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۷سطر (۹/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۶×۲۳سم [نشریه: ۳-۲۳۲]

۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۷۴۱/۳
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، کا: میرک، تا: با تاریخ۱۰۶۸ق؛ ۲۵ص (۴۵-۶۹)، ابعاد متن: ۱۰×۱۸، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۵-۱۷۷۶]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۳۵/۸-فیروز
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق هندی، کا: محمد جمیل بن عبدالرحمن، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۹گ (۱۰۵پ-۱۲۳پ)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۶سم [ف: ۲۱-۳۱۰]

۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۶۷/۳-عکسی
آغاز: برابر؛ **انجام:** شکر نعمت کن، تا نعمت افزون کند×× گر نیاری از کفت بیرون کند. الحمدلله علی الاتمام. تمت ...
نسخه اصل: گنج بخش، ش ۱۴۰۱ (گنج ۶۶۴/۲، ۸۵۲)؛ خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد امین، تا: ۱۲۸۰ق؛ ۱۶گ (۳۳-۴۸) [عکسی ف: ۲-۲۹۳]

● وجودیه / فلسفه / عربی

vojūdyye

خفری، محمد بن احمد، - ۹۵۷ ؟ قمری

xafrī, mohammad ebn-e ahmad(- 1550)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۵۱۷
آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین ... اما بعد فیقول؛ **انجام:** علی هذا و الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله
خط: نسخ، کا: صدرالدین محمد زنجانی، تا: قرن ۱۱ [رایانه]

● الوجودية = الوجود / فلسفه / عربی

al-wujūdīya = al-wujūd

ملا شمسا، شمس الدین محمد، ۱۰۱۶ - ۱۰۹۸ ؟ قمری

mollā šamsā, šams-od-dīn mohammad (1608 - 1687)

رساله کوتاهی است در خصوص وجود باری تعالی که با مباحث آمیخته فلسفی و کلامی به طرح موضوع پرداخته و درپایان به آیات قرآن در وحدانیت وجود باری تعالی استناد نموده است. وی بخشی از سخنان صوفیان و فیلسوفان را درباره وحدت وجود آورده و شرح کرده است. در آغاز از تجرید خواجه طوسی یاد نموده و در پایان در تفسیر آیه «قل هو الله احد» بر صاحب کشاف اعتراض کرده است.
آغاز: الحمدلله الذی جعلنا بتصحیح اعتقاداتنا فی أصول الدیانات و فروعها من أهل الشفاء و النجاة و الصلاةوالسلام علی أكمل ما فی عالم الإمكان من الموجودات ... و بعد فیقول ... هذه رسالة ملكوتية فی تحقيق معنی الوجود و فروعه و لواحقه ... اعلم ان کل مفهوم کلی مشترک معنوی لان الکلی بما هو کلی لا یابی عن وقوع الشرکة فیه و المفهوم الانتزاعی للوجود المنتزع من الوجودات مفهوم کلی ...
انجام: و قد تقرر عند اهل العربية انه اذا امكن حمل الكلام علی التاسيس فالحمل علی التاسيس راجع و اكمل علی التاكيد مرجوح حينئذ فظهر انهما تمسكا بالمرجوح و تركا الراجح و فيه رمز فتدبر

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۲۶/۶
آغاز و انجام: برابر
خط: تعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی با نشان«منه دام ظله»؛ ۱۳گ (۱۱۰ر-۱۲۲پ)، اندازه: ۲۰×۲۷سم [ف: ۳-۵۱۵]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۰۷۳/۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: طالقانی، محمد کاظم، تا: ۱۰۵۲ق؛ جلد: تیماج، ۱۶گ (۱۹۳پ-۲۰۸پ)، قطع: ربعی [ف: ۱۵-۴۱۰۵]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۰۸۵/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: ملا شمسا، شمس الدین محمد، تا: ربیع الثانی۱۰۵۹ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۴گ، ۹سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۱-۸۳]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۰۱/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۷۶ق؛ جلد: تیماج، ۳۳ص (۱۵۶-۱۸۸)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۹-۲۳۷]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۷۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق و شکسته، بی‌کا، تا: ربیع الاول۱۰۹۵ق؛ واقف: تقی موسوی، ۱۱۱۹؛ ۱۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۴-۱۵۰]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۵۸۹/۵۲

آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۳جمادی الاول ۱۱۱۶ق، جا: اصفهان؛ مصحح، محشی با علامت «منه»؛ ۴گ (۱۳۶ر-۱۳۹پ)، ۳۷سطر، اندازه: ۱۵/۵×۳۱سم [ف: ۳۱-۷۱۶]

● **وجودیه** / کلام و اعتقادات / فارسی

vojūdīye

آقا جمال خوانساری، محمد بن حسین، – ۱۱۲۵ قمری
āqā jamāl-e xānsārī, mohammad ebn-e hoseyn(-1713)

افاداتی است درباره ممکن الوجود و اشتراک وجود و علم خدا و اراده او، سمع و بصر، افعال عباد، بدگویی از قدریه، حدوث عالم.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۳۴۱/۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمعه ۹ شوال ۱۱۸۲ق [ف: ۱۶-۲۵۳]

● **وجودیه** / فلسفه / فارسی

vojūdīye

نیریزی، قطب الدین محمد، ۱۱۰۰ – ۱۱۷۳ قمری
neyrīzī, qotb-od-dīn mohammad (1689 - 1760)

[فهرستواره منزوی ۲۵۳/۶]

شیراز؛ خاوری (دکتر)؛ شماره نسخه:۱۳/۱
بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۵-۲۶۹]

● **وجودیة** / عرفان و تصوف / فارسی

wujūdīya

قادری بتالوی، غلام قادر شاه، ۱۱۰۷ – ۱۱۷۶ قمری
qāderī botālavī, qolām qāder šāh (1696 - 1763)

رساله کوتاهی است در حقیقت و مراتب وجود از منظر متصوفه قادریه.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۳۸۹/۲
آغاز:بسملة، الحمدلله رب العالمین ... یا شیخ عبدالقادر ... باید دانست که حضرت وجود را که حقیقة الحقائق است سه مرتبه است که آن را غیب می‌نامند؛ **انجام:**چشم بگشا که جلوه دلدار متجلی است از در و دیوار ما فی الوجود إلا عین واحد لا إله إلا هو
خط: نستعلیق، کا: کریم بخش قادری، تا: ذیقعده۱۳۰۳ق؛ ۴گ (۹۸پ-۱۰۱ر)، ۱۹سطر، اندازه: ۸/۵×۱۷/۵سم [ف: ۳۹-۱۳۷]

● **وجودیه**/ فلسفه / عربی

wujūdīya

عرفی طالقانی، محمد نعیم بن محمد تقی، ق۱۲ قمری
‘orfī tāleqānī, mohammad na‘īm ebn-e mohammad taqī(- 18c)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۱۶۴
آغاز:بسمله و ما توفیقی الا به الحمد الذی هو نور السموات؛ **انجام:**اربعه الفخام الاف التحیه و السلم تمت بالخیر و العافیه
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۹۵ق، جا: مشهد رضوی [رایانه]

● **وجودیة = رسالة فی الوجود = الوجود و تحقیق مراتبه = اقسام وجود** / فلسفه / عربی

wujūdīya = r.-un fi-l wujūd = wujūd wa taḥqīq-i marātibuh = aqsām-i wujūd

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ – ۱۲۴۱ ؟ قمری
ahsā’ī, ahmad ebn-e zayn-od-dīn (1753 - 1826)

تاریخ تألیف: ۲۰ رمضان ۱۲۲۳ق
رساله کوتاهی است در تقسیم وجود به سه وجود حق، مطلق و مقید و مثال آورده برای اولی، ذات متعال، دومی مشیت الهی و سومی بقیه موجودات که عبارت آن چنین آمده «اوله الدرة و آخره الذرة ای اوله العقل و آخره تحت الثری».مؤلف در دیباچه بدان نامی نداده و این نام در فهرست کتب مشایخ بدان داده شده است.
آغاز:حمدله. صلاة. و بعد، فیقول العبد المسکین احمد بن زین الدین الاحسایی ... ان الوجودات التی یشار الیها بلفظ الی العبارة ثلاثة. الاول الوجود الحق و هو احدی الذات لایمکن فیه تصور الکثرة ... الثانی الوجود المطلق و هو بین الظهور و البطون ...
انجام:فقد کشف لک فی هذا الخطاب مالاتراه فی کتاب و لاتسمعه من جواب والله ملهم الصواب. و صلی الله علی ...
چاپ: تبریز، ۱۲۷۶ق، ضمن جوامع الکلم ج ۲؛بیروت، ۱۴۱۴ق، ضمن رسائل الحکمة.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۳۰۳/۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: نوری یوشی، محمد نبی بن مرتضی، تا: حدودقرن۱۳؛ ۲گ (۹۵پ-۹۶پ)، ۴۹ سطر (۱۱×۱۷/۵) [ف: ۴۱-۳۸۱]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۰۴۵
آغاز:برابر؛ **انجام:**ثلث و عشرین ... و صلی الله علی محمد و آله
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [رایانه]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۴۹۸/۱۵
آغاز:برابر؛ **انجام:**فمن نفی الاشتراک فقد اخطاء الصواب.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۰ص (۱۶۱-۱۷۰)، ۲۳سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۵/۵سم [ف: ۹-۵۲۵]

۴. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۳۷/۴
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۹گ (۲۶ر-۲۸ر-۳۳ر)، ۲۱سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: -۳۴۳]
۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۱۷۰/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۳گ (۶۲پ-۶۴ر)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲/۵سم [محدث ارموی مخ: ۲-۷۴۱]
۶. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۱۷۲/۴
بی‌کا، تا: با تاریخ۱۲۳۳ق؛ قطع: رحلی [ف: -۲۷۴]
۷. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۳۹۳/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: شیرازی، طالب، تا: ۱۲۳۶ق؛ ۳گ (۵۹پ-۶۱ر)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۲۷۸]
۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۹۱۱/۱ عکسی
آغاز:برابر
نسخه اصل: کتابخانه کاشف الغطاء-نجف اشرف؛ خط: نسخ، کا: محمد قلی بن مرزا (میرزا) محمد (خویی)، تا: ۹ ذیحجه۱۲۳۹ق، جا: کربلا؛ ۱۰ص (۱-۱۰) [عکسی ف: ۵-۳۶۵]
۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۵۵/۳
آغاز و انجام: برابر
کا: اردبیلی، عبدالرحیم بن ولی محمد، تا: ۱۲۴۰ق؛ جلد: تیماج، ۱۰ص، ۳۰سطر (۹/۵×۲۱)، اندازه: ۱۸×۲۹/۵سم [ف: ۸-۲۱۵]
۱۰. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۲۹/۶-عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: حدود۱۲۴۳ق؛ ۳ص (۱۸۶-۱۸۸) [عکسی ف: ۱-۴۰۲]
۱۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۹۳۶/۴
آغاز:برابر
خط: نسخ، کا: یزدی، محمد هادی بن محمد صادق، تا: ۱۲۵۲ق؛ ۹ص (۳۷-۴۵)، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۳-۱۱۰۰]
۱۲. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۲۱۸/۴
آغاز و انجام: برابر
کا: کرمانی، محمد رضی بن محمد کریم، تا: ۱۲۶۰ق؛ جلد: تیماج، ۳گ (۸۵پ-۸۷ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۱۷۱]
۱۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۷۸۴/۱۵
کا: نجف آبادی اصفهانی، محمد رضا بن عبدالغفار، تا: ۱۲۶۶ق؛ نوشته از روی خط احسائی؛ ۵گ (۹۵پ-۱۰۰ر) [ف: ۵-۳۰]
۱۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۶۹/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ پخته، کا: عبدالصمد بن علی اصغر تبریزی، تا: ۲۷ محرم۱۲۸۶ق؛ ۵گ (۸۷پ-۹۱ر) [ف: ۱-۱۸۴]
۱۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۳۷۱/۵-۱۳/۵۱
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مذهب، ۱گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۴-۲۰۴۴]
۱۶. مراغه؛ عمومی؛ شماره نسخه:۳۳/۱۷
آغاز:برابر
کامل؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۸گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:-۲۵۸]

● وجودیة / فلسفه / عربی

wujūdīya

جلوه، ابوالحسن بن محمد، ۱۲۳۸ - ۱۳۱۴ قمری

jelve, ab-ol-hasan ebn-e mohammad (1823 - 1897)

مختصری است در بیان وحدت وجود و نحوه وجود واجب و ممکن. بنا به نقل مرحوم حاج عماد فهرستی این رساله تقریر مرحوم میرزا ابوالحسن جلوه و تحریر شاگردش مرحوم حاج سید عباس شاهرودی است.
آغاز:قال المؤید الدین فی الفص الآدمی: المرتبة منحصرة بین الحق الواجب و الخلق الممکن، فالحق أبدا حق و الخلق ابدا خلق
چاپ: در مجموعه آثار حکیم جلوه، به کوشش میرزا ابوالحسن طباطبایی، ج۱ (تهران، انتشارت حکمت: ۱۳۸۵)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۴۸
آغاز:برابر؛ **انجام:**فالغایة هو الامر المخلوق بسببه ما تقدم من اسباب ظهوره و هو الانسان الکامل
خط: نسخ، کا: حاج سید عباس شاهرودی، تا: شعبان۱۳۰۸ق، جا: تهران مدرسه دارالشفاء؛ واقف: فهرستی؛ ۱۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۴-۱۵۱]

● وجودیة / فلسفه / عربی

wujūdīya

ناشناخته:
۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۱۰۸۸
خط: نسخ، کا: محمد فخرالعلماء، تا: ۱۲۸۵ق، جا: مریوان [الفبائی: -۶۰۰]
۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۶۴۶/۶-۵۸/۹۶
آغاز:الحمدلله الذی دل وجوده بوجوده و وهب الممکنات صور الموجود بجوده والصلوة علی من جعل العقول بجنوده وآله الحافظین لعهوده اما بعد فقد سئلنی بعض الاخلا؛
رساله کوتاهی است در بیان اقسام وجود (واجب و ممکن) که مؤلف به درخواست دوستانش نگاشته است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۲گ (۹۹-۱۰۰)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۸-۴۹۰۹]
۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۴۱۹۲
خط: نسخ، کا: علی، بی‌تا [الفبائی: -۶۰۰]

● **وجودیه** / عرفان و تصوف / فارسی

vojūdyye

ناشناخته:

۱. یزد؛ علومی، شیخ علی؛ شماره نسخه:۶۱/۱۳

رساله در «آن که اهل وحدت می‌گویند که هر چه هست بیکبار از وجود خداست»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ قطع: ربعی [نشریه: ۴-۴۴۷]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۸۶/۲

آغاز: لاهوت بیخ است الحاسپر جبروت شاخ است و شجر ملکوت گلها در نگر ناسوت عالم همچو بر؛ **انجام:**القضیه نور علی نور گشت پرده در میان حائل شد یهدی الله لنوره من یشاء.

در این گفتار بسیار مختصر، معنی وجود به روش عرفانی بحث می‌شود، و در پایان به حضرت فرید الدین لشکر بار (؟) نسبت داده شده است؛ خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: ۱۴رجب۱۲۸۵ق؛ ۳گ (۸ر-۱۰پ)، اندازه: ۱۵×۲۲/۵سم [ف: ۴-۲۸۳]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۹۰۵

آغاز:هر چیز در خارج هست و از لوازم هستی ویست که آثار مختصر بر وی مترتب گردد؛ **انجام:**انما یبایعون الله یدالله فوق ایدیهم و حدیث هذه

مؤلف شناخته نشد نسخه فاقد دیباچه است، جای عناوین مطالب سفید است. رساله مختصری است در بیان وحدت و تطورات وجود؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ واقف: فهرستی؛ ۹گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱×۲۱سم [ف: ۴-۱۵۱]

● **وجودیه (الف)** / فلسفه / فارسی

vojūdyye

مطالب این رساله دردفاع از نظریه‌های ابن عربی درباره وجود است که مؤلف آنها را از «فتوحات» نقل کرده سپس به شرح وتوجیه آنها پرداخته است. مؤلف تسلط کامل به تألیفات ومبانی ابن عربی دارد. از شرح تجلیات شیخ شرف الدین اسماعیل کتاب الهواء ابن عربی وکتاب المعرفة ابن عربی نقل کرده است.
آغاز:الحمدلله الذی من علی من من عباده بتفهیم مراد کلمة اولیاءه بکلماتهم فی ذاته وصفاته ... بدان ای برادر دینی وفقک الله للسداد وفهمک مراد خلص العباد ...

۱. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۱۲۱/۴

آغاز:برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱گ (۵۶پ)، ۴۶سطر (۱۶/۵×۲۵/۵)، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۱-۹۵]

۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۰۴۸/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**ولهذا المقام ذابقا فی الحال وان کنت اعلم له رجالا فی العالم اجمع الله بینهم فی رؤیة اعیانهم واسمائهم فقد یمکن ان اکون رایت منهم

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ درحاشیه برگ اول این عبارت آمده «وجود الحق هو الحق تعالی شأنه وتقدست اسمائه کما قال الشیخ الشبستری فی الفارسیة: من وتو عارض ذات وجودیممشبکهای مرات وجودیملمحرره وابن النوری عفی عنه»؛ جلد: تیماج، ۳گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۳سم [ف مخ: ۳-۱۰۰۵]

● **وجوهات دهات و قراء ملایر و تویسرکان** / اسناد / فارسی

vojūhāt-e dehāt va qorā’-e malāyer va tūyserkān

تفصیل وجوهات و درآمدهای دهات و روستاهای ملایر و تویسرکان است.در آغاز آن فهرست نام قرا به ترتیب الفبائی ذکر شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۹۲۰

خط: سیاق، بی‌کا، بی‌تا؛ اغلب صفحه‌ها سفید مانده؛ جلد: تیماج، ۹۴گ، اندازه: ۲۲×۳۵سم [ف: ۳۷-۵۱۰]

● **وجوه اعراب سوره بقره = استخراج وجوه اعراب سوره بقره (مقاله در)** / تفسیر / عربی

vojūh-e e‘rāb-e sūre-ye baqare = estexrāj-e vojūh-e e‘rāb-e sūre-ye baqare (maqāle dar)

؟ شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری

šeyx-e bahā’ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

مقاله‌ای است در بیان استخراج وجوه اعراب اول سوره بقره. گمان می‌رود اثر خامه شیخ بهائی باشد. این مقاله در صدر نسخه‌ای آمده که حاوی حاشیه شیخ بهائی بر انوار التنزیل بیضاوی است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۶۰۲۷

آغاز:بسمله، اعلم ان بعض الافاضل قد اغرب ههنا غایت الاغراب حیث استخرج اربعة عشر الفا و تسعمائة و سبعین وجها من وجوه الاعراب؛ **انجام:**یحصل عشرون مائة الف و تسعة و اربعون الفا و ستمائة هذا ما تیسر لی فی هذا الباب بعون الملک الوهاب الحمد لله ملهم الصواب و الیه المرجع و المآب

خط: نسخ، کا: احمد بن کربلائی ابوالحسن بن ملارجبعلی هزارجریبی استرآبادی، تا: ۱۲۴۴ق؛ واقف: فهرستی؛ ۶ص، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۴-۴۳۴]

● **وجوه اکسیرات و عقاقیر و تصعیدات و تشمیعات و تحلیلات و مزاوجات و تعقیدات (رساله‌ای در ...)** / طب

vojūh-e eksīyrāt va ‘aqāqīr va tas‘īydāt va tašmī‘āt va tahlīlāt va mozāvejāt va ta‘qīdāt (r.-ī dar ...)

؟ رازی، محمد بن زکریا، ۲۵۱ - ۳۱۳ قمری

rāzī, mohammad ebn-e zakarīyā (866 - 926)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۷۹۲/۲۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۰۴ق، جا: اصفهان؛ جلد: تیماج، ۲۳گ (۱۱۶پ-۱۳۸ر)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۰-۲۶۱]

● **وجوه تسمیه نقشبند** / عرفان و تصوف / فارسی

vojūh-e tasmīyye-he naqšband

از گفته خواجه بهاءالدین با پاره‌ای از مطالب عرفانی دیگر.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۶۷۲/۳

خط: نستعلیق، کا: محمد اسماعیل، تا: ۱۱۲۸ق؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج مذهب، ۳۵ص (۴۰-۷۴)، ۱۱سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۹×۱۴سم [ف: ۱۴-۳۶۲۲]

● **وجوه تشبیه و استعارات** / بلاغت / فارسی

vojūh-e tašbīh va este‘ārāt

در یک «مقدمه» و پنج «فصل».

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۵۳۰/۲

کا: جناب استرآبادی، محمد تقی بن علی، تا: ۱۳۵۷ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۴۱گ (۵۲-۹۲)، ۱۷ سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۶-۲۸۶]

● **الوجوه الثلاثة = لغات مثلثة** / لغت / عربی به فارسی

al-wujūh-uṯṯalāṯa = luġāt-ul mosallasa

رساله مختصری درباره برخی از واژه‌ها است که تغییر حرکات آغازین آنها موجب تغییر معنی می‌باشد، به عنوان مثال البر (با فتحه)، البر (با کسره)، البر (با ضمه) به معنی بیابان، نیکویی و گندم می‌باشد. الرق، الرق،الرق = پوست آهو، بندگی و مرد تنگ دل(این معانی را طبق ترجمه زیرنویسی نسخه آوردیم).

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۶۸۱/۳

آغاز:بسمله، الحمدلله رب العالمین هذا کتاب مؤلف علی اسماء متفقة کتابته و مختلف معناه الوجوه الثلاثة من الفتح و الکسر و الضم و بالله التوفیق و المعتصم الغَمرَ العَمرَ الغُمرَ آب سیاه، گناه، عاقل و ابله؛ **انجام:**قرض خواه و قرض دار و فقم ... ثغر روئیدن و افتادن دندان.

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: سید سعید طباطبایی، ۱۳۳۲؛ جلد: تیماج، ۲۰سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۵-۹۷]

● **الوجوه العقلیة علی حجیة خبر الواحد** / اصول فقه / عربی

al-wujūh-ul ‘aqlīya ‘alā ḥujjīyat-i xabar-il wāḥid

حجت کوه کمری، محمد بن علی، ۱۳۱۰-۱۳۷۲ قمری

hojjat-e kūh-kamarī, mohammad ebn-e ‘alī (1893-1953)

قم؛ حجت کوهکمری؛ شماره نسخه:۵۲/۷

خط: نستعلیق نازیبا، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴ [ف: -۵۲]

● **وجوه القرآن** / تفسیر / عربی

wujūh-ul qur’ān

مقاتل بن سلیمان، - ۱۵۰ قمری

moqātel ebn-e soleymān(- 768)

در این کتاب پاره‌ای از مفردات قرآن تفسیر شده و وجوه و معانی متعدد برای هر یک از آن یاد شده است. نخستین کلمه «الهدی» است که مقاتل برای آن هفده وجه تفسیر آورده و آخرین کلمه (شماره ۳۷۷۵ مجلس)«لهو» است که مؤلف شش وجه برای آن یاد می‌کند. از مقاتل چندین تألیف در تفسیر یاد می‌شود و از آنجمله تفسیر «الوجوه و النظائر» است که به نظر نگارنده همین نسخه حاضر است. سند این کتاب (که در دیباچه نسخه حاضر یاد شده)چنین است: ابو محمد حسن بن احمد بن ابی یعقوب در ۴۲۰ این کتاب را از پدرش احمد و او از ابوعبدالله محمد بن حقیقی (خفیف) از عبدالرحمان محمد بن بزار معروف به ابن ... و او با سه واسطه از مقاتل.بر کلمان ازاین کتاب با نام «التفسیر فی متشابهات القرآن» یاد می‌کند و چند نسخه از آن را نشان می‌دهد و الفهرست از او متشابهات و ناسخ و منسوخ آورده، اما نام صحیح این کتاب همان «الوجوه و النظائر» واصح بلکه متعین «وجوه القرآن» است. ابوعبدالله محمد بن علی بن دامغانی حنفی (-۴۷۸ق) که خود کتابی در همین موضوع و با این نام دارد در مقدمه کتاب خود از کتاب «وجوه القرآن» مقاتل بن سلیمان یاد می‌کند و می‌گوید:«او و دیگران بسی از کلمات دارای معانی و وجوه مختلف را از قلم انداخته‌اند». چنین پیداست که کتاب‌های تألیف شده ر این موضوع همه «وجوه القرآن» و در صورت بیان نظائر «الوجوه و النظائر» نام داشته است. طاش کوپری زاده و چلپی (به نقل از او) این دو کلمه را عنوان کرده‌اند و تفسیر هر یک را جدگانه آورده‌اند. از نوشته برو کلمان استفاده می‌شود که این کتاب در برخی از فهارس با نام «الهدی و الکفر» یاد شده، در نسخه جای سخن نیز نام کتاب را«تفسیر الهدی» نوشته‌اند. مقاتل بن سلیمان را شیخ طوسی در رجال خویش یاد می‌کند اما در فهرست، آثار او را نیاورده است. ابن حجر عسقلانی در تهذیب الکمال تهذیب با تفصیل درباره او و آثارش سخن می‌گوید.(عبدالحسین حائری)

آغاز:بسمله تفسیر الهدی علی عشر وجها حدثنا الامام ابومحمد الحسن بن احمد بن ابی یعقوب صان الله تعالی قدره قرائة علیه فی شعبان سنه عشرین وار بعمائه قال حدثنی والدی احمد بن ابی یعقوب قال حدثنی ابو عبدالله محمد بن خفیف ... فی سفر سنة احدی و عشرین و ثلثمائه قال علی ابی محمد عبدالرحمان بن محمد بن عبدالحمید البزاز یعرف بابن خبو فاقریه قلت حدثکم

محمد بن یوسف بن عیسی عبدالله الصفار البجی قال حدثنا سعید بن سعد الباهلی عن ابیه عن مقاتل بن سلیمان تفسیر الهدی علی سبعة عشر و جها فالوجه الاول منها مدنی یعنی به البیان فذلک قوله تعالی فی سورة البقره اولائک علی هدی من ربهم نظیرها فی لقمان ... و تصدیق ذلک فی حم سجده و اما الثمود فهدینا هم السبیل یعنی بیناهم ... الوجه الثانی یعنی بدین الاسلام.

[الذریعه ۳۱۵۴ ابن الندیم (چاپ فلوکل): ۳۶-۳۷؛ فهرست اوقاف بغداد: ۲۴۸:۱؛ مفتاح السعاده طاش کوپری زاده ۲: ۶۷-۶۸-۳۶۵ و ۴۱۵؛ رجال شیخ طوسی با تعلیقات سید محمد صادق بحرالعلوم: ۷۴؛ جامع الرواة اردبیلی ۲: ۲۶۱؛ وجوه القرآن تفلیسی، مقدمه مؤلف و مقدمه مصحح بر چاپ آن کتاب؛ برو کلمان ذیل یکم: ۳۳۲؛ معجم المؤلفین ۱۳: ۳۱۷؛ اعیان الشیعه ۴۷؛ کشف الظنون ۲۰۰۰ - ۲۰۰۱؛ تهذیب التهذیب ج ۱۰: ۷۰؛ تذکره الحافظ ذهبی ۱: ۱۶۵؛ العبر فیمن عبرا: ۲۶۴؛ معترک الاقران فی اعجاز القرآن سیوطی چاپ دارالفکر العربی با تحقیق علی محمد البجاوی ج ۱: ۵۱۴]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۷۷۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** اللهو علی ستة اوجه بمعنی الاستهزاء -۵ الغناء و السماع و من الناس من یشری لهو الحدیث ۶ (پس از رقم ۶ چند کلمه اول بریده شده و خوانده نمی‌شود) فی الانبیاء و لو اردنا ان نتخذ لهواً لاتخذناه من لدنا.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ تملک: سالک الدین جمری انصاری؛ ۱۴۸ص، ۱۶سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۶سم [ف: ۱۰-۱۷۶۱]

● وجوه القرآن / علوم قرآن / فارسی

wujūh-ul qur'ān

تفلیسی، حبیش بن ابراهیم، ق۷ قمری

taflīsī, hobayš ebn-e ebrāhīm(- 13c)

چاپ: چاپ شده

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۰-ف

نسخه اصل: عاطف افندی ش ۳۲۴۶؛ بی‌کا، بی‌تا؛ گویا از خود تفلیسی [فیلمها ف: ۱-۲۷۰]

تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه:۴۴بخش۳

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [ف: -۹۶]

● وجوه القراءات / قرائت / عربی

wujūh-ul qirā'āt

شکری، عبدالرحمن بن محمد عارف، ق۱۴ قمری

šokrī, 'abd-or-rahmān ebn-e mohammad 'āref(- 20c)

در چگونگی قرائت آیات با علائم تجویدی و اختلاف قراء. زیر هر آیه خطهایی کشیده و با رمز اختلافات را بیان می‌کند.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۵۸۵

این نسخه که دفتر اول کتاب است از اول قرآن شروع شده و تا سوره انعام را دارد؛ خط: رقعی، کاتب = مؤلف، تا: یکشنبه۴ جمادی الثانی۱۳۶۸ق؛ جلد: مقوایی، ۱۷۱گ، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۷-۱۷۳]

● وجوه القراآت فی القرآن / قرائت / عربی

wujūh-ul qirā'āt fi-l qur'ān

نام مؤلف و عنوان دقیق کتاب به دلیل افتادگی اول نسخه به تحقیق دانسته نشده نسخه به نام «وجوه القران»تألیف یارمحمدبن خداداد سمرقندی، قاری حافظ فارسی‌نویس قرن دهم ضبط شده است که دلیلی بر صحت انتساب به دست نیامد. به هر تقدیر آنچه مسلم می‌دارد آن‌که مؤلف از قاریان و حافظان اهل سنت و جماعت بوده و تفصیل مطالب را (به ضبط برگ ۴ سطر ۱۳ نسخه) به کتاب «وجوه القراآت» تألیف ابوالبقاء عبدالله عکبری (متوفی ۶۱۶ق) ارجاع داده است اما روش تألیف و مندرجات کتاب بر اساس موجودی نسخه به شرح زیر است: مقدمه‌گونه‌ای مشتمل بر ذکر اسامی قرائت قراء ده‌گانه از حجاز و شام و عراق، قواعد مختصره تجوید با عناوین «باب للاماله، للادغام،الهمزه»، ذکر ترتیب سوره قران بر اساس تنزیل، ذکر للاستعاذه، ذکر التسمیه)، سپس وجوه کامل اعراب،املاء و قراءآت را در تمام قران به ترتیب و تفکیک سوره‌ها در عناوین «مسئله» و «وجوه القراة» نگاشته است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۳۸۶

آغاز: صلی الله علیه و اله انه قال من قراء القرآن قرای ان احدا اعطی؛ **انجام:** و فی روایة ابی رضی الله من قراها ارجوا لاتجمه الله بنیه و بین الجنه

خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز و وسط (چندین برگ ما بین اوراق ۶و۷ افتاده است)؛ واقف: محمد حسین دری، ۱۳۷۳؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا، ۱۵۶گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۵/۴سم [ف: ۲۳-۱۹۸]

● الوجوه النیرة فی قراءة العشرة / قرائت / عربی

al-wujūh-un nayyira fī qirā'at-il 'ašara

انصاری، عمر بن قاسم، ق۱۰ قمری

ansārī, 'omar ebn-e qāsem(- 16c)

مؤلف، قبلاً در همین موضوع کتاب «البدور الزاهرة فی القراءات العشره المتواتره» را تألیف نموده و چون اقبال مردم را بر آن نیکو یافته، لذا خواسته بعضی از فضلاء را در مورد تألیف کتاب دیگری در موضوع قراءات با همان اسلوب، لکن با اضافه مطالب دیگری، اجابت گفته است.او در این کتاب، علاوه بر ذکر قراءات وتوجیه آن، به طور اختصار از تفسیر و ناسخ و منسوخ و وقف و ابتداء و اعراب نیز بحث می‌کند.(محمد علی حائری)

آغاز:یقول راجی عفو ربه الحلیم الکریم الستار، عمر بن قاسم محمد بن الانصاری المقری المصری النشار ... و بعد: فانی لما جمعت کتابی المسمی بالبدور الزاهرة فی القراءات العشره المتواتره بادر الیه الاصحاب ... ثم ان بعض اصحابی الفضلاء سالنی ان اعمل کتابا علی نمطه و اسلوبه لکن اذکر عقیب ذکر القراءة توجیهها ... و سمیته بالوجوه النیره فی قراءة العشرة

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۶عکسی

آغاز:برابر؛ **انجام:**و من قرا برفع الراء معناه الجزاء و الابتداء، و موضع تضل جزم بالجزاء الا انه لا یتبین فی التضعیف، تتذکر رفع لان ما بعد و او الجزآء مبتدا

نسخه اصل: ظاهریه – دمشق، ش ۵۳۸۰(عزة حسن، فهرست مخطوطات علوم قرآن / ۱۳۷) و لکن، صلاح محمد الخیمی در (فهرست مخطوطات ظاهریه، علوم القرآن، ۴۸۳/۱)آنرا تحت شماره ۵۸۳۰ ثبت نموده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ تملک: عبد الخالق ابن محمد فرجی؛ ۲۷۹گ، ۲۱سطر [عکسی ف: ۱–۲۶]

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۱۰۶۶–عکسی

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [ف: ۲–۳۰۸]

● **الوجوه و النظائر** / تفسیر / عربی

al-wujūh wa-n naẓā’ir

مقاتل بن سلیمان، – ۱۵۰ قمری

moqātel ebn-e soleymān(- 768)

کتابی است در بیان نظائر و معانی آن در قرآن مجید. ظاهراً اصل کتاب که نام آن «وجوه حرف القرآن» باشد در دست نیست، و آنچه از آن باقی مانده تهذیبی از آن است که توسط تلمیذ مؤلف، ابونصر انجام شده و بعنوان «الوجوه و النظائر» در دست است.

چاپ: قاهره، الهیئة المصریة العامة للکتاب، محقق: عبدالله محمود شحاته، چاپ اول، ۳۴۸ص، ۱۳۹۴ق.

[سزکین ۲/۱ و ۶۱؛ زرکلی، الاعلام ۲۰۶/۸]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۸۹عکسی

آغاز:مما الف ابو نصر من وجوه حرف القرآن عن مقاتل ابن سلیمان؛ **انجام:**الوجه السادس فسق یعنی السیات، و لا رفث و لا فسوق یعنی السیات فی الحج، و الله اعلم بالصواب. تم کتاب الوجوه و النظائر ...

نسخه اصل: امانت خزانه سی (طوپ قاپی) استانبول، ش ۲۰۵۰؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مصحح؛ تملک: حلال الدین محمد الرملی؛ ۱۷۳گ، ۱۳سطر [عکسی ف: ۲–۲۶۶]

● **الوجوه و النظائر** / علوم قرآن / عربی

al-wujūh wa-n naẓā’ir

ابوهلال عسکری، حسن بن عبدالله، – ۳۹۵ ؟ قمری

abū-helāl-e ‘askarī, hasan ebn-e ‘abd-ol-lāh(- 1006)

الفاظی از قرآن که در مواضعی نظیر هم استفاده شده‌اند (نظائر) و یا به معنایی دیگر (وجوه)، به ترتیب الفبایی و تقسیمی مناسب جمع‌آوری کرده و در ضمن به بعضی از نکات تفسیری نیز اشاره دارد. مؤلف بر مطالب گذشتگان نیز افزوده و برای زیادت فایده اصل هر کلمه و مشتقات آن را نیز بیان می‌کند.

آغاز:الحمد لله ذی النعم الجلیلة و المنن الجزیلة الداعی الی الرشاد و الهادی الی السداد ... و بعد فانک سددک الله

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۴۷۰/۲ و ف۲۲۷۹/۲

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن حسن بن محمد بن احمد حافظ رهقی، تا: ربیع الاول۵۴۷ق؛ خریداری شده از کتابخانه حاج شیخ علی علومی (شماره ۵۶) (معرفی شده در نشریه ۴: ۴۴۴)؛ تملک: مطهر بن اسحاق بن موفق شریف بن محمد حموی، فضل الله حسینی در ۹۸۷ق؛ جلد: تیماج، ۱۱۴ص (۱۸۹–۳۰۲)، ۳۲ سطر (۳×۲۲)، اندازه: ۸×۲۶سم [ف: ۱۶–۱۷] و [فیلمها ف: ۱–۶۶۸]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۵۱/۲ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱–۱۷۰]

● **الوجوه و النظائر فی القرآن = الزوائد و النظایر و فوائد البصائر فی القرآن** / تفسیر / عربی

al-wujūh wa-n naẓā’ir fi-l qur’ān = az-zawā’id wa-n naẓāyir wa fawā’id-ul baṣā’ir fi-l qur’ān

دامغانی، حسین بن محمد، – ۴۷۸ قمری

dāmqānī, hoseyn ebn-e mohammad(- 1086)

دامغانی، بعد از بررسی کتاب «وجوه القرآن» مقاتل بن سلیمان و غیر او و ملاحظه کاستی‌هایی در نوشته‌های آنان این کتاب را در وجوه و نظائر در قرآن کریم نوشته و به ترتیب حروف معجم مرتب نموده است.(محمد علی حائری)

آغاز:الحمدلله وحدهو صلواته علی محمد و آله. قال الشیخ ابوعبدالله الحسین بن محمد الدامغانی رحمة الله علیه: إنی لما تأملت کتاب وجوه القرآن لمقاتل بن سلیمان و غیره.

چاپ: بیروت،دار العلم للملایین، محقق عبدالعزیز سید الاهل،چاپ اول، ۱۳۸۹ق، ۵۱۲ص.

[چلبی ۷۱/۲؛ ذیل چلبی ۶۱۵/۱؛ هدیة العارفین ۳۱۰/۱؛ بروکلمان ۳۷۳:۱ و ذیل ۹۸۶/۲؛ معجم المؤلفین ۴۴/۴؛ قاهره ۱۷۶/۱؛ الاوقاف العامة بغداد ۱۶۷/۱]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۰

از العفوتا باب الیاء یوزعون؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸و ۹؛

افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، ۴۹گ، ۱۷سطر (۹×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [سنا: ف: ۱-۲۹۹]

۲. تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه:۵۶

آغاز:فصل الحق بالکتاب من هذا النوع و قد شذعن خاطر المصنف من باب الالف الاثارة ... (آغاز می‌شود و پیداستکه کسی مطالبی بر اصل کتاب افزوده است)**انجام:**و تفسیر القسط. القسط علی وجهین العدل و الجور ... فکانو لجهنم حطبا

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ نسخه را محمد باقرخان به فرهاد میرزا داده؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۴سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [نشریه: ۳-۲۵۲]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۸۴عکسی

آغاز:برابر؛ **انجام:**تفسیر یئیس علی وجهین ... یعنی افلم یعلم الذین آمنوا. و صلی الله علی سیدنا محمد واله ... و حسبنا الله و نعم الوکیل.

نسخه اصل: رئیس الکتاب (سلیمانیه) استانبول، ش ۱۰۱؛ خط: نسخ، کا: محمد السلمونی، تا: شنبه اواخر جمادی الثانی ۱۰۴۶ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ ۱۱۱گ، ۲۵سطر [عکسی ف: ۲-۴۶۵]

● **الوجوه و النظائر فی القرآن الکریم** / تفسیر / عربی

al-wujūh wa-n naẓā'ir fi-l qur'ān-il karīm

ازدی، هارون بن موسی، ق۲ قمری

azodī,hārūn ebn-e mūsā(- 8c)

دانش وجوه و نظائر قرآن کریم از فروعات تفسیر است. در این علم معانی‌ای که دارای الفاظ مشترک یا الفاظی که دارای معانی مختلفند، مورد بررسی قرار می‌گیرند، از آن جهت که یک لفظ در معانی مختلف کاربرد و بسامد داشته باشد. یعنی در مقام کاربرد منصرف به معنایی خاص شود، خواه آن معنی حقیقی، مجازی، استعاری یا کنایی باشد. گروهی از عالمان وجود وجوه و نظایر را یکی از ویژگی‌های اعجاز قرآن کریم دانسته‌اند و معتقدند که در قرآن کریم واژگانی وجود دارد که حتی بیش از بیست وجه برای آن ذکر کرده‌اند که چنین ویژگی‌ای را در کلام بشر نمی‌توان یافت. حاجی خلیفه در کشف الظنون علم وجوه و نظائر را چنین تعریف کرده است:«هو من فروع التفسیر و معناه ان تکون الکلمة واحدة ذکرت فی مواضع من القرآن علی لفظ واحد و حرکة واحدة و أرید بها فی کل مکان معنی غیر الآخر، فلفظ کل کلمة ذکرت فی موضع نظیر للفظ الکلمة المذکورة فی الموضع الآخر هو النظائر و تفسیر کل کلمة بمعنی غیر معنی الأخری هوالوجوه، فاذا النظائر اسم الالفاظ و الوجوه اسم المعانی». علم وجوه و نظائر اهمیت خاصی در نزد قدما داشته و تألیفات فراوانی در این رشته نگاشته شده است، از جمله کتاب‌های مطبوع در این فن، از عناوین ذیل می‌توان نام برد:۱. الأشباه و النظائر فی القرآن الکریم،منسوب به مقاتل بن سلیمان (-۱۵۰ق)؛ ۲. الوجوه و النظائر فی القرآن الکریم، هارون بن موسی ازدی (حدود ۱۷۰ق)؛ ۳. التصاریف، یحیی بن سالم (-۲۰۰ق)؛ ۴. تحصیل نظائر القرآن، حکیم ترمذی (-۳۲۰ق)؛ ۵. الأشباه و النظائر، منسوب به ثعالبی (-۴۲۹ق) که برخی معتقدند نسبت آن به ابن جوزی صحیح‌تر است؛ ۶. اصلاح الوجوه و النظائر فی القرآن الکریم، منسوب به حسین بن محمد دامغانی که وجه صواب در انتساب آن به محمد بن علی بن محمد دامغانی (-۴۸۷ق) است. این کتاب به فارسی ترجمه شده است؛ ۷. نزهة الأعین النواظر فی علم الوجوه والنظائر، ابن جوزی (-۵۹۷ق)؛ ۸. منتخب قرة العیون النواظر فی الوجوه و النظائر فی القرآن الکریم، ابن جوزی، مختصر کتاب قبلی است. این همان است که به اشتباه از ثعالبی دانسته‌اند؛ ۹. کشف السرائر فی الوجوه و الأشباه و النظائر،ابن عمادی مصری (-۸۸۷ق).

کتاب حاضر از نخستین آثار تألیف شده در این موضوع است و در تألیفات بعدی تأثیر بسزایی داشته است، اثر هارون بن موسی، مشهور به هارون اعور (- حدود ۱۷۰ق) است. وی از اهالی بصره بوده و در علم قرائت و نحو مهارت داشته و در بغداد به اخذ دانش تفسیر و حدیث از بزرگان آن دیار پرداخته است و از محضر دانشمندانی همچون ابان بن تغلب،خلیل بن احمد فراهیدی، طاووس یمانی و عبدالله بن کثیر درس آموخته است وخود شاگردان بسیاری تربیت کرده است.مؤلف، این کتاب را در ۲۰۸ باب تنظیم کرده و در هر باب به یکی از الفاظ تکراری قرآن پرداخته و معنای آن را در کاربردهای گوناگونش روشن کرده است. کتاب دارای ترتیب خاصی نیست، با بحث از کلمه «الهدی» آغاز می‌شود و با سخن از واژه «الحرب»پایان می‌یابد. برخی از واژه‌های مطرح شده در کتاب عبارتند از: الکفر، السوء، الحسنة، السیئة، الطاغوت، الظلمات و النور، ادنی، الاستغفار، شیعا، استوی، الطعام، فی، أو،العلم، باذن الله، السلطان، الأنفس،الجهاد،مستقر و مستودع، التصریف، البر،الاثم و ... . تا کنون دو نسخه خطی از این کتاب شناسایی شده است: ۱. نسخه کتابخانه چستربیتی در ایرلند، به شماره ۳۳۳۴ که به خط محمد بن محمد در ۵۳۳ق کتابت شده است و تصویر حاضر برگرفته از این نسخه است، سلسله راویان کتاب در اول این نسخه آمده است. ابو نصر مطروح بن محمد بن شاکر قضاعی مصری (۲۷۱ق)، عن عبد الله بن هارون، فرزند مؤلف، کتاب را روایت می‌کند؛ ۲. نسخه شماره ۸۷۱ تفسیر کتابخانه آصفیه در هند. (حافظیان ابوالفضل)

چاپ:دکتر حاتم صالح ضامن استاد دانشگاه بغداد، این کتاب را با استفاده از نسخه چستربیتی تصحیح و تحقیق کرده و مقدمه‌ای در شرح حال مؤلف آورده است و دایره آثار و تراث وزارت فرهنگ عراق در سال ۱۴۰۹ق‌آن را به چاپ رسانده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۴۸عکسی

آغاز:بسملة. و هو حسبی، الحمد لله وحده و صلی الله علی النبی الأمی محمد خیر خلقه و علی آله و صحبه و سلم. أخبرنا أبو الفضل عبدالصمد ...، حدثنا أبو نصر مطروح بن محمد بن شاکر، عن عبد الله بن هارون الحجازی، عن أبیه، تفسیر الهدی علی سبعة عشر وجهاً، فوجه منها هدی یعنی البیان، فذلک قوله فی البقرة: «اولئک علی هدی من ربهم»؛ **انجام:**تفسیر الحرب علی وجهین: فوجه منها الحرب یعنی الکفر ... و قال فی المائدة: «کلما أوقدوا ناراً للحرب أطفأها الله»، یعنی لقتال النبی أطفأها الله، و السلام. تم کتاب الوجوه و النظائر فی القرآن ... و سلم تسلیماً دائماً، و حسبنا الله و نعم الوکیل.

نسخه اصل: کتابخانه چستربیتی، دبلین ایرلند جنوبی، ش ۳۳۳۴ (فهرس آربری ۳۹/۲؛ فهرست آربری، ترجمه عربی دکتر محمود شاکر سعید: ۱۹۹/۱؛ واقف: احمد پاشا جزار، ۱۱۹۷ق)؛ خط: نسخ، کا: محمد بن محمد (المنوفی؟)، تا: ۲۰ محرم۵۳۳ق؛ نام کتاب و راوی آن در صفحه عنوان چنین آمده: »کتاب الوجوه و النظائر، روایة أبی نصر مطروح بن محمد بن شاکر، عن عبد الله بن هارون الحجازی، عن أبیه – رحمه الله آمین»؛ با مهر کروی مربوط به وقف نسخه از جانب احمد پاشا جزار به مدرسه النور الاحمدیة در تاریخ ۱۱۹۷ ق؛ ۱۰۴ص، ۲۱سطر [عکسی ف: ۴-۲۸۶]

● وجه اشتقاق الامثلة من المصادر / صرف / ترکی

vajh-eešteqāq-el amsela men-al masāder

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۴۱۵/۲-عکس

به نثر ترکی در یک صفحه سپس چند بیت به ترکی با ماده تاریخ اصول عروض (۱۲۰۳)؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳-۲۵۲]

● وجه اشتهار شیخ به مفید / تاریخ / عربی

vajh-e eštehār-e šeyx be mofīd

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۷۹۱۱

خط: نسخ، کا: محمد حسین تبریزی، تا: ۱۱۱۴ق، جا: اصفهان؛ ۱گ، [الفبائی: -۶۰۰]

● وجه اعجاز کلام الله المجید / علوم قرآن / عربی

wajh-u iʻjāz-i kalām-ul lāh-il majīd

اصفهانی، میرزا مهدی، ۱۳۰۳ – ۱۳۶۵ قمری

esfahānī, mīrzā mahdī (1886 - 1946)

وجوه مختلف اعجاز قرآن مجید را با توجه به آیات، روایات و کلمات بزرگان و مفسران مورد بحث و بررسی قرار داده است.

دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه:۱۹۹

آغاز:بعد ما عرفت من المثال الذی ضربناه نقول ظاهر لمن یتد برفی القرآن المجید مضافاً الی انه من بدوه الی ختمه؛ **انجام:**لیس الاسفاهته و الحمدلله الذی هدانا لهذا و ما کنا لنهتدی لولا أن هدانا الله.

خط: نستعلیق، کا: محمدرضا دامغانی، تا: ۲۳ جمادی الاول۱۳۵۹ق؛ جلد: پارچه‌ای، ۱۴گ، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف مخ:۲۴۳]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۹۷۰ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵-۴۲۶]

● وجه التکرار فی الآیتین / علوم قرآن / عربی

wajh-ut takrār fi-l āyatiyn

علم الهدی، علی بن حسین، ۳۵۵ – ۴۳۶ قمری

ʻalam-ol-hodā, ʻalī ebn-e hoseyn (967 - 1045)

رساله مختصر ادبی است در وجه تکرار در دو آیه شریفه «و ما تتلوا منه من قرآن» و «قل بفضل الله و رحمته فبذلک فلیفرحوا»، ایشان نظریه نحویان را در خصوص این تکرار رد کرده و نظریه جدیدی را ارائه نموده است.

آغاز:مسألة، قال رضی الله عنه لا معنی لقوله تعالی و ما تتلوا منه من قرآن علی ما قاله النحویون انه للتوکید لما ثبت ان التأکید اذا لم یفد غیر ما یفیده المؤکد لم یصح و قد علمنا بقوله تعالی من قرآن.

چاپ: ضمن الرسائل الشریف المرتضی، قم، دار القرآن الکریم، ۱۴۰۵ق، تحقیق سید مهدی رجائی،الجزء الثانیة؛ با عنوان «مسألة فی وجه التکرار فی الآیتین» در ضمن کتاب مسائل المرتضی، بیروت، ۱۴۲۲ق، ص ۳۳۴-۳۳۵ تحقیق و چاپ شده است.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۹۲۳/۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**فان بهذا القول و معونته و رحمته یفرحون فیکون قوله بذلک راجعاً الی الفرح بالفضل و الرحمة حتی یکون قد افاد کل واحد من اللفظین فایدة، تمت و لله المنة.

نسخه یک آیه را شامل می‌شود؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، مقابله شده؛ ۲گ (۴۳پ-۴۴پ)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۳۲-۷۴۴]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۹۷/۲۰عکسی

آغاز:برابر

نسخه اصل: کتابخانه آستانقدس رضوی، شماره ض ۲۱۵۰۹؛ خط: نسخ، کا: صفایی خوانساری، احمد بن محمد رضا، تا: ۱۳۲۹ق؛ مصحح، محشی؛ ۲ص (۱۱۳-۱۱۴)، ۲۲سطر [عکسی ف: ۴-۳۸۹]

● **وجه تسمیه جمعه** / متفرقه / عربی
vajh-e tasmīyye-he jom‘e

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۶۹/۱۳۴
به نقل از کشکول شیخ بهائی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۳۱۸ص [مختصر ف: -۸۷۹]

● **وجه تسمیه ماههای قمری** / متفرقه / عربی
vajh-e tasmīye-ye māh-hā-ye qamarī
محمد تبریزی، ق۱۳ قمری
mohammad tabrīzī(- 19c)
تاریخ تألیف: ۲۱ رمضان ۱۲۸۰ق
نگارنده در این رساله وجه تسمیه ماه‌های قمری را بیان می‌کند و می‌گوید محرم از آن جهت محرم نامیده می‌شود که اعراب جنگ را در این ماه حرام می‌دانسته‌اند و همچنین سایر ماه‌های دیگر.البته این وجه تسمیه‌ها تا وقتی قابل توجه است که علت تسمیه امری قراردادی باشد نه امر خارجی، زیرا نویسنده در تسمیه شوال مثلاً می‌گوید: «شوال سمی بذلک لشولان الابل باذنابها فی ذلک الوقت لشدة شهوة الضراب».محققاً این وجه تسمیه صحیح نیست زیرا شوال در وقت معینی از فصلی خاص قرار ندارد بلکه در طول فصول سال حرکت می‌کند گاه در بهار و زمانی در پاییز و سپس در تابستان و یا زمستان قرار می‌گیرد بنابراین شولان الابل که در وقت معینی است نمی‌تواند منطبق با شوال متغیر تغییر کند مگر آن‌که بگوییم در ابتدا آن اسم برای وقت معینی بوده و بعد در اوقات دیگر اطلاق مجازی شده است.
آغاز:هذه نبذة من وجوه تسمیة الشهور الاثنی عشر مع بعض الخواص و الحوادث الواقعة فیها
انجام:و فی سابع و عشریه طعن عمر بن الخطاب و من زعم انه قتل یوم التاسع من ربیع الاول فقد اخطاء و قد تنبهنا علی ذلک فیما تقدم عند ذکر شهر ربیع الاول و الله اعلم بالصواب
[فهرستواره منزوی ۳۱۰۶/۴]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۳۱/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۸۰ق، جا: تهران؛ ۳ص (۹۲-۹۴)، ۱۵ سطر (۹/۵×۱۷)، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۱-۴۱۲]

● **وجه تسمیه ماههای قمری** / متفرقه / فارسی
vajh-e tasmīye-ye māh-hā-ye qamarī
رساله‌ای مختصر فارسیدر بیان وجه تسمیهماه‌های عربی.

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۵۹۳/۲
آغاز:وجه تسمیه شهور عربیة: محرم را از برای آن محرم می‌گویند که عرب حرام دانند؛ **انجام:**و دوالحجة را از برای آن ذوالحجة گویند که در آن حج کنند
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرم، ۱گ (۹۲ر-۹۲پ)، اندازه: ۹×۱۵/۵سم [مؤید: ۲-۱۰۲]

● **وجه تسمیه موجودات غیبی** / متفرقه / فارسی
vajh-e tasmīye-ye mowjūdāt-e qaybī
واله اصفهانی، محمد کاظم، ۱۱۵۲ - ۱۲۲۹ قمری
vāle-ye esfahānī, mohammad kāzem (1740 - 1814)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۶۱۷
خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۰۱ق؛ ۲ ص [ف: -۱۳؛ فهرست رایانه‌ای ج۴-۱۰۸۱]

● **وجه تشبیه الصلاة علی محمد بالصلاة علی ابراهیم** /عربی
wajh-u tašbīh-iṣṣalāt ‘alā muḥammad biṣ-ṣalāt-i ‘alā ibrāhīm
مولانا یوسف
mowlānā yūsof
این رساله عبارت «صل کما صلی ابراهیم» را مورد گفتگو قرار می‌دهد و از مشبه به و مشبه آن سخن می‌راند.
آغاز:بسمله. یقال اولا ان المشبه هو الصلوة المطلوبة بصیغة الامر الغیر الحاصلة کما هو مقتضی الطلب

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۳۳۳/۳
آغاز:برابر**انجام:**و علی هذا التفصیل علی الاحتمالات الاخر ففهی بعضها بعدم عدم استلزامه خلاف ما هو اللایق المعتقد ایضا و فی بعضها یقید جزء من اللایق و قدمر و فی بعضها یکون مسکوتا عنه
خط: نستعلیق، کا: احمد رشتی، تا: ۱۲۱۹ق؛ جلد: تیماج، ۱گ (۱۴ر-۱۴پ)، ۲۰سطر [ف: ۱۶-۲۴۲]

● **وجه تطبیق علوم نصاری با بعض علوم اهل بیت عصمت علیهم السلام** / متفرقه / فارسی
vajh-e tatbīq-e ‘olūm-e nasārā bā ba‘z-e ‘olūm-e ahl-e beyt-e ‘esmat ‘alayhem-os-salām
رساله‌ای است در بیان وجه تطبیق علوم مسیحیان با برخی از علوم اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام. وی سرمنشأ پیشرفت مسیحیان را از زمانی می‌داند که نصارای نجران، برای مباهله با پیامبر اسلام (ص) به خدمت آن حضرت شرفیاب شدند و هنگامی که پی به حقانیت آن حضرت بردند، در واقع تصمیم به پیروی از دین اسلام گرفتند. در برگ ۱۰۷ آمده:«... و آخر همه

دولت روم به عهد و میثاق با دولت تشیع در سنه ۱۲۳۹ اقبال نمود ...». مؤلف ظاهراً از شاگردان میرزا ابوالقاسم بن محمد نبی حسینی شریفی شیرازی راز ذهبی معروف به میرزا باب (– ۱۲۸۶ق) بوده و از رساله منامیه او یاد کرده:«... چنانچه در حاشیه رساله منامیه سیدی روحی فداه مقالاته فقیر نگاشته ...». رساله‌ای با این سرآغاز در فهرست دهگان (۱۴۰/۱) آمده به نام«تعلیقه بر رساله تناهی ابعاد»و از مجد الاشراف دانسته شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۲۴۶/۹

آغاز:پس مبارک بود حفیر هما ×× اول کارها بنام خدا ... نعم ما قال سیدی المطاع ذو المتاع الملکی الملکوتی قدس سره العزیز، و اما علماء النصاری لیسوا صاحب الکشف و القدرة ... متحتم گردید بر فقیر که وجه تطبیق علوم آنها با بعض علوم لا یتناهی اهل بیت عصمت روحی فداهم را بعرض دوستان خالص الولاء برساند؛ **انجام:**که اوامر و نواهی که جاری شده و فوایدش محسوس است جداً رسیدند ...

خط: نستعلیق، کا: محمد مهند بن میرزا ابوالقاسم حسینی موسوی [نطنزی]، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ ۴گ (۱۰۵–۱۰۸)، ۱۶–۱۷سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۳۸–۷۱۸]

● وجه تقدیم العقل علی النفس فی سلسلة الممکنات و تقدمه علی سائر الکائنات / فلسفه / عربی

wajh-u taqdīm-il ʻaql ʻala-n nafs fī silsilat-il mumkināt wa taqadumih-ī ʻalā sā’ir-il kā’ināt

جیلانی، عبدالکریم بن ابراهیم، ۷۶۷ – ۸۳۲ قمری

jīlānī, ʻabd-ol-karīm ebn-e ebrāhīm (1366 - 1429)

رساله کوتاهی است دربیان دلیل تقدم عقل برنفس وسایر موجودات. مؤلف می‌گوید که در مجلس شاهان صفوی ذکر این مسأله شده وعده‌ای آن رامشکل دانسته‌اند، لذا این رساله رابرای تقدیم به شاه صفوی نگاشته است.

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۴۲/۸–ف

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۸۵۱ق؛ ۳گ (۱۲۱–۱۲۳)، ۱۹سطر [فیلمها ف: ۱–۴۷۷]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۶۹۴/۷–۱۴/۱۴۴

آغاز:الحمدلله للمبدع الاول مفیض کل خیر وکمال والصلوة علی مبعوث الاخر محمد وآله خیر آلال بعد تمهید وظایف الادعیة مستد یابها ایام الدولة العلیة الملکیة السدیة الامامیة؛ **انجام:**اللهم کما وفقته علی طریق خزاین الکمال فوفقه لاستحصاله بحق محمد صلوات الله علیه وآله.

خط: شکسته نستعلیق، تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۸–۴۹۰۷]

● وجهة المقبلین و کعبة العارفین / دعا / فارسی و عربی

wijhat-ul muqbilīn wa kaʻbat-ul ʻārifīn

کتابی مفصل در ادعیه و زیارات و اذکار و حرزهای واردهاز ائمه معصومین (ع) که درچند کتاب و هرکدام در چند باب و فصل تقسیم شده‌اند. درلابه‌لای متن از بحار الانوار مجلسی و سفینة النجاة میرزا علی اصغر قزوینی یاد شده است.

[فهرستواره منزوی ۱۰۷۲/۸]

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۱۲۳

آغاز:بسمله، کتاب سیم از کتاب مستطاب ... درادعیه واذکار صادره از ائمه اطهار علیهم صلوات الله الملك الجبار است که وقت مخصوص بجهت اینها مقرر نفرموده اند خواه فضیلت وشرافتی بجهت آنها ذکر فرموده باشند؛ **انجام:**وانت ساجد ففعل ذلك الرجل فبری باذن الله ومن ادعیته السر القدوسیة یا محمد (ص) ومن اصابه ...

کتاب سوم از تألیف است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: مقوا، ۱۲۳گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف مخ: ۵–۲۲۶۶]

● وجه دین = روی دین / کلام و اعتقادات / فارسی

vajh-e dīn = rūye dīn

ناصر خسرو، ۳۹۴ – ۴۸۱ قمری

nāser xosrow (1005 - 1089)

یکی از کتاب‌های فلسفی – کلامی و مذهبی اوست دربرگیرنده تأویل‌ها از باطن عبادت‌ها و احکام شریعت، به شیوه اسماعیلیان. در آغاز آن را به «روی دین» نامیده است که به «وجه دین» شهرت یافته است. (احمد منزوی)

آغاز:حمد و سپاس مر آفریدگاری را که عالم پیدا را از عالم پنهان پدید آورد ... آگاهی دهیم جویندگان سر نامتناهی را که ایزد تعالی مردم را از برای بیم و امید آفریده است آنکه مر اورا به بهشت امیدوار و به دوزخ بترساند ...

چاپ: برلین، ۱۳۴۳ق/۱۳۰۳ش؛ تهران، طهوری

[فهرستواره منزوی ۲۵۵/۶]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۲۶۱–ف و ۱۵۸۶–ف

خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: دوشنبه جمادی الاول۱۱۵۷ق [فیلمها ف: ۱–۲۷۱]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۷۸–ف

نسخه اصل: دیوان هند ش ۴۶۶۰؛ خط: نسخ، کا: محب علی قندری، تا: شعبان؛ ۲۴۵گ، ۱۲سطر [فیلمها ف: ۱–۲۷۰]

● **وجه العلم بتناول الوعید کافة الکفار** / کلام و اعتقادات / عربی

wajh-ul ‘ilm bi-tanāwul-il wa‘īyd kāffat-al kuffār

علم الهدی، علی بن حسین، ۳۵۵ – ۴۳۶ قمری

‘alam-ol-hodā, ‘alī ebn-e hoseyn (967 - 1045)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۹۷/۱۹عکسی

آغاز:مسئلة ان سئل سائل فقال اذا لم یکن عندکم فی لغة العرب لفظ هو حقیقة فی الاستغراق فمن رأی وجه علم تناول الوعید بالخلود کافة الکفار علی جهة التابید

نسخه اصل: کتابخانه آستانقدس رضوی، شماره ش ض ۲۱۵۰۹؛ خط: نسخ، کا: صفایی خوانساری، احمد بن محمد رضا، تا: قرن ۱۴، مصحح، محشی؛ ۲۲سطر [عکسی ف: ۴-۳۸۹]

● **الوجه الناظر فیما یقتضیه الناظر** / فقه / عربی

al-wajh-un nāẓir fīmā yaqtaḍīh-in nāẓir

سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر، ۸۴۹ – ۹۱۱ قمری

soyūtī, ‘abd-or-rahmān ebn-e abī-bakr (1446 - 1506)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۸۰۰

آغاز:بسمله و حسبنا الله و نعم الوکیل مسئله اجمع العلما علی ان ناظر الوقف الشرعی؛ **انجام:**لوجب القو بتکفیرهم ... حسبنا و نعم الوکیل

خط: نسخ، کا: غلام محی الدین، تا: قرن ۱۲ [رایانه]

● **وجه وجوب** / اصول فقه / عربی

vajh-e vojūb

شیروانی، محمد بن حسن، ۱۰۳۳ – ۱۰۹۸ قمری

šīrvānī, mohammad ebn-e hasan (1624 - 1687)

قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۶۶۵/۷

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳-۱۱۳]

● **وجهیه** / عرفان و تصوف / فارسی

vajhīyye

نعمة الله ولی، نعمة الله بن عبدالله، ۷۳۰؟ – ۸۳۴ قمری

ne‘mat-ol-lāh-e valī, ne‘mat-ol-lāh ebn-e ‘abd-ol-lāh (1330 - 1431)

این رساله در روح انسانی است.

آغاز:قال الله تعالی کل شیء هالک ...

انجام:روح جزئی و نفس جزئیه فانیه فافهم.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۷۲/۴۲

خط: نستعلیق، کا: محمد مظفر بن محمد حکیم، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۳۳سطر (۹×۲۰)، اندازه: ۱۳×۲۴سم [سنا: ف: ۱-۲۱۰]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۱۹/۴۲

خط: نسخ ریز، کا: شیرازی، عباس بن محمد، تا: ۱۲۶۴ق؛ ۲ص (۲۵۴-۲۵۵)، ۲۹سطر، اندازه: ۱۹/۵×۳۲سم [ف: ۳۲-۱۴۹]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۰۶۷/۴۱

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق خوش، بی کا، تا: ۱۲۶۵ق؛ مجدول؛ ۲ص (۱۴۸-۱۴۹)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۳/۵سم [ف: ۱۰-۵۹۶]

← الوجیز > التفسیر

← الوجیز > توضیح المقال

← الوجیزة > ثواب الاعمال (منتخب)

← وجیزة > الحرکة و صورتها

← الوجیزة > الوجیزة فی الدرایة

← الوجیزة > الایجاز فی قواعد الدرایة و الرجال

← وجیزه > مسائل متفرقه

← وجیزه > تجوید قرآن کریم

● **الوجیزة** / طب / عربی

al-wajīza

رازی، محمد بن زکریا، ۲۵۱ – ۳۱۳ قمری

rāzī, mohammad ebn-e zakarīyā (866 - 926)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۵۱۱۷

آغاز:کتاب بقراط الذی وجدوه فی قبره؛ **انجام:**الماء البارد شوقا شدید تمه الفصول

خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۱۲۲ق [الفبائی: -۶۰۰]

● **الوجیزة** / فقه / فارسی

al-wajīza

شفتی بیدآبادی، محمد باقر بن محمد نقی، ۱۱۷۵؟ – ۱۲۶۰ قمری

šaftī bīd-ābādī, mohammad bāqer ebn-e mohammad naqī (1762 - 1844)

رساله عملیه مؤلف است شامل فتاوای وی دراجتهاد وتقلید وطهارت وصلات وصوم که از روی سؤال وجواب او تنظیم شده است.

[الذریعة ۴۵/۲۵]

۱. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۴۴۲/۱

خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۲۵۳ق؛ قطع: خشتی [ف: -۱۰۷]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۰۲/۱-۲/۱۲۲

آغاز:بسمله الحمدلله رب العالمین وصلوة اما بعد بدانکه افراد مکلفین می‌باید یکی از دوقسم باشد یا مجتهد جامع الشرایط که اخذ مسایل را از قول خدا وائمه (ع) وسایر ادله شرعیه نموده باشد؛ **انجام:**وبعد از آن جایز است که متفرقاً اتمام دوماه را بکند وتتابع دربقیه که نیست ونه روز آخر است لازم نیست. تمت مسائل الصوم.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۴ق؛ ۱۲۳گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۸-۴۹۱۲]

● **وجیزه** / کلام و اعتقادات / فارسی

vajīze

بهادر،سبحان علی خان، قرن ۱۳ قمری

bahādor, sobhān ʻalī xān (19c)

تاریخ تألیف: ۱۲۶۳ق

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۵۲۶

آغاز:بسمله. بذروه اصفای ارباب کیاست؛ **انجام:**ما صدر عنا عن الانام ... و الحمدلله رب العالمین

خط: نستعلیق خفی، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۳۷گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۸×۲۸سم [رایانه]

● **الوجیزه** / فقه / فارسی

al-vajīza

استرآبادی، محمد جعفر بن سیف الدین، ۱۱۹۸ – ۱۲۶۳ قمری

estarābādī, mohammad jaʻfar ebn-e sayf-od-dīn (1784 - 1847)

مشتمل بر احکام و مسائل نماز است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۹ معزی

آغاز:بسمله. بدانکه نماز منقسم می‌شود بواجب و مستحب و اول منقسم می‌شود به شش قسم اول یومیه دویم جمعه سیم عیدین چهارم آیات پنجم طواف ششم آنچه بنذر و عهد و نهوهما لازم می‌شود؛ **انجام:**چهارم هرگاه متذکر شد بسجده منسیه در رکعة اخیر قبل از ایتان بصیغه سلام مخرج از نماز ظاهر اینست که عود بجهة عمل آوردن سجده منسیه لازم است ... و همچنین است حال در تشهد عینی در رکعة اخیره.

خط: نسخ، کا: سلمان، تا: ۱۲۵۶ق؛ مهر: «المتوکل علی الله عبده ابراهیم۱۲۶۰» (بیضی)؛ جلد: گالینگور، ۱۸۹گ، ۱۰سطر (۱۱/۵×۷/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۶سم [ف: ۳۹-۱۱]

● **الوجیزة** / ریاضیات / عربی

al-wajīza

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵ – ۱۲۸۸ قمری

kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

اهدا به: محمد رحیم (فرزند بزرگ مؤلف)

تاریخ تألیف:شنبه ۲۰ شوال ۱۲۶۳ق

رساله مفصلی است که مؤلف درباره راه‌های یافتنی مجهولات عددی دریک «مقدمه» وسه «فصل» ویک «خاتمه»تألیف نموده است.

آغاز:بسمله، حمدله، صلات. اما بعد، فیقول العبد الاثیم کریم بن ابراهیم. ان هذه وجیزة فی علم الحساب قد کتبتها لولدی الاعز ... **انجام:**ولا اضبط فی کتاب ولاتسمعه من خطاب وصلی الله علی محمد وآله الاطیبات

[فهرست کتب مشایخ ج ۲ ص ۲۳۶]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۲۰۶/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد باقر بن محمد جعفر مشهور به میرزا کوچک، تا: قرن ۱۳؛ اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۰-۱۳۹]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۶۶۷/۱-عکسی

آغاز:حمدله. صلاة. و بعد، فیقول العبد الاثیم الجانی کریم بن ابراهیم الکرمانی. ان هذه کلمات وجیزة و اشارات واضحة ظاهرة وافیة و انکانت علی الاختصار، اذا ما کان لی اقبال بایزید من ذلک فاکتفیت بالمیسورة لانه یترک بالمیسور علی الله التکلان فی جمیع الامور، و هی مشتملة علی مقدمة و اربع مطالب؛ **انجام:**الخامش عشر. اذا وضع خطاب من الشارع بین جمع مختلفی الاصطلاح و لاقرینة فی البین، تدل علی اصطلاح خاص للمتکلم و لا المخاطبین، فعلی ای شیئ یحملوا اختلفو فیه فمنهم و ذهب الی جمله لکل طایفة علی اصطلاحهم للزوم.

نام کتاب در آغاز و انجام نیامده؛ خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۶۱ص (۲-۶۲) [عکسی ف: ۱-۲۹۱]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۴۳۹/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۱۱ رمضان۱۲۶۳ق؛ مجدول؛ ۱۶گ (۱پ-۱۶ر)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۹سم [ف: ۶-۴۱۸]

۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۴۴۸/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**قد تمت علی ید مصنفها فی یوم الثلاثاء [۱۱ رمضان ۱۲۶۳]. حامداً مصلیاً مستغفراً

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۷۸ق؛ ۲۹گ (۱پ-۲۹ر) [ف: ۱-۲۶۷]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۷۲۹/۲

آغاز:فی بیان حدود کل صنفمن تلک المقادیر علی ما هو المعروف فی هذه الاعصار و هی حدود سنة الف و مأتین و ثلثة و خمسین فی بلاد احطنا بها علماً ففیها انواع من المقادیر؛ **انجام:**و

هکذا اذا اردت تنزیله ثلث مرات تضربه فی مکعب الستة و هو مائتان و ستة عشر
بخش‌های پراکنده ای از کتاب را دارد و صفحات آن مشوش و بی‌نظم است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۹۶ق؛ جلد: تیماج، ۶گ (۴ر-۹پ)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۲۰-۲۴۱]

۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۸۶۲/۴

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۶ص (۷۲-۸۷) [ف: ۵-۱۸۲۵]

۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۶۱۶/۳-۱۴/۶۶

آغاز:الحمدلله ... یقول العبد الاثیم کریم بن ابراهیم ان هذه رسالة وجیزة وعجالة عزیزه فی استخراج المجهولات العددیة بالقواعد الحسابیة؛ **انجام:**واعلم یا بنی استخراج المجهولات بهذه القاعدة یحتاج الی تامل کثیر ... وقد فرغ من تسوید هذه الرسالة ... سنه ۱۲۶۳ حامداً مصلیا مستغفراً
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور، ۲۷گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۸-۴۹۱۲]

● **وجیزة** / اصول فقه / فارسی

vajīza

ابوالحسن بن علی اکبر، ق۱۳ قمری

ab-ol-hasan ebn-e ‘alī akbar(- 19c)

اهداء به: شاهزاده حاج محمد ولیمیرزا چهارمین فرزند فتحعلیشاه
دوره اصول مختصر استدلالی است که در یک «مقدمه» و شش «باب» و «خاتمه» ترتیب یافته: مقدمه در تعریف و فائده و موضوع علم اصول؛ باب ۱. در مبادی احکام؛ ۲. در مبادی لغوی؛ ۳. در مفاهیم؛ ۴. در ادله لفظیه؛ ۵. در ادله غیر لفظیه است که اجماع و دلیل عقل است؛ ۶. در اجتهاد و تقلید؛ خاتمه در تعارض و تعادل و تراجیح و ذکر بیست قاعده. هر بابی شامل عناوین فصول و مسائل است.
آغاز:سنت ارباب درایت ابتناء هر کلام است بر اصل شکر و ستایش واجب الوجودی که در کتاب کریم مفهوم شرط لئن شکرتم را موجب حصول جزای لازیدنکم فرمود ...

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۱۱۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**ولکن در دلالت آیه نسبت بطهارت و نجاست محل گزید سگ اجمال است چون بیان حکم طهارت و نجاست در آیه مقصود نیست.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۸ رجب۱۲۴۱ق؛ ۱۴۰گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴×۱۸سم [ف: ۶-۹۶]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۴۵۳

آغاز:برابر
کامل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیحجه۱۲۴۲ق؛ اهدایی: وزیری؛ ۱۶۱گ، ۱۵سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۴-۱۲۹۹]

● **وجیزة = زایچه** / طالع بینی / فارسی

vajīza = zāyče

افشار، محمد اکبر بن نصر الله، قرن ۱۳ قمری

afšār, mohammad akbar ebn-e nasr-ol-lāh(- 19c)

زایچه محمد قلی میرزا که در تاریخ چهارشنبه ۲۲ رمضان ۱۲۰۳ق زاده شده است.
[فهرست نام‌های بخش ریاضی فهرست نسخه‌های منزوی ۳۷۸؛ فهرستواره منزوی ۲۹۳۳/۴]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۶۲۷

آغاز:بسمله، حمدله، و العاقبة للتقین ... اما بعد این مختصریست وجیزه در استخراج زایجه شهریار عادل و شاهزاده باذل ... محمد قلی میرزا ادام الله تعالی؛ **انجام:**موقوف داشت که هر ساله کتاب علیحده نوشته هر گاه مقرر فرمایند عرضه دارد لهذا کمینه چاکر جان فشان درین هنگام ترک تطویل کلام نموده به دعای دام عمر ... اختتام می‌نماید، امید که نیر دولت و اقبال روز به روز صاعد مدارج سلطنت و حشمت و ظلال بر مفارق بندگان پاینده و لایزال باد بحق و آله الامجاد.
از مقدمه یک برگ مانده و می‌رسد به برگ دهم جلد اول «مراکز بیوتات و تقاویم الکواکب و مواضع الثوابت فی البروج»، آغاز: «اما بعد این مختصریست وجیزه در استخراج زایجه شهریار عادل و شاهزاده باذل ... محمد قلی میرزا ادام الله تعالی»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج، ۵۷گ، ۱۵ سطر (۱۰×۱۸)، اندازه: ۱۰/۵×۲۰سم [ف: ۱۶-۶۵۹]

● **وجیزه** / فقه / فارسی

vajīze

گلپایگانی، باقر بن آدینه، ق۱۳ قمری

golpāygānī, bāqer ebn-e ādīne(- 19c)

رسالهمختصری است در طهارت و صلات و صوم، مطابق با فتوای شیخ محمد تقی که توسط نامبرده گردآوری شده و مشتمل است بر سه «باب»: ۱. در مقدمات نماز؛ ۲. در نمازهای واجب؛ ۳. در قلیلی از واجبات صوم.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۰۷۰

آغاز:بسمله، الحمدلله الذی هدانا لاتباع شریعة سید الانام و الصلاة و السلام علیه؛ **انجام:**و احوط آن است که هر دو قسم را بجا آورد.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۱۴محرم۱۲۴۸ق؛ واقف: حاج عبدالباقی آیة اللهی، اسفند ۱۳۷۴؛ جلد: مقوا، ۱۸گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲۰-۵۹۱]

● **وجيزه = رساله عمليه = اصول وفروع دين** / کلام و اعتقادات، فقه / فارسی

vajīze = r.-ye ‘amalīye = osūl va forū‘-e dīn

محمد علی بن مقصود علی، ق۱۳ قمری

mohammad ‘alī ebn-e maqsūd ‘alī(- 19c)

مؤلف می‌گوید که چون سید محمد قاضی تبریزی از جناب شیخ علی تقاضا نمود که واجبات اصول دین را برای استفاده عموم مکلفین که اعتقاد به آن لازم است بیان کند و او نیز از مؤلف که شاگرد وی بوده درخواست نمود، مؤلف این رساله را درسه «مطلب» نگاشته:۱. دراصول ایمان، شامل پنج فصل؛۲. در بعضی احکام تقلید در هفت فصل؛۳. درنماز درچند فصل.

آغاز:حمد بیحد وستایش بیعد منعمی را لایق و سزاوار است که وجود ذاتش از هرموجودی از موجودات ظاهر و عیانست و صلوات ودرود بیشمار برخاتم پیغمبران و ...

انجام:و بعد ازآن سفرکند واز محل ترخص بیرون رود بایست آن نماز را قصر کند و همچنین عکس این صورت و احوط جمع میان قصر و اتمام است دراین هر دو صورت و الحمدللهعلی اتمامها

[فهرستواره منزوی ۲۹۶/۹ «ذخیره»]

۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۹۵۰/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماجمذهب، ۳۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف مخ: ۳-۹۹۸]

۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۱۶۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۸ محرم۱۲۴۶ق، جا: نجف اشرف؛ جلد: تیماج، ۴۶گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف مخ: ۵-۲۲۶۹]

۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۰۹۰/۶

آغاز:برابر؛ **انجام:**در امور آخرت لااقل مثل آن طریق احتیاط را مسلوک دارند.

در فهرست با عنوان «ذخیره» و از مجلسی اول دانسته؛ بی‌کا، تا: با تاریخ۱۲۴۸ق؛ ۹گ (۲۰۱ر-۲۰۹ر) [ف: ۴-۵۴۹]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۲۲۶-۱۲/۱۱۶

آغاز:الحمدلله ... وآله الطاهرین بعد چون از استاد اعظم ومقتدای مکرم قدوة المحققین ورئیس المدققین وخاتم المجتهدین شیخ المشایخ العظام جناب شیخ علی سلمه الله تعالی؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۴ذیحجه ۱۲۵۱ق؛ جلد: مقوا، ۳۴گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۱-۴۲۶]

● **وجیزه** / گوناگون / فارسی

vajīze

همدانی شیخی، محمد باقر بن محمد جعفر، ۱۲۳۹ - ۱۳۱۹ قمری

hamadānī šayxī, mohammad bāqer ebn-e mohammad ja‘far (1824 - 1902)

در ذکر پنجاه چیز که اسباب فقر است و پنجاه چیز که وسیله دارایی می‌شود و کیفیت نماز شب و اعمال شب و روز و شب جمعه، به طریق آسان و مختصر که برای عامه نفع داشته باشد.

چاپ: ایران، سنگی، خشتی، ۴۱ص (۵۰-۹۰صص)در هامش؛ایران، ۱۲۹۶ق، سنگی، خشتی، ۴۶ص (۱-۴۶صص) در هامش

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۱۸۳/۵

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... فقیر خاکسار و تراب اقدام خدام اخبار بعرض میرساند؛ **انجام:**و صد هزار درجه بلند و صد هزار بنده آزاد کردن بأو عطا شود در قیامت خنک دل.

خط: نستعلیق، کا: فشارکی، محمد باقر بن محمد جعفر، تا: قرن ۱۴؛ ۵گ (۸۴پ-۸۸ر)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۱-۱۹۲]

● **الوجيزة** / چند دانشی / عربی

al-wajīza

حسینی خراسانی، محمد بن حسن، - ۱۳۲۲ قمری

hoseynī xorāsānī, mohammad ebn-e hasan(- 1904)

تاریخ تألیف: ۴ ذیحجه ۱۲۹۲ق؛ محل تألیف: کرمان

مصنف تمامی علوم ادبیات عرب و منطق و قرائت را به نحو مختصر و خیلی موجز در یک «مقدمه» و چهار «قسم» و هر قسم در سه فن در این کتاب جمع نموده: مقدمه:درمبادی؛ قسم ۱. سه «فن»: ۱) اشتقاق، ۲) تصریف،۳) علم خط؛ قسم ۲. سه «فن»: ۱) نحو، ۲) علم الاعراب، ۳) علم القرائة؛ قسم ۳. سه «فن»: ۱) منطق،۲) علم عروض، ۳) علم القافية؛ قسم ۴. سه «فن»: فن۱) علم المعانی، ۲) بیان، ۳) بدیع.

آغاز:بسمله. الحمدالله الذی علمناه الفصیح من المنطق و البیان و صرف قلوبنا نحو التفکر فی المعانی و القرائة من القرآن و صلی الله علی رسوله الذی انشق له القمر بالمواجهة والعیان و خلقائه الذین عرضت ولایتهم علی الانس و الجان ...

انجام:أحسن الله خاتمتنا بحق سیدنا محمد خاتم الرسالة و آله ... و قد تمت و کلمت فی بلذة کرمان ... بشفاعة أجداده عن لوح المذنبین امین امین رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین و الحمدالله رب العالمین.

۱. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۴۷۸

آغاز و انجام:برابر

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۴ ذیحجه۱۲۹۲ق، جا: کرمان؛ مجدول؛ در اول نسخه نوشته شده «این نسخه چون بتعجیل مقابله شده محل اعتماد نیست و نسخه جناب عالی اعنی و زیر دول خارجه میرزا سعید خان مظنون الصحه است»؛ واقف: شهید؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۶۹ص، ۱۸سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: -۲۴۷]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۸۹۶ عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵-۳۳۶]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۸۵ عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۸۶]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۳۶۹
آغاز:برابر؛ **انجام:**در مانده بدرد دل بیحاصل خویش
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۹۲ق [الفبائی: -۶۰۱]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۱۶۲/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۵۸گ (۱پ-۱۵۸ر)، ۱۵سطر [ف: ۳۶-۲۴۴]

● الوجیزة / فقه / عربی

al-wajīza

همدانی، رضا بن محمد هادی، ۱۲۴۱؟ - ۱۳۲۲ قمری

hamadānī, rezā ebn-e mohammad hādī (1826 - 1904)

رساله است فتوایی، مشتمل بر کتب مقاصد و مباحث:۱. کتاب الطهارة: دارای چهار مقصد: ۱)احکام المیاه، ۲)الوضوء، ۳) الغسل، ۴) التیمم؛ ۲. کتاب الصلاة: مشتمل بر هفت مقصد: ۱) فی المقدمات، ۲)افعال الصلاة، ۳) صلاة الایات، ۴) احکام خلل الصلاة، ۵) القضاء، ۶) الجماعة، ۷) القصر؛ ۳. کتاب الزکاة: دارای دو بحث: ۱) زکاة المال، ۲) زکاة الفطرة؛ ۴. کتاب الصوم: دارای هشت بحث و خاتمه: ۱) النیة، ۲) فیما یمسک عنه، ۳) فیما یترتب علی ذلک، ۴) فیما یکره للصائم، ۵)الزمان، ۶) فیمن یصح منه الصوم، ۷) فیما یتعلق بشهر رمضان، ۸) فیمن یجب علیه القضاء و ما یتعلق بذلک؛ خاتمة: فی الاعتکاف.
آغاز:بسمله، حمدله، اما بعد فیقول العبد الجانی محمد رضا بن المرحوم الاقا محمد هادی الهمدانی هذه وجیزه فی مهمات مسایل الحرام
[مکتبة امیرالمؤمنین ۵۲۷/۴]
شرح و حواشی:
۱- هدایة = ترجمه وجیزة الاحکام

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۶۸۱
آغاز:برابر؛ **انجام:**فیه تردد و الاحوط علی تقدیره وجوبه الاتمام ثم قضائه.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: میشن، ۹۲گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲۰-۵۹۱]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۴۲۶
آغاز:برابر؛ **انجام:**بتعمد البقاء علیه ... الارتفاع و لو تعذر الغسل تیممت و بقیت.
ازابتدای طهارت تادومین بحث از کتاب صوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۱۴ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف: زین الدین زاهدی، ۱۳۷۷؛ ۶۲گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:۲۱-۱۶۴۵]

● وجیزه / عرفان و تصوف / فارسی

vajīze

غافل سلماسی، پرویز بن فرج الله، - ۱۳۳۶ قمری

qāfel-e salmāsī, parvīz ebn-e faraj-ol-lāh(- 1918)

در آداب و اسلوب و مشی طریقه ذهبیه به خواهش برخی پیروان آن طریقت، اصول و آداب طریقت سلسله ذهبیه را به صورت خلاصه بیان کرده است. گویا حبیب الله فرزند اسدالله فرزند امیر ارسلان دنبلی در صدد ترتیب و تحریر مجدد آن برآمده، دیباچه در آغاز آن گذارده و مطالب و اشعاری بر آن افزوده است.
آغاز:بسم الله، خیر الاسماء و هو نعم النصیر و نعم المولی. الحمد الله رب العوالم و الانام، الصلوة و السلام علی اشرف المکونات محمد و آله البررة الکرام ... اما بعد چون بعضی از سالکین سبیل الهی و متشرعین ...
چاپ: ایران، تبریز، مطبعه مشهدی اسد آقا تبریزی، ۱۳۳۵ق، سنگی، جیبی، ۱۰۸ص، به سعی و اهتمام عباسقلیخان سرابی(برادر مکرم آقای خان بابا خان ملقب به «عنایة الولایة و السلطنه» و حاجی اسماعیل خان امیر تومان)(۱۰۷+۱ صص).
[نسخه‌های منزوی ۱۴۸۲/۲؛ الذریعه ۴۶/۲۵؛ فهرستواره منزوی ۱۰۷۲/۸]

۱. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:/۱۱۱۷م
آغاز:برابر؛ **انجام:**فی ختم الخاتمة من انشادات حبیب قلوب الفقراء سرکار آقا میرزا حبیب الله دنبلی تنبل مولد ... قد حصل الفراغة من التألیف بعون الله الخبیر اللطیف ... و السلام.
فاقد دیباچه؛ خط: نستعلیق خوش، کاتب = مؤلف (ظاهراً)، تا: چهارشنبه ۱۶ جمادی الاول۱۳۰۲ق؛ افتادگی: وسط؛ مصحح، از هم گسیخته؛ ۲۱گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۲-۳۳۴]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۱۹
آغاز: این ذره گمنام رو سیاه حبیب الله بن اسدالله بن امیر اصلان خان دنبلی خویی که مدعو به تنبل مولا و متخلص به لسان الولایه است ... بسمله. الحمد الله رب العوالم و الانام؛ **انجام:**و لم یسلک سبل الجفا.
خط: نستعلیق، کا: شکرالله بن محمود، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: آغاز؛ ۶۸گ، ۱۵ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۱۱-۲۳۰۴]
۳. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه:۵۲۶/۲
آغاز:آغاز مقدمه خوبی: الحمدلله علی آلائه و نعمائه و الصلوة و السلام علی خاتم انبیائه و سید اولیائه؛ آغاز حدیث هدایت و شرح آن به نقل از شرح اربعین: بالسند المتصل الی الشیخ الصدوق؛ آغاز وجیزه: الحمدلله رب العوالم و الانام و الصلوة و السلام علی اشرف المکونات محمد و آله البررة الکرام؛ **انجام:**بابو جهل مدلل و ثابت نماید و السلام علی من اتبع الهدی و لم یسلک سبل الجفا.
خط: نستعلیق خوب، کا: شکرالله بن محمود افشار، تا: ۱۳۱۱ق؛ ۶۴گ (۳۹- ۱۰۲)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: -۷۰۰]

● **الوجیزة** / درایه / عربی

al-wajīza

اصفهانی، عبدالرزاق بن علیرضا، ۱۲۹۳ – ۱۳۸۳ قمری

esfahānī, ‘abd-or-razāq ebn-e ‘alī-rezā (1876 - 1964)

تاریخ تألیف: رمضان ۱۳۴۷ق

رساله کوتاهی است در علم درایه، مؤلف از نوادگان «ملا فتح الله قزوینی» صاحب ابواب الجنان است که این رساله را در مدت چهار روز در رمضان ۱۳۴۷ق نگاشته است.

آغاز:بسمله، الحمد لله رب العالمین، و صلی الله علی محمد و آله ... و بعد، فیقول العبد العاصی المحدث الحائری ... ان علم الحدیث من اشرف العلوم لجهات لاتخفی، و معرفته من حیث الإسناد و الإرسال و الضعف و الصحة و غیر ذلک ... و هذه وجیزة عزیزة فی مهمات علم درایة الحدیث لم اجعلها لها ککتب القوم ترتیبا من مقدمة و ابواب و فصول و ابواب و خاتمة، اعلم ان علم الرجال ما وضع لتشخیص رواة الحدیث ذاتا و وصفا مدحا و قدحا.

انجام:التردد و ما یعارضه الدلیلان من غیر حصول الترجیح فی احد الطرفین.

چاپ: ایران، قم، دارالحدیث، ۱۳۸۲ شمسی، رضا قبادلو، در رسائل فی درایة الحدیث، الجزء الثانی

[الذریعة:۵۰/۲۵؛ طبقات اعلام الشیعة (قرن ۱۴):۱۱۱۳؛ مصفی المقال ۲۲۹؛ فهرستگان نسخ خطی حدیث و علوم حدیث ۹۹/۱]

۱. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه:۴۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**التردد و ما یعارضه الدلیلان من غیر حصول الترجیح فی أحد الطرفین.حرره المحدث الحائری عبدالرزاق ... فی بلدة همدان حامدا مصلیا شاکرا قائلا، الحمدالله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین.

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: چهارشنبه ۲۴ رمضان ۱۳۴۴ق، جا: همدان؛ نسخه مورد بحث مسوده مؤلف است و در آخر آن ملحقی در ۱۳ صفحه قرار دارد که در ماه رمضان ۱۳۴۷ق نگاشته شده و نام آن «الفوائد الرجالیة» یا «مستطرفات الدرایة» است، مؤلف در این ملحق به حل رموز مورد استفاده در کتابهای فقهی و رجالی پرداخته و نیز اشتباهات در اسماء و القاب و کنیه ها را متذکر شده و وجه صحیح آنها را بیان کرده است، بخش ملحق را در ماه رمضان ۱۳۴۷ نگاشته است، مصحح، بااضافات و تصحیحات بسیاری از مؤلف؛ تملک: مؤلف با مهر «الواثق بالله عبدالرزاق بن علیرضا» (بیضوی)؛ ۳۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: -]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۸۷۶ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵-۳۰۶]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۱۱۶/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**الاکثر مع القائل الانسب بحسب دلائل الاصول التردد و ما یعارضه الدلیلان من غیر حصول الترجیح فی أحد الطرفین.

خط: نسخ، کا: محمد صادق بن محمد حسن بن احمد شریف، تا: ذیقعده۱۳۴۷ق؛ محشی با نشان «منه»؛ مهر: کاتب «صادق ابن محمد حسن، ۱۳۲۲» (بیضوی)؛ ۴۱گ (۱پ-۴۱پ)، ۱۴سطر، اندازه: ۶/۵×۱۳سم [ف: ۳۳-۲۳۱]

● **الوجیزة** / اصول فقه / عربی

al-wajīza

؟ مازندرانی، نصرالله بن ابو تراب، ق۱۴ قمری

māzandarānī, nasr-ol-lāh ebn-e abū-torāb(- 20c)

مسائل علم اصول فقه را خصوصاً مباحث ادله عقلیه و احتهاد و تقلید و تراجیح و تعادل را در یک مقدمه و چند باب و هر باب در چند بحث تحریر کرده است. این رساله خیلی مختصر و فشرده برگزار شده است.

بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه:۲۴۲

آغاز:الحمدلله علی جزیل آلائه و الشکر علی جمیل نعمائه ... فهذه رساله وجیزة وافیة جملیة شافیة محتویة علی تحقیق الحق من المسائل الاصولیة

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مهر: «عبده الراجی محسن بن حبیب الله» (بیضوی)؛ اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: -۱۷۲]

● **وجیزة** / فقه / فارسی و عربی

vajīza

نقوی، علی حسین، ق۱۴ قمری

naqavī,‘alī hoseyn (- 20c)

وابسته به: شرایط و اجزاء و موانع نماز جماعت؛ نوری، محمد تقی بن علی محمد (۱۲۰۱-۱۲۶۳ق)

شرح مختصری است بر کتاب میرزا محمد تقی فرزند علی محمد، نوری مازندرانی که محتوای آن تا مقدمات نماز است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۰۱۰/۲

آغاز:الحمد رب العالمین ... اما بعد چون رساله شرایط واجزاء فارسی جناب مجتهد العصر و الزمان؛ **انجام:**یازدهم: خوردن و آشامیدن عمدا ... و محو صورت ننماید و صدق اسم کند فلا، یعنی باعث بطلان نمی‌شود

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج، ۵گ (۹۲-۹۶)، ۲۴سطر (۱۳×۲۱)، اندازه: ۲۱/۵×۳۰/۵سم [ف: ۲۸-۳۴]

● **الوجیزة** / رجال / عربی

al-wajīza

اسامی و تألیفات علمای متقدم و متأخر را به ترتیب زمان در دو قسم گردآورده و حالات و گاهی نظرات آنها را به اختصار و بسیار کوتاه بیان کرده است به عنوان مثال «الحسن بن ابی عقیل القمانی و یعبر عنهما بالقدیمین و کان یقول بوجوب القنوت لقوله تع قوموا لله قانتین».

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۴۲۱

آغاز:بسمله، حمدله و بعد فهذه رسالة فی بیان اسماء مشایخنا علی الترتیب و ما صنفوا من الکتب المشهورة و بیان رموزها؛ **انجام:**و قواعد العقاید و تحریر العقاید و شیخه میثم البحرانی المنقول و هو شیخ شمیم فی العقول.

خط: شکسته نستعلیق، کا: حبیب الله معروف به سید بن سید میرزا طباطبائی طسوجی، تا: ۲۴ محرم۱۲۵۷ق؛ واقف: استاد جعفر زاهدی، دی ۱۳۷۷؛ جلد: تیماج مذهب، ۲گ، ۲۳سطر(کلاً ۴۵ سطر)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۷-۲۷۵]

● **الوجیزة** / رجال / عربی

al-wajīza

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۲۹۰۹

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۲۵۸ق، جا: کربلا [الفبائی: -۶۰۱]

● **الوجیزة** / دعا / عربی

al-wajīza

برخی از دعاها و ختم‌هایی است که آزمایش شده است.

قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۳۰۹/۲

آغاز:الحمدلله رب العالمین و الصلواةوالسلام علی سیدنا و نبینا و شفیع ذنوبنا و حبیب قلوبنا؛ **انجام:**(پایان دعای سمات): و به جای کذا و کذا حاجات خود را ذکر کن.

خط: نسخ، بی کا، تا: ۴ رجب۱۳۲۹ق؛ جلد: تیماج، ۷گ (۸۴پ-۹۰پ)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱-۳۰۸]

● **الوجیزة** / رجال / عربی

al-wajīza

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۵۲۸/۳

جلد دوم؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، بی تا؛ جلد: میشن، ۲۲گ (۳۰ر-۵۱ر)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶×۱۹/۸سم [ف: ۶-۴۶۶]

● **وجیزه** / گوناگون / فارسی

vajīze

رساله‌ای با مباحث پراکنده ومتفرقه شبیه به جنگ که مؤلف به قول خودش درآن مسائل مشکله و مطالب ضروریه را جمع‌آوری نموده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۰۷۳/۲-۱۱/۱۷۳

آغاز:الحمدلله رب العالمین والصلوة والسلام علی خیر خلقه محمد وآله الطاهرین وبعد فهذه الرسالة فی بیان جملة من المسائل المشکلة والمطالب الضروریة ... بدانکه نفس بر چهار قسم است اول اماره؛ **انجام:**حضرت رسول (ص) فرمود: وانذرهم یوم الحسرة اذ قضی الامر ای ذبح الموت یعنی ... واهل بهشت شادمان شوند وحکم کرده شود فریق فی الجنة وفریق فی السعیر تمت

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۰۰ق؛ جلد: تیماج، ۹۰گ، ۲۰-۲۳سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۸-۴۹۱۸]

● **وجیزه** / فقه / فارسی

vajīze

رساله عملیه در احکام طهارت و صلات و صوم، شاید مؤلف آن سید علی طباطبائی صاحب «ریاض المسائل» باشد.

کرمانشاه؛ فیض مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره/۲

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... این رساله ایست وجیزه در بیان واجبات نماز و روزه

کا: خراسانی کرمانشاهی، محمد بن حسین، تا: ۲۰ ذیقعده ۱۲۶۰ق

[تراثنا: س۲ش۴-۴۹]

● **الوجیزة (رسالة)** / اصول فقه / عربی

al-wajīza (r.)

رساله‌ای مفصل در مباحث اصولی.شاید تألیف یکی از شاگردان شیخ احمد احسائی باشد.این رساله از پایان ناقص و نانوشته است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۳۱۳/۵

آغاز:بسمله الحمد لله الذی هدانا لتمهید قواعد الدین و اهلنا لسلوک مسالک الحق ... اما بعد فهذه رساله غریزة موسومة بالوجیزة؛ **انجام:**و التعبد بتعدیل الواحد العلل و جرحه لم یدل علیه دلیل من الشرع.

نسخه نادر؛ خط: تحریری، بی کا، تا: ۱۲۴۰ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: میشن سبز، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف: ۵۰-۱۱۵]

← وجیزه آداب البحث < وضعیه

● **وجيزة الاحكام** / فقه / عربی

wajīza-tul aḥkām

کرمانی، محمد بن محمد کریم، ۱۲۶۳ – ۱۳۲۴ قمری

kermānī, mohammad ebn-e mohammad karīm (1847 - 1906)

تاریخ تألیف: چهارشنبه ۱۶ جمادی الاول۱۲۹۴ق

مسائل شرعی و احکام فرعی را با استفاده از اخبار بیان کرده است.

شرح و حواشی:

۱- وجیزة الاحکام (ترجمه)؛ خراسانی، محمد باقر بن ابراهیم (-۱۳)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۸۵۶۳

آغاز:بسمله.حمدله. اما بعد يقول العبد الاثيم و الفانى الرميم محمد بن كريم ان هذه وجيزة فى مسائل الشرعيه و الاحكام الفرعية؛ **انجام:**و لا يشترى و لا يبيع و اذ قد اتينا على ما اردنا من اتيانه راينا ان نختم الى هنا ... حامدا مصليا مستغفرا.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ ۱۲۰گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۰/۷×۱۷/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۹۶]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۵۰۴/۱

همان نسخه بالا [مؤید: ۲-۷]

● **وجیزة الاحکام (ترجمه)** / فقه / فارسی

wajīza-tul aḥkām (t.)

خراسانی، محمد باقر بن ابراهیم، ق۱۳ قمری

xorāsānī, mohammad bāqer ebn-e ebrāhīm(- 19c)

وابسته به: وجیزة الاحکام؛ کرمانی، محمد بن محمد کریم (۱۲۶۳-۱۳۲۴ق)

تاریخ تألیف: چهارشنبه ۱۹ محرم ۱۲۹۵ق

ترجمه «وجیزة الاحکام» محمد خان کرمانی است که مترجم به دستور مؤلف، این رساله را که در احکام شرعیه ومسائل فرعیه حلال وحرام بروجه اقتباس از اخبار ائمه علیهم السلام به عربی بوده، به فارسی ترجمه نموده است. متن کتاب شامل مقدمه وچند کتاب است وعناوین مطالب «مسألة، مسأله» می‌باشد.

آغاز:بسمله، ثنا و ستایش بی پایان خداوندی را سزد که پرورنده جهانیان است و تحیت و درود نامعدود پیغامبری را زیبد که مقدم بر همه آفریدگان است ... چنین گوید بنده اثیم جانی ... محمد باقر بن ابراهیم خراسانی که در این اوان ... آقای محمد خان ... فرمانی صادر گردید که رساله مبارکه وجیزةالاحکام را... بسمله الحمد لله ... چنین گوید بنده اثیم وفانی رمیم محمد بن محمد کریم.

انجام:و فارغ شد از نوشتن این اوراق مؤلف آن محمد بن ... بحق محمد و آله الطاهرین.

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵/۱۷۷-۸۸۷/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن فرج الله (مراغی)، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ ۱۲۱گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۲-۹۱۶]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۰۴۵/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**تمام شد ترجمه وجیزة الاحکام بر دست کمتر بن بنده فانی محمد باقر ابن خراسانی دریوم چهارشنبه نوزدهم محرم الحرام سنه ۱۲۹۴.

خط: نسخ، کا: شاهرودی، محمد علی، تا: قرن ۱۳؛ ۷۶گ (۱-۷۶)، ۲۰سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳-۸۳۳]

۳. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه:۱۱۲/۱

آغاز:برابر

خط: نسخ زیبا، کا: علی بن محمد کرمانی مشهور به مؤذن، تا: شوال۱۲۹۵ق، جا: لنگر؛ جلد: تیماج، ۹۲گ (۲پ-۹۳ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱-۹۱]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۷۵/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**و اگر خداوند عالم مقدور فرماید از برای ما باقی کتب آنرا هم خواهیم نوشت، امر به مشیت و حول و قوه اوست ...

کا: محمد باقر کرمانی، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۱۰۲گ (۱۳۵پ-۲۳۶ر)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۴-۱۴۷]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۰۶۵

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۳۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۶-۶۷]

● **وجیزة الاصول** / اصول فقه / عربی

wajīza-tul uṣūl

شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ – ۱۰۳۰ قمری

šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

اصفهان؛ مکتبة الزهراء؛ شماره نسخه:۱۳۴

خط: نسخ، کا: محمد جعفر بن مرحمت پناه میرزا احمد عقلائی، تا: ۲۵ محرم۱۲۹۵ق؛ مصحح، محشی از مرحوم شیخ بهایی، مقابله شده؛ ۷۵گ، ۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: -۸۶]

● **وجیزة البحار فی مناقب الائمة الاطهار** / حدیث / عربی

wajīzat-ul biḥār fī manāqib-il a'immat-il aṭhār

قاینی، محمد بن علی اصغر، ق۱۳ قمری

qāyenī, mohammad ebn-e 'alī asqar(- 19c)

وابسته به: بحار الانوار الجامعة لدرر الاخبار الائمة الاطهار؛ مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی (۱۰۳۷-۱۱۱۰ق)

جواهر اخبار بحار الانوار با حذف سند و بدون تغییر در ترتیب کتاب و انتخاب آنچه ضروری است از بیانات مجلسی، در این

مختصر گرد آورده شده است. از نام کتاب برمی‌آید که قائنی فقط آنچه متعلق به اهل بیت علیهم السلام است اختصار نموده است.
آغاز:الحمدلله الذی أوضح لنا مناهج الهدی بمصابیح الظلم محمد الذی بشر به الانبیاء جمیع الامم و أهل بیته الذین هم معادن الکرم.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۰۲۸
آغاز:برابر؛ **انجام:**و لم یبق من فنون العلم الا ما روی فیه ابواب و ذکر «ره» دلائل آخر قریبة مما ذکره السید.
در نسخه حاضر کتاب الحجه مختصر شده؛ خط: نسخ، کا: کفرانی رویدشتی اصفهانی، محمد اسماعیل بن زین العابدین، تا: ۹ ربیع الاول۱۲۵۸ق، به جهت یحیی بن علی نائینی؛ جلد: تیماج، ۱۶۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰×۱۹/۵سم [ف: ۶-۳۵]

● وجیزة التجوید / تجوید / فارسی
vajīzat-ot tajvīd

اصفهانی، محمد ابراهیم بن عیسی
esfahānī, mohammad ebrāhīm ebn-e ‘īsā

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۱۸۹/۳
آغاز:بسمله، ستایش و سپاس مر معبودی را رواست که آیات مجید قرآنی و سور مبارکه فرقانی را بجهت هدایت ... و بعد ذالک (کذا) چون جمع کثیری؛ **انجام:**رموزی که در مصاحف مینویسند در عدد بیست میباشد، تمت الکتاب.
خط: شکسته نستعلیق، کا: خلیل الله بن حبیب الله میرزای، تا: با تاریخ۱۲۷۷ق، به جهت آخوند ملا عبدالله بهائی؛ جلد: مقوایی، ۲۲ص (۷۵-۹۶)، ۱۵-۱۶سطر، اندازه: ۱۸×۲۲/۳سم [ف: ۴۵-۶۹]
۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۸۸۲/۱۰
کا: چاپی، بی‌تا؛ ۲۰گ (۲۷۱پ-۲۹۰ر) [ف: ۶-۱۵۴]

● وجیزة التجوید فی ارشاد و تعلیم کتاب الحکیم / تجوید / فارسی
vajīza-tot tajvīd fī eršād va ta‘līm-e k.-el hakīm

کاشانی، محمد شریف بن محمد باقر، ق۱۳ قمری
kāšānī, mohammad šarīf ebn-e mohammad bāqer(-19c)

رساله مفصلی است درعلم تجوید که به خواهش بعض از برادران ایمانی تألیف نموده است شامل چند مبحث: مبحث اول دراستعاذه وبسمله، ... مبحث چهارم درصفات حروف ... . مؤلف مشهور به عاصم کاشانی بوده و کتابی به نام «خلاصة اللغة» از تألیفات او می‌باشد.
آغاز:بسمله الحمدلله العلیم الحکیم والصلوة والسلام علی رسوله العزیز الکریم ... وبعد چنین گوید مسود این اوراق اضعف عبادالله الملک القادر ابن محمد باقر محمد الشریف الکاشانی
چاپ: اصفهان، ۱۳۶۸ق
[نسخه‌های منزوی ۱۰۳/۱]

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۲۶۲-۲۱/۱۸۲
آغاز:برابر؛ **انجام:**اگر حیات باقی بماند وتوفیق را خداوند منان رفیق فرماید بعد از این درکتاب دیگر که بنویسم ذکر آنها راخواهم کرد والله العالم الموفق تمام شد
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۲۹۷گ، ۱۰سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۸-۴۹۱۳]
۲. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۴۴۱
آغاز:برابر؛ **انجام:**اختلافات دررسم الخط بسیار است که دراین رساله ذکر آنها باعث ملال ناظرین و موجب تطویل می‌شود ... تمام شد کتاب وجیزة التجوید بید مؤلفه الفانی محمدبن محمد باقر الکاشانی
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: وسط؛ جلد: مقوا، ۱۲۱گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف مخ: ۲-۵۷۵]
۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۱۱۱
آغاز:برابر؛ **انجام:**بعد از این در کتابی دیگر که بنویسیم ذکر آنها را خواهم کرد و الله العالم المدقق.
خط: نسخ و نستعلیق، کا: سید محمد بن علی حسینی اصفهانی نجفی، تا: ۲ ربیع الاول۱۳۱۱ق، جا: اصفهان؛ مصحح؛ ۱۶۴گ، ۱۵-۱۶سطر، اندازه: ۷×۱۲سم [ف: ۳۳-۲۲۶]
۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۶۹ عکسی
آغاز:برابر
نسخه اصل: کتابخانه شیخ حسن شریعتی-قم؛ خط: نسخ، کا: سید محمد باقر بن حسن کاشانی مشهور به امامی، تا: غره جمادی الثانی۱۳۲۵ق؛ ۳۲۸ص [عکسی ف: ۱-۴۲۸]
۵. کاشان؛ عاطفی، افشین؛ شماره نسخه:۱۰۶/۱
آغاز:برابر؛ **انجام:**و مانند (و سرائر علیها یتکئون) که آخر آیه است و تمام کلام (و زخرفاً) است و گاه باشد بعد از یک آیه ...
خط: نسخ نازیبا، بی‌کا، تا: اواخر قرن۱۴؛ افتادگی: انجام؛ ۷۰گ، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: -۹۴]

● وجیزة التحریر / نامه‌نگاری / فارسی
vajīza-tot tahrīr

صفائی، محمد بن سبزعلی، قرن ۱۳ قمری
safā’ī, mohammad ebn-e sabz‘alī(- 19c)

آموزش آداب نگارش اسناد شرعی است:«این مختصری است در بعضی قواعد و اصطلاحات و نسخ و نوشتجات محتاج الیه فن تحریرات شرعیه که کتاب و محررین از دانستن آن ناگریزاند (ناگزیراند) و بنده جانی ... در اوقاتی که مطالب فن تحریر بود از هرجا مجمع و در این نسخه که مسمی به وجیزة التحریر است

ثبت و ضبط نموده».تنظیم شده در «مقدمه» و دو «باب» و «خاتمه»:مقدمه: در دانستن بعضی تنبیهات مصطلحه بین المحررین که محرر از دانستن آنها ناگزیر است و ناچار؛ باب ۱. در نوشتجات شرعیه و بعضی از احکام دینیه که محرر از آن ناگزیر و ناچار است و چون نسخ آنها را فردا فردا تحصیل می‌نموده و درین وجیزه ثبت می‌کرد لهذا تقدیم و تأخیر ملاحظه نشده؛ باب ۲. آن مشتمل است بر اجرای صیغ عقود و ایقاعات و بعضی از سجلات و خطب و هریک در ضمن فصلی بیان می‌شود.در فصل اول این باب همه رساله صیغ نکاح علامه مجلسی (–۱۱۱۰ق) نقل شده است. کتاب با همین بخش پایان می‌یابد و بقیه آن در نسخه نوشته نشده است. در پایان باب اول انجامه‌ای آمده که تاریخ اذان صبح شب جمعه جمادی الثانی ۱۲۴۵ق دارد و به نظر می‌رسد که از مؤلف باشد:«قد فرغت من تنمیقه فی اذان الصباح لیلة الآدینه من لیالی شهر جمادی الثانی من شهور سنة خمس و اربعون و ماتین بعد الالف من الهجرة المقدسة النبویة علی هاجرها الف ثناء و تحیة و کتبت هذا بحکم صاحب خصالات الحمیده و صفات السعیده الذی کان لی لطفه قبل هذه الازمنة اتم. عنایته قبل تلک الاونة اعم. اللهم اجعله ... و خیره الموافق بحق الحق و النبی المطلق».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۹۵/۲

آغاز:الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقین و الصلوة والسلام علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین الی یوم الدین. اما بعد این مختصری است در بعضی؛ **انجام:**به عنوان تکلم خواهند گفت و شقوق دیگر ظاهر است و الله الموفق لکل خیر مؤلفه العبد المذنب محمد باقر بن محمد تقی عفی عنهما بالنبی و آله الطاهرین المقدسین و صلی الله علیه و علیهم اجمعین

خط: نسخ، بی‌کا، تا: رمضان۱۲۲۶ق؛ مصحح، محشی؛ تملکی در جمادی الثانی ۱۲۶۹ق با مهر: «عبده محمد حسین بن ... الحسینی» (بیضی)؛ جلد: میشن مذهب، ۸۳گ (۱۰۰پ–۱۸۲پ)، ۲۰سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۴/۴×۲۰/۶سم [ف: ۲۹/۱–۲۵۵]

● الوجیزة التراثیة / فقه / عربی

al-wajīza-tut turāṯīyya

بهبهانی غروی، حسین بن اسدالله، – ۱۳۵۶ قمری

behbahānī qaravī, hoseyn ebn-e asad-ol-lāh(- 1937)

رساله فقهی است دربیان مسأله ارث به طور مفصل با مباحثی چون اشتقاق المیراث، حقیقة الارث، مقتضیات الارث، انحاء التحدید، التحدید للمنع، ثبوت الرد علی الزوجة، اسباب الارث، انحاء العلقة و ... . به گفته علامه طهرانی این رساله تقریرات درس استاد مؤلف، سید محسن کوه کمری است.

[الذریعة ۵۳/۲۵]

قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۳۶۴

آغاز:بسمله الحمدلله الذی من غیر تجدد وصف فیه وارث المتنزه عن وقوعه محلاً للحوادث ... وبعد فیقول الجانی حسین بن اسدالله البهبهانی هذا ما تیسر لی من تقریر المباحث الارثیة وما تشتمل علیها من المقاصد الشرعیة ... کتاب المیراث وهو مفعال کمفتاح ومکیال ومیزان؛ **انجام:**فان کان رجل مورثا او مورثا حالکونه لاولدله ولاوالد وکان له کذا کان کذا.

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۲۷ق؛ مصحح، محشیبا نشان«منه»، با خط خوردگی؛ ۱۳۹گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۲–۵۷۵]

● وجیزة التصریف / صرف / عربی

wajīza-tut taṣrīf

عرب، ابن عباس

‘arab, ebn ‘abbās

وابسته به: الشافیة فی الصرف؛ ابن حاجب، عثمان بن عمر (۵۷۰–۶۴۶ق)

پانصد بیت است در قواعد صرف که در نظم آنها توجه به «الشافیه» ابن حاجب داشته است، در یک «مقدمه» و هفت «باب»: ۱. اصول الابنیه؛ ۲. المنسوب؛ ۳. الجمع؛ ۴. اسم الجنس؛ ۵. الوقف؛ ۶. المقصور؛ ۷. ذی الزیاده.

قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۳۷۶/۳

آغاز:الحمدلله العزیز المقتدر ×× و خالق الخلقلامر قد قدر / ثم الصلواة للنبی الامجد ×× خیر الوری بدرالدجی محمد؛ **انجام:**و ما ذکرت فی جمیع ما سبق ×× فکله یکون بالحق احق

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۱گ (۹۵پ–۱۱۵پ)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۱–۳۵۷]

● الوجیزة الجامعة لمسائل الحکمة / فلسفه / عربی

al-wajīzat-ul jāmi‘a li-masā’il-il ḥikma

قراگوزلو، محمد ابراهیم بن محمد حسن، قرن۱۳ قمری

qarāgūzlū, mohammad ebrāhīm ebn-e mohammad hasan(- 19c)

اهدا به: محمد شاه قاجار

تاریخ تألیف: ۱۲۶۳ق

رساله‌ای است در بیان مسائل مهم فلسفی و حل معضلات آنها مشتمل بر دو «باب»: ۱. فی الوجود و کونه ساریاً فی جمیع المجال؛ ۲. فی الجبر و التفویض و الامر بین الامرین.

آغاز:الحمدلله الذی اکرمنا بمعرفته و معرفة انبیائه و اولیائه و صلی الله علی خاتم انبیائه محمد سید الکونین و الثقلین

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۴۵۸/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**فلا تذهب الی ما ذهب الیه بعض الفضلاء من ان الماهیة أیضاً مجعولة فانه خلاف البدیهة ...

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ ۴۸گ (۱۰پ-۵۷پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۷۳]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۶۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**ختمت کما ابداءت ما کتبت یدی ×× علی اسم ظل الله و هو ظلیل

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۶۳ق؛ مهر: ناصر الدین شاه؛ ۸۳گ، ۱۷ سطر (۱۴×۷/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۷-۱۴۷]

● الوجیزة الحقیة علی مفاسد الغناء و تحریمه / فقه / عربی

al-wajīza-tul ḥaqqīya ʻalā mafāsid-il ġinā’ wa taḥrīmah

بصری، احمد بن عبدالرضا، ق۱۱ قمری

basrī, ahmad ebn-e ʻabd-or-rezā(- 17c)

تاریخ تألیف: ۱ جمادی الثانی ۱۰۷۹ق؛ محل تألیف: هرات

در تحریم غنا، دارای پنج«منظر»: ۱. من الشبه الزایغة التی غلبت علی اهل الزمان و ابتغوابها خطوات الشیطان؛ ۲. روایت‌هایی در تحریم غناء؛ ۳. روایات عامه در تحریم غناء؛ ۴. لا فرق بین الغناء و الزنا و السرقة و غیرها فی الرجوع فی تفسیرها الی علماء العرب من اهل اللغة؛ ۵. بررسی صحت احادیث تحریم غناء در کافی.

آغاز:احمدک یا من القی انوار حجته علی جمیع العقلاء من بریته واصلی علی من رفع الشبه الزایغة ... هذه الوجیزة الحقیقة التی اشتملت علی مفاسد الغناء و تحریمه واحتوت علی هفوات نکباته و تصدیمه؛

انجام:و التوجیهات الفصیحة والی هنا تکلف خلق القلم ثم اظهر ثبوت القدم. اتفق الفراغ من مشقة مشقتها بدایة و نهایة اللیلة الاولی من الشهر السادس من السنة التاسعة من العشر الثامن بعد مضی راس الغناء من الهجرة النبویة ... فی البلدة المعروفة بهرات ... و ما ترتضیه الناظرون بعین البصیرة و تستحسنه المتناولون باراء غیر قصیرة و نسأل الله السلامة و عدم الندامة و الحمدلله وحده.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۲۲/۱۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: مصعب بیگی، محمد بن ملک محمد، تا: قرن ۱۱؛ جلد: میشن، ۷گ (۲۹۲پ-۲۹۸ر)، ۲۵سطر (۱۱/۷×۲۲/۷)، اندازه: ۱۸×۳۱/۷سم [ف: ۲۹/۱-۳۴۸]

● وجیزه در اخبار /حدیث / عربی

vajīze dar axbār

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۹۹۲۲

خط: نسخ، کا: ابوالحسن، تا: ۱۲۶۲ق [الفبائی: -۶۰۱]

● وجیزه در امامت / کلام و اعتقادات / فارسی

vajīze dar emāmat

تاریخ تألیف: ۱۳۰۲ق

رساله کوتاهی است دراثبات ولایت و امامت حضرت امام علی و ائمه اطهار و رد برخی شبهاتی که مطرح شده،با استفاده از آیات و روایات. مؤلف از کتاب‌های گوناگون در تدوین این وجیزه بهره جسته،از جمله اصول کافی و بصائر الدرجات.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۱۲۷

آغاز:یمین است خواهد شد تبصره ایست متعلق به این مقام که لازم است ذکر شود؛ **انجام:**هیچ کس نیست ازاهل حق که قائل به افضلیت حضرت امیر باشد از سایر انبیاءو قائل به افضلیت سایر ائمه نباشد.

خط: نسخ، کا: = مؤلف، تا: ۷ رمضان۱۳۰۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی با نشان «منه»، با قلم خوردگی؛ جلد: تیماج، ۶۶گ، ۹سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۳۳-۲۵۰]

● وجیزه در تولد و ظهور صاحب الامر (ع) / تاریخ معصومین / فارسی

vajīze dar tavallod va zohūr-e sāheb-ol amr

هروی کابلی، هاشم

heravī kābolī, hāšem

در تاریخ تولد حضرت ولی عصر سلام الله علیه و علائم ظهور آن جناب و نیز درباره رجعت است از طرق عامه و خاصه.این بخش صورت رساله ندارد و فاقد خطبه و دیباچه است اما در پایان مؤلف از خویشتن نام می‌برد و می‌گوید:«جامع این اوراق سید هاشم واعظ کابلی هروی گوید در باب تولد و ظهور و خروج حضرت صاحب الامر (ع) و ائمه هدی علیهم السلام و چون این وجیزه گنجایش نداشت هر کسی را ذوق بر احوال ائمه از تولد و وفات و بعد از رجعت درباره رجعت می‌گوید: احوط به علم ایشان رجوع کردن است. جامع این اوراق سید هاشم ... گوید ... اصح در نزد من آن است که چون قائم ... ظهور کند جمیع پیغمبرانو امت‌ها زنده شوند. پیغمبران و اوصیاء ایشان لشکر حضرت امیر المومنین باشند ... کفار را ایمان عرضه کنند و اگر قبول نکنند همه به قتل آورند و ائمه ... در حضور پیغمبر انتقام خود را از ظالمان بگیرند ... و یک یک بعد از پادشاهی از دنیا بروند. در آخر ایشان حضرت امیر باشد که ۴۴ هزار سال پادشاهی نمایند و آخر پادشاهی از دنیا بروند. در آخر پادشاهی متصل به نفخ صور باشد. باقی احوال را در کتاب خود که ... مجموعه هاشمی می‌نامند بیان نموده‌ام به آنجا رجوع

نمایند. ایشان به ترتیب با یک مرتبه و باقی حالات ایشان از معجزات و غیره داشته باشد رجوع به کتاب من که مسمی است به مجموعه هاشمی که به تفصیل بیان نموده‌ام نماید. تمت الکتاب بعون الملک الوهاب». مؤلف در چند جا از این اثر از نوشته پدرش یاد می‌کند و در ذیل بخش بالا درباره زمان هجرت و مکان عروج پیامبر و تعداد معراج‌های آن حضرت یادداشتی دارد.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۶۸/۹-طباطبائی

آغاز:در بیان ولادت با سعادت خیر مآل حضرت خاتم الاوصیاء اعنی قائم آل محمد صلی الله علیه و آله به قول اشهر ...

خط: نستعلیق، کا: خراسانی، عبدالخالق، تا: ۱۲۶۰ق؛ ۴۳گ (۱۶۴-۲۰۶) [ف: ۲۳-۶۶۱]

● **وجیزه در مسائل حج و عمره** / فقه / فارسی

vajīze dar masā’el-e hajj va ‘omre

مسائل حج و عمره را به طور فشرده در طی چند «فصل» بیان کرده است.

بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه:۲۹۱/۲

آغاز:الحمدلله و الصلوة علی رسول الله و علی آله ... این وجیزه‌ای است مشتمل بر اقل مایقع از مسائل حج و عمره ... و مشتمل است بر چند فصل

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۲۰۷-]

● **وجیزه در واجبات** / فقه / فارسی

vajīze dar vājebāt

کرباسی،محمد ابراهیم بن محمد حسن، ۱۱۸۰؟- ۱۲۶۲ ؟ قمری

karbāsī, mohammad ebrāhīm ebn-e mohammad hasan (1767 - 1846)

رساله کوتاهی است درواجبات وضو وغسل و واجبات نماز.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۰۳۲/۳-۲۰/۱۵۲

آغاز:الحمدلله الذی یتفرد بالقدرة والکمال والذی عجز عقول العقلاء عن معرفة ذاته الکبیر المتعال؛ **انجام:**وفرق درمیان روزه واجب ومستحب وادای قضاء معین وغیر معین نیست بنابر اظهر تمت الرسالة

خط: تحریری، کا: سید علی نقی بن عباس، تا: ۱۵ شعبان۱۲۷۱ق؛ ۱۲گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۴سم [ف: ۸-۴۹۱۹]

● **وجیزه در واجبات نماز = ترجمه الفیه** / فقه / فارسی

vajīze dar vājebāt-e namāz = t.-ye alfīye

وابسته به: الالفیة فی فقه الصلاة الیومیة = الفیه؛ شهید اول، محمد بن مکی (۷۳۴-۷۸۶ق)

رساله مختصری است در واجبات نماز، نگاشته شده جهت عزیزی. نسخه حاضر ترجمه‌ای است بر رساله «الالفیة» شهید اول، در یک «مقدمه» و سه «فصل» و یک «خاتمه» همانند اصل.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۶۰۸/۴

آغاز:شکر و سپاس مرخدای را که پروردگار عالمیان است و دعا بر فاضل ترین پیغامبران مرسل که آن محمد است، پس این رساله‌ای است وجیزه در بیان واجبات نماز؛ **انجام:**و نماز عیدین را نیز قضا لازم نیست مادامی که معلوم شود که قرص محترق بوده باشد و اطلاق قضا بر نماز طواف و جنازه به مجاز است و همچنین است نذر مطلق.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مذهب، ۸گ (۳۳پ-۴۱ر)، اندازه: ۱۷/۵×۲۹/۵سم [ف: ۲۰-۱۵۳]

● **وجیزة العروض** / ادبیات / فارسی

vajīzat-ol ‘arūz

بروجردی، زین العابدین، قرن ۱۳ قمری

borūjerdī, zayn-ol-‘ābedīn(- 19c)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۶۲۰

آغاز:بسمله، بدانکه ایدک الله تعالی که شعر در لغه دانستن؛ **انجام:**شنبه یازدهم ربیع الثانی ۱۲۷۲

خط: نسخ، کا: عارف، توکل (زین العابدین)، تا: ۱۲۷۲ق [رایانه]

● **الوجیزه فی اصول الدین** / کلام و اعتقادات / فارسی

al-vajīza fī osūl-ed dīn

سبحان علی، - ۱۰۶۴ قمری

sobhān ‘alī(- 1654)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۶۸۲

آغاز:بسمله و هو المعین و علیه التکلان و هو الملهم للصواب؛ **انجام:**لن یجعل الله للکافرین علی المومنین سبیلا و مما جاء فی ایمان ابیطالب

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [رایانه]

● **الوجیزة فی اصول الدین** / کلام و اعتقادات / عربی

al-wajīza fī usūl-id dīn

آل عصفور بحرانی، خلف بن عبدعلی، ق۱۳ قمری

āl-e ‘osfūr bahrānī, xalaf ebn-e ‘abd-e-‘alī(- 19c)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۰۹۸/۳

خط: نسخ، کا: کرزکانی بحرانی، احمد بن علی، تا: ۱۲۸۲ق؛ مصحح، محشی؛ قطع: وزیری [میراث شهاب: س۸ش۲-۲۲]

● **الوجیزة فی اصول الفقه** / اصول فقه / عربی
al-wajīza fī usūl-il fiqh
رساله کوتاهی است دراصول فقه که مؤلف درآن قواعدی را که دانستن آنها برفقیه لازم است متذکر شده است. این رساله در چند «فصل» کوتاه برگزار شده و مؤلف آن را به جهت دو فرزندش نگاشته است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۸۱۶/۳-۲۴/۱۱۶
آغاز:بسمله ... حمد من مهد اصول الشریعة الغراء بالکتاب العربی المبین وشید فروعها بمتانة الادلة؛ **انجام:**فالتخصیص اولی واذا تعارض الاشتراک والنسخ فالاشتراک اولی لانه لا یبطل بخلافه فهذه نبذة مما یحتاج الیهما الفقیه من قواعد الاصول وبه کفایة لارباب الهدایه والحمدلله
خط: نسخ، کا: حلی، محمد حسین بن علاء الدین، تا: قرن ۱۱؛ ۲۸گ، ۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۸-۴۹۱۹]

● **الوجیزه فی الاصول المذهب الامامیه** / کلام و اعتقادات / فارسی
al-vajīza fe-l osūl-il almazhab-il emāmīye
سبحان علی، - ۱۰۶۴ قمری
sobhān ʻalī(- 1654)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۲۱۹
آغاز:و ایضا من الحج اقاطقة الساطقة؛ **انجام:**اساطین الذین و المناره فی الارضین
ج۲؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۸۳گ، ۱۷ سطر [رایانه]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۱۷۵
آغاز:بسمله متفق علیه کافه عقلا و اشهر مشهورات؛ **انجام:**فی ذلک العصرمائه ... و نختم هذا المبحث علی هذا القدر الیسیر ... تمام شد سنه ۱۲۶۷ هجری
ج۳؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲۳۵گ، ۱۷ سطر [رایانه]

● **وجیزة فی اوصاف اهل العصمة** / کلام و اعتقادات / عربی
wajīza-tun fī awṣāf-i ahl-il ʻiṣma
؟ نیر بروجردی، علی اصغر بن علی اکبر، ۱۲۳۱ - ۱۳۰۰ قمری
nayyer-e borūjerdī, ʻalī asqar ebn-e ʻalī akbar (1816 - 1883)

تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۷۴۱/۲
کا: نیر بروجردی، علی اصغر بن علی اکبر، بی‌تا؛ ۲۲ص، قطع: خشتی [ف: -۳۰۵]

● **الوجیزه فی بیان احکام الطلاق** / فقه / فارسی
al-vajīza fī bayān-e ahkām-et talāq

جرفادقانی، حسین بن علی
jorfādeqānī, hoseyn ebn-e ʻalī

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۳۵۰
آغاز:بسمله الحمدلله الذی لاریب فی وحدانیة و الصلوة و السلام علی محمد و آله اجمعین اما فیقول الراجی؛ **انجام:**بالزوجة المستقیمة و قدسبق ذکرها فتدبرها تمت الرسالة الطلاق فی ۱۲۲۷
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۷ق؛ ضمیمه نسخه ش ۱۵۸۱۳ [رایانه]

● **وجیزة فی بیان مسئلة المعاد** / کلام و اعتقادات / عربی
wajīzat-un fī bayān-i mas'alat-il maʻād
تویسرکانی، محمد علی بن محمد محسن،
toyserkānī, mohammad ʻalī ebn-e mohammad mohsen
در تحقیق حقیقت معاد. دارای دو «مقاله» و «خاتمه»: مقاله ۱. مشتمل بر پنج «مسئله»: ۱) بیان حقیقة الروح الانسانی الذی سمی بالنفس الناطقه، ۲) فی ان الانسان لا تموت بموت البدن، ۲) فی بطلان انتقال النفس الناطقه الی بدن آخر، ۴) فی بیان حقیقة اللذه و الالم و اقسامهما، ۵) فی ان المعدوم ای ماطرء علیه العدم لا یجوز ان یعود بعینه؛ مقاله ۲. ذکر خلاف الناس فی حقیقة المعاد دارای چهار «فصل»: ۱) اقوال در معاد، ۳) ادله ثبوت معاد،۴) حقیقت جنب و نار؛ خاتمه فی بیان صحیفة الاعمال و حقیقه الصراط. مؤلف از ابن سینا و مفید و شیخ طوسی و سید مرتضی و علامه یاد میکند و از علماء متأخر از علامه نامی نیاورده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۶۰/۱-طباطبائی
آغاز:بسمله الحمد لله الذی ابدع الارواح ... و بعد فهذه رساله وجیزه فی بیان مسئلة المعاد بکیفیاتته ... من احقر عباد الله محمد علی بن محمد محسن الحسینی التویسرکانی سلک فیه سبیل ذوی الافهام؛ **انجام:**سئل عن قول الله عزوجل و ان هذا صراط ... قال هو و الله علی هو و الله الصراط المستقیم
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۶۱گ (۱-۶۱)، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف: ۲۳-۶۳۸]

← الوجیزة فی التجوید ≻ التجوید

● **وجیزه فی تحقیق ان المتنجس هل یکون منجسا کالنجس ام لا** / فقه / عربی
wajīza-tun fī taḥqīq-i ann-al mutanajjis hal yakūn-a munajjis-an kan-najis am lā
تهرانی، محمود
tehrānī, mahmūd

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۴۹۲
آغاز:بسمله. حمدله ... ان هذه وجیزه فی تحقیق ام المتنجس؛ **انجام:**من جهة عدم الدلالة و منها مع قطع النظر.
خط: نستعلیق خفی، بی‌کا، تا: ۱۴۵۸ق [رایانه]

● **وجیزة فی تحقیق العدالة = العدالة** / فقه / عربی
wajīzat-un fī taḥqīq-il ‘idāla = al-‘idāla
رساله مفصلی درباره عدالت از جهت فقهی؛با رد و استدلال فراوان است و شامل پنج «مقام» و چند «تذنیب» می‌باشد.
[الذریعه ۴۷/۲۵، ش ۲۳۶]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۰۵۱/۳
آغاز:الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله اجمعین اما بعد هذه وجیزة فی تحقیق العدالة. کتبتها تذکرة لنفسی و لمن اراد التذکر منها ... فنقول العدالة لغة علی ما ذکره جماعة من الاصحاب الاستواء و الاستقامة؛ **انجام:**و قوله فی صحیفة ابن ابی یعفور ... و کونه اصیلالانه القدر المتقین منها
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۷۶ص (۲۰۱-۲۷۶)، ۲۵سطر [ف: ۲۵-۶۰]

← الوجیزة فی تعریف المدینة < تعریف المدینه

● **وجیزة فی تعیین طریقة الاخباریین و الاصولیین** /
اصول فقه / عربی
wajīzat-un fī ta‘yīn-i ṭarīqat-il axbārīyīn wa-l uṣūlīyīn
گیلانی، محمد بن محمد مؤمن، ق۱۱ قمری
gīlānī, mohammad ebn-e mohammad mo’men(- 17c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۴۴۲/۶
آغاز:الحمد لله الذی هدانا الطریق القویم و الصراط المستقیم و اغنانا عن العمل بالآراء و الظنون المنهیة ... هذه رسالة وجیزة فی تعیین طریقه الاخباریین و الاصولیین منا و من المخالفین؛ **انجام:**ربنا لا تزغ قلوبنا بعد اذ هدیتنا ... الحمد لله رب العالمین.
خط: تحریری، کا: محمد بن محمد زمان، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۴۲ص (۱۷۸-۲۱۹)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۵۰-۲۰۳]

● **الوجیزة فی تفسیر القرآن العزیز = تفسیر وجیز واحدی = الحاوی لجمیع المعانی = تفسیر الوجیز** /
تفسیر / عربی
al-wajīza fī tafsīr-il qur’ān-il ‘azīz = tafsīr-e vajīz-e vāhedī = al-ḥāwī li-jamī‘-il ma‘ānī = tafsīr-ul wajīz
واحدی، علی بن احمد، - ۴۶۸ قمری
vāhedī, ‘alī ebn-e ahmad(- 1076)
تفسیری است جامع و مختصر در حدود دو برابر قرآن. در کتاب الکنی و الالقاب (ج۱: ص۱۸۳) شیخ عباس قمی اشتباهاً این کتاب را به جمال الدین احمد بن محمد بن ابی جامع نسبت داده و صاحب «اعیان الشیعه» (ج۱۰: ص۲۸۷) نیز به این اشتباه دچار شده است. نام نگارنده و نام کتاب آشکارا در دیباچه یاد شده است. مؤلف سه تفسیر دارد یکی بسیط و دیگری وسیط و سوم وجیز که گویا کتاب حاضر تفسیر وجیز آن باشد زیرا تنها به بیان کلمات مشکله قرآن پرداخته است.درمقدمه کتاب تصریح کرده‌اند تألیف این کتاب در بین تألیف کتاب بزرگ ایشان بوده و چون همت عمومی را قاصر از مطالعه واستفاده از آن کتاب مفصل دیده وجمعی هم خواهش تألیف تفسیر مختصری از ایشان کرده وبدان اصرار می‌کرده‌اند این تفسیر را که درحقیقت تبدیل کلمات مشکله قرآن است به الفاظ سهل و آسانی تا آنان که چندان فضیلتی ندارند از آن نیز بهره‌مند گردند تألیف و آیات را عموماً مطابق رأی ابن عباس یا آنان که در درجه و مقام ایشان اند تفسیر کرده است.
آغاز:الحمدلله الکریم بالایه العظیم بکبریائه القادر فلا یمانع و القاهر فلا ینازع العزیز فلا یضام ...
انجام:قوله الوسواس المعنی من شر الوسواس و من شر الناس کانه أمر أن یستعیذ من شر الجن و من شر الجن و من شر الناس، تم تفسیر کلام الله تعالی بحمد الله و حسن توفیقه
چاپ: مصر، درحاشیه التفسیر المنیر لمعالم التنزیل لمحمد بن عمر النووی، ۱۳۰۵ق.
[معجم المؤلفین ۲۶/۷ و۴۰۶/۱۳؛ فهرس المخطوطات المصورة ۵۰/۱؛ سعدالسعود ابن طاوس ص ۲۲۲؛ السید علی آل طاوس ص ۱۴۰؛ کشف الظنون ۲۰۰۲/۲؛ الاوقاف العامة ۷۹/۱؛ کشاف الفهارس ۲۷۴/۴-۲۷۶؛دنا ۱۰۰۸/۱۰-۱۰۰۹]
شرح و حواشی:
۱- الوجیز (ترجمه)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۲۸
آغاز:برابر؛ **انجام:**بسمله والعادیات.
تا سوره «والعادیات» بیشتر ندارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۶؛ افتادگی: انجام؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ کاغذ: کشمیری، جلد: تیماج، ۲۷۵گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف: ۱-۵۹۶]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۰۷۲
آغاز: ... سلطاناً لم ینزل کتاباً فی حجة (و ان تقولوا علی الله ما لا تعلمون)؛ **انجام:**یا أیها الذین آمنوا لاتتولوا قوماً غضب الله علیهم قد یئسوا من الآخرة آن لهم فیها ثواب کما یئس الکفار الذین لایوقنون.
از سوره مبارکه اعراف تا ممتحنه؛ خط: نسخ کهن، بی‌کا، تا: قرن ۶؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی، در حاشیه برگ آغاز آمده که این تفسیر قبل از سال ۶۴۲ق نوشته شده، با قلم خوردگی، با تاریخ تولدی که در برگ «۸۹» نوشته شده با تاریخ ۶۴۲ق و در برگ نخست بدان اشاره شده که البته اصالت ندارد، این نسخه دقیقاً در شمال خراسان بزرگ در بخارا یا سمرقند کتابت شده؛ ۲۰۵گ، ۲۰و۲۱سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۳۰-۴۷۲]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۸۳عکسی

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: چستربیتی - دبلین ش ۴۳۷۶(اربری فهرست خطی عربی همانجا ۱۱۸/۵). مشتمل است بر تفسیر تمام قران کریم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ افتادگی: آغاز؛ از اواسط سوره تکویر تا اخر قرآن بخط دیگر است که در ۲۲ محرم ۱۲۷۰ از کتابت آن فارغ شده، مصحح، محشی؛ تملک: عبد الباقی اصفهانی به تاریخ ۱۱۵۶ق، عبدالحسین بن حاج ابو الحسن به تاریخ ۱۱۹۱؛ ۲۸۶گ، ۱۷سطر [عکسی ف: ۱-۳۳۷]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۵۴۶/۱

آغاز:بسملة، الحمدلله الذی أنزل علی عبده الکتاب و لم یجعل له عوجاً لینذر الکافرین باساً عذاباً شدیداً؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ مصحح، با نشان «بلغ» مقابله شده، محشی؛ ۱۳۷گ (۱پ-۱۳۷پ)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۳۹-۴۵۴]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۹۳۱

انجام:برابر

آغاز در سوره بقره افتاده و می‌رسد به ناس. در فهرست ناشناس آمده؛ خط: نسخ، کا: احمد بن علی، تا: ۲ رمضان۶۶۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ربعی کلفت، ۲۸۲گ، ۱۷سطر (۱۰×۱۳)، اندازه: ۱۳×۱۷/۵سم [ف: ۱۷-۲۵۳]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۶۲۶

آغاز:موجود: احوالهم فی الامانة و الخیانه فقال و من اهل الکتاب؛ **انجام:**موجود: و الصبح اذا تنفس امتد حتی یصیر نهارا بینا انه لقول رسول.

از اواسط تفسیر آیه ۶۸ سوره آل عمران تا اوائل سوره تکویر؛ بی‌کا، تا: قرن ۸؛ کاغذ: حنائی، جلد: مقوا، ۱۸۹گ، ۸سطر، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۱۱-۷۰۰]

۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۳۹۳-۳۲/۹۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: ابی نجم محمود بن محمدشاه بن منصور، تا: شعبان ۷۳۵ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج سرخ، ۱۱۷گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۰×۲۷سم [ف: ۸-۴۹۱۱]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۲۹

آغاز:بسمله. الحمدلله رب العالمین و لا عدوان الا علی الظالمین و الصلوة و السلام علی رسوله محمد و آله اجمعین؛ **انجام:**برابر

کامل است. آغاز این نسخه با نسخه قبل تا نیمه جزء اول متفاوت است ولی از آن به بعد تا پایان یکی است؛ خط: نسخ، کا: احمد بن عبدالرحیم بن احمد، تا: ربیع الاول۷۳۹ق؛ واقف: امیر جبرئیل، ۱۰۳۷ق؛ جلد: تیماج، ۲۴۹گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۱-۵۹۷]

۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۰۶۲

آغاز:فافتو بغیر علم فضلوا واضلوا صدق صلی الله علیه؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۷۵۷ق؛ افتادگی: آغاز (ورق اول کتاب که مشتمل بر قسمتی از مقدمه بوده افتاده)؛ واقف: سپهسالار، جلد: تیماج، ۳۴۰ص، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۵/۵سم [ف: ۱-۱۸۳]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰۴۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**و یمنعون الماعون الزکوة و ما فیه منفعةمن الفاس و القدر و الماءو الملح تلیت آیات.

از آغاز تا سوره ماعون؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ تملک: ابوطالب حسینی موسوی با مهر «عبده ابوطالب الحسینی ۱۰۵۳» (دایره)، حسنعلی واعظ ایروانی در ۱۲۷۱ق، حسنعلی واعظ ایروانی در ۱۲۷۱ق بامهر «عبده الراجی نجف علی» (چهارگوش)؛ مهر: «عبده الراجی نجف علی» (چهارگوش)؛ مهر: «احمد ابن نجفعلی ۱۲۱۲» (بیضی)، «المتمسک بحبل الولی عبده حسنعلی۱۲۷۲» (مستطیلی)، کتابخانه جعفر سلطان القرایی؛ جلد: مقوا، ۲۶۶گ، ۲۳ سطر (۱۲×۱۹/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۵/۸سم [ف: ۲۹/۲-۶۵۷]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۵۴عکسی

آغاز: ... فاقول قوله تعالی سورة الفاتحة بسم الله ای ابدوا و افتتحوا بتسمیة الله تعالی؛ **انجام:**برابر

نسخه اصل: اسکوریال - مادرید ش ۱۲۶۹(فهرست خطی عربی اسکوریال ۶/۳)؛ خط: تعلیق، بی‌کا، تا: ۱ رجب۸۱۶ق، جا: مدینه منوره؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ ۱۸۸گ، ۲۷سطر [عکسی ف: ۱-۳۱۴]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۱۳۱

آغاز:فانی کنت ابتدات بابداع کتاب فی التفسیر لم اسبق الی مثله فطال علی الامر فی ذلک لشرایط تقلدتها؛ **انجام:**سورة النازعات... لم یلبثوا فی قبورهم الا عشیة او ضحیها ای نهارها استقصروا مدة لبثهم فی القبور لما عاینوا من الهول.

از اواسط مقدمه تا پایان سوره نازعات؛ خط: نسخ خفی، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول؛ مهر: کتابخانه جعفر سلطان القرایی؛ جلد: تیماج، ابعاد متن: ۶×۱۳/۵، اندازه: ۸/۸×۱۶/۸سم [ف: ۲۹/۲-۷۹۲]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۸۵۵

آغاز و انجام: برابر

در پایان نسخه نیز این مطالب به چشم می‌خورد: قصص قرآن، بخشی از آیات الاحکام ملا احمد اردبیلی و فضائل سوره‌های قرآن که از تفسیر مجمع البیان انتخاب شده؛ خط: نستعلیق ریز، کا: معز الدین محمد نیریزی، تا: شنبه ۱ رجب ۱۰۹۴ق؛ مجدول، مصحح، محشی؛ تملک: حسن حسینی تهرانی به سال ۱۲۷۹ق با مهر «عبده حسن الحسینی» (بیضوی)، «المذنب [محمد شفیع بن بهاءالدین محمد] الحسینی» (مستطیلی)؛ جلد: تیماج، ۱۲۳گ، ۳۴-۳۹سطر (۹×۲۰/۵)، اندازه: ۱۲×۲۵سم [ف: ۴۰-۲۸۷]

۱۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۲۱۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: رجب۱۱۳۸ق؛ افتادگی: وسط (میانه دیباجه تا اوایل سورة البقرة افتاده)؛ تملک: محمد علی بن آقا محمد کافرا مورخ ۱۲۱۰؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۲۶۳گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۷/۹×۲۴/۲سم [ف: ۱-۵۸۳]

۱۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۸

آغاز:الحمدلله الذی نزل القرآن هدی ... اما بعد فان اسیر الذنوب العظام و رهین الجرائم ... علی بن حسین بن ابی جامع؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۱ق؛ محشی؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، ۲۸۹گ، ۲۳ سطر (۱۲×۲۱/۱)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۱-۲۴۰]

۱۶. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۹۳۱۳

آغاز:الرحمن بمعنی واحد و معناهما ذوالرحمة و معنی الرحمة ارادة الخیر باهله لأن الله منزه ان یدرکه رقه لانه تغییر حال و قیل الرحمة العاطف علی جمیع خلقه کافرهم و مومنهم بر هم و فاجرهم بان خلقهم و رزقهم قال الله تعالی و رحمتی وسعت کل شیء و الرحیم بالمومنین خاصه

از اواسط سوره حمد تا سوره و العصر؛ خط: نسخ کهن، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ بخشی از آغاز تا اوایل سوره انعام نونویسی شده است؛ ابعاد متن: ۱۰×۱۶/۵، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲-۳۷۶]

۱۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۰۶عکسی

آغاز و انجام:برابر

نسخه اصل: اسکوریال مادرید ش ۱۲۶۶(فهرست خطی عربی اسکوریال ۵/۳)؛ خط: مغربی، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ ۱۷۰گ، ۲۷سطر [عکسی ف: ۱-۳۵۶]

۱۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۷۵۱

آغاز: یوم الدین قاضی یوم الجزاء و الحساب لانه یتفرد فی ذلکالیوم بالحکم، ایاک نعبد نخصک و نقصدک بالعبادة؛ **انجام:**برابر

در ماه ربیع الاول ۴۴۳ به پایان رسیده، در فهرست با عنوان «تفسیر القرآن» و ناشناس آمده، انجام آن هماهنگ است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ نسخه بسیار قدیم، مصحح؛ ۱۵۵گ، ۲۶سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۵-۱۳۳]

● الوجیز (ترجمه) / تفسیر / فارسی

al-vajīz (t.)

وابسته به: الوجیزة فی تفسیر القرآن العزیز = تفسیر وجیز واحدی = الحاوی لجمیع المعانی؛ واحدی، علی بن احمد (-۴۶۸ق)

ترجمه تحت اللفظی دقیقی است از تفسیر مختصر واحدی که به نام «الوجیز» معروف است، برای معین الدین مسعود بن محمود که قرآن را ختم نموده و می‌خواست از تفسیر آن آگاهی داشته باشد. این ترجمه را مترجم پس از ترجمه و شرح قصیده ابن فارض انجام داده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۸۴۳

آغاز:شکر و سپاس مر خدای را عز و جل الواحد الأحد که یکی است در خدائی و پادشاهی الفرد الصمد

از آغاز کتاب تا پایان سوره کهف؛ خط: نسخ معرب و نستعلیق، کا: پیر احمد بن اسکندر، تا: ۹۳۱ق؛ با سر لوح؛ مهر: «افوض امری الی الله الغنی المذنب مهر علی» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۲۷۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۲۵-۱۶۲]

● الوجیزة فی تفسیر القرآن العزیز / تفسیر / عربی

al-wajīza fī tafsīr-il qur'ān-il 'azīz

عاملی، علی بن حسین، - ۱۱۳۵ قمری

'āmelī, 'alī ebn-e hoseyn(- 1723)

تاریخ تألیف: ۱۱۱۸-۱۱۲۰ق

تفسیر مزجی مختصری است شامل وجوه محتمله درتفسیر با اشارات مختصری به اقوال مفسرین وقراء سبعه، در این تفسیر مؤلف با الفاظی کوتاه به تبیین و توضیح آیات می‌پردازد و وجوه قراآت و نکات صرفی و نحوی رانیز بررسی می‌نماید.در هر سوره به نام سوره (احیاناً سبب نام‌گذاری)،محل نزول و اختلافاتی که از نظر مکی و مدنی بودن سوره یا آیه رسیده نیز اشاره می‌کند. تفسیری است مفید و از ابتدا تا انتهای قرآن راشامل می‌باشد.نگارش اول آن درهفتم ربیع الاول ۱۱۱۸ق ونگارش نهایی آن در روز یک‌شنبه ۲۳ جمادی الثانی ۱۱۲۰ق پایان یافته است.در کنی و القاب (۱۸۳/۱) و ریحانة الادب (۲۱۳/۵) و اعیان الشیعه (۲۸۷/۱۰) آن را از احمد بن محمد بن ابی جامع دانسته‌اند با این‌که در دیباچه این تفسیر چنین یاد نشده است.

آغاز:الحمدلله الذی انزل علی عبده القرآن هدی للناس وبینات ... وبعد فان اسیر الذنوب العظام ورهین الجرائم الجسام ... علی بن حسین بن ابی جامع العاملی ...

انجام:من الجنة والناس بیان للوسواس ... فالتحرز عن الضرر الاول اهم اعاذنا الله وایاکم من مضار الدنیا والدین ... هذا منتهی سعی القلم فی تحریر ماقصدنا احکام نظامه وقد ... برحمتک یا ارحم الراحمین

چاپ: توسط دارالقرآن الکریم در قم تحقیق و تصحیح و در دو جلد در سال ۱۳۷۰ش به چاپ رسیده

[الذریعه ۴۴/۲۵]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۱۴ ط

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ با خط خوردگی، محشی از مؤلف با علامت «منه»؛ کاغذ: ترکی بغدادی، جلد: تیماج مذهب، ۳۱۴گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲۴/۲-۲۰۵]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۵۰۸
آغاز:برابر؛ **انجام:**و ان یجعل اجتهادی فی تألیفه خالصا لوجهه الکریم و موجبا لنیل ثوابه الجسیم انه بعباده رؤف رحیم و قد من الله بلطفه و توفیقه لنقله من المسودة الی هذا البیاض و تنمیقه علی یدی مؤلفه المفتقر ... علی بن حسین ... و قد وافق الفراغ من تحبیره اصیل یوم الأحد ثالث و عشرین جمادی الآخرة من سنة المائة و العشرین بعد الألف ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول، مصحح، مقابله شده در ربیع الثانی ۱۳۱۱؛ جلد: تیماج، ۴۶۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۱×۳۵سم [ف: ۲۲-۴۶۸]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۹۸۰
آغاز:برابر؛ **انجام:**و ان یجعل اجتهادی فی تألیفه خالصا لوجهه الکریم و موجبا لنیل ثوابه الجسیم انه بعباده رؤف رحیم و قد من الله بلطفه و توفیقه لنقله من المسودة الی هذا البیاض و تنمیقه علی یدی مؤلفه المفتقر ... علی بن حسین ... و قد وافق الفراغ من تحبیره اصیل یوم الأحد ثالث و عشرین جمادی الآخرة من سنة المائة و العشرین بعد الألف ...
خط: نسخ خفی، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی؛ اهدایی: رهبری، فروردین ۱۳۷۲؛ ۲۶۵گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۳سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۲۷۸] و [ف: ۲۲-۴۶۹]

۴. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۴۶۲
خط: نسخ، کا: ابن عبدالله شمسا کاتب بهبهانی، تا: جمادی الثانی ۱۱۳۱ق؛ مصحح، تملک و مقابله شده عبدالله بن صالح بحرانی ذیحجه ۱۱۳۱؛ اندازه: ۱۵×۲۶/۵سم [نسخه پژوهی: ۲-۲۴۰]

۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۰۲۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه ۲۳ رجب۱۲۰۶ق؛ مصحح؛ تملک: حسین بن محمد بن علی بن عیثان احسائی» در هفتم ربیع الاول ۱۲۰۷ق با مهر«عبده الراجی حسین بن محمد» (بیضوی) و دارای حواشی نیز از همو؛ جلد: تیماج، ۴۲۶گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۷۸]

۶. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۱۹۵/۱ - ج
جلد نخستین؛ خط: نسخ، کا: باصی کربلایی، حسین بن محمد، تا: ۲۸ جمادی الثانی۱۲۳۵ق؛ تملک: ملا حسینعلی در ۱۲۶۵ق؛ ۴۲۱گ، ۱۹سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: -۵۰۱]

۷. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۱۹۵/۲ - ج
جلد دوم؛ خط: نسخ، کا: باصی کربلایی، حسین بن محمد، تا: شنبه ۱۸ رجب۱۲۳۶ق؛ جلد: تیماج، ۳۵۵گ، ۱۹سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: -۵۰۱]

۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۷۰۶-۲۴/۶
آغاز و انجام: برابر
از اول تا آخر؛ خط: نسخ جلی، کا: محمد علی بن محمد بن عبدالله بن احمد شویکی بحرانی، تا: ۲۲ شعبان۱۲۷۳ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۳۶۹گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۸-۴۹۱۰]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۲۳۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: جواد بن علی بن جواد بن شیخ قاسم بن شیخ محمد بن شیخ حسین بن شیخ علی بن شیخ محمد محی الدین اخی المنصف الکتاب، تا: یک‌شنبه ۲۹ رمضان۱۲۷۳ق؛ جلد: تیماج، ۲۵۱گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۵سم [ف: ۳۵-۲۲۵]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۴۹۹
آغاز:برابر؛ **انجام:**و عامله الله و والدیه و المؤمنین بلطفه الخفی و الجلی و قد وافق الفراغ من تحبیره ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: نزدیک عصر مؤلف؛ مصحح؛ ۲۰۱گ، ۳۱سطر، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف: ۱۷-۸۸]

● الوجیزة فی تفسیر الکتاب العزیز / تفسیر / عربی
al-wajīza fī tafsīr-il kuttab-il ʻazīz
شبر، عبدالله بن محمد رضا، ۱۱۸۸؟ - ۱۲۴۲ قمری
šobbar, ʻabd-ol-lāh ebn-e mohammad rezā (1774-1827)
تاریخ تألیف: ۱۲ ربیع الاول ۱۲۴۰ق
مؤلف سه تفسیر مفصل، متوسط و مختصر بر قرآن کریم نگاشته با این نام‌ها:۱. صفوة التفاسیر: که تفسیر مفصل مؤلف است و مشتمل بر چندین جلد می‌باشد؛ ۲. الجوهر الثمین فی تفسیر القرآن المبین: این تفسیر کوتاه‌تر از تفسیر اول می‌باشد؛ ۳. الوجیز فی التفسیر: این تفسیر را مؤلف از تفسیر سابق خود (الجوهر الثمین) انتخاب نموده است.
آغاز:بسمله. الحمدلله الذی انزل القرآن الکریم ... اما بعد فیقول المذنب الجانی ... عبدالله بن محمد رضا الحسینی ... هذه کلمات شریفة ... متعلق ببعض مشکلات الآیات القرآنیة ... سورة الفاتحة مکیة ...
انجام:یکون جنیاً او انسیاً اللهم اکفنا شر الجن و الانس ... تم و الحمدلله فی عشیة الثلاثاء رابع جمادی الاولی سنة تسع و ثلاثین و مأتان بعد الالف علی ید مؤلفه ... عبدالله بن محمد رضا الحسینی ...
چاپ: در سال ۱۳۵۲ ق، سید نصرالله تقوی آن را چاپ کرده

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۵۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: حسن بن محمد بن مهدی، تا: سلخ رمضان۱۲۴۰ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۹۱گ، ۲۶سطر، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۲-۵۴]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۹۶۶
آغاز و انجام: برابر
سوره الفاتحه تا سوره الناس. در فهرست جوهر الثمین دانسته شده؛ خط: نسخ خوش، کا: محمد شفیع حسینی طالقانی بارازانی، تا: ۲۴ جمادی الاول۱۲۴۷ق؛ با سرلوح، مجدول؛ جلد: تیماج، ۴۱۷گ، ۱۹سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱۴-۲۵۷]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۲۷۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: محمد حسن بن احمد خوانساری، تا: ۱۲۶۰ق؛ با سرلوح، مجدول؛ کاغذ: ترمه، ۳۱۴گ، ۲۷سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف: ۹-۲۶۳]

۴. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۶۸۲

خط: نسخ، کا: احمد بن محمد حسین خوانساری، تا: ۱۵ صفر ۱۲۷۲ق [نشریه: ۲-۱۴۵]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۱۸

آغاز و انجام: برابر

در فهرست جدید مجلس آن را «الجوهر الثمین» او دانسته که به نظر خطاست؛ خط: نسخ ریز، کا: میرزا محمد بن محمد فصیح، تا: ۱۲۷۳ق؛ ۵۹۶، ۲۳سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۴-۱۰]

۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۳۵۹-۲۲/۷۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه ۲۹ رمضان۱۲۷۶ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۲۶۳گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲-۹۷۴]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۶۶۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابوطالب موسوی، تا: جمعه ۱۹ ذیحجه۱۲۷۷ق؛ مجدول، محشی به نقل از تفسیر کبیر شبر، بیضاوی و دیگران؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ ۲۶۲گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۲۸۸] و [ف: ۲۲-۴۶۶]

● الوجیزة فی حال عثمان بن عیسی الرواسی العامری الکلابی / رجال / عربی

al-wajīza fī ḥāl-i ʻuṯmān bin ʻīsā ar-rawāsi-l ʻāmirī al-kilābī

بهاری همدانی، محمد باقر بن محمد جعفر، ۱۲۷۷ – ۱۳۳۳ قمری

bahārī hamadānī, mohammad bāqer ebn-e mohammad ja‘far (1861 - 1915)

چنان‌که از نام کتاب، بر می‌آید، در تحقیق حال «عثمان بن عیسی الرواسی» نگاشته شده است.

[معجم المؤلفین ۹۲/۹]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۳۰۷/۱

آغاز:الحمدلله رب العالمین و الصلوة علی محمد و اله الطاهرین الی یوم الدین ... فی عثمان بن عیسی الرواسی العامری؛ **انجام:**و الوقف تدعو الی ترک الروایة عند بالاولی فلاحظ انتهی

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: دهه دوم محرم۱۳۱۴ق، جا: نجف اشرف؛ مصحح، محشی؛ ۸گ (۱-۸)، ۱۸سطر، اندازه: ۶×۱۳سم [ف: ۳۱-۱۷۸]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۳۲۷/۱

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... و بعد فیقول الراجی عفو ربه الغافر محمد المدعو بباقر ... هذه وجیزة فی عثمان بن عیسی الرواسی العامری الکلابی؛ **انجام:**و اخر باب الذبائح و الاطعمة و یرویها عنه الحسین بن سعید فلاحظ

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ محشی، در روز عرفه سال ۱۳۹۲ق با نسخه اصل از سوی محمد حسین بهاری فرزند مؤلف مقابله و تصحیح شده؛ ۹گ (۱-۹)، ۱۸سطر، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۳۱-۲۰۶]

● الوجیزة فی الحساب / ریاضیات / عربی

al-wajīza fi-l ḥisāb

مختصری است در علم حساب در یک «مقدمه» و سه «باب».

اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۱۱۴/۳

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... اما بعد فهذه رساله وجیزة فی علم الحساب رتبتها علی مقدمه و ابواب؛ **انجام:**وههنا مسائل کثیرة أخری ان شئت الاطلاع فلترجع المطولات الحمدلله اولا و آخرا.

خط: نسخ، کا: سید نصیر الدین موسوی خادم آستان سید الشهداء، تا: غره رمضان ۱۳۴۳ق؛ مصحح؛ ۲۸گ (۷۳پ-۱۰۰پ)، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۸۶]

● وجیزة فی حمل الجنازة و تربیعها / فقه / عربی

wajīza-tun fī ḥaml-il jināza wa tarbī‘uhā

رساله کوتاهی است دراحکام حمل الجنازه که از انجام ناتمام مانده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۰۲۳/۷-۲۰/۱۴۳

آغاز:بسمله الحمدلله الذی نرجو منه ان یجعلنا من العالمین ذوی الابصار لا من الحاملین للاوزار وان یجعلنا من السالکین ... اما بعد فهذه وجیزة فی الحمل؛ **انجام:**وعبر عنه بمیامن المیت انتهی وانت خبیر بأن هذا المعنی خلاف الظاهر من الجزء

خط: تحریری، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۵گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۸-۴۹۲۰]

● الوجیزة فی الخمس و الزکاة / فقه / عربی

al-wajīza fi-l xums-i wa-z zakāt

بصری، احمد بن عبدالرضا، ق۱۱ قمری

basrī, ahmad ebn-e ‘abd-or-rezā(- 17c)

تاریخ تألیف: ۱۷ جمادی الاول ۱۰۷۹ق؛ محل تألیف: هرات

دارای دو «قلاده»: ۱. فی الزکوة و هی تنقسم الی مالیة و بدنیة، در چند لؤلؤة؛ ۲. فی الخمس، در چند مرجانة.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۲۲/۱۳

آغاز:احمدک یا من امر بزکوة المستحقین و خمس السادات کامره بالصلوة افضل الاعمال و سائر العبادات ... هذه الوجیزة فی هذین العبادتین جعلتها مرتبة علی قلادتین؛ **انجام:**کل طائفة من الثلث و ان جاز الاقتصار علی واحد منها و الحمدلله وحده. وقع الفراغ من ترکیبها بدایة و نهایة لیلة السابع عشر من الشهر الخامس من السنة التاسعة من العشر الثامن من بعد مضی رأس الغم من الهجرة النبویة علی مهاجرها افضل الصلوة و اکمل التحیة فی البلدة المعمورة هرات حفت بانواع الخیرات.

خط: نسخ، کا: مصعب بیگی، محمد بن ملک محمد، تا: قرن ۱۱؛ جلد: میشن، ۵گ (۲۴۸پ-۲۵۲ر)، ۲۵سطر (۱۱/۷×۲۲/۷)، اندازه: ۱۸×۳۱/۷سم [ف: ۱-۲۹/۳۴۶]

● الوجیزة فی الدرایة / درایه / عربی

al-wajīza fi-d dirāya

شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری

šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

تاریخ تألیف: ذیقعده ۱۰۱۰ق؛ محل تألیف: مرو رود (ماروچاق)

کتاب خلاصه‌ای در علم درایه است در یک «مقدمه» و شش «فصل» و یک «خاتمه»: المقدمة:فی تعریف علم الدرایة؛ فصل ۱. ما یتقوم به من معنی الحدیث؛ ۲. المتواتر و الواحد؛ ۳. انواع الحدیث؛ ۴. تعدیل الراوی و جرحه؛ ۵. انواع تحمل الحدیث؛ ۶. کثرة احادیث الشیعة. آن را هنگامی که در مرورود معروف به ماروچاق همراه لشکریان شاه عباس صفوی (۹۶۶-۱۰۳۸ق) عازم تسخیر بلخ بوده، به پایان رسانده است.

آغاز:الحمدلله علی نعمائه المتواترة و آلائه المستفیضة المتکاثرة ... و بعد، فهذه رسالة عزیزة موسومة بالوجیزة تتضمن خلاصة علم الدرایة و تشتمل علی زبدة ما یحتاج الیه اهل الروایة جعلتها کالمقدمة لکتاب الحبل المتین و علی الله اتوکل و به استعین. و هی مرتبة علی مقدمة و فصول ستة و خاتمة ...

انجام:بعین البصیرة و یحمده المتناولون بید غیر قصیرة. و اسأل الله التوفیق لاتمامه و الفوز بسعادة اختتامه انه سمیع مجیب.

چاپ: مشار عربی، صص۹۸۵-۹۸۶؛ در مجموعه رسائل دراية الحدیث، قم، دارالحدیث، جزء اول،۱۳۸۲ش، با تصحیح سید حسن حسینی آل المجدد الشیرازی؛ در تهران در ۱۳۱۰ با وصول الاخیار پدرش و بدایه شهید به اندازه ربعی در ۸ ص و در ۱۳۱۱ با خلاصه علامه و رجال مجلسی به وسیله حاج میرزا عبدالله تهرانی به اندازه وزیری در ۵ ص به چاپ سنگی رسید؛ با تحقیق ماجد غرباوی در مجله تراثنا، ش ۳۲، ذیحجه ۱۴۱۳ق، ص۳۸۷-۴۳۹؛ تهران، سنگی، بی ناشر، ۱۳۱۹ق، وزیری؛ایران، قم، مکتبة بصیرتی، ۱۳۹۸ق، سنگی، وزیری، ۷ص (افست از روی چاپ تهران به خط علی بن حبیب الله اصفهانی،۱۳۱۹)، (صص۱-۷)

[دنا ۱۰۱۰/۱۰-۱۰۱۷ (۲۴۶ نسخه)؛ الذریعة ۵۱/۲۵-۵۲ و ۱۶۸/۱۴-۱۶۹ و ۱۶۸:۱۲-۱۶۹ و ۲۲۸/۲کشف الحجب و الاستار ۵۹۹]

شرح و حواشی:

۱- شرح وجیزه شیخ بهاء الدین؛ تبریزی، محمد زمان بن کلبعلی (- قرن ۱۲)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۸۲/۲۴

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: فرهنگستان علوم آذربایجان باکو، شM140(۸۲۰۱)؛ خط: نسخ چلیپا، بی‌کا، تا: با تاریخقرن۱۱؛ ۱ص (۷۵) [عکسی ف: ۳-۴۱۶]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۰۸۱/۲

خط: نسخ، کا: فضل الله بن محمد، تا: قرن ۱۱؛ محشی با نشان «منه، منه مدظله»، از روی خط بهایی در سپاهان؛ کاغذ: سپاهانی، ۵گ (۹۷پ-۱۰۱پ)، اندازه: ۱۹/۵×۲۵سم [ف: ۸-۷۰۵]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۳۴۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول؛ واقف: رضا نائینی، مرداد ۱۳۱۱؛ جلد: مقوا، ۲گ، اندازه: ۲۵×۴۳سم [ف: ۲۷-۳۱۷]

۴. خوانسار؛ فاضل خوانساری؛ شماره نسخه:۲۶۹/۱۵

آغاز: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۵گ (۱۸۱-۱۸۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۵سم [ف: ۱-۲۵۴]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۶۱۰/۷ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۲۱۱]

۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۵۹۹/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ ۶گ (۲۵پ-۳۰ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۷۴]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۱۴۵/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول، محشی؛ واقف: مکتبة امیر المؤمنین (ع)، اردیبهشت ۱۳۶۵؛ جلد: تیماج تریاکی، ۱۴سطر، اندازه: ۹/۸×۱۷/۳سم [ف: ۱۶-۴۵۷]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۶۳۲/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: نیمه دوم قرن۱۱؛ از روی نسخه‌ای که آن نسخه از روی نسخه خط مؤلف نگاشته شده بوده؛ جلد: تیماج، ۲گ (۲۳۴-۲۳۵)، ۲۵سطر (۱۲×۲۳) (مورب)، اندازه: ۱۶×۲۶سم [ف: ۳۴-۵۱۷]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۰۳۶/۲۳

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۲گ (۱۸۰ر-۱۸۱پ)، اندازه: ۱۸/۵×۳۰سم [ف: ۱۸-۲۰۱]

۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۲۱/۲ صدر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۶گ (۱۳۱پ-۱۳۶ر)، ۱۵ سطر (۹×۱۴) [ف: ۵-۷۴۷]

۱۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۹۸۱/۱-۶/۷۱/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی با نشان«منه رحمه الله»؛ تملکی درمشهدغرویبه تاریخ ۱۱۷۳؛ ۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۹۱۴]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۲۶۴/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: پیرامون قرن۱۱؛ محشی؛ ۴گ (۵پ- ۸پ)، ۲۳ سطر (۷×۱۶) [ف: ۴۱-۳۰۷]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۵۲۹/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصح، محشی به نقل از الکاشف؛ جلد: تیماج، ۷گ (۱پ-۸ر)، اندازه: ۸/۵×۱۶/۵سم [ف: ۲۰-۱۰۴]

۱۳. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۵۸۹/۲

خط: نسخ، کا: محمد علی بن میر خلیل الله حسینی تونی، تا: قرن ۱۱؛ اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۵۲]

۱۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۴۳۶/۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، ۴گ (۱۷۸پ-۱۸۱ر)، ۱۹ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۱-۲۴۴۸]

۱۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۰۸۸/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد جعفر بن عبدالرحیم، تا: قرن ۱۱؛ ۸ص (۱-۸)، ۱۷سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۹-۸۰]

۱۶. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۸۸۷/۱

خط: نستعلیق، کا: مسیب قائینی، تا: قرن ۱۱؛ ۴گ (۱-۴)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۳-۱۴۴]

۱۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۸۴/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: جزائری، هاشم بن کرم الله، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۶گ (۸۰-۸۵)، ۱۳سطر (۷×۱۱/۵) [ف: ۱۱-۱۷]

۱۸. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۲۰/۱ حکمت

خط: نسخ، کا: مشرفی جزائری، محمود بن حسام الدین، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ جلد: تیماج، قطع: ربعی [ف: ۲-۴۱]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۹۳۸/۴۰

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، ۶ص (۱۶۹-۱۷۴)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۰-۳۶۶]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۵۴/۱-طباطبائی

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۱ص (۱-۱۱)، ۱۲و ۱۵و۲۰سطر، اندازه: ۱۰×۱۸/۵سم [ف: ۲۳-۴۰]

۲۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۷۲/۴

آغاز:آغاز و انجام این نسخه مانند نسخ چاپی است

خط: نسخ، کا: جزائری، هاشم بن کرم الله، تا: قرن ۱۱؛ ۵ص (۸۰-۸۵) [ف: ۱۱-۶۸۰]

۲۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۲۵/۴

خط: نسخ، کا: شریف، احمد بن عبدالحی، تا: قرن ۱۱؛ ۱۵ص (۱۱۸-۱۳۲)، ابعاد متن: ۷×۱۳، اندازه: ۱۳×۱۹سم [سنا: ف: ۱-۱۰۵]

۲۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۹۰۹/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: محرم۱۰۰۴ق؛ جلد: مقوایی، ۹گ، ۱۰ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۲-۷۴۹]

یزد؛ جامع کبیر؛ شماره نسخه:۱۵۰/۳

همان نسخه بالا [نشریه: ۴-۳۹۸]

۲۴. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۵۰/۲

کا: محمد شریف بن حاج عبدالرحیم بن محمد شریف یزدی نجفی، تا: رمضان ۱۰۰۹ق؛ ۴گ (۱۱۶پ-۱۱۹پ)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [نسخه پژوهی: ۳-۶۹]

۲۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۳۱۶/۶

خط: نسخ، کا: تبنینی، محمد بن علی، تا: ۶ رمضان۱۰۱۱ق؛ مجدول، مقابله شده؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۲۱گ (۷۱-۹۱)، ۱۷ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۳-۳۲۷۹]

۲۶. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۲۲۳/۱۵

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: شنبه ۱۴ذیقعده۱۰۱۲ق؛ ۷ص (۲۹۲-۲۹۸) [ف: -۲۴۲]

۲۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۰۹۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی بن احمد قباطی، تا: پنج‌شنبه ۲۹ محرم۱۰۱۲ق، جا: لکنان از توابع اصفهان؛ مصحح، محشی از مؤلف، قرائت شده بر مؤلف، مؤلف در چهار مواضع گواهی مقابله را به اختصار و در موضع پنجم (آخر نسخه) به تفصیل نوشته: «انها ها الاخ الفاضل جمال المتورعین کاتبها وفقه الله تعالی قراه علی مؤلفها الفقیر محمد المشتهر ببهاءالدین العاملی عفی عنه»؛ تملک: ابراهیم بن محمد نصیر مدرس خادم مشهد رضوی؛ واقف: شیخ محمد باقر مدرس، ۱۱۷۶؛ ۹ص، ۱۸و۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۶-۶۲۹]

۲۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۱۸/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد امین قاری، تا: صفر۱۰۱۵ق، جا: گنجه؛ محشی برخی به رمز «۵» و در پاره‌ای «عن الرحیم عفی عنه» و یکی از حاشیه‌ها که به خط همان محمد امین است در پایان «کذا افاد مدظله. انتهی - یا - امین» دارد پیدا است که او شاگرد بهائی بوده و چند شماره این دفتر را از آغاز دهه دوم ماه سوم ۱۰۱۵ تا ۲۰ شوال ۱۰۱۷ در روزگار بهائی نوشته و در بسیاری از جاها خط بهائی در کنار صفحه‌ها گواهی می‌دهد که آنها را بر او خوانده است چنان‌که در همین شماره در گ ۱۴۳پ و ۱۴۶ر دارد: «بلغ قراءة ایده الله تعالی» و در پایان در گ ۱۴۹پ: «بلغ قراءة من اوله الی آخره و فقه الله تعالی. حرره الفقیر مؤلف الرسالة محمد المشتهر ببهاءالدین العاملی»؛ جلد: تیماج، ۲۱سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵-۱۷۴۹]

۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۱۵۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: مصطفی حسینی خوانساری، تا: ۱۰۱۵ق؛ تملک: مصطفی خوانساری در ذیحجه ۱۳۹۷ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: کشمیری، جلد: تیماجمذهب، ۳گ (۱پ- ۳ر)، ۲۸سطر، اندازه: ۱۷×۳۰سم [اهدائی رهبر: ۸-۳۴] و [ف: ۲۷-۳۲۰]

۳۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۸۷/۲-طباطبائی
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پیش از ۱۰۱۶ق(تاریخ اجازه شیخ بهائی)؛ با اجازه‌ای به خط شیخ بهائی درباره جلال الدین محمد که نسخه را بر مؤلف قرائت کرده و در حواشی نسخه بلوغ قرائت به خط مؤلف دیده می‌شود؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۸گ (۳۱پ-۳۸ر)، ۱۱سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۲۲-۱۴۲]

۳۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۶۲۹/۴-۹/۱۷۹
آغاز و انجام: برابر
از اول تاآخر؛ خط: نسخ، کا: زین العابدین بن محمد باقر حسینی، تا: ۱۰۱۶ق، جا: قم؛ مصحح، با علامت «بلاغ سماع» درحاشیه؛ ۱۰گ، ۱۴سطر، اندازه: ۹×۱۵/۵سم [ف: ۸-۴۹۱۴]

۳۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۱۹۵/۲
خط: نسخ، کا: نعایی حویزاوی، عبدالله بن ابراهیم، تا: جمعه ۲۵ ذیحجه۱۰۱۷ق، جا: اصفهان مدرسه شاه عباس؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ابعاد متن: ۱۱×۱۶، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۱۶-۲۱۵]

۳۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۲۹۲/۲
بی‌کا، تا: ۱۰۱۹ق(در فهرست نسخه ۱۰۰۹ آمده اما ظاهرا ۱۰۱۹ درست است)؛ ۴ص (۴۰۴-۴۰۷) [فهرست رایانه‌ای ج۴-۱۰۸۲]

۳۴. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۲۹۲/۱۰
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: ۱۰۲۵ق؛ ۵گ (۱۰۷-۱۱۲) [ف: -۱۲۴]

۳۵. بشرویه؛ امیرالمؤمنین؛ شماره نسخه:۱۰۳/۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: بشروی، محمد بن سلطان حسین، تا: ۳ شوال۱۰۳۱ق، جا: تون؛ جلد: تیماج، ۸گ (۱۳۷پ-۱۴۴ر)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف مخ]

۳۶. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۴۶/۲
کا: مارنجان طبسی، حسن بن محمد حسین، تا: ۲۲ شعبان۱۰۳۳ق [ف: ۳-۳۹]

۳۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۸۹۳/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱ ذیقعده۱۰۳۵ق؛ با یک واسطه از روی نسخه اصل به خط مؤلف کتابت شده، مصحح، محشی؛ ۱۰گ (۸۴پ-۹۳ر)، ۱۵سطر [ف: ۳۲-۶۹۷]

۳۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۸۸/۲-طباطبائی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ تحریری، کا: علی بن محمد بن حسن نواده شهید ثانی، تا: جمادی الاول۱۰۳۸ق؛ با یادداشت سید عبدالله شبر: «بسم الله عارية لشيخنا ابراهيم البلاغي سلمه الله و ابقاه لدى الاقل عبدالله بن السيد محمدرضا شبر عفى الله عنهما بمحمد و آله»؛ کاغذ: اصفهانی، ۳گ (۲۶-۲۴)، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: ۲۴-۳۲۲]

۳۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۵۴۸/۵
خط: نسخ، کا: احمد بن یوسف بن عبد علی بن فیاض بن عبد علی بن مفضل الخفاجی اصلا الغناقوی مسکنا، تا: سلخ شعبان۱۰۳۸ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۸گ (۱۴۹پ-۱۵۶پ)، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۳۷-۴۵]

۴۰. اصفهان؛ ابوالبرکات، رضا؛ شماره نسخه:۴۵/۳
بی‌کا، تا: ۱۰۳۸ق؛ ۱۱گ (۴۸پ-۵۸پ)، ۱۵سطر [سه کتابخانه اصفهان: ف: -۴۶]

۴۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۵۰۳/۳-۲۷/۱۷۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: غره شوال۱۰۳۸ق؛ ۶گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۸-۴۹۱۴]

۴۲. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۴۷۵/۳
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: تاریخ مقابله شعبان۱۰۳۸ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۴گ، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: -۲۵۹]

۴۳. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۴۴/۲ فیاض
خط: نستعلیق، کا: محمد بن احمد بن عمران ملقب به شامی نسبا و نجفی مسکنا، تا: ۱۴ رمضان۱۰۴۳ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: -۱۷۱]

۴۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۶۷۰/۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۴۶ق؛ ۴گ (۵۰پ-۵۳پ)، ۱۸ سطر (۷×۱۲) [ف: ۵-۷۴۸]

۴۵. بیدگل؛ مجتهد الزمان بیدگلی؛ شماره نسخه:۲۵/۲
آغاز:برابر
خط: نسخ، کا: علی حسینی، تا: ۱۰۴۶ق؛ جلد: پارچه، ۲گ (۴۲ر-۴۳پ)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [ف: -۳۵]

۴۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۵۰۰/۴۰
خط: نسخ، کا: عقدائی، فضل الله بن مسعود، تا: ۱۰۴۷ق؛ ۵گ (۱۹۶پ-۲۰۰پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۳۰-۱۷۵]

۴۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۰۶۸/۲
آغاز:برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۸ ربیع اثانی۱۰۴۸ق؛ مصحح، با بلاغ مقابله، محشیبا نشان «منه رحمه الله» و «زین رحمه الله»؛ ۵گ (۷۹پ-۸۳پ)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۴۴-۲۳۲]

۴۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۸۸۴/۱
خط: نسخ، کا: محمد شریف، تا: ۱۰۴۹ق؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۷گ (۲۴پ-۴۰پ)، ۱۶ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۱۶-۱۳۰]

۴۹. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۲۴/۶
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محرم۱۰۵۳ق [نشریه: ۱۱-۹۲۷]
۵۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۴۷۲/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خوش، کا: فریدالدین بن محمد، تا: ۱۰۵۴ق؛ ۶گ (۶۴-۶۹)، ۱۶سطر، اندازه: ۶/۵×۱۶سم [ف: ۳۶-۴۴۸]
۵۱. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۳۶۹/۱
خط: نسخ، کا: محمد مقیم بن محمد باقر، تا: ۱۵ذیحجه۱۰۶۰ق؛ مصحح، محشی؛ ۶۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۹×۲۴/۵سم [ف: -۱۰۹]
۵۲. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه:۶۷۳/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خوانا، بی‌کا، تا: صفر۱۰۶۷ق؛ واقف: ناصرالدین ریاستی؛ ۳گ (۶۹ -۷۱)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: -۷۰۲]
۵۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۸۰/۲-عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط: تحریری، کا: حصری حلی، یوسف بن محمد علی، تا: شعبان۱۰۶۷ق؛ ۳ص (۹۰-۹۸) [عکسی ف: ۱-۴۰۲]
۵۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۳۱۳
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، کا: ملا عزیز الله مجلسی، تا: ۱۰۷۱ق؛ ۱۵گ، اندازه: ۱۶×۲۶سم [ف: ۶-۶۳۰]
۵۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۶۴/۴
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۷۴ق؛ ۷گ (۶۸پ-۷۴ر)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف: ۳۰-۱۵۱]
۵۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۰۳۴/۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۴ ذیحجه۱۰۷۴ق؛ کاغذ: ترمه [ف: ۵-۲۲۴]
۵۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۰۴/۷۴
آغاز و انجام: برابر
کا: مشهدی، محمد صالح، تا: اوایل ذیقعده۱۰۷۵ق، جا: مکه مکرمه؛ ۴گ (۵۲پ-۵۵پ)، اندازه: ۱۴/۹×۲۵/۳سم [ف: ۲۹/۱-۲۸۵]
۵۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۵۱۴/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ بدخط، کا: مقیم بن حاجی محمد تقی قزوینی، تا: ۱۰۷۸ق، جا: یزد؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۶گ (۱۸۰پ-۱۸۵)، ۱۷ سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۱۹-۱۳۹]
۵۹. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه:۱۷۵/۲۰
خط: نسخ، بی‌کا، تا: گویا۱۰۷۹ق؛ ۴گ (۱۴۸پ-۱۵۱پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [اوراق عتیق: ۳-۴۲۵]
۶۰. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۲۸۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: حلی، احمد بن عاشق الدین، تا: رجب۱۰۸۱ق [ف: -۳۱۹]
۶۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۳۷۶/۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الاول۱۰۸۲ق؛ محشی با نشانه‌های «منه» و «منه دام ظلله» و جز آن؛ کاغذ: سپاهانی، ۴گ (۳پ-۶پ)، ۲۰سطر (۸/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۸-۶۷]
۶۲. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه:۲۱۴/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمدباقر بن محمدرضا مشهدی اصفهانی، تا: ۲۶ ذیقعده۱۰۸۴ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۷گ، ۱۷ و۱۸سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف مخ: -۱۸۲]
۶۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۶۱۸/۱
خط: نستعلیق، کا: محمد بن مرتضی مدعو به نورالدین، تا: ۱۰۸۵ق؛ تملک: ابن محمد ... مدعو به هادی؛ جلد: تیماج، ۲گ (۱پ-۲پ)، اندازه: ۱۷/۵×۲۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۷۴]
۶۴. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۹۳/۷
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۸۵ق؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۱۱-۹۳۸]
اصفهان؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۴۲/۷
همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۳۰۵]
۶۵. قم؛ شریعتی، محمد حسین (کتابخانه)؛ شماره نسخه:۴/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: کرمانشاهی، حسین، تا: غره صفر۱۰۸۷ق؛ ۱۱ص (۱۰۴-۱۱۴)، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف: -۳۶]
۶۶. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۶/۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: مشهدی، محمد فاضل بن محمد مهدی، تا: ۱۰۸۷ق؛ محشی با رمز - عبدالنبی عفی عنه، منه رحمه الله ...، مصحح؛ جلد: مقوا، ۴گ (۶۷-۷۰)، ۱۶سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: -۱۵]
۶۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۱۵۲/۶
آغاز:برابر؛ **انجام:**اما الکافی فهو تألیف ثقة الاسلام ابو جعفر محمد بن یعقوب الکلینی الرازی ... و ثلثمایه و لجلالة ...
خط: نسخ، کا: مشهدی قادری، محمد صادق بن محمد زمان، تا: ۱۰۸۸ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۱۱ص (۲۰۸-۲۱۸)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱۰-۷۳۶]
۶۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۶۸۰/۲-۵۸/۱۳۰
آغاز:برابر
خط: نسخ، کا: محمد زمان قاری، تا: ۱۰۹۱ق؛ ۶گ (۱۶-۲۱)، ۱۳-۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۸-۴۹۱۵]
۶۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۱۷۸/۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۹۲ق؛ با اجازه‌ای که میرزا مهدی بن ابوالقاسم شهرستانی به تاریخ اواخر رمضان ۱۲۰۹ از برای سید طالب طباطبائی نوشته؛ جلد: مقوایی، ۸گ (۵۳پ-۶۰ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۳-۴۳۴]
۷۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۶۲/۲-طباطبائی
خط: نسخ، کا: حسینی، محمد مؤمن، تا: ۱۰۹۴ق؛ ۷گ (۲۲پ-۲۸ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۲۲-۱۷۷]

۷۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۰۱۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالله بن محمد امین نوربخشی، تا: دوشنبه ۲۰ جمادی الثانی۱۰۹۷ق؛ محشی به لفظ «منه ره» و بعضاً منقول از شرح درایه مرحوم شهید ثانی، مصحح، مقابله شده؛ واقف: سید عبدالباقی آیة اللهی، اسفند ۱۳۷۴؛ جلد: تیماج، ۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۱×۱۹/۴سم [ف: ۲۷-۳۲۲]

۷۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۸۰۸/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۰۰ق؛ مجدول؛ واقف: سید سعید طباطبایی، ۱۳۳۲؛ اندازه: ۸×۱۷/۵سم [ف: ۵-۲۲۴]

۷۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۷۹۹/۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ تملک: اعتضاد السلطنه ۱۲۸۳ق؛ واقف: سپهسالار، ۱۲۹۷ق؛ اندازه: ۲۴×۳۸سم [ف: ۴-]

۷۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۶۶۸/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی از مؤلف با نشان «منه»؛ جلد: تیماج، ۳گ (۱۳۳پ-۱۳۵پ)، ۲۳سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۵سم [ف: ۳۹-۶۳۸]

۷۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۶۱۳/۲

آغاز:برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۶گ (۶۹پ-۷۴ر)، ۱۵ و ۱۷سطر، اندازه: ۱۲/۷×۱۹/۳سم [ف: ۴۳-۱۸۹]

۷۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۲۸۵۶

آغاز:برابر؛ **انجام:**عند التحویل السند بین المحول و المحول الیه

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۴؛ جلد: تیماجمذهب، ۲گ (۱۶۷پ-۱۶۸پ)»، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [اهدائی رهبر: ۸-۳۴]

۷۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۰۴۳/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محسن بن حسن حسینی طالقانی، تا: قرن ۱۲؛ محشی؛ ۵گ (۵۹-۶۳)، ۱۷ سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱۷-۳۴۴]

۷۸. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۳۰۸۸/۲

خط: نسخ، کا: عبدالکریم بن محمد باقر خوئی، تا: قرن ۱۲؛ ۹ص (۲۹۳-۳۰۲)، ۱۵ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱-۳۳۴]

۷۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۶۷۷/۳۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۲گ (۲۲۰-۲۲۱)، ۳۹سطرمورب، اندازه: ۸×۱۹سم [ف: ۳۲-۲۱۷]

۸۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۴۰۳/۲

آغاز:برابر

خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۴گ (۷۵پ-۷۸ر)، ۱۶سطر (۱۳×۸)، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۶-۳۰۸]

۸۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۸۸۶/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۵ص (۲-۱۶)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۷-۲۸۱]

۸۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۹۰۳/۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: باکی، محمد مؤمن بن علینقی، تا: قرن ۱۲، جا: اصفهان؛ جلد: تیماج، ۳گ (۱۰۶ر-۱۰۸ر)، ۴۸سطر (۹×۲۳)، اندازه: ۱۴/۵×۳۰سم [ف: ۱۴-۱۲۲]

۸۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۴۹۸

خط: نسخ، کا: محمد رضا تونی، تا: قرن ۱۲ [رایانه]

۸۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۶۱۶/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: محقق عالی، بی‌کا، تا: حدود قرن۱۲؛ محشی با نشان «منه»؛ ۶گ (۲۹پ-۳۴ر)، ۱۳سطر، اندازه: ۷/۵×۱۱سم [ف: ۳۷-۳۷]

۸۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۴۹۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد رضا تونی، تا: اوایلقرن۱۲؛ واقف: قائم مقام، بهمن ۱۳۱۶؛ ۹گ، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۲۷-۳۱۷]

۸۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۱۳۹

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: نیمه اول قرن۱۲؛ جلد: مقوا، ۲گ، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۲۷-۳۱۶]

۸۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۲۵۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**یقول عائداً الی المعصوم علیه السلام فلیمد اللام و یفصل بین الحدیثین بدائرة صغیرة

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام (نیمی از فصل ۶ و خاتمه را ننوشته‌اند)؛ مصحح؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ ۱گ (۲۵۷پ)، ۳۷سطر، اندازه: ۱۸×۳۱سم [اهدائی رهبر: ۸-۳۴] و [ف: ۲۷-۳۱۹]

۸۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۴۵۵/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: ۱۱۰۱ق، جا: قمصر کاشان، به دستور مولی محمد علم الهدی إبن فیض کاشانی؛ از روی نسخه تصحیح شده به خط فیض کاشانی از روی نسخه‌ای که در سال ۱۰۲۴ق بر شیخ بهائی قرائت شده، کتابت شده است، یادداشت مولی محمد علم الهدی در این مورد، در پایان نسخه در یک صفحه کامل آمده است، محشی با نشان «منه» و «۱۲»؛ مهر: محمد علم الهدی إبن فیض کاشانی «بمحمد علم الهدی علم الهدی علم الهدی» (بیضوی)، نصیرالدین سلیمان بن علم الهدی «یا محسن اغفر بمحمد علم الهدی نصیرالدین سلیمان» (بیضوی)؛ ۶گ (۶۴-۶۹)، ۱۵سطر (۷×۱۱)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۳۴-۱۴۳]

۸۹. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۶۵۵/۱

خط: نسخ، کا: محمد علی بن حسین شمس اردکانی، تا: ۱۹ ربیع الاول۱۱۰۱ق؛ از موقوفات رمضانیه اقا ابراهیم ۱۲۳۰؛ جلد: تمیاج، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: -۳۵۳]

۹۰. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۶۷۶/۴

خط: نسخ، کا: فراهی، محمد جعفر بن سلیمان، تا: ۳ ربیع الاول۱۱۰۱ق؛ واقف: حسن صدرزاده خویی، ۱۳۴۷ش؛ ۱۲سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: -۳۶۸]

۹۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۳۱۶/۸

خط: نسخ، کا: صفی الدین بن فخرالدین بن نورالدین بن علی عاملی، تا: ۱۱۰۴ق، جا: اصفهان مدرسه قرچغا بیک؛ جلد: تیماج، ۶گ (۱۷۵پ-۱۸۰ر)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۱۹-۱۱۰]

۹۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۰۴۴/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: صفر۱۱۰۴ق [چهار کتابخانه مشهد-ف: -۴۳۱]

۹۳. اصفهان؛ علامه فانی (ضیاء الدین)؛ شماره نسخه:۳۳/۲

خط: نستعلیق، کا: محمد خلیل بن محمد محسن حسینی، تا: جمعه ۱ رجب ۱۱۱۱ق؛ ۴گ (۱۱۷پ-۱۲۰پ)، ۱۹ و ۲۴سطر [سه کتابخانه اصفهان: ف: -۱۱۵]

۹۴. مشهد؛ امام هادی؛ شماره نسخه:۴۱/۴

خط: نسخ، کا: خاتون آبادی، محمد کاظم بن محمد شریف، تا: ۱۱۱۵ق؛ ۶گ (۵۴پ-۵۹ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: -۳۴]

۹۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۶۱/۱۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن بدوی، تا: ۱۱۱۷ق؛ کاغذ: اصفهانی، ۱۲ص (۵۴۱-۵۵۲)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۹-۱۶۳]

۹۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۳۲۷/۵-۵۶/۱۷۷

آغاز:برابر

از اول تا آخر؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۷ جمادی الثانی۱۱۱۷ق؛ ۵گ (۹۲-۹۶)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۸-۴۹۱۵]

۹۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۵۲۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**و سلامه الف الف مره بعد اخری فی بلده همدان

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۲۰ق، جا: همدان [رایانه]

۹۸. همدان؛ کمالی؛ شماره نسخه:۶/۳

بی‌کا، تا: ۱۱۲۳ق [نشریه: ۵-۳۸۶]

۹۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۶۷۶/۱۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۲۴ق؛ ۱۲ص (۱۳۰-۱۴۱)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰/۳×۱۵سم [ف: ۴۳-۲۳۴]

۱۰۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۸۰/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: آصفی، محمد اکرم، تا: ۱۱۲۴ق، برای فرزندش محمدآقا ابوالعرب؛ جلد: تیماج، ۵گ (۱۲۰پ-۱۲۴ر)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۱-۳۸۱]

۱۰۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۶۵۲/۷

آغازآغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: نایینی، محمد رفیع بن صفات الله، تا: ذیحجه ۱۱۲۴ق؛ جلد: تیماج، ۵گ (۶۰پ-۶۴ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف مخ: ۵-۲۲۶۶]

۱۰۲. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:ف۱۶۳/۲

آغازآغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: ۱۱۲۷ق؛ ۳گ، ۲۶سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱-۱۴۱]

۱۰۳. قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه:بدون شماره

آغاز:برابر

کا: محمد خضر بن محمد حسین شوشتری، تا: ۱۱۳۴ق [تراثنا: س۱۳ش۴-۱۴۳]

۱۰۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۱۶۵/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: حسینی جنابذی، محمد بن اسماعیل، تا: ۷ شوال۱۱۴۸ق؛ مقابله شده، با علامت بلاغ؛ ۴گ (۱۹۸-۲۰۱)، ۲۴سطر، اندازه: ۵×۲۳سم [ف: ۳۰-۶۶۴]

۱۰۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۲۴۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۲۷ جمادی الاول۱۱۵۳ق؛ ۵گ (۷۷-۸۱)، ۱۹سطر، اندازه: ۷×۱۳سم [ف: ۲۸-۳۵۴]

۱۰۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۲۲۸/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه۱۰ جمادی الاول۱۱۸۵ق؛ مصحح؛ جلد: گالینگور، ۶گ (۱۲۰پ-۱۲۵ر)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۷۳]

۱۰۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۷۹۷/۱۲

خط: نسخ، کا: حسینی حسنی، معزالدین بن علی اکبر، تا: ۱۱۹۳ق، برای مولی محمد تقی بن حاج محمد علی اصطهباناتی؛ مهر: «المتوکل علی الله عبده ابوالقاسم الحسینی»(بیضوی)؛ جلد: چرم، ۲گ (۷۷ر-۷۸پ)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۳سم [ف: ۴۱-۲۱۹]

۱۰۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۹۷/۱ط

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۷ص (۱-۷)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۴/۳-۵۹]

۱۰۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۰۱۸

آغازو انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی از محمد نهاوندی؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۵گ (۱۹۰ر-۱۹۴ر)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۸-۳۶] و [ف: ۲۷-۳۲۰]

۱۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۱۸۵۸

آغازو انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، مجدول مذهب، ۳گ (۱۸۷پ-۱۸۹ر)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [اهدائی رهبر: ۸-۳۴]

۱۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۴/۱-طباطبائی

آغاز:برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۶گ (۱پ-۶ر)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۲۲-۲۳۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۷۸عکسی و ۱۵۳۷/۱عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱-۲۵۰ و ۴-۴۵۶]

۱۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۴۱۹/۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوا، ۴گ (۹۲ر-۹۵ر)، ۱۰ سطر (۴×۹)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۱۱-۲۴۲۵]

۱۱۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۱۳۳/۳ و ۲۶۷۱/۴ عکسی
کا: انصاری، محمد رضا بن موسی، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۸گ (۶۱پ-۶۸ر)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳-۳۶۸] و [عکسی ف:۷-۲۷۱]

۱۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۷۵/۴-طباطبائی

آغاز:برابر
تا میان فصل ۴ است؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۶۲گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۳-۱۵۷]

۱۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۰۹۶/۲۵

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: حسینی، ابوالقاسم بن عزیز، تا: قرن ۱۳؛ ۲گ (۱۲۵پ-۱۲۶پ)، ۳۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۷/۵سم [ف: ۳۳-۱۸۳]

۱۱۶. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۸۴۷/۱۳
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۵ص، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۳۰]

۱۱۷. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۷۱۶/۵
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ناتمام [ف: -۱۲۴]

۱۱۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۸۲۴/۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ ۴گ (۱ر-۴ر)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۷۴]

۱۱۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۷۳۸/۵
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ ۴گ (۲۰۱ر-۲۰۴ر)، ۲۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۷۵]

۱۲۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۰۶۳/۵

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۴گ (۱۳۱پ-۱۳۴ر)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۷۴]

۱۲۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۷۴۳/۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۳گ (۵۴پ-۵۶ر)، ۲۷سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۷۴]

۱۲۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۳۵/۷
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۴ص (۱۰۰-۱۰۴)، ۱۸سطر [سنا: ف: ۲-۱۳۰]

۱۲۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۴۱۸/۲
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۶گ (۴۲پ-۴۷ر)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۷۴]

۱۲۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۹۰۷/۵-۳۵/۸۷

آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۴گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف: ۸-۴۹۱۴]

۱۲۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۱۴۵/۲-۱۶/۱۵۵

آغاز و انجام: برابر
خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوا، ۵گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۸-۴۹۱۴]

۱۲۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۲۵۶/۱۷

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: سید محمدعلی بن علی نقی موسوی، تا: حدودقرن۱۳؛ مجدول، مصحح؛ ۳گ (۷۵پ-۷۷ر)، ۲۷ سطر (۹/۵×۱۷/۵) [ف: ۴۱-۲۹۱]

۱۲۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۸۱۲/۲

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ ریز، بی‌کا، تا: اوایلقرن۱۳؛ ۳گ (۳۷-۳۹)، ۲۹سطر، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف: ۴۰-۲۱۲]

۱۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۵۴۹

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خفی، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی به لفظ «منه ره»؛ جلد: تیماج مذهب، ۲گ، ۶۳ سطر، اندازه: ۲۰×۲۹/۷سم [ف: ۲۷-۳۱۸]

۱۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۷۵۹۷
کامل؛ خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم حائری، تا: قرن ۱۳؛ واقف: روح الایمان، آذر ۱۳۶۸؛ جلد: تیماج، ۲گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۲۷-۳۱۹]

۱۳۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۶۵۷/۱

آغاز:برابر**انجام:**المحدثون الثلاثة قدس الله ارواحهم ائمة اصحاب الحدیث من متاخری علماء الفرقة الناجیة الامامیة، رضوان الله علیهم و قد وفقنی الله ... و انا اسال التوفی لاتمامه.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: حدود قرن۱۳؛ مصحح؛ با مهر مربع به سال ۱۲۲۲ق؛ ۳گ (۲پ-۴پ)، ۲۵سطر، اندازه: ۹×۱۵/۵سم [ف: ۳۷-۱۲۲]

۱۳۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۰۸۲/۵

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: رشتی، تقی بن محمد باقر، تا: ۱۲۰۸ق، جا: نجف اشرف؛ جلد: تیماج، ۳گ (۱۷۸پ-۱۸۰پ)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف مخ: ۵-۲۲۶۷]

۱۳۲. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۲۷۷/۴
کا: مصطفی بن محمد علی حسینی، تا: ۱۲۰۸ق، جا: اصفهان [نشریه: ۲-۱۰۲]

۱۳۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۸۹/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: مهدی بن عبدالمراد، تا: با تاریخ۱۲۱۶ق؛ ۳گ (۹۱ر-۹۳پ)، ۲۱سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵-۱۷۵۰]

۱۳۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۰۵۵/۱

خط: نستعلیق، کا: تبریزی، اسماعیل بن محمد کریم، تا: ۱۲۱۶ق؛ جلد: تیماج، ۱۴گ (۱۲ر-۱۵ر)، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۱۱-۵۶]

۱۳۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۱۶۳/۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۱۸ق؛ مصحح؛ ۳گ (۱۱۷ر-۱۱۹پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۷۴]

۱۳۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۰۸۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: خوانساری، محمد بن محمد علی، تا: ۱۲۱۹ق؛ واقف: نظر علی اسدی، مهر ۱۳۲۷؛ ۵گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۶-۶۳۰]

۱۳۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۲۵۷/۴۱

خط: نستعلیق، کا: قاری ساروی، علی نقی بن محمد امین، تا: ۱۲۲۲ق، جا: اصفهان مدرسه شاهزاده‌ها؛ ۴گ (۲۳۶پ-۲۳۹پ)، ۲۶ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۷-۲۶۷۹]

۱۳۸. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۳۴۰/۱

خط: نسخ، کا: شوشتری، حسین بن محمد، تا: ۱۲۲۴ق [نشریه: ۲-۱۱۳]

۱۳۹. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۶۶/۴

خط: نسخ، کا: علیمراد بن علی محمد، تا: ۱۲۲۵ق؛ اندازه: ۱۰×۱۵سم [نسخه پژوهی: ۳-۷۴]

۱۴۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۰۶۸/۳-۲۰/۱۸۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**افتقر العمل به الی اعتبار شروط نذکرها فی الفصول المعدة لهذه نقل من معارج الاصول للمحقق رحمه الله تعالی.

خط: شکسته نستعلیق، تحریری، کا: ابوالقاسم، تا: یک‌شنبه ۲ ربیع الثانی ۱۲۲۸ق؛ ۱۰گ، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۸-۴۹۱۵]

۱۴۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۸۲۸/۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: رجب۱۲۳۱ق؛ محشی با نشان «منه ره»؛ ۵گ (۱۰۰پ-۱۰۴ر)، اندازه: ۱۰/۳×۱۵/۴سم [ف: ۵-۱۹۶]

۱۴۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۷۲۹

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: حدوداً۱۲۳۳ق؛ واقف: حاج محمد قلی، ۱۲۶۱ق؛ جلد: تیماج، ۲گ، اندازه: ۲۰×۳۰/۵سم [ف: ۲۷-۳۲۲]

۱۴۳. کرمانشاه؛ فیض مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره/۱

کا: محمد بن حسن بن آقا رستم، تا: پنج‌شنبه۲۳ صفر۱۲۳۳ق [تراثنا: س۲ش۴-۴۸]

۱۴۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۰۲۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: خوئینی، محمد تقی بن احمد، تا: جمادی الثانی ۱۲۳۴ق؛ ۱۰ص (۲-۱۱)، ۱۶ سطر (۶×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۴۷/۱-۱۵۲]

۱۴۵. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۹۳۷/۳

کا: بیدگلی، محمد بن عبدالوهاب، تا: ۱۲۳۸ق [ف: ۳۳۰]

۱۴۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۱۲۳/۵

خط: نستعلیق چلیپا، کا: حسینی افچه‌ای کوشک دشتی، جلال الدین بن غیاث الدین، تا: چهارشنبه ۱۵ محرم ۱۲۳۸ق؛ جلد: تیماج، ۲۲گ (۱۹۴-۲۱۵)، ۱۶ سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱۳-۳۱۰۴]

۱۴۷. دزفول؛ نبوی، سید محمد؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، تا: ۱۲۳۹ق [مخطوطات دزفول: -۲۰]

۱۴۸. تهران؛ مؤسسه مطالعات اسلامی؛ شماره نسخه:۷۹/۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**و من القمر بالعکس و الغلبه لک

توجه: مؤلف در فهرست ناشناخته مانده است که به قرینه آغاز مشخص شد؛ خط: نستعلیق، کا: عبدالحمید بن محمد رضا، تا: صفر۱۲۳۹ق؛ ۶گ (۷۳پ-۶۸پ)، ۱۹سطر (۶/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: -۶۷]

۱۴۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۳۸۴/۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیحجه۱۲۴۰ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۴گ (۳۳۰ر-۳۳۳پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۴-۱۷۵]

۱۵۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۱۱۳۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الثانی۱۲۴۴ق؛ واقف: محمد صالح علامه حائری، مرداد ۱۳۵۱؛ جلد: تیماج، ۴گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۱سم [ف: ۲۷-۳۱۸]

۱۵۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۷۹۲/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سه‌شنبه جمادی الاول۱۲۴۶ق؛ مصحح؛ ۴گ (۲۲پ-۲۵پ)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۷-۳۵۶]

۱۵۲. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۰۴/۲

منتخب الوجیزه؛ خط: نسخ، کا: حسن بن حسین حسینی مازندرنی، تا: ۱۲۴۷ق؛ تملک: محمد بدیع حسینی خلیفه در ۱۲۴۷؛ قطع: وزیری [نشریه: ۷-۲۲۴]

۱۵۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۸۵۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه۱۳ رجب۱۲۴۸ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ ۶گ (۱۴۴پ-۱۴۹پ)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [اهدائی رهبر: ۸-۳۶] و [ف: ۲۷-۳۱۹]

۱۵۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۱۹۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد حسن کاشانی آرانی، تا: ۱۲۴۸ق؛ ۵گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۸سم [ف: ۲۷-۳۲۱]

۱۵۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۵۲۱/۷

آغاز:برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: دهه آخر جمادی الثانی ۱۲۵۰ق؛ ۶گ (۹۱ر–۹۶پ)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱/۳×۱۶/۸سم [ف: ۴۱–۳۰]

۱۵۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۶۰۹/۱
خط: نسخ، کا: موسوی، محمد بن زین العابدین، تا: اواخر جمادی الاول۱۲۵۲ق؛ جلد: تیماج، ۵گ (۱پ – ۵ر)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۱/۸×۱۷/۵سم [ف: ۴۳–۱۸۵]

۱۵۷. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۸۹۶/۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۴ق؛ ۴گ (۱–۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [نسخه پژوهی: ۳–۱۲۴]

۱۵۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۸۹/۳
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: جمعه جمادی الثانی۱۲۵۵ق؛ جلد: تیماج، ۴گ (۳۳پ–۳۶)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۱۱–۴۶۶]

۱۵۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۴۹/۸
بی‌کا، تا: ۱۲۵۵ق؛ ۷گ (۲۷ر–۳۳ر) [ف: ۵–۷۴۸]

۱۶۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۵۳۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: جعفر حسینی، تا: جمعه ۳ ذیقعده۱۲۵۷ق، جا: کربلا؛ ۳گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲۷–۳۱۷]

۱۶۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۸۴۴/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۹ق؛ اهدایی: دکتر سید احمد معتمد ریاضی؛ جلد: تیماج مذهب، ۶گ، ۱۵سطر (۵×۸)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲–۷۱۰]

۱۶۲. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۶۶۷/۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲۳ محرم۱۲۶۲ق؛ ۵گ (۵۹ر–۶۳ر)، ۱۵ سطر (۵×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲–۳۰۲]

۱۶۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۸۴/۳-عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط: تحریری، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲۳ محرم۱۲۶۲ق؛ ۸ص (۸۸–۹۵) [عکسی ف: ۱–۴۰۲]

۱۶۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۳۶۳/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۵ق؛ جلد: تیماج، ۴گ (۱۴پ–۱۷ر)، ۳۱سطر (۸/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۹–۹۶۵]

۱۶۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۸۳۴/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمدجعفر بن میرزا محمد مبارکه، تا: ۱۲۶۶ق؛ مصحح، محشی؛ ۳گ (۱۰۲ر–۱۰۴پ)، ۱۹سطر، اندازه: ۹/۵×۱۵/۵سم [ف: ۳۵–۱۳۴]

۱۶۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۰۵۳/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الثانی ۱۲۷۱ق؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۵گ (۵۰ر–۵۴ر)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [محدث ارموی مخ: ۳–۱۶۷۴]

۱۶۷. اصفهان؛ مهدوی، مصلح الدین؛ شماره نسخه:۹۷/۲
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۹ شوال۱۲۷۱ق؛ ۱۱گ (۱۰۰–۱۱۰)، ۵سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: –۱۰۰]

۱۶۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۵۰۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد بن محمد صادق کشمیری، تا: ۱۲۷۷ق، جا: لکهنو؛ اهدایی: رهبری، اسفند ۱۳۷۶؛ ۴گ (۴۶ر–۴۹ر)»، ۱۷سطر، اندازه: ۱۷×۲۸سم [اهدائی رهبر: ۸–۳۶] و [ف: ۲۷–۳۱۸]

۱۶۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۱۸۹/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، کا: خلیل الله بن حبیب الله میرزای، تا: با تاریخ۱۲۷۷ق؛ ۸ص (۳۲۳–۳۳۰)، ۱۵–۱۶سطر، اندازه: ۱۸×۲۲/۳سم [ف: ۴۵–۷۰]

۱۷۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۷۴۳/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۷۹ق؛ کاغذ: اصفهانی، ۴گ (۱۲۳–۱۲۶پ)، ۱۹سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۱۶–۳۶۶]

۱۷۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۰۹۸/۶
خط: نسخ، کا: کرزکانی بحرانی، احمد بن علی، تا: ۱۲۸۲ق؛ مصحح، محشی؛ قطع: وزیری [میراث شهاب: س۸ش۲–۲۲]

۱۷۲. کاشان؛ جعفری؛ شماره نسخه:۱۲/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: عبدالحسین بن محمدمهدی خوانساری، تا: ۱۲۸۷ق؛ جلد: تیماج، ۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۲۰×۲۷سم [ف مخ]

۱۷۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۴۶۰/۲-۲۷/۱۳۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمود بن محمد حسن رازی، تا: ۲۰شوال۱۲۹۱ق؛ ۹گ، ۱۰سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۸–۴۹۱۴]

۱۷۴. بیرجند؛ دیانی؛ شماره نسخه:۱۵۹/۳
کا: خراسانی بیرجندی، اسماعیل، تا: ۱۲۹۱ق؛ ۷گ (۳۱ر–۳۷پ)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: –۱۲۱]

۱۷۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۱۲۴/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ پخته، کا: محمد کاظم بن عباسعلی خوانساری، تا: دوشنبه ۴ محرم۱۲۹۳ق؛ ۴گ (۷پ–۱۰پ) [ف: ۲–۲۶۳]

۱۷۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۶/۴
خط: نسخ، کا: زنجانی، ابراهیم، تا: ۱۲۹۴ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۸گ (۱۰۵پ–۱۱۲ر)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۱–۶۸]

۱۷۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۷۶۹۷
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، کا: اسماعیل بن محمد یوسف چهار افرائی،

تا: دوشنبه ۲۷ صفر۱۲۹۷ق؛ واقف: میرزا ابوالحسن پیشنماز آملی، فروردین ۱۳۶۹؛ ۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۲۷-۳۲۱]

۱۷۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۳۵۹/۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۹۹ق [ف: ۵-۴۷۳]

۱۷۹. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۶۱/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۹۹ق؛ ۹ص، ۱۷ سطر (۸×۱۲)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱-۴۷۳]

۱۸۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۲۰۵/۶-۵۶/۵۵

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، کا: لاریجانی، موسی بن ابوطالب، تا: ۱۲۹۹ق؛ ۵گ (۵۳-۵۷)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۸-۴۹۱۵]

۱۸۱. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۱۴۶/۲ح

بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ قطع: بیاض رقعی [رشت و همدان: ف: -۱۲۰۵]

۱۸۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۵۷۶/۵-۳۸/۱۹۶

آغاز:برابر؛ **انجام:**اخبرنی فلان انه خط فلان وفی العمل بها قولان اما الروایة فلا الفصل السادس

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، ۷گ، ۱۰سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۸-۴۹۱۵]

۱۸۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۸۷۳

آغاز:بسمله و به ثقتی ابهی جزء یبتداء به الکلام؛ **انجام:**بضم العین المهمله و فتح الثاء المثلثه

خط: نستعلیق، کا: مصطفی بن احمد حسینی خوانساری، تا: قرن ۱۴ [رایانه]

۱۸۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۶۹۰

خط: نستعلیق، کا: محمد تقی نهاوندی، تا: ۱۳۰۲ق؛ مهر: «عبده محمد تقی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۹گ (۵۰پ-۵۸پ)، ۱۱سطر (۶/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [رایانه]

۱۸۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۵۱/۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق متوسط، کا: نوری، علی بن جمشید، تا: ۱۳۰۲ق؛ ۱۳ص (۵۹۷-۶۰۹)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۹-۵۳۰]

۱۸۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۳۷/۲-۲/۵۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد بن محمدباقر، تا: ۲ ذیقعده۱۳۰۳ق، جا: سامراء؛ ۳گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۸-۴۹۱۳]

۱۸۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۰۶۸/۲

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد تقی بن محمد صالح، تا: ۱۳۰۳-۱۳۰۴ق؛ ۳گ (۷۸پ-۸۰ر)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۶-۶۹]

۱۸۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۰۷۰/۶

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: ۶ ذیقعده ۱۳۰۵ق؛ مصحح، با عبارت «کمل المقابلة ۲۴ رجب سنة ۱۳۰۸» مقابله شده؛ ۱۰گ (۱۷۳پ-۱۸۲ر)، ۱۱سطر، اندازه: ۱۱×۱۳سم [ف: ۳۵-۵۶۷]

۱۸۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۹۹۶

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد حسن بن میرزا عبدالرحیم نهاوندی، تا: ربیع الاول۱۳۰۷ق؛ واقف: میرزا ابوالفضل نهاوندی، خرداد ۱۳۴۱؛ ۳گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۲۷-۳۲۰]

۱۹۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۵۰۹/۶

کا: قائم مقام فراهانی، علی اکبر بن علی، تا: ۱۰ ربیع الاول۱۳۰۸ق؛ جلد: تیماج، ۶گ (۱۳۶-۱۴۱)، ۱۷ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۳-۳۴۶۱]

۱۹۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۸۱۹/۲

خط: نسخ، کا: ابوالفضل موسوی، تا: ۱۸ ربیع الاول۱۳۱۰ق؛ ۵گ (۳۴پ-۳۸پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۷۴]

۱۹۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵ /۷۸۷۱-۵۳/۸۱

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، کا: غلامحسین، تا: ۱۳۱۲ق؛ ۳گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۸-۴۹۱۴]

۱۹۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۳۸۸/۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد امین بن علی محمد، موسوی جزائری شوشتری، تا: دوشنبه نیمه دوم جمادی الثانی ۱۳۱۲ق، جا: نجف اشرف مدرسه سلیمیه؛ از روی نسخه استاد خود سید عباس لاری، کتابت کرده، محشی؛ ۴گ (۱۶۴- ۱۶۷)، ۱۸سطر (۱۱×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۲/۵سم [ف: ۲۸-۶۵۲]

۱۹۴. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۱-۶۲۰۳

خط: نستعلیق، کا: محمد رضی رانکوهی، تا: شنبه ۸ صفر۱۳۱۴ق؛ جلد: مقوا، ۲۳سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: -۲۲۶]

۱۹۵. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۲۷۹/۳

کا: محمد بن حسن راوندی، تا: ۱۳۱۵ق [اوراق عتیق: ۱-۲۵۴]

۱۹۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۲۱/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۱۷ق؛ جلد: تیماج، ۲گ (۱۰پ-۱۱پ)، ۲۱سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵-۱۷۴۸]

۱۹۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۰۱

خط: نسخ، کا: بیدگلی، محمود بن محمد رضا، تا: ۱۲ شعبان۱۳۱۸ق؛ ۳گ، ۲۵۲سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۴سم [ف: ۳-۱۹۳]

۱۹۸. قائن؛ امام، سید حسن؛ شماره نسخه:۲۵/۳

خط: نسخ، کا: افضل بن حسین قائنی خراسانی، تا: ۱۳۱۹ق؛ ۶گ (۳۶پ-۴۱ر)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [کتابخانه‌های قائن: ف: -۲۰۰]

۱۹۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۱۱۶/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد صادق بن محمد حسن، تا: ذیقعده۱۳۴۷ق؛ ۷گ (۴۲پ-۴۸پ)، ۱۴سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۳۳-۲۳۲]

۲۰۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۵۲۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: مرعشی، شهاب الدین، تا: ربیع الاول۱۳۴۹ق، جا: قم؛ با نشانه بلاغ مقابله نسخه برای سید عبدالله جهرمی شیرازی در پنج‌شنبه ۱۹ ربیع الاول ۱۳۴۹ق در مدرسه فیضیه قم نوشته آیت الله مرعشی نجفی ابتدای نسخه؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: مقوا، ۴گ (۱پ-۴پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [اهدائی رهبر: ۸-۳۶] و [ف: ۲۷-۳۲۲]

۲۰۱. مشهد؛ مرتضوی؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا [مخطوطات مرتضوی: ف: -۳۱]

۲۰۲. تهران؛ فیاض؛ شماره نسخه:بی شماره/۲

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۷-۷۰۰]

۲۰۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۰۷۲/۵

خط: نسخ، کا: شهرستانی، محمد تقی بن محمد حسین، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۹گ (۱۹۱-۱۹۹)، ۱۷ سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۱۱-۲۰۱۷]

۲۰۴. قائن؛ امام، سید حسن؛ شماره نسخه:۱۴/۱

بی‌کا، بی‌تا؛ ۴گ (۱پ-۴ر)، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [کتابخانه‌های قائن: ف: -۱۸۸]

۲۰۵. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۱۱/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۶گ، ۱۴سطر (۸×۱۱/۵)، اندازه: ۱۴×۱۸سم [ف: ۲-۳۰۴]

۲۰۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۲۵۵/۷

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۴گ (۳ر-۶ر)، ۲۲سطر (۷×۱۸/۵)، اندازه: ۱۲×۲۴سم [ف: ۱۷-۳۳۲]

۲۰۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۷۲۴/۲

خط: نسخ، کا: حسینی نجفی نیشابوری، کمال الدین حسن، بی‌تا؛ ابعاد متن: ۱۲×۱۷، اندازه: ۲۰×۲۶سم [ف: ۱۶-۳۴۵]

۲۰۸. تبریز؛ قاضی طباطبائی؛ شماره نسخه:بدون شماره/۵

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۷-۵۲۱]

۲۰۹. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۷۷/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳گ (۱۰۳ر-۱۰۵ر)، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۱-۹۶]

۲۱۰. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۹۴/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۶گ، ۱۵سطر [ف: ۱-۳۴۶]

۲۱۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۸۷۴/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۸سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳-۳۳]

۲۱۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۱۶۱/۱۲

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، ۲ص (۲۱۴-۲۱۵)، اندازه: ۸/۵×۱۹سم [ف: ۵-۱۵۵۵]

۲۱۳. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۵۹/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۷گ (۵۷ر-۶۳پ)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۲-۱۲]

۲۱۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۹۰۹/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۴ص (۴۹-۵۲)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۵-۱۸۴۴]

۲۱۵. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۴۹۱/۲

انجام: تقارب ثلاثمائة کتاب توفی بالسیری سنة احدی و ثمانین و ثلاثمائة و اما التهذیب ...

خط: نسخ، کا: محمد حسن بن محمد حسین، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۰گ (۱۱۹پ-۱۲۸پ)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۴/۵سم [ف: ۲-۳۱۰]

۲۱۶. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۴۶۶/۴

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۸گ (۶۹پ-۷۶ر)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۲-۲۹۵]

۲۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۳۶۳/۳

نقلی از الوجیزة شیخ بهایی در درایه؛ خط: نستعلیق، کا: حسن بن محمد، بی‌تا؛ ۲گ (۹۸پ-۹۹ر)، ۲۴سطر، اندازه: ۱۴×۲۸سم [ف: ۳۰-۹۱]

۲۱۸. اصفهان؛ روضاتی؛ شماره نسخه:۴۲/۳

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: -۳۷]

۲۱۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۴۶/۱۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق متوسط، بی‌کا، بی‌تا؛ جا: اصفهان؛ کاغذ: اصفهانی، نخودی، جلد: مقوایی، ته و گوشه تیماج، ۴گ (۱۹۰-۱۹۳)، ابعاد متن: ۷×۱۳/۵، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۱-۱۷۸]

۲۲۰. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۹۸۰/۲

بی‌کا، بی‌تا؛ ۵گ، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۳-۱۵۸]

۲۲۱. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۵۳۴۴/۱

خط: نسخ، کا: محمد صادق بن محمد رضا بروجردی، بی‌تا، اندازه: ۱۲×۱۸سم [رشت و همدان: ف: -۱۵۷۴]

۲۲۲. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه:۳۱۶/۳

کاتب: زین الدین ابوالقاسم محمد جعفر بن سید حسین الموسوی، بی‌تا [چند نسخه-ف: -۳۸۴]

۲۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۸۳

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ . [ف: ۴-۲۹۹]

۲۲۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۳۵۹/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: چرم، ۸گ (۱۰۲پ-۱۰۹)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۲-۷۲]

۲۲۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۷۱۸/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد تقی بن محمد علی، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۳ص (۱۱۸-۱۳۰)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۱۰-۱۶۹۴]

۲۲۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۵۴۰/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۵گ (۱پ-۵ر)، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۲۶-۳۹]

۲۲۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۵۴۸/۴

خط: نسخ، کا: محفوظ بن علی، بی‌تا، بجهت شیخ عبدالمعین؛ جلد: تیماج، ۳گ (۱۴۶پ-۱۴۸پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۷-۱۳۱]

۲۲۸. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۴۹۳/۱

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: حسن صدرزاده خوئی ۱۳۴۷ش؛ جلد: تیماج، ۲۵سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: -۲۵۵]

۲۲۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۵۲۰/۲

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۶گ (۴۲پ-۴۷پ)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۹-۳۲۷]

۲۳۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۸/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۵گ (۴۷پ-۵۱ر)، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۱-۳۹]

۲۳۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۲۵۴/۴-۱۲/۱۴۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۸-۴۹۱۴]

۲۳۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۲۴/۵-۵/۱۱۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج گرهی، ۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۹۱۴]

۲۳۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵ /۷۹۵۸-۵۴/۴۸

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۸-۴۹۱۴]

۲۳۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۳۵۳/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابوالفضائل بن حاجی حسین یزدی، بی‌تا؛ جلد: تیماج ساده، ۶ص (۸-۱۳)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸×۲۴/۸سم [ف: ۴۵-۱۷۴]

۲۳۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۶۱/۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: رضا نایینی [ف: ۴-۱۲۳]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۵۸/۶-ف و ۶۴۷۳/۱۱-عکس

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲-۱۳۰ و ۳-۲۵۷]

۲۳۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۸۲۶/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ۳گ (۱۲۹ر-۱۳۱پ)، ۲۲سطر، اندازه: ۱۲×۲۳سم [ف مخ: ۵-۲۲۶۷]

۲۳۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۷۷۰/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۷گ (۵۳پ-۵۹پ)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف مخ: ۵-۲۲۶۷]

۲۳۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۷۹۹/۵

بی‌کا، بی‌تا؛ ۴ص (۲۰-۲۳) [ف: ۵-۷۴۸]

۲۳۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۵۴۲/۲

بی‌کا، بی‌تا؛ ۵گ (۱۲۲پ-۱۲۶پ) [ف: ۵-۷۴۸]

۲۴۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۵/۲

آغاز:برابر**انجام:**هو المجدد لذلک المذهب علی رأس المائة الثانیة واما کتاب من لایحضره الفقیه ... واما التهذیب والاستبصار

خط: نسخ، کا: عبدالحسن بن سید تاج الحسینی جزائری، بی‌تا؛ جلد: گالینگور مذهب، ۲گ (۱۴۴ر-۱۴۵پ)، ۲۹سطر، اندازه: ۲۱×۲۹سم [ف مخ: ۵-۲۲۶۶]

۲۴۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۸۴۹/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**وکان قد جمع قدماء محدثینا رضی الله عنهم ما وصل الیهم من احادیث ائمتنا سلام الله علیهم فی اربعمأة کتاب تسمی الاصول ثم تصدی جماعة من المتاخرین شکر الله سعیهم بجمع تلک الکتب وترتیبها [...] للانتشار وتسهیلا علی طالبی تلک الاخبار

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۶گ (۷۲پ-۷۷پ)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف مخ: ۵-۲۲۶۷]

۲۴۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۶۳/۲

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۸گ، ۱۲ سطر [ف: ۱-۲۷۱]

۲۴۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۲۷۶/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۳گ (۱۵۰ر-۱۵۲پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۷۳]

۲۴۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۹۱۲/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۴گ (۱۳۰پ-۱۳۳ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۷/۵سم [ف: ۴۴-۱۳۰]

● **وجیزة فی الدرایة و الرجال** / درایه / عربی
wajīza-tun fi-d dirāya wa-r rijāl
همدانی، حسین بن محمد حسن، ق۱۴ قمری
hamadānī, hoseyn ebn-e mohammad hasan(- 20c)
رساله مفصلی است بدون فصول وابواب باعنوان‌های «فایده، فایده» دربیان علم الحدیث وقواعد الاخبار وفوائد علم الرجال که مؤلف از خود واساتیدش تحریر نموده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۱۴۸-۱۵۸/۱۶
آغاز:سبحانک ان احمدک علی نعمک وآلائک فهو من نعمک علمتنی به وارشدت قلبی ولسانی ... وبعد فیقول الجانی الحسین ... غفر الله له المشتهر بالهمدانی هذه وجیزة کاملة لبیان علم الحدیث؛
انجام:فائدة محکمة لاید للمجتهدین ان یراعو ها فی اجتهادهم وهی اذا ورد حدیث صحیح فی شیء ... فانهم یتمسکون فی الخبر بالشهرة والاجماع ان کانا والا فیطرحون الضعاف.
خط: تحریری، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۱۵۲گ، ۱۶-۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۸-۴۹۲۰]

● **الوجیزة فی دوران الدم و التشریحات المتعلقة به** / طب / عربی
al-wajīza fī dawarān-id dam wa-t tašrīḥāt-il muti‘alliqa bi-h
همدانی، علی بن زین العابدین، ق۱۴ قمری
hamadānī, ‘alī ebn-e zayn-ol-‘ābedīn(- 20c)
در یک «مقدمه» و دو «باب» و ترجمه‌ای است از روی کتاب‌های اروپایی به نام ناصرالدین شاه و کامران میرزا. مؤلف را اثری دیگر است به نام «بحرالحکمة» که در آن میان دو طب ایرانی و اروپایی جمع کرده است و او شاگرد دکتر طولوزان بوده است.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۲۰۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۸۸ق؛ با تصویرهای قلمی تشریح از روی اصل فرنگی؛ جلد: میشن سرخ، ۱۰۷گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۳/۸×۲۱/۲سم [ف: ۱-۵۸۳]

● **الوجیزة فی ذکر مغازی رسول الله (ص)** / تاریخ پیامبراکرم(ص) / عربی
al-wajīza fī ḏikr-i maġāzī rasūl-ul lāh

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۶۶/۱۱۷
به نقل از تفسیر مجمع البیان؛ خط: نستعلیق، کا: غفاری مازندرانی، احمد بن علی، تا: جمادی الاول۱۰۵۱ق؛ ۱ص (۲۴۴) [مختصر ف: ۸۷۹-]

● **الوجیزة فی الرجال** / رجال / عربی
al-wajīza fi-r rijāl
مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷-۱۱۱۰ قمری
majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1628 - 1699)
تاریخ تألیف: رجب ۱۰۸۶ق
رساله موجزی است در بیان احوال روات اسانید احادیث امامیه به ترتیب حروف هجائی در دو بخش. بخش اسماء و بخشی هم کنیه‌ها را آورده است و در خاتمه هم مشیخه شیخ صدوق را از کتاب من لایحضره الفقیه با رمزهای: صح = صحیح و ح = حسن و ق = موثق و م = مجهول و ض = ضعیف و ل = مرسل نقل نموده است. مجلسی این کتاب را به درخواست جمعی از طلاب در راه برگشت از خراسان به اصفهان نگاشته است.
آغاز:بسمله، الحمدلله الذی رفع منازل الرجال بمعارج الکمال علی قدر روایاتهم عن النبی الکریم المفضال و آله النجباء ... باب الهمزة آدم بن اسحاق ثقة و ابن الحسین النحاس ثقة و ابن المتوکل ثقة و ابن محمد القلانسی ض و غیرهم ...
انجام:المسمعی هو الاصم او محمد بن عبدالله ... الوشا هو الحسن بن علی الیعقوبی هو داود بن علی و نختم الرسالة بذکر الأحوال اسانید الصدوق (کذا) قدس الله روحه فی الفقیه الی الاصول التی اخذ الاخبار منها کما اورده مشیراً الی المشهور و الی ما اختاره مقدما للمشهور.ذیل: و من هذا السند یظهر طریق ایضاً الی سایر الکتب الاربعة و بهذا اختمنا الرسالة و الحمدلله وحده و الصلاة علی خاتم الرسالة محمد و آله اهل البیت العصمة و الجلالة و کان تألیفها فی ایام معدودات فی طریق خراسان عند توجهنا الی محروسة اصفهان ...
چاپ: چاپ تحقیقی این اثر درکنگره علامه مجلسی با تحقیق آقای رحمان ستایش،۱۳۷۵ش،انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، ۲۵۸ص انجام شده؛دارالخلافه طهران، سنگی، ۱۳۱۲ق،وزیری، ۳۸ص (صص۱۴۲-۱۷۹)؛ ایران، سنگی، ۱۳۱۳-۱۳۱۲، جیبی، ۱۵۷+۱صص
[الذریعة ۴۷/۲۵ و ۱۴۲/۱۱؛ کتابشناسی مجلسی ص ۳۰۹؛دنا ۱۰۱۷/۱۰-۱۰۲۲(۱۵۴ نسخه)]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۷۰۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: اواخرقرن۱۱؛ کامل و مذیل است به اسانید شیخ صدوق (ره) در من لایحضره الفقیه؛ واقف: میرزا ابوالحین آملی، فروردین ۱۳۶۹؛ جلد: گالینگور، ۵۲گ، ۱۶سطر، اندازه: ۹/۳×۱۶/۶سم [ف: ۲۷-۲۷۲]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۴۳۶/۲
خط: نسخ، کا: علی بن یحیی، تا: قرن ۱۱؛ ۵۱گ (۱۲۸پ-۱۷۸ر)، ۱۹ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۱-۲۴۴۸]

۳. دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه:۶۴/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۲۳گ، اندازه: ۱۸/۵×۲۴/۵سم [ف مخ: -۲۴۳]
۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۲۴/۱۹
بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: گالینگور، ۱۷ص (۱۲۳-۱۳۹۹)، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۱۹-۳۳۱]
۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۵۲۴/۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۶۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: ترمه، ۲۱گ (۲ر-۲۲پ)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۲/۶×۲۰/۵سم [ف: ۶-۴۶۵]
۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۷۶۲/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: حسینی عمیدی، ابراهیم بن هاشم، تا: ۱۰۷۹ق؛ ۵۵ص (۲-۵۶)، ۱۷-۱۹سطر، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۱۷-۲۰۱]
۷. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۱۳۵/۲
آغاز:برابر؛ **انجام:**عن الصدوق رئیس المحدثین محمد بن بابویه رضی الله عنهم اجمعین و حشرهم مع ائمة الطاهرین
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۸۰ق؛ جلد: چرمی، ۳۱گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۲-۷۴۱]
۸. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۵۴۸/۱-عکسی
آغاز:برابر
خط: نسخ خوب، کا: ابوتراب بن محمد بن محمد صادق مشهور به جناب، تا: شنبه ۲۳ ربیع الثانی۱۰۸۷ق، به دستور آقا سید ابراهیم رضوی؛ تملک: عبدالله بن محمد ابراهیم رضوی؛ ۴۲ص (۲-۴۳) [عکسی ف: ۱-۴۰۲]
۹. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۲۹۹/۳
آغاز:برابر؛ **انجام:**هو داود بن علی و بهذا ختمنا الرساله
خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۱۲محرم۱۰۸۸ق؛ مقابله شده؛ جلد: تیماج، ۲۰ص (۵-۲۴)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: -۱۲۸]
۱۰. خوانسار؛ فاضل خوانساری؛ شماره نسخه:۲۶۹/۲۴
خط: مختلف، کا: میرزا محمد حاجی بن ملا محمد صالح، تا: با تاریخ۱۰۹۸ق؛ مصحح، با نشان بلاغ؛ جلد: تیماج، ۲۲ص (۹۲-۱۱۳)، اندازه: ۱۲/۵×۲۳سم [ف: ۱-۲۵۵]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۶۱۰/۲ عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۲۰۹]
۱۱. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۶۱۶/۳
آغاز:برابر
خط: نسخ، کا: محمد باقر بن عبدالهادی، تا: جمادی الاول۱۰۹۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۷۰ص (۲۴۰-۳۰۹)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: -۳۲۹]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۹۴۸/۳ عکسی
نسخه اصلی: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳-۱۷۱]
۱۲. مشهد؛ مدرسه سلیمانیه؛ شماره نسخه:۱۰۷
خط: نسخ، کا: ... بن محمد ... خلف مرحوم علی رضا، تا: ۱۰۹۹ق؛ مصحح؛ قطع: جیبی [چهار کتابخانه مشهد-ف: -۲۴]
۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۰۱۰/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: تحریری، کا: فخرالدین محمود حسینی بن عبدالوکیل، تا: ۱۰۹۹ق؛ ۵۰ص (۱-۵۰)، ۲۰سطر، اندازه: ۹×۱۶/۵سم [ف: ۲۵-۱۷]
۱۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۳۸۵/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۷ ذیقعده۱۱۰۰ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۳۱گ (۸۹پ-۱۱۹پ)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۷۶]
۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۲۴۷/۳
آغاز:برابر؛ **انجام:**النوفلی هو الحسین بن یزید، النهیکی هو عبد الله، الوشا هو الحسن بن علی، الیعقوبی هو داود بن علی
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی؛ ۳۳گ (۸۱-۱۱۳)، ۱۹سطر، اندازه: ۷/۵×۱۳سم [ف: ۲۸-۳۵۵]
۱۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۴۳۳/۲
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، ۶۶ص (۱۰-۷۵)، ۲۰سطر (۵×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۹-۴۵۴]
۱۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۷۷
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی با نشان «منه دام ظله»؛ مهر: «بود نور چشم علی فاطمه» (هشت گوشه)، «العبد المذنب محمد الحسنی» (بیضوی)؛ ۱۰۰گ، ۱۱سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [ف: ۲-۲۷۱]
۱۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۰/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد طاهر بن محمد مؤمن طالقانی، تا: قرن ۱۲؛ ۴۱گ (۲۳پ-۶۳ر)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۱-۸۳]
۱۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۴۴۹
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲، در عصر مؤلف؛ مهر: «یا محمد» (مربع)؛ ۶۱گ، ۱۴سطر، اندازه: ۹/۵×۱۴/۵سم [ف: ۲۴-۲۱۴]
۲۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۹۵۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲، در عصر مؤلف؛ جلد: تیماج، ۸۹گ، ۱۰سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲۳-۱۲۵]
۲۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۳۹۰/۸
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: محتملاًقرن۱۲؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، ۶۰ص (۸۲-۱۴۱)، ۲۱سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۹-۴۰۵]
۲۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۸۰۲/۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۳۴گ (۱پ-۳۴پ)، ۱۵سطر [ف: ۵-۱۸۰]
۲۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۶۹۸/۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ ۳گ (۱۱۳پ-۱۱۵ر)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۵-۳۳۸]

۲۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۲۴۸/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**الیعقوبی هو داود بن علی.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی از مؤلف با نشان «منه»؛ ۷۶ص (۱-۷۶)، ۱۷سطر، اندازه: ۹/۵×۱۷سم [ف: ۱۰-۸۲۸]

۲۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۹۲۹/۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۱۲گ (۲۳۶ر-۲۴۶پ)، ۲۷سطر، اندازه: ۱۳×۲۲/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۷۵]

۲۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۹۸۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲، نزدیک عصر مؤلف؛ برگ آخر به خط محمد قربان بن قاسم می‌باشد که به سال ۱۲۹۶ نوشته؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۲۲گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۳-۲۰۸]

۲۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۹۸۱/۲-۱۵/۲۲۱

آغاز: ... ابراهیم ابورافع ثقة وبن ابی بکر ابی السمال ق وبن ابی البلاد ثقة؛ **انجام:**بالنبی وآله ... [خوانا نیست به خاطر رطوبت]

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ ۳۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۸-۴۹۱۷]

۲۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۲۳۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۱۲۳گ، ۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۳۰-۲۹]

۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۶۴۸

آغاز:ذیل: مقدمه فی تعریف علم الرجال و موضوعه و فائدته اما الاول فهو ما وضع لتشخیص رواه الحدیث ذاتا و وصفا مدحاً و قدحاً و ما فی حکمها.

بسمله، الحمدلله الذی رفع منازل الرجال بمعارج الکمال علی قدر روایاتهم عن النبی الکریم المفضال و آله النجباء ... باب الهمزة آدم بن اسحاق ثقة و ابن الحسین النحاس ثقة و ابن المتوکل ثقة و ابن محمد القلانسی ض و غیرهم م؛ **انجام:**فینظر الناظر للاتصال مع ان الواقع الارسال.

مذیل است به «القواعد الرجالیة» در سه صفحه مشتمل بر تعریف و موضوع و فایده علم رجال ولی ناتمام؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی به لفظ «منه ره» و «منه طاب ثراه»؛ واقف: خان بابا مشار، اردیبهشت ۱۳۴۶؛ جلد: میشن، ۳۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲۷-۲۷۳]

۳۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۳۹۰/۹

آغاز:بسمله و به نستعین و لنختم الرساله بذکر اسانید الصدق قدس الله روحه؛ **انجام:**برابر

در فهرست «اسانید صدوق» بدون نام مؤلف؛ بی‌کا، تا: محتملاًقرن۱۲؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۲ص (۱۴۱-۱۵۲)، ۲۱سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۹-۴۰۵]

۳۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۶۲۵/۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**«فصل فیما یصدر بالابن ... ابن بطه هو محمد بن جعفر. ابن بقاح هو الحسن بن علی»

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ ۵۶گ (۱۳۵پ-۱۹۰پ)، ۱۲سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲۰-۸۹]

۳۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۷۴۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**النهیکی هو عبدالله. الوشا هو الحسن بن علی. الیعقوبی هو داود بن علی

خط: نسخ، کا: صالح بن مولانا محمد تقی، تا: قرن۱۲؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ ۲۴گ (۲۰۸ر-۲۳۱پ)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۴/۵سم [اهدائی رهبر: ۸-۱۲۸]

۳۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۶۶۸/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**أو مسمع النوطی هو الحسین بن یزید النهیکی هو عبدالله الوشا هو الحسن بن علی الیعقوبی هو داود بن علی، تمت

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ تملک: محمد محسن بن محمد صادق با مهر «عبده الراجی محمد محسن بن محمد صادق» (مربع)، حاج محمد علی زنجانی با مهر «إن الله یحب المحسنین» (بیضوی)؛ ۹۸گ (۱پ-۹۸پ)، ۲۰سطر، اندازه: ۸/۵×۱۴/۵سم [ف: ۳۸-۶۳۶]

۳۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۲۹/۱

خط: نسخ، کا: محمد رضی، تا: سلخ جمادی الاول۱۱۰۴ق؛ اسانید را که در آخر نسخه‌های دیگر می‌باشد ندارد؛ ۱۶گ (۱پ-۱۶ر)، ۲۴سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۲-۳۳]

۳۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۵۶۸/۱

خط: نسخ، کا: محمد تقی تبریزی، تا: شوال۱۱۰۹ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۲۰سطر، اندازه: ۱۳/۱×۲۴/۳سم [ف: ۶-۴۹۵]

۳۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۵۵۷/۳

خط: نستعلیق، کا: شیخ حسین مازندرانی حائری، تا: ۱۱ ربیع الثانی۱۱۱۱ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: احمد بن حاج علی؛ جلد: مقوایی، ۲۹گ (۱۱۵پ-۱۴۳ر)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۷۵]

۳۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۱۰۷

خط: نسخ، کا: محمد بن شاهمراد، تا: شعبان۱۱۱۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ ۲۳گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۶-۱۱۱]

۳۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۴۷۳

خط: نسخ، کا: محمد علی بن حسنعلی نیریزی، تا: ۱۱۱۲ق؛ مقوایی، ۳۸گ، ۲۱سطر، اندازه: ۹×۱۶/۵سم [ف: ۲۴-۲۳۶]

۳۹. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه:۲۲۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ جلی، کا: محمد مؤمن بن عبدالعظیم کجوری، تا: ۱۰

صفر۱۱۱۳ق، جا: قم مدرسه فیضیه، به دستور استادش مولانا محمد شفیع؛ مهر: «محمد شفیع محمد شفیع» (بیضوی)، «عبده محمد کاظم الحسینی»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: -۱۵۸]

۴۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۹۵۰/۵

خط: نسخ، کا: لاهیجانی، مفید بن سعید، تا: ۱۹ ربیع الثانی۱۱۱۵ق، جا: اصفهان؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مذهب، ۹۶ص (۹۳-۱۸۸)، ۱۵سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۲-۲۹۴۲]

۴۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۱۱۶

خط: نستعلیق، کا: محمد زمان بن محمد قاسم، تا: جمعه سلخ محرم۱۱۱۵ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۴۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۷۶]

۴۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۴۳۲/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲۳ ذیقعده۱۱۱۶ق؛ مصحح، محشی، با علامت بلاغ؛ مهر: «ابوالقاسم بن محمد تقی» (چهار گوش)، «یستشفع من آل محمد باقر» (بیضوی)؛ ۴۲گ (۲پ-۴۳پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۷۶]

۴۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۲۹۰/۲

خط: نستعلیق، کا: جنیدی شیرازی، محمد هاشم بن محمد سمیع، تا: ۱۱۱۷ق؛ جلد: مقوایی، ۸گ (۶۲پ-۶۹پ)، اندازه: ۱۸/۵×۲۹سم [ف: ۱۴-۷۶]

۴۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۹۲۱/۱ عکسی

نسخه اصل: کتابخانه شیخ محمد یزدی -قم؛ خط: نسخ، کا: محمد صالح بن محمد مؤمن حسینی سجابادی همدانی، تا: ۹ ربیع الثانی۱۱۱۷ق؛ افتادگی: انجام؛ ۱۲ص (۱-۱۲) [عکسی ف: ۵-۳۷۴]

۴۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۹۹۸/۱

خط: نسخ، کا: محمد محسن بن محمد سمیع، تا: ۱۱۱۸ق؛ محشی با نشانه «منه»؛ جلد: تیماج، ۵۳ص (۲-۵۴)، ۱۷سطر (۹/۵×۱۷)، اندازه: ۱۶/۵×۲۲/۵سم [ف: ۸-۶۲۰]

۴۶. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۵۲ ـ د

خط: نسخ، کا: اصفهانی، محمد باقر بن محمد زمان، تا: پنج‌شنبه ۲۴ذیقعده۱۱۱۹ق؛ تملک: محمد بیک بن محمد حسین، حاجشیخ محمد بن حاج محمد زمان، محمد باقر حسینی، ملا محمد حسین تهرانی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج زرد، ۴۷گ، ۱۲سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱-۵۱۹]

۴۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۰۲۵/۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**الیعقوبی هو داود بن علی. و بهذا ختمنا الرساله والحمدلله وحده والصلوة علی خاتم الرسالة و اهل بیت العصمة والجلالة ...

خط: نسخ، کا: زشکی، ابوتراب بن عبدالله، تا: ۲۲ رجب۱۱۲۰ق؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۹گ (۶۹-۹۷)، ۱۶سطر (۷/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۳-۱۴۰۱]

۴۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۶۹۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**و اهل بیت العصمة و الجلالة و السلم علی من اتبع الهدای.

خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، تا: شنبه ۲۵ شعبان۱۱۲۰ق؛ مصحح، محشی از مؤلف؛ در صفحه پشت آن مقال وحید بهبهانی دو اجازه مختصر برای ملا میرزا محمد مهدی نگاشته که یکی اجازه روایتی است و دیگری اجتهادی پنداشته می‌شود، صاحب آن مقال و شخص مجاز همان میرزا محمد مهدی، شهید ثالث (از چهار مهدی نام شاگردان وحید) باشد؛ ۳گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۶-۶۳۰]

۴۹. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه:۳۵۶/۱۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**الیعقوبی هو داود بن علی و بهذا ختمنا الرسالة و الحمدلله وحده.

خط: نستعلیق، کا: حسینی، محمد بن علی نقی، تا: ۱۱۲۲ق؛ واقف: سید علی غیاثی، ۲۷ رجب ۱۳۷۹؛ جلد: گالینگور، ۲۷گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۲سم [ف: -۷۰۱]

۵۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۸۴۵-۲۴/۱۴۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**الوشاء هو الحسن بن علی الیعقوبی هو داود بن علی وبهذا ختمنا الرسالة والحمد ... وآله اهل بیت العصمة والجلالة وکان ذلک ... رجب المرجب من شهور سنة ست وثمانین بعد الالف من الهجرة

خط: تحریری، کا: علی بن محمد رینائی کافکی، تا: شنبه ۲۰ربیع الثانی۱۱۲۳ق؛ ۴۴گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۸-۴۹۱۶]

۵۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۱۹۲/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**محمد بن الحسن بن رباط فهو علی بن الحسن ابن رباط و هو علی بن الحسن ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه ۹ رجب۱۱۲۳ق؛ کاغذ: اصفهانی، ۳۳گ (۵-۳۷)، اندازه: ۱۳×۱۷سم [ف: ۳-۸۸۹]

۵۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۶۰/۴

به ترتیب تهجی؛ خط: نستعلیق، کا: ملا جلال لاهیجی، تا: جمادی الاول۱۱۲۵ق، جا: لاهیجان؛ جلد: تیماج، ۶۸ص (۳۴۳-۴۱۰)، ۱۴سطر [سنا: ف: ۲-۲۳۵]

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۳۶/۳

همان نسخه بالا [نشریه: ۷-۲۲۲]

۵۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۰۹۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: محرم۱۱۲۵ق؛ مصحح، محشی با نشان «منه ره»، «م د» و «ا هـ م سلمه الله»؛ ۴۴گ (۲پ-۴۵پ)، ۱۴سطر، اندازه: ۷×۱۳/۵سم [ف: ۳۵-۵۹۷]

۵۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۲۳۲/۲-۲۱/۱۵۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد رضا جیلانی، تا: ۱۱۲۶ق؛ مصحح، مقابله شده؛ ۴۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۸-۴۹۱۶]

۵۵. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۶۳۰/۱
آغاز:برابر**انجام:**المسمع هو الاصم او محمد بن عبدالله الوشاء هو الحسن بن علی الیعقوبی هو داود بن علی و بهذا ختمنا الرسالة ... فی شهر رجب المرجب من شهور سنة ست و ثمانین بعد الألف.
خط: نستعلیق خوش، کا: محمد جعفر بن محمد حسین مازندرانی، تا: چهارشنبه ۱۳ جمادی الاول۱۱۲۸ق، جا: اصفهان؛ محشی به لفظ «منه دام ظله»(البته مؤلف در زمان کتابت یعنی ۱۱۲۸ در قید حیات نبوده و جمله «منه دام ظله» مربوط به نسخه مستنسخ منه است)؛ جلد: تیماج، قطع: ربعی [ف: ۵-۴۳]

۵۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۷۰۰
آغاز:برابر؛ **انجام:**و اهل بیت العصمة و الجلالة و السلم علی من اتبع الهدای.
خط: نسخ، کا: حسین بن محمد بغدادی، تا: پنج‌شنبه ۲۱ ربیع الثانی۱۱۲۸ق؛ ۳۶گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۶-۶۳۱]

۵۷. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۲/۱ ـ د
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۲۹ق؛ کاغذ: سپاهانی، ۷۶گ، ۱۷سطر (۱۴×۸/۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱-۵۱۹]

۵۸. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۵۹۲/۱۱
خط: نسخ، کا: نصیری، محمد اسمعیل بن عبدالنبی، تا: ۱۱۳۲ق؛ جلد: تیماج، ۲۱گ (۱۵۵پ-۱۷۵)، قطع: خشتی [نشریه: ۲-۱۲۵]

۵۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۷۱۴/۲
آغاز:برابر؛ **انجام:**الیعقوبی هو داود بن علی و بهذا ختمنا الرساله ... سنة ست و ثمانین بعد الالف من الهجره.
خط: نسخ، آیات معرب، کا: بدیع الزمان بن محمد شفیع دامغانی، تا: ۱۱۳۳ق؛ کاغذ: اصفهانی، ۷۶ص (۳۳۷-۴۱۲)، ۱۴-۱۶سطر، اندازه: ۱۲/۵ ×۱۸سم [ف: ۱۰-۱۶۹۰]

۶۰. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۲۳۳/۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۲۰ صفر۱۱۳۴ق؛ ۵۲گ (۱-۵۲)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱-۱۰۴]

۶۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۷۵۱/۱
خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد مؤمن بن محمد یوسف شیرکایی، تا: ۱۱۳۵ق؛ جلد: تیماج، ۳۰گ (۲پ-۳۱ر)، ۱۶-۱۷ سطر (۱۲/۵×۷/۵ و ۱۷×۵/۵)، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف: ۵-۷۴۸]

۶۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۶۴۳/۱
علاوه بر رجال مجلسی، در پایان اسانید شیخ صدوق اعلی الله مقامه در من لایحضره الفقیه که توسط علامه مجلسی جمع‌آوری شده نیز افزوده شده است نیز صورت مشیخه تهذیب‌الاحکام شیخ طوسی و مشیخه استبصار وی، در دیگر صفحات نیز فوائد رجالی فراوانی کتابت شده؛ خط: نسخ، کا: میر سید حسین، تا: جمادی الاول۱۱۴۵ق؛ مصحح، محشی به دو خط، یکی با امضای «ا هی م سلمه الله» و دیگری به خط شکسته نستعلیق ریز که تاریخ دهه آخر جمادی الاول ۱۲۲۶ را دارد؛ تملک: سلالة السادات آقا میرزا ابوالقاسم، عسکر موسوی با مهر «عبده عسکر الموسوی» (مستطیل)، محمد علی بن محمد باقر الموسوی؛ ۶۱گ (۳پ-۶۳)، ۱۵سطر، اندازه: ۹/۵×۱۵/۵سم [مختصر ف: -۸۸۰]

۶۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۰۴۳/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: طالقانی، محسن بن حسن، تا: ۱۱۵۳ق؛ محشی؛ جلد: تیماج مذهب، ۵۷گ (۲پ-۵۸پ)، ۱۲سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱۷-۳۴۳]

۶۴. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه:۷۲۶/۱
کامل؛ خط: نستعلیق خفی، کا: میرزا ابوالقاسم قمی صاحب «قوانین الاصول»، تا: پنج‌شنبه ۷ محرم۱۱۷۰ق، جا: کربلا، برای شیخ احمد بن علی بحرانی؛ جلد: مقوا، ۲۳گ (۱- ۲۳)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: -۷۰۱]

۶۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۵۰۷
خط: نسخ، بی‌کا، تا: شعبان۱۱۷۲ق، جا: مکه مکرمه؛ مهر: «عبده الراجی حسن ۱۲۵۶» (بیضوی)؛ تملک: ضیاءالدین نوری؛ جلد: پارچه، ۶۴گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲۶-۱۵]

۶۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۲۹/۲
آغاز:برابر
نسخه اصلی: کتابخانه شیخ محی الدین مامقانی -قم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۱۷۷ق؛ ۲۸ص (۸۲-۱۰۹) [عکسی ف: ۱-۲۵۵]

۶۷. قائن؛ مدرسه جعفریه؛ شماره نسخه:۱۱۹/۴
آغاز:جنانه انه التمس منی جماعة من طالبی علوم ائمة الدین صلوات الله علیهم أجمعین أن أکتب لهم فی تحقیق احوال رجال اسانید الاخبار؛ **انجام:**برابر
بی‌کا، تا: با تاریخ۱۱۷۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ تملک: سید محمد حسینی درسال ۱۱۷۹؛ ۱۴گ (۹۵-۱۰۸)، اندازه: ۹/۵×۱۷سم [کتابخانه‌های قائن: ف: -۱۰۴]

۶۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۲۹۲/۴
آغاز:برابر؛ **انجام:**مسمع النوفلی هو الحسین بن یزید النهیکی هو عبدالله الوشا هو الحسن علی الیعقوبی هو داود بن ...
کا: محمد بن علیقلی افشار، تا: ۲۲ محرم ۱۱۸۰ق؛ جلد: تیماج، ۲۸گ (۱۲۵پ-۱۵۲)، ۱۸-۲۱سطر (۱۱/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱۹-۴۰۵]

۶۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۳۰۱/۴
آغاز:برابر؛ **انجام:**محمد بن عبیدالله او مسمع النوقلی هو الحسین بن یزید النهیکی هو عبدالله الوشاهو الحسن علی الیعقوبی هو داود بن علی.
خط: نستعلیق، کا: تنکابنی محمد بن علیقلی افشار، تا: ۲۲ محرم۱۱۸۰ق؛ جلد: تیماج، ۲۸گ (۱۲۵پ-۱۵۲)، ۱۹سطر (۱۱/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱۹-۴۱۹]

۷۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۰۴/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ ریز، کا: تونی خراسانی، علی نقی بن محمد علی، تا:

۱۱۹۱ق؛ جلد: تیماج، ۲۰ص (۸۹- ۱۰۸)، ۲۱ سطر (۱۱×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱۰-۵۶۵]

۷۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۷۸/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**و انا لم اکتب و انشاء الله تعالی اکتبه و جعلته رساله علیحده متفردة

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۴۱ص (۶۷-۱۰۷)، ۲۰سطر (۶×۱۱/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۴-۴۷۴]

۷۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۴۱۸/۳

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۷۳گ (۵۶پ-۱۲۸ر)، ۱۱سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۷۵]

۷۳. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۵۳۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**هو عبدالله الوشا هو الحسن بن علی الیعقوبی هو داود ابن علی وبهذا اختمنا الرسالة ...

خط: نسخ، کا: علی نقی بن محمد صابر، تا: قرن۱۳؛ ۲۷گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۲-۵۷۴]

۷۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۱۷۵/۳

آغاز:برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: حاج علی اکبر حکیمیان؛ کاغذ: سمرقندی، ۱۹ص (۲۵-۴۳)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۵-۱۵۵۹]

۷۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۹۲۱/۱

خط: نسخ، کا: محمد صادق بن محمد علی، تا: اواخر قرن۱۳؛ ۴۵گ (۱پ-۴۵ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۵-۳۵۰]

۷۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۸۶۹/۱-۲۴/۱۶۹

آغازو انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالحسین محلاتی، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۴۱گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۸-۴۹۱۶]

۷۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۲۲۴/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمدعلی بن فدا علی، تا: حدودقرن۱۳؛ مصحح، با نشان «بلغ» مقابله شده؛ ۳۰گ (۳پ- ۳۲ر)، ۱۸ سطر (۸/۵×۱۴/۵) [ف: ۴۱-۱۹۱]

۷۸. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۳۳۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۵۹گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۲-۵۲]

۷۹. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۵۶۲/۲

خط: نسخ، کا: محمد بن عبد علی قرشی، تا: قرن ۱۳؛ ۲۷گ (۹۲پ-۱۱۸ر)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۳۵۳]

۸۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۰۹۹/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۴گ (۳۳۳پ-۳۴۶ر)، ۲۶سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۷۵]

۸۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۶۳/۴

خط: نسخ و نستعلیق، کا: مؤمن قمی، محمد رضا بن محمد، تا: قرن ۱۳؛ ۲۹گ (۹۴پ-۱۲۲پ)، اندازه: ۱۰×۱۸/۵سم [ف: ۴-۱۳۷]

۸۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۹۰۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تملک: محمد رضا بن علی محمد بهاری؛ ۴۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۲۵-۱۹۸]

۸۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۷۵۴/۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ ۱۸گ (۲۹۹ر-۳۱۶ر)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۷۶]

۸۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۰۴۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۸۵گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱۶-۵۱]

۸۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۳۹۸/۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**ابوشبل یطلق غالبا علی احمد بن عبدالعزیز و قد یطلق علی ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۲۴گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴×۲۲/۵سم [محدث ارموی مخ: -]

۸۶. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۶۶۰/۱

خط: نستعلیق، کا: مازندرانی، هاشم، تا: ۱۲۰۳ق؛ مصحح؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج، ۹گ (۱-۹)، ۲۴ سطر (۱۲/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۷۷۰]

۸۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۵۴۳/۱۰

آغاز:برابر

خط: نسخ، کا: تویسرکانی، امین بن محمد خلیل، تا: جمادی الثانی۱۲۰۵ق، جا: اصفهان مدرسه صدر؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج، ۲۱ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۶۵۰]

۸۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۷۸۹/۱

آغاز:ان شعیب الکوفی ض وابن صالح [ ] ق وابن عبدة النیشابوری کان وکیلا لابی محمد ص وان عبدالله [] وابن عبدالحمید ق وابن علی الکوفی ح وابن عبدالیمانی ثقة؛ **انجام:**برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رجب۱۲۰۶ق، جا: اصفهان؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۹گ (۱ر-۱۹پ)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف مخ: ۵-۲۲۶۸]

۸۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۶۹۸/۲۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۰۷ق؛ از روی اصل به یک واسطه؛ جلد: تیماج، ۳۱گ (۲۱۰ر-۲۴۰پ)، ۱۹ سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱۶-۶۷۶]

۹۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۰۷۶/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد اسماعیل حمصی اصفهانی، تا: ۱۲۱۴ق؛ مصحح، فهرست مطالب به خط جلال محدث؛ تملک: آخوند ملا زین العابدین با مهر «زین العابدین» (بیضی)؛ یادداشتی درباره وقف بودن کتاب بر اولاد ملا محمد جعفر

شریعتمدار استرآبادی به خط نوه وی محمود به سال ۱۳۶۱ آمده که اذن داده در دست مرحوم محدث باشد؛ جلد: مقوایی، ۴۱گ (۱پ-۴۱ر)، ۱۶سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۷۶]

۹۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۸۰۲/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: سید اسد علی، تا: صفر۱۲۱۶ق؛ در هامش، رجال شیخ حر عاملی است؛ اهدایی: وزیری؛ جلد: مقوایی، ۵۲گ (۱۹-۷۰)، اندازه: ۱۲/۵×۲۲/۵سم [ف: ۲-۶۷۴]

۹۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۳۲۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسین بن محمد، تا: ۱۵ ذیقعده۱۲۲۱ق؛ واقف: مرحوم استاد محمود شهابی، آبان ۱۳۶۶؛ جلد: تیماج، ۱۶گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵/۸×۲۰/۸سم [ف: ۲۷-۲۷۱]

۹۳. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۶۱۲/۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: خراسانی، باقر بن محمد، تا: جمعه دهه آخر جمادی الثانی۱۲۲۳ق؛ ۱۳گ (۱۸۸پ-۲۰۰پ)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۶۶۴]

۹۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۷۲۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: موسوی خوانساری، زین العابدین بن محمد، تا: ۱۲۲۴ق؛ تملک: سید ابوالفضل موسوی در ۱۲۹۱ق، مصطفی صفایی خوانساری در ۱۳۶۰ق؛ مهر: «عبده محمد حسین بن محمد رضا» (بیضوی)؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ ۲۴گ (۱پ-۲۴پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [اهدائی رهبر: ۸-۱۲۸] و [ف: ۲۷-۲۷۴]

۹۵. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۹۰۱/۱

خط: نسخ، کا: معصوم بن حاج ابراهیم، تا: ۱۲۲۶ق؛ ۱۵گ (۱-۱۵)، ۲۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۳۶]

۹۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۰۶۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: خوانساری، محمد بن محمد علی، تا: سه‌شنبه ۹ ذیقعده۱۲۲۶ق؛ مصحح، محشی از مؤلف؛ ۳۴گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۶-۶۳۱]

۹۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۲۲۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالحسین بن امرالله اصطهباناتی، تا: شعبان۱۲۲۹ق؛ واقف: آیة الله فخر المحققین شیرازی، مرداد ۱۳۷۵؛ ۲۱گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴/۵×۱۹/۵سم [ف: ۲۷-۲۷۳]

۹۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۷۰۷/۲۶

خط: نسخ، کا: استرآبادی، محمد تقی بن علی اصغر، تا: ۸ شعبان۱۲۳۰ق؛ ۲۱ سطر (۱۰/۵×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۱۶-۶۸۱]

۹۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۵۹۱/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۱ق؛ افتادگی: آغاز (از ابتدای دیباچه)؛ اندازه: ۱۱/۳×۱۵سم [ف: ۱۲-۲۸۹]

۱۰۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۷۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد القرشی آل شیخ عبد علی، تا: یک‌شنبه ۶ شعبان۱۲۳۲ق؛ از روی نسخه‌ای مصحح و استکتاب محمد بن حاج خضر نجفی؛ ۴۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱-۲۵۰]

۱۰۱. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۸۱۷/۱

خط: نسخ، کا: حسین بن قاسم بن محمد، تا: یک‌شنبه ۵ صفر۱۲۳۳ق؛ قطع: بیاض رقعی [رشت و همدان: ف: -۱۵۷۱]

۱۰۲. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۴۸۴/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد باقر ولد ملا علی محمد کنی، تا: صفر۱۲۳۳ق؛ جلد: تیماج، ۴۳گ (۱۳پ-۵۵پ)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۱-۴۱۶]

۱۰۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۹۵/۱

خط: نسخ، کا: موسوی خراسانی، صفر علی بن سبز علی، تا: یک‌شنبه دهه نخست ربیع الثانی ۱۲۳۳ق؛ افتادگی: آغاز (یک برگ)؛ ۲۱گ، ۱۹سطر (۹×۱۳)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۶۷۵]

۱۰۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۳۳۵

خط: نسخ، کا: خوانساری، ابوالحسن بن عبدالله، تا: پنج‌شنبه ۲۵ جمادی الاول۱۲۳۳ق، به دستور ملا ابوالحسن ملا باشی؛ مهر: «عبده محمد اسماعیل» (بیضوی)؛ جلد: مقوایی، ۴۰گ، ۱۶سطر، اندازه: ۸ ×۱۵سم [ف: ۱۴-۱۲۳]

۱۰۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۱۰۸/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**ابو علی الکوفی ثقه و ابن محمد بن عمران المعروف بابن الجندی

کا: کردمحله ای استرآبادی، محمد ابراهیم بن احمد علی، تا: ۱۲۳۴ق؛ واقف: خانم بیگم عقیلی، خرداد ۱۳۷۱؛ ۱گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۶-۴]

۱۰۶. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۴۰ر

خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۲۳۴ق؛ اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [رشت و همدان: ف: -۱۱۸۳]

۱۰۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۹۱۰۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**و ابن محمد بن عمار ابوعلی الکوفی ثقة و ابن محمد بن عمران المعروف بابن الجندی.

موجودی فقط یک برگ است؛ خط: نسخ، کا: کردمحله‌ای استرآبادی، محمد ابراهیم بن احمد علی، تا: ۱۲۳۴ق، جا: کربلا؛ واقف: خانم بیگم عقیلی، خرداد ۱۳۷۱؛ ۱گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۷-۲۷۴]

۱۰۸. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:۱مجموعه بدون شماره

کا: عابدین بن بدر، تا: ۱۵ جمادی الثانی ۱۲۳۴ق؛ ۳۹ص (۲-۴۰) [دلیل المخطوطات کاشف الغطاء: ۱-۲۵۷]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۶۵۰/۱ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵-۹۲]

۱۰۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۱۸۳/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابوطالب بن عبدالله یزدی طباطبایی، تا: ۱۲۳۶ق، جا: خراسان؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۳۰گ (۵۲پ-۸۱پ)، ۱۵سطر (۱۳/۵×۸/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۱۸-۱۲۶]

۱۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۳/۳

خط: نسخ، کا: خونساری، قاسم بن علی اکبر، تا: شنبه ۱۸ ذیحجه۱۲۳۶ق؛ جلد: تیماج، ۱۵گ (۲۵۰ر-۲۶۴ر)، ۲۶سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱-۱۶۳]

۱۱۱. قزوین؛ فحول قزوینی؛ شماره نسخه:بدون شماره

کا: موسوی قزوینی، رضی الدین بن علی اکبر، تا: ۱۲۳۷ق [ف:۳۵]

۱۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۲۳/۴ معزی

آغاز:برابر؛ **انجام:**هو محمد بن احمد بن اسحاق السمعی هو الاصم او محمد بن عبدالله اوئ سمع النوفلی هو الحسین بن یزید عن النمکی هو عبدالله الوشاء هو الحسن بن علی الیعقوبی هو داود بن علی.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۶ ذیقعده۱۲۳۸ق؛ جلد: مقوایی، ۱۲گ (۲۳ر-۳۴پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۹-۱۳۸]

۱۱۳. دزفول؛ نبوی، سید محمد؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، تا: ۱۲۳۹ق [مخطوطات دزفول: -۲۰]

۱۱۴. بیدگل؛ مجتهد الزمان بیدگلی؛ شماره نسخه:۲۲/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۰ق؛ جلد: تیماج، ۱۵گ (۵۱ر-۶۵ر)، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: -۳۳]

۱۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۸۲۲

انجام:برابر

خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد رضا بن مقصود علی لاریجانی، تا: سه‌شنبه ۲۴ شعبان۱۲۴۰ق، جا: آمل مدرسه آقا عباس؛ واقف: حشمت الله یوسفی، آبان ۱۳۸۱؛ ۲۹گ، ۱۷سطر، اندازه: ۹/۵×۱۴/۵سم [ف: ۲۷-۲۷۳]

۱۱۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۷۹۹/۷

خط: نسخ، کا: حسینی اردکانی یزدی، مرتضی بن مرتضی، تا: ۱۲۴۷ق؛ ۲۰گ (۹۷پ-۱۱۶ر)، ۲۲ سطر (۶×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱۶-۳۶۳]

۱۱۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۵۶۶/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوب، کا: کوهپائی اصفهانی، احمد بن محمد، تا: جمادی الثانی۱۲۴۸ق؛ ۲۳گ (۱ر-۲۳ر)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵/۳×۲۷سم [ف: ۶-۴۹۳]

۱۱۸. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۲۱۵/۲

خط: نسخ، کا: محمد حسن بن ملامعصوم، تا: ۱۲۵۳ق؛ اندازه: ۱۰×۲۰سم [نسخه پژوهی: ۳-۸۳]

۱۱۹. اصفهان؛ روضاتی؛ شماره نسخه:۴۲/۱

خط: نسخ، کا: محمد یوسف بن محمد مهدی شریف، تا: ۷ شوال۱۲۵۶ق، جا: مدرسه صدر؛ اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: -۳۷]

۱۲۰. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه:۲۲۶/۲

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن عبدالعلی یزدی، تا: چهارشنبه غره جمادی الاول۱۲۵۶ق؛ ۱۵گ (۵۲پ-۶۶ر)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: -۱۲۱]

۱۲۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۵۰۴/۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**شیخ الطائفة ابی جعفر محمد بن الحسن الطوسی عن الشیخ السدید المفید ابی عبدالله محمد بن محمد بن نعمان عن الصدوق رئیس المحدثین محمد بن بابویه رضی الله عنهم اجمعین

خط: نسخ، کا: اسدالله بن عبدالله، تا: جمادی الثانی۱۲۵۶ق؛ جلد: تیماج، ۲۵گ (۱۳۷پ-۱۶۱پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۲۶۸]

۱۲۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۷۰۰/۷-۲۳/۲۲۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمدبن محمدهاشم مبارکه، تا: ۲۳ربیع الاول۱۲۶۲ق؛ ۳۰گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۸-۴۹۱۶]

۱۲۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۸۱۶/۲

خط: نسخ، کا: عبدالحسین شرارة، تا: سه‌شنبه ۱۳ربیع الاول۱۲۶۲ق؛ جلد: تیماج، ۲۴گ (۱۷۸پ-۲۰۱ر)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۳-۱۲]

۱۲۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۴۰۵/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۵ق، جا: قزوین مدرسه حاجی سید تقی قزوینی؛ ۲۷گ (۲ر-۲۸پ)، ۲۰ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱۱-۲۴۱۳]

۱۲۵. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۳۶۴/۲

خط: نستعلیق نازیبا، کا: عبدالصمد بن حیدر کلری ابهری، تا: ۱۲۶۶ق؛ ۱۶گ (۶۳پ-۷۸پ)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲-۶۷]

۱۲۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۰۵۸/۳

کا: کثنوی، محمد حسن بن علی، تا: ۱۲۶۸ق؛ محشی؛ ۵۳ص (۱۴۹-۲۰۱)، ۱۸ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۶-۴۴۰]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۱۰۷/۳ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [میراث شهاب: س۱۸ش۱-۴۴]

۱۲۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۵۲۹/۱

نسخه اصل: کتابخانه سید علی عدنانی-خرمشهر؛ خط: نسخ، کا: محمد بن عبدالله بن محمد، تا: با تاریخ۱۲۷۳ق؛ ۲۹گ (۱-۲۹) [عکسی ف: ۲-۱۲۰]

۱۲۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۰۵۳/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۴ محرم۱۲۷۳ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۳۳گ (۶۴پ-۹۶پ)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۷۶]

۱۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۱۴۹۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، کا: عبدالغنی بن محمد بن محمد حسینی، تا: جمعه ۱۳ ذیحجه۱۲۸۸ق؛ واقف: تقدیسی، مرداد ۱۳۵۳؛ ۲۶گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۷-۲۷۲]

۱۳۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۴۶۰/۱-۲۷/۱۳۰

آغاز:لهم فی تحقیق احوال رجال اسانید الاخبار رسالة وجیزة اقتصر فیها علی بیان ما اتضح لی من احوالهم واشتهر عند اصحابنا رضی الله عنهم؛ **انجام:**الوشا هو الحسن بن علی الیعقوبی هو داود بن علی وبهذا اختمنا الرسالة والحمدلله وحده ... عند توجهنا الی اصفهان فی شهر رجب المرجب ... من الهجرة النبویة.

خط: نسخ، کا: محمود بن میرزا محمد حسن رازی، تا: ۲۸ رمضان ۱۲۹۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۵۴گ، ۱۰سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۸-۴۹۱۶]

۱۳۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۷۳

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: غره جمادی الاول۱۲۹۲ق، به دستور نتیجة الفقهاء میرزا محمد ابراهیم محلاتی؛ مجدول، دارای سرلوح رنگین کوچک؛ جلد: تیماج، ۵۹گ، ۱۰سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۴-۱۴۵]

۱۳۲. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه:۱مجموعه بدون شماره

کا: خوانساری، محمد مهدی بن محمد کاظم، تا: قرن ۱۴ [دلیل المخطوطات کاشف الغطاء: ۱-۱۳۹]

۱۳۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۸۶۷/۱

خط: نسخ، کا: حسینی، فتاح بن اسماعیل، تا: قرن ۱۴؛ محشی؛ ۳۶گ (۲پ-۳۷ر)، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۲۷-۲۸۶]

۱۳۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۹۱۸/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۰۷ق، جلد: تیماج، ۳۶گ (۱-۳۶پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵ [ف: ۱۴-۲۰]

۱۳۵. مشهد؛ رجائی مغزی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره/۴

کا: مزجی بسطامی، عبدالعلی بن محمد حسن، تا: ۱۳۰۸ق [تراثنا: س۵ش۳-۱۰۳]

۱۳۶. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۳۵۵/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**هو عبدالله الوشا. و الحسین بن علی الیعقوبی، هو داود بن علی

کا: صالح بن مولانا محمد تقی، بی‌تا؛ جلد: چرم، ۳۴گ (۲۰۷ر-۲۳۰پ)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۴/۵سم [مؤید: ۱-۳۰۰]

۱۳۷. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۳۲۰/۶

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [تراثنا: س۶ش۴-۱۰۰]

۱۳۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۹۱/۳عکسی

آغاز:برابر؛ **انجام:**باب الالقاب الاحمری هو ابراهیم بن اسحق ... الیعقوبی هو داود بن علی.

نسخه اصل: کتابخانه شخصی آیت الله محیی الدین مامقانی-قم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ مهر: «الواثق بالله الغنی محمد باقر بن محمد تقی»(مربعی)؛ ۲۸ص (۸۲-۱۰۹)، ۲۰سطر [عکسی ف: ۴-۱۸۸]

۱۳۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۸۹۱

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از عباس محسنی [رایانه]

۱۴۰. همدان؛ کمالی؛ شماره نسخه:۶/۵

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۵-۳۸۶]

۱۴۱. تبریز؛ قاضی طباطبائی؛ شماره نسخه:بدون شماره/۱۰

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۷-۵۲۱]

۱۴۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۲۵۵/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ ۲۱گ (۵۸پ-۷۸پ)، ۲۲سطر (۷×۱۸/۵)، اندازه: ۱۲×۲۴سم [ف: ۱۷-۳۳۲]

۱۴۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۰۹۹/۱۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، مقابله شده؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۱گ (۷۷ر-۵۷ر)، اندازه: ۱۱×۲۵سم [ف: ۸-۷۲۸]

۱۴۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۲۸۹/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**النوفلی هو الحسین بن یزید - النهیکی هو عبدالله - الوشا هو الحسن بن علی - الیعقوبی هو داود بن علی.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور، تیماج، ۱۳۲گ (۲۲۸پ-۳۵۹پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۳۸-۴۱۴]

۱۴۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۵۰۷/۲

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۵/۲×۲۱/۵سم [ف: ۶-۴۶۲]

۱۴۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۵۴۰/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۲گ (۵ر-۲۶پ)، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۲۶-۳۹]

۱۴۷. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:۳مجموعه بدون شماره

کا: موسوی شهرستانی، ابوالقاسم بن زین العابدین، بی‌تا [دلیل المخطوطات کاشف الغطاء: ۱-۲۶۲]

۱۴۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۲۷/۱

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۵×۲۷سم [ف: ۲-۳۸۶]

۱۴۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۶/۱ خوئی

آغاز:برابر؛ **انجام:**عن الصدوق رئیس المحدثین محمد بن بابویه رضی الله ... الطاهرین

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۸۶ص (۲-۸۷)، ابعاد متن: ۱۷×۱۸، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۷-۳۹۳]

۱۵۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۱۴۹/۵-۱۲/۳۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**والی مصعب بن یزید مم رح والی معاویة بن حکیم صح ق والی معاویة بن شریح ق م ر ح و فی صه صح والی معاویة بن عمار صح والی معاویة بن میسرة صح م

خط: شکسته نستعلیق، تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۳۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۸–۴۹۱۶]

۱۵۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۴۲۲–۸/۱۳۲

آغاز:من اقوالهم من غیر تعرض لخصوص الاقوال وقائلها ... باب الهمزه آدم بن اسحاق ثقه وابن الحسین النحاس ثقة وابن المتوکل ثقة وابن محمد القلا نسی ض وغیرهم م؛ **انجام:**الخطابیه اصحاب ابی الخطاب معروفون ... انه لما نزل الی العالم لیس هذه الصورة فیراه الناس الی وقت وانما لبس

مقدمه ومقداری از آخر افتادگی دارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی به امضاء «منه ره»و امضاء «میرزا محمد»؛ ۷۸گ، ۱۳و۱۴سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۴/۵سم [ف: ۸–۴۹۱۷]

۱۵۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۷۳۵/۱–۱۹/۶۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**واسعد بن زرارة من النقباء وغیره م اسلم المکی فیه ذم غیره م اسماء م اسماعیل

مقداری از حرف الف نوشته شده؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی با حواشی «منه»؛ جلد: تیماج، ۳گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۸–۴۹۱۶]

۱۵۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۴۳/۴–۴/۱۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۸گ، ۲۵سطر [ف: ۸–۴۹۱۶]

۱۵۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۳۹۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**ابو الاغر النحاس ابوالاکراد هو علی بن میمون ابو ایوب.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، ۲۴گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف مخ: ۵–۲۲۶۸]

۱۵۵. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۵۹/۷ فیاض

بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: -۱۹۴]

۱۵۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۰۶۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**اهل بیت العصمة و الجلالة.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ ۲۳گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۶–۶۳۱]

● الوجیزة فی زمان فعل الامر / اصول فقه / عربی

al-wajīza fī zamān-i fi‘al-ul amr

بهاری همدانی، محمد باقر بن محمد جعفر، ۱۲۷۷ – ۱۳۳۳ قمری

bahārī hamadānī, mohammad bāqer ebn-e mohammad ja‘far (1861 - 1915)

رساله موجزی است در موضوع دلالت امر بر زمان.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۳۶۰/۲

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... و بعد فیقول العاصی محمد باقر ... هذه وجیزة تتعلق بدلالة صیغة الامر علی الزمان؛ **انجام:**و الحمدلله الذی ارشدنا الی ذلک نسأله زیادة الامتنان فانه ذوالفضل و الاحسان

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ربیع الاول۱۳۱۳ق؛ مبیضه می‌باشد، و نسخه مسوده آن در روز ۳شعبان ۱۳۱۲ق در نجف اشرف نگاشته شده، محشی؛ ۱۵گ (۳۰–۴۴)، ۱۶سطر، اندازه: ۵/۵×۱۱سم [ف: ۳۱–۲۵۳]

● الوجیزة فی الزیارة / زیارات / عربی

al-wajīza fi-z zīyāra

زیارت‌های جامعه و عاشوراء و عباس بن علی و دعاء کمیل است.

تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه:۴۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۸ق؛ نویسنده محمد حسن بن محمد جعفر از روی نسخه پدرش و مقابله کرده و وقف او؛ واقف: محمد حسن بنمحمد جعفر؛ قطع: ربعی [نشریه: ۶–۶۹۰]

● الوجیزة فی زیارة السید ابی جعفر محمد بن علی الهادی(ع) / زیارات / عربی

al-wajīza fī zīyārat-is sayyid abī ja‘far muḥammad-i bn-i ‘alī-yil hādī

زیارت‌نامه جناب سیدمحمد فرزند امام هادی علیه السلام وعموی امام زمان (ع) که درشهر بلد عراق مدفون است.دراین نسخه درج شده است کل زیارت دوبار درنسخه آمده است ودعای بعد از زیارت را نیز آورده ومطالب رساله از مزار بحارالانوار علامه مجلسی نقل شده است.

قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۷۸۹

آغاز:بسمله هذه الوجیزة فی زیارة سیدنا ومولانا السید الجلیل ابیجعفر محمدبن علی الهادی علیهما السلام اذ اوفقک الله بزیارته وتوجهت الی مشهده و وصلت الی الباب الاول؛ **انجام:**والصلوة والسلام علیهم ورحمة الله وبرکاته

خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ مصحح؛ جلد: مقوا، ۳۰گ، ۱۵ و۱۶سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۲/۵سم [ف مخ: ۲–۵۷۶]

● الوجیزة فی الصرف / صرف / عربی

al-wajīza fi-ṣṣarf

مختصری است در صرف مشتمل بر یک «مقدمه» و ۲۱ «فصل».

اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۱۱۴/۲

آغاز:الحمد الله رب العالمین ... اما بعد فهذه وجیزة فی علم الصرف رتبتنا علی مقدمه و فصول مام المقدمه اما المقدمه ففی بیان امور؛ **انجام:**وجاء الحذف فی غیر هذه المواضع أیضا ان شئت الاطلاع فلترجع المطولات الحمدلله اولا و آخرا

خط: نسخ، کا: سید نصیر الدین موسوی خادم آستان سید الشهداء، تا: ۲۰ شعبان۱۳۴۳ق؛ مصحح؛ ۳۹گ (۳۳پ–۷۲پ)، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱–۸۶]

● **الوجیزة فی الصلاة = تحفة الابرار (مختصر) = احکام نماز = آداب نماز = رساله عملیه = ترجمة الصلاة** / فقه / فارسی

al-wajīza fi-ṣṣalāt = tuḥfat-ul abrār (mx.) = ahkām-e namāz = ādāb-e namāz = r.-ye ʻamalīye = t.-uṣṣalāt

آباده ای، محمد جعفر بن محمد صفی، - ۱۲۸۰ قمری

ābāde'ī, mohammad ja'far ebn-e mohammad safī(- 1864)

وابسته به: تحفة الابرار الملتقط من آثار الائمة الاطهار؛ شفتی بیدآبادی، محمد باقر بن محمد نقی (۱۱۷۵-۱۲۶۰ق)

رساله مختصر فتوائی است در احکام نماز،گزیده شده از کتاب «تحفة الابرار» سید محمد باقر حجة الاسلام شفتی اصفهانیدر شش «قسم»: ۱. نمازهای یومیه؛۲. نماز جمعه؛۳. نماز عیدین؛۴. نماز آیات؛۵. نماز طواف در حج؛۶. نماز نذر و عهد و جز اینها برمکلف واجب می‌شود و هر یک از این اقسام مشتمل بر چند مطلب می‌باشد.

آغاز:بسمله. اللهم اجعلنا لانعمک من الشاکرین ... یقول ... محمد جعفر بن محمد صفی الفارسی هذه المسائل رسالة عزیزة موسومة بالوجیزة مشتملة لامهات مسائل الصلوة قد استخرجتها من الکتاب الموسوم بتحفة الابرار من تألیفات المولی الاعظم و المقتدائی الافخم و مطاع العرب و العجم ... کان ذکر اسمه من سوء الادب ... بدانکه نماز منقسم میشود بواجب و مستحب.

انجام:و هرگاه متذکر شود بعد از اتیان بصیغه سلامی که از مخرج نماز است نماز صحیح است، و اتیان بسجده منسیه فقط لازم خواهد بود و همچنین است حال در تشهد منسی در رکعت اخیره.

چاپ: مشار فارسی، ج۲، ص۱۴۱۷؛ در سال ۱۲۴۶ احکام الصلاة آن در تهران چاپ حروفی شده و در سال ۱۲۷۷ مجدد چاپ سنگی شده است؛ دارالخلافه طهران، سنگی، ۱۲۷۱ق، خشتی

[دنا ۱۰/۱۰۲۲-۱۰۲۴ (۵۵ نسخه)؛ مشار، فارسی ۳۳۵۲/۲؛ الذریعة ۴۰۴/۳ و ۴۵/۲۵ و۴۲۱/۴ و ۱۶۹/۲۵]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۹۲۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۲؛ جلد: چرم، ۶۷گ، ۱۸ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۴۷/۱-۳۴]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۰۷۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۵۵گ، ۲۲ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف: ۱۳-۳۰۵۹]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۰۰

آغاز:بسمله بدانکه نماز منقسم می‌شود به واجب و مستحب و اول منقسم می‌شود به شش قسم اول یومیه دویم جمعه ... مطلب اول دراوقات آنها بدانکه اول وقت نماز ظهر؛ **انجام:**برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، جا: تهران؛ جلد: تیماج، ۹۹گ، ۱۴ سطر (۱۴/۵×۷/۵)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۲-۱۰۷]

۴. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۲۴۴

رساله صوم و حج و غیر عبادات (مشتمل بر کتاب الضمان تا پایان شهادات) مؤلف نیز آمده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۴۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [ف: ۱-۱۶۹]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۴۰۸/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول، مصحح؛ ۱۰۰گ (۱پ-۱۰۰پ)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۸-۱۶]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۰۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: محتملاًقرن۱۳؛ جلد: بوم مذهب، ۱۲۲گ، ۱۳سطر (۶×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲-۲۱۴]

۷. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه:۳۵

انجام: و بنجاست دیگر مخلوط نباشد، در چنین صورت ظاهر اینست که فرق ما بین استنجاء

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۱۶۲گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف: -۳۴]

۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۹۸۳/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: میشن، ۶۶گ (۱پ-۶۶ر)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۵-۴۰۳]

۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۵۰۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: فاضل بسطامی، نوروز علی بن محمد باقر، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۵۴گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [ف: ۴-۳۶۲]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۵۸۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوا، ۳۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۲۱-۱۶۴۲]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۵۸۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: حسین کی استوان، آبان ۱۳۴۸؛ ۱۰۷گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۹/۷سم [ف: ۲۱-۱۶۴۳]

۱۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۰۰۲/۲-۲۰/۱۲۲

آغاز:بسمله بدانکه نماز منقسم می‌شود به واجب ومستحب واول منقسم می‌شود به شش قسم اول یومیه؛ **انجام:**برابر

در فهرست بدون مؤلف، کتاب الصلوة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۷۳گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۷-۴۲۱۹]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۵۹۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**یعنی هرگاه اخلاق نماید به ذکر رکوع و سجود متذکر شود به آن بعد از رفع رأس از رکوع و سجود ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: رهبری،

خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۷۹گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۹۴] و [ف: ۲۱-۱۶۴۴]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۷۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: محمد شوشتری، ۱۳۰۹؛ ۹۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۲۱-۱۶۴۴]

۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۷۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: عضد الملک، ۱۲۷۶؛ جلد: تیماج مذهب، ۷۵گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲۱-۱۶۴۵]

۱۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۱۷۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**قنوت منسی را به عمل آورد. تمت.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۹۰گ، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۵-۷۴۸]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۸۵۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**و اقالیهما طناب سزادق رفعته و شوکته و ... الاجرام العلویة و الاجسام

خط: نستعلیق خفی، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ قطع: رقعی [رایانه]

۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۳۱۸۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۴؛ ۷۹گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۹۵]

۱۹. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه:۸۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: زهرا تقی زاده، مرداد ۱۳۶۱؛ ۸۱گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: -۷۰۲]

۲۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۵۷۲

آغاز:اینکه نماز منقسم می‌شود به واجب ومستحب واول منقسم می‌شود به شش قسم اول یومیه دویم جمعه سوم عیدین چهارم آیات پنجم طواف؛ **انجام:**برابر

در فهرست بدون مؤلف؛ خط: نستعلیق، کا: خادمه فاطمه زهرا سیدة النساء ولد امیر محمد علی موسوی، تا: صفر۱۲۴۰ق؛ جلد: تیماج، ۱۱۳گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۳-۹۹۹]

۲۱. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۷۶۳

آغاز:اینکه نماز منقسم می‌شود بواجب و مستحب و اول منقسم می‌شود بشش قسم؛ **انجام:**برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد بن حاج محمد علی، تا: چهارشنبه ۱۵ ذیقعده۱۲۴۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ دارای علامات تصحیح و بلاغ، با این عبارات «بلغ قبالا من اوله الی آخره اللهم وفقنا بالعمل به»؛ جلد: تیماج، ۹۲گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲-۴۱]

۲۲. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۳۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۴ ذیحجه ۱۲۴۴ق؛ ۱۱۷گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱-۳۹]

۲۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۷۷۴

خط: نستعلیق، کا: محمد حسن طبرانی قدبروجنی، تا: پنج‌شنبه۳ ذیقعده۱۲۴۴ق؛ مصحح؛ جلد: مقوایی، ۹۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۹×۱۴/۵سم [ف: ۱۵-۱۶۱]

۲۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۲۸/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد هادی بن محمد صالح، تا: سه‌شنبه ۶ ذیحجه۱۲۴۴ق؛ مصحح؛ مهر: حجة الاسلام اصفهانی «محمد باقر بن محمد نقی الموسوی» (بیضوی)، مؤلف «عبده محمد جعفر بن محمد صفی» (بیضوی)، «محمد رضا» (بیضوی)؛ ۱۳۸گ (۲۶۶پ-۴۰۳ر)، اندازه: ۱۰/۵×۱۴/۵سم [ف: ۲-۱۳۴]

۲۵. دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه:۱۳۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۴ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۹۷گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۰/۵سم [ف مخ: -۱۴۴]

۲۶. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۸۵۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۵ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۵۱گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲-۴۹۱]

۲۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۳۵۰

آغاز:برابر؛ **انجام:**عاقبت روزی کند و السلام پنج‌شنبه سنه ۱۲۴۵ وقت صبح

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۵ق؛ واقف: محمد صالح علامه حائری، مرداد ۱۳۵۱؛ ۵۰گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۲۱-۱۶۴۲]

۲۸. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۷۱۹الف

آغاز:بدانکه نماز منقسم می‌شود به واجب و مستحب و اول منقسم می‌شود به شش قسم اول نماز یومیه دوم نماز جمعه سوم نماز عیدین چهارم نماز آیات پنجم طواف ششم آنچه به نذر و عهد و نحو هما لازم می‌شود؛ **انجام:**برابر

در فهرست بدون مؤلف؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: رجب۱۲۴۵ق؛ ۲۲۹ص، ۱۲ سطر، قطع: نیم خشتی باریک [رشت و همدان: ف: -۱۰۸۳]

۲۹. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۹۴

آغاز:بسمله اینکه نماز منقسم می‌شود بواجب و مستحب و اول منقسم می‌شود به شش قسم، اول یومیه و دویم جمعه، سیم عیدین، چهارم آیات؛ **انجام:**برابر

در فهرست ناشناس؛ خط: نستعلیق، کا: قلیج خان بن الله ویردی ساکن قریه خنچی، تا: ۱۲۴۵ق، در حجره ملا محمد مقدس و ملا رجب علی و معصوم و ملا مؤمن؛ مهر: «عبده الراجی رجبعلی» (بیضوی)؛ واقف: رجبعلی؛ جلد: تیماج، ۱۶۵گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: -۸۸]

۳۰. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۷۱۹ن

آغاز:بدانکه نماز منقسم می‌شود به واجب و مستحب و اول منقسم می‌شود به شش قسم اول نماز یومیه دوم نماز جمعه سیم نماز عیدین چهارم نماز آیات، پنجم طواف ششم آنچه به نذر و عهد و نحو هما لازم می‌شود. اما یومیه پس در آن چند مطلب است: اول آنکه وقت نماز ظهر زوال شمس است به مقدار چهار؛ **انجام:**برابر

در فهرست بدون مؤلف؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: رجب ۱۲۴۰ یا۱۲۴۵ق؛ جلد: چرمی، ۲۳۹گ، ۱۲سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [رشت و همدان: ف: -۱۱۸۲]

۳۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۷۹۶

آغاز:بسمله، بدانکه نماز منقسم می‌شود به واجب و ستحب و اول منقسم می‌شود به شش قسم اول یومیه، دوم جمعه؛ **انجام:**برابر

در فهرست بدون مؤلف؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۵ق؛ مصحح؛ مهر: «عبده ترابعلی» (بیضوی)؛ جلد: مقوایی، ۷۶گ (۲پ-۷۷پ)، ۱۴سطر (۱۰/۵×۱۶)، اندازه: ۱۶/۸×۲۱سم [رایانه]

۳۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۸۵۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۷ صفر۱۲۴۶ق؛ واقف: سید عبدالباقی آیة اللهی شیرازی، اسفند ۱۳۷۴؛ جلد: تیماج، ۹۵گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۱-۱۶۴۲]

۳۳. همدان؛ همراه، رضا؛ شماره نسخه:۴۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: رمضان۱۲۴۶ق؛ اندازه: ۱۱×۱۷سم [رشت و همدان: ف: -۱۷۰۱]

۳۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۳۸-طباطبائی

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، کا: نوری، نصرالله بن محمد شفیع، تا: ۱۲۴۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۷۲گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف: ۲۴-۲۳۴]

۳۵. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۶۴/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: صفر۱۲۴۶ق؛ اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [نسخه پژوهی: ۳-۸۲]

۳۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۹۴۸

خط: نستعلیق، کا: همدانی، محمد حسین بن اسماعیل، تا: ۱۲۴۶ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۹۵گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۲۵-۲۲۶]

۳۷. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۱۴۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابراهیم بن رضا علی نقی، تا: ۶ شعبان۱۲۴۷ق؛ جلد: تیماج، ۱۱۲گ، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف مخ: -۲۴۴]

۳۸. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۴۶/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شوال۱۲۴۷ق؛ ۱۰۱گ (۵۶ر-۱۵۶پ)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۱-۴۵]

۳۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۹۰۷

آغاز:بدانکه نماز منقسم می‌شود به واجب و مستحب و اول منقسم می‌شود به شش قسم اول نماز یومیه دوم نماز جمعه سیم نماز عیدین چهارم نماز آیات پنجم نماز طواف ششم آنکه بنذر و عهد و نحو هما لازم می‌شود و اما یومیه پس در آن چند مطلب است مطلب اول در اوقات آنها در آن سه مطلب است؛ **انجام:**برابر

در فهرست بدون مؤلف؛ خط: نسخ، کا: عبدالله، تا: ۱۸ ذیحجه۱۲۴۹ق؛ ۸۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲۶-۳۸۷]

۴۰. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه:۲۷۹

خط: نستعلیق، کا: آقا بابا، تا: ۱۲۵۰ق [چند نسخه-ف: -۳۶۸]

۴۱. خوانسار؛ فاضل خوانساری؛ شماره نسخه:۲۵۳/۷

آغاز: برابر

خط: نستعلیق زیبا، کا: جراح شیرازی، محمد رحیم بن محمد باقر، تا: ربیع الثانی ۱۲۵۰ق؛ اندازه: ۱۲×۲۱/۵سم [ف: ۱-۲۲۷]

۴۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۹۱۷/۱

خط: نسخ، کا: عباس بن ملا محمد رضی ملقب به فیروزان شهمیر زادی، تا: ۱۲۵۱ق؛ ۹۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف:۳-۱۴۹]

۴۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۳۸۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: جعفر بن حاجی محمد حسین کاشانی، تا: ۱۲۵۳ق؛ مصحح، با قلم خوردگی؛ ۱۲۶گ، ۱۲سطر (۶×۱۱/۵)، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۳۳-۶۵۸]

۴۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۷۷۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۱۵شعبان۱۲۵۳ق؛ مجدول؛ جلد: مقوایی، ۷۷گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۷-۳۳۳]

۴۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۵۹۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الثانی۱۲۵۴ق(شاید تاریخ تألیف باشد)؛ مصحح؛ جلد: مقوایی، ۶۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۷-۱۸۳]

۴۶. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۱۲۱/۲

آغاز:بدانکه نماز منقسم می‌شود بواجب و مستحب و اول منقسم به شش قسم اول یومیه دوم جمعه سیم عیدین

خط: نستعلیق، کا: ملاخان بابا ساکن خانشان، تا: غره ذیحجه ۱۲۵۴ق؛ ۷۲گ (۱۰۱پ-۱۷۲ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: -۷۷]

۴۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۶۸۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۲۳ذیقعده۱۲۵۴ق؛ مصحح، مقابله شده؛ ۱۱۱گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۲۱-۱۶۴۱]

۴۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۴۰۶

آغاز:فاعلم اولا اینکه نماز منقسم می‌شود به واجب ومستحب. اول منقسم می‌شود به شش قسم. اول: یومیه دوم: جمعه . سیم: عیدین؛ **انجام:** برابر

در فهرست بدون مؤلف؛ خط: نسخ، کا: محمد هاشم الکرونی، تا: ۱۴ جمادی الثانی ۱۲۵۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۹۹گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف مخ: ۱-۷۲]

۴۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۹۸۹
آغاز:بسمله ... بدان که نماز منقسم می‌شود به واجب و مستحب؛ **انجام:**برابر
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۵ ربیع الاول۱۲۵۵ق؛ کاغذ: قورخانه ای، ۷۸گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۸/۳×۲۲/۳سم [ف: ۴-۸۳۴]
۵۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۰۳۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: غره ربیع الاول۱۲۵۵ق؛ جلد: مقوایی، ۱۱۰گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲۳-۱۹۰]
۵۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۲۸/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: صفر۱۲۵۵ق؛ جلد: تیماج، ۸۱گ، ۱۴ سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱-۳۳۹]
۵۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۰۵۴
خط: نستعلیق زیبا، کا: محمد کاظم بن فضل الله حسینی تفریشی طرخوزانی، تا: دوشنبه ۲۹ جمادی الاول۱۲۵۷ق، جا: اصفهان؛ ۱۳۴گ، ۱۱سطر، اندازه: ۹/۵×۱۵سم [ف: ۱۶-۵۸]
۵۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۱۴۹
خط: نسخ، بی‌کا، تا: سلخ ذیقعده۱۲۵۷ق، جا: طبس حسینیه حاجی وکیل؛ ۵۳گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۱-۱۶۴]
۵۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۱۱۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۳ جمادی الثانی۱۲۵۸ق؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۷۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۷۲]
۵۵. آشتیان؛ حوزه علمیه؛ شماره نسخه:۹
آغاز:برابر؛ **انجام:**تصرف در شارع به نحوی که مضر بر جاده بوده باشد جایز نیست، قاطبه مسلمانان منع آن می‌توانند نمود. هو العالم
خط: نستعلیق، کا: آشتیانی قمی، یعقوب بن ابوالحسن، تا: ۱۲۶۳ق، جا: آشتیان؛ مهر: «الراجی عین یعقوب» (چهارگوش)، «عین محمد یعقوب» (بیضوی)؛ واقف: ادیب؛ جلد: چرمی، ۱۰۶گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: -۳۰]
۵۶. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۳۱۰
آغاز:برابر؛ **انجام:**واما طفل نماز بر او مستحب است لیکن هرگاه پسر است درنماز حکم آن حکم مرد است وهرگاه دختر است حکم او حکم زن است.
از ابتدا تا تشهد را دربردارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۸۲ق؛ مهر: «محمدالموسوی ۱۲۸۲» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۱۷۰گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف مخ]
۵۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۸۸۱
آغاز:واول منقسم می‌شود به شش قسم؛ **انجام:**که این شخص به استجماع شرایط تکلیف درسعه وقت اگر متمکن از تعلم بود و مع ذلک.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: آغاز (نصف برگ) و انجام؛ ۸۵گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۲۱-۱۶۴۳]
۵۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۹۳۰/۱
آغاز:بدانکه نماز منقسم می‌شود بواجب ومستجب واول منقسم می‌شود به ششقسم: اول یومیه دوم جمعه سیم عیدین چهارم آیات پنجم طواف ششم آنچه به نذر وعهد ونحو آن لازم می‌شود؛ **انجام:**برابر
در هامش بسیاری از صفحات نظرات سید اسمعیل صدر وشیخ (ظاهراً شیخ انصاری) به خط جدید آمده؛ کا: (کاتب حواشی) علی اکبر بن میرزا حسین صراف، تا: ۱۸ رجب۱۳۴۷ق؛ محشی با امضای «شیخ»«صدر»؛ جلد: تیماج، ۹۱گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف مخ: ۱-۷۲]
۵۹. مشهد؛ امام هادی؛ شماره نسخه:۱۰۸/۱
آغاز:بدانکه نماز منقسم می‌شود بواجبی و مستحبی و اول منقسم می‌شود به شش قسم اول یومیه دوم جمعه
خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن محمد مشهدی، بی‌تا؛ ۸۷گ (۲ر-۸۸ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: -۷۸]
۶۰. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۷۱/۱
بی‌کا، بی‌تا [ف: ۳-۲۶]
۶۱. مشهد؛ مدرسه خیرات خان؛ شماره نسخه:۸۰
آغاز:برابر؛ **انجام:**نماز را با تلبس به لباس بی عیب نماید تمت.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: علیمردان خان تیموری (نصرت الملک)؛ جلد: تیماج، ۱۲۲گ، ۱۴سطر (۶/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [رشت و همدان: ف: -۱۷۷۱]
۶۲. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۲۷۳
بی‌کا، تا: بی‌تا [ف: -۳۰]
۶۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۳۲۵ ض
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]
۶۴. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۲۹۲/۱
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: وزیری [تراثنا: س۶ش۳-۱۲۰]
۶۵. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۷۳۶
آغاز:فساد اعتقاد او ظاهر شد مشخص شد که سجده بر آن جایز نبوده، پس اگر عالم باشد به حقیقت حال قبل از؛ **انجام:**برابر
در فهرست بدون مؤلف؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۸۸ص، ابعاد متن: ۸×۱۳، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲-۲۵۱]
۶۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۸۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ از آنچه در عنوان نسخه آمده برمی‌آید که در روزگار شفتی نوشته شده؛ مهر: «عبده زین العابدین»، «یا ابا عبدالله ادرکنی»، «این کتاب از متملکات و جزو کتابخانه احقر فضل الله النوریست ۱۳۱۱» ؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۴۰گ (۱پ-۱۴۰پ)، ۱۲سطر (۶×۱۰/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۵-۲۱۰۰]
۶۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۷۱۱/۵
آغاز:برابر؛ **انجام:**متحقق است پس نمیتوان گفت بامظنه.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۲-۳۵۰]

۶۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۸۶۶/۱-۵۹/۸۶

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۶۳گ (۱-۶۳)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۸-۴۹۱۹]

۶۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۱۰۵

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۷۶گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۶-۱۰۹]

۷۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۶۲۳/۱-۱۴/۷۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**هرگاه اشتباه شودمیان خون حیض وبکارت ... دوپنبه را به طریق تخم مرغ ساخته درفرج گذارد پس قدری صبر کند پس به رفق ومدارا بیرون آورد وملاحظه کند

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۶۷گ، ۱۹-۲۰سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۸-۴۹۱۲]

۷۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۱۲۹/۲-۲۱/۴۹

آغاز:الحمد لمن طهر عباده بصبغة الله ومن احسن منه تطهیراً والصلوة علی من بشر امته برحمة الله ... وبعد چنین عرض می‌نماید من هو الظالم لنفسه؛ **انجام:**شانزدهم آنکه درصورت عدم جواز افطار اگر در شهر رمضان ... اگر عمدا اکل یا شرب یا جماع یا امناء یا ایصال غبار غلیظ به حلق یا ارتماس یا بقای بر جنابت

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، ۷۹گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۸-۴۹۱۸]

۷۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۶۶۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: «عبده ابوالقاسم الحسینی» (بیضی)؛ تاریخ وقف: شوال ۱۲۶۹؛ جلد: تیماج، ۵۴گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۲۶۷]

۷۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۷۷۱/۱-۳۴/۱۴۱

آغاز:بسمله بدانکه نماز منقسم می‌شود به واجب و مستحب و اول منقسم می‌شود به شش قسم اول یومیه دویم جمعه ... مطلب اول دراوقات آنها بدانکه اول وقت نماز ظهر؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۸۷گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱-۱۳۴]

۷۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۱۷۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۴ جمادی الاول، جا: اصفهان؛ مجدول، با سرلوح؛ جلد: تیماج، ۱۳۹گ، ۱۱ سطر (۴×۸)، اندازه: ۷/۵×۱۲سم [ف: ۵-۷۴۸]

● الوجیزة فی ضروب النون الساکنة / نحو / عربی

al-wajīza fī ḍurūb-in nūn-is sākina

صدرالدین استرآبادی، قرن ۱۳ قمری

sadr-od-dīn estarābādī(- 19c)

مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۸/۱۲

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۵۴ق؛ در ضروب نون ساکنه؛ جلد: تیماج، ۱۴گ (۳۵-۴۸)، ۱۴-۲۳سطر، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: -۲۱]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۱۲۷/۵-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۶۴۵]

● وجیزة فی الطب / طب / عربی

wajīzat-un fi-ṭṭibb

به عنوان ارمغان به امیر درویش مؤلف این کتابرا نگاشته و تنها مجربات خود را در پزشکی در آن آورده است.

آغاز:بسمله. باسمك اللهم لطلب النجاة و الشفاء و باشارات ذكرك ... و بعد فلما لفظتنى يدالزمان و رمت بى الى الغربة طوارق الحدثان

انجام:فهذا ما حضرنا فى مجرباتها و فيه كفاية للمقصر و من اراد التطويل و الاستقصاء للخواص فعليه بكتبنا المطولة و الله تعالى ينفع بها من تلقاها بالقبول و يحسن مقاصدنا

۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۱/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲۳ ذیقعده۱۲۲۸ق؛ ۷گ (۷۴پ-۸۰ر)، ۱۷سطر (۸×۱۳/۵)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: -۲۱۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۶/۱ معزی

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ ۸گ (۲-۹)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۹-۱۰۶]

● وجیزة فی الطلاق / فقه / عربی

wajīza-tun fi-ṭṭalāq

مجتهد کرمانشاهی، محمد هادی بن عبدالرحیم، ۱۲۵۰ - ۱۳۳۶ قمری

mojtahed-e kermānšāhī, mohammad hādī ebn-e ‘abd-or-rahīm (1835 - 1918)

آغاز:بسمله، حمدله اما بعد فیقول الحقیر ... ان هذا وجیزه لطیفه و الفروع الفقهیه فی الطلاق بحسب ما ساعدنی الزمان و ایدنی المنان

انجام:نعم لو ثابت بالحمل من غیره فالاحتیاط فالاعتداد اولی احتیاطاً

۱. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۵۲/۳

آغاز:برابر

خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، کاتب = مؤلف، تا: جمادی الاول۱۳۲۶ق؛ جلد: مقوا، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: -۱۳۴]

۲. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۲۶/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد علی اصفهانی ساکن کرمانشاه، تا: دوشنبه ۷ ۱۳۲۱ق، جا: کرمانشاه؛ جلد: مقوا، ۵۴ص (۱-۵۴)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۴/۵×۱۹سم [ف: -۲۲۵]

● **وجیزة فی العقائد** / کلام و اعتقادات
wajīza-tun fi-l ‘aqā’id
بحرانی، عباس بن علی، ق۱۳ قمری
bahrānī, ‘abbās ebn-e ‘alī(- 19c)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۱۲۱/۱
خط: نسخ، کا: بحرانی، علی بن عباس، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ قطع: وزیری کوچک [میراث شهاب: س۸ش۲-۲۴]

● **الوجیزة فی عقد النکاح** / فقه / فارسی
al-vajīza fī ‘aqd-en nekāh

خوانسار؛ فاضل خوانساری؛ شماره نسخه:۳۹۳/۱۰
آغاز:بسمله و حمدله و بعد این وجیزه ایست در ذکر عقد نکاح دائمی و منقطعی که حقیر کثیر التقصیر او را جمع کرده ...
خط: نسخ و نستعلیق، کا: سرابی، علیقلی بن همت علی، تا: ۲۶ ربیع الثانی۱۲۹۶ق، جا: مدرسه حسن پادشاه؛ اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲-۷۶]

● **الوجیزة فی علامات الظهور = تفسیر آیة و قضینا الی بنی اسرائیل** / کلام و اعتقادات / عربی
al-wajīza fī ‘alāmāt-iẓẓuhūr = tafsīr-u āya-ti wa qaḍiynā ilā banī isrā’īl
بهاری همدانی، محمد باقر بن محمد جعفر، ۱۲۷۷ - ۱۳۳۳ قمری
bahārī hamadānī, mohammad bāqer ebn-e mohammad ja‘far (1861 - 1915)
تاریخ تألیف: ربیع الاول ۱۳۲۹ق
رساله‌ای است مختصر درتفسیر آیه چهارم سوره إسرا«و قضینا إلی بنی اسرائیل» در موضوع علامات ظهور حضرت بقیة الله الاعظم (عج)، با نقل احادیث مربوط، از تفاسیر و کتاب‌های روایی گوناگون با عناوین «قوله تعالیب، أقول». غیر از کتاب‌های:العلائم لا هتداء الهوائم، مقارنان ظهور الحجة، شرح احادیث علائم الظهور، وجیزة فی الغیبة می‌باشد.
آغاز:الحمدلله رب العالمین ... وبعد فهذه وجیزة أملیتها تذکرة و تبصرة فاقول من العلامات و الامارات أن لا یترک و تر لآل محمد (ع)
انجام:فلیکن هذا آخرما نملیه فیه هذه الرسالة ... حامداً مصلیا مسلماً مستغفرا سائلاً أن یوفقنی الله تعالی لأتمامها و العلم و العمل و یحفظنی عن الخطاء و الخطل
[اعیان الشیعة ۵۳۷/۳؛ فصلنامه میراث شهاب: نشریه کتابخانه بزرگ آیة الله العظمی مرعشی نجفی سال چهارم تابستان ۱۳۷۷ ش - صفحه ۶۷]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۲۸۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ربیع الاول۱۳۲۹ق؛ مصحح از سوی مؤلف، محشی با عناوین منه» و یک حاشیه گویا به خط مرحوم آیت الله شیخ محمد حسین بهاری همدانی، فرزند مؤلف؛ ۳۱گ، ۱۴سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۳۱-۱۴۰]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۲۸۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ربیع الاول۱۳۲۹ق؛ محشی از مؤلف، با قلم خوردگی؛ جلد: تیماج، ۱۸گ، ۱۸سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳۱-۱۴۱]

← الوجیزة فی علم الدرایة ⟩ الوجیزة فی الدرایة

● **الوجیزة فی علم الرجال = الفوائد الرجالیة** / رجال / عربی
al-wajīza fī ‘alim-ir rijāl = al-fawā’id-ur rijālīya
مشکینی اردبیلی نجفی، ابوالحسن بن عبد الحسین، ۱۲۶۶ - ۱۳۱۷ شمسی
meškīnī ardabīlī najafī, ab-ol-hasan ebn-e ‘abd-ol-hoseyn (1887 - 1938)
قواعد کلی علم رجال را در یک «مقدمه» و چند «فصل» نگاشته فصل است.
[الذریعه ۳۳۶/۱۶ شماره ۱۵۱۶۱]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۰۴
آغاز:الحمد لله رب العالمین ... لما کان علم الرجال من اهم ما یبتنی علیه علم الفقه اردت ان اکتب و جیزة مشتملی علی قواعده الکلیة
نسخه اصل: کتابخانه سید محمد حسین جلالی - قم؛ خط: نسخ، کا: موسوی خلخالی، مرتضی، تا: ۱۱ ربیع الثانی۱۳۵۴ق؛ کاتب شاگرد مؤلف بوده و در پایان نوشته که این مباحث را مؤلف در ایام تعطیل تدریس می‌کرده و ناسخ به جای تقریرات درس ویهمان کتابش را استنساخ کرده؛ تملک: سید محمد حسین حسینی جلالی؛ ۴۰ص [عکسی ف: ۴-۱۲۶]

● **وجیزة فی علم الرمل** / رمل / فارسی
vajīze fī ‘elm-er raml

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۴۹۸/۲
آغاز:بسمله، حمدله، و بعد فهذه رسالة وجیزة فی علم الرمل مجرب بطم طم الهندی؛ **انجام:**بار ندارد و رسنها و مارها و السلام و الاکرام، تمت.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۹ص (۲۹-۳۷)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۸سم [ف: ۴۵-۲۷۱]

● **الوجیزة فی الغیبة** / کلام و اعتقادات / عربی
al-wajīza fi-l ġayba
علم الهدی، علی بن حسین، ۳۵۵ - ۴۳۶ قمری
'alam-ol-hodā, 'alī ebn-e hoseyn (967 - 1045)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹۱۴/۷
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ابعاد متن: ۹×۱۴، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۳۹۸]

● **الوجیزة فی غیبة الحجة (عج)** / کلام و اعتقادات / عربی
al-wajīza fī ġaybat-il ḥujjat ('aj)
بهاری همدانی، محمد باقر بن محمد جعفر، ۱۲۷۷ - ۱۳۳۳ قمری
bahārī hamadānī, mohammad bāqer ebn-e mohammad ja'far (1861 - 1915)
تاریخ تألیف: شب جمعه ۸ شوال ۱۳۲۶ق؛ محل تألیف: همدان
رساله‌ای است مختصر در غیبت امام زمان حضرت مهدی با استفاده از آیات و روایات. این کتاب دارای «مقدمه» و ۹«امر» می‌باشد.
آغاز:بحمدك اللهم یا باریء النسم و خالق اللوح و القلم الذی علم الانسان ما لم یعلم ...
انجام:و لیکن هذا آخر ما نملیه فی تلك الوجیزة فی الغیبة جعلها الله تعالی ذخیرة للمعاد
[الذریعة ۴۶/۲۵]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۳۵۰/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: جمعه ۱۸ شوال۱۳۲۶ق، جا: همدان؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۲۷گ (۵۱-۷۷)، ۱۴-۱۵سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳۱-۲۴۳]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۳۵۱/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: جمعه ۱۸ شوال۱۳۲۶ق، جا: همدان؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۳۶گ (۵۶-۹۱)، ۱۴سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳۱-۲۴۵]

● **الوجیزة فی فرض الصلاة** / فقه / عربی و فارسی
al-wajīza fī farḍ-iṣṣalāt
تونی، عباس بن محمد رضا، ق۱۰ قمری
tūnī, 'abbās ebn-e mohammad rezā(- 16c)
تاریخ تألیف: ۹۴۹ق
این رساله حاوی امهات مسائل صلواتیه است یعنی از مقدمات و مقارنات و شرایط و ارکان و اقسام آن می‌باشد و سپس حاوی ادعیه‌ای است که نمازگزار را لازم است با ترجمه فارسی آن.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۰۲۸
آغاز:بسمله، الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی محمد و آله؛ **انجام:**پایان نسخه: یقول هذا الکلمات اربع مرات تمت.
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۹۴۹ق؛ محشی؛ کاغذ: بخارائی، ۵۱گ، ۷سطر (۵/۵×۱۰)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۹-۳۱]

● **الوجیزة فی فرض الصلاة** / فقه / عربی
al-wajīza fī farḍ-iṣṣalāt
ناشناخته:
۱. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۶۸
خط: نسخ، کا: فخرالدین احمد حسنی حسینی، تا: غره صفر ۱۰۵۱ق؛ محشی؛ ۳۸گ، اندازه: ۱۲×۱۹سم [نسخه پژوهی: ۲-۲۴۰]
۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۹۰۵
آغاز:الحمدلله رب العالمین والصلاة علی افضل المرسلین محمد وآله اجمعین وبعد ... اما المقدمة فالصلاة الواجبة افعال معهودة مشروطة بالقبلة والقیام تقربا الی الله تعالی؛ **انجام:**ولاتقضی الجمعة والعید والآیات لغیر العلم بها مالم یستوعب الاحتراق ولواطلق القضاء الطواف والجنازة فمجاز وکذا النذر المطلق
رساله مختصری است درنمازهای واجب و احکام هر کدام از آنها که دریک مقدمه و سه فصل و یک خاتمه مرتب شده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: شعبان۱۰۹۸ق؛ مهر: «لااله الا الله الملك الحق المبین محمد بن حسین ابوالقاسم»؛ جلد: مقوا، ۳۶گ، ۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف مخ: ۵-۲۲۶۹]
۳. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۳۰۰
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ ۲۴گ، اندازه: ۱۲/۵×۲۲سم [نسخه پژوهی: ۲-۲۴۰]
۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۰۶۳۴
خط: نسخ، کا: محمد علی جابلاقی، تا: ۱۳۳۷ق، جا: بروجرد؛ [الفبائی: -۶۰۱]
۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۸۶۳۷
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: -۶۰۱]

● **وجیزة فی الفصاحة و البلاغة** / ادبیات / عربی
wajīza-tun fi-l faṣāḥa wa-l balāġa
بصری، احمد بن عبدالرضا، ق۱۱ قمری
basrī, ahmad ebn-e 'abd-or-rezā(- 17c)
رساله کوتاهی درباره تعریف فصاحت و بلاغت که در چند «توجه» کوتاه تدوین شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۲۲/۲۹
آغاز:احمدك یا منزل الکلام البلیغ واصلی علی ابلغ من بعث

بالرسالة للتبلیغ ... هذه شر ذمة وجیزة فی الفصاحة و البلاغة مشقتها علی الراحلة بالتماس بعض الظرفاء؛ **انجام:**فی تأدیة المعنی المقصود و هو علم المعانی و ما یحترز به عن التعقید المعنوی و هو علم البدیع و الحمد لله وحده.
خط: نسخ، کا: مصعب بیگی، محمد بن ملک محمد، تا: قرن ۱۱؛ جلد: میشن، ۲گ (۳۶۳پ-۳۶۴ر)، ۲۵سطر (۱۱/۷×۲۲/۷)، اندازه: ۱۸×۳۱/۷سم [ف: ۲۹/۱-۳۵۱]

● الوجیزة فی الفقه / فقه / عربی

al-wajīza fi-l fiqh

منجم یزدی، جلال الدین محمد، ق۱۱ قمری

monajjem-e yazdī, jalāl-od-dīn mohammad(- 17c)

رسالهمختصری است در بیان واجبات به درخواست بعضی آنرا نگاشته ودرمقدمه متذکر دو قاعده گردیده است.

دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه:۱۲۷/۱

آغاز:الحمدلله المتطول بجوده و افضاله المتفضل بسابغ کرمه و نواله ... اما بعد فقد سألت ایها الاخ ادام الله اقبالک؛ **انجام:**التکالیف العقیلة فانه لا یکفی فیها التقلید و الله اعلم و حیث و فینا بما وعدنا

خط: نسخ، کا: ناصربن خلاوی بن جبیر بن فضیل خیقانی، تا: ۱۰ رمضان۱۰۷۲ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: مقوایی، ۱۲گ، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف مخ: -۲۴۴]

● الوجیزة فی الفقه = زبدة الدلیل / فقه / عربی

al-wajīza fi-l fiqh = zubdat-ud dalīl

شبر، عبدالله بن محمد رضا، ۱۱۸۸؟ - ۱۲۴۲ قمری

šobbar, ʻabd-ol-lāh ebn-e mohammad rezā (1774 - 1827)

تاریخ تألیف: جمعه ۴ شعبان ۱۲۲۹ق

رساله فتوایی و کمی استدلالی است مشتمل بر مباحث:کتاب الطهارة؛ کتاب الصلاة؛ کتاب الزکاة؛ کتاب الخمس؛ کتاب الصوم؛ کتاب الحج؛ کتاب الامر بالمعروف و النهی عن المنکر؛ کتاب الکفارات؛ کتاب النذر؛ کتاب الیمین؛ کتاب الشهادة؛ کتاب الوقف؛ کتاب المتاجر؛ کتاب الصید؛ کتاب المطاعم و المشارب؛ کتاب النکاح؛ کتاب الدفاع.

آغاز:بسم الله الرحمن الرحیم الحمد لله علی نعمائه و الحمد من نعمائه ... اما بعد فیقول ... عبد الله بن محمد رضا الحسینی هذه رساله وجیزةعزیزة مشتملة علی الاحکام الشرعیة و الفروع الفقهیة مع الاشارة علی الدلیل و ایضاح السبیل و بالله استعین انه خیر معین کتاب الطهارة و هی لغة النظافة و النزاهة و شرعا استعمال طهور مشروط بالنیة.

انجام:و من له راسان و بدنان علی حقو واحد یوقظ احدهما فان انتبها فهما واحد و ان انتبه احد هما فهما اثنان بلا خلاف و الله العالم باحکامه

چاپ: بمبئی، ۱۳۰۹ق، سنگی

[الذریعة ۲۷/۱۲ و ۲۹۲/۱۶]

۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۸۷۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**و لعل اطلاق النص والفتوی یوالثانی اللهم ایدنا بتأییدک و سددنا بتسدیدک و نور قلبی بماکان اکثر هذه الشکوک واجعلنا من اخلص عبیدک و ارشدنا ما هدینا و وفقنا والحمدلله رب العالمین کثیرا کما هو اهله والصلوة علی محمد و آله الطاهرین. تمت

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج، ۷۷گ، ۲۱ سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۰/۵×۱۹سم [ف: ۳-۱۱۹۱]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۹۷۴/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: اسماعیل بن محمد حسین اصفهانی، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ ۷۷گ (۱۵۰پ-۲۲۶پ)، ۲۱سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۲/۵سم [ف: ۳۲-۹۰۸]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۵۳۴

آغاز:بسمله، الحمدلله علی نعمائه والحمد من نعمائه و الشکر له علی والشکر من آلائه؛ **انجام:**و ان انتبه احدیهما فهما اثنان بلا خلاف والله العالم.

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۲۰۱ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ ۱۰۲گ، ۱۶-۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۰-۲۱۸]

۴. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۲ر

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: جمعه ۴ شعبان۱۲۲۹ق؛ اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [رشت و همدان: ف: -۱۱۳۲]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۱۰

آغاز:برابر؛ **انجام:**و جعل مستقبل حالنا خیر امن ماضیه. تمت الرسالة فی یوم السبت بعد الزوال ثانی و عشرین من ذی القعدة سنة ۱۲۲۰ و الحمدلله اولا ... و صلی الله علی محمد و آله.

خط: نسخ، کا: کاظمی، درویش بن کاظم، تا: ۱۴ ذیحجه ۱۲۳۱ق؛ ۱۲۰گ، ۱۵ سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳-۶۳۷]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۱۳۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم، تا: یک‌شنبه ۱۱ جمادی الاول۱۲۳۲ق؛ مجدول، مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۲۷گ، ۱۷ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۴/۵سم [ف: ۴۱-۶۹]

۷. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۶۴۴

خط: نسخ، کا: عباس بن احمد، تا: ۱۳ شوال۱۲۳۳ق؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: -۳۴۹]

۸. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۳۰۳

آغاز: علیه و ان اضیف طاهر مطهر بالکتاب و السنةو الجماع لا ینجسه شئ الا ما غیر لونه او طعمه او ریحه

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الثانی۱۲۳۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی، ۳۲۱ص، ۱۳سطر، اندازه: ۱۴/۵×۱۹سم [ف: -۱۵۰]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۸۵۵ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳-۴۴]

۹. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۰۹-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: تحریری، کا: محمد رضا بن محمد جعفر الراوی، تا: ۴ ربیع الاول۱۲۴۱ق، جا: کازرون؛ از روی نسخه دست‌نویس نگارنده و به روزگار او؛ ۳۶۷ص، ۱۵سطر (۹/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [عکسی ف: ۱-۲۰۰]

۱۰. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۱۲۸/۳-۶۲۰۵

خط: نسخ، کا: باقر بن رستم علی، تا: ۱۶ محرم۱۲۴۴ق؛ مهر: محمد بن احمد؛ جلد: تیماج، ۱۰۱گ، ۱۸سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: -۱۸۱]

۱۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۳۹/۱-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: محمد کاظم بن ملا رجب علی، تا: ۱۲۷۵ق؛ ۲۰۱ص (۲-۲۰۲) [عکسی ف: ۱-۲۰۰]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۳۹۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۲۷ق؛ از روی نسخه‌ای که خط مؤلف بر آن بود، مصحح؛ نسخه را سید محمد رضا طباطبائی تبریزی نجفی به نور الدین رفیع بخشیده؛ جلد: تیماج، ۱۵۰گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۹-۱۸۲]

۱۳. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۶۴۵

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ازموقوفات رمضانیه آقا ابراهیم ۱۲۳۰؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: -۳۴۹]

● وجیزة فی الفقه / فقه

wajīzat-un fi-l fiqh

مشهد؛ اصغر زاده؛ شماره نسخه:۶۴

بی‌کا، تا: ۱۰۸۰ق [نشریه: ۷-۷۷۱]

● الوجیزة فی فقه الشافعی / فقه / عربی

al-wajīza fī fiqh-iš šāfi‘ī

غزالی، محمد بن محمد، ۴۵۰ - ۵۰۵ قمری

qazālī, mohammad ebn-e mohammad (1059 - 1112)

کتاب فقهی بسیار مهمی از اهل سنت (شافعی) است که «حجة الاسلام غزالی» از کتاب‌های البسیط و الوسیط خویش اقتباس نموده است واز مبحث صلات تا مبحث عتق را شامل است.

آغاز:قال الشیخ الإمام ... أحمد الله تعالی علی نعمه السابعة و منه السابغة و أتوکل علیه بمعرفة ... أما بعد فإنی متحفک أیها السائل المتلطف و الحریص المتسوف بهذا الوجیز الذی استند إلیه ضرورتک و افتقارک فطال فی نیله انتظارک ...

انجام:فقد صارت مستولدة فإن ماتا عتقت و الولا موقوف و إن کان معسرین فنصف الولا لکل واحد منهما و الله أعلم بالصواب و إلیه المرجع و المآب تم کتاب الوجیز

چاپ: نخستین بار در سال ۱۳۱۷ از سوی مطبعة الآداب و المؤید در مصر و بار دوم در سال ۱۳۱۸ از سوی مطبعة محمد مصطفی درقاهره به چاپ رسیده

[کشف الظنون ۲۰۰۲/۲؛ معجم المطبوعات العربیة و المعربة ۱۴۱۵/۲-۱۴۱۶؛ فهرس الکتب الموجودة بالمکتبة الأزهریة ۶۳۲/۲-۶۳۳؛ یادداشتهای قزوینی ۹۷/۳]

شرح و حواشی:

۱- فتح العزیز =العزیز فی شرح الوجیز؛ رافعی قزوینی، عبدالکریم بن محمد (۵۵۷-۶۲۳ق)

۲- التعجیز فی مختصر الوجیز؛ موصلی، عبدالرحیم بن محمد (۵۹۸-۶۷۱ق)

۳- روضة الطالبین و عمدة المفتین =الروضة فی الفروع؛ نووی، یحیی بن شرف (۶۳۱-۶۷۶ق)

۴- المصباح المنیر فی غریب الشرح الکبیر = مصباح المنیر؛ فیومی، احمد بن محمد (-۷۷۰ق)

۵- المبهمات علی روضة الطالبین؛ اسنوی، عبدالرحیم بن حسن (۷۰۴-۷۷۲ق)

۶- المهمات علی الروضة؛ اسنوی، عبدالرحیم بن حسن (۷۰۴-۷۷۲ق)

۷- الروض = مختصر الروضة للنووی؛ ابن مقری، اسماعیل بن ابی بکر (۷۵۵-۸۳۷ق)

۸- اللآلی الصحاح الجامعة لما فی المصباح؛ غزی، بشیر بن هلال (-۱۳۳۹ق)

۹- شرح روض الطالب

۱۰- شرح روضة الطالبین

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۴۸۵

خط: نسخ، کا: ابوالمجد بن ابی البرکات، تا: چهارشنبه ۱۱ شعبان۵۸۴ق؛ افتادگی: آغاز(آغاز افتاده پیش از «الباب الثانی فی کیفیة التیمم»: «تقدیر مدته و سقوط الاستیعاب و جهان» (ص ۲۰ چاپ ۱۳۱۷ مصر) و انجام آن مانند چاپ ۱۳۱۸ مصر ج ۲ ص ۱۷۷ و نقصی ندارد)؛ محشی؛ تملک: محمد بن احمد بن احمد بن میقاس در محرم ۷۰۷، فرهاد میرزا در جمادی الثانی ۱۲۸۷؛ کاغذ: سمرقندی، ۳۲۸گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۵/۴سم [ف: ۱-۵۸۲]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۵۵۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ قدیم، کا: محمد بن محمد الزاهد، تا: چهارشنبه ۱۲ رجب۶۸۷ق؛ مصحح، محشی به خطوط گوناگون از زمان کتابت تا قرن ۹؛ تملک: مشرف بن اسمعیل مالکی، امین سعد الله؛ مهر: «بدل مهر علی دارد محمد ۱۲۱۰»؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۱۸گ، ۲۴سطر (۱۲×۱۸/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۵/۵سم [ف: ۳۱-۶۳۴]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۶۳۹

آغاز: الرابع فی العدة اما عدة الطلاق فان کان رجعیا؛ **انجام:** وجب بدل العلف علی صاحب الماء

مشتمل بر کتب الفرائض، الوصایا، الفئی و الغنیمه الکفالة، الاقرار، الشرکة، العاریة و الجنایات است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: کشمیری، جلد: مقوا، ۱۵۵گ، ۳۵سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۸سم [اهدائی رهبر: ۳-۴۰۳]

● الوجیزة فی فقه الصلاة / فقه / عربی

al-wajīza fī fiqh-iṣṣalāt

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۱۳۱/۵

خط: نسخ، کا: بحرانی، علی بن عباس، تا: ۱۲۶۶ق؛ مصحح؛ قطع: جیبی [میراث شهاب: س۸ش۲-۲۵]

● الوجیزة فی القراءة / قرائت / عربی

al-wajīza fi-l qirā'a

رساله مختصری است در قرائت در۵ «مسأله».

اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۱۱۴/۶

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد فهذه رساله وجیزة فی القرائه و توضیح المرام فیها یستدعی رسم مسائل؛ **انجام:** نعم الاحوط رعایة عدم الوقف علی الحرکه بل عدم الوصل بالسکون ایضا و ان کان ضعیفا

خط: نسخ، کا: سید نصیرالدین موسوی خادم آستان سید الشهداء، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ ۱۵گ (۱۴۵پ-۱۵۹پ)، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۸۷]

← الوجیزة فی القرائة و التجوید ← القرائة و التجوید

● الوجیزة فی الکشف عن حال کتاب «المناقب» للخوارزمی = الخوارزمی و کتابه المناقب / تراجم / عربی

al-wajīza fi-l kašf-i 'an ḥāl-i k.-il «manāqib» lil-xārazmī = al-xārazmī wa k.-i-hul manāqib

بهاری همدانی، محمد باقر بن محمد جعفر، ۱۲۷۷ - ۱۳۳۳ قمری

bahārī hamadānī, mohammad bāqer ebn-e mohammad ja'far (1861 - 1915)

رساله‌ای است در احوال موفق الدین ابو المؤید محمد بن احمد خوارزمی (- ۵۶۸ق) و کتابش «المناقب».

چاپ: این رساله همراه کتاب المناقب به صورت سنگی به چاپ رسیده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۳۲۹/۱

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... وبعد فیقول العبد الفاتر ... هذه وجیزة تتعلق با خطب خوارزم؛ **انجام:** لانحصار مشایخه فی معاریف العامة و یعرف عنه ایضاً الی ذلک سیاق کلامه فی المراثی کما لا یخفی فلیکن ذلک آخر مانورده هنا

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۴ رجب۱۳۱۱ق، جا: نجف اشرف؛ مصحح، محشی؛ ۱۰گ (۱-۱۰)، ۱۹سطر، اندازه: ۷×۱۶سم [ف: ۳۱-۲۱۱]

● الوجیزة فی کلیات الرجال / درایه / عربی

al-wajīza fī kullīyāt-ir rijāl

یزدی، ابوالحسن بن حسین، - ۱۲۴۴ قمری

yazdī, ab-ol-hasan ebn-e hoseyn(- 1829)

مشتمل بر «مقدمه»و سه «مقاله» و «خاتمه» در تعریف علم رجال و نیاز به آن، تعریف خبر و اقسام آن، حالات برخی از راویان حدیث، مشایخ اجازه، احوال سفرای ائمه معصومین علیهم السلام است که هر یک به طور اختصار و تحقیق و استدلال بیان شده است.

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی جعلنا من اهل الدرایة و میز لنا الصحیح و السقیم من الروایة بمعرفة حال رواة اخبار الرسول و الأئمة.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۳۶۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** لکنه غیر مذکور فی کتب الرجال و الی احمد بن هلال صحیح و الی ابن احمد ضعیف و لذلک لم یذکره صه و لک تم ما وفقنا علیه.

خط: نسخ و نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۳۹گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۲۷-۲۷۶]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۷۴۹/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و تاریخ ولادة الشیخ تاریخ وفاة التلعکبری

خط: نستعلیق، کا: استرآبادی، محمد تقی بن محمد اسماعیل، تا: ۱۲۴۲ق، جا: اصفهان کوی یزد آباد؛ جلد: تیماج، ۲۷ سطر (۱۲×۱۸)، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۱۶-۶۸۸]

● **الوجیزة فی المسائل الاصولیة** / اصول فقه / عربی
al-wajīza fi-l masā'il-il uṣūlīya
مختصری است در اصول فقه در یک «مقدمه» و نه «باب» و یک «خاتمه».

اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۱۱۴/۵
آغاز:الحمدلله رب العالمین ... اما بعد فهذه وجیزة فی المسائل الاصولیة رتبتها علی مقدمة و ابواب و خاتمه؛ **انجام:**و لاحظ ما اشتمل علیه من التعلیل هو ان المناط فی التراجیح علی مطلق الاقربیه الی الواقع فراجع و تدبر
خط: نسخ، کا: سید نصیرالدین موسوی خادم آستان سید الشهداء، تا: پنج‌شنبه ۸ رمضان۱۳۴۳ق؛ مصحح؛ ۲۴گ (۱۲۱پ-۱۴۴پ)، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۸۷]

● **وجیزة فی المسائل الخلافیة فی مناسک الحج** / فقه
wajīza-tun fi-م masā'il-il xilāfīya fī manāsik-il ḥajj

شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۹۱/۳
آغاز:الحمدلله و کفی و سلام علی عباده الذین اصطفی
خط: نستعلیق، کا: محمد هاشم بن معزالدین حسنی حسینی، تا: ۱۱۱۸ق؛ ۵۸گ (۱۱۴پ-۱۷۱پ)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [نسخه‌پژوهی: ۳-۸۰]

● **الوجیزة فی المصائب** / تاریخ معصومین / عربی
al-wajīza fi-l maṣā'ib
مجالسی است در بیان مقتل امام حسین علیه السلام و عظیمت مصیبت ایشان و فضل گریه بر آن امام و اعمال شب عاشورا ... .
[الذریعه ۵۰/۲۵]

خوانسار؛ فاضل خوانساری؛ شماره نسخه:۱۰۴
آغاز:بسم الله الرحمن الرحیم نحمده علی السراء و الضراء و نشکره علی الشدة و الرخاء جعلنا الله من الصابرین؛ **انجام:**و ما استطعت و لنشرع فی المقصود من الکتاب من ذکر فادح المصاب و الله الموفق الهادی الی سبیل الصواب.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ با علامت بلاغ؛ جلد: مقوایی، ۳۶۵گ، ۶سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱-۷۶]

● **الوجیزة فی معرفة الاسطرلاب** / اسطرلاب / عربی
al-wajīza fī ma'rifat-il usṭurlāb
کسنزانی، محمد شریف
kasnazānī, mohammad šarīf
رساله مختصری است در اسطرلاب، نگاشته شده جهت معتمد الدوله ایران با عناوین «دقیقة، دقیقة».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۹۸۳
آغاز:سبحانک اللهم عن ان یفصح اسطرلاب الالباب عن درجات ارتفاع شانک او یمسح مقیاس الحواس امتداد ظل احسانک؛ **انجام:**و مطالع القوس البلدی او الاستوانی و المیل و التقویم و العرض و الطالع ببلد لاافق له کما من غیر الافاقیة و الحمدلله رب العالمین
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تملک: لطف علی به سال ۱۳۱۹ق؛ ۱۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۲۰-۳۸۰]

● **الوجیزة فی معرفة التقویم = معرفة التقویم** / تقویم / عربی
al-wajīza fī ma'rifat-it taqwīm = ma'rifat-ut taqwīm
شریف خاتون آبادی، احمد بن محمد مهدی، - ۱۱۵۵ قمری
šarīf xātūn-ābādī, ahmad ebn-e mohammad mahdī(- 1742)
تاریخ تألیف: اواخر ربیع الاول ۱۱۲۶ق؛ محل تألیف: کربلا (باغ خیمه گاه)
مؤلف دو رساله درتقویم دارد، یکی به فارسی ودیگری به عربی که نسخه حاضر همان است که به گفته آقابزرگ تهرانی به چاپ رسیده در چگونگی تدوین تقویم شرعی، آن را به درخواست برخی از دوستانش در سفری که به کربلا داشته تألیف کرده، دارای «مقدمه» و ده «فصل»: المقدمة: فی بیان حساب الجمل ورسم الحروف؛ فصل ۱.ایام الاسبوع والتواریخ المتداولة؛۲. ...؛۳.نظرات الکواکب وتناظر بعضها الی بعض؛۴.تحویل الکواکب السبعة؛ ۵.انتقالات القمر ومزاجاته؛۶.معرفة المنازل؛۷.بقایا ما یورد فی التقاویم من الزوائد؛۸.احوال الکواکب السبعه والبروج؛۹.معرفة البروج الاثنی عشر؛۱۰. اصول یحتاج الیها فی الاختیارات.
آغاز:بسمله نحمدک یا خالق الشمس و القمر و نصلی علی نبیک الفارق بین الخیر و الشراما بعد، فیقول: ... هذه رسالة وجیزة و عجالة غریزة، فی معرفة التقویم، الفتها علی حسب امر اعزةالاصدقاء ... اعلم ان التقویم فی اللغة التسویة ...
انجام:و لک استخراج باقی الامثلة الی مایتناهی و لنقتصر علی هذا القدر فی هذا المختصر ... و تفرق البال و وفور الملال و عدم جمعیة الحواس و الحال فی اواخر شهر ... ابن محمد مهدی الشریف احمدحامداً مصلیا مسلما
چاپ: در ایران به چاپ سنگی رسیده
[الذریعة ۲۵۰/۲۱ و۷۵/۲۴ و۴۵/۲۵؛ فهرستواره منزوی ۳۰۵۰/۴؛ دنا ۱۰: ۱۰۲۶-۱۰۲۷ (۴۸ نسخه)]

۱. اصفهان؛ صدر هاشمی؛ شماره نسخه:۵
آغاز:برابر
کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ محشی به خط مؤلف و با امضای «منه»
[نشریه: ۲-۱۸۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۷۰/۲-طباطبائی

انجام:برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز (از اول دیباچه افتاده دارد و آغاز آن چنین است: «تقاویمها و ساس متعلقاتها سمی بالتقویم القمری»)؛ جلد: تیماج، ۳۵گ (۲۷پ-۶۱)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۲۲-۱۲۹]

۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۷۷۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی به لفظ «منه»؛ واقف: سید سعید طباطبائی، ۱۳۳۲؛ جلد: تیماج، ۲۹گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۵-۱۹۲]

۴. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۴۹۲/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسن حسینی گیلکی، تا: ۱۱۲۰ق، جا: طبس گیلکی؛ ۲۹گ، ۱۴ و۱۷ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۱-۳۹۵]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۴۹۲/۱

همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۷۱]

۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۱۸/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۲۶ق؛ جلد: تیماج، ۵۲ص (۱۶۹-۲۲۰)، ۲۱سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۶-۲۲]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۱۰۶

خط: نسخ، کا: علی بن محمد حسین اصفهانی، تا: ۱۱۳۹ق؛ جلد: تیماج، ۳۰گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۳-۳۱۱]

۷. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۵۵/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: نزدیک ذیحجه۱۱۴۲ق [نشریه: ۱۱-۹۳۴]

۸. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۳۶۸/۲

خط: نسخ، کا: سرچاهی قائنی، معصوم بن محمد، تا: ۱۱۹۳ق، جا: مشهد رضوی؛ ۳۴گ (۲۵-۵۸)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [نسخه‌پژوهی: ۳-۱۴۶]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۷۲۴/۱۸

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: حدود قرن۱۳؛ مصحح، محشی؛ ۱۴گ (۳۱۱پ-۳۲۴پ)، ۲۰سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۳۷-۲۸۵]

۱۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۹۹۲/۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**الثانیه بالثالثه و الثالثه بالرابعه و هکذا یقتبسون کلما احتاجوا وعلامات الدرجات (نانوشته مانده)(برگ ۱۲۸ر)

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۵گ (۱۲۴پ-۱۲۸ر)، ۲۱سطر (۷/۳×۱۶/۵)، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [ف: ۱۷-۲۸۷]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۱۰۶/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**ان من قوی المعتبرة الحدود أی کون الکواکب فی حده المختص به وهی الدرجات، المعدودة فی کل...

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ ۱۷گ (۱-۱۷)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۵سم [ف: ۳۰-۵۴۴]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۴۹/۱۰-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۳۳ص (۱۱۳-۱۴۵)، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۲۳-۳۵۴]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۸۰۵/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اندازه: ۷/۷×۱۲سم [ف: ۱۸-۱۳۶]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۸۴۶۹

آغاز:ابی عبدالله الحسین علیه وعلی جده و ابیه و امه و اخیه ... بعد ان التق.یم فی الغة التسویة

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: گالینگور، ۳۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۵سم [اهدائی رهبر: ۹-۹۵]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۰۸۲/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی با نشان «هـ»؛ ۵۱گ (۳پ-۵۳پ)، ۱۲سطر، اندازه: ۶×۱۱سم [ف: ۳۵-۵۸۵]

۱۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۰۷۲/۱-۶/۱۶۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**من ذلک البرج بمثل تلک الدرج والدقایق بعینها ولذلک لایورد موضعه ویکتفی باحدهمافاعلم

از اول تا «اما الرأس فاعلم ان للشمس مدارا یمر باوساط البروج ...»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۱۶گ، ۱۰سطر، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف: ۸-۴۹۱۸]

۱۷. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۵۴۱/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۲۱ق؛ اندازه: ۱۶×۲۳سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۰۵]

۱۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۲۱۲/۷

بی‌کا، تا: ۱۲۲۲ق؛ جلد: تیماج، ۲۱گ (۹۹پ-۱۱۹پ)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۲۶-۱۷۹]

۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۰۲۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اواخر ربیع الاول۱۲۳۱ق؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ ۲۹گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۹-۹۴]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۳۷۹/۳

همان نسخه بالا [مؤید: ۱-۳۸۷]

۲۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۷۸۲/۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه اواسط ربیع الثانی۱۲۳۸ق؛ محشی با نشان «منه»؛ جلد: مقوا، ۱۲گ (۱۸۱-۱۹۲)، ۲۳-۲۴سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۴۰-۱۳۷]

۲۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۵۹۷/۷

خط:نستعلیق،بی‌کا،تا:۱۲۴۰ق؛۱۳گ (۹۰پ-۱۰۲ر) [ف: ۱۷-۱۷۰]

۲۲. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۴۳۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۰ق؛ تملک: علی زنجانی؛ ۳۰گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف مخ: ۲-۵۷۶]

۲۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۳۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: خراسانی کرمانشاهی، محمد بن حسین، تا: ۲۹صفر۱۲۴۱ق؛ جلد: تیماج، ۳۹گ (۴۶پ-۸۴پ)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲-۳۳۲]

۲۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۲۲۴/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد علی بن عبدالرحمن قاینی، تا: جمادی الثانی۱۲۴۸ق؛ جلد: تیماج، ۳۰ص (۱-۳۰)، ۲۱ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵-۶۰۵]

۲۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۱۴۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، کا: ابوطالب خوافی سبزواری، تا: ۱۹ ذیحجه ۱۲۵۰ق؛ ۲۵گ، ۱۵ سطر (۶/۸×۱۰/۵)، اندازه: ۱۰/۴×۱۵/۳سم [ف: ۸-۱۰۱]

۲۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۷۰۵/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد حسن بن احمد، تا: سلخ محرم۱۲۵۲ق؛ جلد: تیماج، ۳۵گ (۱پ-۳۵ر)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۷۷]

۲۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۸۳۳/۴

خط: نستعلیق، کا: کلبعلی بن میرزا نظر علی بن میرزا معصوم معروف به میرزا بزرگ قزوینی، تا: ۱۲۶۱ق؛ جلد: تیماج، ۳۱گ (۱۱۷پ-۱۴۷ر)، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف: ۱۸-۲۶]

۲۸. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، کا: احمد بن محمد مهدی، تا: ۱۲۶۵ق؛ ۱۹گ (۷۴پ-۹۲پ) [ف: ۱-۲۳۴]

۲۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۷۵۳/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: ابراهیم تهرانی، تا: دوشنبه ۲۰ رجب۱۲۶۵ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۹گ (۶۲-۸۰)، ۲۱سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۴۰-۸۹]

۳۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۰۸۶/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: احمد بن محمد باقر گلپایگانی، تا: ۱۳ ربیع الثانی۱۲۶۶ق؛ جلد: میشن، ۲۵گ (۱پ-۲۵پ)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۶-۲۰۶]

۳۱. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۲۶۱/۷

خط: نستعلیق، کا: علی بن احمد بن حسن موسوی همدانی، تا: ۱۲۶۸ق، جا: همدان؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷-۲۷۴]

۳۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۸۰۱

آغازو انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۹ق [رایانه]

۳۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۵۷۷/۱۸

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، کا: نقنی، عبدالصمد، تا: ۱۲۶۸ق؛ محشی؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج، ۱۴گ (۱۶۳-۱۷۶)، ۱۷ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۶۹۰]

۳۴. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۶۳/۴

خط: نستعلیق شکسته، کا: وکیل الرعایا همدانی، زین العابدین بن محمد، تا: ۲۱ شعبان۱۲۷۴ق، جا: همدان؛ ۳۱گ (۱۱۴پ-۱۴۴پ)، ۱۳سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: -۲۶۹]

۳۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۶۲۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**احمد بن محمد مهدی الشریف حامداً مصلیاً مسلماً علی النبی و آله الطاهرین

خط: نسخ، کا: شرف الدین خراسانی، تا: ۱۲۸۱ق، برای آقا میرزا محمد باقر طباطبایی معروف به آقا کوچک؛ مجدول؛ واقف: نائینی؛ ۲۹گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱/۳×۲۱سم [ف: ۸-۱۰۱]

۳۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۸۲۶/۵

آغاز و انجام: برابر

کا: محمد هادی هزارجریبی، تا: ۱۲۸۳ق، جا: تهران؛ ۳۵گ (۸۸-۱۱۲)، ۱۳سطر (۷/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۶-۴۶۸]

۳۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۰۰۹/۳

آغاز و انجام: برابر

کا: محمد رضی بن محمد جعفر بن محمد رضی، تا: ۱۲۹۰ق؛ ۴۰ص (۸۱-۱۲۰)، ۱۵سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۶-۷۷۴]

۳۸. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۴۶۶/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۶ ربیع الاول۱۲۹۸ق [نشریه: ۲-۱۱۹]

۳۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۴۱۵/۸

آغاز و انجام: برابر

کا: علی اکبر بن شیر محمد همدانی، تا: ۱۲۹۷و۱۲۹۸ق، جا: همدان؛ ۵۰ص (۱۵۱-۲۰۰)، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۵۰-۱۷۹]

۴۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۷۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۴ محرم۱۲۹۸ق؛ جلد: مقوایی، ۲۳گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۵-۷۳]

۴۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۵۷۱/۱

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۳ ذیقعده۱۳۰۳ق؛ جلد: مقوا، ۲۹گ (۲پ-۳۰پ)، ۱۶سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۹-۱۳۶۶]

۴۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۹۰۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد حسن خوانساری، تا: ۱ جمادی الاول ۱۳۰۹ق، جا: اصفهان؛ واقف: درة السلطنه ملکزاده کوثر، آبان ۱۳۲۶؛ جلد: چرمی، ۴۱گ، ۱۵ سطر (۶×۱۱/۳)، اندازه: ۱۱/۴×۱۷/۳سم [ف: ۸-۱۰۲]

۴۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۶۴۴/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد بن محمد رضا خوانساری، تا: پنج‌شنبه ۵ جمادی الثانی ۱۳۱۱ق، جا: خوانسار؛ اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۸-۱۰۹]

۴۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۰۱۷/۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۴ شعبان۱۳۱۳ق؛ جلد: تیماج، ۳۰گ (۱۴۴پ-۱۷۳ر)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۶-۱۷]

۴۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۶۲۳/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۱۶ق؛ اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۱-۳۷۲]

۴۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۹۴۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ملا اقا ابن چاوش بن محمد حسین، تا: ۱۳۱۶ق؛ مجدول، مصحح، محشی؛ مهر: کاتب «آقا بن چاوش الشریف»؛ ۲۴گ، ۱۵سطر (۱۰×۱۵/۵)، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۳۷-۵۹۹]

۴۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۰۱۳/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: سید علی حسینی همدانی [نجفی]، تا: ۸ صفر۱۳۳۳ق؛ مصحح، محشی؛ کاتب نسخه موجود، صاحب «شرح شرح شافیه ابن حاجب» می‌باشد که نسخه اصل آن به خط خودش به شماره ۱۵۹۶۶ در همین جلد فهرست مرعشی، آمده، وی از فرزندان سید محمد کمالی همدانی بن موسی کلانتری همدانی است و دستخطی از او به عنوان «علی کمالی» در نسخه شماره ۱۶۰۲۴ آمده که به نام پدرش تصریح کرده است؛ مهر: «اهدایی سید کاظم کمالی الحسینی همدانی» (بیضوی)؛ اهدایی: سید کاظم کمالی حسینی همدانی؛ ۲۰گ (۸۴-۱۰۳)، ۱۶-۱۹سطر، اندازه: ۱۱×۱۴سم [ف: ۴۰-۵۴۱]

۴۸. همدان؛ بحرالفضائل؛ شماره نسخه:۸/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق بد، کا: فرج الله، تا: ۱۹ ربیع الثانی۱۳۶۹ق، به فرمان مخدوم خود «آقا عبد الباقی»؛ تملک عبدالباقی محفوظ؛ ۳۵گ، ۱۰ سطر (۶/۵×۱۱) [رشت و همدان: ف: -۱۶۶۷]

۴۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۳۵۹

آغازو انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ در حاشیه به وسیله خود مؤلف تصحیح شده؛ مهر: «العبد المذنب محمد الحسینی»(مربع)؛ جلد: تیماج، ۵۴گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰×۱۴/۵سم [ف: ۱۱-۳۵۶]

۵۰. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۷۵۳/۳

آغاز:برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۷ص (۴۱-۴۷)، ۴۱سطر (۱۰×۱۸)، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۵-۱۷۸۲]

۵۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۱۲۴/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۳۹گ (۱۰۷ر-۱۴۵پ)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۳-۳۲۸]

۵۲. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۶۵۰

آغاز: ... ابی عبدالله الحسین علیه و علی جده و ابیه و امه و اخیه و الائمة من ولده؛ **انجام:**برابر

تذکر: نام کتاب و مؤلف با توجه به کتاب‌شناسی و انجام معلوم گردید؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ ۳۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۵سم [مؤید: ۲-۱۵۵]

۵۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۰۶۳/۴

می‌رسد تا به نیمه فصل پنجم «قبل الاجماع الی موضع یبقی العبد بینه و بین»؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۱گ (۱۰۵پ-۱۱۵پ)، ۱۵ سطر (۹/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۱-۲۰۰۱]

۵۴. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۱۷۱۵/۳

آغاز:برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ابعاد متن: ۶/۵×۱۴، اندازه: ۱۲×۲۱/۵سم [ف: ۲-۵۸۶]

۵۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۰۶۲/۱-۲۰/۱۸۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۳گ، ۱۸سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۸-۴۹۱۸]

۵۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۱۹۴-۷/۹۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**فلنختم الکلام بذکر امثلة معدودة مفیدة للناظر مثلاً والتاسع والسابع مسعودتین کون القمر فی العرب البتة ... امتزاجاً محموداً وللنکاح

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، ۲۹گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۸-۴۹۱۸]

۵۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۶۶۵/۲-۹/۲۱۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر بیضوی با تاریخ ساخت ۱۲۳۵ق؛ ۶۱گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۴/۵سم [ف: ۸-۴۹۱۷]

۵۸. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۵۶۴/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج تریاکی، ۴۳ص (۱۸۶-۲۲۸)، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۲-۲۱۶]

۵۹. تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه:۱۵۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوب، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۲۴گ (۱۰۷ر-۱۳۰ر)، ۱۹ سطر (۸/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۵×۲۶/۵سم [ف: -۱۴۴]

● **الوجیزة فی معرفة التقویم = معرفة التقویم** / تقویم / فارسی

al-wajīza fī ma'rifat-it taqwīm = ma'rifat-ut taqwīm

شریف خاتون آبادی، احمد بن محمد مهدی، - ۱۱۵۵ قمری

šarīf xātūn-ābādī, ahmad ebn-e mohammad mahdī(- 1742)

نویسنده در دیباجه گوید که قبلاًرساله‌ای به عربی در این خصوص نگاشتم وبرخی از او التماس کردند به فارسی وواضح و مناسب چیزی در زمینه بنویسد و او ملتمس ایشان را اجابت کرد. این رساله را شامل یک «مقدمه» و ده «فصل» است:مقدمه: در حساب جمل؛ ۱. در معرفت آنچه پیش از شروع در جداول تقویم دانستنی است؛ ۲. در معرفت کیفیت وضع جداول تقویم؛۳. در معرفت ایام هفته و تواریخ مشهوره مفصلا؛ ۵. در معرفت بروج و انتقالات و تحویل و عکس کواکب و رجعت و استقامت آنها؛ ۶. (در متن فصل پنجم) در معرفت مزاجات قمر و نظرات و اتصالات کواکب؛ ۷. در معرفت شرف و هبوط کواکب و حلات قمر؛ ۸ در معرفت زوایدی که در تقویم می‌آورند؛ ۹. در معرفت بعضی از احوال بروج و کواکب؛ ۱۰. در معرفت اختیارات.

آغاز:بسمله. و به نستعین. الحمدلله الذی جعل الشمس ضیاء و القمر نورا ... و بعد چنین گوید ... احمد بن محمد مهدی الشریف الاصفهانی الخاتون آبادی که این مختصریست مفید در معرفت تقویم و منتخبی است جدید از رساله کثیر الفائده که این حقیر نوشته بودم در ایام قدیم. در ضمن ده فصل

انجام:یا آفتاب بر درجه کف الخضب باشند که مخل دانند بدعا - ختم شد این رساله کثیر الفایده

چاپ: ایران، سنگی، ۱۳۰۹، جیبی

[الذریعة ۲۵۰/۲۱ و۷۵/۲۴ و۴۵/۲۵؛ فهرستواره منزوی ۲۹۱۲/۴ و ۳۰۵۰/۴؛ دنا ۱۰: ۱۰۲۷-۱۰۲۸ (۲۳ نسخه)]

۱. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۵۵۵

آغاز:برابر

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۲۶ ربیع الاول۱۱۲۶ق، جا: کربلاباغ مشهور به خیمه گاه؛ مصحح، محشی با نشان «منه عفی عنه»، شاید خط مؤلف؛ مهر: «عبده عبدالباقی بن محمد حسین الحسنی الحسینی ۱۱۷۹» (بیضوی)، «اقل خلق الله الحسینی» (بیضوی کوچک)، ۲۰گ، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۳-۸۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۲۴۳

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۱۲۶ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۲۴ص، ۱۰سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱۹-۲۱۳]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۶۲۱/۷

در هشت فصل، در فهرست با عنوان «حل التقویم» آمده که احتمالا همین معرفة التقویم باشد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۸۰ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن [ف: ۵-۳۱۰]

۴. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۶۰/۲ - د

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد بن محمد علی، تا: ۱۱۲۳ق؛ محشی با نشانه «منه عفی عنه» و «منه» و «منه عفی عنه بخطه» و «منه سلمه الله تعالی»؛ ۵۰گ (۵۵ر-۱۰۴ر) [ف: -۶۳]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۸۰۳/۵

خط: نسخ، کا: محمد بن محمد حسین دهقی، تا: دوشنبه ۱۹ محرم۱۱۸۷ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۷گ (۹۰پ-۹۶پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۰-۲۶۹]

۶. دزفول؛ نبوی، سید محمد؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [مخطوطات دزفول: -۲۲]

۷. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۷۷۱/۸

خط: نستعلیق شکسته، کا: محمد صادق بن محمد باقر، تا: رجب۱۲۰۳ق، جا: مسجد جدید عباسی، ۲۹گ (۱۰۲پ-۱۳۰ر)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۳-۱۱۵]

۸. تهران؛ مؤسسه مطالعات اسلامی؛ شماره نسخه:۱۱۲/۲

آغاز:بسم ... الحمدلله ... این رساله‌ای است در باب ساختن بعضی آلات بجهت معرفت ساعات و غیر آن؛ **انجام:**منقول از کتاب [...] ضبط احوال الکواکب [...] فی یوم الثلثا رابع شهر ربیع الثانی سنه ۱۲۲۰ [...]

خط: نسخ ریز، بی‌کا، تا: ربیع الثانی۱۲۲۰ق؛ جلد: میشن، ۵گ (۸پ-۱۲پ)، ۳۰سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: -۸۹]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۲۳۹/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**و تغییرات فصول سال و خسوف و کسوف که در هر ماهی رو می‌دهد در کنار حاشیه آنماه مینویسند.

تذکر: نام مؤلف با تطبیق آغاز نسخه بدست آمد؛ خط: نستعلیق، کا: علی نقی ابن سید اسمعیل، تا: رمضان۱۲۲۹ق؛ جلد: میشن، ۱۰گ (۸۵-۹۴)، ۱۷-۲۱سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۲-۳۶۵]

۱۰. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۵۸۶/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمعه ۲۵ شعبان۱۲۳۲ق؛ جلد: تیماج، ۷۹ص (۸۲-۱۶۰)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۲۳۳]

۱۱. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۱۵۷/۲

خط: نسخ، کا: علی بن محمد تقی همدانی، تا: ۱۲۳۴ق؛ ۳۵گ (۵۹-۹۳ر)، اندازه: ۱۱×۱۵سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۳۷]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۲۷۴۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۰ق [الفبائی: -۱۴۲]

۱۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۸۶۰/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالرزاق بن آقا سید محمد افچه‌ای، تا: ۱۲۶۰ق؛ جلد: تیماج، قطع: جیبی [چهار کتابخانه مشهد-ف: -۱۷۸]

۱۴. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۷۶۰/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالرزاق بن سید محمد حسینی، تا: ۱۳ جمادی الاول ۱۲۶۰ق؛ واقف: سید سعید طباطبایی، ۱۳۳۲؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف: ۵-۱۷۹]

۱۵. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۰۰/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محلاتی، عبدالصمد، تا: ۱۲۸۱ق، جا: اصفهان مدرسه میرزا مهدی؛ تملک: عبدالصمد بن حسینی محلاتی در شوال ۱۲۹۵ق؛ ۱۸گ، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱-۵۰۵]

۱۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۰۰۹/۲

آغاز و انجام: برابر

کا: محمد رضی بن محمد جعفر بن محمد رضی، تا: ۱۲۹۰ق؛ جلد: میشن، ۳۸ص (۴۱-۷۸)، ۱۵سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۶-۷۷۲]

۱۷. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۶۷ ـ ج

آغاز:برابر؛ **انجام:**رجوع نمائید به کتب فن و الله اعلم

در هشت فصل؛ خط: نستعلیق، کا: محمد کاظم بن سلطان حسین، تا: ۱۳۰۴ق؛ جلد: مقوا، ۹۴گ، ۱۴سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۱-۱۳۴]

۱۸. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:ف ۳۴۷/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۷گ، ۱۲سطر، اندازه: ۶/۵×۱۲/۵سم [ف: ۱-۳۳۰]

۱۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۴۵۶

خط: نسخ، کا: چادکانی فریدنی، محمد صالح، بی‌تا؛ مجدول؛ ۳۴ص (۱۴+۲۰)، ۱۶سطر(۹×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۷-۱۳۸]

۲۰. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۱۷۱۵/۱

آغاز:برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: «ماشاالله لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم»؛ ابعاد متن: ۶/۵×۱۴، اندازه: ۱۲×۲۱/۵سم [ف: ۲-۵۸۵]

● الوجیزة فی معرفة علماء الامامیة / تراجم / عربی

al-wajīza fī ma‘rifat-i ‘ulamā’-il imāmīyya

رساله مختصری است در شرح حال برخی از علماء شیعه و مشتمل بر دو قسم (متقدمین و متاخرین) و در پایان فصولی در برخی از اصطلاحات رجالی آورده است.

اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۸۹/۳

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... و بعد فهذه رسالة وجیزة فی معرفة علماء الامامیة المشهورین المصنفین و اسماء کتبهم

خط: نسخ، کا: کامران بن محمد اردکانی، تا: ۱۰۸۶ق؛ ۱۴گ (۵۲پ-۶۵ر)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۱-۷۵]

● وجیزة فی المنطق / منطق / عربی

wajīza-tun fi-l manṭiq

معاذی، مصطفی

mo‘āzī, mostafā

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۴۱۸/۱

آغاز:بسم الله و الحمدلله و الصلاة علی رسول الله و آله الطاهرین بکتاب الله. و بعد، فهذه وجیزة کثیرة النفع جداً لکل شارع علم من العلوم. لاسیما المنطق؛ **انجام:**الجامع لهابل بهذه الجمعیة لم تجده الا من عندنا. و السلام علی تابعی الحق و الهدی و طالبی التحقیق مع هاربی موجبات الهوی. و انا الفقیر الداعی لدوام دولة الوالی مصطفی المعاذی ۱۲۷۶.

خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: ۱۲۷۶ق، گویا نگارنده؛ ۸گ (۲پ-۹پ) [ف: ۳-۳۳۶]

● الوجیزة فی النحو / نحو / عربی

al-wajīza fi-n naḥw

رساله مختصری است در نحو مشتمل بر مقدمه و سه باب: اسم و فعل و حرف.

اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۱۱۴/۱

آغاز:الحمد لله رب العالمین ... اما بعد فهذه وجیزه فی علم النحو ورتبتها علی مقدمة و ابواب اما المقدمه ففی بیان امور؛ **انجام:**و للمصدر و غیره الی غیر ذلک من الانحاء و الاقسام ان شئت الاطلاع فلترجع المطولات الحمدلله اولا و آخرا

خط: نسخ، کا: سید نصیرالدین موسوی خادم آستان سید الشهداء، تا: جمعه ۳ شعبان۱۳۴۳ق؛ ۳۲گ (۱پ-۳۲ر)، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۸۵]

● الوجیزة فی النحو / نحو، شعر / عربی

al-wajīza fi-n naḥw

در آغاز آن از خود نام نبرده. و می‌گوید: «و بعد اذا یقول اصغر الوری ×× جرماً و جرماً کان منها اکبراً». و درباره نام آن می‌گوید: «هذی غوالی درر عزیزة ×× منظومة سمیتها «الوجیزة»/اخرجت من زخار بحر التذکرة×× لسیدی ابی العلی و المفخرة».ارجوزه‌ای ست در نحو، در یک «مقدمه» و سه «مقاله» و یک «خاتمه»: مقدمه در چند «فصل». بی شماره؛ فصل ۱. فی ذکر مرتبة هذا العلم؛ فی حد هذا العلم؛ فی بیان موضوعه، فی ذکر فائدته، فی ان ترتیب الکتاب صار علی نهج الحکمة و الصواب،فی تعریف الکلمة و الکلام، فصل فی تألیف الکلام ... .

آغاز:حمداً لمن قد خلق الانساناً×× علمه المنطق و اللساناً / ثم علیه انزل القرآناً×× منا و قد تکفل البیاناً

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۰۳-عکسی

آغاز:برابر؛ **انجام:**افعل فی الصوغ بناؤة فزد ×× علیه همزة الوصل فضمو ما نجد

خط: نسخ خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۲۷ص، ۱۰سطر(۷/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [عکسی ف: ۱-۴۰۳]

● الوجیزة فی مواضع الکلام بالنقض و الابرام فی الاجماع / اصول فقه / عربی

al-wajīza fī mawāḍi‘-il kalām-i bin-naqḍ-i wa-l ibrām fi-l ijmā‘

قزوینی، عبدالوهاب بن محمد علی، ق۱۳ قمری

qazvīnī, ‘abd-ol-vahhāb ebn-e mohammad ‘alī(- 19c)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۹۳۲/۶

آغاز:بسمله. حمد له ... اما بعد فلما کان الاجماع من معظم ادلة الاحکام و اسدها اردت حین ما اباحث فیه مع بعض الاخوان ان الکتب وجیزة تشتمل علی مواضع الکلام بالنقض و الارام؛ **انجام:**الوسط بینهما. الی هنا جف القلم.

خط: نسخ، کا: بیابانکی قزوینی، علی مردان بن محمد علی، تا: ۱۲۴۰ق؛ جلد: تیماج، ۱۷گ (۱۵۰ر-۱۶۶ر)، ۱۸ سطر(۱۰×۲۰)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱۶-۱۶۰]

● وجیزة فی واجبات الحج = مناسک الحج / فقه / عربی

wajīzat-un fī wājibāt-il ḥajj = manāsik-ul ḥajj

ابن فهد حلی، احمد بن محمد، ۷۵۷؟ - ۸۴۱ قمری

ebn-e fahad-e hellī, ahmad ebn-e mohammad (1357 - 1438)

مختصری است مشتمل بر دو «فصل»: ۱. فی العمرة المتمتع بها و افعالها خمسة: الاحرام و الطواف و رکعتاه و السعی و التقصیر؛ ۲. فی الحج و واجباته ثلاثة عشر: الاحرام من مکة و الوقوف بالمشعر و رمی جمرة العقبة یوم النحر و الذبح بمنی و الحلق و التقصیر بها و طواف الحج و رکعتاه و السعی و طواف النساء و رکعتاه و مبیت لیالی التشریق بمنی ورمی الجمار و ایامها. (براتعلی غلامی مقدم)

آغاز:بسمله، رب زدنی علما و الحقنی بالصالحین الحمد لله و لی الحمد و یستحقه و صلاته علی خیر خلقه محمد و آله و سلم تسلیما و بعد فهذه رسالة وجیزة تشتمل علی واجبات الحج و نیاته و المقصود منها باب الحج التمتع

انجام:و ینفر فی الثانی مطلقا. ولیکن هذا آخر الرسالة حذر الاسهاب بالاطالة و الحمد لله وحده و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین و سلم کثیراً و السلام والاکرام

چاپ: ایران، قم، کتابخانه آیة الله مرعشی نجفی، ۱۴۰۹ق، سید مهدی رجائی، ۱، در الرسائل العشر

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۱۹/۲

آغاز:برابر

نسخه اصل: کتابخانه دانشگاه لس آنجلس: M 1313؛ خط: نسخ، کا: عبدالمحمود بن محمد بن علی حسینی، تا: پنج‌شنبه ۲۶ شوال۸۱۱ق؛ ۴ص (۲۸-۳۱)، ۱۷ سطر [عکسی ف: ۳-۲۴۷]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۷۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ واقف: ملاموسی گیلانی؛ جلد: مقوا، ۴گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲۱-۱۴۷۴]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۸۶/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۶گ (۶۳-۶۸)، ۱۵سطر (۴×۱۴)، اندازه: ۸×۱۹سم [ف: ۱۳-۱۱۷]

● الوجیزة فی وجوب معرفة الله تعالی بالدلیلو معنی الدلیل / کلام و اعتقادات / عربی

al-wajīza fī wujūb-i ma‘rifat-il lāh ta‘ālā bid-dalīl wa ma‘na-d dalīl

تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۹۲۷/۱

آغاز:الحمد لله الذی اوجب عرفانه ...

بی‌کا، تا: ۱۱۹۳ق، ۲۲گ، قطع: رقعی [ف: -۳۲۷]

● الوجیزة فی الهیئة / هیئت / عربی

al-wajīza fi-l hay’a

رساله مختصری است در هیئت در یک «مقدمه» و پنج «فصل» و «خاتمه».

اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۱۱۴/۴

آغاز:الحمد لله رب العالمین ... اما بعد فهذه رساله وجیزة فی علم الهیئة رتبتها علی مقدمه و فصول و خاتمه؛ **انجام:**و نصف من نقطة الجنوب الی المغرب و من نقطه المغرب الیها عشرة و یتخرج الخطین ثم خط السمت الحمدلله اولا و آخرا

خط: نسخ، کا: سید نصیرالدین موسوی خادم استان سید الشهداء، تا: یک‌شنبه ۱۸ رمضان۱۳۴۳ق؛ مصحح؛ ۲۰گ (۱۰۱پ-۱۲۰ر)، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۸۶]

● **وجیزه گلستان سعدی** / ادبیات / فارسی

vajīze-ye golestān-e sa‘dī

وابسته به: گلستان سعدی؛ سعدی، مصلح بن عبدالله (–۶۹۱ق)

اهداء به: ظل السلطان

نویسنده قطعاتی شیرین و حکایاتی چند از گلستان سعدی را انتخابو به طرزی بدیع آنرا ساخته است.

اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه:۱۰۵۵

آغاز:بسمله. بماند سالها این نظم و ترتیب ×× زما هر ذره خاک افتاده جایی؛ **انجام:**من بنده حضرت کریمم ×× پرورده نعمت قدیمم / گر بی هنرم و گر هنرمند ×× لطفتست امیدم از خداوند

خط: نستعلیق خوب، کا: ادیب شیرازی، رضاقلی، تا: ۱۳۱۷ق؛ ۳۰ص، ۵ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: –۱۵۵]

● **الوجیزة لتسهیل امور الزوار لقبور الائمة الاطهار (ع)** / زیارات / فارسی

al-wajīza li-tashīl-i umūr-iz zawwār li-qubūr-il a’imma-til aṭhār

سیبویه حائری، غلامحسین، ق۱۴ قمری

sībevayh hā’erī, qolām-hoseyn(- 20c)

وجیزه‌ای است درزیارت کاظمین وعسکریین وسرداب مبارک امام زمان علیه السلام شامل مقدمه دربیان معنی زیارت وچندباب محتوی بر فصول وخاتمه که برای راحتی زیارت‌کنندگان ائمه علیه السلام از روی تحفة الزائر مجلسی تنظیم شده است.

قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۷۵۱

آغاز:بسمله هذه وجیزة فی تسهیل امور الزوار لقبور الائمة الاطهار علیهم سلام الله الملک الغفار بسمله الحمدلله الذی جعل بقاع الائمة مقصداً للانام؛ **انجام:**معک سمعی ورضای یا کریم برحمتک یا ارحم الراحمین

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج، ۹۱گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف مخ: ۲–۵۷۷]

● **وجیزة لحل بعض الاشکالات الواردة علی الحرکة** / فلسفه / عربی

wajīza-tun li-ḥall ba‘ḍ-il iškālāt-il wārida ‘ala-l ḥarika

ابیوردی، ابوالحسن بن احمد، – ۹۶۶ قمری

abīvardī, ab-ol-hasan ebn-e ahmad(- 1559)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۰۲/۲۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: تیماج، ۲ص (۳۱۰–۳۱۱)، ۲۶سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۹×۱۶سم [سنا: ف: ۱–۳۸۹]

● **وجیزه مسائل** / فقه / فارسی

vajīze-ye masā’el

محمد صالح بن عبدالرحمن، ق۱۳ قمری

mohammad sāleh ebn-e ‘abd-or-rahmān(- 19c)

رساله عملیه است در طهارت، صلات و صوم که از رساله مفصل طهارت و صلات و صوم شیخ عبدالرحیم مجتهد کرمانشاهی جهت برادران دینی انتخاب کرده است.

کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۲۵۵

آغاز:بسمله حمدله این وجیزه مسائل چند است مفید و کافی در تقلید عوام؛ **انجام:**حایض و نفساء که باید قضا بکند الحمدلله اولاً و آخراً

خط: نسخ، کا: عبدالله بن عبدالخالق، تا: شنبه ۱۰محرم۱۲۹۷ق؛ جلد: تیماج، ۸۰گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: –۳۲۰]

← وجیزة المقال فی الرجال ≻ الفوائد الکاظمیة

● **وجیزة المقال فی حل الاوزان و الاشکال** / ادبیات / عربی

wajīza-tul maqāl fī ḥall-il awzān-i wa-l aškāl

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۰۰۸ ض

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● **وجیزة مقامع الفضل** / فقه / فارسی

vajīza-to maqām‘-el fazl

ذاکر نیشابوری، علی، قرن ۱۳ قمری

zāker-e neyšābūrī, ‘alī(- 19c)

وابسته به: مقامع الفضل؛ آقا محمد علی کرمانشاهی (۱۱۴۴–۱۲۱۶ق)

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۷۵

آغاز:بسمله الحمدلله الذی خلق السموات والارض بحکمته ... چون بعد از وفات ... آقا محمد علی ... بهبهانی ... این ذره خاکسار ... علی الذاکر نیشابوری مولدا والکدکنی موطنا والتربتی مسکنا در سنه ماتین وسبعة عشر بعد الالف من الهجرة النبویه در قصبه تربت حیدریه توفیق استکتاب این کتاب که از تألیفات آن عالیجناب و مشتمل است بر سوال و جواب یافتم نظر بفوت آن مرحوم بمسائل فقه آن نپرداختم مگر بر سبیل ندرت و چون حکایت آن بسیار متفرق بود کمترین سعی بلیغ نمودم تا آنکه مضامین آنرا بیکدیگر فی الجمله قرین نمودم ... و بر مقدمه و دوازده باب و خاتمه مرتب داشتم

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۲۳ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۴۰گ، ۱۶ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱–۵۹۸]

● **الوجيزة من علم الرجال فى معرفة احوال الرواة** / رجال / عربى

al-wajīza min ʻalim-ir rijāl fī maʻrifat-i aḥwāl-ir ruwāt

مختصری است در علم رجال و مشتمل بر «مقدمه» و سه «فصل» و «خاتمه»: مقدمة: فی تعريف هذا العلم و موضوعه و بيان الحاجةاليه؛ فصل ۱. بيان كيفية تميزالرجال بالاسماء والالقاب و الكنيات؛۲. بيان أحوالات الكشى والنجاشى والشيخ؛۳. احوالات بعض الاشخاص المختلفين فى الاوصاف من حيث المدح و القدح و ترجيح بعض الاوصاف على الآخر و تعيين حالهم بعد التحقيق؛ خاتمة: فى الفوائد الرجالية. مؤلف اين كتاب از علمای قرن سيزدهم و چهاردهم می‌باشد و از سيدشفتى و مرحوم كلباسى واسماعيل خواجوئى نقل می‌كند. دربرگ اول اين كتاب به نام «الفصول فى الرجال» ناميده شده است و نام فوق برگرفته از مقدمه مؤلف می‌باشد.

قم؛ مركز احياء؛ شماره نسخه:۳۷۷۴

آغاز:الحمدلله رب العالمين ... اما بعد فهذه وجيزة من علم الرجال فى معرفة احوال الرواة و فيه مقدمة و فصول و خاتمة؛ **انجام:**و ليعلم أن الآخذ من الاصول المصححة المعتمدة أحد اركان تصحيح الرواية.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ مصحح؛ جلد: تيماج، ۱۰۲گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [محدث ارموى مخ: ۳-۱۶۷۷]

← الوجيزة النصيرية > الامامة

● **وجيزة نفسية** / كيميا / عربى

wajīzat-un nafsīya

مشهد؛ رضوى؛ شماره نسخه:ض۱۰۷۳۹

بی‌کا، تا: ۱۲۲۶ق [الفبائى: -۶۰۱]

● **الوجيزة الواقية من الحمى الخادعة** / طب / فارسى

al-vajīzat-ol vāqīya men-al hema-l xādeʻa

حكيم باشى، عبدالكريم بن اسماعيل، ق۱۴ قمرى

hakīm bāšī, ʻabd-ol-karīm ebn-e esmāʻīl(- 20c)

تاريخ تأليف: چهارشنبه ۱۷ صفر ۱۳۰۳ق

رساله‌ای بسيار مختصردرتب و هيضه و مشتمل بر سه «مقاله» و يک «خاتمه»: مقاله ۱.اسباب عمومى و مهيئه و متممه؛ ۲. در اعراض اين مرض؛ ۳. در تدويه و معالجه اين مرض؛ خاتمه: در هيضه غذائيه.

آغاز:حكيمى را ثنا سزاست كه برباط حكمت مفصل اسطقس مواليد را محكم و بتدبير عقول طفوليه طول و عرض قوى را منظم فرموده

همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه:۱۹۲/۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**و گفته كه اقل مقدار خوراكى از ترياق كبير يک طسوج است و اكثر آن يک مثقال

خط: نستعليق، كا: محمد حسين طبيب گيلانى رشتى، تا: ۱۳۰۳ق، جا: تهران؛ جلد: گالينگور، ۱۴گ (۱۵۷پ-۱۷۰پ)، اندازه: ۱۳/۵×۲۲/۵سم [ف: -۱۰۰]

● **الوجيز الرائق على الوجه الفائق** / فقه / عربى

al-wajīz-ur rāʼiq ʻala-l wajh-il fāʼiq

نقوى لكهنوى، حسين بن دلدار على، ۱۲۱۱ - ۱۲۷۳ قمرى

naqavī lakhanūʼī, hoseyn ebn-e deldār ʻalī (1797-1857)

اهداء به: سيد محمد تقى (ممتاز العلماء) (فرزندش مؤلف) (۱۲۳۴-۱۲۸۹ق)

رساله استدلالى شامل مسائل و احكام طهارت و صلات مرتب بر چند مقصد، فصل، مبحث و فرع است.

۱. مشهد؛ رضوى؛ شماره نسخه:۳۱۷۲۱

آغاز:بسمله. الحمدلله الذى أنزل من السماء ماء طهورا؛ **انجام:**لا فادة جملة من الاخبار نفى الوضوء.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدايى: رهبرى، بهمن ۱۳۸۳؛ جلد: تيماج، ۱۵۸گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [اهدائى رهبر: ۳-۷۹۳]

۲. مشهد؛ رضوى؛ شماره نسخه:۲۴۴۸۰

آغاز:بسمله. الحمدلله الذى أنزل من السماء ماء طهورا؛ **انجام:**موجود: تلک حملا للاعم على الاخص فتأمل فإنه يحتاج ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدايى: رهبرى، اسفند ۱۳۷۶؛ جلد: مقوا، ۸۳گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۹×۲۸/۶سم [اهدائى رهبر: ۳-۷۹۴]

● **الوحدات الى اثنا عشريات** / متفرقه / عربى

al-waḥadāt ilā iṯnā ʻašarīyāt

نظام الدين گيلانى، احمد بن على، ق۱۱ قمرى

nezām-od dīn-e gīlānī, ahmad ebn-e ʻalī(- 17c)

در آن چيزهايى را كه يكى يا دو تا، تا دوازده تا هست بر شمرده است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۲۲۳/۱

خط: نستعليق خوش، بی‌کا، تا: آغازقرن۱۱؛ افتادگى: انجام؛ كاغذ: سپاهانى، جلد: مقوايى، ۱۳گ (۱-۱۳)، ۱۸ سطر (۶/۵×۱۴)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۱-۲۱۸۳]

← وحدانية الله و تناهى جرم العالم > متفرقات

← وحدانية الله و تناهى جرم العالم > الابانة عن وحدانية الله و تناهى جرم العالم

● **وحدت** / فلسفه / فارسی
vahdat
خوئی، مصطفی بن محمد، ق۱۳ قمری
xū’ī, mostafā ebn-e mohammad(- 19c)
[فهرستواره منزوی ۱۰۷۳/۸]

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۵۷۱/۲
آغاز:بسمله بدانکه وحدت حقیقی و واحد من جمیع الوجوه و وجود مجرد و امر مجرد بهیچ وجه من الوجوه با کثرت و ... منافات ندارد؛ **انجام:**ای جهانی بکام از در تو ×× کام خواهم مدام از در تو
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ اهدایی: شیخ محمد جواد علمیه؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۴گ (۵۸-۶۱)، اندازه: ۱۶/۵×۷سم [ف: ۴-۱۳۴۷]

● **وحدت** / عرفان و تصوف / فارسی
vahdat

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۵۳۵/۴۳
به روش عرفانی؛ خط: نستعلیق چلیپا، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: مخمل، ابعاد متن: ۷×۱۶، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [ف: ۱۶-۶۱۶]

● **وحدت ادیان** / کلام و اعتقادات / فارسی
vahdat-e adyān
مؤلف در این رساله برای ایجاد وحدت بین ادیان (اسلام، مسیحیت،و یهودیت) مواردی را که بین قرآن کریم و انجیل و زبور مشترک هستند نقل نموده است.
آغاز:ای اهل اسلام غور کنید که به کدام بنیاد ایمان خودرا مستحکم کرده اید و تفتیش سازید دلایل آن کتابرا
[فهرستواره منزوی ۵۹۶/۹]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۸۶۰/۹
آغاز:برابر؛ **انجام:**مشهور است که چند اشخاص از تابعان مذکوره ازو منحرف گشتند
بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۱۷گ (۸۰ر-۹۶ر) [ف: ۳۷-۴۲۸]

● **الوحدة الاسلامیة الکبری** / ادبیات / عربی
al-waḥdat-ul islāmīyat-ul kubrā
حسینی شیرازی، مجتبی
hoseynī šīrāzī, mojtabā

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۸۲۴
آغاز:بسمله حمد له تمهیدست شعوبیایرید تفریق کلمه العرب؛ **انجام:**و فی المقال بیان بعض امزارها ... مجتبی الحسینی الشیرازی
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا [الفبائی: -۶۰۱]

● **وحدة الجمعة** / فقه / عربی
waḥdat-ul jum‘a
در این رساله بحث استدلالی است در این‌که در یک شهر بیش از یک نماز جمعه نمی‌توان اقامه نمود، و رد می‌نماید اهل سنت را که نمازهای جمعه متعدد در شهر اقامه می‌کنند. این رساله در دو «مقام» و یک «خاتمه» است: ۱. این‌که وحدت مذهب اهل بیت علیه السلام است؛۲. در وجوب عمل به این مذهب و بطلان گفته اهل سنت؛ خاتمه در حکم نماز عیدین در زمان غیبت.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۸۳/۳
آغاز:الحمدلله و کفی ... مسألة من المعروف المعلوم من مذهب اهل العصمة علیهم السلام وحدة الجمعة بمعنی أنه لا تصح جمعتان فی موضعین اذا لم تکن بینهما ثلاثة أمیال؛ **انجام:**و الا یلزم نقض غرض الحکیم أو خلاف العصمة المعتبرة فی الهادی و بذلک یتم المرام.
نسخه اصل: کتابخانه چستربیتی، ش ۴۴۰۰؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: نیمه رمضان۱۰۵۸ق؛ این کتاب در برگ‌های ۲۴۰-۳۸۶ تکرار شده است؛ جلد: تیماج، ۱۴۳گ (۹۷پ-۲۳۹ر)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۴-۱۵۷]

← وحدت حقیقت و نسبیت ⟵ وحدت حقیقیه و نسبیه

● **وحدت حقیقیه و نسبیه** / عرفان و تصوف / فارسی
vahdat-e haqīqīye va nesbīye
گفتاری است عرفانی با دو دایره و دو «فصل»: ۱.بیان ظاهر وجود و باطن وجود؛ ۲.بیان وجود مطلق و عدم مطلق.
آغاز:بسمله و به العون. الحمد الله الذی تحیر فی بحار عظمته ارواح الواجدین و تعطر بنفحات القدسیة انفاس الواصلین ... اعلموا اخوانی ان الحق معلوم و الخلق موهوم چون وجود واجب تعالی واحد بالذات بود.
انجام:از جمله مخلصان حق و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین.
[فهرستواره منزوی ۱۰۷۳/۸]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۲۹۹/۹
آغاز و انجام: برابر
دو دائره عرفانی دارد و دو فصل؛ بی‌کا، تا: قرن ۸ و ۹؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۳گ (۱۲۹-۱۴۱)، ۱۳ سطر(۹×۱۴)، اندازه: ۱۳×۱۷سم [ف: ۱۱-۲۲۷۹]
تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۰۱/۱۰-عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۲۹۴]

← وحدت عالم و معلوم ← ایمنی از فنا
← وحدت عالم و معلوم ← توحید

● **وحدت ناطق** / کلام و اعتقادات / فارسی
vahdat-e nāteq

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵ – ۱۲۸۸ قمری
kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810-1871)

رساله پاسخ پرسش شیخ حسین مزیدی است در بیان معنی لزوم وحدت ناطق و لزوم رکن در عصر غیبت که مدعای فرقه شیخیه است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۵۷۲/۳

آغاز:بسمله. بعرض میرساند رقیمه کریمه که بیاد آوری حقیر ارسال داشته بودند؛ **انجام:**و لعنة الله علی اعدائهم اجمعین.
خط: نستعلیق، کا: کاشانی لاجوردی، علی اکبر، تا: ۱۳۱۳ق؛ ۱۶۸ص (۱۵۰–۳۱۷)، ۱۵سطر(۶×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۲–۲۵۸۸]

● **وحدة الناطق** / کلام و اعتقادات / عربی
waḥdat-un nāṭiq

کرمانی، محمد بن محمد کریم، ۱۲۶۳ – ۱۳۲۴ قمری
kermānī, mohammad ebn-e mohammad karīm (1847 - 1906)

رساله پاسخ پرسش شیخ حسین مزیدی است در بیان معنی لزوم وحدت ناطق و لزوم رکن در عصر غیبت که مدعای فرقه شیخیه است. (مهدی ولایی)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۶۵۷

آغاز:الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی؛ **انجام:**و قد ذکرت سابقا ان مقتضی الحکمة ذلک و یکفی هذالقدر من البیان انشاء الله الحمدلله اولا و اخرا
خط: نسخ، بی‌کا، تا: رجب۱۲۹۹ق؛ واقف: نائینی؛ ۶۰گ، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۴–۱۵۲]

← وحدة الواجب ← اثبات وحدة الواجب
← وحدة واجب الوجود ← اثبات الواحد الحقیقی

● **وحدت واجب الوجود** / عرفان و تصوف / فارسی
vahdat-e vājeb-ol vojūd

غافل سلماسی، پرویز بن فرج الله، – ۱۳۳۶ قمری
qāfel-e salmāsī, parvīz ebn-e faraj-ol-lāh(- 1918)

رساله کوتاه عرفانی است درپاسخ به سؤالی که درباره وحدت واجب الوجود به مشرب واعتقاد عرفاء بالله از مؤلف شده بود.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۰۰/۳–۱/۱۰۰

آغاز:بسمله وبه نستعین سؤال وحدت واجب الوجود را بمراتب و اعتقاد عرفاء بالله بیان فرمائید. جواب اعلم اعزک الله تعالی من حیث الدنیا والدین؛ **انجام:**قائلند بوحدت وجود خواه درحق باشد وخوه درخلق هذا کفره صراح بر صاحبان این اعتقاد هروی صدهزار لعنت باد
خط: نسخ، کا: صداقیانی، یوسف بن اسدالله، تا: ۹ محرم۱۳۱۹ق؛ ۴گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۴–۲۰۸۴]

● **وحدت و توحید و اتحاد** / کلام و اعتقادات / فارسی
vahdat va towhīd va ettehād

نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷ – ۶۷۲ قمری
nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201 - 1274)

رساله‌ای کوتاه و به فارسی است در فرق میان وحدت و توحید و اتحاد. بحثی فلسفی و ظریف که وحدت را فراتر از اتحاد می‌نشاند و اتحاد را به یکی شدن معنی می‌کند که شائبه کثرت دارد و چنین شائبه‌ای را در وحدت نمی‌بیند. توحید را یکی گفتن و یکی کردن دانسته و آن را اول شرط ایمان تلقی کرده که نظر از کثرت بریده و همه را یکی داند و یکی بیند. او در این مرحله ما سوی الله را حجاب دانسته و نظر بغیر الله را شرک مطلق؛ اما اتحاد را یکی شدن داند که هرگاه یگانگی مطلق در ضمیر راسخ شود و عنایتی به دوئیت نباشد به اتحاد رسیده است. با این تفاصیل توحید را مرحله اول و اتحاد را مرحله دوم و وحدت را مرحله سوم دانسته است و توضیح بیشتر را راجع به توحید و اتحاد دارد ولی در وحدت فقط آن را فراتر از اتحاد دانسته و چندان توضیح نمی‌دهد. چنین رساله‌ای نه در ضمن فوائد او دیده شده و نه کسی به چنین نامی به او نسبت داده و مدرس رضوی هم یاد نکرده است و تنها یک نسخه از آن در مجلس است. تعابیر و ظرافت سخن او بی‌شباهت به کارهای خواجه نیست یا این که قسمتی از تألیف اوست و یا ترجمه‌ای از برخی آثارش و یا پاسخ پرسشی کوتاه بوده است.
آغاز:از خواجه نصیر طوسی پرسیدند که فرق چیست میان وحدت و توحید و ایجاد؟ گفت. وحدت یگانگیست و آن بالای اتحادست چه اتحاد که معنیش یکی شدن است بوی کثرت آید.
انجام:آنست که همه او را ببینند و چون بنور تجلی حق بینا شوند غیر او نیابند آنجا بیننده و دیده و بینش نباشد تمت.
[فهرستواره منزوی ۲۰۲/۶]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۸۵۹/۱۱

آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱ص (۸۸)، اندازه: ۸×۱۸سم [ف: ۱۰–۱۸۹]

← وحدة الوجود > وجدانیات و ذوقیات
← وحدة الوجود > معنی وحدة الوجود
← وحدت وجود > اهل نار
← وحدت وجود > نور وحدت
← وحدت وجود > دستور معما
← وحدت وجود > پاسخ به شبهه قائلین به وحدت وجود
← وحدت وجود > اثبات وحدت وجود
← وحدت وجود > ابطال وحدت وجود
← وحدت وجود > وجودیه

● **وحدة الوجود** / عرفان و تصوف / عربی

waḥdat-ul wujūd

ابن عربی، محمد بن علی، ۵۶۰ - ۶۳۸ قمری

ebn-e ʻarabī, mohammad ebn-e ʻalī (1166 - 1241)

رساله‌ای است کوتاه که نام مؤلف و نام رساله در آن نیامده است. مرحوم میرزا طاهر تنکابنی در فهرست رساله‌های مجموعه (پشت برگ اول) نام آنرا «رساله فی وحدة الوجود» یاد می‌کند.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۷۶۹/۲

آغاز:بسمله و علیک التکلان یا کریم کل مفهوم مغایر للوجود؛

انجام:پایان: قلت هذا طو روره طور العقل لایمکن ان یتوصل اله بالانظار العقلیه بل بالمشاهدات الکشفیه و الله الهادی الی سواء السبیل.

خط: نسخ، کا: ااحمد بن رحیم اصفهانی، تا: ۱۳۱۴ق؛ کنار صفحه آخر رساله ۲ فقره حاشیه از طه بن شیخ احمد سنندجی؛ ۳ص (۱۱۸-۱۲۰)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۰-۱۷۵۰]

● **وحدة الوجود** / فلسفه / عربی

waḥdat-ul wujūd

حافظ برسی، رجب بن محمد، ق۹ قمری

hāfez-e barsī, rajab ebn-e mohammad(- 15c)

بندی از او درباره وحدة الوجود

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۰۹۹/۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۱۰۰ق؛ جلد: میشن، [ف: ۵-۲۳۳]

● **وحدة الوجود** / فلسفه / عربی

waḥdat-ul wujūd

دوانی، محمد بن اسعد، ۸۳۰ - ۹۰۸ ؟ قمری

davvānī, mohammad ebn-e asʻad (1427 - 1503)

منسوب به جلال الدین محمد دوانی در استدلال بر وحدت وجود دارای ۴ بحث.

آغاز:بسمله سبحانک من ینطق بتوحیده کل موجود و یشهد انه وحده ... و بعد فقد اشارالی بعض الاخوان الدینی ... ان اعمل تذکرة للعهد القدیم مزبورة فی صفحه صحیفة اولیائه الکریم ... فکتبت ما یناسب بحاله و هو ما یتعلق بمسئلة وحدة الوجود علی ما یشهد به مواجید ارباب الشهود فنقول و بالله التوفیق و من اولیائه الرفاقه فی الطریق استدل بعض من تعارف بالعرفان ... ان الوجود این ما بانضمامه یصیر الماهیه موجوده لایمکن قیامه بالماهیه

انجام:و قد استدل الرئیس بنفی تأثیر الممکن کمامر فلا یکون الموجود الا الوجود و فیه بعد مامران المبدا فی الوجود لعله بالمسامحه فتدبر اللهم ارنا الحق حقا و ارزقنا اتباعه. تمت الرساله المنسوبه الی مولانا جلال الدوانی

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۳۱/۶۱-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: تبریزی، محمد علی بن محمود، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، ۲گ (۱۶۸پ-۱۶۹ر)، اندازه: ۱۹×۲۶سم [ف: ۲۳-۸۳۹]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۵۰۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [رایانه]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۹۰۳/۲۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: باکی، محمد مؤمن بن علینقی، تا: قرن ۱۲، جا: اصفهان؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱ص (۱۹۳پ)، ۴۸سطر (۹×۲۳)، اندازه: ۱۴/۵×۳۰سم [ف: ۱۴-۱۲۸]

● **وحدة الوجود** / فلسفه / عربی

waḥdat-ul wujūd

ابن کمال پاشا، احمد بن سلیمان، - ۹۴۰ قمری

ebn-e kamāl pāšā, ahmad ebn-e soleymān(- 1534)

آغاز:الحمد لولیه و الصلوه علی نبیه اعلم ارباب الکشف و العیان لاینکرون بثوت الماهیات الممکنة

انجام:فلانزاع لهم فی کون الماهیات موجودا بالوجود بالمعنی الاول فتامل.

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۱۸۳/۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عباس بن علی، تا: ۱۰۰۲ق؛ ۲گ (۱۵۲پ-۱۵۳ر)، ۲۳سطر(۶×۱۵)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۷-۳۱۳]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۰۳۷/۱۷

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: میشن سیاه [ف: ۵-۲۲۶]

● **وحدت وجود** / فلسفه / فارسی

vahdat-e vojūd

ابن کمال پاشا، احمد بن سلیمان، - ۹۴۰ قمری

ebn-e kamāl pāšā, ahmad ebn-e soleymān(- 1534)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۷۹۴/۶/۱

آغاز:بسمله هذه تذکرة فمن شاء اتخذ إلی ربه سبیلا الایه بدانکه وجود واجب تعالی و تقدس نور محضست

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: گالینگور [ف: ۳۷-۳۳۶]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۰۳۷/۱۳

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: میشن سیاه [ف: ۵-۲۲۶]

● **وحدة الوجود = واجب الوجود** / فلسفه / عربی

waḥdat-ul wujūd = wājib-ul wujūd

خفری، محمد بن احمد، - ۹۵۷ ؟ قمری

xafrī, mohammad ebn-e ahmad(- 1550)

از بررسی این رساله کوتاه چنین برمی‌آید که شخصی ظاهراً گفتار محقق خفری در کلام صوفیه را، یا از یکی از رسالات مستقل وی یا از حواشی او برگزیده و به صورت نقل قول مستقیم گزارش کرده است، سپس کاتب پس از نقل حرف پنجم صوفیه می‌گوید: «قال المصنف روح الله روحه لزیادة تفصیل فی الحرف الخامس، اقول: کان الله و لم یکن معه شیئ ...»، به توضیحات تکمیلی در حرف پنجم می‌پردازد و این توضیحات را از دیگر آثار محقق خفری اقتباس و نقل می‌کند. با بررسی‌هایی که درباره هشت اثر از آثار کلامی - فلسفی - عرفانی وی انجام شد، به نظر می‌رسدکه مطالب برگرفته از آثار مختلف مانند رساله آیة الکرسی و نیز رساله‌های او در اثبات الواجب باشد که به صورت نقل به مضمون ذکر شده است. ظاهراً شخصی بعدها مطالب آن را از میان آثار خفری برگرفته است. (ساعتچیان)

آغاز:اقول مدار کلام الصوفیه علی خمسة احرف احدها ان الوجود الحقیقی الذی هو امر واحد باعتبار ذاته منشأ لظهور جمیع الممکنات

انجام:فهذا حکم الممکنات بالنسبة الی الوجود الحقیقی و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب.

چاپ: ایران، تهران، کتابخانه، موزه و مرکز اسناد کتابخانه مجلس شورای اسلامی، ۱۳۹۰ش، فیروزه ساعتچیان، ۱، در مجموعه ست رسائل فی اثبات واجب الوجود بالذات و فی الالهیات

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ واقف: ملا موسی گیلانی؛ کاغذ: سمرقندی، ۳ص (۱۳۷-۱۳۹)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۰/۵×۲۰سم [ف: ۱-۱۱۶]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹اض

آغاز و انجام: برابر

در فهرست با عنوان «مقاله‌ای در بیان کلام صوفیه درباره واجب الوجود»؛ خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد حسین بن قاسم طبسی، تا: ۹۴۶ق، جا: کاشان؛ واقف: ابن خاتون عاملی، ۱۰۶۸ق؛ جلد: پارچه، ۲ص، اندازه: ۸×۱۱سم [ف: ۱-۳۲]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۷۴/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: تعلیق ریز، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۰۶۱ق؛ ۲گ (۱۲۲پ-۱۲۳پ)، اندازه: ۱۰/۵×۲۰سم [ف: ۳-۵۱۷]

● **وحدت وجود** / فلسفه / فارسی

vahdat-e vojūd

لاری، کمال بن محمد، ق۱۰ قمری

lārī, kamāl ebn-e mohammad(- 16c)

رباعی است در اثبات وحدت وجود بر ذوق ارباب کشف و شهود به طریق برهان عقلی همراه با شرحی مختصر. متن رباعی: «چون هست ثبوت هر صفت فرع وجود ×× پس غیر وجود خود نباشد موجود / گفتم بطریق عقل رمزی با تو ×× باشد که رسی بذوق ارباب شهود».

آغاز:چون هست ثبوت هر صفت فرع وجود ×× پس غیر وجود خود نباشد موجود / کفتم بطریق عقل رمزی با تو×× باشد که رسی بذوق ارباب شهود

انجام:وبعد ازتحریر این سخن بر متفطن پوشیده نماند انحصار موجود وجودی که عین حقیقة واجب الوجود است وهو المطلق.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۵۴/۵

آغاز:برابر

در آغاز این رساله و در بالای صفحه آمده: «رباعیة فی اثبات وحدة الوجود کما هو ذوق ارباب الکشف و الشهود علی طریق البرهان العقل و النهج الصحیح الفکری لمولانا کمال الدین حسین اللاری»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰، ۱ص (۳۷)، ۱۵سطر، اندازه: ۹/۵×۱۴/۵سم [ف: ۳۲-۱۸۹]

۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۵۶۱/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الاول۱۲۳۱ق؛ ۲گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف مخ: ۵-۲۰۹۴]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۲۹۴/۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱ص (۲۸پ)، سطور مورب، اندازه: ۹/۵×۲۰سم [ف: ۳۰-۵۹]

● **وحدت وجود** / عرفان و تصوف / فارسی

vahdat-e vojūd

برهانپوری، فتح محمد بن عیسی، – ۱۰۸۰ قمری

borhānpūrī, fath mohammad ebn-e ʻīsā(- 1670)

رساله مختصری است در وحدت وجود با عناوین «دقیقة، دقیقة».وی از وحدت وجود صوفی بحث می‌کند و بر اثبات آن دلایل و شواهدی می‌آورد و سالک را به علم و عمل بدانچه یاد کرده است توصیه می‌نماید.

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... بدان ارشدك الله تعالی ای عزیز صوفیان که قائلین بر وحدت وجودند به ذوق و وجدان چنین یافته اند.

انجام:کسوتی دیگر بپوشد جلوه دیگر کند×× مظهری دیگر نماید بهر اظهار دگر

[فهرستواره منزوی ۱۰۷۳/۸]

۱. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۵۳۸/۱

آغاز و انجام: برابر

تذکر: در فهرست بدون نام مؤلف است و نام مؤلف به استناد نسخه‌ای در کتابخانه نوربخش تعیین شد؛ خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن سید عبدالوهاب بن سیدخان، تا: ۱۰۶۶ق؛ ۷گ (۱پ-۷پ)، اندازه: ۱۴×۲۲/۵سم [ف: ۲-۲۱۹]

۲. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۳۲۵/۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**فافهم هذا الطریق و اعمل علیه، تمت.

بی‌کا، تا: ۱۲۴۰ق؛ ۴ص (۱۱۳-۱۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۲-۶۱]

● **وحدة الوجود** / فلسفه / عربی

waḥdat-ul wujūd

؟ فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی، ۱۰۰۶ – ۱۰۹۱ قمری

feyz-e kāšānī, mohammad ebn-e šāh morteza (1598 - 1680)

مختصری است در استدلال به وجود انسان بر وحدت وجود واجب.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۹۶۴

آغاز:انه لا شك ان الله سبحانه خلق الانسان لیکون خلیفة له؛ **انجام:**زکی لمعرفة الحقایق فلا زالت الاشخاص

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ واقف: نائینی؛ ۴گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۴-۱۵۳]

● **وحدت وجود** / فلسفه / فارسی

vahdat-e vojūd

؟ طهماسب قلی، ق۱۱ قمری

tahmāsb qolī(- 17c)

بندی است در وحدت وجود، شاید از طهماسب قلی باشد.

آغاز:در وحدت وجود. بدانکه اعتقاد جماعت آنستکه میگویند ما را بکشف صحیح روشن گشته و هیچ شك و شبهه نمانده که نور حقیقی که عبارت از وجودست یکی بیش نیست ...

[فهرستواره منزوی ۲۵۶/۶]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۷۴۹/۱۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**اطلاق و تقیید را از نسب و اعتبارات او شناسد. و این شمه ایست از تقریر این مذهب.

خط: نسخ، کا: طهماسب قلی خان، تا: ۱۰۵۶ق، جا: سورت هندوستان؛ ۲ص (۱۳۶-۱۳۷)، اندازه: ۱۲/۵×۲۲سم [ف: ۱۳-۱۳۳]

● **وحدت وجود** / عرفان و تصوف / فارسی

vahdat-e vojūd

عبدالعزیز حسن

ʻabd-ol-ʻazīz hasan

رساله خوبی است و از شیخ عبدالرزاق در آن یاد شده است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۲۱۱/۳

آغاز:بسمله الحمدلله الذی خلق الاشیاء و هو عینها ... میگوید ذره بی چیز بی ما و من عبدالعزیز حسن که وجود واحد است و آن وجود حق تعالی است و آن نوریست نا محدود؛ **انجام:**تا هر که در عمل آورد این فقیر را به دعاء عشق یاد کند، استغفرالله من الزلل و الخلل و اتوب الیه بس و ما بقی هوس.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با سرلوح زرین؛ ۲۷ص (۲-۲۸)، ۱۷سطر(۷/۵×۱۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۳سم [ف: ۱۷-۵۶]

● **وحدة الوجود** / فلسفه / فارسی

vahdat-ol vojūd (r.-un fī)

تنکابنی، حسین بن ابراهیم، – ۱۱۰۵ قمری

tonekābonī, hoseyn ebn-e ebrāhīm(- 1694)

رساله کوتاهی است در اثبات اصالت وجود در یک «مقدمه» و سه «عین»: مقدمه: در آن‌که وجود صاحب حقیقت عینیه می‌باشد و بذاته موجود است؛ عین ۱. در مرتبه حق که موجود صرف هستی بخش است؛ عین ۲. وجود منبسطی که عمومش به‌عنوان کلیه نیست بل به‌نحوی دیگر است؛ عین ۳. وجود متعلق به غیر، وجودی است مقید به وصف زاید. در آن از ملاصدرا، قونوی، علاء الدوله مطالبی نقل شده و در اثنا ابیاتی به فارسی نیز ذکر شده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۸/۱۱۵-۸۶۶۵/۸

آغاز:مطلب مزبور در مقدمه مذکور گردید و سه عین مبین مقصود والتوفیق من الله العلیم الودود، مقدمه در آنکه وجود صاحب حقیقت عینیه می‌باشد و بذاته موجود است؛ **انجام:**و دانسته اند ظاهر و مکشوف شود عیان تر از آنکه برهان حقیقی کشف آن کند تم الکلام والصلوة والتحیة علی محمد وآله علیهم السلام

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ ۶گ (۵۲-۵۷)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۸-۴۹۲۱]

● **وحدة الوجود = رسالة فی الوجود** / فلسفه / عربی

waḥdat-ul wujūd = r.-un fi-l wujūd

رضوی قمی، محمد بن محمد باقر، ۱۱۰۰ - ۱۱۶۰ ؟ قمری

razavī qomī, mohammad ebn-e mohammad bāqer (1689 - 1747)

رساله‌ای مختصر و لطیفی درمبانی و اصول وحدت وجود و تقسیمات معانی وحدت وجود و این که کدامیک از یک معانی صحیح می‌باشد.

آغاز:بسمله و لیعلم أن فی الوجود ثلاثة مذاهب: الاول ما ذهب الیه الحکماء المتألهین من الاشراقیین و هم المسمون بالمقتصدین و هو ان المعنی المستعمل فیه لفظ الوجود اثنان ...

انجام:فی الادلة المذکورة فی اثبات واجب الوجود جاریة فی اثبات کونه موجودا و این الثبوت من الاثبات و الواقع فی الواقع من الحاصل بالادلة فافهم

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۹۸۴/۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**و لهذا سمیت سورة الاخلاص و الاساس لان اساس الدین علی التوحید بل اساس الوجود کله

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ ۵گ (۱۴۹ر-۱۵۳ر)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۳سم [محدث ارموی مخ: ۲-۱۰۴۳]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۶۹۸/۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۰۹ق؛ از روی نسخه مغلوط؛ جلد: تیماج، ۴گ (۸۳ر-۸۶پ)، ۱۹ سطر(۸×۱۳)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱۶-۶۷۵]

۳. مراغه؛ عمومی؛ شماره نسخه:۹۱/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۴گ (۹۷ر-۱۰۰پ)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف:-۲۰۸]

● **وحدت وجود** / عرفان و تصوف / فارسی

vahdat-e vojūd

خواجوئی، محمد اسماعیل بن حسین، - ۱۱۷۳ قمری

xājū'ī, mohammad esmā'īl ebn-e hoseyn(- 1760)

گزارشی از مفاهیم وحدت وجود وتعدد موجود بر مشرب حکما که به درخواست عزیزی نگاشته شده استو ضمناً پاره‌ای از عقاید صوفیه را در چند فصل بررسی کرده:فصل ۱.ذکر اول مشایخ صوفیان و اول خانقاه ایشان؛۲. در تحدید تصوف؛ ۳. در تجرید و تحقیق معنی توحید؛ ۴. در اصناف اهل تصوف.

آغاز:بسمله. بعد از تشیید قوائم ستایش و ثنا و تمهید مراسم تحیت و دعا مشهود آرای بیضا ضیاء اخوان صفا می‌گرداند حقیر فقیر الی الله الغنی محمد بن الحسین مشهور به اسمعیل مازندرانی که چون در این ولا عزیزی از خانواده محمد و وفا و نوباوه از بوستان مکرمت و سخا استدعا نمود و التماس کرد که ملخص آنچه از محققان و عارفان فرقه صوفیه در باب وحدت وجود و تعدد موجود نقل شده بر سبیل اجمال مرقوم شود ... لهذا به این چند کلمه اختصار می‌رود و بالله التوفیق بدان ای عزیز هداک الله الی صراط مستقیم که آیه وافی هدایه و ان هذا صراطی ...

[الذریعة ۵۵/۲۵؛ نسخه‌های منزوی ۸۶۴/۲؛ فهرستواره منزوی ۲۵۶/۶ و ۱۰۷۳/۸]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۴۹۹/۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**موجب ازدیاد دانش و بینش شود ختم کنیم بی قدح و مدح چه غرض تحریر دعوی است نه رد مدعا و مطلب تقریر کلام است نه قلب و نقد کلام.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۱۰گ (۵۶-۶۵)، ۱۵ سطر(۷×۱۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱۶-۵۹۳]

۲. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۹۷/۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**و الظاهر انه وصلت الیهم الروایة انی بالفتح علی صورة حرف الاستفهام و هو انکار لما توهمه السائل من امکان رویة الله ذی الجلال و الاکرام و العلم عند الله و عند رسوله...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۹۲ق [رشت و همدان: ف: -۱۳۹۸]

۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۷۸۳/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**وقد عرفت ماهو الحق منها فی صدر الرسالة فالیک الاختیار بعقلک دون هواک فجرد لذلک باطنک تری برکاته عن قریب وتفوز مع الفائزین وصلی الله علی اشرف الانبیاء والمرسلین محمد وعترته الاطیبین الاکملین

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۲گ (۱ر-۱۲ر)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف مخ: ۵-۲۲۷۰]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۰۸۴/۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**و تحقیق نزد ما آنست که شاعر بآن اشارت کرد: در عالم معرفت چو کردم گذری افتاد ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ ۶گ (۵۱پ-۵۶پ)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۱۳-۲۷۸]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۵۰/۴ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۱۶۱]

۵. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۷۶۶/۵

بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۰گ، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۳-۱۳۱]

۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۴۵۰/۴

آغاز:و این طایفه محض کفارند و ایشان فعلی نیستند پس باید طالبان و سالکان ...

نسخه اصل: کتابخانه آستان قدس رضوی - مشهد ۹۱۸۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۴ص (۲۱۶-۲۲۹) [عکسی ف: ۴-۲۷۸]

● وحدت وجود / فلسفه / فارسی

vahdat-e vojūd

خلخالی، محمد صالح بن محمد سعید، ۱۰۹۵ - ۱۱۷۵ قمری

xalxālī, mohammad sāleh ebn-e mohammad sa‘īd (1684 - 1762)

[فهرستواره منزوی ۵۹۶/۹]

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۱۹۴/۷

خط: نستعلیق، کا: مهر علی، تا: ۱۲۳۲ق؛ کاغذ: اصفهانی، ۲ص (۱۳۷-۱۳۸)، ۲۴سطر(۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۵-۱۵۶۶]

● وحدة الوجود / فلسفه / عربی

waḥdat-ul wujūd

خلخالی، محمد صالح بن محمد سعید، ۱۰۹۵ - ۱۱۷۵ قمری

xalxālī, mohammad sāleh ebn-e mohammad sa‘īd (1684 - 1762)

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۹۶/۲

آغاز:بسمله.یقول المفتقر الی رحمة ربه المتعالی ابن محمد سعید، محمد صالح الخلخالی هذا برهان مستقیم عتیق فی اثبات وحدة الوجود، ظهرلی عند الریاضات

بی‌کا، تا: ۱۲۹۷ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴ص (۷۴پ-۷۷)، ابعاد متن: ۹×۱۷، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۱-۴۱]

● وحدة الوجود / فلسفه / عربی

waḥdat-ul wujūd

گلنبوی، اسماعیل بن مصطفی،- ۱۲۰۵ قمری

golnabavī, esmā‘īl-e bn-e mostafā(- 1791)

رساله‌ای است در بحث وحدت وجود،مؤلف ضمن بیان نظریات یکی از شارحان هدایة الحکمة، به شرح آن و بیان موضوع پرداخته است. نسخه‌ای از این رساله در کتابخانه ظاهریه دمشق نگهداری می‌شود.

آغاز:بسمله، اعلم انه اشتهر القول بوحدة الوجود بین العلماء الاعلام و کان مزالق الاقدام صرفنا عنان العزیمة نحو بیانه شارحا لما نقله شارح الهدایة عن المحققین، قال فی موضع قال بعض المحققین کل مفهوم مغایر للوجود کالانسان ...

[فهرس مخطوطات دار الکتب الظاهریه الفلسفة ۶۸؛ هدیة العارفین ۲۲۲/۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۶۳۸/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**و یوجد فیما لایزال علی هذه الخصوصیة فنفس موتهم علی الکفر و عدم ایمانهم متبوع لعلمه الازلی و وقوعه تابع له، خذ هذا التحقیق فانه ینفعک فی مواضع شتی زلت فیه اقدام اقوام فضلوا و اضلو انتهی ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: نیمه دومقرن۱۲؛ ۸گ (۲۹پ-۳۶ر)، ۲۷سطر، اندازه: ۷×۱۶سم [ف: ۳۷-۷۳]

● وحدت وجود / فلسفه / فارسی

vahdat-e vojūd

بحرالعلوم، محمد بن محمد، ۱۱۴۴ - ۱۲۲۵ قمری

bahr-ol-‘olūm, mohammad ebn-e mohammad (1732 - 1810)

به خواهش: انورالدین خان بهادر

رساله‌ای است در وحدت وجود و در آن سخنانی سودمند آورده است.

آغاز:سبحان الله الذی یتنزه عن کل نقص و تقید

انجام:و اجعل اخلاقه المظلمة معدلة بالمکارم المنوره

[نسخه‌های منزوی ۸۶۴؛ فهرستواره منزوی ۱۱۴/۶]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۵۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱ ربیع الاول۱۲۳۱ق؛ واقف: نائینی؛ ۲۳گ، ۱۵ و ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۴-۱۵۲]

۲. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۷/۵

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: ۱۲۵۵ق؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج، ۵۲ص (۱۱۲-۱۶۳)، اندازه: ۱۴/۵×۲۲/۵سم [ف: ۱-۸]

● وحدة الوجود / فلسفه / عربی

waḥdat-ul wujūd

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsā’ī, ahmad ebn-e zayn-od-dīn (1753 - 1826)

تاریخ تألیف: ۱۲۲۸ق (آغازتألیف)؛ محل تألیف: اصفهان

شاید همان کتاب اصفهانیه او باشد.

۱. قم؛ علامۀ طباطبائی؛ شماره نسخه:بدون شماره/۱

کا: محمد تقی بن عبدالرحیم مازندرانی، تا: دوشنبه ۱۲صفر۱۲۴۶ق [تراثنا: س۲ش۳-۱۶۰]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۴۷۱/۳

خط: نستعلیق، کا: تنکابنی، ابوالحسن بن محمد هادی، تا: ۱۲۴۹ق؛ ۲ص، ۱۷ سطر(۵×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱۶-۲۷۲]

۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۳۸۸/۴

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۲۳۸]

● وحدة الوجود / فلسفه / عربی

waḥdat-ul wujūd

احسائی، علی نقی بن احمد، - ۱۲۴۶ قمری

ahsā'ī, 'alī naqī ebn-e ahmad(- 1831)

تاریخ تألیف: ۱۲ صفر ۱۲۴۶ق

رساله در وحدت وجود.

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۵۵۳/۸

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۵۱گ (۱۴۹پ-۱۹۹پ) [ف: ۵-۳۴]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۵۵۳/۱۰

خط: نسخ، کا: به خط شاگرد مؤلف، بی‌تا؛ یک صفحه آغاز این رساله است؛ ۱ص (۲۳۹پ) [ف: ۵-۳۴]

● وحدة الوجود / فلسفه / عربی

waḥdat-ul wujūd

رضوی همدانی، محمد مهدی بن محمد ابراهیم، قرن ۱۳ قمری

razavī hamedānī, mohammad mahdī ebn-e mohammad ebrāhīm(- 19c)

این گفتار را میر محمد مهدی رضوی گردآورنده جنگ حاضر از جد خود میر محمد باقر رضوی نقل کرده و در عنوان آن نوشته: «نقل من خط جدی الماجد الماهر امیر محمد باقر رضوی ... انه رحمه الله قال و کتب فی صفحة کتاب اقول وحدة الوجود بالمعنی الذی افهمه و احصله لابد من القول به لکل احد».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۵۱۲/۱۱

کا: رضوی قمی، محمد، تا: قرن ۱۳؛ ۱ص (۶۹)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۰-۱۴۶۶]

● وحدة الوجود / فلسفه / عربی

waḥdat-ul wujūd

؟ صدرالعلماء کردستانی، محمد جسیم، ق۱۳ قمری

sadr-ol-'olamā' kordestānī, mohammad jasīm(- 19c)

نویسنده که محتمل است محمد جسیم باشد، می‌گوید قصد آن دارم که در اینجا مطلبی آورم که چون شعله نوری باشد که هر کس آن را به دست گیرد از گمراهی نجات یابد و هر که از آن اعراض کند خسته و رنجور شود و بعد او به بحث در «ماهیت» و «وجود» می‌پردازد. ابتدا وجود را تبیین می‌کند و بعد ماهیات و تشعب آنها را نقل می‌کند که سرانجام مسأله به وحدت وجود می‌رسد. او در این مقوله عقاید متألهان و جز آنها را نقل می‌کند.

تهران؛ انجمن آثار و مفاخر فرهنگی؛ شماره نسخه:۳۸/۸

آغاز:بسمله - الحمد للمستغنی عما سواه المفتقر الیه کل من عداه؛

انجام:انت ولینا فی هذه النشأة و فی تلك فارحمنا و انت خیر الراحمین آمین یا رب العالمین.

خط: نسخ خوش، کا: صدرالعلماء کردستانی، محمد جسیم، تا: ۱۲۷۴ق؛ جلد: مقوایی، ۶ص (۲۹-۳۵) ۱۵ سطر (۸/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: -۲۱۶]

● وحدت وجود / عرفان و تصوف / فارسی

vahdat-e vojūd

حسینی، محمد اسماعیل بن محمد باقر، ق۱۳ قمری

hoseynī, mohammad esmā'īl ebn-e mohammad bāqer(- 19c)

به درخواست: نجفعلی مشربادی قوریانی

بحث عرفانی مختصری است درباره صفات عینیه الهی و معنی وحدت وجود و موجود،تحریر شده به درخواست ملا نجفعلی مشربادی قوریانی که شبی در منزل عزیزی با نگارنده بود و بیان بعضی مسائل را از وی خواهش نموده است. در این رساله به پاره‌ای از آیات و احادیث اشاره شده و توحید را در وحدت وجود و موجود دانسته است ضمن جمع میان وحدت حقه و کثرت حقه.

اصفهان؛ هادی نجفی؛ شماره نسخه:/۱بدون شماره

آغاز:الحمد لولیه الذی جعل ضیاء الایقان شمساً لسماوات قلوب الموحدین و سناء الایمان بدراً لمحیطات صدور الصدیقین؛

انجام:و از لجه بحار ضلالت و گمراهی خود را بساحل نجات و هدایت و بینائی کشد، فالحمدلله علی هدایته و اعانته ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: از عصر مؤلف؛ مصحح، محشی از مؤلف؛ در حاشیه صفحه‌ای یک رباعی از محمد اسماعیل فرزند میر علی اکبر به تاریخ ۱۵ ذیحجه۱۲۹۷ق به خط وی افزوده شده؛ ۲۲گ (۱پ-۲۲ر)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۴×۲۵سم [اوراق عتیق: ۲-۳۴۴]

● **وحدت وجود** / عرفان و تصوف / فارسی

vahdat-e vojūd

صالح بن عبدالرحیم، قرن ۱۳ قمری

sāleh ebn-e ‘abd-or-rahīm(- 19c)

کمال الدین عبدالرزاق کاشی نامه‌ای در اثبات وحدت وجود به علاء الدوله سمنانی نوشته و سمنانی پاسخی بدو مرقوم داشته و مترجم چون این پاسخرا مطابق کتاب و سنت دیده و موافق نتیجه سلوک وی بوده، با اختصار در این رساله ترجمه نموده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۲۶۴/۷

آغاز:شیخ کمال الدین عبدالرزاق کاشی ... قل الله ثم ذرهم فی خوضهم یلعبون بزرگان دین اتفاق کرده اند؛ **انجام:**علاوه بر این با ارسال رسل و تعذیب و تکفیر نمی‌سازد

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳، برای فرزندش محمد ابراهیم؛ ۴گ (۱۷۱پ-۱۷۴ر)، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۲۱-۲۲۳]

● **وحدت الوجود** /عرفان و تصوف / فارسی

vahdat-ol vojūd (r. dar)

تونکی، احمد صاحب، قرن ۱۴ قمری

tūnakī,ahmad sāheb(- 20c)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۳۵۷

آغاز:بسمله. حمدله. اما بعد پس بدان ای طالب توحید که در ... ذوق توحید حضرت عز اسمه نهاده‌اند؛ **انجام:**و هو معکم اینما کنتم و قوله تعالی و اینما تولو فتم وجه الله بر این معنا دلالت دارند

خط: نسخ و نستعلیق، کا: احمد جمالی نظامی، تا: ۱۳۶۹ق؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ جلد: تیماجمذهب، ۲۵گ، ۱۸سطر، اندازه: ۲۱×۳۴/۲سم [اهدائی رهبر: ۵-۲۲۰]

● **وحدة الوجود** / عرفان و تصوف / عربی

waḥdat-ul wujūd

کردی، عبدالقادر بن محمد سعید، ۱۲۱۱-۱۳۰۴ قمری

kordī, ‘abd-ol-qāder ben mohammad sa‘īd (1797-1887)

گفتاری است کوتاه، بخش‌بندی نشده، درباره «عالم الغیب و الشهادة» و پیوند آن با وحدت وجود و توحید.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۳۹۶/۶

آغاز:بسمله ... یقول العبد الفقیر الی رحمة ربه الغنی عبدالقادر بن محمد سعید التختی. لما نبأت بان بعض العلماء الراشدین جعلوا قوله تعالی عالم الغیب و الشهادة دلیلاً علی توحید الواجب؛ **انجام:**القائلین بوحدة الوجود کما مر. هذا آخر ما اردت ایراده هناک، و الحمدلله علی ما هدانا الی ذلک و الصلاة علی من انزل الیه هذه البینات و علی آله و تابعیه اشرف التحیات.

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: ۲۷ ذیحجه ۱۳۴۰ق؛ ۲گ(۳۴پ-۳۵ر) [ف: ۳-۱۵۵]

● **وحدة الوجود** = **تعلیقة علی الفصوص** / عرفان و تصوف / عربی

waḥdat-ul wujūd = ta‘līqat-un ‘ala-l fuṣūṣ

قمشه‌ای، محمد رضا بن ابوالقاسم، ۱۲۴۱-۱۳۰۶ قمری

qomše-ī, mohammad rezā ebn-e ab-ol-qāsem (1826 - 1889)

وابسته به: فصوص الحکم = الفصوص؛ ابن عربی، محمد بن علی (۵۶۰-۶۳۸ق)

تعلیقاتی است از او بر این مبحث از شرح فصوص قیصری.

آغاز:ربی یسر ولاتعسر. قد اختلف اصحاب القلوب من مشایخ العرفا لاتفاقهم فی وحدة الوجود و انه هو عینیة متحققة بنفس ذاتها فی وجود الواجب ...

انجام:و صمدیته باندماج حقایقها فیه، هذا بیان المرام فی هذا المقام. و الله العالم.

[الذریعه ۵۶/۲۵]

۱. اراک؛ کتابخانه مدرسه حاج محمد ابراهیم؛ شماره نسخه:۷۴/۲

آغاز:برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن محمد حسن ساوی، تا: با تاریخ ۱۳۰۰ق؛ جلد: تیماج، ۲گ (۷۱۷پ-۷۱۸ر)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم

[دو کتابخانه اراک: -۱۰۲]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۳۲۴/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد بن عبدالعلی درجزینی، تا: ۱۳۰۴ق؛ مصحح؛ ۵ص (۱۹۳-۱۹۷)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۳۲-۳۲۴]

۳. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۳۰۳/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، کا: نعمت اللهی رهنمون تفریشی، حسین، تا: ربیع الثانی ۱۳۵۱ق؛ ۵گ (۲۶ر-۳۰ر)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱-۲۹۹]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۷۵۹/۴

آغاز و انجام: برابر؛ هذا ما نمقه و علقه الاستاد ... آقا محمد رضا الاصفهانی علی شرح الفصوص للقیصری، حین قرائتنا علیه ... محمود بن المرحوم الحا ملاصالح البروجردی ... سنة ۱۳۰۰

خط: نستعلیق ریز، کا: محمود بن ملاصالح بروجردی شاگرد آقا محمد رضای قمشهی، بی‌تا؛ اندازه: ۱۳/۶×۲۱/۸سم [ف: ۹-۲۴]

● **وحدة الوجود** / فلسفه / عربی

waḥdat-ul wujūd

همدانی شیخی، محمد باقر بن محمد جعفر، ۱۲۳۹ – ۱۳۱۹ قمری

hamadānī šayxī, mohammad bāqer ebn-e mohammad ja‘far (1824 - 1902)

تاریخ تألیف:سه‌شنبه ۱۰ ربیع الاول ۱۲۹۶ق

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۸۴۳/۲

آغاز:بسم الله تعالی شانه العزیز یا مفتاح کنوز الحقائق و حلال الرموز الدقائق منوا علینا ادام الله ظلکم بالبیان المتین المفید الیقین؛ **انجام:**قد ارحنا من التطویل مزید مامر و الحمدلله اولاً و اخراً و ظاهراً و باطناً.

کا: شریف کرمانی، یوسف، تا: محرم۱۳۰۸ق؛ جلد: تیماج، ۱۶سطر، اندازه: ۲۱/۳×۱۷سم [ف: ۱۸–۱۳۹]

● **وحدت وجود = روضة العارفین** / عرفان و تصوف / فارسی

vahdat-e vojūd = rowzat-ol ‘ārefīn

دری اصفهانی، ضیاءالدین بن غلامرضا، ۱۲۹۳ – ۱۳۷۵ قمری

darī-ye esfahānī, zīyā-od-dīn ebn-e qolām rezā (1876 - 1956)

گفتاری است عرفانی، در هجده «فصل» و در پایان آن را باب اول از «روضة العارفین» خود خوانده است: فصل۱. حقیقت واجب تعالی؛ ... ۵. حقیقت جل و علا به حقیقت ذات خفی، اما از روی این است و تحقیق پیداتر از همه چیز است؛ ... ۱۰. در تحقیق اسماء و صفات و بیان کمال ذاتی؛ ... ۱۵. تحقیق در قضا و قدر؛ ... ۱۸. احوال برزخ و معاد.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۵۱۴

آغاز:در بیان واجب و صفات او و توابع آن، و این باب مشتمل است بر هجده فصل. فصل اول در بیان حقیقت واجب؛ **انجام:**بجد و به الماء الزلال. تمام شد باب اول از کتاب «روضة العارفین» در یوم یک‌شنبه بیست و چهارم، رمضان المبارک در عین دماغ سوختگی و نهایت پریشانی ...

خط: نستعلیق تحریری و شکسته، بی‌کا، تا: ۱۳۵۷ق؛ جلد: تیماج، ۹۷گ، ۱۶سطر (۵/۶×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۳–۳۳۷]

● **وحدة الوجود** / فلسفه / عربی و فارسی

waḥdat-ul wujūd

آشتیانی، احمد بن محمد حسن، ۱۳۰۰ – ۱۳۹۵ قمری

āštīyānī, ahmad ebn-e mohammad hasan (1883 - 1975)

رساله مختصری است در بیان مسأله وحدت وجود، با اشعاری از مؤلف.

اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۱۲۷/۲

آغاز:بسمله الحمدلله رب العالمین وحده لا شریک له و الصلوة علی سید المرسلین ... و بعد فیقول العبد الداخر الفانی احمد بن محمد حسن؛ **انجام:**تا رسد آن را زمن، عبد فانی احمد آشتیانی متخلص به «واله» فی یوم الرابع و العشرون من شهر شعبان المعظم ۱۳۴۰

بی‌کا، تا: ۱۳۴۰ق؛ ۱۱گ (۲۲ر–۳۲پ)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱–۱۳۹]

● **وحدة الوجود** / فلسفه / عربی

waḥdat-ul wujūd

ارجستانی، ملاصادق

arjastānī, mollā-sādeq

همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۸۸/۱۸

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [رشت و همدان: ف: –۱۳۹۵]

● **وحدة الوجود** / فلسفه / عربی

waḥdat-ul wujūd

ناشناخته:

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۹۳/۲۶

آغاز:و هنا مقالة اخری قد اشرنا فیما سبق انها لایدرکها الا اولو الابصار ... فنقول و بالله التوفیق کل مفهوم مغایر للوجود کالانسان مثلا؛ **انجام:**فلا یحتاج عن شیء من الاشیاء بل هو حقیقتها و عینها.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۱ص (۷۶پ)، اندازه: ۱۳/۷×۲۵/۵سم [ف: ۸–۳۷]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۹۶/۷

آغاز:بسملة. الحمدللولی و الصلاة علی النبی و الوصی و آله ... و بعد اعلم یا اخی ان الموجود الحقیقی واحد ولیس کما زعم بعض المتألهین من ان الوجود واحد و الموجود متکثر؛ **انجام:**فناد حی علی الفلاح و اطف المصباح بطلوع الصباح اعاذ نا الله و ایاکم من الانغماس عن هذه الحقیقة. قد تمت بعون الله

یک صفحه مطلب در موردمسئله وحدت وجود، از نگارنده‌ای ناشناس است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۹۷ق؛ جلد: تیماج، ۱ص (۱۴۱ر)، ابعاد متن: ۹×۱۷، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۱–۴۸]

۳. ساری؛ عمومی؛ شماره نسخه:۷۳/۲

تألیف در ۷ ربیع الاول ۱۲۶۳ق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۲ص، ۱۳ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [عمومی ساری و تنکابن: ف: –۵۶]

۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۹۴/۲

آغاز:بسمله ... سبحان من تستر بسبحات ذاته وظهر للمسبح

بتسبیحاته تقدس عن التنزیه وتعزز عن طرفی التأویل والتشبیه ... وبعد ایها العالم العامل الفاصل العاقل الکامل؛ **انجام:**ببیان الکلام الواقع فی المقام لیحصل المرام طلبا للاجز الجزیل والذکر الجمیل والله یقول الحق ویهدی السبیل نعم المولی ونعم الوکیل.

رساله بسیار کوتاهی است شامل یک سوال از مساله وحدت وجود که سائل جواب آن را از شیخ حسن الفتال خواسته است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲گ، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف مخ: ۵-۱۹۹۵]

● وحدت وجود / فلسفه، عرفان/ فارسی

vahdat-e vojūd

ناشناخته:

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۵۸۹/۵

آغاز:بدانکه درمشرب وحدت وجود نسبت ممکنات بموجود حقیقی یعنی بحضرت وجود جل و علا همچو نسبت انتزاعیات نفس امریه است بمنتزع عنه مثل انتزاع زوجیة از اربعة؛ **انجام:**چه طریق مستقیم واحد است و سالک جاده مستقیمه راهرا غلط نکند و منشاء اشکالها انسلاک طرق شتی است که غیر جاده است پس قول بوجدت که رافع اشکالاتست اقوی باشد و الله اعلم بالصواب تمت

از: میر محمد هاشم، رساله کوتاهی است در اثبات وحدت وجود به طور«تقریب الفهم»، چنانکه می‌گوید: «و چون حصول رد تعیین درمسلک وحدت، موقوف بر مشاهدات کشفی است، و طوری است وراء عقل، اهل استدلال آن را ابعد احتمالات دانند؛ بلکه باطل بالبدیهه شمرند، پس به جهت کسر سوره استبعاد آن تقریب الفهم گوییم»، نام مؤلف در عنوان رساله چنین آمده است: «من إفادات سید الفضلاء و المتألهین سید العرفاء و المحققین میر محمد هاشم»؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۷۱ق؛ ۱گ (۱۶)، سطور چلیپا، اندازه: ۱۳/۵×۲۸/۵سم [ف: ۳۱-۶۷۸]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۵۹/۳-عکسی

آغاز:حمدله. صلات. باید دانست که حضرات وجود الهی را که حقیقت الحقایق است، سه مرتبه است، که آن را غیب می‌نامند. اول مرتبه احدیت که ذات و هستی صرف است، که ادراک آن محال و غیر ممکن است؛ **انجام:**چشم بگشا که جلوه ... ما فی الوجود الاعین واحد. لا اله الا الله محمد رسول الله (ص) ... تمت رساله باید دانست به موجب شوق و محبت تحریر یافت. رزقنا الله تعالی.

نسخه اصل: گنج بخش، ش ۳۷۷ (گنج ۶۷۸/۲)؛ از ناشناس، آغاز می‌شود با شرح مراتب سه‌گانه: مرتبه احدیت که ذات بحت و هستی صرف است، دوم که مرتبه جمال صفات است، سوم واحدیت که مرتبه تفصیل صفات و مرتبه الوهیت است، که سالک باید آن مراتب را بشناسد. سپس حقیقت محمدی، وجود مطلق و دیگر مطالب عرفان نظری، و پایان می‌یابد به: «موجودی نیست مگر ذات او و اطلاق وجود بر اعیان از روی مجاز است ... چشم بگشای که جلوه دیدار / متجلی است از در و دیوار ...»؛ خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۳۴ق؛ ۴گ (۲۴-۲۷) [عکسی ف: ۲-۲۹۴]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۶۱/۱

آغاز:تأکید وجوب وجود واحدی راست که با اینکه تعدد کثرات ممکنات بأوست توکید احدیتش؛ **انجام:**پس بناءاً علیه معنی ألفاظ مبارکات ظاهر و باهر آمد چنانچه در او شکی راه نیابد.

گفتاری است به روش عرفانی در وحدت وجود با استشهاد به آیات و احادیث و ابیات شعری و گفته‌های عرفای بزرگ؛ خط: نستعلیق زیبا، کا: محسن حسینی تفریشی، تا: ۱۲۶۴ق؛ جلد: تیماج، ۱۹گ (۱پ-۱۹ر)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲-۳۶۶]

۴. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۴۸۶۵/۴

آغاز:بنام یزدان بخشنده مهربان بدانکه ذات حقتعالی صرف هستی است ...

خط: شکسته، نستعلیق، کا: خوانساری، احمد بن حیدر، تا: ۱۳۱۶-۱۳۲۱ق، ابعاد متن: ۸×۱۵، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۲-۱۷۱]

۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۴۱۰/۲-۸/۱۲۰

آغاز:بسمله بعضی از ادله قائلین بوحدت وجوب رابیان فرمایید. اقوای ادله ایشان آنست که ممتنع است که وجود واجب زاید باشد برذاتش خواهدرخارج وخواه درذهن؛ **انجام:**ریا وسمعه وناموس بگذار ×× بیفکن خرقه وبر بند زنار / چه پیر ما شو اندر کفر فردی ××اگر مردی بده دل را به مردی.تمام شد.

رساله مختصر و ارزنده‌ای است که درپاسخ به سؤالی درباره ادله قائلین به وحدت وجود نگاشته شده ومؤلف با بیانی شیوا وبا استفاده بسیار از اشعار مولوی وابیات شبستری درگلشن راز، دلیل قائلین به وحدت وجود را توضیح داده و به توجیه کلام مولوی درمثنوی می‌پردازد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۸گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۸-۴۹۲۱]

۶. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۲۹۰/۵

آغاز:بدان که به درستی که صفات علیا حقیقه کمالیه جناب اقدس الهی ...

بی‌کا، بی‌تا؛ ۵گ، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳-۷۶]

۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۸۴۴/۴

آغاز:بسمه سبحانه.ای حسن تو جلوه گر ز اعیان جهان×× و اعیان جهان ز حسن تو گشت عیان... اگر نه اشعه لمعات آفتاب توحید؛ **انجام:**آن حضرت را در پناه خود دارد.

در آن از رساله مولانا جامی یاد شده است؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۳گ (۱۸۸پ-۲۱۰پ) [ف: ۵-۷۴۸]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۹۱۹۹

آغاز:هذه رسالة لبعض العارفین فی ذکر حال عض المشایخ بسمله. أنا من اهوی انا لیس فی المرآة شیء غیرنا؛ **انجام:**قال ذوالنون المصری المستأنس بالله یستأنس بکل شیء ملیح و وجه صبیح و

بکل صوت طیبه و رائحة طیبة
رساله کوتاهی است در اثبات وحدت وجود و بیان اقوال و احوال برخی عرفا، جامع این مطالب احتمالاً کاتب نسخه است، وی در این رساله، جملات توحیدی و مناجات بزرگانی چون حسین بن منصور حلاج، شیخ برهان الدین ابراهیم جعبری، صدرالدین قونوی، شیخ مؤید الدین جندی، شیخ ابوالحسن مغربی، شیخ ابومحمد عبدالله یافعی یمنی را برای مبرهن ساختن مطالب خود آورده است؛ خط: نستعلیق شکسته، کا: محمد بن علی اصغر جرفادقانی، تا: ۱۲۶۶ق، جا: ملایر؛ اهدایی: رهبری، شهریور ۱۳۸۷؛ ۲گ، اندازه: ۱۷/۵×۲۳/۸سم [اهدائی رهبر: ۵-۲۲۱]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۷۵۱

آغاز:بسمله، لاحول و لاقوه الا بالله العلی العظیم الحمدلله؛
انجام:عقل جوهرست از اجسام جدا و اگر داشت
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوا [رایانه]

● وحدت وجود صوفیه (رساله) / عرفان و تصوف / فارسی

vahdat-e vojūd-e sūfīye (r.)

زنوزی، علی بن عبدالله، ۱۲۳۴ – ۱۳۰۷ قمری

zonūzī, ‘alī ebn-e ‘abd-ol-lāh (1819 - 1890)

چاپ: در مجموعه مصنفات حکیم موسس آقا علی مدرس طهرانی (تهران، انتشارات اطلاعات: ۱۳۷۸)، جلد سوم، به تصحیح محسن کدیور

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۵۸۸/۷/

آغاز:و اعلم اینکه حکما گویند که واجب الوجود عبارت از حقیقت وجود بشرط لا از تعینات است؛ **انجام:**و منها الشمعة و المرایا، و امثال تلک المقالات فی عباراتهم کثیر نظما و نثرا.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ اطلاعات نسخه با استناد به مجموعه مصنفات آقا علی مدرس، ج۳، صص ۲۰–۱۹ وارد شد؛ جلد: مقوایی، ۲ص (۱۴۲–۱۴۳)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۴-۳۵۴]

● وحدة الوجود مع کثرة تجلیاته / فلسفه / عربی

waḥdat-ul wujūd ma‘a kaṯurat-i tajallīyāt-i-h

تنکابنی، حسین بن ابراهیم، – ۱۱۰۵ قمری

tonekābonī, hoseyn ebn-e ebrāhīm(- 1694)

رساله مختصری است که مؤلف در آن موضوع وحدت وجود را بر پایه نظرات فلسفی بررسی کرده است نه بر پایه موهوماتی که صوفیان بدان قائلند و بنا به گفته مؤلف چیزی جز سفسطه نمی‌تواند باشد. مؤلف وجود را به معنی هستی می‌داند که در تمام موجودات جاری است.
آغاز:بسمله. الحمدلله الذی هو نور السماوات و العقول و النفوس و ظهور ارض الاجرام ... و بعد فیقول ... شیخ حسین بن ابراهیم التنکابنی ... ان اکتب شیئا فی باب وحدة الوجود مع کثرة تجلیاته
انجام:و من لم یبلغ الی هذه المرتبة من التوحید فهو هایم فی تیه الحیاة و لم یکن من الموحدین بالحقیقة. و الله اعلم بحقایق الامور. و هو وفی السرور و المنقذ من اسر بلاد الغرور
چاپ: در منتخباتی از آثار حکمای الهی، جلد۲، (قم، دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۸ (چاپ دوم))، با تحقیق سید جلال الدین آشتیانی

۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۴۱۶/۲

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد بن محمد صالح مازندرانی، تا: ۱۰۶۸ق؛ مصحح؛ نام مؤلف درمتن کتاب از «تنکابنی» به «زنجانی» تغییر یافته؛ جلد: تیماج، ۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف مخ: ۵-۲۲۶۹]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۱۷ض

کا: سلیمان بن محمد جیلانی، تا: ظاهراً۱۰۸۱ق، جلد: تیماج، ۵ص (۴۰۹–۴۱۳)، ۲۸سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۴سم [ف: ۵-۱۵۰]

۳. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۸۰/۱۶

انجام: فیجب أن یکون تلک الامور الثلاث التی هی بالذات ...
بی‌کا، تا: ۱۰۸۶ق؛ افتادگی: انجام؛ ۲گ (۹۹پ–۱۰۰پ) [ف: ۲-۵۲۷]

۴. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۸۴۷/۶

آغاز:برابر؛ **انجام:**فهذا توحید الذات و توحید الصفات و توحید الافعال و من لم یبلغ الی هذه المرتبة من التوحید فهو هایم فی تیه الحیرة ... واجعل منقلبنا الیک برحمتک یا راحم الراحیمن
خط: نسخ، کا: علی اکبر، تا: ۱۰۹۱ تا ۱۰۹۲ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۴گ (۷۰ر–۷۳ر متن و حاشیه)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [میراث اسلامی: دفتر نهم-۹۷]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۵۷۰/۷ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۴۰۳]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۷۰۸/۱۰

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۶ص (۲۱۰–۲۱۵)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۳۳/۱-۱۸۴]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۳۲۱/۱۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**و ان کان من السلسلة الطولیه و تجلیه.
خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، ۷ص (۳۶۱–۳۶۷)، ۱۹–۲۰سطر، قطع: بیاض رقعی [ف: ۱۰-۹۸۷]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۹۰۱/۱۰

خط: نستعلیق، کا: جدیدالاسلام کشمیری، محمد مؤمن، تا: قرن ۱۱؛ ۵ص (۵۳–۵۷)، سطور چلیپا (۹×۱۷)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱۲-۲۸۹۰]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۵۰۶/۵

آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی؛ ۳گ (۱۱۴ر-۱۱۶پ)، سطور چلیپا، اندازه: ۸/۵×۱۷/۵سم [ف: ۳۹-۳۵۲]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۹۰۳/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: باکی، محمد مؤمن بن علینقی، تا: قرن ۱۲، جا: اصفهان؛ ۲گ (۲۸پ-۲۹پ)، ۴۸سطر(۹×۲۳)، اندازه: ۱۴/۵×۳۰سم [ف: ۱۴-۱۱۶]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۹۵۳/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۵ص (۳۹۰-۳۹۴)، ۲۸سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۲/۵سم [ف: ۹-۶۶۲]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۳۵/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته تعلیق، کا: دیباجی، شهاب الدین علی، تا: ۱۱۰۴ق، جا: کرمان؛ چنین است عنوان آن: «رساله وحدت وجود شیخ العارفین شیخ حسینا سلمه الله»؛ ۴ص (۹۰-۹۳)، سطور چلیپا (۱۱/۴×۲۰)، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [ف: ۳-۵۱۷]

۱۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۱۴۵/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد کاظم بن محسن طالقانی، تا: ۱۱۵۶ق؛ ۵گ (۱۲۷پ-۱۳۱ر)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۳-۳۸۱]

۱۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۵۳/۸
خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد، تا: قرن ۱۳؛ جلد: میشن، اندازه: ۱۵/۱×۲۲/۶سم [ف: ۷-۴۵۳]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۱۲۸
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۰۵ق؛ ۷گ، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۴-۱۵۲]

۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۵۱۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۰۵ق؛ جلد: مقوا [رایانه]

۱۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۹۴/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: حدود۱۲۰۶ق؛ جلد: میشن، ۴ص (۲۸۴-۲۸۷)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۳/۷×۲۰/۱سم [ف: ۵-۹۸]

۱۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۱۹۸/۱۷
کا: زین العابدین، تا: چهارشنبه ۲۰ شوال۱۲۶۳ق؛ جلد: تیماج، ۴گ (۱۳۳ر-۱۳۶ر)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۹-۸۸۱]

۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۰۷۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: علی اکبر سالیانی، تا: ۱۲۶۳ق، جا: رشت [الفبائی: -۶۰۱]

۱۹. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۷۷/۱۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: حسینی تفرشی، ابوالقاسم بن ابراهیم، تا: ۱۲۶۳ق؛ ۳گ(۶۴پ-۶۶ر)، ۳۳سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۴/۵سم [مؤید: ۳-۶۲۹]

۲۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۰۴۵/۱۲
آغاز و انجام: برابر
کا: اسماعیل فرزند کاظم حسینی تنکابنی، تا: ۱۲ محرم۱۲۶۴ق؛ مصحح؛ ۸گ (۱۶۸-۱۷۵)، ۱۴سطر، اندازه: ۶/۵×۱۲/۵سم [ف: ۳۰-۴۲۴]

۲۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۶۳/۱۲
خط: نستعلیق، کا: تفرشی، محمد علی بن عبدالغنی، تا: جمادی الاول۱۲۷۴ق؛ ۴گ (۹۱ر-۹۴ر)، ۲۰سطر(۷/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: -۳۵۳]

۲۲. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۷۱/۷
کا: عبدالحسین محلاتی، تا: ۱۳ شعبان۱۳۰۳ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۴گ (۶۰ر-۶۳ر)، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف: ۱-۲۰۲]

اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۹۹/۵
همان نسخه بالا [نشریه: ۱۱-۹۴۹]

۲۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۵۱۸/۲
خط: نسخ، کا: کرمانشاهی، محمد علی، تا: ۱۳۰۸ق؛ ۷گ (۲۶پ-۳۲پ) [ف: ۵-۷۴۹]

۲۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۲۷۵/۱۹
خط: نسخ، کا: درجزینی، محمد، تا: ۱۳۱۰ق؛ ۶گ (۳۸۴-۳۸۹)، ۲۲ سطر(۱۰×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۶-۲۳۲]

۲۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۹۲۹/۶
کا: تنکابنی، محمد نصیر، بی‌تا؛ ۶ص (۹۱-۹۶) [ف: ۵-۷۴۹]

۲۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۰۷۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ واقف: نائینی؛ ۳گ، اندازه: ۲۶×۴۳سم [ف: ۴-۱۵۲]

۲۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۹۴/۵
آغاز:برابر؛ **انجام:**و هو ولی دار السرور ... تم الکلام ... برحمتك یا ارحم الراحمین.
بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماجمذهب، ۷ص (۲۶۹-۲۷۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۲-۲۳۴]

۲۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۳۰۱ ض
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۲۹. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه:۷۰۹/۷
آغاز:برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: علی اصغر زرمهر، خرداد ۱۳۳۹؛ اندازه: ۹/۵×۲۰/۵سم [ف: -۳۴۸]

۳۰. تنکابن؛ عمومی؛ شماره نسخه:۶/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: احمد بن محمد جیلانی الاصل تنکابنی المسکن، بی‌تا؛ مهر: گویا از کاتب «عبده الراجی احمد» (بیضی)؛ ابعاد متن: ۸×۱۴، اندازه: ۱۵×۲۱سم [عمومی ساری و تنکابن: ف:۱۴۵]

۳۱. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۸۷۷/۱۱

آغاز:برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ ۲ص، قطع: رقعی [ف: -۳۲۲]

۳۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۰۹۹

آغاز:دعاء شریف و فی الادعیه الشریفه الذی؛ **انجام:**قدحان حسینی و قدلاحت لوائحه تم اشعار

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۵گ، ۲۲ سطر [رایانه]

● وحدت وجود و سلوک / عرفان و تصوف / فارسی

vahdat-e vojūd va solūk

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۰۵۷/۶۳

آغاز:بسله. فاستقم کما امرت ان الذین قالو ربنا الله ... گر بگویند جمله حق اند احمقی است ×× ور بگویند جمله باطل او شقی است؛ **انجام:**و تخلقوا باخلاق الصدیقین اظهر العلم من قلوبکم حتی یعمرکم و یعظکم.

خط: شکسته نستعلیق، کا: متطبب خراسانی، محمد زمان بن کلبعلی، تا: ۱۲۵۶ق؛ کاغذ: قورخانه، جلد: میشن، ۲گ (۹۸پ-۹۹ر)، اندازه: ۱۹×۲۳/۵سم [ف: ۷-۱۸۷]

● وحدت وجود و محبة الله / عرفان و تصوف / عربی

vahdat-e vojūd va mohabbat-ol-lāh

محتوی مطالب عرفانیه و معانی محبت.

[فهرستواره منزوی ۲۵۷/۶]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۶۶

آغاز:قال رسول الله صلی الله علیه و آله من احب لقاء الله احب الله لقائه؛

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۲گ، ۱۴سطر، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف: ۲-۴۸۲]

● وحدت وجود و معنی صوفی / عرفان و تصوف / فارسی

vahdat-e vojūd va ma‘nī-ye sūfī

خواجوئی، محمد اسماعیل بن حسین، - ۱۱۷۳ قمری

xājū’ī, mohammad esmā‘īl ebn-e hoseyn(- 1760)

توضیح حدیثی است که از ملامحمدباقر مجلسی درباره شیخ صفی نقل شده است.

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۶۰۶/۳۱

خط: نسخ، کا: محمد کاظم بن محمد، تا: ۱۲۴۷ق، جا: اصفهان مدرسه جدة؛ ۱۵گ (۳۰۱پ - ۳۱۵ر) [ف: ۵-۳۰۶]

۲. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۵/۲۱ فیاض

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۹گ، ۲۶ سطر (۸×۱۷)، قطع: پستی [ف: -۲۱۳]

● وحدة الوجود و الموجود لاینافی المذهب الحق = التوحید / فلسفه / عربی

waḥdat-ul wujūd wa-l mawjūd lā-yunāfi-l maḏahab-il ḥaqq = at-tawḥīd

دماوندی، عبدالرحیم بن محمد یونس، ق۱۲ قمری

damāvandī, ‘abd-or-rahīm ebn-e mohammad yūnos(- 18c)

در اثبات واجب الوجود و این‌که وحدت وجودی که صوفیه و عرفا می‌گویند منافات با توحید ندارد، با شواهد از احادیث و گفته‌های عرفا و فلاسفه.

آغاز:الحمدلله الموجود بذاته الذی لیس کمثله شیء و هو شیء بحقیقة الشیئية و صلی الله علی محمد و آله خیر خلقه

انجام:جزصاحب کالا نبرد کالا را ×× هر چند هک حمال بگردن دارد

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۷۸۷/۲

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲گ (۹پ-۱۰پ)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۲-۳۲۰]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۷۱۳/۵

خط: نستعلیق، کا: محمد سعید خلخالی، تا: جمادی الاول ۱۱۹۰ق؛ ۳گ (۱۰۵پ-۱۰۷ر)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱۷-۲۷۰]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۹۵۲/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: خویی زنوزی، محمد حسن، تا: غره شوال ۱۲۰۶ق، جا: تهران؛ جلد: تیماج، ۵گ (۶۶پ-۷۰ر)، اندازه: ۱۰/۵×۱۴/۵سم [ف: ۵-۳۲۰]

۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۱۹۴/۳

خط: نستعلیق، کا: مهر علی، تا: ۱۲۳۲ق؛ کاغذ: اصفهانی، ۳ص (۲۵-۲۷)، ۲۴سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۵-۱۵۶۶]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۸۰/۱۵

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ابعاد متن: ۷×۱۵، اندازه: ۸×۱۷سم [سنا: ف: ۱-۱۳۹]

● **الوحدة و الواحد** / فلسفه / عربی

al-waḥdat wa-l wāḥid

ابن باجه، محمد بن یحیی،– ۵۳۳ ؟ قمری

ebn-e bājja, mohammad ebn-e yahyā(- 1139)

ابتدا به ضرورت بحث در باب واحد و اصناف آن می‌پردازد و سپس با اشاره به این‌که معقولات واحدند به وحدت عقل ختم می‌رسد. در ادامه به در مورد مسأله تصورات ناقصه و کامله، مقولات و انواع حمل سخن می‌گوید.

چاپ: تصحیح جمال الدین العلوی، در رسائل فلسفیة، نصوص فلسفیة غیر منشورة (بیروت و دارالبیضاء، دارالثقافة و دارالنشر المغربیة: بی‌تا)؛ تحقیق عبدالرحمن بدوی در رسائل فلسفیة لکندی و الفارابی و ابن باجه و ابن عدی (بیروت، دارالاندلس: ۱۹۸۳م)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۸۹/۱۶ عکسی

آغاز:یجب ان نفحص عن الواحد و اصنافه و علی کم نحو یقال، فان ذلک یدخل الشک فیما تبین فی المعقولات انها واحدة؛

انجام:و بالجملة فلیعد قسما بنفسه من غیر تقسیم

نسخه اصل: کتابخانه سلطنتی برلین، شماره ۵۰۶۰؛ خط: مغربی، کا: انصاری، عبدالله بن محمد، تا: ۶۶۷ق؛ ۲گ (۱۸۲ر–۱۸۳پ)، ۲۸سطر، اندازه: ۲۰×۲۷سم [عکسی ف: ۳–۶۴۵]

● **وحدت هویت و شیئیت حقه ...** / فلسفه / فارسی

vahdat-e hovīyat va šey’īyat-e haqqe ...

قمی، علیقلی بن قره چغای، ۱۰۲۰؟ق۱۱ قمری

qomī, ‘alī-qolī ebn-e qara čoqāy (1612 - 17c)

تاریخ تألیف: ۱۰۸۲ق

در وحدت و هویت و شیئیت حقه و انحصار مصداق و منشأ انتزاع مفهوم هویت و شخصیت صادقه اعتباریه ذهنیه در ذات مقدس باری.

آغاز:بسمله، یا هو یا من هو یا من لیس الا هو یا من هو شیء بحقیقة الشیئیة و مادونه لا شیء عنده و یا من هو حق بحقیقته و مادونه باطل لدیه عرفنا هو یتک القاهرة الحقة و شیئیتک الباهرة الصادقة و حقیقتک الظاهرة البینة و افننا من هویتنا الضعیفة الباطنة بشخوصنا و ولهنا بجلال هویتک العزیزة الحقة و ادمنا بدوامک و بقائک بحق جاه حبیبک و محبوبک محمد و علی و آلهما الطیبین صلواتک علیه و علیهم اجمعین و بعد این رساله ایست از کمترین بندگان علی بن قرچغای خان در بیان وحدت هویت و شیئیت حقه و انحصار مصداق و منشا انتزاع مفهوم هویت و شیئیت صادقه اعتباریه ذهنیه در ذات اقدس باری به مسکل انبیاء و حکمای الهی نه به مسلک عوام صوفیه و سوفسطائی که از حدیث شریف وارده در بیان عالم مثال و اظلال استنباط و اقتباس کرده در برابر وحدت وجود بل وحدت موجود صوفیه مسمی به وحدت هویت و شیئیت حقه معصومیه ساختم ... و تا حال تحریر که هزار و هشتاد و سه از هجرت نبوی است نه دیده‌ام و نه شنیده‌ام که بیان این مساله غامض کرده باشند باین نحو و باین آیین

انجام:چنانکه همه اینها را در رساله سعیدیه فی تعافت الصوفیه به تفصیل بیان کرده ایم اگر خواهند آنجا رجوع کنند، و فرقی دیگر اینکه ایشان وجود بدیهی را که معنی صفتی است کانه قائم بذات دانسته عین ذات اقدس می‌دانند و ما ذات اقدس را امری می‌دانیم که قیوم ماهیت باشد نه عین وجود یا متصف به وجود و لهذا ایشان به وحدت هویت و شیئیت حقه. این بود که غرض از این رساله، و الحمد لله علی منته و احسانه اولا و آخرا و ظاهرا و باطنا و صلی الله علی محمد و آله. حرره مؤلفه فی شهر ذی حجة سنه ۱۰۸۲

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۴۳۱/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۸۲ق؛ کاغذ: سپاهانی، ۷گ (۱۵۹–۱۶۶)، ابعاد متن: ۴×۶، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۱۶–۵۶۴]

● **وحدتیه** / عرفان و تصوف / فارسی

vahdatīye

ناشناخته:

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۰۷۷/۸

آغاز:بسمله، رساله و حدتیه مولانا جلال الدین ... منم معلول بی علت ... در این مرتبه حضرت مولانا بلسان حال حقیقی محمد یه عبارت میفرماید چون حقیقت این حقیقتا عین حقیقت اوست؛

انجام:و این اتصال فرزندان انفصال بود. پس فرزند فرزند بود و الله علمنا سر الحقایق من اشارات آلهیه ...

شرح بیتی است از مولانا جلال الدین محمد بلخی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۵گ (۴۲پ–۴۶ر) [ف: ۱۵–۳۹]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۵۷۳/۱۴

در شرح بیتی از مولوی؛ خط: نستعلیق، کا: خرسوه وی، احمد، تا: ۱۲۶۱ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، (ر–۱۳۷ر)، ۱۴سطر(۸×۱۴)، قطع: ربعی [ف: ۱۷–۱۶۴]

● **وحنائیه = رساله یوحنا = منهاج المناهج = رسالة یوحنا الذمی** / کلام و اعتقادات / فارسی

vahnā’īye = r.-ye yūhannā = menhāj-ol manāhej = r.-o yūhannā az-zemmī

اصفهان؛ هادی نجفی؛ شماره نسخه:۱۸۸/۱

خط: نسخ مختلف، بی‌کا، تا: ۱۲۶۴ق؛ محشی؛ مهر: «الواثق بالله الغنی محمد صادق بن مهر علی» (بیضوی)؛ ۹گ (۴ر–۱۲ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [اوراق عتیق: ۲–۳۴۰]

● **الوحوش** = **کتاب اسماء الوحوش** / لغت، حیوان شناسی / عربی

al-wuḥūš = k.-u asmā’-il wuḥūš

اصمعی، عبدالملک بن قریب، ۱۲۲ - ۲۱۶ ؟ قمری

asma‘ī, ‘abd-ol-malek ebn-e qarīb (741 - 832)

کتابی است دربیان صفات و اسماء مترادفه ذکور و اناث بعضی از حیوانات و ضبط صورت مفرد وجمع اسامی آنها با ذکر شواهد مختلف از اشعار شعرای جاهلی.

آغاز:صفة الحمر اسماء الحمیر و صفاتها قال أبوسعید الأصعمی هو الحمار العیر و المسحل و الاخدریة منها ما کان من ولد حمار یقال له الاخدر ...

انجام:و الزموع التی یمشی علی زمعتها ای زمع قوائمها اذا دنت من موضعها لئلا یقص أثرها

چاپ: فینا، ۷۰ص، ۱۸۸۸م؛ مجاة کلیة المشرقیات، جامعة القدیس یوسف، جزء۳، ۱۹۰۸م.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۷۱۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: اواخرقرن۸؛ ۱۴ص (۱-۱۴)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۴/۳سم [ف: ۱۳-۲۰۰]

۲. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه:۲۱۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن علی حسینی معروف بن ذاکر ابی عبدالله الحسین علیه السلام، تا: سه‌شنبه ۲۶ جمادی۱۲۸۱ق؛ تملک: میرزا عبدالحسن به سال ۱۳۳۴؛ جلد: گالینگور، ۱۹گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۱-۱۷۳]

● **وحی** / کلام و اعتقادات / فارسی

vahy

خلخالی، محمد علی بن محمد حسین، ق۱۳ قمری

xalxālī, mohammad ‘alī ebn-e mohammad hoseyn(- 19c)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۴۸۶/۲

آغاز:بسمله. هذه من افادات ... استادی آخوند محمد علی خلخالی در بیان وحی بدانکه وحی بر دو قسم است؛ **انجام:** بصفت قدرت.

بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۴گ (۱۶۸-۱۷۱)، ۱۷ سطر(۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۱-۲۴۹۱]

● **وحیدنامه** / تراجم / فارسی

vahīd-nāme

کاظمی تهرانی، اکبر، ق۱۴

kāzemī tehrānī,akbar(- 14c)

شرح مختصر احوال، آثار و شخصیت عارف کامل، وحیدالاولیاء، سی و هفتمین رکن سلسله ذهبیه است که به نام میرزا محمدعلی نیریزی معروف به حب حیدر و ملقب به معین الفقراء مصدر و معنون نموده است.

شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه:۶۸۰

آغاز:بسمله، الحمدلله رب العالمین ... خداوند عالم در این کره خاکی هریک از موجودات را بر حسب استعداد؛ **انجام:**به توفیقات این حقیر زیاد شده و در خاتمه از خوانندگان محترم التماس دعا دارم.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا؛ واقف: کاظمی تهرانی، اکبر؛ جلد: مقوا، ۱۹۳گ، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: -۷۰۳]

← وحی و الهام > وحی و الهام و خواب دیدن

● **وحی و الهام و خواب دیدن** / عرفان و تصوف / فارسی

vahy va elhām va xāb dīdan

نسفی، عزیزالدین بن محمد، قرن ۷ قمری

nasafī, ‘azīz-od-dīn ebn-e mohammad(- 13c)

در حقیقت وحی و الهام و چگونگی خواب دیدن و تقسیم دنیا به شش شاخه، در چند فصل و با عناوین «ای درویش». نسخه‌های آن با یکدیگر تفاوت‌هایی دارند. نسخه چاپ شده آن در «الانسان الکامل» به عنوان رساله یکم منازل السائرین (ص ۲۳۳-۲۴۶) در هشت«فصل» است:۱. بیان روح انسانی؛ ۲. بیان ملائکه سماوی؛ ۳. بیان دل انسان کامل؛ ۴. بیان سخن اهل شریعت؛ ۵. بیان سخن اهل حکمت؛ ۶. بیان دانستن غیب؛ ۷. بیان خواب و بیداری و در بیان خواب دیدن؛ ۸. بیان نصیحت. فصل هشتم از رساله او در بیان نبوت و ولایت (فهرست نسخه‌های خطی فارسی ۱۴۵۰/۲) که ضمن رسائل اضافی در الانسان الکامل (ص ۳۲۳-۳۲۵) چاپ شده، نیز در بیان «وحی و الهام و خواب دیدن» است. (احمد منزوی)

آغاز:الحمد لله ... اما بعد، چنین گوید اضعف ضعفا ... ازین بیچاره درخواست کردند، که می‌باشد که در وحی و الهام و خواب دیدن رساله‌ای جمع کنید

چاپ: تهران، با پیشگفتار هانری کربن، باتصحیح و مقدمه ماریژان موله، انتشارات طهوری، چاپ دهم، ۱۳۸۹ش

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۵۳۸/۳

آغاز:برابر

بی کا، تا: قرن ۱۱؛ گزیده را ماند؛ ۸گ (۱۱ر-۱۸پ) [ف: ۱-۲۶۸]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۰۴۵/۲۰

آغاز:برابر؛ **انجام:**و کاشکی که خاک بودم، انا انذرناکم عذاباً

قریباً ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۷۵ق؛ جلد: میشن، ۴گ (۱۲۲پ-۱۲۵پ)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵/۷×۲۲/۲سم [ف: ۷-۱۷۰]

۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۵۳۳/۳

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۶گ (۵۳پ-۵۸ر) [ف: ۱-۲۶۸]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۹۴/۲۱-طباطبائی

آغاز:برابر؛ **انجام:**کاشکی از مادر نیامدسی و کاشکی خاک بودمی ... و یقول الکافر یالیتنی کنت ترابا

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ ۴ص (۱۳۸-۱۴۱)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۳-۲۸۸]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۰۵۷/۷۸

آغاز:بدان اعزک الله فی الدارین که هر وقت آدمی اندرون خود را پاک کند و آیینه دل؛ **انجام:**از وجود همان عالم مشهود تجلی منطبعه در آن شخص است و الحمدلله رب العالمین و صلی الله ...

خط: شکسته نستعلیق، کا: متطبب خراسانی، محمد زمان بن کلبعلی، تا: ۱۲۵۶ق؛ کاغذ: قورخانه، جلد: میشن، ۶گ (۱۰۹ر-۱۱۴ر)، اندازه: ۱۹×۲۳/۵سم [ف: ۷-۱۸۹]

۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۳۱۶/۲۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**و کاشکی خاک بودمی. انا انذرنا عذاباً قریبا ... یا لیتنی کنت تراباً.

خط: نسخ، کا: حیدر علی، تا: شوال ۱۲۸۰ق، جا: تهران؛ با این‌که تصحیح شده پر است از غلط؛ جلد: مقوایی، ۵گ (۲۱۱ر-۲۱۵ر)، ۱۵ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۲/۵سم [ف: ۵-۵۱]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۰۱۳/۲۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**کاشکی از مادر نیامدی و کاشکی خاک بودمی یوم ینظر المرء ما قدمت یداه و یقول الکافر یا لیتنی کنت ترابا

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: ربیع الثانی۱۲۸۵ق؛ ۴گ (۱۷۷ر-۱۸۰ر)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲۱-۲۲]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۹۴۹/۱۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**و کاشکی خاک بودمی. انا انذرناکم عذاباً قریباً یوم ینظر ... و آله اجمعین الطاهرین

با دگرگونی‌هایی در (ص ۲۳۳-۲۴۶) همان مجموعه چاپ شده؛

خط: شکسته نستعلیق، کا: طبیب طهرانی، محمد جواد بن محمد حسین، تا: ۱۳۱۴ق؛ جلد: تیماج، ۳گ (۷۰ر-۷۲ر)، ۱۵سطر(۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۱۴-۲۱۹]

● وحی و معرفت / کلام و اعتقادات / فارسی

vahy va ma‘refat

جامی، عبدالرحمن بن احمد، ۸۱۷ - ۸۹۸ قمری

jāmī, ‘abd-or-rahmān ebn-e ahmad (1415 - 1493)

[فهرستواره منزوی ۱۰۷۷/۸]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۴۳/۶-ف

نسخه اصل: پاریس S. P. 968 (بلوشه ۱۱۳)؛ بی‌کا، تا: ۸ رمضان۱۰۰۹ق [فیلمها ف: ۱-۵۳۴]

● ودایع الاحکام فی شرح شرایع الاسلام / فقه / عربی

wadā’i‘-ul aḥkām fī š.-i šarāyi‘-il islām

طباطبائی، زین العابدین بن حسین

tabātabā’ī, zayn-ol-‘ābedīn ebn-e hoseyn

وابسته به: شرایع الاسلام فی مسائل الحلال و الحرام؛ محقق حلی، جعفر بن حسن (۶۰۲-۶۷۶ق)

در نسخه ما از این شرح که گویا از زین العابدین بن حسین طباطبائی است تنها وکالت و اجاره است و آن بیشتر به تقریر درس استاد می‌ماند. در آن از «سید استاد دام ظله العالی» یاد شده است و از ریاض .

تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۱۴۲ - ج

آغاز:بسمله. و به ثقتی. نحمدک یا من و کلنی الله فاکرمنی و لم یکلنی الی الناس فیهینونی ... و بعد فهذا کتاب الوکالة؛ **انجام:**لان ید الوکیل ید الموکل لکن (پایان اجاره و کامل نیست)

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ اصل است با خط خوردگی؛ در صفحه عنوان اجازه‌ای است از زین العابدین طباطبائی به میرزا حسین و در همینجا آمده که وکالت ۲۲ جزو و اجازه ۱۲ جزو و رویهم ۳۴ جزو است، محشی با نشان «منه عفی عنه»؛ ۲۷۰گ، ۲۳سطر(۹/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۲/۵سم [ف: -۵۰۱]

● ودایع الفحول فی شرح زبدة الاصول / اصول فقه / عربی

wadā’i‘-ul fuḥūl fī š.-i zubdat-il uṣūl

یزدی حائری، محمد باقر بن مرتضی، ۱۲۳۹ - ۱۲۹۸ قمری

yazdī hā’erī, mohammad bāqer ebn-e morteza (1824 - 1881)

وابسته به: زبدة الاصول؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳-۱۰۳۰ق)

شرحی مزجی متوسطی است بر «زبدة الاصول» شیخ بهاءالدین عاملی با استفاده از بعضی شرح‌های دیگر و نقل پاره‌ای از اقوال.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۱۲۸/۶

آغاز:ان أعلی از کی درر تستخرجها اللسان عن حقائق کنوز البراعة و أعلی اصفی غرر تستکشفها البنان عن دقائق رموز البراعة؛ **انجام:**فلابد أن یکون المراد أن لفظ العلم مستعمل فی المقید لا المجموع لعدم العلاقة ...

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ با خط‌خوردگی و افزودگی از مؤلف؛ جلد: تیماج، ۸گ (۱۲۸ر-۱۳۵پ)، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف: ۶-۱۴۱]

← ودائع النبوة > الصلاة

● **ودایع النبوة فی احکام الشریعة** / فقه / عربی

wadāyi'-un nubuwwa fī aḥkām-iš šarī'a

تهرانی نجفی، هادی بن محمد امین، – ۱۳۲۱ قمری

tehrānī najafī, hādī ebn-e mohammad amīn(- 1903)

وابسته به: شرایع الاسلام فی مسائل الحلال و الحرام؛ محقق حلی، جعفر بن حسن (۶۰۲–۶۷۶ق)

مؤلف بنا داشته یک دوره فقه شیعه را درکتاب ودایع النبوة تدوین نماید ولی موفق به این کار نشده وفقط بخش‌هایی ازآن را تألیف نموده است. بخش‌هایی ازاین کتاب که تألیف شده وبعضاً عنوان مستقل دارند چنین است:کتاب الطهارة که شرحی بر کتاب طهارة شرایع است(الذریعة ۱۵: ۱۸۸)، کتاب الصلاة (الذریعة ۱۵: ۶۱)، کتاب الزکات که ناقص است، کتاب الصوم، کتاب الارث، کتاب البیع یا تجارت که شرح بر کتاب بیع شرایع است. (نمازی خوی ۱: ۱۴۰)، کتاب الصلح که باز شرح بر کتاب صلح شرایع است ومؤلف نام آن را رضوان نهاده است (الذریعة ۱۱: ۲۳۹)، کتاب الخیارات که مؤلف نام آن را ذخایر النبوة نهاده است (الذریعة ۱۰: ۸). ازاین بخش‌ها بخش بیع وخیارات درسال ۱۳۲۰ق وصلاة درسال ۱۳۴۲ق به چاپ رسیده است.

آغاز:الحمدلله المتعالی بوجوب وجوده عن ان یدرکه ... اما بعد ... کتاب الطهارة الکتاب کنظام ما یکتب به من الکتب و هو الاتقان و لامعنی له سواه لرجوع جمیع المعانی الیه ...

[الذریعة ۶۳/۲۵ و ۱۸۸/۵؛اعیان الشیعة ۸۲/۱۰، ۲۳۳]

۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۵۵۰

ج ۱، شامل بخش طهارت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۹۹گ، ۲۱–۳۱ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۳–۷۴۰]

۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۵۷۴

آغاز:الحمدلله رب العالمین وصلی الله علی محمد واله اجمعین کتاب الاجاره التی هی علی نحو ما سمعته فی لفظ البیع من ان الاصح کونها نقل المنفعة لاالعقد؛ **انجام:**وعلی القول الاخر ای النفوذ من الاصل تصح الجمیع کما هو واضح هذا آخر الکلام فی هذه المسائل وان اطنب الفاضل فی قواعد فیها وفی نظائرها لکن من احاط بما ذکرنا علم الحال فیها اجمع

از اجاره تا وصایا؛ خط: نستعلیق، کا: محمد کاظم بن عبدالله زرندی، تا: ۱۲۶۸ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۶۴گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۵–۲۲۷۱]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۶۹۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**و لتبرک بعض کلمات آیة الله قدس سره لیعرف حالا.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ ۱۱۶گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۴×۱۸/۵سم [اهدائی رهبر: ۳–۷۹۶]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۰۷۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**فیما فسرنا به الأخبار لستغنی عن التعرض للأقوال و کلمات الرجال و لله الحمد ...

ج۱–۳؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: اوایلقرن۱۴؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۳۲۲گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۲۱–۱۶۴۸]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۳۰

همان نسخه بالا [اهدائی ف: –۲۵۰]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۵۶۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**و اما اختلاف السطوح فعدم قدحه فی الاعتصام من البدیهیات و قد ازحنا الشبهات.

ج۱–۲، ازابتدای مقدمه تا مبحث آب جاری؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایلقرن۱۴؛ اهدایی: شکر الله فقیه نیا؛ جلد: تیماج، مذهب، ۱۳۹گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۵/۷×۲۱/۵سم [ف: ۲۱–۱۶۴۸]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۰۰۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**و اما کونه ما بین المفصل و المشط فمعناه ان الخط المتوهم من اتصال.

ج۱–۲، ازابتدای مقدمه تامسح پا از مبحث وضو؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایلقرن۱۴؛ افتادگی: انجام؛ واقف: شیخ فتحی عون الجنوبی، آبان ۱۳۷۷؛ جلد: مقوا، ۸۲گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۲۱–۱۶۴۹]

۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۱۰/۷–۳۱/۹۰

آغاز:ومن جملة مسقطات الخیار الایجاب ولا دخل له بالاسقاط بل لازمه السقوط لانه عبارة عن الاخذ بالخیار واعمال الحق والثانی عبارة عن ازالة الحق؛ **انجام:**المصادیق المعینة لجوز تر که مطلقاً ولو بالاشتغال بغیره منها.

خیارات؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ مصحح؛ جلد: تیماجمذهب، ۷۷گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۸–۴۹۲۱]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۱۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**علی الکثرة الفعلیة و اما اختلاف السطوح فعدم قدحه فی الاعتصام من البدیهیات و قد ازحفنا الشبهات

شامل: مباحث طهارت تامبحث امتزاج و مبحث امتزاج نیز نام تمام مانده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ محشی از مرحوم شیخ اسماعیل هشترودی؛ جلد: تیماج، ۴۰۹ص، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۹–۱۶]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۳۲۴

آغاز:بسمله هذه جملة القول فی المقدمة الباب الاول فی الطهارة الکاملة التی یحصل بالوضوء و قد عرفت فی اول الکتاب ان الطهارة؛ **انجام:**و ان استوثقت ... مع القاء الکرسف(برگ آخر به علت پارگی نیمی از آن ناخوانا ست).

بخشی از طهارت؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛

افتادگی: انجام؛ ۴۹۷ص، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۵۰-۱۲۰]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۲۳۹/۶

آغاز:برابر؛ **انجام:**و عن احمد بن یحیی هو ما کان طاهراً فی نفسه مطهراً ...

خط: شکسته نستعلیق، کا: ابوالقاسم بن عبدالرزاق اصفهانی، تا: قرن ۱۴؛ ۵گ (۱۳۰-۱۳۴)، ۲۳-۲۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۳۸-۶۹۲]

۱۱. قم؛ استادی، رضا؛ شماره نسخه:نامعلوم

کتاب الصلاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ۱۱۱گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۹×۳۰سم [صد و شصت نسخه: -۲۶]

۱۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۴۴۸-۳۲/۱۴۸

آغاز:بسمله الحمدلله رب العالمین وصلی الله علی محمد وآله الطاهرین ولعنة الله علی اعدائهم اجمعین الی یوم الدین کتاب الوقوف والصدقات. التقاط الوقوف لغة الحبس والتحبیس؛ **انجام:**وکیلاً او فضولاً او منهیاً عن الغسل حاشا. فانهم کما یعتمدون علی قول الوکیل کذلک علی قول الفضول. الحمدلله رب العالمین ... وصلی الله علی خیر خلقه محمد وعترته المعصومین.

وقوف و صدقات ونقطه؛ خط: نسخ، کا: حسین بن عبدالرحمان بروجردی (شاگرد مؤلف)، تا: ۱۳۰۷ق؛ محشی با نشان«منه»؛ جلد: تیماج، ۱۷۳گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۸-۴۹۲۲]

۱۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۴۴۷-۳۲/۱۴۷

آغاز:بسمله ولا تجب الزکوة فی الذهب حتی تبلغ عشرین دیناراً ففیه عشرة قراریط نصف المثقال الشرعی؛ **انجام:**انه لولاه لامکن حمل جمیع ما ستدل به علی التوقیت علی الندب والحمدلله رب العالمین وصلی الله علی محمد وآله الطاهرین فی کل وقت وحین ... المجلد الثانی من کتاب الزکوة

ادامه کتاب الزکوة؛ خط: نسخ، کا: حسین بن عبدالرحمان بروجردی (شاگرد مؤلف)، تا: غره رجب۱۳۰۸ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۲۸گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۹×۲۸سم [ف: ۸-۴۹۲۲]

۱۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۴۴۶-۳۲/۱۴۶

آغاز:بسمله والحمدلله رب العالمین وصلی الله علی خیر المبعوث محمد وآله الطیبین الطاهرین ... وبعد فهذا کتاب الزکوة من شرائع الاسلام الکتاب والکتب مصدران وقد یطلق لما یجمع به الخط کالنظام؛ **انجام:**فی زکوة الابل لا طلاق الشاة وعدم منافاته للشرکة بوجه کما عرفت والحمدلله رب العالمین وصلی الله علی محمد وآله الطیبین الطاهرین.

کتاب الزکوة؛ خط: نسخ، کا: حسین بن عبدالرحمان بروجردی (شاگرد مؤلف)، تا: ۲۹ ربیع الثانی ۱۳۰۸ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۸۹گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف: ۸-۴۹۲۲]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۲۷۲

آغاز:هذا کتاب الصلوة من ودایع النبوة بسمله الحمدلله رب العالمین ... و بعد کتاب الصلوة و هی فی الاصل العطف و هو من الرب الرحمة ...

طهارت و صلات؛ خط: نسخ، کا: میرزا حسین، تا: ۱۳۱۲ق؛ مصحح؛ ۳۶۵ص، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۴۷/۲-۱۰۶]

۱۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۸۹۸/۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**و ان کان المخاطب اصطلاحه مخالفا له و الذی دعاهم علی حملها علی الملکیة الجمیع بینها و بین مرسلة ابن ابی عمیر بین ان ما دعاهم الی التسالم علی ان الارطال فیها عراقیة من الوهن بمکان ...

بخش نخست از جلد اول کتاب طهارت می‌باشد؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: حسن بن عباس آقا خوئی، تا: ۱۳۱۵ق؛ مصحح، محشی؛ ۶۳گ (۱۳۸پ-۲۰۰ر)، ۲۱سطر، اندازه: ۸/۵×۱۶سم [ف: ۳۷-۵۳۸]

۱۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۸۹۸/۴

آغاز:بسمله، الحمد لله رب العالمین ... و بعد فیقول: ... ان من سبیل الهدایة المتجلیة بانوار الهدایة الضرورة و البرهان ما ورثته ورثة الفرقان حملة الدین و ائمة المسلمین و حماة الاسلام ... هو ان الماء الواحد لایختلف اجزائه فی الطهارة و النجاسة؛ **انجام:**و اما اعتبار الدفعة فقد عرفت انه الاحتراز عن التدریج کما صرحوا به تحفظا علی الکثرة الفعلیة و اما اختلاف السطوح، فعدم قدحه فی الاعتصام من البدیهیات و قد ازحنا عنها الشبهات ...

جزء دوم از جلد اول کتاب طهارت؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: حسن بن عباس آقا خوئی، تا: جمعه ۲۲ذیحجه۱۳۱۵ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مذهب، ۶۲گ (۲۰۰پ-۲۶۱پ)، ۲۱سطر (۸/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۷-۵۳۸]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۱۳۶

آغاز:برابر؛ **انجام:**فسرنا به الاخبار تستغنی عن التعرض للاقوال و کلمات الرجال و لله الحمد وله الشکر و المنة.

جلد اول (کتاب طهارت)؛ خط: نسخ، کا: محمود بروجردی، تا: شعبان۱۳۱۵ق؛ مصحح، با نشانی «بلغ» و «ملاحظه شد»؛ مهر کتابخانه پیمان مراغه در ۱۳۱۰ خیابان خواجه نصیر، کتابخانه جعفر سلطان القرایی؛ جلد: میشن مذهب، ابعاد متن: ۱۲/۵×۲۱/۵، اندازه: ۲۰/۷×۳۱/۲سم [ف: ۲۹/۲-۷۹۶]

۱۹. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۵۹

جلد اول، ازآغاز طهارت تا احکام تطهیر کر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیقعده۱۳۱۵ق؛ ۱۶۷گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۳۷]

۲۰. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۶۰

از احکام وضوء تا غسل استحاضه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیقعده۱۳۱۵ق؛ ۲۱۹گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: -۳۷]

۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۱۳۷

آغاز: «کتاب الصلاة و هی فی الاصل العطف و هو من الرب الرحمة و من المربوب الاستکانة و التذلل و طلبها و الاستغفار و من عبد علی آخر طلب الرحمة؛ **انجام:**و هذا ما اردناه من بیان غوامض کتاب الصوم و اما بقیة المسائل فلیست بهذه المثابة من

الغموض و نسئل الله تعالی ان یوفقنا لما هو اهم من التعرض لبقیة هذا المبحث و الحمد لله تعالی کما هو اهم من التعرض لبقیة هذا المبحث و الحمد لله تعالی کما هو حقه علی هدایته الی ما خفی من شریعته.

جلد دوم: شامل کتابهای صلات و زکات و صوم؛ خط: نسخ، کا: محمود بروجردی، تا: ۱۵ ربیع الاول۱۳۱۶ق؛ مصحح، محشی به امضای «منه ره»؛ مهر: کتابخانه جعفر سلطان القرایی، کتابخانه پیمان در مراغه خیابان خواجه نصیر ۱۳۱۰؛ جلد: میشن، ۲۷-۲۵ سطر (۱۲×۲۲/۵)، اندازه: ۲۰/۹×۳۱/۴سم [ف: ۲۹/۲-۷۹۶]

۲۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۶۲

آغاز:الباب الاول فی الطهارة الکاملة تحصل بالوضوء و الغسل قد عرفت فی اول الکتاب ان الطهارة هی الجامعة بین النظافة و النزاهة و ان منشاء انتزاع اول الدرجات امر عدمی بخلاف النزاهة؛ **انجام:**فالزله و الاشتباه من شیخنا المفید و تبعه من نشاء بعده من بلامذته و لامذة و تقلیدهم و استدلوا لما توهموا بالاخبار الصریحه فی ابطال دعویهم و بالتامل فی ما فسرنا به الاخبار نستغنی عن التعرض للاقوال و کلمات الرجال و لله الحمد و الشکر و المنه

کتاب الطهارة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۱۷ق؛ جلد: تیماج، ۳۴۷ص، ۲۷سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۹-۱۶۵]

۲۳. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۸۱۴۹

خط: شکسته نستعلیق، کا: حاج ملا آقا ابن ملا محمد علی، تا: ۲۲ رجب۱۳۱۷ق، قطع: رحلی [رشت و همدان: ف: -۱۳۷۱]

۲۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۱۲

آغاز:بسمله، کتاب الصلواة و هی فی الاصل العطف و هو من الرب الرحمه و من المربوب الاستکانه و التذلل و طلبها و الاستغفار و من عبد علی آخر طلب الرحمه من ربه فالصلوة من الله تعالی و من غیره حقیقه واحدة فالاختلاف انها هو فی خصوصیة الربط الکاشف عنها اختلاف الحروف فالبد یصلی؛ **انجام:**علی الوجه المشروع فان هذه الخصوصیه لاتختلف بالقصد کالقضاء و الاداء و رفع الحدث ... هذه جمله ما افاض الاستاد المحقق فی هذا المتحث قدتم بعنوان الله تبارک و تعالی ... قد وقع الفراغ من اتمام هذه النتیجه ... سنه ۱۳۱۷

کتاب الصلوة، تا اواخر مسائل مبحث «قصرو اتمام»؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۳۱۷ق؛ به خط یکی از شاگردان مؤلف است؛ جلد: تیماج، ۳۲۸ص، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۹-۱۵]

۲۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۳۰۶

آغاز:بسمله الصلوة وهی فی الاصل العطف وهو من الرب الرحمة ومن المربوب الاستکاثه والتذلل وجلها والاستغفار ومن عند علی آخر طلب الرحمة لابد له؛ **انجام:**فان هذه بخصوصه لاتختلف باالقصد [کالانقضائ] والدواء ورفع الحدث والاستباحة هذه جملة ما افاده آیة الله الثانی علامة دهره و فرید عصره

بخش صلاة؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۰ شوال۱۳۱۷ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۵۸گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف مخ:۵-۲۲۷۰]

۲۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۲۰۳

کتاب الصلاة؛ خط: نستعلیق تحریری، کا: صادق قزوینی، تا: ۲۵ ربیع الاول۱۳۱۸ق [مختصر ف: -۸۸۰]

۲۷. خوی؛ ملا علی خوئی (شریف)؛ شماره نسخه:۱۷/۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**علی ان الارطال فیها عراقیه من الو هن بمکان.

شامل: مقدمه ودایع النبوه، کتاب الطهارة، کتاب البیع یا تجارت؛ خط: نسخ، کا: حسینی خوئی، عبدالعلی بن محمد رفیع، تا: ۲۶ ذیقعده۱۳۱۸ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۰۷گ (۲۳۰-۳۳۶)، ۲۶سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [اوراق عتیق: ۱-۱۲۷]

۲۸. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۲ فیاض

جلد اول در طهارت؛ خط: نستعلیق، کا: هشترودی تبریزی، عبدالله بن محمد حسن، تا: چهارشنبه ۱۷ شعبان۱۳۳۸ق، جا: نجف اشرف؛ ابعاد متن: ۱۰/۵×۱۵، قطع: وزیری [ف: -۲۴۵]

۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۰۶۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**فیما فسرنا به الأخبار لستغنی عن التعرض للأقوال و کلمات الرجال و لله الحمد ...

ج۱-۳، ازابتدای مقدمه تا انتهای مبحث استحاضه؛ خط: نسخ، کا: محمد حسین بن زین العابدین ارموی، تا: ۴ رمضان۱۳۳۹ق، جا: نجف اشرف؛ جلد: میشن، ۲۲۹گ، ۲۸سطر، اندازه: ۲۰×۲۷سم [ف: ۲۱-۱۶۴۷]

۳۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۷۴۹

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ بسیار مغلوط؛ جلد: تیماج، ۷۸گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۱۲-۳۱۴]

۳۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۱۱۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**و اما اختلاف السطوح فعدم قدحه فی الاعتصام من البدیهیات و قد أزحنا الشبهات و الحمدلله رب العالمین.

خط: نستعلیق، کا: عباس ماکوئی، بی‌تا، تاریخ کتابت: دوشنبه از هفته سوم ذیحجه ۱۳۱۷ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۶۳گ، اندازه: ۱۵×۲۲سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۷۸]

۳۲. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۵/۱

کتاب تجارت و خیارات و صلاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۵۳گ (۱پ-۳۵۳ر)، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۸/۵سم [ف: -۷]

۳۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۵۳/۴

آغاز:یقی الکلام فی القواطع و الخلل و نشیر الی ما هو المهم المعضل الذی لا یهتدی الیه ال الاقل؛ **انجام:**و بما حققنا ظهر فسادما زعمه آیة الله نور الله ضریحه کغیره تبعا للمفید و قدس سره من ان هذا السهوینا فی العصمة

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۴۰ص (۲۷۹-۳۱۸)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۳سم [ف: ۹-۱۳۹]

۳۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۲۶۵

آغاز:بسم الله الرحمن الرحیم. هذه جملة القول فی المقدمة الباب الاول فی الطهارة الکاملة التی یحصل بالوضوء والغسل قد عرفت فی اول الکتاب أن الطهارة هی الجامعة بین النظافة والنزاهة؛

انجام:ودلت علیه الاخبار فالزلزلة والاشتباه من شیخنا المفید قدس سره وتبعه ص فنشأ من بعده من تلامذته وتلامذة تلامذه ومقلدیهم واستدلو لما توهموه بالاخبار الصریحة فی ابطال دعویهم بالتاویل فیما فسرنا به الاخبار تستغنی عن التعرض للاقوال وکلمات الرجال واحمد الله رب العالمین والصلوة والسلام علی سید الانبیا ...
کتاب طهارت؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۹۳گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف مخ: ۵-۲۲۷۱]

۳۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۵۶۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**فما سمعت تأتی به بعد النقاء عین وجب علیها حال الطهر فانهما واحدکما هو صریح روایة اخری وبالتامل فیما حققنا یظهر ما فی کلمات الاصحاب قدس الله اسرارهم فی هذا الباب ولنبرک بذکر بعض کلمات آیة الله قدس سره لیصرف حال
طهارت؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۱۲۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۲۷۱]

۳۶. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۴۲۵

آغاز:بسمله وبه نستعین حمدله وصلی الله علی محمد وآله الطاهرین وبعد فیقول المسکین المستکین محمدهادی بن محمد امین ... ان هذه جملة مما خطر بالبال فی کشف الغطاء الفصل الثانی فیما بنی علیه کتاب التجارة ... العقد الی عقده هو اللفظ الدال ... فهذه مجاز فی الاسناد وتعریف للمعنی؛ **انجام:**وهذا انما یحتاج الیه مع الجهل بالواقع واما مع العلم بوجود مناط للضمان حال الفساد فلامعنی للتمسک بالضابط معان الحکم بالضمان حال الفساد لوجود سببه لادلالة له علی تسلیم القاعدة بوجه وبالجملة
کتاب التجارة؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۵۷گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف مخ: ۲-۵۷۷]

۳۷. مشهد؛ مدیر شانه چی؛ شماره نسخه:۱۴۰

طهارت و بخشی از صلات؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: وزیری [نشریه: ۵-۶۱۰]

۳۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۹۸۰/۳

قطعه ای از آغاز کتاب طهارت؛ خط: نستعلیق، کا: خاکمردانی خوئی، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۹گ (۷۸پ-۱۰۶ر)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۲۷-۳۹۰]

۳۹. کرمانشاه؛ فیض مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره

کتاب الطهارة؛ بی‌کا، بی‌تا [تراثنا: س۲ش۴-۶۹]

۴۰. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۸۵۸/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**الموجود: ولنتبرک بذکر بعض کلمات آیه الله قدس سره لیعرف حال ...
کتاب الطهارة؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۱۷گ(۹۱ر-۲۰۷ر)، ۲۲سطر، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [مؤید: ۲-۲۹۸]

● الوداع / فلسفه / عربی

al-wadā‘

ابن باجه، محمد بن یحیی، - ۵۳۳ ؟ قمری

ebn-e bājja, mohammad ebn-e yahyā(- 1139)

چاپ: به کوشش آسین پلاسیوس (۱۹۴۳م)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۵۷/۳۲ عکسی

نسخه اصل: کتابخانه بودلیان در آکسفورد، شماره ۲۰۶. قسم من رسالة الوداع؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۵۴۷ق [عکسی ف: ۴-۴۹۰]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۸۹/۱۸ عکسی

آغاز:قال فی رسالة کتب بها الی بعض اخوانه و هی رسالة الوداع: اطال الله بقاک ایها الوزیر الاجل انی لما اعتزمت علی الحرکة؛ **انجام:**و شرف همتک قد کمل فلا ینسب هذا القول الا الیک و لا یعرف الا بک کن معانی
نسخه اصل: کتابخانه سلطنتی برلین، شماره ۵۰۶۰؛ خط: مغربی، کا: انصاری، عبدالله بن محمد، تا: ۶۶۷ق؛ ۱۱گ (۱۹۰پ-۲۰۰پ)، ۲۸سطر، اندازه: ۲۰×۲۷سم [عکسی ف: ۳-۶۴۵]

● وداع نامه ماه رمضان /شعر / فارسی

vedā‘-nāme-ye māh-e ramazān

دو وداع نامه منظوم ماه رمضان بدین ترتیب: آغاز: «الوداع ای مه زمان طاعت خیز×× مجلس ذکر مجلس قرآن»؛ انجام: «تنی دارم از موی باریکتر ×× دو چشمم ز شب تیره تاریکتر»؛ و دومی:آغاز: «دیگر عظیمت [عزیمت] می‌کند ماه مبارک الوداع ×× هجران قیامت می‌کند ماه مبارک الوداع»، انجام: «مجلس ذکر محفل قرآن×× چند روزی دیگر بوی مهمان - الوداع ماه مبارک الوداع»

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۷۰۵/۵

خط: نسخ، کا: محمد جواد کسائی، تا: ۱۳۵۰ق، جا: شوشتر؛ ۷گ (۱۸۴پ-۱۹۰ر)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۲۰-۲۱۸]

● الودیک فی فضل الدیک / حدیث / عربی

al-wadīk fī faḍl-id dīk

سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر، ۸۴۹ - ۹۱۱ قمری

soyūtī, ‘abd-or-rahmān ebn-e abī-bakr (1446 - 1506)

مشتمل بر «مقدمه» و «خاتمه» و یک مقدمه در فضیلت و ثواب نگهداری خروس است.در این مختصر روایات متعدد از طریق اهل سنت در فضیلت آن به خصوص خروس سفید نقل شده است، از جمله: «قال رسول الله صلی الله علیه و آله من اتخذ دیکا ابیض فی داره لم یقربه شیطان ولاالسحرة» و در روایات دیگر فرموده است: «الدیک الابیض صدیقی و صدیق و عدو عدوالله». به گفته مؤلف کنیه آن: «ابوحسان، ابوحماد، ابوسلیمان، ابوعقبه، ابومدلج، ابوالمنذر، ابوالیقضان و ... و برخی از اسامی آن الانیس، الموانس، الخیران، الزاقی، المعترفان و غیر آن است.
چاپ: مطبوعات الحرمین، ۲۶ص، ۱۳۲۲ق.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۲۰۵

آغاز:بسمله، حمدله و بعد فقد الف الحافظ ابونعیم الاصبهانی جزء فی فضل الدیک و هذا جزء فیه من الافادة؛ **انجام:**و سقی عظامک صوب مزن هاطل غدق و عود فی شراک بروق و هذا اخر ما ذکره مولانا شیخ الاسلام الجلال السیوطی من دیوان الحیوان من حرف الدال انتهی

خط: نسخ، کا: زکریا بن محمد محلی شافعی، تا: ۱۰۶۰ق؛ اهدایی: رهبری، فروردین ۱۳۷۴؛ جلد: مقوا، ۷گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۸۰۳]

← ورامین > کتابچه صورت جمع و خرج خالصات ورامین

● **ورجاوند بنیاد** /- فارسی

varjāvand bonyād

کسروی، احمد، ۱۳۰۷ - ۱۳۶۴ قمری

kasravī, ahmad (1890 - 1945)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۷۵۲/۶۷-۴۷۵۴-ف

در سه بخش چاپ دوم در ۱۳۲۵؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳-۱۰۱]

● **ورد** / دعا - عربی

wird

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۶۴/۲-ف

نسخه اصل: پاریس113 .S. P (بلوشه ۱۴۹)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱-۵۳۶]

● **ورد الاحباب** / مواعظ / فارسی

vard-ol ahbāb

کشمیری، محمد صادق

kešmīrī, mohammad sādeq

اهدا به: غلام علی

رساله‌ای است دروعظ واخلاق برگرفته ازکتب معتبره شامل چهارده «حدیقه»: ۱. معرفت خدا و غرض از آفرینش؛ ۲. معالجه دنیا؛ ۳. تضرع؛ ۴. نعمت ایجاد؛ ۵. طاعات منعم وذکر توبه؛ ۶. حیا وحق آن؛ ۷. مذمت منکران طاعات؛ ۸. احوالات سید الساجدین؛ ۹. احوال قیامت؛ ۱۰. روایاتی که مشتمل است درنجات از دنیا؛ ۱۱. فواید ذکر وتعریف علم وعلما؛ ۱۲. قضاء حوائج واعمال صالحه؛ ۱۳. وصیت حضرت رسول (ص) به ابوذر غفاری؛۱۴. وصیت حضرت رسالت پناه به حضرت امیرالمؤمنین (ع).

[الذریعة ۶۴/۲۵؛ فهرستواره منزوی ۶۸۰/۶]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۹۵۶/۱

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... أما بعد بذروه عرض می‌رساند این محب راست کیش موافق و مخلص درست اعتقاد بری از علایق؛ **انجام:**چو ناطق گشتم از اقوال صادق ×× بمن رحمت کند بلبل هزاران

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۹۹گ (۲پ-۱۰۰ر)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۸-۱۳۸]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۴۶۷

آغاز:بسمله حمد بی حد و شکر بی عدد خداوندی را سزا است که بی ماده و مده چنین گلهای رنگارنگ از کتم عدم به عالم وجود آورد؛ **انجام:**به من رحمت کند بلبل هزاران ×× چه ناطق گشتم از اقوال صادق

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: محرم۱۲۶۶ق؛ از روی نسخه محمدعلی بن محمد رضای قصر خلیلی از قراباغ شیراز مورخ ۱۵ ذیقعده ۱۲۲۲ برای کربلایی آقا کوچک؛ اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۴-۸۳۸]

۳. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۷۴۹/۱

آغاز:بسمله حمدله والصلوة ... بعد مؤلف این کتاب چون ملاحظه نمود دید که اهل این عصروزمان همگی شب وروز عمر عزیز خود راصرف تحصیل دنیای دنی می‌نمایند ... لهذا از برای تنبیه غافلان ومستان لایعقل مدهو شان این رساله را ازکتب معتبره وعظ جمع نمود؛ **انجام:**مغرور بزینت خود شدم پس بیامرز مرا ودراج می‌گوید الرحمن علی العرش استوی

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۳۲گ، اندازه: ۱۴×۲۲/۵سم [ف مخ: ۲-۵۷۸]

● **ورد الاقطاب و المکملین** / عرفان و تصوف / عربی

warad-ul aqṭāb wa-l mukammilīn

شعرانی، عبدالوهاب بن احمد، ۸۹۸ - ۹۷۳ قمری

šaʻrānī, ʻabd-ol-vahhāb ebn-e ahmad (1493 - 1566)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۳۴۸۰

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: -۶۰۲]

● **وردة الارواح** / لغت، صرف / عربی

waradat-ul arwāḥ

اتقانی، کاتب بن عمر، ۶۸۵ - ۷۵۸ قمری

etqānī, kāteb bn ʻomar (1287 - 1358)

اهدا به: صدرالدین محمد بن روح الدین حسین التسری

تاریخ تألیف: ۲۰ رجب ۷۱۶ق

شرح منظومه‌ای است در مؤنثات سماعیه از خود شارح ضمن چند فصل، که به جهت صدرالدین محمد بن روح الدین حسین التسری نگاشته پس از این‌که صدرالدین نزد وی «عقود الجواهر»

را خوانده و حفظ کرده است.
آغاز:الحمدلله واهب العطایا و الصلاة علی محمد العدل فی القضایا و آله الأخیار الأبرار من المهاجرین و الأنصار

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۴۶۳/۸
آغاز:برابر؛ **انجام:**انشأت وردة الارواح نظما و نثرا بعون فالق الاصباح الملک الفتاح ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۶۳ق، جا: قسطنطنیه مدرسه سودلجه؛ ۶گ (۱۰۹پ-۱۱۴پ)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۲۲-۵۵]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۸۱/۱۱
آغاز:برابر؛ **انجام:**انشات وردة الارواح نظما و نثرا ... من رجب سته عشر و سبعمائة
خط: نسخ، کا: موسوی لاریجانی، محمد علی بن محمد، تا: ۱۲۴۴ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۸ص (۳۱۴-۳۲۱)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۰×۱۸/۵سم [ف: ۳۲-۲۱۴]

● ورد الجنة و بدر الدجنة = الاربعون حدیثا من الاربعین شیخا من علماء الامصار / حدیث / عربی

ward-ul janna wa badr-ud dujna = al-arba‘ūn ḥadīṯ-ā min arba‘īn šayx-ā min ‘ulamā’-il amṣār

پس از یاد کردن سند حدیث و خود آن عنوان «قال الامام» یا دعائی درباره او به مانند این‌که زنده است می‌آید و آن حدیث تفسیر عرفانی می‌شود، در رشته سندهای آن نام‌های کهن ایرانی و ترکی فراوان است مانند: شیرویه، شهر دار، بنجیر، زیرک، ایل طغان، شکرویه، زنجویه، جوزوشت، فرکوه، اسفا و جین بندگشای، داسنه، بنیمان. چنین است نام نخستین راوی در این سندها: ۱. الناصر الدین الله ابوالعباس احمد، ۲. تاج الدین ابومحمد محمود بن خداداد بن ابی بکر بن یوسف اشنهی به روایت از کیا احمد بن شیرویه شهردار، ۳. شهاب الدین ابوعبدالله عمر سهروردی، ۴. نجم الدین ابوالجناب احمد صوفی خوارزمی کبری، ۵. مجد الدین ابومحمد شریف بن موید بن ابی الفتح صوفی بغدادی نسوی، ۶. حجة الدین ابوطالب عبدالمحسن بن ابی العمید بن خالد بن عبدالغفار بن اسماعیل ابهری، ۷. شمس الدین محمد بن ابی سعید بن ایلطغان بن نعمن کرمانی، ۸. معین الدین ابوذر عبدالله بن جنید بن روز بن علی، ۹. سدید الدین ابوعبدالله احمد بن ابن منصور جوینی، ۱۰. شرف الدین ابومحمد عبدالبر، ۱۱. مجد الدین ابوسعد عبدالله بن عمر بن منصور صفار نیشابوری، ۱۲. ضیاء الدین ابوالرشید محمد بن ابی بکر بن ابی القسم ابن الغزال اصفهانی، ۱۳. احمد بن شیرویه بن شهردار دیلمی، ۱۴. نجم الدین ابوالحسن علی بن محمد بن احمد طایبادی، ۱۵. تقی الدین ابوعبدالله محمد بن محمود بن ابراهیم بن فرج حمامی شهید، ۱۶. سراج الدین احمد بن صالح بن محمد هروی، ۱۷. موفق الدین ابوعلی بن ابی العزیز بن ابی علی بزاز مدانی معروف به کلین، ۱۸. شیخ الملة ابوالمجد عبدالباقی بن عبدالواسع انصاری هروی، ۱۹. سدید الدین ابوبکر بن ابی الفخر همدانی صوفی، ۲۰. کمال الدین ابو المعالی عمر بن عبدالرحمن بن عبدالجبار خاصی هروی، ۲۱. منتجب الدین حجة الاسلام ابوالفتوح اسعد بن ابی الفضائل بن خلف عجلی، ۲۲. غیاث الدین ملک الوزراء و العلماء محمد بن آصف بن آصف الزمان ابو مضر محمد بن اسعد بن محمد عقیلی، ۲۳. رکن الدین ابو القسم مسعود بن مسعود صدر شهید، ۲۴. شمس الدین ابونصر عبدالله بن عمر بن عالم بن ابراهیم بخاری، ۲۵. شمس الدین علی بن عبدالرشید بن علی بن بنیمان سبط حافظ ابوالعلاء همدانی، ۲۶. تاج الدین ابوالفتح منصور ابن المعالی عبدالمنعم بن عبدالله بن محمد بن فضل فراوی صاعدی، ۲۷. امام الدین احمد بن محمد ابن خولة مغربی حفافی، ۲۸. رضی الدین ابوالحسن موید بن محمد بن علی طوسی، ۲۹. اثیرالدین محمد بن محمد بن ابی غائم اصفهانی، ۳۰. علاء الدین ثابت بن محمد بن ابن بکر خجندی، ۳۱. موفق الدین محمد بن احمد بن ابراهیم کرمانی، ۳۲. مجد الدین ابو زکریا یحیی بن ربیع بن سلیمان بن حراز واسطی مدرس نظامیه بغداد، ۳۳. افضل الدین محمد بن محمود بن محمد اصفهانی، ۳۴. ابوالفخر عبدالجامع بن علی بن ناصر هروی، ۳۵. حجة الاسلام ابوالقاسم عبدالکریم بن علی عبدالکریم بن بسطامی کرمانی، ۳۶. تاج الدین مسعود بن محمد بن مسعود بن منیعی، ۳۷. محمد بن ابی غالب زهر بن محمد بن ابی سعد شعرانه، ۳۸. ابوبکر بن عبدالله بن ابی الفتوح بن اسعد عطار، ۳۹. ابومحمد عبدالعزیز بن مبارک بن اخضر بغدادی، ۴۰. ابوروح عبدالمعز بن محمد بن فضل صوفی هروی، در اینجا راوی سوم نظام الملک است.

آغاز:بسمله. رب زدنی علما، الحمد لله العلی الخلاق الملی الرزاق الصادق فی الوعد الوفی بامیثاق ... اما بعد فاحادیث النبی ... اوضح سبیل للمهتدین ... و کنت اقبلت فی ریعان امری و عنفوان عمری علی التشبت باذیال جلالها ... الی ان حان الوقت ... فقیض الله لی و اتاح و اظهر علی صفحة زمانی و الاح من حدانی علی نظم هذه الدرر المنورة و ندبنی الی جمع هذه الغرر الماثورة فاجبته ... و جمعت الراکضین فی میادین الدین و الناهضین محمل اعباء الیقین تیمنا بنشر معالیهم ... و سمیته و رد الجنة و بدر الجنة؛

انجام:و الاضطرار لنه الواحد القهار، شعر:دلت لوجهک السن و صفات×× بالعجز و التقصیر معترفات / ما انت یا ذالحسن الافتنة×× فتنت بک الاحیاء و الاموات / انت الحیاة لمن اردت حیاته ×× و لمن اردت مماته ممات

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۸۱۳/۵
آغاز و انجام:برابر
خط: نسخ، کا: المعلم الخباز، حسین بن قاضی علی، تا: ۱ رجب۷۱۹ق، جا: یزد؛ کاغذ: سمرقندی، ۲۹گ (۱پ-۲۹پ)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۱۶-۷۱۱]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۷۹۷/۲
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ در پایان تاریخ ۶۷۰ با خط کمرنگ دیده می‌شود و شاید هم ساختگی باشد؛ ۲۴گ (۱۵ر-۳۸پ) [ف: ۵-۷۴۹]

● **الورد الربیعی فی الکلی الطبیعی** / منطق / عربی
al-ward-ur rabī'ī fi-l kullī-yiṭṭabī'ī

علامه حائری مازندرانی، محمد صالح بن فضل الله، ۱۲۹۷ - ۱۳۹۱ قمری
'allāme hā'erī māzandarānī, mohammad sāleh ebn-e fazl-ol-lāh (1880 - 1971)

رساله‌ای است تحقیقی با ذکر اقوال دانشمندان و رد و ایراد در مبحث کلی طبیعی که آن را قبل از سن بلوغ نگاشته است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۲۷۰۲۱

آغاز:بسم الله المبدع للطبائع و مشخصاتها فصل فی فصل الخطاب لمشاغبة ذوی الالباب فی الکلی الطبیعی فلیعلم ان التحقیق فی تحریر محط التشاجران الکلی الطبیعی الذی هو عبارة عن طبیعة المعروض للکلیة فی ظرف العقل کما هیة الانسان التی هی فی حد معناها؛ **انجام:**و قرره النفس الصالحیة بامتن تقریر فالحمدلله علی نعمه الکلیة علی هذه الطبیعة الجزئیة و الصلاة علی ذی الذات القدسیة و آله اولی النفوس القدوسیة

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: کتابخانه آیة الله شیخ محمد صالح علامه حائری، تیر ۱۳۵۱؛ جلد: مقوا، ۲۴گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۲/۵سم [ف: ۲۴-۲۷۳]

● **ورد الشیخ عبدالقادر الگیلانی** / عرفان و تصوف / عربی
wird-uš šayx 'abd-ul-qādir al-gīlānī

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۹۴۳/۹

کاتب: حفید بکلی افندی، ابراهیم بن علی، تا: قرن ۱۳، جا: ترکیه عثمانی؛ قطع: رقعی بزرگ [میراث شهاب: س۹ش۲-۳۶]

● **ورد شریف** / دعا / عربی
verd-e šarīf

رفاعی، احمد بن ابی المعلمین مکی زواعی
refā'ī, ahmad ebn-e ab-el-mo'alemīn makkī-ye zavā'ī

رساله مختصری است دردعا که درابتدا سوره‌های توحید، فلق، ناس، فاتحه واوایل بقره را آورده وپس ازآن آیة الکرسی واسامی خداوند متعال وسپس چند قطعه صلواتیه که صلوات بر پیامبر واهل بیت واصحاب اوست. گویا از منشآت احمدرفاعی است.

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۵۶/۱-۱/۱۵۶

آغاز:بسمله سوره فاتحه بسمله اللهم اجعلنا ممن رکبت علی جوارجهم من المراقبة غلاظ القیود؛ **انجام:**العلماء العاملین والعالمین والتابعین لهم باحسانه الی یوم الدین سبحان ربک رب العزة عما یصفون وسلام علی المرسلین والحمدلله رب العالمین

کا: درویش محمد فردی الغزالی الرفاعی، تا: ۵ جمادی الثانی ۱۲۹۰ق؛ مهر: «خادم الفقراء الشیخ السید حافظ محمد فضلی الرفاعی ۱۲۶۸» (مدور بزرگ)؛ جلد: تیماج، ۴گ، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۸-۴۹۲۳]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۵۶/۲-۱/۱۵۶

آغاز:سوره قل هو الله و قل اعوذ برب الفلق و قل اعوذ برب الناس وحمد وآیات اول سوره بقره؛ **انجام:**یا نبی الله کن لنا شافعا انت والله شفیع لاترد یا رب انت الله یسرلنا علم لا اله الا الله محمد رسول الله

خط: تحریری، کا: درویش محمد فردی غزالی بن شیخ محمد فضلی رفاعی، تا: ۹ جمادی الثانی ۱۲۹۰ق؛ مهر: «خادم الفقراء الشیخ السید حافظ محمد فضلی الرفاعی ۱۲۶۸» (مدور بزرگ)؛ جلد: تیماج، ۶گ، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۴-۲۱۱۶]

● **ورد الصبح** / دعا / فارسی
verd-os sobh

حاج بله تبریزی، امین الدین، - ۷۲۰ قمری
hāj bale tabrīzī, amīn-od-dīn(- 1321)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۵۹۰/۱۳

آغاز:بسم الله الرحمن الرحیم الحمدلله رب العالمین الی آخره و من سورة البقرة الم ذلک الکتاب؛ **انجام:**و سورة النصر و الاخلاص و المعوذتین بتمامها و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۲۵ ذیقعده۷۲۲ق؛ جلد: تیماج، ۳ص (۹۶-۹۸)، ۴۱سطر، اندازه: ۱۹×۳۲سم [ف: ۴۱-۷۲]

● **ورد محمد اسامه** / دعا / عربی و فارسی
verd-e mohammad osāme

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۷۸۱/۱۶

متعلق به ایام هفته با دیباچه فارسی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [ف: ۷-۳۸]

● **ورد المریدین** / عرفان و تصوف، شعر / فارسی
verd-ol morīdīn

خاکی کشمیری، - ۹۹۴ قمری
xākī kešmīrī(- 1586)

در مناقب مراد خود شیخ حمزه کشمیری (-۹۸۴ق) سروده، سپس «دستور السالکین» را در شرح این منظومه به نثر نگاشته است. بابا داود مشکاتی کشمیری (-۹۹۷ق) در کتاب «اسرار الابرار» (الاسرار) خود از آنها نقل کرده است.

[فهرستواره منزوی ۲۱۳۴/۳]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۶۶۱ ض

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● **ورد المستغاث** / دعا / عربی

wird-ul mustaġāṯ

ورد و نیایشی است در استغاثه به خداوند متعال با ستایش پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم در هر بند و درود و صلوات بر آنحضرت، شبیه به منشئات دراویش اهل سنت.

آغاز:الحمدلله الذی زین النبیین بحبیبه المصطفی صلی الله علیه و سلم و من علی المؤمنین بنبیه المجتبی

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۵۶۰/۱۰

آغاز:برابر

خط: نسخ معرب زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [ف: ۳۰-۲۲۲]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۸۵۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**و رافع الدرجات و قاضی الحاجات برحمتک یا ارحم الراحمین

خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول، دارای سرلوح گویا ترکی؛ ۱۲گ، ۹سطر، اندازه: ۱۶×۲۴/۵سم [ف: ۵-۲۷۲]

● **الورد و العندلیب** / شعر / فارسی

al-ward wa-l ‘andalīb

مظفر علیشاه کرمانی، محمد تقی بن محمد کاظم، ۱۱۵۰ - ۱۲۱۵ قمری

mozaffar-‘alī-šāh-e kermānī, mohammad taqī ebn-e mohammad kāzem (1738 - 1801)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۳۶۵/۷

خط: نستعلیق، کا: هدایت، رضا قلی بن محمد هادی، تا: قرن ۱۳؛ ۲گ (۲۶۳پ-۲۶۴پ) [مختصر ف: -۸۸۱]

← الوردیة فی تحقیق سوانح المعراجیة ≻ الحدیقة الوردیة فی السوانح المعراجیة

● **وردیه محمد بهاء** / بهائیت / عربی

verdīye-ye mohammad bahā’

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۲۲۵/۹-ف

نسخه اصل: آکادمی بخارست رومانیM 178؛ خط: نسخ معرب، کا: محمود بن داود، تا: ۹۷۷ق؛ ۱ص (۴۲) [فیلمها ف: ۳-۲۱۲]

● **ورزش افکار و آزمایش انظار** / معما / فارسی

varzeš-e afkār va āzmāyeš-e anzār

فاضل گروسی، عبدالحسین، ۱۲۵۹ - ۱۳۲۴ شمسی

fāzel-e garrūsī, ‘abd-ol-hoseyn (1880 - 1945)

معماهای متفرقه‌ای است به نظم و نثر با جواب آنها که مؤلف برای پرورش ذهن آنها را جمع‌آوری نموده است و دارای ترتیب خاصی نمی‌باشد.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۹۹۶

آغاز:سؤال: گر یکی در یکی نوشته شود×× نام یارم به از فرشته بود

نسخه اصل: کتابخانه مؤلف؛ خط: نستعلیق نازیبا، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ **۲۳۰**ص [عکسی ف: ۵-۴۴۸]

← ورزنامه ≻ کشاورزی نامه

● **ورزنامه** / کشاورزی / فارسی

varz-nāme

تاریخ تألیف: قرن ۴ یا ۵

نثری کهن از قرن چهارم یا پنجم، شامل ۱۲ جزو، هر جزو شامل باب‌های مختلف، در کشاورزی و دام پروری و نگهداری پرندگان و ... . اصل کتاب به یونانی از قسطیوس بن اسکوراسیکه رومی بود که به پهلوی و بعد در روزگار خلفای عباسی از پهلوی به عربی ترجمه شده است.متن حاضر ترجمه از زبان عربی است با توجه به آئین جمله‌بندی و ترکیبات لغات متن چنین برمی‌آید که این نثر مربوط به روزگار سامانیان یا اوایل غزنویان است.

کاشان؛ عاطفی، حسن؛ شماره نسخه:بدون شماره/۱

آغاز:دیباچه کتاب: «سپاس خدای را که همه ازوست و همه را بازگشت بدوست آن خدای دو جهانست و آفریدگار خرد و جانست و دارای زمین و آسمانست و روزی دهنده جانورانست و آمرزنده گنه کارانست و جاره بیجارگانست و دستگیر درماندگان است. آن خدای را که به کن ابداع هست کرد»؛ متن: «این نخست آن کتابست که قسطیوس بن اسکوراسکیه عالم روم نهاد آنک او را فیلسوف روم خوانند در آنج وصف کرده است از آن چیزها که کشاورزان را و دهقانان را و دیگر مردم را از دانستن آن چاره نیست ... و این کتاب را بپارسی ورزنامه خوانند و معنی آن کتاب الزراعة باشد بتازی یعنی کتاب کشاورزی»

بی‌کا، بی‌تا؛ از این متن در چند جا اوراقی افتاده است؛ کاغذ: ایرانی، اندازه: ۱۱×۲۱سم [نشریه: ۷-۷۵۶]

● **الورقات = الوريقات** / اصول فقه / عربی
al-waraqāt = al-warīqāt
امام الحرمین، عبدالملک بن عبدالله، **۴۱۹ - ۴۷۸ قمری**
emām-ol-harameyn, ‘abd-ol-malek ebn-e ‘abd-ol-lāh (1029 - 1086)

یک دوره اصول بسیار فشرده و مختصر که فقط قواعد کلیه اصول فقه را بیان می‌کند بدون هیچگونه استدلال یا نقل قول

آغاز:بسمله، هذه وریقات یشتمل علی فصول من اصول الفقه و ذلک مؤلف من جزئین

انجام:و وجه الدلیل ان النبی صلی الله علیه و سلم قد اخطاء المجتهد تارة وصوبه اخری و الحدیث و رواه الشیخان و لفظ البخاری (اجتهد الحاکم فحکم فاصاب فله اجران فاذا حکم فاخطاء فله اجر واحد)

چاپ: بیروت، محقق: عبداللطیف محمد العبد، مکتبة التراث، ۳۱ص، ۱۹۷۷م.

[کشف الظنون ۲۰۰۵/۲؛ الاعلام زرکلی ۱۶۰/۴؛ ذخائر التراث العربی الاسلامی ۳۵۴/۱]

شرح و حواشی:

۱- الدرکات فی شرح الورقات؛ فزاری، ابراهیم بن عبدالرحمن (۶۶۰-۷۲۹ق)
۲- شرح الورقات؛ امام الکاملیة، محمد بن محمد (۸۰۸-۸۶۴ق)
۳- شرح الورقات؛ محلی، محمد بن احمد(۷۹۱-۸۶۴ق)
۴- شرح شرح الورقات؛ ابن قطلوبغا، قاسم بن قطلوبغا (۸۰۲-۸۷۹ق)
۵- تسهیل الطرقات فی نظم الورقات؛ عمریطی، یحیی بن موسی (-۸۹۰ق)
۶- قرة العین لشرح ورقات امام الحرمین؛ حطاب، محمد بن محمد (۹۰۲-۹۵۴ق)
۷- حاشیة شرح الورقات؛ قلیوبی، احمد بن احمد (-۱۰۶۹ق)
۸- شرح الورقات؛ مالکی، محمد بن عبدالرحیم
۹- غایة المامول فی شرح ورقات الاصول؛ انصاری، احمد بن احمد
۱۰- شرح الورقات
۱۱- شرح شرح الورقات
۱۲- حاشیة الورقات

۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۶۸/۴
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: تیماج، ۴گ (۱۲۷پ-۱۳۰پ)، ۲۲سطر(۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: -۲۵۱]

۲. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۵۹۵۷-۴/۱۲۰/۱۰
خط: نسخ درشت، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ [آستانه قم: -۲۱۶]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۱۶/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۹-۱۰؛ در فهرست به اشتباه عنوان «مباحث اصولیه»آمده (فهرست رایانه‌ای ۶۰۷)؛ جلد: تیماج، ۷ص (۲۷-۳۳)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۹-۲۷]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۴۴۲/۱-ف
نسخه اصل: بادلیان واکر ۱۴ (ش ۱۴۴۴ و ۱۵۲۸)؛ بی‌کا، تا: ۱ ربیع الثانی۹۲۸ق؛ ۸گ (۱پ-۸ر) [فیلمها ف: ۱-۶۰۱]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۱۷۱/۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** المفسد هو الناقص للعمل المشروع فیه و حکمه العقاب بالفعل عمداً و عدمه سهواً
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ اندازه: ۱۳/۵×۲۲/۸سم [ف: ۱۶-۴۱۰]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۸۳۸/۹
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۰۳۰ق؛ ۳گ (۶۶ر-۶۸پ)، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۵-۳۷۸]

۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۹۲۴/۴
آغاز:برابر
نسخه اصل: کتابخانه واتیکان -رم ۱۱۵۵؛ خط: نسخ نازیبا، کا: احمد بن صلاح قشوی مالک کتاب، تا: دوشنبه سلخ شعبان ۱۰۴۶ق؛ ۱۰ص (۸۷-۹۶) [عکسی ف: ۵-۳۷۸]

۸. یزد؛ جامع کبیر؛ شماره نسخه:۱۷۴/۲
خط: نسخ، کا: حسین بن سبزواری، تا: جمادی الاول۱۰۸۲ق؛ قطع: وزیری [نشریه: ۴-۴۰۷]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۰۹۰/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ضمیمه نسخه ش ۱۱۰۹۰ [رایانه]

۱۰. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۸۵۹/۵
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۸ص [ف: -۳۱۷]

۱۱. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۹۱۸/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: احمد بن محمود بن یوسف بن شیخ بالشدری، تا: ۱۲۷۴ق، جا: شیخان؛ جلد: گالینگور، ۱۱گ (۱۴پ-۲۴ر)، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۲-۱۸۵]

۱۲. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۳/۱
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی [نشریه: ۱۱-۹۳۲]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۹۶/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۵گ (۹۰پ-۹۴ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۱۵سم [ف: ۵-۹۰]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۶۹۳/۲
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ محشی از حاشیه شهاب الدین قلیوبی؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۸گ (۵۲پ-۶۹پ) [ف: ۳۷-۲۱۸]

۱۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۴۰۰/۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد صالح ابن حاجی قاسم، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سیاه، اندازه: ۱۵×۲۴/۹سم [ف: ۶-۹]

● **الورقات فی العمل بربع المقنطرات** / هیئت / عربی
al-waraqāt fi-l ‘amal bi-rub‘-il muqanṭarāt
ماردینی، جمال الدین عبدالله، ق۹ قمری
mārdīnī, jamāl-od-dīn ‘abd-ol-lāh(- 15c)
تاریخ تألیف: ۸۴۳ق
دارای یک «مقدمه» و بیست «باب».
آغاز:بسمله ... قال الشیخ الامام العلامه فخرالدین عبدالله الماردینی تغمده الله برحمته واسکنه فسیح جنته بسمله الحمدلله فاطر السماوات و بعد فهذه و رقات فی العمل بربع الدائر الموضوع فیه المقنطرات مشتمله علی مقدمه و ابواب و المقدمه فی معرفة اسماء الخطوط الموضوعة فیه ...
انجام:وفی جهة المشرق ان کان لنصف القوس والله تعالی اعلم
[تاریخ علم الفلک (مجله دمشق) سال ۴۳۱:۲۸ ظاهریه: ۲۴۶ خدیویه ۳۲۹:۵؛الفلک و التنجیم ص ۲۴۱]
شرح و حواشی:
۱- مقنطرات؛ سبط ماردینی، محمد بن محمد (۸۲۶-۹۰۷ق)

۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۶۶/۱۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: حسین بن علی حجاف، تا: دوشنبه ۱۳رجب۱۱۱۶ق؛ ۱۰ص، ۲۴-۳۲ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱-۵۲۹]
مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۵۶۶/۱۴
همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۹۰]
۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۶۶/۱۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محلی مکی، یوسف بن یوسف، تا: ۷ جمادی الاول۱۱۴۳ق؛ ۵گ، ۲۴-۳۲ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱-۵۲۹]
مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۵۶۶/۱۵
همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۹۰]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۶۲/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ نام مؤلف با خط کهن بر پشت برگ نخستین دفتر نوشته؛ ۲ص، اندازه: ۱۴×۱۸سم [ف: ۱۹-۴۱۳]

← الورقائیة > القصیدة العینیة

● **الورقة** / تراجم / عربی
al-waraqa
ابن جراح، محمد بن داود، ۲۴۳ - ۲۹۶ قمری
ebn-e jarrāh, mohammad ebn-e dāvūd (858 - 910)
اهداء به: ابن المنجم
کتاب در سرگذشت شاعران و برای هر یکی در یک برگ نوشته است از این روی «الورقه» نامیده شده و در الوزراء صولی الاوراق خوانده شده است.
چاپ: قاهره، محقق: عبدالوهاب عزام و عبدالستار احمد فراج، دار المعارف، ۱۷۶ص، ۱۳۷۲ق.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۳۵۱
آغاز:ابوالعدا فروردین سعد العمی. ورد بن سعد العمی، لقیه دعبل و حدثنی ابوالفوارس احمد بن محمد القمی انه ورد بن عبدالصمد اخو عکاشه بصری رشیدی صالح الشعر مشهور؛ **انجام:**و انشد دعبل لابی الجهم احمد بن یوسف فی کتاب الشعراءاعاذل لیس البخل منی سجیة ×× و انی رایت الفقر شر سبیل
خط: نسخ کهن، بی‌کا، بی‌تا؛ اگر نام مسکویه که در صفحه عنوان دیده می‌شود از مشکویه رازی باشد نسخه از قرن پنجم یا چهارم خواهد بود، در آغاز آن بخط صدر الافاضل نوشته شده «شیخ الکتب» و دیباچه‌ای بر این کتاب و اشعاری در وصف آن به خط او آمده، کاغذ ۸۴ برگ آن کهنه است، در صفحه عنوان تملک ۱۰۳۱ و تاریخ ششصد و اندی دارد و میان آنتام مشکویه رازی است (یک برگ افتاده و در هنگامی که چاپ می‌کرده‌اند در نسخه بوده و به چاپ رسیده و در آن دنباله شعرهای ابی الجهم و شعرهای عمر بن احمد یامی بوده)؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا، ۹۰گ، ۱۱سطر (۱۰×۱۴)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۸-۴۱]

● **ورقه** / اخلاق / فارسی
varaqe
حسینی قزوینی، محمد تقی بن امیر مؤمن، -۱۲۷۰قمری
hoseynī qazvīnī, mohammad taqī ebn-e amīr mo’men(- 1854)
چند ورقه است در خداشناسی و خودشناس و تهذیب نفس و اکتساب فضائل اخلاقی و آداب اسلامی، و این عناوین در نسخه آمده:۱. در تدابیری که در آن تدبیر پروردگار مدبر یگانه ...؛ ۲. در تدبیر اصلاح نفوس و تطهیر قلوب.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۲۷۷/۴
آغاز:الحمدلله رب العالمین ... اما بعد بدانکه در اخبار ائمه اطهار مروی است که فرمود رسول خدا صلی الله علیه و آله؛ **انجام:**و آنکه دعا موجب خلاصی از جهنم و باعث دخول بهشت است ...
ناتمام؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۳گ (۲۷پ-۳۹پ)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲۱-۲۳۸]

● **ورقه و دلگشا** / داستان / فارسی
varaqe va delgošā

اصفهان؛ ابوالبرکات، رضا؛ شماره نسخه:۱۵
خط: نسخ نازیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۹۳گ، ۱۴سطر [سه کتابخانه اصفهان: ف: -۲۱]

● **ورقه و گلشاه** / شعر / فارسی

varaqe va golšāh

عیوقی، قرن ۵ قمری

'ayyūqī(- 11c)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۹۶۹

آغاز:که نیست هیچ کس واقف از آن حال (کذ) نشسته در عروسی فارق البال (کذ)؛ **انجام:**زبان در کام کس زین قصه ... (کذ) بفریادش رسد ... رسولان (کذ) غریق رحمت یزدان کسی باد- که کاتب را به حمدی می‌کند یاد ... سنه ۱۲۷۲

خط: نستعلیق خفی، کا: محمد بن اسماعیل، تا: ۱۲۷۲ق [رایانه]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲-ع

نسخه اصل: طوپقپو سرای کتابخانه خزینه ش ۸۴۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۷۰گ، ۱۹سطر [فیلمها ف: ۱-۲۷۱]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲-عکس

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۳-۲۱۸]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۴۳۰

خط: نستعلیق، کا: اقبال آشتیانی، عباس، بی‌تا؛ جلد: گالینگور، ۱۵۰گ، ۱۵ سطر (۲۱×۲۹)، اندازه: ۲۳×۳۱سم [ف: ۱۶-۷]

● **ورقه و گلشاه** / شعر / ترکی

varaqe va golšāh

به نام: شاه عباس اول صفوی

به نظم ترکی از شاعری مسیحی تخلص شیعی که فارسی نیز می‌سروده است، با مقدمه‌ای به نثر و نزدیک به پنج هزار بیت. در آتشکده آذر (ص۳۵) از مسیحی ارمنی بازرگان یاد شده است. فهرست عنوان‌ها: ۱. بیان ایله بوقالوب کتابنک موچین خلقه؛ ۲. بودو تتمق قاضی حاجاته روی استعانت دور؛ ۳. توحیده دور بو نظم دلکش؛ ۴. مناجات و توکل باغندن پیر دسته گلدوربو؛ ۵. توحیده دورو پر قصیده؛ ۶. بو بیرهاندور ز حلقه وجود واجب حقدن؛ ۷. بونعت رسول مجتبی دو؛ ۸. بیان ایله بو معراج رسولی خاص ایله عامه؛ ۹. بودر اثبات سیر سرعت و معراج جسمانی؛ ۱۰. بوقصیده اول در درج نبوت نعتیدور؛ ۱۱. منقبت شیر خدا شاه نجف دور؛ ۱۲. بو قصیده حضرت شاه نجف ساننده دور؛ ۱۳. بو تحریر مطالبده طلب دور حامه دین یاری؛ ۱۴. بودور تعریف شاه دین پناه اول شاه عباسنگ؛ ۱۵. بوقصیده داخی اول صاحب قران شاننده دور؛ ۱۶. بوساقی دن طلب قلیمقدو در کیفیت؛ ۱۷. بو خودورقا ایلد گلشادین آغاز حکایت دور؛ ۱۸. و رقاصفتین بیان ایدربو؛ ۱۹. گلشا حسنند دور بو گفتار؛ ۲۰. بو خود بخش بلا دور عاشق و معشوقه فطر تدین؛ ۲۱. عقابیدور بو گلشا آنه سینگ اول بیری رویه؛ ۲۲. بو گلشا ننگدور اونکا جوابی؛ ۲۳. بو گلشا خرینک شمع بیر له ماجرا سیدر؛ ۲۴. بو گلشا آچدو قیدور درد ایله پروانیه رازین؛ ۲۵. بوورقادویدو کیدور بیلمش اغیار بیدادی؛ ۲۶. بوور قاقیلدو کیدور چرخه طعنه؛ ۲۷. بور قافابیله رزایلدو کیدور؛ ۲۸. بوور قاتیک عطارد له طریق ماجرا سیدور؛ ۲۹. بوور قار هریه ایجورد کیدور جام زهر آلود؛ ۳۰. بوور قانیک کلیلک بابنی خورشید آچکیدور؛ ۳۱. بوور قاننکدور رزمنده قریخه قاتی؛ ۳۲. بورقا مشرقدن طالعین فیروز مند ایستر؛ ۳۳. بوورقا شکوه بائین آچدو کیدور روی کیوانه؛ ۳۴. بوور قایتدور کیدور ثابتاته؛ ۳۵. بوخودور قای محزوننگ مناجاتیدور حقه؛ ۳۶. بوور قاقیلدو کیدور هم اوزی اوز درینه چاره؛ ۳۷. بوور قاحزنینک نامه سیدور جانب یاریه؛ ۳۸. جواب نامه دور بو جانب گلشای محزونیک؛ ۳۹. بوور قادایه سیننک دروه دوز تدبیر درمانی؛ ۴۰. همامنکدور بود و رمق ایمک اوغلی ایچون سوری؛ ۴۱. بو گلشن خود تماشا گاه بزم سور گلشادور؛ ۴۲. بو وصفین ایشدوب عمر و اولمقی و گلشایه دور عاشق؛ ۴۳. بوشبیخوندر آلوب قایتدو کیدور عمرو گلشایی؛ ۴۴. یتوب عمر و هلال ایلغار ایله جنگ ایتله و کیدر بو؛ ۴۵. کتور مکدور بوور قایارینی اوردی اعدادین؛ ۴۶. بوغوغاده همامنک ایچسدوکی شهد تنها دتدور؛ ۴۷. بوورقا آتایی فوتدین آه وفغانیدور؛ ۴۸. عمر اولمکنی بیان ایدربو؛ ۴۹. بو بنیاد ستمدور نیکله دین ورقای محزونه؛ ۵۰. وداع ایدوب یمن صوبینه عز میدور بوورینک؛ ۵۱. تمامی سخن؛ ۵۲. بوورقای حزیننک حال حالودندور اخبار؛ ۵۳. اولکی خیکید ور بوقوم عنتر بیرله و رقاننک؛ ۵۴. بوورقانیک ایکنجی سواسی؛ ۵۵. اوچنجی جنکید اور اول قوم بدخواه ایکه ورقانیک؛ ۵۶. بودو تمق عنتری دودنجی رزمی پهلو اینکدور؛ ۵۷. بو صلح ایتمکدور رشا هیله اول پریشانک؛ ۵۸. بودور ورقا آلوب خالو سینی اول عنتری ویریک؛ ۵۹. بوشبرو حیله ورسی ورقا خلاصی قتل عنتر دور؛ ۶۰. بو دشمن باینلوب ورقا حجازه عود قیلمکدور؛ ۶۱. بو محسن شاه شامی و ارمق و گلشان آلمقدور؛ ۶۲. بو گلشاء حزنیک آنه میله ماجرا سیدور؛ ۶۳. بودور گلشاء ناکامنک وصیت قیله دکی سروه؛ ۶۴. بو محسن ساهه ویر کلدور او گلشای نیکو نامی؛ ۶۵. تیشمک شامه شاهیه ویرمه مک تمکین گلشادود؛ ۶۶. بیان ایلر بو ورق سر گذشتین عود قیمسکمده؛ ۶۷. بو ورقایه اول کید قمردن سرونک اخباری؛ ۶۸. بوورقا کیتمکیدور شامه وزنکی لرنک جنگی؛ ۶۹. بو محسن شاهنک اول مجروحه دور لطف فراوانی؛ ۷۰. بو اول مجروحه هر کون یارد ندور شربت راحت؛ ۷۱. دو یولمکدور بوورقاشه یتور مگدور آنی یاره؛ ۷۲. کوتر مک دست همتدور بو ذیل وصل گلشادن؛ ۷۳. بیان ایلر بوسورور قا ایله گلشا مقالاتین؛ ۷۴. بو گلشانیک اول استغناده عرض حالیدوریاره؛ ۷۵. بو ورق نیک تسلی ویرمکی کیتمکد دوریاره؛ ۷۶. بو ورق اول سفرده نقد جانیق یاره ویر مکدور؛ ۷۷. اشیتمکدور بو محسن شاه و گلشا فوت ورقانی؛ ۷۸. بودور گلشا اوزین قیلمق مزاریار قریانی؛ ۷۹. مجاور اولمقیدور بوشهنک اول مرقد پا که؛ ۸۰. بوختم نسخه پر

معجز دور او ختم رسالتدن؛ ۸۱ وصیت دور بو فرزند نه عزیزه؛ ۸۲ بو آخر قوله ویر مک شه آویلدوزیب و زینت دور.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۲۲۱

آغاز: بود و تتمق قاضی حاجاته روی استعانت دورالحمد لمن اضاء نوره×× و الشکر لمن جلی ظهوره / سبحانک ای شر قدم فرش×× شد بار گهت ز فرش تا عرش؛ **انجام:** رحمت اونکا کیم آ چند دیده ×× خاطر دور وب ایتمیه رمیده / ساله اونکا پرتو عطاسین ×× اصلاح ایده سهو دیله عطا سینبوشیوه کمیسنگ اولورسه یاری یا اولا اونکا همیشه یاری. کتبه العبد الاقل حبیب الله سنه ۱۰۴۲ م م.

خط: نستعلیق، کا: حبیب الله، تا: ۱۰۴۲ق؛ مجدول؛ در صفحه عنوان آمده «ورقا و گلشا قطع وسط کاغذ استنبولی مجدول ... از بابت اموال اغورلوبیک دیوان بیگی بتاریخ ۲۱ شهر ... تخاقوی ئیل در کتب شعری داخل عرض شد» با مهر شاه سلیمان، با این غور لو بیک شاه صفی دشمن شده و چشم او را در آورده بود و اموالش را مصادر کرد (تذکره نصرآبادی ص ۳۵)، نسخه به روسیه رفته بود و حسین قلی ولد احدی خان حاتمی کهدمی آن را در ۱۱۶۳ در مسکو خریده و به ایران آورده؛ کاغذ: استنبولی، جلد: تیماج، ۱۵۹گ، ۱۶ سطر(۸×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۱-۲۱۷۸]

● ورقه و گلشاه / شعر / فارسی

varaqe va golšāh

ناشناخته:

۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۶۷/۱

آغاز: (ذکر مجلس ششم): بیا ای طوطی شیرین حکایت×× بکن از مجلس سادس روایت؛ **انجام:** (جواب دادن حکیمه ورقه را): کنم خود را هلاک آیم به پیشت×× بود از زندگانی عارم ای دوست

ورقه و گلشاه، به نظم، با عنوان‌های: ۱. در ذکر مجلس ششم و شرح احوالات او گوید، ۲. رخصت کردن ورقه و غزل گفتن گلشاه از فراق ورقه گوید، ۳. جواب دادن حکیمه ورقه را، ۴. کشتن گلشاه خود را از فراق ورقه(این عنوانها در نسخه موجود است)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰و ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، ۱۳گ (۹ر-۲۱ر)، ۱۳سطر(۱۱×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: -۲۵۰]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۷۷۹

آغاز: چه از هم دور گشتند آن دو دلدار ×× ز درد هجر خود گشتند بی مار؛ **انجام:** دیگر (کذ) لشکر نیامد در مقابل ×× پس آنکه شهر را سازیم منزل.

منظومه‌ای است از شاعری ناشناخته، که به علت افتادگی ابتدا و انتهای نسخه، نام ناظم به دست نیامد، ولی آنچه مسلم است این است که این نسخه، منظومه ورقه و گلشاه عیوقی، شاعر شیعی قرن پنجم که به نام محمود بن محمد بن ملکشاه (۵۱۱-۵۲۵ق) سروده، نیست، مثنوی عیوقی در بحر متقارب و این منظومه در بحر هزج می‌باشد، «ورقه و گلشاه» داستانی است که اصل آن به عربی بوده و از زندگی «عروة بن الحزم العذری» از شعرای صدر اسلام اقتباس شده است؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۶۰گ، ۹-۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۷-۵۳۰]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۶۱۷/۲

آغاز: چه ورقه دور شد از روی گلشاه ×× ز غم باریک تر چون مور؛ **انجام:** بهم بودند ایشان تا چهل سال ×× بعیش و شادمانی فارغ البال

اصل داستان این مثنوی افسانه ای عربی است که از زندگی عروة بن الحزم العذری از شعرای صدر اسلام اقتباس شده است و بعدها عیوقی شاعر این داستان را به صورت مثنوی به بحر متقارب برای سلطان محمود غزنوی به شعر درآورد و یک نسخه از این مثنوی در کتابخانه موزه سرای طویقاپو موجود است و در ۷۷۰ هجری یوسف مداح آنرا به شعر ترکی درآورد و در اوایل قرن ۱۴ ملا عبدالله بن حاجی بن میر کریم از فارسی به زبان ترکی شرقی ترجمه کرد و در ۱۳۲۱ در تاشکند با عنوان «حکایت عجیبه از احوال گلشاه و ورقه» چاپ شده است.از نیمه مجلس اول شروع میشود و ۱۵۰۰ بیت است.این نسخه از عیوقی نیست و ناظم اشعار معلوم نشد؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۱۱۰گ (۱۷۲-۲۸۱)، ۱۴سطر (۱۱×۱۶/۵)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۸-۴۶۸]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۵۶۳ ض

به نظم فارسی تازه؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و۱۲ [د.ث. مجلس]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۸

در ۱۴۰۰ بیت است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ ۴۷گ، ۱۴سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [سنا: ف: ۱-۵۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۷۵-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲-۱۳۲]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۷۷۵

آغاز: ز عزت جا ملک را بر فلک داد ×× بجز شیطان که از روی حرف شک داد / درون ظلمتش آب حیات است ×× که خضر اقدامها را زو نجات است / از وهم وعده و وعد موعید است ×× ازو هم بینش و چشم امید است / شبی در خواب چشم بود بیدار ×× چنین بر من معین شد پدیدار / بدیدم حضرت خیر الوری را×× بنوعی که بود زو آشکارا؛ داستان ورقه و گلشاه: شنودم کاندر ایام پیمبر×× یکی حاجی بدی با جاه وافر / در اطرافحرم بگرفته آرام ×× بدست حی نبی شیبان شان نام / ز اسباب جهان معموز بودند×× بمردی در جهان مشهور بودند؛ **انجام:** نمیدانم چرا آشفته حالی×× تو چندین بر سر قبر که نالی

چرا نشکافتی این (از عنوان: آمدیم بر سر داستان ورقه).

به نظم فارسی از شاعری شیعی، فهرست مطلب‌ها: آغاز داستان فرستادن ورقه و گلشاه، به مکتب فرستادن ورقه و گلشاه، تاخت آوردن ورقه به لشکر بنی عمر لعین، کشته شدن بنی عمر یعنی بر دست ورقه، رفتن ورقه بیمن در پیش سلیم شاه، خلاص شدن ورقه و کشتن ملک عنتر را و سر او را به نزد پادشاه بردن، آغاز داستان ملک محسن و تعریف گلشاه شنیدن و عاشق شدن، عقد بستن گلشاه را به ملک محسن، آمدیم بر سر داستان ورقه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: روغنی، ۷۶گ، ۱۱سطر (۷×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱۴-۳۸۱۹]

۷. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۸۸۰**

آغاز:قصه ورقه گلشاه. بسمله.شنیدستم در ایام پیمبر ×× یکی خیل بدی با جاه باقر / در اطراف یمن بگرفته آرام ×× بدی خیل بنی شیبان نشان نام / ز اسباب جهان معمور بودند×× بمردی در جهان مشهور بودند؛ **انجام:**بود بر من عیان احسان حیدر×× نبخشیدم بتو بر جان حیدر

فهرست عنوان‌های این داستان منظوم فارسی در این نسخه چنین است: عروسی کردن ورقه و گلشاه، شبی خون زدن بنی عمر لعین در مجلس ورقه، مجلس دویم گرفتار شدن گلشاه او را به قتل خلاص کردن، فرستادن ورقه غلام خود را به جانب شهر یمن به نزد سلیم شاه، نیامدن غلام ورقه و خود رفتن به یمن نزد خالوی خود، نزدیک یمن رسیدن ورقه و کاروان را دیدن و احوال یمن پرسیدن، اول جنگ ورقه نوجوان مالک عنتر در بیرون قلعه، گرفتار شدن ملک عنتر لعین به دست ورقه، شناختن غلام ورقه در پای ورقه افتادن، امر کردن ملک عنتر بیدین قتل ورقه بیدل، هزیمت نمودن قم ملک عنتر و غارت نمودن اهل یمن، حکایت ملک محسن پادشاه شام و مجلس آراستن و گفتگو بهر ولایت بردن، نقل کردن تاجر به جهت ملک محسن صفت گلشاهرا، به ملک یمن ندیده عاشق شدن مجلس چهارم طلب کردن ملک محسن گلشاهرا از هلال، آگاه کردن گلشاهرا از خواستگاری ملک محسن و شکایت ایام، سپردن امانت ورقه عاجز بیچاره به هم راز مرحم خود، زاری نمودن گلشاه و اشک حسرت ریختن گلشاه در وقت روانه شدن، وفات گلشاه، آمدن ورقه و قصد کردن خود را از برای گلشاه، آمدن دختر که همراز گلشاه بود، آگاه نمودن ورقه را از دادن امانت به او، در بیان شرح گوید، غزل گفتن ورقه بیچاره در جدایی گلشاه مظلوم، رسیدن ورقه بیچاره در راه طبیب دیدن نبض او را، غزل گفتن ورقه در فراق گلشاه و وفات نمودن، پیغام دادن غلام سواران را و آگاه ساختن گلشاهرا از این واقعه، غزل گفتن گلشاه بر سر تربت ورقه، هلاک کردن گلشاه مظلوم خود را بر سر تربت ورقه بیچاره، آمدن حضرت رسول و حضرت علی بن ابی طالب و آگاه شدن ملک محسن و زنده کردن ورقه و گلشاه؛ خط: نستعلیق، کا: برغانی، م ح م د ح س ی ن، تا: قرن۱۳؛ تملک: محمد تقی ارایی؛ جلد: تیماج، ۷۲گ، ۱۵سطر(۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۲-۲۸۶۸]

۸. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۶۱۰**

آغاز:بسمله، کوش کن ای شیعه نیکو نهاد داستانی تازه آوردم به یاد؛ **انجام:**هر کس که از آن درخت یک میوه بچید یک ذره مقاطلست و دیگر همه قند

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ [رایانه]

۹. **تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۶۲۶**

آغاز:بسمله. شنیدستم که ایام پیغمبر / یکی خیل بدی با جاه و لشکر؛ **انجام:**انجامه: ... بگفت ای مونس جان حزینم / چه سازم چاره (ای) چمن رویت نه بینم توقع دارم.

اصل داستان این مثنوی، افسانه‌ای عربی است که از زندگی عروة بن الحزم الغدری از شعرای صدر اسلام اقتباس شده و بعدها «عیوقی» این داستان را به صورت مثنوی به بحر متفاوب برای سلطان محمود غزنوی به نظم درآورده است، در ۷۷۰ ق یوسف مداح آن را به شعر ترکی و در اوایل سده ۱۴ ملا عبدالله بن حاجی میر کریم از فارسی به ترکی شرقی ترجمه کرده اند. نسخه حاضر هیچکدام این ها نیست و از شاعری مجهول از قرن ۱۳ق، است. از برگ ۱-۱۲ ابیاتی از حافظ، از برگ ۱۳-۲۰ ابیاتی در مدح حضرت امیر (ع) با آغاز: «... قصه جبرئیل و استادش علی بود پیر استادش ...»و انجام: «پس پیاده شد آن سگ نامرد خنجر آبکو برون آورد ...»، از برگ ۲۱-۷۶ ابیاتی است که ممکن است ادامه متن اصلی «ورقه و گلشاه» باشد با این بیت: «... چه ما نازل گشت تقدیر الهی نباشد چاره بشنو ...»و انجام: «... به بخشان تو ای شاه جهاندار که هستند رو سیاه زشت گفتار التمت الکتاب»؛ خط: نستعلیق، کا: مشهدی عابد [نالکی؟]، تا: ۱۲۳۴ق، جا: کاشان؛ ۱۵۴گ، ۱۲سطر (۸/۵×۱۴-۱۵)، اندازه: ۱۵×۱۹سم [رایانه]

۱۰. **اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۱۶۶/۲**

آغاز:الهی نامه را هم ساز نالی ×× به مقبولی بکن او را کز آهی؛ **انجام:**دلا تاکی در این کاخ مجازی×× کنی مانند طفلان خاکبازی / برای کاتب مسکین یکی حمد ×× دیگر قل هو الله ...؟

خط: تحریری نازیبا، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۲۲ ذیقعده ۱۲۵۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱-۲۱۸]

۱۱. **یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۴۱۳/۲**

آغاز:ابتدای سخن کنم انشاء ×× هست نقلی زورقه و گلشاه

خط: نستعلیق، کا: کریم بابا بن مشهدی محمد علی، تا: دوشنبه غره جمادی الاول۱۲۷۵ق؛ ۵۰گ (۹۶ر-۱۴۵ر)، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۲-۱۰۵]

۱۲. **تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۱۵۴**

بی‌کا، تا: ۱۲۹۲ق؛ خریداری از رضا میدانی [رایانه]

۱۳. **زهان؛ مدرسه جعفریه زهان؛ شماره نسخه:۸۹**

منظومه‌ای است مفصل در بیان عشق پسری به نام ورقه با دختری به نام گلشاه و بیان مصائب آنان. و ظاهرا غیر منظومه عیوقی است؛ خط: نستعلیق زیبا، کا: عبدالله بن ملاعبدالنبی روضه خوان، تا: سه‌شنبه ۲۰ ذیقعده۱۲۹۷ق، حسب فرمایش کربلائی بهزاد بیگ

بن شیرزاد بیگ افشار؛ مجدول؛ تملک: میر غلامحسین بن میر محمد عامری به سال ۱۳۵۲ ؛ جلد: تیماج، ۸۱گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: -۷۵]

۱۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۸۹-ف

نسخه اصل: نسخه آقای دکتر حسین سیدی. آغاز و انجام افتاده و چند برگی بیش نمانده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: آغازوانجام [فیلمها ف: ۱-۲۷۱]

۱۵. کاشان؛ عاطفی، حسن؛ شماره نسخه:۱۰/۳

آغاز:شنیدستم که ایام پیمبر×× یکی خیلی بدی باجاه و لشکر / در اطراف حرم بگرفته آرام ××بدی خیلی بنی شیبان شان نام؛

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ اندازه: ۱۵×۱۹سم [نشریه: ۱۱-۹۵۳]

● **ورقه و گلشاه** / شعر / کردی

varaqe va golšāh

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۳۷۸-ف

نسخه اصل: ماربوگ آلمانOr Oct. 1196؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱-۲۷۱]

← وریدهای قابل فصد کردن ← اورده مشهوره

← الوریقات ← الورقات

← الوریقات ← بغیة الطالبین لبیان المشایخ المحققین

● **وریقات** = **رسالة اعتقادیة** / کلام و اعتقادات، عرفان و تصوف / عربی

warīqāt = r.-un i‘tiqādīya

مجتبی بن محمد کریم (کرمانی؟)، ق۱۴ قمری

mojtabā ben mohammad karīm (kermānī?)(- 20c)

تاریخ تألیف: ۲۴ صفر ۱۳۳۰ق

گفتاری است عرفانی - عقیدتی، به گونه «اعتقادنامه»ها، بر پایه اندیشه‌های شیخیان با سربندهای «فصل» بی‌شماره. نام نگارنده در انجامه و رساله به عنوان «وریقات» پوشیده در دیباچه آمده است.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۲۹/۱-عکسی

آغاز:الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی. و بعد فهذه وریقات کتبتها فی التوجه علی ما فهمته بعقلی القاصر و أسأل الله ان یلهمنی الصواب بحق محمد ... فصل اعلم ان المعبود هو الله تعالی و لاتحق العبادة الا له؛ **انجام:**فافهم. و هذا آخر ما اردت ایراده فی هذه الوریقات. و أسأل الله ان یوفقنی علی العمل کما یحب و یرضی ... و قر فرغ من تسوید هذه الاوراق العبد الاثیم و الفانی الرمیم مجتبی بن کریم فی لیلة الثلاثا (۲۴ صفر) سنة الثلاثین و ثلاثمایة بعد الالف حامداً مصلیاً مستغفراً.

خط: تحریری، کاتب = مؤلف، تا: سه‌شنبه ۲۴ صفر۱۳۳۰ق؛ افتادگی و افزودگی‌ها از خود نگارنده؛ سپس «جواب مسایل اسماعیل بهزاد» از همو؛ ۲۰ص (۲-۲۱) [عکسی ف: ۱-۴۰۳]

● **وریقات اللمعات** / عرفان و تصوف / عربی

warīqāt-ul lama‘āt

قیصری، احمد

qeysarī, ahmad

در شش «فصل» در عرفان.

آغاز:بسمله. و هو حسبی و مستعانی. الحمدلله الذی جعل قلوب العارفین محلا و ثبت فؤادهم للتجلی لماتجلی

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۱۶۶/۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**یوجد من هموم الدنیا و الله اعلم بحقیقة الحال و لاحول ... العظیم

بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: مقوا، ۵گ (۱۲۹پ-۱۳۳پ)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۹-۸۶۳]

● **الوریقات المحضرة** / فقه / عربی

al-warīqāt-ul muḥaḍḍara

زنجانی، احمد بن عنایت الله، ۱۳۰۸ - ۱۳۹۳ قمری

zanjānī, ahmad ebn-e ‘enāyat-ol-lāh (1891 - 1973)

وابسته به: مسائل الخلاف مع الکل فی الفقه = الخلاف فی الاحکام؛ شیخ طوسی، محمد بن حسن (۳۸۵-۴۶۰ق)

تاریخ تألیف: ۲۵ رمضان ۱۳۷۵ق

مسائلی که در کتاب «الخلاف» شیخ طوسی تکرار شده یا گاه مطلق و گاه مقید آمده، در این رساله بترتیب اصل از کتاب طهارت تا مدبر، فراهم آمده است.

قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۴۷۱

آغاز:بعد الحمد و الصلاة ... حینما کنت اطالع کتاب الخلاف لشیخ الطائفة قدس الله سره رایت ان کثیرا من مسائله کررها

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۲۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲-۲۹۸]

● **الوزارة و لوازمها** / حکومت و سیاست / عربی

al-wizāra wa lawāzim-u-hā

ماوردی، علی بن محمد، ۳۶۴ - ۴۵۰ قمری

māvardī, ‘alī ebn-e mohammad (975 - 1059)

نام مؤلف در رساله نیامده است. در بیت آخر ـ جمعاً پنج بیت ـ صدر نسخه تخلص «مغنی» ـ «چون مغنی خوشه جین خرمن انحضرت است×× زان سبب دامن پر از یاقوت و مرجان کرده است» ـ ذکر شده است.

آغاز:بسمله. رب یسر یا کریم قال القاضی الامام اقضی القضاة ابوالحسن علی بن محمد بن حبیب الماوردی البصری رحمه الله الحمدلله علی ما هدی و ارشد و له الشکر علی ما وفق ...
انجام:بجوده و کرمه و الحمدلله و صلوته و سلامه علی سیدنا محمد ... و حسن توفیقه آمین.
چاپ: اسکندریة، مؤسسة شباب الجامعة، محققک فؤاد عبد المنعم احمد و محمد سلیمان داود،چاپ اول، ۲۲۲ص، ۱۳۹۶ق.
[معجم المؤلفین ۱۸۹/۷؛ فهرس المخطوطات المصورة ۵۵۴/۱]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۸۱۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: میشن، ۵۹گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰سم [ف: ۱-۵۸۳]

← وزارت امور خارجه ≻ تقسیم و ترتیب ادارات و تکالیف وزارت امور خارجه

● **وزارتخانه‌ها** / حکومت و سیاست / فارسی
vezārat-xāne-hā
وظایف هر کدام از وزرای یازده‌گانه دردولت فرانسه را پس از مقدمه کوتاهی درلفظ ومعنای وزیر، بیان کرده ا ست.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۹۶۸
آغاز:لفظ وزیر شامل است به عموم تکالیفی که درقیمه هر وزیر است وزارت عبارت از اداره وسیعی است با شعب زیاد وملک ومعین خود حاوی بر اختیارات؛ **انجام:**ومراودت بین الدول به این فقرات است که وزیر امور خارجه تمام توجهات ومراقبت خود را باید مبذول دارد در جنب آن ما شین امورات داخله و اداره وزارت می‌چرخد
خط: نستعلیق، بی کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۱گ، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف مخ: ۵-۲۲۷۲]

● **وزارت خواجه شمس الدین محمد جوینی** / تاریخ / فارسی
vezārat-e xāje šams-od-dīn mohammad-e joveynī

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۰/۲
خط: نستعلیق، بی کا، تا: ذیحجه ۱۰۷۰ق؛ اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۱-۲۰۴]

● **وزارت در عهد سلاطین بزرگ سلجوقی** / حکومت و سیاست، تاریخ ایران / فارسی
vezārat dar ʻahd-e salātīn-e bozorg-e saljūqī

اقبال آشتیانی، عباس، ۱۳۱۴ - ۱۳۷۴ قمری
eqbāl-e āštīyānī, ʻabbās (1897 - 1955)
درباره وزیران و اصحاب دیوان طغرل یکم، جعفر بیک، الب ارسلان، ملک شاه و پسران او: کیارق، محمد، سنجر.
چاپ: تهران، به کوشش استاد دانش پژوه، ۱۳۳۸ش، ۳۶۲ص.
[فهرستواره منزوی ۱۱۰۲/۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۲۱۱
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ۴۶۶ص، ۱۲سطر (۱۴×۱۸)، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۱۵-۴۱۵۳]

● **وزارت عدلیه** / حکومت و سیاست / فارسی
vezārat-e ʻadlīye
نسخه حاضر به تشکیلات وزارت عدلیه و وظایف آن در دوره احمدشاه در سه «کتاب» پرداخته است: کتاب ۱. اصول تشکیلات عدلیه؛ کتاب ۲. در محاضر شرعیه و حکام صلیحه؛ کتاب ۳. قوانین موقتی محاکمات حقوقی هر کدام در چند باب و چند فصل می‌باشد. اسامی رجال و اعضای کمسیون‌های مختلف عدلیه همراه با مصوبات هر دوره نوشته شده است (سال‌های ۱۳۲۸ق، ۱۳۲۹ق، ۱۳۳۰ق). دستخط راجع به تشکیل وزارت عدلیه مورخ دهم شوال ۱۳۲۹ق.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۹۹۷
آغاز:برای رفع اینکه تشکیلات وزارت عدلیه با احتیاجات حالیه دولت مشروطه ایران موافقت کند؛ **انجام:**و ماده ششم نقض و بقیه تبدیل و اصلاح و بامضای آقای موتمن الملک رئیس مجلس شورای ملی رسیده (محل امضاء رئیس الوزراء نجفقلی بختیاری محل امضاء وزیر عدلیه حسن شهیر الدوله).
خط: شکسته نستعلیق خوش، کا: یحیی الخوئی، رحیم رفیعا (احتشام دیوان)، تا: قرن ۱۴؛ مهر: «تحریر مرحوم رفیعا (احتشام دیوان) اهدائی خانواده رفیعا»، «احتشام دیوان» (بیضوی)؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اهدایی: خانواده رفیعا، جلد: تیماج، ۱۱۱گ، ۲۰سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۲/۸×۲۵سم [رایانه]

← وزن ≻ مقاله در وزن

● **وزن اجزاء اکسیری** / کیمیا / عربی
vazn-e ajzā’-e eksīrī

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۰۷۹۵
خط: نستعلیق، کا: علی اکبر، تا: ۱۲۶۶ق [الفبائی: -۶۰۲]

← وزن صاع و رطل ≻ تحدید صاع

● **الوزن و المیزان** / ریاضیات / عربی

al-wazn wa-l mīzān

اقلیدس، ۳۰۶ – ۲۸۳ قبل میلاد

oqlīdos (-306 - -283)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۷۵۱/۳

آغاز:مقالة لاقلیدس فی الوزن و المیزان. بسمله و علیه توکلی. قال القلیدس الوزن هو قیاس الثقل و الخفة بعضها الی بعض بالمیزان؛ **انجام:**علی موازاة الافق و ذلک ما اردنا ان نبین. کمل قول اقلیدس فی المیزان و هو اربعة اشکال و الحمدلله حق حمده.

اقلیدس است در چهار شکل؛ خط: نسخ، کا: نطنزی کاشانی، محمد بن ابوتراب، تا: ۱۲۸۳ق؛ جلد: تیماج، ۳گ (۶۲پ-۶۴ر)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۸-۲۷۴]

● **الوساد** / طب / عربی

al-wasād

ابن وافد، عبدالرحمن بن محمد، ۳۸۹؟ – ۴۶۷ قمری

ebn-e vāfed،‘abd-or-rahmān ebn-e mohammad (1000 - 1075)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۷۴/۱

آغاز:بسمله. و لاحول و لاقوة الا بالله العلی العظیم، الشعر. صفة دهن یسود الشعر؛ **انجام:**الشیرج ان شاءالله عزوجل. کمل الکتاب لابن وافد و الحمدلله وحده ...

نسخه اصل: کتابخانه اسکوریال در اسپانیا، شماره ۸۳۳؛ خط: مغربی، کا: عبدالکبیر بن عبدالحق بن عبدالکبیر، تا: با تاریخ۶۶۳ق؛ ۸۱ص (۲-۸۲)، ۲۵سطر [عکسی ف: ۳-۳۸۷]

← الوساد الکبیر ← مجربات الطلیطلی

● **الوسائط** = **تقسیم القضیة بالحملیة و شرطیة** / منطق / عربی

al-wasā’iṭ = taqsīm-ul qaḍīya bi-l-ḥamlīya wa-š šarṭīya

عصام الدین اسفراینی، ابراهیم بن محمد، ۸۷۳ – ۹۵۱ ؟ قمری

‘esām-od-dīn-e esfarāyenī, ebrāhīm ebn-e mohammad (1469 - 1545)

رساله بسیار مختصری است درباره تقسیم قضایا به حملیه و شرطیه است. مؤلف خود چنین می‌گوید:«اعلم ان ارباب المیزان قسموا القضیه الی حملیه طرفاها مفروض بمعنی ما یمکن ان یعتبر عنهما بمفرد و شرطیه».

آغاز:بسمله، من المبدإ العلیم الحکیم الفیاض نضارة ازهار العلوم فی الریاض ... اعلم ان ارباب المیزان قسموا القضیة الی حملیة طرفاها مفروض بمعنی ما یمکن ان یعتبر عنهما بمفرد و شرطیة تقابلها و حکموا بان هذا لحصر عقلی یحکم به العقل ... لکنه لیس کذلک

انجام:و ارفع عنقک ناظر الی الازهار ان لم یکن فی ربقة التقلید المشدود علی المسمار.قد تمت الرسالة اللطیفه لافضل المتأخرین مولانا عصام الدین ابراهیم. تم.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۶۲/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خفی خوش، کا: شیخ داوود بن نجم الدین محمد، تا: قرن ۱۰؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱-۳۶۸]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۴۰۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: شیخ داودبن نجم الدین محمد، تا: قرن ۱۰؛ واقف: ابن خاتون عاملی، ۱۰۶۷ق؛ ۲ص، ۲۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲۴-۵۹]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۲۸۴/۸

آغاز و انجام: برابر

تذکر: این رساله در فهرست ناشناخته مانده به قرینه آغاز نسخه، مؤلف تعیین شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۶۲ق، جا: بردع؛ ۲گ (۶۰ر-۶۱پ) [ف: ۱۶-۲۰۷]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۸۲۴/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۶۹ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۲گ (۴۶پ-۴۷ر)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۶-۱۲۳]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۵۷/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: کلبی، کلب علی بن پیر غیب، تا: ۹۸۲ق؛ جلد: تیماج، ۲گ (۵۹پ-۶۰ر)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۳-۱۴۶]

۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۵۷/۶-۲/۱۷۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شوال۹۸۳ق؛ مصحح؛ ۷گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۸-۴۹۲۳]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۴۳۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ واقف: میرزا رضا خان نائینی، مرداد ۱۳۱۱؛ ۱ص، ۳۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۲۴-۵۹]

۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۰۵۰/۵

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۲گ (۱۱پ-۱۲ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [محدث ارموی مخ: ۱-۴۳۵]

● **الوسائل** / مناجات / عربی

al-wasā'il

نیریزی، قطب الدین محمد، ۱۱۰۰ - ۱۱۷۳ قمری

neyrīzī, qotb-od-dīn mohammad (1689 - 1760)

چهارده قطعه مناجاتی است که مؤلف در تضرع و توسل به درگاه باری تعالی سروده است. در پایان این چهارده قطعه یک قصیده به فارسی از مؤلف و همچنین نسب نامه وی ضمیمه شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۳۴۷/۶

آغاز:حمدت الله رب العالمینا ×× علی اعزازه الدین المتینا / و بعد فقد جمعت توسلات ×× بها ناجیت رب العالمینا؛ **انجام:**اجره و عافه یوم القیمة×× و هیی داره المقامة / و نور وجهه عند النبی×× بنور ولاء مولانا علی

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۲۲ص (۱۴۱-۱۶۲)، اندازه: ۱۵/۵×۲۴/۵سم [ف: ۳۵-۳۰۸]

● **وسائل الابرار فیما یقرب الی الله الکریم الغفار** / اخلاق / عربی

wasā'il-ul abrār fīmā yuqarribu ila-l-lāh-il karīm-il ġaffār

نزیلی، عبدالواحد بن عبدالمنعم، - ۱۰۶۵ قمری

nazīlī,'abd-ol-vāhed ebn-e 'abd-ol-mona'em (- 1655)

مجموعه‌ای از احادیث در سنن و آداب و اخلاق نیکو می‌باشد بدین ترتیب: فصل فی الرحمة؛ فصل فی الزاهد؛ فصل فی السخاء؛ فصل فی ذم المسألة؛ فصل فی ذکر الله عزو جل؛ فصل فی الحب فی الله تعالی؛ فصل فی اعانة المسلم؛ فصل فی احوال القیامة؛ فصل فی الجنة و مافیها؛ فصل فی ذکر اهل النار؛ فصل فی الفضایل و فصول دیگر، از این قبیل.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۳۹۷/۴

آغاز:قال المصنف - رحمه الله تعالی - الحمدلله رب العالمین الذی جعل الدنیا سجن المؤمنین و اختار لعباده الاکرمین دارکرامته ... اما بعد فان الدنیا دار غرور عمرها قصیر؛ **انجام:**قال مؤلفه ضاعف الله ثوابه و احسن مآبه کان الفراغ من تبییض هذا الکتاب المبارك اول وقت ظهر یوم الخمیس ثامن او سابع شهر جمادی الاولی سنه (۱۰۴۵) ... الی یوم الدین ابد الآبدین آمین آمین

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۶ق؛ محشی از مؤلف که از نسخه اصل به خط او نقل شده و در حاشیه چنین آمده: «قال فی هامش«الام» بخط سیدی عثمان- رحمه الله- مالفظه: توفی المصنف- رحمه الله - یوم الجمعة ثامن و عشرین فی شهر شعبان الکریم سنة (۱۰۶۵)» و همچنین در پایان نسخه چنین آمده: «قال فی آخر الام بخط سیدی العلامة «عثمان بن علی الوزیر» قویل علی النسخة المبارکة التی هی بخط المصنف المذکور»، مقصود از کتاب «الام» نسخه اصل کتاب است ترقیمه: «و کان الفراغ من تمام هذه النسخة المبارکة یوم الاثنین، لعله ثامن او تاسع و عشرین شهر ربیع الاول سنه (۱۲۲۶) و صلی الله علی محمد و آله و سلم»؛ ۹گ (۷۰-۷۸)، ۳۴سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۴سم [ف: ۳۱-۳۴۴]

← وسائل الاصول ≻ الوسائل الی النجاة

● **الوسائل الی فهم تحقیقات الرسائل** / اصول فقه / عربی

al-wasā'il ilā fahm-i taḥqīqāt-ir rasā'il

صافی گلپایگانی، محمد جواد بن عباس، -۱۳۷۸ قمری

sāfī golpāygānī, mohammad javād ebn-e 'abbās(-1959)

وابسته به: فرائد الاصول = الرسائل = رسائل شیخ انصاری؛ انصاری، مرتضی بن محمد امین (۱۲۱۴-۱۲۸۱ق)

هنگامی که برادرش (میرزا ابوالقاسم)کتاب رسائل شیخ انصاریرا نزد او می‌خوانده به در خواست او و آنچه از اساتیدش آموخته و نیز آنچه به فکرش می‌رسیده را در این کتاب جمع‌آوری نموده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۰۱۳/۱

آغاز:الحمد لله رب العالمین ... فلما کان کتاب الرسائل فریداً فی الاصول و تداول الرجوع الیه و البحث عن تحقیقاته عند الاعلام و الفحول التمس عنی اخی و قرة عینی

نسخه اصلی: شیخ لطف الله صافی ـ قم؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ دارای خط خوردگی و اضافات بسیار؛ ۳۴۳ص (۱-۳۴۳) [عکسی ف: ۳-۲۶۵]

● **الوسائل الی المسائل** / دعا / عربی

al-wasā'il ila-l masā'il

ممتاز العلماء، محمد تقی بن حسین، ۱۲۳۴-۱۲۸۹ قمری

momtāz-ol-'olamā', mohammad taqī ebn-e hoseyn (1819 - 1872)

کتاب مشتمل بر ادعیه و احرازی است که از آیات قرآنی،اسماء الهی و صفات رحمانی اقتباس شده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۷۴۴

آغاز:بسمله الحمدلله الذی هدانا لهذا و ما کنا لنهتدی لولا ان هدانا الله نشکرالله شکراً؛ **انجام:**من یعنینی امره فالله خیر حافظا و هو ارحم الراحمین ... و الیه انیب و صلی الله علی سیدنا محمد و آله و سلم تسلیماً

خط: نسخ عالی، بی‌کا، تا: ۱۲۸۸ق؛ دارای کتیبه و سرلوح مزدوج مذهب منقش، مجدول، توسط مؤلف و حاج کاظم علی در ۲۶ شعبان۱۲۸۸ تصحیح و مقابله شده؛ اهدایی: رهبری، اسفند۱۳۷۶؛ ۱۹۳گ، ۸سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [اهدائی رهبر: ۶-۴۱۶]

● **الوسائل الی المسائل** / دعا / فارسی
al-wasā'il ila-l masā'il
کنجوی، عبدالله بن محمد، ق۱۴ قمری
konjavī, 'abd-ol-lāh ebn-e mohammad(- 20c)
تاریخ تألیف:۱۲ ربیع الاول ۱۳۲۷ق
در ادعیه و اذکار روز و شب و تعقیبات نمازها و اعمال ماه‌ها، بیشتر گرفته شده از بحار و کتاب‌های علامه مجلسی و کمتر به کتاب‌های دیگر ارجاع می‌دهد، در یک مقدمه در فضل دعا و چند «باب» و «خاتمه».
آغاز:الحمدلله رب العالمین ... و بعد این مختصری است المسمی بالوسائل الی المسائل مشتمل بر مقدمه و چند باب و خاتمه.
[فهرستواره منزوی ۱۰۷۷/۸]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۳۰۷
آغاز:برابر؛ **انجام:**در نیروز سوره کریمه اهل اتی در شأن حضرت امیرالمؤمنین و فاطمه زهرا و امام حسن و امام حسین علیهم السلام نازل شد ...
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۱۰۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۹-۹۸]

● **الوسائل الی المسائل** / دعا / عربی
al-wasā'il ila-l masā'il
راوی:علی بن محمد بن زین العرب الحسینی با وسائط [سلسلة روات کتاب به ضبط در اول نسخه:«علی بن محمد بن زین العرب الحسینی اخبرنی والدی ناصرالدین محمد بن زین العرب الحسینی قال اخبرنی والدی السعید الشهید عزالدین یحیی بن المرتضی السعید شرف الدین محمد رحمه الله قال اخبرنی السید السعید المرتضی بن الداعی الحسینی بالری قال اخبرنا جعفر بن محمد الدورستی قال اخبرنی والدی قال اخبرنی الشیخ الامام جعفر بن محمد بن علی بن الحسین بن موسی بن بابویه رضی الله عنه قال حدثنی عبدالله بن رفاعه بن مسعود قال حدثنی ابراهیم بن محمد بن الحرث النوفلی قال حدثنی ابی و کان خادم علی بن موسی الرضا علیه السلام»] از حضرت ثامن الائمه علی بن موسی الرضا علیه الاف التحیة و الثناء، کتاب مفاتیح کنوز دو سراء، تعلیمی جبرئیل علیه السلام به نبی مکرم اسلام (ص) و مشتمل است بر مناجات ده‌گانه قضاء حاجات و کفایت مهمات (ارسالی حضرتش به مأمون خلیفه عباسی به عنوان صداق) به شرح زیر: «المناجات بالاستخاره؛ بالاستقاله، بالسفر، بطلب الرزق، بالاستعاذه، بطلب التوبة، بطلب الحج، بکشف الظلم، بالشکرلله تعالی، بطلب الحاجة».

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۳۰۱
آغاز:حکایة نسخه الوسائل الی المسائل یقول العبد المذنب علی بن محمد؛ **انجام:**و علی بالمواهب الجزیله ملی و انت علی کل شی قدیر تمت الوسائل
خط: نسخ، بی‌کا، تا: حدودقرن۸؛ در حاشیه برگ آخر نسخه نوشته شده: «قوبل حسب الطاقة فصح مع عبدالله بن حسین بن حمادالواسطی اللیثی الحیری عفاالله عنهما»؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ ۲۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۷سم [ف: ۱۵-۵۲۹]

← الوسائل الی معرفة الاصول ≻ الوسائل الی النجاة

● **الوسائل الی معرفة الاوائل** / تاریخ / عربی
al-wasā'il ilā ma'rifat-il awā'il
سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر، ۸۴۹ - ۹۱۱ قمری
soyūtī, 'abd-or-rahmān ebn-e abī-bakr (1446 - 1506)
وابسته به: الاوائل؛ ابوهلال عسکری، حسن بن عبدالله (-۳۹۵ق)
رساله‌ای است در اولیات (شاخه‌ای است از تاریخ).مؤلف کتاب «الاوائل» ابی هلال حسن بن عبدالله عسکری را تلخیص و چند برابر از خود بر آن افزوده به ترتیب کتاب‌های فقهی (که به کتاب طهارت آغاز می‌شود) نگاشت، امثال را نیز افزوده است.
آغاز:الحمد لله الاول فلیس له آخر و اشهد ان لا اله الا الله وحده لا شریک له و لا شئ علیها
انجام:و ابن ابی شیبه عن ابی الضحا قال استنشد ابوبکر معدی کرب و قال اما انک اول من استنشدته فی الاسلام
چاپ: قاهره، مکتبة الخانجی، محقق: ابراهیم العدوی و علی محمد عمر، چاپ اول، ۱۹۱ص، ۱۳۹۹ق.
[الاوقاف العامة موصل ۱۸۴/۲]
شرح و حواشی:
۱- محاضرة الاوائل و مسامرة الاواخر (کبیر)؛ موستاری، علی دده بن مصطفی (-۱۰۰۷ق)
۲- الوسائل الی معرفة الاوائل (مختصر)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۹۷۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: وزیر علی، تا: پنج‌شنبه ۲۱ محرم۱۲۶۹ق؛ اهدایی: رهبری، فروردین ۱۳۷۲؛ کاغذ: کشمیری، جلد: مقوا، ۵۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [اهدائی رهبر: ۸-۳۴۷]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۱۶۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [رایانه]
۳. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۱۶۹/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۷گ (۱پ-۳۷پ)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۱-۱۸۷]

● **الوسائل الی النجاة = الوسیلة = الوسائل الحائریة = وسائل الاصول = الوسائل الی معرفة الاصول** / اصول فقه / عربی

al-wasā’il ila-n najāt = al-wasīla = al-wasā’il-ul ḥā’irīya = wasā’il-ul uṣūl = al-wasā’il ilā ma‘rifat-il uṣūl

طباطبائی، محمد بن علی، ۱۱۸۰؟ - ۱۲۴۲ قمری

tabātabā’ī, mohammad ebn-e ‘alī (1767 - 1827)

تاریخ تألیف: ۱۲۱۳ق؛ محل تألیف: کربلا

رساله‌ای مفصل در قواعد و مبانی علم اصول فقه که ظاهراً اولین تألیف مؤلف می‌باشد در سه جلد و مطالب آن تحت عنوان «وسیله» ذکر شده است. جلد اول آن شامل ۷۴ وسیله، جلد دوم در ۴۶ وسیله و جلد سوم در ۲۰ وسیله. وی در مقدمه فهرستی که بر جلد اول نگاشته، کتاب را با عبارات زیر معرفی کرده:«فان کتابنا الوسایل قد اشتمل علی کثیر من مهمات المباحث الاصولیه و القواعد الفقهیه علی وجه الاستدلال و الطریق الموضح لحقیقة الحال بتوفیق الملک المتعال و لکنه لما لم یکن مرتبا کسایر الکتب المشهورة و لامبوبا علی النحو الزبر المعروفه و کان یعسر بذلک الاطلاع علی ما فیه من المسائل احببت ان اجعل له فهرستا لیسهل له الاطلاع علی ما فیه و بنیت علی ان اشیر الی ترتیب الوسائل بحروف ابجد». جلد اول و شامل ۷۶ «وسیلة» به ترتیب:«وسیلة فی ان اللغه تثبت بالنقل عن اربابها، وسیلة فی بیان حکم الاختلاف الناقلین عن اهل اللغة، وسیلة فی بیان حکم الجزء الوارد عن المعص ع فی بیان وضع اللفظ، وسیلة فی ان التبادر امارة الحقیقة و عدمه، وسیلة فی ان الغایة خارجة عن المغیا، وسیلة فی ان مذهب لا یخصص العموم، وسیلة فی معنی الباء الداخلة علی المتعددی ... وسیلة فی ان النکرة المنفیة تفید العموم ... وسیلة فی بیان مدلول صیغه افعل و فیها الاشاره الی ان العطف یقتضی المغایرة، وسیلة فی بیان مدلول صیغة افعل، وسیلة فی ان الامر لایدل علی التکرار ... وسیلة فی بیان وجوب حمل اللفظ علی معناه الحقیقی اذا کان مجرد عن القرینه ... وسیلة فی بیان حال دوران الامربین المجاز و الاشتراک و فیها الاشارة الی حجیة الظن فی اللغات، وسیلة فی بیان حال دوران الامر بین النسخ واحد الامور السابقة، وسیلة فی ان اشتهار اللفظ و تداوله بین الناس دلیل علی وضعه لمعنی ظاهر لایخفی، وسیلة فی حال تعارض العرف العام و اللغة، وسیلة فی بیان انقسام دلالة اللفظ الی النص».جلد دوم و شامل ۴۳ وسیله بعضاً به شرح:«وسیلة ذهب الاکثرون الی وقوع الاشتراک فی اللغة، وسیلة و اعلم انه اختلف الاصولیون فی استعمال المشترک فی اکثر من معنی، وسیلة اعلم ان الاسمآء المشتقه نحو الضارب و المضروب ... لاتدل علی شئی من الازمنه الثلثه، وسیلة اعلم انه اختلف الاصولیون فی افادة اسم الجنس المفرد المعرف باللام (در سه تذنیب)، وسیلة اذا استعمل صیغة المضارع نحو یضرب فی الطلب و الانشاء، وسیلة الحیوان الطاهر الغیر الماکول اللحم اذا زکی فهل الاصل فیه الطهارة، ... وسیلة اذا اختلف الاصحاب فی جزئیة شئی فی عبادة واجبة کالصلوة، وسیلة اعلم انه اختلف الاصولیون فی قبول الاجتهاد للتجزی، ... وسیلة اعلم انه یظهر من جماعة من الاصحاب ان مداومة النبی ص علی فعل دلیل علی وجوبه، ... وسیلة اختلف الاصولیون فی دلالة الاطراد علی الحقیقة و عدمه علی المجاز، ... وسیلة اختلف القوم فی ان خبر الواحد العاری عن القرائن المفیدة للعلم هل یجوز التعبد به عقلا، ... وسیله اعلم ان اللفظ اذا امتنع حمله علی معناه الحقیقی وجب حمله علی معناه المجازی، ... وسیلة اعلم ان استعمال اللفظ فی المعنی المجازی یشترط فیه امور، وسیله اعلم انه صرح جماعة بان العدل اذا عمل بروایة و استند الیها کان ذلک تعدیلا لرواتها، وسیلة اعلم ان من جملة اقسام الحدیث المرسل و قد اختلف عبائر اهل العلم فی تفسیره، وسیلة لفظة ثم موضوعة للترتیب مع المهلة و هو قول اکثر النحاة». جلد سوم و حدوداً شامل ۳۱ «وسیله»:«وسیلة اعلم ان الاصل فیما یسمی بیعا حقیقة عرفا و لغة الصحة، وسیلة اختلف القوم فیما یصح استثنائه و تحقیق الکلام هنا یقع فی مقامان، وسیلة اختلف القوم فی المقدار الذی یشترط بقائه بعد تخصیص العام، وسیلة اعلم ان مقتضی کلام اکثر الاصولیین جواز استعمال اللفظ العام فی واحد من جزئیاته، وسیلة اعلمان مقتضی کلام اکثر الاصولیین جواز استعمال اللفظ العام فی واحد من جزئیاته، وسیلة اعلم ان مقتضی اطلاق کلام جماعة من الاصولیین کالسیدین المرتضی و ابن زهره و الشیخ و الفاضل التونی و غیرهم انه یجوز تخصیص العام بالدلیل المنفصل، ... وسیلة ان عموم مادل علی حرمة العمل بالظن، ... وسیلة اذا تساوی المجتهدان فی العلم و الورع قبل یتخیر المقلد فی التقلید ایهما شاء اولا اختلفوا فیه، وسیلة اختلف الاصولیون فی جواز تقلید المیت، وسیلة اعلم ان الاصحاب جعلوا من شرایط قبول الشهادة انتفاء التهمة کما جعلوا من شرایطها العدالة، ... وسیله اعلم ان الاصل فی الشاهدان لایکون فاسقا و ان یکون عادلا، ... وسیله الاجتناب عن الکبائر و الاصرار علی الصغائر المذکور فی کلام من تقدم، ... وسیلة اعلم انه قد ادعی بعض اصحابنا باب العلم القطعی بالاحکام الشرعیة التی لم تعلم بالضرورة من الدین، وسیله اذان الفقهاء یشماز منه قلوبهم و لایرضون بالبناء علیه بل ربما یقطعون بفساده». (وفادار مرادی)

مؤلف در این کتاب از شرح مفاتیح جدش نقل می‌کند و از پدرش به «والدی دام ظله العالی» یاد می‌کند.دراسم کتاب میان نسخ اختلاف است.در برخی الوسیله، الوسائل الحائریة، الوسائل الی النجاة و وسائل النجاة و ... آمده است.

آغاز:آغاز فهرست جلد اول: بسمله الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی اشرف خلقه ... و بعد فان کتابنا الوسائل قد اشتمل علی کثیر من مهمات المباحث الاصولیة و الفقهیه علی وجه الاستدلالیه و الطریق الموضح لحقیقه الحال ...

آغاز جلد اول: بسمله الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی اشرف خلقه و افضل بریته محمد و آله الطاهرین. وسیلة اعلم ان من اقوی الادلة علی کون اللفظ حقیقة فی المعنی او مجازاً فیه تنصیص الواضع ...

آغاز فهرست جلد دوم: بسمله حمدله و بعد فهذا فهرست المجلد الثانی من کتاب الوسائل فقد سلک فیه المسلک فهرست المجلد الاول ...

آغاز جلد دوم: بسمله حمدله وسیلة ذهب الاکثرون الی وقوع الاشتراک فی اللغة بل حکی عن بعض ...

آغاز فهرست جلد سوم: بسمله حمدله اما بعد فهذا فهرست مجلد الثالث من کتابنا الوسائل و قد سلک فیه ...

آغاز جلد سوم: بسمله، حمدله. وسیلة اعلم ان الاصل فیما یسمی بیعاً حقیقیة عرفاً و لغة الصحة ...

انجام: جلد اول: والا وجب ترجیح ذلک الظاهر و ما ذکرناه مأخوذ من طریقة الفقهاء و الاصولیین و الاعتبار شاهد و الحمدلله اولاً و آخراً و ظاهراً و باطناً و صلی الله علی محمد و آله ... الی یوم الدین.

انجام جلد دوم: وهو ضعیف نعم استعمالها فی الترتیب المطلق الشامل للفور والتراخی شایع بحیث یمکن ان یقول فی المجازات الراجحة المساوی احتمالها لاحتمال الحقیقة

انجام جلد سوم: فمعظم الاحکام الشرعیة لم یتمکن من العلم به قطعا

[الذریعة ۶۹/۲۵رقم ۳۷۹؛ ریحانه الأدب ۴۰۲/۳؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۵۲۸/۴]

۱. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۱۰۲/۳ – ج

آغاز و انجام: برابر جلد سوم

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ با خط خوردگی؛ نسخه را مؤلف به شاگردش محمد بن الحسن بخشیده است، محشی با نشان «منه»؛ تملک: ملا محمد شوشتری، ؛ جلد: تیماج حنایی، ۱۲۰گ، ۲۴سطر(۹/۵×۱۶)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: -۵۰۳]

۲. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۱۰۲/۴ – ج

آغاز:اذا کان الامر الوارد من الشرع موقتا بوقت خاص؛ **انجام:**لانه غیر مخالف للعادة انتهی

اصل است و به گواهی جعفر بن علی نقی طباطبائی در صفحه عنوان و پشت جلد در ۲۵ جمادی ۱۲۷۸ از مسائل پراکنده ملحق به جلد سوم وسائل محمد مجاهد است، پاره‌ای از مباحث الفاظ است و می‌رسد به مبحث خبر و حدیث؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۱۰۷گ، ۲۳سطر(۹/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۱۰۴/۹

آغاز:برابر جلد دوم؛ **انجام:**لیس باسم الفاعل او یقال معنی عارض ...

ج ۲؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: مقوا، ۱۹گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۳-۵۷۹]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۱۰۴/۱۰

آغاز:برابر جلد اول؛ **انجام:**ذکر الاستوی فی شرح المنهاج الا انه لم یذکر ...

ج ۱؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: مقوا، ۲۰گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۳-۵۷۹]

۵. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۳۰۸

آغاز و انجام: برابر جلد اول

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: پسر فاضل بسطامی؛ جلد: تیماج، ۳۱۲گ، ۱۵ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: -۲۶۶]

۶. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۱۴۰/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۳۷گ (۴۰پ-۱۷۶پ)، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۱۰۳]

۷. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه:۱۸۰

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: سید علی اکبر فیروز آبادی؛ ۲۲۹گ، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱-۱۵۰]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۱۷۶۸

آغاز و انجام: برابر جلد دوم

جلد دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ اهدایی: رهبری، شهریور ۱۳۸۷؛ ۱۵۳گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵/۲×۲۷سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۵۴۱]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۱۰۲

آغاز و انجام: برابر جلد اول

ج۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ تملک: ابوطالب سمنانیبا مهر «المتوکل علی الله عبده ابوطالب»، شیخ محمد بن شیخ علی ... در حایر حسینی در ۱۲۱۴ق؛ مهر: «عبده علی اکبر الحسینی»؛ ۳۳۴ص، ۲۰سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۵۰-۱۱]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۰۴ ط

آغاز:برابر جلد اول؛ **انجام:**الانصاف ان المعلوم من الأحکام الشرعیة لاینحصر فی الضروری بل قد یتحقق فی غیره. نعم هو فی غایة القلة و نهایة الندرة فمعظم الاحکام الشرعیة لم یتمکن من العلم به قطعاً.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ تملک: محمد ابراهیم بن حاج محمد علی اصفهانی مورخ ۱۲۴۱ق در کنکور (شاید کنگاور) با مهر «سلام علی ابراهیم» (مربع)، سید عباس بن محمد طباطبائی گویا فرزند مؤلف، سید محمد طباطبائی سنگلجی در سامراء مورخ ۱۰ ربیع الاول ۱۳۱۱ق؛ جلد: تیماج، ۳۰۴گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۹سم [ف: ۲۴/۲-۲۰۱]

۱۱. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۱۳/۲

آغاز و انجام: برابر جلد اول

خط: نسخ خفی، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی از فتح الله بن ابراهیم شریف حسین خوئی نوشته شده در تبریز سال۱۲۳۹؛ ازموقوفات رمضانیه ۱۲۳۰؛ مهر: «عبده الراجی محمد صادق»(بیضوی)؛ جلد:

تیماج ، ۲۱۷ص، ۲۷سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: -۲۶]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۸۰۵/۲ عکسی

نسخه اصلی: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳-۸]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۵۳۵

آغاز:برابر جلد اول؛ **انجام:**عن الکبائر فقال کل ما اوعد الله النار، و هذه الروایة ضعیفة لا یصح التعویل علیها ؟

نسخه در سه جلد است و هر جلد یک دیباچه و فهرست جداگانه، گویا جلد سوم ناتمام است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲۸۸گ، ۱۹سطر(۹/۵×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۶-۴۲۳]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۵۴

آغاز و انجام: برابر جلد اول

جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: نیمه اولقرن۱۳؛ صدر نسخه فهرست وسایل کتاب به ترتیب حروف ابجد به قلم مؤلف به تاریخ ذیقعده ۱۲۱۶ نگاشته شده، مصحح؛ واقف: تاج ماه بیگم، ۱۲۶۲ق؛ ۱۳۱گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۵۱۳]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۵۵

آغاز و انجام: برابر

جلد دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی از مؤلف؛ واقف: تاج ماه بیگم، ۱۲۶۲ق؛ جلد: تیماج، ۱۶۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۶-۵۱۴]

۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۵۶

آغاز و انجام: برابر جلد سوم

جلد سوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: تاج بیگم، ۱۲۶۲ق؛ ۱۴۹گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۶-۵۱۶]

۱۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۰۵۳-۲۵/۱۴۳

آغاز و انجام: برابر جلد دوم

جلد دوم؛ خط: نسخ، کا: حسین بن علی بن علی النجار، تا: قرن۱۳؛ واقف: میرزا مرتضی قلی نجم آبادی؛ جلد: تیماج، ۱۵۵گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۸-۴۹۲۶]

۱۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۰۳۱/۱-۲۵/۱۲۱

آغاز:برابر جلد سوم؛ **انجام:**وقدر الاشارة علی ذلک التکلیفات الامتحانیة فی العرف والعادة اکثر من ان یخفی وقد حققنا فی مبحث تکلیف الامر والعلم بانتفاعه الشرط.

خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوایی، ۸۳گ، ۲۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۸-۴۹۲۶]

۱۸. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۱۷۳/۲

آغاز و انجام: برابر جلد اول

جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، زمان حیات مؤلف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ۱۴۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف مخ]

۱۹. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۹۴۱/۴

خط: نسخ، کا: معصوم بن علی مدد، تا: ۱۲۱۴ق؛ ۱۷۱گ (۸۷-۲۵۷)، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۴۰]

۲۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۱۴۷

آغاز و انجام: برابر جلد اول

جلد اول در مباحث الفاظ؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد فرزند حسن فرزند علی، تا: ربیع الاول۱۲۱۶ق؛ مصحح، محشی با امضاء حسینی «منه دام ظله»، با قلم خوردگی؛ ۱۳۹گ، ۲۵سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۰-۶۲۷]

۲۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۷۹۸/۱۳

آغاز:برابر جلد سوم؛ **انجام:**فان الشارع اذا قال یجب الحج علی کل مستطیع سواء کان الاتصاف بهما قبل زمن الخطاب او بعده وللفاضل الشیروانی حاشیة المعالم فی بحث ان ماموضع الخطاب المشافهة لایعم الغائبین کلا یؤید ما قلناه

در فهرست با عنوان «اصالة الصحة فی المعاملات» آمده ولی سرآغاز آن با دو رساله وحید بهبهانی در این موضوع ناسازگار است، با تفحصی کوتاه معلوم شده که جلد سوم «الوسیلة» سید مجاهد است و اصلاح شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۱۸ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: گالینگور، ۷گ، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف مخ: ۱-۱۶۰]

۲۲. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه:۱۲۲/۱

آغاز و انجام: برابر جلد اول

جلد اول؛ خط: نسخ، کا: آرانی کاشانی، غلامرضا بن محمد علی، تا: جمعه ۲۷ ذیحجه۱۲۱۹ق؛ مهر: «المتوکل علی الله عبده غلامرضا» (مربع)؛ جلد: گالینگور، ۱۴۵گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف مخ: -۱۸۲]

۲۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۴۶۱

آغاز و انجام: برابر جلد دوم

خط: نستعلیق، کا: ابی الحسن محمد بن محمد محسن فیضی، تا: یک‌شنبه ۱۶ ذیقعده۱۲۱۹ق، جا: اصفهان مسجد جامع عباسی؛ جلد: تیماج، ۱۳۶گ، ۲۰ سطر (۱۱/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۵۶۴]

۲۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۸۴۸

آغاز:برابر جلد دوم؛ **انجام:**فی یوم الثنتین من الاسبوع الرابع ... سپس چند سطر آشفته.

جلد دوم، خط: نسخ، کا: محمد باقر پسر حاجی علی قاینی، تا: دوشنبه ۲۴ صفر۱۲۱۹ق، جا: اصفهان؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، ۱۵۴گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۲-۷۱۲]

۲۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۶۵۱/۱

آغاز و انجام: برابر جلد دوم

جلد دوم و سوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: رمضان۱۲۲۲ق، جا: اصفهان مدرسه بابا قاسم؛ مصحح، محشی با نشان «منه دام ظله، منه»؛ ۲۹۶گ (۲پ-۲۹۷پ)، ۲۲سطر، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۳۷-۱۰۹]

۲۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۹۰۴

انجام:برابر جلد دوم

جلد اول و دوم؛ خط: نسخ، کا: عبدالوهاب بن سید ابوالقاسم

حسینی (پایان جلد اول)، محمد بن محمد علی ریزی لنجانی (پایان جلد دوم)، تا: ۱۲۲۳ق(پایان جلد اول)؛ جلد دوم از روی نسخه مؤلف، مصحح؛ تملک: محمد شفیع بن محمد با مهر «عبده الراجی محمد شفیع» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۲۸۰گ، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۷۹]

۲۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۵۴۵

آغاز:برابر جلد اول؛ **انجام:**وسیلة اعلم ان الاصحاب جعلو من شرایط قبول الشهادة انتفاء التهمة کما جعلوا من شرائطه العدالة.

از اول تا وسیله پانزدهم از جلد سوم؛ خط: نستعلیق ریز، کا: علی بن غلامعلی جاپلقی، تا: ۱۲۲۶ق؛ تملک: ابوالحسن ابن محمد ابراهیم شهشهانی اصفهانی در شوال ۱۲۶۱ق، محمد علی شریف در شعبان ۱۲۶۵ق؛ مهر: «ابوالحسن الحسنی الحسینی» (بیضوی)؛ ۲۵۴گ، ۲۶ سطر (۱۰×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۴-۲۱۰۲]

۲۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۲۹۵/۲

سه جزء کتاب؛ خط: نسخ، کا: علی محمد ریزی لنجانی، تا: ۵ ربیع الثانی۱۲۲۶ق، برای ملا علی محمد طهرانی؛ ۲۰۵گ (۹۰پ-۲۹۴ر)، ۲۸سطر، اندازه: ۲۰/۵×۲۹سم [ف: ۱۴-۸۴]

۲۹. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۲۴۸۲

جلد سوم، ابتدای نسخه فهرست وسیله‌های جلد سوم که ۲۱ وسیله است و بالای این فهرست آمده: «فهذا فهرست المجلد الثالث من کتابنا الوسائل و قد سلکت فیه مسلک فهرست المجلد الاول»؛ خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۲۲۶ق؛ ۱۲۸گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۸۹]

۳۰. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه:۴۲

کا: محمد جعفر بن محمد علی همدانی، تا: ۲ محرم۱۲۲۷ق، جا: اصفهان؛ مصحح، محشی از مؤلف با عناوین «منه سلمه الله»؛ مهر: «محمد بن قاسم الحسینی» (بیضی)؛ مهر وقف کتاب بر خزانه مجتهدیه؛ ۲۴۸گ، ۳۰سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [اوراق عتیق: ۱-۱۵۵]

۳۱. سمنان؛ مدرسه صادقیه؛ شماره نسخه:۲۹

آغاز و انجام: برابر جلد اول

رموز کتاب در اول نسخه توضیح داده شده؛ خط: نسخ، بی کا، تا: مقدمه در۱۲۲۷ق؛ واقف: سید محمد حسن حسنی، جلد: تیماج، ۱۹۸گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف مخ]

۳۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۷۵۵

آغاز:برابر جلد اول؛ **انجام:**برابر جلد دوم

جلد اول و دوم؛ خط: نسخ، کا: زین العابدین بن ملا محمد اسماعیل انجدانی، تا: ۱۲۲۷ق؛ مصحح، محشی با نشان «منه»؛ مهر: حسین طباطبایی که سوره توحید در آن حک شده (مستطیل)، «لا اله الا الله الملک الحق المبین محمدحسین ۱۱۴۶» (مستطیل)؛ واقف: حاج سید محمد بن حاج میر محمدعلی مشهور به حاج میرزا کوچک کتاب فروش، ۱۲۵۲؛ جلد: تیماج، ۳۵۸گ، ۱۷سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۴۰-۹۱]

۳۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۱۶۱

آغاز و انجام: برابر جلد اول

خط: نسخ، کا: محمد علی بن یزدی ندوشنی، تا: ۱۲۲۷ق؛ تملک: ملا محمد جعفر طهرانی؛ واقف: ملا محمد جعفر طهرانی؛ ۱۴۰گ، ۲۳سطر (۱۲×۱۹)، اندازه: ۲۰/۵×۲۹سم [ف: ۱۹-۱۸۸]

۳۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۸۵۲

آغاز:برابر جلد اول؛ **انجام:**برابر جلد سوم

شامل سه جلد کتاب، فهرست مطالب جلد نخست قبل از آغاز آمده است؛ خط: نسخ، کا: محمد رضا بن خلف موسوی، تا: ذیقعده۱۲۲۸ق؛ مصحح، محشی با نشان «منه دام ظله، من سید مهدی (ع)»؛ واقف: محمد صادق حسینی اصفهانی، صفر۱۲۳۶؛ ۲۳۴گ، ۲۷سطر (۱۲×۲۲/۵)، اندازه: ۲۱/۵×۳۰سم [ف: ۳۷-۴۶۴]

۳۵. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۳۷ فیاض

جلد اول، از آغاز تا آخر جزء سوم؛ خط: نسخ، کا: سیدحسین بن محمدصادق حسینی امامی، تا: ۱۶ رمضان۱۲۲۸ق؛ محشی با رمز: «منه دام ظله»؛ اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: -۲۴۵]

تهران؛ فیاض؛ شماره نسخه:۹۸

همان نسخه بالا [نشریه: ۷-۷۰۱]

۳۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۹۱۷۸

آغاز:برابر جلد اول؛ **انجام:**برابر جلد سوم

ج۱و۳، شامل تمام جلد اول و جلد سوم و فاقد فهرست مطالب؛ خط: نسخ، کا: اسماعیل بن کلبعلی اصفهانی، تا: ۱۲۲۸ق؛ تملک: محمد حسین کلباسی با مهر: «عبدالوهاب بن محمد مهدی الموسوی ۱۲۶۸؟» (بیضوی)؛ اهدایی: رهبری، شهریور ۱۳۸۷؛ ۲۶۸گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۴/۸×۲۰/۹سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۵۴۱]

۳۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۵۰۴

آغاز:برابر جلد اول؛ **انجام:**لم یدل الا علی ما یدل علیه الاول و لم یکن مستعملا فی

جلد اول و ناتمام مانده و تا «وسیلة اعلم انه لا فرق فی افادة ترک الاستقصا لالعموم بین ما اذا کان المط واقعا فی السوال»؛ خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: جمادی الثانی۱۲۲۹ق؛ محشی؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵ق؛ جلد: تیماج، ۲۵گ، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۶-۵۱۷]

۳۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۷۴۷

آغاز و انجام: برابر جلد اول

جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الثانی۱۲۳۳ق، آخوند ملاعبدالغفور؛ محشی باعنوان «عبدالغفور عفی عنه» و «لمحرره محمدتقی»؛ جلد: تیماج، ۱۹۵گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۷۹]

۳۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۹۰۵۳

آغاز:آغاز نسخه (صفحه ۱۶۷): بسمله. [وسیلة] اذا اختلف الاصحاب فی جزئیة شیء فی عبادة واجبة کالصلوة و الصوم أو شرطیة فیها فهل الاصل عدمها ... (صفحه ۲۵۰) بسمله. حمدله.

صلاة. وسیلة ذهب الاکترون الی وقوع الاشتراک فی اللغة بل حکی عن بعض القول بوجوب وقوعه بمعنی ... آغاز جلد دوم: وسیلة اذا اختلف الاصحاب فی جزئیة شیء فی عبادة واجبة کالصلوة و الصوم او شرطه فیها؛ **انجام:**ما یستنبط من هذا الحروف معرفة صحة التأویل انتهی ... فی کتابی اسرار التنزیل بلسان کل قرائة افادت معنی زائدا علی القرائة المشهورة

ج۲، در نسخه حاضر (از صفحه ۱۶۷تا ۲۴۶) ابتدا سه وسیله از وسط جلد دوم کتابت شده که به ترتیب عبارتند از: ۱.اختلاف الاصحاب فی جزئیة شیء فی عبادة واجبة کالصلوة، ۲.اختلاف الاصولیین فی قبول الاجتهاد للتجزی، ۳.وجوب الاستدامة الحکمیة، آنگاه از اول جلد دوم (از وسیله وقوع الاشتراک فی اللغة تا اواخر وسیله اختلاف العلماء فی تراتر القراآت السبع) کتابت شده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۳ق؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: رهبری، شهریور ۱۳۸۷؛ جلد: مقوا، ۱۸۴گ، ۱۶-۲۱سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۲سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۵۴۲]

۴۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۴۵۱۸/۱

آغاز:برابر جلد اول؛ **انجام:**من المجازات الراجحة المساوی احتمالها لاحتمال الحقیقة و قد فرغ من اتمام هذا المجلد الثانی من کتاب الوسائل الحائرية مؤلفه الخاطی محمد بن علی الطباطبائی حامداً ... و کشف الکروب. الی هنا عبارة المؤلف مدظله السامی.

جلد اول. تا مبحث خبر واحد است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۴ق؛ مقابله شده، محشی با نشان «منه دام ظله»؛ جلد: تیماج، ۱۷۳گ (۱پ-۱۷۳ر) [ف: ۵-۷۴۹]

۴۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۹۱۹

خط: نسخ، کا: محمد کاظم بن میرزا محمد مبارکه ای لنجانی اصفهانی، تا: ۲۳رجب۱۲۳۷ق، جا: مدرسه جده؛ مهر: «عبده محمد صادق بن محمد حسین الحسینی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۳۵۱گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۱۱۲]

۴۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۳۰۲/۱

آغاز:لا اشکال فی انه اذا کان الراوی عادلا یقبل روایته و لافی انه لایقبل روایته اذا کان فاسقا و قلنا باشتراط العدالة فی الراوی و قد صرح بنفی الخلاف فی ذلک جمال الدین الخوانساری فقال لاخلاف فی عدم قبول روایته؛ **انجام:**بحسب الاوقات قلنا مراتب الفتح ایضا کذلک و الاشاعرة وافقوا هؤلاء فی صحة التوبتین انتهی.

جزء سوم از کتاب در مباحث عدالت است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۰ق؛ افتادگی: انجام؛ تملک: حاجی حسینی بن حاج رستم زنجانی در محرم ۱۲۴۰ق؛ یادداشت رضا موسوی زنجانی ساکن طهران؛ مهر: ابوالقاسم موسوی (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۷۷گ(۱ر-۷۷پ)، ۱۵سطر (۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۹-۳۲۰]

۴۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۲۵۴/۶

آغاز:آغاز رساله ۱- بسمله، حمدله. صلاة وسیلة.ذهب الاکثرون الی وقوع الاشتراک فی اللغة؛ -آغاز رساله ۲-: بسمله، حمدلة. صلاة ... وسیلة اعلمان من اقوی الادلة علی کون اللفظ حقیقة فی المعنی او مجازا فیه تنصیص الواضع؛ **انجام:**انجام ۱-: لاحتمال الحقیقة؛ انجام ۲-: و ماذکرناه ماخوذ من طریقة الفقهاء والاصولیین والاعتبار شاهد والحمدلله اولا و آخر او ظاهرا و باطنا و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین

در فهرست از بحرالعلوم دانسته، ظاهرا جلد اول و دوم است با جابجائی در کتابت؛ کا: استرآبادی، محمد مهدی بن اسماعیل، تا: با تاریخ۱۲۴۳ق، جا: استرآباد؛ ابعاد متن: ۱۱/۵×۱۷، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱۶-۵۰۰]

۴۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۸۹۸

آغاز و انجام: برابر جلد اول

جلد اول کتاب؛ خط: نسخ، کا: میر محمد حسین بن میر جمال الدین حسینی، تا: دهه دوم رمضان۱۲۴۷ق؛ مصحح؛ یادداشت عبدالحمید بن عبداللطیف انجدانی در ۱۳۳۸ق در دارالشوکه بروجرد؛ جلد: تیماجمذهب، ۱۵۱گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۴۴-۱۲۱]

۴۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۳۴۰

آغاز و انجام: برابر جلد اول

خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد حسین بن علی سلطان آبادی، تا: ۱۲۴۸ق [رایانه]

۴۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۶۰۶

آغاز:برابر جلد اول؛ **انجام:**برابر جلد دوم

خط: نسخ، کا: بیدگلی، علی بن ملا سلطان، تا: ۱۲۴۸، ۱۲۴۶ق، جا: بیدگل کاشان؛ مجدول؛ ۲۶۵گ، ۲۳سطر (۹/۵×۱۵/۲)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۷سم [رایانه]

۴۷. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۲۶۶

آغاز:برابر جلد اول؛ **انجام:**فاذا ظهر بالتثبت کونه غیر داو منه تبین الارسال و هو ضرب من التلبس

خط: نسخ، کا: علی أکبر بن کربلائی زینل، تا: ۳ ربیع الاول۱۲۶۱ق؛ با علامت بلاغ؛ جلد: چرم، ۲۵۳گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [مؤید: ۱-۲۳۸]

۴۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۲۱۹

آغاز:برابر جلد اول؛ **انجام:**فاذا ظهر بالتلبث کونه غیر راو عنه تبین الارسال و هو ضرب من التدلیس

شامل فهرست مطالب و تمام جلد اول و پنج «وسیلة» از اواسط جلد دوم است، این ۵ وسیله از «وسیله فی اصالة الفساد فی العبادات و المعاملات» (اختلاف الاصحاب فی جزئیة شیء فی عبادة واجبة کالصلوة) تا «وسیلة فی حجیة المراسیل و عدمها و ما یتعلق بها» است؛ خط: نسخ، کا: علی اکبر بن کربلائی زینل، تا: ۳ ربیع الاول۱۲۶۱ق؛ افتادگی: انجام؛ دارای بلاغ؛ تملک: صفایی خوانساری مورخ ذیقعده ۱۴۰۷؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ ۲۵۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۵۳۹]

۴۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۲۸۰/۱

آغاز: ... و اتفق جمهور اهل اللغه علی القدح فی کتاب العین واورد ابن جنی فی الخصائص؛ **انجام:**برابر جلد اول
از وسیله«بیان الحکم فی اختلاف الناقلین» آغاز شده تا وسیله «اعلم ان اللفظ یحتمل غیر معناه»؛ خط: نسخ، کا: محمد بن عبدالصمد حسنی شیرازی، تا: ۱۳۰۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ ۲۲۴گ، ۲۶ سطر(۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۵–۸۹]

۵۰. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۱۰۲/۲ – ج

آغاز و انجام: برابر جلد دوم
خط: نسخ، کا: جنابدی خراسانی، محمد باقر بن محمد سمیع، بی‌تا؛ تملک: علی نقی بن حسن بن محمد بن محمد بن علی طباطبائی حائری و جعفر پسر او، در ۱۲۶۸؛ جلد: تیماج، ۱۶۳گ، ۲۱سطر(۵×۹)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: -۵۰۲]

۵۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۸۸۱

جزء دوم کتاب و از بحث مشترک تا حجیة اخبار؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: در عصر مؤلف؛ واقف: محمد جعفر بن محمد صفی فارسی آبادی، ۲۴ رجب ۱۲۷۸؛ جلد: تیماج، ۱۴۶گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۷–۳۰۱]

۵۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۷۴۷

ج ۱؛ بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از امرالله صفری [رایانه]

۵۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۷۴۶

ج ۲؛ بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از امرالله صفری [رایانه]

۵۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۲۲۷

تمام سه جزء کتاب؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۳۴۳گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۹–۳۲]

۵۵. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۳۳۴/۴

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ تملک: حسن بن سید عبد الله حسینی؛ اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: -۱۶۶]

۵۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۰۴۹/۲

آغاز: وسیلة لا اشکال فی انه اذا کان الراوی عادلا یقبل روایته و لا فی انه لایقبل روایته اذا کان فاسقاً؛ **انجام:** قلنا مراتب القبح ایضاً کذلک و الاشاعرة وافقوا هؤلاء فی صحة التوبتین-انتهی.
جزء سوم کتاب در بحث عدالت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: در عصر مؤلف؛ ۵۹گ (۱۱۸ر–۱۷۶ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۶–۶۰]

۵۷. سمنان؛ مدرسه صادقیه؛ شماره نسخه:۲۸

آغاز و انجام: برابر جلد اول
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ تملکی بتاریخ ۱۲۱۴؛ جلد: تیماج، ۱۶۵گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف مخ]

۵۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۷۱۷

آغاز:برابر جلد اول
خط: نسخ، کا: محمد محسن بن محمد حسین واعظ مشهدی، بی‌تا، به دستور حاج میرزا هدایت الله؛ ۱۱۳گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۶–۹۷]

۵۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۵۷۹-۱۸/۹۹

آغاز و انجام: برابر جلد اول
جزء اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ قبل ازکتاب فهرست موضوعات درسه برگ دیده می‌شود که به تاریخ پنج‌شنبه ۲۱ شوال ۱۲۱۳ نوشته شده؛ مهر: «عبدالوهاب بن محمد مهدی الموسوی»(بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۱۷۳گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۸–۴۹۲۵]

۶۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۵۷۸-۱۸/۹۸

آغاز:برابر جلد اول؛ **انجام:**الثانی هل یکفی مطلق الظن الحاصل بالاختبار فی ثبوت العدالة او بشرط کونه متآخماً للعلم ... الاقرب الاول کما یظهر من موضع آخرمن مجمع الفائدة و من غیره لوجوه الاول
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۳۵۷گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۸–۴۹۲۶]

۶۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۲۳۰

ج ۲؛ کا: سید ابوالحسن، بی‌تا؛ خریداری از علیرضا طاهری یزدی [رایانه]

● الوسائل الجبریة فی ایضاح المسائل الدوریة / فقه / عربی

al-wasā'il-ul jabrīya fī īḍāḥ-il masā'il-id dawrīya

اصفونی، عبدالرحمن بن یوسف، ۶۷۷ – ۷۵۰ قمری

Esfūnī,'abd-or-rahmān ebn-e yūsof (1279 - 1350)

تاریخ تألیف: ۷۴۲ق

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۴۳

آغاز:بسمله و صلی الله ... الحمدلله حمدالشاکرین؛ **انجام:**الجواب علی هذا النمط ... و الحمدلله رب العالمین
خط: نسخ، کا: محمد، تا: ۷۴۲ق، جا: مکه مکرمه [الفبائی: -۶۰۲]

● وسائل الجدیدة فی المقالات المفیدة / گوناگون

wasā'il-ul jadīda fi-l maqālāt-il mufīda

کتابچیان، ابراهیم، قرن ۱۴ قمری

ketabčīyān, ebrāhīm (20c)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۶۱۸

ج ۱؛ کاتب = مؤلف، تا: اوایل قرن ۱۴؛ حواشی نیز به خط مؤلف، قطع: رقعی [میراث شهاب: س۹ش۲–۲۶]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۶۱۹

جلد ۲؛ بی‌کا، بی‌تا [میراث شهاب: س۹ش۲–۲۶]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۶۲۰

جلد۳؛ بی‌کا، بی‌تا [میراث شهاب: س۹ش۲–۲۶]

● **وسائل الحاجات و آداب المناجات** / اخلاق / عربی
wasā’il-ul ḥājāt wa ādāb-ul munājāt

غزالی، محمد بن محمد، ۴۵۰ – ۵۰۵ قمری
qazālī, mohammad ebn-e mohammad (1059 - 1112)

در آداب دعا شامل سه «باب»: ۱. فی ما یجب علی الداعی و یندب الیه و فیه ثلاثة فصول؛۳. فی حکایات تتضمن دعوات و تفید اعتبارات.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۲۰۲/۱

آغاز:بسمله قال الشیخ الامام الاوحد ابوحامد الغزالی ... الحمدلله کاشف الحراء و سابغ النعماء و دافع البکاء ... اما بعد فان الدعاء افضل قربات العالمین؛ **انجام:**الی یوم القیامه درجات و من زار فیه ...

خط: مغربی، بی‌کا، تا: ۵۰۱ق؛ جلد: تیماج، ۳۸ص (۱–۳۸)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۳۲–۲۵۱]

← الوسائل الحائریة ﴿ الوسائل الی النجاة

● **وسائل الحسینیة لطی العوالم البرزخیة** / کلام و اعتقادات / فارسی
vasā’el-ol hoseynīya le-tayy-el ‘avālem-el barzaxīya

فاضل بسطامی، نوروز علی بن محمد باقر، ۱۲۲۷ – ۱۳۰۹ قمری
fāzel-e bastāmī, nowrūz ‘alī ebn-e mohammad bāqer (1812 - 1892)

تاریخ تألیف: ۱۳۰۶ق

در عقبات بعد از مرگ و احوال قیامت، مشتمل بر «مقدمه» و «خاتمه» و ده «مقام» در احتضار و مرگ، و پس از آن تا وود به بهشت یا دوزخ و مذیل به سه مقام در ثواب زیارت امام حسین علیه السلام و عزاداری و مقام تربت و خاک حرم مطهر آن سرور است.

آغاز:الحمدلله الذی جعل الدنیا سجن المؤمنین و جنة الکافرین ... اما بعد چنین گوید خاسر زیانکار و گرفتار آلام و هموم ... بانک زد که اگر راحت دنیا و خلاصی از هموم و آلام را طالبی و بصدق و اخلاص این مقام را جویائی رجوع نما بآنچه در جنود عقل و جهل در ذخیرة المعاد نوشته ای که یکی از جنود عقل راحت است و ضد آن تعب است ...

۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۴۶۵

آغاز:برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، در زمان حیات مؤلف؛ مصحح؛ مهر: حاج سید سعید؛ ۱۲۸گ، ۱۷ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲–۵۶۶]

۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۴۰۳

آغاز:حسن ظنش بخداوند علی اعلی بیشتر از حال صحتش؛ **انجام:**هذا زایر قبر سیدالشهداء علیه السلام که پر آن سرور را به آن مستم از نور داغ می‌نمایند(کذا).

از مقام دوم تا اواخر کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخرقرن۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۴۸گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۷سم [ف: ۵–۷۳۵]

● **وسائل در فقه** / فقه / فارسی
vasā’el dar feqh

بهبهانی، محمد قلی بن عبدالعظیم، ق۱۳ قمری
behbahānī, mohammad qolī ebn-e ‘abd-ol-‘azīm(-19c)

تاریخ تألیف: ۱۲۵۲– ۱۲۵۳ق

مجموعه فقهی است، ابواب کتاب به ترتیب:۱. کتاب وسیله اعتکاف؛ ۲. کتاب وسیله زکوات و اخماس؛ ۳. کتاب الصدقات؛ ۴. کتاب النور و العهد؛ ۵. کتاب کفارات؛ ۶. احکام جهاد و توابع آن؛ ۷. امربمعروف و نهی از منکر به توابع آن.

تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه:۱۶

آغاز: بسمله ... الحمدلله الذی جعل الاعتکاف فی المساجد وسیلة الارتقاء خلود الی رضوانه؛ **انجام:** و هرگاه تلف شود یا معیوب شود بسبب دفاع ضامن نیست دافع بامراعاة ترتیب بر اصحاب و الحمدلله اولا و اخرا و صلی الله علی محمد والد کان الفراغ فی شهر ۹شهر صفر المظفر من سنه ۱۲۵۳

خط: نسخ متوسط، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ ۱۲۶گ، ۱۱سطر(۵×۱۰/۵)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: –۱۲]

● **وسائل الرسائل و دلائل الفضائل** /- عربی
wasā’il-ur rasā’il wa dalā’il-ul faḍā’il

منشی، نورالدین
monšī, nūr-od-dīn

۱. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه:۹۷بخش۳

نسخه اصل: ریلاندز، منچشتر.نیمه یکم؛ بی‌کا، بی‌تا [ف: –۱۰۴]

۲. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه:۹۷بخش۳

نسخه اصل: قونیه عزت قویون اوغلو.نیمه دوم؛ بی‌کا، بی‌تا [ف:۱۰۴]

← وسائل الشیعة ﴿ تفصیل وسائل الشیعة الی تحصیل مسائل الشریعة

● **وسائل الشیعة الی احکام الشریعة** / فقه، اصول فقه / عربی
wasā'il-uš šī'a ilā aḥkām-iš šarī'a

اعرجی، محسن بن حسن، ۱۱۳۰ – ۱۲۲۷ قمری
a'rajī, mohsen ebn-e hasan (1718 - 1812)

شامل چهار «مقام»: ۱. اجتهاد، ۲. حجیت کتاب، ۳. اجماع، ۴.عقل. آنچه مشهور است کتاب وسائل را کتابی فقهی می‌دانند که از طهارت تا دیات را شامل است. اما چنان‌که از مقدمه این کتاب به دست می‌آید. مؤلف آن را به عنوان مقدمه بر فقه نوشته و ممکن است بعدها به صورت کتابی جدا از کتاب وسائل در آمده باشد.(فاضل)

چاپ: مشارعربی، ص۹۸۹؛ دارالسلطنهتبریز، سنگی، ۱۳۲۰ق، رحلی، ۲۲۹+۹۱؛ دارالسلطنه تبریز، سنگی، ۱۳۲۱، رحلی، ۲۲۹+۹۱ص

[الذریعه ج ۲۵ ص ۷۱ ش ۳۸۵؛ مقدمه‌ای بر فقه شیعه ص ۳۱۷؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۵۳۱/۴]

۱. قم؛ مدرسه رضویه؛ شماره نسخه:۶۶
از آغاز تا اواخر جلد ۱، انجام در نجاست مسکرات افتاده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ با خط‌خوردگی‌ها و اصطلاحات و تصحیحات، با بلاغ؛ محشی با نشان «منه سلمه الله»، تملک: ریحان الله موسوی در ۱۳۲۱؛ ۱۰۷گ، ۲۴–۲۶سطر، قطع: خشتی [چند نسخه-ف: -۴۰]

۲. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۶۲۶/۳
آغاز:کتاب الطهارة فی اللغة النظافة و النزاهة یقال ثیاب طاهرة أی من القذر و الوسخ
شامل: کتاب الطهارة و کتاب الفراق؛ خط: نسخ، کا: قدیحی قطیفی، ابراهیم بن مهدی، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، با خط خوردگی، محشی به لفظ «منه»؛ واقف: شهاب الدین مرعشی نجفی؛ ۶۳گ (۵۳پ–۱۱۵پ)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۲-۶۶۶]

۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۱۶۵
آغاز:بسمله الحمدلله رب العالمین وصلی الله علی محمد وآله الطاهرین اما بعد فیقول العبد ... لم یزل الطلاب متشوقین الی کتاب محرر فی الاحکام قریب المتناول ... و قد رایت ان اقدم المقصود ما یرشد الی طریق تناول الاحکام من ادلتها هدایة لمن تدبر؛ **انجام:**و من اراد الاستقصاء فی الاصول فعلیه بالمحصول و الوافی و ما رسم فی الحدائق والمستعان منه ولاقوة الا بالله والحمدلله اولا وآخرا وصلی الله علی محمد وآله الطاهرین
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ابعاد متن: ۷/۵×۱۲/۵، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۳-۱۶۲۱]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۱۲۴
کتاب القضاء و کتاب الشهادات؛ خط: نسخ، کا: جعفر طریحی، تا: رجب۱۲۴۰ق، برای شیخ خلف؛ مصحح؛ مهر: شیخ ابوالفضل طهرانی (مقرنص)؛ جلد: تیماج، ۱۶۴گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۸-۲۷۷]

۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۶۴۱/۲
آغاز:الحمدلله رب العالمین ... کتاب القضاء فی اللغة الحکم کما قال الله تعالی و الله یقضی بالحق؛ **انجام:**و کذا اذا شهد له بقضائها و لحد و حلف معه و لو کان ذلک الواحد أحد الاولین
کتاب القضاء و الشهادات؛ کا: احمد بن علی نقی حسینی رشتی، تا: ذیقعده۱۲۵۷ق، جا: کربلا؛ مصحح، محشی؛ ۷۲گ (۴۵–۱۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۱-۴۲۱]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۸۶۷
آغاز:الحمدالله رب العالمین ... هذا کتاب القضاء من الجامع الکبیر المسمی بوسائل الشیعة ... القضاء فی اللغة الحکم کما قال تعالی و الله یقضی بالحق و قضی ربک الا تعبدوا الا ایاه؛ **انجام:**و قضیة ذلک ان الوارث اذا کان عالما بذلک فلا ضمان علیهمت لقوة المباشرة للاتلاف
کتاب قضاء و شهادات؛ خط: نسخ، کا: علی مقصودی، تا: دوشنبه ۱۲ ربیع الاول۱۲۶۷ق؛ مصحح، محشی با نشان: «منه عفی عنه، منه دام ظله، منه اطال الله تعالی ایام افاداته» و جز آن؛ تملک: محمدرضا آل علامه شیخ محمدتقی به سال ۳۱۶ [۱]ق؛ ۹۸گ، ۳۱سطر (۱۲×۲۱)، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۴۰-۳۰۰]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۱۶۸
آغاز: التی یقتدر بها علی تناول الحکم مما دلتها و اخری علی عمله و استنباطه و یقال فی الاول هو مجتهد و فی الثانی قد اجتهد.کتاب الشهادات: کتاب الشهادات من ... و الشهادة فی اللغة الحضور کشهد الواقعه و من شهد منکم الشهر؛ **انجام:**و ضعف المباشرة کاالضمان علی المسبب و قضیة ذلک ان الوارث اذا کان عالماً بذلک فلا ضمان علیهما لقوة المباشرة للاتلاف.
بخش القضاء و الشهادات؛ خط: نسخ، کا: محمد النجف آبادی، تا: ۱۲۷۷ق، جا: نجف اشرف؛ افتادگی: آغاز؛ مهر: فرزند شیخ الاسلام شیخ فضل الله زنجانی (بیضی)، حسنعلی اکبرنیا؛ جلد: تیماج، ۲۲۴گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۳۶-۲۵۸]

۸. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۴۷۹
بخش مقدمه کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: از عصر مؤلف؛ ۸۴گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۲-۳۰۳]

۹. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۲۰۹
آغاز:کتاب الصلاة وفیه مقدمات و ابواب، المقدمة فی معناها و فضلها و ما علی تارکها
الصلاة؛ بی‌کا، بی‌تا؛ روی جلد نسخه نوشته شده: صلاة سید محسن، قطع: رحلی [ف: -۱۸۴]

۱۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۸۰۸/۲۱
آغاز:کتاب الطهاره، هی فی اللغه النظافه و النزاهه. یقال ثیاب طاهره؛ **انجام:**لمن شق علیه الصیام لامر من تلک الامور التی لم یقم دلیل
خط: نسخ، کا: بلاغی، ابراهیم بن حسین، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۲۰گ (۱۴۱–۱۶۰)، ۲۳سطر (۱۰/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۳سم [ف: ۱۷-۲۵]

۱۱. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۳۲۱/۳
بی‌کا، بی‌تا [تراثنا: س۶ش۴-۱۰۱]

● **وسائل الشیعة فی الشریعة النبویة** / گوناگون / عربی

wasā'il-uš šī'a fi-š šarī'at-in nabawīya

اورمی، علینقی بن عبدالله

orūmī, 'alī-naqī ebn-e 'abd-ol-lāh

به دستور: سید محمد رضا شیرازی (استاد مؤلف)

عقاید و معارف اسلامی مختلف را از تاریخ و حدیث و تفسیر و جز اینها، با عناوین «وسیلة، وسیلة» گردآورده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۹۱۴

آغاز:الحمد لواهب العطایا و المنن و جاعل احکام البرایا و السنن الذی اسس اساس صنایع الموجودات بالمنن و الاحسان؛ **انجام:**و سوفت التحریر الی ماشاء الله فان وفقنی الله اکتب باقی الحدیث المعنون فی الکتاب مشتملا علی بعض فضائلهم ...

جلد اول کتاب و بیشتر در اصول عقاید می‌باشد؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح؛ ۲۳۳گ، ۲۰سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۵-۲۸۶]

● **وسائل العبید الی مراحل التوحید** / کلام و اعتقادات / فارسی

vasā'el-ol 'abīd elā marāhel-et towhīd

نهاوندی، علی اکبر بن محمد حسین، ۱۲۹۲ - ۱۳۶۹ قمری

nahāvandī, 'alī akbar ebn-e mohammad hoseyn (1875 - 1950)

در ۶۴ «مجلس» از جمله چند مجلس درباره«بداء» و تفسیر آیه «یمحو الله ما یشاء .. ». نام بالا پشت جلد نسخه ما به کتاب داده شده و در بالای برگ آغاز آن را «رشحة الندی با چند مجلس دیگر» خوانده‌اند. در الذریعه (۲۳۷:۱۱) از «رشحة الندی فی مسألة البداء» همین نهاوندی یاد می‌شود و دیدیم که چند مجلس این اثر درباره همین مسأله است.

قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۵۳۴

کاتب = مؤلف، بی‌تا [ف: -۳۰]

● **وسائل العفو و الغفران للعاملین بها فی شهر رمضان** / اخلاق / عربی

wasā'il-ul 'afw wa-l ġufrān li-l-'āmilīna bi-hā fī šahr-i ramaḍān

تاریخ تألیف: ۲۹ رمضان ۱۳۲۳ق

سی مجلس است مشتمل بر تفسیر بعضی آیات و شرح بعضی احادیث روایت شده از طریق اهل سنت و گرفته شده از کتاب‌های معتبر و بدون آوردن روایت‌های موضوع و ضعیف با پند و اندرزهایی به نثر و نظم صوفی‌گونه، هر مجلس دارای خطبه‌ای جداگانه و گویا برای سخن گویان و واعظان در ایام ماه مبارک رمضان تنظیم شده و بیشتر آیه‌ها و روایت‌ها مربوط به همین ماه می‌باشد.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۵۸۶

آغاز:الحمد لله الذی جل عن الابتداء و الانتهاء السمیع الذی لا تشتبه علیه الاصوات المختلفة فی الدعاء البصیر الذی یبصر دبیب النمل علی الرمل فی اللیلة الظلماء؛ **انجام:**و اغفر لنا و لو الدینا و لسائر المسلمین یا ارحم الراحمین و صلی الله علی سیدنا محمد و علی آله و صحبه اجمعین

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا، گویا به خط مؤلف؛ تملک: عبد الواحد بن محمد؛ ۱۴۷گ، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۲-۲۲۵]

← وسائل المحبین ≻ چهل سوره از تورات(ترجمه و شرح)

← وسائل المحبین ≻ تنبیه الغافلین

← وسائل المحبین ≻ مولود نامه

← وسائل المحبین ≻ تنبیه المبتدی

● **وسایل النجاح و ذرایع الفلاح** / تاریخ معصومین / فارسی

vasāyel-on najāh va zarāye'-ol falāh

رشتی، علی بن محمد، ق۱۳ قمری

raštī, 'alī ebn-e mohammad(- 19c)

در مقتل حضرت سید الشهداء علیه السلام و شهدای کربلا وبیان ولادت و رحلت و سبب شهادت حضرات معصومین علیهم السلام به شیوه‌ای ادبی همراه با ذکر اشعاری مناسب از مؤلف در یک «مقدمه» و سه «ذریعه» وهر یک در چند «وسیله» و یک «خاتمه»: مقدمه، در سه مفتاح:۱) فضیلت گریستن یا گریاندن دیگران و نحو آن، ۲) فضیلت تربت مقدسه کربلا و فضل زیارت معصومین علیهم السلام، ۳) فضیلت لعن بر قاتلان شاه شهیدان؛ ذریعه ۱. در اخبار و تواریخ سید الشهداء علیه السلام و فضیلت آن جناب، در بیست و دو وسیله؛ ذریعه ۲. در اسباب حرکت حضرت بطرف کربلا و مقدمات شهادت آن جناب و اموری که تا اول شهادت رخ دارد، در بیست و سه وسیله؛ ذریعه ۳. در وقایع بعد از شهادت، در چهارده وسیله؛ خاتمه:در تواریخ ولادت و شهادت سایر ائمه انام، در نه زینت.مؤلف در مقدمه کتاب به تألیف عربی و منظوم خود در امامت به نام «حقایق الایمان» و شرح عربی آن به نام «مداد الحقایق و منار الرقایق» اشاره نموده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۲۴

آغاز:وسایل نجاح عاکفین معاکف قدس و واقفین مواقف انس و طالبین مطالب رستگاری

نسخه اصلی: کتابخانه شیخ حسن شریعتی - قم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ به دو خط نوشته شده؛ ۶۷۳ص [عکسی ف: ۱-۲۴۷]

● **وسائل الوصول الی مسائل الفصول** / طب / عربی
wasā'il-ul wuṣūl ilā masā'il-il fuṣūl

کشی، ابراهیم
kašī, ebrāhīm

وابسته به: الفصول؛ بقراط (۴۶۰ق.م.–۳۷۰ق.م.)
ملخص فصول بقراط است از ابراهیم کشی مطابق با قول حاجی خلیفه در کشف الظنون.
شرح و حواشی:
۱– شرح وسائل الوصول الی مسائل الفصول؛ طبیب، عبدالرحیم بن عبدالله (– قرن ۸)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۱۵۵
آغاز:بسمله اما بعد الحمدلله الذی جعل معرفته لمرض القلوب شفاء و خلق لکل داء دواء؛ **انجام:**من لحمه رطب جوع لیجففه.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: نیمه اول قرن۱۲؛ واقف: آقا زین العابدین، ۱۱۶۶؛ ۱۷گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۱۹–۵۸۴]

● **وسائل الهمم العلیا فی جواب مسائل الرؤیا** / کلام و اعتقادات، خوابگزاری / عربی
wasā'il-ul himam-il 'ulyā fī jawāb-i masā'il-ir ru'yā

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ – ۱۲۴۱ ؟ قمری
ahsā'ī, ahmad ebn-e zayn-od-dīn (1753 - 1826)

تاریخ تألیف: شب دوشنبه ۲۹ ربیع الثانی ۱۲۱۱ق
شیخ حسین بن محمد بن احمد بن عصفور بحرانی درازی درخواب پدرش رادیده و چهار سؤال مطرح کرده تا از برادرش شیخ احمد بپرسد، مؤلف از وی درخواست کرده تاجواب دو سؤال آنرا بدهد. شیخ قبل از طرح پاسخ، اشاره‌ای به امر رؤیا و تقسیم آن به صادقه و غیر آن داشته، سپس به پاسخ دو پرسش می‌پردازد که آیا حکم قرعه که بالا را پایین، و پایین را بالا می‌کند چیست؟ و سؤال دیگر که اگر ذاتی از ذاتیت خود متحول شود، آیا تحول از ذاتی بودنش خارج می‌شود یا نه؟
آغاز:الحمدلله رب العالمین الذی نور قلوب عباده المؤمنین و فتح عیون بصائرهم لمشاهدة الحق المبین ...
انجام:و کما اشار الیه رحمة الله علیه جری ذلک علی توزع البال و دوام ملال و اشتغال فی قیل و قال و فی حال
چاپ: دارالسلطنه تبریز:دارالطباعه مشهدی حاجی آقا، سنگی، ۱۲۷۶ق، رحلی (جوامع الکلم: ج۲؛ صص۴۲–۴۶)
[ایضاح المکنون ۷۰۵/۲؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۵۰۸/۲؛ فهرست کتب شیخ ۸۲]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۰/۴
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الثانی ۱۲۱۱ق؛ ۱۷ص (۷۱–۸۷)، ۱۷سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [سنا: ف: ۱–۵۶]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۸۷/۴
آغاز:برابر
نسخه اصل: همان نسخه بالا؛ کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳ [عکسی ف: ۴–۲۳۷]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۳۴/۱۰
بی‌کا، تا: دوشنبه ۱۲۱۱ق؛ ۸ص (۶۹–۷۶)، ۲۱سطر [سنا: ف: ۲–۱۲۸]
۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۶۲۲/۳۰
کا: حداد طالقانی برغانی، حبیب الله بن ابوطالب، تا: با تاریخ۱۲۳۳ق، جا: قزوین؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۷ص (۳۱۹–۳۳۵)، ۱۸سطر(۹×۱۵) [ف: ۱۲–۲۶۲۶]
۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۸۲۶/۱۹–عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: حدود ۱۲۳۸ق؛ از روی دستنوشته فرزند نگارنده، علی نقی بن الشیخ احمد بن زین الدین، جمادی الاول ۱۲۱۲ق؛ ۱۳ص (۲۷۹–۲۹۱) [عکسی ف: ۱–۱۸۷]
۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۹۶/۱۷–عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: ۱۲۴۲ق؛ ۱۰ص (۱۷۸–۱۸۷) [عکسی ف: ۱–۱۸۷]
۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۳۲۲/۷
آغاز:برابر؛ **انجام:**فیتعین العمل بالآخیر فینقلب الاول شکاً کما تقدم و کما اشار الیه رحمة الله علیه.
خط: نسخ، کا: حسینی، حسین بن عبدالله، تا: رجب۱۲۴۲ق؛ ۶گ (۹۹پ–۱۰۴پ)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۳–۱۶۷۹]
۷. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۹۴۹/۱۳
خط: تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۵۵ق؛ اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳–۴۲]
۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۰۵۴/۱۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: بروجردی، غلام علی، تا: ۱۲۵۶ق، جا: بروجرد؛ ۸گ (۱۶۵ر–۱۷۲ر)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۲/۵سم [ف: ۴۴–۲۲۰]
۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۶۲۳/۴
خط: نستعلیق، کا: موسوی رشتی، علی بن احمد، تا: یک‌شنبه ۲۴ رجب ۱۲۹۹ق، پس از فتنه عبیدالله ثالث مقارن فوت آقا علی طبیب؛ جلد: تیماج، ۱۱گ (۴۷پ–۵۷ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۶–۷۳]
۱۰. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۳۷/۲۹
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۸گ (۲۶۳پ–۲۷۰ر)، ۲۱سطر(۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: –۳۴۵]
۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۳۱۴/۱۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق شکسته تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۷گ (۱۷۲–۱۷۸)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۲۸–۴۸۷]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۷۷۹/۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایلقرن۱۳؛ مصحح، محشی؛ ۷گ(۱۲۶-۱۳۲)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۴۰-۱۲۵]
۱۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۶۴۷/۳
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، ۱۱گ (۹۴-۱۰۴)، ۱۹سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۴-۱۳۷۵]
۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۲۴۶/۶
آغاز:برابر؛ **انجام:**و امکان النقیض لایبطله لان الظاهر ...
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۳۲-۲۸۰]
۱۵. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۸۵۰/۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: چرم، ۸گ (۸۳پ-۹۰پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [مؤید: ۲-۲۸۷]
۱۶. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۶۳/۷
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۶گ (۱۳۲پ-۱۳۷پ)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [مؤید: ۱-۱۵۴]
۱۷. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۰۱۸۶/۳
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۳×۲۱سم [رشت و همدان: ف:۱۵۹۳]

● وسط الحیاة / شعر / فارسی
vasat-ol hayāt

امیر خسرو، خسرو بن محمود، ۶۵۱ - ۷۲۵ قمری
amīr xosrow, xosrow ebn-e mahmūd (1254 - 1326)

این دیوان اشعار دوم شاعر بوده، دیباچه، قصاید، غزلیات، ترجیع‌بند، قطعات، رباعیات، مرثیه‌ها و بعضی مثنوی‌های کوچک را فرامی‌گیرد که قسمی از آنها به سلطان غیاث الدین یلین و پسرش محمد قاآن، نظام الدین اولیاو ... بخشیده شده است.

۱. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۳۹۲/۱
خط: نستعلیق، کا: قطب شیرازی، تا: ۸۹۴ق؛ مجدول، با ۶ سرلوح و ۹ سر فصل مذهب؛ مهر: مشیرالسلطنه، حسین بن هدایت الله، محمد رضا الحسینی، ناصرالدین شاه قاجار ۱۲۷۴؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: میشن مذهب، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۳-۴۱]
۲. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۳۹۲/۱۱
خط: نستعلیق، کا: قطب شیرازی، تا: ۸۹۴ق [ف: ۳-۴۱]
۳. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۴۰۱/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۰۶۴ق؛ مجدول، با سرلوح؛ مربوط به دوران پادشاهان صفوی است و جمع دار کتابخانه آقا مشفق نامی بوده، مهر: «عبده احمد - علی بن ابیطالب - محمود»، حسین بن هدایت الله، محمد رضا الحسینی، مشیر السلطنه ۱۳۲۲، ناصرالدین شاه قاجار؛ اندازه: ۱۸×۳۰سم [ف: ۳-۵۲]
۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۹۱۰/۲
آغاز:آغاز دیباچه: بفضل الله قد سطرت هذه الصفحات و جعلتها واسطة؛ آغاز دیوان: شایدار هنگام نقش این ثنای کبریا×× جای خاک ارواح جان سوده ریزند از هوا؛ **انجام:**انجام دیباچه: خداوندا قبول خویش کن یار ×× ز چشم ناقبولانش نگهدار؛ انجام دیوان: یک صدر نه بل هزار گیرم او را×× گیرم که هزار نیست، صد باری بود
خط: نستعلیق بسیار مغلوط هند، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ واقف: نابینی؛ ابعاد متن: ۱۰/۸×۲۲ [ف: ۷-۶۷۴]

● وسط کتاب مهیار المجوسی / کیمیا / عربی
wasaṭ-u k.-i mahyār al-majūsī

مهیار دیلمی، مهیار بن مرزویه، - ۴۲۸ قمری
mahyār-e deylamī, mahyār ebn-e marzavayh(- 1038)

تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۳۱۵/۱۰
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [نشریه: ۲-۱۱۰]

● الوسعة = الفضاء = کتاب بعض المتکلمین الی الشیخ و جوابه / فلسفه / عربی
al-wus‘a = al-faḍā’ = k.-u ba‘ḍ-il mutikallimīn ila-š šayx wa jawāb-u-h

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری
ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ‘abd-ol-lāh (981 - 1038)

شیخ در این رساله از پیروان فیثاغورث که خلاء را محیط بالکل می‌دانند و از اسبودس شاعر که (در شعری منسوب به او) می‌گوید:«خداوند نخست فضا را آفرید و سپس زمین را» یاد می‌کند و می‌گوید اینها تنها سخنانی است درباره فضا که از قدماء یونان به ما رسیده و بیش از این و بالاتر از این درباره فضا سخن نگفته‌اند.(عبدالحسین حائری)
آغاز:آغاز پرسش: رایت اطال الله بقاء الشیخ الرئیس شرف الملک فخر الکفاة و ادام تمکنه رجلا فی ایام شبابی سألنی فقال ما هذه الواسعة التی تسع کل شیء التی سماها بعض الاوائل الها فعبده و بعضهم فضاء و بعضهم مکانا و مراکز او المتکلمون سموه جهة و حیزا و المعتزلة سموه محاذاة و کلهم یشیرون الیه بحیث و این.
آغاز پاسخ: تاملته اطال الله بقاء الشیخ العالم و ادام الله توفیقه و عصمته فاما ما نسبه صاحب هذه الشبهة الی الاوائل انه کان بعد الفضاء و الخلاء فلم یبلغنا ذلک بل الذی بلغنا فی تعظیم امر الفضاء عن الاوائل خبر ان عن شیعة فیثاغورس اصحاب الرموز و الالغاز.
انجام:پاسخ: و لیس هذا اول آ،ظ جرها الوهم علیالعقل بل ههنا

آفات غیرها و صناعظ المنطق هی التی تعطینا قوانین تمیز بها ضرورة الوهم من فطرظ العقل و بعد هذا کله لو کان الفضاء موجوداً لما وجب ان یکون هو بدء کل شی ... فان کل مبدائ محتاج الیه و لیس کل محتاج الیه اوامر لابدمنه هو مبداء فربهما کان لازما لامدخل له فی تقویم الشی و ربما کان لازما مساویاً و ربما کان اعم و الله الموفق و المسدد و له الحمد بلانهایة.

چاپ: در رسائل ابن سینا، جلد ۲ (استانبول)

[فهرست مصنفات –مهدی:۲۵۲]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۹۰/۱۴–ف

آغازو انجام: برابر

نسخه اصل: ایاصوفیا ۴۸۴۹؛ بی‌کا، تا: ۶۹۷ق؛ مقابله شده؛ ۲گ (۵۲ر–۵۳پ) [فیلمها ف: ۱–۵۷۶]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۵۹/۱۲–عکسی و ۳۷۱/۱۲–عکسی و ۴۳۷/۱۲–عکسی

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [عکسی ف: ۲–۲۹۴]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۹۲۳/۱۷

آغاز:آغاز جواب: برابر؛ **انجام:**برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۴ص (۱۸۲–۱۸۵)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۱۰–۱۹۸۳]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۶۴/۱–ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۸۲۹؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ۲گ (۱پ–۲پ) [فیلمها ف: ۱–۶۶۲]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۴۱/۳

خط: نستعلیق، کا: عبدالرشید، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، ۳ص (۷۴–۷۶)، ۲۵سطر(۸/۵×۱۸)، اندازه: ۱۵×۲۴/۵سم [ف: ۹–۱۱۱۵]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۵۵/۲۷

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول، مصحح؛ جلد: تیماج، ۵ص (۲۸۳–۲۸۷)، اندازه: ۱۱/۵×۲۳سم [ف: ۳۲–۷۰]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۳۶۳/۵

آغاز:برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: چرم، ۴ص (۶۸–۷۱)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۴۵–۱۸۶]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۴۵۲/۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: طباطبائی شولستانی، شهاب الدین علی، تا: شنبه ۲۷ ذیقعده۱۰۱۹ق، جا: اصفهان؛ اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۱–۳۰۹]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۹۸۲/۲۴

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۴۴–۱۷۳]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۱۱۳/۱۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: صفوی ماسالی مصطفوی، اسدالله، تا: قرن ۱۴؛ مصحح؛ ۲گ (۶۰–۶۱)، ۲۴سطر، اندازه: ۸×۱۴سم [ف: ۳۸–۳۰۶]

۱۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۲۱/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: ۱۳۱۰ق؛ ۳گ (۶۸–۷۰پ)، ۱۷سطر [ف: ۱۱–۵۷۶]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۴۵۲/۸–عکس

نسخه اصل: آستان رضوی؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳–۲۵۴]

۱۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۲۶۷/۹

آغاز و انجام: برابر

این رساله به نام «الوسعة» نیز یاد شده؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳گ (۳۳ر–۳۵پ)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۴×۲۳/۸سم [ف: ۷–۳۱۲]

● وسم اسکنده سری / ادبیات / فارسی

vasm eskande serī

پران فاتهه منکل

parān fāthe menkel

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۹۳۲

آغاز:بسمله، این گل سر سبد رشک ریاض رضوان حمد ذاتی است که همچون وجکون است نشان؛ **انجام:**زبان بر بسته بنشین با دل شاد مکن بیهوده زان بس داد و بیداد. به اتمام رسید.

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: رقعی [رایانه]

● وسواس / فقه / فارسی

vasvās

بیرجند؛ دیانی؛ شماره نسخه:۱۴۲/۳

آغاز:الحمدلله و الصلاة علی نبیه المصطفی ... اما بعد چون وجوب شکر نعمت مقتضی استدعاء بقاء سلطنت ملک سپاهی است که انوار ماه جمالش مظهر انوار الهی است

بی‌کا، تا: ۸ ذیحجه۱۱۲۹ق؛ جلد: تیماج، ۸گ (۱۲۹پ–۱۳۶ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: –۱۱۰]

← وسواسیه ⊳ العقد الطهماسبی

● الوسیط / فقه / عربی

al-wasīṭ

غزالی، محمد بن محمد، ۴۵۰ – ۵۰۵ قمری

qazālī, mohammad ebn-e mohammad (1059 - 1112)

امام محمد غزالی کتابی به نام بسیط در فقه شافعی دارد. این کتاب ملخص از آن است با اضافاتی و آنقدر اهمیت دارد که یکی از پنج کتاب متداول بین شافعیان است و این کتاب به‌وسیله

شاگرد غزالی به نام محی الدین بن محمد بن یحیی نیشابوری خبوشانی به شرح آمده و نام «المحیط» گرفته است و در آن از عبادات و مبایعات و مناکحات و جنایات مفصل می‌آید در دو جلد که جلد اول آن عبادات و مبایعات است و جلد دوم آن مناکحات و جنایات. (عبدالله انوار)

آغاز:أما بعد حمد الله الذی هو فاتحة کل کتاب و خاتمة کل خطاب، و الصلاة و السلام علی رسوله التی هی جالبة کل ثواب و دافعة کل عقاب، و علی آله الذین ینقشع بنجومهم ظلام کل سحاب،و ینکشف بعلومهم غمام کل حجاب، و ینمحی بصفوتهم کدر کل ارتیاب، و ینسد بیمینهم خلل کل اضطراب ... فصنفت هذا الکتاب، و سمیته «الوسیط فی المذهب» نازلاً عن البسیط الذی هو داعیة الاملال ...

چاپ: قاهره، محقق: علی محیی الدین علی القره داغی، دار الاعتصام، ج۲، ۱۴۰۴ق.

[کشف الظنون ۲۰۰۸/۲؛ بروکلمان ۱/(۴۲۴)۵۴۲؛ ابن خلکان ۳۵۴/۳؛ سبکی ۱۱۶/۴؛ ابن العماد ۱۲/۴؛ الاوقاف العامة بغداد ۶۴۷/۱]

شرح و حواشی:

۱- شرح الوسیط

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۸۱عکسی

آغاز:أما بعد حمد الله الذی هو فاتحة کل کتاب و خاتمة کل خطاب، و الصلاة و السلام علی رسوله التی هی جالبة کل ثواب و دافعة کل عقاب، و علی آله الذین ینقشع بنجومهم ظلام کل سحاب، و ینکشف بعلومهم غمام کل حجاب، و ینمحی بصفوتهم کدر کل ارتیاب، و ینسد بیمینهم خلل کل اضطراب ... فصنفت هذا الکتاب، و سمیته «الوسیط فی المذهب» نازلاً عن البسیط؛ **انجام:**الفصل الثالث فی صدقة التطوع و فیه مسائل ... تم الجزء الاول من کتاب الوسیط فی المذهب و یتلوه فی الثانی کتاب النکاح.

نسخه اصل: چستربیتی، ش ۳۹۳۴(اربری، فهرست خطی عربی ۶۴/۴). مشتمل است بر ربع عبادات، و ربع بیوع؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر رمضان۵۶۷ق؛ ظاهراً نویسنده کتاب «مؤلفات الغزالی» از وجود این نسخه، اطلاع نیافته است؛ مصحح، با نشانه بلاغ، محشی؛ ۲۶۵گ، ۲۱سطر [عکسی ف: ۲-۱۶۳]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۹۸۰

آغاز: ... فهو الطهور؛ **انجام:**تم المجله الاول ... تعالی و مصلیاً علی رسوله محمد و آله اجمعین

جلد اول و شامل عبادات و مبایعات؛ خط: نسخ، کا: ابرقویی، عبدالملک بن محمد بن حسین، تا: ۷۵۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ کاغذ: بخارائی، جلد: تیماج، ۲۳۵گ، ۲۳سطر (۱۱×۱۸)، اندازه: ۱۷×۲۵/۵سم [ف: ۸-۴۷۰]

● **الوسیط** / فقه / عربی

al-wasīṭ

حسینی قزوینی، باقر بن احمد، - ۱۲۴۶ قمری

hoseynī qazvīnī, bāqer ebn-e ahmad(- 1831)

رساله استدلالی متوسطی در ابواب مختلف فقه به دور از ایجاز و اطناب است که به خواسته یکی از دوستان خود تألیف نموده و گویا موفق به اتمام آن نشده است.مرتب در چهار«فن»: العبادات و المعاملات و الایقاعات و الاحکام.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۵۵۶

آغاز:بسمله. حمدله. فقد سألنی من لا بد من اجابته و التمسنی من لا سبیل الی مخالفته؛ **انجام:**الا انه واجب الوضوء و الغسل بالنصوص و هو کما تری.

الی آخر احکام الغسل من کتاب الطهارة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ توسط مؤلف مقابله و تصحیح شدهبا بلاغ آن؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۹۲گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۳/۸×۲۰/۷سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۹۸]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۸۶۴

همان نسخه بالا [مؤید: ۲-۳۰۲]

● **الوسیط فوق القصیر و دون البسیط** / فقه / عربی

al-wasīṭ fawq-al qaṣīr wa dūn-al basīṭ

عنسی، احمد بن نسر، ق۷ قمری

'ansī, ahmad ebn-e nasr(- 13c)

تاریخ تألیف: ۶۶۵ق

مؤلف مسائل میراث (فرائض) را به‌گونه‌ای مختصر بر قاسم بن احمد شاکری عرضه کرده، شاکری از او تقاضای تفصیل بیشتری نموده است، لذا مؤلف در هر مسأله مثالی افزوده و به کتاب علم فرائض از جمله کتاب «درر الفرائض» جمال الدین علی بن حسین بن هادی، و کتاب «اللامع» عصیفری، و «الکافی» از مصنفات شافعیان نیز مراجعه می‌کرده است. مشتمل بر چهار «قسم»: ۱. فی الحث علی طلب علم الفرائض؛ ۲. فی المقدمة التی تبنی علیها الکلام فی التوریث؛ ۳. فی التوریث المرتب علی تلک المقدمة؛ ۴. فی نوادر الفرایض و ما یتعلق بها من الضرب و النسبة و القسمة.

[مؤلفات الزیدیة ۱۴۸/۳؛ اعلام المؤلفین الزیدیة ص ۱۲۶]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۵۹۳/۱

آغاز:الحمد لله الذی جعل الحمد مفتاحا لثنائه و سببا للمزید من فضله و نعمائه حمدا یکون لحقه قضاء و لشکره اداء؛

نسخه اصل: کتابخانه واتیکان - رم ۱۰۲۰؛ خط: نسخ، کا: احمدبن عبد الله بن الهادی بن امیر المومنین، تا: دوشنبه ۲۹ جمادی الثانی ۸۲۹ق، جا: مسجد عقیل در محروسه ثلا؛ ۲۱۹ص (۳-۲۲۱) [عکسی ف: ۴-۴۶۳]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۶۰۳/۱

نسخه اصل: کتابخانه واتیکان –رم ۱۱۳۰؛ خط: نسخ نازیبا، کا: حسینی، علی بن یحیی، تا: ۱۴ جمادی الثانی ۱۰۸۲ق؛ ۱۹۵ص (۲–۱۹۶) [عکسی ف: ۵–۷]

● **الوسیط فی الاعراب** / نحو / عربی

al-wasīṭ fi-l i'rāb

اردکانی، محمد ابراهیمبن ابی طالب، ق۱۳ قمری

ārdakānī, mohammad ebrāhīm ebn-e abī tāleb(- 19c)

تاریخ تألیف: یک‌شنبه ۱ ذیقعده ۱۲۰۵ق

مختصری است درعلم نحو که مؤلف برای سهولت تعلیم مبتدیان نگاشته است.

آغاز:بسمله الحمدلله الذی وفقنا لتسدید الکلمة وتقویم الکلام وارشدنا الی مفاتح العلوم لفتح مغالق الاحکام ... فیقول العبد ... ابن ابی طالب محمد المدعو بابراهیم انی لما اطلعت علی کتب التی صنفها علماء النحو ... وسمیته الوسیط فی الاعراب لخلوه عن مد

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۹۷۶

آغاز:برابر؛ **انجام:**الحمد لله الذی وفقنا لتسدید الکلمة و تقویم الکلام و ارشدنا الی مفاتح العلوم لفتح مفالق الاحکام

تذکر: نام مؤلف به استناد نسخه کتابخانه آقای گلپایگانی شماره ۶۶۸۴کامل شد؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: یک‌شنبه غره ذیقعده۱۲۰۵ق؛ محشی؛ مهر: «عبده ابراهیم بن عبدالله الموسوی» (بیضی)؛ ۱۰۸گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۳۷–۵۷۰]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۶۸۴–۳۴/۵۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**وان قری بالجر فهو حکایة اسم للمفرد کانه قال فاجبت بهذه اللفظة والله سبحانه اعلم

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیحجه۱۲۲۰ق؛ مصحح؛ جلد: مقوایی، ۶۴گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۸–۴۹۲۶]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۷۱۶/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**فهو من حکایة الجمل و التقدیر فاجبت بابا صالح.

تذکر: نام مؤلف به استناد نسخ کتابخانه آقای گلپایگانی۶۶۸۴کامل شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، ۹۴گ (۳۵–۱۲۸) [ف: ۱۲–۳۴۶]

← الوسیط فی الامثال > التفسیر الوسیط

← الوسیط فی تفسیر القرآن > التفسیر الوسیط

← الوسیلة > الوسائل الی النجاة

← الوسیلة > وسیلة القاصد فی فتح معضلات القواعد

● **وسیله = احسن الوسیله** / هیئت / فارسی

vasīle = ahsan-ol vasīla

سید منجم، محمد حسین بن محمد، ق۹ قمری

seyyed monajjem, mohammad hoseyn ebn-e mohammad(- 15c)

وابسته به: المختصر فی معرفة التقاویم = ثلاثون فصل = سی فصل؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷–۶۷۲ق)

اهدا به: معین الدین جلال الدوله

تاریخ تألیف: ۸۲۲ق

شرح رساله سی فصل خواجه نصیرالدین طوسی است.روش شرح: جمله‌هایی از متن ذکر شده پس از آن در عنوان«شرحش» به توضیح آن پرداخته است.

آغاز:بسمله. و به نستعین ... شکر و سپاس حضرت بیچون را که آسمان بی ستون در کن فیکون آفرید ... به قدر وسع شرح کرده نامش وسیله نهاده شد ...

انجام:و اتصال دلیل دخول و سعد دلیل راحت و شادی والله اعلم بالصواب و الیه المرجع والماب.

[فهرستواره منزوی ۲۷۶۹/۴]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۵۰/۱

آغازو انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه پایان رمضان۸۸۹ق؛ ۶۶ص (۱–۶۶)، ابعاد متن: ۷×۱۱، اندازه: ۱۳×۱۸سم [سنا: ف: ۲–۷۵]

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۴۴۵/۱

همان نسخه بالا [نشریه: ۷–۲۴۰]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۹۶۳/۱

آغاز:و اتصال اشعه ایشان بانواع مختلف برحسب اقسام فلکی بعد از آنکه حرکات کواکب را بالات مخصوص در زمان معین معلوم کرده اند و در دفتر ثبت کرده اند کتاب زیج نام نهادند؛ **انجام:**برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن میرحسین طالقانی ورقانی، تا: جمعه ۲۷رجب۱۰۳۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ با اشکال نجومی؛ جلد: تیماج، اندازه: ۹/۷×۲۰سم [ف: ۱۸–۱۴۳]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۵۰/۴

آغاز:ذکر محل و اراده حال. سلطان المحققین ... نصیر الحق و الدین مختصری ساخته است و آنرا نام سی فصل ... و متعرض به تحقیق نشده جهت اختصار این بنده حقیر ... که ملقب است به سید منجم آن فصول را بقدر وسع شرح کرده و نامش وسیله نهاده شد. متن: این مختصریست در معرفت تقویم؛ **انجام:**و اتصال دلیل دخول و سعد دلیل راحت و شادی و نحس دلیل کدورت و ندامت.

خط: نستعلیق متوسط، کا: خورشید نوشیروان بن رستم شامردان، تا: ۱۱۲۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج، ۱۹۶ص (۹۱–۲۸۶)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۱۹–۳۹۱]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۲۷/۴ معزی
آغاز:برابر**انجام:**و بهترین آن است که هر اتصال و انصرافی را سه سال است هدایت و وساطت و نهایت بدایت اتصال آن باشد که بعد ...
بی‌کا، تا: باتاریخ۱۲۶۱ق؛ افتادگی: انجام؛ دارای جداول و اشکال؛ ۳۲گ (۲۰۱ر-۲۳۲پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۹-۱۴۱]

● وسیله / اخلاق / فارسی

vasīle

رشتی اصفهانی، محسن بن محمد رفیع، ۱۲۱۵-قرن ۱۳ قمری

raštī esfahānī, mohsen ebn-e mohammad rafī‘ (1801 - 19c)

اهدا به: ناصرالدین شاه (۱۲۶۴-۱۳۱۳ق)
تاریخ تألیف:پنج‌شنبه ۲ ربیع الاول ۱۲۷۹ق؛ محل تألیف: قزوین
در بیان بعضی از اخلاق و صفاتی که وسیله فرج بعد از شدت می‌باشد، با انشائی ادبی رسا و اشعاری از مؤلف با تخلص «عاصی» و در بسیاری از ابواب به بعضی از دستورات دینی اخلاقی پرداخته و حکایاتی تاریخی مناسب موضوعات می‌آورد و گاهی اشاره به واقعه کربلا نیز دارد.مؤلف، در هر بابی از ابواب کتاب صفتی را آورده و درآغاز آنرا از دید لغوی و اصطلاحی گزارش می‌کند پس از آن به بیان و تشریح آن می‌پردازد. دارای چهارده اساس درباره بحث در چهارده صفت نیکو با این عناوین: صبر، رحم، ادب، طهارت، عبادت، لطف، یقین، حلم، قناعت، نصرت، مروت، سخاوت، کرامت، هدایت.
آغاز:الحمدلله رب العالمین ... و بعد عرضه می‌دارد احقر العباد و احوجهم لدی المرصاد ابن المرحوم العلامة الفهامة.
انجام:در دولتخانه ابد نشانه آن جنابمستطاب شد احل الله لنا برکات احسانه و اعطی الله عنا جزاء احساناته باحسانه.
[فهرستواره منزوی ۴۶۸/۶]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۷۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: عبدالجواد بن لطفعلی قزوینی، تا: شعبان ۱۲۷۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۱۴۴گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۱-۱۰۷]

← وسیله ابن حمزه ﴿ الوسیلة الی نیل الفضیلة

● الوسیلة الاحمدیة و الذریعة السرمدیة فی شرح الطریقة المحمدیة / اخلاق / عربی

al-wasīlat-ul ahmadīya wa-ḏḏarī‘at-us sarmadīya fī š.-iṭṭarīqat-il muḥammadīya

قیصری، رجب بن احمد، - ۱۰۸۷ ؟ قمری

qeysarī, rajab ebn-e ahmad(- 1677)

وابسته به: الطریقة المحمدیة و السیرة الاحمدیة؛ برکلی، محمد بن پیرعلی (۹۲۹-۹۸۱ق)
تاریخ تألیف: ۱ ربیع الاول ۱۰۸۷- ۱۰۸۸ق
چاپ: قاهره، مصحح: ابراهیم بن حسن الانبانی، مطبعة مصطفی البابی الحلبی، ج۳۰۶،۱ص، ج۳، ۳۰۱ص، ج۲، ۳۱۲ص،ج۴، ۲۷۳ص، ۱۳۴۸ق.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۹۷۹
آغاز:بسمله. الحمدلله الذی هدانا لمعرفة القویم؛ **انجام:**المفاسد مقدم علی جلب المصالح ... علی طریقة المحمدیة
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [رایانه]

● وسیلة الاخوان فی احکام الایمان / فقه / فارسی

vasīlat-ol exvān fī ahkām-el īmān

کاشانی، حبیب الله بن علی مدد، ۱۲۶۲ - ۱۳۴۰ قمری

kāšānī, habīb-ol-lāh ebn-e ‘alī madad (1846 - 1922)

وابسته به: مسائل الاحکام؛ کاشانی، حبیب الله بن علی مدد (۱۲۶۲-۱۳۴۰ق)
تاریخ تألیف: رجب ۱۲۹۱ق؛ محل تألیف: قمصر
مختصر «مسائل الاحکام» رساله عملی مؤلف است که دارای تفصیل بود و فهم احکام در آن برای عوام مشکل می‌نمود، مشتمل بر شش وسیله دارای فصول و یک خاتمه در احکام طهارت و صلات و زکات و خمس و صوم و حج و خاتمه در امر معروف و نهی از منکر.
چاپ: مشار فارسی، ج۵، ص۵۴۱۱؛ تهران، سنگی، بی ناشر، ۱۳۲۶ق، (تاریخ تألیف۱۲۸۷)، خشتی، ۲۶۴ص،
[الذریعه ۲۴/۲۵]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۴۹۷
کا: شعرباف کاشانی، مند علی بن ابوالقاسم، تا: دوشنبه ۴ جمادی الاول۱۲۹۵ق، جا: قمصر؛ تملک: نصرالله بن حاج آقاعلی بازرگان کاشانی در قمصر در خانه آمیرزا آقابزرگ در شب پنج‌شنبه ۴ شعبان ۱۲۹۶؛ جلد: پارچه، ۳۹گ، ۱۰سطر(۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۱۷-۳۸۵]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۲۹
آغاز:الحمدلله رب العالمین ... چون رساله مسائل الاحکام که سابقا در احکام شرعیه نوشته بودم رساله‌ای بود مفصل؛ **انجام:**و بعضی قتل را نیز تجویز کرده است و خالی از اشکال نیست، اللهم اجعلنا من الامرین بالمعروف الموتمرین به و الناهین عن المنکر المنتهین عنه بمحمد و آله الطاهرین.
خط: نسخ، کا: کاشانی، محمد حسین بن محمد جعفر، تا: ۲۸ شوال۱۲۹۵ق؛ ۷۲گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۱-۴۳۳]

۳. کاشان؛ عاطفی، حسن؛ شماره نسخه:بدون شماره
خط: نسخ، کا: قاری کاشانی، محمد اسماعیل بن محمد رضا، تا: ۴ محرم ۱۲۹۸ق؛ پایان رساله: « قد فرغنا من تألیف هذه الرسالة فی قریة قمصر فی شهر رجب سنة ۱۲۹۱»؛ جلد: گالینگور، اندازه: ۱۱×۱۸سم [نشریه: ۷-۷۴۷]

● **وسیلة الاقبال** = **ترجمه ثواب الاعمال** / حدیث / فارسی
vasīlat-ol eqbāl = t.-ye savāb-ol a'māl
محمد رضا بن حسینعلی
mohammad rezā ebn-e hoseyn-'alī
وابسته به: ثواب الاعمال؛ شیخ صدوق، محمد بن علی (۳۱۱-۳۸۱ق)
ترجمه فارسی ثواب الاعمال شیخ صدوق است که به خواهش مقرب الخاقان میرزا نجف علی (نجف علی ؟) خلف جمشید بیگ ملایری الاصل تهرانی المسکن، مستوفی حضرت اشرف و اسعد ارفع ولیعهد، انجام داده است. نام مترجم و دستوردهنده در خاتمه آمده است.در الذریعه (۹۳/۴) دو ترجمه دیگر از این متن نشانی داده شده است.
[الذریعه ۱۸/۵ «ثواب الاعمال»؛ فهرستواره ۴۱۰/۶ «ثواب الاعمال»]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۶۶۲/۱
آغاز:و الحمدلله اولاً و آخراً و ظاهراً و باطناً. و بعد، فهذه ترجمة ثواب الاعمال بلافصل و لااهمال. الموسومة بوسیلة الاعمال الی مکارم الخصال ... گفت محمد پسر علی پسر موسی؛ **انجام:**و همان یک عمل مقبول، مایه نجات عامل و مترجم و دال بر خیر گردد.
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۲۹۶ق؛ با یادداشت ابراهیم بن محمد تقی برهان آزاد که نگارنده میرزا محمدرضا مجتهد فرزند ملاحسینعلی مجتهد، نیای من است؛ ۱۳۶گ (۱پ-۱۳۶ر) [ف: ۲-۲۶۶]

● **الوسیلة الی نیل الفضیلة** = **وسیله ابن حمزه** / فقه / عربی
al-wasīla ilā nayl-il faḍīla = vasīle-ye ebn-e hamze
ابن حمزه، محمد بن علی، - ۵۶۰ ؟ قمری
ebn-e hamze, mohammad ebn-e 'alī(- 1166)
مختصری است فتوایی از طهارت تادیات به ترتیب:کتاب الطهارة، کتاب الصلاة، کتاب الزکاة، کتاب الخمس، کتاب الصوم، کتاب الاعتکاف، کتاب الحج، کتاب الجهاد، کتاب القضاء، کتاب البیوع، کتاب النکاح، کتاب الطلاق، کتاب العتق و التدبیر و المکاتبه، کتاب الایمان و النذور، کتاب الکفارات، کتاب المباحات، کتاب الوقوف و الصدقات و الوصایا و النحل و الهبات، کتاب المواریث، کتاب الجنایات، کتاب القصاص، کتاب الدیات. این کتاب ازمتون فقهی معتبر می‌باشد که مؤلف برای فرزندش نگاشته است. (براتعلی غلامی مقدم)
آغاز:بسمله. اما بعد حمدالله الکریم الآلاء العظیم النعماء ... فانی اوصیک یا بنی بتقوی الله و الاعتصام بحبله و التمسک بطاعته ... و علیک بالاکباب علی طلب العلوم فانه ارجح میزانا و انجح امرا و شانا ... و علیک بالفقه ... فانه شرف لک فی الدنیا و ذخر لک فی الآخرة ... و له الحمد علی نعمه و الشکر علی فیض کرمه حمدا وافیا و شکرا دائما (کافیا). ثم انی رأیت ان اجمع لک کتابا فی الفقه لتحفظه علی ترتیب یسهل علی المتیقظ الشروع (فی) بالتحفظ و قد بینته علی بیان الجمل و حصرها و نظم العقود و نثرها و انقسام ابوابه علی التمیز بین الواجب و الندب و المحظور و المکروه و الفعل و الترک و الکیفیة و الکمیة علی وجه لایلحقه خلل و لا یبلغ طالبه ملل و قد سمیته «بالوسیلة الی نیل الفضیلة.
انجام:فصل فی بیان احکام الشهادة علی الجنایات و احکام القسامة ... و اذا قامت بینة علی رجل بانه قتل آخر عمدا و جاء آخر بانه قتله کان الحکم فیه علی ما ذکرنا الا فی شیء واحد و هو انه اذا قتل المقر لم یرد المشهور علیه شیئا علی ورثته هذا آخر (تم) الکتاب و الله الموفق للصواب
چاپ: مشار عربی، ص۹۹۰؛ تهران، سنگی، بی ناشر، ۱۲۷۶ق، رحلی، (ضمن الجوامع الفقهیة)، ۹۸ص
[الذریعة ۷۵/۲۵ و ۷۶ رقم ۴۰۸؛ کشف الحجب و الاستار ۶۰۱؛مکتبة امیرالمؤمنین ۵۳۲/۴]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۰۰
آغاز و انجام: برابر
از عبادات تا دیات؛ خط: نسخ، کا: حسین بن علی بن سعید، تا: جمادی الاول ۶۳۱ق؛ مصحح، با نشان : «بلغ» یا «بلغ قراءة»؛ مهر: «لا اله الا الله الملک الحق المبین محمد باقر علم النبیین»، «لک البهاء کله»؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۳۱گ، ۲۲سطر (۱۲/۵×۲۰/۵)، اندازه: ۱۸×۲۵/۵سم [ف: ۵-۲۱۰۱]
قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۳۰ عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵-۴۵]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۹۱
آغاز:برابر؛ **انجام:**أو صالحه فی دار علی أن لایسکنها و لا یؤجرها أو غیر ذلک مما یؤدی الی حظر.
خط: نسخ معرب، کا: سعید بن سعد الدین بن سعید تبریزی، تا: یکشنبه ۱۴ رجب۸۹۴ق؛ مصحح، محشی؛ مهر: «عبدالله ...»(مربع)، «الله نورالسماوات و الارض» (مربع)، «یا رب مرا بخش بمحمد و علی» (مربع)؛ محمد علی بن شرف جهان کتاب را بخشیده است به آمیر محمد مؤمن به تاریخ ۱۲ ربیع الاول ۱۱۰۰ق؛ ۱۱۹گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۸/۵سم [ف: ۱-۳۳۶]
۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۹۹
آغاز:برابر؛ **انجام:**و آخر کان ما فضل للورثه دون الدیان.
از کتاب عبادات تا مواریث؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ با سرلوح، مجدول؛ مهر: محمد رفیع بن جمال الدین محمد خوانساری؛ واقف: شاهزاده مریم صفوی؛ جلد: مقوایی، ۲۰۹گ، ۱۷ سطر (۱۲×۱۶)، اندازه: ۱۸/۵×۲۵سم [ف: ۱۰-۳۸۰]
۴. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۳۱۱
آغاز:برابر؛ **انجام:**ثم احر و آخر کان ما فضل للورثة دون الدیان.

تم.
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ تملک: قوام الدین محمد بن رفیع الدین محمد حسینی؛ واقف: حسین بن میر محمد علی؛ ۱۶۴گ، ۲۵ سطر (۸×۱۷/۵)، اندازه: ۱۵×۲۵/۵سم [ف: -۲۶۸]

۵. اصفهان؛ شفتی، مهدی؛ شماره نسخه:۱۲
خط: نسخ زیبا، کا: عبدالحسین بن عنایت الله خطیب نجفی، تا: غره شعبان ۱۰۵۰ق؛ ۲۶۰گ، ۱۵سطر [سه کتابخانه اصفهان: ف:۱۶۶]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹۳۰/۶
العبادات تا الزیارات؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ابعاد متن: ۱۰×۱۵، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۴۰۴]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الاول ۱۱۰۱ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ از روی نوشته آقا رضی قروینی مؤلف لسان الخواص در قزوین؛ تملک: محمد باقر و محمد حسن بن معصوم قزوینی؛ مهر: محمد باقر بن محمد تقی مجلسی مورخ ۱۱۵۵ و ۱۱۵۷؛ ۱۳۶گ، ۱۹سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [سنا: ف: ۱-۶۴]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۸۰-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲-۱۳۳]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۱۶۵/۱
آغاز:بسمله و به نستعین- کتاب العبادات الشرعیة، ضربان احدهما یجب علی الاطلاق علی المکلف و الثانی یجب عند شروطه مثل الزکوة؛ **انجام:**احد یکفن له ثم آخر و آخر کان ما فضل للورثة دون الدیان. تم الکتاب بعون الله الملک الوهاب.
دیباچه ندارد و از کتاب العبادات تا کتاب الدیات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۱۶گ (۱پ-۱۱۶پ)، ۲۴سطر، اندازه: ۱۴/۳×۲۰/۳سم [ف: ۲۷/۱-۲۹۵]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۴۶۹
انجام:و ان لم یصح من مسألة الاول مسألة الثانی ضربت مخرج احدی الفریضتین فی الاخری و صحت منه.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۳۷گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف:۲۸-۵۸]

۱۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۹۵۳/۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۰۰گ (۵۳ر-۱۵۲پ)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۸۱]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۲۲۶/۱
آغاز:برابر؛ **انجام:**قضاء الدین فان تبرع احد بتکفینه کان ما خلفه لمن له علیه دین و ان لم یخلف شیئا لا للدین و لا للکفن و تبرع احد بکفن له ثم آخر و آخر کان ما فضل للورثة دون الدین.
خط: نسخ، کا: محمد باقر بن محمد تقی، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۳۰۴ص (۱-۳۰۴)، ۲۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۰-۸۰۸]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۸۹-طباطبائی
آغاز:برابر؛ **انجام:**ثم اخر کان ما فضل للورثه دون الدیان
خط: نسخ، کا: محمد بن جعفر بن حاجی محمد فارسی دارابی، تا: ۱۲۰۷ق؛ با یادداشتی از مرحوم شیخ محمد حسن صاحب جواهر که استعاره کتاب را از سید عبدالله گواهی کرده؛ جلد: تیماج، ۲۰۱گ، ۲۲ و ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۴-۲۰۲]

۱۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۴۵/۱
آغاز:کتاب العبادات. العبادات الشرعیه ضربان؛ **انجام:**و غیر لایؤکل صید ما بین الحرمین.
بی‌کا، تا: ۱۲۱۱ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۵۷ص (۱-۵۷)، ۲۴ سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۱۰-۶۲۳]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۸۱۰/۲
خط: نسخ، کا: محمد بن علی بن حسن بن علی بن زین الدین بحرانی کراز کافی، تا: جمعه ۷ جمادی الاول۱۲۲۶ق؛ ۱۳۳گ (۳۷پ-۱۶۹پ)، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۱۳-۱۲]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۳۳۲/۸
خط: نسخ، کا: محمد تقی، تا: ۱۲۳۱-۱۲۳۲ق؛ جلد: تیماج، ۲۲گ (۱۲۱ر-۱۴۲پ)، ۵۵سطر، اندازه: ۲۹×۴۲سم [ف:۱۱-۳۲۵]

۱۶. خوانسار؛ مدرسه علوی؛ شماره نسخه:ض۱
آغاز:برابر؛ **انجام:**و ان لم یتخلف شیئاً للدین و لا الکفن و یتبرع احد بکفن له یکفن له ثم آخر و آخر ما کان ما حصل للورثة دون الدیان
خط: نسخ زیبا، کا: مهدی بن محمد طاهر خوانساری، تا: جمادی الثانی۱۲۳۲ق؛ ۶۷گ (۱-۶۷)، ۲۱و۲۳سطر، اندازه: ۱۹×۲۸/۵سم [آینه پژوهش: سال۴ش۲۲-۱۰۲]

۱۷. اصفهان؛ شفتی، مهدی؛ شماره نسخه:۶۲/۲
خط: نسخ، کا: خوانساری، حسن بن محمد ابراهیم، تا: ۱۲۳۴ق؛ ۹۱گ (۵۲پ-۱۴۲ر)، ۲۳سطر [سه کتابخانه اصفهان: ف: -۱۹۸]

۱۸. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۵۸/۴
خط: نسخ، کا: حسینی بحرانی اصفهانی نجفی، هادی بن حسین، تا: ۱۲۴۳ق، جا: نجف اشرف صحن مطهر؛ ۶۶گ (۲۲۴پ-۲۸۹پ)، ۳۲ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۱-۴۲]

۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۰۷۰
آغاز:برابر؛ **انجام:**و ان لم یخلف شیئاً لالدین و لا للکفن و تبرع احد بکفن له ثم اخر و اخر کان مافضل للورثة دون الدیان.
خط: نسخ، کا: موسی خمابی، تا: ۱۱ جمادی الاول۱۲۴۳ق؛ جلد: تیماج، ۱۴۵گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲۱-۱۶۵۱]

۲۰. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۵۵۴
آغاز: مطاویه فانه شافع مشفع او ما حل مصدق و علیک بسنة نبیه فانها جلاء القلوب
خط: نسخ، کا: محمد علی، تا: ۱۲۴۴ق؛ ۱۷۴گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۳۴۸]

۲۱. تبریز؛ قاضی طباطبائی؛ شماره نسخه:بدون شماره
بی‌کا، تا: ۱۲۴۴ق؛ ۱۷۷گ [نشریه: ۷-۵۲۳]

۲۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۲۱۹/۸
خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد صالح، تا: شوال۱۲۴۷ق، به

دستور سید علی محمد بن علی؛ جلد: تیماج، ۵۰گ (۲۷۱ر–۳۲۰ر)، ۳۳سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [ف: ۶–۲۰۹]

۲۳. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۱۱۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰ ذیحجه ۱۲۶۰ق؛ جلد: تیماج، ۱۲۳گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱–۷۸]

۲۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**للورثه دون الديان هذا آخر الكتاب و الحمد لله تعالى اولا و آخرا ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۲ق؛ مهر: ناصر الدین شاه؛ ۱۶۲گ، ۱۹ سطر (۱۴/۵×۸/۵)، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۷–۱۷۱]

۲۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۰۴۹

آغاز:و تقضى فيه الاحكام و عليك او مساحل مصدق عليك بما سنن لك الائمة؛ **انجام:**و تبرع احد بتكفيفه كان ما خلفه لمن له عليه دين ... و اخوكان مافضل للورثه دون الديان تمت الكتاب.

خط: نسخ، کا: محمدعلی خبوشانی، تا: ۱۲۶۴ق؛ افتادگی: آغاز [رایانه]

۲۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۹۲۰

آغاز:برابر؛ **انجام:**و ان لم يتخلف شيئاً لا للدين و لا للكفر و تبرع احد يكفر له ثم آخر كان ما فصل للورثة دون الديات

خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۲۸ ربیع الثانی۱۲۶۷ق؛ مصحح؛ جلد: مقوایی، ۱۳۳گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳–۱۶۸۱]

۲۷. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۱۴/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: صفر۱۲۷۵ق؛ جلد: مقوا، ۸۹گ، ۲۹سطر (۱۰/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۲–۳۰۹]

۲۸. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۳۶۱

بی‌کا، تا: ۱۲۷۶ق؛ قطع: وزیری [ف: –۲۶۵]

۲۹. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۷۰۱/۳

بی‌کا، بی‌تا؛ ناتمام [ف: –۱۲۱]

۳۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۲۰/۷

آغاز:العبادات الشرعية ضربان احد هما يجب على الاطلاق على المكلف و الثاني يجب عنه بشروطه؛ **انجام:**فصل فى بيان صلوة الجمعة ... و يحفظ اربعة اشياء الجلوس دون الدرجة العليا و الاستراحة و الصعود بسكينة و وقار و الاعتماد.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۶گ (۲۰۴ر–۲۲۰پ) [ف: ۵–۲۱۰۳]

۳۱. تبریز؛ تربیت؛ شماره نسخه:۹

خط: نسخ خوانا، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام [ف: –۷۶]

● **وسيلة الانام الى احكام الصيام** / فقه / عربی

wasīlat-ul anām ilā aḥkām-iṣṣīyām

مؤلف سابقاً رساله‌ای درزکات نوشته بود به نام «الرسالة الزكوية»، پس از آن به امر یکی از بزرگان رساله صومیه را که مشتمل بر احکام قرآنی وسنت نبوی است ودرآن اعتماد شده به ادله معصومین علیهم السلام دریک «مقدمه» وچند «فصل» ویک «خاتمه» مرتب نموده وآنرا «وسيلة الانام الى احكام الصيام» نامیده است: مقدمه درتعریف وبیان فضیلت وشرف روزه وتقسیم آن به اقسام مختلف وخاتمه درمسائل اعتکاف می‌باشد. مؤلف از قدمای شیعه وصاحب مدارک وشهیدین نقل قول می‌کند. ازآغاز تا بخشی ازخاتمه که بحث اعتکاف است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۰۹–۱/۱۰۹

آغاز:بسملهنحمدك يا من جعل الصوم لنفسه وهو يجازى عليه عباده و ... وبعد فقد اقترح على من لايسعنى التقاعد عن أجابته فيما قصده وأراده ان اتبع الرسالة الزكوية برسالة الصومية؛ **انجام:**نسخه فقد أبطل الجميع و وجب عليه الاستيناف وراس واستدل له بفوات المتتابع ...

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ تملک: محمد طباطبایی در ۱۲۷۴، تملک دیگری در ۱۲۱۸؛ جلد: تیماج، ۷۵گ، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۸–۴۹۲۷]

● **وسيلة اهل الدراية = شرح بداية الهداية** / فقه / عربی

wasīlat-u ahl-id dirāya = š.-u bidāyat-il hidāya

آل عصفور، محمد علی بن محمد نقی، ۱۲۸۹ – ۱۳۵۰ قمری

āl-e ʻosfūr, mohammad ʻalī ebn-e mohammad naqī (1872 - 1932)

وابسته به: بداية الهداية؛ حر عاملی، محمد بن حسن (۱۰۳۳–۱۱۰۴ق)

شرح استدلالی است بر «بداية الهداية» شیخ حر عاملی.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۹۸۸

آغاز:بسمله، الحمدلله الذى اوضح لنا مسالك شرايع الاحكام؛ **انجام:**مما لا ينبغى تركه هنا فصل فى النجاسات و الاوانى والجلود.

ج۱، از ابتدای طهارت تا اول «فصل فی النجاسات»؛ خط: نستعلیق شکسته، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج، ۱۶۸گ، ۲۴و۲۶سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۳سم [ف: ۲۰–۵۹۳]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۹۸۹

آغاز:فصل فى النجاسات و الأوانى و الجلود و ما يتفرغ عليها؛ **انجام:**تحملنى ضرورتها على التلوث بشيء من معاصيك و اعوذبك.

ج۲، حاوی بخش دوم کتاب الطهارة و بخش اول کتاب الصلاة به شرح: کتاب الطهارة: از الفصل فی النجاسات تا آخر، کتاب الصلاة: از ابتدا تا اول «الفصل فی المواقیت»؛ خط: نسخ و نستعلیق شکسته، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ جلد: مقوا، ۳۲گ، اندازه:

۲۳×۳۳/۹سم [ف: ۲۰-۵۹۴]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۹۹۰

آغاز:فصل فی المواقیت و تجب المحافظة علیها ای من الأوقات؛ **انجام:**إن الأحوط عدم دفعها لغیر المؤمن الا عند اقتضاء التقیة قوله و لاالی الناصب ...

ج۳، حاوی بخش دوم از کتاب صلات و بخش اول از کتاب زکات؛ خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ ۱۸۷گ، ۲۲سطر، اندازه: ۲۰×۳۲/۴سم [ف: ۲۱-۱۶۵۰]

● **وسیلة البکاء** / تاریخ / فارسی

vasīlat-ol bukā’

محلاتی، محمد صادق بن موسی الرضا، ق۱۳ قمری

mahallātī, mohammad sādeq ebn-e mūsā rezā(- 19c)

پنجاه و چهار مجلس است مرتب برای اهل منبر و سخن‌گویان، در حالات حضرات معصومین علیهم السلام و مصائب آن بزرگواران، با اشعاری به فارسی و سست.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۵۰۰

آغاز:حمد بیحد و ثنای بیعد سزاوار جمال جمیل حضرت ذوالجلالی است که خاکدان دنیا را؛ **انجام:**با پدر بزرگوار خود بیست و نه سال و دو ماه زندگانی کرد و ایام امامتش بیست سال و چهار ماه بود

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: یکشنبه ۱۷ جمادی الثانی ۱۲۵۶ق؛ جلد: تیماج، ۱۸۶گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف: ۱۴-۲۷۷]

● **وسیلة البکاء** / تاریخ معصومین

vasīlat-ol bukā’

رضا بن علی

rezā ebn-e ‘alī

مشتمل بر مقدمه و خاتمه و چند باب در اسرار و رموز شهادت حضرت ابی عبدالله الحسین علیه السلام است. نسخه حاضر ناتمام و مقدمه آن که حاوی چند عنوان می‌باشد در همان عناوین ناقص مانده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۳۱۹

آغاز:بسمله، الحمدلله الذی تفرد بالاحدیة و توحد بالوانیة و تردی بالازلیة ... اما بعد چنین گوید بنده جانی و اسیر فانی رضا بن علی در این اوقات جمعی از دوستان؛ **انجام:**با حضرت حسین در بهشت هم درجه می‌شود جواب از این

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ واقف: عباس فخیمی، آذر ۱۳۶۲؛ جلد: مقوا، ۳۲گ، ۱۳و۲۳سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۲۶-۶۶۹]

● **وسیلة البکاء** / ادبیات / فارسی

vasīlat-ol bukā’

صدیق المحدثین، غلامرضا

seddīq-ol-mohaddesīn, qolām rezā

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۳۴۸

آغاز:بسمله. الحمدلله رب العالمین ... اما بعد چنین گوید مذنب حقیر مذنب؛ **انجام:**و گنبد آن شه که شد نشانه تیر به گنبدیکه.

خط: نسخ خفی، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: محمود تولائی واعظ حلبی؛ قطع: وزیری کوچک [رایانه]

● **وسیلة البکاء** / تاریخ معصومین / فارسی

vasīlat-ol bukā’

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۳۳۱۹

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: -۶۰۳]

● **وسیلة التجارة = التجارة** / فقه / فارسی

vasīlat-ot tejāra = at-tejāra

رشتی، علی بن محمد، ق۱۳ قمری

raštī, ‘alī ebn-e mohammad(- 19c)

وابسته به: ذخائر النشأتین؛ رشتی، علی بن محمد (قرن ۱۳)

تاریخ تألیف: اول ذیقعده ۱۲۲۸ق

رساله‌ای کوتاه دراحکام تجارت ومعاملات که برای استفاده مقلدین ومراجعه‌کنندگان به صورت سؤال وجواب (بیست سؤال) تنظیم واز کتاب بزرگ ومفصل مؤلف به نام «ذخایر النشأتین» تلخیص شده است: سؤال ۱. در دانستن شرایط بیع و چیزهائی که در خرید و فروش معتبر است؛ ... ۵. در ربا و احکام آن؛ ... ۱۰. در مفلس که حاکم شرع او را منع نموده است از تصرف در مال خودش؛ ... ۱۵. در داد و ستد نسیه و بیان احکام آن؛ ... ۲۰. در وکالت و احکان آن.

آغاز:بسملة، الحمدلله رب العالمین ... اما بعد، به رای صواب نمای برادران ایمانی مخفی نماند که بعضی از اخلاء روحانی از نیکوکاران از تجار ... خواهش نمودند که رساله مبسوطه در تجارت نوشته باشند ... مقدمه: بدان وفقك الله تعالی و ایانا که تاجر غالباً مال را به بیع ...

۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۲۴۱/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**التماس دعا از برادران دینی می‌کنم که مشغول مطالعه این مختصر باشند بدان عمل نمایند خدای تعالی این اقل را دردنیا وآخرت ببرکت محمد و ... موفق بدارد.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ ۳۱گ (۱۶۷پ-۱۹۷پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف مخ: ۵-۲۲۷۴]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۴۸۵/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**می تواند کسی را وکیل نماید که قسم بدهد به کسی که قسم متوجه او شده است، اموری که دانستن آن مهم و ذکر آنها در این رساله در کار بود و کسیکه خواهد بود بر زیاده بر آنها اطلاع بهم رساند به ذخائر النشئتین رجوع نماید ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۹ق؛ ترقیمة: «این رساله معاملات به جهت نور چشمی ام ملا محمد تاجر رشتی تحریر شد»؛ ۲۰گ (۱پ-۲۰پ)، ۲۰سطر، اندازه: ۹/۵×۱۵/۵سم [ف: ۳۹-۳۰۶]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۱۱۱

بی‌کا، تا: ۱۲۴۱ق؛ خریداری از پوراندخت اربابی [رایانه]

● **وسيلة الجنة المحمدية** / تاریخ معصومین / فارسی

vasīlat-ol jannat-el mohammadīye

محمد رحیم بن امین العلماء آخوند ملا محمود، ق۱۳ قمری

mohammad rahīm ebn-e amīn-ol-‘olamā’ āxūnd mollā mahmūd(- 19c)

در مقدمه می‌گوید: «من باب این‌که توسل به جناب الشهداء و تفکر اخلاق سینه و اطوار مرضیه و مصائب و محن ایشان در تقویت ایمان تأثیر عظمی دارد لهذا بر سبیل اجماع شروع بر بعضی از احوالات از بعض انبیاء نموده در طی تصانیف آنها به مناسبت ذکر بعضی از مصائب لب تشنه صحرای کربلا کرده و مقصود بالاصاله از این تسوید ذکر مصائب جناب سید الشهداء و اصحاب و اولاد آن جناب است ... و این مشتمل شد بر چند فصل که موافق است با عدد مقربان درگاه اله».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۱۷

آغاز:بسمله. و هو المعین الحمدلله الذی عرفنا نفسه و جعل معرفته معرفة العباء (کذا) و سمی طاعتهم طاعته؛ **انجام:**فرمود ای عرب برو الان ممکن نمی‌شود پس عزرائیل این را شنید

خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۲۰۳گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۳۰-۱۱۹]

● **وسيلة الخادم و المخدوم در شرح صلوات چهارده معصوم** / شرح دعا / فارسی

vasīlat-ol xādem va-l maxdūm dar š.-e salavāt-e čahārdah ma‘sūm

فضل الله بن روزبهان، ۸۶۰؟ – ۹۲۵ قمری

fazl-ol-lāh ebn-e rūzbehān (1456 - 1519)

گرفتاری‌های گوناگون برای مؤلف پیش آمده بود و برای رفع آنها بنابر حدیثی که از پیامبر گرامی اسلام نقل شده «اذا همتکم الامور فاستعینوا بأصحاب القبور» به زیارت قبور دوازده امام علیهم السلام رفته و صلواتی به نام آنان انشا نموده و در آنها فضایل و مناقب آنحضرت را برشمرده بود. گروهی از دوستان از وی درخواست کردند که بر آن شرحی نویسد که مورد استفاده همگان قرار گیرد.در آغاز کتاب، ضمن چهار مقصد آیه «ان الله و ملائکته یصلون علی النبی» را معنی کرده و به طور شرح مزجی صلوات را گزارش داده است.

آغاز:محامد ارباب فهم و ادراک سزاوار مبدع افلاک که از اوج سماک تا مرکز خاک چهارده طبقه خلق بدیع.

[فهرستواره منزوی ۱۰۷۸/۸]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۰۶۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**که جهت خود سؤال کردیم عطا فرما و همه را مراد بر آور، اللهم ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ از روی نسخه مؤلف که به تاریخ ذیقعده ۹۱۲ بر آستان قدس رضوی وقف کرده بود، نوشته شده؛ جلد: تیماج، ۱۷۹گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف: ۱۶-۶۶]

● **وسیله خوش بختی** / اخلاق / فارسی

vasīle-ye xūš-baxtī

طباطبائی تبریزی، محمود بن علی اصغر، - ۱۳۱۰ قمری

tabātabā’ī tabrīzī, mahmūd ebn-e ‘alī asqar(- 1893)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۱۳۰

آغاز:اگر به سیاحت فرنگستان می‌روید؛ **انجام:**یک تخم که در سینه بکارید از او نهال ارادتی سبز موشود تمت ۱۲ شعبان المعظم سنه ۱۳۰۲ در طهران ت

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۳۰۲ق، جا: تهران [رایانه]

● **وسيلة الخير** / دعا / فارسی

vasīlat-ol xeyr

رشتی اصفهانی، محسن بن محمد رفیع، ۱۲۱۵-قرن ۱۳ قمری

raštī esfahānī, mohsen ebn-e mohammad rafī‘ (1801 - 19c)

در آغاز این رساله جمله‌ای از علوم غریبه آمده است در هفت فصل و یک خاتمه که خاتمه را به نام «ولوج البروج» نامیده، پس از آن دعاها و طلسم‌ها و منترهایی آورده با فال‌نامه به نقل از حضرت صادق علیه السلام به نام «زبور صادقیه». این مجموعه به جهت سید جواد فرزند حاج سید احمد عرب گرد آورده شده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۹۰/۱

آغاز:و بعد فیقول العبد الجانی ... الاول بدان نور چشم من که اسانید علوم در برابر هر حرفی از حروف تهجی

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۶۲گ (۱پ-۶۲ر)، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۴-۲۲۳]

● **وسیلة الرشاد فی البرزخ و المعاد** / تاریخ معصومین / فارسی

vasīlat-or rašād fe-l barzax va-l ma‘ād

قاضی دزفولی، محمد بن فرج الله، ق۱۳ قمری

qāzī dezfūlī, mohammad ebn-e faraj-ol-lāh(- 19c)

تاریخ تألیف: آغاز ۲۵ جمادی الثانی ۱۲۷۰ و انجام ۸ جمادی الاول ۱۲۷۲ق

زندگانی‌نامه حضرت ختمی مرتبت و حضرات زهر و علی و حسن و حسین علیهم السلام را از منابع و روایات موثق در شش رکن گردآورده و رکن اخیر را در یک «مقدمه» و بیست «مجلس» و یک «خاتمه» ترتیب داده؛ عناوین ارکان چنین است:رکن ۱. در داستان‌های منافقین عصر پیامبر؛ ۲. درگذشت حضرت پیامبر اکرم؛ ۳.مصائب فاطمه زهرا؛ ۴. درگذشت حضرت امیرالمؤمنین؛ ۵. درگذشت امام حسن؛ ۶.مصائب سیدالشهدا.

آغاز:سبحانک اللهم یا من توحد بالبهاء والجلال و تفرد بالکبریاء و الجمال قد خضع کل شیء لهیبته

انجام:روزگار ما بسبب دوری ایشان سیاه شد و حال آنکه در خدمت ایشان شبهای ما نورانی بودند

[فهرستواره منزوی ۱۸۲۶/۳]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۷۸۰/۱

آغاز و انجام: برابر

کاتب = مؤلف، تا: ۸ جمادی الاول۱۲۷۲ق؛ جلد: تیماج، ۱۸۲گ (۱پ-۱۸۲ر)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۵-۱۶۰]

● **وسیلة الرضوان** / شرح حدیث / فارسی

vasīlat-or rezvān

فاضل بسطامی، نوروز علی بن محمد باقر، ۱۲۲۷ - ۱۳۰۹ قمری

fāzel-e bastāmī, nowrūz ‘alī ebn-e mohammad bāqer (1812 - 1892)

وابسته به: صحیفة الرضا = مسند الرضا = الرضویات = الصحیفة الرضویة؛ علی بن موسی (ع)، امام هشتم (۱۵۳-۲۰۳ق)

اهدا به: میرزا محمد علی

در سه «مقدمه» و یک «مطلب» ترجمه صحیفة الرضا است. در تاریخ علماء خراسان یادی از این کتاب نیست.

آغاز:الحمدلله الذی جعلنا ممن اوتی صحیفة عمله بیمینه بسبب زیارة الرضا و جعلها وسیلة الی الرضوان

انجام:وملحق نما اول ما را به آخر ما

[فهرستواره منزوی ۱۰۷۸/۸]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۰۳۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: میشن، ۲۴۸گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱/۲×۱۷سم [ف: ۴-۸۳۹]

۲. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۳۰۳

آغاز:برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: محمد حائریا اردکانی؛ ۱۴۲گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲-۴۷]

● **وسیلة الرضوان فی کرامات سلطان خراسان** / فضایل و مناقب / فارسی

vasīlat-or rezvān fī kerāmāt-e soltān-e xorāsān

رضوی، محمد بن محمد بدیع، ۱۰۹۰ق۱۲ قمری

razavī, mohammad ebn-e mohammad badī‘ (1679-18c)

سید محمد رضوی که خادم حرم امام رضا (ع) بوده چندین کتاب در معجزات ائمه (ع) نگاشته از جمله «تزیین المجالس»،«حبل المتین» ورساله حاضر که اختصاص به معجزات امام رضا (ع) دارد با مقدمه‌ای طولانی شامل چند مقصد درامامت. مؤلف دراین کتاب از علما وشخصیت‌های بسیاری مطالب ووقایعی را نقل می‌کند از جمله واقعه حمله افغان به مشهد در ۱۱۳۴ق. دراین کتاب حدود ۲۰۰ معجزه نقل شده ودر «خاتمه» و دو «فصل» دارد: ۱. فضل وثواب زیارت پیامبر وائمه (ع)؛ ۲. ترجمه رساله ذهبیه. علامه تهرانی درطبقات اعلام الشیعة (قرن ۱۲) از کتاب حاضر بسیار استفاده کرده است.

آغاز:«سبحان الله خالقی که بمددکاری صنعت شامله گوهر وجود فایض الجود لالی متلالی بحار ذخار پایدار

انجام:وصحیح می‌گردد جسم او بحول الله تعالی وقوته وان الله تعالی تعطی العافیة لمن یشاء ...

[الذریعة ۷۷/۲۵ و ۱۰۳/۴ و ۱۴۱/۱۵؛ نسخه‌های منزوی ۴۹۹/۱؛ فهرستواره منزوی ۱۸۲۶/۳]

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۰۶۱-۶/۱۵۱

آغاز:که مرا به نور قوتی باشد درسرایشان که چون آفتاب مظهر اشیاء است والله اعلم درکتاب بصایر به اسناد از اسماعیل بن مهران مروی است؛ **انجام:**به سوی مغرب در زمستان زیرا که هرگاه به این صفت موصوف باشد درزمستان گرم و در تابستان سرد خواهد بود

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز ووسط وانجام؛ ۱۹۳گ، ۱۳-۱۴سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۸-۴۹۲۸]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۳۸۳

آغاز:هلال هر ماه بردرگاه عرش اشتباهش به اقامت خمیده در سجده گذاری بی اغراق اگر نسیم لطفش نمی‌وزید؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۷ جمادی الاول۱۱۳۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول، مصحح؛ جلد: گالینگور، ۳۲۴گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۸۰]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۷۲۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الاول۱۲۷۸ق، جا: مشهد رضوی، استکتاب محمد شفیع بن محمد حسن؛ مصحح؛ ۳۱۱گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [محدث ارموی مخ: ۳–۱۶۸۰]

● **الوسیلة الرضویة** / اصول فقه / عربی

al-wasīlat-ul raḍawīya

تفرشی، مراد بن علی، ۹۶۵ – ۱۰۵۱ قمری

tafrešī, morād ebn-e ʻalī (1558 - 1642)

وابسته به: لب الفرائد؛ تفرشی، مراد بن علی (۹۶۵–۱۰۵۱ق)

تاریخ تألیف:پنج‌شنبه ۱۷ ربیع الاول ۱۰۲۴ق

شرحی است استدلالی متوسط با عناوین «قوله، قوله» بر متن «لب الفرائد» خود تفریشی.

قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۹

آغاز:الحمد الله العلی العظیم الحی القیوم السمیع العلیم الغفور الشکور العزیز الحکیم النصیر القدیر الوهاب الکریم

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱، شاید از عصر مؤلف؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی از مؤلف؛ جلد: تیماج، ۲۰۳گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۱–۱۲]

● **وسیلة السالکین و ذخر الطالبین** / دعا / عربی

wasīlat-us sālikīn wa ḏuxr-uṭṭālibīn

صوفی قزوینی، محمد بن مظفر، قرن ۱۱ قمری

sūfī qazvīnī, mohammad ebn-e mozaffar(- 17c)

کتاب مشتمل است بر ادعیه و اعمال ایام و شهور بدون ذکر ترتیب فصول و فصولی به عنوان مقدمه در فضل و آداب دعاء،اسباب الاجابة، صفات داعی، کیفیت دعاء و ذکر اخلاص و مذمت ریا. مآخذ کتاب عبارت است از: صحیفه کامله سجادیه، کافی، من لایحضره الفقیه، مکارم الاخلاق، مهج الدعوات و جمال الاسبوع.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۳۷۵

آغاز:یا من دعاء المضطرون فاجابهم و رجاء المستغفرون فانا بهم نسئلک ان لاتصرف وجوه سوالنا عن جنابک؛ **انجام:**موجود: المنقوشات علی خاتم سلیمن بن داود علیه السلم التی ملک الجن و الانس.

موجودی این نسخه: تا اواخر ادعیه مهمات و دفع ملمات. آغاز این نسخه شباهت بسیار به انیس العابدین محمد بن محمد طبیب دارد و ممکن است همان باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: وسط؛ مصحح، مقابله شده؛ با چند تاریخ تولد که قدیمترین آنها ۱۱۹۹ق است؛ واقف: شیخ محمد صالح علامه مازندرانی، مرداد ۱۳۵۱؛ ۱۴۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۸/۳سم [ف: ۱۵–۵۳۰]

● **وسیلة السائلین فی احکام الدین** / فقه / فارسی

vasīlat-os sā’elīn fī ahkām-ed dīn

حسینی قائنی، ابوطالب بن ابی تراب، ۱۲۳۰؟ – ۱۲۹۳ ؟ قمری

hoseynī qā’enī, abū-tāleb ebn-e abī-torāb (1815 - 1876)

چون سؤالات مختلفی از مرحوم سید ابوطالب شده و وی آنها را جواب گفته بود و برای پیدا کردن جواب هر مسأله احتیاج به وقت بود،لهذا مسائل به ترتیب ابواب فقهی در این کتاب جمع‌آوری شده تا مراجعه بدان آسان باشد. این کتاب را یکی از شاگردان مؤلف به دستور وی تنظیم نموده است.

۱. قائن؛ امام، سید حسن؛ شماره نسخه:۲۰

آغاز:اعلم است و مراد از اعلم استاد تو در فهم حکم است. س: تقلید من باب التعبد المطلق است یا من باب الوصف؛ **انجام:**ج: سرقت باعث بر قطع ید که مراد از آن در اینجا اصابع است غیر از ابهام ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ ۱۴۹گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۶×۲۰/۵سم [کتابخانه‌های قائن: ف: – ۱۹۵]

۲. بیرجند؛ دیانی؛ شماره نسخه:۱۵۵

خط: نسخ، کا: سید حسن بن هاشم ساکن قریه اردیز، تا: شنبه ۶ ذیحجه۱۲۸۵ق؛ مصحح؛ ۷۷گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: –۱۱۸]

۳. زهان؛ مدرسه جعفریه زهان؛ شماره نسخه:۳

آغاز:الحمدلله رب العالمین امابعد بدانکه این رساله‌ای است سئوال جواب که چون هریک ازذوی الالباب واولی الابصاربمرور دهوروتوالی اعصار؛ **انجام:**عده طلاق است بالاتفاق اگرحی باشد وکشته نشود اگر مردکشته شد عده وفات است بلاکلام.

خط: نسخ، کا: هردنگی، ولی الله بن محمد شفیع، تا: جمادی الثانی۱۲۹۱ق؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ ۱۳۱گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: –۸]

۴. بیرجند؛ دیانی؛ شماره نسخه:۹۶

خط: نسخ، کا: محمد حسین بن محمد رفیع هردنگی، تا: ربیع الثانی۱۲۹۲ق؛ ۱۸۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۰/۵سم [ف: –۷۶]

۵. زهان؛ مدرسه جعفریه زهان؛ شماره نسخه:۱۱/۲

خط: نسخ، کا: رضوی درخشی، غلامحسین بن ابراهیم، تا: ۱۳۰۱ق؛ ۹۲گ (۸۷پ–۱۷۸ر)، اندازه: ۱۸×۲۲/۵سم [ف: –۱۵]

۶. قائن؛ فرهنگ و ارشاد اسلامی قائن؛ شماره نسخه:۵

خط: نسخ، کا: احمد بن علی رضا اسفهرودی، تا: در حیات مؤلف و از شاگردان وی؛ ۱۵۶گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲/۵سم [کتابخانه‌های قائن: ف: –۲۱۵]

● **وسیلة السعادة = مکتوبات خواجه محمد معصوم /** عرفان و تصوف / فارسی

vasīlat-os sa‘āda = maktūbāt-e xāje mohammad ma‘sūm

حسینی هروی، حسین بن محمد، ق۱۱ قمری

hoseynī heravī, hoseyn ebn-e mohammad(- 17c)

تاریخ تألیف: ۱۰۷۳ق

شرف الدین حسین بن میر عماد الدین محمد حسینی هروی (نیمه دوم قرن ۱۱ق) نامه‌های قطب الدین خواجه محمد معصوم سرهندی (قرن ۱۱ق) را گرد آورده است. جلد ۲ آن شامل یکصد و پنجاه و هشت نامه است: مکتوب ۱. به مولانا محمد صدیق و مولانا حسن علی و محمد امین در حقیقت محمدی و کعبه؛ ۲. به مولانا حسنعلی در جواب سؤال او که از معنی مجدد الف ثانی نمود ...؛۵. به سلطان وقت در بیان فنای قلب و نفس و حدیث مواعظ و نصایح اعنی اورنگ زیب ...؛۱۱. به شمشیر خان در تحریص بر مخالفت نفس اماره و ... و مداحی طریقه علیه نقشبندیه؛۱۲. به محمد صلاح کابلی؛۱۶. به خواجه عبدالرحمان نقشبندی ...؛۱۸. به مولانا غازی سرهندی ...؛ ۲۱. به میرزا غضنفر در تزکیه ...؛۲۳. به مولانا ابوالفضل کشمیری در تحقیق مقام اخلاص؛ ... ۳۱. به میرزا محمد شاه؛ ۳۲. به خواجه احمد بخارائی؛ ۳۳. به سید بی بی؛ ۳۴. به جامع جلد ثالث حاجی محمد عاشور بخاری؛ ۳۵. به مولانا محمد صدیق پیشاوری؛ ۳۶ و۳۷. به ملا عبدالرزاق؛ ۳۸. به ملا ابوالفیض کابلی؛ ۳۹. به شیخ ابوالمظفر محمد شاه؛ ۴۰. به شیخ حسین خلوتی رومی بدنی؛ ۴۱. بسید زین العابدین؛ ۴۲. به شیخ بازید ولد شیخ بدیع الدین سهارنپوری؛ ۴۳. به میرزا محمد صادق ...؛۴۸. به مولانا محمد محسن سیالکوتی ...؛۵۸. به محمد مؤمن برهانپوری ...؛ ۸۷. به فقیر حقیر شرف الدین حسین درباس از حقیقت مطلوب ...؛۱۵۸. به میرک معین الدین صدور یافت.

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۲۰۱

آغاز:بسمله. جناب قدس خدا از آن برتر است که اندیشه ای به دامان حمد و ثنای آن تواند رسید

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ انجام در مکتوب ۱۶۰ افتاده؛ ۲۰۲گ، ۱۷سطر(۷/۵×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۱۷-۳۱۷]

۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۱۹۷۰

آغاز:بسمله آغاز کتاب جلد ثانی من مکتوبات قدسی آیات قطب الاقطاب حضرت محمد معصوم. جناب قدس خداوندی جل شأنه از آن برترست که دست اندیشه بدامان حمد و ثنا بر آن تواند رسید ...

ج ۲؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مهر: «محمد اسماعیل بن محمد طلعت عف عنهما» (دایره)؛ کاغذ: هندی، ۱۳۵گ، ۲۱ سطر (۱۰×۱۸/۵)، اندازه: ۱۸×۲۶/۵سم [ف: ۲-۶۳۷]

● **وسیلة السعادة و ذریعة الشفاعة /** دعا / فارسی

vasīlat-os sa‘āda va zarī‘at-oš šafā‘a

مازندرانی، محمد مهدی بن محمد هادی، ق۱۲ قمری

māzandarānī, mohammad mahdī ebn-e mohammad hādī(- 18c)

وابسته به: مهج الدعوات و منهج العبادات (العنایات)؛ ابن طاوس، علی بن موسی (۵۸۹-۶۶۴ق)

تاریخ تألیف: ۷ ربیع الثانی ۱۱۲۳ق

این کتابت ترجمه کتاب «مهج الدعوات» ابن طاوس است که آنرا به فارسی روانی نگاشته و مطالب آن را در عنوان یک مقدمه و چهارده باب (و هر بابی شامل فصولی) و خاتمه مرتب داشته است: مقدمه در ذکر اوقات استجابت دعوات و حالات و صفات داعی در مهمات (در سه فصل)؛ باب ۱. در احراز و تعویذات و حجب و دعوات پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم (در سه فصل)؛ خاتمه (در شش فصل) در دعوات انبیاء و اوصیاء سلف و غیره.

آغاز:حمد و سپاس و شکر و ستایش خداوندگاری راست که بندگان خود را بجهت خلوص در بندگی و پیروی دین قدیم در جاده مستقیم و توسل و چنگ زدن بعروه وثقی و دامن مولی و سید کائنات و ولایت اهل و اولادان آن سرور اشرف مخلوقات علیهم صلوات الله و سلامه مادامت الصلوات والتحیات با علی مراتب جنان و اسنی درجات بهشت جاودان رساند.

انجام:کما انت اهله یا رب العالمین.

[فهرستواره منزوی ۱۰۷۸/۸]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۴۴۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: زین العابدین بن محمد علی خطیب، تا: ذیحجه۱۱۲۵ق، در عصر مؤلف؛ واقف: فهرستی، جلد: مقوا، ۱۷۹گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۶-۳۰۱]

● **وسیلة الشفاء /** طب، دعا / فارسی

vasīlat-oš šefā’

رضوی، محمد صالح بن محمد باقر، ق۱۲ قمری

razavī, mohammad sāleh ebn-e mohammad bāqer(- 18c)

در دعاها و نمازها و اورادی که برای شفای مرض‌های گوناگون خوانده می‌شوند و پاره‌ای از داروهایی که در احادیث اهل بیت علیهم السلام آمده یا به تجربه به دست آمده است. در یک «مقدمه» و دوازده «باب» و یک «خاتمه»: مقدمه: در احادیثی در اجر مریض و ثواب صبر بر مرض؛ باب ۱. در اجر عیادت مریض؛ ۲. در ادعیه هنگام عیادت و دیدن مریض؛ ۳. در ادعیه بیمار وقت بیماری؛ ۴. در ترغیب به ادعیه و صدقه و جز آن؛ ۵.

در ادعیه به جهت شفای بیمار؛ ۶. در نمازهایی به جهت استشفا؛ ۷. در استشفا به تربت امام حسین علیه السلام؛ ۸. در طریق استشفا به آب نیسان؛ ۹. در استشفا به آیات قرآنی و اسماء الهی؛ ۱۰. در دواهای نافع و حجامت؛ ۱۱. در ادعیه به جهت استشفادر پنج فصل؛ ۱۲. در دواهایی چند و بعضی ادعیهدر بیست و یک فصل؛ خاتمه: در دفع گزندگان و آزار آنها.(احمد حسینی اشکوری)

آغاز:بسم ... الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقین ... أما بعد، چنین گوید تراب أقدام علما ابن محمد باقر: محمد صالح الرضوی ... که چون این بی بضاعت را سرمایه یی نبود از عمل شایسته ... لهذا بخاطر فاتر رسید که رساله یی تألیف نمایم که مشتمل باشد بر أدعیه چند منقول از أئمه طاهرین بجهت شفا و دوای بیماران و علیلان امت که هرگاه ایشانرا احتیاجی باشد، بدین رساله رجوع نمایند و بسهولت تمام بجهت شفای هر مرضی و دردی دعائی یا دوائی پیدا نمایند که از ائمه طاهرین نقل شده باشد ... و ترتیب آن نمودم بر مقدمه و ۱۲ باب و خاتمه، و موسوم نمودم آنرا به «وسیلة الشفا» ...

انجام:و الله یشفیک من کل داء فیک و من شر النفاثات فی العقد و من شر حاسد إذا حسد، تمت.

[الذریعة ۷۹/۲۵؛ طبقات اعلام الشیعة، قرن ۱۲، ص ۳۷۱؛ نسخه‌های منزوی ۶۰۹/۱؛ فهرستواره منزوی ۳۷۶۲/۵]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۴۹۶/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: اوایل قرن۱۲؛ مصحح، محشی و در یک موضع با نشان «من کتاب میر محمد باقر داماد علیه الرحمة»؛ تملکی به سال ۱۱۱۸ق؛ ۱۴۲گ (۱-۱۴۲)، ۱۵سطر، اندازه: ۸×۱۶سم [ف: ۳۴-۲۲۸]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۳۹۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**ببرکت این حرز شفا یافتند باذن الله تعالی و این کتاب زیاده ازین احتمال ذکر کردن حرزهای طویل نداشت بهمین اختصار کردیم بالله التوفیق.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: حدودقرن۱۲؛ مصحح، با نشان «بلغ» مقابله شده؛ جلد: تیماجمذهب، ۱۴۷گ، ۲۱ سطر (۱۰×۲۰)، اندازه: ۱۸×۳۲/۵سم [ف: ۴۱-۵۵۳]

۳. اصفهان؛ کتابخانه‌های اصفهان؛ شماره نسخه:۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ عالی، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول، با سرلوح؛ کاغذ: ترمه، ۱۲۴گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [فهرست روضاتی: -۱۸]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۰۵۶/۲-۲۵/۱۴۶

آغاز:برابر؛ **انجام:**اگر چه معنی دردعا نیست اما ایندعای اول را خواندن هر چند نمازش کرده نشود چون سندش اعتبار دارد بهتر است

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۷۲گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۹۲۸]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۸۷۰

آغاز:و ترتیب نمودم بر مقدمه و دوازده باب و خاتمه ... مقدمه در بیان احادیثی چند در باب اجر مریض و ثواب صبر مریض؛ **انجام:**و سه مرتبه بر زمین زد سر چوب را و باز ازجانبی که درد نزول کرده ابتدا کند تا وقتیکه بموضع گزیده برسد شفا یابد نو دیگر برای عقرب گزیده هفت ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۱۵۴گ، ۱۶سطر (۷×۱۷)، اندازه: ۱۰×۲۱سم [ف: ۳۲-۶۵۳]

۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۸۶

آغاز:الحمد لله و الصلاة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین اما بعد بدانکه این مقدمه

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲۰ رجب۱۲۶۴ق؛ دیباچه مؤلف افتاده و چند باب در پایان کتاب افزوده‌اند و شاید تغییرات دیگری نیز داده باشند؛ ۷۷گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲-۱۰۱]

۷. اصفهان؛ علامه روضاتی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره

آغاز:برابر

بی‌کا، بی‌تا [نسخه پژوهی: ۱-۱۶۷]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۷۱

آغاز:الحمدلله رب العالمین و العاقبة و الصلاة علی أشرف الموجودین و سید المرسلین و آله الطیبین؛ **انجام:**اللهم انی أسألک بحق الحسین و أخیه و أمه و أبیه ...

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۳۳۵گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳-۶۱]

● وسیلة الشفاء / طب / فارسی

vasīlat-oš šefā’

طبیب مازندرانی، محمد حسن بن ابوذر، ق۱۳ قمری

tabīb-e māzandarānī, mohammad hasan ebn-e abūzar(- 19c)

تاریخ تألیف: ۱۲۴۵ق

مختصری است در مبادی علم طب و اسباب و علامات اخلاط اربعه و متولدات اخلاط و بعضی امراض صعب العلاج در یک «مقدمه» در بیان اخلاط اربعه و پنجاه و سه «فصل» کوتاه در بیماری‌های گوناگون و چگونگی درمان آنها و یک «خاتمه» در بعضی سمومات حیوانی و نباتی و معدنی.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۷۱۲

آغاز:شکر بی پایان مر عظیم خداوندی را سزد که اگر کلیه ممکنات و طریه کاینات در وادی طلب ادراکش وسعت ازل داشتندی؛ **انجام:**این مختصر زیاده از این احتمال نمی‌کند مفصل را در شرح برء الساعه بیان نمودیم در آنجا معالجات مطلق سمومات را طلب نمایند

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: در عصر مؤلف؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۱۵گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۲۷-۱۵۸]

● **وسیلة الشفاعات** / جغرافیا / فارسی

vasīlat-oš šafā‘āt

هروی، عبدالجلیل بن محمد، ق۱۰ قمری

heravī, ‘abd-ol-jalīl ebn-e mohammad(- 16c)

این کتاب به شرح حال حدود دویست نفر از مشایخ و عرفای صوفیه هرات و محل دفن آنها پرداخته و به ذکر سید عبدالله بن جعفر طیار مشهور به سید السادات آغاز و به خواجه کوهی از مریدان خواجه محمد کوسوی انجام یافته است.همان «مقصد الاقبال» اصیل الدین دشتکی است با اندکی کاستن و افزودگی. کار وی افزودن زندگی‌نامه کسانی است که پس از ۸۶۴ق در هرات درگذشته‌اند تا روزگار خود و کتاب را بدین نام خوانده است و در آن اشاره‌ای به کار اصیل الدین نکرده است. در یک «مقدمه» و سه «باب»: مقدمه فواید رفتن به مزارات اولیا و علما و اتقیا و پدران و مادران و مؤمنان؛ باب ۱.ذکر مراقد جمعی از اکابر و اولیا که در عرصه قبة الاسلام هرات و توابع مدفون گشته اند، از قدیم الایام، و ابتدای فتح اسلام تا انتهای زمان امیر تیمور گورگان؛ ۲. ؟؛ ۳. ذکر جماعتی که بعد از وفات امیر تیمور گورگان در خطه هرات و توابع مدفون شده‌اند؛ خاتمه کلمه‌ای چند که بیانش واجب است.

آغاز:۱: حمد له صلات. اما بهد چنین گوید بنده جانی جلال الدین محمد بن عبدالجلیل بن محمد الصافی ... بدانکه بارها در خاطر می‌کشیدم که اسامی شریف اولیاء مشایخ که قبة الاسلام هرات و توابع آن مدفون و مشهورند جمیع نمایم و از برای خود تذکره سازم که عند ذکر مشایخ الدین تنزل الرحمة نیز بقدر وسع و طاقت از کرامات و مقامات و مقالات و حالات و خوارق عادات ایشان ذکر کنم که شاید دفینه شفاعت و پیرای سعادت و سرمایه سعادت بضاعت و بی استطاعت گردد.

۲: حمد له صلات. اما بعد بر ضمایر منیر اهل صفا و بر خاطر درا (نسخه دیگر گنج بخش)

[فهرستواره منزوی ۲۵۹/۱«وسیلة الشفاعات»]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۳۰۷

آغاز:برابر۱؛ **انجام:**خواجه کوهی در بدایت حال ارادت به حضرت خواجه محمد کوسوی قدس سره بوده (کذا) و چهار سال در ملازمت ایشان بوده.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: اواخرقرن۱۲؛ واقف: بی بی منصوره حسینی فاطمی، مهر ۱۳۷۷؛ جلد: میشن، ۴۸گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۲۷-۹۷]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۶۱۴/۱

خط: نستعلیق، کا: ولی محمد، تا: شنبه ۲۳ رجب۱۱۳۱ق، جا: کابل؛ ابعاد متن: ۱۱×۱۹/۵، اندازه: ۱۷×۲۸سم [ف: ۱۷-۴۳۵]

● **وسیله شفاعات** /دعا / فارسی

vasīle-ye šafā‘āt

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۲۲۶

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از رضا میدانی [رایانه]

● **وسیلة الشفاعة** / دعا / عربی - فارسی

wasīlat-uš šafā‘a

کاشانی، محمد بن مرتضی،- ۱۱۱۵ ؟ قمری

kāšānī, mohammad ebn-e morteza(- 1704)

دعاهایی است دربرگیرنده صلوات بر محمد و آل محمد و تبری از دشمنان آنان و از کتاب‌های مصباح الزائر، الاقبال، عیون الاخبار، صحیفه سجادیه، مهج الدعوات و غیر آنها، در این کتاب گردآوری شده است. مؤلف، نوه برادر فیض کاشانی و صاحب تألیفات بسیار است. نامی از این اثر، در منابع موجود، یافت نگردید.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۴۳۵

آغاز:شکر مرخدای را که از شدت رأفت و رحمت مأذون گردانیده بندگان را به خواندن او در هنگام حاجات ... و بعد بدانکه مردمان در هر نفسی از انفاس؛ **انجام:**ثم قل اربعاً اللهم عذبهم عذاباً نستغیث منه اهل النار آمین یا رب العالمین

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۱ یا اوایل قرن ۱۲، در حیات مؤلف؛ مجدول، مصحح، محشی با نشان «منه» این حواشی ظاهراً به خط مؤلف؛ تملک: محمد موسوی همراه مهر «... محمد موسوی ...» (بیضی)؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۹۷گ، ۱۲سطر (۵×۹/۵)، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۳۴-۹۵]

● **وسیلة الطباعة** / صنعت / ترکی

vasīlat-ot tabā‘a

متفرقة، ابراهیم بن عبدالله،- ۱۱۶۰ قمری

moefarreqe, ebrāhīm ebn-e ‘abd-ol-lāh(- 1747)

رساله کوتاهی است در یک «مقدمه» و ده «فایده» برای صنعت چاپ جهت موافقت علما و حکومت عثمانی برای تأسیس چاپخانه.

چاپ: این رساله از سوی پژوهشگر معاصر فتح الله ذوقی ترجمه و در مجله پیام بهارستان شماره ۱۴/۱ در زمستان ۱۳۹۰ش صص۲۴۴-۲۵۶ به چاپ رسیده است؛این رساله در ابتدای ترجمه صحاح جوهری=لغت وانقولی، نخستین کتاب چاپ شده در چاپخانه ابراهیم متفرقه به سال ۱۱۴۱ق آمده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۳۷۳/۲

آغاز:وقتا که اقتضای مشیت ربانی و مقتضای ارادت صمدانی بر امت و جماعتی و یا بر قوم و یا بر شخصی بر مراد ایله کامیاب و

بر خیر ایله ممتاز و سرافراز قلمغه تعلق ایلسه ... بوکلیل اللسان قلیل البضاعة عبد عاجز بنده ناچیز؛ **انجام:**بوجمله نک مالی تخلص اولوب برایکی ورق مقداری بر دیباچه بلیغه بسط و تمهید اولنوب منظور خواص و عوام و کتبه عنوان اعتبار و ما به الافتخار اولمق ایچون مصادر کتبه وضع اولنسه شایاندر.

خط: نستعلیق، کا: سید عباس بن یحیی الموسوی، تا: حدود اواخر قرن ۱۲ یا اوایل قرن۱۳؛ مصحح؛ ۳گ (۵پ-۷پ)، ۲۸ سطر (۱۱/۵×۲۱/۵) [ف: ۴۱-۵۱۴]

● وسیلة الطلاب / هیئت / عربی

wasīlat-uṭṭullāb

سبط ماردینی، محمد بن محمد، ۸۲۶ - ۹۰۷ قمری

sebt-e mārdīnī, mohammad ebn-e mohammad (1423 - 1502)

وجیزه‌ای است در معرفت ظل مشتمل بر «مقدمه» و بیست و پنج «باب» و «خاتمه».

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۷۱۸

آغاز:بسمله، الحمدلله والعاقبة للمتقین و لاعدوان الاعلی الظالمین؛ **انجام:**و هذا آخر ما اردنا ان نبین فی هذه المقدمة و من اراد الزیادة علی ذلک فعلیه بکتاب المسمی بمقاصد الطلاب فی معرفة المسائل بالحاساب والله تعالی الموفق بمنه و کرمه

از اوایل باب بیست و دوم تا اواخر خاتمه را ندارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخرقرن۱۱؛ ۱۰گ، ۱۷ سطر (۷×۱۳/۳)، اندازه: ۱۲/۶×۲۰/۱سم [ف: ۸-۴۵۲]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳/۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شعبان۱۱۶۳ق؛ جلد: مقوایی، ۱۶ص (۴۳-۵۸)، ۲۱سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [سنا: ف: ۱-۳۲]

● وسیلة الطلاب الی معرفة الاوقات بالحساب / ریاضیات / عربی

wasīlat-uṭṭullāb ilā ma‘rifat-il awqāt bi-l-ḥisāb

سبط ماردینی، محمد بن محمد، ۸۲۶ - ۹۰۷ قمری

sebt-e mārdīnī, mohammad ebn-e mohammad (1423 - 1502)

دارای یک «مقدمه» و ۲۵ «باب» و «خاتمه». در دیباچه به خاتمه اشاره نشده و مقدمه را ندارد.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۴۴/۳

آغاز:بسمله الحمدلله رب العالمین ... و بعد فانه یقول العبد محمد بن محمد ... الشافعی سبط عبدالله الماردینی ... قدسالنی بعض الاصحاب ان اعمل له مقدمه فی معرفة استخراج المسائل الجیبیه بالحساب فاجبته الی ما هو سائل

خط: نسخ، کا: عمربن عبدالغنی بن الامام، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ ۹ص (۱۷۷-۱۸۵)، اندازه: ۱۳/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۹-۳۷۲]

● وسیلة الطلاب بمعرفة اعمال اللیل و النهار بطریق الحساب / هیئت / عربی

wasīlat-uṭṭullāb bi-ma‘rifat-i a‘māl-il layl wa-n nahār bi-ṭarīq-il ḥisāb

یحیی بن محمد بن محمد، ق۱۲ قمری

yahya ebn-e mohammad ebn-e mohammad (- 18c)

تاریخ تألیف: ۱۱۰۶ق

نویسنده می‌گوید این کتابی است در نجوم و واجد همه مسائل آن که از روی کتاب پدرم برای طلاب خلاصه کردم. در این رساله مسائل استخراج اعمال لیل و نهار از راه حساب و معرفت اوقات نماز و اعمال فلکیه بدون در دست داشتن آلات نجومی در هفت باب و یک خاتمه آمده است بدین شرح: باب ۱. در شناخت تاریخ و سال‌های بسیط و کبیسه؛۲. در شناخت تاریخ قبطی و سال بسیط و کبیسه آن؛۳. در شناخت بروج؛۴. در شناخت منازل و منزله الطالعه بالفجر و منزله الشمس و القمر؛۵. در شناخت میل و غایه و عرض و طول بلد؛۶. در شناخت ظل مبسوطه و منکوس و ظل زوال و ظل عصر؛۷. در شناخت مطالع فلکی؛ خاتمه: در دو فصل: ۱) در توسط خورشید و سایر کواکب در بلد شرقی قبل از غربی، ۲) در شناخت جهت قبله.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۳۶۷/۱

آغاز:بسمله و صلی الله علی سیدنا محمد و آله یقول العبد الفقیر الی الله تعالی؛ **انجام:**بجاه نبیه العظیم و صلی الله علی سیدنا محمد و آله و صحبه اجمعین.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: محتملاًقرن۱۲؛ کاغذ: هندی، ۵۸ص (۱-۵۸)، ۲۲سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۹-۳۶۱]

● وسیلة الطلاب لمعرفة اللیل و النهار بطریق الحساب / هیئت / عربی

wasīlat-uṭṭullāb li-ma‘rifat-il layl wa-n nahār bi-ṭarīq-il ḥisāb

وفائی، عبدالعزیز بن محمد، ۸۱۱ - ۸۷۶ قمری

vafā’ī, ‘abd-ol-‘azīz ebn-e mohammad (1409 - 1472)

مؤلف در تعریف رساله آورده است:«فهذه رسالة متضمنة لمعرفة ما یحتاج الیه المبتدی فی علم الفلک من استخراج اعمال اللیل و النهار بالحساب و معرفة اوقات الصلوات و الاعمال الفلکیة من غیر آلة من الآلات اختصرتها من رسالة الوالد». دارای هفت «باب» و «خاتمه»: ۱.معرفة التاریخ العربی و السنة البسیطة (چهار فصل)؛ ۲.معرفة التاریخ القبطی (هفت فصل)؛ ۳. معرفة البروج (سه فصل)؛ ۴. معرفة المنازل (سه فصل)؛ ۵.معرفة المیل و

الغایة و عرض البلد و طولها و نصف قوس النهار (هفت فصل)؛ ۶.معرفة الظل المبسوط و الظل المنکوس (نه فصل)؛ ۷. معرفة المطالع الفلکیة و المطالع البلدیة و مطالع الوقت و مطالع الکواکب؛ الخاتمه در دو فصل:۱) الشمس و سایر الکواکب فی البلد الشرقیه قبل الغربیه، ۲) معرفة جهه القبله.

آغاز:الحمدلله الذی جعل اللیل لباسا و النهار نشورا؛

انجام:و صلی الله علی سیدنا محمد و آله و صحبه و سلم.

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۸/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: احمد بن محمود دهشوری، تا: ۱۱۴۰ق؛ ۲۷ص (۱۵۰-۱۷۶)، ۲۵ سطر (۹×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۷-۲۳۱]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۲۷۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شنبه ۶ ربیع الثانی ۱۲۵۰ق؛ ۱۶گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۸-۱۷۷]

● **وسیلة الطلبة** / لغت / عربی به فارسی

wasīlat-uṭ ṭalaba

مسعود بن عبدالله

mas'ūd ebn-e 'abd-ol-lāh

فرهنگ‌نامه‌ای است عربی به فارسی مرتب بربیست وهشت باب، به ترتیب حروف معجم و اعتبار حرف آخر،تألیف مسعود بن عبدالله که از کتاب صحاح و دیوان الادب انتخاب کرده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۷۶

آغاز:بسمله، رب اعلی و رفق و تمم بالخیر، الحمدلله ذی العزة و الکبریاء و الجبروت ... امابعد فان الفقیر الی الله الودود اضعف عبادالله المسمی بمسعود؛ **انجام:**هیان ابن بیان و هی بن بیٍ: هیچ کس و پسر هیچ کس.

خط: نسخ مشکول، کا: محمد بن خلیل بن سلیمان، تا: ۹۲۳ق؛ واقف: رضا نایینی، مرداد ۱۳۱۱؛ کاغذ: ، جلد: چرمی، ۳۱۵گ، ۲۱سطر (۸/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۶×۲۱/۲سم [ف: ۱۳-۱۴۹]

● **وسیلة العباد** / فقه / فارسی

vasīlat-ol 'ebād

خوانساری ملایری، احمد بن عبدالله، ق۱۳ قمری

xānsārī malāyerī, ahmad ebn-e 'abd-ol-lāh(- 19c)

رساله علمیه مؤلف است که به التماس جمعی از برادران دینی و علماء گردآوری شده و مشتمل بر یک «مقدمه» و چند «مقصد» می‌باشد، مقدمه در اجتهاد و تقلید، مقصد اول: در طهارت.

آغاز:الحمد لله الذی فضلنا علی سایر الامم ... و بعد چنین گوید احقر عباد الله المفتقر الی رحمة ربه الباری احمد بن عبد الله الخونساری ... این مختصری است در بیان مسائل شرعیه نظر به التماس جمعی از برادران دینی ... و مسمی نمودم آن را به «وسیلة العباد فی یوم المعاد» و مرتب ساختم آنرا به یک مقدمه و چند باب اما مقدمه در بیان نبذه ای از مسائل اجتهاد و تقلید است ...

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۱۸۰

آغاز:برابر؛ **انجام:**و هم چنین است حکم در غیر آب هرگاه ظن بنجاست آن حاصل شود و الله اعلم.

تنها مقدمه و کتاب طهارت را دارد؛ خط: نستعلیق، کا: علی اکبر، تا: ۱۲۷۲ق؛ مصحح، محشی با نشان «منه»، با نشان «بلغ» و «قد بلغ المقابلة» مقابله شده؛ جلد: تیماج، ۱۲۸گ، ۱۵ سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۴۱-۱۲۹]

۲. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۱۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**و هر گاه فراموش کند از سجده سهو بعد از سلام واجب است که هر وقت که متذکر شد آن را به عمل بیاورد و الله العالم بحقایق الامور

خط: نسخ، کا: زین العابدین عبد الله، تا: شوال۱۲۷۳ق؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: -۱۲۷۷]

● **وسیلة العباد الی احکام المعاد** / فقه / فارسی

vasīlat-ol 'ebād elā ahkām-el ma'ād

زنجانی، محمد علی بن عبدالرحیم، - ۱۲۶۷ قمری

zanjānī, mohammad 'alī ebn-e 'abd-or-rahīm(- 1851)

وابسته به: هدایة الانام فی شرح شرایع الاسلام؛ کاظمی نجفی، محمد حسین بن هاشم (۱۲۲۴-۱۳۰۸ق)

مترجم می‌گوید جمعی از برادران دینی و ساکن همدان از من خواستند تا کتاب «هدایة الانام فی شرایع الاحکام» را که در مسائل دینی تحریر یافته بود به فارسی برگردانم من نیز به امتثال امر آنان دست به اینکار زدم و کتاب مزبور را به فارسی درآوردم، منتهی چون در کتاب «هدایة الانام» مسائل طهارت وجود نداشت لذا مسائل آنرا از رساله مستقل دیگری به نام «درة نفیسه» برداشتم و به این ترجمه ضمیمه نمودم و مجموعاً کتاب حاضر شد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۴۱

آغاز:بسمله، الحمدلله هادی الانام الی شرایع الاسلام و الصلوة و السلام علی محمد المبعوث؛ **انجام:**و اصحاب و الحمدلله اولاً و آخراً و صلی الله علی محمد و آله

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاًقرن۱۳؛ مهر: ناصرالدین شاه؛ جلد: تیماج مذهب، ۹۷گ، ۱۸سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۴-۲۰۲]

● **وسیلة العباد فی الحشر و المعاد** / کلام و اعتقادات / فارسی
vasīlat-ol ʻebād fe-l hašr va-l maʻād

تاریخ تألیف: ۱۳۳۲ق
مؤلف شناخته نشد گویا از وعاظ بوده است و مواعظ یک ماه مبارک رمضان را نوشته است که تکمیل نشده است. مؤلف می‌خواسته است گویا در اصول اعتقادی اسلامی بنویسد و تنها بخشی از بحث توحید آن را نوشته و تکمیل نکرده است.

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۴۲۷/۲

آغاز:بسمله حمد بی حد و ثنای بی مد سزاوار آفریننده ئی است که همه موجودات را ... و بعد چون ترتیب کار و اتفاق روزگار این شد که ...

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: حاج سید سعید؛ ۵گ (۱۷–۲۱)، ۱۷ سطر (۱۱/۵×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۲–۵۳۵]

← وسیله العفاف ‹ طومار عفت

● **وسیلة الغفران فی اعمال شهر رمضان** / دعا، آداب و سنن / فارسی
vasīlat-ol qofrān fī aʻmāl-e šahr-e ramazān

کاشانی، محمد مهدی بن محمد هادی، – ۱۱۴۰
kāšānī, mohammad mahdī ebn-e mohammad hādī(- 1140)

تاریخ تألیف: جمادی الاول ۱۱۳۰ق
کتابی است مفصل در فضایل و اعمال ماه مبارک رمضان، در دوازده«باب»: باب ۱.فضیلت صوم و ماه مبارک ...؛۲. بیان اعمال هنگام رؤیت هلال ...؛ ۳. بیان اوراد و صلوات مرغبه در ماه مبارک ...؛ ۴. بیان دعوات متعلقه به شبهای ماه مبارک ...؛ ۵. بیان ورود ترغیب به سحور و ادعیه متعلقه به سحرگاه؛ ۶. بیان دعوات متعلقه به ایام و روزهای ماه مبارک ...؛ ۷. بیان فطور و دعوات وقت افطار؛ ۸ بیان تعقیبات و دعوات بعد از صلوات ...؛ ۹. بیان فضایل شب قدر ...؛ ۱۰. بیان خصایص دهه آخر ماه مبارک ...؛ ۱۱. بیان کیفیت و داع ماه مبارک ...؛ ۱۲. بیان فضایل و اعمال و وظایف شب عید فطر ... . مؤلف، از نوادگان فیض کاشانی است و همچون پدرش محمد هادی از علمای کاشان بوده و در قمصر کاشان مدفون است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۵۳۱

آغاز:حمد و سپاس خداوند پروردگاری را سزد که اعمال ... و عبادات مستحسنه بندگان ... اما بعد، چنین گوید ... که چون ماه مبارک رمضان؛ **انجام:**و انت بالمنظر الاعلی فالق الحب و النوی تعلم ... الحمد یا رب العالمین ...

خط: نسخ، کا: معزالدین محمد بن ضیاءالدین، تا: ۱۱۴۰ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۸۵گ، ۱۹سطر (۸×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۳/۵سم [ف: ۳۴–۳۳۶]

● **وسیلة الفردوس** / تاریخ معصومین / فارسی
vasīlat-ol ferdows

تبریزی، حسین بن عبدالرزاق، قرن ۱۴ قمری
tabrīzī, hoseyn ebn-e ʻabd-or-razzāq(- 20c)

اهدا به: ناصر الدین شاه (۱۲۶۴–۱۳۱۳ق)
تاریخ تألیف: ۲۰ شعبان ۱۲۷۸ق
حالات حضرت امام حسین علیه السلام و داستان واقعه کربلا را در پنجاه مجلس به جهت ذاکرین و اهل منبر ترتیب داده است.
آغاز:الحمدلله الذی هدانا سواء السبیل التی سلکها النبی النبیل الجلیل ... اما بعد چنین گوید این ذره مذنب بی بضاعت.
انجام:قد تشرف بتألیف هذا الکتاب الشریف ... و احرق قلوبنا فی رزیة سبط نبیک برحمتک یا ارحم الراحمین.
[فهرستواره منزوی ۱۸۲۶/۳]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۲۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا، شاید به خط مؤلف؛ مجدول، جلد: تیماج، ۴۴۹گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۱×۳۵سم [ف: ۳–۲۷]

● **وسیلة الفوز و الامان فی مدح صاحب الزمان** / شعر / عربی
wasīlat-ul fawz wa-l amān fī madaḥ-i ṣāḥib-iz zamān

شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ – ۱۰۳۰ قمری
šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

قصیده رائیه شیخ بهائی در بحر طویل مشتمل بر ۶۳ بیت یا بیشتر در مدح حضرت صاحب الزمان و طلب ظهور ایشان است. از این رساله در برخی از منابع با عنوان «الفوز و الامان ...»نام برده می‌شود.
چاپ: بغداد با «مننالرحمن»؛ بولاق، ۱۲۸۸ق با «فتح المنان»؛ بیروت، ۱۴۰۳ق، ضمن اعیان الشیعة؛ بیروت: ۱۴۰۳ق، ضمن الکشکول)، تهران:هستی نما، ۱۳۸۶ش (ضمن نصوص و رسائل من تراث اصفهان)
[کتابشناسی شیخ بهائی ۶۰۴]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۹۳/۵

آغاز: حالنا من بعدهم لا یوصف ×× ان جفوا او واصلوا او اتلفوا ... / من موالیک البهائی الفقیر ×× مدحه یعنو لمعناها جریر؛
انجام:و الکریم المستجار الملتجا ×× غیر محتاج الی بسط السؤال
خط: نسخ جلی و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج مذهب، ۵گ (۱۷۴پ–۱۷۸)،

۱۵سطر (۷×۱۵/۰۵)، اندازه: ۱۲×۲۲/۵سم [ف: ۱۱-۴۸۲]

۲. قم؛ شریعتی، محمد حسین (کتابخانه)؛ شماره نسخه:۴/۴

آغاز:یا کراماً صبرنا عنهم لحال×× ان حالی فی التتالی شر حال؛ **انجام:** یا ولی الله یا کهف الرجا ×× مسنی ضر و أنت الملتجی رکابه: و الکریم.

عنوان در فهرست: «المربع الموشح فی مدح صاحب العصر»؛ خط: نسخ، کا: حسین کرمانشاهی، تا: غره صفر ۱۰۸۷ق؛ افتادگی: انجام؛ ۲ص (۱۱۴ و ۱۱۵) [ف: -۳۷]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۲۴۴/۳۰

آغاز:خلیفة رب العالمین و ظله ×× علی ساکن الغبراء من کل دیار/ هو العروة الوثقی الذی من بذیله ×× تمسک لا یخشی عظائم اوزار؛ **انجام:**ایا صفوة الرحمن دونک مدحة ×× کدر عقود فی ترائب ابکار

در نسخه تنها ۲۴ بیت از این قصیده آمده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: حدودقرن۱۳؛ ۱گ (۱۶۲ر-۱۶۲پ)، ۲۴ سطر (۷×۱۳/۵) [ف: ۴۱-۲۴۹]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۶۷/۷۵

القصیدة الرائیة فی مدح صاحب العصر (ع)، ذیل ابیات، توضیحاتی آمده؛ خط: نستعلیق، کا: مراغی، محمد بن جمشید، تا: ۱۲۴۱ق؛ ۲گ (۱۳۶ر-۱۳۷پ) [مختصر ف: -۶۲۶]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۶۷/۸۰

عنوان: «المربع الموشح فی مدح صاحب العصر (عج)»؛ خط: نستعلیق، کا: مراغی، محمد بن جمشید، تا: ۱۲۴۱ق؛ ۱گ (۱۳۹ر-۱۳۹پ) [مختصر ف: -۷۴۷]

← الوسیلة فی فتح مقفلات القواعد ⟵ وسیلة القاصد فی فتح معضلات القواعد

● الوسیلة فی کشف العقیلة / علوم قرآن / عربی

al-wasīla fī kašf-il ʻaqīla

سخاوی، علی بن محمد، ۵۵۸ - ۶۴۳ قمری

saxāvī, ʻalī ebn-e mohammad (1164 - 1246)

وابسته به: عقیلة اتراب القصائد فی اسنی المقاصد = شاطبیة رائیة؛ شاطبی، قاسم بن فیره (۵۳۸-۵۹۰ق)

از علی بن محمد سخاوی شافعی که اصل او از سخای مصر است و در دمشق زیسته است. شرحی است بر قصیده رائیه «عقیلة اتراب القصائد فی اسنی المقاصد» که در رسم الخط قرآن و سروده ابن فیره شاطبی است. نخست یک بیت از قصیده را آورده، سپس به شرح آن می‌پردازد. با سربندهای باب. دو شرح فارسی از این قصیده به نام «عقدالفرائد» از حسین بن عثمان (قرن ۹ق) و دیگری «جزیله» از ناشناس در دست است.

[حاجی خلیفه ۱۱۵۹/۲: عقیلة اتراب القصائد و شرحهای آن؛ زرکلی ۳۳۲/۴]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:فیلم

آغاز:بسمله. لا اله الا الله عدة للقائه. الحمدلله بداء لمنن و اعادها، و اسبغ النعم و افادها؛ **انجام:**معروفا عرفها الاصل و البکر ... و السرور و الضحک غیر ذلک. قال ...

خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ جلد: تیماج، ۹۵گ، ۲۱سطر(۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۱×۱۹/۵سم [ف: ۱-۲۶۸]

● وسیلة القاصد فی فتح معضلات القواعد = الوسیلة = الوسیلة فی فتح مقفلات القواعد / فقه / عربی

wasīlat-ul qāṣid fī fatḥ-i muʻḍalāt-il qawāʻid = al-wasīla = al-wasīla fī fatḥ-i muqafalāt-il qawāʻid

وابسته به: قواعد الاحکام فی معرفة (مسائل) الحلال و الحرام؛ علامه حلی، حسن بن یوسف (۶۴۸-۷۲۶ق)

کتاب، شرحی است توضیحی با عنوان «قال قدس الله سره، اقول» بر کتاب «قواعد الاحکام» علامه حلی.مؤلف به تحقیق شناخته نشد، لیک قرائن می‌رساند که مؤلف باید از علمای قبل از قرن نهم باشد. به احتمال زیاد مؤلف آن ابن متوج بحرینی است؛ و این احتمال را «ریاض العلما» تأیید و تقویت می‌کند. این کتاب همان کتابی است که در «لؤلؤة البحرین» و «روضات الجنات»، به نام «وسیله» و در «اعیان الشیعه»، به نام «الوسیلة فی فتح مقفلات القواعد»، ضبط شده است.

آغاز:الحمدلله الذی شرف نوع الانسان و خصه بفضیلتی العقل و النطق من بین الحیوان و جعلهما ذریعة یتوصل بها الی مآربه و وسیلة یتسلق بها امنیاته و مطالبه و ا ـهب (کذا) الاذهان لادراک شائر (کذا) شعب الکمالات و مانح الفطن للتیقظ و الافتکار فی کیفیات الاستدلالات و مفیض الفهم لکشف الحجب عن المحتجبات و منیل الذکا لخرق الستور عن المطالب المستعصبات بحیث لایتور فی شییء من الاخطار عن جهالة و لا یتهجم علی امر من الامور عن غرة و ضلاله و لایتسهویه عن غفلة افیکه الافکین و لایقذف به عن خدعة فی مهاوی الهالکین

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۷۲۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**کما لو کان غصبه من وکیله او مورثه فهل ینفذ هذا العتق ...

تا اوائل کتاب غصب شرح این متن را دارد: «و لو قال هو عبدی فاعتقه»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ مقابله شده؛ واقف: شیخ بهائی؛ ۱۳۶گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۶سم [ف: ۲۰-۵۹۲ و ۵-۶۷۶]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۸۲

آغاز:شیاة و قال المرتضی و ابن ادریس و سلار؛ **انجام:** و لو سبق احدهما صح خاصه

قطعه‌ای از این کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۳۰گ، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۵-۶۷۷]

● **وسيلة القبول فی الصلوة علی آل الرسول** / دعا / عربی
wasīlat-ul qabūl fi-ṣṣalāt ʻalā āl-ir rasūl
علم الهدی، محمد بن محسن، ۱۰۳۹ - ۱۱۱۵ قمری
ʻalam-ol-hodā, mohammad ebn-e mohsen (1630 - 1704)

آغاز: اللهم يامن فطر الارض و السماء و جعل الظلمة و الضياء ...
شروح و حواشی:
۱- وسيلة القبول فی الصلوة علی آل الرسول (مختصر)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۴۷۲/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** انک سميع الدعاء لطيف لما تشاء كيف تشاء
خط: نسخ زيبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ از سوی مؤلف در حاشيه تصحيح شده؛ مهر: ظاهراً «محمد هادی الفيضی ؟» (مستطيل)؛ امضای محمد جعفر بن محمد ابراهيم كاشانی مشهور به علامه فيضی در سال ۱۳۲۷ش؛ جلد: تيماج، ۳گ (۱۸-۲۰)، ۱۴سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۳۴-۱۹۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۰۲۸/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** صلی الله عليهم صلوة دائمة بدوام التحية و الثناء باقية ببقاء المحبة و الولاء.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تيماج، ۱۵ص (۴۸-۶۲)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۲۵-۳۷]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۲۰/۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** علی الحلماء و السفهاء و خفضت الاستقامة جناحها لنجاح الاستواء و فلاح الانحنا رفضوا.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تيماج، ۷ص (۱۲۳-۱۲۹)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۹-۴۵]

● **وسيلة القبول فی الصلوة علی آل الرسول (مختصر)** / دعا / عربی
wasīlat-ul qabūl fi-ṣṣalāt ʻalā āl-ir rasūl (mx.)
وابسته به: وسيلة القبول فی الصلوة علی آل الرسول؛ علم الهدی، محمد بن محسن (۱۰۳۹-۱۱۱۵ق)

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۵۹۶/۳
آغاز: و من املائه حشره الله مع مقربيه و اوليائه عند لقائه، بسمله، اللهم صل علی خاتم الانبياء و امام الاصفياء محمد عبدک المقدام؛ **انجام:** محمد المدعو علم الهدی مستزيداً من سوابغ آلائه التی لا يفرها المنع و لا يكيدها الاعطاء
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: ميشن مذهب، ۳گ (۲۹پ-۳۱ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۶-۶۴]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۵۹۶/۷
آغاز: و من املائه وفقه الله للعمل علی وفق رضاه و حشره مع اصفيائه عند لقائه، بسمله، اللهم يا من تفرد فی ملوک ملكته لوجوب الازلية و البقاء؛ **انجام:** انه سميع الدعاء لطيف لما يشاء كيف يشاء
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: ميشن مذهب، ۵گ (۴۲پ-۴۶پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۶-۶۵]

● **وسيلة القربة فی شرح دعاء الندبة** / شرح دعا / عربی
wasīlat-ul qurba fī š.-i du‘ā’-in nudba
خوئی، علی بن عليرضا، ۱۲۹۲ - ۱۳۵۰ قمری
xū’ī, ‘alī ebn-e ‘alī-rezā (1875 - 1932)
وابسته به: دعاء الندبة
تاريخ تأليف: ۳ شعبان ۱۳۴۵ق
شرح نيكويی است بر دعای معروف «ندبه» با ترجمه آن به فارسی، در هشت «فصل» كه در هر فصل قطعه‌ای از دعا نقل شده و به عربی با عناوين «اللغة، الاعراب، البلاغة، المعنی» شرح می‌شود با استفاده از بعضی آيات و روايات، پس از آن با عناوين «الترجمه» به فارسی برگردانده می‌شود.اين شرح به درخواست يكی از سادات (مير جلال الدين محدث ارموی بنا به نوشته الذريعه ۸۲/۲۵)تأليف شده و دارای مقدمه‌ای است كوتاه در فضيلت و اهميت دعا و منابع دعای بدبه، و خاتمه‌ای در بداء.
[الذريعه ۸۲/۲۵]

قم؛ مركز احياء؛ شماره نسخه:۱۱۵۹ و ۲۰۰۱ عكسی
آغاز: الحمدلله علی آلائه و الصلاة علی سيد رسله و خاتم انبيائه ... و بعد لقد سألنی بعض من لا يسعنی رده؛ **انجام:** جعلنا الله من المستعد ين لشرف لقائه بحق أجداده الطاهرين صلوات الله عليهم اجمعين.
خط: نسخ و نستعليق، كاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح، با خط‌خوردگی؛ ۷۲گ، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳-۴۰۲] و [عكسی ف: ۶-۵]

● **وسيلة المآل فی عد مناقب الآل** / فضايل و مناقب / عربی
wasīlat-ul ma’āl fī ‘idd-i manāqib-il āl
باكثير، احمد بن فضل، ۹۸۵ - ۱۰۴۷ قمری
bākasīr, ahmad ebn-e fazl (1578 - 1638)
اهدا به: شريف محسن بن حسينوليعهد شريف ادريس
تاريخ تأليف: رمضان ۱۰۲۷ق؛ محل تأليف: مكه مكرمه
در مناقب اهل البيت به نام شريف محسن حسنی وليعهد و برادرزاده شريف ادريس، حاكم مكه نوشته است [زركلی می‌نويسد كه اين كتاب به نام شريف ادريس نگاشته شده ولی در كتاب تصريح دارد كه اين كتاب به نام شريف محسن وليعهد شريف ادريس نگاشته شده است]. در يک «مقدمه» و هفت «باب» و يک «خاتمه»:المقدمه: فی ترجمه سيدنا المشار اليه؛ باب

۱. فیما ورد من المناقب لأهل البیت علی سبیل الاجمال؛ ۲. مناقب أهل الکساء بما یصرح فیه بأسمائهم؛ ۳. مناقب الزهراء البتول و له تتمه ...؛ ۴.مناقب سیدنا علی کرم الله وجهه و ختمناه بخاتمة؛ ۵. فیما جاء مختصاً بالحسین رضی الله عنه طاهر النسب؛ ۶. فیما جاء مختصاً بالحسن رضی الله عنه و له تتمة؛ ۷. فیما للحسین رضی الله عنه من المناقب و له تتمة؛ الخاتمه: فی بعض ما یتعلق بأهل البیت.وی این اثر را از کتاب‌های زیر برگرفته و کتاب خود را بر همه آنها ترجیح می‌دهد. جواهر العقدین از سمهودی، ذخایر العقبی از طبری، استحلاء ارتقاء الغرف بحب اقرباء، الرسول ذوی الشرف از علامه سخاوی، حسن السیرة از عبدالقادر حسینی طبری.

[هدیة العارفین ۱۵۹/۱؛ ایضاح المکنون ۴۰۵/۱، ۷۰۸/۲؛ معجم الولفین ۴۶/۲؛ الذریعة ۸۳/۲۵؛ سلافة العصر ۲۰۴؛ الأعلام زرکلی ۱۹۵:۱]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۹۴-طباطبائی

آغاز:محبة اهل البیت ال النبی الکریم التی هو اقول علامة علی حب الله و رسوله ... لقوله المرؤ مع من احب و یحشر المرؤ علی دین خلیله؛ **انجام:**و ذلک فی السنة السابعة و العشرین بعد الالف من هجرته صلی الله علی و سلم فی اوائل شهر رمضان المبارک

خط: نسخ عربی، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۰۶گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۲۴-۴۲۶]

۲. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۳۹۸

انجام:و قال حسین منی و انا من حسین، احب الله من احب حسینا، حسین ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ ۱۲۷گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۲۴۴]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۱۸۵-عکس

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۸۰ق؛ ۲۰۰گ، ۱۷سطر [فیلمها ف:۳-۲۴۴]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۵عکسی

آغاز:ما صنع محسن براعة استهلاله فیم ناقب ال الحسین و الحسن، ورصع فاتحة مقاله بجواهر الثناء؛ **انجام:**و کان الفارغ من جمع کتابنا هذا البدیع المثال البعید المنال و هو وسیله المآل فی عد مناقب الآل ... و ذلک فی السنة السابعة و العشرین بعد الالف من هجرته (ص) فی اوائل شهر رمضان المعظم ببلد الله الحرام افضل بلاد الاسلام ... و لتمامه مسک الختام تمت بعون الله و فضله.

[نسخه اصل: شاید همان نسخه اصل بالا]؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الثانی ۱۲۸۰ق، جا: مکه مکرمه؛ محشی؛ در آغاز عبد الرحمن بن عیسی بن مرشد حنفی، تقریظی در هفت صفحه پیرامون کتاب و مؤلف نوشته؛ ۲۱۷گ، ۱۷سطر [عکسی ف: ۱-۲۵]

۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۱۳۴

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از عباس محسنی [رایانه]

● **وسیلة المآل (منتخب)** / حدیث / عربی

wasīlat-ul ma’āl (mn.)

کنتوری، حامدحسین بن محمد قلی،۱۲۴۶-۱۳۰۶قمری

kantūrī, hāmed hoseyn ebn-e mohammad qolī (1831 - 1889)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۸۹۴

آغاز:محبة اهل البیت آل النبی الکریم؛ **انجام:**و نبیه یا معشر الاخذ ابی

نصف اول؛ خط: نسخ خفی، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [رایانه]

● **وسیلة المعاد** / کلام و اعتقادات / فارسی

vasīlat-ol ma‘ād

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۶۷۰

آغاز: پس هرگاه داعی را قوتی و ترجیحی بر مدعو نباشد ایمن نتواند بود ...

خط: نسخ، کا: علی اصغر پسر ملا محمد سیستانی، تا: رجب۱۱۹۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، ۸۷گ، ابعاد متن: ۱۷×۱۹، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۳-۱۰۱۶]

● **وسیلة المعاد فی ...** / کلام و اعتقادات / عربی

wasīlat-ul ma‘ād fī ...

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، تا: ۱۲۷۴ق؛ خریداری از امرالله صفری [رایانه]

● **وسیلة المعاد فی ذم الاجتهاد** / اصول فقه / فارسی

vasīlat-ol ma‘ād fī zamm-el ejtehād

هروی، محمد صالح بن محمد رضا، ق۱۲ قمری

heravī, mohammad sāleh-e bn-e mohammad rezā(- 18c)

تاریخ تألیف: غره رجب ۱۱۱۹ق

کتاب در رد طریقه اصولیون است.دارای«مقدمه» و دوازده «باب» و «خاتمه»: مقدمه بر رأی اهل شعور مخفی و مستور نماند که درین شریعت بعد از تحقق مراتب معرفت الخ (در لزوم اطاعت ائمه هدی علیهم السلام)؛ باب ۱. بیان وجوب طلب علم و فضل آن و ثواب عالم و متعلم؛ ۲. بیان فضل تسدید؛ ۳. بیان مذمت علماء سوء؛ ۴. بیان مذمت فتوای بغیر علم؛ ۵.بیان اوصاف علماء (مرجع در امر دین)؛ ۶. بیان این‌که واجب است رجوع خاص و عام در جمیع احکام به ائمه انام علیهم السلام؛ ۷. بیان بطلان حکم و قضاء برای هوا است و بیان این‌که جایز نیست عمل استنباطات ظنیه و استدلالات عقلیه مثل اجتهاد و قیاس و مصالحه مرسله و امثالها در نفس احکام شرعیه؛ ۸. بیان بطلان و

عدم جواز اعتماد برای اسلاف؛ ۹. مذمت و عدم حجیت اجماع؛ ۱۰. در باب ذم قیاس و استصحاب؛ ۱۱. در عدم جواز استنباط احکام نظریه از ظواهر قرآن الا بعد از معرفت تفسیر آن از کلام ائمه (ع)؛ ۱۲. در عدم جواز استنباط نظریه از ظاهر کلام حضرت رسول (ص) بدون حجت ائمه علیهم السلام است مادامی که تفسیر او از طریق اهل بیت معلوم نباشد؛ خاتمه در بیان تحقیق ملانص فیه و شبهات است.

آغاز:الحمدلله الذی خلق العقول العباد بفضله و امرهم علی معرفته و توحیده.

انجام:و اصحاب اعلام درین مقام دلیل تمام است.

[فهرستواره منزوی ۵۹۷/۹]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۰۳۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۲۴ق؛ واقف: فهرستی؛ ۱۳۱گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۶-۹۷]

● **وسیلة المعاد و ذریعة العباد** / فضایل و مناقب / فارسی

vasīlat-ol ma‘ād va zarī‘at-ol ‘ebād

کاشانی، حبیب الله بن علی مدد، ۱۲۶۲ - ۱۳۴۰ قمری

kāšānī, habīb-ol-lāh ebn-e ‘alī madad (1846 - 1922)

مجموعه‌ای از مناقب اهل بیت علیهم السلام است، در ده «باب» که نام باب در این کتاب «وسیله» نامیده شده:وسیله ۱. بیان این‌که محمد صلی الله علیه و آل ما خلقند؛ ۲. بیان این‌که محمد و آل محمد- صلی الله علیهم - مصدر جمیع ممکناتند؛ ۳. بیان سجده آدم و نور محمد و آل محمد علیهم السلام؛ ۴. بیان علت رانده شدن ابلیس لعین؛ ۵. بیان سبب خروج آدم و حوا از بهشت؛ ۶. بیان توبه حضرت آدم؛ ۷. کیفیتعلم ذر؛ ۸ بیان جمیع اصناف مخلوق؛ ۹. بیان این‌که محبت اهل بیت روح همه عبادات است؛ ۱۰. بیان اینکه اهل بیت خزانه اسرار خدایند.

آغاز:سبحانک و حنانیک لا أحصی ثناء علیک ستایش قدوسی

۱. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۳۴۹**

آغاز:برابر؛ **انجام:**در ادای دین خود تسامح نکنند ... سنه ۱۲۸۷

خط: نسخ خفی، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج [رایانه]

۲. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۴۷۴**

آغاز:برابر؛ **انجام:**«چنانکه تفصیل این مطلب معلوم شد و الله أعلم بأسرار محمد و آله و الصلوة علیهم ما تعزز الله بعز جلاله»

خط: نسخ، کا: کاشانی، محمد حسین بن محمد جعفر، تا: ۱۳۱۲ق؛ جلد: چرم، ۲۵۸گ، ۱۵سطر (۱۱×۱۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲/۵سم [ف: ۳۶-۴۵۱]

● **وسیلة المقاصد الی احسن المراصد** / دستور زبان / فارسی و ترکی

wasīlat-ul maqāṣid ilā aḥsan-il marāṣid

مولوی، خطیب رستم، قرن ۱۰ قمری

mowlavī, xatīb rostam(- 16c)

تاریخ تألیف: ۹۰۳ق

در قواعد کلی دستور زبان فارسی، برای جوانان که بخواهند قرآن فراگیرند، با آوردن مفردات لغوی و ترجمه آنها به ترکی در حواشی، در سه «باب» دارای فصول و یک «خاتمه»:باب ۱. در ترتیب اوزان و مصادر و حالات آنها، در بیست فصل؛ ۲. در ترتیب امثله مختلفه و مطرده، در نه فصل؛ ۳. در ترتیب اسماء موجودات، در بیست فصل؛ خاتمه: در ترتیب معانی حروف.

آغاز:بسمله، الحمدلله رب الارباب میسر المیسور و الصعاب الذی خلق آدم ... اما بعد چنین میگوید ... رستم مولوی.

انجام:هر که او نیک میکند یا بد ×× نیک و بد هر چه میکند یابد / مقریا با ما مکن قهر و عتاب×× ور خطائی رفته باشد در کتاب

[الاوقاف العامة فی الموصل ۱۷۴/۳؛ فهرستواره منزوی ۱۰۷۹/۸]

۱. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۱۶۸**

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: مقری، تا: قرن ۹؛ محشی؛ جلد: تیماجمذهب، ۳۰۰ص، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۰-۷۵۲]

۲. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۲۶۶**

آغاز:برابر؛ **انجام:**انجام: هزار بار هزار بیگلربیگی.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰ ربیع الثانی۹۶۹ق؛ تملک: خیالی زاده، علی نائب زاده خالقی؛ کاغذ: استانبولی، جلد: تیماج، ۹۰گ، ۱۱سطر(۹×۱۵)، اندازه: ۱۴×۱۷/۵سم [ف: ۱۷-۳۳۴]

۳. **قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۸۹۱/۲**

آغاز:برابر؛ **انجام:**هر کشی کم ایو و یتلو قلور ×× ایودن یتلودن نه اتسه بلور

خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: ۱۰۳۶ق؛ جلد: گالینگور، ۶۸گ (۱۸ر-۸۵پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۷]

۴. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۳۴-بهار**

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ قطع: ربعی [نشریه: ۵-۶۷۱]

۵. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۱۷۳/۲-ف**

نسخه اصل: آغاز و انجام پاره ای از نسخه‌های یوگسلاوی که یان بگدانویچ فیلم آنها را آورده؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱-۶۴۷]

● **وسیلة النجاة** / فقه / عربی

wasīlat-un najāt

خوانساری، عبدالحسین بن محمد مهدی، ق۱۱ قمری

xānsārī, ‘abd-ol-hoseyn ebn-e mohammad mahdī(- 17c)

در احکام صلات است و از فضیلت نماز جماعت آغاز شده و احکام آن را بیان نموده است. احکام در این رساله به صورت استدلالی بیان شده است.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۴۳۵/۳
آغاز:الحمد علی نعمائه و الشکر علی آلائه والصلوة و السلام علی خیر علی خلقه وأشرف أصفیائه؛ **انجام:**و موقعاً للنظر و المقال و تحقیق الکلام فی المقال و إرتفاع النقاب و الحجاب عن ظلمات القال
جلد ۵؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی گویا از مؤلف؛ جلد: چرم، ۹۹گ (۸۴-۱۸۲)، ابعاد متن: ۹/۵×۱۵، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۳۶-۴۰۴]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۴۳۵/۲
آغاز:الحمدلله علی کریم آلائه و عظیم نعائه و الصلوة علی محمد رسول اللهالمصطفی خاتن أنبیائه؛ **انجام:**فلیقراً منها الممکن ثم لیتابعه فی الرکوع و یعید الصلوة احتیاطاً والله العالم
ج ۴؛ کا: اسمافیل بن عبدالله، تا: ۱۲۹۵ق؛ مصحح، آثاری از خط مؤلف دارد؛ ۶۱گ (۲۳-۸۳)، ۲۰سطر، اندازه: ۹/۵×۱۵سم [ف: ۳۶-۴۰۳]

● **وسیلة النجاة = شرح اربعین حدیث** / شرح حدیث / فارسی

vasīlat-on najāt = š.-e arba‘īn-a hadīs

شریف، علی بن فتح الله، قرن ۱۱ قمری

Šarīf, ‘alī ebn-e fath-ol-lāh(- 17c)

مجموع چهل حدیث است در شأن حضرت امیرالمومنین علی علیه السلام که از منابع شیعی و سنی گردآوری شده و در ذیل هر حدیث، روایات و مباحث مناسب مطرح شده است.حدیث یکم - روایت ابن طاوس درباره آمدن فاطمه بنت اسد در مقابل خانه کعبه و ورود او به خانه کعبه از شکاف دیوار و تولد علی (ع)؛ حدیث دوم - سیر انوار مقدسه محمد و علی در اصلاب شامخه و فضائل آنها.
آغاز:الحمد لله الذی کرمنا و فضلنا علی جمیع امم الانبیاء و المرسلین ... اما بعد به مودای این حدیث شریف معتبر و فحوای خبر صحیح میمون الاثر که به اسانید صحیحه از طرق مختلفه ورود یافته که من حفظ علی امتی ... بنابراین افقر ... علی بن فتح الله الشریف الشهیر به رضا ... بعد معرفت کردگار لم یزلی - نبی شناسم و انگه علی و آل علی. چهل حدیث شریف که در شان عالی شان ایشان ورود یافته از کتب موثوقه ... الحدیث الاول روی الامام العالم الزاهد التقی ابو القاسم علی بن موسی بن جعفر بن محمد الطاوس العلوی الفاطمی عامله الله بلطفه ...
انجام:چهاردهم تصدق کردن به محتاجان و مسکینان آن بقعه چه ثواب صدقه مضاعف است ... تا جماعت الاخوان به فراغت به شرف زیارت برسند و همچنانکه سابقا به آن مشرف شده اند و بیان دعای زیارت در کتاب کامل الزیارات مذکور است.
[الذریعة۱۱۵/۳ و ۸۸/۲۵؛ نسخه‌های منزوی۹۱۵/۲]

۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۸۸۴۶
آغاز:فضلاء هر عصری باستخراج اربعینیات اشتغال نموده اند و از کتب معتبره احادیث متنوعه التقاط فرموده اند و چون در بعضی روایات ذکر یافته که من اراد النبی صلی الله علیه و آله ... الحدیث الاول: روی الامام العادل الزاهد ابوالقاسم علی بن موسی بن جعفر بن محمد الطاوس العلوی الفاطمی؛ **انجام:**رمضان دیگری جواب میداد که علیك بالاخفای و الکتمان و لا تظهر سر صاحب الزمان صلوات الله علیه تمت الکتاب بعون الملك الوهاب فی شهر ذیقعدة الحرام سنه اربعین و الف.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۴۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۴۶۸ص، ۱۷ سطر (۹×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵×۲۴/۵سم [ف: ۲-۲۶۱]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۴۶-طباطبائی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد فاضل بن ابی القاسم نطنزی، تا: ۱۰۵۸ق؛ با دو یادداشت از سید محمد طباطبایی سنگلجی در ۱۳۲۸ و ۱۳۳۸ق؛ تملك: محمد کاظم بن محمد امین منشی؛ کاغذ: اصفهانی، ۲۱۴گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۲سم [ف: ۲۴-۳۹۹]
۳. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۵۸۷
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق و نسخ، بی‌کا، تا: ۱۵ جمادی الاول۱۰۷۸ق؛ قطع: وزیری [رشت و همدان: ف: -۱۲۵۷]
۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۵۹۱
آغاز:برابر
انجام در حدیث ۳۹ افتاده؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۵۲گ، ۲۰سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۱۷-۴۱۵]
۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۴۸
آغاز:برابر؛ **انجام:** می‌گفت اتذکر رمضان. دیگری در جواب می‌گفت علیك بالکتمان و الاخفاء تم الکتاب المستطاب المسمی باربعین.
خط: نسخ، کا: احمد بن ابی القاسم القمی، تا: از ۲۲ ربیع الاول ۱۲۸۲؛ اهدایی: وزیری؛ جلد: تیماج، ۲۰۸گ، ۱۹سطر(۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲/۵سم [ف: ۱-۳۹۵]

● **وسیلة النجاة** / تاریخ معصومین / فارسی

wasīlat-un najāt

حسینی قزوینی، محمد رضا بن محمد قاسم، - ۱۱۴۷ قمری

hoseynī qazvīnī, mohammad rezā ebn-e mohammad qāsem(- 1735)

مقتل مهم و مختصری است در مصایب جانگداز حضرت سید الشهداء (ع). این مقتل با انشای روان و سلیس نگاشته شده و مؤلف در اثنای مطالب در موارد متعدد اشعاری به فارسی از

خود می‌آورد.او در پایان رساله متذکر می‌شود که جا داشت در این رساله مصایب حضرت علی (ع) را نیز ذکر می‌نمود، ولی چون آن را در رساله صیامیه خود (الذریعة ۱۰۳/۱۵ رقم ۶۹۴) در ضمن آداب روز بیست و یکم ماه رمضان بیان نموده، از اعاده‌اش در این رساله خودداری نموده است.در نسخه حاضر (که از آغاز به مقدار زیادی افتادگی دارد) وقایع صبح عاشورا تا شهادت آن حضرت و پس از آن آداب و اعمال روز عاشورا ذکر شده است. عنوان این دو بخش موجود چنین است: سانحه پنجم: در بیان حادثات بعد از حرب و قتال و ذکر واقعات این قضیه پر ملال؛ مجلس سوم: در اعمال ماه محرم، در آداب روز عاشورا و ذکر زیارت امام حسین علیه السلام.گویا ساختار این رساله در سه مجلس و هر مجلس شامل چند سانحه بوده و در نسخه حاضر تمامی مجلس سوم و سانحه پنجم از مجلس دوم موجود است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۹۸۴/۱-۵۹/۲۰۴

آغاز:فرمود که خیمه‌های حرم محترم را متصل یه یکدیگر بر پا کردند و بر دور آنها خندقی حفر نمودند و از هیزم پر کردند

خط: نستعلیق، کا: حسینی، هادی بن مرتضی، تا: ۱۱۴۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ یادداشتی از مقصود علی بن محمد یوسف تبریزی که در روز چهارشنبه ۲۶ شعبان ۱۱۲۹ نگاشته؛ ۴۲گ (۱-۴۲)، ۱۹سطر، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۸-۴۹۳۰]

● **وسیلة النجاة** / فقه / فارسی

vasīlat-on najāt

مدرس مشهدی، محمد ابراهیم بن محمد نصیر، - ۱۱۴۸ قمری

modarres mašhadī, mohammad ebrāhīm ebn-e mohammad nasīr(- 1736)

اهدا به: شاه سلطان حسین صفوی

تاریخ تألیف: ۲۵ جمادی الاول ۱۱۱۲ق؛ محل تألیف: مشهد مقدس

در احکام حدود و دیات و قصاص که از احادیث استفاده می‌شود به روشی ساده که همه بتوانند از آن بهره برند، در یک «مقدمه» و سه «باب» و یک «خاتمه»: مقدمه: در ضوابط حکومت و سلطنت؛ مقصد ۱. در احکام قصاص؛ ۲. در احکام دیات؛ ۳. در حدود شرعیه؛ خاتمه: در طریق حکم دادن بین مردم.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۸۷۹/۱

آغاز:وسیله نجات پادشاهان بلاد سخن طرازی و ذریعه نجاح و لات و لایت نکته پردازی اجراء احکام حمد و سپاس و ستایش؛ **انجام:**این امر را از برکت فیوضات روضه مبارکه رضیه رضویه میداند و ما توفیقی الا بالله

خط: نسخ، بی‌کا، تا: در عصر مؤلف؛ مجدول، مصحح، دارای سرلوح؛ ۷۰گ (۲پ-۷۱ر)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۱۸-۷۴]

● **وسیلة النجاة** / زیارات، دعا / فارسی

wasīlat-un najāt

خاتون آبادی، محمد حسین بن صالح، - ۱۱۵۱ قمری

xātūn ābādī, mohammad hoseyn ebn-e sāleh(- 1739)

تاریخ تألیف: رجب ۱۱۱۶ق

درآداب زیارات بعیده وکیفیت آنها که دریک «مقدمه» وچهار «باب» ویک «خاتمه» برگزار شده است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۵۶۹/۱۵

آغاز:زینت چهره شاهد زیبای سخن وزیب رخسار عروس دلربای گفتار سپاس وستایش ایزد رحیمی است بی مثل ومانند که از محض لطف بی غایت وعین عنایت بی نهایت؛ **انجام:**ودر روایت دیگر وارد شده است که بعد از این بگوید یا سادتی یا موالی انی توجهت بکم ائمتی وعدتی لیوم فقری وحاجتی الی الله وتوسلت بکم الی الله واستشفعت بکم الی الله ... ولعن الله اعداء الله ظالمیهم من الاولین والاخرین امین رب العالمین به اینجا ختم شد این رساله کثیر الفایده

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور، ۱۶گ (۲۴۶ر-۲۶۱پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۲۷۵]

● **وسیلة النجاة** / دعا / فارسی

wasīlat-un najāt

حسینی، میر بابا بن عبدالله

hoseynī, mīr bābā ben ‘abd-ol-lāh

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۲۹۳

آغاز:و به نستعین جلد دوم وسیلة النجات فصل شانزدهم در اعمال سال ... آن چهارده قسم است؛ **انجام:**و السلام بعدد کل ذرة الف الف مرة امید از ناظران و برادران ایمان آنکه اگر خطائی از مؤلف ... مغفرت یاد فرموده باشند.

کا: محمد علی بن محمد نقی، تا: ۱۱۶۸ق [رایانه]

● **وسیلة النجاة** / دعا، آداب و سنن / عربی

wasīlat-un najāt

محمد باقر بن عبدالله

mohammad bāqer ebn-e ‘abd-ol-lāh

در ادعیه و اعمال ایام و تعقیبات نمازها و بعضی از زیارت‌ها، گرفته شده از کتابهای معتبر نزد مؤلف و در یک «مقدمه» و بیست و هفت «فصل» و یک «خاتمه»:المقدمة: فیها مطالب فی آداب الداعی و غیرها؛ فصل ۱.تعقیب کل فریضة؛ ۲.تعقیب

صلاة الصبح؛ ۳. تعقيب صلاة الظهر؛ ۴. تعقيب صلاة العصر؛ ۵. تعقيب صلاة المغرب؛ ۶. تعقيب صلاة العشاء؛ ۷. سجدة الشكر؛ ۸. صلوات مسنونة موقتة؛ ۹. أدعية ليالي الاسبوع؛ ۱۰. فيما يقال عند النوم؛ ۱۱. فيما يقال كل يوم؛ ۱۲. أدعية الايام و تسابيحها و عوذها؛ ۱۳. أوراد الايام؛ ۱۴. زيارات الايام و من نأت داره؛ ۱۵. فيما يعمل فى ليلة الجمعة؛ ۱۶. المناجاة؛ ۱۷. ...؛ ۱۸. أدعية الرزق؛ ۱۹. أدعية الديون؛ ۲۰. أدعية العلل و السقم؛ ۲۱. الحجب و الهياكل؛ ۲۲. فى الامن من المخاوف؛ ۲۳. أدعية الانتقام؛ ۲۴. فيما يعمل فى السنة؛ ۲۵. أدعية لبس الثوب و آداب الاكل و الشرب؛ ۲۶. الاذكار و الادعية المختلفة؛ ۲۷. ذكر ما يتعلق بالاموات؛ الخاتمة: فيما يتعلق بأصول الدين.

آغاز:الحمدالله المنزه ذاته عن الامثال و الاشباء المقدس صفاته عن ان يحتاج الى ما سواه ... و بعد، فهذا كتاب مشتمل على عوذ و دعوات و تسابيح و زيارات منقولات عن سادات القادات

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۷۶۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**كانت له كفارة ما بين الجمعة الى الجمعة و فى كتاب انيس العارفين عن النبى صلى الله عليه ...

بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ تملک: خسنعلی ایروانی به سال ۱۲۷۲ق؛ نام شیخ محمد حسین بغدادی در آغاز، و زادروزهایی بین سال‌های ۱۱۲۲ تا ۱۲۳۸ق در پایان نسخه؛ ۳۳۱گ، ۱۲-۱۳سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: ۴۰-۱۰۵]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۴۵۲/۱

خط: نسخ، کا: محمد جعفر روضه خوان فرزند سلطان احمد قرچه داغی ساکن تبریز، تا: شنبه ۲۰ ربیع الاول۱۲۶۱ق؛ بخش خاتمه کتاب در اصول دین می‌باشد مشتمل بر هشت فصل و یک خاتمه؛ ۴۴گ (۱پ-۴۴پ)، ۲۷سطر، اندازه: ۳۱×۲۱سم [ف: ۱۹-۲۵۵]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۷۵۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**اللهم ارحمنا يوم تبلى السرائر و تبدى الضمائر و تنشر الدواوين و تخسر الموازين بعزتك يا ارحم الراحمين.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۲۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۷×۲۸سم [ف: ۱۵-۱۴۲]

● **وسيلة النجاة** / دعا، آداب و سنن / فارسی

wasīlat-un najāt

زنوزی، محمد حسن بن عبدالرسول، ۱۱۷۲ - ۱۲۱۸ قمری

zonūzī, mohammad hasan ebn-e ‘abd-or-rasūl (1759-1804)

اهداء به: فتحعلی شاه قاجار

در تعقیبات نمازهای پنج‌گانه و اوراد ایام هفته و اذکار صبح و شام و اعمال ماه‌های سال و بعضی از ادعیه متعلق به ساعات شب و روز،به نام فتحعلی شاه قاجار و تشویق نواب اسماعیل خان قاجار حاکم خوی تألیف شده است؛ در یک «مقدمه» و پنج «باب» و یک «خاتمه» مشتمل بر فصول: مقدمه: در ثواب نماز و آداب طهارت؛ باب ۱. در تعقیبات نمازهای پنج‌گانه؛ ۲. اعمال صبح و شام؛ ۳. اعمال ایام هفته؛ ۴. اعمال ماه‌های دوازده‌گانه؛ ۵. در اعمال متفرقه.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۹۲۸/۲

آغاز: ... پیغمبر صلی الله علیه و آله گذشت بمردی که درخت میکاشت در باغ خود ... [ایضا] سید ابن طاوس رحمه الله روایت کرده است از حضرت باقر علیه السلم که آن حضرت فرمود که هر که صبح کند و بر او انگشتری باشد؛ **انجام:** [بدانکه] بیان صور شک بطریق تفصیل آن است که ... و دو طرف شک را معین نکند ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایلقرن۱۳، در حیات مؤلف؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ شامل مقدمه است؛ جلد: مشمع، ۲۰گ (۶۹-۸۸)، ۱۷سطر (۶/۵×۱۲)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۴۰-۴۱۰]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۷۴۵/۱

آغاز:الحمدلله الذى جعل الدعاء وسيلة النجاة للصالحين ... بر هوشمندان دیندار و عاقلان صاحب استبصار که در بلد الامین دین؛ **انجام:**و در حدیث است که دعای حاجیان درباره کسی که استقبال آنها کند ...

بی‌کا، تا: ذیحجه۱۲۴۱ق، به دستور ملا احمد ذاکر؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۰گ (۱پ-۸۰ر)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲۲-۲۷۶]

● **وسيلة النجاة** / اخلاق / عربی

wasīlat-un najāt

هزار جریبی، محمد کاظم بن محمد شفیع، - ۱۲۳۴ ؟ قمری

hezār-jarībī, mohammad kāzem ebn-e mohammad šafī‘(- 1819)

در این فصول اخلاقی و اعتقادی به آیات و روایات استشهاد شده و دارای مطالب نیکو می‌باشد و بعضی از فصل‌ها مفصل است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۲۵۷

آغاز:قال الله تعالى و ما خلقت الجن و الانس الا ليعبدون ... و قال فى عدة مواضع بعد وصف الجنة جزاء بما كانوا يعملون؛ **انجام:**قال رسول الله صلى الله عليه و آله من سعادة الرجل الولد الصالح

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۰ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: میرزا ابوالفضل طهرانی به تاریخ ۱۳۰۵؛ جلد: تیماج، ۲۸۹گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۴-۵۲]

● **وسیلة النجاة** / فقه / فارسی

wasīlat-un najāt

نراقی، احمد بن محمد مهدی، ۱۱۸۵؟ – ۱۲۴۵ ؟ قمری

narāqī, ahmad ebn-e mohammad mahdī (1772 - 1830)

به فرمان: فتح علی شاه قاجار

تاریخ تألیف: ۲۳ رمضان ۱۲۳۴ق

نراقی دارای دورساله کبیر وصغیر بدین نام است که هر دو رساله عملیه اوست. کبیره دارای دو جلد است که به فرمان فتح علی شاه قاجار نگاشت وبه اعمال ضروری از طهارت، صلات، صوم، زکات، خمس، حج ودرآخر آن اطعمه واشربه وصید وذباحه پرداخته است. مؤلف چنان که درمقدمه بدان تصریح کرده‌اند این کتاب را درمسائل ضروریه دین وفروع عبادات از طهارت وصلات وصوم وزکات وخمس وحج وجهاد به زبان فارسی بر حسب اشاره وامر فتحعلیشاه قاجار در دو مجلد تألیف کرده است.

آغاز:بسمله، حمدله ... خادم شرع انور و چاکر ائمه اثنی عشر احمد بن محمدمهدی بن اباذر سامحهم الله یوم العرض الاکبر به عرض برادران ایمانی می‌رساند

انجام:فصل دوم در تذکیه ملخ است واحکام آن مثل احکام ماهی است ... وهم چنین ملخی که هنوز به حد پرواز نرسیده باز حرام است. تمام شد کتاب مطاعم ومشارب ... وعلیهم افضل التحیة واکمل الثناء.

[الذریعة۸۵/۲۵؛اعیان الشیعة ۱۸۳/۳]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۹۳ کر

آغاز: ... کوچک ولی پیوسته با گوشه نشینان خلوت معنی بساط مباسطت مبسوط میدان ... پادشاه دادگر و شاهنشاه معدلت گستر ظل ظلیل حضرت اله و المجاهد فی سبیل الله خدیو بن داد و شهریار معدلت شعار گردون وقار ... سایه بلند پایه حضرت آفریدگار السلطان بن السلطان فتحعلی شاه قاجار خلد الله ملکه و أجری فی بحار الآمال فلکه ... امید که ثواب آن بروزگار فرخنده آثار همایونش عاید گردد و بنای آن بر دو مجلد گذارده شده؛ مجلد اول در مسایل طهارت و نماز، مجلد دویم در مسایل روزه و زکوة و خمس و حج؛ **انجام:**واجبست نماز را قصر کند و اگر در سفر باشد ... مسئله پنجم، هرگاه از کسی نمازی در سفر فوت شود و خواهد در حضر قضا کند باید بنماز سفر قضا کند یعنی تقصیر و اگر ... .

خط: نسخ، بی‌کا، تا: نیمه ی دومقرن۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، مقابله شده با نشان «بلغ مقابلة» «بلغ»، محشی با نشان «منه» به نقل از خود مؤلف، با قلم خوردگی؛ جلد: میشن، ۲۳۸گ، ۱۶سطر (۷/۵×۱۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۴۰/۲-۲۹۷]

۲. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۲۷۲

بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [اوراق عتیق: ۱–۲۵۸]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۵۰/۲

آغاز و انجام: برابر

کا: محمد صادق بن عبدالمحمد، تا: قرن ۱۳، جا: فریدناصفهان؛ جلد: تیماج، ۵۲۹ص (۲۵–۵۵۳)، ۱۷سطر (۱۰×۱۷/۵)، اندازه: ۲۰/۵×۳۴سم [ف: ۶–۵۷]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۵۴۵/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**و بکرم بینهایت خود تلافی تقصیرات ما فرماید و از خطا و جرایم ما درگذرد و الحمدلله أولاً و آخراً و ظاهراً و باطناً و الصلوة و السلم علی محمد و آله

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ تملک: سید ریحان الله بن جعفر موسوی کشفی بروجردی به تاریخ سال۱۳۲۲ با مهر «العبد ریحان الله الموسوی» (بیضی)؛ ۹۲گ(۱–۹۲)، ۲۲سطر، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف: ۳۱-۶۰۹]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۵۴۵/۳

آغاز:مجلد دویم در مسایل مهم روزه و زکوة و خمس و حج و در آن چند کتابست؛ **انجام:**میتواند آنرا احیاء کند و احتیاط و اولی آنست که اذن مجتهد جامع الشرایط بگیرد در اینصورت

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۳۵گ (۱۶۱–۱۹۵)، ۲۲سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۱سم [ف: ۳۱-۶۱۱]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۹۲

از طهارت تا خمس؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۳۶۸گ، ۲۰سطر (۹×۱۸)، اندازه: ۱۷×۲۸سم [سنا: ف: ۱- ۲۳۹]

۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۷۷۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: میشن، ۱۳۴گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۴–۸۳۹]

۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۲۳۷/۲-۲۶/۱۱۷

آغاز:بسمله الحمد لمستحقه واهله والشکر علی جسیم نعمه وفضله والصلوة علی صارع شرعه ومکمله ... کتاب المطاعم والمشارب والصید و الذباحة از مجلد دویم؛ **انجام:**فصل چهارم درسایر شروط ذبح ونحر و درآن چند مسئله است ... وباید مجموع اعضای پیش آن رو بقبله باشد وموضع

جلد دوم از کتاب المطاعم والمشارب؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۰گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸–۴۹۲۹]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۰۷۷

آغاز:بسمله، کتاب حج وعمره در چند مقصد است. مقصد اول دربیان حج واجب؛ **انجام:**برابر

ج۲؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۱–۱۶۵۳]

۱۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۴۵

آغاز: که اذن از مجتهد جامع الشرایط بگیرد و در اینصورت

حاوی باب طهارة تا اوسط کتاب جهاد است؛ خط: نسخ، بی‌کا،

تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۱۹۲گ، ۲۱سطر (۹/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۳۰/۵سم [ف: ۶-۳۵۵]

۱۱. تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه:۵۵

آغاز:برابر؛ **انجام:** از خطایا و جرائم ما درگذر و بحق شفعای روز محشر تمام شد تصنیف جلد طهارت و نماز ... کتبه علی محمد ابن مرحوم حاجی غلام علی التبریزی کاشانی المسکن غفرالله و الوالد

جلد اول کتاب حاوی باب طهارتونماز؛ خط: نسخ خوب، کا: علی محمد ابن مرحوم حاجی غلامعلی تبریزی کاشانی، تا: ۲۳رمضان۱۲۳۴ق؛ محشی؛ ۱۶۸گ، ۲۰سطر(۸/۵×۱۶)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: -۵۲]

۱۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۶۱۶/۱-۵۸/۶۶

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سلخ ذیحجه ۱۲۴۰ق؛ ۱۴۶گ (۱-۱۴۶)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۸-۴۹۲۹]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۵۶۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**اولی آن است که اذن از مجتهد جامع الشرایط گیرد دراین صورت ...

از ابتدای کتاب تا پایان کتاب الخمس؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲رمضان ۱۲۴۲ق؛ با دستخط مؤلف به همراه مهر وی مبنی بر تصحیح و مقابله این نسخه توسط دو نفر از افراد مورد وثوق ایشان؛ ۲۵۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۳۷-۵۸]

۱۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۹۲۴

آغاز:برابر

هر دو جلد؛ خط: نستعلیق خوب، کا: غلام حسین، تا: ۱۲۴۳ق؛ نوشته شده که با کمال دقت مقابله و تصحیح گردیده؛ واقف: سپهسالار؛ ۳۰۱ص، ۱۶سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۱-۵۵۴]

۱۵. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۷۶۷

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۳ق؛ با این یادداشت از مؤلف بر برگ پایان: «بسمله این مجلد از کتاب وسیلة النجاة مشتمل بر مسائل طهارت و صلوة تألیف حقیر ... از برای مقلدین حقیر عمل به آن جایز است ... رجب ۱۲۴۴»؛ ۱۴۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۱۱۰]

۱۶. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۲۰۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمدجعفر بن محمد حسین صراف قزوینی کاشانی، تا: ۱۲۴۳ق؛ مهر: «عبده الراجی ابراهیم الموسوی» (بیضوی)، «عبده الراجی ابراهیم بن حسن الموسوی»، «محمدالموسوی ۱۲۸۸» (بیضوی)؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۶۶گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف مخ]

۱۷. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۵۰۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**مسئله ششم بدانکه ... و تلافی آن تقصیر کرده شود انشاء الله تعالی خداوند عالم به جهت کامله خود ... از خطاها و جرایم ما درگذرد بحق شفعای روز محشر تمام شد

از آغاز تا پایان احکام نماز مسافر؛ خط: نستعلیق زیبا، کا: محمد علی سولدهی، تا: چهارشنبه ۱۶ رمضان۱۲۴۳ق؛ مصحح؛ تملک: شیخ علی ولد ملا احمد در ۱۳۴۸؛ جلد: تیماج، ۱۶۲گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۴۴۰]

۱۸. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۶۸۱

آغاز:مجلد دویم. در مسایل مهمه روزه و زکات و خمس و حج و در آن چهار کتاب است. کتاب اول در مسایل روزه و در آن سه باب است و خاتمه. باب اول در بیان کیفیت روزه و حقیقت آن، باب دوم در اقسام روزه از واجب و سنت و مکروه و حرام. باب سیم. در آنچه متعلق است به کفاره؛ **انجام:**برابر

جلد دوم، در چهار «کتاب»: ۱. روزه، ۲. کتاب زکات، ۴. کتاب حج و عمره، ۵. کتاب مطاعم و صید و ذباحه؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۵ ذیحجه۱۲۴۴ق؛ اهدایی: دکتر مهدی روشن ضمیر؛ ۱۲۷گ، ۱۶سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۳-۳۳۸]

۱۹. کاشان؛ عاطفی، افشین؛ شماره نسخه:۴۰

جلد اول؛ خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بن حاجی محمد حسین کاشانی، تا: چهارشنبه ۲۱ ذیحجه۱۲۴۴ق، جا: قزوین سرای چهارده معصوم؛ جلد: تیماج، ۱۹۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: -۴۲]

۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۵۹۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**تا جبر نقصان آن نماز و تلافی آن تقصیر کرده شود انشاءالله تعالی.

ج۱؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۴ق؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵ق؛ ۱۴۹گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۰-۵۹۳]

۲۱. تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه:۵۴

آغاز:برابر؛ **انجام:** احتیاط اولی آن است که اذن از مجتهد جامع الشرائط بگیرد ... تم کتاب حضرت فرید

خط: نستعلیق خوب، کا: ابن محمد کریم ابو تراب، تا: ۱۲۳۴-۱۲۴۴ق؛ مصحح، محشی؛ مهر: «عبده محمد باقر» (بیضی)؛ ۲۰۷گ، ۱۶سطر(۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: -۵۱]

۲۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۹۰۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**بگیرد در این صورت (تمام شد کتاب خمس)

خط: نسخ، کا: محمود بن استاد رمضان تویسرکانی شیرازی، تا: ۱ ربیع الاول۱۲۴۵ق؛ جلد: تیماج، ۱۱۴گ، ۱۲ سطر (۹/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۵-۷۵۰]

۲۳. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۳۶۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**خداوند عالم برحمت کامله خود جبر نقصانهای ما نماید و بکرم بی نهایت ...

شامل دو مجلد از طهارت تا آخر نماز؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۵ق؛ ۲۱۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۳-۱۳۹۹]

۲۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۵۲۰/۳
ج۱ و ۲؛ بی‌کا، تا: ۱۲۴۵ق، جا: تهران [میراث شهاب: س۱۰ش۱-۲-۲۶]

۲۵. کاشان؛ عاطفی، حسن؛ شماره نسخه:بدون شماره
آغاز:برابر؛ **انجام:**تمام شد تصنیف جلد طهارت و نماز کتاب وسیلة النجاة در روز بیست و سیم ماه رمضان المبارک سنه یکهزار و دویست و سی و چهار، خدا انشاءالله آن را وسیله نجات این رو سیاه گرداند.
خط: نسخ خوش، کا: تبریزی کاشانی، علی محمد بن غلامعلی، تا: قرن ۱۴؛ اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [نشریه: ۷-۷۴۷]

۲۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۲۷۳/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ حاشیه‌ای در مسأله عدول از مجتهدی به مجتهدی دیگر، پرسش و پاسخ از مؤلف، تا پایان جزء اول کتاب؛ صاحب نسخه، همچنین در این یادداشت خود، تصریح دارد که هر کجا برای وی، ابهامی در کار بوده آنرا از مؤلف، کتباً سؤال نموده و پاسخ گرفته است و این پرسش و پاسخ، در حاشیه نسخه، آمده؛ ۱۵۱گ (۳۹-۱۸۹)، ۲۲سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۱سم [ف: ۳۶-۱۰۲]

۲۷. تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه:۱۷۵/۲
آغاز:برابر؛ **انجام:** خود تلافی تقصیرات ما فرماید و از خطاها و جرایم ما در گذرد ... الطاهرین المعصومین
جلد اول؛ خط: نستعلیق عالی، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: آخوند ملا محمد مهدی با تاریخ ۱۲۹۹؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۴۸گ (۷پ-۱۵۵پ)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: -۱۵۹]

۲۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۲۱۴
آغاز:برابر؛ **انجام:**و از خطایا و جرائم ما درگذرد به حق شفعای روز محشر. تمام شد تصنیف جلد طهارت و نماز کتاب وسیلة النجاة ... خدا ان شاءالله آن را وسیله نجات این رو سیاه گرداند.
خط: نسخ، کا: تبریزی کاشانی، علی محمد بن غلامعلی، تا: قرن ۱۴، برای حاجی محمد حسین تاجر تبریزی کاشانی؛ جلد: تیماج، ۲۹۰گ، ۲۰سطر(۸×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۱۷-۳۲۱]

۲۹. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۷۲/۷ فرخ
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ابعاد متن: ۹/۵×۱۹/۵، اندازه: ۱۷/۵×۲۹/۵سم [ف: -۱۹۱]

۳۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۹۱۸
آغاز:برابر؛ **انجام:**و هرگاه از عین مغصوبه در جامه باقی مانده باشد نماز در آن صحیح نیست و باطل است
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ قبل و بعد از کتاب و در حاشیه ها پاسخ و پرسشهای بسیاری است از شیخ محمد تقی نجفی و سید محمد مشهدی خلف میرزا معصوم و میرزا محمد حسین یزدی و میرزا سلیمان و میرزا رجبعلی و چند مشجر راجع به احکام نماز؛ ۳۲۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۱۱۱]

۳۱. آشتیان؛ حوزه علمیه؛ شماره نسخه:۲۰/۱ بخش دوم
آغاز:در وقتی صحیح است که پیش از آن جایی که آب می‌برد، مغصوب نباشد، یعنی مالک آن هر تصرفی خواهد تواند کرد؛ **انجام:**از خطایا و جرائم درگذرد، بحق شفعای روز محشر تمام شد تصنیف جلد طهارت و صلوة کتاب (وسیله) النجات بید الفقیر الحقیر سراپا تقصیر ابن محمد مهدی احمد فی شهور، سنه ۱۲۴۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: گالینگور، ۲۶۶گ (۱ر-۲۶۶ر)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: -۱۶۶]

● وسیلة النجاة / فقه / فارسی

wasīlat-un najāt

قزوینی، علی بن محمد، ۱۲۰۹ - ۱۲۹۰ ؟ قمری

qazvīnī, 'alī ebn-e mohammad (1795 - 1873)

رساله عملیه‌ای است که به درخواست جمعی از متدینین نگاشته، در مقدمه مباحثی از اصول دین را آورده و سپس چند مسأله از احکام اجتهاد و تقلید و پس از آن احکام طهارت و نماز و ... .

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۷۰۹
آغاز:بسمله. نثار ثنا از این ذره بی بها از ابتدای خلقت؛ **انجام:**دور نیست که جایز باشد پس در میانه خمس و انفال در مصرف نیز فرقیست ...
خط: نستعلیق، کا: محمدعلی بن خداویردی، تا: ۱۲۶۵ق؛ مصحح، رکابه‌دار؛ ۱۶۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۳۱-۶۱]

● وسیلة النجاة / فقه / فارسی

wasīlat-un najāt

سلطان محمد میرزا قاجار، ۱۲۲۷؟ - ۱۲۹۲ ؟ قمری

soltān mohammad mīrzā qājār (1812 - 1875)

مؤلف این رساله را که درآداب نماز به مذهب شافعیه است به جهت شیعیانی نوشته است که درمیان اهل سنت زندگی می‌کنند وباید تقیه کنند. همان‌گونه که می‌گوید: «چنین گوید بنده هیچ ندان ... که در طی سیاحت روم مدتها با اکابر اهل جماعت به سر می‌بردم. شدت عناد آنها را با سلسله جعفری مشاهده کرم با آن که تقیه از واجبات است کمتر کسی را دیدم مراقبت در این امر واجب نموده یا اطلاعی از امور اهل جماعت داشته باشد و هنگام ضرورت خود را از مهلکه و شر آنها نجات دهد. بر خود حتم دیدم رساله‌ای مختصر ترتیب دهم تا از ملاحظه آن آگاهی از رسوم عبادت آنها یافته، چون هیچ یک از عبادات آشکارتر از صلوة نبود اکتفا به ذکر آداب نماز و تهیه آن نموده، خود مسائل مذکوره را از شیخ و سیم سنه‌ای که از علمای مشهور شافعی است تحصیل کرده شروع در نگارش این رساله نمودم و چون به دست‌آویز این مختصر به جهت عباد از شر مخالفین نجات به هم خواهد رسید او را موسوم به وسیلة النجاة نامیدم».

آغاز:حمدا له ثم حمدا له ابلغ حمد واجله وصلوة وسلاما علی من بالهدی ودین الحق ... درهنگام سیاحت مدت ها با اهل جماعت به سر می‌بردم
انجام:واگر مایع متنجس آب باشد به زیاد کردنش به حدی که تغیر دررنگ و طعم وبویش باقی نماند پاک می‌شود به شرطی که بعد اززیاد شدن کمتر از دو نباشد اگر کمتر باشد پاک نمی‌شود.

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۹۲۶/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: تفرشی، علی اکبر، تا: ۱۲۷۸ق؛ ۱۱گ (۳۶پ-۴۶پ)، ۱۶سطر (۱۱/۵×۲۱/۵)، اندازه: ۲۰×۳۲سم [ف: ۲۰-۵۰۳]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۷۳۹/۱۰
خط: نسخ، کا: یزدی حائری، محمد باقر بن زین العابدین، تا: ۱۲۸۲ق؛ جلد: تیماج، ۸ص (۴۶۱-۴۶۸) [ف: ۱۰-۱۶۰۸]
۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۴۰۷۴/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۹ جمادی الثانی۱۲۸۸ق؛ جلد: گالینگور، ۱۳گ (۱ر-۱۳ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف مخ: ۵-۲۲۷۶]

● **وسیلة النجاة** / فقه / فارسی
wasīlat-un najāt
قزوینی، علی بن اسماعیل، - ۱۲۹۸ قمری
qazvīnī, ʻalī ebn-e esmāʻīl(- 1881)
رساله عملیه در یک «مقدمه» و پنج «باب»: مقدمه در اصول دین و باب‌ها در احکام نماز و زکات و خمس و روزه و حج.
آغاز: ... این بنده بی بضاعت علی القزوینی بعد از اصرار جمعی از متدینین با تألیف یک مختصری ...

۱. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۳۲۲
آغاز:.برابر
خط: تحریری، بی کا، تا: گویاقرن۱۳ [ف: -۳۱]
۲. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۵۰۲
آغاز: که چنین طریق معلوم کسی نمی‌شود مگر با مجاهده و ریاضت و همت؛ **انجام:**اگر چه صرف به هر مصرفی که صلاح داند دور نیست ... پس در میانه خمس و انفال در مصرف نیز فرق است باب پنجم در حج است
تا اول باب پنجم در حج است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی با حاشیه «منه»؛ ۱۶۷گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱-۴۳۶]

● **وسیلة النجاة** / فقه / فارسی
wasīlat-un najāt
حسینی تبریزی، حسین بن محمد، - ۱۲۹۹ قمری
hoseynī tabrīzī, hoseyn ebn-e mohammad(- 1882)
مؤلف معروف به سید حسین ترک می‌باشد که رساله فتوایی او در پاسخ به سؤالات شرعی مبتلا به عامه مردم است.
آغاز:الحمدالله رب العالمین ... اما بعد، این مجموعه است مشتمل بر مسائل شرعیه متفرقه که محل ابتلاء عامه مکلفین بوده بالتماس جمعی از متدینین اقل السادات سید حسین التبریزی الشهیر بمسئله گو ... بعضی ز مشافهة از سرکار شریعت مدار ... آقا سید حسین دام ظله العالی علی رؤس المسلمین مسئلت نموده و بعضی را از رسائل علمیه آنجناب منتخب ساخته مجموعش را در این اوراق بهنوان سؤال و جواب درآورده و آنرا بوسیلة النجاة نامیده بنظر مبارک سرکار فیض آثار عالی رسانیده تحسین فرموده و بخاتم شریف خود مختوم و مزین فرموده اند ...
چاپ: این کتاب در طهران و تبریز مکرر به چاپ رسیده؛ تبریز، سنگی، ۱۳۱۳، خشتی؛ بمبئی، سنگی، بدون تاریخ،وزیری کوچک، ۳۰۴ص

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۹۷۸
آغاز:برابر؛ **انجام:**پیغمبر(ص) فرمودند که اهل دوزخ متأذی می‌شوند از بوی عالمی که به علم خود عمل نکند اللهم اهدنا من عندک.
خط: نسخ خوش، بی کا، تا: ۱۲۹۷ق؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ ۱۱۳گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۹۷]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۸۱۳
آغاز:برابر؛ **انجام:**سبحان من یری وقع الطیر فی الهواء، سبحان من هو هکذا ...
خط: نسخ، کا: داریوش خوچقانی بن حبیب الله خان سرتیپ مرندی هوجقانی، تا: محرم۱۳۵۹ق؛ افتادگی: انجام؛ با دستخط مؤلف بر فراز نخستین برگ: «بسم الله الرحمن الرحیم، العمل بهذه المجموعة من السؤال و الجواب المساة بوسیلة النجاة خال عن العیب بل عاملها مثاب عندالله تعالی انشاءالله تعالی، حرره الاقل حسین الحسینی» سپس مهر «عبده حسین الحسینی ۱۲۶۵» (مربع)، مصحح، محشی، از روی نسخه‌ای که به سال ۱۲۸۳ق کتابت شده، استنساخ گردیده؛ گویا افتادگی دارد؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۸۳گ، ۱۶سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۴۰-۲۱۵]

● **وسیلة النجاة = ترجمه مقتل ابی مخنف** / مقتل، تاریخ معصومین / فارسی
vasīlat-on najāt = t.-ye maqtal-e abī maxnaf
ارونقی، محمد حسین بن سلطان محمد، ق۱۳ قمری
arūnaqī, mohammad hoseyn ebn-e soltān mohammad(- 19c)

وابسته به: مقتل الحسین = مقتل ابی مخنف = مصرع الحسین و ماجری له و لاهل بیته؛ ابو مخنف، لوط بن یحیی (-۱۵۷ق)
تاریخ تألیف: ۱۲۳۸ق
مترجم «مقتل» ابی مخنف را به نحو زیبا به فارسی برگردانده است، ابتدا مقدمه‌ای در چندین «وسیله» که سبب زیادت اعتقاد و بکاء اهل عزاء مجلس نشینان باشد آورده، و بعد از آن شروع به ترجمه کتاب کرده است.
آغاز:رب یسر. بسمله. و به نستعین. الحمدلله الذی خلق الجن و البشر و الثناء علی من بیده القضاء و القدر ... اما بعد چون ... محمد حسین ابن سلطان محمد اورنقی الاصل خوئی المسکن در مدت عمر اعمال خویش را بامعان نظر ملاحظه نموده ... لهذا بترجمه کتاب ابو مخنف پرداخته ... مسمی شد این کتاب بوسیلة النجاة ...
انجام:سر حسین ع یکی از خدام یزید او را برداشت رفت بکربلا بجثه پاک سر او را ملحق گردانید و دفن کرد و صلی الله علی جده ... و لعن الله علی غاصبی حقوق الاهل بیت و علی اتباعه و اشیاعه
چاپ: ۱۲۸۴ تهران

۱. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۶۹۶/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۹ق؛ از برای آخوند ملا بابای روضه خوان؛ مصحح؛ ۱۸۹ص، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: -۳۷۷]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۸۷۱/۲ عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳-۵۹]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۶۶
آغاز و انجام: برابر؛ (تمت الکتاب الشریفة المسمی بوسیلة النجاة و فی ترجمة ابی مخنف بید الحقیر مصطفی ساکن شهر لنکران ابن المرحوم المغفور ملا کریم السالیانی فی یوم جمعه چهاردهم شهر ربیع الاولی سبع و ستون و مأتان بعد الالف ...).
خط: نستعلیق، کا: لنکرانی، مصطفی بن کریم، تا: ۱۴ ربیع الاول ۱۲۶۷ق؛ ۸۰گ، ۱۶سطر (۱۰/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۵-۱۶۴۰]

● **وسیلة النجاة** / تاریخ معصومین / فارسی
wasīlat-un najāt
حسینی، محمد حسن بن محسن، ق۱۳ قمری
hoseynī, mohammad hasan ebn-e mohsen(- 19c)
احادیثی است درمصایب امام حسین (ع) که مؤلف از کتاب‌های علامه مجلسی انتخاب ودر صد مجلس ومقدمه‌ای وخاتمه‌ای تنظیم نموده است. مؤلف اشعاری به فارسی از خود در اثنای رساله آورده وفهرست مجالس رساله را درپایان نسخه تحریر نموده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۳۰۱-۲۶/۱۸۱
آغاز:بسمله مخفی نماناد که این اقل السادات محمد حسن بن محسن الحسینی بعضی از احادیثی که ان شاء الله بعد از این مذکور میشود از کتب مرحوم علامه مجلسی علیه الرحمة انتخاب نموده‌ام؛ **انجام:**برسر دست حسینت از جفای حرمله ×× نوک پیکان را نگر بر حلق طفل شیرخوار / بر فراز رفرف تمکین تو درراه شام ×× زینب مظلومه ات برناقه عریان سوار
خط: تحریری، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۹۳گ، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۸-۴۹۳۲]

● **وسیلة النجاة** / اخلاق / فارسی
wasīlat-un najāt
حسینی جابی، محمد بن حسن، ق۱۳ قمری
hoseynī jābī,mohammad ebn-e hasan (- 19c)
در مواعظ و نصایح و ذکر وقایع کربلاست و به گفته مؤلف در دو «مقدمه» و سی «مجلس» ترتیب یافته است: مجلس ۱. در معراج پیامبر صلی الله علیه و آله؛ ۲. ذکر وجوب توبه؛ ۳. در خلقت پیامبر (صلی الله علیه و آله)؛ ۴.احوال قیامت و حشر و نشر خلایق؛ ۵.ذکر دوزخ؛ ۶. قصد آدم علیه السلام؛ ۷. در نماز و شرایط آن؛ ۸. آنچه خدا عظیم شمرده؛ ۹. عاق پدر و مادر و شرایط آن؛ ۱۰. حکایت سلمان؛ ۱۱. در عقل و نقل آن؛ ۱۲. در وصف بهشت؛ ۱۳. در پنج خانه‌ای که خدا در قرآن یاد نموده و ...؛ سی مجلس و دو مقدمه را که مؤلف در مقدمه ذکر نموده هم دو مقدمه و هم بیشتر مجالس مذکور نیست و گاهی اسرائیلیات نیز به چشم می‌خورد.

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۰۷۳
آغاز:بسمله، الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقین و الجنة للموحدین و النار للملحدین؛ **انجام:**پس حضرت ده دانه از آن رطب تناول نموده احوال وی دگرگون شد دیگر نتوانست تناول نماید ...
در پند و اندرز؛ خط: نستعلیق نازیبا، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۱۵۰گ، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۵-۴۶۵]

● **وسیلة النجاة** / کلام و اعتقادات / فارسی
wasīlat-un najāt
حسینی لواسانی، عبدالرزاق بن محمد، ق۱۳ قمری
hoseynī lavāsānī, ‘abd-or-razzāq ebn-e mohammad(- 19c)
تاریخ تألیف: دوشنبه ۱۵ جمادی الثانی ۱۲۵۷ق
در اثبات امامت حضرت امیرالمؤمنین و اولاد معصومین وی علیهم السلام با مقدمه کوتاهی در توحید و اثبات صانع. در این کتاب که دارای یک «مقدمه» و یک «باب» مشتمل بر شش

«فصل» و یک «خاتمه»که بیشتر از احادیث استفاده شده است. آن را به وزیر وقت که تصریحی به نامش ندارد اهدا می‌کند.
آغاز: الحمدلله الواحد الاحد الذی لم یلد فیورث و لم یولد فیشارک ... اما بعد بر لوحه عرض می‌نگارد اقل ... الرازی اللواسانی که دستور یگانه و مفخر زمانه
انجام: و انفعنا بها و جمیع الطالبین انک والی الخیرات و صل علی محمد و اهل بیته الطاهرین المطهرین من الارجاس و الادناس

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۴۳۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ تملک: سید علی طهرانی، جعفر علی میبدی؛ جلد: تیماج، ۱۲۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۹-۲۲۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۸۳-طباطبائی
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۰۹گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲۴-۳۶۶]

● **وسیلة النجاة** / تاریخ معصومین / فارسی

wasīlat-un najāt

خاکی، حیدر علی بن محمد ظهیر، ق۱۳ قمری

xākī, heydar ʻalī ebn-e mohammad zahīr(- 19c)

تاریخ تألیف: ۱۲۴۵ق؛ محل تألیف: آمل
در مقتل به نظم و نثر فارسی تا اندازه‌ای شیوا در یک «مقدمه» و بیست «وسیله» و یک «خاتمه».
آغاز: بسمله. و به نستعین، حمد بی حد و سپاس بی قیاس خارج از دایره عدد سزاوار خالق سرمدی است که موجودات را از ید قدرت بیافرید
انجام: این کتاب وسیلة النجاة در سنه هزار [و] چهل [و] پنج از هجرت نبوی ص ع و آله در بلده آمل سمت اختتام پذیرفت رب اجعل وسیلة النجاة ... بحق خلاصة الموجودات ... محمد علیه و علی آله افضل الصلوة
[فهرستواره منزوی ۱۸۲۷/۳]

آمل؛ پیشنماز، میرزا ابوالحسن؛ شماره نسخه:۲۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ گویا اصل، مجدول؛ وقف بر ملااسماعیل پیشنماز نوری نایبجی و فرزندانش [نشریه: ۵-۴۰۳]

● **وسیلة النجاة** / دعا، آداب و سنن / فارسی

wasīlat-un najāt

محمد حسین بن محمد مهدی، ق۱۳ قمری

mohammad hoseyn ebn-e mohammad mahdī(- 19c)

تاریخ تألیف: دوشنبه دهه اول رمضان ۱۲۸۵ق
در تعقیب نمازهای پنج‌گانه روزانه و بعضی دعاها و اعمالی که در روز و شب انجام می‌شود و در روایت‌های ائمه اطهار علیهم السلام آمده است. مشتمل بر یک «مقدمه» و چهارده «فصل» و یک «خاتمه»: مقدمه: در فضایل نماز و بعضی اسرار آن؛ فصل ۱.ادعیه مربوط به وضو؛ ۲. تعقیبات مشترکه نمازهای یومیه؛ ۳. تعقیب نماز صبح تا طلوع آفتاب؛ ۴. ادعیه ایام هفته؛ ۵. تعقیب نماز ظهر و نافله آن؛ ۶. تعقیب نماز عصر و نافله آن؛ ۷. تعقیب نماز مغرب مغرب و نافله آن؛ ۸. تعقیب نماز عشا و نافله آن؛ ۹. احکام نصف شب و کیفیت نماز نافله آن؛ ۱۰. احکام و ادعیه شب و روز جمعه؛ ۱۱. زیارات ائمه دین علیهم السلام؛ ۱۲. زیارت امام ثامن علیه السلام؛ ۱۳. مناجات خمسة عشر؛ ۱۴. ادعیه دفع شرور و آفات؛ خاتمه:در ادعیه و اوراد و ختم‌های مجربه.

مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۴۳۳
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد چنین گوید عید ذلیل المفتقر الی غفران ربه الغنی محمد حسین؛ **انجام:** خصوص وقت غروب روز جمعه که در آن ساعت هیچ دعائی رد نخواهد شد ...
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ یادداشتی به تاریخ ۲۰ ربیع الثانی ۱۳۵۳؛ جلد: تیماج، ۲۶۶گ، اندازه: ۱۸×۱۱سم [ف: ۲-۱۱۳]

● **وسیلة النجاة** / فقه / فارسی

wasīlat-un najāt

موسوی، محمد ابراهیم بن ابوالحسن، ق۱۳ قمری

mūsavī, mohammad ebrāhīm ebn-e ab-ol-hasan(- 19c)

وابسته به: تحفة الابرار الملتقط من آثار الائمة الاطهار؛ شفتی بیدآبادی، محمد باقر بن محمد تقی (۱۱۷۵-۱۲۶۰ق)
رساله‌ای مختصر درتلخیص و برگزیده «تحفة الابرار» حجة الاسلام شفتی اصفهانی که برای استفاده مقلدین انتخاب شده است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۸۲۸/۲
آغاز: الحمدلله رب العالمین والعاقبة للمتقین و ... اما بعد چنین گوید اقل عبادالله ... که این مختصریست دربیان مسائل که منتخب این حقیر است از رساله موسومیه بتحفة الابرار از تصنیفات؛ **انجام:** مسئله خلافست لکن ظاهر این است که موجب بطلان نماز نشود پس بعد ازطهارت آن جزء فراموش شده را به عمل می‌آورد بعد ازآن دوسجده سهو به عمل می‌آورد والسلام
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۳۲گ (۱۱۰پ-۱۳۱پ)، ۱۱سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف مخ: ۵-۲۲۷۵]

● **وسیلة النجات** / فقه / فارسی

wasīlat-un najāt

کفاش همدانی، علی محمد، ق۱۳ قمری

kaffāš-e hamadānī,ʻalī mohammad(- 19c)

به درخواست: درویش غلام حسین

تاریخ تألیف: ۱۲۶۶ق

کتاب کوتاهی در احکام شریعت و آداب طریقت است:«لهذا بنابر این به تألیف یک مختصری از شریعت و طریقت از مسایل حلال و حرام عقلیه و بدنیه و چند مسئله از احکام طریقت پرداخته که او را وسیلة النجات نامیدیم از برای درویشان عجم در وقت ضرورت کارسازی و رفع احتیاج خود نمایند ... و در این رساله بسیار کوشش و اختصار می‌نمایم». تنظیم شده در چهار«مقصد» و هر مقصد در چند «باب»:مقصد ۱.بیان آداب اصول دین،در شش باب: باب ۱) [اصول دین و لزوم یادگیری آنها]، ۲) توحید، ۳) عدل، ۴) نبوت، ۵) امامت، ۶) معاد؛ مقصد ۲. بیان آداب احکام، در هشت باب: ۱) کتاب طهارت، ۲) کتاب صلوات، ۳) کتاب صوم، ۴) کتاب الزکوة، ۵) کتاب خمس، ۶) کتاب حج، ۷) کتاب جهاد، ۸) کتاب بیع؛ مقصد ۳. احکام طریقت است، در سه باب: ۱) در احکام لسان کشیدن مرید و مرشد می‌باشد، ۲) بیان ارشاد کردن قضاوت و مفرد ابدالی، ۳) بیان آداب ارشاد کردن اختیاری می‌باشد؛ مقصد ۴. بیان آداب احکام مجلا می‌باشد، در شش باب: ۱) مجلای اختیاری احکام، ۲) در احکام مجلای مفرد ابدالی، ۳) بیان آداب مجلای قضاوت می‌باشد، ۴) بیان آداب لسان نامچه، ۵) بیان آداب اقرار نامچه طلب حرفت؛ مقصد ۵. احکام سوال نمودن طالب از راه طریقت و جواب فرمودن پیر مرشد، در یک باب: ۱) بیان آداب کرسی عجم می‌باشد؛ مقصد ۶.احکام نظم و اثبات مقام منزل وسیله‌ها می‌باشد، در هشت«باب»: ۱)بیان آداب اثبات نمودن شمع‌های هفده سلسله می‌باشد، ۲) بیان آداب اثبات مقام منزل وسیله‌های اختیاری می‌باشد، ۳) بیان آداب سوال طالب پردازی مرشد، ۴) سوال طالب خدمتی، ۵) بیان آداب جواب مرشد طالب لسان پروازی، ۶) بیان آداب جواب لسان خدمتی مرشد گوید، ۷) در جواب قضاوت، ۸) بیان آداب فاتحه تکبیر می‌باشد.مؤلف جزو سلاسل صوفیه بوده و در پایان نوشته:«این صحیفه صورت مجالس طریق کسوت گیری اختیار می‌باشد و نشستن هفده سلسله می‌باشد و نامیدن دوازده وسیله اختیاری در مجالس طریق و طی نمودند (کذا) دوازده منزل مقام می‌باشد».دو صفحه اول تقدیم نامه کتاب به کسی که نامش سترده و در بازنویسی به جایش «جناب طریقت مدار حبب (کذا؛ حبیب) عجم اعلا الله مقامه» نوشته شده است.نوشته شده در سال ۱۲۶۶ق به درخواست درویش غلام حسین برای یادگیری محمد مهدی درویش اختیار تبریزی طهرانی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۲۰۰

آغاز:آغاز تقدیم نامه: هر آن حمد کز حامد آید حصول ×× بر آن کس فیضش به ما شد وصول؛ آغاز متن: «نثار ثنا ازین ذره بی بها از ابتداء خلقت ذره اش تا روز جزابه آستان پادشاهی روا و سزاست که به یک اشاره عین عنایتش ... و بعد چون اصل حکمت فطرت و علت خلقت نبوده مگر عبادات»؛ **انجام:**روم به سوی کتیبه مقابل هم کارنیابت اختیار کنم در شهر بازار ×× همه جا در کشم دعا و بسم الله؛ انجامه: «بنده بی بضاعت اعنی علی محمد همدانی کفاش تخلص و اصول دین شریعت نبوی و یک اثبات هفده سلسله و اثبات دوازده مقام اختیاری حسب الفرمایش سرکار سلطان طریقت جناب درویش غلام حسین از برای یادگاری نیز اعظم خوبی و بدر الثناء محبوب القلوب خیر الزایرین مشهدی محمد مهدی درویش اختیار تبریز الأصل طهران المسکن برشته نظم کشیده شد تا مرغوب و مطبوع طبایع مختلفه همه اناس از عام بعد از خواص آید و نفع کلی بسبب آن از خداوند منان در دنیا و عقبا و اصل کنند و بالله التوفیق و علیه التکلان سنه ۱۲۶۶».

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۶۶ق؛ مجدول؛ مهر: «عبده ابوالقاسم بن محمد محسن الحسنی الحسینی» (بیضی)، «عبده حسین» (بیضی)، «یا ابوطالب ۱۲۶۸» (بیضی)، کتابخانه جعفر سلطان القرایی؛ اهدایی: جعفر سلطان القرایی، آذر ۱۳۴۸ش؛ جلد: تیماج، ۷۰گ، اندازه: ۱۴/۸×۲۱/۴سم [ف: ۲۹/۲-۸۶۲]

● **وسیلة النجاة** / حدیث / فارسی

wasīlat-un najāt

مرعشی حسینی، محمد کاظم بن ابو محمد

marʻašī hoseynī, mohammad kāzem ebn-e abū mohammad

احادیث خوف و رجاء و همچنین احوال انسان در هنگام مرگ و پس از آن را با برخی از آیات شریفه در این کتاب گرد آورده و آنها را در یک «مقدمه» و دو «باب» و چند «فصل» تنظیم نموده است: مقدمه: در بیان بعضی از احادیث متضمن خوف و رجا؛ باب ۱. بیان احادیث خوف و احوال مرگ و جان کندن و عذاب قبر و بیان گناهان کبیره و نصایح و برخی از دستورات اخلاقی، دارای سی فصل؛ باب ۲. بیان بعضی از ایات کریمه که رجا و امیدواری از آنها مستفاد می‌شود و احادیث رجا و منزلت شیعیان در وقت مرگ و قیامت، دارای صد و ده فصل.

آغاز:بسمله، حمدله اما بعد بر ضمیر منیر احباء ائمه هدی و اخلاء ذوی الحقوق و الرجا پوشیده نماناد ...

انجام:و حکایت بهلول و غیر آن که توبه کردند و توبه ایشان قبول شده بیشتر در باب اول گذشت اینجا ختم کردیم این رساله را بعون الله و تعالی سبحانه امید از خوانندگان و نویسندگان این اوراق که چون بخت خود سیاه کردیم آن است که اگر خطایی در این رفته باشد عفو فرمایند ... ان لایضیع اجر المحسنین ... هر که خواند دعا طمع دارم×× زانکه من بنده گنه کارم

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۰۷۷
آغاز:برابر؛ **انجام:**ازین سبب زکات می‌گویند که باعث افزونی مال و برکت می‌شود و از
تا هجدهمین فصل از باب دوم است و نسخه ش ۲۴۷۷۶ ادامه این نسخه است که از اواسط فصل مزبور تا پایان کتاب می‌باشد؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ اهدایی: رهبری، آبان ۱۳۷۲؛ جلد: تیماج، ۶۴۸گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۸۰۹]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۷۷۶
آغاز:مأمن (کذا) آن دست تعدی روزگار از دامن دهندگان زکات کوتاه می‌گردد؛ **انجام:**برابر
این نسخه ادامه و تتمه نسخه شماره ۱۹۰۷۷ است که از اوائل فصل هجدهم تا پایان صد و دهمین فصل می‌باشد؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۳۳۶گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۸۱۰]

● **وسیلة النجاة** / عرفان و تصوف / فارسی

wasīlat-un najāt

شهباز، علی اکبر

Šahbāz, ʻalī akbar

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۸۱۲ ض
بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [د.ث. مجلس]

● **وسیلة النجاة** / تاریخ معصومین / فارسی

wasīlat-un najāt

فاضل بسطامی، نوروز علی بن محمد باقر، ۱۲۲۷ - ۱۳۰۹ قمری

fāzel-e bastāmī, nowrūz ʻalī ebn-e mohammad bāqer (1812 - 1892)

تاریخ تألیف: ده روز اول محرم ۱۲۶۱ق
در وعظ و تذکیر و سوگواری. وی این کتاب را در ده «باب» برای ده مجلس (ده منبر) در ده روز اول محرم در ۱۲۶۱ق نوشته برای استفاده وعاظ و درضمن هر مجلس از خصال شیخ صدوق نقل روایت نموده و خاتمه را در سه مقصد به پایان برده است و در چند جا از «تحفة الحسینیه» خود یاد می‌کند.
آغاز:بسمله، الحمدلله الذی توحد بالوحدانیه و تفرد بالالهیه ... اما بعد چون این ذره بیمقدار و عاصی تبه روزگار المتمسک بغفران الملک الغنی نوروز علی بن حاجی محمد باقر البسطامی مدتها بود که آرزوی این داشتم که وجیزه شریفه که مشتمل بر ده مجلس باشد به جهت ده روز اول محرم تألیف نمایم که هر مجلس آن در چندین مجالس گنجیده شود تا اینکه در سنه ۱۲۶۱ در ایام عاشورا اشتغال بذکر مصیبت

انجام:که ذوالجناح با سر و یال پر خون خبر شهادت آن سرور را آورد چنانچه در تحفة الحسینیة این مطلب مسطور است

چاپ: ایران، تهران، سنگی، ۱۲۹۶، جیبی؛ ایران، سنگی، ۱۲۹۸، جیبی
[الذریعة ۸۹/۲۵؛ نسخه‌های منزوی ۴۵۶۶/۶؛فهرستواره منزوی ۱۸۲۷/۳]

شرح و حواشی:
۱- وسیلة النجاة (ترجمه)

۱. شاهرود؛ مدرسه اسماعیلیه؛ شماره نسخه:۸۷
بی‌کا، تا: ۱۳ محرم۱۲۷۱ق [ف: -۳۲]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۴۱/۳-عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۲۰ جمادی الثانی۱۲۷۳ق؛ ۷۷ ص (۳۲۲-۳۹۸) [عکسی ف: ۱-۴۰۳]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۵۶۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد محسن، تا: ۱۲۷۴ق؛ جلد: تیماج، ۱۳۴ص، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۷-۳۲]

۴. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۷۷۵
آغاز:برابر
از اول تا آخر مجلس هشتم را دارد و پس از آن گفتارهائی در روضه خوانی دارد؛ خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ۱۰۰گ، ۱۵ سطر (۶×۱۶)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۳-۹۰۵]

۵. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۱۴۶/۸ح
بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ قطع: بیاض رقعی [رشت و همدان: ف: -۱۲۰۶]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۱۶۵/۲
خط: نستعلیق، کا: محمد باقر مشهور به سید آقا تفریشی، بی‌تا؛ ۶۶گ (۹۰پ-۱۵۵ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۱۸-۳۰۸]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۹۱۵/۱
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۳۹گ (۱پ-۳۹پ)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۸-۱۰۸]

۸. فردوس؛ مدرسه حبیبیه؛ شماره نسخه:۸۹/۸
آغاز:برابر؛ **انجام:**در ظهر روز عاشورا که شمر بر روی سینه بی کینه آنسرور نشسته بود و به همین نحو سه دفعه تیغ گذاشت.
خط: تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۶۲گ (۵۶ر-۱۱۷ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ]

۹. قوچان؛ سلطان ابراهیم؛ شماره نسخه:۴۶
آغاز:برابر؛ **انجام:**مفاصل من مرتعش شد پس خادم نظر غضبناکی بر من نمود و مرا تهدید نمود من ... و او را بچاه انداخت.
تا قسمتی از خاتمه کتاب؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی:

آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، ۲۱۶گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۱۹سم [ف مخ]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۴۱۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: سید جواد، بی‌تا؛ جلد: میشن [الفبائی: -۶۰۳]

● **وسیلة النجاة (ترجمه)** / تاریخ معصومین / ترکی

vasīlat-on najāt (t.)

وابسته به: وسیلة النجاة؛ فاضل بسطامی، نوروز علی بن محمد باقر (۱۲۲۷-۱۳۰۹ق)

کتابی است در بیان مصایب امام حسین (ع) است که در آغاز با عنوان «وسیلة النجاة» ملا نوروز علی بسطامی معرفی شده است. دانسته است که کتاب بسطامی به زبان فارسیاست ونسخه حاضر به زبان ترکی است که ظاهراً ترجمه کتاب مذکور است.

[الذریعة ۸۹/۲۵؛ نسخه‌های منزوی ۱۷۱۲/۲و۴۵۶۶/۶]

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۸۲۰/۶-۱۰/۱۳۰

آغاز:هذا کتاب وسیلة النجات آخوند ملانوروز علی بسطامی بسمله وبه نستعین این حسین کیست که عالم همه دیوانه اوست ... فاضل نراقی معراج السعادة نقل ایدوب بو حدیث شریف که ان الله تعالی شراباً لاولیائه اذا شربوا سکروا؛ **انجام:**اونون دیوار لارنده خراب ایلدیلر قایتدیلارالا لعنة الله علی القوم الظالمین

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۴گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۹۱۶]

● **وسیلة النجاة** / تاریخ معصومین / فارسی

wasīlat-un najāt

ارباب اصفهانی، محمد مهدی بن محمد رضا، ۱۲۳۴ - ۱۳۱۴ قمری

arbāb-e esfahānī, mohammad mahdī ebn-e mohammad rezā (1819 - 1897)

تاریخ تألیف: ۱۲۸۳ق؛ محل تألیف: نجف اشرف

مؤلف پس از آن‌که مدت سی و هفت سال را در مجاورت امیرالمؤمنین گذارنده به سال ۱۲۸۲قبدین فکر افتاده تا کتابی در مصایب چهارده معصوم بنگارد، لذا کتاب حاضر را در یک صد و ده مجلس به نام علی گردآورده و ابتدا به احوالات پیامبر اکرم و اختتام به حضرت حجت نموده و مجلد اول به سال ۱۲۸۳ق در نجف اشرف به پایان رسیده است.

اصفهان؛ مدرسه صدر خواجو؛ شماره نسخه:۹

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... اما بعد این فقیر حقیر کثیر التقصیر اقل مجاورین بازمانده از تراب اقدام زائرین فراشباشی آستان علیین نشان

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح؛ در اوراق پایانی مجلس هفتم از کتاب تحفة الذاکرین بیدل کرمانشاهی به خط مؤلف به سال ۱۲۸۶ آمده؛ ۲۴۱ص، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف: -۱۲]

● **وسیلة النجاة** / فقه / فارسی

wasīlat-un najāt

تهرانی نجفی، هادی بن محمد امین، - ۱۳۲۱ قمری

tehrānī najafī, hādī ebn-e mohammad amīn(- 1903)

مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۶۲

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۹۵گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: -۳۸]

● **وسیلة النجاة** / فقه / فارسی

wasīlat-un najāt

کاشانی، محمد تقی بن حسین، ۱۲۳۶ - ۱۳۲۱ قمری

kāšānī, mohammad taqī ebn-e hoseyn (1821 - 1903)

اهدا به: ناصر الدین شاه (۱۲۶۴-۱۳۱۳ق)

تاریخ تألیف: شب دوشنبه ۲ جمادی الاول ۱۳۰۰ق

در جواب سوالاتی که در مسائل فقهی ازو کرده‌اند و در پایان آن نوشته: «تمام شد تصنیف این رساله در شب دوشنبه شهر جمادی الاولی سنه هزار و سیصد هجری سنه ۱۳۰۰».

آغاز:الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام ...

انجام:وصف کرده شویا بوصف در آید.

چاپ: دارالخلافه طهران، ۱۳۰۱، جیبی، ۱۱۸ص

۱. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۲۱۸

خط: نسخ، کاتب = مؤلف (گویا)، تا: دوشنبه ۲ جمادی الاول۱۳۰۰ق [نشریه: ۲-۱۳۳]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۶۰۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۰۰ق؛ جلد: تیماج [الفبائی: -۶۰۳]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۸۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ جلی، بی‌کا، تا: اوایلقرن۱۴؛ با سرلوح، مجدول؛ ۱۵۲ص (۱۳۷-۲۸۸)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۰-۳۷]

● **وسیلة النجاة** / کلام و اعتقادات / فارسی

wasīlat-un najāt

کرمانی، محمد بن محمد کریم، ۱۲۶۳ - ۱۳۲۴ قمری

kermānī, mohammad ebn-e mohammad karīm (1847 - 1906)

تاریخ تألیف: ۲۰ جمادی الاول۱۲۹۵ق

در جواب حاج محمد ابراهیم کاشانی و حاج کلبعلی یزدی در اصول دین مشتمل بر چهار «مقصد»: ۱. در توحید، در چند «مطلب»؛ ۲. نبوت، نیز در چند «مطلب»؛ ۳. امامت، نیز چند «مطلب»؛ ۴. رکن رابع و جانبداری از گروه شیخیان.
آغاز:بسمله ستایش افزون از قیاس خالق یکتائی را سزد که پرورنده جهانیان است ... اما بعد، چنین گوید بنده اثیم محمد بن محمد کریم که چندی قبل مراسله مودت
انجام:و چون تمام مراد ذکر کردم همین جا رساله را ختم میکنم ...
چاپ: [تبریز]، سنگی، ۱۲۹۷، جیبی، ۲۹۵ص
[فهرستواره منزوی ۵۹۹/۹]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۴۱۲/۱۰
آغاز:برابر؛ **انجام:**پس وصیت نما به پسر خود.
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام(انجام در اواخر مقصد ۳ نانویس مانده)؛ ۷۷گ (۱۲۶پ-۲۰۲پ) [ف: ۳-۳۳۷]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۹۷۷
آغاز:برابر
خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم بن حاج محمد حسن تاجر، تا: صفر۱۲۹۸ق، جا: بمبئی؛ اهدایی: حاجیه سلطنت خانم رضوی؛ جلد: تیماج، ۱۷۰گ، ۱۵سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳-۱۱۱۵]

۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۰۴۵/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: شاهرودی، محمد علی، بی‌تا؛ ۹۰گ (۷۶-۱۶۵)، ۲۰سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳-۸۳۳]

● **وسیلة النجات** / کلام و اعتقادات / فارسی

wasīlat-un najāt

مدرس چهاردهی، محمد علی بن محمد نصیر، ۱۲۵۲ - ۱۳۳۴ قمری

modarres-e čahārdehī, mohammad ʻalī ebn-e mohammad nasīr (1837 - 1916)

تاریخ تألیف: ۳ ذیقعده ۱۳۰۶ق
در اصول دین، در سه «مقصد» و «باب»ها: مقصد ۱. در مبدأ،در پنج «باب»: ۱) در لزوم شناختن آفریدگار، ... ۵) در لزوم نصب رئیس و امام؛ مقصد ۲. در حالات انسان (آداب، اخلاق)؛ مقصد ۳. در و معاد در ده «باب»: ۱) در موت، ... ۱۰) اسباب جهنم. نام نگارنده و کتاب در دیباچه و تاریخ انجام در پایان آمده است.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۲۲۸
آغاز:الحمدلله الذی فطر الخلایق بقدرته، و نشر الریاح ... و بعد، به حکم عقل فطری خالی از شوایب اوهام انسان را واجب و لازم است؛ **انجام:**و برادران دینی از مطالعه او منتفع شوند. فقد تمت الوسیلة فی ثانی ذیقعده ...
خط: نستعلیق تحریری، کا: محمود، تا: قرن ۱۴؛ جلد: مقوا، ۷۳گ، ۲۳سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۳۳۸]

● **وسیلة النجاة** / فقه / عربی

wasīlat-un najāt

تنکابنی، محمد شریف بن محمد یوسف، ق۱۴ قمری

tonekābonī, mohammad šarīf ebn-e mohammad yūsof(- 20c)

تاریخ تألیف: دوشنبه ۲ رجب ۱۳۰۹ق
رساله‌ای است مختصر در بیان فرعی از قاعده فقهی «المؤمنون عند شروطهم» به صورت استدلالی تألیف شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۴۲۴/۲
آغاز:الحمدلله الذی أخذ علینا العهود و المواثق و الشروط بمراتب الإیمان و الصدق؛ **انجام:**ثم الأولی الثلث و تمام الکلام فی کتاب الوصیة من الفقه
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: دوشنبه ۲ رجب۱۳۰۹ق؛ ۴گ (۶۲-۶۵)، سطور مورب، اندازه: ۸×۱۵سم [ف: ۳۱-۳۸۸]

● **وسیلة النجاة** / اخلاق / فارسی

wasīlat-un najāt

خوئی، مرتضی بن مرتضی، ق۱۴ قمری

xūʼī, morteẓā ben morteẓā(- 20c)

تاریخ تألیف: ۱۵ صفر ۱۳۱۸ق
مجالسی است ترتیب داده شده به جهت اهل منبر و سخن‌گویان، در هر مجلس آیه‌ای عنوان شده و به داستان‌های تاریخی و امور اخلاقی و پند و اندرز می‌پردازد. بعضی از این مجالس بدون عنوان و به طور کشکول گردآورده شده و بیشتر روایات با متن عربی آنها آمده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۵۶۵
آغاز:الحمدلله رب العالمین ... و بعد چون کتاب معدن الاسرار من مؤلفات آقا سید علی قزوینی را دیدم؛ **انجام:**قد صفح الله عن جرم صالح حیث دخل فی دین الاسلام علی ید الامام ابن الامام اخ الامام علیهم أفضل الصلاة و السلام.
خط: نستعلیق، کا: مرتضی بن مرتضی بن مصطفی بن علی اکبر ابن علی اصغر، تا: ۱۵ صفر۱۳۱۸ق؛ ۳۷۸گ، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۷-۱۵۶]

● **وسیلة النجاة** / ادبیات / فارسی

wasīlat-un najāt

کرمانی، رحمة الله بن علی اکبر، ق۱۴ قمری

kermānī, rahmat-ol-lāh ebn-e ʻalī akbar(- 20c)

تاریخ تألیف: ۱۲۹۶ق

شرح کوتاه نیکویی است بر قصاید سید محمد مهدی بحر العلوم نجفی که در مرثیه حضرت امام حسین علیه السلام سروده است، با عناوین «اللغة، الاعراب، المعنی» پس از هر یکاز بیت‌ها، این شرح برای اهل منبر و کسانی که بخواهند اشعار را صحیح بخوانند و از غلط مصون بمانند.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۲۲۹

آغاز:الحمد لله رب العالمین ... بعد از انکه ملاحظه نمودم کثرت معاصی و خطیئات صادره از اهل زمان؛ **انجام:**فان اطلعتم علی زلة و التباس فاجعلو علی الانصاف الاساس فان الوسواس الخناس یوسوس فی صدور الناس

خط: نسخ معرب و نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه ۱۱ ربیع الاول۱۳۱۸ق، جا: مشهد رضوی؛ از روی نسخه چاپینوشته، مجدول؛ جلد: مقوایی، ۲۷گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۴-۳۶]

● **وسیلة النجاة** / فقه / فارسی

wasīlat-un najāt

مسأله گو، حسین، قرن ۱۴ قمری

mas’ale-gū, hoseyn(- 20c)

چاپ: مشار فارسی، ج۵، صص۵۴۱۲-۵۴۱۳؛ ایران، ۱۳۰۶ق، سنگی، خشتی؛ایران، ۱۲۹۱ق، سنگی، خشتی، ۱۸۲ص؛ایران، تبریز، کارخانه حاجی ابراهیم تبریزی، ۱۲۸۵ق، سنگی، خشتی، ۱۸۵ص، به اهتمام و مقابله میرزا یوسف، با تصحیح نجفقلی واعظ

[الذریعة: ج ۲۵ ص ۸۵]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۰۷۱

آغاز:الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین و لعنة الله؛ **انجام:**از بوی عالمی به علم خود نکند. اللهم اهدنا من عندک

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۷۹ق؛ مصحح؛ ۱۱۳گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [مؤید: ۳-۷۶]

● **وسیلة النجاة** / مواعظ / فارسی

wasīlat-un najāt

ملایری، محمد مهدی، ق۱۴ قمری

malāyerī,mohammad mehdī (- 20c)

محل تألیف: نجف اشرف

جمع‌آوری کلمات وبیانات حاج شیخ جعفر شوشتری است که درنجف اشرف بر منبر بیان نموده است ومشتمل بر ۱۰ مجلس که هر مجلس شامل مواعظ ونصایح ومراثی ومصایب مناسب با روز اول تادهم محرم الحرام است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۱۷۰-۳۶/۱۷۰

آغاز:بسمله الحمدلله والسلام علی محمد وآله ... وبعد چون وسیله نجات فرورفتگان بحر معصیت ... وسیلة النجاة والسلام ... المجلسی الاول بسمله سبحانك اللهم یا خالق الارض ... خداوند عالم در این آیه شریفه؛ **انجام:**گویا می‌بینم پیغمبر خدا را باسر برهنه ولاحول ولاقوة الا بالله العلی العظیم انا الله وانا الیه راجعون

از اول تا آخر؛ خط: عربی نسخ وفارسی نستعلیق، کا: احمدبن فتح الله مشهور به میرزا آقا فراهانی، تا: جمعه ۲۳ جمادی الثانی۱۳۰۷ق؛ ۷۹گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۸-۴۹۲۸]

● **وسیلة النجاة** / فقه / فارسی

wasīlat-un najāt

نمازی خوئی، عبدالوهاب بن محمد جعفر، ق۱۴ قمری

namāzī xū’ī,ʻabd-ol-vahhāb ebn-e mohammad jaʻfar (- 20c)

فتاوای شیخ محمدهادی تهرانی رادر رساله حاضرگردآورده و آنرا دریک «مقدمه» و چندین «باب» تنظیم نموده است.

[الذریعه ۲۱۹/۱۱و ۸۹/۲۵]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۱۳۸

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... و بعد چنین گوید ... که این رساله‌ای است در بیان جمله ای از فتاوای جناب العالم العامل والفاضل الکامل؛ **انجام:**یابه اذن اویا نائب ووکیل او در میان سادات قسمت نماید والله العالم بحقائق احکامه.

از آغاز طهارت تاپایان کتاب الخمس؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ با صورت تفریظ شیخ هادی تهرانی برکتاب ویادداشتی در تأیید کتاب به خط وی بامهر «محمدهادی» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۲۲۷گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۸۱]

● **وسیلة النجاة** / کلام و اعتقادات / فارسی

wasīlat-un najāt

همدانی، لطفعلی بن محمد شریف

hamadānī, lotf-ʻalī ebn-e mohammad šarīf

در دو جلد: در نبوت و امامت.

آغاز:جلد اول: الحمد لله رب العالمین ... مخفی نماناد به سبب خلطه و مراوده از اهل اسلام با مذاهب مختلفه هواپرستان

فرنگستان در زمره مسلمانان پاره سخنان بیهوده الحاد آمیز ...
جلد دوم: الحمد لله الذی هدانی للاسلام ... و بعد این بنده نادان هیچ مدان لطفعلی ابن ... به عرض می‌رساند که این وجیزه ای است از وسیلة النجاة در برهان ساطع و دلائل لامحه خلافت و امامت حقه مولانا امیر المومنین و رد بر اقوال سخیفه ... همچنانکه در وجیزه وسیلة النجاة در اثبات نبوت عرض شد که نبی و رسول از جانب خداوند محل حاجت خلق و مردم است ...
انجام:جلد اول: و عنوان سیم در آیات افاقی صناعت گری شمشیرسازی و فلاحت بود تا آنکه دلیل باشد به دعوت و تعلیم و حکمت فعلی از حکمت اقوال و آثار خود و افراد بشر را هدایت و ارشاد نموده و عنوان دیگر.
جلد دوم:به اجماع امت در میان آنها امیر المومنین علیه السلام بود به شهادت کتاب کریم که آن حضرت را در اجماع خود حاضر نمایند آنها را از ظلمات شک و ریب بیرون بیاورد و به نور هدایت بکشاند آیا آن حضرت حاضر در اصحاب سقیفه بودند.
[فهرستواره منزوی ۹/۶۰۰]

۱. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۷۲۷/۲
آغاز و انجام: برابر جلد اول
در نبوت عامه؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: -۱۴۹۱]

۲. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۷۲۷/۳
آغاز و انجام: برابر جلد دوم
در اثبات امامت و خلافت امیر المومنین علی (ع)؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: -۱۴۹۱]

● **وسیلة النجاة** /- عربی

wasīlat-un najāt

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۹۴۶/۱
بی‌کا، تا: ۱۳۲۳ق؛ مصحح [میراث شهاب: س۹ش۲-۴۱]

● **وسیلة النجاة** / فقه، اصول فقه / عربی

wasīlat-un najāt

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۵۵۷/۲
آغاز:الحمدلله الذی تنزهت سطوات جلال ملکوته عن تصاریف زمن الاکوان ... اما بعد فهذا الکتاب الموسوم بوسیلة النجاة فی بیان احکام الشریعة علی مذهب الامامیة قد جمعت فیه معظم المسائل الفقهیة ... و رتبناه علی مقدمة و اصول و مسائل. اما المقدمة ففیها اصول؛ **انجام:**الفائدة الخامسة عشر یمکن اجتماع نیة عبادة فی اثناء آخرین (نانوشته مانده است)

در این کتاب نخست از اصول فقه و سپس از فقه گفتگو شده است؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۴گ (۱۳۳پ-۱۴۶ر)، ۲۴ سطر (۸/۵×۱۸) [ف: ۵-۷۵۰]

● **وسیلة النجاة** / فقه / فارسی

wasīlat-un najāt

مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۱۹۴
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام [اوراق عتیق: ۱-۲۵۸]

● **وسیلة النجاة** / کلام و اعتقادات / فارسی

wasīlat-un najāt

گویا از عبدالله جدید الاسلام که نسخه به خط او است و نام کتاب در پایان نسخه آمده است. در اثبات امامت به روش شیعی.

قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۵۴/۳-۵۷۷۱
خط: نسخ، کا: عبدالله جدید الاسلام، تا: یک‌شنبه ۱۳ رجب۱۲۵۸ق، جا: سینک؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۲۴۱گ، ۱۷سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: -۱۸۱]

● **وسیلة النجاة** / کلام و اعتقادات / فارسی

wasīlat-un najāt

در اصول پنج‌گانه دین به سبکی ساده و آسان که برای عوام به کار آید مشتمل بر یک «مقدمه» و پنج «باب» و یک «خاتمه».

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۸۰۳
آغاز:الحمدلله رب العالمین ... و بعد بدان ای طالب راه حق که نزد ارباب دانش و اصحاب بینش؛ **انجام:** و گفتندی که زاد تقوی و توشه معین بسازید که فریاد ما پرهیزکاری رسید ...
ناتمام؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۲۶گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۱۳-۵]

● **وسیلة النجاة** / کلام و اعتقادات / فارسی

wasīlat-un najāt

دراصول پنج‌گانه دین بر پایه عقاید شیعه، مستدل ولی آسان و همه‌فهم، اقتباس شده از کتاب‌های علمای متقدمین و کلام فضلای متأخرین با تضمین اشعاری فارسی مناسب موضوعات، در یک «مقدمه» و پنج «باب» و یک «خاتمه»: مقدمه در دانستن غرض از ایجاد خلق و معنی انسانیت و هر یک از باب‌های پنج‌گانه دریکی از اصول دین و خاتمه در دستورات اخلاقی دینی و بیان پاره‌ای از آداب اسلامی.
[فهرستواره منزوی ۹/۶۰۰]

کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه:۱۰۶

آغاز:ربطی بعالم قدسی و تقربی بجناب مقدس الهی بهم می‌رسد و باین سبب به سعادت ابدی و بهجت سرمدی فایز می‌گردد؛ **انجام:**کار آسان نیست بر درگاه او×× خاک می‌باید شدن در راه او

خط: نسخ معرب و نستعلیق، کا: عبدی بن کنجعلی، بی‌تا، برای آقا علی بن محمد علی؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوایی، ۱۵۷گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۵سم [ف: -۷۹]

● **وسیلة النجاة در معرفت اعتقادات** / کلام و اعتقادات / فارسی

vasīlat-on najāt dar ma‘refat-e e‘teqādāt

زواره‌ای، علی بن حسن، ق۱۰ قمری

zavvāre’ī, ‘alī ibn-i hasan(- 16c)

وابسته به: الاعتقادات = العقائد؛ شیخ صدوق، محمد بن علی (۳۱۱-۳۸۱ق)

ترجمه تحت اللفظی از کتاب «الاعتقادات» شیخ صدوق محمد بن بابویه قمی است، در سی و یک باب مانند اصل عربی آن. این ترجمه به درخواست بعضی از اخوان دینی انجام گرفته است. (سید احمد اشکوری)

آغاز:حمد گوهر نثار و شکر شکر بار حضرت آفریدگاری را درخورست که بفضل عظیم عقد عقاید درر توحید را

[فهرستواره منزوی ۵۹۹/۹]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۰۴۸/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**پس صبر کن ای شیخ من ای ابوالحسن علی بن الحسین و امر کن جمیع شیعه مرا بصبر، فان الارض لله ...

کا: ایروانی، مقصود علی بن اغرلو، تا: ۳ ذیقعده۱۰۰۶ق؛ جلد: تیماج، ۵۳گ (۶۸ر-۱۲۰ر)، اندازه: ۱۳×۱۷/۵سم [ف: ۸-۲۶۴]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۱۶۴/۳

انجام:و اگر جایز الخطا باشد پیغمبر نخواهد بود و مردم او را در اوامر و نواهی در او و ثوق و اعتماد نباشد.

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۱۴۱ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۳۹گ (۹۲-۱۳۱)، ۲۲سطر (۱۰×۱۸)، اندازه: ۱۱/۵×۲۰سم [ف: ۴-۱۱۸۶]

● **وسیلة النجاة الرافع للدرجات** / فقه / فارسی

vasīlat-on najāt-er rāfe‘ le-d-darajāt

یزدی، محمد مقیم بن محمد علی، - ۱۰۸۴ قمری

yazdī, mohammad moqīm ebn-e mohammad ‘alī(-1674)

به دستور: میرزا ابوالمهدی نقیب

تاریخ تألیف: ۱۲ ربیع الاول ۱۰۷۷ق

ترجمه‌ای است از اخبار چهار اصل حدیثی شیعه.

آغاز:بسمله، حمدله، الحمدلله الذی خلق السموات و الارض و جعل الظلمات و النور ثم الذین کفروا بربهم یعدلون

۱. یزد؛ مدرسه خان؛ شماره نسخه:۶۱

کتاب زکاة تا پایان جهاد؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۲۲۲گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۱×۲۹سم [ف: -۴۷]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۰۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**و از امام موسی ع مرویست در اوراق که در آن باشد ذکر خدای عزوجل فرمود که بشویید آنرا ...

خط: نسخ، کا: محمد رفیع بن نورالدین محمد، تا: ۲۷ذیقعده۱۱۲۳ق، جا: یزد؛ ۹۱گ، ۳۲سطر(۱۹×۲۸)، اندازه: ۲۲/۵×۳۵سم [ف: ۱-۱۲۸]

یزد؛ محمود آبادی، میرزا حسن؛ شماره نسخه:۳۸

همان نسخه بالا [نشریه: ۴-۴۵۸]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۲۶-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۲۷۱]

● **وسیلة النجاة فی رفع المهلکات** / کلام و اعتقادات / فارسی

vasīlat-on najāt fī raf‘-el mohlekāt

رشتی اصفهانی، محسن بن محمد رفیع، ۱۲۱۵-قرن ۱۳ قمری

raštī esfahānī, mohsen ebn-e mohammad rafī‘ (1801-19c)

اهدا به: محمد علی قزوینی

تاریخ تألیف: ۱۲۶۹ق؛ محل تألیف: قزوین

رساله‌ای کوتاه در تبیین و تشریح کیفیت جبر و اختیار بر اساس دیدگاه مذهب امامیه و مستند به روایات مأثور از معصومین (ع) است و در آن از اشعار مؤلف با تخلص «عاصی» بسیار سود جسته شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۴۴۰/۲

آغاز:احمده و اصلی علی احمده و بعد عرضه می‌دارد فقیر شرمنده ... چون در شهر صفر المظفر ۱۲۶۹ هنگامی که از نیرنگ سازی فلک نیرنگ ساز(؟) مالوف مهجور گشته؛ **انجام:**نادیده اجل مرد بفرمان تو عاصی ×× تا بشنود از تو شهدائی و عبیدی

خط: نستعلیق، کا: عبدالجواد بن ملا لطفعلی، تا: شوال۱۲۷۹ق؛ ۷۶ص (۵۳-۱۲۸)، ۱۰سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۳۳/۲-۱۲۹]

● **وسیلة النجاة فی شرح دعاء السمات** / شرح دعا / عربی

wasīlat-un najāt fī š.-i du'ā'-is samāt

تونی، عبدالواسع بن علامی، ق۱۲ قمری

tūnī, 'abd-ol-vāse' ebn-e 'allāmī(- 18c)

وابسته به: دعاء السمات

تاریخ تألیف: دهه دوم ربیع الاول ۱۱۱۱ق؛ محل تألیف: قمصر کاشان

از دو شرح با این عنوان یاد شده که یکی از علی اکبر نهاوندی(-۱۳۶۹ق) است که با عنوان «عناوین الجمعات» نیز یاد شده، و دیگری از عبدالواسع تونی. ممکن است نهاوندی پس از اطلاع بر همنامی رساله خود با کار تونی آن را تغییر داده باشد. شرح مفیدی است بر دعاء سمات که به شرح مفردات آن عنایت خاصی دارد و به نکات لغوی، ادبی، تفسیری و تاریخی مفیدی اشاره می‌کند. و در سه «قسم»: ۱. فی آداب الداعی و صفته؛ ۲. فی معنی السمات و الشبور؛ ۳. فی مقاصد الدعاء و شرحه. قسم سوم بخش اصلی این شرح است و نسبت به دو بخش اول بسیار مفصل است و شرحی مزج‌گونه است که با نقل یک و یا چند کلمه از دعاء، به شرح آن می‌پردازد. در دیباچه از خود و نام کتاب یاد کرده است.

آغاز:الحمد لله الذی تجلی لذاته بذاته و لخلقه بخلقه و صفاته و لکلیمه بکلامه و آیاته و لنبیه بوحیه و رسالاته و لقلوب عباده بلوامع توحیده و بدایع مصنوعاته ... فیقول المستمسک باسم الله الجامع سلیل علامی عبدالواسع ... ان هذه جملة جمیلة و علقة متعلقة علی الدعاء الموسوم بالسمات المشهور بالشبور ...

انجام:بان هذه المذاهب فی خالق القوی و القدرة محال. والله یقول الحق و هو الموفق لکل خیر و کمال. و هذا آخر ما ابینه فی فقران هذا الدعاء المتضمنة لصفات الرحمة و الاحسان. فرغت بعون الله تعالی و حسن توفیقه من تألیف هذا الشرح و تنمیقه فی اوائل العشر الثانی من الشهر الثالث من السنة الاحدی عشر بعد المأة و الالف بمعمورة قمصر صانها الله عن الخوف و الخطر و انا الفقیر الی الله عبدالواسع بن علامی علمه الله بفیضه الاعتصامی.

چاپ: قم، میراث حدیث شیعه، دفتر دهم، با تحقیق قاسم شیر جعفری، ۱۳۸۲ش، صص ۳۶۰- ۴۴۸

۱. قم؛ استادی، رضا؛ شماره نسخه:نامعلوم

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ۵۲گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [صد و شصت نسخه: -۴۲]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۹۱۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۵۱گ (۹۱پ-۱۴۱ر)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۱۰-۲۹۶]

● **وسیلة النجات فی المبداء و المعاد** / کلام و اعتقادات / فارسی

vasīlat-on najāt fe-l mabda' va-l ma'ād

محمد هادی، ق۱۱ قمری

mohammad hādī(- 17c)

رساله مفصلی است در بیان عقاید امامیه دراثبات امامت علی (ع). مؤلف درآن مناظرات قاضی‌زاده گرهرودی وقاضی‌زاده ماوراء النهر را در این مسأله وهمچنین برخیاز مناظرات خود را با فاضلی از افاضل اهل سنت رادرج نموده است.دریک «مقدمه» وشش «باب» ویک «خاتمه»: مقدمه دربیان فضیلت عقل واحتیاج مردم به دلایل عقلی؛ باب ۱. بیان آنچه فیمابین داعی وفاصل مدعی مقرر ومحرر شد؛ ۲. درجرح وبطلان خلافت خلفای ثلاثه؛ ۳.تحقیق معنی اجماع؛ ۴.بیان آنچه فیما بین علامة العلمای قاضی‌زاده گرهرودی وقاضی‌زاده ماورالنهر درمجلس شاه عباس صفوی درباب خلافت امیرالمؤمنین (ع) مذکور شد؛ ۵. مطاعن ثلاثه؛ ۶. اثبات ائمه اثنی عشر؛ ۷. فضیلت ثلاثه؛ ۸. درتحقیقات خواجه وتشکیکات ملاعلی.

آغاز:بسمله الحمدلله رب العالمین الذی هدانا الصراط المستقیم وارشدنا سبل ائمة الهادین ... وصلی الله علی خیرخلقه محمد ... وعلی اصحابه التابعین له فی السراء والضراء بقلب صمیم باب اول چون حق جل وعلا درکلام مجید وقرآن حمید

انجام:پس اصل استصحاب باشد وخلافت امیرالمؤمنین (ع) تا خلاف آن ظاهر شود به مدینه وبعد از آن تاثیر درعالم نفوس ... سبحان ربک رب العزة عمایصفون ... رب العالمین وتقبل منا برحمتک یا ارحم الراحمین

[معجم التراث الکلامی ۵۱۲/۵]

۱. نجف آباد؛ حججی؛ شماره نسخه:۱۴۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد کاظم حسینی، تا: ۱۱۲۰ق؛ مصحح، با خط خوردگی؛ ۲۳۸گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: -۲۱۴]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۶۳۶-۲۳/۱۵۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۸۹ق؛ محشی از مؤلف؛ جلد: تیماج، ۲۳۶گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۸-۴۹۳۱]

● **وسیلة النجاة فی مناقب الحضرات** / فضایل و مناقب / عربی

wasīlat-un najāt fī manāqib-il ḥaḍarāt

لکهنوی، محمد مبین بن نورالله، - ۱۲۲۵ قمری

lakhanvī, mohammad mobīn ebn-e nūr-ol-lāh(- 1810)

مؤلف چون مودت و محبت اهل بیت پیامبر (ص) را واجب می‌دانسته،آیات و روایاتی که در منزلت و مودت ائمه طاهرین

وارده شده از کتب معتبره اهل سنت گرد آورده و در یک مقدمه و خاتمه و دوازده باب تنظیم نموده است.وی در این اثر آیات نازله در فضایل اهل بیت (ع) و روایات صحیحه در این باره را از منابع معتبر جمع‌آوری کرده است.در مقدمه از این منابع نام برده است: قرآن کریم، صحیح بخاری، صحیح مسلم، صحیح ترمذی، جانع الاصول ابن اثیر، الصواعق المحرقة ابن حجر، لااشاعة فی أشراط الساعة مدنی، فصل الخطاب خواجه محمد پارسا، ازلة الخفا شاه ولی الله دهلوی، مدارج النبوة محدث دهلوی، شواهد النبوه عبدالرحمن جامی و ... .

جملاتی از مقدمه مؤلف برای توضیح بیشتر نقل می‌شود:«... علی أن أولف رسالة مشتملة علی الآیات النازلة و الأحادیث الواردة فی مودة القربی متضمنة لبیان الشمائل و الخصائل التی کانت لهم فی الدنیا و محتویة علی ما ثبت بالآیات القرآنیة و الأحادیث النبویة مقاماتهم العلیة درجاتهم الرفیعة فی العقبی و قد وشح به المحدثون صحایفهم و الاولیاء تصافیهم و العلماء کتبهم فاستخرجت من الصحاح بعد کتاب الله الصحیح البخاری ... و غیرها من کتب المعتبرة للأحادیث الشریفه و القصص الصحیحة و جمعتها فی هذه الرسالة واعرضت عن الضعاف المتروکة و الموضوعات المطروحة و تمسکت بذلیل العدل و الانصاف و تجنبت من مذهب البغی و الاعتساق فیما جری بین أصحاب النبی صلعم و عملت بحدیث الی کم و ماشجر بین أصحابی و اختصرت علی ما کان ثابتا و حقا و ماالتفت الی ما کان باطلا و ضعیفا و اوردت ما کان فی کتب المحدثین من تحقیق الواجبات ورفضت ما کان فی کتب المورخین من الواهیات و سمیتها بوسیلة النجات فی مناقب الحضرات من استمسک بها فقد استمسک بها بالعروة الوثقی أو من شک فقد ضل و غوی ...». (حافظیان)

آغاز:بسمله. الحمدالله الذی خلق السموات و الارضین و کرم الانسان و علمه البیان و جعلنا خیر الامم امة محمد رحمة للعالمین مظهر األمن و الأمان و رفع درجات المؤمنین بالصدق و الایمان ... اما بعد فلا یخفی علیك ان محبت آل سیدالکائنات جزء الایمان و لایتم الا بمودتهم بالجنان و تعظیمهم بالأرکان و رعایة حقوقتهم بالصدق و الایقان

انجام:زمشرق تا مغرب گر امام است×× علی و آل او ما را تمام است. اللهم بلغ صلاتی و سلامی الی ... من النیل بالدرجات الرفیعه و الوصول الی المقالات المنیعه انک علی کل شی قدیر و بالاجابة جدیر امین ... تمت ...

چاپ: نجف ۱۳۸۰ق؛ قم، ۱۴۰۵ق؛لکهنو، ۱۸۹۵م همراه با ترجمه به زبان اردو از محمد هادی علیخان

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۲۴۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ اهدایی: رهبری، فروردین ۱۳۷۴؛ جلد: مقوا، ۲۹۳گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۷×۲۷/۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۸۱۱]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۸۷

آغاز و انجام: برابر؛ تمت ... کتاب وسیلة النجاة فی مناقب الحضرات تصنیف مولوی مبین صاحب مرحوم فرنگی محلی ...

نسخه اصل: کتابخانه ندوة العلماء، لکهنو، هند، شماره ۷۴ (ردیف ۹۸)؛ خط: نستعلیق، کا: سید محمد مخدوم حسینی حنفی مشهدی محمدی، تا: چهارشنبه ۸ محرم۱۲۶۲ق، جا: مسجد و مدرسه جد کتاب مولوی سید مخدوم صاحب؛ مهر: «سید محمد» (مربع)، «محمد عبدالحی حسنی حسینی» (مربع)؛ ۲۶۶ص، ۱۹سطر [عکسی ف: ۵-۱۱۰]

● **وسیلة النجاة الموصلة الی سبیل الهداة** / کلام و اعتقادات، اخلاق / فارسی

vasīlat-on najāt-el mūsela elā sabīl-el hodāt

بحرانی کرمانی، محمد بن عبدالنبی، ق۱۳ قمری

bahrānī kermānī, mohammad ebn-e ʻabd-on-nabī(-19c)

اهدا به: مرتضی قلیخان پسر محمد اسمعیل خان نوری

تاریخ تألیف: ۲۹ شعبان ۱۲۹۵ق

در اصول و فروع دین و اخلاق می‌باشد و مانند احیاء العلوم غزالی و نوشته‌های فیض کاشانی آمیخته با آیات و احادیث است.

آغاز:بسمله سپاس مبرا از قیاس پروردگاریرا باید که انوار حقیقت را از صبح ازل پرتو افکن ساخت.

انجام:بر توفیق این کتاب مستطاب در هر باب الحمدلله رب العالمین ... حاصل شد فراغ از این کتاب ... در روز پنج‌شنبه بیست و نهم شعر شعبان المعظم از سنه هزار و دویست و نود و پنج هجری بردست ... محمد بن عبدالنبی کرمانی از آل نعمة الله بحرانی ... حامدا مصلیا مستغفرا. تمت.

[فهرستواره منزوی ۹/۶۰۰]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۲۲/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ملا حسین معلم ماهانی، تا: ۱۲۹۶ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۹گ (۲۳۱پ-۲۳۹پ)، ۲۷سطر (۱۲/۵×۲۴)، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۳-۶۸۹]

● **وسیلة النجاة و ذریعة المعاد** / فضایل و مناقب / فارسی

vasīlat-on najāt va zarīʻat-ol maʻād

عاملی، محمد طالب بن محمد جعفر، قرن ۱۲ قمری

ʻāmelī, mohammad tāleb ebn-e mohammad jaʻfar(-18c)

کتابی است مشتمل بر «مقدمه» و ۲۰ «مجلس» وهر مجلس درچند

فصل دراحوالات ومصایب وتعزیه‌داری چهارده معصوم علیه السلام؛کتابی استوهر مجلس مشتمل است بر خطبه ومنقبت ائمه طاهرین وسه فصل.
آغاز:بسمله الحمدلله الذی جعل قلوب النبیین مخزن اسرار ربوبیته ... اما بعد برعاقلان عاقبت اندیش وصاحب دلان عشق کیش که ازنسیم عنبر شمیم هوای محبت به مشام جانشان رسیده
انجام:فصل سیم درزیارت ایشان اول زیارت امام علی النقی (ع) السلام علیك یا ولی الله السلام علیك یا صفی الله ... سیم زیارت حضرت صاحب الامر السلام علیك یابن رسول الله ... ورحمة الله وبرکاته
[الذریعة ۹۱/۲۵؛ طبقات اعلام الشیعه، قرن ۱۲ ص ۳۹۱؛ فهرستواره منزوی ۱۸۲۷/۳]

۱. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۵۰۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: عنایت الله کشمیری بن درویش خان، تا: ذیحجه۱۱۲۶ق؛ جلد: تیماج، ۱۷۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف مخ: ۲-۵۷۹]
۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۵۶-۵/۱۴۶
آغاز:برابر؛ **انجام:**السلام علیك یا مولای وعلی آبائك الطیبین الطاهرین المعصومین ورحمة الله وبرکاته.
برگ دوم نسخه (از مقدمه) افتادگی دارد؛ خط: نسخ، کا: محمد حسین بن ملا نظر، تا: جمادی الثانی۱۱۵۹ق؛ افتادگی: وسط؛ مهر: «محمد حسین بن الصدر الدین الرضوی ۱۱۸۱» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۲۷۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۸-۴۹۳۱]

● **وسیلة الوراث** / فقه، شعر/ عربی

wasīlat-ul wurrāṯ

کاظمی عاملی، تاج الدین

kāzemī ‘āmelī, tāj-od-dīn

منظومه‌ای در ارث.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۱۰۵/۲
آغاز:یقول راجی ربه المعین ×× المذنب المسیء تاج الدین / الکاظمی نسبا و مقتدی ×× العاملی مسکنا و مولدا / الحمدلله المبید الوارث ×× الدائم الباقی المعید الباعث./ سمیتها وسیلة الوراث×× یا صاح فی معرفة المیراث؛ **انجام:**و آله الاطهار انوار الهدی ×× ما حمد الله و ما توحدا
خط: نسخ، کا: جدیدالایمانی، عبدالوهاب، تا: ۱۰۷۸ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، (ید پ - لپ ر)، ابعاد متن: ۶/۵×۱۱، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۸-۷۴۰]

● **وسیلة الوسائل فی شرح الرسائل** / اصول فقه / عربی

wasīlat-ul wasā’il fī š.-ir rasā’il

یزدی حائری، محمد باقر بن مرتضی، ۱۲۳۹ - ۱۲۹۸ قمری

yazdī hā’erī, mohammad bāqer ebn-e morteza (1824 - 1881)

وابسته به: فرائد الاصول = الرسائل = رسائل شیخ انصاری؛ انصاری، مرتضی بن محمد امین (۱۲۱۴-۱۲۸۱ق)
حاشیه مفصلی است با عنوان «قوله، قوله» بر کتاب «فرائد الاصول» (رسائل) شیخ مرتضی انصاری. این حاشیه را مؤلف اول «غایة المأمول و نهایة المسؤول فی شرح فرائد الاصول» نام نهاده بود.
چاپ: مشار عربی، ص۹۹۲؛ تبریز، سنگی، ۱۲۹۱ق، رحلی

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۶۵/۱
آغاز:الحمدلله الذی اهتدی الراشدون بتوفیقه الی شرائع الاسلام و معالم الدین و ارتقی العارفون بتأییده علی مدارج الاحکام؛
انجام:و اما الکلام فی تشخیص الجزاء من الشرط و الثمرة فیهما و تنقیحها بالاصول فقد قررناه فی مباحث أصالة البراءة.
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ با خط خوردگی و اضافات؛ ۲۷۴گ (۱پ-۲۷۴پ)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۲-۳۷۳]

● **وسیلة الوصول = اصول فقه منظوم** / شعر، اصول فقه / عربی

wasīlat-ul wuṣūl = osūl-e feqh-e manzūm

عاملی، علی بن حسین، - ۱۱۳۵ قمری

‘āmelī, ‘alī ebn-e hoseyn(- 1723)

مباحث و قواعد اصول فقه را به نظم آورده است. بر بخشی از آن حواشی از «سلطان الصایح» دیده می‌شود. در الذریعة نام مؤلف چنین آمده:«علی بن الحسین بن محی الدین بن عبداللطیف الجامعی العاملی».
آغاز:الحمدلله علی اصل العدم ×× ایجاده الانام من بعد العدم / و منحه العقل لهم و المنطقا ×× حتی ارتقوا بذین اعلی مرتقا
[الذریعة ۹۲/۲۵]

۱. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۵۸۸/۱
آغاز:برابر؛ **انجام:**قلنا یجوز انهم فی الأول ×× غیر و بعده بالأفضل / اخبره الله فلا اجتهادا ×× له فکان قولهم عنادا
خط: نسخ خوانا، بی‌کا، تا: ۱۱ رمضان۱۲۲۶ق؛ افتادگی: انجام؛ ۳۲گ (۱پ-۳۲ر)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱-۵۰۲]
۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۹۰۹۲/۱-۶۰/۳۲
آغاز:سمیتها وسیلة الوصول×× لمبتغی مقاصد الاصول
دوبرگ از آغاز آن موجود است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۲گ (۱-۲)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۸-۴۹۳۱]

● **وسیلة الوصول الی دیار الرسول** / فضایل و مناقب /فارسی
vasīlat-ol vosūl elā dīyār-er rasūl

دیده مری کشمیری، محمد اعظم بن خیرالزمان، ۱۱۰۲ – ۱۱۷۹ قمری

dīde-merī kešmīrī,mohammad a'zam ebn-e xayr-oz-zamān (1691 - 1766)

تاریخ تألیف: آغاز: ۱۱۴۹ق

در یک «مقدمه» در دو قسم: شمه‌ای از شمایل مقدسه، مجملی از فضایل صلوات بر سید کاینات، سپس چهار «باب» و «خاتمه»:باب ۱. در شرح الفاظی که مشتمل است بر مناقب و اسماء متبرکه آن حضرت؛ ۲. در حل عبارات که حاوی است بر معجزات عالیات او؛ ۳. در تحریر معانی صلوات و دعا که در حق اوست؛ ۴. ذکر آل و اهل بیت و اصحاب او؛ خاتمه مطالب عجیبه؛ حسن الخاتمه در وقایع سفر زیارت مکه که نگارنده را حاصل شده است.در دیباچه آن از تنبیه الانام و دلایل الخیرات یاد شده است. دانش‌پژوه آن را شرح «اکسیر الحوایج و التریاق الاکبر و الکبریت الاحمر» عبدالقادر حسینی گیلانی دانسته و منزوی آن را نیازمند تطبیق می‌داند.

آغاز:و به نستعیین، بسمله، الحمد لله الذی ارسل رسوله بالهدی و دین الحق ... و درود بر رسول محمود و صاحب لواء مقصود به امر خالق معبود

[فهرستواره منزوی ۱۸۲۸/۳]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۹۱۴/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**اعظم است از دو کون مستغنی به عطای تو یا رسول الله.

تذکر: در فهرست نام مؤلف نیامده و به استناد فهرستواره ۱۸۲۸/۳ ذکر شد؛ خط: نستعلیق چلیپا، کا: غلام حیدر، تا: چهارشنبه ۲۷ جمادی الاول۱۲۹۳ق؛ جلد: گالینگور مذهب، ۱ص (۶پ)، ۱۴ سطر(۶/۵×۱۲)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱۶–۷۳۴]

● **وسیلة الوصول الی معرفة الحمل و المحمول** / منطق / عربی

wasīlat-ul wuṣūl ilā ma'rifat-il ḥaml wa-l maḥmūl

منجم باشی، احمد بن لطف الله، ۱۰۴۲ – ۱۱۱۳ ؟ قمری

monajjem bāšī,ahmad ebn-e lotf-ol-lāh (1633 - 1702)

تاریخ تألیف:یک‌شنبه ۲۶ ربیع الثانی ۱۱۱۲ق؛ محل تألیف: طائف

رساله متوسطی است در علم منطق و درباره شناخت حمل و اقسام آن است، با استفاده از آراء و نظریات صاحب نظران در علم منطق. شامل یک «مقدمه» و سه «مقصد» و یک «خاتمه»: مقصد ۱. تعریف الحمل و تقسیمه؛ ۲. ذکر الأبحاث التی أوردها المدققون من المتأخرین فی باب الحمل؛ ۳. تحریر الأقوال السابقة و تعیین ما هو المختار منها، و ذکر بعض الفواید المناسبة للمقام؛ الخاتمة:فی نقل ما ذکره بعض الأفضل فی رسالة، ألفها فی تحقیق الوجود الذهنی.

آغاز:الحمد لله الذی خلق الانسان جامعاً للحقایق الکونیة، و شرفه بالعقل لیعرف به کیفیة انتشاء الکثرة من الوحدة و رجوعها إلیه ... أما بعد، فیقول العبد الضعیف أحمد المولوی – عفی عنه –: إنی کنت برهة من الزمان عازماً علی أن أجمع الأقوال المتعلقة بحقیقة الحمل و أقسامه و أحررها بحسب وسعی ... المقدمة، لا یخفی علی من له ادراک ما بنفسه، إن النفس الناطقة البشریة فی أول فطرتها خالیة عن جمیع العلوم والادراکات

انجام:إنما جئت بهذه الفواید الجلیلة و ألحقتها بأصل المقصود، لأن کل واحدة منها و ان کانت فی بادی الرأی تری أجنبیة بعیدة عن المقصود، لکنها عند امعان النظر قریبة منه متممة له، و من الله التوفیق علی التحقیق و له الحمد علی البدأ و الاتمام و علی حبیبه و آله الصلاة و السلام ...

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۱۰عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۳ شوال۱۱۶۴ق؛ مصحح، محشی به لفظ «منه»؛ ۵۵ص، ۲۵سطر [عکسی ف: ۴–۲۱۹]

● **وسیلة الوصول فی الصلاة و السلام علی الرسول** / دعا / عربی

wasīlat-ul wuṣūl fi-ṣṣalāt wa-s salām 'ala-r rasūl

در نه «فصل» چگونگی مدح و ثنا و صلوات و سلام بر نبی مکرم اسلام را آورده است.

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۹۱۸/۴

آغاز:الحمد الله الذی جعل الصلوات علی حبیبه سببا لنجح الحوائج و نیل المقاصد؛ **انجام:**و حسبنا الله تعالی وحده و نهم الوکیل و لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم.

خط: نسخ، کا: احمد بن محمود بن یوسف بن شیخ بالشدری، تا: ۱۲۷۴ق، جا: شیخان؛ جلد: گالینگور، ۴۶گ (۳۱ر–۷۶پ)، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۲–۱۸۵]

● **وسیلة الیقین للاعمال الشرعیة فی اجوبة المسائل النظریة** / فقه / عربی

wasīlat-ul yaqīn li-l-a'māl-iš šar'īya fī ajwibat-il masā'il-in naẓarīya

آل عصفور، حسین بن محمد، ۱۱۴۷ – ۱۲۱۶ قمری

āl-e 'osfūr, hoseyn ebn-e mohammad (1735 - 1802)

تاریخ تألیف: ۱۳ صفر ۱۲۱۲ق

۱۸ مسأله فقهی است که شخصی از مؤلف خواسته و ایشان پاسخ داده‌اند.

[الکرام البررة ۴۲۷/۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۸۲۲/۲

آغاز:نحمدک اللهم سبحانک لانک خیر مسئول ... و بعد، فیقول اضعف المؤمنین ... ان بعض اخوانی المؤمنین ممن دهمته هذه البلیة فی امر الدنیا و الدین؛ **انجام:**نجاکم الله من تلک المهالک التی من اعظمها سلوک سبیل اهل الضلال، و الحمدالله رب العالمین ...

خط: نسخ، کا: علی بن عباس بن علی کرزکانی بحرانی، تا: ۱۲۷۰ق؛ ۵گ (۷-۱۱)، ۲۵-۲۶سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۴۰-۲۳۷]

● **وشاح الدمیة** / تراجم / عربی

wišāḥ-ud dumya

بیهقی، علی بن زید، ۴۹۹ - ۵۶۵ قمری

beyhaqī, ‘alī ebn-e zeyd (1106 - 1170)

وابسته به: دمیة القصر و عصرة اهل العصر باخرزی، علی بن حسن (-۴۶۷ق)

ذیلی است بر دمیة القصر باخرزی. نسخه از سرگذشت نجم الدین ابوالفتوح بغدادی تا محمد بن حسن بن بندار است.

[فهرس المخطوطات المصورة ۴۵۴/۱ و ۱۷۵/۲ ش ۸۶۴ تاریخ؛ جنگ ۴۷۳/۱]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۵۵-ف و ۲۶۰۸-ف

نسخه اصل: حسین چلبی در بروسه ش ۸۷۰ ش ۲۴ ادب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ با «تصاحیح شیخ نورالدین علی الفسیل و شیخ نجی اصیل، بقطع کوچک» [فیلمها ف: ۱-۳۹۷]

۲. تهران؛ مرکز فرهنگی خراسان؛ شماره نسخه:۷۹عکسی

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۲۸گ [جنگ: ۱-۴۷۳]

● **الوشاح فی فوائد النکاح** / متفرقه / عربی

al-wišāḥ fī fawā’id-in nikāḥ

ازهری، خالد بن عبدالله، ۸۳۸ - ۹۰۵ قمری

azharī, xāled ebn-e ‘abd-ol-lāh (1435 - 1500)

مؤلف چندین کتاب در موضوع نکاح تألیف نموده با این عناوین:الافصاح فی اسماء النکاح، الیواقیت الثمینة فی صفات السمینة، مباسم الملاح و میاسم الصباح فی مراسم النکاح. کتاب اخیر مفصل و مشتمل بر هفت «فن» می‌باشد:۱. فی الحدیث و الآثار؛ ۲. فی اللغة؛ ۳. فی النوادر و الاخبار؛ ۴. فی السجع و الاشعار؛ ۵. فی التشریح؛ ۶. فی الطب؛ ۷. فی الباه. کتاب حاضر گزیده‌ای است از کتاب مفصل وی با حذف برخی از زوائد و اضافه مطالبی که لازم می‌نمود، با همان ترتیب اصل و در هفت فن.

[کشف الظنون ۲۰۱۱/۱؛ مجمع علمی ۳۰۹/۳]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۹۶۲

آغاز:سبحان الله خالق المعارش و المراشف و المشافر فاتق المشارع للاشاعر و المشاعر رب المغارب و المشارق

نسخه اصل: کتابخانه کاشف الغطاء-نجف اشرف؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۱۰ ربیع الثانی ۱۰۹۰ق؛ مصحح؛ واقف: حسین آغا بن احمد جاویش؛ ۲۲۱ص [عکسی ف: ۵-۴۲۱]

● **وشی البردة** / ادبیات / عربی

wašy-ul burda

ابن عمر، طاهر بن حسن

ebn-e ‘omar, tāher ebn-e hasan

وابسته به: الکواکب الدریة فی مدح خیر البریة = قصیدة البردة = قصیده برده؛ بوصیری، محمد بن سعید (۶۰۸-۶۹۶ق)

شرح مزجی است بر قصیده برده درمدح پیامبر اکرم (ص) سروده بوصیری.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۷۳۲/۱-۳۹/۱۱۲

آغاز:بسمله قال افقر عبادالله تعالی طاهر بن الحسن بن عمر بن حبیب عفی الله تعالی عنهم بکرمه اما بعد حمدالله علی نعمه التی نعجز عن شرحها ... وسمیته وشی البرده وقلت مستعیناً ... امن تذکر جیران بذی سلم مزجت دمعا جری من مقلة بدم، امن ای من اجل تذکر تفعل للتکثیر؛ **انجام:**وعذباتٌ مفعوله واطرب عطفاً علی رکت ومفعوله العین وفاعله حاوی

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، ۱۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۸-۴۹۳۲]

● **الوشی المرقوم فی حل المنظوم** / ادبیات / عربی

al-wašy-ul marqūm fī ḥall-il manẓūm

ابن اثیر، نصرالله بن محمد، ۵۵۸ - ۶۳۷ قمری

ebn-e asīr, nasr-ol-lāh ebn-e mohammad (1164 - 1240)

کتاب در حل مشکلات شعر و قرآن نوشته شده با یک «مقدمه» و سه «فصل»:مقدمه:در نصایح به کاتب؛ فصل ۱. در حل شعر؛ فصل ۲. در حل آیات قرآن؛ فصل ۳. در حل اخبار نبوت.

چاپ: بیروت، محقق: ابراهیم بن علی الاحدب الطرابلسی، مطبعة ثمرات الفنون، ۱۱۴ص، ۱۲۹۸ق.

[مجمع العلمی العراقی ۲۴۷/۲]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۸۹۸/۲

آغاز:بسمله و هو حسبی و کفی، الحمدلله علی فضیلة المنطق و بیانه؛ **انجام:**یا بلال ای عجل بها

خط: نسخ، بی‌کا، تا: محتملاًقرن۷؛ کاغذ: کشمیری، جلد: تیماج، ۱۷۰ص (۶۸-۲۳۷)، ۱۵سطر (۱۲/۵×۱۷)، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۸-۴۰۵]

● **الوشی المرقوم و الدر المنثور و المنظوم** / ادبیات / عربی

al-wašy-ul marqūm wa-d durr-ul manṯūr wa-l manẓūm

رساله‌ای است در نثر و نظم مشتمل بر مناظرات ادبی، الغاز و انشاءات که در آن اشعاری از ابی الفتح کشاجم، ابوالمقدام اسدی، ابن بسام،ابن حجر عسقلانی، ابن رومی،تنوخی، صفی الدین حلی، مجدالدین اربلی، شهاب الدین حلبی نقل شده است. در این رساله اشعار بسیاری در وصف گل‌های گوناگون از شاعران متعدد آمده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۰۵۲/۳

آغاز:الحمدلله الذی لا فضل الا منه و لا طول الا من لدنه و صلی الله علی کاشف الغمة عن الامةمحمد نبی الرحمة و هادی الامة و علی آله و سلم؛ **انجام:**القاضی صالح الدین خلیل بن ایبک الصفدی قل لی فی شی اذا رمت ان تعکسه لم تستع ذلک.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ ۷۴گ (۸۱پ-۱۵۴ر)، ۱۹سطر، اندازه: ۶/۵×۱۱سم [ف: ۳۵-۵۳۳]

● **وصال نفسانی اتحاد است** / عرفان و تصوف / فارسی

vesāl-e nafsānī ettehād ast

نسوی، زین الدین

nasavī, zayn-od-dīn

از سخنانی است که خواجه زین الدین در پاسخ نوشته (مرحوم) قاضی صفی درباره دوستی نگاشته است. آقای سعید نفیسی در دیباچه رباعیات کاشانی این گفتار را از کاشانی دانستهو در آنجا به جای صفی، حنفی یاد شده است. (دانش پژوه)

آغاز:هر محبوب که بود در نفس محب باشد و هیچ مواصلت قوی تر از ان نیست

انجام:و این اسباب که از بیرون می‌جویند سبب زیادتی بیخبری و بیخودی و تفرقت و غایت ضلالت است، عصمنا الله و ایاه و جمیع اخواننا من امثاله، بمحمد و آله.

چاپ: در مصنفات افضل الدین محمد مرقی کاشانی، به تصحیح مجتبی مینوی و یحیی مهدوی (تهران، خوارزمی: ۱۳۶۶ (چاپ دوم)) (ص۶۶۶)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۶/۲۴۰۱/۶

خط: نستعلیق، کا: کشمیری، رضا بن موسی، تا: قرن ۱۱، جا: توس؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۸سطر (۱۳/۵×۱۹/۵)، اندازه: ۱۸×۲۴/۵سم [ف: ۹-۱۰۱۵]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۲۸/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: تعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۸۳ق؛ ۱ص (۲۹پ) [ف: ۳-۳۸۷]

۳. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۹/۷۲/۱ - ب

خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن حاجی ملا عبدالغنی تفرشی، تا: ۱۲۹۴ق، برای حاجب الدوله محمد تقی خان افشار؛ ۱ص (۱۲۶پ)، ۱۹سطر(۱۰/۵×۱۹)، اندازه: ۱۸/۵×۲۹/۵سم [ف: ۱۷۷]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۶۷/۶/۲۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱ص (در هامش ۱۸ر)، اندازه: ۱۸/۵×۲۸/۵سم [ف: ۹-۹۱۸]

← الوصایا > صنعة الکیمیاء

← الوصایا > اللآلی الغوالی

← وصایا > سیاست نامه

← الوصایا > صنعة الکیمیاء

← الوصایا > شرح ارشاد الاذهان

● **الوصایا** / حدیث / عربی

al-waṣāyā

منسوب به علی بن ابی طالب (ع)، امام اول،- ۴۰ قمری

‘alī ebn-e abī tāleb, emām-e avval(- 661)

تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۸۰۳/۳

الوصایا من امیرالمؤمنین (ع)؛ کا: حسن بن محمد الخطاط، تا: قرن ۸؛ قطع: رقعی [ف: -۳۰۹]

● **الوصایا** = **منتخب نهج البلاغة** / حدیث / عربی

al-waṣāya = mn.-u nahaj-ul balāġa

منسوب به علی بن ابی طالب (ع)، امام اول،- ۴۰ قمری

(mansūb be) ‘alī ebn-e abī tāleb, emām-e avval(- 661)

وابسته به: نهج البلاغة؛ شریف الرضی، محمد بن حسین (۳۵۹-۴۰۶ق)

گزیده‌ای است از نامه ۳۱ نهج البلاغه که شامل وصایای حضرت امیرالمومنین علی (ع) به فرزند برومندشان، حضرت امام حسن مجتبی (ع) می‌باشد که در نهج البلاغه آمده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۷۵۷/۲

آغاز:بسمله، من الوالد الفان، المفسر للزمان، المدبر للعمر، المستسلم للدهر، الذام للدنیا، الساکن مساکن الموتی الظاعن عنها غدا الی المولود المومل؛ **انجام:**و اکرم عشیرتک، فانهم جناحک الذی به تطیر، و اصلک الذی الیه تصیر و یدک التی بها تصول استودع الله دینک و دنیاک و اساله خیر القضاء لک فی العاجلة و الآجلة و الدنیا و الآخرة ان شاء الله.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: حدود قرن۱۱؛ جلد: تیماج، ۱۲گ (۳پ-۱۴پ)، سطور چلیپایی [ف: ۳۷-۳۵۱]

● **الوصایا** / تاریخ / عربی

al-waṣāyā

منصور دوانیقی، - ۱۵۸ قمری

mansūr-e davānīqī (- 776)

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۹۱۳

آغاز:بسمله. لما اراد المنصور التوجه الی الحج فی السنة التی مات فیها دعا المهدی فقال له یا ابا عبدالله انا خارج؛ **انجام:**استودعک الله تعالی حسن توفیقک بحوله و طوله.

خط: نسخ، کا: مستعصمی، یاقوت، تا: قرن ۷؛ مجدول؛ تملک: اعتضاد السلطنه علی قلی میرزا در ۱۲۷۴ق؛ با یادداشت میرزا حسین علی خان. مهر: معتمد الملک؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: میشن، ۶گ، ۹سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۱سم [ف: ۱-۵۸۴]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۹۱۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: ترمه، ۶گ، ۹سطر، اندازه: ۱۱/۶×۱۹/۴سم [ف: ۱-۵۸۴]

● **وصایا** / طب / عربی

vasāyā

بقراط، ۴۶۰؟ - ۳۷۷ ؟ قبل میلاد

boqrāt (-460 - -377)

توصیه‌های بقراط به شاگردان خویش و به‌طور کلی به متصدیان طبابت و معالجه، و به‌طوری‌که در حاشیه (کنار صفحه) نوشته شده است. این نسخه با یکی از ابواب کتاب کامل الصناعت الطبیه مطابقت می‌کند.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۳۸

آغاز:اقول انه قد ینبغی لمن اراد ان یکون طبیباً فاضلاً عالماً ان یقتدی بوصایا بقراط الحکیم التی اوصی بها الی المتطببین فی عهده فانه اول ما اوصاهم به بعد تقوی الله ... الی ... و اوصی ایضا ان یجتهد الطبیب فی مداوات المرضی و حسن تدبیرهم بالاغذیة و الادویه و لا یکون غرضه فی مداواتهم طلب المال؛ **انجام:**فأنه اذا فعل ذلک کان مداواته للمرضی مداوات صواب و وثق به الناس و مالوا الیه و نال المحبة و الکرامة منهم و الذکر الجمیل و لم یعدم معذلک المنفعه و العائده.

بی‌کا، بی‌تا [ف: ۴-۲۵۷]

● **وصایا** / تاریخ

vasāyā

نظام الملک، حسن بن علی، ۴۰۸ - ۴۸۵ قمری

nezām-ol-molk, hasan ebn-e ʻalī (1018 - 1093)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۹۵/۶

دوبند از آن؛ خط: نستعلیق چلیپا، کا: محمد معصوم بیابانکی، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج مذهب، ۱ص (۱۵۳)، ۱۸سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [سنا: ف: ۱-۳۸۵]

● **وصایا** / اخلاق / فارسی

vasāyā

محمود بن فضل

mahmūd ebn-e fazl

سفارشاتی است اخلاقی، مذهبی، اعتقادی و غیره که در ضمن جملاتی قصار و موزون بیان شده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۲۰۶/۳۰

آغاز:گفت که رستگاری خلق در آن است که به اندرون ... باشند و به بیرون نیکوکار و به خدای تعالی امیدوار، و گفت هر چه باشد اگر نه از خدای بینی مشرک باشی

نسخه اصل: کتابخانه ایاصوفیا، استانبول - ترکیه ۴۷۹۲؛ خط: نسخ، اسعد بن احمد، تا: قرن ۹؛ ۶ص (۳۵۳-۳۵۸در حاشیه) [عکسی ف: ۴-۲۷]

● **الوصایا** / اخلاق / عربی

al-waṣāyā

شیخ وفا

šayx vafā

در عقاید به اختصار به‌صورت خطاب و با جملاتی مسجع و مقفی و به زبان عرفان و بر مذهب اهل سنت.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۷۴۷/۱

آغاز:الحمدلله رب العالمین و بعد فاوصی اصحابی و اخوانی کنفسی الضعفی النحفی و جنابی برعایه کل نفس و آن من غیر توان؛ **انجام:**وصل و سلم علی کل نبی و ولی ملک و کل من سلک سبیلهم باسلام و ایمان و ایقان الی یوم الدین.

خط: نستعلیق ترک، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ دارای دو سر لوح مرصع و مذهب، مجدول؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۰ص (۲-۱۱)، ۱۱-۵۱سطر، اندازه: ۹/۵×۱۵/۵سم [ف: ۱۰-۱۷۳۰]

● **وصایا** / مواعظ / فارسی

vasāyā

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsā'ī, ahmad ebn-e zayn-od-dīn (1753 - 1826)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۵۴۲/۹

کا: اورامی نوتشتی، احمد، تا: ۱۲۱۸ق؛ جلد: مقوا، ۳گ (۱۱۴پ-۱۱۶پ)، ۱۵سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف: ۸-۱۷۰]

● **وصایا** / عرفان و تصوف / فارسی

vasāyā

خالدی، عثمان

xaledī, ʻosmān

نه وصیت است در دعوت به طریق مجددیه و لزوم پیروی بزرگان این طریقه.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۰۰۱/۱۸

آغاز:الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله و صحبه اجمعین اما بعد قال رسول الله صلی الله علیه و سلم: الدین نصیحة. پس حقیر مسکین عثمان خالدی ... عام و خاص خلفا و مریدان خود را به چند فقره از وصایای مشفقانه؛ **انجام:**وصیت دهم این که فرزندان و مریدان و خلفاء و محبان من وصایا را سرسری خیال نکنند ... مراد ما نصیحت بود گفتیم ×× حوالت با خدا کردیم و رفتیمو صلی الله ... الحمدلله رب العالمین.

خط: نستعلیق، کا: انصاری، حبیب الله، تا: ۱۲۸۵ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۵گ (۲۱۰پ-۲۱۴ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۸-۱۴]

● **الوصایا** / اخلاق / عربی

al-waṣāyā

محمد عبدالنبی بن عبدالصانع، ق۱۳ قمری

mohammad ʻabd-on-nabī ebn-e ʻabd-os-sāneʻ(- 19c)

تاریخ تألیف: دوشنبه ربیع الثانی ۱۲۰۴ق؛ محل تألیف: کربلا

وصایای محمد عبدالنبی بن عبدالصانع الی محمد علی در تمسک به اخبار ائمه از کتاب کافی.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۸۱۵/۲

آغاز:بسمله، الحمدلله کما هو اهله و صلی الله ... اما بعد فهذا مما اوصی به المولی المنقطع الی مولاه الغنی الواسع محمد بن عبدالنبی بن عبدالصانع؛ **انجام:**و لقد عجبت لمن نجی و السلام علیکم یا تابعی الهدی و رحمه الله و برکاته، حرر یوم الاثنین و قد اتفق غراب البین فی (تاریخ یا شده بالا) فی الارض الطف علی من جد بها الشرف التحیة و التحف ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۶ ذیحجه۱۲۲۳ق؛ جلد: میشن، ۹گ (۲۳پ-۳۱پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۶-۱۱۳]

● **وصایا** / اخلاق / فارسی

vasāyā

محمد وسیم ثانی، ق۱۳ قمری

mohammad vasīm-e sānī(- 19c)

پندهایی است عرفانی - دینی به عربی که در میانه سروده‌هایی به فارسی دارد. بخش‌بندی نشده است.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۵۱۸/۶

آغاز:قال الشخ العارف الاجل الحبر المدقق قطب ... بسمله. هذه ختمی الوصایا للامة المرحومة ... الوصیة الاولی منها و هی اولی الوصایا و هی النصیحة العامة للمسلمین؛ **انجام:**فانما یجاهد لنفسه، ان الله غنی العالمین.

خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: نیمه‌های قرن۱۳، حسب فرموده استادی ملا محمود؛ ۷گ (۱۵ر-۲۱ر) [ف: ۳-۳۳۸]

● **وصایا** / اخلاق / فارسی

vasāyā

وفا، حسینقلی بن علی اصغر، - ۱۳۲۲ قمری

vafā, hoseyn-qolī ebn-e ʻalī asqar(- 1904)

تاریخ تألیف: ۱۲۹۶ق

پند و اندرزهایی است بیشتر استفاده شده از احادیث و گفته‌های ائمه هدی علیهم اسلام، با نگارش نسبتاً ادیبانه ولی آسان تا فرزند کوچکش (محمد) که کتاب برای او نوشته شده، بتواند بهره برد. این کتاب در یک دیباچه و یک «مقدمه» و سی «فصل» کوتاه و یک «خاتمه» می‌باشد. با تجلیل از ناصر الدین شاه قاجار و امیر دوست محمد خان معیر الممالک در پایان و به سال ۱۲۹۶ موافق «دیوان وفا گشت ز اندرز معطل» و «دیوان وفا دین خرد علم مکمل» به پایان رسیده است.عناوین و موضوعات فصول چنین است: توحید، توسل به انبیا ء ذوی الحقوق، حکم به تحصیل عموما، تحصیل علوم، خط، شکار، اسب سواری، قمار، مسکرات، میراث، مذاهب، کیمیا، رفیق، نبوت مطلقه و ولایت مطلقه، تهذیب اخلاق، ادب، عشق مجازی، نکاح، تجارت، فلاحت، سیاحت، عبادت، ریاضت، نوکری و فروسیت، سلوک با اهل و خدم، خواب، سخاوت، دولت و فقر، نجوم و رمل و اختلاج و غیره، اذکار.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۲۱

آغاز:حمد بیحد و سپاس بیقیاس مالک الملک بیهمتائی را سزاست که دست قدرتش بر کافه کائنات گشاده؛ **انجام:**امیدوارم که از بخت سازگار متابعت مضامین این افکار را صحبت آموزگار دانسته پیشنهاد خود کرده بدان قرار بر قرار باشی

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۱۱ ذیقعده۱۲۹۶ق؛ جلد: تیماج، ۱۳۰گ، ۱۰سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۴-۱۴۸]

● **الوصایا** = **التقریرات** / فقه / عربی

al-waṣāyā = at-taqrīrāt

حسینی کاشانی، محمد علی بن احمد، ق۱۴ قمری

hoseynī kāšānī, mohammad ʻalī ebn-e ahmad(- 20c)

تقریرات فقهی مرحوم آخوند ملا محمد کاظم خراسانی (- ۱۳۲۹ق) در باب وصیت است که با عناوین «فرع -فرع» به بحث

درباره موضوع پرداخته است. هیچ یک از هشت باب از تقریرات حاضر تاکنون به چاپ نرسیده و در هیچ یک از منابع نیامده است. عناوین مباحث در حاشیه آمده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۹۸۹/۱۱

آغاز:بسمله، الحمدلله رب العالمین ... کتاب الوصایا و هی جمع الوصیة و هی اسم مصدر الاوصی یوصی و وصی یوصی و مصدر لوصی یصی و هی لغة کما عن القاموس بمعنی العهد؛ **انجام:**و اما الفرق بین المقامین بان ملک البایع فی تلک المسالة کان مقدما علی ملک المشتری و ملک الورثة فی المقام و مقارن لملک الموصی له فلا یصح لان یصیر منشاء لاختلاف الحکم کما لا یخفی ...

کا: حسینی کاشانی، محمد علی بن احمد، تا: ۱۳۲۳ق، جا: نجف اشرف؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۹گ (۳۷۷پ-۴۰۵پ)، ۲۰سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۴/۵×۲۲/۵سم [ف: ۳۷-۶۷۶]

● **الوصایا** / فقه / عربی

al-waṣāyā

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۳۲۸/۳

آغاز:الحمدلله ... و بعد فهذه وجیزة نافعة المتعلقة بباب الوصایا وفقنا الله لاتمامها و استفادتها قوله قده کتاب الوصایا و النظر فی ذلک یستدعی فصولا الاول فی الوصیة و هی تملیک عین او منفعة بعد الوفاة الوصایة جمع الوصیة من اوصی یوصی او من وصی یوصی او من وصی یصی؛ **انجام:**نقول به والا فمقتضی القاعدة ما عرفت فتأمل و اغتنم قد تم الکلام فیما یتعلق بالوصایا بخلافتها فعلی المتأمل التأمل فیما اهملناه و هو الاول و الاخر.

تألیف این بخش در شهر رمضان ۱۳۲۵ به پایان رسیده؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: رمضان۱۳۲۵ق؛ جلد: تیماج، ۳۷گ (۴۵ر-۸۱ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۳۸-۴۵۸]

● **الوصایا** / کیمیا / عربی

al-waṣāyā

وصایایی است با عناوین «یابنی - یابنی» درباره علم کیمیا. این وصایا در نسخه حاضر شماره (۱۲۵۷۲/۳ مجلس) با عنوان «کتاب فیه وصیة الامام جعفر ابی محمد بن علی بن موسی الرضا لولده ولی و حجته علی خلقه ابی الحسن بن علی فی علم الصنعة الشریفة» ذکر شده است. سزگین در تاریخ التراث العربی (۱۳۱/۴) «رسالة الوصایا و الفصول» را به امام صادق (ع) نسبت داده که گویا منظورش همین کتاب است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۵۷۲/۳

آغاز:اوصیک یا بنی بتقوی الله و طاعته انی شارح لک علم الصنعة و کیف کان سبب نزولها من السماء علی کلیم الله موسی (ع)؛ **انجام:**یا بنی اکثر من قراءة کتابی هذا و أدمن الدعاء و التضرع الی الله فانه جواد کریم یؤتی الحکمة من یشاء و هو علی کل شیء قدیر.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۸گ (۹۹پ-۱۰۶پ)، ۱۸سطر [ف: ۳۶-۱۰۷]

● **الوصایا** / اخلاق / عربی

al-waṣāyā

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۱۹/۲۲ ط

آغاز:بسمله وفقنا الله تعالی و ایاک یا اخی لطاعته و سلک بنا سبیل مرضاته ... اول ما اوصیک به تقوی الله فیما تاتی و تذر فانها وصیة رب العالمین؛ **انجام:**(حاشیه) ... و یجعل ما بقی من ایام هذه المهملة علی طاعته موقوفا و عما یبعد عن جنابه مصروفا انه ولی ... و هو حسبنا و نعم الوکیل

خط: نستعلیق، کا: تاری، محمد تقی، تا: قرن ۱۲؛ ۱۷ص (۳۲۱-۳۳۷)، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۲۴/۳-۱۱۸]

● **الوصایا** / کیمیا / عربی

al-waṣāyā

کاتب در این نسخه، وصایای کیمیایی احمد بن سعدالله هاشمی به فرزندش را گزیده ساخته و موارد زاید آن را حذف کرده و در آغاز نیز مطالبی بدان افزوده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۷۱۲/۷

آغاز:الحمد لواهب الخیر و النوال و المتطول علی عباده بالکرم و الافضال ... و بعد، فانی لقیت هذه الرسالة المنسوبة الی السید الشریف ابی العباس احمد بن سعدالله الهاشمی مخاطباً لابنه؛ **انجام:**و هذا آخر ما انطوی علیه تمام العمل مما لخصته من البابین

خط: نسخ، کا: محمد حسن بن میرزا رضا، تا: ۱۲۴۵ق؛ مصحح، محشی؛ ۱۵گ (۱۲۴-۱۳۸)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۳۴-۶۵۱]

● **وصایا** = **معرفة النفس** / فلسفه / عربی

waṣāyā = ma‘rifat-un nafs

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۹۸۲/۲۷

آغاز:بسمله. بسم الله الذی لا اله سواه اول کل شیء فلا اول له ... و بعد فقد سألنی جماعة من اخوانی جمعتهم لاخوة الدینیه و القرابة الیقینیة ان انشأ لهم وصیة جامعة لخیر الدارین و امحض لهم نصیحة شاملة لسعادة المنزلین ... و باسمه المبارک افتتح و اقول اخوانی حرسکم الله من الآفات المعنویة ... افتتاح الکلام اعلموا و تیقنوا

بالطریق الذی ادالکم علیه من ...؛ **انجام:**الفتح الثامن فی تبیین فایدة البلوغ الی الکمال و آنهاهل هی بحیث ... فعلیکم اخوانی بالتجرد و التشمر للبلوغ الی هذه الغایة و الانتهاء الی هذه النهایة حامدین لله علی نعمائه و شاکرین لآلائه متوجهین الی لقائه مصطبرین علی بلائه ینصرکم و یبارک لکم و لنا فیه اتانا من فضله و اولانا من خیره و طوله.
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج، ۱۹ص (۳۴۷–۳۶۵)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۴۴–۱۷۴]

● **وصایا** / فقه / فارسی

vasāyā

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۷۳۲/۲
آغاز:بسملهوصیت اول خداوند تبارک و تعالی در وصیت عامه می‌فرماید؛ **انجام:**از من برداشته میشود وصیت.
بفارسی با گواهی از آیات قرآن؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ۱۵ص (۱–۱۵)، ۱۷سطر(۱۲×۱۶)، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۱۲–۲۷۲۷]

● **وصایا** / کیمیا / فارسی

vasāyā

رساله‌ای است در کیمیا و تدبیر حجر با عنوان‌های «ای پسر من»، در جایی می‌گوید: «جد تو جعفر بن محمد الصادق علیه السلام استخراج کرده بود».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۹۴۴/۳
آغاز:بسمله. صناعت فراهم آمده از کثیف با لطیف و از نر با ماده و از گرم با سرد و از تر با خشک؛ **انجام:**و در فکر استخراج ان آفتی و کارها موقوف به تقدیر حق تعالی است هر چه را خواهد تقدیم کند و هر چه را خواهد تاخیر و هو علی کل شیء قدیر و الحمدلله رب العالمین
بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۴۲گ (۱۶۶پ–۲۰۷ر)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۳۱–۱۴۳]

● **وصایا** / عرفان و تصوف / فارسی

vasāyā

از شیخ صدرالدین. با سربندهای «و دیگر» و در پایان می‌گوید: «و این وصیتی است مشتمل بر کلیات احوال سالک و غیر سالک از اهل خیر و ایمان در زندگانی».

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۴۹۴/۲–عکسی
آغاز:بسمله. و سلام علی عباده الذین ... بدان ای فرزند عزیز وفقک الله لما یحب و یرضی که آنچ از وصایا حالا لایق است من حیث الوقت و الحال که یاذ کرده شوذ و بر آن تحریض داذه آید این است که در زمان غیبت؛ **انجام:**و این وصیتی است مشتمل بر کلیات احوال سالک و غیر سالک از اهل خیر و ایمان در زندگانی، و در حالت مرگ و در برزخ و حشر. و الله یقول الحق و هو یهدی من یشاء الی صراط المستقیم. و حسبنات الله فی کل موطن و نعم الوکیل. و الحمدلله وحده. تمت ...
خط: نسخ خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ عکس از بازمانده‌های زنده یاد فروزانفر است؛ ۱۹گ (۱۹۸–۲۱۶) [عکسی ف: ۲–۲۹۵]

● **الوصایا (باب)** / فقه / عربی

al-waṣāyā (bāb)

بخشی از مسائل ارث از «شیرازی».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۳۱/۲۵
آغاز:باب الوصایا. اذا اوصی باکثر من ثلث ماله و لم یجوز الورثة ما زاد علی الثلث فاقسم الثلث علی قدر الوصایا
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: میشن مذهب، ۲گ (۳۵–۳۶ر)، ابعاد متن: ۱۰/۵×۲۳، اندازه: ۱۳×۲۷/۷سم [ف: ۲۹/۱–۳۶۵]

← وصایا افلاطون ≻ الکلمات الافلاطونیة
← وصایا افلاطون ≻ گفتارهای افلاطون

● **وصایا امیرالمؤمنین لابنه الحسین (ع)** / حدیث / عربی، فارسی

waṣāyā amīr-il-mu'minīn li-ibn-i-hi-l ḥusayn

منسوب به علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، - ۴۰ قمری

'alī ebn-e abī tāleb, emām-e avval(- 661)

حاوی پند و اندرزهایی است که امام علیه السلام به فرزند ارجمند خویش داده‌اند و پس از آن برخی از کلمات قصار نبی اکرم و امیر مؤمنان در پند و اندرز گردآوری شده و خود مؤلف به مناسبت کلام با عناوین «ای عزیز» به توضیح آن پرداخته است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۹۵۵
آغاز:بسمله، اوصی امیرالمومنین ... فقال یا نبی اوصیک بتقوی الله عزوجل فی السر و العلانیة و کلمة الحق فی الرضا و الغضب؛ **انجام:**تا وقت اجتماع شمس و قمر که خاتم الولایة ظهور فرماید و روی زمین را پر از عدل و داد فرمایند فتامل تفهم جواهر هذه الاسرار
خط: نسخ و نستعلیق، کا: میرزا آقای سلماسی (برای پرویز خان)، تا: آخر شعبان۱۲۹۸ق؛ واقف: شمس الدین پرویزی، مرداد۱۳۳۲؛ ۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۲۶–۶۷۲]

● **وصایا امیرالمؤمنین لابنه الحسین (ع) (ترجمه)** /
شعر، حدیث / عربی - فارسی
waṣāyā amīr-il-mu’minīn li-ibn-i-h-il ḥusayn (t.)
منسوب به علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، - ۴۰ قمری
‘alī ebn-e abī tāleb, emām-e avval(- 661)

غیر همانند:

۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۱۸۸/۳۱

آغاز: بسمله کردم آغاز این بنام خدا ×× هم عطا بخشش و خطا بخشا / اوصی علی ابنه الحسین علیهماالسلام ×× وصیت کرد علی پسر خود را حسین / برایشان باد سلام، گفت سلطان اولیاء بحسین ×× کای دلارام جان و قرة عین؛ **انجام:** تا نگردد ز بند اینها فرد ×× که چه پوشیدی دی دوش چه خورد.

وصیت آن حضرت به فرزند گرامیش امام حسین (ع) هم به نثر و هم به نظم ترجمه شده است؛ خط: نسخ خوش، کا: قاری نیریزی، معزالدین محمد بن محمد، تا: ۱۰۸۵ق؛ دارای سرلوح مزدوج مذهب، مجدول؛ واقف: محمد حسام واعظی، ۱۳۹۷؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۵-۵۶۳]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۰۱۳

آغاز: اوصی امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب ... «اندرز فرموده پادشاه مؤمنان علی پسر ابوطالب؛ **انجام:** ای طعامیه اکل و لا ثوبیه لبس تمت ... از هر یک از خوردنی که بخورد و نه از هر یک پوشیدنی نرم و درشت که بپوشد. تمام شد

خط: نسخ جلی و معرب، بی‌کا، بی‌تا؛ در پایان نسخه رقم کرده: «جهت تقدیم حضور باهر النور حضرت مستطاب اجل اکرم افخم وزیر اعظم دربار شاهنشاهی عجم صدرالوزراء رئیس الامراء امین السلطان دام ایام اقباله این کتابچه مبارکه که مرقومه از فرمایشات امیرمؤمنان صلوات الله علیه الملک المنان تذهیب و تسطیر گردید امید که بکرم قبول فرمایند»، از این قرار خط و تذهیب نسخه از یک تن است؛ با سرلوح متوسط، مجدول؛ جلد: میشن، ۱۳ص، ۹سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۶-۱۲]

● **وصایا به ابویوسف** / اخلاق
vasāyā be abū-yūsof
ابوحنیفه، نعمان بن ثابت، ۸۰ - ۱۵۰ قمری
abū-hanīfe, no‘mān ebn-e sābet (700 - 768)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۳۶۰/۴

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۴گ (۷۳پ-۷۶ر)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۲۵-۳۴۶]

● **وصایا تیاذق الحکیم لانوشیروان** / طب / عربی
waṣāyā tīyāḏiq al-ḥakīm li-anūšīrawān

در برخی مراجع از تیاذوق (= تئودکوس) پزشک حجاج بن یوسف و متوفی در حدود ۹۰ هجری ــ که نمی‌تواند پزشک انوشیروان ساسانی باشد ــ اثری در اصول ده‌گانه حفظ الصحه یاد شده، و ابن ابی اصیبعه متن آن را که با نسخه حاضر تفاوت‌های اندک دارد می‌آورد و می‌گوید: حکیم آن را به درخواست یکی از ملوک نوشته است. در فهارس، «قصیدة فی حفظ الصحة» از او یاد کرده‌اند. این اصول حفظ الصحه در ارجوزه منسوب به ابن سینا نیز آمده و عادل شیرازی آن قصیده را به نظم فارسی درآورده است (نسخه کتابخانه لغت‌نامه دهخدا) (رجوع شود به سزگین، ج ۳، ص ۲۰۷- ۲۰۸؛ مصنفات ابن سینا از دکتر مهدوی، ص ۲۵؛ نشریه کتابخانه مرکزی، ش۳، ص ۴۱۲؛ بانکی پور. ج۴، ص ۱۶۴، نسخه شماره ۱۰۸/۳).

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۵۹۰/۱۴۰

آغاز: وصایا تیاذق الحکیم لکسری انوشروان و هی عشر: لا تأکل طعاماً و فی معدتک طعام ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۲۷ رمضان۷۲۱ق؛ جلد: تیماج، ۱ص (۶۲۶)، ۴۱سطر، اندازه: ۱۹×۳۲سم [ف: ۴۱-۹۹]

● **وصایا الحکماء** / طب / عربی
waṣāya-l ḥukamā’
توصیه‌های پزشکی است به نقل از طبیبان بزرگ که به کار بستن آنها موجب صحت و سلامتی است.

تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۶۳۰/۲

آغاز: من أراد البقاء و لم یبق الا الله فلیبا کر بالغداء و لا یتماسا فی العشاء و لا یأکل علی الامتلاء ... قال سقراط من اجتنب النتن و الدخان؛ **انجام:** القلب و کثرة الماء من الکبد فاذا و ثقت بالصحة فلم یبق الا التقویة و الله اعلم بالصواب.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۵گ (۱۶۶پ-۱۷۰ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۲-۶۶۷]

← وصایا الذهبیة ≻ ترانه زرین

● **وصایا طاوس الحرمین** / اخلاق / عربی
waṣāyā ṭāwūs-il ḥaramayn
طرطوسی، علی بن احمد، - ۳۷۴ قمری
tartūsī, ‘alī ebn-e ahmad(- 985)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۱۰/۳۸-ف

نسخه اصل: موزه بریتانیا ش Or. 5321؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱-۵۲۸]

● **الوصایا الطیبة (ابواب فی)** / طب / عربی
al-waṣāya-ṭṭayyiba (abwāb-un fī)

تاریخ تألیف: احتمالاً قرن ۱۰

جامع شناخته نشد،احتمالاً در قرن ۱۰قیا قبل از آن می‌زیسته است. رساله‌ای است کوتاهو بسیار مفید در توصیه‌های پزشکی و اخلاقی که غالباً از خاتمه شرح علامه قطب الدین محمود بن مسعود شیرازی (-۷۱۰ق)، کتاب اول از قانون ابن سینا و کتب دیگر مثل «بستان الأطبا» تألیف ابن مطران (-۵۸۵ق)، «المعالجات البقراطیة» تألیف احمد طبری (-۳۷۰ق) و کتب بقراط و جالینوس گرفته شده و بعد از تنقیح و حذف مکررات در چهار باب (یا بیشتر) مرتب شده است: باب ۱. فی ما ینبغی ان یکون الطبیب علیه؛ ۲. فی العلوم التی لا بد للطبیب منها؛ ۳. فیما یجب ان یروض به الطبیب نفسه بعد العلوم و ما یجب ان یتخذه دینا و عادة، باب فی ما ینبغی ان یجتنبه الطبیب؛ ۴. فی امتحان الطبیب.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۱۹۵۱

آغاز:بسمله. هذه ابواب فی الوصا التقطوها من الکتب ... یکثر منها من شرح العلامة بعد التنقیح و حذف المکررات و ادراج کل فی باب مناسب له الباب الاول فی ما ینبغی ان یکون الطبیب معتدلا فی مزاجه؛ **انجام:**قولا جزما اذا رأیت الطبیب مستبدا برأیه غیر عامل

تا اواخر باب چهارم است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۱۰گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [اهدائی رهبر: ۹-۴۴۳]

← الوصایا القدسیه < وصیة العارفین

● **وصایا لاحد ملوک الهند** / اخلاق / عربی
waṣāyā li-aḥad-i mulūk-il hind

به فرزندان خود، شامل سه «فصل» که دو فصل اول هر کدام شامل ده نصیحت.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۹۵۴/۱۹

آغاز:فصل و قیل ان بعض ملوک الهند لما دنت وفاته و کان مومناً احضر ولده؛ **انجام:**المنتظم الجبار. تمت الرسالة و الحمد کله لواهب العقل. و سلم تسلیماً.

خط: نسخ، کا: حسینی، جعفر بن عبدالله، تا: ۱۰۶۹ق؛ کاغذ: سپاهانی، ۳گ (۲۵۸ر-۲۶۰ر)، ۱۴سطر(۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۱۴-۲۴۰]

● **وصایا الملوک و ابناء الملوک من اولاد قحطان بن هود** / تاریخ / عربی
waṣāya-l mulūk wa abnā’-ul mulūk min awlād-i qaḥṭān ibn-i hūd

وشاء، محمد بن احمد، - ۳۲۵ قمری
vaššā’, mohammad ebn-e ahmad(- 938)

کتابی است در سه جزء شامل وصایا ومواعظ هود نبی (ع) به فرزندانش و وصایای اولاد او به فرزندانشان.از ابوالطیب محمد بن اسحاق بن یحیی الوشاء (- در اواخر قرن ۳ یا اوایل قرن ۴) [در برخی از مآخذ محمد بن احمد بن اسحاق نیز یاد شده، بغیة الوعاه سیوطی ۵۳:۱؛ معجم المؤلفین ۴۴:۹]. در کتب تراجم مانند بغیة الوعاة، تاریخ بغداد و نزهة الالباء و فهرست ابن الندیم نام این کتاب در شماره تألیفات وشاء نیامده، اما در برخی از کتابخانه‌ها چند نسخه خطی با این نام و نسبت موجود است که در فهرستها معرفی شده است. بروکلمان (ذیل یکم:۱۸۹) نیز از آن یاد می‌کند و نسخه شماره ۶۷۳۸ پاریس و نسخه قاهره را نشان می‌دهد. در مجله معهد المخطوطات از نسخه کتابخانه فخرالدین نصیری (در تهران) در مجموعه‌ای مورخ ۱۲۷۹ یاد شده است. در فهرست دارالکتب نیز از ۳ نسخه از آن یاد شده است. این کتاب مرتب بر ۳ جزء است و از فهرست دارالکتب به دست می‌آید که جزء اول آن به چاپ رسیده است.(عبدالحسین حائری)

آغاز:بسمله الحمدلله وسلام علی عباده الذین اصطفی صلی الله علی محمد المصطفی وعلی آله الاصفیاء وصحابته النجباء ... اما بعد فقد اجمعت العلماء علی اناول نبی مرسل بعثه الله تعالی بعدنوح بشیراً ونذیراً و امینا علی وحیه ورسالته هود النبی ... فزعموا ان هود النبی اوصی بنیه فقال لهم اوصیکم بتقوی الله وطاعته ...

چاپ: عراق، بغداد، مطبعة الشابندر، ۱۳۲۲ قمری، ۴۰ص

[فهرست دارالکتب (چاپ ۱۳۴۵ق) ۴۳۴:۳-۴۳۵؛ تاریخ بغداد ۲۵۳:۱؛ مجله معهد المخطوطات قاهره ۴۸:۳؛ معجم المؤلفین ۴۴:۹؛ معجم المطبوعات: ۱۹۴۴؛ بغیة الوعاة چاپ محمد ابوالفضل ابراهیم (۱۳۸۳) ج ۱۸:۱ و ۵۳]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۵۵/۵-طباطبائی

آغاز:الا کل حی هالک و ابن هالک ×× و ذو نسب فی العالمین یموقوالجزء الاول فی بیان اولادهود النبی ... قحطان و حمیر و ما ملکو او این تملکوا و ما وصوا اولادهم و داوموا علیها بسمله اما بعد فقدا جمعت العلماء علی اول بنی مرسل؛ **انجام:**ان الذین تملکوا قد اهلکوا ×× و علی المقنع حل بالارواح

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۳ق؛ افتادگی: آغاز(گویا مقدمه کتاب)؛ ۸۲ص (۱۳۱-۲۱۲)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲۳-۴۴]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۳۰۶/۲

خط: نسخ، کا: تبریزی، عبدالله بن ابراهیم، تا: ۱۵شوال۱۲۸۳ق؛ جلد: میشن [ف: ۵-۲۵۹]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۶/۲ معزی

آغاز:بسمله. فزعموا ان حمیر و کهلان لما قسم سبا بینهما فجعل

سیاسة الملك لحمیر و جعل اعنه الخیل و ملك الاطراف و الثغور لکهلان؛ **انجام:** کان المنذر یتقی لسانه ما عفوا عنهم و اقاموا بسواء العراق حتی کانت وقعة ذی قار و قتلوا الغرس و صاروا فی السواد إلی یومهم هذا و الله اعلم.

ج۳؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۷ جمادی الاول۱۲۹۵ق؛ ۴۶گ (۱۶ر-۶۱پ)، ۱۵ سطر (۱۰×۱۳/۵)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۳۹-۱۷۲]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۹۰۰/۲-۳۵/۸۰

آغاز: برابر **انجام:** ومهما زرعتم یا بنی فانه×× سیحصد یوما یزر من کان زاکیاتم الجزء الثالث من وصایا الملوك وبه تمام الکتاب

جزء اول ودوم وسوم؛ خط: نسخ معرب و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ترجمه فارسی مطالب در لابه‌لای سطور، با سرلوح، مجدول؛ جلد: تیماج، ۹۱گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۸-۴۹۳۳]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۶/۱ معزی

آغاز: و زعموا ان الغوث ولی الملك فی حیوة ابیه و بعد وفاته دهرا طویلا و کان من اسن الملوك سیرة و اثبتهم هلی سنن ابائه واجداده و کذلك کان ابنه؛ **انجام:** فما و افقت ضعاء صارت/بدار الملك و الحسب العریف

ج۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ رکابه‌دار؛ جلد: تیماج، ۱۵گ (۱ر-۱۵پ)، ۱۵ سطر (۱۰×۱۳/۵)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۳۹-۱۷۲]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۴۲/۱

در سه جزو؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۲۰ص (۱-۱۲۰)، ۱۵سطر (۱۰-۱۲×۲۲)، اندازه: ۲۲×۳۱سم [سنا: ف: ۱-۲۶۰]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۱۳۴/۲

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۴۹گ (۷۳پ-۱۲۱پ)، ۱۹سطر(۱۰×۱۸/۵)سطر، اندازه: ۱۷×۲۸سم [ف: ۹-۷۷۶]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۹۰۸/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و لا تبتدوا بالحرب من لم یکن لکم×× من الناس و العدون من کان بادیا / و مهما زرعتم یا بنی فانه×× سیحصد یوما بزر ما کان راکیا

هر سه جزء کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مذهب، ۶۲گ (۹۴ر-۱۵۵پ)، ۱۵سطر [ف: ۳۷-۵۰۲]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۰۲۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** سیصد یوما بذر من کان زاکیا

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: پارچه‌ای [الفبائی: -۶۰۴]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۵۰-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۳۹۷]

● وصایا الملوك و ابناء الملوك من ولد قحطان /

مواعظ، تاریخ / فارسی

vasāya-l molūk va abnā’-ol molūk men vold-e qahtān

نظام الملک، حسن بن علی، ۴۰۸ - ۴۸۵ قمری

nezām-ol-molk, hasan ebn-e ‘alī (1018 - 1093)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۴۹/۲

از نظام الملک؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱ص (۱۶) [سنا: ف: ۲-۱۴۰؛ فهرست رایانه‌ای ج۴-۱۰۸۵]

● وصایا الملوك و ابناء الملوك من ولد قحطان /

اخلاق / عربی

waṣāya-l mulūk wa abnā’-ul mulūk min wuld-i qaḥṭān

تهران؛ ملك؛ شماره نسخه:۳۴۴/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۰ق؛ اندازه: ۱۹/۳×۲۸/۸سم [ف: ۵-۱۸]

● الوصایا من الفتوحات / عرفان و تصوف / عربی

al-waṣāyā min-al futūḥāt

کازرونی، امین الدین محمد

kāzerūnī, amīn-od-dīn mohammad

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۷۳۶۲/۲

آغاز: الحمدلله کاشف الغطا مانح الممدوح بأحسن الصفات و الأسماء و المعبود؛ **انجام:** الهی وقفنا لإستعماع هذه النصائح و الوصایا و العمل بها و الله أعلم و أحکم

خط: نستعلیق، کا: علاءالدین بن حسن بن محمد القاضی (عاصی)، تا: قرن ۱۱؛ محشی؛ ۲۰گ (۲-۲۱)، ۱۷سطر، اندازه: ۵×۸سم [ف: ۳۶-۲۶۲]

● وصایا النبی (ص) / حدیث / عربی

waṣāya-n nabī

وصیت‌های حضرت پیامبر صلی الله علیه و آله است به ابی ذر و عبدالله بن مسعود به نقل از مکارم اخلاق.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۲۴/۳-طباطبائی

آغاز: بسمله وصایا النبی صلی الله علیه و آله لابی ذر و مواعظه لعبدالله بن مسعود ... اوردها صاحب کتاب مکارم الاخلاق؛ **انجام:** یامر بالعدل و الاحسان ... یعظکم لعکم تذکرون

بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۴ص (۵۲-۷۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۲۳-۳۱۱]

● وصایا النبی (ص) لعلی (ع) / حدیث / عربی

waṣāya-n nabī li-‘alī

محمد (ص)، پیامبر اسلام، - ۱۱ قمری

mohammad, payāmbar-e eslām(- 633)

حدیث معروف پیامبر (ص) به امام علی (ع) است که به صورت «یا علی، یا علی» ارائه شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۴۸۱/۵
خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: رجب۷۴۰ق؛ ۶گ (۷۶پ–۸۱پ)، اندازه: ۱۹×۲۴سم [ف: ۳۳/۱–۴۸]

● **وصایا النبی لأبی ذر الغفاری (مترجم)** / حدیث / عربی – فارسی

waṣāya-n nabī li-'abī ḏar al-ġifārī (mutarjam)

وصایای پیامبر اسلام (ص) به ابوذر غفاری با عناوین «یا اباذر» است که در ۱۱ فصل و چند فقره مرتب شده و به صورت زیرنویس یا در حواشی نسخه به فارسی ترجمه شده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۱۷۹۱
آغاز: بسمله. و اعلم یا الهی ان هذا من فقرات الحدیث الشریف ... یا اباذر اعبد الله کأنک تراه؛ **انجام:** حقیقة الایمان حتی تری الناس کلهم جمعی فی دینهم عقلاء فی دنیاهم
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۸ق؛ محشی؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ ۸گ، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲–۸۱۲]

● **الوصایا و الفصول** / علوم غریبه / عربی

al-waṣāyā wa-l fuṣūl

جعفر بن محمد (ع)، امام ششم، ۸۰ – ۱۴۸ قمری

ja'far ebn-e mohammad, emām-e šešom (700 - 766)

رساله مختصری است در کیمیا و اکسیر که می‌گویند امام صادق علیه السلام در خطاب به فرزند گرامی‌اش امام کاظم علیه السلام آن را نگاشته و در ابتدای آن، این عنوان آمده است:«رسالة الوصایا و الفصول لسیدنا الامام جعفر الصادق»، و در مقدمه‌اش آمده: «... فیقول بطریق الوصیة لولده الامام جعفر بن محمد الصادق رضی الله عنهما»، و در جایی از رساله از پیامبر اکرم صل الله علیه و آله و سلم به عنوان «جدنا» یاد شده است: «... و قال جدنا صل الله علیه و آله و سلم». در فهرست‌های مختلف چند رساله در کیمیا و اکسیر به امام جعفر صادق علیه السلام منسب شده است (در این باره نک: استدراکات علی تاریخ التراث العربی، قسم الکیمیا و السیمیا: ۲۶/۸–۲۸).

در انتساب رساله‌های مذکور به امام صادق علیه السلام جای تردید و تأمل است؛ چنان‌که در جایی از رساله حاضر، ابیاتی از ارجوزه ذوالنون مصری (متوفی ۲۴۶ق) با دعای «رحمه الله» نقل شده و در اواخر رساله، مؤلف از تألیفات دیگرش یاد کرده است: «... فهذا تفسیر الأحرف التی کانت فی آخر تقوید الحکیم فتعبت فیها حتی فسرتها و کانت هذه الترجمة بالرومیة فافهم ذلک و قد کتبت هیکلین برسالتی التی کانت بینی و بین ملک الروم و کانت تلک الرسالتین بالقلم فنقلتهما بالقلم العربی ... فقد کتبت منه عدة نسخ و اودعتها بحلب».دانسته است که در تاریخ زندگانی امام صادق علیه السلام نامه نگاری به ملک روم و حضور در حلب نقل نشده است.

از اختتامیه رساله برمی‌آید که شخصی به نام علی بن مصطفی بدری محرر رساله بوده است؛ چنانکه نوشته:«و قال محرر هذا الکتاب الراجی من المولی الصواب و الثواب علی بن مصطفی البدری اعلم أیها الناظر فی هذا الکتاب الجلیل و الدر النظیم الجمیل ان الاستاذ جابر رحمه الله هو استاذ الکل من فلاسفه الاسلام و قد حیر الفلاسفه فی رموزه و أبهر العقول من الحکماء بالغوزه مع أنه تلمیذ هذا السید الامام و البطل الفرد الامام فکیف برموز سیده الذی أخذ العلم عنه و استقی الحکمة منه ...».

مرحوم آیة الله مرعشی نجفی – ره – در یادداشتی بر ابتدای نسخه عکسی حاضر، انتساب رساله را به ائمه اطهار علیهم السلام رد نموده و آن را مجموعه‌ای از کلمات حکما و انبیا دانسته‌اند. علامه طهرانی از چاپ رساله‌ای در علم الصناعة و الحجر الکریم منسوب به امام صادق علیه السلام در هیدبرگ به سال ۱۹۲۴ میلادی خبر داده و احتمال انتساب آن به جابر بن حیان را نیز مطرح کرده است.(حافظیان)

[تاریخ التراث العربی، فؤاد سزگین، المجلد الرابع (السیمیا، الکیمیا، النبات، الفلاحة: ص ۱۹۱–۱۹۵؛ استدراکات علی تاریخ التراث العربی، الجزء الثامن، قسم الکیمیاء و السیمیا ...): ص ۲۶–۲۸؛ الذریعة: ۱۶۳۱۰۷/۱۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۹۶
آغاز: بسمله. حمدله. و صل الله علیه و آله و سلم و صحبه أجمعین أما بعد فیقول بطریق الوصیة لولده الامام جعفر بن محمد الصادق رضی الله عنهما اعلم یا بنی ان هذه الصناعة لیست من شیء ثابت بمفرده و لاطیار بمفرده و انما هی من طیار و ممسک ذکراً و انثی حاراً و بارداً رطباً و یابساً و أصل الجمیع الماء القراح ثم انه ینتج ثلاثة أشیاء نفس و روح و جسد و منها تقویم الخلایق فاحترص یا بنی علی ان تجمع بین هذه الثلاثة؛ **انجام:** فقد کتبت منه عده نسخ و اودعتها مجلب فاعلم ذلک و الله خلیفتی علیک و هو حسبی و نعم الوکیل. تمت الوصایا بحمدالله و عونه و حسن توفیقه و قال محرر هذا الکتاب ... علی بن مصطفی البدری ... سیما فی قصة اسطانس مع الحکما و ما أمرهم به جهاراً و قد زدتک فی بیان ذلک بیاناً و انذراً و أرجوات من الله المغفرة انه کان غفاراً.
نسخه اصل: کتابخانه ملی اتریش، ش ۲۳۹۳؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: گویا از قرن ۱۱؛ این نسخه عکسی را دکتر عدنان جواد الطعمة در ۱۹۸۵/۸/۲۲ به کتابخانه حاضر اهدا کرد و در ابتدای آن یادداشتی از مرحوم آیة الله مرعشی نجفی –ره– بدین مضمون آمده: «بسمه تعالی هذا کتاب فی علم الصنعة الشمسیة و القمریة والزهلیة منسوب الی مولینا الباقر علیه السلام و انه علیه السلام خاطب به ابنه مولینا الامام الصادق و بعد سنا فیه تحقق انه لیس له علیه السلام و انه مجموعة من کلمات الحکماء و الأنبیاء و العرفاء کذی النون المصری و غیرهم و منشأ الاشتباه فی مورد منه یعبر عن النبی بجدنا رسول الله و عن الصادق یعبر یا بنی و بالجملة انا مطمئن بأنه لیس من تألیف الامام علیه السلام فلیتأمل. شهر محرم الحرام سنه ۱۴۰۶ قمری»؛ ۶۶ص، ۱۷سطر [عکسی ف: ۳–۱۹۱]

● **وصایا و مواعظ** / اخلاق / فارسی

vasāyā va mavā‘ez

مجموعه مختصری است شامل پند و آداب و حکم و فوائد منسوب به جمله از حکماء: وصیت ارسطو به اسکندر، پندنامه ابوزید حکیم، گفتار بزرگمهر و بقراط، گنج نامه شاپور و گفتار سقراط و افلاطون و صوفیه و غیرها.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۵۰۷

آغاز:این فضیلت در وصایایت ارسطا طالیس حکیم که پادشاه اسکندر را در وقت وداع کردن فرموده است؛ **انجام:**و چهار چیز را خوردن گند دهان آورد: ۱-نخود خام ۲-و گل سرشوی ۳- و سیر خام ۴- کند ناتمام شد رساله در باب فواید از قول حکما واله اعلم.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ واقف: نائینی؛ ۱۲گ، ۱۸سطر [ف: ۶-۴۸۴]

● **الوصایا و المواعظ المرتضویة** / حدیث / عربی

al-waṣāyā wa-l mawā‘iẓ-il murtaḍawīya

منسوب به علی بن ابی طالب (ع)، امام اول،- ۴۰ قمری

‘alī ebn-e abī tāleb, emām-e avval(- 661)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۱۰/۲۱-ف

نسخه اصل: موزه بریتانیا ش Or. 5321؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ۸۰۱ق [فیلمها ف: ۱-۵۲۷]

● **وصایای ابن سینا به پزشکان** / طب / عربی و فارسی

vasāyā-ye ebn-e sīnā be pezeškān

منتخب وصایای ابن سینا به پزشکان و ترجمه سخن شارح قانون در آداب و اخلاق پزشک. از محمد امن غباری.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۳۸/۱ط

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۱۲ص (۳۱۱-۳۲۲-اضافاتی در نسخه خلاصه التجارب) [ف: ۲۳-۱۳۰؛ فهرست رایانه‌ای ج۴-۱۰۸۶]

● **وصایای ابوموسی رماوی** / کیمیا / عربی

vasāyā-ye abū-mūsā ramāvī

چهار وصیت است و در سی قسمت تحت عنوان کلمه در علم کیمیا.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۷۴۰/۲۰

آغاز:بسمله، الحمدلله رب العالمین ... و اماطین قراع العقد و التقطیر ... قیل کل شییء ... الله عزوجل وحده ...

بی‌کا،بی‌تا؛۴گ(۲۱۴ر-۲۱۷پ)،اندازه:۱۷/۵×۲۲/۵سم[ف:۸-۴۸۸]

● **وصایای ارسطو به اسکندر** / اخلاق / عربی

vasāyā-ye arastū be eskandar

ارسطو، ۳۸۴ - ۳۲۲ ؟ قبل میلاد

arastū (-384 - -322)

قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۴۴۲/۴

آغاز:قال ارسطو اعلم یا اسکندر ان اول شیء اخترعه الباری

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوایی، ۱گ (۳۷ر-۳۷پ)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۲-۲۸۰]

● **وصایای ارسطو به اسکندر** / اخلاق / فارسی

vasāyā-ye arastū be eskandar

ارسطو، ۳۸۴ - ۳۲۲ ؟ قبل میلاد

arastū (-384 - -322)

مترجم این وصایا را برای یکی از پادشاهان ترجمه نموده است تا راهنمای وی باشد در کشورداری. نسخه‌ها گوناگون است.

چاپ: مجلة المشرق، السنة العاشرة، عدد۶و۷،محقق:لویس شیخو.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۷۱/۳۱

آغاز:بسمله چنین آورده اند که چون اسکندر را که زمین یونان

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ ۲ص (۲۷۰-۲۷۱)، اندازه: ۱۲×۱۶سم [ف: ۳۲-۹۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۲۱۸/۴

آغاز:این فصلیست در وصایای ارسطاطالیس حکیم که پادشاه اسکندر را در وقت وداع کردن فرموده است؛ **انجام:**و چهار چیز را خوردن گند دهان آورد اول نخود خام دوم گل سرشوری سیم سیر خام و کندنا. تمام شد رساله در باب فواید از قول حکما. و الله اعلم بالصواب

خط: نستعلیق، کا: ساوه‌ای، محمد نظام بن علیخان، تا: قرن ۱۱؛ ۲۹ص (۵۸۶-۶۱۴)، ۱۹سطر(۹×۱۸)، اندازه: ۱۸/۵×۲۹/۵سم [ف: ۱۱-۲۳۴]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۰۸/۳۱

آغاز:در وصایای ارسطاطالیس. مترجم کتاب سر الاسرار که به امر مأمون از لغت یونانی به عربی نقل و در صدر ترجمه چنین می‌گوید که چون سلطان ارطاطالیس که وزیر اسکندر واستاد او بود؛ **انجام:**محسوس و مشاهده گردد و زبده این کتاب و خلاصه مطالب آن این دایره است و اگر به غیر از من چیزی به تو فرستادمی کافی نبودی (پس از آن شکل دایره با شش خانه آمده است.)

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج مذهب، ۵ص (۲۸۶-۲۹۰)، سطور چلیپا (۶×۲۰)، اندازه: ۹×۲۴/۵سم [ف: ۲۹/۱-۲۹۹]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۱/۲۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: میشن، ۱ص (۵۱پ)، ۲۳سطر (۹/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۶/۲×۲۶/۱سم [ف: ۲۹/۱-۵۰۴]

۵. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۱۳۶/۴
آغاز:گوهر گرانبهای عقل و لآلی سخن سپاس و ستایش مالک الملکی است عز شانه و عظم سلطانه که به مقتضای عنایت شامله؛ **انجام:**ای اسکندر هیچ چیز بهتر از عاقبت نیکو نیست سعی کن تا عاقبت کار تو محمود شود ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۳گ (۹۷ر-۹۹ر)، اندازه: ۲۴×۳۵سم [ف: ۱-۹۲]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۸۳۵
آغاز:ای اسکندر پادشاهان چهار صنفند یکی آنکه با خود و رعیت خود هر دو؛ **انجام:**نظام عالم بیکدیگر را و برهان نقل فرمود تمام شد کلا معلم اول رحمه الله
وصایا و پند و اندرزهایی از ارسطو به شاگرد خود اسکندر در آداب پادشاهی و مملکت‌داری به نقل از کتاب سر الاسرار است، این کتاب به فرمان مأمون از یونانی به عربی ترجمه شده و کتاب ما ترجمه فارسی آن است؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۳گ (۱۶پ-۱۸پ)، ۱۸-۱۵سطر چلیپایی دو ستون (۱۵/۸×۷/۸)، اندازه: ۱۲×۲۱/۳سم [رایانه]

۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۸۳۰
آغاز:بسمله، و به نستعین، وصایا ارسطاطالیس اسکندر را بوقت وداع از زمین یونانی چنین اوردند که چون اسکندر از زمین یونان؛ **انجام:**و نام تو اندر جهان جاوید بماند ذوالقرنین این وصیتها از استاد قبول کرد و روی بچین آورد. تم
وصایای اخلاقی مختصری است از ارسطاطالیس، وزیر و استاد اسکندر (ذوالقرنین) هنگام وداع ایشا از سرزمین یونان به چین؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ (۱۴۴پ-۱۴۵پ)، ۱۹سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [رایانه]

۸. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۵۲۸/۱
آغاز:بسمله تعالیت عن الضمایر و الاضمار و حلیت عن البصائر و الابصار یا واجب الوجود یا مخترع ...
در هشت مقاله – مقاله دوم در بیان حال ملك و هیبت او ۳. در عدل و نصفت، ۴. در وصف وزیرش ...، ۸. در علوم خاصه و خواص احجاز. از آغاز تا نیمه مقاله چهارم در اول و بقیه آن در آخر این مجموعه آمده است؛ خط: نستعلیق خوش، کا: دامغانی، علی بن محمود، بی‌تا؛ اندازه: ۱۱/۵×۲۲سم [ف: ۳-۷۲۶]

● وصایای افلاطون = گفتار افلاطون = وصایای افلاطون به ارسطو / اخلاق / عربی

vasāyā-ye aflātūn = goftār-e aflātūn = vasāyā-ye aflātūn be arastū

افلاطون، ۴۲۷؟ – ۳۴۷ ؟ قبل میلاد

aflātūn (-427 - -347)

وصایایی است که افلاطون به شاگرد خود ارسطاطالیس کرده که برای عموم نیز مفید است و گویا همانی است که در پایان اخلاق ناصری آمده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۶۵۷/۱۸
آغاز:قال افلاطون الالهی لارسطو عند بقیة الوداع یا بنی قد وقعت فی امر عظیم ساعدک العقل؛ **انجام:**فانه ستعبد الاحرار و یدیم الملك و تزلز لك المصایب و الحوادث فانها شرح العقل.
خط: نستعلیق، کا: طبیب، محمد قاسم بن غلامعلی، تا: ۱۰۵۳ق؛ محشی، مطالبی از افلاطون، انوشیروان، احادیثی از حضرت علی بن ابی طالب وفرزندش حضرت امام حسن مجتبی در انجام؛ ۱گ (۱۸۸-۱۸۸)، ۲۲سطرمورب، اندازه: ۷×۱۴سم [ف: ۳۲-۱۶۴]

● وصایای افلاطون = گفتار افلاطون = وصایای افلاطون به ارسطو / اخلاق / فارسی

vasāyā-ye aflātūn = goftār-e aflātūn = vasāyā-ye aflātūn be arastū

افلاطون، ۴۲۷؟ – ۳۴۷ ؟ قبل میلاد

aflātūn (-427 - -347)

بدوی ابتدای این نسخه را این‌گونه نقل می‌کند: «وصیت حکیم افلاطون که به شاگرد خویش ارسطو کرده و عموم خلایق را نافع بوده و آن نیست ...» و می‌آورد که بعد از این کلمات ترجمه «الوصایا الذهبیة» منسوب به فیثاغورس آمده است.
آغاز:بسمله وصایای افلاطون حکیم الهی که بشاگرد خود ارسطاطالیس را فرموده است. میگوید معبود خویش را بشناس و حق او را نگهدار
انجام:وبر بخت اعتماد مکن واز نیک پشیمان مشو با هیچ کس مراء مکن همیشه بر ملازمت سیرت عدل واستقامت والتزام خیرات مواظبت کن والسلام
چاپ: در خاتمه اخلاق ناصری آمده است و با آن چاپ شده است.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷/۵۲۸۰/۲
آغاز:خداوند خویش را بشناس
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ [ف: ۱۶-۱۰۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۰۸/۳۰
آغاز:وصایای افلاطون که شاگرد خود ارسطاطالیس را به آن امر فرمود. الحق عموم نفع آن لطایف حکم و رعایت کلم بر وجهی است که سزد آن را به مداد سواد بصر؛ **انجام:**برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج مذهب، ۲ص (۲۸۵-۲۸۶)، سطور چلیپا (۶×۲۰)، اندازه: ۹×۲۴/۵سم [ف: ۲۹/۱-۲۹۹]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۵۰۶/۱۲
آغاز و انجام:برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲گ (۱۷۴پ-۱۷۵ر)، سطور چلیپا، اندازه: ۷/۵×۱۷سم [ف: ۳۹-۳۵۹]

۴. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۲۹/۵۵**
آغاز:برابر
بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ ۱ص (۱۵۸)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۳۲-۴۱]

۵. **قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۶۲۰/۱۰**
آغاز و انجام:برابر
مجموعه وصایا و مواعظی که افلاطون به شاگردش ارسطا طالیس القا وانشا کرده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۳گ (۲۶۵پ-۲۶۷ر)، ۱۹ سطر چلیپا، اندازه: ۶×۱۵سم [ف مخ: ۵-۲۲۷۶]

۶. **تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۵۷/۲۴**
بندی است به فارسی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [ف: ۷-۴۷۶]

۷. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۳۸/۱۴**
آغاز:برابر؛ **انجام:**هواء دنیا را از خد دور کن و از آداب ستوده امتناع مکن و در هیچ کار پیش از وقت آن کار مپیوند
خط: تعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۰۵۶ق؛ افتادگی: انجام؛ ۱گ (۱۰۵ ر و پ)، ۳۱ سطر (۹/۵×۱۹/۵)، اندازه: ۱۱×۲۶سم [ف: ۳-۳۲۶]

۸. **تهران؛ فرمانفرمائیان، حافظ (دکتر)؛ شماره نسخه:بدون شماره/۲۰**
بی‌کا، تا: ۱۰۸۷ق؛ جلد: تیماج مذهب، قطع: ربعی [نشریه: ۷-۵۵۲]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۷۴۳/۲۰-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲-۲۳۹]

۹. **تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۰۲۷/۴**
آغاز و انجام:برابر
بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۲گ (۳۸ر-۳۹پ)، ۱۶سطر، اندازه: ۹/۸×۱۵/۷سم [ف: ۷-۱۴۸]

۱۰. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۱/۲۲**
آغاز و انجام:برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۲گ (۵۱ر- ۵۲پ)، ۲۳سطر (۹/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۶/۲×۲۶/۱سم [ف: ۲۹/۱-۵۰۳]

۱۱. **تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۸۴۵/۷**
آغاز و انجام:برابر
بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ ۳گ (۳۴ر-۳۶ر)، اندازه: ۱۲/۴×۱۹/۷سم [ف: ۹-۶۹]

۱۲. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۸۵/۲**
بی‌کا، تا: ۱۱۰۳ق؛ ۶ص (۲۱-۲۶)، اندازه: ۹×۱۵سم [سنا: ف: ۱-۱۴۴]

۱۳. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۴۵۵/۲۲۹**
آغاز و انجام:برابر
بی‌کا، تا: بین ۱۰۶۳ تا۱۱۴۱ق؛ ۲ص (۳۳۰-۳۳۱)، اندازه: ۱۵/۵×۳۳سم [ف: ۱۰-۱۳۶۳]

۱۴. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۲۱۴۷۸**
آغاز:برابر
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۳ص، قطع: خشتی [اهدائی ف: -۳۴۰]

۱۵. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۱۹۳/۶**
آغاز و انجام:برابر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۴گ (۴۱-۴۴)، ۱۷سطر (۱۲×۱۹)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۹-۲۳۷]

۱۶. **قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۳۶۴/۸**
آغاز و انجام:برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۳گ (۱۰۱پ-۱۰۳پ)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۲۷۶]

۱۷. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۶۷/۶**
آغاز:برابر؛ **انجام:**با دوست و دشمن نهان و آشکار بیک قسم معامله کن
خط: تعلیق، کا: کرمانی احمدآبادی، عباس علی بن نعمت الله، تا: ۱۲۱۲ق؛ ۳گ (۱۱۸پ-۱۲۰ر)، ۱۵سطر (۶/۵×۱۲)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۳-۳۲۶]

۱۸. **اراک؛ کتابخانه مدرسه حاج محمد ابراهیم؛ شماره نسخه:۲۵/۴**
آغاز:برابر؛ **انجام:**و التزام خیرات مواظب کن خداوند جل جلاله همه را نور محبت و معرفت کرامت فرماید
بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۶۰ق؛ ۴گ (۹۶پ-۹۹ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [دو کتابخانه اراک: -۴۳]

۱۹. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۱۰/۷-ف**
نسخه اصل: موزه بریتانیا Or. 5321. خاتمه اخلاق ناصری؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۰سطر [فیلمها ف: ۱-۵۲۶]

۲۰. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۱۳/۴**
آغاز و انجام:برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳گ (۴۳ر-۴۵ر) [ف: ۶-۱۳۳۵]

۲۱. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۷۱/۶-ف**
نسخه اصل: بادلیان ش ۲۸۸ الیوت ۱۴۷۶ اته؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱-۵۴۴]

۲۲. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۴۶۷/۵**
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲گ (۱۲۶پ-۱۲۷پ)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۳۶-۴۲۰]

۲۳. **تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۸۳۵**
آغاز و انجام:برابر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ ۲گ (۱۵پ-۱۶پ)، ۱۷سطر چلیپا در دوستون (۷/۸×۱۶)، اندازه: ۱۲×۲۱/۳سم [رایانه]

← وصایای افلاطون به ارسطو ﴿ وصایای افلاطون

● **وصایای امیرالمؤمنین (ع) (ترجمه) = ترجمه وصایای امیرالمؤمنین (ع)** / اخلاق / فارسی
vasāyā-ye amīr-al-mo’menīn (t.) = t.-ye vasāyā-ye amīr-al-mo’menīn

سودائی، عبدالکریم بن عبدالرزاق، - ۱۳۵۲

sowdā'ī, 'abd-ol-karīm ebn-e 'abd-or-razzāq(- 1352)
به دستور: محمد ابراهیم خان ضرغام السلطنه
تاریخ تألیف: جمعه ۶ شعبان ۱۳۲۰ق
ترجمه‌ای است از وصایای امیرالمؤمنین (ع) به فرزندش امام حسن (ع)، و سپس کلمات قصار آن حضرت را نیز ترجمه نموده است. مترجم در ترجمه کلمات قصار اشعار بسیاری مناسب مطلب از خود افزوده است.
[فرهنگ سخنوران ۴۷۳/۱؛ شاعران اصفهان، مهدوی ۲۵۰–۲۵۲]

اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۷۸
آغاز:الحمدلله الواحد القهار و الصلاة و السلام علی النبی المختار ... و بعد این نسخه شریفه ترجمه وصایای حضرت امیرالمؤمنین (ع) است
خط: نستعلیق زیبا، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ دارای دو سرلوح، مجدول؛ ۲۸۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲–۵۲۲]

● **وصایای امیرالمؤمنین به امام حسین (ع) (ترجمه)** / حدیث / فارسی
vasāyā-ye amīr-al-mo'menīn be emām hoseyn (t.)
عصار، محمد بن محمود، ۱۲۶۴؟ – ۱۳۵۶ ؟ قمری
'assār, mohammad ebn-e mahmūd (1848 - 1937)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۶۹۹ ض
کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۵۴ق؛ سپس ضمن ۷ ورق متن و ترجمه وصیة حضرت امیرالمؤمنین (ع) به فرزندش حضرت سید الشهداء و مطالب دیگر است که مترجم ملحق به کتاب نموده؛ ۷گ [ف: ۵–۱۹۶]

● **وصایای امیرالمؤمنین (ع) به کمیل بن زیاد** / حدیث / عربی
vasāyā-ye amīr-al-mo'menīn be komayl ebn-e zīyād
منسوب به علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، – ۴۰ قمری
'alī ebn-e abī tāleb, emām-e avval(- 661)
به نقل از کشکول شیخ المغفور بهاء الدین محمد علیه الرحمة.
شرح و حواشی:
۱– شرح حدیث الحقیقة = کمیلیه

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۴۸/۶
خط: نستعلیق شکسته، کا: ذوالقدر، خلیل، تا: با تاریخ۱۰۵۳ق؛ ۱ص (۶۲ر)، اندازه: ۱۴/۴×۲۶/۴سم [ف: ۲۹/۱–۴۳۸]

← وصایای امیر المومنین علی (ع) ‹ خطبة

● **وصایای بابای عالم** / اخلاق / ترکی
vasāyā-ye bābā-ye 'ālam

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۰۹۶/۶۲
آغاز:بسم الله، الحمدلله ... اما بعد قال بابای عالم قدس سره ای بنی اوغلم، هر آدمک؛ **انجام:**یا انیس القلوب فی الخلوات
خط: نسخ، کا: نسیم، یوسف، بی‌تا؛ جلد: میشن [ف: ۹–۱۵۰]

● **وصایای پیامبر (ص) (با ترجمه)** / حدیث / عربی – فارسی
vasāyā-ye payāmbar (bā t.)

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۸۲۲/۱۵
فارسی با روایات دیگر؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [نشریه: ۷–۲۵۹]

● **وصایای پیامبر (ص) به ابن مسعود** / حدیث / عربی
vasāyā-ye payāmbar be ebn-e mas'ūd
محمد (ص)، پیامبر اسلام، – ۱۱ قمری
mohammad, payāmbar-e eslām(- 633)
سفارش‌های پیامبر (ص) به عبدالله بن مسعود را با عناوین «یابن مسعود، یابن مسعود» که در بحار (۹۲/۷۷) آمده است.
آغاز:بعد از بسمله. الحمد لله رب العالمین ... اما بعد هذه فائده جلیله و موعظه بلیغه عن النبی صلی الله علیه و آله لعبدالله بن مسعود فقد روی عن عبدالله ابن مسعود قال دخلت انا و خمسة رهط من اصحابنا یوما علی رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم و قد اصابتنا مجاعة شدیده.
انجام:یابن مسعودعلیک بالصدق و لا تخرجن من فیک کذبة ابدا و نصف الناس ... و البغی یعظکم لعلکم تذکرون.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۲۹/۶۷
بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۲ص (۱۸۳–۱۸۴)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۳۲–۴۳]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۷۰/۵–طباطبائی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۱۰گ (۱۲۱–۱۳۱پ)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۲۲–۱۳۰]
۳. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۲۱۵/۹
به روایت عبدالله بن سنان مسعود، با عناوین «یا ابن مسعود»؛ کا: موسوی خوانساری، حسین بن محمد نقی، تا: ۱۲۸۱ق؛ ۱۴گ (۱۰۸ر–۱۲۱ر)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲–۲۸۸]
۴. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۲۶۸/۱
با ترجمه زیرنویس لغات، با عناوین «یابن مسعود – یابن مسعود»؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ ۳۳گ (۱ر–۳۳ر)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۱–۲۶۳]

● **وصایای پیامبر (ص) به ابوذر** / حدیث / عربی
vasāyā-ye payāmbar be abūzar
محمد (ص)، پیامبر اسلام،- ۱۱ قمری
mohammad, payāmbar-e eslām(- 633)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۲۹/۶۶
بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۳ص (۱۸۰-۱۸۲)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۳۲-۴۳]

● **وصایای پیامبر (ص) به ابوذر (ترجمه)** / حدیث / فارسی
vasāyā-ye payāmbar be abūzar (t.)

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۹۹۷
آغاز: از شیرینی و ترشی به او دهی به آن فریب خورد و مغرور گردد عرض کرد ای پروردگار من دلالت نما مرا بر عملی که به آن تقرب جویم؛ **انجام:** ای ابوذر چون حق سبحانه و تعالی زمین را خلق فرمود و خلق نمود آنچه در زمین است از درختان هیچ درختی در زمین نبود
چند برگی است از مواعظ پیامبر (ص) و توصیه‌های آن بزرگوار به ابوذر غفاری؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۱گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲-۲۶۰]

● **وصایای پیامبر (ص) به ابوذر (ترجمه و شرح)** / شرح حدیث / فارسی
vasāyā-ye payāmbar be abūzar (t. va š.)
محمد حسن بن یوسف خان،
mohammad hasan ebn-e yūsof xān
شرحی است بر وصایای پیامبر اکرم (ص) به ابوذر غفاری. شارح می‌گوید: « [شرح این حدیث را] علامه مجلسی اعلی الله مقامه درکتاب عین الحیوة ذکر کرده است اما به جهت اینکه به تمامه به نظر شیعیان برسد این بنده عاصی خواستم جمع نموده ... وهم احوالات خود ابوذر را با سبب اسلام آوردن وحالت زندگانی ومدفن وسبب بیرون کردن از مدینه منوره بعد از اتمام احادیث ذکر کرده خواهد شد وپاره احادیث از روات معتبر که مطابق فرمایشات خاتم النبیین از ائمه انام رسیده است ذکرخواهد شد».

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۷۸۲-۹۲/۱۰
آغاز:بسمله حمدله وصلوت والسلام علی اشرف الانبیاء والمرسلین وفخر العالمین ... اما بعد چون کلمات جواهر آمیزی که حضرت خاتم النبیین برسم وصیت به ابوذر رحمة الله علیه فرموده‌اند مرحوم مجلسی اعلی الله مقامه درکتاب عین الحیوة ذکر کرده است؛ **انجام:**وفات ابوذر درسال سی ویکم ویا سی ودوم هجرت بود وعبدالله بن مسعود بر اونماز گذارد وبعضی گفته اند که سال بیست وچهارم هجرت بود وقول اول اصح است.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول، مصحح؛ جلد: تیماج، ۳۴۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۵-۲۷۰۰]

● **وصایای پیامبر (ص) به ابی ذر = وصایا الرسول لابی ذر = وصیة النبی الی أبی ذر الغفاری** / حدیث / عربی
vasāyā-ye payāmbar be abī zar = waṣāya-r rasūl li-abī d̠ar = waṣiyat-un nabī ilā abi d̠ar al-ġifārī
محمد (ص)، پیامبر اسلام،- ۱۱ قمری
mohammad, payāmbar-e eslām(- 633)
مجموعه احادیث اخلاقی که رسول اکرم (ص) برای عمل به ابوذر غفاری القاء فرمود.به نقل از کتاب مکارم الاخلاق طبرسی.

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۶۱۲/۲
آغاز:یقول مولای أبی طول الله عمره الفضل بن الحسن هذه الاوراق من وصیة رسول الله (ص) لابی ذرالغفاری؛ **انجام:**لقد خاب من بالت علیه التعاهد برئت من الاصنام و الشرک کله و آمنت بالله الذی هو غالب.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ برخی فقرات ترجمه به فارسی شده در حاشیه؛ ۱۳گ (۲۲-۳۴پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۸۴]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۰۴/۱۰
به نقل از امالی طوسی؛ کا: کاظمی، علی بن جواد، تا: با تاریخ ۱۰۷۲ق؛ ۱ص (۲پ)، اندازه: ۱۴/۹×۲۵/۳سم [ف: ۲۹/۱-۲۸۱]
۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۴۳۰/۱۱
آغاز:قال ابوذر نورالله تربته ... دخلت ذات یوم فی ... علی سیدی رسول الله ص فی مسجده فلم اری فی المسجد احداً من الناس الا حبیبی رسول الله و امیرالمؤمنین صلوات الله علیه الی جانبه؛ **انجام:**یا اباذر الا اخبرک باهل الجنة قلت بلی یا رسول الله قال کل اشعث اغبر ذی طمیرین لایؤبه به لو اقسم علی الله لابره
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۷گ (۱۱۳-۱۱۹)، ۲۲-۲۴سطر، اندازه: ۷×۱۳سم [ف: ۳۴-۸۴]
۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۷۰/۸-طباطبائی
آغاز:یقول مولای ابی طول الله عمره الفضل بن الحسن هذه الاوراق من وصیة رسول الله صلی الله علیه و آله لابی ذرالغفاری؛ **انجام:**یا باذر الا اخبرک باهل الجنه ... کل اشعث اغبرذی طمرین لایؤبه به لو اقسم بالله لابره.
بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی شده، جلد: تیماج، ۴گ (۴۱-۴۳در متن و تا ۵۱ر در حاشیه)، اندازه: ۱۰×۲۱سم [ف: ۲۳-۶۱]
۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۴۹/۷-طباطبائی
آغاز:بسمله قال الشیخ ابوعلی الطبرسی فی مکارم الاخلاق عن ابی الاسواد الدئلی قال قدمت الربذه فدخلت علی ابی ذر؛ **انجام:**پایان:

و لا یراه احد غیری فینزل سبعین الف ملک یصلون معه.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۷ص (۹۸-۱۰۴)، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۲۳-۳۵۲]

۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۵۵۶/۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۷۸ق؛ ۱۲گ (۵پ-۱۶پ)، ۱۶ سطر (۱۶×۸/۵) [ف: ۵-۷۵۱]

۷. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۲۱۵/۱۰
خط: نسخ و نستعلیق، کا: موسوی خوانساری، حسین بن محمد نقی، تا: ۱۲۸۱ق؛ ۱۸گ (۱۲۲پ-۱۳۹ر)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲-۲۸۸]

۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۶۶۴
آغاز:وصیة رسول الله صلی الله الا طائب علیه و آله لابی ذر علیه الرحمه یقول مولای ابی طول الله عمره الفضل بن الحسین هذه الاوراق؛ **انجام:**یا رسول الله قال کل الشعث اغبر ذی طمرین لایوبه لوا قسم الله لابره تمام شد بعون الله تبارک و تعالی
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۶ص (۹۸-۱۱۳)، ۱۳سطر (۱۱/۵×۵/۸)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [رایانه]

۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۴۸۶/۲
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، ۲۰گ (۲۰-۳۹)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۴-۱۳۱۳]

۱۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۶۵۱/۴
آغاز:الحمدلله رب العالمین ... قال الشیخ الطبرسی من قول صول ابی فضل بن الحسن هذا الاوراق من وصیت ... قال حدثنا عبدالله بن عبدالرحمن ... قال دخلت ذات یوم علی رسول الله فی مسجده فلم ار فی مسجد الحرام؛ **انجام:**وان الظمان اذا شرب روی و انا لا اشبع من الصلاة یا اباذر ان الله عزوجل بعث عیسی بن مریم بالرهبانیة ...
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۸گ (۱۵۰پ-۱۵۷ر)، ۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف مخ: ۵-۲۲۷۶]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۲۷۸
آغاز:بسمله، مروی است که حضرت سید المرسلین و فخرالعالمین و خاتم النبیین ... یا اباذر احفظ؛ **انجام:**که تکبر نداشته باشد فرمود که درست نفهمیدی تکبر که من گفتم انکار حق است
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: وزیری کوچک [رایانه]

● وصایای پیامبر (ص) به ابی ذر = وصایا الرسول لابی ذر = وصیة النبی الی أبی ذر الغفاری / حدیث / عربی

vasāyā-ye payāmbar be abī zar = waṣāya-r rasūl li-abī ḏar = waṣiyat-un nabī ilā abi ḏar al-ġifārī

مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷-۱۱۱۰ قمری
majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1628 - 1699)

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۵/۴
خط: نسخ، کا: داور شیرازی، مفید بن محمد نبی، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۷گ (۳۵ر-۴۱پ)، ۲۱سطر(۱۴/۵×۸/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [ف: -۲۱۹]

● وصایای پیامبر (ص) به امام حسن (ع) / حدیث / عربی

vasāyā-ye payāmbar be emām hasan

محمد (ص)، پیامبر اسلام، - ۱۱ قمری
mohammad, payāmbar-e eslām(- 633)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۰۲/۵۴-طباطبائی
آغاز:و قال الامام الحسین بن علی علیه السلام سمعت جدی (ص) یوصی اخی الحسن فقال له بنی سته اشیاء حسنة من الناس و لکن فی ستة من الناس احسن
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲گ (۵۳-۵۴) [ف: ۲۳-۷۳۱]

● وصایای پیامبر (ص) به امام علی (ع) = وصیة النبی الی امیرالمؤمنین (ع) / حدیث / عربی

vasāyā-ye payāmbar be emām ‘alī = waṣiyyat-un nabī ilā amīr-il-mu’minīn

محمد (ص)، پیامبر اسلام، - ۱۱ قمری
mohammad, payāmbar-e eslām(- 633)

وصایایی است که حضرت پیامبر اکرم (ص) به علی (ع) با عنوان «یاعلی، یا علی» فرموده است.درکتب روایی شیعه وسنی وصیت‌های متعددی از پیامبر اکرم (ص) به حضرت علی (ع) وارد شده که سندهمگی آنها به امام جعفر صادق (ع) می‌رسد. تفاوت عبارات این وصایا بیانگر تعدد وصدور آنها در زمان‌های مختلف است.

در برخی نسخه‌ها احادیث «فصل، فصل» تفسیم بندی شده:۱. فصل فی الوضوء؛ ۲. فصل فی الصلاة؛ ۳. فصل فی الصوم؛ ۴. فصل فی الصدقة؛ ۵. فصل فی الخلاص؛ ۶. فصل فی الدعاء؛ ۷. فصل فی الصدق؛ ۸ فصل فی التوبة؛ ۹. فصل فی الامر بالمعروف؛ ۱۰. فصل فی بر الوالدین؛ ۱۱. فصل فی العلم و العالم؛ ۱۲. فصل فی حفظ اللسان؛ ۱۳. فصل فی الحیاء؛ ۱۴. فصل فی الورع و تهذیب النفس؛ ۱۵. فصل فی ذم الدنیا؛ ۱۶. فصل فی القناعة؛ ۱۷. بیان الایام و الاوقات المکروهه و المحبوبة؛ ۱۸. فصل فی تعریف احوال الناس عند الله تعالی؛ ۱۹. فصل فی علامات الخیر؛ ۲۰. فصل فی علامات السوء؛ ۲۱. فصل فی الاعداد؛ ۲۲. فصل فی الامر؛ ۲۳. فصل فیما قاله النبی؛ ۲۴. فصل فی فنون شتی؛ ۲۵. فصل فیما یروی من جملة هذه الوصایا غیر هذه النسخة. شیخ صدوق در کتاب من لایحضره الفقیه از دو طریق این وصیت را نقل کرده است: ۱. حماد بن عمر، ۲. انس بن محمد هر دو از امام صادق.نسخه‌های متعدد و متفاوتی از

وصایای مذکور با روایات مختلف در کتابخانه‌های داخلی و خارجی موجود است. علامه مجلسی در بحارالانوار به نقل از مکارم الاخلاق، وصایای پیامبر (ص) به امام علی (ع) را نقل کرده است. شهید ثانی و فیض کاشانی با توجه به وجود راویان مجهول در طرق روایت وصیت، احتمال ساختگی بودن بخش‌هایی از آن را مطرح کرده‌اند.

آغاز:قد حدثنی الشیخ الامام الاجل الحجاج الناصح عمر بن مطهر محمد النسفی رحمه الله باسناد صحیح عن علی بن ابی طالب کرم الله وجه انه قال دعانی رسول الله صلی الله علیه و سلم فقل یا علی انت منی بمنزلة هارون من موسی علیهماالسلام غیر انه لانبی بعدی ...

انجام:فقد حذرتک اصل کل بلیة و امرتک باصل کل نعمة جلیلة و اعطیتک فی هذه الوصیة علم الاولین و الآخرین والحمدلله رب العالمین.

چاپ: میراث حدیث شیعه، دفتر دوم، قم، مؤسسه فرهنگی دارالحدیث،۱۳۷۸ش،ص ۱۱ – ۵۲، تحقیق احمد رضا حسینی.

[الذریعه ۱۰۹/۲۵؛ معجم الآثار المخطوطة حول الامام علی بن أبی طالب ۳۵۸-۳۵۹؛ میراث حدیث شیعه ۱۱/۲-۵۱؛ من لایحضره الفقیه ۳۵۲/۴]

۱. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۶۲۹/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ جلی معرب، بی‌کا، تا: اواخر ذیحجه۶۹۹ق؛ برای جلال الدین؛ ۴۱ص، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۱۷سم [ف: -۳۳۹]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۸۵۷/۲ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳-۴۵]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۶۳/۱عکسی

آغاز:بسمله. قال حبیبی رسول الله صلی الله علیه و سلم یا علی ایاک و النمیمة؛ **انجام:**احفظ وصیتی کما حفظتها من جبریل صلی الله علیه و سلم. تمت الوصیة.

نسخه اصل: مکتبه جامع کبیر صنعا؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۷۲۱ق؛ ضمن مجموعه‌ای بوده؛ ۷ص (۲-۸)، ۱۶ و ۲۰سطر [عکسی ف: ۴-۱۲۸]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۵۹۰/۱۵۲

آغاز:یا علی للصادق ثلث علامات: کتمان الصدقة و کتمان العبادة و کتمان المصیبة ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه ۲۹ ذیحجه۷۲۳ق؛ جلد: تیماج ، ۲ص (۶۴۵-۶۴۶)، ۴۱سطر، اندازه: ۱۹×۳۲سم [ف: ۴۱-۱۰۱]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۹۵/۴۳-ف

نسخه اصل: احمیدیه ش ۱۴۴۷. حادیثی که رسول به علی آموخته است. با عنوان «یا علی»؛ بی‌کا، تا: نیمه‌های ربیع الثانی۷۵۵ق [فیلمها ف: ۱-۴۲۴]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۱۰/۱۸-ف

نسخه اصل: موزه بریتانیا5321 .Or. با ترجمه فارسی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ۸۰۱ق [فیلمها ف: ۱-۵۲۷]

۶. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۶۶۱/۴

آغاز:قال الشیخ ابوبکر بن عمر قال الشیخ الفقیه ابو حامد بن احمد بن احزم بن طاهر ... بمکة حرسها الله فی المسجد الحرام فی شعبان سنة ست و اربعین و اربعمائة؛ **انجام:**برابر

خط: نستعلیق، کا: حسینی استرآبادی طبسی، محمد بن عبدالحی، تا: جمادی الاول۹۰۰ق؛ ۹گ (۳۲۲ر-۳۳۰ر)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۲-۴۸۷]

۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۶۳۰/۱۶

خط: نسخ، کا: عبدالله، قاسم، تا: با تاریخ۹۱۷ق [ف: ۷-۷]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۶۶/۶۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۶ص (۱۴۳-۱۴۸) [مختصر ف:۳۸۴]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۶۶/۶۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱گ (۱۴۹) [مختصر ف: -۸۸۵]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۲/۲۳-طباطبائی

آغاز:وصیة نبویه من باب الوصایا من کتاب الفتوحات المکیه روینا عن علی بن ابی طالب رضی الله عنه انه قال اوصانی ... فقال یا علی اوصیک بوصیة فاحفظها ... ان للمومن ثلاث علامات

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۴گ (۶۱-۶۴ حاشیه و متن)، اندازه: ۱۴/۵×۲۴سم [ف: ۲۲-۶۳]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۱۱۵/۲ عکسی

آغاز:برابر؛ **انجام:**فان حزب الله هم الغالبون. یا علی احفظ هذه الوصیة کما حفظتها عن جبرائیل و الحمدالله رب العالمین ...

نسخه اصل: واتیکان، ش ۵۸۰؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۲۵ جمادی الاول۱۰۲۷ق؛ رکابه‌دار؛ ۲۶ص (۱۵۲-۱۷۷)، ۱۲سطر [میراث شهاب: س۱۸ش۱-۵۰]

۱۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۱۳۵/۷

آغاز:ارتیاد المکان للحدث و السنة فی دخوله؛ **انجام:** و رزقنی مرافقتکم فی الجنان و السلام علیک

پراکنده‌هایی در ...؛ خط: نسخ، کا: علی اکبر بن عبدالقادر تونی، تا: ذیحجه۱۰۵۱ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: سمرقندی، ۲۷ص (۲۴-۵۰)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۵-۱۵۴۵]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۵۵۱

آغاز:بسمله، وصیة نبینا محمد صلی الله علیه و آله ... قال حدثنا علی بن ابراهیم عن هاشم التیمی ... عن ابن عباس قال اوصی النبی محمد (ص) علی بن ابی طالب (ع) فقال یا علی اوصیک بتقوی الله فانه النجاة من النار؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۶۳ق؛ واقف: نائینی، مرداد ۱۳۱۱؛ جلد: تیماج، ۶ص، ۲۹سطر، اندازه: ۱۳×۲۶سم [ف: ۲۶-۶۷۳]

۱۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۹۳۶/۱۴

در نسخه حاضر احادیث «فصل، فصل» تفسیم بندی شده که عناوین بعضی ابواب عبارتند از: فصل فی الوضوء والصلاة، عصل

فی الصوم، فصل فی الصدقة و السخاء، فصل فی الاخلاص، فصل فی الدعاء، فصل فی الامر بالمعروف، فصل فی بر الوالدین، فصل فی العلم و العالم، فصل فی حفظ اللسان، فصل فی الحیاء، فصل فی الورع؛ خط: نستعلیق، کا: طبسی، محمود بن غلام علی، تا: ۱۰۸۱ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۶گ (۳۳۳-۳۳۸)، ۲۱سطر (۱۵×۸/۵)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۰-۱۸۱۲]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۹۰۰/۱۱۴

آغاز:قال حدثنا علی بن ابراهم عن هاشم التمیمی قال حدثنی ... فقال یا علی اوصیک بتقوی الله، فانه النجاة من النار و التقی من الحار و سؤالدار. یا علی ...؛ **انجام:**برابر

به روایت علی بن ابراهیم از علی بن ابیطالب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۸۲ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۴گ (۳۰۸پ-۳۱۱پ)، ۲۵سطر (۱۵×۲۹)، اندازه: ۲۳×۳۵سم [ف: ۱۴-۱۰۷]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۰۵/۸۵

آغاز:قال حدثنا علی ابن ابراهیم عن هاشم التیمی قال حدثنی ابی عن جدی قال حدثنا عبد الله بن محمد عن صالح عن ابن عباس قال اوصی النبی محمد (ص) علی بن ابیطالب علیه السلام فقال یا علی اوصیک بتقوی ... ؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۸۳ق؛ جلد: تیماج، ۲۰ص (۵۷۶-۵۹۵)، ۲۵سطر، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۹-۳۸۵]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۹۷۶

آغاز:بسمله، روایت است که حضرت رسول صلی الله علیه؛ **انجام:**نباید کرد و الله اعلم بالصواب

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۴ق [رایانه]

۱۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۳۶۶/۱

خط: نسخ، کا: مصطفی بن محمد نحجوانی، تا: ۱۲۵۰ق؛ ۱۲گ (۱-۱۲)، ابعاد متن: ۶/۵×۱۲، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۳-۹۴۰]

۱۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۷۱۰/۳-۳۹/۹۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: حسینی طالقانی، محمد شفیع، تا: ۱۲۵۵ق؛ جلد: تیماج، ۱۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۸-۴۹۳۳]

۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۹۲۶

آغاز:بسمله. حدثنا القاضی ابوالحسن محمد بن علی بن صخر الازدی قرخة علیه فی ظل الکعبة سنه سبع و ثلاثین و؛ **انجام:**العاقل لا یکلم الله الا بحجته او بحاجته. کتبه العبد المذنب علی اصغر ... علیهم اجمعین

خط: نستعلیق خفی، کا: عطار تهرانی، علی اصغر، تا: ۱۲۷۶ق؛ جلد: تیماج، قطع: بیاضی [رایانه]

۲۱. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۲۱۵/۸

آغاز:هذه وصیة سیدنا و مولانا رسول الله لعلی ابن ابی طالب علی اولاده، روی عن جعفر بن محمد عن ابیه جده عن علی بن ابی طالب عن النبی ...

با عناوین «یا علی»؛ کا: موسوی خوانساری، حسین بن محمد نقی، تا: ۱۲۸۱ق؛ ۲۵گ (۸۴پ-۱۰۸پ)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲-۲۸۸]

۲۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۴۷۱/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۲۸۸ق [ف: ۶-۴۵۴]

۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۳۱/۳

آغاز:بسمله هذا ما اوصی رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم قال حدثنا هادی بن ناصر؛ **انجام:**برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۶ص (۶۴-۷۹)، اندازه: ۱۰/۵×۱۴/۵سم [ف: ۳۲-۴۴]

۲۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۵۱۴/۶

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲گ (۲۸پ-۲۹ر)، ۱۴سطر [ف: ۳۶-۲۵]

۲۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۱۷ عکسی

آغاز:برابر

نسخه اصل: کتابخانه آکادمی لینچی - رم؛ خط: مغربی، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۵ص [عکسی ف: ۴-۱۳۹]

۲۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۴۰۹/۵

آغاز:روی حماد بن عمرو وانس بن محمد عن ابیه جمیعا عن جعفر بن محمد عن ابیه عن جده عن علی بن ابیطالب صلوات الله علیهم عن النبی صلی الله علیه وآله انه قال یا علی اوصیک؛ **انجام:**اللهم من کان له من انبیائک ورسلک ثقل واهل بیت فعلی وفاطمة والحسن والحسین اهل بیتی وثقلی فاذهب عنهم الرجس وطهرهم تطهیرا.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۷گ (۲۶پ-۵۲پ)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف مخ: ۵-۲۲۷۷]

۲۷. سمنان؛ عمومی؛ شماره نسخه:۲۱/۴

آغاز:روی حماد بن عمر عن جعفر بن محمد عن ابیه عن جده عن علی بن ابی طالب انه قال له یا علی اوصیکم بوصیة فاحفظه فلا تزال بخیرما احفظت وصیتی من کظم غیظاً وهو یقدر؛ **انجام:**یا علی ان الله تبارک وتعالی اعطانی فیک سبع خصال ... وانت اول من یشرب معی من الرحیق المختوم ختامه مسک ثم قال (ص) لاباذر رحمة الله علیه یا اباذر ایاک والسئوال ... تموت وحدک وتدخل الجنة وحدک تم.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور، ۱۶گ (۴۵پ-۶۰پ)، ۱۰سطر [ف مخ]

۲۸. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۸۸۷۶/۲

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ ۴ص، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۲-۲۸۴]

۲۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۳۷۳-۳۲/۷۳

آغاز:بسمله وصلی الله علی سیدنا ومولانا محمد وعلی آله وسلم قال ... حماد بن عمر البصری عن الزبیر عن جعفر بن محمد عن ابیه عن علی بن ابی طالب رضی الله عنه قال دعانی رسول الله؛ **انجام:**انما تنذر من اتبع الذکر وخشی الرحمن بالغیب فبشره

بمغفرة واجر کریم
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ عکسی است؛ ۲۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۲۱×۲۹سم [ف: ۸-۴۹۴۰]

۳۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۳۷۷/۲-۳۲/۷۷

آغاز:بسمله الحمد لولیه والصلوة علی نبیه وعلی آلهوصحبه وبعد قدروی عن رسول الله (ص) انه قال لامیر المؤمنین علی بن ابی طالب کرم الله وجهه؛ **انجام:**برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۲۱×۲۹سم [ف: ۸-۴۹۴۰]

۳۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۳۷۶-۳۲/۷۶

آغاز:بسمله هذه وصیة النبی صلی الله علیه وسلم لعلی بن ابی طالب رضی الله عنه اخبرنا ابوالحسن محمد بن صدقة المبرار رحمه الله تعالی قال اخبرنا عبدالله بن القاسم بن سهل الصواف قراءة علیه قال حدثنا جعفر بن محمد بن الحسن ... قال حدثنا حمادبن عمر عن جعفر بن محمد ... عن علی بن ابی طالب قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم اوصیک بوصیة؛ **انجام:**برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ این نسخه عکسی است؛ ۱۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۲۱×۲۹سم [ف: ۸-۴۹۴۱]

۳۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۳۷۵-۳۲/۷۵

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ عکسی است؛ جلد: مقوا، ۲۶گ، ۱۲سطر، اندازه: ۲۱×۲۹سم [ف: ۸-۴۹۴۱]

۳۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۹۳۸/۲

آغاز:بسمله. الحمدلله الذی هو معطی السائلین و مجیب دعوه المضطرین و کاشف الکرب المکروبین؛ **انجام:**اعرابی این کلمات را از حضرت رسول الله بشنید گفت صدق الله و صدق رسول الله و صدق ولی الله.
با توجه به فصل‌بندی این اثر که به هفت حصن تقسیم گردیده، نباید آن را با «ترجمه الحصن الحصین من کلام سید المرسلین» تألیف جزری اشتباه گرفت (همراه با ترجمه آن است)؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرم، ۴۰ص (۱پ و ۳۹ ر - ۷۸ ر)، ۱۲ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۴۷/۱-۵۵]

۳۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۷۵عکسی

آغاز و انجام: برابر
نسخه اصل: در کتابخانه واتیکان. به روایت: حماد بن عمر و ابن وهب قرشی؛ خط: نسخ کهن، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۷ص، ۱۵سطر [عکسی ف: ۴-۱۵۳]

۳۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۸۲۳۵

آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ خریداری از محمودی؛ ۱۱گ (۵۲-۶۲)، ۱۷سطر (۹×۱۶/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۴سم [رایانه]

۳۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۹۷۹/۶

آغاز:برابر؛ **انجام:**اللهم انی اسئلک خیر من فیها و اعوذ بک من شرها و شر من فیها.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرم قهوه‌ای، ۱۹ سطر (۱۲×۲۰)، اندازه: ۱۹×۲۸سم [ف: ۴۷/۱-۱۰۱]

● وصایای پیامبر (ص) به امام علی (ع) (ترجمه) /

حدیث / فارسی

vasāyā-ye payāmbar be emām ʻalī (t.)

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۷۲۰/۴

آغاز:وصیت نامه حضرت رسول (ع) که امیرالمؤمنین علی را فرموده. اول گفت یا علی تو مرا همچنان که هارون بود موسی را؛ **انجام:**یا علی اولین و آخرین را بتو دادیم، تا بدان کار کنی. تا از اهل بهشت باشی. یا رب بر همه مؤمنان و موحدان رحمت کن آمین یا رب العالمین.
سفارش‌های آن حضرت است به حضرت علی (ع). با سربندهای «یا علی»؛ بی‌کا، تا: ۲۰ جمادی الثانی۹۳۳ق؛ ۸گ (۱۳۹ر-۱۴۶ر) [ف: ۲-۲۶۳]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۶۱۵/۵

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... نوشته از وصیتهای خواجه امام اجل کبیر عالم متقی تاج الملة و الدین؛ **انجام:**پس نگاه دار و به اینها کار بند تا فردای قیامت در زمره فقها خیزی، و الله أعلم
ترجمه حدیث مفصلی است که در آن وصیت‌های حضرت پیامبراکرم صلی الله علیه و آله به حضرت امیر المؤمنین علیه السلام آمده مشتمل بر دستورات دینی و اخلاقی، به روایت مسعود بن محمد بن بکر اوزخندی از جمال الدین محبوبی که در بخاری باسناد صحیح از استادش روایت کرده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۴۶ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۷گ (۸۳پ-۸۹ر)، ۲۴سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۲۵-۱۴]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰۸۷/۳۹

آغاز:روایت است که حضرت رسالت پناه (ص) وصیت فرموده و حضرت ولایت پناه صلوات الله و سلامه علیه را از برای کار دین امر و نهی تا آن حضرت به خلایق تعلیم نمایند ... یا علی تو آن حضرت به خلایق تعلیم ... یا علی تو لز من همچنانی که هارون از موسی. اما بعد از من پیغمبری نیست و اگر نه تو پیغمبر می‌بودی؛ **انجام:**این وصیتها را حفظ کن چنان که من از جبرییل حفظ کردم که علم اولین و آخین درین است و السلام علی من اتبع الهدی.
خط: نسخ کهن معرب، بی‌کا، تا: باتاریخقرن۱۱؛ جلد: تیماج مذهب، ۳گ (۸۳ر-۸۵ر)، اندازه: ۱۵/۱×۲۸/۴سم [ف: ۲۹/۲-۷۳۵]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۶/۱۵۱

پندهایی است که حضرت اکرم (ص) به امام علی (ع) داده است، این وصیت‌ها به روایت محمد بن علی نوادری از پدر و او از پدر

و همچنین از امام جعفر صادق (ع) و او از حضرت علی (ع) روایت نموده است مترجم شناخته نشد. رساله دوم جنگ؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [ف]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۲۴۲/۴

وصیت رسول به علی به فارسی با پراکنده‌های دیگر در حدیث؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، ابعاد متن: ۸×۱۴، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۶-۴۹۷]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۳۹۲/۴

آغاز: آنکه از حرام پرهیز کند چهارم آنکه زبان خود را بید گفتن نگهدارد یا علی هر که سایل را گرسنه دارد و عذاب کند حق تعالی؛ **انجام:**یا علی آفریده است حق تعالی بهشت را خشتی از طلا و خشتی از نقره ... بدرستی که سعادت یافت هر که داخل شد در من و الله اعلم بالصواب.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۳۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ بی کا؛ جلد: تیماج، ۴گ (۴ر-۷ر)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۳۸-۵۲۴]

۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۹۶۶/۴

آغاز:بسمله، حضرت رسول خدا صلوات الله علیه بجناب ولایت مآب امیرالمؤمنین علیه السلام فرمودند؛ **انجام:**دو نوبت بگوید اللهم کل فی موت و فیها بعد الموت خدای تعالی در آخرت حسابش بکند و الله اعلم بالصواب.

در این رساله پیغمبر علی را به‌منزله هارون برای موسی ذکر می‌کند و سپس در آن وصایای چندی نسبت به علی بن ابیطالب می‌فرماید؛ خط: نستعلیق خوش، کا: حسینی، مرتضی، تا: محتملاًقرن۱۳؛ جلد: تیماج، ۳ص (۱۶۵-۱۶۷)، ۲۱ سطر (۱۱×۲۲)، اندازه: ۱۹×۳۲سم [ف: ۲-۵۱۲]

۸. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۱۳۵/۲۵

وصایای حضرت رسول است به امیرالمؤمنین علی (ع) با خطاب‌های «یا علی»؛ کا: گواری، علی بن ناد علی، تا: ۶ شعبان۱۲۳۲ق، جا: کرمانشاه مدرسه حاجی شهباز خان؛ ۳ص (۶۴۰-۶۴۲)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱-۱۶۱]

۹. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۱۰۴/۱

آغاز:بسمله این کتابی است که وصیت کرده است حضرت رسول بحضرت امیرالمؤمنین علی بن ابیطالب بدانکه این کتاب عربی بود او را بفارسی در آوردیم تا برخوانندگان آسان باشد و نویسنده را بدعا یاد آورند ... یا علی مرا چنانی که هرون موسی را مگر؛ **انجام:**کندن موی ریش در ذکر مسافحت کردن

خط: نستعلیق، کا: محمدرسول بن آقا محمد علی جدید الاسلام، تا: سه‌شنبه ۸ ذیحجه ۱۲۵۰ق؛ مهر: حاج سید سعید؛ ۲۳گ (۱-۲۳)، ۱۲سطر (۷/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۳-۱۵۲۴]

۱۰. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۶۷۸/۵

کا: یزدی، غلامرضا بن قاسم، تا: ۱۲۵۱ق؛ اهدایی: حاج شیخ غلامرضا جماعتی تفتی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۹گ (۱۶۳-۱۷۱)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴-۱۳۸۷]

۱۱. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۳۱۹/۳

آغاز:یا علی بهترین مردمان نزد خدای تعالی آن کسان می‌باشند که نفع به مردمان رسانند و عمرشان دراز باشد و به کردار نیک و بدترین؛ **انجام:**این حدیث ها را از جدش حسین ابن علی از پدرش علی ... از بلاهای دنیا و دیگر گفت نماز بی انگشتر عقیق بهتر است از هزار رکعت تحریر فی دارالعلم زنجان حرره محمد حسن آشتیانی ۱۲۶۹

۳۵ کلمه گهربار حضرت رسالت پناه است به امیرمؤمنان حضرت علی علیه السلام با عنوان «یا علی»؛ خط: نستعلیق، کا: محمد حسن آشتیانی، تا: ۱۲۶۹ق، جا: زنجان؛ جلد: تیماج، ۱۵گ (۲۱۵ر-۲۲۹ر)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۲-۴۲۰]

۱۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۸۴۲/۴-۳۵/۲۲

آغاز:بسمله الحمدلله الذی جعلنا من التابعین الذین والعارفین بالحق ... این نسخه مشتمل است بر بعضی وصایای جناب رسالت پناه بر امیرالمؤمنین؛ **انجام:**بگوید اللهم کل فی موت وفیها بعد الموت خدای تعالی درآخرت ... بکند والله اعلم بالصواب والسلام

ترجمه فارسی وصایای پیامبر اکرم (ص) است به مولای متقیان امام علی (ع)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۸×۳۰سم [ف: ۲-۹۱۵]

۱۳. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۱۸۷۴

آغاز:بسم الله الرحمن الرحیم و به نستعین - الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی سید المرسلین و خاتم النبیین و علی اهل بیته الطاهرین المعصومین صلوات الله علیهم اجمعین؛ **انجام:**تو اول کسی خواهی بود که خواهی آشامید از رجیق مختوم که ختم آن از مشک خواهد بود

ترجمه فارسی وصایای حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم خطاب به حضرت علی بن ابی طالب علیه السلام است که مؤلف از کتاب «من لایحضره الفقیه» شیخ صدوق اقتباس و به رشته تحریر در آورده است که متأسفانه نام مؤلف آن و کاتب و تاریخ کتابت و همچنین نام سلطانی را که کتاب مورد بحث را پیشکش و هدیه نموده‌اند نامعلوم است؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مذهب، با سرلوح مذهب، مجدول؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار، مشیرالسلطنه، حسین بن هدایت الله، رضا حسینی؛ کاغذ: ترمه، جلد: چرم مذهب، ۸۰ص، ۹سطر، اندازه: ۹/۶×۱۴/۲سم [ف: ۱-۱۴۶]

۱۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۹۷۸/۳-۵۹/۱۹۸

آغاز:بسمله روایت است از صدر و بدر کاینات و خلاصه موجودات یعنی محمد مصطفی صلی الله علیه و آله و سلم که وصایای چند نمود بامیرالمؤمنین علی علیه السلام

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۹گ (۴۵-۶۳)، ۹سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۸-۴۹۴۲]

۱۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۳۶/۱۲-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۸۲۱؛ کا: عبدالرزاق بن عبدالکریم،

بی تا [فیلمها ف: ۱-۴۶۷]

۱۶. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:ف۳۴۶/۵

آغاز:فرمودند یا علی هر کس با توان کیفر جستن، خشم خود را بنشاند خداوندش در محشر امن و ایمانش بچشاند؛ **انجام:**یا علی کس نیست از مردم پیشین و واپسین جز اینکه در قیامت آرزو میکند از دنیا بزیادت از قوتی بهره نیافته بود

بی کا، بی تا؛ ۶ص، ۱۵سطر [ف: ۱-۳۳۰]

۱۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۴۲۹/۲

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ ۲ص (۴۸۶-۴۸۷)، ۱۷سطر(۷/۵×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۶-۵۵۸]

● وصایای پیامبر (ص) به حضرت علی (ع) و ابوذر / حدیث

vasāyā-ye payāmbar be hazrat-e ‘alī va abūzar

جیلانی، علی بن سعید

jīlānī, ‘alī ebn-e sa‘īd

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۹۳۷ ض

بی کا، بی تا [د.ث. مجلس]

● وصایای پیامبر (ص) و علی (ع) / حدیث / عربی

vasāyā-ye payāmbar va ‘alī

محمد (ص)، پیامبر اسلام،- ۱۱ قمری

mohammad, payāmbar-e eslām(- 633)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۰۴/۲۰

و رواباتی در باره وصیت، منقول از خط شهید اول از خط شیخ ابوجعفر طوسی؛ بی کا، تا: قرن ۹؛ ۵ص (۱۱۵- ۱۱۹) [ف: ۵-۱۰۷]

● وصایای حکماء / اخلاق / فارسی

vasāyā-ye hokamā’

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۶۹/۱۳

لقمان، بقراط، افلاطون الهی؛ خط: نستعلیق، کا: اراسنجی قزوینی، محمد طاهر، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ ۲ص (۲۱-۲۲) [مختصر ف: -۸۸۲]

● وصایای حکیم به فرزندش / کیمیا / عربی

vasāyā-ye hakīm be farzandaš

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۵۹۰/۶

آغاز:بسمله فصل قال الحکیم لولده اعلم یا بنی ان نفس الحجر بطیته الخروج و قد شبـهوه بنفس الانسان ...

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج؛ مهر: حاج سید سعید؛ ۵گ (۶۲-۶۶)، ۱۸ سطر (۱۱/۵×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲-۷۰۶]

● وصایای ذهبیه (ترجمه) / اخلاق / فارسی

vasāyā-ye zahabīye (t.)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۷۱/۲۲

آغاز:ترجمه وصایا ذهبیه از گفتار فیثاغورس حکیم و این وصایا را ذهبیه از آن گفته اند که قدما آن را به آب زر نبشتندی؛ **انجام:**توفیق این سعادت رفیق احوال باد و السلام

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۸؛ ۲ص (۱۵۶-۱۵۷)، اندازه: ۱۲×۱۶سم [ف: ۳۲-۹۷]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۶۲/۱۹(آ)-۴۶۳/۱۹(ب)-ف

نسخه اصل: کوپرولوش ۱۵۸۹؛ بی کا، تا: با تاریخ۷۵۳ق؛ ۱ص (۳۱۲پ) [فیلمها ف: ۱-۴۸۰]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۷۱۰/۲۹

پند و اندرزهای منسوب به فیثاغورس؛ خط: نستعلیق ریز، کا: رضوی، نصیر الدین محمد، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، ۱ص (۷۴پ)، ۴۲ سطر(۱۳×۲۳)، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۱۶-۳۳۹]

● وصایای لقمان / اخلاق / فارسی

vasāyā-ye loqmān

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۷۷۲/۲

بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج، ۲گ (۳ر-۴ر)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲۸-۲۵۲]

● وصایای منظوم / شعر، اخلاق / عربی

vasāyā-ye manzūm

؟ منسوب به علی بن ابی طالب (ع)، امام اول،- ۴۰ قمری

‘alī ebn-e abī tāleb, emām-e avval(- 661)

تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۸۰۳/۸

کا: حسن بن محمد الخطاط، تا: قرن ۸؛ قطع: رقعی [ف: -۳۰۹]

● وصایای ناپلئون در کشورگشائی / تاریخ / فارسی

vasāyā-ye nāpel’on dar kešvargošā’ī

کجوری، لطفعلی قلی بن محمد هادی،

kojūrī, lotf-‘alī qolī ebn-e mohammad hādi

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۸۲۴

آغاز:بسمله، حمد و ثنای بیحد مالک الملکی را سزاست که مقدر

نظام عالم؛ **انجام:**هر قدر سن آدمی بالا رود و تجربه حاصل کند باز نقصان دارد تمام شد سنه ۱۲۶۷ سلطان کجوری بلده
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳ [رایانه]

● **وصایای نوشیروان** / اخلاق / فارسی
vasāyā-ye nūšīrvān
وصایای انوشیروان است که درمجلس رحلت گفته وبه دستورش بر گورش نوشتند.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۰۲۷/۲-۶/۱۱۷
آغاز:هر چه از پیش فرستادیم ما را ذخیره ای ست پیش کسی که جزای نیکی نکاهد؛ **انجام:**و کم خوردن و سلامت در تنهائیست که حضرت رسول صلعم فرموده که السلامة فی الوحدة بینوایی درکدخدایی است تمت
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ درمیان نسخه حاشیه یکی از صفحات تاریخ تولد مرضیه خانم در ۲۴ رجب ۱۱۵۳؛ ۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۸-۴۹۳۴]

● **وصایای هرمس الهرامسه** / مواعظ / فارسی
vasāyā-ye hermes-ol harāmese
هرمس
hermes

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۷۳۶/۵
آغاز:گفت هر که پرهیزد از بدیها هرگز او را نصیب نگردد؛ **انجام:**توکل زیاده میسازد جمیع نیکوییهای آدمی را.
بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۵ص (۳۱-۳۵)، سطور چلیپا (۹×۲۳)، اندازه: ۱۳×۲۶سم [ف: ۱۴-۳۶۹۳]

● **وصایای یکی از مشایخ به شاگرد خود در مراقبت** / سیر و سلوک / فارسی
vasāyā-ye yekī az mašāyex be šāgerd-e xod dar morāqebat

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۰۵۷/۱۳۰
با اشعار به عربی از شیخ بهائی: کان فی الاکراد ... ؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: متطبب خراسانی، محمد زمان بن کلبعلی، تا: قرن ۱۳؛ ۱گ (۱۴۱ ر و پ) [ف: ۷-۱۹۳]

← وصایت و خلافت ⟵ الخلافة الکبری

● **وصف ابو مجالد بختیشوع** / تراجم / عربی - فارسی
vasf-e abū mojāled baxtīšū‘

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۷۸۴/۶
وصف ابومجالد بختیشوعو هو فاضل فی صناعته جدا سفوفا ذکر ان جده صتعه للمتوکل یصلح لهضم الطعام و اصلاح المعدة البارده و طرد الریاح؛ بی‌کا، تا: ۹۵۲ق؛ ۱۳ص [ف: ۸-۸۹]

← وصف الارض ⟵ مقدمه ژاولوژی

● **وصف اسب** / شعر، حیوان شناسی / فارسی
vasf-e asb
سلیم تهرانی، محمد قلی،- ۱۰۵۷ قمری
salīm-e tehrānī, mohammad qolī(- 1647)
در فراز نسخه در دست از کلیم دانسته شده است که باید منظور کلیم کاشانی بوده باشد. نسخه در دست در ۵۳ بیت است.
آغاز:بود در زیر زینم بادپایی ×× نه اسبی بلکه شوخی دلربایی / رهین کاکلش خوبان دلجو ×× گرفتار خم فتراکش آهو ...
[مشترک پاکستان، ۸۶۶/۷]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۸۰۹/۳
خط: نستعلیق، کا: حسینی، محمد ابراهیم، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج تریاکی، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۱۶-۷۰۸]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۶۱۰/۳۳
آغاز:مرا تا فکند هر روز جایی ××نصیبم کرد گردون باد پایی؛
خط: نستعلیق، کا: یزدی، صفی قلی بیک بن محمد علی بیگ، تا: ۱۰۹۱ق؛ ۱گ (۲۹ر-۲۹پ)، اندازه: ۱۷×۲۷/۵سم [ف: ۳۷-۱۳۶]
۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۱۵/۳-عکسی
آغاز: برابر
نسخه اصل: گنج بخش، ش ۸۹۲ (مشترک۸۶۶/۷). در ۸۲ بیت است؛ خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ در «کلیات» او؛ ۴گ (۱۹-۲۲) [عکسی ف: ۲-۲۹۵]
۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۰۳
آغاز:برابر؛ **انجام:**به پای او زدی دائم تکاپو ×× شکست از مردن او پای آهو
نسخه در دست در ۵۳ بیت است؛ خط: نسخ پخته، کا: محمد ثابت، تا: ۱۱۳۱ق، در جنگ؛ ۳گ (۳۲پ-۳۴پ)، سطور چلیپایی [ف: ۱-۲۶۸]
۵. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۰۴۶
بی‌کا، تا: با تاریخ۱۱۴۸ق؛ ۱ص (۱۰۹ هامش) [ف: ۱-۳۷۶]

● **وصف اسب** / شعر / فارسی
vasf-e asb
جویا تبریزی، داراب بیگ،- ۱۱۱۸ قمری
jūyā tabrīzī, dārāb beyg(- 1707)
در وصف اسب در ۵۴ بیت.

آغاز:تعالی الله ز رخش باد رفتار ×× که زیبد گرد راهش بوی گلزار / به رفتن چون نسیم است و سبک باد ×× به تن قاف و به صورت چون پریزاد

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۱۵/۴-عکسی

آغاز:برابر؛ **انجام:**همیشه خضر باداره نمایش ×× ز چشم بد نگهدارد خدایش

نسخه اصل: گنج بخش، ۸۹۲ (مشترک ۹۹۹/۸)؛ خط: نستعلیق پخته، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ در کناره «کلیات سلیم»؛ ۳گ (۱۹-۲۱) [عکسی ف: ۲-۲۹۵]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۱۵/۴ عکسی

آغاز:برابر

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۱۸گ (۲۲-۳۹) [عکسی ف: ۲-۲۲۴]

● وصف اسب = تعریف اسب / شعر / فارسی

vasf-e asb = ta'rīf-e asb

نام و یا تخلص سراینده در نسخه به دست نیامد. مثنوی است در ۱۳۰ بیت، در وصف اسب شاه جهان پادشاه (۱۰۳۷-۱۰۶۸ق)وصف اسب از موضوع‌هایی است که چند تن در آن زور آزمایی کرده‌اند، از آن میان: ۱. سلیم تهرانی (مشترک ۸۶۶/۷)، ۲. کلیم کاشانی (نسخه‌ها ۳۱۳۲/۴، ۳۲۹۶) ۳. جویای تبریزی کشمیری (مشترک ۹۹۹/۸).

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۰۰۳/۱۷

آغاز:عنان قلم را که دارد نگاه ×× ز تعریف اسب جهان پادشاه / زهی نرمن گامی که با آن شتاب ×× توان رفت، بالای زینش بخواب؛ **انجام:**رهی را که پیمودنش ساز کرد ×× ز انجام بگذشت و آغاز کرد

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۵۹ق؛ نسخه در دست در مجموعه‌ای است که چند مثنوی از «کلیم» و «سلیم» در آن هست؛ ۳گ (۱۴۹ر-۱۵۱پ) [ف: ۲-۲۶۴]

● وصف اسب = تعریف اسب / شعر / فارسی

vasf-e asb = ta'rīf-e asb

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۸۷۵/۱۷

آغاز:خیر گوش وت زهره چشم و فرجبین و باد پا ×× سیه پهن و سنگ سم درپاره آهن جگر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱گ (۷۹ر) [ف: ۳۷-۴۴۵]

● وصف اسبان / حیوان شناسی / فارسی

vasf-e asbān

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۶۲/۲۱-طباطبائی

آغاز:اما بعد این رساله ایست از گفتار ارسطاطالیس در وصف اسبان نیک و بد و عیبها و هنرهای ایشان ... و این کتاب را تألیف کرده است از برای اسکندر رومی و مولانا امام المتاخرین شمس المله محمد بن الحسین ... این کتاب را ترجمه کرده است از زبان تازی به زبان فارسی ... مشتمل بر سی باب؛ **انجام:**باب سی ام در فربه کردن اسب اگر خواهی اسب لاغر زود فربه شود جو را تر باید کرد ... و یک کس را در سر آخور باید نشاندن تا پارهپاره شرینی به اسب بدهد ... و یک سطل آب ... و پاره ای نمک در آب ریخته هر ساعت است را از آن آب بدهد که بخورد ... و مکرر باید جای اسب پاک باشد تا زود فربه شود. تحریرا فی تاریخ شهر ربیع الاخر سنة ۱۱۲۷

نسخه حاضر دارای ۳۰ باب است و فهرست ابواب در دیباچه یاد شده است؛ خط: شکسته نستعلیق خوب، کا: نور بن نقد علی، تا: ربیع الثانی ۱۱۲۷ق؛ ۲گ (۵۶-۵۷) [ف: ۲۳-۶۵۶]

● وصف الاسطرلاب / اسطرلاب / عربی

waṣf-ul usṭurlāb

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۶۱۲/۸۶-ف

نسخه اصل: نسخه ش ۲۱۶ کتابخانه تقوی که اکنون در کتابخانه مجلس شورای ملی است ۶۴۶۱۴-۴۵۵۹. من ابی اسحق الصابی و ابی الفرج؛ کا: عبدالحی، تا: ۸۲۲ق، جا: ماردین در شمال عراق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج [فیلمها ف: ۱-۶۲۲]

← وصف اصفهان ≻ تعریف اصفهان

● وصف اصفهان / تاریخ ایران / فارسی

vasf-e esfahān

سمنانی، آقا منصور

semnānī, āqā mansūr

از منشآت آقا منصور سمنانی، توصیف شهر اصفهان به نظم و نثر.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۴۰۳/۱۹

آغاز:زندانی بیت الاحزان فراق، عاشق مشتاق نمیداند که بکدام زبان بیان صدمات مفارقت نماید ...

خط: شکسته نستعلیق چلیپا، کا: جنونی، تا: ۱۵ ربیع الثانی ۱۱۰۰ق؛ جلد: میشن، ۵گ (۵۳ر-۵۷)، اندازه: ۱۲/۳×۲۲/۸سم [ف: ۸-۳۳۸]

● **وصف اصفهان** / ادبیات / فارسی
vasf-e esfahān

[فهرستواره منزوی ۲۵۹/۱]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۴۵۵/۱۱۳
آغاز:زبده معاشران قدیم و مصاحبان ندیم یعنی منتخب مجموعه اهلیت فلانی که در دیار عشرت اساس دارالسلطنه اصفهان حرسه الله تعالی عن الحدثان بساط انبساط انداخته و لوای عشرت در باغ وراغ بر فرق حضور و فراغ.
احمد غلام در ذیل این قطعه نوشته: هزار حریف از اصفهان چون دریا خشک و ماهیان و جانوران همه مرده اند آنکه ماند در چشم بهم زدنی می‌میرد و زنده میشود بجهت آنکه صاحب نداشت در ۲۹ سال دشمن دین دست یافت
بی‌کا، تا: بین ۱۰۶۳ تا۱۱۴۱ق؛ اندازه: ۱۵/۵×۳۳سم [ف: ۱۰-۱۳۴۷]

● **وصف اکبرآباد = وصف عمارات اکبر آباد** / شعر / فارسی
vasf-e akbarābād = vasf-e ‘emārāt-e akbarābād
سلیم تهرانی، محمد قلی، - ۱۰۵۷ قمری
salīm-e tehrānī, mohammad qolī(- 1647)
پس از توصیف طبیعت، ساختمان‌ها، زیبارویان، تنبولیان واجپوتیان به ستایش شاه جهان (۱۰۳۷-۱۰۶۸ق) و کاخ و باغ و همسرش بانو تاج محل (۱۰۰۰-۱۰۴۰ق) پرداخته است. در ۲۳۵ بیت.

۱. **تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۳۲/۱**
آغاز: (چاپی): زهری دلنشین قصر آراسته ×× به باغ جهان سرو نو خواسته / خوشا هندوستان مأوای عشرت ×× سود اعظم اقلیم راحت؛ آغاز: زری کوبه خود حرز نامش نیست؛ **انجام:**تو گویی برف می‌بارد به کشمیر ۲۱۰ بیت.
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۷گ (۱ر-۷پ) [ف: ۳-۳۳۹]

۲. **تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۰۰۳/۱۴**
آغاز:خوشا هندوستان، مأوای عشرت ×× سودا اعظم، اقلیم راحت / ز خاک پاک او برداشتن کام ×× چنان آسان که بردارد کسی گام؛ **انجام:**به فرقش سایه باد از ظل یزدان ×× نشان تا باشد از خورشید تابان
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۵۹ق؛ ۳گ (۱۴۰پ-۱۴۵پ) [ف: ۲-۲۶۴]

● **وصف امشاسفندان** / شعر / فارسی
vasf-e emšāsfandān
کتاب وصف امشاسفندان از زند جد دیو داد که دادار اورفرد به زرتشت فرموده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۸۴۲/۱۱
آغاز:بنام خداوند روزی رسان×× که هست آگه اندر دل بندگان
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۳۶ق؛ جلد: مقوایی، ۱۴گ (۹۲ر-۱۰۵ر)، ۱۸سطر [ف: ۳۷-۴۰۴]

● **وصف باغ** / شعر / فارسی
vasf-e bāq
زکی همدانی، - ۱۰۳۰ ؟ قمری
zakī hamedānī(- 1621)
تاریخ تألیف: ۱۰۲۳ق
مثنوی است توصیفی در ۱۶۰ بیت، در «وصف باغ خان الزمانی» در آن آمده: «ز بلبل خواستم تاریخ بستان ... گلشن زد خنده و گفت:طریگاه حسنخان بادآباد»(۱۰۲۲ق)،«چون در تاریخ قصر اندیشه دم زد ×× خرد «رشک گل جنت» رقم زد»(=۱۰۲۳)»،«الهی این گلستان زمانه ×× مبارک باد بر «خان زمانه»» و در پایانه می‌گوید: ««زکی» وقتست شام غم سراید ×× چنین صبحی پس از عمری برآید».

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۴۱۹/۲
آغاز: صباحی از دل امید رسته ××به آب چشمه جان روی شسته / صباحی از طرب چون عید اطفال ×× هجوم عیش غم را کردن پامال؛ **انجام:**ابد محکم پی از پیوند عمرتبقا همعهد و هم سوگند عمرت.
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ در «جنگ» سروده‌ها؛ ۶گ (۲۸ر-۳۳ر) [ف: ۳-۳۳۹]

● **وصف برخی چشمه‌ها و مکانها** / جغرافیا / فارسی
vasf-e barxī češme-hā va makān-hā

تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۲۰۴/۵
بی‌کا، بی‌تا؛ ۲ص، قطع: رحلی [ف: -۲۷۸]

● **وصف بساط سلیمان و قصر ابلیس** / تاریخ پیامبران / عربی
vasf-e basāt-e soleymān va qasr-e eblīs

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۸۴۲/۷۳
خط: نسخ، کا: وفا، ابوالقاسم، تا: قرن ۱۳؛ در هامش [ف: ۶-۱۳۶]

← وصف بهار ← تعریف کشمیر

● **وصف بهار** / ادبیات / فارسی

vasf-e bahār

خواند میر، غیاث الدین بن همام الدین، ۸۸۰ – ۹۴۲ قمری

xānd mīr, qīyās-od-dīn ebn-e hammām-od-dīn (1476 - 1536)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۱۷۱/۷

آغاز:چون خروار رنگ مینا رنگ سپهر ...

به نظم و نثر؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲گ (۷پ– ۸ ر) [ف: ۷-۲۲۴]

● **وصف بهار** / شعر / فارسی

vasf-e bahār

سلیم تهرانی، محمد قلی،– ۱۰۵۷ قمری

salīm-e tehrānī, mohammad qolī(- 1647)

مثنوی است در ۳۷۴ بیت. شاه را ستوده و در پایان گوید: «سلیم این رشته از کف رها کن ×× ثنا گفتی کنون فکر دعا کن». (احمد منزوی)

آغاز:بیا بلبل که ایام بهار است ×× گلستان خوشتر از آغوش یار است / صف آرا شد چمن از بید و شمشاد ×× علمدار سپاهش سور آزاد

انجام:تو را هر روز فتحی این چنین باد ×× سر دشمن به پیشت بز زمین باد

[مشترک پاکستان ۸۶۶/۷–۸۶۷ که نشانی ۳ نسخه آن را داده؛ نسخه‌های منزوی ۳۲۹۶/۴ ؛الذریعه ۹/۲: ۴۶۴ «دیوان سلیم ...»]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۱۵/۵–عکسی

آغاز: برابر

نسخه اصل: گنج بخش، ش ۸۹۲ (مشترک ۸۶۶/۷)؛ خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ در «کلیات» او؛ ۱۸گ (۲۲–۳۹) [عکسی ف: ۲–۲۹۵]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۰۰۳/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: شوال۱۲۵۹ق؛ ۹گ (۵۲پ–۶۰پ) [ف: ۲–۲۶۴]

● **وصف تالار** / شعر / فارسی

vasf-e tālār

از صابر که در میانه می‌گوید:«بیا صابر از حد مبر گفتگوی ×× مبر پیش دریای عمان سبوی». مثنوی است در ۸۰ بیت در وصف تالار خان (شاید مرتضی قلیخان شاملو، وزیر شاه سلیمان ۱۰۷۷–۱۱۰۵ق) در پایان می‌گوید: «از ایشان ز تاریخ کردم سئوال ×× به من گفت آن پیر فرخنده حال / چو دلگیر گشتی بگو اینچنین ×× بود خانه همچو خلد برین».

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۵۰۰/۱۶

آغاز:شبی با خرد گفتگو داشتم ×× بیان سخن سوی او داشتم / فتادم به فکری که مضمون چند ×× ببندم که شاید شود دلپسند؛

انجام:چو دلگیر گشتی بگو این چنین ×× بود خانه همچو خلد برین

خط: نستعلیق پخته، بی‌کا، بی‌تا؛ در «جنگ مرتضی قلیخان شاملو» (۱۰۶۹ق)، (ص۱۱۲–۱۱۳) سپس چندین غزل از «ظفر» که همان مرتضی قلیخان است؛ ۵ص (۱۱۳–۱۱۷) [ف: ۳–۳۳۹]

● **وصف تنباکو** = **تعریف تنباکو** / ادبیات / فارسی

vasf-e tanbākū = ta'rīf-e tanbākū

صائب تبریزی، محمد علی بن عبدالرحیم، ۱۰۱۶؟ – ۱۰۸۶ ؟ قمری

sā'eb-e tabrīzī, mohammad 'alī ebn-e 'abd-or-rahīm (1608 - 1676)

رقعه‌ای است از میرزا صائب در ترک شراب و تعریف تنباکو. این رقعه غیر از «قدغن شراب» از همین شاعر است. (صدرائی خوئی)

آغاز:شستم لب پیاله ز آب شراب تلخ ×× کردم بدود تلخ قناعت ز آب تلخ. روزهاست که این پروازده دودمان آفرینش.

[نسخه‌های منزوی ۳۵۹۱/۵؛ فهرستواره منزوی ۳۸۶۳/۵]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۲۱۵/۶۱

آغاز:برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ جلد: گالینگور، ۲گ (حاشیه ۲۲۴ر–۲۲۵ر)، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۳۸–۳۲۰]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۳۴۱/۴۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**سیاه چرده و قتال وضع رنگ آمیز.

خط: نستعلیق، کا: زکی حسینی، علی اکبر، تا: قرن ۱۳، جا: محمد آباد بیدر؛ مجدول، محشی؛ اندازه: ۲۲/۳×۳۴سم [ف: ۷–۳۶۳]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۴/۳۶–عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲–۲۹۵]

● **وصف تنباکو** / متفرقه / فارسی

vasf-e tanbākū

خلخالی، یحیی الدین

xalxālī, yahyā-od-dīn

[فهرستواره منزوی ۳۸۰۸/۵]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۴۰۳/۳

آغاز:فرخنده شبی که از قلم نور چهره گشایی یافته و به نیروی بازوی روشنی پنجه روز روشن تافته ...

خط: شکسته نستعلیق چلیپا، کا: جنونی، تا: ۱۵ ربیع الثانی ۱۱۰۰ق؛ ۱ص (۶)، اندازه: ۱۲/۳×۲۲/۸سم [ف: ۸–۳۳۵]

● **وصف جغرافیا** / جغرافیا / فارسی

vasf-e joqrāfīyā

وصف جغرافیای اصفهان و هند و گرجستان.

تهران؛ فرمانفرمائیان، حافظ (دکتر)؛ شماره نسخه:بدون شماره/۴۵
بی‌کا، بی‌تا؛ ۱گ (۲۵۲پ)، قطع: ربعی [نشریه: ۷–۵۵۳]

← وصف جهنم ≻ حدیث النار و ما اعد الله فیه للکافرین

● **وصف الحال** / شعر / فارسی

vasf-ol hāl

حسینی قزوینی، حسین بن محمد حسن، ۱۱۸۴ – ۱۲۴۹ قمری

hoseynī qazvīnī, hoseyn ebn-e mohammad hasan (1771 - 1834)

[الذریعة ۲۵۷/۷]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۲۹۳/۵
آغاز: افتتاح مقال بنام خداوند: لله الحمد خالق متعال ×× بر خلایق رئوف بر همه حال / سبق آموز عقل راز نیوش ×× بدبستان فهم و مکتب هوش؛ **انجام:**پنجمین این که «وصف حال» منست×× قصه و غصه و ملال منست ... / دست بدگو بدامنش مرساد ×× بالنبی و آله الامجاد
خط: نستعلیق، کا: محمد اسمعیل شیرازی، تا: قرن ۱۳؛ اندازه: ۱۶×۲۵/۶سم [ف: ۲–۲۳۳]

● **وصف حال** / عرفان و تصوف / فارسی

vasf-e hāl

حسینی، محمد عاقل بن محمد صالح،

hoseynī, mohammad ‘āqel ebn-e mohammad sāleh

مؤلف سبب نگارش این رساله عرفانی را چنین یاد نموده که «صبحی دامن دامن فیض اظهر من الشمس از گریبان خود می‌ریخت و خرمن خرمن نور از مزرعه فلك می‌بیخت خادم فقرا فقیر محمد عاقل بن میر محمد صالح حسینی شاه نعمت اللهی از نگاه چنین بیگاه نتوانست خود را نگاه داشت حسب حالی خویش کلمه چند نگاشت».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۶۰۷/۲
آغاز:بسمله. جمیع کاینات جامع اند در توحید احد جل جلاله و کل مخلوقات ناطق اند؛ **انجام:**و منکه پیشوای مجانیم مرا با کلام عاقل چه پیشه. و السلام علی من اتبع الهدی. تم تم تم.
خط: نستعلیق، کا: تقی حسینی، تا: ۱۲۷۶ق؛ جلد: تیماج، ۴گ (۸پ–۱۱ر)، ۱۷ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۴/۳×۲۲سم [ف: ۱۲–۳۱۸]

● **وصف الحال فرهاد** / شعر / فارسی

vasf-ol hāl-e farhād

از سراینده‌ای با تخلص «نوری»: «سخن کواه کن «نوری» ازین پس ×× جهان را بی وفایی باشد و بس». مثنوی است عشقی در ۷۲ بیت: یکی از فرهاد می‌پرسد که تو شاهزاده چین بودی و چرا بدین روز افتادی؟ فرهاد به توصیف حال خود می‌پردازد تا بیهوش می گردد: «پشیمان گشت آن شخص سئوالی ×× از این گفتار شد حالی به حالی».

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۸۰۶/۵
آغاز:یکی پرسید از فرهاد مسکین ×× که ای آشفته تر از زلف شیرین؛ **انجام:**سخن کوتاه کن نوری از این پس ×× جهان را بیوفایی باشد و بس
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الثانی۱۲۴۱ق؛ گ (۳۵پ–۳۶پ) [ف: ۲–۲۶۴]

● **وصف حجر حکماء** / کیمیا / فارسی

vasf-e hajar-e hokamā’

آغاز:بسمله، اما بعد، گفت از برای او که وصف کن تو از برای ما حجر حکمائی که می‌دانند اهل آن ... به درستی که حکماء (سفید است) و معرفت تدبیر او در ثلث پس از ...
انجام:پس می‌اندازند از این موم بر جسد دائبه پس قلب می کنید ایشان را

۱. **تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۱۲۴**
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، کا: رجبعلی ابن عبدالله، تا: ۱۲۷۷ق؛ خریداری از امرالله صفری؛ جلد: تیماج، ۱۲گ (۵۹پ–۷۰ر)، ۱۷سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [رایانه]
۲. **تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۲۸۰/۱۳**
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، کا: ابوالحسن اخوی، تا: ۱۲۸۱ق؛ ۵گ (۵۹ر–۶۳ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶/۳×۲۰/۸سم [ف: ۶–۳۵۱]

● **وصف الخیل** / حیوان شناسی / فارسی

vasf-ol xayl

فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی، ۱۰۰۶ – ۱۰۹۱ قمری

feyz-e kāšānī, mohammad ebn-e šāh morteza (1598 - 1680)

اهدا به: شاه عباس دوم (۱۰۵۲–۱۰۷۷ق)
تاریخ تألیف: ۱۰۶۷ق
نزدیک به ۲۰۰ بیت و جز راحله توفیق در خود کتاب نامی از

فیض نیست و تاریخ تألیف هم ندارد؛ در هفت «باب»: ۱. در بیان آن‌که داشتن اسب و سواری آن نعمتی است؛ ۲. در ابتدای رام شدن اسب مر آدمیان را و فرمانبرداری او و سواری ایشان را؛ ۳. در آنگه نگاه داشتن اسب موجب ثواب آخرت و باعث قضای حاجت است؛ ۴. در علامت‌های یمن و خوبی اسب و نشان‌های شومی و معیوبی آن؛ ۵. در فال نیک زدن ببر خوردن به اسب میمون؛ ۶. در یاد کردن خدای در وقت سوار شدن و آیت تسخیر خواندن؛ ۷. در رام گردانیداست به ذکر خدای.

آغاز:منت خدای را عز وجل که اسبان را مسخر غازیان ساخت تا به پایمردی

انجام:از شما خواهد که اورا لجام کند باید که نام خدای عزو جل ببرد وذکر او کند پس آنگاه اورا لجام کند

چاپ: به کوشش رضا اشرف زاده و حسین خسروان، به انضمام مضمار دانش یا فرس نامه، مشهد، جهان اندیشه کودکان،۱۳۷۳، صص ۱۲۰-۱۱۲

[فهرستواره منزوی ۳۹۳۳/۵]

۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۴۶۳/۳

آغاز:برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۷ رمضان۱۲۵۷ق؛ مهر: کاتب«عبده محمد حسن بن محمد رحیم» (بیضوی)، حاج سید سعید؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۲-۵۶۷]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۴۳۷/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، ۷گ (۵۷پ-۶۳ر)، ۱۴ سطر (×۱۱)، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۱۳-۳۳۹۶]

● **وصف الخیل (مقالة فی)** / حیوان شناسی / عربی

waṣf-ul xayl (mq.-un fī)

ارسطو، ۳۸۴ - ۳۲۲ ؟ قبل میلاد

arastū (-384 - -322)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۷۰۴

آغاز:بسمله، حمدله فهذه مقاله من کلام الحکیم المعلم الاول ارسطاطالیس جمعا باشاره لاسکندر الرومی فی وصف الخیل؛ **انجام:**فانه یسکنت فی الوقت واد قد اتینا بما قصدنا الیه فنقول الاحول و لاقوه الا بالله العلی العظیم و صلی الله علی رسوله محمد و آله اجمعین

خط: نسخ جلی خوش، کا: کاشانی، شهاب الدین علی، تا: قرن ۱۱

[رایانه]

● **وصف دوزال** = **تعریف دوزال** / نامه‌نگاری / فارسی

vasf-e dozāl = ta‘rīf-e dozāl

دوزالی، بایندر بیگا

dozālī, bāyandar bīgā

در تعریف قریه «دو زال»، نثر آمیخته به نظم.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۵۰۰/۴۳

آغاز:بر سواد خوانان صحیفه دانش و تاریک بینان جداول آفرینش مخفی نخواهد بود؛ **انجام:**نفس شد منقطع از قطع این راه -دراز است این حکایت، قصه کوتاه. تم.

بی‌کا، تا: ۱۰۸۲ق؛ در «جنگ مرتضی قلی خان شاملو»؛ ۳ص (۲۲۵-۲۲۷) [ف: ۳-۳۳۹]

● **وصف رسول الله (ص)** / فضایل و مناقب / عربی

vasf-e rasūl-ol-lāh

خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۴۶۵/۲۴

آغاز:قال الامام العالم العلامة ابوالعباس احمد بن محمد اللحمی الغرفی فی الدر المنظم و من فضائل سیدنا رسول الله (ص) ما خرجه ابومروان الطیبی فی فوائده

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ از موقوفات رمضانیه مرحوم ابراهیم بن فتح الله شریف حسینی ۱۲۳۰؛ اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: -۲۳۸]

● **وصف زلزله تبریز** / شعر / فارسی

vasf-e zelzele-ye tabrīz

تاریخ تألیف: ۹۴۸ق

مثنوی است در وصف زلزله تبریز در ۵۴ بیت، که در پایان تاریخ آن را چنین آورده است: «پی تاریخ این ناخوش علامت×× که می‌چربد به غوغای قیامت/غمی در دامن گیتی رقم کرد ×× بقای این بلا دور از بیان است/بلای اول و آخر زمان است×× الهی این بلا دور از زمین باد/ زمین را درد و رنج آخرین باد».

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۰۰۳/۱

آغاز:چه پیش آمد زمین و آسمان را ×× که بد می‌بینم احوال جهان را؛ **انجام:**زمین را درد و رنج آخرین باد (۹۴۸).

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: شوال۱۲۵۹ق؛ ۲گ (۲۳ر-۲۴پ) [ف: ۲-۲۶۵]

← وصف سخن ⋗ چمن سخن

← وصف سلسله صفوی ⋗ تعریف سلسله صفوی

● **وصف شاهجهان آباد** / شعر / فارسی
vasf-e šāh-jahān ābād

میرزا حسن بیگ، – ۱۱۰۰ قمری
mīrzā hasan beyg (- 1689)

از میرزا حسن بیگ (در الذریعه (۳۷۹/۹) با لغزش چاپی حسین بیگ آمده) قزوینی، متخلص به «رفیع» که در مشهد می‌زیسته و در ۱۰۵۴ق به درار شاه جهان پادشاه راه یافته، و در ۱۱۰۰ق درگذشته است. مثنوی است در حدود ۷۸ بیت، با ستایش از سخن و شاه جهان پادشاه آغاز می‌شود. سپس وصف شاهجهان آباد (دهلی) از طبیعت، باغ و عمارت‌های آنجا.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۰۰۳/۲۱

آغاز:قلم تا کرد با لوح آشنایی ×× سخن در پرده بود از نارسایی / سخن آنروز مختار جهان شد ×× که دور «ثانی صاحبقران» شد؛
انجام:بود پر لعل از ان رو بوستانش ×× که می‌بوسند خوبان زمانش
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۵۹ق؛ ۲گ (۱۹۲ر–۱۹۳پ) [ف: ۲–۲۶۵]

● **وصف شراب** / شعر / فارسی
vasf-e šarāb

؟ ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ – ۴۲۸ قمری
ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ‘abd-ol-lāh (981 - 1038)

غزلی است در مدح شراب و بیان فواید و خواص مفید (آن) منسوب به ابن سینا این غزل دارای ۸ بیت می‌باشد.
آغاز:غذای روح بود ماده رحیق الحق ×× که رنگ او کند از دور رنگ گل رادق

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۰۲/۴–طباطبائی

آغاز:برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۴گ [ف: ۲۳–۷۱۴]

● **وصف الشیء لنفسه** / کلام و اعتقادات / عربی
waṣf-uš šay’ li-nafs-i-h

علم الهدی، علی بن حسین، ۳۵۵ – ۴۳۶ قمری
‘alam-ol-hodā, ‘alī ebn-e hoseyn (967 - 1045)

رساله بسیار کوتاهی است در مسأله «وصف الشیء لنفسه» که سید مرتضی این موضوع را به اختصار بررسی نمودهاست.
چاپ:در ضمن مسائل المرتضی، در بیروت به چاپ رسیده

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۹۲۳/۳۲

آغاز:مسألة لا یجوز أن یقال إن الشیء شیء لنفسه، لان ذکر المعلوم بانه شیء لیس بصفة الموجود و المعدوم والاجناس المختلفة فی اجراء هذا الاسم علیه؛ **انجام:**فان قیل: فما تقولون فی الارض قبل اجراء هذا الاسم علی العرض لیس بصفة و ان کان بمعنی قولنا عرض انه الذی لا لبث لکه کلبث الاجسام، و هذا حکم و لیس بصفة.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱گ (۷۸پ)، ۵سطر، اندازه: ۳/۵×۱۰/۵سم [ف: ۳۲–۷۶۶]

● **وصف صوبه‌های هند** / تاریخ / فارسی
vasf-e sawbe-hā-ye hend

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۲۳۶/۳۰–ف و ۱۳۳۸/۳۰–ف

نسخه اصل: بادلیانAdd. 69 اوزلی (ش ۱۲۴۱). شیخ ابوالفضل؛ بی‌کا، تا: ۱۳ ربیع الاول ۱۲۰۰ق [فیلمها ف: ۱–۵۸۴]

● **وصف ضرار لعلی جواباً لمعاویة** / تاریخ اسلام / عربی
waṣf-u ḍirār li-‘alī jawāb-an li-mu‘āwīya

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۷۳/۲۹–ف

نسخه اصل: لالا اسماعیل ش ۴۸۷ر؛ بی‌کا، تا: قرن ۸؛ ۱گ (۲۲۹ر) [فیلمها ف: ۱–۵۰۴]

● **وصف العلماء = فضایل العلماء** / اخلاق / فارسی
vasf-ol ‘olamā’ = fazāyel-ol ‘olamā’

علم الهدی، محمد بن محسن، ۱۰۳۹ – ۱۱۱۵ قمری
‘alam-ol-hodā, mohammad ebn-e mohsen (1630 - 1704)

رساله‌ای کوتاه در توصیف علماء و اهمیت عمل آنها، با نثری ادیبانه، دارای صنایع لفظی و بدایع بدیعی و کنایات و اشارات بسیار به آیات و روایات مناسب موضوع است.
آغاز:بسمله. بعد از آرایش دل و زبان بسپاس و ستایش آفریننده جهان و اهدای درود نیایش نشان بر دودمان خلافت یزدان. بمشاعر معاشر پاسبانان شعائر ایمان میرساند ابجد خوان دبستان علم و عرفان محمد المدعو علم الهدی افاض الله علیه ...
انجام:فلیتمسک المستمسکون بعروة الوثقی فانها من اوثق العری و السلام علی من اتبع الهدی.
چاپ: میراث اسلامی ایران، دفتر دوم، به کوشش سید احمد حسینی اشکوری، ص ۵۹۲– ۶۱۲
[الذریعه ۲۶۱/۱۶ و ۹۹/۲۵؛ فهرستواره منزوی ۶۸۵/۶]

۱. خوانسار؛ فاضل خوانساری؛ شماره نسخه:۱۵۴/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۰۰ق؛ مهر: «بمحمد علم الهدی علم الهدی»(بیضوی)، «انه من سلیمان» (بیضوی)، «الراجی ... محمد» (بیضوی)؛ اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [ف: ۱–۱۱۷]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۳۳/۲ عکسی

آغاز:برابر

نسخه اصلی: کتابخانه مرعشی -۳۰۵۰؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیحجه ۱۱۰۰ق؛ استکتاب مؤلف، مؤلف نسخه را تصحیح کرده و در چند مورد خط وی دیده می‌شود؛ ۱۵ص (۲۵۹-۲۷۳) [عکسی ف: ۱-۲۶۴]

● وصف العناصر / طبیعیات / عربی

waṣf-ul ‘anāṣur

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۶۱۲/۸۷-ف

نسخه اصل: نسخه ش ۲۱۶ کتابخانه تقوی که اکنون در کتابخانه مجلس شورای ملی است ۶۴۶۱۴-۴۵۵۹. الریح، جویات اخر و حوادث طبیعة و الازمنة؛ کا: عبدالحی، تا: ۸۲۲ق، جا: ماردین در شمال عراق [فیلمها ف: ۱-۶۲۲]

← وصف عمارات اکبر آباد ⟵ وصف اکبرآباد
← وصف قحط ⟵ قحطیه

● وصف قحط = قحطیه / شعر / فارسی

vasf-e qaht = qahtīye

سلیم تهرانی، محمد قلی،- ۱۰۵۷ قمری

salīm-e tehrānī, mohammad qolī(- 1647)

حدود ۱۱۰بیت.

آغاز:شد از فعل بدغماز چون مشک×× جهانی را دماغ آخر از آن خشک / زخشکی سرو آمد بر لب جوی ×× ز پیچ و تاب همچون شاخ آهو

انجام:سلیم این گفتگو از عارفانست ×× گریزی از تقاضای زمانست / الهی عاقبت محمود باشد×× زمان بر اهل معنی سود باشد

[الذریعه ۴۸/۱۷ «قحط»؛ نسخه‌های منزوی ۳۲۹۸/۲ که نشانی ۲ نسخه آنرا داده]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۶۱۰/۳۲

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، کا: یزدی، صفی قلی بیک بن محمد علی بیگ، تا: ۱۰۹۱ق؛ ۲گ (۲۸ر-۲۹ر)، اندازه: ۱۷×۲۷/۵سم [ف: ۳۷-۱۳۵]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۰۵۳/۵۲

آغاز و انجام: برابر

حدود ۱۱۰ بیت؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [ف: ۹-۱۲۶]

۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۰۰۳/۱۳

آغاز:نبینم خوش زمین و آسمان را ×× به خیر آرد خدا کار جهان را؛ **انجام:**برابر

گزیده‌ای است در ۴۲ بیت: شود گر کاغذ ابری نمایان ×× ازو دارند مردم چشم باران /نه چتر است اینکه طاوس کرده ظاهر ×× که نخل ماتم خود بسته ز افسوس/به خانه هر که بیند میهمان را×× خورد در بستر خویش نان را؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۵۹ق؛ ۲گ (۱۳۹پ-۱۴۰پ) [ف: ۲-۲۶۵]

● وصف القرین / ادبیات / عربی

waṣf-ul qarīn

کمال اصفهانی، اسماعیل بن محمد، ۵۶۸؟-۶۳۵ قمری

kamāl-e esfahānī, esmā‘īl ebn-e mohammad (1173 - 1238)

رساله‌ای ازکمال الدین اسماعیل اصفهانی در وصف القرین.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۹۵/۸۰-ف

نسخه اصل: حمدیه ش ۱۴۴۷؛ بی‌کا، تا: با تاریخ۷۵۵ق؛ درهامش است [فیلمها ف: ۱-۴۲۷]

● وصف کالسکه بخار / صنعت / فارسی

vasf-e kāleske-ye boxār

قصیده‌ای است از مجدی در وصف ماشین راه آهن و ستایش شاه.

تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۲۷۷ - ج

آغاز:در وصف کالسکه بخار و ستایش سلطان اسلامیان پناه ... زهی جهنده فرخنده دونده ترن ×× که چون شهاب نوردد بصد شتاب ترن / بانفصال بود هر یکی از او واگن ×× ولیک هست بهنگام اتصال ترن؛ **انجام:**ز بهر جان و تن هر دو از گزند و عنا ×× دعای مجدی و حفظ خدای بادمجن. عدد ابیات ۱۲۶ بتاریخ ۱۶ شهر محرم الحرام سنه ۱۳۱۸ در سنندج نوشته شد (مجد) (با مهر: ملک الکلام ۱۳۱۴)

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۶ محرم۱۳۱۸ق؛ جلد: تیماج، ۶گ، ۱۳سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: -۲۲۴]

← وصف کشمیر ⟵ تعریف کشمیر
← وصف کشمیر ⟵ حسن معنی

● وصف کشمیر = تعریف کشمیر / تاریخ، ادبیات / فارسی

vasf-e kešmīr = ta‘rīf-e kešmīr

فیضی، ابوالفیض بن مبارک، ۹۵۴ - ۱۰۰۴ قمری

feyzī, ab-ol-feyz ebn-e mobārak (1548 - 1596)

به نثر و نظم. انشائی است در وصف کشمیر.

آغاز:صانعی که صحن سرابستان افلاک را به گلهای شب گشای

کواکب بیاراست میخواست که سواد ریاض عالم قدس را در نظر ساکنان خاک جلوه دهد ... نظیر جنت آباد کشمیر را بر صفحه خاک رقم کرد ...
انجام: سیب سمرقند با چهره زرد خود را به یکپای آویخته به معذرت این که چرا با وجود سیبش خود را سمر ساخته. القصه کشمیر شاهدیست که گل رویش محتاج گلگونه و سنبل مویش مشتاق شانه نیست.جهانی چنین خوب و زیبا سرشت ×× حوالت چرا شد بقا در بهشت / از این خوبتر خود نباشد دگر×× تو گویی که از خوبتر خوبتر است
[نسخه‌های منزوی ۳۶۵۱]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۸۶۴/۵۹
در فهرست با عنوان «تعریف کشمیر از فیضی» آمده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، ۳ص (۱۷۷–۱۷۹)، سطور چلیپایی (۱۳/۵×۲۳/۵)، اندازه: ۱۷×۲۸سم [ف: ۱۴–۳۸۸۶]
۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۸۴۴/۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۳گ (۴۱پ–۴۲ر)، اندازه: ۱۳/۳×۲۳/۵سم [ف: ۷–۸۵]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰۱/۲۹–طباطبائی
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، ۳ص (۲۳۰–۲۳۲)، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [ف: ۲۳–۲۱۲]
۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۴۲۴/۴
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: ۱۰۷۱–۱۰۷۷ق؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۳ص (۶۰–۶۳)، اندازه: ۱۵×۲۷/۶سم [ف: ۱۷–۴۰۶]

● **وصف کشمیر = تعریف کشمیر** / شعر / فارسی
vasf-e kešmīr = ta'rīf-e kešmīr

قدسی مشهدی، حاج محمد جان،– ۱۰۵۶ قمری
qodsī mašhadī, hāj mohammad jān(- 1646)
مؤلف به سال ۱۰۴۲ق، همراه شاه جهان پادشاه (۱۰۳۷–۱۰۶۸ق) به کشمیر رفت و این مثنوی را در توصیف کشمیر همان روزگار سرود. در پایان تخلص خود و ستایش شاه جهان را آورده است.با سربندهای: حمد و نعت، تعریف ملک کشمیر و آب و هوای روح افزای آن، مشکلات راه و کوه پیر پنجال، باز آمدن به تعریف کشمیر، باغ جهان آباد، چشمه ورناک، پیر پنجال، باغ اکبر آباد، باغ فرحبخش، باغ فیض بخش، باغ شاهزاده، نشاط باغ. باغ صادق آباد، باغ سیم در عیش آباد، باغ بحر آرا، باغ بیگم آباد، چشمه اچول.(احمد منزوی)
چاپ: این مثنوی در «شعرای کشمیر» پیر حسام الدین (۱۲۷۴/۳– ۱۳۰۸) چاپ شده است
[مشترک پاکستان ۸۶۱/۷–۸۶۲ که ۵ نسخه را نشانی داده؛ نسخه‌های منزوی ۳۲۹۹/۴ (۴ نسخه دیگر)؛الذریعه ۳۳۴/۱۹ «مثنوی وصف کشمیر»؛ فهرستواره منزوی ۱۲۹۵/۲ «ظفرنامه شاهجهان»]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۴۳/۱
بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۳۳ص (۱–۳۳) [ف: ۳–۲۸۷]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۷۳۶/۲۱
بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۳ص (۱۲۷–۱۲۹)، اندازه: ۱۳×۲۶سم [ف: ۱۴–۳۶۹۲]
۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۴۰۳/۴۹
آغاز: خوشا کشمیر و خاک پاک کشمیر ×× که سر بر زد بهشت از خاک کشمیر
خط: شکسته نستعلیق چلیپا، کا: جنونی، تا: ۱۵ ربیع الثانی ۱۱۰۰ق؛ اندازه: ۱۲/۳×۲۲/۸سم [ف: ۸–۳۴۳]
۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۰۰۳/۱۱
آغاز: بنام پادشاه پادشاهان×× سرافرازی ده صاحب کلاهان؛
انجام: لباس عمرت افزون از عدد باد ×× گریبانش ازل تا دامان ابد باد
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۵۹ق؛ ۱۶گ (۱۱۹ر–۱۳۴پ) [ف: ۲–۲۶۶]
۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۴۶۵/۳۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، ۵ص (۱۸۱–۱۸۵)، ۲۷سطر (۱۲×۲۵)، قطع: وزیری باریک [ف: ۱۷–۱۴۱]

● **وصف کشمیر = تعریف کشمیر** / شعر، تاریخ / فارسی
vasf-e kešmīr = ta'rīf-e kešmīr

سلیم تهرانی، محمد قلی،– ۱۰۵۷ قمری
salīm-e tehrānī, mohammad qolī(- 1647)
مثنوی وصف کشمیر اوست. در تذکره‌ها آمده است: هنگامی که در لاهیجان نزد میرزا عبدالله وزیر لاهیجان بوده است، مثنوی در وصف لاهیجان سروده است. سپس به کشمیر آمده همان را به ستایش کشمیر برگردانیده است: تعریف کوه، تعریف راه، تعریف کشمیر، تعریف چنار، تعریف زمر، تعریف باغ، تعریف نهر، تخلص و ستایش شاهجهان.
آغاز: سخن هر جا ز صنع کردگار است ×× گواه پای بر جا کوهسار است/ خصوصا کوه گردون قدر کشمیر ×× که تیغش می‌زند بر ابر شمشیر
چاپ: در تذکره شعرای کشمیر، پیر حسام الدین (۴۱۳/۱ –۴۲۰) همه این مثنوی به چاپ رسیده است
[الذریعه ۳۳۴/۱۹؛نسخه‌های منزوی ۳۲۹۹/۴؛مشترک پاکستان، ج۷،ص۸۶۷]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۹۰/۴۳
خط:نستعلیق،بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ اندازه: ۱۲×۲۱سم [سنا: ف: ۱–۲۳۲]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۹۹۶/۵۶
آغاز:برابر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۸ص (۲۲۵-۲۳۲)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۱۷-۳۷۸]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۴۰۰ض
تعریف کوه کشمیر؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف: ۱۵-۴۲۴۳]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۷۳۶/۳۱
در تعریف کوهستان کشمیر. سپس مثنوی در تعریف و مذمت؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، ۴ص (۱۶۹-۱۷۲)، سطور چلیپایی (۹×۲۳)، اندازه: ۱۳×۲۶سم [ف: ۱۴-۳۶۹۵]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۷۰۷/۹۰
کا: محمد صادق تبریزی، تا: ۱۰۵۶ق؛ ۷گ (۲۴۱پ-۲۴۷پ)، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۱۷-۴۵۶]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۴۰۳/۲۶
آغاز:برابر
خط: شکسته نستعلیق چلیپا، کا: جنونی، تا: ۱۵ ربیع الثانی ۱۱۰۰ق؛ ۱۴گ (۹۶پ-۱۰۹پ)، اندازه: ۱۲/۳×۲۲/۸سم [ف: ۸-۳۳۹]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۴۲/۲۵
آغاز:برابر؛ **انجام:**مبادا از النگ خلد بیرون ×× بود محشور با شبرنگ و گلگون / شفاعت خواه باداش داور ×× براق و دلدل او را روز محشر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ در نسخه با نام «محمد قلی سلیم در تعریف کوه کشمیر فرماید»؛ جلد: میشن مذهب، ۱۸ص (۳۰۶-۳۲۳حاشیه)، سطور چلیپایی، اندازه: ۱۶/۴×۲۸/۳سم [ف: ۲۹/۱-۴۰۹]

۸. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۱۵/۷ عکسی
آغاز:برابر
نسخه اصل: از گنج بخش شماره ۸۹۲؛ خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۱۹گ (۵۰-۶۸)، ۲۱سطر [عکسی ف: ۲-۲۲۴]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۴۷۲/۱۲
آغاز:برابر
خط: شکسته نستعلیق، کا: احمد لاریجانی حسینی شهرستانی، تا: ۱۱۹۴ق؛۱گ(۱۰۶ر)،۱۴سطر،اندازه:۱۴/۵×۲۵/۵سم [ف: ۳۶-۴۳۰]

● وصف لاهور / جغرافیا / فارسی

vasf-e lāhūr

از: میر کاظم بن خان.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۲۱۵/۴۴
آغاز:هزاران هزار سپاس بزرگ و ستایش سترگ نثار بارگاه حکیم ذوالکمال و قادر
کا: نور محمد، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ جلد: گالینگور، ۳گ (۱۳۴ر-۱۳۶پ)، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۳۸-۳۱۸]

● وصف لاهیجان / شعر / فارسی

vasf-e lāhījān

سلیم تهرانی، محمد قلی، - ۱۰۵۷ قمری
salīm-e tehrānī, mohammad qolī(- 1647)

مثنوی است.
آغاز:صباحی دلگشا چون روی احباب ×× گل صبح از سحاب فیض سیراب

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۸۴۴/۲۲
آغاز:برابر؛ **انجام:**ز نومیدی همیشه باد گریا ×× حسود جاه تو چون ابر گیلان
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۲گ (۱۶۰ر-۱۶۱ر)، اندازه: ۱۳/۵×۲۳/۵سم [ف: ۷-۹۰]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۲۲/۱۴
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [ف: ۳-۵۶۹؛ فهرست رایانه‌ای ج۴-۱۰۸۷]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۲۳۲/۳۸
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [ف: ۵-۲۴۹]

← وصف المعاد الفلسفی ← معرفة النفس

● وصف معجزات شاه و رهرام ایزد / تاریخ، شعر / فارسی

vasf-e moʻjezāt-e šāh va rahrām īzad

در ۲۷۰ بیت.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۵۷۷/۷
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۸ص (۴۴۸-۴۶۵)، ۱۵ سطر (۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۹-۱۳۷۹]

● وصف میوه‌ها / متفرقه / فارسی

vasf-e mīve-hā

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۳۰۷/۱۶
از الهامی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۶ق؛ ۱گ (۱۳۸پ) [ف: ۳۸-۴۳۷؛ فهرست رایانه‌ای ج۴-۱۰۸۷]

● وصف نامه / ادبیات / فارسی

vasf-e nāme

میانجی، علی محمد بن محمد حسن، ق۱۴ قمری
mīyānjī, ʻalī mohammad ebn-e mohammad hasan(- 20c)

وابسته به: تحفة الألباء فی تذکرة الاولیاء و الشرفاء؛ سیاح گنجوی، علی بن حسین (قرن ۱۳)

تقریظی است مفصل بر کتاب «تحفة الالباء» شیخ زین العابدین سیاح کنجوی و وصف مؤلف آن کتاب را، با انشایی ادیبانه و تضمین اشعاری به فارسی و عربی.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۰۴۷/۱

آغاز:الحمدلله الذی علم بالقلم علم الانسان ما لم یعلم ... و بعد بنده اسیر مرتهن و فقیه ممتحن ... بعرض اهل اذواق می‌رساند؛
انجام:پس اکثری از آنها رجوع کرد، و السلام خیر ختام
خط: نسخ، کا: نخجوانی، محمد جعفر، تا: ۲۰ ربیع الاول۱۲۹۶ق، جا: مشهد رضوی؛ جلد: تیماج، ۱۵گ (۲ر-۱۶پ)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲۶-۳۶]

● **وصف نعالی النبی (ص)** / تاریخ پیامبراکرم(ص) / عربی
waṣf-u na'āli-n nabī

سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر، ۸۴۹ – ۹۱۱ قمری
soyūtī, 'abd-or-rahmān ebn-e abī-bakr (1446 - 1506)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۷۱/۶عکسی

آغاز:بسمله. روی البخاری و ابو داوود و عن انس قال کانت
نسخه اصل: کتابخانه اسکوریال در اسپانیا، شماره ۱۷۹۸؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ۹ص (۷۲-۸۰)، ۱۵-۱۹سطر [عکسی ف: ۴-۳۳۵]

● **وصف الواصلین** / عرفان و تصوف / عربی
waṣf-ul wāṣilīn

خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۴۶۵/۳۰

آغاز:الحمدلله الذی انتدب لخدمته الخواص من احبائه و جعلهم له خداماً و اقامهم علی بابه فباتوا طول اللیل سجداً و قیاماً
فصل فی وصف الواصلین؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ از موقوفات رمضانیه مرحوم ابراهیم بن فتح الله شریف حسینی ۱۲۳۰؛ جلد: تیماج، ۲ص (۱۹۱-۱۹۲)، ۲۲سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: -۲۳۹]

● **وصف هرات** / جغرافیا / فارسی
vasf-e harāt

وصف هرات و بیان بانیان آن و ذکر مسجد جامع و معمران آن بلده.تألیف در زمان سلطان حسین بهادرخان و از کتاب روضة الصفا نیز نقل کرده است.
آغاز:بسمله بر رای عالم آرای سالکان مسالک توفیق وضمیر عقده گشای

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۸۸/۱۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**چهار نفر مشهورند جوجی و جغتائی و اوکدی و تولی
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۵گ، ۱۶ سطر (۶/۵×۱۶)، اندازه: ۱۰×۲۱سم [ف: ۱-۵۱۲]

● **وصف یار** / شعر / فارسی
vasf-e yār

غیر همانند:
۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۶۰۹/۷۵
آغاز:گوش و هوش و جان و خرد و خاطر و فهم و نظر و دانش و بینش همه جمع آر
از احمد سنجی؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱ص (۱۲۸ر) [ف: ۳۷-۱۲۸]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۶۰۹/۷۴
آغاز:ای صبا یک سحری رو به سرکوی نگار من ویر گو زمن دلشده آن دلبر بی مهر و وفارا
از ناظمی؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱ص (۱۲۷پ) [ف: ۳۷-۱۲۸]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۶۰۹/۷۸
آغاز:ای اصل اسما فرعت مسما الا و نعما جان و دل ما
از ابن غیاثا؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱ص (۱۲۹ر) [ف: ۳۷-۱۲۹]
۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۶۰۹/۷۷
آغاز:ای برادر مرو اندر پی نفس شگ جفا کار بد آمز خدارا همچو مردان بکن
از ناظمی؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱ص (۱۲۸پ) [ف: ۳۷-۱۲۸]
۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۶۰۹/۷۶
آغاز:برو ای باد بگو دلبر سنگین دل بد عهد بلا جوی ستم کار؛
از علی سوخته؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱ص (۱۲۸پ) [ف: ۳۷-۱۲۸]

● **وصل بسمله بالحمد** / تجوید / فارسی
vasl-e besmelah be-l-hamd

مؤلف گوید که یکی از دانشمندان رساله‌ای در تجوید نگاشته و در آن حکم نموده که وصل بسمله به سوره حمد در نماز موجب بطلان نماز است. لذا وی این رساله را در رد وی و اثبات این‌که وصل جایز بلکه برخی از عالمان به وجوب و استحباب آن حکم کردند نگاشته است. او رساله‌اش را در یک مقدمه و خاتمه و هفت فایحه قرار داده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲/۸۲۷۳-۵۶/۱۲۳

آغاز:بسمله، باسمک اللهم نبدأ و نستعین سراً و جهراً و بقسمک و

آلائک رب نحمد و نشکر و نصلی علی الواصلین و الکاملین من الانبیاء و الاولیاء
از اول تا آخر؛ خط: نسخ، کا: آدینه محمد بن علی، تا: ۲۹ رمضان۱۲۶۷ق؛ ۳۱گ (۳۵-۶۵)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۸-۴۹۳۵]

● **الوصلة فی مسألة القبلة** / فقه، جامعه‌شناسی / عربی
al-waṣla fī mas'alat-il qibla
ابن وزیر، عبدالباسط بن خلیل، ۸۴۴ - ۹۲۰ قمری
ebn-e vazīr, 'abd-ol-bāset ebn-e xalīl (1441 - 1515)
رساله مختصری است درباره قبله مسلمین و راه به دست آوردن جهت قبله.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۴۹/۴
آغاز:بسمله. الحمدلله الذی جعل الکعبة البیت الحرام قبلة الاسلام و الصلاة علی خیر الأنام ... هذه رسالة انیقة ... جمعتها فی أمر قبلة الاسلام و ما یتعلق بها من الکلام؛ **انجام:**فمن نظر فیها متأملاً لها عارفاً بوضعها مستفیقاً لما بیناه من المعانی فی ذلک ظهر له قبلة کل اقلیم من الأقالیم و کل بلدة بذلک الاقلیم. و السلام هذا آخر الکلام علی مسألة قبلة الاسلام.
خط: نسخ معرب، بی‌کا، بی‌تا؛ ۷ص (۷۳-۷۹)، ۹ سطر [عکسی ف: ۳-۵۶۱]

● **وصلة الکلمة باعاریب البسملة** / نحو / عربی
waṣlat-ul kalama bi-a'ārīb-il basmala
مدنی حنفی، احمد بن علی، ق۱۲ قمری
madanī hanafī, ahmad ebn-e 'alī(- 18c)
اهداء به: مولانا محمد فرزند عین الوزراء معتمد الدوله عثمانی علی پاشا
در اعراب «بسم الله الرحمن الرحیم» و ذکر وجوه مختلفی که در اعراب آن می‌توان گفت بنا بر اصح اقوال علماء نحو، با حواشی توضیحی آنجا که احتیاج به توضیخ بیشتر باشد.

قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۳۹۹/۱
آغاز:یا من میز محمدا بعلی الرتبة و المنزلة و خصه بالبسملة الشریفة المعربة عن اوائل السور المنزلة و افتتحها بالباء المفضلة؛ **انجام:**هذا ما سنح بالبال و نهایة ما جنح الی الخیال ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: آخر رجب۱۱۲۱ق(شاید تاریخ تألیف باشد)؛ ۸گ (۲پ-۹پ)، اندازه: ۱۵/۵×۲۰سم [ف: ۱-۲۴۵]

● **وصلت نامه** / شعر / فارسی
vaslat-nāme
عطار، محمد بن ابراهیم، ۵۳۷؟ - ۶۲۷ ؟ قمری
'attār, mohammad ebn-e ebrāhīm (1143 - 1230)
مثنوی است عرفانی نزدیک ۱۷۰۰ بیت در توحید و عشق و سیر و سلوک و حکایاتی صوفی مناسب این موضوع و داستان‌های منصور حلاج و قطب عالم.
آغاز:ابتدا کردم به نام کردگار ×× خالق هفت و شش و پنج و چهار/ آن خداوندی که هستی ذات اوست×× هر دو عالم مصحف آیات اوست /نام این کردم وصالت نامه من×× زانکه وصلت دیده ام از خویشتن
[نسخه‌های منزوی ۳۳۰۰/۴؛ الذریعة ۳۳۵/۱۹]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۷۷/۲
آغاز:برابر؛ **انجام:**محو گردان ای خدا «بهلول» را ×× وارهان از خویشتن این کول را / رحمة للعالمین بر همه ×× ختم گردان راه دین را بر همه. تمت الکتاب «وصلت نامه» من مقالة شیخ بهلول ...
خط: نسخ کهن، بی‌کا، تا: ۵ ربیع الاول۸۶۹ق؛ با روش کهن (ج = چ، ک = گ، ب = پ)؛ اهدایی: خاندان سلطانی بهبهانی؛ ۱۶گ (۴۳ر-۵۸ر) [ف: ۳-۳۴۰]
۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۰۸۰/۲
بی‌کا، تا: ۸۹۲ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: ۱۵/۶×۲۲/۸سم [رایانه]
۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۲۳۸/۵
خط: نستعلیق ریز و خوش، کا: پیر حسین، تا: ۸۹۳ق؛ ۲۰گ (۴۳۳پ-۴۵۲ر)، ۲۳سطر (۹×۱۹)، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۱۵-۴۱۷۳]
۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۸۶۳/۴
خط: نستعلیق، کا: محمد شریف بن نادعلی، تا: ۱۲۴۴ق، جا: کابل؛ ابعاد متن: ۴/۵×۸ اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۱۶-۷۲۱]
۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۳۴۱/۱
آغاز:برابر؛ **انجام:**چون وصال آمد بوصلت این تمام×× حتم شد این بر محمد والسلام
خط: نستعلیق زیبا، کا: حسینی خراسانی میلانی، یوسف بن محمد، تا: ۱۲۶۴-۱۲۶۵ق، به درخواست آقا عبد الاحد بن فخر العارفین حاج ملا علی اکبر؛ جلد: تیماج، ۷۱گ (۱پ-۷۱ر)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۲/۵سم [ف: ۲۴-۱۳۱]
۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۸۴۰/۱
خط: نستعلیق، کا: عباسعلی هروی، تا: ۱۲۶۹-۱۲۶۸ق؛ ۱۰۰ص (۲-۱۰۱)، ۴-۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [ف: ۱۷-۲۵۱]
۷. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۶۶۵
آغاز:برابر؛ **انجام:**رحمة للعالمینی بر همه×× ختم گردان راه دین را بر همه
خط: نستعلیق خوب، کا: حسین موسوی، تا: ۱۳۱۱ق؛ جلد: تیماج، ۸۷گ، ۱۰سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [نشریه: ۱۳-۵۳]
۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۴۷۰

آغاز:برابر؛ **انجام:**و منه: ای اهل قبول خاک گشتید و غبار ×× هر ذره ز هر ذره گرفتید کنار / این خود چه شرابست که تاروز شعار ×× بی خود شده اید و بی خبر از همه کار
خط: نسخ، کا: ظفر علی شاه آشتیانی، محمود، تا: جمادی الاول۱۳۱۵ق؛ ۷۳گ، ۱۲ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۳-۳۴۲۳]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۴۳/۳
آغاز:برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۲-۲۶۰]

۱۰. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۳۴۱/۳
آغاز:برابر؛ **انجام:**این زمان تو اندرین سحر یقین ×× باز بینی اولین و آخرین / جز یکی نیست این جهان و آن جهان×× چند گویم سر اسرار نهان
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۸گ (۷۲پ-۸۹پ)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱-۳۰۰]

۱۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۹۸۴/۲-۶/۷۴
آغاز:برابر؛ **انجام:**چون وصال آمد بوصلت این تمام ×× حتم شد این بر محمد والسلام
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۶گ، ۱۳-۱۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۰/۵سم [ف: ۸-۴۹۳۶]

۱۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۳۱۱/۵-۱۲/۲۰۱
آغاز:برابر؛ **انجام:**بت شکن در راه حق ای مردکار ×× تا نباشی درقیامت شرمسار / گربه خود نتوانی این بت را شکست×× همتی جو از دل مردان مست
خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۸گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۸-۴۹۳۶]

● **وصل الفصول** / کلام و اعتقادات / فارسی

vasl-ol fosūl

استرآبادی، محمد جعفر بن سیف الدین، ۱۱۹۸ - ۱۲۶۳ قمری

estarābādī, mohammad ja‘far ebn-e sayf-od-dīn (1784 - 1847)

رساله مختصری است در اصول دین پنج‌گانه شیعی. در هر یک از اصول، اول به معنای تصوری و سپس به معنی تصدیقی آن گفتگو می‌کند.مؤلف در این رساله نشان می‌دهد که چگونه مسلمان حقیقی به هر یک از اصول دین و مذهب نیازمند است و وجود اصول دین و مذهب برای رهبری خلق مسلم چه فوایدی دربر دارد. این رساله از رساله «اصل الاصول» او مفصل تر است.
آغاز:بسمله الحمدلله علی نواله والصلوة والسلام علی رسوله وآله وبعد پس چنین می‌گوید خادم مذهب جعفری از مذاهب شرع محمدی محمد جعفر الاسترآبادی که این رساله ایست دربیان اصول دین بر وفق اصول مذهب جعفری
انجام:و این اعتقاد از جمله اصول دین است و منکرش از جمله کافرین است نجس است و با تقصیر مخلد در آتش جهنم است چون جماعتی از حکماء قاصرین ...
چاپ: ایران، سنگی، ۱۲۵۶، جیبی
[فهرستواره منزوی ۶۰۱/۹]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۳۲۷/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ ۳۵گ (۱-۳۵)، ۱۱سطر، اندازه: ۸/۵×۱۲/۵سم [ف: ۳۶-۲۰۳]

۲. سمنان؛ عمومی؛ شماره نسخه:۲۱/۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الاول۱۲۵۲ق؛ جلد: گالینگور، ۱۵گ (۶۸پ-۸۲پ)، ۱۰سطر [ف مخ]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۶۴۶/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: عبدالحمید، تا: ۱۲۵۲ق؛ مجدول، مصحح؛ ۱۶گ (۱۷پ-۳۲پ)، ۱۳سطر، اندازه: ۶×۱۳سم [ف: ۳۷-۱۰۲]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۸۵۲/۳
خط: نسخ، کا: اسدالله موسوی، تا: ۹ ذیحجه۱۲۵۳ق؛ ۱۲گ (۶پ-۱۷ر)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۱۰-۲۴۰]

۵. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۵۲۰/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۵ق؛ ۱۳گ، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۴-۲۰۸۰]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۰۳/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، کا: عبدالعظیم انجدانی، تا: ۱۲۵۶ق؛ ۴۲ص، ۱۳ سطر (۶×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف: ۲-۲۱۰]

۷. مشهد؛ مدرسه خیرات خان؛ شماره نسخه:۳۸/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: ابراهیم، تا: ربیع الاول۱۲۵۸ق؛ تملک: غلامعلی ابراهیم؛ ۹گ، ۱۲ - ۱۷ سطر (۷/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [رشت و همدان: ف: -۱۷۸۳]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۳۴۰/۲
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۸گ (۳۴پ-۴۱پ)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲۶-۲۸۳]

۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۵۱/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: وسط (دو برگ از مطالب کتاب، بین اوراق ۱۲۰ و ۱۲۱ افتادگی دارد)؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۶گ (۱۰۷پ-۱۲۲)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۲-۴۶۰]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۲۶۴/۲
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۳۰گ (۹پ-۳۸ر)، اندازه: ۱۱/۵×۱۶/۵سم [ف: ۳۰-۴۲]

۱۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۸۹۶/۵-۱۰/۲۰۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۲گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۸-۴۹۳۵]

۱۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۴۱۰/۴-۸/۱۲۰
آغاز:برابر؛ **انجام:**پس باید دانست که دراین اصل نیز پنج اعتقاد است آن است که خداوند عالم عادل است بعدل مقابل جور وظلم تا بمعنی که خداوند
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: گالینگور، ۴گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۸-۴۹۳۵]

۱۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۵۶/۱۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور، ۳گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف مخ: ۱-۱۶۶]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۸۴۹/۵
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۱گ (۹۲پ-۱۱۲پ)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱۰-۲۳۴]

● **الوصل و الفصل** / فقه / عربی
al-waṣl wa-l faṣl
موحدی قمی، محمد بن عبدالله، ق۱۴ قمری
movahhedī qomī, mohammad ebn-e ʻabd-ol-lāh(- 20c)
تاریخ تألیف: ۲۳ شعبان ۱۳۹۶ق؛ محل تألیف: وشنوه (قریه)
در احکام نکاح و طلاق و خلع و مباراة و لعان، استفاده شده از درس‌های پدرش هنگام خواندن شرح لمعه و جز آن و پس از تجدید نظر درآنها و تنظیم و ترتیب فروع.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۱۱۲
آغاز:الحمدلله الذی احل التزویج والنکاح و حرم الزنا و السفاح ... هذا الباب وسائر ابواب الفقه مما استفدت من کتاب شرح اللمعة؛
انجام:و یحد باقی الشهود للفریة. قد فرغت بحمدالله و شکره ...
خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا، جلد: مقوایی، ۳۲گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۵سم [ف: ۲۳-۲۵۶]

● **وصل و وقف** / قرائت، تجوید / فارسی
vasl va vaqf

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۷۸۶/۲
آغاز:الوصل و الوقف ادغامات کلام الله تا اینکه فهم شود ...
خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲ص، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۳-۹۱۵]

● **وصول** / کیمیا / عربی
wuṣūl
؟ جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ ؟ قمری
jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۰۷۹۵
منسوب به جابر بن حیان؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۶ق، جا: تهران [الفبائی: -۶۰۴]

● **وصول = رساله عرفانی** / عرفان و تصوف / فارسی
vosūl = r.-ye ʻerfānī
قاسم انوار، علی بن نصیر، ۷۵۷؟ - ۸۳۷ قمری
qāsem-e anvār, ʻalī ebn-e nasīr (1357 - 1434)
مکتوب عرفانی از میر مختوم نیشابوری(-۸۳۰ق) و یا از قاسم انوار.
آغاز:سبحانک لاعلم لنا الاما علمتنا انک انت العلیم الحکیم اصل اول در اسباب وصول. بنای این اصل بر محبت است و اساس و مبداء محبت مناسبت است و مناسبت بر چهار نوع است. مناسبت ذاتی که رابطه اتحاد جوهر است و غایت و نتیجه آن این است که علم و عین مرید و مراد یکی شود.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۸۱/۱۲
آغاز:برابر
در فهرست ناشناس؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: انجام؛ ۵ص (۳۴۱-۳۴۵)، ابعاد متن: ۶×۱۴، اندازه: ۹×۱۹سم [سنا: ف: ۱-۱۴۱]

۲. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۳۷۴/۳
آغاز:برابر؛ **انجام:**اصل دوم در مراتب وصولست ومراتب وصول مقدر بر قابلیات است، تم .
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ ۸گ، ۱۰سطر، اندازه: ۵×۱۰سم [ف مخ]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷/۱۶-فیروز
آغاز:برابر؛ **انجام:**گویند توحید یکسان شدنست و یکسان دیدن و یکسان بودن بناء علیه مهربانی و مرحمت و شفقت بر جمیع مخلوقات برهان مشاهده اصل است در فرع نیست.بهر چه کرد نظر قاسمی جمال توديد ×× چنین بود نظری کز سر یقین باشداصل دوم در مراتب وصول است. مراتب وصول مقدر بر مقادر قابلیات بوسعت و قابلیات.
اصل اول و یک سطر از اصل دوم است و کاتب در کنار آن

نوشته «این مکتوب تمام نفرموده اند»؛ خط: نستعلیق، کا: سلطان علی، تا: ۸۸۶ق؛ افتادگی: انجام؛ در صدر نسخه نام میر مختوم تصریح شده اما در شعری در پایان، تخلص قاسمی دیده می‌شود؛ ۱۰ص (۲۲۰-۲۲۹)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۶سم [ف: ۲۱-۱۸۸]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۹۵۰/۲۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**آنچه میان عموم مثل است که خدا خلعت بارزانی دهد یعنی لمعات انوار قدس بقابلان دهد متعه الله تعالی بها و بامثالها نصیحت درویشانه آنکه غنیمت دانند فرصت را که سالها باید ببستان طریقت نهالی بدین سرسبزی و بهجت و استعدادی بدین قابلیت و لطافت پیدا شود و وظیفه دعا آنکه جهانت بکام و فلک یار باد جهان آفرینت بکام تو بادا همه خداوند گیتی (تمة الکلام) شعر تقی و چند شعر دیگر هم در هامش و بالای صفحات هست.

در فهرست با عنوان «رساله عرفانی» با این توضیح: گویا از قاسم انوار و در آن آمده: «در تاریخ سنه تسع و سبعین و سبعمائه بود که در شهر هرات ... در خانقاه جدیدی در جوار مولانا ظهیرالدین خلوتی ... ساکن بودیم.»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱و ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۷گ (۸۸-۹۴)، ابعاد متن: ۱۱×۲۲، اندازه: ۱۵/۵×۲۶/۵سم [ف: ۱۰-۱۸۳۶]

● وصول الاخیار الی اصول الاخبار / درایه / عربی

wuṣūl-ul axyār ilā usūl-il axbār

عاملی، حسین بن عبدالصمد، ۹۱۸ - ۹۸۴ قمری

ʻāmelī, hoseyn ebn-e ʻabd-os-samad (1513 - 1577)

رساله‌ای نیکو درقواعد حدیثی وعلم درایه است وآنچه شناخت آن برای محدث لازم است، دارای یک مقدمه واصولی است که هر اصل دارای فروع است ودارای فوائد وخاتمه است ابتدا به فضیلت حدیث وذکر مهمترین مصادر حدیثی پرداخته وسپس به تعریفات واصطلاحات اهل حدیث، وآن‌گاه آداب محدثین، علماء وطلاب وانواع قرائت وپس از آن چگونگی روایت حدیث ودرخاتمه در رموزی که محدثین از آن استفاده کرده‌اند.

آغاز:الحمدلله فاتح الأغلاق مانح الأعلاق مسبغ العطاء مسبل الغطاء الذی خلق الانسان فأجزل علیه الإحسان حیث أقام من نوعه اقواما فجعلهم لملته قواما و علی امته قواما ثم قرن طاعتهم بطاعته تفضلا بمنة الغمر ...

انجام:و قد یلحقونه ایضاً بعد الواو من صیغة المذکر نحو یعزوا و یدعوا و امثال ذلک ماهو مقرر فی فن الخط و الحمدلله أولاً و آخراً و ظاهراً و باطناً و صلی الله علی سیدنا محمد و آله الطیبین الطاهرین

چاپ: ایران، قم، مجمع الذخائر الاسلامیة، با تصحیح عبداللطیف کوهکمری، ۲۰۱ص؛ با تصحیح سید محمد رضا جلالی، در ضمن مجموعه درایة الحدیث، قم، دارالحدیث، ۱۳۸۲ش؛ایران، تهران، مطبع کربلائی محمد تقی، ۱۳۰۶ق، با تصحیح و مقابله محمد مهدی بن سید حسن موسوی تستری جزائری، سنگی، جیبی، ۲۰۰ص، به سعی و اهتمام میرزا حسین کجوری مازندرانی؛ایران، تهران، مطبع کربلائی محمد تقی، ۱۳۱۰ق، با تصحیح و مقابله محمد مهدی بن سید حسن موسوی تستری جزائری، سنگی، جیبی، ۲۰۰ص، به سعی و اهتمام میرزا حسین کجوری مازندرانی(تاریخ کتابت۱۳۰۶)؛ایران، تهران، ۱۳۰۶ق، سنگی

[الذریعة ۱۰۱/۲۵؛ امل الامل چاپ عراق بتصحیح سید احمد حسینی ج ۱؛ فهرستگان حدیث ۱۰۱/۱-۱۰۳؛ دنا ۱۰۶۸/۱۰-۱۰۶۹ (۲۶ نسخه)؛ رسائل فی درایة الحدیث ۹۱/۱ و ص ۲۹۷-۵۰۳]

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۸۸-۳/۱۰۸

آغاز:ارتد واعلی ادبارهم فلا أراه یخلص منهم الامثل ما یخلص من همل النعم ... و منه أیضاً من مسند ابی الدردا فی الحدیث الاول من صحیح البخاری؛ **انجام:**وبعضهم یکره شکل ماعدا الملتبس وینبغی الاعتناء بضبط الملتبس من الاسماء اکثر فانه أهم فاه

خط: نسخ، بی‌کا، تا: عصر مؤلف قرن۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی با نشان«منه سلمه الله»؛ ۷۱گ، ۱۵-۱۷سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۸-۴۹۳۷]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۴۴/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: رامدی حسنی، شریف بن بهاء الدین علی، تا: جمعه ۱۷ شوال۹۶۷ق، جا: قزوین؛ نزد شیخ حسین بن عبدالصمد عاملی خوانده شده و خواننده پیداست که همین رامدی می‌باشد و عاملی در کنار برگ‌ها در بسیاری از جاها در چهار شماره به خط خود بر این خواندن گواهی داده، با اجازه‌ای از عاملی به نویسنده نسخه، عاملی در گ ۴۲پ گواهی می‌دهد که این نسخه را نویسنده نزد او خوانده است بدین‌گونه: «انهاه ایده الله و حفظه و ابقاه قراءة و فهما و ضبطا فی مجالس آخرها لیلة الخمیس منتصف جمادی الآخر سنة تسع و ستین و تسعمائة. احسن الله توفیقه، من فقیر رحمة ربه الغنی حسین بن عبدالصمد الحارثی. وفقه الله لما یحبه و یرضاه انه جواد کریم» این گواهی به خط خود او است که در شب پنج‌شنبه نیمه جمادی الثانی ۹۶۹؛ اجازه و گواهی دیگر همین دانشمند برای نویسنده به خط خود او و چنین است: «بلغ قراءة و مقابلة و تصحیحا وفقه الله تعالی و ایانا لما یحب و یرضی و ذلک اواخر ربیع الآخر سنة تسع و ستین و تسعمائة من فقیر رحمة ربه الغنی حسین بن عبدالصمد الحارثی تجاوز الله تعالی عن سیئاته»؛ مهر: «عبده محمد باقر الحسینی»، «محمد باقر» [ف: ۵-۱۷۵۰]

۳. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۶۷۳/۱

آغاز: ... و بعد فیقول فقیر رحمة ربه الغنی ... لما کان التفقه فی زماننا هذا واجبا علی؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مهر: «الواثق بالله الغنی عبدالرحیم الموسوی» (بیضی)؛ تملک: زین العابدین بن ملاعلی طالقانی؛ واقف: میر عبدالرحیم بن نعمةالله موسوی قزوینی، ۱۲۳۶؛ ۱۴۲ص (۱-۱۴۲)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲-۱۳۹]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۷۶/۶-۲/۱۹۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: قزوینی، محمد علی، تا: صفر۱۰۰۷ق؛ مصحح، محشی، از روی نسخه‌ای که از خط مؤلف نقل شده استنساخ شده، مقابله این نسخه در ۱۸رجب ۱۰۰۹ به پایان رسیده؛ ۵۸گ، ۱۲سطر [ف: ۸-۴۹۳۷]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۹۸۸۹

خط: نسخ، کا: محمد بسطامی، تا: ۱۰۱۰-۱۰۱۲ق [الفبائی: -۶۰۴]

۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۴۰-۲/۱۶۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: وجیه الدین بن اسماعیل بن عباس، تا: سه‌شنبه ۱۵شعبان۱۰۳۰ق؛ ۱۴۱گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۸-۴۹۳۶]

۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۹۸۶

آغاز: کلاب قد حملت به ایام التشریق فی منزل أبیه عبدالله بمنی عند الجمرة الوسطی

خط: نسخ، کا: محمد علی بن مصطفی اصفهانی، تا: یک‌شنبه ۱۹ رمضان۱۰۳۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ مهر: «المتوکل علی الله الغنی محمد یوسف الحسینی» (بیضوی) به سال ۱۱۹۷ق در اصفهان؛ جلد: تیماج، ۷۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۹×۲۰سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۸۲]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۰۰/۷

آغاز: هذه فصل فی موالید النبی و الائمة الاطهار و شئ و جیز من احوالهم علیهم السلم. ننقله من وصول الاخیار الی اصول الاخبار تألیف الشیخ ... حسین بن عبدالصمد الحارثی العاملی ... اما رسول الله فهو ابوالقاسم محمد؛ **انجام:** و ان تجعلنا من اتباعهم و اولیائهم و اشاهم فی الدنیا و الاخرة انک حمید مجید.

تنها فصل موالید النبی و الائمة الاطهار کتاب است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: محرم۱۰۴۱ق؛ جلد: میشن، ۴گ (۱۳۳پ-۱۳۶ر)، ۱۹سطر (۵/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۹/۶×۱۶/۹سم [ف: ۲۹/۱-۲۶۸]

۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۶۹۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد محسن سلیمی، تا: رجب۱۰۵۸ق؛ مصحح؛ مهر: «ان الله یحب المحسنین» (بیضوی)، کتابخانه ضیاءالدین نوری (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۹۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۸۲]

۱۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۵۸۶

خط: نسخ، کا: فضل الله بن محمد بن فضل الله، تا: شعبان۱۰۶۶ق؛ محشی؛ ۸۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵/۳×۲۰/۶سم [ف: ۱-۵۸۴]

۱۱. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۲۲۸/۱

خط: نسخ، کا: ابن محمد علی رمضان علی رازانی = رادانی؟، تا: ۲۹ شوال۱۰۶۶ق؛ ۱۷۸گ (۱پ-۱۷۸پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲-۳۰۸]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۴۴/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسین بن عبدالسید بن خلیفه بن احمد بن منصور، تا: ربیع الاول۱۰۷۲ق؛ با نسخه اصل مقابله شده؛ جلد: تیماج، ۹۰گ (۶۱پ-۱۵۰ر)، اندازه: ۲۱×۵۱۴سم [ف: ۲-۳۴۵]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۴/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: سعید بن درویش گجراتی احمدآبادی، تا: ۲۳ رمضان۱۰۸۲ق؛ مصحح، با علامت بلاغ، با سرلوح مذهب، مجدول، یادداشت سید علی خان مدنی که نسخه را برای او نوشته‌اند با عبارت: «استکتبه لنفسه و لمن شاء من له المشیئة من بعده عبده علی الصدر المدنی ابن احمد بن محمد معصوم الهاشمی الحسینی الزیدی الامامی کان الله له آمین»، کاتب وی درباره علت زیدی خواندن سید علی خان نوشته که مراد مذهب او نبوده بلکه نسب وی به زید بن علی بن حسین باز می‌گردد و این مطلبرا او در اوایل شرح صحیفه سجادیه نقل کرده؛ یادداشتی از عبدالعلی میرزا نایب الایاله آمده که کتاب را جناب علام آقا شیخ یحیی امام جمعه و جماعت شیرازبه دست خودشان در ۱۲۹۷ق در محروسه شیراز به او هدیه و تعارف کرده‌اند؛ یادداشت عبدالعلی میرزا نایب الایاله در سه‌شنبه ۳ ربیع الاول ۱۲۹۶ق نوشته که آن حدیث به خط مؤید الدوله است و بار دیگر هدیه گرفتن کتاب از آقا شیخ یحیی سلمه الله امام جمعه شیراز را متذکر شده؛ جلد: تیماج، ۵۵گ (۱پ-۵۵پ)، ۲۵سطر (۷/۲×۱۶/۳)، اندازه: ۱۲/۶×۲۳/۴سم [ف: ۲۹/۱-۵۱۰]

۱۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۳۹۸/۴

خط: نستعلیق، کا: خاتون آبادی، محمد حسن بن محمد حسین، تا: با تاریخ۱۰۸۳ق؛ کاغذ: سپاهانی، ۷۲گ (۱۱۸پ-۱۸۹پ)، ۱۵سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۵-۴۲۴۱]

۱۵. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۲۹۹/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: محرم۱۰۸۸ق؛ مقابله شده؛ جلد: تیماج، ۵۱ص (۲۶-۷۶)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: -۱۲۸]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۵۶۶/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حویزی حلی، سعد بن خزعل، تا: ۱۰۹۶ق؛ ۱۰۶ص (۴-۱۰۹)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۰-۱۵۳۱]

۱۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۴۳۲/۲
انجام:و قیل لزید بن ارقم بأی شیء کفرتم عثمان فقال بثلث جعل المال ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ مهر: «عبده ابوالقاسم بن محمد تقی» (بیضی)؛ ۲۴گ (۴۴پ-۶۷ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۸۲]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۲۱۴/۳
آغاز:هو بلغت رواته فی الکثرة بحیث یمتنع العقل تواطئهم علی الکذب؛ **انجام:**فهو مسند و الا فهو مرسل، و مرفوع، فکل حدیث صحیحاً کان او موثقاً او حسناً مسند من غیر عکس، و کل مرسل و مرفوع فهو ضعیف من غیر عکس و الله اعلم
بندی گویا از ...؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۳ص (۸۱-۸۳)، ۲۵سطر (۱۰/۵×۱۷)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۱-۲۲۸]

۱۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۱۶۳/۲
خط: نسخ، کا: جعفر بن محمد صفی، تا: ۱۲۱۸ق؛ مصحح، با علامت بلاغی از «ابی الحسن بن علی ریزی لنجانی» در ۲۴ ربیع الاول ۱۲۵۷، محشی؛ ۵۰گ (۶۷پ-۱۱۶پ)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۸۲]

۲۰. دزفول؛ نبوی، سید محمد؛ شماره نسخه:بدون شماره
بی‌کا، تا: ۱۲۳۹ق [مخطوطات دزفول: -۲۰]

۲۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۶۲۷
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰رمضان۱۲۵۵ق؛ مصحح، محشی، حواشی به خط «حبیب الله»، دردارالسلطنه اصفهان به سال ۱۲۵۷که ظاهراً کاتب هموست؛ جلد: تیماج، ۵۵گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۸۲]

۲۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۸۳۴/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد جعفر بن میرزا محمد مبارکه، تا: ۱۲۶۶ق؛ مصحح، با نشان «بلغ» مقابله شده، محشی با نشان «منه»؛ ۵۴گ (۱پ-۵۴پ)، ۱۹سطر، اندازه: ۹/۵×۱۵/۵سم [ف: ۳۵-۱۳۲]

۲۳. قم؛ مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره
کا: خوزانی اصبهانی، محمد جعفر، تا: شعبان۱۲۷۷ق؛ مصحح، محشی از مؤلف [تراثنا: س۱۸ش۱و۲-۲۴۵]

۲۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۶۲۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد جعفر خوزانی اصفهانی، تا: دهه اول شعبان۱۲۷۷ق؛ مصحح، محشی از مؤلف؛ تملک: ابوالقاسم موسوی زنجانی به تاریخ رجب ۱۳۲۹ با مهر «عبده ابوالقاسم بن باقر الموسوی»(مربع)؛ ۸۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۵-۲۷]

۲۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۰۴۳/۱
آغاز و انجام: برابر
کا: محمد فرزند علی فرزند عبدالرحمن حسینی، تا: جمعه ۲۳ صفر۱۳۰۲ق؛ مصحح، محشی با نشان‌های «مصادر»، «منه رحمه الله»؛ ۸۳گ (۱-۸۳)، ۱۶سطر، اندازه: ۶×۱۲سم [ف: ۳۰-۴۱۲]

۲۶. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۳۳۸/۳
خط: نسخ، کا: گلپایگانی بروجردی، محمد حسن بن احمد، تا: ۱۳۵۱ق؛ ۵۰گ (۷۲پ-۱۲۱پ)، اندازه: ۱۸×۲۲/۵سم [ف:۱-۱۹۸]

۲۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۵۴/۳-طباطبائی
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی از مؤلف با نشان منه؛ ۷۴ص (۸۶-۱۵۹)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۲۳-۱۳۹]

۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۶۷۷
آغاز:کلاما و اوفاها ذماماو ابعدها همما؛ **انجام:**برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز (صفحه اول)؛ جلد: تیماج، ۴۸گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۶-۶۳۱]

● وصول الاخیار الی اصول الاخبار (ترجمه) / درایه / فارسی

vosūl-ol axyār elā osūl-el axbār (t.)

وابسته به: وصول الاخیار الی اصول الاخبار؛ عاملی، حسین بن عبدالصمد (۹۱۸-۹۸۴ق)

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۱۴۸
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مهردخت همایی [رایانه]

● الوصول الی الله / عرفان و تصوف / عربی - فارسی

al-wuṣūl ila-l-lāh

صدرالدین قونیوی، محمد بن اسحاق، ۶۰۷-۶۷۳ قمری

sadr-od-dīn qūnīyavī, mohammad ebn-e eshāq (1211 - 1275)

گویا همان باشد که ترجمه‌ای از آن در فهرست انجمن آسیائی بنگالی (کرزن) (ش۱۲)هست و به نجم الدین کبری خیوقی نسبت داده شده است.

[فهرستواره منزوی ۱۰۸۰/۸ با نسبت به نجم الدین کبری]

شروح و حواشی:

۱- الوصول الی الله (ترجمه)؛ فتوحاتی، شرف الدین علی (-قرن ۷)

تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۳۲۶/۱۳
آغاز:بسمله: الوصول الی وجهک الکریم » اعلم ان الوصول الی الله ثلثة انواع؛ **انجام:**و سر او با حق مسرور گردد المؤمن خواص الرحمان ایست.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۸۸ق [ف: ۳-۵۴]

● **الوصول الی الله (ترجمه)** / کلام و اعتقادات / فارسی
al-vosūl ela-l-lāh (t.)

فتوحاتی، شرف الدین علی، ق۷ قمری
fotūhātī, šaraf-od-dīn ʻalī(- 13c)

وابسته به: الوصول الی الله؛ صدرالدین قونیوی، محمد بن اسحاق (۶۰۷-۶۷۳ق)

ترجمه فارسی «رسالة الوصول» صدرالدین قونوی از شاگرد او شرف الدین علی فتوحاتی که ده «اصل» وصول را دربر دارد.

آغاز:بسمله: رب یسر و تمم بالخیر. این ترجمه رساله مرشد شیخ پیشوای ارباب توفیق ... صدرالحق و الدین محمد بن محمد بن اسحاق القونوی است قدس سره که صدیقی ز طالبان طریق ... استدعا کرده امید است قبول افتد. چنین گوید شیخ امام مرشد که این مجاله ایست متضمن بیان چند معنی اول کیفیت توجه اتم اولی.

انجام:ومحیط گردد ان شاءالله تعالی و المترجم هو تلمیذه و مریده الشیخ العارف شرف الملة و الدین علی الفتوحاتی رحمة الله علیه واسعة بعون الملکالوهاب.

[فهرستواره منزوی ۱۰۴/۶]

تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۳۲۶/۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۸۸ق [ف: ۳-۵۴]

● **الوصول الی معرفة الاصول** / کیمیا / عربی
al-wuṣūl ilā maʻrifat-il uṣūl

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ ؟ قمری
jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۷۳۱/۱۸

خط: نستعلیق، کا: محمد کریم الدین پسر محمد یوسف گلبرگیوی، تا: رمضان۱۳۲۸ق، جا: کتابخانه آصفیه؛ ۲۵ص (۲۶۶-۲۹۰)، ۱۳سطر (۱۳×۲۵)، اندازه: ۲۰×۳۲سم [ف: ۱۷-۴۶۸]

● **وصول الأمانی باصول التهانی** /- عربی
wuṣūl-ul amānī bi-uṣūl-it tahānī

سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر، ۸۴۹ - ۹۱۱ قمری
soyūtī, ʻabd-or-rahmān ebn-e abī-bakr (1446 - 1506)

چاپ: لاهور، مطبع محمدی، چاپ سنگی، ۵ص، ۱۸۸۶م، درضمن زسائل سیوطی چاپ شده.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۷۰/۶عکسی

آغاز:بسمله. الحمد لله و سلام علی عباده الذین اصطفی و بعد فقد طال السؤال عن ما اعتاده الناس من التهنیة بالعید و العام و الشهر و الولایات

نسخه اصل: کتابخانه اسکوریال در مادرید اسپانیا، شماره ۱۵۴۵؛

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۴ص (۵۹-۶۲)، ۲۳سطر [عکسی ف: ۴-۳۳۲]

● **وصول الحق** / عرفان و تصوف / فارسی
vosūl-ol haqq

اودهی، نصیرالدین محمود، - ۷۵۷ قمری
awdehī, nasīroddīn mahmūd(- 1357)

رساله‌ای عرفانی است درشرایط وصول به حق که شش «شرط» را فرض دانسته: ۱. دوام وضو؛ ۲. دوام صوم؛ ۳. دوام سکوت؛ ۴. دوام خلوت؛ ۵. نفی خواطر؛ ۶. دوام ذکر. ازشیخ نصیرالدین محمود روشن چراغ دهلی دوکتاب مطبوع سراغ داریم یکی «آداب الطالبین» که گردآوری نوه اوست ودیگری «صحایف السلوک».

[فهرست چاپ سنگی گنج بخش ۱۵۹/۱ «آداب الطالبین» و ۱۶۹/۱ «صحایف السلوک»]

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۱۴/۷-۳/۱۳۴

آغاز:بسمله این رساله حضرت شیخ نصر الدین محمود اودهی است الحمدلله رب العالمین والعاقبة للمتقین والصلوة علی رسوله محمدوآله اجمعین بدانکه اگر کسی خواهد که برای وصول الحق مشغول شود مشغولی وصول الحق را شش چیز شرط فرض باشد؛

انجام:بدین منوال مشغول شود تا نافعی آید والسلام بالله التوفیق والاتمام علی الله رساله وصول الحق مرتب شد

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ، ۱۱سطر [ف: ۸-۴۹۳۷]

← الوصول فی تدبیر الارکان و الاصول ← تدبیر الارکان و الاصول

● **الوصول فی تدبیر الارکان و الاصول** / کیمیا / عربی
al-wuṣūl fī tadbir-il arkān wa-l uṣūl

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ ؟ قمری
jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

او می‌گوید در این کتاب شرح تدبیر را ضمن فصولی چندمی‌پردازم و در آن ذکر می‌کنم که تجربیات خودمانرا درباره اقاویل آنها بیاورم و نیز آنچه زیاد کرده‌ایم به این اقوال ذکر کنم و نیز عمل آتش را انجام دهم و سعی می‌کنم که رمزی در این کارها به کار نبرم.

[تاریخ التراث العربی: ۳۷۶ و ۳۹۵؛ بغدادی، هدیه ۲۴۹/۱]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۰۰/۲۴

بی‌کا، تا: قرن ۱۳، جلد: تیماج، ۶گ (۱۱۲پ-۱۱۷ر)، ۱۶ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۰-۵۵۴]

● **وصول و طلب** / عرفان و تصوف / فارسی
vosūl va talab

[فهرستواره منزوی ۱۰۸۱/۸]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۶۷۲/۱۱
آغاز:بسمله. حمدله ... بعد الصوفیة و المؤمنین و الکاملین؛ **انجام:**المؤمن خواص الرحمن اینست و الله اعلم بالصواب.
خط: نستعلیق، کا: محمد اسماعیل، تا: ۱۱۲۸ق؛ ۱۳ص (۲۷۱–۲۸۳)، ۱۱سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۹×۱۴سم [ف: ۱۴–۳۶۲۳]

← الوصیة > حکایات
← الوصیة > وصیة السهروردی
← الوصیة > وصیة ابن خفیف الشیرازی
← الوصیة > وصیة الشافعی
← الوصیة > الروحیة
← الوصیة > وصیت نامه
← الوصیة > التعریف بوجوب حق الوالدین
← وصیت > آداب وصیت

● **وصیت** / اخلاق / فارسی

vasīyyat

غزالی، احمد بن محمد،– ۵۲۰ قمری
qazālī, ahmad ebn-e mohammad(- 1127)

رساله‌ای با عنوان «وصیت» که ظاهراً خطاب به عین القضاة باشد در ۸ «فصل» تنظیم شده و انشاء آن ثقیل و همانند دیگر آثار احمد غزالی است. او در این وصیت مقداری احکام عملی را متذکر شده و بر رعایت مسائل شرعی تأکید دارد. یک فصل و نیم آخر این وصیت نامه، داخل نامه‌های عین القضاة هم دیده می‌شود.
آغاز:بسمله وصیت امام عالم عادل زاهد محقق مدقق عارف ... شیخ احمد بن محمد الطوسی الغزالی که بعضی از مشایخ نوشت. بسمله. حمد له. حجاب حدثان عدل کار است اما به حکم کرم ولایت آن حجاب سرا پرده تمنی بیش نیست تا تمنی می‌بود حجاب می‌بود ...
انجام:فصل مدام با ذکر باش و بر خدای ثناگوی هر شب. پس بگو اللهم صل علی انبیائک و المرسلین ... پس به رسول ماصلی الله علیه و اله صد بار صلوات ده. اللهم صل علی محمد عبدک و نبیک و حبیبک. نفعک الله به و السلام.
چاپ: ضمن مجموعه آثار فارسی احمد غزالی، به اهتمام احمد مجاهد، انتشارات دانشگاه تهران، چاپ سوم، ۱۳۷۶ش

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۳۱/۲۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: ترمه، ۳گ (۲۷۱پ–۲۷۳ر)، ۲۳سطر (۶×۹)، اندازه: ۱۷×۲۶/۵سم [سنا: ف: ۱–۳۳۸]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۴۹۷/۲۲–ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲–۱۵۴]

● **وصیت (۲) = پندنامه** / اخلاق / فارسی
vasīyyat = pand-nāme

غزالی، احمد بن محمد،– ۵۲۰ قمری
qazālī, ahmad ebn-e mohammad(- 1127)

وصیت‌نامه‌ای سلیس و روان و نزدیک به انشاء عینیه است که بر ناپایداری و بی‌ارزشی دنیا و درک صحیح زندگی و به بطالت نگذراندن آن تأکید دارد. آن را خطاب به دوستی نوشته و در آن از استاد ابوعلی دقاق و ابوبکر کتانی و معروف کرخی یاد می‌شود.
آغاز:هو. این وصیتی است که خواجه احمد بن محمد بنمحمد الغزالی یکی از دوستان خود را خاصة فرموده است، اگر چه فائده او عامست – بسمله و حمد و صلوة ... و ما امر و الا لیعبدالله مخلصین له الدین ... و بعد خلقه را از برای بندگی آورده اند، نه برای دنیا پرستی. فرمان نیست که جز ببندگی مشغول باشند.
انجام:ایزد تعالی آن عزیز را مهبط انوار و منزل اسرار گرداناد و از آفات روزگار و غفلات دور دارد تاجلیة الحق بعین الیقین بیند و بنهایت کار رسد. بمنه وجوده
چاپ: ضمن مجموعه آثار فارسی احمد غزالی، به اهتمام احمد مجاهد، انتشارات دانشگاه تهران، چاپ سوم، ۱۳۷۶ش
[فهرستواره منزوی ۳۵۰/۶]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۳۵/۱۶
آغاز و انجام: برابر
خط: تعلیق، کا: کرمانی، ناصرالدین حسین بن نورالدین محمد، تا: ۱۰۹۷ق، جا: کرمان؛ جلد: تیماج مذهب، ۲ص (۱۶۱–۱۶۲)، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [ف: ۳–۴۱۷]

● **الوصیة** / اخلاق / عربی

al-waṣīya

فخر رازی، محمد بن عمر، ۵۴۴؟ – ۶۰۶ قمری
faxr-e rāzī, mohammad ebn-e ‘omar (1150 - 1210)

تاریخ تألیف: یک‌شنبه ۲۰ محرم ۶۰۶ق
فخر رازی در پایان زندگی در خوارزم به سر می‌برد و در آنجا بیمار شد و در شهر هرات درگذشت. او در سختی بیماری در روز یک‌شنبه ۲۱ محرم سال ۶۰۶ سفارش‌نامه و دستوری به شاگرد خویش ابراهیم بن ابی بکربن علی علی سپاهانی داده است که اینک شناسانده می‌شود. رازی دیری بیمار بود تا این‌که

در یکم شوال همین سال درگذشت. او در این سفارش‌نامه می‌گوید:مردم اگر چه همین‌که بمیرند از دیگران دور می‌شوند مگر این‌که دو چیز مردمی را با این جهان می‌پیوندد یکیکار نیکی که دیگران بستایند و از خدای رستگاری کننده آنرا بخواهند دیگری کارهاییکه زن و فرزند کنندو مظلمه و جنایتی که ادا گردد. بدانید که مندانش‌دوست بودم و در هر چیزی راست یا دروغ کتاب نوشتم.از خواندن دفترها دریافتم که خدایی پاک و توانا و دانا و مهربان هست. من روشکلامی و فلسفی گرفتم ولی اینها همان سودی را می‌دهند که قرآن می‌دهد این است که قرآنرا برگزیدم و هر چه آن و خبر درستی‌گوید می‌پذیرم. آن‌گاه رازی از آنچه نوشته است پوزش می‌خواهد و می‌گوید که در نگارش‌های خویش جز آوردن بحث‌های گوناگون و تند ساختن هوش اندیشندگان نخواسته بودم اگر چه بدهم نوشته باشم. شما اگر سخنان خوبی در آنها یافتید مرا آفرین گویید.

در نسخه چاپ شده در عیون الابناء خزرجی (ج ۲ ص ۲۷-۲۸) پس از عبارت «الله تعالی» دارد:«ثم علی نائب الله محمد اللهم اجعله قرین محمد الاکبر فی الدین و العلو ... و هذا منتهی وصیتی ... و بالاحسان جدیر» نزدیک به ده سطر و از این بند پیداست که همه سخنان رازی آورده نشد. در این بند رازی کار فرزندان را نخست به خدا سپس به شاه محمد (علاءالدین خوارزمشاه ۵۹۶-۶۱۷ق)، آن‌گاه به کسی که نامبرده نشده می‌سپارد و می‌گوید فرزند ابی‌بکر را که نشانه هوش و زیرکی او پیداست خوب بپرورید و به شاگردان و دوستان می‌سپارد که مرگ او را نهان بدارند و او را در کوهی که نزدیک روستای مزداخان است به خاک سپارند. پاره‌ای از این سفارشنامه در دیباچه «اعتقادات فرق - المسلمین و المشرکین» امام رازی نیز دیده می‌شود. (دانش پژوه)

آغاز:نسخة ما کتب الاستاد الفاضل فخر الدین الرازی فی بیان اعتقاده عند موته بسمله عونک یا لطیف. قال یقول العبد الراجی رحمةربه ... محمد بن عمر بن الحسین الرازی و هو فی آخر عهده بالدنیا و اول عهده بالآخره ... انی احمدالله بالمحامد التی ذکرها اعظم ملائکته ...

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۵۹۰/۱۰۴
آغاز:برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۲۲ ربیع الاول۷۲۳ق؛ جلد: تیماج ، ۱ص (۴۱۵)، ۴۱سطر، اندازه: ۱۹×۳۲سم [ف: ۴۱-۹۱]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۶۲/۷۲(آ)-۴۶۳/۷۲(ب)-ف
نسخه اصل: کوپرولوش ۱۵۸۹؛ بی‌کا، تا: ۷۵۴ق؛ درهامش؛ مجدول؛ ۲گ (۱۶۶پ-۱۶۷ر) [فیلمها ف: ۱-۴۸۴]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۱۱۶/۷۲ عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا [میراث شهاب: س۱۸ش۱-۵۶]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۲۸۰/۲
آغاز:برابر؛ **انجام:**و هذا منتهی وصیتی، والله الفعال لما یشاء و صلی الله علی محمد و آله اجمعین
خط:نسخ،بی‌کا،تا:قرن۱۰؛۴گ (۷پ-۱۱ر)، ۱۲سطر [ف: ۱۶-۱۰۵]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۳۵/۱۴
آغاز:برابر؛ **انجام:**و المهم الثانی و هو اصلاح امر الاطفال و العورات. فالاعتماد فیه علی الله تعالی و الحمدلله رب العالمین.
خط: شکسته تعلیق، کا: کرمانی، ناصرالدین حسین بن نورالدین محمد، تا: ۱۰۹۷ق، جا: کرمان؛ ۱ص (۱۵۸)، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [ف: ۳-۵۸۲]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۶۳/۶
آغاز:برابر**انجام:**فکل مامر به قلمی او خطر ببالی فاستشهد علمک و اقول
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ (۱۷۵پ-۱۷۶ر)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۳۰-۱۵۰]

● **الوصية** / متفرقه / عربی

al-waṣīya

سهروردی، عمر بن محمد، ۵۴۲ - ۶۲۲ ؟ قمری

sohravardī, ʻomar ebn-e mohammad (1148 - 1226)

از شیخ شهاب الدین سهروردی صوفی به نجیب الدین عمر بن سعد ملتانی.

آغاز:بسمله. ایها الطالب، السالک الطریق الی الله، المجد فی الطلب. اذکر لک الحق الواضح الذی اتمناه لنفسی و اتشوق الیه.
انجام:فاستمع یا اخی وصیتی، و اقبل نصیحتی، تکن من الامنین. و الحمدلله رب العالمین. و الصلوة علی محمد و اله اجمعین.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۴۲۸/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ ۱گ (۳۱)، ۲۵سطر، اندازه: ۶×۱۲/۵سم [ف: ۳۱-۴۰۰]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۲۲/۳
خط: نستعلیق، کا: فاضل خلخالی، محمد قاسم، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ ۴گ (۱۳-۱۶)، ۱۴ سطر (۶/۵×۱۰)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۱۱-۲۳۰۶]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۹۹۹/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خوش، کا: محمد اسماعیل بن میرزا معصوم تفریشی، تا: محرم۱۲۷۹ق، جا: شمیران تهران؛ ۲گ (۲۱پ-۲۲ر)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۳-۲۲۱]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۷۱/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: تعلیق، کا: نامی، محمد علی، تا: ۱۳۰۱ق؛ ۲گ (۶۶ر-۶۷پ) [ف: ۳-۴۵۰]

● **الوصية** / اخلاق / عربی

al-waṣīya

سهروردی، عمر بن محمد، ۵۴۲ – ۶۲۲ ؟ قمری

sohravardī, ʻomar ebn-e mohammad (1148 - 1226)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۸۸۰/۷

آغاز:بسمله. تعالی و من مقالاته ایضا رحمه الله استوصاه بعض الفقراء قال رضی الله عنه: الوصية اولا بملازمة التقوى و هی وصية الله تعالی لعباده؛ **انجام:**معانا محفوظا و الله يتولى الصالحين.

خط: نسخ، کا: محمد بن حسن بن محمد، تا: ۸۲۲ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۲گ (۲۴۱پ–۲۴۲ر)، ۲۲سطر (۸/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۸–۴۸۶]

● **الوصية** / عرفان و تصوف / عربی

al-waṣīya

ابن عربی، محمد بن علی، ۵۶۰ – ۶۳۸ قمری

ebn-e ʻarabī, mohammad ebn-e ʻalī (1166 - 1241)

محی الدین در این وصیت‌نامه خود مباحث مهم عرفانی و اخلاقی را یک بیک برمی‌شمرد و مورد بحث قرار می‌دهد و سپس می‌گوید که سالک در سیر خود باید چه شیوه‌ای پیش گیرد تا به سر منزل مقصود راه پیدا کند.

چاپ: قاهره، مکتبة عالم الفکر، همراه زسالة محیی الدین بن عربی الی فخرالدین الرازی، ۱۹۸۷م

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۲۷/۲۵

آغاز:قال النبی علیه افضل ما قلته انا و النبیون من قبلی لا اله الله لاتحقر شیئاً من علمک؛ **انجام:**من سلک السداد و المراد و الله اعلم بالصواب.

خط: شکسته نستعلیق، کا: محتملاً محمد بن شیخ علی، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج، ۵ص (۳۶۷–۳۷۱)، ۱۷ سطر (۵/۵×۹/۵)، اندازه: ۹×۱۰/۵سم [ف: ۲–۲۴۷]

● **وصيت** / عرفان و تصوف / فارسی

vasīyyat

علاء الدوله سمنانی، احمد بن محمد، ۶۵۹–۷۳۶ ؟ قمری

ʻalāʻ-od dowle-ye semnānī, ahmad ebn-e mohammad (1262 - 1336)

[فهرستواره منزوی ۱۰۸۱/۸]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۵۲۵/۱۰–ف

بی کا، بی‌تا؛ ۴گ (۲۴۵–۲۴۸) [فیلمها ف: ۳–۱۶۵]

● **الوصية** / کلام و اعتقادات/ عربی

al-waṣīya

عودی، احمد بن حسین، ق۸ قمری

ʻūdī, ahmad ebn-e hoseyn(- 14c)

وصیت‌نامه مؤلف است در شهادت به وحدانیت خداوند و نبوت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و امامت ائمه هدی علیهم السلام و جز آن

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۰۴/۱۶

آغاز:بسمله. و الحمدلله ... و صلی الله علی سیدنا محمد و آله الطاهرین. هذا ما اوصی به العبد الفقیر الی الله تعالی المحتاج الی عفو ربه احمد بن الحسین بن ابی القسم بن الحسین بن العودی الاسدی الحلی انه قدم بین یدیه ذخیرة و عهداً بلقاء الله به حین قدومه علی الله تعالی و علی دار منعوت نعیمها بالبقاء ... شهادتین أحدهما شهادة ان لا اله الا الله وحده المنفرد بصفات یستحقها لذاته؛ **انجام:**فبهذا القی الله تعالی و به اوصیکم سایر الاخوان من بعدی و لاحول و لا قوة الا بالله العلی العظیم و الحمدلله رب العالمین ... هذه الوصیة قد اشتملت علی الاصول الخمسة و هی اصول الایمان من عرفها تحقیقاً کفاه فی دخول الجنة و حصول الثواب الجزیل و النجاة من العذاب و من جهل واحداً منها فهو فی أسفل درک الشقاء ...

نسخه اصل: کتابخانه بادلیان در آکسفورد64 F عربی (E.157)؛ خط: نسخ، کاتب= مؤلف، تا: با تاریخ۷۴۰ق؛ ۲ص (۱۲۰–۱۲۱)، ۱۷ سطر [عکسی ف: ۳–۲۱۶]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۶۲۵/۱۲ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵–۵۷]

● **وصيت = رساله بیرکلی** / اخلاق / فارسی

vasīyyat = r.-ye bīrkelī

برکلی، محمد بن پیرعلی، ۹۲۹ – ۹۸۱ قمری

berkelī, mohammad ebn-e pīr-ʻalī (1523 - 1574)

[فهرستواره منزوی ۶۹۰/۶]

شروح و حواشی:

۱- شرح وصیت برکوی صدری قونوی، علی(–۱۲)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۳۲/۲–ف

نسخه اصل: بادلیان اوزلی ۱۲۵ (۲۲۴۹)؛ خط: نسخ درشت، بی کا، بی تا [فیلمها ف: ۱–۵۵۹]

● **الوصية** / فقه / عربی

al-waṣīya

بلال بن سنان، قرن ۱۱ قمری

balāl ebn-e sanān(- 17c)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۴۷۸/۳

آغاز:الحمدلله الذی جعل الوصیة ذخرا لیوم المعاد؛ **انجام:**اعلم و احکم و صلی الله علی سیدنامحمد و آله و سلم بقلم العبد الفقیر بلال بن سنان عفا عنهما المستعان منفصلا عنمدرسة جبه علی، پس از این پراکنده ها است.

بلال بن سنان مدرس مدرسه جبه علی؛ خط: نستعلیق، کا: بلال بن سنان، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: استانبولی، جلد: تیماج، ۴گ (۲۷پ-۳۰پ)، ۶سطر (۱۴×۱۸)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۷-۳۸۰]

● **الوصیة** / اخلاق / عربی

al-waṣīya

حر عاملی، محمد بن حسن، ۱۰۳۳ - ۱۱۰۴ قمری

horr-e ʻāmelī, mohammad ebn-e hasan (1624 - 1693)

وصیت‌نامه دینی اخلاقی است که حر به فرزندش محمد رضا حر عاملی، هنگام سفر حج نوشته و بیشتر آن از مضامین آیات و احادیث و روایات اهل بیت علیهم السلام گرفته شده است.(سید احمد اشکوری)

آغاز:بسمله،الحمد لله علی جزیل نواله و الصلوة والسلام علی محمد و آله و بعد فهذه وصیة لطیفة و موعظة شریفة

انجام:و علیک یا بنی بالرجوع الی وصایا النبی و الائمة (ع) لاولادهم و اصحابهم و العمل بما فیها وفقک اللهتعالی تمت الوصیة.

[الذریعه ۱۰۴/۲۵ شماره ۵۷۱]

۱. **مشهد؛ مدیر شانه چی؛ شماره نسخه:۱۴۱**

در پایان نامه‌هایی است از شیخ حر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ قطع: ربعی [نشریه: ۵-۶۱۰]

۲. **یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۹۹۰/۲**

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد سامع بن محمد نصیر، تا: ۲۲ ربیع الثانی۱۱۵۲ق؛ اهدایی: شیخ محمد جواد علمیه؛ جلد: مقوایی، ۴گ، ۱۷سطر (۶/۵×۱۴)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۲-۸۰۹]

۳. **تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۵۴۳/۳**

بی‌کا، تا: با تاریخ۱۲۴۷ق [ف: ۵-۲۸۸]

۴. **اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۷۱/۶**

کا: عبدالحسین محلاتی، تا: ۲۸ شعبان۱۳۰۴ق؛ جلد: تیماج، ۳گ (۵۰پ-۵۲پ)، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف: ۱-۲۰۲]

۵. **قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۷۶۱**

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی اکبر بن محمد محسن اردبیلی (افتخار العلماء)، تا: ۱۳۰۹ق؛ مهر: «بعد از محمد علی اکبر است» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۴گ، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۵-۱۷۰]

۶. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۷۱۲/۸-ف**

نسخه اصل: نسخه آقای روضاتی در اصفهان؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱-۷۲۳]

۷. **قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۴۹۴/۱۱**

بی‌کا،بی‌تا؛ ۵گ (۱۳۶ر-۱۴۰ر)، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۲-۳۱۵]

● **الوصیة** / متفرقه / عربی

al-waṣīya

مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷-۱۱۱۰ قمری

majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1628 - 1699)

تاریخ تألیف: شعبان ۱۱۰۸ق

وصیت‌نامه علامه محمد باقر مجلسی به بستگان، نزدیکان و تعدادی از دوستان نزدیک، در مورد امور شخصیه، کتابخانه خود و پدر خود در مورد اعیان و رقبات موقوفه خانواده موصی می‌باشد. در این وصیت‌نامه بعد از اقرار به اصول معتقدات و توصیه به تمسک به عقاید حقه اهل بیت مؤمنین را به کتب مؤلفه خود از عربی و فارسی ارجاع می‌دهد.

آغاز:اللهم فاطر السماوات و الارض عالم الغیب و الشهادة الرحمن الرحیم اللهم انی اعهد الیک فی دار الدنیا

انجام:و جعلنا فی جوف تلک الورقة و الجمیع بخطی و علیها ختمی فمن بدله بعد ما سمعه فانما اثمه علی الذین یبدلونه

چاپ: اصل وصیت نامه به خط علامه مجلسی را مرحوم استاد سید محمد مشکوة در سال ۱۳۶۲ ق در تهران به چاپ رسانید، آنگاه از روی آن نسخه تصحیح و در مجموعه میراث اسلامی ایران، دفتر چهارم،در سال ۱۳۷۶ ش، چاپ شده است.

[الذریعة ۱۰۷/۲۵؛ ریحانة الادب ۱۹۶/۵]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۲۷۴/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: حسنعلی، مجلسی الماسی اصفهانی (از نوادگان علامه مجلسی)، تا: ۲۰ رجب۱۲۹۷ق؛ جلد: تیماج، ۳گ (۱۶- ۱۸)، ۱۶سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲۸-۴۱۰]

● **وصیت** / عرفان و تصوف / فارسی

vasīyyat

جزایری، نعمة الله بن عبدالله، ۱۰۵۰ - ۱۱۱۲ قمری

jazāyerī, neʻmat-ol-lāh ebn-e ʻabd-ol-lāh (1641 - 1701)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱/۴۶-عکس

آغاز:هذه الرسالة من وصایا الامام محمود بن فضل

بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳-۲۱۸]

● **الوصية** / کلام و اعتقادات / عربی

al-waṣīya

رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ قمری

raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)

«وصیت‌نامه» یا بهتر در واقع «اعتقادنامه» ایشان است از بیان شهادت به خدا، به پیامبر و امامان و پذیرفتن مرگ.

آغاز:الحمدلله الذی اختار لنفسه الدوام و البقاء و قهر عباده بالموت و الفناء و اوجب الوصیة عند حلول المنیة ... اما بعد، فهذه وصیة العبد المسکین ... کاظم بن قاسم الحسینی اباً الموسوی اماً و الرشتی مولداً و الکربلائی مسکناً ... فاول وصیتی انی اشهد ان لا اله الا الله وحدک ...

انجام:و ان وفقنی الله سبحانه و تعالی الدفن فی الرواق فلیحذوا ان یجعلوا مدقنی من طرف الرأس ... اللهم انی اسألک بحق محمد و آله (ص) أن تغفرلنا ذنوبنا و تکفر عنا سیآتنا و سیآت المومنین و المؤمنات و یحشرنا مع صاحب هذه الوصیة.

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۶۱۱/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: خراسانی ترشیزی، احمد بن اسماعیل، تا: قرن ۱۳؛ ۳گ (۲۳پ-۲۵پ)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۸۳]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۳۴/۹-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: عباس بن علی محمد زنوزی، تا: ۱۲۶۷ق؛ ۵ص (۱۸۵-۱۸۹) [عکسی ف: ۱-۴۰۴]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۱۰۱/۱۰

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۷۰ق؛ جلد: تیماج، ۳ص (۳۰۲-۳۰۴)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۴۷/۲-۱۲]

● **الوصية** / متفرقه / عربی

al-waṣīya

رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ قمری

raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)

سید کاظم رشتی رئیس فرقه شیخیه ابتداء در این وصیت نامه با کلمات چند خود را از شیعیان اثنی عشریه و پیروان محمد و علی می‌داند و سپس با بیان «یا اخوانی» نصایحی به پیروان خود در مسائل زیر می‌نماید: عمل به تقوی و اصلاح ذات البین و بیداری از خواب غفلت و لزوم هر عصری به ولی که چون زمان او برسد او حکم به امر دین می‌کند و بر امت واجب است که به سخنان او گوش فرا دهد و عمل کند بر شماست فرار از اختلاف و قرار در تحت اتفاق و پس از این قول می‌گوید پیروان سه صنف اند: عالم عامل کامل و طالب جاهد مشتغل و عام قاصر جاهل. این سه صنف باید باهم سلوک کنند، عالم کامل مطلق و حاکم به حق است و دون او اتباع او می‌باشد و باید فرمانبر او شود.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۶۲۳/۲

آغاز:بسمله، الحمد لله الذی انزل علی عبده الکتاب و لم یجعل له عوجا فیما لینذر من لدنه؛ **انجام:**و قضاء الحوائج و رفع الاعادی و لترویح الروح الا قدس لمولانا و سید نا اعلی الله مقامه و السلام علی اهل الاسلام.

خط: نسخ، کا: شیخ علیمحمد شاهرودی، حاج شیخ مهدی، تا: ۱۳۱۹ق؛ ۱۲ص (۱۹۳- ۲۰۴)، ۱۴ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۰-۱۸۰]

● **الوصية** / اخلاق / عربی

al-waṣīya

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵ - ۱۲۸۸ قمری

kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

تاریخ تألیف: ۱۳ شعبان ۱۲۷۱ق؛ محل تألیف: لنجر (قریه) کرمان

سید زین العابدین شیرازی در سال‌های ۱۲۷۰-۱۲۷۱ق به کرمان رفته و با کرمانی الفت داشته، هنگام بازگشت به وطن از وی درخواست وصیتی نموده و کرمانی این وصیت نسبتاً مفصل را برای وی به رشته تحریر در آورده است در دو مقاله (مربوط به امور علمی و عملی) و مدعی است که مطالب را امام زمان علیه السلام به قلم وی جاری ساخته است. این رساله در دوفصل تنظیم شده: ۱. فیما یجری الحجة علیه السلام علی قلمی فی وصیتی له فی الامور العلمیة؛ ۲. فیما اوصیک فی مقام العمل.

چاپ: ایران، سنگی، ۱۳۴۴، رحلی، ۱۹ص (صص۵۳۶-۵۵۴)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۳۹۲/۳

آغاز:الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی ... ان هذه وصیة منی الی المولی الولی الحفی؛ **انجام:**و لا تنس نصیبک من الدنیا کما أحسن الله الیک.

خط: نسخ زیبا، کا: حسینی، جعفر، تا: شوال۱۲۶۷ق؛ جلد: تیماج، ۶گ (۱۲۶پ-۱۳۱ر)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۶-۳۷۵]

۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۲۰۴/۲

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... وبعد فیقول الرمیم الفانی و الاثیم الجانی ... ان کرائم النعم من الله سبحانه علینا ان قدر الله سبحانه وله الحمد تشرفنا بملاقات السید السند والمولی المعتمد صاحب الاخلاق الزکیة؛ **انجام:**وحیث اتجهتم ساعدتکم سلامة×× ویرعیکم الرحمن من کل جانب / مفیضاً علیکم ما قصدتم من المنی ×× بنهج سلکتم فی فنون الاسالب

خط: نسخ، کا: خوزانی اصبهانی، محمد جعفر، تا: ربیع الثانی ۱۲۸۲ق؛ ۱۲گ (۱۱پ-۲۲ر)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف مخ: ۵-۲۲۷۸]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۷۱۵/۲

آغاز:الحمد لله رب العالمین ... و لا حول ولا قوة الا بالله العلی العظیم سبحانک لا علم لنا الا ما علمتنا انک انت العلیم الحکیم؛ **انجام:**و حیث اتجهتم ساعدتکم السلامة ویر عاکم الرحمن من کل جانب مفیضا علیکم ما قصدتم من المنی بنهج سلکتم فی فنون الاسالب

خط: نسخ، کا: محمد رضا بن چمن، تا: ۱۲۸۵ق؛ ۱۴گ (۱۲۱پ-۱۳۴ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۲-۳۷۲]

۴. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۰۰/۱

کا: عبدالحسین بن عزیز بن حسن بن منصور همدانی، تا: ۲۵ جمادی الاول۱۲۹۲ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۶گ (۱پ-۶ر)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱-۱۴۸]

اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۷۱/۱

همان نسخه بالا [نشریه: ۱۱-۹۴۳]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۹۷۱/۲

آغاز:بسم الله و بالله ... وصیة من العبد الاثیم ... الی کل من یرید من الاخوان صانهم الله من طوارق الحدثان؛ **انجام:**نعم یمکن المواساة فیها أیضاً بالخدمة و الاعانة علی اصلاح الغذاء و اللباس و غیر ذلک ...

خط: نسخ، کا: طباطبایی جندقی، محمد بن حسن، تا: دوشنبه ۲۸ ربیع الثانی۱۲۹۶ق؛ ۳گ (۴پ-۶پ)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۵-۳۴۲]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۹۲۲/۲

آغاز:الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی، و بعد هذه صحیفة کتبها العبد الاثیم الجانی؛ **انجام:**و یثبتنی و ایاکم علی الحق و علی صراط مستقیم

خط: نستعلیق، کا: طباطبایی، محمد رضا، تا: ۱۳۵۰ق؛ جلد: تیماج، ۵گ (۳۴پ-۳۸پ)، ۱۲سطر (۶×۱۳) [ف: ۱۷-۲۵۰]

۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۷۶۶/۷

آغاز:بسمله الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی و بعد قد سألت یا قرة عینی عما تصلح النفس و تجلو عنها عشوات العمی فاعلم ایدک الله ان النفس لا تصلح الا باداء؛ **انجام:**و کذلک نجزی المحسنین هذه وصیة کریم بن ابراهیم الی اخیه المهدی بن الحسن و صلی الله علی سیدنا محمد و آله الطاهرین.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ و اوایل قرن ۱۴؛ ۱گ (۱۷۹)، ۱۸ سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۲-۸۷۶]

۸. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۷۶۶/۸

آغاز:بسمله الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی و بعد اما ما سئلت فی امر معاودتک الی بلدک فلا بأس انشاء الله برجوعک الی اهلک لتدبر امرهم؛ **انجام:**و اسئلک ان لا تنسانی من صالح دعائک کما لا تنسی و السلام.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ و اوایل قرن ۱۴؛ جلد: تیماج، ۲ص (۱۷۹-۱۸۰)، ۱۸ سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۲-۸۷۶]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۸۹۹/۴

آغاز:الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی، و بعد هذه صحیفة کتبها العبد الاثیم الجانی؛ **انجام:**و یثبتنی و ایاکم علی الحق و علی صراط مستقیم

بی‌کا، بی‌تا؛ ۳گ (۱۵۶ر-۱۵۸ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۱۸-۹۳]

● الوصیة / متفرقه / عربی

al-waṣīya

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵ - ۱۲۸۸ قمری
kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

وصیت نامه می‌باشد (احتمالاً وصیت نامه حاجی محمد خان).
[فهرست احسایی ۲۰۳/۲]

تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه:۱۱۷/۳

آغاز:بسمله الحمدلله الذی خلق الموت لیبلو خلقه ایهم احسن عملاً؛ **انجام:** ما دامت حبة و انا ... و لکن لها علیکم حقوقاً کثیرة و السلام یوم الاربعا سادس ذی الحجه سنه ۱۳۲۳

خط: شکسته نستعلیق خوب، کا: محمود بن معصوم مرندی، تا: ۱۶ذیحجه۱۳۲۳ق؛ افتادگی: وسط (بین صفحه ۱۳۸و ۱۳۹ افتادگی دارد)؛ ۴گ (۱۷۵ر-۱۷۸ر)، اندازه: ۱۳/۸×۲۲سم [ف: -۱۱۰]

● وصیت / اخلاق / عربی

vasīyyat

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵ - ۱۲۸۸ قمری
kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

تاریخ تألیف: ۴ رجب ۱۲۷۶ق

وصایای کریم خان کرمانی است که برای ملاعلی تبریزی نوشته هنگام مراجعت وی به تبریز در ۴ رجب ۱۲۷۶ق.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۳۰۱/۲

آغاز:بسمله. حمدله. و صلی الله علی محمد و اله الطاهرین و رهطه المخلصین ... و بعد یقول العبد الاثیم کریم بن ابراهیم انه لما عزم جناب العالم العامل؛ **انجام:**عن مکاتباتک و مراسلاتک ثم السلام علیک و رحمة الله و برکاته کتبه العبد الاثیم کریم بن ابراهیم

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۴ رجب۱۲۷۶ق؛ ۴گ (۶۰پ-۶۳ر)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۳۰-۶۴]

● **وصیت** / اخلاق / فارسی
vasīyyat
کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵ – ۱۲۸۸ قمری
kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)
وصیت‌ها و دستورات جامعی است به مهدی بن حسن در جواب سؤال او و از آنچه نفس آدمی را مفید است و پرده ظلمت را از روی آن برمی‌دارد.

کرمانشاه؛ مدرسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۱۱۱/۲
آغاز:وصلی الله علی محمد ... این رساله ایست از من بسوی یک یک
خط: نستعلیق خوش، کا: محمد بن محمود، تا: ۱۲۹۰ق؛ ۲۴گ (۱۳ر–۳۶پ)، ۹سطر، اندازه: ۷×۱۰/۵سم [ف: –۸۲]

● **الوصية** / متفرقه / عربی
al-waṣīyya
نوری، علی، ق۱۳ قمری
nūrī, ʻalī(- 19c)
مجموعه اعتقادات مؤلف است که به صورت شهادت‌نامه ذکر شده که مطابق با عقاید امامیه است.
آغاز:الحمدلله الملک العلام الذی اختار لنفسه البقاء والدوام ولمخلوقه الموت والفناء والاختتام وجعل لهم الصلوة کتاباً موقوقاً فی اللیالی والایام و اوجب الوصیة علی الخواص والعوام **انجام:**وطلقائک من جهنم وسعداء خلقک والمتمسکین بولایة الائمة بحقک وبحق محمد وعلی وفاطمة والحسن والحسین والائمة من ذریة الحسین ع.
[فهرستواره منزوی ۶۹۰/۶]

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۹۵۶/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ ۷گ (۷۱ر–۷۷پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف مخ: ۵–۲۲۷۸]

● **وصیت (منظومه)** / فقه / عربی
vasīyyat (mnz.)
نیر بروجردی، علی اصغر بن علی اکبر، ۱۲۳۱ – ۱۳۰۰ قمری
nayyer-e borūjerdī, ʻalī asqar ebn-e ʻalī akbar (1816 - 1883)
شروح و حواشی:
۱– شرح المنظومة فی الوصایا؛ نیر بروجردی، علی اصغر بن علی اکبر (۱۲۳۱–۱۳۰۰ق)

تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۹۵۳/۲
آغاز:قال علی هو ابن اکبر ×× نودی فی أرض غری باصغر؛ **انجام:**أرجو لمن یقرء أن یعفو ما×× فیه من الأغلاط أو خبط رمی / فانه اول ما انشدت فی×× فقه لذا کان حری بالعف
حدود ۸۰۰ بیت؛ بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: جیبی [ف: –۳۳۱]

● **الوصية** / فقه / عربی
al-waṣīya
تنکابنی، محمد بن سلیمان، ۱۲۳۴ – ۱۳۰۲ قمری
tonekābonī, mohammad ebn-e soleymān (1819 - 1885)
تاریخ تألیف: پنج‌شنبه ۸ جمادی الاول ۱۲۷۲ق
اگر کسی به شخصی وصیت کند که مبلغی معین از طرف هفت نفر مثلاً برای نماز قضای آنها پرداخته شود بدون تعیین اندازه پول برای هر کدام از آنها، تکلیف وصی نسبت به هر کدام از آنها چیست؟ این مسأله در رساله حاضر ضمن دو ساعت نوشتهشدهاست.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۸۸۵/۳
آغاز:الحمدلله محیی النفوس و ناشر الامو ات من الرموس و الصلاة و السلام علی شمس الشموس و آله مجددی الدین بعد الدروس و الطموس؛ **انجام:**هذا ما تیسر لی یحسب بادی النظر کتبتها فی ساعتین من النهار ...
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۴گ (۷۲پ–۷۵ر)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۲۳–۷۴]

● **الوصية** / فقه / عربی
al-waṣīya
حجت کوه‌کمری، محمد بن علی، ۱۳۱۰–۱۳۷۲ قمری
hojjat-e kūh-kamarī, mohammad ebn-e ʻalī (1893-1953)

قم؛ حجت کوهکمری؛ شماره نسخه:۵۱/۳
من کلام بعض مشایخنا؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ مصحح [ف: –۵۱]

● **الوصية** / اخلاق / عربی
al-waṣīya
شریف، محمد شریف بن کریم، ق۱۴ قمری
šarīf, mohammad šarīf ebn-e karīm(- 20c)
در وصیت به اخوان برای عمل به مقتضای اوامر شرعیه و سلوک منهج حضرت نبویه و پیروزی از احکام ولویه.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۳۸۸/۳

آغاز:بسم الله و بالله و علی سنة رسول الله هذه وصیة من العبد الاثیم والفانی الرمیم ... فاعلموا یا اخوانی ان الاخوة امر عظیم و خطب جسیم؛ **انجام:**و لیطمئن بروایتی عن ساداتی سلام الله علیهم
خط: نستعلیق شکسته تحریری، کاتب = مؤلف، تا: سه‌شنبه ۲۸ صفر۱۲۹۳ق؛ جلد: چرم، ۲گ (۱۸ر- ۱۹ر)، ۲۲ و ۳۰سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۸سم [ف: ۴۳-۶۵]

● **الوصیة** / فقه / عربی

al-waṣīya

ناشناخته:

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۷۸۲/۲

بی‌کا، تا: ۲۰ شعبان۱۰۷۰ق؛ قطع: رقعی [میراث شهاب: س۹ش۲-۳۵]

۲. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۲۲ک

آغاز:کتاب الوصیة و فیه اطراف الاول الوصیة تملیك عین او منفعة او نقل ملك بعد الوفاة او تسلیط علی تسلط و یفتقر الی الایجاب و هو لفظ یدل علی القصد کقوله؛ **انجام:**و حجتهم صحیحة محمد بن مسلم و روایة عبد الله بن زرارة الدالتین علی الترتیب به بدلالة لفظ ثم و ذهب جماعة منهم الشیخ فی الایجاز و المحقق فی الشرایع الی عدم الوجوب و حجتهم ما ذکر فیه بلفظ الواو و الحجة من الجانبین ضعیفة و عین ترجیح التالی للاصل و موید عدم ظهور الفائدة الاعلی قول المفید. الی هذا و جدا المنتسخ
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [رشت و همدان: ف: -۱۱۸۲]

● **الوصیة** / اخلاق / عربی

al-waṣīya

وصایایی اخلاقی است از مؤلف به فردی که با «جناب العالم الفاضل» از وی نام برده است. فقط چند سطر از انجام آن فارسی است.این وصایا نیز ممکن است از محمد تقی بن محمد حسین کاشانی تهرانی (-۱۳۲۱ق) یا شیخ محمد علی تلواسکانی «ترواسکانی» (- پس از ۱۳۳۳ق) باشد. جهت آگاهی بیشتر به ترقیمه کتاب نخست در همین مجموعه رجوع شود.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۰۰۴/۵

آغاز:بسم الله و بالله و الحمدلله و صلی الله علی خیر خلقه محمد ... من المهجور الفانی السالك مسالك الموتی الی جناب العالم الفاضل، اما بعد فاوصیك یا اخی بتقوی الله؛ **انجام:**انه خبیر بما تفعلون، توفیق دهد خدا ما را بطاعات و اجتناب از معاصی بحق محمد و آل محمد.
خط: نستعلیق، کا: تلواسکانی، محمد علی، تا: ۱۳۳۳ق؛ ۵گ (۱۹۵-۱۹۹)، ۱۴-۱۵سطر (۱۳×۱۸)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۳۸-۱۹]

● **الوصیة** / کیمیا / عربی

al-waṣīya

وصایای کوتاهی است درباره علم کیمیا. این وصیت غیر از وصیت جابر است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۵۷۷/۷

آغاز: و من لم یعرف حجرنا لم یعرف تدبیر الحکمة و هو حجر لیس بحجر البیض؛ **انجام:**و ما یذکر الا اولو الالباب و هو علی کل شیء قدیر و الیه المصیر تمت الوصیة.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۳ص (۸۴-۹۶) [ف: ۳۶-۱۲۲]

● **الوصیة** / فقه / عربی - فارسی

al-waṣīya

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۸۲/۳

آغاز:اذا قرأت الفاتحة فصل بسملتها معها و شرح آن
خط: نسخ، کا: اشرف بن محمد کرمانی، تا: ۹۰۵ق؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، اندازه: ۱۳/۲×۱۹سم [ف: ۵-۵]

● **الوصیة** / عرفان و تصوف / عربی و فارسی

al-waṣīya

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۰/۳ کر

آغاز:بسملة، الحمدلله رب العالمین وحده و الصلوة و السلام علی من لانبی قبله و لا بعده و علی آله و صحبه الذین بلغوا وعیده و وعده؛ أما بعد فإنی أوصیکم بوصیة الله رب العالمین لعباده الأولین و الآخرین من الأنبیاء و المرسلین؛ **انجام:**أو لا یعرف مع أن فی کل نفس ثلاثة أعیاد للعارفین، کما قیل: عارفان در دمی سه عید کنند ×× عنکبوتان مگس قدید کنند. الأول توفیق ذکر الله و الثانی هو الذکر و الثالث هو القبول ... و الله یقول الحق و هو یهدی السبیل و صلی الله علی سیدنا محمد و آله و صحبه أجمعین و الحمدلله رب العالمین، یا الله یا الله یا مولی الموالی
وصیت کوتاه یکی از صوفیان نقشبندی با مضامینی اخلاقی صوفیانه است که در آن مواعظ و نصایح مشفقانه، با کلماتی از جنید بغدادی و قاضی بیضاوی و نیز ابیاتی کوتاه به فارسی ممزوج گردیده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۲ یا اوایلقرن۱۳، جا: ترکیه(گویا)؛ مصحح؛ ۱گ (۹ر-۹پ)، ۲۸سطر، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۴۰/۲-۳۳۳]

● **وصیت** / فقه / فارسی

vasīyyat

گویا یکی از رساله‌های عملی است.

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۶۸۵/۲

آغاز:در احکام وصیت و در آن یک مقدمه و چند فصل است؛
انجام:تقسیم میکند ثلث را بر جمیع بالنسبة بنا بر احتمالی و محتمل است تخییر.
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ قطع: جیبی [چهار کتابخانه مشهد-ف: -۱۹۶]

● **وصية ابن خفيف الشيرازي = الوصية** / عرفان و تصوف / عربی

waṣīyat-u ibn-i xafīf-iš šīrāzī = al-waṣīya

خفیف شیرازی، محمد بن خفیف، ۲۶۸ – ۳۷۱ قمری

xafīf-e šīrāzī, mohammad ebn-e xafīf (882 - 982)

گزیده‌ای از وصیت‌هایی که در ۲۶ عنوان، نگاشته شده است.

آغاز:أوصى الشيخ الكبير، أبو عبدالله محمد بن خفيف قدس الله روحه يجب على المريد إذا قصد سلوك الطريق و خرج من المضيق إلى الرفيق الشفيق أن يحفظ

انجام:و لزوم الباب و ذكر الله تعالى على كل حال و كتمان الفقر و القعود مع الحق فى الطريق حتى يصل الحق إلى الحق و حسبنا الله و نعم الوكيل و لا حول و لا قوة إلا بالله العلى العظيم و صلى الله على خير خلقه محمد و آله و صحبه و سلم تسليماً

چاپ: در سیرت او با اختلافهای فراوان چاپ شده است

[سیر اعلام النبلاء ۳۴۲/۱۶؛ شذرات الذهب ۱۹۲/۳؛ هدية العارفين ۴۹/۲]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۴۷۸/۱۸-ف

نسخه اصل: کتابخانه توبینگن ش MaVI 90؛ بی‌کا، تا: قرن ۸ [فیلمها ف: ۳-۱۵۸]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۹۵/۱۱۹-ف

نسخه اصل: حمدیه ش ۱۴۴۷؛ بی‌کا، تا: با تاریخ۷۵۵ق؛ درهامش است [فیلمها ف: ۱-۴۲۹]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۴۲۸/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ مجدول، مذهب؛ ۱گ (۲-۱)، ۲۵سطر، اندازه: ۵/۵×۱۲/۵سم [ف: ۳۱-۳۹۷]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۹۰۰/۷۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۸۱ق؛ ۱گ (۲۰۰ر-۲۰۰پ)، ۲۵سطر (۱۵×۲۹)، اندازه: ۲۳×۳۵سم [ف: ۱۴-۹۰]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۴۷۲/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۱۶-۳۷۳]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۰۰/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: ابوالقاسم، تا: ۱۲۸۷ق، جا: تهران؛ ۱گ (۱۹پ)، ۲۱سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۱۳-۱۴۱]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۰۴/۳

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱ص (۳۴۵)، ۲۵سطر (۱۱×۱۸)، اندازه: ۱۷×۲۶سم [سنا: ف: ۱-۲۹۴]

۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۳۳۷/۵۰

آغاز:برابر

نسخه اصل: کتابخانه مجلس شورای اسلامی – تهران ۱۸۰۵؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲ص (۳۹۰-۳۹۱) [عکسی ف: ۶-۴۱۷]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۹۴۰/۱۱

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ ۱گ (۷۰ر و پ)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۴۴-۱۴۶]

● **وصية ابن سينا فى الطب** / طب / عربی

waṣiyyat-u ibn-i sīnā fi-ṭṭibb

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ – ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۶۱۲/۱۰۲-ف

نسخه اصل: نسخه ش ۲۱۶ کتابخانه تقوی که اکنون در کتابخانه مجلس شورای ملی است ۶۴۶۱۴-۴۵۵۹. بالنظم؛ کا: عبدالحی، تا: ۸۲۲ق، جا: ماردین در شمال عراق [فیلمها ف: ۱-۶۲۳]

● **وصية ابی حنيفة = كتاب الوصية** / کلام و اعتقادات، فقه / عربی

waṣīyat-u abī ḥanīfa = k.-ul waṣīya

ابوحنیفه، نعمان بن ثابت، ۸۰ – ۱۵۰ قمری

abū-hanīfe, noʻmān ebn-e sābet (700 - 768)

دوازده موضوع فقهی و اعتقادی است که می‌گویند ابوحنیفه هنگام مرگ به درخواست اصحابش املا کرده و در واقع اعتقادات خود را در آن بازگو نموده است.این وصیت‌نامه دارای شروحی است از آنجمله شرح شیخ محمد بن محمود معروف به اکمل الدین حنفی (- ۷۸۶ق) وشرحی که به «تلخیص الاصول» نامیده شده است. برخی در نسبت این رساله به ابوحنیفه تردید کرده‌اند.

آغاز:بسمله. هذا كتاب الوصية من الامام ... ابى حنيفة ... لما مرض ابوحنيفه ... مرض الموت اجتمع عنده اصحابه و استو صوامنه وصية بامر خادمه فامر خادمه حتى اجلسه فجلس خلف ظهره حتى اسنده اليه ثم قال:اعلموا صحابى و اخوانى ... ان فى مذهب اهل السنة و الجماعة اثنى عشر نوعا من الخصال ... اولها الايمان. الايمان اقرار باللسان و تصديق بالجنان و معرفة بالقلب

انجام:و عائشة رضی الله عنها بعد خدیجة الکبری أفضل النساء العالمین و هی أم المؤمنین و مطهرة من الزنا و بریئة عما قال لها الروافض فمن شهد بالزنا فهو ولد الزنا و أهل الجنة فی الجنة خالدون و أهل النار فی النار خالدون لقوله تعالی فی حق المؤمنین: أولئك أصحاب النار هم فیها خالدون؛ تمت کتاب الوصیة للإمام

چاپ: قاهره، ۱۹۳۶م؛ هند، حیدرآباد، بدون تاریخ.

[فهرست الفبایی گنج بخش ص ۶۴۵؛ فهرس مجامیع المدرسة العمریة فی دارالکتب الظاهریة بدمشق ص ۶۸۵؛ تاریخ الاسلام: ۱۸۱-۱۹۰؛ سیر اعلام النبلاء:۴۰۳/۶؛ فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه برلن در آلمان: ۴۴۸/۳؛ کشف الظنون ۲۰۱۵/۲؛ تاریخ نگارشهای عربی ۵۸۰/۱-۵۸۱؛ دنا ۱۰۷۱/۱۰-۱۰۷۲]

شرح و حواشی:

۱- شرح وصیة أبی حنیفة؛ بابرتی، محمد بن محمد (۷۱۴-۷۸۶ق)

۲- شرح وصیة أبی حنیفة

۳- زبدة النصایح؛ مقلی، عثمان بن مصطفی

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۰۳۴/۴

آغاز:بسمله، هذا کتاب الوصیة امام المسلمین ابی حنیفه؛ **انجام:**و هذا ما انتهی الینا من اعتقاد اهل السنة و الجماعة اعوذ بالله من الزیاده و النقصان و من البدعة و الطغیان.

بی‌کا، تا: محتملاً۸۷۸ق؛ کاغذ: دولت آبادی، ۳ص (۶۲-۶۴)، ۲۲سطر (۹/۵×۱۷)، اندازه: ۱۵/۵×۲۴سم [ف: ۶-۸۲۷]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۲۱۲/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۴۱ق؛ مصحح؛ ۴گ (۳۶پ-۳۹ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۳۳-۳۸۹]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۶۴۳/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۶۱ق؛ مصحح؛ ۳گ (۵۲پ-۵۴پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۸×۱۲سم [ف: ۳۷-۹۰]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۸۴۸/۱۵

آغاز و انجام: برابر

در دوازده فصل؛ خط: نستعلیق دو ستونی، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ در دو ستون چلیپا؛ ۱۳۲گ، اندازه: ۱۱/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۳-۲۸۶]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۹۳۸/۵

خط: نسخ، کا: مصطفی بن اسحاق، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: استانبولی، ۷گ (۵۲پ-۵۸ر)، ۱۳سطر (۶×۱۱)، قطع: بغلی [ف: ۱۷-۲۵۷]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۰۷۱/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۹۲ق [ف: ۵-۲۳۰]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۵۵۶/۲۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عرب، عبدالله بن طه، تا: قرن ۱۲؛ جلد: مقوایی، ۴گ (۴۲۰ر-۴۲۳ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۲/۵سم [ف: ۲۲-۱۳۷]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۸۳۹/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج مذهب، ۷۸گ، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۵۱-۱۷۲]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۳۱/۴ کر

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۶گ (۳۶پ-۴۱پ)، ۱۳سطر، اندازه: ۶×۱۲سم [ف: ۴۰/۲-۱۱۸]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۹۸۲/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**من اصحاب الجنة و من الذین یستمعون القول فیتبعون احسنه

بی‌کا، تا: ۱۱۰۵ق؛ ضمیمه نسخه ش ۲۶۹۸۲ [رایانه]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۰۰/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسینی قریشی، عبدالله بن علی، تا: باتاریخ۱۱۲۹ق؛ ۱۲ص (۲۵-۳۶)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۴۰/۳-۶۲]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۷۲/۲۰

آغاز: برابر؛ **انجام:**و من صلی اربعا قبل الظهر ثم تکلم من کلام الدنیا اواکل او شرب فقد نقضت السنة فیجب علیه السنة.تمت.

کامل؛ خط: نسخ، کا: درویش محمد بن حاج ولی بن حاج رسول طرسوسی برازی حنفی قادری ملقب به قوپرانی از گروه پیجان، تا: پنج‌شنبه ۲۱ محرم۱۱۳۶ق؛ ۴گ (۲۸۶پ-۲۸۹پ)، ۱۲-۱۳سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۲/۳×۱۵/۴سم [ف: ۲۹/۱-۲۰۴]

۱۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۵۰۴/۳-۱۳/۱۸۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوا، ۴گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۸-۴۹۳۸]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۱۶۶/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی با نشان «خادمی»؛ ۳گ (۱۵پ-۱۷ر)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۳۳-۳۲۲]

۱۵. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۲۵۱/۸ - ج

آغاز و انجام: برابر

کا: کشمیری بخاری، عبدالله، تا: ۱۵ صفر۱۲۵۲ق؛ ۷گ (۴۱ر-۴۷ر) [ف: -۵۰۴]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۷۲۱/۲

آغاز:برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ۲۰گ، اندازه: ۱۸×۲۲/۵سم [ف: ۵۱-۱۱۹]

۱۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۸۵۴/۱-۱۰/۱۶۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۱۹/۵سم [ف:

۸–۴۹۳۸]

۱۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۰۷۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد حسین بن باقی، بی‌تا، جا: سمرقند مدرسه شیبانی خان؛ محشی با نشانه «س، م»؛ ۲گ (۱۴۹پ–۱۵۰ر)، سطور چلیپا (۹×۱۶/۵)، اندازه: ۱۸×۲۴/۵سم [ف: ۸–۷۰۲]

● وصية ابی حنيفة ليوسف بن خالد السمتی البصری / اخلاق – عربی

waṣiyyat-u abī ḥanīfa li-yūsuf ibn-i xālid-is samtī al-baṣrī

ابوحنیفه، نعمان بن ثابت، ۸۰ – ۱۵۰ قمری

abūhanīfe, no‘mān ebn-e sābet (700 - 768)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۷۳۸/۲

آغاز:هذه وصية لابی حنيفه ... لتلميذه ... حين استأذن الخروج الی وطنه ... و اعلم انک متی اسأت الی عشيرة من شئت من الناس صارو الک اعداء و ان کانوا آباء؛ **انجام:**فانک اذا تمسک بوصيتی هذه نجوت و تعيش سالماً ان شاء الله تعالی ثم قال انه ليحزننی مفارقتک و السلام عليک و رحمة الله و برکاته.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اواخر قرن۹؛ کاتب نسخه از علمای بزرگ شافعی مذهب بوده؛ ۲گ (۱۱–۱۲)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳/۶×۲۱سم [ف: ۳۲–۳۷۹]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۲۳۶/۲–۵۶/۸۶

آغاز:هذه وصية الامام الاعظم ابی حنفيه رحمه الله لتلميذه يوسف بن خالد السمتی البصری وصی بها حين استأذنه الخروج إلی وطنه البصرة

خط: نسخ، بی‌کا، تا: رجب۱۲۵۰ق؛ ۳گ (۱۸۲–۱۸۴)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸–۴۹۳۸]

۳. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۴۹۳/۴

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۷گ (۷۳ر–۷۹پ)، ۱۱ سطر (۵×۱۰)، اندازه: ۶×۱۶سم [ف: ۲–۱۱۱]

● وصية افلاطون / اخلاق / عربی

waṣiyyat-u aflāṭūn

افلاطون، ۴۲۷؟ – ۳۴۷ ؟ قبل میلاد

aflātūn (-427 - -347)

آغاز:کن مع الله، يکن معک. و ارض بقضائه، يرض عنک. و حاسب نفس يخف حسابک. و احفظ الناموس يحفظک

انجام:و اعلم أن الخير کله بيديه، و کن کثير الدعاء فی أمر آخرتک، انه قريب مجيب. و الله أحکم و أعلم.

چاپ: به کوشش عبدالرحمن بدوی در افلاطون فی الاسلام (بیروت، دارالأندلس: ۱۴۱۸ق)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷/۵۲۸۰/۱

آغاز:برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ [ف: ۱۶–۱۰۸]

● وصية افلاطون فی تأديب الاحداث / اخلاق / عربی

waṣīyat-u aflāṭūn fī ta’dīb-il aḥdāṯ

افلاطون، ۴۲۷؟ – ۳۴۷ ؟ قبل میلاد

aflātūn (-427 - -347)

وصیت‌نامه‌ای است از افلاطون که حاوی نکته‌های مهم اخلاقی است و بسیاری از این توصیه‌ها در روایات اسلامی نیز آمده است. اصل این وصیت‌ها به یونانی است و بعدها به عربی ترجمه شده است. (سید محمود مرعشی)

آغاز:قال افلاطون: لست أخاطب الطبقة العالية فی الفلسفة و لا البلاغة و لا الطبقة الدون منها لکن اتوخی الطبقة الوسطی بين الطبقتين، فأقول ما اقوله انه يجب ان اذکر نفسی

انجام:فاما المتقلد لتدبير الاحداث فيجب ان يکون کالمرآة المضيئة لانه القائم بالرئاسة فمن قصر فی هذه الوصايا فليکن مبعدا منحی من هذا التعليم.

چاپ: مشار فارسی، ج۵، ص۵۲۲۱؛دارالسلطنه تبریز، سنگی، ۱۳۱۸ق، وزیری، ۷ص (۳۳۶–۳۴۲)؛ ۱۳۲۷ق، خشتی، ۱۱ص، (۱۴۰–۱۵۰)، در هامش شرح نهج البلاغة قاضی تبریزی؛ نیز در مقالات فلسفية لمشاهير المسلمين و النصاری، به کوشش رویس شیخون و دیگران (دار العرب)

[مخطوطات الأدب فی المتحف العراق «بغداد» ۶۵۳]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۵۱۴/۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۹ ذیحجه۱۰۱۲ق، جا: ایروان [ف: ۶–۳۰]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۳۰/۱۸–ف

نسخه اصل: بادلیان ش ۹۵ اوزلی (۱۴۲۲)؛ بی‌کا، تا: ۱۰۴۲ق [فیلمها ف: ۱–۵۵۸]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۵۸۹/۴۹

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۵محرم ۱۰۷۱ق، جا: اجین؛ ۳گ (۱۳۰پ–۱۳۲ر)، ۳۲سطر، اندازه: ۱۴×۲۹سم [ف: ۳۱–۷۱۴]

● وصية الاخوان / دعا، آداب و سنن / فارسی

vasīyat-ol exvān

ترجمه پند و اندرزهای فلسفی است که می‌گویند ارسطو با شاگردان خود هنگام مرگ داشته است. این وصیت‌ها به‌صورت گفتگو بین ارسطو و شاگردانش که به نام آنها تصریح شده، تنظیم شده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۳۵۵/۳-۱۷/۱۳۵

آغاز:الحمدلله رب العالمین والصلوة والسلام علی محمدوآله اجمعین اما بعد فصلی چند نوشته می‌شود درمعرفت آداب دین وادعیه از حضرت پیغمبر وائمه معصومین علیه السلام؛ **انجام:**ای پسر خدای عزوجل را بشناس واز وی بترس وبعد از آن خود را بشناس وهر چه گویی از پند ونصیحت اول خود بدان وکار کن وسخن به اندازه خودگوی

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۵گ، ۲۱-۲۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۸-۴۹۳۹]

● **وصیة الامام أبی حنیفة** / کلام و اعتقادات / عربی

waṣiyyat-ul imām abī ḥanīfa

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۷۳۰/۹

آغاز:قال امامنا و مقتدانا و من علیه فی الامور الدینیة اعتمادنا ابوحنیفه اصل التوحید ما یصح الاعتقاد علیه یجب ان یقول آمنت بالله و ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۸۴گ، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۵۱-۱۲۲]

● **وصیت امام صادق (ع) به عبدالله بن جندب (ترجمه)** / شرح حدیث / فارسی

vasīyat-e emām sādeq be ‘abd-ol-lāh ebn-e jondab (t.)

مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷-۱۱۱۰ قمری

majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1628 - 1699)

تاریخ تألیف: ۳ جمادی الثانی ۱۰۹۹ق

ترجمه وشرح مختصری است بر وصیت امام صادق علیه السلام که به یکی از خواص خود به نام عبدالله بن جندب نموده مرحوم ابن شعبه درکتابش تحف العقول آنرا نقل نموده است.

آغاز:الحمدلله ... اما بعد چنین گوید خادم اخبار ائمه اطهار ... که شیخ جلیل حسن بن علی بن شعبه قدس الله روحه در کتاب تحف العقول

[الذریعة ۹۶/۴ رقم ۴۴۶]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۲۸۲/۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**وبعد از نماز تصدق کند بآنچه براو آسان باشد سلامتی آن ماه را از پروردگار خود خریده است و کتب هذا ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۵گ (۱۲۵پ-۱۲۹ر)، ۲۲سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [محدث ارموی مخ: ۱-۳۶۶]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۶۹۵/۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**اگر چه به یک کلمه باشد مگر آنکه خداوند او را داخل بهشت می‌گرداند بی حساب

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۸گ (۱۵۷پ-۱۶۴پ)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۲۷-۱۴۴]

● **وصیة الامیر سید علی الهمدانی** / متفرقه / عربی

waṣiyyat-ul amīr sayyid ‘alī al-hamidānī

همدانی، علی بن محمد، ۷۱۴ - ۷۸۶ قمری

hamadānī, ‘alī ebn-e mohammad (1315 - 1385)

تهران؛ بیانی، مهدی (دکتر)؛ شماره نسخه:۲۳۷/۱۳

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ قطع: ربعی [نشریه: ۶-۶۹۳]

● **وصیت امیرالمؤمنین (ع) (ترجمه)** / شرح حدیث / فارسی

vasīyyat-e amīr-al-mo’menīn (t.)

روغنی قزوینی، محمد صالح بن محمد باقر، - ۱۰۷۵ قمری

rowqanī qazvīnī, mohammad sāleh ebn-e mohammad bāqer(- 1665)

ترجمه و شرح کوتاهی بر وصیت حضرت امیرالمومنین(ع) به فرزندش امام حسن(ع) یا محمد بن الحنفیه است.با تضمین آیات یا ابیاتی عرفانی و اخلاقی مناسب مضامین روایت ترجمه شده.نگاشته شده برای نواب کامیاب اشرف (؟).

اصفهان؛ هادی نجفی؛ شماره نسخه:۹۷

آغاز:الحمد لله الذی هدانا لهذا و ما کنا لنهتدی لو لا ان هدانا الله ... و بعد بعرض نواب کامیاب اشرف اقدس ارفع اعلا می‌رساند؛ **انجام:**و مسئلت می‌کنم از او تعالی نیکویی قضا و تقدیر برای تو در حالت عاجله و آجله و در دار دنیا و آخرت انشاء الله تعالی ...

خط: نستعلیق، عبارات عربی نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مهر: «عبده محمد هادی الحسینی» (بیضوی) ؛ جلد: تیماج، ۱۰۰گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [اوراق عتیق: ۲-۳۱۵]

● **الوصیة بافتاء العلماء الشافعیة** / فقه / عربی

al-waṣīya bi-iftā’-il ‘ulamā’-iš šāfi‘īya

احکام وصیت و فروع آن را بنابر رأی شافعی‌ها با تفصیل و ذکر گفته‌های بزرگان آن مذهب، در چند باب و هر باب دارای چند فصل نگاشته شده است؛ عناوین ابوابی که در این نسخه آمده چنین است:الباب الثانی: فی أحکام الوصیة الصحیحة؛ الباب الثالث: فی الرجوع عن الوصیة؛ الباب الرابع: فی الاوصیاء.این نسخه قطعه‌ای است از کتابی در همه ابواب فقه، و گویا شخصی این قطعه آغاز و انجام افتاه را به دست آورده و نامی که گفته شد بر فراز صفحه اول نوشته است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۳۰۶

آغاز:الباب الرابع فی الاوصیاء، الوصیة مستحبة فی رد المظالم و قضاء الدیون و تنفیذ الوصایا و أمور الاطفال

خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: با تاریخ ۷۴۴ق؛ نسخه قدیم، مصحح، پس از نسخه چند برگ است از کتابی فقهی شناخته نشده بخط علی بن عبدالرحمن بن عبیدان در دمشق و به تاریخ ۷۴۴؛ با یادداشتی از علی بن عبدالرحمن بن محمد مدرس جامع ظاهری به تاریخ ربیع الاول ۷۵۵ که کتاب را از جهت درس و مطالعه و تدریس به پایان برده؛ ۶۵گ، اندازه: ۱۸×۲۵/۵سم [ف: ۱۱-۲۹۸]

● الوصیة بالنکاح / فقه / عربی

al-waṣīyya bi-n-nikāḥ

حویزی، جعفر بن عبدالله، – ۱۱۱۵ قمری

hovayzī, ja‘far ebn-e ‘abd-ol-lāh(- 1704)

تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۷۵/۳

بی‌کا، تا: دهه سوم ربیع الاول۱۱۰۹ق؛ افتادگی: آغاز [ف: ۳-۴۲]

● وصیت به زین الدین علی / اخلاق / فارسی

vasīyyat be zayn-od-dīn ‘alī

موسوی اصفهانی، جعفر بن حسین، ۱۰۹۰–۱۱۵۸ قمری

mūsavī esfahānī, ja‘far ebn-e hoseyn (1679 - 1745)

توصیه‌های اخلاقی چندی است به زین الدین علی یکی از شاگردان میر ابوالقاسم کبیر که قصد مهاجرت از گلپایگان به اصفهان را داشته است. بیشتر این وصایا در مورد آداب آموزش می‌باشد و نیز بخشی از کتاب منیة المرید شهید ثانی در آن نقل شده است.

[ضیاء الابصار ۳۱۱/۱ – ۳۳۹]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۲۵۶/۲۶

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... اما بعد پس این نصیحتی چند است و وصیتی دلپسند که در حین مهاجرت اخی فی الله و الموتمر لما امرالله مولانا زین الدین المسمی بعلی اعلی الله درجته؛ **انجام:**و بحمدالله رب الارباب لیس اخی فی کثیر من هذه الابواب ممن یقرع له العصی ... و ما توفیقنا الا بالله و صلی الله علی الخزان لعلمه و الصدعة بامره و الحجج علی بریته محمد الامین المصطفی ... و سلم تسلیما کثیراً.

خط: نستعلیق، کا: سیدمحمدعلی بن علی نقی موسوی، تا: حدود قرن۱۳؛ مصحح؛ ۳گ (۱۶۲ر–۱۶۴پ)، ۲۳ سطر (۹/۵×۱۶/۵) [ف: ۴۱-۲۹۷]

● وصیت به عبدالحسین اصفهانی / اخلاق / عربی

vasīyyat be ‘abd-ol-hoseyn-e esfahānī

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵ – ۱۲۸۸ قمری

kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810-1871)

وصیت مؤلف است به میرزا عبدالحسین اصفهانی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۴۲۴/۲

آغاز:بسمله الحمد لله و سلام علی عباده ... و بعد یقول ... کریم بن ابراهیم ان هذه وصیة منی الی سیدی العاری عن الشین میرزا عبدالحسین الاصبهانی ... فانی اوصیک یا اخی؛ **انجام:**ثبتنا الله و ایاکم علی الحق فی الدنیا و الآخره کتبه العبد الاثیم کریم بن ابراهیم.

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۷ص (۳۰–۳۶)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۳سم [ف: ۵۰-۱۹۰]

● وصیت به مردم / اخلاق / فارسی و عربی

vasīyyat be mardom

کرمانی، محمد بن محمد کریم، ۱۲۶۳ – ۱۳۲۴ قمری

kermānī, mohammad ebn-e mohammad karīm (1847 - 1906)

وصیت به مردم رفسنجان (به فارسی) و عموم مسلمانان (به عربی).

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۳۰۳/۲

بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۱ص، ابعاد متن: ۵/۵×۱۲، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳-۹۲۲]

● وصیت پیامبر (ص) به علی (ع) / حدیث / عربی – فارسی

vasīyyat-e payāmbar be ‘alī

مشهد؛ صحت، رضا (دکتر)؛ شماره نسخه:بدون شماره/۱۱

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ قطع: خشتی [نشریه: ۷-۵۶۰]

● وصیت تحت عنوان «عویصة» / فقه / عربی

vasīyyat taht-e ‘onvān-e «‘awīṣa»

قم؛ مدرسه رضویه؛ شماره نسخه:۹۵/۶

بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: خشتی [چند نسخه-ف: -۶۰]

● **وصیت حارث بن کعب به فرزندانش هنگام وفات /**
اخلاق / عربی
vasīyyat-e hāres ebn-e ka‘b be farzandānaš hengem-e vafāt

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۲۵/۱۶
خط: نستعلیق، کا: طباطبایی طبیب یزدی، محمد، تا: با تاریخ۱۳۰۱ق؛ ۲گ (۶۵پ-۶۶ر)، اندازه: ۲۲×۳۵/۳سم [ف: ۲۹/۱-۵۸]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۲۰/۲۸-ف
نسخه اصل: کتابخانه وزیری جامع یزد ش ۲۲۸۷ (۱۹۷۲)؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱-۶۸۲]

● **وصیت حکما = نصیحت اخوان = بیست و هشت کلمه** / اخلاق / فارسی
vasīyyat-e hokamā = nasīhat-e exvān = bīst va hašt kalame

بابا افضل کاشانی، محمد بن حسین،- ۶۶۷ ؟ قمری
bābā afzal-e kāšānī, mohammad ebn-e hoseyn(- 1269)
رساله مختصر و موجزی است حاوی توصیه‌های اخلاقی به جویندگان راه حکمت.
آغاز:ای جویندگان راه حکمت و پویندگان طریق سعادت باید که بسیار دعا باشید در امور اخروی و دنیوی چه نسبت دعا با مبادی مطالب همچون نسبت فکر بود با نتیجه
انجام:صعود بعالم قدس و جهان ملکوت معین بود و بسعادت ابدی مسعود و بلذات سرمدی محظوظ و ملتذ گردد. رزقنا الله و ایاکم بحرمةسید الانبیاء و سید الاولیاء محمد صلی الله علیه و آله الطیبین الطاهرین.
چاپ: در مصنفات افضل الدین محمد مرقی کاشانی، به تصحیح مجتبی مینوی و یحیی مهدوی (تهران، خوارزمی: ۱۳۶۶ (چاپ دوم)) (صص ۶۵۸-۶۵۶)
[منصفات بابا افضل ۵۸-۶۵۶؛ نسخه‌های منزوی ۲: ۱۷۱۳]

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۲۱۵/۵
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ۳ص (۸۲-۸۴) [ف: ۵-۴۶۱]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۴۵۶/۲۲
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی، ۴ص (۲۱۴-۲۱۷)، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۱۰-۱۳۹۰]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۹۴۲/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق چلیپا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، ۱گ (۲۲پ)، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۱۴-۱۷۳]
۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۵۱۴/۹
بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲ص (۹۹-۱۰۰)، سطور چلیپایی (۱۲×۲۰)، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۱۲-۲۵۲۵]
۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۷۱/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: تعلیق، کا: نامی، محمد علی، تا: ۱۰۳۱ق؛ ۳گ (۶۳پ-۶۵پ) [ف: ۳-۳۲۸]
۶. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۳۳۶/۲ حکمت
خط: نستعلیق، کا: طبیب رشتی، محمد صالح بن محمد رفیع، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، قطع: ربعی [ف: ۲-۶۰]
۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۱۹۳/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: ریاضی، میرزا عبدالله، تا: قرن ۱۳؛ ۲گ (۱۳پ-۱۴ر)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۳/۷×۲۱/۶سم [ف: ۷-۲۵۰]
۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۱۳۴/۴
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۳ص (۳۵۵-۳۵۷)، اندازه: ۱۳/۴×۲۱/۶سم [ف: ۲۷/۱-۲۵۳]
۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰/۹۰/۱ط
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲گ (۱۵۳-۱۵۴) [ف: ۲۲-۱۸؛ فهرست رایانه‌ای ج۴-۱۰۸۷]
۱۰. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۷۶/۵
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۱۴ محرم۱۲۵۱ق؛ جلد: تیماج، ۱گ (۳۶ر-۳۶پ)، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۱-۱۲۶]
۱۱. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه:۵۴/۹
خط: نستعلیق، کا: طبیب رشتی، محمد صالح بن محمد رفیع، تا: سه‌شنبه ۲ شعبان۱۲۸۰ق، جا: تهران؛ مقابله شده شب شنبه ۱۳ شعبان ۱۲۸۰ق؛ ۲ص (۲۸۷-۲۸۸) [نشریه: ۶-۶۷۷]
۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۳۴/۵
خط: شکسته نستعلیق، کا: تفرشی، اسماعیل بن معصوم، تا: ۱۲۸۶ق؛ ۳ص (۷۲-۷۴)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۳-۵۷۳]
۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۲۳/۵
بی‌کا، تا: ۱۲۹۰ق [ف: ۲-۳۸۳]
۱۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۳۱/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: تعلیق، کا: محمد علی، تا: محرم۱۳۰۲ق، جا: تهران، مدرسه سپهسالار؛ ۲گ (۱۲۱ر-۱۲۲ر) [ف: ۳-۳۲۷]
۱۵. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۵۷۳/۱۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۳ص (۳۲۷-۳۲۹)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲-۲۲۶]
۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۲۶۳۱۰
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ، اندازه: ۱۷/۵×۲۵سم [رایانه]

● **وصیت در پند به شیعیان** / مواعظ / فارسی
vasīyyat dar pand be šī'ayān

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۵۳۹/۲-ف
نسخه اصل: کتابخانه رضوی در کاشان ش ۳۸۲؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۲-۱۷۵]

● **وصیت در تقسیم ارث** / فقه / فارسی
vasīyyat dar taqsīm-e ers
کلان مفتی، محمد بابا، ق ۱۰ قمری
kalān-e moftī, mohammad bābā(- 16c)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۵۹۳
آغاز:بسمله، حمدله، امابعد می‌گوید فقیر حقیر بی بضاعت ... محمدبن بابا المشهور بکلان المفتی ... بدانکه وصیت برچهارقسم است اول آنکه جزء وصیت مقدار ثلث مال باشد یاکمتر از آن، دوم آنکه بیشتر ازثلث باشد و لیکن ورثه اجازت کرده باشند سوم آنکه ورثه هیچ کدام اجازت نکرده باشند چهارم آنکه بعضی ازورثه اجازت کرده باشند و بعضی نی؛ **انجام:**آنچه حاصل می‌شود به عبید بده این چنین است قیاس دردیگران.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۳۳ق؛ جلد: مقوا، ۹گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲۱-۱۶۵۳]

← وصیت رسول الله > مکارم الاخلاق

● **وصیة رسول الله لابی ذر الغفاری** / حدیث / عربی
waṣiyyat-ur rasūl-il-lāh li-abī ḏar al-ġifārī
رساله‌ای در وصیت رسول الله (ص) به ابوذر غفاری، به روایت از شیخ طبرسی.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۵۵۵/۵
خط: نسخ، کا: بیارجمندی، احمد بن قربان علی، تا: قرن ۱۳؛ ۲۱گ (۸۸پ-۱۰۸پ)، ۲۰سطر (۸×۱۵)، قطع: ربعی [ف: ۱۷-۱۶۱]

● **الوصیة السنیة و الدرة الزکیة** / اخلاق / عربی
al-waṣīyat-us sanīya wa-d durrat-ul zakīya
منصور بالله، قاسم بن محمد، ۹۶۷ - ۱۰۲۹ قمری
mansūr-o be-l-lāh, qāsem ebn-e mohammad (1560 - 1620)
نصیحت‌نامه‌ای است که قاسم صنعانی درپند واندرز به پسرش المؤید بالله محمد بن قاسم سروده است. درنسخه حاضر ۱۵بیت از این منظومه «بائیه» موجود است.

[مؤلفات الزیدیة ۱۵۲/۳]

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۳۷۴/۲-۳۲/۷۴
آغاز:بسمله الحمدلله وسلامه علی عباده الذین اصطفی ومنها قاله امامنا امیرالمؤمنین ابومحمد المنصور بالله القسم بن محمد رحمة الله علیه ورضوانه قبل دعوته یحض ولده الاکبر ونجله الاظهر اما منا بعده ... المؤید بالله محمد بن امیرالمؤمنین حفظه الله تعالی علی طلب العلم الشریف ولزوم طریقة آبائه الکرام وحفظ علمهم ... فقال علیه السلام ... العلم افخر کل فخر؛ **انجام:**فسغ العزل فی دنیاک یمن ×× وکسب اطایب الارزاق طیب
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ عکسی است؛ محشی؛ ۱گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۱×۲۹سم [ف: ۸-۴۹۳۹]

● **وصیة السهروردی** / عرفان و تصوف، اخلاق / عربی
waṣiyyat-us suhrawardī
سهروردی، عمر بن محمد، ۵۴۲ - ۶۲۲ ؟ قمری
sohravardī, 'omar ebn-e mohammad (1148 - 1226)
متن وصیت‌نامه عرفانی (صوفیانه) و اخلاقی شیخ شهاب الدین عمر سهروردی است که به فرزندش با عنوان «یا بنی» بیان داشته است.وصیت وی حاوی موضوعاتی است از قبیل:تقوای الهی و لزوم خشیت و مراعات حقوق خداوند تبارک و تعالی و رسول الله (ص) و والدین،لزوم تواضع،لزوم سفر و مراقبت از قلب و خطورات آن،عزلت گزینی و خلوت و موضوعات دیگر که در واقع دستورالعمل‌ها و اندرزهایی عرفانی و صوفیانه برای سالکان بوده و بسیار قابل توجه و دقت است.
آغاز:هذه وصیة شیخ شیوخ الاسلام،قطب الأولیاء لسان الحق شهاب الملة والدین،وارث علوم الأنبیاء و المرسلین،ناصر الشریعة النبویة مطهر السنة المصطفویة،جنید الثانی بقیة السلف أبو حفض محمد السهروردی بن عمر بن عبدالله بن محمد بن عبدالله بن سعید بن الحسین بن عاصم بن نصر بن القاسم بن محمد بن عبدالله بن عبدالرحمن بن القاسم بن محمد بن أبی بکر الصدیق؛ قال:یا بنی أوصیکم بتقوی الله وخشیته و لزوم حق الله تعالی و حق رسوله (ع) و حق والدیک و حق المشایخ أجمعین
انجام:یا بنی علیک بالخلوة و کن فریدا وحیدا متفکرا فی القلب من خوف الله تعالی تغرق فی کرامات الله تعالی وعش فی الدنیا،کأنک غریب و أخرج منها کما دخلتها فانک لا تدری ما اسمک غدا فی القیامة و الله اعلم ...
چاپ: ترجمه و تصحیح از عبدالخلیل رفاهی، نشریه دانشکده ادبیات و علوم انسانی اصفهان، شماره ۴، ۷-۱۳۴۶ش، ۱۷۷-۱۸۲
[ریحانة الادب ۹۸/۳؛ سیر اعلام النبلاء ۳۷۳/۲۲]
شروح و حواشی:
۱- الفیوضات الفردیة فی شرح الوصیة؛ السهروردیة محمد بن خلیل سبط الامام الشعرانی

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۴۹/۱۰
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۷؛ ۲ص (۲۰۵-۲۰۶) [سنا: ف: ۲-۱۴۰]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:ذیل ۱۷۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۶۹۷ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۳گ (۱۳۵پ-۱۳۷ر)، ۲۱ سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۲/۵سم [میراث شهاب: س۱۴ ش۳و۴-۱۶۱]
۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۴۷۸/۸-ف
نسخه اصل: کتابخانه توبینگن ش MaVI 90؛ بی‌کا، تا: قرن ۸ [فیلمها ف: ۳-۱۵۷]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۴۷۸/۱۳-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۳-۱۵۸]
۴. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۹۰/۱ ـ د
بی‌کا، تا: قرن ۸؛ ۲گ (۳۴پ-۳۵ر) [ف: ۱-۵۲۰]
۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۱۰/۳۴-ف
نسخه اصل: موزه بریتانیاOr. 5321؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ۷۰۹ق [فیلمها ف: ۱-۵۲۷]
۶. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه:۲۷۴/۷
آغاز:برابر؛ **انجام:**و یعصمنا عن خلافه و الحمد لواهب العقل و الصلوة علی حامل الوحی محمد المصطفی علیه التحیة و الاکرام و الحمد لله وحده
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸ و ۹؛ ۴ص (۳۸۸-۳۹۱)، ۱۶ سطر (۹/۵×۱۰)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [نشریه: ۳-۳۵۰]
۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۸۸۰/۵
خط: نسخ، کا: محمد بن حسن بن محمد، تا: ۸۲۲ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۲گ (۲۳۹پ-۲۴۰پ)، ۲۲سطر (۸/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۸-۴۸۶]
۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۷۴/۵
آغاز:برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: ترمه بخارائی [ف: ۵-۳۳]
۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۰۳/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواسط ربیع الثانی ۹۱۲ق؛ جلد: تیماج، ۸گ (۲پ-۹ر)، ۷سطر، اندازه: ۱۳×۱۶/۵سم [ف: ۴-۱۷۹]
۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۱۵/۴۶
آغاز و انجام: برابر
خط: تعلیق، کا: محمد بن سعدالله، تا: با تاریخ۹۱۳ق؛ جلد: تیماج، ۱گ (۱۷۵ ر و پ)، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۳-۴۵۰]
۱۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۳۱/۲
آغاز:برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۲۷ و ۹۲۸ق؛ نسخه ناقص مجموعاً ۷۲ سطر است؛ جلد: تیماج مذهب، ۳گ (۱۲۸ر-۱۳۰ر) [ف: ۱۱-۶۱۵]
۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۱۴۱ض
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد مومن بن عبیدالله، تا: ۹۴۵ق؛ جلد: مقوا، اندازه: ۱۲/۴×۱۸/۱سم [ف: ۱۵-۱۸۲]
۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۶۶/۳۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲ص (۶۶-۶۷) [مختصر ف:۸۸۲]
۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۸۵۹/۱۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۴ص (۸۹-۹۲)، اندازه: ۸×۱۸سم [ف: ۱۰-۱۹۰]
۱۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۴۷/۱۷
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۳ص (۴۰۶-۴۰۸)، اندازه: ۹/۸×۱۸/۷سم [ف: ۵-۶۹]
۱۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۶۳۰/۴
خط: نستعلیق، کا: مازندرانی، شمس الدین، تا: شعبان۱۰۱۵ق، جا: شیراز مدرسه لطفیه [ف: ۵-۳۱۳]
۱۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۵۰/۱-ف
نسخه اصل: بادلیان ۲۸۲۷ وینفیلد ۸؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۲۱ق، جا: لاهور [فیلمها ف: ۱-۵۷۰]
۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۰۰/۴
آغاز:برابر؛ **انجام:**وفقنی الله تعالی بما فیه للعمل بما فیه من الوصیة و بعصمنا عن خلافه، تمت الرسالة.
خط: نسخ، کا: حسینی قریشی، عبدالله بن علی، تا: قرن ۱۲؛ ۶ص (۴۹-۵۴)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۴۰/۳-۶۳]
۱۹. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۲۵۱/۲ - ج
آغاز و انجام: برابر
کا: کشمیری بخاری، عبدالله، تا: چهارشنبه ۱۸ محرم۱۲۵۹ق، جا: بخارا؛ به یک واسطه از روی خط سهروردی نوشته شده؛ ۵گ (۸پ-۱۲پ) [ف: -۵۰۳]
۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۹۶۷۹
آغاز:برابر؛ **انجام:**و التحقیق بلوازمها فانها اصول الی منازل المقربین و مقامات العارفین و حمدله
تذکر: در فهرست مؤلف را یحیی بن حبش سهروردی ذکر کرده؛ خط: نستعلیق، کا: محمد بن علی اصغر جرفادقانی گلپایگانی(-بعد از ۱۲۶۸ق)، تا: ۱۲۶۶ق، جا: ملایر؛ اهدایی: رهبری، شهریور۱۳۸۷؛ جلد: تیماج، ۲گ، اندازه: ۱۷/۵×۲۳/۸سم [اهدائی رهبر: ۶-۱۵۱]
۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۶۳۳/۵۶
آغاز:برابر
خط: شکسته نستعلیق، کا: نعیم الدین آقا محمد، تا: ۱۲۷۰ق؛ ۲ص (۴۱۰-۴۱۱) [ف: ۱۷-۸۲]
۲۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۰/۳۹ کر

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۷۵ق؛ ۱گ (۱۵۳ر–۱۵۳پ)، ۲۲سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [ف: ۲-۴۰-۳۷۰]

۲۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۳۴۳/۱۲
آغاز:برابر
نسخه اصل: کتابخانه ملی بریتانیا –لندن ۵۳۲۱؛ بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، مصحح؛ ۴ص (۲۹۸–۳۰۲) [عکسی ف: ۶-۴۴۵]

۲۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۵۳۲/۶
آغاز:برابر؛ **انجام:**فان الناس قد تصیر مراثیاً و اکثر الزاد لسفر الآخرة فانه لارجوع بعده و تب الی الله تعالی.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۲ص (۱۲۴–۱۳۵)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۳۳/۱-۸۳]

۲۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۲۷/۲۴
آغاز:برابر؛ **انجام:**وفقنا الله تعالی لها فیه من الوصیه و تعصمنا عن خلافه و الحمد لولی الهدایة و الصلوة و السلام علی رسوله المبعوث الی الخلق الکافة و علی آله و اصحابه اعلام الهدی و نجم السعاده. تمت الوصیة بحمدالله و حسن توفیقه.
خط: شکسته نستعلیق، کا: محتملاً محمد بن شیخ علی، بی‌تا؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج، ۳ص (۳۶۵–۳۶۷)، ۱۷ سطر (۵/۵×۹/۵)، اندازه: ۹×۱۰/۵سم [ف: ۲-۲۴۷]

۲۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۹۳۸
آغاز:بسمله هذا وصیة شیخنا و مولانا سیدالمشایخ؛ **انجام:**یا بنی علیك بالخلوه تکن فریدا وحیدا ... الطیبین الطاهرین
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [رایانه]

● **وصية السهروردی** / اخلاق / فارسی
vasīyyat-os sohravardī
سهروردی، عمر بن محمد، ۵۴۲ – ۶۲۲ ؟ قمری
sohravardī, ʻomar ebn-e mohammad (1148 - 1226)
به پسرش هنگام مرگ.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۷۷۳/۱۳-ف
نسخه اصل: پاریس S. P. 1769 (بلوشه ۱۰۶/۴ ش ۲۱۴۹)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۸۶ق [فیلمها ف: ۲-۲۴۷]

● **وصية صاحب ديوان الادب نجم خليل (؟)** / متفرقه / فارسی
vasīyat-o sāheb d.-al adab najm xalīl (?)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۱۲/۹-ف
نسخه اصل: سلیمانیه ش ۱۲۰۸؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۸۳۹ق؛ ۲گ (۲۳۷ر–۲۳۸ر)، ۱۹سطر [فیلمها ف: ۱-۵۱۱]

● **وصية الشافعی** / اخلاق / عربی
waṣiyyat-uš šāfiʻī
شافعی، محمد بن ادریس، ۱۵۰ – ۲۰۴ قمری
šāfeʻī, mohammad ebn-e edrīs (768 - 820)
توصیه‌هایی اخلاقی از محمد شافعی از امامان چهارگانه اهل سنت است، و طی آن به برخی از مسائل اخلاقی پرداخته است.
آغاز:قال ... من أراد أن یخرج من الدنیا سالما فلیستعمل عشر اشیاء، أولها عطاءالنفس والثانی عطاء ملك الموت ...
انجام:و اما عطاءالله تعالی فأربعة أشیاء، الأمر بالمعروف و النهی عن المنکر و حب الطاعة و بغض المعصیة، تمت.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۰۰/۵
آغاز:برابر؛ **انجام:**و قد غفرالله له ما تقدم من ذنبه و ما تأخر، تمت.
خط: نسخ، کا: حسینی قریشی، عبدالله بن علی، تا: قرن ۱۲؛ ۴ص (۵۵–۵۸)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۳/۴۰-۶۳]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۱۶۶/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ ۱گ (۱۰)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۰×۱۱سم [ف: ۳۳-۳۲۱]

● **وصية الشهيد الاول (۱)** / متفرقه / عربی
waṣiyyat-uš šahīd-il awwal
شهید اول، محمد بن مکی، ۷۳۴ – ۷۸۶ قمری
šahīd-e avval, mohammad ebn-e makkī (1334 - 1385)
وصیت شهید به بعضی از اخوان که از خط شهید ثانی نقل شده است. مؤلف «الاثنی عشریة فی المواعظ العددیة» سید محمد بن حسن عاملی آن را نقل کرده و آن را ملا احمد نراقی در خزائن آورده و شیخ میرزا محمد علی رشتی در اجازه خود به میرزا حسن مجتهد علیاری آن را آورده است(بهجة الامال، ج۱، ص غ–أب، مقدمه).
آغاز:بسمله. هذه وصیة العبد الضعیف کاتب هذه الاحرف محمد بن مکی تاب الله علیه توبة نصوحا و کان من هفواته و زلاته صفوحا الی اخوانه فی الله و احبائه لله یبدأ نفسه ثم بهم و هی مشتملة علی امور اولها تقوی الله تعالی فیما یأتون و یذرون و مراقبته و مخافته و الحیاء من فی الخلوات ...
انجام:و ملاك هذه الامور کلها تقوی الله تعالی و دوام مراقبته و السلام علیهم جمیعا و الحمد لله وحده و صلی الله علی محمد و آله اجمعین.
چاپ: ضمن رسائل الشهید، صص ۲۹۵–۲۹۶، سال ۱۴۲۳ق؛ ضمن موسوعة الشهید الاول، سال ۱۴۳۰ق، جلد ۱۹.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۹۲۹/۲
از روی خط شهید دوم و از نوادر الحکمه نقل شده؛ خط: نسخ شکسته، کا: بدرالدین الحسن العاملی، تا: ۱۰۵۶ق، جا: مشهد رضوی؛ سطور چلیپایی [ف: ۴-۷۹]

● **وصیة الشهید الاول (۲)** / متفرقه / عربی

waṣīyyat-uš šahīd-il awwal

شهید اول، محمد بن مکی، ۷۳۴ - ۷۸۶ قمری

šahīd-e avval, mohammad ebn-e makkī (1334 - 1385)

رساله‌ای بسیار مختصر است.

آغاز:بسمله. علیک بتقوی الله فی السر و العلانیة و اختیار الخیر لکل مخلوق و لو أساء الیک و احتمال الاذی ممن کان من خلق الله و لو شتمت و أهنت فلا تقابل الشاتم بکلمة واحدة ...

انجام:و اکثر من قراءة انا انزلناه و قل هو الله احد.

چاپ: ضمن رسائل شهید اول، صص ۲۸۹-۲۹۱، سال ۱۴۲۳ق؛ ضمن موسوعة الشهید الاول، سال ۱۴۳۰ق، مجلد ۱۹

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۲۹/۶

آغاز:برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۱ص (۲۴)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۳۲-۳۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۶۶/۶۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲ص (۱۵۰-۱۵۱) [مختصر ف: - ۸۸۴]

● **وصیة الشهید الثانی** / متفرقه / عربی

waṣiyyat-uš šahīd-iṯṯānī

شهید ثانی، زین الدین بن علی، ۹۱۱ - ۹۶۵ قمری

šahīd-e sānī, zayn-od-dīn ebn-e ʻalī (1506 - 1558)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۲۲/۲

کا: حسینی تفرشی، علی بن یونس، تا: ۱۰۳۶ق، جا: خانه حکیم محمد داود در اشرف؛ ابعاد متن: ۱۲×۱۵، اندازه: ۱۷×۲۴سم [سنا: ف: ۱-۳۲۲]

● **وصیة العارفین** = **الوصایا القدسیه** / عرفان و تصوف / عربی

waṣīyat-ul ʻārifīn = al-waṣāya-l qudsīya

خوافی برآبادی، محمد بن محمد، ۷۵۷ - ۸۳۸ قمری

xāfī borābādī, mohammad ebn-e mohammad (1357 - 1435)

در این وصیت‌نامه به تهذیب نفس و سیر و سلوک تشویق شده و آداب تصوف آمیخته با گفته‌های عرفا و صوفیه بیان می‌شود. این رسال را «الوصایا القدسیه» نیز نامیده‌اند.

آغاز:قال شیخنا و شیخ الاسلام و المسلمین ... اما بعد حمد الله تعالی و الصلاة و السلام علی محمد رسوله و آله اجمعین

انجام: اسال الله تعالی توفیق العمل بمقتضاها لی و لکم و لجمیع الطالبین بحرمة سید المرسلین ...

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۷۱۷/۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۵۳ق؛ جلد: تیماج، ۳۲ص (۲۳۱-۲۶۲)، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۱/۳۳-۱۹۲]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۸۹۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوایی، ۲۹گ، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲۷-۳۱۵]

● **الوصیة العامة** / عرفان و تصوف / عربی

al-waṣīyyat-ul ʻāmma

بکری صدیقی، محمد بن محمد، ۸۹۸؟ - ۹۵۲ قمری

bakrī seddīqī, mohammad ebn-e mohammad (1493-1546)

تاریخ تألیف:جمعه ۳ صفر ۹۲۲ق

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۰۳۷/۶

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: میشن [ف: ۵-۲۲۶]

● **وصیة عبدالقادر** / عرفان و تصوف / عربی

waṣīyat-u ʻabd-ul-qādir

عبدالقادر جیلانی، عبدالقادر بن موسی، ۴۷۱-۵۶۱قمری

ʻabd-ol-qāder-e jīlānī, ʻabd-ol-qāder ebn-e mūsā (1079 - 1166)

گزیده‌ای در وصیت صوفیانه است، در رابطه با نفس سالک و ارتباط او با خدای تبارک و تعالی و خلق. مؤلف گویا وصیت دیگری نیز دارد و نسخه‌ای از آن که اندکی مفصل است در فهرست نسخه‌های خطی عربی موزه برلین آلمان به شماره «۱۰۰۸۴» معرفی شده است.

[فهرست ظاهریه دمشق «مستقر در کتابخانه الأسد»، بخش تصوف: ۱۶۳/۳؛ نفحات الانس ۵۰۷ (چاپ محمودی)]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۴۲۸/۸

آغاز:أوصیک بتقوی الله و حفظه و لزوم ظاهر الشرع و حفظ حدوده فإن طریقتنا هذه مبنیة علی سلامة الصدر و سماحة النفس و بشاشة الوجه و کف الأذی؛ **انجام:**و ملازمة السلیم و تعویض (کذا) الأمر إلی الله تعالی و الرجوع إلیه فی جمیع الأمور ترشد أنشاء الله تعالی، تمت

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ ۱گ (۳۸)، ۲۵سطر، اندازه: ۶×۱۲/۵سم [ف: ۳۱-۴۰۲]

● **وصية عبدالله بن شداد لاولاده** / اخلاق / عربی
waṣiyyat-u ‘abd-ul-lāh ibn-i šaddād li-awlād-i-h
عبدالله بن شداد
‘abd-ol-lāh ebn-e šaddād
وصایایی است اخلاقی همراه با نقل اشعاری مناسب از کلام عرب که عبدالله بن شداد به سه فرزندش نموده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۷۲۱/۲۱
آغاز:الحمدلله علی آلائه و نعمه قال الراوی کان اولاده ثلاثة و کان اول ما اوصاهم به ان قال لهم یا اولادی علیکم بتقوی الله عزوجل
نسخه اصل: کتابخانه واتیکان-رم ۱۱۳۱؛ کا: عبدالمغیث بن عزالدین بن هادی مسوری حمیری ملقب به توهمی، تا: با تاریخ۱۰۳۱ق؛ افتادگی: انجام؛ ۱۰گ (۲۵۲–۲۶۱) [عکسی ف: ۲–۳۹۰]

● **وصیت عرفانی** / عرفان و تصوف / عربی
vasīyyat-e ‘erfānī
وصیت‌نامه عرفانی است درچند بند باسربندهای «یابنی، یا بنی».

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۳۷۷/۳–۳۲/۷۷
آغاز:بسمله الحمدلله المتوحد فی الحال والمتفرد فی الماضی والاستقبال قاهر المشرکین بالجلال ... وبعد ایها السالک لعلک تصفو بعد قطع المهالک فان لم تقطع المهالک فلابدلک من السلوک؛ **انجام:**یا بَنی ان شئت تدعا حکیماً کف لسانک
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ نسخه عکسی است؛ ۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۲۱×۲۹سم [ف: ۸–۴۹۴۲]

● **وصية العلامة الحلی لولده فخر المحققين** / شعر، اخلاق / عربی
waṣiyyat-ul ‘allāmat-il ḥillī li-walad-i-hī faxr-il muḥaqqiqīn
علامه حلی، حسن بن یوسف، ۶۴۸ – ۷۲۶ قمری
‘allāme-ye hellī, hasan ebn-e yūsof (1251 - 1326)
وصیتی (قصیده‌ای) است که علامه حلی خطاب به فرزندش فخر المحققین درآخر کتاب «قواعد الاحکام» آورده است.
آغاز:صورة ما کتبه العلامه ... فی آخر القواعد وصیته لولده ... اعلم یابنی اعانک الله علی طاعته و وفقک لفعل الخیر و ملازمته و ارشدک الی ما یحبه و یرضاه و بلغک
انجام:ما تجده من الخلل و النقصان و الخطا و النسیان هذه وصیتی الیک و الله خلیفتی علیک و السلام علیک و رحمة الله و برکاته.
چاپ: اصفهان، سنگی، ۱۳۲۹ق، رقعی، ۱۱ص (صص ۲۱۰–۲۲۱)؛ تراثنا، ۱۱ (۱۴۱۶) ش ۱–۲: ۴۰۵–۴۲۹.
[الذریعة: ۱۷۶/۱۷]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۷۵۸
آغاز:بسمله، نحمدالله و نتولک علیه و نفوض کل امورنا الیه و نصلی علی نبینا افضل الانبیاء و علی ائمتنا؛ **انجام:**برابر
خط: نستعلیق جلی، بی‌کا، تا: ۹۹۳ق؛ جلد: تیماج مذهب [رایانه]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۹۰۴/۵
خط: نسخ، کا: همدانی، محمد علی بن درویش علی، تا: قرن ۱۱؛ ۳ص (۹۴–۹۶)، ۱۱سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۴سم [ف: ۲۶–۳۸۴]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۰۰۸/۱۴
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، کا: علی اشرف، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [ف: ۱۴–۳۱۲]
۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۷۰/۱۲–طباطبائی
آغاز:تفت فؤادک الایام فتا×× و نحت جسمک الساعات نحتا / و تدعوک المنون دعاء صدق ×× الا یا صاح انت ارید انتا ... / الا انی دعوتک لواجبتا×× الی ما فیه حظلک لو عقلتا؛ **انجام:**پایان: جمعت لک النصائح فامتثلها×× حیوتک فهی افضل ما امتثلتا / و طولت العتاب و زدت فیه ×× لانک بالبطالة قد اطلتا / و لا تاخذ بتقصیری و لهوی×× و خذ بوصیتی لک ان رشدتا
بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۵ص (۵۶–۶۰)، ۱۹ و ۲۰و ۲۷سطر، اندازه: ۱۰×۲۱سم [ف: ۲۳–۶۱]
۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۸۶۰/۱۹
آغاز:برابر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ راسته چلیپا؛ ۳گ (۷پ–۹ر)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۰/۴×۲۱/۶سم [ف: ۹–۸۱]
۶. تبریز؛ خادم حسینی؛ شماره نسخه:۴/۷
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اندازه: ۹×۱۱سم [اوراق عتیق: ۱–۸۳]
۷. تهران؛ مؤسسه مطالعات اسلامی؛ شماره نسخه:۷۹/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: عبدالحمید بن محمد رضا، تا: صفر۱۲۲۷ق؛ ۳گ (۳۹ر–۳۷پ)، ۱۹سطر (۶/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: -۶۶]
۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۷۳۷/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۸ق؛ مصحح، محشی؛ وقف‌نامه صدق مشهوربه آقاجان پازواری کاسکر محله به سال ۱۲۶۹ق؛ ۲گ (۶۷–۶۸)، ۲۲سطر، اندازه: ۱۲×۱۶سم [ف: ۳۲–۳۷۷]
۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۷۶/۳عکسی و ۱۵۷۸/۳عکسی
آغاز:برابر؛ **انجام:**و علیک بتلاوة الکتاب العزیز و التفکر فی معانیه و امتثال.
نسخه اصل: کتابخانه واتیکان ـ رم ۱۷۳۹ (المخطوطات العربية فی

مکتبة الفاتیکان، ترجمه اشکوری ۲۶۰-۲۶۱)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۰۱ق؛ مصحح، با بلاغ مقابله؛ واقف: ابراهیم بن حسین صایغ عاملی، ۳ص (۱۴-۱۶)، ۱۴-۱۹سطر [عکسی ف: ۴-۱۵۵ و ۵۲۲]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۱۱۹/۳ عکسی

نسخه اصلی: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳-۴۰۱]

۱۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۶۶۴

آغاز:افت فوادک الایام فتا و تخت حبک الساعات سختا؛ **انجام:**فان المال یغنی عن قریب و ان العلم باق لایزال تمام شد

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مذهب، ۵گ (۱۱۸-۱۲۲پ)، سطور چلیپایی (۵/۵×۱۱)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [رایانه]

۱۱. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه:۴/۱۵

با ترجمه فارسی آن در هامش؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، قطع: ربعی [نشریه: ۶-۶۷۱]

۱۲. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۲۹۵/۵

بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: رحلی [ف: -۲۷۹]

۱۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۳۶۹/۲-۳۲/۶۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**ولا تمنعوها اهلها فتضلحوهم وعلیک بتلاوة الکتاب الغزیز والتفکؤ فی معانیه وامتثال

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، ۳گ، ۱۳سطر، اندازه: ۲۱×۲۹سم [ف: ۸-۴۹۴۰]

● **وصیة علی (ع) لابنه** / حدیث / عربی - فارسی

waṣiyyat-u ʻalī li-ibn-i-h

منسوب به علی بن ابی طالب (ع)، امام اول،- ۴۰ قمری

ʻalī ebn-e abī tāleb, emām-e avval(- 661)

این وصیت‌نامه که از نهج البلاغه اخذ شده حضرت امیر به وقت بازگشت از صفین در ناحیه‌ای به نام حاضرین نوشته است و بعضی‌ها می‌گویند آنرا به نام فرزندش محمد بن حنفیه تحریر کرده ولی مشهور آن است که تحریر آن از جهت فرزندش امام حسن بوده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۱۴/۸

آغاز:اما بعدفان فیما تبینت من ادبار الدنیا؛ **انجام:**و الا ... و الاخرة انشاء الله

بی‌کا، تا: محتملاًقرن۱۱؛ کاغذ: بخارائی، جلد: تیماج، ۱۴ص، ۱۷سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۵-۱۳۲]

● **وصیة علی لابنه الحسن** / حدیث / عربی

waṣiyyat-u ʻalī li-ibn-i-h-il ḥasan

منسوب به علی بن ابی طالب (ع)، امام اول،- ۴۰ قمری

ʻalī ebn-e abī tāleb, emām-e avval(- 661)

نامه‌ای است از امام علی علیه السلام به فرزندش، در مواعظ و نصایح، به روایت اصبغ بن نباته. حضرت این نامه را خطاب به محمد بن حنفیه در بازگشت از صفین، در منطقه حاضرین نگاشته است. علامه تهرانی در الذریعه می‌نویسد: سید بن طاووس در «کشف المحجة» به نقل از «رسائل الائمة» کلینی این نامه را آورده است. ولی در منابع دیگر، همچون نهج البلاغه و تحف العقول، این نامه خطاب به امام حسن علیه السلام دانسته شده است و فیض کاشانی در الوافی وصیت امام علی علیه السلام به محمد بن حنفیه را نقل می‌کند که غیر از نامه مورد بحث است.(حافظیان)

آغاز:بسمله ... و من الوالد الفانی المقر للزمان المدبر فی العمر المستسلم للدهر ...

[الذریعه: ۱۰۵/۲۵؛ مصباح البلاغه، میر جهانی: ۳/۲ و ۱۰۹-۱۹۷؛ معجم الآثار المخطوطة حول الامام علی بن ابی طالب؛ ۳۵۷؛ المعجم المفهرس لألفاظ نهج البلاغه، دشتی: ۹۰]

۱. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۸۰۳/۴

کا: حسن بن محمد الخطاط، تا: قرن ۸؛ قطع: رقعی [ف: -۳۰۹]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۵۹۰/۱۵۳

آغاز:برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه ۲۹ ذیحجه۷۲۲ق؛ جلد: تیماج، ۲ص (۶۴۶-۶۴۷)، ۴۱سطر، اندازه: ۱۹×۳۲سم [ف: ۴۱-۱۰۱]

۳. تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه:۲۲

خط: نسخ، کا: صوفی، یحیی، تا: ۷۳۱ق؛ مجدول، با سرلوح؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مذهب، ۲۲گ، ۹سطر (۱۰×۱۳)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [نشریه: ۳-۲۵۲]

۴. خوانسار؛ فاضل خوانساری؛ شماره نسخه:۱۱۲/۳

آغاز:برابر

خط: نسخ نازیبا، کا: محمد بن فیاض بن مهنا، تا: جمعه ۲۲ جمادی۸۶۹ق؛ ۲۴ص (۱۱۶-۱۳۹)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۱-۸۱]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۰۷/۳ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱-۳۶۶]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۶۶/۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۴ص (۱۶-۱۹) [مختصر ف:۸۸۳]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۴۴۱/۳

در فهرست با عنوان «عهد علی لابنه الحسن» آمده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و۱۳؛ ۳گ (۷۷ر-۷۹) [ف: ۱۳-۳۴۰۳]

۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۸۹۴/۱۰-۵۹/۱۱۴

آغاز:بسمله نصح بذلک امیر المؤمنین احدا من اولاده و قیل وصی بذلک ولده الحسن علیه السلام کن حافظ الحقوق دائم الفکر کامل العقل طالب العلم

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۰گ (۱۱۱-۱۲۰)، ۱۰و۱۱سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۸-۴۹۴۱]

● **وصية علی (ع) لابنه الحسين** / حديث / عربی
waṣiyyat-u ʻalī li-ibn-i-h-il ḥusayn
منسوب به علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، - ۴۰ قمری
ʻalī ebn-e abī tāleb, emām-e avval(- 661)
همان‌که در نهج البلاغه آمده است.بیشتر پند و اندرزی که در این وصیت‌نامه حضرت علی برای حضرت حسین آمده به‌عینه همان است که در روضه کافی در «خطبه الوسیله» خطب منسوب به علی (ع) حضرت آمده است و گردآورنده از آن اقتباس کرده است.
آغاز:اوصی امیر المومنین علی بن ابی طالب ولده الحسین صلوات الله و سلامه علیهما و علی الائمة الابرار من ذریتها ... فقال یا بنی اوصیک بتقوی الله جل و عز فی الغیب و الشهادة و کلمة الحق فی الرضا و ...

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۹۱۸
خط: نسخ، کا: مستعصمی، یاقوت، تا: ۶۸۱ق؛ تملک: عبدالغنی بن حسن علی بن حسین علی در ربیع الاول ۱۲۸۷ق، زین العابدین طباطبایی در ۱۳۲۳؛ ۱۹گ، ۸سطر، اندازه: ۱۳/۲×۱۷/۶سم [ف: ۱-۵۸۴]

۲. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۲۶۰/۵
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۵۵ق؛ با چند سرلوح، مجدول [نشریه: ۷-۲۳۱]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۲۹/۱۵-فیروز
آغاز:بسمله. عن سید الشهداء حسین بن علی (ع) قال لما حضرت ابی الوفاة اقبل یوصی فقال
خط: نستعلیق، کا: محمد رضا پسر علی جان طرشتی، تا: ۱۰۸۹ق؛ ۱ص (۹۸)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [ف: ۲۱-۳۰۱]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۷۸
آغاز:وصیه علی لولده الحسین صلوات الله و سلامه؛ **انجام:**الظن برجل فقد غرر کتب هذا الاحرف
خط: نسخ، کا: کاتب، سلطان محمد، تا: ۱۱۱۰ق [الفبائی: -۶۰۴]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۱۴۱/۲
آغاز:برابر؛ **انجام:**المسکین ما یتجرع. کتبه المحتاج ... احمد النیریزی فی شهر رجب المکرم
خط: نسخ زیبا، کا: نیریزی، احمد، تا: شوال۱۱۱۵ق؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۲گ (۱۳ر-۲۴ر)، اندازه: ۱۵/۵×۲۳/۸سم [ف: ۹-۱۹۲]

۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۸۹۹
آغاز:برابر؛ **انجام:**و لا ای ثوبیه لبس.
خط: نسخ نزدیک به ثلث، کا: محمد تقی بن حاجی عبدالله جعفر مخاطب حاجی خان، تا: ذیحجه۱۱۲۷ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۴۱گ، ۹ سطر (۱۰/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۴سم [ف: ۵-۷۵۱]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۵۱۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ جلد: مقوا، ۶گ، ۸ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۶-۲۸۱]

۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۲۵۰/۱
آغاز:من کلام امیرالمومنین ... فی حرف التهجی. الالف: استعن علی العدل بحسن النیة؛ **انجام:**یوم یقوم الحساب
به ترتیب تهجی؛ خط: نسخ، کا: ابوذر بن عبدالله سبزواری، تا: قرن ۱۳، جا: مشهد رضوی؛ ۷گ (۱پ-۷ ر) [ف: ۷-۲۹۴]

۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۲۵۰/۲
آغاز:برابر؛ **انجام:**وای طعام اکل. صدق وصی رسول الله ...
خط: نسخ، کا: ابوذر بن عبدالله السبزواری، تا: قرن ۱۳، جا: مشهد رضوی؛ ۲گ (۷ر- ۸پ) [ف: ۷-۲۹۴]

۱۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۲۵۰/۳
آغاز:بسمله. الشرف عندالله بحسن الاعمال لا بحسن الاقوال؛ **انجام:**صلی الله علیه و آله اجمعین.
خط: نسخ، کا: ابوذر بن عبدالله السبزواری، تا: قرن ۱۳، جا: مشهد رضوی؛ ۲گ (۸پ-۹پ) [ف: ۷-۲۹۴]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۲۰۱/۳
آغاز:برابر؛ **انجام:**لا تتم مروة الرجل حتی لا یبالی ای طعامیه اکل و لا ای ثوبیه لبس ...
خط: نسخ، کا: تفرشی، محمد صادق، تا: ۱۲۴۱ق؛ ۳ص (۴۸-۵۰)، اندازه: ۳۰×۴۱سم [ف: ۱۰-۷۸۰]

۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۷۵۷
آغاز:برابر؛ **انجام:**لا تتم مروة الرجل حتی لا یبالی ای طعامیه اکل و لا ای ثوبیه لبس
خط: نسخ معرب زیبا، کا: محمد حسینی اردستانی، تا: شنبه ۴ ربیع الاول۱۲۸۹ق؛ با سرلوح مزدوج مذهب، مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۲گ، ۸سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۰-۲۸۵]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۸۵
آغاز:برابر؛ **انجام:**ای ثوبیه لبس تمت الوصیه الحمدلله رب العالمین
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [رایانه]

۱۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۹۰۶۵/۲-۶۰/۵
آغاز:برابر
خط: نسخ زیبا معرب جلی، بی‌کا، بی‌تا؛ ۷گ (۴۵-۵۱)، ۸سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۸-۴۹۴۱]

۱۵. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۵۹۵/۷
آغاز:برابر**انجام:**حرف الهاء هموم المرء بقدر هممه هم السعید آخرته و هم الشقی دنیاه ... حرف الیاء یزید الصدقة فی العمر یاتیک ما قدر لک ... یسعد الرجل بمصاحبة السعید ... تمت الکلمات المبارکات فی اشرف الاوقات و ایمن الساعات علی یداقل العباد و اقل السادات ابو طالب الحسینی غفر الله له.
و بعض کلماته القصار؛ خط: نسخ، کا: ابو طالب حسینی، بی‌تا؛ قطع: وزیری [رشت و همدان: ف: -۱۵۰۶]

۱۶. خوانسار؛ فاضل خوانساری؛ شماره نسخه:۲۶۷/۲
بی‌کا، بی‌تا، جا: نجف اشرف؛ اندازه: ۹×۲۰سم [ف: ۱-۲۴۵]

● **وصیة علی (ع) لابنه الحسین** / حدیث / عربی - فارسی
waṣiyyat-u ʻalī li-ibn-i-h-il ḥusayn
منسوب به علی بن ابی طالب (ع)، امام اول،- ۴۰ قمری
ʻalī ebn-e abī tāleb, emām-e avval(- 661)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۵۹۰/۱۵۴
آغاز:یا بنی اوصیک بتقوی الله تعالی فی الغیب و الشهادة ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه آغاز محرم۷۲۳ق؛ جلد: تیماج، ۱ص (۶۴۸)، ۴۱سطر، اندازه: ۱۹×۳۲سم [ف: ۴۱-۱۰۲]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۱۰/۲۰-ف
نسخه اصل: موزه بریتانیا Or. 5321؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ۸۰۱ق [فیلمها ف: ۱-۵۲۷]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۲۰۶/۱۱
آغاز:اوصی امیرالمومنین و امام المتقین علی کرم الله وجهه ولده الحسین رضی الله عنهگفت سلطاناولیا به حسین ×× کای دل آرام جان و قرة عین
نسخه اصل: کتابخانه ایاصوفیا، استانبول - ترکیه ۴۷۹۲. بعد از آوردن مقداری از متن، ترجمه فارسی آن را در یک بیت آورده؛ خط: نسخ، کا: کاتب، اسعد بن احمد، تا: ۸۱۳ق؛ ۷ص (۲۵۱-۲۵۷) [عکسی ف: ۴-۱۹]

۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۷۲۰/۳
آغاز:اوصی علی ابنه الحسین (ع). فقال یا ابنی اوصیک بتقوی الله ... گفت سلطان اولیا به حسین×× کی دلارام جان و قره عین / گوش می‌دار جانب یزدان×× در همه حال آشکار و نهان؛ **انجام:**تا نگردد زبند اینها خرد×× که چه پوشیدی دی و، دوش چه خورد
خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: ۲۰ جمادی الثانی۹۳۳ق؛ ۱۲گ (۱۲۷پ-۱۳۸پ) [ف: ۲-۱۳۷]

۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۷۹۶/۲
آغاز: اکثر من شی عرف به و من کثر کلامه کثر خطائه و من کثر خطائه قل حیائه و من قل حیائه مات قلبه؛ **انجام:**التی تصد عن ذکر الله کالغناء و ضرب الاوتار و الاصرار علی الصغایر من الذنوب، فهذه تمام الشریعه المصطفویه ...
خط: نسخ، کا: ابوالحسن بن عبدالله، تا: ۹۴۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ ۵۴گ، ۱۰سطر (۷/۵×۱۲)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۶-۴۵۱]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۶۶/۲۵
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۳ص (۵۲۶-۵۲۸) [مختصر ف:۸۸۳]

۷. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۲۶۰/۶
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۵۵ق؛ با چند سرلوح و آراسته، مجدول [نشریه: ۷-۲۳۱]

۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۳۷۹/۲۲
آغاز:بسمله. من کلام امیرالمؤمنین، امام المتقین ... فی نصیحة حسین علیه السلام. بسمله.کردم آغاز این بنام خدای ×× هم خطا بخش و هم عطا بخشای
اوصلی علی ابنه الحسین (ع) ... گفت سلطان اوصیا به حسین×× کای دلارام جان و قرة عین؛ **انجام:**تا نگردد ز بند اینها فرد×× که چه پوشیدی و دوش چه خورد
کا: خاتون آبادی، محمد تقی بن حسین، تا: ۱۰۵۶ق؛ کاغذ: ترمه، ۶گ (۶۹پ-۷۴پ) (هامش)، اندازه: ۲۱/۱×۳۵/۲سم [ف: ۷-۳۷۱]

۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۲۷۵/۱۳
آغاز:کردم آغاز این بنام خدای×× هم خطا بخشش و عطا بخشااوصی علی ابنه الحسین (ع)، وصیت کرد علی پسر خود را حسین؛ **انجام:**تا نگردد ز بند اینها فرد ×× که چه پوشیده وی و دوش چه خورد
پس از ذکر یک بند به عربی ترجمه فارسی آن آورده می‌شود؛ خط: نستعلیق، کا: خاتون آبادی، محمد سعید بن محمد تقی، تا: ۱۰۸۱ق؛ با یک سرلوح، مجدول؛ ۶گ (۵۷پ-۶۲پ) (هامش)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶/۸×۲۴/۷سم [ف: ۷-۳۲۴]

۱۰. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۵۷۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ مجدول، با سرلوح [نشریه: ۲-۱۷۴]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۸۱۹
آغاز:بسمله. اوصی امیرالمؤمنین ولده الحسین صلوات الله علیهما و علی الأئمة الابرار و سلامه فقال اوصیک بتقوی الله جل و عز فی الغیب و الشهادة و کلمة الحق فی الرضا و الغضب؛ **انجام:**لا یتم مروة الرجل حتی لایبالی أی طعامیه أکل و لا أی ثوبیه لبس، تمت الوصیة.
خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، مجدول؛ تملک: لطفعلی صدرالافاضل؛ ۶گ، ۸سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۴۴-۸۲]

۱۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۳۰۲
آغاز:اوصی امیرالمومنین ولده الحسین صلوات الله علیهما و علی الائمة الابرار و سلامه فقال اوصیک بتقوی الله جل و عز فی الغیب؛ **انجام:**لاتتم مروة الرجل لایبالی ای طعامیه هاکل و لا ای ثوبیه لبس تمت بالخیر
خط: نستعلیق عالی، کا: محمد شفیع حسینی فراهانی، تا: ۱۳۱۳ق؛ ۵گ (۳پ-۷پ)، ۹سطر (۶/۴×۱۱/۴)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۸سم [رایانه]

۱۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱/۱۵-عکس
هر سخن در یک بیت به فارسی در آمده. روی هم ۹۸ بیت. بی‌دیباچه و خاتمه‌ای؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱گ (۶۸۹پ) [فیلمها ف: ۳-۲۱۶]

● **وصیة علی (ع) لابنه الحسین (ترجمه منظوم)** / شعر، حدیث / عربی و فارسی
waṣiyyat-u ʻalī li-ibn-i-h-il ḥusayn (t.-ye manẓūm)
نخجوانی، محمد بن سعد، قرن ۸ قمری
naxjavānī, mohammad ebn-e saʻd(- 14c)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۴۳۲/۴-ف
نسخه اصل: چستر بیتی ش ۳۰۸ (۷۲/۳)؛ خط: نسخ، کا: ابن ساوجی، تا: ۷۲۹ق، جا: اصفهان [فیلمها ف: ۲-۱۴۱]

● **وصیة علی (ع) لابنه الحسین (ترجمه منظوم)** / شعر، حدیث / فارسی
waṣiyyat-u ʻalī li-ibn-i-h-il ḥusayn (t.-ye manẓūm)

فردوس؛ مدرسه حبیبیه؛ شماره نسخه:۲۰/۳۵ درحاشیه
آغاز:بسمله: کردم آغاز این بنام خدای ×× هم عطا بخشش و عطا بخشا؛ اوصی علط ابنه الحسین علیهما السلام وصیت کرد علی پسر خود راحسین بر ایشان سلام باد/ گفت سلطان اولیا بحسین×× کای دلارام جان و قرة عین؛ **انجام:**حتی لا یبالی ای ثوبیه لبس و لا ای طعامیه اکل، تا باک ندارد که کدام جامه خود ببوش و از کدام طعام خود بخورد، تا نگردد ز بند اینها فرد ×× که چه پوشید ...
خط: نستعلیق، کا: منشی شیرازی ادهمی، معین بن رفیع الدین، تا: ۹۰۹ق، جا: تبریز؛ جلد: تیماج، ۹گ (۴۵۴پ-۴۶۲ر)، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف مخ]

● **وصیة علی (ع) للحسن و الحسین** / حدیث / عربی
waṣiyyat-u ʻalī li-l-ḥasan wa-l ḥusayn
منسوب به علی بن ابی طالب (ع)، امام اول،- ۴۰ قمری
ʻalī ebn-e abī tāleb, emām-e avval(- 661)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۲/۲۲-طباطبائی
آغاز:وصیة سیدنا علی لابنیه عند الموت رضی الله عنهم یا بنی اذا ولیتم من هذا الامر شیئا فقلدو المنن اعناق الرجال
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۱گ (۵) (حاشیه)، اندازه: ۱۴/۵×۲۴سم [ف: ۲۲-۶۲]
۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۷۹۹/۲۸
پندهایی است که علی (ع) به حسن و حسین و اشتر داده است؛ خط: نسخ، کا: محمد حسن بن محمد مقیم، تا: ۱۰۷۴ق، ۱۵ص (۲۰۵-۲۱۹) [ف: ۵-۷۵۱]
۳. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۶۶۹
خط: نسخ، کا: فضل الله بن محمد رضای نایب الصدر، تا: ۱۹ ذیقعده۱۲۹۳ق، جا: تهران، به فرموده سید محمد هاشم صحاف تهرانی در خانه او؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۲-۱۷۵]

● **وصیة علی لابنه محمد بن الحنفیة** / حدیث / عربی
waṣiyyat-u ʻalī li-ibn-i-hī muḥammad ibn-il ḥanafīya
منسوب به علی بن ابی طالب (ع)، امام اول،- ۴۰ قمری
(mansūb be) ʻalī ebn-e abī tāleb, emām-e avval(- 661)
آغاز:بسمله حدثنی أبوحفص عمر بن الفضل بن أحمد الوراق قال حدثنی أبوبکر محمد بن أحمد بن أبی الثلج قال حدثنا علی بن عبدل الصوفی قال حدثنا الحسن بن طریف بن ناصح عن الحسن بن علوان عن سعد بن طریف عن الأصبغ بن نباتة المجاشعی قال کتب أمیرالمؤمنین علی بن أبی طالب صلوات الله علیه الی ابنه محمد بن الحنفیة رضی الله عنه حین رجع من صفین الی حاضرین من الوالد الفان المقر للزمان المدبر العمر.
انجام:و استعن بالله فانه أکفی معین استودع الله دینک و دنیاک و اسئله خیر القضاء فی الدنیا و الآخرة، تمت الوصیة ...
[فهرست نسخه‌های خطی عربی کتابخانه موزه طوپ قاپی سرای استانبول: ۷۰۹/۳]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۷۱
آغاز و انجام: برابر
نسخه اصل: کتابخانه سلطان احمد ثالث در موزه طوپ قاپی سرای استانبول، نسخه شماره ۲۳۷۵؛ خط: نسخ معرب زیبا، کا: مبارکشاه بن قطب، تا: دهه اول شعبان۷۱۹ق؛ مجدول؛ مهر: «الحمدلله الذی هدانا لهذا و ما کنا لنهتدی لولا ان هدانا الله ...» (کروی)؛ ۵۸ص، ۸سطر [عکسی ف: ۳-۱۴۶]
۲. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۲۶۶
آغاز:برابر
خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ یا ۱۲؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ اهدایی: میرزا علی ضیاء الشریعة، ۲۰ آذر ۱۳۰۸؛ ۲۱ص، ابعاد متن: ۸×۱۴ [ف: ۱-۱۴۶]

● **وصیة عمر لمعاویة فی تخریب دین النبی بالروایة عن الواقدی** / تاریخ اسلام / عربی
waṣiyyat-u ʻumar li-muʻāwīya fī taxrīb-i dīn-in nabī bi-r-riwāya ʻan-il wāqidī
عمر بن خطاب،- ۲۳ قمری
ʻomar ebn-e xattāb(- 645)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۰۹۹/۱۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۱۰۰ق [ف: ۵-۲۳۵]

↩ وصیة فوثاغورس فی آداب النفوس الروحانیة ← الذهبیة
↩ وصیة فیثاغورس المسماة بالذهبیة ← الذهبیة
↩ وصیة الکیلانی ← وصیة عبدالقادر

● **وصیة لعلی بن ابیطالب** / حدیث / فارسی
waṣiyyat-un li-ʻalī ibn-i abī-ṭālib

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۴۰۸

آغاز:بسمله، حمدله اما بعد بدانکه بعد از من پیغمبری نخواهد بود یا علی اکنون من ترا وصیتها چند می‌کنم؛ **انجام:**از جهت صلاح ایشان سیم از جهت صلح در میان دو کسی که در میان ایشان عداوت نباشد تمام شد.

خط: نستعلیق جلی، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [رایانه]

● **وصیة لقمان = مواعظ لقمان = نصائح لقمان** / اخلاق / عربی
vasīyyat-e loqmān = mavāʻez-e loqmān = nasā'eh-e loqmān

مجموعه نصایح و وصایای لقمان حکیم به فرزندش می‌باشد که از بحارالأنوار مرحوم مجلسی و غیر آن گردآوری شده است. این نصایح به چاپ رسیده، لیکن در ترتیب آنها اختلاف وجود دارد.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۹۶۲/۱۳

آغاز:قال لقمان لابنه یا بنی إذا أردت المهابة لا تکذب فإن الکاذب لا یهاب و لو حف به مائة سیف ... و نقل فی البحار عن (ل) أبی عن سعد عن الاصفهان عن النقری ... قال لقمان لابنه یا بنی لکل شیء علامة یعرف بها و لیشهد علیها؛ **انجام:**فإن بحرک عمیق و خفف حملک، فإن العقبة کئود و أکثر الزاد فإن السفر بعید و أخلص العمل فإن الناقد بصیر، قد تم وصیة لقمان.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ ۲گ (۴۵ر-۴۶پ)، ۲۲سطر (۱۰/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۳۲-۸۷۱]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۲۳۹/۲

آغاز:قال یا نبی اذا سمعت کلمة امتها فی قلبک و لا تکشفها لاحد من الناس لیلاً تصیر جمرة نار فی فیک؛ **انجام:**اولئک اهل الضلالة و العمل و اهل الجهالت و الغش و الجفا و اهل الکفر و العنه.

خط: نسخ، کا: یوسف نعمة، تا: ۱۲۰۳ق؛ ۷گ (۴۰ر- ۴۶پ)، ۱۷ سطر (۹/۵×۱۶/۵) [ف: ۴۱-۲۲۳]

● **وصیة للتائبین** / عرفان و تصوف / عربی
waṣiyyat-un li-t-tā'ibīn

خوافی برآبادی، محمد بن محمد، ۷۵۷ - ۸۳۸ قمری
xāfī-ye borābādī ,‹mohammad ebn-e mohammad (1357 - 1435)

وصیتی عرفانی و دستوراتی اخلاقی به سالکین الی الله از اصحاب و اولاد خود.شاید همان وصیة العارفین زین الدین محمد خوافی مذکور در هدیة العارفین باشد (م ۱۲، ص ۷۱۱).

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۶۰/۱

آغاز:بسمله و اصلی و اسلم علی سید المرسلین ... اما بعد فهذه وصیة لاصحابی و اولادی؛ **انجام:**و احترز عن مخالفته فقد بلغ المنزل و ناله المطلوب.

خط: نسخ، کا: گویا راشد بن سعد بن راشد بن ابی نفیسه النجدی، تا: حدود۹۸۴ق؛ در انتهای نسخه کاتب نام آن را الملهمات و از آثار شیخ جمال الهانسیوی دانسته که ظاهراً غیر از وصیت مذکور است و نیاز به بررسی بیشتر دارد، در برگ نخست آقای باستانی‌راد طی یادداشتی در اهمیت این کتاب سخن رانده و فهرستی از نام عرفاء و شخصیتهای موجود در این کتاب را آورده؛ ۷۹ص (۱-۷۹)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳۲-۸۳]

● **وصیة للمریدین** / اخلاق / عربی
waṣiyyat-un li-l-morīdīn

حموی، محمد بن مؤید، ۵۸۶ - ۶۴۹ ؟ قمری
hamavī, mohammad ebn-e mo'ayyed (1191 - 1252)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۲۹/۴

وصیت سعدالدین حموی و بیان صدر المحققین؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ ۲ص (۲۳-۲۴)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۳۲-۳۶]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۷۵/۳

آغاز: ... قال سعدالدین حموی فی وصیته التی وصی بهاالمریدین اعلموا اخوانی ایدکم الله تعالی انی جربت الامور و اختبرت الظلمة و النور؛ **انجام:**لامر بالعکس فانما هی علة لحکم العقل بثبوت تعفن الاخلاط

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱ص (۵۲)، ۱۶سطر [سنا: ف: ۲-۲۰۶]

● **وصیت مرسوله و نصیحت مبذوله** / دعا / فارسی، عربی
vasīyat-e marsūle va nasīhat-e mabzūle

یزدی حائری، محمد باقر
yazdī hā'erī, mohammad bāqer

خاتمه کتاب است مشتمل بر دو «امر»: ۱. بیان پاره‌ای اعمال وآداب فرایض ونوافل یومیه وادعیه مأثوره درتعقیبات؛ ۲. ادعیه مطوله یوم ولیله وهفته وماه و سال وسپس فوائدی چند درادعیه مجربه. مؤلف این کتاب را برای فرزندش «محمد صادق» نگاشته است. احتمال دارد این کتاب همان «عدة الذاکرین وکفایة الراثین» محمد باقر بن زین العابدین (نزدیک ۱۳۰۰) باشد.

[الذریعة ۲۲۹/۱۵]

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۶۰۶

آغاز:الحمدلله والصلوة علی رسول الله وعلی آله ال الله الکلام فی خاتمة الکتاب کلام درخاتمه کتاب وصية مرسوله و نصيحة مبذوله است ... وآن درذکر پاره ای از مستحبات وادعیه متفرقه؛ **انجام:**فصل علی محمد وآله واجزه عنا افضل الجزاء وافضل ما جازیت نبیاً من انبیائك ورسلك وان تجمع لی به خیر الدنیا والاخرة انك ذوفضل کریم یا ذا الجلال والاکرام

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور، ۱۵۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف مخ: ۵-۲۲۷۹]

● **الوصية المعتبرة** / اخلاق / عربی

al-waṣīyat-ul mu‘tabara

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۱۰/۲۲-ف

نسخه اصل: موزه بریتانیا Or. 5321؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ۸۰۱ق [فیلمها ف: ۱-۵۲۷]

● **وصیت ملا علی تبریزی** / اخلاق / عربی

vasīyyat-e mollā ‘alī tabrīzī

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵ – ۱۲۸۸ قمری

kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810-1871)

وصایا است به علی بن نصرالله تبریزی شاگرد کرمانی.

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۸۵۸/۵

خط: نسخ، کا: علی بن محمد کرمانی مشهور به مؤذن، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۴ص (۱۵۳–۱۵۰)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۵-۱۸۲۲]

● **وصية المنصور الی ولده المهدی** / اخلاق / عربی

waṣiyyat-ul manṣūr ilā walad-i-h-i-l mahdī

منصور دوانیقی، – ۱۵۸ قمری

mansūr-e davānīqī (- 776)

وصیت‌های منصور عباسی است به فرزندش مهدی در آخرین سفرش به حج که درگذشت او نیز در همان سال اتفاق افتاده است. این وصایا بیشتر جنبه اخلاقی دارد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۶۲۱/۱

آغاز:قیل لما اراد المنصور رحمه الله التوجه الی الحج فی السنة التی توفی فیها دعا ولده المهدی؛ **انجام:**و استو دعك الله العظیم و اسأله حسن توفیقك و السلام.

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: نیمه قرن ۸ جا: بغداد؛ با یادداشتی به سال ۷۵۵ق در بغداد و یادداشتی از محمد بن محمد شاه تفرشی به سال۷۵۱ق؛۳گ(۲۱–۲۳)، ۱۵سطر، اندازه: ۷×۱۱سم [ف: ۳۲-۴۰]

● **وصية موسی بن جعفر علیه السلام لهشام بن الحکم** / حدیث / عربی

waṣiyyat-u mūsa bn-i ja‘far ‘alayh-is salām li-hišām-i bn-a ḥakam

موسی بن جعفر (ع)، امام هفتم، ۱۲۸ – ۱۸۳ قمری

mūsā ebn-e ja‘far, emām-e haftom (747 - 800)

با عناوین «یا هشام».

اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۲۱۵/۱۲

کا: موسوی خوانساری، حسین بن محمد نقی، تا: ۱۲۸۱ق؛ ۲۷گ (۱۵۱ر–۱۷۷ر)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲-۲۸۹]

● **وصية المولی أحمد الترشیزی** / متفرقه / عربی

waṣiyyat-ul mawlā aḥmad at-turšīzī

خراسانی ترشیزی، احمد بن اسماعیل، قرن ۱۳ قمری

xorāsānī toršīzī, ahmad ebn-e esmā‘īl(- 19c)

وصیت‌نامه مؤلف است که درپایان آن نیز مکتوب ملاحسین خراسانی بشروی به شیخ احمد ملقب به شکور (ظاهراً مراد خود اوست) راآورده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۶۱۱/۶

آغاز:الحمدلله الذی اختار لنفسه الدوام و البقاء و قهر عباده بالموت والفناء واوجب الوصية عند حلول المنية؛ **انجام:**و لاله من الذاکرین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین و لاحول و لاقوة إلابالله العلی العظیم و الحمدلله رب العالمین.

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ ۵گ (۲۸ر–۳۲ر)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۸۳]

● **وصیت نامچه فؤاد پاشا** / اسناد / فارسی

vasīyyat-nāmče-ye fo’ād pāšā

در این رساله سواد وصیت‌نامه صدراعظم دولت عثمانی فواد پاشا خطاب به سلطان خوندکار روم پادشاه آل عثمان است.

تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۱۹۹۸

آغاز:هو وصیت نامه ئیست که صدراعظم دولت عثمانی فواد پاشا در هنگام وفات خود بطور وصیت نامه بسلطان دولت عثمانی خوندکار روم نوشته است. از عمر من زیاده از چند روز و تحمیل زیاده از چند ساعت نمانده است میخواهم که این بقیه عمر خود را صرف اتمام قرض مقدس خود کرده افکار پسین خود را که تحمیل خالی از تیرگی نیست اما نتیجه تجارب من است در عرصه خدمتگذاری مدید بخاکپای اعلیحضرت شما معروض دارم این سطور باید در وقتی باعلیحضرت شما تسلیم شود که من از این عالم فانی را ترک کرده باشم درینصورت باید شما باعتماد تمام بکلام

من گوش داده باشید صدا که از لحد بیرون می‌آید بی صدق و خلوص نمیتواند شد شما را پروردگار عالم بعرصه بلند نامی و لیکن عرصه خطرناك دعوت کرده است و اعلیحضرت شما باید تفکر امر بزرگی یعنی تفکر حق گریه انگیزی نموده باشید سلطنت آل عثمان در محل خطر است؛ **انجام:**دست من از حرکت میماند این سطور را باتمام رسانیده با الحاح از اعلیحضرت شما مستدعی میباشم بنصایح پسین این چاکر بدبخت عطف نگاه دقت چاکری که در حال حیات خود بقدر قوه بشریه همیشه محبت بنی نوع بشر و طالب توریث حسنات می‌بوده و چاکریکه الان روح خود را تسلیم پروردگار کاینات و قاضی الحاجات فوق الاسطقبات نموده از این عالم فانی بدون تأسف و ندامت از اعمال ناشایسته در میگذرد تمام شد. حسب الفرموده سرکار عمدة الامر انعطام آقای میرزا محمدعلی خان غفاری نایب اول پیشخدمت باشی حضور مبارك سرکاری بجهة تقدیم حضور مبارك ... شاهنشاه زاده اعظم السلطان مظفرالدین میرزا ولیعهد دولت علیه ایران روحنا فداه سمت تحریر پذیرفت حرره العبد الفقیر بنده استان درگاه معدلت دستگاه ابوتراب الطباطبائی نایب اول پیشخدمت باشی حضور حضرت مستطاب ... شاهزاده اعظم آقای محمدعلی میرزا اعتضاد السلطنة روحی فداه فی پنج‌شنبه ۱۳ شهر ربیع الاول مطابق اودئیل خیریت تحول است ۱۳۰۷. من کلام شیبانی.دادگر آسمان که داد بشه داد ×× داد که تا خاکیان رهند ز بیداد / هر چه نیایش بعدل بود ببایست ×× و آنچه ز بیداد بود جمله بر افتاد / داد دل از شادی زمانه نگیرد ×× شاه که دلها کند بداد همی شاد

خط: نستعلیق، کا: ابوتراب طباطبائی نایب اول پیشخدمت باشی شاهزاده محمد علی میرزا اعتضاد السلطنة، تا: ۱۳۰۷ق؛ جهت مظفرالدین میرزا ولیعهد تحریر شده؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۴۸ص، ۹ سطر، قطع: جیبی، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۵-۷۲۷]

↩ وصیت نامه ‹ فقریه

↩ وصیت نامه ‹ دستور الوزاره

↩ وصیت نامه ‹ چهار فصل

↩ وصیت نامه ‹ سیف الملوک و بدیع الجمال

↩ وصیت نامه ‹ آداب طریقت

↩ وصیت نامه ‹ داودیه

↩ وصیت نامه ‹ الوصیة

● **وصیت نامه** / حدیث / فارسی

vasīyyat-nāme

حسن بن علی (ع)، امام یازدهم، ۲۳۲ - ۲۶۰ قمری

hasan ebn-e ‘alī,emām-e yāzdahom (847 - 875)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۵۱۳

آغاز:بسمله، بدان اسعدك الله فی الدارین؛ **انجام:**زیرا که نافله ظهر و عصر و تیره بیفتد

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [رایانه]

● **وصیت نامه = تربیة الطبیب = ترتیب الطب = الوصیة** / طب، اخلاق / فارسی

vasīyyat-nāme = tarbīyat-ot tabīb = tartīb-ot tebb = al-vasīyya

بقراط، ۴۶۰؟ - ۳۷۷ ؟ قبل میلاد

boqrāt (-460 - -377)

سفارش‌نامه یا «الوصیة» و «ترتیب الطب» که متن عربی آن در خزرجی (ج ۱ص۲۶)و محبوب القلوب (ص ۴۸) آمده و در آن می‌گوید که پزشکی‌آموز باید آزاده و نیک‌منش و جوان و میان‌بالا و خوش‌اندام و تیزهوش و خوش‌گفتار و درست‌اندیش و پارسا و بردبار باشد و شیفته زر و سیم نباشد و راز دیگران بپوشد و با بیماران مهربانی کند و خود را هم هماره آراسته و پاکیزه بدارد. اینک فارسی آن در اینجا شناسانده می‌شود.

شرح و حواشی:

۱- وصیت نامه (ترجمه) = تربیة الطبیب (ترجمه)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۸۳/۷

آغاز:ترجمه وصیت نامه نامچه بقراط که معروف است به ترتیب الطب. بدانکه سزاوار چنانست که طبیب از جنس احرار و آزادگان باشد؛ **انجام:**بدرستیکه این قسم روش بهتر است نزد من از غیر آن. تمت کلامه

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۸۸ق؛ ۲گ (۹۵پ-۹۶پ) [ف: ۴-۷۰۲]

● **وصیت نامه** / عرفان و تصوف / فارسی

vasīyyat-nāme

کازرونی، ابراهیم بن شهریار، ۳۵۲ - ۴۲۶ قمری

kāzerūnī, ebrāhīm ebn-e šahrīyār (964 - 1036)

وصیت شیخ مرشد ابواسحق ابراهیم بن شهریار کازرونی به ابوالفتح عبدالسلام بن احمد بن محمد بن سالبه.

[فهرستواره منزوی ۶۸۹/۶]

شیراز؛ خاوری (دکتر)؛ شماره نسخه:۷/۱

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۵-۲۶۷]

● **وصیت نامه** / شعر / فارسی

vasīyyat-nāme

عطار، محمد بن ابراهیم، ۵۳۷؟ - ۶۲۷ ؟ قمری

‘attār, mohammad ebn-e ebrāhīm (1143 - 1230)

[نسخه‌های منزوی ۳۳۰۲/۴؛الذریعه ۱۰۷/۲۵]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۷۷۸/۳

آغاز:ای بنامت کارها را افتتاح×× نیست بی نام تو در امری فالح؛
خط: نستعلیق، کا: شاه کرم یوز باشی، تا: ۱۷جمادی لاول۱۰۹۳ق، جا: تفلیس؛ ۵۵گ (۴۷ر-۱۰۱ر) [ف: ۳۷-۳۱۹]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۲۰۸

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از امرالله صفری [رایانه]

۳. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه:۵۸۲/۱

آغاز:ابتدا کردم بنام کردگار ×× خالق هفت و شش و پنج و چهار؛ **انجام:**و چون وصال آمد بوصلت این تمام ×× ختم شد این بر محمد و السلام.
خط: نستعلیق خوب، کا: محمدمهدی ملقب به آقاکیشی اردوبادی، بی‌تا؛ واقف: وحیدالاولیاء، ۲۷ رمضان ۱۳۷۹؛ جلد: تیماج مشکی [ف: -۶۶۸]

● **وصیت نامه** / اخلاق / عربی

vasīyat-nāme

مولوی، جلال الدین محمد بن محمد، ۶۰۴ – ۶۷۲ قمری

mowlavī, jalāl-od-dīn mohammad ebn-e mohammad (1208 - 1274)

شامل دو وصیت: یکی وصیتی که به خط اشرفشان یافته شد و دیگری وصیت کوتاه هنگام رحلت.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۴۱/۴۵

آغاز:وصیت حضرت خداوندگار اعظم قدسنا الله بسره المعظم مولانا جلال الدین رومی به خط اشرفشان یافته شده. اخوانی اخوانی احفظوا منی؛ آغاز وصیت دوم: «وصیت حضرتش در وقت رحلت. اوصیکم بتقوی الله فی السر و العلانیة و بقلة الطعام و بقلة المنام»
کا: حسنی، جمال الدین محمد، تا: پنج‌شنبه ۱۶رمضان۱۱۰۷ق، جا: قندهار؛ ۱ص (۳۰۱)، اندازه: ۲۲/۳×۳۴/۹سم [ف: ۲۹/۱-۹۴]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۶۴۲/۹

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [ف: ۶-۷۹]

● **وصیت نامه** / متفرقه / فارسی

vasīyyat-nāme

جوینی، بهاء الدین محمد،– ۶۷۸ قمری

joveynī, bahā’-od-dīn mohammad(- 1280)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۵۹۰/۱۰۳

آغاز:وصیت نامه از انشاء صاحب سعید. چون باری عز شأنه از امور دنیوی ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۲۱ ربیع الاول۷۲۳ق؛ جلد: تیماج، ۲ص (۴۱۴-۴۱۵)، ۴۱سطر، اندازه: ۱۹×۳۲سم [ف: ۴۱-۹۱]

● **وصیت نامه** / متفرقه / فارسی

vasīyyat-nāme

صاحب دیوان، محمد،– ۶۸۳ قمری

sāheb dīvavn, mohammad(- 1285)

وصیت‌نامه‌ای است که از نظر تاریخی مهم است. ویژه آن که پیداست صاحب دیوان آن را در آخرین روزهای زندگی و با اطلاع از سرنوشت خویش نوشته و در آن درباره همه اموال و املاک و فرزندان خویش آخرین سخن را گفته و دارای نکات تاریخی مهمی است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۵۹۰/۱۰۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۲۱ ربیع الاول۷۲۳ق؛ جلد: تیماج، ۳ص (۴۱۲-۴۱۴)، ۴۱سطر، اندازه: ۱۹×۳۲سم [ف: ۴۱-۹۰]

● **وصیت نامه** / متفرقه / فارسی

vasīyyat-nāme

رشید الدینفضل الله همدانی، ۶۴۸؟ – ۷۱۸ قمری

rašīd-od-dīn fazl-ol-lāh-e hamadānī (1251 - 1319)

درباره عمارت رشیدیه و اوقاف خود او به صدرالدین ترکه.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۵۲۵/۲۳-ف

نسخه اصل: نسخه آقای بنی آدم. همان شماره ۳۶ ص ۲۲۰ چاپی منشآت رشیدی؛ قسمتی از وصیت نامه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ قطع: رحلی [فیلمها ف: ۲-۱۶۲]

● **وصیت نامه = وقفنامه** / اسناد / عربی – فارسی

vasīyyat-nāme = vaqf-nāme

خوافی برآبادی، محمد بن محمد، ۷۵۷ – ۸۳۸ قمری

xāfī borābādī, mohammad ebn-e mohammad (1357 - 1435)

تاریخ تألیف: ۸۱۲– ۸۳۰ق

سفارش‌نامه‌ای است برای دارایی‌های خود از زمین‌های کشتی، کاریزها، مدرسه و مسجدها و تعیین تکلیف آنها پیش و پس از مرگ خود، به عربی و در میانه فارسی نیز دارد. آغاز می‌کند به شیوه دیگر صوفیان به پند و اندرز، در دوری از لذت‌های جهان خاکی، شرح «الفقر فخری» سپس به فقرا و فرزندان خود توصیه اماکنی را که برای عبادت و کارهای دیگر ساخته است می‌کند: مزرعه‌ای در نورآباد غرب قریه برآباد خواف که به دو کوهی منتهی می‌شود به نام دوکوهه. این چنین به نام‌های جغرافیایی بسیاری در آن برمی‌خوریم: واد شهور، رودخانه کوشار (کوهسار؟) زیپی (زیپی)، کومئجه سیاه، سرخاب، نوقاب، خرجره، رودخانه خرجره، صحرای ورپی که شکست‌های خرجره نامیده می‌شود، رودر اندر، رود شوراب قصبه بالین در

باخزر، مزرعه سیوانات، باغ طغای (که در تصرف امیر محمدشاه بن امیر عونشاه سمرقندی است) قریه ارزنی، سفید دز، قریه درویش آباد هرات، میدانکه (میدانگه؟) قریه تونک که پیش از این اشفحای نامیده می‌شد، وادی میدانک، وادی نیشتان، کاریز بازرکان، دیی (ده) تونک، اسفزار ... و نیز نام و نشان بسیاری از قنات‌ها و مسیر آنها، و نیز نام کسانی که دارنده زمین‌ها و یا قنات‌ها هستند:دستور الوزراء غیاث الدوله و الدین خواجه پیر احمد بن خواجه جلال، امیر بخشی، امیر محمدشاه بن امیر عونشاه سمرقندی، امیر احمد بن الامحمد (امجد؟) بن سلطانشاه، امیر سید علی ترخان بن الامیر غیاث الدین ترخان، فخرالدین الاسنادی و بسیاری دیگر.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۸۰-عکسی

آغاز:رب یسر ... بسمله. الحمدلله الذی جعلنا من الموافقین (الواقفین) علی منافع الدنیا و مضارها، العارفین بکیفیة مصارفها ... اما بعد، فیقول العبد الفقیر ... ابوبکر بن محمد بن علی المدعو بزین الخوافی؛ **انجام:**و قد اشهدت علی هذه الوقفیة المطولة مع المنافع المختصرة من یتوشح ذیلها باسامیهم المکرمة و القابهم المفصلة و کانت الاوقات المفصلة قبل کتابة هذا الطوامیر الموصلة بسنین فی ستة اثنتین و عشرت و ثمانمایة. و تاریخ هذه الکتاب سنة ثلاثین و ثمانمایة. و الحمدلله رب العالمین و الصلواة و السلام علی سید المرسلین و خاتم النبیین محمد و علی آله و صحبه اجمعین.
نسخه اصل: گنج بخش، ش ۳۸۲۴ فهرست نشده؛ خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ ۳۰ص، ۱۴-۲۰سطر [عکسی ف: ۲-۲۹۶]

● **وصیت نامه** / عرفان و تصوف / فارسی

vasīyyat-nāme

استرآبادی، اسحاق، ۷۷۱ق۹ قمری

estarābādī, eshāq (1370 - 15c)

تاریخ تألیف: شوال ۸۱۸ق؛ محل تألیف: استرآباد

در دو «مقدمه» و پنج یا دو «فصل» برای یادگار برای جمعی از درویشان. مقدمه ۱) بدان ای درویش که نبوت ظاهر ولایت است، مقدمه ۲) بدان ای درویش که مجموع آدمیان سه صفتند. فصل (از پنج فصلی): ۱. بدان ای درویش که آیین و شعار خدا پرستان افکار نیک، گفتار نیک و کردار نیک است؛ ۲. بدان ای درویش که بی اختیار کردن مجاهده نام درویش بر خود نتوان نهاد؛ ۳. بدان ای درویش که مشارب انبیاء و شرایع بر تفاوت است؛ ۴. انسان در اصل فطرت چنان است که بعضی اشیاء را دشمن و بعضی را دوست دارد؛ ۵. بدان ای درویش که خداوند مسبب الاسباب است.

آغاز:بسمله، شکر و سپاس حضرت واجب الوجودی را که از برای محافظت آداب و مداومت بر سنن و صواب نوع انسان را
انجام:بذخیره اعتقاد ما غنی ساز و بفضله القدیم و احسانه العمیم و صلی الله علی نبینا محمد و ولینا و مولانا علی و اولادهما و عترتها المعصومین و سلم تسلیما کثیراً کثیرا.
[فهرستواره منزوی ۱۰۸۱/۸]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۶۲/۱۲

آغاز و انجام: برابر
در ۲ مقدمه و ۵ فصل؛ بی‌کا، تا: محتملاًقرن۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، ۵۴ص (۶۰۱-۶۵۴)، ۱۷ سطر (۹×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۲-۲۸۹]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۴۶۹/۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**و غرض من خدا است راست [و مراتب حروف چهار است ... اقرء القرآن علی حرف واحد و سلام تمت الکتاب]آنچه میان دو قلاب گذارده شده در ص ۳۱۵ است وبا مطلب پیش پیوستگی ندارد و گویا هم دنباله این رساله هم نباشد.
در ۲ مقدمه و دو فصل؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۳۱گ (۲۸۵-۳۱۵)، ۱۲سطر (۶×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱۱-۲۴۷۷]

● **وصیت‌نامه = اعتقادیه** / کلام و اعتقادات / فارسی

vasīyyat-nāme = e‘teqādīye

قطب الدین محمد بن علی، ق۹ قمری

qotb-od-dīn mohammad ebn-e ‘alī(- 15c)

اعتقادیه‌ای است از قطب الدین محمد.

آغاز:من کاتب این حروف که قطب الدین محمد بن علی بن حسین ام، گواهی میدهم که عالم محدث است مسبوق بعدم و او را آفریدگاری است ...
انجام:و موضع و موقف و مکان و مرتحل برحمتک یا ارحم الراحمین.
[نسخه‌های منزوی ۸۸۹؛ فهرستواره منزوی ۱۲۲/۹]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۷۱۲/۲۹

آغاز و انجام: برابر
کاتب = مؤلف، تا: ۸۸۹ق؛ ۲گ (۱۷۷ر-۱۷۸ر)، اندازه: ۱۳/۸×۲۰/۵سم [ف: ۸-۴۷۸]

● **وصیت نامه** / عرفان و تصوف / فارسی

vasīyyat-nāme

راز الهی، برهان الدین، - ۱۰۸۳ قمری

rāz-e elāhī, borhān-od-dīn(- 1673)

[نسخه‌های منزوی، ۴۹ و ۷۰۲ و ۹۹۰ و ۹۹۹]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۱۸۶/۳-ف

نسخه اصل: کتابخانه گنج بخش در راول پندی؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳-۲۰۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۵۵۸/۲

آغاز:بسمله. حمدله ... نام این رساله است وصیت نامه وصیت اول آنست که یکی بیند و یکی داند و یکی گوید و یکی جوید
بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا [ف: ۳۰-۲۱۹]

● **وصیت نامه** /- عربی

vasīyyat-nāme

شیخ، محمد بن محمد زمان، ق۱۲ قمری

šeyx,mohammad ebn-e mohammad zamān(- 18c)

دو وصیت‌نامه شرعی است از مؤلف مذکور راجع به کفن و دفن و اموال خود.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۴۴۲/۱۲

آغاز:آغاز وصیت اول: بسمله الحمد لله رب العالمین ... ثم ان اجوح العباد ... ابو عبدالله یدعی الشیخ و هو محمد بن الحاج محمد زمان ... قد اوصیت الی اخوانی المومنین ...
آغاز وصیت دوم: بسمله الحمد لله الحی الذی لا یموت و لایبقی الا وجهه ... و بعد فان احوج عباد الله السبحان ... محمد بن المغفور المبرور الحاج محمد زمان ... یقول ...
خط: تحریری، کا: محمد بن محمد زمان، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۷ص (۱۷۸-۲۸۴)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۵۰-۲۰۳]

● **وصیت نامه** / اسناد/ فارسی

vasīyyat-nāme

عباس میرزا قاجار، ۱۲۰۳ – ۱۲۴۹ قمری

‘abbās mīrzā qājār (1789 - 1834)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۵۲/۴۳

تاریخ وصیت نامه ۱۱ محرم ۱۲۴۶ق؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱ص (۱۷۳۷) [مختصر ف: -۸۸۴]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۰۳۲

آغاز:این سواد وصیت نامه مرحوم ولیعهد رضوان مهد عباس میرزا طاب ثراه است که حرفاً به حرف از روی خط مبارکشان نقل شده است. این وصیت نامه را سرکار ولیعهد روز جمعه ۱۱ محرم الحرام در تبریز در سال ۱۲۴۶ هجری که ناخوشی طاعون بوده است مرقوم فرموده اند. شاه مرحوم؛ **انجام:**و همچنین از هدیه فرمانفرمای هند به موجب تفصیل بایست یک دانل به من بدهند او مرد کامبل تسلیم کرد. چهل چراغ بلور اعلی، سه عدد دوربین دو نظاره، ماهوت اعلی قدری
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ دو نسخه از این وصیت نامه در این شماره قرار دارد: نسخه دوم: شکسته نستعلیق، قرن ۱۴، روی پاکت نوشته شده «سه وصیت‌نامه از عباس میرزا» ولی هنگام خرید این شماره برای کتابخانه همین دو نسخه درون آن بوده؛ ۴گ، ۲۰سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲۰-۵۸۸]

● **وصیت نامه** / متفرقه / ترکی

vasīyyat-nāme

خواجه احمد

xāje ahmad

در دیباچه می‌نویسد شیخ احمد در حرم مبارک حضرت محمد جاروکشی و نظافت می‌کرد، الهامی شنید که این وصیت نامه را به تمام عالم برسان ... .

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۷۳۱/۲

آغاز:بسمله. حمدله. و العاقبة للمتقین و الصلاة و السلام علی رسوله محمد و آله و اصحابه اجمعین. روایت قبلور لاکیم حضرت رسول (س) نیک روضه مبارکه لاریده شیخ احمد آتلیغ؛ **انجام:**بشرط که اخلاص بوله، البته البته، و الله اعلم بالصواب. تمت.
خط: شکسته نستعلیق بدخط، بی‌کا، تا: ۱۲۸۱ق؛ ۱۰گ (۱۰۸ر-۱۱۷ر)، اندازه: ۱۵/۷×۲۶/۹سم [ف: ۸-۷۷]

● **وصیت نامه** / کلام و اعتقادات / عربی - فارسی

vasīyyat-nāme

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵ – ۱۲۸۸ قمری

kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

وصیت نامه می‌باشد (احتمالاً وصیت نامه حاجی محمد خان)

تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۸۱/۱ـ د

با ترجمه فارسی؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۵گ (۲پ-۱۶پ)، ۱۴سطر (۶/۵×۱۲/۵) [ف: ۱-۲۹۲]

● **وصیت نامه** / کلام و اعتقادات / فارسی

vasīyyat-nāme

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵ – ۱۲۸۸ قمری

kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

رساله‌ای است در وصیت و نصیحت به پیروان و منع اظهارعقیده و رأی در مسائلی که نمی‌دانند.

۱. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۲۴۸/۲

آغاز:الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین و لعنة الله علی اعدائهم اجمعین بعد چنین گوید بنده ذلیل اثیم کریم بن ابراهیم عفی الله عن جرائمهما؛ **انجام:**و این رساله را نوشتم چنانکه سابقاً از یزد بشما رساله دیگر نوشتم و بآن عمل

نکردید دیگر خود دانید اگر مؤمن باشید و از روی نفاق خود را نسبت بمشایخ ما ندهید بعد از این اقلا باین رساله عمل نمائید و من بیزارم از هر کس که این رساله من باو برسد و از روی استخفاف و تهاون بدین خود و رسوا کردن مشایخ مخالفت نماید وفقنا الله و ایاکم بالطاعات ... و لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۶۹ق؛ مجدول؛ جلد: چرمی، ۱۴گ، ۱۳-۱۰سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲-۷۱۴]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۵۶۸

آغاز: بسمله، حمدله هذه صحیفة کتبها العبد الاثیم کریم بن ابراهیم الکرمانی عفا الله عن جرائمهما فی شهر جمادی؛ **انجام:**من غیر منازعة حتی لا یشمت لکم عدوکم و من خالف ذلک فانا غیر راض عنه و السلم تمت.

خط: نسخ جلی، بی‌کا، تا: ۱۲۸۸ق [رایانه]

● **وصیت نامه** / کلام و اعتقادات، اخلاق / فارسی

vasīyyat-nāme

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵ - ۱۲۸۸ قمری

kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

تاریخ تألیف: ۹ ربیع الاول ۱۲۶۹ق

وصایایی است که مؤلف برای مریدان ومقلدان شیخ احمد احسایی و سیدکاظم رشتی نموده و از آنها درخواست نموده که به آن عمل نمایند و از روی آن نسخه نوشته و تکثیر نمایند. مؤلف درآن آداب معامله پیروان شیخیه با مشایخ و حکام و سلاطین و با دیگر مردمان و خدا و پیامبر وائمه (ع) هر کدام را در یک فصل، جمعاً در چهار فصل بیان نموده است:۱. در معامله با خدا و پیغمبر و ائمه هدی؛ ۲. در معامله با مشایخ و علمای دین که از آنان تقلید می‌شود؛ ۳. در معامله با سلاطین و بزرگان؛ ۴. در معامله اشخاص باهم.

آغاز:الحمدلله و السلام علی عباده الذین اصطفی این صحیفه ای است که نوشته است آنرا بنده اثیم کریم بن ابراهیم؛

انجام:باید تعظیم کنند محمد رحیم راو اورا مثل پدر خو بیندازد و تکریم کنند اورا وتعظیم کنند اوراسعی کنید که میانه اختلاف نشود.

[فهرستواره منزوی ۶/۴۲۰]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۲۲۵/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۵ذیحجه۱۲۸۸ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۶گ (۱پ-۶ر)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۸۴]

۲. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۴۰۷/۱

خط: نستعلیق، کا: کرمرودی نجمتانی، ابومحمد طهماسب قلی بن علی، تا: ۱۴ ربیع الاول۱۲۹۰ق، جا: کاظمین؛ ۵گ (۱پ-۵ر)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲-۱۰۰]

۳. کرمانشاه؛ مدرسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۱۱۱/۱

آغاز:برابر

خط: نستعلیق خوش، کا: محمد بن محمود، تا: ۱۲۹۰ق؛ ۱۱گ (۱پ-۱۲پ)، ۹سطر، اندازه: ۷×۱۰/۵سم [ف: -۸۲]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۰۸۹ ض

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۳۰۳/۱

بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۱ص، ابعاد متن: ۵/۵×۱۲، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳-۹۲۲]

● **وصیت نامه** / متفرقه، کلام و اعتقادات، اخلاق / فارسی

vasīyyat-nāme

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵ - ۱۲۸۸ قمری

kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

تاریخ تألیف: جمادی الثانی ۱۲۸۸ق

هنگامی که به کربلا می‌رفته است. در فهرست مشایخ (۲۰۳:۲) از وصیت به آقا شیخ حسین جوان تبریزی در ۲ ربیع الثانی ۱۲۸۸ یاد شده که جز این یکی خواهد بود.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۹۲۲/۷

خط: نستعلیق، کا: طباطبایی، محمد رضا، تا: ۱۳۵۰ق؛ ۶گ (۵۵پ-۶۰پ)، ۱۲سطر (۶×۱۳)، قطع: ربعی [ف: ۱۷-۲۵۰]

● **وصیت نامه** / اخلاق / فارسی

vasīyat-nāme

اعتضادالسلطنه، علیقلی بن فتحعلی،۱۲۳۴؟-۱۲۹۸قمری

e'tezād-os-saltane, 'alī-qolī ebn-e fath-'alī (1819-1881)

اهدا به: معتمدالدوله

تاریخ تألیف: صفر ۱۲۹۰ق

آن را در هنگام مسافرت به فرنگ در صفر ۱۲۹۰ نوشته و برای معتمدالدوله فرستاده است.

آغاز:چار چیز آورده ام، یا رب که در گنج تو نیست ×× نیستی و حاجت و عجز و گناه آورده امکل نفس ذائقة الموت ... این بنده ضعیف علیقلی بن فتحعلیشاه ...

انجام:باقی سلامتی نواب اشرف والاست، السلام. علی من اتبع الهدی، در شب جمعه چهاردهم شهر ربیع الاول ۱۲۹۰ که در رکاب مبارک عازم سفر فرنگستان بود در منزل گازر سنگ که آخر ... ساوجبلاغ طهران است بخط اقل محمد علی منشی تحریر شد

[فهرستواره منزوی ۶/۶۸۷]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۱۵۱/۱۱۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۰۱ق؛ مجدول [ف: ۹-۲۰۲]

● **وصیت نامه** / اخلاق / فارسی

vasīyyat-nāme

حسینی، محمد بن علیمحمد، ق۱۳ قمری

hoseynī, mohammad ebn-e ʻalī-mohammad(- 19c)

اهدا به: محمد باقر (فرزند مؤلف)

بیست و چهار «وصیت» است مشتمل بر پندها و اندرزهای اخلاقی و دینی که برای فرزندش سید محمد باقر و بقیه فرزندانش نگاشته و در آنها از احادیث اهل بیت علیهم السلام بهره برده و ضمناً چون اخباری مسلک بوده به اصولیین و عرفا و صوفیه حمله بسیار می‌نماید.

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... اما بعد چنین گوید بنده حقیر فقیر شکسته عمر بآخر رسیده و عبد جانی خطاکار.

انجام:قلم برنامه اعمال زشت این نامه تباه بکشد و ما را فراموش ننمائید تحریر گردید.

[فهرستواره منزوی ۶۸۸/۶]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۵۳۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: احمد بن فضل الله بن محمد صادق بن محمد بن علی محمد (نوه مؤلف)، تا: ۲۰ صفر۱۳۲۹ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۳۰گ، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۹-۳۳۸]

● **وصیت نامه** / متفرقه / فارسی

vasīyyat-nāme

خواجه نوری، علی بن محمد حسن، ق۱۳ قمری

xāje nūrī, ʻalī ebn-e mohammad hasan(- 19c)

تاریخ تألیف: ۲۵ ربیع الثانی ۱۲۸۴ق

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۱۰-ف

یک طغرا است؛ کاتب = مؤلف، بی‌تا [فیلمها ف: ۱-۲۷۱]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۳۵۷

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۵ ربیع الثانی۱۲۸۴ق؛ محشی؛ ۱۰۹سطر (۱۳/۳×۲۵/۵)، اندازه: ۱۷×۲۶/۹سم [ف: ۱۷-۱۲۱]

● **وصیت نامه** / متفرقه

vasīyyat-nāme

کرمانی، محمد بن محمد کریم، ۱۲۶۳ - ۱۳۲۴ قمری

kermānī, mohammad ebn-e mohammad karīm (1847 - 1906)

۱. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۷۷۴/۳

آغاز:باسم الله و بالله و علی سنة رسول الله

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۹۳ق؛ ۴گ (۱۱۸-۱۲۱)، اندازه: ۱۷/۵×۱۲سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۱۶]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۸۵۸/۴

خط: نسخ، کا: علی بن محمد کرمانی مشهور به مؤذن، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۶ص (۱۴۶-۱۴۱)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۵-۱۸۲۲]

● **وصیت نامه** / اخلاق / فارسی

vasīyyat-nāme

غفاری، محمد علی بن ابراهیم، ق۱۴ قمری

qaffārī, mohammad ʻalī ebn-e ebrāhīm(- 20c)

اهدا به: مظفر الدین شاه (۱۳۱۳-۱۳۲۴ق)

تاریخ تألیف: ۱۳۰۰ق

نویسنده، که در وقت تحریر این رساله به‌روزگار ولیعهدی مظفرالدین شاه از چاکران آستان مبارک بوده است، ابتدا فرزندان خود را به‌مظفر الدین میرزا می‌سپارد و سپس به معرفی نسب خود می‌پردازد و پس از آن از اوضاع روز سخن می‌گوید و از راز دون‌صفتان اطرافی ولیعهد که به تعبیر او طایفه «جهلمند» می‌باشند پرده برمی‌گیرد و سپس به نصیحت ولیعهد می‌پردازد و مطالبی می‌گوید تا ولیعهد را در دوران سلطنت به کار آید. آنچه در این رساله بیشتر جالب توجه است وقوف به بعضی از احوال و اعمال درباریان در اواخر دوره ناصری است.

[فهرستواره منزوی ۶۸۹/۶]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۶۶

آغاز:هوالله تعالی شأنه وصیت نامه چاکر آستان مبارک حضرت مستطاب اقدس احمد اسعد ارفع افخم اعظم والا السلطان مظفر الدین میرزا؛ **انجام:**هزار گونه هنر هست و از هزار افزون×× ولی چه حاصل چون خود کارفرما نیست

خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۰۰ق، جا: تبریز؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۴۳گ، ۱۲ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۲-۲۹۴]

● **وصیت نامه** / اخلاق / اردو

vasīyat-nāme

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۰۱۳

آغاز:بسمله، به فحوای آیه کریمه و ما تقدموا الا نفسکم من خیر تجدوه عندالله هو خیرا - بین بهی بفرض انتفاع؛ **انجام:**حاشیه پر لفظ اور زبانی بهی حسب قاعده شعر علامه اسکی وصیت کردمی هی ... هی فقط العبد میرزا محمد جعفر ...

خط: نستعلیق جلی، بی‌کا، بی‌تا [رایانه]

● **وصیت نامه** / متفرقه / عربی

vasīyyat-nāme

ناشناخته:

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۶۶/۶۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱ص (۱۵۲) [مختصر ف: -۸۸۴]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۱/۲

آغاز:بسمله. الحمدالله الذی امر بالوصیة قبل حلول المنیة ... و بعد فانی عبدالله و مخلوقه اشهد انه فطر الخلق بلانصیر و دبرهم باحسن التدبیر؛ **انجام:**ثم لتفصیل ثلثی برد مطالم و نصف صلوة و توخذ من نصف الصلوة ... و بعض الثوبات و العدة بعد ذلک عفو الله

بعد از شهادتین نحوه تقسیم اموال موصی بین زنان و فرزندان و اموال وقفی موصی ذکر شده است، وصیت‌نامه ظاهراً اصلاح شده و بعدها حذف و اضافه‌ای صورت گرفته است؛ خط: نسخ، کا: نعمت بن عبدالله، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۲گ (۳ر-۴پ)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۳۹-۱۸]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۵۶۰/۵-ف

نسخه اصل: نسخه آقای حسن نراقی؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۲-۱۸۳]

● **وصیت نامه** / متفرقه / فارسی

vasīyat-nāme

ناشناخته:

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۸۶۴/۸

با عنوان وصیت نامه هفتم آن حضرت؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: میر شاه بن میر فولاد، تا: با تاریخ۱۰۹۵ق؛ ۵گ (۱۲۶پ-۱۳۰پ) (در هامش) [ف: ۶-۱۴۸]

۲. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۶۹۴/۲

کا: فومنی، احمد بن اسماعیل، تا: ۱۲۹۸ق؛ ۲گ، قطع: خشتی [ف: -۱۲۰]

۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۱۳۷

آغاز:از عمر من زیاده از چند روز و یحتمل زیاده از چند ساعت نمانده است میخواهم این بقیه عمر خود را صرف اتمام فرض مقدس خود کرده

فواد پاشا صدر اعظم دولت عثمانی در هنگام وفات؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۱گ، ۱۳سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۵-۱۵۴۶]

۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۸۴۶/۱

آغاز:بسمله، حمدله، نام این رساله وصیت نامه است وصیت اول آنست که یکی بیند و یکی داند و یکی جوید هر چه بیند از او بیند و هر چه داند از او داند

در عرفان؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۲۴ص (۱-۲۴)، ۱۱سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۵-۱۸۱۸]

۵. کاشان؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۸/۲

وصیت در پند به شیعیان؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳ص، قطع: ربعی [نشریه: ۷-۴۰]

● **وصیت‌نامه (مسوده)** / متفرقه / فارسی

vasīyyat-nāme (mosavvade)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۶۷/۱۲۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱گ (۲۶۸پ) [مختصر ف:۷۵۶]

● **وصیت‌نامه بدخشانی** / اخلاق / فارسی

vasīyat-nāme-ye badaxšānī

در این وصیت‌نامه که در آغاز آن از بدخشانی یاد شده است برادران را از توجه به دنیا بر حذر می‌کند و آنها را به حق و آخرت ترغیب می‌نماید.

آغاز:ای برادران باید دانستن که هیچ کس را کاری نفرموده اند که او را طاقت حمل آن نباشد لایکلف الله نفسا الاوسعها ...

انجام:و بهیچ کار و حال از شما جدا نشود و آن معرفت و محبت آفریدگار و پروردگار عزوجل است.

[فهرستواره منزوی ۶۸۷/۶]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۸۵۹/۱۴

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۳ص (۹۲-۹۴)، اندازه: ۸×۱۸سم [ف: ۱۰-۱۹۰]

● **وصیت نامه به شیعیان** / اخلاق / فارسی

vasīyyat-nāme be šīʻayān

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۸۴۳/۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۲گ (۶۶پ-۶۷پ) [مختصر ف: -۸۸۴]

● **وصیت نامه پطر کبیر (ترجمه)**/ حکومت و سیاست / فارسی

vasīyyat-nāme-ye petr-e kabīr

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۶۵/۱

آغاز:وصیت نامه پطر کبیر امپراطور روس. در روزنامه کلکته مورخه ۳ نوامبر سنه ۱۸۷۰ مطابق هشتم شهر شعبان سنه ۱۲۸۷ وصیت نامه امپراطور روس پطر کبیر که در سال هنگام وفات خود نوشته؛ **انجام:**کار آنچه سایر ممالک است همه را بقلمرو خود داخل نمایید دستخط پطر اول امپراطور روسیه

این وصیت‌نامه پطر که بسیار معروف است، گر چه در صحت آن شک شده است، درباره سیاست آتیه روسیه است و در آن نصایحی است که این امپراطور به جانشینان خود درباره سیاست

آتی روسیه می‌کند و دستورهایی برای توسعه کشور روس می‌دهد که اهم آن دستیابی به آبهای گرم است و از زمان‌های قدیم این مسأله مورد توجه روس‌ها بوده است، او می‌گوید که چه بایست کرد تا سرحدات روسیه را حفظ کرد و بر وسعت خاک این کشور افزود؛ خط: شکسته نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، جا: تهران؛ ۱۰ص (۱ –۱۰)، ۷ سطر (۸×۱۳/۵)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱–۳۵۵]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۵۲/۸۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ ۴ص (۱۹۳۵–۱۹۳۸) [مختصر ف: –۸۸۴]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۷۸۷/۵

خط: نستعلیق، کا: محسن بن میرزا اسمعیل آشتیانی، تا: ۱۳۳۷ق؛ ۱ص (۵۱)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۲–۲۷۷۵]

۴. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۲۷۰

بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: «علی حبه جنة» [ف: ۱–۲۶۲]

۵. تهران؛ انجمن آثار و مفاخر فرهنگی؛ شماره نسخه:۴۷/۷

آغاز: پس از حمد بی پایان خالق کون و مکان جمله اولاد جانشینان خود را از وصیت مندرج؛ **انجام:** انجام کار آنچه سایر ممالک است نامه را بقلمرو خود داخل نماید. دستخط پطر اقل امپراطور روسیه.

بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: مقوایی، ۵ص (۱۸۰–۱۸۴)، ۱۹ سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: –۸۵]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۰۰۴/۷ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳–۲۵۳]

● وصیت نامه پیامبر به علی (ع) / حدیث / فارسی

vasīyyat-nāme-ye payāmbar be ʻalī

علوی حسینی، محمد بن مکارم، ق۷ قمری

aʻlavī hoseynī, mohammad ebn-e makārem(- 13c)

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۳۵۸/۴

آغاز: رساله وصیت نامه ای که حضرت رسالت پناه محمدی (ص) که حضرت امیرالمؤمنین (ع) را کرده است که تا امت پیروی کنند؛ **انجام:** و توشه راه آخرت حاصل توان کرد و السلام علی من اتبع الهدی.

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۴/۵سم [ف: ۵–۷۰۵]

● وصیت نامه پیامبر (ص) به امیرالمؤمنین (ع) / حدیث / فارسی

vasīyyat-nāme-ye payāmbar be amīr-al-mo’menīn

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۵۳۷/۵

آغاز: بسمله این کتابی است که حضرت رسول (ص) حضرت امیرالمؤمنین (ع) را وصیت کرده و عربی بوده او را فارسی کردیم ما تا بر خوانندگان آسان باشد و نویسنده بدعا یاد آورند اما بعد روایت کند محمد بن علی النوادری از پدر خود ...

خط: نستعلیق، کا: محمد رضا، تا: ۷ رجب۱۲۳۵ق، به خواهش برادرش محمد ظاهر شاطر خباز؛ جلد: تیماج، ابعاد متن: ۹/۵×۱۵/۵، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲–۶۴۳]

● وصیت نامه (ترجمه) = تربیة الطبیب (ترجمه) / طب، اخلاق / فارسی

vasīyat-nāme (t.) = tarbīyat-ot tabīb (t.)

وابسته به: وصیت نامه = تربیة الطبیب = ترتیب الطب = الوصیة؛ بقراط (۴۶۰–۳۷۷ق)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۴۲/۷–طباطبائی

آغاز: بدان که سزاوار چنان است که طبیب از جنس احرار و آزادگان باشد

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۲ق؛ جلد: تیماج، ۳گ (۱۲۶–۱۲۸)، ۱۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۸سم [ف: ۲۲–۸۳]

● وصیت نامه حضرت آدم / اخلاق / فارسی

vasīyyat-nāme-ye hazrat-e ādam

پنج توصیه اخلاقی است.

آغاز: از جمله وصایای حضرت آدم (ع) که با شیث (ع) در میان آورده پنج وصیت بود. اول آنکه ای شیث بر این وصیت عمل کن ...

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۳۷۹/۳۰

آغاز: برابر **انجام:** پنجم. مهر کاری مشورت کنید، که اگر من با فرشتگان مشورت میکردم آنچه مرا پیش آمد، نمی‌آمد.

کا: خاتون آبادی، محمد تقی بن حسین، تا: ۱۰۵۶ق؛ ۲گ (۹۵پ–۹۶ر) (هامش)، اندازه: ۲۱/۱×۳۵/۲سم [ف: ۷–۳۷۳]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۲۷۵/۲۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و آنچه مرا پیش آمد نمی‌آمد.

پنج پندست از آدم به فرزندش شیث؛ خط: نستعلیق، کا: خاتون آبادی، محمد سعید بن محمد تقی، تا: ۱۰۸۱ق، با یک سرلوح، مجدول؛ اندازه: ۱۶/۸×۲۴/۷سم [ف: ۷–۳۲۶]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۳۴۱/۱۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** آنجا که فرزندان قربان میکنند.

خط: نستعلیق، کا: زکی حسینی، علی اکبر، تا: ۱۲۱۹ق؛ ۲گ (۹۶پ – ۹۷پ) (متن و هامش) [ف: ۷–۳۵۹]

● **وصیت نامه صدر اعظم عثمانی فؤاد پاشا** / متفرقه / فارسی

vasīyat-nāme-ye sadr-e a‘zam-e ‘osmānī fo’ād pāšā

ملکم، ۱۲۴۹ - ۱۳۲۶ قمری

malkam (1834 - 1908)

آغاز:مکتوبیست که صدراعظم دولت علیه عثمانیه، فؤاد پاشا در هنگام وفات خود به سلطان دولت عثمانی خونکار روم به طور وصیت نامه نوشته است. از عمر من زیاده از چند روز و یحتمل زیاده از چند ساعت نمانده است.

انجام:از این عالم فانی بدون تأسف و ندامت از اعمال ناشایست در می گذرد.

چاپ: ایران، تهران، نشر نی، ۱۳۸۱ شمسی، حجت الله اصیل، ۱

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۵۳۹/۱۸

تذکر: در فهرست بدون نام مؤلف است؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۴ [ف: ۵-۲۸۷]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۴۵۵/۱۱

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۳۲۳ق [ف: ۶-۱۹]

● **وصیت نامه علامه مجلسی (ترجمه)** / متفرقه / فارسی

vasīyyat-nāme-ye ‘allāme-ye majlesī (t.)

علامه مجلسی درسال ۱۱۰۸ق برای خود وصیت‌نامه‌ای به عربی نگاشته است که چند ترجمه ازآن رؤیت شده وبه چاپ رسیده است.

[گلزار حجت بلاغی ص ۴۷؛ زندگینامه مجلسی، مصلح الدین مهدوی ۲۴۲/۱؛ میراث اسلامی، دفتر چهارم ص ۷۴۳]

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۵۶۷/۱

آغاز:بسم الله الرحمن الرحیم. ای خداوندی که خلق کننده آسمانها وزمینی وعلم داری به آنچه غایب است از حواس خلایق وآنچه حاضر است درپیش ایشان وبخشاینده برگنه کاران؛

انجام:رحمت خدا برایشان باد وکتابهای حدیث که سید آمرزیده شده شاه ابوتراب.

خط: نستعلیق، بی کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف مخ: ۱-۴۴۲]

● **وصیت نامه قربان علی بیک** / اسناد / فارسی

vasīyyat-nāme-ye qorbān ‘alī beyk

شامل وقف چندین ملک و دکان بقالی و صباغی و قصابی و عطاری به سادات فقیر و عزاداری سید الشهداء.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۷۶۲

خط:شکسته نستعلیق، بی کا، تا: جمادی الثانی ۱۳۰۷ق [ف: ۳۴-۶۲]

● **وصیت نامه لقمان حکیم** /اخلاق / فارسی

vasīyyat-nāme-ye loqmān-e hakīm

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۸۲۷/۶

آغاز:روایت است که چون لقمان حکیم را وفات نزدیک رسید پسر خود را وصیت کرد ...

خط: نستعلیق، کا: شجاع بن علی، تا: قرن ۱۲؛ ۹۰گ، ۱۶سطر (۱۰/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف: ۵۱-۱۶۵]

● **وصیت نامه محمد رضی گیلانی** /- فارسی

vasīyyat-nāme-ye mohammad razī gīlānī

گیلانی ، محمد رضی بن شیخ علی

gīlānī,mohammad razī ebn-e šayx ‘alī

تاریخ تألیف: چهارشنبه ۱۳ رجب ۱۳۱۸ق

متن وصیت‌نامه محمد رضی بن میرزا کوچک رانکوهی چنجانی گیلانی است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۷۷۷/۲

آغاز:بسم الله تعالی شأنه العزیز، مخفی نماند اینکه به مقتضای آیه کل نفس ذائقة الموت ...

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: چهارشنبه ۱۳ رجب۱۳۱۸ق؛ ۱گ (۷۱ر)، ۲۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۴۴-۶۰]

● **وصیت نامه محمد علی میرزا** / شعر / فارسی

vasīyat-nāme-ye mohammad ‘alī mīrzā

قاجار، محمد علی میرزا، ق۱۴ قمری

qājār, mohammad ‘alī mīrzā(- 20c)

وصیت‌نامه محمد علی میرزا در حین ناخوشی به پدرش. این وصیت‌نامه به نظم و قریب سی بیت است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۳۶۹/۱۶

آغاز:عریضه کرد غضنفر به آه و ناله غم×× بخون دیده نوشتم به قبله عالم / که ای پدر بخدا آرزوی دیدارم×× به خاک پای شهنشه وصیتی دارم؛

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱گ (۱۴۳ر-۱۴۳پ)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۳۸-۴۹۸]

● **وصیت نامه منظوم** / شعر / فارسی

vasīyyat-nāme-ye manzūm

فسائی، حسن بن حسن، ۱۲۳۷ - ۱۳۱۶ قمری

fasā’ī, hasan ebn-e hasan (1822 - 1899)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۵۸۹/۳

خط: نسخ، کا: غلامحسین شیرازی، تا: حدود۱۳۰۹ق [مختصر ف: ۸۸۴-]

● **وصیت نامه ناپلئون** / متفرقه / فارسی

vasīyyat-nāme-ye nāpel'on

مهندس تبریزی، محمد رضا، – ۱۲۹۹ قمری

mohandes-e tabrīzī, mohammad rezā(- 1882)

وصیت‌نامه امپراطور ناپلئون که در پانزدهم ماه اوریل ۱۸۲۱ میلادی در سنت هلن (در نسخه خلیفه) در عمارت لانق نوشته است و مشتمل بر سه فقره است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۵۶۲/۳

آغاز:(فقره اول) وصیت اول آنکه بدانید که من در این روم قدیم بدانچه از فرستادگان خداوندان دین بمن رسیده است جان بجان آفرین تسلیم میکنم؛ **انجام:**و بدستهای خود در حال شعور و اختیار دستخط گذارده ام و ممهور داشته ام و السلام تم الکتاب.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج، ۶ص (۵۹۵–۶۰۰)، ۱۸سطر، اندازه: ۲۰×۳۵سم [ف: ۱۰–۱۵۲۵]

● **وصیت نامه نبی** / حدیث / عربی

vasīyyat-nāme-ye nabī

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۴۷۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱گ (۳۹پ) [ف: ۴۳–۱۱۳]

← وصیة النبی الی أبی ذر الغفاری ⟵ وصایای پیامبر (ص) به ابی ذر

← وصیة النبی الی امیرالمؤمنین (ع) ⟵ وصایای پیامبر (ص) به امام علی (ع)

● **وصیة النبی (ص) لابی هریرة فی اوقات الجماع** / حدیث / عربی

waṣiyyat-un nabī li-abī hurayra fī awqāt-il jimā'

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۹۴۰/۱۰

بی‌کا، بی‌تا؛ ۱گ (۶۵ر)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۴۴–۱۴۶]

● **وصیة النبی (ص) لعلی علیه السلام (ترجمه) = ترجمة وصیة النبی لعلی علیه السلام** / حدیث / فارسی

vasīyyat-on nabī le-'alī 'alay-he-s-salām (t.) = tarjomat-o vasīyyat-en nabī le-'alī 'alay-he-s-salām

مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷–۱۱۱۰ قمری

majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1628 - 1699)

رساله مختصری در امور مهم دینی و اجتماعی و وصایای اخلاقی.

قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه:بدون شماره

آغاز:الحمدلله رب العالمین و الصلاة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله أجمعین، این وصیت نامه ایست از لفظ درر بار ...

بی‌کا، تا: ۱۰۸۹ق [تراثنا: س۱۳ش۱–۱۴۹]

● **وصیة النبی لابنته فاطمه (ع)** / حدیث / عربی

waṣiyyat-un nabī li-ibnat-i-hī fāṭima

محمد (ص)، پیامبر اسلام، – ۱۱ قمری

mohammad, payāmbar-e eslām(- 633)

مجموعه وصایای رسول گرامی اسلام به دخترش حضرت فاطمه زهرا (س) که با عناوین «یا فاطمة – یا فاطمة» تنظیم و از طریق حضرت سلمان فارسی روایت شده است.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۳۱۸/۲

آغاز:وصیة النبی لفاطمة روی انه لابنته فاطمه و الذی بعثنی بالحق بشیراً و نذیراً ان رضاء الزوج من رضاء الله تعالی؛ **انجام:**لا تتحدث المرءة بما تفعله مع زوجها فی حال الخلوة فان قلت ذلک لعنها الله و الملائکة.

خط: نستعلیق، کا: محمد بن حبیب الله حسینی رشتی، تا: ۱۳۱۴ق؛ مصحح؛ ۲گ (۲۵۴پ–۲۵۵پ)، ۳۷ سطر (۹/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۴۱–۴۲۸]

۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۷۵۶/۳

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳گ (۱۴–۱۶)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۳–۸۸۸]

۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۰۸۹/۶

آغاز:روی عن سلمان الفارسی رضوان الله علیه قال ... قالت ولم ذلک یا ابتاه فقال اما نقصان ... یا فاطمة انهن اذا اصبن الخیر فلا یشکرن واذا رأین الشر فلا یصبرن؛ **انجام:**وما انا لها الله شفاعتی یوم القیامة ولاشفاعة کل شافع یا فاطمة احفظی وصیتی واوصی به نساء امتی فمن اطاعک فهی من اهل الجنة ومن خالفک فهی من اهل النار تمت

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۴گ (۳۲۳پ–۳۳۵پ)، ۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۵–۲۲۷۷]

۴. مشهد؛ مدیر شانه چی؛ شماره نسخه:۱۴۲

آغاز:بسمله. حمدله. هذه وصیة النبی لابنته الزهراء سیدة نساء العالمین قال سلمان الفارسی ... قال النبی

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۵ص، قطع: ربعی [نشریه: ۵–۶۱۰]

۵. مشهد؛ صحت، رضا (دکتر)؛ شماره نسخه:بدون شماره/۱۰

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ قطع: خشتی [نشریه: ۷–۵۶۰]

● **وصیة النبی لابنته فاطمه (ع)** / حدیث / عربی

waṣīyat-un nabī li-ibnat-i-hī fāṭima

مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷-۱۱۱۰ قمری

majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1628 - 1699)

مجلسی این وصیت را در بحار از روضه کافی نقل کرده است و شامل پندها و کلمات حکمت آمیز و احکام اخلاقی در شؤون مختلف زندگی است و فقرات آن با عنوان «یا فاطمه» آغاز می‌گردد.در آغاز وصیت، سخنانی که در یکی از خطب معروف منسوب به حضرت علی درباره زنان آمده به عین همان عبارات در اینجا از رسول الله (ص) نقل شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۱۲۲/۳

آغاز:قال حدثنا اسمعیل عن الحسن قال حدثنا محمد بن احمد قال حدثنا صالح عن یحیجی عن ابی امامه الباهلی قال قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم لفاطمه احفظی نفسک مما یکون اکثر حطب جهنم قالت یا رسول الله و لم ذلک قال (ص) لان النساء لم یصبرن علی علی شدة فط ... و یکفرن النعمه و یکثرن اللعن؛

انجام:و دمعت عینها و کانما دمعت من خشیة الله تعالی، تمت الوصیة و الحمدلله رب العالمین.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۱۰ص (۳۱-۴۰)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۰-۶۹۲]

● **وصیة الوالد و الاب للاولاد من الصلب و القلب** / اخلاق / عربی

waṣiyyat-ul wālid wa-l ab li-l-awlād min-aṣṣulb wa-l qalb

ابراهیم بن ابی الصفا بن ابی الوفا

ebrāhīm ebn-e abe-s-safā ben abe-l-vafā

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۰۵۳/۴

آغاز:بسمله ... الحمدلله الذی فتح اقفال ابواب القلوب بمفاتح کمال اسباب المطلوب؛ **انجام:**موصلة الیه مقبوله لدیه بمنه و کرمه انه برجواد.

بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۵/۷×۲۳/۳سم [ف: ۷-۱۷۲]

● **الوصیة و ما یتعلق بها** / فقه / عربی

al-waṣīya wa mā yata'allaq-u bi-hā

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۹۹۳/۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ قطع: رقعی [میراث شهاب: س۹ش۲-۳۴]

● **وصیت و نصیحت** / داستان / فارسی

vasīyyat va nasīhat

اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۱۱۴۲۲/۲

آغاز:وصیت لقمان پسر را، لقمان پسر خود تاران را گفت که؛

انجام:و بعد از آن اسکندر فیلسوف را بخلعت‌های گرانمایه و تشریفات فاخره سرافراز گردانید.

وصیت و نصیحت و حکایت نقل از کتاب روضة الصفا؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۴؛ ۵۸ص (۷۲-۱۲۹)، ۱۵ سطر (۱۱×۱۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۱-۳۵۲]

اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۱۱۴۲۵/۲

همان نسخه بالا [ف: ۱-۳۵۲]

← وضاع الحدیث > اسامی وضاع الحدیث

● **وضح البرهان فی مشکلات القرآن** / علوم قرآن / عربی

waḍaḥ-ul burhān fī muškilāt-il qur'ān

نیشابوری، محمود بن ابی الحسن، ق۶ قمری

neyšābūrī, mahmūd ebn-e ab-el-hasan(- 12c)

تفسیر آیات و کلمات مشکل قرآن است.

چاپ: در سال ۱۴۱۰ق در ۲ جلد بوسیله دارالقلم دمشق با تحقیق صفوان عدنان داوودی به چاپ رسیده

[کتابشناسی جهانی قرآن کریم ۷۴/۱؛ الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی المخطوط، مخطوطات التفسیر ۲۰۵/۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۲۰/۱

آغاز:بسمله. قال القاضی الامام العالم بیان الحق ختم المفسرین محمود بن ابی الحسن بن حسین النیسابوریه تغمده الله برحمته اما بعد حمدالله کفا حقه و الصلوة علی محمد خیر خلقه و علی آله الطیبین الطاهرین فان أفضل العلوم علم الکتاب؛

نسخه اصل: کتابخانه چستربیتی، شماره ۳۸۸۳. از آغاز تا سوره تکویر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخقرن۸؛ ۲۰۶ص (۱-۲۰۶)، ۱۹ سطر [عکسی ف: ۳-۲۵۰]

● **وضح المسالک الی معرفة البلدان و الممالک** / جغرافیا / ترکی

waḍaḥ-ul masālik ilā ma'rifat-il buldān wa-l mamālik

سپاهی زاده، محمد بن علی،- ۹۹۷ قمری

sepāhī-zāde, mohammad ebn-e 'alī(- 1589)

اهدا به: سلطان مراد بن سلطان سلیم عثمانی(۹۸۲-۱۰۰۳ق)

تاریخ تألیف: گویا ۹۹۴ق

ترجمه از عربی خود او مورخ ۱۳ رجب ۹۸۰، در یک «مقدمه» و چهار «باب»،.از روی تقویم البلدان ابوالفداء.

[بروکلمان ۴۵۳/۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۹۳۸/۵

آغاز:بسمله، حمد نامحدود اول مبدعاته که قبه خضرائی به غیر عمد رفع بلدی؛ **انجام:**و مصلیا علی خاتم الانبیاء الکرام.

خط: نستعلیق ترک، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: استانبولی، ۱۵۰گ، ۲۱ سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۶-۱۶۲]

● **الوضع** / اصول فقه / عربی

al-waḍ'

ناشناخته:

۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۱۸۶/۴

آغاز:و اعلم ان الوضع لغة جعل الشیء فی حیز

خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۳۹گ [ف: ۳-۶۵]

۲. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۲۵/۲

بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [ف: ۳-۲۹]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۱۰۱/۲

فائدة مکملة فی الوضع؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [میراث شهاب: س۸ش۲-۲۱]

۴. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه:۱۶۵/۳

آغاز:بعد حمد الله علی آلائه و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله خیر آل ما ظهر لامع

مباحث وضع از علم اصول را به طور مختصر بحث کرده است. تذکر: آغاز نسخه منطبق با رساله المجاز و الاستعاره زمخشری است!؛ خط: نستعلیق، کا: اشرفی، عبدالله بن محمد، تا: ۱۲۳۵ق؛ جلد: تیماج، ۲۰سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: -۱۱۴]

۵. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۶/۴

خط: نستعلیق، کا: محمد صوفی، تا: ۱۳۲۰ق؛ ۱ص [نشریه: ۱۱-۹۴۱]

● **وضع اجرة الحصادة و الحمالة و الرضاضة عن نصاب الزکوة (رسالة فی)** / فقه / عربی

waḍ'-u ujrat-il ḥaṣṣāda wa-l ḥammāla wa-r raḍḍāḍa 'an niṣāb-iz zakāt (r.-un fī)

؟ میرزای قمی، ابوالقاسم بن محمد حسن، ۱۱۵۱ – ۱۲۳۱ قمری

mīrzā-ye qomī, ab-ol-qāsem ebn-e mohammad hasan (1739 - 1816)

گویا از میرزای قمی

آغاز:بسمله. الحمدلله الذی رفع عناء مؤنة الادیان الباطلة بمعونة سادات الانام و وضع عنا اوزار تحرج الاذهان بالسنن العاطلة بعین العنایة و الاکرام و الصلوة علی اشرف من اوضح سبل الشرایع و الاحکام و اکرم من میز الحلال من الحرام محمد و آله الهادین الی دارالسلام و صحبه المنتخبین الکرام ما تتابعت اللیالی و الایام و توالت الشهور و الاعوام، اما بعد فق ذاکرنی جماعة من سادة فضلاء الاصحاب و طائفة من اطایب خیار الاحباب فی بلدة المؤمنین قم بابتلائهم بالحرج الشدید و الضرر الوکید من اجل اجرة الحصادة و الحمالة و الرضاضة و ما یلزمهم من ذلک من الخسارة و المنقصة و الغضاضة و انهم ان اخرجوا الزکوة عن الامور المذکورة و لم یضعوها فلامناص لهم عن ترک الزراعة و حرمان الفقراء راسا ان یدعوها و اقترحوا علی فی ان ابین لهم حال هذه المسئلة

انجام:فلنقطع الکلام هنا حامدین لله مصلین علی رسوله المصطفی و آله و اصحابه و نسئل الله ان یغفرلنا ما وقع من تقصیر و ان لایؤخذنا بما صدر عنا خطایانا من صغیر و کبیر.

۱. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۶۶۹/۱۶

بی‌کا، تا: ۱۲۱۴ق، جا: مشهد رضوی؛ قطع: خشتی [ف: -۲۹۲]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۸۲۷/۴

آغاز و انجام: برابر

کا: خوانساری، محمد بن محمد مقیم، بی‌تا؛ ۱۱گ (۳۱۶-۳۲۶پ)، ۲۹سطر (۹×۱۶/۵)، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۸-۴۲۵]

● **وضع اعداد** / علوم غریبه / فارسی

vaz'-e a'dād

ناشناخته:

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۵۹۳/۱۳

آغاز:الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقین و الصلاة و السلام علی خیر خلقه محمدوآله أجمعین. اما بعد: این مختصریست مفید در وضع اعداد وفق و نمودارات و اصول و نوادر آن مبین بر ۵ باب؛ **انجام:**باب ۵ اندر دانستن اعدادی که وفق مجموع ایشان در مربع مستحیل بود و چون این قواعد دیگر در کنه المراد بود در این کتاب تخفیف نمود و الله اعلم تمت

رساله‌ای است در وضع اعداد وفق و مربعات اعداد که در پنج باب نگاشته شده است بدین ترتیب: ۱.در وضع کردن اعداد در مربعات زوج الزوج، ۲.دروضع کردن اعداد در مربعات افراد، ۳. در وضع کردن اعداد در مربعات زوج الفرد، ۴. در دانستن اقل عددی که در مربع وفق دهد و نوادر اعداد وفق، ۵. در دانستن اعدادی که وفق ایشان درمربع مستحیل بود، نام رساله را از آغاز آن گرفتیم و درمنابعی که در دسترس ما بود نیافتیم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸۸۸ق؛ دارای جداول اعداد، مصحح؛ ۲۱گ (۱۸۵پ-۲۰۵پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۶/۵×۱۱/۵سم [ف: ۳۱-۷۴۲]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۷۱/۲-طباطبائی

آغاز:بسمله اللهم وفقنا لمنافع الهدی ... بدان که این مختصریست در وضع اعداد وفق و خواص آن مخصوص است به کواکب سبعه ... تا مبتدیان را درین باب دستوری باشد و بدانند که طریق ارقام آن بر نظم طبیعی باید ... و هر شرفی را وقتی معین است و ذکر آن به محل خواهد آمد؛ **انجام:**(فصل هشتم): در شرف

مریخ چون به بیست و هفت درجه جدی آید این شکل را به مشک و زعفران بر کاغذی نویسند و با خود دارند دائم ... و باید که در روز و الله اعل. تمت الرساله الشریفه اللطیفه ... فی سنه ۱۲۸ (گویا ۱۰۲۸).

رساله‌ای است مشتمل بر هشت «فصل» در بیان خواص شرف ستارگان (کواکب سبعه)، اشکال و جداول شرف هر ستاره در نسخه نشان داده شده است؛ بی‌کا، تا: ۱۲۸ (گویا ۱۰۲۸)؛ ۴ص (۵-۸)، ۱۹، ۱۷و ۱۵سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۲۳-۷۲]

● الوضع الاکبر / کیمیا / عربی

al-waḍ'-ul akbar

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ ؟ قمری

jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

یکصد و شش صحیفه است دراعمال کیمیاگری و تبدیل فلزات و معادن، با رمز و اشاره و ملخص ازصحایف التنهیج البهیج (؟) که در هفت چیز بحث می‌کنند: الذهب الرفیع، الحدید الیابس، النحاس الاحمر، الرصاص، الزیبق، الفضة، القصدیر.نام کتاب از عبارتی در آخر نسخه گرفته شده است.

آغاز:الصحیفة الاولی من جملة صحاف النتیج الهیج النهیج موضوعین بعد تسطیر الوضع الخطیر و هو الوضع الاکبر ...

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۲۹۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**و ها انا راض لواتی فی خیالها کمل الکاتب الوضع الاکبر المشار الیه بالا کثر للنتیج النهیج الجوهر و هو مائة دست صحاف.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۱۰۱گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴/۹×۲۱/۳سم [ف: ۱-۵۸۵]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۵۵۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**و قد کنت لا ارضی بوصل مقطع×× و ها انا راض لو اتانی خیالها

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ تملک: محمد موسوی کاشانی به تاریخ ربیع الاول ۱۳۲۲؛ جلد: تیماج، ۱۰۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۱۷/۵سم [ف: ۱۷-۱۴۱]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۶۵۲/۱۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**علی مائة جزو من سایر الاجساد یقوم ذهبا کقیام الاحجار

کا: مازندرانی، اسماعیل بن یحیی، تا: با تاریخ۱۲۳۲ق؛ ۱۲ص (۴۱۶-۴۲۷)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵/۳×۲۱سم [ف: ۴۳-۲۱۶]

● وضع الالفاظ / اصول فقه / عربی

waḍ'-ul alfāẓ

آرانی کاشانی، ابوطالب بن محمد حسن، ق۱۳ قمری

ārānī kāšānī, abu-tāleb ebn-e mohammad hasan(- 19c)

در این که آیا الفاظ برای حقائق خارجیه وضع شده‌اند یا معانی ذهنیه یا ماهیت.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۹۸/۳

آغاز:قال بعض النحاة علی ما حکی أن الألفاظ موضوعة للحقائق الخارجیة

نسخه اصلی: کتابخانه امامزاده محمد هلال-آران۷۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تصحیح شده با حواشی از مؤلف و غیره؛ ۷ص (۸۶-۹۲) [عکسی ف: ۱-۳۵۳]

● وضع الالفاظ /اصول فقه / عربی

waḍ'-ul alfāẓ

قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۱۸۶/۲

در فهرست به نام: الالفاظ موضوعة للمعانی الذهنیة او الخارجیة؛ خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۳۰گ [ف: ۳-۶۵]

● وضع الألفاظ / منطق / عربی

waḍ'-ul alfāẓ

فائده‌ای مشتمل بر مقدمه و تقسیم و خاتمه مفصلی در بیان کیفیت وضع الفاظ.

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۷/۷

آغاز:هذه فائدة تشمل علی مقدمة و تقسیم و خاتمة. المقدمة؛ **انجام:**مرکب عن الحروف جعل الکلام علی ما فی الفؤاد دلیلا

خط: نستعلیق، کا: حسینی، تا: ۹۷۴ق، جا: کاشان؛ ۴گ (۳۸پ-۴۱پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۰×۱۸/۵سم [مؤید: ۳-۵۳۴]

● وضع انبارهای فنی شرکت نفت / متفرقه / فارسی

vaz'-e anbār-hā-ye fannī-ye šerkat-e naft

کلاهچی، محسن،قرن ۱۵ قمری

kolāhčī, mohsen (21)

گزارشی است که مؤلف که دانشجوی فوق لیسانس علوم اداری بوده در بهمن ماه ۱۳۴۲شمسی زیر نظر دکتر علی محمد اقتداری به رشته تحریر درآورده است. این گزارش در مورد وضع انبارهای فنی شرکت ملی نفت وتوضیح مشکلاتی که دراثر عدم اجرای صحیح نظریه‌های سازمان مدیریت پیش آمده وپیشنهاداتی برای رفع مشکلات آن.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۹۸۰

آغاز:گو این که از شرح وظائف که بعدا بیان خواهد شد هدف از تشکیل انبار روشن می‌گردد با وجود این مطالبی کلی درمورد انبار گفته می‌شود؛ **انجام:**وچون کار بازرسان [...] ایجاب می‌کند که با رئیس انباربرای کسب دستورات بدون واسطه درتماس باشند واحد مذکور زیر نظر مستقیم رئیس انبار قرار داده شد

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۴۲ق؛ جلد: مقوا، ۲۴گ، اندازه: ۲۱×۲۶سم [ف مخ: ۵-۲۲۸۰]

● **وضع ایران** / تاریخ / فارسی
vaz'-e īrān

امین الدوله، علی بن محمد، ۱۲۶۰ – ۱۳۲۲ قمری
amīn-od-dowle, 'alī ebn-e mohammad (1844 - 1904)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۷۱۲
آغاز:من گنگ خوابیده و عالم تمام کر؛ **انجام:**تا در میانه خواسته کردگار چیست ... ۱۳۲۰ پارس ئیل ترکی.
خط: شکسته تعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۲۰ق؛ جلد: تیماج [الفبائی: -۶۰۴]

● **وضع تاریخ الکبیسة الجلالیة الملکشاهیة و اسماء شهورها و ایامها** / هیئت / عربی
waḍ'-u tārīx-il kabīsat-il jalālīyat-il malikšāhīya wa asmā'-u šuhūr-i-hā wa ayyām-i-hā

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۴۰/۱۳
آغاز:وضع تاریخ الکبیسة الجلالیة الملکشاهیة یوم الجمعة بص سنة ۴۴۸ یزدجردیة فی رمضان ۴۷۱ عربیة تد احاد سنة ۱۲۹۰ رومیة اسماء شورها؛ **انجام:**کامران، سادباس، دیزباد، شی کبر، شهریار
خط: نسخ، کا: محمد بن ابی طیب خادم گویا جوربدی، تا: حدود۶۵۶ق؛ کاغذ: دولت آبادی [ف: ۵-۱۲۸]

● **وضع حالیه ولایات حلب و بغداد و ایران و ترکستان** / تاریخ ایران / فارسی
vaz'-e hālīye-ye velāyāt-e halab va baqdād va īrān va torkestān

عارف منشی، محمد، ق۱۴ قمری
'āref-e monšī, mohammad(- 20c)

۱. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه:۹۵۱/۶
خط: نستعلیق، کا: نوری، محمد قلی، تا: ۱۸ محرم۱۳۰۲ق [ف:۸۱]
۲. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه:۹۵۰/۶
آغاز:ایران – آنگاه که بایران عبور کدم این قطعه را از حیثیت شدت تعصب و تمدن بآنطوریکه حکایت میکنند ندیدم؛ **انجام:**اگر مورخین این پادشاه جلیل القدر را مؤسس و بنیان [گزار] سلطنت قاجاریه قرار دهند حق دارند و سزاوار است
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۰۹ق؛ ۱۹ص (۱–۱۹)، ۱۳ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: –۷۸]

● **وضع خطوط در بسایط و منحرفات** / هندسه / عربی
vaz'-e xotūt dar basāyet va monharafāt

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۴۵/۵
آغاز:بسمله الحمدلله ملهم حمده ... و بعد فانی جمعت قواعد عزیزه فی وضع خطوط فضل الدائره علی البسائط و المنحرفات بالهندسه و رتبت ذلک علی مقدمه و با بین و خاتمه فی المقدمه فی انحراف الحائط الباب الاول فی وضع خطوط فضل الدائر علی البسائط و القان فی وضع خطوط فضل الدائر علی المنحرفات؛ **انجام:**و ان شئت فاقسم نصف مجموع الظلین علی القامه و اقسم الجیب الاعظم علی الخارج تحصل ما تقدم بشرطه ... و هذه صورةالجدول المذکور کما تراه فتامله ترشد. و ... الموفق للصواب (سپس درذیل این صفحه و بر صفحه بعد دو جدول رسم شده است).
دور نیست تألیفکاتب آن باشد. این رساله دارای یک مقدمه و دو باب و خاتمه است؛ خط: نسخ تحریری، کا: محمدعطارمعدل، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۶ص (۱۳۰–۱۳۵)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۹–۳۷۵]

● **وضع خلافت در صدر اسلام** / تاریخ اسلام / فارسی
vaz'-e xelāfat dar sadr-e eslām

در این نوشته که مؤلف نامی از خود نبرده اوضاع سیاسی مسلمانان را از رحلت پیامبر(ص) تا واقعه غمبار کربلا با قلمی روان تجزیه و تحلیل نموده است.

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۹۸۷/۲
آغاز:بسمله، ... (وضع خلافت در صدر اسلام) پس از رحلت حضرت پیغمبر صلی الله علیه و آله وضع خلافت بر این قرار گرفت؛ **انجام:**در انظار آشنا و بیگانه متنزل شود.
بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۵–۳۶۸]

● **وضع دول اروپا** / جغرافیا / فارسی
vaz'-e doval-e orūpā

تاریخ تألیف: ۱۲۳۷ق
این نسخه که قسمت اول آن افتاده است ابتدا جغرافیای عالم را با معلومات جدید آنروز بیان می‌کند، سپس به ممالک اروپا می‌پردازد و کشور فرانس را توضیح می‌دهد، بعد به انگلیس می‌رسد و جغرافیای طبیعی و اقتصادی و سیاسی آن کشور را دقیقاً بحث می‌کند. در قسمت سیاسی نیز مفصل از آداب و رسوم این قوم گفتگو می‌نماید که بسیار جالب توجه است. ظاهراً باید نویسنده مطالب خود را از منابع هندی کسب کرده باشد چه در نقل اقوال بیشتر تکیه بر اعمال فرنگیان در هند دارد و در آخر نیز شمه‌ای از روسیه و زندگی پطر می‌آورد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۸۲۵
آغاز:اسلامبول و غیره این حصه از جانب شمال منتهی شود ببحر روم؛ **انجام:**هر نزدیک دور از خود بقصور راضی نشوند الباقی
خط: نستعلیق درشت خط، بی‌کا، تا: ۱۲۳۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ جلد: چرمی مذهب، ۱۴۲گ، ۱۱سطر (۱۲×۲۳)، اندازه: ۲۱/۵×۳۳/۵سم [ف: ۶–۴۶۴]

← وضع ربع کامل و معرفت اصول وضع الارباع ≻ الربع الکامل و المقطوع

● **وضع سرحدات دولت ایران** / جغرافیا / فرانسه – فارسی
vaz'-e sarhaddāt-e dowlat-e īrān

بهلر، ق۱۳ قمری

bohler(- 19c)

اهدا به: ناصرالدین شاه قاجار (۱۲۶۴–۱۳۱۳ق)
بررسی تأسیسات نظامی و قلعه‌های مرزهای جنوبی و غربی کشور است شامل شهرهای بندر محمره، اهواز، شوشتر، دزفول، غربیه، دارالدوله کرمانشاهان، دزکده، و کوله بانان، بعد از بخش فارسی هر بخش متن فرانسه کتاب هم آمده است. نوشته‌های فرانسه و همه نقشه‌های کتاب تاریخ ۱۸۵۹م را دارد. بوهلر فرانسوی استاد نظامی و نقشه کشی دارالفنون بوده است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۹۹۶
آغاز:گفتار از وضع سرحد جنوبی دولت علیه ایران که حسب الامر اعلی حضرت اقدس ظل الهی روحی فداه مأمور بودم بروم. به رسم بعد از تحقیق به حضور باهر النور معروض نمایم. مؤلف این مختصر عالیجاه ... بوهلر صاحب سرتیپ مهندس دولت علیه ایران است. بندر محمره. باید وقت زیاد از جانب اعلی حضرت اقدس همایون شهریاری در باب استحکام بندر محمره بشود؛
انجام:و نیز مخارج این قلعه به قدر مخارج همان قلعه خواهد شد. ملاحظه باید در طاق کرا و در در بند استخوان به جهت استحکام آنها چند باطری توپخانه بنا نمود
خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۳، ظاهراً نسخه اصلی کتاب است که به شاه تقدیم شده؛ با ۱۶ نقشه رنگی دقیق از مناطق مختلفی که شرحشان در متن آمده و ۳ جدول محاسبه هزینه‌های ساخت تأسیسات نظامی و قلعه؛ مهر: «هدایت الله بن حسن ۱۳۸۱» (بیضوی)، «رضا الحسینی ۱۲۷۶»؛ جلد: مقوا، ۶۱گ، ۱۰ و ۳۰ سطر (۱۸/۵×۳۰/۵)، اندازه: ۲۷/۲×۴۲/۳سم [ف: ۲۰–۵۶۴]

← وضع طبیعی ممالک هندوستان ≻ جغرافیای هند

● **الوضع علی الجهات فی البسایط و المنحرفات** /
هیئت / عربی
al-waḍ' 'ala-l jahāt fi-l basāyiṭ wa=l munḥarifāt

مالقی، نورالدین علی

mālaqī, nūr-od-dīn 'alī

گزیده از «الجواهر النیره»استادش شمس الدین محمد بن دلال سیوطی است.مشتمل بر سه «باب» است: ۱.معرفة سمت فضل الدائر؛ ۲. فی المنحرفات؛ ۳. فی المقاییس و استخراج الجهات.
آغاز:بسمله الحمد ... وبعد فیقول رحمة ربه الغنی ... قد استخرت الله تعالی فی تلخیص هذه الرساله فی استخراج فضل الدایره وقسی العصر ودایر الغروب علی البسائط والمنحرفات من طریق الحساب باسهل مایکون یسهل علی المبتدی العمل فیها من کتاب شیخننا العالم العلامه شمس العالم العلامه شمس الدنیا والدین محمد بن دلال الوفائی الاسیوطی غفرالله له المسمی بجواهر النیرات فی رسم البسائط والمنحرفات واذکر فیها ما احتیاج الیه وسمیتها بالوضع ...
انجام:فضیق البرکار یحصل المطلوب والله سبحانه وتعالی اعلم
[الفلك و التنجیم ص ۲۴۳–۲۴۴]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳/۳۲
خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: مقوایی، ۱۲ص (۳۰۱–۳۱۲)، ۲۱سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [سنا: ف: ۱–۳۴]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳/۱۶
خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: مقوایی، ۵ص (۱۶۲–۱۶۶)، ۲۱سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [سنا: ف: ۱–۳۳]
۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۶۶/۲۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محلی مکی، یوسف بن یوسف، تا: ۱۰ ربیع الثانی۱۱۴۳ق، جا: صنعاء یمن؛ ۷گ، ۲۴–۳۲ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱–۵۳۲]
مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۵۶۶/۲۴
همان نسخه بالا [نشریه: ۵–۹۱]

● **الوضع علی الجهات فی البسیط و المنحرفات** / هیئت / فارسی و عربی
al-waḍ' 'ala-l jahāt fi-l basīṭ wa-l munḥarifāt

رضوان افندی، ق۱۲ قمری

rezvān afandī(- 18c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳/۳۳
خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: مقوایی، ۸ص (۳۱۲–۳۱۹)، ۲۱سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [سنا: ف: ۱–۳۴]

● **وضع قپان به طریق هندسه** / هندسه / عربی
vaz'-e qopān be tarīq-e hendese

صوفی، محمد بن احمد، – ۹۵۰ ؟ قمری

sūfī, mohammad ebn-e ahmad(- 1544)

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۶۶/۲۱
آغاز:بسمله والصلوة وبعد فهذه مقالة من کلام الشیخ شمس الدین ابی الفتح؛ **انجام:**فهذه القسمة هی القسمة الصحیحه والله اعلم
خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۱۴۳ق؛ ۱گ، ۲۴–۳۲ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱–۵۳۰]
مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۵۶۶/۱۸
همان نسخه بالا [نشریه: ۵–۹۰]

● **وضع قسم خوردن در جاهلیت** / آداب و سنن / فارسی
vaz‘-e qasam xordan dar jāhelīyat
اعتضادالسلطنه، علیقلی بن فتحعلی، ۱۲۳۴؟–۱۲۹۸قمری
e‘tezād-os-saltane, ‘alī-qolī ebn-e fath-‘alī (1819-1881)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۱۵۱/۳۹
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [ف: ۹–۱۹۶]

● **وضع مالی و نظامی ایران** / اسناد
vaz‘-e mālī va nezāmī-ye īrān

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۹۵۰–ف
نسخه اصل: از وزارت خارجه فرانسه ج ۱ و ۱۹ و ۲۴ ثو ۲۵.در زمان محمد شاه قاجار پیش از ناصرالدین شاه؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عنوان به انگلیسی به شرح زیر است: Correspondence between French Legation in Tehran and French Ministry of Foreign Affairs, Paris, 1844-1897. Microfilm. 30 items. 4 Strips [Paris, S. I. M.?] [n. d.] 35mm. [فیلمها ف: ۲–۲۸۷]

● **وضع مزار زین الدین خوافی در تایباد** / تاریخ /فارسی
vaz‘-e mazār-e zayn-od-dīn-e xāfī dar tāyebād

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۵۰/۷۲
کا: محمد علی منشی نایب الوزاره، تا: قرن ۱۳؛ ۲ص (۴۲۹–۴۳۰) [مختصر ف: –۸۸۵]

● **وضع مزار قطب الدین حیدر در تربت حیدریه** / تاریخ / فارسی
vaz‘-e mazār-e qotb-od-dīn heydar dar torbat-e heydarīye

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۵۰/۷۳
کا: میرزا محمد علی منشی نایب الوزاره، تا: قرن ۱۳، ۱ص (۴۳۰) [مختصر ف: –۸۸۵]

← وضع المفردات > الوضعية

● **وضع المنحرفات علی الحیطان** / هیئت / عربی
waḍ‘-ul munḥarifāt ‘ala-l ḥayṭān
سبط ماردینی، محمد بن محمد، ۸۲۶ – ۹۰۷ قمری
sebt-e mārdīnī, mohammad ebn-e mohammad (1423 - 1502)

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۶۶/۳۱
آغاز:بسمله والحمد وبعد فيقول ... قد حسبت هذه الجداول فی رسم المنحرفات علی الحيطان بطريق سهل حسن لم اسبق اليه وهو؛ **انجام:**جداول
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۴۳ق؛ ۴گ، ۲۴–۳۲ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱–۵۳۳]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۵۶۶/۲۷
همان نسخه بالا [نشریه: ۵–۹۱]

● **الوضع و علائم الحقیقة** / اصول فقه / عربی
al-waḍ‘ wa ‘alā’im-il ḥaqīqa

همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۷۰۷/۱۱
آغاز:بسم الله ... اعلم ان الوضع لكونه حدثا يحتاج الی واضع؛ **انجام:**فان لم يسبق للفظ وضع ثابت فالاستقراء يكون بلا معارض و ان ثبت فعليه عدم.
گویا شاگردی از شاگردان شریف العلماء باشد؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ناقص؛ ۷۴ص (۱۱۷–۱۹۰)، قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: –۱۵۳۰]

← الوضعیة > المفرد و المرکب
← الوضعیة > الاحکام الوضعیة
← الوضعیة > الرسالة الوضعیة

● **الوضعیة = الرسالة الوضعیة = رسالة فی وضع المفردات = تحقیق الوضع** / معانی بیان، فلسفه / عربی
al-waḍ‘īya = ar-r.-ul waḍ‘īya = r.-un fī waḍ‘-il mufradāt = taḥqīq-ul waḍ‘
قوشچی، علی بن محمد، – ۸۷۹ قمری
qūščī, ‘alī ebn-e mohammad(- 1475)

به نام: امیر عبدالکریم
رساله کوتاهی است در تحقیق وضع مفردات که فاقد عناوین می‌باشد.
آغاز:بسمله، المشهور ان وضع المفردات ليس لافادة مسمياتها لاستلزامه الدور. و معنی ذلک ان ليس الفرض من وضع المفردات تحصيل معانيها
انجام:علی خلاف ما صرجوا به لكن الحق احق ان يتبع
[الذریعه ۳۱۰/۲۵ «الهدایة السعدیة فی شرح الرسالة الوضعیة» قوشچی ملا محمد سعید]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۲۸۴/۱۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ۲گ (۶۸ر–۶۹پ) [ف: ۱۶–۲۰۸]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۸۲۴/۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۶۹ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۳گ (۵۲پ-۵۴ر)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۶-۱۲۳]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۴۵۹/۸

خط: نسخ، کا: شریف، شریف محمد بن بابا جان، تا: ۱ جمادی الثانی۹۷۱ق، جا: رامجین ساوجبلاغ؛ ۴گ (۵۹-۶۲)، ۲۳ سطر (۴×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۱۱-۲۴۶۷]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۲۵۷/۵

آغاز و انجام: برابر

کا: قاری ساروی، علی نقی بن محمد امین، تا: قرن ۱۱؛ ۱گ (۱۰ ر و پ)، ۲۶ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۷-۲۶۶۵]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۵۴۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اوایلقرن۱۱؛ واقف: استاد جعفر زاهدی، دی ۱۳۷۷؛ ۳گ، ۱۹سطر، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۲۵-۹۴]

۶. قم؛ مفتی الشیعه؛ شماره نسخه:۶۴/۳

آغاز:برابر

در فهرست با عنوان «الوضع» و ناشناس آمده؛ کا: شاهمیر بن زین العابدین حسنی، تا: ۱۵ رجب۱۰۰۹ق؛ ۴گ (۲۹پ-۳۲ر)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: -۶۸]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۲۸۰/۲۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۸۰ق؛ ۲گ (۴۹پ-۵۰ر)، ۲۱-۳۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۳۸-۳۹۶]

۸. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۸۵/۹-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۵ص (۱۷۰-۱۷۴) [عکسی ف: ۱-۴۰۴]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۸۷/۳

آغاز:بسمله، الحمدلله ذی المن و الاحسان و الصلوة علی رسوله المؤید ببراعة المعانی و فصاحة البیان ... ثم اعلم ان اللفظ الموضوع المستعمل مفرداً؛ **انجام:**و مجاز شرعی فی الدعاء لان وضعه فی اللغة الدعاء و فی الشرعیة للعبادات، تمت.

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: مقوا، ۱۲ص (۶۸-۷۹)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۳/۴۰-۱۱۷]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۶۷۶/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۲۴ق؛ ۵ص (۱۲۵-۱۲۹)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰/۳×۱۵سم [ف: ۴۳-۲۳۴]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۷۲۴/۲۳

آغاز و انجام: برابر

نام رسالهو مؤلف به فراز برگ آغازین آمده؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: حدود قرن۱۳؛ ۲گ (۳۴۴پ-۳۳۵ر)، ۳۵سطر، اندازه: ۹×۱۴سم [ف: ۳۷-۲۸۸]

۱۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۳۱/۹-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۴ص (۱۱۹-۱۲۲) [عکسی ف: ۱-۴۰۵]

۱۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۸۹۰/۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: کاتب محمد بن مصطفی، بی‌تا؛ کاغذ: استانبولی، جلد: تیماج مذهب، ۸ص (۸۷-۹۴)، ۱۳سطر (۴/۵×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۷-۵۰۱]

۱۴. تهران؛ وزارت امور خارجه؛ شماره نسخه:۲/۱۳-۲۰

خط: نستعلیق، کا: میرزا محمد نظام ابن میرزا محمد شفیع بخاری؛ بی‌تا، جلد: تیماج، ۳گ، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: -۲۰]

● **الوضعیة = رساله در وضع** / اصول فقه / عربی

al-waḍʻīya = r. dar vazʻ

همدانی، عبدالصمد بن محمد حسین، - ۱۲۱۶ قمری

hamadānī, ʻabd-os-samad ebn-e mohammad hoseyn(- 1802)

علماء اصول فقه، در ضمن مبادی لفظیه کتب این فن، وضع الفاظ را از نظر خصوص و عموم چهار قسم دانسته‌اند بدین‌گونه:وضع عام و موضوع له عام؛ وضع خاص و موضوع له خاص؛ وضع عام و موضوع له خاص؛ وضع خاص و موضوع له عام.آن‌گاه جملگی قسم اخیر را محال دانسته‌اند بدین دلیل که هنگام وضع لفظ اگر معنی جزی و شخصی ما قید خصوصیت در لحاظ آرند، موضوع له همین معنی خاص خواه بود نه عام زیرا عام ملحوظ نبوده و اگر خصوصیه مزبور ملحوظ نباشد و در معنی قید نشود وضع و موضوع له عام است.

جد علامه این نگارنده در کتاب «درر الاصول» برای تصور قسم اخیر، راهی نشان داده و دلیل آورده که ما آنرا به صورتی دیگر در این رساله مورد گفتگو می‌بینیم. مؤلف این رساله با ذکر ۵ مقدمه و ذکر چند مثال اثبات کرده که «وضع خاص و موضوع له عام» صحیح و واقع است و بر خلاف تصور جمله اصولیان، قسم سوم «وضع عام موضوع له خاص» قابل تحقق نمی‌داند. وی عقیده خود را در مورد تحقق قسم چهارم کلید حل بسیاری از روایات و نیز معضلات دیگر می‌داند. حدیث «من عرف نفسه عرف ربه»و نیز حدیث «العبودیه جوهرة کنهها الربوبیه» را بر اساس مقدمات مذکور تفسیر کرده است.

در آغاز دیباچه رساله نیز بدین اشارت کرده است:«من المسائل تنفتح بمعرفتها من العلم ابواب بحیث ینفتح من کل باب الف باب و تنکشف بها الاستار عن وجوه بواطن الآیات و الاخبار المحجوبه بالف حجاب و نقاب و رایتها لدقة ماخذها و دقة

مسلکها لاینالها ایدی ابناء الزمان». مؤلف رساله (به‌طوری که از مطالعه آن به دست می‌آید) از پیروان شیخ احمد احسائی و یا دارای مسلک اخباری بوده است. در پایان نسخه ما تاریخ ۱۲۵۴ است که گویا تاریخ فراغت مؤلف از تألیف رساله است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۶/۷ خوئی

آغاز: (پس از خطبه): اما بعد فیقول العبد الاثم ... عبد الصمد بن محمد حسین همدانی لما رأیت مسئلة الحقیقه بعد الحقیقه فی مسئلة وضع خاص و الموضوع له العالم (۱) من المسائل التی تنفتح بمعرفتها من العلم ابواب ... اعلم انا لما نظرنا فی الآفاق و الانفس وجدنا الموجودات واقعه فی سلسلتین سلسله طولیه و سلسله عرضیه.؛ **انجام:** قلت ان الذی اجمعوا علی بطلانه غیر هذا و نحن لا نقول به کمالا یقولون لان ما انکروه و اقاموا الحجة علی امتناعه هو ان یکون الملحوظ فی حین الوضع جزئیا من جزئیات الکلی الموضوع له ... و نحن لا نقول ان الملحوظ فی حال الوضع هو فرد من افراد العام بل نقول ان الملحوظ هو العالم ولکن هذا العام لایلحظ فیه الا لاخاص و لا یعرف ما نقول الا الخواص فانت اذا حفظت المقدمات بکنه معرفتها والا فاسلم تسلم سنه ۱۲۵۴.

بی‌کا، بی‌تا؛ ۷ص (۲۳۲–۲۳۸)، قطع: خشتی [ف: ۷–۳۹۷]

● **الوضعية = علم الوضع = الرسالة الوضع** / بلاغت / عربی

al-waḍʿīya = ʿilm-ul waḍʿ = ar-r.-ul waḍʿ

رستمی، ابوبکر، قرن ۱۳ قمری

rostamī, ābū-bakr(- 19c)

رساله‌ای است مختصر درعلم وضع واصول آن. مؤلف از عضد الدین ایجی وسید شریف جرجانی وخطیب قزوینی وسکاکی نام برده است.مؤلف از اهل سنت بوده وبه نظر می‌رسد از فضلای منطقه کردستان باشد.

آغاز:الحمدلله الذی دل علی وجوب وجوده استحالة الدور و امتناع تأثیر الاثر اللاحق فی موثر السابق و اعترف به بطلان التلسل ... و بعد فنقول علم الموضع اصول باحثه عن احوال اللفظ من حیث الوضع

انجام:و المترادف عکسه و هو لفظ متعدد موضوع لمعنی واحد جزئیاً کعمر و ابی حفص او کلیاً کلیث و اسد.

شرح و حواشی:

۱- شرح رسالة الوضع = تحفة الطالبین؛ حمودی، عبدالله (-۱۳)

۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۱۹۱/۱

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تغییر یافت؛ خط: نسخ، کا: محمد شریف سنندجی، تا: قرن ۱۲؛ محشی به خط وانشاء «جناب» به تاریخ ۱۳۱۵ق و «ابن حیدره» در ۱۳۱۵ق؛ جلد: تیماج، ۱۰گ، ۸سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف مخ: ۳–۱۳۹۸]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۰۵۳/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی؛ ۹گ (۱۴پ–۲۲پ)، ۷سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۳–۲۸۶]

۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۳۳۷/۴

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مهر: «محمد الحسینی ۱۲۸۳» (بیضوی) [ف: ۳–۳۴۱]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۷۹۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن محمد مرمن بن علی قلی بیگ اخ صالح بیک القلعة دزدی، تا: ۱۲۲۴ق؛ محشی به امضای «منه»؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج مذهب، ۳گ (۱۴۹پ–۱۵۱ر)، ۲۷سطر، اندازه: ۱۷×۲۶سم [اهدائی رهبر: ۱۰–۱۷۲]

۵. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۹۸۴/۶

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، کا: اوهنگی، سیف الله، تا: ۱۲۶۵ق؛ جلد: تیماج، ۸گ (۳۱پ–۳۸پ)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲–۲۴۹]

۶. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۱۳۶/۵

آغاز و انجام: برابر؛ الرسالة المنسوبة الی مولانا ابی بکر اکبر روستمی ...

خط: نسخ تحریری، کا: محمد رشید، تا: ۱۲۷۸ق؛ ۴گ (۱۱۳ر–۱۱۶پ) [ف: ۲–۲۶۷]

۷. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۳۹۴/۱

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۸۷ق؛ ۴گ (۲ر–۵ر) [ف:۳–۳۴۱]

۸. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۳۷۲/۵

خط: نسخ پخته، کا: سروමالی، عبدالرحمان، تا: ۱۲۹۹ق؛ ۷گ (۱۱۵پ–۱۲۱پ) [ف: ۳–۳۴۱]

۹. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۳۶۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ نازیبا، کا: مصطفی بن عبدالفتاح پاپلانی، تا: قرن ۱۴؛ جلد: مقوایی، ۱۳گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۲–۶۵]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۲۶۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ محشی؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ ۵گ (۷۹ر–۸۳ر)، ۱۱سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [اهدائی رهبر: ۱۰–۱۷۳]

۱۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۲۹۲/۳

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، کا: عبدالفتاح، تا: ۱۳۰۷ق؛ جلد: تیماج، ۷گ، ۱۰سطر، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف مخ: ۵–۲۲۷۹]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۳۸۳

آغاز و انجام: برابر
در فهرست از محمد بن عبدالمؤمن خطیب دانسته که خطاست و نامبرده محتملا کاتب است نه مؤلف؛ خط: نسخ، کا: محمد بن عبدالمؤمن خطیب، تا: ۱۳۱۷ق، از خود چنین تعبیر کرده: «محمد بن المرحوم الشیخ عبدالمؤمن الثالث الخطیب ابن الخطیب ابن الخطیب ابن الخطیب»در ۱۸ سالگی؛ محشی از کاتب، و در حاشیه‌ای تصریح کرده: «حرره محمد الخطیب الربع»؛ جلد: تیماج، ۱۳گ، ۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۴۳-۶۲]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۰۵۱/۲
آغاز و انجام: برابر
تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، کا: موسی بن عیسی، تا: ۱۳۲۰ق، جا: ساوجبلاغ مسجد احمر؛ ۱۰گ (۴۰-۴۹)، ۱۰سطر، اندازه: ۱۵/۸×۲۲/۱سم [ف: ۱۲-۵۰۰]

۱۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۳۹۶/۱۴
خط: نسخ خوش، کا: دولت آبادی، محمد، تا: ۱۳۲۵ق، جا: سنندج، خدمت شیخ عبدالخالق؛ در پایانه نام نگارنده «ملا ابوبکر رح» آمده؛ ۹گ (۷۴ر-۸۲پ) [ف: ۳-۳۴۱]

۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۵۶۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: عبدالرحمن کوله ساری، تا: چهارشنبه ۱۵ ربیع الاول۱۳۷۲ق، در خدمت استاد فاضل ملا عارف ولد ژیری؛ محشی، محشی؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: گالینگور توسی، ۵گ (۴۰پ-۴۴پ)، ۱۱سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [اهدائی رهبر: ۱۰-۱۷۳]

۱۶. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۱۱۴/۱
آغاز و انجام: برابر
تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳گ (۱ر-۳ر)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۱-۱۳۸]

۱۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۸۳۱/۸
آغاز و انجام: برابر
تذکر: نام مؤلف با تطبیق آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، کا: محمد صادق، بی‌تا؛ محشی: با نشان‌های تلخیص، عصام الدین، محمد صادق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: جلد چرم، ۷گ (۵۵پ-۶۱ر)، ۱۱سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۷-۶۵]

۱۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۴۶/۱۱
آغاز و انجام: برابر
تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ کا: محمد، بی‌تا؛ ۴گ (۲۰۲-۲۰۵)، ۲۲ سطر (۹/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱۱-۲۳۴۳]

۱۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۸۸۵/۴
آغاز و انجام: برابر
تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف مخ: ۳-۱۳۹۸]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۴/۴خوئی
آغاز و انجام: برابر
تذکر: نام مؤلف با تطبیق آغاز معلوم شد؛ خط: نسخ، کا: ملا محمد بن بکر آغا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۹ص (۱۸۶-۱۹۴)، ۱۳ و ۲۱سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۷-۳۹۷]

● وضعیه = وجیزه آداب البحث / منطق / عربی

vaz‘īye = vajīze-ye ādāb-ol bahs

شروانی ، ابراهیم بن علی

šervānī,ebrāhīm-e bn-e ‘alī

رساله مختصری است در رد حصر دلالت لفظیه وضعیه بر مطابقت و تضمن و التزام.

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۴۴۸/۶
آغاز:بسمله و اعلم انهم قالوا الدلالة الوضعیة اللفظیة اما مطابق او تضمن او التزام و ذلک لان اللفظ ...
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: خانقاهی با مهر «السید ابوبکر الحسینی» (دایره)؛ جلد: تیماج، ۳ص، ۲۵ سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۲-۶۵۷]

● وضعیه (رساله) / اصول فقه / عربی

vaz‘īye (r.)

کاظمی، اسدالله بن اسماعیل، ۱۱۸۶ - ۱۲۳۷ ؟ قمری

kāzemī, asad-ol-lāh ebn-e esmā‘īl (1773 - 1822)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۷۰۰
آغاز:بسمله. فی الحقیقة الشرعیة و ما یتعلق بها؛ **انجام:**فی شرایع السلف مکررا و یدل ... آمنا الرحمن.
خط: نسخ خفی، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ قطع: وزیری کوچک [رایانه]

← وضوء ⟵ احکام وضو و نماز
← الوضوء ⟵ احکام الوضوء
← وضوء ⟵ اقسام وضوء

● الوضوء / فقه / عربی

al-wuḍū’

قزوینی، علی اکبر بن محمد باقر، ق۱۳ قمری

qazvīnī, ‘alī akbar ebn-e mohammad bāqer(- 19c)

رساله‌ای است در وضوء .

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۸۳/۸
بی‌کا، تا: قرن ۱۳، جلد: میشن، ۱۴گ (۱۰۰-۱۱۴)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۳/۵سم [ف: ۱۰-۳۶۷]

● **الوضوء** / فقه / عربی

al-wuḍū’

طباطبائی بروجردی، میرزا محمد حسین

tabātabā’ī borūjerdī,mīrzā mohammad hoseyn

قم؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۹/۵

خط: نسخ و نستعلیق، کا: طباطبائی بروجردی، میرزا محمدحسین، بی‌تا؛ ۲۴گ (۶۶-۸۹)، اندازه: ۱۶/۵×۲۰/۵سم [ف: -۳۰]

● **الوضوء** / فقه / عربی

al-wuḍū’

ناشناخته:

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۱۹۰/۱۷

آغاز:بسمله. الحمدلله الذی لم یجعلنا من دین الشافعیة و المالکیة؛ **انجام:**اطولهم شبعا فی الدنیا

در این رساله وضوء اهل سنت وصف شده است؛ کا: غلامرضا سبزواری، تا: ۱۰۹۹ق؛ ۲گ (۱۹۰پ-۱۹۲ر) [ف: ۵-۷۵۲]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۳/۴ خوئی

از شیخ محمد بحرانی؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۵ص (۲۶۷-۲۸۱) [ف: ۷-۲۸۳]

● **وضو** / فقه / فارسی

vozū

رساله مختصری است در وضو، مؤلف در آن با استناد به آیه «فاغسلوا وجوهکم ...» و با استفاده از «مصابیح السنة» بغوی و شرح آن، در صدد است تا شستن پاها و سر را به مذهب اهل سنت اثبات نماید.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۰۰۱/۱۰

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... و بعد در آیه فاغسلوا وجوهکم و ایدیکم ... در نصب و جر ارجل در بین اهل سنت و اهل تشیع گفتگو هست و قاعده اصولیه؛ **انجام:**ولکن الله یهدی من یشاء و السلام علی من تابع خیر الانبیاء علیه الف صلوة و سلام و ثناء و ... و غلب الذین غسلوا ایدیهم و ارجلهم عن ادناس البدع و الاهواء.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۵گ (۱۵۵ر-۱۵۹پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۸-۱۲]

● **الوضوء قبل دخول الوقت** / فقه / فارسی و عربی

al-wuḍū’ qabl-id duxūl-il waqt

گویا از سید محمد باقر بن محمد نقی موسوی، حجة الاسلام شفتی، سؤالی است درباره وضوی قبل از دخول وقت برای کسی که نماز قضا در ذمه دارد همراه با پاسخ استدلالی و نقل اقوال. سؤال به فارسی و بخشی از جواب به فارسی و بخشی از آن به عربی است و در ابتدای نسخه، این رساله از حجة الاسلام شفتی معرفی شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۵۲۷/۷

آغاز:کسی که نماز قضا در ذمه او بوده است و عازم اتیان بنماز قضا نبوده باشد وضویی که می‌سازد قبل از دخول وقت فریضه حاضره به نیت وجوب چنین وضو صحیح می‌باشد یا باطل. کسی که نماز قضا در ذمه او هست.؛ **انجام:**ان النوم من الاحداث الموجبة للوضوء کما هو المدلول علیه بالایة الشریفة بمعونة ما ذکر و غیرها

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۴گ (۳۵ر-۳۸پ)، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۰-۱۹۵]

● **الوضوء المندوب** / فقه / عربی

al-wuḍū’-ul mandūb

بحرانی، موسی بن محمد، ق۱۳ قمری

bahrānī, mūsā ebn-e mohammad(- 19c)

در پاسخ به این سؤال: «هل یجوز معه الدخول فی الصلوة الواجبة ام لا؟».

شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۹۲/۳

آغاز:بسمله، الحمد لله رب العالمین ... بعد فهذه رسالة فی بیان الوضوء ... فاعلم اولا ان الوضوء ان کان شرطا الواجب فهو واجب

خط: نستعلیق، کا: نوبندگانی، محمد اسماعیل بن سبز علی، تا: قرن ۱۳، ۳گ (۱۵۳-۱۵۵)، اندازه: ۱۴/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱-۹۳]

● **الوضوء الناقص من جملة وضوء الجبیرة** / فقه / عربی

al-wuḍū’-un nāqiṣ min jumlat-i wuḍū’-il jabīra

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۸۸۲/۴

آغاز:بسمله، حمدله، اعلم ان الوضوء الناقص له صدر لانه تارة یکون النقصان فیه؛ **انجام:**بان المقید کان فی صورة القدرة و الامر بالمطلق باق بحاله و حال

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ ۴گ (۱۱۹ر-۱۲۲ر) [ف: ۶-۱۵۴]

● **وضو و غسل کسیر و صاحب قروح و جروح (رساله در بیان کیفیت)** / فقه / فارسی

vozū va qosl-e kasīr va sāheb-e qorūh va jorūh (r. dar bayān-e keyfīyat-e ...)

خراسانی، محمد جعفر بن محمد طاهر، ۱۰۸۰ - ۱۱۷۵ ؟ قمری

xorāsānī, mohammad ja‘far ebn-e mohammad tāher (1670 - 1762)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۳۹۰/۲
آغاز:الحمدلله رب العالمین ... چنین گوید بنده فانی ... که این رساله ایست در بیان کیفیت وضو و غسل کسیر و صاحب قروح و جروح؛ **انجام:**محل تامل است و در جمیع طریقه احتیاط را رعایت باید نمود تمت.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۳گ (۱۳پ-۱۵ر)، اندازه: ۷×۱۹/۵سم [ف: ۳۸-۵۲۱]

● **وضو و نماز** / فقه / فارسی
vozū va namāz

هزار جریبی، محمد کاظم بن محمد شفیع، - ۱۲۳۴ ؟ قمری
hezār-jarībī, mohammad kāzem ebn-e mohammad šafī'(- 1819)

در پنج «باب» در آداب وضو و نماز.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۵۲۷/۱۳
آغاز:الحمد لله رب العالمین ... اما بعد چنین گوید بنده خاطی محمد کاظم بن محمد شفیع هزار جریبی، که این رساله مختصری است در آداب نماز و کیفیت آن؛ **انجام:**در کتاب امالی روایت کرده است که حضرت امام زین العابدین علیه السالم در قنوت وتر بعد از آنکه سیصد مرتبه العفو می‌گفت این دعا را میخواند سیدی سیدی هذه یدای ...
خط: نسخ، کا: شیخ محمد ارومی الاصل ساکن کربلا، تا: ۱۲۳۵ق؛ جلد: تیماج، ۸گ (۱۹۲-۱۹۹)، ۱۷ سطر (۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۲-۱۹۷]

● **وضوح الصبیان** / لغت / فارسی
vozūh-os sebyān

شیخم بن مولانا کلان بن مخدوم الصبیان شیخ احمد،
šayxom ebn-e mowlānā kalān ebn-e maxdūm-os-sebyān šayx ahmad

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۲۹۹/۹
خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲۶گ (۲۳۸پ- ۲۶۳پ) [مختصر ف: -۸۸۵]

● **الوضوح فی شرح المحرر** / فقه / عربی
al-wuḍūḥ fī š.-il muḥarrir

شهرزوری، حسن بن هدایة الله، - ۱۰۱۴ قمری
Šahrazūrī, hasan ebn-e hedāyat-ol-lāh(- 1606)

وابسته به: المحرر فی الفقه؛ رافعی قزوینی، عبدالکریم بن محمد (۵۵۷-۶۲۳ق)

شرح مزجی مفصلی است بر «المحرر فی فروع الشافعیة» عبدالکریم بن محمد رافعی قزوینی.

۱. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۱۰۲
آغاز:بسمله کتاب النکاح هو الضم و الجمع و ادخال الشیء فی شیء بحیث یصیرا کشیء واحد لغة و فی امثال العرب؛ **انجام:**و اما ترک السقی الزروع و الثمار عند الامکان فمکروه ... تضییع المال و هو سفه و قد یؤدی الی محذور و التقتیر فی نفقة العیال و الله اعلم تم الربع الثالث من الوضوح
ربع ثالث (کتاب النکاح)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: غره ربیع الاول ۱۰۷۰ق؛ مهر: «جلال الدین الحسینی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، مذهب، ۱۴۹گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۱-۸۹]

۲. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۲۴
آغاز:بسمله هذا هو الربع الرابع من الوضوح فی شرح المحرر ابتدأت به فی غرة ربیع الاول سنة ثمان و الف ... کتاب الجراح هی بالکسر جمع جراحة؛ **انجام:**و علی لفظ العتق نختم کتابنا ... فانک علی ما تشاء قدیر و بافاضة المطالب جدیر تمت
جلد چهارم شرح و از آغاز «کتاب الجراح» تا پایان شرح را و مؤلف در غره ربیع الاول ۱۰۰۸ق تألیف این جلد را آغاز نموده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۱۳ق؛ محشی؛ جلد: مقوایی، ۲۰۳گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۱-۳۱]

۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۵۴۸
آغاز:کتاب البیع و هو فی اللغة المبادلة مطلقا و کذا الشراء سواء کانت فی الاموال او غیرها و ما قیل انه من باع بمعنی مد الذراع فضعیف لان هذا یای و ذلک واو؛ **انجام:**(کتاب امهات الاولاد ...). قال الشیخ متقائلا بقول خیر و رجاء. و علی لفظ العتق نختم کتابنا و نرجو ان یعتق الله من النار رقابنا و رقاب آبائنا و هو ارحم الراحمین. و هذا رجاء صادق ... فانک علی من تشاء قدیر و بافاضة المطالب جدیر. تمت کتابة کتاب الوضوح فی ...
توضیح: نام مؤلف از آغاز معلوم گردیده؛ خط: نسخ تحریری، کا: محمد امین بن شیخ حسین، تا: ۳ شعبان۱۳۰۵ق؛ ۵۳۵گ، ۲۴سطر (۱۲×۲۶)، اندازه: ۲۱×۳۵سم [ف: ۳-۳۴۱]

← وضوح المذاهب ← هفتاد و سه ملت

● **الوطر الدافع لعظیم الخطر** / کلام و اعتقادات / عربی
al-waṭar-ud dāfi' li-'aẓīm-il xaṭar

احمدآبادی، عبدالرحمن
ahmad-ābādī, 'abd-or-rahmān

اهدا به: جعفر پاشا
مؤلف که ازسنیان معتقد به جواز رؤیت خداست، درسفری که به یمن داشته طایفه زیدیه را دیده که آنها اعتقاد به این مسأله نداشتند. لذا این رساله رادرپاسخ به شبهات آنها ودراثبات جواز رؤیت حق تعالی نگاشته است.

قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۲۸۶/۲

آغاز:بسمله الحمدلله الذی جعل الابصار للادراک والرؤیة وجعل القلوب للاذعان والاعتقاد ... اما بعد فیقول اضعف عبادالله ... عبدالرحمن احمدآبادی انی لما سافرت الی صنعا وشاهدت فیها من الاحسان ما صنعا صاحب الفکر والذکاء والفهم والعلم والحلم والعدل والکرم ... مولانا ومحسننا جعفر پاشا نورالله باله ... فرأیت هنالک الطائفة الزیدیة الذین ینکرون الرویة التی اثبتها النص وخیرالمرسلین ... وسمیتها الوطر دفعاً لعظیم الخطر وجعلتها وسیلة الی حضرته العلیة ... رؤیة الله تعالی جایزه والرؤیة مصدر بمعنی الادراک مطلقاً؛ **انجام:**والجواب عنها ... لالامتناعها فی نفس الامر والالمنعهم موسی علیه السلام عن ذلک کما فعل موسی حتی سألوا ان یجعل لهم الهة فقال بل انتم قوم تجهلون وهذا مشعر بتحقیق الرؤیة والله اعلم.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مهر بیضوی بزرگ به تاریخ ۱۰۲۱؛ جلد: مقوا، ۳گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۲–۵۷۹]

● **الوطی بالشبهة** / فقه / عربی

al-waṭy bi-š-šubha

ابن صبح، علی

ebn-e sobh, ʻalī

رساله‌ای است در تحقیق رفع شبهه از تحریم ابدی موطوئه بر واطی در وطی شبهه.در مباحث رساله از عبارات سید سند علامه مدقق – خلد الله ایامه– ابن فهد، علامه حلی رحمه الله، شهید اول –رحمه الله– در قواعد و شهید ثانی در شرح لمعه نقل قول شده است.مؤلف پس از اتمام مباحث رساله با عبارت «ولنختم الرساله بحدیث ... و الله تعالی اعلم بحقایق احکامه»، مسأله جواز نوم صائم پس از دو انتباه در صوم معین را همراه با بیان فتوای علامه حلی در مسأله مورد بحث قرار داده و با مطلع «ثم انی عزرت هذه الرساله بما مال الیه الاستاد العلامة من ...» آن را به رساله ضمیمه کرده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۸۴۲/۵

آغاز:الحمدلله الذی حلل النکاح و حرم السفاح و الصلوة ... و بعد فهذه رساله جلیة فی تحقیق رفع الشبهة عن تحریم الموطوتة علی الواطی مؤبداً؛ **انجام:**و یکتب لهم الحسنة بمحض العزم علیها ... یکون مؤاخذا عندالله تعالی لاستحقاقه و الله تعالی اعلم بحقیقه احکامه فلیتامل.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مذهب، ۱۵گ (۱۱۴پ–۱۲۸)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۳–۳۵۱]

● **الوظائف** / فقه / عربی

al-waẓā'if

موسوی قزوینی، رضی الدین بن علی اکبر، – ۱۲۷۷ قمری

mūsavī qazvīnī, razī-od-dīn ebn-e ʻalī akbar(- 1861)

فقه استدلالی بسیار مفصلی است با عناوین «وظیفة – وظیفة». در اول هر موضوع روایت‌های مربوط را آورده با اشاره به سند آنها در حاشیه، پس از آن درباره آن موضوع بحث کرده با نقل اقوال بسیار ورد و ایراد فراوان.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۳۲۶

آغاز:بسمله. حمدله. المقصد الثانی فی الماء المستعمل و مطالبه خمس الاول فی المستعمل فی رفع الحدث؛ **انجام:**و بالجمله الاحتیاط علی جمیع التقادیر و الاحتمالات فی الجمیع کما علیه الاصحاب و الله الهادی الی طریق الصواب انتهی.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج مذهب، اندازه: ۱۱۹/۵×۲۷/۵سم [اهدائی رهبر: ۳–۷۹۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۴۹۰

آغاز:الحمدلله رب لعالمین ... المقصد الثانی فی الماء المستعمل و مطالبه خمس الاول فی المستعمل فی رفع الحدث؛ **انجام:**و بالجملة الاحتیاط علی جمیع التقادیر و الاحتمالات فی الجمع کما قطع علیه الاصحاب. و الله الهادی الی طریق الصواب _ انتهی

خط: نستعلیق، کا: ایروانی، عبدالغفار بن اسدالله، تا: ۱۲۷۷ق؛ مصحح، مقابله آن از روی نسخه خط مؤلف انجام گرفته؛ جلد: تیماج، ۲۵۸گ، ۱۸سطر، اندازه: ۲۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۹–۲۸۸]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۲۱۲

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی از مؤلف؛ جلد: مقوایی، ۲۴۲گ، اندازه: ۱۷/۵×۲۳سم [ف: ۱۹–۲۱]

۴. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۸۷۰

آغاز:الحمدلله ... المقصد الثانی فی الماء المستعمل، و مطالبه خمس؛ **انجام:**علی جمیع التقادیر و الاحتمالات فی الجمع کما قطع علیه الاصحاب و الله الهادی الی طریق الصواب

من اول المقصد الثانی فی الماء المستعمل الی آخر الماء المتنجس؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی با نشان «منه سلمه الله تعالی»؛ ۱۷۷گ، ۲۸سطر، اندازه: ۲۶×۱۹/۵سم [مؤید: ۲–۳۰۹]

● **وظائف اعضا** / اخلاق / فارسی

vazā'ef-e aʻzā

کرمانی، محمد رحیم بن محمد کریم، ۱۲۴۸ – ۱۳۰۷ قمری

kermānī, mohammad rahīm ebn-e mohammad karīm (1833 - 1890)

در این رساله بدن را مملکت و قلب را سلطان دانسته و وظیفه هر یک از اعضا را بر پایه‌های اخلاقی با انشائی نسبتاً ادبی نیکو تشریح نموده است و در ضمن به جهاد با نفس و جهاد با دشمن می‌پردازد و از اختلاف و ستیزگی بیم می‌دهد. گویا این رساله

ناتمام مانده است. با عنوان‌های: رسم ریاست و نظم سیاست، صدارت روح حیوانی به اشارات عقل انسانی، پاس رضا و غضب در جلب راحت و سلب تعب ... .
آغاز:رسم ریاست و نظم سیاست چون نفس نفیسه ناطقه حاذقه قدسیه انسیه شخص مکرم انسانی ...

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۷۴۳/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**من من چه زنی تو که رنجه تنی، چه پریشه چه گزد مگسی

در فهرست با عنوان «رساله عرفانی» و ناشناس آمده که به استناد نسخه ۷۲۸ مرکز احیا تعیین نام شد؛ خط: نسخ، کا: شاه رودی، علی محمد بن محمد رضا، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ ۹گ (۲۷ر-۳۵پ)، اندازه: ۱۶/۸×۲۱/۹سم [ف: ۵-۱۶۵]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۷۲۸ و ۲۴۱۶ عکسی

آغاز:برابر

خط: نستعلیق خوش، کا: عبد الحسین حسینی، تا: ۱۳۱۸ق؛ جلد: مقوایی، ۲۳گ، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۳۸۶] و [عکسی ف: ۷-۱۸]

● وظایف امروزه ایرانیان / حکومت و سیاست / فارسی

vazāyef-e emrūze-ye īrānīyān

پیشنهادهایی است برای اصلاح کشور از جهت سیاسی و اقتصادی و روابط با کشورهای دیگر و مسائل جنگی و چگونگی قانون‌گذاری، به روشی که با دستورات اسلامی و قوانین روز سازگار آید. این کتاب به‌منزله مرام‌نامه حزب «ائتلافیون، توحیدیون» است که در بیستم ذیحجه ۱۳۳۳ق در جمع حزب به تصویب رسیده و به شاه وقت تقدیم شده است.
آغاز:بساحت مقدس اعلیحضرت قدر بسطت ... استخوان بندی و اساس کارخانه حیازت امور داخله

[فهرستواره منزوی ۶۹۱/۶]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۹۸۰

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد ارجانی، تا: ۱۳۳۳ق (شاید نگارنده کتاب نیز باشد)؛ ۲۶۸گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [ف: ۱۸-۱۵۵]

● وظائف التلاوة / قرائت / فارسی

vazā’ef-ot telāva

حسینی، محمد صالح، ق۱۲ قمری

hoseynī, mohammad sāleh(- 18c)

رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۳۰۴/۱ر

آغاز:بسمله ... و بعد چنین گوید مجرم خاطی محمد صالح الحسینی ختم الله له بالحسنی این رساله ایست؛ **انجام:**از احکام مختلفه به مردان و زنان و احکام دیگر هست که در کتب مبسوطه مذکور است ...

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول؛ قطع: بیاض رقعی [رشت و همدان: ف: -۱۲۱۵]

● وظائف الحمام / آداب و سنن / فارسی

vazā’ef-ol hammām

حسینی خاتون آبادی، محمد صالح بن عبدالواسع، ۱۰۵۸ - ۱۱۲۶ ؟ قمری

hoseynī xātūn-ābādī, mohammad sāleh ebn-e ‘abd-ol-vāse‘ (1648 - 1714)

در سه «مقاله»، روایت‌ها به فارسی با عنوان «به عرض می‌رساند» در آن هست. پیداست که برای پادشاه ساخته است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۷۳۰/۲-ف

نسخه اصل: کتابخانه وزیری جامع یزد؛ خط: نسخ، کا: عبدالله پسر بهاء الدین محمد طباطبائی، تا: ۲۶ ربیع الاول۱۱۹۸ق [فیلمها ف: ۳-۹۷]

● وظائف رمضان / اخلاق، آداب و سنن / فارسی

vazā’ef-e ramazān

قاینی، محمد بن عبدالله، - ۸۳۸ قمری

qāyenī, mohammad ebn-e ‘abd-ol-lāh(- 1435)

رساله‌ای است اخلاقی در خصوص ماه رمضان و اعمال شب‌های قدر که با استفاده از کتاب‌های بزرگان اهل سنت نگاشته شده و شامل سه «مقصد»: ۱. در اعمالی که در آن تر غیبی آمده باشد؛۲. در کارهایی که در کردن آن ترهیبی آمده باشد؛ ۳. در وظایف شب قدر.

[هدیة العارفین: ۱۸۹/۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۲۱۲/۵

آغاز:الحمد لله الذی ظهر الاشباح بصیام ایام رمضان و روح الارواح بقیام لیالی رمضان ... این راسله ایست در وظایف ماه رمضان و شب قدر؛ **انجام:**مستحب است نزد من این که در روز قدر بنده اجتهاد می‌نماید در شب قدر، و الله الموفق و المعین و صلی الله علی محمد و آله اجمعین.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۴۱ق؛ مصحح؛ ۲۲گ (۴۳پ-۶۴ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۳۳-۳۹۰]

● وظائف سالک / عرفان و تصوف / فارسی

vazā’ef-e sālek

در ذکر وظایف و اورادی که سالک باید در سلسله نقشبندیه به دستور مرشد و مربی خود، در اوقات معین انجام دهد.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۹/۱۶۷-۸۹۴۷/۲

آغاز:بسمله، در ذکر آنچه وظائفه شریفه از مرشد مربی در اوقات شریف بودند مقررو منسوب بسم الله الرحمن الرحیم

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۰گ (۴۶-۵۴)، ۹سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۸-۴۹۴۳]

← وظایف ماه رمضان ⟵ تحفة العوام

● وظائف المسلمین / فقه / فارسی

vazā’ef-ol moslemīn

احمد بن علی، قرن ۱۴ قمری

ahmad ebn-e ‘alī(- 20c)

رساله فتوایی است در احکام طهارت و صلات و صوم و زکات و خمس، در یک «مقدمه» و چهار «باب» و یک «خاتمه».

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۷۸۳

آغاز:الحمدلله الذی خلق الانام و أوضح لهم مبهمات الاحکام و میزلهم الحلال من الحرام و صلی الله علی محمد؛ **انجام:**و اگر کسی وصیت نماید باخراج خمس لازم است که از اصل مال آن خارج کنند، والله العالم بحقائق الامور

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح، محشی از خود مؤلف؛ یادداشتی به خط مؤلف به تاریخ غره ربیع الاول ۱۳۴۷؛ جلد: مقوایی، ۱۹۹گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵-۱۶۴]

← الوظائف المنتخبة ⟵ وظائف الیوم و اللیلة النبویة

● الوظائف المنطقیة / منطق / عربی

al-waẕā’if-ul manṭiqīya

مغربی، محمد بن موسی، - ۶۸۳ قمری

maqrebī, mohammad ebn-e mūsā(- 1285)

کتابی است مختصر و مفید در منطق شامل سه «باب» دارای شصت و شش وظیفه: باب ۱. در مفردات؛۲. در مرکبات؛ ۳. در حدود و استدلال.

آغاز:الحمدلله الهادی الی اقوم السبل و الصلاة علی افضل الرسل، و بعد فهذه وظائف یهتدی المبتدی الی علم المنطق.

انجام:کقولک التمثیل حجة و مخیلة کقولک وجه الحبیب قمر و الدبة برد و یسمی سعدیة و الله اعلم بالصواب

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۲۲۰۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ ۱۶گ، ۲۰سطر، اندازه: ۸/۵×۱۲/۵سم [اهدائی رهبر: ۵-۴۰۵]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۲۷۵/۲

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: محرم۸۸۶ق؛ ۷گ (۳۷پ-۴۳ر)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۶-۲۶۰]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۹۱۳

آغاز:بسمله، رب یسر و تمم بالخیر، الحمدلله الذی تعالی أن تدارکه العقول ... أما بعد فلما کان علم المنطق مما یتلذذ؛ **انجام:**و انما قلنا الاختلاف موجب للعلم لأنه لما صدق الیجاب ...

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، جلد: مقوایی، ۵۶گ (۴۴پ-۹۹)، ۲۵سطر (۶×۱۶)، اندازه: ۸/۵×۲۱سم [رایانه]

● وظائف الموتی / فقه / عربی

waẕā’if-ul mawtā

خادمی، محمد بن مصطفی، - ۱۱۷۶ قمری

Xādemī, mohammad ebn-e mostafā(- 1763)

در کارهایی که وظیفه مسلمانان است در حالت مرگ و پس از آن و هنگام دفن انجام دهند. این مختصر ترتیب داده شده تا احتیاج به کتاب‌های مفصل نباشد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۳۲۹/۵

آغاز:الحمد لمن جعل آخر کلمتنا انشاءالله لا اله الا الله محمد رسول الله و الصلاة علی من استغرقنا بأنوار ذاته؛ **انجام:**من مر بمقبرة و لم یتفکر عاقبة نفسه و لم یدع لاهل القبر فانه خان نفسه و ایاهم.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۷گ (۱۳۲ر-۱۳۸ر)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۶-۳۰۹]

← وظایف النوافل ⟵ صلاة النوافل

● وظائف و مستمری فارس / اسناد / فارسی

vazā’ef va mostamarrī-ye fārs

کتابچه دستورالعمل و مستمری فارس. اعداد به سیاق است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۹۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ مهر: امجد الملک، مصطفی الموسوی؛ جلد: گالینگور، ۱۸گ، ابعاد متن: ۵×۱۲، اندازه: ۱۴×۲۱سم [سنا: ف: ۲-۱۰۲]

● وظائف الیوم و اللیلة النبویة=الوظائف المنتخبة / دعا / عربی

waẕā’if-ul yawm wa-l layla-tun nabawīya = al-waẕā’if-ul muntaxaba

ابن عبدالقدوس، عبدالنبی بن احمد، - ۹۹۰ قمری

ebn-e ‘abd-ol-qoddūs, ‘abd-on-nabī ebn-e ahmad(-

1582)

مؤلف عبادات،ادعیه و اذکاری که انجام آنها در اوقات شب و روز مستحب است را گردآوری کرده و سپس به صحت و سقم روایات نیز اشاره نموده است:وظیفة التیقظ من المنام؛وظیفه دخول الخلاء و الخروج منه؛ ... وظیفة الدعوات الجامعة المطلقه.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۷۱۵

آغاز:بسمله.الحمدلله الذی هدانا لهذا لولا هدایته ما اهتدیت؛ **انجام:**اللهم احینی مسکینا و امتنی مسکینا و احشرنی فی زمرة المساکین

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایل ذیحجه۱۱۲۳ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد۱۳۷۳؛ ۳۰گ، ۲۹سطر، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [اهدائی رهبر: ۶-۴۱۷]

● **وظیفه خواران** / متفرقه / ترکی

vazīfe xārān

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲/۵۱۴۹/۵-ف

مراتب بندگان آل عثمان از عین علی امیر دفتر خاقانی و کاتب دیوان عدالت به نام سلطان احمد بن محمد خان مراد پاشا در چهار مرتبه و خاتمه به ترکی، دفتر استیفاء است؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳-۱۳۸]

● **الوظیفة الکافیة فی مقام الاستنباط الاحکام الشرعیة** / اصول فقه / عربی

al-waẕīfat-ul kāfīya fī maqām-il istinbāṭ-il aḥkām-iš šar‘īya

موسوی خسروشاهی، محمد باقر بن هاشم، ق۱۴ قمری

mūsavī xosrošāhī, mohammad bāqer ebn-e hāšem(- 20c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۲۷۵/۷

آغاز:بسم الله الرحمن الرحیم و اعوذ بالله السمیع العلیم من الشیطان الرجیم و اولیائه الاثیم ... و بعد فیقول ... اعلم یا طالب المعرفة و علم الیقین و مبتغی المعالی من المعارین الاولیة الواقعیة و القبسات المقتبسة؛ **انجام:**له العلم و الاطمینان بالمحکم من الادلة و الحجج المعمولة المعتبرة ام لا و یعی.

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۸ص (۲۵۲-۲۵۹)، اندازه: ۱۷×۲۰/۵سم [ف: ۴۷/۲-۱۱۰]

● **وظیفة المعاد** / تاریخ معصومین / عربی

waẕīfat-ul ma‘ād

موسوی قزوینی، باقر بن علی اکبر، ق۱۳ قمری

mūsavī qazvīnī, bāqer ebn-e ‘alī akbar(- 19c)

تاریخ مفصلی است از زندگی حسین بن علی علیه السلام از ولادت تا شهادت و حوادث کربلا در روز عاشورا و آنچه بعد از شهادت آنحضرت از معجزات و کرامات رخ داده و دارای چند مقصد و ابواب و خاتمه.

قزوین؛ فحول قزوینی؛ شماره نسخه:بدون شماره

آغاز:الحمد لله خالق الاجسام و جاعل النور و الظلام العالم بما فی الارحام المطلع علی ما فی ضمیر الانام؛ **انجام:**و نشطه فی عمل الآخرة و زهده فی الدنیا الحمد لله اولا و آخرا ...

کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۹۰ق [ف: -۴۱]

● **الوعاء المختوم علی السر المکتوم** / عرفان و تصوف / عربی

al-wi‘ā’-ul maxtūm ‘ala-s sirr-il maktūm

ابن عربی، محمد بن علی، ۵۶۰ - ۶۳۸ قمری

ebn-e ‘arabī, mohammad ebn-e ‘alī (1166 - 1241)

در بیان عالم صغیر و کبیر و جسم انسانی و رسیدن او به مقام اعلاءو اثبات امامت بالاطلاق است. عنوان«بحر ... لؤلؤه ...»آمده است.

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۲۸۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ ۴۸گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳/۱×۲۰/۹سم [ف: ۱-۵۸۵]

۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۶۱

آغاز:بسمله قال الشیخ ... الوعاء المختوم ... حمدت الهی والمقام عظیم فابدی سرورا ... لکنی خفت من نزعة العدو والشیطان؛ **انجام:**وبالله العلی العظیم وهو ثقفی

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ تملک: سید محمد علی سدهی اصفهانی در شعبان ۱۳۴۳؛ جلد: تیماج، ۴۴گ، ۱۷ سطر (۶×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱-۵۹۹]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۶۶۱

همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۱۰۴]

← وعد و وعید ≻ جنت و نار

● **الوعد و الوعید** / کلام و اعتقادات / عربی

al-wa‘d wa-l wa‘īyd

یمنی، احمد بن یحیی، ۷۷۵ - ۸۴۰ قمری

yamanī, ahmad ebn-e yahyā (1374 - 1437)

رساله کوتاهی است در وعده و عید از دیدگاه زیدیه که با عناوین «مسألة، مسألة» با رمزهای خاص؛ در دو «فصل»: ۱. فصل فی الموازنة و الاحباط ون ما یتعلق بهما؛ ۲. فصل فی الأسماء

الشرعیة و ما یتعلق بها، که فصل دوم بحث مستقل و جداگانه‌ای است

چاپ: این رساله در مقدمه کتاب البحر الزخار، مؤلف بارها به چاپ رسیده است

[اعلام المؤلفین الزیدیة، عبدالسلام بن عباس: ۲۰۶–۲۱۳؛ البحر الزخار، صنعانی، ۱۴۰۹ هـ مقدمة: ۷۸–۸۷]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۰۳۸/۵

آغاز: مسئلة، الوعد ثواب و الوعید عقاب (هشتم) لا لمقار نتهما التکلیف و لتوعده الانبیاء و عقابهم ممتنع و لتقدمهما علی الفعل؛

انجام: بل مؤمن قطعاً إذا وافق الحق لحصول الاعتقاد و الاجماع الصحابة، ع م.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ مصحح؛ ۵گ (۱۸ر–۲۲پ)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳۳–۸۵]

● **وعد و وعید** / حدیث / فارسی

va‘d va va‘īd

مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷–۱۱۱۰ قمری

majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1628 - 1699)

علامه مجلسی، در این رساله دو حدیث مربوط به بهشت و دوزخ و وصف آنها راترجمه و شرح نموده؛ در یک «مقدمه» و دو «فصل»: مقدمه: در معاد جسمانی؛فصل ۱.اوصاف بهشت؛ ۲.اوصاف جهنم.

آغاز: الحمدلله الذی أعد الأولیائه جنات النعیم و لأعدائه نزلا من حمیم ... اما بعد خامه تقصیر آثار ...

۱. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه:۸۴

آغاز : برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۳۵گ (۲۳پ–۵۷پ)، ۱۴سطر [ف: ۳۶-]

۲. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه:۲۵۳

آغاز: که توسن سرکش نفس انسانی به شهوات نفسانی و وساوس شیطانی پیوسته از صراط مستقیم طاعت جناب یزدانی منحرف می‌گردد ... حدیث اول شیخ اجل اکمل مفید محمد بن محمد بن نعمان روح الله روحه

خط: نستعلیق، کا: سید علی بن سید سلمان، تا: جمعه ۱۹ رجب۱۲۲۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۳۳گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۳۵-]

۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۹۵۶۵/۵

آغاز: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۲–۴۱۳]

● **وعظ و اندرز** / مواعظ / فارسی

va‘z va andarz

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۲۹/۲۳

آغاز: الهی تو همه و جز تو هیچ و از هیچ در گذشتن سهل ...

به نظم و نثر با مناجاتی در ابتدای آن؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: حسنی فراهانی، ابوالکرم، تا: ۱۰۴۵ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۲ص (۸۴–۸۵)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۳۲–۳۸]

● **الوعظ الثمین فی تعمیر اعصار رمضان الثلاثین** / اخلاق / عربی

al-wa‘ẓ-uṯṯamīn fī ta‘mīr-i a‘ṣār-i ramaḍān-iṯṯalāṯīn

میرغنی، محمد عثمان بن محمد، ۱۲۰۸ – ۱۲۶۸ قمری

mīrqanī,mohammad ‘osmān ebn-e mohammad (1794 - 1852)

وابسته به: تنبیه الغافلین؛ سمرقندی، نصر بن محمد (–۳۷۵ق)

مؤلف ۲۹ باب از ۹۴ باب کتاب «تنبیه الغافلین» ابواللیث سمرقندی را برگزیده و بابی بر آن افزوده و به صورت کتاب مستقلی در آورده است که در ایام ماه مبارک رمضان از آن بهره می‌برده، هر بابی از این کتاب شامل مجلسی در موعظه و نصیحت می‌باشد که ابواب آن بدین ترتیب است: باب ۱. فی فضائل رمضان؛ الباب الثانی: فی فضائل رمضان؛ ۲. فی فضائل مجالس العلم و الحدیث؛ ۳. فی الاخلاص و ترک الریا؛ ۴. فی التوبة؛ ۵. فی فضائل اتمام الصلاة و الخشوع فیها؛ ۶. فی ذکر الله عز و جل؛ ۷. فی الصبر علی المصیبة؛ ۸. فی فضل صلة الرحم؛ ۹. فی فضل حقوق الجار؛ ۱۰. فی فضل الصلاة علی النبی؛ ۱۱. فی اهوال یوم القیامة: ۱۲. فی صفة اهل النار؛ ۱۳. فی صفة اهل الجنة؛ ۱۴. فی الزجر عن العجب؛ ۱۵. فی الامر بالمعروف و النهی عن المنکر؛ ۱۶. فی آفة الکسب و الخذر من الحرام؛ ۱۷. فی ما ورد فی الشفقة و الرحمة؛ ۱۸. فیما تدفعالصدقة عن صاحبها من البلاء؛ ۱۹. فی فضل الشفقة علی الممالیک؛ ۲۰. فی فضل الفقرو ترک الدنیا؛ ۲۱. فی فضل امة محمد؛ ۲۲. فیما ورد فی العمل بالسنة الشریفة؛ ۲۳. فی الزجر عن شرب الخمر؛ ۲۴. فی التفکر؛ ۲۵. فی الحزن و الاجتهاد فی الاخرة؛ ۲۶. فی الزجر عن التکبر؛ ۲۷. فی الزجر عن الزنا؛ ۲۸. فیما جاء من الذنوب؛ ۲۹. فی الزجر عن الغیبة و النمیمة؛ ۳۰. فی بعض احادیث و کلمات منقولة من بعض باقی ابواب اصل الکتاب المحذوفة.

آغاز: الحمدلله الذی جعل الوعظ و التذکیر من اعظم ماینشط الهمم و یدفع التقصیر

انجام: و لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم و صلی الله علی سیدنا محمد و علی آله و صحبه و سلم

[ایضاح المکنون ۷۱۳/۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۱۴۹/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۴۴گ (۱۶- ۵۹)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۲۸-۲۱۷]

● **الوعظیة = الرسالة الوعظیة = رسالة الی احمد بن سلامة بالموصل** / اخلاق / عربی
al-wa‘ẓīya = r.-ul wa‘ẓīya = r.-un ilā aḥmad-i bn-i salāma bil-mūṣil
غزالی، محمد بن محمد، ۴۵۰ - ۵۰۵ قمری
qazālī, mohammad ebn-e mohammad (1059 - 1112)
در این نامه غزالی به شیخ ابوالفتح احمد بن سلامه دممی پندهای عرفانی و اندرزهایی می‌نگارد و ضمناً به بعضی از روایات نیز اشاره می‌نماید.
آغاز:بسمله. رسالة للغزالی ... الی بعض معارفه من اهل الورع و الدین لقد بلغنی علی لسان من اتفق به من حسن سیرة فلان و تشمره لمهم دینه
انجام:و اصل الوضع خطا و اذا عرف ذلک اندفع الاستبعاد. والله اعلم بالصواب
چاپ: مصر، ترقی بشارع عبدالعزیز؛ در مطبعه موسوعات مصر به چاپ رسیده است، ۱۳۱۸، سربی، به اهتمام شیخ مصطفی قبانی دمشقی؛ضمن رسائل غزالی در بیروت چاپ شده
[میراث مشترک ایران و هند: ۲-۴۶]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۶۳۴/۱۴
بی‌کا، تا: قرن ۹ و ۱۰؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: میشن، ۲۱۳گ (۲۷۵-۴۸۷ر)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۵-۳۱۶]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۴۸۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خفی، کا: عبدالاول بن محمود بن محمود شریف کرمانی، تا: رمضان۹۰۸ق؛ اهدایی: رهبری، مهر۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۲گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [اهدائی رهبر: ۶-۱۵۲]
۳. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۵۰۷/۷
همان نسخه بالا [مؤید: ۲-۱۱]
۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۲۵۴/۴
آغاز:برابر؛ **انجام:**فهذا تنبیه علی منهج الحق واستیفاء ذلک شرحناه فی قواعد العقاید فلیطلب منه.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی؛ ۶گ (۸۸-۹۳)، ۱۵سطر، اندازه: ۸×۱۷سم [ف: ۳۸-۷۳۳]
۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۹۴۰/۸
آغاز:برابر؛ **انجام:**فهذا سببه (کذا) علی المنهج الحق و استیفاء ذلک علی الوجه التام فی کتاب قواعد (العقاید) فلیطلب منه و السلام.
خط: نستعلیق چلیپا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲گ (۳۵ر-۳۶پ)، ۱۷سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۸-۵۵۷]
۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۲۹۰/۶
آغاز:برابر؛ **انجام:**و علیه اموت و علیه أبعث حیا انشاء الله تعالی
خط: نسخ، کا: نهبندی، علی بن محمد، تا: ۱۸ جمادی الاول ۱۳۱۳ق؛ ۳گ (۱۲۸پ-۱۳۰ر)، اندازه: ۱۲×۳۴سم [ف: ۹-۷۴]
۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۹۷۲/۱
بی‌کا، بی‌تا؛ ۵گ (۱پ-۵ر)، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۲۳-۱۳۹]
۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۰۷۵/۲۲
آغاز:برابر؛ **انجام:**و اسئل الکریم حسن التوفیق و خاتم الخیر برحمته، قد تم هذه الکلمات علی ید اضعف عبادالله ابن محمد داود الیزدی، عبدالله
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: میشن، ۲گ (۶۰ر-۶۱ر)، اندازه: ۱۲/۸×۲۲/۶سم [ف: ۹-۱۳۶]
۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۱۴/۱
آغاز:برابر
خط: نستعلیق، کا: عبدالحکیم، بی‌تا [ف: ۶-۳۹۵]

● **الوعید** / کلام و اعتقادات / فارسی
al-wa‘īyd
شصت و هفت وعید است در عذاب کافران در روز رستاخیز (مراد دشمنان اهل بیت علیهم السلام می‌باشند)، و مآل ایشان در جهان پس از این جهان، گرفته شده از آیات و احادیث با اشاره به بعضی فضایل و مناقب حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام، این کتاب که گویا بخشی از کتاب چند جلدی باشد، مطالب آن به صورت مجالسی برای واعظان و اهل منبر ترتیب داده شده است. این جلد در ماه رجب ۱۲۹۵ق پایان یافته است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۹۰۹
آغاز:کتاب الوعید در احوال شقی و عنید و آنچه از برای ایشان مهیاست در وقت قبض روح و دخول در قبر؛ **انجام:**حضرت فرمود و الله که تورات و انجیل و زبور و قرآن و جمیع کتابهای آسمانی بر می‌گردد بسوی این هشت مسئله
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ مهر: «الواقف احمد الواعظ الیزدی» (مربع) احتمالاً همین شخص مؤلف باشد؛ واقف: احمد واعظ یزدی؛ ۱۳۴گ، ۲۸سطر، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۵-۳۳۵]

● **وقوف** / تجوید / فارسی
voqūf
در بیان وقف و انواع آن و علامات وقوف سجاوندی در آیات قرآنی به ترتیب سور و رسم الخط بعضی کلمات و بعضاً اشعاری در بیان مطلب آورده است.

دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۲۵۶

آغاز:گردانید بکتاب الوقوف و الله اعلم بحقایق الامور امید که ناظران مصنف کاتب این نسخه را و مصنف اینرا بتکبیر یاد آورند؛ **انجام:**و کذلک انفقت علی رسم واو بعد الهمزة رسم الخط بسیار است اما در این نسخه همین مقدار کافی است .

خط: نسخ، کا: محمدعلی بن امیرعلی، تا: ۲۵ رمضان۱۱۰۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۱۹۶گ، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف مخ: ۱۵۷-]

● **وفاء الزمان او ذکری الفردوسی** / داستان / عربی

wafā’-uz zamān aw ḏikra-l firdawsī

ریحانی، امین بن فارس، ۱۸۷۶ – ۱۹۴۰ میلادی

rayhānī, amīn ebn-e fārs (1876 - 1940)

تاریخ تألیف: ۱۳۰۳ شمسی (= ۱۹۲۴م)

این نمایش‌نامه برای هزارمین سال تولد فردوسی تهیه شده است با بازیگران:۱. سلطانمحمود غزنوی؛۲. فردوسی؛ ۳. حسین میمندی؛ ۴. ایاز، ۵. رسول، ۶. یکی از مردمان طوس. موضوع نمایش‌نامه سلطانمحمود و مسأله نگارش شاه‌نامه و خاطره فردوسی است در هشت پرده که امین ریحانی آنرا در بیروت پرداخته است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۲۵

آغاز:الفصل الاول، المشهد الاول فی القصر بغزنة عاصمة افغانستان؛ **انجام:**التی تعززها الجیوش و لاوساطیل.

کا: رضا شاه پهلوی، تا: ۱۳۵۲ق؛ مجدول؛ ۳۸گ، ۱۶ سطر (۱۳/۵×۱۹)، اندازه: ۲۱×۲۸/۵ سم [ف: ۱۰-۳۱۲]

← وفاء الوفاء باخبار دار المصطفی > وفاء الوفاء بتاریخ المصطفی

● **وفاء الوفاء بتاریخ المصطفی = وفاء الوفاء باخبار دار المصطفی** / تاریخ پیامبراکرم(ص)، تاریخ / عربی

wafā’-ul wafā’ bi-tārīx-il muṣṭafā = wafā’-ul wafā’ bi-axbār-i dār-ul muṣṭafā

سمهودی، علی بن عبدالله، ۸۴۴ – ۹۱۱ قمری

samahvadī, ‘alī ebn-e ‘abd-ol-lāh (1441 - 1506)

تاریخ زندگانی پیغمبر (ص) و تاریخ و جغرافیای دقیق شهر مدینه، به ترتیب الفبا و با ضبط دقیق، دارای ۸«باب»: الفصل الثانی فی حنین الجذع، الفصل الخامس عشر فی ابواب المسجد، الفصل السادس عشر فی البلاط، الباب الخامس فی مصلی الاعیاد، الباب الثامن فی اودیتها و احمالها و بقاعها و اطاییها و بعض اعمالها و فی اربعة فصول، الفصل الرابع فی بقاعها و اطایبها و بعض اعمالها و اعراضها و جبالها و ضبط الاسماء المتعلقة بذلک و بغیره مما تمس الحاجة الیه علی ترتیب الحروف.

چاپ: مدینة،مطبوعات الآداب والمؤید، ۲جلد، ۱۳۲۶ق؛ قاهره، محقق: محمد محیی الدین عبدالحمید، مطبعة السعادة، ۴جلد، ۱۳۷۳ق.

[کشف الظنون ۷۱۹ و ۲۰۱۶]

شروح و حواشی:

۱- خلاصة الوفا بأخبار دار المصطفی؛ سمهودی، علی بن عبدالله (۸۴۴-۹۱۱ق)

۲- اخبار حسینه در اخبار (تاریخ) مدینه = ترجمه خلاصة الوفا باخبار المصطفی(ص)؛ آق سلطان (-۹۷۰ق)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۵۸۳

آغاز:الثالث فی خبر الحذع و المنبر و ما یتعلق بهما؛ **انجام:**و اطم لصاحب اطم بنی عبد الاشهل و اطمان بقبا الوائج کان به ایسخان اطمان.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام (اندکی از دیباچه و آخر باب ۷ (دنباله حرف واو از فصل ۴) تا پایان کتاب از این نسخه افتاده)؛ مجدول ؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۴۴۲ص، ۱۹سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۱۷-۴۲]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۸۷۲

خط: نسخ، کا: خضرمی، محمد بن حسین، تا: ۷ ذیحجه۹۹۷ق، جا: مدینه منوره روبروی قبر پیامبر؛ افتادگی: آغاز (آغاز افتاده در فصل ۱ باب ۴ پیش از فصل دوم در حنین الجذع)؛ مهر: شاه جهان؛ کاغذ: استامبولی، ۱۹۱گ، ۲۰ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱۶-۳۸۶]

۳. اصفهان؛ هادی نجفی؛ شماره نسخه:بدون شماره

خط: نسخ، بی‌کا، تا: چهارشنبه۸جمادی الاول۱۰۶۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، مقابله آن به تاریخ ۱۱محرم ۱۰۶۱ق به پایان رسیده. [اوراق عتیق: ۲-۳۴۸]

● **وفاة الامام الحسن بن علی (ع)** / تاریخ معصومین / عربی

wafāt-ul imām al-ḥusn-i bn-i ‘alī

اوالی، عبدالرضا بن محمد، قرن ۱۲ قمری

avālī, ‘abd-or-rezā ebn-e mohammad(- 18c)

رساله‌ای است درشرح وفات امام حسن (ع) وتاریخ آن حضرت. عنوان‌بندی خاصی ندارد. درالذریعة (۲۱۰/۳) احتمال داده شده که «التهاب نیران الاحزان» از مؤلف رساله حاضر باشد.

قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۴۶۹/۲

آغاز:بسمله الحمدلله الذی تفرد بوحدانیته فی قدم ازلیته وتوحد بفردانیته ذاته المقدسة ... وبعد فهذا کتاب فیه حدیث وفاة الامام ... ابی محمد الحسن الزکی ... قال عبدالرضا بن محمد الاوالی نجل بن المکتل الموالی؛ **انجام:**ودفنه عند قبر جدته فاطمة بنت اسد بن

هاشم بالبقيع وهذا آخر ما انتهى الينا من خبر وفاة سيدنا الحسن بن على بن ابى طالب عليهماالسلام على التمام ... وصلى الله على محمد وآله ...
خط: نسخ، کا: على بن زائد بن عبدالله، تا: شعبان۱۲۲۶ق؛ ۸۱گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف مخ: ۲-۵۸۰]

● **وفاة الامام الحسن عليه السلام** / تاریخ معصومین / عربی
wafāt-ul imām al-ḥusn ʻalayh-is salām
مختصر است و بدون ذکر منابع و مصادر کتاب.

کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه:۱۴۵/۱
آغاز: ستة عشر ألفاً و أخذ أربعة آلاف عذار من خدورهن
خط: نسخ، کا: على بن صالح بن زين الدين احسائى هجرى، تا: ۱۴ صفر۱۲۳۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۳۶گ (۱ر-۳۶ر)، ۱۶سطر، اندازه: ۲۱×۱۵سم [ف: -۱۰۴]

● **وفاة الامام الرضا عليه السلام** / تاریخ معصومین / عربی
wafāt-ul imām-ir riḍā ʻalayh-is salām
جریانات تاریخی شهادت حضرت رضا علیه السلام و کیفیت آن و حوادث مربوط بدان را در این کتاب بررسی کرده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۸۵۳
آغاز: ... كما حبس ابوه موسى الكاظم عليه السلام هكذا حكى ابو عبدالله جد المنذر بن هشام الكلبى فأقام فى حبس السندى
نسخه اصل: کتابخانه کاشف الغطاء-نجف اشرف؛ خط: نسخ نازیبا، کا: اسویهی ابن حاجی مشوق، تا: شنبه ۳۰ ربیع الثانی۱۳۳۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۲۰ص [عکسی ف: ۵-۳۱۹]

● **وفاة الإمام حسن المجتبى عليه السلام** / تاریخ معصومین / عربی
wafāt-ul imām ḥasan-il mujtabā ʻalayh-is salām
محمد بن یوسف بن علی
mohammad ebn-e yūsof ebn-e ʻalī
رساله کوتاهی است در سیره و تاریخ زندگانی و شهادت حضرت امام حسن مجتبی علیه السلام که با نقل روایات گوناگون با عناوین «روی، ورد» به بیان مطالب پرداخته است. نام مؤلف را در منابع موجود نیافتیم.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۴۱۱/۲
آغاز:بسملة، الحمدلله الذى خص بالبلاء أهل الخلة و الإصطفاء و اتحف بجليل المصائب أعاظم الأوصياء ... و بعد، فيقول ... حيث لم يصل إلينا شرح وفاة سيد الكونين و امام المتقين خليفة الله المؤتمن صاحب الجود و المنن؛ **انجام:**و روى ان نقش خاتمه عليه السلام «العزة لله» و ليكن هذا آخر ما أردنا ايراده من شرح وفاة سيدنا و مولانا و إمامنا أبى محمد الحسن بن على بن أبى طالب صلوات الله و سلامه عليهما ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: محرم۱۲۲۸ق؛ ۵۱گ (۶۱پ-۱۱۱پ)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۳۹-۱۷۳]

● **وفات حضرت موسی** / تاریخ پیامبران / فارسی
vafāt-e hazrat-e mūsā

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۸۴۲/۵۱
خط: شکسته نستعلیق، کا: وفا، ابوالقاسم، تا: قرن ۱۳ [ف: ۶-۱۳۵]

● **وفاة سيدتنا فاطمة سلام الله عليها** / تاریخ معصومین /عربی
wafāt-u sayidatanā fāṭima salām-ul lāh ʻalayhā

اصفهان؛ روضاتی؛ شماره نسخه:۱۴۷/۸
آغاز:روى ورقة بن عبدالله الواعظ قال: أخبرنى ابومخنف لوط بن يحيى الأزدى
بی‌کا، تا: ذیقعده۱۰۸۵ق؛ اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: -۱۰۱]

← وفات لسان الملک ← احوال لسان الملک

● **وفات نامه پیامبر** / تاریخ پیامبراکرم(ص) / فارسی
vafāt nāme-ye payāmbar

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۶۶۴ ض
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● **وفاة النبى «ص»** / تاریخ معصومین / عربی
wafāt-un nabī
بهاری همدانی، محمد باقر بن محمد جعفر، ۱۲۷۷ - ۱۳۳۳ قمری
bahārī hamadānī, mohammad bāqer ebn-e mohammad jaʻfar (1861 - 1915)
تاریخ تألیف: ذیقعده ۱۳۲۸ق
کتابی است مفصل، درباره وفات پیامبر اسلام حضرت محمد با استفاده از روایات.
[الذریعة ۱۲۰/۲۵]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۳۴۰
آغاز:الحمدلله رب العالمين ... و بعد فيقول الاحقر ... حيث بلغ بى العمر ما بلغ وشتت امرى و كثر عوائقى؛ **انجام:**يعرف عدم اختصاص ذلك بالمسلمين و يعم الكفار و تفصيل ذلك لا يسعه

هذا المختصر
خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ذیقعده۱۳۲۸ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۸۶گ، ۲۰سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳۱-۲۲۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۳۶۱

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... باب نعی نفسه الشریفة الیه، محمد بن علی بن شهر آشوب المازندرانی فی مناقبه؛ **انجام:**یعرف عدم اختصاص ذلک بالمسلمین و یعم الکفار و تفصیل ذلک لا یسعه هذا المختصر لیکن هذا آخر مانملیه
خط: نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، تا: ذیقعده ۱۳۲۸ق؛ محشی، با قلم خوردگی، مصحح؛ مسوده می‌باشد؛ جلد: تیماج، ۷۵گ، ۱۹سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۳۱-۲۵۴]

← **وفای به عهد ← گوهر مقصود در وفای به عقود**
← **الوفق ← اعداد الوفق**

● **الوفق** / علوم غریبه / عربی
al-wifq

رساله‌ای کوتاه است در علوم غریبه، دارای یک «مقدمه» در تعریف وفق و این که اگر کسی به علم وفق دست یابد به اشرف علوم دست یافته است و دو «باب» در خواص وفق و کیفیت انجام آن و اختیار حوائج کلیه.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۵۹۳/۱۷

آغاز:اعلم أن الوفق هو انتظام الحروف المعجم فی المربعات و المثلثات و أشکال کثیرة علی نظم الطبیعی نسبتها بصور الکواکب فی مواضعها من الفلک فمن وقف و عرف سر الوفق أحاط بأشرف العلوم؛ **انجام:**و من علقه علیه بعینه علی أعمال الحب مجرب یصلح لساقه البرد مجرب صحیح، تم
خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۰؛ مجدول، محشی؛ ۵گ (۲۲۷پ-۲۳۱پ)، ۱۶سطر، اندازه: ۶/۵×۱۱سم [ف: ۳۱-۷۴۶]

● **وفق اسماء الله (رساله)** / علوم غریبه / عربی
vefq-e asmā’-il lāh (r.)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۵۲۵

آغاز:بسمله، حمدله الفضل الاول خذما یوافق حاجتک معنی من آیه و اسم او اسماء ... تعالی فاجمل؛ **انجام:**و الاخذ بنواصیکم حکفغائیل یا ودود یا عطوف تمت.
خط: نسخ جلی خوش، کا: وسیم، محمد، تا: ۱۳۲۶ق [رایانه]

● **وفق اسماء علمیه** / علوم غریبه / فارسی
vefq-e asmā’-e ‘elmīye

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۳۵۵

آغاز:محروسه نیشابور جمع آمدند و سلطان؛ **انجام:**کنتم تحبون الله سوره قل اعوذ برب الفلق
خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ جلد: مقوا [الفبائی: -۶۰۴]

← **وفق اعداد ← مقناطیس القلوب**
← **وفق الاعداد ← اعداد الوفق**

● **وفق الاعداد** / علوم غریبه، ریاضیات/ عربی
wifq-ul a‘dād

قاسانی، مصطفی بن حسین، ق ۱۰ قمری
qāsānī, mostafā ben hoseyn(- 16c)

محل تألیف: مشهد رضوی
در شش «مقاله»: المبادی المربع، وضع الاعداد: فی مربع الفرد در دو فصل، فی مربع زوج الفرد، فی مربع زوج الزوج در دو فصل، وضع الاساس فیها در چهار طریق، الخواص. در خاتمه فصلی است در ایام فاتحه و ملائکه عرشی و خدام.
آغاز:الحمدلله الذی ابدع المکونات علی وفق مشیته. و اجری بیوت قلوب الخواص ... و بعد، فیقول الفقیر الی ربه السبحانی مصطفی بن حسین القاسانی، هذه رسالة فی علم وفق الاعداد.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۱۵۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**و صلی الله علی نبینا محمد رمضان المبارک ۹۹۰
خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۹۹۰ق [الفبائی: -۶۰۴]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۸۱۴/۴-عکسی

آغاز:برابر؛ **انجام:**و شربه المریض صح و براء. تم قد کتب مصنفه (نقل من خطه) تمت کتابته علی یدی مصنفه فی مشهد الرضا (ع) سنة ظیر هجریة.
خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: ۶ ذیحجه ۹۹۹ق، جا: اردبیل؛ ۱۰ص (۷۱-۸۰) [عکسی ف: ۱-۴۰۵]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۲۵۰/۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**فهو من اعمال الملوک، فهذه جملة الافاق المنسوبة الی الکواکب السبعة، و الله یعلم
خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۱گ (۴۳پ-۵۳پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۲سم [ف: ۶-۳۳۳]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۷۴۲/۱۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**باب المحبة. المحبة یکتب المزوجات ... فالف بین قلوبکم و اصحبتم بنعمته اخوانا و نزعنا ...
خط: نستعلیق، کا: قراچه داغی، محمد قلی بن عوض، تا: قرن ۱۳؛ ۱۴گ (۱۴۵ر-۱۵۸ر)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵/۲×۲۱/۶سم [ف: ۵-۱۶۴]

۵. اصفهان؛ ابوالبرکات، رضا؛ شماره نسخه:۵۹/۶

آغاز:برابر
خط: نستعلیق، کا: اثیم ورنوسفادرانی، محمد ابراهیم بن محمد کریم، تا: ۱۲۴۵ق؛ ۲۳گ (۹۵پ-۱۱۷ر) [سه کتابخانه اصفهان: ف: -۶۳]

● **وفق الاعداد** / علوم غریبه / عربی
wifq-ul a‘dād

نظامی، عبدالوهاب
nezāmī, ‘abd-ol-vahhāb

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۵۸۲
آغاز:الحمدلله رب العالمین حمد الشاکرین؛ **انجام:**لم نشکل علیه شی من هذا الفن و الحمدلله
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۸۱ق، جا: انگهشت [رایانه]

● **وفق اعداد** / ریاضیات، علوم غریبه/ فارسی
vefq-e a‘dād

؟ طاوسی یزدی، یعقوب بن محمد، ق۱۱ قمری
tāvūsī yazdī, ya‘qūb ebn-e mohammad(- 17c)

در وفق اعداد و خواص اوفاق.
آغاز:دو عدد اول و آخر یکی از آن دو را از وفق مربع بباید کاست.
[فهرستواره منزوی ۲۶۰۴/۴]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۰۵۱
آغاز:برابر؛ **انجام:**طلسم این است با شمعلونی.
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۱؛ تملک: رکن الدوله در زنجان در ۱۲۸۹ق؛ جلد: تیماج، ۱۱۰گ، ۱۸سطر (۱۳×۲۱)، اندازه: ۱۷/۵×۲۵سم [ف: ۱۰-۱۹۹۵]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۷۵
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ در پایان جدول گ ۳۲پ آمده: «عمل یعقوب بن محمد بن علی بن عبدالرزاق بن محمد بن محفوظ الدباج الطاوسی» و مؤلف و نویسنده نسخه هم باید همو باشد، مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۱۴گ، ۲۱سطر (۱۱/۵×۱۸)، اندازه: ۱۹×۲۵/۵سم [ف: ۹-۱۲۴۴]

● **وفق اعداد** / ریاضیات / فارسی
vefq-e a‘dād

مروجی زنجانی، محمد علی، ق۱۴ قمری
morvvejī zanjānī, mohammad ‘alī(- 20c)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۹۰۶
آغاز:بسمله، و آن عبارتست از معرفت بکیفیت وضع اعداد در مربعات؛ **انجام:**لاقوه الابالله العلی العظیم تمام شد و العلم عندالله محمد علی مروجی زنجانی
خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ابعاد متن: ۱۴×۲۰، اندازه: ۱۷×۲۲سم [الفبائی: -۶۰۴]

● **وفق اعداد**/ علوم غریبه / فارسی
vefq-e a‘dād

علائی، محمد حسن
‘alā’ī, mohammad hasan

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۵۲۷
آغاز:بسمله، این رساله است در بیان اعداد وفق وش آن و نهاد ن الواح بطریق که استادان این علم؛ **انجام:**مجوز شرع باشد و اگر غرل منصب است باید شرعا جایز باشد و علی هذا القیاس و الحمدالله اولا و اخرا حمدا یوافی نعمه.
خط: نستعلیق جلی، بی‌کا، تا: ۱۳۳۰ق؛ ضمیمه نسخه ش ۱۶۱۴۸؛ قطع: رقعی [رایانه]

● **وفق الاعداد** / ریاضیات، علوم غریبه/ عربی
wifq-ul a‘dād

ناشناخته:
۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۶۲/۱۰۷(آ)-۴۶۳/۱۰۷(ب)-ف
نسخه اصل: کوپرولوش ۱۵۸۹. به عربی در شش فصل؛ بی‌کا، تا: با تاریخ۷۵۶ق؛ درهامش، مجدول؛ ۵گ (۳۸۶پ-۳۹۰پ) [فیلمها ف: ۱-۴۸۶]
قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۱۱۶/۱۰۷ عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا [میراث شهاب: س۱۸ش۱-۵۸]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۵۷۷۹
از محمد قاینی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۵ق [الفبائی: -۶۰۴]
۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۴۴۸۴
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: -۶۰۴]

● **وفق اعداد** /ریاضیات، علوم غریبه / فارسی
vefq-e a‘dād

ناشناخته:
۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۶۸۰/۱۸
آغاز:بعد از حمد نامحصور بر احد صبور و درود نامعدود بر حبیب و دود و ادعیه بیشمار بر اصحاب اخیار گوید احقر عباد الله که فرمان فضا جریان جهان مطاع حضرت سلطان بر آن صادر شد که؛ **انجام:**اگر صاحب ذهن مستقیم در وی تأمل کند امید چنان است که درین علم هیچ چیز برو پوشیده نماند و الله اعلم بالصواب.
ترجمه و شرحی است کوتاه بر رساله‌ای در وفق اعداد، تألیف عبد الوهاب نظامی، در مواردی که متن کوتاه بوده، توضیح داده و در موارد دیگر که توضیحات بسیار بوده، گزیده ساخته است و آن را در شش فصل بدین ترتیب نموده: فصل ۱. در معنی وفق، ۲. در وفق عدد فرد، ۳. در وفق عدد زوج، ۴. در وفق عدد زوجی که نصف او زوج باشد، ۵. در وفق چهار در چهار، ۶. در وضع

اسامی و کنی و القاب وغیر آنها در وفق مربع چهار در چهار؛ خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، تا: اواخرقرن۱۱؛ دارای اشکال و جداول؛ محشی؛ ۵گ (۱۸۰–۱۸۴)، ۲۳سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۳۲–۲۴۳]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۵۹۶/۵

آغاز:بسمله. و به نستعین. بعد از حمد پروردگار که توفیق هدایت ارباب عنایت فرموده؛ **انجام:**هوشمند را به همین قدر کفایت است

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد هاشم بن محمد شفیع اصفهانی، تا: ۱۱۱۹ق، مجدول؛ کاغذ: ترمه هندی، جلد: میشن [ف: ۵–۳۰۲]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:بدون شماره

مؤلف مجهول، وی د راین اثر از کتاب جفر منسوب به حضرت امیر (ع) و کتاب السرالمصون و الدر المکنون غزالی سوده جسته است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ قطع: جانمازی [میراث شهاب: س۷ش ۱–۲–۳۵]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۸۹۰/۶

آغاز:الحمد لله رب العالمین و الصلاة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین اما بعد: این رساله است مشتمل بر وفق اعداد هذا الخواص فی المحبة و البغض و الافتراق الهلاک للعدوة و الظالم المستحق له و هی من المجربات المستخرجة من الکتاب المرسوم بسر المصنون و در المکنون؛ **انجام:**سنگینی گوش دست بر گوش گذارد و بگوید: لو انزلنا هذا القرآن تاآخر سوره حشر درد دندان انگشت سبابه بر آن گذارد و بگوید: بسم الله و بالله اسالک بعزتک و جلالک و قدرتک علی کل شیء ان مریم تلد غیر عیسی روحک و کلمتک ان تکشف ما یلقی فلان بی فلان من الضر کله

رساله کوچکی در وفق اعداد است که مطالب آن از کتاب سر المصنون و در المکنون «غزالی» و جفر منسوب به حضرت امیر المومنین علی (ع) آورده است نام اصلی کتاب و مؤلف آن در منابع موجود یافت نشد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ دارای جداول اعداد، مصحح، محشی؛ ۱۴گ، ۲۳سطر (۷/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۳۲–۶۹۳]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۲۱۲

آغاز:لوح اول در بیان وضع اعداد در مبعات؛ **انجام:**الساعه ۲ بارک الله و علیکم فیکم

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ضمیمه نسخه ش ۹۱۹۷ [رایانه]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۴۱۵۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: -۶۰۴]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۷۶۹/۲

آغاز:باب طریق معرفت وفق طبیعی هر مربع آن است که عدد اقسام ضلع را در نفس خود ضرب کنند و یکی بر وی افزایند؛ **انجام:**در دعوی این علم شریف سؤال می‌نمایند ایراد کردیم که به قواعد مذکور و استقرار و تبدیل درست شده و این مربعات همین است که مسطور می‌شود.

چندین باب است مشتمل بر چند فصل در طریق وفق اعداد با استفاده از جداول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۳۶گ(۳۰پ–۶۵پ)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۲۸–۲۵۰]

۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۷۵۲/۱–۳۹/۱۳۲

آغاز:بسمله حمدبیحد که ارقام اعدادش جز به فلک تخمین بر لوح اندیشه نتوان نگاشت وثناء بی انتها که لوای ادایش جز درمیدان عجز بازوی لااقصی نتوان بر افراشت؛ **انجام:**وعدد آیه هفده هزار وسیصد وهشتاد یکست ۱۷۳۸۱

رساله مختصری است درعلم وفق الاعداد شامل فصول ومربعات، عنوان یکی از فصول رساله: فصل دویم در وفق ملفق؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: وسط وانجام؛ جلد: مقوا، ۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۴–۲۰۸۴]

● وفق اعداد حروف اسامی ائمه / علوم غریبه / فارسی

vefq-e aʻdād-e horūf-e asāmī-ye aʼemme

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۷۶۶

خط: نستعلیق، کا: محمد حسینی، تا: ۱۱۱۷ق [الفبائی: -۶۰۴]

● وفق اعداد و تکثیر اسماء / ریاضیات / فارسی

vefq-e aʻdād va taksīr-e asmāʼ

ثابت جنگ، محمد خان بن غلامحسین خان، قرن ۱۳ قمری

sābet jang, mohammad xān ebn-e qolām-hoseyn xān(- 19c)

رساله مختصری است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۰۱۲/۵

آغاز:الحمد لله والصلاة علی عبده الذین اصطفی ... اما بعد چنین گوید احقر عباد الله الصمد محمد که بالفعل بخاطر فاتر رسید

بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۶ جمادی الاول۱۲۵۶ق؛ ۶گ (۷۲پ–۷۷ر)، اندازه: ۱۹×۲۶سم [ف: ۱۱–۱۳]

← وفق التام ⩤ اعداد الوفق

← وفق التام (ترجمه و شرح) ⩤ اعداد الوفق

← وفق الزحل ⩤ شرح ترکیب خاتم ابی حامد الغزالی

← وفق مثلث ⩤ کیمیاء

● **الوفق المثلث** / کیمیا / عربی

al-wifq-ul mutallat

۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۶۴/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۰گ (۷۹ر-۸۸ر)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: -۲۵۰]

۲. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۳۳۱/۳

کا: محمد علی بن آخوند ملا احمد، تا: چهارشنبه ۲۹ رمضان۱۲۶۴ق، جا: قم [نشریه: ۲-۱۱۲]

● **الوفق المخمس الخالی الوسط (منظومة فی)** / علوم غریبه، شعر / عربی

al-wifq-ul muxammas xālī-il wasaṭ (mnẓ. fī)

ابن عربی، محمد بن علی، **۵۶۰ - ۶۳۸** قمری

ebn-e ‘arabī, mohammad ebn-e ‘alī (1166 - 1241)

منظومه‌ای است قریب به صد بیت، مؤلف در این ارجوزة چگونگی و شرایط استفاده از مربعی وفقی ۵×۵ خالی الوسط را برای حصول مطالب بیان نموده است.

آغاز:بسمله. اذا رمت انجاز الامور المهمة ×× علیك بخالی الجوف فی ای ساعة / مخمس اهل العلم تشهد فضله ×× طبیعته ستون من بعد خمسه

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶/۶۹۰-طباطبائی

آغاز: برابر؛ **انجام:**پایان منظومه: فهذا الذی قدجاء بالوضع اولا ×× و صورته مقلوبة فی الحقیقه. پایان رساله: فوضعنا فی البیت الوسط و هذه صفته و الله اعلم بالصواب.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مجدول، در پایان منظومه توضیح‌ها و دستور العمل‌هایی نیز آمده است؛ جلد: تیماج، ۴ص (۵۱-۵۴)، ۲۰ و ۲۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۲۳-۱۲]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۵۱۴/۱۴

آغاز:برابر

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ (۶۸ر و حواشی ۶۸پ و ۶۹ر) [ف: ۳۶-۲۷]

● **وفق مخمس خالی الوسط (رساله فی)** / علوم غریبه / عربی

vefq-e moxammas-e xāle-l vasat (r. fī)

عارف بالله، محمد بن عمر، ق۱۴ قمری

‘āref be-l-lāh, mohammad ebn-e ‘omar(- 20c)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۳۸۹

آغاز:بسملهـ حمدله الفصل الاول خذما یوافق حاجتك معنی و آیه او اسم او اسماء؛ **انجام:**و ان یقرء عند کتابه کل قوم فاتحه الکتاب تمت.

خط: نسخ جلی، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ضمیمه نسخه ش ۱۶۰۳۹؛ جلد: تیماج، قطع: رقعی [رایانه]

● **الوفق مخمس خالی الوسط** / علوم غریبه / عربی

vefq-e moxammas-e xāle-l vasat

بنا به به ضبط کاتب، تألیف شیخ ابن حجر، رساله مختصری است در سه فصل:«الاول خذ ما یوافق حاجتك معنی، الثانی اجمع عدد اسم الوفق و الجلالة و الحاجة و الطالب و المطلوب و جبرئیل للحب و میکائیل للرزق، الثالث اذا اقسمت ابجد جملاً سبعة کل قسم اربعه احرف».

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۰۳۹/۳

آغاز:الحمدلله رب العالمین؛ **انجام:**مضروب درج الفلك فی العناصر الاربع ۱۴۴۰ تمت الکتاب

بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۹/۸×۱۶/۳سم [ف: ۱۵-۱۰۲]

● **وفق المراد در علم اعداد** / علوم غریبه / فارسی

vefq-ol morād dar ‘elm-e a‘dād

مرعشی شوشتری، فتح الله بن محمدرضا، **-۱۲۹۳؟**قمری

mar‘ašī šūštarī, fath-ol-lāh ebn-e mohammad-rezā(- 1876)

تاریخ تألیف: ۱۲۴۴ق

در یافتن وفق دلالت از اعداد و اوقات و طلسمات و فواید دیگر با جدول‌هایی مناسب موضوعات و بیان خواص آنها، در یک «مقدمه» و دوازده «فصل» و یک «خاتمه»: مقدمه در واضع علم اعداد و کیفیت عمل طلسم، فصول در مربع سه در سه تا شانزده در شانزده، خاتمه در فواید متفرقه و اعمال طلسمیه.

آغاز:الحمدلله الذی رسم علی وفق حکمته اعداد اشکال الموجودات ... این رساله وفق دلالت را بخواهش عزیزی نوشته

[فهرستواره منزوی ۲۷۵۴/۴]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۳۳۸/۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**و چون بیستم هم عدد کاف است و نیمک که وفق علی است ختم کردیم این رساله مبارکه را ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۸ ربیع الثانی ۱۲۷۰ق؛ مجدول؛ ۶۵گ (۱۲۱ر-۱۸۵پ)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۲۱-۲۹۹]

● **وفق‌های اعداد و طلسمات و جدولها** / علوم غریبه/ فارسی

vefq hā-ye a‘dād va telesmāt va jadvalhā

درباره انواع و اقسام جدول‌ها و تکسیرها از مثلث و مربع و مخمس تا ۲۲×۲۲.

همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۱۶۹

آغاز:ایشان را دوری دیگر و علی هذا و بیوت این ادوار مختلف باشد در شمار به تفاضل مضروب دو در چهار و از بهر استعلام کمیت خانه‌های دور اول؛ **انجام:**چنانکه ظاهرا و باطنا به ذکر خیر نپردازند که از مسامس این تثلیث ان شاء الله سبحانه لوح امالی و آمال محصول هر گونه مقصود مرقوم گشته علی احسن الحال و ایمن المآل استکمال یابد به وفق مرام و کنه مراد و به توفیق الله تعالی و حس تیسیره ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: رحلی [رشت و همدان: ف: ‎-۱۲۷۸]

● **وفقیات** / هیئت / فارسی

vefqīyāt

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۹۴۴/۲

آغاز:این کتاب درعلم وفقیات کی در هر شکلی خاصیتی [...] است واین شکل سه اندر سه است ... این شکل آن است کی خون بر سه پاره سفال؛ **انجام:**واین نبشته بر سینه [...] آن را بست بازنهی وسراین طشت بپوشی وخاک را [...] بی هیچ شک واین عمل هندوان است [...] درقوس یا به موضعی پاک از [...] خاصه آن زحل وقمر با مشتری باشد

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مهر: «لا اله الا الله ... ابن محمود» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۴-۱۵۸۴]

● **وفیات الائمة** / تاریخ معصومین / عربی

wafīyāt-ul a’imma

خطی، محمد بن عبدالله، ق۱۲ قمری

xattī, mohammad ebn-e ‘abd-ol-lāh(- 18c)

کتابی است دربیان تاریخ ائمه اطهار که با عنوان «وفاة الامام (ع)» شرح حال امامان را می‌آورد. دراین نسخه بخشی از شرح حال امام موسی کاظم (ع) به ضمیمه قصیده‌ای در رثای آن حضرت از مؤلف، وبندی از وفاة الامام الجواد (ع) و قطعه‌ای از وفاة الامام الهادی (ع) موجود است. کتاب «مولود الصدیقة فاطمة الزهراء» ازهمین مؤلف درنجف اشرف به سال ۱۳۷۶ق به چاپ رسیده است.

قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۸۳۰

آغاز:عمی فلو ظفر لوق فلما کان فی السحر قرع الباب فدخل یشهق ویبکی ویقول ارحنی یا جعفر غفرالله لک ارض عنی؛ **انجام:**فقال الراوی ولما انتقل الامام ابوالحسن الهادی (ع) علا الصیاح والبکا فی داره وقامت الواعیة فی الهاشمیین والعلویین والطالبیین فغسله ابنه ابو محمد الحسن العسکری بحنوطه ... مع یحیی بن هرثمة ودفن فی داره بسر من راء وکان وفاته

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۲۴ جمادی الثانی۱۱۹۸ق؛ افتادگی: آغاز ووسط وانجام؛ ۳۴گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف مخ: ۲-۵۸۰]

← وفیات الاعیان > وفیات العلماء

● **وفیات الاعیان و انباء ابناء الزمان** / تراجم / عربی

wafīyāt-ul a‘yān wa anbā’-i abnā’-iz zamān

ابن خلکان، احمد بن محمد، ۶۰۸ – ۶۸۱ ؟ قمری

ebn-e xallekān ,‹ahmad ebn-e mohammad (1212 - 1283)

اهدا به: بیبرس

تاریخ تألیف: دوشنبه ۲۰ جمادی الثانی ۶۷۲ق؛ محل تألیف: قاهره

کتاب وفیات الاعیان از مهمترین کتب تذکره اسلامی است و در آن آثار و شرح حال بزرگان ادب عرب از صدر اسلام تا قرن هفتم می‌آید.در آن ترجمه وزندگی‌نامه بیش از ۸۰۰ نفر ازعلماء، شخصیت‌های برجسته از پادشاهان و وزیران وکسانی که مورد سؤال وجستجوی افراد است آمده. آن را به ترتیب حروف اوایل اسامی افراد مرتب کرده، شامل زندگی‌نامه مختصر وبدون زیادتی است وفقط به مسائل مهم زندگی‌نامه افراد پرداخته است. او خود درباره روش نگارش وفیات الاعیان می‌گوید چون از جوانی به بررسی گزارش کارهای گذشتگان میل داشت به گردآوری یادداشت‌ها پرداخت، و چون بسیار شد و نامرتب بود استفاده از آنها دشوار گشت، پس به سال ۶۵۴قدر قاهره آنرا به ترتیب حرف آغاز نام‌ها بسنجید و مسافرت به شام همراه ابوالفتح بیبرس مانع از پایان کار گشت؛ تا پس از کناره‌گیری از کار در ۶۶۹ق گزارش‌هایی بر آن افزود و به‌صورت کنونی در آورد و چلبی می‌گوید: آنرا به روز دوشنبه ۲۲ جمادی الثانی ۶۷۲ق به پایان رسانید و ۸۴۶ گزارش در آن گرد آورد، و همو از صاحب جهان آرا نقل کند که نگارنده کتاب را به نام بیبرس ساخته است. در بزرگترین نسخه‌های این کتاب که نسخه چاپ تهران است، ۸۳۳ گزارش آمده که در میان آنها پادشاهان، وزیران، سران، دانشمندان، شاعران، خنیاگران، و به گفته خودش هر که نامش پرسیدنی و کردارش شنیدنی است دیده می‌شود، ولی زندگی خلیفه‌ها و یاران پیغمبر را که دیگران کتاب‌ها در باره زندگی ایشان نگاشته‌اند، او در اینجا نیاورده است. وی در این کتاب به عقیده مذهبی کاری ندارد، و چه بسا زندیقان و ملحدان که زندگانی اینان به درازا و با ستایش بسیار در اینجا یاد شده است، و چه بسا درباره شاعران و هنرمندان بیشتر از روحانیان گفتگو کرده است، و ابن کثیر در این کار بروی خرده گرفته است. او فقط گزارش کسانی را در این کتاب آورد که تاریخ مرگ ایشان را می‌دانست، و گاهی نیز

برخی از کسانیکه تاریخ مرگشان را نمی‌دانست به دنبال گزارش آنان که می‌شناخت آورده، و از این راه نام کتاب را «وفیات الاعیان» نهاده است. وی برای این کار خویش سه گونه مدرک دارد:۱. کتاب‌های گذشتگان؛ ۲. شنیده‌ها از بزرگان؛ ۳. آنچه خود دیده است، و در ترتیب کتاب فقط به حرف نخست و دوم چشم داشته و به حرف سوم کاری نداشته است.

آغاز:بسمله بعد حمدالله الذی تفرد بالبقاء وحکم علی عباده بالموت والفناء ... هذا مختصر فی التاریخ دعانی الی جمعه

انجام:ولا یکدر علینا ما منحنا من شرع اغضائه النمیر الصافی انه علی ذلک قدیر و بالاجابة جدیر.

چاپ: این کتاب بارها به چاپ رسیده است و از جمله به تاریخ ۱۳۶۷ به تصحیح محمد محیی الدین عبدالحمید در مصر به چاپ رسیده است؛ بیروت، دارالثقافه، تحقیق احسان عباس، ۱۹۶۸-۱۹۷۲م، ۸ج

[کشف الظنون ۲۰۱۷/۲؛ مشار ۹۹۷؛ سرکیس، معجم ۹۸/۱-۹۹ برای چاپهای آن؛ فهرستواره منزوی ۲۰۸۶/۳ «ترجمه وفیات الاعیان» (۲ کتاب)؛ دنا ۱۰: ۱۰۸۹-۱۰۹۱ (۵۵ نسخه)]

شروح و حواشی:

۱- المختصر المختار من وفیات الاعیان؛ حلبی، احمد بن سعید (-۷)

۲- فوات الوفیات؛ ابن شاکر کتبی، محمد بن شاکر (۶۸۱-۷۶۴ق)

۳- منظر الانسان فی ترجمة وفیات الاعیان و انباء ابناء الزمان لابن خلکان؛ سجزی، یوسف بن احمد (- قرن ۹)

۴- وفیات الاعیان (ترجمه)؛ قاضی زاده، کبیر بن اویس (- قرن ۱۰)

۵- وفیات الاعیان (ترجمه)؛ علائی، محمد بن محمد (- قرن ۱۱)

۶- فهرست الاعلام الواردة فی وفیات الاعیان؛ گلشن، عبدالحمید (-۱۴)

۷- مشکاة الادب ناصری؛ سپهر کاشانی، عباسقلی بن محمد تقی (۱۲۶۸-۱۳۴۲ق)

۸- وفیات الاعیان (منتخب)؛ کنتوری، ناصر حسین بن حامد حسین (۱۲۸۴-۱۳۶۱ق)

۹- وفیات الاعیان (ترجمه)؛ جابری انصاری، حسن بن علی (۱۲۸۷-۱۳۷۶ق)

۱۰- مناظر الانسان = ترجمه وفیات الاعیان؛ یوسف بن محمود بن محمد

۱۱- الابیات الحسان المجردة من وفیات الاعیان

۱۲- حدائق العیان فی مختصر وفیات الأعیان

۱۳- وفیات الاعیان (منتخب)(۲عنوان)

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۵۹۵

از سرگذشت ابوثور است تا آخر سرگذشت عبدالملک جوینی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ در آخر آن دارد که عبدالله بن خلیل بن منصور شافعی در ۱۰ محرم ۸۰۹ آنرا خوانده، نیز دارد کسی که در ۱۵ رجب ۸۰۱ آنرا خوانده؛ تملک: اعتضاد السلطنه در ۱۲۹۷؛ واقف: سپهسالار، ۱۲۹۷؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۳۳۷گ، ۱۹ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۵-۷۵۳]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۶۵۶

جلد سوم و آخرین جلد کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ مصحح؛ مهر: میرزا ابوالفضل طهرانی (مقرنص)؛ تملک: احمد بن حسن الدبیسری؛ ۱۷۹گ، ۲۶سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۲۰-۵۳]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۰۵۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ جلد: تیماج قهوه‌ای؛ افتادگی: آغاز؛ ۴۰۲گ، ۳۳سطر، اندازه: ۲۲×۳۰سم [ف: ۲۶-۴۲]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۹۶۴

قسمتی است از یک نسخه ممتاز از تاریخ ابن خلکان (از ابوالقاسم ابراهیم افلیلی تا عبدالملک اصمعی)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ محشی؛ کاغذ: سمرقندی، ۱۶۹ص، ۲۴سطر، اندازه: ۱۹×۲۶سم [ف: ۱۰-۲۱۰۲]

۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۶۲۲

آغاز:مالک بن انس بن ملک بن ابی عامر بن عمر بن الحرث بن عثمان؛ **انجام:** ووری عنه الامام الشافعی رضی الله عنه و خلق ...

خط: نسخ مایل به ثلث، بی‌کا، تا: اوایلقرن۸؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ تملک: طغتمر بن عبد الله عثمانی در ۷۱۶ق، عبد الرحمن بن علی بن الموید در ۹۱۱ در دار السلام قسطنطنیه، محمد بن علی بن عمر سفدی حنفی؛ اهدایی: وزیری؛ ۲۲۱گ، ۲۱سطر (۱۳×۲۰)، اندازه: ۱۸×۲۴/۵سم [ف: ۲-۵۲۹]

یزد؛ جامع کبیر؛ شماره نسخه:۲۱۷

همان نسخه بالا [نشریه: ۴-۴۱۶]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۴۵-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۳۹۷]

۶. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۶۲

حرف عین (عاصم) تا قدری از حرف میم (محمد بن جابر بن سنان حرانی منجم)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ تملک: محمد مهدی حسینی موسوی مورخ ۱۲۰۸؛ جلد: تیماج، ۲۲۱گ، ۲۱ سطر (۱۳×۲۱/۵)، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۱-۵۹۹]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۶۶۲

همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۱۰۴]

۷. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۶۳

از حرف میم (محمدکرانی) تا وهب بن منبه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ با یادداشت محمد امین به هنگامی که به شرف ملازمت میرزا جلال الدین محمد مشرف شده در ذیحجه ۱۰۴۶؛ تملک: سید محمد موسوی مورخ ۱۱۹۸؛ جلد: تیماج، ۲۰۶گ، ۱۹ سطر (۱۱×۱۸/۵)، اندازه: ۱۶×۲۴/۵سم [ف: ۱-۶۰۰]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۶۶۳

همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۱۰۴]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۲۷

آغاز:قال الشیخ الامام العالم العلامة قاضی القضاة شمس الدین

ابوالعباس احمد بن محمد بن ابراهیم بن خلکان الهکاری الشافعی رحمه الله بعد حمدالله الذی تفرد بالبقاء و حکم علی عباده بالموت و الفناء و کتب لکل نفس اجلالا تجاوزه؛ **انجام:** فی فنون من العلم علی روی واحد یبلغ اربعة الاف بیت و له عدة ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷ و ۸؛ افتادگی: انجام؛ نسخه‌ای است کهن و ناتمام از جلد اول کتاب و مقداری که از آخر نسخه ساقط شده چند برگی بیش نیست و مسلماً تاریخ کتابت آن از قرن ۷ و ۸ متجاوز نیست؛ مهر: محمد رفیع موسوی؛ یادداشتی به امضای سید صدرالدین بن صالح موسوی عاملی به تاریخ ۱۲۰۹ق؛ کاغذ: خان بالغ، ۴۲۳ص، ۱۹سطر، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۴-۳۲۳]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۷۷۳

از حرف میم تا حرف یاء؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۷۰۳ق؛ نسخه قدیم و شاید در عصر مؤلف برای ابوالمظفر یحیی ابن محمد بن هبیره بن سعید ملقب به عون الدین؛ تملک: حاجی محمد حسینا، محمد شفیع بن محمد علی استرابادی به تاریخ شوال ۱۰۸۷ در بغداد با مهر «عبده محمد شفیع» (بیضوی)؛ مهر: «لا اله الا الله الملک الحق المبین محمد محسن» (بیضوی)؛ نشانی مطالعه ابراهیم ابن محمد دقماق به تاریخ پنجم ربیع الاول ۷۰۳ و یحیی بن ابی الیمن بتاریخ ۱۰۲۰؛ جلد: تیماج، ۱۹۴گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۵/۵سم [ف: ۱۰-۱۶۰]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۲۳۴

خط: نسخ، کا: احمد بن غازی بن عبدالرحمن، تا: چهارشنبه ۱۹ذیقعده۷۳۲ق؛ تملک: محمد سیف پیر عثمان، فتاح حسینی در محرم ۱۱۲۱؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۲۷۰گ، ۲۵سطر (۱۲×۱۸)، اندازه: ۱۸×۲۵/۵سم [ف: ۱۷-۶۷]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۹۳۱

انجام: فقیل له فهؤلاءالاحزون فقال مرقعون مهرمون انما هم کل علی غیرهم آخرالجزء الاول
جلد اول کتاب، تا آخر شرح حال «ابوالحارث ذوالرمه»؛ خط: نسخ، کا: احمد بن عبدالعزیز بن عبدالکریم بن ابی طالب بن علی بن عبدالله بن سیدهم لخمی شافعی، تا: ۷۳۸ق؛ مصحح، مقابله شده؛ تملک: مصطفی القاضی بحلب الشهبا، احمد نیلی میرزازاده القاضی بعسکر آنا طول سابقاً، محمد امین نحیفی فی معسکر السلطانی بصحرای شمنی ۱۰۸۷؛ مهر: «الهی بده ما را عمر سدمد×× بحق گوهر مهر محمد» (بیضوی)؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۵۲گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۳۷-۵۱۷]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۹۳۲

آغاز: حرف الفاء ابوشجاع فاتک الکبیر المعروف بالمجنون کان رومیا؛ **انجام:** برابر
جزء دوم و سوم کتاب و از حرف فا تا پایان کتاب؛ خط: نسخ، کا: احمد بن اسمعیل وجیزی شافعی صوفی، تا: دهه دوم رمضان ۷۴۰، جا: قاهره، خانقاه ملکیه ناصریه، به دستور علی بن محمد بن شرف الدین یونس حریزی صوفی حکیم؛ مصحح، مقابله شده؛ جلد: تیماج مذهب، ۴۹۷گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۳۷-۵۱۸]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۶۰۵

از حرف الف تا فاء بدون دیباچه مؤلف؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: انجام؛ تملک: حسن حسینی، ابوالفضل ساوجی به تاریخ دوم صفر ۱۳۰۴؛ جلد: تیماج، ۲۹۰گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲۵-۵]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۷۸۶

آغاز: یقول العبد الفقیر الی رحمة الله تعالی احمد بن محمد بن ابراهیم بن ابی بکر بن خلکان بعد حمد الله الذی تفرد بالبقاء و حکم علی عباده بالموت والفناء؛ **انجام:** ابوعلی یحیی بن خالد بن برمک وزیر هارون الرشید ... فالح علی و قد بلغنی انک قد اعطیت جاریتک فلانه الالف دنانیر فهو اذا
از ابتدا تا شرح حال «یحیی بن خالد بن برمک» بخش کوتاهی از پایان را ندارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: انجام؛ مجدول، مصحح؛ یادداشت مطالعه لطف الله در ۱۱۳۴ق؛ تملک: محمد امین بن علی در ۱۱۹۴ق، عبدالقادر بن مرحوم علی خاشقجی؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۴۵۱گ، ۲۹سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۴/۸سم [اهدائی رهبر: ۸-۳۴۹]

۱۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۱۸۱

ج ۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ جلد: میشن، ۱۶۰گ، ۲۶سطر، اندازه: ۱۶/۳×۲۴سم [ف: ۱-۵۸۵]

۱۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۵۴۹

جلد چهارم کتاب و از حالات ابو المظفر یحیی ین محمد بن هبیره تا پایان حرف یاء؛ خط: نسخ، کا: محمد بن عمر الخیری، تا: اواخر ذیقعده۸۳۷ق؛ تملک: خطاب بن عمر بن مهدی به تاریخ ۸۴۱ق، موسی بن یوسف بن ایوب شافعی به تاریخ ۹۹۸ق، محمود محمدی حنفی به تاریخ ۹۶۵ق در مصر، مصطفی بن محب الدین؛ انهاء مطالعه عبدالرحمن بن عماد الدین و محمد بن عماد العراقی الحنفی به تاریخ پنج‌شنبه دهم شعبان ۹۰۵ق؛ جلد: تیماج، ۱۹۳گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۹-۳۴۱]

۱۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۵۹۶

جزو دوم، از سرگذشت حسین بن علی وزیر مغربی تا عبیدالله بن عبدالله هلالی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مجدول؛ محمد بن یوسف شفهی شامی آن را در ۹۸۱ خوانده؛ تملک: محمد کاظم بن محمد بروجردی در ۱۲۵۷ق، ملا اسماعیل کرازانی، علی قلی میرزا؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا، ۲۴۴گ، ۱۷ سطر (۱۲/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۵-۷۵۳]

۱۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۳۴۷

خط: نسخ، کا: احمد بن ... مدرس حنفی فلبوی، تا: یک‌شنبه ۱۵ رجب۹۹۳ق؛ مجدول، مصحح؛ تملک: احمد سلیمان بیک شاوی‌زاده به تاریخ ۱۲ محرم ۱۱۹۶، عبدالله متسلم البصرة به تاریخ ۱۱ رمضان ۱۲۱۵، طهماسب بن محمد علی میرزا با مهر «مؤید

الدوله» (مربع)؛ مهر: «اردشیر» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۴۴۵گ، ۳۵سطر، اندازه: ۲۴×۳۷/۵سم [ف: ۱۱-۳۳۴]

۱۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۴۵۴

آغاز:أبو عبید الله محمد بن عمران بن موسی بن سعید بن جنید الکاتب المرزبانی؛ **انجام:**و قبره مشهور بها یزار کان قد ناهز تسعین سنة من عمره رحمة الله تعالی

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۷۳گ، ۲۷سطر (۱۱×۱۹)، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۲۹-۸۱]

۲۰. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۴۵۶

جلد سوم؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ قطع: وزیری [ف: -۲۶۵]

۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۲۹۰

آغاز:بسمله. یقول الفقیر الی رحمة الله تعالی؛ **انجام:**محمد و آله و صحبه و سلم.

خط: نسخ، کا: مصطفی بن اسمعیل دمشقی شافعی، تا: قرن ۱۱؛ مجدول؛ واقف: نائینی؛ جلد: تیماج، ۵۷۸گ، ۳۵سطر (۱۲×۲۰/۵)، اندازه: ۱۹/۵×۲۹/۵سم [ف: ۷-۱۸۰]

۲۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۴۳

از حرف میم: ابوعبدالله ملک بن انس تا پایان کتاب؛ خط: نسخ، کا: احمد بن عبداللطیف بن ... ، تا: چهارشنبه ۲۲ صفر۱۰۲۳ق، جا: مکه مکرمه؛ از روی نسخه مورخ روز شنبه ۲۷ رمضان ۹۷۲ در مکه، این با نسخه با چاپی اندکی جدایی دارد؛ جلد: تیماج، ۲۵ سطر (۱۵/۵×۱۷/۵) [ف: -۸۰۸]

۲۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۵۸۸

نیمه نخستین جلد ۱ و ۲؛ خط: نسخ، کا: عبدالسلام بن احمد حنبلی، تا: شنبه ۱۲ رجب ۱۰۳۲ق، در حضرت شیخ محیی الدین (گویا بر سر گور او)؛ مجدول، محشی؛ تملک: حاجی ابراهیم بن حاج درویش حسن کیفی (گویا: حصن کیفی) در ۱۰۵۷، محمد بن زین الدین شامی، عبدالهادی قاضی دیار بکر؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۹ سطر (۱۰/۵×۲۰)، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۵-۷۵۳]

۲۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۴۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه۱ جمادی الثانی ۱۰۴۲ق، جا: اصفهان؛ مصحح در ۲۲ رجب ۱۰۷۲ق از هفت گزارش افزوده چاپ تهران فقط گزارش زید شهید ابن علی ابن الحسین دیده می‌شود؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۴۵۱گ، ۳۱سطر (۱۷×۳۳)، اندازه: ۲۶/۵×۴۰سم [ف: ۲-۶۷۶]

۲۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۹۱۲-۶/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد قاسم بن محمدزمان شیرازی، تا: ربیع الثانی ۱۰۶۴ق؛ با سرلوح مزدوج، مجدول، با علامات بلاغ، مصحح، بلاغ درآخر نسخه ربیع الثانی ۱۰۷۵؛ مهر: «عبده آل محمد صادق ۱۰۳۴» (بیضوی)؛ تملک: محمد جعفر در ۱۱۲۶ق؛ در آخر نسخه توضیح درباره مقابله ونسخه تصحیح کتاب از فرهاد میرزا در ۱۲۶۲؛ ۵۹۲گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۱×۳۵سم [ف: ۸-۴۹۴۳]

۲۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۵۱۰

آغاز:بسمله، یقول العبد الفقیر الی رحمه الله تعالی احمد بن محمد بن ابراهیم؛ **انجام:**مسوغ اعطائه الخیر الصافی ان شاء الله تعالی کلما ذکره الذاکرون و غفل عن ذکره الغافلون

خط: نسخ، کا: حاج محمد مشهور به امیر حاج، تا: ۱۰۶۵ق؛ دارای یک سرلوح؛ کاغذ: کشمیری، جلد: میش، ۶۱۰گ، ۲۹سطر (۱۰/۵×۱۹/۵)، اندازه: ۱۶×۲۷سم [ف: ۸-۱۳]

۲۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۶۳۳

جزو یک تا «ابو علی محمد بن حسن المظفر البغدادی»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۹ رمضان۱۰۸۱ق؛ مقابله شده توسط حسن بن عبدالرحمن در ۱۹ محرم ۱۲۲۱، با سرلوح؛ جلد: میشن، ۲۶۱گ، ۳۲سطر، اندازه: ۲۰/۵×۲۹/۹سم [ف: ۱-۵۸۵]

۲۸. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۴۱ حکمت

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الاول۱۰۸۸ق، جا: نجف اشرف؛ جلد: تیماج، قطع: رحلی [ف: ۲-۸۵]

۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۳۱۰

آغاز:یقول العبد الفقیر الی رحمة الله تعالی احمد بن محمد بن ابراهیم بن ابی بکر بن خلکان بعد حمد الله الذی تفرد بالبقاء و حکم علی عباده بالموت والفناء؛ **انجام:**و الفهمی بفتح الفاء و سکون الهاء و بعدها میم هذه النسبة الی فهم و هو بطن من قیس غیلان خرج منه جماعة کثیرة و الله اعلم

نیمه اول کتاب (از ابتداء تا حرف لام)؛ خط: نسخ، کا: اسمعیل بن صالح بن احمد بن سعید بن احمد بن ماجد جمری مولداً و منشأً بحرانی بلداً و محتداً برای شیخ سلیمان بن علی، تا: ۲۲ صفر۱۰۹۳ق؛ افتادگی: انجام؛ به جز ۳۵برگ اول نونویس که در قرن ۱۳ق از روی نسخه چاپ پاریس مطبوع در ۱۸۳۸م به خط محمد علی نوشته شده چنان که در صفحه عنوان نسخه آمده: «وقد اعتنی بتصحیحه و طبعه العبد الفقیر الی رحمة ربه البارون ما کوکین دیسلان طبع فی مدینة باریس المحروسة بمطبع الاخوان فیرمان دیدوة و شرکائهما سنة ۱۸۳۸المسیحیة. هکذا فی النسخة التی نقلته و انا اللائذ بالله العلی محمد علی صانه الله عن شر کل خفی و جلی»، مجدول، با سرلوح مرصع به سبک شبه قاره؛ اهدایی: رهبری، تیر ۱۳۸۱؛ کاغذ: ترمه کشمیر، جلد: تیماجمذهب، ۲۸۲گ، ۲۸سطر، اندازه: ۱۶×۲۶سم [اهدائی رهبر: ۸-۳۴۸]

۳۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۹۲۴

آغاز: البزاز و اختلفوا اختلافا کثیرا (مطابق سطر ۴صفحه ۲۲۴ جلد دوم چاپ محمد محیی الدین عبدالحمید - قاهره بی تاریخ)؛ **انجام:**(در شرح حال کافور الاخشیدی در جلد سوم همان چاپ ص ۳۶۴ چنین است): بلاد الشام من دمشق و حلب و انطاکیه و طرسوس و الصیصه و غیر ذلک

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، ۱۷۵گ، ۱۷سطر (۸/۱۰×۲۲)، اندازه: ۹/۵×۲۹/۸سم [ف:۱۷-۱۷۷]

۳۱. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۷۴۹

آغاز:برابر؛ **انجام:** و قد بلغنی انک قد اعطیت بجاریتک فلانة آلاف دنانیر فهو اذا استهدی ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ تملک: محمد امین بن علی بابی در ۱۱۹۴، عبدالقادر بن علی خاشقجی، یادداشت مطالعه کتاب از لطف الله در ۱۱۳۴ق؛ ۴۵۳گ، ۲۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۴/۵سم [مؤید: ۲-۲۲۴]

۳۲. تهران؛ انجمن آثار و مفاخر فرهنگی؛ شماره نسخه:۵۱/۱

جزء اول و ثانی؛ خط: نسخ بدخط، بی‌کا، تا: ربیع الاول۱۱۶۲ق، جا: صنعاء؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۷۵ص (۱-۳۷۵)، ۴۳ سطر (۱۵×۲۲/۵)، اندازه: ۱۹/۵×۳۰سم [ف: -۲۳۹]

۳۳. اصفهان؛ جابری انصاری؛ شماره نسخه:۵۴

جزئی از وفیات الاعیان(قسمت خاء)، دو مجلد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۶-۵۹۸]

۳۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۹۹۵

آغاز:حرف المیم. ابو عبدالله مالک بن انس بن ابی عامر بن عمرو بن الحرث بن غیمان بغین معجمة؛ **انجام:**فکانوا مقصودین من بلاد العراق و العجم و غیرهما رحمهم الله اجمعین ... من مشرع اغضائه النمیر الصافی ان شاءالله تعالی و الحمد لله وحده ... وصحبه و سلم

نیمه دوم کتاب (از حرف میم تا آخر کتاب) ادامه نسخه شماره ۲۸۳۱۰ است، در پایان نسخه بخش‌هایی از حرف الف (احمد) به اشتباه صحافی شده است (برگ‌های ۳۶۴-۳۷۲)؛ خط: نسخ، کا: محمد علی، تا: قرن۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ اهدایی: رهبری، دی ۱۳۸۰؛ ۳۷۲گ، ۲۸سطر، اندازه: ۱۶×۲۶سم [اهدائی رهبر: ۸-۳۴۹]

۳۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۱۶۱

آغاز:بسمله، یقول العبد الفقیر الی رحمه الله تعالی احمد؛ **انجام:**من بلاد العراق و العجم و غیر هما و قد تشرفت بالاختتام سنه ۱۲۳۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۵ق [الفبائی: -۶۰۴]

۳۶. همدان؛ آرامگاه بوعلی؛ شماره نسخه:۲۴۱۲

خط: نسخ، کا: پیر حاجی محمد کاتب پسر موسی رضای صباغ موذون تهرانی، تا: رمضان ۱۲۴۴ق، جا: تهران؛ نسخه را در دو بخش برای عبدالحسین خان نوشته؛ اهدایی: خانواده سیف الدین خان نیامی صاحب دفتر رسمی اسناد ۱۲همدان؛ جلد: تیماج، ۲۸۸گ، ۲۷ سطر (۱۰×۱۹)، اندازه: ۱۷×۲۶سم [نشریه: ۵-۲۳۹]

۳۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۵۹۴

نیمه دوم و از سرگذشت محمد بن عبدالله بن طومر آغاز شده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۷ق؛ از روی نسخه مورخ نیمه روز یک‌شنبه ۱۶ شوال ۹۹۲ در مکه؛ جلد: تیماج، ۱۶۳گ، ۲۵ سطر (۱۵×۲۶)، اندازه: ۲۲/۵×۳۵سم [ف: ۵-۷۵۳]

۳۸. تهران؛ ذکاء، یحیی؛ شماره نسخه:۳۵

خط: نسخ، کا: محمد هاشم طباطبایی پسر محمد مهدی قاضی تبریزی، تا: ۱۲۵۰ق؛ ابعاد متن: ۱۰×۲۱، اندازه: ۱۹×۲۰سم [نشریه: ۳-۱۴۰]

۳۹. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۱۱۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**ابوبکر محمد بن علی بن اسمعیل القفال الشاشی الفقیه الشافعی امام عصر بلا مدافعة کان فقیها محدثا اصولیا لغویا شاعرا ...

جلد اول؛ خط: نسخ، کا: حاجی آقا بن عبدالله تبریزی، تا: ۱۲۶۹ق؛ ۲۳۸گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۰×۳۱/۵سم [ف: ۳-۱۴۰۰]

۴۰. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۱۱۹

آغاز: ... شاعراً لم یکن بماوراء النهر للشافعیین مثله؛ **انجام:**فمن وقف علی هذه الکتاب من اهل العلم و رای فیه شیئاً من الخلل فلایجعل بالمؤاخذة فیه ... ما اکتم حزنی عند ما تهجرنی الاحذرا أن تشمت الحسادو له قصاید طنانة و مقاطیع لطیفة و فیما اوردناه کفایه و الحمدلله و حمده.

خط: نسخ، کا: حاج آقا بن عبدالله تبریزی، تا: ۱۲۶۹ق؛ جلد: چرمی، ۲۶۳گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۱/۵سم [ف: ۳-۱۴۰۱]

۴۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۶۲۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، کا: مهدی بن علینقی تبریزی، تا: ۲۸ جمادی الثانی۱۲۷۵ق، جا: تبریز؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۴۲۸گ، ۳۱سطر (۱۲/۵×۲۱/۵)، اندازه: ۲۰×۳۴سم [ف: ۲-۲۶۷]

۴۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۲۹۱

آغاز:بسمله، یقول العبد الفقیر الی رحمه الله تعالی احمد؛ **انجام:**موجود: کما قرت به ذلک الیوم.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۷۷ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح در ۱۲۷۹؛ واقف: نائینی؛ جلد: چرمی، ۴۳۹گ، ۳۱سطر (۱۴× ۲۵)، اندازه: ۲۲×۳۵/۵سم [ف: ۷-۱۸۰]

۴۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۳۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**و لا یکدر علینا ما منحنا من مسوغ اعطائه ... انشاء الله کما ذکره الذاکرون و غفل عن ذکره الغافلون

جلد اول؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۷۹ق، جا: مشهد رضوی؛ ۴۲۴گ، ۳۳سطر (۱۳×۲۴)، اندازه: ۲۲×۲۵/۵سم [ف: ۸-۱۸۹]

۴۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۹۹۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**علیک باقلاک الزیادة انها×× اذا کثرت کانت الی الهجر مسلکا / الم تر ان الغیث یسام دائبا×× و یطلب بالایدی اذا هو امسکا

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۷۹ق، جا: مشهد رضوی، حسب الامر استاد شیخ محمد حسن خوشنویس؛ جلد: تیماج، ۴۵۳گ، ۳۳سطر، اندازه: ۲۲×۳۵سم [ف: ۲۶-۴۸۰]

۴۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۴۰ط

آغاز:بسمله ابوسعید المهلب بن ابی صفره کانت له بنت اسماها صفره وبها یکنی و اسمه ظالم بن سراق؛ **انجام:**برابر

جلد دوم کتاب است و از احوال ابوسعید مهلب بن ابی صفره تا

پایان کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۱۸گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۲۴/۲-۴۰]

۴۶. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۵۲۳

از ابو بردة عامر تا کافور اخشیدی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ و ۱۴ [نشریه: ۷-۳۰۹]

۴۷. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه:۱۳۳

از آغاز تا شکره شاعر؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: رحلی [نشریه: ۶-۶۹۰]

۴۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۵۵۶

آغاز:برابر؛ **انجام:**محدثنا الامیزت القدیم من المحدث

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج [الفبائی: -۶۰۵]

۴۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۰۳۰

آغاز:من الشعر المحدثین او غیر ذلک؛ **انجام:**تسعین من عمره رحمه الله تعالی

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج [الفبائی: -۶۰۵]

۵۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۳۷

آغاز:حرف العین ابوبکر عاصم بن ابی النجود بن بهدله مولی بنی خزیمه نصر بن قعین بن اسد کان احدی القراء السبعة والمشار الیه فی القراءآت اخذ القراءة؛ **انجام:**ابو الوفا محمد بن محمد بن یحیی بن اسماعیل بن العباس البورجانی الاحللب المشهور ... و کان قد تقدم الی العراق سنة ثمان واربعین وثلثمأة ... ابوالقاسم محمود بن عمر بن محمد بن عمر الخوارزمی الزمخشری.

حرف العین (عاصم) تا حرف المیم (محمود)؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: «جواد بن مرتضی الحسنی الحسینی الطباطبایی» (بیضوی)؛ یادداشت خرید ازمحمد شفیع ... استرآبادی در بغداد؛ ۲۷۵گ، ۱۸سطر، اندازه: ۲۱×۲۹سم [ف مخ: ۵-۲۲۸۰]

۵۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۸۵-۲/۵

آغاز:بسمله. ابن سعد الصوفی قال ان الشیخ ابابکر بن زهر الصوفی کان قد أعد لنفسه قبراً الی جانب قبر بشر الحافی رحمه الله تعالی وکان یمضی إلیه فی کل سبوع مرة وینام فیه؛ **انجام:**والمشار إلیه فی القراءة أخذ القراءة عن ابی عبدالرحمان السلمی وزر بن جلیش واخذ عنه ابو بکر عیاش وابو عمر البزی

از حرف الف تا حرف عین (احمد - عاصم)؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۱۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۹×۳۱سم [ف: ۸-۴۹۴۳]

۵۲. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه:۳۴۷بخش۳ و ۳۴۸بخش۳

بی‌کا، بی‌تا؛ ایاصوفیا ۳۵۳۵؛ تملک: محمد بن ابی بکر بن محمد بن السابقشافعی [ف: -۱۴۷]

۵۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۴۴۸/۱

منتخب؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۸۰گ (۱ر-۸۰ر) [ف: ۳۸-۵۸۸]

۵۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۵۸۳

خط: نسخ، کا: عبدالله تبریزی، بی‌تا، به دستور عبدالملک مجدالدوله امیر اصلان خان؛ مجدول، با یک سرلوح؛ جلد: تیماج، ۴۵۳گ، ۲۷ سطر (۱۲×۲۵)، اندازه: ۲۱×۳۵سم [ف: ۵-۷۵۲]

● وفیات الاعیان (ترجمه) / تراجم / فارسی

vafayāt-ol a‘yān (t.)

قاضی زاده، کبیر بن اویس، ق۱۰ قمری

qāzī zāde, kabīr ebn-e oveys(- 16c)

وابسته به: وفیات الاعیان و انباء ابناء الزمان؛ ابن خلکان، احمد بن محمد (۶۰۸-۶۸۱ق)

اهداء به: سلطان سلیم خان یکم فرزند بایزید خان پسر محمد خان عثمانی (۹۱۸-۹۲۶ق)

تاریخ تألیف: ۹۲۶ق

در تراجم احوال، در دو جلد است: نخستین مورخ ۵ ذیقعده ۹۲۶ق در قسطنطنیه دومی مورخ روز یک‌شنبه ۱۰ رمضان ۹۲۸ق. در دیباچه از تاریخ روز دوشنبه ۲۲ شعبان ۹۲۶-۱۹ شوال ۹۲۶ق یاد شده است. مترجم گویا کتاب را به پایان نبرده است.

آغاز:ابتدای کلام واجب الاکرام به حمد و پادشاهی سزاوار است که چوم تقدیرش به تکوین سلطنت صاحب دولتی متعلق گردد ... چنین گوید الفقیر الی الله تعالی احمد بن محمد ... بن حلکان که چون ار تعادم ایام بنا بر محبت و حرصی که به استلام احوال ملوک و سلاطین

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۳۸

آغاز:برابر

ترجمه جزء اول وفیات الاعیان است، از ترجمه «ابو عمران ابراهیم بن یزید نخعی» ابتدا شده و در ذکر «ابوالقاسم حماد بن ابی لیلی شابور» به پایان رسیده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۲۶ق؛ اندازه: ۱۶×۲۷سم [ف: ۲-۳۱۸]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۵۲۷-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۵۲]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۴۱

آغاز:علی انه یزداد فی کل لیلة×× و جسمی بالضبی ذایبا یفنی ... ابوحامد احمد بن محمد انطاکی الملقب بابی الرقمق شاعر مشهور ابومنصور ثعالبی در یتیمه گوید که او؛ **انجام:**یوسف بن ایوب بن شادی الملقب الناصر صلاح الدین ... در اوایل سنه اربع و ثلثین از جانب زنکی و الی بعلبک گشت و چون بسر زنگی نورالدین

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۳۶۷گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۳۰-۱۳۱]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۲۷-ف

نسخه اصل: بادلیان، ۱۷۶ اوزلی ۳۶۱ اته. ج ۱ از ابوبکر حماد بن عمر بن یونیس بن کلیب کوفی واسطی تا ابوالحسن علی بن عبدالله بن عبدالغفار؛ خط: نستعلیق، کا: میرزا سید علی، تا: جمعه ۳ شعبان۱۱۹۷ق؛ ۲۳۵گ، ۱۵سطر [فیلمها ف: ۱-۵۲]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰۱۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**و در زیاده از سی حرف در کلام الله تصحیف می‌نموده و السلام و الحمدلله رب العالمین. جزو اول از تاریخ

قاضی شمس الدین احمد بن خلکان بعون الله المستعان به اتمام مقرون شد و در جزو ثانی آن اسم ابوعمر و وقیل ابویحیی حماد بن عمرو ... بعجزد الشاعر المشهور خواهد آمد ان شاء الله تعالی.
جلد اول؛ خط: نسخ، کا: محمد مهدی آقا بابا شهمیرزادی، تا: ۶ جمادی الاول ۱۲۷۱ق؛ مجدول؛ مهر: بهاء الدوله بن بهمن میرزا بن فتحعلی شاه قاجار «بهاء الدوله بهمن را لقب از ظل یزدان است ۱۲۴۸» (مستطیل)؛ مهر: کتابخانه جعفر سلطان القرایی؛ ۲گ، ۱۹سطر (۹/۳×۱۶/۵)، اندازه: ۱۳/۸×۲۲/۱سم [ف: ۲۹/۲-۶۲۲]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۶۰۲-ف
نسخه اصل: کتابخانه دانشگاه کیمبریج، فهرست Suppt 1358 Browne ص ۲۲۳. در دو بخش: نخستین نوشته روز پنج‌شنبه ۱۸ شعبان تا ۱۹ شوال ۹۲۶ در استانبول و اصل دومی مورخ ۱۰۱۹ از روی اصل؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱-۵۲]

● **وفیات الاعیان (منتخب)** / تراجم / عربی
wafīyāt-ul a‘yān (mn.)
کنتوری، ناصر حسین بن حامد حسین، ۱۲۸۴ - ۱۳۶۱ قمری
kantūrī, nāser hoseyn ebn-e hāmed hoseyn (1868-1942)
وابسته به: وفیات الاعیان و انباء ابناء الزمان؛ ابن خلکان، احمد بن محمد (۶۰۸-۶۸۱)
این انتخاب برای تألیف سبائك الذهبان انجام شده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۲۴۵
آغاز:ابو عمران و ابو عمار ابراهیم بن یزید الکوفی النخعی توفی سنة ست و قیل سنة خمسین و تسعین الهجرة؛ **انجام:**هذه النسبة الی الحکم بن سعد العشیرة قبیلة کبیرة بالیمن منها الجراح بن عبد الله الحکی
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، فروردین ۱۳۷۴؛ کاغذ: کشمیری، ۴۸گ، ۱۶-۱۷سطر، اندازه: ۱۷×۲۶/۵سم [اهدائی رهبر: ۸-۳۲۵]

● **وفیات الاعیان (ترجمه)** / تراجم / فارسی
vafayāt-ol a‘yān (t.)
جابری انصاری، حسن بن علی، ۱۲۸۷ - ۱۳۷۶ قمری
jāberī ansārī, hasan ebn-e ‘alī (1870 - 1957)
وابسته به: وفیات الاعیان و انباء ابناء الزمان؛ ابن خلکان، احمد بن محمد (۶۰۸-۶۸۱ق)
اهدا به: ظل السلطان حاکم اصفهان
ترجمه‌ای از کتاب «وفیات الاعیان»ابن خلکان است که مترجم آن را در هشت جزء ترجمه و تحریر نموده و به دربار ظل السلطان تحویل داده است. بعداز مراجعه مجدد به وی اعلام می‌کنند که هفت جزء ترجمه مفقود شده و فقط جزء حاضر را به وی بر می‌گردانند.مترجم شرح چگونگی ترجمه و اندکی از شرح حال خود و مفقود شدن بقیه اجزا را درصفحه اول نسخه حاضر در ۱۳۳۱/۷/۲۲قتحریر نموده است.این ترجمه به صورت شیوا و روان انجام شده و مترجم اشعار عربی را بدون ترجمه فارسی آورده است. (صدرائی خوئی)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۵۸۶
آغاز:حمد و سپاس افزون از وهم و قیاس بارگاه کریمی را سزاست که قامت موجودات را ... و بعد چون افتتاح هر سخنی و ابتدای هر انجمنی پس از تیمن؛ **انجام:**انجام: عمارت نجم الدین ایوب است و دیدم تاریخ بنای حوض را د رسنگی که نصب شده بود بالای آن سال پانصد وشصت و شش بو د خدایش بیامرزاد
جزءاول ترجمه و از آغاز کتاب تا ایوب بن شاذان؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ۸۲گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۱×۳۵سم [ف: ۳۷-۱۰۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۵۸۷
آغاز:حرف الخاء المعجمة خارجة بن زید الانصاری، ابوزید خارجة بن زید بن ثابت انصاری یکی از فقها سبعه بود در مدینه و ذکر ابی بکر بن عبدالرحمن؛ **انجام:**وفکر فیما رای خاطری×× فقلت البحار مکان الشبکاین دو بیت گفته و بر گشت و ما از حسن بدیهه او تعجب نمودیم رحمه الله
از حرف خا (خارجة بن زید انصاری)تا حرف ظا(ظافرحداد)؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۵۹گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۵/۵سم [ف: ۳۷-۱۰۱]

۳. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه:۸۷۴
آغاز:ابومناد بادیس بن منصور بن ملکین؛ **انجام:**ابومروان حیان بن خلف ... و ابوعبدالله حمیدی در کتاب جذوة المقتبس و ابن بشکوال در کتاب الصله نام حیان را ذکر نموده‌اند.
جزء دوم، از حرف البأ الموحده (بادلیس) تا آخر حیان بن خلف (مطابق ص ۹۲ الی ۱۸۵ تاریخ ابن خلکان چاپ تهران ۱۲۸۴)؛ خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: ۲۵ جمادی الاول ۱۳۱۱ق؛ ۱۲۳ص، ۲۱سطر (۱۴×۲۵)، اندازه: ۲۲×۳۶سم [ف: -۱۸]

۴. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه:۸۷۵
آغاز:حرف عین مهمله ابوبکر عاصم بن ابی النجود بهدله مولای بنی خزیمة بن مالك؛ **انجام:**و عمارة بن حمزة که بنخوت و کبر موصوف بود از اولاد ابن عکرمه است، خطیب بغدادی گوید عماره دختر زاده عکرمه است و خداوند براه صواب داناتر است.
جزء چهارم از حرف العین، عاصم قاری ابوبکر ... تا آخر عکرمه بن عبدالله (مطابق ص ۲۶۴ الی ۳۴۶ تاریخ ابن خلکان چاپ تهران ۱۲۸۴)؛ خط: نسخ و نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: ۲۵ جمادی الاول ۱۳۱۱ق؛ ۱۲۷ص، ۲۱ سطر (۱۴×۲۵)، اندازه: ۲۲×۳۶سم [ف: -۱۹]

● **وفیات الاعیان (منتخب)** / تراجم / عربی

wafīyāt-ul a‘yān (mn.)

وابسته به: وفیات الاعیان و انباء ابناء الزمان؛ ابن خلکان، احمد بن محمد (۶۰۸-۶۸۱ق)

ناشناخته:

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰۹۳/۷

شرح حال منبتی، زمخشری و حریری صاحب مقامات از وفیات الاعیان ابن خلکان است؛ خط: نسخ بشیوه ترکی، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ نسخه پردازی عثمانی؛ ۷گ (۱۲۹ر-۱۳۵ر)، ۲۱ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۸سم [ف: ۲۹/۲-۷۴۷]

۲. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۹۳۰

اصل از ابن خلکان شمس الدین احمد بن محمد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: وزیری [رشت و همدان: ف: -۱۳۶۷]

● **وفیات الاولیاء** / تاریخ معصومین / عربی

wafīyāt-ul awlīyā’

خطی، محمد بن عبدالله، ق۱۲ قمری

xattī, mohammad ebn-e ‘abd-ol-lāh(- 18c)

وفات چند تن دراین رساله آمده است ازجمله وفات اولاد مسلم بن عقیل ـ طاهر ومطهر ـ باعنوان: المنضوم الجوهری والمنشور العنبری من وفات الطاهر والمطهر اولاد مسلم بن عقیل؛ وفات امام ابومحمد حسن بن علی عسگری علیه السلام،وفات یحیی بن زکریا به انضمام زیارت حضرت یحیی بن زکریا. گویا مؤلف از قرن دوازدهم هجری است.«مولود الصدیقة فاطمة الزهراء» از تألیفات شیخ محمد بن عبدالله ابوعزیز خطی در نجف اشرف توسط مطبعه حیدریه به سال ۱۳۷۶ق به چاپ رسیده است.

قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۳۸

آغاز:هذه وفات اولاد مسلم بن عقیل طاهر والمطهر رض، وبه نستعین، بسمله، قال حدثنا جماعة ممن حضره یوم الطف قال لما قتل حسین علیه السلام بن علی علیه السلام؛ **انجام:**ربنا لغفور شکور الذی احلنا داره المقالة من فضله لایمسنافیها نصب ولایمسنا فیها لغوب والحمدلله رب العالمین وصلی الله علی محمد وآله الطیبین الطاهرین

خط: نسخ، بی‌کا، تا: صفر۱۱۷۳ق؛ جلد: مقوا، ۷۵گ، ۲۲سطر، اندازه: ۲۰×۳۲سم [ف مخ: ۲-۵۸۱]

● **وفیات بزرگان** / تراجم، تاریخ / فارسی

vafayāt-e bozorgān

زنجانی، احمد بن عنایت الله، ۱۳۰۸ - ۱۳۹۳ قمری

zanjānī, ahmad ebn-e ‘enāyat-ol-lāh (1891 - 1973)

وفیات مشاهیر و دانشمندان دو قرن سیزدهم و چهاردهم است این چنین:وفیات علما و معاریف زنجان (۸۳تن)؛ وفیات علما و معاریف قم (۷۲تن)؛ وفیات علماء عتبات عالیات (۴۹تن)؛ وفیات علماء آذربایجان (۲۵تن)؛ وفیات علماء تهران (۳۲تن)؛ وفیات علماء اصفهان (۱۱تن)؛ وفیات علماء مشهد (۱۶تن)؛ وفیات علماء شهرستان‌ها (۳۱تن) جمعا ۳۱۹ نفر.

آغاز:وفیات علما و معاریف زنجان: وفات مرحوم آقا سید محمد معروف به (سید مجتهد) که مدرسه سید در زنجان به نام اوست، روز شنبه بیستم ماه جمادی الاولی سنه ۱۲۶۹

انجام:وفات مرحوم آقای آقا شیخ محمد جواد بلاغی، بیست و دوم شعبان سنه ۱۳۵۳

چاپ: میراث اسلامی ایران، دفتر چهارم، ص ۶۹۵- ۷۱۶ به کوشش عبدالحسین جواهر کلام با عنوان «وفیات علما» چاپ شده است.

قم؛ زنجانی (آیة الله)؛ شماره نسخه:۱۴۱/۲

آغاز: فیات علما و معاریف زنجان: وفات مرحوم آقا سید محمد معروف به سید مجتهد که مدرسه سید در زنجان به نام اوست، روز سه‌شنبه بیستم ماه جمادی الاولی سنه ۱۲۶۹

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۱۴گ (۲۷ر-۴۰ر)، ۱۹سطر، قطع: ربعی [چند نسخه-ف: -۲۴۹]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۲۶/۲ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵-۳۹]

● **وفیات شعرا و علما** / تاریخ / فارسی

vafayāt-e šo‘arā va ‘olamā

تاریخ درگذشت چندین تن از شعرا و علما تا سال ۱۰۳۴ق است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۱۴/۴۶

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: میشنمذهب، ۳ص (۱۵-۱۷حاشیه)، اندازه: ۱۲/۳×۲۳/۶سم [ف: ۲۹/۱-۳۱۷]

← وفیات علما ≻ وفیات بزرگان

● **وفیات العلماء = وفیات الاعیان** / رجال / عربی

wafīyāt-ul ‘ulamā’ = wafīyāt-ul a‘yān

کتاب مختصری در تاریخ درگذشت علماست که از وفات پیامبر اسلام در سال ۱۱ق آغاز می‌شود و با درگذشت شیخ احمد سربداری در ۱۰۳۴ق پایان می‌پذیرد. مؤلف اهل سنت بوده است. نام وفیات العلماء را مالک نسخه در ابتدای کتاب نوشته است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۸۰۵

آغاز: ... النبی صلعم اثنی عشر من ربیع الاول سنة احدی عشرة و صحح البغوی فی المعالم الثانی من ربیع الاول ابوبکر صدیق (کذا) سنة ثلثة عشرة (کذا) الثالث و العشرون من جمادی الآخرة؛
انجام:و کان حافظاً للقرآن و عالماً بجمیع العلوم و ولد قدس سره فی سنة ۹۷۱ و عمره ۶۳ و توفی سنة ۱۰۳۴ یوم الثلثاء الثنان بقیت من صفر

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: رهبری، اسفند ۱۳۷۶؛ کاغذ: کشمیری، جلد: مقوا، ۸گ، اندازه: ۱۳×۲۰سم [اهدائی رهبر: ۸-۳۵۰] و [ف: ۲۷-۲۷۶]

● **وفیات معاصرین** / تاریخ / فارسی

vafayāt-e mo‘āserīn

قزوینی، محمد، ۱۲۹۴ - ۱۳۶۸ قمری

qazvīnī, mohammad (1877 - 1949)

در دو دفتر ج ۱ و ۲ (یادداشتهای قزوینی ۱۴۴/۸)به چاپ رسیده است و در همین یادداشت‌ها (ج۳ص۴ و ج۵ ص۲۰) وصف شده است.

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۴۰۱

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ با اصلاحاتی از مؤلف، نام‌های اشخاص در هامش به ترتیب تهجی آمده؛ درون جلد نامه‌ای است از عباس اقبال و توضیحی است درباره ترتیب این دفتر؛ جلد: مقوا، قطع: ربعی [ف: ۱۶-۳]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۹۷۵

کاتب = مؤلف، بی‌تا [ف: ۱۷-۲۶۷]

● **وفیات و ایام تاریخی** / تاریخ / فارسی

vafayāt va ayyām-e tārīxī

اوراقی است در وفیات معصومین و بزرگان دین از محرم تا ذیحجه به ترتیب ایام، ناقص مانده است.

تهران؛ مؤسسه مطالعات اسلامی؛ شماره نسخه:۱۶

آغاز:شهر محرم الحرام دعا زکریا ربه فاستجاب له ...

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ ۳۰گ، ۳۰سطر (۱۶/۵×۸/۷)، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: -۱۴]

● **وقایة الأذهان و الألباب و لباب أصول السنة و الکتاب** / اصول فقه / عربی

wiqāyat-ul aḏhān wa-l albāb wa lubāb-u uṣūl-is sunna wa-l kitāb

نجفی اصفهانی، محمد رضا بن محمد حسین، ۱۲۸۸ - ۱۳۶۲ قمری

najafī esfahānī, mohammad rezā ebn-e mohammad hoseyn (1871 - 1943)

تاریخ تألیف: ۱۴ جمادی الثانی ۱۳۴۶ق

درس‌هایی است که نگارنده برای طلاب می‌گفته و در این کتاب ضبط شده‌اند. بیشتر آنها بحث‌های استادان وی مخصوصاً سید محمد فشارکی اصفهانی و پاره‌ای نیز از دریافت‌های تحقیقی و فکری خود ابوالمجد است.گاهی نقل‌هایی از دانشمندان اصول هم آمده و در آنها به رد و ایراد می‌پردازد.

اصفهان؛ هادی نجفی؛ شماره نسخه:بدون شماره

آغاز:اما بعد حمد الله الذی جعل الحمد اول کتابه و آخر دعوی ساکنی دار ثوابه و الصلاة علی محمد و آله الطاهرین من ولده و الصالحین من أصحابه؛

بی کا، بی تا، بخشی از این نسخه به خط مولف و باقی به خط دیگری است. [اوراق عتیق: ۲-۳۴۹]

● **وقایة الروایات** / فقه / عربی

wiqāyat-ur riwāyāt

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۳۶۸

کتاب البیع؛ بی کا، تا: ۱۲۷۰ق؛ خریداری از مصطفی حسینی؛ ۱۱۲گ، اندازه: ۲۱×۳۲/۹سم [رایانه]

● **وقایة الروایة** / فقه / عربی

wiqāyat-ur riwāya

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۸۰۱

بی‌کا، بی‌تا؛ مجموعه شامل: وقایت الروایت و ...؛ خریداری از مصطفی حسینی [رایانه]

● **وقایة الروایة فی مسائل الهدایة** / فقه / عربی

wiqāyat-ur riwāya fī masā’il-il hidāya

برهان الشریعه، محمود بن عبیدالله، - ۶۷۳ قمری

borhān-oš-šarī‘e, mahmūd ebn-e ‘obeyd-ol-lāh(- 1275)

اهداء به: صدرالشریعة دوم عبیدالله بن مسعود محبوبی حنفی (۷۵۰ق)

یک دوره متن مختصر فقهی است مطابق با فقه حنفی استکه مورد توجه فقهای اهل سنت قرارگرفته و شروح متعددی بر آن نگاشته‌اند.

آغاز:بسمله حمد من جعل العلم اجل المواهب الهنیة و اسناها و اعلی المراتب السنیة ... و بعد فان الولد الاغر عبیدالله صرف الله ایامه فیما یحبه و یرضاه لما فرغ من حفظ الکتب الادیبة و تحقیق لطایف الفضل

انجام: و ان امتد ذلک و علم اشارته فکذلک والافلاوفی غنم مذبوحة فیها میتة هی أقل تحری و اکمل فی الاختیار.

چاپ: طبع، انظر المعجم ص /۱۹۹.

شروح و حواشی:

۱- شرح النقایة مختصر الوقایة؛ بخاری، علی بن محمد (-۶۶۶ق)

۲- النقایة فی مختصر الوقایة = مختصر وقایة الروایة فی مسائل الهدایة (النقایة)؛ صدرالشریعة الثانی، عبیدالله بن مسعود (-۷۵۰ق)

۳- شرح وقایة الروایة فی مسائل الهدایة = شرح الوقایة؛ صدرالشریعة الثانی، عبیدالله بن مسعود (-۷۵۰ق)

۴- شرح المواضع المغلقة من وقایة الروایة؛ صدرالشریعة الثانی، عبیدالله بن مسعود (-۷۵۰ق)

۵- خلاصة وقایة الروایة فی مسائل الهدایة؛ صدرالشریعة الثانی، عبیدالله بن مسعود (-۷۵۰ق)

۶- حل الغوامض من وقایة الروایة فی مسائل الهدایة؛ صدرالشریعة الثانی، عبیدالله بن مسعود (-۷۵۰ق)

۷- شرح النقایة مختصر الوقایة؛ رومی، محمود بن الیاس (-قرن ۹)

۸- شرح وقایة الروایة فی مسائل الهدایة؛ ابن فرشته، عبداللطیف بن عبدالعزیز (-۸۰۱ق)

۹- کمال الدرایة فی شرح النقایة؛ اشمونی، احمد بن محمد (۸۰۱-۸۷۲ق)

۱۰- حاشیة شرح الوقایة؛ ابن فناری، حسن بن محمد شاه (۸۴۰-۸۸۶)

۱۱- حاشیة النقایة فی مختصر الوقایة؛ یعقوب بن جلال الدین (-۸۹۱)

۱۲- شرح مختصر الوقایة = شرح النقایة؛ جامی، عبدالرحمن بن احمد (۸۱۷-۸۹۸ق)

۱۳- وقایة الروایة فی مسائل الهدایة (ترجمه)؛ جرجانی، محمد بن محمد (-قرن ۱۰)

۱۴- وقایة الروایة فی مسائل الهدایة (ترجمه) = شرح وقایة الروایة؛ جرجانی، محمد بن محمد (-قرن ۱۰)

۱۵- وقایة الروایة فی مسائل الهدایة (ترجمه)؛ بالیکسری، یوسف بن دولت (-قرن ۱۰)

۱۶- وقایة الروایة (ترجمه منظوم)؛ بالیکسری، یوسف بن دولت (-۱۰)

۱۷- شرح النقایة مختصر الوقایة = شرح مختصر الوقایة؛ ابوالمکارم بن عبدالله بن محمد (- قرن ۱۰)

۱۸- ذخیرة العقبی = حاشیة شرح الوقایة لصدر الشریعة العظمی؛ اخی چلبی، یوسف بن جنید (-۹۰۵ق)

۱۹- شرح النقایة مختصر الوقایة = شرح مختصر الوقایة؛ بیرجندی، عبدالعلی بن محمد (-۹۳۴ق)

۲۰- الاصلاح و الایضاح = شرح متن الوقایة؛ ابن کمال پاشا، احمد بن سلیمان (-۹۴۰ق)

۲۱- شرح وقایة الروایة؛ عصام الدین اسفراینی، ابراهیم بن محمد (۸۷۳-۹۵۱ق)

۲۲- جامع الرموز؛ خراسانی قهستانی، شمس الدین محمد(-۹۶۲ق)

۲۳- التطبیق = شرح وقایة الروایة؛ نیکدی، قاسم بن سلیمان (-۹۷۰)

۲۴- شرح وقایة (ترجمه)؛ سجاول سرهندی، عبدالحق (-قرن ۱۱)

۲۵- شرح الوقایة = دائرة الهندیة = معرفة الزوال = معرفة وقت الزوال و القبلة؛ خلخالی، حسین بن حسن (-۱۰۱۴ق)

۲۶- معرفة القبلة؛ خلخالی، حسین بن حسن (-۱۰۱۴ق)

۲۷- منافع المسلمین؛ عبدالجمیل بن محمود بن صافی

۲۸- شرح اصطلاحات جامع الرموز؛ مهاجر بلغاری بخاری

۲۹- حاشیة شرح الوقایة؛ محمد بن غلام بن میر عبدالله

۳۰- حاشیة شرح الوقایة؛ محمد غلام بن میر عبدالله

۳۱- مختصر الوقایة (ترجمه)؛ ملا محمد صلاح

۳۲- حاشیة شرح الوقایة(۲عنوان)

۳۳- شرح وقایة الروایة(۳عنوان)

۳۴- شرح وقایة الروایة فی مسائل الهدایة

۳۵- نظم الوقایة

۳۶- وقایة الروایة (ترجمه و شرح)

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۳۹-۲/۱۵۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۷۹۱ق؛ مصحح، محشی به امضاء «س» و «توفیق» و «ج م ع» و «صدر مع» و «کافی ع»؛ جلد: گالینگور، ۱۹۹گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: ۸-۴۹۴۴]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۱۹-۳/۱۳۹

آغاز و انجام: برابر

از اول تا آخر؛ خط: نسخ، کا: فنکاوی، علی بن اسماعیل، تا: ۷۹۳ق؛ مصحح، محشی به امضا ء «س» و «فرشته» و ... واز نهایه وایضاح و ...؛ جلد: مقوا، ۱۸۸گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۸-۴۹۴۴]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۶۸۵

خط: نسخ، کا: مراد بن زکریا قرا حصاری، تا: ۲۰ ذیحجه۷۹۹ق؛ مصحح، محشی؛ مهر: «الواثق بالله عثمان بن عمر» (مقرنص)؛ جلد: تیماج، ۱۳۰گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۷×۲۸سم [ف: ۷-۲۶۲]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۵۷۹

خط: نسخ، کا: محمد بن خان البال کسری، تا: قرن ۹؛ مجدول، محشی؛ ۱۴۵گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۷سم [ف: ۹-۳۶۳]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۸۴۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۱۷۶گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۲۵-۱۶۲]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۸۷۷

جلد دوم و از کتاب بیوع تا وصیت می‌باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۲۶۲گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۶سم [ف: ۲۳-۶۳]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۲۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: سلیمان بن الیاس آغا، تا: ۸۳۲ق؛ مصحح، محشی؛

جلد: مقوایی، ۱۴۶گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۳-۲۱۶]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۷۸

خط: نسخ نازیبا، کا: حمزة بن عبدالله بن حاجی احمد، تا: اوایل شعبان۸۶۱ق؛ محشی؛ تملک: عثمان مدرس مدرسه حسینیه؛ جلد: تیماج، ۱۱۹گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۳-۳۴۹]

۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۰۲۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: سلیمان بن علی بن اسماعیل، تا: ۸۶۳ق؛ مصحح، محشی با نشانه‌های غرنوی، ابن قدسیه، ملک رحمه، ص، هـ کافی، هدایه، کنز، ف، کفایه، واقعات، نهایه، جامع کبیر، ق، شرح مصابح، مسعودی، خاره، مختار، واجد، عتابی، شرح کنز، صحا؛ تملک: حسین بن عبدالغنی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۱۶گ، ۱۵سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۱۴-۱۳۷]

۱۰. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۳۴۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اندازه: ۲۱×۳۰سم [نسخه‌پژوهی: ۲-۲۴۱]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۴۶ کر

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ معرب، کا: عبدالکریم بن محمد، تا: ۹۷۶ق، جا: بلغراد ارنود؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی با نشان‌های «هدایة، کافی، س، ح و ...»؛ در آغاز نام «قلندر علی رضا افندی ...» آمده؛ ۲۹۴گ، ۷ سطر (۶/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲/۴۰-۱۸۴]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۲۲۵

آغاز:کتاب الطهارة قال الله تعالی یا ایها الذین آمنوا اذا قمتم الی الصلوة فاغسلوا الآیة؛ **انجام:**برابر

خط: رقاع، کا: مصطفی بن حسن، تا: ۱۵ صفر۹۹۲ق؛ محشی، در دو صفحه پایانی حاشیه‌ای بر چند مطلب از هدایه نقل شده: «قال فی الهدایة و لیس للقاضی ان یستخلف علی القضاء الا أن یفوض الیه ... اقول یعنی یجوز له ان یقیم الغیر مقامه»؛ جلد: تیماجمذهب، ۴۰۵ص، ۱۱سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۶سم [ف: ۴۵-۹۳]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۳۱

آغاز: فی نشر الاحکام و تبلیغ الشرائع و الله ولی الارشاد

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ تملک: محمد بن حاج رستم آغا شهیر به شمشیر زاده به تاریخ ۹ ذیقعده ۱۲۸۹؛ ۲۲۵گ، ۹سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۳-۲۲۴]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۵۳۷/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ ترکی، کا: محمد بن ابراهیم افخصاری، تا: اواخر صفر۱۰۲۲ق؛ مجدول، دارای سرلوح مذهب، محشی به نشان «اخی چلبی»، «فرشته»، «ابن ملک» «صدر الشریعة» «کافی»؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۴۸گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۳۰-۲۰۴]

۱۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۱۲۱

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ خریداری از رضا شیخان [رایانه]

۱۶. یزد؛ آصف پور؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی [نشریه: ۷-۷۱۰]

۱۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۷۱۶

آغاز:برابر؛ **انجام:** و حسن ان تجعل بینهما قادرة علی الحیلوله

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مهر: «محمد قادر محبی الدین سه ۱۲۳۷»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، ۱۹۷گ، ۱۱سطر (۷×۱۱)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۵-۱۷۶۰]

۱۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۵۴۸

خط: نسخ، کا: لازیدی، یحیی بن ابراهیم، بی‌تا؛ نسخه قدیم، مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۲۱گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۷سم [ف: ۹-۳۴۱]

● وقاية الرواية (ترجمه منظوم) / فقه / ترکی

wiqāyat-ur riwāya (t. manẓūm)

بالیکسری، یوسف بن دولت، قرن ۱۰ قمری

bālīksarī, yūsof ebn-e dowlat(- 16c)

وابسته به: وقاية الرواية فی مسائل الهداية؛ برهان الشریعه، محمود بن عبیدالله (-۶۷۳ق)

قاضی یوسف بن دولت البالیکسری کتاب وقایه را به ترکی به نظم آورده و بنا به گفته حاجی خلیفه این ترجمه منظوم در ۸۶۷ق انجام پذیرفته است (کشف الظنون ۲/۲۰۲۴). ناظم، در مقدمه از سلطان مراد بن محمد خان، سلطان عثمانی نام برده، که احتمال دارد این منظومه فقهی را برای وی ساخته باشد.

[عثمانلی مؤلفلری ۱/۳۰۴]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۵۰عکسی

آغاز:اول اسم الله اله بشلایلوم ×× ایش بسم الله اله اشلایلوم؛ **انجام:**مجتهد لر مقتدا سی اول امام×× رای کامل اصل محکم و السلام

نسخه اصل: از میر، منتقله بسلیمانیه - استانبول، شماره ۲۱۸؛ خط: نسخ، کا: درویش عیسی، تا: ۸۷۳ق، جا: جامع ایا صوفیه؛ مصحح، محشی؛ ۲۱۳گ، ۱۵سطر [عکسی: ف: ۲-۴۳۰]

● وقاية الرواية (ترجمه و شرح) / فقه / ترکی

wiqāyat-ur riwāya (t. wa š.)

وابسته به: وقاية الرواية فی مسائل الهداية؛ برهان الشریعه، محمود بن عبیدالله (-۶۷۳ق)

ترجمه و شرح ترکی است از کتاب «وقاية الرواية فی مسایل الهداية» برهان الشریعه محمود. این ترجمه به صورت مزجی برگزار شده و مترجم در اندک مواردی شرحی نیز بر ترجمه افزوده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۵۹۷-۵۸/۴۷

آغاز:فخاطه قباء ضمنه قیمة ثوبه أو أخذ القباء باجر مثله ولم یزد علی ما سمی برکمسة بربزور سه کوکلمک دکمک ایجون اول دخی

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۳۱۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲-۸۷۵]

● **النقایة فی مختصر الوقایة (ترجمه) = شرح وقایة الروایة** / فقه / فارسی

an-niqāya fī muxtaṣar-il wiqāya (t.)

جرجانی ، محمد بن محمد، قرن ۱۰ قمری

jorjānī, mohammad ebn-e mohammad(- 16c)

وابسته به: النقایة فی مختصر الوقایة؛صدرالشریعه الثانی، عبیدالله بن مسعود (-۷۵۰ق)

اهدا به: ابوالغازی عبیدالله بهادر خان

تاریخ تألیف: دوشنبه ۱۱ صفر ۹۳۷ق؛ محل تألیف: هرات

امام برهان الشریعة محمود بن صدر الشریعة الاول عبیدالله خمولی حنفی (-۶۷۳) برای پسر دختر خود صدر الشریعة دوم «وقایة الروایة فی مسائل الهدایة» نوشته است. شیخ امام صدر الشریعة الاصغر عبیدالله بن مسعود بن تاج الشریعة محمود محبوبی حنفی که همان پسر دختر او است «النقایة مختصر الوقایة» ساخته است. محمد صلاح بن بدرالدین محمد جرجانی این مختصر را ترجمه کرده است که برخی از آن به نام «منافع مسلمین» یاد کرده‌اند.

[این اثر در دنا با عنوان «وقایة الروایة فی مسائل الهدایة (ترجمه)» معرفی شده است و در فنخا با توجه به توضیحات کتاب‌شناسی نام آن اصلاح شد، اما به سبب آن‌که از محل الفبایی آن (در جلد ۳۳) گذشته‌ایم، در همینجا معرفی می‌شود.]

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... اما بعد،چون در حدیث صحیح واقع شده است که یک مرد فقیه بر شیطان اشد است

انجام:و اجعل عواقب امورنا الی الخیر و احسن عاقبتنا فی الامر کلها و اجرنا من خزی الدنیا و عذاب الآخرة و الحمدلله اولا و آخرا.

۱. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۱۳۷ - ج

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: آداغی، یرتقان قلی بن بردی خواجه، تا: ربیع الاول ۹۷۷ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۵۳گ، ۲۵سطر (۱۳×۱۸)، اندازه: ۱۸×۲۲/۵سم [ف: -۵۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۸۹۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱ یا ۱۲؛ دارای سرلوح مذهب، مجدول؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۶۸گ، ۲۱ سطر (۱۰×۱۸)، اندازه: ۱۸/۵×۲۴/۵سم [ف: ۵۱-۱۹۷]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۲۲۸/۱

آغاز: به متن ممزوج ساخته شد اگر چه این نوع فعل حد این کمینه بنمود ... قال المصنف رحمه الله تعالی بسم الله یعنی ابتدا می‌کنم به نام خدای؛ **انجام:**فصل مسایل شتی یعنی مسئله‌های پراکنده - کتاب الاخرس ... و این از جهت آن است که از قبیل حذر نمی توان کرد و متعذر است باز ایستادن از ... علیه و علیهم الصلوة و السلام من الله رب العالمین اللهم اغفرلنا و ... و لمن دعانا بالخیر و لمن قال آمین.

درفهرست آستانقدس (ج۶۵۱/۵) به عبدالجمیل بن محمودبن صائی نسبت داده شده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ ۲۰۲گ (۱ر-۲۰۲ر)، ۲۷سطر، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۳۸-۳۳۷]

● **وقایة الزلل فی شرح حدیث العلل** / شرح حدیث، حدیث / عربی

wiqāyat-uz zalal fī š.-i ḥadīṯ-il ‘ilal

لاریجانی، زین العابدین بن محمد یوسف، ق۱۳ قمری

lārījānī, zayn-ol-‘ābedīn ebn-e mohammad yūsof(- 19c)

رساله‌ای است در شرح حدیث عللالشرایع در مورد اعمال حضرت خضر که در سوره مبارکه کهف بیان گردیده، و تأویل بعضی از عبارات آن و دفع شبهات اعتقادی که احیانا عرضه می‌شود.

آغاز:الحمدلله الوالی المعین و الصلاة علی محمد و آله اجمعین و بعد فیقول الفقیر المذنب

انجام:و یکون انکار موسی مع هذه القبائح الصادرة منهم علی خضر اقوی اوقع فتامل

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۲۵۹/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ ۱۳گ (۲۴۱ -۲۵۳)، ۱۵سطر، اندازه: ۷/۵×۱۳/۵سم [ف: ۲۸-۳۸۶]

● **وقایة المسافر** / آداب و سنن / عربی

wiqāyat-ul musāfir

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵ - ۱۲۸۸ قمری

kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

تاریخ تألیف: ۱۲۵۷ق

در آداب سفر و دعاهای مربوط به این موضوع چهار «باب» است دارای فصول کوتاه: ۱. فی اختیار یوم السفر؛ ۲. فیما یتوفی به عن المکاره؛ ۳. فی مقدمات السفر الی حال الرکوب؛ ۴. فیما یعمل حین الخروج من البیت الی حین التوجه.

آغاز:الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی ... ان هذه رسالة شریفة فی آداب السفر
انجام:و اجعل لی من لدنک سلطاناً نصیراً و لنکتف بما ذکرنا فی هذه الابواب.

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۴۰۱/۲
انجام:لنکتف بماذکرنا فی هذه الابواب و نرجو من الله حسن الثواب انه کریم وهاب
خط: نسخ، کا: شیرازی، یوسف بن علی، تا: رجب۱۲۵۷ق؛ جلد: تیماج، ۱۶گ، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۳-۹۴۹]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۳۹۲/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ زیبا، کا: حسینی، جعفر، تا: شوال۱۲۶۷ق؛ جلد: تیماج، ۱۹گ (۱۰۸پ-۱۲۶ر)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۶-۳۷۴]
۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۷۶۵/۷
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۷۲ق؛ جلد: تیماج، ۱۸گ (۱۷۶-۱۹۳)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۳-۱۰۴۷]

● **وقایة الهدایة فی البقاء علی تقلید المیت** / فقه / عربی
wiqāyat-ul hidāya fi-l baqā' 'alā taqlīd-il mayyit
قزوینی، عبدالوهاب بن محمد علی، ق۱۳ قمری
qazvīnī, 'abd-ol-vahhāb ebn-e mohammad 'alī(- 19c)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۹۳۲/۹
آغاز:بسمله، الحمد الله و الصلاة علی محمد المصطفی؛
انجام:فتدبر و لا تغفل.
کا: بیابانکی قزوینی، علی مردان بن محمد علی، تا: ۱۲۴۰ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۴گ (۲۱۰پ-۲۱۳ر)، ۱۸ سطر (۱۰×۲۰)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱۶-۱۶۱]

● **وقایع** / تاریخ ایران / فارسی
vaqāye'
سپهر کاشانی، عباسقلی بن محمد تقی، ۱۲۶۸ - ۱۳۴۲ قمری
sepehr-e kāšānī, 'abbās-qolī ebn-e mohammad taqī (1852 - 1924)
درباره حوادث سیاسی و اجتماعی ایران و جنگ روس و عثمانی مورخ ۱۳ذیحجه ۱۲۹۴ق-۲۰ذیحجه ۱۲۹۵ق.
آغاز:بسمله کهتر آفریده افریدگار و کمتر بنده دربار عدالت آثار ابن لسان الملک مستوفی اول دیوان همایون اعلی عباسقلی منشی مخصوص و داروغه وزارت جلیله خارجه دولت ایران چنین می‌نگارد
انجام:هر مملکتی که آغازش این انجامش چنین والعلم عندالله ... فی ۲۰شهر ذیحجه ۱۲۹۵
[فهرستواره منزوی ۹۷۳/۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۸۷۲
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا، جلد: پارچه‌ای، ۱۸گ، ۱۷سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۱۰-۱۷۱۷]

● **وقایع** /-
vaqāye'

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۶۱۷
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از امان الله [رایانه]

● **الوقایع** / تاریخ / فارسی
al-vaqāye'
مؤلف وقایعی را که در سال‌های متمادی اتفاق افتاده فهرست‌وار ذکر می‌نماید.در خلال مباحث مسائل نجومی و اختیارات و معرفت سعد و نحس و احکام خسوف و کسوف و تأثیرات آنها و از این قبیل مسائل.

قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۲۹۲
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج، ۲۳۰گ، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۲-۴۸۷]

● **وقایع اتفاقیه** / تاریخ / فارسی
vaqāye'-e ettefāqīye
رویدادهای جنبش مشروطیت است.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۷-عکسی
بخش پایانی کتاب است. رویدادهایی است با عکسه، نامه و اسنادی (عکس)؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: آغازقرن۱۴؛ ۲۴ص (۳۰۹-۳۳۲) [عکسی ف: ۲-۲۹۶]

● **وقایع اتفاقیه پس از خاقان مغفور** / تاریخ / فارسی
vaqāye'-e ettefāqīyye ps az xāqān-e maqfūr
ظاهراً بخشی از کتاب مستقلی باشد که پس از وفات فتحعلی شاه به سال ۱۲۵۰ق به وقایع اتفاقیه بین شاهزادگان پرداخته است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۵۷۴/۲
آغاز:در بیان وقایع اتفاقیه بعد از وفات خاقان مغفور ... از جمله شاهزادگان که داعیه اظهار حیات بعد از وفات خاقان مغفور در خود می‌دیدند و سالهای سال ... یکی ظل السلطان بود که سرور و

غرور بیول خزانه؛ **انجام:**و در روز پانزدهم ما رجب از پی اشرار در حرکت آمده از راه خرما رود عطف عنان عزیمت به جانب شاهرود فرمودند.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مهر: «جعفر بن رضا» (بیضوی)؛ ۱۱گ (۷ر–۱۷پ)، اندازه: ۲۰/۵×۳۳/۵سم [ف: ۲۸-۱۳۲]

● **وقایع اتفاقیه حضرت عبدالعظیم** / تاریخ ایران / فارسی

vaqāye‘-e ettefāqīye-ye hazrat-e ‘abd-ol-‘azīm

کتابچه وقایع اتفاقیه حضرت عبدالعظیم، از روز شنبه بیست و یکم ۱۴ تا روز آدینه ششم ۲۴. در آن آمده که از سلامتی وجود مبارک اعلی حضرت اقدس همه اهالی و کسبه به دعاگویی وجود مبارک می‌پردازند و در آغاز این دفتر فهرست نام‌های مقبره‌ها آمده و پس از آن آنچه اتفاق افتاده از رفت و آمد امرا و بزرگان در شهر ری و وضع طلاب و مدارس آنجا یاد شده است.

آغاز:وقایع اتفاقیه حضرت عبدالعظیم به تاریخ یوم شنبه بیست و یکم شهر ربیع المولود ... از سیاقی وجود مبارک اعلیحضرن اقدس ... عموم اهالی و کسبه در دعاگویی وجود مبارک مشغول هستند ...

[فهرستواره منزوی ۱۱۰۳/۲]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۶۶۲

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ۱۲گ، ۹سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۳-۶۱۷]

● **وقایع اصفهان** / تاریخ / فارسی

vaqāye‘-e esfahān

مولف که از صاحب منصبان دوره قاجار بوده و برای مأموریت به اصفهان رفته است، در این دفتر گزارش مختصری از اهم وقایعی که در آنجا بین سال‌های ۱۲۶۴-۱۲۷۲ق رخ داده را آورده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۹۱۶/۱

آغاز:هو الله تعالی شأنه در اول این دولت افزون و بدو سلطنت اعلیحضرت قدر قدرت؛ **انجام:**آنچه را مصلحت است و قابل تاریخ است البته خواهد نوشت زیاده عرض نمودن جسارت است ... غره شهر ربیع الاول سنه ۱۲۷۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: گالینگور، ۱۲گ (۱پ-۱۲پ)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۲/۵سم [ف: ۳۱-۱۳۱]

← وقایع الایام > وقایع السنین و الاعوام

← وقایع الأیام > وقایع ماه مبارک رمضان

← وقایع الایام > وقایع الشهور و بدایع الامور

● **وقایع الایام** / تاریخ / عربی

waqāyi‘-ul ayyām

یزدی، احمد بن عباس، ق۱۳ قمری

yazdī, ahmad ebn-e ‘abbās(- 19c)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۴۶۱۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۹۲ق [الفبائی: -۶۰۵]

● **وقایع الایام = سفرنامه شیخ الاسلام قزوینی** / تاریخ / فارسی

vaqāye‘-ol ayyām = safar-nāme-ye šeyx-ol eslām-e qazvīnī

شیخ الاسلام قزوینی، منصور، - ۱۳۱۶ ؟ قمری

šayx-ol-eslām qazvīnī, mansūr(- 1899)

مؤلف از طرف حکومت قاجاریه، حاکم بروجرد و لرستان و عربستان بوده است. او در این مدت مشاهدات خودرا از سفرهایش درسه جلد تنظیم نموده است. این یادداشت‌ها به صورت روزانه تنظیم شده ومؤلف جزئیات وقایع و کارهایی را که در هر روز برایش اتفاق افتاده، به طور دقیق ثبت نموده است.وی در اثنای کتاب به مناسبت، ازسه شاعر نام برده و بخشی از شعرشان را آورده که عبارتند از:سیدباقر آشفته (سید محمد باقر بن سید مهدی بن سید محمد علی از سادات رضوی کاشان و متولد در دزفول، مشهور به سید صدرالدین ظهیر الاسلام زاده متخلص به آشفته متوفای ۱۳۳۱ق)؛ جوابیه شاه از شاعری با تخلص سیار؛ اشعار حاج ملا اسماعیل بروجردی درهجو امین السلطان ومدح سردار. این سفرنامه ازجهت دقت نظر مؤلف در نقل وقایع در شناخت مسایل اجتماعی،سیاسی و جامع شناسی عصر مؤلف، حائز اهمیت است.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۷۲۹

آغاز:بعد الحمد والثناء از آن جایی که قواعد تجارب و متصدیات امور مربوط در حفظ مشروحات اعمال است واونیز منوط به اذکار که نگهداری اینهم موقوف به کتابت است ... روز پنج شنبه سه ساعت به غروب مانده بدون اطلاع و استعلام واقعه و خداحافظی از رفقا؛ **انجام:**صبح روز پنج شنبه سلخ از خواب برخواسته آمدم پایین نماز و قرآنی خوانده آدم‌های محد ابراهیم خان آمدن که قمه ما را رعیت نادر دزدیده اند ... شب ها را خوب به استراحت خوابیدیم

جلد اول ازیادداشت‌های مؤلف است که در حکومت بروجرد و لرستان نوشته است؛ خط: نستعلیق، کا: میرزا علی اکبر السهروی بن کربلایی غلامعلی، تا: ۱۲ذیحجه۱۳۱۰ق، برای مؤلف نوشته شده؛ ۱۷۳گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۳۷-۲۵۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۹۳۴
آغاز:بسمله. حمد بیحد و ثنای وافر پروردگاری را سزاست که ما را از کتم عدم به عرصه وجود آورد ...
جلد دوم و قسمتی از جلد سوم کتاب، دفتر یادداشت خاطرات روزانه مؤلف است در سال ۱۳۱۲ که در آن از اوضاع زندگانی خود از خورد و خوراک و پوشاک وخواب و دید و بازدیدها و سفرها و کارهای روزمره گزارش داده است؛ خط: شکسته تحریری، بی‌کا، تا: ۱۰ جمادی الاول۱۳۱۲ق؛ در سه برگ پایانی نسخه گزارشی از دولت مظفرالدین شاه قاجار در سال ۱۳۱۵ درج شده به خط احمد بن ملاشکرالله؛ جلد: تیماج نارنجی، ۱۸۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳۱-۱۳۹]

● **وقايع الايام** / تاریخ / فارسی

waqāyi'-ul ayyām

مروج الاسلام، علی اکبر، ۱۲۷۱ – ۱۳۵۸ شمسی
moravvej-ol-eslām, 'alī akbar (1892 - 1979)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۴۵۰
آغاز:بسمله، الحمد کله الله و الصلوة و السلام علی سیدنا محمد رسول الله و علی آله ... الاتقیاء و اللعن الدائم علی اعدائهم؛ **انجام:**وفات امام جواد (ع) ما نقل فی کشف الغمة فی روایة حافظ عبدالعزیز ...
خط: نستعلیق جلی، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۶۰ق [رایانه]

● **وقايع الايام** / تاریخ جهان – فارسی

waqāyi'-ul ayyām

تبریزی خیابانی، علی بن عبدالعظیم،۱۲۸۱–۱۳۶۶ قمری
tabrīzī xīyābānī, 'alī ebn-e 'abd-ol-'azīm (1865 - 1947)

وقایع و رویدادهای تاریخی را به ترتیب روزهای به وقوع پیوستن آنها، در این کتاب با تفصیل گزارش داده است و بیشتر به داستان‌های دینی و مذهبی می‌پردازد و ضمناً مطالب بسیاری مناسب با واقعه‌ها می‌آورد.

چاپ: چند بار به چاپ رسیده؛ مشار فارسی، ج۵، ص۵۴۲۶؛ ایران، تبریز، ۱۳۲۵ق، سنگی، وزیری بزرگ، ۱۶+۶۰+۵۷۷+۹صص؛ایران، تبریز، مطبعه علمیه، ۱۳۵۱ق، با تصحیح و مقابله مؤلف و آقا میرزا حسن راثی خیابانی، سنگی، خشتی، ۳۰+۶۷۷+۱۲+۶ص؛ (ج۳،صیام):با تقریظ محمد علی غروی اردوبادی، ترجمه مؤلف به قلم سید محمد مهدی علوی سبزواری (صص۶۳۳-۶۶۴)،به سعی و اهتمام مشهدی اسماعیل بن مشهدی اسد آقا، ۳۰+۶۷۷+۱۲+۶صص؛ایران، تبریز، ۱۳۴۴ قمری، ۶۳۲ص (ج۲،احوال محرم الحرام): ۱۳۴۰–۱۳۴۴ق؛ایران، ۱۳۶۲ق (ج۴، تتمه محرم الحرام)،۱۴+۴۰۲+۶صص؛عراق، نجف اشرف، مطبعه مرتضویه، ۱۳۵۳ق، سنگی، خشتی، ۵۶۷ص ص، (ج۲،احوال محرم الحرام):به مباشرت آقا محمد رضا غروی، با تقریضات سید عبدالحمید آقا غیاثی تبریزی، با نفقه حاج شیخ محمد صادق کتبی تاجر کتابفروش (صاحب مطبع)
[فهرستواره منزوی ۶۶۹/۱]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۴۹۳
برگ‌هایی از جلد پنجم کتاب می‌باشد؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا، محشی؛ ۵۸گ، اندازه: ۱۳×۱۷سم [ف: ۱۲–۷۲]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۵۳۶
یادداشت‌های کوتاه مؤلف و گویا تحریر اول کتاب باشد؛ خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مطالب در هم و صفحه‌ها ناموزون؛ جلد: تیماج، ۱۵۵گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۲–۱۱۳]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۱۴۵/۴
آغاز: [هلال اول محرم الحرام] حال الصادق (ع). فی المنتخب روی عن الصادق (ع) انه کان اذا هل هلال عاشورا اشد حزنه ... شیخ فخر الدین طریحی علیه الرحمة روایت نموده وقتی که ماه محرم داخل شده؛ **انجام:**مگر مودت اقربا و دوستی بآنها ... ودوستی نمودند و مودت کردند ... انتهی ما فی اللسان.
این نسخه، که پراکنده و ناقص می‌باشد، شامل بخشی از وقایع ماه محرم الحرام است؛ خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ محشی؛ ۴۹گ (۲۸–۷۶)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۳۸–۴۴۱]

● **وقايع الايام** / تاریخ جهان / عربی

waqāyi'-ul ayyām

کتابی است که حوادث مذهبی ایام را به ترتیب ماه و روز آورده است. وقایع ربیع الاول را تا باب ۱۲ ماه جمادی الثانی را دارد. از ریاض سید نعمت الله نقل می کند.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۹ معزی
آغاز:لیلة الخمیس و فی لیلة الرابع منه کان خروجه من الغار متوجها إلی المدینة و فی انوار السید (ره) و فی صبیحة هذه الیلة صار المشرکون إلی باب الغار؛ **انجام:**فی الثالث منه و فیه کانت وفات فاطمة الزهراء صلوات الله علیها ... والله لتبلس قبرها و لنصلین علیها فضرب علی علیه السلام إلی جوامع ثوبه فهزه ثم ضرب به الارض.
نسخه شامل وقایع ربیع الاول تا جمادی الاولی است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ تملک: محمدطاهر در ۱۹ رجب ۱۲۹۳ق؛ جلد: مقوا، ۸۵گ، ۱۸ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۱۹سم [ف: ۳۹–۵۸]

● **وقایع الایام فی أحوال الانام** / تاریخ جهان / فارسی
vaqāye‘-ol ayyām fī ahvāl-el anām
سیستانی، محمد علی بن محمد رضا، - ۱۳۳۴ قمری
sīstānī, mohammad ‘alī ebn-e mohammad rezā(- 1916)
تاریخ عمومی است به ترتیب روزهای سال از آغاز ماه محرم تا پایان ماه ذیحجه، در یک «مقدمه» و دوازده «کتاب» و یک «خاتمه»، برای هر ماهی کتابی مشتمل بر سی «فصل» که هر فصل مخصوص روزی می‌باشد. در عنوان هر روز نام مآخذ برده شده و وقایع با عبارات آن مآخذ آورده می‌شود.
آغاز:الحمد لله الذی جعل وقایع الایام تبصرة لاولی الافهام ... و بعد چنین گوید بنده عاصی و غریق بحر معاصی.
[فهرستواره منزوی ۶۶۹/۱]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۸۶۶
آغاز:بسمله. حمدله ... اما بعد چنین گوید ... ابن محمد رضا محمد علی ... به تألیف فهرست کتاب مستطاب وقایع الایام فی احوال الانام پرداخت؛ **انجام:**به طرف بصره واقع است
از محمد علی بن محمدرضا؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ ۲۱۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴/۴×۲۲/۹سم [ف: ۴-۸۳۹]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۵۴۵
آغاز:برابر؛ **انجام:**چون در ورقی نی که نگویم اینست×× تاریخ فلان بن فلان بن فلان
خط: نسخ، کا: محمد حسین (گویا فرزند مؤلف)، تا: سه‌شنبه۷ صفر۱۳۳۷ق؛ ۴۶۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۲-۱۲۱]

● **وقایع الایام و ...** / تاریخ / فارسی
vaqāye‘-ol ayyām va ...

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۰۴۷
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مصطفی حسینی؛ اندازه: ۱۱/۴×۱۸/۲سم [رایانه]

● **وقایع الایام و اعمال الایام** / دعا، تاریخ / فارسی
vaqāye‘-ol ayyām va a‘māl-ol ayyām
غیر همانند:
۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۴۰۶
آغاز:الحمدلله الذی جعل الرجب نهراً فی الجنه واکرم علی عباده الصالحین بالرحمة والنعمة وبشر علی الکافرین الملحدین بالغضب والسخط والنقمه والصلوة و السلام علی ابی القاسم محمد صلی الله علیه وآله؛ **انجام:**اخر روز دعا سماة خوانده شود وان ساعتی است که کار دنیا تمام وادم خلق شده ودرخت نشانیدن و نقد وتحویل نیکو وزیارت قبر ابوین ضروری واستخاره از صبح تا طلوع واز زوال تا عصر خوب است و اعمال این روز بسیار است.
هر روزی از روزهای سال را که درآن واقعه‌ای درجهان اسلام روی داده ذکر کرده سپس به اعمال و اذکار آن روزها نیز می‌پردازد، ازماه رجب آغاز وبه شوال انجام گرفته است، مؤلف دراین رساله ازکتب اقبال، حیوة القلوب وغیره نقل می‌کند، کلمه «راحة المعاد» درچندعنوان تکرار شده است؛ خط: نستعلیق نازیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۸۷گ، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۲۸۱]
۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۷۲۰
آغاز:بسم الله الرحمن الرحیم الحمدلله الذی جعل شهر ربیع الاول ربیعاً للابرار وارفع درجات المؤمنین الاخیار واسفل درکآت الکافرین الاشرار؛ **انجام:**ولکن ازکلام دیگران آوردن نعش مطهر او را به درب خیمه مستفاد نمی شود زیرا که زیراکه هر عضو او را که بر می‌داشت عضو دیگرش روی زمین می‌ماند
ربیع الاول تا جمادی الثانی؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۶۸گ، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۲۸۱]

● **وقایع بیست ساله مشروطیت ایران** / تاریخ ایران / فارسی
vaqāye‘-e bīst sāle mašrūtīyat-e īrān
گلشن ایرانپور، عبد الوهاب، ۱۲۵۷ - ۱۳۱۵ قمری
golšan-e īrānpūr, ‘abd-ol-vahāb (1841 - 1898)
تاریخ مفصل سنواتی است که بیشتر نظر به وقایع شهر اصفهان که دارای مرکزیت بوده، دارد و ضمناً تاریخ عمومی ایران و بعضی از حوادث مهم کشورهای بزرگ دیگر را دربردارد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۰۲۵
آغاز:بتاریخ روز چهارشنبه بیست و هفتم شهر جمادی الاول ۱۳۳۵ یکساعت و چهل و شش دقیقه از روز بر آمده
شامل تواریخ سالهای ۱۳۳۵-۱۳۴۴ق می‌باشد؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۴۳۹گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۲۱-۳۸]

● **وقایع تاج گذاری جهانگیر پادشاه هندوستان** / تاریخ هند / فارسی
vaqāye‘-e tāj gozārī-ye jahāngīr pādešāh-e hendūstān
به نثر و نظم، از زبان شاه و نوری جهان بیگم و قندهاری بیگم.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۳۴۱/۹
آغاز:روزی در ایام بهار و آغاز ابتسام گلزار که ابرآذری سایبان زنگاری بدامان ایوان فلک زبر جدی بسته، و فراش نسیم؛ **انجام:**بانوی جهان بزم عشرت ساختند، و بنای نوش و کنار بوس شب را بروز آوردند ...
خط: نستعلیق، کا: زکی حسینی، علی اکبر، تا: ۱۲۱۹ق، جا: محمدآباد بیدر؛ مجدول، محشی؛ کاغذ: ترمه، ۲گ (۹۰ر-۹۱ر متن و هامش)، ۱۳سطر، اندازه: ۲۲/۳×۳۴سم [ف: ۷-۳۵۸]
تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۴/۸-عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۲۹۶]

● **وقایع تاریخی سری رنگ پتن و صدرعلی خان بهادر** / تاریخ / فارسی
vaqāye‘-e tārīxī serrī rang peten va sadr-‘alī xān bahādor

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۸۹۵/۳-ف
نسخه اصل: دیوان هند ش ۲۵۹۸ (اته ۵۳۰)؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۲-۲۷۶]

● **وقایع جنگ نادرشاه** / تاریخ ایران / فارسی
vaqāye‘-e jong-e nāder-šāh

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۴۷۹/۳-ف
نسخه اصل: آصفیه دکن؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۲-۱۵۰]

● **وقایع حیدرآباد = وقایع نعمتخان** / تاریخ هند / فارسی
vaqāye‘-e heydarābād = vaqāye‘-e ne‘matxān
عالی شیرازی، محمد، - ۱۱۲۱ قمری
‘ālī šīrāzī, mohammad(- 1710)
اهدا به: محی الدین محمد اورنگ زیب
تاریخ تألیف: رجب ۱۱۱۵ق
رویدادهای محاصره حیدرآباد و گشودن آن در۱۰۹۸ق سی‌امین سال پادشاهی اورنگ زیب (۱۰۶۹-۱۱۱۸ق)با نثری دشوار آمیخته به نظم نگاشته است. یکی از کتاب‌های درسی شبه قاره بوده است.
آغاز:دمی که مدرس کشاف صبح درصفه صدق و صفا نشسته چون قاضی بیضا تفسیر و الشمس و ضحیها به خط شعاعی آفتاب بر صفحه روزگار نگاشت.
انجام:چو بر بهمن جز اسفندارمز ماهی نیفزاید×× اگر چه عمر او افزود اما عقل او کم شد ...
چاپ: مشار فارسی، ج۵، ص۵۴۳۱؛ هند، ۱۸۷۳ میلادی، سنگی، وزیری، ۱۵۴ص؛این کتاب به کوشش میرزا حمزه خان مازندرانی در هند چاپ شده است؛هند، کانبور، مطبع نولکشور، ۱۸۷۸ میلادی، سنگی، وزیری، ۱۵۴+۴ص؛هند، کانبور، بی ناشر، ۱۸۷۰ میلادی، سنگی، وزیری، ۱۵۴ص
[الذریعة ۲۷۰/۱۱ و ۱۶۹/۵؛ فهرستواره منزوی ۱۳۶۶/۲؛ میراث مشترک ایران و هند: ۲-۱۱۰]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۵۵۵/۱
آغاز:برابر؛ **انجام:**اما عقل او عقل گمشده (تمام شد واقعات عالمگیری تصنیف نعمت خان غزه شهر ربیع الاول سنه ۱۱۵۸ هجری مطابق سنه ۲۷ محمد شاهی)
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: هندی، ۱۳۴ص (۱-۱۳۴)، ۱۲سطر (۶/۵×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۹-۱۳۴۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۲۱۵/۱۹
بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول مرصع محرر؛ ۹گ (حاشیه ۶۲ر و متن و حاشیه ۶۲پ-۷۰پ)، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۳۸-۳۱۶]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۲۹۰/۲
آغاز:برابر؛ **انجام:**طرفه حالیست در زمانه ما×× هر که جاهلتر است کاملتر / جهل را خوب میخرند امروز ×× کاشکی میفروختند بزر.
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۲، جا: شاه جهان آباد؛ دارای سه سرلوح و کتیبه مذهب و مرصع، مجدول؛ ۴۵ص (۴۵۸-۵۰۲)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۷/۷×۲۹/۶سم [ف: ۱۷-۴۲۳]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۹۵۸
آغاز و انجام:برابر
خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد عبدالحمید، تا: ۵رجب۱۱۴۵ق، برای جمعه دار عمر دراز خان بن دولت خان جمعدار؛ مجدول، محشی؛ ۵۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۷/۵سم [ف: ۳۷-۵۵۶]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۹۸۴/۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۵ سطر (۹/۵×۱۸)، اندازه: ۱۵/۵×۲۴/۵سم [ف: ۱۶-۷۵۶]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۰۴۵
آغاز و انجام:برابر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: احتمالاًقرن۱۳؛ دارای سرلوح، مجدول؛ ۲۱گ (۵۷پ-۹۷ر)، ۱۴سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۳/۶×۲۰سم [رایانه]

۷. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۱۶۹/۱
آغاز:چنان در روشنی گردید کامل×× که میزد خنده بر آیینه دل؛ **انجام:**بلکه به فحوای اشداء علی الکفار رحماء بینهم هر جا که مخالفان پیدا شوند بجانب مخالف مرکب می‌تازند ...
خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ ۶۱گ (۱ر-۶۱پ)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [ف: ۱-۱۵۳]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۶۸۶
آغاز:برابر؛ **انجام:** و احوال لشکریان بساق بایعان به دو کان خود فروشی.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سپاهانی، ۸۹گ، ابعاد متن: ۷×۱۲/۵، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۱۶-۶۶]

۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۳۴۱/۱۴
آغاز:برابر**انجام:**و نیر جهان افروز سلطنت و کشورستانی بر مفارق اعالی و ادانی نورانی باد.
خط: نستعلیق، کا: زکی حسینی، علی اکبر، تا: ۱۲۱۹ق، جا: محمد آباد؛ مجدول، محشی؛ کاغذ: ترمه، ۹گ (۱۰۳پ-۱۱۱پ) (متن و هامش)، ۱۳سطر، اندازه: ۲۲/۳×۳۴سم [ف: ۷-۳۶۰]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۴/۱۲-عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۲۹۶]

۱۰. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۱۶۵/۲
آغاز:برابر؛ **انجام:**کنون عرض دعایم بر زبان است×× زبانم در دعای دوستان است.
خط: شکسته نستعلیق، کا: سید حسین علی موسوی، تا: سه‌شنبه۷ ذیحجه۱۲۲۳ق؛ ۶۴گ (۱۹ر-۸۲پ)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۱۸۲]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۰/۱-فیروز
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۲۷ق، جا: مقام باغ نواب سیف الملک بهادر؛ ۱۷۰ص (۱-۱۷۰)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۱-۲۴۴]

۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۷۸۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رمضان۱۲۴۸ق؛ کاغذ: هندی، جلد: مقوا، ۸۳گ، ۱۱سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۷-۴۸۲]

۱۳. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۳۳۳
آغاز:برابر؛ **انجام:**چو بر بهمن جز اسفندارمز ماهی نیفزاید ××اگر چه عمر او افزود اما عقل او کم شد ... / و ... هیچ عاشق دور از جانان مباد ×× چون من بیچاره در هجران مباد ... و « ... تصنیفات مرحوم مغفور اسکنه الله فی روضات الجنان مع الحور و الغلمان در معرض طبع و ارتسام در آورده تا طالبان را آلت استفاده و کاملان را از آن کمالی زیاده حاصل آید ...
شامل: ۱. وقایع: نظم و نثری است مسجع و متکلفانه که بعد از مقدمه ای نصاب الصبیان را برای بیان مقصود خود تضمین نموده است، ۲. رساله حسن و عشق، ۳. مطالبی از جامع و کاتب نسخه؛
خط: نستعلیق پخته، کا: میرزا حمزه مازندرانی، تا: ۱۲۴۸-۱۲۵۰ق، مجدول و مذهب، دارای سه سرلوح زیبا؛ جلد: چرمی، ۱۳۴گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۳-۱۴۰۱]

۱۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۷۷۱/۱
خط: نستعلیق چلیپا، کا: سید ابوالحسن، تا: ۱۷ شوال۱۲۵۳ق، جا: کرنول (قلعه قمر نگر)؛ کاغذ: هندی، جلد: گالینگور، ۱۹ سطر (۶×۱۲/۴)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۶-۶۹۴]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۳۱۴/۵
آغاز و انجام:برابر
خط: نستعلیق، کا: نراین داس، تا: ۲۰ جمادی الثانی۱۲۵۶ق، جا: شاه جهان آباد هند؛ مجدول، مصحح، محشی؛ جلد: مشمع، ۷۶گ (۶۴پ-۱۳۹ر)، ۱۱ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۴۱-۴۲۳]

۱۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۵۶۸
آغاز و انجام:برابر
خط: شکسته نستعلیق، کا: عبدالکریم طباطبائی، تا: ۱۲۸۰ق؛ جلد: تیماج، ۴۸گ، ۱۷ سطر (۵/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۲۰سم [رایانه]

۱۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۴۸۲/۱۴
خط: نستعلیق درشت خط، کا: میرزا حمزه مازندرانی، تا: ۱۳۱۹ق، جا: تهران؛ مقابله شده توسط اسدالله منجم؛ جلد: میشن، ۴۶گ (۱۴۰ر-۱۸۵ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف: ۵-۲۷۶]

۱۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۰/۲
آغاز و انجام:برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج، ۱۰۸گ (۹۷پ-۲۰۴پ)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۶۰]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۶۷۱
قسمتی از آن؛ بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۲۲/۴
آغاز:برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۲-۳۸۲]

۲۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۴۰۶۰/۴
آغاز:برابر**انجام:**زفروردین چو بگذشتی مه اردیبهشت آید×× بود فصل بهار خزان باغ عالم شد
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: گالینگور، ۳۹گ (۱۲۲پ-۱۶۰پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف مخ: ۵-۲۲۸۱]

۲۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۳۳۷
آغاز:بسم الله الرحمن الرحیم فرهنگ وقایع نعمت خان عالی باید دانست که بعد معانی آیات کلام الهی و بعد از آن معانی بعض عبارات فارسی تامل طلب و بعد آن به ترتیب حروف تهجی لغات نوشته شد کانه شهاب ثاقب بام افتادن ستاره که عرب رجم شیاطین گویند اظهر من الشمس و ابین من الامس یعنی ظاهر تر است از شمس و؛ **انجام:**که پادشاه بر آن فیلان قدم نهاده می‌گذرد و پول ور هندوی دروازه را گویند ؟ زری زرتخواه منیق آواز خر بر دل ناخن زدن ای دلپسند آمدن هائب هایل شهربند ای شهرپناه کوکب زبانه‌های ؟؟؟ مغرور
خط: نستعلیق جلی و خفی، بی‌کا، بی‌تا؛ در منابع با نامهای: پادشاه نامه عهد مبارک، بهادرشاه نامه، روزنامه وقایع محاصره حیدرآباد (گولکنده) نیز آمده است؛ کاغذ: هندی، جلد: مقوایی، ۱۰گ، ۲۱سطر (۱۱/۷×۲۱/۱)، اندازه: ۱۷/۴×۲۸/۸سم [رایانه]

۲۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۶۲۸-ف
نسخه اصل: دانشگاه پنجاب در لاهور ۵۰۲۵/۲۱۹۴؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳-۸۱]

● وقایع خرابی دهلی = تاریخ خرابی دهلی / تاریخ / فارسی

vaqāye'-e xarābī-ye dehlī = tārīx-e xarābī-ye dehlī

تاریخ مختصری است از حمله نادرشاه افشار به دهلی و بعضی از رویدادهای جنگی این واقعه، با انشائی هندی و دارای اصطلاحاتی مخصوص به لهجه فارسی معمول در آن سرزمین و گویا در همان روزگار نوشته شده است.

چاپ: به کوشش شریف حسین قاسمی، بیاض، ۹ (۱۹۸۹) ش۱: ۱۷۵-۲۲۸.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۷۹۳

آغاز:کیفیت سلطنت ملک هندوستان جنت نشان و بی خبری حضرت خلیفة الرحمن و بی وقاری جمیع امرایان؛ **انجام:**این مصرعه را بیاد آوردن: رسیده بود بلائی ولی بخیر گذشت

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمعه ۷ جمادی الاول۱۲۶۶ق، به دستور راجه چکدما پرشاد بهادر؛ جلد: گالینگور آبی، ۳۰گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۵-۱۲۵]

۲. تهران؛ مرکز فرهنگی خراسان؛ شماره نسخه:۳۵عکسی

مجهول المؤلف (احتمالا قرن ۱۲). درباره حمله نادرشاه به هند و تصرف دهلی که به ایرانیان همراه نادر ناسزا می‌گوید. چون مشاهدات نویسنده است ارزش خاصی دارد؛ کا: سید عبدالغفور، بی‌تا، ۸۳گ [جنگ: ۱-۴۷۰]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۴۷۹/۵-ف

نسخه اصل: آصفیه دکن؛ بی‌کا، تا: ۲۴ ربیع الاول۱۲۶۷ق، به فرموده میرصفدرعلی خان بستی [فیلمها ف: ۲-۱۵۰]

● **وقایع دارالسلطنه اصفهان (۱)** / تاریخ ایران / فارسی
vaqāye‘-e dār-os-saltane-ye esfahān

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۰۱۷

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از بیژن پاینده آزاد؛ اندازه: ۱۵/۴×۲۵/۸سم [رایانه]

● **وقایع دارالسلطنه اصفهان (۲)** / تاریخ ایران / فارسی
vaqāye‘-e dār-os-saltane-ye esfahān (2)

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۰۱۸

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از بیژن پاینده آزاد؛ اندازه: ۱۵/۵×۲۵/۷سم [رایانه]

← وقایع دکن ⟵ تاریخ نظام شاهی

● **وقایع دوره مشروطیت** / تاریخ ایران / فارسی
vaqāye‘-e dowre-ye mašrūtīyat

عرب، محمد حسن، ق۱۴ قمری
‘arab, mohammad hasan(- 20c)

مجموعه یادداشت‌های تاریخی از جمله وقایع مهم در دوره مشروطیت.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۹۴۰

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

← وقایع الدهور و خزائن البحور ⟵ وقایع اللیالی و الأیام

(اتفاقات روزانه)

● **وقایع سال قحط قم** / تاریخ ایران / فارسی
vaqāye‘-e sāl-e qaht-e qom

فیض قمی، علی اکبر بن محمد، ق۱۳ قمری
feyz-e qomī, ‘alī akbar ebn-e mohammad(- 19c)

تاریخ تألیف: ۱۲۸۹ق

در سال ۱۲۸۸ق در قم قحطی روی داده که بسیاری از مردم از بیچارگی و گرسنگی مردند. این وقایع را مؤلف در این رساله به روشی ساده برشته تحریر در آورده است.

[فهرستواره منزوی ۱۱۰۴/۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۳۷۶

آغاز:نخستین مطلبی که از جنان به زبان گراید ستایش آفریننده هر ساکن و جنبنده است؛ **انجام:**اینست آخر آنچه می‌خواستم کلیات حکایات اتفاقیه این سال قحط را بی تکلف و تصلف منشیانه بر نگارم.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ تملک: محمد بن علی اکبر (فرزند مؤلف) به تاریخ ۱۳۱۴؛ جلد: تیماج، ۵۲گ، ۱۰سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۱-۳۸۱]

● **وقایع سال هفتاد هجری** / تاریخ اسلام / فارسی
vaqāye‘-e sāl-e haftād-e hejrī

مازندرانی، عبدالله
māzandarānī, ‘abd-ol-lāh

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۴۱۶

کا: عبدالله بن ...، تا: ۱۲۸۰ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۹۴گ، اندازه: ۱۶/۴×۲۲/۷سم [رایانه]

● **وقایع سفر لاریجان** / سفرنامه / فارسی
vaqāye‘-e safar-e lārījān

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۶۶۱/۵

به نام ناصرالدین شاهکه در ۱۲۹۷ اتفاق افتاده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۰۰ق [ف: ۷-۱۵]

● **وقایع سفر مرو** / تاریخ / فارسی
vaqāye‘-e safar-e marv

مؤلف: حسینی، م ع (احتمالاً)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۰۱۱

آغاز:بسمله مقدمه که قبل از شروع در مقصود؛ **انجام:**در ظل عاطفت و رافت خداوندی رفع کسالت و پریشانی اهل ایران عموما بشود

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۳۰۴ق [رایانه]

● **وقایع سلطنت اکبرشاه** / تاریخ / فارسی
vaqāye‘-e saltanat-e akbar-šāh
ذکر مجملی از احوال جلوس اکبرشاه تا زمان رحلت (۱۰۱۴ق) است، برگرفته از تاریخ منتخب میرزا حسن بیگ خاکی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۵۴۱/۱
آغاز:بسمله. بتاریخ روز جمعه دوم ماه ربیع الاول سنه ثلث و ستین و تسعمایة در ظاهر قصبه کلانور از اعمال لاهور باتفاق؛ **انجام:**هزار و چهارده اکبرشاه در اکره بجوار رحمت ایزدی پیوست و در سکندره دو گرهی اکره مدفون گردید
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۸۷ق؛ جلد: تیماج، ۲۲گ (۱پ-۲۲ر)، ۲۱سطر، اندازه: ۲۲×۳۵سم [ف: ۳۰-۲۰۶]

● **وقایع سنت هلن** / داستان / فارسی
vaqāye‘-e sent helen
دلاسکار
delāskār
ترجمه است از رمان طولانی «وقایع جزیره سنت هلن»تألیف کنت دلاسکار شروع ترجمه به سال ۱۳۱۵ق بوده ودر ۲۴ جزء انجام گرفته است.

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۲۲۰-۳۷/۱۰
آغاز:بسمله دوشنبه بیست وششم ماه او. امپراطور صبح زود قبل از ساعت هفت بیرون آمد ولی هیچیک ا زما را بیدار نکرد هوا خیلی خوب بود تنها درباغ زیر چادر مشغول کار شد؛ **انجام:**امپراطور غالباً خواب سنگین داشت لکن حالا می‌گوید فقط درچرت هستم امروز یک کشتی عازم اروپا شد
جلد سوم قسمت دوم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲۷ ذیقعده۱۳۰۷ق؛ مجدول محرر مذهب، با سرلوح مزدوج مذهب مرصع بسیار زیبا، گویا ترجمه این جلد توسط محمود طبیب انجام شده؛ ۹۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۸-۴۹۴۵]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۲۱۸-۳۷/۸
آغاز:بسمله فصل هفتم دوشنبه غره رؤیه تا پنج‌شنبه ایضاً دیروز پسرم را دربین گردش اسب برداشت از ترس آنکه به درختها بخورد؛ **انجام:**درخاک اروپا سرباز نگاه دارند کار خود را خراب می‌کنند وکم کم اعتبار خود را سلب می‌نمایند
جلد سوم قسمت اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸ جمادی الثانی ۱۳۱۷ق؛ مجدول محرر مذهب، با سرلوح مزدوج مذهب مرصع بسیار زیبا؛ ۱۸۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۲۲×۳۵سم [ف: ۸-۴۹۴۵]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۲۲۶-۳۷/۱۶
آغاز:فصل چهارم فقرات مسافرت جنگ ایطالیا. تتمه ودنباله مطلب. سفاین جین. دوشنبه ۴ -۰امروز اعلیحضرت امپراطور بعضی از کاپیتنهای سفاین چین رابه حضور خوانده؛ **انجام:**آلَین شاهراه رابریده وبعد از بریدن آرکل مابین رَنکود البار دومیرزد به آدیژ درسمت
جلد دوم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مجدول محرر مذهب، مصحح؛ ۱۹۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۲۱×۳۳سم [ف: ۸-۴۹۴۵]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۲۱۹-۳۷/۹
آغاز:بسمله از چهارشنبه بیستم او تا جمعه پانزدهم نوامبر. طرف عصر راه جلگه را پیش گرفتیم ومهماندار تیژر بزرگ ودماغه هم که مهربانی وپذیرای ایشان؛ **انجام:**جزیره سنت هلن ۲۵ اوایل ۱۸۲۱ ... آنچه نقد وجنس ازمال من درنزد شماست بکنت منتلن که وصی من است تحویل نمایید ناپلیون ترجمه خانه زاده محمود طبیب
قسمت دوم ازجلد چهارم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول محرر مذهب، با سرلوح مزدوج مذهب مرصع؛ جلد: مقوا، ۱۲۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۲۲×۳۴سم [ف: ۸-۴۹۴۵]

● **وقایع السنین و الاعوام** = **وقایع الایام** / تاریخ جهان / فارسی
vaqāye‘-os senīn va-l a‘vām = vaqāye‘-ol ayyām
حسینی خاتون آبادی، عبدالحسین بن محمد باقر، ۱۰۳۹ - ۱۱۰۵ قمری
hoseynī xātūn-ābādī, ‘abd-ol-hoseyn ebn-e mohammad bāqer (1630 - 1694)
تاریخ حوادث است بر حسب سال‌ها تا ۱۰۹۹ق در سه «مقصد»: مقصد ۱. از آغاز آفرینش آدم تا زایش پیامبر، در دو باب: ۱) پیامبران، ۲) پادشاهان ایران؛ مقصد ۲. از زایش پیامبر تا سال یازدهم هجرت در سه نوع: ۱) از زایش او تا بعثت، ۲) از بعثت تا هجرت، ۳) یکم هجرت تا اول محرم سال یازدهم؛ مقصد ۳. از سال یازدهم تا ۱۰۹۹ق، در یازده «فصل»: از یکم محرم سال یازدهم تا پایان سال صدم، سپس هر فصل برای یکصد سال و می‌رسد به فصل یازدهم از هزار تا عید فطر ۱۰۹۹ق. (احمد منزوی)
آغاز:بسمله و الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقین و الصلوة و السلام ... و بعد این مجموعه ایست مشتمل بر تواریخ فوت و موت اعیان و مشاهیر و معارف اهل روزگار از ابتدای خلقت حضرت ادم ...
چاپ: تهران، کتابفروشی اسلامیه، سربی، وزیری، ۱۳۵۱ش، ۶۴۰ص
[فهرستواره منزوی ۶۶۹/۱]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۷۰۵
جلد دوم؛ خط: نسخ تحریری، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۱ [مختصر ف: -۸۸۵]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۵۲۴

آغاز:برابر

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ این نسخه پیش‌نویسمؤلفبوده و تصحیحات و اضافات به خط وی در نسخه آمده، با یادداشتی درباره کتاب و مؤلف به نقل از خط حسین بن محمد تقی نوری طبرسی در ۱۳۱۵؛ جلد: مقوا، ۳۲۲گ، اندازه: ۱۹/۵×۳۰سم [ف: ۳۰-۱۹۳]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۱۸۴-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۲۷۱]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۷۰۶

عکس. جلد اول؛ خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [مختصر ف: -۸۸۵]

● **وقایع سواری** / سفرنامه / فارسی

vaqāye‘-e savārī

ملک آرا، سام بن محمد قلی، ق۱۴ قمری

malek ārā, sām ebn-e mohammad qolī(- 20c)

اهدا به: ناصرالدین شاه

در سال ۱۲۷۵ق ناصرالدین شاه از تهران به سلطانیه زنجان می‌رود و از آنجا به آذربایجان عزیمت می‌کند. در این سفر سام (متخلص به رضوان) همراه او می‌رود و شاه به او دستور می‌دهد که وقایع این سفر را روز به روز بنگارد و کتابی مرتب دارد. رضوان حسب الامر شاه این کتاب را که شامل وقایع روزهای سواری از ۲۸ ربیع الثانی ۱۲۷۶ق تا ۲۸ ربیع الثانی ۱۲۷۷ق نیز هست فراهم می‌آورد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۶۳

آغاز:بسمله، نخست مر خدایرا سپاسی بیکران سزد بعد درود نامحدود بر محمد مصطفی؛ **انجام:**کبک متعارف که بدست مبارک صید شد بیست و هفت قطعه، کبک حبل سه قطعه، تیهو بیست و یک قطعه، اردک سه قطعه.

خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۷۷ق، جا: تهران؛ مجدول؛ ۱۰۵گ، ۱۰ سطر (۷×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲-۱۶۴]

← وقایع سیاسی، ادبی، اجتماعی سال ۱۳۴۱ > سالنامه

● **وقایع شوشتر** / تاریخ / فارسی

vaqāye‘-e šūštar

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۳۴۳۰

فارسی، تاریخ، وقایع سال ۱۳۴۱ ق، نسخه عکسی است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: -۶۰۵]

● **وقایع الشهور و بدایع الامور = وقایع الایام** / گوناگون / عربی

waqāyi‘-uš šuhūr wa badāyi‘-ul umūr = waqāyi‘-ul ayyām

بیرجندی، محمد باقر بن محمد حسن، ۱۲۷۶ - ۱۳۵۲ قمری

bīrjandī, mohammad bāqer ebn-e mohammad hasan (1860 - 1934)

رساله کوتاهی است در اختیارات ایام و ماه‌ها به نقل از کتاب‌های گوناگون در این باب، همچون: مصباح المتهجد، البلد الأمین، جنة الأمان و ... . مؤلف با استفاده از دیدگاه‌های برخی بزرگان چون: شیخ بهاء الدین عاملی «شیخ بهائی» به بررسی پیرامون این موضوع پرداخته است.

چاپ:تهران، سنگی، ۱۳۱۳، رقعی کوچک، ۲۷۷+۱صص

[الذریعة:۱۲۷/۲۵؛ ریحانة الأدب: ۳۰۴/۱؛ فهرستواره منزوی ۶۷۰/۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۱۲۴/۱

آغاز:الحمد لله الذی هدانا سبل الرشاد و جنبنا طریق الغوایة و الفساد ... اما بعد ... انی اوصیکم معاشر اخوانی و اولادی و تلامیذی؛ **انجام:**و کان جلوس نادرشاه فی الثامن و الأربعین بعد المائة و الألف و لیکن هذا ختام الکلام علی ما اقتضاه المقام فی وقایع الشهور و الایام.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ مصحح، محشی با نشان «منه»، با قلم خوردگی، چند برگ آغاز نسخه اصل به خط مؤلف و بقیه در حیات مؤلف کتابت شده؛ ۳۳گ (۱پ-۳۳ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۶×۱۱سم [ف: ۳۳-۲۴۳]

← وقایع الطف > اشعار

← وقایع الطف > دیوان مقبل اصفهانی

● **وقایع عاشورا** / تاریخ / فارسی و عربی

vaqāye‘-e ‘āšūrā

لاهیجانی، محمد بن محمد علی، - ۱۳۵۴ قمری

lāhījānī, mohammad ebn-e mohammad ‘alī(- 1935)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۲۷۳

آغاز:بسمله، از واضحات است که در زمان غیبت؛ **انجام:**و فی مزار الیه قاتله اسد بن مالک اشهر موضع الحاجه

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۴ [رایانه]

● **وقایع عاشورا** / تاریخ اسلام / فارسی
vaqāye'-e 'āšūrā

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۳۵۱
آغاز:الکاظمه الفادحه الجایحه ایها الناس ان الله؛ **انجام:**ز تاب گرمی خورشید بی قرار شوند
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: میشن [الفبائی: ۶۰۵-]

● **وقایع عالمگیری = ظفرنامه عالم گیری = ظفرنامه پادشاه اورنگ زیب** / تاریخ هند / فارسی
vaqāye'-e 'ālamgīrī = zafar-nāme-ye 'ālam gīrī = zafar-nāme-ye pādešāh owrang zīb

رازی، عاقل خان،- ۱۱۰۸ قمری
rāzī, 'āqel xān(- 1697)

تاریخ تألیف: ۱۰۲۸ق
تاریخ روزگار اورنگ زیب (۱۰۶۸-۱۱۱۸ق) است، از زایش او در ۱۰۲۸ق و جنگ‌هایش تا بیماری و بهبود او در ۱۰۷۳ق، سپس رویداد مرگش را در ۱۱۱۸ق بدان افزوده است. این کتاب را از امیر خان صوبه دار کابل نیز گفته‌اند. در پیشگفتار عبدالله جغتایی بر چاپ لاهور آمده: که نسبت آن به امیرخان درست نیست. (احمد منزوی)
آغاز:ابوالمظفر محیی الدین محمد اورنگ زیب بهادرشاه. آن قطب فلک سلطنت و جهانداری مرکز دایره عظمت ...
چاپ: لاهور، با پیشگفتار عبدالله جغتایی، ۱۹۳۶م.
[فهرستواره منزوی ۱۳۶۰/۲]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۷۸۳
خط: نستعلیق هندی، کا: عنایت الله، تا: رجب۱۳۳۱ق، جا: پرگنه، برای محمد هاشم؛ جلد: گالینگور، ۱۶گ، ۱۲ سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۱۶-۹۰]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۷۴۵/۱
در فهرست ناشناس؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ این رساله در نسخه حاضر «روزنامچه محاصره حیدر آباد» نامیده شده؛ جلد: تیماج قرمز، ۸۰گ (۱پ-۸۰ر)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲-۴۰۴]

● **وقایع عبدالنبی دلال** / تاریخ ایران، اسناد / فارسی
vaqāye'-e 'abd-on-nabī-ye dallāl

کازرونی، عبدالنبی بن محمد باقر، قرن ۱۴ قمری
kāzeronī, 'abd-on-nabī ebn-e mohammad bāqer(- 20c)

مجموعه اسنادی است مهم (نامه و حکم) که هنگام حکومت کازرونی در بوشهر میان او کارگزار دولت انگلیس رد و بدل شده و به روش یادداشت‌های روزانه از بیست و چهارم جمادی الاول ۱۲۹۶ق تا پنج‌شنبه ۲۳ شوال ۱۲۹۹ق نگاشته شده است و از رهگذر بررسی روابط میان دو کشور در پایان قرن سیزدهم بسیار سودمندست.
آغاز: بسمله. خلاصه وقایع عبدالنبی دلال کازرونی در بوشهر به طریق روزنامه موافق اسناد، بیست و چهارم شهر چهارم جمادی الاولی سنه ۱۲۹۶ رقعه رسمی از بالیوز دولت انگلیس.
انجام: از فرمایشات کارگزار مستقلی که در بوشهر بود و مطالبه حق خارجه را در کمال تشدد می‌نمود تخلف و تمرد کنم. گناه و تقصیر بنده در این میانه چه بوده بفرمایند. زیاده جسارت است. تحریراً فی یکشنبه ۱۶ شوال المکرم ۱۲۹۹.
[فهرستواره منزوی ۹۷۷/۲]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۲۸۵
آغاز و انجام: برابر
این نسخه پیشتر در فنخا (ج ۲۵، ص ۹۷۵) با عنوان «کتابچه وقایع عبدالنبی دلال کازرونی» معرفی شده است؛ خط: شکسته نستعلیق وسیاق، بی‌کا، تا: ۱۲۹۹ق؛ ۳۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶/۶×۲۰/۷سم [ف: ۳-۶۱۷]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۷
آغاز:برابر
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ یادداشتی در معرفی مجموعه از سید محمد جزائری بتاریخ ۷۳/۷/۱۴ش؛ جلد: تیماج، ۴۰گ، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۱-۳۴]

● **وقایع عرض راه طهران به خراسان** / سفرنامه / فارسی
vaqāye'-e 'arz-e rāh-e tehrān be xorāsān

اهدا به: ناصر الدین شاه (۱۲۶۴-۱۳۱۳ق)
از: برادر سام میرزا، برادر سام میرزا، یکی از شاهزاده‌های قاجار، از طهران به مشهد می‌رود و بازمی‌گردد و این رساله را که متضمن وقایع بین راه است به رشته تحریر در می‌آورد که از جهت اطلاع بر وضع منازل بین راه در آن روزگار حائز اهمیت است. فرمانفرمای خراسان در آن عهد شاهزاده سلطان مراد میرزای حسام السلطنه بوده و این شاهزاده در مشهد محبت زیادی به نویسنده این کتاب می‌کند و او از محبت‌های حسام السلطنه در این رساله زیاد صحبت می‌نماید. متأسفانه اسم مؤلف از متن به دست نیامد ولی اسامی خویشان او و همگی در آن نوشته شده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۸۶
آغاز:بسمله، وقایع عرض راه از دارالخلافه طهران الی خراسان. بتاریخ صبح شنبه چهارم ربیع الثانی حرکت از شهر طهران بمشهد؛
انجام:یوم یکشنبه غره شهر رجب وارد دارالخلافه بشوم مکاری را با مال ها مرخص کردیم که سلخ ماه بپایه روز غره حرکت نمائیم
خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳، جا: تهران؛ ۲۲گ، ۱۵ سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱-۴۶۷]

● **وقایع عصر پیغمبر** / تاریخ / فارسی
vaqāye‘-e ‘asr-e peyqambar

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۹۶۰
آغاز:حضرت صلعم به فراست دانست که؛ **انجام:** تشبث نموده به حضرت ذوالجلال
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج [رایانه]

● **وقایع عهد سلطنت فرمان فرمای عصر و اوان سلطان محمدخان** / تاریخ / ترکی
vaqāye‘-e ‘ahd-e saltanat-e farmān farmā-ye ‘asr va avān-e soltān mohammad-xān

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۰۲۱
آغاز:جلد اول ختامنده مقدما انتظام یافته سلك سطور اولدوغی او زره اتمام خدمت؛ **انجام:**شکر بی قیاس صمدانی اولوب وزیر اعظم قرین صنوف عواطف علیه پادشاهی اولمق ایله میتاهج و مباهی اولدی فی ۱۷ مزیور
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ مهر: «عبدالرحمن»، «فیض حق کند محمد بمنی»، «در احمد ظاهر چهره سی»؛ جلد: مقوایی، ۲۷۳گ، ۱۹سطر (۸×۱۷/۵)، اندازه: ۱۴×۲۵/۵سم [رایانه]

● **وقایع فتنه شیخ عبیدالله** / تاریخ ایران / فارسی
vaqāye‘-e fetne-ye šeyx ‘obeyd-ol-lāh

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۴۰۶
آغاز:کاتب رساله می‌گوید که بعد از گزارش شورش ... در سر حدات دولت ابد بنیاد که مطابق سال پر اختلال لوی ئیل سنه ۱۲۹۷ اتفاق افتاد؛ **انجام:**به طرف ارومی حرکت کردند ولی این مسئله به کاتب اوراق ... نیست. باقی احوالات در ذیل رساله تحریر شد.
گزارش شورش شیخ عبیدالله کرد در آذربایجان از رمضان ۱۲۹۷ تا صفر ۱۲۹۸ق از قول سیاحی است که از ابتدا تا انتهای واقعه حاضر بوده ولی از خود یاد نمی کند. در ابتدا می‌نویسد: «بعد از گزارش شورش ... که مطابق سال ... ۱۲۹۷ ... اتفاق اقتاد به سیاح خبیر صاح ضمیری ملاقات کردم که از ابتدای حکومت شجاع الدوله افشار تا انتهای خصومت شیخ غدار ثانیعبیدالله ... در صفحات خوی و ارومیه و سر حدات روسیه و رومیه گردش نموده و با وضیع و شریف و قوی و ضعیف راه مراوده پیموده ... واز بواطن امور جمهور و مکنون و منظور نزدیك و دور کماهی آگاهی داشته ... تفصیل این حکایت را از بدایت تا نهایت این گونه روایت کرد»، شرح خاطرات سیاح تا برگ ۷۰پ ادامه می‌یابد و پس از آن ذکر غزوات و محاورات سلیم خان چاردویی است که نویسنده آن را از کتابی مشتمل بر سوانح ساوجبلاغ و آن حوالی و وقایع مراغه و چاردویی انتخاب کردهاست، نسخه ما غیر از رساله‌هایی است که در فهرستواره کتابهای فارسی(ج۲، ص ۸۸۵-۸۸۶ و ۹۷۶ و ۱۰۱۵-۱۰۱۶ و ۱۱۰۴) معرفی شده‌اند؛ خط: نستعلیق شکسته تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ تملك: عبدالحسین بیات در اردیبهشت ۱۳۴۳ در تهران؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: گالینگور، ۸۱گ، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [اهدائی رهبر: ۸-۴۷۶]

۲. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۹۲۴
آغاز:کتابچه ذکر وقایع فتنه و فساد شیخ عبیدالله و اکراد در سرحد آذربایجان و قلع و قمع آنها بدست نصرت مأثر بتاریخ شهر رمضان لوی ئیل ۱۲۹۷.از تبریزبه جناب مستطاب اجل اشرف سپهسالار اعظم البته حرکات این حمزه آقای منکور درست خاطر نشان آن جناب مستطاب هست پارسال هم شما مکرر نوشتید او بگیرند گاهی بآنطرف فرار میکرده حالاها مدتی است از بسکه بخاك دولت عثمانی هرزگی نموده و دیگر آنجا راهی ندارد پارسال نشد که او گرفتار شود و امسال هم در بدو ورود کشیکچی باشی بساوجبلاغ آمده بود یکی دو ماه هم آنجا بوده است؛ **انجام:**بخاکپای همیون اعلیحضرت همیون ظل اللهی روحنا فداه در باب سوار متوقف مأمور ارومی که مقرر فرموده بودند معین نماید بموجب تفصیل است سواره جمعی حسام الملك صد نفر - سواره مهاجر صد سی نفر - سواره چلپانلو جمعی رحیم خان صد هشتاد نفر - سواره بیوك خان صاین قلعه داوطلب صد نفر - سواره قوجه بیکلو بیست نفر. غلام بیمقدار مظفر شب سلخ صفر.
گزارش و اخبار وقایع فتنه اکراد و شیخ عبیدالله در سرحد آذربایجان به سال ۱۲۹۷ق است که به وسیله ولیعهد وقت مظفرالدین میرزا قاجار از تبریز به دارالخلافه تهران ارسال و مجدداً از دارالخلافه پاسخ دریافت می‌شده است، در حقیقت این نسخه به صورت دفتر ثبت ارسال و مراسلات است؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: اعتماد حضور، علی اکبر بن حسین حسینی؛ ۷۷۳ص، ۱۸سطر، اندازه: ۲۱×۳۳سم [ف: ۵-۷۳۱]

● **وقایع الفراریه** / سفرنامه / فارسی
vaqāye‘-ol ferārīyye

میرزا حسن خان، قرن ۱۳ قمری
mīrzā hasan xān (- 19c)
سفرنامه‌ای است که میرزا حسن خان یکی از نوادگان صاحب دیوان در فرار از تهران به آذربایجان وقایع بین راه را بیان کرده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۶۸۷
آغاز:بسمله. الحمدلله الذی خلق العباد و جعلها قادر اعلی سیر العباد و الصلوه پاسلام علی محمد خیرالعباد و علی؛ **انجام:**التفات و مرحمتهای حضرت اقدس والاشده تا بعد خدا چه خواهد این بود تفصیل و حکایت و سرگذشت سفر فراریه و الله اعلم بحقایق الامور خداوند عواقب امور را بخیر و خوبی فرماید این سفرنامه ... سنه ۱۳۰۱ هجری
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۰۱ق؛ با سرلوح، مجدول؛ ۲۸گ، ۱۲سطر (۹×۱۶/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [رایانه]

← وقایع قحط قم > وقایع سال قحط قم

● **وقایع قلعه طبرسی** / تاریخ / فارسی

vaqāye‘-e qal‘e-ye tabresī

روایت یکی از بابیان از علی محمد باب (۱۲۶۶ق) و ملازمت اوست که تا شرح دقیق درگیری قلعه طبرستان ادامه می‌یابد، بیشتر به یادداشت‌های روزانه می‌ماند که از ۱۲ رمضان ۱۲۶۴ق شروع و به روز پنج‌شنبه ۱۲ ربیع الاول ۱۲۶۵ق ختم می‌شود. از آنجا که مؤلف خود یکی از افراد داخل قلعه طبرسی بوده روایتی دست اول و دقیق از وقایع آن جنگ ارائه کرده است. نام نویسنده یادداشت‌ها را نشناختم اما یک جا خود را پسر ملاعلی بسطامی معرفی می‌کند:«در آن شب [۱۲ رمضان ۱۲۶۴ق] والد ماجد حضرت ملاعلی بسطامی به خدمت حضرت باب مشرف شد و بعد مراجعت کرد». نسخه دیگری از این کتاب در مجموعه ادوارد براون در کتابخانه دانشگاه کمبریج نگهداری می‌شود. در فهرستواره منزوی(ج۲، ص ۱۱۰۵) از وقایع میمیه یاد شده که نوشته محمد حسن بن محمد هادی مهجور زواره‌ای است و موضوعی همسان با نسخه ما دارد. در نسخه ما به صراحت نام پدر مؤلف ملاعلی بسطامی ذکر شده که با نام مؤلف آن کتاب اختلاف دارد. با این همه تا مطابقت هر دو نسخه این شک باقی می‌ماند که آیا هر دو نسخه یکی هستند.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۷۳۹

آغاز:بسم الله المستعان. دوازدهم شهر رمضان سنه ۱۲۶۴ چون این ذره بی بها، بعد از مراجعت از خدمت مبدأ علا روانه ارض خاء شدم در منزلی که آن را ده ملا می‌نامند که از محال دامقان [کذا] بوده باشد به تراب بوسی تراب اقدام حضرت باب سلام الله علیه مشرف شدم؛ **انجام:**هر چه فریاد کرد من از این طایفه نیستم قبول نکردند نزد ... برده حکم به قتل او کرد آن قدر تیر و سنان بر او زدند تا شهید شد

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: گالینگور، ۶۴گ، ۱۹سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۰-۲۶۳]

● **وقایع قلعه کلنده هند** / تاریخ هند / فارسی

vaqāye‘-e qal‘e-ye kalande-ye hend

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۷۷۷/۲۵

آغاز:روز دوشنبه ۱۱شهر رجب وقتی که مدرس کشاف صبح در صفحه صدق وصفا نشسته خون قاضی بیضاوی به خط شعاعی آفتاب تفسیر والشمس وضحها ز صفحه روزگار نگاشت؛ **انجام:**دیگر حقایق شکر نصر اثر ...

کا: محمد کاظم، تا: ۲۰ربیع الثانی۱۱۱۴ق؛ مجدول؛ جلد: گالینگور، ۴۰ص (۱۹۳-۲۳۲) [ف: ۳۷-۳۱۷]

● **وقایع کربلا** / تاریخ معصومین / فارسی

vaqāye‘-e karbalā

در فضایل و مناقب ائمه معصومین و ذکر مصائب و حوادث واقعه کربلابا استفاده از روایات و داستان‌های معتبر، با عنوان «ارشاد، ارشاد».

اراک؛ کتابخانه مدرسه حاج محمد ابراهیم؛ شماره نسخه:۹۰

آغاز:بهمراه خود آورده بودند و در کنار خدیجه گذاشتند و تهنیت گفتند؛ **انجام:**از جای خود حرکت کردند و به یکدیگر متصل گردیدند و آن حضرت.

نسخه حاضر چهار مجلس-هر یک دارای خطبه ای جدا- به این تفصیل است: مجلس ۱. در ثواب گریستن بر امام حسین علیه السلام، مجلس ۲. در ذکر شمه‌ای از علو شأن حضرت امام حسین علیه السلام و رفع و درجات شیعیان و گریه کنندگان، مجلس ۶. در بیان شهادت سرور زمره ناس حضرت عباس علیه السلام، مجلس ۷. دربیان شهادت شبیه پیغمبر جناب علی اکبر فرزند دلبند آن حضرت؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز ووسط وانجام؛ مهر: «کتابخانه مدرسه حاج محمد ابراهیم -اراک»؛ ۱۱۸گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۷/۵سم [دو کتابخانه اراک: ۱۱۸]

● **وقایع کربلا و احوالات حضرت زینب** / تاریخ معصومین، تاریخ / فارسی

vaqāye‘-e karbalā va ahvālāt-e hazrat-e zeynab

شامل نظم و نثر با زبانی ساده و با اشعار تعزیه‌گونه از زبان حضرت زینب، رقیه، امام حسن، امام حسین، حضرت قاسم و دیگران، روایت اسیری کودکان کربلاست و عروسی حضرت قاسم و بیماری امام زین العابدین و ... که نشان‌دهنده بیان و روایت داستان‌های شیعی است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۴۱۴/۱

آغاز: ... که از روایت می‌برد بگور حسین ×× رسیده وقت خورد آب حلقم از خنجر / رسیده وقت خورد آب حلقم از خنجر ×× رسیده وقت که زینب کند سیاه بسرمن آن جناب چنین می‌فرمود و زینب خواتون گریه نمود و اهل بیت زار زار می‌گریستند جناب زینب خواتون خود را بر روی قبر جد بزرگوار انداخت عرض کرد؛ **انجام:**این لب را که تو چوب می‌زنی محمد او را چون شیره جان می‌مکید ای یزیداگر گل نیست لیکن غنچه اینجاست×× نشان بوسه از لبهایش پیداست / چه بوسیده لبش ختم رسالت ×× خطا یا قوت بنوشته شهادت

بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: کتابخانه توکلی کرمانی؛ جلد: تیماج، ۲۶گ (۱-۲۶)، ۱۳سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۰×۱۹/۵سم [ف: ۱۹-۵۴۷]

← وقایع گولکنده > وقایع حیدرآباد

● **وقایع اللیالی و الأیام (اتفاقات روزانه) = وقایع الدهور و خزائن البحور** / تاریخ / فارسی
vaqāye‘-ol layālī va-l ’ayyām (ettefāqāt-e rūzāne) = vaqāye‘-od dohūr va xazā’en-ol bohūr

مجابی، جعفر بن رحمة الله، قرن ۱۵ قمری
mojābī, ja‘far ebn-e rahmat-ol-lāh (21c)

به دستور: آیة الله مرعشی نجفی
تاریخ تألیف: ۱۳۸۴ق
تاریخ عمومی است در بیان وفیات، تولدها و حوادث مختلف ایام که به ترتیب روزها و ماه‌های سال قمری از ماه محرم تا ذیحجه تنظیم شده و با استفاده از منابع گوناگون وقایع مربوط به هرروز و شب از ماه‌های دوازده گانه سال ثبت شده است.مؤلف به دستور استادش مرحوم آیت الله مرعشی نجفی شروع به تألیف این اثر نمود و پاکنویس جلد مربوط به محرم را در شب اول شیعبان ۱۳۸۳ به پایان رساند و جلد مربوط به ربیعین در ماه صفر ۱۳۸۴ ق به اتمام رسید.مؤلف بنا داشت این کتاب را در شش جلد به ترتیب ذیل مرتب نمایید:جلد ۱. وقایع و اتفاقات ماه محرم و صفر؛ ۲. ماه‌های ربیعین؛ ۳. ماه‌های جمادیین؛ ۴. ماه‌های رجب و شعبان؛ ۵. ماه‌های رمضان و شوال؛ ۶. ماه‌های ذیقعده و ذیحجه.دامنه زمانی اتفاقات مندرج در این کتاب از هبوط حضرت آدم تا عصر مؤلف را دربرمی‌گیرد.
در مقدمه کتاب، بحث کوتاهی درباره علم تاریخ و فایده آن مطرح شده و سپس دلیل شروع کتاب از ماه محرم به تفصیل بیان شده است. در این مقدمه اسامی کتاب‌های تاریخی که به سبک کتاب حاضر، حوادث تاریخی را آورده اند، ذکر شده است، از جمله: وقایع الایام، سوانح الایام، حوادث الایام، وقایع الشهور، وقایع السنین و الاعلام.
سه جلد نسخه عکسی از روی دستنویس مؤلف در اینجا معرفی می‌شود و چهار جلد تایپ شده به شماره‌های ۱۹۰۰ تا ۱۹۰۳ خواهد آمد. در نسخه تایپی نام کتاب به «وقایع الدهور و خزائن البحور» تغییر یافته است. (حافظیان)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۰۴ عکسی
آغاز:بسمله. حمدله ... بنام ایزدی که حوادث ایام و جزر و مددهای حیاتی انام را بزنجیرهای علل و اسباب آورده ... نگارنده این صفحات که سالهای متمادی عمر خود را در مطالعه تواریخ و اخبار و احادیث صرف کرده؛ **انجام:**وفات میرزا محمدعلی بن مولی نصیر چهاردهی رشتی صاحب تبیان الغة و شرح مبحث وقت و قبله از شرح لمعه سال ۱۳۳۴ - الذریعه جلد۳ ص ۳۳ - در شب اول ماه شعبان ۱۳۸۳ قمری هجری مطابق آذر ۱۳۴۲ شمسی اتفاقات روز و شب ماه محرم پاکنویس و برای طبع حاضر ... العبد المذنب سید جعفر ادیب مجابی واعظ قزوینی.
نیمه اول از جلد اول کتاب در وقایع ماه محرم است؛ خط: نستعلیق خوانا، کاتب = مؤلف، تا: ۱ شعبان۱۳۸۳ق؛ با خط خوردگی و اضافات از مؤلف؛ ۶۷ص، ۲۵-۳۰سطر [عکسی: ف: ۵-۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۰۳ عکسی
آغاز:ماه صفر الخیر، سمی بذلک لاصفرار الأشجار فیه و قیل لأنه وقع و باء فیه فاصفرت وجوههم ... (ماه صفر - شب اول:) ۱- میعاد جناب زیدبن علی (ع) با مرئم کوفه برای خروج در سال ۱۲۱ و خروجش (حبیب السیر جلد ۲ ص ۶۸) و (منتظم ناصری جلد اول ص ۵۵)؛ **انجام:**(اواخر صفر بدون ذکر روز:) ۱- وفات ابوالفرج غیث بن علی بن عبدالسلام صوری ازمنازی سال ۵۰۹ (خیرات حسان جلد اول ص ۸۴) ... از ابتدا نظرم این بود وقایع و اتفاقاتی را متذکر شوم که تاریخ روز و ماه و سال قمری آن معلوم باشد. و الحمدلله اولا و آخرا تا اینجا به پایان رسید جلد اول وقایع اللیالی و الأیام (محرم و صفر) ... جلد دوم بنا (ربیعین) خواهد بود.
نیمه دوم از جلد اول کتاب در بیان وقایع ماه صفر است؛ خط: نستعلیق خوانا، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۸۳ق، با خط خوردگی و اضافات از مؤلف؛ ۴۷ص، ۲۵سطر [عکسی: ف: ۵-۸]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۰۴ عکسی
نیمه اول از جلد اول کتاب در وقایع ماه محرم است؛ خط: نستعلیق خوانا، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۸۳ق؛ با خط خوردگی و اضافات از مؤلف؛ ۶۷ص، ۳۰- ۲۵سطر [عکسی: ف: ۵-۹]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۰۲ عکسی
آغاز:ماه ربیع الاول، سمیا بذلک لا رتباع الناى أى اقامتهم فیه لأن صلاح أحوالهم کانت فی هذین الشهرین فی الربیع، (شب اول:) ۱-هجرت حضرت خاتم الأنبیاء صلی الله علیه وآله باتفاق ابی بکر بن ابی قحافه از مکه بطرف مدینه؛ **انجام:**وکان طوله أکثر من سبعه أذرع جل خالقه، و الحمدلله أولا و آخر کهتوفیق عنایت فرمود با کمال ضعف و بی حالی در ماه محرم و صفر یکهزار و سیصدو هشتاد و چهار هجری قمری موفق به پاکنویس دو ماه ربیعین شده و بنام جلد دوم از وقایع اللیالی و الأیام حاضر برای طبع گردیده ... موقع تسلین روح فریاد رسی نماید. العبد المذنب الحاج سید جعفر ادیب مجابی قزوینی ...
جلد دوم کتاب (ماه ربیعین)؛ خط: نستعلیق خوانا، کاتب = مؤلف، تا: صفر۱۳۸۴ق؛ با خط خوردگی و اضافات به خط مؤلف؛ ۸۰ص، ۲۵سطر [عکسی: ف: ۵-۵]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۰۹ عکسی
این جلد مربوط به حوادث ماه صفر است؛ خط: تایپی، بی‌کا، بی‌تا؛ صفحه اول به خط مؤلف است که توضیحی درباره کتاب آورده و نام آنرا «وقایع الدهور و خزائن البحور» نهاده در تاریخ ۱۳۴۱ش؛ ۵۲ص، ۲۸سطر [عکسی مرعشی: ف: ۵-۱۶]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۹۰۰ عکسی
خط: تایپی، بی‌کا، بی‌تا؛ این جلد به حوادث ماه محرم است؛ ۹۰ص، ۲۳سطر [عکسی: ف: ۵-۳۴۲]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۱۴ عکسی

مربوط به حوادث ماه ربیع الاول؛ خط: تایپی، بی کا، بی تا؛ ۷۰ص، ۲۳سطر [عکسی: ف: ۵-۲۱]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۱۷ عکسی

این جلد مربوط به حوادث ماه ربیع الثانی است؛ خط: تایپی، بی کا، بی تا؛ پاکنویس این جلد را مؤلف در ۱۳۸۴ ق در حالت بیماری و خانه نشینی به پایان رسانده؛ ۵۳ص، ۲۳سطر [عکسی مرعشی: ف: ۵-۲۵]

● **وقایع ماه مبارک رمضان = وقایع الأیام** / تاریخ / فارسی و عربی

vaqāye‘-e māh-e mobārak-e ramazān = vaqāye‘-ol ayyām

وقایع ماه مبارک رمضان به ترتیب وقوع آنها همراه با دعاهای روزها و فضایل و اعمال آن، و هر بخش مشروح و مستقل گزارش نشده است. دراین کتاب گویا بخشی از یک کتاب وقایع الایام باشد. مؤلف در سرآغاز می‌نویسد:«فضیلت شهر رمضان در کتب مشروحاً و مبسوطاً مذکور است چنانچه بنا بر بیان فضیلت ماه مبارک بگذاریم، از اصل مقصود که بیان وقایع است، باید دست برداریم؛ لذا از شرح فضیلت غض بصر نموده و ببسط وقایع کوشیده ...». متأسفانه با بررسی‌های به عمل آمده، همچنان مؤلف ناشناخته ماند.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۲۸۱

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... شهر الصیام مشاکل الحمام فیه طهور جوامع الآثام فاطهر به و احذر عثارک؛ **انجام:**از جمله که با عدم تمکین خدیجه بصنا دید و سادات و ملوک چگونه بعربی تمیمی تمکین میکند با حدی تمکین نکرد الا پیغمبر خاتم صلی الله علیه و آله و سلم و العلم عندالله

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۴؛ مصحح، یک حاشیه مفصل از مرحوم آیت الله شیخ محمد حسین بهاری همدانی، فرزند مرحوم آیت الله شیخ محمد باقربهاریهمدانی؛ ۸۳گ، ۱۸سطر (۹/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۳سم [ف: ۳۱-۱۳۴]

← وقایع المحاصرة ◄ وقایع حیدرآباد

● **وقایع مختلفه** / تاریخ

vaqāye‘-ol moxtalefe

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۰۵۵

بی کا، بی تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۵۷گ، اندازه: ۱۷/۳×۲۱/۹سم [رایانه]

← وقایع مراغه ◄ گزارشات مراغه

← وقایع نادری ◄ وقایع الایام و ...

← وقایع نادری ◄ علم کوک

← وقایع نادری ◄ جهانگشای نادری

← وقایع نعمتخان ◄ وقایع حیدرآباد

● **وقایع و احوال شاهزاده اردشیر میرزا** / تراجم / فارسی

vaqāye‘ va ahvāl-e šāhzāde ardešīr mīrzā

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۷۲۲/۳

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲۲گ (۱۸پ-۳۹ر) [مختصر ف: ۸۸۶-]

← وقایع و احوال ناپلئون ◄ تاریخ ناپلئون بناپارت

● **وقایع و حوادث ماه‌های قمری** / تقویم / فارسی

vaqāye‘ va havādes-e māh hā-ye qamarī

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۲۶۴/۴

آغاز:بسمله، این مجملیست از کیفیت وقایع و حوادث ایام که در ماههای عرب واقع است دهم محرم روز عاشوراست؛ **انجام:**آخر مرداد ماه قدیم آخر چله کوچک زمستان و الله اعلم بالصواب.

خط: نستعلیق، کا: محمد قلی کلوری، تا: با تاریخ۱۱۲۳ق؛ ۶ص (۱۴۲-۱۴۷)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۴۵-۱۲۳]

● **وقایع و غزوات صدر اسلام** / تاریخ اسلام / عربی

vaqāye‘ va qazavāt-e sadr-e eslām

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۷۹۹/۹

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۰؛ ۳گ (۸۸ر-۹۰پ) [ف: ۵-۱۷۸]

● **وقایع هندوستان = آمار هند** / جغرافیا، تاریخ هند / فارسی

vaqāye‘-e hendūstān = āmār-e hend

کازرونی، میرزا محمود، قرن ۱۴ قمری

kāzeronī, mīrzā mahmūd(- 20c)

تاریخ تألیف: جمادی الثانی ۱۳۰۲ق

اطلاعات تاریخی و اجتماعی لشکری و کشوری درباره فرمانروایان بومی هند.ترجمه از میرزا محمود کازرانی مترجم خاصه همایونی است که از روزنامه لندن تایمز (طیمز) در دو بخش ترجمه کرده است:۱. فرمانروایان بومی؛ ۲. فرمانروایان مسلمان.

آغاز:اطلاعات علمی و تاریخی لشکری و کشوری حکام بومی و سرحدی ممالک هندوستان همواره رابطه زیادی باحکام داخله هندوستان و خارجه آنجا که درحدود طبیعی خود از ممالک

بیرماتا بلوچستان است دارد ...
انجام: که خیلی هم مملکت کوچکی است ندارند.
[فهرستواره منزوی ۲۶۲/۱]

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۷۲۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ دو سرلوح؛ جلد: تیماج، ۴۸گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۳-۲۵]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۵۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: هدایت منشی، تا: ربیع الثانی۱۳۰۲ق، جا: تهران؛ جلد: تیماج، ۱۵۳گ، ۱۲ سطر (۸ ×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۱۵۶]

● **وقایع یومیه اتفاقیه** / تاریخ / فارسی
vaqāye'-e yowmīye ettefāqīyye
قراجه داغی، علی بن حسین، قرن ۱۴ قمری
qarāje dāqī, 'alī ebn-e hoseyn(- 20c)
شامل وقایع یومیه اتقاقیه علی نفی خان سرتیب حاکم اهر از روز حرکت تهران تا ۱۳۰۲ق.

تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۳۲۸
آغاز: رب وفق بالاتمام یا صاحب الزمان ادرکنی. بسمله. سپاس بیقیاس و حمد بیحد خداوندی راست جلت قدرته که بنی نوع انسانی را مایه سخندانی بخشیده؛ **انجام:** روز یکشنبه ۲۷ شهر شوال المکرم صبحی بیدار شده شکر خدا را بجا آوردم بعد نهار صرف شد ...
خط: نستعلیق شکسته، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۰۲ق؛ جلد: چرمی، ۲۵۱گ، ۱۵-۱۴سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۳-۱۴۰۲]

● **وقایع یومیه سال توشقان ئیل** / تاریخ / فارسی
vaqāye'-e yowmīye sāl-e tūšqān 'īl
سدید السلطنه، محمد علی بن احمد، ۱۲۹۱-۱۳۶۲قمری
sadīd-os-sāltane, mohammad 'alī ebn-e ahmad (1874 - 1943)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۳۸۸/۲
از روز یکشنبه ۲۲ ذیحجه ۱۳۲۰ آغاز شده است؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۵ص، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱۷-۳۶۰]

● **الوقت** / عرفان و تصوف / عربی
al-waqt
ابن عربی، محمد بن علی، ۵۶۰ - ۶۳۸ قمری
ebn-e 'arabī, mohammad ebn-e 'alī (1166 - 1241)
رساله ایست در تصوف و سلوک و بیان اسرار پاره ای از آداب و وظایف.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۱۶/۱۵
آغاز: هذه رسالة الوقت و الان للشیخ الامام العالم العامل ابی عبد الله محمد بن محمد بن علی العربی الحاتمی الطائی الاندلسی قدس الله سره و نفعنا به بسمله، و لا حول و لا قوة ال بالله ... اعلم ایها الاخ الموفق السعید بعنایة الله المجید؛ **انجام:** فانها جلیلة القدر و الله یقول الحق و هو یهدی السبیل و الحمد لله وحده و صلی الله علی محمد و علی آله و صحبه بعده و علی اتباعه
خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۹-۱۰؛ جلد: تیماج، ۲ص (۱۴۵-۱۴۶)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۹-۳۴]

← وقت اعتبار الایمان و الکفر ← مزیل الاوهام

● **وقت تشریع الصلوات الیومیة و الجمعة** / فقه / عربی
waqt-u tašrī'-iṣṣalawāt-il yawmīya wa-l jum'a
مرتضی بن مصطفی
mortazā ebn-e mostafā
در این رساله، مؤلف اثبات می‌کند که نمازهای روزانه سیزده سال قبل از نماز جمعه تشریع شده و ضمناً اشاره به پاره‌ای از احکام این دو نماز نیز می‌شود؛ دارای یک «مقدمه» و دو «مقصد» و یک «خاتمه» کوتاه: المقدمة: فی نبذة من کیفیة اسرائه؛ مقصد ۱. ذکر صلاة الیومیة؛ مقصد ۲. ذکر صلاة الجمعة؛ الخاتمة: فی بعض احکام الجمعة.
آغاز: الحمد لله الذی وفقنا لادراک معرفة العبادات و أرشدنا لعرفان طرق الطاعات
انجام: و فی أی مکان وجبتا و وجوبهما اجماعی لا خلاف فیه

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۹۴۹/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۷گ (۹پ-۱۵پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱۳-۱۴۶]

● **وقت الصلاة و القبلة** / هیئت / عربی
waqt-uṣṣalāt wa-l qibla
خنجی، ابوالقاسم
xonjī, ab-ol-qāsem

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۷۰۷/۳
آغاز: بسمله. الحمدلله بجمیع محامده، علی ما اجزل من عوائده ... و بعد فهذه نبذة لابد لکل متدین من معرفة مثلها، فیما یتعلق بوقت

الصلاة و القبلة؛ **انجام:**بعشرة ابیات و ثلث ... للفقیه العلامة ابی القاسم الخنجی المکی المتوفی بذی حبله. تمت یوم الاربعاء لخمس من رجب الاصم من شهور سنة العشرین و الثلثمائة ...
خط: نسخ ترکی، کا: محمد سعید بن السید مال الله تکریتی، تا: ۱۳۲۰ق؛ ۷گ (۷۰ر-۷۶پ)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸/۳×۲۷/۶سم [ف: ۸-۵۷]

● وقت شناسی / هیئت / فارسی

vaqt šenāsī

به فرمان : سلطان بایزید بن سلطان محمد خان
شامل بیست و نه«باب» ویک «مقدمه» است: مقدمه در رسوم خط و دوایر؛ ۱.در معرفت ارتفاع آفتاب؛ ۲. در معرفت درجه شمس؛ ۳. در تعیین درجه بروج؛ ۴. در معرفت میل از درجه؛ ۵. در ارتفاع آفتاب؛ ۶. در عرض بلد؛ ۷. در قوس النهار؛ ۸. درسعه مراق و مغرب؛ ۹. در تعدیل النهار؛ ۱۰. در مطالع بروج؛ ۱۱. در تحویل هر یک مطالع فلک؛ ۱۲. درمطالع بلد؛ ۱۳. درتحویل مطالع بلدی بدرج سوا؛ ۱۴. در دایره و فضل آن؛ ۱۵. در ارتفاع آفتاب؛ ۱۶. درارتفاع ساعات؛ ۱۷. در درجه وسط السماء؛ ۱۸. دراستخراج بعد کواکب؛ ۱۹. در ارتفاع درجه؛ ۲۰. در وضع کوکب وقتی؛ ۲۱. در استخراج بعد کواکب؛ ۲۲. در دایره از شب از ارتفاع بعضی از کواکب؛ ۲۳. درسمت آفتاب؛ ۲۴. در استخراج جهات اربعه؛ ۲۵. در سمت قبله و سایر بلاد؛ ۲۶. در استخراج ظل؛ ۲۷. در اوقات صلوة؛ ۲۸. درارتفاع اشخاص؛ ۲۹. در سعت النهار.

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۸۹/۲

آغاز:بسمله الحمدلله رب العالمین حمدالشاکرین والصلوة علی خیر خلقه محمد وآله اجمعین، اما بعد این رساله ایست در معرفت عمل شکازی مشتمل بر مقدمه و ۲۹ باب؛ **انجام:**مثال این عمل همان از مثال سابق معلوم می‌شود تمت الرسالة
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی از محمد باقر؛ جلد: تیماج، ۲۰گ، ۱۷ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۱-۴۱۱]

● وقت الفجر و ما بین الطلوعین / فقه / عربی

waqt-ul fajr wa mā bayn-aṭṭulū‘ayn

طباطبائی بروجردی، محمد بن عبدالکریم، ق۱۲ قمری
tabātabā’ī borūjerdī, mohammad ebn-e ‘abd-ol-karīm(- 18c)

رساله کوتاهی در شرح و تبیین روایتی به نقل ازخصال شیخ صدوق است که در آن عدد رکعات نمازهای واجب واستحبابی آ»ده و نیز روایت دیگری به نقل از الکافی که طی آن در خصوص ساعتی از شبانه روز (ما بین الطلوعین) به بحث می‌پردازد. در این رساله به موارد ابهام این دو روایت پرداخته است.در فهارس موجود از این رساله به عناوین «رسالة فی النوافل»(فهرست خوانساری،۱۹۱/۱) و «عدد رکعات الصلاة و أوقاتها» یاد شده است.از آنجا که در آغاز کتاب «افادات ...» آمده، این احتمال وجود دارد که مطالب شفاهی مؤلف را فرد دیگری نگاشته باشد.
[الذریعة: ۱۳۵/۲۵ ؛ طبقات اعلام الشیعة (قرن ۱۲ هـ): ۶۴۵]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۹۹۷/۶

آغاز:بسم الله خیر الأسماء الله تعالی من افادات السید الفاضل [کذا] الطباطبائی، روی الصدوق رضی الله عنه فی الخصال بسنده عن أبی هاشم قال قلت لأبی الحسن الماضی صلوات الله علیه لم جعلت صلوة الفریضة و السنة خمسین رکعة؛ **انجام:**نبه السائل بهذا الکلام علی أن ... کما یظهر من کثیر من ... تفیق المرضی کما هو المجرب.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۷۹ق؛ مصحح، محشی با عنوان «منه أعلی الله مقامه»؛ ۱۰گ (۱۰۰پ-۱۰۹پ)، ۱۷سطر (۷/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [ف: ۳۲-۹۷۱]

● الوقت المشترک و المختص / اصول فقه / عربی

al-waqt-ul muštarak wa-l muxtaṣ

صافی گلپایگانی، ابو القاسم بن عباس، ق۱۴ قمری
sāfī golpāygānī, ab-ol-qāsem ebn-e ‘abbās(- 20c)

رساله‌ای است در بیان وقت مشترک و مختص با اشاره به آیات و روایات مربوطه و نقل کلام بزرگان و نتیجه‌گیری مؤلفان در پایان.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۰۱۴/۷

آغاز:الحمد لله رب العالمین ... فی بیان وقت المشترک و المختص و الخلاف فیه و قد ذهب المشهور الی وجودهما للصلوات الاربع عدا الصبح
نسخه اصل: شیخ لطف الله صافی ـ قم؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴، ۲۲ص (۲۵۴-۲۷۵) [عکسی ف: ۳-۲۶۸]

● وقت نماز مغرب و عشاء / فقه / فارسی

vaqt-e namāz-e maqreb va ‘ešā’

مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷-۱۱۱۰ قمری
majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1628 - 1699)

رساله‌ای است مختصر در بیان وقت نماز مغرب و عشاء و گویا برگرفته شده از رساله اوقات نماز مؤلف.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۰۵۱/۱۱

آغاز:بدانکه در آخرت وقت عشاء میان علماء امامیه رضوان الله

علیهم خلافست و اشهر آنست که ممتد است تا نصف شب؛
انجام:و اگر به خواب رود تا نصف شب و نماز عشا باشد باید که نماز را بکند و روزش را روزه بدارد و جوبا یا استجابا علی الخلاف.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۳گ (۱۰۰ر–۱۰۲پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [محدث ارموی مخ: ۳–۱۶۸۵]

● **وقت نوافل الظهرین** / فقه / عربی
waqt-u nawāfil-iẓẓuhriyn
بحرانی، موسی بن محمد، ق۱۳ قمری
bahrānī, mūsā ebn-e mohammad(- 19c)
تاریخ تألیف: شنبه غره جمادی الثانی ۱۲۲۴ق

شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۹۲/۲
آغاز:مسئلة فی تحقیق ... لا خلاف بین الاصحاب رضوان الله علیهم فی ان اول وقت نوافل الظهر ...
خط: نستعلیق، کا: نوبندگانی، محمد اسماعیل بن سبز علی، تا: قرن ۱۳؛ ۱۶گ (۱۳۸–۱۵۳)، اندازه: ۱۴/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱–۹۳]

← الوقت و القبلة ← معرفة الوقت و القبلة

● **الوقت و القبلة** / فقه / عربی
al-waqt wa-l qibla
مدرس چهاردهی، محمد علی بن محمد نصیر، ۱۲۵۲ – ۱۳۳۴ قمری
modarres-e čahārdehī, mohammad ʻalī ebn-e mohammad nasīr (1837 - 1916)
وابسته به: الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة؛ شهید ثانی، زین الدین بن علی (۹۱۱–۹۶۵ق)
محل تألیف: نجف اشرف
شرحی است تحقیقی با عنوان «قوله، قوله» بر بحث وقت و قبله از شرح لمعه شهید دوم بر پایه علم هیئت و نقل بسیاری از اقوال فقهاء بزرگ.
[الذریعة ۲۹۴/۱۳ با عنوانم شرح الروضة البهیة]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۰۷۸/۱
آغاز:الحمدلله الواحد الاحد المعبود الصمد و الصلاة و السلام علی سید الانبیاء محمد و آله الامجد؛ **انجام:**و فی سهیل ما یزیح العلة عکس الجدی فی بیان القبلة، هذا آخر ما کتبت بیدی العاصی الجانی الفانی ...
خط: نستعلیق، کا: سید اسلام الدین طالقانی، تا: ۲۲ شوال۱۳۲۹ق، جا: تهران؛ ۲۱گ (۲ر–۲۲پ)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۶–۹۱]

● **وقتی که جاسوس بوده‌ام** / داستان، تاریخ / فارسی
vaqtī ke jāsūs būde-am
شرح حال و عملیات یک نفر عامل سری آلمان موسوم به «ارمکا و کاری کراوس» که در حقیقت غرایب احوال و مهارت و زبردستی‌های شگفت‌انگیز وی در کشف سرائر و رساندن اطلاعات لازمه.

رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۱و
انجام:عظمت و نفوذ شایانی حاصل نموده است. حسب الامر جناب مستطاب ... اقای فتوح السلطنه ... به تحریر این خاطره سیاسی اقدام رفت. شهر جمادی الاولی سنه ۱۳۳۴
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الاول۱۳۳۴ق؛ قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: –۱۱۸۳]

● **وقتیه** / فقه / فارسی
vaqtīyye
قزوینی، محمد بن حسن، – ۱۰۹۶ قمری
qazvīnī, mohammad ebn-e hasan(- 1685)
تاریخ تألیف: ۱۰۷۱ یا ۱۰۹۰ق
مسائل متعلقه به اوقات نمازهای واجب رادر یک «مقدمه» و شانزده «فصل» باتفصیل واستدلال بیان کرده واشاره به روایات مناسب هر مسأله نیز می‌نماید.
آغاز:بسمله. الحمدلله خالق النور و فالق الاصباح ... و بعد راقم این کلمات رضی الدین محمد قزوینی ... این رساله موسومه به وقتیه.
انجام:محتاج به ارتکاب تکلف بعیدی است به خلاف ثانی که بی تکلف درست می‌شود والحمدلله ... و قد اتفق نقلها من السواد فی اواخر ذح ۱۰۹۰ من الهجرة النبویة علیه وآله الف الف التحیة.
[الذریعه ۱۳۵/۲۵و ۱۱:۳۳۰؛ نسخه‌های منزوی ۳۶۸/۱؛ فهرستواره منزوی ۳۱۰۶/۴]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۹۰۷/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱، از عصر مؤلف؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۸۰گ (۲۱پ–۱۰۰پ)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۱۸–۱۰۰]
۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۴۱۸/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۱۷۲ص، ۱۵ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳–۴۷۶]
۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۴۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۹۰ق؛ واقف: زین العابدین، ۱۱۶۶ق؛

جلد: مقوا با رویه پارچه، ۷۲گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۳سم [ف: ۲۰-۵۹۴]

۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۴۳۶/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد جعفر بن رستم طالقانی، تا: پنج‌شنبه اواسط صفر۱۰۹۱ق؛ مصحح، محشی با نشان «منه دام ظله»؛ تملک: محمد جعفر؛ مهر: «عبده جمال الحسینی» (بیضی)؛ ۶۱گ (۱پ-۶۱پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۸۶]

۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۳۶۴/۱

آغاز:مستطیر و صبح صادق و مستنیر می‌نامند و بعد از آن حمرتی فوق الأفق ظاهر می‌شود و چون شمس قریب به افق شرقی می‌شود؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، کا: محمد کریم، تا: ۲۴ ربیع الثانی۱۰۹۲ق، جهت شیخ محمد حسین؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی به عنوان «منه دام ظله»؛ مهر: «علی اکبر» (مربع)؛ تملک: شیخ عبدالله بن ناصر؛ جلد: تیماج، ۵۴گ (۱ر-۵۴ر)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۸۶]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۷۶۷/۱

آغاز و انجام: برابر

دارای مقدمه و ۱۵ فصل؛ خط: نستعلیق، کا: محمد صالح بن محمدرضا، تا: ۱۰۹۲ق؛ کاغذ: اصفهانی ترمه، ۳۲ص (۱-۳۲)، ۲۵سطر (۶/۵×۱۴)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۳-۱۵۵]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۷۵۰/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۹۵ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۵۶ص (۸۳-۲۳۸)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۰-۱۷۳۵]

۸. اصفهان؛ مهدوی، مصلح الدین؛ شماره نسخه:۱۲۴/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد حسن موسوی اصفهانی، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۶۵گ (۲۵-۸۹)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: -۱۲۳]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۱۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۱۱گ، ۱۵ سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۹/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۶-۴۵۷]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۸۶۹/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۲۵ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: چرمی، ۷ص (۱۲۱-۲۱۷)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۰-۲۱۷]

۱۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۹۸۶/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شعبان۱۱۲۷ق؛ ۴۷گ (۸۷پ-۱۳۳) [ف: ۵-۷۵۴]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۵۶۷/۴

آغاز:برابر؛ **انجام:** ارشادی که در حدیث یونس استنباط سبق ذکر یافت و بمقتضای این طریقه از جمع مبدأ رفت ...

نسخه تا بخشی از فصل دوازدهم می‌باشد و بقیه افتاده است؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۲۸ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی از مؤلف با عناوین «منه ره»؛ مهر: «عبده محمد بن ...» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۴۲گ (۶۹-۱۱۰)، ۱۴سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۲۹-۲۶۳]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۳۳۵/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: سپاهانی، ۵۱گ (۱پ-۵۱پ)، ۱۷ سطر (۹/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۲-۲۷]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۷۱۷

آغاز:اینکه بعد از تمهید تنصیف مخروط مذکور بسطح منطقة البروج؛ **انجام:**برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد حسینی تهرانی، تا: قرن ۱۳؛ واقف: سید کاظم عصار، دی ۱۳۵۴؛ جلد: مقوا، ۳۹گ، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲۱-۱۶۵۴]

۱۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۲۷۳

آغاز:برابر کند؛ **انجام:**حتی یطلع الفجر و لاصلاة الفجر حتی یطلع الشمس نص است برصحت قول ثانی و این محال ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ تملک: محسن بن محمد تربتی به سال ۱۲۲۲در دارالسلطنه اصفهان؛ جلد: مقوایی، ۱۰۰گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۸۶]

● وقعة الجمل / تاریخ اسلام / عربی

waq‘at-ul jamal

حسینی مدنی، ضامن بن شدقم، قرن ۱۱ قمری

hoseynī madanī, zāmen ebn-e šadqam(- 17c)

وقایع جنگ جمل را به طور مفصل نگاشته و در ضمن اشعاری را نیز شاهد آورده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۶۰۱/۵

آغاز: ... و فیه فصول فی السبب الموجب لوقعة حرب الجمل قال الشیخ المفید (ره) فی ارشاده

نسخه اصل: کتابخانه سپهسالار-تهران.خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ ۵۰گ (۲۷۶-۳۲۵) [عکسی ف: ۲-۱۹۴]

● **وقعة الجمل** / تاریخ / عربی

waqʻat-ul jamal

جزء کوچکی است در تاریخ جنگ جمل.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۱۱۹/۲

آغاز:جزؤ فیه حدیث وقعة الجمل عن ابی بکر محمد بن یحیی بن العباس الصولی روایة الشیخ الامام الحافظ ابی بکر احمد بن علی بن ثابت الخطیب البغدادی رضی الله عنه اخبرنا بجمیع هذا الجزء الشیخ الامام؛ **انجام:**و فی خده الشعری و فی وجهه البدر. آخر الجزو المتعلق بخبر وقعة الجمل.

خط: نسخ، کا: خابوری، اسماعیل بن موسی، تا: قرن ۸؛ ۵ص (۸–۱۲)، ۲۴سطر [میراث شهاب: س۱۸ش۱–۶۵]

● **وقعة الجمل = داستان طرماح بن عدی** / تاریخ اسلام، تاریخ / عربی

waqʻat-ul jamal = dāstān-e teremmāh-e bn-e ʻadī

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۳۲/۹–طباطبائی

آغاز:بسمله قال الشیخ الادیب ابوبکر بن ابی عبدالله العزیز النسیب ... اخبرنا المشایخ ... ان امیرالمؤمنین علیه السلام لما رجع من وقعة الجمل کتب الیه معاویه؛ **انجام:** فقال معاویه ... و الله لکلامک اشد علی من کلام الاعرابی و لقد ضاقت علی الدنیا بحذافیرها. ۱۱۳۵

کا: نائینی، محمد رضا بن رشید، تا: ۱۱۳۵ق؛ جلد: تیماج، ۲ص (۸–۹)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲۳–۳۲۴]

● **وقعة الجمل = داستان طرماح بن عدی** / تاریخ اسلام / عربی

waqʻat-ul jamal = dāstān-e teremmāh-e bn-e ʻadī

یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۲۶۲/۳

آغاز:روی انه لما رجع امیرالمومنین علیه السلام من وقعة الجمل کتب الیه معاویة بن ابی سفیان کتابا

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور، ۱۰گ (۴۴پ–۵۳پ)، اندازه: ۱۱/۵×۱۶/۵سم [ف: ۱–۲۲۷]

← وقعة الصفین ﴿ الصفین

← وقعة الطف ﴿ اشعار

← وقعة الطف ﴿ دیوان مقبل اصفهانی

← الوقف ﴿ عدم لزوم القبض فی الوقت المختص

← الوقف ﴿ احکام الوقف

← الوقف ﴿ اجوبة المسائل فی الوقف

← وقف ﴿ اسناد وقف

● **الوقف** / فقه / عربی

al-waqf

یزدی، محمد تقی بن ابیطالب، – ۱۲۶۷ قمری

yazdī, mohammad taqī ebn-e abītāleb(- 1851)

بحث درباره وقف با شرط واقف نظارت بر آن را برای خود و تعیین اجرت برای این کارش از اجرة المثل، استدلالی با آوردن هفت «مقدمه» در آغاز رساله و معتقد است که چنین صحیحمی‌باشد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۲۶۰

آغاز: أما بعد حمد الله عی افضاله ... قدیشتمل بعض صحائف الأوقاف المرسومة فی عصر الصفویة المختومیة المختومة بخواتیم أجلة ذلک العصر؛ **انجام:**و ان لم اشتراط النظارة و الأجرة علی الوجه المذکور لنفسه لله و بینة القربة.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ نسخه را مؤلف مقابله کرده با مهر«الواثق بالله الغنی عبده محمد تقی» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۲۱گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۲۴–۵۴]

● **الوقف** / فقه / عربی

al-waqf

مختار گلپایگانی، احمد بن علی، ق۱۳ قمری

moxtār-e golpāygānī, ahmad ebn-e ʻalī(- 19c)

رسالهاستدلالی و مختصر است با اشاره به بعضی از ادله و اقوال فقها، و دارای فروع بسیار، در پنج «فصل»:۱. فیما یشترط فی الوقف؛ ۲. فیما یشترط فی الواقف؛ ۳. فیما یشترط فی الموقوف علیه؛ ۴. فیما یشرط فی الموقوف؛ ۵. فی الاحکام و اللواحق.

آغاز:کتاب الوقف و فیه فصول الاول فی الوقف و هو أمور الاول الصیغة الدالة علیه بلاخلاف اجده فی اشتراطها

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۴۹۴/۷

آغاز:برابر؛ **انجام:** و شیء منهما لا یصلح للدلالة أما الاول فلما عرفت آنفاً و أما الثانی ...

ناتمام؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۸گ (۱۸۱ر–۲۰۸ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۹–۲۹۳]

● **الوقف** / فقه / عربی

al-waqf

هشترودی، حسن بن عبدالله، ق۱۳ قمری

haštrūdī,hasan ebn-e ʻabd-ol-lāh (- 19c)

وابسته به: شرایع الاسلام فی مسائل الحلال و الحرام؛ محقق حلی، جعفر بن حسن (۶۰۲–۶۷۶ق)

این کتاب از تقریرات شیخ انصاری است که به عنوان شرح بر شرایع الاسلام توسط حسن بن عبدالله بن علی هشترودی تبریزی

یکی از شاگردان برجسته ایشان تألیف و نگاشته شده است. [این کتاب چنانکه از تصریح مؤلف در صفحه چهارم «وان شئت تحقق ذالك مع وجه النقل فارجع الی ما ذکره الاستاد العلامه دام ظله فی کتاب المکاسب» استفاده می‌شود از تقریرات شیخ است نه از تصنیفات او، و با توجه به تحقیقات مرحوم آقا بزرگ می‌توان گفت مؤلف به احتمال قوی همان حسن عبدالله است.]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۶۸۳/۶

آغاز:بسمله، کتاب الوقف قوله و تمام النظر فیه فی العقد و الشرائط و اللواحق؛ **انجام:**و قد عرفت انه الحق الذی ینبغی البناء علیه و الأخذ به و الله العالم ... علی اعدائهم اجمعین.

بی کا، بی تا؛ جلد: میشن، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف:۱/۲۱-۶۷۱]

● **وقف** / تجوید / فارسی

vaqf

شوشتری، عبدالصمد بن حسین

šoštarī, ʻabd-os-samad ebn-e hoseyn

گویا از عبدالصمد شوشتری و آداب وقف در فقه آیت‌های قرآن در آن یاد شده است. در آن از ادلة القاری نقل شده است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۸۳۰/۵

آغاز:بدانکه س وقف هر دو علامت سکته اند؛ **انجام:**و طویل خوانند

کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳، جا: اصفهان مدرسه جده؛ ۴ص (۳۵-۳۸) [ف: ۱۰-۱۶۶۸]

● **الوقف = شرح شرایع الاسلام** / فقه / عربی

al-waqf = š.-u šarāyiʻ-il islām

رشتی، حبیب الله بن محمد علی، ۱۲۳۴ – ۱۳۱۲ قمری

raštī, habīb-ol-lāh ebn-e mohammad ʻalī (1819 - 1895)

وابسته به: شرایع الاسلام فی مسائل الحلال و الحرام؛ محقق حلی، جعفر بن حسن (۶۰۲-۶۷۶ق)

شرحی استدلالی برکتاب وقف و صدقه «شرایع الاسلام» محقق حلی با عناوین «التقاط، التقاط» است. این شرح تقریرات درس استادش شیخ مرتضی انصاری است و چنانکه درمواضعی به آن تصریح کرده است برخی از ابحاث آن ناتمام مانده است.

آغاز:بسمله حمدله وصلی الله علی محمد وآله ... کتاب الوقوف والصدقات التقاط الوقف لغة الحبس والتحبیس یتعدی ولایتعدی یقال وقفت علیه و وقفته و هو مشترک بینهما

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۶۶

آغاز:کتاب الوقوف و الصدقات ... کذا عرف فی کلام جماعة من الفقهاء و فی کلام جماعة أخری اکتفی؛ **انجام:**و بالجملة اذا ثبت أن جعل الناظر مرجعه الی اثبات الحق للغیر فی ملك الغیر و لیس ...

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۱۳۴گ، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۳-۲۵۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۳۱۲

آغاز:بسمله. حمد له. قوله الوقف عقد ثمرته تجلیس الاصل و اطلاق المنفعة. اقول؛ **انجام:**انه اخری تکون وقفا و جهان او جههما عند الاکثر هو الثانی و قد عرف انه الحق الذی ینبغی البناء علیه و الاخذ به. و الله العالم بحقایق الامور و الحمد الله ... تم بالخیر.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: میشن، ۱۷۲گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۲-۵]

۳. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۵۴۳/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**هذه آخر ما قررنا عندالاستاد دام ظله فی باب الوقف و یتلوه باب الاجارة

نسخه حاضر به ظن قوی بخشی از شرح مزبور است؛ خط: نستعلیق، کا: محمدعلی بن کربلائی کریم، تا: حدود۱۲۹۱ق؛ با خط‌خوردگی؛ ۱۹۱ص (۲۰۲-۳۹۲)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲-۵۶]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۵۶۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**فان ما ذکره السید من التفصیل لیس علیه شاهد فی کلمات العلماء ...

در احکام وقف و صدقه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۹ جمادی الثانی۱۳۰۲ق؛ ۵۹گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۲-۱۴۳]

۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۶۹۱/۲-۳۴/۶۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**عدم جواز لبس النجس ولعل ما ذکرنا هو السر فی اطلاق الاصحاب هنا فان ماذکره السید من التفصیل لیس علیه شاهد فی کلمات العلماء هذه آخرما قرءنا عند الاستاد فی باب الوقف

خط: نسخ، کا: عبدالله بن محمد موسوی جزایری، تا: ۲۳ صفر۱۳۰۹ق؛ مصحح؛ جلد: تیماجمذهب، ۷۸گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۸-۴۹۴۶]

● **وقف** / فقه / فارسی

vaqf

همدانی شیخی، محمد باقر بن محمد جعفر، ۱۲۳۹ – ۱۳۱۹ قمری

hamadānī šayxī, mohammad bāqer ebn-e mohammad jaʻfar (1824 - 1902)

تاریخ تألیف:سه‌شنبه ۲ جمادی الثانی ۱۲۹۵ق

رساله‌ای فقهی است در بیان احکام وقف مطابق با فتوای مشهور بین فقهاء. مؤلف می گوید:«چون در این زمان نزاعی بود فیما بین ورثه مرحوم حاج محمد شریف همدانی در موقوفاتی چند که

آن مرحوم وقف بر اولاد کرده بود و هر یک از طرفین خود را به طرفی کشیده و استفتایی از کسی گرفته و به جهت اختلاف فتاوی نزاع در میان ایشان واقع بود. خواستم در این باب چیزی بنویسم به طور وضوح ... و آنچه را که می‌نویسم محل اتفاق جمیع فقهای اثنا عشریه است ...».

تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۶۰۲/۱۳

آغاز:حمدله ... و بعد چنین گوید این بنده محتاج الی ربه الغافر محمد باقر که چون در این زمان محنت اقتران نزاعی بود فیما بین ورثه مرحوم حاج محمد شریف همدانی در موقوفاتی چند؛ **انجام:**پس طرفین بعد از تحقیق امر خود را به زحمت نیندازند و بعد از این نزاع را موقوف کنند و السلام علی من اتبع الهدی.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱-۲۷۰]

● **الوقف** / فقه / عربی

al-waqf

آخوند خراسانی، محمد کاظم بن حسین، ۱۲۵۵ - ۱۳۲۹ قمری

āxūnd-e xorāsānī, mohammad kāzem ebn-e hoseyn (1839 - 1911)

رسالهاستدلالی و تحقیقی است درمبحث وقف بااین عناوین:فی تعریف الوقف؛ فی شرائط الموقوف؛ فی شرائط الواقف؛ فی شرائط للموقوف علیه؛ فی شرائط الوقف؛ فی اللواحق؛ فی عدم بطلان الوقف بخرابه و انهدامه.
آغاز:بسمله، حمدله کتاب الوقف و هو تحبیس الأصل و تسبیل المنفعة کما فی المبسوط

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۳۸۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**و لذلک ربما ثبت احکامها مع عدم ارثه من ابیه باحد موانع الارث فافهم هذا آخرمااردنا ایراده و الحمدلله اولاً و آخراً ... لمصنفه الجانی محمد کاظم بن حسین الخراسانی فی یوم الجمعة سابع عشر من شهر رجب المرجب من شهور سنة الف و ثلاثمائة و اربعة و عشرین ...
خط: نسخ، کا: اسدالله بن ابوطالب اسفرنجانی، تا: ۱۳۲۹ق؛ واقف: حجة الاسلام محمدی گلپایگانی، مهر ۱۳۷۵؛ جلد: میشن، ۳۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۰/۸سم [ف: ۲۱-۱۶۵۵]

۲. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۱۸۲/۱

آغاز:برابر
خط: نسخ، کا: مرتضی بن ابو تراب محلاتی شیرازی، تا: ۲۸ ربیع الاول۱۳۲۷ق؛ فراغت مؤلف در جمعه ۱۷ رجب ۱۳۲۴ می‌باشد، کاتب یکی از شاگردان آخوند خراسانی بوده؛ ۳۹گ (۱-۳۹)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱-۹۸]

● **الوقف** / فقه / عربی

al-waqf

آقا ضیاء عراقی، ۱۲۷۸ - ۱۳۶۱ قمری

āqā zīyā'-e 'erāqī (1862 - 1942)

تقریرات درس آقا ضیاء عراقی

قم؛ حجت کوهکمری؛ شماره نسخه:۵۲/۶

خط: نستعلیق نازیبا، کا: حجت کوه‌کمری، محمد بن علی، تا: قرن ۱۴ [ف: -۵۲]

● **الوقف = التقریرات** / فقه / عربی

al-waqf = at-taqrīrāt

حسینی کاشانی، محمد علی بن احمد، ق۱۴ قمری

hoseynī kāšānī, mohammad 'alī ebn-e ahmad(- 20c)

تقریرات فقهی مرحوم آخوند ملا محمد کاظم خراسانی (-۱۳۲۹ق) است که با عناوین «فرع - فرع» به بحث در مورد وقف پرداخته است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۹۸۹/۴

آغاز:بسمله، کتاب الوقف، و قبل الخوض فی المسالة لابد لنا من التصدی ببیان حقیقته و ماهیته و انه هل یکون له جامع وجدانی بین عنوان الوقف العام او الخاص؛ **انجام:**و ان کانت حکمیة ناشئة عن التعارض و الفتاوی فی درء الحد و لا تکون کافیة فی صیرورة الوطی شبهة، فیصیر الوطی زناء و لا شبهة، الی هنا وصل بحث الاستاد ...
خط: شکسته نستعلیق، کا: حسینی کاشانی، محمد علی بن احمد، تا: ۱۳۲۴ق، جا: نجف اشرف؛ محشی؛ ترقیمه: «الی هنا وصل بحث الاستاد دام ظله العالی علی روس الانام»؛ ۷۶گ (۱۰پ-۸۵پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۳۷-۶۷۲]

● **الوقف** / فقه / عربی

al-waqf

ناشناخته:

۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۲۶۹/۲

آغاز:بسمله الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقین والصلوة والسلام علی اشرف المرسلین وآله الطاهرین اما بعد فهذه رسالة فی بیان حکم الوقف اذا جعل الواقف لنفسه بعد الممات او فی زمن الحیاة اقول وبالله التوفیق؛ **انجام:**اذا کان علیه حق واجب وفی الثلث بعد الوصیه مع ان ما ذکر من ان المیت لایملک والمال ینتقل جار فی الکل کما لایخفی علی الخبیر البصیر
رساله‌ای کوتاه درباره حکم محل وقفی که واقف درحال حیات ویا برای بعد ازممات خود برای نفس خود وقف می‌کند؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ ۴گ (۱۲ر-۱۵ر)، ۲۲سطر،

اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۲۸۲]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۰۶۸

آغاز:بسمله. کتاب الوقف و هو لغة مصدر وقف علی معنی حبس؛ **انجام:**لتحریره لمسائل کتاب الوقف و لیس ما ترکنا الا یسیرا بکثیر ... آخراً و ظاهراً و باطناً.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۴ رجب۱۳۲۶ق، گویا از خود مؤلف؛ تملک: محمد تقی بن جعفر آل شیخ رضا؛ ۳۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۹سم [ف: ۱-۵۸۶]

۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۶۷۰/۳

آغاز:حمدله. صلاة. سیما الخلفاء الراشدین و الائمة المجتهدین سیما الاربعة ... و بعد، فقد التمس منی مع کمال عدمی و فاقتی ان اوضح مسئلة الرجوع عن الوقف حسب و سعی؛ **انجام:**یقاس ما اشبه. انتهی و الحمدلله رب العالمین، حمداً یوافی نعمه و یکافی مزیده. یا ربنا لک الحمد کما ینبغی ...

از ناشناس. بخشبندی نشده. درباره برگشت از وقف؛ خط: نسخ تحریری، کا: محمد رحیم بن لطف الله، تا: ۱۳۳۳ق؛ ۷گ (۷پ-۱۳پ) [ف: ۲-۲۶۷]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۴۶۷/۵

رساله مفصل و استدلالی است در وقف و احکام که به صورت شرح بر کتابی نوشته شده است، در نسخه حاضر، بخش اول آن موجود است؛ خط: نسخ زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۸گ (۸۶پ-۹۳پ)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۳۸-۶۱۴]

۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۰۱۴

رساله‌ای به عربی در وقف؛ بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۸گ، اندازه: ۱۵/۶×۲۴/۸سم [رایانه]

● **وقف** / فقه / فارسی

vaqf

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۶۸۰

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از علیرضا طاهری یزدی [رایانه]

● **الوقف** / تجوید / عربی

al-waqf

ناشناخته:

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۲۰/۲۰-ف

نسخه اصل: کتابخانه وزیری جامع یزد ش ۲۲۸۷ (۱۹۷۲) [در فهرست معرفی نشده]؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱-۶۸۱]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۲۰/۲۴-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۶۸۱]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱/۲۴ معیری

از عاملی؛ خط: نستعلیق خفی، بی‌کا، تا: ۹۵۷ق؛ ۱ص (۱۹۹) [ف: ۱۸-۳]

● **وقف** / شعر، تجوید / فارسی

vaqf

ناشناخته:

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۹۱/۶

در چهارده بیت در شرح وقف: حافضا این نظم را بشنو کنون×× تاترا در وقف باشد رهنمون / سه ز وقف فرض بشناس آخرین×× چار وقف مغفرت میدان یقین؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱ص (۲۲)، ابعاد متن: ۸×۱۳، اندازه: ۱۶×۲۹سم [سنا: ف: ۱-۲۳۴]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۲۹۵

آغاز:بسمله، اما بعد بدان ای خوانده قرآن که در تمام کلام الله تعالی در آن سوره‌های که وقف لازم نهاده اند هشتاد و سه موضع وقف لازم است ... در سوره البقره هشت موضع وقف لازم لازمست اول و ما هم بمومنین م ودیم بهذا مثلا م سیم اذا لمن الظالمین؛ **انجام:**و در سوره الفجر وقف الزم نیست در سوره البلد یک موضع ...

رساله مختصر مفیدی است در بیان مواضع وقف لازم در آیات شریفه که به ترتیب سوره‌های قرآن ذکر شده است سطوری از آخر رساله صدمه دیده و در وصالی ضایع شده است؛ کا: محمد مقیم همدانی، تا: ۱۰۱۷ق؛ ۴گ، اندازه: ۹×۱۶/۵سم [ف: ۲۳-۱۹۹]

۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۹۱۰/۵

منظومه‌ای است در ۲۰ بیت و در دو صفحه با مطلع: حافظا این نظم را بشنو کنون×× تا تو را در وقف باشد رهنمون؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مهر: حاج سید سعید؛ ۲ص، ۱۴-۱۹سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۱۹/۵سم [ف: ۳-۱۲۳۶]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۹۴۶

آغاز: بسمله، بدانکه وقف لازم که در قران مجید واقعست بیان کرده خواهد شد و علامتش میم ... در سوره بقره هشت موضع است و ما هم بمومنین؛ **انجام:**از والشمس تا آخر قران وقف لازم نیست

رساله مختصر مفیدی است در بیان مواضع وقف لازم در آیات شریفه که به ترتیب سوره‌های قرآن ذکر شده است سطوری از آخر رساله صدمه دیده و در وصالی ضایع شده است، نسخه فاقد خطبه و دیباچه است؛ خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف: ۲۳-۲۰۰]

۵. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۲۴۸/۵

آغاز:در بیان وقف بر آخر کلمه، بدانکه معنی وقف ایستادنیست؛ **انجام:**انهم لنا تمت الرسالة ... فی هفتم شهر ربیع الآخر حسب الخواهش نور چشمی ابن نادر العصری کرمعلی حداد الله ویردی قلمی گردید ... اقل السادات سگ استان سادات ابن میر محمد زمان الحسینی دهکردی محمد نبی سنة ۱۲۲۰

مختصری است در بیان وقف (باب دهم از یک رساله است)؛ خط: نستعلیق تحریری، کا: ابن میر محمد زمان حسینی دهکری محمد نبی، تا: ۷ ربیع الثانی ۱۲۲۰ق؛ ۱۱گ (۷۲ر-۸۲ر)، اندازه:

۱۱×۱۷سم [ف: ۲-۳۴۱]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۳۷۱/۳

آغاز:فصل دوم در بیان وقف بر مرسوم خط ... مشتمل است بر دو بحث؛ **انجام:**معلوم باشد و السلام.

خط: نسخ، کا: استرآبادی، محمد بن حاج محمد، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۹گ (۲۰۳پ-۲۱۱پ)، ۲۳سطر (۶×۱۷)، اندازه: ۱۱×۲۳سم [ف: ۱۵-۴۲۲۳]

۷. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۲۴۸/۲

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... اما بعد بدان ای خوانند قران در تمام کلام الله تعالی؛ **انجام:**تا آخر قرآن مجید که آن بیست و پنج سوره است وقف لازم نیست و الله اعلم

مختصری است در بیان وقف سور قرآنی، این قسمت مربوط به ش ۵ است که جابجا شده؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ ۸گ (۴۷پ-۵۴ر)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲-۳۴۰]

● **وقف (منظومه) = تجوید منظوم** / شعر، تجوید / عربی
vaqf (mnz.) = tajvīd-e manzūm

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۱۴۹/۴

آغاز:لو ان م وقفنا المتعینونا×× ثمانون انجلت وصفت عیونا؛ **انجام:**وکل الال و الاصحاب طرا×× و من آوی و کل التلبعینا

منظومه‌ای است در موضوع وقف در آیات کریمه که بر اساس کتاب سجاوندی به نظم آورده است؛ خط: نسخ، کا: احمد بن عثمان صائغ، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ ۴گ (۷۶- ۷۹)، ۱۹سطر، اندازه: ۶/۵×۱۵/۵سم [ف: ۲۸-۲۱۹]

● **وقف (منظومه) = تجوید منظوم** / شعر، تجوید / فارسی
vaqf (mnz.) = tajvīd-e manzūm

منظومه کوتاهی در وقف و وصل قرآن است. سراینده آن به درستی مشخص نیست. در نسخه ش ۱۷ امام جمعه خوبی مجلس به «حافظ الدین بخاری رحمه الله تعالی» نسبت داده شده است. تعداد ابیات در نسخه‌ها یکسان نیست.

آغاز:حافظا این نظم را بشنو کنون ×× [تا ترا در وقف باشد رهنمون] ... / ط چو وقف مطلق آمد مر ترا ×× مگذر از وی هر کجا یابی ورا

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۱۴/۶۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**ق وقف اختلاف است ای عزیز ×× بگذری از وی چو قف یابی تو نیز / لا اگر باشد علامت اندرو ×× نیست وقف آن جا ترا بگذر ازو

در نسخه ما نوشته شده ۸ بیت است؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱ص (۲۴۸حاشیه)، اندازه: ۱۲/۳×۲۳/۶سم [ف: ۲۹/۱-۳۱۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۱۶/۱

آغاز:برابر

در فهرست قواعد القرآن یار محمد سمرقندی دانسته شده اما ضمیمه آن است که با شماره ۸۱۶ در همین کتابخانه ثبت گردید؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی منقول از: «تجوید المفید»، «تیسیر من قواعد القرآن» «معالم التنزیل» «نسخه تجوید پسر محمد نور الدین پسر شمس الدین» و «رساله‌ای که مؤلف و اسم آن معلوم نبود»؛ با یادداشتی از پسر میرزا محمد حسین رئیس الکتاب؛ ۸گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳-۵۱۵]

۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۷۸۶/۴

آغاز:برابر

سروده‌ای است در ۱۱ بیت؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: هندی، ۱۵سطر چلیپایی، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۳-۹۱۵]

۴. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۹۷۹/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**و عب علامت آن است که اهل بصره سر آیه می‌دانند.

تذکر: نام کتاب در فهرستالاشارة الی وقوف السجاوندی آمده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سلخ رجب۱۲۲۳ق؛ جلد: تیماج، ۲گ (۴۶ر-۴۷ر)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲-۲۴۴]

۵. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۶۱۲/۹

آغاز:برابر

۹ بیت شعر است درباره وقف که درهامش همین صفحه‌بندی در وقوف منقول از ابن طیفور آمده؛ کا: موسوی استرآبادی، محمد بن محمد باقر، تا: ۱۲۳۸ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۵ و۱۶ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۳-۷۸۲]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۹۳۲/۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**ور بخوانی فاتحه شادش کنی

ناظم: شاعری با تخلص «عالم» چنان که در آخر نسخه آمده «گفت عالم چند بیتی در وقوف ـ عفو کن و از این قدر بودش وقوف»، ارجوزه‌ای است مختصر در هفده بیت در بیانرموز انواع وقوف و ذکر احکام آنها در قران کریم؛ خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: ۲۰ محرم۱۲۸۳ق؛ ۱گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۴سم [ف: ۲۳-۱۵۶]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۵۸۶/۳ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۱۷۶]

● **وقف بر مرسوم خط** / تجوید / فارسی
vaqf bar marsūm-e xat

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۱۵۵/۵

بی‌کا، بی‌تا؛ ۴ص (۲۳۵-۲۳۸)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۳۵-۱۵۶]

● **الوقف الخصاف (مختصر) = التکملة لمختصر وقفی الهلال و الخصاف** / فقه / عربی

al-waqf-ul xaṣṣāf (mx.) = at-takmila li-muxtaṣar-i waqfay-il hilāl wa-l xaṣṣāf

وابسته به: الوقف = احکام الوقوف؛ شیبانی، احمد بن عمر (۱۸۱–۲۶۱ق)

مختصری از احکام وقف تألیف احمد بن عمر و بصری حنفی مشهور به خصاف (– ۲۶۱ق) در این نسخه جمع آوری شده و آن را تکمله‌ای بر کتاب مختصر وقفی الهلال و الخصاف تألیف عبد الله بن حسین ناصحی (– ۴۴۷ق) قرار داده است.

[کشف الظنون: ۲۱/۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۶۲۷/۲

آغاز:قال الخصاف رحمه الله باب الرجل یجعل داره موقوفة یسکنها قوم با عیانهم و من بعدهم یکون غلتها للمساکین؛ **انجام:**فاذا مات کان لوالی یفعل ذلک قال فهذا جایز له و لمن شرطه من بعده.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ رکابه‌دار، مصحح، محشی؛ ۲۲گ (۸۰–۱۰۱)، ۱۵سطر (۹×۱۳)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۳۲–۵۵]

● **وقف در قرآن (رساله)** / تجوید / فارسی

vaqf dar qor'ān (r.)

علوی عاملی، احمد بن زین العابدین،– ۱۰۵۴ قمری

'alavī 'āmelī, ahmad ebn-e zayn-ol-'ābedīn(- 1645)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۶۸۷/۲

آغاز:بسمله بعد حمدالله علی جزیل آلائه و الصلاة علی محمد و آله چنین گوید ... که رساله درباره وقف کفران بنظر رسید ظاهراً که قائل این قول عاصی بوده است؛ **انجام:**در آن صحیفه مسطور است که سبب کفران می‌شود چه خواندن قول ایشان حدیست و اعتقاد به کفر ایشان حدی. تمت.

در فهرست مختصر مجلس نام کتاب «وقف کفران» آمده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۶ص (۳۶–۴۱)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱/۳۳–۱۶۶]

● **الوقف علی الکلا** / شعر، تجوید / عربی

al-waqf 'ala-l kallā

«منظومه فی الوقف علی الکلا»، قطعه کوتاهی است به نظم در۱۷بیت دربیان بیست ودو موردی که درقرآن کریم درکلمه «کلا» می‌توان وقف نموده، بعد از آن قطعهدیگری در۹ مورد از شاعری دیگر درهمین موضوع تحریر شده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۲۷۷/۶–۲۶/۱۵۷

آغاز:سالت عن الوقف الذی جاء فی الکلا×× فهاک خلاف الناس فیه کما تملا / ثلاثون حرفا قداتت وثلاثة ×× اذا عددت فی الذکر اجمعه تتلا؛ **انجام:**ومجمو عها فی خمس عشرون سورة×× فما کان مذکورا فلست مکررا

و ... ×× واقرا والهاکم فخذ ودع المرا

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: مقوا، ۱گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۸–۴۶۴۴]

● **الوقف علی کلا** / شعر، تجوید / عربی

al-waqf 'alā kallā

تاریخ تألیف: ماه صیام ۶۸۱ق؛ محل تألیف: دهروط

منظومه‌ای است در ۲۳ بیت در پاسخ سؤال سائلی. از ابیات پایان منظومه استفاده می‌شود که ناظم این منظومه را در ماه صیام ۶۸۱ق در دهروط (شهرکی در کنار رود نیل، معجم البلدان) سروده است. در مآخذ موجود نشانی از این گوینده ذکر نشده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۱۶۳/۸

آغاز:ابیات فی الوقف علی کلا: سال عن الوقف الذی جاء فی کلا ×× فهاک خلاف الناس فیه کما یملا / ثلاثون حرفاً قد اتت و ثلاثة ×× اذا عددت فی الذکر اجمعها تتلا؛ **انجام:**و قد کملت و الحمدلله وحده×× و قد حصل المقصود فاقنع بها سؤلا / و بعد صلوة الله ثم سلامه×× علی احمد المختار فی الملاء الاعلی / فیا صالح اقبلها و خذها هدیة ×× اتتک عروساً فی غلائلها تجلا / و لاتنس منشیها علی بن قاسم ×× اذا ما تلوت الذکر ان تسئل المولی / بدهروط فی شهر الصیام انتظامها×× لست مئی بعد الثمانی زد حولا / و آیاتها عشرون من بعد اربع×× و لاقوط الا بربی ولا حولا

خط: نسخ، کا: محمد بن سالم بن محمد بن سالم بن سعید بن عمر العذری العوسجی بلداً و الشافعی مذهباً، تا: قرن ۹؛ جلد: تیماج، ۱۱۰گ، ۳۱سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۶سم [ف: ۳۵–۱۶۹]

● **الوقف علی کلاو الابتداء به** / تجوید / عربی

al-waqf 'alā kallā wa-l ibtidā'-u bih

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۲۰/۸

آغاز:کلها فی النصف الاخیر و هو علی ثلثة اوجه. الوجه الادل یجوز الوقف علیه و الابتداء به معاً و هو اثنا عشر موضعها؛ **انجام:**قال ابوبکر بن احمد بن الانباری کل ذلک تعجب معناه ما هم و قاک ابو حاتم سهل بن محمد السنجستانی کلها صله و الله اعلم بالصواب.

باب معرفة الوقف علی کلاو الابتداء به و جعلتها ثلثة و ثلثون موضعها؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۲ص (۲۸۶و ۲۸۹)، ۲۵سطر (۱۳×۲۰)، اندازه: ۱۷×۲۹سم [سنا: ف: ۲–۶۸]

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۳۰۶/۷

همان نسخه بالا [نشریه: ۷–۲۷۶]

● **الوقف علی من یصح و من لایصح** / فقه / عربی
al-waqf ʻalā man yaṣiḥ wa man lā-yaṣiḥ
خوانساری، علی اکبر بن ابراهیم،– ۱۲۷۱ قمری
xānsārī, ʻalī akbar ebn-e ebrāhīm(- 1855)
اگر شخصی مالی را وقف کند بر دوجهت که یکی از آنها وقف بر وی صحیح ودیگری ناصحیح باشد، آیا چنین وقفی بر هر دوجهت صحیح یا بر یکی صحیح ودیگری باطل است؟ این رساله استدلالی دراین مسأله بحث می‌کند.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۸/۶۲-۳۵۴۲/۴
آغاز:مسألة لو وقف علی من یصح الوقف علیه ومن لایصح کالنفس او المعدوم أو غیرهما عاطفاً بالواو فی صحة الوقف فی نصفه اوفی کله او البطلان وجوه؛ **انجام:**ثم ان احتج الی التقسیط قسط علی ما ذکرلان العوض المبذول فی مقابلة المتعدد انما بذل
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۴گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۹۴۶]

● **الوقف علی النفس و تصحیحه** / فقه / عربی
al-waqf ʻala-n nafs wa taṣḥīḥah
علامی، محمد حسن بن محمد صادق،– ۱۳۹۴ قمری
ʻallāmī, mohammad hasan ebn-e mohammad sādeq(- 1974)
رسائلی در این موضوع که بین مؤلف و استادش شیخ ضیاء الدین عراقی در سالهای ۱۳۴۶-۱۳۴۷ق مبادله شده است.

کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:بدون شماره
کاتب = مؤلف، تا: ۲۸ جمادی الثانی۱۳۴۷ق [دلیل المخطوطات: ۱-۲۹۴]

● **وقف قرآن** / تجوید / فارسی
vaqf-e qor'ān
دهلوی، عبدالعزیز بن احمد، ۱۱۵۹ – ۱۲۳۹ قمری
dehlavī, ʻabd-ol-ʻazīz ebn-e ahmad (1746 - 1824)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۸۲۶
بی‌کا، تا: ۱۲۳۱ق [د.ث. مجلس]

● **وقف لازم = علامات وقف لازم** / تجوید / عربی
vaqf-e lāzem = ʻalāmāt-e vaqf-e lāzem
ثعانی، علی بن سعید
saʻānī, ʻalā ebn-e saʻīd
وقوف لازمه قرآن به ترتیب سوره‌های قرآن آورده است و سپس وقف‌های واجب و عدد آیات و سور و سکته‌ها.

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۰۹۳۸/۲
آغاز:بسمله هذا ما ذکره الشیخ الامام المرشد ابوالحسن علی بن سعید الثعانی فی الوقف اللازم فی القرآن العظیم بذکر علامته و هو حرف المیم فاللازم من الوقوف مالو وصل طرفاه ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: رمضان۹۶۵ق؛ اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲-۵۱۶]

● **وقف لازم** / قرائت، تجوید / فارسی
vaqf-e lāzem
هشتاد و سه موضع در قرآن کریم است که در آنها لازم می‌باشد. این مواضع به ترتیب سوره‌ها ذکر شده‌اند.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۰۲/۷
آغاز:اما بدانید ای خوانندگان قرآن که در تمام کلام الله در آن سور هائی که وقف لازم نهاده‌اند؛ **انجام:**اما در سورة الشمس تا آخر قرآن مجید که آن بیست و پنج سوره است وقف لازم نیست
خط: نسخ، کا: حسینی طالقانی، محمد طاهر بن محمد یوسف، تا: ۲۰ شعبان۱۱۳۲ق، جا: مدرسه خلیلیه؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۳گ (۱۱۱ر-۱۱۳پ)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۵-۷]

● **وقف لازم** / قرائت، تجوید / فارسی
vaqf-e lāzem

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۶۱۲/۶
آغاز:بسمله بدانکه وقف لازم که در قرآن مجید واقع است بیان کرده خواهد شد و علامتش میم ... و وقف لازم در قرآن ۷۹ موضع است در البقره هشت موضع وقف لازم است ...
کا: موسوی استرآبادی، محمد بن محمد باقر، تا: ۱۲۳۸ق؛ ۳گ (۶۸-۷۰پ)،۱۵و۱۶ سطر(۱۰×۱۵)،اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۳-۷۸۱]

● **الوقف اللازم فی جمیع القرآن** / تجوید / عربی
al-waqf-ul lāzim fī jamīʻ-il qur'ān
وقف‌های لازم «قرآن کریم که ۷۹ وقف است با ذکر تعداد وقف در هر سوره به روایت شاطبی.
آغاز:بسمله علی الروایة التی اوردها الشیخ الشاطبی الوقف اللازم فی جمیع القرآن تسع و سبعون فی البقره تسع؛
انجام:و فی البلد واحد «ان لن تقدر علیه» و لا فی الشمس الی آخر القرآن.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۷۰/۳۵-طباطبائی
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۲ص (۱۵۶-۱۵۷حاشیه)، اندازه: ۱۰×۲۱سم [ف: ۲۳-۶۹]

۲. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۱۲-ش/۶۱۱/۳/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱گ، ۲۳سطر (۶×۱۵/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۲-۲۰۰]

● **وقف نامچه** / اسناد / فارسی

vaqf nāmče

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۰۵۹/۳
آغاز:الحمدلله الواقف علی الاسرار؛ **انجام:**مجیب الدعوات و کان ذلک فی سنه فلان
نمونه‌ای است از وقف نامه؛ خط: نسخ، کا: قاضی، محمد کریم بن اسماعیل، تا: قرن ۱۱؛ ۴ص (حاشیه ۱-۴)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱۰-۵۰۷]

۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۰۷۸/۳
وقف‌نامه‌ای است از شاه وردی بیک در زمان شاه سلیمان صفوی و در عهدخان والاشان کلبعلی خان پیل سربیکلر بیکی مشهد مقدس و قورچیباشی که کاروانسرا و دکاکین و حمام متصل به آن را که در مشهد مقدس رضوی واقع است وقف کرده به شرط آن که اولا آنچه حاصل و منافع باشد بعد از وضع اخراجات ضروری و حق التولیه مبلغ پنج تومان هرساله وظیفه فراش مشرفه که منصوب بر بالای سرمبارک است و هر ساله پنج تومان وظیفه فراش دراالسیاده و حافظ سر قبر واقف ... و مابقی منافع صرف مدد خرج زوار شود ... و تولیت این موقوفات مادام الحیاة با واقف و بعد از اولاد او ماتوالدوا او تناسلوا باشد و بعد ذلک تعلق به متولی سرکار فیض آثار داشته که عشر فاضل را بحق التولیه برداشته مابقی را به مصرف می‌رسانیده باشد. وقفا مؤبدا سنه ۱۱۹۱ هـ‌ق؛ خط: شکسته نستعلیق درشت، بی‌کا، تا: ۱۱۹۱ق؛ کاغذ: هندی، ابعاد متن: ۶/۵×۱۳، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۳-۱۴۸۷]

← وقف نامه ⟵ کتابچه اعمال محکمه صالحیه نجمیه
← وقف نامه ⟵ کتابچه اعمال محکمه بابی السعادة و الخرق
← وقف نامه ⟵ کتابچه اعمال محکمه صالحیه نجمیه
← وقفنامه ⟵ وصیت نامه

● **وقفنامه** / اسناد / فارسی

vaqf-nāme

باخرزی، یحیی بن احمد، - ۷۳۶ قمری
bāxarzī, yahyā ebn-e ahmad(- 1336)

از شیخ محیی الدین ابوالمفاخر یحیی باخرزی مورخ ۷۲۶ و ۷۳۴ق
چاپ: ا.د. چخویچ در تاشکند در ۱۹۶۵ با ترجمه روسی آن.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۹۹۱-ف
نسخه اصل: از روی چاپی؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۲-۱۷]

● **وقف‌نامه** / اسناد / فارسی

vaqf-nāme

قره قوینلو، یوسف بن جهانشاه، قرن ۹ قمری
qara qūyūnlū, yūsof ebn-e jahānšāh (15c)

سواد وقف‌نامه یوسف بن جهانشاه بن قرا یوسف قره قوینلوبه تولیت حاج امیر صدر الدین محمد دشتکی پدر غیاث الدین منصور مورخ سال ۸۷۹ق. وقف‌نامه‌ای است که قریه معروف به حسن آباد واقعه در قری الاسفلشیراز به انضمام بستان مشجر رزی موسوم به ترکمان آباد با شرب آن از قناتی به همین اسم برای روضه منوره امامزاده سید امیر احمد بن موسی علیه التحیة و الثناء که واقع است در صدر محله للان از محلات شیراز و تولیت این موقوفه را واگذار نموده است به ابی المعالی محمد بن منصور بن محمد بن ابراهیم بن محمد بناسحق حسنی حسینی سجادی دشتکی و موقوفه را از اختیار خود خارج و تصرف وقف داده است و شرط وقف آن‌که آنچه از وقف حاصل شود اولاً عمارت رقبته و قنوات و عمارت بساتین بر همه مقدم دارند و آنچه باقی مانده متولی مزبور یعنی امیر صدر الدین به حق التدریس روضه مزبور تصرف فرماید و مدرس روضه احمدیه باشد.

وقف‌نامه مزبور را سه تن از علمای وقت تسجیل نموده‌اند: ۱. علی بن محمد بنعلی بن محمد بن صاعد (بقیه تباه شده) فی شهر محرم سنة تسع و سبعین و ثمانمائة؛ ۲. و یکی به امضای: الراجی عفو ربه یوم التلاقی علی الشهیر بالشریف الثانی غفر الله و لوالدیه و رحم ...؛ ۳. جمال بن سراج بن اصیل و خود واقف نیز در صدر و حاشیه وقفنامه مزبور نوشته است کتبه الفقیر الی رحمة الله الدیان یوسف بن جخانشاه بن قرا یوسف نویان رحمهم الله. او حاکم و والی فارس بود و پس از آنکه جهانشاه در سال ۸۷۲ق به دست اوزون حسن آق قوینلو کشته شد دو پسرش که یکی امیر محمدی و دیگری که همین یوسف باشد به دست اوزون حسن گرفتار شد و دومی کور گشت بنابراین این وقف‌نامه در زمانی نوشته شده که یوسف فرزند جهانشاه از کار افتاده به حال کوری در شیراز یا جای دیگر سر می‌کرده است.اما امیر صدر الدین دشتکی تا سال ۹۰۳ق حیات داشته و در سال مزبور به دستور امیر قاسم پرناک حکمران ایالت پارس به شهادت رسیده و در بقعه منصوریه که از مستحدثات او به شمار می‌رود مدفون شده است. امیر صدر الدین مزبور پدر غیاث الدین منصور است که او نیز دانشمند ساخته‌ای است. یکی از مسجلین میرسید شریف ثانی است که از نوادگان دختری میر سید شریف جرجانی است و در سال ۹۰۶ق که شاه اسمعیل اول صفوی به شیراز آمده در رکاب شاه اسمعیل بود و در جنگ چالدران

کشته شده است.
آغاز:هو حمد و سپاس و درود بیقیاس مالکی را که ممالکربع مسکون را بجهت فایده حرث و زرع و غرس
انجام:موضح خواهد شد و این سطور تذکره الامر العالی قلم آمد فمن بدله (بعد) ما سمعه فانما اثمه علی الذین یبدلونه و علیهم لعنة الله و الملائکة و الناس اجمعین

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۳۸/۱۳۷
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱گ (۵۶۲) [ف: ۱۵-۱۹۹]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۵۴۱/۲۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۸۷ق؛ جلد: تیماج، ۵گ (۲۲۶ر-۲۳۰پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۲۲×۳۵سم [ف: ۳۰-۲۰۹]

● **وقف‌نامه** / اسناد / ترکی

vaqf-nāme

امیر علیشیر نوائی، علیشیر بن کیچکنه، ۸۴۴ - ۹۰۶ ؟ قمری

amīr ‘alī-šīr-e navā’ī, ‘alī-šīr ebn-e kīčakne (1441-1501)

وقف‌نامه‌ای است که امیر علی شیر نوایی در مورد اموالش و صرف آنها در وجوه بر نوشته است.ترجمه فارسی این وقف‌نامه در مقدمه «مجالس النفایس»چاپ تهران کتاب فروشی منوچهری با تصحیح و تعلیق علی اصغر حکمت در ۱۳۶۳شبه چاپ رسیده است

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۵۲۴/۲
آغاز:نیچه قطعه باغات التمینش جریب تخمیناً یاناندکور محله سید اینکرمی التی جریب؛ **انجام:**و اوز توفیقاتی پیله موضح قیلیپ بوبقاعغه مخلد و موبد وقف بولغانین مقرر و معین فیلد بلار
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۲گ (۱ر-۲ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۴/۵سم [ف: ۳۷-۲۵]

● **وقف‌نامه** / اسناد / فارسی

vaqf-nāme

سیف الدین مظفر بتکچی، ق ۱۰ قمری

sayf-od-dīn mozaffar batakčī(- 16c)

مورخ ربیع الاول ۹۱۹ق و ۷ ربیع الاول ۹۲۰ق. دو طغرا است و مربوط به روستاهای استراباد.

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۱۱-ف
کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ اصل به شکل طومار [فیلمها ف: ۱-۲۷۱]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۸۵۳-ف
نسخ اصل: نسخه آقای مسیح ذبیحی از گرگان، از روی اصل که در دو طومار است؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۲-۲۷۰]

● **وقفنامه** / اسناد / فارسی

vaqf-nāme

عماد الدوله شیروانی، محمود، ق ۱۰ قمری

‘emād-od-dowle šīrvānī, mahmūd(- 16c)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۰۸۱-ف
وقف‌نامه مسجد جامع عمادیه؛ بی‌کا، تا: ۹۷۷ق؛ گرفته از اصل نسخه [فیلمها ف: ۳-۱۲]

● **وقف‌نامه** / اسناد / فارسی و عربی

vaqf-nāme

غیاثی، علی بن محمد، ق ۱۰ قمری

qīyāsī, ‘alī ebn-e mohammad(- 16c)

غیاث الدین علی بن محمد بن مرشد الدین احمد غیاثی که املاک و رقبات خود را در شیراز، کردآباد، کردهه دهک و خیرآباد و چوگان ورا مجرد و قنات‌های: تجرو محمد آباد دینگان و سوتا و صندلی و صدری، در رمضان ۹۵۱ق بر حائر حسینی وقف کرده است. در آن از وقف او بر حرمین و وقف بر مشهد قم در ۹۳۹ق یاد شده است. تولیت آن را به خودش و سپس به پسرش شمسا محمد سپس به فرزندان او و سپس به فرزندان مظفر الانامنتقل می‌شود. (دانش پژوه)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۲۸۱-ف
بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳-۴۱]

● **وقف‌نامه** / اسناد / فارسی

vaqf-nāme

مرعشی، محمود بن علی، ق ۱۰ قمری

mar‘ašī, mahmūd ebn-e ‘alī(- 16c)

تاریخ تألیف: نیمه صفر ۹۸۳ق
واقف، حد علا الدین حسین مرعشی، معروف به سلطان العلماء می‌باشد، وی که از اکابر علماء وقت بوده است مزارعی را در اطراف اصفهان، که شرح رقبات آن مذکور خواهد شد، جهت امور خیریه و صرف در عتبات عالیات، جهت زوار و طلاب علوم دینیه و غیر آن به نهج مذکور در متن وقف‌نامه، وقف نموده است. هشت موضع از این موقوفات در ناحیه جرقویه، و بقیه در اماکن دیگر است.رقبات موقوفه:۱. مزرعه اکبر آباد، محدود به اراضی نیکان و به مزرعه حسن آباد و به مفازه از دو جانب؛ ۲. مزرعه شجاع آباد، محدود به طریق دولت آباد و به

قناة مدح آباد و به مفازه از جانبین؛ ۳. مزرعه محمود آباد، نزدیک به محمد آباد و محدود به جبل و رودخانه و مفازه؛ ۴.مزرعه نصیر آباد، نزدیک به نیک آباد و محدود به رودخانه و به مفازه از سه جانب؛ ۵. مزرعه مدح آباد، در زیر شجاع آباد و محدود به آن و به مزرعه رکن آباد و به قنات و مزرعه تراب آباد و به مفازه؛ ۶. مزرعه سید آباد فیما بین بیکان و دافر خوان محدود به مفازه از چهار جانب؛ ۷. مزرعه سعادت، محدود به مزرعه دولت آباد و شجاع آباد و به طریق فتح آباد و به مفازه؛ ۸ مزرعه رفیع آباد، محدود به مزرعه هدایت آباد و مزرعه زران و به مزرعه کوهک و به مفازه؛ ۹. وضعی واقع میانه قارنه و اندنان و دادنان و اراضی قهنویه؛ ۱۰. ملک اباد رود بارلنجان، محدود به زنده رود وبه جبل از سه جانب؛ ۱۱. موضعی واقع در ناحیه کندمان ومزدج اول شجاع آباد کزک ...؛ ۱۲. سه مزرعه به اسامی «هفت چشمه، وسیابجان و دهق» متصل به یکدیگر و محدودات به جبل و به کتک. تاریخ وقف‌نامه نیمه ماه صفر سال ۹۸۳ق می‌باشد و صیغه وقف در محضر مبارک شیخ بهائی و دیگر اکابر علماء وقت جاری شده است.

موارد مصرف موقوفات مذکور چنین تعیین شده است:اولاً، صرف تعمیر قنوات و بیوت اکره و قلعه و دهکده و مسجد و حمام مواضع مسطور شود؛ بعد از آن، آنچه بماند، منقسم به پنج قسم شود:یک خمس آن، صرف اطعام و ملبوس و ما یحتاج صادرین و واردین زوار هر یک از حضرات (در عتبات عالیات).خمس دیگر، صرف اطعام و ملبوس و مایحتاج صادرین و واردین زوار هر یک از حضرات (در عتبات عالیات).خمس دیگر، صرف مایحتاج هر یک از عتبات عالیات و خدمه و سکنه آن عتبات شود، به هر طریق که رأی متولی اقتضا کند.خمس دیگر، متولی صرف خود و ما یحتاج خود به رسم حق التولیه نماید.خمس دیگر، به سرکار و مشرف و ضابط محصولات و ناظر مزروعات و مستوفی موقوفات مذکوره دهد.خمس دیگر، صرف بذر و حقوق دیوانی و مصالح زراعت مواضع مذکوره شود.

اسامی شاهدان: بهاءالدین محمد عاملی (شیخ بهایی)، محمد بن ابی الحسن حسینی، علی حسینی حایری، علی بن شمس الدین خادم حایری، محمد مؤمن خنجی، قاضی حسن بن احمد بابا ساکن اصفهان، علاءالدین حسینی، محمد زمان حسینی، ابن فتح الله شریف حسینی، اکرم حسینی، محمد بن حسین بن محمد شهیر به آقا ملاکرانی، محمد بن جعفر اندمانی، مظفرالدین بن محمود، ابوتراب بن فتح الله حسینی و ...

واقف، عالم جلیل القدر، سید شجاع الدین محمود بن علی حسینی مرعشی مازندرانی، از دانشمندان بزرگ عصر صفوی، که جد سلطان العما سید علاءالدین حسینی مرعشی بوده و شیخ اجازه حسین بن حیدر بن قمر کرکی است.یکی از شاهدان وقف، از واقف چنین یاد کرده است:«الواقف السید السند المخدوم الطاع – أدام الله تعالی ایام سیادته و افادته و افاضته و ارشاده و هدایته و مد ظله العالی السامی علی مفارق العباد الی یوم التناد و أنا من جملة خدامه ...».

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۲۰عکسی

آغاز:بسمه سبحانه ... وقف العبد الانس بمولاه الایس عما سواه قربة الیه تعالی و طلبا لرضاه الموقوفات المعروفات؛ **انجام:**و کتب الاحرف بیده الفانیه ... الفقیر الی الغنی شجاع بن علی الحسینی ... منتصف شهر صفر ثلث و ثمانین و تسعمائه الهجریه النبویه

نسخه اصل: خاندان خلیفه سلطان در اصفهان؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۵ صفر۹۸۳ق؛ روی برگ اول خط مبارک شیخ بهائی دال بر اجرای صیغه وقف و همچنین مرقومه مولا محمد مومن و دیگر علماء دیده می‌شود، در پایان نیز مرقومه عده‌ای از بزرگان علماء مبنی بر صحت وقف مانند: محمد بن حسین محمد شهیر بآقا ملا کرانی و محمد جعفر اندرمانی و حسن بن احمد بابا شیخ و ابو تراب بن فتح الله حسینی و محمد زمان الحسینی و دیگران دیده می‌شود؛ ۱۰ص [عکسی ف: ۱-۲۰۲]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۲۴عکسی و ۱۳۲۵عکسی

آغاز:الحمدلله الذی خرت له الجباه و وحدته الشفاه الخالق لما سواه و صلی الله علی مصطفاه و مرتضاه و سائر الائمة الذین هم قوام الله علی خلقه و عرفائه علی عباده ... وقف العبد الانس بمولاه الایس عما سواه قربة الیه تعالی و طلباً لرضاد الموقوفات المعروفات حدود کل منها و اسماءه؛ **انجام:**و التوکل فی الکل علی خالق الکل و کتب الأحرف بیده الفانیة الواقف الواقف علی مرتبه الدانیه الطاف السبحانیة (کذا) الفقیر الی الغنی شجاع بن علی حسینی عفی عنه و عن والدی و التاریخ منتصف شهر صفر سنة ثلث و ثمانین و تسعمائة الهجریة النبویة. وقفت المواقف المذکورة و سلبت المواطن المزبورة علی الوجه المسطور قربة الی الملک الغفور و انا الفقیر الی الغنی شجاع الحسینی.

نسخه اصلی این وقفنامه که مهر و امضای و شاهدان را دارد و در نیمه صفر ۹۸۳ق نوشته شده، نزد خاندان خلیفه سلطان، در اصفهان محفوظ است، تصویری از نسخه اصلی به شماره «۲۲۰» در کتابخانه حاضر نگهداری می‌شود، نسخه جدیدی از این وقف‌نامه از روی نسخه اصل رونویسی شده که تصویر حاضر، از این نسخه دوم تهیه شده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ از روی نسخه واقف نوشته شده و صورت شهادت ها و مهرها ثبت شده؛ این نسخه در یک ورق بلند طوماری نوشته شده و در تصویر به ۱۳ قطعه کوچک تقسیم شده و به صورت جزوه ای در آمده؛ ۱۳ص، ۴سطر [عکسی ف: ۴-۴۱]

● **وقف‌نامه** / جغرافیا / عربی

vaqf-nāme

بحرانی، ماجد بن هاشم،– ۱۰۲۸ قمری

bahrānī, mājed ebn-e hāšem(- 1619)

انشایی است از سید ماجد بن هاشم بن علی بحرانی احساییکه در آن چگونگی وقف روستای گجی شیراز را بر حرمین آورده و سامان این دیه را هم در آن یاد نموده و از رهگذر جغرافیایی شیراز بسیار سودمند است.

تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۷۰/۲ ـ د

آغاز:الحمد لله الذی وقف نفوس العارفین علی مراقبة سبیله؛ **انجام:**مصونا من کل عیب و باس و الحمد لله رب العالمین هذا من انشاء ... السید ماجد بن هاشم بن السید علی الحسا اصلا و البحر ین مولدا

بی‌کا، بی‌تا؛ ۷گ (۹پ–۱۵ر) [ف: ۱–۵۲۱]

● **وقفنامه** / اسناد / فارسی و عربی

vaqf-nāme

عباس صفوی، شاه ایران، ۹۷۸ – ۱۰۳۸ قمری

ʻabbās-e safavī, šāh-e īrān (1571 - 1629)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۰۵۹/۲

آغاز:الحمدلله الذی وقف کل حامد فی الوقف؛ **انجام:**فیه مصلحة الوقت کما هو المزبور.

خط: نسخ، کا: قاضی، محمد کریم بن اسماعیل، تا: قرن ۱۱؛ کاتب در صدر نسخه نوشته: «صورت وقف‌نامه شاه جنت مکان شاه عباس ماضی که بر حضرات چهارده معصوم (ع) وقف کرده»؛ ۱۹ص (۱–۱۹)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱۰–۵۰۶]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۵۰۰/۵۱

آغاز:الحمدلله الذی وقف کل ... فی موقف العجز اداد تحمیده ... باعث بر تحریر این صحیفه شرعیة الاحکام؛ **انجام:**همین تولیت به طریق مسطور علی نهج یکون فیه مصلحت الوقف.

مورخ ۱۰۱۳ق با گواهی گروهی: قاضی صدر جهان، اعتماد الدوله، قوجی باشی، علیرضا خوشنویس، جلال منجم، غلامعلی قاضی اصفهان. وقف‌نامه مستغلاتی است در اصفهان، از آن میان جملگی کارونسرای واقع در صدر میدان نقش جهان، از آن میان جملگی کاروانسرای واقع در صدر میدان نقش جهان، حمام شاهی واقع در همان حوالی، و جملگی نصف تمام از جمیع خانات و مستغلات و اراضی و باغات و جداول و انهار و قنوات که در تصرف ایشان در اصفهان و در خارج از آن و ... و محل مصرف در آمدها، نخست تعمیر و آبادانی و پس از آن صرف فقرا و سادات می‌باشد، و کسانی که از این ثواب (درآمدها) محرومند مانند اسماعیل میرزا و وحید میرزا و مرحوم سلطان احمد میرزا و باقی صفویه که از ایشان بی حرمتی و خباثتی نسبت به خانواده پدر سر زده و یا نسبت خود را از این خاندان شکسته ... و چون همه کنیزان و بندگان آزادند از ایشان در این وقف‌نامه نم برده شد، و همه جواهرات ایشان که (آزادشدگان) به انعام گرفته دارایی ایشان است و کسی حق مداخله ندارد؛ خط: نستعلیق پخته، بی‌کا، تا: ۱۰۸۹ق؛ در «جنگ مرتضی قلیخان شاملو»؛ ۱۰ص (۴۱۶–۴۲۵) [ف: ۳–۳۴۱]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۸۲/۳۴

آغاز: صورت خط وقفنامه شاه جنت مکان علیین آشیانی که خاتم المجتهدین بهاء الملة و الدین روح الله روحه نوشته: الحمدلله الذی وقف کل حمد فی موقف العجز عن اداء تحمیده؛ **انجام:**من غاب منهم و من حضر ملأما دایماً الی یوم المحشر.

نسخه اصل: فرهنگستان علوم آذربایجان باکو، شM140 (۸۲۰۱). وقف‌نامه شاه صفوی به قلم شیخ بهائی؛ بی‌کا، تا: با تاریخقرن۱۱؛ ۱ص (۹۵) [عکسی: ف: ۳–۴۱۹]

۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۹۲۱/۷

آغاز:الحمدلله الذی وقف علی کل حامد فی موقف العجز عن اداء تحمیده و قصر کل شاکر عن القیام بشکر احسانه و مزیده؛ **انجام:**و او راست همین تولیت بطریق المسطور علی نهج یکون فیه مصالحة الوقف کما هو المزبور و السلام علی من اتبع الهدی و دین الحق

صورت وقفنامه‌ای است که در آن شاه عباس ماضی رقبات و املاک و دارایی‌های دیگر خود را بر حضرات معصومین علیهم السلام و مصالح دیگر مسلمانان وقف کرده و تولیت آنها را تعیین نموده و موارد ثواب را بازگو می‌نماید و بعضی از فرزندان را از ثواب محروم کرده است؛ خط: نسخ، کا: محمد صادق بن محمد علی، تا: اواخر قرن۱۳؛ ۹گ (۸۱ر–۸۹ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۵–۳۵۲]

● **وقف‌نامه** /اسناد / فارسی

vaqf-nāme

محقق خوانساری، حسین بن محمد، ۱۰۱۶–۱۰۹۹قمری

mohaqqeq-e xānsārī, hoseyn ebn-e mohammad (1608 - 1688)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۴۹۵

آغاز: بسمله. آب و رنگ گلستان سخن پردازی و گلگونه بهارستان معنی طرازی وقف چهره دل آرای شاهد حمد؛ **انجام:**و بمقتضای قواعد شرع شریف فاسد و غیر محکوم به والسلام علی من اتبع الهدی و صلی الله علی محمد و آله الطیبین الطاهرین.

متن مبسوطی با بهترین عبارات ادبی در بیان وقف املاک شاه صفی صفوی به حرمین امام علی (ع) و امام حسن مجتبی (ع)

می‌باشد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: میشن، ۵گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۹۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۱۸۳/۹

وقف‌نامه‌ای است که آقا حسین خوانساری برای وقف یک جلد کلام الله مجید به آستان مقدس حضرت امام رضا علیه السلام در مشهد مقدس انشا نموده است؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج مشکی، ۲گ (۲۳ر-۲۴پ)، اندازه: ۱۱×۲۲سم [ف: ۳۸-۲۴۱]

● وقف‌نامه / اسناد / فارسی

vaqf-nāme

حسین صفوی، شاه ایران،– ۱۱۳۵ قمری

hoseyn-e safavī, šāh-e īrān(- 1723)

چند وقف‌نامه مختلف است از جانب شاه حسین صفوی.

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۷۲۹-ف

نسخه اصل: موزه ایران باستان ش ۸۵۴۹. مورخ ۱۵ رجب ۱۱۰۸؛ کا: نیریزی، احمد، تا: ۱۱۲۹ق [فیلمها ف: ۱-۲۷۲]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۵۹۴/۱

خط: نستعلیق، کا: آقا جمال خوانساری، محمد بن حسین، تا: ۱۱۱۳ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مذهب، ۲ص (۱-۲)، ۹سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۱۴-۳۵۲۴]

۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۸۰۶

آغاز: هو الواقف علی نیات العباد. بسمله. نهال حمدی که در فرح آباد قلوب مؤلفین نشو و نما یابد؛ **انجام:**حسب الفرمان قدر توامان، واجب الاذعان ... غلام و غلام زاده قدیم آستان ملایک پاسبان فتح علی مأمور به شهادت کتاب مستطاب مزبور و مشرف به استماع مضامین مرقومه در آن گردید. در پایان آن آمده. به نحوی که در حاشیه قلمی شده وقف شد. کلب شاه ولایت حسین موسوی. با نشان مهر چهارگوش تاج دار «بسم الله الرحمان الرحیم، کلب امیرالمؤمنین. سلطان حسین الموسوی»

وقف‌نامه از اراضی باغ فرح آباد علوی واقعدر بیرون شهر دارالسلطنه اصفهان است، از سوی شاه سلطان حسین صفوی مورخ سلخ رمضان ۱۱۲۳ق که می‌گوید «از مستحدثات» آن شاه است، و همه از زمین‌های موات بوده که شاه احیاء کرده است، که به حسب مساحت هشتصد و سی و هفت جریب و هفت قفیز (واحد وزن و مسافت) و نیم شاهی است و نهری که از زاینده رود کشانده شده، و نیز واقعات در باغ جنت را که آن نیز از «مستحدثات» شاه است، که به حسب مساحت دویست و چهل و سه جریب و سه قفیز و نیم شاهی. سپس تفصیل «قطعه»ها را یک به یک آورده است. آن‌گاه جای هزینه‌ها را نشان می‌دهد: کمک به شیعیان ظاهر الصلاح والاحتیاج متوطن نجف اشرف، و مشهد مقدس اند چون موقوفات مزبور وقف سکنه شهر نجف است، مشروط بر این‌که به هر یک از ایشان کمتر از ۳ تومان تبریزی و بیش از پنج تومان تبریزی ندهند. در پایان تولیت این موقوفات را برای خود و پس از خود برای شاهان ایران تعیین می‌کند. سپس گواهی‌ها جای دارد: گواهی مجری صیغه وقف به وکالت شاه با امضای محمد باقر بن اسماعیل الحسینی.گواهان: محمد صالح الحسینی، ابن السید علی الحسینی مرتضی، محمد حسین بن شاه محمد تبریزی، بنده قدیم درگاه سلطانی شاهقلی زنگنه، غلام زاده قدیم آستان ملایک پاسبان. فتح علی؛ خط: شکسته نستعلیق و ثلث، بی‌کا، تا: سلخ رمضان۱۱۲۳ق؛ نسخه هنری با سرلوح، مذهب، مجدول؛ مهر: «المتوکل علی الله الملک الغنی عبده محمد باقر بن سید حسین الحسینی» (چهارگوش)، «لا اله الا الله الملک الحق المبین فتح علی» (بیضوی)، «محمد حسین بن شاه محمد» (بیضوی)، «نصر من الله و فتح قریب عبده سید مرتضی الحسینی» (بیضوی)؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، ۲۵گ، اندازه: ۱۸/۵×۲۶سم [ف: ۳-۳۴۱]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۱۹۵

آغاز: هو الواقف: بسمله. بعد التحمید و التصلیه باعث بر تسطیر این کلمات شرعیة المبدء و المآب، آنست که بندگان ثریا یا مکان، عالمیان مآب، مقدس القاب شاهنشاه دین پناه؛ **انجام:**و کان ذلک الوقف فی تاسع شهر ذی القعدة الحرام من شهور سنة سبع و عشرین و مائة و الالف من الهجرة المبارکة علی مهاجرها و آله الف الاف سلام و صلاة و ثناء و تحیة بنحویکه در حاشیه قلمی شده وقف کردم و بتصرف وقف دادم بالفعل یدمن یدتولیت است. کلب علی حسین موسوی. با مهر سلطان حسین ۱۱۲۵ با گواهی فتح علی با دو مهر او و سجل «الابهاء»

وقف‌نامه‌ای است که شاه سلطان حسین صفوی مزرعه ایزد خواست موسوم به علی آباد را که در بهبهان کوه‌کهلویه واقع بوده است با تمام ملحقات و منضمات از اراضی و صحاری و مجاری و قنوات و دهکده، وقف نموده است؛ خط: نسخ، کا: نیریزی، احمد، تا: ۱۱۲۷ق؛ مجدول؛ آغاز یادداشتی است به نام میرزا احمد نیریزی کاتب وقف‌نامه، و دیگری به نام محمد بن الحاج سید عبدالعظیم الحسینی اللنجانی و یادداشتی در سب امیر تیمور و چنگیز، یادداشتی به نام محمد المدعو بالقاسم التبریزی مورخ ۱۳۲۹ و اشاره به مهر شاه سلطان حسین صفوی که پیش از آخرین برگ موجود است و تاریخ حک آن را سنه ۱۱۲۵ نگاشته است؛ مهر: «عبده محمد باقر»، «سید حسین الحسینی»، «نصر من الله و فتح قریب عبده سید الحسینی»، شاه سلطان حسین«بسم الله الرحمن الرحیم کلب امیرالمؤمنین سلطان حسین ۱۱۲۵»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ابعاد متن: ۱۱×۱۸، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۱۱-۲۰۹]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۱۸۱

وقف‌نامه مدرسه امامیه اصفهان، انشاء آقا جمال خوانساری؛ خط: نسخ، کا: نیریزی، احمد، تا: ۱۱۲۹ق [مختصر ف: -۸۸۸]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۷۳۵-ف

نسخه اصل: موزه ایران باستان ش ۸۵۵۰؛ کا: نیریزی، احمد، تا: قرن ۱۲؛ ۳۵گ [فیلمها ف: ۱-۲۷۲]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۳۵۲

آغاز: و خرمن خرمن فوائد آن را عایه (عامه) طبقات متنوعه؛

انجام:من الهجرة المقدسة النبویة المصطفویة

خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ۲۹گ، ۷ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [رایانه]

● **وقفنامه** / اسناد / عربی

vaqf-nāme

قزوینی، محمد رضی بن محمد نبی،- ۱۱۳۷ ؟ قمری

qazvīnī, mohammad razī ebn-e mohammad nabī(- 1725)

وقف‌نامه روض الناظرین.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۶۲۵/۱

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۵ جمادی الاول۱۱۲۷ق؛ ۱گ (۱ر-همان) [مختصر ف: -۸۸۷]

● **وقفنامه** / اسناد / فارسی

vaqf-nāme

صفوی، زبیده بیگم بنت شاه سلیمان، قرن ۱۲ قمری

safavī, zobeyde beygom bent šāh soleymān(- 18c)

این بانو به شرحی که می‌آید، تمام املاک و قراء و مزارع و مستغلات و باغات خود را وقف شرعی و حبس موبد نموده، که مقداری صرف حفظ شعائر حسینی علیه السلام و بقیه وقف اولاد ذکور از نسل سید میرزا محمد باقر و اولاد اولاد او، به تفصیل دقیق و منظمی که در متن وقف‌نامه آمده است. این وقف‌نامه را بزرگان علماء وقت گواهی و امضاء نموده، بعضی از آنان مانند مرحوم مجلسی صیغه وقف در حضورشان جاری شدهاست. تاریخ تنظیم این وقف‌نامه ذیحجه ۱۱۰۷ق می‌باشد. رقبات موقوفه: ۱. کل شش دانگ قریه «بردشاه» فریدن از نواحی اصفهان با جمیع توابع و لواحق آن از اراضی و صحاری و مزارع و انهار و عیون و دهکده و مراتع و اب کاری و دیم کاری و غیره؛ ۲. تمامی پانزده جبه از جمله هفتاد و دو حبه از کل ششدانگ قریه «خیر آباد» مشهور بشاه بلاغی از محال فریدن، با جمیع توابع؛ ۳. کل شش دانگ قریه «شادان و مزرعه چاهک» از توابع کرون سفلی از نواحی اصفهان با جمیع توابع؛ ۴. تمامی دوازده حبه از شش دانگ مزرعه «چه بنجان» از بلوکات اصفهان با جمیع توابع؛ ۵. شش حبه از شش دانگ قریه «طاد لنجان» از بلوکات اصفهان با جمیع توابع؛ ۶. کل شش دانگ دو مزرعه به نام‌های «۱-هویه مشهور به حیدر آباد، ۲- زنه» واقع در کرارج از بلوکات اصفهان با جمیع لواحق؛ ۷. کل شش دانگ قریه «حسن آباد دره» از توابع برخوار از بلوکات اصفهان با جمیع لواحق؛ ۸. کل شش دانگ یگدرب باغ مشجر واقع در قریه الیادران ماربین از بلوکات اصفهان معروف به «باغ سلطان العلماء خلیفه سلطان» با جمیع لواحق به مساحت هیجده جریب؛ ۹. کل شش دانگ قریه «خاوه» از بلوک قهستان از محال دار المومنین قم با جمیع توابع شرعیه ازمضافات و قنوات و جداول و انهار و اراضی و صحاری و مراتع و معالف و دهکده و عمارات؛ ۱۰. کل شش دانگ قریه «بوره» از بلوک قهستان از محال قم با جمیع توابع و لواحق به نهج قریه خاوه؛ ۱۱. کل شش دانگ یک باب یخچال مشهور به «یخچال بابا حسن» در محله باب القصر الصفهان با جمیع لواحق؛ ۱۲. همگی و تمامی کل «چهار سوق با نه چشمه طاق که از سه طرف معبر عام است و دکامین طرفین که عبارت از بیست و یکباب دکان با کارخانه شماعی و پیش دکان» واقع در محله باب القصر اصفهان، با جمیع توابع و لواحق.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۱۸عکسی و ۲۱۹عکسی

آغاز:الحمد لله الذی وفق السعداء من عبیده بالخیرات؛ **انجام:**و صیغه شرعیه بالعربیه و الفارسیه جاری و واقع گردید، و حرر ذلک فی ثانی عشر شهر رجب المرجب من شهور الاثنین و التسعین بعد الالف من الهجرة المقدسه النبوبه

نسخه اصل: خاندان خلیفه سلطان در اصفهان؛ خط: نسخ عالی، بی‌کا، بی‌تا؛ از روی نسخه اصل که در ذیحجه ۱۱۰۷ق نوشته شده؛ با صورت مهر و امضاء علامه مجلسی و آقا جمال خوانساری و بسیاری از علماء بزرگ زمان با تاریخ‌های مختلف، همچنین صورت امضاء و مهر شاه سلیمان صفوی در اول: «بنده شاه ولایت سلیمان» و در خاتمه صورت مهر واقفه: «اگر چه بگیتی بدو فلک رانم×× زنسل فاطمه دختر سلیمانم» دیده می‌شود در آغاز امضاء و مهر عده‌ای از علما اوائل قرن سیزدهم هجری که این نسخه را با نسخه اصل مقابله نموده‌اند، ۳۷گ، ۶سطر [عکسی: ف: ۱-۱۹۹]

● **وقف‌نامه** / اسناد / عربی و فارسی

vaqf nāme

کلانتر، محمد ابراهیم بن هاشم، ۱۱۵۸ - ۱۲۱۵ قمری

kalāntar, mohammad ebrāhīm ebn-e hāšem (1745 - 1801)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۲۷۹

آغاز:بسمله، الحمدلله خالق الارضین و السموات؛ **انجام:**العشرین من شهر جمادی الاولی سنه ستین و ماتین بعد الالف سنه ۱۲۶۰ من الهجرة المقدسه

خط: رقاع، بی‌کا، تا: ۱۲۶۰ق [رایانه]

● **وقفنامه** / اسناد / عربی و فارسی

vaqf-nāme

موسوی بهبهانی، اسماعیل بن نصرالله، - ۱۲۹۵ قمری

mūsavī behbahānī, esmā‘īl ebn-e nasr-ol-lāh(- 1878)

تاریخ تألیف: ۱۲۷۸ق

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۰۵۱/۵

آغاز:الغریق فی بحار العصیان اسماعیل الموسوی البهبهانی، مع سواد الوجه ابتغاء لوجه الله؛ **انجام:**دو خانه بیرونی مدرس را ثلث محسوب داشته ام و آنرا مال سه صغیر وا گذاشته ام

نسخه دارای دو وقف‌نامه است که در سال ۱۲۷۸ق با خط و امضای سید اسماعیل مذکور و امضای شهود از علمای عصر خود تنظیم گردیده؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: شنبه ۲۸ رجب۱۲۸۷ق؛ محشی، نوشته علی رضا قمی در سال ۱۲۸۷ق؛ مهر: علی الطهرانی؛ واقف: علی طهرانی؛ ۲گ (۲۶۴- ۲۶۵)، ۲۴سطر، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۲۸-۷۶]

● **وقفنامه** / اسناد / فارسی

vaqf-nāme

بافقی، زین العابدین بن ابوتراب، ق۱۳ قمری

bāfqī, zeyn-ol-‘ābedīn ebn-e abū-torāb(- 19c)

تاریخ تألیف: ۱۵ ذیحجه ۱۲۳۵ق

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۵۱۹-ف

نسخه اصل: کتابخانه وزیری جامع یزد در یک طغرا؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱-۲۷۲]

● **وقف‌نامه** / اسناد فارسی

vaqf nāme

آقا لر آذربایجانی، میرزا ولی الله، قرن ۱۳ قمری

āqā lor-e āzarbāyejānī,mīrzā valī-ol-lāh (19c -)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۲۳۱

آغاز:بسمله، الحمدلله الاول بلا اول کان قبله و الاخر بلا آخر؛ **انجام:**و حتی برگذاری به اغیار که اولاد بانی نباشد ندارد و السلام و من اتبع الهدی ... سنه ۱۲۹۰

شامل صورت وقفنامه حمام میان محله فریدو نکار و منصفات آن جهت مراسم عاشورا است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۹۰ق؛ جلد: تیماج [رایانه]

● **وقفنامه** / متفرقه / فارسی

vaqf-nāme

حسینی، محمد محسن بن ابوالقاسم

hoseynī, mohammad mohsen ebn-e ab-ol-qāsem

وقف‌نامه مفصلی است در وقف برخی از املاک جهت روشنایی مشاهد مشرفه و تحصیل طلاب علوم دینی.

اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۰۴

آغاز:سپاس بی قیاس خارج از وهم و احساس حکیم علی الاطلاقی را جل شأنه سزاست که به حکمت بالغه خلعت شرافت بر قامت قابلیت آدم خاکر برآراست

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن۱۳؛ در پایان نسب نامه واقف چنین آمده: سید محمد محسن بن ابوالقاسم بن احمد بن علی محمد بن فخر الدین بن هادی بن تاج الدین محمد بن حیدر بن محمد مکی بن غیاث الدین بن معصوم بن تاج الدین بن رضی الدین بت علی بن رضا الدین محمد بن رضی الدین بن محمد بن محمد بن فخر الدین بن محمد بن زید بن داعی بن زید بن علی بن حسین بن حسن الافطس بن علی اصغر بن عمر الاشرف بن الامام زین العابدین علی بن الحسین الشهید بن علی بن ابی طالب؛ مهر: واقف «عبده محسن الحسینی» (بیضی)؛ واقف: محسن الحسینی؛ ۶گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۲-۳۹۴]

● **وقفنامه** / اسناد / فارسی

vaqf-nāme

فاضل بسطامی، نوروز علی بن محمد باقر، ۱۲۲۷ - ۱۳۰۹ قمری

fāzel-e bastāmī, nowrūz ‘alī ebn-e mohammad bāqer (1812 - 1892)

ملا نوروز علی مالک این نسخه بوده و این کتاب و سایر کتاب‌هایش را به پسر ارشدش هبه کرده و دو سهم مشاع از هفت سهم دکان بقالی و دو سهم از هفت سهم دکان حلوائی و دو سهم از هفت سهم دکان سمساری که هر سه وصل به هم می‌باشد واقعه در بازار بزرگ قیصریه وصل به خان سلطانی و چهار سهم از هفت سهم دکان طباخی واقعه در بازار سرشور وصل به حمام سالار بهادر در مشهد رضوی را وقف کرده طبق قرارداد مندرج در این وقف‌نامه.

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۷۳۴/۷

کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۰۸ق؛ مهر: حاج سید سعید؛ ۱ص، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲-۸۴۳]

● **وقفنامه** / اسناد / فارسی

vaqf-nāme

خوئی، ابراهیم، - ۱۳۲۴ قمری

xū’ī,ebrāhīm (- 1906)

خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۸۳۳

آغاز:و بعد بر ضمائر صافیه اولی الالباب و قلوب را کید ارباب بصیرت مخفی و مستور نیست؛ **انجام:**و بعد از آن با وصی شان و بعد از آن با کسی است که وصی تعین نماید و هکذا به همان قرار که درفصل رابع از فصول باب اول تحریر و تشخیص یافته.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: غره ربیع الاول۱۳۱۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ در حواشی تأئید علما و تصدیق وقف، یادداشتی از میرزا یحیی خواهر زاده واقف که متولی وقف نیز بوده؛ مهر: واقف«سلام علی آل ابراهیم»؛ ۱۵گ، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [میراث اسلامی: دفتر نهم-۸۸]

● **وقفنامه** / اسناد / عربی

vaqf-nāme

دنبلی خوئی، ابراهیم بن حسین، ۱۲۴۷ - ۱۳۲۵ قمری

dombalī-ye xūī, ebrāhīm ebn-e hoseyn (1832 - 1907)

۱. خوی؛ ملا علی خوئی (شریف)؛ شماره نسخه:۴۵

آغاز:الحمدلله الذی اسعدوا تقی وامات و احیی واوجد وافنی ... وبعد بر ضمائر صافیه اولی الالباب وقلوب زاکیه؛ **انجام:**باب اول تحریر وتشخیص یافته وکان الفراغ من تسوید الاوراق واتمام الاعمال لمحررها فیها

کتابچه کوچکی است که طی آن شهید میرزا ابراهیم تمامی دارایی خود را از املاک، وسایل، کتاب‌ها وغیره وقف نموده ومصارف هرکدام را تعیین کرده است، دراین وقف‌نامه واقف ناظر وقف ومتولی بعد ازخودش را، خواهر زاده خود حاج میرزا یحیی امام جمعه خویی تعیین نموده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: غره ربیع الاول۱۳۱۲ق؛ ۱۵گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [اوراق عتیق: ۱-۱۳۵]

۲. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۸۶۵/۲

این بخش که در شش برگ آخر کتاب قرار دارد، مشتمل است بر قسمتی از موقوفات شهید میرزا ابراهیم و پدر وی حاج حسین آقا و آقا فتح الله، در حاشیه این بخش تعداد دیگری از موقوفات میرزا ابراهیم با دستخط و مهر وی در سال‌های ۱۳۰۱-۱۳۱۳-۱۳۱۶-۱۳۱۸ق اضافه شده است، لازم به ذکر است این وقف‌نامه قبل از تنظیم کتابچه موقوفات آن مرحوم نوشته شده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۱۲ق؛ چاپ سنگی تبریز، مطبعه مشهد اسد آقا [میراث اسلامی: دفتر دهم-۷۶۰]

● **وقف‌نامه** / اسناد / فارسی

vaqf-nāme

خلف بیگی رکن الملک، میرزا سلیمان خان

xalaf beygī rokn-ol-molk, mīrzā soleymān xān

موقوفات شامل دکاکین و کاروانسراها و یخچال‌ها و حمام‌ها و قهوه‌خانه‌ها و دیه‌ها و اراضی و قنوات است که تولیت آنها با محمد علی سرکه‌ای و پس از او با اکبر اولاد است با نظارت آقا سید ابوالقاسم دهکردی و بعد از وی با پسرش آقا حسین و پس از اوبا اکبر اولاد با شرط تقدم طبقات می‌باشد و نیز تصرفات با اجازه مجتهد جامع الشرایط وقت اصفهان است، تا پس از جمع‌آوری به مصارف معینه و مندرج در وقف‌نامه برسانند. در آغاز وقف‌نامه کارهای نیک واقف بر شمرده شده است.

[شرح حال رجال م بامداد ص۱۱۵؛ تذکرة القبور ص۳۵۸؛ تذکره نصرآبادی ص۳۲]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۵۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۷ ربیع الثانی۱۳۳۱ق؛ مجدول؛ روی پارچه چلوار طوماری، ۲۱۱گ، اندازه: ۳۹×۴۶سم [سنا: ف: ۲-۱۴۸]

● **وقف‌نامه** / اسناد / فارسی

vaqf nāme

اعتماد الدوله، علیرضا بن محمد، قرن ۱۴ قمری

e‘temād-od-dowle, ‘alī-rezā ebn-e mohammad(- 20c)

وقف‌نامه قنات جاری از دوازده قدیم شمیران است که واقف آن را در سال ۱۳۱۱ق زیر نظر میرزا ابوالقاسم امام جمعه وقف خیرات ومبرات نموده است، درحواشی وقف‌نامه مهر و امضای تأیید مشیر الدوله، رکن الدوله، اسماعیل چالمیدانی، اخوند ملا حمزه محرر، سیدزین العابدین امام جمعه،سید محمد باقر صدر العلما، نظام الملک و سید ابراهیم لواسانی به چشم می‌خورد.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۶۶۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شعبان۱۳۱۱ق؛ یک برگ کاغذ در ۳۵×۵۰سم است که بر روی پارچه چسبانده شده و دارای ۳۷سطر می‌باشد [ف: ۳۷-۱۸۷]

● **وقفنامه** / اسناد / ترکی

vaqf-nāme

وقف‌نامه مفصلی است از زبیده خانم که مقداری کتاب و مزرعه و مدرسه برای طلاب علوم دینی وقف کرده و بر این وقف‌نامه گروهی از بزرگان علما و شخصیت‌های اداری ترکیه گواهی داده‌اند.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۷۹۱

آغاز:فاتحه مقال و مطلع امر ذی بال حمد حضرت ذوالجلال جناب واقف الاحوال قادر وحی متعال

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: ۲۷ جمادی الاول۱۱۶۸ق؛ مجدول، دارای سرلوح رنگین؛ بر فراز صفحه اول و حاشیه آن تصدیق مصطفی طاهر مفتش اوقاف با مهر: «خاک پای مجتبی عالم

مصطفی» (بیضوی) و عبدالرحیم بن محمود قاضی عسکر روم با مهر: «شد طلبکار صراط مستقیم خادم شرع نبی عبدالرحیم» (دایره) و شیخ محمد سعید قاضی عسکر اناطولی با مهر: «شیخ محمد سعید» (دایره)؛ جلد: تیماج زرین، ۱۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۸×۲۵/۵سم [ف: ۱۰-۱۷۵]

● **وقفنامه** / اسناد / عربی

vaqf-nāme

غیر همانند:

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۲۹۶/۱

آغاز: الغبق الغالب ذو الکفل ابو طالبنفوسنا لمحل المجد عاشقة ×× و لو سلت لأسلناها علی الأسل؛ **انجام:**و حققواکونها من املا کها و اموالها بلاتحقیق الشرعی علی الوجه المرعی حسبما ساغ و ثبت فی الشرع المطهر ...

وقف‌نامه مفصلی است برای املاک فخرالدین ابو محمد حسن و برادرش قطب الدین ابو الحسن احمد فرزندان وزیر قطب الدین ابو الحسن احمد انجو، که قضاةشرع حکم به ملکیت صاحبان آنها به سال ۷۲۷ق داده‌اند واقع در استان فارس اطراف انجو وشیراز و ابرقو و قمشه و کازرون و فیروز آباد و جهرم و فسا و دیگر مناطق آن نواحی، ثلث این املاک وقف شده بر رباط مادرشان خاتون شیران ملک دختر قاضی القضاة شرف الدین محمد بن اسحاق و بارگاه ابو الحسن علی بن حمزة بن علی بن موسی الرضا و بقعه شرف الدین ابی جعفر محمد که در درب اصطخر شیراز واقعند و بعضی مصارف در مشاهد مشرقه عراق و ایران و رباطهای صوفیان معروف ایران، و باقی املاک هر دو برادر و اولاد است، این وقف‌نامه دارای معلومات تاریخی مهمی از خاندان این دو برادر نیز می‌باشد و تحریر آن با عبارتهای ادبی تحریر شده و نیمه جمادی الاول ۷۲۷ نگاشته شده است؛ خط: نستعلیق، کا: ابو تراب محمد بن محمود بن محمود بن حسن بن محمد بن فخر الدین حسن حسنی حسینی طباطبائی انجوئی، تا: ذیحجه ۹۶۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ مهر: «ابو تارب محمد الحسینی الحسینی» (دایره)؛ جلد: تیماج قرمز، ۹۳گ (۱ر-۹۳ر)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۲۴-۸۳]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۲۹۶/۲

آغاز: ان اولی ما فغر به الناطق فمه واجق ما یستفتح به المتکلم کلمه ذکر من أظهر بین العالمین رفده و کرمه؛ **انجام:**و أشهد علی نفسه الشریفة شهوداً معتبرین و وقع الاشهاد فی منتصف ...

در بیان وقف‌نامه فخر الدین حسن فرزند قطب الدین ابوالحسن احمد فرزند فخرالدین حسن اموال خود را بر چهار محل مذکور در وقف‌نامه سابق و بر اولاد خود، وقف کرده و موقوفات سابق را تجدید و تأیید نموده است واین وقف‌نامه در نیمه به فارسی نیز آمده است؛ خط: نستعلیق، کا: ابو تراب محمد بن محمود حسن بن محمد بن فخر الدین حسن حسینی طباطبائی انجوئی، تا: ذیحجه ۹۶۰ق؛ ۲۵گ (۹۴پ-۱۱۸پ)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۲۴-۸۴]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۰۵۵

مجموعه چند وقف‌نامه به عربی که برای «الازهر» مصر به منظور چند رقبه در سال ۱۰۹۲ق از سوی واقف وقف گردیده است؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ قطع: وزیری [میراث شهاب: س۸ش۲-۹]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۸۴۶/۷۷

وقف‌نامه حمام و مسجدی که در دارالسلطنه تبریز بوده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲گ (۱۴۲ر-۱۴۳ر)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۳×۲۴/۴سم [ف: ۷-۱۰۱]

۵. تهران؛ موزه ملی؛ شماره نسخه:۹۸۹۳

خط: رقاع، کا: احمد نیریزی، تا: ۱۱۲۹ق؛ با گواهی به این مطلب درباره وقف زمین مسجد و مدرسه، پهلوی چهار باغ شهر اصفهان نزدیک به نه جریب توسط شاه سلیان حسین صفوی با تولیت خودش در مورخ ۱۵ رجب ۱۱۱۸ با گواهی محمد مومن وزیر دیوان و جمال الدین محمد خوانساری و محمد باقر پسر اسماعیل حسین خاتون آبادی مدرس همین مدرسه سلطانی و محمد باقر حسینی و محمد زمان حسنی حسینی، با سرلوح و حاشیه سازی، مجدول؛ نسخه در سال ۱۲۵۹ در کتابخانه بهمن میرزا بوده؛ جلد: تیماج، ۴۸ص، اندازه: ۱۷/۶×۲۶سم [ف: -۱۱۱]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۹۶۰/۱

وقف‌نامه الاصفی، واقف ابوتراب فیضی کاشانی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [مختصر ف: -۸۸۶]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۶۱۱/۱

وقف‌نامه تمرین الطلاب ازهری، واقف سید میرزا علی دیلمانی اشکوری؛ خط: تحریری، بی‌کا، تا: صفر۱۲۳۴ق؛ ۱ص (پشت برگ آغاز) [مختصر ف: -۸۸۷]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۶۰۸/۲

وقف‌نامه تفسیر صافی، واقف حبیبه بنت محمد قلی کاکرودی اشکوری؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲۲ جمادی الثانی ۱۳۱۰ق؛ ۱ص (پشت برگ آغاز) [مختصر ف: -۸۸۷]

● **وقفنامه** / اسناد / فارسی

vaqf-nāme

غیر همانند:

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۷۸۱/۸

ناقص با دو جدول دایره در باره حقوق موظفین مدرسه‌ای مورخ اول رجب ۷۳۹ با سجل مهنی بن الحسن بن المهنی الحسینی، تواریخ ۷۳۶ و ۷۳۷ هم در آن دیده می‌شود؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ۷۳۶ق [ف: ۷-۳۷]

۲. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۱۶

وقف‌نامه خواجه یوسف؛ بی‌کا، تا: ۸۴۲ق [نشریه: ۵-۱۱۲]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۰۱۶-عکس

وقف‌نامه امیر چقحاق، مورخ ۸۴۹ آقای افشار در یادگارهای یزد (۱۶۱/۱-۱۸۲) و در معارف اسلامی (۱۰۶/۴) چاپ شده؛ بی‌کا، تا: ۸۴۹ق [فیلمها ف: ۳-۲۷۲]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۳۶۹-ف

وقف‌نامه سوهان طالقان، مورخ ربیع الاول ۹۱۴ق، چاپ شده در فرهنگ ایران زمین. ج ۱؛ بی‌کا، بی‌تا؛ اصل به شکل طومار است؛ ۱۴ص (۱۵۵-۱۶۸) [فیلمها ف: ۱-۲۷۲]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۵۸۹/۲۲

آغاز:الله اکبر وقفنامه مزار فائض الانوار بانوی بانوان عالم بیگم ارجمند اعنی نواب خورشید احتجاب مهد علیا مونس العالمین ارجمند بانو بیگم مخاطب بممتاز محل نور الله مرقدها.شکر نعمت منعمی که مقیمان ساحت افلاک ... ابوالمظفر شهاب الدین محمد صاحبقرانی ثانی؛ **انجام:**نیز از سعادت مضاجعت و مقاربت آن حضرت بهره مند باشد.

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ به صورت چلیپا؛ جلد: تیماج، ۴۰۶گ، اندازه: ۲۳/۵×۳۳سم [ف: ۵۱-۵۱]

۶. همدان؛ بنی صدر، سید نصرالله؛ شماره نسخه:۵

وقف‌نامه شیخ علی خان اعتماد الدوله مربوط به مدرسه زنگنه مورخ ۶ شعبان ۱۱۰۰ق باسجل‌های: محمد باقر مجلسی، جمال الدین محمدخوانساری، محمد رضی بن حسین خوانساری، محمد صالح حسینی، عبدالله بن ابی تراب حسینی طباطبائی، محمد صادق بن محمد باقر، محمد مسیح کاشانی، شیخ علی بن عبدالله کمره‌ای، عبدالله حسینی، ابوطالب بن ابی المحسن رضوی همدانی، محمد رضا بن محمد محسن، ابوتراب بن ابی القاسم رضوی همدانی، محمد بن محمد هادی همدانی؛ کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ یک طغرا و اصل [نشریه: ۵-۳۸۰]

همدان؛ اداره اوقاف همدان؛ شماره نسخه:۱

نسخه اصل: همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۳۴۸]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۱۸۱-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۲۷۲]

۷. همدان؛ یوسفی، تقی؛ شماره نسخه:۴

وقف‌نامه مدرسه زنگنه از شیخ علی خان زنگنه، با خط و مهر علما در ۱۲۵۹ در گواهی بر صحت آن، رونوشت از اصل مورخ ۱۱۰۰ است؛ بی‌کا، تا: ۱۱۰۰ق [نشریه: ۵-۳۸۷]

۸. تهران؛ موزه ملی؛ شماره نسخه:۸۵۵۰

درباره وقف شاه سلطان حسین موسوی حسینی صفوی بهادرخان است دیهای: زیر و از فسا و بیابان بالایی (صحرای علیا) خفرک و حسن آباد بشنجان خفرک و حسین آباد فارس را بفرزندان خود با گواهی محمد باقر پسر سید حسن حسینی و سید مرتضی پسر سید علی حسینی و شاهقلی زنگنه و محمد حسین پسر شاه محمد تبریزی و سید محمد پسر محمد امین حسینی و حسین قلی چوله؛ خط: رقاع، کا: نیریزی، احمد، تا: قرن ۱۲؛ به گواهی لطفعلی صدرالافاضل دانش دارنده نسخه در ۱۳۳۹، با سرلوح، مجدول؛ جلد: تیماج، ۳۵گ، اندازه: ۱۷/۳×۲۵سم [نشریه: ۲-۲۱۸]

۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۷۴۶/۲۵

وقف‌نامه چهار جلد کتاب؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [ف: ۸-۷۸]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۷۰/۴۱-طباطبائی

آغاز: صورت وقفنامه قرآن مجید. الحمدلله الذی علی عبده سبعا من المثانی

صورت وقفنامه یک نسخه قرآن مجید به خط احمد نیریزی است و مورخ ۱۱۰۹. واقف امامقلی خان فرزند نادرشاه است که وی نسخخه مذکور را بر حرم مطهر امام امیرالمؤمنین علی علیه السلام وقف کرده با این دستور که در بالای سر حرم آن حضرت گذارند و زوار و مجاورین هر صبح و شام آن را قرائت کنند؛ کا: احمد نیریزی، تا: قرن ۱۲؛ ۳ص (۱۶۵-۱۶۷حاشیه)، اندازه: ۱۰×۲۱سم [ف: ۲۳-۷۰]

۱۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۷۴۶/۲۶

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [ف: ۸-۷۸]

۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۵۴/۱۱

وقف‌نامه قرآن از صفی قلی خان؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: تحسین، تا: ۲۴ جمادی الاول۱۱۰۱ق، جا: دارابگرد شیراز؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲ص (۱۲۱-۱۲۲)، ۲۵سطر (۱۰/۵×۲۱/۵)، اندازه: ۱۴×۲۴/۵سم [ف: ۹-۱۱۸۹]

۱۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۸۲۰-ف

نسخه اصل: سازمان اسناد ملی. وقف‌نامه حاجی حق آقا، درباره صفی آباد پوده سمیرم فارس و روستای سوگاباد زفیره النجان و جردان سوکاباد و جودکان ماربین و جز اینها با تولیت خسرو آقا و جبادار باشی و دیگران در ۱ ذیحجه ۱۱۱۹؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳-۱۱۰]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۶۰۷

آغاز: حمدی که واقفان اسرار ملک و ملکوت و ثنائی که عارفان معالم قدس و جبروت گزارش آنرا دیباچه صحایف معرفت و دانائی دانند

این وقفنامه صورتی است از آنچه روی کتابهای کتابخانه مدرسه چهار باغ اصفهان که احداث شاه سلطان حسین صفوی بود، نوشته می‌شده و گویا این نسخه را که به تاریخ ربیع الثانی ۱۱۲۰ق نوشته شده از کتابی جدا نموده‌اند؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ با یادداشتی از محمد مهدی بن محمد باقر حسینی بتاریخ ربیع الثانی ۱۲۴۶؛ جلد: تیماج، ۴گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۲۵-۷]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۰۱۱

آغاز: و السلام علی من شرف الحرمین و اول من وقف فی الموقفین ... اما بعد باعث بر تحریر این کتاب صواب و مطلب از تسطیر این خطاب؛ **انجام:**و بعد از فوت او با اولاد او بشرحی که در متن قلمی شده بطنا بعد بطن ... رجب المرجب من شهور سنه

احدی و عشرین و مائة.
وقف‌نامه حاج نظر آقا اصفهانی. در این نسخه سه وقف‌نامه از حاجی نظر آقا موجود است. او در این وقف‌نامه‌ها املاکی را برای امور خیریه در سال‌های ۱۱۲۶ و ۱۱۱۹ و ۱۱۲۱ق وقف نموده است. تفصیل موارد وقف هر یک از این وقف‌نامه‌ها به شرح زیر است: وقف‌نامه اول: وقف رقباتی در محال پوده سمیرم فارس و ماربین اصفهان مورخ ۱۱۲۶ق، برای تعمیر قنوات و اجرت افرادی برای اعزام آنها به زیات اماکن متبرکه به نیابت از واقف با تولیت آخوند محمد مؤمن بن مولانا محمد صالح پیش نماز مسجد جامع کبیر عباسی.وقف‌نامه دوم: وقف سی جریب از اراضی مزروعی قریه جنیران ماربین اصفهان مورخ ۱۱۱۹ق برای اجرت معلم که در این قریه تکالیف اسلامیه و ضروریات دین اثنی عشری بگوید، با تولیت آقا محمد حسین ولد مرحوم شفیع.وقف‌نامه سوم: وقف هفت جریب زمین واقع در همان قریه وقف بر متولی وقف‌نامه دوم مورخ ۱۱۲۱ق.همه این سه وقف‌نامه را عده‌ای از عالمان معروف عصر شاه سلطان حسین صفوی در اصفهان تأیید کرده‌اند؛ خط: نسخ زیبا، کا: شاه قلی بن محمد یوسف افشار، بی‌تا؛ با یادداشتی از سید محمد علی بن محمد هاشم روضاتی اصفهانی که در آن اظهار شده که نویسنده وقف‌نامه گویا همان کاتب چهار نسخه وقف‌نامه مدرسه چهار باغ اصفهان، شاه قلی بن محمد یوسف افشار باشد که بهترین خوش نویس زمان خود بوده؛ مهر: گواهان «لا اله الا الله الملک الحق المبین عبده علاء الدین محمد بن علاء الدین حسین حسینی ۱۱۲۹»، «افوض امری الی الله الغنی علاءالدین حسین بن محمد باقر حسینی ۱۱۰۸»، «المتوکل علی الله الملک الغنی عبده محمد باقر بن سید حسن حسینی ۱۱۰۶»، «محمد فاضل بن محمد باقر حسینی ۱۱۱۱»، واقف «حاجی مومنان ز حق نظر است ۱۰۸۱»؛ جلد: تیماج، ۴۸گ، ۸ سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۳۸-۲۳]

۱۶. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۶۴

وقف‌نامه‌ای است به صورت کتابچه، واقف شاه سلطان حسین صفوی، رقبه موقوفه: سه دربند دکان واقع در حاشیه میدان مشهد، مصرف موقوفه: روشنائی گنبد مسجد جامع مشهد رضوی؛ خط: ثلث، کا: نیریزی، احمد، تا: ۱۱۲۹ق؛ مجدول، با سجلات آقا جمال خوانساری و محمد باقر الحسینی و محمد باقر بن اسماعیل الحسینی خاتون آبادی؛ مهر: شاه سلطان حسین«بسم الله الرحمن الرحیم کلب آستان امیرالمومنین سلطان حسین» (چهارگوش)، «لا اله الا الله الملک الحق المبین فتحعلی ۱۱۲۲» (بادامی)، «نصر من الله وفتح قریب عبده سید مرتضی باقر حسینی» (بادامی)، محمد بن شاه محمد ابن شاه محمد بن محمد حسینی (بادامی)، «نقش ان المتوکل علی الله الملک الغنی محمد باقر حسینی» (مربع مستطیل)؛ ۳۳ص، ۶ سطر (۱۱×۱۷)، اندازه: ۱۸×۲۶/۵سم [ف: ۱-۶۰۰]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۶۶۴

همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۱۰۴]

۱۷. تهران؛ موزه ملی؛ شماره نسخه:۸۵۴۹

درباره وقف ابوالمظفر ابوالمنصور شاه سلطان حسین موسوی حسینی صفوی بهادرخان است زمین مسجد و مدرسه پهلوی چهارباغ شهر سپاهان را که نزدیک بنه جریب است با تولیت پادشاه وقت و مورخ ۱۵ رجب ۱۱۱۸ با گواهی محمد مؤمن وزیر دیوان و جمال الدین محمد خوانساری و محمد باقر پسر اسماعیل حسینی خاتون آبادی مدرس همین مدرسه سلطانی و محمد باقر حسینی و محمد زمان حسنی حسینی؛ خط: رقاع، کا: نیریزی، احمد، تا: ۱۱۲۹ق؛ با گواهی به این مطلب در ص ع، با سرلوح، مجدول؛ در ۱۲۵۹ در کتابخانه بهمن میرزا پسر عباس میرزا بوده؛ جلد: تیماج، ۴۸گ [نشریه: ۲-۲۱۷]

۱۸. تهران؛ شهشهانی ، حسین؛ شماره نسخه:بدون شماره

وقف‌نامه‌های اصفهان؛ بی‌کا، تا: ۱۱۳۰ق [میراث اسلامی: ۵-۶۰۱]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۴۵۵/۳۰

آغاز:آب و رنگ گلستان سخن پردازی و گلگونه بهارستان معنی طرازی وقف چهره دلارای حمد جهان پیرائیست که منظر رفیع نه فلک؛ **انجام:**پس اگر بخلاف این ادعا نماید باطل و عاطل و از درجه اعتبار ساقط خواهد بود. و السلام علی من اتبع الهدی.
صورت وقف‌نامه برخی از املاک شاهی؛ بی‌کا، تا: بین ۱۰۶۳ تا۱۱۴۱ق؛ ۴ص (۳۷-۴۰)، اندازه: ۱۵/۵×۳۳سم [ف: ۱۰-۱۳۳۸]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۴۵۵/۲۵

آغاز: شروط وقفیه بندگان نواب همایون اعلی غرض از تنمیق این صحیفه آنکه وقف نمود کلیه ... و عند صدور هذا الوقف در تحت تصرف مالکانه خود داشتند خالیاً؛ **انجام:**و ظروف و فروش و باغات و مستغلات و سایر بیوت نه بواسطه و نه بیواسطه.
وقف‌نامه پادشاهان اصفهان، صورت وقف‌نامه اموال اصفهان؛ بی‌کا، تا: بین ۱۰۶۳ تا۱۱۴۱ق؛ ۲ص (۲۲-۲۳)، اندازه: ۱۵/۵×۳۳سم [ف: ۱۰-۱۳۳۸]

۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۵

واقف: عبدالله آغا بن عبدالله.وقف قریه‌ای از محالات «ارضروم» موسوم به «قریه اپسمجه» و درآمد آن جهت امور خیریه عام المنفعه است که در تاریخ اواسط شعبان ۱۱۷۵ق نگاشته شده است، اما کتابچه حاضر اصل سند نیست و رونویسی آن است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۷۵ق، مجدول؛ در آغاز شهادت تأیید وقف‌نامه به نستعلیق بی نقطه با امضای «عبده مصطفی»؛ نام مسجلین و شهود که بالغ بر ۲۷ نفر می‌باشند، در آخر کتابچه به صورت مجدول آمده: ثانی افندی ساکن تیزکی، ابراهیم افندی بن حسن افندی ساکن قلعه، محمد آغا مخدومی قاضی افندی، واعظ زاده ملا مصطفی، حافظ ابراهیم افندی ساکن حسن قلعه، ملا مصطفی، حافظ ابراهیم افندی ساکن حسن قلعه، مؤذن ملا مصطفی بن اسحاق مؤذن جامع کبیر، ملا سلیمان بن محمود امام یماج محله، ملا مصطفی بن مظلوم محمد ساکن قلعه، یازجی ملا

حسن، ملا عثمان بن ملا مصطفی، فمزار زاده ابراهیم افندی ساکن قلعه، ملا محمد کشالی زاده ساکن قلعه، محمود آغا بن عبدالرحمان ساکن قلعه، یکنی اوغلی حمزه آغا ساکن قلعه، عثمان علمدار ساکن قلعه، درتلی اوغلی علمدار ساکن قلعه، سلیمان بن عثمان ساکن ایسمجه، ولی علی بشه بن اسمعیل اپسمجه، فیضی بن حسن ساکن اپسمجه، حسن بشه بن حمزه ساکن اپسمجه، عثمان بن عبدالله ساکن اپسمجه، حسین علمدار بن عبدالله ساکن اپسمجه، صالح بن محمود و خلیل بن ملا مصطفی اپسمجه؛ واقف: عبدالله آغا بن عبدالله؛ ۱۶ص، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۳/۴۰-۱۷]

۲۲. یزد؛ موقوفات یزد؛ شماره نسخه:۶

وقف‌نامه مدرسه خان کوی تبریزیان، از محمد تقی خان مورخ ۱۱۸۸؛ بی‌کا، تا: ۱۱۸۸ق [نشریه: ۴-۴۶۹]

۲۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۵۶۶-ف

وقف‌نامه مدرسه خان در یزد مورخ ۲۱ ذیحجه ۱۱۸۸ق و وقف‌نامه اهرستان در یزد مورخ روز شنبه ۱۶ ذیقعده ۱۲۵۹ق با اسناد وقف آب سریزد وعزآباد و خانه‌های پهلوی منار وقت ساعت در شهر یزد و آب‌های قنات رکن آباد اشکذز وده شیخی و زارچ؛ کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ چند طغرا است در دنبال جامع الخیرات نسخه اصل [فیلمها ف: ۱-۲۷۲]

۲۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۹۶۳/۱

وقف‌نامه حمام محله چهار منار تبریز، واقف: حاج میرزا موسی خان بن عیسی حسینی فراهانی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۷گ (۳پ-۹پ) [مختصر ف: -۸۸۷]

۲۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۹۶۳/۲

وقف‌نامه قریه الوار علیای تبریز مشهور به ملا احمد لور و حمام زنانه محله چهار منار تبریز، واقف: حاجیه تاج ماه بیگم بنت عیسی قائم مقام فراهانی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۸گ (۱۱پ-۱۸پ) [مختصر ف: -۸۸۸]

۲۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۳۲۶/۶

آغاز: حمد بیحد و ثنای لا یحصی و لا یعد واقف آشکار و نهان و کار فرما؛ **انجام:**تاج فرق فرق موحدین، وصی حضرت خاتم النبیین، جانشین جناب خیر الوصین ...

صورت وقف‌نامه چند باب مغازه، در بازار مشهد مقدس، برای مسجد جامع آن شهر که گویا مسجد «گوهرشاد» معروف می‌باشد، که توسط «سلطان حسین صفوی» وقف گردیده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: چرم، ۲گ (۸۶-۸۷)، ۱۹ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳۶-۲۰۳]

۲۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۱۱۴

سند وقف اعتمادالدوله شیخ علی خان زنگنه است برای مدرسه همدان گویا ساخته خود او مورخ ۶ شعبان ۱۱۰۰ق؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ سجلات اصل وقف‌نامه و گواهان بر صحت آن در هامش نسخه از احمد بن زین الدین احسائی است و دیگری مورخ ۱۲۳۶ و مهدی بن اسدالله و [سید] محمد [مجاهد] بن علی طباطبائی و محمد کلیددار و محمد باقر بن محمد تقی [مجلسی] و جمال الدین محمد [بن آقا حسین] خوانساری و محمد رضی بن [آقا] حسین خوانساری و [میر] محمد صالح [بن عبدالواسع] حسینی [خاتون آبادی] مدرس و محمد صادق بن محمد باقر و عبدالله بن ابی تراب حسینی طباطبائی و محمد مسیح کاشانی و شیخ علی بن عبدالله کمره یی و داود بن ابی الحسن بن ابی طالب رضوی همدانی در ۷ ربیع الثانی ۱۲۵۹ و عبدالله حسینی و ابوتراب بن ابی القاسم رضوی همدانی و کسان دیگر که از خود نام نبرده اند؛ مجدول؛ واقف: احمد بن زین الدین احسائی؛ ۱۶گ، ۹سطر (۱۴×۱۸)، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۵-۴۱۱۶]

۲۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۳۱۸/۶

بر مجلدات قرآن نوشته شده؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [ف: ۷-۳۴۱]

۲۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۳۲۶/۵

آغاز: مصباح صباح هدایت و مفتاح هدایت و مفتاح فلاح و سعادت، حمد و سپاس بیقیاس واقف سرایر و دانای ضمایر تعالی شأنه و عظم سلطانه تواند بود که بمفاد؛ **انجام:**بلعنت خدا و نفرین رسالت پناهی و ائمه طاهرین صلوات علیهم أجمعین گرفتار گردد

رونوشت وقف‌نامه مسجد و مدرسه چهار باغ اصفهانی است که استادانه، با فنون دبیری و منشیگری آن روزگار نگارش یافته و به امضای تولیت آن مکان که «سلطان حسین صفوی» بوده، رسیده است. بنابراین وقف‌نامه، تاریخ اتمام بنای آن مسجد و مدرسه، نیمه ماه رجب ۱۱۱۸ق بوده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ رونوشت تأیید و توشیح «سلطان حسین صفوی» واقف، «محمد مؤمن» وزیر دیوان و آقا جمال خوانساری»، همچنین رونوشت شهادت «محمد مؤمن» وزیر دیوان و «آقا جمال خوانساری»، همچنین رونوشت شهادت «محمد باقر بن اسماعیل الحسینی الخاتون آبادی» مدرس در مدرسه جلیله سلطانیه (چهار باغ) و شهادت دیگری با امضاء «محمد باقر الحسینی» و شهادت دیگری، بدون ذکر نام؛ واقف: محمد مؤمن؛ ۵گ (۸۱-۸۵)، اندازه: ۷/۵×۱۵سم [ف: ۳۶-۲۰۱]

۳۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۶۸/۳۶

صورت وقف‌نامه اشیایی که مرحوم میرزا هدایت تفرشی لشکرنویس باشی وقف کرده است به انشای میرزا عبدالوهاب بن محمد رحیم نشاط اصفهانی، معتمدالدوله(۱۱۷۵-۱۲۴۴ق)؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱گ (۹۶پ)، اندازه: ۱۱×۲۱/۴سم [ف: ۲۹/۱-۱۸۲]

۳۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۳۲۲/۲

وقف‌نامه قراء و قصبات؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [ف: ۷-۳۴۵]

۳۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۹۶۳/۶

وقف‌نامه اندرونی و بیرونی و حمام درب مسجد جامع مشهد، واقف: حاجیه تاج ماه بیگم دخت میرزا عیسی قائم مقام فراهانی؛

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۶گ (۳۶پ- ۴۱ر) [مختصر ف:۸۸۶]

۳۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۸۵۰-

وقف‌نامه مدرسه خان مروی تهران، در این وقف‌نامه فهرست کتاب‌های آن مدرسه که نزدیک به دویست مجلد بوده است نیز آمده است؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تملک: اعتضاد السلطنه در ۱۲۹۷؛ واقف: سپهسالار، ۱۲۹۷؛ ۲۳گ، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۵-۷۵۴]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۵۹۵-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲-۱۹۵]

۳۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۴۲۴/۴

آغاز: هو الواقف اشهد ان لا اله الا الله وحده لا شریک له؛ **انجام:**فانما اثمه علی الذین یبدلونه.

رونوشتصورت وقف‌نامه یک جلد کلام الله مجید که واقف آن خدیجه سلطان خانم دختر عبدالحسین خان بن محمد حسین خان صدر اعظم اصفهانی است که به جهت روضه رضویه مشهد مقدس وقف کرده است به تاریخ ۱۲۹۶ق؛ خط: نسخ، کا: احتمالاً میرزا عبدالحسین شاعر، محمد کریم خان و حیدر خان صدری، تا: قرن ۱۳؛ ۳ص (۱۹۹-۲۰۱)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۳سم [ف: ۵۰-۱۹۱]

۳۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۹۶۳/۳

وقف‌نامه یخچال دروازه باغمیشه تبریز، واقف: حاجیه تاج ماه بیگم بنت میرزا عیسی قائم مقام فراهانی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۴گ (۱۹ر- ۲۲پ) [مختصر ف: -۸۸۹]

۳۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۵۲/۴۶

وقف‌نامه کیومرص بن بیستون رستمداد بر مقبره شیخ شمس الدین آملی، تاریخ موقوفه ۲۱ ربیع الثانی ۸۷۸ ق؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱ص (۱۷۴۳) [مختصر ف: -۸۸۸]

۳۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۷۴۳

آغاز: بسمله. الحمدلله کما هو اهله و کلما دام ملکه و لاحمد لاحد الا له ...

صورت چند وقف‌نامه از زنجان و گزارش چند فقره معاملات در قرن ۱۴ ثبت شده است. از جمله مندرجات این دفتر قصیده‌ای است فارسی از خرم، عناوین برخی وقف‌نامه‌ها: ۱. وقف‌نامه کلیجه و چراغ حصاری، ۲. وقف نامچه باغی در قارپوز آبادی از ملایوسف در ۱۲۰۹ کتابت در ۱۲۷۴ق، ۳. وقف‌نامه یک باب طاق از آقا عباسقلی در ۱۲۰۹ کتابت در ۸ رمضان ۱۲۷۴ق، ۴. وقف‌نامه یکدانگ از قریه قیاسیه نصفی برای تعزیه سید الشهدا و نصفی به طلاب علوم دینه، ۵. وقف نام پنج باب دکان در میدان جدید در بیرون قلعه زنجان از آقا عبدالخالق برای طلاب علم، ۶. وقف‌نامه دوازده شعیر از سرای مشهدی علی، ۷. وقف‌نامه یکدانگ از کاروانسرای حاجی برات و ...، ۸. وقف نامچه کتب موقوفه حاج عبدالحسین وصایة از حاج رضاقلی، ۹. وقف نامچه نیم دانگ از قریه اردلان بر تعزیه سید مظلومان، ۱۰. وقف نامچه شش دانگ عمارت واقعه در قریه اردلان از حاج محمد بیک بر تعزیه سید مظلومان، ۱۱. وقف نامچه دو قطعه آبی و دیمی و یک قطعه یونجه‌زار از قریه اردلان که محمد حسین سلطان وقف نموده و چهار شعیری که محمد امین بیک از قریه مزبور وقف نموده بر تعزیه سید مظلومان با چند مهر: «عبده مرتضی الحسینی» و «عبده هدایت الله» و «محمد علی» و «یانی من بعدی اسمه احمد». در این نسخه که تنها چند برگ از ابتدای آن نوشته شده و بقیه آن سفید رها شده است؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۸۲گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۲۳×۲۴سم [ف: ۳۱-۷۵]

۳۸. همدان؛ اداره اوقاف همدان؛ شماره نسخه:۲

وقف‌نامه عبدالحسین خان پسر فضل الله بیک قراگوزلو مربوط به ملک‌های قرخلر و عربلو و دستجرد، مورخ ۲۰ جمادی الاول ۱۲۳۶؛ بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۵-۳۴۸]

۳۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۲۹۷-۳۷/۸۷

آغاز:بسمله حمداً لمن ملکه قدیم وفضله عظیم ... نظر براینکه مرحمت وغفران پناه علیین ... میرزا محمد صادق ... واقف صحیح شرعی بر اولاد امجاد خود مدرسه ومسجد ... بسمله المتوالی الاحسان الکریم؛ **انجام:**وبما فیه وقع الاشهاد والانفاد علی الوجه المعهود والرسم المعتاد

میرزا محمدصادق در تبریز مسجد ومدرسه‌ای بنا نموده واملاک ورقباتی بر اولاد خود وبر مسجد ومدرسه مذکور به تاریخ ۳۰ شوال ۱۱۱۸ق وقف نموده درعصر محمدشاه قاجار اختلافی در موقوفات وی پدید آمد وبنا به ضرورت وقف نامچه اصلی که نسخه منحصر بود در دونسخه دیگر استنساخ شد که یکی از آنها نسخه حاضر است که درسال ۱۲۵۳ کتابت شد وبه تأیید علمای آن عصر همچون ملامحمد، سید علی زنوزی، ملامرتضی، ملامحمود، میرزا عبدالکریم ملاباشی ومیرزا محمدشفیع صدر تبریزی وملا عبدالرحیم وحاج ملاعلی وزیر کل موقوفات آذربایجان وحاجی ملامحمدرضا رسیده وآنها نسخه حاضر را مهر نمودند؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: محرم۱۲۵۳ق؛ مجدول مذهب، با سرلوح مزدوج مذهب؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۴گ، ۱۳-۲۰سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۸-۴۹۴۷]

۴۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۳۱۵/۴یب

وقف‌نامه اثبات آب؛ خط: نستعلیق، کا: عبدالمجید بن یوسف بن مجید آهی، تا: با تاریخ ۱۲۶۰ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۱ص (۱۵۲)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۸سم [ف: ۴۵-۱۵۲]

۴۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۳۱۵/۴یج

وقف‌نامه خودآباد و عبدآباد و نزهت آباد؛ خط: نستعلیق، کا: عبدالمجید بن یوسف بن مجید آهی، تا: با تاریخ۱۲۶۰ق؛ ۲ص (۱۵۳-۱۵۴)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۸سم [ف: ۴۵-۱۵۲]

۴۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۳۱۵/۴ج

آغاز: فراید طریقه حمد و سپاس و طرایف فریده شکر بیقیاس که

نتیجه الاصداف عز و بها ...
نمونه‌ای است از وقف‌نامه‌نویسی به سبک مصنوع و مشتمل بر اسامی انواع کتاب‌ها؛ خط: نستعلیق، کا: عبدالمجید بن یوسف بن مجید آهی، تا: ۱۲۶۰ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۱ص (۱۱۴-۱۲۴)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۸سم [ف: ۴۵-۱۵۱]

۴۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۴۱۶۳

آغاز:چون براین بندگان فدویان دولت جاوید مدت اعلی حضرت قدر قدرت ... لازم و متحتم است که وقایعات اتفاقیه امورات؛ **انجام:**آخوند ملا محمد صالح از اهل اجتهاد وحکومت شرع می‌باشد حکمی که از ایشان صادر بشود اطاعت آن لازم است.

دو موقوفه واحکام صادر شده توسط علما را بیان کرده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۰ رجب۱۲۶۵ق؛ مهر: «محمد علی بن محمد حسین» (بیضوی)، «محمد حسن» (بیضوی)؛ مجدول؛ جلد: گالینگور، ۲۶۶گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۲-۹۰۴]

۴۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۵۹۶/۲

وقف‌نامه قوانین، واقف شیخ جعفر طهرانی، متولی اولاد ذکور؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۳ شعبان۱۲۷۱ق [مختصر ف: -۸۸۸]

۴۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۹۵۱

آغاز: چون رای نواب مبارک علیه عالیه دامت جلالتها و شوکتها؛ **انجام:**فانما اسمه علی الذین یبدلونه ان الله سمیع علیم ... فی ۱۰ شهر ربیع الاول ۱۲۷۲

وقف‌نامه مدرسه مادر شاه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۷۲ق [رایانه]

۴۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۵۷۹-ف

وقف‌نامه کربلائی صفر علی ناظر ساروی مورخ دهه سوم رمضان ۱۲۸۱ق (معارف اسلامی ۶۸/۸)؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۲-۸]

۴۷. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۲۸۶

آغاز: هو الله تعالی شانه. بسمله. الحمدلله الواقف علی الضمایر؛ **انجام:**و صیغه وقف صحیح مؤبد شرعی عمن یصح عنه صدور العقد جامعة للشرایط ...

وقف‌نامه‌های میرزا محمد شفیع تویسرکانی، شامل هشت فقره وقف‌نامه؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۸۳ق؛ ۱۵گ، ۱۰-۳ سطر، اندازه: ۱۹×۲۴/۵سم [ف: ۳-۱۴۰۳]

۴۸. اصفهان؛ شفتی، مهدی؛ شماره نسخه:۲۶

آغاز: نظر به این که بعض مواضع مسجد جدید حضرت حجة الاسلام اعلی الله مقامه فی دار السلام وقفیت و مسجدیت آن غیر معلوم بود، بلکه معلوم العدم بود بعض آن، لهذا جناب مستطاب ... سید اسدالله و جناب مستطاب ... آقا میر محمد مهدی به تاریخ یوم سه‌شنبه هشتم شرعی شهر رمضان المبارک سنه ۱۲۶۲ در مدرس مسجد حاضر شدند و در خدمت ایشان بودند جناب عمدة الفضلائی حاجی ملا شفیع ترک خوئی و جناب عمدة الفقهائی آخوند ملا محمد رفیع رشتی و جناب فضایل مآب آقا شیخ صدرای تنکابانی و جناب قدوة السادات حاجی میر محمد صادق کلیشادی و جناب آقا سید زین العابدین شفتی و آخوند ملا حسن ولد مرحوم آخوند ملا مؤمن ...

وقف‌نامه مسجد سید، صورت چهار وقف‌نامه است که پس از وفات سید محمد باقر شفتی در تاریخ‌های ۱۲۶۲، ۱۲۶۵، ۱۲۷۱، ۱۲۷۳ق تنظیم شده است؛ خط: نسخ زیبا، کا: حسین طباطبائی، تا: صفر ۱۲۹۰ق؛ ۲۰گ، ۱۰سطر [سه کتابخانه اصفهان: ف: -۱۷۵]

۴۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۰۲۷

اسناد موقوفات است با سجلات علما به فارسی بدین‌گونه: ۱. وقف حاجیه خانم تاج ماه بیگم همشیره حاجی میرزا موسی خان، روستای لوار ملا احمد لوی خطابیان تبریز را بر مزار پدرش در ۲۰ رجب ۱۲۶۳ق، ۲. مصالحه همان حاجیه تاج ماه بیگم (حاجیه خانم) دختر میرزا بزرگ قایم مقام، روستای صوفیان تبریز به حاجیه خدیجه خانم (حاجیه آقا) دختر حاجی میرزا یوسف اشرفی مستوفی وزن علی آبادی و وقف این یکی آن را بر حاجیه خانم و پس از او بر فقرا در ۱۵ جمادی الاول ۱۲۶۹ق، ۳. مصالحه همان حاجیه تاج ماه بیگم روستای خاجه تبریز و صوفیان را به حاجیه خدیجه خانم و وقف این یکی آنها را بر فروشنده و پس از او بر تهی دستان و روشنایی روضه‌های کوفه و کربلا در ۱۵ جمادی الاول ۱۲۶۰ق، ۴. وقف حاج میرزا موسی خان گرمابه کوی چهار منار تبریز را در جمادی الثانی ۱۲۵۰ق، ۵. اقرار حاجیه خانم که روستای سعداباد خوی و ارجیتاب تبریز ثلث حاجی میرزا موسی خان است در ۱۵ جمادی الاول ۱۲۶۹ق، ۶. وقف همین خانم دو در حوالی اندرونی و بیرونی گرمابه نوساز درب مسجد مشهد را بر مزار برادر خود در ۱۹ جمادی الاول ۱۲۶۳ق، ۷. وقف همین خانم یکدرب یخچال شهربند تبریز را بر مزار امامزاده حمزه پهلوی خانه اسماعیل خان و مزار پدر خود و میرزای عیسی قایم مقام در تبریز در ۱۸ محرم ۱۲۶۳ق، ۸ سواد اوقاف وصایای حاجی رستم بیگ ایشای آقاسی باشی و پسرش حاجی میرزا علی مشکوة الملک: نیمه روستای هریس ارونق را برای مؤمنان در محرم ۱۲۷۵، نیز چهار دکان در کوی چهار منار تبریز برای مسجد خودشان در ۴ صفر ۱۲۸۰ و پاره‌ای از رودخانه هریس ارونق برای مادر مشکوة السلطنه در ۱ رمضان ۱۲۸۶ و روستای لاهرود کوهرود میانه برای مسجد حاجی رستم بیک در تبریز در ش ۱۶ جمادی الاول ۱۲۹۴ و وصیت رستم بیک به پسر حاجی میرزا علی به اینکه پاره‌ای از رود هریس به مصارف خیریه برسد مورخ ۲۴ رجب ۱۲۸۶ق، ۹. فهرست موقوفات مشکوة الملک مورخ ۲۱ شوال ۱۲۹۴؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پس از شوال ۱۲۵۰ تا ۱۲۹۴ق؛ جلد: تیماج، ۲۸گ، ۲۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۵-۴۰۸۹]

۵۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۸۶۰

آقا شیخ فتح الله پسر آقا شیخ محد علی کرمانی درباره کشت زار محمد آباد باغین حومه کرمان، برای تعزیه خامس آل عباء، در ذیقعده ۱۳۱۵، با سجل محمد باقر در ۲۸ذیقعده ۱۳۱۵، با گواهی

نویسنده آن به نام علی اکبر درهامش؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ طوماری است به اندازه ۳۲×۸۲ و ۱۸×۷۸ [ف: ۱۷-۴۹۶]

۵۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۶۸/۴۵

وقف‌نامه بقعه امیر سهل بن علی بن ابی طالب در آستانه عراق؛ بی‌کا، تا: اوایل قرن۱۴؛ ۱ص (۳۷۶)، اندازه: ۱۲/۶×۲۱/۸سم [ف: ۲۹/۱-۴۹۷]

۵۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۳۷۷/۲

وقف‌نامه مدرسه سپهسالار ناصری تهران (منتخب)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ۵ص، ۱۷سطر (۱۰×۱۶/۵)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۷-۳۵۸]

۵۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۵۰۱

آغاز: چون رای مبارک نواب علیه عالیه دامت جلالتها و شوکتها بر آن محکم و ثابت شد که در ضمن خیرات کثیره که منظور داشتند مدرسه نیز که بر مسجدی مشتمل باشد؛ **انجام:**از آن ابتیاع نمایند و به نهج مسطور وقف مدرسه مزبوره نمایند فمن بدله بعد ماسم.عه فانها ائمه علی الذین یبدلونه ان الله سم. یع علیم.

از: بنت قاسم خان، وقف‌نامه مسجد و مدرسه قاسم خان نزدیک دروازه دولت از دختر قاسم خان و به تولیت علی قلی میرزا و مدرس مدرسه ملا علی بن عبدالله مدرس و ناظر ملا حسین منجم باشی و کتابداری عبدالوهاب بن علی محمد اصفهانی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ مهر: «حسن بن علی الحکیم» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۶گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۲/۵سم [ف: ۲۸-۷۴]

۵۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۹۷۷

آغاز: ابواب فتح و ظفر و مروج مذهب حق اثنی عشر سحاب شاداب بهار عدل و انصاف ...

طوماری است که در آن وقف‌نامه موقوفات نادرشاه افشار به آستان قدس رضوی بازنویسی شده است. تاریخ وقف‌نامه اصلی محرم ۱۱۴۵ق بوده و تطبیق این سواد با نسخه اصل در ۱۲ ربیع الثانی ۱۳۴۱ق به تأیید دفتر اوقاف خراسان رسیده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴ [ف: ۳۱-۱۶۰]

۵۵. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۰۳۰/۳

دستور پیش‌نویس وقف‌نامه‌ها است؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۰۳ق؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج، ۱۲گ، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳-۱۴۰۹]

۵۶. همدان؛ اداره اوقاف همدان؛ شماره نسخه:۳

وقف‌نامه گرمابه حاجی غلام علی، مورخ ۱۶ شعبان ۱۳۱۱؛ بی‌کا، تا: ۱۶ شعبان۱۳۱۱ق [نشریه: ۵-۳۴۸]

۵۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۳۳۴/۲

وقف‌نامه الحقائق فیض کاشانی، واقف: سیده بیگم خانم همسر حکیم آقا علی مدرس؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رجب۱۳۱۵ق؛ ۱گ (۱۶۵پ) [مختصر ف: -۸۸۷]

۵۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۳۴۴/۱

وقف‌نامه انوار التوحید محمد نراقی، واقف: سیده بیگم خانم همسر حکیم آقا علی مدرس زموزی، متولی الحسن (شاید کرمانشاهی)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رجب۱۳۱۵ق؛ ۱گ (برگ آغاز) [مختصر ف: -۸۸۷]

۵۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۴۹۹/۱

وقف‌نامه نقد النصوص جامی، واقف: سیده بیگم همسر مرحوم آقا علی مدرس، متولی: آقا حسن (کرمانشاهی) (گویا)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رجب۱۳۱۵ق [مختصر ف: -۸۸۸]

۶۰. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۰۴

وقف‌نامه مسجد و مدرسه مشیرالسلطنه، سه وقف‌نامه است با ستایش از واقف (میرزا احمد خان مشیرالسلطنه) در این‌که اوقاف بسیاری از خود به جای گذارده است؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۷ شوال۱۳۱۸ق؛ با سرلوح، مجدول؛ در شش جا خط و امضا و مهر فضل الله نوری در تصدیق وقف؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۰گ، ۱۵سطر (۱۱/۵×۲۰/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۸سم [ف: -۴۳۷]

۶۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۵۸۰

آغاز:بسمله، و به ثقتی و بعد در تاریخ ۲۱ شهر ربیع الثانی سنه ثمان و عشرین و ثلاثمایه بعد الالف (۱۳۲۸) هجری حاضر شد جناب مبادی آداب عزت و سعادت و دیانت نصاب اشرف الحاج؛ **انجام:**و سایر ابواب بر قاطبه مسلمانان فی التاریخ المزبور حسب الحکم الشرعی، کاتب نوشته قلمی شد فی قریة جا غرق حرره الاحقر الجانی حسن بن احمد الحسینی.

صورت وقف‌نامه موقوفات حاجی محمد جاغرقی فرزند حاجی حسین خبوشانی، وی در تاریخ ۲۱ شهریور ربیع الثانی ۱۳۲۸ق املاک خود را که در جاغرق (از توابع مشهد) و حدود آن که ممالک بوده از بیشه ماه و دو باب حوالی و نه عشر از دو آسیاب که یکی از آن دو خراب و یکی آباد و تمامت یکدره فاز و چنار زار که املاک متصرفه شخصی بوده و نیز ملک خریداری از کربلایی حمزه و آقا و آقا غلامرضا بر آستانه رضوی وقف کرده و تمام قطعات موقوفه را به تفصیل و با ذکر دقیق حدود و مشخصات آنها نام برده، در پایان صورت اقرار و گواهی تولیت آستان قدس رضوی است و نیز گواهی عده‌ای علماء مشهد نقل شده؛ خط: نستعلیق شکسته تحریری، کا: حسن بن احمد حسینی، تا: ۱۳۳۷ق؛ ۲۴ص، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۱۰-۱۵۵۲]

۶۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۶۸۷

وقف‌نامه‌های یزد، مساجد، مدارس، مشاهد متبرکه، مقایر و غیرها؛ خط: نستعلیق تحریری، کا: سید محمد وامق، تا: رجب۱۳۶۷ق؛ اهدایی: وزیری؛ جلد: مقوایی، ۱۰۰گ، ۱۷سطر (۱۰/۵×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۳-۱۰۲۱]

۶۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۵۲۳

آغاز:الحمدلله الذی أسعد و أشقی و امات و احیی ... و بعد بر ضمایر صافیه اولی الألباب و قلوب زاکیه ارباب بصیرت

صورت وقف‌نامه‌ای است که حاج میرزا ابراهیم آقا مجتهد خوئی

املاک خود و موقوفاتی که در اختیارش بوده، به تاریخ غره ربیع الاول ۱۲۱۹ در سه باب نگاشته بدین ترتیب: ۱. در موقوفات خود واقف، ۲. در موقوفه پدرش حاج میرزا حسین آقا، ۳. در سایر موقوفات که نحو تعلقی به واقف دارد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ در حواشی صفحه‌ها امضا یا صورت امضاهای بسیاری از علمای آن عصر آمده؛ ۱۴گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۹-۳۳۰]

۶۴. همدان؛ ایزدی، محمود؛ شماره نسخه:۷

وقف‌نامه حاجی اسماعیل پسر کربلایی قربان قلی درباره یک دانگ گرمابه نو در بازار همدان، مورخ ۲۲ رمضان ۱۲۳۲؛ بی‌کا، تا: ۲۲ رمضان۱۲۳۲ق [نشریه: ۵-۳۶۹]

۶۵. یزد؛ جامع کبیر؛ شماره نسخه:۲۱۸

ملازین العابدین پسر ملا ابوتراب بافقی و زنش ام کلثوم خانم دختر محمد بیک بافقی مورخ ۱۵ ذیحجه ۱۲۳۵؛ بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۴-۴۱۶]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۵۱۹/۱۱-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۷۰۹]

۶۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۹۰۲

کاروان سرای حاج حسن تاجر کلاه دوز پسر کربلایی زین العابدین خراسانی در بازار تهران با وصیت نامه او هر دو مورخ ۱۲۶۳؛ بی‌کا، بی‌تا [ف: ۱۷-۵۰۳]

۶۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۴۸۵

وقفنامه وقف مقداری از قریه «جشیر» شهرستان «جی» از بلوکات اصفهان و قریه «دستجرد مهرداران» و «باغ شمس الدین» در لنجان، از برای تغزیه حضرت امام حسین علیه السلام، که سلطان حسین صفوی به تاریخ ۲۰ محرم ۱۱۲۸ق وقف کرده است، در پایان نشانی گواهی این اشخاص آمده است: فتحعلی شاه، سید مرتضی بن سید علی حسینی، محمد باقر بن سید حسین حسینی، محمد حسین بن شاه محمد، محمد بن الحسن الاصفهانی المعروف بالبهاء (فاضل هندی)؛ خط: نسخ زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ صفحه ها مجدول، دارای سرلوح رنگین، مذهب؛ مهر: «منک البهاء»، «لا اله الا الله الملک الحق المبین فتح علی»، «المتوکل علی الله الملک الغنی عبده محمد باقر بن محمد حسین الحسینی»، «نصر من الله و فتح قریب سید مرتضی الحسینی»؛ جلد: تیماج، ۱۷گ، ۸سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۱۴-۲۶۷]

۶۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۹۰۳

حسینیه تهران از حاجی محمد حسین خان امیر تومان شهاب الملک در ۱۹ ذیحجه ۱۲۹۳؛ بی‌کا، بی‌تا [ف: ۱۷-۵۰۳]

۶۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۴۴۸

وقف‌نامه عبدالرزاق حسینی (۱۳۰۱ق)، وقف‌نامه‌ای مشتمل بر وقف یکدانگ و نیم از جمله سه دانگ مختصی خود در قریه کرین با کافه لواحق الشرعیه با یکباب تالار واقعه در قریه مذکور که هر ساله محصول ملک موقوف در تالار صرف و خرج لوازم تعزیه داری و روضه خوانی حضرت امام حسین در دهه عاشورا گردد و تولیت مادامالحیوة با واقف و پس از آن با فرزندش محمدرضا خان است. تاریخ ذیقعده ۱۳۰۱ق همراه با ۹ شاهد و یادداشت تأئیدیه و مهر آنها در حواشی سند؛ خط: نستعلیق درشت خط، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: «الواثق بالله الغنی عبدالرزاق الحسینی» (مربع)، «پاشا» (بیضی)؛ کاغذ: پارچه، ابعاد متن: ۲۳/۵×۳۸/۵، اندازه: ۴۰×۶۰سم [ف: ۱۹-۶۰۴]

۷۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۷۶۴

وقف مزرعه امین آباد است برای عزاداری سید الشهدا در ایام دهه عاشورا و تلاوت قرآن بر مزار واقف، یعنی حاج عبدالصمد تاجر قندهاری؛ خط: نستعلیق و ثلث، بی‌کا، تا: ۱۳۴۱ق، مجدول؛ واقف: محمدرضا حسینی، رمضان ۱۳۴۱؛ ۱گ، [ف: ۳۱-۶۲]

۷۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۸۵۸

در مجموعه حاضر سواد این وقف‌نامه‌ها آمده است: ۱. وقف‌نامه حاجی میرزا موسی خان به تاریخ جمادی الثانی ۱۲۵۰ در مشهد مقدس، ۲. وقف‌نامه حاجیه تاج ماه بیگم همشیره حاج میرزا موسی خان به تاریخ بیستم رجب ۱۲۶۳ق، ۳. وقف‌نامه حاجیه تاج ماه بیگم به تاریخ ۱۸ محرم ۱۲۶۳ق، ۴. صلح‌نامه حاجیه تاج ماه بیگم به حاجیه خدیجه خانم و وقف او املاک مذکور در صلح‌نامه را به تاریخ یازدهم جمادی الاول ۱۲۶۹ق، ۵. صلح‌نامه حاجیه تاج ماه بیگم به حاجیه خدیجه خانم و وقف او املاک مذکور در صلح‌نامه را به تاریخ ۱۵ جمادی الاول ۱۲۶۹ق، ۶. اقرار به ثلث از حاجیه تاج ماه بیگم به تاریخ ۱۵ جمادی الاول ۱۲۶۹ق، ۷. وقف‌نامه حاجیه تاج ماه بیگم به تاریخ ۱۹ جمادی الاول ۱۲۶۳ق، گروهی وقف‌نامه‌ها را تصدیق کرده و نامشان در این رو نوشت‌ها آمده و مطابقت این رونوشت‌ها را تأیید کرده‌اند که نام و تاریخ نوشته آنها بدین قرار است: ۱. صالح ارومیه‌ای فرزند میرزا مهدی مجتهد فرزند ملا علی بتاریخ هفتم ذیقعده ۱۳۱۷ق با مهر: «المتوکل علی الله عبده محمد صالح» (بیضوی)، ۲. علاء الدین موسوی بهبهانی به تاریخ ذیقعده ۱۳۱۷ق با مهر: «علاء الدین الموسوی» (بیضوی)، ۳. میرزا صادق قائمقام حاکم آذربایجان به تاریخ ربیع الاول ۱۲۷۲ق، ۴. حاجی سید محمد حسین طباطبائی ناظم التجار اصفهانی فرزند حاجی سید محمد مهدی طباطبائی، ۵. میرزا لطفعلی امام جمعه فرزند میرزا احمد مجتهد، ۶. میرزا باقر بن احمد مجتهد تبریزی، به تاریخ جمادی الثانی ۱۲۷۱ق، ۷. میرزا علی به تاریخ جمادی الثانی ۱۲۷۱ق، ۸. حاجی عبدالله شاه عبدالعظیمی به تاریخ ربیع الثانی ۱۲۶۹ق، ۹. شیخ عبدالحسین مجتهد به تاریخ شنبه بیستم ربیع الاول ۱۲۶۹ق، ۱۰. ملا علی کنی مجتهد به تاریخ ۱۲ ربیع الثانی ۱۲۶۹ق، ۱۱. میرزا هاشم مجتهد خراسانی، ۱۲. ملا عبدالخالق، ۱۳. میرزا محمد صادق ناظر سرکار امام ثامن علیه السلام، ۱۴. سید صادق رضوی خراسانی، ۱۵. ملا عبدالکریم، ۱۶. محمد حسینی، ۱۷. میرزا مهدی ضابط سرکار فیض آثار، ۱۸. ملا حسین ناظر مطبخ امام ثامن علیه اسلام، ۱۹. میرزا محمد مجتهد، ۲۰. میرزا حسن مجتهد

خراسانی، ۲۱. سید محمد مجتهد خراسانی، ۲۲. میرزا حسین و میرزا عبدالوهاب مشهدی مشرف سرکار فیض آثار، ۲۳. محمد حسین، ۲۴. میرزا موسی خان فراهانی فرزند عیسی حسینی، ۲۵. حاج عبدالعلی فراشباشی، ۲۶. حاجی میرزا باقر فراهانی، ۲۷. شیخ محمد رحیم مجتهد بروجردی، ۲۸. حاجی حاتم خان خوئی، ۲۹. ملا عبدالعلی فراشباشی، ۳۰. ملا کاظم مجتهد همدانی، ۳۱. میرزا عسکری امام جمعه خراسان، ۳۲. میرزا محمد تقی متولی، ۳۳. آخوند ملا علی استرآبادی، ۳۴. حاجی عبدالله نیشابوری، ۳۵. آقا حسین شمرائی، ۳۶. آقا بابا شاه عبدالعظیمی، ۳۷. حاجی آقا شاه عبدالعظیمی، ۳۸. حاجی آقا بزرگ حسینی شاه عبدالعظیمی، ۳۹. مقرب الخاقان محمد رضا خان فراهانی، ۴۰. ملا جعفر شاه عبدالعظیمی، ۴۱. محمود بن محمد علی، ۴۲. محمد کریم بن محمد رحیم فراهانی، ۴۱. میرزا محمود خان قائم مقام فرزند میرزا ابوالحسن خان قائم مقام فرزند میرزا ابوالقاسم اتابک اعظم قائم مقام ثانی به تاریخ غره ربیع الاول ۱۳۱۸ق، ۴۴. میرزا علی اکبر به تاریخ ۲۵ شوال ۱۳۱۷ با مهر «یا علی اکبر» (بیضی)؛ خط: نسخ زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: «المتوکل علی الله عبده محمد صالح» (بیضوی)؛ ۴۳گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۳× ۲۰/۵سم [ف: ۱۵-۲۴۰]

۷۲. تبریز؛ نخجوانی، حسین؛ شماره نسخه:۵۷

وقف‌نامه املاک خواجه رشید الدین فضل الله همدانی، طوماری است دراز و از آغاز و انجام افتاده و آنهم دانسته نیست که چه اندازه ازان نیست؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام [نشریه: ۴-۳۴۳]

۷۳. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۲۲۶/۴

وقف‌نامه مدرسه ناصریه (الذریعه ۲۵: ۱۳۷)؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۰گ (۲۱-۵۰)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۱-۱۰۲]

۷۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۶۸۶/۷

وقف‌نامه خانه و حمام؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [ف: ۷-۲۵]

۷۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۵۷۳-۲۳/۹۳

آغاز: یا من علم آدم الاسماء کلها ثم عرضهم علی الملائکة فقال انبئونی باسماء هؤلاء ویا من جعل مدارسة علم اعلام العلماء شفاء لاسقام اوهام الجهلاء ... بر رأی مهر پیران فضلاء براعت شعار وفصحاء بلاغت آثار مدرسان دارالعیار عمل وعرفان؛ **انجام:**الوقف المسفور الواقعة بمحضری وانا العبد الاقل محمدعلی بن محمد المازندرانی ... الحمد لله الذی هدانا لهذا امرنا السلوک فی مسالک معرفته ومناهج طاعته والصلوة والسلام ... والحمدلله رب العالمین

وقف‌نامه‌ای است که امام وردی بیگ درهنگام وقف مدرسه امامیه واقع در دروازه کازرون شیراز تحریر نموده است، در میراث اسلامی ایران شماره نهم ص ۶۷۱ به چاپ رسیده است؛ خط: نستعلیق جلی، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۰گ، ۹ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۸-۴۹۴۷]

۷۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۰۰۰-ف

وقف‌نامه مملکت آذربایجان، از اردبیل و مشکین آغاز می‌شود مانند دفتر محاسبات؛ خط: نستعلیق و سیاق، بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱-۲۷۲]

۷۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۱۲۵-ف

نسخه اصل: از روی اصل‌هایی که در سازمان کل اوقاف تهران است؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۲-۸۲]

۷۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۹۶۳/۴

وقف‌نامه قریه خاجه مرجان و قریه صوفیان تبریز، واقفه: حاجیه تاج ماه بیگم دختر میرزا عیسی قائم مقام فراهانی؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۸گ (۲۳ر-۳۰ر) [مختصر ف: -۸۸۸]

۷۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۹۶۳/۵

وقف‌نامه قریه صوفیان تبریز(دو دانگ)، واقفه: حاجیه تاج ماه بیگم دختر میرزا عیسی قائم مقام فراهانی؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۶گ (۳۰پ- ۳۵پ) [مختصر ف: -۸۸۸]

۸۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۸۴۵

آغاز: ابوالحسن علی بن موسی الرضا علیه التحیه و السلم؛ **انجام:**جلد بعضی اجزاء متفرقه واجبات فارسی ایضا جلد ...

وقف‌نامه کتب حکیم الملک؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [رایانه]

۸۱. یزد؛ موقوفات یزد؛ شماره نسخه:۲

وقف‌نامه اصفهانک؛ بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۴-۴۶۹]

۸۲. یزد؛ موقوفات یزد؛ شماره نسخه:۳

وقف‌نامه حسین خان آجودان باشی، درباره سه هزار جره آب اهرستان با تولیت حاکم و مجتهد اعلم وقت که در فرمانداری هست؛ بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۴-۴۶۹]

۸۳. یزد؛ موقوفات یزد؛ شماره نسخه:۴

وقف‌نامه دولت آباد؛ بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۴-۴۶۹]

۸۴. یزد؛ موقوفات یزد؛ شماره نسخه:۵

وقف‌نامه زرتشتیان؛ بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۴-۴۶۹]

● وقفنامه برای موقوفات رضی الدین محمد / اسناد / فارسی

vaqf-nāme-ye barāye mowqūfāt-e razī-yod dīn mohammad

محقق خوانساری، حسین بن محمد، ۱۰۱۶ - ۱۰۹۹ قمری

mohaqqeq-e xānsārī, hoseyn ebn-e mohammad (1608 - 1688)

وقف‌نامه‌هایی است که خوانساری برای موقوفات رضی الدین محمد، انشاء کرده است.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۰۸/۱۱

آغاز:آب و رنگ گلستان سخن پردازی و گلگونه بهارستان معنی

طرازی وقف چهره دلارای شاهد حمد چهان پیرایی است؛ **انجام:**پس اگر به خلاف این ادعا نماید باطل و عاطل و از درجه اعتبار ساقط خواهد بود و به مقتضای شرع شریف فاسد و غیر محکوم به والسلام علی من اتبع الهدی.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱۱ص (۸۳-۹۳)، سطور چلیپایی(۶×۲۰)، اندازه: ۹×۲۴/۵سم [ف: ۲۹/۱-۲۹۵]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۹۹۷/۳۸

آغاز:بسمله و به نستعین آب و رنگ گلستان سخن پردازی و گلگونه بهارستان معنی طرازی وقف چهره دل آرای شاهد صمد پیرایی است که منظر رفیع نه فلک پست ترین غرفه ای از ایوان ابداع اوست؛ **انجام:**پس اگر کسی بخلاف این ادعا نماید باطل و عاطل و از درجه اعتبار ساقط خواهد بود و بمقتضای قواعد شرع شریف فاسد و غیر محکوم به و السلام علی من اتبع الهدی (تمام شد خسرو و شیرین وحشی و وقفنامچه عالیجناب افضل العلماء آقا حسینا خنساری فی یوم یکشنبه هشتم شهر رجب المرجب سنه ۱۰۸۳ در ... اصفهان ... در حجره اکابر ملاذی شهریاری ... بجهت ... محب علی بیک بن کلب علی بیک ... علی ید ... حیدری ابن لاچین سلطان محمودی محمدی اللهم اغفرلهما).

خط: نستعلیق، کا: سلطان محمودی محمدی، حیدری بن لاچین، تا: قرن ۱۱؛ ۶گ (۱۶۲ر-۱۶۷پ)، ۱۵سطر (۹/۵×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۴/۵سم [ف: ۸-۶۱۶]

۳. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۴۲۷/۷

خط: نستعلیق، کا: رافع، رفیع الدین، تا: ۱۰۷۸ و ۱۰۷۹ق، جا: اصفهان؛ ۴گ (۶۷ر-۷۰پ)، اندازه: ۱۵×۲۹/۵سم [مؤید: ۳-۳۴۳]

۴. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۳۶۵/۱

آغاز:آب و رنگ گلستان سخن پردازی و گلگونه بهارستان معنی طرازی؛ **انجام:**و بمقتضای قواعد شرع شریف فاسد و غیر محکوم به و السلام علی من اتبع الهدی و صلی الله علی محمد و آله الطیبین الطاهرین

خط: نستعلیق، کا: فیروزآبادی، محمد شفیع، تا: ۱۰۸۳ق، جا: حیدرآباد؛ ۵گ (۱پ-۵پ)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸×۱/۵سم [مؤید: ۳-۳۰۱]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۴۲/۳۱

آغاز: وقف‌نامه که اقاییطاب ثراه به جهت میرزایی میرزا رضی حوا بیگم نوشته اند. آب و رنگ گلستان سخن پردازی و گلگونه بهارستان معنی طرازی وقف چهره دلارای شاهد؛ **انجام:**بتوفیقات الملک الصمد الموید بتاییدات الفرد الاحد میرزا رضیا للسیادة و النجابة والنقابة و الفضیلة.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ ۳ص (۳۶۶-۳۶۸حاشیه)، اندازه: ۱۶/۴×۲۸/۳سم [ف: ۲۹/۱-۴۱۰]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۳/۱۴۲۱۵/۱

آغاز:آب و رنگ گلستان سخن پردازی و گلگون بهارستان معنی طرازی

بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ جلد: گالینگور، ۵گ (۱۸۷ر-۱۹۱ر)، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۳۸-۳۱۹]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴/۲۵۷۰/۱

خط: نسخ، کا: طالقانی، مرتضی بن علم الهدی، تا: ۱۱۲۹ق؛ ابعاد متن: ۷/۵×۱۷، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۹-۱۳۶۳]

● وقفنامه بیاض / شرح دعا، اسناد / فارسی

vaqf-nāme-ye bayāz

مجذوبعلی شاه، محمد جعفر بن صفر، ۱۱۷۵ – ۱۲۳۸ قمری

majzūb-ʻalī-šāh, mohammad jaʻfar ebn-e safar (1762 - 1823)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۲۴/۱

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: رمضان۱۲۲۰ق؛ ۱ص (۱) [ف: ۳۲-۱۵۴]

● وقفنامه حاجی علی پاشا / اسناد / ترکی

vaqf-nāme-ye hājī ʻalī pāšā

علی باغی بن قمر، ق۱۲ قمری

ʻalī bāqī ebn-e qamar(- 18c)

وقف‌نامه املاک موقوفه حاج علی پاشاست در ولایت گنجه که در حضور محمد افندی خوانده و تصحیح شده است. در آخر نام گواهان و تاریخ تحریر آمده است.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۷۱۸/۳

آغاز:طوالع آفتاب دین مبین، و لوامع شمس جهانتاب شرع مبین، طاق زر اندود لاجورد؛ **انجام:**هو الواقع بالطب کتب اولندی. حرر فی یوم التاسع فی شهر شعبان المعظم سنة ست و اربعین و مائة و الف (۱۱۴۶)

خط: نستعلیق ترک، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۴گ (۱۵۶ر-۱۵۹ر)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶/۲×۲۸/۴سم [ف: ۸-۶۶]

← وقف‌نامه ربع رشیدی ﴿ الوقفیة الرشیدیة

● وقفنامه مدرسه ناصری / اسناد / فارسی

vaqf-nāme-ye madrese-ye nāserī

سپهسالار، حسین بن نبی خان، ۱۲۴۳ – ۱۲۹۸ قمری

sepahsālār, hoseyn ebn-e nabī xān (1828 - 1881)

وقف‌نامه میرزا حسین خان سپهسالار قزوینی پسر میرزا نبی خان امیر دیوان است برای مدرسه سپهسالار جدید تهران مورخ ۱۲۹۷ق و ۱۲۹۹ق.

چاپ:در «تاریخ مدرسه عالی سپهسالار» از ابوالقاسم سحاب چاپ ۱۳۲۹ تهران به چاپ رسیده

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۴۶۴

خط: نستعلیق، کا: کلهر، بی‌تا؛ نسخه اصل وقفنامه است به مهر شش تن از علماء، مجدول؛ ۷۹گ، ۱۲ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۵-۷۵۴]

● **وقفنامه‌ها و اسناد آستان قدس رضوی** / اسناد / فارسی

vaqf-nāme-hā va asnād-e āstān-e qods-e razavī

چند وقف‌نامه آستان‌قدس معرفی شده: ۱. نسخه مجلس (۴۸۷/۲ ش ۷۷۷) که در زمان مجدالملک در ۱۲۸۵ گردآوری شده و گزیده مانند است؛ ۲.نسخه دانشگاه تهران (ش ۲۹۸۷) که پس از ۱۲۸۵ بایستی تدوین شده باشد و رونویس سندها است نه گزیده ازآنها؛ ۳. نسخه فهرست چاپ شده در پایان مجلد دوم مطلع الشمس به سال ۱۳۰۲ که سیاهه فرمان‌ها و سندها و وقف‌نامه‌ها هم در دنبال آن هست؛ ۴. کتابچه موقوفات آستان قدس از عبدالمومن منجم باشی در ۱۲۶۷ (ش ۸۵۵۷ آستان قدس)؛ ۵. آثار الرضویه که در ۱۳۱۷ به چاپ رسیده و گزیده بیشتر سندها است و متن برخی دیگر؛ ۶. نسخه ما که کهن‌ترین سند آن مورخ ۹۲۳ق (ش ۴۵) و ۹۳۱ق (ش ۲۰) و ۹۹۷ق (ش ۵۶) است و تازه‌ترین آن مورخ ۱۲۷۵ق (ش ۶۹) و ۱۲۷۶ق (ش ۷۱و۷۲) است و رونویس است و باید پس از ۱۲۷۶ق گردآوری شده باشد.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۱۳۷

اصل پاره‌ای از این سندها اکنون در آستان قدس هست و عکس آنها را هم جلد شده در کتابخانه آستانه رضوی دیده‌ام و متن آنها چند بار تدوین و گردآوری و سیاهه برداری شده؛ خط: نسخ و نستعلیق و شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: میشن، ۱۳۱گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸/۳×۲۸/۵سم [ف: ۴-۸۴۰]

● **وقف‌نامه‌ها و مبایعه نامه‌ها** / اسناد / فارسی

vaqf-nāme-hā va mobāye'e nāme-ye hā

۲۳ قطعه سند شامل وقف‌نامه‌ها و مبایعه‌نامه‌ها انجام شده در مشهد در تاریخ‌های مختلف از ۱۰۴۰ق تا ۱۱۳۵ق که هر کدام دارای چند مهر تأیید است. از جمله: سواد وقف نامچه تیمچه پائین پا مبارک در ۱۰۷۶ق، مبایعه‌نامه مزرعه‌ای در ۱۰۸۷ق، وقف‌نامه دکان قصابی در مشهد مقدس برای طلاب مدرسه پائین پای مبارک در ۱۰۷۷ق، گواهی انحصار وراثت درباره قهوه‌خانه و خبازی در مشهد به تاریخ محرم ۱۰۸۰ق، گواهی تملک یک باغ مشجر در مشهد به وراثت در ۱۰۴۸ق، وقف‌نامه بازارگاه شامل دکاکین متعدده در مشهد در ۱۰۷۸ق، مبایعه‌نامه قهوه‌خانه در مشهد در صفر ۱۰۷۷ق، مبایعه‌نامه قهوه‌خانه در مشهد در صفر ۱۰۷۷ق، مبایعه‌نامه تیمچه شامل بیست و یک دکان در ۱۰۸۰ق، مصالحه‌نامه یک باب خانه در مشهد در ۱۰۷۸ق، مبایعه‌نامه قهوه‌خانه واقعه در مشهد در ۱۰۷۵ق، مبایعه‌نامه قنات واقعه در خبوشان در ۱۱۲۴ق،وقف‌نامه بازارگاه در مشهد به تاریخ ۱۰۷۸ق، مبایعه‌نامه قنات در خبوشان مورخه ۱۱۳۵ق، مبایعه‌نامه مزرعه‌ای در مشهد در ۱۱۰۵ق، وقف‌نامه مدرسه سعدیه واقع در جوار آستانه امام رضا بر طلاب علوم دینی در ۱۰۸۷ق (طومار بزرگی است).

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۹۴۱

خط: نسخ و نستعلیق، تا: ۱۰۴۰–۱۱۳۵ق؛ ۲۳گ [ف: ۳۱-۱۴۲]

← وقفنامه‌های آستان رضوی ≻ سیاهه موقوفات ارض اقدس

● **وقف‌نامه‌های آستان قدس رضوی** / اسناد / فارسی

vaqf-nāme-hā-ye āstān-e qods-e razavī

سواد و رونوشتی است از وقف‌نامه‌ها و قباله‌ها و اسناد املاک آستان رضوی در مشهد طوس که از روی طومارها و فردها و دفترهای دیوانی نوشته شده و کهن‌ترین این اسناد تاریخ ۹۳۱ق (ش ۱۰) و ۹۵۷ق (ش۳) و ۹۹۷ق (ش ۲۰و ۷۵) دارد و تازه‌تر آنها مورخ ۱۲۸۵ق (ش ۱۵و ۲۴ و ۵۶ و ۵۷ و ۵۸) است. در بسیاری از جاها در نسخه ما سفید گذارده شده و می‌خواسته‌اند از نواز روی طومارها و فردها و بنچاق‌ها بنویسند یا اینکه اصل این اسناد ناقص بوده است. این کتاب از رهگذر تاریخی و جغرافیایی و شهرشناسی و کشاورزی و شناختن جامعه ایرانی آنروزها بسیار سودمند و اصطلاحات اداری مذهبی آستان قدس رضوی در آن بسیار آمده است.

کتابی به نام «آثار الرضویه من منتخبات الصدیقیه» در ۱۳۱۷ ق در ۳۷۲ ص به چاپ سنگی رسیده (مشار ۱۳) و در آن گزیده و خلاصه ۱۷۰ وقف‌نامه و قباله آمده است. تدوین این کتاب بدین‌گونه بود که صدیق الدوله میرزا محمد رضا که در ۱۷ شوال ۱۳۱۶ متولی آستان قدس رضوی شده بود در صفر ۱۳۱۷ به معتمد السلطان میرزا اسماعیل خان بن حاجی میرزا حبیب الله همدانی مستوفی دیوان خاصه دستور داده بود که از روی طومارهای کتابخانه آستان قدس گزین کند و گزیده‌ای از وقف‌نامه ها و قباله‌های موقوفات آستان قدس را به چاپ برساند. او در ۱ ربیع الاول ۱۳۱۷ (تنگوزئیل) گردآوری آنها را آغاز و با همراهی آقا میرزا عبدالعلی مصحح کتابخانه به پایان رسانده است نسخه ای از آن را با فهرست، میرزا طاهر طبیب مشهدی خادم کشیک ثالث آستانه در دهه نخستین ذیحجه ۱۳۱۷ نوشته است اگر چه در پایان فهرست «سنة سبع عشر و ماتین بعد الالف» دارد. در دیباچه کتاب از مظفرالدین شاه و میرزا علی اصغر خان امین السلطان صدر اعظم و در پایان آن از رکن الدوله فرمانفرمای خراسان و سیستان و منتخب الدوله پسر صدیق الدوله یاد شده است. در چاپ کتاب بهاءالتولیه داود حسینی مدرس هم کمک نموده و کار چاپ با شیخ محمد بن محمد رضای طهرانی بوده است.در این چاپ نخست طومار علی شاه مورخ رمضان ۱۱۶۰ هست (ص ۷–۶۷) و سپس طومار جمع موقوفات عضدالملک (ش ۱و۲) و این دو مجموعه خطی و چاپی مکمل یکدیگرند و اگر چاپ دیگری بخواهند باید بکنند به هر دو

بنگرند.
در فهرست مجلس (۴۸۷:۲ ش ۷۷۷) از «کتابچه موقوفات» آستان قدس رضوی که در زمان تولیت مجدالملک به سال ۱۲۸۵ نگارش یافته است یاد گردیده است.
چنین است گزیده‌ای از این اسناد وقف:۱.وقف‌نامه شاه عباس درباره عمارات آستانه مقدسه در تاریخ ۱۰۱۱ق؛ ۲.وقف‌نامه شاه عباس درباره چشمه گل و زمین دنیا تبه مشهد با تولیت سید میرزا الغ مشهدی بی‌تاریخ؛ ۳.وقف‌نامه با تولیت شاه تهماسب مورخ ربیع الثانی۹۵۷ق؛ ۴. وقف‌نامه نادر قلی خان والی خراسان و فرمانروای ایران مورخ ۱ محرم ۱۱۴۵ق، در ص ۱۵۹-۱۶۲ چاپی ش ۲۴ «نادر علی خان» آمده است؛ ۵. وقف شاهرخ شاه املاکی را برای مزار شاه طهماسب؛ ۶. وقف‌نامه مورخ ذیقعده ۱۱۶۱ق برای موقوفات قدیمی صفوی و جدیدی علیشاهی و نه زوج کشت زار دنجان؛ ۷. سواد طومار علیشاهی مورخ رمضان ۱۱۶۰ق؛ ۸.وقف‌نامه شاه عباس دوعشر کلات را برای یک نفر طالب علم و خرج شماعخانه مورخ رجب ۱۰۲۴ق؛ ۹. فرمان شاه طهماسب برای میرزا علی نقی نصیری خادم آستانه درباره وقف نیای او خواجه عتیق علی منشی الممالک چهارده رقبه واقع در مشهد را با تولیت خود و فرزندان خود؛ ۱۰. وقف‌نامه عتیقعلی منشی بن احمد بن ملک اسمعیل نصیری طوسی اردوبادی مورخ جمادی الثانی ۹۳۱ق؛ ۱۱.وقف‌نامه امیر الامرا کلبعلیخان سر بیگلر بیگی مشهد و قورچی باشی در زمان شاه تهماسب مورخ ربیع الثانی ۱۰۹۷قبرای کاروانسرا و گرمابه؛ ۱۲.وقف‌نامه قمر نساء خانم دختر میرزا بدیع فندرسکی با مشورت میرزا محمد ابو صالحا پسر میرزا ابوطالب برای روستای سورمن فندرسک در ۱ شوال ۱۱۱۲ق؛ ۱۳. «وقفنامچه مدرسه فاضلخان» از شمسا میرزا محمد کاظمای کرمانی مشهدی املاکی را بر وکلاء نواب فرنگیس بیگم دختر نواب خلیفه سلطان و ساکنان مدرسه فاضلخان در خیابان علیای مشهد در پایان جمادی ۱۰۸۴ق؛ ۱۴. وقف‌نامه محمد علی حسینی برای کشت زار سیساباد بلوک تبادکان مورخ ذیحجه ۱۲۲۴ق؛ ۱۵. حکم حاجی میرزا حسن رضوی به وقف بودن شوراب تبادکان برای مدرسه فاضلخان با دعای حاجی محمد تقی پیش‌نماز پسر ملا محمد قاینی متولی آن مدرسه مورخ ۹ ربیع الثانی ۱۲۸۵ق؛ ۱۶. سواد وقف‌نامه کشت‌زار سه گوشه مشهور به محمد آباد بلوک تبادکان دارای حرمسرا و مهمانخانه و یخدان و گرمابه و داشخانه و کشت زار کوشک درخت همین بلوک که خواجه ملا میر عبدالله تونی به میر علاءالدین محمد حسینی کاشانی به بهای هزار تومان عراقی در ۵ شوال ۱۰۸۲ق فروخته و او وقف مدرسه فاضلخان نموده و تولیت را به کاشف الدوله محمد داده است در محرم ۱۱۰۰ با چهار سند دیگر مربوط به همین وقف مورخ ۱۰۹۹ و ۱۱۰۸ق؛ ۱۷. سواد وقف‌نامه میرزا ابوالحسن صاحب نسق پسر حاجی محمد باقر صاحب نسق برای کشت‌زار علیا باد مشهور به فیض آباد در مشهد در ۴ رجب ۱۱۲۹ق؛ ۱۸. وقف آقا بشارت غلام سرکار خاصه ششدانگ سعادت آباد از بلوک کنار شهر ولایت ترشیز و کشت زارهای دهنوک (نجف آباد) و ابوسعیدی (باقرآباد) و فیروزی و باغ شفیع آباد را به تولیت آقا امام قلی ریش سفید حرم محترم و نظارت میرزا عبدالحسین ایشیک آقاسی باشی حرم محترم مورخ رمضان ۱۱۲۶ق؛ ۱۹. وقف صفی قلیخان غلام دودمان صفوی پسر رستم خان سپهسالار ایران شش دانگ کشت‌زار کوچکی تبادکان با آبی زار و دیمچه زار و اولنگ و مرغزار و دهکده و قنات قرابجوق و باغ و طاحونه و هفده در دکان و یک قهوه خانه و دو در خانه جلو چهارباغ شهره را در پایان دهه دوم ماه یکم سال ۱۰۸۶ق؛ ۲۰. وقف بیک آغاخانم دختر ارشدی بیک ذوالقدر سلیمان آباد فزان قزوین را در ربیع الاول ۹۹۷ق؛ ۲۱. وقف‌نامه گنجعلیخان زنگ فرمانروای کرمان برای پاره‌ای از املاک شهر کرمان در چهار فصل در زمان شاه عباس مورخ رجب ۱۰۲۴ق؛ ۲۲. درباره تعمیر وقف گنجعلیخان مورخ ۱۲۷۴ق؛ ۲۳. درباره وقف گنجعلیخان مورخ ۱۲۵۸ق؛ ۲۴. درباره همین املاک وقفی کرمان مورخ ۱۲۸۵ق؛ ۲۵. درباره وقف گنجعلیخان و حکم حاجی سید محمد باقر مورخ رجب ۱۲۷۷ق؛ ۲۶. نیز درباره همین وقف و حکم همو مورخ ۱۲۷۸ق؛ ۲۷. نیز درباره همین وقف مورخ ۱۲۵۸-۱۲۵۹ق؛ ۲۸. پرسشی درباره حکم همان سید محمد باقر؛ ۲۹. دو حکم در همین باره مورخ ذیحجه ۱۲۶۸ و ۱۲۵۹ با مهر آخنده ملا علی؛ ۳۰. پرسشی در همین باره بی تاریخ؛ ۳۱. حکم شیخ محمد رحیم در پاسخ آن مورخ ۱۲۶۷ق؛ ۳۲. سند دیگر مورخ ذیقعده ۱۲۷۳ق؛ ۳۳. صورت تعمیر حمام و دکاکین مورخ ذیحجه ۱۲۷۳ق؛ ۳۴. فرمان شاهزاده مؤید الدوله در اجرای حکم حجة الاسلام و صورت جمع و خرج آقا میرزا یوسف مباشر موقوفات مورخ ۸ محرم ۱۲۷۳ق؛ ۳۵. فرمان شاهانه خطاب به محمد اسمعیل خان وزیر کرمان درباره استرداد موقوفات از وراث گنجعلیخان مورخ جمادی الاول ۱۲۸۱ق؛ ۳۶. شکایت میرزا یوسف از جناب عضدالملک متولی باشی بدیوان عدلیه در باب املاک گنجعلیخان مورخ روز دوشنبه رمضان ۱۲۷۶ق؛ ۳۷. پرسشی درباره این‌که بیست تومان تبریزی زمان شاه عباس (۲۶۰ سال پیش) به پول این زمان که قرار در ۲۶ نخود است چند می‌شود مورخ جمادی الثانی ۱۲۸۰ق؛ ۳۸. تسلیم محمد حسین شریف یکدانگ و نیم حسین آباد وقف آستانه را به میرزا یوسف و آقا محمد صادق مورخ جمادی الاول ۱۲۶۹ق؛ ۳۹. درخواست حاجی ملا حسین مامور آستانه در مورد موقوفات کرمان بخشودگی مالیات کشت زار دره گز در کهپایه ماهان را و حکم این بخشودگی مورخ شوال ۱۲۷۳ق؛ ۴۰. فرمان شاهانه درباره بخشودگی مالیات طایفه اعراب خراسانی مشهور به امیر شاهی به درخواست میرزا یوسف کرمانی و دستور به محمد اسمعیل خان پیشکار کرمان که سالانه همان سی تومان را به

آستان قدس بپردازند مورخ شوال ۱۲۷۷ق؛ ۴۱. تعهد ریش سفیدان طایفه امیر شاهی و اعراب بیچاره که سی تومان بمیرزا یوسف و آقا محمد صادق و گماشتگان متولی آستانه بپردازند مورخ ۲۷ شعبان ۱۲۶۹ق؛ ۴۲. تعهد فرج الله امیر شاهی به پرداخت سی توماm مورخ رجب ۱۲۷۰ق؛ ۴۳. دستور وصول مالیات طایفه خراسانی و اعراب ملقب به بیچاره؛ ۴۴. دستور پرداخت پنج تومان تبریزی به نام سیورغال بابت موقوفه جویبار کرمان به متولیان آستانه مورخ ۱جمادی الاول ۱۲۶۹ق؛ ۴۵. وقف کشت زار حسین انساری و حسین آقا باقری در ۲۰ شعبان ۱۲۶۹ق؛ ۴۶. وقف‌نامه نور جهان خانم دختر زین العابدین خان کرمانی و زن حسنعلی بیک پسر شاهرخ خان افشار کرمانی درباره کشت‌زار شاه آباد کرمان برای روشنایی نجف و مشهد مورخ ۲۱ شعبان ۱۲۱۸ در تهران و ۱۲ رجب ۱۲۲۲ق در مشهد؛ ۴۷. تعلیقه بنیچه دره گز ماهان کرمان و درخواست بخشودگی مالیات کشت‌زار دره گز وقف امیر تومان فرمانروای کرمان برای آستان قدس مورخ ذیحجه ۱۲۸۴ با حکم اجرای آن؛ ۴۸. فرمان بخشودگی هزار و دویست دینار بنیچه دره‌گز ماهان کرمان وقف آستان قدس مورخ ۱۲۸۴ق؛ ۴۹. تعلیقه در باب باغ ناصریه به عالیجاه کلانتر مورخ رجب ۱۲۸۱ق؛ ۵۰. تعلیقه در باب باغ ناصریه به عالیجاه فراشباشی مورخ رجب ۱۲۸۱ق؛ ۵۱. سیاهه املاکی که سرکار محمد اسمعیل خان وکیل الملک در عهده میرزا حسنعلی بیگ گذارده مورخ جمادی الاول۱۲۸۴ق؛ ۵۲. طومار ابواب جمعی کربلایی محمد علی فراش آستانه در کرمان از موقوفات؛ ۵۳. سواد موقوفات گنجعلی خان به شرح آخر مفاصا حساب هفت ساله در طی کتابچه مفصل ممهور به مهر میرزا عبدالرحیم و میرزا حسین متولیان و مهر آقا میرزا یوسف مباشر و میرزا بزرگ مستوفی کرمان و خادم آستانه و آقا محمد صادق فراش آستانه که آقا میرزا حسین متولی این موقوفات تمکین اجرای حکم حجة الاسلام کرده است مورخ ۲۳ ذیحجه ۱۲۶۸ق؛ ۵۴. دستور پرداخت مخارج آقا میر حسین متولی موقوفات گنجعلیخان در ۱۲۶۸ق؛ ۵۵. در باب بستانکاری آقا میرزا حسین در ذیحجه ۱۲۶۸ق؛ ۵۶. رسید ۱۲۵ تومان به او مورخ صفر ۱۲۶۹ق؛ ۵۷. رفتن حاجی سید ابوالحسن خان امین کل آستانه برای نظم موقوفات گنجعلیخان بکرمان و اجرای حکم حجة الاسلام حاج سید محمد باقر مورخ ۱۹ ربیع الاول ۱۲۸۵ق؛ ۵۸. وکالت آقا میرزا حسین و میرزا حسن و میرزا تقی آقا و میرزا عبدالرؤف در اجرای صیغه در این باب در همان تاریخ؛ ۵۹. دستور به میرزا یوسف خادم آستانه در ۱۲۸۵ق در اجرای حکم قراردادنامه آقای حاجی سید محمد جواد مجتهد ممهور به مهر علمای کرمان درباره موقوفیات گنجعلی خان مورخ ربیع الثانی ۱۲۸۵ق؛ ۶۰. وقف‌نامه میرزا فضل الله وزیر نظام دولت ایران مورخ ۱۰ ذیحجه ۱۲۸۶ق؛ ۶۱. وقف‌نامه دیگر همو مورخ رجب ۱۲۷۱ق، در آثار رضویه چهار فقره در این باره آمده است (ص ۱۳۶-۱۳۹)؛ ۶۲. وقف‌نامه مهدی قلی بیک میرآخورباشی درباره کشت‌زار جاغر تبادکان مورخ ۱۵ ربیع الثانی ۱۰۱۱ق؛ ۶۳. وقف‌نامه سید عضدالملک درباره کاریز چهار طاق و کشت‌زار حسین آباد مورخ جمادی الاول ۱۲۷۶ق؛ ۶۴. قباله فروش خواجه محمد اکبر پسر خواجه مظفر حسین نیشابوری کشت‌زار بیرام آباد بلوک درب حاجی (قاضی) نیشابور را به بهای ۱۵۰ تومان به میرزا شاه تقی الدین محمد رضوی متولی آستانه در ربیع الثانی ۱۰۹۲ق؛ ۶۵. وقف همین بیرم آباد در ربیع الثانی ۱۲۷۰ق؛ ۶۶. قباله فروش گوهرشاد بیگم همسر آقا میرزا عبدالوهاب خادمباشی کشیک رابع و آغ بیگم همسر عبدالعلی کشیک نویس آستانه دو دختر میرزا محمد تقی متولی آستانه یکدرد کان را به بهای نود تومان به مادر شاهزاده جلال الدوله فرمانروای خراسان در ۱۲ ربیع الاول ۱۲۸۴ق؛ ۶۷. وقف آقا میرزا محمد کاظم خان لله باشی شاهزاده و آقا میرزا یوسف به وکالت از مادر همان شاهزاده جلال الدوله همان دکان را در ۱۸ ربیع لاول ۱۲۸۴ق؛ ۶۸. اعتراف بانو آهوخان مادر حاجی میرزا ادهم حسینی شیرنکی بوقفیت آب روستای عمیدآباد سبزوار با هشت جریب زمین به خوید و حیات کوشک و بی حق بودن او در املاک میرزا محمد سمیع قاضی حسینی شیرنگی در ربیع الاول ۱۰۹۳ق (ص ۲۲۷ ش ۷۱ چاپی)؛ ۶۹. وقف محمد آقا بیک جوله این مسکی (؟) کشت‌زار خرق بلوک درزاب را در ربیع الاول ۱۲۷۶ق؛ ۷۰. وقف‌نامچه حاجی عبدالله درباره کشت‌زار پسکن تباتکان و مهرآباد بلوک شهر و بهوس سرجام و باغ نکاج بلوک شهر و تیمچه قیصریه با نیابت تولیت حاج میر فیض الله موسوی فراشباشی سرکار فیض آثار پسر میرزا سنجر مورخ جمادی الاول ۱۲۶۸ق؛ ۷۱. وقف‌نامه مهدیقلی بیک امیر آخورباشی خاصه شریفه برای روستایی پس پشته بلوک درزاب و روستای گازرگاه تبادکان و گرمابه سرسنگ و باغ کرج ساوج بلاغ در رجب ۱۰۲۷ق؛ ۷۲. وقف‌نامه محمد علی بیک پسر حاجی صفی خان قرقلو برای کشت‌زار سران بلوک طوس در شوال ۱۲۱۸ق؛ ۷۳. وقف‌نامه حاجی سید میرزای صراف پسر آقا سید علی و حاجی کلبعلی تحویل دار شماع خانه پسر کربلایی رضا در نبار باشی سرکار فیض آثار مورخ ۱۲ ربیع الاول ۱۲۷۸ق؛ ۷۴. وقف‌نامه حاجی سید میرزای صراف بی‌تاریخ؛ ۷۵. وقف‌نامه محمد حسن خان سالار برای یکدرب گرمابه نوساز خود در کوچه کنار خیابان بالای مشهد با زمین‌های بار انداز در همان کوچه با تولیت میرزا محمد رحیم مستوفی سرکار فیض آثار و نظارت مادر یزدان بخش میرزا فرزند خود مورخ شعبان ۱۲۶۳ق؛ ۷۶. وقف‌نامه بیک آغا خانم دختر ارشدی بیک ذوالقدر درباره سلیمان آباد قزان قزوین در ربیع الاول ۹۹۷ق؛ ۷۷. وقف وزیر خراسان مورخ ۱۲ ربیع الثانی ۱۰۹۳ق؛ ۷۸. وقف میرزا علی حسن پسر کربلایی محمد شریف باغ و کشت‌زار روستای عنبران را در ۲ ربیع الاول

۱۱۹۶ق؛ ۷۹. وقف میرزا محمد مهدی پسر امیر سید رضای حسینی علوی مشهدی یکدرخانه کوچه عسلگاه و یکدرخانه پهلوی مسجد جامع مشهد و کشت‌زار مهراباد بلوک فرهادچه خراسان و کشت‌زار پشت رود فرهادچه را مورخ روز چهارشنبه ۱۱ رجب ۱۰۸۰ق؛ ۸۰ وقف‌نامه حاج معتمد الدوله محمود بیکا ناظر بیوتات سرکار خاصه شریفه شاه سلطان حسین درباره خیراباد محرابخانی بلوک تبادکان به نام محمود آباد و کاریز درویش بیک بیرون دروازه نوغان و کشت‌زار بیرون همین دروازه با تولیت همین شاه مورخ شب ۲۳ رمضان ۱۱۱۲ق؛ ۸۱. وقف‌نامه جعفر خان بیکا پسر محمد باقر بیک مختاری بیات برای دو کشت زار ادک مشهور به بابا قطاری و چنگرک با تولیت محمد باقر خان پسر بزرگتر خود و نظارت میرزا محمد رضی کلیدری ناظر مسجد جامع بزرگ مشهد در روز چهارشنبه ۱۱ ربیع الثانی ۱۱۷۲ق (ص ۲۲۹–۲۳۰ ش ۷۴ چاپی)؛ ۸۲. وقف‌نامه میرزا علاءالدین محمد پسر میرزا جلال الدین محمد کشمیری مشهدی درباره رطاحونه نهر طرق زیر رباط شاهی با تولیت آقا محمد حسین خطیب سرکار فیض آثار نزد ملا محمد محسن مجتهد در رمضان ۱۰۱۳ق (ص ۱۸۴–۱۸۵ ش ۳۶ چاپی)؛ ۸۳ وقف‌نامه حاجیه شهربانو بیکم دختر میرزا محمد اسماعیل برای دو زوج ده مظفر با تولیت مصطفی میرزا در ۱ رمضان ۱۲۲۹ق (ص ۱۰۱–۱۹۲ چاپی ش ۴۲)؛ ۸۴ وقف‌نامه حاج خادم آستانه برای کشت‌زار کورتیان بلوک اردمه مشهد مورخ ۲۷ ربیع الثانی ۱۰۲۵ق نوشته محمد مهدی حسینی؛ ۸۵ وقف‌نامه باغهای روستای درود بلوک زیر خان نیشابور مورخ جمادی الاول ۱۱۱۲ق؛ ۸۶ وقف‌نامه حاجی علی اکبر پسر حاجی ملک محمد اصفهانی مشهدی برای چندین کشت زار بلوک طوس و رادکان و شاندیز مشهد در ۱۰ ذیقعده ۱۰۱۴ق؛ ۸۷ وقف کشت زار سمنجان جرجرجام و حسن آباد پهلوی آن در ۲۰ شعبان ۱۰۸۸ نام واقف نیامده و همان اوصاف او یاد شده و همین اندازه پیداست که هاشمی است؛ ۸۸ وقف میرزا سید حسینا پسر میرزا ابوالقاسم جامی یک درب حوالی محله سراب مشهد در کوچه باغ عنبر دارای مهمانخانه و حرمسرا را با چند کتاب با تولیت میرزا نورالدین محمد جبلعاملی در ۴ ذیقعده ۱۰۱۷ق؛ ۸۹. فروش میر میران پسر میرزا یحیی موسوی مشهدی و میرزا فضل الله پسر میرزا شکر الله به آستان قدس رضوی کشت زار موسی آباد بلوک میانولایت مشهد را به دو تومان عراقی در ۲۲ شوال ۱۰۷۵ق؛ ۹۰. وقف‌نامه محمد اشرف بیک برای خرق تبادکان در ۱۰ ربیع الاول ۱۱۷۶ق؛ ۹۱. وقف عبدالمجید خان هفت جوبه میم انگورستان فیض آباد و آب ریوند شامات نیشابور را با تولیت حاجی ملا محمد کتابدار سرکار فیض آثار در ۲۲ محرم ۱۲۱۲ق؛ ۹۲. وقف حاجی غلام محمدا صدیقی یکدرب تیمچه محتسب مشهد و کلیکاب خانه کوی گود حسام الدین مشهد را با تولیت میرزا شاه تقی الدین محمدا رضویا در ۱۰۸۷/۲/۷ق؛

۹۳. وقف‌نامه کلبعلیخان پسر گوهرشاد بیگم خانم دختر یوسف علی خان جلایر به سفارش مادرش درباره آب و زمین کشت زار سیس آباد در ۱۲ رمضان ۱۲۱۰ق؛ ۹۴. وقف‌نامه آمیرزا شاه تقی الدین محمدای رضوی پسر میرزا محمد باقرای رضوی متولی درباره تیمچه عیدگاه پهلوی تیمچه چیت گران در مشهد در ۲۳ صفر ۱۰۸۸ و سه دکان دیگر در شعبان ۱۰۸۸ق؛ ۹۵. وقف حواجم ویردی آقا و علم ویردی آقا و محمد قلی و علی قلی و دیگران مورخ ۱۰ ذیقعده ۱۰۹۶ق؛ ۹۶. وقف میرزا ابوالقاسم بن میرزا عزیزالله حسینی گنابادی و میرزا ابوطالب بن میرزا محمد مؤمن حسینی گنابادی کاریزدولاب گناباد را با تولیت میرزا ابوطالب در ۱ شوال ۱۰۹۲ق؛ ۹۷. وقف آقا رجبعلی و عباسقلی بک پسران جعفر قلی بک شاطر سرکار شاهنشاه نادرشاه زمین سراب را در ۱ رمضان ۱۰۶۱ق؛ ۹۸. وقف میرزا محمد زمانا پسر امیر بهاءالدین حسینی آل براق مبارک آباد (جیب آباد) تبادکان را در ۹ شوال ۱۰۸۳ق؛ ۹۹. وقف حاجی مرتضی قلی بیک یازده در دکان بازارچه راه میدان پیوسته به خیابان پایین پای را در ۱۷ ربیع الاول ۱۰۸۲ق؛ ۱۰۰. سند وقفیت سبزیکار آقا جمالی قزوین در زمان محمد شاه قاجار مورخ ۱۴ صفر ۱۲۵۶ق؛ ۱۰۱. وقف معصومه خانم همسر محمد بوشکی کوهسرخی و خاتون ائمه دختر او آب کشت زار عباس آباد رینوش را با تولیت ملا علی اصغر نورچکی در ۲۲ شوال ۱۲۵۲ق (ص ۲۸۴ ش ۱۲۷ چاپی)؛ ۱۰۲. وقف محمد حسین بیکا پسر امیر خان بیک قرقلو کشت زار شریف آباد جنابد کاو کش را در ۱۰ ربیع الاول ۱۱۸۷ق؛ ۱۰۳. فروش محمد علی بیک پسر لاچین بیک پسر زمان بیک املاک ارثی خود را به آستان قدس رضوی به ۱۲۰ تومان در دهه سوم رمضان ۱۰۹۵ق؛ ۱۰۴. وقف میرزا محمد اسمعیل پسر میرزا محمد ابراهیم خبوشانی کاریز روستای ازال سر ولایت چناران رادر ربیع الاول ۱۲۰۱ق؛ ۱۰۵. وقف محمد بیک دیوان بیکی کشت زار ابست در بلوک مایوان خبوشان و آب آن را در شعبان ۱۰۹۲ق؛ ۱۰۶. فروش استاد بیک محمد جاهجوباشی سرکار فیض آثار پسر استاد شاه حسن کشت زار چهار دیوارک بلوک تبادکان را به ۶۰ تومان در ذیقعده ۱۰۹۲ق؛ ۱۰۷. وقف علیخان آقا پسر الله یارخان قلیجی دو شبانه روز آب کاریز احمداباد جوین میان محمد آباد و بحرآباد را با زمین‌های آن در شعبان ۱۲۱۲ق؛ ۱۰۸. وقف میرزا محمد حسین پسر میرزا جعفر جوینی کروزدهی یکروز آب رودبار شاواج پایین را در ۱۲ شوال ۱۲۲۹ق؛ ۱۰۹. وقف آقا محمد اسماعیل پسر نادر بختیاری طاحونه میان کاهون و خرمنه در سربشک باغ‌های کاهون را در ۲۳ شوال ۱۲۲۴ق؛ ۱۱۰. وقف محمد سعید پسر خواجه افضل خافی آب رودخانه سنجال خواف را در محرم ۱۱۷۶ق؛ ۱۱۱. وقف حاجی میرزا علی رضا پسر حاجی ابراهیم وزیر شیرازی روستای حصار اولیا را در ورامین طهران در رمضان ۱۲۵۷ و عریضه او؛ ۱۱۲. وقف محمد محسن بن عباس

علی آقای سرخسی قرایی کشت زار تاتوی بالا نرخ نیشابور را در شعبان ۱۲۲۴ق؛ ۱۱۳. وقف عباسقلی بیک مورخ ۲۵ صفر ۱۱۱۸ق؛ ۱۱۴. وقف‌نامه مکرمت خان محمد صالح بن خاجه حسین کرمانی درباره پاره‌ای از کشت‌زار کنوجرد تبادکان مورخ جمادی الثانی ۱۰۹۶ق؛ ۱۱۵. وقف امام قلی پسر شمس بیک قرقلو پاره‌ای دیگر از کشت زار کنوجرد تبادکان را؛ ۱۱۶. فرمان ناصرالدین شاه درباره طومار سید عضدالملک قزوینی مورخ ربیع الاول ۱۲۷۵ق (ص ۶۸ چاپی ش ۲)؛ ۱۱۷. طومار موقوفات که به دستور سید عضدالملک میرزا محمد حسین بن فضل الله حسینی قزوینی که به حکم ناصرالدین شاه متولی آستان قدس شده بود گردآوری شده و در کتابخانه آستانه گذارده شده است مورخ رجب ۱۲۷۳ق. این دومین طومار است و طومار نخستین که از عادلشاه است مورخ ۱۱۶۰ق در چاپی آمده (ص ۷-۶۷ ش ۱) و در اینجا نیست. این قزوینی در ۱۲۷۲-۱۲۷۷ق و ۱۲۸۲ و ۱۲۸۵ق متولی آنجا بوده است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۹۸۷ و ۳۸۹۴-ف

خط: نسخ و نستعلیق و سیاق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳و ۱۴؛ جلد: تیماج، ۲۴۴گ، ۲۱سطر (۱۱×۲۱)، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۱۰-۱۸۹۹] و [فیلمها ف: ۲-۲۷۶]

● **وقفنامه‌های میرزا احمدخان مشیرالسلطنه** / اسناد / فارسی

vaqf-nāme-hā-ye mīrzā ahmad xān mošīr-os saltane

وقف‌نامه‌های میرزا احمد خان مشیرالسلطنه، دارای شش صورت وقف‌نامه است در یک کتابچه جامع همه نسخ وقف.

چاپ: ایران، سنگی، ۱۳۱۸ق، رحلی، ۱۳ص؛ تهران،۱۳۱۹ق، خشتی (وزیری کوچک)، ۲۰ص

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۱۳

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۷ شوال۱۳۱۸ق؛ مجدول، مذهب؛ با شش تصدیق وقف به خط و مهر و امضاء حاج شیخ فضل الله نوری در صفر ۱۳۱۸؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۵گ، ۱۵سطر (۱۰×۲۰)، اندازه: ۱۷×۲۸سم [سنا: ف: ۲-۱۶۹]

● **وقف النقود = اثبات جواز وقف النقود (رسالة فی)** / فقه / عربی

waqf-un nuqūd = iṯbāt-u jawāz-i waqf-in nuqūd (r.-un fī)

ابوالسعود عمادی، محمد بن محمد، ۸۹۳؟-۹۸۲ قمری

ab-os-so‘ūd-e ‘emādī, mohammad ebn-e mohammad (1488 - 1575)

در حکم وقف چیزی که مانند زمین ثابت نباشد مثلا و مانند دستگاه زراعت باشد که از بین می‌رود و تابع زمین است، این گونه وقف در این رساله طبق مذاهب اهل سنت بررسی شده است.

شروح و حواشی:

۱- شرح وقف النقود

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۴۰۹/۳

آغاز: الحمدلله محق الحق و مهلم الصواب ... و بعد فاعلم ان وقف المنقول تبعا للعقار کوقف البناء مع العرصة؛ **انجام:** فحینئذ یتم امر التسجیل و یکون ذلک وقفا لازما بالاتفاق

خط: نسخ، کا: عبدالباقی بن فضل الله، تا: ۱۱۰۴ق؛ محشی؛ جلد: مقوایی، ۸گ (۴۱پ-۴۸ر)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۱۷-۱۲]

← الوقف و الابتداء > وقوف سجاوندی

● **الوقف و الابتداء** / قرائت / عربی

al-waqf wa-l ibtidā’

دانی، عثمان بن سعید، ۳۷۱ - ۴۴۴ ؟ قمری

dānī, ‘osmān ebn-e sa‘īd (982 - 1053)

کتاب الوقف التام و الوقف الکافی و الوقف الحسن است.

چاپ: بغداد، محقق: جاید زیدان مخلف، مطبعة الوزارة، ۴۷۵ص، ۱۹۸۳ق.

[المخطوطات المصورة ۷:۱]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۱۶۳

آغاز: الحمدلله المتوحد بالقدرة المتفرد بالکبریاء و العظمة؛

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: وسط (انجام در سورة النصر افتاده)؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۲۶گ، ۱۷سطر (۱۰×۱۸)، اندازه: ۱۶/۵×۲۳سم [ف: ۱۷-۴۵]

● **الوقف و الابتداء = الوقوف السجاوندی = الوقف و الابتداء الکبیر** / تجوید / عربی

al-waqf wa-l ibtidā’ = wuqūf-us sajāwandī = al-waqf wa-l ibtidā’-il kabīr

سجاوندی، محمد بن طیفور، - ۵۶۰ قمری

sajāvandī, mohammad ebn-e tayfūr(- 1166)

شناسایی جای وقف و ابتداء از مسائل مهم علم قرائت است و شعبه‌ای از آن محسوب است، لیکن نظر به اهمیتی که داشته است کتاب‌های جداگانه درباره آن نگاشته شده و سابقه آن تا نزدیک قرن سوم و شاید دوم هجری می‌رسد. ابن ندیم در الفهرست (ن-۳۷۷) در فصلی با عنوان «الکتب المؤلفة فی الوقف و الابتداء فی القرآن»این اشخاص را نام برده:۱. حمزه، ۲. فراء، ۳. خلف، ۴. ابن سعدان، ۵. ضرار بن صرد، ۶. ابو عمر دوری، ۷.

هشام بن عبدالله، ۸. ابوعبدالرحمان یزیدی، ۹. ابن انباری، ۱۰. ابن کیان، ۱۱. جعدی، ۱۲. ابو ایوب سلیمان بن یحیی ضبی. چلبی در حرف «ق» از «کشف الظنون» پس از آماری که از کتاب‌های قرائت داده نزدیک پنجاه کتاب با عنوان «کتب الوقف» و مانند آن یاد کرده است. ولی باید کتاب «النشر» را که در ص ۲۳۳-۲۳۶ این فهرست یاد شده بررسی نمود.
کتابی که اکنون جای گفتگوی ما است به نام نگارنده آن وقوف سجاوندی شهرت دارد و از کهن‌ترین کتاب‌های این فن و مدرک همه کسانی است که در این باره رساله‌ای نوشته‌اند. بروکلمان می‌گوید: از سجاوندی سه کتاب بیش باقی نمانده است:۱. «الوقف و الابتداء» که هفت‌گونه وقف را می‌شناساند و نسخه آن در برلین و وین هست؛ ۲. «الموجز» که پنج‌گونه وقف را در بر دارد و فقط یک نسخه از آن در برلین می‌باشد؛ ۳. «عین المعانی فی تفسیر سبع المثانی» که یگانه نسخه آن در قاهره هست.
نسخه‌ای که گفتگوی ما در آن است گویا همان «الوقف و الابتداء» باشد که نسخه دیگرش در بریتش موزیوم هست و آلیس صاحب فهرست نسخه‌های عربی آن کتابخانه در ج۲- ص۲۶۵ آنرا بدین نام خوانده است. سجاوندی نخستین کس است که نشان‌های هفتگانه را برای هفت‌گونه وقف (ایست) به کار برده و از این روی این نشان‌ها نام نشان‌های سجاوندی خوانده شده و قرآن‌هایی که این نشان‌ها در آن به کار رود «قرآن سجاوندی شده» خوانند. نشان‌های هفت‌گانه این است:م=ایست لازم،ط=ایست مطلق، ج=ایست جایز،ز= ایست مجوز یعنی توان ایستادولی گذشت بهتر است، ص= ایست مرخص،ق=وقف برخی از قاریان،لا=ایست ناروا. ولیکن بعدها نشان‌های دیگر نیز افزوده‌اند، مانند صلی = وصل اولی و گذشت بهتر و جز آن. سجاوندی در این کتاب خود از آغاز قرآن، سوره به سوره کلمه به کلمه جای وقف و ایست را معین کرده و نوع هر وقف را نیز با نشان مخصوص تعیین کرده است. در آغاز هر سوره شماره کلمه‌ها و حرف‌های آن را نیز نوشته است.(علینقی منزوی)
نسخه‌های کار خود سجاوندی محدود است و بیشتر نسخه‌ها محتملاً کار تلخیصی بخاری زندوی (قرن ۸) است.
آغاز: بسمله الحمد الله المفتتح کلامه بحمده مجری الالسنه به رحمة من عنده المستنطق مقاول الفکر علی حوامل نکره ... و حراس مصاحف التنزیل علی مراتب الترتل علی مراتب الترتیل عن التصحیف وسواس مدارج الوقوف و مخارج الحروف عن التحریف بالتعلیم و التصنیف فممن اشتهر منهم بالبراعة فی الصناعة صاحب المقاطع و المبادی و الامام المقدم علی اقرانه السابق العنانالنحریر ... و صاحب المرشد و قد سعیا فی الکتابین سعی مجد مجید و رعیا ما بغیار عی مبدی و معید غیر ان الاول منهما کان مولعا بالاطناب طلب التبصیر و الثانی کان مبدعا فی کل واد بالذهاب حذر التقصیر فتجاوز بطول الامکان حذر غبة اهل الزمان فدعانی صدق همه من هو واحدی فی الثقه وصایدی ... متعنی الله الی املاء هذا الکتاب علی قلة الرغائب و کثرة المصائب من تتابع الحساد و عود سوق الفضل الی الکساد فعملت اذ شرعت فیه عمل من طب لمن حب ... مقصورة علی خمس مراتب ... مبرهنا کلامنها بما یعرب عن استیفاء لفظها معناها.
انجام: ولا وقف فی المعوذتین الی آخرها لصحة العطف و انتساق الکلمات بعضها علی بعض فی مقول واحد.
آغاز۱:بسمله. الحمدلله (لولیه) حمدا یکافی نعمه و یمتری مزیده ... و بعد فاعلم ان الاهم لقاری القران علم الوقف و الوصل لان فهم المعنی یفتقر الیه ...
آغاز۲:بسمله، سوره فاتحه سبع آیات و هی مدنیه و قیل ام الکتاب الحمد العالمین لا الرحمن الرحیم لا مالک الدین
[کشاف الفهارس ۴۵۰/۱؛ الاوقاف العامة بغداد ۳۷/۱]

شروح و حواشی:

۱- الوقوف السجاوندی (مختصر)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۲۲۷
آغاز:سورة الفاتحة الکتاب العالمین ه؛ لا؛ **انجام**:الناس ه لا، والناس ه
خط: نسخ، کا: محمد بن حسین بن محمد بن حسین النامامادی، تا: قرن ۸؛ غالباً عدد حروف و کلمات نوشته نشده، نشانه‌های وقف متأخرین هم در آن به کار رفته؛ ۴۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۶-۱۸۷]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۲۰۷
بی‌کا، تا: قرن ۸؛ نسخه ناقص بوده و در قرن یازدهم تکمیل شده؛ جلد: تیماج، ۹۴گ، اندازه: ۱۲×۱۵سم [ف: ۲۴-۱۱]

۳. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۴۴۴
آغاز:بسمله. الحمدلله (لولیه) حمدا یکافی نعمه و یمتری مزیده ... و بعد فاعلم ان الاهم لقاری القران علم الوقف و الوصل لان فهم المعنی یفتقر الیه ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۲۲ شوال۸۲۴ق؛ افتادگی: وسط و انجام؛ آخر نسخهشمار هر یک از حروفدر قرآن را از کتاب بستان العارفین ابولیث سمرقندی آورده، همچنین ۶ بیت در بیان مواد وقف الغفران و ۷ بیت در بیان مواضع وقف الغفران هر دو از حاج محمد مشهور به حکیم زاده؛ ۱۷۸گ، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۲-۲۴۱]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹
آغاز:سورة فاتحة الکتاب. مدنیة بلاخلاف. قال ابن عباس مدنیة کلها خمس و عشرون کلمة؛ **انجام**:الخناس، الناس و الناس. تمت کتاب الوقوف.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۲۵ شعبان۸۷۷ق؛ در برگ آخر پس از جمله تاریخ در یک سوی برگ چنین نوشته شده: «کتبه

الاخ العزیز اسوة الطلبة و الموالی شمس الدین محمد بن عبد علی بن شمس الدین ابن اسفندیار وفقه الله» و در سوی دیگر این جمله آمده: «و تفزع من کتابته فقرائته و دراسته و روایته الفقیر علی بن اسحاق بن مسعود یوم الثلاثاء عبد صلاة الظهر (۲۹ ذی القعده ۸۷۷) احسن الله احواله»، مصحح، محشی با امضاهای «ن و ن و ح و ع» و جز آن؛ ۱۱گ، ۱۲ سطر (۸×۱۲)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۱-۲۴۱]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۸۰۳/۱

آغاز: أجوز لبیان حالیهم المتناقضتین و هو المقصود عند ربکم؛

خط: نسخ، کا: حاجی محمد بن عزالدین بن حاجی محمد، تا: دوشنبه ۱۶ ربیع الاول۸۹۶ق، جا: ابیورد صومعه امیر سید علی؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۱۱۲گ (۶ر-۱۱۷پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۷سم [ف: ۱۵-۱۹۱]

۶. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۰۳۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ قطع: ربعی [چهار کتابخانه مشهد-ف: -۴۳۲]

۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۲۵۱

آغاز: مؤلف را و کاتب را و صاحب را ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخرقرن۱۰؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: قطبی‌زاده؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۷۵گ، ۱۵سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳-۹۰۶]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷ط

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: ترکی بغدادی، جلد: تیماج، ۸۶گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲۴/۲-۶۱]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۵۱۱

آغاز:بسمله، سوره فاتحه سبع آیات و هی مدنیه و قیل ام الکتاب الحمد العالمین لا الرحمن الرحیم لا مالك الدین ؛ **انجام:**الخناس ص لا الذی الناس لا هـ و الناس ص

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: ساغری، ۱۰۱گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: ۲۳-۲۰۳]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۰۴۶

آغاز:بسمله، سوره فاتحه رب العالمین لا الرحیم لا الذین ط نستعین ط؛ **انجام:**و هو السمیع العلیم ط، صیغه الله ط

از اول تا اوسط سوره بقره؛ خط: نسخ خوب، کا: حسن بن حاجی محمد قاری، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوا، ۲گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲۳-۲۰۴]

۱۱. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۲۰۵ - ج

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۷۱گ، ۱۷سطر (۷×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: -۵۰۵]

۱۲. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۴۰۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱۴۲گ، ۱۲سطر، اندازه: ۸/۵×۱۷سم [ف: ۲-۱۳۳]

۱۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۵۷۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ هندی؛ جلد: تیماج، ۱۴۸گ، ۱۲ سطر (۷×۱۱/۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳-۷۵۸]

۱۴. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۰۲۳

آغاز:سورة فاتحة الکتاب سبع آیات بسمله، رب العالمین، الرحیم، یوم الدین، نستعین، الرحیم الدین؛ **انجام:**سورة الناس ست آیات، الناس، ملك، الناس، اله الناس، الخناس، صدور الناس، والناس.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: مقوا، ۱۱۴گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۹سم [ف: ۵-۴۰۵]

۱۵. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۲۳۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام (انجام در سورة الاعلی افتاده)؛ مجدول [نشریه: ۷-۳۰۹]

۱۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۰۱۴

آغاز:آمن السفهاء ط لایعلمون آمنا ج شیاطینهم لا؛

خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: ۱۰۴۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: سپهسالار؛ ۹۶ص، ۱۸سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۱-۱۹۵]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۲۹۳

آغاز:سورة فاتحه الکتاب و هی مکیة ثم مدینة سبع آیات بسمله، آیة عندالکوفی و المدنی العالمین لا الرحیم لا اذین ط نستعین ط؛ **انجام:**اله الناس لا الوسواس لا الخناس لا ص الناس لا هـ و الناس هـ

خط: نسخ، کا: عبد الله بن محمد رضا، تا: ۲۳صفر۱۰۶۹ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ ۸۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۳۷۳] و [ف: ۲۳-۲۰۲]

۱۸. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۲۰۴/۱۰ - ج

آغاز:بسمله. الحمدلله (لولیه) حمدا یکافی نعمه و یمتری مزیده ... و بعد فاعلم ان الاهم لقاری القران علم الوقف و الوصل لان فهم المعنی یفتقر الیه؛ **انجام:**فی صدور الناس و الناس

در دو نسخه ما دیباچه‌ای است که در نسخه‌های دانشگاه و سپهسالار نیست، دو نسخه ما هم یکسان نیستند؛ بی‌کا، تا: جمعه ۱۸ ربیع الثانی ۱۰۷۰ق؛ ۱۰۶گ (۱۰۴پ-۲۰۹) [ف: -۵۰۵]

۱۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۶

آغاز:سورة الفاتحة مدنیة و یقال مکیة؛ **انجام:**من شر الوسواس، الخناس، الناس، و الناس.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۰ ذیحجه۱۰۷۴ق؛ محشی؛ خرید سیف الله قاری کتاب را بجهت فرزندش محمد مسعود به تاریخ جمادی الاول ۱۱۰۷؛ ۱۷۶گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱-۱۱۵]

۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۲۲۸

آغاز: ... الفاتحة مدنیة و یقال مکیة و هی سبع آیات حـ ... و ثلثة و عشرون و کلامها خمسـ و عشرون بسم الله الرحمن الرحیم ه؛ **انجام:**والناس ه

خط: نسخ، کا: عبدالفیاض، تا: ۱۰۹۲ق؛ قنبر علی حافظ روضه منوره رضوی نسخه را مقابله نموده، پس از این در ۶ صفحه

مقاله‌ای است از محمد حسین اردبیلی (پدر کاتب نسخه) در بقیه رموزی که سجاوندی آنها را به کار نبرده و هم رموز (سرعشر) مصاحف و غیرها، دو صفحه دیگر نیز شامل سطوری است درشرح رموز وقف و هم جمله از دعاء «ام الصبیان» این نسخه به وضع اولی نمانده، نشانه‌های دیگر وقف که متأخرین وضع کرده‌اند و هم بیان مواضع سجده و حدود حزب و نیم حزب و جزو و نیم جزو بر آن فروده شده؛ ۷۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۶-۱۸۶]

۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۴۷۰

آغاز:سورة فاتحه الکتاب سبع آیات و هی مکیة ثم مدنی - العالمین - الرحیم - الدین - نستعین - المستقیم؛ **انجام:**الناس - الناس - الناس - الخناس - الناس خمس و الناس تمت.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج [رایانه]

۲۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۴۵۸/۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، ۲۱۳گ (۱۵-۲۲۷)، ۱۵ سطر (۴/۵×۹)، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۱۶-۵۷۷]

۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۰۲۸

آغاز:بسمله، سوره فاتحه سبع آیات و هی مدنیه و قیل ام الکتاب الحمد العالمین لا الرحمن الرحیم لا مالك الدین؛ **انجام:**من شر الوسواس الخناس الناس «ه لا» و الناس «ه».

خط: نسخ، کا: محمد جعفر بن حاجی رمضان، تا: شنبه ۱۲رجب۱۱۱۰ق، جا: اصفهان؛ کتاب اول است که سجاوندی در آن محل هفت نوع وقف را در قرآن کریم به ترتیب سوره‌ها معرفی نموده؛ جلد: تیماج، ۶۳گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۱۹سم [ف: ۳۵-۴۷]

۲۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۱۰۰

خط: نسخ معرب زیبا، کا: حسین بن محمد باقر قاری، تا: ۱۱ ذیقعده۱۱۲۶ق؛ مجدول، مصحح؛ مهر: «یا اجود من کل جواد» (مربع)؛ ۸۲گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۶-۱۱۳]

۲۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۰۵۴/۱

آغاز:بسمله، سوره فاتحه سبع آیات و هی مدنیه و قیل ام الکتاب الحمد العالمین لا الرحمن الرحیم لا مالك الدین؛ **انجام:**سوره الناس مکیه، الناس لا، الناس لا، الناس لا، اله الناس لا، الخناس ك ص، الناس ك هـ و الناس

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۴۹ق؛ مصحح، محشی؛ ۴۱گ (۲-۴۲)، ۱۹سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۷-۳۶۹]

۲۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۰۳۶

آغاز:سورة الفاتحة مدنیة و یقال مکیة و هی سبع آیات حروفها مأة و ثلثون عشرون و کلامها خمسة و عشرون. بسم الله الرحمن الرحیم ه لا و به نستعین. العالمین ه لا. الرحیم ه لا. الدین ه ط. نستعین ه ط ه؛ **انجام:**الخناس ه لا ص. الناس ه لا هی. والناس ه.

خط: نسخ، کا: محمد بن استاد اکبر «تبریزی»، تا: ۸ ربیع الثانی۱۲۶۶ق؛ ۸۶گ، ۱۳سطر، اندازه: ۶×۱۲سم [ف: ۳۸-۹۱]

۲۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۱۸۶

آغاز:و برق ح الموت ط بالکافرین هـ ابصار هم ط؛ **انجام:**اله الناس لا الخناس لا ص الناس لا هی و الناس ه.ق

از اوایل سوره بقره تا آخر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱ذیحجه ۱۲۷۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: حسین مدنی مترجم نظام، آذر ۱۳۶۵؛ ۳۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۹/۲×۱۲/۵سم [ف: ۲۳-۲۰۳]

۲۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۱۸۰

آغاز:بسمله، سوره فاتحه سبع آیات و هی مدنیه و قیل ام الکتاب الحمد العالمین لا الرحمن الرحیم لا مالك الدین **انجام:**سورة الناس مکیة و یقال مدنیة کلامها عشرون کلمة و حروفها تسع و سبعون حرفاً ... من شر الوسواس ه لا مك ث. الخناس ه لا ص. الناس ه لا هی و الناس ه.

خط: نسخ، کا: میرزا صفر علی بن محمد حسن، تا: ۱۱ صفر۱۲۷۹ق؛ مصحح، محشی با نشان «منه» و «۵»؛ مهر: «عبده الراجی محمد [۱۳۱۷]» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۱۰۳گ، ۱۲سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱×۲۱سم [ف: ۳۸-۵۳۷]

۲۹. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه:۱۲۰/۱

خط: نسخ، کا: حسن بن احمد حسینی یزدی، تا: ذیقعده ۱۳۰۶ (یا ۱۳۶۰)، قرن۱۴؛ ۱۱۴گ (۱پ-۱۱۴پ)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱-۱۰۰]

۳۰. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۴۰۹/۳

آغاز:بسمله، سوره فاتحه سبع آیات و هی مدنیه و قیل ام الکتاب الحمد العالمین لا الرحمن الرحیم لا مالك الدین

خط: نسخ، کا: حسینی تبریزی، محمد حسین بن کاظم، تا: یك‌شنبه ۸ ذیحجه۱۳۱۷ق؛ مهر: «محمد حسین الحسینی» (بیضوی)؛ ابعاد متن: ۱۱×۲۴، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۲-۵۱۷]

۳۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۴۸۷۱

آغاز:بسمله، سوره فاتحه سبع آیات و هی مدنیه و قیل ام الکتاب الحمد العالمین لا الرحمن الرحیم لا مالك الدین

در آغاز این رساله مقالی در سه صفحه در رموز سجاوندی که جهت وقف تعیین نموده آمده است و رساله دیگری در شرح و وقوف سجاوندی دارد که شامل شش صفحه است آغاز این شرح: «بسمله الحمدلله رب العالمین و الصلاة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین اما بعد بدانکه شیخ ابو محمد طیفور السجاوندی وقف را ۵ مرتبه قرار دارده لازم و مطلق و جایز ...»؛

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۷۷گ، ۱۴ سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۲-۱۷۹]

۳۲. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۵-س/۳۲۱

آغاز:بسمله - العالمین، الرحیم، الدین، نستعین، المستقیم، انعمت علیهم و لاالضالین؛ **انجام:**الدین، الیقین، الشافعین، معرضین، مشفره قسوره منشره کلا الاخره

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۶۶گ، ۱۳سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۷سم [ف: ۱-۲۹۸]

۳۳. قزوین؛ فحول قزوینی؛ شماره نسخه:بدون شماره
بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام [ف: -۴۱]
۳۴. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۱۰۳۱/۵
آغاز:بسمله، الحمد الله رب العالمین ... بدانکه این وقوف فخرالاسلام شمس العارفین احمد بن طیفور السجاوندی قدس الله روحه العزیز؛ **انجام:**در سوره و النازعات چهاراست.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۵گ (۱۰۵ر-۱۱۹ر)، ۱۱سطر، اندازه: ۸×۱۱سم [ف: ۲-۲۸۵]

● الوقف و الابتداء (مختصر) / قرائت / عربی
al-waqf wa-l ibtidā' (mx.)

وابسته به: وقوف سجاوندی = الوقف و الابتداء؛ سجاوندی، محمد بن طیفور (-۵۶۰ق)
گزیده‌ای بر اساس کتاب «الوقف و الابتداء» یا «الوقوف» اثر «سجاوندی» است که چند نمونه دیگر از این نسخه، به شماره‌های ۹۱، ۲۱۰۰، ۹۲۰۷ در کتابخانه مرعشی موجود می‌باشد و تمامی آنها به «علی بن طیفور سجاوندی» نسبت داده شده است، لکن بر اساس نسخه شماره ۵۸۰۳/۱ که نسخه کهن و اصیلی است، نسخه‌های یاد شده و نسخه حاضر گزیده‌ای از اصل است و ما آگاهی نداریم که این گزینش از سوی چه کسی، مؤلف یا کسی دیگر، انجام شده است. وجود نقل قول در برخی از نسخه‌ها، از جمله نسخه شماره ۲۱۰۰ این کتابخانه و نسخه شماره ۲۰۰۷ کتابخانه مجلس، از «حاج قوام الدین عبدالله بن محمود» (- ۷۷۲ق) بر فرض اصالت، زمان تلخیص این کتاب را در اواخر قرن ۸ قرار می‌دهد، ولی قدمت برگ‌های اصیل نسخه ۹۲۰۷ که یقیناً به قرن ۷ تعلق دارد، فرض یاد شده را دگرگون می‌سازد. سخن پایانی این‌که نسخه‌های این گزیده با هم در آغاز و متن دچار اختلاف و ناهمگون می‌باشند.
[شد الازار۸۴؛ فهرست کتب خطی موزه برلین آلمان شماره ۳۱؛ کشف الظنون ۱۴۷۱/۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۴۳۷
آغاز: مبین، طین، ساجدین، أجمعون، ابلیس، الکافرون؛ **انجام:**الآیة، مؤمنین، الرحیم، المرسلین، تتقون، أمین، و أطیعون
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: چرمی، ۷۹گ، ۱۲سطر (۷×۱۰/۵)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۳۱-۴۲۰]

● الوقف و الابتداء / تجوید / عربی
al-waqf wa-l ibtidā'

در این رساله انواع وقف‌هایی که عمدی بودن آن باعث کفر و جهلی بودن آن باعث گناه و بطلان نماز می‌گردد به ترتیب سوره‌ها از سوره فاتحه تا سوره ناس گردآوری شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۸۶۱/۶
آغاز:بسم الله الرحمن الرحیم، باب الوقوف التی اذا وقف القاری عالماً عامداً کفر و جاهلاً أثم و بطلت صلوته؛ **انجام:**و فی سورة الاخلاص لو وقف علی قوله و لم یکن و ابتدأ بقوله له کفواً أحد یکفر؛ تمت الکتاب بعون الملک الوهاب.
کا: تبریزی، محمد رضا بن رجب علی، تا: ۱۲۷۹ق؛ ۲گ (۱۳۳و۱۳۴)، ۱۵سطر (۱۱×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۳۰-۱۲۳]

← الوقف و الابتداء الصغیر ← وقوف القرآن
← الوقف و الابتداء الکبیر ← الوقف و الابتداء

● الوقف و الرهن و الوصیة / فقه / عربی
al-waqf wa-r rahn wa-l waṣīyya

کلارستاقی، علی اکبر بن محمد، - ۱۳۶۲ قمری
kalārostāqī, 'alī akbar ebn-e mohammad(- 1943)

تقریرات درس استادش (آخوند خراسانی) است که خود مطالبی را بر آن افزوده و کتاب الوقف در شب پنج‌شنبه چهارم رمضان ۱۳۳۱ق و کتاب الرهن در یک‌شنبه ۹ جمادی الاول ۱۳۳۲ق و کتاب الوصیة پنج‌شنبه غره شعبان ۱۳۳۲ق پایان یافته است. وی در همه کتاب‌ها از وی به عنوان محقق طوسی ثالث یاد کرده است.
آغاز:بسمله الحمدلله ... و بعد فیقول العبد الجانی ... ان الکلام فی باب الوقف من ابواب الفقه ... یقع من جهات الاولی من معنی الوقف و حقیقته ...

۱. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۵۵۱/۱
آغاز:برابر؛ **انجام:**و هنا منتهی ما اردناه و آخر ما قصدناه فی مسائل الوقف و شرایطه و احکام ... قد وقع الفراغ من اخراجه من السواد الی البیاض بید مقرره و منشئه ...
الوقف؛ خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: ۴ رمضان۱۳۳۱ق؛ ۴۸گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: -۲۸۸]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۳۶۰ عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۶-۴۶۰]
۲. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۵۵۱/۲
آغاز:بسمله الکلام فی الرهن فی طی مقاصد المقصد الاول فی معنی الرهن فانه قد یطلق علی المعنی الاسمی و هو نفس المال المرهون ... و علی المعنی المصدری؛ **انجام:**استفدت من شیخی و سندی ... المحقق الثالث الطوسی قدس الله نفسه الزکیة عند قرائتی دیه ... و جاد به فهمی الفاتر
الرهن؛ خط: نستعلیق نازیبا، بی‌کا، تا: ۹ جمادی الاول۱۳۳۲ق؛ ۴۵گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: -۲۸۸]
۳. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۵۵۱/۳
آغاز:الکلام فی الوصایا فی طی مقاصد. المقصد الاول فی الوصیة

و الوصایا جمعها نهی مأخوذة من اوحی یوحی من باب الافعال او وصی یوصی من باب التفعیل؛ **انجام:**منتهی ما اردناه و آخر ما قصدناه من مسایل الوصیة و احکامها و ما یتعلق بها علی ما وقفنا الله فی استنباطها و استخراجها من مدارکها و مسالکها من الکتاب و السنة

خط: نستعلیق نازیبا، بی‌کا، تا: غره شعبان۱۳۳۲ق؛ ۵۵گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: -۲۸۸]

۴. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۵۵۱/۴

خط: نستعلیق نازیبا، بی‌کا، تا: ۵ شعبان۱۳۳۲ق؛ ۲۷گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: -۲۸۹]

● **وقف و تجوید قرآن مجید = تجوید و وقف** / تجوید / فارسی

vaqf va tajvīd-e qor'ān-e majīd = tajvīd va vaqf

رساله‌ای کوتاه است در اقسام وقف، اختلاس، اشمام و رموز اسامی قراء سبعه، مشتمل بر سه «فصل» و چهار «تنبیه».

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۰۱۳/۳

آغاز:در بیان وقف و اقسام و انواع و احکام آن و معنی اختلاس و روم و اشمام و رموز مشتمل بر سه فصل و چهار تنبیه؛ **انجام:**اصل و فصل و حجر و فرق و بینه پس عوض ×× با مبالغ لازم و عارض چو تمکین شد بنام

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ ۵گ (۱۰۵-۱۰۹)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۳۸-۳۵]

● **وقف و قضاء و شهادت و رضاع** / فقه / عربی

vaqf va qazā' va šahādat va rezā'

فیضی، احمد بن محمد محسن، ق۱۳ قمری

feyzī, ahmad ebn-e mohammad mohsen(- 19c)

مؤلف شاگرد شیخ مرتضی انصاری (- ۱۲۸۱ق) است که در آن از ریاض، لمعه، دروس، قواعد شهید، شرایع، تذکره، تهذیب، قاموس، مجمع و غیره یاد کرده است. شامل مباحث وقف، قضاء و شهادت و رضاع است.

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۳۸

آغاز:آغاز کتاب وقف: بسمله الوقف فی اللغة علی ما عن س یستعمل تارة لازما و اخری متعدیاً و معناه ...؛ آغاز کتاب قضا و شهادات: بسمله حمدله کتاب القضاء و مقاصده ثلثه. الاول فی القاضی و صفاته، و الثانی فی کیفیة القضاء و الثالث فی احکام الدعاوی. المقصد الاول فی القاضی. التقاط. القضاء فی اللغه لمعان کثیرة منها ما هو المراد به فی المقام ...؛ آغاز کتاب رضاع: بسمله و من اصول موانع الازدواج الموجب لمنع المزاوجة و النکاح الرضاع الذی قام علی نشر الحرمة به الاجماع و هو لغة ...

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: اوایلقرن۱۴؛ واقف: حاج سید سعید؛ ۳۲۰گ، ۲۷ سطر (۱۳×۲۱)، اندازه: ۲۰×۲۹/۵سم [ف: ۱-۳۷]

← وقف و وصل > وقوف سجاوندی
← وقف و وصل > وقوف

● **الوقف و الوصل** / تجوید / عربی

al-waqf wa-l waṣl

نام مؤلف در نسخه نیامده است. در کتاب الذریعه (۱۳۹/۲۵) ذیل عنوان «الوقف و الوصل» بدون ذکر نام مؤلف آورده است که رساله‌ای است در وقوف قرآن ترتیب سور قرآن اما این نسخه اگر همان باشد ــ آغاز هر دو یکی است ــ باید گفت، نسخه حاضر تنها مقدمه رساله را دارد و در همان کتاب (۱۴۰/۲۵ تحت شماره ۸۱۳) ـ وقف و وصل ـ رساله مختصری به فارسی و به تألیف ابوالمکارم محمد بن محمد زندوی [=زوزندی] بخاری معرفی کرده است که به ظن قریب به یقین، ترجمه رساله حاضر باشد. به هر صورت نسخه حاضر، مختصری است در حد مقدمه و مدخل یک کتاب یا رساله در بیان انواع وقف و رموز هر یک در قرآن شریف که در سطر دهم صفحه اول از «الامام الاجل صدر الاسلام شمس العارفین اما الزمان ابوجعفر بن طیفور سجاوندی قدس الله سده العزیز» نام برده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۴۵۷

آغاز:الحمدالله حمدا یکافی نعمته و یمتری مزیده ... و بعد فاعلم ام الاهم لقاری القران علم الوقفوالوصل؛ **انجام:**فی الثانیة الذالک و اما علامته لاوقف علیه والله الموفق و المعین

خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: ۲۵ ذیحجه۱۱۰۲ق؛ ضمیمه نسخه ش ۲۸۴۵۱؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۸۱؛ ۳گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱/۴×۲۱/۴سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۳۷۰] و [ف: ۲۳-۲۰۰]

● **وقف و وصل** / تجوید / فارسی

vaqf va vasl

ناشناخته:

۱. کاشان؛ جعفری؛ شماره نسخه:۷۵/۴

آغاز:بدانکه بایسته ترین چیزی قرآن خوانرا دانستن وقف و وصل است وعلماء معانی وبیان این علم را نهایت علوم و فضل دانسته اند ودرین باب کتب تصنیف نموده اند و قرآن را؛ **انجام:**ودلیل یکی وقف اول را علامت وعلت بیان کنند و وقف دوم را کذلک گویند اما لا علامت لاوقف علیه است وصلی وصل اولی وقف اولی تمت

مختصری دراقسام وقف‌های پنج‌گانه لازم، مطلق، جایز، مجوز و مرخص است که از سجاوندی آغاز وبا یکی دو مثال از قرآن

تحریر و تقریر شده است؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: شعبان ۹۷۷ق؛ مهر: «العبد بهرام دیلمی» (مدور)؛ جلد: تیماج، ۲گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف مخ]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۵۱۱ و ۲۶۷۶ عکسی

چند قطعه و فراز از کتاب‌ها و رساله‌های مختلف در موضوع وقوف قرآن انتخاب شد و چون برگ‌ها در این نسخه نامرتب صحافی شده و در مواضعی افتاده است به اجمال معرفی می‌شود: وقف وصل از ابو المکارم محمد بن محمد زوندی بخاری، تجوید محمد بن علی بن محمد الحسینی، وقوف ابو الفخر محمد بن محمد بن حسن حاجی مدنی، تجوید ناشناخته، روی برگ اول منظومه ای است فارسی در مخارج حروف در هجده بیت که محمد بن یوسف الظهیر حافظ رومی به تاریخ ماه صفر ۸۶۶ در خوارزم نظم کرده؛ خط: نسخ، کا: تقی بن محمد مهدی حسینی شهریاری، تا: صفر ۱۰۹۰ق؛ جلد: گالینگور، ۳۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۹/۵×۱۷سم [ف: ۲-۱۳۳] و [عکسی ف: ۷-۲۷۴]

● **وقفها و رموز قراء** / شعر، تجوید / فارسی

vaqfhā va romūz-e qorrā’

شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه: ۲۳۵/۵

آغاز: قاریان این نظم بشنو کنون×× تا ترا در وقف باشد / رقم قاریان خوش الحان×× این چنین وضع کرده‌اند

منظومه است؛ خط: نستعلیق، کا: حسین بن محمد کربلائی، تا: ۱۲۶۰ق؛ ۱گ (۱۴۱)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱-۱۰۶]

● **وقفیه** / اسناد / فارسی

vaqfīyye

کجج تبریزی، محمد بن ابراهیم، - ۷۷۸ قمری

kojaj-e tabrīzī,mohammad ebn-e ebrāhīm (- 1377)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۰۷۵-ف

از نسخه کتابخانه ملی که به ساخت طومار است نزدیک به دوازده متر و از آغازش (نزدیک به یازده پاره) افتاده و نشانه‌های وصل (پاره) در کنار برخی از صفحات دیده می‌شود از وصل ۱۲ تا وصل ۴۴؛ بی کا، بی تا [فیلمها ف: ۳-۱۱]

● **وقفیه** / اسناد/ ترکی

vaqfīyye

امیر علیشیر نوائی، علیشیر بن کیچکنه، ۸۴۴ - ۹۰۶ ؟ قمری

amīr ‘alī-šīr-e navā’ī, ‘alī-šīr ebn-e kīčakne (1441 - 1501)

درباره وقف‌هایی که او برای مدرسه اخلاصیه هرات به سال ۸۹۶ق کرده بود. ترجمه فارسی آن در دیباچه مجالس النفاس چاپ تهران و خیابان فکری سلجوقی دیده می‌شود، نام آن در این دو جا «وقفیه» است. در فهرست آکادمی علوم آذربایجان سه نسخه از این کتاب به همین نام نشان داده شده مورخ ۱۰۵۲ و ۱۰۵۵ و سومی از قرن ۱۷ م.

آغاز: علوم حقایقی بلکه حقایق علوم ...

[فرهنگ سخنوران ص ۶۱۶؛ فهرست سلطانوف ش ۷۵۸ تا ۷۶۰؛ ریو ۲۶۵]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۳۶۹/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** مندین انکا بوبنده لیق السون و اصل

خط: نستعلیق، بی کا، تا: احتمالاً قرن ۱۱ [ف: ۲/۲۷-۸۲]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۴۳۸-ف

نسخه اصل: باکو، دو نسخه D-344/2377 II و M-274/14181 I. با دیباچه دیوان امیرعلیشیر و دو غزل او؛ خط: نستعلیق، کا: دولت شاه بن حسین کلته سرخسی، تا: ۱۰۵۲ق، جا: مرو شاه جهان [فیلمها ف: ۲-۱۴۳]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۴۸۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** بولغانن معلوم اولدی و الدعاء آمین رب العالمین.

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۲، با سرلوح، مجدول؛ تملک: علی قلی میرزای اعتضاد السلطنه در ۱۲۸۳؛ کاغذ: ترمه، ۲۵ ص، ۱۹سطر، اندازه: ۲۳×۳۵سم [ف: ۱-۶۲۵]

۴. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۱۷۷۰/۱۵

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ مجدول، دو صفحه اول تمامی متن مذهب مرصع ممتاز به سبک کار هرات، با سرلوح مرصع مذهب مزدوج ممتاز؛ تملک: سلیمان بن محمد خان قاجار؛ کاغذ: عادلشاهی، جلد: چرم مذهب، اندازه: ۲۴×۳۵سم [ف: ۳-۹۰]

● **وقفیه** / تجوید / فارسی

vaqfīye

رساله مختصری است در بیان انواع وقف و علایم آن با تکیه بر نظرات علمای تجوید و قرائت همچون احمد بن طیفور سجاوندی و تاج الدین مصدر بخاری.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۷۴۵/۳

آغاز: بسمله، الحمدلله الواقف الفاتق و نصلی علی محمد اشرف الخلائق ... اما بعد، بدانکه وقف قطع کلمه است از ما بعدش خواه آن کلمه اسم باشد یا فعل یا حرف؛ **انجام:** پیش از هدی وقف نیست و این صورت معانقه است. و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و الماب.

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج، ۳ص (۱۱-۱۳)، ۱۷سطر (۸×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۶-۳۷۳]

● **الوقفية الرشيدية = وقف‌نامه ربع رشیدی** / اسناد / فارسی

al-vaqfīyyat-or rašīdīya = vaqf nāme-ye rob‘-e rashidi

رشید الدینفضل الله همدانی، ۶۴۸؟ – ۷۱۸ قمری

rašīd-od-dīn fazl-o-llāh-e hamadānī (1251 - 1319)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۷۷۱-ف

نسخه اصل: نسخه اصل تبریز که انجمن آثار ملی خریده و چاپ کرده؛ کاتب = مؤلف، بی‌تا [فیلمها ف: ۲-۲۴۶]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۲۳۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ۱۸۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۲۰/۷×۳۰/۷سم [ف: ۴-۸۴۱]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۶۳۵-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲-۲۰۵]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۱۲۶-عکس

نسخه اصل: (دیباچه چاپ حروفی آن در ۱۳۵۶) فتوکپی از نسخه خاندان سراج میبر در تبریز. وقف‌نامه ربع رشیدی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳-۲۷۸]

● **وقفی الهلال و الخصاف (مختصر) = الجمع بین مختصر وقفی ...** / فقه / عربی

waqfay-il hilāl wa-l xaṣṣāf (mx.) = al-jam‘ bayn-a muxtaṣar-i waqfay-i ...

ناصحی، عبدالله بن حسین،– ۴۴۷ قمری

nāsehī, ‘abd-ol-lāh ebn-e hoseyn(- 1056)

وابسته به: الوقف = احکام الوقوف؛ شیبانی، احمد بن عمر (۱۸۱–۲۶۱ق)

مؤلف، کتاب‌های احکام وقف تألیف هلال بن یحیی بصری حنفی (– ۲۴۵ق) و احکام وقف تألیف احمد بن عمرو بصری حنفی مشهور به خصاف (– ۲۶۱ق) را گزیده ساخته و بین آن دو اختیار نموده و مسائلی را نیز بدان افزوده است.

آغاز:الحمد لله رب العالمین ... قال الشیخ الامام قاضی القضاة ... باب الفاظ الوقف و الصدقة اذا ارضی هذه موقوفة

انجام:و ان کان فی المرض لا یجوز ان یصرف الی ابنه و یجوز ان یصرف الی اولادها والله سبحانه و تعالی اعلم.

[هدیة العارفین:۴۵۱/۱؛ کشف الظنون: ۲۱/۱؛ الاوقاف العامة بغداد ۵۷۸/۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۶۲۷/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ مصحح، محشی، مقابله شده با نشان«بلغ الطاقة و لله الحمد و المنة»؛ ۷۶گ (۱-۷۶)، ۱۹سطر، اندازه: ۹×۱۲سم [ف: ۳۲-۵۴]

● **وقوع اسماء بر مسمیات** / متفرقه / فارسی

voqū‘-e asmā’ bar mosamayyāt

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۵۱۷/۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [ف: ۵-۲۸۳]

● **وقوع الطلاق علی طریق الدور و مسائلی دیگر** / فقه / عربی

wuqū‘-uṭṭalāq ‘alā ṭarīq-id dawr wa masā’ilī dīgar

همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۰۱۲۱/۸

آغاز:بعد البسملة و حمد له ... مسئله اذا قال الرجل لزوجته متی وقع علیك طلاقی فانت طالق قبله ثلثا او، ان او، اذا، او، کلما ثم طلقها بعد ذلک؛ **انجام:**فهو کالاعب فلم یعط مقصوده بخلاف مسئلتنا فانه قصد الطلاق ... فدل الفرق بینهما و الحمد لله رب العالمین ... و آله اجمعین.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۶×۲۵سم [رشت و همدان: ف:۱۵۸۶]

← الوقوف ≻ زینة القرآن

● **الوقوف** / تجوید / عربی

al-wuqūf

حافظ تونی، حسین بن شجاع،– ۸۷۹ ؟ قمری

hāfez-e tūnī, hoseyn ebn-e šojā‘(- 1475)

در تجوید ساخته از روی کتاب سجاوندی.

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۶۷/۱

خط: نسخ، کا: بزاز، ابوطالب بن محمد امین، تا: قرن ۱۱؛ خطوط و نشانهای شنگرف از محمد سعید بن اسماعیل ملقب به مداح سمنانی در پنجم رجب ۱۰۷۱ق؛ ۱۵۶گ (۳پ–۱۵۸ر)، ۱۱سطر (۴×۱۱/۵)، اندازه: ۹×۱۶/۵سم [ف: –۳۳۱]

● **وقوف** / تجوید / فارسی

voqūf

اعمی اصفهانی، مختار، ق ۱۰ قمری

a‘mā-ye esfahānī, moxtār(- 16c)

رساله‌ای است در وقف‌های غیرلازم که هفده مورد است.

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۴۹۶/۵

آغاز:بدانکه در قرآن عظیم در چند مقام وقف نشاید کردن؛ **انجام:**والله اعلم بالصواب

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۳گ، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱-۴۵۳]

● **الوقوف** / تجوید / عربی

al-wuqūf

یزدی، حسین بن بدر الدین، ق۱۰ قمری

yazdī,hoseyn ebn-e badr-od-dīn(- 16c)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۱۰۵

آغاز:موجود: در حال سکت تنوین ساقط شود و غیر ازین یک موضوع نیست و الا که ما قبل اخر کلمه ساکن؛ **انجام:**حمالة الحطب سورة الناس برب الناس ملك الناس اله الناس فی صدور الناس تمت.

خط: نسخ، کا: کاظم بن محمد طالقانی، تا: ۱۰۴۵ق؛ افتادگی: آغاز [رایانه]

● **وقوف** / تجوید / فارسی

voqūf

بخاری، تاج الدین، ق۱۱ قمری

boxārī, tāj-od-dīn(- 17c)

تحریری است بر اساس «وقوف» ابوعبدالله محمد بن طیفور سجاوندی با اضافات مشتمل بر ذکر آیات و رکوعات و اعشار و اخماس که به صورت ریز در پایان هر بخش متذکر شده است چنان‌که بعد از خطبه آورده شده: «بدانکه این کتاب وقوف را فخر الاسالم شمس العارفین احمد الطیفور السجاوندی بر پنج مرتبه نهاده است لازم م و مطلق ط و جائز ج و مجوز له جه ز و مرخص للضروره ص و هر یک را از این وقوف علامتی است ... و هر جا که دیگران وقف کرده‌اند ولکن اختیار شیخ رحمةالله علیه نیست ق آورده یعنی قد قیل علیه وقف و هر جا که دو وقف به یک جای آمده است که دلیل هر دو یکی است وقف دویم را علامت ك آورده است یعنی کذلك و شیخ رحمة الله علیه در نسخه اصل ذکر آیت نفرموده اما امام الحق حبر القرآن استاد الائمه تاح الدین بخاری دام علاه در این کتاب ذکر آیات و رکوعات و اعشار و اخماس کرده است ولکن دلایل وقوفات را ذکر نکرده است ... دیگر بدان ایدك الله تعالی که در این کتاب وقوف اختلاف آیات که جماعتی از علما و ائمه قراء نموده‌اند مثل کوفی و بصیری و مکی و شامی و مدنی اول و مدنی آخر بازنموده می‌شود اگر در آیتی یکی از ایشان اختلاف نموده‌اند آیة عند البصری یا عنه البصری یا غیر البصری یا غیر الکوفی یا غیر از ایشان نوشته می‌شود و اگر بیشتر باشند اسم ایشان به رمز رقم نموده».

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۰۷۴

آغاز:هذا کتاب السجاوندی بسمله ، حمدله، ... سوره فاتحه الکتاب مکیه ثم مدینه و هی سبعة آیات بسمله کوفی و مکی العالمین لا الرحیم لاالدین ط؛ **انجام:**الخناس لا الناس و الناس تمت الکتاب

خط: نسخ، کا: ملالال بیگ، تا: پنجشنبه ۲۹ ذیحجه۱۰۸۷ق؛ واقف: نادرشاه افشار، ۱۱۴۵ق؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: مقوا، ۷۲گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۲۳-۲۰۱]

● **الوقوف** / فقه / عربی

al-wuqūf

انصاری، مرتضی بن محمد امین، ۱۲۱۴ - ۱۲۸۱ قمری

ansārī, morteza ebn-e mohammad amīn (1800 - 1865)

رساله‌ای در بیان احکام و فروعات مسائل احیاء موات است که به صورت استدلالی و همراه نقض و ابرام آراء و دیدگاه‌هایفقیهان پیشین و معاصر تحریر شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۴۸۴/۳

آغاز:بسمله، خمد له، قوله: کتاب الوقوف و الصدقات و تمام النظر فی العقد و الشرائط ... اقول: الوقف لغة بمعنی القیام علی الشزء علی نحو الدوام؛ **انجام:**ان تولد ولدار رقا مملوکا و الواطی اخرجها عن قابلیة ذلك و کیف کان لا خلاف فی الحکم و الله العالم.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۱۰ق؛ جلد: تیماج، ۷۵ص (۷۹-۱۵۳)، ۳۳سطر، اندازه: ۲۱×۳۳سم [ف: ۳۳/۲-۱۴۷]

● **الوقوف** / تجوید / عربی

al-wuqūf

ناشناخته:

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۳۴۴

آغاز:الحمد لله رب العالمین ... اما بعد فهذه اوراق معدودةجمعت فیها جمیع وقوف القرآن مما اشار الیه؛ **انجام:**الذی یوسوس ذما و لایجوز إن جررته صفة للناس، و الناس ما حزب ...

بر فراز پشت برگ نخست کتاب «سجاوند» نوشته شده که ناصواب است، زیرا در مقدمه مؤلف کتاب آمده: «اما بعد فهذه اوراق محدودة جمعیت فیها جیمع وقوف القرآن مما اشار الیه الشیخ الامام العالم العلامة ... ابی العباس احمد بن یوسف الکواشی ... فی تفسیره من التام والحسن و الکافی ...» چون مؤلف، مطالب خود را از تفسیر کواشی (- ۶۸۰ق) گرفته است، درحالی که سجاوندی در سال ۵۶۰ق در گذشته است، پس نمی‌تواند از سجاوندی باشد، مؤلف از آغاز تا انجام قرآن با عناوین «جزب - جزب» کلمات قرآن را به ترتیب سوره‌ها آورده، و موارد سه‌گانه وقف (تام، حسن و کافی) را با رمز «تا، حسن و کا» بیان نموده است؛ خط: نسخ، کا: علی بن محمد خجندی، تا: شنبه ۱۴ رجب۷۳۴ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: محمد ابراهیم حسینی با مهر: «صراط علی حق تمسکه، محمد ابراهیم حسینی ۱۱۰۰» (مربع)، ابن محمد صادق تبریزی؛ مهر: «العبد الراجی محمد

ابراهیم الحسینی الحسنی» (مربع) به تاریخ ۱۱۹۸ق؛ جلد: تیماج، ۱۰۹گ، ۱۵سطر (۷/۵×۱۱)، اندازه: ۱۲×۱۶/۵سم [ف: ۳۳-۶۰۳]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۲۶/۱۲ کر

آغاز:بسملة، اعلم أن فی القرآن سبعة عشر موضعاً لایجوز الوقف عامداً و أنه یکفر إن اعتقد ذلک سواء کان ذلک فی الصلوة أو خارج الصلوة و یفسد الصلوة بالاجماع؛ **انجام:**علی قوله إن الانسان لفی خسر و یبتدیء إلا الذین آمنوا؛ و السابع عشر أن یقف علی قوله فویل للمصلین و یبتدیء بقوله الذین هم عن صلوتهم ساهون و الله أعلم بالصواب

رساله‌ای بسیار موجز در بیان ۱۷ موضع از وقف در قرآن کریم که بر اساس دیدگاه اهل سنت (حنفی) در میان نماز یا جز آن، موجب کفر فرد می‌شود؛ خط: نسخ ترکی، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲گ(۱۱۱پ-۱۱۲ر)، ۱۶سطر، اندازه: ۹×۱۶/۵سم [ف: ۴۰/۲-۱۰۰]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۴۶۲/۲

آغاز:سورة الفاتحة مدینة و یقال مکیة و هی سبع آیات ... بسمله العالمین؛ **انجام:**الخناس الناس و الناس (قد تم الوقوف)

از ابو الفضل شمس الدین محمد بن ابی زید طیفور سجاوندی غزنوی نیست؛ خط: نسخ، کا: سورکی، شمس الدین حیدر، تا: ۱۰ شوال ۱۰۵۰ق، محشی؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۳۷گ (۱۱۳پ-۲۴۹ر)، ۱۵ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۱-۲۴۷۱]

۴. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۸۵

از روی سجاوندی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام [نشریه: ۷-۳۰۹]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۲۰۰/۶

آغاز:علی روایة التی اوردها الشیخ الامام ابوالقاسم الشاطبی وقف اللازم فی جمیع القرآن تسع و سبعون. تسع فی البقرة و ما هم بمومنین؛ **انجام:**و فی الغاشیة واحد جاریه م و لافی الفجر و فی البلد واحد. ان لن یقدر علیه، و لاوقف اللازم فی سورة الشمس الی آخر القرآن. و الله اعلم

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه، ۳گ (۵۷پ-۵۹پ)، ۱۱و۱۴سطر، اندازه: ۹/۸×۱۶/۵سم [ف: ۹-۲۵۲]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۹۳۲/۲

آغاز:آمن السفها ط لایعلمون ه امناج شیاطینهم لا ... قال السجاوندی لا یجوز الوقف علی تتقون لان قوله الذی صفة الرب و قال استاذ البشر فی عصره المولی قوام الملة الدین عبدالله بن الفقیه نجم المله و الدین محمود؛ **انجام:**من الجنة و الناس. الهی بحرمة النبی عاقبت محمود باد

به دلیل کسری چند برگ اول نسخه مؤلف شناخته نشده، لکن یقیناً متأخر از ابو عبدالله سجاوندی است، کتاب طبق سبک و سیاق «وقوف»سجاوندی بر اساس مواضع از عقل ربط «است» فارسی در جمله‌بندی سود برده است؛ خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: ۲۰ محرم۱۲۸۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۹۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۴سم [ف: ۲۳-۱۵۶]

۷. تهران؛ شهشهانی ، حسین؛ شماره نسخه:بدون شماره

کا: محمد حسن ادیب کرمانی، تا: ۱۳۲۸ق، جا: مدرسه خازن الملک [میراث اسلامی: ۵-۶۰۱]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۶۷۰

آغاز:سورة الفاتحه سبع آیات و هی مدنیة بخلاف؛ **انجام:**الخناس ... و الناس.

گویا از روی کتاب سجاوندی ساخته شده و گزیده‌ای از آن است؛ خط: نسخ، کا: عبدالفیاض، بی‌تا؛ از روی نسخه مقابله شده قنبر علی قاری در ۱۰۹۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۳۲گ، ۱۱ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۲-۲۶۷۸]

۹. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۴۸۵۳

آغاز:(در برگ هشتم) سوره آل عمران مدنیة مایتان آیه و رکوعاتها عشرون و اختلاف الروایتین ثلثون و لوازمها الم لایصل غیر الاعشی و البرجمی القیوم و الانجیل؛ **انجام:**من الجنة و الناس تمت قد تیسر الفراغ عن کتب کتاب الوقوف بتوفیق الله العطوف الرؤف فی یوم السبت ثامن عشر ربیع الاول سنه ثلاث و ثمانین و ثمانمایه الهجریة النبویه المصطفویه ... کتبه العبد علی بن محمد بن مجتبی محمد الشریف الحافظ صاحبه امیر جلال بن علی بن امیر جلال الشریف.

شاید از سجاوند باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مهر: «امیر علی بن محمد»؛ ۱۲۱گ، ۱۴ سطر (۷/۵×۱۰/۵)، اندازه: ۱۳×۱۷سم [ف: ۲-۱۵۴]

● وقوف / تجوید / فارسی

voqūf

ناشناخته:

۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۸۴/۳

آغاز:فصل هر کلمه را که قراء وقف کنند سه نوع بود اول اسکان واصل است؛ **انجام:**زیرا که بسمله داخل سوره آتیه است ... آب دیده خوانده نمی شود ... وصل نمایند و بر بسمله وقف کنند سوره، تمت

کا: علی رضا بن محمد حسینی، تا: سه‌شنبه ۱۸ رجب۱۰۶۱ق؛ جلد: تیماج، ۱۸ سطر (۹/۸×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱-۳۲۶]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۸۷۹۲

آغاز:بسمله. حمدله. بدانکه این وقف را فخر الاسلام ... احمد بن طیفور السجاوندی ... بر پنج نهاده است؛ **انجام:**آیة عند الکوفیین و لیست بآیة عند البصریین.

رساله (ظاهراً) گزیده‌ای است از دو رساله دیگر که در آغاز (ضمن ۱۷ سطر) عین عبارت مقدمه نسخه ۳۰۷۴ رضوی است که در فهرست رضوی (۲۰۱/۲۳) با عنوان «وقوف» از تاج الدین مصدربخاری (-قرن ۱۱)، تحریری از وقوف محمد بن طیفور سجاوندی معرفی شده، پس از آن (ضمن ۱۸ سطر) دو فصل با عنوان «لایجوز ان یهمز فی القرآن فی ثمانیة مواضع» و «حروف

هجا بیست و هشت باشد [و احکام تنوین و نون ساکن]» آمده که رساله منقول عنه نامعلوم است؛ خط: نستعلیق، کا: محمد جعفر بن حاجی رمضان، تا: ۲۳ رجب۱۱۲۲ق، جا: اصفهان؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۲گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴×۱۹/۶سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۳۷۳]

۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۴۰۹/۱

آغاز:آغاز: حافظ این نظم را بشنو کنون×× تا تو را در وقف باشد رهنمون؛ آغاز ۱۰ بیت بعد: گوش کن ای مرد دانا زانکه در وی طبع طوع ×× هست اوقاف سجاوندی بدین پنج نوع

خط: نسخ، کا: حسینی تبریزی، محمد حسین بن کاظم، تا: یک‌شنبه ۸ ذیحجه۱۳۱۷ق؛ مهر: «محمد حسین الحسینی» (بیضوی)؛ ابعاد متن: ۱۱×۲۴، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۲-۵۱۷]

۴. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۴۰۹/۲

آغاز:بسمله و حمدله و بعد بدان علامات و رموزاتی که خواجه ... سجاوندی قرار داده از این قرار است - اعلی المراتب ترتیب و مرتبه وقف لازم ست و علامات آن ...

رموز و علامات وقف را چنانکه خواجه ابو جعفر محمد بن طیفور سجاوندی آورده در سه صفحه جمع نموده است؛ خط: نسخ، کا: حسینی تبریزی، محمد حسین بن کاظم، تا: یک‌شنبه ۸ ذیحجه۱۳۱۷ق؛ مهر: «محمد حسین الحسینی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج عنابی، ۱۱ سطر (۱۱×۲۴)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۲-۵۱۷]

● الوقوفات / تجوید / عربی

al-wuqūfāt

یزد؛ جامع کبیر؛ شماره نسخه:۱۴۷/۱

خط: نسخ، کا: حافظ کمال الدین یزدی، تا: ۱۶ ربیع الثانی۸۹۲ق [نشریه: ۴-۳۹۷]

● الوقوفات (منظومه) / تجوید / عربی

al-wuqūfāt (manẓūma)

وابسته به: الوقف و الابتداء؛ سجاوندی، محمد بن طیفور (-۵۶۰) منظومه مختصری است در شرح «وقوف سجاوندی».

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۰۶۱/۳

آغاز:لوازم و قفنا المتعینونا ثمانون انجلت و صفت عیونا؛ **انجام:**و کل الال و الصحاب طرا و من اوی و کل التا بعینا

خط: نسخ عربی، کا: حمیدانی کعبی، صالح بن فلاح، تا: ۹۱۴ق، جا: مدرسه دینیه حله؛ محشی؛ واقف: ابن خاتون عاملی، ۱۰۶۷ق؛ ۳ص، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۲۳-۱۳۹]

● وقوفات القرآن = الوقوف اللازمة / تجوید / عربی

wuqwfāt-ul qur'ān = al-wuqūf-ul lāzima

رساله کوتاهی بدون خطبه، در بیان مواضعی از آیات قرآن کریم که وقف در آن لازم باشد. مواضع مذکور به ترتیب سوره‌های قرآنی از سوره بقره تا آخر سوره بلد همراه با دلیل ذکر شده است.

آغاز:سوره البقره بمومنین وقف لازم لانه لو وصل بقوله یخادعون لصارت الجملة صفة

انجام:سورة البلد قوله تع علیه احد وقف لازم لانه اووصل صاریقول اهلکت و صفاله و هو محال تمت بحمد الله و حسن توفیقه

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۳۲/۶۲

آغاز:فی الاثنین. قوله تعالی جنات من نخیل و اعناب وقف لازم عند طیفور و جماعة معه لانه لو وصل الجار والمجرور ... سورة الشعراء قوله تعالی و اتل علیه نبأ ابراهیم وقف لازم؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ تحریری، کا: جباعی حارثی، محمد بن علی، تا: جمعه ۷ رمضان۸۵۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ در حاشیه صفحه آخر نوشته شده که این بخش از روی خط شهید کتابت شده، با بلاغ مقابله؛ ۳ص (۱۲۷-۱۲۹)، اندازه: ۱۸/۲×۲۸سم [ف: ۲۹/۱-۳۸۸]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۰۶۱/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ عربی، کا: حمیدانی کعبی، صالح بن فلاح، تا: ۹۱۴ق، جا: مدرسه دینیه حله؛ واقف: ابن خاتون عاملی، ۱۰۶۷؛ کاغذ: استانبولی، ۶ص، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۲۳-۱۴۰]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۰۵۴/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۵گ (۴۴پ-۴۸پ)، ۱۹سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۷-۳۷۱]

← الوقوف السجاوندی ﴿ الوقف و الابتداء

● وقوف سجاوندی / تجوید / اردو

voqūf-e sajāvandī

سمرقندی، محمد بن محمود، - ۷۸۰ قمری

samarqandī, mohammad ebn-e mahmūd(- 1379)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۲۲۷

آغاز:بسمله. بعد حمد و صلوة بند حافظ کلام الله ... عرض کرتاهی که جب دیکهی همنی روگردانی لوگونکی کتاب الهدسی اور؛ **انجام:**سوره انفال مین فنعم المولی و نعم النصیر ه سوره حج مین تمام شد.

خط: نسخ دوستونی، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج مذهب، ۴۹گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۳۷۴]

● **وقوف سجاوندی = وقف و وصل** / قرائت، تجوید / فارسی
voqūf-e sajāvandī = vaqf va vasl

بخاری زندوی، محمد بن محمد، ق۸ قمری
boxārī zandavī,mohammad ebn-e mohammad(- 14c)

وابسته به: الوقف و الابتداء؛ سجاوندی، محمد بن طیفور (–۵۶۰)
اصل کتاب وقوف القرآن تألیف امام محمد بن طیفور سجاوندی است. سجاوندی در قرآن پنج نوع وقف و هفت علامت ابداع نموده و این تقسیم ابداعی سجاوندی مورد اعتراض عده‌ای (از قبیل ابن الجزری مؤلف النشر) قرار گرفت و جمعی دیگر از قراء و مقربان از او پیروی کردند و وقف سجاوندی را در تألیفات خود شرح دادند و پاره‌ای از پیروان سجاوندی علامات وقف را (نه انواع آن را) به ۱۲ رسانیدند. چند تن نیز کتاب سجاوندی را تلخیص کرده‌اند و یا با کم و افزون کردن مطالب، تحریری دیگر از آن فراهم آورده‌اند و بیشتر نسخه‌های موجود در کتابخانه‌ها که در فهارس با عنوان «کتاب وقوف القرآن»تألیف سجاوندی، شناسانده شده یکی از چند تلخیص و تحریر است نه اصل تألیف سجاوندی و از آن جمله است نسخه شماره ۶۹ دانشگاه و شماره ۲۵۸ سپهسالارو شماره ۴۹۶د الهیات. اینک برای روشن شدن مطلب و امتیاز اصل وقوف از تحریرهای دیگر به وصف کتاب (از روی نسخه کامل آن) می‌پردازیم:سجاوندی در مقدمه مبسوط کتاب به بیان پنج قسم (مرتبه) وقف در قرآن و استدلال و توضیح درباره هر یک پرداخته و در اوایل مقدمه از کتاب المقاطع و المبادی و کتاب المرشد یاد می‌کند و مؤلفان آنها را (بدون تصریح به نام آنان) می‌ستاید و در آغاز هر سوره تنها نام سوره را یاد می‌کند (بدون ذکر عدد آیات، حروف، کلمات، رکوعات، اعشار، اخماس، مدنیات و مکیات و دیگر خصوصیات که کمابیش در تمام تلخیصات و تحریرات سجاوندی در آغاز سور دیده می‌شود). سجاوندی کتاب خویش را در سوره اخلاص پایان می‌دهد و می‌گوید: در معوذتین (فلق و ناس) هیچ وقفی نیست.

آغاز کتاب وقف: بسمله الحمد الله المفتتح کلامه بحمده مجری الالسنه به رحمة من عنده المستنطق مقاول الفکر علی حوامل نکره ... و حراس مصاحف التنزیل علی مراتب الترتل علی مراتب الترتیل عن التصحیف وسواس مدارج الوقوف و مخارج الحروف عن التحریف بالتعلیم و التصنیف فممن اشتهر منهم بالبراعة فی الصناعة صاحب المقاطع و المبادی و الامام المقدم علی اقرانه السابق العنانالنحریر ... و صاحب المرشد و قد سعیا فی الکتابین سعی مجد مجید و رعیا ما بغیار عی مبدی و معید غیر ان الاول منهما کان مولعا بالاطناب طلب التبصیر و الثانی کان مبدعا فی کل واد بالذهاب حذر التقصیر فتجاوز بطول الامکان حذر غبة اهل الزمان فدعانی صدق همه من هو واحدی فی الثقه وصایدی ... متعنی الله الی املاء هذا الکتاب علی قلة الرغائب و کثرة المصائب من تتابع الحساد و عود سوق الفضل الی الکساد فعملت اذ شرعت فیه عمل من طب لمن حب ... مقصورة علی خمس مراتب ... مبرهنا کلامنها بما یعرب عن استیفاء لفظها معناها.پایان: ولا وقف فی المعوذتین الی آخرها لصحة العطف و انتساق الکلمات بعضها علی بعض فی مقول واحد.

نسخه وقوف القرآن که در فهرست اوقاف بغداد (اسعد طلس:۷۹) شناسانده و صدر آن نقل شده بدون تردید همین کتاب تألیف محمد بن طیفور سجاوندی است. کتاب وقوف سجاوندی را چند تن از مقرئان (پس از سجاوندی) تلخیص کرده و یا با کم و افزون کردن آن (با حفظ اساس پنج مرتبه وقف) نسخه‌ای دیگر از آن فراهم آوردند و این نگارنده تا این زمان این چند نوع انتخاب و تلخیص را که در زیر یاد می‌شود می‌شناسد:

الف – نسخه وقوف سجاوندی از ابوالمکارم محمد بن محمد زندوی بخاری که مقدمه‌ای به فارسی دارد و نام خود را در مقدمه همچنان‌که یاد شد آورده و نیز در مقدمه مراتب و علامات سجاوندی و علامات افزوده خویش را با اختصار یاد کرده است. در این نسخه، استدلالات و تعلیلات سجاوندی حذف و برخی نکات تجوید و قرائت افزوده شده است. نسخ وقوف زندوی بسیار است اما مقدمه فارسی در برخی از نسخه‌های آن نیست (و شاید نسخه شماره ۶۹ دانشگاه نیز از همین نوع نسخ است).

ب– انتخاب دیگری است از وقوف سجاوندی که در ذکر علامات وقوف همانند نسخه زندوی است با این تفاوت که این مؤلف گاه استدلال می‌کند و به پاره‌ای از دیگر مسائل قرائت (بجر وقوف) اشارت دارد و نیز در چند جا بر سجاوندی خرده می‌گیرد و از آن جمله در اول سوره بقره می‌گوید:«قال السجاوندی لا یجوز الوقف علی تتقون لان قوله الذی صفة الرب و قال استاد البشر قوام المله و الدین عبدالله بن الفقیه نجم المله و الدین محمود لا یجب ان یکون الذی صفة الرب او مفعول تتقون حتی لا یجوز علی تنقون و الافتتاح بالذی جعل لکم بل یجوزان یکون خبره فلا تجعلوا الله او خبر مبتداء محذوف ای هو الذی جعل او مفعول فعل مضمر فعلی هزه الاوجه الثلاثه الافتتاح بالذی جعل لکم جائز».در اول سوره شعراء نیز می‌گوید:«والعجب من الشیخ السجاوندی اذ جعل «ما بینهما» فی هذه السورة مطلقا و فی الدخان لازما». از صاحب این وقوف چیزی نمی‌دانیم جز این‌که پس از قوام الدین عبدالله می‌زیسته و تدوین این کتاب سال‌ها پس از تدوین وقوف زندوی (زندنی) است. از این کتاب تا این زمان سه نسخه می‌شناسم:نسخه شماره ۲۵۸سپهسالار (در ج ۵۰/۱) و نسخه شماره ۲۰۰۶ کتابخانه مرعشی (که مقدمه زندوی را کسی با قلم دیگر بر پشت برگ آخر آن افزوده است بدون ذکر نام زندوی)؛ دیگر – نسخه در مجموعه‌ای در تجوید و قرائت در کتابخانه مرعشی است با این تفاوت که بر پشت نخستین برگ آن چنین نوشته است «کتاب

خلاصة الوقوف تأليف الامام ... ابوبكر احمد بن حسين بن مهران الاصفهاني النيشابوري ...».
ج- نسخه شماره ۷۷۴۴-م رامپور که در فهرست آن کتابخانه چنین معرفی شده «شرح حسین بن عثمان بر تلخیص و تحریر دیگری از وقوف سجاوندی از قوام الدین عبدالله بن محمود اصفهانی» (گویا این همان قوام الدین عبدالله شیرازی استاد حافظ است که او را شیرازی اصفهانی نیز نوشته‌اند)(رجوع به فهرست رامپور (چاپ ۱۹۶۳) ج ۱۳۴/۱-۱۳۵).رساله بسیار مختصری است در احکام و انواع وقف و وصل در قرآن کریم و علائم آن همراه با شاهد مثال. منزویدر فهرست نسخه‌های خطی گنج‌بخش (۱۰۹/۱) آورده که ظاهراً متن عربی این رساله (نسخه ۲۸۴۵۷ رضوی) از محمد بن محمد بن طیفور سجاوندی (-۵۶۰ق) باشد و رساله حاضر ترتیب تازه و ترجمه فارسی آن است.مقدمه این کتاب، فارسی و بقیه عربی است. در مقدمه نسخه موجود از رساله تجوید محمد بن علی بن محمد حسینی نام برده است. در الذریعة (۱۳۷/۱۱) از رساله ناشناخته‌ای در تجوید یاد شده که آغاز آن «الحمدلله حمدا یوافی نعمه و یکافی مزیده» آمده است و با توجه به ویژگی‌های آن بایستی همین رساله وقف زندوی باشد.(سید محمود مرعشی)

آغاز:بسمله الحمدلله حمدا يكافي نعمه ... قال العبد الضعيف الفقير الى الله الغنى الكبير ابوالمكارم ... بدان اعزك الله فی الدارین که بایسته ترین علمی مر قرآن خوان را دانستن وقف و وصل است برای آنکه تفهم معنی باو مفتقر است ... و خواجه امام اجل صدر الاسلام شمس العارفين امام الزمان ابو جعفر محمد بن طيفور السجاوندي قدس الله روحه وقف را پنج مرتبه نهاده است ...

انجام:سورة الناس ست آيات و هى مكية ويقال مدنية الناس لا ملك الناس لا اله الناس لا من شر الوسواس لا الخناس لا ص الناس لا خمس والناس ه قد تيسر الفراغ من كتاب الوقوف.

[الذریعه ۱۴۰/۲۵؛ دنا ۱۰: ۱۱۱۵-۱۱۱۶ (۱۸ نسخه)]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۰۰۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**وركوع واحدفالسورة مكية وضحاها تلاها ...

خط: نسخ خوش معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: میشن مذهب، ۳۶۷ص، ۱۲سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۶-۶]

۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۷۷۴

آغاز:برابر

از آغاز تا اول سوره الم نشرح؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: هندی، جلد: مقوا، ۱۰۶گ، ۱۳ سطر (۷/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۳-۹۰۴]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۱۹۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مهر: محمد موسوی مورخ ۱۳۲۳؛ کاغذ: ترمه، ۱۰۳گ، اندازه: ۱۵/۶×۲۱/۶سم [ف: ۴-۸۴۱]

۴. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۳۱۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: شریف بن صادق، تا: قرن۱۱؛ مصحح، محشی با امضای «جعبری»؛ جلد: تیماجمذهب، ۱۲۳گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۲-۶۶۷]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۴۲۶/۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**بیان حاجت.

خط: نستعلیق، کا: درمنی فراهانی، قلی، تا: ۱۰۴۴ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۳گ (۱۸۳پ-۱۸۵ر)، ۱۲ سطر (۵×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱۳-۳۳۸۸]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۵۹۰/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱ ذیحجه۱۰۵۵ق [ف: ۵-۳۰۰]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۵۷۰/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد علی بن احمد حسینی، تا: ۱۰۶۱ق؛ ۵۸گ (۱۹۲پ-۲۴۹پ)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۹-۳۵۸]

۸. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۶۵/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۹ ذیحجه۱۰۶۹ق؛ مهر: عبدالجواد خطیب و خادم روضه رضویه؛ جلد: تیماج، ۱۵۶گ، ۱۱ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۱-۲۹۱]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۶۶۵

همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۱۰۵]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۴۵۱/۶

آغاز:برابر؛ **انجام:**تمت هذه النسخه الشريفه الموسومه بالوقوف السجاوندى بعون الله الملك العالى على يد العبد الضعيف الحقير مير غياث بن مير مختار طباطبائی ...

خط: نسخ، کا: میر غیاث بن مولانا میر مختار طباطبائی، تا: چهارشنبه ۱ شعبان ۱۰۷۳ق؛ کاغذ: اصفهانی، ۱۲۹ص (۱۲۸-۲۵۶)، ۱۴سطر، اندازه: ۲۰×۲۶سم [ف: ۱۰-۱۳۰۹]

۱۰. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۴۰۳/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: ربیع الثانی ۱۰۸۴ق؛ تملک: محمد حسین حسینی؛ ابعاد متن: ۶/۵×۱۷، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۲-۵۱۲]

۱۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۰۶۹/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: باقر بن حسنعلی، تا: ۱۰۸۵ق؛ مصحح، محشی با نشانه «جعبری ۱۲» و «۱۲» حال حمصی و دمشقی؛ ۱۷۷گ، ۱۱سطر (۵/۵×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۷-۳۹۶]

۱۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۲۴/۲

آغاز:برابر**انجام:**سكته بيان انقطاع حجت وان لم تغفرلنا و ترحمنا

حاجت موفق معین، در آخر این رساله مقالی است در رموز سجاوندی منقول از رساله محمد بن علی بن محمد حسینی در دو صفحه

خط: نستعلیق، کا: طالب، تا: ۹ شوال ۱۰۹۰ق؛ کاغذ: اصفهانی، ۵گ، ۱۱ سطر (۵/۵×۱۱/۳)، قطع: جیبی [ف: ۱-۳۴۰]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۵۲۴/۲

همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۷۸]

۱۳. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۶۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۰۰ق؛ ۸۱گ، ۱۱سطر [ف: ۱-۲۹۴]

۱۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۲۰۰/۷

آغاز:اما بعد. قال العبد الضعیف الفقیر الی الله الغنی الکبیر ابوالمکارم محمد بن محمد الزندی البخاری. بدان اعزک الله فی الدارین که بایسته ترین علمی مر قرآن را دانستن وقف و وصل است؛ **انجام:**سکته بیان انقطاع حجت و ان لم تغفرلنا و ترحمنا، بیان حاجت. تمت الرسالة. والله الموفق و المعین

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه، ۳گ (۵۹پ-۶۱پ)، ۱۱و۱۴سطر، اندازه: ۹/۸×۱۶/۵سم [ف: ۹-۲۵۲]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۸۳۲/۳

آغاز:الحمدالله حمدا یکافی نعمه و یمتری مزیده ... قال العبد ... ابوالمکارم محمد الزندوی ... بدان اعزک الله فی الدارین که بایسته ترین ... و امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب کرم الله وجهه در معنی قوله و رتل القرآ«ترتیلا فرموده است ... سورة الفاتحة، مدنیة و یقال مکیة ... بسم الله الرحمن الرحیم. العالمین لاه. الرحیم لاه. الدین ط ه؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخرقرن۱۲؛ مصحح، محشی با نشان «جعبری و من جعبری»؛ ۶۱گ (۱۳۲-۱۹۲)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۴۰-۲۵۴]

۱۶. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۹۱۰/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ دیباچه نسخه موجود آشفته است؛ تملک: سلطان القراء از تهران در ۱۲۹۰؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج، ۹۸گ (۱۹-۱۱۶)، ۱۹-۱۴ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۱۹/۵سم [ف: ۳-۱۲۳۷]

۱۷. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۹۷۹

خط: نسخ، کا: کربلائی عبدالله جدید الاسلام از قریه سنیک لواسان شاگرد شیخ محمود طهرانی، تا: ۱۲۷۲ق؛ ۱۲۶گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱-۲۹۷]

۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۸۷۸۸

آغاز:بسمله. اما بعد قال العبد الضعیف الفقیر الی الغنی الکبیر ابوالمکارم محمد بن حمد الزندوی البخاری بدان اعزک الله فی الدارین که بایسته ترین علمی؛ **انجام:**اما لا علامت لا وقف علیه بود اما سکته جایی ... قالا ربنا ظلمنا انفسنا بیان انقطاع حجت و ان لم تغفرلنا و ترحمنا بیان حاجت.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ ۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۳۷۱]

۱۹. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۴۹۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲و ۱۳؛ تملک: عبدالله بن محمد علی؛ ۹۸گ، ۱۵سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: -۴۴۹]

۲۰. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۴۶/۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**رموز سجاوندی را پنج مرتبه گفته اند م و ط و ج و ز و ص. تمت

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲و ۱۳؛ جلد: تیماج، ۴گ (۱۷۸پ-۱۸۰پ)، ۱۴سطر (۸/۴×۱۴)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: -۲۶۶]

۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۵۸۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**و اگر علامت معانقه مع نویسند از علامات دیگر بفهم اقرب می‌نماید

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، در نسخه حاضر سه صفحه اول آن با نسخه پیش و متن عربی مشابهت دارد، اما تحمید و مقدمه نسخه پیش (حدود ده سطر) را ندارد و در عوض حدود پنج صفحه بیشتر از نسخه پیش دارد که در آن به سایر علائم وقفی نزد محمد بن طیفور سجاوندی و متأخرین و نیز علائم غیر وقفی که در مصاحف آمده و نیز ما آت و بیان مانقه پرداخته شده؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ ۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۳۷۲]

۲۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۳۶/۵

آغاز:اما بعد قال العبد ... ابوالمکارم محمد بن محمد الزندی البخاری بدان اعزک الله ... قرآن را بوقوف خواندن سنت است؛ **انجام:**ولا وقف اللازم فی سورة الشمس الی آخر القرآن والله اعلم بالصواب تمت

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن یشمی، ۲گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱/۶×۱۸/۴سم [ف: ۵-۳۰]

۲۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۶۰۲/۱-۹/۱۵۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ معرب، کا: ابوطالب، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۳۰گ، ۱۲سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [ف: ۸-۴۹۴۸]

۲۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۶۵۵ ض

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۲۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۸۱۵

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مصطفی حسینی [رایانه]

۲۶. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۵۶۸

آغاز:سورة فاتحة الکتاب ... و یقال مکیة؛ **انجام:**الخناس الناس و الناس

بی‌کا، بی‌تا [ف: ۱-۲۹۷]

۲۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۵۷۴/۳

آغاز:اما بعد ... بدان اعزک الله فی الدارین که بایسته ترین علمی مر قرآن را دانستن وقف و وصل است برای تفهم معنی به او مفتخر است وعلمای معانی وبیان این علم را؛ **انجام:**اما سکته جایی بود که وقف نباید کرد از برای ادب مانند چنانکه قوله تعالی: «قالا ربنا ظلمنا انفسنا» سکته بیان انقطاع حجت و«ان لم تغفرلنا وترحمنا» بیان حاجت.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱گ (۱۳ر-۱۳پ)، ۲۹سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف مخ: ۵-۲۲۸۲]

۲۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۱۶/۳

بی‌کا، بی‌تا [ف: ۳-۵۸۰]

۲۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۰۸۵/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**و در بعضی از رسایل رموز سجاوندی را پنج مرتبه گفته اند م و ط و ج و ز و ص تمت بعون الله تعالی.

تنها پنج صفحه از آغاز این کتاب را در بردارد که ظاهراً برای بیان علت مراتب وقوف بر الفاظ آیات قرآنی - که با حروف رمزی نشان داده می‌شود - آورده شده است، زیرا بلافاصله بعد از این تعاریف به نقل نظر محمد بن علی بن محمد الحسینی - صاحب رساله‌ای در تجوید - پرداخته شده و پس از تعریف علامات رمزی، کتاب به اتمام رسیده؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۴ص (۱۲۴-۱۲۷)، ۱۴سطر (۷/۵×۱۳)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۷سم [ف: ۱۴-۲۱۰]

۳۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۰۱۷/۳

وقوف قرآن است بر اساس وقوف سجاوندی و دیباچه ای به فارسی دارد، نسخه حاضر همان دیباچه است؛ خط: نسخ تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲ص (۲۰۳-۲۰۴)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۳۵-۳۹]

● وقوف سجاوندی (ترجمه) / تجوید / فارسی

voqūf-e sajāvandī (t.)

وابسته به: الوقف و الابتداء = الوقوف السجاوندی = الوقف و الابتداء الکبیر؛ سجاوندی، محمد بن طیفور (-۵۶۰ق)

اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۵

خط: نسخ، کا: قاسم علی بن شیخ امیر نصرآبادی ماربینی اصفهانی، تا: سه‌شنبه ۲۴ جمادی الاول۱۰۹۵ق؛ افتادگی: آغاز [نشریه: ۱۱-۸۸۸]

● الوقوف السجاوندی (مختصر) / تجوید / عربی

al-wuqūf-ul sajāwandī (mx.)

وابسته به: الوقف و الابتداء = الوقوف السجاوندی = الوقف و الابتداء الکبیر؛ سجاوندی، محمد بن طیفور (-۵۶۰ق)

گزیده‌ای است از کتاب «وقوف سجاوندی» که در آن استدلال سجاوندی حذف شده است.مؤلف، در موارد کمی استدلال احکام را خود بیان کرده و بر سجاوندی نیز ایراد گرفته؛ همچنین در مباحثی از کتاب، مسائل دیگری از قرائت بجز وقف را ذکر نموده است.با توجه به گفته مؤلف در اوایل سوره بقره «و قال استاد البشر قوام الملة و الدین عبدالله بن الفقیه نجم الملة و الدین ...»، می‌توان گفت: حیات مؤلف، پس از قوام الدین عبدالله بن نجم الدین محمود -فقیه و استاد قرائت خواجه حافظ شیرازی- بوده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۶۷

آغاز:سورة ام القرآن سع آیات و هی مکیة ثم مدنیة حروفها ... بسمله، العالمین لا، الرحیم لا، الدین ط؛ **انجام:**سورة الناس ست آیات و رکوع واحد و السورة برب الناس، ملک الناس، اله الناس، الخناس، فی صدور الناس من الجنه و الناس. تمت الکتاب ...

خط: نسخ نزدیک بن ریحان، بی‌کا، تا: احتمالاً ۱۰۳۲ق؛ مصحح؛ تملک: محمد عمر درویش بن محمد غلام بن محمد کاظم؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، ۱۷۲گ، ۱۳سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱۳-۲۴۰]

● الوقوف علی العقل الفعال / فلسفه / عربی

al-wuqūf ʻalā ʻaql-il faʻʻāl

ابن باجه، محمد بن یحیی، - ۵۳۳ ؟ قمری

ebn-e bājja, mohammad ebn-e yahyā(- 1139)

چاپ: تحقیق ماجد فخری، در رسائل ابن باجه الاندلسی (بیروت، دارالنهار للنشر: ۱۹۶۸م)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۵۷/۱۳ عکسی

نسخه اصل: کتابخانه بودلیان در آکسفورد، شماره ۲۰۶. من الامور التی یمکن بها الوقوف علی العقل الفعال؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۵۴۷ق [عکسی: ف: ۴-۴۸۹]

● وقوف غفرآن /-

voqūf-e qofrān

تهران؛ انجمن اسلامی؛ شماره نسخه:۱۵/۶

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۱۱-۱۰۲۶]

● وقوف القرآن = الموجز = الوقف و الابتداء الصغیر / تجوید / عربی

wqwf qur’ān = al-mūjaz = al-waqf wa-l ibtidā’-uṣṣaġīr

سجاوندی، محمد بن طیفور، - ۵۶۰ قمری

sajāvandī, mohammad ebn-e tayfūr(- 1166)

از سجاوندی سه کتاب در وقوف قرآن در دست است:۱. الوقت

و الابتداء که هفت‌گونه وقف را شناسانده؛ ۲. الموجز که پنج گونه وقف دارد؛ ۳. عین المعانی فی تفسیر سبع المثانی.در کتاب حاضر پنج علامت است: ۱. م: وقف لازم، ۲. ط: مطلق، ۳. ج: جایز، ۴. ز: مجوز، ۵. ص: مرخص بضرورة. در این کتاب محل وقف در الفاظ آیات قرآنی به ترتیب سوره‌ها از سوره فاتحه تا سوره ناس به پنج وقف و نصف نوع علامت تعیین شده است.

آغاز:الحمدلله المفتح کلامه بحمده الحجری الالسنة به لطفا من عنده المستنطق بسمله، العالمین لاتصال الصفة بالموصوف، الرحیم لذلک الذین ط للعدول عن المغایبة الی المخاطبة.

انجام:و انتساق الکلمات بعضها علی بعض فی مقول واحد و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب.

[فهرست منزوی ۷/۱ و ۱۰۳و ۱۰۴ و ۹۳/۱۱؛کشاف الفهارس ۴۵۰/۱]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۲۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**بسم الله الرحمان الرحیم لا وقف الی ذکرک لا ستساق الکلمات.

خط: ثلث، بی‌کا، تا: زمان مؤلفقرن۶؛ افتادگی: انجام؛ تملک: عبدالله فرزند عیسی لنجانی اصفهانی؛ بااین یادداشت: «کتاب شرح الوقوف من جمع الشیخ الامام الاجل الافضل الاطهر الزاهد العابد الناسک البارع الورع التقی النقی التقی المتقی المحقق المفسر شمس لعارفین اما المتقین صدر الدنیا استاد العلماء سلمان الزمان و جنید العصر ابویزید محمد بن طیفور الجاوندی قدس الله روحه العزیز»؛ کاغذ: خان بالغ، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۹-۵۵]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۱۱۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: قتلغ کندی، یوسف بن شجاع الدین، تا: قرن ۷؛ مصحح، محشی؛ جلد: مشمعی، ۱۰۰گ، ۱۸سطر (۱۱×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۱۷سم [ف: ۳۳-۲۳۰]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۹۵۸

آغاز:برابر؛ **انجام:** سوره الشمس خمس عشر آیه لا وقف مطلقا الی قوله و مسببها. ط. بالقسم و هو قد افلح باغماد اللام.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ افتادگی: انجام (از سوره و الشمس به بعد افتاده)؛ تملک: کهنه جمال الدین مسعود؛ ۲۸۸ص، ۱۹سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۱۷-۳۴۲]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۴۳۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۷۰۷ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۰۴گ، ۱۷سطر (۸/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲×۱۵/۵سم [ف: ۹-۴۵۷]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۰۶

آغاز و انجام: برابر

در فهرست ناشناس مانده؛ خط: نسخ، کا: محمد بن نقی بخاری، تا: پایان شوال۷۲۰ق، جا: شیراز؛ تملک: محمد حسین سلطان القراء در ۱۳۲۱، میرزا محمود سلطان القراء تبریزی در ۱۲۸۲؛ ۱۹۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱-۵۸۶]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۳۲۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۷۸۷ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: شیخ الاسلام ابن ابی الطف به تاریخ ۹۳۴ق؛ جلد: چرم، ۲۳۸گ، ۱۱سطر (۷/۵×۱۰/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۵/۵سم [ف: ۳۶-۲۰۶]

۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۹۲

آغاز:سورة الفاتحة مدنیة و یقال مکیة و هی سبع آیات؛ **انجام:** لشتی هـ ط ...

گویا از ابوالفضل شمس الدین محمد بن ابی یزید طیفور سجاوندی غزنوی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام (انجام در سورة اللیل افتاده)؛ ۱۳۶گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۲/۳×۱۸سم [ف: ۱-۵۸۶]

۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۳۶۲

آغاز:بطول الامکمان حد رغبة اهل الزمان فدعانی صدق همة من هو واحدی فی الثقة بی وصایدی بالمقة لی ... فعملت ... لتهذیب مراتب الوقوف عن سمات متداخلة المعانی مقصور علی خمس مراتب لازم و مطلقا و جایز و مجوز بوجه و مرخص ضرورة ... سورة فاتحة الکتاب. بسمله العالمین لا لا تصاف بالموصوف الرحیم لا کذلک؛ **انجام:**سورة الاخلاص بسمله. قل هو الله احد وقف عن ابی عمیر ... و کل من یصمد الیه یقصد علیه فی الحوائج لا من تزحمون و الوقف.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: ترمه، ۹۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵/۴×۲۲/۲سم [ف: ۱-۵۸۷]

۹. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۴۸۶/۳

آغاز:الحمدلله رب العالمین و صلاته علی رسوله محمد و آله أجمعین؛ **انجام:**آیة عند الکوفیین و لیست بآیة عند البصریین.

خط: نستعلیق، کا: ابن رمضان، محمد جواد، تا: ۲۳ رجب۱۱۱۲ق، جا: اصفهان؛ جلد: چرم، ۱۱گ (۵۶پ-۵۷پ)، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۵سم [مؤید: ۱-۳۹۳]

۱۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۰۸۵/۱

آغاز:هذا کتاب سجاوندی، سوره فاتحه الکتاب سبع آیات عن کوفی، بسم الله الرحمن الرحیم، العالمین، الرحیم، الذین، نستعین، المستقیم؛ **انجام:**سوره الناس ست آیات و السوره مکیه قال مدینه، الناس، ملک الناس، اله الناس، من شر الوسواس، الخناس، الناس و الناس.

با توجه به اختلاف آغاز و حجم نسخه حاضر به نظر می‌رسد که نسخه حاضر خلاصه‌ای از کتاب سجاوندی باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، ۱۲۱گ (۳پ-۱۲۳پ)، ۱۴سطر (۷/۵×۱۳)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۷سم [ف: ۱۴-۲۰۹]

۱۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۴۱۸

آغاز:قال محمد بن طیفور السجاوندی المشهور بین القراء ان الوقف اقسام منه وقف لازم و علامته؛ **انجام:** سوره الاعلی تسع

عشرة اية مكية حروفها مائتان واحدی و تسعون و كلامها اثنتان و سبعون ...
به لحاظ افتادگی در انجام، تا سطر اول سوره اعلی را دربر دارد؛
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ ۱۴۳گ، ۱۲ سطر (۵/۵×۱۱)، اندازه: ۱۱/۷×۱۸/۲سم [ف: ۱۹-۳۶]

● **وقوف القرآن** = **متممة تحفة القراء** / قرائت / فارسی
wuqwf-ul qur'ān = mutamimat-u tuḥfat-il qurrā'

قاری، مصطفی بن ابراهیم، ۱۰۰۷ - ۱۰۸۰ قمری
qārī, mostafā ben ebrāhīm (1599 - 1670)

وابسته به: تحفة القراء = تحفة القاری = تجوید؛ قاری، مصطفی بن ابراهیم (۱۰۰۷-۱۰۸۰ق)
تاریخ تألیف: ۱۳ شوال ۱۰۶۸ق؛ محل تألیف: اصفهان
در تکمیل تحفة القراء مؤلف - چنان که خود در پایان می‌آورد - این رساله را با در دست داشتن هفت نسخه سجاوندی و مصاحف مصحح و کتب تفسیر فراهم آورده و چون در اصفهان خدمت مولی را محمد باقر خراسانی مسائل دین می‌آموخته، درباره مشکلات این رساله نیز به آن فقیه مراجعه می‌کرده و در باب سجدات واجبه و مسنونه قرآن فتوای او را می‌آورد.
آغاز:الحمدلله علی الآيات التی لاتعد بعدد و لاینقضی احصاءها الی غاية و امد ... اما بعد غرض ازین مختصر محقر آنست که بعد از تألیف ...
انجام:فرقان حمید بهره مند و با نصیب بوده سبب زیادتی ثواب و اجر باشد و ذخیره باشد از برای روز یوم لا ینفع مال إلا من اتی الله بقلب سلیم.
[نسخه‌های منزوی ۹۷/۱]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۱۴۷/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: رجب۱۰۶۸ق، جا: اصفهان؛ ۴۰ص (۱۱۳-۱۵۲)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۳۵-۱۴۴]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۴۱۹/۸
آغاز:برابر؛ **انجام:**و تألیف این رساله در دارالسلطنه اصفهان در منزل مخدوم ... امید که حشر همه اهل ایمان با محمد و آل محمد باشد.
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲۲گ (۱۵۵-۱۷۶)، ۱۷سطر، اندازه: ۷×۱۴سم [ف: ۳۶-۳۷۹]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۸۹۵/۲
خط: نسخ، کا: طباطبایی، محمد کاظم، تا: ۱۰۶۸ق؛ ابعاد متن: ۶×۱۲، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱۶-۱۳۷]

۴. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۰۰۶/۱
آغاز:برابر؛ **انجام:**امید که حشر همه اهل ایمان با محمد و آل محمد باد بحق محمد و آله الامجاد الحمدلله اولا وآخرا و ظاهرا و باطنا و صلی الله علی سید المرسلین و آله الطیبین
خط: نستعلیق خوش، کا: محمد باقر بن غیاث الدین محمود، تا: محرم۱۰۶۹ق، جا: اصفهان منزل مجتهد الزمان آخوند ملامحمد باقر خراسانی؛ از روی خط مؤلف؛ مهر: حاج سید سعید؛ ۴۱گ (۱-۴۱)، ۱۲ سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۸/۵سم [ف: ۳-۱۳۷۴]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۰۳۵/۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [ف: ۵-۲۲۵]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۱۱۷/۲
آغاز:برابر؛ **انجام:**امید که حشر همه اهل ایمان با محمد (ص) و آل محمد باشد بحق محمد و آل محمد، الحمدلله اولاً و آخراً و ظاهراً و [باطناً] و صلی الله علی سید المرسلین و خاتم النبین و آله الطیبین المعصومین.
خط: نسخ، کا: ملا مصطفی بن ملا یوسف، تا: ۱۱۸۲ق؛ محشی، از روی نسخه ای که به سال ۱۰۷۲ق کتابت شده بوده؛ ۳۱گ (۳۶-۶۶)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف: ۳۸-۳۳۱]

۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۰۸/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۳۴گ (۱۰۷پ-۱۴۰پ)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱-۳۰۰]

۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۵۱۶/۲-۱۳/۱۹۶
آغاز:برابر؛ **انجام:**سورة الطور تسع واربعون آية وهی مكية ... چهل ونه آیه ویکی است وقف لازم درآیه الذی
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۳۱گ، ۱۰سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۶-۳۵۰۳]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۱۷۰ض
آغاز:برابر؛ **انجام:**امید که حشر همه اهل ایمان با محمد و آل باشند بحق محمد و آل محمد الحمدلله اولا و اخر و ظاهرا و باطنا و صلی الله علی سید ناو سید المرسلین و خاتم النبیین و اله الطاهرین
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۱ق، جا: لکهنو؛ اهدایی: رهبری، فروردین ۱۳۷۴؛ ۱۹گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۲۳-۲۰۴]

۱۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۷۵۱/۳-۳۴/۱۲۱
آغاز:برابر؛ **انجام:**درماه مبارك رجب واقع گردید وکتاب نیز به دست گنه کار المذنب احتاج الی عفو ربه الباری این ابراهیم مصطفی القاری مؤلف این رساله واقع شد امید که حشر همه اهل ایمان با محمد (ص) وآل محمد
خط: نسخ، کا: عباسقلی بن محمد رضا بن عباس نخعی خراسانی قاینی، تا: دهه دوم ربیع الاول۱۲۹۹ق؛ جلد: تیماج، ۱۷گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۱×۲۲سم [ف: ۶-۳۵۰۳]

۱۱. قائن؛ مدرسه جعفریه؛ شماره نسخه:۱۲۲/۳
آغاز:برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۳گ (۱۲۸-۱۵۰)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [کتابخانه‌های قائن: ف: -۱۰۶]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۹۵/۲-طباطبائی

آغاز:برابر؛ **انجام:**و تألیف این رساله در دارالسلطنه اصفهان در منزل - آخوند مشارالیه (محمد باقر خراسانی). در سنه هزار و شصت و هشت - واقع گردید - امید که حشر همه اهل ایمان - و آله الطیبین المعصومین.

خط: نسخ، کا: محمد امین بن حیدر نائینی، بی‌تا؛ مجدول؛ ۴۰گ (۱۰۴پ-۱۴۳پ)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۲۲-۶۹]

۱۳. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۰۵۸/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ مهر: «یا امام محمد تقی» (بیضوی) در ۱۲۷۳؛ واقف: حاجی محمد تقی تاجر قزوینی؛ ۴۸ص (۱۴۵-۱۹۲)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۲۸۰]

● وقوف القرآن / تجوید / عربی

wuqwf-ul qur'ān

سمرقندی، محمد بن شمس الدین

samarqandī, mohammad ebn-e šams-od-dīn

محمد بن شمس الدین سمرقندی، در آغاز نام سوره و نزول و شماره آیت‌ها و حرف‌های هر یک آمده سپس جاهایی از آیت‌ها که در آنها می‌توان وقف کرد با نشانه‌های وقف یاد شده است.

مشهد؛ مدیر شانه چی؛ شماره نسخه:۱۴۳

آغاز:بسمله. حمدله. فیقول الفقیر الی الله محمد بن شمس الدین السمرقندی ان الوقوف التی یتصور فی القرآن

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: ربعی [نشریه: ۵-۶۱۰]

● وقوف القرآن / تجوید / عربی

wuqwf-ul qur'ān

ناشناخته:

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۵۰

آغاز:سورة فاتحة الکتاب سبع آیات. بسمله ... العالمین الرحیم؛ **انجام:**الناس و الناس.

گویا از سجاوندی؛ خط: نسخ، کا: امین الدین بن جمال الدین محمد بن مولانا علی اصفهانی، تا: ذیقعده۱۰۱۶ق؛ کاغذ: ترمه، ۸۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۸×۱۹سم [ف: ۱-۵۸۷]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۶۵۱

آغاز:یتقون هـ بناء ص لکم ج ... ؛ **انجام:**خمس و الناس هـ

خط: نسخ، کا: میر محمد جعفر بن میر محمد صادق، تا: ۲۲ جمادی الثانی ۱۱۰۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۱۰۶گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱/۹×۱۸/۶سم [ف: ۱-۵۸۷]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۲۹

آغاز:الحمدلله الذی انزل القرآن حجة باهرة و جعل حزبه؛ **انجام:**سورة الناس قل اعوذ برب الناس.

رساله‌ای است در وقوف قرآن و در مجموعه فوق قرار دارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۸×۲۲/۵سم [ف: ۴-۱۶]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۸۵۵

آغاز:بسمله و به نستعین رب تمم بالخیر.سورة ام القران سبع آیات؛ **انجام:**تمت الکتابة فی سنة الف و مائتین و ستة و عشرون من هجرة سید المرسلین این ناتمامی بید اقل کمترین خلق الله محمد هادی الثانی ابن شیخ ابی بکر الثانی بحسب الامر سیدی سید محمد در یوم السبت بیست سیم شهر جمادی الاول مسوده گردید اگر بتواند آنرا تازه کند سنه۱۲۲۶.

ناشناس، کلماتی که باید بر آنها وقف شود را آورده و با نشانی‌هایی مانند لا ه ط و ... معین کرده که چگونه وقفی باید صورت پذیرد، از اول قرآن شروع و تا پایان ذکر کرده است، احتمالا جمع آوری خود کاتب است؛ خط: نسخ، کا: محمدهادی الثانی ابن شیخ ابی بکر الثانی، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۳۸گ، ۱۴ سطر (۱۴/۵×۸/۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۵۱-۱۸۱]

● وقوف قرآن / تجوید / فارسی

voqūf-e qor'ān

ناشناخته:

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۹۶۳/۴

آغاز:حمدله و الصلاة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین. اما بعد بدانکه شیخ ابومحمد طیفور سجاوندی، وقف را پنج مرتبه قرار داده؛ **انجام:**از علامات دیگر به فم اقرب می‌ماند. و الله اعلم بالصواب.

بنابر قرائت سجاوندی، سپس سوره‌های قرآنی از فاتحه تا الناس آورده شده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، ۱۱۰گ (۱۵پ-۱۲۴پ)، اندازه: ۱۲/۳×۱۸/۶سم [ف: ۷-۱۱۸]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۴۱۸/۲

آغاز:بسمله. حمدله. و الصلاة و السلام علی نبیه محمد و آله اجمعین، اما بعد بدانکه این نسخه ایست در باب دانستن عدد میم لازم که در کلام مجید چند است. و بر رأی شریف خوانندگان کلام الله پوشیده نماناد که در تمام قرآن وقف لازم هشتاد و سه موضع است؛ **انجام:**اما از سوره الشمس تا آخر قرآن مجید که آن بیست و پنج سروه است وقف لازم نیست. و الله اعلم بالصواب، تمت بعون الله.

رساله‌ای در باب عدد میم لازم و وقوف در قرآن، به ترتیب سوره‌های قرآن و از بقره آغاز می‌گردد، شماره وقوف لازم در هر یک و محل آنرا یاد می‌کند؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: میشن، ۲گ (۱۹ر-۲۰پ)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۳سم [ف: ۸-۳۴۹]

● **وقوف قرآن و آداب خواندن قرآن** / قرائت - فارسی
voqūf-e qor'ān va ādāb-e xāndan-e qor'ān
محمود حافظ
mahmūd hāfez
بحثی درباره احکام بعضی وقف‌ها و وظائف لازم المراعات قاریان قرآن.

قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۰۵۸/۴
آغاز:بدانکه در قرآن، سه موضع وقف نمی باید کرد اول در سوره سجده: الجرز؛ **انجام:**آنکه پرسد که نام ضامن چیست ×× شیخ محمود حافظ است به نام
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۹ص (۲۰۳-۲۲۱)، ۱۸سطر [ف: ۲-۲۸۰]

← الوقوف اللازمة ← وقوفات القرآن

● **الوقوف اللازمة** / تجوید / عربی - فارسی
al-wuqūf-ul lāzima
سجاوندی، محمد بن طیفور، - ۵۶۰ قمری
sajāvandī, mohammad ebn-e tayfūr(- 1166)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۹۷/۴
آغاز:شیخ سجاوندی اختیار کرده است بلغ الوقوف اللازم (اللازمة) اثنی و ثمانون سورة البقره ثمان مواضع و ما هم بمومنین؛ **انجام:**فی سوره البلد موضع واحد علیه احد تمت هذا
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳گ (۱۸-۲۰)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۵-۱۳]

● **الوقوف المحرمات** / تجوید / عربی
al-wuqūf-ul muḥarramāt

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۲۴۱/۴
آغاز:بسمله، اعلم ان فی القرآن سبعة عشر موضعاً اذا وقف لقاری علیها عامداً کفر؛ **انجام:**فی طول اللیالی و الاوقات، و الحمدلله اولا و آخراً و ظاهراً و باطناً
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۱۲۰ق؛ جلد: میشن، ۱گ (۴۰ر-۴۰پ)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۶-۳۲۴]

● **وقوف منظوم** / تجوید / فارسی
voqūf-e manzūm
ناشناخته در ۳۰ بیت.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۲۲/۱۸-عکسی
آغاز:بعد حمد پاک قادر ذوالجلال ×× بعد وصف پاک آن صاحب کمال / بعد از این آرم بیانی از وقوف ×× تا ترا گردد از آن حاصل وقوف؛ **انجام:**شد شمار وقف قرآن جمله شصت ×× غیر از این میدان که دیگر وقف هست
نسخه اصل: گنج بخش، ش ۱۱۳۳(گنج، ۱۱۱/۱)؛ خط: نستعلیق تحریری، کا: قریشی، غلام محمد بن احمد یار، تا: ۱۳۱۵ق؛ ۲گ (۸۶-۸۷) [عکسی ف: ۲-۲۹۷]

● **الوقوف و الصدقات** / فقه / عربی
al-wuqūf wa-ṣṣadaqāt
رشتی، محمد ابراهیم، ق۱۳ قمری
raštī, mohammad ebrāhīm(- 19c)
رساله متوسطی است در مسائل وقف و صدقات. این رساله به صورت استدلالی و با رد و ایراد زیاد برگزار شده است.
[الذریعه ۱۳۶/۲۵، ش ۷۸۳، مجلس ۳۹۸/۷ نیز گویا نسخه دیگری از همین کتاب است]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۱۷۲
آغاز:الحمدلله رب العالمین و الصلوة علی اشرف الانبیاء و المرسلین ... کتاب الوقوف و الصدقات قال الله تبارک و تعالی و افعلوا الخیر و ما تنفقوا من خیر؛ **انجام:**العمل مما له اجرة فی العادة و الا فلا و مثله لو عمل لنفسه حذو النعل بالنعل.
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ با خط خوردگی؛ در اول نسخه اجازه نامه شیخ راضی بن محمد بن خط خودش که در آن اجتهاد مؤلف را تأیید نموده؛ این نسخه که مسوده مؤلف است مطالب آن پراکنده و در وسط نسخه اوراق زیادی سفید مانده؛ جلد: تیماج، ۶۱گ، اندازه: ۱۸×۲۳/۵سم [ف: ۳۶-۲۶۴]

● **الوقوف و الصدقات** / فقه / عربی
al-wuqūf wa-ṣṣadaqāt
ناشناخته:
۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۳۲۸/۶
آغاز:الحمدلله ... و بعد فهذه وجیزة متعلقه بباب الوقف اسئل الله التوفیق لاتمامه بعونه و توفیقه قوله قده کتاب الوقوف و الصدقات و النظر فی العقد و الشرایط و اللواحق الأول الوقف عقد ثمرته تحبیس الاموال و اطلاق المنفعة الخ یقع الکلام فی مقامات الاول فی تعین معنی الوقف عند الشارع؛ **انجام:**و اما مثل المقام و لو سلم وراء الحد معه لا نسلم نفی الزنا عنه حیث انه باعتقاد الحرمة وطئها عالما عامدا فافهم و اغتنم هذا تمام الکلام فی ما یتعلق بکتاب الوقف علی حسب ما یقتضیه الحال.
تألیف این بخش در ۲۴ محرم ۱۳۲۴ پایان پذیرفته؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۲۴ محرم۱۳۲۴ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۵۴گ (۲۰۴ر-۲۵۷ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۳۸-۴۵۹]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۴۵۱/۱
استدلالی و تقریر درس استاد است با عنوان «التقاط»؛ خط: نسخ، کا: عبدالله بن محمد موسوی شوشتری جزائری نجفی، تا: دوشنبه ۱۰ ذیحجه۱۲۰۷ق؛ ۸۷گ (۱پ–۸۷پ)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۵–۲۶۸]

۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۵۰۲/۲
آغاز:بسمله حمدله. کتاب الوقوف و الصدقات و تمام النظر فیه فی العقد و الشرائط و اللواحق الاول الوقف ...
تألیف یکی از شاگردان شیخ انصاری متوفی ۱۲۸۱ق، که در زمان حیات او نگاشته است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: ابراهیم بن محمد رضوی با مهر: «العبد المذنب ابراهیم بن محمد الرضوی» مورخ ۱۲۹۶ق؛ ۱۷گ (۷–۲۳)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۲–۶۹۹]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲/۲ خوئی
آغاز:الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام. کتاب الوقوف و الصدقات. الوقف عقد ثمرته تحبیس الاصل و اطلاق المنفعة قلت معناه لغة الحبس و الحبس یتعدی و لایتعدی؛ **انجام:**لیس علیه شاهد فی کلمات العلماء هذا آخرما قررناه عند الاستاد دام ظله فی باب الوقف و یتلوه باب الاجارة ... وقد فرغت من تسویده لیلة الاثنین من خامس شهر رمضان ... فی ۱۲۹۸
بی‌کا، بی‌تا؛ ۹۳ص (۲۶–۱۱۸)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷×۳۲سم [ف: ۷–۳۹۸]

● الوقوف و الفوائد = احکام آیات قرآن مجید و فرقان حمید / قرائت، تجوید / فارسی

al-voqūf va-l favā'ed = ahkām-e āyāt-i qor'ān-e majīd va forqān-e hamīd

سیواسی، حسین بن محمد، ۹۷۶ – ۱۰۰۸ قمری
sīvāsī,hoseyn ebn-e mohammad (1569 - 1600)

این کتاب چنان‌که در ابتداء قسمتی از آن تصریح گردیده،تألیف حسین بن محمد (؟) می‌باشد که به شهادت این مؤلفه ازدانشمندان امامی مذهب و پس از قرن نهم بوده و مشتمل بر سه قسمت است:۱. وقوف کلمات قرآن کریم از اول تا به آخر، ۲. فوائد متفرقه راجعه به قرآن از جواهر التفسیر و شرح شاطبیه حافظ طاهر اصفهانی و شرح شاطبیه فارسی، ۳. رساله در شماره آیات سور و اختلاف در آنها. نویسنده در آخر می‌گوید که از نگارش وقوف و فوائد فراغت یافته بنابراین بدین نام آنرا معرفی نمودیم.
نام رساله و مؤلف آن نیازمند بررسی بیشتری است. از بخشی از آن به نظر می‌رسد که نام رساله «کنز اللطائف فی ما یحتاج الیه تصحیح المصاحف» باشد ولی در پایان برخی نسخه‌ها نام «الوقوف و الفوائد» دارد که توسط کاتب آن داده شده است. نام مؤلف در ابتدای رساله حسین بن محمد آمده ولی در نسخه‌ای که مؤلف الذریعه رؤیت کرده، نام مؤلف حسین بن عثمان ضبط شده است. از حسین بن محمد در منابع هیچ نشانی نیافتیم ولی حسین بن عثمان دارای تألیفات متعددی است و از شاگردان ابن جزری (–۸۳۳ق) در شیراز بوده است. از رساله چنین به دست می‌آید که مؤلف درباره مواضع وقف در قرآن دارای تألیفی است که البته نامی از آن نمی‌برد. رساله هیچ فصل‌بندی خاصی ندارد.
آغاز:این فقیر حیران حسین بن محمد ... می‌گوید که چون خواستم که این فوائد را ختم کرده شروع در بیان وقوف و ذکر آیات نماید چه مقصود آنهایند مردی که در طریق محبت فرد بود و در چمن اخلاص همچون ورد در دامنم آویخت که بعضی را از فوائد که نه از مقاصد کتاب است نوشتی وظیفه آنکه از بهر خاطر من اختلاف اهل عدد که خود تعلق به مقاصد دارد بیان کنی تا فایده کتاب اعم شود
انجام:که گفته که حروف قرآن را شمردیم و مجموع آنها سیصد و بیست و یک هزار حرف است و تعداد کلماتش نمودم هفتاد هزار کلمه است و الله اعلم بالصواب.
چاپ: گنجینه بهارستان، علوم قرآنی و روائی –۳، مسلسل ۱۵، به کوشش سید حسین مرعشی، تهران، کتابخانه مجلس شورای اسلامی، پائیز ۱۳۸۵ش، با تصحیح سید حسین مرعشی.
[الذریعه ۱۶۳/۱۸]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۱۵/۳
آغاز:برابر
کا: منوچهر فارسی، تا: ۱۰۹۴ق؛ اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳–۴۰]

۲. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۶۱۷/۲
آغاز:برابر
خط: نسخ، کا: نجفی، ابراهیم، تا: سه‌شنبه ۲۸ جمادی الثانی ۱۱۰۵ق، جا: مکه مکرمه؛ افتادگی: انجام، اندازه: ۱۳/۵×۲۳×سم [نسخه‌پژوهی: ۳–۱۱۰]

● الوكالة / فقه / عربی

al-wikāla

؟ صیمری، مفلح بن حسن،– ۹۰۰ ؟ قمری
saymarī, mofleh ebn-e hasan(- 1495)

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۳۹۰/۴
آغاز:بسمله و به نستعین، کتاب الوکاله و الکلام فیه یقع فی الامور الاول فی تعریفها و قداختلف عبایر العلماءفیه
خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن محمد زکی، بی‌تا؛ ۵گ (۲۰–۲۴)، ۲۱سطر (۸×۱۲) [ف: ۴–۱۲۷۵]

● **الوكالة** / فقه / عربی

al-wikāla

ناشناخته:

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۷۵۷-۳۹/۱۳۷

آغاز:كتاب الوكالة بفتح الواو وكسرها وهى اسم من التوكيل مشتقة من وكل اليه الامر اى فوض ... الكلام فيها تستدعى بيان فصول الفصل الاول فى العقد وهو فى عرف المتشرعة مادل على استنابة فى التصرف وزاد شيخنا فى الروضة قيد بالذات؛ **انجام:**فان الابطال منهى عنه تصريح النهى الذى هو لاتبطلوا اعمالكم ومعه لايبقى الوجوب قطعاً كى يكون فورياً

رساله‌ای استدلالی است درفقه امامیه شامل کتاب الوکالة، به صورت شرح مزجی بر متن، شامل فصول: فصل اول درعقد، فصل دوم متعلق الوكالة، فصل سوم درموكل، فصل چهارم در وكيل؛ خط: نسخ، كاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح، با خط‌خوردگی، محشی؛ ۵۳گ، ۲۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۹۴۸]

۲. ساری؛ عمومی؛ شماره نسخه:۵۰/۳

آغاز:كتاب الوكالة بفتح الواو و كسرها و هى التفويض و شرعا الاستنابة الخصوصة؛ **انجام:** بعد الغض عما فى السند على ضرب من الكراهة للتهمة و نحوها خصوصا.

بخشی از کتابی است که گویا الروضة البهية فی شرح اللمعة الدمشقيه باشد؟؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۵۳ص، اندازه: ۱۵×۲۱سم [عمومی ساری و تنکابن: ف: -۴۱]

● **وکالت نامه** / اسناد / فارسی

vekālat-nāme

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۷۴۶/۱۸

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [ف: ۸-۷۸]

● **الولايات** / فقه / عربی

al-wilāyāt

كنى تهرانى، على بن قربان، ۱۲۲۰ - ۱۳۰۶ قمرى

kanī tehrānī, ʻalī ebn-e qorbān (1806 - 1889)

همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۱۰۳/۳

آغاز:و اعلم ان مقتضى القواعد و الاصول الشرعية اولا عدم سلطان احد على احمد من بدنه او ماله او بضعه؛ **انجام:**و هذا حديث اجمالى و تنقيحه يتوقف على استيفاء الاخبار الوارده فى هذا المضمار.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: -۱۴۶۱]

← الولاية > احكام الولاية

← الولاية > اثبات الولاية
← ولايت > اثبات ولايت حضرت على (ع)
← ولايت > اقسام ولايت
← ولايت > تحقيق معنى ولايت

● **الولاية** / كلام و اعتقادات / عربی

al-wilāya

طباطبائى تبريزى، محمد حسين، ق۱۴ قمرى

tabātabā’ī tabrīzī, mohammad hoseyn(- 20c)

با این تعبیر: «الولاية و انها هى الكمال الاخير الحقيقى للانسان و انها الغرض الاخير من تشريع الحقة الالهية».

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۵۵۹-ف

خط: نسخ، كاتب = مؤلف، تا: دوشنبه ۱۶صفر۱۳۶۲ق، جا: شادآباد تبريز [فيلمها ف: ۲-۱۸۲]

● **الولاية** / كلام و اعتقادات، حديث / عربی

al-wilāya

ناشناخته:

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۹۸۸/۳-۵۹/۲۰۸

آغاز:فى كتاب مفتاح حسب الولاية عن سلمان الفارسى ره ان اميرالمومنين (ع) كان ذات يوم جالسا فى بيته مع فاطمة الزهراء

از یکی از عالمان قرن سیزدهم هجری، رساله متوسطی است که مؤلف در آن مطالبی را به صورت پراکنده از احادیث اهل بیت (ع)در دوستی خاندان اهل بیت نقل می‌کند، مآخذی که مؤلف احادیث را از آنها نقل کرده عبارتند از: مفتاح حب الولاية، المصباح، ينبوع الحياة، اربعين سعد اربلى تهذيب، منهج التحقيق الى سواء الطريق؛ مؤلف در توضیح حدیثی مطالب از پدرش بدون ذکر نام نقل کرده؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ربیع الثانی ۱۲۴۱ق؛ ۳۸گ (۵۵-۹۲)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۸-۴۹۴۹]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۹۱۴۵/۲-۶۰/۸۵

آغاز:اثنى عشر وكذا العصر مع نقله اشارة الى الحجب الاثنى عشر كان المغرب الفاطمية مع الظهر سبعة

بخش میانی از رساله‌ای است در ولایت و حب اهل بیت، مؤلف در این رساله ائمه را به بروج اثنی عشر تشبیه نموده که وقتی یکی غروب می‌کند دیگری بلافاصله ظهور می‌کند، و پس از آن فصلی در حاجت مردم به آل محمد بیان نموده و بعد از آن مطالبی در اسرار ولایت ذکر کرده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۸گ (۲۲۸-۲۳۵)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۸-۴۹۴۹]

● **ولايت** / عرفان و تصوف / فارسی

velāyat

رساله‌ای است در معنی ولی و مراتب قطب، از کتاب حل فصوص امیرسید علی همدانی نقل کند.

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۹۴/۱۳

آغاز:بسمله ولایت دو قسم است عامه که مرجمیع ایمانرا باشد و خاصه که مراحل فناء الله باشد و باعتبار دگر منقسم گردد بمطلقه که صفتی بود؛ **انجام:**و اگر باینها اجابت نشود غوث ابتهال نماید پیش از مسئله اجابت شود

بی‌کا، تا: ۱۰۵۹ق؛ ۱گ، اندازه: ۱۳/۵×۲۲/۵سم [ف: ۱–۵۳۷]

● **ولاية الاب و الجد علی الباکرة البالغة الرشيدة** / فقه / عربی

wilāyat-ul ab wa-l jadd ʻala-l bākira-til bāliġa-tir rašīda

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۵۹۰/۲

از پدر نویسنده نسخه محمد حسن شریف حسینی آنگونه که درپایان ننسخه نوشته؛ خط: نسخ، کا: محمد حسن شریف حسینی، تا: قرن ۱۲؛ ۲ص، ۱۴ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱۶–۴۰]

● **ولايت پدر و جد در نکاح** / فقه / عربی

velāyat-e pedar va jad dar nekāh

طغائی کمره‌ای، علینقی بن محمد هاشم، ۹۵۳ – ۱۰۶۰ ؟ قمری

toqā'ī kamare'ī, ʻalī-naqī ebn-e mohammad hāšem (1547 - 1650)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۳۳۳/۴

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... مسئله مهمة صعب لعموم البلوی بها ... اختلف علماء الفرقه الناجیه. بسبب اختلاف الروایات عنهم (ع) فی ثبوت الولایه للاب و الجد له علی البکر البالغ الرشیده فی عقد النکاح ... علی اقوال سته؛ **انجام:**فکونها انشاآت هو الصحیح و الله سبحانه اعلم ولیکن هذا آخر ما نورده فی هذه المسئله و التطویل لزیادة الاعتناء فانها من المهمات و کتب الفقیر ... علی النقی بن محمد هاشم الطغائی الکمره ای ... فی دارالملک شیراز. مفتتح شعبان المعظم سنة ۱۰۳۶. حامداً لله تعالی.

بی‌کا، تا: قرن ۱۱، این رساله را در شیراز در ۱۰۳۶ به پایان رسانیده و نسخه حاضر (ظاهراً) به نظر او رسیده و او بر بعضی از سطور آن خط کشیده؛ ۳۶ص (۱۱۴–۱۴۹)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۰–۱۱۲۹]

● **ولاية البکر** / فقه / عربی

wilāyat-ul bikr

بروجردی، ابوالقاسم بن علینقی، – ۱۲۷۷ قمری

borūjerdī, ab-ol-qāsem ebn-e ʻalī-naqī(- 1861)

در اثبات این‌که دختر بالغ جامع الشرایط درموضوع ازدواج خود استقلال و اختیار دارد و کسی را چون پدر و جد بر او ولایتی نیست. این رساله استدلالی است با نقل گفته‌های فقهاء و معاصر مؤلف.

قم؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۳۸/۱

آغاز:الحمد لولیه و الصلاة علی سید خلقه و نبیه ... لما کانت مسالة استقلال البکر البالغة الرشیدة فی تزویج نفسها؛ **انجام:**هذا ما تیسر علی العجالة من تحریر الرسالة و الحمدلله والصلاة والسلام علی المبعوث بالرسالة و آله الاماجد ذوی الشرف و النبالة

کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ ۸گ (۲ر–۹پ)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: –۳۹]

● **ولاية البکر** / فقه / عربی

wilāyat-ul bikr

حاشیه‌ای است بر یکی از مسائل مربوط به ولایت دختر بکر در اختیار نکاح و بیان آراء فقهای مذاهب اهل سنت با پنج مقدمه کوتاه در آغاز رساله.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۴۸۸/۲

آغاز:و لهذه المسألة خمس مقدمات لابد من تصورها قبل الشروع فی بیان تلك المسألة، الاولی انه یجب تحقق أحد الأمور الثلاثة؛ **انجام:**کون الأب مالکا لاجبار البکر البالغة علی النکاح فهو المطلوب.

خط: نستعلیق، کا: محمد بن افضل بن محمد البرکی، تا: ۸۵۸ق؛ مصحح؛ ۲گ (۳۵پ–۳۶پ)، اندازه: ۱۳×۱۷سم [ف: ۲۲–۷۶]

● **ولاية حاکم الشرع** / فقه / عربی

wilāyat-u ḥākim-iš šarʻ

حسینی همدانی، محمد بن موسی، – ۱۳۴۹ قمری

hoseynī hamadānī, mohammad ebn-e mūsā(- 1931)

تاریخ تألیف: ۱۷ رمضان ۱۳۳۱ق؛ محل تألیف: نجف اشرف

رساله‌ای است در مسئله ولایت حاکم شرع.

آغاز:الحمدالله رب العالمین ... اما بعد، فیقع الکلام فی ولایة حاکم الشرع الجامع لشرائط الفتوی و القضاء فیما بین الناس

[اعیان الشیعة ۷۸/۱۰؛ معجم المؤلفین ۹۳/۱۲؛ موسوعة طبقات الفقهاء ۵۹۴/۱۴؛ العرفان (مجله) ۲۹۹/۲۳]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۹۹۴/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**مع جواز الرجوع علیه ... لمقتضی الجمع بین الحقین، هذا آخر ما ساعدنی التوفیق فی تسوید هذه الاوراق ...

خط: شکسته نستعلیق بدخط، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۳۱ق، جا: نجف اشرف؛ ترقیمه: «هذا آخر ما ساعدنی التوفیق فی تسوید هذه الاوراق الی هنا مستمدا من التقریرات لدرسته، الحمدالله ... فی اللیلة السابعة عشر من الشهر الرمضان فی السنة الواحدة و الثلاثین من بعد ثلاث مأت من بعد الالف من الهجرة النبویة [ص] اقل السادات سید محمد بن مرحوم آقای حاجی میرزا موسی الهمدانی طاب ثراه فی النجف الاشرف مطابق اودئیل ۱۳۳۱»؛ با قلم خوردگی، مصحح؛ اهدایی: سید کاظم کمالی الحسینی همدانی؛ ۲۳گ (۶۹-۹۱)، ۱۹سطر (۱۰×۱۸)، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۴۰-۵۰۵]

← ولایت عامه و خاصه ← تحقیق معنی ولایت

● الولایة علی البکر العاقلة البالغة فی التزویج / فقه / عربی

al-wilāya ʻala-l bikr-il ʻāqilat-il bāliġa fi-t tazwīj

مقابی بحرانی، علی بن محمد، ق۱۲ قمری

maqābī bahrānī, ʻalī ebn-e mohammad(- 18c)

تاریخ تألیف: ربیع الاول ۱۱۸۴ق

رساله‌ای است استدلالی مشتمل بر «مقدمه» و شش «فصل» و «خاتمه»: مقدمة: فی بیان اقوال علماء المسلمین من الامامیة و غیرهم فیها و هی عشرة: ۱) استقلال الولی بالعقد دونها، ۲) سقوط الولایة عنها و استقلالها بها، ۳) الأبکار ینبغی لهن ان لا یعقدن الاباذن آبائهن و ان عقد الأب علی ابنته البکر البالغ بغیر اذنها اخطأالسنة و لم یکن لهاخلافة فان انکرت عقده لم یکن للأب اکراهها علی النکاح، ۴) التشریک بینها و بین الأب خاصة، ۵) الولایة علیها فی الدائم دون المنقطع، ۶) عکسه و هومجهول القائل به، ۷) استقلال کل من الولی و المرأة بالعقد بمعنی ان ایهما عقد مضی عقده و لیس للآخر نقضه و الاعتراض علیه، ۸) استقلال الاب به دون غیره من الأولیاء، ۹) افتقار النکاحالی الولی لکنه لیس بشرط فاذا زوجت المرأة نفسها فعلی الولی اجازة ذلک، ۱۰) المرأة ان کانت قبیحة ذمیمة لم یفتقر نکاحها الی الولی و ان کانت بخلاف ذلک افتقر الی الولی؛ فصل ۱.بیان الأدلة الدالة علی المذهب الاول؛ ۲. بیان الأدلة الدالة علی المذهب الثانی؛ ۳. بیان الأدلة الدالة علی المذهب الثالث و الرابع؛ ۴. بیان الأدلة الدالة علی المذهب الخامس؛ ۵. بیان الأدلة الدالة علی المذهب السادس؛ ۶. بیان دلیل المذهب السابع اعنی المذهب المستحدث الذی مال الیه الکاشی فی الوافی؛ خاتمة: فی بیان ترجیح تلک الادلة المستند الیها فی تلک الأقوال بعضها علی بعض.

آغاز:بسمله، الحمدلله المتفضل المنان المتعطف الحنان الرؤوف الرحمن.

انجام:و قد عرفت مافیه مع عدم قوته لو سلم علی معارضة تلک الأخبار الصحاح الصراح بل هی مترجحة علیه بوجوده تقدمت و الله العالم ... و کان الفراغ علی ید مؤلفها الأقل ... شهر ربیع الاول سنه ۱۱۸۴ ...

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۲۱۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۳۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۲۱-۱۶۵۶]

← الولایة علی البکر فی التزویج ← ثبوت الولایة للاب و الجد للاب علی البکر البالغة

● الولایة عن الجائر / فقه / عربی

al-wilāya ʻan-il jā'ir

علم الهدی، علی بن حسین، ۳۵۵ - ۴۳۶ قمری

ʻalam-ol-hodā, ʻalī ebn-e hoseyn (967 - 1045)

تاریخ تألیف: جمادی الثانی ۴۱۵ق

مسأله‌ای است که در مجلس ابوالقاسم حسین بن علی مغربی در جمادی الثانی ۴۱۵ق در مورد عاملیت از طرف ظلمه املاء شده است (دیباچه الذریعه الی اصول الشریعة).

آغاز:فی العمل مع السلطان. الحمدلله و سلامه علی عباده الذین اصطفی محمد نبیه و الطبین من عترته، جری فی مجلس الوزیر السید الاجل ابی القاسم حسین بن علی المغربی ادام الله سلطانه

انجام:و تکون تلک الطاعة هی قضاء حاجات المومنین و هذا اوضح. و الحمدلله رب العالمین و الصلاة علی محمد و آله الطاهرین

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۸۷/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن علی اکبر، تا: ۱۲۳۴ق؛ ۳گ (۱۸۷پ-۱۸۹ر)، ۳۱ سطر (۱۲/۵×۲۱)، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [ف: ۱۶-۶]

● ولایتعهدی با تاریخ ربیع الاول ۱۲۷۴ / اسناد / فارسی

velāyatʻahdī bā tārīx-e rabīʻ-ol avval 1274

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۹۳۱/۶

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ (۱۴ر-۱۵ر) [ف: ۶-۱۶۸]

● **ولاية الغراء فی یفعل الله ما یشاء** / کلام و اعتقادات /عربی
wilāyat-ul ġarrā' fī yuf'al-ul lāh mā yašā'

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۷۱/۹
آغاز: ... فاعلم ایها الولی الحمید ان قول الله تعالی یفعل الله ما یشاء عبارة عن جمعیة الذات الوصیفة بالصفین الجلال و الجمال و الهدایة و الضلال؛ **انجام:**فاما بالتقید فهو لایوجد الا بالحوادث التی هی المظاهر فافهم ما اشرتة لک الیه و و لا تغفل عسی ان ینفعک به ربک الکریم
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: مقوایی، ۱۸ص (۳۵۲-۳۶۹)، ۱۵سطر [سنا: ف: ۲-۲۰۲]

● **ولاية الفقيه** / فقه / عربی
wilāyat-ul faqīh

کلباسی، ابوالمعالی بن محمدابراهیم،۱۲۴۷-۱۳۱۵قمری
kalbāsī, ab-ol-ma'ālī ebn-e mohammad ebrāhīm (1832 - 1898)
درباره ولایت فقیه و این‌که آیا این ولایت عمومیت دارد یا مربوط به امور حسبیه است، با تمهید مقدماتی در چند مقام و بحث در ولایت مؤمنین عادل اگر دسترسی به فقیه نباشد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۹۹۰/۶
آغاز:و بعد فهذه رسالة فی ولایة الفقیه فی أعصار الغیبة، اعلم أن مقتضی کلام اکثر الفقهاء عموم ولایة الفقیه؛ **انجام:**و لا یکون العدل الثانی مزاحماً لتصرف العدل الأول لعدم وقوع التصرف منه
کا: هاشم، بی‌تا؛ ۳۹گ (۱۱۲ر-۱۵۰ر)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۱۸-۱۶۵]

● **الولاية فيما نسب الی شیخ صدوق** / فقه، رجال / عربی
al-wilāya fīmā nusib-a ilā šayx-i ṣadūq

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۴۴۸۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: -۴۳۸]

● **ولایت مطلقه** / کلام و اعتقادات / فارسی
velāyat-e motlaqe

قزوینی، اسدالله بن محمد ابراهیم، ق۱۳ قمری
qazvīnī, asad-ol-lāh ebn-e mohammad ebrāhīm(- 19c)
تاریخ تألیف: رجب ۱۲۶۲ق
در معنی و تقسیم ولایت و اختصاص آن به حضرت امیر المؤمنین و ائمه طاهرین علیهم السلام.
آغاز:عجائب امر تسر المؤمن التقی و تضرالمنافق الشقی، در بیان ولایت مطلقه که یکی از اطلاقات اسامی وجود مطلق است
انجام:ظاهر فرمود خلقت جمیع خلق خودش را، نحن صنائع الله و الخلق من بعد صنائع لنا ...
[فهرستواره منزوی ۹/۶۰۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۳۷۷/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۶۲ق؛ با خط خوردگی؛ ۷گ (۶۹پ-۷۵پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۹-۱۵۵]

● **ولایت مطلقه** / کلام و اعتقادات / فارسی
velāyat-e motlaqe

بهبهانی، عبدالله بن محمد،- ۱۳۲۵ ؟ قمری
behbahānī, 'abd-ol-lāh ebn-e mohammad(- 1907)
تاریخ تألیف: ۱۳۳۴ق؛ محل تألیف: شیراز
درباره معنی ولی و ولایت مطلقه که گروهی از طلاب در مجلسی از مؤلف در این موضوع پرسیده‌اند و وی می‌خواهد اثبات کند که ولایت ائمه علیهم السلام همان ولایت الهی است، بدین معنی که آنها مظهر ولایت خدایند، در این کتاب آیات و احادیث بسیار به عربی آورده شده و ترجمه می‌شوند.
آغاز:الحمد لله الذی یفعل ما یشاء و لا یفعل ما یشاء غیره ... در این سنه ۱۳۳۴ زمان توقف در بلده شیراز
[فهرستواره منزوی ۹/۶۰۲]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۵۸/۳
آغاز:برابر
کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ پیش نویس وی است، با خط خوردگی و اضافه؛ ۱۳۸گ (۱۹۶ر-۳۳۳ر)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۴-۱۸۵]

● **ولایت مطلقه الهی** / کلام و اعتقادات / فارسی
velāyat-e motlaqe-ye elāhī

شهیدی قزوینی، ابوتراب، ۱۲۴۰؟ - ۱۳۳۵ شمسی
šahīdī qazvīnī, abū-torāb (1861 - 1956)
رساله کوتاهی است در مورد ولایت مطلقه خداوند متعال نسبت به کائنات، مؤلف با بهره گرفتن از آیات قرآن و روایات معصومین به بحث می‌پردازیم؛ سپس ولایت رسول الله و ائمه طاهرین (صلوات الله علیهم) را بررسی نموده و چنین پنداشته است که بدون قبول ولایت رسول خدا و ائمه طاهرین فرد نمی‌تواند موحد باشد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۰۸۴/۲
آغاز:الحمد لله الذی هو ولینا، لیخرجنا من ظلمات الجهل إلی نور القلم و الیقین ... و بعد چنانکه جهل بحقیقة توحید موجب تفرقه

أمة و تأسيس فوق مشركه است؛ **انجام:**کسی که او را واجب الاطاعه داند بدون امر خدا و رسول و امام به لسان و یا عام، بالضرورة او مشرک است به شک جلی، عصمنا الله من ذلک و من شاء فليؤمن و شاء فليكفر.
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ محشی؛ ۴۰گ (۴۹ر-۸۸ر)، ۱۹سطر (۱۴/۵×۷/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۳۳-۱۵۱]

← الولاية من قبل السلطان الجائر و الظالم > العمل مع السلطان

● **ولاية الموصى اليه بالتزويج** / فقه / عربی

wilāyat-ul muwaṣṣī ilayh-i bi-t-tazwīj

انصاری، خلف بن عبدالعلی، ق۱۲ قمری

ansārī, xalaf ebn-e ‘abd-ol-‘alī(- 18c)

تاریخ تألیف: چهارشنبه ۱۹ جمادی الثانی ۱۱۷۶ق
رساله‌ای استدلالی در این‌که اگر شخصی وصیت کند که دختری که بر او ولایت دارد، پس از مرگش او را تزویج کنند آیا این وصیت برای موصی ایجاد ولایت می‌کند یا نه.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۴۵۰/۹

آغاز:طال جدال علمائنا الابدال و كثر فی عرصات محاوراتهم بث القيل و القال و زهر فی روضات جناتهم بيان نهج الدليل و الاستدلال؛ **انجام:**منطبقة لما نحن فيه و منسجمة لما كنا نعنيه و الحمدلله كما هو أهله و صلى الله على محمد و آله ...
خط: رقعی، کا: آل عصفور، احمد بن محمد، تا: قرن ۱۳؛ ۱۰۴گ (۱۷۹ر-۲۸۲ر)، اندازه: ۱۴/۵×۱۹سم [ف: ۹-۲۴۵]

← ولایت نامه > سلسله نامه
← ولایت نامه > فارغ نامه

● **ولایتنامه** / فضایل و مناقب / فارسی

velāyat-nāme

خاکی، علی خان، ق۱۰ قمری

xākī, ‘alī xān(- 16c)

یکی از داستان‌های شجاعت‌نمایی حضرت امیر المؤمنین علیه السلام است که نگارنده از درویش شنیده و با تحریری ادبی آمیخته به ابیاتی از خود نگارنده یا شاعران دیگر، نگارش داده است. این داستان ساختگی و ریشه تاریخی ندارد ولی از جنبه ادبی و برای مطالعه در ادبیات روزگار صفویان حایز اهمیت می‌باشد.ملخص داستان: رعد دلاوری جنگی، برادرزاده خسرو پادشاه «شارقیه» بود، در برخوردی دختر عمویش را دید و عاشق وی شد، عمویش کابین دختر را سر حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام خواست، رعد به مدینه رفت و در مصاف از آنحضرت شکست خورد، به اسلام گروید و حضرت او را با اعجاز به شارقیه برد و بر پادشاه و اهل آنجا غالب آمد، همه اسلام آوردند و رعد به کام دل رسید.(سید احمد اشکوری)
آغاز:ای بحر وجود از کف جود تو نمی ×× ای پیش وجودت همه عالم عدمی / ای جنبش چرخ و گردش لیل و نهار ×× هست از قلم قدرت تو یک رقمی
الحمد الاحد الصمد واجب الوجود و الصلاة على سيدنا محمد صاحب المقام المحمود ... امت بعد این روایتی است از جمله ولایات حضرت شاه ولایت پناه سلطان تختگاه انما ولیکم الله آن شجاعی ... به خاطر این فاتر این ساکن اماکن قصور و عیناکی فقیر کثیر التقصیر علی خان خاکی رسید ...
انجام:خجسته روز و شبت نیز تا بدانساعت ×× که نور لازمه روز و بهر شب ظل باشد
چاپ: ضمن میراث حدیث شیعه، دفتر نهم، قم، مؤسسه فرهنگی دار الحدیث، ۱۳۷۷ش، با تصحیح سید احمد حسینی اشکوری

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۲۵۰/۱ و ۲۳۴۵/۱ عکسی

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: نزدیک عصر نگارنده؛ مجدول؛ ۱۵گ (۱پ-۱۵ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۴-۵۸] و [عکسی ف: ۶-۴۴۸]

● **ولایتنامه** / شعر، عرفان و تصوف/ فارسی

velāyat-nāme

درویش شیرازی، محمد هاشم بن اسماعیل، ۱۱۱۰؟ - ۱۱۹۹ قمری

darvīš-e šīrāzī, mohammad hāšem ebn-e esmā‘īl (1699 - 1785)

تاریخ تألیف: ۱۱۶۷ق
منظومه‌ای است عرفانی درباب ولایت علی بن ابی طالب (ع)؛ نزدیک ۱۷۰۰ بیت که در آن سلسله مشایخ ذهبی یاد شده است. وی در چند بیت به صراحت مثنوی را «ولایت‌نامه» تسمیه نموده، از قبیل: «این کتاب درس عشق اولیاست ×× هم ولایت نامش از خداست؛ در ولایت نامه این نور وضیاء ×× اقتباس است از علوم انبیاء؛ در ولایت نامه اسرارم جلیست ×× لیکن ولایت نامه ز انوار علیست».
آغاز:ای برادر روز و شب نام علی ×× بر زبان داری و از وی غافلی / پیش خود شادی که تو هم شیعه ای ×× بلکه هم زان فرقه ای که ناجئی / لیک حب دینی دون در دلت ×× آتشی افروخت در آب و گلت
انجام:چه بود ای معطر بی سرمایه گان ×× رد نگردانی دعای بندگان / این دعاها را اجابتها دهی ×× بالرسول الهاشمی و اولاده
چاپ: ایران، سنگی، ۱۳۳۰، خشتی، ۵۳ص
[الذریعة ۳۳۶/۱۹؛نسخه‌های منزوی ۳۳۰۴؛ دنا ۱۰: ۱۱۲۰ (۱۰ نسخه)]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۰۲۷

آغاز:این محبت را رو تو از خود روکنی ×× خویش چون پروانه خرج نور کن؛ **انجام:**برابر

خط: نستعلیق خوش، کا: محمد هادی، تا: جمادی الثانی۱۱۷۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۶۲گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۲/۵×۳۰سم [ف: ۴-۸۴۲]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۴۱۰

آغاز:تا که در دل حب مال شهوت است×× ابر سختی مانع این دولت است؛ **انجام:**ما فقیران عائلان در کوی تو ×× سائلان و عاشقان روی تو

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۷۱گ، ۲۵ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۶-۵۴۸]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۲۶۹/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمدشریف بن جهانگیر فراشبندی، تا: ۱۲۰۷ق؛ مصحح؛ ۶۱گ (۸۱ر-۱۴۱پ)، ۱۴ سطر (۸×۱۶/۵) [ف: ۴۱-۳۱۷]

۴. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه:۳۰۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: قاضی، هدایت الله بن محمد هادی، تا: جمعه ۲۷ رمضان۱۲۸۹ق؛ مجدول؛ ۵۷گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰/۸×۱۷سم [ف: -۷۰۴]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹/۱-فیروز

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، کا: لطف الله بن محمود، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج، ۷۷۳ص (۱-۷۳)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۲۱-۲۲۶]

۶. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۰۱۶/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**چه بود ای معطی بر سرمایگان ×× رد نگردانی دعای بنده گان

خط: نسخ، کا: میرزا مصطفی، تا: ۲۷ صفر۱۳۰۱ق؛ ۵۷گ (۱پ-۵۷ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [مؤید: ۳-۳۰]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۶۰۳/۱

آغاز:تا که خود بینی بود نفست رهین ×× کل نخور هر چید از شاخ یقین / تیغ بر کش این عدو را سر ببر ×× تا که باشی روز محشر شاه و حر؛ **انجام:**برابر

خط: نستعلیق، کا: ابوالفتح، تا: دوشنبه ۱۴ جمادی الاول۱۳۰۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: چرم، ۳۹گ (۱ر-۳۹ر)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۳/۹×۲۲/۳سم [ف: ۴۳-۱۸۳]

۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۶۹۰/۲

آغاز و انجام: برابر

حدود ۱۷۰۰ بیت دارد؛ خط: نستعلیق، کا: محمد باقر پسیان، تا: ۱۳۰۴ق؛ مجدول؛ ۶۲گ (۴۰پ-۱۰۱ر)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۴سم [ف: ۸-۴۶۷]

۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۶۹۰/۲

خط: نستعلیق، کا: محمد باقر پسیان، تا: ۱۳۰۴ق؛ جلد: میشن، ۶۲گ (۴۰پ-۱۰۱ر)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۴سم [ف: ۳-۶۴۵]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۳۴۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۶شوال۱۳۵۰ق؛ واقف: شمس الدین پرویزی، مهر ۱۳۴۳؛ ۵۲گ، ۱۷سطر (۸/۳×۱۶)، اندازه: ۱۴/۵×۲۳/۵سم [ف: ۷-۸۸۸]

۱۱. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۲۳۶/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**شکر لله نیستم از این دو تا×× مفترین یا منکرین اولیا / مفترون را منکرون باشد سزا ×× کالخبیثین الخبیثاتش جزا / منکران باشند هم از مفترون ×× استعیذ الله مما یفترون

خط: شکسته نستعلیق، کا: مجذوبعلی شاه، محمد جعفر بن صفر، بی‌تا؛ ۲۲ص (۲۷-۴۸)، قطع: بیاض رقعی [رشت و همدان: ف: - ۱۴۰۲]

۱۲. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۶۸۶

آغاز:هر که (هر چه) در دل هست مال و شهوت است ×× ابر سختی مانع ایندولت است / دولت جاوید حب مرتضی است ×× هر که آنرا یافت از دنیا جداست؛ **انجام:**برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مذهب مجدول؛ ۱۲۷ص، ۱۴سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۲-۲۷۶]

● ولایتنامه / شعر / فارسی

velāyat-nāme

کاشف دزفولی، صدرالدین بن محمد باقر، ۱۱۷۴ – ۱۲۵۸ قمری

kāšef-e dezfūlī, sadr-od-dīn ebn-e mohammad bāqer (1761 - 1842)

تاریخ تألیف: چهارشنبه ۲ شعبان ۱۲۰۵ق

مثنوی عرفانی حدود ۱۰۸۵ بیت.

آغاز:بسمله.ابتدا کردم بحمد ذوالجلال×× قادر و یکتا که باشد بی مثال / قدرتش آورده عالم را پدید ×× رحمت او داده انسان را نوید

انجام:تا بدنیا وارهی از اضطراب ×× در قیامت دور باشی از عقاب / این نصیحتها ز دل بشنو تمام×× عاقلان را نکته ای بس و السلام

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۳۷۰/۲

آغاز و انجام: برابر (قد تمت هذه الرسالة ... هذه صورت خطه دام ظله)

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۱۵ ربیع الثانی۱۲۲۵ق؛ از روی نسخه خط سراینده؛ ۳۴گ (۴۸پ-۸۱)، ۱۷سطر [ف: ۸-۳۱۷]

● **ولایتنامه** / عرفان و تصوف / فارسی

velāyat-nāme

سلطانعلیشاه، سلطانمحمد بن حیدر، ۱۲۵۱-۱۳۲۷ قمری

soltān-'alī-šāh, soltān-mohammad ebn-e heydar (1836 - 1909)

درباره لفظ «ولایت» و معنی تکوینی و تشریعی آن و ولایت انبیا و اولیا و خاصان خدا و معنی ذکر و فکر و لزوم اجازه در سیر و سلوک، با دلیل‌های عقلی و نقلی و گفتهای عرفا و صوفیان بزرگ، در یک «مقدمه» و دوازده «باب» دارای فصول و یک «خاتمه» و ملحقاتی که به تاریخ دوازدهم ربیع الاول ۱۳۲۰ق بر کتاب افزوده شده است. فهرست مطالب:مقدمه: در معانی ولایت؛ باب ۱. در حقیقت ولایت؛ ۲. در ولایت تکلیفیه؛ ۳. در فرق بین قبول و لایت و قبول رسالت؛ ۴. در اصناف مردم؛ ۵. در فوائد ولایت نزد اهل الله؛ ۶. در آنچه که سالک را لازم است؛ ۷. در معامله سالک با خالق؛ ۸ در معامله سالک با رعیت و خدم خود؛ ۹. در خصلتهای انسانی که باعث پیوند ولایت است (ذکر)؛ ۱۰. در اتصال پیوند ولایت تا زمان آدم؛ ۱۱. در احتیاج خلق به معلم و مرشد؛ ۱۲. در بیان حال مؤمن بیعت کننده؛ خاتمه: در شرایط ذکر خفی و جلی. (سید احمد اشکوری)

آغاز:الحمدلله الواحد الفرد الصمد الذی بعد فلا یری ... و بعد این ریزه خوار خوان نعمت الهی

انجام:و هر وقت که از جهتی امر ضروری از مقام خود بیرون آید چشم در پیش دارد و بجوانب ننگرد یا متفرق نشود

انجام ملحقات: بر حذر باشند که بورطه حلول واتحاد ووحدت وجود و اباحه و زندقه گرفتار نشود

چاپ: ایران، سنگی، ۱۳۲۴، وزیری، ۳+۳۴۲+۳صص

[فهرستواره منزوی ۱۰۸۴/۸]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۴۲۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد صالح بن علی بن محمد بن محمد صالح جنابدی بیدختی، تا: جمادی الثانی۱۳۱۹ق؛ ملحقات نستعلیق، عباسعلی قزوینی، غره ربیع الثانی ۱۳۲۲ق؛ جلد: تیماج، ۱۶۷گ، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۱۷-۳۵]

۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۴۲۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۳ محرم۱۳۲۱ق؛ جلد: تیماج، ۲۲۱گ، ۱۵سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: -۴۳۸]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۶۰

آغاز:برابر؛ **انجام:**و وزیره و خلیفته بلافصل علی بن ابیطالب سلام الله علیهما

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۲۲ق؛ واقف: نائینی؛ ۲۰۸گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۴-۲۷۰]

● **ولایتنامه** / شعر / فارسی

velāyat-nāme

عبدالواحد

'abd-ol-vāhed

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۷۷۳/۲

آغاز:بیا ای صادق مؤمن زمانی گوش جان بگشا ×× مشو پروانه سان یکدم ز سوز عشق با پروا / که تا پیشت فرو خوانم حدیثی از شه مردان ×× شود جان و دلت تاز رخت چون لاله حمرا؛ **انجام:** بگفت آن پیر روشن دل چه میپرسی مپرس از من ×× که هستم من دل و جان غلام بنده مولا

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ ۳گ (۳۴ر-۳۶پ)، ۱۴سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۴-۳۸۱۷]

● **ولایتنامه** / شعر / فارسی

velāyat-nāme

ناشناخته:

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۹۹۱/۸

چنمد مثنوی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ [ف: ۸-۱۵۶]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۴۴۵/۴۷

آغاز:چنین که لعل لبت ز آب خضر داد نشان ×× توان رسید به یک دم بچشمه حیوان؛ **انجام:**من حلاوی شیرین سخن که نیست مرا ×× بغیر مهر نبی و ولی بصفحه جان / ز بندگان ثنا خوانم و تو میدانی ×× ضمیر بنده خود یا امیر متقیان

قصیده‌ای است حدود ۹۳ بیت، شاید از میر حلوایی؛ خط: نستعلیق، کا: محمد شاه قاضی، تا: قرن ۱۱؛ مجدول؛ جلد: میشن، ۳گ (۷۸پ-۸۰ر)، اندازه: ۱۴/۸×۲۶/۱سم [ف: ۸-۳۸۸]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۶۰۳/۳

آغاز:حب حیدر دان چو شمعلی در درون ×× هنچو صرصر حب این دنیای دون / دشمن این شمع می‌باشد هوا×× می‌کشد آنرا نمی بخشد ضیا؛ **انجام:**مرگ پیش از مرگ باشد ای عمو ×× کز خودی میری برآری سر ز او

خط: نستعلیق، کا: ابوالفتح، تا: دوشنبه ۲۴ جمادی الاول۱۳۰۳ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: چرم، ۱۰گ (۴۸ر- ۵۷ر)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۳/۹×۲۲/۳سم [ف: ۴۳-۱۸۳]

● **ولایت نامه امیرالمومنین و دست بریدن** / فضایل و مناقب / فارسی

velāyat- nāme-ye amīr-al-mo'menīn va dast borīdan

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۶۰۹/۸۷

از مولوی؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱گ (۱۴۳ر) [ف: ۳۷-۱۲۹؛ فهرست رایانه‌ای ج۴-۱۰۹۱]

● **ولایتنامه شاه مردان** / فضایل و مناقب / فارسی
velāyat-nāme-ye šāh-e mardān
مقدم، حسن، ۱۳۱۶ – ۱۳۴۴ قمری
moqaddam, hasan (1899 - 1926)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۶۰۹/۱۷
از حسن؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱گ (۳۰ر) [ف: ۳۷-۱۲۶؛ فهرست رایانه‌ای ج۴-۱۰۹۱]

● **ولایتنامه شاه مردان** / فضایل و مناقب / فارسی
velāyat-nāme-ye šāh-e mardān

غیر همانند:
۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۶۰۹/۹۳
از حسام؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱گ (۱۵۵ر) [ف: ۳۷-۱۲۹؛ فهرست رایانه‌ای ج۴-۱۰۹۱]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۶۰۹/۳۷
از حمزه کوچک؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱گ (۶۴پ) [ف: ۳۷-۱۲۶؛ فهرست رایانه ج۴-۱۰۹۱]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۶۰۹/۳۸
از عصمت؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱گ (۶۵پ) [ف: ۳۷-۱۲۶؛ فهرست رایانه ج۴-۱۰۹۱]

● **ولایتنامه شاه مردان و جواب مسئله قیصر گفتن** / فضایل و مناقب / فارسی
velāyat-nāme-ye šāh-e mardān va javāb-e mas’ale-ye qeysar goftan
قائم مقام، ابوالقاسم بن عیسی، ۱۱۹۳ – ۱۲۵۱ قمری
qā’em-maqām, ab-ol-qāsem ebn-e ‘īsā (1779 - 1836)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۶۰۹/۴۹
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱گ (۸۰ر) [ف: ۳۷-۱۲۷؛ فهرست رایانه‌ای ج۴-۱۰۹۱]

● **ولایة الوصی فی نکاح الصغیرین** / فقه / عربی
wilāyat-ul waṣī fī nikāḥ-iṣṣaġīrayn

تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۰۵/۱
از شیخ جعفر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [ف: ۳-۳۴]

← ولایت و نبوت و ملک و الهام و وحی و خواب راست ← نبوت و ولایت

● **الولایة و الولی** / کلام و اعتقادات / عربی
al-wilāya wa-l walī

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۳۸/۵۷
آغاز:فیه مقدمات المقدمة الاولی فی بیان ان الولی ماهو فیقول فیه و جهان الاول ان یکون فعیلا ما لغة من الفاعل کالعلیم و القدیر؛ **انجام:**ایها الکفار تو بواقبل یوم تحشرون ×× فاعرضوا و استنکفوا عما یقول المبطلون / و اعبدو الله الذی یعفو اخطا یا مالکم×× من الله غیره ان انتم لا مفترون
بنقل از تفسیر کبیر فخر رازی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی؛ ۱گ (۱۹۰پ) [ف: ۱۵-۱۵۷]

● **الولدان (ارجوزة)** / کلام و اعتقادات، شعر / عربی
al-wuldān (urjūza)
قرطبی، یحیی
qortobī, yahyā
از شیخ یحیی قرطبی که روزگارش به دست نیامد. عقاید و فقه منظوم است برای کودکان، با سربندهای باب: قواعد الاسلام، التوحید، الصلاة، فرائض الوضوء، سنن الوضوء، فرائض الغسل، سنن الصلاة، فرائض الصوم، سنن الصوم، فرائض الزکاة، سنن الزکاة، فرائض الحج، سنن الحج.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۴۲۴/۲
آغاز:بسمله، صلات.یقول «یحیی» القرطبی الدار ×× المرتجی مثوبة الغفار / بسم الا له ابدأ المقالا ×× فمنه ارجو العفو و الا فضالا ... / و بعد حمدالله یا اخوانی ×× فهذه ارجوزة الولدان؛ **انجام:**و تب علیه ما له سوالی ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲، نسخ غرب اسلامی [ف: ۱-۱۴]

● **ولد البنت فی الموقوف علی اولاد الاولاد (رسالة فی مسالة)** / فقه / عربی
walad-ul bint fi-l mawqūf ‘alā awlād-il awlād (r.-un fī masala-ti)
بلال بن سنان، قرن ۱۱ قمری
balāl ebn-e sanān(- 17c)
اهداء به: ابوالفتوح سلیم خان عثمانی
بلال بن سنان مدرس مدرسه جبه علی که در پایان از طبقات هفت گانه حنفی یاد شده است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۴۷۸/۸
آغاز:الحمد لولیه و الصلاة علی نبیه؛ **انجام:**مدرسا بمدرسة جبه علی
خط: نستعلیق، کا: بلال بن سنان، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: استانبولی، ۴گ (۷۳پ-۷۶ر)، ۲۳سطر (۱۴×۱۸)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۷-۳۸۱]

← الولد سرابیه ≻ شرح «الولد سر ابیه»

● **الولد الشفیق** / تاریخ / فارسی

al-walad-uš šafīq

ختنی، احمد بن موسی، قرن ۸ قمری

xotanī, ahmad ebn-e mūsā(- 14c)

به نام: علاء الدین فخرارغ جنکس خان و غیاث الدین وزیر (یعنی پسر رشیدالدین فضل الله همدانی)

تاریخ تألیف: ۷۳۳ق

تألیف احمد بن موسی ختنی قاضی مترجم تواریخ که در سال ۷۳۳ق به نام علاء الدین فخرارغ جنکس خان و غیاث الدین وزیر (یعنی پسر رشیدالدین فضل الله همدانی) تألیف کرده، نسخه مورخ ۷۴۱ هجری.در ورق ۲۴۶ ضمن اخبار سال ۷۲۵ می‌نویسد که مصحوب عزالدین دانیال در نخجوان بود و حضرت رسول را در مدرسه ونریه (؟) اتابکان در دست دختر اندمین اتابک ایلدگز دیده بود.نمونه‌ای از عبارات آن: «کتب تواریخ بازارستان مصر جامع است. هر چه خواهی آنجا یابی و به دقت دخول به بازار مطالعه اخبار، عاقل از کردارهای نیک متقدمین آن چیز خرد که خرد پسندیده دارد و مغبون نیفتد و عاقل متاعی بستاند که خسران را انگشت به دندان گیرد».

کاشان؛ عاطفی، حسن؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا [میراث اسلامی: ۵-۶۱۷]

← ولدنامه ≻ فرزند نامه

← ولد نامه ≻ پندنامه

● **ولد نامه = مثنوی ولد = مثنوی بهاء الدین ولد** / شعر / فارسی

valad nāme = masnavī-ye valad = masnavī-ye bahā’-od dīn valad

سلطان ولد، احمد بن محمد، ۶۲۳ - ۷۱۲ قمری

soltān valad, ahmad ebn-e mohammad (1227 - 1313)

تاریخ تألیف: ۶۹۰ق

مثنوی عرفانی است در سه دفتر، که دفتر اول هم‌وزن الهی نامه عطار یا حدیقه سنایی در بحر خفیف سروده شده و در سال ۶۹۰ پایان یافته است. دفتر دوم هموزن مثنوی معنوی پدرش در بحر رمل مسدس مقصور یا محذوف سروده شده و دفتر سوم مانند دفتر دوم در وزن مثنوی معنوی، که در حقیقت بسط و تفصیل مطالب دو دفتر پیشین است.هر یک از دفترها در حدود ده هزار بیت است، با پیشگفتاری کوتاه به نثر.

آغاز۱: ابتدا می‌کنم بنام خدا ×× موجد عالم فنا و بقا/ آنگه نه ضد بود، نه نه او را ×× نیستش کس شریک، در دو سرا

آغاز ۲: ابتدا از نور بخش شمع جود ×× آنکه صنعش را فلک آرد سجود

آغاز ۳: شاه منم شاه منم در دو سرا ×× ملک بخشم بگدا دفع کنم رنج و بلا

چاپ: دفتر یکم به کوشش زنده یاد جلال الدین همایی ۱۳۱۵خ/۱۳۵۵ق چاپ شده

[الذریعة ۱۲۷۹/۹؛ فرهنگ سخنوران ص ۲۷۴؛ دیوان سلطان ولد (مقدمه ص هفت)؛ مشترک پاکستان ۳۷۴/۷؛ نسخه‌های منزوی ۳۳۰۴/۴]

۱. تبریز؛ نخجوانی، حسین؛ شماره نسخه:۴۲

بی‌کا، تا: قرن ۷ [نشریه: ۴-۳۴۰]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۰۶۰

آغاز:هر که بر هستی حق جوید دلیل×× او زیانمندست و اعمی و ذلیل؛ **انجام:**ای در طواف کعبه ات حور و ملک و انس و پری ×× وی ذره‌های نور تو خورشید و ماه مشتری

این مثنوی تا صفحه ۴۲۸ نسخه می‌باشد از صفحه ۴۲۸ به بعد با شماره گذاری دیگر که از یک تا ۱۰۳ است غزلیات سلطان ولد می‌آید؛ خط: نسخ، کا: صدر بن ولد بن جلال الدین، تا: ۶۹۰ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: میشن، ۲۶۶گ، ۱۵سطر (۸×۱۱/۵)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۶-۸۵۸]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۰۱

شامل هر سه دفتر ولدنامه (مثنوی ولدی)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ظاهراً قرن۹؛ مجدول؛ ۳۹۸گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۳-۵۰۵]

۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۹۵۱/۴

آغاز:برابر۱؛ **انجام:**مکن از خود قیاس ایشان را ×× منکر خوار عشق کیشان را

خط: نستعلیق پخته، بی‌کا، تا: ۸۳۸-۸۳۹ق؛ افتادگی: انجام؛ همراه «مثنوی معنوی»، به دنبال «دیوان عطار»؛ ۱۸۵گ (۴۶۰ر-۶۴۴پ هامش) [ف: ۲-۲۶۷]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۶۵۷/۳

آغاز:برابر۲؛ **انجام:**هر که آرد این وصیت را بجای ×× در دو عالم راحتش بخشد خدای

۶۰۰ بیت؛ خط: نستعلیق، کا: درویش علی، تا: ۸۶۳ق، جا: بخارا بر مزار ناصر بخاری؛ مصحح، مقابله شده؛ کاغذ: سمرقندی، ۴۶گ (۴۸۵-۵۳۰)، ۴۰سطر، اندازه: ۲۰×۲۸سم [ف: ۸-۴۰۳]

۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۱۸۷-۵۶/۳۷

آغاز:نقص تو یابد زداد حق کمال ×× چشم تو گردد منور زان جمال / طاعت و ذکر خدا بینا کند ×× بیضهارا صاف چون مینا کند / ذکر حق کن نام حق بر روز و شب ×× تا ترا جنت رسد بی شک زرب

از اول دفتر سوم تا «در بیان آنکه حق تعالی بموسی علیه السلام از صورت درخت آتش ندا کرد ...»؛ خط: نسخ خوانا و زیبا، بی‌کا،

تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول؛ ۹۰گ، ۲۳ سطر چهارستونی، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۸–۴۹۵۰]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۱۷۷

انجام:در پایان آمده: «تمت جلد الابتداء المثنوی المعنوی الولدی»

شامل هر سه دفتر؛ خط: نستعلیق، کا: مولوی، حسن، تا: رمضان ۱۰۲۸ق، جا: مصر در زاویه مولویه؛ مجدول، با سرلوح زیبا؛ ۲۲۶گ، ۲۵سطر (۹/۵×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۱۵–۴۱۳۸]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۵۹۸

آغاز:برابر ۱؛ **انجام:**نه نوازش کنم دگر نه عقاب ×× لب ببندم چو شد تمام کتاب

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول؛ ۲۹۵گ، ۲۳سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۷–۱۷۱]

۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۹۴۵/۱

آغاز:برابر ۱؛ **انجام:**زاین می‌شود نماز تمام ×× چون شدم مست بنهم از کف جام/ نی نوازش کنم دیگرنه عتاب ×× لب ببندم چو شد تمام کتاب.

خط: نستعلیق، کا: منور علی شاه شاه ایازی، تا: ۸ جمادی الثانی۱۳۳۲ق؛ جلد: تیماج، ۱۰۵گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف مخ: -]

۱۰. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۸۰۸

آغاز:سبب انشاء مثنوی ولدی در بیان اسرار احدی آن بود که حضرت والدم و استادم و شیخم مولانا جلال الحق والدین ... در مثنوی خود قصهای اولیای گذشته را ذکر کرده است؛ **انجام:**شد تمام این نمط در این دفتر ×× تا چه آید ازین سپس دیگر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول و مذهب، با سرلوحی زیبا؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: چرمی، ۱۰۳گ، ۵۰–۴۸سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۳–۱۴۰۳]

۱۱. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۶۳۳

آغاز: ... بی شمر بودت منازل در جهان ×× تا شدی اکنون ز سلك بالغان / یک از آنها هیچ در خاطر نماند×× جمله را جان همچو گرد از خود فشاند؛ **انجام:**گر چه باشد عقل را جستن نکو ×× صحبت عاقل بهست آن جوی تو / جستن علمست هم نیکو بدان ×× جستن عالم بود بهتر از آن ...

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز وانجام [ف: ۳–۱۲۰۷]

← ولد والد (رساله در تحقیق) ➢ مسالة فی وجوه استدلال علی نفی صحة ان یطلق الولد

● **ومض البرق الموهن = لوامع البرق** / عرفان و تصوف / عربی

wamḍ-ul barq-il mūhin = lawāmi‘ barq

جیلانی، عبدالکریم بن ابراهیم، ۷۶۷ – ۸۳۲ قمری

jīlānī, ‘abd-ol-karīm ebn-e ebrāhīm (1366 - 1429)

حالات قلب را طی شرح حدیث «ما وسعنی أرضی و لا سمائی و وسعنی قلب عبدی المؤمن» گزارش می‌دهد با شواهد از گفتارهای نثری و شعری بزرگان عرفان و تصوف.نام کتاب چنان‌که ذکر شد روی برگ اول رساله آمده، ولی بغدادی در هدیة العارفین (۶۱۰/۱) کتاب را به نام «لوامع البرق الموهن» می‌خواند و آن را جزء نهم از کتاب «الناموس الاعظم» می‌داند. این کتاب دارای هشت «باب» است:۱. ذکر مجلی مخاطبات الانس فی حضائر القدس من القلب؛ ۲. ذکر مجلی محاضرات الاسماء مع العبد فی المقام الاسنی من القلب؛ ۳. ذکر مجلی صور التجلیات المنزهة عن الهیآت الحسیات من القلب؛ ۴. ذکر مجلی ظهور المعانی و بطون الصور و المعانی من القلب؛ ۵. ذکر مجلی الارادة الباهرة بظهور حکم القدرة القاهرة من القلب؛ ۶. ذکر مجلی العلیم بحال المحدث و سان القدیم من القلب؛ ۷. ذکر مجلی الوجود الساری و تعیین البدیع الباری من القلب؛ ۸ ذکر مجلی الکمال المطلق لوجوب الحق من القلب.(سید احمد اشکوری)

آغاز:الحمدلله مظهر أسمائه و صفاته اکمل مظهر خلقه من نور ذاته فجعله قلب الوجود و خلاصة کل موجود.

انجام:فقد قال (ص) من عرف نفسه فقد عرف ربه فلنکتفی بهذه المقاله و نجعلها آخر الرساله.

[کشف الظنون: ۱۹۲۲]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۷۸۲/۴

آغاز:بسمله و صلی الله علی سیدنا محمد و علی آله و صحبه ... اما بعد فهذا کتاب اذکر فیه بعض الحضرات القدسیه التی اتسعت لها القلوب المحمدیه؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۱۱ق، جا: یمن؛ جلد: تیماج، ۴۹ص (۱۹۴–۲۴۲)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱۰–۱۷۷۰]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۰۳۲/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۴گ (۳۸پ–۶۱پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۶–۳۸]

● **ومضة النور** / عرفان و تصوف / عربی و فارسی

wamḍat-un nūr

اخباری، محمد بن عبدالنبی، ۱۱۷۸ – ۱۲۳۲ ؟ قمری

axbārī, mohammad ebn-e ‘abd-on-nabī (1765 - 1817)

در اسرار نبوت و ولایت و معارف الهی و شرح یک آیه و دو حدیث؛ این کتاب دارای یک «مقدمه» (شامل چهار رکن) و دوازده«تجلی» است: تجلی ۱. میقات نقطه؛ ۲. میقات الف؛ ۳. تطبیق اسم الله یا محمد؛ ۴. در اسراء نام علی؛ ۵. در میقات زار؛ ۶. میقات الحار و بیان الثمانیات الالهیات؛ ۷. میقات باء و بیان

عشریات؛ ۸. میقات لام و بیان اربعینیات؛ ۹. میقات میم و بیان اربعینیات؛ ۱۰. میقات عین و بیان سبعینیات؛ ۱۱. بیان تطبیق عوالم؛ ۱۲. در این تجلی که در حقیقت مقصد اصلی کتاب است (بر اساس سخن مؤلف در دیباچه) یک آیه و دو حدیث ترجمه و شرح و تفسیر و تأویل می‌شود،مطالب این تجلی در چهار گلبن و چهار گلشن چهار لطیفه، پنج دقیقه، چهار گلزار و پنج گل گشت فراهم آمده است.

[فهرستواره منزوی ۱۰۸۵/۸]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۹۱۶/۲۲

آغاز:مقدمه باید دانست که قطع سبیل معرفت بغیر از پای مجاهده و بال مساعده ... صورت پذیر نمیگردد و ثانی تالی اول. الذین جاهدوا فینا لنهدینهم سبلنا ... و مجاهده متوقف بر علم و علم بر عقل است؛ **انجام:**المربوبیه و دویم قوله (ع) العقل نور یفرق به بین الحق و الباطل هذا آخر ما نقلناه من و مضة النور من مؤلفات مولانا حاجی میرزا محمد سلمه الله تعالی.

فاقد دیباچه و خطبه است و از آغاز مقدمه شروع می‌گردد؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: رشتی، احمد بن علی محمد، تا: ۱۲۲۰ق، جا: نیم آورد اصفهان؛ ۲۱ص (۳۴۴-۳۶۴)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۹-۵۸۴]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۷۹۳

آغاز:بسمله الحمدلله و سلام علی عباده ... اما بعد پس چنین گوید قاصر جانی ابو احمد محمد بن عبدالنبی؛ **انجام:** روی جدنا عن جبرئیل عن الباری صورة خط المصف قد کان الشروع فی تصنیف رسالتی هذه بمحروسته بافق و وقع الفراغ منها فی محروسه الکدره من ارض فارس ... نظم: رویت و مارویت عن الروایه ×× علی تقدیر تنشیط الزمانی.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۰۰ص، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۰-۱۷۷۷]

● **ومضة النور من شاهق الطور** / ادبیات / عربی

wamḍat-un nūr min šāhiq-iṭṭuwr

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۴۲۸

آغاز:بسمله، الحمدلله الذی اجری فی بحر الایجاد؛ **انجام:** شاهدا من احادیثنا.

از محمد حسن بن علی زنوزی؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج [الفبائی: -۶۰۶]

↩ وندیداد ≻ وندیداد

● **وندیداد** / آیین زرتشت/ پهلوی

vandīdād

یکی از قسمت‌های پنج‌گانه اوستا است در قوانین دینی و احکام مذهبی زرتشتیان به زبان پهلوی.

چاپ: تهران، ۱۳۴۳ش، به کوشش پورداود

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۶۶۱

آغاز:بنام ایزد بخشاینده بخشایشگر مهربان دادگر دادار اورمزد ریومند ... جد دیو داد می‌نویسم روز آبان ما فروردین آغاز کردیم؛ **انجام:**انجامه: تمام شد کتاب جد دیو داد روز مینو انیران مه آدرکاه اوزیرن سنه ۱۱۸۷ یک هزار یک صد و هفتاد و هشت از شاه نشا ایزدگرد شهریار ساسانی تحمه خزست ایران اندر ولایت هندوستان در بندری منبیی نویشتم بنده کاتب الحروف مندین بنده موبد جاده روشتم بن داراب فرامرز نویسته شد هر که خواند دوعا آفرین رساند ایدون باد

کا: پهلوی، موبد جاده روشتم بن دارا بن فرامرز، تا: ۱۱۸۷ق؛ ۳۱۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۲۶/۵×۳۶سم [ف: ۳۱-۳۹]

● **وندیداد** / آیین زرتشت /فارسی

vandīdād

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۲۸۸

آغاز: ... بخشاینده بخشایشگر مهربان؛ **انجام:**نداریم غیر از تو فریاد رس

کا: بهرام بن مرزبان، تا: ۱۰۳۲ق؛ افتادگی: آغاز [رایانه]

● **وهابیها** / کلام و اعتقادات / فارسی

vahhābī-hā

درباره وهابیها از ضیاءالدین مدیر مدرسه اتحادیه شیراز از روزنامه قانون.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۳۷۷/۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: مقوا، ۲۹گ (۲۸-۵۶)، ۱۷سطر (۱۰×۱۶/۵)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۷-۳۵۸]

● **وهب الزبیر** / عرفان و تصوف / فارسی

vahab-oz zobayr

رساله‌ای است در بیان اقسام اذکار و اشغال ومراقبات در سه فصل با عنوان‌های «وهبه - وهبه». مؤلف از مریدان خواجه محمد زبیره بوده است و در فهرست مخطوطات شیرانی (ج۲ص۲۶۵) به عنوان زین العابدین معرفی شده است و نسخه شیرانی در ۲۹ صفر ۱۱۸۴ کتابت شده است. این در حالی است که در فهرست ندوة العلماء (ص۲۳۰) مؤلف کتاب را «سید قطب الدین محمد اشرف» دانسته‌اند!

برای زیادت توضیح بخشی از مقدمه کتاب نقل می‌شود: «اما بعد

این رساله‌ای است در بیان اقسام اذکار و اشغال و مراقبات و تصورات و مشاهدات که از جمیع طرق مشایخ کبار-رضوان الله تعالی علیهم اجمعین-برای تعطش سالکان و طالبان راه حق-جل و علا-مفید دانسته، مسمی به وهب الزبیر از کمترین آسان بوسان جناب ولایت مآب حضرت پیر دستگیر قیوم الزمان مشغول بحق معرض و متنفراز غیر خواجگی محمد زبیر-رضی الله تعالی عنه-اعنی سید قطب الدین محمد اشرف حیدر حسین بن عنایت الله بنا بر استدعای بعض محبان قلبی و ملا زمان صمیمی علی الخصوص حافظ سید جمال الله و نیز امانتا برای خواجه محمد ضیاءالله-غفرالله له-که بصورت و معنی همیشه با یکدیگر صحبت الله فی الله بودند، این اجزا که جواهر متعدده بودند در سلک داشته جمع ساخته آمد که باکثر طالبان و سالکان راه را بوقت من اوقات الجذبات بکار آید ...».
در انجامه مؤلف نیز چنین آمده است: «این احقر دور از کار جامع این اذکار امیدوار به رحمت پروردگار غفار در جناب پیر و دستگیر قیوم الزمان خلیفة الله قطب الاقطاب شیخنا و امامنا و قبلتنا ... حضرت خواجه محمد زبیر بن ابوالعلی بن محمد نقشبند-رضی الله عنهم أجمعین-اشتغال و اذکار نقشبندیه و قادریه و بهر چه موافق حوصله این عاجز دانسته تلقین فرموده بودند و از هر طریق مختار و مرخص ساخته بودند، اما بعد ارتحال و انتقال آن حضرت روحانیت ایشان همه اذکار و اشغال که درین اوراق مذکوراند اجازت چهارده خانواده بلکه اجازت عام علیحده چناکه در عالم شهادت نیز از اوشان پیدا است ارشاد فرمودند ...».این رساله در سه «فصل» برگزار شده است: ۱. در اذکار و اشغال؛ ۲. در مراقبات و مشاهدات و تصورات و غیره؛ ۳. در بیان لطائف سته.

[فهرستواره منزوی ۱۰۸۵/۸؛ مشترک پاکستان ۲۱۱۲/۳؛ فهرست مخطوطات شیرانی ۲۶۵/۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۷۳۶ عکسی

آغاز:بسمله.الحمدالله الذی نور قلوب العارفین و الذاکرین بقول لا اله الا الله محمد رسول الله والصلوة والسلام علی رسوله و حبیبه المصطفی و نبیه المجتبی محمد رسول اللهصلی الله علیه و علی آله و اصحابه؛ **انجام:**وچونکه این عاجز را سفر مدینه طیبه در پیش است، لهذا حافظ سید جمال الله-غفرالله تعالی [کذا]-را لازم و الیق است که بخدمت اخی خواجه ضیاء الله-سلمه الله تعالی-حاضر شده این اوراق را بخدمت شان بگذرانیده اجازت حاصل نماید. تم الکلام الی حمدالله تعالی العلام.

نسخه اصل: کتابخانه ندوة العلماء، لکهنو، هند، شماره ۱۲۳ (ردیف ۱۳۶)؛ خط: نستعلیق، کا: خواجه سید محمد محی الدین حسینی مودودی فضل رحمانی، تا: ۲۷ رمضان۱۳۲۷ق؛ ۹۸ص، ۱۵سطر [عکسی: ف: ۵-۱۷۶]

● **وهم و دم** / علوم غریبه / فارسی

vahm va dam

رساله بسیار مختصری است در بیان علم و هم و دم به نقل از حکمای هند و یونان و ...

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۸۲۷

آغاز:بسمله، الحمدلله اما بعد این مختصری است در بیان و هم و دم نقل است از ارسطوی حکیم بدان ای عزیزی که حکیم هندوستان؛ **انجام:**که از ابتدا و انتها بمطالعه شریف مشرف سازد و فایده این علم را عمل کند انشاء الله تعالی وحده العزیز ... توفیق و سعادت رفیق باد تمة الکتاب

خط: نستعلیق، کا: احمد تنکابنی، تا: قرن ۱۳؛ ۵گ (۱۰۹پ-۱۱۳پ)، ۱۷ سطر (۹/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [رایانه]

← ویراف نامه ≻ ارداویراف نامه

● **ویرانه** / گوناگون / فارسی

vīrāna

تبریزی ، محمد علی بن محمود، قرن ۱۱ قمری

tabrīzī,mohammad ʻalī ben mahmūd (17c)

سفینه‌ای است که دیباجه ناتمام و بخش‌هایی از آن در این مجموعه حاضر موجود است.این سفینه به خط گرد آورنده این مجموعه محمد علی تبریزی است.دنباله دیباچه ناتمام تا دو صفحه نانوشته است و پس از آن فقرات مختلف نظم و نثر از گویندگان و نویسندگان آورده شده است.اینک عنوان‌های موجود در ویرانه که با فاصله‌ای در دنبال خطبه آمده است:اشعاری به عربی (فردها و دوبیتی‌ها) از مجنون عامری، افضل الدین، شیخ محیی الدین بن العربی؛ رساله در استخراج اسامی و القاب ائمه (ع)؛ از محمد بن منصور صدر الحسینی محاسباتی بر اساس انطباقات زبر و بینات اسامی، القاب و اسامی ائمه علیهم السلام به زبان عبری و نیز استخراج اسامی و صفات ائمه علیهم السلام از آیه شریفه تطهیر (رجوع شود به فهرست ۲۰۴/۲۲ و ۶۶/۲۳ و ۳۶۶/۱۰)؛ شرح ابیاتی از دوانی در استخراج اسم محمد و تطبیق آن با اسلام و اسم علی با ایمان؛ دو بیتی از ملا محمد علی ابهری ولد عنایت الله در استخراج نام علی و محمد (ص) از الف و لام الله؛ دو بیت از جامی در استخراج نام علی از «احد»؛ تعریف بینات و زبر در اصطلاح اهل جفر؛ ابیاتی از شیخ بهائی (منسوب) در زبر شاه عباس و بینات خلد الله ملک؛ ولی دشت بیاضی (سرگذشت کوتاه، قتل او و به دست اوزبکان و پیشگویی او قتل خویش را در یک رباعی؛ نامه فکاهی با رمز طنز-بخشی است از نامه‌ای با استفاده از کلماتی مانند شیخ الحدید به جای پیراهن، مع فخذ (به جای باران). در این نامه آمده است:ایها الفتی اخراج شما از عشرکین ما واقع می‌شود.

جدید الاصم ما ماتی اربع شما خواهد شد؛ قطعه ماست: دعایی از کم و کاست بیرون و به اجابت چون ... مقرون ... تقد دیدارش که قاسم قضا از غیر سفیدی بعید داشته؛ تصحیف =کلمات مشابه و قابل تصحیف؛ نامها و صفتها با صفتها و عنوانهای مناسب و نزدیک؛ قطعاتی به نظم از: اهلی، عماد، خواجه قنبر علی، انوری، ملا قاسم و خواجه نصیرمادحی مشهدی (قصیده ۳۴ بیتی در شکایت از مردم روزگار)، میر سید علی راثی، اگهی شیرازی، قطعه‌ای به نثر از بوعلی در اعداد متناسبه، دو قطعه ۲ بیتی به فارسی و عربی در تعریف اربعه متناسبه، نقلی از کشکول شیخ بهائی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۳۱/۷۳-طباطبائی

آغاز:بسمله شریف ترین کلامی که منشیان فصاحت بیان بر بیاض صفحه صحیفه انشاء رقم نمایند ... حمد و متکلمی است که هر کلام معجز بیان آن سفینه ایست مشحون (در نسخه: مسجون) به عوارف و معارف ... این مجموعه ایست مسما به ویرانه محتوی بر کلمات لطائف آمیز و مشتمل بر نوادر و نکات روح انگیز که اشعه الطاف اهل نظر ... بر آن تافته ... تذکرة للاحباب و توطیة للاصحاب ... سمت تحریر یافت.یا رب این یادگار یاران را ×× زاده طبع هوشیاران را / چون نفس روح پرورش داری ×× تا ابد فیض گسترش داری

خط: نسخ، کا: تبریزی، محمد علی بن محمود، تا: قرن ۱۱؛ ۱۹گ (۱۸۹پ-۲۰۷ر)، اندازه: ۱۹×۲۶سم [ف: ۲۳-۸۴۶]

● **ویرانیه** / کلام و اعتقادات / فارسی

vīrānīyye

طباطبائی جندقی، حسین ابراهیم، ق۱۳ قمری

tabātabā’ī jandaqī,hoseyn ebrāhīm(- 19c)

مختصری است در باب معنای اسلام ظاهری و اسلام و ایمان واقعی و توحید و نبوت و امامت و ولایت و ذکر مجملی از انواع تفکر مشتمل بر چند مطلب و خاتمه و مقدمه و ...؛ این اثر در ویرانه خارج دروازه ناصریه کرمان در ۱۳۰۵ق تحریر شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۳۵۵

خط: تحریری، کاتب = مؤلف، تا: ۱۱ رمضان۱۳۰۵ق، جا: کرمان؛ ۷۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۳۲-۳۳۸]

● **ویسپرد (ترجمه)** / کتاب آسمانی / فارسی

vīsperd (t.)

پورداود، ابراهیم، ۱۲۶۴ - ۱۳۴۷ شمسی

pūrdāvūd, ebrāhīm dāvod (1885 - 1968)

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۱۸۷

کا: پورداود، ابراهیم، تا: قرن ۱۴؛ ۳۸گ، اندازه: ۲۱×۳۳/۵سم [رایانه]

● **ویسپرد و یشتها (ترجمه)** / کتاب آسمانی / فارسی

vīsperd va yašt-hā (t.)

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۱۸۸

بی کا، بی تا؛ ۲۷گ، اندازه: ۲۳×۳۶سم [رایانه]

● **ویس و رامین** / شعر / فارسی

veys va rāmīn

فخرالدین اسعد گرگانی، قرن ۶ قمری

faxr-od-dīn as‘ad-e gorgānī(- 12c)

به دستور: ابوالفتح مظفر

مثنوی است عاشقانه و بزمی از فخرالدین اسعد استرآبادی گرگانی از نزدیکان دربار سلطان محمود بن ملکشاه سلجوقی (۵۱۱-۵۲۵ق)؛ برگرفته از افسانه‌های پهلوی که به دستور ابوالفتح مظفر، با یک دیباچه به نثر در سرگذشت سراینده و این‌که همان هفتصد بیت انتخابی را که در ریاض الشعراء مندرج است در اینجا می‌آورد.

متن منثور آن از ایران باستان است. عهد بستن پادشاه شهر مرو و دادن دخترش به مؤبد مینکان پیش ار زایش دخترش و ازدواج ویسه با برادرش «ویرو» و لشکرکشی مؤبد و گرفتن «ویسه» را به حیله، به سرکردگی «رامین» و دلباختگی «ویس» و «رامین» و غالب آمدن رامین بر موبد و به پادشاهی رسیدن او. به نوشته دهخدا بسیاری از وقایع داستان متضمن اوضاع و احوالی مخالف عقاید اسلامی درباره ازدواج و زن و عشق است. نقص داستان در تناقضات تجسم و نمایش اشخاص و اطناب گفتگوهای میان عشاق و سخنان آنان با خودشان است. با این حال در اهمیت داستان و استعداد شاعرانه فخر گرگانی جای هیچ تردیدی نیست این منظومه احتمالاً در قرن ۶ به گرجی ترجمه شده و مورد اقبال قرار گرفته است.

آغاز:خدای پاک بی همتای بی یار×× هم از اندیشه دور و هم ز دیدار / نه بتواند مر او را چشم دیدن ×× نه اندیشه در او اندر رسیدن

چاپ: چندین بار در تهران چاپ شده (مشار ۵۴۴۸ نشانی ۷ چاپ)

[الذریعة ۸۱۳/۹؛ فهرستواره منزوی ۴۹۳/۱]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۵۹۰/۱۲۶

آغاز:گفتار اندر نبشتن ویس برامین ده نامه ...

این نسخه شامل ده نامه از ویس به رامین؛ خط: نسخ، بی کا، تا: شنبه ۱۷ ربیع الثانی ۷۲۳ق؛ جلد: تیماج، ۶ص (۵۵۴-۵۵۹)، ۴۱سطر، اندازه: ۱۹×۳۲سم [ف: ۴۱-۹۶]

۲. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه:۲۰۴بخش۳ و ۲۰۵بخش۳
نسخه اصل: پاریسS. P. 1880(بلوشه ۲۴/۴)؛ بی‌کا، تا: نیمه دوم قرن ۱۱ [ف: -۱۲۴]
۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۶۱۱/۴
آغاز:چو بالا برکشیدن سرو آزاد ×× ... ؛ **انجام:**سخن از ما کسی چند ×× کجا آتش ... با کسی چند ؟
خط: نستعلیق، کا: محمد علی خان، تا: قرن ۱۲، جا: هندوستان؛ ۲۰گ (۷۶ر–۹۵ر)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۷سم [ف: ۸–۴۳۸]
۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۱۰۵
آغاز:بسمله، سپاس و شکر را زیبا مرآنست ×× که در ملکش سرای جاودانست؛ **انجام:** نه او پیش تو گیرد چنگ و طنبور ×× نه تو با او نشینی مست و مخمور.
در حدود نیمی از منظومه می‌باشد (از ابتدا تا آ«دن شاه موبد از روم به خراسان)؛ خط: نستعلیق کتابتی، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ۹۶گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۷–۵۳۱]
۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۰۷۳
آغاز:نه او با تو نماید رودسازی ×× نه تو با او نمائی دلنوازی؛ **انجام:** شکفته نوبهار ملک و فرمان ×× به پیروزی چو ماه و مهر و ابان
این نسخه، دنباله بخش اول است تا پایان منظومه، خط: نسخ و نستعلیق کتابتی، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ ۹۵گ، اندازه: ۱۶/۹×۲۱/۲سم [ف: ۱۷–۵۳۲]
۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۳۰۲
آغاز: [دیباچه]: فخر گرگانی الشمس اسعد لقبش فخرالدین ... [آغاز گ ۶۴پ]: چو بالا برکشید آن سرو ازاد که بودش تن زسیم و دل زفولاد ...
[آغاز انتخاب]: گفتار اندر نبشت ویس بر امین ده نامه یکی نامه بنشت آن باوفایار بر ایین نکوبخت نکوکار؛ **انجام:**بهار من زمین مهجور مانده چه جان پاکم از دل دور مانده همانا خاک در گیتی زمن به که او را نوبهار است و مرا نه
و در آخر از مشهد به قزوین آمده از مولانا علیرضای تبریزی مشق و تعلیم می‌گرفت پس از آنکه شاه عباس بزرگ مشهد را تسخیر کرد به مشهد که وطن اصلی او بود عود نموده
منتخب مثنوی ویس و رامین؛ خط: نستعلیق عالی، کا: محمد شفیع حسینی فراهانی، تا: ۱۳۱۳ق؛ مصحح، از روی سفینه تبریز، این نسخه دیباچه‌ای دارد در شرح حال شاعر و انگیزه وی از سرودن این مثنوی، کاتب در پایان این دیباچه به نکته شایان توجهی اشاره کرده است و آن نقل اشعار این مثنوی از روی نسخه سفینه تبریز نسخه ارزشمند کتابخانه مجلس به شماره ۱۴۵۹۰ است. وی در گ ۶۴ می‌نویسد: «... آنچه شعر از کتابی کهنه ... بخط الحاج ابی المجد محمد بن ابی الفتح مسعود بن المظفر بن الی المعالی محمد بن عبدالمجید التبریزی مولدا و المکی ممتدا؟ که در روز شنبه هفتم ربیع الاول سنه هفتصد و بیست و یک نوشته بود نقل شد»، پس از آن شعری از فخرالدین و اشعار پراکنده ای از اول مثنوی، ویسه و رامین و نیز اشعاری به نقل از فرهنگ رضا قلیخان و شعری دیگر ظاهرا همه از فخر گرگانی نقل کرده و پس از صفحاتی نانوشته انتخاب مثنوی مشتمل بر ده نامه را نگاشته است و همان طور که در نامه بهارستان اشاره شده در پایان نامه دهم (گفتار اندر مویه کردن ویس بر جدایی رامین) آمده است.بنابر این درباره پیشینه سفینه تبریزی این آگاهی حاصل می‌شد که نسخه یا در اوایل قرن ۱۴ در اختیار کاتب نسخه بوده و یا در زمانی که در اختیار میرزا محمد علی تفرشی قرار داشته همان طوری که حسین موسوی فراهانی در ۱۳۰۳ق، از روی لغت فرس اسدی مضبوط درین سفیه رونویسی کرده، محمد شفیع حسینی فراهانی نیز در ۱۳۱۳ق. از روی مثنوی ویس و رامین مندرج در گ ۲۷۸پ–۲۸۱، این نسخه استنساخ کرده است؛ ۶۳گ، ۱۲سطر (۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۸سم [رایانه]
۷. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه:۱۱بخش۲ و ۲۰۶بخش۳ و ۲۰۷بخش۳
نسخه اصل: بایزید عمومیه ۵۴۱۱؛ بی‌کا، بی‌تا [ف: -۶۴ و ۱۲۵]
۸. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۵۳۲/۱
آغاز:برابر؛ **انجام:**نخواهد هیچکس بدبختی خویش ×× نجوید هیچ عاقل سختی خویش
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: کشمیری، اندازه: ۱۲/۴×۲۳/۵سم [ف: ۴–۱۱۴۸]
۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۸۰۷–ف
نسخه اصل: بمبئی ۱۳۲/۸۱؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۹۹گ، [فیلمها ف: ۲–۲۵۱]
۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۸۱۷–عکس
بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳–۲۶۱]

● ویکونت دبراژلون / داستان / فارسی

vīkont dobrāžlon

دوما، آلکساندر، ۱۸۰۲ – ۱۸۷۰ میلادی

dūmā, aleksānder (1802 - 1870)

مترجم: محمد طاهر قاجار، ۱۲۵۰ – ۱۳۱۷ قمری

ترجمه‌ای است از رمان ویکونت دبراژلون که مترجم ترجمه آن را در ۱۹ربیع الاول ۱۳۰۷ق به پایان رسانیده است.

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۵۲
آغاز:بسمله، فصل اول مکتوب. در اواسط ماه مه ازسال هزارو ششصد و شصت مسیحی در ساعت نه صبح؛ **انجام:**بهمان طور ... همان وقت رسید
(جلد پنجم سه تفنگدار) این کتاب جلد پنجم از هشت جلد کتاب«تروامورسکتر» (=سه تفنگدار) است که به وسیله الکساندر دوما به رشته تحریر در آمده و آن داستانی است که آغازش به ایام لوئی پادشاه فرانسه می‌رسد و اصل آن به زبان فرانسوی

می‌باشد، این نسخه به نظر ناصر الدین شاه رسیده است؛ خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، جا: تهران؛ اهداء به ناصرالدین شاه؛ ۲۱۶گ، ۱۹سطر (۱۳×۲۴)، اندازه: ۲۲×۳۴/۵سم [ف: ۴-۴۳]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۵۷

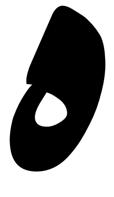
آغاز: ویکونت دبراژلون، از بغل بیرون آورده و دید یکساعت و پنجاه و پنجدقیقه است؛ **انجام:** گفت آری و آغوش گشوده و امیر را در بغل کشید اگر چه باطناً می‌خواست او را خفه نماید

جلد ششم کتاب سه تفنگدار است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، جا: تهران؛ مجدول؛ ۲۰۱گ، ۱۹سطر (۱۳×۲۴)، اندازه: ۲۲×۳۴/۵سم [ف: ۴-۵۳]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۰۱۷-۱۶/۲۷

آغاز: فصل پنجاهم خورده حساب بزمو ومونتازون درساعت هفت صبح آرای به اسبانی اهل بلد بعلاوه کار وشکاری؛ **انجام:** گفت آری و آغوش گشوده وی را دربغل کشید اگر چه باطنا می‌خواست او را خفه نماید. قسمت دوم از این کتاب اینجا تمام شد مترجم گوید ... تا چه قبول افتد وچه درنظر آید حرره ...

از فصل پنجاهم تا فصل نود ودوم (پایان قسمت دوم)؛ خط: شکسته، تحریری، کا: سلیمان، تا: یک‌شنبه ۲۶ جمادی الثانی۱۳۱۸ق؛ نسخه دومی است که از روی نسخه اصل تحریر شده؛ جلد: مقوا، ۷۲گ، ۲۵-۲۷سطر، اندازه: ۲۰×۲۶سم [ف: ۸-۴۹۵۰]

ه

● **الهاء = هویت** / عرفان و تصوف / فارسی

al-hā’ = hovīyat

نعمة الله ولی، نعمة الله بن عبدالله، ۷۳۰؟ – ۸۳۴ قمری

ne‘mat-ol-lāh-e valī, ne‘mat-ol-lāh ebn-e ‘abd-ol-lāh (1330 - 1431)

رساله ایست عرفانی در تأویل «ها» و هویت، با عنوان‌های «ها» به نثر و به نظم.

آغاز:بسمله. الحمدلله الذی نور وجه حبیبه بنور حبیبه محمد صلی الله علیه و آله. بیت:این رساله نام او کردیم «ها»×× از هویت نکته ای بشنو ز «ها»

انجام:ما جمله حروف عالیاتیم مدام×× پنهان ز همه بغیب ذاتیم مدام / هر چند کتاب عالمی بنوشتیم×× پوشیده ز لوح کایناتیم مدام

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۲۹۸/۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: شیخ السلام بن حسین، تا: غره ذیحجه ۸۶۰ق؛ در هامش؛ ۶گ (۹۸ر–۱۰۳ر)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶/۲×۲۳/۶سم [ف: ۸–۲۶۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۷۲/۶

خط: نستعلیق، کا: محمد مظفر بن محمد حکیم، تا: ۱۰۶۶ق؛ ابعاد متن: ۹×۲۰، اندازه: ۱۳×۲۴سم [سنا: ف: ۱–۲۰۸]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۲۶۲/۹۵

خط: نستعلیق، کا: اردستانی، محمد قاسم بن محمد مؤمن، تا: ۱۱۱۰ق؛ ۵گ (۵۰۴پ–۵۰۸ر)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۴–۶۷۸]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۱۸۹/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: شریف، ابوالقاسم، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ ۸گ (۲۵پ–۳۲پ)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰/۳×۱۵/۴سم [ف: ۷–۲۳۶]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۱۹/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ ریز، کا: شیرازی، عباس بن محمد، تا: ۱۲۶۴ق؛ ۴ص (۱۵۱ – ۱۵۴)، ۲۹سطر، اندازه: ۱۹/۵×۳۲سم [ف: ۳۲–۱۴۸]

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۴۰/۸ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [ف: ۳-۱۳۰۴]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۰۶۷/۶

آغازو انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۶۵ق؛ مجدول؛ ۴ص (۴۱–۴۴)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۳/۵سم [ف: ۱۰–۵۸۷]

۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۱۸/۳

خط: نسخ، کا: گلپایگانی، محمد باقر، تا: ۱۲۹۸ق؛ ۷ص (۳۱–۳۷)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۶/۷×۲۱/۶سم [ف: ۵–۵۲]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۸۳۱/۱۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ ۱۸ص (۲۱۹–۲۲۶) [ف: ۱۰–۱۶۷۲]

۹. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۶۷/۱۱ حکمت

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ قطع: ربعی [ف: ۲–۵۸]

● **الهاءات فی القرآن** / علوم قرآن / عربی

al-hā’āt fi-l qur’ān

ابن انباری، محمد بن قاسم، ۲۷۱ – ۳۲۷ قمری

ebn-e anbārī, mohammad ebn-e qāsem (885 - 940)

رساله کوچکی است در بیان مواضعی از قرآن که حرف «تاء» در محل حرف «هاء» قرار گرفته است. این رساله منسوب به ابن انباری است.

چاپ: بغداد، محقق: نوار حسن آل یاسین،مجلة البلاغ، سنه۶، عددان۴، ۱۹۷۶م.

[دائرة المعارف بزرگ اسلامی ۳/۴۶–۵۰؛ فهرست آربری، ترجمه محمود

شاکر سعید ۹۷/۱؛ الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی المخطوط، علوم القرآن ۴۲/۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۶۹/۱۷ عکسی

آغاز:بسمله. و به ثقتی قال ابو عمرو رحمه الله حدثنا محمد بن احمد حدثنا ابن القسم النحوی رحمه الله تعالی قال کل ما فی کتاب الله عزوجل من ذکر الرحمة فهو بالهاء الا سبعة أحرف فی البقرة اولئک یرجون رحمت الله؛ **انجام:**و اثبتهما البری فی الحالین، الحمدلله وحده تم الکتاب.

نسخه اصل: کتابخانه چستربیتی، ش ۳۴۸۶؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: با تاریخ ۹۷۱ق؛ ۳ص (۸۱-۸۳)، ۱۵سطر [عکسی ف: ۳-۳۷۷]

← الهائم الخائف > الهائم الخائف من لومة اللائم

● **الهائم الخائف من لومة اللائم** / عرفان و تصوف / عربی

al-hā'im-ul xā'if min luwmat-il lā'im

نجم الدین کبری، احمد بن عمر، ۵۴۰ - ۶۱۸ ؟ قمری

najm-od-dīn-e kobrā, ahmad ebn-e 'omar (1146- 1222)

در شروط طهارت ظاهر و باطن. مؤلف خود این را ترجمه و«السائر الحائر الواجد الی الساتر الواحد الماجد» نام نهاده است.رساله‌ای است خطاب به خواجه نصیر در طریق سلوک و طهارت، ظاهر و باطن و شروطی که مرید صادق و طالب مخلص باید آن را رعایت کند. مؤلف می‌گوید: راه پیشینیان هشت شرط بود و من دو شرط بر آن افزودم، عشره کامله ساختم:شرط ۱. طهارت، ۲. خلوت، ۳. سکوت: ۴. دوام صوم، ۵. دوام ذکر، ۶. تسلیم، ۷. نفی خواطر، ۸ ربط القلب بالشیخ، ۹. النوم عن غلبة، ۱۰. المحافظة علی امر الوسط. این رساله توسط خود مؤلف با عنوان «السائر الحائر الواجد الی السائر الواحد الماجد» به فارسی ترجمه شده، ضمن آن‌که دو ترجمه دیگر از موفق بن مجد الخاص و نیز شخصی ناشناس با عنوان «شفاء الصدور» از آن موجود است.

آغاز:الحمدلله الذی تواضع کل شیء لعظمته و الحمدلله الذی ذل کل شیء لعزته ... اما بعد فهذه رسالة الی الهایم الخایف من لومة الملایم

انجام:رزقکم الله و ایانا بصیرة نافذة برحمته و جوده انه الجواد الکریم الروف الرحیم و حسبناالله وحده و نعم الوکیل و الحمدلله رب العالمین و صلوته علی النبی المصطفی محمد و عترته الطاهرین اجمعین.

[نسخه‌های منزوی ۱۱۸۷/۲]

شروح و حواشی:

۱- السائر الحائر الواجد الی الساتر الواحد الماجد؛ نجم الدین کبری، احمد بن عمر (۵۴۰-۶۱۸ق)

۲- شفاء الصدور = ترجمه رسالة الی الهائم الخائف من لومه اللائم خیوقی

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۷۰/۵-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۲۰۵۲؛ خط: نسخ، کا: مبارک بن اصیل بن محمد بن نجیب ملقب به نجم قرطاسی، تا: شنبه ۲۵ ذیحجه۶۸۶ق؛ ۲گ (۶۲-۶۳)، ۱۳سطر [فیلمها ف: ۱-۴۴۷]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۰۹۶

آغازو انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابوالحسن تهامی، تا: ۲۰ ذیقعده۶۹۸ق؛ اهدایی: رهبری، فروردین ۱۳۷۴؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا، ۷گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [اهدائی رهبر: ۵-۲۲۳]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۲۱/۳عکسی

آغاز:برابر

نسخه اصل: کتابخانه ایاصوفیه در استانبول، شماره ۲۹۱۰؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۹ ذیقعده۷۰۶ق؛ ۲۳ص (۵۰-۷۲)، ۱۵سطر [عکسی ف: ۴-۳۶]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۴۲۲/۴-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۶۰۰]

۴. تبریز؛ خادم حسینی؛ شماره نسخه:۶/۸

آغازو انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ ۹گ (۵۵پ-۶۳)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۱۷/۵سم [اوراق عتیق: ۱-۸۵]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۴۵۶/۳

آغازو انجام: برابر

خط: نسخ، کا: مرشد الحسینی، تا: یک‌شنبه ۱۶ ذیقعده۸۷۳ق، جا: کرمان؛ محشی با نشان «۱۲»؛ مهر: «بنده صمد میر عبدالرسول بن میر محمد» (دایره)؛ جلد: تیماج مذهب، ۸گ (۴۸پ-۵۵ر)، ۲۱ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴×۲۳/۵سم [ف: ۴۱-۶۳۸]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۷۴۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۰۲ق، اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۹گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [اهدائی رهبر: ۵-۲۲۴]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۸۵۷/۱۳

همان نسخه بالا [مؤید: ۲-۲۹۷]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۵۰۴

آغازو انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ واقف: صادق گوهرین؛ ۲۱گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [رایانه]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۹۸/۲

آغاز:برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ناتمام؛ اندازه: ۱۲×۱۶سم [ف: ۲-۳۵۴]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۸۲۶/۲-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۷۳۴]

● **الهادی** / هیئت، پیشگویی / فارسی

al-hādī

طوسی، بهاءالدین محمد، ق۷ قمری

tūsī, bahā-od-dīn mohammad(- 13c)

تاریخ تألیف: ۶۰۹ق

نویسنده می‌گوید:«که رغبت جمله خلایق عموماً و ارباب هنر خصوصاً بحث کردن از امور عالم پیش از حدوث آن صادق دیده‌ایم و سبب و علت آن سیر اجرام سماوی دانند و کیفیت آن از اصحاب علم نجوم پرسند و معلوم گردانند چون من در این علوم رنج برده بودم جماعتی از احباء استدعا کرده‌اند طالع سال‌های مستقبل را استخراج کردن و کلمه چند از احکام به آن ضمیمه گردانیدن پس بدان مشغول گشتم و از اول سال ششم از قرن نهم در مثلثه خاکی که در ماه رمضان سنه تسع و ستمائه باشد تا نهایت اواخر سنه تسع و تسعمائه این مدت مشتمل باشد بر مبلغ سیصد و دو سال قمر بر طوالع قرانات استخراج کردن». او پس از این مقدمه ببحث و استخراج می‌پردازد.

آغاز:بسمله، الحمدلله علی جزیل نواله حمداً یلیق بعزبه و جلاله و تکتسی بزینة شرح افعاله

انجام:و از حق تعالی آمرزش خواستیم و استغفار کردیم از آنچه گفتیم و هو المغفرة و صلی الله علی خاتم الانبیاء و المرسلین و اله اصحابه و ازواجه و ذریاته و سلم تسلیماً دائماً کثیراً

[فهرستواره منزوی ۳۱۰۷/۴]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۹۰۷/۳

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۲۴گ (۷۸–۱۰۱)، ۱۴سطر (۱۴/۵×۸/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۶–۶۱۷]

● **الهادی الی الرشاد فی شرح الارشاد** / فقه / عربی

al-hādī ila-r rašād fī š.-il iršād

قطیفی بحرانی، ابراهیم بن سلیمان،– ۹۵۰ ؟ قمری

qatīfī bahrānī, ebrāhīm ebn-e soleymān(- 1544)

وابسته به: ارشاد الاذهان الی احکام الایمان؛ علامه حلی، حسن بن یوسف (۶۴۸–۷۲۶ق)

شرحی استدلالی برکتاب طهارت و بخشی ازصلات ارشاد علامه حلی و ظاهراً بیش از این تألیف نشده است.در ریاض می‌گوید: آنرا نزد فاضل هندی دیدم. آن از بهترین شروح و نسخه‌ای عتیق است و از آن به الهادی الی الرشاد تعبیر کرده، نگارنده آن را مشخص نمی‌کند، و شاید آن به جز این کتاب باشد. (الذریعه)

آغاز:الحمدلله رب العالمین الرحمن الرحیم مالك یوم الدین و الصلاة و السلام علی من من الله تعالی به علی المؤمنین اذ بعثه یتلوا علیهم آیاته.

انجام:ثم استحضار آخر جزء منها لأول جزء من التحریمة خاصة و یستدعها حکما و لایجزی توزیع.

[الذریعة ۱۴/۶ و ۷۴/۱۳؛ معجم المؤلفین ۳۶/۱؛ ریحانة الادب ۳۱۳/۳]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۷۲۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ۲۰۶گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴/۳×۲۰/۶سم [ف: ۱–۵۸۸]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۷۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: اواخرقرن۱۰؛ واقف: خواجه شیر احمد؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۳۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۲۱–۱۶۵۸]

۳. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۵۵۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۱۵ ربیع الاول۱۲۳۳ق؛ مهر: «عبده محمد ابراهیم بن محمد حسن» (بیضوی)؛ واقف: حاج محمد ابراهیم، ۱۲۲۳؛ ۱۲۷گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲–۴۰۰]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۱۰۳

آغاز و انجام: برابر

مشتمل بر کتاب‌های: کتاب الطهارت، کتاب الصلاة؛ خط: نسخ، کا: کاظمی، درویش بن کاظم، تا: ۱۲۵۳ق؛ جلد: تیماج، ۲۲۶گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۲۰–۵۹۵]

۵. اصفهان؛ علامه روضاتی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره

طهارت و اندکی از صلاة؛ بی‌کا، بی‌تا [نسخه‌پژوهی: ۱–۱۶۷]

● **الهادی الی الرشاد من جمیع اهوال المعاش و المعاد** / اخلاق / فارسی

al-hādī ela-r rašād men jamī‘-e ahvāl-el ma‘āš va-l ma‘ād

موسوی، هاشم بن ابراهیم، ق۱۳ قمری

mūsavī, hāšem ebn-e ebrāhīm(- 19c)

تاریخ تألیف: ۱۳۱۴ق

آغاز:بسمله و به نستعین، الحمدلله الذی خلق من نور عظمته و بهاء کبریائه انوار– نبینا و عترته و اوصیائه قبل کل اوایل و اواخر

[فهرستواره منزوی ۶۰۲/۹]

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۴۷۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**مؤلف را از دعای خیر فراموش ننمائید چه در حیاتش، چه در مماتش

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۱۴ق؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، ۲۷۵گ، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۵–۱۶۶۸]

● **الهادی الی طوالع المبادی** / هیئت / فارسی

al-hādī elā tavāle‘-l mabādī

بکرانی، محمد بن نجیب، قرن ۷ قمری

bakrānī, mohammad ebn-e najīb(- 13c)

رساله مختصری در بیان اوضاع و احوال حاصله از قرانات نجومی است. مؤلف در این رساله از سال‌های ۶۲۲ و ۶۴۳ و ۷۲۶ پارسی و ۷۵۸ و ۸۸۹ و ۹۰۹ و ۱۰۴۶ق یادکرده است. در فهرست دانشگاه آمده که احتمالاً در سال ۷۵۸ق تألیف شده، اما این گفته صحت ندارد چرا که «جهان نامه» وی در سال ۶۰۵قتألیف شده است. «مسالك و ممالك» ابوالحسن صاعد بن علی جرجانی (-۸۸۱ق) که پس از مرگ شاهرخ بهادر تیموری (۸۰۷-۸۵۰ق) تألیف شده ناظر به «جهان نامه» بکران بوده است.

آغاز:بسملة الحمدلله علی جزیل نواله، حمداً یلیق بعزته و جلاله ... چنین گوید محمد بن نجیب بکران الطوسی بعد از حمد و ثناء حق تعالی و درود بر پیغامبر علیه السلام که رغبت جمله خلایق عموماً و ارباب هنر خصوصاً، بحث کردن از امور عالم پیش از حدوث آن صادق دیده ایم ...

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۴۱۲/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**و هم درین میان انتقال فصل دور باشد پس ختم از واجبات باشد برین ختم کردیم و از حق تعالی آمرزش خواستیم و استغفار می‌کنیم از آنچه گفتیم ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مجدول، مصحح؛ مهر: «الراجی الی الله محمد حسین بن محمدرضا» (مربع)؛ ۳۱گ (۲۰۱پ-۲۳۱پ)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲/۵×۶/۵سم [ف: ۳۹-۱۷۶]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۶۱۲/۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۲سطر (۱۳/۵×۴)، قطع: ربعی [ف: ۱۷-۱۷۶]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۳۱۸

آغاز:بسمله. فصل چنین گوید محمد نجیب بکران؛ **انجام:**سنه الف و ثمانین هجری دور به زجل انتقال کند.

خط: نسخ خفی خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ضمیمه نسخه ش ۵۶۰۰ [رایانه]

۴. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۶/۲

پاره‌ای است از آن؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [نشریه: ۱۱-۹۲۵]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۹۴۳

آغاز:بسمله. فصل چنین گوید محمد نجیب بکران که اصحاب نجوم استدلال احوال عالم از دو چیز کنند؛ **انجام:**این روزگار نمانند و نوعی دیگر باشند و یمکن که اعمار ایشان زیاده بود و الله اعلم بالصواب

خط: نستعلیق خوش، کا: ابوالقاسم حسینی تفرشی، تا: ۱۲۶۲ق؛ اهدایی: رهبری، مهر۱۳۸۶؛ جلد: تیماج مذهب، ۱گ، ۳۳سطر، اندازه: ۲۱×۳۵سم [اهدائی رهبر: ۹-۱۰۸]

۶. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۷۷/۳۸

آغاز:فصل: چنین گوید محمد نجیب بکران که اصحاب نجوم استدلال احوال عالم؛ **انجام:**افزون شدن آب جوی ها و موافقت در میان مردمان و الله أعلم

خط: نستعلیق، کا: حسینی تفرشی، ابوالقاسم بن ابراهیم، تا: ۱۲۶۳ق؛ ۱گ (۱۵۷ر- ۱۵۷پ)، ۳۳سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۴/۵سم [مؤید: ۳-۶۳۷]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۶۰۰/۲

آغاز:بسمله، فصل، چنین گوید محمد نجیب بکران که اصحاب نجوم استدلال احوال عالم از دو چیز کنند؛ **انجام:**و افزون شدن آب جویها و موافقت در میان مردمان

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ واقف: نائینی؛ جلد: مقوایی، ۲ص (۲۶-۲۷)، ۲۳ سطر (۱۸/۲×۳۸)، اندازه: ۲۶/۵×۴۳/۸سم [ف: ۸-۳۲۴]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۱۱۸

آغاز:بسمله. فصل چنین گوید محمد نجیب بکران؛ **انجام:**و موافقت در میان مردمان و الله اعلم

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: رحلی [الفبائی: -۶۰۷]

● **الهادی الی مجالس النجاة من جمیع المهلکات** / کلام و اعتقادات / فارسی

al-hādī elā majāles-en najāt men jamī‘-el mohlekāt

خوئی، علی بن جعفر، ق۱۳ قمری

xūī, ‘alī ebn-e ja‘far(- 19c)

در بیان حقانیت مذهب شیعه واعتقادات آنان و در آن بسیار به فرقه صوفیه تاخته و آنرا در چهارمجلد مشتمل بر «مقدمه» و شصت و هفت «مجلس» و «خاتمه» تنظیم نموده است. جلد اول این کتاب که تاپایان مجلس چهارم می‌باشد در روز سه‌شنبه نوزدهم رجب ۱۲۴۴ق پایان یافته است. عناوین چنین است: مقدمه درتنبیه غافلان و جاهلان و فضیلت علم و عالمان؛ مجلس ۱. در اثبات صانع و کیفیت خلقت عالم و عرش و حاملان عرش و آفتاب وماه و ...؛۲.اثبات نبوت؛ ۳. بیان امور مشترکه میان انبیاء؛ ۴. درتاریخ آدم و حوا و اولاد ایشان؛ ۵. بیان قصه ادریس؛ ۶. قصه نوح؛ ۷. بیان قصه‌های هود و قوم آن حضرت و قصه شداد و ارم ذات العماد؛ ۸. بیان قصه حضرت صالح و ناقه او؛ ۹. بیان قصه حضرت ابراهیم و اولاد آن حضرت؛ ۱۰. قصه لوط و قوم آن حضرت؛ ۱۱. قصه ذوالقرنین؛ ۱۲. قصه حضرت یعقوب و یوسف؛ ۱۳. قصه حضرت ایوب؛ ۱۴. قصه حضرت شعیب؛ ۱۵. قصه حضرت موسی و هارون؛ ۱۶. قصه حزقیل؛ ۱۷. قصه حضرت اسماعیل؛ ۱۸. قصه حضرت الیاس و الیسع؛ ۱۹. قصه ذی الکفل؛ ۲۰. قصه لقمان حکیم؛ ۲۱. قصه اشموئیل و طالوت وجالوت؛ ۲۲. قصه حضرت داود؛ ۲۳.قصه اصحاب ست؛ ۲۴.

قصه حضرت سلیمان؛ ۲۵. قصه قوم ثرتار؛ ۲۶. قصه حنظله و اصحاب رس؛ ۲۷. قصه حضرت شعیاو حیقوق؛ ۲۸. در قصه حضرت یحیی و زکریا؛ ۲۹. قصه حضرت مریم؛ ۳۰. قصه حضرت عیسی؛ ۳۱. قصه ارمیا و دانیال وعزیز وبخت النصر؛ ۳۲. قصه حضرت یونس و پدرش؛ ۳۳. قصه اصحاب کهف واصحاب رقیم؛ ۳۴. قصه اصحاب اخدود و پیامبر مجوس؛ ۳۵. قصه حضرت جرجیس؛ ۳۶. قصه حضرت خالدبن سنان؛ ۳۷. در قصه پیامبرانیکه تصریح به نام آنها نشده است؛ ۳۸. بیان غیرپیامبران از بنی اسرائیل؛ ۳۹. حالات بعضی از پادشاهان؛ ۴۰. قصه هاروت و ماروت؛ ۴۱. بیان ولادت و وفات و معجزات و غزوات و احوال آباء واصحاب پیامبر گرامی اسلام؛ ۴۲. بیان تاریخ فاطمه زهرا سلام الله علیها؛ ۴۳. دروجوب وجود امام و منصوب بودن او از جانب خداوند و ...؛ ۴۴. بیان آیاتیکه درشأن ائمه نازل گردیده؛ ۴۵. بیان بعضی از خواص امام و ذکر ودایعی که از انبیاء و پیامبر بدانها رسیده؛ ۴۶. تاریخ امیرالمؤمنین علی علیه السلام؛ ۴۷. تاریخ امام حسن مجتبی علیه السلام؛ ۴۸. تاریخ امام حسین علیه السلام؛ ۴۹. تاریخ امام زین العابدین علیه السلام؛ ۵۰. تاریخ امام باقر علیه السلام؛ ۵۱. تاریخ امام جعفرصادق علیه السلام؛ ۵۲. تاریخ امام موسی بن جعفرعلیه السلام؛ ۵۳. تاریخ علی بن موسی علیه السلام؛ ۵۴. تاریخ امام محمد تقی علیه السلام؛ ۵۵. تاریخ امام علی نقی علیه السلام؛ ۵۶. تاریخ امام حسن عسکری علیه السلام؛ ۵۷. تاریخ صاحب الزمان عجل الله تعالی فرجه الشریف؛ ۵۸. بیان عقاید شیعه اثنی عشریه؛ ۵۹. اثبات کفرباطنی و اعمال شنیعه خلفای ثلاثه و دیگر معاندین؛ ۶۰. اثبات معاد و بیان مقدمات آن؛ ۶۱. اثبات حقیقت وحقیت بهشت ودوزخ؛ ۶۲. بیان آیات واخباری که در صفت بهشت آمده و اعتقاد به آنها لازم است؛ ۶۳. بیان صفات و خصوصیات جهنم و عقوبات آن؛ ۶۴. بیان اعراف؛ ۶۵. بیان داخلین در جهنم ومخلدین در آن؛ ۶۶. بیان معانی اسلام و ایمان و کفر و ارتداد واحکام آنها؛ ۶۷. بیان حقیقت توبه وکیفیت آن وتعداد گناهان کبیره؛ خاتمه: دربیان خاتمه احوال عالم بعد از انقضای امرقیامت.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۲۴۸

آغاز:الحمدلله الذی تفرد فی وحدانیته ولاسبیل لأحد فی کیفیة فردانیته لاتدرکه انسان وهو الشاهد والمشهود؛ **انجام:**وشأن ملائکه عظیم است ومرتبه ایشان جلیل است و از امثال این امور منزهند.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۹رجب۱۲۴۴ق؛ مصحح؛ در چهاربرگ اول دائره منسوب به امام علی علیه السلام در جفرمسمی به جنةالاسماء باتوضیحاتی ازمؤلف آمده است؛ جلد: تیماج، ۲۲۵گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۶سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۴۴]

● الهادی الی معرفة المقاطع و المبادی / علوم قرآن / عربی

al-hādī ilā ma'rifat-il maqāṭi' wa-l mabādi

عطار همدانی، حسن بن احمد، ۴۸۸ – ۵۶۹ قمری

'attār-e hamedānī, hasan ebn-e ahmad (1096 - 1174)

کتابی است درباره رسم مصحف شریف به ترتیب سوره‌های قرآن مجید، با استدلال به اقوال علما و ادباء و قراء.

[بروکلمان، ذیل ۷۲۴/۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۴۸عکسی

آغاز:سورة الفاتحه ... ملك یوم الدین تام الالمن نصب الکاف من ملك او مالك یوم الدین؛ **انجام:**سورة الناس ... نسأل الله تعالی ان یجعل ما اعتمدناه خالصاً لوجهه الکریم و مقرباً من رحمته انه ولی الاجابة، آخر الفرش من کتاب الهادی ...

نسخه اصل: سلطان احمد ثالث، استانبول، ش A۱۵۰(فهرست خطی عربی طوپ قاپی ۴۱۷/۱)؛ خط: نسخ، کا: محمد بن خلیل بن سلیمان، تا: ۱۵ رمضان۸۲۶ق؛ مصحح؛ ۲۳۰گ، ۱۵سطر [عکسی ف: ۲-۲۳۵]

● هادی الی النجاة من جمیع الهلکات / اخلاق / فارسی

hādi ela-n najāt men jamī'-el halakāt

موسوی، هاشم بن ابراهیم، قرن ۱۳ قمری

mūsavī, hāšem ebn-e ebrāhīm(- 19c)

تاریخ تألیف: رجب ۱۳۱۳ق

[فهرستواره منزوی ۶۰۲/۹]

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۱۸۵

آغاز:بسمله، الحمدلله الذی خلق فی قلوب الاولیاء معرفة صنعه جزء پنجم کتاب نافع لعوام الملة فی شرح هدیة النملة؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: رجب۱۳۱۳ق؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، ۲۳۱گ، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۵-۱۵۶۳]

● هادی الانام / فقه / فارسی

hādī-al anām

محمد علی بن محمد باقر، ق۱۳ قمری

mohammad 'alī ebn-e mohammad bāqer(- 19c)

فقه فتوایی است در احکام طهارت و صلات، دارای مقدمه و چند باب شامل فصول. مؤلف در مقدمه، طالبان مسائل بیشتر را به کتاب دیگر خود، موسوم به محجة البیضاء ارجاع می‌دهد.

نجف آباد؛ حججی؛ شماره نسخه:۱۱۹/۲

آغاز:بسمله. حمدله. و الصلوة علی أشرف الانبیاء و المرسلین و آله الطاهرین. بعد چنین می‌گوید اقل عبادالله محمد علی ابن

محمد باقر این رساله ایست مختصر در احکام طهارت و صلوة نوشته شد بجهة التماس جمعی از برادران دینی ... بدانکه نماز واجب می‌باشد؛ **انجام:**نسخه: حاضرین دستهای خود را بر روی قبر گذارند و انگشتان دست را بگشایند و دست.

بی کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۸۷گ (۱۴۳پ-۲۲۹ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: -۱۷۲]

● **هادی البشر فی شرح باب حادی العشر** / کلام و اعتقادات / عربی

hādī-al bašar fī š.-i bāb-i ḥādī-al ʻašr

گیلانی، نظر علی بن محسن، - ۱۲۱۷ قمری

gīlānī, nazar ʻalī ebn-e mohsen(- 1803)

وابسته به: الباب الحادی عشر = باب حادی عشر؛ علامه حلی، حسن بن یوسف (۶۴۸-۷۲۶ق)

تاریخ تألیف: ۱۲۰۹ق

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۴۶۳

آغاز:بسمله، الحمدلله الذی دل علی وجوده جود؛ **انجام:**فانه ولی الاحسان و الاکرام و ظاهرا و باطنا

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۰۹ق [الفبائی: -۶۰۷]

● **هادی السالکین** / اخلاق / فارسی

hādi-es sālekīn

تاریخ تألیف: ۲ رمضان ۱۲۵۹ق؛ محل تألیف: ملایر

در اخلاق با آوردن حکایات.

آغاز:بسمله. حمد و سپاس مر خداوندی را سزا است که از یک حرف کن جمله موجودات را از پرده کمون به عرصه ظهور بر آورده.

[فهرستواره منزوی ۶۹۲/۶]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۵۸۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**کما احسنت لی [مضی] سنة ۱۲۵۹

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۲۵۹ق؛ ۷۴گ، ۱۳سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۶-۳۹]

● **هادی الطالبین** / کلام و اعتقادات / عربی

hādī-ṭṭālibīn

سمنانی، محمد رضا بن محمد صادق، ق۱۳ قمری

semnānī, mohammad rezā ebn-e mohammad sādeq(-19c)

تاریخ تألیف: ذیقعده ۱۲۵۸ق

این رساله را به اشاره میرزا موسی خان فراهانی برادر ابوالقاسم قائم مقام در رد شبهات غلات و مفوضه و همچنین سخنان شیخ احمد احسائی صاحب شرح الزیارة به رشته تحریر درآورده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۱

آغاز:بسمله. الحمد لواهب العقل و مخترع العقل الفعال. و مخرج النفس عن حضیض القوة الی اعلی الکمال؛ **انجام:**و الله العاصم من الزلل ... کتبت بالاستعجال بتوفیق الملک المتعال فی مدینة الطوس فی جوار الثامن الضامن علیه الصلوة ... تم بالخیر و السعادة.

خط: نسخ خوب، کاتب = مؤلف، تا: ذیقعده۱۲۵۸ق؛ واقف: تاج ماه بیگم،۱۲۶۲ق؛ ۵۹گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱-۲۵۴]

● **هادی الطریق** / کلام و اعتقادات / فارسی

hādi-ṭ tarīq

مازندرانی لاریجانی، محمد بن خداداد، قرن ۱۳ قمری

māzandarānī lārījānī, mohammad ebn-e xodādād(-19c)

تاریخ تألیف: ۱۲۴۶ق

دارای «مقدمه» و پنج «مقصد» و «خاتمه».

آغاز:الحمد الله الذی خلق الاشیاء من العدم و جعل التکلیف وسیلة الشرافة ذریة بنی آدم

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۷۴۱

آغاز:بسمله، الحمدلله اما بعد چنین میگوید؛ **انجام:**اجابه لالتماسهم در سلک تحریر پذیرفت فی سنه ۱۲۵۴

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۲۴۶ق؛ ۱۰۶گ، ۱۲ سطر [رایانه]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۴۲

همان نسخه بالا [اهدائی ف: -۲۵۲]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۱۷۰

آغاز:برابر؛ **انجام:**بعضی از احبای ایمانی و اخلای روحانی این رساله شریفه مسماة بهادی الطریق از مؤلفات ... شرف اتمام و اختتام پذیرفت و السلام سنه ۱۲۴۶

خط: نسخ جلی خوش، بی کا، تا: ۱۲۴۶ق؛ ۵۶گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [رایانه]

● **الهادی للشادی فی الادوات** / نحو / فارسی

al-hādī leš-šādī fe-l adavāt

میدانی، احمد بن محمد، - ۵۱۸ قمری

meydānī, ahmad ebn-e mohammad(- 1125)

اهدا به: قاضی ابوالقاسم منصور بن محمد

در نحو و دستور زبان عربی، در سه «قسم» و هر سه قسم دارای چند «باب» می‌باشد که پس از کتاب دیگرش «السامی فی الاسامی» تألیف شده است.عناوین اقسام: ۱. دارای دوازده باب؛ ۲. فی الافعال،دارای چهار باب؛ ۳. فی الحروف، دارای ده باب.

مؤلف این کتاب را برای تقویت به فهم مبتدیان به فارسی برگردانده و از امثله‌ای از اشعار عربی استفاده کرده است.

آغاز:قال الشیخ الامام الافضل ملك افاضل الشرق و الغرب ابوالفضل احمد بن محمد المیدانی النیشابوری قدس الله روحه: اما بعد حمدالله الذی استأثر بالبقاء و تفرد بن محمد المیدانی النیشابوری قدس الله روحه: اما بعد حمدالله الذی استأثر بالبقاء و تفرد بالعلاء و توحد بالعظمة و الکبریاء و الصلوة علی محمد ... فانی لما فرغت من کتاب السامی فی الاسامی و اقترح علی ان اجمع فی معنی الادوات کتابا مقنعاً و اشرع فی شرحه مشروعا مشبعا اجبهتم الی ملتمسهم و اسعفتهم بتحصیل مقترحهم و جمعت فی هذه الورقات ما ینخرط فی سلك الادوات ومیزت الاسماءو الافعال من الحروف و جعلة ثلثة اقسام ...

انجام:و از عین چون ضفادی بجای ضفادع و از کاف چون مکوك هکاکی و اصل مکاکیك و از ثا چنانکه شاعر گوید:« قد مر یومنان و هذا الثانی×× وانت بالهجران لا تبالی»ای و هذا الثالث اراد به الثالث هذا آخر کتاب الهادی للشادی و الله سبحانه الموفق للسداد و الهادی الی سبیل الرشاد.

چاپ: تهران، ۱۳۷۴ق؛ بار دیگر در تهران با تصحیح فیروزچی و قسمتی از آن را در پاریس کاترمر خاورشناس فرانسوی به سال ۱۸۳۸م چاپ کرده است.

[مشترك پاکستان ۲۵۴۳/۱۳؛ ریحانة الأدب ۵۳/۶؛ کشف الظنون ۲۰۲۶/۲؛ فرهنگنامه عربی به فارسی ص ۳۲و ۳۷ و ۱۴۱]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۳۳۸/۱ و ۱۷۰۹/۱–ف

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ کهن، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ برگ‌های ۳و ۴ و ۱۲ و چند برگ دیگر نونویس ۱۱۶۹ق است؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۳۷ص (۱–۳۷)، ۲۵سطر (۶×۱۹)، اندازه: ۱۲×۲۳سم [ف: ۸–۲۳] و [فیلمها ف: ۱–۶۲۷]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۶۰۳/۲

آغاز:نبیان نبون و نبیین، فصل، اللتی آن زن اندرین سه لغت است؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، کا: ابی بکر بن ابی محمد معروف به سبزان الحافظ الساوی، تا: ۷۴۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ یادداشت سلطان محمد مر سو سو؛ ۸۰گ (۸۲–۱۶۱)، ۱۳سطر، اندازه: ۷/۵×۱۰سم [ف: ۳۲–۱۶]

۳. تهران؛ ملك؛ شماره نسخه:۸۷۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۷۶۹؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه ختایی، ۵۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳/۷×۲۶سم [ف: ۱–۵۸۸]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۸۰۵–ف

نسخه اصل: قاهره ۱ م نحو فارسی؛ خط: نسخ، کا: سلمان بن داود بن عبدالعزیز انقری، تا: شنبه ۸ صفر۷۹۳ق؛ ۷۰گ [فیلمها ف: ۳–۱۰۸]

۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۰۹۵–۲۵/۱۸۵

آغاز:زنی بود ومشاراً الیه مذکر بود گویی ذاك وذلك وتثنیه مونث چون تثنیه مذکر بود وچون؛ **انجام:**الباب الثانی عشر فی الاسماء المفردة ... کلمة یمانیة یستفهم بها عن الامر ومعناها ماالخبر کیف سؤال عن الحال تقول

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، ۱۱۲گ، ۱۱سطر، اندازه: ۹×۱۲سم [ف: ۸–۴۸۵۶]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۲۰۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**یا بدل نهند از الف چنان که حمراق را تصغیر کنی حمیلق و از واو چون میران و از هاء چون یهدیت و الحجر.

از آغاز تا اواسط باب العاشر از قسم سوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ یادداشت امانت از جناب شیخ محمد کمره ای در نزد حقیر مهدی؛ تملك: محمد هادی بن شیخ عزیز با مهر«محمد هادی ۱۲۳۶» (بیضی)؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۴۰گ (۳پ–۴۲پ)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶/۷×۲۶سم [اهدائی رهبر: ۱۰–۳۳۵]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۸۸۷/۲

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: دهه دوم شوال۱۰۵۶ق؛ مصحح، محشی؛ ۶۱گ (۶۰–۱۲۰)، ۱۹سطر، اندازه: ۹/۵×۱۵/۵سم [ف: ۳۰–۱۶۴]

۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۳۰۵

آغاز و انجام: برابر

خط: تحریری، کا: میر محمد علی بن میر خلیل الله تونی، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: وسط؛ مصح؛ این نسخه بخشی الحاقی احتمالاً به خط دیگری مورخ ۱۱۵۹ق دارد؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: ساغری، ۹۹گ، ۱۳ سطر (۵/۲×۱۰/۲)، اندازه: ۹/۵×۱۵/۳سم [رایانه]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۴۴۵/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: فدوی، مهرعلی، تا: شعبان۱۲۵۱ق؛ جلد: تیماج، ۲۶گ (۸۹پ–۱۱۴پ)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۹–۲۳۴]

۱۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۸۶۶

آغاز:هذا کتاب فی علم النحو و هو باعتبار انقسام الکلمة التی هی موضوع هذا العلم؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد حسین میرزا کوچك مشتهر به نائب الصدر، تا: ۱۲۸۵ق؛ با سرلوح، مصحح، محشی به نقل از کتاب قاموس؛ جلد: تیماج مذهب، ۸۴گ (۸–۹۱پ)، ۱۴ و ۱۵ سطر (۶/۵×۱۱/۵– ۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [رایانه]

۱۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۰۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق و نسخ خوش، بی‌کا، تا: شعبان۱۲۸۷ق؛ جلد: تیماج، ۴۳گ، ۱۵ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [ف: ۱–۳۸۹]

۱۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۸۷۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۵۳گ (۸۱–۱۳۳پ)، ۱۴سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [رایانه]

۱۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۲۲۹/۲

آغاز:برابر

کامل؛ خط: نستعلیق، کا: محمد تقی بن ابی الفتوح، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مذهب، ۵۲گ (۵۱-۱۰۲)، ۱۵ و۱۶ سطر (۶×۱۲ و ۷×۱۴)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۴-۱۲۰۹]

۱۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۲۹-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۴۱؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۶۳گ، ۱۷سطر [فیلمها ف: ۱-۳۹۷]

۱۵. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۴۲/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:** تصغیر کنی حمیلق و از و او چون میزان و از ها چون بهدمت ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ ۴۰گ (۳پ-۴۲ر)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۶سم [مؤید: ۱-۷۲]

۱۶. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۲۷۷/۲

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: جیبی [تراثنا: س۶ش۳-۱۱۱]

۱۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۲۱۹/۲ عکسی

آغاز:برابر؛

نسخه اصل: کتابخانه واتیکان - رم ۱۱ کتب فارسی؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۶۳ص (۲۲۶-۲۸۸) [عکسی ف: ۴-۴۳]

تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه:۱۸/۶بخش۲

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [ف: -۶۶]

● هادی المضل / شعر / فارسی

hādi-l mozel

کافرا، یحیی، ق۱۳ قمری

kāferā,yahya(- 19c)

تاریخ تألیف: ۱۲۱۷ق

مثنوی عرفانیدر بحر متقارب، با عنوان‌های: القول، القول فی المبداء و المعاد، القول فی الهدایة، القول فی السعادات (قضا و قدر)، القول فی الجنة و النار، القول فی القلب ... در آن آمده:«انه سمیتها هادی المضل×× ایها السائل منه لاتضل / قال لی بعض فما تاریخها ×× قلته تاریخها.تاریخها(= ۱۲۱۷)»؛ بیشتر ابیات مثنوی زهر و تریاق او به تفاریق در این مثنوی نیز آمده است. وی بیشتر به اهل مدرسه و علم ظاهری می‌تازد و در پی علم باطنی و حقیقی است.

آغاز:ابتدا بسم الجلیل الظاهر ×× مختفی بالنور فی المظاهر ... هادی ذاتت نباشد غیر ذات ×× هم به غیر ذات جز نور صفات

[نسخه‌های منزوی ۳۳۰۶/۴]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۳۹۵/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۵۹گ (۳۸ر-۹۶پ)، ۱۱سطر، اندازه: ۱۲/۲×۱۸/۸سم [ف: ۸-۳۲۵]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۰۹/۲

آغاز:ای خدا کن نصیبم ناز یار ×× زانکه هر کس را به او باشد گذار / از بهشت و از قصور و حور و عین×× گشتمی بیزار از راه یقین؛ **انجام:**(در حاشیه ص ۳۲): گر خدا خواهی برو از خود بمیر×× گر فراغت را برو عزلت بگیر / وصل میخواهی بشو از خود جدا×× زنده کن خود را به هستی خدا

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: گالینگور، ۱۲ص (۲۷-۳۸)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۳-۵۵۵]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۶۱/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**فهم ابیاتم بسی مشکل بود ×× زین سبب هر بی خرد در گل بود / گر همی خواهی که فهمی سر ما ×× از خود خود گذر جانم چه ما / پس نباشد کافرا دیگر کلام ×× بس کن و دیگر مگو پس و السلام

خط: نستعلیق، کا: زین العابدین قزوینی، تا: سه‌شنبه ۲۷ ربیع الاول۱۲۵۲ق، جا: تبریز؛ ۱۰گ (۴ر-۱۳ر)، ۲۰سطر چلیپایی هفت ستونه (۱۳×۱۹/۲)، اندازه: ۱۷/۳×۲۱/۴سم [ف: ۲۹/۱-۴۸۱]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ تملک: حسن خلاقی در ۱۳۳۳؛ ۷۱گ، ۱۱سطر (۶×۱۰)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [سنا: ف: ۲-۸۲]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۵۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۲۵ق؛ ۷۰گ، ۱۱سطر (۵×۷)، اندازه: ۸×۱۱سم [سنا: ف: ۱-۱۲۶]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۴۰۵-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲-۱۳۶]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۳۵۹/۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**رفت در دل آن طبیعت سخت رو×× کرد سیر روح آن بدبخت رو

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۴گ (۱۸۳-۲۱۶)۱۴ سطر (۱۳×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۱۳-۳۳۱۵]

● هادی المضلین / کلام و اعتقادات / فارسی

hādi-l mozellīn

؟ سبزواری، هادی بن مهدی، ۱۲۱۲ - ۱۲۸۹ قمری

sabzevārī, hādī ebn-e mahdī (1798 - 1872)

کتابی است در اصول دین منسوب به حاج ملاهادی سبزواری. مؤلف درباره آن می‌گوید:«مطالبی که در رسایل عدیده متفرق بوده مجتمع نموده جرح و تعدیلی که لازم بود حتی المقدور به عمل آمد و در این کتاب ثبت و ضبط گردید و او را هادی المضلین نام نهادم ...».مطالب این رساله در ابواب خمسه استقرار یافت: باب ۱. اقسام معانی توحید؛ ۲.شعب عدیده عدل؛۳. نبوت و ولایت و ابطال معاندین اهل البیت عصمت صلوة الله و سلامه علیهم اجمعین؛۴. اقسام مراتب معاد که خلایق معتقد شده‌اند؛۵. در بعضی از اموری که بتجربه و تتبع مفهوم شده است. (اردلان)

آغاز:الحمدلله الذی لم یتخذ صاحبةً ولا ولداً ... اما بعد ایامی که

فیض عزلت را دریافته جانم از معاشرت و مشاهدت این و آن فارغ بود
انجام:و در اصلاح این امر استعانت و استمداد از کهنه و اهل تسخیر می‌جویند و در حقیقت خود را استهزاء و سخریه می‌کنند.و تمت کلمة ربک صدقاً وعدلاً لامبدل لکلماته و هو السمیع العلیم و الحمدلله علی کل حال و العاقبة للمتقین.
چاپ: تهران، انجمن آثار و مفاخر ایران، تصحیح و تحقیق علی اوجبی، ۱۳۸۳ش، وزیری، ۴۱۲ص
[نسخه‌های منزوی ۱۰۰۵/۲؛ فهرستواره منزوی ۶۰۲/۹]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: کشمیری، ۱۹۵گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۱-۲۵۳]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۵۳۷
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، کا: آشتیانی، تا: رمضان۱۲۸۹ق؛ ۱۵۴گ، ۱۶سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [ف: ۹-۱۳۳۳]
۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۷۱۵
آغاز و انجام: برابر
تذکر: نام مؤلف با تطبیق آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۱۵ شعبان۱۲۹۰ق؛ مجدول؛ واقف: محمد ایرانی مجرد؛ جلد: تیماج، ۱۱۰گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۱۱-۴۲۳]
۴. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۲۷/۳-۵۹۱۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الثانی۱۲۹۰ق؛ جلد: تیماج، ۱۸۰گ، ۱۶سطر، قطع: وزیری [آستانه قم: -۱۸۱]
۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۹۶۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۶ صفر۱۲۹۰ق؛ ۲۵۱گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۲۳-۱۳۳]
۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۷۴۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۹۱ق؛ تملک: رضا قلی بن حسن شریعت سنگلجی به تاریخ غره شوال ۱۳۶۲ق؛ کتاب را میرزا هدایت الله وزیری از تهران به جهت یوسف مدرس به رسم هدیه به تاریخ ۱۲۹۲ فرستاده؛ ۱۳۶گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۳سم [ف: ۵-۱۳۱]
۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۱۸-۳/۳۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۹۱ق؛ ۱۸۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۴/۵سم [ف: ۸-۴۸۵۵]

● **هادی المضلین** / کلام و اعتقادات / فارسی
hādi-l mozellīn
ولیانی، محمد بن گل محمد، ق۱۳ قمری
valīyānī,mohammad ebn-e gol mohammad (- 19c)

تاریخ تألیف: ۱۲ جمادی الثانی ۱۲۶۱ق
رساله مفصلی است در اعتقادات مذهب شیعه مشتمل بر پنج «باب» و هر باب چند «اعتقاد».
آغاز:بسمله، حمدله، اما بعد چنین گوید بنده خاکسار عاصی میرزا محمد بن گل محمد ولیانی که این رساله‌ای است دربیان اصول دین و اصول مذهب

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۴۵۳/۲-۵۷/۱۲۳
آغاز:برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۸۰ق؛ ۱۴۴گ (۱۵-۱۵۸)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۸-۴۸۵۵]

● **هادی المضلین** / حدیث / فارسی
hādi-l mozellīn

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۲۸۹
آغاز:بسمله الحمدلله الواحد الکریم الغفار الذی خلق اللیل و النهار؛ **انجام:**الا بالله العلی العظیم قد فرغ من تسوید سنه ۱۲۴۶
خط: نستعلیق تحریری، کا: الله ویردی، یوسف، تا: ۱۲۴۶ق [رایانه]

● **هادی المضلین و زاد المتقین** / کیمیا / فارسی
hādi-l mozellīn va zād-ol mottaqīn
پزشک سپاهانی، محمد رضا بن رجبعلی، ق۱۳ قمری
pezešk sepāhānī, mohammad rezā ebn-e rajab-ʻalī(- 19c)

برای: هادی و محمد تقی (دو فرزند مؤلف)
تاریخ تألیف: ۱۲۰۹ق؛ محل تألیف: سپاهان
در شرح رساله کیمیای آقا محمد بیدآبادی در دو «قسم».
آغاز:بسمله، لا حول ولا قوة الا بالله العلی العظیم یا من اظهر الجمیل و ستر القبیح یا من لم یؤاخذ بالجریرة ...
[فهرستواره منزوی ۳۹۹۰/۵]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۶۵۲/۱
آغاز:برابر**انجام:**و انشاء الله تعالی شرائط القاء و طرح در آخر باب دویم مذکور خواهد شد.
کا: مازندرانی، اسماعیل بن یحیی، تا: دوشنبه ۴ ذیحجه۱۲۳۳ق، جا: تهران؛ ۵۰ص (۶-۵۵)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵/۳×۲۱سم [ف: ۴۳-۲۱۴]
۲. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۳۳۱/۴
کا: محمد علی بن آخوند ملا احمد، تا: چهارشنبه ۲۹ رمضان۱۲۶۴ق، جا: قم [نشریه: ۲-۱۱۲]
۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۶۷۹/۶
آغاز:برابر؛ **انجام:**و هذه الطریق اقرب من الاول و الیها ذهب غالب القویم
خط: نستعلیق خفی، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، قطع: وزیری [رایانه]

● **هادی المضلین و مرشد المصلین** / فقه / عربی

hādi-l mozellīn va moršed-ol mosallīn

حسینی دلیجانی، عبدالهادی بن حسین، ق۱۱ قمری

hoseynī delījānī, ʻabd-ol-hādī ebn-e hoseyn(- 17c)

تاریخ تألیف: ۲۶ جمادی الاول ۱۰۳۰ق

شرح استدلالی بسیار مفصلی است بر رساله «النظامیه» در احکام نماز که شیخ عبدالعالی بن علی بن عبدالعالی کرکی عاملی به نام نظام شاه هندی تألیف نموده است. این شرح را مؤلف به درخواست فرزندش محمد علی نوشته است. این کتاب در شش جلد بزرگ تألیف شده است.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۰۱

آغاز:الحمدلله الذی دل علی وجوب وجوده افتقار الغامرات الذی خلق الانسان و جعله أفضل أنواع العائدات؛ **انجام:** یقال بزغت الشمس البزوغ الطلوع یقال بزغت الشمس و بزغ القمر و غیرهما اذا طلعت، احتج بأن الامر

نسخه تا احکام و شرائط قضای نماز می‌باشد؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ با خط خوردگی و اصلاح، محشی از مؤلف، با علامت بلاغ؛ جلد: تیماج، ۶۵۳گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۵سم [ف: ۳-۱]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۱۵۳

جلد پنجم کتاب و از ایلاء تا احکام قضاء و روز چهارشنبه بیستم ماه رمضان ؟ به پایان رسیده؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح؛ ۵۰۱گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۵سم [ف: ۶-۱۶۰]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۶۷

خط: نستعلیق، کا: ابن نعمت الله رضوی حسینی، تا: چهارشنبه ۲ جمادی الاول۱۰۴۱ق؛ مصحح، محشی از مؤلف؛ تملک: محمد بن ابراهیم بیدگلی، محمود بن محمد رضا بیدگلی با مهر «عبده محمود» (مربع) و «الواثق الراجی عبده محمود»(مربع)؛ جلد: تیماج، ۴۳۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۸×۲۶/۵سم [ف: ۳-۳۳۹]

● **هادی المهتدین** / تاریخ معصومین / فارسی

hādi-l mohtadīn

گیلانی، علی مراد بن حسین، قرن ۱۳ قمری

gīlānī, ʻalī morād ebn-e hoseyn(- 19c)

در سرگذشت دوازده امام.

آغاز:الحمد لله الذی جعلنا من امة سید الانبیاء ... و بعد گوید اقل کل قلیل ... علیمراد بن حسین ...

[فهرستواره منزوی ۱۸۳۱/۳]

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۸۳/۳

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۳۷ق؛ ۳۱گ (۱۰۹ر-۱۳۹ر)، ۲۲سطر (۱۰×۱۶/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: -۲۲۹]

● **هادی النجاة من جمیع المهلکات فی احادیث الائمة الهداة** / شرح حدیث، حدیث / عربی

hādī-l najāt min jamīʻ-il muhlikāt fī aḥādīṯ-il aʼimma-til huda

شهمیرزادی، محمد شریف بن محمد صالح، ق۱۲ قمری

šahmīrzādī, mohammad šarīf ebn-e mohammad sāleh(-18c)

تاریخ تألیف: دهه اول شوال ۱۱۱۵ق

مؤلف از شاگردان شیخ حر عاملی (- ۱۱۰۴ق) صاحب وسائل الشیعة بوده و پس ازمراجعت به موطن خویش با استفاده از کتاب‌های معروف شیعه از جمله کافی، تهذیب، من لایحضره الفقیه، خصال، وسائل الشیعة، الوافی و ... کتاب حاضر را در موضوعات گوناگون از جمله مواعظ، نصایح و حکمت، فضایل ائمه طاهرین و برخی مسائل حلال و حرام، ساخته و شامل صد و چهل و دو«باب» است: ۱. مواعظ قرآنیة؛ ۲. قصر الاعمار و سرعة انقضائها؛ ۳. ذکر الموت و مواعظه؛ ۴. ذم الدنیا و الزهد فیها؛ ۵. الزهد و التقوی؛ ۶. وجوب عفة البطن و الفرج؛ ۷. وجوب اجتناب المحارم؛ ۸. الذنوب و مفاسدها؛ ۹. محاسبة النفس و مجاهدتها؛ ۱۰. تحریم اتباع الهوی و ذم طول الامل؛ ۱۱. ذم شرب الخمر و مفاسدها؛ ۱۲. تحریم الربا و اکل مال الیتیم؛ ۱۳. تحریم الغناء و آلات اللهو؛ ۱۴. ذم الغضب و سوء الخلق؛ ۱۵. مدح حسن الخلق؛ ۱۶. مدح الحلم و الحیاء؛ ۱۷. مدح کظم الغیظ؛ ۱۸. مدح بر الوالدین و ذم عقوقهما؛ ۱۹. الاهتمام بامور المسلمین و النصیحة لهم؛ ۲۰. مدح صلة الارحام؛ ۲۱. مدح الصدق و ذم الکذب؛ ۲۲. وجوب اداء الامانات؛ ۲۳. وجوب انصاف الناس؛ ۲۴. الحب فی الله و البغض فی الله؛ ۲۵. مدح التواضع؛ ۲۶. ذم الکلام بما لایعنی؛ ۲۷. ذم حب الرئاسة و تحریم طلبها؛ ۲۸. الغیبة و حرمتها؛ ۲۹. الحسد و وجوب اجتنابه؛ ۳۰. ذم البهت و النمیمة و سوء الظن؛ ۳۱. ذم النمام؛ ۳۲. ذم هجرة المومنین و عداوتهم؛ ۳۳. ذم افشاء السر؛ ۳۴. تحریم الظلم و عقوبته؛ ۳۵. تحریم التکبر و الافتخار؛ ۳۶. ذم العصبیة و تحریمها علی غیر الحق؛ ۳۷. تحریم العجب و بیان مفاسده؛ ۳۸. کراهة الطمع و ذمه؛ ۳۹. مدح القناعة و الکفاف؛ ۴۰. مدح فقراء المسلمین و صفاتهم؛ ۴۱. الخصال التی توجب الفقر و التی تزید الرزق؛ ۴۲. فضل التوبة و حقیقتها و شروطها؛ ۴۳. فضیلة الشکر و فوائده؛ ۴۴. فضیلة الصبر واستحبابه؛ ۴۵. وجوب حسن الظن بالله؛ ۴۶. مدح التوکل علی الله؛ ۴۷. وجوب الیقین بالله فی النفع و الضر و غیرهما؛ ۴۸. وجوب الخوف بالله؛ ۴۹. استحباب کثرة البکاء من خشیة الله؛ ۵۰. الفروض علی الجوارح؛ ۵۱. جملة من الحقوق الواجبة و المندوبة؛ ۵۲. استحباب ملازمة الصفات الحمیدة؛ ۵۳. مواعظ لقمان و وصایاه لابنه؛ ۵۴. وصف الجنة؛ ۵۵. وصف جهنم و عقوباتها؛ ۵۶. فضل المعروف و استحبابه؛

۵۷. فضیلة رحمة الضعیف و غیرها؛ ۵۸. اصطناع المعروف الی العلویین و السادات؛ ۵۹. استحباب تذاکر فضل الائمة و احادیثهم؛ ۶۰. صفات المومن؛ ۶۱. حق المؤمن علی اخیه؛ ۶۲. التراحم و التعاطف بین المؤمنین؛ ۶۳. ثواب نفع المؤمنین؛ ۶۴. ثواب ادخال السرور علی المؤمن؛ ۶۵. قضاء حاجة المؤمنین؛ ۶۶. السعی فی قضاء حاجة المؤمن؛ ۶۷. تفریج کرب المؤمنین؛ ۶۸. اطعامم المؤمن و اکساؤه؛ ۶۹. الطاف المؤمن و اتحافه؛ ۷۰. خدمة المؤمنین و معونتهم بالجاه؛ ۷۱. حرمة ترک معونة المؤمن؛ ۷۲. شدة بلاء المؤمن؛ ۷۳. وجوب عشرة الناس؛ ۷۴. من تجب مصادقته و من تکره مجالسته؛ ۷۵. المشورة؛ ۷۶. السلام و آدابه؛ ۷۷. تسمیت العاطس المسلم؛ ۷۸. آداب الجلوس و احکامه؛ ۷۹. الصبر علی أذی الجار؛ ۸۰ ثواب المصافحة و آدابها؛ ۸۱ حکم تقبیل البساط بین یدی الاشراف؛ ۸۲ استحباب المعانقة للمؤمن؛ ۸۳ استحباب تقبیل المؤمن و موضع التقبیل؛ ۸۴ کراهة الضحک من غیر عجب؛ ۸۵ فضیلة العقل؛ ۸۶ فضیلة العلم؛ ۸۷ صفة العلم و فضله؛ ۸۸ أوصاف العلماء و اقسامهم؛ ۸۹ عدم جواز القضاء و الافتاء بغیر علم؛ ۹۰. فضیلة النبی و الائمة علیهم السلام؛ ۹۱. نبذة من فضائل علی علیه السلام؛ ۹۲. فضائل بعض اصحاب النبی؛ ۹۳. ذکر الشیعة و فضائلهم؛ ۹۴. فضائل امة محمد (ص)؛ ۹۵. بیان معراج النبی؛ ۹۶. مواعظ الله تعالی؛ ۹۷. مواعظ الرسول علیه السلام؛ ۹۸. مواعظ امیرالمؤمنین علیه السلام؛ ۹۹. موعظ الحسن و الحسین علیهما السلام؛ ۱۰۰. مواعظ السجاد علیه السلام؛ ۱۰۱. مواعظ الباقر علیه السلام؛ ۱۰۲. مواعظ الصادق علیه السلام؛ ۱۰۳. مواعظ الکاظم علیه السلام؛ ۱۰۴. مواعظ الرضا علیه السلام؛ ۱۰۵. مواعظ جواد علیه السلام؛ ۱۰۶. مواعظ الهادی علیه السلام؛ ۱۰۷. مواعظ العسکری علیه السلام؛ ۱۰۸. مواعظ الحجة علیه السلام؛ ۱۰۹. مواعظ عیسی علیه السلام؛ ۱۱۰. مواعظ لقمان؛ ۱۱۱. مواعظ ابی ذر الغفاری؛ ۱۱۲. حکایات السلف و الاخبار عما هوآت؛ ۱۱۳. المخلوقات و ابتداؤها؛ ۱۱۴. الشمس و الزلزلة و الریاح و المطر؛ ۱۱۵. اصناف الملائکة و سائر الخلق؛ ۱۱۶. مایتعلق بعلم النجوم؛ ۱۱۷. ثواب العبادة فی حال التشیع؛ ۱۱۸. الرؤیا و العدوی و الطیرة؛ ۱۱۹. کیفیة نفخ الصور؛ ۱۲۰. مناهی النبی صلی الله علیه و آله؛ ۱۲۱. السفر فی غیر الطاعات و المباحات؛ ۱۲۲. استحباب اختیار یوم السبت للسفر؛ ۱۲۳. اختیار یوم الخمیس و الجمعة للسفر؛ ۱۲۴. السیر فی آخر اللیل؛ ۱۲۵. الوصیة و بعص الاعمال لمن أراد السفر؛ ۱۲۶. حمل العصی من لوزمر فی السفر؛ ۱۲۷. قیام المسافر علی باب داره؛ ۱۲۸. ذکر الله و تسبیحه للمسافر؛ ۱۲۹. استحباب الدعاء للمسافر عند و داعه؛ ۱۳۰. کراهة الوحدة فی السفر؛ ۱۳۱. مرافقة المسافر من یتزین به؛ ۱۳۲. الاستعانة فی السفر بالحداء؛ ۱۳۳. استحباب اتخاذ السفرة فی السفر؛ ۱۳۴. حمل المسافر مایحتاج الیه من السلاح و غیره؛ ۱۳۵. کراهة معونة الانسان علی الارتحال؛ ۱۳۶. کراهة رکوب البحر فی هیجانه؛ ۱۳۷. بیان خصال الفتوة؛ ۱۳۸. استحباب التعمم و التحنک عندالخروج؛ ۱۳۹. استحباب التیامن لمن ظل عن الطریق؛ ۱۴۰. مایستحب اختیاره للسفر؛ ۱۴۱. مقتل الحسین علیه السلام؛ ۱۴۲. فوائد متفرقة من الاحادیث.

آغاز:بسمله، الحمدلله الذی زین ریاض الاسلام بازهاراخبار السید المختار ... اما بعد فیقول: ... لما وفقت من انتقال من بلدتی و مقام ولادتی الی المشهد الامام الهمام ثامن ائمة الانام و علی آبائه و اولاده آلاف من التحیة و اضاف من السلام و شرفت بالوصول الی خدمة العلماء الاعلام ...

انجام:فقلت لعلک منی فی تقیة، فقال سبحان الله، قلت فاوحی الیک، قال نعم فما شرک معک فیها احد، قال لا، قلت فعلیک من اخوتک امام، قال لا، قلت فانت الامام قال نعم ...

[الذریعه ۱۵۴/۲۵]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۷۹۰

آغاز:برابر؛ **انجام:**هذا آخر ما تیسرلنا جمعه فی هذا التألیف و نسال الله الذی من علینا بانشائه و اتمامه ان یغمرنا برحمته و غفرانه ...

خط: نستعلیق، کا: محمد بن محمد مؤمن سمنانی، تا: ۱۷ رمضان ۱۱۴۸ق، کاتب (شاگرد مؤلف)؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۳۱۰گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵–۱۷۰]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۲۲۰

این نسخه فقط ۷۸ باب دارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی، با قلم خوردگی؛ قطع: رقعی خشتی [میراث شهاب: س۸ش۴–۶۶]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۸۶۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالجلیل بن تارورِدی، تا: حدود قرن۱۳؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماجمذهب، ۲۴۲گ، ۲۷سطر (۱۰×۲۲/۵)، اندازه: ۱۷×۳۰/۵سم [ف: ۳۷–۴۷۵]

۴. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۲۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: حسن بنمحمد قدیم ایروانی، تا: دوشنبه ۷ ربیع الثانی ۱۲۴۳ق؛ از روی نسخه محمد مومن سمنانی شاگرد مؤلف که در سال ۱۱۲۳ کتابت شده تحریر کرده، مصحح؛ واقف: شیخ علی بن محمد مهدی برغانی، ۱۲۸۱ق؛ ۱۷۲گ، ۲۷سطر [ف: ۱–۲۹۴]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۰۱۹

خط: نسخ، کا: عبدالجلیل بن قارودی، تا: ۱۲۴۶ق؛ مصحح؛ دو وقفنامه در برگهای آغازین نسخه آمده: است یکی مورخ ۱۲۴۷ق و دیگری از ملااسماعیل و ملاعلی محمد از علمای شهرستان مرند که نسخه را وقف نموده‌اند؛ واقف: ملا اسماعیل و ملا علی محمد [میراث شهاب: س۹ش۲–۲۶]

● **هادی الیقین الی الصراط المستقیم** / کلام و اعتقادات / فارسی

hādi-l yaqīn ela-s serāt-el mostaqīm

اهدا به: عبدالله خان بن میر محمود بن سید عبدالعظیم
در امامت و کلام شیعی و نام شاه عباس بن خدابنده و نسب شیخ صفی در مقدمه آمده است.
[فهرستواره منزوی ۶۰۳/۹]

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۶۱۲

آغاز:ما انزلنا من البینات و الهدی ... اللاعنون اخفاء براهین قاطعة و کتمان مضامین شاهده؛ **انجام:**از جرایم ایشان درگذری یا اله العالمین ... و طریق المستقیم ... اجمعین.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ از روی نسخه گجرات در عشر اول ج ۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۶۲گ، ۱۸ سطر (۱۱×۱۸)، اندازه: ۱۷×۲۸سم [ف: ۵-۷۵۵]

● **الهادیة** / حدیث / عربی

al-hādīya

حسینی بخاری، محمد بن برهان، قرن ۹ قمری

hoseynī boxārī, mohammad ebn-e borhān(- 15c)

اهدا به: امام هادی (ع) (جد سیزدهم مؤلف)
این رساله مشتمل بر احادیثی از طرق اهل سنت است که در سه فصل راجع به حوادث آخر الزمان تا قیام قیامت مرتب شده:۱. اشتراط الساعة؛ ۲. علامات التی بین یدی الساعة؛ ۳. فی نزول عیسی.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۱۷۳/۱۱

آغاز:بسمله. اللهم اجعلنی من المخلصین ... الحمدلله رب العالمین الرحمن الرحیمت مالک یوم الدین؛ **انجام:**بعضکم علی بعض امداء تکرمة الله هذه الامه رواه مسلم
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ کاغذ: کشمیری، جلد: تیماج مذهب، ۳ص (۴۳- ۴۵)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۳/۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار ۱-۳۲۴]

● **الهادیة (ترجمه)** / زیارات / فارسی

al-hādīya (t.)

کاشانی، محمد مهدی بن محمد هادی،- ۱۱۴۰قمری

kāšānī, mohammad mahdī ebn-e mohammad hādī(- 1730)

تاریخ تألیف: ربیع الثانی ۱۱۲۹ق
کتابی است در ترجمه کتاب هادیه در کیفیت زیارت پیامبر و ائمه اطهار علیهم السلام. اصل کتاب هادیه تألیف پدر مترجم به نام: محمد هادی بن شاه مرتضی ثانی است و این ترجمه از سوی فرزندش محمد مهدی انجام شده است؛ مترجم، برخی از عبارات متن را نیز گزیده ساخته است. از کتاب هادیه در الذریعة یاد شده لیکن آقا بزرگ، مؤلف آنرا نشناخته است. کتاب وسیلة الغفران و ترجمه و شرح مصباح کفعمی نیز از همین محمد مهدی است. شرح حال وی در مقدمه کتاب «معادن الحکمة» آیت الله مرعشی نجفی، آمده است. وی از نوادگان محمد مؤمن برادر فیض کاشانی است.
[الذریعة ۱۵۵/۲۵؛ معادن الحکمة، چاپ جامعه مدرسین حوزه علمیه قم ۳۹/۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۵۵۷

آغاز:بعد از حمد و سپاس و ستایش لایق بارگاه الهی و درود نامعدود سزاوار بارفعت ... چنین گوید بنده غریق بحر خطا و معاصی ... که چون رساله جامعه؛ **انجام:**و در سایر ازمنه شریفه زیارت آن حضرت مستحب است علیه و علی آبائه الکرام شرائف الصلوات و السلام این بود آنچه ذکر و بیان و ایراد آن درین رساله جامعه منظور بود رزقنا الله الا یتمام ... »
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ربیع الثانی۱۱۲۹ق؛ مصحح؛ تملک: عبدالعالی به سال ۱۲۲۱ق؛ مهر: کتابخانه مجدالدین؛ ۱۸۰گ، ۲۰سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۶×۲۵/۵سم [ف: ۳۴-۳۷۴]

● **هادیة العوام** / کلام و اعتقادات / عربی

hādīyat-ul ‘awām

این گفتار در اصول و فروع دین است به روش شیعی.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۱۵/۴۲

آغاز:بسمله. الحمدلله اللطیف بعباده، العامر بنواله، الامر بسئواله ... و بعد فهذه رسالة وجیزة موسومة بهادیة العوام مرتبة علی کلام و مقام و ختام؛ **انجام:**و قد امرتنا برد الودایع فرد علی عند حضور موتی، برحمتک یا ارحم اراحمین.
خط: تعلیق، کا: محمد بن سعدالله، تا: با تاریخ۹۱۳ق؛ جلد: تیماج، ۲گ (۱۷۰پ-۱۷۱ر)، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۳-۶۳۷]

● **الهادیة فی زیارة النبی و العترة الطاهرة** / زیارات / عربی

al-hādīya fī zīyārat-in nabī wa-l ‘itrat-iṭṭāhira

مؤمن کاشانی ، محمد هادی بن مرتضی، قرن ۱۲قمری

mo’men-e kāšānī ‹mohammad hādī ebn-e mortazā (18c)

زیارات پیامبر اکرم و ائمه معصومین (ع) را در یک مقدمه (فاتحه) و دوازده «باب» و یک «خاتمه» گرد آورده است، با توضیح و شرح بعضی الفاظ زیارت‌ها، مقدمه در زیارت‌های جامعه، و ابواب دوازده‌گانه در زیارات معصومین، و خاتمه در

زیارات و توسلات متفرقه در پنج فصل. مؤلف معاصر علامه محمد باقر مجلسی (-۱۱۱۰ق) یا پس از وی بوده است. محتملاً مؤلف آن محمد هادی بن شاه مرتضی مؤمن کاشانی است که ترجمه فارسی آن توسط فرزندش انجام شده است. در الذریعه نیز ناشناس معرفی شده است. و البته در فهارس نیز مؤلف شناخته نشده است.

[الذریعه ۱۵۵/۲۵-۱۵۶]

خوانسار؛ فاضل خوانساری؛ شماره نسخه:۱۶۹

آغاز:نحمدک اللهم علی ما هدیتنا لزیارة الهادین و وسائلک المهتدین حمدا متوالیا متسقا و ثناء متعالیا مستوثقا؛ **انجام:**و هی النصف من شعبان علی الاصح و لیلة القدر التی نزل علیه الملائکة فیها و سایر الازمنة الشریفة صلوات الله علیه و علی آبائه و هذا ...

در فهرست ناشناس؛ خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول، مصحح، محشی با عبارت «منه»؛ جلد: تیماج، ۲۱۶گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲/۵سم [ف: ۱-۱۲۵]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۶۸عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱-۱۸۸]

● الهادی فی الطب / طب / عربی

al-hādī fi-ṭṭibb

هفتاد«باب» است در پزشکی هر یک در چندین فصل، با استفاده از کلام پزشکان نامی و اشاره به برخی از احادیث و در باب ۳۰ آورده که کتابی به نام «الشیب و الخضاب» دارد و در برخی از روایات «اخبرنی زهیر بن صالح بن احمد» و در بعضی «انبانا محمد بن عبدالباقی البزاز» آورده است. عناوین چنین است: باب ۱. بیان اصل الطب؛ ۲. فضیلة علم الطب و موافقته للعقل و الشرع؛ ۳. فی الامر بالتداوی و بیان ان کل داء له دواء؛ ۴. ذکر الخلاف هل التداوی افضل ام ترکه؛ ۵. ذکر خلق بنی آدم و عجائب ترکیبه؛ ۶. ذکر المحمود و المذموم من خلق الآدمی؛ ۷. ذکر الامزجة اذا کان الترکیب من اجزاء غیر متساویة؛ ۸. ذکر المجالس و الریاح؛ ۹. ذکر الریاضة و الراحة؛ ۱۰.ذکر الادهان؛ ۱۱.ذکر الحمام؛ ۱۲.ذکر اللباس؛ ۱۳. ذکر الطیب؛ ۱۴. ذکر الریاحین و الازهار؛ ۱۵. ذکر الفواکه؛ ۱۶. ذکر الحبوب؛ ۱۷. ذکر الاخباز؛ ۱۸.ذکر البقول؛ ۱۹. ذکر الحیوانات و طبائعها؛ ۲۰. ذکر توابل الطبخ و ابازیره؛ ۲۱. ذکر المطبوخات؛ ۲۲. ذکر الحلوی؛ ۲۳. ذکر الخلال؛ ۲۴. ذکر السواک؛ ۲۵. ذکر ما یغسل به الید و یطیب؛ ۲۶. ذکر المیاه؛ ۲۷. ذکر الاشربة؛ ۲۸. ذکر الربوب؛ ۲۹. ذکر النوم و الیقظة؛ ۳۰. ذکر الزینة؛ ۳۱. ذکر الجماع؛ ۳۲. تدبیر الحوامل؛ ۳۳. ذکر النفاس و تدبیر النفساء؛ ۳۴. تدبیر المولود؛ ۳۵. ذکر تدبیر الصبیان؛ ۳۶. تدبیر الشباب؛ ۳۷. تدبیر الکهول؛ ۳۸. تدبیر المشایخ؛ ۳۹. ذکر تدبیر الازمنة من الصیف و الشتا و الربیع و الخریف؛ ۴۰. تدبیر المسافر؛ ۴۱. تعلیم الاصلح فی حفظ الصحة؛ ۴۲. فی الاشارة الی حفظ الجوارح؛ ۴۳. ذکر الاخلاط و سبب الامراض؛ ۴۴. ذکر الاحوال المنذرة بالامراض اذا تغیرت حال من احوال بدن الصحیح عن طبعها؛ ۴۵. ذکر علامات الامراض و علاجها فی الجملة؛ ۴۶. ذکر الحمیة؛ ۴۷. ذکر الحاجة الی ترکیب الادویة؛ ۴۸. کیفیة استعمال الادویة؛ ۴۹. ذکر الحجامة؛ ۵۰. ذکر الفصد؛ ۵۱. ذکر الحقن و الکی و قطع البواسیر؛ ۵۲. فی الامر بحفظ القوة؛ ۵۳. فی سبب زیادة المرض باللیل علی النهار؛ ۵۴. دلائل النبض و البول؛ ۵۵. ذکر البحران؛ ۵۶. ذکر العلامات المبشرة فی المرض بالسلامة؛ ۵۷. تدبیر الناقة؛ ۵۸. ذکر الرقی للمریض و الدعاء له؛ ۵۹. ذکر ما یکتب للحمی و الاوجاع؛ ۶۰. اصابة العین و رقیتها؛ ۶۱. ذکر السحر و حله؛ ۶۲. ذکر الامراض الخاصة بکل عضو؛ ۶۳. ذکر الامراض العامة؛ ۶۴. ذکر الاذی العارض من السموم؛ ۶۵. ذکر العوارض النفسانیة؛ ۶۶. ذکر ادویة مفردة تعالج بها الامراض؛ ۶۷. ذکر ادویة مجموعة لامراض و معاجین؛ ۶۸. منتخب من کتاب الخواص؛ ۶۹. ذکر کلمات مقتبسة من علم الطب و وصایا الاطباء و الحکماء؛ ۷۰. ذکر سبب الموت و ذکر العلامات المنذرة به.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۶۰۵

آغاز: بقراط فی جماعة هو الهام الباری سبحانه و قال آخرون بل حصل بالتجربة ثم اختلف هؤلاء فی مستخرجیه فقال قوم الهند استخرجته؛ **انجام:**و کذلک السکوت من الرجل الکثیر الکلام دلیل ردی، اذا مرض للانسان المصحح الذی لا یکاد یمرض کان مرضه مخوفا و الله عزوجل اعلم و احکم.

خط: نسخ، کا: هادوی شطبی، ابراهیم بن علی، تا: یک‌شنبه ۱۸ شوال۸۰۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، با یادداشت بلاغی بدون نام؛ ۲۰۶گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۷سم [ف: ۲۰-۱۴۹]

● هادیه قطب شاهی در استخراج آیات الهی / فهرست / فارسی

hādīya-ye qotb-e šāhī dar estexrāj-e āyāt-i elāhī

کربلائی، محمد علی، ق۱۲ قمری

karbalāī, mohammad ‘alī(- 18c)

اهدا به: عبدالله قطب‌شاه (۱۰۲۳-۱۰۸۳ق)

مؤلف به درخواست استادش ابن خاتون عاملی این کتاب را در کشف آیات قرآن تنظیم و آنرا به عبدالله قطب شاه اهدا نموده و در دو «قسم» آنرا تنظیم کرده است: ۱. در کشف آیاتی که انسان آغاز آن را می‌داند؛ ۲. در کشف آیاتی که آخر آنها معلوم است. در این فهرست الفاظ را با حرف اول وسوم آنها می‌توان یافت.مؤلف برای هر یک از نام سور قرآنی رمزی انتخاب نموده و عدد آیات را نیز به ترتیب حروف ابجد آورده است. با این‌که مؤلف در مقدمه به نام کتاب به طوری که مذکور شد تصریح می‌نماید در الذریعه (۲۲۹/۱۱) آنرا به نام

«الرسالة الواضحة لاستخراج الآيات القرآنية» می‌نامد.
کتاب که در حقیقت «معجم المفهرس» الفاظ قرآن کریم است به منظور راهنمایی پویندگان قرآن، به آیات آن نگاشته شده است. شیوه مؤلف بدین‌گونه است که پس از ذکر نخستین آیه در هر جزء و حزب، به ترتیب حروف هجاء به معرفی جایگاه آیات پرداخته است. وی در آغاز بخشی از آیه را آورده آنگاه با حروف تهجی شماره جزء را که سوره در آن قرار دارد تعیین می‌کند، سپس نام سوره و پس از آن علامت حزب و همچنین با حرف بعد جای آیه را که در اول یا وسط و یا آخر حزب قرار گرفته مشخص می‌کند، به عنوان مثال: باب الهمزتین مع التاء أأتخذ کج «یس» ل ا، مع النون أأنتم أشدل «نازعات» ل ۱، أأنتم أنشاتم کز «واقعه»رج، و قس علی هذا. (غلامی مقدم)
آغاز:بسمله، حمد و درود حضرت معبود که در افتتاح کلام مجید واقع شده چون دلیل است بر وجوب آن ... اما بعد چنین گوید بنده پروردگار متصف به صفت یکتائی محمد علی کربلائی که چون به رهنمونی فاید توفیق در سلک تلامذه که در خدمت استاد اعظم ... محمد المشتهر بابن الخاتون العاملی ... به قرائت علم تفسیر و حدیث اشتغال داشتند منخرط (به رشته در آمده، در سلک خدمت او در آمده) بودم و اغلب اوقات در درس و مباحثه مرجوع به بعضی آیات می‌شد ... حضرت علامی فهامی استادی بنابر حسن اعتقاد ... اشاره فایض البشاره صادر فرموده اند که این فقیر رساله [ای] در دانستن هر آیه از آیات قرآنی که در کجا واقع است تألیف نماید
انجام:جهنم لایموت فیها و لا یحیی طه نوح ر ثم لایموت فیها و لا یحیی اعلی ل ب ر.
[الذریعة ۱۵۶/۲۵ و ۲۲۹/۱۱ با عنوان «الرسالة الواضعة لاستخراج الآیات القرآنیة؛نسخه‌های منزوی ۱۳۱؛ استوری ۵۱/۱و ۲۲۲۵؛ برگل ۲۵۵]

۱. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۴۱۰
خط: نسخ، کا: خسرو بن عبدالله مراقیی، تا: یک‌شنبه سلخ ذیحجه۱۰۵۷ق، جا: قاین؛ افتادگی: انجام؛ اندازه: ۱۵×۲۱سم [نسخه‌پژوهی: ۲-۲۴۱]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۵۷۰/۱
خط: نسخ، کا: محمد بن علی بن احمد حسینی، تا: یک‌شنبه۲۰ جمادی الاول۱۰۶۱ق؛ جلد: تیماج، ۱۴۴گ (۱پ-۱۴۴ر)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۹-۳۵۶]
۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۰۸۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد حسینی، تا: شنبه ۲۳ ربیع الاول۱۰۶۱ق؛ واقف: شجیعی، فروردین ۱۳۱۵؛ جلد: تیماج، ۲۱۰گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۲۲-۴۷۳]
۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۰۳۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: میر علاء الدین بن میر عماد الخراسانی، تا: دوشنبه ۱۲شعبان۱۰۶۲ق، جا: قم؛ تملک: محمد ابراهیم؛ جلد: تیماج، ۱۸۹گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۸×۲۸/۵سم [ف: ۱۱-۳۵]
۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۰۷۲
خط: نستعلیق، کا: خواجه اعتماد، تا: چهارشنبه ۷ شوال۱۰۷۰ق؛ کاغذ: ترمه، ۱۸۷گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۴-۸۴۳]
۶. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۶۶۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، کا: حق ویردی بن حسن تبریزی، تا: ۹ ربیع الثانی۱۰۷۳ق؛ مهر: «عبده محمد مؤمن الموسوی» (مستطیل)؛ ۲۱۵گ، ۱۴ سطر (۷/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲-۷۷۳]
۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۵۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: حسینی کاشانی، خلیل بن رکن الدین مسعود، تا: ۲۱ محرم۱۰۸۴ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۶۹گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: ۳-۱۵۰]
۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۴۲۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد قاسم شولستانی، تا: چهارشنبه ۱۹ رمضان ۱۰۹۵ق؛ جلد: میشن مذهب، ۲۶۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲/۳×۱۹/۵سم [ف: ۲۲-۴۷۲]
۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۰۵۲/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اندازه: ۲۱×۲۹سم [ف: ۶-۱۹۴]
۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۶۰۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۱۶۳ق؛ تملک: بهاءالدین محمد بن احمد حسینی طالقانی به تاریخ ۱۱۶۳ق، احمد بن عبدالله افندی معروف به عرب زاده الناصح فی حضرة شیخ عبدالله گیلانی، فرهاد میرزا به تاریخ ۱۳۰۳؛ جلد: تیماج، ۲۹گ، ۲۹سطر، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف: ۲۶-۱۰۴]
۱۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۹۱۹
آغاز:محمد المشتهر بابن خاتون العاملی عامله الله بلطفه الخفی و بطوله الجسیم و کرمه العمیم بقرائت علم تفسیر و حدیث اشتغال داشتند؛ **انجام:**برابر
خط: نسخ، کا: محمد حسین بن رجب علی، تا: سلخ جمادی الاول۱۱۶۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ مهر: «محمد هادی الحسینی» (بیضوی)، «محمد مهدی الحسینی»؛ جلد: مقوایی، ۱۳۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۴۵]
۱۲. رامسر؛ فرید تنکابنی، عبدالوهاب؛ شماره نسخه:۴۳
آغاز:برابر
قسمت اول تمام و قسمت دوم فقط یک ورق موجود است؛ خط:

نستعلیق، کا: حسینی تنکابنی، هادی بن محمد رضا، تا: قرن ۱۳؛ تاریخ وقف: ۱۲۶۰؛ ابعاد متن: ۱۱×۶/۲، اندازه: ۱۸×۱۲سم [نشریه: ۷-۷۸۷]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۸۰۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالحسین بن علی بن محمد بحرانی، تا: سه‌شنبه۱۶ رمضان۱۲۱۴ق؛ جلد: تیماج، ۱۴۸گ، ۱۸سطر، اندازه: ۲۰/۹×۱۴/۲سم [ف: ۲۲-۴۷۱]

۱۴. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۷۴

خط: نسخ و نستعلیق، کا: شیرازی، احمد بن محمد علی، تا: ۸ رمضان۱۲۳۵ق [ف: ۳-۶۷]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۱۸۴

خط: نسخ، کا: عبدالرزاق بن محمد حسین قزوینی، تا: پنج‌شنبه۲ شوال۱۲۶۷ق، جا: اشتهارد؛ تملک: سید اسد الله مشهور به حاج سید جوادی به تاریخ ۲۴ رجب ۱۳۳۱ق با مهر «اسدالله بن ابراهیم الحسینی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۱۳۰گ، ۱۸سطر، اندازه: ۲۱×۱۵سم [ف: ۱۸-۳۲۱]

۱۶. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۱۸۸ - ج

آغاز: هوس و هوا بروضه رضا سیدنا ... محمد ... اما بعد چنین گوید ... محمد علی کربلائی که چون برهمنونی ... محمد المشتهر بابن خاتون العاملی؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۷۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۱۵۵گ، ۱۹سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۲۱×۱۴/۵سم [ف: -۲۲۵]

۱۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۳۵۱

انجام: و آنچه متماثل اند ممتاز اند بکلمه بالحرف و الله فی کل الامور حسبی

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ مهر: کتابخانه عبدالوهاب فرید تنکابنی؛ جلد: مقوایی، ۱۶۲گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۸×۱۱/۵سم [ف: ۱۶-۳۱۳]

۱۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۴۹۰/۱

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۱۳۲گ (۲پ-۱۳۳ر)، ۱۹ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۲۱×۱۵سم [ف: ۱۱-۲۴۹۸]

● الهادی و مصباح النادی / تفسیر / عربی

al-hādī wa miṣbāḥ-un nādī

بحرانی، هاشم بن سلیمان، - ۱۱۰۷ ؟ قمری

bahrānī, hāšem ebn-e soleymān(- 1696)

تفسیری است مأثور که پیش از تفسیر «هدایة القرآنیه»تألیف کرده است. بنای مفسر در این کتاب تفسیر آیات است به احادیث مرویه از مشایخ معتمد و علماء معتبر امامیه. در تفسیر آیه که حدیث صحیحی نیافته است مرویات علی بن ابراهیم قمی را ذکر نموده و آن احادیثی که به روایت ابن عباس آورده به نقل و طریق امامیه است. کتاب مصدر است به «دیباچه» و دوازده«باب» در مطالب مقدماتی تفسیر: باب ۱. فی فضل العالم و المتعلم؛ ۲. فی فضل القرآن و حامليه؛ ۳. معنی الثقلین؛ ۴. ان القرآن فیه تبیان کل شیئی؛ ۵. ان القرآن له ظهر و بطن و عام و خاص و محکم و متشابه و ناسخ و منسوخ؛ ۶. ان الائمه عندهم القران الذی انزل علی رسول ص ع و یعلمونه؛ ۷. فی النهی عن تفسیر القرآن بالرای؛ ۸ فیما نزل علیه من القرآن من الاقسام؛ ۹. نزل القرآن بایاک اعنی و اسمعی یاجاره؛ ۱۰. العلة لم اتی القرآن باللسان العربی و ان المعجز فی نظمه و لم صار جدیدا علی ممر الازمان؛ ۱۱. فی ذکر الکتب الماخوذ منها الکتاب؛ ۱۲. فی اول سورة نزلت و آخر سورة. روضات الجنات این کتاب را به نام «الهادی و ضیاء النادی» در دو جلد یاد کرده است. در دیباچه سید ابوالحسن علی بن محمد بن عبدالجواد حسینی نامی را به مدح و تمجید یاد کرده است. مؤلف درباره انگیزه تألیف می‌گوید: بسیاری از آیات قرآنی را دیدم که با اخبار و احادیث اهل البیت تفسیر گردیده‌اند ولی آنها را پراکنده دیدم که معمولاً دست‌یابی به آنها مشکل و طاقت فرسا بود، از اینرو آنها را در این اثر گرد آوردم تا مورد استفاده همگان باشد و اگر در مورد آیه‌ای، روایتی وارد نشده بود یا به آن دست نیافتم تفسیر ابوالحسن علی بن ابراهیم بن هاشم را که به برخی از ائمه اطهار علیهم السلام از جمله امام صادق عرضه شده مأخذ و مورد استفاده قرار دادم شیوه وی در این تفسیر این است که ابتدا به نام سوره و محل نزول، فضیلت سوره و تعداد آیات اشاره می‌کند آنگاه آیاتی را که دارای روایت تفسیری می‌باشند ذکر کرده است.

آغاز:بسمله، الحمدلله و سلام علی عباده الذی اصطفی اما بعد فیقول احوج العباد فی کل الزناد علی رب العباد یوم التناد هاشم بن سلیمان ...

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۷۳۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**و ان یجعلنا ممن اعطاه من الخیر غایة مناه و کان الفراغ من تألیف هذا الکتاب الشریف علی ید مؤلفه بالیوم الثامن عشر من شهر ربیع الثانی من السنة السابعة و السبعین و الألف من الهجرة علی مهاجرها و آله السلام.

این نسخه در فهرست آستان قدس (۴۶۹/۲۲) نیز معرفی شده؛ خط: نسخ، کا: عماد بن محمد بن حسن حجری، تا: ۷ ربیع الاول۱۰۹۶ق؛ مجدول، محشی؛ اهدایی: رهبری، فروردین ۱۳۷۲؛ ۵۵۶گ، ۲۸-۳۰سطر، اندازه: ۳۰×۲۰سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۲۸۹]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۶۸۵

آغاز:زید رفعة و مقام السید السند و الکهف المعتمد؛ **انجام:** و ذلک کله اذالم یکن للمیت ولد

موجودی قسمتی از دیباچه است تا قسمتی از تفسیر آیه آخر از سوره نساء: «یستفتونک قل الله یفتیکم» است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف: سید رضا قوچانی، ۱۰ مرداد ۱۳۲۴؛ ۱۹۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۵×۱۹سم [ف: ۴-۴۶۱]

● **هارون و زبیده نامه** / داستان / فارسی

hārūn va zobeyde nāme

در این جزوه داستان بازی شطرنج بین هارون الرشید پنجمین خلیفه عباسی به سال ۱۷۰ق و زبیده خاتون بانوی اول دستگاه خلافت وی از کتاب تاریخ وصاف نقل شده است.

تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۱۵۹

آغاز:بسم الله الرحمن الرحیم - مشهور است که هارون الرشید روزی با ملکه مملکت و عقیله دولت خود یعنی زبیده بملاعبت شطرنج دفع ملالی و تطییب حالی میکرد مراهنه را شرط آنکه غالب را بر مغلوب حکم نافذ و روان باشد و هر چه اقتراح رود اسعاف لازمه آن؛ **انجام:** قضا و قدر مثل لمع السراب للصادی بی فایده و رنج از جلد اول وصاف نقل شد. کتبه العبد المذنب الحقیر علی محمد اللواسانی غفر ذنوبه ۱۲۵۷.

خط: نستعلیق عالی، کا: صفا لواسانی، علی محمد، تا: ۱۲۵۷ق؛ مجدول، با سرلوح مذهب بسیار عالی؛ جلد: تیماج، ۸ص، ۹ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۵-۷۳۵]

● **هاشمیه** / شعر / فارسی

hāšemīyyi

غرا، اسدالله، - ۱۲۹۰ قمری

qarrā, asad-ol-lāh(- 1873)

این کتاب که هاشمیه نام دارد شامل اشعاری است از گفته‌های سید اسد الله غرای شیرازی درهجو امام جمعه شیراز.

شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۱-هـ/۱۷

آغاز:بکار کشمکش بودم که ناگه×× شنیدستم صدای آسمان را / صدائی ز آسمان آمد بگوشم ×× که لرزانید مغز استخوان را؛ **انجام:**هاشم از بس انا انا کردی ×× رفت بر باد بار و مار انا / انای شخ را بنه در دل ×× ورنه میسوزی از شرار انا

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۳۵گ، ۲۰سطر (۸×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱-۲۱]

● **الهاشمیة** / اخلاق / عربی

al-hāšimīyya

حسینی قزوینی، محمد بن جعفر، ق۱۳ قمری

hoseynī qazvīnī, mohammad ebn-e ja'far(- 19c)

رساله‌ای کوتاه در اخلاق وآداب اسلامی مأخوذه از کتاب‌های اخلاقی وآداب اسلامی که موقع تربیت وتعلیم فرزندش «هاشم» نگاشته وبه نام وی منسوب نموده است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۰۰۱/۲

آغاز:الحمدلله الذی هدانا لهذا وما کنا لنهتدی لولا ان هدانا الله والصلاة والسلام علی مؤدب من فی العوالم ... انه لما وهبنی الله ولداً بعد ان کنت اب البنات سمیته بهاشم؛ **انجام:**ونتم هذه الرسالة بحدیث سئل حسین بن علی علیهما السلام ما اقبح شیء قال الفسق فی الشیخ، الحدة فی السلطان والکذب فی ذی الحسب والبخل فی ذی الغنی والحرص فی العالم تمت.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۶۱گ (۴۸ر-۲۰۸ر)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف مخ: ۵-۲۲۸۳]

● **هاشمیة = جنگ المهملات** / طنز، شعر / فارسی

hāšemīyya = jong-ol mohmalāt

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۲۹۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شعبان۱۳۱۳ق [مختصر ف: -۸۹۱]

● **هاشمیه** / شعر / فارسی

hāšemīyyi

قطعه و قصیده‌هایی است هجوی و انتقادی از وضع روزگار سراینده، با تخلص «هاشم» که به ترتیب حروف قوافی تنظیم شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۱۲۱

آغاز:بجنبانم دگر باره زبانرا×× پر از شکر کنم ملک جهانرا / ز شعر آبدار خود بسازم×× خجل ای دوستان آب روانرا؛ **انجام:**انای خویش را بنه در دل×× ور نه می‌سوزی از شرار انا

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: مقوا، ۴۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۲۶-۸۷]

● **الهاشمیة فی شرح الصمدیة** / نحو / عربی

al-hāšimīyya fī š.-iṣṣamadīya

قزوینی، محمد هاشم بن عبدالرحیم، ق۱۳ قمری

qazvīnī, mohammad hāšem ebn-e 'abd-or-rahīm(- 19c)

وابسته به: الفوائد الصمدیة = صمدیه؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳-۱۰۳۰ق)

شرح علی کتاب الصمدیة للشیخ البهائی فی النحو.

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۴۷۹/۱

آغاز:الحمدلله الذی جعلنا مطیعاً للهادین و صرفنا عن نحو المضلین؛ **انجام:**و الکلام هو فی أصل اللغة عبارة عن اصوات متتابعة بحسب فهم ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: چرم، ۱۲گ (۱پ-۱۲ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [مؤید: ۱-۳۸۶]

● **هامش الجمل** / هیئت / عربی

hāmiš-ul jumal

کوشیار بن لبان،– ۴۹۵ ؟ قمری

kūšyār ebn-e labān(- 1102)

در چهار «مقاله»:۱. [المدخل و الاصول] در بیست و سه باب، آغاز در باب یکم افتاده؛ ۲. فی الحکم علی امور العالم، در دوازده باب؛ ۳. فی الحکم علی الموالید و تحویل سنیها، در بیست و یک باب؛ ۴. فی عمل الاختیارات، در سه باب.در آن از سال ۳۱ یزدگردی یاد شده است (باب ۷ مقاله ۱ص۴).

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۱۲۱/۳

آغاز: و احساب تقاویمها و احوالها و هو علم ادرک ... براهین هندسیة و من تفردبه کان عالما باشرف [العلوم] بعد العلومالدینیة؛ **انجام:**الباب الثالث فی خاتمة الکتاب انا لما جمعنا فی هذالکتاب اصول الصناعة و من فرعها قدر الکفایة و اشرنا الی طریق التصرف فیها و استعمالها ... راینا ان یقطع الکلام عنده ... و لایعجل بالحکم الا بعد الفکرة الطویل و النظر الکثیر و التامل الشافی و نختم المقالة الرابعة بهذا الباب و الکتاب بهذه المقالة و الحمدلله رب العالمین کما هو اهله و مستحقه و الصلوة علی محمد و آله و اصحابه الطیبین الطاهرین.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: هندی، ۶۹ص (۱–۶۹هامش)، ۱۲سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۷×۲۰سم [ف: ۱۷–۳۵]

● **الهبات الهنیات فی المصنفات الجعبریات** / فهرست / عربی

al-hibāt-ul hanīyyāt fi-l muṣannafāt-il ja‘barīyāt

جعبری، ابراهیم بن عمر، ۶۴۰ – ۷۳۲ قمری

ja‘barī, ebrāhīm ebn-e ‘omar (1243 - 1332)

تاریخ تألیف: ۷۲۵ق

فهرست آثار او است به ترتیب علوم نظم و نثر. در آن حدود ۱۳۰ کتاب از تألیفاتش ذکر شده است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۰۴۷/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸ و ۹؛ کاغذ: سمرقندی، ۷گ (۱۸ر–۲۴ر)، ۱۹ سطر (۹×۱۳)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۶–۴۳۸]

● **الهبة** / فقه / فارسی

al-heba

اشرفی مازندرانی، احمد

ašrafī māzandarānī, ahmad

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۵۴۷/۳

خط: نستعلیق، کا: مازندرانی، شکرالله بن رضاقلی، بی‌تا؛ ۱۰گ (۱۲۱–۱۳۰)، ۲۰سطر(۸/۵×۱۴)،اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۶–۶۲۱]

● **هبة الاحباب** / شعر / فارسی

hebat-ol ahbāb

ذبیحی یزدی، اسماعیل،– ۱۱۶۰ قمری

zabīhī yazdī, esmā‘īl(- 1747)

مثنوی؛ مشهور به هبة الاحباب.

تهران؛ دانش‌سرای عالی-کتابخانه میرزا عبدالعظیم خان قریب گرکانی؛ شماره نسخه:۸۸/۸

بی‌کا، تا: محرم؛ قطع: بغلی بیاضی [نشریه: ۵–۶۲۲]

● **هبة الشباب فی علم الحساب** / حساب / عربی

hibat-uš šabāb fī ‘alim-il ḥisāb

تاریخ تألیف: ۱۹ جمادی الثانی ۱۰۲۹ق

قواعد حساب را به روشی نسبتاً مفصل در دوازده «باب» و هر باب در چند «مصباح» و «مقصد» و یک «خاتمه» نگاشته است: باب ۱. ضرب؛ ۲. القسمة؛ ۳. التجذیر؛ ۴. ؟؛ ۵. التعکیب؛ ۶. فی بعض المسائل المتعلقة بالکسور؛ ۷. فی حساب الصحاح؛ ۸ فی استخراج المجهولات؛ ۹. فی الجبر و المقابلة؛ ۱۰. فی مسائل متفرقة؛ ۱۱. فی قواعد شریفة؛ ۱۲. المساحة.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۷۷۶

آغاز: ... فی ضرب مأتین الواحد و العشرة تلبسط احد المروبین عشرات؛ **انجام:**فاعرف وزن قدر ذراع منه عرضا و طولال ارتفاعا تعرف وزن الکل قد فرغت من تسوید هذالکتاب المستطاب بهبة الشباب المصنف فی علم الحساب ... سنه ۱۰۲۹ ...

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۹ جمادی الثانی۱۰۲۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ با یادداشت تملک: «لقد انتقل هذا الکتاب بهبن الشتاب (کذا) فی علم الحساب نسخة الاصل خط المصنف مکتوب فی ۱۰۲۹ عصر الشیخ بهایی/۵ فصار من عواری الزمان لدی فی شعبان المعظم سنه ۱۴۰۱ الاحقر مصطفی الحسینی الصفائی الخوانساری عفی عنه و عن والدیه»؛ اهدایی: رهبری، خرداد۱۳۷۳؛ جلد: مقوا، ۱۰۲گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [اهدائی رهبر: ۹–۱۷۵] و [ف: ۱۸–۱۷۳]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۰۲۱

آغاز:الباب الثانی عشر فی المساحة و هی استعلام امثال الواحد المفروض الخطی او ابعاضه فی الممسوح؛ **انجام:**فاعرف وزن قد ذراع منه عرضا و طولا و ارتفاعا تعرف وزن الکل.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ با اشکال هندسی، مصحح، با خط خوردگی که احتمالاً از مؤلف؛ جلد: تیماج، ۶۴گ، ۷سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲/۵سم [ف: ۴۴–۲۰۳]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۰۷۲

آغاز:الباب التاسع فی الجبر و المقابلة و هو علم بقانون یعرف منه کثیر من المجهولات العددیة؛ **انجام:**الرابع أن تقسیم المائة حصصاً یکون کل واحد فرداً.

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ تملک: قوام الدین با مهر: «الراجی قوام الدین» (بیضوی)؛ جلد: مقوایی، ۹۳گ، ۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۶-۸۵]

● هبة الوصال فی ادعیة الهلال / دعا / فارسی

hebat-ol vesāl fī ad'īyat-el helāl

اصفهانی، عبدالمطلب بن حسن، ق۱۱ قمری

esfahānī, 'abd-ol-mottaleb ebn-e hasan(- 17c)

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۷۱

با عنوان فصل ۱ و ۲ و خاتمه؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۹ ذیقعده۱۰۸۹ق [نشریه: ۷-۳۰۹]

● هبة الولی مدة الزوجة الصغیرة / فقه / عربی

hibat-ul walī muddat-uz zawja-tiṣṣaġīra

طباطبائی، مهدی بن علی،- ۱۲۶۰ ؟ قمری

tabātabā'ī, mehdī ebn-e 'alī(- 1844)

به امر: صاحب ریاض

تاریخ تألیف: رجب ۱۲۳۹ق

در ولایت اب برهبه مدت در عقد نکاح صغیر که به امر صاحب ریاض ساخته است. صاحب الذریعه سه رساله در این باب با عنوان بالا معرفی می‌کند که هیچ یک از سید محمد مهدی نیست و یکی از آنها تألیف مولی محمد تقی برغانی است (و شاید اشارت مؤلف رساله حاضر در دیباچه به اوست).مؤلف نخست استدلالات مجوز را از رساله او با عنوان «قال سلمه الله» نقل و رد می‌کند و سپس به نقل ادله مانع با عنوان «قال المانع سلمه الله» می‌پردازد.مؤلف از کتاب جامع الاحکام فی مسائل الحلال و الحرام «سید اجل دام ظله» یاد می‌کند.

آغاز:بسمله. الحمد لله رب العالمین و الصلاة و السلام مسئله هل یجوز للاب ان یهب مدة التمتع لولده الصغیر ام لا فیه اشکال عظیم و لم اجد احدا من اصحابنا - تعرض للمسئله و لکن قد اتفق فی زماننا هذا انه قد وقع التشاجر - فیها بین علماء قزوین - و کتب کل منهما رسالة فیما اختاره و انجر النزاع الی حد لم یلق بحال العلماء الی ان راجعوا فی المسئله قطب دائرة العلم - استاد نا بل استاد الکل فی الکل - فامرنی دام ظله بالمراجعة و النظر فی ادلة الطرفین - و جدت اکثرها ضعیفا

[الذریعه ۱۵۹/۲۵]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۱/۱۴-طباطبائی

آغاز:برابر؛ **انجام:**هذا غایة ما تیسر لنا من الکلام فی المقام ... قد فرغ من تسوید هذه الکلمات مصنفها ... محمد مهدی بن امیر سید علی الحسینی عفی الله عن جرائمهما، فی اوایل العشر الثانی من شهر رجب من شهور سنة ۱۲۳۹

بی‌کا، بی‌تا؛ نسخه حاضر عنوان و نام ندارد؛ جلد: تیماج، ۱۰گ (۳۳۵-۳۴۴)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۲-۹۵]

۲. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۶۹۲/۲

درباره این‌که آیا پدر می‌تواند بقیه مدت متعه فرزند صغیرش را ببخشد، در ۱۲۳۹ به امر استاد الکل فی الکل؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۰گ، قطع: خشتی [ف: -۲۹۵]

● هتک الاستار / کیمیا / عربی

hatk-ul astār

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ ؟ قمری

jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

در چگونگی حجر مکرم و بیان اوقاتی که مناسب این عمل است و کیفیت ترکیب مواد با یکدیگر.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۷۰۶/۲

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ قطع: جیبی [میراث شهاب: س۹ش۲-۳۶]

۲. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه:۳۶۴/۹

آغاز:قال ابوموسی جابر بن حیان الازدی الطوسی فارعف یا اخی قدر هذا الکلام؛ **انجام:**احد من الفلاسفه لولد و لا لحبیب و لا تملک مخوف السطوة فانی استغفره الله العظیم.

خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج خرمایی، ۳گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: -۷۰۴]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۰۰۸/۴ عکسی

آغاز:الحمد لله المجید فی فعاله المجزل فی عطائه ... اعلم یا اخی ان کلامنا فی هذا الکتاب لیس هو علی حد شیء من کلامنا فی شیء من کتبنا؛

نسخه اصل: کتابخانه دانشگاه کراچی - پاکستان ۱۹۹۹۵؛ خط: نسخ، کا: حمدی، محمود، تا: یک‌شنبه ۲۷ شوال۱۳۳۹ق؛ مصحح؛ ۴۶ص (۱۲۸-۱۷۳) [عکسی ف: ۶-۲۰]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۳۱/۳

آغاز:قال ابوموسی جابر بن حیان فاعرف یا اخی قدر هذا الکلام و لاتخالفه و نحن نذکر فیه التدبیر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۴۶۴]

● الهجرة الی الظالمین / کلام و اعتقادات / عربی

al-hijra ila-ẓẓālimīn

حسنی، قاسم بن ابراهیم، ۱۶۹ - ۲۴۶ قمری

hasanī, qāsem ebn-e ebrāhīm (786 - 861)

مطالبی است در خصوصیات اولیاء الله و ولاء و دوستی و متابعت آنان و نهی از موالات دشمنان خدا و پیروی از آنان با شواهد بسیاری از آیات کریمه که درباره صفات و دوستی و دشمنی آنان آمده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۷۱/۱۲

آغاز:الحمد لله و لا قوة الا بالله الذی جل عن کل ذکر ذکره و عز فی کل امر امره

نسخه اصل: کتابخانه‌ای در یمن؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۲ رجب۱۰۶۴ق؛ ۴۴ص (۳۱۶–۳۵۹) [عکسی ف: ۱–۸۸]

● **هجر وصال** / ادبیات / فارسی

hejr-e vesāl

نبیل

nabīl

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۸۱۰

آغاز:هجر وصال جناب نبیل علیه بهاء الله بنام خدای سریع الحساب که در نزد او هست ام الکتاب؛ **انجام:**کاتش قلب کائنات بهاست پرده سوز صفات و ذات بهاست

خط: نستعلیق خفی، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: حمایلی [رایانه]

● **هجو ثالث** / شعر / فارسی

hajv-e sāles

صادقی افشار، صادق، ۹۴۰ – ۱۰۲۲ ؟ قمری

sādeqī-ye afšār, sādeq (1534 - 1614)

وابسته به: لسان الغیب؛ حیدری تبریزی (–۱۰۰۲ق)

در هجو حیدری تبریزی و رد لسان الغیب او که خود ردی است بر سهو اللسان شریف تبریزی (–۹۵۶ق) و هجو او و این خود خرده‌گیری است از ابیات لسانی شیرازی (– ۹۴۰ق). صادقی در این رساله از شریف طرفداری کرده است. دیباچه منثوری دارد و سپس ۶۵ بیت.

آغاز:لله الحمد که ضمیر منیر غواصان بحر معانی و طوطیان شکرستان سخن آیینه ایست با صفا بلکه جامی است جهان نمای حیدری زجهل چو ملاشریف را×× هرجا رسید بی هنر اظهار کرده ای؛

انجام:دوش چون صادقی متاع سخن×× به ترازوی فکر سنجیدم / دیدم اشعار اهل نظم شریف×× طرز شعر ترا پسندیدم

[الذریعه ۲۷۱/۹ و ۵۲۰ و ۹۴۲ و ۲۶۶/۱۲ و ۳۰۸؛ نسخه‌های منزوی ۳۳۰۶]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۳۲۵/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، ۴گ (۲۲پ–۲۵ر)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۴–۶۵۹]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۳۹۵/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: باستانی راد، حسین علی، تا: قرن ۱۴؛ ۴گ (۳۹پ–۴۲پ)،ابعاد متن:۷/۵×۱۶،اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۱۶–۵۴۱]

● **هجو جریر** / شعر / عربی

hajv-e jarīr

فرزدق، همام بن غالب،– ۱۱۰ قمری

farazdaq, hammām ebn-e qāleb(- 729)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۳۲۲

با شرح معانی لغوی؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۲ص (۱۱–۱۲) [ف:۱۰/۲–۱۰۰۲؛ فهرست رایانه‌ای ج۳–۷۹۳]

● **هجو قاضی عبدالله** / شعر / فارسی

hajv-e qāzī ʻabd-ol-lāh

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۷۸۱/۱۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [ف: ۷–۳۸]

● **هجو مردم خوزستان** / شعر / فارسی

hajv-e mardom-e xūzestān

اعتضادالسلطنه، علیقلی بن فتحعلی،۱۲۳۴؟–۱۲۹۸قمری

eʻtezād-os-saltane, ʻalī-qolī ebn-e fath-ʻalī (1819-1881)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۱۵۱/۵۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [ف: ۹–۱۹۷]

● **هجو نامه** / شعر / فارسی

hajv nāme

دو هجونامه که اولی با عنوان «هجو سربازی که اهل اصفهان را هجو کرده بود» آمده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۳۳۷/۲

آغاز:آغاز هجو نامه اول: بارالها ... کن تو بمن حیوانرا ×× از غم غصه در آور من سرگردانرا؛ آغاز هجو نامه دوم: طالع خود را ... دم شور به سر میبینم ×× بسکه بر خلق جهان فتنه شر میبینم؛ **انجام:**بس در این طایفه من فتنه سر میبینم.

خط: تحریری، کا: ابوالقاسم محمد، تا: ۱۲۷۲ق؛ جلد: تیماج، ۷۱ص (۶۳–۱۳۳)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۵۰–۱۲۷]

● **هجونامه «ایا شود محمود کشور گشای ...»** / شعر / فارسی

hajv-nāme « āyā šavad mahmūd kešvar gošāy ...

؟ فردوسی، ابوالقاسم، ۳۲۹ – ۴۱۶ ؟ قمری

ferdowsī, ab-ol-qāsem (942 - 1026)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۰۱۷/۱

آغاز:سر نامه نام جهاندار پاک ×× برآرنده رستنی ها ز خاک؛ **انجام:**شدم به دریا غوطه زدم ندیدم در ×× گناه بخت من است این گناه دریا نیست

خط:نسخ، کا: حسینی، منصور بن کمال الدین، تا: ۶۹۵ق؛ مجدول محرر دارای هفده ترنج (در اول دیوانها) و هفده سرلوح کتیبه الوان؛ ۶گ (۲ر-۷ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۳۸-۳۵]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۷۱۹/۹

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۲ [ف: ۸-۶۷]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۰۸۵/۱۷

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۲ و۱۳ [ف: ۸-۱۹۵]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۸۴۲/۷۰

کا: وفا، ابوالقاسم، تا: قرن ۱۳؛ در هامش [ف: ۶-۱۳۵]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۰۲/۳-طباطبائی

آغاز:ایا شاه محمود کشور گشای ×× زکس گر نترسی بترس از خدای؛

در هجو محمود غزنوی؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲ص (۲-۳) [ف: ۲۳-۷۱۴]

● هجونامه ناپلئون (ترجمه) / تاریخ / فارسی

hajv-nāme nāpel'on (t.)

منوچهر بن عماد الدوله، قرن ۱۴ قمری

manūčehr ebn-e ʻemād-od dowle(- 20c)

اهداء به: ناصرالدین شاه

تاریخ ترجمه: ۱۳۰۹ق

ناپلئون بناپارت در عین آن که مورد تحسین بزرگان جهان گشت مورد سرزنش و نکوهش جماعتی از نویسندگان نیز قرار گرفت به وجهی که در هجو او رسالات و مقالات مفصل نگاشتند. کتاب حاضر در سی فصل کارهای ناپلئون را استهزاء می کند و با قلم بزرگان و نویسندگان ضد ناپلئون گوشه‌های کار او را مستهزانه مورد بحث و ریشخند قرار می‌دهد.

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۵۰

آغاز:فصل اول یک شب اسوا روس، درین شب بناپارت را خواب نمی برد چه گویند؛ **انجام:**و من باید درین تغییرات مبدء سلاسل سلاطین ارض باشم

جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۳۰۹ق، جا: تهران؛ با سرلوح، مجدول؛ ۹۷گ، ۱۵سطر (۱۵×۲۵)، اندازه: ۲۲×۳۵/۵سم [ف: ۴-۲۱۰]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۴۹

آغاز:بسمه تعالی، ترجمه هجو نامه ناپلئون، جلد دوم، فصل سی و دویم (نوه پارت)؛ **انجام:**برخلاف قوانین خدا و خلق بنا کرده است عنقریب فانی و با کمال ذلت منهدم خواهد شد

جلد دوم؛ خط: نستعلیق، کا: محمد صادق تویسرکانی، تا: ۱۳۰۹ق؛ مجدول؛ ۱۰۲گ، ۲۵سطر (۱۲/۵×۲۵)، اندازه: ۲۲×۳۵/۵سم [ف: ۴-۲۰۹]

● هجویات / شعر / فارسی

hajvīyāt

صادقی افشار، صادق، ۹۴۰ - ۱۰۲۲ ؟ قمری

sādeqī-ye afšār, sādeq (1534 - 1614)

دارای ترجیع‌بند «... نامه» سپس دو مثنوی در هجو و یک ترجیع در هجو هر سه بی عنوان (در نسخه) سپس عنوان‌های: در هجو یکی از خوشنویسان حکمی، هجو یکی از منافقان کوچک، ایضا فی الهجاء، هجو هلاکی همدانی که او را به محمود پساخانی مانند کرده است با تخلص صادقی و نام هلاکی،سپس شش رباعی در هجو سومی با عنوان «مذمت یکی از خوشنویسان حکمی» آنگاه عنوان‌های: هجو رشوه خواران، هجو یکی از وزراء که ترجیع‌بندی است با تخلص صادقی، قطعه ای هم در هجو، هجوریش، جهت متولی شاه طور گفته، به میرزای عالیمان نوشته شد با تخلص صادقی، به یکی از زرگران نوشته شد، در رفع سوال یکی از شعراء نوشته شد، هم در این معنی گفته شد از شاعر، بیکی از ساده خواران، در سفارش پهلوانی نوشته شد، به یکی از شعراء نوشته شد، به حکیم رکنا نوشته شد، در خواهش یکی از یاران نوشته شد، به پوستین دوزی نوشته شد، در موعظه گوید، به یکی از منافقان نوشته شد، تضمین:ای صادقی ار قیمت فضل و هنر این است ×× دردهر به خواری ابد الدهر بمانی / بشکن قلم بخردی و صفحه بسوزان ×× بشنو که چه خوش گفت سخن دان معانی ×× رو مسخرگی پیشه کن و مطربی آموز. در جواب هجو یکی گفته شد، به میرزا محمد حسین نوشته شد، به یکی از شعراء نوشته شد، به حضرت شیخ بهاء الدین نوشته شد با تخلص صادقی، در عذرخواهی به یکی از یاران نوشته شد، به یکی از یاران نوشته شد، حضرت اعتماد الدوله، هجو محمد بیک مذاقی.

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۳۲۵/۶

آغاز:چنانکه خم نشود میل گردنش×× بر سر اگر نهند کلاهی زهاونش / نکنی بر مراد من کاری×× بر نداری ز خاطرم باری؛

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۴-۶۵۹]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۳۹۵/۹

آغاز:هجویات ... چنانکه خم نشود میل گردنش×× بر سر اگر نهند کلاهی زهاونش / که گربه به بحر کند جای خم شود×× مانند ماهی که بود تنگ مسکنش / در ... ن دختر و زن آنکس که از نفاق×× شد بی سبب سبو شکن بزم اتفاق؛ **انجام:**من که سر درخم کمند تولم×× بلکه دیرینه درد مند تولم / نکنی بر مراد من

کاری×× بر نداری ز خاطرم باری
خط: نستعلیق، کا: باستانی راد، حسین علی، تا: قرن ۱۴؛ ۲۷گ (۶۳پ-۸۹پ)، ابعاد متن: ۷/۵×۱۶سطر، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۱۶-۵۴۳]

● **هجویات** / شعر / فارسی
hajvīyāt

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۷۰۹/۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [ف: ۸-۵۹]
۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۰۸۵/۳۴
از دیگران؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳ [ف: ۸-۱۹۶]

● **هجویه** /شعر / فارسی
hajvīye

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۶۷/۳۲
آغاز:دوش که با بخت بدم جنگ بود ×× خاطرم از وضع جهان تنگ بود / شد دلم افسرده و حالم تباه ×× بر سر بازار شدم صبحگاه؛ **انجام:**گفتمت از خویش خبردار باش ×× جام می‌از کف نه و هشیار باش / ورنه از این شهر تباهت کنم ×× طعمه این مار سیاهت کنم
بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲گ (۱۲۸ر-۱۲۹پ)، اندازه: ۱۲/۴×۱۸/۸سم [ف: ۲۹/۱-۱۷۷]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۴۵۵/۲۹۵
آغاز:هجویه: لا علیک السلام و لا رحمة الله و لا برکاته تعریض و طعن
احمد غلام کاتب، این هجویه را از مجمع حیدر بیک نقل کرده؛ بی‌کا، تا: بین ۱۰۶۳ تا۱۱۴۱ق؛ ۱ص (۴۳۵)، اندازه: ۱۵/۵×۳۳سم [ف: ۱۰-۱۳۷۹]

● **هدایات = هدایه** / عرفان و تصوف / فارسی
hedāyāt = hedāye

نعمة الله ولی، نعمة الله بن عبدالله، ۷۳۰؟ - ۸۳۴ قمری
ne'mat-ol-lāh-e valī, ne'mat-ol-lāh ebn-e 'abd-ol-lāh (1330 - 1431)

رساله‌ای است به نظم ونثر درمعارف ولطایف عرفانی که با عناوین «هدایة، هدایة» تنظیم شده است.
آغاز:بسمله. الحمدلله الذی انزل علی عبده الکتاب، و الصلاة و السلام علی خیر خلقه ... یا ولدی ایدک الله بروح الارواح. معلوم فرما که عین حقیقة انسانیه بحسب رتبت تقدمی دارد بر اعیان ثابته ...
انجام:اعداء ثلاثه سالم ماند. بیت:در تجارت سود یابد بیشمار×× یادگار «نعمة الله» یاد دار
چاپ: این رساله در ضمن رساله‌های حضرت سید نورالدین شاه نعمت اله ولی در جلد دوم، صص ۱۸۷-۲۰۸ به سال ۱۳۵۶ش در تهران به چاپ رسیده است؛در مجموعه رساله‌های او چاپ افست شده است.
[نسخه‌های منزوی ۱۴۸۶/۲؛ فهرستواره منزوی ۱۰۸۷/۸]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۲۹۸/۴۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: کاتب، شیخ السلام بن حسین، تا: غره ذیحجه ۸۶۰ق؛ ۹گ (۲۷۰پ-۲۷۸ر)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶/۲×۲۳/۶سم [ف: ۸-۲۷۸]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۳۱/۹
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ۱۰۷گ (۱۱۷-۲۲۳پ)، ۲۳سطر (۶×۹)، اندازه: ۱۷×۲۶/۵سم [سنا: ف: ۱-۳۳۷]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۴۹۷/۹-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲-۱۵۴]
۳. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۳۳۱/۷
آغاز و انجام: برابر
کا: اسدالله لطف الله، تا: ربیع الثانی۹۱۸ق؛ ۲گ (۱۰۹پ-۱۱۰پ) [ف: ۳-۵۶]
تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۹۸/۸-عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۲۹۸]
۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۷۲/۷۳
خط: نستعلیق، کا: محمد مظفر بن محمد حکیم، تا: شعبان۱۰۸۴ق؛ ابعاد متن: ۹×۲۰، اندازه: ۱۳×۲۴سم [سنا: ف: ۱-۲۱۱]
۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۲۶۲/۴۶
خط: نستعلیق، کا: غلام محی الدین، تا: ۱۱۰۹ق؛ ۶گ (۲۸۱پ-۲۸۶پ)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۴-۶۷۵]
۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۴۸۴/۲۹
آغازو انجام: برابر
خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: حدود قرن۱۳؛ مصحح؛ ۸گ (۲۴۳ر-۲۵۰ر)، ۱۴ سطر (۸×۱۴) [ف: ۴۱-۶۹۷]
۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۲۰۹/۵
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۵گ (۶۶-۸۰)، ۵سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱۳-۳۱۸۴]
۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۳۷۲/۵
آغازو انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۸گ (۱۲۰ر-۱۲۷ر)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۲۸۳]
۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۳۰۳/۲۹
خط: نستعلیق تحریری، کا: خدارحم بن خداکرم بروجردی، تا: ۱۶ ربیع الثانی۱۲۴۶ق؛ ۶ص (۱۲۵-۱۳۰)، ۲۶سطر، اندازه:

۱۵×۲۱سم [ف: ۳۲-۳۱۰]

۱۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۴۶۴/۷۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۵ق؛ ۲۱ص (۱۰۹۵-۱۱۱۵)، ۱۷سطر، اندازه: ۹/۵×۱۹سم [ف: ۳-۵۲۲]

۱۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۱۸۴/۳۴

خط: نستعلیق، کا: تفرشی، محمد علی بن عزیز، تا: ۱۲۵۸ق؛ ۹گ (۲۶۰ر-۲۶۸ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۲۳سم [ف: ۴-۶۷۱]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۵۳۰

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: عباس بن محمد شیرازی همدانی، تا: ۱۲۶۴ق؛ ۳گ (۱۸۴-۱۸۶)، ۲۹سطر، اندازه: ۲۸/۵×۴۰سم [الفبائی: -۶۰۷]

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۴۰/۷۳ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [ف: ۳-۱۳۱۴]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۱۹/۷۴

خط: نسخ ریز، کا: شیرازی، عباس بن محمد، تا: ۱۲۶۴ق؛ ۶ص (۳۷۹ – ۳۸۴)، ۲۹سطر، اندازه: ۱۹/۵×۳۲سم [ف: ۳۲-۱۵۰]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۰۶۷/۷۲

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۶۵ق؛ مجدول؛ ۶ص (۲۸۳-۲۸۸)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۳/۵سم [ف: ۱۰-۶۰۵]

۱۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۹۹۲/۶

خط: نستعلیق و شکسته نستعلیق، کا: زین العابدین نقیب ملایر احمد بن حسین خوانساری، تا: ۱۲۸۵ق؛ اندازه: ۱۱/۲×۱۸/۱سم [ف: ۷-۱۳۴]

۱۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۸۳۱/۳۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ ۱۱ص (۴۴۶-۴۵۶) [ف: ۱۰-۱۶۷۳]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۵۱۵/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۶گ (۷ر-۱۲پ)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱-۳۳-۶۷]

● **هدایات الحسام فی عجایب الهدایات للحکام** / شرح حدیث / فارسی

hedāyāt-ol hosām fī ʻajāyeb-el hadāyāt le-l-hokkām

همدانی، محمد حسین بن علی نقی، ق۱۴ قمری

hamadānī, mohammad hoseyn ebn-e ʻalī naqī(- 20c)

وابسته به: عهدنامه مالک اشتر؛ منسوب به علی بن ابی طالب (ع)، امام اول (-۴۰ق)

اهدا به: زین العابدین خان حسام الملک والی کرمانشاه

تاریخ تألیف: ذیحجه ۱۳۰۸ق؛ محل تألیف: کرمانشاه

گزارش عهدنامه مالک اشتر است که در اخلاق و کشورداری ساخته و به سفارش شاهزاده عبدالصمد میرزا، فصلی در فراست و قیافه‌شناسی بر آن افزوده است. نام کتاب در الذریعه (۱۶۳/۲۵) و فهرست نسخه‌های خطی فارسی (۱۷۱۵/۲) گوناگون آمده است.

آغاز:بسمله. الحمدلله الذی لیس لاولیته افتتاح کما لسایر الاولیات الذی له الاسماء الحسنی ... و بعد بر الواح ضمایر ارباب بصائر می‌نگارد ... محمد حسین ابن علی نقی همدانی

انجام:در بلاد و تمام نعمت و مضاعف فرمودن کرامت و اینکه ختم فرماید عاقبت امر مرا بسعادت و فیض شهادت بدرستیکه ما بسوی او رغبت کننده ایم و السلام علی رسول الله پس اتمام نمود ...

چاپ: قم، انتشارات دلیل ما، ۱۳۸۱ش، وزیری، ۴۲۴ص، تحقیق علی رضا هزار.

[نسخه‌های منزوی ۱۷۱۵/۲؛ الذریعة ۳۷۳/۲۵؛ فهرستواره منزوی ۶۹۲/۶]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۱۶

آغاز:برابر**انجام:**قال قلت ما وضع لا یشینه قال لایکون ضرب فیه سفاح

خط: نسخ خوش، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۰۸ق؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ جلد: نقاشی بوم، ۱۴۵گ، ۱۵سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: ۵-۳۱۱]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۵۶۷/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: طبیب همدانی، احمد بن موسی، تا: ۱۳۰۸ق؛ ۲۲۹ص (۱-۲۲۹)، ۱۶سطر (۸×۱۳/۵)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۹-۱۳۵۶]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۲۱۹

آغاز:برابر

خط: نسخ، کا: طبیب همدانی، احمد بن موسی، تا: ۲۴ ذیحجه۱۳۰۹ق، به دستور عبدالله خان امیرتومان ساعد السلطنه در دارالسلطنه؛ مجدول، با سرلوح؛ اندازه: ۱۳/۷×۲۱سم [ف: ۴-۸۴۶]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۷۱۷/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**در وقت مراجعه این رساله اگر خللی رفته باشد قلم عفو بر جرائم و زلل بکشند و از دعا و طلب توفیق دریغ نفرمایند

خط: نسخ زیبا، کا: حسینی، یحیی، تا: صفر۱۳۱۲ق؛ ۱۳۹گ (۲پ-۱۴۰پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۱۰-۱۱۶]

۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۵۴۲/۱-۳۳/۹۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول مذهب محرر، صفحه اول سرلوح مزدوج مذهب مرصع، حواشی دارد، متن عهدنامه دربالای صفحات بخط شنگرف درج شده است؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۴۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۸-۴۸۵۶]

● **الهدایا الغرویة** / اصول فقه / عربی
al-hadāya-l ġarawīya

خامنه ای، عبدالصمد بن محمد باقر، ق۱۳ قمری
xāmeneī, ‘abd-os-samad ebn-e mohammad bāqer(-19c)

مؤلف، تقریرات درسی علامه ایروانی در مباحث اصول فقه را تحریر نموده، سپس مسموعات خود از شیخ مرتضی انصاری و آراء و نظرات خود را بدان مباحث اضافه کرده و کتاب حاضر را در ۴ جزء(مباحث الفاظ، اجماع، ادله عقلیه، اجتهاد و تقلید) مرتب نموده است.مطالب شیخ انصاری (در این کتاب) با عنوان «قال شیخنا العلامه» و مطالب علامه ایروانی با عنوان «قال الفاضل الاستاد، قال العلامة الاستاد» و نظرات مؤلف با عنوان «اقول» ذکر شده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۸۷۳

آغاز: و فروع دوحة الرسالة –صلی الله علیه– ماهب الصبا لاسیما ابن عمه و صهره و من هو فی الخطوب ظهره ... فیقول العبد الضعیف القاصر الجانی؛ **انجام:**او معظم الاجزاء لابشرط شیء و ثانیهما القائل بانه موضوع لابشرط فالوجوه المتصورة فی المقام خمسة

جزء اول کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ احتمالاً به خط مؤلف؛ مصحح، محشی با امضای «ابن المصنف»؛ ۹۰گ، ۱۸سطر (۹/۵×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۳–۳۸۹]

● **الهدایا لشیعة ائمة الهدی** = **شرح الکافی** = **الهدایا و سر من رأی** / شرح حدیث / عربی
al-hadāya li-šī‘at-i a’immat-il hudā = š.-ul kāfī = al-hadāya wa surr-i man ra’ā

مجذوب تبریزی، محمد بن محمد رضا، – ۱۰۹۳ قمری
majzūb-e tabrīzī, mohammad ebn-e mohammad rezā(-1682)

وابسته به: الکافی؛ کلینی، محمد بن یعقوب (–۳۲۹ق)

شرح مفصلی است بر کتاب کافی مرحوم کلینی که با عنوان‌های «هدیة – هدیة» در دوازده «مقدمه»، سی «جزو» و یک «خاتمه» نگاشته شده است. شارح در هر یک از مقدمه‌ها مباحثی از علوم حدیث، به ویژه علم رجال را مطرح ساخته و در مقدمه دوازدهم کتاب کافی را شرح نموده است، عناوین مقدمه‌های دوازده‌گانه:۱) مراد از «عدة من أصحابنا» در کافی؛۲) اصطلاح جدید بعض المعاصری در اسامی رجال؛۳) معنی «قولهم قد أجمعت العصابة علی تصحیح ما یصح، عنه؛۴) المعروفون بالالقاب و الکنی؛۵) من الذین ضبطت روایتهم بالعدد ...؛۶) الصحیح عند القدماء و المتأخرین؛۷) معنی الوجوب و السنة و الأمر بالشی والکراهة و النهی عن الشیء و الکراهة و النهی عن الشیء فی کلام المعصومین؛۸) اسماء القاب و کنی المعصومین؛۹) امام زمان «عجل الله تعالی فرجه الشریف»؛۱۰) ذم القدریة،«مؤلف در مقدمه قدریه در روایات آنرا بر صوفیه تطبیق داده»؛۱۱) فی فهرس اجزاء الهدایا؛۱۲) فی بیان خطبة الکافی، «شامل دوازده هدیه».

ترتیب اجزاء و ابواب شرح، متن کافی در سی «جزء» بدین ترتیب آمده است:۱.کتاب العقل؛ ۲. کتا التوحید؛ ۳. کتاب الحجة؛ ۴. کتاب الایمان و الکفر؛ ۵. کتاب الدعاء؛ ۶. کتاب فضل القرآن؛ ۷. کتابالعشرة؛ ۸. کتاب الطهارة و الحیض؛ ۹ کتاب الجنائز؛ ۱۰. کتاب الصلوة؛ ۱۱. کتاب الزکوة؛ ۱۲. کتابالصیام؛ ۱۳. کتاب الحج؛ ۱۴. کتاب الجهاد؛ ۱۵. کتاب المعیشة؛ ۱۶. کتاب النکاح و العقیقة؛ ۱۷. کتاب الطلاق؛ ۱۸. کتابالعتق و التدبیر و الکتابة؛ ۱۹. کتاب الصید و الذبایح؛ ۲۰. کتاب الأطعمة و الأشربة؛ ۲۱. کتاب الزی و التجمل و المروة؛ ۲۲. کتاب الدواجن؛ ۲۳. کتاب الوصایا؛ ۲۴. کتاب المواریث؛ ۲۵. کتابالحدود؛ ۲۶. کتاب الدیات؛ ۲۷. کتاب الشهادات؛ ۲۸. کتابالقضایا و الأحکام؛ ۲۹. کتاب الایمان و النذور و الکفارات؛ ۳۰. کتاب الروضة.

هر کدام از سی جزء دارای ابواب گوناگونی است که شارح بخشی از متن حدیث را آورده، سپس با عنوان «هدیة»به شرح آن پرداخته و بیشتر از مباحث ادبی و کلامی بهره جسته و نظریات صوفیان و فلاسفه مورد نقد قرار گرفته است. شارح از ملا خلیل قزوینی (– ۱۰۸۹ق) شارح معروف کافی با عنوان «برهان الفضلا» نام برده واز دیگر بزرگان چون محقق اردبیلی، فیض کاشانی، محمد امین استرآبادی و میرزا رفیعای نائینی نقل قول نموده و قبل از مقدمه نخست از شاه سلیمان صفوی (۱۰۷۷–۱۱۰۵ق) تجلیل نموده است. نام کتاب در الذریعة «الهدایا» و «الهدایا و سر من رأی» آمده؛ ولی در نسخه ش ۱۳۰۷۳ مرعشی «الهدایا لشیعة ائمة الهدی» نامیده شده است. نامی از شارح در نسخه نیامده، لیکن صاحب الذریعة می‌گوید: در نسخه آقای سید محمدعلی روضاتی در برگ ۱۸۳ به خط قرمز چنین آمده:«المجلد الثالث من کتاب الهدایا و سر من رأی تألیف مولی الفضلاء میرزا محمدالمشتهر بمجذوب التبریزی (دام ظله و ایام افاداته)» از این رو آقا بزرگ تهرانی احتمال داده که شارح، همان میرزا محمد رضا تبریزی متخلص به مجذوب و صاحب دیوان شعر و مؤلف کتاب روضة الاذکار باشد، که از شاگردان «ملا خلیل قزوینی» و معاصر علامه مجلسی بوده است، و علی رغم آنکه اشعار عرفانی می‌سروده، در این کتاب بر نظریات صوفیان تاخته است.(سید محمود مرعشی)

آغاز:الحمد لله الکریم المتکرم، العظیم المتعظم، علی عمیم رحمته، علی عظیم نعمته ... اما بعد فاعلم یا بنی ابقاک الله بفضل و طول عمرک بطوله و ثبتک علی الایمان بالولایة بالنبی و آله.

[الذریعة ۱۶۱/۲۵ – ۱۶۳]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۶۳۴

آغاز:بسمله. الجزو الثالث من كتاب الهدايا، كتاب الحجة و هو يشتمل مطابقا للكافی علی مائة و ثمانية و عشرين بابا او مائة و ستة عشر بابا ان عد ابواب التاريخ بابا واحدا. باب الاضطرار الی الحجة و احاديثه كما فی الكافی خمسة. روی فی الكافی عن علی بن ابراهيم ... عن ابی عبدالله ... انه قال للزنديق؛ **انجام:**كما سبق فی الحديث الحادی و العشرين من هذا الباب تم بعون الله و حسن توفيقه كتاب الحجة و هو الجزو الثالث من كتاب الهدايا و يتلوه الجزو الرابع كتاب الايمان و الكفر انشاءالله تعالی الحمدلله رب العالمين و صلی الله علی محمد و آله الطاهرين.

خط: نسخ، كاتب = مؤلف، تا: رمضان۱۰۸۳ق؛ محشی با نشان «منه، منه سلمه الله»، با خط خوردگی؛ كاغذ: سپاهانی، ۱۹۰گ، ۲۸سطر (۱۲×۲۰)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۱۲-۲۶۴۰]

۲. مراغه؛ مسجد شيخ بابا؛ شماره نسخه:۷

آغاز: ... باب الحادی و الاربعون فی شأن انا انزلناه فی ليلة القدر و تفسيرها و احاديثه كافی الكافی سبعة، روی فی الكافی عن محمد بن ... قال ابو عبدالله (ع) بينا ابی عليه السلام يطوف بالكعبة اذا يوجل؛ **انجام:**باب الادهان روی فی الكافی عن شعيب ... قال اميرالمؤمنين (ع) الدهن يلين البشرة و يزيد فی الدماغ القوة و يسهل مجاری الماء و هو يذهب بالقشف و يحسن اللون ...

از باب ۴۱ جلد چهارم (شأن انا انزلناه) تا باب الادهان جزء نهم؛ خط: نسخ، بی‌كا، تا: قرن۱۱، عصر مؤلف؛ افتادگی: آغاز ووسط وانجام؛ مصحح، محشی با امضای مؤلف «منه دام ظله و منه سلمه الله»، با علامت بلاغ؛ ۹۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف مخ]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۰۷۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**هدية: من بعض موالی ای بوساطته فكلمة من للسببية يعنی كان بعض غلمانه رسول الكتاب و حامله يسأله الإذن يعنی أن يجعله فی حل مما عليه من الخمس و الهم بالفتح و التسديد.

خط: شكسته نستعليق، بی‌كا، تا: قرن ۱۱، عصر مؤلف؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با نشان «سلمه الله»؛ جلد: تيماج، ۲۲۷گ، ۳۷سطر (۱۳/۵×۲۴)، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۳۳-۱۳۴]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۴۲عكسی

آغاز:برابر؛ **انجام:**الباب الخامس و الثلثون باب الهداية انها من الله عزوجل و أحاديثه كما فی الكافی أربعة. روی فی الكافی باسناده عن ابن بزيع عن أبی اسمعيل السراج عن ابن مسكان عن ثابت بن سعيد قال قال أبوعبدالله عليه السلام يا ثابت مالكم و للناس كفوا عن الناس ... هدية انها فی العنوان بفتح الهمزة بدل الاشتمال من الهداية ... كضيق قلب من يقصد التصعد بكمال الهوس و الهمة الی السماء من غير سبب من جناح و.

شامل مقدمات دوازده گانه و جزء اول (كتاب العقل) و جزء دوم (كتاب التوحيد) است؛ خط: نسخ، بی‌كا، تا: قرن ۱۱، عصر مؤلف؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، باخط خوردگی، با بلاغ مقابله، محشی به نشانی «منه سلمه الله تعالی»؛ ۳۹۸ص، ۲۸سطر [عكسی ف: ۳-۲۹۴]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۲۹۶/۱

آغاز:بسمله. كتاب الصلوة باب فضل الصلوة و سجود روی فی الكافی و الفقيه عن ابن وهب قال سألت ابا عبدالله عليه السلام عن افضل ما يتقرب به العباد الی ربهم ...

بخشی از ج ۵ كتاب (ابواب الصلوة و الدعاء و القرآن)؛ خط: نسخ، بی‌كا، تا: قرن ۱۲؛ ۸۳گ (۱پ-۸۳ر)، ۲۸سطر، اندازه: ۲۰/۵×۲۹/۵سم [ف: ۳۰-۶۲]

۶. اصفهان؛ علامه فانی (ضياء الدين)؛ شماره نسخه:۱۹

آغاز:برابر ؛ **انجام:**تم بعون الله و حسن توفيقه كتاب التوحيد و هو الجزء الثانی من الاجزاء الثلاثين من كتاب الهدايا و يتلوه الجزء الثالث كتاب الحجة ... فی سنة ۱۰۸۳.

خط: نسخ زيبا، بی‌كا، تا: قرن ۱۲، از عصر مؤلف؛ واقف: محمد صالح بن عبدالواسع حسينی، شوال ۱۱۲۱؛ ۲۰۴گ، ۲۸سطر [سه كتابخانه اصفهان: ف: -۹۹]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۳۱۱

آغاز:بسمله، الجزو الثالث من كتاب الهدايا كتا الحجة و هو يشتمل مطابقا للكافی علی مائة و ثمانية و عشرين بابا او مائه و ستة عشر بابا ان عد ابواب التاريخ بابا واحدا؛ **انجام:**قال و المراد الام الطاهرة و السبط بالكسر ولدا لولد

شارح ابتدا تمام حديث را به ترتيب كتاب كافی ذكر می‌كند آنگاه تحت عنوان «هدية» به شرح بررسی حديث و همچنين مفردات آن می‌پردازد، روش مؤلف به عكس ديگر شارحان «قوله» يا «قال» يا شرح مزجی نيست بلكه در نقل هر حديث می‌گويد: «روی فی الكافی»؛ خط: نسخ، بی‌كا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ محشی به لفظ «منه سلمه الله»؛ مهر: «افوض امری الی الله عبده محمد جعفر ۱۱۲۱»؛ جلد: تيماج، ۲۸۹گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۸سم [ف: ۲۶-۶۷۳]

۸. اصفهان؛ علامه روضاتی (كتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره

آغاز: آغاز ۱: «الجزء الثالث من كتاب الهدايا. كتاب الحجة، و هو يشتمل مطابقا للكافی علی ۱۲۸باباً ... »؛ آغاز ۲. در برگ ۱۸۳: «المجلد الرابع من كتاب الهدايا و سر من رأی فی ذكر جمل من أحاديث أئمة ... كتاب الطهارة.أبواب العياه ... »؛ آغاز مجلد آخر«الجزء التاسع من كتاب الهدايا كتاب الجنائز، و أبوابه كما فی فی الكافی ۹۵باباً ...»؛ «الجزء الخامس كتاب الدعاء من الهدايا، أبوابه علی ما فی الكافی ستون ...»؛ **انجام:**تم بحمد الله المجلد الرابع من كتاب الهدايا، و يتلوه المجلد الخامس منه فی ابواب الصلاة ... أتممت هذه النسخه فی شهر ذی الحجة الحرام ۱۰۸۹

بی‌كا، بی تا [نسخه‌پژوهی: ۱-۱۶۷]

← الهدايا و سر من رأی > الهدايا لشيعة ائمة الهدی
← هدايه > الهداية فی الفقه
← هدايه > هدايات

● **الهدایة = کتاب الهدایة = تاریخ الائمة = الهدایة الکبری = اصل حسین بن حمدان الجنبلانی** / حدیث، تاریخ معصومین / عربی

al-hidāya = k.-ul hidāya = tārīx-ul a'imma = al-hidāya-tul kubrā = aṣl-u ḥusayn-i bn-i ḥamdān-il junbalānī

خصیبی، حسین بن حمدان، – ۳۵۸ قمری

xosaybī , hoseyn ebn-e hamdān(- 970)

حالات پیامبر اکرم و ائمه معصومین علیهم السلام و بعضی ازمناقب و فضایل آنهاراباذکر معجزات و کراماتی در این کتاب گرد آورده است. این کتاب از مصادر مهم تاریخی و روایی شیعه به حساب می‌آید.علامه مجلسی، این کتاب را از مدارک بحار الانوار قرار داده و برخی را هم در توثیق مؤلف تأملی است. ظاهراً همین کتاب است که شیخ نجاشی، آن را به نام «تاریخ الائمه» ضبط نموده است.

آغاز:و سماه کتاب الهدایة یشتمل علی اسماء النبی و امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب صلوات الله علیه بالهندی و العبرانی و العربی و اکثر الصفات المختلفة و فاطمة الزهراء بنت رسول الله و الائمه الراشدین الحسن و الحسین ابنی علی بن ابی طالب و علی بن الحسین و محمد بن علی و جعفر بن محمد و موسی بن جعفر و علی بن موسی و محمد بن علی و علی بن محمد و الحسن بن علی و الخلف الحجة و اسمائهم و کناهم الخاص منها و العام و القابهم و اسماء امهاتهم و موالیدهم و اولادهم و براهینهم و مدة اعمارهم و اوقات وفاتهم و مشاهدهم و ابوابهم و النص و الدلالة علیهم من کتاب الله عزوجل و الاخبار المتواترة و الاسانید الموثقة بها و فضل شیعتهم نفعنا الله بهم و ایاهم اجمعین انه علی کل شیء قدیر جعفر بن محمد بن مالک البزاز الفزاری الکوفی قال حدثنی عبدالله بن یونس السبیعی قال حدثنی المفضل بن عمر الجعفی عن سیدنا ابی عبدالله جعفر بن محمد الصادق ال احسین بن حمدان بن حمدان حدثنی محمد بن المفضل الحسن عن سیدنا العسکری قال الحسین بن حمدان حدثنی منصور بن ظفر قال حدثنی ابوبکر احمد بن محمد العریضی الخطیب ببیت المقدس لعشر بقین من جمادی الاول سنة ثلثمائة قال حدثنی نصر بن الجهضی قال سالت سیدنا الرضا علی بن موسی قال الرضا حدثنی ابی عن ابیه جعفر بن محمد عن ابیه علی بن ابیطالب روی عن جعفر بن محمد عن یونس السبیعی عن المفضل بن عمر قال و رواه محمد بن موسی الحسینی عن ابی محمد الحسن بن علی الحادی عشر قال قالوا جمیعاً: مضی رسول الله و له ثلث و ستون سنة.

انجام:و ارادته التی لایبلغها الا هو ثم یوم القیامة و ما وصفه الله عزوجل فی کتابه؛ تم الکتاب بعون الله و حسن توفیقه.

چاپ: در بیروت چاپ شده و بسیار مغلوط است.

[الذریعة ۱۶۴/۲۵ و ۲۱۶/۴؛ تنقیح المقال ۳۲۶/۱؛ رجال نجاشی، چاپ بمبئی، ص ۴۹ و ص ۵۰؛ أعیان الشیعة ۴۹۰/۵؛ معجم المؤلفین ۵/۴]

شروح و حواشی:

۱- الرسالة الملحقة بالهدایة؛ قزوینی، نصرالله (– قرن ۱۳)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۰۱۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ این مجلد فاقد خطبه است، مصحح، محشی، با قلم خوردگی؛ ۱۷۰گ، ۱۷سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۳۰-۳۶۷]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۲۰۶/۴

آغاز:قال حدثنی محمد بن اسماعیل و علی بن عبدالله الحسیبان عن ابی شعیب محمد بن نصیر؛ **انجام:**برابر

در فهرست با عنوان «اخبار الساعة» آمده ولی به نظر می‌رسد این کتاب بخش پایانی «الهدایة» منسوب به خصیبی است، انجام همانندی دارد، روایت مفصلی است در علامات و نشانیهای آخر الزمان و مهدی موعود و رجعت و روز رستاخیز، که مفضل بن عمر جعفی از حضرت صادق علیه السلام سؤال می‌کند و آنحضرت پاسخ می‌فرماید؛ خط: نسخ، کا: حسینی، محمد مؤمن، تا: ۱۰۶۷ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۶گ (۱۱۸پ-۱۳۳پ)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۴سم [ف: ۱۹-۱۴]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۸۷۴

خط: نسخ مغلوط، کا: نصر الله قزوینی، تا: ۱۰۸۰ق، جا: نجف اشرف؛ از روی نسخه علامه مجلسی؛ جلد: تیماج، ۱۳۳گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۳×۲۲/۵سم [ف: ۲۰-۲۱۰]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۷۱۳

خط: نسخ، کا: احمد بن حسن خضینی، تا: جمادی الاول۱۰۸۰ق؛ از روی نسخه نصرالله قزوینی مورخ ۱۰۸۰، قزوینی مذکور در پایان نسخه خود یادداشت مفصلی درباره چگونگی دست یابی به نسخه الهدایه را که از نسخ علامه محمد باقر مجلسی بوده آورده و توضیحاتی درباره کتاب و مؤلف ارائه کرده است و کاتب نسخه حاضر یادداشت مذکور را در اینجا نقل کرده است؛ مصحح، محشی به نقل از «کراریس»؛ جلد: تیماج، ۱۱۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۳۱-۶۲]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۴۹۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد محسن کرمانی، تا: ذیقعده۱۱۰۱ق؛ مجدول؛ ۲۹۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۵-۲۵۹]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۶۲۰

آغاز:الإمام المهدی الثانی عشر [علیه السلام] و ما جاء فیه من ولادته و غیبته و دلائله و براهینه قال الحسین بن حمدان حدثنی؛ **انجام:**فی قوله تعالی و أما من خاف مقام ربه و نهی النفس عن الهوی فإن الجنة هی المأوی و فی قوله تعالی أفرأیت من اتخذالهه هواه ... فمن یهدیه من بعد الله أفلا تذکرون.

فقط بخشی از کتاب الهدایة است و کامل نیست؛ خط: نسخ،

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ ۵۹گ، ۱۷سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲۹-۳۸۶]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۶۸۱/۳

آغاز:قال الحسين بن حمدان قال حدثنی محمد بن اسماعيل ... سألت سيدی ابا عبدالله الصادق جعفر بن محمد عليهما السلام هل للمأمول المنتظر المهدی عليه السلام من وقت موقت تعلمه الناس فقال الصادق عليه السلام حاشه الله ان يوقت وقتا؛ **انجام:** برابر

سؤالاتی است که مفضل بن عمر جعفی از حضرت صادق عليه السلام درباره حضرت مهدی عج الله تعالی فرجه الشريف، وقت ظهور آن حضرت، علائم ظهور، ويژگی‌های فردی آن حضرت و وقايع پس از ظهور و چند سؤال متفرقه پرسيده و حضرت بداها پاسخ گفته است، در فهرست با عنوان «احاديث فی المهدی المنتظر» آمده ولی به نظر می‌رسد بخش پايانی کتاب مفصل «الهداية» خصيبی است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۵۱گ (۷۲پ -۱۲۲ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۸/۸سم [ف: ۴۳-۲۳۷]

۸. قم؛ مؤسسه آية الله بروجردی؛ شماره نسخه:۲۹۸

پس از اين كتاب در اين نسخه احاديث بسياری درباره مهدی موعود عليه السلام و بعضی معجزات و كرامات و فضايل به سند حضينی نقل شده است؛ خط: نسخ مغلوط، كا: احمد بن حسين قنطانی، تا: ۱۲۸۰ق؛ ۲۱۵گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۱۷۵]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹۳۴/۱

الجزء الاول؛ خط: نسخ، كا: كاخكی خراسانی، محمد حسين بن محمد علی، تا: رجب ۱۲۸۴ق؛ نوشته از روی نسخه احمد بن حسن قفطانی از روی خط نصرالله قزوينی از روی نسخه وقفی صفوی مجلسی كه افتادگی‌هايی هم داشته و نادرست نيز بوده در رجب ۱۲۸۴، دانشمندان از آن نكوهش كرده‌اند؛ واقف: صفوی مجلسی، رجب ۱۲۸۴؛ جلد: تيماج مشكی، ابعاد متن: ۸×۱۵، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۴۰۵]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹۳۴/۳

جزو دوم؛ خط: نسخ، كا: كاخكی خراسانی، محمد حسين بن محمد علی، تا: ۱۲۸۴؛ ابعاد متن: ۸×۱۵، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۴۰۵]

۱۱. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۶۳۹/۷

آغاز:قال الحسين بن حمدان حدثنی محمد بن اسماعيل و علی بن عبدالله ... عن المفضل بن عمر قال سئلت ابا عبدالله الصادق (ع) هل للمأمول المنتظر

در فهرست با عنوان «حديث المفضل» آمده ولی به نظر می‌رسد قسمت پايانی «الهداية» خصيبی است راجه به احوالات امام عصر (ع)؛ خط: نسخ، كا: قره ضياء الدينی، علی محمد بن اسماعيل، تا: ۱۲۸۶ق، جا: نجف اشرف؛ اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: -۳۴۷]

۱۲. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۱۵۶/۱

كا: ملا محمد باقر گواری، تا: ۱۲۹۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۰۵گ (۱پ-۱۰۵پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۲۰۵]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۹۷۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**و حاتم بن وهب و حجر بن حاتم بن وهب

خط: نسخ، كا: يوسف بن علی، تا: چهارشنبه ۹ ربيع الاول۱۳۱۵ق؛ مصحح؛ جلد: تيماج، ۱۳۲گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۸-۱۵۳]

قم؛ مركز احياء؛ شماره نسخه:۴۶۴ عكسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عكسی ف: ۲-۶۰]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۰۵۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، كا: احمد بن محمد باقر موسوی حسينی، تا: ۱۳۱۹ق؛ تملك: سيد محمد باقر حسينی؛ جلد: تيماج، ۱۸۷گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۲۵-۶۴]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۹۰-عكسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عكسی ف: ۱-۴۰۶]

۱۵. قم؛ مركز احياء؛ شماره نسخه:۳۵۵۶/۴

آغاز:يدی فمدوا ايديكم فمد دنا أيدينا إلي ... و أقبلنا ننظر الی مواضع ايدی اخواننا؛ **انجام:**و مسلم بن يزيد و حاتم بن الاحنف و الاحنف بن حاتم و حاتم بن وهب و حجر بن ...

خط: نسخ، بی‌كا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ ۹۰گ (۱۱۶ر-۲۰۵ر)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۴۶]

● الهداية /-فارسی

al-hidāya

شيخ بهائی، محمد بن حسين، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری

šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

يزد؛ وزيری؛ شماره نسخه:۳۲۳۹

خط: نسخ، كا: ابراهيم، تا: شوال۱۲۶۰ق؛ اهدايی: حاج علی اكبر حكيميان؛ ۸۶گ، ۱۲سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۵-۱۵۸۳]

● الهداية / فقه / عربی

al-hidāya

غزنوی، عبدالجليل بن فيروز

qaznavī, 'abd-ol-jalīl ebn-e fīrūz

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۰۸۷۵

آغاز:بسمله. الحمدلله الذی جمعنا بالهدی و عصمنا من الردی و اكرمنا؛ **انجام:**حمده و الصلوة علی نبينا محمد و اهل بيته المطهرين و السلم عليهم و رحمة الله و بركاته

در وجوب صلاة جمعه؛ خط: نسخ، بی‌كا، تا: ۱۱۰۴ق [الفبائی: -۶۰۸]

● **هدایه** /- فارسی

hedāye

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵ – ۱۲۸۸ قمری

kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۷۱/۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۱۱–۹۴۳]

● **الهدایة** / کلام و اعتقادات / عربی

al-hidāya

تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۸۶۳

کتاب عنوان هدایة هدایة دارد. در برگ دوم آمده: «هدایة: و اذ لایفعل الظلم و القبیح فما حجب علمه عن العباد فهو موضوع عنهم»، در پایان در ذیل خاتمه آمده: «قال بعض العلماء اعلم ایها الحریص علی اقتناس العلم المظهر من نفسه»؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ روی نسخه نوشته: هدایه: فیض و گویا این اشتباه از اینجا رخ داده که برگ اول این نسخه که مربوط به برگهای بعد نیست برگ اول یکی از کتابهای مرحوم فیض است؛ ۲۰گ، قطع: رقعی [ف: –۲۶۶]

● **الهدایة** / نحو / عربی

al-hidāya

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۶۲۱/۸

خط: نسخ، کا: نهاوندی، عبدالرحیم بن محمد شریف، تا: ۲۶ رمضان۱۱۴۴ق، جا: نهاوند مدرسه مؤمنیه؛ کاغذ: سپاهانی، ۵۶ص (۲۲۱–۲۷۶)، ۱۷سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۲–۲۶۲۱]

● **الهدایة** / صرف / عربی

al-hidāya

مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۲۶۶/۱

در علم صرف و این به جز متن مشهور درسی است؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [اوراق عتیق: ۱–۲۵۲]

● **الهدایة** / نحو / عربی

al-hidāya

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۳۲۶/۳

بی‌کا، تا: ۱۲۲۳ق، به خواهش میر جعفر؛ ابعاد متن: ۸×۱۴، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱۶–۵۱۳]

● **الهدایة** / نحو / عربی

al-hidāya

همدان؛ بحرالفضائل؛ شماره نسخه:۸/۱۰

آغاز:بسمله. حمد له. اما بعد فهذا مختصر مضبوط فی النحو ... دارای یک مقدمه (که سه فصل است) و سه قسم تألیف شده؛ **انجام:** و ان یقولها ساکنة لالتقاء الساکنین یلزمه التقاء الساکنین علی غیر حده. و الله اعلم بالصواب.

مؤلف آن را به ترتیب «کافیه» تألیف کرده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۴ق؛ افتادگی: انجام؛ تملک: آقا محمد رضا ولد آخوند ملا علی رضا؛ ۴۶گ، ۱۲ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [رشت و همدان: ف: –۱۶۷۱]

● **الهدایة (منتخب)** /حدیث / عربی

al-hidāya (mn.)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۲۵۸

آغاز:بسمله حدثنا احمد بن محمد بن السمط؛ **انجام:**وروحه الطرق و الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی محمد و اله الطیبین الطاهرین

خط: نسخ، کا: محمد باقر، تا: ۱۲۸۰ق [الفبائی: –۶۰۷]

● **الهدایة** /تاریخ معصومین / عربی

al-hidāya

زندگانی مختصر چهارده معصوم در ۱۴باب است، چنان که نویسنده کتاب در آغاز اظهار می‌کند:«هذا کتاب الهدایة یشتمل علی اسماء النبی (ص) و امیر المؤمنین علی بن ابیطالب صلوات الله علیه بالهندی و بالعبرانی و العربی و اکثر الصفات المختلفة و فاطمة الزهراء بنت رسول الله (ع) و الائمة الراشدین الحسن و الحسین ابنی علی بن ابی طالب و علی بن الحسین و ...». جلد دوم کتاب شامل مجموعه احادیثی که از پیامبر نقل شده است. این احادیث به ترتیب صحابی روایت‌کننده ترتیب یافته‌اند.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۳۰۳۸

آغاز:الحمد لله رب العالمین والصلوة علی محمد و آله اجمعین الی یوم الدین. اما بعد هذا کتاب الهدایة یشتمل؛ آغاز جلد دوم: «باب ما جاء عن رسول الله (ص) و جمیع الائمة الراشدین (ع) و علی ابوابهم الذین یخرج منهم الطم الی اهل توحید الله و معرفته و هم اثنا عشر باباً لاثنی عشر اماما. فاولهم سلمان الفارسی؛ **انجام:**جزء اول و امر لا یبطل باختیار الله تعالی وارادته التی لا یبلغها الا هو ثم یوم القیامة و ما وضعه الله عزوجل فی کتابه؛ انجام جلد دوم: «و حاتم بن وهب وحجر بن حاتم بن وهب. تم الجزء الثانی بعون الله و توفیقه

خط: نسخ، کا: محمود، تا: ربیع الاول۱۳۰۸ق؛ مصحح؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۴؛ ۱۷۸گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۸-۳۵۰]

● **هدایة = ترجمه وجیزة الاحکام** / فقه / فارسی

hedāya = t.-ye vajīza-tol ahkām

وابسته به: الوجیزة؛ همدانی، رضا بن محمد هادی (۱۲۴۱-۱۳۲۲) مترجم که نامش معلوم نگردید رساله عملی «وجیزة الاحکام» آقا رضا همدانی را به فارسی روان ترجمه نموده است. مشتمل است بر کتب ذیل:کتاب الطهارة، کتاب الصلاة، کتاب الزکاة، کتاب الخمس، کتاب الصوم.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۱۰۲

آغاز:بسمله، حمدله، و بعد چون رساله عملیه مسماة به وجیزة الاحکام؛ **انجام:**و احوط بر تقدیر وجوب اعتکاف تمام کردن اعتکاف و قضای آن است بعد از اتمام.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایلقرن۱۴؛ با دستخط مرحوم آقا رضا همدانی با مهر «عبده محمد رضا بن محمد هادی» (بیضوی) مبنی بر عمل به آن؛ ۱۲۸گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲۰-۵۹۶]

● **هدایه** /-

hedāye

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۴۵۲

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از هادی قره حسن لو [رایانه]

● **هدایه** / اخلاق / فارسی

hedāye

رساله‌ای است در آداب ملوک در چهل باب و موضوع آن چهل صفتی است که لازم است پادشاهان دارا باشند: ۱. عبادت، ۲. اخلاص، ۳. دعا، ۴. شکر، ۵. صبر، ... ۳۹. دفع اشرار، ۴۰. در تربیت خدم و حشم.

قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۴۴۵

آغاز:این رساله‌ای است مسمی به هدایه

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: وسط و انجام؛ قسمتی از باب چهل افتاده؛ ۲۱۰گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۲-۱۱۰]

● **هدایة الابرار** / فقه / فارسی

hedāya-tol abrār

تنکابنی، محمد بن سلیمان، ۱۲۳۴ - ۱۳۰۲ قمری

tonekābonī, mohammad ebn-e soleymān (1819 - 1885)

رساله مختصری در بیان خلل واقع در نماز و احکام نماز قضا است که در چهار «باب» و یک «خاتمه» تنظیم شده است.

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۸۲۲/۵-۲۹/۱۶۲

آغاز:الحمدلله وصلی الله علی محمد وآله ونشهد ان لا اله الا الله وان محمداً عبده ورسوله وآل محمد حجج الله وخلفائه اما بعد چنین گوید بنده شرمسار محرم درگاه حضرت آفریدگار؛ **انجام:**واین صورت داخل در شرایط وکیفیات است که نائب مکلف به تکلیف خود می‌باشد والحمدلله العالم باحکامه والصلوة علی رسوله وآله مبین حلاله وحرامه تمام شد ...

خط: تحریری، کاتب = مؤلف، تا: شعبان۱۲۸۷ق؛ جلد: تیماج، ۲۲گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۸-۴۸۷۷]

۲. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۴۶۱/۵

آغاز:الحمدلله ... چنین گوید ... این رساله ایست مسماة به هدایة الابرار در بیان خلل واقعه در نماز و احکام نماز قضا که بنحو استیفاء از خاتمه این قاصر جاری گردید؛ **انجام:**و عدم انصراف اطلاقات بسوی فارسی در عقد و نکاح [...] شائبه از عبادات در امر است و غالب موارد عبادت باید بعربی باشد فتدبر

کا: قاسم بن علی گل تیرکر، تا: ۱۲۹۲ق [ف: -۲۵۴]

● **هدایة الابرار الی طریق الائمة الاطهار** / اصول فقه / عربی

hedāyat-ol abrār ilā ṭarīq-il a’imma-til aṭhār

کرکی، حسین بن شهاب الدین، ۱۰۱۲ - ۱۰۷۶ قمری

karakī, hoseyn ebn-e šahāb-od-dīn (1604 - 1666)

تاریخ تألیف: ربیع الثانی ۱۰۷۳ق

بحث‌هایی استدلالی است درطریقه مجتهدین ومحدثین واصولی‌ها واخباری‌ها وآنچه حق است و از احادیث ائمه هدی علیهم السلام و گفتار پیشینیان فهمیده می‌شود، ونیز اشاره‌ای به بعضی مباحث علم درایه وحدیث؛ رساله دارای یک «مقدمه» و هشت «باب» و «خاتمه»: اما المقدمة ففی بیان اصل الاختلاف و تحریر محل النزاع بین من قال بالاجتهاد و من نفاه و تحقیق معنی العلم المعتبر شرعا؛ باب ۱. بیان طرق القدماء و المتاخرین و اثبات صحة احادیثنا الموجودة الان وانها حجة فی ثبوت الاحکام الشرعیة و دفع الشبهة الواردة علی ذلک؛۲. فی علم الدرایة و بیان مایجری منه فی اخبارنا و مالایجری و ان فائدته عندنا قلیلة؛۳. فی ان له سبحانه فی کل واقعة حکما معینا و علیه دلیل قطعی عندالائمة علیهم السلام و نحن مأمورون بطلبه من جهتهم بمالم یرد عنهم (ع) یضمن و یاثم؛۴. کیفیة عمل القدماء و اصحاب الائمة (ع) بالکتاب والسنة والجمع بین الاخبار المختلفة؛۵. فی الاجتهاد و التقلید وما یتعلق بذلک و بیان الحق و الباطل و دفع الشبة الموجبة للاختلاف؛۶. بیان طریق الاحتیاط و انه مامور به عنه عدم العلم بالحکم الشرعی بینه؛۷. فی علم الاصول و بیان اختلاف الاقوال فی مقاصده و ان اکثرها لایصح للدلالة علی

اثبات نفس احکامه تعالی؛۸ فی نبذة من غفلات المتاخرین و غیرهم یعلم به انه لاعاصم من الخطاء فی النظریات الا التمسک بکلام اهل العصمة (ع)؛ الخاتمة ففی نصیحة یعتبر به العاقل و یتنبه بها الجاهل.

آغاز: الحمد لله الذی أبان طریق الحق فلم یجعل لاحد علیه حجة و نهج منهج الصدق فهدی به الی أقوم سبیل و أوضح محجة ...

انجام: و ما خالف طریقهم فهو بدعة و کل بدعة ضلالة و صاحبها فی النار، فالحمد لله علی الهدایة و الشکر فی البدایة و النهایة و له الشکر فی البدایة و النهایة و صلی الله علی اشرف المرسلین و عترته الطیبین الطاهرین.

چاپ: نجف، ۱۳۹۶ق

[الذریعة ۱۶۷/۲۵؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۵۴۲/۴]

شروح و حواشی:

۱- هدایة الابرار (منتخب)؛ اخباری، محمد بن عبدالنبی (۱۱۷۸-۱۲۳۲ق)

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۹۰۳

آغاز: الائمة علیهم السلام و سوف نذکر من الأحادیث الدالة علی ذلک ما فیه الکفایة؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ جلد: مقوایی، ۱۵۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۴۷]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۴۸۴۲

آغاز و انجام: برابر

ج۱و۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز (نیمی از برگ نخست افتاده)؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ ۱۲۴گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۱×۲۰/۵سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۵۴۳]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۱۲۸/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: سید مسیح الحسینی، تا: جمعه ۲۰ رمضان ۱۰۹۵ق، جا: اورنگ آباد؛ جلد: گالینگورمذهب، ۹۷گ (۱پ-۹۷پ)، ۲۶سطر، اندازه: ۱۸×۲۷/۵سم [ف: ۳۸-۱۶۲]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۸۸۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [میراث شهاب: س۹ش۲-۲۷]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۰۳۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: مشتری خراسانی، محمد ابراهیم، تا: ۴ ذیحجه۱۱۲۴ق، جا: تهران؛ واقف: نصرة الملک علیمرداد خان تیموری، ۱۵ شعبان ۱۳۰۴؛ ۸۷گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۶-۹۸]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۱۷۰۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالله، تا: جمعه ۹ ربیع الثانی۱۱۸۴ق، جا: بلده مرشد آباد هند؛ از روی نسخه دستخط سید مسیح حسینی مورخ ۲۰ رمضان ۱۰۹۵؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ ۱۶۹گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵/۸×۲۴/۵سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۵۴۴]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۶۵۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** فهو اول من فتح لمن تأخر عنه باب الطعن من اکثر هذه الاخبار

فقط شامل مقدمه کتاب؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، فروردین ۱۳۷۲؛ ۳گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۷×۲۲/۵سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۵۴۴]

۸. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۲۶۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲۰۷گ، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۲-۲۴۱]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۰۶۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، با عبارت «بلغ مقابلة الی هنا» مقابله شده، محشی با نشان «خ ع»؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۵۱گ، ۲۰سطر (۹/۵×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۳۳-۱۱۷]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۹۱۶/۲۶

انجام: و تمسک فی اصول دینه و فروعه بما ورد عن آل الرسول و الله الموفق و الهادی انتهی کلامه زید اکرامه

بخشی از ... ؛ بی‌کا، تا: ۱۲۲۰ق، ۳ص (۳۷۹-۳۸۱) [ف: ۹-۵۸۸]

۱۱. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۲۴۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۰ق، با نشانه «بلغ المقابله»؛ قطع: بیاض رقعی [رشت و همدان: ف: -۱۳۷۱]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۲۷۸/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: فتحعلی سبط محمد کریم خان زند، تا: چهارشنبه ۲۵ جمادی الثانی۱۲۵۰ق، جا: تهران؛ محشی؛ ۱۳۳گ (۱پ-۱۳۳پ)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۹-۶۳]

۱۳. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۵۵/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه ۱۳ شوال۱۲۶۷ق، جا: سلطان آباد؛ ۱۶۴گ (۱پ-۱۶۴ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۷۶]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۴۱۴/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: بحرانی، علی بن عباس، تا: ۸ محرم۱۳۰۲ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۳۶گ (۷پ-۱۴۲پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۳۹-۱۸۴]

۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۸۶۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** انه یجوز العمل باخبار الفطحیه و الواقفیه

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام [رایانه]

۱۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۸۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ ۸۹گ، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف مخ: ۵-۲۲۸۴]

● **هدایة الابرار (منتخب)** / اصول فقه / عربی

hedāyat-ol abrār (mn.)

اخباری، محمد بن عبدالنبی، ۱۱۷۸ – ۱۲۳۲ ؟ قمری

axbārī, mohammad ebn-e ʻabd-on-nabī (1765 - 1817)

وابسته به: هدایة الابرار الی طریق الائمة الاطهار؛ کرکی، حسین بن شهاب الدین (۱۰۱۲-۱۰۷۶ق)

در فرق میان مجتهد و اخباری و تحریر و تشخیص و محل نزاع در آن مسأله و مشتمل بر دو بحث است: ۱. در تشریح علل وجود اختلاف؛ ۲. در نقل روش قدماء فقهاء در مورد تصحیح و تخطئه روایات. این رساله را از کتاب هدایة الابرار تألیف شیخ حسین بن شهاب الدین عاملی اختصار کرده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۴۱

آغاز:المقدمه فی بیان اصل الاختلاف و تحریر محل النزاع؛ **انجام:**من کتاب هدایة الابرار تصنیف الشیخ حسین بن شهاب الدین العاملی.

بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۴-۱۱۹]

● **هدایة الابرار فی کشف الفاظ الاذکار** / شرح دعا / فارسی

hedāya-tol abrār fī kašf-e alfāz-el azkār

رودباری، فخرالدین بن احمد، قرن ۱۳ قمری

rūdbārī, faxr-od-dīn ebn-e ahmad(- 19c)

[فهرستواره منزوی ۱۰۸۷/۸ در باره مؤلف گفته: وی بایستی همان باشد که در کردستان می‌زیسته و «کنز الهدایه» (ذریعه ۱۷۰/۱۸) را برای میرزا هدایت الله مستوفی در ۱۲۵۳ق در دامپزشکی ساخته است]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۳۴

آغاز:بهترین ذکری؛ **انجام:**کتاب مستطاب هدایة الابرار در ترجمه اذکار ... الی یوم الدین اولا و آخرا و باطنا و ظاهرا

خط: نسخ و نستعلیق، کا: عصام الدین بن مولی مصطفی، تا: ۱۲۷۰ق؛ ۲۲۰گ، ۳۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۴سم [ف: ۴-۸۴۳]

← الهدایة الأثیریة ← هدایة الحکمة

← هدایة الاحباء ← هدیة الاحباء فی اعمال لیلة الغراء

● **هدایة الاحکام و بدایة الانام = من لا یحضره الامام (ترجمه) = الحسنیة** / فهرست / فارسی

hedāya-tol ahkām va bedāyat-ol anām = man lā yahzor-o-hol emām (t.) = al-hosnīye

هروی مشهدی، محمد حسن بن محمد صالح، قرن ۱۲ قمری

heravī mašhadī,mohammad hasan ebn-e mohammad sāleh (- 18c)

وابسته به: من لایحضره الامام = فهرست وسائل الشیعة؛ حر عاملی، محمد بن حسن (۱۰۳۳-۱۱۰۴ق)

اهدا به: محمد هادی بن رضاقلی مشهدی

تاریخ تألیف: ۱۰۹۱ق

عنوان دیگر کتاب «حسنیه» و آن ترجمه «من لا یحضره الامام»، فهرست وسائل الشیعه است که هر دو از تألیفات شیخ حرعاملیمی‌باشند. مترجم درباره انگیزه نگارش خود چنین می‌نویسد (به اختصار):من فهرست وسائل الشیعه را که مشتمل برآداب و احکام شرعیه بود به علت عدم دسترسی عام و بعضاً خاص به درخواست برخی از مقلدین مصنف از جمله محمد هادی بن رضاقلی مشهدی ترجمه نمودم تا در امور دینی و دنیاییشان به رأی و قیاس و حدس وگمان عمل نکنند. در این ترجمه چون جانب اختصار را ملاحظه کرده‌ام از ترجمه دیباچه و اختلاف آراء علما صرف نظر نموده و تنها تحت هرعنوان قول مصنف که اساتیدم از ایشان شنیده یا خود دردیگر کتب استادشان (شیخ حرعاملی) دیده‌اند را ذکر می‌نمایم. خاطر نشان می‌شویم:از هروی به عنوان مترجم یابعضاً بارمز «جم» شرح و بسط‌های فراوان دیده می‌شود. (براتعلی غلامی مقدم)

آغاز:بسمله، حمد و سپاس و شکر بی قیاس معبودی را رواست که جمیع مکلفین را ازکتم عدم بوجود آورد

انجام:باعث خلود نعیم و ابود تنسیم خالق کریم گردد و سبب نجات از عذاب جحیم بوده باشد و بالله المستعان و علیه الثقة و به التکلان

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۴۱۵

آغاز:هر موجود برگزیده حضرت معبود قامع طریقه زنادقه و جحود قالع رویه ارامنه و یهود شافع یوم مشهود مکرم مجتبی محرم مرتجی؛ **انجام:**و فارغ گردید از تصنیف کردن این کتاب و نوشتن آن نیز در شب جمعه بیست و هفتم ماه ذیحجه در سال ۱۰۸۸ از هجرت پیغمبر و مدت تصنیف کردن آن دو ماه شد

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی با عناوین «جم»؛ تملک: کاظم شانه چی؛ جلد: تیماج، ۱۴۸گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۱-۳۷۷]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۰۸۶

آغاز:برابر؛ **انجام:** دروقت عقد که باید بیرون برود باآن مرد بولایت آن و آن ولایت از ولایتهای مسلمانان.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ واقف: محمد تقی احمدی، مرداد ۱۳۵۱؛ ۱۸۷گ، اندازه: ۱۴/۷×۲۱سم [ف: ۱۴-۶۳۲]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۸۹۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: صادق بن محمد تقی، تا: ۱۱۶۹ق؛ ۲۲۶گ، ۲۳

سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۶-۶۰۳]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۰۴۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ متوسط، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۴۹۵ص، ۲۳سطر، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۶-۴۲]

۵. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۸۸

آغاز: قال ریه ارامنه و یهود، شافع یوم مشهود ... اما بعد چنین گوید بنده جانی؛ **انجام:** آمده باشم و بعد از فراغ به روشنایی این چراغ اتمام حجت بر ضعفا و اهل سکنه.

اول و آخر این ترجمه که گویا اندکی بیش نباشد کسر است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج عنابی، ۲۵۲گ، ۲۹سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: -۹۵]

۶. بیرجند؛ دیانی؛ شماره نسخه:۷۶

آغاز:من گردید و طلب کردم از خدا اعانت را و خواهش نمودم رفع تعب و مشقت را؛ **انجام:**از آن پس آن زن مطلقه خواهد بود طلاق واقع نمی شود و شرط صحیح نیست و هر چند که این شرط بکند ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوایی، ۲۲۱گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: -۶۲]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۲۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خفی خوش، کا: غلاملی علی بن حسین، تا: ۱۲۴۸ق [رایانه]

۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۱۸۹-۵۶/۳۹

آغاز:بلند گردانیدن و سایه دار ساختن آن بخشت و گل نه به چوب و علف و بودن دیوارهای آن از خشت

از ما قبل ابواب احکام العقود تا آخر دیات؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۲۴۱گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: ۲-۹۰۰]

● **الهداية الأحمدية** / کلام و اعتقادات / فارسی

al-hedāya-tol ahmadīyya

ابرقویی یزدی، احمد بن علی،- ۱۳۴۴ قمری

abarqūyī yazdī, ahmad ebn-e ʻalī(- 1926)

تاریخ تألیف: ۶ شوال ۱۳۳۰ق

داستان‌گونه‌ای است از گفتگو میان میرزا هدایت الله احمد آبادی جهانگرد که با دیگر ادیان گفتگو کرده و به مذهب دوازده امامی رسیده و به انقلاب مشروطه ایران نیز پیوند خورده است.

[الذریعة۱۶۸/۲۵؛ فهرستواره منزوی ۶۰۳/۹]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۰۶۴ عکسی

آغاز:بسمله.و به ثقتی.ز رخسار معانی لفظ بر چین ×× ز بالای مبانی سقف بردار؛ **انجام:**و اکنون باید امر سلطنت بشوری تمام شود و همت خود را عموما برواج.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ ۲۱۴ص، ۲۲سطر [میراث شهاب: س۱۷ش۳و۴-۳۰۴]

۲. یزد؛ فرهمند، محمد علی؛ شماره نسخه:۹

کا: غلام علی رئیس، بی‌تا [نشریه: ۴-۴۶۴]

← هدایه اخوینی ⟵ هداية المتعلمين فى الطب

● **هداية الاخيار المنتخبة من تحفة الابرار** / فقه / فارسی

hedāya-tol axyār al-montaxaba men tohfat-el abrār

آباده ای، محمد جعفر بن محمد صفی،- ۱۲۸۰ قمری

ābāde'ī, mohammad jaʻfar ebn-e mohammad safī(-1864)

وابسته به: تحفة الابرار الملتقط من آثار الائمة الاطهار؛ شفتی بیدآبادی، محمد باقر بن محمد نقی (۱۱۷۵-۱۲۶۰ق)

رساله فتوایی است دراحکام نماز مشتمل برشش «مطلب»: ۱. اوقات نماز؛ ۲. قبله؛ ۳. لباس مصلی؛ ۴. مکان مصلی؛ ۵. اذان و اقامه؛ ۶. افعال نماز.مؤلف آن را از کتاب «تحفةالأبرار» استادش حجةالاسلام محمد باقر اصفهانی انتخاب و تنظیم نموده است. این رساله به شیوه «وجیزه» همین مؤلف ولی مختصرتر از آن استو با عناوین «هداية، هداية».

آغاز:بسمله، بعد الحمد و الصلاة يقول المتحير ... محمد جعفر بن محمد صفی الفارسی هذه رسالة موسومة بهدية الأخبار.

[الذریعة ۱۶۹/۲۵؛ فهرستواره منزوی ۶۹۲/۶]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۴۰۰

آغاز: ... اینکه نماز منقسم میشود بواجب و مستحب و واجب منقسم میشود بشش قسم اول؛ **انجام:**و سجده نبوده باشد و اجزای تشهد و صلواة نیز نبوده باشد ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، ۲۵۴ص، ۱۲سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۴۵-۲۱۳]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۰۷۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**هرگاه ظن متعلق به احد طرفین شد لازم است عمل به مقتضای مظنه.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۸ق؛ واقف: سید عبدالباقی آیة اللهی شیرازی، اسفند ۱۳۷۴؛ ۳۴گ، ۷سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲۱-۱۶۸۰]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۲۴۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**اقوی عدم بطلان است و کثیر الشک بنا را بر صحت می‌گذارد و ظن لو مثل شک است تمت الرساله

خط: نسخ جلی خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۵۰ق؛ ضمیمه نسخه ش

۲۹۲۴۳؛ قطع: رقعی [رایانه]
۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۲۸/۴
آغاز:برابر؛ **انجام:**و کثیر الشک بنا را بر صحت میگذارد و ظن او مثل شک است.
خط: نستعلیق، کا: اسدالله حسینی، تا: ۱۲۵۵ق، بنا به فرمایش حاجی میرزا مسیح؛ جلد: تیماج، ۱۷گ (۴۰۴پ-۴۲۰پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۴/۵سم [ف: ۲-۱۳۴]
۵. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۱۰۹/۱
آغاز:برابر
خط: نسخ مغلوط، کا: شیرازی، محمد ابراهیم بن رجب علی، تا: ۱۲۵۹ق، جا: کرمان؛ جلد: تیماج، ۱۳گ (۱پ-۱۳پ)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۱-۱۰۰]
۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۰۰۹/۳
آغاز:برابر؛ **انجام:**و ظن او مثل شک است.
بی کا، بی تا؛ ۱۴گ (۵۰پ-۶۳ر) [ف: ۵-۷۵۶]
۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۸۵۱
آغاز:روی الشیخ فی الحسن کالصحیح خطب رسول الله صلی الله علیه وآله الناس فی جمعة آخر من شعبان فحمدالله واثنی علیه ثم قال ایها الناس قد اظلکم شهر فیه لیلة خیر من الف شهر ... مسألة واجب است نماز به جهت کسوفین؛ **انجام:**ونفخ دمیدن به حس ظاهر است وتثبیط تعویق درامور است که خیر وصلاح این کس دراواست ودرآن دعا است وارزقنی الحج الی قوله والورع عن محارمک بعضی ازاهل عرفان گفته اند ان للورع عندهم
فضل ماه رمضان وبعضی از آداب آن ومقداری از صلاة رادارد؛
خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوا، ۱۰۴گ، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۲۸۵]

● هدایة الادیب إلی أوفی النصیب / شعر / عربی

hidāyat-ul adīb ilā ’awfa-n naṣīb

حسینی قزوینی، محمد تقی بن امیر مؤمن،-۱۲۷۰قمری

hoseynī qazvīnī, mohammad taqī ebn-e amīr mo’men(-1854)

رساله‌ای است منظوم که شاعر آنرا در پنج وجه معرفت خداوند (احوال محب، توجه و توسل به صاحب عصر، پیامبر (ص) و امیر المؤمنین علی (ع)) سروده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۶۳/۱
آغاز:بسملة. حمدلة ... اما بعد فهذه هدایة الادیب الی او فی النصیب من الفوائد المهمة؛ **انجام:**بهر حفظ شرع و اسلام و امامت
کی رواست ×× جز علی و عترتش محراب و منبر داشتن
تمت فی لیلة الخمیس من شهر ربیع المولود سنة ۱۲۳۹
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۳۹ق؛ جلد: چرم، مجدول، ۷گ (۱پ-۷)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۱-۲۲۰]

● هدایة الاسماء فی بیان کتب العلماء / فهرست / عربی

hedāyat-ol asmā’ fī bayān-i kutub-il ‘ulamā’

کثنوی، محمد حسن بن علی،- ۱۲۹۷ قمری

kasnavī, mohammad hasan ebn-e ‘alī(- 1880)

تاریخ تألیف: ربیع الاول ۱۲۶۰ق

فهرست کوتاهی است به حسب حروف از نام کتاب‌های مشهور شیعه و بعضی از کتاب‌های اهل سنت که بسیار از آنها یاد می‌شود، و اشاره مختصری به نام مؤلفین آنها و بعضی از خصوصیات که ضروری بود نیز شده است. در آن ششصد و چهل کتاب از کتاب‌های معروف و کلاسیک دانشمندان اسلام شناسانده شده است. این کتاب بیست و هشت باب به شمار حرف‌های الفباء دارد، و در هر باب نخست کتاب‌های شیعه و سپس کتاب‌های سنیان را یاد کرده، ولی هفتاد و پنج درصد کتاب‌های معرفی شده از آن شیعه می‌باشد، و در معرفی فقط به نام کتاب و نام نگارنده بسنده کرده است. وی هنگام نگارش «هدایة الأسماء» کتاب بحار الانوار را در دست نداشته است، ولی آگاهی‌های بسیار از تاریخ و تراجم و کتاب‌شناسی داشته است.

آغاز:بسمله. الحمدالله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین فیقول العبد الذلیل العاصی حسن بن علی الیزدی الکثنوی ان هذه رسالة مختصرة فی أسامی کتب الشیعه المشهورة بین الطائفة من الأ حادیث و الفقه و أأصول و الرجال و التسفیر و اللغة مع ذکر بعض کتب العامة الذی قد یذکر فی ألسنتنا و لو فی الجملة مع الاشارة الی مؤلفیها تسهیلا ... الباب الأول الألف کتاب الا حتجاج تألیف أبی منصور أحمد بن علی بن ابیطالب الطبرسی

چاپ: تصحیح محمد تقی دانش پژوه، در نشریه نسخه‌های خطی، ۱۳۴۸ش، ج۶،ص ۱-۶۲

[ذریعه ۱۶۹/۲۵؛ مصفی ۱۳۸]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۰۵۸/۱
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ربیع الاول۱۲۶۰ق؛ با خط خوردگی؛ ابعاد متن: ۶×۱۲، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۶-۴۴۰]
قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۱۰۷/۱ عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا [میراث شهاب: س۱۸ش۱-۴۴]
۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۹۰۸/۲
آغاز:برابر
کامل؛ خط: نسخ، کا: واعظ بیگدلی کاشانی اصفهانی، محمد تقی بن محمد صالح، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۹ص (۴۸-۵۶)، ۱۷سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۹۱]
۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۶۳۵/۱
آغاز:برابر؛ **انجام:**طب الائمة لابی عتاب عبدالله بن بسطام
خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۸ص (۲۰-۲۷)،

سطور چلیپایی (۸/۵×۱۹)، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۱۰–۱۵۰۸]

۴. یزد؛ محمود آبادی، میرزا حسن؛ شماره نسخه:۲۸/۲

خط: نسخ، کا: محمد تقی بن ملامحمد صالح واعظ کاشانی بیکانی جرقویی اصفهانی، تا: چهارشنبه ۲۴ جمادی۱۲۶۲ق، جا: یزد مدرسه خان [نشریه: ۴–۴۵۵]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۵۳۵/۲–ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱–۷۱۱]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۷۰

آغاز:برابر؛ **انجام:**(ینابیع الاحکام) فی الفقه للعامل الکامل الملا احمد النراقی الکاشانی هذا آخر الکلام ... و قدتم الکتاب بید مؤلفه الفانی ... فیشهر ربیع المولد سنه ۱۲۶۰

خط: نستعلیق، کا: حسینی اصفهانی، محمد حسین بن ابوطالب، تا: شوال۱۲۷۵ق، جا: رشت؛ ۱۴گ، ۲۰سطر (۱۱×۲۰)، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۲–۶۸۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۳۹عکسی و ۱۶۱۵ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲–۴۱۹ و ۵–۲۲]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۶۴/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**کتاب ینابیع الاحکام فی الفقه للعالم الکامل ... الملا احمد النراقی اعلی الله (مقامه) و رفع (فی) الخلد قدره و هذا اخر الکلام ... و قدتم الکتاب بیدمؤلفه الفانی الجانی حسن بن علی الیزدی الکتنوی (در همان تاریخ فوق)

خط: نستعلیق چلیپا، کا: موسوی اصفهانی، محمد مسیح بن عبدالحمید، تا: ربیع الاول۱۲۷۹ق، جا: تبریز؛ ۱۲ص (۴–۱۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۹سم [ف: ۵–۸۴]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۲۵/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**ینابیع الاحکام. فی الفقه للعالم الکامل الفاضل و مولانا الملا احمد النراقی الکاشانی اعلی الله مقامه ورفع فی الخلد قدره. و هذا آخر الکالم فی ختم هذا المقام. الحمدلله ثم الحمدلله ثم الحمدلله اولاً و آخراً و ظاهراً ...

خط: نستعلیق، کا: طباطبایی طبیب یزدی، محمد، تا: ربیع الثانی۱۲۸۵ق، جا: تهران؛ ۵گ (۱۰پ–۱۴پ)، اندازه: ۲۲×۳۵/۳سم [ف: ۲۹/۱–۵۶]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۶/۶

آغاز:باب الالف الاحتجاج لابی منصور احمد بن علی بن ابی طالب الطبرسی ... الالفین للعلامة حسن بن یوسف بن المطهر و للحافظ رجب البرسی ایضاً؛ **انجام:**ینابیع الاحکام للمولی احمد النراقی، الحمدلله علی أوله و آخره و صلی الله علی سیدنا محمد و آله و سلم تسلیماً کثیراً.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۰۷ق؛ گویا مختصر از نسخه اصل یا نسخه اول است که بعداً دارای اضافاتی شده، چه این‌که مقدمه مؤلف و نام بعضی از کتاب‌ها و پاره‌ای از مشخصات را ندارد؛ جلد: تیماج، ۹گ (۱۲۳پ–۱۳۱پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۱–۶۸]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۶۲۹

خط: نستعلیق زیبا، کا: محمود اشرفی تبریزی، تا: ۲۰ جمادی الاول۱۳۸۰ق؛ ۲۳گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۸×۲۲/۵سم [ف: ۲۰–۳۴]

● هدایة الاصول / اصول فقه / عربی

hedāya-tol osūl-il

نراقی، محمد علی بن محمد نصیر، ق۱۳ قمری

narāqī,mohammad ʻalī ebn-e mohammad nasīr (- 19c)

محل تألیف: اصفهان، مدرسه چهار باغ

مباحث استدلالی مفصلی در قواعد علم اصول با عناوین «هدایة، هدایة».

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۶۲۷

آغاز:هدایة فی اصل البراءة و قبل الشروع فی المسألة لابد من بیان امرین الاول ان المناط فی الفقه

در این نسخه بحث اصالة الصحة و تعارض الادلة آمده و بحث اخیر روز یک‌شنبه ۲۹ جمادی الثانی ۱۲۸۷ پایان یافته؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ با خط خوردگی و افزودگی دارد؛ جلد: تیماج، ۲۹۶گ، اندازه: ۱۷/۵×۲۲/۵سم [ف: ۲۰–۳۲]

● هدایة الاصول = شرح باب حادی عشر / کلام و اعتقادات / فارسی

hedāya-tol osūl = š.-e bāb-e hādī ʻašr

وابسته به: الباب الحادی عشر = باب حادی عشر؛ علامه حلی، حسن بن یوسف (۶۴۸–۷۲۶ق)

تاریخ تألیف: ۹۸۱ق

شرح بر باب حادی عشر علامه حلی است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۱۹۵/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۲۷گ (۵۳ر–۷۶پ) [مختصر ف: ۸۹۲–]

← هدایة الاطفال ⋗ هدایة الصبیان

● هدایة الاطفال / کلام و اعتقادات / فارسی

hedāya-tol atfāl

یحیی بن عبدالحمید، قرن ۱۴ قمری

yahyāebn-e ʻabd-ol-hamīd (- 20c)

تاریخ تألیف: ذیحجه ۱۳۲۸ق؛ محل تألیف: سنندج

چون مؤلف پس از تأسیس مدرسه معرفت در کردستان، به سمت آموزگاری آن برگزیده شده بود، کتاب حاضر را در بیان اصول و فروع دین بر مبانی اهل سنت و بر مذهب شافعی نگاشته است.

آغاز:چون جهت جمعی از پزشکان بزرگ و ترقی خواهان

سترگ افتتاح مدرسه مبارکه معرفت در سنندج کردستان گردید
انجام:و باید دنیا را پر از عدالت نماید تفصیل وجود حضرت مهدی در این مختصر مناسبت ندارد و وظیفه دوره تام است

یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: عبدالوهاب بن ملاعلی امام خانقاه حاج شیخ مصطفی شقر، تا: جمادی الاول۱۳۳۱ق، جا: حجره کهریزه؛ ۱۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۱-۲۱]

● **هدایة الاطفال** / کلام و اعتقادات / فارسی
hedāya-tol atfāl
مختصری در اصول دین برای آموزش کودکان در چند «فصل» و هر فصل در چند درس.
آغاز:بسمله، الحمد لله رب العالمین و الصلاة علی خاتم المرسلین ... (فصل اول در اصول دین و ...) درس اول: اصل دین بنا بر مذهب ما و اهل سنت و جماعت باور کردن و گرویدن بر پنج مطلب است.

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۹۷۴
آغاز:برابر؛ **انجام:**درس دوم در مسائل فروع دین ... حضرت شافعی اسم ونسب ایشان ابو عبدالله محمد بن ادریس بن عباس.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۹گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۲-۲۴۱]

← هدایة الاعتقاد > هدایة من العباد

● **هدایة الاعلام فی ترجمة کفایة الاحکام** / فقه / فارسی
hedāyat-ol a‘lām fī tarjomat-e kefāyat-ol ahkām
اردکانی، محمد علی بن محمد حسن، قرن ۱۳ قمری
ardakānī, mohammad ‘alī ebn-e mohammad hasan(-19c)
وابسته به: کفایة الاحکام = کفایة الفقه = کفایة المقتصد؛ محقق سبزواری، محمد باقر بن محمد مؤمن (۱۰۱۷-۱۰۹۰ق)
به درخواست: شاهزاده محمد ولی میرزا محمد علی اردکانی
ترجمه‌ای است بر «کفایة المقتصد» محقق سبزواری که در دو جزء صورت پذیرفته است: جزء اول شامل کتاب تجارت تا نکاح و جزء دوم شامل کتاب طلاق تا مواریث است.ترجمه جلد اول آن در روز جمعه ۱۵ جمادی الثانی ۱۲۴۰ق به پایان رسیده است.
آغاز:بسمله الحمدلله اقراراً بترادف آلائه و نعمائه ... اما بعد چنین می‌گوید مستمند ... ابن محمد حسن الاردکانی محمد علی ... که چون از برکات عهد و اوان

انجام: و موید آن است عدم ظهور فائده مگر بنابر قول شیخ مفید رحمه الله

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۲-طباطبائی
آغاز و انجام: برابر
مشتمل بر دو جزء کتاب؛ خط: نسخ خوش، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۴۰ق؛ مجدول؛ ۳۹۲گ، ۲۳سطر، قطع: رحلی [ف: ۲۴-۵۰]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۶۷۸-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲-۱۲]
۲. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۸۷
آغاز:آیات و اخباری که بر طلاق دلالت دارد بدون تقیید به صیغه ای و از مفهوم حصر در خبر جواب به اینکه آنچه ما ذکر کردیم؛
انجام:معتق معتق که منعم منعم است ارث می‌برد و هر چند که به یک واسطه یا چندین واسطه باشد
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، در حیات مرلف؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ظاهراً به خط مؤلف تصحیح شده؛ تعداد صفحات: ۲۲۹گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲-۳۵]
۳. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۸۹
آغاز:تابع پست ترین راویان است چون نتیجه ای که تابع اخس از مقدمتین است پس اگر آن یک نفر امامی ممدوح است
جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، در عصر مترجم؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح توسط مؤلف؛ ۲۷۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲-۳۶]
۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۲
آغاز:برابر
ازاول کتاب تجارت تا آخر کتاب میراث؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۴۵۲گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۲-۲۳]

● **هدایة الاعمی = هدایة الاعمی و منازل الاولیاء** /
عرفان و تصوف / فارسی
hedāya-tol a‘mā = hedāya-tol a‘mā va manāzel-el owlīyā’
خباز کشمیری، محمد حسین
xabbāz-e kešmīrī, mohammad hoseyn
در اصول و فروع توحید و پاره‌ای از مسائل اعتقادی و عرفانی و بعضی از آداب تصوف و آداب لقا و دیدار شیوخ و اقطاب این گروه، با تضمین بعضی از آیات و احادیث مروی از طریق اهل سنت و اشعار عرفا و صوفیان و مؤلف خواسته است که بین شریعت و طریقت جمع کند.دارای هیجده «باب»: ۱.بیان آن‌که از تفصیل و از وحدت کثرت ظاهر می‌شود؛ ۲. در جامعیت انسان؛ ۳. بیان ایمان؛ ۴. بیان معرفت حق تعالی؛ ۵. بیان شریعت طریقت و حقیقت؛ ۶. بیان شریعت طریقت، حقیقت و حقیقه الحقایق، که وجه نفی و اثبات باشد؛ ۷. بیان شریعت، طریقت

حقیقت از وجه فنا و بقا؛ ۸ بیان نبوت و ولایت و احوال آن؛ ۹. بیان کرامت، کهانت و استدراج؛ ۱۰.بیان علم و حقیقت؛ ۱۱. توکل؛ ۱۲. در وجد و سماع و حقیقت آن؛ ۱۳. در تغنی و مزامیر و آواز خوش شنیدن و مذمت آن؛ ۱۴. بیان حسن دیدن و حقیقت آن؛ ۱۵. بیان باغ و گلزار دیدن؛ ۱۶. عبادت حق تعالی؛ ۱۷. در مذمت بدعت؛ ۱۸. در شرف رسالت حضرت ختمی مرتبت و مطالب دیگر. وی از موالیان اهل سنت و از مریدان خواجه اسحاق کشمیری است و در شعر حسین تخلص کرده است.

آغاز:الحمدلله الذی خلق السماوات و الارض و جعل الظلمات و النور ... بدان ای طالب حق و سالک راه مطلق.

انجام:هیچ فانی چون نماندم هیچ مات×× کشته ام خام بودم پخته گشتم سوختم

[فهرست عمومی لنینگراد ص ۶۰۵؛ انستیتوی تاجیکستان ۱۱۱/۳]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۹۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: شاه محمد بن محمد یعقوب، تا: ۲۴ شعبان ۱۱۴۶ق؛ تملک: قائم خان، عبدالله بن عمر ولد بخش پنوازی؛ ۱۸۵گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۱-۵۱۳]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۵۱۵

بی‌کا، تا: ۱۲۳۱ق؛ خریداری از میردادخان [رایانه]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۴۰۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، کا: عبدالغفار خان، تا: ۱۲۸۸ق؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج، ۸۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [اهدائی رهبر: ۵-۲۲۴]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۶۶۴ ض

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۱۶۹

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از رضا میدانی [رایانه]

← هدایة الاعمی و منازل الاولیاء ≻ هدایة الاعمی

● هدایة الافکار الی مذاهب الائمة الاطهار / فقه / عربی

hedāyat-ul afkār ilā maḏāhib-il a’immat-il aṭhār

صنعانی، ابراهیم بن محمد، - ۹۱۴ قمری

san‘ānī, ebrāhīm ebn-e mohammad(- 1509)

وابسته به: الازهار فی فقه الائمة الاطهار؛ یمنی، احمد بن یحیی (۷۷۵-۸۴۰ق)

شرح مختصری است بر کتاب «الازهار فی فقه الائمة الاطهار» امام مهدی احمد بن یحیی مرتضی حسنی (-۸۴۰ق)با اشاره بسیار کوتاه به ادله مسائل و آراء ائمه زیدیه مخصوصاً قدمای آنان که شارح می‌گوید جامع بین دو فضیلت اجتهاد و جهاد بودند.

آغاز:التقلید فی مسائل الفروع العملیه القطعیة والظنیة جایز لغیر مجتهد الافی عملی یترتب علی علمی

انجام:تأخیر القسمة فان استعجل ترک له نصیب اکثر الحمل عادة وهو اربعة ذکور والله اعلم وأحکم

[مؤلفات الزیدیه ۱۵۹/۳]

شروح و حواشی:

۱- شرح هدایة الافکار؛ جحافی، عزالدین

۲- حواشی هدایة الافکار الی معانی الازهار

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۲۴۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول، مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۲۳۰گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۹/۵×۳۳/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۴۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۵۹۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن عبدالله الشرقی سناداد، تا: پنج‌شنبه ۲۶ رمضان ۱۰۹۷ق؛ با علامت بلاغ، محشی؛ تملک: محمد بن عبدالله بن حسین در ۱۱۲۹؛ ۱۷۲گ، ۱۶سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۳۰-۲۴۲]

← هدایة الافکار الی معانی الازهار فی فقه العترة الاطهار ≻ هدایة الافکار الی مذاهب الائمة الاطهار

● الهدایة الی حبوة المیراث / فقه / عربی

al-hidāya ilā ḥibwat-il mīrāṯ

عوامی بحرانی، علی بن جعفر، ق۱۴ قمری

‘avāmī bahrānī, ‘alī ebn-e ja‘far(- 20c)

تاریخ تألیف: یک‌شنبه ۲۵ صفر ۱۳۴۲ق

مسائل مخصوص حبوة و ارثی که از مرده به فرزند بزرگش اختصاص دارد با استدلال مختصر و نقل بعضی از اقوال،طی ده «وجه»: ۱. فی الحبوة و مأخذها؛ ۲. من المحبوبها؛ ۳. هل یشترط فی الحبوة شروط؛ ۴. فی من لم یتحقق ایمانه؛ ۵. هل یلزم القضاء فی الحبوة؛ ۶. هل تعطی الحبوة مجاناً؛ ۷. هل تعطی الحبوة مستحقها عند استغراق الدین للترکة؛ ۸. هل تصح الحبوة لو لم یبق للورثة شیء بعدها؛ ۹. فی الوصیة بها وعدمها؛ ۱۰. فی تمیزها.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۸۹۸

آغاز:الحمدلله أول محمود و آخر معبود الدال علی ذاته بذاته المتنزه عن مجانسة مخلوقاته و ملائمة کیفیاته؛ **انجام:**حصل الفراغ من تسویدها علی ید مؤلفها

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح به خط یکی از نوه‌های مؤلف؛
جلد: تیماج، ۳۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۱۸-۹۰]

● **الهداية الى حضرة العلمية** / تجوید / عربی

al-hidāya ilā ḥaḍrat-il ‘ilmīya

عمادی، محمد بن عمر، قرن ۸ قمری

‘emādī, mohammad ebn-e ‘omar(- 14c)

اهداء به: ناصر الملک امیر حسین صوفی

نام مؤلف در دیباچه نسخه نیامده اما در آخر مبحث استعاذه ــ فصل اول از قسم سوم ــ استیفای کلام را به تألیف دیگرش «مبرز المعانی فی شرح الشاطبیه» ارجاع داده است، بنابراین مؤلف، حافظ محمد بن عمر بن علی بن احمد عمادی از حافظان و قراء نیمه دوم قرن هشتم خواهدبود. کتاب مفیدی است در عمده مباحث تجوید و دارای یک «مقدمه» و چهار «قسم»:۱. بیان مخارج و صفاتها، در چهار فصل؛۲. ذکر اسامی الائمه السبعه و رواتهم؛۳. بیان القراءت القیاسیه المطردة المتایده بالسماع [در نوزده فصل]؛۴. بیان الخلافات المفیده فی القران فی ام القران مالک یوم الدین.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۱۱۵

آغاز:الحمدلله الذی انزل القران شفاء لما فی الصدر و جعله شافعا مشفعا علی تلاوته الحور؛ **انجام:**و اجعل القران نورافی صدورنا و ورا فی قبورنا و فاءزا یوم القیمه الی دار السلام صل علی نبیک محمد صلی الله علیه و اله و سلم تسلیما کثیرا

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۸۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۲۳-۱۳۷]

● **الهداية الى علوم الدراية = دراية الحديث = بداية الهداية** / درایه / عربی

al-hidāya ilā ‘ulūm-id dirāya = dirāyat-ul ḥadīṯ = bidāyat-ul hidāya

ابن جزری، محمد بن محمد، ۷۵۱ – ۸۳۳ ؟ قمری

ebn-e jazarī, mohammad ebn-e mohammad (1351 - 1430)

تاریخ تألیف: ۵ ربیع الاول ۸۰۷ق؛ محل تألیف: سمرقند

منظومه‌ای در علم درائه و شناخت انواع حدیث و برخی از راویان است.با این عناوین: آداب طالب الحدیث، انواع العو، کیفیة السماء و التحمل، کتابة الحدیث و ضبطه، انواع الاخذ و التحمل، کیفیة روایة الحدیث و شرط آدابه و آداب المحدث، من تقبل روایة و من ترد، من خلط آخر عمره، القاب الحدیث، معرفة الصحابة، التابعین، الاخوة و الاخوات، الکنی، معرفة المنسوبین الی غیر آبائهم، اوطان الرواة و قبائلهم و بلدانهم، المبهمات، المتشابهین فی الاسم و النسب المتمایزین اباً لتقدیم و التأخیر، تاریخ وفات العلماء. این کتاب در فهرست دانشگاه (۲۹۵۶/۱۲) به نام «بداية الهداية» ودر سپهسالار (۴۰۷/۴) به نام «دراية الحديث» ودر سپهسالار (۷۵۵/۵) به نام «الهدايه فی الدراية»نامیده شده است.

آغاز:یقول راجی عفو رب روف×× محمد بن الجزری السلفی / الحمدلله علی هدایته×× الی حدیث المصطفی و سنته

انجام:بعد الصلاة والسلام الدائم×× علی النبی المصطفی من هاشم

چاپ: جده، مکتبة العلم، ۱۴۱۳ ق، ۱۳۹ ص

[الاوقاف العامة بغداد ۳۰۸/۱؛ الکشف ۲۰۴۲/۲]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۹۶۰

آغاز:بسمله. و به نستعین فی اتمامه. قال شیخنا و سیدنا ... ابوالخیر محمد ... الجزری الشافعی ... الحمدلله علی بدایة نهایتها علم الحدیث و هدایة غایتها المصیر الی زمرة اهل الروایة و التحدیث؛

انجام:اذا فقد الناس العراقی حافظا×× امام هدی حبرافانت لهم ولی

و اتفق اتمام هذا الکتاب فی الخامس من شهر ربیع الاول سنة ۸۰۷ بمدینة سمرقند المحروسة.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹ و ۱۰؛ کاغذ: سمرقندی، ۱۳۱گ، ۱۵سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۲-۲۹۵۶]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۸۸۷/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق ریز، کا: حاج بن منصور احسایی، تا: ۳ محرم۱۰۵۱ق، جا: اصفهان؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: اصفهانی، ۴گ (۸۹ر-۹۲پ)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۴-۴۰۷]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۶۹۴۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، با بلاغ مقابله؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ ۱۰گ (۱پ-۱۰پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [اهدائی رهبر: ۸-۳۶]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۶۴۲/۱

همان نسخه بالا [مؤید: ۲-۱۴۹]

۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۸۸۷/۲

بی‌کا، بی‌تا [ف: ۵-۷۵۵]

● **هداية الامة** / کلام و اعتقادات / فارسی

hedāya-tol omma

کجوری، محمد باقر بن مهدی، ق۱۰ قمری

kajūrī, mohammad bāqer ebn-e mahdī(- 16c)

تاریخ تألیف: جمعه ۱۴ ربیع الثانی ۱۲۶۰ق؛ محل تألیف: کربلا

در اثبات امامت مطلقه و خاصه با ادله عقلیه و نقلیه در کتاب و سنت، در دو باب: ۱. در امامت مطلقه؛۲. در امامت خاصه.

آغاز:الحمدلله الذی تفرد بکمال الالوهیة و تعالی شأنه بجلال الربوبیة ... اما بعد پس غرض از تحریر این وجیزه
انجام:و لا تفرق بیننا و بینه و بین آبائه الطاهرین فی الدنیا و الاخرة طرفة عین أبداً برحمتک یا أرحم الراحمین
[فهرستواره منزوی ۶۰۳/۹]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۶۴۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۰؛ تملک: ریحان الله الموسوی به تاریخ شعبان ۱۳۱۸ در کربلا با مهر: «العبد ریحان الله الموسوی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۴۹گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۰-۴۳]

● **هدایة الامة** / گوناگون / فارسی

hedāyat-ol omma

اسدی حبیبی، نظر علی بن ابوالحسن، ق۱۴ قمری
asadī habībī, nazar ʻalī ebn-e ab-ol-hasan(- 20c)

تاریخ تألیف:۱۳۷۱ق
جنگی است مشتمل بر اشعاری از مؤلف با تخلص «عاصی» و منتخباتی از کتاب «کنز الواعظین» غلامرضا کوبنانی یزدی، و در پایان اشعاری در واقعه توپ‌بندی گنبد مطهر حضرت امام رضا علیه السلام از مؤلف و دیگران. به این جنگ در سال ۱۳۷۱ق هنگامی که مؤلف در کتابخانه آستانقدس رضوی به کار ضبط اسناد و ارقام اشتغال داشت، شروع شده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۹۴۱
آغاز:این بنده خاطی ... در عهد جوانی و توانائی شامل عنایات الهی شده بتوفیقات یزدانی این مجموعه گلچین بتحریر در آورده
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مهر: «الراجی عبد الحسین» (بیضوی)؛ ۱۸۰گ، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۵-۳۷۲]

● **هدایة الامة الی احکام الائمة = اثنا عشریات** / کلام و اعتقادات، حدیث / عربی

hedāyat-ol umma ilā aḥkām-il aʼimma = iṯnā ʻašarīyāt

حر عاملی، محمد بن حسن، ۱۰۳۳ - ۱۱۰۴ قمری
horr-e ʻāmelī, mohammad ebn-e hasan (1624 - 1693)

وابسته به: تفصیل وسائل الشیعة الی تحصیل مسائل الشریعة = وسائل الشیعة؛ حر عاملی، محمد بن حسن (۱۰۳۳-۱۱۰۴ق)
تاریخ تألیف: شب عید قربان ۱۰۹۱ق
مسائل اعتقادی و احکام فقهی که درآنها نص و روایتی از ائمه هدی علیهم السلام روایت شده، دراین کتاب به نقل از کتاب‌های مورد اعتماد مؤلف آورده شده و روایت‌هایی که دارای معارضت بود و درآنها گفتگویی هست نمی‌آورد.

این کتاب از کتاب معروف مؤلف «وسائل الشیعه» گرفته شده و دارای دوازده «مقدمه» می‌باشد دراصل تکلیف، پس ازآن اصول دین پنج‌گانه هرکدام در دوازده «مطلب»، پس ازآن هریک از چهارقسم فقهی (عبادات، عقود، ایقاعات، احکام) دردوازده «کتاب»، پس ازآن دوازده «خاتمه» دربیان مصادر مؤلف و متفرقات دیگر که مربوط به موضوع کتاب می‌باشد، هریک از اصول پنج‌گانه این مجموعه و کتاب‌های فقهی آن دارای دوازده فصل است و به مناسبت تقسیمات دوازدهی این کتاب به نام «اثنی عشریه» نیز دربعضی منابع نامیده شده است.
اصول عقاید:۱. فی العقل، ۲. فی العلم، ۳. فی معرفة الله، ۴. فی العدل، ۵. فی النبوة، ۶. فی الامامة، ۷. فی المعاد، ۸. بیان الاسلام و الایمان و الفکر، ۹. فیما ینبغی تعلمه و العمل به، ۱۰. فیمن یؤخذ عنهم العلم، ۱۱. فی جملة من العبادات الواجبة و کفر منکرها، ۱۲. فی جملة من الاحکام المشترکة بین العبادات.
خاتمه شامل دوازده«فایده» حدیثی و رجالی، نظیر فوائد دوازده‌گانه مذکور در خاتمه وسائل الشیعه:۱. اعلموا ایها الاخوان فی الدین المشارکون فی متابعة الائمة المعصومین علیهم السلام انی لما فرغت من تألیف الکتاب الکبیر، ۲.ذکر جملة من الکتب التی نقلت منها احادیث هذا الکتاب، ۳.احوال الکتب المذکورة و مؤلفیها، ۴. ذکر سفراء المهدی (عج) و الثقات الذین کانت ترد علیهم التوقیعات منه (ع) و الجماعة الذین شاهدوه (ع)، ۵. ذکر شهادة جمع کثیر من علمائنا بصحة الکتب التی نقلنا منها و امثالها و ثبوت ما فیها من النقل عنهم (ع)، ۶. ذکر اصحاب الاجماع الذین اجمعت العصابة علی تصحیح مایصح عنهم، ۷. ذکر جملة من الاصول و الکتب المعتمدة التی شهد لها علماء الرجال و غیرهم بالثبوت و الصحة، ۸. فی الجماعة الذین و ثقهم الائمة (ع) او اثنوا علیهم اوامروا بالرجوع الیهم، ۹. ذکر بعض القرائن التی تقترن بالخبر، ۱۰. ذکر نبذة من الاستدلال علی صحة احادیث الکتب المشار الیها و امثالها و وجوب العمل بها و ضعف الاصطلاح الجدید علی تقسیم الحدیث الی اربعة اقسام، ۱۱. اعلم انه اذا اطلق فی الروایة قولنا (ع) فالمراد النبی (ص)، ۱۲. قال الشیخ حسن فی المنتقی یتفق فی بعض الاحادیث عدم التصریح باسم الامام.
آغاز:الحمدلله علی الهدایة الی توحیده و العدل و الولایة و الصلاة و السلام ... و بعد، فیقول الفقیر الی الغنی محمد بن الحسن ... هذه رسالة مشتملة علی ما لابد منه من الاحکام.
انجام:تطلع علی انه لا فرق فی التعبیر بین الظاهر و الضمیر انتهی و هو جید جداً
[الذریعة ۱۷۱/۲۵؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۵۴۳/۴؛ دنا ۱۰: ۱۱۳۷-۱۱۴۱ (۱۱۵ نسخه)]

شروح و حواشی:
۱- نور ساطع = ترجمه بدایة الهدایة = شرح بدایة الهدایة؛ کشمیری، محمد مراد بن محمد صادق (- قرن ۱۱)

۲- کشف الدرایة فی ترجمة البدایة = کشف الهدایة فی شرح البدایة؛ فراهی، محمد جعفر بن سلیمان (- قرن ۱۲)
۳- مشارق المهتدین فی الاحکام المأثورة عن الهداة المهدیین؛ رضوی اصفهانی، محمد باقر بن محمد تقی (- قرن ۱۲)
۴- منتخب الهدایة فی ادلة البدایة؛ قاری هروی، محمد طاهر بن عبدالله (-قرن ۱۲)
۵- انوار الدرایة فی شرح بدایة الهدایة؛ بحرانی اصبعی، عبدالحسین بن احمد (-قرن ۱۲)
۶- هدایة الامة الی احکام الائمة (منتخب)؛ حسینی موسوی، شبر بن محمد (-قرن ۱۲)
۷- شرح بدایة الهدایة؛ حسنی بهبهانی، محمد علی بن محمد مؤمن (-۱۲)
۸- فهرس کتاب هدایة الامة الی احکام الائمة؛ حر عاملی، محمد بن حسن (۱۰۳۳-۱۱۰۴ق)
۹- بدایة الهدایة؛ حر عاملی، محمد بن حسن (۱۰۳۳-۱۱۰۴ق)
۱۰- نهایة البدایة لبدایة الهدایة؛ حسینی نائینی، محمد بن محمد باقر (۱۰۸۰-۱۱۴۰ق)
۱۱- حاوی نخب الادلة و الاقوال فیما لایجوز جهله فی العقائد و الاعمال؛ خزاعی اصفهانی، محمد مقیم بن درویش محمد (-۱۱۶۵ق)
۱۲- التحفة الحسینیة؛ خراسانی، ابراهیم بن یعقوب (- قرن ۱۳)
۱۳- شرح هدایة الامة؛ نوری مازندرانی، مرتضی قلی بن میرزا بابا (-۱۳)
۱۴- السوانح النظریة فی شرح البدایة الحریة؛ آل عصفور، حسین بن محمد (۱۱۴۷-۱۲۱۶ق)
۱۵- مصابیح الهدایة فی شرح البدایة؛ قزوینی، محمد حسن بن محمد معصوم (-۱۲۴۰ق)
۱۶- وسیلة اهل الدرایة = شرح بدایة الهدایة؛ آل عصفور، محمد علی بن محمد نقی (۱۲۸۹-۱۳۵۰ق)
۱۷- التحفة الحسینیة؛ موسوی خراسانی، ابراهیم بن یعقوب
۱۸- بدایة الهدایة (ترجمه) (۳عنوان)
۱۹- شرح بدایة الهدایة (۲عنوان)
۲۰- مجاری المرام فی شرح بدایة الاحکام

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۱۶
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: صفر ۱۰۹۰ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۳۹۱گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۸سم [ف: ۱-۵۸۹]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۱۷
ج ۲؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۶ ربیع الاول۱۰۹۱ق؛ تملک: مؤلف و محمد رضا پسر او در ۱۱۰۶، محمد صالح هروی؛ ۴۰۶گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۲/۳×۱۸/۷سم [ف: ۱-۵۸۹]

۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۶
آغاز: ... و بعد فیقول الفقیر الی الله الغنی محمد بن حسن الحر العاملی، هذا رسالة مشتملة علی ما لابد منه من الاحکام الثانیه؛ **انجام:** علی الرجل یدرکه شهر رمضان فی السفر فیعلم الایام و المکان علیه.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز؛ تملک: محمد رشید بن محمد علی؛ ۲۵۱گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۱-۴۶]

۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۴۱۶
آغاز: الیه ما کان صلی الله فی ثوابه؛ **انجام:** وسئل الصادق علیه السلام
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی به نشانه‌های «ص» و «منه»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۲۱گ، ۱۸سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱/۵×۱۶سم [ف: ۳-۹۵۴]

۵. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۶۷۶
آغاز: بسمله الحمدلله علی افضاله و الصلوة علی محمد و آله و بعد فیقول ...
از کتاب وصایا تا اواخر خاتمه کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱، در حیات مؤلف؛ افتادگی: انجام؛ محشی با امضاء منه سلمه الله؛ ۱۷۳گ، ۲۲ سطر (۱۰/۵×۱۷)، اندازه: ۱۷/۵×۲۵سم [ف: ۳-۸۲۸]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۴۰۱
از کتاب یازدهم عقود یا وصایا تا می‌رسد به مشیخه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ یک برگ افتاده؛ ۲۸۱گ، ۲۶سطر، اندازه: ۱۲/۸×۲۴/۷سم [ف: ۱-۵۸۹]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۱۳۹
آغاز: ینبغی اجتناب العلوم المنهی عنها و هی اثنا عشر؛ **انجام:** قال یجوز قیل ارایت ان کان هبة قال یجوز.
ج۲، از آخرین سطور باب دوم عقود تا پایان کتاب الوقوف و الصدقات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخرقرن۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ محشی غالباً فارسی و بعضاً عربی با رمز «منه سلمه الله»؛ اهدایی: کاظم مدیر شانه چی، آبان ۱۳۶۲؛ جلد: مقوا، ۳۴گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۷/۲×۲۴/۷سم [ف: ۱۴-۶۳۶]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۳۹۴
آغاز: لاتؤاخذ الاکولة و الاکولة الکبیرة من الشاة؛ **انجام:** و روی فی هدی الکعبة انه ینحر و یطعم الحاج و سئل علیه السلام عمن مات.
ج۲، مشتمل برکتب زکات، صدقات، خمس، صوم، اعتکاف و حج است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخرقرن۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف: میرزا اسدالله فاضلی، تیر ۱۳۶۲؛ جلد: مقوا، ۱۰۴گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۲/۲×۲۴سم [ف: ۱۴-۶۳۶]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۰۶۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** قال الصادق (ع) تکره الصلوة فی الفراء الاماصنع فی ارض الحجاز اوما عملت منه زکوة.
ج۱، ازابتدای کتاب تا انتهای طهارت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخرقرن۱۱؛ مصحح، مقابله شده، محشی باجملات «منه دام ظله، منه رحمه الله»؛ واقف: فاضلخان، ۱۰۶۵؛ جلد: تیماج، ۱۰۱گ،

۲۲سطر، اندازه: ۱۲×۲۳/۳سم [ف: ۱۴-۶۳۵]

۱۰. بیرجند؛ دیانی؛ شماره نسخه:۳۷

جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲۰۷گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۴/۵سم [ف: -۳۷]

۱۱. بیرجند؛ دیانی؛ شماره نسخه:۴۷

انجام:و بالجملة کان لایختلف فی عدالته و التوقیعات تخرج علی یده الی الشیعة فی المهمات لاتفرق الشیعة ...

از آغاز کتاب العقود تا اواخر خاتمه کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ ۲۱۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۵سم [ف: -۴۴]

۱۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۰۵۵

ج۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۳۰۰گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۲/۶×۲۴سم [ف: ۱-۵۸۹]

۱۳. مشهد؛ مدیر شانه چی؛ شماره نسخه:۱۴۴

ج ۳ بیع تا آخر (فائده سوم در احوال کتب و مؤلفان آنها)؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی با عبارت «سلمه الله»؛ قطع: وزیری [نشریه: ۵-۶۱۱]

۱۴. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۵۶ - ج

از آغاز تا پایان اعتکاف حواشی دارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ واقف: دوست محمد، ۱۲ شوال ۱۱۳۷؛ ۲۸۸گ، ۱۹سطر (۱۲×۱۸)، اندازه: ۱۷/۵×۲۴/۵سم [ف: -۵۰۶]

۱۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۰۱۱

خط: نسخ، کا: فتح الله بن حاجی محمد نسایی، تا: ربیع الثانی ۱۰۹۰ق؛ ۳۴۸گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱-۵۸۹]

۱۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۶۵۲

از کتاب الزکاة تا پایان جزو دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۹۱ق؛ ۳۳۳گ، ۲۲سطر (۷×۱۷)، اندازه: ۱۲×۲۴سم [ف: ۱۷-۱۸۷]

۱۷. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۰۴-عکسی

آغاز:برابر؛ **انجام:**بین الظاهر و الضمیر.

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: شب اضحی ۱۰۹۱ق؛ با سرلوح، مجدول؛ ۸۷۵ص، ۲۳سطر [عکسی ف: ۱-۴۰۶]

۱۸. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۴۲۱

آغاز:برابر**انجام:** فی غیر طریق المدینة فاذا کان حد الشجرة.

از آغاز تا مواقیت حج، شامل جلد اول و مقداری از جلد دوم؛ خط: نسخ، کا: ابوطالب بن جمشید طالقانی(جلد اول)، محمد صالح بن سالم بن زکی جزائری(کتاب زکوة)، تا: محرم۱۰۹۱ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، مقابله شده؛ مهر: «العبد محمد صالح الجزائری» (بیضوی)؛ واقف: محمد قاسم، ۱۱۰۹ق؛ ۲۹۵گ، ۲۲و۲۴سطر (۱۱×۱۸-۱۸/۵)، اندازه: ۱۹×۲۴سم [ف: -۳۴۹]

۱۹. زهان؛ مدرسه جعفریه زهان؛ شماره نسخه:۳۴

آغاز:عقله و عدوه جهله و قال علی (ع) ما عبدالله بشیء افضل من العقل؛ **انجام:**فقد فرغ من صلاته و قال (ع) اذا نسی ان یسلم خلف الامام اجزاه تسلیم الامام

از اوائل کتاب تا باب تشهد در نماز؛ خط: نسخ، کا: خواجه محمد بن خواجه کلان قائنی، تا: ۱۰۹۱ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: گالینگور، ۲۱۵گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۳×۲۵/۵سم [ف: -۲۹]

۲۰. بیرجند؛ دیانی؛ شماره نسخه:۶۳

از کتاب الزکاة تا پایان کتاب الحج؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۴ شعبان۱۰۹۲ق؛ ۱۶۷گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۸×۲۴/۵سم [ف: -۵۵]

۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۳۷۲

آغاز:و قال علی علیه السلام ستة لاینبغی ان یوموا الناس ولد الزنا و المرتد و الاعرابی بعد الهجرة و شارب الخمر و المحدود و الاغلف؛ **انجام:**یب بقیة حقوق المومن و قد تقدمت فی العشرة و غیرها تم کتاب العبادات ...

ج ۱. از نماز جماعت تا پایان امر به معروف و نهی از منکر؛ خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم بن محمد حسین، تا: ۱۸ جمادی الثانی۱۰۹۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی با جمله دعایی «دام ظله العالی»؛ اهدایی: رهبری، اسفند ۱۳۷۶ [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۸۱۳]

۲۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۲۲۷

آغاز:یدخله النار و فی اتمامها و ترک تخفیفها؛ **انجام:**و روی انه اشخص مکرها و الله اعلم.

ج۱، شامل مبحث صلوة؛ خط: نسخ، کا: محمد تقی بن محسن شریف، تا: جمادی الثانی۱۰۹۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ اهدایی: کاظم مدیر شانه چی، آبان ۱۳۶۲؛ ۲۵۸گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۴-۶۳۵]

مشهد؛ مدیر شانه چی؛ شماره نسخه:۱۴۴

همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۶۱۱]

۲۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۰۸۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**و روی ان الرضا علیه السلام کان یقصر فی سفره من المدینة الی مرو و روی انه اشخص مکرها و الله اعلم.

ج۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۴ذیحجه۱۰۹۲ق، کاتب برخی اوراق: محمد صالح بن سالم بن زکی جزایری و کاتب دیگر نامعلوم؛ مصحح، مقابله شده، محشی باجمله «منه ایده الله»؛ اهدایی: کاظم مدیر شانه چی، آبان ۱۳۶۲؛ جلد: تیماج، ۲۷۱گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۸/۷×۲۴/۷سم [ف: ۱۴-۶۳۴]

۲۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۱۹۲

انجام:اذا طمثت ترجع الی بیتها فاذا طهرت رجعت فقضت ما علیها قد تم کتاب الاعتکاف ...

از آغاز تا پایان کتاب اعتکاف؛ خط: نسخ، کا: عبدالرزاق حسنی سمنانی، تا: غره ربیع الثانی ۱۰۹۲ق (پایان کتاب الصلاه) و ۲۰ ذیقعده ۱۲۷۸ق (پایان کتاب)؛ مصحح، با علامت بلاغ، محشی با نشان «منه سلمه الله»؛ تملک: میرزا ابوالقاسم؛ مهر: «عبده محمد علی بن محمد باقر الموسوی» (بیضی)؛ جلد: تیماج با حک «یاسلطان ابوالحسن علی بن موسی الرضا»، ۲۲۸گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۴۹]

۲۵. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۱۸۳

کتاب الزکاة تا پایان جزء دوم؛ خط: نسخ، کا: رجب علی بن کربلائی مراد علی، تا: یک‌شنبه ۲۳ صفر۱۰۹۳ق؛ ۱۸۸گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۴/۵سم [ف: ۱-۱۳۲]

۲۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۳۷۹

آغاز:الکتاب الحادی عشر کتاب الجهاد و فیه اثنا عشر فصلاً الاول فی وجوبه و شرایطه و ما یناسبها؛ **انجام:**لکن الممارس یطلع علی انه لافرق فی التعبیر بین الظاهر و المضمر انتهی و هو جید.

کتاب الجهاد تاآخر؛ خط: نسخ، کا: عاملی، ابراهیم بن علی، تا: غره رجب ۱۰۹۳ق؛ مصحح؛ مهر: کتابخانه ضیاءالدین نوری (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۲۷۱گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۴/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۴۹]

۲۷. یزد؛ مدرسه خان؛ شماره نسخه:۹۰

خط: نسخ، کا: محمد علی بن سلطان احمد اصفهانی طبسی گیلکی، تا: دوشنبه جمادی الثانی۱۰۹۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: محمد جعفر بن ملا غلامحسین کرد فرامرزی، رمضان ۱۲۸۶؛ ۵۶۷گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۰×۲۶/۵سم [ف: -۷۳]

۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۵۸۸

آغاز:من الطعام ما یسقط من الخوان فساله فقال هذا رزقک؛ **انجام:**و هو جدا جیدا آمین یا رب العالمین

ج۳؛ خط: نسخ، کا: محمد تقی بن محمد محسن شریف، تا: سه‌شنبه ۱۹جمادی الثانی۱۰۹۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، مقابله شده؛ واقف: حسین کی استوان، آبان ۱۳۴۸؛ جلد: تیماج، ۱۵۳گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۱۴-۶۳۸]

۲۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۰۶۳

خط: نسخ، کا: فتح الله بن حاجی محمد نسایی، تا: ۱۰۹۴ق، بدستور محمد بن شاهم؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: ترمه، ۳۰۱گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱-۵۸۹]

۳۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۱۸۶

از زکاة تا کتاب دهم؛ خط: نسخ، کا: محمد فاضل بن محمد رضا، تا: شعبان۱۰۹۵ق؛ محشی با نشان «منه سلمه الله»؛ ۵۶۰گ، ۱۷ سطر (۶×۱۶)، اندازه: ۱۲×۲۴سم [ف: ۵-۷۵۶]

۳۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۰۷۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**قال الصادق (ع) تکره الصلاه فی الفرو الا ما صنع فی ارض الحجار او ماعلمت منه ذکوته

کتاب الطهاره را در ۱۲ باب ؛ کا: محمد معصوم بن محمد ابراهیم، تا: ۱۰۹۵ق؛ مصحح، محشی با نشانه‌های «منه ادام الله فضائله، منه سلمه الله تعالی، کنز اللغه»؛ تملک: ابن علاء الدین محمد حسینی بن سید محمد حسینی، رضا موسوی زنجانی در ۱۳۵۰؛ ۱۱۱گ، ۲۳سطر (۶/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۲×۲۵سم [ف: ۱۷-۴۰۵]

۳۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۰۷

آغاز:علی ذلک و لا دلالة له علی حکم غیر النوم؛ **انجام:**و تکثر فیه من الصلوة علی

کتاب طهارت و صلوة و زکوة و صدقه و خمس و صوم؛ خط: نسخ، کا: محمد سعید بن حاجی درویش محمد زهانی قاینی، تا: ۲۶ ربیع الثانی۱۰۹۶ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف: فهرستی؛ جلد: تیماج، ۲۳۰گ، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۵-۳۶۱]

۳۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۲۸۹۴

آغاز:اذا طلب رأس المال طول الحول مال التجارة اذا طلب بزیادة عنه مال التجارة اذا طلب؛ **انجام:**برابر

ج۴-۱، از کتاب الزکوة تا پایان هدایة الامة؛ خط: نسخ خوش، کا: حاجی محمد بن ملا اسماعیل، تا: ذیحجه ۱۰۹۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۴؛ ۲۹۴گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۴سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۸۱۴]

۳۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۷۸۱

خط: نسخ، کا: محمد تقی، تا: ۲۷ شعبان۱۰۹۸ق، جا: مشهد رضوی، برای ملک حسینا؛ ۱۶۰گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲/۸×۱۸/۹سم [ف: ۱-۵۸۹]

۳۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۷۶۱

از حجر تا آخر، نیمه دوم است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۰۰ق؛ تملک: احمد بن عبدالغفور موسوی عریشی فاطمی؛ مهر: محمد تقی بن محمد باقر شریف؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۴۷گ، ۲۴ سطر (۱۲×۱۸)، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۱۶-۳۵۵]

۳۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۴۸۳

خط: نسخ، کا: صلاح بن عبدالله، تا: شنبه ۱۸ جمادی الثانی۱۱۰۰ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: حاجی الحرمین حاج محسن مکاری به سال ۱۲۱۶؛ جلد: تیماج، ۳۳۵گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۹×۲۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۴۹]

۳۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۹۴۵

آغاز:بسمله الکتاب الحادی عشر کتاب الجهاد و فیه اثنا عشر فصلا فی وجوبه و شرایطه؛ **انجام:**قیل ارایت ان کتابه هبة؟ قال یجوز. تم الجزء الثانی من کتاب هدایة الامة

جلد دوم آنست و از آغاز کتاب جهاد تا آخر هبه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج، ۱۵سطر (۷/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۳-۱۲۹۷]

۳۸. قائن؛ مدرسه جعفریه؛ شماره نسخه:۱۹۴

کتاب الصلاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ با علامت بلاغ؛ ۳۳۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [کتابخانه‌های قائن: ف: -۱۶۷]

۳۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۶۳۶

آغاز:الحمدلله علی افضاله والصلاة علی محمد وآله ... الکتاب الحادی عشر من العقود وهو کتاب الوصایا من کتاب هدایة الامة الی احکام الائمة (ع) وفیه اثنی عشر باباً؛ **انجام:**السادس فی کراهة ایجاب شیء علی النفس دائماً بنذر وشبهه واستحباب اجتلاب الخیر ودفع الشر بالنذر غیر الدائم.

از وصایا تا پایان کتاب نذر وعهد؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا:

قرن ۱۲؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۴۶گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف مخ: ۵-۲۲۸۵]

۴۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۰۱۰

آغاز:بسمله، الکتاب السادس کتاب العتق ... الاول فی استحبابه و شرایطه و احکامه؛ **انجام:**خاتمة الکتاب و هی تشتمل علی فواید اثنی عشر الاول اعلموا ایها الاخوان فی المشارکون فی متابعة الامة المعصومین علیهم السلام

ج ۳. از «کتاب العتق» تا ابتدای «خاتمه»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ واقف: فاطمه فرزند محمد مومن، مرداد ۱۳۶۴؛ جلد: مقوا، ۱۲۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲۶-۶۷۷]

۴۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۷۴۰

کتاب اطعمه و اشربه تا آخر دیات و خاتمه کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: اصفهانی، ۲۰۲گ، ۱۵ سطر (۱۲/۵×۷/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۳-۸۷۱]

۴۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۴۰۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**و قال الباقر علیه السلام ان الله عزوجل یقول (اذا ضربتم فی الارض فلیس علیکم)

از آغاز کتاب طهارت تا بخشی از مسائل نماز مسافر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ این نسخه را علامه شیخ محمد حسین فرزند محمد خلیل شیرازی عسکری به حضرت آیة الله مرعشی نجفی اهداء نموده؛ جلد: تیماج، ۱۲۴گ، ۲۵-۲۹سطر (۱۴×۲۳)، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۳۱-۳۵۶]

۴۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۷۷۵

آغاز: ... فقال بعد الزوال بقدم أو نحو ذلک إلا فی یوم الجمعة أو فی السفر؛ **انجام:** و جمیع الأمان لیلاً و نهاراً بما قدر علیه و بما شاء إلا نوافل الظهرین فی غیر الأربعة ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی، با قلم‌خوردگی؛ مهر: «میرزا ابراهیم بن میرزا لطیف» (بیضی)؛ کاغذ: سمرقندی، ۲۱۰گ، ۱۷سطر (۷/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۲۹-۵۷۸]

۴۴. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۳۰۰

آغاز:برابر

از اول تا آخر کتاب دوازدهم، امر بمعروف و نهی از منکر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ با خط مؤلف درهامش؛ تملک: محمد زکی بن محمد نقی موسوی که به برادرش حجة الاسلام رشتی سید محمد باقر هدیه کرده؛ مهر: حاج سید سعید؛ ۳۹۸گ، ۲۱ سطر (۱۱/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۸×۲۴/۵سم [ف: ۱-۲۵۴]

۴۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۶۶۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**روی انه اشخص مکرما ... و صلی الله علی محمد و آله اجمعین

ج ۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام (اندکی از نخستین و آخرین ورق ساقط)؛ محشی بارمز«منه ره»؛ ۲۸۱گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲/۲×۱۸/۷سم [ف: ۱۴-۶۳۴]

۴۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۲۸۸

آغاز:الارض اطلاعه فاخترتک منها فجهلتک؛ **انجام:**روی انه انخفض (لا یقرء) مکرها و الله اعلم تمت.

طهارت و صلاة و از عبادات نیز نماز و شرایط آنرا بحث می‌کند؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: محتملاًقرن۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ ۲۷۱گ، ۱۲سطر (۱۳/۵×۱۸)، اندازه: ۱۹/۵×۲۴/۵سم [ف: ۹-۲۷۶]

۴۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۸۲

آغاز:بسملة.حمدلة ... و آله الطاهرین. و بعد فیقول الفقیر الی الله الغنی محمد بن الحسن الحر العاملی عامله الله بلطفه الخفی: کتاب الزکاه من کتاب هدایة الی احکام الائمة (ع) ... و هو الکتاب الثالث من کتاب العبادات و فیه اثنی عشر بابا. الاول فی وجوبها و ما یناسبه، و فیه اثنی عشر بحشا. الاول فی وجوبها و احادیثه کثیرة نذکر منها اثنی عشر ... قال علیه السلام؛ **انجام:**که پایان کتاب امر به معروف و نهی از منکر باشد چنین است: و قال (ع) من حبس حق المؤمن اقامه الله یوم القیامة ... (یب)بقیة حقوق المؤمن و قد تقدمت فی العشرة و غیرها. قدتم بعون الله و حسن توفیقه بیدی الفانیة ... محمد حسین بن سلطان علی م.م

در زکات تا کتاب ثانی عشر (دوازدهم) در امر به معروف و نهی از منکر؛ خط: نسخ خوش، کا: محمد حسین بن سلطان علی، تا: قرن ۱۲؛ ۱۶۷گ، ۲۲سطر (۸×۱۳/۵)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۱۱-۲۵۵]

۴۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۳۴۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ واقف: ملا احمد بن کربلایی ابوالحسن، ۱۲۴۷؛ ۲۰۳گ، ۱۴ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۶-۵۱۷]

۴۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۷۲۰

حج است تا دیات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ واقف: دختر محمد طاهر هروی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۶۷گ، ۲۳ سطر (۱۲×۱۸)، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۱۶-۳۴۵]

۵۰. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه:۱۶۸

کتاب الطهارة و تا پایان الجلود و احکامها؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۰۱گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۳/۵سم [ف: ۱-۱۳۸]

۵۱. زهان؛ مدرسه جعفریه زهان؛ شماره نسخه:۱۰۸

آغاز:الاستحباب و علی صلاة الجنازة و روی انها تجب علیه اذا راهق الحلم و عرف الصلاة و روی علموا صبیانکم الصلاة و خذوهم بها؛ **انجام:**فمن لم یفعل ذلک فقد روی علی الله هدیته و قال الصادق (ع) المتمم فی السفر کالمقصر فی الحضر ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی، با امضای بلاغ؛ ۸۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: -۸۶]

۵۲. بیرجند؛ دیانی؛ شماره نسخه:۱۲۳

از کتاب الوصایا تا پایان کتاب النذر و العهد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا:

قرن ۱۲؛ ۸۱گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۴/۵سم [ف: -۹۳]

۵۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۲۷۰

آغاز:برابر

جلد اول کتاب و تا حج؛ خط: نسخ، کا: محمد عزیز بن مهدی تفریشی، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ تملک: درویش محمد بن شیخ ابراهیم نجفی العیفاری؛ مهر: کتابخانه مهندس مصطفی شاه علائی؛ ۳۶۵گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۳×۲۳/۵سم [ف: ۴-۸۲]

۵۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۷۶۸

آغاز:الحمدلله علی افضاله ... الکتاب الحادی عشر من العقود وهو کتاب الوصایا من کتاب هدایة الامة الی احکام الائمة؛ **انجام:**التعبیر بین الظاهر والضمیر وهو جید جداً

جلد دوم وازکتاب الوصایا تا آخر؛ خط: نسخ، کا: عبدالله بن نجم الدین، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی، با علامت بلاغ؛ مهر: «نورچشم محمد است حسین» (بیضوی)، «سید حسین موسوی»؛ جلد: تیماج، ۱۵۷گ، ۲۸سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۴۹]

۵۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۹۱ ط

آغاز:تکلموا فی خلق الله و لا تکلموا فی الله فان الکلام فی الله لایزداد صاحبه الا تحیراً و قال ابوعبدالله علیه السلام من نظر فی الله کیف هو هلک؛ **انجام:**تسوؤا رسول الله صلی الله علیه و آله و سروه و روی انها تعرض.

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی از مؤلف با علامت «منه سلمه الله» و میرزا عبدالله با امضای «میرزا عبدالله سلمه الله» که شاید همان میرزا عبدالله افندی صاحب ریاض العلماء باشد؛ ۳۹۱گ، ۲۱ و ۲۲سطر، اندازه: ۲۰×۲۸/۵سم [ف: ۲۴/۲-۱۷۰]

۵۶. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۵۲۴

کتاب الوصایا تا خاتمه و فواید آخر کتاب؛ خط: نسخ، کا: حسن الترغبهی، تا: چهارشنبه ۱۶ صفر۱۱۰۱ق؛ ۳۰۴گ، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۲-۳۳۳]

۵۷. قائن؛ مدرسه جعفریه؛ شماره نسخه:۲۴

آغاز:الکتب الثانی من کتب العبادات کتاب الصلاة وفیه اثنا عشرباباً الباب الاول فی المقدمات وما یناسبها وهی اثنا عشر بحثاً

از ابتدای کتاب الصلاة تا پایان کتاب الخمس؛ خط: نسخ، کا: محمد سعید بن حاجی نوروز، تا: ۸ جمادی الاول۱۱۰۱ق؛ ۱۸۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰/۵سم [کتابخانه‌های قائن: ف:۲۳]

۵۸. بیرجند؛ دیانی؛ شماره نسخه:۱۱۳

از آغاز کتاب الوصایا تا پایان کتاب حدود؛ خط: نسخ، کا: غلامعلی بن محمد سعید، تا: ۱۱۰۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۴۲۲گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: -۸۸]

۵۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۷۱۰

آغاز:برابر؛ **انجام:**و روی ان الرضا علیه السلام کان یقصر فی سفره من المدینة الی مرو و روی انه اشخص مکرها و الله اعلم.

ج۱، از مقدمه تا انتهای صلوة؛ خط: نسخ، کا: محمدمؤمن بن محمد مودی قاینی، تا: ۲۳ذیقعده۱۱۰۷ق؛ مصحح، محشی؛ واقف: محمد باقر مصباح، اسفند ۱۳۶۲؛ ۲۳۱گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷/۶×۲۲/۹سم [ف: ۱۴-۶۳۳]

۶۰. بیرجند؛ دیانی؛ شماره نسخه:۴۵

آغاز:قال لا علی الله البیان لایکلف الله نفسا الا وسعها؛ **انجام:**و قال النبی صلی الله علیه و آله و سلم ویل لتجار امتی من لا والله ویلی والله و ویل لصناع امتی ...

از اوائل مقدمه سوم آغاز کتاب تا اواسط کتاب التجارة؛ خط: نسخ، کا: محمد کاظم بن حاجی قاسم بیرجندی، تا: اواخر جمادی الثانی۱۱۰۷ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۳۴۹گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۴/۵سم [ف: -۴۳]

۶۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۵۹/۱

خط: نسخ، کا: اصفهانی، عبداللطیف بن عبدالرحیم، تا: ذیحجه۱۱۰۷ق؛ افتادگی: آغاز [ف: ۳-۲۵]

۶۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۸۰۵

آغاز:بسمله، حمدله اما بعد فیقول الفقیر الی الله الغنی محمد بن الحسن الحر العاملی عامله الله بلطفه الخفی الکتاب الثامن کتاب الحج؛ **انجام:**قال یجوز قیل ارایت ان کان هبه قال یجوز

ج۲؛ خط: نسخ، کا: محمد طاهر بن میرحسن حسینی، تا: اواخر جمادی الثانی۱۱۰۸ق، جا: مشهد رضوی؛ مصحح، محشی، مقابله شده؛ تملک: محمد حسن رازی در ۱۱۱۸، مسیح بن احمد بن محمد بن معصوم رضوی در ذیحجه ۱۳۲۹؛ واقف: استاد جعفر زاهدی، دی ۱۳۷۷؛ جلد: تیماج، ۲۶۰گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۲۶-۶۷۵]

۶۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۹۶۸

آغاز:بک من الرجس النجس الخبیث المخبث الشیطان الرجیم؛ **انجام:**من اهل الکتاب مرضیین عند اصحابها قال الصادق

خط: نسخ خفی، بی‌کا، تا: ۱۱۰۹ق؛ افتادگی: آغاز و انجام [رایانه]

۶۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۲۸۵

آغاز:الکتاب الثامن کتاب الحج و فیه اثنا عشر باباً الاول فی المقدمات و هی اثنی عشرة الاولی وجوبه؛ **انجام:**برابر

از کتاب الحج تا آخر را شامل است؛ خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد صفی بشرویی، تا: ۱۱۱۰ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۸۳گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸×۲۴/۵سم [ف: ۲۵-۲۷۸]

۶۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۴۸۴

خط: نسخ، کا: ابردمی مشهدی، محمد حسن بن درویش علی، تا: جمادی الثانی۱۱۱۰ق؛ مصحح، محشی، با امضای بلاغ؛ تملک: محمد امین کاشانی در ذیحجه ۱۱۶۲ در شهر سبزوار با مهر «لا اله الا الله الملک الحق المبین محمد امین» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۳۸۲گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۴۹]

۶۶. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۸۶۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**ترجع الی بیتها فاذا طهرت رجعت فقضت ما

علیها تم کتاب الاعتکاف
خط: نسخ، کا: عبدالله بن علی بن عبد المهدی کیاسری، تا: ۱۱۱۱ق؛ ۲۱۵گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۲-۱۸۴]

۶۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۰۶

آغاز:برابر؛ **انجام:**و روی انه اشخص مکرها و الله اعلم
ج ۱، کتاب طهارت و صلوة؛ خط: نسخ، کا: محمد عوض، تا: شنبه ۲۵ صفر ۱۱۱۱ق، جا: مشهد رضوی مدرسه جعفریه؛ نسخه را محمد صادق، در ۱۱۱۵، مقابله و تصحیح نموده؛ واقف: عضدالملک، ۱۳۷۶ق؛ ۲۵۴گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۵-۳۵۸]

۶۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۷۱۲/۴

تنها کتاب صوم؛ خط: نسخ، کا: علی اکبر بن محمد رضا، تا: شوال ۱۱۱۲ق؛ ۳۵گ (۹۰پ - ۱۲۴ر) [ف: ۵-۳۴۴]

۶۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۰۸۸

آغاز:سئل الصادق علیه السلام عن رجل یمس من المراة شیئا ایفسد ذلک صومه او ینقضه؛ **انجام:**قبل از ۸ برگ: یستجب جمیع المال من حلال لاجل النفقة فی الطاعات لمامر و قال الصادق علیه السلام
ج ۲. از اواسط کتاب الصوم تا آخر عبادات و اندکی از عقود؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۲۷ ذیقعده۱۱۱۳ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف: سید محمد علی رضوی، ۱۲۱۱؛ ۲۵۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱×۱۲/۵سم [ف: ۲۶-۶۷۶]

۷۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۵۹۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**و روی ان الرضا(ع) کان یقصر فی سفره من المدینة الی مرو و روی انه اشخص مکرها والله اعلم تر الجزء الاول
جلد اول کتاب وتا اول زکات؛ خط: نسخ، کا: علی بن احمد حسینی عاملی، تا: ۱۱۱۳ق، جا: مشهد رضوی؛ مصحح، مقابله شده، محشی به امضاء «منه رحمه الله»؛ تملک: محمد علی بن حاج میرزا بابا بن محمد رضا خان شعبان ۱۳۰۴؛ مهر: «محمد علی الشریف الرضوی» (مربع)؛ ۲۲۲گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۳/۵سم [ف: ۳۷-۱۰۵]

۷۱. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه:۱۸۰

نیمه دوم کتاب و از کتاب الزکاة تا پایان کتاب الوقوف و الصدقات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹ ذیحجه ۱۱۱۳ق؛ مصحح، با یادداشت بلاغ از نسخه مؤلف به سال ۱۱۲۰ق، محشی با عنوان «لراقمه»، یادداشت شروع مقابله با نسخه مؤلف در ۱۳ شعبان ۱۱۱۹ق و نام کتاب و مؤلف به خط عزالدین حسینی؛ مهر وقف کتاب بر خزانه مجتهدیه؛ واقف: علی بن رضی؛ جلد: تیماج، ۱۸۸گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۳/۵سم [اوراق عتیق: ۱-۱۸۸]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۵۸۸ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۱۷۸]

۷۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۴۶ خوئی

آغاز:برابر**انجام:**و روی انهاشخص مکرها و اللهاعلم تم الجزء الاول من کتاب هدایة الامة ... محمد بن الحسن ... قد وقع الفراغ ... لیلة السبت سلخ شهر شوال ... سنة خمس عشرة و مأیة بعد الالف علی ید ... محمدرضا بن عزیز الله التونی ... آمین.
بخش نخستین کتاب در احادیث و اخبار مربوط به احکام شرعیه؛ خط: نسخ، کا: تونی، محمد رضا بن عزیز الله، تا: ۱۱۱۵ق؛ جلد: تیماج ، ۶۱۴ص، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۷-۳۹۹]

۷۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۱۸۵

آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۳ جمادی الاول۱۱۱۵ق؛ کاغذ: سپاهانی، ابعاد متن: ۷/۵×۱۴، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۵-۷۵۶]

۷۴. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۲۴۵۸

آغاز:قرآن الفجر فهذا الخامسه و قال تعالی فی ذلک اقم الصلواة؛ **انجام:**انه اشخص مکرها والد اعلم تم الجزء الاول من کتاب هدایة الامة الی احکام الائمه ع ... و صلی الله علی محمد و آله.
فقط شامل کتاب صلاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۱۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۳۳۱گ، ۱۶ سطر (۷× ۱۳)، اندازه: ۱۳/۵×۱۹سم [ف: ۲-۳۱]

۷۵. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۹۲۹۳

آغاز:برابر
از آغاز تا آخر کتاب صلوة؛ خط: نسخ، کا: هادی بن محمد نبی، تا: ۱۱۱۹ق؛ مصحح، مقابله شده، محشیبا امضاء «منه سلمه الله من خطه»؛ تملک: محمد صالح بن محمد یعقوب امیر مازندرانی با مهر «عبده محمد صالح» و «یا صالح المؤمنین»؛ جلد: تیماج، ابعاد متن: ۶×۱۶/۵، اندازه: ۱۱×۲۲/۵سم [ف: ۲-۳۵۸]

۷۶. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۵۸۶/۱

جلد اول آن و تا آخر صلاة مسافر را دارد؛ خط: نستعلیق، کا: شوشتری، محمد بن علی، تا: ربیع الاول۱۱۲۰ق؛ مهر: حاج سید سعید؛ ابعاد متن: ۱۰/۵×۱۷، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۷۰۱]

۷۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۶۷۵

آغاز:الجلد الغلیظ جلد رقیق و تحت الجلد الرقیق ذهبة ما یعة و فضة ذائبة؛ **انجام:**قال الصادق(ع) تکره الصلاة فی الفراء الا ما صنع فی ارض الحجاز او ما عملت منه زکاة.
از مقدمه سوم تا پایان طهارت؛ خط: نسخ، کا: محمد نجی بن ملا محمد تربتی، تا: سه‌شنبه۱۹ ربیع الثانی۱۱۲۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: سید سعید طباطبائی، ۱۳۳۲؛ ۱۰۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۵-۹۱]

۷۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۲۸۲

آغاز:برابر
جلد اول و از کتاب العقل تا آخر کتاب الصلوة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۱۷ رمضان۱۱۲۳ق؛ محشی به امضاء «منه رحمه الله»؛ ۱۵۳گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۳/۵سم [ف: ۲۵-۲۷۷]

۷۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۶۲۰

جزء اول تا کتاب الزکاة؛ خط: نسخ، کا: ولی محمد بن علی رضا

مؤذن، تا: غره محرم ۱۱۲۴ق؛ مصحح؛ مهر: «یا ولی الله ۱۱۱۲» (هشت گوشه)؛ تملک: محمد حسین اسکندری؛ جلد: تیماج، ۱۹۰گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۱/۳×۲۴/۳سم [ف: ۴۱-۱۲۸]

۸۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۲۲۸

آغاز:بسمله، القسم الثانی العقود و فیه اثنا عشر بابا الاول فی المقدمات؛ **انجام:**لکن الممارسة تطلع علی انه لافرق فی التعبیر بین الظاهر و الضمیر انتهی و هو جید جدا.

ج۲و۳، از ابتدای تجارت تا انتهای خاتمه یعنی دوازدهمین فایده؛ خط: نسخ، کا: محمد صادق بن محمد علی کبیر قوشخانی، تا: ۱۴شوال۱۱۲۴ق، جا: مشهد رضوی؛ مصحح، محشی، مقابله شده؛ اهدایی: کاظم مدیر شانه چی، آبان ۱۳۶۲؛ ۲۳۷گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۲/۲×۲۴سم [ف: ۱۴-۶۳۷]

۸۱. مشهد؛ مدرسه خیرات خان؛ شماره نسخه:۸۲

آغاز:فلم یربه شیئا قال یصلی فیه، التاسع الجماع فیما دون الفرج ... الخامس فی وجوب الغسل؛ **انجام:**الرابع فی صوم ثلثة ایام من کل شهر و احکامه اثنا عشر ... یجوز لمن اصبح جنبا عمدا صوم.

جلد ۱، از اوائل طهارت - وجوب غسل - تا اواخر صوم؛ خط: نسخ، کا: محمد مومن بن محب علی، تا: دوشنبه ۲۱ جمادی الاول۱۱۲۶ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۲۰۰گ، ۲۴ سطر (۱۲× ۱۸)، اندازه: ۱۸/۵×۲۴/۵سم [رشت و همدان: ف: -۱۷۷۱]

۸۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۶۶۸

آغاز:من التوابین و اجعلنی من المتطهرین وعند الفراغ الحمدلله رب العالمین و قال الصادق علیه السلام؛ **انجام:**و قال الصادق علیه السلام یکره للمحرم أن یجوز بثوبه فوق أنفه و لا بأس أن یمدالمحرم ثوبه حتی ...

از طهارت تااواخر حج؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱شوال۱۱۲۷ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ تملک: شیخ حسن مروه؛ جلد: تیماج، ۲۸۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۴۹]

۸۳. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۶۱۲

آغاز:برابر؛ **انجام:** قال الصادق (ع) تکره الصلوة فی الفراء ...

خط: نسخ، کا: جعفر بن محمد حسن، تا: پنج‌شنبه ۲۰ ربیع الثانی۱۱۲۷ق؛ ۱۸۲گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱-۲۹۷]

۸۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۲۸۳

از کتاب الزکوة تا کتاب الوکالة؛ خط: نسخ، کا: حاجی محمد حسین خوئین بن ایمانشاه، تا: محرم۱۱۲۸ق؛ تملک: نظام الولایه؛ ۱۴۹گ، ۲۶سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۴سم [ف: ۲۵-۲۷۷]

۸۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۸۴۹

از مزار تا پایان کتاب؛ خط: نسخ، کا: میر محمد قاسم حسینی، تا: جمعه ۲۲ جمادی الاول۱۱۲۸ق؛ تملک: محمد علی بن علی بن لطفعلی بن احمد تبریزی به تاریخ ۱۲۹۹ با مهر: «عبده محمد علی بن علی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۲۱۷گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۳سم [ف: ۲۵-۱۶۶]

۸۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۱۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**الثانی عشر قال الصادق ... تکره الصلوة فی الفر و الا ما صنع فی ارض الحجاز او ما علمت منه زکوة (تمت الکتاب الطهارة من کتاب هدایة الامة الی احکام الائمة علیهم السلام. کتاب الاول من کتب العبادات. و صلی الله علی محمد و آله اجمعین).

خط: نسخ، کا: جیلانی، محمد فاضل بن محمد مؤمن، تا: ۲۲ صفر۱۱۲۹ق؛ محشی با نشانه‌های «منه ره» و «میرزا رفیعا علی الکافی» و «من الکلیات للشیخ محمد الحر رحمه الله تعالی»، با «بلغ قبالا»؛ تملک: محمد هاشم موسوی در ۲۳ رمضان ۱۲۹۲ق، کمال الدین محمد در ۳۰ شعبان ۱۳۲۴؛ کاغذ: سمرقندی، ۱۲۲گ، ۲۰سطر (۷/۵×۱۸)، اندازه: ۱۲/۵×۲۳/۵سم [ف: ۵-۱۶۴۳]

۸۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۴۷ خوئی

آغاز:الحمد لله رب العالمین ... و بعد فیقول ... محمد بن الحسن الحر العاملی ... کتاب الزکوة من کتاب هدایة الامة؛ **انجام:**بقیة حقوق المؤمن و قد تقدمت فی العشره و غیرها ... بحمد و آله ... علی ید ... ابن محمد زمان ادهم ... سنة احدی و ثلاثین و مایة بعد الالف ... یا ارحم الراحمین.

خط: نسخ، کا: ادهم بن محمد زمان، تا: ۱۱۳۱ق؛ کاغذ: اصفهانی، ۳۲۸ص، ۲۲سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۷-۳۹۹]

۸۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۷۰۳

آغاز:بسمله. الحمدلله رب العالمین و الصلوه و السلام علی محمد و آله الطاهرین؛ **انجام:**عمره العبد مع الاذن ... غره شهر محرم الحرام فی شهور سنه ۱۱۳۴

خط: نسخ خفی، بی‌کا، تا: ۱۱۳۴ق؛ قطع: رقعی [رایانه]

۸۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۸۴۸

آغاز:بسمله، القسم الرابع فی الاحکام و فیه اثنا عشر کتابا الاول کتاب الصید و الذبایح؛ **انجام:**لکن الممارسة تطلع علی انه لافرق فی التعبیر بین الظاهر و الضمیر انتهی و هو جید جدا.

ج۳، از ابتدای صید و ذبایح تا انتهای خاتمه؛ خط: نسخ، کا: تونی، محمد رضا بن عزیز الله، تا: ۱۱۳۴ق؛ واقف: حاج علیخان؛ فاضلخان، ۱۰۶۵؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۵۷گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲/۲×۱۸سم [ف: ۱۴-۶۳۷]

۹۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۰۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**رجعت فقضت ما علیها

کتاب طهارت تا آخر کتاب اعتکاف؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۳۴ق؛ واقف: مرتضی قلیخان؛ جلد: تیماج، ۲۱۰گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۹×۲۴سم [ف: ۵-۳۶۱]

۹۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ندارد

آغاز:الحمدلله رب العالمین؛ **انجام:**و یاتی ما یدل علی النذر و شبهه

این جزء، مشتمل است بر کتاب زکات و خمس و صوم و حج؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: محرم۱۱۳۴ق؛ واقف: حاج علیخان، ذیحجه

۱۱۳۴؛ ۱۵۶گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۵-۳۶۲]

۹۲. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۲۲۴

آغاز:بسمله الكتاب الثانی من كتب العبادات، كتاب الصلوة و فيه اثنا عشر باباً الاول فی المقدمات و ما يناسبها و هی اثنا عشر. الاول؛ **انجام:**و قال الباقر(ع نحن اصحاب الخمس و الفیء. و قد حرمناه علی جميع الناس ماخلا شيعتنا.تمت.

كتاب دوم، از صلاة تا خمس؛ خط: نسخ، كا: محمدرضا بن ميرابوطالب حسينی بارازی قاينی، تا: چهارشنبه۲۳جمادی الاول۱۱۳۷ق؛ محشی؛ واقف: سيد رضا، ۲۸شعبان ۱۱۷۲ق؛ ۲۵۲گ، ۱۷سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: -۲۰۲]

۹۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۱۵۱

خط: نسخ، كا: علی بن رجبعلی شيرازی، تا: جمادی الاول۱۱۶۲ق [مختصر ف: -۸۹۳]

۹۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۷۰۲

آغاز:پس از خطبه: كتاب الثانی من كتب العبادات كتاب الصلوة؛ **انجام:**و روی انه اشخص مكرها و الله اعلم

تنها كتاب صلوة است؛ خط: نسخ، بی‌كا، تا: با تاريخ ۱۱۸۳ق؛ واقف: حاج محمد سعيد اردبيلی، ربيع الثانی ۱۱۸۳؛ جلد: تيماج ترياكی، ۳۲۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۵-۳۶۰]

۹۵. تهران؛ الهيات؛ شماره نسخه:۲۷

خط: نسخ، بی‌كا، تا: قرن ۱۳؛ ابعاد متن: ۱۲×۲۱ [ف: -۸۰۹]

۹۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۱۸۶/۲

خط: نسخ، بی‌كا، تا: قرن ۱۱ و ۱۳؛ ۹۳گ (۲۰۸ر- ۳۰۰ر) [مختصر ف: -۸۹۲]

۹۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۹۱۴

آغاز:از شش سطر آخر مقدمه پنجم آغاز شده: من ان يكلف الناس ما لا يطيقون و قال لا جبر و لا تفويض و لكن امر بين الامرين؛ **انجام:** ينبغی القيام بحقوق الاخوان و الاحسان اليهم و هو انواع كثيره نذكر منه اثنی عشر

شامل كتاب سوم تا امر به معروف كتاب دوازدهم؛ خط: نسخ متوسط، بی‌كا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۲۴۰گ، ۲۳-۲۵سطر (۱۱/۵×۲۰/۵و۱۲/۵×۲۲/۵)، اندازه: ۱۹/۵×۲۸/۵سم [ف: ۱۷-۱۶۶]

۹۸. تهران؛ ملك؛ شماره نسخه:۲۱۶۹

تا پايان احتكار؛ خط: نستعليق، بی‌كا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: ميشن، ۲۵۵گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۷/۷×۲۶/۹سم [ف: ۱-۵۸۹]

۹۹. قم؛ مركز مطالعات؛ شماره نسخه:۴۸۱

آغاز:بسمله المقدمة فی العقل قال الصادق جعفر بن محمد من كان عاقلاً كان له دين و من كان له دين دخل الجنة؛ **انجام:**و ان كان مسافرا قصر علی كل حال مع الامام و غيره، و روی اذا اردت البيت و رجعت الی منی فاتم الصلوة تلك الثلاثة. تمت بعون الملك المنان فی قرية كرد آباد بتاريخ دوشنبه بيست و هشتم شعبان المعظم سنه ۱۲۰۴

تا پايان صلاة مسافر؛ خط: نسخ، كا: ملا محمد رفيع حضرتی، تا: دوشنبه ۲۸ شعبان۱۲۰۴ق؛ اهدايی: جواد كماليان؛ جلد: تيماج، ۱۳۲گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱-۴۰۶]

۱۰۰. شيراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۰۷/۱

آغاز:الواردة فی الكتاب و السنة و الاعتراف بالمعاد الجسمانی و هو القيامة الكبری؛ **انجام:**لان فی بعضها تداخلا و تكرارا يسيرا و الحمد الله رب العالمين و صلی الله علی محمد و آله الطاهرين و السلام علی من التبع الهدی ۱۲۱۴

خط: نسخ، بی‌كا، تا: ۱۲۱۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تيماج، ۹۵گ، ۹سطر (۸×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۲-۲۹۹]

۱۰۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۵۴۲

آغاز:برابر

خط: نسخ، بی‌كا، تا: ۱۲۴۶ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تيماج مذهب، ۴۲۶گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [ف: ۴۱-۴۰]

۱۰۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۰۴۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**روی ان الرضا (ع) كان تقصير فی سفره من المدينه الی مرو و روی انه اشخص مكرها و الله اعلم. تم الجزء الاول عامله الله ... بلطفه الخفی.

تنها قسمتی است از بخش اول = عبادات و شامل كتاب طهارة و صلوة است تا مبحث صلوة مسافر؛ خط: نسخ ممتاز، كا: عبدالجواد بن حسينعلی قاينی، تا: ۱۲۷۷ق؛ جلد: تيماج، ۳۹۶ص، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۱۰-۴۹۳]

۱۰۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۳۴۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**يجب القصر علی من خرج الی السفر مكرهاً لما مر من العموم و روی ان الرضا عليه السلام كان يقصر فی سفره من المدينة الی مرو و روی انه اشخص مكرهاً و الله أعلم

جزء نخست كتاب كه از بحث طهارت تا پايان كتاب صوم؛ خط: نسخ، كا: بحرانی، علی بن عباس، تا: ۱۸ محرم۱۲۷۷ق؛ مصحح، محشی از «شبر بن سيدعلی المحدث»؛ جلد: تيماج مذهب، ۱۷۶گ، ۲۶سطر (۱۳×۲۲/۵)، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف: ۳۹-۵۵]

۱۰۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۸۴۷

آغاز:برابر

از آغاز كتاب تا كتاب الحج؛ خط: نسخ، بی‌كا، تا: نزديك عصر مؤلف؛ تملك: محمد اسماعيل بن محمد هادی؛ مهر: «عبده صادق الحسنی الطباطبائی» (بيضوی)؛ ۱۸۷گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۵سم [ف: ۲۵-۱۶۵]

۱۰۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۸۴۸

از كتاب زكاة تا مزارعه؛ خط: نسخ، بی‌كا، تا: در عصر مؤلف؛ مصحح؛ ۲۸۱گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۵سم [ف: ۲۵-۱۶۶]

۱۰۶. قم؛ گلپايگانی؛ شماره نسخه:۱۸۷۱/۸-۱۰/۱۸۱

آغاز:بسمله الباب التاسع فی الخلل الواقع فی الصلوة وفصوله اثناعشر الاول فی الخلل المبطل واقسامه كثيرة متفرقه فنذكر منها اثنی عشر؛ **انجام:**قال الصادق عليه السلام تسجد سجدتی السهو فی كل زيادة تدخل عليك او نقصان قد تقدمت جملة كثيرة من

احکام السهو فی افعال الصلوة وغیرها فلیرجع الیها
فقط شامل باب تاسع (خلل صلاة واحکام سجده سهو)؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۸گ، ۱۲-۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۸-۴۸۵۷]

۱۰۷. تبریز؛ ثقة الاسلام؛ شماره نسخه:بدون شماره
مجلد یکم؛ بی‌کا، تا: نزدیک به زمان مؤلف [نشریه: ۷-۵۴۳]

۱۰۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۰۸
آغاز:الحمدلله علی افضاله؛ **انجام:**علی انه لا فرق فی التعبیر بین الظاهر و الضمیر انتهی و هو جید جدا
شامل کتاب نکاح و طلاق و خلع و ظهار و ایلاء و کفارات و عتق و عهد و مکاتبه و استیلاد و یمین و نذر و صید و ذباحه و أطعمه و أشربه و لقطه و ارث و قضاء و شهادات و حدود و دیات و خاتمه در فواید حدیثی و رجالی است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: مرتضی قلیخان طباطبائی نائینی، ۱۳۴۰؛ جلد: تیماج، ۱۸۱گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۵-۳۶۲]

۱۰۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۱۰
آغاز:فابی ان یدعو له؛ **انجام:** ماء برهوت الذی بحضر موت
از اواخر کتاب نکاح (احکام رضاع)، تا اوایل باب اشربه؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف: مرتضی قلیخان طباطبائی نائینی؛ ۱۷۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۵-۳۶۲]

۱۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۰۹
آغاز:پس از خطبه: کتاب الثانی من کتب العبادات کتاب الصلوة؛ **انجام:**و روی انه اشخص مکرها و الله اعلم
خط: نسخ، کا: میرزا محمد، بی‌تا؛ واقف: میرزا محمد علی بن میرزا محمد رضی رضوی، ۱۲۱۱؛ ۱۹۸گ، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۵-۳۶۰]

۱۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۱۳
آغاز:علیه السلام. انما وضعت الزکوة اختبار للاغنیاء و معونة للفقراء ... و الثانی فی وجوب السخاء و الجود بالزکوة و نحوها من الواجبات و احادیثه ایضا کثیرة تذکر منها اثنا عشر (از باب دوم کتاب زکوة)؛ **انجام:**الثانی عشر فی هبة المشاع سئل الصادق ... عن دار لم تقسم ... ان کان هبة قال لایجوز. تم الجزو الثانی من کتاب هدایة الامة الی احکام الائمة علیهم السلام و یتلوه فی الجزو الثالث انشاء الله الکتاب الحادیعشر کتاب الوصایا ... فرغ منه مؤلفه محمد بن الحسن بن علی بن محمد الحر العاملی فی سادس ربیع الاول سنة۱۰۹۱ و الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی با نشانه «منه»؛ مهر: «محمد الطباطبائی»، «یا امام حسن ادرکنی»؛ کاغذ: سمرقندی، ۴۳۷گ، ۱۵سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۵-۱۶۴۴]

۱۱۲. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۳۳۸
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا [ف: ۳-۱۴۱۸]

۱۱۳. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۵۰۸
آغاز:السادس: القنوت و فیه اثنا عشر فصلا: الاول فی تأکد استحبابه فی کل صلاة؛ **انجام:**کان یقصر فی سفره من المدینة الی مرو و روی انه اشخص مکرها و الله اعلم
من اول مسئلة القنوت من کتاب الصلاة الی آخر الجزء الاول الموافق لآخر کتاب الصلاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: چرم، ۱۷۱گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [مؤید: ۲-۱۲]

۱۱۴. مشهد؛ مدیر شانه چی؛ شماره نسخه:۱۴۴
اطعمه و اشربه تا آخر؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ قطع: جیبی [نشریه: ۵-۶۱۱]

۱۱۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۱۹۱/۱
آغاز:برابر؛ **انجام:**ویکون الآخر لهم یصلحون به شأنهم یب لایجب کفن الشهید بل یدفن بثیابه لما مر ...
کتاب الطهارة تا غسل میت؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۴۰گ (۲پ-۴۱پ)، ۲۶سطر، اندازه: ۱۸×۲۹سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۴۸]

۱۱۶. کرمانشاه؛ فیض مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره/۵
بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام [تراثنا: س۲ش۴-۴۳]

● **هدایة الامة الی احکام الائمة (منتخب)** / کلام و اعتقادات، حدیث / عربی

hedāyat-ol umma ilā aḥkām-il a'imma (mn.)

حسینی موسوی، شبر بن محمد، ق۱۲ قمری

hoseynī-ye mosavī, šobbar ebn-e mohammad(- 18c)

وابسته به: هدایة الامة الی احکام الائمة = اثنا عشریات؛ حر عاملی، محمد بن حسن (۱۰۳۳-۱۱۰۴ق)

منتخبی است از کتاب هدایة الأمة شیخ حر عاملی، که تنها مقدمه ۸ در احکام سفر، ۹. در احکام دواب و ۱۰. در احکام عشرة، از باب اول کتاب الحج را عیناً در این کتاب آورده و بنا به آنچه در مقدمه می‌گوید،آن را با اختیارات الایام علامه مجلسی تتمیم نموده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۴۷۱/۳
آغاز:الحمدلله رب العالمین، الرحمن الرحیم الذی أفلح المسافر فی مرضاته و أنجح الراکب فی طاعاته؛ **انجام:**و قال علی علیه السلام لا یحل لمسلم أن یروع مسلماً؛ تمت.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۴۲گ (۳۴-۷۵)، ۱۷سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۹×۱۳/۵سم [ف: ۲۹-۹۶]

● **هداية الامة فی زيارة الائمة** / زیارات - فارسی
hedāya-tol omma fī zīyārat-el a'emma
استرآبادی، محمد جعفر بن سیف الدین، ۱۱۹۸ - ۱۲۶۳ قمری
estarābādī, mohammad ja'far ebn-e sayf-od-dīn (1784 - 1847)
وابسته به: مائدة الزائرين؛ استرآبادی، محمد جعفر بن سیف الدین (۱۱۹۸-۱۲۶۳ق)
در زیارت‌های ائمه معصومین علیهم السلام مشتمل بر یک «مقدمه» و هشت «باب» و یک «خاتمه»، و ترجمه کتاب «مائدة الزائرین» مؤلف است.
آغاز: بسمله - الحمدلله علی نواله و الصلوة و السلام علی رسوله و آله - اما بعد پس می‌گوید خادم بساتین مذهب جعفری و شرع محمدی محمد جعفر استرآبادی ... چون اسباب نجات بعد از تحصیل معرفة الله و اداء واجبات منحصر است در امثال زیارات
انجام: و اجابة دعوتی و کشف کربتی، و دعا کن آنچه را دوست میداری که بر آورده می‌شود انشاءالله تعالی
[فهرستواره منزوی ۱۰۸۸/۸]

۱. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۷-هـ/۶۱۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** انه جل ثناوه لما یشاء فعال و هو حسبی و نعم الوکیل فی المبدء و المآل - کتبه العبد ... محمد حسن خراسانی فی دار الخلافه طهران سنه ۱۲۴۵
خط: نسخ، کا: محمد حسن خراسانی، تا: ۱۲۴۵ق، جا: تهران؛ ۲۲۲گ، ۱۳سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۲-۲۰۵]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۰۷۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: آقا بابا شهمیرزادی، تا: یک‌شنبه سلخ جمادی الثانی ۱۲۶۱ق؛ ۲۴۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۸-۳۰۱]

● **هداية الامة فی مسائل الحل و الحرمة** / فقه / عربی
hidāyat-ul umma fī masā'il-il ḥall-i wa-l ḥurma
کلباسی، ابوالمعالی بن محمد ابراهیم، ۱۲۴۷ - ۱۳۱۵ قمری
kalbāsī, ab-ol-ma'ālī ebn-e mohammad ebrāhīm (1832 - 1898)
تاریخ تألیف: جلد اول شنبه ۱۷ ربیع الثانی ۱۲۶۴ق
مؤلف، پس از رحلت پدرش در سال ۱۲۶۱ق به حج می‌رود و به خواهش برخی دوستان این کتاب را که شامل جمیع ابواب فقه است می‌نویسد. جلد اول در صلات می‌باشد که مشتمل بر یک مقدمه و پنج مقصد و یک خاتمه: مقدمه در فضائل نماز، مقصد ۱. در مقدمات نماز و شرایط آن، ۲. در کیفیت نمازهای وارده در حضر، ۳. در کیفیت نمازهای وارده در سفر، ۴. در کیفیت نمازهاییکه به جماعت می‌توان خواند، ۵. در تروک و منافیات و خلل و شکیات و سهویات نماز و نمازهای قضا و ...،خاتمه در نماز میت و مسائل مربوط به آن. جلد دوم در نماز جمعه و عیدین و آیات است و فقط تا نفقه زوجه را دارد.
آغاز: بسمله الحمدلله الذی نور قلوبنا بانوار مصابیح الایمان و مقابیس شرایع الاسلام و شرح صدورنا بحدایق الحقایق ...

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۳۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** و ارادت و لو بالبیع و الهبه و نحو هما کلا او بعضا.
شامل دو جزء؛ خط: نسخ متوسط، کا: = مؤلف، بی‌تا؛ طبق نوشته پشت صفحه اول و قرائن دیگر نسخه به خط مصنف است؛ جلد: تیماج، ۷۲۹ص، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۱۸سم [ف: ۴-۱۰۱]
۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۸۶
آغاز: برابر
شامل جلد اول ومقداری از جلد دوم است؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مهر: کتابخانه مجدالدین؛ ۱۹۴گ، ۲۷ سطر (۱۲×۱۹/۵)، اندازه: ۲۰/۵×۲۹/۵سم [ف: ۱-۷۵]

● **هداية الامة فی معرفة الائمة** / کلام و اعتقادات / فارسی
hedāya-tol omma fī ma'refat-el a'emma
مختاری سبزواری، روح الامین بن شمس الدین محمد، ق۱۲ قمری
moxtārī sabzevārī, rūh amīn ebn-e šams-od-dīn mohammad(- 18c)
اهدا به: شاه سلیمان صفوی (۱۰۷۷-۱۱۰۵ق)
تاریخ تألیف: ۵ رجب ۱۰۹۹ق
پیرامون امامت به طور عموم و اثبات امامت خصوص ائمه اثنی عشر علیه السلام چنانچه از آیات کریمه و احادیث وارده در صحاح و آثار اهل سنت و ادله عقلیه و نقلیه دیگر استفاده می‌شود، مشتمل بر یک «مقدمه» و پنج «مطلب» و یک «خاتمه»: مقدمه: در این‌که مذهب شیعه واجب الاتباع است؛ مطلب ۱. در صفات امام هر عصر؛ ۲. در آیات قرآنی دال بر امامت حضرت امیر؛ ۳. در اخبار دال بر خلافت آنحضرت؛ ۴. در اثبات امامت ائمه اثنی عشر؛ ۵. در احتجاجات اهل خلاف و جواب از آنها؛ خاتمه: در مطاعن بعضی از غاصبان.
آغاز: اعتصام الوری بمغفرتک عجز الواصفون عن صفتک ... ستایش ستایش گران وقف ستایش آفرینی تواند بود.
انجام: و دلایل ساطعه بر مؤلف واضح و مخالف لایح گردید، و الحمدلله علی اتمامه و الصلاة علی سید انبیائه ...
[فهرستواره منزوی ۶۰۴/۹]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۱۹۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: قاسم بن فتاح خراسانی، تا: ۲۰ربیع الثانی ۱۲۳۱ق، جا: حصار از توابع همدان؛ جلد: تیماج، ۲۶۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰/۵سم [ف: ۲۳-۳۰۵]

● **هدایة الانام** / فقه / فارسی

hedāyat-ol anām

یزدی حائری، محمد باقر بن مرتضی، ۱۲۳۹ – ۱۲۹۸ قمری

yazdī hā'erī, mohammad bāqer ebn-e morteza (1824 - 1881)

کتاب فقهی فتوائی است در یک «مقدمه» و پنج «باب» و «خاتمه».

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۶۵/۳

آغاز:الحمدلله مؤسس قواعد الاحکام و مقنن قوانین الاسلام و مبین الحلال و الحرام؛ **انجام:**در آن میان اصلی و مرتد و ذمی و حربی و منتحل اسلام چون غالی و خارجی و ناصبی و غیر منتحل اسلام.

فقط مقدمه در مسائل متفرقه و مقداری از باب اول در طهارت را دارد و به احکام کفار تمام می‌شود؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۱گ (۳۲۳پ-۳۳۳پ)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۲-۳۷۴]

● **هدایة الانام الی احکام ما یستخرج من الاجسام** / فقه / عربی

hedāyat-ol anām ilā aḥkām-i mā yastaxrij-u min-al ajsām

جزائری، عبدالکریم بن محمد جواد، - ۱۲۱۵ قمری

jazā'erī, 'abd-ol-karīm ebn-e mohammad javād(- 1801)

تاریخ تألیف: دوشنبه ۴ ذیحجه ۱۱۸۸ق

در بیان ا حکام عصیر مشتمل بر یک «مقدمه» و سه «باب» و یک «خاتمه»:المقدمة: فی نقل اقوال الفقهاء و اختلافهم و ترجیح الراجح منهم فی موضع الخلاف؛باب ۱. ذکر ادلة الاباحة؛ ۲. فی نقل اقوال المحرمین و ادلتهم و الجواب عنها؛ ۳. فی افراد العصیر الحلال؛ الخاتمة: فی حکم العصیر طهارة و نجاسة.

آغاز:الحمدلله الذی أحل لنا الطیبات و حرم علینا الخبائث و أفضل الصلوات و اکمل التحیات علی الذینهم للایجاد بواعث ... فیقول ... عبدالکریم بن محمد جواد بن عبدالله بن نورالدین بن نعمة الله الموسوی ... هذا ما اقترحته ایها الاخ من بیان شاف و تبیان کاف ...

انجام:فی کل ما یعتصر أو فی الانواع الثلاثة و قد حققت بطلان الاصل و الفرع کلیهما

[الذریعة ۱۷۳/۲۵و ۱۷۲]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۵۱۰/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۸۸ق؛ در پایان به خط نگارنده آمده که در دوشنبه ۴ ذیحجه ۱۱۸۸ به انجام رسیده، با بلاغ نگارنده در ۱۱۸۸ق؛ ۵۳گ (۱پ-۵۳ر)، ۱۳- ۱۷سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۶-۲۹]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۹۶۲/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: احمد بن محمد صالح سید محمد شاهی، تا: یک‌شنبه سلخ صفر۱۱۸۹ق؛ مصحح، محشی با عناوین «منه عفی عنه»؛ ۴۵گ (۱۲۹پ-۱۷۳پ)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۵۰]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۶۹۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: موسوی جزائری، احمد بن حسین، تا: ۱۳۲۹ق، جا: نجف اشرف؛ ۷۰گ (۲پ-۷۱پ)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۲۲-۲۳۷]

● **هدایة الانام الی محکمات قوانین الاسلام** / کلام و اعتقادات / فارسی

hedāyat-ol anām elā mohkamāt-e qavānīn-el eslām

عبدالمسیح پادری نصرانی از مبلغین نصاری، کتابی به نام «ینابیع الاسلام» در نکوهش دین اسلام و انتقاداتی بر پیامبر اکرم و قرآن کریم نوشته و گویا در مدارس همدان تدریس می‌شده است.مؤلف ما فرازهایی از آن کتاب را با عناوین «قال» آورده و با عناوین «اقول» به آنها پاسخ می گوید.

آغاز:کتاب ینابیع الاسلام عبدالمسیح نصرانی که درمدارس همدان خوانده می‌شود یکی دو هفته ملاحظه شد.

انجام:و محل چاپ او را معین میکنیم از همان چاپ نظر کنندگان به بینند صدق کلام معلوم می‌شود.

[فهرستواره منزوی ۶۰۵/۹]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۸۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۸ ذیقعده۱۳۴۴ق؛ جلد: تیماج، ۳۶گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۱-۱۲۲]

۲. اصفهان؛ علامه روضاتی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره

انجام:ختم بالخیر ... فی ۲۸ ذی القعده ۱۳۴۴

بی‌کا، بی‌تا [نسخه‌پژوهی: ۱-۱۶۸]

● **هدایة الانام فی شرح شرایع الاسلام** / فقه / عربی

hedāyat-ol anām fī š.-i šarāyi'-ul islām

کاظمی نجفی، محمد حسین بن هاشم، ۱۲۲۴ – ۱۳۰۸ قمری

kāzemī najafī, mohammad hoseyn ebn-e hāšem (1809 - 1891)

وابسته به: شرایع الاسلام فی مسائل الحلال و الحرام؛ محقق

حلی، جعفر بن حسن (۶۰۲-۶۷۶ق)
تاریخ تألیف: طهارت در روز مبعث ۱۲۶۸ق
شرح استدلالی مفصلی است با عنوان «قال، اقول» بر «شرایع الاسلام» محقق حلی، به تفصیل به نقل آراء فقهاء پرداخته، چون در نظر داشته کتابی درفقه که جامع همه نظرات باشد فراهم کند، آن را تا کتاب القضاء به پیش برده ولی دوره فقهی آن کامل نشده است. دربرخی نسخه‌ها تاریخ اتمام تألیف کتاب طهارت را روز مبعث ۱۲۶۸ق وصلات را شنبه ۳شعبان ۱۲۶۳ق درج نموده است.
چاپ: کتابهای طهارت و صلاة آن در نجف به سال ۱۳۳۱ق به چاپ رسیده است.

۱. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۰ معزی**
آغاز:بسمله. قال ره کتاب الوصایا و النظر فی ذلک یستدعی فصولا الاول فی الوصیة و هی تملیک عین او منفعة بعد الوفات اقول الاولی ان یضاف الی ذلک کما فی کثیر من العبارات؛ **انجام:**و عن الصدوق و الشیخ و ابن حمزة العمل بها فعن النهایة انه اذن الرجل بعبده فی التزویج فتزوج ثم ابق لم یکن لها علی مولاه نفقة.
شامل کتاب الوصایا و بخشی از کتاب النکاح؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۰۴گ، ۲۳ سطر (۱۳×۱۷/۵)، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۳۹-۱۷۰]

۲. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۸۳ معزی**
آغاز:بسمله. قال ره خاتمة قواطع الصلاة قسمان احدهما یبطل ما عمدا و سهوا و هو کل ما یبطل الطهارة و ... اقول اما البطلان بفعل ذلک فی الاثناء عمدا؛ **انجام:**و انه لایقتل بذلک اصلا کالمرئة کما قیل و فیه الا یتم اجماع علی ذلک ... و تمام البحث فی هذه الفروع یأتی فی محله انش تعالی و بالنبی (ص) و آله ع.
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۸۴گ، ۲۲ سطر (۱۲×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۳۹-۱۷۹]

۳. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۸۴ معزی**
آغاز:بسمله. قال ره المقدمه الخامسة فی مکان المصلی الصلاة فی الاماکن کلها جائزة بشرط ان یکون مملوکا او مأذونا فیه و ... و اقول الاصح بل لاینبغی الریب فیه ان المکان من حیث نفسه لیس منه؛ **انجام:**اللهم لاتجعل لفاجر عندی یدا و لامنة الی غیر ذلک مما ورد عنهم مما یفیض نشره من اراده فلیطلبه من الکتب المعده له بالخصوص فان فیها بلاغا لخیر الدنیا و الاخره و الحمدالله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الاهرین.
بخشی از کتاب الصلاة است؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۶۱گ، ۲۵ سطر (۱۲/۵×۱۷)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۹-۱۸۰]

۴. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۵ معزی**
آغاز:بسمله. قال رحمه الله کتاب الزکوة و فیه فسمان الاول فی زکوة المال و النظر فیمن تجب علیه و ما تجب فیه و من تصرف الیه اما الاول فتجب الزکوة علی البالغ العاقل الحر؛ **انجام:**و فیه مع منافاته ظاهرا لاختیار القسمة بینهما مع القصور ان احتمال التخییر بینهما لعله اولی من الاول و الاخیر فتدبر و الله اعلم ...
شامل بخش زکاة تا قسمی از کتاب الحج؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۸۸گ، ۲۴ سطر (۱۱/۵×۱۶)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۳۹-۹۳]

۵. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۲۵ معزی**
آغاز:بسمله. قال ره. المقدمة الثالثة فی اقسام الحج و عی ثلثه تمتع و قران و افراد، اقول هذا مجمع علیه ان لم یکن من الضروریات کما قیل و النصوص ناطقه به؛ **انجام:**اذا امکن الموسی من رأسه ضمن بناء علی عدم الفرق بین المعمرتین کما هو ظاهر فعم فلاحظ و تأمل و الله اعلم قدتم و بالخیر عم به تعالی و بالنبی (ص) و آله (ع) ساداة الأمم فی یوم الجمعه سابع شعبان سنة ألف و مأتین و ثمانیة و سبعین من الهجری النبویه ... و لاحول و لا قوة الا بالله العظیم.
شامل کتاب الحج؛ کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ ۳۹۱گ، ۲۵ سطر (۱۳×۱۷-۱۸)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۹-۱۳۹]

۶. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۹ معزی**
آغاز:قال (ره) مسائل من لواحق العقد و عی سبع الأولی الکفائة شرط فی النکاح، و هی التساوی فی الاسلام اقول لاخلاف فی ذلک بل الاجماع بقسمیه علیه بل لعله من ضروریات المذهب؛ **انجام:**فاذا عقب الانکار بالطلاق کان ثانیا او ثالثا قطعا کما لو کان بنفسه عالما ... لک یحکم بکونه ثانیا او ثالثا واقعا و ان امکن الحکم به ظاهرا من جهة قیام البینة علیه کما فی نظائره فتامل جیدا و الله أعلم.
شامل شرح کتاب النکاح شرائع الاسلام و طلاق است؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۳۱۷گ، ۲۲و۲۳و۲۴ سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۳۹-۱۰۷]

۷. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۵ معزی**
آغاز:قال ره وکذا فی طرف البایع اذا باع مسلما وکذاکل من له حق حال أو مؤجل ... ثم دفعه وامتنع صاحبه من اخذه فان تلفه من صاحبه الذی یجب علیه قبضه علی الوجه المذکور اقول لاخلاف فی ذلک بل ظاهره من الاجماع علیه؛ **انجام:**الی من یثق بدیانته و یجعله وصیه فی تسلیمه الی صاحبه و فی الجامع اوحی به الی ثقة به الی غیر ذلک من کلماتهم الدالة علی اعتبار العدالة ...
کتاب تجارت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: (ظاهراً)قرن۱۳ [ف: ۳۹-۹۸]

۸. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۳۹۸**
آغاز:بسمله. و به نستعین کتاب الاقرار و النظر فی الارکان و اللواحق و ارکانه اربعة الاول فی الصیغة و فیها مقاصد ... اقول لاخلاف فی ذلک و لااشکال لصدق الاقرار عرفا علی ذلک؛ **انجام:**(در پایان کتاب الجعاله) «تمت کتاب الجعالة فی عشر الثانیشهر الرجب سنة ۱۲۹۹ بعد الرجوع من زیارت الحسین فی

کربلا الی الغری فی مشهد علی (ع) عند الفاضل المدقق الاورع الاعدل الاستاد الاکمل الغنی من ذکر القلب الشیخ محمدحسین عرب المصنف من ید أقل الطلاب آقا ولد کربلایی محمد علی لنکرانی مرحوم اللهم وفقنا لاتمام الفقه و العمل به عند حضرت الاستاد ادام الله بقائه

خط: نسخ و نستعلیق تحریری، کا: لنکرانی، ملا آقا بن محمد علی، تا: قرن ۱۳، جا: نجف اشرف؛ کتاب جعاله در دهه دوم رجب ۱۲۹۹ در نجف، کتاب الایمان در دهه سوم ذیحجه همان سال در نجف؛ در ابتدای کتاب النذر به خط کاتب نسخه آمده: «شرعت للاستفادة مسائل النذر عند الشیخ محمد حسین عرب ادام الله بقائه فی یوم اربعة عشر من شهر المحرم الحرام سنه ۱۳۰۰»؛ ۲۴۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۰-۱۱۰]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۹۰ معزی

آغاز:و لعدم الجزم بها مع التعلق علی الشرط و لانها اعادة النکاح فلا تقبل التعلیق کابتدائه و لانها ایقاع فلا تقبله کالطلاق؛ **انجام:**المعتبر فی صدق امتثال الامر مع تعدده بناء علی ان الظهار سبب لکفاره کما ان الوطی قبلها سبب لها ایضا و حینئذ فکانه لم یکفر لان الفاسد.

شامل کتاب الطلاق؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی؛ ۱۳۴گ، ۲۲ سطر (۱۱×۱۵/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۲/۵سم [ف: ۳۹-۱۸۳]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۰۷۳

آغاز:قال ره و یجوز أن یغسل الکافر ... ذات رحم و کذا تغسیل الکافرة المسلمة؛ **انجام:**کما ان ظاهر بعضهم فی الجنب اشتراط فقد الماء فی التیمم بالصعید فلاحظ و تدبر و الله اعلم.

ج۳، از «و یجوز أن یغسل الکافر المسلم اذا لم یحضره مسلم و لامسلمة» تا ابتدای «الرکن الرابع فی النجاسات»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخرقرن۱۳؛ مصحح [ف: ۲۱-۱۶۶۵]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۰۷۴

آغاز:قال ره الرکن الرابع فی النجاسات و احکامها القول فی النجاسات ... اقول أجمع علمائنا علی ذلک؛ **انجام:**و قال صاحبه قد ذهب ثلثاه و بقی الثلث فاشر به فالاصح الاول ... فلاحظ و تأمل.

ج۴، از «الرکن الرابع فی النجاسات» تاپایان طهارت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخرقرن۱۳؛ مصحح، مقابله شده؛ جلد: میشن مذهب، ۱۸۵گ، ۲۶و۲۷سطر، اندازه: ۱۵/۳×۲۱/۵سم [ف: ۲۱-۱۶۶۵]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۰۷۵

آغاز:و قال ره کتاب الصلاة و العلم بها یستدعی بیان اربعة ارکان الاول فی المقدمات؛ **انجام:**قال الشهید و یجوز ان یصلی و فی کمه طائر اذا خاف ضیاعه ونحوه عن النهایة والمبسوط.

ج۵، ازابتدای صلاة تا لباس مصلی و ورق آخر ساقط است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: میشن قهوه‌ای، ۲۲۸گ، ۲۷-۳۰سطر، اندازه: ۱۵/۳×۲۱/۵سم [ف: ۲۱-۱۶۶۶]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۰۷۶

آغاز:قال ره المقدمة الخامسة فی مکان المصلی الصلاة فی الأماکن؛ **انجام:**لاحتمال کون ذلک من البطلان والانقطاع لامن الانقطاع لامن الابطال و القطع فلاحظ ...

ج۶، از«مکان المصلی» تا ابتدای «الرکن الثالث فی بقیة الصلوات»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: میشن مذهب، ۲۶۵گ، ۲۷-۳۰سطر، اندازه: ۱۵/۳×۲۱/۳سم [ف: ۲۱-۱۶۶۶]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۰۷۱

آغاز:بسمله، حمدله قال ره و هو مبنی علی اقسام اربعة الاول فی العبادات؛ **انجام:**و لا ریب فی اللزوم مع کونه معتبر شرعا کالبینة و نحوها و الله اعلم.

ج۱، ازابتدای طهارت تا وضوی جبائر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخرقرن۱۳؛ مصحح، مقابله شده؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۰۸گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۲۱-۱۶۶۳]

۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۰۸۰

آغاز:بسمله، حمدله ... قال ره کتاب الحج و هو معتمد علی ثلاثة ارکان الاول فی المقدمات؛ **انجام:**بل ظاهر کثیر من العبارات عدم ثبوت القول بتعیین الوقوف بهاایضا و ان ارسل فی ض فلاحظ و تأمل و الله اعلم.

ج۹، ازابتدای حج تا مبحث «الرابعة اذا وقف بعرفات»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: میشن، ۲۰۲گ، ۲۴-۲۷سطر، اندازه: ۱۵/۳×۲۱سم [ف: ۲۱-۱۶۶۸]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۰۸۱

آغاز:قال ره الرابعة اذا وقف بعرفات قبل الغروب ... اقول لاخلاف فی ذالک؛ **انجام:**بناء علی عدم الفرق بین العمرتین کماهو ظاهره فلاحظ و تدبر والله اعلم.

ج۱۰، از «اذا وقف بعرفات» تا انتهای حج؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۹۴گ، ۲۱-۲۸سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۳سم [ف: ۲۱-۱۶۶۹]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۰۸۲

آغاز:بسمله، حمدله ... القسم الثانی فی العقود و فیه خمسة عشرة کتابا کتاب التجارة؛ **انجام:**مع انه قدیتأمل فی تحقق الغرور فی نحو المقام الذی مرجعه الی الجهل بالحکم دون الموضوع فتأمل جیدا و الله اعلم.

ج۱۱، ازابتدای تجارت تا شروط متعاقدین؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مهر: موسی خرسان؛ جلد: تیماج، ۲۴۷گ، ۱۷-۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۸سم [ف: ۲۱-۱۶۶۹]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۳۹۵

آغاز:بسمله. و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین قال (ره) خاتمة قواطع الصلوة قسمان احدهما یبطلها عمدا و سهوا و هو ... اقول اما البطلان بفعل ذلک فی الاثناء عمدا فجمع علیه؛ **انجام:**کما یشهد له موثق عمار السابق و الله اعلم هذا ما استقدناه عند الشیخ المدقق الاستاد الشیخ محمد حسین الکاظمی ادام الله بقاه

شامل بحث «قواطع الصلاة» و «صلاة المسافر»؛ خط: نسخ تحریری، کا: لنکرانی، آقا بن محمد علی، تا: قرن ۱۳، جا: نجف اشرف(تاریخ کتابت: قواطع الصلاة در ۲۰ شوال ۱۲۹۴، صلاة المسافر در شعبان ۱۲۹۹)؛ مصحح؛ جلد: تیماجمذهب، ۱۴۷گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۲/۵سم [ف: ۳۰-۱۰۹]

۱۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۲۲-۳۱/۱۰۲

آغاز:بسمله والحمدلله رب العالمین وصلی الله علی محمد (ص) وآله الطیبین ... قال ره القسم الثانی فی العقود وفیه خمسة عشر کتاباً التجارة اقول العقود جمع عقد و هو لغة؛ **انجام:**الا ان الظاهر اختلافها فی ذلک کما لا یخفی علی المتدبر الناظر الی البحث عنها فی محالها نسئل الله تعالی الوصول الیها به تعالی وبالنبی صلی الله علیه وآله تم الکتاب

تجارت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، با بلاغ مقابله از روی نسخه اصل توسط محمد خماسی؛ جلد: تیماجمذهب، ۲۶۲گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۸-۴۸۵۸]

۲۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۲۳-۳۱/۱۰۳

آغاز:بسمله قال رحمه الله القسم الرابع فی شرائط الوقف وهی اربعة الدوام والتخییر و الاقباض واخراجه عن نفسه فلو قرنه ... اقول اما الاول فلا خلاف فیه؛ **انجام:**ولا یخلو کثیر منها من نظراو منع لعدم وضوح مدارکها کما لا یخفی علی من لا حظها فلا حظ وتأمل والله اعلم ... تم کتاب الوصایا ... یتلوه انشاء الله کتاب النکاح بعونه تعالی

وقف تا وصایا؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: تیماجمذهب، ۲۹۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۸۵۹]

۲۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۴۳-۳۱/۱۲۳

آغاز:بسمله والحمدلله رب العالمین ... قال ره الرکن الثالث فی بقیة الصلوات وفیه فصول الاول فی صلوة الجمعة والنظر فی الجمعة ... اقول لا خلاف بین علماء الاسلام فی وجوب صلوة الجمعة؛ **انجام:**والحمل علی الخلیة کالاجتهاد فی مقابلة النص فلاحظ وتأمل والله اعلم والحمدلله رب العالمین وصلی الله تعالی علی محمد (ص) وآله (ع) الطیبین الطاهرین.

صلاة جمعه و ...؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، با علامت بلاغ مقابله، با خط خوردگی؛ امانت شیخ محمد حسین کاظمینی؛ ۱۹۹گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۸۵۹]

۲۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۵۴-۳۱/۱۳۴

آغاز:بسمله والحمدلله رب العالمین ... ره وهو مبنی علی أقسام اربعة الاول فی العبادات وهی عشرة ... قد اشتهر بینهم تقسیم الفقه الی عبادات وعقود؛ **انجام:**علی عدم الفرق بینهما وبین الرأس اوبناء علی عدم القول به کما قیل الا ان المانع لهما معاً مستظهر فلاحظ وتدبر والله اعلم

طهارت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: گالینگور، ۱۶۸گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۸۶۰]

۲۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۰۹۵

آغاز:قال ره النظرالثالث فی اللواحق و فیه مقاصد الاول فی طلاق المریض؛ **انجام:**مع ما فیه من النظر من وجوه اخرلا تخفی علی المتدبر حتی قیل غرایب الکلام فلاحظ و تدبرو الله اعلم.

ج۲۴، از «النظرالثالث فی اللواحق» تا ابتدای «النظر الرابع فی الاحکام» از کتاب طلاق؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخرقرن۱۳؛ ۲۵۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۲۱-۱۶۷۶]

۲۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۰۹۶

آغاز:قال ره النظر الرابع فی الاحکام و فیه مسائل الاولی لو اکرهها علی الفدیة فعل حراما؛ **انجام:**فلا اشکال فی ضمانه لقیمته لاتلافه شرعا ان زادت علی دیة العینین و الأنف یقال بضمانه لدیتهما کما سیجیء فی محله ان شاءالله به تعالی و بالنبی و آله و علیه السلام.

ج۲۵، از «النظر الرابع فی الاحکام» تا انتهای«کتاب العتق»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخرقرن۱۳؛ جلد: تیماج، ۲۶۲گ، ۱۸و۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۱-۱۶۷۷]

۲۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۰۹۷

آغاز:قال ره و اما التدبیر و المکاتبة والاستیلاد سببا للعتق فلنذکر الفصول الثلثة؛ **انجام:**و اصلاح المال و حفظه و نحو ذلک مما سبق فی نظائره فلاحظ و تامل والله اعلم.

ج۲۶، ازابتدای «کتاب التدبیر» تا انتهای «کتاب الجعالة»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخرقرن۱۳؛ جلد: میشن، ۱۹۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۲سم [ف: ۲۱-۱۶۷۷]

۲۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۰۹۸

آغاز:قال ره کتاب الایمان والنظر فی امور اربعة؛ **انجام:**التی یعرف حکمها بملاحظة القواعد الشرعیة الشاملة لذلک و غیره کما هو واضح فتأمل جیدا والله اعلم.

ج۲۷، از کتاب «الأیمان» تا انتهای «کتاب الصید و الذباحة»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخرقرن۱۳؛ جلد: میشن مذهب، ۲۳۳گ، ۱۸و۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۱-۱۶۷۸]

۲۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۰۸۹

آغاز:قال ره الودیعة والنظر فی امور ثلاثة الأول العقد؛ **انجام:**و هو غلط واضح عما اعترف به الفاضل و غیره فلاحظ و تأمل و الله اعلم.

ج۱۸، مشتمل است برکتب ودیعه، عاریه و اجاره؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: میشن، ۲۲۲گ، ۱۶-۱۹سطر، اندازه: ۱۵/۲×۲۱/۳سم [ف: ۲۱-۱۶۷۳]

۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۰۹۲

آغاز:قال ره کتاب النکاح و اقسامه ثلاثة ... اقول النکاح لغة الوطی کما نص علیه کثیر منهم؛ **انجام:**کوضوح عدم دلالة الخبر علی منعه من استعمال النجاسات ... لجمیع النجاسات ممالا شاهد علیه فلاحظ و تأمل و الله اعلم.

ج۲۱، ازابتدای نکاح تا به «لیس للمسلم اجبار زوجته الذمیة علی الغسل»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخرقرن۱۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۸۰گ، ۱۷-۱۹سطر، اندازه: ۱۵/۳×۲۱/۵سم [ف: ۲۱-۱۶۷۵]

۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۰۹۳

آغاز:قال ره المقصد الثانی فی کیفیة الاختیار و هو اما بالقول الدال علی الامساک؛ **انجام:**و ان فسخه ذوالخیار رجع الی مهر المثل کما لو لم یذکر فیه المهر اصلا فلاحظ و تدبر والله اعلم.

ج۲۲، از «المقصد الثانی فی کیفیة الاختیار» تا «الثانیة عشرة لو شرط الخیار فی النکاح بطل»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخرقرن۱۳؛ ۲۴۴گ، ۱۸و۱۹سطر، اندازه: ۱۵/۶×۲۲سم [ف: ۲۱-۱۶۷۵]

۳۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۰۸۴

آغاز:بسمله: حمدله ... قال ره المقصد الثالث فی الخیار و النظر فی اقسامه؛ **انجام:**کما اعترف به بعضهم بل و لجاز مع زیادة اللحم.

ج۱۳، ازاول خیارات تا دومین مسأله «لایجوز بیع لحم بحیوان من جنسه» ازمبحث ربا؛ خط: نسخ، کا: خرسان، موسی، تا: قرن ۱۳؛ ۲۲۲گ، ۱۸-۲۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۲سم [ف: ۲۱-۱۶۷۰]

۳۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۰۸۵

آغاز:صرفا لجمیع مازاد منه علی لحم الحیوان الاالجلد والصوف و نحوهما؛ **انجام:**ان لم یکن اجماع علی ذلک خصوصا مع عدم امانته و مع اتهامه فتأمل جیدا و الله اعلم.

ج۱۴، ازتتمه شرح دومین مسأله ازمبحث ربا تا انتهای مبحث تجارت؛ خط: نسخ، کا: خرسان، موسی، تا: قرن ۱۳؛ ۲۲۱گ، ۲۱- ۲۵سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۱-۱۶۷۱]

۳۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۰۷۷

آغاز:قال ره الرکن الثالث فی بقیة الصلوات و فیه فصول الاول فی صلاةالجمعة؛ **انجام:**لعل اقربهما ذلک لصدق الفوات علیه مع عدم ارتباطه بالباقی فتأمل جیدا و الله اعلم.

ج۷، ازابتدای صلاة جمعه تا انتهای کتاب صلات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: میشن، ۲۸۶گ، ۲۷-۳۰سطر، اندازه: ۱۵/۲×۲۱/۳سم [ف: ۲۱-۱۶۶۷]

۳۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۰۷۸

آغاز:قال ره کتاب الزکاة، و فیه قسمان الاول فی زکاة الاموال؛ **انجام:**و فاقا لکثیر منهم لاطلاق الادلة و الله اعلم.

ج۸، کتب زکات، خمس، صوم و اعتکاف؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: میشن مذهب، ۱۶۸گ، ۲۷-۲۸سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۸سم [ف: ۲۱-۱۶۶۷]

۳۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۲۱-۳۱/۱۰۱

آغاز:بسمله و الحمدلله رب العالمین ... قال ره الثالث ان یکون مقدوراً علی تسلیمه اقول قد اشتهر هذا الشرط فیما بینهم حتی استفاضت حکایة؛ **انجام:**السادس لو اشتبه الحمل فلم یعلم کونه عندالبایع اوالمشتری وقلنا بالقرعة فیه فالحقته ... ودعوی انها کاشفة شرعاً عن ثبوت ذلک علی نحو قیام البینة علیه محل نظر فتدبر والله اعلم والحمدلله ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، بلاغ مقابله از روی نسخه مصنف سلمه الله؛ ۲۹۲گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۸-۴۸۵۸]

۳۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۷۴-۳۱/۱۵۴

آغاز:بسمله حمدله وصلی الله علی محمد وآله ... قال رحمه الله کتاب الاجارة وفیه فصول اربعة الاول فی العقد ... اقول لاخلاف فی ان الاجارة فی قسم العقود؛ **انجام:**وقد یجیئی فی الوصیة ماله نفع هنا انشاء الله تعالی به تعالی وبالنبی ... فلاحظ وتأمل والله اعلم تم والحمدلله ویتلوه الکلام فی شرائط الوقف

اجاره تا وقف؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۳۷گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۸۶۲]

۳۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۵۷۳-۳۳/۱۲۳

آغاز:بسمله حمدله وصلاة قال ره الرکن الرابع فی التوابع وفیه فصول الاول فی الخلل الواقع فی الصلاة ... لا خلاف فی ذلک کما فی نهایة للاحکام بل ولا اشکال؛ **انجام:**قال ره ولابد من نیة الائتمام والقصد الی امام معین ... أقول لا ریب فی اعتبار النیة المزبورة فی تحصیل الجماعة ... فتأمل جیداً اعلم ولو شک فی نیة الائتمام بعد التکبیر فی غیر الجمعة ونحو ها فالا قرب

صلاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۹۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۸۶۴]

۳۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۵۷۲-۳۳/۱۲۲

آغاز:قال ره ویختص المسح بمقدم الرأس اقول هذا مجمع علیه بیننا کما اعترف به السیدان والشیخ والفاضلان؛ **انجام:**قال ره الثالثة لایجوز ان یغسله غیره ... اقول البحث فی ذلک کما سبق فی الوضوء ... ان لم یکن ظاهره ذلک والله اعلم تم المجلد الاول من هدایة الانام الی شرایع الاسلام

طهارت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماجمذهب، ۱۴۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۸۶۴]

۳۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۷۶-۳۱/۱۵۶

آغاز:بسمله حمدله قال ره واما کیفیته فتشتمل علی واجب ومندوب ... اقول اما وجوبها فلا نعرف فیه خلافاً؛ **انجام:**اعترف به فی المدارک وغیرها والله اعلم قال ره ومناسکه ... اقول لاخلاف فی تم هذا الکتاب ... ویتلوه مجلد الثانی

حج؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: تیماجمذهب، ۲۵۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۸۶۲]

۳۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۵۵۲-۳۳/۱۰۲

آغاز:بسمله وبه نستعین علی القوم الظالمین والحمدلله ... قال ره الفصل الثانی فی الحیض وهو یشتمل علی بیانه وما یتعلق به اما الاول فالحیض هو الدم الذی له تعلق ... اقول المرجع فی الحیض الی اللغة؛ **انجام:**قال ره الثالثة والرابعة قال بعض فقهائنا بوجوب غسل من سعی الی مصلوب ... اقول اما الوجوب فی الاول ... لا نکار المعتبر الاان یقال انه انما انکر الوجوب لا الندب فلا حظ وتدبر والله اعلم والحمدلله ...

کتاب الطهارة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۲۴ رجب۱۲۶۷ق؛ مصحح؛ توسط احمد فحام، ابیات این جلد ۱۳۰۰۰ بیت شمرده شده؛ ۱۹۵گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۸-۴۸۶۳]

۴۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۵۷۱-۳۳/۱۲۱

آغاز:ماتکیفون به ولو علم ان الذی فرض لایکفیهم لزادهم وانما مایوتون الفقراء من؛ **انجام:**بان ینوی الاعتکاف یوماً عن نذره ویوماً عن قضا وهکذا ففیه قولان کما قیل اقربهما الصحة وفاقاً لکثیر منهم لاطلاق الادلة والله اعلم بحقایق احکامه والحمدلله ...

زکات تا اعتکاف؛ خط: نسخ، کا: ابراهیم بن جعفر، تا: چهارشنبه ۲۵ جمادی الثانی۱۲۷۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۱۳گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۸۶۵]

۴۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۸۶-۳۰/۱۶۶

آغاز:بسمله حمدله صلاة قال ره کتاب الحج وهو یعتمد علی ثلاثه ارکان الاول فی المقدمات وهی اربعة الاولی الحج ... وهو فرض علی من اجتمعت فیه الشرائط الاتیه؛ **انجام:**بل هو قائم علی خلافه کما فی النصوص السابقة وان کان محل نظر اذلاریب فی رجحان الاتصال المزبور وان اجزء غیره فتأمل جیدا والله اعلم والحمدلله ...

کتاب الحج؛ کا: فحام اعرجی نجفی، هاشم بن احمد نجل صالح، تا: یک‌شنبه ۳ جمادی الثانی۱۲۷۵ق؛ مصحح، با نسخه مصنف مقابله شده، بانوشته‌ای مبنی بر بلاغ مقابله، با نوشته‌ای مبنی بر عاریه دادن نسخه توسط مصنف به علی خیقانی؛ جلد: تیماج، ۲۸۷گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۸۶۳]

۴۲. قم؛ حجت کوهکمری؛ شماره نسخه:۶۰/۴

اقسام العیوب تا انتهای اقاله؛ خط: نسخ، کا: حسینعلی گیلانی اشکوری، تا: دوشنبه ۱۰ رجب۱۲۷۷ق [ف: -۶۰]

۴۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۰۸۳

آغاز:بسمله، قال ره و اما الشروط فمنها ما یتعلق بالمتعاقدین و هو البلوغ؛ **انجام:**الی غیر ذلک من الاداب الواردات عنهم جعلنا الله تعالی من العالمین بهابه تعالی (کذا) و بالنبی و آله.

ج۱۲، ازشروط المتعاقدین تا«المقصد الثالث فی الخیار»؛ خط: نسخ، کا: خرسان، موسی، تا: شنبه ۵ رمضان۱۲۸۰ق؛ ۱۸۰گ، ۱۷-۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۱-۱۶۷۰]

۴۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۰۷۲

آغاز:قال ره من کان علی اعضاء طهارته جبائر فان امکن نزعها او تکرار الماء علیها؛ **انجام:**فاذا ثبت ذلک فیها امکن ان یثبت فی غیرها ایضا بعدم القول بالفصل بینهما و الله اعلم.

ج۲، ازوضوی جبائر تاابتدای قول مصنف «ویجوز أن یغسل الکافر المسلم ...»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۸۰ق؛ مصحح، مقابله شده؛ تملک: سلمان بن محمد بن حسن محسنی در ۱۳۲۰؛ جلد: مقوا، ۲۱۰گ، ۱۸و۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۸سم [ف: ۲۱-۱۶۶۳]

۴۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۰۸۶

آغاز:بسمله، قال ره کتاب الرهن. النظر فیه یستدعی فصولا اقول الرهن لغة مصدر رهن؛ **انجام:**و ضعفه ظاهر الی غیر ذالک من الفروع المتعلقة التی لا ثمرة مهمة فی التعرض لها کاصل هذا الکتاب ... و الیه المرجع و المآب.

ج۱۵، حاوی دو کتاب «رهن» و «مفلس»؛ خط: نسخ، کا: خرسان، موسی، تا: پنج‌شنبه ۲۷شوال۱۲۸۵ق؛ ۲۳۰گ، ۱۵-۱۶سطر، اندازه: ۱۵/۳۲×۲۱/۵سم [ف: ۲۱-۱۶۷۱]

۴۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۰۸۷

آغاز:قال ره کتاب الحجر الحجر هو المنع والمحجور شرعا هو الممنوع من التصرف؛ **انجام:**من جهة کونه شاملا لنقل الملک اوالحق کمایظهر ممامر و غیره فلاحظ و تدبر والله اعلم.

ج۱۶، کتب حجر، ضمان و صلح؛ خط: نسخ، کا: خرسان، موسی، تا: سه‌شنبه۵ ذیحجه۱۲۸۶ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۹۵گ، ۱۶و۱۷سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۲سم [ف: ۲۱-۱۶۷۲]

۴۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۰۸۸

آغاز:اکثر منه بمراتب مع انه لیس عقداً مستقلاً عن باقی العقود السابقة؛ **انجام:**الی غیر ذلک من کلماتهم التی لایخ بعضا من نظر و الامر سهل و الحمدلله تعالی اولا وآخرا و ظاهرا و باطنا ... محمد و آله.

ج۱۷، ازاوایل شرکت تا انتهای مساقات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۲۵ربیع الثانی۱۲۸۷ق؛ جلد: مقوا، ۲۵۵گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵/۳×۲۱/۵سم [ف: ۲۱-۱۶۷۳]

۴۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۲۵-۳۱/۱۰۵

آغاز:بسمله والحمدلله رب العالمین ... قال ره کتاب المفلس المفلس هو الفقیر الذی ذهب خیار ماله وبقی فلوسه ... اقول اما الاول فمعناه لغة کما نص علیه کثیرمنهم؛ **انجام:**شاملاً لنقل الملک لوالحق کما یظهر ممامر فلاحظ وتدبر والله تعالی اعلم والحمدلله رب العالمین

مفلس؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۸۸ق؛ مصحح، با خط خوردگی، مقابله شده با نسخه اصل توسط محمد بن شیخ موسی خماسی؛ جلد: تیماج، ۲۴۴گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۸۵۹]

۴۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۵۶۳-۳۳/۱۱۳

آغاز:بسمله حمدله وصلی الله علی محمد وآله الطیبین الطاهرین قال ره کتاب الشرکة والنظر فی فصول الاول فی اقسامها الشرکة اجتماع حقوق الملاک فی الشی ء الواحد ... اقول هذا کله مما خلاف؛ **انجام:**ولو علم بانه قد قصد العاریة فالظاهر انه من الاغلاط التی لایترتب علیها حکم احد العقدین فتکون العین مضمونة علیه ایضاً لقاعدة الید وغیرها فتأمل جیداً والله اعلم والحمدلله رب العالمین.

شرکت تا عاریه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۵ شوال۱۲۸۹ق؛ مصحح؛ ۲۹۸گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۸۶۴]

۵۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۰۹۰

آغاز:قال ره کتاب الوکالة و هو یستدعی بیان فصول ... اقول الوکالة بفتح الواو و کسرها؛ **انجام:**لأن عموم الأدلة شامل للجمیع و خصوصها خال من جمیع ماذکروه کما فی لک و غیرها فلاحظ و تأمل و الله اعلم.

ج۱۹، کتب وکالت، وقوف و صدقات، سکنی و حبس؛ خط:

نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۱۰ صفر۱۲۸۹ق؛ جلد: میشن مذهب، ۲۱۴گ، ۱۶و۱۷سطر، اندازه: ۱۵/۳×۲۱/۵سم [ف: ۲۱-۱۶۷۴]

۵۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۵۲۲-۳۳/۷۲

آغاز:قال ره الثانية لو وطى امة بالملك ثم تزوج اختها قيل يصح ... اقول قد نسب ذلك الى ف و ط و التحرير والتذكرة وجامع المقاصد وغيرها؛ **انجام:**يدخل بها قبل ان يعطيها فق ع يقدم اليها ما قل او كثر الا ان يكون له وفاء من عرض ان حدث به حدث ادى عنه فلا بأس الى غير ذلك والله اعلم تمت بعون الله.

نکاح؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۸رمضان۱۲۹۳ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۰۱گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۸-۴۸۶۳]

۵۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۰۷۹

آغاز:قال ره كتاب الزكاة، و فيه قسمان الاول فى زكاة الاموال؛ **انجام:**و فاقا لكثير منهم لاطلاق الادلة و الله اعلم.

ج۸؛ خط: نسخ، کا: محمد بن احمد بن موسوی لنگرودی، تا: ۱۲۹۴ق؛ ۱۹۰گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۱-۱۶۶۸]

۵۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۶۱-۳۱/۱۴۱

آغاز:بسمله الحمدلله رب العالمين ... قال ره الطرف الثانى فى التفويض وهو قسمان ... اقول اما صحة العقد فلاخلاف فيها بل الاجماع؛ **انجام:**لايعتنى به عند العقلاء واهل العرف فتأمل جيداً والله اعلم والحمدلله ... ولاحول ولاقوة الا بالله العلى العظيم

نکاح؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۹۴ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، مذهب، ۲۷۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۸-۴۸۶۲]

۵۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۳۹۳

آغاز:بسمله. و صلى الله محمد و اله الطاهرين قال (ره) خاتمة قواطع الصلوة قسمان احدهما يبطلها عمدا و سهوا ... اقول اما البطلان بفعل ذلك فى الاثناء عمدا؛ **انجام:**بعد ذلك قصرا كما يشهد له موثق عمار السابق والله اعلم

قواطع الصلاة و صلاة المسافر؛ خط: نسخ، کا: لنکرانی، ملا آقا بن محمد علی، تا: ۱۲۹۴ق، جا: نجف اشرف؛ محشی؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۴۵گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۷×۲۲/۵سم [ف: ۳۰-۱۰۸]

۵۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۵۶-۳۰/۱۳۶

آغاز:بسمله حمدله صلاة قال ره كتاب النكاح واقسامه ثلاثه القسم الاول فى النكاح الدائم ... اقول النكاح لغة الوطى كما نص عليه كثير منهم بل هو المشهور؛ **انجام:**فان تم خرجنا به عن الاصول والا فالعمل عليها اظهر فتدبر واللهاعلم قدتم ما اردنا تحريره ...

کتاب النکاح؛ خط: نسخ، کا: عبدالحمید مشهور به حاج آقا بن کربلایی آقا بزرگ جهرمی (شاگرد مؤلف)، تا: چهارشنبه ۶صفر۱۲۹۵ق؛ مصحح، با نسخه اصل مقابله شده؛ جلد: تیماج، ۲۶۸گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۸-۴۸۶۱]

۵۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۰/۱۲۵

آغاز:بسمله حمدله صلاة قال ره الفصل الخامس فى عدة الوفاة تعتد الحرة المنكوحة بالعقد الصحيح ... اقول لا خلاف بيننا فى شىء من ذلك بل الاجماع بقسميه عليه؛ **انجام:**واما مهر المثل او اكثر فلا يجوز ولم يفرق احد من الفقهاء بين الامرين فانكار المالك وغيرها لهذا الفرق بينهما فى غيرمحله فلاحظ وتأمل والله اعلم.

از احکام عده وفات تا احکام مبارات؛ خط: نسخ، کا: عبدالحمید بن آقا بزرگ جهرمی مشهور به حاج آقا (شاگرد مؤلف)، تا: سلخ صفر۱۲۹۸ق، جا: نجف اشرف؛ از روی نسخه‌ای که از روی نسخه اصل نوشته ومقابله شده؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۶۵گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۸-۴۸۵۸]

۵۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۵۸-۳۰/۱۳۸

آغاز:بسمله حمدله صلاة ... قال ره كتاب الطلاق والنظر فى الاركان والاقسام واللواحق واركانه اربعه ... اقول قداشتهر فيما بينهم تقسيم موضوع الفقه الى اربعة اقسام؛ **انجام:**اوفى اثناء عدته لامع تأخره عنها شرعا عاالاصالة تأخر مجهول التاريخ عن معلومه كما هو كذلك عندالشيخ وغيره فلاحظ وتأمل والله اعلم

کتاب الطلاق (از اول تا احکام عده وفات)؛ خط: نسخ، کا: عبدالحمید مشهور به حاج آقا بن کربلایی آقا بزرگ جهرمی، تا: یک‌شنبه ۲۱ ذیحجه۱۲۹۸ق، جا: نجف اشرف؛ از روی نسخه اصل نوشته ومقابله شده؛ ۲۱۴گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۸۶۲]

۵۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۵۷-۳۰/۱۳۷

آغاز:بسمله وبه نستعين وعليه التوكل فانه خير معين قال ره كتاب الاقرار والنظر فى الاركان واللواحق واركانه اربعه ... اقول لاخلاف فى ذلك ولااشكال لصدق الاقرار عرفاعلى ذلك؛ **انجام:**كماقيل والتعليلان لكل من الوجهين عليلان والمانع لهما معا مستظهر فلاحظ وتدبر والله اعلم

ازاول اقرار تا آخر ایمان؛ خط: نسخ، کا: عبدالحمید مشهور به حاج آقای جهرمی بن کربلایی آقا بزرگ جهرمی (شاگرد مؤلف)، تا: یک‌شنبه ۲۹ ذیحجه۱۲۹۹ق؛ مصحح، با نسخه مؤلف مقابله شده؛ جلد: تیماجمذهب، ۱۸۸گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۸۶۱]

۵۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۵۲-۳۰/۱۳۲

آغاز:بسمله وبه نستعين وعلى الله التوكل فانه خير معين قال كتاب العتق وفضله متفق عليه ... اقول العتق يطلق لغة على معان كثيرة منها الخلوص؛ **انجام:**وفى سائر المسائل التى تعرض الفاضل وغيره فى المقام فانها جارية على القواعد العامة فلاحظ وتأمل والله اعلم

از اول عتق تا احکام استیلاد؛ خط: نسخ، کا: عبدالحمید بن کربلایی آقا بزرگ جهرمی (شاگرد مؤلف)، تا: دوشنبه ۴صفر۱۲۹۹ق؛ ۱۸۲گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۸۶۰]

۶۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۰۹۴

آغاز:قال ره الوديعة والنظر فى امور ثلاثة الأول العقد؛ **انجام:**و هو غلط واضح عما اعترف به الفاضل و غيره فلاحظ و تأمل و الله اعلم.

ج۲۳، از «الصداق یملک بالعقد» تاپایان نکاح و از ابتدای طلاق

تاپایان «السادسة اذا طلق الغایب واراد العقد علی رابعة»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۵ جمادی الاول ۱۳۰۰ق؛ ۲۷۴گ، ۱۶-۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۲سم [ف: ۲۱-۱۶۷۶]

۶۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۳۹۶

آغاز:بسم الله تعالی یا معین اعن عبدک بالنبی (ص) و اله (ع) قال (ره) کتاب القضاء اقول القضاء مقصورا و ممدودا یطلق فی اللغة و العرف علی معان کثیرة؛ **انجام:**و ربما یظهر من بعضهم کالاردبیلی ره و الامدی فی الاحکام انه لاحاجة

شرح کتاب القضاء؛ خط: نسخ و نستعلیق تحریری، کا: لنکرانی، آقا بن محمد علی، تا: قرن ۱۴؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ ۲۵۶گ (۲پ-۲۵۷ر)، ۲۴سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۳۰-۱۰۹]

۶۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۰۰

آغاز:بسمله. حمدله ... قال (ره) کتاب الشفعة و هی استحقاق احد الشریکین حصة شریکه بسبب انتقالها بالبیع اقول الشفعة لغة هی التقویة و الاعانة و الزیادة؛ **انجام:**و ذلک اوضح بادنی تامل فلاحظ وتامل و الله اعلم. تمت کتاب احیاء الموات و یتلوه کتاب اللقطة

شرح کتاب‌های الشفعة، احیاء الموات؛ خط: نسخ و نستعلیق تحریری، کا: لنکرانی، ملا آقا بن محمد علی، تا: قرن ۱۴، کتاب الشفعه در ۱۳۰۳، احیاء الموات در ربیع الثانی ۱۳۰۴؛ مصحح؛ ۱۵۴گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۳۰-۱۱۱]

۶۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۱۰۱

آغاز:قال ره کتاب الفرائض و النظر فی المقدمات و المقاصد و اللواحق؛ **انجام:**افلم تکن ظاهرة فی الأول فقط و لکن الاحوط تجنبه ایضا دفعا للتهمة غالباً فتأمل جیدا و الله اعلم.

ج ۳۰، از «کتاب الفرائض» تا چهاردهمین مسأله از «کتاب القضاء»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایلقرن۱۴؛ جلد: میشن مذهب، ۲۱۳گ، ۱۸و۱۹سطر، اندازه: ۱۵/۳×۲۱/۵سم [ف: ۲۱-۱۶۷۹]

۶۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۳۹۷

آغاز:بسمله. کتاب الفرائض و النظر فی المقدمات و المقاصد و اللواحق و المقدمات اربع الاولی فی موجبات الارث و هی اما نسب و اما سبب ... اقول اما شرعیة الفرایض بمعنی السهام المفروضة؛ **انجام:**الموجب لتشویش الذهن و الغلط و الزلل فلاحظ و تامل و الله اعلم

شرح کتاب الفرائض؛ خط: نسخ و نستعلیق تحریری، کا: لنکرانی، ملا آقا بن محمد علی، تا: قرن ۱۴؛ مصحح؛ جلد: تیماجمذهب، ۲۲۸گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۳۰-۱۱۰]

۶۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۰۲

آغاز:بسمله. القسم الرابع فی الاحکام و هی اثنی عشر کتابا کتاب الصید و الذباحة و النظر فی الصید یستدعی بیان امور ثلاثة ... اقول المراد بالاحکام هناما عدا ما یتعلق بالعبادات و العقود و الایقاعات؛ **انجام:**بملاحظة القواعد العامة الشرعیة الشاملة لذلک و غیره کما هو واضح فلاحظ و تامل والله اعلم بالصواب، تم کتاب الصید و الذباحة

کتاب الصید و الذباحه؛ خط: نسخ تحریری، کا: لنکرانی، ملا آقا بن محمد علی، تا: ۲ جمادی الثانی ۱۳۰۱؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۶۴گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۵سم [ف: ۳۰-۱۱۱]

۶۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۵۴-۳۰/۱۳۴

آغاز:بسمله وبه نستعین وعلیه التوکل فانه خیر معین قال ره کتاب النذر والنظر فی الناذر والصیغة ومتعلق النذر ... اقول النذر لغة هو الوعد بخیر او شرکما فی کثیر من العبارات؛ **انجام:**التی یعرف حکمها بملاحظة القواعد الشرعیة الشاملة لذلک وغیرها کما هو واضح فلاحظ وتأمل والله اعلم

ازاول نذر تا آخر صید و ذباحه؛ خط: نسخ، کا: عبدالحمید مشهور به حاج آقا بن کربلایی آقا بزرگ جهرمی (شاگرد مؤلف)، تا: دوشنبه ۳ جمادی الثانی۱۳۰۱ق؛ مصحح، مقابله شده توسط کاتب از روی نسخه مؤلف؛ جلد: تیماج، ۲۲۶گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۸-۴۸۶۱]

۶۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۵۳-۳۰/۱۳۳

آغاز:بسمله وبه نستعین قال ره کتاب الاطعمة والاشربة والنظر فیه یستدعی بیان اقسام ستة ... اقول المرجع فیما یحل اکله فی نفسه ویحرم او یحل شربه فی نفسه ویحرم الی الشرع؛ **انجام:**فزادت قیمتها ویجیی تمام البحث فیها فی محله انشاء الله به تعالی وبالنبی وآله فتامل جیدا والله اعلم

اطعمه واشربه تا مقداری از احکام غصب؛ کا: عبدالحمید مشهور به حاج آقا بن کربلایی آقا بزرگ جهرمی (شاگرد مؤلف)، تا: ذیقعده۱۳۰۲ق، جا: نجف اشرف؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۳۷گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۸۶۰]

۶۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۳۹۹

آغاز:بسمله. حمدله ... قال (ره) کتاب الغصب و النظر فی السبب و الحکم و اللواحق اما الاول فالغصب هو الاستقلا باثبات الید علی مال الغیر عدوانا اقول الظاهر ان الغصب من اللغات المستمرة؛ **انجام:**و الیه (ع) التوسل فی کل وقت و اوان. تم کتاب الغصب و یتلوه کتاب الشفعة

کتاب الغصب؛ خط: نسخ و نستعلیق تحریری، کا: لنکرانی، ملا آقا بن محمد علی، تا: ربیع الاول۱۳۰۳ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۵۸گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۳۰-۱۱۰]

۶۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۰۹۹

آغاز:قال ره الاطعمة و الاشربة و النظر فیه یستدعی بیان اقسام ستة؛ **انجام:**و احسانا منه علیه السلام علیهم فانه علیه السلام ذوالفضل و الاحسان.

ج۲۸، از «کتاب الأطعمة و الأشربة» تا انتهای «کتاب الغصب»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۲۰ ذیحجه۱۳۰۳ق؛ جلد: میشن، ۲۳۷گ، ۱۶و۱۷سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۱-۱۶۷۸]

۷۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۰۱

آغاز:بسمله. حمدله. قال (ره) کتاب اللقطة الملقوط اما انسان او

حیوان او غیرهما فالقسم الاول یسمی لقطیا ... اقول اللقطة بضم اللام و فتح القاف او سکونها قد تطلق علی المال الملقوط؛ **انجام:**مضمونة علی المیت کما هو المفروض فلاحظ و تدبر و الله العالم الهادی الی الصواب

شرح کتاب اللقطه؛ خط: نسخ و نستعلیق تحریری، کا: لنکرانی، ملا آقا بن محمد علی، تا: ۱۳۰۴ق؛ جلد: تیماجمذهب، ۱۳۹گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۳سم [ف: ۳۰-۱۱۱]

۷۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۵۸۸

آغاز:بسمله، قال ره و اماالغسل ففیه الواجب و المندوب ... اقول الظاهر ان الغسل کما فی اسماء العبادات فی کونه حقیقة شرعیة فی الأفعال المخصوصة؛ **انجام:**نعم یدعی العلم به من خارج و من النصوص المشهورة فی نفاسها.

ج۲، ازابتدای اغسال تا انتهای نفاس؛ خط: نسخ، کا: رضی بن رضا ملقب به شریفه، تا: پنجشنبه۵ جمادی الاول۱۳۰۴ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ ۱۲۵گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۸۰۲] و [ف: ۲۱-۱۶۶۴]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۴۳

همان نسخه بالا [اهدائی ف: -۲۵۳]

۷۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۵۹-۳۰/۱۳۹

آغاز:بسمله وبه نستعین وعلیه التوکل فانه خیر معین قال ره والبحث فی المدبر و المکاتب المشروط وام الولد کالبحث فی القن اقول لاخلاف فی ذلک بیننا من غیر فرق بین المکاتب؛ **انجام:**کما وقع للمصنف ره والفاضل وغیرهما وذلک واضح بادنی تأمل فان تعذر ذلک فلامحیص عن طرحه کما فی نظائره فلاحظ وتأمل والله اعلم ویتلوه کتاب اللقطة

احکام غصب مدبر وشفعه واحیاء الموات؛ خط: نسخ، کا: عبدالحمید مشهور به حاج آقا جهرمی بن کربلایی آقا بزرگ جهرمی (شاگرد مؤلف)، تا: ربیع الثانی۱۳۰۴ق، جا: نجف اشرف؛ مصحح؛ ۲۴۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۸۶۲]

۷۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۱۰۰

آغاز:قال ره کتاب الشفعة و هی استحقاق احد الشریکین حصة شریکه؛ **انجام:**لانها مضمونة علی المیت کماهو المفروض فلاحظ و تدبر و الله اعلم.

ج۲۹، از «کتاب الشفعة» تاپایان کتاب اللقطه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الثانی۱۳۰۵ق؛ جلد: تیماجمذهب، ۱۹۳گ، ۱۸-۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۱-۱۶۷۹]

۷۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۵۱-۳۰/۱۳۱

آغاز:بسمله وبه استعین وعلیه التوکل فانه خیر معین قال ره کتاب اللقطة الملقوط اما انسان او حیوان ... اقول اللقطة بضم اللام وفتح القاف وسکونها قدتطلق علی المال الملقوط؛ **انجام:**بعد عدم ثبوت الترجیح بالاقربیة فی الطعمة وان رجحت فی المیراث مع خصوص المرسل السابق فلاحظ وتأمل والله اعلم

از اول لقطه تا آخر فرائض؛ خط: نسخ، کا: عبدالحمید مشهور به حاج آقای جهرمی بن کربلایی آقا بزرگ جهرمی (شاگرد مؤلف)، تا: جمعه ۲۴ ذیقعده۱۳۰۵ق، جا: نجف اشرف؛ جلد: تیماج، ۲۳۹گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۸-۴۸۶۰]

۷۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۰۳-۳۱/۸۳

آغاز:بسمله الحمدلله رب العالمین وصلی الله علی محمدوآله ... قال ره الثالث ان یکون مقدوراً علی تسلیمه اقول قداشتهر هذا الشرط فیما بینهم حتی استفاضت حکایة اجماعنا علیه صریحاً؛ **انجام:**ودعوی انها کاشفة شرعاً من ثبوت ذلک علی نحو قیام البینة علیه محل نظر فتدبر والله اعلم وصلی الله علی محمد وآله الطاهرین

بیع؛ خط: نسخ، کا: سیدعلی بن مرحوم سید علی اکبر بافقی، تا: ۱۳۰۷ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۹۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۸-۴۸۵۸]

۷۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۵۵-۳۰/۱۳۵

آغاز:بسمله وبه نستعین فانه خیر معین قال ره المرتبة الثانیة الاخوة و الاجداد ... اقول لا خلاف فی شیء من ذلک بل الاجماع بقسمیه علیه؛ **انجام:**ولکن الاحوط تجنبه ایضاً دفعا للتهمة غالبا فتامل جیدا والله اعلم (ولما بلغ یدرسه الی هذا المقام وآخر تحریره قدس الله روحه وکان یوم الخامس والعشرین من شهر ذی القعدة من شهور الالف بعد ثلاثة مائة وسبع ... ومات فی لیلة الخمیس الحادی عشر من المحرم)

باقی احکام مواریث، قضا وشهادات؛ خط: نسخ، کا: عبد الحمید جهرمی (شاگرد مؤلف)، تا: ۱۳۰۸ق، جا: نجف اشرف؛ مصحح؛ ۲۴۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۸-۴۸۶۱]

۷۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۴۳۴

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... قال الثالث أن یکون مقدوراً علی تسلیمه، أقول قد اشتهر هذا الشرط

مشتمل بر مباحث خیارات از کتاب بیع؛ خط: نسخ، کا: فتاح بن میر کریم حسینی تبریزی، تا: چهارشنبه ۳ ذیقعده۱۳۱۱ق، جا: نجف اشرف؛ ۳۹۸گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۴-۲۱۶]

۷۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۰۹۱

آغاز:قال ره کتاب الهبات. النظر فی الحقیقة ... اقول لا خلاف فی کون الهبة من جملةالعقود؛ **انجام:**لعدم وضوح مدارکها کما لایخفی علی من لا حظها فلاحظ و تأمل و الله اعلم.

ج۲۰، مشتمل بردو کتاب هبات و وصایا؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۴ ربیع الثانی۱۳۹۰ق؛ ۲۴۳گ، ۱۵و۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۱-۱۶۷۴]

۷۹. قم؛ حجت کوهکمری؛ شماره نسخه:۶۰/۵

کتاب الفلس تا آخر مضاربه؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [ف: -۶۰]

۸۰. قم؛ حجت کوهکمری؛ شماره نسخه:۶۰/۶

کتاب مزارعه تا آخر وکالت؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [ف: -۶۰]

۸۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۲۴-۳۱/۱۰۴

آغاز:بسمله قال ره المقصد الخامس فی القرض والنظر فی امور

ثلاثة ... اقول لانعرف خلافاً فی کونه من العقود؛ **انجام:**الا ان حکم الجمیع ظاهر من التدبر فیمامر وغیره فلاحظ وتدبر والله اعلم والحمدلله رب العالمین ...

قرض تا رهن؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: عصر مؤلف، مصحح، با خط خوردگی، باعلامت بلاغ با نسخه مصنف دام ظله العالی؛ جلد: تیماج، ۲۰۰گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۸–۴۸۵۹]

۸۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۵۰–۳۱/۱۳۰

آغاز:بسمله والحمدلله رب العالمین ... قال ره کتاب الصلوة والعلم بها یستدعی بیان اربعة ارکان الاول فی المقدمات وهی سبع الاولی فی ... اقول الصلوة تطلق لغة علی الدعاء؛ **انجام:**لا ینبغی ترکه مع الامکان فلاحظ وتأمل والله اعلم والحمدلله رب العالمین ... لا حول ولا قوة الابالله العلی العظیم.

صلاة تا قبله؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۶۳گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸–۴۸۵۹]

۸۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۹۳

آغاز:الحمدلله ... والنظر فی العقد والشرائط واللواحق. الاول الوقف عقد ثمرته تحبیس الاصل واطلاق المنفعة اقول المشهور فیما بینهم کون الوقف من العقود فیجری فیه البحث السابق؛ **انجام:**وعن جامع المقاصد انه لابعد فیه الی غیرذلک من کلماتهم واحتمالاتهم واقوالهم فی امثال ذلک ولا ... کثیر منها من نظر اوضح لعدم وضوح مدارکها ...

وقف تا وصایا؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۳۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۵–۲۲۸۶]

۸۴. قم؛ حجت کوهکمری؛ شماره نسخه:۶۰

کتاب الطهارة؛ خط: نسخ، کا: عبدالحسین بن شیخ محمد امین شراره، بی‌تا؛ قسمت آخر به خط حسین بن حسن موسوی اردبیلی نوشته شده [ف: -۵۹]

۸۵. قم؛ حجت کوهکمری؛ شماره نسخه:۶۰/۱

کتاب الصلاة تا آخر بحث تعقیب؛ خط: نستعلیق، کا: اسحاق قزوینی، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز [ف: -۶۰]

۸۶. قم؛ حجت کوهکمری؛ شماره نسخه:۶۰/۲

کتاب زکات تا صوم؛ خط: نسخ، کا: حاجی محمد نهاوندی، بی‌تا، جا: نجف اشرفمدرسه معتمد [ف: -۶۰]

۸۷. قم؛ حجت کوهکمری؛ شماره نسخه:۶۰/۳

کتاب حج تا وقوف به عرفات؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [ف: -۶۰]

۸۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۹۹ معزی

آغاز:بسمله. حمدله. و صلی الله تعالی علی محمد و اهل بیته الیبین الطاهرین قال (ره) کتاب الصلوة و العلم بها یستدعی بیان اربعة ارکان الاول غی المقدمات ... اقول الصلوة تطلق لغة علی الدعاء و الرحمة؛ **انجام:**و ان الربط المزبور لزوالها فلاحظ و تأمل و الله اعلم و الحمدالله رب العالمین اولا و آخرا ... و نسئله تعالی ان یمن علینا باتمام مابقی من هدایة الأنام الی شرایع الاسلام ... و لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ رکابه‌دار؛ ۱۸۴گ، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۹–۱۲۴]

۸۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۳۱ معزی

آغاز:بسمله. قال ره کتاب الرهن و النظر فیه یستدعی فصولا الاول فی الرهن و هو وثیقه لدین المرتهن اقول الرهن لغة مصدر رهن بمعنی ثبت؛ **انجام:**الا انه قد یدفع بامکان دعوی الاجماع علی الاول اذ لم تجد من قال ... و ان ظهر من العبارات احتماله علی الوجه.

شامل کتاب الرهن تا المضاربه؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ رکابه‌دار؛ ۲۷۸گ، ۲۳ سطر (۱۳×۱۸/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۳۹–۱۴۲]

۹۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۵ معزی

آغاز:بسمله. حمدله. و صل الله علی محمد و آله الطیبین الطاهرین قال (ره) القسم الثانی فی العقود ... اقول العقود جمع عقد و هو لغة الشد و ضد الحل حسیا کان أو معنویا ففی القاموس عقد الجبل؛ **انجام:**ولا یبعد جواز ذلک مع التمکن من ای ... ایضا الی غبر ذلک من کلماتهم التی ... من نظر کما یظهر من التدبیر فیمال مر و غیره فلاحظ و تدبر و الله اعلم.

مشتمل بر شرح کتاب التجارة؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ ۲۳۶گ، ۲۲ سطر (۱۲×۱۶)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۹–۸۱]

۹۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۵۶۴–۳۳/۱۱۴

آغاز:بسمله قال ره الرکن الثالث فی الطهارة الترابیة والنظر فی اطراف اربعة الاول ... اقول لا خلاف فی صحة التیمم مع عدم الماء بل الاجماع بقسمیه علیه؛ **انجام:**بعده کما واضح والله اعلم قدتم کتاب الطهارة من هدایة الانام الی شرایع الاسلام فی الیوم المبارک ... وان ینفعنا به والطالبین فانه ارحم الراحمین واکرم المسئولین والحمدلله رب العالمین ...

تیمم تا آخر طهارت؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماجمذهب، ۲۲۷گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸–۴۸۶۴]

۹۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۰۹۰–۳۶/۹۰

آغاز:بسمله والحمدلله رب العالمین وصلی الله علی محمدوآله ... قال ره القسم الثانی فی العقود وفیه خمسة عشر کتاباً کتاب التجارة اقول العقود جمع عقد وهو لغة؛ **انجام:**تنبیه اخر ... ان ما یتفرغ علی اشتراط الطلیقة غیر منحصر فی الامور ... وتعلق حق المقاتلین بالغنیمة قبل القسمة

کتاب التجارة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ و۱۴؛ افتادگی: انجام؛ ۲۲۳گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸–۴۸۶۵]

۹۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۵۶۲–۳۳/۱۱۲

آغاز:بسمله حمدله وصلی الله تعالی علی محمد وآله الطاهرین (ع) قال ره القول فی اقسام العیوب و الضابطة ان کل ما کان فی اصل الخلقة فزاد او نقص ... اقول الاصل فی الضابط المزبور مضافاً؛ **انجام:**ولعل عدم تعرض الاصحاب له لمکان معلومیته عندهم کما یستفاد من قواعدهم فی کتاب القضاء فلا حظ وتأمل والله اعلم تم والحمدلله تعالی ویتلوه المقصد الخامس فی القرض انشاء الله

بیع؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، با خط خوردگی، با بلا غ مقابله با نسخه مصنف دام علاه در۱۲۸۸ ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۹۰گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۸۶۳]

۹۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۲۱۴-۳۱/۹۴

آغاز:انه منفرد لاصالة عدمها الا ان یری نفسه متلبساً ببعض آثاره فلایبعد جواز بنائه علیه لعموم دلیل ... قال ره ولوصلی اثنان فقال کل واحد منها ... اقول اما الصحة مع دعواهما؛ **انجام:**فرع لومضی من اول الوقت مقدار رکعتین او اربع رکعات اوست رکعات ثم خرج عن محل الترخص ... والله تعالی اعلم بحقائق احکامه ... ولاحول ولاقوة الا بالله العلی العظیم

صلاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: تیماجمذهب، ۱۸۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۸۶۵]

● **هدایة الانام فی شرح شرایع الاسلام** / فقه، ادبیات /عربی

hedāyat-ol anām fī š.-i šarāyi'-ul islām

لنکرانی، ملا آقا بن محمد علی، ق۱۴ قمری

lankarānī, mollā āqā ben mohammad 'alī(- 20c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۰۳

آغاز:بسمله. قال (ره) کتاب الاطعمة و الاشربة و النظر فیه یستدعی بیان اقسام ستة الاول فی حیوان البحر ... اقول المرجح یحل اکله فی نفسه و یحرم او یحل شربه فی نفسه؛ **انجام:**فی هذا الخبر ایضا وا ن عدم ذکره (ع) بعد الفراغ منه لظهوره فلاحظ و تامل والله اعلم.

کتاب الاطعمة و الاشربة؛ خط: نسخ تحریری، کا: لنکرانی، ملا آقا بن محمد علی، تا: ۲ جمادی الثانی۱۳۰۱ق؛ مصحح، رکابه‌دار؛ جلد: تیماج، ۱۵۹گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۳۰-۱۱۲]

● **هدایة الانام فی مسائل الحلال و الحرام** / فقه / فارسی

hedāya-tol anām fī masā'el-el halāl-e va-l harām

نوری، محمد تقی بن علی محمد، ۱۲۰۱ - ۱۲۶۳ قمری

nūrī, mohammad taqī ebn-e 'alī mohammad (1787 - 1847)

تاریخ تألیف: جلد اول در غره جمادی الاول ۱۲۴۶ق

رساله عملیه مؤلف که برای مقلدین فارسی زبان در ایران نگاشته شده است.

۱. تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه:۱۲۵

آغاز:الحمدلله الذی جعل ... اما بعد چنین گوید فقیر سراپا حقیر سرگشته؛ **انجام:** در عقب امام مفترض الطاعة نماز گزارد بلکه مطلق کرامت بابت است ... ظاهراً و باطناً

جزء دوم رساله است در بیان احکام نماز و مقدمات و شرایط و سایر مباحث آن مشتمل بر چند مطلب از مقدمات نماز، کیفیت نماز، مناقبات و شک و سهو، احکام قضا، احکام نماز جماعت، نماز مسافر، نماز آیات و نماز عیدین می‌باشد؛ خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: جمادی الاول۱۲۴۶ق؛ مصحح؛ ۲۹۵گ، ابعاد متن: ۱۰/۵×۱۷/۵، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: -۱۱۷]

۲. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۴۴۴/۱

آغاز: اگر چه همه نادانم و سراپا عصیانم و به کار خود حیرانم و دوای درد خود نمی دانم تا به دیگران چه رسد ...

بی‌کا، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ افتادگی: آغاز؛ قطع: خشتی [ف: -۱۰۸]

۳. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه:۱۲۱

آغاز:الحمدلله الذی جعل لنا العبادات وسائل السعادات؛ **انجام:**و بلکه مطلق کراهت ثابت است و الله العالم

جلد دوم در احکام صلوة؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۰سطر، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: -۸۴]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۶۷۶ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵-۱۲۴]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۱۳۷

آغاز:الحمد لمن من علینا بجعل الشریعة و الدین و الصلوة علی محمد ص خاتم المرسلین و علیاله و عترته الطیبین. اما بعد چنین گوید فقیر سراپا خطا گرفتار تعلقات دنیا که چون صوم از اعظم عبادات است؛ **انجام:**هیچکس را دل بر احوالات نسوزد غریب وحید بخانه کور روی اندیشه کارت نما وفقنا الله و ایاکم الی ما ینفعنا فی یوم الدین

مشتمل بر مباحث صوم در پنج فصل بدین ترتیب است: ۱. در بیان ماهیت و نیت صوم، ۲. در بیان اموریکه قصد امساک از آن لازم است، ۳. در بیان موجبات قضا و کفاره، ۴. در بیان مکروهات روزه، ۵. در بیان پاره احکام منعلقه به مباحث.خط: نستعلیق، کا: عبدالرحیم، تا: ۱۲۳۷ق؛ مصحح، با نشان بلاغ؛ ۲۰گ (۶۹-۸۸پ)، ۱۵-۲۰سطر (۷-۸×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [رایانه]

۵. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۵۱۳/۴

آغاز:الحمد لمن من علینا یجعل الشریعة و الدین و ... اما بعد چنین گوید فقیر سراپا خطا گرفتار تعلقات دنیا گم شده بیدای حیرت و نادانی ... که چون صوم از اعظم؛ **انجام:**عذاب خدا شدید است و تو بسیار ضعیف و ناتوانی ای برادر هیچکس را دل بر احوالت نمی سوزد غریب وحید بخانه کور روی اندیشه کارت نما»

تنها بخش صوم؛ بی‌کا، تا: ۱۲۴۰ق؛ محشی؛ اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: -۲۶۸]

۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۶۷۵

انجام:که علم به تذکیه شرعیه باشد اگر به تذکیه نباشد تفصیل انشاءالله در مبحث لباس خواهد آمد.

از آغاز تا پایان کتاب طهارت؛ خط: نستعلیق، کا: قربان علی، تا: ذیحجه۱۲۴۳ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۷۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۵۱]

۷. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۴۴۷

آغاز: الحمدلله الذی من لنا شرایع الاسلام الاحکام و اصطفنانا من بین فرق الانام؛ **انجام:**تفصیل آن انشاء الله در مبحث لباس خواهد آمد. این است آخر کتاب طهارت. الحمدلله اولاً و آخراً

بخش طهارت؛ خط: نستعلیق، کا: حسن علی ملقب به درویش ابن محمد قلی مشهور به آقاجانی جوری، تا: ۱۲۴۵ق، جا: مدرسه سعادت آباد؛ ۱۴۴گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱-۳۷۴]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۰۱۰/۱

آغاز:الحمد له الذی سن لنا شرائع الاسلام و اصطفانا من بین فرق الانام ... چنین گوید مجرم سراپا خطا؛ **انجام:**و شرط است در استعمال جلود که علم به تذکیه شرعیه باشد، اگر به تذکیه نباشد، تفصیل آن ان شاء الله در بحث لباس خواهد آمد

خط: نسخ معرب و نستعلیق، کا: محمد رضی، تا: ۱۲۴۵ق؛ مصحح؛ ۹۲گ (۱- ۹۲)، ۲۴سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲۸-۳۳]

۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۱۹۰

آغاز:الحمدلله الذی جعل لنا العبادات وسائل السعادات ... چنین گوید ... محمد تقی بن علی نوری مازندرانی که این ثانی ابواب مجلدات کتاب الهدایة الانام است؛ **انجام:**بهره ور نماید نفعنا الله ... افضل الصلوات.

صلاة تا نماز عید؛ خط: نستعلیق، کا: نور محمد رنگرودی، تا: پنج‌شنبه ۱ ربیع الثانی۱۲۴۸ق؛ جلد: تیماج، ۲۶ سطر (۱۰/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۶/۵سم [ف: ۵-۷۵۷]

۱۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۵۰۲

آغاز:الحمدلله الذی جعل لنا العبادات وسائل السعادات و الصلاة علی افضل الهادین الی القربات محمد صاحب الآیات و الدلالات؛ **انجام:**و اهل ایمان و تقوی و محبین خاندان مصطفی علیه و علی آله الف الثناء را از مقاصد آن بهره ور نمایند.

کتاب الصلاة؛ خط: نستعلیق، کا: قربانعلی بن استاد مهدی، تا: ۱۲۴۹ق، جا: مسجد پالی رود در خدمت میرزا مجتهد الزمان؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۳۴گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۵۱]

۱۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۱۷۴-۳۶/۱۷۴

آغاز:بسمله الحمدلله الذی جعل لنا العبادات وسائل السعادات والصلوة علی افضل الهادین الی القربات ... چنین گوید فقیر سراپا خطا سرگشته فیافی جهل و نادانی محمدتقی بن علی محمد نوری مازندرانی که این ثانی ابواب ومجلدات کتاب هدایت الانام است از برای هدایت زمره انام؛ **انجام:**امام مفترض الطاعه نماز گزارد بلکه مطلقاً کراهت ثابت است والله العلم بحقایق احکامه علی ماینبغی

کتاب الصلاة؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۱ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۵۴گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۸-۴۸۶۶]

۱۲. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۹۱

آغاز:الحمد لمن من علینا بجعل الشریعة و الدین و الصلوة علی ... چنین گوید فقیر سراپا خطا گرفتار تعلقات دنیا و گمشده پیدای حیرت و نادانی محمد تقی نوری؛ **انجام:**و مس کتابت قرآن شوند مگر بعد غسل یا وضوء و السلام علی المطهر بن عن الرجس و النجاسات الذین هم احیاء غیر اموات فرحون بما آتاهم رب البریات

خط: نستعلیق، کا: سیار کلارستاقی، یوسف بن علی اکبر، تا: ۱۲۵۳ق؛ مهر: «افوض امری الی الله عبده قربانعلی» (مربع)؛ جلد: پارچه‌ای، ۱۹۰گ، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: -۱۷۰]

۱۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۲۶۱

آغاز:بسمله الحمدلله الذی جعل لنا العبادات رسایل السعادات والصلوة علی افضل الهادین الی القربات محمد صاحب الایات الدلالات وآله البالغین الی اکمل الدرجات اما بعد چنین گوید فقیر سراپا تقصیر سرگشته؛ **انجام:**واهل ایمان وتقوی ومحبین خانه دان مصطفی صلی الله علیه وآله الف التحیه والثناء را از مقاصد آن بهر صور نمایند ونفعنا الله جمیع المومنین به نفعا جزیلا واجرنا من التعبید باحکامه امر جمیلا

جلد دوم(کتاب صلاة)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۴ ربیع الثانی ۱۲۶۰ق؛ جلد: تیماج، ۲۶۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف مخ: ۵-۲۲۸۶]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۹۰۱

آغاز:الحمدلله الذی سن لنا شرائع الاحکام و اصطفانا من بین فرق الانام ... چنین گوید مجرم سراپا خطا بنده هوس و هوا؛ **انجام:**و این بضاعت مزجاة را وسیله تجارت رضوان و سرمایه نجات نیران فرمایند ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۹۰گ، ۳۱سطر، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف: ۵-۲۷۳]

● هدایة الانام للخواص فضلا عن العوام / فقه / فارسی

hedāya-tol anām lel-xavās fozala-n ʻan-el ʻavām

استرآبادی، علی بن محمد جعفر، ۱۲۴۲ - ۱۳۱۵ قمری

estarābādī, ʻalī ebn-e mohammad jaʻfar (1827 - 1898)

در مسائل ضروریه تقلید و طهارت و صلات و روزه و نکاح، به روش رساله عملیه پدرش ملا محمد جعفر شریعتمدار و مشتمل بر دو «مقدمه» و چند «باب» و یک «خاتمه»، و در حیات استادش شیخ انصاری نگاشته شده است.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۸۶۹

آغاز:الحمدلله المطهر لال طه و یس ... و بعد چون بعضی از دوستان از خاک آستان خادمان گلستان؛ **انجام:** غافل از اظهار لام ساکن با نون مباش ×× نزد مستعلی ساکن مستفل را ساز فاش

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ شاید به خط مؤلف، مصحح؛ ۱۱۳گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۰-۲۵۳]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۸۷۲/۲

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۲۹گ (۱۳پ-۲۴۱ر)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۱۰-۲۵۹]

● **هدایة الایمان** / کلام و اعتقادات / فارسی

hedāya-tol īmān

باصری، ملک محمد بن نقد علی، ق۱۳ قمری

bāserī, malek mohammad ebn-e naqd ʻalī(- 19c)

تاریخ تألیف: دوشنبه آخر رمضان ۱۲۶۵ق

به سال ۱۲۶۳ق اردوی شاهی از ییلاق به قشلاق رفته و در قصبه هرم چادر زده‌اند. مؤلف را ملاقاتی با عالمان اهل سنت، به نام‌های ملا عبدالحمید برادر ملا احمد امام جمعه هرم و ملا عبدالرزاق برادر وی و ملا عبدالله بیدشهری و ملا محمد هرمی از پیشنمازان هرم دست داده و به مباحثه برخی از مسائل اعتقادی پرداخته و آن را در سه «مجلس» و یک «خاتمه» به درخواست ملا ... ایرجی ساکن دشتک فارس ـ که نام وی در نسخه حاضر پاک شده ـ گردآوری نموده است و در روز دوشنبه سلخ رمضان ۱۲۶۵ق آن را به پایان رسانیده است و در انجام نسخه شرح زیارت امام حسین و امام رضا (ع) با اشعاری از خود افزوده و در شوال ۱۳۶۵ق از آن فارغ شده است.

اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۵۶/۲

آغاز:حمد و سپاس و شکر بی قیاس مر خالقی را سزاست که سالکان راه حقیقت و پیروان دین طریقت را در باره هدایت بندگان خاص و عام خود یار و راهنماست

خط: نسخ معرب و نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۳۴گ (۳۲پ-۱۶۵ر)، ۱۰سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۲-۴۲۳]

● **الهدایة بالخیر** / کلام و اعتقادات، فقه / عربی

al-hidāya bi-l-xayr

شیخ صدوق، محمد بن علی، ۳۱۱؟ - ۳۸۱ قمری

šeyx-e sadūq, mohammad ebn-e ʻalī (924 - 992)

رساله در فقه فتوایی است که از روایات استخراج شده و سند روایات را حذف کرده و در آغاز چند باب کوتاه در اعتقادات آمده است.مطالب تحت عنوان «باب» آمده و در آغاز به اصول عقاید اشاره نموده، از توحید و نبوت امامت تا آخر باب نیت. پس از آن از فروع بحث کرده از باب میاه، سپس وضو و غسل. این کتاب در مجموع دارای ۱۷۹ باب است که ده باب اول آن مربوط به اصول و فروع دین و ۱۶۹ باب دیگر آن در ارتباط با فروع فقه است. نام کتاب در الذریعه به عنوان «الهدایة بالخیر فی الأصول و الفروع» ضبط شده و در نسخه‌ای کهن «هدایة المتعلمین» ثبت شده است. ولی شیخ صدوق در الاعتقادات از آن با عنوان «الهدایة» یاد کرده و ابن ندیم و نجاشی نیز آن را تنها «الهدایة» خوانده‌اند و در غالب نسخه‌های موجود نیز، فقط «الهدایة» درج شده و بعضاً «کتاب الهدایة» نامیده شده است.

آغاز:بسمله الحمد لله الذی له الخلق و الامر و هو احسن الخالقین ... باب مایجب ان یعتقد فی التوحید من معانی اخبار النبی و الائمه صلوات الله علیهم

انجام:قال الصادق علیه السلام ان الله عز وجل اخا بین الارواح فی الاظلة قبل ان یخلق الاجساد بالفی عام ... و لم یورث الاخ من الولادة.

چاپ: ایران، چاپ سنگی ضمن الجوامع الفقهیة، ۱۲۷۶ق؛ تهران، کتابفروشی اسلامیه، ۱۳۷۷ق، همراه با «المقنع»؛ بیروت، دارالمحجة البیضاء، ۱۴۱۴ق، همراه با «المقنع»؛ قم، تحقیق و نشر مؤسسة الامام الهادی علیه السلام، ۱۴۱۸ق، ۲۳۰+۴۱۷ صفحه.

[الذریعة ۱۷۴/۲۵؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۵۴۰/۴؛ کتابشناسی شیخ صدوق ص۴۰۵-۴۰۹؛دنا ۱۱۴۶/۱۰]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۵۲۵

آغاز:بسملة، الحمدلله الذی من علینا بالإسلام و أجزل لنا من منه الجسام و أبلانا بمواهبه العظام و شرفنا علی الأمم السوالف بالتمام ... فیقول ... إن العبادات الشرعیة أجمع لایصح إلا بمعرفة المعبود؛

انجام:برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی؛ تملک: ناصر بن احمد علی به تاریخ ذیحجه ۱۰۸۶؛ ۹۰گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳۹-۳۹۷]

۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۶۰۱/۱

آغاز:برابر**انجام:**و عن اهل بیته و اذا عزت الأضاحی اجزأت.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ واقف: سید سعید طباطبائی، ۱۳۳۲؛ ۶۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۵-۱۱]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۳۵۹/۱۰

آغاز:برابر

خط: نسخ، کا: موسوی، محمد مقیم، تا: شنبه ۱۶ ربیع الاول۱۰۶۳ق، جا: نجف اشرف؛ ۹۰ص (۱۸۷-۲۷۶)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۰×۱۸/۸سم [ف: ۴۳-۴۶]

۴. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۷۰۲/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:**باب میراث المولود له مااللرجال و ما للنساء روی أن شریح القاضی بینما هو مجلس القضاء ... قالت فانی أبول بهما و یمسکان معاً قال شریح و الله ما سمعت بأعجب من هذا، قالت.

خط: نسخ، کا: توسرکانی، محمد شجاع بن محمد مسعود، تا: ۱۰۸۶ق؛ ۵۱گ (۳۱۴-۳۶۴)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۳-۱۱۹]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۹۶عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳-۴۵۹]

۵. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۱۱۹/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**و نحن نرثهم و لا یرثونا و اذا مات مسلم و ذمی و ترک ابنا مسلما (کذا).

از ابتدا تا «باب میراث اهل الملل»؛ خط: نسخ، کا: محمد معین بنمحمد یوسف عقیلی، تا: دوشنبه ۲۳ صفر۱۰۸۸ق؛ افتادگی:

انجام؛ جلد: تیماج مذهب، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۵-۵۰۴]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۵۰۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ جلی، بی‌کا، تا: محرم۱۰۹۴ق؛ جلد: تیماج، ۸۳گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲۶-۱۴]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۹۹۹/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ابعاد متن: ۷×۱۵، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۱۶-۴۲۳]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۹۷۱/۱۰

خط: نسخ، کا: استرآبادی، محمد باقر بن ولی، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ ۲۶گ (۹۵پ-۱۲۰پ)، ۲۱سطر (۱۰×۱۹/۵) [ف: ۱۷-۲۶۶]

۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۱۸۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد معصوم بن محمد صالح دماوندی، تا: قرن ۱۲؛ مقابله شده؛ ابعاد متن: ۷×۱۳/۵، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۵-۷۵۵]

۱۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۵۵۳/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حیدر علی ناصرآبادی، تا: جمعه ۸ ذیقعده۱۱۲۶ق؛ از روی نسخه سلیمان بن محمد بن زید زیادآبادی که آن را از روی نسخه پدرش محمد بن زید زیادآبادی در ۱۴ شوال ۱۴۳ (۱۰۴۳)؛ جلد: تیماج، ۳۸گ (۱۱۵ر-۱۵۲پ)، ۲۳ سطر (۹/۵×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۰/۵سم [ف: ۵-۷۵۵]

۱۱. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۲۱۶/۲ - ج

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲۵گ (۷۲پ-۹۶پ) [ف: -۶-۵۰]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۶۵۲/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی بن عبدالله بحرانی، تا: شعبان۱۲۰۸ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: احمد بن علی بحرانی کرزکانی با مهر: «احمد بن علی» (بیضوی)، علی بن عبدالله بن حسین با مهر: «علی بن الحسین» (بیضوی)؛ ۶۷گ (۱پ-۶۷پ)، ۱۴سطر، اندازه: ۸×۱۴/۵سم [ف: ۳۹-۶۰۹]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۳۳۲/۲

خط: نسخ، کا: محمد تقی، تا: ۱۲۳۱-۱۲۳۲ق؛ جلد: تیماج، ۵گ (۱۳ر-۱۷پ)، ۵۵سطر، اندازه: ۲۹×۴۲سم [ف: ۱۱-۳۲۴]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۶۷۳/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: خوانساری، عبدالله بن محمد سعید، تا: جمادی الثانی۱۲۳۳ق؛ مجدول؛ ۲۵گ (۱۰۴پ-۱۲۸پ)، ۱۹سطر، اندازه: ۸/۵×۱۴/۵سم [ف: ۳۷-۱۵۱]

۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۸۹۰

آغاز:برابر؛ **انجام:**من الهجره النبویه المصطفویه سنه ۱۲۳۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۶ق [رایانه]

۱۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۴۳/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: کوپائی، قاسم، تا: ۱۲۳۷ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۹گ (۴۷ر-۶۵پ)، ۲۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف مخ: ۵-۲۲۸۴]

۱۷. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۹۱۴/۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۳ ذیقعده۱۲۳۸ق؛ ۱۱گ (۳۴پ-۵۴ر)، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۳-۶۸۲]

۱۸. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۷۲۲/۲

آغاز:برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۴۴ق؛ مهر: کتابخانه مجدالدین؛ ۲۲گ (۵۳-۷۴)، ۲۳ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲-۸۲۹]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۷۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ متوسط، کا: محمد بن خضر، تا: ۱۲۴۶ق؛ اندازه: ۱۵×۳۵سم [ف: ۴-۱۰۱]

۲۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۲۱۹/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد صالح، تا: شوال۱۲۴۷ق، به دستور سید علی محمد بن علی؛ جلد: تیماج، ۱۱گ (۲۵پ-۳۵پ)، ۳۳سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [ف: ۶-۲۰۸]

۲۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۶۵۰/۲-۱۸/۱۷۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: احمد بن محمد خونساری، تا: ۱۲۶۸ق؛ جلد: تیماج، ۳۹گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱-۴۴۵]

۲۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰۷۳/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: قفطان، احمد بن حسن، تا: باتاریخ۱۲۷۶ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۲گ (۹۶پ- ۱۲۷ر)، ۱۸ سطر (۹×۱۳/۵)، اندازه: ۱۳/۹×۲۰/۳سم [ف: ۲۹/۲-۷۰۱]

۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۵۲۸/۳

خط: نسخ، کا: احمد بن ملا محمد تقی، تا: دوشنبه ۸صفر۱۲۷۶ق؛ جلد: تیماج، ۴۱گ (۱۲۴پ-۱۶۴پ)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳۰-۱۹۹]

۲۴. کاشان؛ عاطفی، حسن؛ شماره نسخه:بدون شماره/۴

بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [نشریه: ۷-۷۴۹]

۲۵. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۶۵۹/۱

بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: خشتی [ف: -۲۹۰]

۲۶. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۴۰۴/۲

آغاز:برابر

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۲-۱۱۷]

● **هدایة البشر فی بیان الخیر و الشر** / فلسفه / عربی
hidāyat-ul bašar fī bayān-il xayr wa-š šar
مازندرانی، علی بن زین العابدین
māzandarānī, ʻalī ebn-e zayn-ol-ʻābedīn
نام رساله در متن: هدایة البشر لبیان الخیر و الشر خوانده شده است.

تهران؛ مؤسسه مطالعات اسلامی؛ شماره نسخه:۵۵
آغاز:بسم ... الحمدلله ... اما بعد فیقول العبد الفقیر الی ربه الغنی علی بن المرحوم المبرور الشیخ زین العابدین المازندرانی طاب ثراه انه غیر خفی علی اهل العلم و الفضل و الکمال؛ **انجام:**لوجدتها موافقا لما افدناك والله العالم بحقیقة الامور و الیه یرجع الناس فی یوم النشور قد تمت الرسالة ... فی سنة ۱۳۲۵
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ذیحجه۱۳۲۵ق؛ مقابله شده؛ ۴۶گ، ۱۴سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: -۴۹]

● **هدایة التنزیل = هدایة الفرقان و درایة القرآن** / تفسیر / عربی
hedāyat-ot tanzīl = hedāyat-ol furqān wa dirāyat-ul qur'ān
در تفسیر قرآن و پس از صافی فیض تألیف شده و از پدر مؤلف به نام «السید الشهید العلامة فضله الله من فضله» یاد شده است، با ۱۵ مقدمه در آغاز.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۳۳۵
آغاز:بسمله، الحمد الله الذی انزل علی عبده الکتاب و لم یجعل له عوجا؛ **انجام:**سیما الوسواس الخناس.
خط: نسخ، کا: قاینی، محمد محسن بن محمد علی، تا: دهه سومربیع الاول۱۲۵۰ق؛ محشی با نشان«منه قدس سره»؛ ۵۳۲گ، ۳۱ سطر (۱۰×۱۸)، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۱۶-۲۴۵]

● **هدایة الجاحدین** / کلام و اعتقادات / فارسی
hedāya-tol jāhedīn
کاشانی، محمد تقی بن حسین، ۱۲۳۶ - ۱۳۲۱ قمری
kāšānī, mohammad taqī ebn-e hoseyn (1821 - 1903)
اهداء به: ناصرالدین شاه
تاریخ تألیف: شب ۲۸ ذیحجه ۱۳۰۵ق
در این رساله ابتدا هفت سؤال که یکی از پادری‌های (=پدران) نصرانی از مسلمانان کرده و بدین وسیله خواسته است اعتراضاتی چند به دین اسلام کند مطرح شده است و بعدمؤلف پس از طرح این سؤالات، مقدماتی چند می‌آورد که به عقیده او این مقدمات نافع در جواب پرسش‌ها می‌باشد و سپس به یک یک پرسش‌ها پاسخ مناسب می‌دهد.

آغاز:بسمله، الحمدلله الذی ارشدنا الی حقایق دینه و ارسل علینا من اخرجنا من نومة الغفلة
انجام:و از برای کسانیکه از روی حقیقت طالب حق باشند همین قدر کفایت می کند.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۳۵۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۸ ذیحجه۱۳۰۵ق؛ مؤلف بر فراز صفحه عنوان چنین نگاشته: «این نسخه اصل است ولکن چون چند ورق از آن بسیار مغشوش شده بود و در حاشیه و میان سطرها نوشته بودم آن چند ورق را دادم کاتب نوشته خودم حالی کردم نوشت و الا کسی نمی‌توانست سر از آن بیرون بیاورد»؛ دارای خط خوردگی، مصحح؛ جلد: مقوایی، ۱۲۱گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱/۶×۱۸سم [ف: ۴۳-۳۹]
۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۴۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایلقرن۱۴؛ جلد: تیماج، ۱۸۱گ، ۱۲ سطر (۶/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲-۲۶۶]

● **هدایة الحساب الی خلاصة الحساب** / ریاضیات / عربی
hedāyat-ol ḥisāb ilā xulāṣat-il ḥisāb
حسینی نائینی، محمد بن محمد باقر، ۱۰۸۰؟ - ۱۱۴۰ ؟ قمری
hoseynī nā'īnī, mohammad ebn-e mohammad bāqer (1670 - 1728)
وابسته به: خلاصة الحساب؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳-۱۰۳۰ق)
شرح مزجی متوسطی بر کتاب «خلاصة الحساب» شیخ بهاءالدین عاملی است که مطالب مشکل و پیچیده را با بیانی استوار توضیح داده، به گفته او «... ان بعض اقمار انواره بعد تحت الحجاب مع کثرة شروحه بین مقل موجز و مکثر طویل الاطناب فمزجته بشرح متوسط بین مخل الایجاز و ممل الاسهاب متکفل لاکثر مالا بد منه لا واسط الحساب مما یتعلق باصل المسائل او عبارة الکتاب».

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۷۶۴
آغاز:بسمله [الحمدلله الواحد الاحد لا جمع عدد الملك الغنی الصمد ... اما بعد فیقول الفقیر الی رحمة ربه الغنی بهاء الدین محمد الحسینی؛ **انجام:**و عدده اثنان لانه الخارج من قسمة اربعة علی اثنین و هکذا.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی به لفظ «منه»؛ واقف: سید سعید طباطبائی، ۱۳۳۲؛ جلد: میشن، ۸۹گ، ۱۶- ۲۴سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۵-۱۸۴]

● **هداية الحكمة = الهداية الأثيرية** / منطق، فلسفه / عربی
hidāyat-ul ḥikma = al-hidāyat-ul aṯīrīya
اثیرالدین ابهری، مفضل بن عمر، – ۶۶۰ ؟ قمری
asīr-od-dīn-e abharī, mofazzal ebn-e ʻomar(- 1262)
متن مشهور و مختصری درحکمت است که درسه قسم منطق، طبیعیات والهیات تنظیم شده و از دیرباز مورد توجه واقبال حکما بوده وشروح وحواشی بسیاری بدان نگاشته شده است.
آغاز:بخش منطق: القسم الاول فی المنطق بسمله الحمد لله حق حمده و الصلاة علی رسوله محمد و آله من بعده. اما بعد فهذه رسالة فی المنطق املیتها لبعض الاخوان علی سبیل الارتجال مستعینا الله تعالی
بخش طبیعیات: القسم الثانی فی الطبیعیات و هو مرتب علی ثلاثظ فنون الفن الأول فیما یعم الأجسام و هو مشتمل علی فصول: فصل فی إبطال الجزء الذی لا یتجزی
انجام:و تبقی فی کدر الهیولی مقیدة بسلاسل العلائق. و من اراد الاستقصاء فی الحکمة و الوقوف علی مذاهب الحکماء، فلیرجع الی کتابنا المسمی بزبدة الاسرار.
چاپ: معجم المطبوعات ۲۹۱؛ استانه، چاپ سنگی، بدون تاریخ؛ هند،با شرح الهدایه میر حسن معین الدین المیبدی الحسینی، ۱۲۸۸ق؛ و هند(۱۳۰۸ق) و تهران(۱۳۱۳ق)؛ایران، تهران، خانه کتاب، ۱۳۸۷ شمسی، نجفقلی حبیبی، در خرد و خردورزی: ارج نامه دکتر غلامحسین ابراهیمی دینانی، صص ۳۹۱-۴۵۲
[کشف الظنون ۲۰۲۸/۲ و ۶۴۲/۲؛ معجم المؤلفین ۳۱۵/۱۲ ؛الذریعه ۱۷۳:۱۴؛ معجم المطبوعات ۲۹۱/۱؛الاوقاف العامة موصل ۱۲۲/۲]

شروح و حواشی:

۱- شرح هداية الحكمة؛ عبیدی، فضل الله بن عبدالرحیم (–قرن ۸)
۲- شرح هداية الحكمة = شرح الهداية الاثيرية؛ ملازاده هروی، احمد بن محمود (–قرن ۸)
۳- شرح هداية الحكمة = شرح الهداية الاثيرية؛ حلبی، عبدالکریم بن عبدالنور (۶۶۴-۷۳۵ق)
۴- شرح هداية الحكمة = شرح الهداية الاثيرية؛ میرک بخاری، محمد بن مبارکشاه (–۷۴۰ق)
۵- شرح هداية الحكمة = شرح الهداية الاثيرية؛ قطب الدین رازی، محمد بن محمد (۶۹۴-۷۶۶ق)
۶- شرح هداية الحكمة = شرح الهداية الاثيرية؛ محمودآبادی، بایزید بن شبلی (–قرن ۹)
۷- حاشية شرح هداية الحكمة؛ سمنانی خراسانی، حسین (–قرن ۹)
۸- شرح هداية الحكمة = شرح الهداية الاثيرية؛ قاضی زاده رومی، موسی بن محمود (–۸۱۵ق)
۹- حاشية شرح ملازاده علی هداية الحكمة؛ قاضی زاده رومی، موسی بن محمود (–۸۱۵ق)
۱۰- حاشية شرح هداية الحكمة؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)
۱۱- شرح هداية الحكمة = حل الهداية؛ جرجانی، محمد بن علی (– ۸۳۸ق)
۱۲- حاشية هداية الحكمة = حاشية فلسفية؛ قوشچی، علی بن محمد (–۸۷۹ق)
۱۳- حاشية شرح هداية الحكمة = النهاية فی توضيح مشکلات الهداية = حاشية حاشية ملا زاده علی شرح هداية الحكمة؛ خواجه زاده، مصطفی بن یوسف (–۸۹۳ق)
۱۴- شرح هداية الحكمة = حاشية شرح هداية الحكمة؛ حنفی تبریزی، شمس الدین محمد (–قرن ۱۰)
۱۵- شرح هداية الحكمة = شرح الهداية الاثيرية؛ نیریزی، محمود بن محمد (–قرن ۱۰)
۱۶- شرح هداية الحكمة = حاشية هداية الحكمة؛ بحرآبادی، محمد بن یوسف (–قرن ۱۰)
۱۷- غاية الهداية = حاشية شرح الميبدی علی هداية الحكمة؛ علمی، محمد بن حسن (–قرن ۱۰)
۱۸- الجوهر الفرد = شرح هداية الحكمة؛ یزدی، شاه علی بن حسین (–قرن ۱۰)
۱۹- شرح هداية الحكمة = شرح الهداية الاثيرية؛ میبدی، حسین بن معین الدین (–۹۱۱ق)
۲۰- حاشية شرح هداية الحكمة؛ خلخالی، نصرالله بن محمد (–۹۴۶)
۲۱- حاشية شرح الهداية الاثيرية؛ الهی اردبیلی، حسین بن عبدالحق (۸۷۰-۹۵۰ق)
۲۲- حاشية شرح الميبدی علی هداية الحكمة = حاشيه شرح میبدی؛ اشرفی جرجانی، عبدالحی بن عبدالوهاب (–۹۵۹ق)
۲۳- حاشية شرح الميبدی علی هداية الحكمة = حاشيه شرح میبدی؛ لاری انصاری، محمد بن صلاح (–۹۷۹ق)
۲۴- شرح هداية الحكمة = شرح الهداية الاثيرية؛ لاری انصاری، محمد بن صلاح (–۹۷۹ق)
۲۵- حاشية شرح الميبدی علی هداية الحكمة = حاشية شرح هداية الحكمة؛ فخرالدین حسینی، محمد بن حسین (–۹۸۴ق)
۲۶- حاشية شرح الميبدی علی هداية الحكمة؛ میرزا جان باغنوی، حبیب الله (–۹۹۴ق)
۲۷- حاشية حاشية الجرجانی علی شرح هداية الحكمة؛ حسینی، ابوالبقاء بن عبدالباقی (–قرن ۱۱)
۲۸- حاشية شرح هداية الحكمة للميبدی = حاشية شرح الميبدی علی هداية الحكمة؛ کوبنانی، اسدالله (–قرن ۱۱)
۲۹- حاشية شرح هداية الحكمة؛ خلخالی، حسین بن حسن (–۱۰۱۴)
۳۰- شرح هداية الحكمة = شرح الهداية الاثيرية؛ صدرالدین شیرازی، محمد بن ابراهیم (۹۷۹-۱۰۵۰ق)
۳۱- مصباح الدراية فی شرح الهداية؛ لاهیجی، عبدالرزاق بن علی (– ۱۰۷۱ق)
۳۲- تعليقات مصباح الدراية فی شرح الهداية؛ لاهیجی، عبدالرزاق بن علی (–۱۰۷۱ق)
۳۳- حاشية شرح الميبدی علی هداية الحكمة؛ ملا شمسا، شمس الدین

محمد (۱۰۱۶-۱۰۹۸ق)
۳۴- حاشية شرح هداية الحكمة؛ ساقی، مستعد خان محمد (-۱۱۳۶)
۳۵- حاشية شرح هداية الحكمة؛ بحرالعلوم، محمد بن محمد (۱۱۴۴-۱۲۲۵ق)
۳۶- حاشية شرح الميبدی علی هداية الحكمة؛ مجذوبعلی شاه، محمد جعفر بن صفر (۱۱۷۵-۱۲۳۸ق)
۳۷- حاشية شرح هداية الحكمة؛ دهلوی، عبدالعزيز بن احمد (۱۱۵۹-۱۲۳۹ق)
۳۸- مرشد الطالبين؛ استرآبادی، محمد جعفر بن سيف الدين (۱۱۹۸-۱۲۶۳ق)
۳۹- حاشية شرح الهداية الاثيرية؛ صاحب هندی، محمد حسن
۴۰- حاشية شرح هداية الحكمة؛ خوئی، مهدی
۴۱- حاشية هداية الحكمة؛ مولانا غياث الدين
۴۲- حاشية هداية الحكمة؛ شيخ زاده، محمود بن احمد
۴۳- حاشية شرح هداية الحكمة؛ گيلانی، عبدالوحيد
۴۴- حاشية شرح هداية الحكمة؛ مولوی، محمد حسن
۴۵- حاشية شرح هداية الحكمة؛ خليل بن فاضل بن اسحاق
۴۶- حاشية شرح هداية الحكمة؛ عثمانی، عماد الدين
۴۷- حاشية الهداية الاثيرية
۴۸- حاشية شرح الميبدی علی هداية الحكمة(۵عنوان)
۴۹- حاشية شرح الهداية الاثيرية(۳عنوان)
۵۰- حاشية شرح ملازاده علی هداية الحكمة(۳عنوان)
۵۱- حاشية شرح هداية الحكمة(۵عنوان)
۵۲- حاشية شرح هداية الحكمة (ترجمه)
۵۳- حاشية شرح هداية الحكمة = حاشيه بر شرح هداية اثيريه
۵۴- حاشية هداية الحكمة
۵۵- حواشی شرح الهداية الاثيرية
۵۶- شرح الهداية
۵۷- شرح الهداية الاثيرية(۲عنوان)
۵۸- شرح هداية الحكمة = شرح الهداية الاثيرية(۷عنوان)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۴۶۱/۴
آغاز:القسم الثانی فی الطبيعيات و هو مرتب علی ثلاثظ فنون الفن الأول فيما يعم الأجسام و هو مشتمل علی فصول: فصل فی إبطال الجزء الذی لا يتجزی؛ **انجام:**برابر
خط: نستعليق، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ مصحح، محشی از میرک و غير آن؛ ۷گ (۸۴-۹۰)، ۱۷سطر، اندازه: ۷/۵×۱۵/۵سم [ف: ۳۱-۴۶۲]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۲۹
آغاز:حال الوصول فلو لم يكن موجوداً حال الوصول استحال ان يفعل الوصول و كلما كان؛ **انجام:**برابر
بخش منطق «هداية الحكمه». در پايان نسخه، متن طبيعيات و الهيات هداية الحكمه نيز افزوده گشته است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ محشی؛ ۲۰گ (۱۰+۱۰)، ۱۴-۲۱سطر، اندازه: ۹×۱۴سم [ف: ۱-۳۹۶]
۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۶۸۸
آغاز:برابر؛ **انجام:**و من اراد تفاصيل ما ذكرنا من المجملات و الاستقصاء فی المنطق فليرجع الی كتابنا المسمی بزبدة الأسرار
قسم المنطق؛ خط: نسخ، كا: علی بن محمد علی، تا: ۸۲۰ق؛ برگ اول نونويس؛ واقف: احمد شاهد، آبان ۱۳۸۱؛ جلد: مقوا، ۲۷گ، ۱۰سطر، اندازه: ۹/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲۴-۲۷۴]
۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۶۳/۱
آغاز:للجسمية و هو ايضا مح لما مر او بسبب عارض و هو ايضامح ... فصل فی ان الهيولی لايتجرد عن الصورة.؛ **انجام:**برابر
خط: نسخ، كا: مؤيد بن محمد غازی بيهقی، تا: دهه اول رمضان ۸۵۹ق؛۴۶گ(۶ر-۵۱ر)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۳۰-۱۴۹]
۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۷۷۸
خط: نستعليق، كا: عبد القادر بن سعيد، تا: رمضان۸۸۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ يادداشتی از عبد الباقی ابن محمد حسين؛ ۲۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۲۰-۱۴۲]
۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۲۶۵/۲
بخش طبيعيات؛ كا: محمد بن محمود خراسانی، تا: ۸۸۸ق؛ مصحح به تاريخ بيستم شعبان ۹۲۲؛ جلد: تيماج، ۱۸گ (۷۲پ-۸۹ر)، اندازه: ۱۳×۱۷/۵سم [ف: ۲۱-۲۲۴]
۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۶۱۹
خط: نستعليق، كا: نورالله بن خليل الله حسينی، تا: ۲۹ ربيع الثانی۸۹۵ق [ميراث شهاب: س۱۰ش۱-۲-۳۰]
۸. شيراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۸۸۰
طبيعيات؛ خط: نسخ، بی‌كا، تا: قرن ۱۰؛ محشی؛ ۶۹گ، اندازه: ۱۱/۵×۲۰سم [نسخه‌پژوهی: ۲-۲۴۱]
۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۳۹۱
طبيعی است تا پايان كتاب؛ خط: نسخ، بی‌كا، تا: شنبه پايان محرم۹۰۰ق، جا: سبزوار؛ محشی؛ مهر: محمد سعيد طباطبائی مورخ ۱۰۷۲؛ كاغذ: سمرقندی، ۴۶گ، ۸سطر (۱۲×۱۶)، اندازه: ۱۳×۱۷/۵سم [ف: ۸-۷۳]
۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۸۲/۱
آغاز:بسمله، و منه الهدايه الی الصراط المستقيم، القسم الثانی فی الطبيعيات و هو مرتب علی ثلثه فنون الفن الاول فی ابطال الجزء الذی لايتجزی؛ **انجام:**مخل و تطويل ممل فی شرح هذا المختصر والله اعلم بالصواب تمت الكتاب بعون الملك الوهاب فی وقت الظهر يوم الخميس اشهر جمادی الثانی ۹۰۴ علی يدالغريب الضعيف محمد بن حسين الشريف.
تذكر: شماره اين نسخه باتوجه ص۳۷۳ جلد ۵ اصلاح شد. بخش طبيعی و الهی هدايه؛ خط: نسخ، كا: محمد بن حسين شريف، تا: ۹۰۴ق؛ ۸۲ص (۲-۸۳)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۹-۵۶۴]
۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۴۶۷/۳
آغاز:القسم الثانی فی الطبيعيات و هو مرتب علی ثلاثة فنون: الفن

الاول فیما یعم الاجسام و هو مشتمل علی فصول؛ **انجام:**برابر
قسم دوم طبیعیات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: شعبان۹۶۴ق؛ ۳۵گ (۴۳پ-۷۷پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۳۳/۱-۴۳]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۹۳۸/۳

آغاز:و کل واحدة منهما موجودة ذو وضع غیر منقسم فی امتداد ماخذ الحرکة و متی کان کذلک کان الفلک جسما مستدرا؛ **انجام:**لاسبیل الی الاول و الا لکان الزائد مثل الناقص ... فلزم الانقطاع فیکون الجملة الثانیة
بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، ۱۹گ (۲۲ر-۴۰پ)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲۰-۳۵۴]

۱۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۲۹۵

نسخه طبیعیات است و الهیات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ محشی با نشان «عب»؛ تملک: کمال الدین بن محمود؛ ۶۷گ، ۹ سطر (۴×۱۰)، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۱۳-۳۲۶۴]

۱۴. سبزوار؛ صد و بیست و پنج نسخه؛ شماره نسخه:۹۱/۲

از فصل فی المکان و الخلاء؛ بی‌کا، تا: ۱۰و ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۰×۱۵سم [اوراق عتیق: ۲-۳۹۸]

۱۵. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۹۱۵/۵

آغاز:بسمله القسم الثانی فی الطبیعیات و هو مرتب علی ثلثة فنون. الاول فیما یعم الاجسام و هو مشتمل علی فصول. فی ابطال الجزء الذی لایتجزی؛ **انجام:**برابر
شامل قسم دوم و سوم (طبیعیات و الهیات)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اوائل ذیقعده۱۰۳۴ق؛ مهر: حاج سید سعید؛ ۱۸گ (۹۳-۱۱۰)، ۲۳ سطر (۵×۱۵)، اندازه: ۱۰×۱۹/۵سم [ف: ۳-۱۲۴۶]

۱۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۰/۱

آغاز: القسم الثانی فی الطبیعیات و هو مرتب علی ثلاثة فنون الفن الاول فیما یعم الاجسام؛ **انجام:**برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد فضل الله بن محمد صالح، تا: ۱۰۴۲ق؛ ۲۷گ (۱پ-۲۷ر)، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف: ۱-۱۶۹]

۱۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۳۵۹/۱

خط: نستعلیق، کا: محمد تقی مذهب (تخلص)، تا: ۳ ربیع الثانی۱۰۵۵ق؛ جلد: تیماج، ۱۵گ (۱پ-۱۵ر)، ۱۹ سطر (۹/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۵-۷۵۷]

۱۸. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۳۴۳

آغاز: ... مفضل بن عمر الابهری قدس سره فالتمس منی بعض المترددین الی المشتغلین بقرائة لدی ... اعلم ان الحکمة علم باحوال اعیان الموجودات علی ماهی علیه فی نفس الامر بقدر الطاقة البشریة؛ **انجام:**ان الواجب علی طالب الحقایق مطالعة کتب الشیخین و شهاب الدین المقتول قدس سرهما وفوق طورهما طور ... عز قدره کالکبریت الاحمر وتوفیق الوصول الیه من الله الاکبر
کامل؛ خط: نستعلیق، کا: نصرالله بن علی بن فاضل لاری نیریزی، تا: ذیحجه۱۰۷۹ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی؛ توسط کاتب در ۱۰۸۵ق درمدرسه رفیعة دارالامان (شیراز) تصحیح ومقابله شده؛ مهر: «المتوکل علی الله عبده محمدکاظم» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۹۴گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف مخ]

۱۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۳۸۱

نیمه دوم است در طبیعی و الهی و منطق را ندارد؛ خط: نسخ هندوستان، کا: تتوی، عبدالعلی، تا: یک‌شنبه ۲۷ ذیحجه۱۰۸۸ق؛ ۳۸گ، ۱۲سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۱۷-۱۲۶]

۲۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۳۲۹/۱

آغاز:القسم الثانی فی الطبیعیات وهو مرتب علی ثلاثة فنون الفن الاول فیما یعم الاجسام؛ **انجام:**برابر
طبیعات؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۹۲ق؛ جلد: تیماج، ۱۲گ (۱پ-۱۲پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف مخ: ۵-۲۲۸۷]

۲۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۵/۱

آغاز:بسمله القسم الثانی فی الطبیعیات و هو مرتب علی ثلثة فنون؛ **انجام:**برابر
از باب طبیعیات تا آخر آن؛ کا: حبیب الله، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: اصفهانی، ۱۳۲ص (۱-۱۳۲)، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف: ۷-۱۶۰]

۲۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۰۸۹/۱

آغاز:القسم الثانی فی الطبیعیات و هو مرتب علی ثلثة فنون، الفن الاول فیما یعم الاجسام و هو مشتمل علی عشرة فصول؛ **انجام:**برابر
از قسم دوم در طبیعیات آغاز شده و تا پایان کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی با نشان «شرح، ۵، ۱۲، و ح» و غیر آن؛ ۳۷گ (۱-۳۷)، ۱۴سطر، اندازه: ۵×۱۰سم [ف: ۳۸-۲۴۶]

۲۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۶۲۱/۳

طبیعیات و الهیات؛ خط: نسخ، کا: نهاوندی، عبدالرحیم بن محمد شریف، تا: ۱۱۳۱ق، جا: نهاوند مدرسه مؤمنیه؛ ۲۷ص (۱۳۳-۱۵۹)، ۱۷سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۲-۲۶۲۳]

۲۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۲۰۵/۷

طبیعیات الهیات؛ خط: نستعلیق، کا: فیضی حسینی، شریف، تا: شنبه ۲۳ صفر۱۱۳۶ق؛ کاغذ: استانبولی، ۱۶گ (۲۲پ-۳۷پ)، ۲۱سطر (۵×۱۳)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۱۷-۳۱۸]

۲۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۵۹۶/۱

بخش دوم در طبیعیات؛ خط: نستعلیق، کا: اصفهانی، عطاء الله بن محمد زکی، تا: اواخر شعبان۱۱۸۲ق؛ کاغذ: سپاهانی، ۲۹گ (پ-۲۹ر)، ۵سطر (۵×۱۰)، قطع: بغلی [ف: ۱۷-۱۶۹]

۲۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۶۸۷/۱

قسم دوم (طبیعیات)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۳۲ص (۲-۳۳)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۳۳/۱-۱۶۶]

۲۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۲۳۰/۲

آغاز:القسم الثانی فی الطبیعیات و هومرتب علی ثلاثة فنون الفن الاول فیما یعم الاجسام وهو مشتمل علی عشرة فصول؛ **انجام:**برابر

طبیعیات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۳۶گ (۶۸پ-۱۰۳ر)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۵۱]

۲۸. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه:۲۸۳/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۲ق؛ تملک: فرهاد میرزا [چند نسخه-ف: -۳۷۱]

۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۶۱۶

آغاز:اولا فالعلم باحوال الاول من حیث؛ **انجام:**و یلزم هذا المذنب (کذا)

خط: نسخ، کا: ملامحمدی، محمد حسین، تا: ۱۲۷۵ق؛ افتادگی: آغاز و انجام [رایانه]

۳۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۸۶۵/۴

خط: نستعلیق، کا: علی بن اسد بیک فراش خلوت ناصرالدین شاه، تا: ۲۶ صفر۱۲۸۷ق؛ جلد: تیماج، ۳۸گ (۸۲-۱۱۹)، ۱۵ سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۶-۱۱۳]

۳۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۰۸۰/۲

کا: محمد حسینی اصفهانی، تا: صفر۱۲۹۹ق؛ اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۵-۴۲۰]

۳۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۶۳

آغاز:القسم الثانی فی الطبیعیات؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، کا: عباس بن علی، تا: رجب۱۳۰۰ق، جا: اصفهان مدرسه صدر؛ واقف: فهرستی؛ ۵۶گ، ۱۰سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۴-۲۷۰]

۳۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۷۸۹/۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج، ۳۹گ (۹۱پ-۱۱۹ر)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۱×۱۳سم [ف: ۴۴-۶۸]

۳۴. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۵۴۰/۶

از ابتدای «القسم الثانی فی الطبیعیات» تا آخر کتاب؛ کا: مقصود علی بن حسین قلی کلاردشتی، تا: ۱۳۰۱ق؛ اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: -۲۸۰]

۳۵. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۸۶/۱۰

بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۸گ (۱۱۹پ-۱۴۶ر)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۱-۱۳۷]

۳۶. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:۱مجموعه بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا [دلیل المخطوطات: ۱-۲۷۲]

۳۷. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۶۰۸/۱

از فن ثالث فی العنصریات (فصل فی الحیوان) تا آخر کتاب؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: وزیری [رشت و همدان: ف: -۱۵۰۹]

۳۸. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۱۷۳۵/۳

آغاز:بسمله القسم الثانی فی الطبیعیات و هو مرتب علی ثلثة فنون شامل قسم دوم و سوم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [ف: ۲-۶۰۴]

۳۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۶۸۸/۱-۵۸/۱۳۸

آغاز:لولم یکن کذلک لما امکنت الاشارة الیها ولما امکن اتجاه المتحرک الیها

از ماقبل «فی ان الفلک قابل للحرکة المستدیرة لان کل جزء من اجزائه المفترضة فیه لاتختص» تا اواسط فن ثالث در الهیات (فی احوال الاخرة النفس بعد خراب البدن ...)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ ۲۷گ (۱-۲۷)، ۱۵سطر، اندازه: ۸×۱۷سم [ف: ۸-۴۸۶۶]

۴۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۱۲۱/۱

بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: احتشام الملک در ۱۲۸(=۱۲۰۸)؛ ۳۵گ (۱پ-۳۵ر)، ۱۳ سطر (۵/۵×۱۴)، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۵-۷۵۷]

۴۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۶۱

آغاز:القسم الثانی فی الطبیعیات؛ **انجام:**برابر

از اول طبیعیات؛ خط: نستعلیق و شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: فهرستی؛ ۱۶گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۴-۲۷۰]

۴۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۶۲

آغاز:القسم الثانی فی الطبیعیات؛ **انجام:**برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: نائینی؛ ۱۹گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۴-۲۷۰]

۴۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۶۱۹

آغاز:القسم الثانی فی الطبیعیات و هو مرتب علیثلاثة فنون الفن الاول فیما یعم الاجسمام و هو مشتمل علی فصول؛ **انجام:**برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی با نشان «۵ س» و غیر آن، رکابه‌دار؛ واقف: شهاب الدین الحسینی مرعشی، ۱۳۵۰؛ ۲۹گ، ۱۱سطر (۷×۱۰)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۳۲-۳۸]

۴۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۹۰/۸

آغاز:القسم الثانی فی الطبیعیات و هو مرتب علی ثلاثة فنون؛ **انجام:**برابر

شامل طبیعیات؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۳ص (۱۰۷-۱۲۹)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۳۲-۱۱۶]

۴۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۸۳/۲ط

آغاز:آغاز موجود: و تلاطم العلایق و امواج غمومها فکرر الالتماس و زاد فی الاقتباس؛ **انجام:**فلا یلزم امکان احدهما فی مرتبة امکان الآخر.

کا: حسن بن محمد مؤمن، بی‌تا؛ ۱۲۹ص (۱۱۰-۲۳۸)، ۱۷-۲۰سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۲۴/۳-۱۰۴]

۴۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۹۰۷-ف

نسخه اصل: آستان قدس ش ۱۱۲۹. بخش منطق که چندان معروف نیست و بخش طبیعی آن با افتادگی در آغاز آن و بخش الهی هر سه در آن هست؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۰گ [فیلمها ف: ۱-۳۹۷]

۴۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۳۱۵/۹

آغاز:القسم الثانی فی الطبیعیات ... ؛ **انجام:**برابر

از بخش دوم آغاز می‌گردد و دیباچه و خطبه مؤلف را ندارد؛ بی‌کا، بی‌تا؛ محشی از شرح هدایه، حاشیه تهذیب، شرح هدایه از

ملا زاده؛ جلد: تیماج، ۷۹ص (۱۱۵-۱۹۳)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۱۰-۹۷۰]

۴۸. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۹۱/۲**

آغاز:بسمله، القسم الثانی فی الطبیعیات و هو مرتب علی ثلثة فنون الفن الاول یعم الاجسام؛ **انجام:**فینقسم لامحالة فی الوضع و ما هذا شأنه فهو جسمانی الفن الثالث ...

خط: نسخ، کا: مصطفی بن احمد بن حسن، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ ۱۷ص (۴۴-۶۰)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۴۰/۳-۱۷۶]

● **هداية حكيم** / کیمیا / عربی

hedāyat-o hakīm

این نسخه که نام خاصی ندارد و نام فوق از مبدأ کتاب اخذ شده در آن پدری فرزند خود را علم ترکیب می‌آموزند و می‌گوید بهر تو این کتاب را در سه ترکیب پرداختم. او در ابتداء می‌گوید بعضی‌ها را نظر بر چهار است ولی سه اولی است زیرا طبایع چهارند و موالید که از ترکیب طبایع بوجود می‌آیند سه اند که عبارتند از: معدن و نبات و حیوان. معدن: عبارت است از ترکیب اجساد، نبات: عبارت است از استخراج اصباغ در میاه، حیوان: عبارت است از رد ارواح به اجساد. او بعد از این تعاریف سر تراکیب سه‌گانه را می‌آورد و یکایک را شرح می‌دهد و از خواص و کیفیت ترکیب آنها بحث می‌کند.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۸۰/۱

آغاز:بسمله، هذا هدایه حکیم الی ولده قال یا ولدی اعزک الله کلا لتک ان الحکماء؛ **انجام:**فاحفظ فی امر و صون هذا الامر عن الجاهل الذی لا امان له.

خط: نسخ ریز، بی‌کا، تا: ۹۵۸ق؛ جلد: تیماج، ۳ص (۱-۳)، ۲۹ سطر (۱۰×۱۵/۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۰-۵۱۴]

● **هداية الخلائق الی علم الحقائق** / کلام و اعتقادات /عربی

hedāyat-ol xalā'iq ilā 'alim-il ḥaqā'iq

متن مختصر کلامی است در فصولی کوتاه به روش کتاب «هدایة الطالب الی وصول المذاهب» و شاید از همان مؤلف.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۳۷۰/۲

آغاز:الحمد لله الواجب لذاته من جمیع الجهات الواحد فی نفسه لنفسه من کل الاعتبارات المخالف لهویته جملة الممکنات؛ **انجام:**و ان وفق الحق انتفع بها المناظر و الحمد لله علی اتمامه و المنة له علی فضله و انعامه

خط: نسخ، کا: محمد بن محمد بن حسن بن عبدالکریم علوی عسکری، تا: جمعه ۹ ذیحجه۶۹۳ق، جا: نظامیه بغداد؛ مصحح؛ ۲۹گ (۴۲پ-۷۰ر)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۰×۱۹/۵سم [ف: ۹-۱۴۵]

● **هداية الدراية** / فقه / عربی

hedāya-tod derāya

شهید ثانی، زین الدین بن علی، ۹۱۱ - ۹۶۵ قمری

šahīd-e sānī, zayn-od-dīn ebn-e 'alī (1506 - 1558)

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۹۰۹/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی، ۴۸ص (۱-۴۸)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۵-۱۸۴۴]

● **هداية الدين فی قمع المعتدين** / کلام و اعتقادات / عربی

hedāyat-od dīn fī qama'-il mu'tadīn

حسینی مدنی، ضامن بن شدقم، ق۱۱ قمری

hoseynī madanī, zāmen ebn-e šadqam(- 17c)

چنان‌که در دیباچه آمده و سبک نوشتن هم می‌رساند، مؤلف این کتاب همان مؤلف «حماية الدين» است و کتاب را بدین شکل دوباره تألیف کرده است.کتاب در یک «مقدمه» و فصل‌ها و باب‌ها و یک «خاتمه» است.

آغاز:بسمله. الحمد لمن امر بالمعروف و نهی عن الفحشاء و امتحن عباده بالمحن و البلاء.

انجام:آخر نعمائه علی کافة عباده.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۶۳۴/۲

آغاز:بسمله. الحمد لمن امر بالمعروف و نهی عن الفحشاء و امتحن عباده بالمحن و البلاء؛ **انجام:**آخر نعمائه علی کافة عباده.

خط: نسخ، کا: = مؤلف، تا: قرن ۱۱؛ ۶۱گ (۳۷پ-۹۷پ) [ف: ۵-۷۵۷]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۶۰۱/۲ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۱۹۳]

● **هداية الرامی** / فنون نظامی / فارسی

hedāya-tor rāmī

میرعلوی، سید محمد

mīr-'alavī, sayyed mohammad

اهدا به: علاء الدین ابوالمظفرحسین شاه(-۹۲۷ق)

در فن تیراندازی و آنچه بدان وابسته است، با استفاده از کتاب‌های این فن و اشعاری مناسب موضوعات در بیست و هفت«باب»: ۱. در وجوب تیراندازی و اخباری که در این باب آمده؛ ۲.بیان نزول کمان بر آدم، در دو فصل؛ ۳. در آیه‌های قرآنی و تعویذات که در تیراندازی به کار آید؛ ۴. در اسامی استادان تیرانداز؛ ۵. در اسباب تیراندازی؛ ۶. بیان زه گرفتن و شناختن رخ کمان و تیر و جز آن، در چهار فصل؛ ۷. بیان گرفتن مشت و دانستن عیب و هنر، در دو فصل؛ ۸. بیان گرفتن شست، در سه فصل؛ ۹. بیان اشکال ایستادن استادان در فرستادن تیر؛ ۱۰.

بیان کشش کمان و آنچه بدان تعلق دارد، در چهارفصل؛ ۱۱. بیان نظر تیراندازی و نشانه رفتن و زدن تیر، در دو فصل؛ ۱۲. بیان فرستادن تیر، در دو فصل؛ ۱۳. بیان انگشتوانه؛ ۱۴. بیان آغاز آموختن تیراندازی، در دو فصل؛ ۱۵. بیان انداختن تیر دوانک و تیر بازگشت، در دو فصل؛ ۱۶. بیان تیر انداختن بر شکاری که در هوا باشد؛ ۱۷. بیان انداختن تیر و پرتاب و آنچه بدان تعلق دارد، در پنج فصل؛ ۱۸. بیان اوصاف و روش تیر از آنچه تیر می‌جنبد و ادراک کند، در سه فصل؛ ۱۹. بیان فرستادن تیر کژ، در دو فصل؛ ۲۰. بیان انداختن تیر ناوک و سبب وضع آن، در دو فصل؛ ۲۱. بیان انواع لگد در تیر و نفع آن؛ ۲۲. بیان انداختن در زیر سپری؛ ۲۳. بیان معرفت و اوصاف تیر که چگونه باید، در پنج فصل؛ ۲۴. بیان معرفت و اوصاف کمان و آنچه به وی تعلق دارد، در پنج فصل؛ ۲۵. بیان انواع زه و وزن آن بر طریق تافتن و بستن، در دو فصل؛ ۲۶. بیان عادت کردن کمان پرزور را که چه نوع کنند، در دو فصل؛ ۲۷. بیان متفرقات، در چهار فصل.
آغاز:حمد و ثنای مرخدای عز وجل و علا آن توانایی را که پیر چرخ اعلا همیشه در قبضه قدرت والای او خمیده چون از کمان کشش زه از تقدیر محکم اوست ...

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۰۵۹۷
آغاز:برابر؛ **انجام:**از شاخ و استخوان که بود مر ترا ... ست×× پرتاب تو نماید اندر هوا سه جست
تا اواخر باب ۱۱ و ۳ فصل آخر باب ۱۷ است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: وسط وانجام؛ اهدایی: رهبری، دی ۱۳۸۸؛ ۷۲گ، ۹سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [اهدائی رهبر: ۹-۵۳۳]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۱۴۹/۱
آغاز:برابر؛ **انجام:**اصلا کمان را نکشد تا خله زیاده نشود و الله اعلم بالصواب.
خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مهر: غلام حسین؛ ۸۷ص، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۳سم [ف: ۵۰-۳۵]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۸۷۵
آغاز:برابر؛ **انجام:**و دو سه روز بشوید تا آن زمان که ... به کلی نرود و اصلا کمان را نکشد تا خله زیاده نشود.
خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۶۸گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۲۰-۳۱۴]

● **هدایة ربی عند فقد المربی** / عرفان و تصوف / عربی
hedāya-to rabbī ‘ind-a faqad-il murabbī
این اثر شرح رساله «سلوك الطریق اذا فقد الرفیق» است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۲۱۱/۵
آغاز:بسمله الحمد لله رب العالمین ... امام فهذه رسالة سمیت هدایة ربی عند المربی کالشرح للرسالة المسماة سلوك الطریق اذا فقد الفریق قال سیدی احمد زروق رحمة الله ناقلا عن شیخه ابی العباس؛ **انجام:**اما وجود المرشد فکبریت احمر یحصل من تطره و صحبته فی ساعة واحدة ما لا یحصل فی مدة طویلة.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۱۲ص (۷۷-۸۸)، ۱۱سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۵۰-۶۱]

● **هدایة الرشاد** / کلام و اعتقادات / عربی
hedāyat-or rašād
اصول دین پنج‌گانه را با تفصیل و استدلال بر پایه‌های فلسفی و کلامی در چند فصل و هر کدام دارای مسالک، گزارش کرده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۳۵۰
آغاز:الحمدلله خالق الأرضین و السماوات و مخرج عباده الی النور من الظلمات ... و بعد القول فی اثبات الصانع
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: مقوایی، ۸۴گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [ف: ۱۹-۱۴۹]

● **هدایة الرغیب حین الغیاب عن الطبیب** / طب / فارسی
hedāya-tor raqīb hīn-al qīyāb-e ‘an-et tabīb
صدرالاطباء، علی اکبر
sadr-ol-atebbā’, ‘alī akbar
رساله بسیار مختصری است در پزشکی که مؤلف به درخواست برخی از دوستان خود آن را تألیف نموده است تا آنانکه دسترسی به طبیب ندارند بتوانند از آن استفاده نمایند با عناوین «هدایة، هدایة» و در مقدمه آن از ناصرالدین شاه قاجار و میرزا علی قلی خان مخبرالدوله وزیر علوم به تجیل یاد کرده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۹۹۳
آغاز:شکر و سپاس بی قیاس موسس الاساسی را در خور و سزاست که به مضمون کنت کنزا مخفیا فاجبت ان اعرف فخلقت الخلق لکی اعرف؛ **انجام:**پس از یك هفته شیاف ساخته استعمال نمایند که به جهت رفع ظفره بسیار نافع است و بدیدن ظفره به نوعی که معمول به جراح است بعد از استعمال شیافات صحیح.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مجدول، دارای سرلوح؛ ۸گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف: ۲۰-۳۸۴]

● **هدایة الزائرین الی زیارة المعصومین** / زیارات / عربی و فارسی
hidāyat-uz zā’irīn ilā zīyārat-il ma‘ṣūmīn
محمد ربیع بن عبدالغنی، ق۱۳ قمری
mohammad rabī‘ ebn-e ‘abd-ol-qanī(- 19c)
تاریخ تألیف: ۲۰ شعبان ۱۲۵۹ق

در زیارات مأثوره و غیرمأثوره (روایت شده و آنچه که در روایات نیامده است) حضرات معصومین علیهم السلام انتخاب شده از کتاب‌های علماء شیعه باتصریح به نام امامی که زیارات از وی نقل شده یا منابع زیارت‌ها و گاهی می‌گوید که انشاء بعضی از علماست. این کتاب در یک «فاتحه» و چهارده«مشکاة» دارای مصابیح و هدایات و ضیاء و فصول و یک «خاتمه» می‌باشد:فاتحه: در بیان ادعیه و اعمال سفر؛ مشکاة ۱. در زیارات پیامبر اسلام و حضرت فاطمه (ع)؛ ۲. در زیارات ائمه بقیع علیهم السلام؛ ۳. در زیارت حضرت امیر علیه السلام؛ ۴. در زیارت حضرت امام حسن علیه السلام؛ ۵. در زیارات امام حسین در ایام مخصوصه؛ ۶. در زیارات خضرات ائمه از راه دور؛ ۷. در زیارات امام کاظم و محمد تقی (ع) در کاظمین؛ ۸. در زیارت امام رضا علیه السلام در مشهد؛ ۹. در زیارت امام هادی و عسکری (ع) در سامراء؛ ۱۰. در نسب مادر حضرت قائم علیه السلام؛ ۱۱. در اعمال سرداب حضرت صاحب الزمان؛ ۱۲. در زیارت جامعه؛ ۱۳. در کیفیت زیارت اولاد ائمه و سایر مؤمنین؛ ۱۴. در رقاع برای حوایج بسوی ائمة هدی؛ خاتمه: در اکرام قادم از زیارت.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۲۰۱

آغاز:الحمدلله الذی جعلنا من أمة رسوله محمد المختار و صیر نا من شیعة آله المکرمین الاخیار و ارشدنا بزیارتهم الی الفوز فی دار القرار؛ **انجام:**و یغشاکم ثوابمثل ثوابه من رحمة الله و انه ما من رجل یزورنا او یزور قبورنا الا غشیة الرحمة و غفرت له ذنوبه

خط: نسخ معرب و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن۱۳، در عصر مؤلف؛ مصحح، نسخه بدلها گاهی به خط مؤلف، در صفحه آخر نیز خط وی به تاریخ شعبان ۱۲۵۹؛ ۳۰۱گ، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۴-۵]

● هدایة السائل الی العمل بالربع الکامل / هیئت / عربی

hidāyat-us sā'il ila-l 'amal-i bi-r-rub'-il kāmil

سبط ماردینی، محمد بن محمد، ۸۲۶ – ۹۰۷ قمری

sebt-e mārdīnī, mohammad ebn-e mohammad (1423 - 1502)

نویسنده می‌گوید در این رساله عمده مطالب فلکیات را آورده‌ام و آن در یک «مقدمه» و بیست «باب» است: مقدمه: در تعاریف؛ باب ۱. در معرفة اخذ الارتفاع؛ ۲. در شناخت درجه شمس؛ ۳. در شناخت نصف النهار؛ ۴. در شناخت ماضی و باقی ازروز؛ ۵. در شناخت ارتفاع؛ ۶. در شناخت ساعات؛ ۷. در شناخت ظل؛ ۸. در معرفت ارتفاع ظل؛ ۹. در شناخت میل؛ ۱۰. در شناخت ما بین ظهر و عصر؛ ۱۱. در شناخت حصص شفق و فجر؛ ۱۲. در شناخت اوقات نماز پنج‌گانه؛ ۱۳. در سعة مشرق و مغرب؛ ۱۴. در معرفه سمت الوقت؛ ۱۵. در معرفت ارتفاع ارتفاعی که آنرا سمت نیست؛ ۱۶. در شناخت اخراج جهات چهارگانه؛ ۱۷. در شناخت استخراج مقدار سمت قبله؛ ۱۸. در معرفت مطالع فلکیه و مطالع بلدیه؛ ۱۹. در معرفت ماضی و باقی از شب؛ ۲۰. در شناخت طول قائم بر زمین صاف.

آغاز:بسمله، الحمدلله الذی رسم فی صفحات مصنوعاته قواطع الدلایل و سیر الکواکب الثابتة فی محیط الافاق ...

شروح و حواشی:

۱- خلاصة المسائل فی شرح هدایة السائل؛ میقاتی، عبدالله بن عبدالرحمن (-۱۲۲۳ق)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۴۶۳/۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**أو تمام غایته العلیا لبعده یحصل الغرض فیهما و فی هذا القدر لمن وفقه الله و الحمدلله حق حمده و صلی الله علی سیدنا محمد و علی آله و صحبه و سلم

خط: نسخ، کا: مصطفی ربیع، تا: ۱۳۰۱ق؛ مصحح؛ ۸گ (۷-۱۴)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۳۶-۴۳۱]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۲۲۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**سرطان، اسد، جوزا، سنبله

خط: نستعلیق آمیخته با نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۰گ، ۱۹ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۶/۲×۲۱/۲سم [ف: ۸-۴۵۳]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۳۶۷/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**فما کان هو طوله و الله سبحانه و تعالی اعلم بالصواب ... علی سیدنا محمد و آله و صحبه و سلم.

در فهرست بدون مؤلف؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: محتملاًقرن۱۲؛ ۱۹ص (۶۱-۷۹)، ۲۲سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۹-۳۶۲]

● هدایة السادات و مجموعة السعادات / دعا / فارسی

hedāya-tos sādāt va majmū'at-os sa'ādāt

رشتی اصفهانی، محسن بن محمد رفیع، ۱۲۱۵–قرن ۱۳ قمری

raštī esfahānī, mohsen ebn-e mohammad rafī' (1801-19c)

تاریخ تألیف: شب ۹ شوال ۱۲۷۲ق

گویا در اعمال ماه‌های سال است که در چند جلد مشتمل بر دوازده لمعه برای هر ماهی لمعه‌ای خواهد بود، جلد دوم کتاب دارای سه لمعه می‌باشد در اعمال ماه‌های رجب و شعبان و رمضان، و چون ماه رمضان نزدیک بود به لمعه سوم مربوط به این ماه پرداخته و شب نهم شوال ۱۲۷۲ به پایان برده است. این بخش دارای سی مجلس است برای سی روز ماه رمضان که ضمن ذکر اعمال بعضی از فضایل مربوط به ائمه هدی علیهم السلام آمده است. (سید احمد اشکوری)

آغاز:الحمدلله الذی أضاء دجی العالم بنور نبیه محمد و آله الهادین ...

[فهرستواره منزوی ۸/۱۰۹۵]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۸۵۵

آغاز:شروع د رمجلد هدیة السادات و مجموعة السعادات نموده امیدوار به اختتامش گشته در سلك تحریرش بودم؛

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۲۵۶گ، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲۳-۴۲]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۳۰۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**آورد به نیمه شب جمعه ز طبع ×× تاریخ مه و سال وی از سلخ صفر.

خط: نستعلیق شکسته، کا: عبدالجواد بن لطفعلی، تا: ۱۱صفر ۱۲۷۸ق؛ نسخه در دهه دوم ربیع الثانی۱۲۷۸ق در قزوین توسط مؤلف تصحیح و مقابله شده؛ اهدایی: رهبری، مهر۱۳۸۶؛ ۱۱۳گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [اهدائی رهبر: ۶-۱۵۳]

۳. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۰۵۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**آورد به نیمه شب جمعه ز طبع - تاریخ مه و سال وی از سلخ صفر

خط: نستعلیق، کا: عبدالجواد ملا لطفعلی، تا: ۱۱ صفر۱۲۸۷ق؛ نسخه را مؤلف در ۲۰ ربیع الثانی ۱۲۷۸ در قزوین مقابله کرده؛ ۱۱۳گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [مؤید: ۳-۶۱]

● هدایة الساکین / کلام و اعتقادات / فارسی

hedāya-tos sālekīn

کاشانی، عبدالوهاب بن محمد حسین، ق۱۳ قمری

kāšānī, ‘abd-ol-vahhāb ebn-e mohammad hoseyn(-19c)

در سه هدایه در مبدأ و معاش.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۲۹۷/۳

آغاز: الحمدلله الذی لیس لاولیته اول؛ **انجام:**مشاهده نمود ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [ف: ۵-۲۵۸]

● هدایة السالک / متفرقه / فارسی

hedāyat-os sālek

شریفی، محمد، قرن ۱۴ قمری

šarīfī, mohammad (20c)

تاریخ تألیف: ۲۰ جمادی الاول ۱۳۲۴ق؛ محل تألیف: اصفهان

مجالس متعددی است در بیان مسائل دینی مذهبی با استفاده از آیات، روایات اهل بیت علیهم السلام، کلمات علما و کتب اخبار و حدیث که به جهت فرزندش حسن نوشته است؛ چنان‌که در مقدمه می‌گوید: «این مجموعه‌ای است که مشتمل است بر مطالب مهمه و مقاصد عظیمه از مهمات اصول و فروع و مواعظ و نصایح و اوامر و نواهی و مهلکات و منجیات و مناقب و فضائل ائمه اطهار صلوات الله علیهم اجمعین و پاره‌ای از معجزات آن بزرگواران به جهت عزیز خود حسن ایده الله تعالی تألیف نموده‌ام. امید از خداوند منان که این عاصی را به آن در دارین نفع بخشد و سمیته بهدایة السالک ...».

حسن شریفی در صفحه عنوان نوشته است: «در تاریخ بیستم شهر جمادی الاولی یکهزارو سیصد و بیست و چهار قمری در شهر اصفهان این کتاب به اتمام رسیده و صحافی شده است بوسیله والد ماجد الحاجشیخ محمد شریفی غفرالله له-.حسن شریف».جواد شریفی نیز در صفحه مذکور، چنین مرقوم داشته: «بسمله. این کتاب خطی که به دستخط مرحوم مغفور حضرت حجة الاسلام و المسلمین آقای حاج شیخ محمد شریفی بزرگ خاندان شریفی اهل حسن آباد جرقویه نوشته شده، وقف کتابخانه حضرت ولی عصر مدرسه علمیه اثنی عشریه صاحب الزمان آباده (عنایت آباد) نمودم ... به تاریخ ۶۷/۱۲/۷جواد شریفی».موضوعات برخی از مجالس: درباره علم و فضیلت آن، درباره روزه و شرح دعاهای روزهای ماه رمضان، در فضایل و معجزات امیرالمؤمنین علیه السلام، درباره خلقت انسان، و بیان خشوع در نماز، در بیان فضایل حضرت زهرا سلام الله علیها.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۸۶۶

آغاز:بسمله. الحمدالله کما هو اهله و الصلوة والسلام علی خیر خلقه و أشرف بریته محمد هو عبده و روسله و علی آله الطاهرین الذین هم خلقائه و امنائه. اما بعد پس این مجموعه ایست ... مجلس اول عنوان: هل یستوی الذین یعلمون و الذین لا یعلمون، بدان ای عزیز که بهترین چیزها علم است؛ **انجام:**ابن عباس در آنوقت گفت والله از برای فاطمه کفوی غیر از علی نبود.

نسخه اصل: کتابخانه مدرسه صاحب الزمان (عج) آباده (عنایت آباد)؛ خط: نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ مصحح، با خط خوردگی؛ مهر: کتابخانه صاحب الزمان حوزه علمیه آباده (مستطیل)؛ ۸۱۰ص، ۱۲-۱۹سطر [عکسی ف: ۵-۲۸۸]

● هدایة السالکین / عرفان و تصوف / فارسی

hedāya-tos sālekīn

جلال آبادی، مظهر بن نعمان، ق۱۲ قمری

jalāl ābādī,mazhar ebn-e no‘mān(- 18c)

مؤلف در مقدمه آورده:«این رساله‌ای است در بیان بعضی اذکار و افکار طریقه قادریه و نقشبندیه و سهروردیه و چشتیه» که مؤلف آنها را از مراد خویش شیخ فقیر الله اشکار پوری شنیده است، مشتمل بر «مقدمه» و چهار «فصل» و «خاتمه».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۱۲۸/۷

آغاز:بسمله حمد ثنا مر خدایرا که عطایش در دایره حصر نگنجد و ادراك عقول خواص و عوام؛ **انجام:**بگذار ایشان را که انکار بر تو کنند زیرا که اعتقاد ایشان سبب هلاك توست.

خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد برات بن ملا سعید علی عرب؟، تا: ۱۳۱۹ق، جا: کابل در سرای امیر شیر علیخان؛ جلد: تیماج مذهب، در داخل ترنج عبارت«امید از کرم و لطف بنده پرور است اخدم اعلم امم قلندر است»، ۶۷ص (۱۶۷-۲۳۳)، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۵۰-۲۶]

● **هدایة السالکین = منهج السالکین** / عرفان و تصوف / فارسی
hedāya-tos sālekīn = manhaj-os sālekīn
کاشف دزفولی، صدرالدین بن محمد باقر، ۱۱۷۴ – ۱۲۵۸ قمری
kāšef-e dezfūlī, sadr-od-dīn ebn-e mohammad bāqer (1761 - 1842)

تاریخ تألیف: چهارشنبه ۲۸ شوال ۱۲۱۱ق
در دعا و خواص سور و اسما و اسرار عبادات و سلوک و ذکر و حروف و اعداد است که به درخواست بعضی از برادران ایمانی که از وی رساله‌ای در طریقه سلوک سالکین راه خدا تقاضا کرده بودند تألیف کرده؛ در دو «باب» و «خاتمه» و هر بابی شامل فصول: باب ۱. در بیان حقیقت این علم است و منسوبان او که مسمی شده‌اند نزد بعضی بزاهد (در دو فصل)؛ باب ۲. در بیان راه سلوک و اسباب و شروط آن (در دو فصل) در بیان صفات رذیله و حمیده و اخلاص، خوف و رجاء، توکل، ارکان ریاضت و آداب ذکر مروی بطرق اهل بیت عصمت و هم به دستور مشایخ عرفان شامل خواص سور قرآنی و اسماء الحسنی و مکاشفات و تجلیات؛ خاتمه در آداب داعی و شروط دعوت. در پایان از مصباح الذاکرین خود که در طریقه ذکر و خلوت نشستن و چله نشستن است یاد کرده، در آن از شمس المعارف و بحر الغرایب و شرح رباعیات جامی و تحفه عباسی شیخ محمد علی خراسانی که برای شاه عباس دوم ساخته و محقق شیرازی و رجب برسی و مشارق او و از برهان المرتاضین شیخ علی نقی و از شیخ مغربی و شیخ بونی و جامی و خواجه بهاءالدین محمد نقش بند بخار و شیخ صفی الدین ابو اسحق و مقالات او، یاد شده است.

آغاز:و به اتوکل و منه استعین بهترین سببی از اسباب که سالکان بیداری حقیقت را و سیاحان بحر طریقت را و مجاوران کنج مسجد الحرام شریعت را با علی درجات لاهوتی و ملکوتی رساند.

انجام:رسالة علیحده و ضع کرده که نام او مصباح الذاکرین است هر که خواهد بطریق ارباب حال ریاضت بکشد و مرشدی او را نباشد میتواند باین رساله عمل کرد و انشاءالله نتیجه خواهد بخشید.

[الذریعه ۱۸۹/۲۳؛ فهرستواره منزوی ۱۰۸۹/۸ و ۱۰۰۰/۸؛ الذریعه ۱۶۶/۲۵ و ۱۷۶]

۱. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۸۷۱
جلد دوم؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: چهارشنبه ۲۸ شوال ۱۲۱۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ متن و حاشیه [نشریه: ۲-۱۳۳]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۲۸/۱
آغاز:که غنا عبارت از ترجیع صوت مطربست؛ **انجام:**از شر ابلیس و جنود آن تمام شد جلد اول از کتاب هدایة السالکین ... و آله اجمعین
جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ ۳۳ص (۱-۳۳)، اندازه: ۱۲×۱۲/۵سم [ف: ۳۲-۱۶۱]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۲۴۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خوب، کا: میرزا اسمعیل بن میرزا معصوم تفرشی، تا: ربیع اول۱۲۷۶ق؛ دارای یک سرلوح، مجدول؛ واقف: نائینی؛ ۱۷۹گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۶-۴۷۵]

۴. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه:۲۵۸/۱
آغاز:برابر
از اول تا قسمتهایی از باب اول؛ خط: ثلث، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ تملک: ابراهیم محمد موسوی دزفولی با مهر: «عبده الراجی محمد الموسوی» (بیضوی)؛ اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: -۱۸۴]

● **هدایة السالکین** / عرفان و تصوف / فارسی
hedāya-tos sālekīn

یزد؛ صدوقی یزدی؛ شماره نسخه:۵۴
آغاز: کز قفسها رسته اند، انبیای رهبر شایسته‌اند
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۹۶ق، جا: قسطنطنیه؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ تملک: فخر الدین بن احمد رودباری به تاریخ ۱۲۵۲ق، میرزا موسی بن عبدالکریم، عبدالحسین بیات به تاریخ ۱۳۴۳ش؛ جلد: تیماج، ۱۰۶گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۱/×۲۰سم [ف: -۴۰]

● **هدایة السالکین فی شرح بدایة الذاکرین** / عرفان و تصوف / فارسی
hedāyat-os sālekīn fī š.-e bedāyat-oz zākerīn
وابسته به: بدایة الذاکرین؛ امین بلیانی، محمد بن علی (-۷۴۵ق)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۳۶۶/۲
آغاز:و اما آداب ذکر اول بقیام گفتن آن است؛ **انجام:**و در عهد ابوحاتم هیچ یک از مشایخ بزرگی او نبود
بخشی از هدایة السالکین شرح بدایة الذاکرین است؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی، ۲ص (۹-۱۰)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱۰-۱۲۰۳]

● **هدایة السائل** / کلام و اعتقادات / اردو
hedāyat-us sā’el
لکهنوئی، محمد هادی بن علینقی، ق۱۳ قمری
lakhanū’ī, mohammad hādī ebn-e ‘alī-naqī(- 19c)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۹۸۲
آغاز:بسمله، الحمدلله و الصلواه اما بعد معلوم بود که؛ **انجام:**فرمادین و السلام علی من التبع الهدی
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۲۸۷ق [رایانه]

● **هدایة السبیل و کفایة الدلیل** / سفرنامه / فارسی
hedāya-tos sabīl va kefāyat-od dalīl
فرهاد میرزا قاجار، ۱۲۳۳ – ۱۳۰۵ قمری
farhād mīrzā qājār (1818 - 1888)
کتاب سفرنامه مؤلف است.
چاپ: مؤلفین کتب چاپی فارسی و عربی:ج۵، ص۵۴۶۰؛ ایران،سنگی، بی ناشر، ۱۲۹۴ق، رحلی، ۳۶۲ص

تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه:۱۴۸
خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ محشی؛ جلد: مقوا، ۱۰۵گ، ۲۶سطر (۱۲×۲۰)، اندازه: ۱۹×۲۵/۵سم [نشریه: ۳-۲۵۲]

● **هدایة السعداء فی جلوة الشرفاء** / اخلاق / فارسی
hedāyat-os so'adā' fī jelvat-eš šorafā'
جانپوری هندی، شهاب الدین، ق۱۱ قمری
jānpūrī hendī,šahāb-od-dīn(- 17c)
تاریخ تألیف: ۱۰۱۳ق
در اخلاق و برتری سادات.
آغاز:الحمد لله الذی اصطفی آدم و نوحا و ابراهیم و آل عمران لیظهر علی الدین کله ابد الآبدین ...
[فهرستواره منزوی ۶۹۳/۶]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۸۶
آغاز:برابر؛ **انجام:**یا بر سر روضه رضا بخش مرا تمت الکتاب بلده لها نور تم
خط: نسخ، کا: فتح محمد، تا: ۱۰۱۳ق [الفبائی: -۶۰۹]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۰۸۴
آغاز:برابر؛ **انجام:**کینه در سینه کسی نباشد بر اولاد من مگر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام [رایانه]
۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۰۸۵
آغاز:مگر حرام زاده و حرام خوار اثیم؛ **انجام:**شفیع مصطفی آوردم گر نا خلفم بمصطفی بخش تم
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا [رایانه]

● **هدایة السعداء فی زیارة سید الشهداء** / دعا / فارسی
hedāyat-os so'adā' fī zīyārat-e sayyed-oš šohadā'
استرآبادی، محمد جعفر بن سیف الدین، ۱۱۹۸ – ۱۲۶۳ قمری
estarābādī, mohammad ja'far ebn-e sayf-od-dīn (1784 - 1847)
رساله‌ای مختصر درآداب و اعمال زیارت امام حسین (ع) درکربلا که می‌گوید در یک مقدمه و سه باب و یک خاتمه تنظیم شده است، ولی به نظر می‌رسد که در هنگام تألیف تصمیم خود را فراموش کرده و رساله در «مقدمه» و یک «باب» و «خاتمه» ترتیب داده شده است: مقدمه در بیان ثواب زیارت امام حسین و آداب زیارت آن حضرت؛ باب در بیان متن زیارات مربوط به امام حسین (ع) است که پنج زیارت نامه مختلف را به همراه زیارت نامه امام زادگان علی اکبر و قاسم و غیر آن می‌باشد؛ خاتمه در زیارت‌نامه‌ای مخصوص قمر بنی هاشم و زیارتی دیگر برای مطلق امام زادگان.
آغاز:الحمدلله علی نواله ... این رساله‌ای است مسماة بهدایة السعداء فی زیارت سید الشهداء (ع) وآن مشتمل است بریک مقدمه و سه باب و یک خاتمه اما مقدمه پس دربیان بعضی از فضایل سید الشهداء ...
انجام:و خواتیم عملی و جوامع املی الی منتهی اجلی و السلام علیک و رحمة الله و برکاته.
چاپ: ضمن میراث حدیث شیعه، دفتر شنزدهم، قم، مؤسسه فرهنگی دارالحدیث، ۱۳۸۶ش، با تصحیح حمید احمدی جلفائی
[فهرستواره منزوی ۱۰۹۰/۸]

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۰۰۷/۵
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: ۱۹ ربیع الاول۱۲۶۳ق؛ مصحح؛ ۹گ (۱۰۱ر-۱۰۹ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف مخ: ۵-۲۲۸۷]

● **هدایة السلوک و هدیة الملوک** / حکومت و سیاست، اخلاق / فارسی
hedāya-tos solūk va hedyat-ol molūk
نوری، محمد بن عبدالله، ق۱۳ قمری
nūrī, mohammad ebn-e 'abd-ol-lāh(- 19c)
اهداء به:ناصرالدین شاه
در آداب ملک‌داری و کیفیت سلوک سلاطین با عموم رعایا و خواص خود و خواص رعایا در یک «مقدمه» و پنج «باب» و یک «خاتمه»: مقدمه: در خلقت آدم و وجود شاه؛ باب ۱. در بیان چیزیکه لازم است پادشاه را میانه خود و خدا و آن اطاعت و انقیاد خداوند؛ ۲. در بیان آنچیزیکه باید پادشاه و آنها را معمول دارد نسبت به رعیت و مملکت؛ ۳. در کیفیت سلوک سلاطین با خواص خود؛ ۴. در کیفیت سلوک خواص سلطان با حضرت پادشاه؛ ۵. در کیفیت سلوک عامه رعیت با پادشاه عصر؛ خاتمه: در بیان عهدنامه امیرالمؤمنین به مالک اشتر.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۲۵
آغاز:بسمله و به نستعین؛ زیباترین سرودیکه مغنیان خوش آواز در بزمگاه فصاحت؛ **انجام:**و آنکه ختم فرماید برای من و برای تو مبادرت و شهادت بدرستیکه ما بسوی رحمت او راغب [کذا فی النسخه] می‌باشم
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۸۶گ، ۱۵سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۴-۳۸۳]

● **هداية الشهادة** / تفسير / عربی

hedāyat-oš šahāda

تنکابنی، محمد بن سلیمان، ۱۲۳۴ - ۱۳۰۲ قمری

tonekābonī, mohammad ebn-e soleymān (1819 - 1885)

تاریخ تألیف: ۱۲۹۰ق

در تفسیر آیه شهادت «شهد الله انه لا اله الا هو» که به درخواست بعضی اخلاء اجلاء نوشته و در آن پس از نگارش نه «مقدمه» چگونگی شهادت بر وحدانیت را بیان می‌کند و در پایان اشاره به مقام ارجمند علم و علما نیز شده است.

آغاز:بسمله. یا من ارتدی برداء الفردانیة و اتزر بازار الوحدانیة و تسرول بسروال الکبریاء و السبحانیة ... غب ذا فالعبد ... محمد بن سلیمان التنکابنی انه التمس منی بعض الاخلة الاجلة عن تفسیر آیة عویصة ... و سمیته بهدایة الشهادة فنقول قال الله شهدالله انه لا اله الا هو و الملائکة و اولوالعلم؛

انجام:لانهم اولو العلم و هم الاعراف اللذین لا یعرف الله الا بمعرفتهم و علی نهج عرفانهمو هذا آخر الکلام فی تفسیر آیة الشهادة الموسوم بهدایة الشهادة.و قد تم علی ید مؤلفه الخاطی محمد بن سلیمان التنکابنی فی سنة ۱۲۹۰و الحمد لله اولا و آخرا.

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۲۴/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: تنکابنی، محمد بن سلیمان، بی‌تا، جلد: تیماج، ۱۴گ (۶۵پ-۷۸پ)، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۴-۱۵۲]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۲۴۸/۲

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ ۳گ (۱۸۲پ-۱۸۴ر) [ف: ۷-۲۸۰۶]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۲۶۱/۱

آغاز: ... ان وجودهم و علمهم دلیل علی وجود الواجب و علمه و وحدته و ایضا شهادتهم فی وحدته من امتن الشهادات؛

انجام:برابر

در فهرست ناشناس؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: حدودقرن۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ این رساله به صورت حاشیه در نخستین برگ نسخه کتابت شده؛ ۱گ (۱ر) [ف: ۴۱-۳۰۲]

● **هداية الشيعة** / فقه / فارسی

hedāyat-oš šīʻa

کرباسی، محمد جعفر بن محمد ابراهیم،- ۱۲۹۲ قمری

karbāsī, mohammad jaʻfar ebn-e mohammad ebrāhīm(-1875)

رساله عملیه فارسی است که مؤلف آن را برای عمل مقلدین تنظیم نموده است.

[الذریعة ۱۷۸/۲۵]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۲۲۲

آغاز:بسمله و به نستعین باب دویم در صوم است و کلام در این باب تمام می‌شود در ضمن یک مقدمه و چند منهج و یک خاتمه ... بدان که روزه از اهم عبادات و افضل طاعات باطنی است؛

انجام:ابن ادریس مرحوم رفته اند بر این که در مسئله مهمان زکوة هم بر مهمان است و هم بر صاحب آن ... زکوة فطره است یا خیر رفته جمعی بر این که.

از باب دوم کتاب سوم تا آخر زکات فطره؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ بسیاری از عبارات خط خورده و حذف گردیده یا تغییر داده شده؛ ۵۲گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۳۸-۳۳۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۲۲۳

آغاز:باب دویم در محرمات و معاصی جوارحیه است و کلام در این باب تمام می‌شود و در ضمن یک مقدمه و دو منهج ... بدان که وارد شده است در حدیث؛ **انجام:**اخبار حلال و حرام عمومی ندارد تا آن که بیایند بر آنها نقص بکنند اولا.

از «باب دوم در محرمات و معاصی جوارح» تا آخر «احکام نظر»؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا، بی‌تا؛ بسیاری از عبارات خط خورده و حذف گردیده یا تغییر داده شده؛ ۱۲۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۳۸-۳۳۲]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۲۲۴

آغاز:این صفحات فهرست مطالب شریفه ایست که مندرج شده ... بدان که این اجزاء مشتمل است احکام وارده در خصوص روز جمعه و شب آن؛ **انجام:**پس واجب نیست قضا کردن آنچه نمازی که فوت شده باشد در پیش از بلوغ یا در حال جنون ... یا در حال حیض و نفاس یا در حال کفر هرگاه کفر اصلی باشد.

از «باب دوم در فضیلت نماز جمعه» تا آخر «احکام و تعقیبات نماز»؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ بسیاری از عبارات خط خورده و حذف گردیده یا تغییر داده شده؛ جلد: تیماج، ۱۳۹گ، ۲۰-۲۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۳۸-۳۳۲]

● **هداية الشيعة** / دعا / عربی

hedāya-toš šīʻa

جدی، عبدالله، ق۱۳ قمری

joday, ʻabd-ol-lāh(- 19c)

تاریخ تألیف:ذیحجه ۱۲۶۳ق

دعاها و خطبه‌هایی که مشتمل بر مسائل توحیدی و صفات الهی است و از ائمه هدی علیهم السلام نقل شده، در این رساله گرد آورده شده با توضیحات لازم با عناوین «اقول».

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... انی لما فزت بهدایة الله سبحانه بمطالعة الادعیة الشریفة المنقولة عن اهل بیت الرسالة.

انجام:و لا قوة الا بالله العلی العضیم و صلی الله علی رسوله محمد و اهل بیته و شیعتهم و الحمدلله رب العالمین.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۷۳/۲ و ۲۴۰۳/۲ عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۳۲گ (۳۲ر-۶۳پ)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۱-۲۴۳] و [عکسی ف: ۷-۸]

● **هدایة الشیعة** / فقه / فارسی

hedāyat-oš šī‘a

کلباسی، ابوالمعالی بن محمدابراهیم، ۱۲۴۷-۱۳۱۵قمری

kalbāsī, ab-ol-ma‘ālī ebn-e mohammad ebrāhīm (1832 - 1898)

تاریخ تألیف: آغاز در شعبان ۱۲۶۱ق

کتاب فتوایی مفصلی است حاوی فرائض و سنن که بر یک «مقدمه» و چند «مقصد» و «خاتمه»و هر مقصدی حاوی عناوین (فصول و مناهج) است: مقدمه در فضیلت نماز؛ مقصد ۱. طهارت و نمازهای واجب؛ مقصد ۲.نمازهای مستحب؛ خاتمه در آداب و احکام میت است که خود نیز دارای یک «مقدمه» و چند «منهج» (هر منهج دارای چند فصل) و یک «خاتمه» است.

[الذریعه ۱۷۷/۲۵شماره ۱۳۶]

۱. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۷۷

از باب دوم در ذکر سایر نمازهای واجبی تا احکام نماز میت؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح، با خط خوردگی و اضافات فراوان؛ با یادداشتی درباره کتاب و مؤلف از سید محمد علی بن محمد هاشم روضاتی اصفهانی؛ جلد: مقوایی، ۱۹۸گ، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۲-۴۴۷]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۱۶۹

آغاز:الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی اشرف خلقه محمد و عترته الطاهرین المعصومین صلوات الله و سلامه علیهم اجمعین الی یوم الدین و بعد میگوید اقل خلق الله ابن اشرف الحجاج؛ **انجام:**ششم سنتی است که به آن عمل نمایند از ارشاد و هدایة خلق یا تصنیف یا کتب و مانند آن

خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد باقر حسینی، تا: چهارشنبه ۶ صفر۱۲۶۷ق؛ مصحح، محشی، قسمتی از نسخه مقابله شده؛ جلد: مقوا، ۴۸۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵-۶۷۷]

● **هدایة الشیعة** / کلام و اعتقادات / فارسی

hedāyat-oš šī‘a

کاشانی، محمد تقی بن حسین، ۱۲۳۶ - ۱۳۲۱ قمری

kāšānī, mohammad taqī ebn-e hoseyn (1821 - 1903)

اهداء به: محمد شاه قاجار

محل تألیف: تهران

در اصول دین و مسائل تقلید، با استدلال مختصر درقسمت اول و بیان علامات بلوغ در آغاز رساله.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۶۹۷/۳

آغاز:الحمدلله الذی فضلنا علی الامم الماضین ... اما بعد چنین گوید بنده خاطی عاصی بدرگاه خداوند باقی؛ **انجام:**و او نمی باشد مگر بعضی از فقهاء شیعه نه جمیع ایشان، و الحمدلله الذی وفقنی للاتمام

خط: نستعلیق، کا: محمد بن ابی طالب شوشتری، بی‌تا؛ ۵۳گ (۹۷ر-۱۴۹ر)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۲۵-۶۲]

● **هدایة الشیعة الی احکام الشریعة** / فقه / عربی

hedāyat-oš šī‘a ilā aḥkām-iš šarī‘a

نراقی، احمد بن محمد مهدی، ۱۱۸۵؟ - ۱۲۴۵ ؟ قمری

narāqī, ahmad ebn-e mohammad mahdī (1772 - 1830)

تاریخ تألیف:سه‌شنبه ۳ رمضان ۱۲۳۴ق

متن مختصر و فتوایی است بدون ذکر دلیل که برای عمل مقلدین تألیف شده، دارای چند کتاب، هر کتاب دارای مقاصد و ابحاث و ابواب و فصولی است. کتاب صلاة آن را در شب سه‌شنبه ۱۳ رمضان ۱۲۳۴ق به پایان برده است.

آغاز:الحمدلله للذی او لدنا علی الفطرة و ایدنا لاستنباط احکام العتره ... و بعد یقول المحتاج الی رحمة ربه الباقی احمد ... هذا ما اردت من تحریر الفتاوی و المسائل مجردة عن المدارک ...

[الذریعة ۱۷۷/۲۵-۱۷۸؛ مکتبة امیرالمومنین ۵۴۴/۴]

۱. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۱۳۶

آغاز:برابر**انجام:**اذا خرج من بیته یرید الحج و العمرة بما فی صحیحة ابن عمار و له ان یستفل فی مسیره بالحداء و الشعر الخالی عن الحناء فانه زاد المسافر تم کتاب الحج.

از ابتدای کتاب طهارت تا پایان کتاب الحج؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ با خط‌خوردگی بسیار، با اضافات و تصحیحات بسیار؛ جلد: تیماج، ۱۵۲گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف مخ]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**جبر الله تقصیراتنا برأفته وغفر خطیئاتنا برحمته بحق نبینا محمد و عترته.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۵ق؛ محشی با نشانی «منه مد ظله»؛ تملک: حسین بن عبدالغنی حسینی به تاریخ ۱۲۳۶ با مهر «العبد محمد حسین الحسینی» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۹۱گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱-۱۴۷]

۳. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۳۹

خط: تحریری، کا: محمد شفیع بن محمد سلیم کزازی، تا: ۱۲۳۶ق؛ ۱۰۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱-۵۵]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۹۷۱-۱۵/۲۱۱

آغاز:فانه فی النهار مرة ... البحث الثانی فی احکامها وهی انه یحرم اکلها وشربها وبیعها وشرائها؛ **انجام:**وعقبها ثلاثین مرة جبر الله تقصیراتنا مرافقة وغفر خطیئتنا برحمته

کتاب طهارة وکتاب صلاة؛ کا: احمد، تا: سه‌شنبه ۱۳ربیع الثانی۱۲۳۶ق؛ ۱۱۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۸-۴۸۶۷]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۴۰۷/۳

خط: نسخ، کا: رهقی، محمد حسین بن علی رضا، تا: شعبان۱۲۳۷ق، جا: کاشان؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۷۹گ (۲۹ر-۱۰۷پ)، ۲۳ سطر (۷×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۳-۳۳۶۸]

۶. قم؛ روحانی، مهدی؛ شماره نسخه:۵

آغاز:و سمیته بهدایة الشیعة الی احکام الشریعة و رتبته علی کتب ذوات مقاصد و ابحاث و ابواب و فصول

شامل طهارت، صلوة، زکوة، صوم و اعتکاف که نگارش آن در شب سه‌شنبه ۱۳ رمضان ۱۲۳۴ به پایان رسیده؛ خط: نسخ، کا: جعفر بن محمد علی حسینی جاسبی وارانی، تا: ۱۲۴۳ق، ۱۰۲گ، قطع: خشتی [چند نسخه-ف: -۴۴۶]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۷۴۶

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۴۳ق؛ مصحح؛ قطع: وزیری کوچک [میراث شهاب: س۹ش۲-۲۷]

۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۲۹۱-۱۲/۱۸۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**اوجوز الامام قرائة العزیمة فی الفریضة وقدمها دون الماموم ولوکانت فیما لم یجب علی الماموم فیه

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۱۴۱گ، ۱۴-۱۶سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۸-۴۸۶۷]

۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۲۲۴/۳

آغاز:برابر

تا نیمه‌های مبحث سجود است و افتاده؛ بی‌کا، بی‌تا؛ محشی با نشانه «منه»؛ ۴۸گ (۳۹پ-۸۶پ) [ف: ۵-۷۵۸]

۱۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۱۷۲

آغاز:برابر**انجام:**فی العدد یبنی علی الاقل وفی العود الی العدم وکذا یحرم قطع شجرة الحرم ...

صلاة، زکات، خمس وحج؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۰۳گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۲۸۸]

● الهدایة الصالحة و النصیحة الواضحة /-عربی

al-hidāyat-uṣṣāliḥa wa-n nasīha-tul wāḍiḥa

فیومی، عبدالقادر بن محمد، - ۱۰۲۲ قمری

fayyūmī, ‘abd-ol-qāder ebn-e mohammad(- 1614)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۶۰/۶عکسی

آغاز:بسمله ... الحمد لله الذی فضل ذی العقول و میز العالم من الجاهل المجهول

نسخه اصل: کتابخانه اسکوریال در اسپانیا، شماره ۱۷۰۸؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ رکابه‌دار؛ ۱۰ص (۶۳-۷۲)، ۱۷سطر [عکسی ف: ۴-۳۱۴]

● هداية الصالحين / متفرقه / فارسی

hedāya-toṣ sālehīn

به امر: شاه سلطان حسین(۱۱۰۵-۱۱۳۵ق)

مؤلف رساله را برای تشخیص روز ولادت حضرت علی (ع) (و تعین آن در روز سیزدهم رجب) نوشته است.

[فهرستواره منزوی ۱۸۳۱/۳]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۷۵۳

آغاز: بناء میشد مبانی ملت بیضاء مؤسس قواعد شریعت غراء سید سلاطین زمان و زمین ملجاء خواقین معدلت آیین ثمره شجره ابهت و اقبال؛ **انجام:**نعوذ بالله من شرور انفسنا و سیئات اعمالنا و الحمدلله اولا و آخراً و الصلوةو السلم علی سیدنا محمد و آله باطناً و ظاهراً.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ کاغذ: اصفهانی، ۵۸ص، ۱۱سطر، اندازه: ۹/۵×۱۵سم [ف: ۱۰-۱۷۳۷]

● هداية الصبيان = هداية الاطفال / کلام و اعتقادات / فارسی

hedāyat-os sebyān = hedāyat-ol atfāl

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵ - ۱۲۸۸ قمری

kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810-1871)

تاریخ تألیف: شب جمعه ۵ ذیقعده ۱۲۶۰ق

رساله‌ای است برای تعلیم اصول عقاید به اطفال شامل «مقدمه» و چهار «فصل»: ۱. معرفت خدا؛ ۲. معرفت پیغمبران؛ ۳. معرفت امامت؛ ۴. معرفت شیعه.

آغاز:بسمله، الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی و بعد چنین گوید بنده اثیم کریم بن ابراهیم که اینن کلماتی است بر سبیل اختصار که به رشته تحریر در آوردم بجهة تمرین و تعلیم اطفال ...

انجام:و کافی است آنچه در این رساله ذکر کردیم در معرفت اصول دین از برای صبیان انشاالله ... کتبها العبد الاثیم کریم به ابراهیم فی مجلسواحد ابتغاء مرضات الله ...

چاپ: چاپ دوم، کرمان، ۱۳۸۷ق؛ایران، تهران، کارخانه آقا میرزا عباس، ۱۳۰۰ق، سنگی، جیبی، ۲۸ص، به درخواست آقا میرزا علیرضا بن میرزا عبدالجواد(تألیف ۱۲۶۰)(صص ۱-۲۸)

[نسخه‌های منزوی ۱۰۰۶/۲؛ فهرست کتب مشایخ ۱۹۸/۲؛ فهرستواره منزوی ۶۰۵/۹]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۸۶۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۶۰ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۸گ (۳پ-۱۰)، ۱۴سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [رایانه]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۶۶۷/۵-عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۱ص (۱۴۰-۱۵۰) [عکسی ف: ۱-۴۰۶]

۳. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۳۵۷/۳
در مقدمه و چهار فصل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۵ ذیقعده ۱۲۶۰ق [ف: ۳-۵۷]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۰۸۲/۳
بی‌کا، تا: جمعه ۵ ذیقعده ۱۲۶۰ق؛ جلد: تیماج، ابعاد متن: ۷×۱۲/۵، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف: ۱۶-۴۴۶]

۵. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۳۵۷/۵
بی‌کا، تا: ربیع الثانی ۱۲۶۱ق [ف: ۳-۵۷]

۶. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۵۱/۱
خط: نستعلیق، کا: علی اکبر دشت آبی، تا: ۱۲۶۹ق [نشریه: ۷-۲۲۳]

۷. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه:۵۸/۳
خط: نسخ زیبا، کا: سید محمد علی حسینی، تا: چهارشنبه ۲۳ رمضان ۱۲۸۰ق؛ ۷گ (۶۵پ-۷۱ر)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۱-۵۱]

۸. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۶۸۴/۱
آغاز:بسمله - الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی؛ **انجام:**ایاکم بالقول الثابت فی الحیوة الدنیا و فی الاخرة. حرره کریم ابن ابراهیم فی ... سنه ۱۲۸۱ فی لنگر. تمام شد بدست کاتبش محمد باقر ابن محمد حسین در سنه ۱۲۸۱.
خط: نستعلیق، کا: محمد باقر ابن محمد حسین، تا: ۱۲۸۱ق؛ ۲۱ص، ۱۵سطر (۶/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۵/۵سم [ف: ۲-۲۲۷]

۹. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۳۰۹/۳
آغاز و انجام: برابر
کا: موسی بن محمد جعفر، تا: دوشنبه ۲۹ شعبان۱۲۸۲ق؛ جلد: تیماج، ۳گ (۳۵ر-۴۱پ)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱-۲۷۵]

۱۰. کرمانشاه؛ مدرسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۱۱۱/۳
خط: نستعلیق خوش، کا: محمد بن محمود، تا: ۱۲۹۰ق؛ ۱۶گ (۳۶پ-۵۱ر)، ۹سطر، اندازه: ۷×۱۰/۵سم [ف: -۸۲]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۶۴۰
آغاز:بسمله الحمدلله رب العالمین؛ **انجام:**و ایاکم بالقول فی سنه ۱۲۹۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۹۲ق؛ جلد: تیماج [الفبائی: -۶۰۹]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۹۸۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق زیبا، کا: محمد کریم، تا: صفر۱۲۹۳ق؛ مجدول، دارای سرلوح رنگین زیبا؛ ۲۱گ، ۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۵-۳۵۴]

۱۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵/۱۷۷-۸۸۷/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد علی کاتب بن فرج الله مراغی، تا: ۲۹ رمضان۱۲۹۷ق؛ مصحح؛ مهر: «محمد علی ۱۲۸۹»(بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۹گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۸-۴۸۶۷]

۱۴. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۰۱۹/۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ قطع: بغلی [نشریه: ۷-۲۶۶]

۱۵. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۰۰/۹
کا: عبدالحسین بن عزیز بن حسن بن منصور همدانی، تا: چهارشنبه ۲۶ ربیع الثانی۱۳۰۴ق، جهت فرزندش عبدالعلی؛ جلد: تیماج، ۷گ (۱۹۰ر-۱۹۶پ)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱-۱۵۰]

۱۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۷۹۷/۳
خط: نسخ، کا: محسن بن عبدالکریم، تا: ۱۳۵۱ق؛ جلد: تیماج، ۵گ (۵۷ر-۶۱ر)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۲۰-۱۵۶]

۱۷. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۸۱/۴ـ د
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۶گ (۴۶پ-۶۱پ)، ۱۴سطر (۶/۵×۱۲/۵) [ف: ۱-۲۹۳]

● الهدایة الصدریة فی الهدایة البشریة / سفرنامه / فارسی

al-hedāyat-os sadrīya fe-l hedāyat-el bašarīya

به نام: میرزا علی اصغر خان بن ابراهیم خان امین السلطان صدر اعظم ناصرالدینشاه و محمد علی شاه (۱۲۷۵ - ۱۳۲۵ق)
گویا سفرنامه هندوستان می‌باشد.
[تاریخ ایرانی قرن ۱۲-۱۳-۱۴ بامداد]

تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۵۳۰
آغاز:جلایل نعوت مختص بارگاه واجب الوجودی است که از شرع؛ **انجام:**در نوردد ... را نیز در حوزه اسلام داخل نماید ولی افسوس ... بمحمد و آله.
خط: نسخ، کا: مصطفی تفرشی، تا: ۱۳۱۷ق؛ مجدول؛ جلد: ماهوتی، ۱۰۲ص، ۱۳سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲-۱۸۸]

● هدایة الصدیق الی حکایة الحریق / تاریخ / عربی

hedāyat-oṣṣiddīq ilā ḥikāyat-il ḥarīq

فضل الله بن روزبهان، ۸۶۰؟ - ۹۲۵ قمری

fazl-ol-lāh ebn-e rūzbehān (1456 - 1519)

درباره حریق و آتش سوزی مسجد پیغمبر در رمضان ۸۸۶ق در چهار «فصل»:۱. فی معنی حجابه النور و لو کشف و احرقت سبحات وجه ما انتهی الیه به من خلقه؛ ۲. فی بیان شفقة النبی علی امته؛ ۳. فی تفاصیل حکایة الحریق الی تمام العمارة؛ ۴. فی غرایب الاثار التی وقعت فی الحریق و فی العمارة؛ خاتمة فی

ذکر بعض المراثی التی نظمت بعد الحریق.
آغاز:بسمله. الحمدلله رب العالمین ... یقول الفقیر ... فضل بن روزبهان الاصفهانی املاء علی طلبة العلم و تحدیثا للاخبار سبحان من تجلی لحبیبه برفع الحجب لیشاهده بعین الحقیقة نظرة
چاپ: تهران،در یادنامه ایران مینورسکی، محقق: محمد تقی دانش پژوه، رقم۱۲۴۱، ص۷۷–۱۱۳، ۱۳۸۸ق.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۱۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**الحمدلله اولا و آخرا. نجز بیمین مؤلفه فضل بن روزبهان فی مدینة شهرستان جی من اصفهان فی مورخ العشرین من شهر شوال لیلة الجمعة سنة سبع و تسعمائة و الختم بالصلاة علی محمد صلعم.

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: جمعه ۲۰ شوال۹۰۷ق، جا: جی اصفهان؛ ۱۴گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۸/۲سم [ف: ۱–۵۹۰]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۰۲۳–ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲–۳۰]

● **هدایة الصدیق الی مذهب اهل التصدیق** / فلسفه /عربی

hidāyat-uṣṣiddīq ilā maḏhab-i ahl-it taṣdīq

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۳۱/۸۶

آغاز:الحمد لله الذی انزل القرآن للاهتداء بساطع بنیانه و فتح افعال القلوب بمفاتیح کنوز اشاراته ... فهذه هدایة الصدیق الی مذهب اهل التصدیق اجابة سؤال اخ شقیق و صدیق حمیم کشقیق راغب فی سلوک سبیل ذوی التحقیق مایل عن مذهب اهل الزیغ و التزییق ... و اقول مستعیناً بالله قامت الادلة العقلیة و البراهین العظیمة علی انه لابد من سلسلة الممکنات ان تنتهی الی موجود قایم بالذات؛ **انجام:**فان الله منزه عن النفس الذی هو الخارج عن التنفس تعالی الله عما نسب الیه الظالمون و ذلک علواً کبیراً و صلی الله علی سیدنا ممد و علی آله و صحبه اجمعین و الحمد لله رب العالمین.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: میشن، ۷گ (۱۵۸ر–۱۶۴پ)، ابعاد متن: ۱۰/۵×۲۳، اندازه: ۱۳×۲۷/۷سم [ف: ۲۹/۱–۳۷۴]

● **هدایة الصراط فی منع تاتی الاحتیاط** / فقه / عربی

hidāyat-uṣṣirāṭ fī man‘-i tatī-yil iḥtiyāṭ

سماهیجی، عبدالله بن صالح، ۱۰۷۶؟ – ۱۱۳۵ قمری

samāhījī, ‘abd-ol-lāh ebn-e sāleh (1666 - 1723)

تاریخ تألیف:۱۵ جمادی الثانی۱۱۲۸ق؛ محل تألیف: بهبهان
رساله در اثبات حرمت جمع میان نماز جمعه و ظهر است.دارای یک «مقدمه» و دو «باب» و «خاتمه»: «مقدمه لایخلو مصلی الجمعه اما ان یکون مجتهدا» الخ (در بیان دویست و ده فرض که در باب نمازگزار از امام و مأموم نموده)؛ باب ۱. فی شرح احکام الشکل الاول المختص بامام الجمعة، در سه فصل؛ باب ۲. فی شرح احکام الشکل الثانی المختص بالمأموم، در سه فصل؛ خاتمه اعلم انا لا ننکر رجحان الامر الاحتیاط بل لا ندفع وجوبه» الخ (در بیان موارد عمل به احتیاط). مؤلف، در آخر رساله، آورده که تألیف این رساله در هنگام ناامنی و انقلاب بوده و از بیم جان، به کوهستان پناه برده بودم و در تألیف آن، کتاب فقه و حدیث در دست نداشتم و به محفوظات خاطر متکی شدم و به این جهت احادیث و اقوال مناسب را نیاوردم.
آغاز:الحمدلله الذی شرع الجمعة و جعل الظهر معها بدعه و الصلوة و السلام علی هداة الانام من الضلالة و المرشدین الی ابواب الدلالة و الکاشفین عن وجوه الحیرة بمفاتیح ابواب البصیرة محمد الخیره من العالمین و اله البررة المیامین
انجام:و المعاند لاینتفع بالف عباره

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۹۸۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹ جمادی الاول۱۲۱۸ق؛ واقف: ملکزاده کوثر، آبان ۱۳۲۶؛ ۱۶گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۰–۵۹۷]

● **هدایت الصرف** / صرف / فارسی

hedāya-tos sarf

خوافی، سلطان علی

xāfī, soltān ‘alī

رسالهمختصری در علم صرف که مؤلف از میزان،صرف میر،پنج گنج،زنجانی،زبده،دستور المبتدی،مراح الارواح و غیره انتخاب کرده، مشتمل بر «مقدمه»،هفت «فصل» و «خاتمه» و سی و هشت «اصل».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۱۹۵

آغاز:بسمله الحمدلله الذی الجود و الانعام جاعل الصرف فی الکلام کاالام فی الانام ... اما بعد می‌گوید ... سلطان علی خوافی امیدوار از مغفرت پروردگار غفار که این مختصریست در علم صرف؛ **انجام:**مانند اغزیت بمتابعت یغزی و صفتهای دیگر را بدین اوزان مذکور قیاس باید کرد و دریافت.

خط: تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۰۰ق؛ مصحح؛ جلد: گالینگور، ۵۲ص، ۲۱–۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۵۰–۵۴]

● **هداية الصرف** / صرف / فارسی

hedāyat-os sarf

بحرالعلوم، محمد بن محمد، ۱۱۴۴ – ۱۲۲۵ قمری

bahr-ol-‘olūm, mohammad ebn-e mohammad (1732 - 1810)

برای فرزندش ابوالفرح عبدالاعلی. با چندین فصل بدون شماره گذاری.

آغاز:الحمدالله رب العالمین و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله و اصحابه اجمعین. اما بعد این چند فصولی است در بیان قواعد علم صرف که معرفت آن مزید بصیرت است مر مبتدی و متعلم این صناعت را برای فرزند عزیز شیخ ابوالفرح عبدالاعلی ... تحریر نموده شد ... فصل در بیان تقسیم لفظ عربی. بدان که لفظ عربی بر سه نوع است مثدر و مشتق و جامد. اما مشتق لفظی است که

انجام:و افعوال از مضاعف یافته نشده است. اگر بر وجه شدوذ (شذوذ) یافته شود صرف آنها با صرف صحیح برابر است. الحمدالله رب العالمین و الصلوة علی سید المرسلین و علی آله الطیبین و اصحابه الطاهرین خصوصا علی خلفاء الراشدین اغفرلی ولوالدی برحمتک یا ارحم الراحمین. تمام شد کتاب هداية الصرف.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۲۷۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ اهدایی: رهبری، تیر ۱۳۸۱؛ جلد: تیماج، ۱۷گ (۱پ-۱۷ر)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۷سم [اهدائی رهبر: ۱۰-۳۳۹]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۵۹۴/۲

آغاز و انجام: برابر

در فهرست ناشناس؛ خط: نستعلیق هندی، کا: سید جبار قادری، تا: ۱۲۶۹ق؛ ۴۷گ (۲۴-۷۰)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۱۲-۳۵۶]

● **هداية الصرف** / صرف / عربی

hedāyat-os sarf

مشتمل بر پنج «مقصد».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۰۱/۱

آغاز:نحمدک یا من علا عن درک العقول ذاته و سما عن تفسیر؛ **انجام:**و الثالثة همزة تشبیها لالف الاصلیة ... المنزهین عن الکبائر و الصغائر

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ ۱۱۸ص (۱-۱۱۸)، ۱۴-۱۵سطر [ف: ۳۲-۱۲۳]

● **هداية الضالین** / خوابگزاری / فارسی

hedāyat-oz zāllīn

کاشف دزفولی، صدرالدین بن محمد باقر، ۱۱۷۴ – ۱۲۵۸ قمری

kāšef-e dezfūlī, sadr-od-dīn ebn-e mohammad bāqer (1761 - 1842)

در تعبیر خواب مؤمنی.

تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۲۹۶/۳

بی کا، تا: ۷ ربیع الثانی۱۳۳۴ق [نشریه: ۲-۱۰۸]

● **هداية الضالین** / کلام و اعتقادات / عربی

hedāya-toz zāllīn

رساله رد بر تصوف است.مؤلف از فضلاء مردم ایران در قرن ۱۳ است. در مقدمه نام مؤلف و رساله ذکر نشده است. در صفحه آخر (احتمالاً به خط مؤلف) نوشته شده:«قد فرغ من تسوید هذه الرسالة المسماة بهداية الضالین فی مذهب الائمة الطاهرین بعون الله تعالی و فضله مؤلفه الفقیر الی الله و رحمته و شفاعة نبیه و الائمة من بعده صلوات الله و سلامه علیهم اجمعین خمسین و مأتان بعد الالف من الهجرة النبوية سنه ۱۲۵۰ (کذ)».

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۰۶۵

آغاز:ربنا افتح بیننا و بین قومنا بالحق و انت خیر الفاتحین اما بعد حمدالله سبحانه و الصلوة علی محمد و آله فاعلم ایها السالک الی سبیل الرشاد و الثابت فی طریق الحق و السداد لقد من الله علیکم بالشريعة السمحة السهلة؛ **انجام:**و الناصبین لهم و الغالین فیهم اجمعین من الاولین و الاخرین الی یوم الدین.

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ مجدول؛ واقف: سید جلال الدین طهرانی؛ ۳۸گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۱-۴۲۵]

● **هداية الضالین و تقوية المؤمنین** / کلام و اعتقادات / فارسی

hedāyat-oz zāllīn va taqvīyat-ol mo’menīn

جدید الاسلام، علی قلی بن محمد، ق۱۱ قمری

jadīd-ol-eslām, ‘alī qolī ebn-e mohammad(- 17c)

اهدا به: شاه سلطان حسین صفوی (۱۱۰۵-۱۱۳۵ق)

چون مؤلف زمانی در دیار کفر نشو و نما نموده و بر جاده نصرانیت ثبات قدم داشته و سپس به اسلام گرویده و درزمان شاه سلطان حسین صفوی به ایران آمده، ابتدا این کتاب را به زبان لاتین تألیف کرده و سپس آن را برای نفع بیشتر به فارسی ترجمه کرده است. این کتاب را در چهار جلد تقسیم کرده:جلد ۱. در رد اصول دین نصاری و ثبوت اصول دین مبین محمدی از کتب ایشان؛۲. در رد فروع دین نصاری و ثبوت فروع دین محمدی از کتب ایشان؛۳. در اثبات نبوت و خاتمیت و علامات

ظهور رسول از کتب ایشان؛۴. در اثبات امامت حضرات ائمه معصومین و ظهور و علامات زمان قائم آل محمد موافق کتب ایشان.
آغاز:بسمله. سپاس بی قیاس صانع بی نظیر را سزاوار است که گلستان جهان از آفتاب صنع او ذره‌ای و بوستان فلک از ازهار مصنوعات او ... قطه ای است ... و بعد چون بر هر فردی اب بنی نوع انسان بعد از آنکه قوت عاقله او
[الذريعة ۱۷۹/۲۵؛ نسخه‌های منزوی ۱۰۰۶؛ فهرستواره منزوی ۶۰۶/۹]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۴۳۸
آغاز:برابر؛ **انجام:**و بعد از تحریر فصول او بر نصارا معلوم گردد که اصل دین چه نحوی باید بنا کرد و به کدام اصل خود را می‌باید نسبت داد(تمت الباب الاول)
بخش ۱ مجلد ۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مهر: «رحمة النساء»؛ ۳۷۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۲/۴×۱۵سم [ف: ۴-۸۴۴]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۰۸۹
آغاز:برابر**انجام:**چه می‌باید بنا گردد بکدام اصل خود را معاد است.
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تملک: فرهاد بن ولیعهد در پنجشنبه ۱۸ جمادی الاول ۱۲۸۱، میرزا محمد حسین اصفهانی در غره ربیع الاول ۱۲۶۰؛ ۶۱۴ص، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۶-۷۵]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۸۶۴ عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳-۵۳]
۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۴۷۹
آغاز: ... وجود و مستغرقان دریای وحدت موجود ... مستمسک شدن بطناب سفینه متابعت شرع؛ **انجام:**امیدوارم که خدای تعالی ظهور قائم آل محمد – صلی الله علیه و آله – را نزدیک گرداند که هر کس بآنچه اختیار کرده است شادمان یا خرم شود
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ ۶۷گ، ۱۲سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۲۹-۱۰۶]
۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۱۱۶
آغاز:برابر؛ **انجام:**چون اصول ایشان را از برای اتمام حجت باطل و خراب نمودیم حالا وقت آنست که شروع بباب دویم (کذ) این کتاب کنیم و بعد از تجویز فصول او بر نصاری معلوم گردد که اصل دین را چه نحو می‌باید بنا کرد و بکدام اصل خود را می‌باید نسبت داد.
ج۱، حاوی مقدمه (در تصحیف تورات و انجیل و زبور رآئج) و باب اول (شامل ۱۴ فصل) است؛ خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، بی‌کا، تا: احتمالاًقرن۱۳؛ واقف: علی پاشا، شعبان ۱۲۵۰؛ جلد: تیماج، ۳۰۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۱-۴۲۶]
۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۸۹۵
آغاز:برابر؛ **انجام:**که اصل دین راچه نحو می‌باید بنا کرد وبکدام اصل خود را می‌باید نسبت داد.

جلداول؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: حاج صادق بن مهدی عباسقلی نخجوانی، تا: ۱۳۲۵ق؛ از روی نسخه اصل، مصحح، با امضای بلاغی به سال ۱۳۲۸؛ جلد: پارچه‌ای، ۳۴۶گ، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۵۲]
۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۶۵۱
آغاز: خود خبر دارد و بعدالت آن سبحانه و تعالی اعتراف کرده است پوشیده و پنهان نیست؛ **انجام:**این جلد اول را بدعای سرعت ظهور او ختم می‌کنم، اللهم أظهر کلمته و اعل دعوته و انصره علی عدوه ...
جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ آیه‌های منقول از کتاب مقدس را با آن تطبیق نموده توسط حاج صادق نخجوانی انجام گرفته و به تاریخ ربیع الثانی ۱۳۳۹ پایان یافته؛ ۱۳۶گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۰-۴۷]

● هداية الضبط فی علم الخط / خط / عربی

hidāyat-uḍḍabṭ fī ʻilm-il xaṭ

کاشانی، حبیب الله بن علی مدد، ۱۲۶۲ – ۱۳۴۰ قمری

kāšānī, habīb-ol-lāh ebn-e ʻalī madad (1846 - 1922)

درباره قواعد و دستورات املائی که باید در نگارش عربی به کار بست، با اختصار در یک «مقدمه» و هفت «فائده» و یک «خاتمه»: المقدمة: فی تحقیق متعلق الکتابة؛ فائده۱. فی حروف الهجاء؛ ۲. فی الوقف علی الکلمة و عدمه؛ ۳. فی کتابة الهمزة؛ ۴. فی وصل الحروف و فصلها؛ ۵. فی مواضع زیادة الالف؛ ۶. فی مواضع ینقص الحروف من الکلمة؛ ۷. فی الالف التی تکتب بالیاء؛ الخاتمة: فی بیان بعض ما ینبغی التنبیه علیه.
آغاز:الحمدلله مبدع الصور و الصلاة علی محمد و آله خیر البشر ... فلا یخفی ان القلم احد اللسانین
انجام:و یقبل عذری فیما عجلت مع ما أنا علیه من قلة الاسباب و مهاجرة الاحباب و اختلال الحال من کل باب، و الحمدلله أولاً و آخراً و ظاهراً و باطناً.
چاپ: میراث حوزه اصفهان، دفتر هشتم، مرکز تحقیقات رایانه ای حوزه علمیه اصفهان، تابستان ۱۳۹۰ش، تحقیق و تصحیح عمار جبار کاظم، صص ۲۶۷– ۳۶۶

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۹۰۹/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: کاشانی، حسن شریف بن علی، تا: ۱۳۰۹ق، جا: کاشان؛ مجدول؛ ۸گ (۱۲ر–۱۹ر)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۳-۱۲۹]
۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۱۹۸/۱
خط: نسخ، کا: ضیاء الدین بن نصرالله موسوی کاشانی، تا: ۲۶ جمادی الاول۱۳۱۲ق؛ ۸گ (۱پ–۸پ)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۳-۴۵۹]

● **هداية الضليل الى سواء السبيل** / علوم غريبه
hidāyat-uḍḍalīl ilā sawā’-is sabīl
مولوی صاحب، جواد
mowlavī sāheb,javād

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۷۱۷
آغاز:بسمله، الحمدلله و کفی و الصلوه علی عباده الذين اصطفی و عد پس مخفی نماند؛ **انجام:**و عدم اثبات سبب حرمان از خمس لعدم حصول البرائه گرديده
خط: نستعليق شكسته، كا: كشميری، محمد باقر بن احمد علی، تا: ۱۳۰۸ق [رايانه]

● **هداية الضمان** /- فارسی
hedāyat-oz zemān

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۵۳۸
بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از كتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۳۷گ، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [رايانه]

● **هداية الطالب الى اصول المذاهب** / كلام و اعتقادات / عربی
hidāyat-uṭṭālib ilā usūl-il maḏāhib
در اثبات صانع و بحث در نبوت و امامت و مراتب نفس وجز اينها، مختصر با نقل اقوال بسياری از فلاسفه و متكلمين و ملل مختلف اسلامی، گويا مؤلف اشعری مذهب باشد و گاهی به كتاب ديگر خود «الخلاصة» حوالت می‌دهد.اين كتاب دارای يک «مقدمه» و سه «قسم» مشتمل بر ابواب و فصول:المقدمه: فی المبادی و الامود العامة؛ قسم ۱. فی واجب الوجود لذاته و ما يليق به من الصفات و الاسماء؛۲. فی الافعال؛۳. فی معرفة النفوس و افعالها.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۳۷۰/۱
آغاز:الحمدلله المتعالی عن ادراک العقول و الحواس المتقدس عن مشابهة الانواع و الاجناس و المنزه عن نيل الاوهام و القياس؛ **انجام:**فهذه هی المذاهب و الموفق الی الحق هو الحق و الحمدلله رب العالمين والصلاة علی سيدنا محمد و آله اجمعين
خط: نسخ، كا: محمد بن محمد بن حسن بن عبدالكريم علوی عسكری، تا: جمعه ۹ ذيحجه۶۹۳ق، جا: نظاميه بغداد؛ مصحح؛ ۴۱گ (۱پ-۴۱پ)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۰×۱۹/۵سم [ف: ۹-۱۴۴]

● **هداية الطالب الى تحصيل المطالب** / فقه / عربی
hidāyat-uṭṭālib ilā taḥṣīl-il maṭālib
جزايری، نصرالله بن ثنوان، ق۱۱ قمری
jazāyerī, nasr-ol-lāh ebn-e sanavān(- 17c)
تاريخ تأليف: چهارشنبه ۲۴ رجب ۱۰۵۱ق
شرحی است مزجی با حواشی بسيار بر آن از خود شارح، بر رساله «واجبات الصلاة» محمد جواد بن سعدالله كاظمی، شاگرد شيخ بهائی، كه در يک «مقدمه» و چند «باب» و يک «خاتمه» نگاشته شده‌است.
[الذريعه ۱۷۹/۲۵]

خوانسار؛ فاضل خوانساری؛ شماره نسخه:۲۸
آغاز:بالآفاق فضائلها فاستعنت الله علی ال توفيق و سألت الهداية الی طريق التحقيق و سميته هداية الطالب الی تحصيل المطالب ...؛ آغاز متن: الحمدلله الذی قصرت عن ادراک ذاته نوافذ الاقلام؛ **انجام:**و هذا آخر ما انتهينا عليه من تأليف شرح هذه الرسالة و الله الموفق للصواب و اليه المرجع و المآب ...
خط: نسخ نازيبا، بی‌كا، تا: چهارشنبه ۲۴ رجب۱۰۵۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی با عبارت «منه سلمه الله»؛ مهر: «محمد علی بن محمد اسمعيل» (بيضوی)؛ جلد: تيماج، ۱۵۶گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱-۲۵]
قم؛ مركز احياء؛ شماره نسخه:۶۱۵ عكسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عكسی ف: ۲-۲۳۰]

← هدايت الطالبين ⟩ هزار مساله حساب

● **هداية الطالبين = مكتوبات مجدد الف ثانی شيخ احمد سرهندی** / عرفان و تصوف / فارسی
hedāyat-ot tālebīn = maktūbāt-e mojadad-e alef sānī šeyx ahmad sarhendī
فاروقی، احمد بن عبد الاحد، ۹۷۱ - ۱۰۳۴ قمری
fārūqī, ahmad ebn-e ‘abd-ol-ahad (1564 - 1625)
چاپ: هند، امرتسار، مجددی منشی نبی بخش، ۱۳۲۹ق، به اهتمام: خاكسار نور احمد

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۴۸۵/۱-ف
نسخه اصل: كتابخانه توبينگن MaIII 79. از فقير محمد ابوسعيد مجددی احمدی نقش بندی در ۱۲۳۰؛ خط: نستعليق، بی‌كا، تا: قرن ۱۲ [فيلمها ف: ۳-۱۵۹]

● **هداية الطالبين = ايضاح الطريقة** / عرفان و تصوف / فارسی
hedāya-tot tālebīn = īzāh-ot tarīqa
علوی مجددی، شاه غلامعلی، - ۱۲۴۰ قمری
‘alavī mojaddadī, šāh qolām ‘alī(- 1825)
درباره بيعت و ارادت خود در خاندان قادريه و كسب سلوک در

گروه نقشبندیان و طریقه ذکر اسم ذات و نفی و اثبات. (احمدمنزوی)

آغاز:بسمله. بعد حمد و صلوة فقیر عبدالله المدعو بغلامعلی گزارش می‌نماید که بیست و دو ساله بودم که هدایت و عنایت الهی سبحانه شامل حال این فقیر گردید عنایت فیض مآب ... قیم طریقه احمد شمس الدین حبیب الله مظهر حضرت جان جانان رسانید و مستفید شرف بیعت ... در خاندان علیه قادریه گردانید. آن حضرت اگر چه افاده ... نسبت شریف نقشبندیه می‌فرمودند ... لیکن اجازت طریقه علیه قادریه از روح ... حضرت غوث الثقلین ... نیز دارند.

انجام:اصلها ثابت و فرعها فی السماء تمت الرسالة الشریفه المسماة بایضاح الطریقه تصنیف حضرت قطب السالکین ... عبدالله شاه غلام علی ... دلدار قوی از آن باش و مترس

[فهرستواره منزوی ۱۳۸/۷]

۱. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۷۳۱/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ در صدر نسخه حاضر نام رساله با قلم قرمز «هدایة الطالبین» و در رقم کاتب «ایضاح الطریقة» یاد شده؛ ۲۱گ (۱۳۰-۱۵۰پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [نشریه: ۱۳-۱۱۵]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۲۴۳/۲

آغاز: گاه خود بخود ظهور می‌کند و شوق و ذوق و سوختگی از لوازم آن خاندان است ... آداب نقشبندی و استعمال و اذکار و اشتغال این طریقه شریفه ... این فقیر ... حضرت غلام علی ... درین ایام سنه هزار و دو صد و دوازده است بتکلیف بعضی عزیزان این چند فواید از کلام مبارک خواجه خواجگان حضرت نقشبندیه و اکابر مجددیه ... التقاط نموده جمع کرده آمد؛ **انجام:**پسین بهتر است از نخستین و السلام علی من اتبع الهدی.

تذکر: در فهرست با عنوان «آداب و اذکار» و از غلامعلی باطنی دانسته شده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۷۴گ (۶-۷۹)، ۱۱ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۳-۳۲۱۳]

۳. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۲۶۴/۲

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: ۱۴۰۶-]

● هدایة الطالبین / فقه / فارسی

hedāyat-ot tālebīn

کرباسی، محمد مهدی بن محمد ابراهیم، -۱۲۷۸ قمری

karbāsī, mohammad mahdī ebn-e mohammad ebrāhīm(- 1862)

رساله‌ای فتوایی مشتمل بر کتب طهارت، صلات، زکات و خمس در دو «مقدمه» و یک «باب» و پنج «مقصد»: مقدمه اول: در اصول دین؛ مقدمه دوم: مکلف یا باید مجتهد باشد و یا از مجتهد تقلید نماید؛ باب ۱. در عبادات، در آن پنج مقصد می‌باشد: ۱) در طهارت، دارای سه مبحث و چندین مطلب و فصل، ۲) کتاب الصلاة دارای شش مبحث و بیست و چهار فصل و دو مقدمه و سیزده مطلب، ۳) در زکات مال و خمس دارای یک مقدمه و سه مبحث و یک باب و هشت فصل، ۵) در روزه؛ فصل اول: در ماهیت روزه ...

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... این مختصری است موسوم به هدایة الطالبین بر وجه اختصار

[ریحانة الادب ۳۵۵/۳]

۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۷۵۴

آغاز:بسمله الحمدلله رب العالمین و الصلاة و السلام علی اشرف الاولین و الآخرین و علی آله الطیبین الطاهرین و بعد چنین گوید اقل خلیقه محمد مهدی ... که این مقصد ششم است در مناسک حج از هدایة الطالبین بدان که حج شرعا عبارت است از افعالی چند که بجا آورده می‌شود در مشاعر مخصوصه؛ **انجام:**خاتمه مشتمل است بر چند فصل؛ فصل اول در بیان

شامل مقدمه، خاتمه و چند مقدمه در اعمال حج است. این رساله ششمین مقصد از کتاب «هدایة الطالبین» کرباشی می‌باشد؛ خط: نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ گویا به خط مؤلف؛ واقف: سید سعید طباطبائی، ۱۳۳۲؛ جلد: تیماج، ۴۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۵-۱۷۳]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۱۵۵/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**از نماز و روزه ماه مبارک رمضان یا غیر آن بسبب عذر مثل مرض و سفر.

خط: نسخ و نستعلیق، کا: عبدالکریم حسینی خوزانی، تا: ۱۲۵۸-۱۲۶۵ق؛ ۱۲۷گ (۲ر-۱۲۸پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۱-۱۶۹]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۶۵۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**آنچه فوت شده است از پدر خود از روزه و نماز ماه مبارک رمضان یا غیر آن سبب عذر مثل مرض و سفر.

خط: نستعلیق، کا: احمد بن میرزا نظر مشهدی، تا: شنبه ۱۴جمادی الاول۱۲۶۶ق؛واقف:سید علی اصغر اصغرزاده موسوی، اردیبهشت ۱۳۳۸؛ ۱۱۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲۰-۵۹۹]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۹۲

آغاز:بسمله، الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی اشرف الاولین و الاخرین محمد و عترته الطاهرین المعصومین اما بعد؛ **انجام:**و واجب بر پسر بزرگ قضای آنچه فوت شده است از پدر خود از نماز و روزه ماه مبارک رمضان یا غیر آن بسبب عذر مثل مرض و سفر تمت.

خط: نسخ خوش، کا: محمد مسیح موسوی، تا: ۵ شوال۱۲۶۷ق، جا: تهران (احتمالا)؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ ۱۴۴گ، ۱۵ سطر (۶/۵×۱۰/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۰/۸سم [ف: ۲-۱۹۸]

۵. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۳۸۵

خط: نسخ، کا: محمد هادی بن محمد علی حسینی، تا: ۱۲۶۹ق [نشریه: ۲-۱۳۴]

۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۹۹۴-۵۹/۲۱۴

آغاز:بسمله، حمدله چنین گوید احقر عبادالله محمد مهدی بن العالم العلامه و المحقق المدقق الفهامه حجة الاسلام و المسلمین بین الطائفة الحاج محمد ابراهیم اعلی الله مقامه فی دار النعیم

خط: نستعلیق، کا: سید احمد العلوی، تا: سه‌شنبه ۲۰ ذیحجه۱۲۷۳ق؛ ۲۰۴گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۸-۴۸۷۶]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۲۹۸/۱

خط: نسخ، کا: محمد بن یوسف قهفرچی، تا: یک‌شنبه ۳ جمادی الاول۱۲۷۴ق؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۱۲۳گ (۱پ-۱۲۳ر)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۹-۸۹]

● **هدایة الطالبین** / کلام و اعتقادات / فارسی

hedāya-tot tālebīn

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵ – ۱۲۸۸ قمری

kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

تاریخ تألیف: ۳ ذیحجه ۱۲۶۱ق؛ محل تألیف: یزد

درپاسخ برخی ازفقهای یزد درباره سه مسأله: ۱. شیعی و شیخی و ناجی و هالک؛ ۲. اصول دین چهار است و چهارم آن رکن رابع؛ ۳. حکایت عدد درصوم و افطار چیست. کفایة الراشدین از شیخ محمود بن جعفر میثمی عراقی (د ح ۱۳۱۰ق) در رد این کتاب است.

آغاز:بسمله، ثنای بی منتها خداوندی سزاست جلت عظمته که ما را از تنگنای عدم بعرصه وجود رسانید و بر ما حلیه عقل و دانش پوشانید ... وبعد چنین گوید بنده اثیم کریم ابن ابراهیم که باعث بر تحریر این رساله

انجام:این مسئله که جمعی از علما تصدیق کرده اند آری سیعلم الذین ظلموا ای منقلب ینقلبون. در خانه اگر کس است یک حرف بس است. لاحول و لاقوة الا بالله العلی العظیم و صلی الله ... یوم الدین. تمام شد بر دست مصنفش کریم ابن ابراهیم حامداً مصلیاً مستغفراً در سیم ماه ذی حجه سنه هزار و دویست و شصت یک هجری.

چاپ: چند بار چاپ شده است؛ ایران، سنگی، بدون تاریخ، رقعی، ۱۷۷ص

[الذریعة ۱۸۱/۲۵؛ نسخه‌های منزوی ۱۰۰۷/۲؛ کتب مشایخ ۱۹۸/۲؛ فهرستواره منزوی ۶۰۶/۹]

شروح و حواشی:

۱- کفایة الراشدین فی الرد علی جماعة من المبتدعین؛ عراقی، محمود بن جعفر (۱۲۴۰-۱۳۰۸ق)

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۸۶۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۶۱ق؛ مصحح؛ ۱۰۴گ (۱پ-۱۱۴)، ۱۶سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [رایانه]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۷۳۸/۱

آغاز:مردم به سبب آن تمجمج در شبهه قوی افتادند و در اضطراب شدید ماندند و کسانی که در دل ایشان مرضی بود؛

انجام:برابر

خط: نسخ، کا: علی بن حسن بحرانی، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ محشی از علی روحی با مداد، با اندکی از محمد حسن بن حاج ملاحسین خالی(؟) در ۱۲۷۰ق؛ ۳۱گ (۱ر-۳۱پ)، ۱۸-۱۷سطر (۱۵×۸ و ۹/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۰-۲۶۱]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۱۶-فیروز

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۹۲گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۴سم [ف: ۲۱-۳۳۹]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۸۷۴/۴

خط: نسخ، کا: کرمانی، غلامعلی، تا: ۲۵ جمادی الاول۱۲۶۲ق؛ ابعاد متن: (۶×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱۶-۱۱۷]

۵. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۵۹۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوانا، کا: حسین بن عبدالکریم، تا: ۱۲۶۲ق؛ جلد: تیماج، ۶۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱-۵۰۸]

۶. تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه:۷۰/۱

خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، تا: ۱۲۶۲ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۵۶گ (۱پ-۵۶ر)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: -۶۴]

۷. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۶۷

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، کا: لطفعلی بن زین العابدین، تا: سلخ ربیع الاول۱۲۶۶ق؛ مجدول؛ ۷۰گ، ۱۷ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱-۶۰۲]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۶۶۷

همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۱۰۵]

۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۰۸۵-۶/۱۷۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه ۱۵ صفر۱۲۶۷ق، جا: اصفهان؛ جلد: تیماج، ۷۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۸-۴۸۶۸]

۹. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۵۱/۲

خط: نستعلیق، کا: علی اکبر دشت آبی، تا: ۱۲۶۹ق [نشریه: ۷-۲۲۳]

۱۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۸۰۶/۴

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: شنبه ربیع الثانی۱۲۷۶ق؛ جلد: میشن، ۱۰۸گ (۶۲پ-۱۶۹ر)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۶-۱۰۹]

۱۱. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۲۸۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعليق، كا: همدانی، محمد ابراهيم بن محمد اسماعيل، تا: پنج‌شنبه ۹ رمضان۱۲۹۶ق؛ ۱۳۱گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [مؤيد: ۳-۲۴۱]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۷۶۴/۲

آغاز: بدكردار كه دشمن دين مبين و مخرب آئين ... گويد بنده اثيم كريم بن ابراهيم كه باعث بر تحرير اين رساله آن شد كه پس از آنكه در سنه ۱۲۶۱هجری از درالامان كرمان؛ **انجام:** پس شما می‌كشيد خود را و پاره ای را اخراج می‌كنيد از شهرهاشان و اعانت همديگر.

خط: نستعليق، بی‌كا، تا: ۱۳ و ۱۴؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۳۳گ (۶ر-۳۸پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۴۴-۵۱]

۱۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۴۰۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعليق تحريری، كا: اسماعيل بن عبدالمطلب سنقری، تا: يک‌شنبه غره شعبان۱۳۰۴ق، به سفارش شكر الله خان؛ ۱۲۳گ، ۱۴سطر (۶/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱-۲۶۹]

۱۴. يزد؛ وزيری؛ شماره نسخه:۱۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعليق، كا: موسوی، حسين بن ابراهيم، تا: ربيع الاول۱۳۰۷ق؛ ۸۷گ (۸۷-۱۷۳)، ۱۶سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۱-۱۸]

● هداية الطالبين / فقه / فارسی

hedāya-tot tālebīn

جنتی، حسين بن محمد علی،- ۱۲۹۶ قمری

jannatī, hoseyn ebn-e mohammad ʻalī(- 1879)

در بيان احكام نماز از سيد حسين بن حاج محمدعلی جنتی كاشانی (- ۱۲۹۶ق) وی از مجتهدين به نام كاشان بوده و جد پدری حاج سيد ابوالقاسم كاشانی (- ۱۳۴۱ق) است.

[تاريخ اجتماعی كاشان حسن نراقی - ۲۸۳؛ اعلام الشيعه (كرام البرره):۲۰۰]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۹۱۹

آغاز: الحمدلله رب العالمين و الصلوة و السلام ... و بعد اين جلد ثانی است از كتاب هداية الطالبين مصنف اين بنده حقير عاصی خاطی حسين بن محمد علی الحسينی الكاشانی؛ **انجام:** فصل اول در عمد است بدانكه هرگاه كسی عمداً ترک كند واجبی از واجبات نماز را خواه از اجزاء نماز باشد چون تكبيرة الاحرام يا قرائت اگر چه آيه ای از آيات حمد يا سوره يا ركوع يا سجود يا ذكر واجب انها يا طمأنينه يا تشهد يا سلام يا غير اينها را.

دومين بخش رساله است؛ خط: نسخ، بی‌كا، تا: قرن ۱۳؛ با يادداشتی از سپهر ثانی مشير افخم كاشانيدر۱۲۹۲؛ جلد: تيماج، ۲۹۲ص، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۱۰-۳۲۱]

● هداية الطالبين / فقه / فارسی

hedāya-tot tālebīn

حسينی، حسن بن علی، ق۱۳ قمری

hoseynī, hasan ebn-e ʻalī(- 19c)

رساله‌ای فتوايی مشتمل بر «مقدمه» و هشت «باب»: مقدمه: در بيان بعضی از مسايل تقليد؛ باب ۱. در نماز و مقدمات آن؛ ۲. افعال نماز؛ ۳.مستحبات نماز؛ ۴.مبطلات نماز؛ ۵. مكروهات نماز؛ ۶ و ۷. خلل نماز؛ ۸. نماز قضاء.

آغاز: الحمدلله رب العالمين ... اين رساله ايست در بيان جمله از احكام فروع دين نظر بخواهش جمع از متدينين.

شروح و حواشی:

۱- هداية الطالبين (منتخب)؛ بيكانی، محمد صادق بن احمد (-۱۳)

۲- هداية الطالبين (مختصر)؛ خوانساری، محمد صادق بن محمد نصير

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۳۵۲

مشتمل بر احكام تقليد و كتاب طهارت؛ خط: نسخ، كاتب = مؤلف (گويا)، بی‌تا؛ با خط خوردگی و افزودگی؛ ۱۰۰گ، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۲۱-۳۰۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۳۲۷/۱۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** السلام علی جميع انبياء الله و رسله وملائكته، السلام علينا و علی عباد الله الصالحين

خط: نسخ و نستعليق، بی‌كا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی، با نسخه اصل مقابله شده با اين عبارت: «الی هنا بلغ عرضا علی نسخة الاصل»؛ ۸۱گ (۷۱- ۱۵۱)، ۲۳سطر (۹/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۲۸-۵۲۹]

۳. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۲۷۰

انجام: اعم از آنكه استبرائی كه به جهت بول ذكر شد كرده باشد به اعتبار تعذر بول يا نه بنابر اصح مگر در صورتی كه ...

خط: نسخ، بی‌كا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ ۱۲۵گ، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱-۱۹۱]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۴۹۰

آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمين و صلی الله علی خير خلقه محمد و آله الطاهرين و بعد چنين گويد اقل؛ **انجام:** و اما نمازهای غير يوميه پس اگر در شرع قضای آن واجب است، بر ولی او نيز قضای آن واجب خواهد بود مثل يوميه.

خط: نسخ، كا: حسن بن علی بن اسماعيل، تا: ۲۷شعبان۱۲۶۵ق؛ در سال ۱۲۷۲ق توسط كاتب با نسخه اصل كه به خط مؤلف بوده تصحيح و مقابله شده؛ واقف: حسين كی استوان، آبان ماه ۱۳۴۸ق؛ ۲۰۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۳سم [ف: ۲۰-۵۹۸]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۲۱۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** در بيان چيزهائيكه قطع سفر ميشود بان و ان چند چيز است اول رسيدن

خط: نسخ خفی، بی‌كا، تا: ۱۲۶۵ق [رايانه]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۶/۲ معزی
آغاز:بسمله. و به نستعین حمدله ... اما بعد چنین گوید اقل عبادالله حسن بن سید علی الحسینی مقصد دوم از مقاصد باب اول از ابواب رساله که حسب الخواهش جمعی از برادران ایمانی مرقوم گردید؛ **انجام:**اما نمازهای غیر یومیه پس اگر در شرع قضاء آن واجب است بر ولی او نیز قضالی آن واجب خواهد بود مثل یومیه.
بخشی از رساله عملیه اصفهانی است در بیان عدد نمازهای واجب و جمله از نمازهای سنت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۲۶۹ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۱۰۳گ (۲۷۹ر-۳۸۱پ)، ۱۹ سطر (۱۱×۱۵/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳۹-۹۴]

۷. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۱۹۴
مشتمل بر کتاب الطهارة و الصلاة و الصوم و نماز مسافر؛ خط: نسخ، کا: میرزا حسین بن احمد کرمی، تا: ۱۲۷۲ق؛ ۲۱۰گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۱۳۷]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۴۸۵
آغاز:برابر؛ **انجام:**واجب خواهد بود مثل یومیه و لله الحمد علی اتمامه.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ ۱۷۲گ، ۲۴ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱۱-۲۴۹۰]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۵۶۷
آغاز:؛
مشتمل بر قطعه‌ای از احکام نماز؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ با گواهی تصحیح آن توسط مؤلف روی برگ اول به تاریخ ۱۵ شوال ۱۲۶۱ق؛ ۱۱۵گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۹-۳۷۱]

۱۰. قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه:بدون شماره
آغاز:الحمدلله رب العالمین، و الصلاة و السلام علی محمد و آله أجمعین ...
بی‌کا، بی‌تا [تراثنا: س۱۳ش۴-۱۴۱]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۴۰
آغاز:برابر؛ **انجام:**واجب است بر ولی او نیز قضای آن واجب خواهد بود مثل یومیه.
مقدمه در مسائل تقلید و باب‌هایی در احکام طهارت و احکام نماز؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ روی برگ اول مؤلف نوشته که رساله مقابله شده و عمل به آن صحیح است به تاریخ ۲۷ جمادی الثانی ۱۲۶۸ق؛ مهر: «سید حسن بن علی الحسینی» (بیضوی)؛ ۲۱۱گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۳۴۱]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۵۱۲
مشتمل بر احکام نماز می‌باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، از روی نسخه مؤلف، محشی فتوایی با نشانی «ق»، با تصدیق مقابله و در صفحه آخر نیز آمده که نسخه با حواشی میر محمد حسین تطبیق شده و تصدیق تطبیق به تاریخ ۳ جمادی الثانی ۱۲۷۳ دیده می‌شود؛ مهر بیضوی مؤلف در صفحه آخر به تاریخ جمادی الاول ۱۲۷۴؛ تملک: میر سید علی بن محمد مهدی حسینی به تاریخ ۱۹ شعبان ۱۲۹۵؛ ۱۵۱گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۹-۳۰۹]

● هداية الطالبين (مختصر) = مختصر هدايت الطالبين / فقه / فارسی

hedāya-tot tālebīn (mx.) = moxtasar-e hedāya-tot tālebīn

پیکانی، محمد صادق بن احمد، ق۱۳ قمری

peykānī, mohammad sādeq ebn-e ahmad(- 19c)

وابسته به: هداية الطالبين؛ حسینی، حسن بن علی(-قرن ۱۳)
رسالهمختصری است از بخش صلات و صوم و زکات فطره «هداية الطالبين» میر سید حسین که به دستور وی برای عمل مقلدانش تلخیص شده است.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۶۹۵
آغاز:پرستش معبودی را سزاست که به مقتضای عنایت کامله و رحمت شامله سالکان مسلک هدایت و ناسکان سبیل سعادت را طریق عبادت آموخت؛ **انجام:**و ادفع عنا تبعات ما اکتسبناه فی أيام العمر و الزمان المهلة بتعاطی التوفيق و تدارك الفقه.
خط: نسخ، کا: محمد مهدی بن محمد باقر موسوی، تا: ۶ شوال۱۲۶۷ق؛ ۶۲گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۲۲-۲۴۰]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۷۰۱/۲-۵۸/۱۵۱
آغاز:بسمله پرستش معبودی را سزاست که به مقتضای عنایت کامله و رحمت شامله سالکان مسالك هداية و
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ در آخر نسخه دستخط محمدحسین بن سید علی حسینی مبنی بر جواز عمل بر این رساله که در جمادی الثانیه ۱۲۸۴ نگاشته شده؛ با نسخه اصلی مقابله شده؛ ۹۰گ (۱۵۱-۲۴۰)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۷-۴۲۲۸]

● هداية الطالبين (مختصر) = مختصر هدايت الطالبين / فقه / فارسی

hedāya-tot tālebīn (mx.) = moxtasar-e hedāya-tot tālebīn

خوانساری، محمد صادق بن محمد نصیر

xānsārī, mohammad sādeq ebn-e mohammad nasīr

وابسته به: هداية الطالبين؛ حسینی، حسن بن علی(-۱۳)
مختصری است از بخش طهارت کتاب «هداية الطالبين» تألیف میرسید حسن. این تلخیص در زمان حیات سیدحسن و برای عمل مقلدین صورت گرفته است.در فوق صفحه اول نسخه تحریر شده که این رساله بعد از آقا سید حسن بارأی آقا میر محمد حسین تطبیق شده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۷۰۱/۱-۵۸/۱۵۱

آغاز:بسمله الحمدلله علی انعامه والصلوة والسلام علی اشرف انبیائه الذی کلت الالسن عن ثنائه وبعد این مختصریست منتخب از رساله شریفه مبسوطه

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۷ شعبان۱۲۶۸ق، جا: اصفهان مدرسه درب کوشک؛ با نسخه اصل مقابله شده؛ ۱۵۰گ (۱-۱۵۰)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۷-۴۲۲۸]

● **هداية الطالبين** / فقه / فارسی

hedāyat-ot tālebīn

حسینی اصفهانی، محمد حسن بن محمد حسین، قرن ۱۳ قمری

hoseynī esfahānī, mohammad hasan ebn-e mohammad hoseyn(- 19c)

اهدا به: فتح علی شاه قاجار(۱۲۱۲-۱۲۵۰ق)

رساله عملیه‌ای است در فروعات مسایل فقهی برای عمل مکلفین ساخته شده است. رساله عملیه دیگری از او که به نام فتحعلی شاه تألیف شده و به نام «مصابیح القلوب» موسوم است معرفی گردید.

آغاز:الحمدلله المحمود لالائه المشکور لنعمائه المعبود لکماله ... اما بعد چنین گوید تشنه لب زلال فیوضات ربانی

انجام:بعد از توبه کفاره می‌دهد و احتیاطا قضا می‌کند، و الحمدلله رب العالمین و الصلاة علی محمد و آله الطاهرین.

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۴۰۴-۲۲/۱۲۴

آغاز:وعلی الائمة من ذریته وعترته وسلالته صلوات الله علیهم اجمعین اما بعد چنین گوید تشنه لب زلال فیوضات ربانی و متعطش عین الحیوة تفضلات سبحانی محمدحسن؛ **انجام:**بدانکه هر چه روزه را باطل می‌سازد اعتکاف را نیز باطل می‌سازد ... وهر دو معتکف باشند وجماع کنند به اکراه دوکفاره می‌دهد مرد وبعضی گفته‌اند که چهار وبعضی سه واین احوط است وسنت است

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مذهب ومرصع؛ ۲۸۳گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۸-۴۸۶۸]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۸۵۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، دارای سرلوح؛ ۲۲۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۲/۵سم [ف: ۲۳-۴۳]

۳. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۲۸۷

آغاز:برابر؛ **انجام:** قسم چهارم روزه مکروه است و آن چهار است.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۸۵گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲-۱۱۱]

● **هداية الطالبين** / عرفان و تصوف / فارسی

hedāya-tot tālebīn

صوفی نقشبندی، ابوسعید محمد، ق۱۳ قمری

sūfī naqšbandī, abūsa‘īd mohammad(- 19c)

تاریخ تألیف: ۱۲۳۰ق؛ محل تألیف: لکنهو

در اسرار و آداب طریقه فاروقیه و شرح و ارادت و احوال و تاریخچه سلوک.مؤلف در محرم ۱۲۲۵ق در دهلی به خدمت حضرت شاه غلام علی عبدالله احمدی تشرف یافته و در جمادی الثانیه همان سال اجازت‌نامه تلقین ذکر از شاه غلام علی عبدالله دریافت داشت (مؤلف متن دو اجازت‌نامه‌ای را که از قطب خویش دریافت کرده عینا نقل می‌کند). در دیباچه می‌گوید به هنگامی که در لکهنو بوده، این رساله را به خواهش یاران، در سیر و سلوک نقشبندیان، در هشت «فصل» نگاشته است:۱. لطایف عشره؛ ۲. سیر و سلوک در دایره ولایت صغری می‌شود؛ ۳. ولایت کبری و فنا؛ ۴. ولایت علیا و سیر عناصر صوری؛ ۵. کمالات اعنی کمالات نبوت و اولوالعزم؛ ۶. حقایق الهیه که حقیقت کعبه و قرآن و صلات است؛ ۷. بعضی مقامات که از راه سلوک علیحده افتاده؛ ۸. حقایق انبیاء.در این کتاب از عده‌ای ازمتصوفه آن عصر یاد شده مانند محمدمعصوم فرزند احمد فاروق هندی، میرزا صاحب قبله و مولانا خالد رومی و بشارت الله به راغی و نیز از پاره‌ای از مشایخ قادری و چشتی.

آغاز:بسمله. بعد از حمد و صلوة کمینه درویشان بلک ننگ و عار ایشان فقیر ابی سعید مجددی نسبا و طریقة ... می‌نماید که بعضی از یاران طریقت ... متصدع گردیدند آن چه در راه سلوک از اسرار و ارادت کشفا و وجدانا دریافته ای ...

چاپ: نسخه‌های خطی این کتاب در کتابخانه‌های شبه قاره فراوان است و به چاپ رسیده و چند ترجمه اردو از آن نیز چاپ شده است.

[فهرستواره منزوی ۱۰۹۱/۸؛ فهرست مشترک پاکستان ۲۱۱۹/۳-۲۱۲۲]

۱. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۷۳۱/۳

آغاز:برابر؛ مؤلف در پایان رساله، اجازت نامه دوم را که از شاه غلام علی دریافت داشته و پس از آن تقریظ او را بر این رساله می‌آورد. در پایان رساله چنین آمده: «راقم گوید که بعد از ترقیم، این رساله را در حضور پیر دستگیر بمردم بعد از مطالعه این عبارات ترقیم فرمودند ... بسمله. الحمدلله ... فقیر عبدالله معروف به غلام علی عفه عنه این رساله را مطالعه نموده ... الله تعالی به واسطه پیران کبار ایشان را وسیله شیوع طریقه احمدیه ... نماید ... چنان که آبای کرام ایشان ... مرشد و مروج این طریقه ... فرموده است ... ذکر واسطه آن منعم است الحمدلله ... تمت الرساله المسماة به هداية الطالبين تصنیف شیخنا ... محمد ابی سعید النقشبنی واحدی النسب رضی عنه ... سنه ۱۲۸۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۳۱گ (۹۹پ-۱۲۹پ)، ۱۷سطر،

اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [نشریه: ۱۳-۱۱۴]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۷۴۶

آغاز:برابر؛ **انجام:**بتوکل و رضا و تسلیم باید پرداخت و الحمدالله اولا و آخرا والصلوة علی رسوله محمد و آله و اصحابه ... [انجام تقریظ] آری اظهار نعمت و شکر منعم ضروری است الحمدالله و الصلوة علی سیدنا محمد و آله و اصحابه البرکات الزاکیات.

نسخه اصل: کتابخانه ندوة العلماء، لکهنو، هند، شماره ۱۰۹ (ردیف ۱۶۲)؛ خط: نستعلیق، کا: نورالحسن، تا: سه‌شنبه ۱۳ ربیع الاول۱۳۰۰ق؛ مؤلف متن اجازه شاه غلام علی مجددی و تقریظ او را در آخر کتاب آورده، مقابله با اصل شده است، انجامه کاتب: «رساله هذا بخط بی ربط نورالحسن کان الله تعالی له که در یک دو ساعت بیش از یک شب بتمام رسانیده و مقابله نموده شد ...»؛ ۹۸ص، ۱۷سطر [عکسی ف: ۵-۱۹۰]

● **هدایة الطالبین** / کلام و اعتقادات / فارسی

hedāya-tot tālebīn

کاشانی، محمد تقی بن عبدالرحیم، ق۱۳ قمری

kāšānī, mohammad taqī ebn-e ʻabd-or-rahīm(- 19c)

تاریخ تألیف: ۱۲۸۵ق

در اصول دین در ۵ «باب» هر بابی در چند «فصل»؛ جز مؤلف هدایة المسترشدین محمد تقی بن عبدالرحیم رازی سپاهانی (-۱۲۴۸ق)است.

چاپ: چاپ سنگی شده است

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۲۶۸

از باب سوم در بیان نبوت است تا عنوان باب چهارم بیان امامت؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ با خط خوردگی؛ در صفحه عنوان آمده «نسخه اصل نبوت هدایة الطالبین تصنیف حقیر»؛ ۹۳گ، ۱۵ سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۱۱-۲۲۳۸]

● **هدایة الطالبین** / عرفان و تصوف / فارسی

hedāyat-ot tālebīn

سراج الدین عثمان

serāj-od-dīn ʻosmān

در آداب و اسرار طریقه نقشبندیه رائج در هند (پیروان شیخ احمد فاروقی سرهندی).

تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۷۳۱/۲

آغاز:الحمدلله الذی هدانا ... اما بعد درین روزها از طرف بعضی اعزه در خصوص این که در بین مشایخ و بزرگانی ... در حضرت دارالسلطنه ... نقشبندیه مجددیه ... مخالفت واقع شده بود اشارت رفته بود که این مسکین بی بضاعت چند ورقی را در آن باب بنویسد که موجب قطع انزاع متنازعین گردد ... اگر چه رسال در حل مسائل این طریقه علیه ... بسیارند و طریق حصول ... به قراری که دست به دست از بزرگان این خاندان به این مسکین رسیده است اول ذکر است دوم مراقبه و سوم طریقه رابطه؛ **انجام:**و عالم به نور هدایت و ارشاد وی به واسطه او بلا واسطة منور گردید کما لایخفی ... و صلی الله علی مصدر الرسالة و خاتم کل مقاله محمد و آله

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۶گ (۹۴-۹۹)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [نشریه: ۱۳-۱۱۴]

● **هدایة الطالبین** / کلام و اعتقادات / فارسی

hedāya-tot tālebīn

ساوجی، محمد تقی بن علی مدد، - ۱۳۳۸ قمری

sāvajī, mohammad taqī ebn-e ʻalī madad(- 1920)

کتابی است مفصل استدلالی در اصول اعتقادیه خمسه در پنج باب، و نسخه حاضر دارای باب چهارم است که در امامت می‌باشد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۷۵

آغاز:باب چهارم در بیان امامت است بدانکه امامت بر دو قسم است اول امامت مطلقه؛ **انجام:**و موضع شهادت و دفن ایشان همه را در رساله هدایت الشیعه ذکر نموده ایم، باب پنجم در بیان اثبات معاد است

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ با خط خوردگی و اضافه؛ تملک: صفائی خونساری (سید مصطفی خونساری) با مهر «مصطفی الحسینی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۲۳۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲-۸۰]

● **هدایة الطالبین** / عرفان و تصوف / فارسی

hedāya-tot tālebīn

حسن بن عبدالوهاب، قرن ۱۴ قمری

hasan ebn-e ʻabd-ol-vahhāb(- 20c)

نویسنده می‌گوید سال‌هاست که با کلمات عرفا محشورم ومدت‌هاست که از خوان کرم مولانا برخوردار از این جهت بر آن شدم تا کتابی درباره مشکلات کار مولانا بنگارم و دشواری‌های مثنوی معنوی به خصوص استفاضات خود را در این رشته به تحریر درآورم و نشان دهم که این منبع چقدر سرشار از افادات الهی است، سرانجام این کوشش این کتاب شد که در آن مطالب بسیار دقیقی از عرفان مولانا دیده می‌شود.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۲۱/۱

آغاز:بسمله، حمد افزون از وهم و قیاس یگانه بیمانندی را برازنده و سزاست؛ **انجام:**ختم کلام باین فرداست: غرض توئی ز وجود همه جهان ورنه لمایکون فی الکون کائن لولاک

خط: نستعلیق، کا: تفرشی، حسن، تا: قرن ۱۳؛ ۱۴۵ص (۱-۱۴۵)، ۱۱سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۶-۱۷۰]

● **هدایة الطالبین** / طب / فارسی

hedāya-tot tālebīn

ضیاء الاطباء، حیدر علی بن محمد علی بیگ، قرن ۱۴ قمری

zīyā’-ol-atebbā’, heydar ‘alī ebn-e mohammad ‘alī beyg(- 20c)

وابسته به: موجز القانون = الموجز فی الطب = الموجز؛ ابن نفیس، علی بن ابی الحزم (۶۰۷-۶۸۷ق)

حواشی است که مؤلف به فارسی بر کتاب «الموجز» نگاشته و طرق علاج هر دردی را فقط به فارسی آورده است

گلپایگان؛ امام جمعه، محمد حسن؛ شماره نسخه:۳۱/۲

آغاز:چنین معروض می‌دارد این فقیر بی بضاعت ... که چون این کتاب موسوم به هدایة الطالبین

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۲۲۳گ (۳۷پ-۲۵۹ر)، اندازه: ۱۷/۵×۲۱سم [کتابخانه‌های گلپایگان: ف: -۱۴۲]

● **هدایة الطالبین** / اخلاق / عربی

hedāya-tot tālebīn

برای: سید محمد باقر حسینی

تاریخ تألیف: شنبه ۱۰ صفر ۱۲۵۹ق

در تشویق به فراگرفتن علم و بیان آداب تعلم وتعلیم و شرایط استاد و شاگرد، با نقل بعضی از احادیث و گفته‌های بزرگان و حکما، ضمن عناوین «هدایة، هدایة» برای برادرش سید محمد باقر حسینی که شاگرد وی نیز بوده، نوشته شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۵۹۱/۴

آغاز:الحمد لله جعل النجاة فی العلم و العقل و الهلاک فی الجحود و الحمق والسفه و الجهل و الصلاة علی خیر من بعث للأمر بالاحسان و العدل؛ **انجام:**و الترحم علی فی حیاتی و بعد مماتی هذه وصیتی الیک و الله حفیظ علیک ...

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۹گ (۵۳پ-۷۱پ)، ۲۲سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲۴-۳۲۶]

● **هدایة الطالبین** /- عربی

hedāya-tot tālebīn

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۱۳۵

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از امرالله صفری [رایانه]

● **هدایة الطالبین** / عرفان و تصوف / فارسی

hedāyat-ot tālebīn

اهداء به: امیر سید علی ابی القاسم

گزیده‌ای است از مثنوی مولوی، در ۲۵ «فصل» با فهرست و مقدمه نثری.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۹/۱

آغاز:پس از بسمله، الحمدلله الذی اضمحلت فی بیداء احدیته تعین الاسماء و الصفات الاعظم و توقضت حول سرادقات جلاله ارواح العقلاء الکل المعظم ... الفصل الاول فی العشق: بشنو از نی چون حکایت میکند ×× وز جدایی ها شکایت میکند؛ **انجام:**دست خایی بعد از آن که ای دریغ×× این چنین ماهی بداند ر زیر میخ

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ ۱۲۷ص (۱-۱۲۷)، ابعاد متن: ۸×۱۲، اندازه: ۱۳×۱۸سم [سنا: ف: ۲-۸۷]

● **هدایة الطالبین** /- فارسی

hedāyat-ot tālebīn

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۱۰۹

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از پوراندخت اربابی [رایانه]

● **هدایة الطالبین الی صراط المستقیم** / کلام و اعتقادات / عربی

hidāyat-uṭṭālibīn ilā ṣirāṭ-il mustaqīm

عبدالحمید بن عبدالمجید، ق۱۳ قمری

‘abd-ol-hamīd ebn-e ‘abd-ol-majīd(- 19c)

کتابی است نسبتاً مفصل در اثبات امامت حضرت علی علیه السلام همراه با نقل و نقد کتب اهل سنت خصوصاً شرح ابن ابی الحدید بر نهج البلاغة مشتمل بر پنج «باب» دارای فصول و دو «فائده» و یک «خاتمه»: باب ۱. دارای دو فصل:۱) اعلم ان التقلید فی اصول الدین مع التمکین من الجتهاد من اقبح الامور عند العقلا، ۲) در نقد حدیثی مجعول در فضائل خلفای ثلاثه؛ باب ۲. دارای دو فصل: ۱) در عصمت انبیاء، ۲) در ذکر روایاتی چند از نصوص اهل سنت در خلافت امیرالمومنین علی علیه السلام؛ باب ۳. و اعلم ایضا ان القول بخلافة ابی بکر لا یمکن الا بعد انکار ما اثبته اهل النظر بالعقل و النقل من وجوب نصب الامام علی الله؛ باب ۴. فاعلم ان السنة فی قبال هذه النصوص علی اقسام فمنهم من انصف و لم ینکر النص و ...؛ باب ۵.دارای چند فصل:۱) اعلم ان من جمله الادلة الواضحة ... ان امیرالمومنین علیه السلام کان یقول ان الحق لی دونهم ... و اما فائدتان؛ خاتمه در تکمیل بحثهای مطرح شده می‌باشد و عنوان قابل ذکری ندارد. با توجه به نقل مؤلف از کتاب شریف اثبات الهداة شیخ حر عاملی و تاریخ کتابت نسخه،مؤلف از دانشمندان قرن ۱۲ و ۱۳ بوده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۳۱۸/۱

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... اما بعد فیقول العبد ... ان الله و له الحمد انشأنی فی الاسلام و رایت اختلاف المسلمین فی الامام و اوقفت نفسی موقف من لو رای و العیاذ بالله ان الحق فی غیر دین الاسلام لاتبعه ... فرایت ان کل من له ادنی شعور ... صار بصیراً و اتضح عنده الامر کوضوح الشمس و ظهر لدیه ان الحق مع علی علیه السلام؛ **انجام:**قدحهم فی آدم و اثباتهم معصیته و مناظرتهم من ینکر ذلک فهو دأبهم ... انتهی ما قصدنا من شرح النهج.

خط: نسخ، کا: محمدحسین بن احمد انبوهی، تا: ۱۳۱۱ق؛ مصحح؛ ۲۵۴گ، ۲۱ سطر (۱۰×۱۵/۵) [ف: ۴۱-۴۲۷]

● هدایة الطالبین بشرح غنیة المکلفین فی اصول الدین / کلام و اعتقادات / عربی

hedāyat-oṭṭālibīn bi-š.-i ġunyat-ul mukallafīn fī usūl-id dīn

وابسته به: غنیة المکلفین فی اصول الدین

شرحی است مزجی بر رساله «غنیة المکلفین فی اصول الدین» خود مؤلف. وی از عالمان قرن دهم است. کاتب نسخه مرعشی در پایان نسخه می‌نویسد:«این نسخه یا بخشی از آن بر مصنف قرائت شده» و با توجه به یادداشتی که در آغاز نسخه آمده (نظر فیه و دعا لصاحبه و مصنفه حسین العمیدی الحسینی) ممکن است مؤلف، همین عمیدی باشد. در طبقات اعلام الشیعة، قرن ۱۰ق، از حسین عمیدی نام برده شده و شاید همین حسین عمیدی حسینی باشد. در الذریعة فقط نام کتاب ثبت شده و به مؤلف آن اشاره نشده است. از نصیرالدین طوسی و نصیرالدین کاشی (صاحب شرح تجرید) در این کتاب نیز نام بردهشده است. در آغاز نسخه مرعشی یادداشتی آمده و در آن، تاریخ درگذشت سید حسین بن احمد بن کمال در سال ۹۵۳ق دانسته شده و مشخص نیست این سید حسین با مؤلف کتاب حاضر چه ارتباطی دارد. اصل غنیة المکلفین در مجموعه میراث اسلامی ایران (۵۰۹/۸) به چاپ رسیده است.

آغاز:ان اولی ما سطر من جواهر الکلام و احسن ما خطر فی خواطر الانام حد موجود تفرد بالازلیة ... اما بعد فانی بعد ان الفت الرسال الموسومة بغنیظ المکلفین فی اصول الدین و کانت قلیلة اللفظ کثیرة المعنی معشبة الریاض ... طلب منی بعض الاصحاب ... فشرحتها شرحا مشتملا علی حل الفاظها و ایضاح معانیها ... و رسمته بهدایة الطالبین ... قال بسم ... اقتدار بکتابه العزیز و اتبا عالقول النبی (ص) ...

انجام:و یجب ان لا ینتقل الی الاصعب مع انجاح الاسهل و هذا آخر ما اردناه و نهایه ما قصدناه و الحمدلله علی الاتمام ... ما ادر صبح واسفر ظلام و اضحک زهر و ابکا الغمام و المسؤل ممن نظر بعین الانصاف ان یصلح ماعساه ان یجده فیه من الخلل و النقصان او یستره بذیل العفوو الغفران فالعفو عند کرام الناس مامول

[الذریعة ۱۸۱/۲۵ و ۶۹/۱۶؛ معجم التراث الکلامی ۴۶۵/۵؛ طبقات اعلام الشیعة، قرن ۱۰ هـ ص ۶۸]

۱. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۰-ر/۴۷۲/۶

آغاز و انجام: برابر؛ و افق الفراغ من کابتها ظهر یوم السبت اول یوم من شهر ذی القعده شهور سنه خمسین و تسعمائة و الحمدلله ... علی ید ... محمد بن ابراهیم البحرانی.

خط: نسخ، کا: اوالی بحرانی، محمد بن ابراهیم، تا: شنبه ۱ذیقعده ۹۵۲ق؛ محشی؛ ۱۱۸ص، ۱۱سطر (۶/۵×۹)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۶۵]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۷۳۲/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: اوالی بحرانی، محمد بن ابراهیم، تا: ۶ ربیع الاول۹۵۲ق؛ مصحح، محشی با نشان «منه دام ظله، منه سلمه الله»و غیر آن؛ مهر: «محمد نبی الله علی ولی الله الفقیر شیخ محمد» (دایره‌ای)؛ ۶۲گ (۷۴-۱۳۵)، ۱۱سطر، اندازه: ۶/۵×۱۰سم [ف: ۳۴-۶۹۵]

۳. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۲۱۳/۴

آغاز:برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن یوسف بن علم بحرینی بلداً و عراد من سماهیج منشأً، تا: ۹۸۴ق؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ ۱۱گ (۱۱۲-۱۲۲)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱-۹۹]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۸۲۲/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۲۴ق؛ ۵۵ص (۱-۵۵)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۰-۱۳۹]

● هدایة الطالبین فی معرفةآثار الصادقین / فقه / عربی

hidāyat-uṭṭālibīn fī ma‘rifat-i āsār-iṣṣādiqīn

وابسته به: المختصر النافع؛ محقق حلی، جعفر بن حسن (۶۰۲-۶۷۶ق)

محل تألیف: مشهد مقدس

شرحی است بر کتاب مختصر النافع محقق حلی که تا بحث نجاست بئر ادامه یافته است. مؤلف در مشهد مقدس سکونت داشته و به مباحثه در مجلس «صفی آل محمد عمدة السادات» اشتغال داشته و به درخواست فرزندش این شرح را نگاشته و در آن از نهایه علامه و ذکری الشیعه نقل می‌کند. نام این شرح در الذریعه و کتب دیگر یافت نشد.

اصفهان؛ ابوالبرکات، رضا؛ شماره نسخه:۴۰/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۳۹گ (۲پ-۴۰ر)، ۱۷سطر [سه کتابخانه اصفهان: ف: -۴۱]

● **هداية الطالبين فی معرفة اصول الدين** / کلام و اعتقادات / فارسی
hedāyat-ot tālebīn fī ma‘refat-e osūl-ed dīn
دامغانی، محمد باقر بن علی اکبر، ق۱۴ قمری
dāmqānī, mohammad bāqer ebn-e ‘alī akbar(- 20c)
تاریخ تألیف: شب جمعه ۲۵ ذیقعده ۱۲۸۴ق
در بیان اصول دین دریک «مقدمه» و پنج «باب» و «خاتمه».

دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۱۳۱
آغاز:الحمدلله رب العالمین ... و بعد چنین گوید خادم شریعت غراء محمدی ... که مخفی وپوشیده نیست؛ **انجام:**و لسوف یعطیک ربک فترضی و آله الطاهرین صلواتک علیهم أجمعین الی یوم الدین آمین یا رب العالمین
خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۷ ذیقعده۱۲۸۵ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۶۸گ، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف مخ: -۲۴۰]

● **هداية الطالبين فی معرفة الانبياء المعصومين و الائمة الهادين** / کلام و اعتقادات / فارسی
hedāyat-ot tālebīn fī ma‘refat-el anbīyā’-el ma‘sūmīn va-l a’emmat-el hādīn
سبزواری، هادی بن مهدی، ۱۲۱۲ - ۱۲۸۹ قمری
sabzevārī, hādī ebn-e mahdī (1798 - 1872)
اهدا به: ناصرالدین شاه قاجار (۱۲۶۴-۱۳۱۳ق) و وزیرش آقاخان نوری
تاریخ تألیف: ۸ رجب ۱۲۷۴ق
رساله‌ای است استدلالی در نبوت و امامت دردو«باب»، هر باب بر چند فصل و هر فصل بر چند «هدایت»: باب ۱. در نبوت؛ باب ۲. در امامت.مؤلف این رساله را به خواست ناصرالدین شاه قاجار تألیف کرده و بنا بر توصیه میرزا آقا خان نوری - که در آن وقت صدر اعظم بوده است - آن را موجز و به زبان فارسی و نزدیک به افهام عامه نگاشته است.
آغاز:بسمله. سپاس ایزدی را که آنجا که او موجود است هیچ موجودی را وجودی نیستو در مشهد شهودی که او مشهود است هیچ شاهدی را نمودی نه ... اما بعد چنین گوید العبد المفتاق ... الهادی بن مهدی السبزواری.
انجام:پس او است قائم بذاته بقول مطلق فهو القیوم تعالی شانه و القائم قائم به و هو القیم بامره غیبا و شهاده و الحمدلله اولا و اخرا و العظمة له باطنا و ظاهرا و الصلوة و السلام علی محمد و آله دائما متواترا.
[الذريعة ۱۸۲/۲۵؛ اعیان الشیعة ۲۳۴/۱۰-۲۳۵؛ مجله جلوه ۲۸۴/۱ و ۱۹۵/۲؛ فهرستواره منزوی ۱۸۳۱/۳ و ۶۰۷/۹]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۷۱۲/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: سبزواری، محمد، تا: قرن ۱۳؛ ۱۳۹ص (۲-۱۴۰)، ۱۴و۲۳سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۱۰-۱۶۸۶]
۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۲۵۴
آغاز:برابر؛ **انجام:** وجوب نصب اما بر خدای تخصیص ندارد به زمانی دون زمانی بلکه همیشه باید امام معصوم.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، ۸۳گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۵-۶۲۹]
۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۵۲۷
خط: نسخ، کا: سبزواری، محمد، تا: رجب۱۲۵۷ق؛ جلد: تیماج سبز، ۸۹گ، ۱۵ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱۶-۲۸]
۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۷۷۹/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق و شکسته، کا: غلام علی مازندرانی، تا: ۲۱ صفر۱۲۷۳ق؛ واقف: علی زرین قلم، دی ۱۳۵۶؛ جلد: تیماج، ۲۰سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۳سم [ف: ۱۵-۳۰۱]
۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۰۱۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۷۴ق؛ واقف: ادیب بجنوردی، جلد: تیماج، ۱۸۰گ، ۹سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۱-۴۲۸]
۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۷۴۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۷۴ق؛ واقف: محمد ایرانی مجرد؛ جلد: تیماج، ۸۵گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۱-۴۲۹]
۷. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۲۹۵/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد علی، تا: ۸ رجب (یا رمضان)۱۲۷۴ق؛ ۱۰۵گ (۲پ-۱۰۶ر)، ۱۰سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [مؤید: ۳-۲۴۶]
۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۳۲/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: ابو تراب، تا: ۲۱ ربیع الاول۱۲۷۶ق؛ مهر: «یا ابو تراب» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۷۴گ (۱۵۹پ-۲۳۲پ)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۳-۳۰۷]
۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۱۸۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق و شکسته، بی‌کا، تا: جمادی الاول۱۲۷۶ق؛ واقف: محمود فرخ، فروردین ۱۳۲۹؛ ۱۰۰گ، ۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۱-۴۲۷]
۱۰. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۶۶
آغاز:برابر
خط: نستعلیق، کا: موسی بن حسن نیشابوری، تا: شعبان۱۲۷۶ق؛ ۱۰۹گ، ۱۰ سطر (۷×۱۱)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۱-۶۰۱]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۶۶۶

همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۱۰۵]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۲۹۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالصمد بن جعفر قلی شکوری گیلانی، تا: رجب۱۲۷۷ق؛ با یک سرلوح بسیار زیبا، مجدول؛ ۱۲۴گ، ۹سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۱/۵×۱۶سم [ف: ۱۱-۳۰۲]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۸/۱-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد سبزواری، تا: ۱۲۷۸ق؛ جلد: تیماج، ۸۰گ (۱پ-۸۰پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۲۲-۲۳۴]

۱۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۹۳۰/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: خراسانی، آقا بزرگ، تا: شوال۱۲۷۸ق؛ ۶۹گ (۱پ-۶۹پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۸×۲۱/۴سم [ف: ۸-۱۲۷]

۱۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۳۲۱

آغاز: بذات اقدس اوست

خط: نسخ، کا: حیران، تا: رجب۱۲۷۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۱۸گ، ۹سطر (۷×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۴-۱۲۴۹]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۴۳۸

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۴شعبان۱۲۸۰ق، برای آقا ابوالقاسم شهیر به ملاباش؛ محشی از مؤلف با نشان «منه سلمه الله»؛ تملک: ریحان الله موسوی در ربیع الاول ۱۳۱۶ق؛ جلد: تیماج، ۵۷گ، ۱۵سطر (۶/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۳۱-۴۲۱]

۱۶. یزد؛ مدرسه خان؛ شماره نسخه:۲۱/۱

خط: نسخ معرب، کا: محمد بن حسن بن محمد، تا: جمادی الثانی ۱۲۸۱ق؛ ۷۹گ (۱پ-۷۹ر)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: -۱۹]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۵۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن حسن بن محمد، تا: جمادی الاول۱۲۸۴ق؛ یادداشت انتقال این نسخه به محمد علی اصفهانی ۱۳۲۲ق؛ ۸۹گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۳۲-۶۶]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۳۱۷/۱

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: صفر۱۲۸۸ق؛ جلد: تیماج، ۹۴ص (۱-۹۴)، ۱۸-۲۰سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۳۲-۳۱۸]

۱۹. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۸۹۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق زیبا، کا: حاجی محمد قلی، تا: ۱۲۸۹ق، به دستور میرزا حسین منشی؛ جلد: تیماج، ۷۵گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲-۱۶۰]

۲۰. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۱۶۷/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد اسمعیل جفری، تا: ۱۲۹۲ق؛ ۷۶گ (۱-۷۶)، ۱۶سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۳-۸۷۹]

۲۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۵۳۲/۳

پاره‌ای است از این رساله؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۱۶ق؛ ۳گ (۵۹ر-۵۷ر) [ف: ۵-۷۵۸]

۲۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۶۵

آغاز و انجام: برابر

خط: تعلیق، کا: تقدیسی تفرشی، حسن، تا: ۱۳۶۱ق؛ ۹۱گ، ۱۳سطر (۸×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳-۶۳۸]

۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۸۸

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۴۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۴۹۳]

۲۴. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۴۴/۱۵

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ در پایان دو بند شعر فارسی سبزواری است به نستعلیق ریز که باید یکی از شاگردان او در زمان او نوشته باشد، پس این مجموعه بایستی از زمان خود سبزواری باشد [ف: ۳-۳۹]

● **هداية الطالبين و ارشاد الراغبين** / کلام و اعتقادات / فارسی

hedāya-tot tālebīn va eršād-or rāqibīn

بهبهانی، محمود بن محمد علی، ۱۲۰۰ - ۱۲۷۱ قمری

behbahānī, mahmūd ebn-e mohammad ʻalī (1786 - 1855)

تاریخ تألیف: شعبان ۱۲۳۷ق

در اصول دین و بیان اعتقادات و معارف الهی و نقل آراء گروهی از محققین و مبطلین، در یک «مقدمه» و پنج «فصل» و یک «خاتمه»: مقدمه: در جمله‌ای از نصایح و مواعظ اخلاقی؛ فصل ۱. اثبات واجب الوجود؛ ۲. در توحید واجب تعالی؛ ۳. در اشارت به جمله‌ای از اقوال کفار؛ ۴. نبوت، دارای پنج مطلب؛ ۵. امامت، دارای چهار مطلب؛ خاتمه: در روایات متعلق به امام زمان (عج).(سید احمد اشکوری)

آغاز:حمد و سپاس و ثنا و ستایش بیقیاس بر واجب الوجود و فیاض الجودی راست که اشعه انوار او و بهر ذره تافته و از خوان احسان و نعم بی پایان او هر بی نوائی نوائی یافته و هر ...

انجام:اللهم قر اعیننا بالنظر الی وجهه الدری المضی،و ادخلنا تحت لوائه فی الدنیا و الاخره آمین آمین یا رب العالمین ولکن هذا آخرما اردناه ایراده فی هذه الرسالة الشريفة المنيفة تمت.

[الذريعة ۱۸۲/۲۵؛ فهرستواره منزوی ۶۰۸/۹]

۲۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۵۸۴
آغاز:برابر؛ **انجام:**شروع در احکام شرعیه فرعیه نماییم بفضل الله و حسن توفیقاته اللهم منک التوفیق و الاعانة
خط: نسخ، کا: دولت قاجار، محمد علی بن فتحعلی، تا: ۱۸ رمضان۱۲۳۵ق، برای محمد علی میرزا دولتشاه فرمانروای کرمانشاه؛ مصحح، در پایان تقریظی است از احمد بن ابوالفتح شریفی حسینی فلوجی سپاهانی؛ جلد: تیماج، ۸۲گ، ۱۷سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۹-۱۳۸۶]

۲۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۱۴۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: شعبان۱۲۳۷ق؛ تملک: فضل الله حسینی شیرازی؛ مهر: «الراجی فضل الله الحسینی» (مربع) به تاریخ ۱۲۴۲ق؛ مهر: «شعاع» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۱۳۶گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف مخ: ۵-۲۲۸۸]

۲۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۳۹۰/۱
آغاز:برابر؛ **انجام:**بسبب او دین حق را بر همه ادیان اگر چه مشرکین را بد آید تا آخر حدیث ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۲۰ جمادی الثانی ۱۲۳۹ق؛ محشی از حیدر قلی قاجار نهاوندی به خط خودش و به تاریخ ۱۲۹۰؛ ۱۵۲گ (۱پ-۱۵۲ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۶-۳۷۲]

۲۸. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه:بدون شماره
کا: طباطبایی بیدگلی کاشانی، محمد علی، تا: ۲۴جمادی الاول۱۲۳۹ق؛ از روی نسخه مؤلف [دلیل المخطوطات: ۱-۱۶۹]

۲۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۸۲۲
آغاز:برابر؛ **انجام:**به سبب او دین حق را بر همه ادیان اگر چه مشرکین را بد آید تا آخر حدیث ...
خط: نستعلیق، کا: نوری، ولی الله، تا: ۲۳ صفر۱۲۵۴ق؛ مهر: «محمد علی» (چهارگوش)؛ جلد: تیماج، ۱۴۶گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۵۳]

● هدایة الطب / طب / فارسی

hedāya-tot tebb

در آنچه طبیب لازم است بداند در شانزده«تنبیه»: ۱. در آنچه قبل از معالجه بر معالج لازم است بداند، در پانزده امر؛ ۲. در کیفیت معالجه؛ ۳. در آنچه دانستن و رعایت آن در ضعف مسهلات و ترتیب ادویه مسهله واجب است، درچهارده امر؛ ۴. در اسباب تولد صفرا و علامات غلبه آن نضج و استفراغ؛ ۵. در اسباب تولد بلغم و علامات غلبه آن نضج و استفراغ آن؛ ۶. در اسباب تولد سودا و علامات کثرت آن و منضجات و مسهلات آن از مفرده و مرکبه و معدلات مزاجی که بعد از تنبیه نافع بود؛ ۷. درمنضجات و مسهلاتی که زیاده بر یک خلط استفراغ کنند هر گاه ماده مرض مرکب از دو خط یا بیشتر باشد؛ ۸. در قتل و اخراج انواع دیدان؛ ۹. در تدارک عوارضی که بعضی از اوقات شاربان مسهل زا عاربض می‌شود؛ ۱۰. در کیفیتاختیار و استعمال ماء الجبن و بیخ، پادزهر و جدوار و تریاق و فاروقو ایارجات کبار و ترتیب خوردن حب سیماب و بیان نسخ مرکبات مشهوره؛ ۱۱. در اسباب تولد ریاح و علامات غلبه آن و کسر و تحلیل آن؛ ۱۲. در اسباب تولد سدد و علامات حدوث و بیان مفتحات آن؛ ۱۳. در اشاره به کیفیت اسهال و مداوای آن و بیان ادویه حابسه از مفرده و مرکبه؛ ۱۴. در نسخه حاضر افتاده است.

اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۵۲
آغاز:اینکتاب مشتمل استبر شانزده تنبیه تنبیه اول در بیان انچه قبل از معالجه بر معالج واجب است و آن پانزده امر است؛ **انجام:**این قرن ایل محرق وی دو مثقال باکتیرا اسهال مزمن ببندد باقلا ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ ۵۸گ، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۱-۴۸]

● هدایة الطریق / اخلاق / فارسی

hedāya-tot tarīq

مشهدی، محمد قاسم بن محمد، ق۱۱ قمری

mašhadī, mohammad qāsem ebn-e mohammad(- 17c)

درباره غیبت و اظهار عیوب مردم و تخویف و نهی شارع از آن، در «مقدمه» و پنج «باب» و «خاتمه»:مقدمه در تعریف غیبت و برخی از تخویف و ترهیب؛ باب ۱. اقسام غیبت؛ ۲. استماع غیبت؛ ۳. مواضع تجویز غیبت؛ ۴. علاج غیبت؛ ۵. کفارات اغتیاب و برائت ذمت مصاب از اثم و معصیت آن.
آغاز:بسمله. چنین گوید بنده محتاج مغفرت حضرت سرمدی محمد قاسم بن حاجی محمد مشهدی که چون چنین مترا ای شد که فوا مجالس جلیه عوام و محافل خفیه خواص انام که ظاهر خود را به زیور علم و فضل آراسته اند و باطن
انجام:و زبان را از تذکار عیوب مردمان نگاهدارند اللهم افتح الخیر واختم الخیر و اجعل عاقبة امورنا بالخیر یا ارحم الراحمین
[فهرستواره منزوی ۶/۶۹۳]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۰۲۹/۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، ۴۶گ (۲پ-۴۷پ)، ۱۵ سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۶-۴۳۴]

۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۱۴/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، ۶۹گ (۳پ-۷۱پ)، ۱۳ سطر (۶×۱۱/۵)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: -۷۳۸]

● **هداية الطريق و نهاية التحقيق** / جفر / عربی
hidāyat-uṭṭarīq wa nihāyat-ut taḥqīq
حسینی، محمد علی بن سید رضا
hoseynī, mohammad ʻalī ebn-e seyyed rezā
رساله مفصلی است درخواص جدول سباعی رباعی در علم جفر وطریق پیدا کردن مستحصله وکیفیت سؤال و اخذ جواب از جداول جفر در یک «مقدمه» و پنج «فصل».

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۵۹۲-۵۱/۵۲
آغاز:الحمد لله الذی علم بالقلم و علم الانسان ما لم یعلم ... وبعد ... هذه رسالة وجیزة فی الجفر
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ ۹۶گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۸-۴۸۶۹]

← هداية العارفين > هداية العالمين

● **هداية العارفين** / شرح حدیث / فارسی
hedāyat-ol ʻārefīn
ابن همام شیرازی، قرن ۱۰ قمری
ebn-e hammām-e šīrāzī(- 16c)
کتاب هداية العارفين که چهار اربعین می‌باشد در شرح احادیث حضرت رسالت مشتمل بر ده باب که به طرز بدیع و نادرست که هر باب ترتیب عدد شامل حدیثی است، مطابق با آن عدد مثلاً حدیث پنجم در امر به پنج چیز یا ترک پنج چیز می‌باشد که احادیث متعددی در این باب نقل نموده و قس علیهذا که در اینکار ابتکاری خرج داده و رنجی برده است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۶۵۴/۵
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۰۳ص (۴۷۲-۵۷۴)، ۱۹سطر (۶×۱۴) [ف: ۱۰-۱۵۲۵]

● **هداية العالمين** / کلام و اعتقادات / عربی
hidāyat-ul ʻālamīn
مجلسی، عزیزالله بن محمد تقی، - ۱۱۶۳ قمری
majlesī, ʻazīz-ol-lāh ebn-e mohammad taqī(- 1750)
اهدا به: موتمن الممالك شجاع الدین محمد خان اسد جنگ
تاریخ تألیف: ۱۱۴۲ق؛ محل تألیف: مقصود آباد بنگاله
آغاز:بسمله، الحمدلله الذی جعل آیاته البینات سببا و دلیلا لهدایة العالمین و صیر دلالاته الواضحات آیة و حجة علی الجاحدین ... و بعد چنین گوید المتهدی بهدایة محمد و آله واوصیاه. ابن المولی محمد تقی المجلسی ...
انجام:تاریخ تمامی و کمال آن کملت هدایه العالمین به گوش هوش رسیده و قامت امتیاز ... و الصلا علی نبیه و اهل ولایته

[الذریعه ۱۸۴/۲۵؛ طبقات اعلام الشیعه قرن ۱۲ص۴۸۳؛فهرستواره منزوی ۶۰۸/۹]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۳۶۰/۱
کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۲؛ ۶۸ص (۱-۶۸)، اندازه: ۱۲×۲۴/۵سم [ف: ۵-۴۷۹]
۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۰۹۱/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۱۴۲ق؛ ۴گ (۲۹پ-۳۲)، ۲۲سطر (۱۲×۲۰)، اندازه: ۱۴×۲۲/۵سم [ف: ۱۷-۴۳۸]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۷۴/۲
آغاز:برابر**انجام:**و کمالات او از علم و فصاحت و بلاغت ... عبادت و مانند.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الثانی۱۱۲۶ق؛ افتادگی: انجام؛ ۷۳ص (۷۱- ۱۴۳)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۳/۵سم [ف: ۳۲-۲۰۶]
۴. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۰۰۵/۳
خط: نستعلیق چلیپا، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷-۲۶۵]

● **هداية العامل بالربع الكامل = المقنطرات = الربع الكامل = هدية العامل** / هیئت / عربی
hidāyat-ul ʻāmil bi-r-rubʻ-il kāmil = al-muqanṭarāt = ar-rubʻ-ul kāmil = hidyat-ul ʻāmil
ابن شاطر، علی بن ابراهیم، ۷۰۴؟ - ۷۷۷ قمری
ebn-e šāter, ʻalī-ye bn-e ebrāhīm (1305 - 1376)
مختصری است کوتاه در چگونگی استفاده از آلت نجومی معروف به «الربع الکامل» در یک «مقدمه» و پانزده «باب»:المقدمة: فی تسمیة الرسوم؛ باب ۱. فی معرفة أخذ الارتفاع؛ ۲.معرفة درجة الشمس؛ ۳.معرفة المیل و الغایة؛ ۴.معرفة نصف القوس و نصف الفضلة؛ ۵.معرفة سمتی المشرق و المغرب؛ ۶.معرفة الارتفاع الذی لا سمت له؛ ۷.معرفة الدائر و فضل الدائر؛ ۸ اوقات الصلوات الخمس؛ ۱۰. معرفة کل واحد من الظلین؛ ۱۱. معرفة استخراج سمت القبلة؛ ۱۲. معرفة استخراج المطالع الفلکیة؛ ۱۳. معرفة مطالع الکواکب الذی ترید العمل به؛ ۱۴. معرفة الماضی و الباقی من اللیل بالکواکب؛ ۱۵. استخراج عرض البلد من الشمس أو الکواکب. نسخه‌ای از این کتاب در فهرست درالکتب الظاهریه دمشق، بخش هیئت ۲۴۴ با نام «هدیة العامل» آمده و مؤلف آن بدرالدین محمد بن شمس الدین محمد سبط الماردینی (-۹۱۲ق) دانسته شده است. این کتاب به «المقنطرات» نیز مشهور می‌باشد.
آغاز:الحمدلله الذی رسم فی صفحات مصنوعاته قواطع الدلائل و سیر الکواکب الثابتة ... اما بعد فهذه رسالةلخصت فیها محاسن الرسائل

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۷۳۱/۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**فمااجتمع م ن ذلک هو درج ماضیه من ذلک البرج الذی تحت ذلک الشهر ان لم یزد لجمع ل و الا فالزائد مما یلیه من البروج

این نسخه دارای ۱۶ باب است؛ خط: نسخ، کا: محمود بن عبدالرحمن، تا: جمادی الاول۱۱۱۶ق، جا: آمد مدرسه خسرویه؛ مصحح، محشی؛ ۸گ (۱۳۱-۱۳۸)، ۲۱سطر (۹× ۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۲-۳۶۸]

۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۶۶/۱۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**لبعده یحصل العرض فیها وفی هذا القدر کفایه

دارای یک مقدمه و ۱۵ باب؛ خط: نسخ، کا: حسین بن علی حجاف، تا: چهارشنبه ۸ رجب۱۱۱۶ق؛ جلد: تیماج سبز، ۷گ، ۲۴-۳۲ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱-۵۲۸]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۵۶۶/۱۲

همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۹۰]

۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۶۶/۱۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**لبعده یحصل العرض فیها وفی هذا القدر کفایه

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۴۳ق؛ ۷گ، ۲۴-۳۲ سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱-۵۲۹]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۵۶۶/۱۶

همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۹۰]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۴۸۵/۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**ان لم یزد الجمع علی ل و إلا فالزائد مما یلیه من البروج

خط: نسخ، کا: بانی، احمد، تا: ۱۲۳۷ق؛ ۸گ (۳۳۱پ-۳۳۸ر)، ۲۴سطر، اندازه: ۱۶×۲۳/۵سم [ف: ۲۶-۲۹۶]

۵. شیراز؛ بغایری، عبدالرزاق؛ شماره نسخه:بدون شماره/۱۰

بی‌کا، بی‌تا [میراث اسلامی: ۵-۵۷۰]

● هدایة العباد / فقه / فارسی

hedāyat-ol ʻebād

حسینی مرعشی، محمد بن عبدالمهدی، ق۱۳ قمری

hoseynī marʻašī, mohammad ebn-e ʻabd-ol-mahdī(-19c)

در نماز شب

آغاز:بسمله. الحمدلله رب العالمین ... اما بعد چنین گوید.

انجام:نیمه‌های شب فراموش نفرمایید.

[فهرستواره منزوی ۱۰۹۱/۸]

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۱۸۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ربیع الثانی۱۲۹۹ق؛ ۲۲گ، ۱۴ سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۵-۷۵۸]

۲. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۵۷۴

خط: نسخ، کا: اسدالله آصفی، تا: پنج‌شنبه ۷ ربیع الاول۱۳۱۰ق، جا: تهران [نشریه: ۲-۱۳۴]

● هدایة العباد / کلام و اعتقادات / فارسی

hedāyat-ol ʻebād

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۹۶۲

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از اسد بیگی و داوود ترکاشوند [رایانه]

● هدایة العباد الی الحق و الرشاد / فقه / فارسی

hedāyat-ol ʻebād ela-l haqq va-r rašād

معزی دزفولی، محسن

moʻezzī dezfūlī, mohsen

رساله عملیه مؤلف است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۴ معزی

آغاز:و واجبست بر او که نحو منذوئر آنرا بجا آورد ولیکن هرگاه مخالفة کند باینکه فریضه مزبوره را با انفراد بجا آورد؛ **انجام:**مبحث دویم در بیان شرایط جماعت است ... ششم آنست که با وجود قدرت ماموم بر قیام امام نیز قادر بران باشد.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ در صفحه آخر نسخه درباره مؤلف گفته شده: «و الظاهر ان غالب تلمذه کان عند اخیه الشیخ اسدالله قدس سره»؛ ۱۷۵گ، ۲۳ سطر (۸و۱۰×۱۷/۵)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۳۹-۱۰۵]

● هدایة العباد الی سبیل الرشاد / کلام و اعتقادات / فارسی

hedāyat-ol ʻibād ilā sabīl-ir rašād

حجتی بهاری، رضا بن محمد جعفر، ق۱۴ قمری

hojjatī bahārī,rezā ebn-e mohammad jaʻfar(- 20c)

در حقیقت و حقانیت اسلام به زبان ساده برای عموم مردم.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۷۸۴/۱

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... و بعد این کلماتی است در بیان حقیقت و حقیت دین اسلام بزبان فارسی ...

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۴ ربیع الثانی۱۳۵۱ق؛ از روی نسخه اصلی؛ ۲۲۴گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۳/۲×۲۰/۳سم [ف: ۴۱-۲۱۲]

● **هدایة العقول الی غایة السئول فی علم الاصول /**
اصول فقه / عربی
hidāyat-ul ‘uqūl ilā ġāyat-is su’ūl fī ‘alim-il uṣūl
یمنی، حسین بن قاسم، ۹۹۹ - ۱۰۵۰ قمری
yamanī, hoseyn-e bn-e qāsem (1591 - 1641)
تاریخ تألیف: ۱۰۴۹ق؛ محل تألیف: دناره
شرحی است آمیخته و مزجی بر «غایة السئول فی علم الاصول» خود ماتن و در اصول فقه به مذهب زیدی.مؤلف این شرح را در ۱۰۳۵ق در شهر ساره آغاز و به خاطر گرفتاری و رفتن به مرزها و جنگ در ۱۰۴۹ق در شهر دناره به انجام رسانده است.
آغاز:بسمله. یقول الفقیر الی الله عزوجل باعانته علی ما عقد و حل ... الحسین بن امیرالمومنین ... بعد حمدالله علی آلائه المتصلة المدد فما تحصر بحد
انجام:و اعاننا علی شکر ما منح من خصائص احسانه و صلی الله

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۵۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: نیمه چهارشنبه ۷ ذیقعده ۱۰۷۰ق؛ آغاز شدن سماع این نسخه از سید محمد باقر بن زین العابدین بن محمد ابن عزالدین در ۱۹ صفر ۱۰ [۱۳] ، محشی با نشان «شیبانی، هـ باشی، لطف الله، منه رحمه الله»؛ تملک: حاج ملاحسین شوشتری، یوسف بن علی بن جعفر بحرانی، عاریه نزد محمد حسن بن عبدالله از شیخ محمد جواد؛ جلد: مقوایی، ۲۵۷گ، ۳۳ سطر (۱۲/۵×۲۲/۵)، اندازه: ۱۹/۵×۲۹/۵سم [ف: -۶۹۳]

● **هدایة العلوم الهندیة = انموذج برج لال /** دستور زبان / فارسی
hedāya-tol ‘olūm-el hendīyya = unmūzaj-e borj-e lāl
رای برج لال بن راجه جیشودانندن بهادر برهمن مالوی، قرن ۱۳ قمری
rāy borj lāl ebn-e rāje jeyšū-dānandan bahādor berahman-e mālavī (- 19c)
مؤلف در این رساله دستور زبان سانسکریتی را به فارسی با ارائه نمونه‌هایی به سانسکریتی بیان نموده است.او این رساله رابه نام نواب سعادت علی خان بهادر مبارز جنگ در «مقدمه»ای و سه «باب» و یک «خاتمه» تنظیم نموده است: مقدمه: در دو فصل؛ باب ۱.بیان اصول تعلیلات و تصرفات عام که اقسام کلمات را شامل است؛ ۲. بیان علم صرف محتوی بر پنج فصل؛ ۳.بیان قواعد نحو،در دو فصل؛ خاتمه:در دو فصل. در این کتاب از رسم الخط سانسکریتی به خط دیوبا گر تعبیر شده است.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۸۵۴
آغاز:احمد لله علی آلائه و اشکره علی نعمائه و الصلوة علی سید احبابه و خیر اوصیائه بعد می‌گویدصاحب علوم صوری و معنوی فقیر حقیر برج لال ابن راجه جیشو دانندن بهادر برهمن مالوی که سنسکرت بفتح سین مهمله و نون خفی و سکون سین مهمله ثانی؛
انجام:(به خط سانسکریت است)
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام (نسخه از آغاز خطبه مؤلف را فاقد است)؛ در بیان نمونه کلمات سانسکریت؛ جلد: مقوایی، ۵۹گ، اندازه: ۲۱×۳۳سم [ف: ۳۷-۴۱۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۱۳۶
آغاز:لآلی متلالی صنوف ستایش و جواهر زواهرالوف نیایش نثار بارگاه ... و بعد می‌گوید جویای دقایق علوم صوری و معنوی فقیر حقیر برج راج المخاطب؛ **انجام:**که سچ و کتواچ و چتم در آخر اینهاست و بهلت که بعد اویی آیه ... گردد و مذکر و مؤنث و مخنث وی یکسان است والله اعلم بالصواب.
خط: نستعلیق و سانسکریت، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ با نوشته‌ای مبنی بر خرید نسخه برای نواب احسان حسنخان و ارسال آن برای وی در تاریخ ۲۴ محرم ۱۲۸۰؛ جلد: گالینگور، ۱۰۳گ، ۱۰سطر، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۳۸-۱۷۰]

● **هدایة العوام /** فقه / فارسی
hedāyat-ol ‘avām
حسینی مشهدی، هدایت الله بن مهدی، - ۱۲۴۸ قمری
hoseynī mašhadī, hedāyat-o-llāh ebn-e mahdī(- 1833)
رساله عملیه‌ای است و مشتمل بر مباحث:۱. طهارت، ۲. صلات: لباس مصلی، مکان مصلی، در قبله، در بیان اوقات نماز، اذان، نیت، تکبیرة الاحرام، قیام، قراءة، رکوع، سجود، تشهد، سلام، واجبات نماز، مستحبات نماز، تعقیبات، مکروهات، مبطلات، احکام سهو، شکیات، خصوصیات نمازهای واجب.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۷۹
آغاز:بسمله، و به ثقتی، الحمدلله الذی جعل لسان الخواص مرشداً لهدایة العوام؛ **انجام:** و همچنین بر پیری که پر پیر نباشد که قوای او بتحلیل رفته باشد.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی با لفظ «منه»؛ واقف: مرتضی قلی نائینی، ۱۳۴۰؛ ۱۲۵گ، ۲۶سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲۰-۶۰۰]

● **هدایة العوام /** فقه / فارسی
hedāyat-ol ‘avām
کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵ - ۱۲۸۸ قمری
kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810-1871)
مؤلف، پس از نوشتن جامع در فقه بزبان عربی این رساله را به زبان فارسی نوشته است.
آغاز:حمد خدائی را سزاست که پرورنده عالمیانست و درود بر پیغمبری را رواست که مهتر جهانیان است
[فهرست مشایخ ۲۲۲/۲]

۱. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۲۱۵
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲۸گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱–۱۵۱]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۱۸۲
آغاز:برابر
خط: نستعلیق، کا: ابوالقاسم نایینی، تا: ۲۰ ذیقعده۱۲۶۳ق؛ جلد: تیماج سرخ، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۵–۷۵۸]

۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۳۹
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۳ق؛ ۷۹گ، ۲۱سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: –۴۳۸]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۹۳۵/۲
آغاز:برابر؛ **انجام:**و بعد سفری پیش آمد و مقدر نشد که باقی رساله نوشته شود
خط: نسخ و نستعلیق، کا: ابوطالب بن محمد تقی مشهور به میرزا آقا، تا: ۱۲۷۲–۱۲۷۳ق؛ جلد: تیماج، ۹۶گ (۴۱پ–۱۳۶پ)، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۸–۱۲۹]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۶۲۰/۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۷۴ق، به دستور امان الله خان ثانی؛ این رساله در حاشیه صفحه‌ها نوشته شده؛ جلد: تیماج، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۲۷–۸۷]

۶. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۴۱
خط: نستعلیق خوش، کا: حسن بن محمد رضای ساوجبلاغی، تا: ۱۰ ذیقعده۱۲۸۷ق، جا: کرمان؛ قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: –۱۲۷۸]

۷. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۴۱۲/۶
آغاز:آغاز زکاة: کتاب زکات و صدقات از کتاب هدایت العوام ترجمهکتاب جامع از مصنفات بنده اثیم محمد کریم بن ابراهیم؛ آغاز جزء چهارم: در خمس و انفال از کتاب هدایت العوام ترجمه کتاب جامع از مصنفات بنده اثیم کریم بن ابراهیم و آن مشتمل بر چهار فصل است؛ **انجام:**انجام زکاة: حرام است سئوال کردن بی حاجت. تمام شد کتاب زکات ... در جمعه شهر شعبان ۱۲۶۶ق؛ انجام: و مباح کرده اند برای شیعه و منت ایشان است. و الحمدلله رب العالمین ... تمام شد ... در غرة شهر ذیقعده ۱۲۷۱ق.
نسخه در دست دارای: ۱. کتاب زکاة، ۲.خمس و انفال، که در غره ذیقعده ۱۲۷۱ق به انجام رسیده؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۲۱ رمضان۱۲۹۱ق؛ ۱۰گ (۴۵پ–۵۴ر) [ف: ۳–۳۴۳]

۸. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۱۳۹
خط: نستعلیق، کا: حسی بن موسی، تا: ۱۲۹۴ق؛ ۱۳۷گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: –۹۱]

۹. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۲۱۹/۲ – ج
آغاز:برابر؛ **انجام:**و جمیع مؤمنین و مؤمنات را و الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین
خط: نسخ، کا: جوانرودی، محمد، تا: در ۱۴ محرم۱۳۸۳ق؛ ۳۱۷ص (۱۰۵–۴۲۱) [ف: –۲۲۵]

۱۰. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۵۲/۱
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: بیاض رقعی [رشت و همدان: ف: –۱۳۸۵]

۱۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۲۵۸
بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۱۳–۳۸۱]

● هدایت العوام فی مختصر اصول الایمان و الدین /

کلام و اعتقادات / فارسی

hedāya-tol ‘avām fī moxtasar-e osūl-el īmān va-d dīn

خانقای، عبدالکریم بن ابی بکر

xānqāy, ‘abd-ol-karīm ebn-e abī bakr

مختصر و خلاصه اصول و فروع دین مطابق اعتقادات اهل سنت را به خواسته یکی از دوستانش تألیف کرده است.

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۸۷۹/۱۲
آغاز:بسمله، پس از ثنای بی انتهای بخشنده عطایا و بعد از درود غیر معدود بر بهترین برایا محمد المصطفی؛ **انجام:**به عمودهای آهنین میزند جبرئیل گفت اینها مطربانند تمت شد در حال پریشانی .
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۹۳ق؛ جلد: تیماج، ۱۶گ (۱۱۱پ–۱۲۶پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۲–۱۳۹]

● هدایة العوام و فضیحة اللئام = نصیحة الکرام و فضیحة اللئام / عرفان و تصوف / فارسی

hedāyat-ol ‘avām va fazīhat-ol le’ām = nasīhat-ol kerām va fazīhat-ol le’ām

عصام، محمد بن نظام، ق۱۱ قمری

‘esām, mohammad ebn-e nezām(- 17c)

وابسته به: تحفة الاخیار در شرح مونس الابرار؛ قمی، محمد طاهر بن محمد حسین (–۱۰۹۸ق)

مولانا محمد طاهر شیخ الاسلام قم قصیده‌ای در مدح علی علیه السلامقصیده‌ای در ۳۱۱ بیت سروده به نام «مونس الابرار در مناقب حیدر کرار»و بعد بر آن شرحی نگاشت به نام «تحفة الاخیار در شرح مونس الابرار» و در آن حال مبتدعه و متفلسفه را بازگو کرده و به سال ۱۰۷۵ق خدمت شاه عباس ثانی فرستاد و از شاه خواست تا آنرا از اول تا آخر بخواند. بعضی از دوستان مؤلف از وی درخواست نمودند که احوال صوفیه و مبتدعه را از آن کتاب انتخاب کند. بنا به درخواست آنان این کتاب را انتخاب کرده با افزودگی‌هایی در یک «مقدمه» و دوازده «مطلب» و یک «خاتمه» قرار داده است: مقدمه: در ابتدای ظهور صوفیه و واضع مذهب آنان؛ مطلب ۱. در بعضی از امور اخلاقی و تحقیق لفظ اولیا؛ ۳. بعضی از دعواهای صوفیه؛ ۴. بعضی از

انواع بدعتهای صوفیه؛ ۵. بعضی از عاشقیهای صوفیه؛ ۶. بعضی از بدعت‌های صوفیه؛ ۷. در شمه‌ای از گفتارهای ابن عربی؛ ۸ احوال ملای رومی و بعضی از اعتقادات وی؛ ۹. احوال بعضی از معروفین مشایخ صوفیه؛ ۱۰. احوال بایزید بسطامی وبعضی از گفتار او؛ ۱۱. دلائل کفر حسین حلاج؛ ۱۲. حال فلاسفه و پیروان ایشان؛ خاتمه: چند کلمه سودمند. در این کتاب به کتاب‌های «الأربعین» و «تحفه عباسی» و «تحفة العقلاء» و «حکمة العارفین» ارجاع داده شده که بیشتر آنها از ملا محمد طاهر قمی است، و نیز قصیده مذکور در این کتاب از همو می‌باشد.

آغاز:بسمله. الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی محمد و آله الطاهرین. اما بعد بدان ای پیرو احمد مختار و تابع ائمه اطهار صلوات الله الملک الغفار که یکی از علمای دین دار قصیده در مدح حیدر کرار یعنی امیرالمؤمنین و امام المتقین (ع) و در مواعظ و نصایح گفته و اول شرحی مختصر بر آن نوشته و بعد از آن چیزهایی بسیار در ذم مبتدعه هالکه زیان کار بر آن شرح افزوده و در آخر سال هزار و هفتاد و پنجم از هجریت حضرت رسالت (ص) آن را به اتمام رسانیده؛ اول قصیده: بخون دیده نوشتیم بردر و دیوار ×× که چشم مردمی از اهل روزگار بدار (کذا)

انجام:و کدام سفیه می‌آید که عمر خود را صرف تصنیف کتابی کند که قریب بصد هزار بیت باشد و آنرا بنام دیگری بنویسد که شیعیان تا انقراض جهان آنرا خوانند و غیر مؤلف را دعای خیر کنند حضرت حق تعالی از شر تابعان نفس و هوا و خراب کنندگان شریعت غرا جمیع مؤمنان را ضیانت نماید ...

[الذریعه ۱۸۲/۲۴؛فهرستواره منزوی ۱۰۳۴/۸ و ۱۰۹۲]

۱. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۰۸۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: جرفادقانی، محمد مؤمن، تا: ۱۰۷۸ق؛ جلد: چرمی، ۱۲۸گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶×۲۲/۵سم [ف: ۳-۱۴۱۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۳۶۹

آغاز:ز غایت طمع و حرص بهر بگرفتن شوند؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، کا: کاظمی، محمد مؤمن بن عبدالجواد، تا: ۲۴ صفر۱۰۸۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۴۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۵سم [ف: ۳۲-۳۴۷]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۱۵۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تملک: محمد حسن بن علی العلی یاری؛ مهر: «ص ر ا ط علی حق نمسکه» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۱۳۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۱-۱۷۲]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۱۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی منقول از حدیقة الشیعه ملا احمد اردبیلی، عین الحیوة محمد باقر مجلسی و ملا عبدالرزاق کاشی؛ اهدایی: ناصر کاتوزیان؛ جلد: تیماج، ۱۸۲گ، ۱۵سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۹-۱۰۶]

۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۰۰۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاًقرن۱۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۶۹گ، ۱۵سطر (۱۰×۱۴)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۶-۷۶۸]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۶۳۴/۱

بندی از آن؛ خط: نستعلیق، کا: حسنی بهبهانی، محمد علی بن محمد مؤمن، تا: ۱۲۱۸ق؛ جلد: تیماج، ۱گ (۱ر)، ۳۰ سطر (۱۷×۲۸)، اندازه: ۲۱×۳۳سم [ف: ۱۶-۳۲۱]

۷. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۱-ح/۴۷۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن حسن خراسانی، تا: ۱۲۵۷ق؛ ۱۶۳ص، ۲۱سطر (۸/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۷۵]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۷۷۵ و ۱۳۴۱عکسی

آغاز:برابر؛ **انجام:**بعد از فراغاز تحصیل علوم دینیه و لوازم آن اگر بمطالعه کتب متفلسفه و غیر آن کنند

خط: نستعلیق، کا: محمد زکی بن کربلائی محسن مشهدی، تا: شنبه ۳ ربیع الاول۱۲۸۱ق؛ افتادگی: انجام؛ مجدول، مصحح؛ ۱۵۷گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۵-۱۵۴] و [عکسی ف: ۴-۷۷]

۹. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۳۴۸

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:۱۷۴]

● هدایة الغافلین / اخلاق / فارسی

hedāya-tol qāfelīn

هزار جریبی، محمد کاظم بن محمد شفیع،- ۱۲۳۴ ؟ قمری

hezār-jarībī, mohammad kāzem ebn-e mohammad šafī'(- 1819)

درمذمت بی‌فکری و ترک عقل است

آغاز:بسمله حمدله صلاة امابعد چنین گوید بنده خاطی محمد کاظم بن محمد شفیع هزارجریبی که این رساله ایست درمذمت بی فکری وترک تعقل

انجام:به طریقی که حضرت امام جعفر صادق علیه السلام مردی را وصیت فرمود درحدیثی وآن حدیث این است چنانچه بعضی علما نقل کرده اند تمت کلمة الحسنی

[نسخه‌های منزوی ۱۷۱۵/۲؛ الذریعة ۱۸۶/۲۵؛ فهرستواره منزوی ۶۹۳/۶]

۱. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۶۰۰/۶

آغاز و انجام: برابر

از اول تا آخر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۴ق؛ جلد: تیماج، ۱۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۲-۵۸۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۵۲۷/۱۰
آغاز: برابر **انجام:** که من مردی ام که بسیار خست می‌کنم از عمر خود از آنکه ضایع گردد ...
خط: نسخ، کا: شیخ محمد ارومی الاصل ساکن کربلا، تا: ۱۲۳۵ق؛ جلد: تیماج، ۲۲ص (۱۴۹–۱۷۰)، ۱۷ سطر (۱۴×۸/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۲–۱۹۶]

← هداية الفرقان و دراية القرآن ⟵ هداية التنزيل

● **هداية الفرقان و دراية القرآن** / تفسیر / عربی
hedāyat-ol furqān wa dirāyat-ul qur'ān
رضوی مشهدی، هداية الله بن محمد مهدی، ۱۱۷۸ – ۱۲۴۸ قمری
razavī mašhadī, hedāyat-o-llāh ebn-e mohammad mahdī (1765 - 1833)

تفسیری است نسبتاً مفصل مشتمل بر پانزده «مقدمه»: مقدمه۱. فی فضيلة الفرقان و القرآن؛ ۲. فی تحقيق زمان نزول القرآن و المكان؛ ۳. فی تحقيق ان المصاحف المتداولة اهل هی موافقة النزول او مغايرة له؛ ۴. فی ما يتعلق بقرآن القرآن و ما يجب و يندب فی مطلق القرآن؛ ۵. بيان سبب اختلاف القراآت و تحقيق ما هو من المعتبرات و ان القرآن مشتمل على اصناف اللغات؛ ۶. تحقيق بعض اقسام الكلام بأقل يفتقر المفسر الى قبوله اورده فی بيان المرام؛ ۷. فی خبر المنع من تفسير القرآن بالرأی؛ ۸. فی ان علم القرآن حقه و حقيقته انما هو عند اهل البيت؛ ۹. فی انهم عليهم السلام انما قسموا القرآن الى اقسام و حكموا بان جله بل كله متعلق بهم؛ ۱۰. فی بيان ما هو المعتبر من التفسير للأعمال ليتمسك به فلا يقع فی الضلال و الاضلال؛ ۱۱. بيان يسير مما بنينا عليه هذا التفسير؛ ۱۲. فی دفع شبه يتردد فی الخلد؛ ۱۳. فی عد عدة الفاظ مصطلحة متعينة؛ ۱۴. بيان تفاوت اجزاء القرآن فی البلاغة و ما هو معجز يتحدى به من حجة بالغة؛ ۱۵. فی الاستعاذة من جهة اللفظ و التفسير.
در این تفسیر چنان‌که مؤلف در مقدمه یازدهم تصریح می‌کند نکات بلاغی و وجوه اعجاز قرآنی را بیان و آیات را با استناد به احادیث اگر وارد شده باشد تفسیر می‌نماید و اگر موافق معنی روایتی نقل نشده باشد از تفاسیر دیگر به خصوص کتاب صافی نوشته فیض کاشانی استفاده و همچنین به روش او عمل کرده ولی از آوردن اسامی کتب و راویان خودداری نموده است و نیز از جهت ترتیب یا ترکیب به شیوه مرحوم فیض عمل نکرده است. به عنوان مثال در نقل از تفسیر امام حسن عسکری علیه السلام آنچه از شخص آن حضرت نقل کرده به لفظ «الامام» و آنچه آن امام همام از آباء گرامیش نقل می‌فرماید به القاب آن بزرگواران اشاره می‌کند. مفسر می‌گوید: بیشترین سخن آن حضرت در تفسیر خود مربوط به سوره فاتحه و سوره بقره تا آیه «و لله المشرق و المغرب» و همچنین از آیه «ان الذين يكتمون ما انزلنا من البينات» تا «كتب عليكم اذا حضر احدكم الموت» است. وی به مباحث نحوی و صرفی و مشتقات کلمه و جنبه‌های بلاغی و قراآت عنایت کامل دارد و گاهی به مناسبت و جلب توجه خوانندگان از ضرب‌المثل‌ها و ابیات عربی استفاده می‌کند ولی نه به عنوان استناد و استشهاد چه به گفته او «فان القرآن حجة بالغة على غيره و ليس حجة عليه من الكلمات و ان كانت من المكملات» نامبرده در تأویل آیات به نبودن مؤیدی از اخبار به ندرت بحث کرده است. این تفسیر ناتمام و به نوشته اعیان الشیعه به نقل از «فردوس التواریخ» تنها ده جزء اول و آخر قرآن کریم تفسیر شده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۷۵۹۱
آغاز: بسمله، الحمدلله الذی انزل على عبده الكتاب و لم يجعل له عوجا و بهما قوم كلما قام فاستقام الدين للعالمين بالانذار و التبشير نهجا ... سوره سجده: عن الصادق (ع) من قرأحم السجدة كانت له نورا يوم القيمة مد بصره ... بسملة، حم الأظهر ما قدمر انه هيهنا مبتداء و الخبر تنزيل من الرحمن الرحيم و كتاب خبر آخر و احتمال البدلية او الخبرية لمقدر خلاف؛ **انجام:** موجود اعراف: أی لأجل اختها السابقة مخاطبا الله تعالى. نسخه: عن الصادق (ع) اذا قرأت قل اعوذ برب الفلق فقل قل اعوذ برب الفلق و اذا قرأت قل اعوذ برب الناس فقل فی نفسک قل اعوذ برب الناس انتهی و الحمد لله على توفيق اتمام التفسير الى سورة اعاذنی الله رب الناس بحق من هو خير الناس من شر الجنة و الناس سيما وسواس الخناس.
از ابتدای خطبه تا آیه ۳۸ از سوره اعراف و مابقی از سوره سجده تا پایان قرآن می‌باشد که صحت نقل صاحب اعیان را تأیید می‌نماید؛ خط: نسخ، کا: محمد کاظم بن ابوالقاسم، تا: ۱ ربیع الثانی ۱۲۵۰ق؛ واقف: شیخ علی فلسفی؛ جلد: تیماج، ۴۱۶گ، اندازه: ۲۰×۲۹/۶سم [ف: ۲۲–۴۷۳]

← هداية الفروع ⟵ الهداية فی شرح البداية

● **هداية الفروع فی شرح الارشاد** / فقه / عربی
hedāyat-ol furū' fī š.-il iršād
دامغانی، محمد باقر بن علی اکبر، ق۱۴ قمری
dāmqānī, mohammad bāqer ebn-e 'alī akbar(- 20c)
وابسته به: ارشاد الاذهان الى احكام الايمان؛ علامه حلی، حسن بن یوسف (۶۴۸–۷۲۶ق)
شرحی است استدلالی و مزجی بر ارشاد الاذهان علامه حلی؛ این شرح نسبتاً مفصل و به نقل گفته‌های فقها و رد و ایراد در آنها عنایت دارد.
آغاز: الحمد لله الذی يعز و يذل و يفقر كل من كان عينه اليه و الى غيره لانه باسم المسمى باحمد المستغنی من اللقب

۱. شاهرود؛ مدرسه اسماعیلیه؛ شماره نسخه:۲۰
آغاز:برابر
طهارت و صلات؛ بی‌کا، تا: اواخرقرن۱۳؛ افتادگی: انجام؛ روی برگ اول رساله بسیار مختصری است در جبر و تفویض از دامغانی و به خط وی؛ مصحح؛ ۵۵۸ص [ف: -۳۲]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۵۰۸ عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۳۲۲]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۰۴۸
آغاز:برابر؛ **انجام:**لشذوذیة القائل به و شیوع التخصیص الا انه احوط و اولی.
خط: نسخ، کا: حسین بن عبدالله موسوی شاهرودی، تا: ذیقعده ۱۲۴۲ق؛ واقف: حسین شاهرودی؛ جلد: تیماج، ۳۰۹گ، ۱۹-۱۶سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۲۰-۶۰۲]

● هدایة الفؤاد الی نبذة من احوال المعاد = ثمرة الفؤاد / کلام و اعتقادات / عربی

hidāyat-ul fu'ād ilā nabḏat-in min aḥwāl-il ma'ād = ṯamarat-ul fu'ād

خواجوئی، محمد اسماعیل بن حسین، - ۱۱۷۳ قمری
xājū'ī, mohammad esmā'īl ebn-e hoseyn(- 1760)

تاریخ تألیف: تاریخ تألیف آن در الذریعة (۱۸۶/۲۵) شعبان ۱۱۵۷ق آمده ودربرخی از نسخه ها تألیف کتاب در ۱۱۴۶ق ثبت شده است

کتابی است در خصوص معاد و این که آیا ما سوی الله به کلی فانی می‌شوند یا نه؟مؤلف این کتاب را به خواهش دوستش مولانا محمد سعید تألیف نموده و دارای پنج «فصل» است: فصل ۱. دراین‌که اکنون بهشت و جهنم مخلوق هستند؛۲. در این که جن مانند انس است؛ ۳. دراین‌که ملائکه نیز مکلف هستند؛۴. در این‌که فلک بر تقدیر نفس مجردداشتش مکلف خواهد بود؛۵. در اثبات بقاء نفوس بشری بعد از خراب بدن است، که فصل عمده این کتاب را تشکیل می‌دهد. مؤلف در فصول این کتاب ضمن ایراد کلام فلسفه و متکلمین جهت اثبات مدعای خود به آیات و روایات استدلال می‌جوید.

آغاز:بعد حمدالله المتوحد بالعز و البقاء للقاهر عباده بالموت و الفناء و الصلاة علی محمد و آله الاتقیاء.اقول وانا العبد الضعیف النحیف الکثیب المذنب الجانی محمد بن الحسین بن محمدرضا الشهیر به اسمعیل المازندرانی عفی الله عن جرائمهم بمحمد وآله وقائمهم لما سالنی بعض الاصدقاء عن مسئلة خلافیة بین المتکلمین وکذلک بین الحکا ...

انجام:و ایاک من الضلالة و الغوایة و ارشدنا و ایاک الی مافیه صلاحنا فی البدایة و النهایة. هذا جملة ما خطر بخاطری الفاتر و ذهنی القاصر علی وجه الاستعجال و العلم عند الله و عنده اهله محمد و آله خیر آل و الحمد لله علی کل حال و الصلاة علی نبیه و آله ما بقی الغدو و الآصال.

چاپ: در مجموعه ثانیه از رسائل اعتقادیه مؤلف چاپ شده
[الذریعة ۱۸۶/۲۵شماره ۱۸۲]

۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۹۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق شکسته، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح، مقابله شده به خط ملانظر علی گیلانی؛ کاغذ ترمه؛ جلد: تیماج، ۲۵گ، ۲۴و۲۵ سطر (۷/۵×۱۸)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۱-۶۰۲]
مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۶۶۸
همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۱۰۶]
۲. تهران؛ دانشگاه تهران؛ شماره نسخه:۸۹۱/۲ و ۴۶۴۳/۳-ف
آغازو انجام: برابر
خط: نسخ، کا: دامغانی، ابوالحسن بن محمد رضا، تا: قرن ۱۱؛ محشی با نشان «منه رحمه»؛ ۳۸گ (۱ر-۳۸ر)، ۲۱ سطر (۱۰/۵×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۳-۵۹۹] و [فیلمها ف: ۳-۸۳]
۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۹۶۰/۲-۶/۵۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی به امضا «منه ره»، از روی نسخه اصل کتابت شده؛ ۲۲گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۸۶۹]
۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۶۲۸/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ ۳۵گ (۴۵پ-۷۹ر)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۵۳]

● الهدایة فی احکام الشریعة / فقه / عربی

al-hidāya fī aḥkām-iš šarī'a

کرباسی، محمد مهدی بن محمد ابراهیم، -۱۲۷۸ قمری
karbāsī, mohammad mahdī ebn-e mohammad ebrāhīm(- 1862)

تاریخ تألیف: ربیع الاول ۱۲۷۳ق

رساله مختصری است شامل معظم فروع فقهیه با ذکر دلیل به صورتی موجز، در یک مقدمه و چهار قسم که موجودی نسخه مشتمل بر قسم اول آن است: مقدمه در بیان آنچه بر هر مکلفی و پیش از هر چیز لازم است از قبیل اصول دین و ...؛ قسم ۱. در عبادات، حاوی چند کتاب، کتاب اول در طهارت در چند مقصد، مقصد اول در طهارت شامل چند فصل و بحث و مطلب؛ مقصد دوم در نجاسات، دارای چند فصل. این کتاب را پس از آن‌که شرح منهاج در شش جلد و کتاب العیون را در اصول فقه و کتاب مصابیح را در چند جزء و شرح لمعه و دیگر آثارش را پدید آورده، نگاشته است.

آغاز:بسمله الحمدلله الذی هدانا لدین الاسلام و ارشدنا الی الشرایع و الاحکام ... و بعد فیقول العبد المذنب الخاطی المسمی قبل تولده بثلثه اشهر تقریبا باسم حبیبنا و مولانا القائم علیه السلام انه ...

۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۴۰۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**و اما السادس و هو الخلال فاستحبابه ثابت بلا اشکال للنص المعتضد بالاجماع الظاهر من الاصحاب و الحمدلله فی کل (حال) و السلم و الصلوة علی اشرف الانبیاء محمد و عترته البررة الاتقیاء الاطیباب.

خط: شکسته نستعلیق شیرین، کاتب = مؤلف، تا: ربیع الاول ۱۲۷۳ق؛ با قلم خوردگی و تصحیحات مؤلف؛ جلد: تیماج، ۶۴گ، ۱۹ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۴–۱۹۸۸]

۲. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۲۶۶

آغاز:برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۶۷گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۱–۱۸۸]

● **هدایة فی اصول الفقه** / اصول فقه / عربی

hidāyat-un fī usūl-id fiqh

حاج بله تبریزی، امین الدین، – ۷۲۰ قمری

hāj bale tabrīzī, amīn-od-dīn(- 1321)

این کتاب دارای ۳ قسم است: قسم اول در بیان و تعریف اهم عنوان‌های مورد نیاز فقیه.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۵۹۰/۷

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... أما بعد فهذا مختصر رتبته علی ثلاثة أقسام من العلوم و سمیته بالهدایة مستعیناً بالله فی اتمامه ... ؛ **انجام:**و الثالث کترجیح الخاص علی القیاس لکونه من ال ... أسلم و الله أعلم.

این نسخه فقط شامل قسم اول از کتاب الهدایة است؛ خط: نسخ، کا: ملکان تبریزی، محمد بن مسعود، تا: پنج‌شنبه ۱۴ ذیقعده ۷۲۲ق؛ ۲ص (۵۸–۵۹)، ۴۱سطر، اندازه: ۱۹×۳۲سم [ف: ۴۱–۷۰]

● **الهدایة (فی اعمال الیوم و اللیلة)** / دعا / عربی

al-hidāya (fī a‘māl-il yawm wa-l layla)

آل عصفور، شیخ خلف بن عبدعلی، – ۱۲۰۸ قمری

āl-e ‘osfūr, šeyx xalaf ebn-e ‘abd-e-‘alī(- 1794)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۸۶۱

آغاز:بسمله نحمدک اللهم یا من نورت بذکرک قلوب عبادک؛ **انجام:**و بالعکس لوتبین له اتساع الوقت صلی الله علیه و آله

خط: نسخ، کا: بحرانی، عوض بن محمد، تا: ۱۳۲۳ق [رایانه]

● **الهدایة فی شرح البدایة = هدایة الفروع = شرح بدایة المبتدی** / فقه / عربی

al-hidāya fī š.-il bidāya = hedāya-tol furū‘ = š.-u bidāya-til mubtadī

مرغینانی، علی بن ابی بکر، ۵۳۰ – ۵۹۳ قمری

marqīnānī, ‘alī ebn-e abī bakr (1136 - 1198)

چلبی درعنوان «هدایة» آن را به علی مرغینانی (– ۵۹۳ق) نسبت داده و می‌گوید: شرحی است بر یک متن که خود به‌نام «بدایة المبتدی» در فقه حنفی نگاشته و در واقع شرحی است بر «مختصر قدوری» و بر «جامع صغیر» تألیف محمد بن حسن شیبانی (۱۳۱–۱۸۹ق). او در «هدایة» نخست سخن دو امام (قدوری و محمد) را نقل می‌کند، سپس سخن ابوحنیفه را شرح می‌دهد، هر جا که می‌گوید:«قال فی الکتاب»، مقصود او قدوری است (کشف الظنون ص ۲۰۳۲). در پایان کتاب مساقات به کتاب خود به‌نام «کفایة المنتهی» حوالت می‌دهد که در کشف الظنون (ص ۱۵۰۱) آن را شرح هدایه دانسته به عنوان «هدایة» حوالت می‌دهد.این شرح مختصر باشد و شامل روایات و خالی از تطویل با عنوان «قال، قال».

آغاز:الحمدلله الذی اعلی معالم العلم و اعلامه و اظهر شعائر الشرع و احکامه و بعث رسلا و انبیاء صلوات الله علیهم اجمعین الی سبیل الحق هادین و اخلفهم علماء الی سنن سننهم داعین ... کتاب الطهارات، بسم الله ... قال الله تعالی یا ایها الذین آمنوا اذا قمتم الی الصلوة ... ففرض الطهارة غسل الاعضاء

چاپ: المعجم ص /۱۷۳۹؛هند، لکنو، منشی نولکشور؛هند، مصطفایی، ۱۲۹۹ق، به اهتمام: محمد عبدالواحد خان فرزند محمد مصطفی خان به حساب اشاره مولوی خادم حسین عظیم آبادی؛هند، لکنو، نول کشور، ۱۲۹۱ق؛در لندن به سال ۱۷۹۱م با ترجمه انگلیسی به کوشش هاملتون و سپس در کلکته سال ۱۸۰۷م دو جلد و سپس در قازان ۱۸۸۸م در دو مجلد ۸۵۶–۷۶۸ ص چاپ شده است؛هند، لکنو، اصح المطابع، ۱۳۱۴ق، ۶، به اهتمام محمد عبدالعلی مدراسی.

[کشف الظنون ۲۰۳۲/۱ الاوقاف العامة بغداد ۵۶۹/۱ و ۵۷۰/۱ و ۵۷۱/۱؛میراث مشترک ایران و هند: ۲–۲۲۵ و ۲۲۹]

شروح و حواشی:

۱– الحواشی الخبازیه علی الهدایة؛ خبازی، عمر بن محمد (۶۲۹–۶۹۱)

۲– غایة البیان و نادرة الاقران؛ اتقانی، کاتب بن عمر(۶۸۵–۷۵۸ق)

۳– الکفایة فی شرح الهدایة؛ کرلانی، جلال الدین بن شمس الدین (– ۷۶۷ق)

۴– العنایة فی شرح الهدایة؛ بابرتی، محمد بن محمد (۷۱۴–۷۸۶ق)

۵– النهایة فی شرح الهدایة؛ بدرالعینی، محمود بن احمد (۷۶۲–۸۵۵)

۶– فتح القدیر للعاجز الفقیر؛ ابن همام، محمد بن عبدالواحد (۷۹۰–۸۶۱ق)

۷– مختارات الهدایة؛ جمالی، علی بن احمد (–۹۳۲ق)

۸– حاشیة الهدایة فی شرح البدایة؛ ابن کمال پاشا، احمد بن سلیمان (– ۹۴۰ق)

۹– مذیلة الدرایة لمقدمة الهدایة؛ لکنوی، عبدالحی بن عبدالحلیم (۱۲۶۴–۱۳۰۴ق)

۱۰- حاشیة الهدایة فی شرح البدایة(۲عنوان)
۱۱- شرح الهدایة
۱۲- شرح خطبة الهدایة

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۷۲۴
آغاز:کفر القتل عنهم الذنوب و لیس الصبی فی معناهم ... باب الصلاة فی الکعبة الصلاة فی الکعبة جایزة فرضها و نفلها؛ **انجام:** و اذا تصدق علی فقیرین شیئاً یجوز فلایجوز الرجوع فی الصدقة بعد القبض لان المقصد هو ...
از اواخر کتاب صلاةتااواسط کتاب هبه؛ خط: نسخ کهن، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: مقوا، ۱۴۱گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۱۷/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۸۰۰] و [ف: ۲۱-۱۶۶۱]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۴۵۶
آغاز:بعد صفحه اول: (به علت رطوبت خوانا نیست) باب صفة الصلاة فرایض الصلاة ستة التحریمة لقوله تعالی و ربک فکبر؛ **انجام:**و وقع الشک فیما زاد الی ستة و ذلک سهمان ... (جملات محو شده)
ازاوایل صلاة تاپایان فرایض؛ خط: نسخ کهن، بی‌کا، تا: ۶۶۸ق؛ افتادگی: آغاز و وسط؛ مصحح، محشی؛ ۱۷۶گ، ۱۶و۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۱۸سم [ف: ۲۱-۱۶۶۲]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۰۴۳
آغاز:برابر؛ **انجام:**و الغنی لایحتاج الی صرف هذه الغلة لغناه و الله اعلم بالصواب و الیه مرجع و المآب و السلام علی من اتبع الهدی
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ محشی؛ کاغذ: سمرقندی، ۲۳۰گ، ۲۰سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۷/۵×۲۵سم [ف: ۱۱-۴۶]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۲۸۵
آغاز:برابر؛ **انجام:**سقع به التحلل و الأولی أن یحللها بغیر المجامعة تعظیماً لأمر الحج و الله أعلم بالصواب.
خط: نسخ مایل به ثلث، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ جلد: مذهب، ۲۷۰گ، ۹سطر (۱۶×۲۳)، اندازه: ۲۹×۳۴/۵سم [ف: ۳۶-۱۱۳]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۰۱۵
آغاز:علی الاسلام متعذر، لقصور الولایة و لابد من الفرقة دفعاً للفساد، فاقمنا شرطهما و هو مضی الحیض مقام السبب کما فی حفر البئر؛ **انجام:**و لان الحاجة تشتمل الغنی و الفقیر فی الشرب و النزول و الغنی لا یحتاج إلی صرف هذه الغلة لغناه و صلی الله علی خیر خلقه محمد و آله أجمعین و الحمد لله رب العالمین.
از اواخر کتاب نکاح تا تا آخر کتاب وقف؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواسط جمادی الثانی۷۰۷ق، جا: در سمر قند یا بخارا و یا پیرامون آن منطقه کتابت شده؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی با نشان «م، م ن، س، ح د»؛ ۱۶۸گ، ۲۱سطر (۱۰/۵×۲۰/۵)، اندازه: ۱۶×۲۶/۵سم [ف: ۳۳-۲۹]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۰۱۲
آغاز:برابر؛ **انجام:**لان الحاجه تشمل الفقیر و الغنی فی الشرب و النزول و الغنی لایحتاج الی صرف هذه الغله لغناه و الله اعلم بالصواب.
خط: نسخ، کا: محمد بن محمد بن یوسف بن منعد خزرجی حنفی، تا: ۷۰۷ق؛ مصحح؛ کاغذ: اصفهانی، ۲۰۳گ، ۲۳سطر (۱۳×۱۸/۵)، اندازه: ۱۸/۵×۲۶سم [ف: ۱۴-۱۲۱]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۹۷۴/۱
آغاز:برابر؛ **انجام:**بخلاف ما اذا کانا نصفین او کانت المیتة اغلب لانه لا ضرورة و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب و هو حسبنا و نعم الوکیل و صلی الله علی محمد و اله و صحبه و سلم تسلیما کثیرا
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیقعده۷۰۸ق؛ مصحح، محشی با نشان «هـ»، با نشان «بلغ» مقابله شده؛ ۳۱۱ص، ۲۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳۵-۴۲۸]

۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۵۶
آغاز:کتاب الصرف، قال الصرف هو البیع اذا کان کل واحد من عوضیه من جنس الاثمان سمی به للحاجة الی النقل فی بدلیه؛ **انجام:**و ما اذا کانا نصفین او کانت المیتة اغلب لانه لا ضرر. و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و الماب وقع الفراغ ...
جزء دوم کتاب، از مبحث بیع صرف و کفالت تا آخر کتاب الوصایا و کتاب الخنثی؛ خط: نسخ، کا: یعقوب بن اسماعیل، تا: ۷۱۲ق؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مذهب، ۲۸۴گ، ۲۱سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۱۳-۷۵]

۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۹۰۴
آغاز: (نیمه دوم کتاب): کتاب البیوع: البیع ینعقد بالایجاب و القبول اذا کانا؛ **انجام:**فصل فی حکم الخنثی مسائل شتی ... بید الضعیف محمد بن محمد بن حبیب القونوی الاوحدی عفی عنه فی شهور ثلاث عشر وسبعمایه بمدینه دار الجلال ارزن الروم حمیت عن الافات و الشوم و در زیر آن دارد: برسم خزانه المولی ... اقضی القضاه ... فخر المله و الحق و الدین ... تمع الله المسلمین بطول حیاته امین با رب العالمین تمت
خط: نسخ نزدیک به ثلث، کا: محمد بن محمد بن حبیب قونوی اوحدی، تا: ۷۱۳ق، جا: ارز روم؛ کاغذ: بخارائی، ۱۹۴گ، ۲۷سطر (۱۸×۲۱/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۳/۵سم [ف: ۱۷-۱۵۶]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۳۵۱
آغاز:کتاب النکاح، قال: النکاح ینعقد و صنعاً فقد جعلت للإنشاء شرعاً، دفعاً للحاجة و ینعقد بلفظین یعبر بأحدهما عن الماضی و بالآخر عن المستقبل؛ **انجام:**فان أهل العرف یریدون بذلک فی اللغة الفقراء و فی غیرها السویة بینه و بین الأغنیاء و لأن الحاجة تشتمل الغنی و الفقر فی الشرب و النزول و الغنی لایحتاج الی صرف هذه اللغة لغناه و الله أعلم بالصواب
از کتاب النکاح تا پایان باب الوقف؛ خط: نسخ مایل به ثلث، بی‌کا، تا: نیمه نخستقرن۹؛ دارای سرلوح، مصحح، محشی؛

۱۱۶گ، ۲۱سطر (۱۵×۲۴)، اندازه: ۲۵/۵×۳۶سم [ف: ۳۹-۶۳]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۶۹۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**کتاب البیوع، البیع ینعقد بالایجاب و القبول اذا کانا بلفظ الماضی ... فینعقد به و لاینعقد بلفظین ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با نشان «هـ ۱»، «۵»و غیر آن؛ تملک: عبدالقادر بن مصطفی با مهر «مظهر فیض خدا عبدالقادر بن مصطفی ۱۰۴۴یا ۱۰۶۴» (بیضوی)، شیخ محمد بن ملا مصطفی فاروقی قاضی شهر اربود بلغراد (بلگراد)، حسن بن مصطفی؛ ۱۹۶گ، ۲۳سطر (۱۳×۱۹)، اندازه: ۱۹×۲۸سم [ف: ۳۴-۶۰۵]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۵۸۲

آغاز: و هذا عند أبی حنیفة و محمد رحمهما الله و قال أبو یوسف النکاح فاسد و إن کان الحمل ثابت النسب فالنکاح باطل بالإجماع لأبی یوسف أن الامتناع فی الأصل لحرمة الحمل و هذا الحمل محترم إذا لا جنایة منه؛ **انجام:**و لو أقرب أنه أخذه لنفسه یضمن بالإجماع لأنه أخذ مال الغیر بغیر إذنه و بغیر إذن الشرع و إن لم یشهد الشهود علیه و قال الآخذ: أخذته للمالک و کذبه

از اوایل کتاب نکاح تا کتاب لقطه؛ خط: تعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی با نشان «حم، ک، س»؛ ۶۲۱گ، ۹سطر (۸×۱۸)، اندازه: ۱۶×۲۹/۵سم [ف: ۳۱-۶۶۸]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۳۴۴

آغاز:الا من عیب او عدم رؤیة و قال الشافعی نعم ثبت لکل واحد منهما خیار المجلس؛ **انجام:**بخلاف ما اذا کانا نصفین او کانت المیتة اغلب لانه لاضرورة.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ واقف: صادقی، آبان ۱۳۴۹؛ ۲۸۱گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۲۱-۱۶۶۰]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۳۵۲

آغاز:کتاب البیوع قال البیع ینعقد بالایجاب و القبول اذا کانا بلفظ الماضی مثل ان یقول احدهما بعت و الآخر یقول اشتریت؛ **انجام:** و اذا کانت الغنم مذبوحة فیها میتة فان کانت المیتة اقل تجری فیها.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ واقف: صادقی، آبان ۱۳۴۹؛ ۳۳۶گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۲۱-۱۶۶۰]

۱۵. سبزوار؛ صد و بیست و پنج نسخه؛ شماره نسخه:۱۰

آغاز:فی النفیس و الخسیس هو الصحیح لتحقق المرضات؛ **انجام:**فقضی ببطلان تصرفه ثم رفع الی قاض آخر نفذ.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی از «سید» و «نهایة»؛ جلد: مقوا، ۴۵۶گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۸/۵سم [اوراق عتیق: ۲-۳۶۶]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۶۰۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**فی الشرب و البئر و الغنی لایحتاج الی صرف الغلة لغناه

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۹۱ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۷۴گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۴سم [ف: ۳۱-۱۰]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۹۲۰

آغاز:ذکرناه فی العتاق قال و ان ماتت ام الولد او المدبر فی ید المشتری فلا ضمان علیه عند ابی حنیفة؛ **انجام:**بخلاف ما اذا کانا نصفین او کانت المیتة اغلب لانه لاضرورة.

ازابتدا ناقص و موجودی شامل: کتاب البیوع تا کتاب الخنثی؛ خط: نسخ، کا: خلوت بن مرتضی بن شاه قلی بن خلوت ولی منقشلاقی، تا: پنج‌شنبه۸ رجب۹۹۴ق، جا: خوارزم؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ واقف: زین الدین جعفر زاهدی، دی ۱۳۷۷؛ جلد: تیماج، ۳۳۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۲۱-۱۶۵۸]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۵۶

آغاز:برابر**انجام:**یشتمل الغنی و الفقیر فی النزول و الشرب و الغنی لایحتاج الی صرف هذه الغلة لغناه و الله سبحانه و تعالی اعلم بالصواب.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن ۱۰و ۱۱؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۷۱۸ص، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۴۰/۳-۹۸]

۱۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۴۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۰ یا اوایل قرن ۱۱؛ مصحح، مقابله شده؛ جلد: تیماج، ۲۵۰گ، ۲۳سطر (۱۰/۵×۱۷)، اندازه: ۱۵/۵×۲۴سم [ف: ۱۳-۲۰۶]

۲۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۰۸۰

خط: نسخ، کا: محمود بن علی، تا: ۱۰۰۳ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: شجاع الدین حسین با مهر «عبده شجاع الدین حسین» (مربع)؛ ۳۵۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۸×۲۴/۵سم [ف: ۲۶-۵۶]

۲۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۴۷۸

جلد ۱ و ۲؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۹ رمضان۱۰۲۰ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۳۳۹گ، ۱۴ سطر (۸/۵×۱۶)، اندازه: ۱۲/۵×۲۲/۵سم [ف: ۱۶-۵۸۵]

۲۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۷۰۳

آغاز:برابر**انجام:**او کانت المیتةاغلب لانه ... و الله اعلم بالصواب

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: شعبان۱۰۳۶ق؛ محشی؛ کاغذ: اصفهانی، ۴۸۴گ، ۲۰سطر (۱۲×۲۱) [ف: ۵-۱۷۵۵]

۲۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۹۷۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**و الصلاة و السلام الاتمان الاکملان علی سیدنا محمد و آله و اصحاب أجمعین و الحمدلله رب العالمین.

خط: نستعلیق، کا: ابراهیم بن محمد، تا: ۲۰ رمضان۱۰۸۰ق؛ مجدول، محشی؛ تملک: حاجی حسن قاضی؛ ۳۷۳گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۱۵-۳۵۴]

۲۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۹۱۰

آغاز:برابر؛ **انجام:**اغلب لانه لاضرورة و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب تم

خط: نسخ، بی‌کا، تا: محتملاًقرن۱۲؛ مجدول؛ ۳۶۱گ، ۲۱سطر

(۱۵×۲۵)، اندازه: ۲۳/۵×۳۷/۵سم [ف: ۸-۴۱۴]

۲۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۴۹۸۵

آغاز:برابر؛ **انجام:** فعلمنا بالدليلين بانزاله مكاتبا اذ هو مالك ...

از ابتدای مقدمه تا اواخر کتاب طلاق؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایل قرن۱۲؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۳۳۵گ، ۱۳سطر، اندازه: ۲۵×۲۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۸۰۱]

۲۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۱۷۸

آغاز:برابر؛ **انجام:** فيرجع عليه صاحبه بنصفه كما فی شراء الطعام و الكسوة و هذا لان الملك واقع له خاصة و الثمن بمقابلة.

ازابتدای مقدمه تااواخر شرکت؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۶۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۰×۳۱/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۸۰۰] و [ف: ۲۱-۱۶۶۱]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۰

همان نسخه بالا [اهدائی ف: -۲۵۲]

۲۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۳۱

آغاز:يجعل اهل الولاية و الشهادة عنده و لنا قوله تعالى و ان آنستم منهم رشدا ... فصل فی حد البلوغ. بلوغ الغلام بالاحتلام و الاحبال و الانزال اذا وطی ... باب الحجر بسبب الدين قال ابو حنيفه لا احجر فی الدين؛ **انجام:**(آخرین عنوان)، فصل فی احكامه. الاصل فی الخنثی المشكل ان يؤخذ فيه بالاحوط و الاوثق ... (بعد از چهار برگ) ولا يستطاع الامتناع فيسقط اعتباره دفعا للحرج.

جلد چهارم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، مقابله شده؛ واقف: حاج سید سعید؛ ۲۸۹گ، ۱۵ سطر (۸/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۲۰×۳۳سم [ف: ۱-۳۱]

۲۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۷۴۶

آغاز:كتاب الطهارات قال الله تعالى يا ايها الذين آمنوا اذا قمتم الى الصلاة ... ففرض الطهارة غسل الاعضاء ...

خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی؛ تملک: محمد طاهر بن ملانوروز علیابادی؛ جلد: تیماج، ۲۹۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۲۰×۲۵/۵سم [ف: ۴۱-۱۹۵]

۲۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۵۲۵

آغاز:برابر

خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ با حواشی از کفایه و عنایه و حاشیه قاضی ابراهیم بن قاضی نور محمد و نورالدین بن حبیوا خان تدوین شده و در آغاز شخصی به نام محمد سرفرانیدر آغاز مقدمه‌ای نگاشته و به تفصیل درباره هدایه و مؤلف آن و شروح و حواشی این کتاب سخن رانده است، آغاز مطلب وی چنین است: «الحمد لله الذی هدانا طريق الهداية الى البداية و افاض علينا شآبيب العناية لانهاية»؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۳۹گ، ۱۷سطر، اندازه: ۲۰/۵×۲۶/۲سم [ف: ۴۳-۱۳۹]

۳۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۳۱۰-۱۷/۹۰

آغاز:برابر؛ **انجام:**بخلاف ما اذا فسخ احدا الشريكين الشركة حتى يتوقف على علم الاخر لانه عزل قصدى فصل ليس لاحد الشريكين ان يؤدى زكوة

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ تملک: عبدالله بن حسن سال ۱۱۶۷؛ ۲۵۵گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۸-۴۸۷۴]

۳۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۵۳

آغاز:برابر؛ **انجام:** و فی غيرها التسوية بينهم و بين الاغنياء و لان الحاجة تشتمل الغنى و الفقير فی الشرب و النزول و الغنى لايحتاج الى صرف هذه الغلة لغناه

جزء اول «الهداية»، از ابتدای کتاب الطهارة تا آخر کتاب الوقف؛ خط: نسخ، کا: عبداللطیف، تا: ۱۱۰۱ق؛ دارای دو سرلوح و کتیبه، مجدول، محشی از کتبی همچون الكفاية، العناية، النهاية؛ مهر: «هدایت الله، ۱۱۱۹» (بیضی)، «محمد رسول الله خادم ... حفظ الله» (دایره)؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۷۶گ، ۲۱سطر (۱۰×۲۱)، اندازه: ۲۱/۵×۳۵/۵سم [ف: ۱۳-۷۰]

۳۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۰۴۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**الحمدلله رب العالمين.

خط: نسخ، کا: مصطفی بن محمد اسکداری، تا: جمادی الاول ۱۱۷۰ق؛ با سرلوح، مجدول، محشی؛ کاغذ: استانبولی، جلد: میشن مذهب، ۴۰۰گ، ۳۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۶/۴سم [ف: ۱-۵۹۱]

۳۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۲۰۴

خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲-۱۳؛ مهر: «... کل حال حمدالله» (بیضوی)؛ ۴۵۵گ، ۱۵سطر (۸/۵×۱۸)، اندازه: ۱۵×۲۶/۵سم [ف: ۳-۳۴۳]

۳۴. قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه:۲۰۸

آغاز:برابر

کا: محمد بن محمد حسن ساغری، تا: ۱۲۲۴ق [تراثنا: س۱۳ش۲و۳-۳۶۰]

۳۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۹۰۹

آغاز:كتاب البيوع قال البيع ينعقد بالايجاب و القبول اذا كانا بلفظ الماضی؛ **انجام:**بخلاف نا اذا كانا نصفين او كانت الميتة اغلب لانه لا ضرورة و الله اعلم بالصواب و اليه المرجع و المآب تمت ...

از کتاب بیوع تا وصایا و خنثی؛ خط: نسخ، کا: نور محمد بن کل محمد هروی، تا: صفر۱۲۸۲ق؛ با سرلوح زرین منقش، مجدول، محشی غالبا از کتاب کفایه، نهایه، عنایه و ...؛ مهر: «جهان روشن ز نور محمد است» (مستطیلی)؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۳۳۱گ، ۱۷سطر، اندازه: ۲۱×۳۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۸۰۱]

۳۶. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۳۹

آغاز:كتاب البيوع، قال: البيع ينعقد بالإيجاب و القبول إذا كانا بلفظ الماضي؛ **انجام:**بخلاف ما إذا كانا نصفين أو كانت الميتة أغلب لأنه لاضرورة و الله اعلم.

خط: نسخ، کا: محمد بن کل محمد هروی، تا: سه‌شنبه سلخ صفر۱۲۸۲ق؛ محشی؛ ۳۳۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۲۱×۳۶سم [مؤید:

۳-۵۸۵]
۳۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۹۳۵
آغاز:برابر؛ **انجام:**یشتما الغنی و الفقیر فی الشرب و النزول و الغنی لایحتاج الی صرف هذه القله لغناه
خط: نسخ خفی، بی‌کا، بی‌تا [رایانه]
۳۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۴۳۵
ج ۲؛ بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مصطفی حسینی؛ ۳۴۷گ، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۳سم [رایانه]
۳۹. یزد؛ آصف پور؛ شماره نسخه:بدون شماره
بی‌کا، بی‌تا؛ محشی [نشریه: ۷-۷۱۰]

● **الهداية فی شرح البدايه (ترجمه)** /فقه / فارسی
al-hidāya fī š.-il bidāya (t.)
وابسته به: الهداية فی شرح البداية؛ مرغينانی، علی بن ابی بکر (۵۳۰-۵۹۳ق)
مؤلف: ملا تاج الدين، مير محمد حسين، غلام يحيى و ملا شريعت الله و ... . کتاب ترجمه روانی با عنوان «مسأله» بر کتاب معروف «الهداية» برهان الدين علی بن ابی بکر مرغينانی حنفی است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۴۰۵
آغاز:بسمله. حمد و سپاس بی قیاس معبودی را سزاوار است که فقهای بالغ اندیشه در راه؛ **انجام:** مسئله زن را می‌رسد که همراه هر محرم به سفر.
از کتاب الطهاره تا کتاب الحج؛ خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ دارای سرلوح مذهب، مجدول؛ اهدایی: رهبری، اسفند ۱۳۷۶؛ ۷۹گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۲/۲سم [اهدائی رهبر: ۳-۸۰۳]

● **الهداية فی شرح بدء الامالی** / کلام و اعتقادات / عربی
al-hidāya fī š.-i bad’-ul amālī
بکری، رضی الدين ابوالقاسم، ق ۱۰ قمری
bakrī, razī-od-dīn ab-ol-qāsem(- 16c)
وابسته به: بدء الامالی = قصیدة یقول العبد = قصیدة الامالی؛ سراج الدين اوشی، علی بن عثمان (-۵۷۵ق)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۵۲۳/۲
آغاز:یقول العبد فی بدء الامالی ×× لتوحید بنظم کاللألیو اعلم ان الواجب علی العبد اولاً ان یقر بلسانه و یصدق بقلبه بوحدانیة الله تعالی انه واحد لا شریک له؛ **انجام:**و قد بینا الفاظ الکفر فی ثلاث فصول، فی فصل یکفر بالاجماع و فی فصل خلاف بینهم و فصل یخشی علیه الکفر ...
خط: نسخ، کا: محمد بن عبدالله، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مجدول، مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مذهب، ۵۰ص (۲۳-۷۲)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱/۳۳-۷۳]

● **الهداية فی الطب** / طب/ فارسی
al-hedāya fi-t tebb

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۰-عکسی
نسخه اصل: ترکیه نسخه فاتح شماره ۳۶۴۶؛ بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۲-۲۸۱]

● **الهداية فی الفقه = هدايه** / فقه / عربی
al-hidāya fi-l fiqh = hidāya
بحرالعلوم، محمد مهدی بن مرتضی، ۱۱۵۵ – ۱۲۱۲ قمری
bahr-ol-‘olūm, mohammad mahdī ebn-e morteza (1742 - 1798)
کتابی فقهی است با عناوین «هداية، هداية» و بنا به درخواست جمعی تألیف شده است. این نسخه تا بخشی از مسائل غسل را دارد. در الذريعة چنین آمده: «سید جعفر بحرالعلوم گفت که شیخ جعفر کاشف الغطاء شرحی بر هدایه نوشته است».
آغاز:الحمد لمن سن شرایع الاسلام و احکم قواعد الاحکام ... وبعد فانی مجیب الی ما سألتم من املاء کتاب محرر فی الفقه ...

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۱۱۷
آغاز:برابر؛ **انجام:** الاستبراء بالبول قبل الغسل فان رای بللاً بعد الغسل.
از ابتدای طهارت تا انتهای جنابت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۱۸گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲۰-۵۹۶]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۰۵۳/۴
آغاز:برابر؛ **انجام:**و یقصد به غایات الوضوء واجبه او مندوبه و فی المکنون علی ...
خط: شکسته نستعلیق، کا: ملا محمد کرمانشاهی، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ ۱۵گ (۶۴-۷۸)، ۱۶-۱۷سطر، اندازه: ۹×۱۴سم [ف: ۳۸-۱۳۳]
۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۴۸۶/۴
آغاز:برابر
حاوی بخش طهارة تا مستحبات وضو؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ در پشت صفحه اول یادداشتی به خط پسر مؤلف (محمد رضا بن بحر العلوم) که در آن صحت انتساب این رساله را به پدرش گواهی کرده با مهر «العبد محمد رضا بن مهدی الحسنی الحسینی»؛ جلد: تیماج، ۱۷ص، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۲-۶۸۸]
۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۵۹۰/۲
آغاز:برابر؛ **انجام:**واجبة او مندوبة (ننوشته مانده در طهارة).
تذکر: نام مؤلف با تطبیق آغاز نسخه تعیین شد؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۴ص (۳۰-۴۳)، ۱۹سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۴-۳۵۲۲]

● **الهدایة فی فقه الصلاة = مقدمة فی الصلاة** / فقه / عربی

al-hidāya fī fiqh-iṣṣalāt = moqadamat-un fi-ṣṣalāt

ابن فهد حلی، احمد بن محمد، ۷۵۷؟ - ۸۴۱ قمری

ebn-e fahad-e hellī, ahmad ebn-e mohammad (1357 - 1438)

مقدمه کتابی فقهی است درشناخت واجبات نماز شامل چند «فصل»: ۱. فی الطهارة؛ ۲. الصلاة؛ ۳. الخلل الواقع فی الصلاة؛ ۴. صلاة الکسوف؛ ۵. صلاة الجنازة.

آغاز:الحمدلله مانح الالباب و مسهل الاصعاب المرشد الی سبیل الصواب رازق من یشاء بغیر حساب ... و بعد فهذه مقدمة تشتمل علی واجب الصلوة و هی مرتبة علی فصول، الأول فی الطهارة

انجام:و لیکن هذا آخر ما نورده من هذه المقدمة تخفیفاً علی المبتدئین و الحمدلله رب العالمین ...

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۱۹/۵

آغاز:برابر

نسخه اصل: کتابخانه دانشگاه لس آنجلس: M 1313؛ خط: نسخ، کا: عبدالمحمود بن محمد بن علی حسینی، تا: پنج‌شنبه ۲۶ شوال۸۱۱ق؛ ۷ص (۳۹-۴۵)، ۱۷ سطر [عکسی ف: ۳-۲۴۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۷۰/۱۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: آملی، عطاء الله بن مسیح، تا: ۹ شعبان۹۴۳ق؛ ۲گ (۲۱۸پ-۲۱۹ر)، اندازه: ۱۲×۱۶سم [ف: ۳۲-۹۳]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۳۸۳/۱

آغاز و انجام: برابر

در فهرست ناشناس آمده؛ خط: نسخ، کا: زاهر بن علی بن یوسف بن زاهر بن فرج بن احمد نعیمی بحرانی اوالی، تا: صفر۹۸۷ق؛ ۷گ (۶پ-۱۲پ)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۱۴-۱۷۲]

۴. اصفهان؛ علامه روضاتی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره

آغاز:برابر

کا: صاحب روضات، محمد شقیق، تا: ۱۰صفر۱۲۷۵ق [نسخه‌پژوهی: ۱-۱۶۸]

۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳/۳۴۱-۲/۱۶۱

آغاز و انجام: برابر

در فهرست ناشناس آمده؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ با علامات تصحیح و بلاغ مذاکره و قرائت؛ ۸گ، ۱۳-۱۴سطر، اندازه: ۱۵×۱۸/۵سم [ف: ۵-۲۸۰۱]

● **الهدایة فی النحو** / نحو / عربی

al-hidāya fi-n naḥw

زبیری، زبیر بن احمد،- ۳۱۷ قمری؛ یا ابن درستویه، عبدالله بن جعفر، ۲۵۸-۳۴۷ قمری؛ یا ابوحیان، محمد بن یوسف، ۶۵۴ - ۷۴۵ قمری؛ یا غزنوی، عبدالجلیل بن فیروز

متن مختصرنحوی معروفی است شبیه و به ترتیب «کافیه» ابن حاجب که درحوزه‌های علمیه قدیمه تدریس می‌شود ودرضمن جامع المقدمات به چاپ رسیده، دارای «مقدمه» وسه «قسم» و «خاتمه»: المقدمة: فی المبادی التی تجب تقدیمها؛ قسم ۱. فی الاسم؛۲. فی الفعل؛۳. فی الحرف. این کتاب به چند نفر نسبت داده شده است.

آغاز:بسمله حمدله وصلاة ... اما بعد فهذه مختصر مضبوط فی النحو جمعت فیه مهمات النحو علی ترتیب الکافیة مبوباً مفصلاً ... وسمیته الهدایة ... ربته علی مقدمة وثلاثة اقسام وخاتمة ...

انجام:فلزم التقاء الساکنین علی غیر حدة وهو غیر حسن والله اعلم

چاپ: کراراً چاپ شده ضمن کتاب جامع المقدمات؛هند، دهلی، مجتبایی، ۱۳۱۹ قمری، به اهتمام: محمد عبدالاحد

[الذریعة ۱۶۵/۲۵؛ کشف الظنون ۲۰۴۱/۲؛ معجم المطبوعات ۳۰۸و۲۰۲۴]

شروح و حواشی:

۱- شرح الهدایة فی النحو(۲عنوان)

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۲۳۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: انجام؛ جلد: میشن، ۴۷گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۰/۱×۱۴/۲سم [ف: ۱-۵۸۹]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۹۳۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱، مجدول؛ واقف: فاضلخان؛ جلد: میشن، ۱۰۹گ، ۹سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱۲-۴۹۰]

۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۰۶۶

آغاز:برابر؛ **انجام:**القسم السادس عشر التنوین نون ساکنة تتبع حرکة الکلمة لالتاکید الفعل وهی علی خمسة اقسام ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: وسط وانجام؛ مهر: «محمد علی بن عبدالرحیم الحسنی الحسینی ۱۲۱۶» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۵۴گ، ۱۲سطر، اندازه: ۹×۱۴سم [ف مخ: ۵-۲۲۸۹]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۰۶۴/۱

آغاز و انجام: برابر

کا: عبدالرشید کشمیری، تا: ۱۰۱۷ق؛ کاغذ: اصفهانی، ۶۶گ (۲پ-۶۷پ)، اندازه: ۱۹×۲۳/۸سم [ف: ۱۴-۱۸۶]

۵. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۹۳/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۱۰ق؛ مصحح؛ ۴۱گ (۱۳پ-۵۳ر)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱-۹۵]

۶. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۹۴

آغاز:یقترن بأحد الازمة الثلاثة اولاً الاسم و الاول الفعل و قد علم بذلک حد کل واحد منها ؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۲۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ از موقوفات شیخ محمدرضا خدایی؛ جلد: تیماج، ۸۱گ، اندازه: ۱۶×۲۴/۵سم

[ف مخ: -۲۴۲]

۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴/۱۷۸-۷۰۸/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمدطبیب علکان بن حاجی حسن، تا: ۲۵ذیحجه۱۰۷۷ق؛ مصحح؛ ۵۴گ، ۱۱سطر [ف: ۸-۴۸۷۵]

۸. بشرویه؛ امیرالمؤمنین؛ شماره نسخه:۱۱۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسین بن ابراهیم، تا: ربیع الثانی۱۰۸۵ق، جلد: گالینگور، ۶۳گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف مخ]

۹. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۲۱۲/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمدقدیم بن شیخ علی اصغر شاردی، تا: ۱۴ ربیع الثانی ۱۰۹۷ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: مقوایی، ۴۹گ، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف مخ: -۲۴۱]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۶۲۱/۲

انجام: مرة یائیا نحو ایتعدد مرة واویا.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۲۹گ (۷۴-۱۰۲)، اندازه: ۱۳/۲×۱۸/۵سم [ف: ۱۲-۴۲۳]

۱۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۷۹۱/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [ف: ۵-۱۷۷]

۱۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۴۱۱۰/۳

آغاز:فصل الکلام لفظ تضمن کلمتین بالاسناد والاسناد نسبة احدی الکلمتین الی الاخری بحیث تفید المخاطب فایدة تامة یصح السکوت علیها؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۷ محرم۱۱۱۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ مهر: «محمد رضا ...» (مربع)؛ جلد: گالینگور، ۳۹گ (۶۸ر-۱۰۶ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف مخ: ۵-۲۲۸۹]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۰۹۱/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: علی اکبر بن عبدالوهاب، تا: ۱۱۱۰ق؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ جلد: تیماج، ۳۵گ (۴۲پ-۷۶ر)، ۱۱سطر، اندازه: ۹/۵×۱۷/۵سم [ف: ۴۴-۲۴۵]

۱۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۳۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد باقر بن الهوردی، تا: ۱۱۹۱ق؛ محشی؛ ۴۰گ، ۱۴ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۰-۳۱۸]

۱۵. دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه:۱۸۲/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: فیروزکوهی، عباسعلی بن محمد شفیع، تا: جمادی الاول۱۱۹۸ق؛ جلد: تیماج، ۴۵گ، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف مخ: -۲۴۱]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۵۲۸

آغاز:صیانة اللسان عن الخطا اللفظی؛ **انجام:**نون المضمر و نون التأکید و نون الخفیفه ... ختمت الکتاب

خط: نسخ خفی، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز [رایانه]

۱۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۴۴۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: شیخ مصطفی علمیه؛ ۱۰۷گ، ۱۰سطر (۵/۵×۱۰)، اندازه: ۹/۵×۱۴/۵سم [ف: ۳-۹۶۲]

۱۸. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه:۵/۲

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... و بعد بدانکه علم نحو علمی است که بحث کرده می‌شود در احوال آخرهای کلمه ها ازحیثیت معرب بودن

خط: نسخ، کا: حسنعلی بن علی عسکر میبدی، تا: قرن ۱۳؛ ۲۸گ (۲۰۷ر-۲۳۴پ)، ۲۴سطر، اندازه: ۲۲×۳۴/۵سم [ف: ۱-۱۰]

۱۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۶۲۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مهر: هدایة الله؛ جلد: تیماج، ۸۵گ، ۸ سطر (۶×۱۱/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۶-۶۵۷]

۲۰. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۸۸/۴

خط: نسخ، کا: محمد حسین، تا: قرن ۱۳ [ف: ۳-۳۲]

۲۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۳۳۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳ [ف: ۳-۱۱۱]

۲۲. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۱۹۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۲-۲۴۱]

۲۳. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۵۴۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۸۲گ، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۳-۹۰]

۲۴. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۴۹۲/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۳-۱۰۴]

۲۵. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۵۶۵/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۵۷گ (۱-۵۷ر)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۳-۱۰۸]

۲۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۹/۱۹۶-۵۸۵۶/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۳۱گ، ۱۶-۲۰سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۸-۴۸۷۵]

۲۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۹۷۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۷۷گ، ۹سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف مخ: ۵-۲۲۸۹]

۲۸. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۲۱۶/۱

خط: نسخ نازیبا، کا: علی اکبر بن آب لوئی، تا: ۱۲۰۷ق؛ ۳۳گ (۱پ-۳۳پ)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۱-۱۵۱]

۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۷۸۵/۳

خط: نسخ، کا: ملاحسن بروجنی، تا: ۱۲۱۵ق؛ جلد: تیماج،

۱۷سطر، اندازه: ۹/۵×۱۴سم [ف: ۱۲-۳۷۴]

۳۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۹۱۱/۳

خط: نسخ، کا: محمد حسین بن ملا محمد مؤمن لاری، تا: ۱۲۲۱ق؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۶×۲۰/۷سم [ف: ۱۲-۳۷۲]

۳۱. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۱۶۶

خط: نسخ، کا: جعفر بن کربلائی عرب علی مایانی، تا: ربیع الثانی ۱۲۲۲ق، جا: مشهد رضوی مدرسه فاضل خان؛ اندازه: ۱۰×۱۷سم [نسخه‌پژوهی: ۲-۲۴۱]

۳۲. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۲۲۶/۱

خط: نسخ، کا: محمدمهدی بن کربلایی مرتضی، تا: ربیع الاول۱۲۲۲ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۹گ، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف مخ: -۲۴۱]

۳۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۷۵۴

آغاز:نظمن کلمتین بالاسناد و الاستاد نسبة باحدی الکمتین؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ جلی، بی کا، تا: ۱۲۲۴ق؛ افتادگی: آغاز [رایانه]

۳۴. قوچان؛ مدرسه عوضیه؛ شماره نسخه:۴۶/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۲۲۸ق؛ ۵۳گ (۲۸پ-۸۰پ)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف مخ]

۳۵. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:۲مجموعه بدون شماره

کا: عرب عامری، محمد کاظم، تا: چهارشنبه ۴ جمادی الثانی ۱۲۲۸ق، جا: هرات [دلیل المخطوطات کاشف الغطاء: ۱-۲۶۶]

۳۶. اصفهان؛ شفتی، مهدی؛ شماره نسخه:۳۹

خط: نسخ، کا: حسین بن محمد علی محمود آبادی، تا: ۲۱ شعبان۱۲۲۸ق؛ ۵۶گ، ۱۲سطر [سه کتابخانه اصفهان: ف: -۱۸۶]

۳۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۳۰۳۸

آغاز و انجام: برابر

خط: مختلف، بی کا، تا: ۱۲۲۹ق [الفبائی: -۶۰۸]

۳۸. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۴۰/۱

خط: نسخ، کا: محمد فضال بن محمد باقر انصاری، تا: محرم۱۲۳۲ق؛ ۶۴گ (۱پ-۶۴پ)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [ف: ۱-۴۹]

۳۹. بشرویه؛ امیرالمؤمنین؛ شماره نسخه:۱۱۸/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد حسینی بشروی خراسانی ابن میرزا محمد نعیم حسینی، تا: پنج‌شنبه دهه اول رجب۱۲۳۳ق، جا: تون؛ جلد: مقوا، ۴۶گ (۱پ-۴۶ر)، ۱۵و۱۶سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶سم [ف مخ]

۴۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۶۷۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: سید رضا بن کربلایی میر عبدالله علوی سبزواری تبریزی، تا: ۱۲۳۴ق؛ تملک: محمد طاهر بن محسن، محمد حسن بن محسن، بی بی مریم بیگم صبیه جناب آقا سید صدرالدین؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: گالینگور، ۳۴گ (۲پ-۳۵ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲/۷×۱۹/۸سم [اهدائی رهبر: ۱۰-۳۳۸]

۴۱. مشهد؛ امام هادی؛ شماره نسخه:۲۶/۳

آغاز: بزید أو تقدیراً نحو جاء نی موسی و رأیت موسی و مررت بموسی

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: ۱۲۳۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۶۱گ (۵۴ر-۱۱۴ر)، ۱۳سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: -۲۳]

۴۲. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۸۴۷/۱

خط: نسخ، کا: سید رضا بن کربلائی میر عبدالله علوی سبزواری تبریزی، تا: ۱۲۳۴ق؛ مصحح، محشی؛ ۳۲گ (۲پ-۳۳ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [مؤید: ۲-۲۸۳]

۴۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۹۰۸۵/۵-۶۰/۲۵

آغاز:برابر

خط: نسخ، کا: محمد علی ولد کربلایی شمس، تا: ۱۲۳۵ق؛ ۳۷گ (۴۹-۸۵)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۸-۴۸۷۵]

۴۴. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه:۵۰/۱مشهد

خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن شیر محمد، تا: ۱۵ رجب۱۲۳۶ق؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: -۱۷۸]

۴۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۴۹۷/۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**اما فی المفرد فلانه لوانضم لالتبس لجمع المذکر.

کا: محمد حسین بن ملا رجبعلی زشکی، تا: ۱۲۳۷ق، جا: محل زشک؛ افتادگی: انجام؛ محشی باامضای صح، م، ح؛ ۷۰گ (۵۰ر-۱۱۹ر)، ۱۴سطر (۵/۵×۱۲)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۱۹-۶۷۸]

۴۶. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۲۹۵/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد علی بن محسن، تا: ۱۲۴۰ق؛ ۳۰گ (۱پ-۳۰ر)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [مؤید: ۱-۲۶۱]

۴۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۸۸۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد علی بن محسن، تا: ۱۲۴۰ق؛ مصحح؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ ۳۰گ (۱پ-۳۰ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۷سم [اهدائی رهبر: ۱۰-۳۳۸]

۴۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۳۱۶/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خفی، کا: سنگسری، اسماعیل بن چراغعلی، تا: ۱۲۴۰ق [رایانه]

۴۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۴۴۱/۲

خط: نسخ، کا: ابوجعفر حیران بن اسمعیل یزدی، تا: جمادی الثانی۱۲۴۲ق؛ ۷۱گ (۳۰-۱۰۰)، ۱۱سطر (۵×۹/۵)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۳-۹۶۰]

۵۰. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۱۵۶/۳

انجام:و قد یجئی بعد الامر ایضا کما اذا قیل لم اضرب زیدا فقلت کلا ای لا افعل

خط: نسخ، کا: علی بن محمد ابراهیم، تا: ۱۲۴۲ق؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۶۲گ (۳۸-۹۹)، ابعاد متن: ۹×۱۴، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۴-۱۱۸۳]

۵۱. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۶۷۴/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عباسعلی بن احمد رودباری، تا: ۱۲۴۳ق، جا: قلار رودبار؛ ۲۴گ (۱۹۲پ-۲۱۵پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۶۶۹]

۵۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۰۰۷/۱

خط: نسخ، کا: محمد علی بن نقی، تا: ۱۲۴۵ق [ف: ۵-۴۰۶]

۵۳. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه:۳۰۴/۲

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۲۴۵ق [چند نسخه-ف: -۳۷۸]

۵۴. تهران؛ حوزه آستان حضرت عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۶۶/۲

خط: نسخ، کا: سید عبدالله بن میر اسماعیل عطار موسوی، تا: با تاریخ۱۲۴۵ق؛ مصحح؛ مهر: «میر معصوم بن ناصرالدین» (ترنجی بزرگ)؛ جلد: تیماج، ۵۰گ (۱۷پ-۶۶ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [حوزه و موزه عبدالعظیم: ف: -۷۸]

۵۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۳۳۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خفی، بی کا، تا: ۱۲۴۷ق؛ قطع: وزیری کوچک [رایانه]

۵۶. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه:۴۵۵/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمدجعفر کاتب اصفهانی، تا: ۱۲۴۸ق؛ واقف: ورثه خلیل آموزگار، مرداد ۱۳۴۳؛ جلد: تیماج، ۳۹گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: -۷۰۵]

۵۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۹۳۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: شیرازی، عباس، تا: ۱۲۵۲ق [رایانه]

۵۸. خوانسار؛ فاضل خوانساری؛ شماره نسخه:۴۵۸/۱

خط: نسخ زیبا، کا: سرخه‌ای، ابوطالب بن محمد خطیب، تا: ۱۲۵۳ق، جا: سمنان مدرسه صادق خان؛ مهر: «عبده ابوالقاسم بن ...» (بیضوی)، «عبده عبدالکریم»(مربع)؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۶سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۲-۱۱۶]

۵۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۱۹۹/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسن بن محمد صالح موسوی اصفهانی شهیر به درب امامی، تا: ۱۲۵۵ق، جا: مشهد رضوی؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۱گ (۶۱پ-۹۱)، ۱۷سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۵۲۱سم [ف: ۱۸-۱۴۳]

۶۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۸۷۹/۸-۵۹/۹۹

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۲۵۵ق؛ افتادگی: انجام؛ ۳۸گ (۷۷-۱۱۴)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۸-۴۸۷۵]

۶۱. آشتیان؛ حوزه علمیه؛ شماره نسخه:۵۶/۵ بخش یکم

آغاز و انجام: برابر

بی کا، تا: ۱۲۵۲ق؛ جلد: چرم، ۴۷گ (۲۸پ-۷۴پ)، ۱۸، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: -۱۲۲]

۶۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۳۸۱

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱ صفر۱۲۵۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۹۳گ، ۹ سطر (۵×۱۰)، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: -۶۹۳]

۶۳. تهران؛ حوزه آستان حضرت عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۳۸/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: ۴ ذیحجه ۱۲۶۰ق؛ ۳۶گ (۷۸پ-۱۱۳پ)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۴×۲۲/۵سم [حوزه و موزه عبدالعظیم: ف: -۷۸]

۶۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۵۹۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن رجب علی، تا: ۱۲۶۰ق [رایانه]

۶۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۹۳۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: علی محمد بن حاج محمد حسن نجف آبادی، تا: ۱۲۶۰ق؛ ۳۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۲-۴۸۹]

۶۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۲۹۰

بی کا، تا: ۱۲۶۲ق؛ خریداری از بانو فرانک علی آبادی [رایانه]

۶۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۸۵۷/۱-۱۹/۱۸۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسین بن اسماعیل، تا: ۱۲۶۴ق؛ مصحح؛ با بلاغ مقابله؛ ۵۸گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۸-۴۸۷۵]

۶۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۲۹۹/۱-۱۷/۷۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن حاجی زین العابدین ولد حاجی حسن حاجی آبادی، تا: ربیع الاول۱۲۶۴ق؛ جلد: تیماج، ۴۱گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۸۷۵]

۶۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۳۳۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خفی، بی کا، تا: ۱۲۶۵ق؛ قطع: رقعی [رایانه]

۷۰. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۳۶۵/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: ثلث، بی کا، تا: ۳ ربیع الثانی۱۲۶۶ق؛ ۳۵گ (۵۱-۸۵)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [نشریه: ۱۳-۳۹۲]

۷۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۴۴۷/۱

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۲۶۶ق، جا: قوچان؛ ابعاد متن: ۱۰×۱۴، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱-۴۶۵]

۷۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۰۳۱/۱

آغاز:الثالث ان یکون الرفع بالضمه و النصب و الجر بالفتحه؛ **انجام:**اما المدح فله فعلان نعم و فاعله اسم الجنس المعرف.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۸ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: وزیری؛ ابعاد متن: ۹×۱۳/۵، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۵سم [ف: ۴-۱۱۳۴]

۷۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۳۶۸
آغاز:برابر؛ **انجام:**فی یوم اربعاء احدی عشر شهر جمادی الاول سنه ۱۲۶۸
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۸ق [رایانه]

۷۴. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۶۵۶/۳
خط: نسخ، کا: عبدالرحمن بن کربلائی علی، تا: ۱۲۶۹ق؛ جلد: تیماج، ابعاد متن: ۱۰×۱۴/۵، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۲-۷۶۷]

۷۵. ساری؛ عمومی؛ شماره نسخه:۱۵۸
آغاز: اما المقدمه و فی المبادی التی یجب تقدیمها علیه؛ **انجام:**لالتقاء الساکن علی غیر حده و هو غیر جنس. تمت.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۵۳گ، ۱۲ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۸×۲۴سم [عمومی ساری و تنکابن: ف: -۱۲۵]

۷۶. گلپایگان؛ مسجد جامع گلپایگان؛ شماره نسخه:۱۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۳جمادی الثانی۱۲۷۴ق؛ ۴۷گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [کتابخانه‌های گلپایگان: ف: -۱۹۴]

۷۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۱۳۹
خط: نسخ، بی‌کا، تا: شعبان۱۲۷۵ق؛ مهر: «اذا جاء نصر الله»؛ اهدایی: وزیری؛ ۳۵۰گ، ۱۵سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف: ۴-۱۱۷۶]

۷۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۷۷/۱ کر
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: سید حسین طباطبائی جندقی، تا: غره رجب۱۲۷۵ق؛ مصحح، محشی؛ مهر: «صالح» (بیضوی)؛ ۳۰گ (۱پ-۳۰ر)، ۱۷سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۴۰/۲-۲۶۹]

۷۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۷۳۹/۱
خط: نستعلیق، کا: محمد کاظم بن محمد علی ملقب به خالدار، تا: رجب۱۲۷۶ق، جا: قوچان؛ ۴۰گ (۲۲ر-۶۱ر)، اندازه: ۱۲×۲۱/۵سم [ف: ۲۲-۲۷۱]

۸۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۹۰/۴
آغاز:برابر؛ **انجام:**و البدل عما قبلها نحو ما جاءنی أحد الا زیداً و زید و ان کان.
خط: نسخ زیبا، کا: زرقانی، آقا بزرگ بن محمد علی، تا: رجب۱۲۷۶ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۲۰گ (۹۰پ-۱۰۹پ)، ۱۰سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲-۲۸۵]

۸۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۳۲۷/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: علی اشرف بن محمد علی الکلی، تا: پنج‌شنبه ۱۳ جمادی الثانی۱۲۷۸ق؛ جلد: گالینگور، ۷۱گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۵-۶۸۵]

۸۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۴۸۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ جلی خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۷۹ق [رایانه]

۸۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۰۶۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۸۱ق؛ جلد: مقوا، ۳۴گ، ۱۳ سطر (۱۰/۵×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۵-۷۵۶]

۸۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۰۴۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خفی، بی‌کا، تا: ۱۲۸۴ق؛ قطع: رقعی [رایانه]

۸۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۷۳۹/۱
کامل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۸۷ق؛ ۴۵گ (۱-۴۵)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۴-۱۴۱۰]

۸۶. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۵۹۸/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ پست، کا: ملا رضا ولد خواجه تقی، تا: ۱۲۹۶ق؛ ابعاد متن: ۱۱×۱۷/۵، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف: -۴۸۴]

۸۷. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۶۳۸/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: ثلث، کا: سید محمد بن سید کاظم کلاتی، تا: ۵ ذیحجه۱۲۹۶ق؛ جلد: تیماج، ۸۱گ (۱پ-۸۱ر)، ۱۵ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۲-۲۷۱]

۸۸. شاهرود؛ مدرسه اسماعیلیه؛ شماره نسخه:۱۰۲
کا: خدابخش، تا: ۱۲۹۹ق [ف: -۳۲]

۸۹. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۶۲۶/۳
آغاز:برابر؛ **انجام:** فاذا قیل ازید عندک ام عمرو؟ فجوابه بتعیین
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: -۵۰۳]

۹۰. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۲۴۹/۱
انجام: و سماعاً فی المرفوع نحو بحسبک درهم
خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایلقرن۱۴؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳-۹۰۵]

۹۱. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۴۹
آغاز:برابر
خط: نسخ پست، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۵۲گ، ۱۰-۱۴سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: -۶۲]

۹۲. شاهرود؛ مدرسه اسماعیلیه؛ شماره نسخه:۹۱
کا: عبدالعلی بن استاد محمد، تا: رجب۱۳۰۱ق [ف: -۳۲]

۹۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۳۸۰/۴
آغاز و انجام: برابر
کا: قراجه داغی، محسن بن محمد، تا: ۱۳۰۱ق؛ جلد: تیماج، ۸۳ص (۶۷-۱۴۹)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۰-۱۲۳۰]

۹۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۶۴۳/۴
خط: نستعلیق، کا: عباس بن علی بن محمد بن هادی نائینی، تا: ۱۳۰۹ق؛ جلد: تیماج، ۳۷گ (۱۳پ-۴۹پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۱۲-۲۱۴]

۹۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۳۴۹
خط: نسخ، کا: محمد بن تقی حسینی تبریزی، تا: شوال۱۳۱۲ق؛ اهدایی: سید علی مدرسی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۷۸گ، ۱۱سطر (۷×۱۱)، اندازه: ۹/۵×۱۴سم [ف: ۳-۹۳۶]

۹۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۰۷۰/۵-۱۱/۱۷۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد بن علی، تا: پنج‌شنبه ۲۵ صفر۱۳۱۴ق؛ جلد: مقوا، ۴۰گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۸-۴۸۷۵]

۹۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۹۸۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد حسن ابن محمد تقی، تا: ۱۳۱۶ق؛ جلد: مقوا، ۵۹گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۲-۴۹۰]

۹۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۹۹۷/۸
خط: نستعلیق شکسته، کا: سید محمد سعید بن حسین حسینی، تا: ۱۳۲۷ق؛ ۷۲ص (۱۶۸-۲۳۹)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۱۰-۲۲۱۵]

۹۹. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۲۳۰
بی‌کا، تا: ۱۳۴۶ق [اوراق عتیق: ۱-۲۵۸]

۱۰۰. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۳۷/۳
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۱-۳۳۶]

۱۰۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۷۹۶/۱
خط: نسخ، کا: سید علی اکبر بن سید اسماعیل، بی‌تا؛ ۴۰گ (۱-۴۰)، ۱۴سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۴-۱۴۳۰]

۱۰۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۴۷۴/۵
کا: محمد حسین بن ملا محمد تقی بن عبد الرحیم، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، ۱۰۵گ (۱۳۶-۲۴۰)، اندازه: ۹×۱۶/۵سم [ف: ۴-۱۳۰۸]

۱۰۳. بشرویه؛ امیرالمؤمنین؛ شماره نسخه:۶۵
آغاز:بهذه الاسماء شابه الفعل اذا تم بالفاعل و صاربه کلاماً تاماً فتشابه ... الاتی تعده المفعول لوقوعه بعد تمام الاسم؛ **انجام:**بضم الواو المفتوحة ما قبلها نحو احسون کما ضممها مع المنفصلة نحو احسوا الرجل ولکن الیاء المفتوحة ...
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ مجدول؛ مهر: «العبد المذنب محمد مهدی الحسینی ۱۲۱۱» (مربع)؛ جلد: مقوا، ۱۱۷گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف مخ]

۱۰۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۰۲۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ جلی، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: «ما محمد الا رسول» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۸۶گ، ۸سطر، اندازه: ۲۰×۲۵سم [ف مخ: ۵-۲۲۸۸]

۱۰۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۴۵۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۶۲گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف مخ: ۵-۲۲۸۹]

۱۰۶. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۲۷۸/۱
کا: شاهرخ ابن علی نقی کرد محله، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۷۸گ، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲-۳۷۴]

۱۰۷. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۳۳۶/۹
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ ۳۸گ (۱۵۵ر-۱۹۲پ)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱-۲۹۴]

۱۰۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۸۶/۱
بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ مهر: «اعبدالله مولای» (بیضی)؛ ۳۵گ (۱پ-۳۵ر)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۳-۱۷۷]

۱۰۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۲۲/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ نازیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۴۴گ (۵۰پ-۹۳ر)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۲-۱۲۵]

۱۱۰. بشرویه؛ امیرالمؤمنین؛ شماره نسخه:۱۵۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور، ۵۵گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف مخ]

۱۱۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۷۹۱
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: میشن، ۵۱گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۸سم [ف: ۱-۵۸۸]

۱۱۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۲۹۲
بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: ۱۷×۲۷/۵سم [رایانه]

۱۱۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۲۳۲
آغاز:برابر؛ **انجام:** و هو اخوک و ازید عندک ام عمرو و او من کان و لا تستعمل هل فی هذه المواضع و ههنا بحث فصل ...
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: مقوایی، ۳۶گ، ۱۵سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۸/۵×۱۵/۱سم [رایانه]

۱۱۴. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۸۳/۱
بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: -۲۰۳]

۱۱۵. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۵۰/۱
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱-۶۶]

۱۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۹۵۹
آغاز:برابر؛ **انجام:**ان کان صالحا للابتداء
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام [الفبائی: -۶۰۸]

۱۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۹۳۶
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: -۶۰۸]

۱۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۳۴۳/۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمود بن محمد، بی‌تا؛ ۶۰گ (۲۴۳-۱۸۴)،

اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۱۲-۳۴۸]

۱۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۸۸۴

آغاز:التاسر امتهابا الجرح حيث قال جراحات؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [رایانه]

۱۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۰۶۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [رایانه]

۱۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۰۶۰

آغاز:برابر؛ **انجام:**فلم تدل علی الاصل. تمت الكتاب

خط: نسخ خفی، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: خشتی [رایانه]

۱۲۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۰۵۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**فزيد منطلق فمنطلق عامل ...

خط: نسخ خفی، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ قطع: خشتی [رایانه]

۱۲۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۹۴۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خفی، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مذهب [رایانه]

۱۲۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۳۷۳

انجام: و هی مفتوحة اذا كان

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی، ۸۲گ، ۱۱سطر (۵×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف: -۱۶۳۱]

۱۲۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۰۳۶/۴

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۱۳-۳۵۷]

۱۲۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۸۹۹/۱

آغاز:و هی الحرف او تدل معنی فی نفسها

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۳۷ص (۱-۳۷)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۵-۱۸۳۸]

۱۲۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۹۲۸

انجام: نحو اضربن و لانضربن و هل تضربن

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ اهدایی: سید علی شایق خویدکی؛ جلد: تیماج، ۷۱گ، ۱۲سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۵-۱۸۵۱]

۱۲۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۴۵۹/۲

خط: نسخ، کا: سید ابوالحسن، بی‌تا؛ اهدایی: حاج صدر؛ کاغذ: اصفهانی، ۴۹گ (۲۶-۷۴)، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۴-۱۳۰۲]

۱۲۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۳۷۳

انجام: و هی مفتوحة اذا كان

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی، ۸۲گ، ۱۱سطر (۵×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف: ۵-۱۶۳۱]

۱۳۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۰۶۳/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: حسینی، محمد صالح بن محمد سعید، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، ۳۴ص (۱-۳۴)، اندازه: ۱۴×۱۴/۵سم [ف: ۸-۶۹۱]

۱۳۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۴۲۰/۴

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۳۳گ، ۱۲سطر (۷×۱۱/۵)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱۵-۲۳۴]

۱۳۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۴۶۵/۵

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ابعاد متن: ۱۱×۲۳، اندازه: ۱۹×۲۰سم [ف: ۱۶-۱۶]

۱۳۳. ساری؛ عمومی؛ شماره نسخه:۱۴۱/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۷×۲۱سم [عمومی ساری و تنکابن: ف: -۱۱۲]

۱۳۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۸۴۱

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مصطفی حسینی [رایانه]

۱۳۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۸۵۸

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مصطفی حسینی [رایانه]

۱۳۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۷۶۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ مهر: «سید جلیل ...» (دایره)؛ ۴۴گ، ۱۵سطر (۷/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [رایانه]

۱۳۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۳۹۶

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از رضا غیبی [رایانه]

۱۳۸. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۲۰۵۴/۴

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۰گ (۴۷-۵۶)، ۱۳سطر، اندازه: ۹×۱۴سم [ف: ۳-۱۷۳]

۱۳۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۲۷۰

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از محمد مهدی ابراهیمی؛ اندازه: ۱۱/۲×۱۸سم [رایانه]

۱۴۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۰۰۰

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از حوزه علمیه ولی عصر کرمان [رایانه]

۱۴۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۲۰/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۵۴گ (۱۸پ-۷۱)، ابعاد متن: ۶/۵×۱۲اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۱۳-۱۸۳]

۱۴۲. ساری؛ عمومی؛ شماره نسخه:۱۱۱

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا [عمومی ساری و تنکابن: ف: -۹۱]

۱۴۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۳۹۲/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**و اما الحاق علامه التثنيه و جمع المذكر و جمع المونث فضعيف

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۸۴گ، ۱۳ سطر (۷/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۵-۲۰۰]

● **هداية القاری فی کلام الباری = مقدمة فی علم القرائة** / تجوید / عربی

hedāyat-ol qārī fī kalām-il bārī = moqadamat-un fī ʻalim-il qerāʼa

رساله‌ای است با عناوین «أجمعوا علی، أجمع القراء علی» در بیان قواعد اجماعی (و نه اختلافی) قراء سبعه در قرائت قرآن کریم، مشتمل بر دوازده«باب» و «خاتمه» که هر باب شامل «حکم» است: باب ۱. فی احکام التنوین و النون الساکنة؛ ۲. المد و القصر؛ ۳. ترقیق الراآت و تفخیمها؛ ۴. ترقیق لام الجلالة؛ ۵. الادغام الکبیر؛ ۶. ادغام الحرفین المتقاربین؛ ۷. حروف متفرقة؛ ۸ فی لام هل و بل و قل؛ ۹. احکام میم الجمع؛ ۱۰. هاء الکنایة؛ ۱۱. الوقف علی اواخر الکلمة؛ ۱۲. معرفة مخارج الحروف؛ خاتمة فی الاستعاذة و البسملة. در این رساله مؤلف به کرات با عناوین «قال الشاطبی»، ابیاتی از قصیده لامیه وی موسوم به «شاطبیه» یا «حرز الأمانی» را ذکر و شرح داده، اما بعید است که رساله، صرفاً شرح شاطبیه باشد.

آغاز:بسمله. حمدله ... و بعد فهذه نبذة مما یجب علی قاری القرآن العزیز فهمها و یحتم علیه علمها ...

انجام:ثم یسکت علیها فی مذهب الجمیع و الله اعلم و هذا آخر ما اثبتناه فی هذه النبذه و الحمد لله رب ... الطاهرین تمت النبذة.

[الذریعه ۲۴:۳۶-۳۷]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۵۳۸

آغاز: : یرزقکم و خلقک و شبهه و وجوب الاظهار الا قوله تعالی فی سورة التحریم؛ **انجام:**برابر

از اواسط باب ششم به بعد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: مقوا، ۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۲×۲۳/۵سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۳۶۷]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۸۷۸/۲-۲۴/۱۷۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: تیماج زیتونی، ۱۸گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۸-۴۸۷۰]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۷۹/۳۷-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

کا: حسینی موسوی، محمد بن میرزا محمد، تا: قرن ۱۱، جا: مشهد رضوی؛ ۲۱ص (۱۴۲-۱۶۲)، اندازه: ۱۲×۲۰/۲سم [ف: ۲۳-۱۷۷]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۸۲۲/۲-۱۹/۱۵۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۸-۴۸۷۰]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۲/۵ خوئی

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۰ص (۱۴۷-۱۵۶) [ف: ۷-۱۹۲]

● **هداية القاصدين** / عرفان و تصوف / عربی

hedāyat-ol qāṣidīn

بونی، احمد بن علی، - ۶۲۲ قمری

būnī, ahmad ebn-e ʻalī(- 1226)

در آداب و کیفیت سیر و سلوک و مقامات عرفانی است.

[کشف الظنون ۲/۲۰۴۱؛ معجم المؤلفین ۲/۲۵؛ هدیة العارفین ۱/۹۰]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۷۳

آغاز:لسمله الحمد لله الذی فجر اسرار العارفین بینابیع الحکم؛

انجام:و قد استکملنا بحمد الله شرح مسئلة السائلین و ... و سلام علی المرسلین و الحمد لله رب العالمین

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شوال۹۹۲ق؛ ۱۷ص (۱-۱۷)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۳۲-۲۰۵]

● **هداية القاصدين و نهاية الواصلين** / علوم غریبه / عربی

hidāyat-ul qāṣidīn wa nihāyat-ul wāṣilīn

بسطامی، عبدالرحمن بن محمد، - ۸۵۸ قمری

bastāmī, ʻabd-or-rahmān ebn-e mohammad(- 1454)

شامل ۲۸ «دره».

آغاز:الفصل الثالث من شمس الآفاق فی علم الحروف و الاوفاق و هو المغناطیس الجذاب و الیاقوت الجلاب و فیه السر الربانی و ... بسمله یا رب یافتاح نور المصباح الحمدلله الذی فلق بقدرته صبح انوار الحروف و فتق بحکمته رتق اسرار الظروف

انجام:هذا آخر ما القاه رسول الحکمة و الصواب علی العبد فی هذا الباب ... صلی الله علیه و علی آله مفاتیح العلوم الفائقة و مصابیح الفهوم الرائقة و رضی الله عن الاولیاء الشمخ و العلماء الرسخ ما دار فلک و سبح ملک.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۵۱۳/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۳۷گ (۴۱ر-۷۷پ)، ۲۷سطر [ف: ۳۶-۲۳]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۵۴۱/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۷۱ص (۱۶۱-۲۳۱)، ۲۱سطر [ف: ۳۶-۷۲]

● **الهداية القرآنية الی الولاية الامامية** / تفسیر / عربی

al-hidāyat-ul qurānīya ila-l wilāyat-il imāmīya

بحرانی، هاشم بن سلیمان، - ۱۱۰۷ ؟ قمری

bahrānī, hāšem ebn-e soleymān(- 1696)

تاریخ تألیف:۳ جمادی الثانی ۱۰۹۶ق

مؤلف پس از نگارش دو دوره تفسیر روایی به نام‌های البرهان و

کتاب الهادی و مصباح النادی و کتابی درباره اهل بیت به نام اللوامع النورانیة فی أسماء علی و بنیه القرآنیة و دستیابی به آیات بسیاری که درباره ولایت امام علی و ائمه اطهار وارد شده، تصمیم به تألیف کتابی گرفت که دربردارنده آیات نازله درباره اهل بیت به همراه روایات مأثوره در تفسیر آن آیات باشد، لذا کتاب حاضر را نگاشت. در این کتاب ۵۲۲ آیه که بر ولایت اهل بیت دلالت دارند، به ترتیب سوره‌های قرآنی تنظیم شده و روایت رسیده در تفسیر آنها بیان شده است.(حافظیان)
آغاز:الحمدلله رب العالمینالقائل هنالک الولایة لله الحق هو خیر ثواباً و خیر عقباً المنزل ... امابعد: لما وفقنی الله جل جلاله لتصنیف کتاب البرهان ... و قد وجدت کثیراً من الآیات القرانیه مفسرة من طریق اهل البیت فی ولایة علی بن ابی طالب امیر المؤمنین (ع) و بنیه الائمه المطهرین من الرجس
انجام:و الذی بعثنی بالحق نبیاً لو احبک اهل الارض کما یحبک اهل السماء لما عذب الله احد منهم بالنار، و الحمدلله رب العالمین
[الذریعه ۱۸۸/۲۵؛ معجم المؤلفین ۱۳۲/۱۳]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۳۱
آغاز:برابر؛ **انجام:** فلذلک صوم الدهر فقال الیس زعمت انک تحیی اللیل.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ دارای سرلوح مذهب، مجدول؛ واقف: نادر شاه افشار، ۱۱۴۵؛ جلد: تیماج، ۴۵۸گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱-۵۹۸]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۲۶عکسی
آغاز و انجام: برابر
نسخه اصل: کتابخانه شخصی سید هادی ال بالیل موسوی دورقی؛
خط: نسخ، کا: احتمالاً شیخ علی بن محمد بن جلال الدین الطریحی، تا: غره ذیقعده۱۱۹۱ق، برای شیخ محمد بن شمس الدین طریحی؛ مصحح، محشی با نشانه «م ح ط و م. ح.ش و خ. ع ره، و خ. ل»؛ تملک: محمد نجل شمس الدین طریحی؛ ۲۵۰گ، ۱۸ و ۱۹سطر [عکسی ف: ۲-۴۰۶]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۹۶عکسی
آغاز و انجام: برابر
نسخه اصل: کتابخانه شخصی سید هادی آل بالیل موسوی در قم؛
خط: نسخ، کا: محمد بن شمس الدین طریحی، تا: غرة ذیقعده۱۱۹۱ق، جا: فلاحیه؛ مصحح، محشی از: محمد شمس الدین به لفظ «م ح ط»و «م ح ش» و از شیخ خلف بن عبد علی عصفوری بحرانی، به لفظ «خ ع ر ه»و «خ ل» و نیز از حسن بن احمد احسایی فلاحی؛ تملک: سید هادی آل بالیل؛ واقف: شبر سید ابراهیم بن سید اسماعیل موسوی؛ ۵۱۱ص، ۱۸سطر [عکسی ف: ۴-۳۸۳]

● **هدایة الکاتبین** / ادبیات / فارسی
hedāyat-ul kātebīn

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۸۶۳
آغاز:بسمله، سپاس بی قیاس هر معلمی را که؛ **انجام:**ذی القعده اللهم اغفر لناظره و لقاریه و لکاتبه
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۰۵ق؛ جلد: میشن [رایانه]

← الهدایة الکبری ≻ الهدایة

● **هدایة الکونین = نور الثقلین** / تفسیر / اردو
hedāyat-ol kawnayn = nūr-os seqalayn
وابسته به: نورالثقلین؛ حویزی، عبدعلی بن جمعه (-قرن ۱۲)
مترجم شناخته نشد. به نظر می‌رسد ترجمه از میر فداعلی موسوی نیشابوری اخباری باشد. ترجمه روان منتخب «نور الثقلین» تألیف شیخ عبد علی بن جمعه عروسی حویزی (زنده در ۱۰۷۲ق.) است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۸۸۲۱
آغاز:بسمله. جانا چاهی دیهه خلاصه هی نور الثقلین کا صاحبان ایقان کو عمل کرتا؛ **انجام:**اور اقرارهی سات حساب کی اور را جزا دینی کی ... .
موجودی آن تا تفسیر آیه ۴ فاتحه (مالک یوم الدین) می‌باشد؛
خط: نستعلیق تحریری خفی، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: رهبری، اسفند ۱۳۷۶؛ ۷گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸×۲۳/۵سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۲۹۰]

● **الهدایة لایضاح ما فی شرح الوقایة** / فقه و اصول / عربی
al-hidāya li-īḍāḥ-i mā fī š.-il wiqāya
حفید تفتازانی، احمد بن یحیی، - ۹۱۶ ؟ قمری
hafīd-e taftāzānī, ahmad ebn-e yahyā(- 1511)
تاریخ تألیف: ربیع الثانی ۹۰۰ق
با عنوان‌های «قوله» است.
[معجم المؤلفین ۲۰۵/۲؛ ریحانة الادب ۳۷۶/۲؛ روضات ۹۳]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۷۹۶
آغاز:الاصل فی شروط الوجوب و اسبابه و لا یرد شرط النیة فی التیمم وحده؛ **انجام:**لو کان الاختلاط به ابتدأ منع الجواز هذه اللفظة وقفت خاتمة الحواشی التی اوردناه فی الهدایة لا یضاح ما فی شرح الوقایة روایة و درایة من البدایة الی النهایة ... المثوبات الفاخرة ... و التسلیم التحیة.
خط: نستعلیق، کا: محمد بن قاسم بن یوسف بن زکریا، تا: سه‌شنبه ۱۵ جمادی الثانی۹۶۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن آلبالویی، ۱۲۳گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶/۸×۲۴/۸سم [ف: ۱-۵۹۳]

● **هداية اللطايف** / عرفان و تصوف / عربی

hidāyat-ul laṭāyif

علاء الدوله سمنانی، احمد بن محمد، ۶۵۹ - ۷۳۶ ؟ قمری

'alā'-od dowle-ye semnānī, ahmad ebn-e mohammad (1262 - 1336)

در این رساله سر آن دارد که لطایف «قالبی» و «نفسی» و «قلبی» و «سری» و «روحی» و «خفی» و «اخفی» و لطیفه «انانیت» و «بدن مکتسب» و «بدن محلول» و «بدن محشور» را به فارسی بیاورد و نظر صوفیانرا در این زمینه ذکر کند. او در ذیل «ای عزیزان» هر یک مطالب فوق را به صورت فصل بیان می‌کند.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۶۳/۵

آغاز:بسمله، الحمد لله مفتح الابواب و مسبب الاسباب و الصلاة و السلام علی روح نبیه؛ **انجام:**و انس شهادی من فوائدها ینفعهم فی معاشهم و معادهم یوم الغرة شهر رمضان سنة تسعین و خمسمأته

بی‌کا، بی‌تا؛ ۸ص (۴۹۳-۵۰۰) [ف: ۵-۲۳۰]

● **الهداية لمن أراد تحقيق الحق من ذوی الالباب** / کلام و اعتقادات / عربی

al-hidāya li-man arāda taḥqīq-il ḥaqq min ḏawi-l albāb

قطیفی، عبدالله بن فرج،- ۱۱۶۰ قمری

qatīfī, 'abd-ol-lāh ebn-e faraj(- 1747)

در استدلال به ضرورت وجود حجت (امام) در هر عصر و زمان و اینکه باید از اهل بیت حضرت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله باشد با ادله عقلیه و ادله نقلیه از قرآن کریم و روایات اهل سنت، در چند فصل و یک خاتمه. فصولی که در این نسخه موجودند چنین است:فصل ۱. فی أن الارض لاتخلو من حجة علی العباد؛ ۲. فی أن الحجج بعد النبی هم العترة الاطهار؛ ۳. فی الفرق الواضعین الغیبة فی غیر موضعها

آغاز:الحمدلله الذی لایفعل قبیحا و لایخل بواجب و الصلاة و السلام علی محمد و آله الاطائب

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۹۸۳

آغاز:برابر؛ **انجام:** و ان العترة الذین ینفون عن هذا الدین تحریف ... و انه لابد من بقاء بعضهم ببقاء الکتاب الی آخر الزمان ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۷۹گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۵-۳۵۵]

● **هداية المبتدی و بداية المهتدی** / منطق / عربی

hidāyat-ul mubtadī wa bidāyat-ul muhtadī

نجری، عبدالله بن محمد، ۸۲۵ - ۸۷۷ قمری

najārī, 'abd-ol-lāh ebn-e mohammad (1422 - 1473)

رساله مختصری است در منطق مشتمل بر دو «باب»:۱. فی الالفاظ و مفهوماتها و ما یتعلق بها؛ ۲. فی قسمة العلم الی التصور و التصدیق و کیفیة اکتسابها، و هر یک مشتمل بر چندین فصل.

[اعلام المؤلفینالزیدیة ص ۳۹۲]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۶۰۸/۹

آغاز:الحمدلله المعین لمن به المستعان و الفاتح لطلاب فضله ابواب الخیر و الاحسان

نسخه اصل: کتابخانه واتیکان -رم ۱۱۶۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ۷۰۹ق؛ مصحح؛ ۱۰ص (۳۷۴-۳۸۳) [عکسی ف: ۵-۲۰]

● **هداية المبتدئين** / نحو / فارسی

hedāyat-ol mobtade'īn

رساله مختصری در نحو است که از تعریف کلام مفرد و مرکب آغاز و با حروف غیر پایان می‌پذیرد.

آغاز:الحمد لله رب العالمین و العاقبة للمتقین و الصلاة و السلام علی خیر خلقه محمد و اله اجمعین اما بعد بدان ارشدک الله تعالی

انجام:شانزده حروف عطف و آن ده است واو و حتی ولو و ثم و اما و بل و لکن و لا وفا و ام: تم الکتاب

[نسخه‌های منزوی ۲۰۸۱/۳]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۲۷۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: شمس الدین، تا: قرن ۱۲، جا: مدرسه محمود آلوسیه؛ ۱۵گ، ۱۸سطر (۶/۵×۱۶)، اندازه: ۱۰/۵×۲۰سم [ف: ۲۸-۴۰۰]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۶۸۶/۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۵گ (۱۰۹پ-۱۲۳ر)، اندازه: ۹/۵×۱۵سم [ف: ۲۰-۲۰۲]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۳۱۹/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابو هاشم کازرونی، تا: ذیحجه۱۲۹۱ق، جا: بوشهر؛ مصحح؛ ۱۲گ (۱-۱۲)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲۸-۵۰۶]

● **هداية المتحيرين** / فقه / فارسی

hedāyat-ol motahayyerīn

تنکابنی، محمد بن محمد طاهر، ق۱۳ قمری

tonekābonī, mohammad ebn-e mohammad tāher(- 19c)

تاریخ تألیف: شب جمعه آخر محرم ۱۲۴۳ق

فقه فتوایی است در احکام ارث و حبوه که میرزا محمد تنکابنی از روی رساله میرزا محمد تقی نوری انتخاب نموده است. تنکابنی در مقدمه می‌گوید: چون رساله میرزای نوری مشتمل بر

ادله و احادیث و اخبار و اقوال علما بود اخذ فتوا از آن مشکل بود، پس اصل فتوا در این رساله جمع و ضبط کردم و آن را مشتمل ساختم بر دو «فصل».
آغاز: الحمد لله الوارث غير مورث و الصلوة و السلام على خير المبعوث ... اما بعد پس می‌گوید مستغرق دریای نافرمانی ... ابن محمد طاهر محمد تنکابنی کلیجانی که این رساله‌ای است مختصره از رساله که جناب ... میرزای محمد تقی نوری ... در بیان احکام حبوه وارث زوجه از زوج تألیف فرموده بودند ... و آن را مشتمل ساختیم بر دو فصل
انجام: از برای اوست مطالبه قیمت و امتناع از عین پس قول به رخصت خلاف تحقیق و امر احتیاط ظاهر است. . هذا آخر ما اردناه الحمدلله اولاً و آخراً و ظاهراً و باطنا و اسئل الله ان يجعل سعيي مشكورا و ذنبي مغفورا بمحمد و آله.

۱. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۷۱۲/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۵گ (۶۹ر-۷۳پ)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۶۶۹]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۰۸۶/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد، تا: ۱۲۶۲ق؛ جلد: تیماج، ۸گ (۱۶۹ر-۱۷۶ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۴۴-۲۴۱]

● هداية المتحيرين / کلام و اعتقادات / فارسی
hedāya-tol motahayyerīn

لاهیجانی، احمد بن مرتضی، ق۱۴ قمری
lāhījānī, ahmad ebn-e mortazā(- 20c)

در رد بهاء و پاسخ میرزا علی اشرف عندلیب لاهیجی که کتابی در این باره نوشته بوده است. عندلیب به نوشته بهاء الدین املشی در ۱۴ تیر ۱۳۳۲ در آغاز نسخه از شاعران بنام لاهیجان است و ترجیع بند: «تا شریعت مدار شد محمود ×× مصطفی وا شریعتا فرمود»، از اوست. از پیروان میرزا علی محمد باب بوده و در روزگار ناصر الدین شاه هنگامی که عبد الله خان به نمایندگی کامران میرزا نایب السلطنه فرمانروای گیلان بوده است به گناه بابی‌گری زندانی شده و قصیده‌ای غراء برای تبرئه خود سروده است. او به قزوین و شیراز رفته بود و در قزوین قلمدان‌سازی می‌کرده و در شیراز کتابی درباره حقانیت و درستی آیین بهاء نوشته بود سپس به لاهیجان بازگشت و با کتاب خود این دین را به مردم تبلیغ می‌کرد. سید احمد آقا زاده لاهیجی این کتاب را در رد او نگاشته و به خوبی از عهده آن بر آمده است. او در آغاز با عنوان «فصل» متن نوشته عندلیب آورده سپس او را با ادب رد کرده است.

رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۳۹۰هـ
آغاز: ربنا آتنا ... و بعد در این اوان محنت اقتران که حکم حریت و آزادی گوش زد مردم گردیده جمعی از جهال و عوام الناس ندانستند معنی آن اطلاق از قید ظلم و فشار جباران است و آزاد شدن از دام رشوه خواران که سالهاست خلق بیچاره ایران گرفتار اینان بوده هیچ ضعیفی متمکن از احقاق حق خویش نبوده بلکه؛
انجام: و افکار آن حضرت مانند افکار جمیع انبیاء و اولیاء است چه آن حضرت ختام ولایت محمدیه است همچنانکه مسیح علیه السلام خاتم ولایت انبیاء و حضرت امیر المومنین خاتم مطلقه است خلاصه لم یکن ... تمام شد رساله هداية المتحيرين بر دست مصنفش در یوم جمعه هشتم شهر ربيع الثانی من شهر سنة ثلاث و ثلاثين و ثلماه بعد الالف من الهجرة النبوية على هاجرها الاف السلام و التحية حامدا مسلما و مصليا و مستغفرا ...
خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: جمعه ۸ ربیع الثانی۱۳۳۳ق، جا: رشت (گویا)؛ ۱۵۶ص، ۱۹ سطر(۸/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [رشت و همدان: ف: -۱۱۸۴]

● هداية المتحيرين / کیمیا / عربی
hidāyat-ul mutahayyirīn

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۴۷۹۰
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: -۶۰۹]

● هداية المتعبد و تاج المتهجد / فقه / عربی
hidāyat-ul muta‘abbid wa tāj-ul mutahajjid

حسن بن محمد شریف، ق۱۳ قمری
hasan ebn-e mohammad šarīf(- 19c)

در این کتاب از اعمال و مناسک ماه رمضان در دو قسم گفتگو نمود. نام کتاب در دیباچه آمده است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۳۰۸
آغاز: بسمله. و به نستعين. و هو الموفق و المعين. الحمد لله ولي الحمد و اهله و منتهى الحمد و محله المتوحد بالكبرياء و المتفرد بالالاء البدىء البديع؛ **انجام:** ختام فيه الاتمام يتضمن مسائل ... و يدل على اكثر هذه ماوراه (ناتمام است)
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۲۷گ، ۲۳ سطر(۱۴×۲۰)، اندازه: ۸×۱۴سم [ف: ۷-۲۸۰۷]

● هداية المتعلمين /-
hedāyat-ol mote‘allemīn

تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه:۳۹۸بخش۳
نسخه اصل: نسخه بادلیان؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۴گ [ف: -۱۵۸]

● **هداية المتعلمين** / نحو / عربی
hidāyat-ul mote'allemīn

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۶۴/۲

آغاز:بسمله الحمد الله علی نعمه والائه ... و بعد فهذه فوائد وافية من قوانين علم النحو ... و سميته بهداية المتعلمين.
جز ش ۲۰۶۳/۱؛ خط: نستعلیق، کا: طبیب طهرانی، حسن بن علی، تا: ۱۲۷۰ق؛ جلد: تیماج، ۲گ (۴۷پ–۴۸ر)، ۱۵ سطر(۷×۱۴)، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۱۱–۲۳۶۵]

● **هداية المتعلمين فی الطب = هدايه اخوينی = گزارش اخوينی** / طب / فارسی
hedāyat-ol mote'allemīn fe-t tebb = hedāye-ye axavaynī = gozāreš-e axavaynī

اخوینی، ربیع بن احمد، – ۳۷۳ قمری
axavaynī, rabī' ebn-e ahmad(- 984)

برای فرزند خود و به درخواست او در چندین «باب» (در سه بخش و ۲۰۰ «باب»)ساخته است. در کار خود بیشتر نظر پزشکان پیشین را با تجربه‌های خود مؤکد کرده است و باید این کتاب را چند سالی پیش از ۳۷۰ق ساخته باشد. کتاب تا قرن ششم در کنار کتاب‌های معتبر دیگر، کتاب درسی بوده است. مؤلف در آن از دو کار دیگر خود با نامهای «قرابادین» و «کتاب نبض» نام برده است.
آغاز:سپاس مرایزد راکی آفریدگار زمین و آسمان است و آفریدگار هرج اندرین دو میانست ...
چاپ: به کوشش استاد جلال متینی، مشهد، ۱۳۴۴ش، چاپ شده
[نسخه‌های منزوی ۶۰۹؛ فهرستواره منزوی ۳۷۶۴/۵]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۲۳۴–ف

نسخه اصل: ش ۲۷ فارسی بادلیان اکسفورد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: پایان ربیع الاول۴۷۸ق؛ ابوطالب عبدالله بن محمد بن ابی زید طبیب در روز پنج‌شنبه ۱۸ ربیع الثانی ۶۸۲ق آن را با نسخه‌ای مقابله نموده و خط او در آغاز و انجام نسخه هست و پسرش حسین گویا آن را خوانده و او در ۷۱۷ آن را به این پسر واگذارده است؛ تملک: فرهاد میرزا؛ آقای مینوی مقالتی درباره نسخه بادلیان در مجله یغما سال سوم ص ۴۹۷–۵۱۰ دارند. [فیلمها ف: ۱–۲۷۳]

تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه:۱۱۵بخش۳

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [ف: –۱۰۸]

تهران؛ مطالعات فرهنگی؛ شماره نسخه:ف۹۹

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [ف: –۱۷۹]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۳۸–ف

نسخه اصل: فاتح ش ۳۶۴۶؛ خط: نسخ، کا: شرف خلیفه، تا: محرم۵۱۰ق، جا: دوین، برای خزانه اسفهسالار تاج الامرا اینانج پیغوا الب طغرل بک ابی المظفر غازی بن ابی القاسم؛ تملک: حاجی عوض بن اخی بایزید مشهور به صوباشی الخضر دانشمندی از ناحیت قادآباد بحری در ۷۱۴ق؛ واقف: سلطان محمود خان؛ ۲۷۴گ [فیلمها ف: ۱–۲۷۳]

تهران؛ مطالعات فرهنگی؛ شماره نسخه:ف۹۸

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [ف: –۱۷۹]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۵۰۱

آغازاز فی ذکر المزاجات تا می‌رسید به فصل ۲۰۸؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ تملک: فرهاد میرزا؛ ۲۲۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۹/۲×۲۶/۷سم [ف: ۴–۸۴۵]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۹۷۶–ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱–۲۷۳]

● **هداية المتقين** / فقه / فارسی
hedāyat-ol mottaqīn

موسوی زنجانی، ابوالقاسم بن محمد کاظم، ۱۲۲۴ – ۱۲۹۲ قمری
mūsavī zanjānī, ab-ol-qāsem ebn-e mohammad kāzem (1809 - 1875)

رساله عملیه فتوایی است که مؤلف برای عمل مقلدین خود نوشته و آن را جلد سوم کتاب «هداية المتقين» خود قرار داده است. دو جلد قبلی این کتاب در اصول دین است.جلد حاضر را در یک «مقدمه» و چند «مقصد» و هر مقصد در چند «منهج» و هر منهج در چند «باب» و هر باب را در چند «فصل» قرار داده است.
آغاز:نحمدک اللهم یا من لایؤاخذنا بما نسینا او اخطانا انه غفور رحیم ... اما بعد چنین گوید بنده آثم درگاه پروردگار عاصم ابن محمد کاظم.
[الذريعة ۱۸۹/۲۵]

شروح و حواشی:

۱- خلاصة الهداية؛ موسوی زنجانی، ابوالقاسم بن محمد کاظم (۱۲۲۴–۱۲۹۲ق)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۳۵۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**در بیان مواضعی که تقدیم نافله از وقت خود جایز است و آن چهار موضع است ... آن عذر مرض باشد مثل مبطون و صاحب سلس البول.
شامل مقدمه و منهج اول از مقصد اول در طهارت و بخشی از منهج دوم در صلوة؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مجدول مذهب؛ جلد: تیماج، ۱۱۰گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳۸–۴۸۷]

● **هداية المجاهدين** / فقه / فارسی

hedāyat-ol mojāhedīn

بروجردی، محمد تقی بن محمد، ق۱۳ قمری

borūjerdī, mohammad taqī ebn-e mohammad(- 19c)

اهدا به: ناصر الدین شاه (۱۲۶۴-۱۳۱۳ق)

تاریخ تألیف:سه‌شنبه ۲۰ رجب ۱۲۷۳ق

جهادیه‌ای است که مؤلف برای تشویق مسلمانان به جنگ با انگلیسی‌ها که در سال ۱۲۷۳ق به بوشهر و فارس حمله کرده و قسمتی از آن را اشغال نموده بودند نوشته و تألیف آن را در سن پنجاه سالگی به پایان رسانیده است. این کتاب دارای دو «مقدمه» و سه «مقصد» و یک «خاتمه» است: مقدمه اول: در اینکه جهاد اعظم ارکان دین مبین است و ثواب جهاد و مجاهدین، شامل دو فصل؛ مقدمه دوم: در تعریف و تقسیم جهاد، شامل دو ارشاد؛ مقصد ۱. در اثبات وجوب کفایی جهاد، شامل پنج فصل؛ مقصد ۲. در کیفیت محاربه و مقاتله واقسام آن، شامل پنج فصل؛ مقصد ۳. در بیان کیفیت غنائم دارالحرب، شامل پنج فصل؛ خاتمه: در بیان احکام و شرایط ذمه و رفتار و کردار کفار ذمی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۸۶۷

آغاز:سپاس بیرون از حد گمان و قیاس خداوندی را سزاست جلت عظمته که عالم و آدم آفرید و نظام این عالم و آدم را به انزال کتب و ارسال رسل که هادی سبلند منوط و محول داشت؛ **انجام:**ختم شد رساله هداية المجاهدين در یوم سه‌شنبه شهر رجب المرجب سنه هزار و دویست و هفتاد و سه هجری بید مؤلف حقیر عاصی اقل و احقر، موجود رو سیاه درگاه الهی محمد تقی بروجردی در کمال اختلال حال و پریشانی احوال که از بدو عمر تاکنون که پنجاه سال می‌گذرد این حالت را به وحدانیت الهی خاطر ندارم. و الحمدلله اولا و آخرا و الصلوة و السلام علی محمد و آله الطاهرين صلوات الله عليهم.

خط: نستعلیق، کا: عبدالرحیم مشهور به شیخ عبدالرزاق و ملقب به پیغمبر خراسانی سبزواری، تا: ۱۲۷۳ق؛ مهر: کتابخانه محمد حسن خان اعتماد السلطنه صنیع الدوله؛ تملک: ریحان الله موسوی به تاریخ ۱۰ صفر ۱۳۲۴ با مهر «العبد ريحان الله الموسوی» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۷۲گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۲۶-۳۴۵]

● **هداية المجد الى بداية النجد** / ادبیات / فارسی

hedāyat-ol majd elā bedāyat-en najd

دانش تبریزی، لطفعلی بن محمد کاظم، ۱۲۶۸ - ۱۳۵۰ قمری

dāneš-e tabrīzī, lotf-ʻalī ebn-e mohammad kāzem (1852 - 1932)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۷۳۶

آغاز: بسمله. حمد و شکر و سپاس و منت و آفرین و محمدت خداوند را؛ **انجام:**در این جا بیش از این اشره نمی کنم.

جلد ۱، تذکر: در فهرست با عنوان «همه آجیل بشکن» و با مؤلف ناشناس آمده است؛ بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: حسین حسینی؛ نسخه برای نوجوانی مجدی نوشته شده و ظاهرا مربوط به خانواده محمد حسینخان شریف السلطنه است که مهرش در تاریخ ۱۳۱۳ و ۱۳۱۲ در صدر نسخه مشاهده می‌شود؛ واقف: محمد ایرانی، ۱۳۵۰؛ جلد: تیماج [الفبائی: -۶۱۲]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۷۶۱

آغاز:ابتدا می‌کنم به نام کسی که بود ابتداء به نامش فرض؛ **انجام:**لنقل نقطة فاء الخط فی الطائی.

جلد ۲؛ کا: سید احمد تنکابنی، تا: ۱۳۱۶ق، به نام شریف السلطنه؛ واقف: محمد ایرانی مجرد، بهمن ۱۳۵۰؛ ۶۳گ، ۹ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [الفبائی: -۶۰۹]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۹۶۷

آغاز:بسمله. بعد سپس قیل پیش ما چیز منون حرفی که؛ **انجام:**ز غم نمی خراشیم ما خوبی او به خلق گفتیم تا هر دو دروغ گفته باشیم

جلد ۳؛ کا: مرتضی حسینی، تا: ۱۳۱۶ق؛ واقف: محمد ایرانی مجرد، بهمن ۱۳۵۰؛ ۴۵گ، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [الفبائی: -۶۰۹]

● **هداية المحبة** / عرفان و تصوف، شعر / فارسی

hedāya-tol mohebba

جمالی اردستانی، جمال الدین محمد، ۸۱۴ - ۸۸۳ ؟ قمری

jamālī ardestānī, jamāl-od-dīn mohammad (1412 - 1479)

پنجمین بخش از «بیان حقایق احوال المصطفی» اوست در قالب مثنوی.این مثنوی دارای نه بخش است که هر کدام به عنوان خاصی موسومند با این نام‌ها:مصباح الارواح، احکام المحبین، نهاية الحکمه، بداية المحبة، هداية المعرفة، فتح الابواب، شرف الواصلین، مهر افروز، مرآت الافراد.

آغاز:بسمله. ای عزیز گوش بمعنی و ماینطق عن الهوی دار، و کیفیت بندگی بدان ... اسب همت زین کن ای همت بلند×× تا ز پای روح بگشاییم بند / اسب همت زین کن ای همت بلند×× تا در آرم صید دل اندر کمند ...

انجام:شکر کن ای دل که در جان حبیب ×× یافت اتمام این هدایات غریب. تم القسم الخامس من حقایق احوال المصطفی ... و یتلوه القسم السادس المسمی بفتح الابواب.الحمدلله که عبارات غریب ×× گنجید در انگشت و اشارات حبیب

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۴۰۱/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: ترمه ختائی، ۴۵گ (۱۹۲پ-۲۳۶ر)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۸-۳۳۳]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۱۱۰/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد کریم بن محمد زمان، تا: قرن ۱۳؛ جلد: میشن، ۲۵گ (۱۳۶پ–۱۶۰پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۴سم [ف: ۳–۶۳۷]

۳. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۳۱۱/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، مذهب، با سرلوح؛ تملک: امیر شمشیر عرب العاقری با مهر«بفرق دشمن شاه نجف زند شمشیر»، اسماعیل عاصم چلبی زاده؛ مهر: حسین بن هدایت الله، محمد رضا حسینی، مشیر السلطنه ۱۳۲۲، ناصرالدین شاه قاجار ۱۲۷۴؛ کاغذ: کشمیری، جلد: چرم مذهب، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸/۵×۳۱/۵سم [ف: ۳–۱۴۷]

۴. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۳۱۱/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: کشمیری، اندازه: ۱۸/۵×۳۱/۵سم [ف: ۳–۱۴۷]

● هدایة المحدثین الی طریقة المحمدیین = مشترکات الرجال = شرح جامع المقال / رجال، درایه/ عربی

hidāyat-ul muḥaddiṯīn ilā ṭarīqat-il muḥamadīn = muštarakāt-ur rijāl = š.-u jāmi‘-il maqāl

کاظمی، محمد امین بن محمد علی،– ۱۰۸۸ ؟ قمری

kāzemī, mohammad amīn ebn-e mohammad ‘alī(-1678)

وابسته به: جامع المقال فیما یتعلق باحوال الحدیث و الرجال؛ طریحی، فخرالدین بن محمد (۹۷۹–۱۰۸۷ق)

منتقی الجمان فی الاحادیث الصحاح و الحسان؛ عاملی، حسن بن زین الدین (۹۵۹–۱۰۱۱ق)

تاریخ تألیف: ۱۰۷۷ ق– ۱۰۸۵– ۱۰۸۸ق

کتابی است در علم رجال و مخصوص بیان مشترکات رجال و روات شیعه، که مؤلف به عنوان شرحی بر باب دوازدهم کتاب «جامع المقال» استادش فخرالدین طریحی با استفاده ازکتاب «منتقی الجمان» شیخ حسن صاحب معالم، نگاشته؛ شامل سه قسمت: ۱. بیان مشترکین در اسم؛ ۲. مشترکین در کنیه؛ ۳. مشترکین در نسب و لقب. هر یک از این قسمت‌ها به ترتیب الفباء است. مؤلف در دیباچه مزایای کتاب خویش را بر کتاب جامع المقال و دیگر کتب رجال متذکر گردیده است. تاریخ تألیف در برخی نسخه‌ها (همچون ۶۰۶۳ ملی) ۱۰۷۹ق، در الذریعه ۱۰۸۵ق و در برخی نسخ ۱۰۸۸ق ثبت شده است.

آغاز:بسمله. الحمد لله الذی انقذنا من شفاجرف الظنون و الاوهام لسلوک طرق اولی الوحی و الالهام ... فیقول ... محمد امین بن محمد علی الکاظمی انی نظرت فی الکتاب المسمی بجامع المقال فیما یتعلق باحوال الحدیث و الرجال الذی هو من مؤلفات شیخنا ... فوجدت فی الباب الثانی عشر منه اغلاطا کثیرة ... فتقربت الی الله باصلاح مافیه من الغلط الواضح و بیانه و تتمیم ما قصر من عباراته عن اداء المراد و تبیانه ثم انی افردت بعد ذلک هذا الکتاب و اعرضت فیه عن ذکر اغالیطه التی اتفقت له اعتمادا علی الشرح السابق له و اضفت شیئا کثیرا ممن روی عن الراوی الی ما ذکره سلمه الله لانه اقتصر فی کتابه علی النظر فی ترجمة الرجل و من روی عنه و انا نظرت فی کتاب منتقی الجمان فی معرفة الاحادیث الصحاح و الحسان للشیخ ... حسن صاحب المعالم من اوله الی آخره اعنی کتاب الحجج فمیزت الراوی برواة کثیرین و انفرد هذا الکتاب ایضا بشیء مهم و هو بیان ما وقع للکتب الاربعة للمجتهدین الثلاثة ... من السهو فی زیادة السند و نقصانه و تغیر الاسم و سمیته بهدایة المحدثین الی طریقة المحمدین و قد رتبته علی ترتیب الحروف المعجمة علی اربعة (ثلثة. ظ) اقسام القسم الاول فی استعلام من اشترک فی الاسم فقط

انجام:کما حکم العلامة بصحة طریق الصدوق الی اسماعیل بن ریاح و طریق الحسین بن زید و طریق الحرث بن المفبره هذا ما اردنا ایراده من الالفاظ التی یقع فیها الالتباس علی کثیر من الناس و فیه کفایة لمن رام الاطلاع علی درایة هذه الاوضاع و الحمدلله الاواخر و الصلاة و السلام علی خیر خلقه محمد بن عبدالله و آله الائمة لمعصومین الاطیاب الهداة.

چاپ: قم، کتابخانه آیة الله مرعشی، تحقیق سید مهدی رجائی، ۱۴۰۵ق

[الذریعة ۱۹۰/۲۵–۱۹۱؛ أعیان الشیعة ۱۳۷/۹؛ روضات الجنات ۱۳۸/۱؛ نجوم السماء ۱۴۲؛ رجال بحر العلوم ۳۳۳/۱؛ مصفی المقال ۸۴؛ کشف الحجب و الأستار /۶۰۵؛معجم المطبوعات العربیة،رفاعی ص ۳۲۴]

شروح و حواشی:

۱– حاشیة هدایة المحدثین الی طریق المحمدین؛ کاظمی، محمد امین بن محمد علی (–۱۰۸۸ق)

۱. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه:۴۰/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته، نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱شعبان۱۰۸۸ق؛ محشی با امضای «منه»؛ جلد: تیماج، ۴۶گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف مخ: –۱۸۳]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۵۶۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۱۱۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۱×۱۸/۲سم [ف: ۱–۵۹۱]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۰۹۱ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳–۳۷۲]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۸۶۸ ض

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۸۸ق [د.ث. مجلس]

۴. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۵۱۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱، در عصر مؤلف؛ مصحح، محشی از مؤلف و دیگران؛ تملک: شیخ احمد نحوی به تاریخ ۱۱۶۲ق، محمد رضا بن حاج حمزه کاظمی به تاریخ ۱۲۲۵ق، نشانی امانت از حاج میرزا حسین نوری؛ مهر: کتابخانه ضیاء الدین نوری؛ جلد: تیماج، ۷۲گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۳۳۰]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۱۱۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**باب محمد بن علی المشترک ... و یعرف انه ابن ابراهیم بن محمد وکیل النسا خیر بروایة القاب (؟)

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ محشی با نشان«س ح ی، بهاء»؛ جلد: پارچه، ۶۳گ، ۲۲سطر(۶/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۰×۱۸/۵سم [ف: ۱۱-۲۰۶۷]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۵۲۴/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۴۷گ (۲۶ر-۷۲پ)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۲/۶×۲۰/۵سم [ف: ۶-۴۶۵]

۷. اصفهان؛ مدرسه صدر خواجو؛ شماره نسخه:۵۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ واقف: ملا علی اکبر؛ ۶۶گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: -۴۹]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۲۲۴

آغاز:و نقصانه و تغییر الاسم و سمیته بهدایة المحدثین الی طریق الحمدین؛ **انجام:** و عن ابی عبدالله بغیر واسطة بخلاف محمد و انه محمد بما تقدم و حیث لاتمییز فالوقف و عن.

بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: کاظم مدیر شانه‌چی، آبان ۱۳۶۲؛ ۶۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۰/۸×۱۶/۵سم [ف: ۲۷-۲۷۸]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۶۶۸/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ مهر: «إن الله یحب المحسنین» (بیضوی)؛ ۷۷گ (۲۲پ-۹۸پ)، ۲۰سطر، اندازه: ۸/۵×۱۴/۵سم [ف: ۳۹-۶۳۷]

۱۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۹۲۱/۲

نسخه اصل: کتابخانه شیخ محمد یزدی -قم. ازباب «ثعلبه» را داراست؛ خط: نسخ، کا: محمد صالح بن محمد مؤمن حسینی سجابادی همدانی، تا: ۹ ربیع الثانی۱۱۱۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۲۴ص (۱۳-۱۳۵) [عکسی ف: ۵-۳۷۵]

۱۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۹۷

آغازو انجام: برابر

نسخه اصل: کتابخانه شیخ محیی الدین مامقانی-قم؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: جمعه سلخ ربیع الثانی۱۱۷۷ق؛ مصحح؛ ۱۱۱ص، ۲۱ سطر [عکسی ف: ۱-۳۵۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۲۹عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۳۰۵]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۷۴۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الثانی ۱۱۸۱ق؛ واقف: حاج محمد سعید اردبیلی، ربیع الثانی ۱۱۸۳؛ ۶۱گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۶-۶۳۲]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۰۳۵/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: کرمانشاهی، محمد بن عاشور، تا: ۲۴ شوال۱۱۸۲ق؛ مصحح، با قلم خوردگی؛ ۸۴گ (۱-۸۴)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۳×۱۶/۵سم [ف: ۳۰-۳۹۵]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۷۱۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲۴ صفر۱۱۸۲ق، جا: نجف اشرف؛ ۶۷گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۶-۶۳۲]

۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۳۰۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شوال۱۱۹۸ق؛ واقف: شیخ محمد صالح علامه حائری، مرداد ۱۳۵۱؛ جلد: میشن، ۷۱گ، ۱۹سطر، اندازه: ۹/۵×۱۵/۵سم [ف: ۲۷-۲۷۹]

۱۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۲۱۴/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: غلام بن محمد، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی از خود مؤلف؛ تقریظ مختصری از محمد جعفر استر ابادی؛ ۳۲گ (۱۱۵-۱۴۶)، ۳۲سطر (۱۳/۵×۲۲)، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [ف: ۲۸-۳۰۷]

۱۷. تهران؛ انجمن آثار و مفاخر فرهنگی؛ شماره نسخه:۴/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ ریز خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ابعاد متن: ۵/۵×۹، اندازه: ۹/۵×۱۴/۵سم [ف: -۱۸۱]

۱۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۷۵۴/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ مهر: «یارفیع الدرجات» (مربع)؛ ۵۳گ (۲پ-۵۴پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۵۴]

۱۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۸۳۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**و منهم الطاطری و هو علی بن الحسین و قد سبق

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۵۴گ، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [ف: ۵-۲۵۵]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۵۳۱/۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**بن الحسین الصائغ بروایة حمید عنه اقول: لم اجد فی ترجمة روایة.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۴۰گ، ۲۵ سطر

(۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۵۱-۱۸]

۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۴۴/۴-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر؛ قد فرغ مؤلفها فی اول شعبان سنه ۱۰۷۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۹۲گ (۸۳پ-۱۷۴پ)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲۲-۱۱۶]

۲۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۸۱۲/۱۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**نسأل الله تعالی لنا و لا خواننا العاقبة من الزیغ و الارتیاب و التوفیق لنا وفق له اولوالالباب، و الحمدلله اولا و آخرا ... و فرغ مؤلف هذه الکلمات ...

خط: نسخ، کا: خلف بن عسکر کربلایی، تا: ۱۲۰۸ق؛ مصحح، محشی با نشان «منه، منه ره»، مقابله شده با نشان «بلغ مقابلة»؛ ۱۰۳گ (۵۶-۱۵۸)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف: ۴۰-۲۱۳]

۲۳. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۲۵۳

خط: نسخ، کا: واعظ شوشتری، حسین بن حسن، تا: ۱۱ شوال۱۲۱۵ق، جا: کربلا؛ ۱۳۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲-۳۴۹]

۲۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۷۹۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد تقی بن محمد برغانی ساوج بلاغی، تا: ۱۲۱۹ق، جا: کربلا؛ مصحح؛ مهر: «عبده الراجی محمد علی» (بیضی)؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ ۵۳گ (۱۵۳ر-۲۰۵پ)، ۱۴-۲۳ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۸-۱۲۹] و [ف: ۲۷-۲۷۹]

۲۵. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۰۱۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۴ق؛ ۷۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱-۲۹۸]

۲۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۱۰۰۳۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: اسماعیل بن محمد جعفر بیرجندی قاینی، تا: دهه سوم رمضان ۱۲۲۵ق، جا: اصفهان مدرسه کاسه گران؛ واقف: والانژاد، شهریور ۱۳۴۸؛ ۴۸گ، ۳۹سطر، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف: ۲۷-۲۷۷]

۲۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۴۹۷/۱

خط: نسخ، کا: عباس بن عبد بن حسین بن فارس السلومی، تا: ۱۲۲۶ق؛ اندازه: ۱۰/۲×۱۹/۵سم [ف: ۶-۴۶۰]

۲۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۰۶۳

آغاز: برابر؛ **انجام:**بل القصد الوقوف علی الصواب و حصول الثواب نسئل الله نع لنا و لاخواننا العافیة من الزیغ و الارتباب و التوفیق ...

خط: نسخ، کا: محمد بن المؤتمن، تا: ۱۲۳۳ق؛ محشی با نشان «منه دام [رمز مؤلف] و ابوعلی»؛ یادداشت ابن عارف طبرسی بارفروشی مورخ ۱۲۵۶؛ جلد: تیماج مذهب، ۶۵گ (۱۳۹پ-۲۰۳)، ۲۱سطر (۹/۵×۱۴/۳)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [رایانه]

۲۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۷۵۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: ۱۲۳۹ق؛ جلد: تیماج، ۵۷ص، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳۷-۲۹۳]

۳۰. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۰۱

خط: نسخ، کا: بندارادی یزدی، محمد علی بن ابراهیم، تا: ۱۳ ربیع الثانی۱۲۴۲ق [ف: ۳-۱۱۱]

۳۱. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۳۴۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۸ق؛ ۱۰۹گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۲۰۴]

۳۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۰۲۳/۱۱

خط: نسخ، کا: آقا بابا شهمیرزادی، تا: ۱۲۵۵ق؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ جلد: تیماج، ۴۳گ (۱۲۲ر-۱۶۴پ)، ۲۵سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱۱-۲۸]

۳۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۶۷۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۷ ذیقعده۱۲۵۵ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۸۶گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۳۱-۴۸]

۳۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۵۶۶/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوب، کا: کوهپائی اصفهانی، احمد بن محمد، تا: صفر۱۲۵۶ق؛ ۵۸گ (۲۵ر-۸۲ر)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵/۳×۲۷سم [ف: ۶-۴۹۳]

۳۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۸۱۶/۳

خط: نسخ، کا: عبدالحسین شرارة، تا: سلخ ذیقعده۱۲۵۹ق؛ ۳۳گ (۲۶۹پ-۳۰۱پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۳-۱۲]

۳۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۹۳۷/۳

خط: نستعلیق، کا: محمد بن عبدالخالق، تا: رجب۱۲۶۳ق؛ مصحح، محشی، در برگ آخر اشعاری به عربی به خط «محمد بن ابی القاسم حسینی قزوینی» در ۱۸ رمضان ۱۲۸۴؛ ۵۶گ (۱۴۱پ-۱۹۶ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۵۴]

۳۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۱۳۸/۲

خط: نسخ، کا: محمد جواد بن محمد حسن دهنوی سمیرمی، تا: رجب۱۲۶۷ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۶۹گ (۲۸پ-۹۶پ)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۸-۳۶۷]

۳۸. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۴۲۴/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد جواد، تا: ۱۲۶۷ق؛ ۵۹گ (۲۸-۸۶)، ۱۷ سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۴-۲۰۰۴]

۳۹. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۳۶/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسین بن سید محمد حسینی، تا: پنج‌شنبه ۴ ربیع

الثانی۱۲۷۵ق؛ جلد: تیماج مذهب [ف: ۱-۳۲۶]

۴۰. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۷۵۹/۸

خط: نسخ، کا: موسوی خوانساری، محمد، تا: ۱۲۸۴ق [ف: ۳-۱۹]

۴۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۸۵۲/۷

خط: نسخ، کا: خوانساری، اسماعیل بن عبدالله، تا: ۱۲۹۴ق؛ ۱۰۴گ (۶۱۶ر-۷۱۹ر)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۲۳-۴۱]

۴۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۲۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ متوسط، کا: حسین موسوی، تا: ۱۳۲۰ق؛ کاغذ: اصفهانی، ۳۳۷ص، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۴-۳۲۲]

۴۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۵۵۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: احمد بن محمد رضا حسینی خوانساری، تا: ۲۸ محرم۱۳۳۴ق؛ مصحح، محشی به امضای «منه ره» دارد؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۴۶گ (۲۶۲پ-۳۰۷ر)، ۲۲سطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [اهدائی رهبر: ۸-۱۳۰] و [ف: ۲۷-۲۷۸]

۴۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۹۳۱/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**و منهم الطاطری و هو علی بن الحسن و قد سبق

خط: نسخ، کا: عبدالله موسوی اشتهاردی، تا: ۱۳۶۲ق؛ ۷۸گ (۲۶۷پ-۳۴۴پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۳سم [ف: ۸-۱۲۵]

۴۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۱۳۴

خط: نسخ، کا: سید شرف الدین علی حسینی مرعشی نجفی حائری، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۲۶گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۸-۳۶۲]

۴۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۲۴۹/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن محسن علی لاری، بی‌تا؛ ۹۵گ (۳۵-۱۲۹)، ۱۹ سطر(۸×۱۶/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۵-۵۴]

۴۷. اصفهان؛ مکتبة الزهراء؛ شماره نسخه:۶۴

آغاز:الکوفی باب ابراهیم المشترک بین الثقة و غیره

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: نزدیک عصر تألیف؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۱۷گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: -۵۱]

۴۸. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۲۵۸

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۹۸گ، اندازه: ۱۳×۳۲سم [ف: ۲-۳۵۲]

۴۹. مشهد؛ مدیر شانه چی؛ شماره نسخه:۱۴۵

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ قطع: ربعی [نشریه: ۵-۶۱۱]

۵۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۲۰۷-عکس

نسخه اصل: نسخه سیدمحمد علی طباطبائی قاضی. رساله یازدهم مجموعه؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۴۴گ [فیلمها ف: ۳-۲۴۵]

۵۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳/ ۷۷۶۵ -۵۲/۱۰۵

آغاز:برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۵۱گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۸-۴۸۷۱]

۵۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۸۲۲/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسن بن محمد، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۷۳گ (۱پ-۷۳ر)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۲۸۹]

● هدایة المذنبین / تاریخ معصومین / فارسی

hedāyat-ol moznebīn

سامنی ملایری، نصرالله بن محمد علی، ق۱۴ قمری

sāmenī malāyerī, nasr-ol-lāh ebn-e mohammad ʻalī(-20c)

تاریخ تألیف: ۱۳۱۳ق

کتابی است در تاریخ حضرات معصومین مشتمل بر «مقدمه» و پانزده «باب» و «خاتمه» که بیشترین بخش آن به پیامبر اعظم اختصاص دارد: باب ۱. ذکر حالات حضرت خاتم در سه «مجلس»: ۱) آفرینش و خلقت نور آن جناب، ۲) فضایل و بعثت و تجارت آن حضرت، ۳) در هجرت و غزوات و رحلت آن جناب؛ باب ۲. ذکر حالات یعسوب الدین ... در سه مجلس؛۳. ذکر حالات حضرت بتول؛۴. ذکر حالات امام ممتحن حضرت امام حسن علیه السلام؛۵. ذکر حالات گلگون قبای صحرای نینوا ...؛۶. ذکر حالات سید الساجدین ...؛۱۳. ذکر حالات حضرت امام حسن عسکری علیه السلام؛۱۴. ذکر حالات قائم آل محمد ...؛۱۵. ذکر خروج کنندگان جهت انتقام خون حضرت سیدالشهداء در سه «مجلس»: ۱) خروج سلیمان صرد خزایی، ۲) خروج مختار بن ابوعبیده ثقفی، ۳) خروج ابوالعباس احمد سفاح ... و خروج امیر تیمور گورکانی و تخریب شهر دمشق.مؤلف این کتاب را در زمان سلطنت مظفرالدین شاه قاجار (۱۳۱۳-۱۳۲۴ق) و ولایت شاهزاده محمدمیرزا بر ملایر، تویسرکان و نهاوند در سال ۱۳۱۳ق به خواهش دوستان خود آغاز نموده است و در فصل پانزدهم، شهادت حضرت مسلم بن عقیل را به خواهش مخدومی از آغاز خلافت یزید ملعون تا شهادت جناب مسلم به نظم کشیده است و در چند جای آن منظومه از تخلص مجرم استفاده نموده است.

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... اما بعد این حقیر فقیر سرا پا تقصیر ... مشتاق سعادت جاودانی به حول و قوه یزدانی با قلت بضاعت و پریشانی ... در ذکر حالات حضرت خیرالانامی و جناب علی عمرانی و اولاد الطیبین ...

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۳۹۸/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**عایشه بر اشتری سوار شده ... بسته بود و دشنام میداد بنی هاشم بی تاب شدند خواستند نزاع کنند ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: حدودقرن۱۴؛ افتادگی: انجام؛ مهر: «ابوالقاسم» (بیضی)، «برتو مبارک بادا» (دایره‌ای)؛ ۲۶۳گ، ۲۶ سطر (۱۷×۳۰)، اندازه: ۲۲×۳۵سم [ف: ۴۱-۵۶۱]

● **هدایة المرتاب و غایة الحفاظ و الطلاب = السخاویة = متشابهات القرآن** / محکم و متشابه، علوم قرآن / عربی
hidāyat-ul murtāb wa ġāyat-ul ḥuffāẓ wa-ṭṭullāb = as-saxāwīya = mutašābihāt-ul qur'ān

سخاوی، علی بن محمد، ۵۵۸ – ۶۴۳ قمری
saxāvī, 'alī ebn-e mohammad (1164 - 1246)

چاپ: استانه، ۳۹ص، ۱۳۰۶ق ودرمصر کراراچاپ شده.
[کشف الظنون ۲۰۴۱/۲؛ الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی، علوم قرآنی ۲۴۸/۱؛ سرکیس ۱۰۱۴/۲؛ الاوقاف العامة ۱۳۰/۳]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۱۶۳/۴
آغاز:قال السخاوی علم ناظماً×× کان له الله الرحیم راحماً؛ **انجام:**و صلوات ربنا العظیم×× علی النبی الطاهر الکریم / و رحم الله امرء دعا لی×× برحمة منه و حسن حالی
خط: نسخ، کا: محمد بن سالم بن محمد بن سالم بن سعید بن عمر العذری العوسجی بلداً و الشافعی مذهباً، تا: ۹ رمضان۸۵۶ق؛ ۶ص (۱۰۰–۱۰۵)، ۳۱سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۶سم [ف: ۳۵-۱۶۶]

● **هدایة المرتاض فی علاج الامراض = کناش الحلی** / طب / عربی
hedāyat-ol murtāḍ fī 'ilāj-il amrāḍ = kunnāš-ul ḥillī
کتاب در بیماری‌های آشکار و نهان اندامها است از سر تا پا و مؤلف آنرا برای خودش ساخته است.

تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه:۳۱۲
آغاز:بسم الله الرحمن الرحیم. الحمد الذی ابتدع الکاینات و اتقن صنع الموجودات؛ **انجام:**فانها یطرد الحیوانات منها کما ذکر و الحمد لله رب العالمین و صلی الله ... الطاهرین ... قد فرغ ... هذا الکتاب المعروف بالکناش الحلی للشیخ الفاضل
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ ۵۱۰ص، ۲۳سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [نشریه: ۳-۳۸۶] و [ره آورد، ص ۴۶۸]

● **هدایة المرید بجوهرة التوحید** / کلام و اعتقادات / عربی
hedāyat-ol murīd bi-jawharat-ut tawḥīd

لقانی، ابراهیم بن ابراهیم، – ۱۰۴۱ قمری
laqānī, ebrāhīm ebn-e ebrāhīm(- 1632)
وابسته به: جوهرة التوحید؛ لقانی، ابراهیم بن ابراهیم (–۱۰۴۱ق)
تاریخ تألیف: غره صفر ۱۰۲۹ق
شرح منظومه اعتقادی خود مؤلف به نام «جوهرة التوحید» است. وی پیش از این گزارش دو شرح دیگر با نام‌های «عمدة المرید لجوهرة التوحید» و «تلخیص التجرید» بر آن منظومه نوشته بود. این کتاب شرح سوم اوست که آن را برای نوآموزان ساده و مختصر کرده است با عناوین «ص، ش» در مواضعی که بحث و شرح او دامنه دار می‌شود از آنها با عناوین «تنبیهات» یاد می‌کند. خود وی در مقدمه می‌نویسد:«فان افضل العلوم علم دین الله تعالی و شرائعهما ... و قد وضعت فیه منظومتی المسماة بجوهرة التوحید لانها حوت من بدائعه ما هو کالفریدةفی العقد الفرید من الجید و شرحتها قبل هذا شرحین جلیلین. احدهما عمدة المرید و ثانیهما تلخیص التجرید ثم ادرکتنی رحمة الضعاف فثنی عنان القلم الیهم حب الاسعاف حین طلب منی جماعة من الاخوان ... شرحاً لها لا یکون قاصراً عن افادة القاصرین خالیاً عن الاسهاب و الاطناب و عما یصعب فهمه من الایجاز علی المبتدین و غیر الممارسین لیعم نفعه العباد».
آغاز:الحمد لله علی صلاته ×× ثم سلام الله مع صلاته / علی النبی جاء بالتوحید×× و قد خلا الدین عن التوحید.الحمدلله الذی تفرد بوجوب وجوده ففاضت الحوادث کلها عن کرمه وجوده و الشکر له علی نعمتی الوجود و الاسلام ... اما بعد فان افضل العلوم علم الدین الله تعالی و شرائعه فان به حفظ الایمان و الاسلام ... ص. بسمله.ش. افتتح کتابه کتابه و ان کان شعراً علی الرجح بالبسملة لان الجمهور علی طلبها فیه ما لم یکن محرماً او مکروهاً **انجام:**و هنا ذکرت جملة الفرق الثلاث و سبعین من تلخیص التجرید. اللهم ربنا عما وفقتنا لوضع ما الهمتنا و جمع ما علمتنا تفضل علینا ... و صحبه و اهل طاعته اجمعین. سبحان ربک رب العزة عما یصفون و سلام علی المرسلین و الحمدلله رب العالمین

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۶۱۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ ترکی، کا: حاج احمد بن یوسف غموقی هیمی، تا: ۱جمادی الاول۱۲۲۸ق؛ با دو واسطه از روی خط مؤلف کتابت شده، به امر مطاع حاجی حسن افندی شروانی در جل فیت، مصحح، محشی؛ تملک: عبدالرحمن شماخی در ۱۲۴۴ق با مهر «عبده الراجی عبدالرحمن» (هشت ضلعی)؛ انتقالی از مدرسه آیت الله بروجردی شهر ری در اردیبهشت ۱۳۷۰؛ جلد: مقوا، ۲۲۸گ، ۱۸سطر (۱۱/۵×۱۷)، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۰-۶۸]

● **هدایة المرید للسبیل الحمید** / عرفان و تصوف / عربی
hidāyat-ul murīd lil-sabīl-il ḥamīd

صدیقی بکری، شمس الدین محمد بن محمد، ۹۳۰ – ۹۹۴ ؟ قمری
sadīqī bakrī, šams-od-dīn mohammad ebn-e mohammad (1524 - 1586)
در علامات عارف ربانی و حالات عرفانی شیوخ و مرشدین، که در دو مجلس بر بکری وارد شده (الهام شده) و آنها را در این رساله نگاشته است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۸۳۵/۷
آغاز:حمداً لمن نوع لعباده مشاهد و جوده لیعرفوه لذاته و منوع لعباده انفاس شهوده لیصفوه بصفاته؛ **انجام:**أعان الله اتباعنا علی التخلق بها و أذاقنا و ایاهم صفوة کأس الایناس علی ید سید الناس
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۶گ (۲۵پ–۳۰ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۰-۲۱۷]

← هدایة المسافرین ◁ هدیة المسافر

● **هدایة المستبصرین** / شرح دعا / عربی

hidāyat-ul mustabsirīn

صدر الافاضل، احمد بن سلطانعلی، - ۱۳۴۳ قمری

sadr-ol-afāzel, ahmad ebn-e soltān'alī(- 1925)

وابسته به: دعاء عرفه؛ حسین بن علی (ع)، امام سوم (۴-۶۱ق)

تاریخ تألیف: جمادی الثانی ۱۳۳۸ق

شرح مزجی متوسطی است بر دعای حضرت امام حسین علیه السلام که در روز عرفه آنرا خوانده «الهی انا الفقیر فی فنای و لا اکون فقیراً فی فقری». در این شرح به مطالب ادبی و اعتقادی بیشتر عنایت شده است.

آغاز: الحمدلله المبدع للمبتدعات بلا رویة و المبدی للمبتدءات من غیر آلة فکریة الذی تجلی بفیضه الاقدس فی الاعیان

انجام: و ینفعنی زاداً فی المعاد، و الحمدلله أولا و آخراً و ظاهراً و باطناً، و کان الفراغ بید مؤلفه الفقیر ...

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۳۴۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ دارای تقریض حاج میرزا ابوالحسن محقق (گیلانی) و علی حسنی حسینی و تاریخ درگذشت مؤلف به خط محمد علی بن ابراهیم الشریف (شب جمعه ۲۷ رجب ۱۳۴۳)، مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۲۴گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۱۴-۱۲۸]

● **هدایة المسترشد** / کلام و اعتقادات / فارسی

hedāya-tol mostaršed

تونی بشروی، علی اکبر بن عبدالله، ق۱۲ قمری

tūnī bošravī, 'alī akbar ebn-e 'abd-ol-lāh(- 18c)

تاریخ تألیف: غره رجب ۱۱۱۰ق

[فهرستواره منزوی ۶۰۹/۹]

مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۹۳ فیاض

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ سپاهانی؛ جلد: تیماج، ابعاد متن: ۱۰×۱۶، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: -۲۴۶]

تهران؛ فیاض؛ شماره نسخه:۶۲

همان نسخه بالا؛ کاتب = مؤلف، تا: ۱۱۱۱ق [نشریه: ۷-۷۰۱]

● **هدایة المسترشد** / کلام و اعتقادات / فارسی

hedāyat-ol mostaršed

کرمانی، محمد بن محمد کریم، ۱۲۶۳ - ۱۳۲۴ قمری

kermānī, mohammad ebn-e mohammad karīm (1847 - 1906)

وابسته به: هدیة النملة الی مرجع الملة؛ کوثر علیشاه، محمد رضا بن علینقی (۱۲۶۱-۱۳۱۸ق)

تاریخ تألیف: ۱۱ ربیع الاول ۱۳۱۱ق

وی آن را در پاسخ «هدیة النملة الی مرجع المله» محمد رضا همدانی که در برخی از مسائل به گروه شیخیان خرده‌گیری کرده بود، نوشته است.

آغاز: بسمله، حمدله، صلات. اما بعد، مدت زمانی قبل از این یکی از دوستان مؤمنین اجزائی فرستادند نزد این خادم ملت ...

انجام: و لیس باول قارورة کسرت فی الاسلام. و السلام علی من اتبع الهدی. و قد حصل الفراغ ...

چاپ: هند، بمبئی، ۱۳۱۲ق، سنگی، رقعی، ۲۶۵+۵ص، به سعی و اهتمام آقا میرزا محمد علی صاحبتاجر کاشانی بن محمد حسن بن حاجی محمد علی بن حاجی عبدالباقی

[الذریعه ۱۹۲/۲۵و ۲۱۵/۲۵: هدیة النملة؛ مشار فارسی ۵۴۶۳/۵: نشانی ۱ چ؛ فهرستواره منزوی ۶۰۹/۹]

شروح و حواشی:

۱- المکواة المکیة علی خراطیم الخانیة؛ کوثر علیشاه، محمد رضا بن علینقی (۱۲۶۱-۱۳۱۸ق)

۲- هدایة المسترشدین (ترجمة)؛ حسینی زنوزی، محمد باقر بن محمد (قرن ۱۴)

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۴۳۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ پخته، کا: محمد بن محمد حسن چترودی، تا: ۱۱ ربیع الاول۱۳۱۱ق؛ ۳۵۱ص (۱-۳۵۱) [ف: ۱-۲۶۹]

● **هدایة المسترشدین** / فلسفه / عربی

hedāya-tol mustaršidīn

اصفهانی، محمد بن محمد زمان، قرن ۱۲ قمری

esfahānī, mohammad ebn-e mohammad zamān(- 18c)

تاریخ تألیف: ۱۱۶۶ق

کتاب در نفی حیز و مکان از حقتعالی است و تأویل آیات و روایاتی که ظاهر آن مفهم این معنی است. از دیباچه فهمیده می‌شود که یکی از معاصران مؤلف مدعی شده است که اسناد حیز و مکان را به خدا در برخی از آثار از آیات و اخبار نمی‌توان از مجاز دانست بلکه باید حمل بر حقیقت کرد و گفت خدا را نیز مکانی استاما نه همچون مکان موجودات جسمانی، و نسبت حق به حیز خود نه همچون نسبت اجسام است به چیزهای خود و این سخن را از آیه استوا و نظایر آن به دیگر آیات و اخباری که از سمع و بصر وید خداوند یاد کرده‌اند کشانیده است. در برخی از عبارات معاصره مزبور که مؤلف نقل کرده، چنین آمده است که مکان خداوند مرتبه ظهور ذات اوست لذاته بذاته، و مؤلف در پاسخ او می‌گوید، لغتمکان هیچگاه بدینمعنی

به کار نرفته و اگر اصطلاحی خاص از مدعی است نیز، وضع این اصطلاح نارواست و جسارت در دین است و در حقیقت با سخن مجسمه (که نجاست آنان مورد اختلاف بین علماء شیعه است) تفاوتی ندارد. کاشانی در سراسر رساله از سخنان علماء بزرگ و فلاسفه و متکلمین خاصه از میرداماد و دیگر معاصران و نیز خطب و اخبار و آثار، بر بطلان اسناد حیز به حق به جمیع وجوه شاهدها آورده است.

آغاز:بسمله الله اکبر من ان یوصف بالاین و الحیث و المکان و الصلوة و السلام علی الهداة الی ارکان الایمان ثم ان بعض من وقع فی عصرنا هذا الذی شاع الجهل فیه و ذاع و اندرس الحق و انطمس الدین وضاع ممن یقع فی العلماء الاعلام و ینقم من کلام الافاضل العظام حیث لایقدر ان یحوم حوله و لایستطیع ان یدرک منه المرام یترفع بذلک عند الهمج ... حتی قطع بان لله جل سلطانه اینا لاکالایون اتخذ خلاف القوم شعاره ...

انجام:و اذ قدوفقنا فصد عنا بما امرنا به من هدایة المسترشدین و تخطئة المبلکفین ... و قد صادف فراغ افقر المربوبین ... محمد بن محمد زمان ... حتی ینفی عن هذا الدین تحریف الغالین ... حشرهم فی زمرة المتقین فی بعض شهور السادسته بعد الستین من الثانیة بعد الف سنین من مهاجرة اشرف المرسلین علیه و آله الصلوة و السلم ابد الابدین و دهر الداهرین.

[الذریعه ۳۱۳/۵؛ مکتبة امیرالمومنین ۵۴۵/۴]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۳۱۹/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسین بن محمد علی خوراسکانی، تا: ۱۱۶۵ق؛ مجدول، مصحح، محشی از مؤلف؛ جلد: تیماج، ۱۷گ (۶۹پ-۸۵ر)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷×۲۸/۵سم [ف: ۱۱-۳۰۹]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۹۶۶/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد حسین بن محمد علی، تا: ۱۱۷۲ق؛ کاغذ: سمرقندی، ۳۱ص (۳۴-۶۴)، اندازه: ۱۵/۵×۲۵/۵سم [ف: ۹-۶۷۶]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۴۳۷

مجلد نخستین؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۹ شوال۱۲۶۴ق؛ از «بسمله. حمدله ... قوله الفقه فی اللغة الفهم کما نص علیه الجوهری و غیره» آغاز می‌شود و مجلد دوم باید «بحث دلالة الامر علی الوحدة او التکرار» باشد؛ قطع: ربعی [ف: ۱۷-۱۳۵]

۴. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۰۳/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی با رمز صح؛ مهر: «عبده محمد رضا ۱۲۲۳»؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۴گ، ۱۷ سطر (۶/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۱-۲۶۷]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۵۰۳/۲

همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۷۴]

۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۸۹۲/۱-۵۹/۱۱۲

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۴گ (۱-۲۴)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۸-۴۸۷۳]

● هدایة المسترشدین / شرح حدیث / عربی

hedāya-tol mustaršidīn

آل ابی خمسین، محمد بن حسین، ق۱۳قمری

āl-e abī xamsīn, mohammad ebn-e hoseyn(- 19c)

رساله‌ای است در شرح حدیث مشهور و منقول از امام صادق علیه السلام که «العبودیة جوهرة کنهها الربوبیة فما فقد فی العبودیة وجد فی الربوبیة و ما خفی فی الربوبیة اصیب فی العبودیة» که شخصی به نام «مولی احمد بن حاجی محمد» از مؤلف درخواست شرح آن را نموده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۴۶۱/۲

آغاز:الحمد لله الذی خلق الخلق لمعرفته و اوجدهم لعبادته و جعل حقایقهم صفة ربوبیته لیوصلهم بذلک الی درجات کرامته و مراتب القدس من آثار رحمته

نسخه اصل: کتابخانه شخصی – بحرین؛ خط: نسخ، کا: حسین بن علی ابی خمسین احسائی، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ ۳۵ص (۲۴-۵۸) [عکسی ف: ۴-۲۸۶]

● هدایة المسترشدین (ترجمة) / کلام و اعتقادات / عربی

hidāyat-ul mustaršidīn (t.)

حسینی زنوزی، محمد باقر بن محمد، قرن ۱۴ قمری

hoseynī zonūzī, mohammad bāqer ebn-e mohammad(-20c)

وابسته به: هدایة المسترشد؛ کرمانی، محمد بن محمد کریم (۱۲۶۳-۱۳۲۴ق)

تاریخ تألیف: ۲ شعبان ۱۳۲۱ق

حاج محمد خان کرمانی کتابی فارسی در رد کتاب «هدیة النملة الی مرجع الملة» حاج آقا رضا واعظ همدانی نوشته بود به نام «هدایة المسترشد»، آن کتاب را زنوزی به دستور کرمانی به عربی برگردانده است.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۸۴۸

آغاز:الحمدلله الذی ارسل الرسل و اوضح السبل و اعلی کلمته حیث اقام حجته و جعله آیة لتفریده؛ **انجام:**و لعنة الله علی اعدائهم و الناصبین لشیعتهم و منکری فضائلهم سرمدا.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰۸گ، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲۳-۳۶]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۶۳۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ پیش نویس مؤلف می‌باشد، با خط خوردگی و تصحیح؛۱۲۷گ، اندازه: ۱۶/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۷-۹۴]

● **هدایة المسترشدین** / عرفان و تصوف / فارسی
hedāya-tol mustaršidīn
خراسانی یزدی، غلامرضا، ق۱۴ قمری
xorāsānī yazdī, qolām rezā(- 20c)
تاریخ تألیف: ۱۳۳۴ق
در ترجمه ظاهری نماز بنا بر فتوای استادش شیخ محمد باقر شیرازی اصطهباناتی و سپس شرح مفصل نماز باطنی با مقدماتش که عمده آنها ایمان به خدا و رسول و ائمه علیهم السلام و به روز جزا.
آغاز:سپاس بیرون از قیاس سزاوار آن بارگاهی است که خرد خردبین در اوخار و زبون است و اوهام پرده نشینان عالم قدس و عقول نا رسیده در احاطه صفاتش حیران و بی رهنمون ...

چاپ: به تحقیق جعفر اشکوری،توسط مجمع ذخائر اسلامی، ۱۳۸۴ش

یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه:۱۱۰
آغاز:برابر
خط: نسخ، کا: میرزا محمد، تا: ۲۴ ربیع الثانی۱۳۴۱ق؛ ۲۴۲گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱-۸۹]

● **هدایة المسترشدین** / کلام و اعتقادات / عربی
hidāyat-ul mustaršidīn
مزیدی، حسن بن عبدالله، ق۱۴ قمری
mazyadī, hasan ebn-e ‘abd-ol-lāh(- 20c)
تاریخ تألیف: سه‌شنبه ۶ ذیحجه ۱۳۰۰ق
می‌گوید که به مسافرت عراق رفتم، و یاران شیخی خود را به دو گروه همدانی و کرمانی یافتم، که همدیگر را تکفیر می‌کنند، از آن میان رساله‌هایی از جناب میرزا محمد باقر اصفهانی همدانی به دستم رسید که جناب آقا محمد خان را به الحاد و زندقه نسبت داده است پس من اندوهگین شده این را در آشتی آنان نگاشتم. با «مقدمه»ای در چند «فصل». نام کتاب از رویه عنوان برداشته شد. به هر روی جز «هدایة المسترشد» حاج محمد کرمانی است.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۶۴۰-عکسی
آغاز:نحمدک اللهم یا من بصرتنا ع الفتنة الرشادو اریتنا فی ... و بعد، فیقول اقل الخلیقة و اللاشیئ ... حسین بن عبدالله المرندی؛ **انجام:**و قد وقع الفراغ ... الثلاثا الذی هو سادس من شهر ذی الحجة الحرام سنة الثلاثمایة بعد الالف ... علی ید منشؤها و مؤلفها ...
خط: نسخ روشن، کا: محمد جعفر بن حسن بن جعفر خوبی، تا: سلخ ربیع الاول ۱۳۰۱ق؛ ۲۷۶ص، ۱۴سطر(۱۴×۲۲)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [عکسی ف: ۱-۴۰۷]

● **هدایة المسترشدین** /-
hedāyat-ol mostaršedīn

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۴۰۷
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مصطفی حسینی؛ ۲۲۲گ، اندازه: ۲۰/۵×۳۲سم [رایانه]

● **هدایة المسترشدین** / متفرقه / عربی
hedāya-tol mustaršidīn
درچگونگی استخاره با قرآن مجید واینکه درشرع مقدس اسلام این موضوع آمده با کیفیت‌های مختلف، وگفته‌های بعضی از علما را نیز می‌آورد و درباره آنها گفتگو می‌کند.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۸۷۶/۷-۱۹/۲۰۶
آغاز:بسمله الحمدلله والصلاة علی محمد وآله فبعد الاستخارة بالقرآن المجید ولها طرق الطریق الاول وهو اشهر جمیع الطرق المسمی باستخارة اول الصفحة؛ **انجام:**فهم داخلون تحت کلام مولانا علی همج رعاع لا یعبأ الله بهم أتباع کل ناطق وناعق
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۱۴گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۸-۴۸۷۳]

● **هدایة المسترشدین (ظ)** / کلام و اعتقادات / فارسی
hedāyat-ol mostaršedīn
رساله‌ای مختصر در اصول دین است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۳/۱ معزی
آغاز:بسمله. کتاب التوحید و در آن مقدمه است و چندین هدایت و خاتمه. مقدمه بدان که توحید اقرار و اعتقاد به وجود خدای تعالی که واجب الوجوذ و خالق کل موجودات است؛ **انجام:**پنجم از اصول دیت معاد است یعنی باید اقرار و اعتقاد کرد به این که حق تعالی این بدنها را بعد از مردن و پوسیدن و خاک شدن زنده خواهد گردانید و هر یک را به جزای خود خواهد رسانید.
خط: تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۶گ (۱۵ر-۲۰ر)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۳۹-۱۳]

● **هدایة المسترشدین الی طریقة المجتهدین** / اصول فقه / عربی
hedāya-tol mustaršidīn ilā ṭarīqat-il mujtahidīn
حسینی، عبدالنبی بن محمد
hoseynī, ‘abd-on-nabī ebn-e mohammad
این رساله ضد اخباری نیز در الذریعه معرفی شده است.
[الذریعه ۱۹۳/۲۵]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۸۰۸/۱۶
آغاز:الحمدلله الذی ابدع القواعد و ارکان الاصول و افترع القوانین ... اما بعد فیقول ... عبدالنبی بن محمد الحسینی؛ **انجام:**مثل الذین کفروا کمثل ینعق و قال: ام تحسب ان اکثر
خط: نسخ بدخط، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۶گ (۹۸-۱۰۳)، ۱۹سطر (۸/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۳سم [ف: ۱۷-۲۲]

● **هداية المسترشدين فی اصول الدين** / کلام و اعتقادات / فارسی
hedāya-tol mostaršedīn fī osūl-ed dīn
قزوینی، ابوتراب بن حسین،- ۱۲۶۰ قمری
qazvīnī, abū-torāb ebn-e hoseyn(- 1844)
مختصری است در اصول دین که به درخواست بعضی از احباب تألیف شده و دارای هفت «باب» است و هر بابی دارای چند مطلب: باب ۱. در اثبات لزوم تحصیل عقاید خمسه؛ ۲.اثبات وجود صانع سرمدی؛ ۳.توحید و صفات ثبوتیه و سلبیه؛ ۴.عدل؛ ۵.نبوت؛ ۶.امامت؛ ۷.معاد.
آغاز:سپاس بی قیاس سرمدی مرواحد لا شریک له راست که ذوات و صفات و شؤنات خلیقه را.
انجام:فعلیک بالجد و الاجتهاد فی معرفتهم حتی تقطع الطریق الی الله بالحکمة العلمیة الشهودیة و العملیة.
[فهرستواره منزوی ۹/۶۱۰]

۱. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۲۷۰/۶**
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: اسماعیل بن اقاسی اشتهاردی، تا: چهارشنبه ۸ ذیقعده۱۲۶۲ق؛ ۴۷گ (۷۶پ-۱۲۲پ)، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۶-۲۵۶]
۲. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲/۵ خوئی**
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ ۷۲ص (۱۸۸-۲۵۹) [ف: ۷-۴۰۰]

● **هداية المسترشدين فی رد المضلين** / کلام و اعتقادات / فارسی
hedāyat-ol mostaršedīn fī radd-el mozellīn
کاشانی، محمد تقی بن حسین، ۱۲۳۶ - ۱۳۲۱ قمری
kāšānī, mohammad taqī ebn-e hoseyn (1821 - 1903)
وابسته به: میزان الحق؛ هانری مارتین (۱۸۱۰-۱۸۸۳م)
تاریخ تألیف: شب ۲۴ محرم ۱۳۰۳ق
در پاسخ گفته‌های (هنری مارتن) پادری انگیسی درباره قرآن کریم و دین اسلام و حضرت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم، در کتابی که آنرا «میزان الحق» نامیده است. این کتاب دارای هشت فصل می‌باشد.
آغاز:الحمدلله رب العالمین ... چون جمعی از اهل علم سؤالی نموده بودند و جواب آن لازم بود.
انجام:از روی حقیقت طالب حق باشند و خالی از غرض و عناد و صاحب انصاف باشند کفایت می‌کند.
چاپ: طهران، سنگی، بی ناشر، ۱۳۱۲ق، خشتی، ۳۶۸ص
[فهرستواره منزوی ۹/۶۱۰]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۶۶۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۳۱۷گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۷×۲۰/۵سم [ف: ۷-۲۴۲]

● **هداية المسترشدين فی شرح تبصرة المتعلمين** / فقه / عربی
hidāyat-ul mustaršidīn fī š.-i tabṣirat-il muta‘allimīn
ممتاز العلماء، محمد تقی بن حسین،۱۲۳۴-۱۲۸۹ قمری
momtāz-ol-‘olamā’, mohammad taqī ebn-e hoseyn (1819 - 1872)
وابسته به: تبصرة المتعلمین فی احکام الدین؛ علامه حلی، حسن بن یوسف (۶۴۸-۷۲۶ق)
شرح مفصل و مزجی بر کتاب تبصرة المتعلمین علامه حلی می‌باشد.

۱. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۹۸۱**
آغاز:بسمله. حمدله. اما بعد فیقول العبد المذنب الراجی ... بسمله. الباء اما للاستعانه او للملابسة و ربما یرجح؛ **انجام:**و ان یقنت انک لم تنم وضوئک فاعد علی ما ترکت یقینا حتی یأتی علی الوضوء.
از کتاب طهارت تا مبحث شک در افعال وضو؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، مقابله شده، دارای بلاغ؛ اهدایی: رهبری، فروردین ۱۳۷۲؛ جلد: مقوا، ۸۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۷/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۸۰۳]
۲. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۹۷۶**
آغاز: بسمله، الحمدلله دیان یوم الدین و الصلوة علی خیر خلقه محمد و عترته الهداه المهدیین؛ **انجام:**سنه تسعو تسعین بعد الف و ماتیین و الحمدلله اولا و آخرا
بی‌کا، تا: ۱۲۷۲ق [رایانه]

● **هداية المسترشدين فی شرح معالم الدين = حاشيه شيخ محمد تقی بر معالم الاصول** / اصول فقه / عربی
hedāya-tol mustaršidīn fī š.-i ma‘ālim-ul dīn = hāšīye šeyx mohammad taqī bar ma‘ālim-ul uṣūl
اصفهانی، محمد تقی بن عبد الرحیم،- ۱۲۴۸ قمری
esfahānī, mohammad taqī ebn-e ‘abd-or-rahīm(- 1833)

وابسته به: معالم الاصول = معالم الدين و ملاذ المجتهدين؛
عاملی، حسن بن زين الدين (۹۵۹-۱۰۱۱ق)
تاریخ تألیف:۱۰ ربیع الثانی ۱۲۳۷ق
شرح استدلالی مبسوطی است با عناوین «قوله، قوله» بر کتاب «معالم الاصول» شیخ حسن عاملی با نقل اقوال بزرگان فن اصول و گفتگو در آنها،اما چون با عناوین «قوله -اقول» بیان کرده است آن را جزو حاشیه‌های آن کتاب محسوب کرده‌اند. بحث مره و تکرار آن به سال ۱۲۳۲ق و بقیه کتاب به روزدهم ربیع الثانی ۱۲۳۷ق به پایان رسیده است.جلد دوم از ابتدای بحثمره و تکرار تا اواخر مفهوم شرط است و جلد سوم از مسأله امر آمر با علم به انتفاء شرط تا انتهای مسائل اجتهاد و تقلید می‌باشد لکن مؤلف تا پایان جلد دوم را موفق به نگارش شده؛ در اکثر کتب تراجم و فهارس آمده که مابقی این تألیف را که همان جلد سوم کتاب باشد پسر خواهر مؤلف محمد بن محمد علی با استفاده از مسودات مؤلف جمع‌آوری و مرتب نموده است (الذریعه ۱۹۵/۲۵) ولی مولی محمد باقر فرزند مؤلف در آغازنسخه کتابخانه سید محمد علی روضاتی چنین یادداشت کرده:«و له مجلد ثان ... و ليس بتمام،و نحن بعون الله و توفيقه فد جمعنا لهما مجلداً ثالثاً اوله من مسأله امر الآمر معالعلم بانتفاء الشرط و آخره مسائل الإجتهاد و التقليد، و هو يشتمل على اكثر المسائل الأصولية الان أن بعض المسائل منها متروک من اصله».
آغاز:بسمله الحمدلله ... وعترته الاطياب الاكرمين ... الفقه فى اللغة الفهم كما نص عليه الجوهرى وغيره قال الله تعالى ولكن لاتفقهون تسبيحهم خصه بعضهم بفهم غرض المتكلم من كلامه
انجام: فكان رجوعه الى الظن لاوجه لرجوعه الى التقليد الموهوم بعد ظنه بخلافه و قد عرفت ما فيه مما قررناه سابقا خلا يفيد القول فيه الى ههنا
چاپ: بارها چاپ شده است؛ مشار عربی، صص۱۰۰۳-۱۰۰۴؛ تهران، سنگی، ۱۲۸۳ق، رحلی؛ [تهران]، سنگی، ۱۲۷۲، رحلی
[الذریعة ۱۹۵/۲۵ و ۲۰۵/۶ مکتبة امیرالمومنین ۵۴۶/۴]

شروح و حواشی:

۱- حاشية هداية المسترشدين اصفهانی مسجد شاهی، محمد علی بن محمد باقر (-۱۳۱۸ق)

۱. اصفهان؛ علامه روضاتی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره
آغاز: برابر
جلد اول و از ابتدای کتاب تا بحث مره و تکرار می‌باشد؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۰ربیع الثانی۱۲۳۷ق؛ نسخه نزد محمد علی روضاتی در اصفهان؛ یادداشتی در اهمیت کتاب و مؤلف آن و فرزند مؤلف و غیره از سید محمد علی روضاتی؛ نیز یادداشتی از فرزند مؤلف مولی محمد باقر درباره کتاب و پدر خود نوشته در ۴ رجب ۱۲۵۱؛ با خط خوردگی، محشی به خط مؤلف؛ ۳۱۲ص [نسخه‌پژوهی: ۱-۱۶۹]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۹۶۸ عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳-۲۱۳]

۲. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۳۵۰
آغاز:برابر؛ **انجام:**و لنقطع الكلام فى المجلد الاول من هذا التعليق الموسوم بهداية المسترشدين على اصول معالم الدين ... قد وقع الفراغ ... سنة الف و مائتين. و سبعة و ثلثين ... هذه صورة خط المصنف حرره مؤلفه الفقير الى رحمة ربه الكريم محمد تقى بن محمد رحيم ... (در منابع نام پدر مؤلف را عبدالرحیم نوشته اند).
خط: نسخ ریز، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۷۳ق؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۹۳گ، ۲۵سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲-۱۵۸]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۱۵۳/۱
این نسخه دو قطعه مکرر از جلد اول می‌باشد؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ جلد: مقوایی، ۱۰۹گ (۱ر-۱۰۹پ)، اندازه: ۲۰/۵×۲۹سم [ف: ۲۳-۲۸۰]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۳۸/۱
آغاز:بسمله، ان الدليل ينقسم الى ما يكون حجة فى نفسه مطلقا كظاهر الكتاب؛ **انجام:**مع القطع ببقاء التكليف بعده فيثبت بذلك المقدمة.
تذکر: نام مؤلف و کتاب از انطباق آغاز بامتن چاپی به دست آمد؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۷۳ص، ۱۹ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۰-۳۱]

۵. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۴۱۳
از عموم و خصوص تا پایان کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲۲۶گ، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۲۹۴]

۶. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۱۳۰
انجام:ثانيهما ان جواز نقض الحكم بمجرد تغيير الاجتهاد مخالف للمصلحة التى تنصب القضاة لاجلها فان المقصود ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۲۹۱گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۹۷]

۷. بیرجند؛ دیانی؛ شماره نسخه:۸۲
آغاز:قوله الحق ان صيغة الامر قد يتراءى فى المقام ان القائل بكون الامر للمرة او التكرار؛ **انجام:**عن بيان حال الفعل بانه اقل ثوابا من غيره فلاطلب حتى يلزم اجتماع الامر ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۱۷۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲/۵سم [ف: -۶۷]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۷۱۴
آغاز:برابر؛ **انجام:**جلد اول: بمقتضى الاصل لدوران الثمن بينه و بين المقبوض
جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ واقف: حسین کی استوان، آبان ۱۳۴۸؛ ۲۲۹گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۶-۵۲۲]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۱۴۳

آغاز:پس از خطبه مختصر: قوله الحق ان الصیغة الامراه قد یترای فی المقام ان القائل یکون الامر للمرة او التکرار؛ **انجام:**نعم لواتحد ضد المباح افاد اباحته لعین مامر

جلد دوم و از مبحث مره و تکرار تا آخر امر به شی مقتضی نهی از ضد؛ خط: مختلف، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: میشن، ۵۶گ، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۶-۵۲۲]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۳۲۵

آغاز:آغاز جلد دوم پس از خطبه مختصر: قوله الحق ان الصیغة الامراه قد یترای فی المقام ان القائل یکون الامر للمرة او التکرار؛ **انجام:**هو وجوب کل منهما علی سبیل التخییر

جلد دوم و تا مبحث دلالت صیغه امر بر ندب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ جلد: تیماج، ۹۸گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۵۲۲]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۰۳۲

آغاز:پس از خطبه مختصر: قوله الحق ان الصیغة الامراه قد یترای فی المقام ان القائل یکون الامر للمرة او التکرار؛ **انجام:**مع القطع ببقاء التکلیف بعد فیثبت بذلک المقدمه

جلد دوم، تا مبحث حجیت ظن؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲۶۱گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۵۲۳]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۱۴۴

آغاز:قوله المشی بین اصحابنا اه لما کانت حقیقة الوجوب متقدمة بالمنع من الترک؛ **انجام:**فتامل فی المقام فانه من مزال الاقدام

ج ۲و ۳، از اقسام واجب تا اواخر مبحث نواهی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۲۴گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۵۲۴]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۶۱۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**ان سلم بحب اقتضاء المقام

جلد اول و دوم از اول تا مفهوم وصف؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ واقف: آیة الله عبدالباقی آیت اللهی، اسفند ۱۳۷۴؛ ۲۰۰گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۰×۳۰/۳سم [ف: ۱۶-۵۲۵]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۲۲۴

آغاز:الی مسائل المتعدده ثالثها ان بعد الحکم یکون المقلد اخذا عن الادلة؛ **انجام:** و بعد الاتیان بالفعل المفروض

جلد اول؛ خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف: شیخ محمد باقر مازندرانی، ۱۳۴۹؛ ۲۳۲گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۵۲۵]

۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۳۲۹

آغاز:بما یعتقده طاعته من حیث انه طاعته و ترک المخالفة من حیث انها ککٔ؛ **انجام:** اما بالنسبة الی المحتمل فلابل قد وقع مثله فی الشرع کثیرا

جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف: شیخ محمد صالح علامه حایری، مرداد ۱۳۵۱؛ ۲۱۳گ، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۶-۵۲۶]

۱۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**استظهار منه فی الضرر الثلث بحسب فهم دون غیرها من الموارد.

تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۲۷گ، ۲۵ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۷-۲۳۵]

۱۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۲۰۶

آغاز:برابر؛ **انجام:**ما ذکر علی ما ادعاه بل لاحقاً و فیها بما ذکره عبارة الکلینی و الصدوق ...

از ابتدای معالم تا باب حجیت خبر واحد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن۱۳؛۳۱۱گ،۳۵سطر(۱۲/۵×۲۲)،اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۹-۱۹۳]

۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۳۱۹۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**القوة القربیة الباعثة علی سهولة ادراک

شرح جلد اول (از آغاط تا مبحث مره و تکرار) در شب جمعه ۱۰ربیع الثانی ۱۲۳۷ به پایان رسیده، جلد دوم از مبحث مره و تکرار تا آخر مفهوم وصف است، ضمنا مبحث اجتهاد و تقلید را خواهرزاده و شاگرد مؤلف «محمد بن محمد علی» از مسودات وی استخراج و به عنوان جلد سوم نوشته است. موجودی آن تا اواخر تعریف الفقه است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۴؛ جلد: تیماج، ۹۲گ، اندازه: ۱۶×۲۲سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۵۴۵]

۱۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۴۴۶

جلد۲، از مبحث امر تا مفهوم وصف؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ با سرلوح، مجدول؛ ۱۹۷گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۴/۲×۲۴/۹سم [ف: ۱-۵۹۲]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۳۶

آغاز:برابر؛ **انجام:**دلالة علی ما ذکره ... من الانفاق علی وجوب المتمة السببیة اذ لاخصوصیة للسبب المذکور بین اسباب الواجبات

جلد اول و دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۴۰۰ص، ۲۷سطر، اندازه: ۱۹×۲۸/۵سم [ف: ۳/۴۰-۱۹۷]

۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۱۱ کر

آغاز:بسملة، الحمدلله رب العالمین ... قوله الحق أن صیغة الأمر اه، قد یترا إی فی المقام أن القائل للمرة أو التکرار قائل بکون المطلوب بالأمر ... قوله و إنما یدل علی طلب الماهیة، من غیر زیادة علیه فلا یفید کون الماهیة؛ **انجام:**قوله: فتعلق الأمر فی الحقیقة إنما هو الفرد اه؛ قد یستفاد من البیان المذکور سیما من هذه العبارة ذهاب المصنف ره؛ إلی تعلق الاوامر و النواهی بالافراد و هو قول مرغوب عنهعند المحققین ... ، [قوله] و جبت افراده ... ؛ لم یکن المقصود من النهی طلب الترک بل کان کنایة عن بیان حال الفعل بأنه دقل ثواباً من غیره فلا طلب حتی یلزم اجتماع الأمر و النهی

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۸۱گ، ۲۲سطر، اندازه: ۹×۱۵/۵سم [ف: ۲/۴۰-۴۳]

۲۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۰۷۰

آغاز:بسمله. حمدله. و الصلوة و السلام علی أشرف المرسلین ... الحق ان صیغة الأمراه قد یترا ای فی المقام ان القائل بکون الأمر للمرة أو التکرار؛ **انجام:**عن بیان حال الفعل بأنه أقل ثوابا من غیره فلا طلب حتی یلزم اجتماع الأمر و النهی

جلد دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ یادداشت محمد شریف که نسخه را از استادش محمود مدظله امانت گرفته؛ جلد: تیماج، ۲۱۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۴۴-۲۳۳]

۲۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۷۴۵/۳

در اجماع و ظن؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ابعاد متن: ۹×۱۶، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۶-۶۸۸]

۲۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۸۰۷/۱۴

آغاز: ... ثانیها ان الدلیل ینقسم الی ما یکون حجة فی نفسه مطلقا؛ **انجام:**و معظم المسائل مع القطع ببقاء التکلیف فیثبت بذلک (بتلک) المقدمة

در حجیت قطع و ظن. تذکر: نام مؤلف و کتاب از انطباق آغاز بامتن چاپی به دست آمد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: میشن، ۵۰گ (۸۲پ-۱۳۱ر)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۶-۱۱۱]

۲۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۱۲۵

آغاز:بسمله. حمدله ... قال المصنف قال اکثر مخالفینا ان الامر بالفعل و المشروط جایز ... ثانیهما جواز نقض الحکم بمجرد تغییر الحکم مخالف للمصلحة التی ینصب القضاة لاجلها فان المقصود

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن۱۳؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: ترمه، ۳۲۱گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۴/۱سم [ف: ۱-۵۹۱]

۲۶. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۵۱۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**و هو غیر ثبوت الحکم واحد فی المقام من الاباحة و الاستحباب و الکراهة کما لایخفی

ج۱و۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: علیمردان خان تیموری نصرت الملک، ۱۳۰۳ق؛ جلد: تیماج، ۲۹۵گ، ۲۹سطر (۱۲×۲۱/۵)، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: -۴۲۰]

۲۷. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۱۸/۳ ـ ج

آغاز:بسمله و به ثقتی لحمد لله رب العالمین ... المختارین قوله الحق ان صیغة الامر آه، قدیتر ائی فی المقام ان القائل بکون الامر للمرة اوالتکرار قائل بکون المطلوب بالامر الفرد و النافی لدلالته علیهما قائل بتعلقه بالطبایع؛ **انجام:**قوله احد هما ان فعل الواجب آه قد عرفت ان جل القائلین بدلالة الامر بالشئ علی انهی عن ضده الخاص او کلهم انما یقولون به من جهة الدلالة العقلیة بملاحظة قیام الدلیل العقلی القاطع علیه ... (پس از دو صفحه)و من البین ان ارادة الضدین لایتوقف علی ترک الضد

تذکر: نام کتاب و مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۷۲گ (۱۲۹پ-۲۰۰پ) [ف: ۱-۲۰۰]

۲۸. تهران؛ انجمن آثار و مفاخر فرهنگی؛ شماره نسخه:۲۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**و لایخلو عن ذلک عن وجده کما مرت الاشارة.

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۴۴۳ص، ۲۱ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: -۱۹۵]

۲۹. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۱۹۳

جلد دوم کتاب و از مباحث امر و نهی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲۲۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱-۱۷۱]

۳۰. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:-۵۹۳۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: عبدالغنی، ۱۲۵۷؛ جلد: تیماج، ۱۳۷گ، ۱۹سطر، قطع: ربعی [آستانه قم: -۱۸۱]

۳۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۰۱۳

آغاز:قوله الحق ان صیغة الأماه قدیترایء فی المقام ان القائل بکون المطلق بالامر الفرد؛ **انجام:**اذ لابد حینئذ من البناء علیه حتی یثبت المخرج و القول باشتراط وضعه لذلک المفهوم

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۱۲گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۵۴]

۳۲. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۶۲۸

جلد ۱ و با پاره‌ای از جلد ۲ تا پایان مقدمة الواجب؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: همدانی، محمد هادی بن محمد علی، تا: قرن۱۳، جا: اصفهان؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: -۱۳۷۲]

۳۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۶۸۰

ج۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰ ربیع الثانی۱۲۳۷ق؛ با سرلوح، مجدول؛ ۱۸۹گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۳/۸×۲۱/۳سم [ف: ۱-۵۹۲]

۳۴. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه:۱۱۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**و لنقطع الکلام فی المجلد الاول من هذا التعلیق الموسوم بهدایة المسترشدین علی اصول معالم الدین و یتلوه ...

جلداول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: شوال۱۲۴۰ق؛ مهر: «عبده الراجی ابوتراب» (بیضی)؛ تملک: علی اصغر ولوئی هزار جریبی مازندرانی در غره جمادی الثانی ۱۳۳۴؛ جلد: تیماج، ۲۰۵گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [ف مخ: -۲۴۱]

۳۵. گلپایگان؛ کتابخانه حجة الاسلام گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۱۴/۲

جزء اول و دوم کتاب و تا اواخر مفهم شرط؛ کا: زین العابدین گلپایگانی، تا: پنج‌شنبه ۲۰شوال۱۲۴۲ق، جا: کربلا؛ ۱۴۴گ (۱۱پ-۱۵۴ر)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [کتابخانه‌های گلپایگان: ف: -۹۱]

۳۶. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۶۶۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**و ذلک لا یستلزم کون الجواز مع قطع النظر عن اکماله بالوجوب مدلولاً له

جلد اول را کامل و جلد دوم را ناقص در بردارد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۵ق؛ واقف: سید اسداله بن سید حسین حاج سید جوادی معروف به خیابانی، ۱۳۷۶؛ جلد: تیماج، ۲۷۱گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۱۱]

۳۷. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۱۷۳

جلد ۱، در اوامر و بخشی از ادله لفظیه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۱۶ شوال۱۲۴۷ق؛ در آخر کتاب چنین نوشته شده: «و قد صححها العید الاحقر مع نسخة المصنف ... و انا الفانی علی نقی همدانی»؛ قطع: وزیری [رشت و همدان: ف: -۱۳۷۱]

۳۸. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۵۳۰

آغاز:برابر؛ **انجام:**فهل یثبت خیار التأخیر بالنسبة الی غیر المقبوض بعدم تعین المقبوض ثمنا له

جلد اول؛ خط: نستعلیق، کا: مهدی بن محمد هاشم، تا: ۱۲۴۹ق؛ محشی با امضای «منه دام ظله العالی»؛ ۴۲۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲-۱۰]

۳۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۵۴

آغاز:برابر

مجلد اول ومشتمل بر حواشی از ابتداء کتاب تا بحث دلالت امر بر مره وتکرار؛ بی‌کا، تا: ۱۲۴۹ق؛ مصحح، مقابله شده، محشی از خود مصنف ؛ واقف: سپهسالار؛ ۲۵۱ص، ۲۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱-۵۷۲]

۴۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۷۱۶/۲

انجام:من القول بعدم دلالة نفس التعلق علی ذلک کما هو مورد البحث فی المقام و انما یستفاد فیما ذکره.

تذکر: در فهرست با نام «اصول الفقه» و ناشناس آمده که کتاب و مؤلف با توجه به انجام نسخه شناسایی شد، آغاز نسخه در فهرست مربوط به رساله اجتماع الامر و النهی علی طباطبائی کربلائی می‌باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۰ق؛ جلد: میشن، ۱۶۰گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۶/۸×۲۲/۲سم [ف: ۱-۴۷]

۴۱. اصفهان؛ علامه فانی (ضیاء الدین)؛ شماره نسخه:۶۵/۸

آغاز:قوله: الاکثرون علی ان الامر بالشیء هذه المسألة هو یرتبط بالاوامر

خط: نسخ، کا: موسوی، محمد بن حسین، تا: ۱۲۵۰ق؛ ۲۹گ (۱۷۹پ-۲۰۷ر)، ۲۴ سطر [سه کتابخانه اصفهان: ف: -۱۴۷]

۴۲. گلپایگان؛ کتابخانه حجة الاسلام گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۱۶/۲

از آغاز جزء دوم تا پایان کتاب؛ کا: زین العابدین گلپایگانی، تا: دوشنبه ۱۷ جمادی الاول۱۲۵۱ق؛ ۲۱۵گ (۳۵پ-۳۵۰ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [کتابخانه‌های گلپایگان: ف: -۹۴]

۴۳. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۳۶۵

آغاز:لمعناه الخاص به کما اذاذکر الفاظا مخصوصه ومعانی خاصه وقال قد وضعت کلامن الالفاظ المذکورة لکل من تلک المعانی المفروضة؛ **انجام:**اخذ بمقتضی الاصل لدوران الشمس بینه وبین المقبوض ولنقطع الکلام فی المجلد الاول من هذا التعلیق الموسوم بهدایة المسترشدین علی اصول معالم الدین ویتلوه المجلد الثانی فی بحث دلالة الامر علی الوحدة والتکرار

جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الثانی۱۲۵۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۲۴۸گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۲-۵۸۲]

۴۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۲۵۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**با عطاء درهم للفقیر ثم امره باعطائه و لنقطع الکلام

جلد اول؛ خط: نستعلیق، کا: محمد بن حاجی محمد، تا: ۲۱ ذیحجه۱۲۵۴ق؛ واقف: علامه حایری، مرداد ۱۳۵۱؛ جلد: تیماج، ۱۸۶گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۱۶-۵۲۰]

۴۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۶۶۷

آغاز:بسمله، الحمدلله رب العالمین ... قوله قال اکثر مخالفینا ان الامر بالفعل المشروط جایز؛ **انجام:**التی تنصب القضاء لاجلها فان المقصود

جلد سوم (از مفهوم شرط تا اجتهاد و تقلید)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج شنبه ۱۵ رجب ۱۲۵۵ق؛ واقف: حسین کی استوان، آبان ۱۳۴۸؛ ۲۰۰گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۵۲۳]

۴۶. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۳۷۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه ۱۴ جمادی الثانی۱۲۵۵ق؛ مصحح، مقابله شده؛ ابعاد متن: ۷/۵×۱۳/۵، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۲-۲۳۰]

۴۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۶۵۳-۱۴/۱۰۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**وفق الفراغ منه لیلة الجمعة العاشر من شهر ربیع الثانی ... حرره مؤلفه المفتقر الی رحمة ربه الکریم محمد تقی بن مرحوم ... وصلی الله علیهم اجمعین

خط: نستعلیق شکسته، کا: برای محمد تقی گلپایگانی، تا: شنبه ۸ رمضان۱۲۵۵ق؛ ۲۰۳گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۸-۴۸۷۱]

۴۸. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۵۴۴۶

جلد اول (از آغاز معالم تا آخر مبحث تعدد امر و اول دلالة الامر علی الوحدة و التکرار)؛ خط: نسخ، کا: احمد بن محمد خونساری، تا: ۱ ربیع الثانی۱۲۵۵ق؛ ۵۸۷ص، ۲۲سطر (۹/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۳۲۶]

۴۹. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه:۱۲

کا: علی اصغر بن زین الدین طباطبایی، تا: دوشنبه ۲۶ جمادی الاول۱۲۵۵ق؛ یادداشت امانت کتاب از میرزا عبدالواسع زنجانی و میرزا محمود زنجانی؛ تملک: میرزا محمود، عزالدین محمد حسینی در ۱۳۶۱ق؛ ۲۵۲گ، اندازه: ۲۱/۵×۳۱سم [اوراق عتیق: ۱-۱۴۹]

۵۰. گلپایگان؛ امام جمعه، محمد حسن؛ شماره نسخه:۲۱/۱

جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: عصر روز پنج‌شنبه ۱۰ ربیع الثانی۱۲۵۶ق؛ ۲۱۹گ (۱پ-۲۱۹ر)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [کتابخانه‌های گلپایگان: ف: -۱۳۲]

۵۱. مشهد؛ امام هادی؛ شماره نسخه:۵

نیمه اول کتاب؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۷ق؛ ۱۸۶گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۴/۵سم [ف: -۷]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۴۰۶ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۷-۱۱]

۵۲. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۶۶۸

آغاز:و هذا انما یعطی تقیید الاحکام دون العلم ثم انه صرح اولا بحمل الاحکام؛ **انجام:**لدوران الثمن بینه و بین المقبوض و لنقطع الکلام فی المجلد الاول

جلد اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ ۲۱۱گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۲-۱۱]

۵۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۳۹۲-۱۳/۷۲

آغاز:قد ترائی فی المقام ان القائل یکون الامر للمرة والتکرار. قائل یکون المطلوب بالامر الفرد و النافی بدلاله علیها قائل بتعلقه با الطبائع حیث یقول بدلالة؛ **انجام:**فائدة اخری للتعلیق لا یقفی بالخروج عن مدلول اللفظ فی حرفه عما وضع بازاءه اذ لا بد حینئذ من البناء علیه حتی یثبت المخرج والقول باشتراط وصفه لذالک المفهوم.

جلد دوم از دلالت امر بر تکرار یا مره تا آخر مفاهیم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیحجه۱۲۵۸ق؛ ۲۰۰گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۸۷۱]

۵۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۸۱۶-۱۵/۵۶

آغاز:فان الظاهر کون الحاصل من نفس الوضع بمجرد الاحضار ودلالة اللفظ علی کون ذلک ... فیتعین حینئذ احدالوجهین الاخرین وکیف کان فنقول ان اجراء الاصل المذکور؛ **انجام:**بمقتضی الاصل لدوران الثمن بینه وبین المقبوض ولنقطع الکلام فی المجلد الاول من هذا التعلیق

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۷۰گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۸-۴۸۷۲]

۵۵. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۳۷۰۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شعبان۱۲۵۹ق؛ واقف: حاج محمد کاهوئی؛ جلد: تیماج، ۳۲ سطر (۱۳×۲۲)، اندازه: ۲۲×۳۰/۵سم [ف: ۲-۵۶]

۵۶. فردوس؛ قائم؛ شماره نسخه:۱۰

آغاز:برابر؛ **انجام:**بالنسبة الی غیر المقبوض لعدم تعین المقبوض ثمناً له او یبتنی علی اللزوم اخذا بمقتضی الاصل لثمن لدوران الثمن بیته و بین المقبوض و لنقطع الکلام فی المجلد الاول

جلد اول؛ خط: نسخ، کا: جعفر بن محمد تونی، تا: صفر۱۲۵۹ق، جا: مشهد رضوی؛ اهدایی: ولی الله فاتحی فردوسی؛ جلد: تیماج، ۲۱۱گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف مخ]

۵۷. قائن؛ مدرسه جعفریه؛ شماره نسخه:۱۷۶/۱

جلد اول؛ بی‌کا، تا: یک‌شنبه دهه آخر جمادی الاول۱۲۶۰ق؛ ۹۱گ (۱۳پ-۲۰۳ر)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [کتابخانه‌های قائن: ف: -۱۵۴]

۵۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۱۴۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**جلد اول: بمقتضی الاصل لدوران الثمن بینه و بین المقبوض

جلد اول؛ کا: اسماعیل مجتهد مشهدی (ظ)، تا: رمضان۱۲۶۰ق؛ جلد: تیماج، ۱۷۶گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۵۲۱]

۵۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۱۴۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**جلد اول: بمقتضی الاصل لدوران الثمن بینه و بین المقبوض

جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۷ ربیع الاول۱۲۶۰ق؛ جلد: تیماج، ۲۶۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۵۲۱]

۶۰. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۲۹۸۸

جلد اول (از آغاز معالم تا آخر نواهی)؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۸ رمضان۱۲۶۰ق؛ ۶۱۳ص، ۲۲سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۳۲۶]

۶۱. قم؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۳۳

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... قوله الحق ان صیغة الامر، قد یترائی فی المقام ان القائل بکون الامر للمرة او التکرار

جلد دوم وبخشی از مبحث اوامر می‌باشد. تذکر: نام کتاب و مؤلف به قرینه اغاز نسخه تعین شد؛ خط: نستعلیق خوب، کا: محمد علی بن محمد سعید جرفادقانی (گلپایگانی)، تا: سه‌شنبه۳ محرم۱۲۶۰ق، جا: اصفهان مدرسه صدر؛ مصحح، محشی؛ ۱۵۲گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: -۳۲]

۶۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۷۱۶/۱ عکسی

نسخه اصل: کتابخانه مدرسه جعفریه-قائن ۷۸؛ خط: نسخ، کا: قائنی، عبدالعظیم، تا: با تاریخ۱۲۶۱ق؛ ۲۰۲ص (۱-۲۰۲) [عکسی ف: ۵-۱۷۰]

۶۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۴۱۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**جلد اول: بمقتضی الاصل لدوران الثمن بینه و بین المقبوض

جلد اول؛ خط: نستعلیق خوش، کا: حسین بن ابراهیم، تا: ذیقعده ۱۲۶۱ق؛ واقف: میرزا غلامحسین شریف کرمانی، فروردین ۱۳۷۲؛ ۱۰۳گ، ۳۲سطر، اندازه: ۱۶×۲۶سم [ف: ۱۶-۵۲۱]

۶۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۸۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**فهل یثبت خیار التأخیر بالنسبة الی غیر المقبوض لعدم تعین المقبوض ثمناله او یبنی علی اللزوم اخذا بمقتضی الاصل لدوران الثمن بینه وبین المقبوض

جلد اول؛ خط: نسخ، کا: محمد بن ابوطالب تستری، تا: ذیحجه۱۲۶۱ق؛ جلد: مقوا، ۲۷۸گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۲۹۰]

۶۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۲۰۱-۱۲/۹۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**فهو واضح الفساد ودعوی وضوح الوجه فیه اوضح فسادا وان اراد کون النافی للتکرار نافیا للفوریة ...

از اول کتاب تا دلالة امر برمره یا تکرار؛ خط: شکسته، نستعلیق، کا: عباس بن علی محمد، تا: ۱۲۶۱ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۳۷۵گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۸۷۲]

۶۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۸۳۷

ج ۱؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۱ق؛ جلد: میشن، ۱۸۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۳سم [ف: ۱-۵۹۲]

۶۷. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۱۴۵**
آغاز:پس از خطبه: المطلب الثالث فی العموم و الخصوص لما کان العموم؛ **انجام:**مخالف للمصلحه التی تنصب القضا لاجلها
نسخه جلد سوم و از عموم و خصوص تا آخر کتاب؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: آقا جان، تا: ۱۴ رمضان۱۲۶۲ق؛ جلد: تیماج، ۱۷۷گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۵۲۴]

۶۸. **اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۶۹۴**
خط: نستعلیق، کا: محمد حسن اصفهانی، تا: سه‌شنبه ۱۸ رمضان ۱۲۶۳ق؛ اهدایی: آیة الله صادقی؛ ۲۱۰گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۸سم [ف: ۲-۵۰۸]

۶۹. **قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۲۷۱-۱۷/۵۱**
آغاز:الحمدلله رب العالمین والصلاة والسلام علی اشرف المرسلین وافضل المتقین محمد الصادق الامین وامام المتقین علی امیر المومنین واولاد هما المعصومین ... قوله الحق صیغه الامر؛ **انجام:**وهو غیر ثبوت حکم واحد فی المقام من الاباحة اوالاستحباب والکراهة کما لا یخفی تم
از اول اوامر تا اجتماع امرونهی؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۲۴ جمادی الثانی۱۲۶۳ق؛ جلد: تیماج، ۱۸۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۸۷۲]

۷۰. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۰۶۵**
آغاز:برابر؛ **انجام:**بمقتضی الاصل لدوران الثمن بینه و بین المقبوض.
جلد اول؛ خط: نسخ، کا: محمد حسن بن عبدالله خوانساری، تا: پنج‌شنبه۸ جمادی الاول۱۲۶۴ق؛ مصحح، محشی با نشان«محمود عفی عنه»؛ ۲۰۸گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۴۴-۲۲۹]

۷۱. **تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۵۳**
آغاز:برابر
جلد اول و دوم؛ خط: نسخ، کا: محمد باقر اصفهانی، تا: ۱۲۶۴ق؛ واقف: سپهسالار؛ ۱۸۵ص، ۳۵سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۱-۵۷۲]

۷۲. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۶۸۹**
آغاز:برابر؛ **انجام:**کما هو مورد البحث فی المقام و إنما یستفاد ذلک منه فیما ذکره إن سلم اقتناء المقام.
شامل ج ۱و۲ کتاب؛ خط: نسخ، کا: رمضان فرزند حسن، نجف آبادی اصفهانی، تا: دوشنبه ۱۲ جمادی الاول۱۲۶۴ق؛ مصحح، مقابله شده؛ مهر: «کتابفروشی شفیعی در اصفهان»؛ ۲۹۳گ، ۲۷سطر (۹×۱۸/۵)، اندازه: ۱۵×۲۶/۵سم [ف: ۲۹-۴۷۲]

۷۳. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۶۵۷**
آغاز:برابر؛ **انجام:**و ان یجعل خالصا لوجهه الکریم ... فان الله یهدی من یشاء بغیر حساب
خط: نسخ خفی، بی‌کا، تا: ۱۲۶۴ق؛ قطع: وزیری [رایانه]

۷۴. **اراک؛ کتابخانه مدرسه سپهدار؛ شماره نسخه:۱۵۷/۲۶**
آغاز:برابر؛ **انجام:**علی الواحده او التکرار (پاک شده) صلی الله علی محمد و آله الطاهرین ...
خط: نسخ، کا: مهدی ابن ملا زین العابدین نجف آبادی، تا: شوال۱۲۶۴ق؛ تملک: ابراهیم مورخ ۱۳۳۸؛ واقف: مرحوم حجة الاسلام حاج سید مرتضی موسوی مطهر؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۳۸گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۲/۵سم [دو کتابخانه اراک: -۱۸۶]

۷۵. **قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۶۹۳**
ازبحث دلالت نهی بر فساد به بعد؛ خط: نسخ، کا: محمود بن رجب، تا: ۱۲۶۴ق؛ ۲۰۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۲۹۸]

۷۶. **قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۶۹۴**
از بحث دلالت امر بر فور تا اجتماع امر و نهی؛ خط: نسخ، کا: محمود بن رجب، تا: ۱۲۶۵ق؛ ۱۹۸گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۲۹۸]

۷۷. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۴۱۷**
آغاز:برابر؛ **انجام:**کما لایخفی قد فرغت من تسویده حاجی ابراهیم الشهیر بمروارید سنه ۱۲۶۵
خط: نستعلیق تحریری، کا: مروارید، حسن بن ابراهیم، تا: ۱۲۶۵ق [رایانه]

۷۸. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۵۰۹**
جلد ۱و۲و۳؛ خط: نسخ، کا: شیخ ابوالقاسم بن حسین خوانساری، تا: جمادی الاول۱۲۶۵ق؛ قطع: رحلی [میراث شهاب: س۸ش۴-۷۰]

۷۹. **مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۴۷**
آغاز:برابر
جلد اول و دوم؛ خط: نسخ، کا: اسماعیل بن عبدالله، تا: ۳ شوال۱۲۶۵ق؛ ۲۷۷گ، ۳۵سطر (۱۲/۵×۲۲)، اندازه: ۲۰×۳۰/۵سم [ف: ۱-۴۶]

۸۰. **قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۳۴۹**
آغاز:قوله الحق ان صیغة الأماه قدیتراءی فی المقام ان القائل بکون المطلق بالامر الفرد؛ **انجام:**از لابد حینئذ من البناء علیه حتی یثبت المخرج و القول باشتراط وضعه لذلک المفهوم
جلد اول و دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۳ صفر۱۲۶۶ق؛ جلد: تیماج، ۲۷۹گ، ۳۵سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۵۴]

۸۱. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۰۵۱**
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۷ق؛ واقف: شیخ مرتضی امامی تلارمی، تیر ۱۳۴۱؛ ۲۷۴گ، ۳۵سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۱۶-۵۱۹]

۸۲. **تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۸۳۸۷**
خط: نسخ، کا: علی بن محمد کاظم خوانساری، تا: ربیع الثانی۱۲۶۹ق؛ ۲۶۴گ، ۳۵ سطر (۱۳×۲۲)، اندازه: ۲۱/۵×۳۲سم [ف: ۵-۷۵۹]

۸۳. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۲۶۳**
آغاز:برابر؛ **انجام:**و لنقطع الکلام فی المجلد الاول من هذا التعلیق

الموسوم بهداية المسترشدين ... و يتلوه المجلد الثانى ... و ان يجعله خالصا لوجهه الكريم انه هو البر الرحيم.
جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۷ جمادی الثانی ۱۲۷۴ق؛ مصحح؛ ۴۵۴ص، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۴۷/۲-۱۰۰]

۸۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۱۲۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه دهه سوم جمادی الاول۱۲۹۵ق؛ تملک: عبدالحسین در ۱۲۹۲؛ ۲۹۵گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵/۶×۲۱/۸سم [ف: ۱-۵۹۱]

۸۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۹۰۷۳-۶۰/۱۳

آغاز:برابر
جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۳۶گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۸-۴۸۷۱]

۸۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۳۴۳-۵۷/۱۳

آغاز:بالاحكام الدين كما اشرنا اليه ثم انه شدد التكبير على جماعة من الاحكام حيث ادعوا ان اسم الفقه فى الصدر السابق
از اول تا آخر مباحث الفاظ؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۱۶گ، ۳۴سطر، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف: ۸-۴۸۷۳]

۸۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۵۸۰-۲۳/۱۰۰

آغاز:الحمدلله رب العالمين والصلوة والسلام على اشرف المرسلين وافضل المتقين محمد الصادق الامين ... قوله ان صيغة الامراه قديترا اى فى المقام ان القائل بكون الامر للمرة والتكرار؛ **انجام:**وانما يستفاد ذلك منه فيما ذكره ان سلم بحسب اقتضاء المقام وهو الى هنا جف قلمه الشريف اعلى الله مقامه ورفع فى الخلد درجته و ... جمعها ابن اخته الشيخ محمدسلمه الله وادام عزه وجعلها جلد آخر ثالث مجلدات تمت
از اوامر تاآخر؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۶۴گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۸۷۲]

۸۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۰۳۸-۵۵/۸

آغاز:بسمله؛ الحمد لله ... قوله فالاكثر مخالفينا ان الامر بالفعل المشروط جائز و ان علم الامر انتفاء شرطه
از «الامر بالفعل المشروط» تا اواسط «اجتهاد و تقليد»؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۸۰گ، ۳۰سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۸-۴۸۷۲]

۸۹. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۴۰۸

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: سید فضل بن سید حسن بن سید محسن بغدادی، ملا رضا بن ملا لور؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: -۲۰۵]

۹۰. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۴۰۹

جلد سوم و از مفهوم شرط تا آخر اجتهاد و اخبار؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: -۲۰۶]

۹۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۲۷۷/۱

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۱۸گ (۲پ-۲۱۹پ)، ۲۵ سطر (۱۲×۲۱)، اندازه: ۱۹/۵×۲۹سم [ف: ۵-۷۵۹]

۹۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۰۳۱

آغاز:آغاز پس از خطبه: قوله اكثر مخالفينا ان الامر بالفعل المشروط جائز و ان علم الآمر انتفاء شرطه الشرائط المعتبرة فى الفعل؛ **انجام:**التى تنصب القضاة لاجلها فان المقصود.
از مبحث «امر به مشروط به علم به انتفاء شرط» تا آخر کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: جواد شجیعی، فروردین ۱۳۱۵؛ ۲۹۵گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۶-۹۹]

۹۳. فردوس؛ قائم؛ شماره نسخه:۱۵

آغاز:ان الدليل ينقسم الى ما يكون حجة فى نفسه مطلقاً كظاهر الكتاب و خبر الواحد و ما يكون حجة عند عدم قيام الحجه على خلافه فيكون حجة مقيده لا مطلقه؛ **انجام:**بعدم دلالة نفس التعليق على ذلك كما هو مورد البحث فى المقام و انما يستفاد ذلك منه فيما ذكره ان سلم بحسب اقتضاء المقام و هو
تذکر: گرچه در فهرست این کتاب، «هداية الابرار» حسين بن شهاب الدين كركى معرفى شده است ولی باتوجه به انطباق آغاز و انجام نسخه با متن چاپ شده تصحیح گردید؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: ولی الله فاتحی فردوسی؛ جلد: تیماج، ۲۰۹گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف مخ]

۹۴. فردوس؛ مدرسه حبیبیه؛ شماره نسخه:۵۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**من فعل الله و سبب منه فغاية الامر و ليس بخلقه تعالى ذلك فى العبدحتى يستدعى خلفه له ارادة لازمة اعنى الكفر و يرد عليه
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۱۷۶گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ]

۹۵. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۳۵۶

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ناقص؛ ابعاد متن: ۸×۱۵، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۲-۲۲۳]

۹۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۷۶۰/۳-۱۹/۹۰

آغاز:وثانيها ان الدليل ينقسم الى ما يكون حجة فى نفسه مطلقا كظاهر الكتاب وخبر الواحد وما يكون حجة عند عدم الحجة على خلافة ... ثم ان الادلة الشرعية تنقسم ايضاً إلى اقسام؛ **انجام:**نعم قد يريد بذلك انسداد سبيل العلم ومع ذلك انسداد سبيل العلم فى معظم المسائل مع القطع ببقاء التكليف بعده فيثبت بذلك المقدمة
تا بحث انسداد. تذکر: نام مؤلف و کتاب از انطباق آغاز بامتن چاپی به دست آمد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۳۷گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۴۱۸]

۹۷. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۳۸۳

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مقابله شده با نسخه‌ای که به خط مصنف بوده؛ مهر: «عبده محمد باقر الحسينى» (بیضوی)؛ تملک: حاج میرزا محمد علی بن حاج میرزا اسماعیل سبزواری؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۲-۲۳۵]

۹۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۰۹۵

بی‌کا، بی‌تا؛ نسخه چاپ سنگی است، محشی از میرزا احمد بن

علی اکبر مراغی تبریزی درگذشته به سال ۱۳۱۰؛ مهر: «الواثق بالله الصمد عبده الراجی احمد» (مربع) [ف: ۲۶-۶۵]

۹۹. اصفهان؛ مکتبة الزهراء؛ شماره نسخه:۸۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**بل قال ما استطعتم و لیس ذلک خاصة الندب فإن کل واجب ... .

از اول کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۱۸گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: -۶۱]

۱۰۰. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۵۶۶

جلد اول؛ بی‌کا، بی‌تا؛ محمد بن محمود بن محمد علی بن محمد باقر بهبهانی نسخه را نزد مؤلف خوانده، اما نسخه را تصحیح نکرده؛ قطع: وزیری [ف: -۲۶۷]

۱۰۱. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۸۳۷

آغاز: بسمله و به نستعین، فی بیان ان الامر هل یدل علی الواحدة او التکریر ام لا - الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی اشرف المرسلین و افضل المتقین ... قوله الحق ان صیغة الامر آه قد؛ **انجام:**ذکر کما هو مورد البحث فی المقام و انما استفاد ذلک منه فما ذکرها ... بسب اقتضاء المقام و هو ... الی هناجف القلم الشریف اعلی الله مقامه.

شرح قسمت الامر. تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۲۲۱ص، ۲۱سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۲۵۸]

۱۰۲. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۲۴

آغاز:اختلفوا فی ان ایجاب الشیئی هل یقضی ایجاب مقدماته ام لاعلی اقوال و قبل الخوض فی المسئلة لابد من ذکر امور؛ **انجام:** من باب الظن الخاص و مما ذکر نایظهر الحال مع الاجماع المنقول او غیره من الظنون الخاصة.

خط: شکسته نستعلیق خوب، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۳۵۷ص، ۱۷سطر (۱۱/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۲-۱۹]

۱۰۳. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۰-ف/۵۲۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**علی ما هو المعلوم من حال الائمة (ع) اقرب و اظهر و ذلک کان فی الترجیح و کلام الشیخ عندی هو الحق - تمت.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۱۱۲گ، ۱۸سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲-۱۱۶]

۱۰۴. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۶۲۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**جلد اول: و لنقطع الکلام فی المجلد الاول ... حرره مؤلفه المفتقر الی رحمة ربه الکریم محمد تقی ابن محمد رحیم عفی الله سبحانه عنهما بلطفه و فضله العمیم؛ جلد دوم: و مع رجحان احد الوجهین کما فی الصورة الاخری ... من دون ترجیح لأحد الجانبین أو معه و هو غیر ثبوت حکم واحد فی المقام من الاباحة و الاستحباب و الکراهة کما لا یخفی

هر دو جلد کتاب؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، با علامات بلاغ؛ ۳۶۸گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱-۵۳۰]

۱۰۵. اصفهان؛ سید کشفی؛ شماره نسخه:بدون شماره

المجلد الثانی؛ بی‌کا، بی‌تا [دلیل المخطوطات: ۱-۵۴]

۱۰۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۴۰۱

آغاز:بسمله و صلوات ... ، قوله الحق ان صیغه الامر قد تیرای فی المقام؛ **انجام:**و هو مفاد ما ذکرنا من تعلق الامر بالطبایع من حیث الوجود

از آغاز تا باب حجیت خبر واحد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۵۲گ، ۱۹ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۱۵-۲۰۸]

۱۰۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۴۸۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**بمقتضی الاصل لدوران الثمن بینه و بین المقبوض و لیقطع الکلام فی المجلد الاول ... و صلی الله علی محمد وآله اجمعین.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ مهر: «الواثق بالله محمد حسن بن علی»، «ابو القاسم الطباطبائی»؛ تملک: ابو القاسم طباطبائی در سال ۱۲۷۱؛ یادداشت یادبودی توسط نصر الله بن حاج عباسعلی در سال ۱۲۵۷؛ ۲۲۴گ، ۲۲ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۲-۳۳۷]

۱۰۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۸۳۲

آغاز:بسمله، حمد له، و الصلوة و السلام علی اشرف المرسلین ... (قوله) الحق ان صیغة الامر الخ، قد یترا ای فی المقام ان القائل؛ **انجام:**و لا بدخ من البناء علیه حیث ثبت امخرج و القول باشتراط و صفه لذلک المفهوم.

جلد دوم از ابتدای مبحث مره و تکرار تا مبحث تعلیق امر بر شرط؛ خط: نسخ متوسط، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۸۲گ، ۱۹سطر (۸/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [رایانه]

۱۰۹. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۳۶۵

جلد ۱؛ خط: شکسته نستعلیق خوب، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: وزیری باریک [رشت و همدان: ف: -۱۳۷۱]

۱۱۰. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۲۷

جلد ۱ از اوامر تا نواهی؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف: -۱۳۷۱]

۱۱۱. مشهد؛ مدرسه خیرات خان؛ شماره نسخه:۹۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**واحد فی المقام من الاباحة و الاستحباب و الکراهة کما لا یخفی.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: علیمردان خان تیموری (نصرت الملک)؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۹۵گ، ۲۹ سطر (۱۳×۲۱)، اندازه: ۲۱×۳۱سم [رشت و همدان: ف: -۱۷۷۲]

۱۱۲. مشهد؛ مدرسه سلیمانیه؛ شماره نسخه:۶۸

آغاز:بسمله. حمدله. صلاة. قوله الحق ان صیغة الامر آه قدیتر ای فی المقام ان القائل بکون الامر للمرة او التکرار

تذکر: نام کتاب و مؤلف به قرینه آغاز نسخه به دست آمد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: نزدیک به زمان شارح؛ قطع: ربعی [چهار کتابخانه مشهد-ف: -۵]

۱۱۳. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۲۷۸
جلد اول؛ بی کا، بی تا [ف: -۹۷]
۱۱۴. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۶۳۴
جلد اول؛ بی کا، بی تا [ف: -۹۷]
۱۱۵. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۷۴۳
از آغاز تا بحث امر به شیء مقتضی نهی از ضد؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ ۱۶۰گ، ۲۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۱-۲۹۹]
۱۱۶. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۳۵۷
از بحث دلالت امر بر فور تا اجتماع امر و نهی؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ تملك مورخ ۱۲۶۱؛ ۱۸۸گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱-۲۹۹]
۱۱۷. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۵۵۱
از بحث دلالت نهی بر فساد به بعد؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ ۲۰۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱-۲۹۹]
۱۱۸. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۲۲۶/۵
آغاز:برابر؛ **انجام:** فان الداعی الی الصلواة فی الدار المغصوبة الاطاعة و هوی النفس.
از جلد اول؛ بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ ۴۸ص (۳۴۸-۳۹۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۲۳۳]
۱۱۹. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۵۳۲
از آغاز تا مبحث مفهوم الصفة؛ خط: نسخ خوب، بی کا، بی تا؛ قطع: وزیری [رشت و همدان: ف: -۱۳۷۱]

● هدایة المشتاقین / کیمیا/ فارسی

hedāyat-ol moštāqīn

رساله کوتاهی است درکیمیا که درمقدمه و درپایان به «هدایة المشتاقین» نامیده شده است واز مؤلف آن نامی برده نشده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۸۶۶-۱۹/۱۹۶
آغاز:بسمله الحمدلله الذی تجلی لعباده فی کل شیء ... حمد خدائی را که منت می‌گذارد برینده به الهام سر وحید ... وبعد باعث بر تألیف این رساله هدایة المشتاقین ادویه امتحان؛ **انجام:**و از آنچه کردم استغفارتا ز زحمت کیمیا کاری کنی ×× بگذری از جرم غفاری کنی / چون برفت از روزن دل آفتاب×× ختم شد والله اعلم بالصواب
خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۳۰۱ق؛ ۳۱گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۸-۴۸۷۴]

● هدایة المصلی / فقه / فارسی

hedāyat-ol mosallī

چشتی صوفی، سعید، ق۱۱ قمری

češtī sūfī,sa'īd(- 17c)

تاریخ تألیف: ۱۰۸۱ق

مثنوی فقهی در ۸۵۳ بیت در مسائل صلات وصوم و زکات و حج است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۱۹۸۹
آغاز:بسمله. سپاس و ثنا مر خداوند را×× که ایمان عطا کرده بما؛ **انجام:**و احرام بستن و عرفات را×× بدانستن ای دوست ... هداةالمصلی است نامش شمر.
خط: نستعلیق، بی کا، تا: دوشنبه ۱۰ ذیقعده۱۰۸۲ق؛ مجدول، محشی؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [اهدائی رهبر: ۳-۸۰۴]

● هدایة المضلین = منتخب مثنوی / شعر / فارسی

hedāyat-ol mozellīn = mn.-e masnavī

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۱۰۲
انتخاب کننده از قرن ۱۳؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۳ [مختصر ف: -۸۹۳]

● هدایة المعرفة / عرفان و تصوف / فارسی

hedāyat-ol ma'refa

جمالی اردستانی، جمال الدین محمد، ۸۱۴ - ۸۸۳ ؟ قمری

jamālī ardestānī, jamāl-od-dīn mohammad (1412 - 1479)

قسم پنجم در بیان احوال ختمی مرتبت(ص).
آغاز:قال النبی ص انما الاعمال بالنیات و انما لکل امری مانوی ای عزیز بدانکه طالبان تحقیق در سایه علماء عمل پسندیده ... با محبت رو به ما آورد لا×× کاندرین بحر است سر آشنا / بی محبت نیست اعمالت قبول×× بی محبت تو مجو فیض از اصول
انجام:شکر کن ای دل که داری پاسبان×× زان نه ای مردود چون باد خزان/ شکر کن ای دل که در جان حبیب×× یافت اتمام این هدایات غریب

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۱۱۰/۵
آغاز و انجام: برابر؛ تم القسم الخامس من حقایق احوال المصطفی ... یوم الاربعاء سبعة و عشرین شهر ربیع الاول ۱۲۴۱ و قدسمی هذا القسم هدایة المعرفة ...
خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد کریم بن محمد زمان، تا: قرن ۱۳؛ جلد: میشن، ۶۰گ (۱۶۱ر-۲۲۰ر)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۴سم [ف: ۳-۶۳۷]
۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۰۵۲/۳
خط: نسخ، کا: حمزوی موسوی، محمد، تا: یک‌شنبه ۲۴ شوال۱۲۲۹ق [ف: ۳-۶۳۵]

۳. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه:۵۴۲/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوب، کا: حمزوی موسوی، محمد، تا: ۱۳ شعبان۱۲۳۸ق [ف: -۵۶۹]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۳۲۱/۵-ف

نسخه اصل: پاریس S. P. 813 (بلوشه ۱۷۵۷)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱-۵۹۴]

۵. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۳۱۱/۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**شکر کن ای دل که داری پاسبان×× زان نئی مردود چون باد خزان

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، مذهب، با سرلوح؛ کاغذ: کشمیری، جلد: چرم مذهب، اندازه: ۱۸/۵×۳۱/۵سم [ف: ۳-۱۴۷]

● **هداية المفتي بكفاية المستفتي** / فقه / عربی

hedāya-tol muftī bi-kifāyat-ul mustaftī

سراج الدين اوشي، علی بن عثمان، - ۵۷۵ ؟ قمری

serāj-od-dīn ūšī, ‘alī ebn-e ‘osmān(- 1180)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۳۹۲/۲

خط: نسخ، کا: علی محمد بن اسفندیار حنفی، تا: ۸۹۹ق؛ ۴گ (۱۷۲پ-۱۷۵ر)، اندازه: ۱۷/۵×۲۵/۵سم [ف: ۱۲-۹۸]

● **هداية الملوك** / اخلاق / فارسی

hedāyat-ol molūk

شفتی، هداية الله بن محمد مهدی،

šaftī, hedāyat-ol-lāh ebn-e mohammad mehdī

[فهرستواره منزوی ۶۹۴/۶]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۷۱۴

آغاز:بسمله، حمد ازلی لایزالی که پیوند؛ **انجام:**اگر چه طاعت من کرده باشد

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: -۶۱۰]

● **هداية من الاعتقاد** / ادبيات / عربی

hedāya-ton min-al i‘tiqād

بکری، رضی الدین ابوالقاسم، ق۱۰ قمری

bakrī, razī-od-dīn ab-ol-qāsem(- 16c)

وابسته به: بدء الامالی = قصيدة يقول العبد = قصيدة الامالی؛ سراج الدين اوشی، علی بن عثمان (-۵۷۵ق)

شرح قصیده سراج الدین علی بن عثمان اوشی، از رضی الدین ابوالقاسم بن حسین بکری یا مبکری.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۴۴۲۹

آغاز:بسمله الحمدلله الذی تخلص بهدایه حکمه؛ **انجام:**و لایخفی علیك السید الشریف قدس سره

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج [الفبائی: -۶۰۸]

● **هداية من العباد = هداية الاعتقاد** / کلام و اعتقادات / عربی

hidāyat-un min-al ‘ibād = hidāyat-ul i‘tiqād

زين الدين الرازی، محمد بن ابی بکر، - ۶۶۶ ؟ قمری

zayn-od-dīn ar-rāzī, mohammad ebn-e abī-bakr(- 1268)

وابسته به: بدء الامالی = قصيدة يقول العبد = قصيدة الامالی؛ سراج الدين اوشی، علی بن عثمان (-۵۷۵ق)

شرحی است بر قصیده «بدء الامالی» سراج الدین علی بن عثمان اوشی فرغانیدر اعتقادات اهل سنت. بنا به گفته مؤلف، در این شرح از کتاب‌های السواد الاعظم و الفقه الاکبر و طحاوی و کسائی و الدر و الازهر و وصیت ابی حنیفه و المعتقد و المعتمد استفاده شده و بر پایه اعتقادی مذهب ابوحنیفه و شاگردانش نوشته شده است. (سید احمد اشکوری)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۳۳/۲

آغاز:الحمدلله الملك المحمود المالك المعبود المنزه عن الجهات و الحدود المقدس عن الوالد و المولود؛ **انجام:**نسأل الله الثبات علی الدين القويم و علی المذهب المستقيم و العصمة من الشيطان الرجيم ...

خط: نسخ معرب، کا: داود بن ابراهيم، تا: ذيحجه۸۵۱ق؛ مصحح، محشی؛ ۴۵گ (۱۳پ-۵۷ر)، ۳۱سطر، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۳-۲۲۵]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۹۲/۱

آغاز:بعد بسمله و حمد. اما بعد سئلونی بعض اهل التوحيد اکرمهم الله بالتقوی و السعاده و امنهم عن البعد و الضلالة ان اشرح لهم اعتقاداً علی طريق السنة و الجماعة حتی ... به سبيل الهدايه؛ **انجام:**ايضا متعلق به قدم عليه لاهتمام و يوماً نصب علی الظرف عامله ايضاً و عالی و الموصول مع صلته و متعلقاته فی محل الجرلاجل اللام الجارة تم.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۸۷۶ق؛ ۱۱۴ص (۱-۱۱۴) [سنا: ف: ۲-۲۱۳]

● **هداية المنصفين** / کلام و اعتقادات / فارسی

hedāya-tol monsefīn

اصفهانی، ملا محمد

esfahānī, mollā mohammad

کتاب در اثبات امامت و حقیت حضرت امیرالمؤمنین علی علیه السلام است با استناد و استدلال به احادیث و اخبار وارده از طرق عامه و مشتمل بر یک «مقدمه» و سه «باب» و «خاتمه» است و از نویسنده و تاریخ کتابت اشاره‌ای نیست.

تبریز؛ تربیت؛ شماره نسخه:۱۷۷

بی‌کا، بی‌تا؛ در پشت ورق اول کتاب نوشته شده: «هذا الکتاب الشریف من مؤلفات المؤید المرحوم مولینا الفاضل ملا محمد الاصفهانی قدس سره الفه حین توقفه فی دارالسلطنة الکابل» و از حال مؤلف چیزی به دست نیامد. [ف: -۱۰۰]

● هدایة المؤمنین = رساله سؤال و جواب / فقه / فارسی

hedāya-tol mo’menīn = r.-ye so’āl va javāb

بروجردی طهرانی، محمد حسین، ق۱۳ قمری

borūjerdī tehrānī, mohammad hoseyn(- 19c)

از فتاوای میرزا محمد حسین طهرانی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۰۶۷

آغاز:بسمله. الحمدلله. اما بعد این چند مسئله ایست که از جناب ملا ذالانام حجه الاسلام و المسلمین آقای حاجی میرزا حسین مدظله العالی سؤال شده؛ **انجام:** سؤال: زمینی ملک دیوان است، با وسعت وقت می‌تواند در آن زمین نماز بخواند؟ ج: با عدم علم بغصبیت و احتمال ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام [ف: ۴۷/۱-۲۰۴]

● هدایة المؤمنین الی الحق المبین فی معرفة اصول الدین / کلام و اعتقادات / فارسی

hedāyat-ol mo’menīn elā haqq-el mobīn fī ma‘refat-e osūl-ed dīn

حسینی لاهیجانی، مرتضی بن عبدالوهاب، ق۱۳ قمری

hoseynī lāhījānī, morteżā ebn-e ‘abd-ol-vahhāb(- 19c)

تاریخ تألیف:پنج‌شنبه ۱۱ جمادی الاول ۱۲۶۹ق

در اصول اعتقادی شیعه در یک «مقدمه» و پنج «باب» و یک «خاتمه»: مقدمه: در سبب خلقت؛ باب ۱. توحید؛ ۲. عدل؛ ۳. نبوت؛ ۴. امامت؛ ۵. معاد؛ خاتمه: در رجعت.

آغاز:حمد و سپاس و ستایش بیقیاس خداوندیرا سزد که اختراع فرمود لامن شی و ابداع نمود موجودات را لاعلی احتداء مثال شی تا آنکه بشناسد او را باسم نه بحقیقت و کنه کل شی. کنت کنز مخفیا فاحببت ان اعرف فخلقت الخلق لکی اعرف و چونکه شناختن او سبحانه ... اما بعد بدانکه چنین گوید ... مرتضی بن عبدالوهاب الحسنی الحسینی لاهیجی ... که بعضی از برادران ایانی و اخلاءروحانی ... از کمترین خواهش نموده اند که رساله در باب معرفة اصول دین ... و او را مسمی بهدایة المؤمنین الی الحق المبین فی معرفة اصول الدین کرده ...

انجام:پس بدرستیکه او سبحانه و تعالی ولی هر چیز است تا اینجا ختم نمودیم رساله را نفع بخشد حق تعالی باینطالب یقین ... اینکه بگرداند این اوراق را خالص از برای وجه کریم خود و باعث از برای ثواب ... و آنکه عفو نماید حقیر سراپا تقصیر را از جمیع تقصیرات و لغزشها چه اوست سبحانه غفور رحیم.

[فهرستواره منزوی ۶۱۱/۹]

۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۷۹۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف (گویا)، تا: ۱۲۰۹ق [این تاریخ نادرست است]؛ ۱۵۷گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۲-۱۱۱]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۳۶۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، عبارات عربی نسخ، کا: محمد بن احمد بن محمد بن طالب بن حسین حسینی شاهرودی (شاگرد مؤلف)، تا: دوشنبه ۱۰ شعبان۱۲۸۱ق؛ جلد: تیماج، ۲۲۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۶-۳۵۰]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۰۳۴/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: موسی بن خلیل بن تقی بن جعفر بن محمد ابراهیم مازندرانی ساکن لاهیجان، تا: ۵ ربیع الثانی۱۲۸۶ق، به خواهش ملا محمد حسن وعظ مازندرانی معروف به خوشمزه؛ ۴۱۵ص (۲-۴۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱۰-۵۶۴]

۴. تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه:۹۰/۱

آغاز و انجام: برابر

کاتب: علی ابن شیخ محمد علی مشهور بسکاکی، تا: یک‌شنبه ۴ محرم۱۳۱۷ق؛ محشی؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۲۹گ (۲پ-۱۳۰پ)، ۲۰سطر (۱۵×۱۹)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: -۸۳]

● هدایة المؤمنین الی الصراط المستقیم فی تفضیل الام المبین علی القرآن العظیم / فضایل و مناقب / عربی

hidāyat-ul mu’minīn ila-ṣṣirāṭ-il mustaqīm fī tafḍīl-il umm-il mubīn ‘ala-l qur’ān-il ‘aẓīm

شریف، یحیی بن محمد شفیع، ق۱۴ قمری

šarīf, yahyā ben mohammad šafī‘(- 20c)

وابسته به: تبصرة الاخوان فی بیان اکبریة القرآن؛ خواجوئی، محمد اسماعیل بن حسین (-۱۱۷۳ق)

رساله ایست در رد کتاب ملا اسماعیل خواجویی موسوم به «تبصرة الاخوان فی بیان اکبریة القرآن»، خواجویی دررساله مذکور افضلیت قرآن را بر ائمه (ع) اثبات نموده ودر کتاب حاضر که شامل «مقدمه» وسه «مقاله» و «خاتمه» است به آیات و روایات استدلال نموده وسخن خواجویی را نفی می‌کند.

آغاز:بسمله الحمدلله رب العالمین علی نعمائه التی لا یحصیها غیره وهو الرحمن الرحیم وعلی اکبر نعمائه و اجلها واکبر واعظمها بل هو سبب غیرها ولایة محمد

انجام:وفهرست الشیخ ابی جعفر محمدبن الحسن الطوسی قدس الله سرهم وحباهم بالجنان و ... واله الطیبین الطاهرین علیه وعلیهم الصلوات مادات اللیل والنهار الی یوم الدین

۱. اصفهان؛ سید کشفی؛ شماره نسخه:بدون شماره
آغاز:برابر
کاتب = مؤلف، بی‌تا [دلیل المخطوطات کاشف الغطاء: ۱-۴۷]
۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۷۴۱-۳۴/۱۱۱
آغاز و انجام: برابر
خط: تحریری، کا: ظاهراً محمد حسین همدانی، تا: قرن ۱۴؛ مصحح، با خط خوردگی؛ جلد: تیماج، ۳۵۱گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۸-۴۸۷۰]

● **هداية المهتدين = ترجمه عيون المعجزات** / تاریخ معصومین / فارسی
hedāyat-ol mohtadīn = t.-ye ʻoyūn-el moʻjezāt
کازرونی،عیسی بن محمد
kāzerūnī, ʻīsā ben mohammad

وابسته به: عیون المعجزات؛ حسین بن عبدالوهاب (-قرن ۵)
در مقدمه آمده، کتاب حاضر ترجمه‌ای است از احادیث و روایاتی که در کتاب بصائر الدرجات شیخ حسین بن عبدالوهاب از علمای قرن پنجم هجری، در خصوص مناقب و کرامات اهل بیت عصمت (ع)آمده، افزون بر آن ترجمه برخی از احادیث بحار الانوار علامه مجلسی در این خصوص ضمیمه شده است.
این رساله دارای یک «مقدمه»، دوازده «باب» و «خاتمه» است:مقدمه: درمورد خصوصیات امام معصوم (ع) و فضائل امیر المومنین (ع)؛ باب ۱. در شمه‌ای از فضایل و معجزات و کرامات امیر المومنین (ع) شامل سه فصل؛ ۲. بیان بعضی از احوال کریمه و مناقب شریفه حضرت فاطمه زهرا (س)؛ ۳. در تتمه احوال متعلقه به امامین همامین ابی محمد الحسن و ابی عبدالله الحسین (ع)؛ ۴. بیان احوال و معجزات و مناقب حضرت سید الساجدین علی بن الحسین (ع)، شامل سه فصل؛ ۵. در شمه‌ای از حالات و معجزات امام محمد باقر (ع) شامل سه فصل؛ ۶. بیان تاریخ ولادت با سعادت و وفات و معجزات امام جعفر صادق (ع) شامل سه فصل؛ ۷. بیان تاریخ احوال متعلقه امام موسی بن جعفر (ع) شامل سه فصل؛ ۸ بیان تاریخو احوال علی بن موسی الرضا، (ع) شامل سه فصل؛ ۹. بیان تاریخ ولادت با سعادت و معجزات و کرامات امام محمد تقی (ع) شامل دو فصل؛ ۱۰. بیان تاریخ ولادت، نسب، لقب و کنیه حضرت امام هادی (ع) شامل سه فصل؛ ۱۱. در تاریخ ولادت و وفات امام حسن عسکری (ع) شامل سه فصل؛ ۱۲.بیان احوال امام زمان (عج) شامل دو فصل؛ خاتمه: در اثبات رجعت شامل سه فصل.
آغاز:بسمله، ابواب خزائن بر و نوال و مصباح طریق وصول بمقاصد و آمال چه تواند بود جز افتتاح بحمد لطیف خبیری که صبح مدعا به انبساط اشعه انوار ... و بعد چنین گوید ... که اشعه انوار این مدعا بر پیشگاه انبیاء هوشمندان آگاه تابان است ...
[الذریعه ۱۲۳/۳ و ۳۸۳/۱۵؛ ریاض العلماء ۱۲۳/۲؛ فهرستگان نسخه‌های خطی حدیث ۱۰۵/۵]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۹۷۱
آغاز:برابر؛ **انجام:**یعنی ای پروردگار من، به درستی که گناه من عظیم و بزرگ است و نمی آمرزد گناه عظیم ...
نسخه‌ای است نفیس و نایاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: حدود قرن۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ ۱۴۲گ، ۱۹سطر (۹/۵×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۷-۶۳۳]

← الهداية المهدوية فی رد الطائفة البابية ← هدية المهدوية فی رد الطائفة البابية

● **الهداية المهدية فی فقه الامامية** / فقه، شعر / عربی
al-hidāyat-ul mahdīya fī fiqh-il imāmīya
ادیب جرجانی، عبدالکریم، ق۱۴ قمری
adīb-e jorjānī, ʻabd-ol-karīm(- 20c)
نظم شرح لمعه است.

۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۸۲/۱
ج۱از طهارت تا پایان متاجر؛خط:نسخ،کاتب= مؤلف، تا: ۷ رجب ۱۳۰۴ق؛ اهدایی: دکتر عباس سپهر گرگانی برادر زاده مؤلف؛ ۱۸۴گ، ۱۷ سطر (۱۲×۱۶/۵)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: -۶۹۴]
۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۸۲/۲
ج ۲، از کتاب اجاره تا پایان دیات؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ اهدایی: دکتر عباس سپهر گرگانی؛ ۳۹۷گ، ۱۷ سطر (۱۲×۱۶)، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: -۶۹۴]

● **هداية الناسكين من الحاج و المعتمرين** / فقه / عربی
hedāya-ton nāsikīn min-al ḥāj-i wa-l muʻtamirīn
صاحب جواهر، محمد حسن بن باقر، ۱۲۰۰؟ – ۱۲۶۶ قمری
sāheb javāher, mohammad hasan ebn-e bāqer (1786 - 1850)
هدایه الناسکین صاحب جواهر، جدا از نجات العباد او چاپ شده و به وسیله ملا علی بن میرزا خلیل به فارسی ترجمه و حسین قمشه‌ای آن را در سه مجلد شرح کرده است.
آغاز:بسمله، حمدله و بعد فیقول ... محمد حسن بن الشیخ باقر قد التمس من جماعه ... رساله مختصره ... مشتمله علی بیان افعال مناسک الحج ... و سمیتها «هدایه الناسکین» ... کتاب الحج و العمره
چاپ: هند، بمبئی، مطبع احمدی، ۱۳۱۸ق، با تصحیح محمد باقر یزدی، سنگی، وزیری بزرگ، ۹۴ ص، به سعی و اهتمام آقا ابوالقاسم بن حاجی محمد باقر صاحب تاجر یزدی،(صص۲۷۹-۳۷۳)در هامش؛ایران، بی ناشر، ۱۳۲۸ق، ۱۱۳ ص (۹۷-۲۰۹)؛ایران، تهران، کارخانه آقا سید مرتضی (محل فروش محله

سنگلج مدرسه میرزاعبدالله)، ۱۳۱۴ق، به تصحیح محمد صادق نوری، سنگی، خشتی، ۱۱۲ص، به دستیاری آقا میرزا حسن (صص ۳۲۶-۴۳۷)

[الذریعه ۲۵: ۱۹۸]

شروح و حواشی:

۱- هدایة الناسکین (ترجمه)؛ علی بن محمد علی (-۱۳)

۲- هدایة الناسکین (ترجمه)؛ مجنون شیرازی، محمد

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۸۳۰/۵

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: یک‌شنبه۱۱ رمضان۱۲۶۱ق؛ جلد: تیماج، ۱۹سطر (۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۸-۴۲۸]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۹۶۵/۶

آغاز:برابر؛ **انجام:**نعم لو کان مجنونا احرم فالکفاره علی الولی مثل الصبی و الله العالم و الحمد ... الطیبین (برگ ۱۹۸ب)

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۵۳گ (۱۴۶پ-۱۹۸پ)، ۱۸سطر (۹×۱۵/۳)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۷-۲۴۹]

۳. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۴۹۰/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۱ق [رشت و همدان: ف: -۱۴۸۹]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۶۷۸/۲

خط: نسخ، کا: حسین بن شیخ خلف کربلائی، تا: ربیع الثانی۱۲۶۶ق؛ دارای تصدیق مؤلف به خط خودش؛ اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۶-۹۱]

۵. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۷۷۱

بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ قطع: وزیری [ف: -۲۶۷]

● هدایة الناسکین (ترجمه) / فقه / فارسی

hedāyat-on nāsekīn (t.)

علی بن محمد علی، ق۱۳ قمری

ʻalī ebn-e mohammad ʻalī(- 19c)

وابسته به: هدایة الناسکین من الحاج و المعتمرین؛ صاحب جواهر، محمد حسن بن باقر (۱۲۰۰-۱۲۶۶ق)

مترجم که از شاگردان شیخ محمد حسن بن باقر نجفی صاحب جواهر الکلام (-۱۲۶۶ق) بوده اثر مذکور در مناسک حج را به امر استادش به فارسی برگردانده است.در الذریعه ترجمه‌ای از کتاب مذکور که توسط مولی علی بن میرزا خلیل طهرانی نوشته شده یاد شده است.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۲۵۱

آغاز:کتاب الحج و العمرة لمولانا شیخ محمد حسن نجفی، بسمله الحمد لله الذی برء النسم و علم الانسان ما لم یعلم بعد کشف غیاهب ... اما بعد فیقول ... علی بن محمد علی لقد امرنا ... و بعد پس میگوید بنده؛ **انجام:**و آماده میشود و میرود بمسجد و دعا میکند در آنجا تا بغروب آفتاب و الله العالم بالصواب.

خط: نسخ، کا: عظیم بن محمد، تا: ۱۲۴۱ق؛ جلد: میشن مذهب، ۱۹۲ص، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵۰-۸۷]

۲. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۲۹۳

آغاز:الحمدلله الذی برء النسم و علی الانسان مالم یعلم بعد کشف غیاهب الظلم

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ ۵۹گ، اندازه: ۱۷×۲۲سم [نسخه‌پژوهی: ۲-۱۲۹]

● هدایة الناسکین (ترجمه) / فقه / فارسی

hedāya-ton nāsekīn (t.)

مجنون شیرازی، محمد

majnūn-e šīrāzī, mohammad

وابسته به: هدایة الناسکین من الحاج و المعتمرین؛ صاحب جواهر، محمد حسن بن باقر (۱۲۰۰-۱۲۶۶ق)

شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۴۶

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول، مصحح؛ ۶۱گ، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [نسخه‌پژوهی: ۲-۱۲۹]

← هدایت الناصریه ≻ الهدیة الناصریة فی الاحادیث الاربعینیة

● هدایت نامه / عرفان و تصوف / فارسی

hedāyat nāme

ابوالحسن خرقانی، علی بن جعفر، ۳۵۲ - ۴۲۵ قمری

ab-ol-hasan xaraqānī, ʻalī bn-jaʻfar (964 - 1035)

در هشت «فصل»:۱. در یافتن چهار منزل درویشی(شریعت، طریقت، حقیقت، معرفت)؛ ۲. در یافتن عبادت، عبادت تن (نماز و ...)، عبادت زبان (ذکر و راستگویی)، عبادت چشم، بینی، دل و روح؛ ۳. در یافتن تن که هیجده چیز است؛ ۴. در یافتن نفس؛ ۵. در یافتن دل؛ ۶. در یافتن آب منی؛ ۸. در یافتن اسرار الهی.

آغاز:حمدله. عاقبت. صلات. بدان اسعدک الله تعالی فی الدارین که این تصنیف شیخ المشایخ ابوالحسن خرقانی(رح) در بیان تن ... فصل اول در یافتن درویشی.

[مشترک پاکستان ۲۱۲۵/۳ (۳نسخه)؛ بهار، سبک شناسی ۶۲۲/۲؛ فهرستواره منزوی ۱۰۹۳/۸]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۰۲/۱۳-عکسی

آغاز:برابر؛ **انجام:**و استخوان آن بیرون دنیا مناسب کوه است. اما ... (نانوشته).

نسخه اصل: گنج بخش، ش ۸۴۵(گنج، ۹۹۰/۲)؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ ۴گ (۲۰۶-۲۰۹) [عکسی ف: ۲-۲۹۸]

● **هدایت نامه** / ادبیات / فارسی

hedāyat nāme

ناصر بخارایی، ناصر، ۷۲۰؟ – ۷۹۰ ؟ قمری

nāser-e boxārāyī, nāser (1321 - 1389)

مثنوی به بحر متقارب ۵۷۰ بیت. عنوان مطالب این مثنوی عبارت است از: مقدمه، در آفرینش عالم، نعت رسول، سبب نظم کتاب، هشت حکایت عرفانی و خاتمه.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۶۵۷/۴

آغاز:سر نامه نام خداوند پاک×× که پیدا کند آدمی را ز خاک؛

انجام:الهی تو آن بقعه معمور دار×× حوادث از آن ناحیت دور دار

خط: نستعلیق، کا: درویش علی، تا: ۸۶۳ق، جا: بخارا بر مزار ناصر بخاری؛ مصحح، مقابله شده؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۳۵گ (۵۳۱–۵۶۵)، ۴۰سطر، اندازه: ۲۰×۲۸سم [ف: ۸–۴۰۳]

● **هدایت نامه** / عرفان و تصوف / فارسی

hedāyat-nāme

استرآبادی، شمس الدین محمد، ق۱۰ قمری

estarābādī, šams-od-dīn mohammad(- 16c)

تاریخ تألیف: ۹۴۷ق

دارای دوازده «باب» و «خاتمه»:باب ۱. تراش کردن حضرت آدم صفی؛ ۲. تراش حضرت رسالت پناه؛ ۳. سنگ و تیغ سلمانی؛ ۴. ارکان سنگ و تیغ؛ ۵. آداب تراش دلاکان؛ ۶. شریعت و طریقت و معرفت ارباب این فن؛ ۷. بیان بعضی سوال‌ها؛ ۸ فوطه انداختن دلاکان؛ ۹. بیان سبیل گرفتن؛ ۱۰. چرخ و آیینه و مقراض؛ ۱۱. کرسی و سه پایه دلاکان؛ ۱۲. تکبیر استادان و دلاکان و دعا و فاتحه که می‌خوانند؛ خاتمه: احوال نقیب و نقباء و طالب و شاگرد.

شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۴۷۷

آغاز:حمدله. در باب استادان سرتراشان و نقیبان و شاگردان و پیران و مریدان این طریق ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۰×۲۰سم [نسخه‌پژوهی: ۲–۲۴۱]

● **هدایت نامه** = **سفينة الملوک** / اخلاق / فارسی

hedāyat nāme = safīnat-ul molūk

عزلتی خلخالی، ادهم، – ۱۰۵۲ قمری

'ozlatī xalxālī, adham(- 1643)

تاریخ تألیف: ۱۰۳۶ق

در اخلاق و تاریخ مذهبی به نثر و نظم در ۱۱۴ «فصل» به شماره سوره‌های قرآن و در آغاز هر فصلی یک آیت است.

آغاز:بنام آنکه جان جان است×× زپیدایی زهر پیدا نهان استحمد بی مبتدا و شکر بی منتها خداوندی را سزاوار است

انجام:بد هزار و سی شش آن کین کتاب×× ختم شد والله اعلم بالصواب

[نسخه‌های منزوی ۱۶۳۳؛ فهرستواره منزوی ۴۹۶/۶]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۶۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمدتقی، تا: ۱۰ محرم۱۰۷۲ق؛ کاغذ: ترمه، ۱۴۵گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۸/۳×۲۵سم [ف: ۴–۸۴۵]

● **هدایت نامه** = **رد بر شقاوت نامه** / کلام و اعتقادات / فارسی

hedāyat nāme = radd-e bar šeqāvat nāme

استرآبادی، محمد رضا بن علی، ق۱۴ قمری

estarābādī, mohammad rezā ebn-e 'alī(- 20c)

وابسته به: سعادت نامه؛ سلطانعلیشاه، سلطانمحمد بن حیدر (۱۲۵۱–۱۳۲۷)ق

تاریخ تألیف: ۲۳ شوال ۱۳۲۰ یا ۱۳۲۵ق

سلطانعلی شاه گنابادی کتابی به نام «سعادت‌نامه» نوشته بود در تصوف و عرفان و بنابه گفته مؤلف ما مشتمل بر بعضی انحرافات و کفریات، و نشر و چاپ کتاب مذکور سبب اختلاف شده و سیدی از علماء بزرگ طهران (؟) درخواست نمود که ردی بر آن کتاب نگاشته شود. این کتاب فرازهایی از «سعادت‌نامه» را که مؤلف از آن تعبیر به «شقاوت‌نامه» می‌کند، نقل کرده و به آن پاسخ می‌گوید. (سید احمد اشکوری)

آغاز:الحمدلله الذی أرشدنا الی سبیل معادن العلم و التنزیل ... اما بعد پس می‌گوید تراب اقدام علما امامیه

انجام:و اتمام حجت به مردمان نمودم لیهلک من هلک عن بینة و یحیی من حی عن بینة و الحمدلله علی اکمال الدین و اتمام النعمة.

[فهرستواره منزوی ۱۰۹۴/۸ و ۶۱۲/۹]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۰۹۹/۱

آغاز:الحمدلله الذی أرشدنا الی سبیل معادن العلم و التنزیل ... اما بعد پس می‌گوید تراب اقدام علما امامیه؛ **انجام:**و اتمام حجت بمردمان نمودم لیهلک من هلک عن بینة و یحیی من حی عن بینة و الحمدلله علی اکمال الدین ...

خط: نستعلیق، کا: جواد بن محمد رضا بن علی بن محمد جعفر (فرزند مؤلف)، تا: غره ذیحجه۱۳۲۷ق؛ جلد: مقوایی، ۱۱۱گ (۱پ–۱۱۱ر)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۸–۳۲۱]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۰۱۱

آغاز: ... و المبد عین فی طریقتهم من الآن الیوم المعاد أما بعد پس میگوید تراب اقدام ... که چون در این زمان داعیان ضلال؛

انجام:و اتمام حجت به مردمان نمودم لیهلك من هلك عن بینة و یحیی من حی عن بینة و الحمدلله علی اکمال الدین و اتمام النعمة.
خط: نستعلیق خوش، کا: جواد فرزند محمد رضا فرزند علی فرزند محمد جعفر استرآبادی «فرزند مؤلف»، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی، با قلم خوردگی؛ بنا به احتمال، نسخه «۳۰۹۹/۱» این کتابخانه، خط فرزند مؤلف بوده و نسخه حاضر از روی آن کتابت شده و تاریخ ۱۳۲۰ق تاریخ تألیف است و نه تاریخ کتابت؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۷۴گ، ۹سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۳۰-۳۵۶]

● هدایت نامه / مواعظ . فارسی

hedāyat nāme

رساله ایست شامل ۱۱۴ فصل به عدد سور قرآنی که فهرست فصول آن را درابتدا آورده: فصل ۱. رجاء، ۲. خوف، ۳. علم علما ودرجات آن، ۴. بیان حال اولیا وموحدین، ۵. فضیلت توکل، ... ۱۹. بیان حروف مقطعات قرآنی، ... ۲۱. استدلال بر اثبات واجب وتوحید وی، ۲۲. بعثت وحشر ومعاد، ۲۳. سکرات مرگ وعذاب قبر، ... ۷۶. درفضیلت امیرالمؤمنین علی (ع)، ... ۸۱. دربیان جبر و اختیار، ... ۱۱۰. بیان وفات رسول الله (ص)، ۱۱۱. قصه ابولهب و زن آن، ۱۱۲. تفسیر سوره اخلاص، ۱۱۳. مذمت حسد، ۱۱۴. ختم کتاب وسخنان چند از هر مقوله. مؤلف درلابه‌لای کلماتش از اشعار فارسی بسیار استفاده می‌کند. با کار منسوب به عزلتی سنجیده شود.
آغاز:بسمله حمد بی عدو ثنای بی حد مرمنعمی را که نعمای وی چنانکه باید وشاید از وی آید نظم: کجا باشد مرا آن دست یاری ×× که کریم شکر نعمتهای باری
انجام:واین سعی من ضایع شود آن قزوینی ندانست که بیرون شدن از آن چاه بی حمد ریسمان چه گونه بجای رود چرا وی درآن چاه نشستی وفریاد کشیدی

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۷۹۵-۱۰/۱۰۵
آغاز وانجام:برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوایی، ۱۸۲گ، ۱۴-۱۶سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۸۷۶]

● هدایة النجوم / هیئت / فارسی

hedāya-ton nojūm

شیرازی، احمد بن حیدر، قرن ۷ قمری

šīrāzī, ahmad ebn-e heydar(- 13c)

تاریخ تألیف: ۶۸۷ق
در سی «باب».
آغاز:بسمله، شکر و سپاس خدایی را که منزه است ذات او از ادراک عقول عقلا ...
انجام:و هر کار که کند عاقبت محمود باشد، و الله اعلم ثم فیه ما فیه و العمل به یکفیه
[نسخه‌های منزوی ۲۹۸و ۳۶۸؛ فهرستواره منزوی ۳۱۰۷/۴]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۱۸۱/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۳۱ق؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲/۷×۱۸/۲سم [ف: ۶-۲۶۵]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۴۵۵/۳-ف
نسخه اصل: موزه بریتانیاAdd. 23568 (ریو ۸۵۲). در سی باب؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۹۲ق [فیلمها ف: ۱-۶۰۳]
۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۰۲۶
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مهردخت همایی [رایانه]
۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۴۴۳/۱
آغاز: ثنا گوید و به دعا یاد دارد و هر کس را در این علم رغبت بود نخست در این کتاب مطالعه کند تا راه بر او گشاده گردد ...
بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۵۲گ (۱ر-۵۲پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [ف: ۲۰-۲۷]

● هدایة النجوم فی علم الرسوم / هیئت / فارسی

hedāyat-on nojūm fī ‘elm-er rosūm

استرآبادی، محمد جعفر بن سیف الدین، ۱۱۹۸ - ۱۲۶۳ قمری

estarābādī, mohammad ja‘far ebn-e sayf-od-dīn (1784 - 1847)

در اشاراتی که تقویم‌نگاران به کار می‌برند و فهم آنها برای کسانی که بخواهند ساعت‌های سعد و نحس را بدانند، لازم و ضروری است. این اشارات از حروف ابجد تنظیم شده است. (سید احمد اشکوری)
آغاز:الحمدلله رب العالمین ... چون در میان ناس بنای اساس در امور چون تزویج و تعلیم بر ملاحظه تقویم بود
[فهرستواره منزوی ۳۱۰۷/۴]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۰۶۷/۵
آغاز:برابر؛ **انجام:**و از حوت تا میزان خلاف توالی است
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۵۶ق؛ مصحح؛ جلد: مقوایی، ۳گ (۵۴ر-۵۶پ)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۸-۲۹۳]

● هدایة النصیریه / کلام و اعتقادات / فارسی

hedāyat-on nasīrīya

حسینی میبدی، علی بن محمد علی، - ۱۳۱۳ قمری

hoseynī meybodī, ‘alī ebn-e mohammad ‘alī(- 1896)

تاریخ تألیف: ۱۳۰۳ق؛ محل تألیف: کرمانشاه

بیان حقیقت مذهب «نصیریه»(فرقه‌ای از غلات اطراف کرمانشاه و کرند) که بعضی به ظواهر اینان گول خورده و ناخود آگاه به بعضی عقایدشان گرویده‌اند. دارای سه «مطلب»: مطلب ۱. بیان سبب و منشأ این مذهب؛ ۲. در بدو غلو و حقیقت این مذهب؛ ۳. در جهات بطلان این مذهب.
آغاز:الحمدلله رب العالمین ... چون از تقدیرات ازلیه حضرت واجب الوجود بعد از مجاورت عتبات عالیات مدتی ساکن دارالدوله کرمانشاهان شدم
انجام:بلکه بدترند از هر فرقه ای حتی از کفار و زنادقه چنانچه درطی اخبار فهمیدی
چاپ: تهران، ۱۳۰۶ق، سنگی
[فهرستواره منزوی ۱۰۹۴/۸ و ۶۱۲/۹]

۱. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۲/۱۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ مصحح؛ جلد: تیماج؛ ۴۸ص (۱۵۱–۱۹۸)، اندازه: ۱۷×۳۲/۵سم [ف: ۱–۱۷]
کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه:۲/۱۴مشهد
همان نسخه بالا [ف: –۱۲۷]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۱۳۲/۱۵ عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۶–۱۶۲]
۲. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه:۱۱/۴مشهد
آغاز: برابر
خط: نسخ، کا: مؤلف، بی‌تا؛ ۱۴۵ص (۸۳–۲۲۷)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: –۱۴۸]
مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۱۱/۴
همان نسخه بالا [ف: ۱–۳۷]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۱۴۱/۴ عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۶–۱۸۶]

● **هدایة النفس** / متفرقه / عربی
hedāya-ton nafs
یزدی، زین العابدین محمد علی
yazdī, zayn-ol ‘ābedīn mohammad ‘alī

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۵۸۵/۹
آغاز:بسمله، حمد له، اما بعد فیقول ... انه لما رایت سوء حالی فی الدنیا و الاخرة و علمت ان الصدر ضیق ... فاردت ان اکتب شیئا فی معنی شرح الصدر؛ **انجام:**و کفی فی الاشارة الی بیان المعارف تلویحا بلا تصریح.
بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۵گ (۱۶۶–۱۷۰)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۴–۱۳۵۴]

● **الهدایة والضلالة** / کلام و اعتقادات / عربی
al-hidāya wa-ḍḍalāla
صاحب بن عباد، اسماعیل بن عباد، ۳۲۶ – ۳۸۵ قمری
sāheb ebn-e ‘abbād, esmā‘īl ebn-e ‘abbād (939 - 996)
رساله کوتاهی است در معنی هدایت و ضلالت در قرآن کریم.
آغاز:الحمد لله الواحد العدل فلا یجور فی ما انشاء و ابتدع الرحیم فلا ظلم فیما ابتدأ و اخترع الحکیم الذی لا باطل فیما قدم و اخر ... اعلم علمک الله الخیر ...
انجام:و موالاة نبیه محمد خیر خلفه و النجوم الزواهر من اهل بیته صلی الله علیه و علیهم و سلم تسلیماً کثیراً.
چاپ: تهران، ۱۳۷۴ش، به تصحیح و تحقیق مرحوم دکتر حسین علی محفوظ از روی نسخه‌ای کهن
[الذریعة:۲۰۰/۲۵]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۴۳۷
خط: کوفی، کا: علی بن طاهر بن ابوسعد، تا: ۷ جمادی الثانی۳۶۴ق؛ از روی نسخه اصل و مقابله شده و خط مورخ رجب ۳۶۶ خود صاحب در پایان هست؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۴۲گ، ۹سطر (۹/۵×۱۸)، اندازه: ۱۳/۵×۱۶سم [ف: ۸–۱۰۶]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۸۵۶/۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۷گ (۲۰پ–۲۶ر)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف: ۳۵–۲۰۶]

● **هدایة الولایة** / حدیث / فارسی
hedāya-tol velāya
استرآبادی، محمد جعفر بن سیف الدین، ۱۱۹۸ – ۱۲۶۳ قمری
estarābādī, mohammad ja‘far ebn-e sayf-od-dīn (1784 - 1847)
اهدا به: حاج عبدالله
تاریخ تألیف:یک‌شنبه آخر رجب ۱۲۴۰ق؛ محل تألیف: نجف اشرف
در محرم سال ۱۲۴۰ق هنگامی که حاج عبدالله از سفر حج بازگشت، از مؤلف درخواست شده که چهل حدیث در فضل حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام انتخاب کند. بنا به خواهش حاجی نامبرده این چهل حدیث را از گفتار پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله اختیارو ترجمه و شرح کرده است.
آغاز:الحمدلله علی نواله ... أما بعد می‌گوید خادم و باغبان بستان مذهب جعفری و شرع محمدی.
انجام:و لو لا أنت یا علی لم یعرف المؤمنون بعدی – الی ذلک من الاخبار و الفقرات، و الحمد لله الذی جعلنا من المتمسکین بولایة علی ...
[الذریعة ۲۰۰/۲۵؛ فهرستواره منزوی ۶۹۵/۶ و ۱۰۹۴/۸]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۳۶۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۵۶×۲۰سم [ف: ۲۶-۶۷۷]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۸/۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۲۸ص (۵۸-۸۵)، ۱۷سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [سنا: ف: ۱-۶۱]
۳. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه:۷۹/۶
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الاول۱۲۴۴ق [نشریه: ۶-۶۸۱]
۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۴۶۳/۱
آغاز:برابر
خط: نسخ، کا: ارمنی، اسماعیل بن جمشیدبیک، تا: محرم۱۲۴۶ق؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۴-۱۳۰۴]
۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۴۲۵/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۹ رجب۱۲۵۲ق؛ جلد: تیماج، ۱۰گ (۱۳۱پ-۱۴۰پ)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۵۵]
۶. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۶۲۸/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۳ق؛ ۱۹گ (۱۰۴-۱۲۲)، اندازه: ۱۱/۵×۲۰/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۳-۱۵۵]
۷. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه:۳۱۳/۴
خط: نسخ، کا: اسماعیل بن دوست علی یگانی اویکانلو، تا: ۱۲۵۹ق [چند نسخه-ف: -۳۸۲]
۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۳۲۲/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: طباطبایی بیدگلی کاشانی، محمد علی، تا: رجب ۱۲۶۱ق؛ ۹گ (۱۲۰پ-۱۲۸پ)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف مخ: ۵-۲۲۹۰]
۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۶۱/۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق زیبا، کا: محسن حسینی تفریشی، تا: ۱۲۶۴ق؛ جلد: تیماج، ۶گ (۸۹ر-۹۴پ)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲-۳۶۶]
۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۳۹۳/۶
آغاز:برابر؛ **انجام:** حدیث سی ام حدیث ابن مسعود است ... زیرا که علی نسبت به سوی من مثل پوستیست که در میان چشم.
بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۰گ (۶۲ر-۷۱پ)، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف: ۳۸-۵۲۶]

● هدایة الهدایة / فلسفه / عربی

hidāyat-ul hidāya

علوی عاملی، احمد بن زین العابدین، - ۱۰۵۴ قمری
'alavī 'āmelī, ahmad ebn-e zayn-ol-'ābedīn(- 1645)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۷۹۰
آغاز:بسمله الحمد لولی الهدایه و بیده امام البدایه و النهایه؛ **انجام:**معلقا علی مباحث الجواهر و الاعراض من کتاب التجرید
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [رایانه]

● هدایت و پندنامه / اخلاق / فارسی

hedāyat va pand-nāme

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۸۴/۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماجمذهب، ۴ص (۱-۴)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [سنا: ف: ۱-۱۴۲]

● هدهد نامه / شعر / فارسی

hodhod nāme

عطار، محمد بن ابراهیم، ۵۳۷؟ - ۶۲۷ ؟ قمری
'attār, mohammad ebn-e ebrāhīm (1143 - 1230)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۴/۱۵-ف
نسخه اصل: عاطف افندی ش ۲۲۴۱؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۴ ذیقعده۸۲۸ق؛ ۶۲گ (۴۹۲-۵۵۳)، ۲۳سطر [فیلمها ف: ۱-۴۰۹]
۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۵۷۰/۴
آغاز:تمثیل، شنیده ای که روزی ... سلیمان ... در بالای سرخود نگاه کرد؛ **انجام:**شربت مشورت اگر نوشی ×× همه رنج ترا دوا باشد
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [ف: ۵-۲۹۶]

● الهدی الی الفرق بین الرجال و النساء / فقه / عربی

al-hudā ila-l firq bayn-ar rijāl wa-n nisā'

زنجانی، احمد بن عنایت الله، ۱۳۰۸ - ۱۳۹۳ قمری
zanjānī, ahmad ebn-e 'enāyat-ol-lāh (1891 - 1973)

وابسته به: الفرق بین الرجال و النساء؛ زنجانی، احمد بن عنایت الله (۱۳۰۸-۱۳۹۳ق)
تاریخ تألیف: ۲۲ جمادی الثانی ۱۳۷۳ق
شرح رساله «الفرق ما بین الرجال و النساء» است که پیش از متن نگاشته شده است.

قم؛ زنجانی (آیة الله)؛ شماره نسخه:۱۲۳
آغاز:بسمله. حمدله. اما بعد اعلم ان هذه رسالة جمع مؤلفه احمد الحسینی الزنجانی ما وصلت الیه یده من الفروق التی بین الرجال و النساء فی الاحکام الشرعیة مع اشارة اجمالیة الی ادلتها التفصیلیة ...
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲ جمادی الثانی۱۳۷۳ق؛ ۷۲گ، قطع: ربعی [چند نسخه-ف: -۲۴۲]

● **هدية اطراف عن الطيب مقربة الى القريب** / حدیث / عربی
hidyat-u aṭrāf-in ʻan-iṭṭīb muqarribat-un ila-l qarīb
یمنی، محمد بن اسماعیل، ق۶ قمری
yamanī, mohammad ebn-e esmāʻīl(- 12c)
روایت‌های مختلفی است در بعضی از مستحبات و ادعیه‌ای که پس از فرایض یا کارها خوانده می‌شوند به روایت محمد بن مسلم بن یعلی بن علی علوی قزوینی (-۶۱۵ق) از مؤلف.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۶۱۲/۱۲
آغاز:أخبرنا الشیخ الفقیر الشریف الحقیر أذنب خلق الله محمد بن مسلم بن یعلی بن علی العلوی الحسینی القزوینی المولد المدینی الأصل بالحرم الشریف
نسخه اصل: کتابخانه دارالکتب الظاهریة (مدرسه عمریه)، دمشق ۳۷۷۱. نسخه حاضر فقط دو برگ اول را داراست؛ بی‌کا، تا: احتمالاً قرن ۶ و ۷؛ افتادگی: انجام؛ ۵گ (۳۳۲-۳۳۶) [عکسی ف: ۲-۲۲۴]

● **هدية الاجلة فی أدعية رؤية الاهلة** / دعا / فارسی
hedyat-ol ajella fī adʻīya-te ro'yat-el ahella
اصفهانی، عبدالمطلب بن حسن، ق۱۱ قمری
esfahānī, ʻabd-ol-mottaleb ebn-e hasan(- 17c)
اهدا به: شاه سلطان حسین صفوی (۱۱۰۵-۱۱۳۵ق)
تاریخ تألیف: ۹ ذیقعده ۱۰۸۹ق
مؤلف، کتابی به نام «هبة الوصال فی ادعیة رؤیة الهلال» دردعاهای هنگام دیدن ماه و آداب آن، تألیف کرده بود ولی چون آن کتاب مفصل بود، بنا به درخواست بعضی ازبرادران دینی، این کتاب را به اختصار برگزار کرد؛ مشتمل برسه «فصل» و یک «خاتمه» است مانند اصل، بدین ترتیب:فصل ۱. بیان آنچه ماه را بآن باید دید؛ ۲. در ادعیه که درگاه رؤیت هلال باید خواند؛۳. در آنچه روز اول هرماه بجای باید آورد؛ خاتمه:در ذکر آداب کتابت و تلاوت.
آغاز:۱: احمد من قدر القمر منازل حتی عاد کالعرجون القدیم ... و بعد بر مقتضای استدعای برخی از برادران دینی و خلان یقینی ۲: بسمله. و به ثقتی. حمد و ثناء و سپاس و شکر بی نهایت متقن الاساس علیمی را جل شأنه سزد که قامت قابلیت انسانی را به تشریف شریف دانش بیاراست که علم الانسان ما لم یعلم ...
[الذریعة ۲۰۴/۲۵؛ فهرستواره منزوی ۱۰۹۴/۸]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۰۵۶
آغاز:برابر ۱؛ **انجام:**و مثل آن چونکه بیندازد متوجه بازگشت شود و دیگر بطرف آب میل نکند، و لیکن هذا آخر ما أردنا ایراده ...
خط: نسخ زیبا، کا: عبدالکریم ابهری، تا: ۱۰۹۴ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۴۸گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱۱-۶۱]

۲. قم؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۴۰/۲
آغاز:برابر ۱؛ **انجام:**و چون بقلم فولاد نقش کند می‌باید که ...
خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ ۴۶گ (۷۱پ-۱۱۶پ)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۹/۵سم [ف: -۴۴]

۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۰۵۵
آغاز:برابر۲، **انجام:**بیت گرچه نامد ستوده کاری ازمن گردون نگرفت اعتباری از من بستم نقشی که چون نماند ماند بر لوح زمانه یادگاری از من ملتمس از ناظران این رساله انیقه و مقاله و شیقه آنکه چون بر سهوی مطلع گردند.
خط: نستعلیق، کا: عزیز الله حسینی، تا: ۲۶۱۱۱۴ق؛ واقف: حاج محمد رمضانی؛ جلد: تیماج، ۱۶۴گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۲×۲۳سم [ف مخ: ۵-۲۲۹۱]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۶۱۲
آغاز: جهانبخش ملکپرور جهاندار ملك سیرت که دارد لطف ربانی جهانبخش و جهاندارش
خط: نسخ، کا: حسینی، عزیزالله، تا: جمادی الثانی۱۱۱۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ جدول زر و لاجورد؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۵۶گ، ۱۹سطر (۸×۱۷)، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۱۲-۲۶۱۶]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۵۳۹
آغاز:برابر۲؛ **انجام:**فی تاسع شهر ذی القعده سنة تسع ثمانین الف حامدا ... متمما.
خط: نستعلیق، کا: حسینی، عزیزالله، تا: ۱۰ رجب۱۱۲۴ق؛ با سرلوح، مجدول، محشی با نشان «منه دام ظله السامی»؛ تملك: سید محمد نافع مفتی بغداد زاده در ۱۲۷۵؛ کاغذ: سپاهانی، ۲۷۴گ، ۱۷سطر (۷×۱۶)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۱۲-۲۵۵۸]

● **هدية الاحباء فی اعمال ليلة الغراء** / دعا / فارسی
hedyat-ol ahebbā' fī aʻmāl-e leyla-ol qarrā'
حسینی، نورالدین بن ابی طالب، ق۱۴ قمری
hoseynī, nūr-od-dīn ebn-e abī tāleb(- 20c)
در اعمال شب جمعه، گردآورده شده برای گروهی از دوستان مؤلف که در این شب اجتماع دینی داشتند و کتابی در این موضوع نداشتند تا اعمال این شب را انجام دهند، در یک «مقدمه» و سه «مقصد» و یک «خاتمه».
آغاز:الحمدلله رب العالمین ... بواسطه انعقاد مجلس اخیار در این اوان در لیالی جمعه دیدم رفقا و احبا و اصدقا.
[فهرستواره منزوی ۱۰۹۵/۸]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۸۵۲/۱
آغاز:برابر
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۳-۶۷]

● **هدیة الاخوان** / فقه / فارسی

hedyat-ol exvān

سبزواری، محمد کاظم بن محمد علی، ق۱۲ قمری

sabzevārī, mohammad kāzem ebn-e mohammad ʻalī(-18c)

رساله‌ای است به صورت سؤال و جواب آمده که برای عوام نگاشته شده که از کتاب تحفة الاخوان مجلسی دوم و دیگران بهره گرفته است. در یک «مقدمه» و دوازده«باب» و «خاتمه»: مقدمه در بیان معنی ایمان و طریق شناخت خداوند؛ باب ۱. در اثبات واجب؛ ۲. اقسام طهارت و نجاست؛ ۳. احکام نماز؛ ۴. روزه؛ ۵. خمس و زکات؛ ۶. حج؛ ۷. امر به معروف و نهی از منکر؛ ۸. تجارت و زراعت و قرض ...؛ ۹. وقف و نذر و ... کفاره؛ ۱۰. نکاح و طلاق؛ ۱۱. اطعمه و اشربه؛ ۱۲. ارث؛ خاتمه در بعضی امور نافعه و فوائد جامعه که از آن جمله است حکایت اتتل توته تتل ...

آغاز:الحمدلله مرشد العباد و موضح الرشاد ... و بعد چنین گوید غریق لجه خطا و معاصی و محتاج رحمت

انجام:و نفرین بیغایت از جناب رب العزت بر دشمنان او و حاسدان خاندان او باد برب العباد، قد فرغ من تسوید ... بحق النبی و آله.

[معجم المؤلفین: ۱۵۷/۱۱]

۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۷۴۷/۱

خط: نستعلیق، کا: میرزا علی بن علی محمد براوری سبزواری، تا: یک‌شنبه ۲۸ محرم۱۱۲۷ق؛ ۱۲۸گ (۱-۱۲۸)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳-۱۲۸]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۷۴۷/۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**فرمود که اگر مدمان میدانستند که از چه زمان علی را امیر المؤمنین نام کردند منکر فضیلت او نمی شدند واو را امیر المؤمنین نام کردند دروقتی که آدم هنوز میان روح و جسد بود.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ ۶۸گ (۱۲۴-۱۹۱)، ۲۲سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۳۲-۳۹۹]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۱۲۴/۴

آغاز:بسمله. این چند فقره مسائل از کتاب هدیة الاخوان نوشته می‌شود. اول در بیان معنی ایمان و شناختن خدای تعالی

سؤال و جواب‌های فقهی علامه مجلسی است که سبزواری گردآورده و بخشی از آن در این نسخه آمده؛ خط: نستعلیق، کا: حسنی بارازی، علی نقی بن محمد، تا: قرن ۱۲؛ ۳۵ص (۸۹-۱۲۳)، ۲۱سطر [میراث شهاب: س۱۸ش۱-۶۹]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۷۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: سلطان محمد بن میرزا احمد فاضلی، تا: قرن ۱۲؛ واقف: سید علی اصغر اصغرزاده، اردیبهشت ۱۳۳۸؛ جلد: مقوا، ۱۲۹گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲۰-۶۰۲]

۵. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۳۷۱۷

آغاز:برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مهر: «عبده الراجی احمد الحسینی»؛ با یادداشتی به خط مرحوم شیخ حسین مقدس با تاریخ ۱۳۶۹ق؛ ۱۱۹گ، ۱۶ سطر (۷/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۳-۹۸۰]

۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۴۶۷

آغاز:از سؤال و جواب چیزی از غیرایشان گرفته باشد؛ **انجام:** باب یازدهم ... فصل اول در بعض امور مذکوره

مشتمل بر مقدمه و دوازده باب و خاتمه؛ باید همان کار سبزواری باشد؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، ۹۰گ، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۵-۱۶۶۴]

● **هدیة الاخوان** / انساب / فارسی

hedyat-ol exvān

حسینی شهشهانی، محمد بن عبدالصمد، - ۱۲۸۷ قمری

hoseynī šahšahānī, mohammad ebn-e ʻabd-os-samad(-1870)

اهداء به: معتمدالدوله نشاط

در باب کیفیت اجتماع انساب حسنیه و حسینیه و موسویه.

[ریحانة الادب ۴۶۴/۲]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۰۳۰

آغاز:بسمله. الحمدلله الذی فضل بیننا علی کافة البرایا؛ **انجام:**الطیبین الطاهرین

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ ۱۱گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۴-۸۴۷]

● **هدیة الاخوان** / نحو / عربی

hedyat-ol exvān

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۹۲۴۹/۳

آغاز:بسمله الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین و بعد فهذه رسالة فی اعراب العوامل مسماة بهدیة الاخوان علی مقدار مهدیها

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ناقص؛ مهر: «محمد سعید» (بیضوی)؛ ابعاد متن: ۷/۵×۱۲، اندازه: ۱۱/۵×۱۶سم [ف: ۲-۳۰۷]

← هدیة الاخوان و تحفة الخلان ⟵ هدیة المؤمنین و تحفة الراغبین

● **هدیة الاخیار** / فقه / فارسی
hedyat-ol axyār
حاج آقابزرک، محمد بن محمد علی، ق۱۳ قمری
hāj āqābozork, mohammad ebn-e mohammad ʻalī(- 19c)
تاریخ تألیف: ۲۴ ذیحجه ۱۲۸۱ق
در برخی از واجبات و مندوبات فروع دین مشتمل بر چند کتاب و هر کتاب دارای ابوابی چند، که کتاب الصلاة آن در ۲۴ ذیحجه ۱۲۸۱ق به پایان رسیده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۱۶۶
آغاز:الحمدلله رب العالمین ... که این چند کلمه ای است در بیان برخی از واجبات و مندوبات و مهمات از فروعات دینیه؛ **انجام:**و افضل آنستکه نزد امام برد یا نائب خاص آن یا فقیه عادل در صورتیکه ایشان حاضر نباشند.
مشتمل بر کتاب الصلاة و الصوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: در حیات مؤلف؛ مقدمه کتاب به خط مؤلف است، مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۵۱گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۵۵]

● **هدیة الاصحاب فی حجیة الاستصحاب** / شعر، اصول فقه / عربی
hidyat-ul aṣḥāb fī ḥujjīyat-il istiṣḥāb
عبدالکریم بن محمد تقی
ʻabd-ol-karīm ebn-e mohammad taqī
به نظم عربی.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۶۲۹/۱
آغاز:قال بعون العالم العلیم×× عبدالکریم المعتدی الاثیم / احمد رب العرش خالق السماء ×× رب الهواء رب الفضاء رب القضاء؛ **انجام:**فیه سوی القلیل من احکامه×× و غالبا ارتفعت اعلامه / و تعرف السر علی التحقیق×× ردا علی کلام الجاثلیق.
کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۳گ (۱-۲۳)، ۱۹ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۱۶-۶۵۹]

● **هدیة الامجاد فی جلسة الاعیاد** / آداب و سنن / فارسی
hedyat-ol amjād fī jalsat-el aʻyād
اصفهانی، عبدالعلی بن محمد تقی، قرن ۱۳ قمری
esfahānī, ʻabd-ol-ʻalī ebn-e mohammad taqī(- 19c)
تاریخ تألیف: ۱۲۵۹ق
در بیان بواعث و فضایل اعیاد شش‌گانه است.
آغاز:بسمله. سپاس بی قیاس و ستایش بلند اساس مرکبریایی را سزا است

۱. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۳۵۵
آغاز:برابر
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: غره ربیع الاول۱۲۸۵ق؛ اندازه: ۱۶×۲۲سم [نسخه‌پژوهی: ۲-۲۴۲]
۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۶۱۲
آغاز:برابر؛ **انجام:**عاقبت امور بالخیر فرما. آمین رب العالمی
خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن محمد حسن حسینی اصفهانی، تا: ۲۷ محرم۱۲۸۹ق؛ مقابله شده، با سرلوح، مجدول؛ جلد: میشن، ۶۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲/۲×۲۰/۸سم [ف: ۴-۸۴۶]

● **هدیة الاموات** / تاریخ معصومین / فارسی
hedyat-ol amvāt
رشتی اصفهانی، محسن بن محمد رفیع، ۱۲۱۵–قرن ۱۳ قمری
raštī esfahānī, mohsen ebn-e mohammad rafīʻ (1801 - 19c)
تاریخ تألیف: ۱ رجب ۱۲۸۱ق
سه مجلس است به نثر و نظم در ولادت حضرت امام حسین علیه السلام.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۱۸۸/۲
آغاز:و بعد عرضه میدارد ... اگر چه از بدو عمر تا کنون بهر سلکی که کلک زده ام
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۰گ (۱۱۲پ–۱۲۱پ)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱۱-۱۹۷]

● **الهدیة البدویة لمن یرغب فی بسط اعراب الاجرومیة** / نحو / عربی
al-hadīyat-ul badwīyya li-man yarġab-u fī basṭ-i iʻrāb-ul ājrūmīyya
میهنی، علی بن عمر، – ۱۲۰۴ قمری
mihanī, ʻalī ebn-e ʻomar (- 1790)
وابسته به: الآجرومیة = مقدمة الآجرومیة؛ ابن آجروم، محمد بن محمد (۶۷۲-۷۲۳ق)
اعراب و ترکیب متن «آجرومیه» صنهاجی است با اشاره به پاره‌ای از قواعد نحوی و تفصیل در بحث درباره آنها با ذکر شواهد و ادله تألیف شده به درخواستبعضی از برادران.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۷۷۷
آغاز:حمدا لمن نحا نحوه جمیع القصاد و صلاة و سلاما علی من تمیز برفعه علی سائر العباد و علی آله و اصحابه المنتصبین لبیان الرشاد؛ **انجام:**و تخفض بفوقیة المعطوفة علی جملة ترفع او تنصب بالباء ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایل قرن۱۴؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۳۴گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۵/۵سم [ف: ۲۷-۱۹۸]

● **هدیة البریة فی التعریفة الولتریه** / داستان / فارسی
hedyat-ol barīya fe-t ta'rīfat-ol volterīya
اعتماد السلطنه، محمدحسن بن علی،۱۲۵۹-۱۳۱۳قمری
e'temād-os-saltane, mohammad hasan ebn-e 'alī (1843 - 1896)

اهدا به: ناصرالدین شاه و غلامحسین معتمد السلطان
تاریخ تألیف: ۱۳۰۴ق
در سرگذشت ولتر.
آغاز:بسم الله تعالی: اخاک اخاک ان من لا اخاله کساع الی الهیجاء بغیر ساع این چاکر خانه زاد اعتماد ابن اعتماد حسن بن علی المراغی صانها الله عن نکایات الاشرار.
انجام:و اگر هیچ فایده دیگر بر این عقیده مترتب نشود بهمین قناعت مینماییم و راضی میباشیم.
[فهرستواره منزوی ۲۳۳۶/۳]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۸۶۲/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج، ۶۷ص، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [ف: ۸-۴۶۳]

← هدیة التصدیق الی حکایة الحریق > هدایة الصدیق الی حکایة الحریق

● **هدیه الخاقانیه** / فقه / فارسی
hedīyat-ol xāqānīya
خاتون آبادی، محمد بن ابی القاسم، ق۱۳ قمری
xātūn ābādī, mohammad ebn-e ab-el-qāsem(- 19c)

اهدا به: فتحعلیشاه قاجار (۱۲۱۱-۱۲۵۰ق)
تاریخ تألیف: ۱۲۲۱ق
احکامی است در اصول و فروع ضروریه مذهب اثنی عشریه و مسائل حج و اموات و سایر مسائل دینی که حاوی بر هزار و دویست و بیست و یک بیت می‌باشد که برای استفاده و استفاضه به پادشاه وقت سلطان فتحعلیشاه قاجار تقدیم گردیده است.

تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۶۱۹
آغاز:بسم الله الرحمن الرحیم و به ثقتی - اصول گلشن سخن طرازی و فروع چمن مسئله پردازی موشح بحمد وسپاس بی انتهاء خدای خود نمائی است که از ظهور نور وجود بسیطش همه پنهان پیدا لباس پیدائی آشکارا پوشید؛ **انجام:**قد تممت بعون الله و توفیقه هذه الرسالة الشریفه علی ید الفقیر المحتاج الی رحمة الله - عبدالله فی سنه ۱۲۲۱
خط: نسخ خوش، کا: عبدالله عاشور، تا: ۱۲۲۱ق؛ مجدول، با سرلوح، مذهب؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار، مشیرالسلطنه، حسین بن هدایت الله، محمد رضا حسینی؛ کاغذ: خانبالغ، جلد: چرم مذهب، ۱۹۰ص، ۱۱سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱-۱۰۷۷]

● **هدیة الخیر = شرح اربعین** / شرح حدیث / فارسی
hedyat-ol xeyr = š.-e arba'īn
نوربخش، حسن بن قاسم،- ۹۲۶ قمری
nūrbaxš, hasan-e bn-e qāsem(- 1520)

تاریخ تألیف: پیش از خلاصة التجارب در ۸۹۸ق
چهل حدیث اخلاقی عرفانی از گفته‌های حضرت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم را انتخاب کرده و با اختصار شرح می‌نماید. در این شرح گفته‌های منظوم و منثور بزرگان عرفان و تصوف و مخصوصاً امیر سید علی همدانی نقل شده است. آنچه از نسخه‌های موجود برمی‌آید گویا وی تنها به شرح بیست حدیث موفق شده است. در مقدمه آمده که آن را به سال ۸۹۸ ق و پیش از اثر مشهور خود خلاصة التجارب آغاز نموده است و در باب دوم خلاصة التجارب از آن یاد کرده است.
آغاز:حمد مبرا از شائبه رعونت و ریا و ثناء محلی به زیور صدق و صفا حضرت حکیمی را که به جهت اظهار اسرار قدرت بی غایت و احضار آثار حکمت بی نهایت لطایف اثمار ارواح را در کثایف اشجار اشباح ساری ساخت ... الحدیث الاول قال رسول الله ... کل امرذی بال
انجام:توسن کلک عنبر فشان را دربیداء افشای دقایق نرم ساختن.اسرار توان به پاکبازان گفتن ×× لیکن نتوان به نو نیازان گفتن / گنجشک اگرچه بال مرغان دارد×× او را نتوان ز قسم بازان گفتن
چاپ: ضمن میراث حدیث شیعه، دفتر نهم، قم، مؤسسه فرهنگی دار الحدیث، ۱۳۷۷ش، تصحیح سید محمد عمادی حایری، و بخش دوم آن در میراث حدیث شیعه، دفتر دهم، ص ۲۱۹- ۳۳۵
[الذریعة ۲۰۷/۲۵؛ کشف الظنون ۷۱۸/۱؛نسخه‌های منزوی ۵۲۷/۱ و ۱۴۸۷/۲؛ فهرستواره منزوی ۱۰۹۵/۸]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۰۱۰
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۵ ربیع الاول۹۰۲ق؛ تملک: سید مهدی حسینی لاجوردی؛ ۸۸گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۲۳-۱۶۷]
قم؛ لاجوردی، سید مهدی؛ شماره نسخه:۱۱
همان نسخه بالا [چند نسخه-ف: -۱۰۶]
۲. خوانسار؛ فاضل خوانساری؛ شماره نسخه:۲۲۰/۴
آغاز: برابر
خط: شکسته، نستعلیق، کا: گلپایگانی، محمد تقی، تا: قرن ۱۳؛ ۸۴گ (۴۰۵-۴۸۸)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۱-۱۶۹]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۵۵۷/۴ عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۱۴۵]

۳. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۸۹۰
آغاز و انجام: برابر
خط: تحریری، کا: عبدالکریم متخلص به شائق، تا: ۱۲۴۶ق [ف: ۲-۱۱۱]
۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۷۸۱/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۶۱گ (۵پ-۶۵ر)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۲-۳۴۴]

● **هدیة الذاکرین** / مقتل / فارسی
hedyat-oz zākerīn
آق قلعه ای، محمد شفیع بن عبدالله، ق۱۴ قمری
āq qal'e-ī, mohammad šafī' ebn-e 'abd-ol-lāh(- 20c)
تاریخ تألیف: ۴ ربیع الاول ۱۳۵۷ق
یک‌صد و هفت مجلس روضه‌خوانی است شامل مطالب تاریخی و پندها و حکایات و اشعار با محوریت مصائب وارده بر سالار شهیدان حضرت ابا عبدالله الحسین علیه السلام و خاندان مطهر و اصحاب باوفایش. مؤلف گاهی به مناسبت اشعاری به ترکی نیز نقل کرده است.از امتیازات کتاب آن‌که مؤلف منابع مورد اسناد خود را نیز ذکر کرده است و در صفحات آغازین، فهرست تفصیلی مطالب را گنجانده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۶۹۴
آغاز:الحمد لله الذی هدانا الی الصراط المستقیم و سلک بنا الی النهج القویم ... اما بعد این اقل الخلایق و الذاکرین محمد شفیع ... مجلس اول در علام ذر است. کریز از اسب افتادن امام حسین علیه السلام: در بزم قرب حلقه ماتم سرا زدند ×× راه از جفا بزایر کوی وفا زدند / کوس عزا بعرصه بی منتها زدند×× بر خوان غم چو عالمیان را صلا زدنداول صلا بسلسله انبیا زدند؛ **انجام:**فی دیوان اعمالی و بلغنی آمالی و اصلح حالی و اجمع شملی و ادخل السرور فی بالی
خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۴ ربیع الاول۱۳۵۷ق؛ جلد: تیماج، ۲۱۸گ، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۷سم [ف: ۴۳-۲۴۵]

● **هدیة الرازی الی المجدد الشیرازی** / تراجم / عربی
hidyat-ur rāzī ila-l mujadid-uš šīrāzī
آقابزرگ طهرانی، محمد محسن، ۱۲۹۳ – ۱۳۸۹ قمری
āqā-bozorg-e tehrānī, mohammad mohsen (1876 - 1969)
تاریخ تألیف: ۱۳۳۰ و اندی؛ محل تألیف: سامراء
شرح حال و تاریخ زندگی و مختصری از سیره اخلاقی استادش میرزای شیرازی (-۱۳۱۲ق)است با شرح حال مختصری از شاگردان وی یا کسانی که درک فیض صحبت او را نموده‌اند. مؤلف هنگام تشرفش به سامرا درسال ۱۳۳۰ و اندی این کتاب را نگاشته است
[الذریعه ۲۰۷/۲۵]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۸۱۵
آغاز:بسمله. الحمدلله الذی خلق الانسان لمعرفته و اختص صنف العلماء بمزید کرامته ...
تا ابتدای فصل پنجم در تصانیف میرزای شیرازی را داراست؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ همراه با اضافات از مؤلف، در صفحه دوم قسمتی از شرح ال آقا محمد پدرصاحب کتاب «یارقلی» و تاریخ وفات او در سال ۱۳۳۷ مکتوب است؛ جلد: مقوا، ۳۴گ، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۴۴-۷۷]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۰۵۴ عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳-۳۱۲]

● **هدیة الرضویة = الهدیة الرضویة فی الادعیة و الزیارات الجامعة = التحفة الرضویة** / زیارات / عربی
hidyat-ur raḍawīya = al-hadīyat-ur raḍawīya fi-l ad'īya wa-z zīyārāt-il jāmi'a = at-tuḥfat-ur raḍawīya
بروجردی، محمد رحیم بن محمد، – ۱۳۰۹ قمری
borūjerdī, mohammad rahīm ebn-e mohammad(-1892)
کتابیدر آداب و کیفیت زیارت حضرات معصومین علیهم السلام را با توضیح آنچه احتیاج به توضیح لغوی یا اختلاف نسخه‌ها داشته آورده است. این کتاب دارای یک «مقدمه» و سه «باب» می‌باشد: باب ۱.فضیلت زیارت؛۲. در زیارت امام رضا علیه السلام؛۳. در سایر زیارات می‌باشد.
[الذریعه ۲۰۸/۲۵]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۵۲۱
آغاز:الحمدلله الذی هدانا لهذا و ما کنا لنهتدی لولا أن هدانا الله؛ **انجام:**فی فضل زیارته علیه السلام و فیه فصول، الاول ان زیارته مع البیوتة عند قبره
جزء اول کتاب و سرآغاز مؤلف را ندارد؛ خط: نسخ، کا: موسوی گلپایگانی، ابوتراب، تا: جمادی الاول۱۳۱۰ق؛ جلد: تیماج، ۲۸۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۶/۵سم [ف: ۱۴-۲۹۲]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۴۴۲
انجام: ادرکنی ادرکنی.
از اوایل کتاب تا اواخر باب دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۱۹ق، به دستور میرزا محمود خان مدیرالدوله تبریزی نایت تولیت عظمای آستان قدس؛ هم به دستور او بعضی از فقرات اوائل کتاب ترجمه به فارسی و در حاشیه نسخه نوشته شده، این نسخه نیز فاقد دیباچه است؛ واقف: نائینی؛ ۳۷۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۶-۳۰۲]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۴۴۵

آغاز:الحمدلله الذی سن لعباده زیارة اولیائه و استزار حبیبه سامکاً به عن وهاد ارضه الی مشاهد سمائه رافعاً اياه فی قباب العز علی بعد المزار راغباً إلی زروة اصفیائه؛ **انجام:**انصرانی فانکما ناصران و اکفیانی فانکما کافیان یا مولای یا صاحب الزمان الغوث الغوث الغوث ادرکنی ادرکنی.

خط: نسخ ادعیه معرب، کا: ابوتراب موسوی، تا: ذیقعده ۱۳۳۰ق؛ تملک: فضل الله زنجانی به تاریخ ۱۳۵۹؛ جلد: تیماج، ۲۷۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۸سم [ف: ۳۵-۳۹۶]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۵۱۵

آغاز:و رتبته علی ابواب ثلثة الباب الاول فی فضل زیارته (ع) و فیه فصول. الفصل الاول ان زیارته ۴ مع البیتوتة عند قبره؛ **انجام:**قال الذی یفهم من مؤلفی کتب.

از اول کتاب تا اواخر باب دوم و یک صفحه از باب سوم را دارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: در عصر مؤلف؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مؤلف آنرا تصحیح نموده وناقص است؛ با تقریظی از محمود حسنی حسینی تبریزی؛ واقف: منتجب الدین رحیمی، مهر ۱۳۳۵؛ ۲۶۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۶-۳۰۱]

← الهدیة الرضویة فی الادعیة و الزیارات الجامعة ← هدیة الرضویة

● **هدیة الریب فی رد اهل العیب والریب** / کلام و اعتقادات / عربی

hidyat-ur rayb fī radd-i ahl-il ‘ayb-i wa-r-rayb

رشتی اصفهانی، محسن بن محمد رفیع، ۱۲۱۵-قرن ۱۳ قمری

raštī esfahānī, mohsen ebn-e mohammad rafī‘ (1801 - 19c)

تاریخ تألیف: چهارشنبه شوال ۱۲۷۶ق؛ محل تألیف: قزوین

رساله‌ای در بیان عقاید امامیه واصول مذهب.مؤلف از علمای متعصب امامیه است ودر ضدیت با اهل سنت سخت مبالغه کرده واز سنیان بغداد با عنوان «آکد من فرعون واشد من شداد داعی الجهل ومنکر العلم» یاد کرده است. مؤلف این کتاب را سیصد و نوزدهمین تألیف خود شمرده است.

آغاز:نحمدك یا من جعلنا من الفرقة الجلیلة الناجیةالامامیة الاثنی عشریةووفقنا لرفض سنن سنها بغات الخذیلة الامویة ...

انجام:تشرفه الله واخوانه ببنان اهل العلم زمان حیاتی وبعد مماتی فی کلصباح ومساء وغداة وعشیة.تمت.

قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۶۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ جلی، کا: محمد بن علی قزوینی، تا: ۱۲۷۷ق؛ مصحح؛ واقف: محمد محسن بن محمد رفیع رشتی اصفهانی، رجب ۱۲۷۸ق؛ جلد: تیماج، ۲۰۸گ، ۱۶سطر [ف: ۱-۳۰۲]

● **هدیة الزائرین** / تاریخ / فارسی

hedyat-oz zā’erīn

زائر تهرانی، محمد هادی، ق۱۴ قمری

zā’er tehrānī, mohammad hādī(- 20c)

تاریخ تألیف: جمادی الاول ۱۳۲۱ق؛ محل تألیف: کربلا

تاریخ مقابر امامان و امامزادگان است که در ضمن آن مدفونین بارگاه‌ها و نسب آنان و همچنین ساختمان گنبدها و تعمیرات صورت گرفته در آنها نیز شرح و توضیح داده شده است. این کتاب در عهد مظفرالدین شاه قاجار تألیف شده است.در آن تاریخچه مزارات:مکه، مدینه، نجف، کربلا، کاظمین، سامرا، مشهد، قم، حضرت عبدالعظیم، امامزاده داود و امامزاده‌های تهران آمده؛ همچنین در این کتاب اسامی و شرح حال عالمان مدفون در این بارگاهها به صورت کوتاه ذکر شده است. مؤلف در پایان کتاب قصیده‌ای را که در هنگام تشرف به زیارت مشهد مقدس سروده و آن را «قصیده سلامیه» نامیده، آورده است با این مطلع: «غریب طوس سلام علیك الف سلامی×× سلام کروبیان جن و انس بر تو تمامی».

آغاز:الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی محمد و آله الطاهرین ... اما بعد مجموعه ای است مختصر در احوالات مکه معظمه و مشاهد مشرفه مقدسه حضرت رسول و ائمه طاهرین

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۷۳۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**سلاطین ماضین در عهد دولت این پادشاه باعز و تمکین تکمیل گردد. قد تمت ترتیبات النسخة الشریفة

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ربیع الثانی۱۳۲۱ق، جا: کربلا؛ مجدول، محشی، نسخه مصور، در پایان ۱۳ برگ تصویر نقاشی از مسجد الحرام و مکه و مدینه منوره و عتبات عالیات و بارگاه حضرت معصومه و حضرت عبدالعظیم حسنی دارد که آنها را از کتابهای چاپ سنگی جدا کرده و چسبانده‌اند؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ ۵۷گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [اهدائی رهبر: ۸-۴۷۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۴۶۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**تویی که عادتت احسان، سجیتت کرم است×× ز لطف مرحمتت یک نظر به انعامی / الا که تا سلامتا بر رسول مکرم ×× به روح پاك امامان درود باد و سلامی / سلام بر همه اولاد مصطفی بادا×× به حله و قم و ری هر کجاست نسل امامی

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: جمادی الاول۱۳۲۱ق، جا: کربلا؛ مجدول مرصع مذهب محرر، با تعدادی تصاویر رنگی نقاشی شده؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۱۵گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۳۵-۴۱۹]

● **هدیة الزائرین و بهجة الناظرین** / زیارات / فارسی و عربی
hedyat-oz zā'erīn va bahjat-on nāzerīn

قمی، عباس بن محمد رضا، ۱۲۹۲ - ۱۳۵۹ قمری
qomī, 'abbās ebn-e mohammad rezā (1875 - 1940)

کتابی است در ادعیه و زیارات معصومین و امامزادگان (ع) و اعمال روزها و هفته‌ها که در یک «مقدمه» و چهارده «باب»: مقدمه: در بیان مختصری از آداب سفر است: باب ۱. ذکر آداب زیارت مشاهد مشرفه، دارای دو فصل؛۲. مختصری در زیارت کاظمین (ع) دارای سه فصل که فصل سوم دارای چهار مقام است؛۳. ذکر فضیلت و کیفیت زیارات ائمه سامرا (ع) دارای دو فصل؛۴. زیارت مطلقه سید الشهداء (ع)، دارای دو مقصد، مقصد اول دارای هفت فصل و خاتمه، مقصد دوم دارای هفت فصل؛۵. بیان زیارت امیر المومنین علی (ع)، دارای چهار مقام که هر کدام دارای چند فصل می‌باشد؛۶. در زیارت حضرت رسول، فاطمه زهراء وائمه بقیع صلوات الله علیهم اجمعین، دارای سه مقام و یک خاتمه؛۷. در زیارت حضرت امام رضا (ع) و دارای سه فصل است؛۸. در زیارت جامعه، بعید وداع، در چهار فصل؛۹. در صلوات بر ائمه اطهار (ع) و نماز هدیه به روح ایشان و ... دارای دو فصل؛۱۰. در زیارت انبیاء و امامزادگان و ... دارای سه فصل و یک خاتمه؛۱۱. ذکر مختصری از اعمال شهور و سنه و ایام متبرکه، دارای ده فصل؛۱۲.اعمال هر ماه و عمل عید نوروز، دارای دو فصل: ۱۳.اعمال هر هفته، دارای چهار فصل؛ ۱۴.آداب و اعمال هر روز و شب، در چهار فصل.

آغاز:بسمله، الحمد لله رب العالمین ... و بعد، بر ارباب بینش و دانش مخفی نماند که چون دنیا مزرع و متجر آخر ت است، باید هر عاقل دانشمند این ایام قلیله را غنیمت دانسته و در صدد تحصیل توشه و زاد، برای سفر هولناک معاد بوده باشد ...

انجام:پس صلوات می‌فرستی بر پیغمبر و آل آن حضرت، و حاجت خود را ذکر می کنی و سزاوار است آنکه بخوانی بعد از فراغ نماز شب، دعای سی و دویم صحیفه کامله را که اولش این است، اللهم یا ذاالملک المتابد بالخلود، تمام شد ...

چاپ: مشار فارسی، ج۵، ص۵۴۷۲؛ توسط مؤسسه جهانی سبطین، در قم، چاپ شده؛ایران، تبریز، ۱۳۴۳ق، سنگی، خشتی، ۵۵۹+۹ص؛ایران، تبریز، مطبعه کربلای اسد آقا، ۱۳۲۴ق، با تصحیح و مقابله آقا میرزا ابراهیم آقاو مشهدی عباسعلی خیام تبریزی، سنگی، خشتی، ۵۵۹ص، به دستیاری آقا اسماعیل بن مشهدی اسد آقامطبعه چی، به سعی و اهتمام مشهدی عباسعلی بن کربلایی محمد خیام تبریزی.

[الذریعه ۲۰۹/۲۵]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۷۲۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محسن بن علی حسینی، تا: شعبان۱۳۲۲ق؛ مصحح، محشی با نشان «منه عفی عنه»، با قلم خوردگی؛ ۱۹۲گ، ۲۴سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۳۷-۲۶۹]

← هدیة السادات و مجموعة السعادات ⟵ هدایة السادات و مجموعة السعادات

● **هدیه سلیمانی** = **شرح و ترجمه رساله ذهبیه** / طب، حدیث / فارسی
hedīya-ye soleymānī = š. va t.-ye r.-ye zahabīye

قمی، محمد مهدی بن عنایت الله، ق۱۱ قمری
qomī, mohammad mahdī ebn-e 'enāyat-o-llāh(- 17c)

وابسته به: الرسالة الذهبیة = طب الرضا؛ علی بن موسی (ع)، امام هشتم (۱۵۳-۲۰۳ق)

اهدا به: شاه سلیمان صفوی (۱۰۷۷-۱۱۰۵ق)

تاریخ تألیف: ۱۰۹۶ق

شرح و ترجمه نیکویی از «الرسالة الذهبیة» منسوب به امام همام حضرت علی بن موسی الرضا است. مترجم شاگرد «قاضی محمد نصیر بن کاشف الدین محمد یزدی» بوده، چنان‌که در دیباچه کتاب خود نیز از وی یاد نموده است (و بی آنکه تصریح نماید) هدیه سلیمانی را بر اساس تحفه شاهیه استاد خود بنا نهاده و دیباچه ترجمه‌ها همچون کتاب اوست با این تفاوت که شرح فقرات از خودش می‌باشد. (سید محمود مرعشی)

آغاز:۱:ستایش دور از آلایش سزاوار درگاه حکیمی جل شأنه تواند بود که بیماران جهالت و نادانی را مداوا بشربت دانش و عرفان فرموده ... اما بعد چون رأی عالم آرای ... فرزانه شاه عادل سلیمان بن شاه عباس ثانی ... اکثر اوقات خجسته را صرف دقائق علوم و آگاهی مینمود کمترین بندگان قدیمی ... ابن عنایت الله محمد مهدی الطبیب القمی ... را بخاطر رسد که شرحی به زبان فارسی در غایت ایضاح و اختصار بر رساله ذهبیه رضویه در علوم شریفه طبیه منسوب به امام ... علی بن موسی الرضا ... و به هدیه سلیمانی موسوم گرداند ...

۲: قلوب دردمندان و غمزدای خاطر مستمندان و بعلم کامل و عرفان شامل حلال مشکلات جهانیانند ... اما بعد چون رأی عالم آرای ... فرزانه شاه عادل سلیمان بن شاه عباس ثانی ... اکثر اوقات خجسته را صرف دقائق علوم و آگاهی مینمود کمترین بندگان قدیمی ... ابن عنایت الله محمد مهدی الطبیب القمی ... را بخاطر رسد که شرحی به زبان فارسی در غایت ایضاح و اختصار بر رساله ذهبیه رضویه در علوم شریفه طبیه منسوب به امام ... علی بن موسی الرضا ... و به هدیه سلیمانی موسوم گرداند ...

انجام:و معلوم شد که قمر در تأثیر این عالم بواسطه أقربیت أقوی است از اینجهت او را نیکو دانسته اند. و الله أعلم بالصواب.

[الذریعة: ۲۱۰/۲۵؛ فهرستواره منزوی ۳۷۶۵/۵]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۷۸

آغاز:برابر۲؛ **انجام:**برابر

نسخه (که در خاندان صاحب روضات بوده) قسمتی از خطبه کتاب را ندارد؛ خط: نسخ، کا: عبدالعظیم بن محمد تقی قمی، تا: ۱۰۹۶ق؛ اوراق کتاب آشفته است و جابجا صحافی شده و شماره‌گذاری آن نیز غلط است و به دست آقا سید محمد علی روضاتی مواضع غلط دقیقاً یاد شده؛ با یادداشتی از آقای روضاتی؛ ۲۵۴ص، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۹-۴۸۳]

اصفهان؛ کتابخانه‌های اصفهان؛ شماره نسخه:۱۰

همان نسخه بالا [فهرست روضاتی: -۲۸]

اصفهان؛ علامه روضاتی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره

همان نسخه بالا [نسخه‌پژوهی: ۱-۱۶۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۹۷۶

آغاز:برابر ۱؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۱۰۰ق؛ دارای یک سر لوح مرصع از عصر صفویه (سبک اصفهان)، مجدول؛ مهر: «لا إله الله الملك الحق المبين عبده محمدحسین سعدلو جان صبیه شجاع لشکر خلخالی»(مربع)، «محمد ابو سعید ؟ ۱۲۲۸» (بیضی)؛ در سال ۱۲۳۶ق نسخه به «عباسعلی بیک» هبه گردیده؛ جلد: تیماج، مذهب، ۱۶۶گ، ۱۵سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۵/۵×۲۴/۵سم [ف: ۳۲-۹۱۶]

● **هدیة الصالحین** / فقه / فارسی

hedyat-os sālehīn

امان بیک، میرزامحمد

amān beyk, mīrzāmohammad

در بیان احکام ظروف طلا و نقره، شامل یک «مقدمه» و چند «فصل» و «خاتمه».

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۷۵۳۴/۱۱

آغاز:بسمله: الحمدلله الذی هدانا لهذا و ما کنا لنهتدی ... و بعد چنین گوید اقل الخلیقه بل لا شیی ...

خط: نستعلیق، کا: حیدری، نجف علی، تا: ۱۴ صفر ۱۲۵۰ق؛ مهر: حسنعلی رضوی؛ ابعاد متن: ۱۳/۵×۲۶، اندازه: ۲۳×۳۵/۵سم [ف: ۲-۳۴]

● **هدیة الصائم** / دعا / فارسی

hedyat-os sā’em

نوری، علی بن محمد هادی، ق۱۳ قمری

nūrī, ‘alī ebn-e mohammad hādī(- 19c)

کتاب در اعمال و ادعیه و فضائل ایام و لیالی شریفه ماه مبارک رمضان است که از کتب معتبر نقل کرده است و مرتب است بر دو «باب»: باب ۱. در اعمال و فضائل ماه مبارک رمضان است و مشتمل است بر یازده «فصل»:۱)بیان فضائل و وجه تسمیه این ماه، ۲) بیان حقیقت روزه و شناختن ماه رمضان، ۳) بیان آداب رؤیت هلال و اول ماه، ۴) در دعاهاییکه بعد از هر نماز در تمام ماه باید خوانده شود، ۵) در آداب نمازهای شب‌ها، ۶) در فضیلت سحور خوردن و دعاهای سحور، ۷)آداب و دعاهای افطار، ۸) در دعای شب‌ها، ۹) در دعاهای روزهای ماه مبارک، ۱۰) بیان ادعیه مبسوط وداع ماه مبارک، ۱۱) بیان ادعیه همه اوقات ماه مبارک رمضان؛ باب ۲.آداب و ادعیه شب و روز اول ماه شوال است که عید فطر نامند، مشتمل بر سه «فصل»:۱) بیان وجه تسمیه اینماه، ۲) بیان زکات فطره، ۳) بیان اعمال شب و روز عید.

آغاز:الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و اله اجمعین

انجام:و لا قوة الا بالله العلی العظیم الذی لا یحیط بکنهه العقول.

[فهرستواره منزوی ۱۰۹۵/۸]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۶۰۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد موسوی، تا: ربیع الاول۱۲۹۷ق؛ مجدول، دارای سرلوح، محشی؛ واقف: محمد نوری، فروردین ۱۳۵۰؛ ۵۳۰گ، ۹سطر، اندازه: ۱۰/۳×۱۷/۳سم [ف: ۱۵-۵۳۱]

● **هدیة الصعلوک** / حکومت و سیاست، اخلاق / عربی

hedyat-oṣṣu‘lūk

این کتاب که نام آن در متن مصرح نیست و این نام از مطاوی یکی از عبارات آن آخذ شده، در آداب ملک‌داری و مردم‌داری است و آنرا یکی از بزرگان (نام او به دست نیامد) برای عالیحضرت شیخ مشایح العرب الفایز با علی الرتب (نام او نیز به دست نیامد) بدین شرح نوشته:فصل ۱. در حسن عدل؛ ۲. در مدح حلم و ذم سفه؛۳. در مدح تواضع؛۴. در منفعت مشاورة؛۵. در تبیین این‌که صلاح ملك و فساد آن بر چه چیزی است؛ خاتمه. مشتمل بر نصیحت و حسن تدبیر.

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۱۹/۸

آغاز:بسمله، الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی اشرف خلقه و اکرم رسله؛ **انجام:**ان ارید الاصلاح ما استطعت و ما توفیقی الا بالله علیه توکلت.

خط: نسخ، کا: عاملی، علی بن محمد، تا: ۹۷۹ق؛ جلد: تیماج، ۱۷ سطر (۹×۱۳)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۱۰-۵۸۳]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۶۱۹

آغاز:بسمله و به نستعین. الحمدلله رب العالمین و ... بعد فهذه کلمات یسیره قد اشتمل علی مقاصد جمیلة؛ **انجام:**کل اعدائك التواضع موهبة و التکبر مصیبة

خط: نسخ خفی، بی کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام [رایانه]

● **هدیه ضیغمیه** / کلام و اعتقادات / فارسی
hedīya-ye zayqamīyya
نقوی، علی بن دلدار علی
naqavī, ʻalī ebn-e deldār ʻalī

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۷۸۶
آغاز:بسمله. الحمدلله الذی ارسل محمدا خاتم النبیین؛ **انجام:**نقش نگار دلم اسم شریف شما
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۸گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [رایانه]

● **هدیة الطالبین فی اثبات رب العالمین** / کلام و اعتقادات / عربی
hidyat-uṭṭālibīn fī iṯbāt-i rabb-il ʻālamīn
محلاتی، عبدالوهاب بن احمد، ق۱۴ قمری
mahallātī, ʻabd-ol-vahhāb ebn-e ahmad(- 20c)
رساله‌ای در اثبات صانع.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۴۵۳/۳
آغاز:بسمله. حمدله ... و بعد فیقول اقل الخلایق قدراً ... عبدالوهاب بن احمد المحلاتی ... هذه رسالة ... و سمیتها بهدایة الطالبین فی اثبات رب العالمین و رتبتها علی مقدمة و خمسة فصول
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ ۷گ (۹پ–۱۵ر) [ف: ۵–۷۵۹]

● **هدیة الظرفا** / گوناگون / فارسی
hedyat-oz zorafā
تبریزی، عبدالله بن ابی طالب، ق۱۴ قمری
tabrīzī, ʻabd-ol-lāh ebn-e abī tāleb(- 20c)
تاریخ تألیف: ۱۳۱۷ق؛ محل تألیف: تبریز
مجموعه‌ای است از لطایف و معما و پند و حکایات، از عبدالله بن ابی‌طالب تبریزی که در سال ۱۳۱۷ق به دنبال حادثه و بلایی که شهر تبریز دچار آن شد در صدد تألیف این کتاب برآمد.
آغاز:بسمله، حمدله و الصلوة علی محمد و اله اجمعین، خصوصاً این عهد و وصیة علی امیرالمؤمنین و لعنة الله علی اعدائهم الی یوم الدین، اما بعد چنین گوید خاکساری دراویش و فقرا و مساکین عبدالله بن ابوطالب غفرله و لوالدیه که تاریخ در سال ۱۳۱۷ که از حوادث زمانی و بلایای اسمانی که وضع شهر تبریز بنوعی بود که سالهای هفت اخیر شهر مصر را بیاد می‌آورد که مردم از قرص نان قانع به قرص آفتاب شده بودند
انجام:و طرز مطلوب را تزکیه نموده به مقام تعریف در این ان الله ستر القبیح و اظهر الجمیل که ماجور خواهد شد قد تمت هذه النسخة ... و منهم التمس الدعاء م.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۷۴۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۱۸ق؛ واقف: حسین کی استوان، آبان ۱۳۴۸؛ جلد: مقوایی، ۴۵گ، ۱۹–۲۱سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۱۷–۵۳۲]

← هدیة العامل ◄ هدایة العامل بالربع الکامل

● **هدیة العزیز** / کلام و اعتقادات / فارسی
hedyat-ol ʻazīz
شیعی، خیرالدین محمد
šīʻī, xayr-od-dīn mohammad

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۲۲۵
آغاز:بسمله، محدث صحیح بیان امکانی را چه یارا که؛ **انجام:**که از آن حرمت سنج را اثبات میرسانند
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوا [رایانه]

● **هدیة العید و تحفة للملک السعید** / ادبیات / عربی
hedyat-ol ʻīd wa tuḥfat-un li-l-malik-is saʻīd
وقار شیرازی، احمد بن محمد شفیع، ۱۲۳۲–۱۲۹۸قمری
vaqār-e šīrāzī, ahmad ebn-e mohammad šafīʻ (1817 - 1881)
رساله مختصری است در تحقیق عبد و بیان حقیقت نوروز که به مناسبت سفر نوروزی ناصرالدین شاه قاجار به شیراز به هنگام امارت حسام السلطنه مراد میرزا نگاشته و آن را به کلمات بلغا و ادبا درباره نوروز مذیل نموده است.

شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه:۳۴۷
آغاز:الحمدلله الذی ادار الفلک الدوار فجعل منه اللیل و النهار؛ **انجام:**اللهم احفظنا من شرور انفسنا و سیآت اعمالنا یا کریم یا حریم.
خط: نسخ خوانا، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۳۷گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۰/۵سم [ف: -۷۰۶]

● **الهدیة الغریبیة لطالبی حقائق التحفة الوردیه** / نحو / عربی
al-hadīyat-ul ġarībīya li-ṭālibī ḥaqā’iq-it tuḥfat-il wardīya
قدسی، احمد بن مفرج، ق۱۱ قمری
qodsī, ahmad ebn-e mofarrej(- 17c)

وابسته به: التحفة الوردية؛ ابن وردی، عمر بن مظفر (۶۹۱-۷۴۹)
تاریخ تألیف: ۲۵ شوال ۱۰۹۳ق
شرحی است بر منظومه «التحفة الوردية».
آغاز: نحمدك يا من رفع من نحا نحو بابه المنيف و خفض من أعرض عنه مستبداً بملاحظ عقله السخيف و نصب من أحب ... لما قرأت الرسالة الوردية فی علم العربية تأليف الامام الهمام
انجام: و الله فی تعجيله أكرم مسئول انه علی ما سأل قدير و بالاجابة جدير و هو حسبی و نعم النصير قال المؤلف لطف الله به وبوالديه و مشايخه و اخوانه ... التسليم علی جميع الأنبياء و المرسلين و آلهم و صحبهم أجمعين ...

۱. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۳۰۸
کاتب = مؤلف (شاید)، بی‌تا [ف: -۹۷]
۲. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۶۰۰/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی به لفظ «منه سلمه الله»؛ ۵۵گ (۵۶پ-۱۱۰ر)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۲-۶۷۱]

● هدية الفرقان / تفسير / فارسی

hedyat-ol forqān

در آن از دو کتاب انوار التنزیل بیضاوی و الصافی فیض کاشانی نقد و خرده‌گیری شده است. همه سور قرآنی در آن تفسیر شده با دوازده مقدمه در آغاز مانند الصافی.

مشهد؛ مدرسه میرزا جعفر؛ شماره نسخه:۱۱۶
آغاز: بسمله. الحمدلله الذی انزل علی عباده الكتاب ولم يجعل له عوجا ... اما بعد فمن المعلوم ان علم التفسير علی الوجه الحق الجدير بينالعلوم كعلم علی راسه نور ... و قد ما كنت شديد الشوق الی تصنيف كتاب يحتوی بقدر الوسع علی تحقيق الحق فيه ... فصرفت اياما من عمری فی قرائة ذلك (ای تفسير البيضاوی و الصافی) علی ولدی السيد الشهيد ... و اعواما من دهری بتدريسه لجماعه من علماء الخاصة و العامة؛ **انجام:** تمت الكتاب ... فی الارض المقدسة ... فی سنة خمسين بعد الالف والماتين من الهجرة علی يداقل الخليقة ... محمد كاظم بن ابی القاسم
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: رحلی [چهار کتابخانه مشهد-ف: -۴۲]

● هدية القاصر الی مولاه محمد الباقر / تاریخ معصومین / فارسی

hedyat-ol qāser elā mawlāh mohammad-il bāqer

مدرس یزدی، محمد علی بن محمد، ۱۱۹۳ - ۱۲۶۵ قمری

modarres-e yazdī, mohammad ‘alī ebn-e mohammad (1779 - 1849)

وابسته به: عوالم العلوم و المعارف و الاحوال من الآيات و الاخبار و الاقوال؛ بحرانی، عبدالله بن نورالله (قرن ۱۲)
تاریخ تألیف: شنبه ۵ رمضان ۱۲۲۷ق
چون اهمیت کتاب «عوالم العلوم و المعارف» شیخ عبدالله بحرانی (قرن ۱۲) بر همگان پوشیده بود، لذا در زمان حکمرانی امیر محمد تقی ــ یکی ازحکام یزد ــ به همت میرزا علی رضا اکثر مجلدات نسخه اصل کتاب جمع‌آوری شده و به کوشش بعضی از نزدیکان و دوستان وی بخش حالات ائمه علیهم السلام به فارسی ترجمه شده است. حالات امام محمد باقر علیه السلام از طرف امیر محمد حسین خان ابن محمد جعفر خان بن مؤمن خان به مترجم واگذار شده است.
آغاز: ترجمه آثار محامد پروردگار و تجلیه استار بدایع صنایع آفریدگار که سایحات عقول و احلام در تیه عوالم علومش.

یزد؛ مدرسی؛ شماره نسخه:بدون شماره/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** ما عاد عيد و علی اعدائهم اللعن المبيد و العذاب الشديد.
خط: نسخ عالی، کا: حیران یزدی، غلامرضا، تا: ۸ محرم۱۲۸۵ق؛ ۱۲۴گ (۱-۱۲۴)، ۱۵ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [میراث اسلامی: ۸-۴۵۱]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۶۸۱/۱ عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵-۱۲۹]
قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۹۳۷/۱ عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵-۳۶۴]

● هدية الكلام فی من رايناه فی هذا المقام / تراجم / عربی

hedyat-ol kalām fī man ra’aynā-hu fī hāḏa-l maqām

موسوی جزائری، محمد کاظم بن احمد، قرن ۱۴ قمری

mūsavī jazā’erī, mohammad kāzem ebn-e ahmad(-20c)

تاریخ تألیف: ۲۶ رمضان ۱۳۵۸ق
شرح حال مختصر بیست و یک تن از علمای معاصر مؤلف می‌باشد که در نجف اشرف سکونت داشتند و وی آنها را از نزدیک می‌شناخته است.
آغاز: الحمدلله علی جميع نعمه و نشكره علی جميع قسمه و نصلی و نسلم علی محمد الذی نصبه علما علی طاعته و قائدا الی جنته.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۶۸ و ۲۳۷۵ عکسی
آغاز: الحمدلله علی جميع نعمه و نشكره علی جميع قسمه و نصلی و نسلم علی محمد الذی نصبه علما علی طاعته و قائدا الی جنته؛ **انجام:** نحمد الله لسعادة اختتام هذه الوجيزة لانها درة عزيزة ...
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ در حواشی یادداشت‌هایی از سید محمد موسوی جزائری افزوده شده؛ با تقریظ میرزا محمد علی اردوبادی نجفی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱-۲۳۸] و [عکسی ف: ۶-۴۷۲]

● **هدية للاخوان و عبرة للخلان** / عرفان و تصوف، تراجم / ترکی

hedyat-on lel-exvān vī ʻebrat-un lel-xollān

نظمی، محمد بن رمضان

nazmī, mohammad ebn-e ramazān

در مناقب مشایخ طریقه خلوتیه در هفت «هدیة».

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۸۱۸/۱

آغاز:بسم الله اولور ابتداء انشا×× بر وفق مرام او لوراد امعنا / بسمله و حمدله جناحین اوله×× مرغ اهله بهشت ختم اولور جاالله المستعان و علیه التکلان، بسم الله الرحمن الرحیم، فاتحه نظم کلام قدیم بسمله، الحمدلله الذی کرم بنی آدم بقوله تعالی و لقد کرمنا بنی آدم و حملناهم ... و رفع درجات؛ **انجام:**فنای عالمی چون ایتدک اذعان×× تدارک کورکه نظمی گوچدی اخوان

کا: عبدالله بن ابراهیم، تا: ۲۸ ذیحجه۱۱۹۸ق؛ ۱۰۲گ (۳پ-۱۰۴پ)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۶-۱۱۸]

● **هدية المحب** / اخلاق / فارسی

hedyat-ol moheb

کاشانی، عبدالرسول بن محمد، ۱۲۸۰ – ۱۳۶۶ قمری

kāšānī, ʻabd-or-rasūl ebn-e mohammad (1864 - 1947)

در اخلاق دینی و تدبیر منزل؛ در یک «مقدمه» و سه «مقاله» و «خاتمه».

آغاز:بسمله. حمد او را مراور است و ستایش بنده آفریننده را

چاپ: مشار فارسی، ج۵،ص۵۴۷۴؛ دارالخلافه طهران، سنگی، ۱۳۲۵ق،خشتی، ۲+۱۵۰صص

[فهرستواره منزوی ۶/۶۹۶]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۹۰۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**تم بالخیر

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ذیحجه۱۳۱۲ق؛ جلد: میشن، ۱۱۹گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۶/۲×۲۲سم [ف: ۴-۸۴۷]

● **هدية المحدثين = هدية المحصلين** / درایه / فارسی

hedyat-ol mohaddesīn = hedyat-ol mohasselīn

مروج الاسلام، علی اکبر، ۱۲۷۱ – ۱۳۵۸ شمسی

moravvej-ol-eslām, ʻalī akbar (1892 - 1979)

تاریخ تألیف: شب یک‌شنبه ۱۵ ربیع الاول ۱۳۴۸ق

قواعد علم حدیث را به روش نیکویی برای علما و اهل منبر به درخواست یکی از اساطین در یک «مقدمه» و ده «فصل» و یک «خاتمه» نگاشته: مقدمه: در معنی درایه و فضیلت علم حدیث؛ فصل ۱. در اقسام خبر از حیث صدق و کذب؛ ۲. در اخبار متواتر و آحاد؛ ۳. تقسیم اخبار به پنج نوع؛ ۴.اقسام خبر واحد؛ ۵. کیفیت روایت حدیث؛ ۶. در رد و قبول حدیث؛ ۷. در الفاظ مدح یا ذم راوی؛ ۸. درطرق تحمل حدیث؛ ۹. آداب کتابت حدیث؛ ۱۰. آداب محدث و طالب حدیث؛ خاتمه: در مدح کتب اربعه. (سید احمد اشکوری)

آغاز:أفضل خبر یحکیه الفضلاء و أحسن حدیث یرویه العلماء حمدالله الفرد العلیم الذی هدانا الی الطریق المستقیم ... اما بعد بعرض اخوان دین و احباء روحانی از اهل علم و سلسله جلیله اهل منبر.

انجام:و ما در اینجا ختم می‌نمائیم این رساله را حامداً لله تعالی

چاپ: سنگی، تهران؛ چاپ سربی، تهران، مصطفوی، ۱۳۷۷ق، رقعی، ۲۶۶ ص، با اضافات و فواید تفصیلی با عنوان «هدیة المحصلین» با تقریضات شیخ علی اکبر نهاوندی و محمد باقر بیرجندی و شیخ عباس قمی؛ ایران، سنگی، ۱۳۴۸، جیبی، ۱۸۳+۱ص

[مصفی المقال ۳۴۰]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۱۹۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق زیبا، کا: حسینعلی قاجار، تا: ۲۲ رجب۱۳۵۷ق؛ جلد: تیماج، ۵۱گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱۸-۳۲۹]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۵۷۶/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**و کانا الفراغ من تسوید هذه الاوراق بید مؤلف ... سنه ۱۳۴۸ قمری هجری. هدیه بهراساتید اهل منبر شد؛ و قد فرغت من تسوید هذه الاوراق مع تشتت البال ... من السنة الثامن و الخمسون و ثلثمائه بعد الالف علی صاحبها الف سلام و تحیه سنه شمسی ۱۳۱۸

خط: نسخ، کا: محمد شریعتی فرزند ملا محمد حسین، تا: ۱۳۵۸ق؛ ۲۴۲۹ص (۲-۲۴۳۰)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۰-۱۵۴۳]

● **هدية المحشر** / اصول فقه / عربی

hidyat-ul maḥšar

رشتی اصفهانی، محسن بن محمد رفیع، ۱۲۱۵–قرن ۱۳ قمری

raštī esfahānī, mohsen ebn-e mohammad rafīʻ (1801 - 19c)

تاریخ تألیف: پنج‌شنبه ۲۸ رجب ۱۲۸۳ق؛ محل تألیف: قزوین

منظومه‌ای است در بیش از هزار و پانصد بیت در قواعد اصولی.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۷۹/۳

آغاز:الحمدلله الذی قد اصطفی×× من أشرف القوم نبی المصطفی/ و الشکر لله الذی قد ارتضی ×× لدینه الاعلی علی المرتضی؛ **انجام:**عطفته مصلیاً لاحمد ×× بما لنا الدفتر و المجلد/ فصار اربعمائة و التسعین×× تقرباً لله فاذکر آمین

خط: نسخ معرب، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ در حاشیه‌ها اضافه شده؛ ۷۶گ (۴۰پ-۱۱۵ر)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۴-۱۵۲]

← هدیة المحصلین > هدیة المحدثین

● **هدية المخلصين** /- ترکی

hedyat-ol moxlesīn

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۷۱۳ ض

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● **هدية المريد** / عرفان و تصوف / عربی

hedyat-ul murīd

بکری صدیقی، محمد بن محمد، ۸۹۸؟ - ۹۵۲ قمری

bakrī seddīqī, mohammad ben mohammad (1493 - 1546)

گفتار عرفانی در بدعت. به گفته او پنج‌گونه بدعت هست: واجب، حرام، مندوب، مکروه، مباح.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۲۰۵/۸

آغاز:بسمله. اللهم صل علی سیدالسادات سیدنا محمد و آله و صحبه قال الاستاد ... الحمدلله ... البدعة منقسمة الی واجبة و محرمة و مندوبة و مکروهة و مباحة؛ **انجام:**و غفرلنا و والدینا و لکافة المسلمین، اجمعین امین.

خط: نسخ، کا: سیوطی شافعی، محمد بن ابی المکارم، تا: با تاریخ ۱۰۵۸ق؛ ۲گ (۴۱پ-۴۲پ)، اندازه: ۱۵/۲×۲۱سم [ف: ۷-۲۶۵]

● **هدية المسافر = هداية المسافرين** / فقه / فارسی

hedyat-ol mosāfer = hedāyat-ul mosāferīn

لاهیجی، حسن بن عبدالرزاق، ۱۰۴۵ - ۱۱۲۱ قمری

lāhījī, hasan ebn-e ʻabd-or-razzāq (1636 - 1710)

وظایف مسافر درمورد اقسام سفر واقسام قصر واتمام نماز واحکام متعلق به نماز و روزه که در چهار «فصل» بیان شده است.

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... اما بعد چنین گوید ... که این رساله موسوم بهدیة المسافراست دربیان اقسام سفر وذکر احکام قصر واتمام متعلق بصلاة وصیام نوشته می‌شود بتوفیق الهی برای جمعی که این مسائل را ندانند ...

انجام:ظاهر اینست که برای چیزی نباشد نمازهای گذشته همه فجریست والله اعلم تم الراکنون فی العلم، این بود مقصود ازین رساله والحمدلله.

[الذریعة ۲۱۳/۲۵]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۲۵۲/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: شنبه ۱۷ ربیع الاول۱۰۹۰ق؛ ۱۸گ (۵۹پ-۷۶ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۷/۹×۱۱/۵سم [ف: ۵-۴۴۸]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۳۰۲/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: حسین محمد، تا: قرن ۱۲؛ ۶گ (۳۱-۳۶)، ۲۲سطر، اندازه: ۸×۱۳سم [ف: ۳۶-۱۳۵]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۸۳۰/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: عبارات عربی نسخ معرب، کا: محمد صفی بن محمد رضا، تا: عید غدیر۱۱۲۷ق، جا: اصفهان؛ جلد: تیماج، ۱۳ص (۶-۱۸)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۴۴-۸۸]

۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۷۵۴/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی قلی زنگنه، تا: ۲۶ جمادی الاول۱۱۳۳ق، جا: خواف (قلعه قصبه سلومید)؛ ۱۴گ (۳۵ر-۴۸پ)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف مخ: ۵-۲۲۹۲]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۱۶۶/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۴ق، جا: رشت؛ جلد: میشن، ۱۰گ (۱ر-۱۰پ)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۰/۸×۱۷/۳سم [ف: ۸-۲۳۲]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۵۰۵/۴

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۴گ (۸۹پ-۹۲پ)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱۹-۳۰۵]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۷۰۷/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، ۸گ (۳۶۴ر-۳۷۱ر)، ۱۷و۱۵سطر (۹×۲۰)، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف: ۸-۲۵۴]

● **هدية المسافر الى النور السافر** / ادبیات / عربی

hedyat-ul musāfir ila-n nūr-is sāfir

سبکی، احمد بن علی، ۷۱۹ - ۷۶۳ قمری

sobkī, ahmad ebn-e ʻalī (1320 - 1362)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۴۷۱

آغاز:بسمله. اما بعد فیقول الفقیر الی الله تعالی احمد بن علی عبدالوافی؛ **انجام:**علی انک انت التواب الرحیم

خط: نسخ خفی، بی‌کا، تا: ۸۶۰ق؛ ضمیمه نسخه ش ۶۱۸۶ [رایانه]

● **الهدية المكية** / درایه / عربی

al-hadīya-tul makkīya

جاجرمی، ابوالحسن بن محمد کاظم، ق۱۳ قمری

jājarmī, ab-ol-hasan ebn-e mohammad kāzem(- 19c)

تاریخ تألیف: ۱۲۴۵ق

منظومه‌ای است در یکصد و شصت و پنج بیت در قواعد علم درایه و آداب کتابت حدیث، بسیار مختصر و به نظم کشیده شده برای فرزند ناظم ملا محمد حسن در سفر حج و لذا به نامی که گفتیم نامیده شده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۹۵۶

آغاز:الحمدلله اله حق ×× کما هو أهل و مستحق / ثم الصلاة لا مع الزوال×× علی النبی المصطفی و الآل؛ **انجام:**و کنت تابعاً لآل المصطفی×× لأن فیهم کل خیر و هدی

خط: نسخ مغلوط، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۱۷ ربیع الاول ۱۲۴۵ق، جا: نجف اشرف؛ محشی از ناظم و فرزندش ملا نصر الله؛ جلد: گالینگور، ۴۳گ، ۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۵-۳۸۷]

● هدية الملوك = تفسیر سوره الرحمن / تفسیر / فارسی

hedyat-ol molūk = tafsīr-e sūre-ye ar-rahmān

حسینی نجف آبادی، هاشم بن حسین، - ۱۲۹۷ قمری

hoseynī najaf-ābādī, hāšem ebn-e hoseyn(- 1880)

اهدا به: ناصرالدین شاه

تاریخ تألیف: ۲۶ صفر ۱۲۸۵ق

تفسیر سوره «الرحمن» است به صورت «مجلس، مجلس» که در ابتدای هر مجلس، خطبه‌ای آورده در پایان هر مجلس، به بیان مصائب سید الشهداء (ع) می‌پردازد. مؤلف این اثر را به نام ظل السلطان شروع کرده ولی به نام ناصرالدین شاه به پایان می‌رساند و در آن از مجتهد زمان جناب سید اسدالله (فرزند حجة الاسلام شفتی) به عظمت یاد می‌کند. وی از تألیفات دیگرش به نام‌های «کنز المعارف»، «کنز العرفان فی تفسیر القرآن» و «اعلام الفقهاء» یاد کرده است.

نجف آباد؛ حججی؛ شماره نسخه:۱۰۰

آغاز:و از اسماء مختص ذات باری تعالی است یعنی بسیار بخشنده بر گناه کاران خلایق و سلب نکردن نعمت را از ایشان؛ **انجام:**و شروع بتألیف آن نمودم تا اینکه در ۲۶ شهر صفر سنه ۱۲۸۵ به اتمام رسید تا به صلاح آن و نوشتن تهذیب و سایر کارها و آن اقدام نمودم ...

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۲۶ صفر۱۲۸۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۰۲گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: -۱۵۳]

● هدية المؤمنين و تحفة الراغبين = هدية الاخوان و تحفة الخلان / فقه / عربی

hidyat-ul mu'minīn wa tuḥfat-ur rāġibīn = hedyat-ul ixawān wa tuḥfat-ul xullān

جزایری، نعمة الله بن عبدالله، ۱۰۵۰ - ۱۱۱۲ قمری

jazāyerī, ne'mat-ol-lāh ebn-e 'abd-ol-lāh (1641 - 1701)

تاریخ تألیف: ۱۰۸۳ق

رساله‌ای فتوایی است دراحکام طهارت وصلات،با عناوین «مسألة، مسألة» با استفاده از روایات بسیار، که آن را به درخواست برخی از دوستانش پس از شرح خود برکتاب «تهذیب الاحکام» نگاشته واشارات کوتاهی به برخی از ادله دارد وبرخی از متون حدیثی را نیز ذکر می‌کند.در برخی نسخه‌ها «هدية الاخوان و تحفة الخلان» نامیده شده است.

آغاز:بسمله. الحمدلله الذی فقهنا فی امور الدین و جعل الصلوة قربانا لعباده المتقین ... فانا ... نعمة الله الحسینی یقول لاتخفی علی اخواننا فی الدین ... اننا فی هذا الزمان فی شدة حال.

انجام:و هو دعاء البیت المعمور اذا کان الملائکه یطوفون به.

[الذریعة ۲۱۴/۲۵ و ۲۱۵؛مکتبة امیرالمومنین ۵۴۷/۴]

شروح و حواشی:

۱- هدية المؤمنین (ترجمه)؛ جزایری، عبدالله بن نورالدین (۱۱۱۲-۱۱۷۳ق)

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۵۳۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: بدرالدین بن حسن حسینی جزایری، تا: ۱۱ ربیع الاول۱۰۸۳ق؛ ۱۴۰گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱/۷×۱۹سم [ف: ۱-۵۹۲]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۶۴۸/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۸۳ق؛ افتادگی: وسط (بین برگ‌های ۲۴-۲۵ و ۶۹-۷۰ افتادگی دارد)؛ مصحح، محشی؛ تملک: محمد ابراهیم و مرتضی بن محمد ابراهیم؛ جلد: تیماج، ۱۴۱گ (۱-۱۴۱)، ۱۲ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۹-۳۱۰]

۳. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۶۲۵

شامل طهارت و صلاة؛ کا: سید عطاء الله الحسینی یا کرم الله بن عطاء الله، تا: ۱۰۸۴ق، جا: شوشتر؛ قطع: خشتی [ف: -۲۶۷]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۴۵۲

آغاز و انجام: برابر

طهارت و صلاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۱۳۲گ، ۱۲سطر (۸×۱۲/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۶-۳۵۸]

۵. قم؛ استادی، رضا؛ شماره نسخه:نامعلوم

آغاز: مسالة - یستحب السواک قبل وضوء الصلاة و قبل الصلاة لقول الباقر؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، کا: لاری، علی، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ ۶۱گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [صد و شصت نسخه: -۴۳]

۶. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۳۱۱/۱

آغاز: ... واما تفریغ الباطن فهو ان یخلی قلبه عن مشاغل الدنیا ویقبل بکلیته علی ربه فانه لا یحسب للعبد الا مااقبل من الصلوة؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، کا: سبزواری، علی اصغر بن محمد حسین، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۴۱گ [ف: ۱-۳۰۵]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۱۷۴
آغاز:برابر؛ **انجام:**واذا قال یاعظیم العفو غفرالله له ذنوبه و لو کانت مثل زبد البحر ورق الشجر.
خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ جلد: تیماج، ۵۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۹/۳×۲۱/۵سم [ف: ۲۱-۱۶۸۱]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۶۵۱/۱
آغاز:برابر؛ **انجام:**فطابت نفسی بهن فقال له یحیی علیه السلام فما هذه البیضة التی علی رأسک قال: بها اتوقی دعوة المؤمنین، قال: فما هذه الحدیدة التی ... .
خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، با نشان «بلغ» مقابله شده، محشی؛ ۵۹گ (۲پ-۶۰پ)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۴/۵×۷سم [ف: ۳۹-۶۰۷]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۹۳۰
خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۲؛ مهر: «محمد رضا بن علی بن محمد جعفر»(بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۹۹گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۵×۱۹/۵سم [ف: ۲۵-۲۱۳]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۱۷۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد باقر بن سعدالدین محمد حسینی، تا: ۱۱۱۰ق، جا: سبزوار؛ مصحح، محشی؛ جلد: میشن قهوه‌ای، ۷۳گ، ۲۱سطر، اندازه: ۹×۱۹سم [ف: ۵-۶۷۹]

۱۱. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۲۸۴/۱
خط: نسخ، کا: قزوینی، محمد رضی بن محمد نبی، تا: ۹ صفر۱۱۱۹ق، جا: أسدآباد؛ ابعاد متن: ۷×۱۲ [تراثنا: س۶ش۳-۱۱۵]

۱۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۸۴۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی کا، تا: ۹ شوال۱۱۲۰ق؛ مصحح؛ تملک: محمد تقی با مهر: «یا امام محمد تقی ادرکنی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۹۵گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴×۱۸/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۵۶]

۱۳. بیرجند؛ دیانی؛ شماره نسخه:۱۴۲/۲
آغاز:بالتمام ثم سالنا بعض الاخوان المومنین و الخلان المخلصین ان نصنع رسالة فی باب الطهارة و الصلوات
خط: نستعلیق، کا: علی اصغر بن محمد حسین سبزواری، تا: سلخ ربیع الاول۱۱۲۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۶۴گ (۶۵ر-۱۲۸پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: -۱۰۹]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۰۲۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: ولی محمد بن علیرضا خبوشانی، تا: ۱۱۳۰ق؛ محشی؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۸۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰×۱۸/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۸۰۴]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۰۳/۱
همان نسخه بالا [اهدائی ف: -۲۷۳]

۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۶۶۶
آغاز و انجام: برابر ... محمد باقر الحسینی ۱۱۳۰
خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۱۳۰ق؛ جلد: میشن [رایانه]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۵/۱ معزی
آغاز و انجام: برابر
بی کا، تا: ۱۱۵۴ق؛ جلد: مقوایی، ۸۸گ (۸پ-۹۵پ) [ف: ۳۹-۶۶]

۱۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۲۱۶/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: ایوب بن عبدالرزاق موسوی، تا: ۱۲۱۰ق؛ مصحح، محشی با نشان «منه ره و ایوب الموسوی عفی عنه»؛ ۹۵گ (۲۳-۱۱۷)، ۱۳-۱۴سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۳۸-۶۲۶]

۱۸. کرمانشاه؛ فیض مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره
آغاز:برابر
تذکر: نام مؤلف با تطبیق آغاز نسخه به دست آمد؛ بی کا، تا: ۱۰ شعبان۱۲۲۱ق [تراثنا: س۲ش۴-۶۹]

۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۳۹۳
انجام:برابر
کامل؛ خط: نسخ، کا: حیدر آل عسکر، تا: جمادی الثانی۱۲۲۲ق؛ استنساخ شده از نسخه مؤلف؛ واقف: میرزا اسدالله فاضلی، تیر ۱۳۶۳؛ ۹۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۱-۱۶۸۲]

۲۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۹۰۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی کا، تا: یک‌شنبه ۱۸ ذیحجه۱۲۵۳ق؛ تملک: ریحان الله موسوی با مهر: «ریحان الله بن جعفر الموسوی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۷۸گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۰-۲۸۱]

۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۵/۲ معزی
آغاز:برابر
خط: نسخ، کا: محمد صادق موسوی دزفولی، تا: ۱۳۰۸ق؛ ۷۷گ (۳۹-۱۱۵)، ۱۴سطر(۹-۸-۷×۱۵)، اندازه:۱۵/۵×۲۲سم[ف:۳۹-۱۰۵]

۲۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۸۸ معزی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و شکسته، بی‌کا، تا: جمعه ۸ جمادی الاول۱۳۱۷ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۵۶گ (۱پ-۵۶پ)، اندازه: ۱۷×۲۲/۵سم [ف: ۳۹-۱۸۲]

۲۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۱۷۴
خط: نسخ، کا: محمد بن احمد بن عبد الله بن محمد بن احمد بن محمد بن عبدالکریم بن محمد جواد بن عبدالله بن نورالدین بن نعمت الله موسوی جزائری شوشتری، تا: ۱۷ ربیع الثانی۱۳۶۲ق؛ تملک: محمد کاظم موسوی جزائری؛ جلد: مقوایی، ۷۹گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف: ۱۳-۳۷۸]

۲۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۷۱۳
آغاز: العباده و اکثر ماتری الناس؛ **انجام:** انما یعمر مساجد ... و الکنس و نحوه و یکون.
خط: نسخ، بی کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام [رایانه]

۲۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۱۷۱
آغاز:قال نعم فقال ابوالخطاب افرخیت ان قوی؛ **انجام:**استحباب تحصیص الیدین و الرجلین
خط: نسخ خفی، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام [رایانه]
۲۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۲۰/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: احمد بن محمد بن یوسف بن کاظم موسی، بی‌تا؛ ۴۵گ (۱۷پ–۶۱ ر). [ف: ۵-۲۱۰۳]
۲۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۱۹/۱
آغاز:کیف الوصول الی معاد؛ **انجام:**برابر
خط: نسخ، کا: عاملی، علی بن محمد، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ ۸۴ص (۱– ۸۴)، ۱۷ سطر (۹×۱۳)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۱۰-۵۷۷]
۲۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۰۱۹-۲۵/۱۰۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، مقابله شده؛ جلد: تیماج، ۷۵گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۸-۴۸۷۷]
۲۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۴۰۰۹/۳
آغاز:برابر؛ **انجام:**ومن تکلم ساهیا وفی التسلیم فی غیر موضعه علیه لاستفاضة الاخبار الداله علی ماذکرناه مثل قول الصادق علیه السلام [فی روایة] سفیان تسجد [سجدة] السهو [ی] فی کل زیادة تدخل علیک
صلاة. تذکر: نام کتاب و مؤلف با تطبیق آغاز به دست آمد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: گالینگور، ۵۷گ، اندازه: ۱۵×۱۹سم [ف مخ: ۳-۹۹۸]
۳۰. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۲۵۴
آغاز:برابر
بی‌کا، بی‌تا [اوراق عتیق: ۱–۲۵۸]

● **هدیة المؤمنین (ترجمه)** / فقه / فارسی
hedyat-ol mo’menīn (t.)
جزایری، عبدالله بن نورالدین، ۱۱۱۲ – ۱۱۷۳ قمری
jazāyerī, ‘abd-ol-lāh ebn-e nūr-od-dīn (1701 - 1760)
وابسته به: هدیة المؤمنین و تحفة الراغبین = هدیة الاخوان و تحفة الخلان؛ جزایری، نعمة الله بن عبدالله (۱۰۵۰–۱۱۱۲ق)
تاریخ تألیف: یک‌شنبه ۲ محرم ۱۱۷۳ق
ترجمه زیبایی است از رساله «هدیة المؤمنین و تحفة الراغبین» سید نعمت الله جزائری، در احکام طهارت و نماز، مترجم فوائدی با عناوین «مترجم گوید» در رساله افزوده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۱۲۰
آغاز:الحمدلله رب العالمین ... و بعد صورت این معنی بر هیچ مؤمن حق شناس در پرده اشتباه و التباس نخواهد بود؛ **انجام:**بلکه معذور دارند و نادیده انگارند و مصنف و مترجم را بدعای خیر دارند.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ دو برگ آغاز و دو برگ پایان نسخه افتاده و از نسخه دیگر فتوکپی شده؛ روی برگی قبل از کتاب یادداشتی از سید محمد موسوی جزائری به تاریخ ۲۴ محرم ۱۳۷۵؛ جلد: مقوایی، ۱۳۱گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۶-۱۲۲]

← هدیة المهتدین ⟵ هدیة المهدیین

● **هدیة المهدویة فی رد الطائفة البابیة** / فقه / عربی
hedyat-ul mahdawīya fī radd-it tā’ifat-il bābīya
مجدالعلماء یزدی اردکانی، علی اصغر بن رجبعلی
majd-ol-‘olamā’ yazdī ardakānī, ‘alī asqar ebn-e rajab-‘alī
رد کتاب «فرائد» گلپایگانی.
چاپ: ایران، سنگی، ۱۳۲۵ق، رحلی، ۲۶۳ص
[فهرستواره منزوی ۶۱۱/۹]
شروح و حواشی:
۱- حجج الرضویة؛ عصار، محمد بن محمود (۱۲۶۴–۱۳۵۶ق)

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۲۸۱
بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۱۳–۳۸۳]

● **الهدیة المهدویة فی فقه الامامیة** / فقه، شعر / عربی
al-hadīyat-ul mahdawīya fī fiqh-il imāmīya
معتمدی گرگانی، عبدالکریم، ق۱۴ قمری
mo‘tamedī gorgānī, ‘abd-ol-karīm(- 20c)
تاریخ تألیف: ۱۲۹۸–۱۳۱۵ق
منظومه طولانی است در بیش از پانزده هزار بیت که تمام فقه را به روش «الروضة البهیة» شهید دوم نظم نموده است. در غره ماه شعبان ۱۲۹۸ق به این کار شروع نموده و در سوم شعبان ۱۳۱۵ق به پایان رسیده، و در آخر مختصری از حالات خود را نیز آورده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۶۸
آغاز:الحمدلله علی الافضال×× و الشکر لله علی النوال / علمنا معالم الیقین×× بالفقه حقاً و اصول الدین؛ **انجام:**و انها قضیة فی واقعه ×× تحتمل التأویل خذ و اسمعه / قد تم فی الثالث من شعبان ×× مستحکماً مشید المبانی
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۳ شعبان۱۳۱۵ق؛ روی برگ اول دو بیت در مدح کتاب دیده میشود که به تاریخ ۲۵ صفر ۱۳۰۱ق (قبل از به پایان رسیدن اصل منظومه) نوشته شده؛ جلد: تیماج، ۴۳۱گ، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۴-۱۴۱]

● **هدیة المهدیین = هدیة المهتدین** / کلام و اعتقادات، فقه / عربی

hidyat-ul mahdīyīn = hedyat-ul muhtadīn

اخی چلبی، یوسف بن جنید، - ۹۰۵ قمری

axī čalabī, yūsof ebn-e jonayd(- 1500)

اهدا به: علی پاشا

رساله‌ای است در بیان الفاظ کفر و سب نبی اکرم (ص)، از دیدگاه اهل سنت در دو «قسم» و یک «خاتمه»: قسم ۱. فی عقاید اهل السنة؛ قسم ۲. فی الفروع، مشتمل بر پنج نوع: ۱) فیما یکون به الکافر مسلما،۲) فیما یکون سبا لرسول الله (ص) ...، ۳) فیما یکون به المسلم کافرا،۴) فی القذف،۵) بیان المکروهات؛ الخاتمة: فی مسائل الصید و الفاظ الکفر.

چاپ: استانبول، ۱۳۹۸ق، همراه کتاب اثبات النبوة

[کشف الظنون ۲۰۴۳/۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۶۴۳/۱۰

آغاز:بسمله، الحمد لله الذی جعل علوم الشرعیة میراثا للعلماء من الانبیاء و الفنون المستمعیة بمصطفویة جلاء لصدور الاصفیاء و الاولیاء ... بعد فان من صرف عنوان العمر العزیز فی دعواته؛

انجام:و کذا لو قال انت مطلقة بسکون الطاء، لا یکون طلاقا الا بالنیة .

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۷ ذیحجه۱۰۵۷ق؛ مصحح، با عبارت «بلغ» مقابله شده، محشی با نشان «منه»واقف: احمد کوسج؛ ۳۲گ (۱۳۴-۱۶۵)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف: ۳۷-۹۵]

● **هدیة الناصری** / کلام و اعتقادات، عرفان و تصوف / عربی

hedyat-un nāṣirī

کاشانی، حسین بن علی، ق۱۲ قمری

kāšānī,hoseyn ebn-e ʻalī (- 18c)

اهداء به: ناصرالدین شاه قاجار

دارای چهارده «مقدمه» در اعتقادات و برخی مسائل متفرقه طریقه سلوک و عدالت و نصایح.

تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۸۰۲

آغاز:افضل ما افتتح به الکلام و احسن ما تفصل به المرام

کا: تفرشی، فرج الله، تا: ۱۲۹۳ق؛ باسرلوح زرین؛ ۱۵۰گ، قطع: خشتی [ف: -۲۶۸]

● **الهدیة الناصریة فی الاحادیث الاربعینیة** / کلام و اعتقادات، حدیث / فارسی

al-hedyat-on nāserīya fe-l ahādīs-el arbaʻīnīya

طبرسی، عنایت الله بن ملک محمد، قرن ۱۴ قمری

tabarsī, ʻenāyat-ol-lāh ebn-e malek mohammad(- 20c)

در کلام در یک «مقدمه» و چند «باب» و «خاتمه» با عنوان‌های تحفه و مقصد و تکمیل و فصل. نویسنده می‌گوید برای آن‌که ذخیرتی برای آخرت خود فراهم آورده باشم بر آن شدم «اربعینی به زبان فارسی» تألیف نمایم تا نفع وی عام وفائده وی تام باشد به این نحو که آن مشتمل باشد بر چهل حدیث مشکله: ربع ۱. در معرفة الله و صفات و افعال و عدل او؛ ربع ۲. در معرفة نبی رسول؛ ربع ۳. در معرفة امامت و ولایت علی مرتضی؛ ربع ۴. در معاد یوم جزا.

آغاز:بسمله. رب یسر و تم بالخیر. حمد و سپاس مالک الملکی را بی غایت شایسته که خلق اولین و آخرین از پرتو اشعه لوای شاهی روی است

انجام:و اگر اختلالی باشد از بی وقوفی این تبه روزگار است البته از ... غمض عین خواهند فرمود.

[فهرستواره منزوی ۱۰۹۳/۸ و ۶۱۴/۹]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۸۹۰

آغاز:بسمله، رب یسرلی و الاتعسر، الحمدلله رب العالمین والعاقبه للمتقین و الصلوة و السلام علی محمد و آله الطاهرین؛

انجام:برابر

جلد دوم؛ خط: نستعلیق، کا: علی اکبر بن محمد حسین، تا: اوایل قرن۱۴؛ جلد: تیماج، ۵۳۴گ، ۲۱سطر (۱۱×۲۰)، اندازه: ۱۷/۵×۲۶/۵سم [ف: ۶-۵۷۷]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۳۱۰

آغاز:برابر؛ **انجام:**(نسخه که مجلد یکم است)در نگذشت؛ واغتنم ... والملهم. تم ... فی الثلث والربع

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۲۲ شوال۱۳۰۷ق؛ مجدول، با سرلوح؛ ۵۳۸گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸/۳×۲۷/۷سم [ف: ۴-۸۴۸]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۸۸۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**تم الجزء الاول من هذه الرسالة الشریفة فی لیلة الثلثاء من اثنین و عشرین من شهر شوال المکرم من سنه سبعه و ثلث مائه و الف من الهجرة النبویة و یلیه الجزء الثانی فی الامامة و الرجعة و المعاد من الربع الثالث و الرابع و الاول والثانی فی الثالث و الرابع

جلد اول، این جلد تا آخر این دو باب است؛ خط: نستعلیق و نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۳۰۷ق، با سرلوح، مذهب، مجدول؛ ۵۸۰گ، ۲۰سطر (۱۱×۲۰)، اندازه: ۱۷/۵×۲۶/۵سم [ف: ۶-۵۷۶]

۴. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۱۹۶۰

آغاز:برابر؛ **انجام:**من شهر شوال المکرم من سنه سبعه و ثلثه ماه و الف من الهجرات النبویه ... سنه ۱۰۳۷

خط: نستعلیق متوسط، بی‌کا، تا: ۱۳۰۷ق؛ مجدول، با سرلوح مذهب؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: چرم مذهب، ۱۲۳۴ص، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۸/۵سم [ف: ۱-۱۹۶۰]

۵. مشهد؛ صحت، رضا (دکتر)؛ شماره نسخه:بدون شماره

در نسخه سه باب بیش نیست؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۷ رجب۱۳۰۹ق؛ با سرلوح، مجدول؛ قطع: وزیری [نشریه: ۷-۵۶۱]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۵۷۱
آغاز:بسمله. الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقین و الصلوة و السلام علی محمد و آله الطاهرین اما بعد فیقول العبد؛ **انجام:**اکتفا به همین قدر مکفی است ... من الاربعین ان شاء الله سنه ۱۰۳۹
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۰۹ق؛ جلد: میشن [الفبائی: -۶۱۱]
۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۸۹۸
جلد دوم؛ خط: نسخ، کا: محمد حسن بن محمد جعفر فرنچاهی، تا: ۱۳۱۰ق؛ مصحح، دارای سه سرلوح، مذهب، مجدول؛ ۴۲۹گ، ۲۱سطر (۱۰/۵×۱۹/۴)، اندازه: ۱۸×۲۶/۷سم [رایانه]

● **هدية النبی المستطاب فی علم النظر و الآداب** / منطق / عربی
hidyat-un nabī-yil mustaṭāb fī ʻilm-in naẓar wa-l ādāb
ثیری، خلیل بن حسن، ق۱۱ قمری
sīrī, xalīl ebn-e hasan(- 17c)
وابسته به: شرح آداب البحث؛ طاش کبری زاده، احمد بن مصطفی (۹۰۱-۹۶۸ق)
تاریخ تألیف: شب قدر ۱۰۱۸ق؛ محل تألیف: مدینه منوره
حاشیه بر شرح طاش‌کبری‌زاده که بر متن رساله خود او در آداب بحث.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱/۱۲۶۸
آغاز:بعد بسمله و حمد، ثم اعلم انه لام التعریف للجنس ای حقیقه الحمد من حیث هی هی مستحقبة تعالی فلام الله ستحقاق او مختصة به تعالی؛ **انجام:**قوله اذ لامزید علیها فی تقریر القواعد و الاصول و قد عرفت ما فیه ... و اغلق علینا ابواب السرو الاعتساف بحرمة سید المرسلین
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ جلد: تیماج مذهب، ۹۵ص (۱-۹۵)، ۲۷سطر [سنا: ف: ۲-۱۹۸]

● **هدیه نجفیه** / تراجم / فارسی
hedīye-ye najafīye
روضاتی، محمد علی بن محمد هاشم، قرن ۱۴ قمری
rozātī, mohammad ʻalī ebn-e mohammad hāšem(- 20c)
تاریخ تألیف: پنج‌شنبه ۵ ربیع الاول ۱۳۹۷ق
به درخواست: سید محمود مرعشی
شرح حال میر سید محمد مدرس نجف آبادی و سید عبدالله ثقة الاسلام و حاج شیخ مهدی نجفی مسجد شاهی را نگاشته است.
چاپ: به کوشش رضا استادی، هفده رساله فارسی، مشهد، ۱۳۷۵: ص ۳۷۱-۳۹۹.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۹۹۱
آغاز:الحمدلله رب العالمین ... و بعد در روز چهارشنبه اربعین سال ۱۲۹۷ ه از طرف قرین الشرف عالم فاضل
خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا، با دونامه از وی به آقای مرعشی در آغاز رساله؛ جلد: گالینگور، ۱۵گ، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [ف: ۲۵-۲۵۴]

● **هدية النملة الی مرجع الملة** / کلام و اعتقادات / عربی - فارسی
hedyat-on namla elā marjaʻ-el mella
؟ کوثر علیشاه، محمد رضا بن علینقی، ۱۲۶۱ – ۱۳۱۸ قمری
kowsar ʻalī-šāh, mohammad rezā ebn-e ʻalī-naqī (1845 - 1901)
وابسته به: السیف المسلول علی مدعی دین الرسول؛ کوثر علیشاه، محمد رضا بن علینقی (۱۲۶۱-۱۳۱۸ق)
اهدا به: میرزای شیرازی
تاریخ تألیف:یک‌شنبه۲ جمادی الثانی ۱۳۰۲ق؛ محل تألیف: سامراء
در اصول دین و تکلیف مردم در زمان غیبت و پاسخ به اعتقادات شیخیه، انتخاب شده از کتاب دیگر مؤلف به نام «السیف المسلول» که در مدت هشت ساعت‌تألیف شده و مشتمل بر پنج «مقصد» است با عناوین «قالت الامامية، قالت الشيخية»: مقصد۱. توحید؛ ۲. نبوت؛ ۳. امامت؛ ۴. معاد؛ ۵. تکلیف العباد فی زمان الغیبة، و هر مقصد شامل پنج فصل به جز مقصد پنجم.
آغاز:الحمدلله رب العالمین ... و بعد فهذه نبذة مما فی الصدور تکون نفثة المصدور امتثلت فیها أمر من یجب علی طاعته ... و هی مشتملة علی مقاصد خمسة و کل مقصد مشتمل علی فصول خمسة الا المقصد الخامس فما جعلت فیه الفصل لعل الله یوفقنی بفضله للوصل بالاصل المقصد الاول فیما یتعلق بالتوحید
انجام:وقال لهم السلطنة علی العالم و القدرة الالهیة علی التصرف فیما یشاؤن و امثال ذلک و یقولون صریحا بوجود الباب للامام و ان کانوا ینفونه عن السید علی محمد فا النزاع فی الموضوع دون الحکم و اعلم ان استقصاء مزلاتهم و مناقضاتهم غیر میسرة و قد جمعنا کثیرا منها فی کتاب المسمی با السیف المسلول
چاپ: مشار فارسی، ج۵، صص۵۴۷۵-۵۴۷۶؛ ۱۳۳۵ق، رقعی، ۳۹+۱ص؛هند، بمبئی، ۱۳۱۰ق، سنگی، رقعی، ۳۹+۱ص، به سعی و اهتمام حاج شسخ علی محلاتی حائری،عربی و فارسی (ترجمه بین سطرها)؛هند، بمبئی، مظفری، ۱۳۳۵ق، به اهتمام آقا علی اصغر صاحب تاجزیزدی مشهور به کرمی.
[الذریعة ۲۱۵/۲۵؛ ریحانة الادب: ۳۷۶/۶؛ فهرستواره منزوی ۶۱۴/۹؛ میراث مشترک ایران و هند: ۲-۵۳]
شروح و حواشی:
۱- رد رد هدية النملة؛ تهرانی نجفی، هادی بن محمد امین (-۱۳۲۱ق)
۲- جواب هدية النملة؛ کرمانی، محمد بن محمد کریم (۱۲۶۳-۱۳۲۴)

۱. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۴۸۶/۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: جمادی الثانی ۱۳۳۰ق؛ ۸گ (۱۰۱پ-۱۰۸پ)، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۵سم [مؤید: ۱-۳۹۴]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۶۱۴/۲
آغاز:برابر؛ **انجام:**و الله اعلم بمراده. الفصل الخامس، قالت الامامیة لا یشترط ... .
خط: نستعلیق، کا: عبد الحسین بن علی محلاتی، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ رکابه‌دار؛ جلد: تیماج، ۸گ (۱۷۳-۱۸۰)، ۱۸-۲۰سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۳۲-۳۰]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۰۱۸/۲
چاپ سنگی است به اهتمام شیخ علی محلاتی حایری در ذیحجه ۱۳۱۰ق همراه با ترجمه فارسی زیرنویس؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ ۴۰ص (۱۱۵-۱۵۴)، اندازه: ۱۴×۲۲/۵سم [ف: ۴۴-۲۰۱]
۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۵۲۳/۱
آغاز:کتاب و یحضرنی الایجاز ...
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: وسط؛ ترجمه فارسی سطر به سطر زیر متن آمده؛ ۱۰۷گ، ۱۴ سطر (۱۴×۷/۵)، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۵۱-۱۵]
۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۱۷۷/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: ۱۳۰۳ق، محشی؛ تعداد صفحات: ۱۴گ (۱۵۳پ-۱۶۶پ) [ف: ۳-۳۴۳]
۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۱۲۲/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، کا: احتمالاً سید ابوالحسن طالقانی، تا: ۸ جمادی الثانی ۱۳۰۶ق، جا: سامراء؛ جلد: چرم، ۱۵ص (۲۶۲-۲۷۶)، ۱۹ و ۲۰سطر، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۴۵-۲۱]
۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۹۳۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد حسین طباطبائی، تا: ذیحجه۱۳۰۷ق؛ جلد: مقوا، ۱۴گ، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف مخ: ۵-۲۲۹۲]
۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۲۴۹/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۰۹ق؛ ۱۰گ (۱پ-۱۰پ متفاوت)، ۱۱-۱۶ سطر [ف: ۴۱-۲۷۱]
۹. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۴۹/۴-عکسی
آغاز:برابر؛ **انجام:**حین اقامتی ببلد عسکریین علی ساکنها الامامین هنگام اقامت در بلد سرمن رآه علی ساکنها الامامین السلام.
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۳۱۰ق؛ با زیرنویس فارسی، فتو از روی چاپ سنگی ۱۳۱۰ق، مجدول؛ ۴۰(۱۲۵-۱۶۴)، ۲۱سطر (۱۳×۲۳/۵) [عکسی ف: ۱-۴۰۷]
۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۵۹۰/۲
خط: نستعلیق، کا: علی اصغر بن ابراهیم، تا: ۱۰ رجب۱۳۱۳ق، جا: تبریز مدرسه طالبیه؛ جلد: تیماج، ۱۳گ (۴۱ر-۵۳پ)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۲۲-۱۷۱]
۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۸۰۲/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الثانی۱۳۱۴ق؛ مصحح؛ ۶گ (۶۳پ-۶۸ر)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۸-۵]
۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۲۶۸
آغاز:بسمله الحمدلله رب العالمین؛ **انجام:**فی کتاب المسمی السیف المسلول ... عباسعلی بن محمد التبریزی فی سنه ۱۳۱۴
خط: نسخ، کا: عباس علی بن محمد تبریزی، تا: ۱۳۱۴ق [الفبائی: -۶۱۱]
۱۳. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۴۴۹
آغاز:برابر؛ **انجام:**این جمله ای است از آنچه در سینه ماست که چون دمیدن لطیفی است برای مصدور
خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد حسین بن کربلائی محمد، تا: ۲ ربیع الاول۱۳۱۵ق؛ ۵۵گ، ۷ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۲-۲۸۳]
۱۴. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۳۲۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: یدالله مازندرانی، تا: جمادی الثانی۱۳۲۰ق؛ مجدول؛ ۶۰گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲-۶۷۰]
۱۵. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۷۹۷/۲
خط: نسخ، کا: معین الذاکرین، تا: ۱۳۲۰ق؛ ۱۴گ (۹۱-۱۰۴)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۳-۲۳]
۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۳۱۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۳۰ق؛ جلد: مقوا [الفبائی: -۶۱۱]
۱۷. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه:۲۱۰
خط: نسخ، کا: محمد جعفر مشهور به شیخ آقا شاملی، تا: جمعه ۱۱ صفر۱۳۴۵ق؛ ترجمه فارسی؛ ۴۷گ، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۱-۱۴۶]
۱۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۰۷۰/۱ عکسی
آغاز و انجام: برابر
کا: سید محمد بن احمد مدرس یزدی طباطبایی، تا: ۴ذیقعده۱۳۵۳ق؛ تملک : سید محمد مدرس، میرزا احمد مدرس؛ ۴۵ص (۲-۴۶)، ۱۹سطر [میراث شهاب: س۱۷ش۳و۴-۳۰۹]
۱۹. یزد؛ مدرسی؛ شماره نسخه:بدون شماره
آغاز:برابر؛ **انجام:**علی ساکنیها الا ما مین السلم الحمدلله لمن وفقنی.
خط: نسخ تحریری، کا: سید محمد بن سید احمد مدرس یزدی طباطبائی، تا: ۴ ذیقعده۱۳۵۳ق؛ ۲۳گ، ۱۱سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [میراث اسلامی: ۸-۴۴۹]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۷۵۷/۱ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵-۲۱۰]

۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۰۲۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**بذلک علی حسب المیسور ... سنه ۱۳۲۰

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [رایانه]

● **هدیه نیاز (ترجمه صحیفه علویه)** / شرح دعا / اردو

hedīya-ye nīyāz (t.-ye sahīfe-ye ‘olvīyya)

صدرالافاضل، مرتضی حسین، قرن ۱۵ قمری

sadr-ol-afāzel, morteza hoseyn(- 21c)

وابسته به: الصحیفة العلویة و التحفة المرتضویة؛ سماهیجی، عبدالله بن صالح (۱۰۷۶-۱۱۳۵ق)

ترجمه آزادی است بر کتاب «الصحیفة العلویة و التحفة المرتضویة» سید عبدالله سماهیجی که مترجم پس از آوردن متن در یک صفحه، در صفحه مقابل به ترجمه آن پرداخته است و در ۷ شعبان ۱۳۷۸ق شروع به ترجمه این کتاب نموده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۷۷۷

آغاز:الحمدلله الذی جعل الدعاء مفتاح الفلاح ... اس اللهه کی حمد جس نی دعا کو کامیابی کی کنجی کامرانی کاچراغ

نسخه اصل: کتابخانه سید حسین مرتضی فرزند مترجم - پاکستان؛

خط: متن نسخ معرب و ترجمه نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح، با اضافات در حاشیه؛ ۸۳۶ص، [عکسی ف: ۷-۳۶۸]

● **هدیة الوزراء** / شرح حدیث، تفسیر / عربی

hedyat-ol vozarā’

اشنوی، مصطفی بن احمد، ق۱۳ قمری

ošnavī, mostafā ebn-e ahmad(- 19c)

به دستور: ابوالقاسم بن قائم مقام

در فضل جهاد و بعضی از احکام فقهی آن، بدین ترتیب که آیات یا روایاتی انتخاب شده و آنها را تفسیر یا شرح می‌کند، تألیف شده به دستور وزیر ابوالقاسم بن قائم مقام و تقدیم شده به شاه عباس (گویا عباس میرزا که با تزار جنگید).

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۵۴۲

آغاز:الحمد لله الموصوف بوحدة الوجود و مفتاح الفیض و الشهود المفضل للمجاهدینعلی أهل القعود مظهر العالم من خزائن الجود؛ **انجام:**و النهی عن مناجزة القتال المدلول علیه بالحالعلی طریقة الا ستیناف.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۰ق؛ جلد: تیماج، ۴۹گ، ۷سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۲۴-۲۸۸]

● **هدیة الهداة** / شعر / عربی

hedyat-ol hodāt

اصفهانی، محمد کاظم بن محمد صادق، ۱۲۰۵ - ۱۲۷۳ قمری

esfahānī, mohammad kāzem ebn-e mohammad sādeq (1791 - 1857)

تاریخ تألیف: صفر ۱۲۵۴ق

نهمین رساله از سلسله رساله‌های اوست که به نام «اربع عشریات» موسوم است، شامل چهارده قصیده که هریک از آنها در چهارده بیت هستند در نعت رسول اکرم (ص) و خاندان گرامش، با دیباچه ای به نثر.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۵۷۹/۹

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی از مؤلف؛ ۱۰گ(۶۴پ-۷۳ر)،۱۲سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲۸-۱۳۵]

۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۱۲۲/۱۵

آغاز:بسمله حمدله اما بعد فیقول العبد الفقیر الذلیل؛ **انجام:**سقیا اولئک قیحا مده امدا

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۵۵ق، جا: اصفهان؛ مصحح، با توضیحاتی به خط مؤلف در میان سطور وهامش؛ ۸گ (۱۵۷-۱۶۴)، ۱۰سطر (۶/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳-۱۵۵۹]

۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۵۳۰/۱۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ابعاد متن: ۱۰×۱۴/۵، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۶۳۵]

۴. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۴۳/۱۳

آغاز:نظم: بسمله، الحمدلله الحمید المجید رب العالمین ...

کا: محمد مؤمن بن محمد مهدی اصهفانی هرندی، تا: ۱۲۶۴ق؛ ۱۷گ (۲۷۵پ-۲۹۱ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۶۱]

● **هدی الساری لمقدمة فتح الباری = فتح الباری** / گوناگون / عربی

huda-s sārī li-muqaddamat-i fatḥ-ul bārī = fatḥ-ul bārī

ابن حجر عسقلانی، احمد بن علی، ۷۳۳ - ۸۵۲ قمری

ebn-e hajar-e ‘asqalānī, ahmad ebn-e ‘alī (1333 - 1449)

وابسته به: فتح الباری فی شرح صحیح البخاری؛ ابن حجر عسقلانی، احمد بن علی (۷۳۳-۸۵۲ق)

ابن حجر عسقلانی، قبل از «فتح الباری» مقدمه‌ای موسوم به «هدی الساری» در ده فصل مشتمل بر فواید حدیثی، نکات ادبی و مطالب سودمند فقهی نگاشته است، این نسخه همان مقدمه یعنی «هدی الساری» می‌باشد که حاوی ده فصل است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۳۴۱

آغاز:بسمله، و صلی الله علی سیدنا محمد و آله و اصحابه و سلم اللهم؛ **انجام:**ابوالحسین و کانت مدة عمره اثنتین الا ثلاثة عشر ...

و رضی عنه و ارضاه و جعل الجنة مأواه ... بالنظر الی وجه الله الکریم عنه و فضله وجوده ... و صلی الله علی سیدنا محمد و آله و اصحابه اجمعین و الحمدلله رب العالمین
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی: رهبری، تیر ۱۳۸۱؛ جلد: تیماج، ۴۹۹گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵/۱×۲۶/۳سم [ف: ۲۶-۴۱۳]

● **هدی العقول لبیان (الی) احادیث الاصول** / کلام و اعتقادات، شرح حدیث / عربی

huda-l ʻuqūl li-bayān-i (alā) aḥādīṯ-il uṣūl

آل عبدالجبار خطی، محمد بن عبد علی، - ۱۲۵۹ قمری

āl-e ʻabd-ol-jabbār-e xattī, mohammad ebn-e ʻabd-e ʻalī(- 1843)

وابسته به: الکافی؛ کلینی، محمد بن یعقوب (-۳۲۹ق)
تاریخ تألیف: ۱۲۱۸ق

شرح مفصل و مبسوطی است با عناوین «قوله، اقول» براصول کافی تألیف شیخ کلینی. تعداد مجلدات آن به درستی محرز نشد ولی آنچه مسلم است بالغ برده جلد می‌باشد. دراین شرح گذشته از این که رفع اشکال از عبارات مشکله اخبار شده مطالب اصول فقه واصول دین وآنچه را مناسبت پیدا کرده نیز ذکر نموده و به مناسبت عین عبارات کتب فقه واصول و تفسیر چون: ذکری، شرح مفاتیح، عده، تفسیر تبیان وغیره را نقل کرده، هر جا درشرح حدیث مخالف فهم شراح کافی بوده عبارات آنها را نیز ذکر وپس ازآن آنها را رد کرده است.

آغاز:بسمله و به نستعین الحمد لله ... نعمه لا تعد و لا یحصیها احد ممکن الصنع و العمد ... و بعد فیقول محمد بن علی بن محمد آل عبد الجبار هذا ...

چاپ: قم، دار المصطفی لاحیاء التراث، ۱۴۲۵ق، ۱۰ جلد.

[الذریعة ۲۰۲/۲۵]

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۷۰۰

خط: نسخ خوب، کا: علی بن حسین بلادی بحرانی، تا: ۱۲۱۹ق؛ شرح کتاب یا باب العلم اصول کافی است و اولین نسخه‌ای است که پاک نویس گردیده، خود مؤلف آن را مقابله و تصحیح نموده و کلمات افتاده را به خط خود درحاشیه نوشته‌اند؛ تملک: محمد بن عبدعلی بن عبدالجبار؛ واقف: سپهسالار؛ جلد: تیماج، ۳۴۰ص، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۲۶۱]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۸۰۸

آغاز:الحمدلله المتعالی عن الشبه و النظیر و صلی الله علی محمد و آله المنزهین عن القصور و التقصیر؛ **انجام:**نعم قد تختلف التقیة فی الاوقات شدة و ضعفا و ذلک محرم فلم یرتفع حکم التقیة مطلقا

خط: نسخ، کا: محمد بن ناصر بن محمد بن ناصر بن قضیت احسائی، تا: یک‌شنبه ۳۰ شوال۱۲۴۲ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ وقف‌نامه کتاب به خط مؤلف؛ جلد: تیماج قرمز، ۲۱۸گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۳/۵سم [ف: ۵-۱۹۳]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۱۴۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**و فیه المعلق و غیره و سیاتی بسط ذلک انشاءالله تع تم المجلدات السادس ... و الحمدلله رب العالمین.

ج۶، از باب «معانی الاسماء و اشتقاقها» تا جمله «و استغفرالله لی و لکم»؛ خط: نسخ، کا: محمد بن ناصر بن محمد بن ناصر فضیب احسائی، تا: یک‌شنبه ۲۷جمادی الثانی۱۲۴۴ق؛ محشی از ابراهیم بن مهدی بن حسن قدیحی خطی؛ اهدایی: کاظم مدیر شانه‌چی، آبان ۱۳۶۲؛ ۲۲۳گ، ۲۰-۲۲سطر، اندازه: ۱۶/۲×۲۲سم [ف: ۱۴-۶۳۸]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۹۰۸

جلد چهارم کتاب و از «باب الکون و المکان» تا «باب النهی عن الصفة بغیر ما وصف به نفسه»؛ خط: نسخ، کا: رشتی، محمد جعفر بن علی محمد، تا: ۱۲۷۹ق؛ جلد: تیماج، ۱۷۸گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۸-۱۰۴]

۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۰۸

آغاز:الاصل و استخراج الجزئی ورده للکلی هو الاجتهاد الذی بعینه المتأخر لا انه بمعنی العمل بالرأی فانه لا یجوز متأخر بل انما عنی ماعناه به المتقدم الخ؛ **انجام:**ولیس هنا موضع الاشارة الیه و ما اکثره فی هذه الازمان ...

شرح کتاب فضل العلم اصول کافی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، ۱۶۶گ، ۲۳سطر (۱۰×۱۶/۵)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۱-۳۷۱]

۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۸۴۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**غلطا او سهوا من غیر قصد فانی اقطع بانه لا یمکن التوصل ... فاوصیک بتزکیة النفس بماشرعه الشارع و ندب الیه.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، ۲۰۸گ، ۱۸سطر (۱۰×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۷۱۱]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۹۰۹

جلد ششم کتاب و «باب معانی الاسماء و اشتقاقها» را شرح می‌کند؛ خط: نسخ، کا: محمد جعفر بن علی محمد رشتی، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۰۷گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۸-۱۰۴]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۴۹۲

جلد پنجم کتاب و از باب صفات الذات؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۹۳گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۹-۲۸۹]

۹. اصفهان؛ علامه روضاتی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره

آغاز:الحمدلله رافع درجات العلماء العالمین، و مهدی السالکین بحسن الدرایة و الیقین ...

بی‌کا، بی‌تا؛ نسخه‌ای نزد محمدعلی روضاتی در اصفهان موجود است که در پایان آن آمده: «تم المجلد الثانی من شرح ... و یتلوه المجلد الثالث من کتاب العلم ... » [نسخه‌پژوهی: ۱-۱۶۹]

۱۰. **قوچان؛ مدرسه عوضیه؛ شماره نسخه:۳۵**

آغاز:بسمله الحمدلله الاحد و صلی الله علی محمد وآله اهل الفضل و المجد ... و بعد فیقول محمد بن عبد علی بن محمد العبد الجبار هذا هو المجلد الثالث عشر فی شرح الاصول المسمی یهدیی العقول؛ **انجام:**و سیاتی بیان التفویض و رائهم لامن ظن و هواء و لامن انفسهم و هواء عقولهم بل من الله تعالی منجملة ما یحلث و یتجدد بما اطلعهم الله علیه فافهم

جلد ۱۳ از شرح اصول کافی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۲۳۰گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف مخ]

۱۱. **قوچان؛ مدرسه عوضیه؛ شماره نسخه:۳۸**

آغاز:بسمله الحمدلله ذی الحجة البالغة والنعم السابغة ... و بعد فیقول محمد بن عبد علی بن محمد بن احمد العبد الجبار؛ **انجام:**و یتعدد متنازلاً بحسب المقارنات و قوابل و کلها بمشیة واحده فتدبر ...

جلد دهم که احادیث امامت را شرح کرده؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۱۸۴گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف مخ]

۱۲. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۶۳۹**

آغاز:الحمدلله الرافع درجات العلماء العاملین و مهدی السالکین بحسن الدرایة و الیقین الشافی من الجهل و اداء اهل الفضل برسایل الشیعة و اصول قواعد الشریعة و کفاهم؛ **انجام:**فی بطلان قول اصحاب القیاس من باب البدع و المقاییس و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین عدد ما فی علم الله.

جلد دوم کتاب و شامل شرح کتاب علم می‌باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج، ۱۲۱گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲۶-۱۳۳]

● هدی المتقین فی احکام الدین / فقه / فارسی

hoda-l mottaqīn fī ahkām-ed dīn

معزی دزفولی، محمد رضا، ق۱۴ قمری

mo‘ezzī dezfūlī, mohammad rezā(- 20c)

کتاب شامل پرسش‌ها و پاسخ‌های فقهی (شامل تمام ابواب فقه) است با مقدمه‌ای در اصول دین.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۵۱ معزی

آغاز:بسمله. حمدله. والصلوة والسلام علی اشرف الانبیاء ... و بعد چنین گوید این حقیر فقیر سراپا تقصیر بنده خاطی محمدمهدی بن محمدتقی ... که چون صبت مقامات علمه و مراتب اخلاق عظیمه عملیه؛ **انجام:**در جنایات حیوان است، اگر در خفظ حیوان تقصیر کرده ضامن است خواه شب باشد خواه روز الله الحمد اولا و آخرا تمام شد بعون الملك الوهاب.

خط: نسخ، کا: محمد جواد کسائی شوشتری بن حاج ملامحمد، تا: ۲۷ شعبان۱۳۵۱ق؛ جلد: تیماج، ۵۱۱گ، ۱۷ سطر (۱۰×۱۶/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۹-۱۵۶]

● هذه مسائل سئلت عن الفاضل العلامة مع جواباتها /

ریاضیات / عربی

hāḏihī masā’il-un sa’alat ‘an-il fāḍil-l ‘allāma ma‘-a jawābātahā

عقیلی، موسی بن یونس، ۵۵۱ – ۶۳۹ قمری

‘aqīlī, mūsā ben yūnos (1157 - 1242)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۷۰/۱۶-ف

نسخه اصل: مانیسا گنل ش ۱۷۰۶؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۶۹۹ق، جا: تبریز؛ ۶گ (۲۴۹پ-۲۵۴پ)، ۱۸سطر [فیلمها ف: ۱-۵۲۲]

← هربنس هند ← هربنس هند

● هربنس هند / داستان / فارسی

harbans-e hend

در این نامه که به ساخت پرسش و پاسخ است و پرسنده آن ممچهه و پاسخ‌دهنده آن بیشنباین می‌باشد، ۲۵ افسانه هندی آمده و نام‌های هندی بسیاری در آن دیده می‌شود و یکی از نمونه‌های فرهنگ هندو استکه به فارسی ترجمه کرده‌اند. این نامه هربنش را که از گفتار بیاس و بیشنباین شاگرد او می‌باشد بامهار بهاراته و رامایانه، اکبر شاه هندی (۹۶۳-۱۰۱۴ق) دستور داده بود که به فارسی درآوردند. در آغاز آن پس از ستایش ناراین و نر و سرستی و بیاس استاد نگارنده نامه و دارای کردارهای شگفت‌انگیز فراوان، از افسانه‌های دیگر هند یاد می‌شود و نوشته است که هرکس نامه هربنش را بشنود یا بخواند و یا بنویسد و یا نوشته به دیگری دهد در رستاخیز به دیدار آفریدگار برخوردار خواهد شد. (دانش پژوه)

[فهرستواره منزوی ۴۹۴/۱]

۱. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۱۶۳**

آغاز:بدانکه این کتابی است هرنبش نام از گفتار بیاس؛ **انجام:**این سخن را بیاس گفته است تمت تمام شد

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [الفبائی: -۶۱۱]

۲. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۴۵۰/۲**

آغاز:هرکس این تصنیف بیاس ا همیشه میخوانده باشد عمر او زیاده شود و از تهمت اهل حسد ایمن باشد و اگر فرزند نداشته باشد او را فرزند شود؛ **انجام:**تمام شد بعضی از سوالهای حیمجه از بی سنباین و داستان بهگر ... و که در حقیقت آفرینش و بزرگی آفریدگارست چنانچه در زبان بیاس شنیده است بی سنباین.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: حدود قرن۱۱؛ مصحح؛ ۱۱گ (۷پ-۱۷پ)، ۲۳ سطر (۱۰×۲۰) [ف: ۴۱-۶۱۹]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۴۲

آغاز:به جان خویش بگویم که ذره بی نور - اگر طریقت دیدار آفتاب نداری کتاب هربنس الهند. بدانکه این کتابیست هربنس نام از گفتار بیاس و بی سنباین نام شاگرد او میخواهد که پیش راجه ممچه بخواند ... میگوید که سجده میکنم نار این را بعد از آن ... نررا ... بعد از آن سجده سرستی را ... بعد از آن ... بیاس را؛ **انجام:**تمام شد داستان تر پراده (Trivrits) یعنی سوختن سه شهر دتیان.

خط: نسخ، کا: هاشم منجم، تا: ۱۲۸۵ق؛ این نسخه از روی نسخه آستانه طوس که ازهند برای صفویان آمده و نادرشاه (۱۱۴۸-۱۱۶۰ق) آنرا گرفته وقف کرده بود نوشته شده؛ جلد: تیماج، ۱۷۰گ، ۲۱ سطر (۱۰×۱۹)، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۳-۵۱۸]

● **هزاردستان** / اخلاق / فارسی

hezār dastān

تهرانی، محمد ابراهیم بن محمد مهدی، ق۱۳ قمری

tehrānī, mohammad ebrāhīm ebn-e mohammad mahdī(- 19c)

اهداء به: محمد شاه غازی

کاتب و مؤلف این کتاب در مقدمه متذکر شده است که:«کاتب این اوراق و ناظم این ابواب محمد ابراهیم ابن محمد مهدی الطهرانی الملقب بنواب بر لوح خاطر ارباب بینش که برگزیده آفریننده می‌نگارد که این بنده در آغاز جوانی تحصیل محاسن را مواظب بود و تکمیل معارف را مراتب از آنجا که اجداد امجادم را سرمایه معیشت پیوسته امر تجارت و شغل زراعت بود این بنده هم بحکم الولد سرابیه دست از تکمیل کمال بازداشته همت بر تحصیل مال گماشتم روزگاری در کار تجارت خون دل خوردم و رنج بی حاصل بردم نه در خور ریاست شهری شدم و نه قابل کفایت امری نه در نظر عام خاص گشتم و نه در نظر خاص اختصاص یافتم هر چه اندوختم خوردند و هر چه گرد آوردم بردند بناچار دامن از معاشرت فراهم چیده در نشیمن عزلت خزیدم و دفع ملال را گاهی به مطالعه ابیات عرب و اشعار عجم سر کردم چندی بر نیامد که عزم تصنیف این کتاب دامن گیر خاطر شد به تألیف آن پرداخته و ... آن را هزار دستان نام نهادم ... این کتاب را بر چهار باب اختصار کنم که خیر الکلام ما قل و دل باب اول در آئین سلطنت - باب دویم- در آئین طریقت - سیم - در علو همت -چهارم - در حسن تربیت ...». مؤلف در دیباچه کتاب سطوری چند در مدح محمد شاه و حاجی میرزا آقاسی صدر اعظم اختصاص داده است.

تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۱۷۸

آغاز:بسم الله الرحمن الرحیم. سپاس بی قیاس مر خداوندیرا سزاست که کافه موجودات را خلعت خلقت عنایت داشت و نعمت بی منت کرامت فرمود؛ **انجام:**امید که در هیون بزم شاهنشاه جهانیان پناه آدام الله بقاه که رشک فردوس برین و غیرت نگارستان چین است نغمه پرداز آید و بقبولی از همیون خاطرش آرایش و طراز گیرد تمام شد کتاب هزار دستان در ماه جمادی الاولی سنه ۱۲۶۰.

خط: نستعلیق عالی، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۶۰ق؛ مجدول؛ مهر: ناصر الدین شاه قاجار؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوا، ۸۲ص، ۹سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۹سم [ف: ۷-۷۸۶]

● **هزار دستان = جنگ اشعار** / شعر / فارسی و ترکی

hezār dastān = jong-e aš‘ār

ظاهراً در عهد ناصرالدین شاه نوشته شده. رباعیات و اشعار منتخب و متفرقه‌ای است با مقدمه ترکی و ذکر اوزان رباعی از عروض امیر زاده جهانگیر رحمة الله علیه.

تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۲ر۲۶۵۳

آغاز:بشنجی فقره و بومسمی دور هزار دستانه، روضة الاحبا بدن رباعیاتلن تزیین اولونان صحیفه در که الحق بوشجره بر نهال تر و تازه دور؛ **انجام:**چشم زاهد بشناسائی سرخم و زلف×× دیدن روز و شب اعمی مادر زاد است / هر که یغما شنود ناله گرمم گوید×× آهن سرد چه گویی دلش از فولاد است

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرمی، ۳۴گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۷×۲۵/۵سم [ف: ۱-۳۴۰]

● **هزار رساله** / پاسخ پرسشها / فارسی

hezār r.

عطان، سعید بن محمد

‘ottān, sa‘īd ebn-e mohammad

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۸۳۵

آغاز:بسمله. حمدله ... روایت است از جابر بن عبدالله و او از قیس ابن عالم و او از امام حسین (ع) در وقتی که حضرت محمد صلی الله علیه و آله نبوت را آشکار کرد؛ **انجام:**ناقص: چون اولیا و اشقیا بخواند و خلق اولین و آخرین این سخن در صور

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ نسخه کهنه و فرسوده؛ مصحح؛ جلد: تیماج منقش، ۲۴گ (۲پ-۲۵پ)، ۱۵سطر (۶×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱/۲×۱۷/۵سم [رایانه]

● **هزار صلوات** / دعا / عربی

hezār salavāt

آرندی نائینی، محمد حسن، ۱۱۹۰ - ۱۲۷۰ قمری

ārandī nā’īnī, mohammad hasan (1776 - 1854)

مجموعه هزار صلوات ونام مبارک رسول گرامی اسلام (ص) که در ۳۴ فصل تنظیم و برای قرائت آن درایام هفته انشاد شده است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۸۹۵/۱

آغاز:اللهم صل علی محمد و آل محمد سید المرسلین سید المنعمین سید الموحدین سید المؤمنین سید المرابطین سید الموافقین سید المقاتلین سید المتطهرین؛ **انجام:**وصل ذلک بخیر الاخرة ونعیمها یا ارحم الراحمین صلوات الله وصلوات ملائکته وانبیائه ورسله وجمیع خلقه علی محمد وآل محمد. والسلام علیه ورحمة الله وبرکاته

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تملک: محمدرضا در سال ۱۳۱۲ق؛ جلد: تیماج، ۸۸گ (۱پ-۸۸ر)، ۱۱سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف مخ: ۵-۲۲۹۳]

● **هزار صلوات = صلوات کبیر** / شعر، دعا / عربی - فارسی

hezār salavāt = salavāt-e kabīr

صلواتیه‌ای است در هزار بند، که هر بند با عبارت:«اللهم صل علی محمد النبی» شروع می‌شود و بعد از آن در هر بند نام یا وصفی از اوصاف حضرت پیامبر ذکر شده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۸۸۹/۲-۵۹/۱۰۹

آغاز:اللهم صل علی محمد النبی المبشر اللهم صل علی محمد النبی الطاهر المطهر

در نسخه صلواتها در لابه‌لای سطور به فارسی ترجمه شده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ ۲۶گ (۹-۳۴)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۸-۴۸۷۸]

● **هزار قصیده = الف قصاید = حقایق القصائد** / شعر / فارسی

hezār qasīde = alf qasāyed = haqāyeq-ol qasā’ed

گوهری هروی، محمد ابراهیم بن آقابابا، قرن ۱۴ قمری

gowharī heravī, mohammad ebrāhīm ebn-e āqā-bābā(-20c)

تاریخ تألیف: ۱۲۹۰ق

هزار قصیده انتخاب شده از سروده‌های شعرای متقدم و متأخرین با قصایدی از خود گوهری، تنظیم شده به ترتیب حروف قوافی شعرها و در این نسخه تا حرف راء آمده است. عناوین قصاید در بیتی به نظم کشیده شده با تضمین تخلص گوینده آن قصیده.در دیباچه این مجموعه پاره‌ای از سر گذشت گوهری و بعضی از آثار تألیفی و شعری وی آمده و در پایان فهرستی است که در آن تخلص شاعران مجموعه و شطر اول قصیده آنان ذکر شده است.

در دیباچه این مجموعه:«حقایق القصاید» موافق تاریخ تألیف آن «۱۲۹۰» نامیده شده و بیشتر شعرها و قصاید آن در فضایل و مراثی حضرات معصومین علیهم السلام می‌باشد.نام شاعران: سعدی شیرازی، حافظ شیرازی، فصیحی، سیدی، عابد، سالک، فرخ، مقبل؛ جوهری، قدسی، شاپور، ملا حسینی ثنائی، خاقانی، سر خوش، مجمر، جیحون، سروش، رفعت، ظهوری، شمس، رضا، نظیری، سنجر، قاءانی، فضولی، عبد علی، غوغا، طاهر، صفا، مجنون، تحسین، عرفی، غافل، سلطانی، شهاب، برهان، وصال شیرازی، ابن حسام، هاتف، سلمان، محسن، طرزی، خاوری، خسروی، قائمی، قانع، رزمی، طوفان، خالص، صبوری، آذر، نیری، مشتاق، اسیر، عیشی، جودی، فروغی، صائب، عاشق، شوقی، اخر، بیدل، همدم، جامی، عطار، انوری، اهلی، وحید، سام، کاتبی، ارشد، خلف، خالد، کمال فارسی، صافی، لسانی، صبوحی، فصیح، سرباز، مؤذن، زیوری، هما، مدهوش، قلندر، کاشی، میر حاج، صدقی، رفیقی، رومی، وفائی، ناصر، مجدف کوکبی، صاحب، گلچین، بینوا، سنائی، ملک قمی، اوحدی، صهبا، افچنکی، صاعد.

[فهرستواره منزوی ۸۱۶/۱۰]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۴۰۱ و ۲۳۹۹ عکسی

قصاید (هزار قصیده)؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: تا: ۱۲۷۸-۱۳۸۰ق؛ افتادگی: وسط؛ ۳۶۶گ، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۴-۲۳۶] و [عکسی ف: ۶-۴۸۹]

● **هزار گیسو و آزادبخت** / داستان / فارسی

hezār gīsū va āzādbaxt

در شنیدن پادشاه مصر آوازه «هزارگیسو» را و رفتن وزیر او برای آوردنش و دلباختن «شهزاده آزاد بخت» به او و به اتفاق از نزد پدر گریختن آن دو. (احمد منزوی)

آغاز:اما راویان اخبار و ناقلان آثار کاملان شیرین گفتار ... آورده که در روزگار ابو جعفر دوانقی در شهر مصر پادشاهی بود ...

[فهرستواره منزوی ۴۹۴/۱]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۶۵۳/۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**پادشاه رفت خانه از جهت ترتیب دادند (کذا) و یک ولایتی بشاهزاده داد و در آن سرزمین می‌بودند باقی و الدعا.

خط: نستعلیق بد و مغلوط، بی‌کا، تا: ۱۲ صفر۱۱۹۰ق؛ ۳۵ص (۳۲۳-۳۵۷)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۴/۵×۱۹سم [ف: ۱۷-۴۲۱]

● **هزار مسأله = داستان عبدالله بن سلام = مسائل عبدالله بن سلام = مسائل ابن سلام** / کلام و اعتقادات، داستان - فارسی

hezār mas’ale = dāstān-e ‘abd-ol-lāh-e bn-e salām = masā’el-e ‘abd-ol-lāh-e bn-e salām = masā’el-e ebn-e salām

درویش، ابوالحسن بن محمد هاشم

darvīš, ab-ol-hasan ebn-e mohammad hāšem

ترجمه‌ای است از هزار مسأله‌ای که عبدالله بن سلام به اتفاق ۷۰۰تن از جهودان به خدمت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله در سال ششم هجرت رسیده واز آن حضرت پرسیده‌اند و پیامبر به آنها پاسخ گفته است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۲۴۴

آغاز:حمد بی حد خدای عالم را×× آنکه خلقت نمود آدم را / ریخت انجم به صفحه افلاک×× داد روح روان به مشتی خاک؛ **انجام:**عبدالله بن سلام باهفتصد جهودکه همراه بودند به شرف اسلام درآمدند به برکت محمد صلی الله علیه و آله اجمعین الطیبین الطاهرین والحمدلله رب العالمین.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲۵ربیع الثانی۱۲۳۰ق؛ مهر: «شعاع» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۴۳گ، ۸سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۵۶]

● **هزار مسأله = داستان عبدالله بن سلام = مسائل عبدالله بن سلام = مسائل ابن سلام** / کلام و اعتقادات، حدیث / عربی

hezār mas’ale = dāstān-e ‘abd-ol-lāh-e bn-e salām = masā’el-e ‘abd-ol-lāh-e bn-e salām = masā’el-e ebn-e salām

عبدالله بن سلام (- ۴۳ق) پیش از مسلمان شدن هزار مسأله از تورات را استخراج کرد وآنها را از پیامبر (ص) سؤال نمود وحضرت به آنها پاسخ داد که پس ازآن او مسلمان شد. در دنبال هر پاسخ حضرت ابن سلام می‌گوید:«قد صدقت یا محمد».تمامی این سؤال وپاسخ‌ها را علامه مجلسی دربخش «السماء والعالم» بحارالانوار آورده است.

در بحار (۱۴:۳۴۶-۳۵۳) چنین آمده:«باب نادر (۱۲- ابواب العناصر و کائنات الجو ...). اقول: وجدت فی بعض الکتب القدیمة هذه الروایة فاوردتها بلفظها. و وجدتها ایضا فی کتاب ذکر الاقالیم و البلدان و الجبال و الانهار و الاشجار مع اختلاف یسیر فی المضمون و تباین کثیر فی الالفاظ اشرت الی بعضها و ... النبی «عبدالله» عن ابن عباس رضی الله عنه قال لما بعث النبی (ص) امر علیا ان یکتب الی الکفار و الی النصاری و الی الیهود ...». در اینجا گفتگوهای پیامبر است با ابن سلام. باز در بحار (۴ باب ۳:۹۰-۹۲) همین‌گونه مسائل و گفتگوی میان آندو از اختصاص مفیدآمده و نیمه نخستین آن یکی و گزیده‌تر و کوتاه‌تر از آن است.

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۴۵/۴

آغاز:مسائل عبدالله بن سلام لامیرالمؤمنین ع. بسمله. عن ابان بن تغلب الکندی عن الباقر ع عن ابیه ع قال لما اقبل امیرالمؤمنین ع من صفین قام الیه عبدالله بن سلام و قال یا امیرالمؤمنین ان الله حججا فی خلقه و خلفاء من ارضه استنبطهم الله علمه و استخزنهم سره و استودعم کتابه و عرفهم حکمه؛ **انجام:**فانا علی قول عدل مخلصا لا اله الا الله وحده لا شریک له ... و لو کره المشرکون. تمت المسائل و فیها شفاء لما فی الصدور و الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین.

این نسخه ما جز آندو تا است که در اختصاص و بحار آمده و گفتگوی همان ابن سلام است با امیر مؤمنان علی و پاسخ او است به ابن سلام و مانند آنچه که میان ابن سلام و پیامبر گذشته است؛ خط: نسخ، کا: حسینی، محمد بن عبدالحسین، تا: ۱۰۵۶ق؛ محشی؛ ۹گ (۴۵پ-۵۲ر) [ف: ۵-۱۵۲۵]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۳۹/۱۱-عکسی

آغاز:من محمد رسول الله (ص) الی یهود خیبر [...] و العاقبة للمتقین و السلام علی من اتبع الهدا؛ **انجام:**و لم ینقض مما لدیه شیء و لو ان رجلاً من اهل الجنة یصق فی البحار المالحات لعذبت و لو ادنی فی ذواتا.

گفتگوهای پیامبر است با ابن سلام؛ خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، آغاز آشفته. [عکسی ف: ۱-۳۵۸]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۰۳۷/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲۱ شعبان۱۲۳۶ق؛ ۳۲گ (۹۸ر-۱۲۹ر)، ۱۴ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۳-۳۰۲۶]

● **هزار مسأله = داستان عبدالله بن سلام = مسائل عبدالله بن سلام = مسائل ابن سلام** / کلام و اعتقادات، حدیث / فارسی

hezār mas’ale = dāstān-e ‘abd-ol-lāh-e bn-e salām = masā’el-e ‘abd-ol-lāh-e bn-e salām = masā’el-e ebn-e salām

هزار مسأله‌ای که یهودیان ازپیامبر اکرم پرسیده‌اند وآن حضرت پاسخ داده است. عبدالله بن سلام (- ۴۳ق) قبل از مسلمان شدن بیش از هزار مسأله از تورات استخراج وآنها را از پیامبر اکرم (ص) سؤال نمود وحضرت به آن پاسخ دادند وپس از آن عبدالله مسلمان شد. تمامی این سؤال وجواب‌ها را علامه مجلسی در السماء والعالم بحارالانوار آورده است. این رساله ترجمه‌ای از این سؤالات وپاسخ‌هاست. نسخه‌ها با هم اختلاف زیادی دارد جز آن که برخی پرسنده را عبدالله بن سبا دانسته‌اند.

۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۵۹۰/۶

آغاز: بسمله الحمدلله رب ... بدان ای دوست وعزیز من که این کتاب مجموع هزار وچهار مسأله است که عبدالله بن سلام یهودی از رسول خدا محمد مصطفی (ص) سؤال کرد وآن جناب بود که؛ **انجام:**گفت مرا خبرده از آتش که طعام وشراب خورد وچون فرو می‌برد هرگز باز نیفروزد تا قیامت گفت آن آتش تن است که طعام وشراب خورد که هر تنی را ازآتش که طعام دروی نپزد ...

بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: انجام؛ ۱۱گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۳×۱۶سم [ف مخ: ۲-۸۶۳]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۱۷۷/۱۱

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۳۴گ (۱۴۹-۱۸۲)، ۱۶سطر (۷×۲۱)، اندازه: ۱۱×۲۳سم [ف: ۱۳-۳۱۴۴]

۳. کاشان؛ عاطفی، افشین؛ شماره نسخه:۵۷
آغاز:ملک الموت علیه السلام بیاید و بگوید ای جان پلید بیرون آی به سوی خشم خدای، جان او بگریزد و پنهان شود
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۵ جمادی الاول۱۰۲۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۴۶گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: -۵۳]
۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۵۳/۱۱۰
آغاز:این چند مسئله ایست که نوشته شد. عبدالله گفت چون شما را یقین نیست جمعی ازین گروه با من بیایید که من هزار مسئله از وی می‌پرسم که این مسئله ها را از توریت و انجیل و زبور بیرون آورده ام
خط: نستعلیق، کا: جعفر بن محمد بدیع، تا: ۱۱۰۹ق، جا: مشهد رضوی؛ ۳گ (۲۶۳پ-۲۶۵پ حاشیه) [ف: ۲۹/۱-۱۴۸]
۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۷۷/۱۲
خط: نسخ، کا: جهانی سبزواری، محمد حسین بن علی میر، تا: ۱۱۱۵ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۷ص (۲۱۹-۲۲۵)، ۲۳سطر (۱۳/۵×۲۱)، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۹-۱۲۴۵]
۶. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۷۱/۴
آغاز: ... المرفوع گفت بالای آن؛ **انجام:**پس عبدالله گفت: صدقت یا رسول الله. همین بود مسأله‌های من که از تو پرسیدم. بعد از آن با آن هفتصد مرد یهود که هریک امیران لشکری بودند، کلمه گفته، از صدق و عقیده درست، مسلمان شدند ...
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ربیع الاول۱۱۱۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۳۰گ (۸۸ر-۱۱۷ر) [ف: ۱-۲۶۹]
۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۴۱۰/۲
آغاز: ... مسأله: خبرکن ما را که خدای تعالی آسمانها را از چه چیز آفریده است واز هر آسمانی تا آسمانی دیگر چند سال راه است ونام هر آسمانی چیست وساکنان هر آسمانی کیستند و؛ **انجام:**گفت این سرای من است ایشان دربکوفتند پری بیرون آمد ملک را دید با قوم غلبه ایستاد وتعجب کرد گفت چه بوده است گفتند این جوان گوید که این سرای من است پری ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ ۴۲گ (۱۷ر-۵۸ر)، ۱۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف مخ: ۵-۲۲۹۳]
۸. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۶۶۳
آغاز:بسمله حمدله والصلوة ... امابعد برضمیر کیمیا اثر اخوان دینی مخفی نماند که درایام ماضی درمالک خیبر یک جهودی بود ... اسمش عبدالله بن سلام ... وگفت یا رسول الله غرض آمدن من به مدینه آن است که هزار مسأله ازشمال بپرسم؛ **انجام:**وبه چشم وعذاب گرفتار باشند وبه چشم کورباشند وتشنه باشند هرگز سیراب نشوند قوله تعالی
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۱۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف مخ: ۲-۵۸۲]
۹. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه:۳۰۶
آغاز:و روز چهارشنبه آب ها و نباتات از روی زمین بر آورد و قسمت ها در چهار ... کرد و تقدیر رفت چنانچه در کلام مجید میفرماید؛ **انجام:**و ملک بفرمود تا منادی کردند و خلق بصحرا آمدند عبدالله را بیاوردند و برادر کردند ملک تخت
خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۶۷گ (۱پ-۶۷پ)، ۱۲سطر [ف: -۱۰۲]
۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۸۹۵
آغاز:بسمله. نقلست از عبدالله که پرسیدم از جناب رسول خدا محمد (ص) خبر ده مرا که آسمانها از چیست؟ فرمود: ابن سلام آسمان اول از زمرد سبز است؛ **انجام:**اندر هوا پریدن گرفت و گفت دلیر بندگان اند مر خدای عز و جل را روی بر ...
خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۴۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۴۴-۱۲۰]
۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۰۷۴/۶
آغاز:بسمله، الحمدلله رب العالمین، اما بعد در خبر است از ابن عباس روایت کرد که چون رسول صلی الله علیه و آله و سلم آشکار کرد؛ **انجام:**و حق شما را بر حق فرستاده که چهارده معصوم و گواهیمی دهم که اشهد ان لا اله الا الله و ... اللهم صلی علی محمد و آل محمد، پس هفصد مرد جهود ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۳۶گ (۳۴پ-۶۹ر)، ۱۱سطر (۷×۱۱) [ف: ۱۹-۳۶]
۱۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۱۴۲/۸-۱۶/۱۵۲
آغاز:بسمله هذا کتاب هزار مسئله و بالله التوفیق الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی خیر خلقه اجمعین اما بعد بدان که در خبر است حامد بن عبدالله الملک او از غنایده و حسن ذهاک؛ **انجام:**عبدالله گفت از آدم تا به محمد بدتر ازقوم موسی نبودند ونباشند تمت
خط: نسخ، کا: احمدبن ملاهادی سرخضرانی، تا: سه‌شنبه ۹رجب۱۲۲۴ق، جا: مسجد حاجی ام بهرام مرمرامک؛ جلد: تیماج، ۱۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۲-۸۹۳]
۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۰۶۸/۱
آغاز:الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقین و بعد این رساله ایست که فرستاد پیغمبر (ص) بسوی یهودی‌های خیبر و یهودی‌های خیبر بردند نزد عبدالله بن سلام؛ **انجام:**و هفتاد جهود مسلمان گشتند از صدق درست و پیغمبر ایشان را بنواخت و خلعت را دو مهمان کرد بان بجای خودشان فرستاد و بعضی از مردم آنها مسلمان شدند و ایمان آوردند به صدق درست تمت ...
خط: نسخ، کا: ملا الله وردی بن کربلایی محمد حسن، تا: ۷ ربیع الاول۱۲۳۲ق؛ جلد: مقوایی، ۲۹گ (۱پ-۲۹ر)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۳۸-۹۲]
۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۹۵۵/۲
آغاز:پیغمبر آخر الزمان است جهودان چون این بشنیدند گفتند که هر چه فرمائی آن کنیم پس عبدالله مسئله ها را برگزیده و روی به مدینه نهادند پس جبرئیل بر پیغمبر (ص) رسید و خبر داد که

هفت هزار کس؛ **انجام:**قرب و منزلت یافته بود اسلام مشاهده نمودند الحمدلله رب العالمین علی دین الاسلام و توفیق الایمان و الرساله الثقلین و ولایة ائمة المعصومین صلوات اله علیه و علیهم اجمعین.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۴۲گ (۴۶ر-۸۷ر)، ۱۳-۱۴سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۲۶-۴۳۰]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۲۷۴

آغاز: ... باب خبر کن ما را که خداوند تعالی این جهان را بچند روز آفریدست، الله الذی خلق السماوات و الأرض و ما بینهما فی ستة أیام؛ **انجام:**پس این قصه در کتب مسطور کردند تا اینها در صنع باریتعالی عجب نیست که خدا قاهر هجده هزار عالم است

خط: نستعلیق، کا: اسماعیل علوی، تا: رمضان۱۲۴۴ق؛ جلد: تیماج، ۱۳۳گ، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۲۱-۲۳۵]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۹۷۵

آغاز:رسول صلی علیه و آله سلم بمدینه آمد جبرئیل؛ **انجام:**الطیبین الطاهرین المعصومین برحمتك یا ارحم الراحمین

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۴ق؛ جلد: مقوا [رایانه]

۱۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۷۹۰/۱

آغاز:بسمله حمدله اما بعد از حمد و ثنای خداوندی و درود نامعدود ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الاول۱۲۴۹ق؛ ۲۸گ (۱-۲۸)، ۱۳ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۲-۹۰۰]

۱۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۲۴۱/۲

آغاز:الحمد لله رب العالمین ... اما بعد روایتیست از حامد بن عبدالله بن عبد الملك و او از عباس (رض) که روزی جبرائیل نزد رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم آمد؛ **انجام:**وقت آن آمد که منافقان و مشرکان و دشمنان خدایرا بر اندازند و وقت آن آمد که پیغمبران و ولیان را بنوازند

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الثانی۱۲۶۳ق؛ محشی؛ ۲۲گ (۳۹-۶۰)، ۲۸سطر (۵/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۸/۵×۱۶سم [ف: ۲۸-۳۴۶]

۱۹. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۱۳۷

آغاز:در خبر است از خالد بن قیس و از سوید بن عبدالله از قتاد بن حسن که چون حضرت سید انبیاء و صدر نشین قاب قوسین او ادنی

خط:نستعلیق، کا: عبدالحسین بن کربلائی جعفر کرچکانی، تا: ۱۲ شوال۱۲۶۳ق؛ ۴۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰سم [ف: ۱-۱۰۲]

۲۰. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۷۱۶/۱

آغاز:اما بعد، بدانکه در خبر آمده است که از حامد بن عبدالله و او از قیش بن قیش

خط: نستعلیق، کا: سردشتی، بایزید، تا: ۱۲۶۴ق؛ ۴۱گ (۱-۴۱)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [نسخه‌پژوهی: ۳-۱۷۰]

۲۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۷۵۹

آغاز:بسمله، این چند مسئله است از هزار مسئله که عبدالله بن سلام از حضرت بهتر عالم و سید ولد آدم؛ **انجام:**بعد از آن فروغ ایمان باید کوشید از وضو و غسل که مقدمات نماز و روزه و زکوة و جهاد که اسلام عبارتست ...

سربندهای این اثر «دیگر خبرده مرا» و «مسئله دیگر»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۷۳ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ ۱۶ص (۸۲-۹۷)، ۱۷سطر (۱۱×۱۶/۵)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [رایانه]

۲۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۲۱۱

آغاز:الحمد لله رب العالمین ... اما راویان اخبار و ناقدان آثار چنین روایت کرده اند که چون نبوت حضرت ابوالقاسم محمد ظاهر گردید

نسخه اصل: کتابخانه گنج بخش - پاکستان ۶۷۵۷؛ خط: نستعلیق، کا:میر قادر شاه، تا: ۲۳ ذیقعده۱۲۷۴ق؛ ۵۱ص [عکسی ف: ۶-۲۶۷]

۲۳. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۳۰۴

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... اما بعد روایت کرده اند که عبدالله جهود خیبری روزی به خدمت جناب پیغمبر آمد؛ **انجام:**و هر که نشده بود همه مسلمان شدند و هر سال اخراجات به مدینه فرستادند.

خط: نستعلیق، کا: خلیل، تا: ۱۴ محرم۱۳۲۲ق، به دستور حاج نجفقلی خان؛ ۲۶گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۳۰۳]

۲۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۴۴۸۸

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: -۶۱۱]

۲۵. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۰۶

آغاز:آغاز پس از خطبه عربی: از جابر بن عبدالله روایت می‌کند ازین قیل (؟) و روایت می‌کند از ابن عباس رحمه الله علیه گفت چون رسول علیه السلام

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۵۵گ، ۱۳ سطر (۸/۲×۱۴)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱-۵۵۹]

۲۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۷۸۶/۲

آغاز:بسمله حمدله ... اما بعد روایت است از حامد بن عبد و از قریش بن قریش ... که فرمودند چون رسول را جبرئیل آمد گفت ... نامه ای بنویس به شهر خیبر و مهتر آنجا عبدالله بن سلام که او تفسیر تورات و انجیل و زبور خوانده؛ **انجام:**و آنکه از مادر ماند انزال مادر تندتر بود بمادر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۳۱گ (۷۷ر-۱۰۷ر) [ف: ۵-۵۶۰]

۲۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۴۸۰-۱۳/۱۶۰

آغاز:الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین الطیبین الطاهرین اما بعد بدانکه روایت است از حامد بن عبدالله و از قریش واز سوید بن عبدالله؛ **انجام:**و عبدالله بن سلام کلمه اسلام بر زبان براند و از برکت حضرت پیغمبر صلی الله علیه و سلم شرف اسلام یافت و السلام و الاکرام.

خط: نسخ، کا: غلام علی بن اسلام بیگ، بی‌تا؛ ۲۹گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۸-۴۸۷۸]

۲۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۱۶۳/۷

آغاز:بسمله حمدله ... اما بعد روایت است از حامد بن عبد و از قریش بن قریش ... که فرمودند چون رسول را جبرئیل آمد گفت ... نامه ای بنویس به شهر خیبر و مهتر آنجا عبدالله بن سلام که او تفسیر تورات و انجیل و زبور خوانده؛ **انجام:**و آنکه از مادر ماند انزال مادر تندتر بود بمادر

بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ ۶گ (۲۰۲ر-۲۰۷پ) [ف: ۵-۵۵۹]

۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۸۶۰

آغاز:موجود: کوشکها بر سر آنها نهاده است و آنچنان؛ **انجام:**عربی بود، بفارسی نوشتیم تا بر خوانندگان آسان بود ... بدعای خیر یاد فرمائید.

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز [رایانه]

● **هزار مساله حساب** / ریاضیات / فارسی

hezār mas’ale-ye hesāb

اشرف زاده، محسن بن ابی القاسم، ق۱۴ شمسی

ašraf-zāde, mohsen ebn-e abe-l-qāsem(- 20c)

کتاب در سه «قسمت» تنظیم شده: قسمت ۱. مشتمل بر مسائل جمع، تفریق، جمع و تفریق، ضرب، مسائل اعمال اربعه حساب، کوچکترین مضرب مشترک، بزرگترین مقسوم علیه مشترک، مسائل کسر اعشاری، مسائل کسر متعارفی، مسائل جذر و کعب، مسائل متعلق به تناسب، مسائل مرابحه، اشتراک، اختلاط، تصاعد و مسائل متفرقه؛ قسمت ۲. در مساحت و مقدمات هندسه که عبارتند از: سطوح، سطوح مدوره، اجسام؛ قسمت ۳. در جبر و مقابله مشتمل بر: مسائل یک مجهولی، مسائل دو مجهولی و سه مجهولی، مسائل متعلق به درجه دوم، مسائل متعلق به درجه سوم، تصاعد عددی، تصاعد هندسی، لوگاریتم، اخطار و جواب‌های هزار مسأله حساب.

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۹۷۴

آغاز:هزار مسأله حساب قسمت اول مسائل حساب بسمله، ۱- مسائل جمع ۱- یک مدرسه بقرار ذیل شاگرد دارد درجه ابتدایی ۷۲ نفر درجه اول ۴۷ نفر ... ؛ **انجام:**۱۷۸۹۰۰۰ تومان تقریبا تمت الکتاب ... فی لیلة ۲۶ ع ۲ ۱۳۳۸.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ جلد: مقوا، ۶۶گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۵-۳۵۸]

← هزار و پانصد حدیث ⟵ هزار و پانصد کلمه

● **هزار و پانصد کلمه = هزار و پانصد حدیث** / حدیث / فارسی

hezār va pānsad kalame = hezār va pānsad hadīs

حسینی قهستانی، معصوم بن رضی،- ۱۳۵۳ شمسی

hoseynī qohestānī, ma‘sūm ebn-e razī(- 1974)

وابسته به: غوالی اللآلی؛ حسینی قهستانی، معصوم بن رضی (- ۱۳۵۳ش)

تاریخ تألیف: ۲۲ ربیع الاول ۱۳۸۲ق

مؤلف پس از فراغت از تألیف کتاب مائده آسمانی به تألیف کتابی به نام «لئالی الغوالی» پرداخته که مشتمل بوده بر کلمات قصار وارده در احادیث قدسیه، کلمات پیامبر و ائمه هدی و صدیقه کبری علیهم السلام. سپس کتاب حاضر را در ترجمه آن به فارسی نگاشته و در هر حدیث آن را از جهت سند بررسی نموده و این ترجمه را مانند نسخه اصل در پانزده اشراق و خاتمه ترتیب داده که در هر اشراق صد کلمه را متذکر شده است. این کتاب در دو جلد تألیف و جلد اول به روز دوشنبه ۹ جمادی الاول ۱۳۸۲ق و جلد دوم به روز دوشنبه ۲۲ ربیع الاول ۱۳۸۲ق به پایان رسیده است.

قائن؛ حسینی قهستانی؛ شماره نسخه:۹

آغاز:ستایش و سپاس بر ذات اقدس احدیت او را سزاست که به قدرت کامله خود کلید ماهیات امکانیه را لباس هستی در پوشیده؛

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۲۸۳گ، اندازه: ۱۸/۵×۲۳سم [مدرسه جعفریه زهان: ف: -۱۱۹]

● **هزار و دویست نسخه** / طب / فارسی

hezār va dvyst nosxe

طبیب، محمد علی، ق۱۴ قمری

tabīb, mohammad ‘alī(- 20c)

از زبان فرانسه به فارسی ترجمه شده و مؤلف آن باید همان محمد علی حاجی آقاء طبیب نویسنده همین نسخه باشد.

[فهرستواره منزوی ۳۷۶۶/۵]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۴۱۶

خط: شکسته نستعلیق، کا: حاجی آقا طبیب، محمد علی، تا: پنجشنبه ۱۹ رمضان۱۳۰۸ق؛ جلد: مقوا، ۵۵۳ص، ۱۳سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۱۷-۱۳۱]

● **هزار و یک شب = الف لیلة و لیلة** / داستان / فارسی

hezār va yek šab = alf leyla va leyla

طسوجی تبریزی، عبداللطیف، ق۱۳ قمری

tassūjī tabrīzī, ‘abd-ol-latīf(- 19c)

به امر: بهمن میرزای قاجار

تاریخ تألیف: ۱۲۹۵ق

متن از افسانه‌های بنام عربی است؛ سروده‌های فارسی مندرج دراین ترجمه از سروش اصفهانی می‌باشد.

آغاز:الحمدلله الذی جعل سیر المضامین عبرة لمن اعتبر و تذکرة

لمن اراد ان یذکر و الصلوة و السلام علی خیر البشر و آله شفعاء المحشر چنین گوید که یکی از ملوک آل ساسان پادشاهی جزایر هند و چین داشت او را دو پسر بود دلیر و دانشمند.
چاپ: مشار فارسی ۵۴۸۶ (نشانی ۱۵ چاپ)
[الذریعه ۲۹۴/۲ و ۲۲۰/۲۵؛ نسخه‌های منزوی ۳۶۵۹/۵؛فهرست فارسی مشار ۴۷۶/۱؛ فهرستواره منزوی ۴۹۵/۱]

۱. خوانسار؛ فاضل خوانساری؛ شماره نسخه:۳۴۷
آغاز:شکر کرد و بفرمود تا او را بدایگان سپردند تا وی را به صد هزار ناز و نیاز چون یکساله شده چنان شده که ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۷۶گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۳×۲۲/۵سم [ف: ۲-۴۸]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۱۴۲ عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳-۴۲۰]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۸۷-فیروز
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۵۱۲ص، ۲۸سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۵/۵سم [ف: ۲۱-۱۳]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۰۷۷
آغاز:برابر؛ **انجام:**گفت آن دریاست که چون موسی با عصای خود بزد دریا منشق شد و آفتاب برو تایید دیگر تا قیامت بدانجا نخواهد تابید چون قصه بدینجا رسید بامدادش و شهرزاد لب از داستان فرو بست چون.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: وسط وانجام؛ جلد: تیماج، ۱۷۹گ، ۳۰سطر، اندازه: ۱۹/۵×۳۳/۵سم [ف: ۲۵-۸۶]
۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۷۴۹-ف
خط: نستعلیق، کا: میرزا علی خوشنویس، تا: ۱۲۶۱ق، جا: تبریز؛ چاپ سنگی. [فیلمها ف: ۳-۹۹]
۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۹۲-فیروز
جلد ۲ الف لیل و لیله؛ خط: نستعلیق، کا: محمد کاظم بن محمد امین سرابی، تا: ۱۲۶۱ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۵۰۴ص، ۳۸سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۵سم [ف: ۲۱-۱۳]

● هزار و یک مسأله / حدیث / فارسی

hezār va yek mas’ale

۱. مراغه؛ عمومی؛ شماره نسخه:۳۲/۱
آغاز:الحمدلله رب العالمین ... در خبر است از جابر بن عبدالله که او روایت می‌کند از ... و او روایت می‌کند از ابن عباس ...
کامل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: رجب۱۲۲۵ق؛ ۵۲گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف:-۲۱۴]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۸۳۹/۶
آغاز:بسمله.حمدله ... درخبراست از حضرت سید کائنات محمد مصطفی که روزی در مسجد نشسته بود؛ **انجام:**بادین درست باز گشتند
حدیثهای نبوی است؛ خط: نسخ، کا: محمد حسن بن محمد علی، تا: ۱۱محرم۱۲۲۱ق، جا: خبوشان؛ جلد: تیماج، ۱۵گ (۹۰پ-۱۰۴پ) [ف: ۱۰-۱۶۸۲]

● هزار و یک نام باریتعالی / دعا / فارسی

hezār va yek nām-e bārī-ta‘ālā

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۱۸۹
آغاز:بسمله. اما بعد بدان وفقک الله تعالی که اسماء حسنی الهی عزشانه و تقدست اسماوة هزار و یک نام؛ **انجام:**فریادرس فریاد خواهان تمت اسماء الاعظم بعون الملک الکریم الاکرم و الله اعلم.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج [رایانه]

● هزار و یک نام باری تعالی / اسماء الله / فارسی و عربی

hezār va yek nām-e bārī-ta‘ālā

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۹۶/۱۷
آغاز:بسمله. ما فی الآحاد: ابد ۷ ما فی العشرات: هو ۱۱، احد ۱۳، وهاب ۱۴ ... ما فی المآت: ق ۱۰۰، ملیک ۱۰۱؛ **انجام:**غفور ۱۲۰۶، ظاهر ۱۱۰۶، غنی ۱۰۶۰، مغنی ۱۱۰۰، مغیث ۱۵۵۰، تمت الاسماء المقدسة
نسخه اصل: کتابخانه آیت الله گلپایگانی، شماره ۴۸ (جدید ۱۵۶/۱۹)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳ص (۶۵-۶۷)، ۱۹-۳۰سطر [عکسی ف: ۳-۶۶۵]

● هزار و یک نام خدا = اسماء الحسنی / اسماء الله /فارسی

hezār va yek nām-e xodā = asmā’-ol hosnā

جفری رومی، علی، قرن ۱۰ قمری

jafrī rūmī, ‘alī(- 16c)

در جدول، در دیباچه داستان محمود غزنوی در این باره آمده است. از سید علی جفری، حکیم رومی (دیباچه). وی بی گمان همان مؤلف رساله در معرفت کره در ۹۰۸ق/۱۵۰۲م (مشترک ۳۰۰/۱) و رساله در جفر (همان ۳۳۰/۱) و چند کار دیگر در همین زمینه‌هاست (همان ۳۷۸/۱). نامبوب. بایستی در ۹۱۱ق به پایان رسیده باشد. (احمد منزوی)
آغاز:فایده در بیان خواص و آثار هزار و یک نام حضرت باری ... اما بعد، ... ، چنین گوید بنده ... سید علی جفری حکیم رومی
انجام:«جفری» رقم هزار و یک نام ×× در نهصد و یازده شد اتمام. تمت بعون الله و حسن توفیقه، و الصلاة و السلام علی ...
[فهرستواره ۴۷۹/۷]

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۲۹۶/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**غیاث المستغیثین: فریاد رس فریاد خواهان ...
در فهرست با عنوان «سر اسماء الله» آمده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: ترمه، جلد: مقوایی، ۱۳گ (۱۴۸-۱۶۰)، ۱۹سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۳-۹۲۰]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۵۱۴/۲-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۷۰۸]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۸۷۰/۷

کا: تمرودی، فتح علی، تا: قرن ۱۳؛ قطع: رحلی [میراث شهاب: س۹ش۲-۲۹]

۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۳۹۰/۲

آغاز:الحمدلله الذ تختص به الاسماء الحسنی و الصفات العلیا ... بدان وفقك الله، که اسماء حسنی الهی هزار ... بسمله. اما بعد، چنین گوید سید حسین جعفری رومی، که در خدمت اولیا و اصفیا بوده؛ **انجام:**از شیخ محیی الدین اعرابی نقل است، که عدد حروف نام خود به حساب جمل بگیرند ... و آن اسماء الله نسبت به حال او اسم اعظم است.
در دیباچه این نسخه نام مؤلف سید حسین جعفری رومی آمده؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲۱گ (۱۶۵پ-۱۸۵پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۷/۵×۱۴سم [ف: ۳-۳۴۴]

۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۵۵/۲

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱گ (۳۸ر-۳۸پ) [ف: ۱-۲۶۹]

۵. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه:۶مجموعه بدون شماره

آغاز:الحمد لله رب العالمین ... بدان اسعدك الله فی الدارین که فقیر حقیر علی جفری که در خدمت سالکان و عارفان بوده
بی‌کا، بی‌تا [دلیل المخطوطات کاشف الغطاء: ۱-۱۵۹]

● هزار و یک نام خدا / اسماء الله / عربی

hezār va yek nām-e xodā

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۰۵۰/۲

نام‌ها است با شماره برخی از آنها؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ جلد: تیماج، ۶گ (۱۱-۱۶)، ۱۱سطر (۹×۱۶/۵)، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۱۰-۱۹۹۴]

● هزلیات / طنز / فارسی

hazlīyāt

ملا دوپیازه، ق۱۲ قمری

mollā dopīyāze(- 18c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۶۷۵/۲

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد علی شیرازی، تا: ۱۲۶۴-۱۲۹۴ق؛ ص (-۷) [ف: ۸-۴۳۸؛ فهرست رایانه‌ای ج۴-۱۰۹۵]

● هزلیات = نائبیه = ماهور = کدار ماهور / عرفان و تصوف، طنز / فارسی

hazlīyāt = nā’ebīyye = māhūr = kodār-e māhūr

سید نصرالله، قرن ۱۳ قمری

seyyed nasr-ol-lāh(- 19c)

رساله‌ای است عرفانی و رمزی با بیانی هزل‌گونه، دارای بیست و هفت«دره» و هر دره در بیست و هفت«شکاف»؛ که در نسخه‌های موجود فقطدره نخست آمده؛ فهرست رساله آن‌گونه که در پایان نسخه آمده چنین می‌باشد: شکاف ۱. ذکر مقامات سلوک نائبیه؛ ۲. صفات نشأتین؛ ۳ یا ۵. در تحقیق معنی دین؛ ۴ یا ۷. در نکوهش صفات حمیده؛ ۵ یا ۹. در حقیقت توحید؛ ۶ یا ۱۱. در صراط و میزان؛ ۷ یا ۱۳. در نشان بی نشان و کیفیت امکان رؤیت؛ ۸ یا ۱۵. در نسب ولی و انقسام خلایق؛ ۹ یا ۱۷. در تعداد طوایف جنبندگان؛ ۱۰ یا ۱۹. توکل؛ ۱۱ یا ۲۱. ذکر و فکر؛ ۱۲ یا ۲۳. برهان عدل؛ ۱۳ یا ۲۵. اسم اعظم؛ ۱۴ یا ۲۷. شراب و کیفیت آن. در الذریعه و فهرست نسخه‌های خطی فارسی به عنوان هزلیات و در نسخه مرعشی به عنوان نائبیه، ماهور و کدار ماهور، آمده است، در الذریعة نیز چنین آمده:«هزلیات نصرالله کلها فی مصطلحات سلاق الجبال»، مقالات نائب با دهلپوز و قصه گرمابه و بنگی یا کدار ماهور منظوم .(سید محمود مرعشی)
آغاز:یا من البسنا لباس الکفر و النفاق ... پس ابراز براز شقاء مبرز عهد را ... دانسته باید که این سطور ماهوریست در او ۲۷ دره منظور نخستین را با قدمتقریر پیمایش رود. بای را نگاشتن نیاورد دره اول بر ۲۷ شکاف محتوی ... مصدر به کریوه و ختم به گذاری شد

[الذریعة ۲۲۱/۲۵؛ فهرست نسخه‌های خطی فارسی ۳۶۵۲/۵]

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۸۹۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**پایه چون خورشید سایه در هر بلندی و پستی.
همان دره یکم را دارد و در آن یک کریوه و ۲۷ شکاف و یک گذار است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۲۳گ، ۱۴ سطر (۸/۵×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۵-۷۵۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۴۳۶/۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**بس کنیم آزرده شد حلق از فراق×× لب فرو بندیم باقی و الخناق
فقط دره نخست را دارد؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: عبدالباقی بن صدرالدین محمد بن أبوتراب، فیضی کاشانی، تا: ۱۲۶۱ق؛ ترقیمه: مجدول، کاتب، از نوادگان فیض کاشانی است؛ ۱۴گ (۶۰-۷۳)، ۱۷-۱۸سطرمورب، اندازه: ۸×۱۳سم [ف: ۳۴-۱۰۳]

● **هزلیات** / طنز / فارسی
hazlīyāt
دانش تفرشی، محمد تقی بن حسین، ۱۲۸۷؟ - ۱۳۶۶ قمری
dāneš-e tafrešī, mohammad taqī ebn-e hoseyn (1870 - 1947)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۳۴۵/۹
کاتب = مؤلف، تا: ۲۵رمضان۱۳۵۱ق؛ جلد: مقوایی، ۳ص (۶۲-۶۴)، اندازه: ۱۵/۳×۲۳سم [ف: ۷-۸۲۲]

● **هزلیات** / طنز، شعر / فارسی
hazlīyāt

ناشناخته:
۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۷۱۹/۵
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [ف: ۸-۶۷]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۸۹۶/۱۶
آغاز:قال السعدی الزمنی بعض ابناء الملوک ان اصنف لهم کتاباً فی اللغو علی طریق السوزنی؛ **انجام:**مردان نه به خویشتن سپردند این رهلاحول و لاقوة الا باللهتمت بالخیر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ جلد: روغنی مذهب، مجدول، درون کتیبه غزلی از حافظ نوشته شده با تاریخ: «در یوم چهارشنبه هشتم شهر جمادی الاخری مطابق اودئیل فی سنة ۱۲۵۷»، ۵گ (۱۹۸ر-۲۰۲پ)، اندازه: ۱۶×۲۸/۵سم [ف: ۲۰-۴۷۴]
۳. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۸۹/۹م
آغاز:با مطلع: زمین به حیله است ای رو و ریش گواه×× شغال بوده ترا مادر و پدر روباه
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرمی، ۳گ (۱۵۱-۱۵۳)، اندازه: ۵/۵×۲۵سم [رشت و همدان: ف: -۱۲۰۲]

● **هزلیات نوایی = مثنوی نوایی** / شعر / فارسی
hazlīyāt-e navāyī = masnavī-ye navāyī
از: نوایی (؟). مثنوی‌ای است هزل‌آمیز با عنوان «از هزلیات نوائی» که مشخص نشد کدام یک از نوایی‌های مذکور در فرهنگ سخنوران می‌تواند باشد. اما هر چه هست منظور امیر علیشیر نیست که در شعرهای ترکی خود «نوایی» و در اشعار فارسی «فنایی» تخلص می‌کرده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۱۷۳/۲۹
آغاز:عربی در میان مکه و شام ×× کسب اسباب می‌نمود مدام / بهر تحصیل مال و جاه و هنر ×× از حضر رخت بست سوی سفر ... ؛ **انجام:**ای نوایی تو نیز چون بروی ×× بهر نان مدح شیخ کس نشوی
خط: شکسته نستعلیق، کا: صحبت الله خان ملقب به دبیر همایون، تا: آغاز قرن۱۴؛ دارای رکابه؛ جلد: تیماج، ۲ص (۴۹-۵۰)، اندازه: ۱۳/۴×۲۱سم [ف: ۲۷/۱-۳۲۶]

● **هژده هزار عالم** / فلسفه / عربی
heždah hezār ‘ālam

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۶۶/۲۲۲
به نقل از کشکول شیخ بهائی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱ص (۴۷۹ -همان) [مختصر ف: -۱۱۷]

● **هستی** / عرفان و تصوف / فارسی
hastī
یک رشته نگارشی است در معارف و سلوک و بیان مراتب سه‌گانه وجود و مراتب چهارگانه تعین انسان که به خامه نغز نگاشته از نسخه استفاده می‌شود که مؤلف آن از عرفاء و ادباء قرن نهم به بعد است.
آغاز:رساله در هستی. تیمنا بذکر القلم. هستی جنائک هست هست و نیستی را بگرد سرا پرده او راه نیست شرف آن کس را که هستی چنانچه هست بشناخت
انجام:بالاتر ازین سخن سخن نیست.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۸۸۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ نسخه قدیمی است؛ واقف: نائینی؛ ۷گ، ۱۲سطر [ف: ۶-۴۲۹]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۸۷۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: رضا خان نائینی، ۱۵ مرداد ۱۳۱۱؛ جلد: مقوا [الفبائی: -۶۱۱]

● **هستی حقیقی و خیالی** / عرفان و تصوف / فارسی
hastī-ye haqīqī va xīyālī
نسفی، عزیزالدین بن محمد، ق۷ قمری
nasafī, ‘azīz-od-dīn ebn-e mohammad(- 13c)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۰۵/۱۴
آغاز:بسمله و حمد. اما بعد. این نور نامحدود و نامتناهی؛ **انجام:**از روی تناسب نه از روی تناسخ این همه راست باشد. و الله اعلم بالصواب.
خط: تعلیق، کا: بیوک آبادی همدانی، احمد بن عبدالعلی بیک، تا: زمستان۱۲۸۳ق؛ ۲گ (۱۲۲پ-۱۲۳پ) [ف: ۳-۴۴۶]

● **هشت باب** / گوناگون / فارسی
hašt bāb

قاجار، موسی خان، ق۱۳ قمری
qājār, mūsā xān(- 19c)

اهدا به: فتح علی شاه قاجار (۱۲۱۱-۱۲۵۰ق)
در هشت «باب»: ۱. وحدانیت، ۲. معجزات، ۳. بهشت و دوزخ، ۴. اخلاق حسنه، ۵. سخاوت، ۶. آداب ملوک، ۷. عجایبات، ۸ لطایف.
آغاز:حمد و ثنایی که حامدین صوامع را ورد زبان
انجام:فرمان برداران آن حضرت بوده باشد
[فهرستواره منزوی ۶۹۶/۶ و ۱۰۹۶/۸]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۳۱۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: میشن، ۶۶گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴/۶×۲۱/۶سم [ف: ۴-۸۴۸]

● **هشت باب** / اخلاق / فارسی
hašt bāb

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۵۸۶/۵
در اخلاق و ادب؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: میشن، ۱۵سطر، اندازه: ۹/۷×۱۸/۶سم [ف: ۷-۴۳۶]

● **هشت بند (مرثیه)** / مراثی / فارسی
hašt band (marsīye)

میرزا محمد علی بن میرزا غیاث الدین علی
mīrzā mohammad ʻalī ebn-e mīrzā qīyās-od-dīn ʻalī

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۷۰۰
آغاز:مرثیه من کلام مرحوم مغفور حبیب حاجی میرزا محمد علی ... در خاک وحشتیست نرهید روزگار؛ **انجام:**عاقل ره نجات ز دنیا و آخرت جست آنکه برحین و براولاد او گریست.
خط: شکسته نستعلیق، کا: ابراهیم، تا: ۱۲۵۶ق؛ جلد: تیماج [رایانه]

● **هشت بهشت** = **بهرامیه** / شعر / فارسی
hašt behešt = bahrāmīye

امیر خسرو، خسرو بن محمود، ۶۵۱ - ۷۲۵ قمری
amīr xosrow, xosrow ebn-e mahmūd (1254 - 1326)

تاریخ تألیف: ۷۰۱ق
پنجمین مثنوی از «پنج گنج» اوست در داستان بهرام گور، در برابر «هفت گنبد» نظامی، در ۳۳۵۰ بیت ساخته ودرآن ازنظام اولیاء وعلاء الدین محمد شاه ستایش کرده است.

آغاز:ای گشاینده خزانه جود×× نقش پیوند کارگاه وجود. / کوکب آرای آسان بلند×× هم زمین سای و هم فلک پیوند
چاپ: هند، لکنو، نول کشور، ۱۲۹۰ قمری
[نسخه‌هایمنزوی ۳۳۰۸/۴؛ الذریعة ۳۳۸/۱۹ و ۲۹۳:۹]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۲۱/۲
کا: اسلامی، روح الله بن علی، تا: ۷۱۴ق؛ ۱۹۲ص (۵۷۱-۷۶۲) [ف: ۳-۱۶۴]

۲. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۲۱۶۶/۴
خط: نستعلیق، کا: سلطان علی، تا: ۸۶۳ق؛ کاتب این نسخه سلطانعلی مشهور نیست بلکه سلطانعلی کاتب اصفهانی است که هر دو در یک عصر می‌زیستند، با ۱۷ مجلس مینیاتورآب و رنگ بسیار عالی، مجدول، با چهار سرلوح مذهب مرصع بسیار عالی سبک کار شیراز، مذهب؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: چرم ساغری مذهب، اندازه: ۱۴×۲۲/۳سم [ف: ۳-۳۵]

۳. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۳۹۲/۷
خط: نستعلیق، کا: قطب شیرازی، تا: ۸۹۴ق؛ مجدول، دارای ۶سرلوح و ۹سرفصل مذهب مرصع ممتاز، مجدول؛ مهر: مشیرالسلطنه، حسین بن هدایت الله، محمد رضا حسینی، ناصرالدین شاه قاجار ۱۲۷۴؛ اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۳-۴۱]

۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۵۸۹/۳
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ چهارستونی، در «پنج گنج»؛ ۲۷گ (۸۷ر-۱۱۳پ) [ف: ۳-۳۴۴]

۵. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۳۹۷/۵
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مجدول، با سرلوح؛ مهر: حسین بن هدایت الله، محمد رضا حسینی، مشیر السلطنه ۱۳۲۲، ناصرالدین شاه قاجار؛ اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۳-۳۹]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۵۶۳/۴
آغاز:برابر؛ **انجام:**یا رب او چون ز پنج نامه من×× برد بیرون خطا ز خانه من / نامه او که حرز جانش باد×× تا قیامت خط امانش باد
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: تیماج، ۴۸گ (۱۶۵پ-۲۱۲ر)، ۱۸سطر (۱۰/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۷×۲۶/۵سم [ف: ۲۰-۲۶]

۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۷۴
آغاز:برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ دارای یک سرلوح، با هفت مجلس نقاشی ظریف چینی، مجدول؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: خان بالغ، ۱۲۶ص، ۱۳سطر، اندازه: ۱۷×۲۵/۵سم [ف: ۲-۵۲۰]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۱۴/۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ [سنا: ف: ۲-۲۵۰]

۹. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۵۹۸/۴
احتمالاً همان نسخه بالا؛ خط: نستعلیق، کا: استرآبادی، محمد حسین، تا: قرن ۱۰ [نشریه: ۷-۱۰۹]

۱۰. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۳۴۲/۵

انجام:نامه او که حرز جانش باد ×× در قیامت خط امانش باد
خط: نستعلیق، کا: هروی، محمد سعید بن مسعود، تا: ۹ ربیع الاول۹۷۲ق، جا: کلکنده، برای ابراهیم قطب شاه؛ مجدول، مذهب؛ مهر: مشیرالسلطنه ۱۳۲۲، فتحای نائینی ابن غیاث الدین ۱۰۱۲، حسن بن احمد ۱۲۰۷، ناصرالدین شاه قاجار ۱۲۷۴؛ تملک: محمدمحسن دیوانه ابن نظام دیوانه المخاطب به سربیابان مهر «بنده شاه محمد محسن سنه ۱۰۰۴»، تملک: محمد علی میرزا دولتشاه فرزند فتحعلیشاه قاجار در ۱۲۱۵قبا مهر «زفتح علی شد چو حق منجلی ×× مه برج شاهی محمد علی»؛ اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۳-۲۹]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۸۱۲/۴
آغاز:برابر
کا: شیر محمد، تا: پنج‌شنبه ۲۷ ربیع الاول۹۹۴ق [ف: ۲۶-۲۹۵]

۱۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۷۰/۱
آغاز:برابر
نسخه مشوش و عنوانها سفید مانده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ در چهارستون؛ ۱۵گ (۱ر-۱۵پ)، اندازه: ۱۶/۲×۲۴/۶سم [ف: ۷-۴۸۶]

۱۳. تهران؛ انجمن آثار و مفاخر فرهنگی؛ شماره نسخه:۲۷
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: محتملاًقرن۱۱؛ مجدول؛ جلد: تیماج؛ ۲۲۹ص، ۱۵ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: -۵۶]

۱۴. تهران؛ فرمانفرمائیان، حافظ (دکتر)؛ شماره نسخه:بدون شماره/۴
خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول، با سرلوح؛ جلد: تیماج، قطع: وزیری [نشریه: ۷-۵۴۴]

۱۵. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۲۶۱/۵
آغاز:برابر؛ **انجام:**نامه او که حرز جانش باد×× در قیامت خط امانش باد
خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: ۱۰۱۴ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۶۶گ (۲۸۸پ-۳۵۳پ)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱-۲۳۱]

۱۶. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۳۹
آغاز: ... لامی توصید اژدهاست بیای×× که خدایان خود بغیر خدای؛ **انجام:**خاص گر دانش در دل همه کس ×× هم برین نکته ختم کردم بس ...
خط: نستعلیق، کا: قلی بن حسین، تا: غ م =۱۰۴۱ق؛ کاغذ: سمرقندی، ۱۱۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۹سم [ف: ۳-۱۴۱۶]

۱۷. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۳۴۱/۴
خط: نستعلیق، کا: دارابی، محمد شاه، تا: ۱۰۵۲ق؛ دارای پنج سرلوح مذهب مرصع عالی به سبک کار شیراز، مجدول؛ مهر: ناصرالدین شاه، فتحعلیشاه قاجار، کتابخانه علیه دولت ایران ۱۳۲۹؛ کاغذ: سمرقندی، اندازه: ۱۷/۵×۲۸/۵سم [ف: ۳-۳۳]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۲۴/۱
بی‌کا، تا: ۱۰۵۲ق؛ ۷۶ص (۱-۷۶) [ف: ۳-۱۶۵]

۱۹. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۴۰۱/۵ حاشیه
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۰۶۴ق؛ مجدول، با سرلوح، ۲۱ سرفصل مذهب؛ با یادداشت: «کلیات امیر خسرو دهلوی قطع بزرگ با سایر صفاین نسخ ۱۰۶۴ داخل عرض خزانه عامره شد»؛ مهر: عبده احمد، علی بن ابیطالب - محمود، حسین بن هدایت الله، محمد رضا حسینی، مشیر السلطنه ۱۳۲۲، ناصرالدین شاه قاجار؛ اندازه: ۱۸×۳۰سم [ف: ۳-۵۲]

۲۰. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۲۸/۲-عکسی
نسخه اصل: گنج بخش، ش ۶۰۷(گنج، ۱۸۶۲/۳؛ مشترک ۳۳۱/۷)؛ خط: نستعلیق خوش، کا: عبدالکریم بدخشی، تا: غره رجب۱۰۶۷ق؛ ۲۳۲ص (۱-۲۳۲) [عکسی ف: ۲-۲۹۸]

۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۶۷/۱
آغاز:برابر؛ **انجام:**یک شب از جام باده مست و خراب ×× خفته بود اندرون جامه خواب ...
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۸ رمضان۱۰۷۰ق؛ افتادگی: انجام؛ مجدول، با سرلوح؛ جلد: چرم، ۶۵ص (۲-۶۶)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸×۳۰سم [ف: ۴۰/۳-۲۵۵]

۲۲. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۱/۳۵/۱-۶۱۴۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام [آستانه قم: -۱۸۵]

۲۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۸۴۷
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۰۰ص، ۱۴ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۶-۷۱۹]

۲۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۳۳۶
خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: هندی، ۱۱۴گ، ۱۴سطر (۸×۱۸)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۱۵-۴۲۰۸]

۲۵. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۴۶۴
آغاز:برابر؛ **انجام:**که وزین روزه آهوی نگداشت.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۹ جمادی الثانی۱۱۳۷ق؛ این نسخه گویا در هند یا ترکیه نوشته شده؛ ۲۳۲ص، ۱۳سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲-۱۴۷]

۲۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۲۶۸/۲-۷/۱۶۸
آغاز:برابر؛ **انجام:**هر که خاند دعا طمع دارم×× زانکه من بنده گنه دارم
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۵ربیع الثانی۱۱۷۳ق؛ جلد: تیماج، ۱۰۶گ، ۱۲-۱۶سطر، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۸-۴۸۷۹]

۲۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۹۵۴
آغاز:برابر؛ **انجام:**نامه او [که] حرز جانش باد×× در قیامت [خط] امانش باد
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۴ ذیحجه۱۲۱۶ق؛ مصحح، محشی؛ ۱۳۲گ، ۱۳سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۶×۲۴/۵سم [ف: ۴۰-۴۴۹]

۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۹۹۷
آغاز:برابر؛ **انجام:**جلوه ده به چشم بینایان، که دلو دیده را بود شایان، خاص گر دانش در دل همه کس، همبرین نکته ختم کردم و بس، تمت تمام شد کتاب هشت بهشت تصنیف حضرت امیرخسرو
بی‌کا، بی‌تا [رایانه]

۲۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۲۱/۲
خط: نستعلیق، کا: خواجه میر بن شمس الدین محمد منشی استرآبادی، بی‌تا؛ ۸۷ص (۸۵-۱۷۱)، ۲۱سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [سنا: ف: ۱-۲۵۲]

۳۰. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۳۸۴/۳
آغاز:برابر؛ **انجام:**چون فروشد درو کمان اندیش × از کمانش فروشد اندر خویش
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۲۱ص (۲۸۴-۴۰۴)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۲-۱۰۱]

● هشت بهشت = المواهب الرحمانية فی ذکر الخلائف العثمانية = الصفات الثمانية فی ذکر الخلفاء و القیاصرة العثمانية / تاریخ / فارسی

hašt behešt = al-mavāheb-or rahmānīyye fī zekr-el xalā'ef-el 'osmānīya = as-sefāt-ol samānīya fī zekr-el xolafā' va-l qayāsera-tel 'osmānīya

بدلیسی، ادریس بن حسام الدین علی،- ۹۳۰ ؟ قمری
bedlīsī, edrīs ebn-e hosām-od-dīn 'alī(- 1524)

اهدا به: سلطان بایزید بن محمد خان (۸۸۶-۹۱۸ق)
تاریخ تألیف: ۹۰۸ق-۹۱۹ق

تاریخ احوال و غزوات و فتوحات هشت تن از سلاطین آل عثمان،تألیف و نگارش ادریس بن حسام الدین بدلیسی منشی یعقوب بیک از شاهزادگان آق قویونلو، شامل هشت کتاب. مؤلف در چند جا کتاب را «الصفات الثمانیة فی ذکر القیاصرة العثمانیة» نامیده و در سال ۹۰۸ق به حکم سلطان بایزید خان به تألیف آن اقدام نموده:«اوامر نازل از آسمان خلافت ربانی بدین فقیر حقیر رسانیدند که جهة توضیح اخبار و تصحیح احوال و آثار این خاندان بزرگوار ... تا این زمان بسطت بساط عدل و احسان که در سنه ثمان و تسعمائة است تألیفی بلاغت اسلوب ... ترتیب و تنظیم باید نمود». (یوسف اعتصامی)

از آغاز کار این دودمان از عثمان تا عصر بایزید (۹۱۲) است. پسرش ابوالفضل محمد دفتری برای آن ذیل هشت بهشت یا سلیمان نامه نگاشته و در سال ۹۷۴ آنرا کامل ساخته و سرگذشت سلطان سلیم را در آن آورده است.عبدالباقی سعدی کتاب را به دستور سلطان محمود در ۱۱۴۶ق به ترکی برگرداند.

آغاز:تبارک الذی بیده الملک ... ای سلطان ملک لم یزل و مالک ملک لایزال وی پادشاه علام پناه کشور رحمت و افضال

[الذریعه ۲۲۲/۲۵؛ مشترک پاکستان ۶۵۷/۱۰؛ اصل نسخه که به خط خودمؤلف نوشته شده در کتابخانه سلیمانیه ترکیه (قسمت اسد افندی) موجود است، نسخه‌ای از فتوکپی خط مؤلف باصفهان نزد آقای دکتر قره داغی یافت می‌شود]

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۶۳۶
آغاز:میمنه میمنت آثار و میسره مبشر الاسماء از کتیبه هفتم کتاب هشت بهشت روحانی در ذکر فتوحات و واقعات سلطانی با ملوک کافری (کتیبه هفتم)؛ **انجام:**و دوام تـأیید الدین ایمانا و تصدیقاً ئو فی هذه البلوی دلیل بانها×× لموت البرایا قاصد و برید
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مجدول؛ در پشت جلد نوشته شده: موافق کتاب رجال در بلو فرانسوی، مؤلف تاریخ هشت بهشت ادریس طالبی است که تا کتیبه هفتم را نوشته و کتیبه هشتم را ابوالفضل محمد دفتری پسر ادریس نوشته است؛ تملک: علی قلی میرزا در ۱۲۷۰، محمد صفی پدر محمد شفیعدر ۱۲۴۶ به پسرش بخشیده و علی محمد بدان گواهی داده؛ واقف: سپهسالار، ۱۲۹۷؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مذهب، ۲۲۲گ، ۱۷ سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۵/۵×۲۴سم [ف: ۵-۸۶۰]

۲. تبریز؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۱
کا: محمد بن بلال، تا: ۲۸ ربیع الاول۹۶۸ق [نشریه: ۴-۳۲۳]

۳. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه:۹۰۷
آغاز:او مضت من ذکر بسم الله الرحمن الرحیم ×× من لسانی لمعه ادت الی النهج القویم؛ **انجام:**در بساط سعادت و اقبال×× با دفاین بمنتهای کمال
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۷۷ق؛ ۳۲۹ص، ۱۹سطر (۱۵×۲۱)، اندازه: ۱۱×۲۸سم [ف: -۴۴]

۴. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۱۱۳۸۲
بی‌کا، تا: ۹۷۷ق [نشریه: ۵-۳۱۸]

۵. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۸۷۰
آغاز:او مصنت من ذکر بسم الله الرحمن الرحیم ×× من لسانی لمعه اومت الی النهج القویم / افتتاح از لفظ بسم الله الرحمن الرحیم ×× رهنمای ملک معنی گشت و مصباح حکیم ... کتیبه اول از کتاب الثمانیه کتاب هشت بهشت و این دفتر نخستین است از کتاب الصفات الثمانیه فی ذکر القیاصره العثمانیه در ذکر اخبار و آثار قیصر اول اسلام ابوالمجاهدین عثمان بیک جنت مقام؛ **انجام:**داستان بیست و چهارم در ذکر حلول وقت جهت اجابت سلطان کشور مراد در جواب ندای اجیبو داعی الله و کیفیت انتقال سلطان بجولانگاه انالله ... تمت الکتاب بعون الملک الوهاب فی تاریخ اوائل شهر رجب المرجب سنه احدی و تسعین و تسعمائه کاتب العبد السلطانی مظفر علی شروانی.
خط: نستعلیق، کا: مظفر علی شروانی، تا: ۹۹۱ق؛ مجدول؛ در سرآغاز هر جلد (فصل) قصیده‌ای در مدیح سلطان مورد بحث سروده شده؛ تملک: میرزا ابوالقاسم نصیری مجلس نویس، میرزا محمدحسین مستوفی قراباغ، عبدالحمید نصیری طوسی در ۱۱۲۲؛ ۸۳۳ص، ۲۳ سطر، اندازه: ۲۰×۳۳سم [ف: ۵-۲۹۹]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۵۴۳
آغاز:هست بسم الله الرحمن الرحیم×× منبر حمد خداوند کریم؛ **انجام:**ولیس علی امر الاله جلید×× و فی هذه البلوی دلیل بأنها
شامل کتیبه‌های هفتم و هشتم کتاب؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ ۲۷۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۲۳×۲۹سم [ف: ۳۰-۲۱۲]

۷. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۴۲۲

«داستان دوم از فتوحات میسره مبشره سلطانی در ذکر عزیمت همایون سلطان» را دارد و می‌رسد به «داستان بیست و سوم از «واقعات میسره مبشره در بیان بعضی مقدمات» سپس «خاتمه کتیبه در اخبار و آثار جهانبانی آن خسرو سلاطین روزگار و ذکر تاریخ کیفیت ارتحال سلطان»، آخرین تاریخ در نسخه ۸۸۶ و باید کتیبه هفتم باشد و تاریخ محمد (فاتح) دوم (۸۵۵-۸۸۶) که ۲۹ داستان دارد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام [نشریه: ۲-۱۳۴]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰و ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۸۰ص، ۲۴سطر (۶×۱۷)، اندازه: ۱۲×۲۵سم [سنا: ف: ۱-۱۳۲]

۹. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه:۱۱۹

خط: نستعلیق، کا: محمد محسن کاتب، تا: ۲۰ جمادی الاول ۱۰۰۱ق، با سرلوح، مجدول؛ جلد: تیماج مشکی [نشریه: ۳-۵۰]

۱۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:بدون شماره

آغاز:جمیع ابدان اکوان و صحت مزاج این رئیس اعضای عالم بنور روحانیت اوست از مصباح توحید و ایقان؛ **انجام:**ببستان چو شاخ جوان پروری بوقت ثمر از برش برخوری چون تمام ارباب جلدهای هفتم و هشتم؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۰۶۲ق، جا: نخجوان؛ افتادگی: آغاز و انجام (در تطبیق با نسخه‌های شماره ۵-۶۹۶۴ و ۵-۱۱۱۲۱، نسخه حاضر حدودا ۴۵ برگ از آغاز و ۱۰ برگ از انجام افتادگی دارد)؛ مجدول، مصحح؛ خریداری از مشیری [رایانه]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۶۱۹

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۴ جمادی الاول۱۰۷۲ق؛ ۳۲۵گ، ۲۳ سطر (۹×۲۰)، اندازه: ۱۷×۲۹سم [ف: ۱۶-۴۸]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۵۹۲

آغاز:اما میمنه آثار و میسره میسره الاسار از کتیبه هفتم کتاب هشت بهشت روحانی در ذکر فتوحات و واقعات سلطانی با ملوک کافرین و سلاطین مقید بدین سلمانی؛ **انجام:**در سلک خلفا و ائمه هدی علیه السلام مقرر است قال سید البشر تموت البرایا قاید و تردید و الله اعلم بالصواب.

جلد هفتم؛ خط: نستعلیق، کا: محمد مقیم ابن عزیز بیک بسرور، تا: ۱۰۷۵ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۳۲ص، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۱۰-۱۵۶۱]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۳ سرود

کتاب پنجم و ششم، شرح وقایع سلطان محمد و سلطان مراد؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۷۹ق [نشریه: ۱۳-۴۴۲]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۶

آغاز:برابر

خط: نسخ، کا: محمد مؤمن جرفادقانی و محمد نصیر بن شمس الدین، تا: ۱۰۸۰-۱۰۸۸ق؛ ۴۳۹گ، ۲۹سطر، اندازه: ۱۸×۳۱سم [ف: ۲-۱۵۶]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۷۶۲

خط: نستعلیق، کا: محمد معصوم بن محمد قلی زنوزی، تا: ۱۷ جمادی الثانی۱۰۸۴ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۵۷۴گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۸سم [ف: ۲۸-۲۴۷]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۱۶۴

آغاز:برابر؛ **انجام:** بر گریز موسم پائیز نه ان بود که از

خط: نسخ، کا: محمد صادق مستوفی، تا: ۱۰۸۴ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج [الفبائی: -۶۱۱]

۱۷. تبریز؛ تربیت؛ شماره نسخه:۱۶۸

دارای هفت کتیبه است که کتیبه هشتم را ندارد؛ خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، تا: ۱۰۸۴ق [ف: -۲۰۳]

۱۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۳۷۰

آغاز: ... از رقوم آثار و اخبارند لیکن از برکاة انفاس عیسوی دم اقلامی است ... ذکر بواعث و شروع بتألیف و کیفیت تضمین؛ **انجام:**و مکالماة ایشان در مقدمه کتاب و کتایب اخبار بلاغت نصاب و خلف جای نشین سلطان مجاهدان اعنی محمد خصال در عقب این کتاب اخبال حقیقت مال ایراد خواهد یافت خاتمت مقال باین منوال اختصار نمود.

شامل مقدمه و چهار کتیبه اول؛ خط: نستعلیق، کا: محمدنصیر بن محمد شفیع، تا: ۱۰۸۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ ۳۰۳گ، ۳۰۳سطر (۱۱×۲۰/۵)، اندازه: ۲۰×۲۹/۵سم [ف: ۴۱-۵۰۹]

۱۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۶۱۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**خاکش ز شکوه و تابناکی×× حاجتگه خلق شده ز پاکی

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲ ذیحجه۱۰۸۸ق؛ تملک: محسن بن عبد الله میرآخور به تاریخ ربیع الثانی ۱۲۷۸ که میرزا محمد تقی مستوفی نوری هنگام شکار در قریه کن طهران در رکاب ناصرالدین شاه قاجار به او هدیه کرده؛ مهر: «محمد حسین الحسینی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۳۴۸گ، ۱۹سطر، اندازه: ۲۲×۳۴/۵سم [ف: ۱۲-۱۷۸]

۲۰. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۴

جلد هفتم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲۲ جمادی الثانی ۱۰۸۹ق، جا: اصفهان؛ ۲۱۱گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۴سم [ف: ۱-۸۷]

اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۸۳

همان نسخه بالا [نشریه: ۱۱-۹۲۲]

۲۱. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۸۴

آغاز:چو قلع قلعه دشمن شد آهنگ×× به همت بر کنم کوهی پر از سنگ

جلد هفتم؛ خط: نستعلیق زیبا، کا: محمد عبدالله، تا: ذیحجه ۱۰۹۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۷۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۱-۸۸]

۲۲. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۲۸۵

آغاز:کنیه ششم: بسمله و به نستعین: ابتدائی صار بسم الله الرحمن الرحیم×× و المرادی ههنا ذکر لهخطب عظیم ... کنیه هفتم: هست بسم الله الرحمن الرحیم ×× منبر حمد خداوند کریم ... ؛ **انجام:**کنیه ششم: ... اقدام بختمات و اقامت قواعد دعوات چنانچه لایق همت چنان پادشاهی رفیع القدر باشد بتقدیم رسانیدند ...

کنیه هفتم: ... و رحمت رحمن بر مرقد مقدس آن خسرو مجاهدان دعا و سؤال نموده باشد البته آن ادعیه صالحه قرین قبول و اجابت خواهد بود ...

فقط شامل کتیبه ششم و هفتم از هشت کتیبه؛ خط: نستعلیق پخته، بی‌کا، تا: ۱۰۹۲ق؛ اهدایی: حسین نخجوانی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: چرمی، ۳۳۲گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۳-۱۴۱۶]

۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۱۲

خط: نستعلیق، کا: حسینی بروجردی، محمد بن محمد تقی، تا: ذیقعده۱۰۹۲ق، جا: اصفهان، به دستور میرزا محمد زکی؛ مجدول، با سرلوح؛ مهر: محمدرضا، محمد حسین، محمد باقر العلوم؛ جلد: تیماج، ۱۳۹گ، ۲۱سطر (۱۰×۲۰)، اندازه: ۱۶×۲۸سم [سنا: ف: ۱-۳۹۷]

۲۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۸۰۶

خط: نسخ، کا: علی اصغر بن یقین علی مراغی، تا: ۱۰۹۶ق، برای میرزا محمد صالح وزیر ایل مقدم؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ تملک: فرهاد میرزا در ۱۲۹۰؛ ۱۸۲گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۴-۸۴۹]

۲۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۱۰۸

از کتیبه هفتم آغاز می‌شود؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۹۸ق؛ ۲۵۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷/۷×۲۷/۴سم [ف: ۴-۸۴۹]

۲۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۳۰۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲، جا: لندن؛ ۷۱۴گ، ۲۱سطر (۱۱/۵×۲۲)، اندازه: ۱۹/۵×۳۳/۵سم [ف: ۱۵-۴۲۰۰]

۲۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۲۹۲

آغاز:هست بسم الله الرحمن الرحیم ×× مخزن اسرار قرآن حیکم؛ **انجام:**در اندیشه ضبط ملک و دینبجلوس همایون سلطانی انجمن جمعیت و اتفاق ملتئم گردانیدند. و الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله اجمعین.

جلد پنجم از مجلدات هشتگانه هشت بهشت است در تاریخ آل عثمان هر دفتر مخصوص یکنفر، و این دفتر مشتمل است بر وقایع و سوانح دوران سلطان محمد ثانی مشهور به فاتح (۸۵۵-۸۸۶ق)؛ خط: نستعلیق تحریری عثمانی، بی‌کا، تا: اواخرقرن۱۲؛ واقف: نائینی؛ جلد: تیماج، ۱۹۵گ، ۲۰سطر (۹/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۶/۷×۲۹/۳سم [ف: ۷-۱۸۱]

۲۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۴۵۵/۲۶۶

آغاز:گفتار اول در ذکر باعث و بانی آن بنای عالی مبانیچنین گفت آن سخن گوی کهن زاد×× که بودش داستانهای کهن یاد که در فضای ممالك رومی و جزایر یونانی که در میان و کنار خلیج فرنگ؛ **انجام:**وسعت عرصه بنا الیوم کعبه قوافل دعا و ثنا و قبله رواحل افاضل و اماثل ممالك دنیا شد ۸-صفر ۱۱۴۰ در کشیکخانه خزانه صبحی مسوده نموده احمد غلام اسیر محنت و بلادنیا ...

بخشی ازآن؛ بی‌کا، تا: بین ۱۰۶۳ تا۱۱۴۱ق؛ جلد: تیماج، ۴ص (۳۷۳-۳۷۶)، اندازه: ۱۵/۵×۳۳سم [ف: ۱۰-۱۳۷۰]

۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۵۵۷

آغاز: بر حسب امر و اشارت همان لحظه علوان؛ **انجام:**در اندیشه ضبطمك دین بجلوس همایون سلطانی انجمن ... الصلوات و اکمل التحیات

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۶۸ق؛ افتادگی: آغاز [الفبائی: -۶۱۱]

۳۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۰۵/۱

آغاز:بسمله، امامیمنه آثار و میسره الاسمار از؛ **انجام:** و فی هذه انبلوی دلیل بانما×× لموت البرایا قائدو یرید.

جلد هفتم کتاب هشت بهشت است از حوادث بین سالهای ۸۵۵ و ۹۰۰ق؛ خط: نستعلیق، کا: عبدالصمد بن محمد مهیائی، تا: ۱۱۷۸ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: دولت آبادی، ۱۳۲ص (۱ -۱۳۲)، ۱۷سطر (۹×۱۸)، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: ۶-۶]

۳۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۲۴۵

آغاز: ... بی اجتماع شرایط و ارتفاع ممانع ممنوع است و الیوم رفع مانع را همگی اسباب قدرت بحمدالله مقدور و مجموع؛ **انجام:**«و فی هذه البلوی دلیل بانها لموت البرایا قاید.

گویا بخشی از کتیبه هفتم می‌باشد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و وسط و انجام؛ مصحح، محشی؛ یادداشت آقا حسن بن آقا شیخ عبدالله؛ مهر: «عبده گرگین»(بیضوی)، «هاشم الموسوی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۲۰۲گ، ۱۹سطر (۷×۱۷)، اندازه: ۱۳/۵×۲۴/۵سم [ف: ۳۸-۷۰۹]

۳۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۳۲۱

انجام: و توالی الطاف و رحمت رحمن بر مرقد مقدس آن خسرو مجاهدان دعا و سؤال ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ تملك: صفائی خوانساری (سید مصطفی) به تاریخ ۱۳۷۴ با مهر: «مصطفی الحسینی» (بیضوی)؛ ۴۲۰گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۹×۳۲سم [ف: ۱۴-۱۰۷]

۳۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۵۵۸

آغاز:و جنده مرن رشته مدید اصول ارکان؛ **انجام:**بتائید الدین ... و تصد قاتم ... من تواریخ العثمانیه.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز [الفبائی: -۶۱۱]

۳۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۹۶۴

آغاز:اما میمنه میمنت آثار و میسره ... از کتبه هفتم کتاب هشت بهشت روحانی در ذکر فتوحات واقعات سلطانی با؛ **انجام:**اصحی لامر الله تعنو رقابنا و لیس علی الامر الا حلیه و فی هداه البلوی دلیل بانها لموت البرایا قاید و یرید تم

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، مصحح؛ تملک: علیقلی اعتضاد السلطنه به تاریخ ۱۲۶۱ق؛ متن آن ناقص است؛ کاغذ: اصفهانی، ۱۹۲گ، ۱۷سطر (۶/۸×۱۶/۳)، اندازه: ۱۳/۳×۲۴/۵سم [رایانه]

۳۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۴۲۷-ف

نسخه اصل: بایگانی دولتی زاگرب یوگسلاوی ش ۲؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۵۲۱گ [فیلمها ف: ۱-۲۷۳]

۳۶. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۸۶۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**اخر الکتاب السابع فی شرح اخبار السلطان محمد خان بن مرادخان من تاریخ آل عثمان ...

خط: نستعلیق تحریری، کا: شهاب الدین محمد خراسانی، بی‌تا؛ مجدول؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار؛ کاغذ: بغدادی، جلد: چرم منقش، ۱۱۴۰ص، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۴×۳۸سم [ف: ۵-۲۹۶]

۳۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۲۱۹

آغاز:برابر

جلد هفتم کتاب در حالات محمد دوم عثمانی می‌باشد؛ خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، تا: نزدیک عصر مؤلف؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۲۰۷گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۴سم [ف: ۴-۲۵]

۳۸. تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه:۱۸۸

آغاز: اینمقال بلیغ النظام آنکه چون سلطان اسلام بعد از جنگ مصاف و گرفتاری؛ **انجام:** بادیه پیش و کوهسار از پس بادش از نامه برگشاده نفس

احتمالاً قسمت‌هایی از کتیبه اول و سوم و ششم از کتاب هشتم؛ خط: نستعلیق متوسط، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی، دارای سرلوح، مجدول؛ مهر: «محمد رضی شیخ الاسلام»، «الراجی ... محمد شریف حسینی»؛ کاغذ: اصفهانی، ۱۹۳گ، ۲۳سطر (۱۲/۵×۲۷)، اندازه: ۲۰×۳۳سم [ف: -۱۶۹]

● **هشت بهشت = قنبر نامه** / کلام و اعتقادات، ادبیات / فارسی

hašt behešt = qambar nāme

عزلتی خلخالی، ادهم، - ۱۰۵۲ قمری

'ozlatī xalxālī, adham(- 1643)

دیباچه‌ای منثور برهفت بند منظوم حسن کاشی ساز آملی معروف به حسن کاشی نوشته و نام آنرا «هشت بهشت» یا «قنبر نامه» نهاده است. انگیزه وی در اینکار اعتراض یکی از ابناء زمان بر این بیت مولانا حسن بوده که گفته است: «روح قدسی پاسبان بر آستان قنبرت×× عرش دهلیز سرایت یاامیرالمؤمنین».

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۰۲۳

آغاز:بسمله ... الحمدللهالعلی الولی الخفی الجلی ذاته لذاته بذاته؛

انجام:همچنان آمده است نه آنکه ایشان بتکلف مرتکب آن شده اند.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول، تحریر در شش خانه؛ واقف: نائینی؛ ۷گ، ابعاد متن: ۱۸/۳×۳۵/۵، اندازه: ۲۶×۴۳/۵سم [ف: ۷-۸۸۹]

● **هشت بهشت** / عرفان و تصوف / فارسی

hašt behešt

قره باغی، یوسف بن محمد جان، - ۱۰۵۴ ؟ قمری

qara bāqī, yūsof ebn-e mohammad jān(- 1645)

اهدا به: خواجه عبدالرحیم خواجه سعد

در یک «خطبه» و هفت «جنان» که با خطبه می‌شود هشت بهشت ... و هر جنان در چند «چمن»: جنان ۱. در سه «چمن»: ۱) بیان حقیقت نسبت میان نفس ناطقه و بدن، ۲) قوای حیوانی و حواس، ۳) نسبت به وجه دیگر؛ جنان ۲. در اقسام خواب و وجه دیدن و کیفیت دیدن، در شش «چمن»: ۱) اقسام خواب‌ها، ۲) در وجه دیدن این چنین خواب‌ها و ندیدن در بیداری ...؛ جنان ۳. در دو «چمن»: ۱) خواب‌های انفسی، که به ذات نفس بیننده تعلق دارد، ۲) مراتب نفس؛ جنان ۴. بیان کیفیت وحی و الهام که در بیداری رخ دهد، در دو «چمن»: ۱) در بیان وحی و الهام ... . (احمد منزوی)

آغاز:هست بحق از تو رهی مستقیم ×× با تو چه گویم که ما چه نه ایم الهی حمد و ثنای تو گریم ترسم و اگر هیچ نگویم ترسم و ازین گفتن هم ترسم ... سبب تحریر این رساله اینست که مدتی در بلده فاخره بخارا ... در گوشه ها حیران و سرگردان می‌بودم و لیکن گاه گاه بملازمت ... خواجه رحیم خواجه سعد ... گاهی بالتفات‌های غریبه این فقیر حقیر را بخصوص گردانیده و بعضی از سخنان می‌پرسیدند ... روزی فرمودند که کیفیت خواب دیدن ما چیست ... در جواب سؤال آن عالیقدری رساله‌ای ترتیب نموده شد مشتمل بهفت جنان تا بخطبه هشت جنان شود تاتوان او را هشت بهشت گفت و هرجنابی مشتمل بر چند حجره: امیدست که ناظران و خوانندگان این رساله این خاکسار ... اعنی یوسف قراباغی محمد شاهی را در میان نیارند و هدف تیر اعتراض نسازند.

انجام:خوشا شاگرد و استادی که نیتش داناندن و یا دانستن باشد نه غرضها و امورهای دیگر ... یبطل الباطل کما هو الحق.

[نسخه‌های منزوی ۸۶۶؛ فهرستواره منزوی ۲۵۸/۶]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۰۷۲/۵

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: ۲۷ محرم۱۲۲۹ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مذهب، ۲۹گ (۷۹پ-۱۰۷پ)، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۸-۷۰۰]

● **هشت بهشت** / شرح حدیث / فارسی

hašt behešt

حسینی عریضی، علی بن محمد، ق۱۱ قمری

hoseynī ʻarīzī, ʻalī ebn-e mohammad(- 17c)

شامل هشت کتاب بنا بقول مترجم:«چنین گوید فقر حقیر سید علی الحسینی العریضی الامامی که به شرح ترجمه هشت بهشت کتاب حدیث به این روش پرداخته به هشت بهشت موسوم ساخت»:۱. جنة الفردوس شرح (و ترجمة) من لا یحضره الفقیه؛ ۲. جنة الخلد شرح کافی؛ ۳. جنة النعیم تهذیب؛ ۴. جنة المأوی استبصار؛ ۵. جنة المقام کمال الدین و تمام النعمة؛ ۶. جنة الصدق امالی؛ ۷. جنةعدن علل الشرایع؛ ۸. جنة السلام عیون اخبار الرضا (ع).

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۰۷

آغاز:بسمله، سپاس خدای را که در کمال دین و تمام نعمت استبصار مدارک تهذیب را علل الشرایع کافی ساخته و عیون اخبار امالی را از سرچشمه هدایت رسانیده، منتهی المطلب من لا یحضره؛ **انجام:**و ایشان را پاک ساز پاک ساختنی. تمت بالخیر ... فقط جزء اول یعنی ترجمه فارسی شرح کتاب من لا یحضره الفقیه را داراست؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۸۷ق؛ تملک: میرزا ابوالقاسم حسینی؛ مهر: «محمد مهدی بن محمد علی»؛ اهدایی: محمد حاج ابوالحسن رشتی؛ جلد: تیماج، ۴۳۴گ، ۲۷سطر (۱۴×۲۷)، اندازه: ۲۲×۳۵سم [ف: ۱-۱۳۹]

● **هشت بهشت** / اخلاق / فارسی

hašt behešt

واعظ تبریزی، محمد باقر، ق۱۱ قمری

vāʻez-e tabrīzī, mohammad bāqer(- 17c)

تاریخ تألیف: ۲۴ رمضان ۱۰۳۶ یا دهه دوم شوال ۱۰۷۶ق؛ محل تألیف: اردبیل

رساله‌ای است عرفانی در سیر و سلوک و یافتن راه حق، با نثری ادیبانه و نقل بعضی روایات و احادیث. مؤلف مطالب کتاب را در هشت «بهشت» و هر بهشت دارای یک «صراط» و یک «مفتاح» و یک «حدیقه» تدوین کرده است: بهشت ۱. در طلب؛ ۲. علم؛ ۳. ایمان؛ ۴. خشیت؛ ۵. عمل؛ ۶. زهد؛ ۷. صبر؛ ۸. عشق و محبت. وی در بخش پایانی کتاب یک طوبی در محبت آل رسول و فضایل ائمه افزوده است.

آغاز:حمد و سپاس خالقی را که در قصر عصمت و جلالش هشت بهشت چون پرک کاهی بر خشت و چیزی بی وزن و حقیر است.

انجام:با این کرم ار هشت بهشتم بخشی×× از رحمت بسیار تو بسیار کم استاتفق فراغی من شغل تألیف هذه الرسالة ...

[فهرستواره منزوی ۶۹۷/۶ تاریخ تألیف را دهه دوم شوال ۱۰۷۶ آورده]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۰۴۳/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۵ق؛ جلد: تیماج، ۱۲گ (۱۱۲ر-۱۲۳پ)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۳-۲۷۵]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۷۵۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**فرمود که حقست بر خدا که شما را بآروزی خود برساند و به قومی دیگر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ ۵۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [اهدائی رهبر: ۵-۲۲۵]

۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۶۲۴/۳

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ کاتب نسخه اصل نام خود مؤلف را یاد کرده و تاریخ تألیف را دهه دوم شوال ۱۰۷۶ معین کرده و سپس کاتب نسخه دوم ما که کم سواد بوده است تاریخ ۱۲۴۲ را نوشته؛ ۳۱گ (۱۲۸ر-۱۵۸ر) [ف: ۵-۷۶۱]

● **هشت بهشت** / داستان / فارسی

hašt behešt

روحی کرمانی، احمد بن محمد جعفر، - ۱۳۱۴ قمری

rūhī kermānī, ahmad ebn-e mohammad jaʻfar(- 1897)

برپایه نشانی‌هایی شیخ احمد روحی و میرزا آقاخان کرمانی بردسیری (۱۲۷۰-۱۳۱۴ق) همراه به نگارش آن پرداخته‌اند (تفضل الملک برادر کهتر شیخ احمد)، ولی بنا بر نامه‌ای که به خامه میرزا آقا خان کرمانی در پیشگفتار چاپ «هشت بهشت» گراور شده، اصل کتاب از حاج سید جواد کربلائی می‌باشد که از «حروف حی اول» و نزدیکان سید علی محمد باب شیرازی بوده که املا کرده بود و قوالب الفاظ از آن دو است. (احمد منزوی)

[فهرستواره منزوی ۶۹۷/۶]

تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۰۴ حکمت

در دو جلد؛ خط: نستعلیق، کا: فاضل زاده انواری شیرازی، غلامرضا، تا: قرن ۱۴؛ ۳۹۹ص (۱-۲۵۰ و ۲۵۱-۳۹۸)، قطع: ربعی [ف: ۲-۷۱]

● **هشت بهشت** / کلام و اعتقادات / فارسی

hašt behešt

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۶۶۱

آغاز:اللهم وفقنی بالاتمام، مغان که دانه انگور آب می‌سازند؛ **انجام:**فساعت فمنعت فهل الی سبیل من وصول و الحمدلله رب العالمین ... فضل الله ازلی.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۱۸ق؛ جلد: مقوا [رایانه]

● **هشت بهشت** /تجوید / فارسی

hašt behešt

قواعد قرائت قرآن و تجوید را به طور مختصر در هشت حدیقه بیان کرده است.

خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۴۵۲/۴

آغاز:زینت عنوان هر نامه نامی و زیور دیباچه هر صحیفه گرامی حمد مبدعی است که ابداع جمیع موجودات از اوست و صلوات بر رسول اوست صلی الله علیه و آله ... اما بعد چنین گوید بنده کمتر و ذره احقر المحتاج الی الله الغفور پرنورکه این چند کلمه ای است

در نسخه تنها قسمتهایی از حدیقه اول در مخارج حروف موجود است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: -۲۲۷]

● **هشت فایده** /- فارسی

hašt fāyede

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۲۹/۳۵-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۷۹۵. حاتم اصل از شقیق گرفته بود از ذکر مقدار فرسخ و نقل قران سال ۵۸۱ انوری و اجرای آن؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۸۵۵ق؛ ۱گ (۲۸۸)، ۱۴سطر [فیلمها ف: ۱-۴۱۳]

● **هشت مجلس از ماه رمضان و بعضی در اثبات صانع**

/ کلام و اعتقادات، اخلاق / فارسی

hašt majles az māh-e ramazān va ba‘z-ī dar esbāt-e sāne‘

شوشتری، جعفر بن حسین، ۱۲۳۰ - ۱۳۰۳ قمری

šoštarī, ja‘far ebn-e hoseyn (1815 - 1886)

خوانسار؛ فاضل خوانساری؛ شماره نسخه:۲۰۱/۳

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۱-۱۵۰]

● **هشت نفر از تابعین که زهد به آنها منتهی شد** / تاریخ اسلام / عربی

hašt nafar az tābe‘īn ke zohd be ānhā montahī šod

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۰۴/۶۹

خط: نسخ، کا: جباعی حارثی، محمد بن علی، تا: قرن ۹؛ ۱ص (۲۷۸) [ف: ۵-۱۱۰]

● **هفت احباب = هفت اسباب = هفت نام** / کیمیا /فارسی

haft ahbāb = haft asbāb = haft nām

ناگوری، محمد بن محمود، - ۶۴۳ ؟ قمری

nagūrī, mohammad ebn-e mahmūd(- 1246)

دانشنامه ادب فارسی در معرفی این کتاب آورده است: کتاب در تجربه‌های کیمیاگری است و در هفت «باب» یا رساله نوشته شده و تنها یک با آن به نام هفت احباب از حمیدالدین ناگوری است بقیه باب‌ها از این قرارند: ۲. ست ساکرا از گیان نات جوگس؛ ۳. هفت سیاره از شیخ سلیمان مندوی (- ۹۴۴ق)؛ ۴. هفت طبقه از میرسید هاشم بخارایی؛ ۵. هفت جوهر ار سید طیب اودهی؛ ۶. هفت ایام از شیخ نصیرالدین ناروئی؛ ۷. هفت دوزخ از صادق قولتانی. در دیباچه نسخه ش ق ف ۱۲۷ کتابخانه انجمن ترقی اردو کراچی آمده که نگارش شش تن را در صحرا دیده و با یاری آنان این رساله را نوشته است. اما در نسخه ریو (ص ۴۸۶) آمده که دیباجه از ناگوری است و وی می‌گوید به یاری آن شش تن این کتاب را نوشته و ریو می‌افزاید که این کسان از روزگاران جدا از هم هستند و گردآوردن آنان افسانه‌ای بیش نیست. در دیباچه نسخه خطی این اثر که در فهرست مشترک آمده آن را به احتمال از گیان نات جوگی دانسته و شاید او که باید متأخرین آنها باشد آن رسایل را همراه با رساله خود کتابی به نام هفت احباب گردآورده باشد، فهرستواره این روایت را چنین نقل می‌کند: نگارش ناشناس یا گروهی از دوستان به شخصی به نام «کیان نات جوکی» برخورده که چهل سال رنج برده تا راز کیمیا را یافته بود اینان او را نکوهش نمودند و راه کوتاه این فن را به او نشان دادند، وی مسلمان شده و نامش را به سعادتمند تغیر داده است. این رساله در ۷ باب و هر بابی در ۴ فصل گرد آمده است: درباره بیان اجساد، بیان اکسیر و تخم سیماب و عمل سیماب و ... است، نسخه حاضر دارای دیباچه کتاب مطابق روایت فهرستواره از حمیدالدین ناگوری است پس از چند برگ افتادگی ۱۵ فصل با عنوان «نوع دیگر» در ترکیبات کیمیایی و ساختن سنگ‌های قیمتی و جلادادن آن نوشته شده است. نسخه مشابهی برای مقابله به دست نیامد. به نظر می‌رسد همه این مطالب ابواب گوناگون همان کتاب هفت احباب است که در مقایسه با صفحات نسخه‌های معرفی شده در منابع بسیار افتادگی دارد و ناقص و دارای اغلاط زیادی است.

آغاز:بسمله ... حمیدالدین ناگوری قدس الله سده حمد و ثنای قیومی را که عجز عقول ذریات آدم ... عقود در ناف آدم از ادراک کنه ذات بیچون او چون آیات صنعتش در ایجاد عالم ظاهر است ...

[مشترک پاکستان ۸۴۱/۱ و ۸۴۲؛ دانشنامه ادب فارسی شبه قاره) بخش دوم (ص ۱۰۱۱ و ۱۰۱۲)؛ فهرستواره منزوی ۳۹۹۰/۵؛ ریو ۴۸۶ - شیرانی ۳:و۵۶۶]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۴۷۷/۱-ف

نسخه اصل: موزه بریتانیا شAdd. 17966؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱-۶۰۶]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۴۴۴/۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**واز اهل تجربه استماع شده که تا یکسال هر روز این حل از او حاصل می‌شود.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۳ محرم۱۲۵۲ق؛ جلد: مقوایی، ۴۴گ (۳۸۹پ-۴۳۲پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۵/۵سم [ف: ۲۴-۲۰۷]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۱۰۴
آغاز:برابر؛ **انجام:**آنرا گرم نموده در کنج همان ذیحه سرد نماید ... و یکبار بلکه چهار پنج مرتبه افزود نماید بیداغ [کذا] شود
خط: نستعلیق ناخوش، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: هندی، ۲۰گ، ۱۴ و ۱۵سطر (۸/۵×۱۳/۵ و ۹×۱۴)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [رایانه]

● **هفت احکام** / عرفان و تصوف / فارسی
haft ahkām

الله آبادی، محب الله، - ۱۰۵۸ قمری
allāh-ābādī, moheb-ol-lāh(- 1648)

در این رساله هفت مسأله و حکم طرح شده است: حکم ۱. در معرفت حقایق اسماء الهی؛ ۲. در معرفت تجلیات حقانی؛ ۳. در معرفت خطاب حق عباد را به السنه شرایع؛ ۴. در معرفت کمال و نقص در وجود؛ ۵. در معرفت انسان به نفس خود از جهت حقایق وجود؛ ۷. در معرفت عالم حال؛ ۸. در معرفت علل و ادویه. نویسنده در تألیف این اثر از «فتوحات مکیه» ابن عربی بهره برده است.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۲۳۰۹
آغاز:بسمله. عنان هر حمد و ثنا بحکم الاله الحکم راجع است بسوی آن ذات پاکی که کند؛ **انجام:**احکام این رساله از آن باب است یا کلام دیگری از اهل الله، پس بدان که امام توحید ابوبکر ... علی الله توکلنا ... من القوم الکافرین
خط: نستعلیق، کا: رضی الدین محمد، تا: جمعه ۲۶ ذیحجه۱۱۴۴ق؛ مقابله شده، مصحح؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ جلد: تیماج، ۴۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۶سم [اهدائی رهبر: ۵-۲۲۶]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۳۵/۱۰-ف
بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱-۵۶۶]

● **هفتاد حدیث** / شرح حدیث / فارسی، عربی
haftād hadīs

نظام الدین علی همدانی
nezām-od-dīn ʻalī-ye hamadānī

از روایت نظام الدین علی همدانی، با ترجمه حدیث‌ها به نثر و نظم با یک داستان یا سخنی از بزرگان در هر حدیثی.

تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۲۱۱/۱
خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد رضا، بی‌تا [نشریه: ۲-۹۶]

● **هفتاد و دو پری** / داستان / فارسی
haftād va dov parī

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۷۵۸ ض
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● **هفتاد و دو دیو** / علوم غریبه / فارسی
haftād va do dīv

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۸۶۹/۳
آغاز:در بیان هفتاد دو دیو که به بنی آدم چگونه علت می‌رسانند، باب ۱ دیو اول علت آن که خود را گریدن و جامه او پاره کردن سلیمان پیغمبر پریان را فرمود که دیوان را حاضر کردند ...
تا باب دیو ۶۱ را داراست؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: چرم، ۱۳۷گ (۶۲ر-۱۹۸پ)، ۱۰-۱۲سطر، اندازه: ۱۳×۱۵/۶سم [ف: ۴۱-۲۵۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۴۹۵/۱
آغاز:باب دیو اول هر کس بترسد و از خواب رمیده شود و سخنان ناگفتنی گوید باب دیو دوم ... [فهرست] ... باب دیو اول در پیش سلیمان آمد بالای او شصت زرع؛ **انجام:**بیماریش دراز شود و اگر یکی بماند بمیرد و اگر روز ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۳۸ص (۳۱-۶۸)، ۱۳-۱۸سطر، اندازه: ۱۰/۳×۱۶سم [ف: ۴۵-۲۶۹]

۳. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۶۵۸/۷
آغاز:روایتی است که در ایام حضرت سلیمان علیه السلام مردمان از یک ناله رنجور می‌شدند و اعضای ایشان درد می‌نمودند و علاجش نمی دانستند در آن وقت پیش حضرت سلیمان آمدند؛ **انجام:**دیو گفت موی کفتار در زیر دامن دود کند و این دعا را بنویسد در ران راست ببندد ... و لا یزید الظالمین الا خساراً باسم فلان بن فلان، تمام شد این دیو نامه.
خط: نستعلیق، کا: مصرقانی ساوجی، خلیفه آقا باب بن خلیفه دده خان، تا: پنج‌شنبه ۲۹ صفر۱۲۳۶ق؛ ۱۲گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۷×۲۰/۵سم [ف: ۱-۲۶۰]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۸۰۹
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

← هفتاد و دو دیو و دیوانه ← هفتاد و دو دیو

● **هفتاد و سه بند از سخنان کوتاه ارسطو** / اخلاق / عربی
haftād va se band az soxanān-e kūtāh-e arastū

ارسطو، ۳۸۴ - ۳۲۲ ؟ قبل میلاد
arastū (-384 - -322)

منسوب به ارسطو

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۰۹۰/۴
بی‌کا، بی‌تا؛ بعد از هر قسمت یک جمله در همان مضمون از متنبی ذکر گردیده؛ ۱۹گ (۸ر-۲۶پ) [ف: ۱۵-۵۵؛ فهرست رایانه‌ای ج۴-۱۰۹۶]

● **هفتاد و سه فرقه صوفیه** / ادیان و مذاهب / فارسی

haftād va se ferqe-ye sūfīye

رساله کوتاهی است درنقد طایفه صوفیه با مقدمه‌ای دربیان هفتاد وسه فرقه با استفاده از احادیث اهل بیت علیهم السلام.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۸۳۸/۱-۱۰/۱۴۸

آغاز:بسمله الهی المهدی من هدیت فاهدنا صراطک المستقیم بعبدک الذی هو ... اما بعد بر اصحاب بصیرت مخفی نماند که امت سیدالمرسلین بعد ازآنحضرت به سبب؛ **انجام:**واز علماء متقدمین ومتأخرین درباره این ملحدین منافقین به دین چه رسیده. حفظنا الله تعالی من شر الاشرار ... ومن الشرک والالحاد والکفر والعباد بحق محمد وآله الامجاد

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۴ق، جلد: تیماج، ۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۰/۵سم [ف: ۸-۴۸۸۲]

● **هفتاد و سه ملت = وضوح المذاهب** / کلام و اعتقادات، ادیان و مذاهب / فارسی

haftād va se mellat = vozūh-ol mazāheb

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۹۸۳

آغاز:بسمله، بعد الحمد و الصلوه بر ضمایر منیره مومنان؛ **انجام:**جعلنا منهم و ارزقنا ... و محبهم و صحبتهم

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۹۰ق [رایانه]

← هفت اسباب ⟵ هفت احباب

● **هفت اقلیم** / عرفان و تصوف / فارسی

haft eqlīm

الله آبادی، محب الله، - ۱۰۵۸ قمری

allāh-ābādī, moheb-ol-lāh(- 1648)

[فهرستواره منزوی ۲۶۲/۱]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۹۳۳/۹-ف

نسخه اصل: بادلیان ۲۶۹۲ وینفیلد ۷۴ (فهرست ۵۱/۳)؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱-۷۴۳]

● **هفت اقلیم = تذکره هفت اقلیم** / تراجم / فارسی

haft eqlīm = tazkere-ye haft eqlīm

رازی، امین بن احمد، ق۱۱ قمری

rāzī, amīn ebn-e ahmad(- 17c)

تاریخ تألیف: ۱۰۰۲ق؛ محل تألیف: هند

تذکره مشتمل بر تراجم احوال و اشعار،تألیف امین احمد رازی بن خواجه میرزااحمد که در ۹۳۰ق از جانب شاه طهماسب صفوی به کلانتری ری منصوب بوده است. مبتنی بر ذکر هفت اقلیم که اساس تراجم شعراء بر این ترتیب هفت‌گانه نهاده شده، چنان‌که خود مؤلف می‌گوید:«چون ماحصل این تذکره ذکر هفت اقلیم است هر آینه این نسخه را موسوم به هفت اقلیم گردانید تا اسمی با مسمی باشد». سرایندگان به ترتیب شهر آنان که در کدام «اقلیم» از هفت اقلیم اند جای داده است. رویهم ۱۵۶۰ تن از سرایندگان، پیران، فاضلان، امیران و پادشاهان را به کوتاهی، در مدت شش سال ۹۹۶-۱۰۰۲ق گزارش کرده است. آگاهی‌های جغرافیایی و تاریخی نیز دنبال نام شهرها آورده است. هفت اقلیم: ۱. یمن، بلاد زنج، نوبیه و چین؛ ۲. مکه، مدینه، یمامه، هرمز، دکن، احمد نگر، دولت آباد، گولکندع، احمدآباد، سورت، بنگال، اریسه و کوچ؛ ۳. ایران، عراق، بغداد، کوفه، نجف، بصره، یزد، فارس، سیستان، قندهار، غزنین، لاهور، دهلی، سوریه و مصر؛ ... ۷. بلغار، سقلاب، یأجوج و مأجوج.

آغاز:خرد هر کجا گنجی آرد پدید×× بنام خداساز و آنرا کلید / خدای خردبخش بخرد نواز ×× همان ناخردمند را چاره ساز ... اما بعد چنین گوید محرر این مقالات و مقرر این کلمات امین احمد رازی اصلح الله احواله که این کمینه بی بضاعت همیشه اوقات را در تحقیق احوال ابرار و اخیار مصروف میداشت و از بحار فواید و اشعه انوار عواید ایشان اعتراف و اقتباس مینمود تا آخر بنا بر وفور خواهش خود و اشاره بعضی از دوستان خاطر بدان قرار گرفت که تذکره جمع سازد از نظم و نثر تا زمان حال را کاری و ایام مستقبل را یادگاری باشد و بعد از شش سال که لیلاً و نهاراً بدان مواظبت نموده شد کتابی بحصول پیوست مملو از اشعار و اخبار و حکایت و آثار که هر صفحه اش گلزاریست روح افزا که دماغ اهل خبرت معطر میدارد و هر ورقش چمنی است خرم و زیبا که دیده ارباب بصیرت را منور میسازد ... و چون ما حصل این تذکره ذکر هفت اقلیم است هر آینه این نسخه را موسوم بهفت اقلیم گردانید تا اسمی با مسمی باشد ...

انجام:جابلقا شهریست در نهایت ولایت مغرب و اهل آن از اولاد عادند و یهودیان بر این اعتقادند که چون اولاد موسی از بخت النصر بگریختند حق تعالی ایشانرا بجانب جابلقا انداخت ... لله الحمد و المنه که بمساعدت توفیق ابدی و موافقت تأیید سرمدی این جمیله بدیع منظر که مدتی مدید در لباس سواد مخفی بود کسوت بیاض پوشید ... امیدواری بعنایت حضرت باری جل ذکره چنانست که بنظر اصحاب هنر و بسمع اصحاب عقول منظور و مقبول گردد بمنه و کرمه.الهی لطف خود را یار من کن×× ز رحمت یکنظر در کار من کن / بود گر ملک معنی آشنائی×× کند یادم باخلاص دعائی.

چاپ: قسمتی از تذکره هفت اقلیم توسط انجمن آسیائی بنگال در کلکته به طبع رسیده (۱۹۱۸)؛ به اهتمام جواد فاضل، به سرمایه کتابفروشی ادبیه؛ به تصحیح سید محمد رضا طاهری «حسرت»، تهرانف سروش، ۱۳۷۸ش، در سه جلد؛ این کتاب

چند بار به چاپ رسیده.

[تاشکند ۷۸۹/۸؛ قاهره ۴۴۹۶؛ ایوانف ۴۶۹/۲؛ افغانستان ۱۷۸؛ فهرست تاریخ تذکره‌های فارسی ۴۱۰/۲؛ الذریعه ۵۲/۴؛ کشف الظنون ۲۰۴۴/۲؛ لذریعه ۲۲۹/۲۵؛دانشنامه ادب فارسی ۲۶۹۲/۴–۲۶۹۳؛ فهرستواره منزوی ۱۹۶۸/۳–۱۹۶۹؛ فهرست مشترک پاکستان ۷۳۷/۱۱–۷۳۸؛دنا ۱۱۸۶/۱۰–۱۱۸۸]

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۷۳۴

آغاز:از چشمه و کاریز است و همه وقت درآن ولایت ارزانی بود واز میوه و انگور و امرود و شفتالو خوب می‌شود؛ **انجام:**اهل حرمش بدست مردم دکن گرفتار گردید سوار کرده به مندو فرستاد و در سال هشتصد و سی و هشت مرضی بر ذات سلطان طاری گردید که به عزم درست و نیت صادق از جمیع.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اوراق آن پیش وپس گردیده، و اوراقی ازآن افتاده (شاید ده پانزده برگ)، صفحه نخستین کنونی آن در معرفی از تفرش است که از اقلیم چهارم می‌باشدو برگ آخر نسخه در معرفی شهر دکن (از اقلیم دوم است) و پادشاهان آنجا می‌باشد؛ واقف: سپهسالار؛ جلد: تیماج، ۳۲۴ص، ۲۳سطر، اندازه: ۱۹/۵×۳۲سم [ف: ۲–۴۸۶]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۷۳۳

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، کا: پیر کمال سپهرندی، تا: ۱۰۲۵ق، جا: هند؛ مجدول؛ مهر: مجدالدوله؛ واقف: سپهسالار، ۱۲۹۷؛ کاغذ: دولت آبادی، ۶۶۹ص، ۲۳سطر، اندازه: ۱۹×۲۸/۵سم [ف: ۲–۴۸۵]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۳۴۸–ف و ۶۰۷۹–ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱–۲۷۴ و ۳–۱۹۷]

۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۷۲۸

آغاز:برابر

شامل سه اقلیم از هفت اقلیم می‌باشد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۵ شعبان۱۰۷۱ق، جا: کشمیر؛ مقابله شده با تاریخ سال ۱۲۰۳، با سرلوح ظریف؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: کشمیری، ۳۲۰ص، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۴سم [ف: ۲–۴۸۵]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۷۲۳–ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱–۲۷۴]

۴. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۲۸۵

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، کا: میرمهدی ولد میرمحمد گیاهی حلوائی حسینی لنگرودی، تا: سه‌شنبه ۲۰ صفر ۱۰۷۱ق؛ مجدول؛ ۵۰۹گ، اندازه: ۲۰×۳۱سم [نسخه‌پژوهی: ۲–۱۲۶]

۵. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۴ ـ ب

از آغاز تا اقلیم ششم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۷۵ق؛ ۲۴۷گ، ۲۷سطر (۱۶/۵×۲۷)، اندازه: ۲۳×۳۶سم [ف: ۱–۵۲۱]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۳۴۷–ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱–۲۷۴]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۵۶۷

خط: نستعلیق، کا: غیاث الدین محمد بن محمد هاشم، تا: سه‌شنبه ۲۸ شعبان۱۰۷۷ق؛ افتادگی: وسط؛ قلی بن عباس قلی آن را در جمادی الاول ۱۲۹۹ خوانده، آغاز اندکی پیش از سرگذشت ضیاء الدین عمر بسطامی افتاده؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: گالینگور، ۱۷۱گ، ۲۱ سطر (۱۱×۲۱)، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۱۶–۲۹۹]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۵۷۶

آغاز:برابر؛ **انجام:**بو کز ملك معنی آشنایی×× کند یادم باخلاص و دعایی / که تا مطلوب جانم حاصل آید×× مگر قولم قبول یکدل آید

خط: نستعلیق، کا: جهانشاه، تا: جمعه ۳ربیع الاول۱۰۹۳ق، جا: مشهد رضوی؛ مجدول، با سرلوح مزدوج مذهب؛ تملك: میر سلیمان وجدی در ۱۱۵۷؛ جلد: تیماج، ۴۰۶گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۹/۵×۳۲سم [ف: ۳۷–۹۰]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۳۳۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: ضحاك تادل ولد شهریار کحوری، تا: ۲ ربیع الاول۱۰۹۳ق؛ مجدول، دارای سرلوح؛ جلد: تیماج، مذهب، ۴۶۶گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۷/۵×۳۱سم [ف: ۲۷/۲–۷۰]

۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۲۶

آغاز:بسمله، خیر الاسماء فهرست، فی هذا الکتاب من الاقالیم و المداین و المشایخ و الشعراء خلاصه اسامی؛ **انجام:**گلستانی ارایم از خوش سخن ×× که هرگز نگارش نگردد کهن

حاوی سه اقلیم است یعنی اقلیم اول و دوم و سوم؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاًقرن۱۲؛ ۴۰ صفحه اول نو نویس، ناقص، از صفحه یک تا ۴۰ فهرست مطالب بخط نستعلیق نو نوشته شده و الحاقی و بقیه تا ۴۹۹ اصل کتاب؛ کاغذ: بخارائی، ۲۷۰گ، ۱۷ سطر (۱۱×۱۸)، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۵–۲۴]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۲۹۳

آغاز: ... که هر کس که دیده بگشاید ×× بعینه بودش در نظر سواد بهشت؛ **انجام:**چون نوردم صبح چراغت روشن.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ به دو خط و دو کاغذ، قسمت اول کاغذ زرد و تحریر قرن ۱۱، قسمت ثانی کاغذ آبی و تحریر قرن ۱۲؛ واقف: نائینی؛ ۲۷۴گ، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۷–۱۸۲]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۵۴۹

جلد۳؛ خط: نستعلیق تاجیکی یا هندی، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: بخارایی، ۲۴۱گ، ۱۴ سطر (۱۱×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۶–۲۹۵]

۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۹۱۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن۱۱و۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، ۵۸۲گ، ۱۷سطر (۱۱×۱۹)، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف: ۸–۵۳۱]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۵
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام (انجام در اقلیم چهارم اندکی افتاده)؛ در پایان آمده بتاریخ روز یک‌شنبه بیست و هشتم شهر صفر به خط اقل الحاج ... سمت تحریر یافت ۱۲۵۰، با یادداشت مورخ ۱۴ ذی القعده ۱۲۵۰؛ ۳۱۱گ، ۲۳سطر (۱۳×۲۲)، اندازه: ۲۰×۳۱سم [سنا: ف: ۱-۱۳۳]

۱۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۴۳۵
بی‌کا، تا: ۱۱۰۵ق؛ اهدایی: عباس جلالی خراسانی، ۸۷/۳/۲۹ [رایانه]

۱۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۳۱۳
خط: نستعلیق، کا: پیرکمال سرهندی، تا: ۱۹ ذیقعده۱۱۳۰ق، جا: پرکنه هند؛ ۵۹۷گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۷/۶×۲۷/۸سم [ف: ۴-۸۴۹]

۱۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۶۴۵-ف
نسخه اصل: موزه آسیائی آکادمی علوم شوروی606 .C؛ کا: خواجه محمد علی (نبی)، تا: سه‌شنبه ۷ شعبان۱۱۳۳ق [فیلمها ف: ۱-۲۷۴]

۱۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۷۵۶
همه هفت اقلیم در آن هست؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۱۷ربیع الاول۱۱۳۹ق؛ مجدول، با سرلوح؛ با یادداشت‌های محمد مهدی عبدالرب آبادی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۳۵۷گ، ۲۷سطر (۱۴/۵×۲۵)، اندازه: ۲۱×۳۵سم [ف: ۱۰-۱۶۱۸]

۱۸. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۵۲ ـ ب
خط: نستعلیق، کا: مراغه‌ای، عبدالله بن احمد، تا: ۵صفر۱۲۵۱ق، جا: مراغه؛ سید عبدالله در روز جمعه ۶ربیع الثانی ۱۳۰۲آن را به پسر جعفر قلی بن رضا قلی خادم دارالفنون تهران بخشیده؛ ۲۵۲گ، ۲۵سطر (۱۱×۲۲)، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۱-۵۲۱]

۱۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۶۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۴ق؛ جلد: تیماج، ۳۳۱گ، ۲۹سطر (۱۴/۵×۲۶/۵)، اندازه: ۲۲×۳۳/۵سم [ف: ۴-۵۶]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰۵۹
آغاز:برابر؛ **انجام:**قدری که دور می‌شود چوب از دست او به حرکت در می‌آید هرچه خواسته او را نگه دارد نتوانسته چون تیری که از کمان جهد به مکان اصلی می‌رود العهدة علی الوری.
کامل؛ خط: نستعلیق، کا: حسن بن محمد ابراهیم کوهبنی تفرشی، تا: غره شوال۱۲۵۵ق، به جهت محمد حسن خان امیر تومان و حاکم ولایات عراق؛ مجدول کشی؛ مهر: کتابخانه جعفر سلطان القرایی؛ جلد: تیماج، ۳۱۷گ، ۱۹ سطر (۱۳/۲×۲/۱)، اندازه: ۱۹/۸×۲۸/۵سم [ف: ۲۹/۲-۶۸۴]

۲۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۴۲ حکمت
خط: شکسته نستعلیق، کا: کوهبنی تفرشی، فخرالدین بن محمد ابراهیم، تا: سه‌شنبه ۲ شعبان۱۲۵۹ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، قطع: رحلی [ف: ۲-۷۱]

۲۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۳۲۳
خط: نستعلیق، کا: حسن بن محمد ابراهیم کوهینی نفرشی، تا: سه‌شنبه پایان جمادی الاول۱۲۶۲ق؛ مجدول؛ ۳۸۹گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۱/۸×۳۱سم [ف: ۴-۸۴۹]

۲۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۳۲۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد، تا: شوال۱۲۶۶ق، جا: هند؛ دارای سرلوح مذهب، مجدول، محشی؛ جلد: تیماج، ۳۸۲گ، ۱۶سطر (۹×۱۹)، اندازه: ۱۹×۳۰/۵سم [ف: ۳۹-۳۰]

۲۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۲۶۷
آغاز:برابر؛ **انجام:**چون تیری که از کمان بکمان اصلی میرود العهدة علی الراوی، تمت.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۱۵ رمضان ۱۲۶۸ق؛ جلد: تیماج، ۶۹۲ص، ۲۲سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۱/۲سم [ف: ۴۵-۱۲۵]

۲۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۵۶
آغاز:برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۷۳ق؛ افتادگی: انجام؛ ۳۲۹گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۳سم [ف: ۲-۲۶۹]

۲۶. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۸۵۰
آغاز و انجام: برابر
در عهد دولت جاوید ... ناصرالدین شاه قاجار ... و حسب الدستور وزیر دربار همایون آقائی آقا میرزا علی اصغرخان امین السلطان مدظله العالی اقل ابناء العلماء زین العابدین المحلاتی اوتیا کتابهما یمیناً و حوسبا حساباً یسراً تحریر نمود در دارالخلافه طهران صانها الله عن آفات الدوران فی شهر رجب المرجب من شهور سنه ۱۳۰۳ ثلاث و ثلاثمائه بعد الالف من الهجرة النبویه.
خط: نسخ ثلث، کا: محلاتی، زین العابدین، تا: ۱۳۰۳ق، به دستور میرزا علی اصغرخان امین السلطان جهت پیشکش به حضور ناصرالدین شاه قاجار کتابت شده؛ مجدول، با سرلوح مذهب منقش بسیار عالی، مذهب؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، جلد: مقوای مذهب، ۴۰۰ص، ۳۷سطر، اندازه: ۲۳×۳۷سم [ف: ۷-۲۷۵]

۲۷. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۳/۱ ـ ج
جلد نخستین واز آغاز کتاب است تا «سید محمد»تا ص ۵۹۵، ص ۱-۷۰فهرست آن است، از خود کتاب ص ۱-۱۸و۱۱۴-۲۲۹را کندند و نیست؛ خط: نستعلیق، کا: فاضل زاده انواری شیرازی، غلامرضا، تا: ۱۵ذیقعده۱۳۵۹ق؛ جلد: تیماج، ۵۹۵گ، ۲۲سطر (۱۲×۲۰)، اندازه: ۲۰×۲۷سم [ف: ۱-۵۲۱]

۲۸. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۳/۲ ـ ج
دومین جلد است، از «اسفراین»است تا پایان کتاب؛ خط: نستعلیق، کا: فاضل زاده انواری شیرازی، غلامرضا، تا: ۱۵ ذیقعده۱۳۵۹ق؛ جلد دوم را به انجام رسانده از روی نسخه سپهسالار مورخ ۲۵رمضان ۱۰۲۵به دستور ابن یوسف شیرازی؛ ۵۹۵گ، ۲۲سطر (۱۲×۲۰)، اندازه: ۲۰×۲۷سم [ف: ۱-۵۲۲]

۲۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۸۵۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، نویسانده اقبال آشتیانی که در ۱۳۱۳ آن را به سعید نفیسی داده بود و خود وی آن را کامل کرده بود، دنباله نسخه جزو دوم چاپ بنگاله؛ جلد: گالینگور، ۳۲۵گ، ۱۲ سطر (۱۱×۱۹)، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۱۶-۷۲۰]

۳۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۹۵۲-ف

نسخه اصل: بادلیان ۲۵۰۷ Pers C. 24؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱-۲۷۴]

۳۱. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۲۸۲

آغاز:که به مردانگی انصاف داشتند سوار شده سلطان شمس الدین؛ **انجام:** گر نیک و بد از هم مگزینی بهتر ×× گر خار به جای گل بچینی بهتر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: گالینگور، ۲۲۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷×۲۹سم [ف: ۱-۲۷۹]

۳۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۷۳۱

آغاز: [نطنز ...] و اشجار فراوان و قریب سی پاره دیه دارد و از مردمش آنچه بنظر آمده این چند نفرست که صورت ایراد می‌پذیرد. شیخ نورالدین بن عبدالصمد عالم بود بعلوم باطنی و ظاهری؛ **انجام:**قسطنطنیه شهری معروف و مشهور است ... تاخیل خود را از فرات بگذراند که در آب فوت گشته در ظاهر قلعه مدفون.

نسخه اصل: کتابخانه ندوة العلماء، لکهنو. از اواسط اقلیم چهارم تا اواخر اقلیم ششم؛ خط: نستعلیق، کا: بیاره بن سید فیروز ساکن قصبه کورره، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۵۳۲ص، ۲۵سطر [عکسی ف: ۵-۱۷۱]

۳۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۵۰۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ تملک: بهاءالدوله بهمین میرزا در ۱۲۷۰؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۳۰۵گ، ۲۵سطر (۱۳×۲۱)، اندازه: ۲۱×۳۳سم [ف: ۱۷-۱۴۹]

۳۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۸۱۰

آغاز:برابر؛ **انجام:** فلک بس که در موکبش تاخته - بهر ماه نعلی بر انداخته

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ ۲۰۰گ، ۲۹سطر (۱۶/۴×۳۰)، اندازه: ۲۱×۳۶سم [ف: -۱۸۰۵]

● هفت اقلیم = هفت کشور = جغرافیا = شرح الاقالیم السبعة= صور الاقالیم = اقالیم سبع / جغرافیا / فارسی

haft eqlīm = haft kešvar = joqrāfīyā = š.-ol aqālīm-es sab‘a = sovar-ol aqālīm = aqālīm-e sab‘

اهداء به: امیر مبارز الدین محمد مظفری (۷۴۱-۷۶۰ق)

تاریخ تألیف: ۷۴۸ق؛ محل تألیف: کرمان

این کتاب را یکی از ملازمین امیر مبارز الدین محمد مظفر که در کرمان مقیم بوده جهت او نوشته است دارای دو «باب» است: باب ۱. مشتمل بر دو فصل است: ۱) ذکر کره زمین و مقدار مساحت آن و معرفت طول و عرض بلدان و خواص آن، ۲) ذکر آفاق جنوبی و خط استوا و ما یتعلق و ینسب الیه؛ باب ۲. شامل هفت «فصل» است: ۱)ذکر اقلیم اول و ما ینسب الیه، ۲) ذکر اقلیم ثانی، ۳) ذکر اقلیم ثالث، ۴) ذکر اقلیم رابع، ۵) ذکر اقلیم خامس، ۶) ذکر اقلیم سادس، ۷) ذکر اقلیم هفتم و نهایت عمارت ربع مسکون از اطراف شمالی و موضعی چند که آنجا اختلاف روز و شب بسیار است.

آغاز:بسم الله الرحمن الرحیم. الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقین و الصلوة و السلام علی سیدالمرسلین ... اما بعد در تواریخ می‌آید که چون اسکندر فیلقوس رومی بسن شانزده سالگی رسید بفرمان حق سبحانه و تعالی داعیه جهانگیری در دلش سرایت کرد ... چون بنده کمینه از خلوص عقیدت کمر بندگی و هواخواهی حضرت آسمان رفعت خداوندگار امیر اعظم مالک رقاب الامم مولی ملوک طوایف العرب و العجم شاهزاده شهریار غازی قهرمان الماء الطین ظل الله فی الارضین المخصوص بعنایت رب العالمین ... از نظر تربیت و رحمت آنجناب بنده را ملحوظ گردانیده خواست که از بهر کتابخانه آنحضرت طرح ربع مسکون برکشد و آنچه از احوال جهان معلوم باشد شمه در سلک عبارت آورد ... و بمحل عرض رساند تم بالخیر انشاء تعالی. باب اول بر دو فصل است فصل اول در ذکر کره زمین و مقدار مساحت آن ...

انجام:در خط چهارم موضعی باشد که در سالی چهار ماه همه شب باشد و چهار ماه همه روز و باقی شب و روز با هم. در خط پنجمین و آخر این خطوط قطب شمالی است شش ماه روز و شش ماه شب باشد و الله اعلم بالصواب. قدتم علی یدالعبد الضعیف الراجی سوزی بن علی الساوجی فی یوم الثلثا رابع شهر رجب المرجب سنه خمس و ثمانین و تسعمائه هجریه النبویه.

۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۸۰۵

آغاز: ... چون بنده کمتر کمینه از خلوص عقیدت کمر بندگی وهوا خواهی حضرت آسمان رفعت خداوندکار امیر اعظم مالک الرقاب الامم مولی ملوک طوایف العرب والعجم شاهزاده؛ **انجام:**بعد ازآن چون ازاین دریا وجزایر بگذرند مملکتی و ولایتی معمور است وشهرهای بسیار دارد وخلایق بیشمار وکوه وصحرا وآب روان ومرغزار فراوان واز اول اقلیم هفتم تا اخر ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مهر: «الراجی علی قلی ۱۲۹۰» (بیضوی)؛ ۶۶گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف مخ: ۳-۱۳۲۹]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۶۲۰

آغاز:برابر؛ **انجام:**بعد از آن پنجکشیده ایم آنجا که بیرون اقلیم هفتم است ... و آخرینخطوط قطب شمالیست شش ماه روز و شش ماه شب. تمت بالخیر سنة ۹۶۷.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۶۷ق، دارای سرلوح، مجدول؛ مهر: «الواثق بالملک الصمد العبد قاسم بن شیخ علی محمد»؛ کاغذ: سمرقندی، ۱۱۶گ، ۱۴سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۱۳-۱۱]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۰۹۷/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۸۲ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۹۵ص (۲-۹۶)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۴/۵سم [ف: ۱۹-۷۸]

۴. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۸۳۷

آغاز و انجام: برابر

در فهرست با عنوان «طرح ربع مسکون»آمده؛ خط: نستعلیق، کا: سوزی بن علی ساوجی، تا: ۹۸۵ق؛ مجدول، با سرلوح؛ مهر: «نگین بخش ملوک ترک و تازی ×× ملک سلطان محمدشاه غازی» (بیضی)، ناصرالدین شاه قاجار ؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: مقوا، ۱۵۸ص، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۵-۶۲۹]

۵. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۸۳۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: سوزی بن علی ساوجی، تا: ۹۸۵ق؛ مجدول، با سرلوح؛ مهر: «نگین بخش ملوک ترک و تازی - ملک سلطان محمد شاه غازی» (بیضی)، ناصرالدینشاه قاجار، سلطان محمد، سیف الدوله؛ کاغذ: بخارائی، جلد: مقوا، ۱۵۸ص، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۵-۴۷۱]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۶۶۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲ شعبان۹۹۵ق؛ مصحح، محشی؛ ۶۱گ (۱-۶۱)، ۱۵سطر، اندازه: ۷×۱۳سم [ف: ۳۲-۱۶۸]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۶۶۱/۱

خط: نستعلیق، کا: حسینی اصفهانی، هدایت الله بن عنایت الله، تا: ۱۲ شعبان۹۹۵ق [میراث شهاب: س۱۰ش۱-۲-۳۰]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۹۱/۱۵-فیروز

در دو باب؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۵۵ص (۳۲۳-۳۷۷)، اندازه: ۲۲×۳۵سم [ف: ۲۱-۲۷۵]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۶۴/۳۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۷۹ص (۱۰۴۵-۱۱۲۳حاشیه)، سطور چلیپایی (۱۷/۵×۳۳)، اندازه: ۱۸/۵×۳۴سم [ف: ۹-۱۲۰۶]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۶۴۴/۲

خط: نستعلیق چلیپا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، ۹گ (۸پ-۱۶ر)، ۱۲سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۴سم [ف: ۱۶-۶۶۴]

۱۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۰۲۱

در شرح اقالیم سبعه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول؛ کاغذ ترمه، ۸۰گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: -]

۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۱۰۸/۲-ف

نسخه اصل:ملی تبریز ش۳۲۹۶؛بی‌کا،تا: ۱۰۶۰ق [فیلمها ف: ۲-۷۸]

۱۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۸۳۷ و ۲۶۹۵ عکسی

آغاز:برابر؛ **انجام:**و در خط پنجم همچنین و آخرین خطوط قطب شمالی است شش ماه روز و شش ماه شب.

آقای سعید نفیس روی برگ اول احتمال داده است که این کتاب «مسالک و ممالک» مولانا عبدالرحیم مشهدی باشد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ با یادداشتی در معرفی کتاب از سعید نفیسی و دو برگ آخر به خط وی می‌باشد که نسخه را تکمیل کرده؛ ۶۶گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۳-۴۸] و [عکسی ف: ۷-۲۹۲]

۱۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۲۴/۱۰

آغاز:آغاز، تا انجام: بسملة. حمدلة. و بعد: اقالیم که مساکن عالمیان و مواطن آدمیان افتاده ... اقلیم اول: شانزده درجه ... اقلیم دوم: عرض وسطش ۲۴ درجه ... اقلیم سوم: عرض وسطش سی درجه ... اقلیم چهارم: عرض وسطش ۳۶درجه ... اقلیم پنجم: عرض وسطش ۴۱ ... اقلیم ششم: عرض وسطش ۴۵ ... اقلیم هفتم: عرض وسطش ۴۸ ... مجسطی مرقوم است. نقلت من مدون جواهر التفسیر للکاشفی در سوره فاتحه به مناسبت «سبع المثانی» و اسرار عجیب شماره هفت ... فافهم و اطلبه و الله المعطی

بحثی جغرافیائی است در مرز اقلیمهای هفتگانه، در یک صفحه گزیده شده از جواهر التفسیر (الذریعه ج۵ش۱۲۶۸) ملا حسین کاشفی در گذشته ۹۱۰ هـ؛ خط: نسخ پخته، کا: شبلری، حسین بن شمس الدین، تا: قرن ۱۲؛ ۱گ (۱۲۷ر) [ف: ۱۱-۵۹۹]

۱۵. تهران؛ سعید نفیسی؛ شماره نسخه:۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۳گ [نشریه: ۷-۶۸۶]

۱۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۸۲۴/۱۸-۳۵/۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**ودرخطه پنجم واخر این خطه قطب شمالیست که شش ماه همه روز وشش ماه همه شب باشد تمام گردید کتاب ربع مسکون

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شعبان۱۱۱۳ق؛ جلد: تیماجمذهب، ۲۱گ، ۳۰سطر، اندازه: ۲۴×۳۷سم [ف: ۴-۱۹۹۲]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۸۶۸/۲۰

آغاز:بسمله. عاقل را واجب چنین باشد که چگونگی زمین و صفتهای وی بداند، تا از سفلی بعلوی قیاس میبرد تا آنوقت که برهان معلوم شود چه از محسوس بعقول راه شاید برد؛ **انجام:**و درین رساله اینقدر بیش نتوان آورد. و الله اعلم بالصواب ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۴ص (۲۷۹-۲۸۲)، ۲۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۵/۵سم [ف: ۱۳-۳۱۶]

۱۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۲۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: محتملاًقرن۱۳، جا: تهران؛ ۷۸گ، ۱۵ سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۲-۱۳۴]

۱۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۷۹۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالکریم، تا: جمعه ۱۸ جمادی الثانی۱۲۰۵ق؛ ۹۰گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۱۵-۱۸۶]

۲۰. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۴۵۵/۱
آغاز:برابر؛ **انجام:** از جمله خاصیتهای زمین یکی آن است که هر فیض که از دور.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: رجب۱۲۲۷ق؛ ابعاد متن: ۱۰×۱۶، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۴-۲۰۲۶]

۲۱. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۱۹۶/۱
آغاز:برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الثانی۱۳۰۳ق؛ اندازه: ۱۳×۲۱سم [نسخه‌پژوهی: ۳-۱۴۱]

۲۲. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۲۹۶/۲
آغاز:برابر؛ **انجام:**باقی همه شب و روز با هم باشد و خط دوم موضعی باشد که در سال چهار ماه همه شب باشد و چهار ماه همه روز ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: هندی، جلد: مقوا، ۴۸گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۳-۹۴۲]

۲۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۲۹۵-ف
نسخه اصل: کیمبریج برون(13) KL (فهرست نیکولسون ص ۱۴۱)؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱-۱۳۸]

۲۴. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه:۳۴/۲
آغاز:برابر؛ **انجام:**اما بعد چنان معلوم کرده ایم که عمارات و آبادانی در اقصای مغرب سبعه بیشتر از اقصای مشرق است ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۳۶گ (۶۶پ-۱۰۱پ)، اندازه: ۸/۵×۱۷سم [ف: ۱-۳۸]

۲۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۲۹۱/۲
بندیست بفارسی در جغرافیا؛ خط: نستعلیق، کا: رازی سبزواری، محمد علی بن حسین، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، ۷گ (۱۷۲-۱۷۸)، ۱۶ سطر (۵×۱۴)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۱۳-۳۲۶۰]

● هفت اورنگ = سبعه جامی / شعر / فارسی
haft owrang = sab‘a-ye jāmī

جامی، عبدالرحمن بن احمد، ۸۱۷ – ۸۹۸ قمری
jāmī, ‘abd-or-rahmān ebn-e ahmad (1415 - 1493)

تاریخ تألیف: ۸۷۹ق
شامل هفت مثنوی اوست به نام‌های: ۱. سلسله الذهب، ۲. سلامان وابسال، ۳. تحفة الاحرار، ۴. سبحة الابرار، ۵. یوسف وزلیخا، ۶. لیلی ومجنون، ۷. خردنامه اسکندری. این مجموعه رایکجا گردآورده وآن را «هفت اورنگ» نام نهاده است. مثنوی‌ها جدا جدا ویکجا به چاپ رسیده برخی پنج مثنوی او را جدا نوشته‌اند وبه «پنج گنج» خوانده‌اند.
۱. سلسلة الذهب، که دارای سه دفتر است:
کتاب ۱) در اصول عقاید اسلامی
آغاز:«بسمله، حمد الرب جلیل من عبد ذلیل و سلام من محب صادق ... این هفت مثنویست که چون هفت آسمان×× شد در زمین بلند از آن پایه سخن»
انجام:«ور بماند جواد عمر از سیر ×× ختم الله لی بما هو خیر».
کتاب۲) در معارف و اسرار عشق معنوی
آغاز:«بشنو ای گوش پرفسانه عشق×× از صریر قلم ترانه عشق»
انجام:«هم برین حرف این خجسته کلام×× ختم شد والسلم و الاکرام».
کتاب ۳) در روش کشورداری
آغاز:«حمد ایزد نه کار تست ایدل×× هر چه کار تو بار تست ایدل»
انجام:«همه مقبول و مستجاب شده×× همه مقرون بفتح باب شده. بر همین نکته ختم شد مقصود×× لله الحمد و العلی و الجود».
۲. سلامان و ابسال
آغاز:«ای بیادت تازه جان عاشقان×× ز آب لطفت تر زبان عاشقان»
انجام:«هر دمش جاه و جمالی تازه باد×× مدت ملکش برون ز اندازه باد».
۳. تحفة الاحرار
آغاز دیباچه:«بسمله، حامداً لمن جعل جنان کل عارف»
آغاز مثنوی:«بسم الله الرحمن الرحیم×× هست صلای سر خوان کریم»
انجام:«مهر نه خاتمه این خطاب×× شد رقم خاتم تم الکتاب».
۴. سبحة الابرار
آغاز:«المنة لله که بخون گر خفتم×× یک چند چو غنچه عاقبت بشکفتم»
انجام:«ختم الله لنا بالحسنی×× هو مولانا و نعم المولی».
۵. یوسف و زلیخا
آغاز:«الهی غنچه امید بگشای×× گلی از روضه جاوید بنمای»
انجام:«زبانرا گوشمال خامشی ده×× که هست از هر چه گویی خامشی به».
۶. لیلی و مجنون
آغاز:«ای خاک تو تاج سربلندان×× مجنون تو عقل هوشمندان»
انجام:«پاکان به نیاز صبح گاهان×× آمرزشی از خدای خواهان»
۷. خردنامه اسکندری
آغاز:«الهی کمال الهی تراست ×× جمال جهان پادشاهی تراست»
انجام:«که تا پنبه از گوش دل برکشیم×× همه گوش گردیم و دم درکشیم».
چاپ: مکرر چاپ شده؛ از جمله تهران: ۱۳۳۷
[نسخه‌های منزوی ۳۳۱۲/۴؛ الذریعة ۲۳۰/۲۵ و ۳۳۹/۱۹ و ۱۸۸/۹؛ فهرستواره منزوی ۹۵۶/۲؛ ریحانة الأدب ۳۸۸/۱؛ کشف الظنون ۲۰۴۴/۲؛ هدیة العارفین ۵۳۴/۱؛ دنا ۱۰: ۱۱۸۹-۱۱۹۲ (۷۴ نسخه)]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۸۷۸
آغاز:برابر دیباچه تحفة الابرار؛ **انجام:**جاودان در مقام خود باشد×× هرگزش دل ز غصه نخراشد ...
ترتیب منظومه‌های این نسخه بدین قرار است: تحفة الابرار، سبحة الابرار، یوسف و زلیخا، لیلی و مجنون، خردنامه اسکندری، سلسلة الذهب و متأسفانه نیمه آخر مثنوی سلسلة الذهب در این مجموعه، موجود نیست؛ خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: ۸۸۶ق؛ افتادگی: انجام؛ هنری و کهن دارای ۶ سرلوح تیموری مکتب خراسان، مذهب، مجدول؛ تملک: جلال الدین در ۱۲۹۱ق؛ جلد: تیماجمذهب، اندازه، ۲۷۱گ، ۱۹ سطر ستونی (۱۶/۵/۱۲/۵)، اندازه: ۱۶×۲۴/۵سم [ف: ۳۰-۱۵۱]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۷۵۰
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸۸۶ق؛ مجدول، دارای یازده مجلس میناتور که در سالهای ۱۳۲۲و۱۳۲۳ آنها را ابوالحسن کشیده، با هفت سرلوح؛ ۱۶۶گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۹/۷×۲۸/۸سم [ف: ۴-۸۵۰]

۳. تهران؛ ثامنی (آقای)؛ شماره نسخه:۱۳
بی‌کا، تا: ۸۸۹ق [نشریه: ۵-۱۱۱]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۷۹۵
آغاز:برابر یوسف و زلیخا؛ **انجام:**برابر یوسف و زلیخا
پنجمین مثنوی از «هفت اورنگ» جامی است که به سال ۸۸۹ق به نظم کشیده شده؛ خط: نستعلیق زیبا، کا: ضیاءالدین یوسف بن عبدالرحمن جامی، تا: ۸۹۱ق، جا: هرات؛ بسیار نفیس و کهن، مجدول، مصحح، محشی، با سرلوح؛ ۱۴۳گ، ۱۵سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۴۰-۱۶۴]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۷-فیروز
آغاز:برابر کتاب اول سلسلة الذهب؛ **انجام:**برابر خردنامه اسکندری
دارای هفت مثنوی اوست؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸۹۷ق، جا: تربت جام؛ دارای سرلوح، مجدول؛ تملک: میرزا علی اصغر خان اتابک با مهر «علی اصغر ابراهیم»؛ کاغذ: سمرقندی، ۵۰۰گ، ۲۳ سطر چهار ستونی، اندازه: ۱۶/۵×۲۴/۵سم [ف: ۲۱-۳۴۰]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۷۰۵
دارای: سبحة الابرار، لیلی و مجنون، سلامان و ابسال و خردنامه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کامل شده در ۱۲۹۴، مجدول، با یک سرلوح زرین؛ ۱۳۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷/۴×۳۰سم [ف: ۴-۸۵۰]

۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۹۷۰
آغاز:برابر دفتر اول سلسلة الذهب
دارای هر هفت مثنوی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ باده سرلوح زرین، مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۳۶۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۴سم [ف: ۴-۸۵۰]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۸۲۷
دارای دو دفتر سلسلة الذهب که نخستین آن در روز آدینه ۱ ذیحجه ۸۷۶ سروده شده و سلامان و ابسال و تحفة الاحرار و سبحة الابرار (انجام افتاده) و یوسف و زلیخا؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز و وسط؛ با پنج پیشانی؛ کاغذ: سپاهانی، ۴۱۸گ، ۱۴سطر (۷/۵×۱۲)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۱۷-۴۹۱]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۱۰۶
دارای: ۱. یوسف و زلیخا، ۲. لیلی و مجنون؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مذهب، با سرلوح، مجدول؛ کاغذ: سمرقندی، ۱۳۱گ، ۱۹سطر (۱۱/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۱۷-۳۲]

۱۰. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۴۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مجدول، با سرلوح؛ کاغذ: سمرقندی [نشریه: ۱۱-۹۲۲]

۱۱. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۴۵۵
دارای سبحة الابرار و یوسف و زلیخا؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن۹و۱۰؛ با سرلوح [نشریه: ۲-۱۳۴]

۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۷۲۴
شامل: یوسف و زلیخا و لیلی و مجنون؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹ و ۱۰؛ افتادگی: آغاز ووسط؛ با یک سرلوح؛ ۱۹۱گ، ۱۹سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۲-۲۷۲۲]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۵۷۶/۱
آغاز: از مزاحفات بحر هزج مسدس است، مفاعیلن فعولن، و بر این وزن است خسرو و شیرین نظامی و استادان در پاسخ وی مثنویات بسیار گفته اند مثنوی ششم: لیلی و مجنون و وزن آن نیز از مزاحفات هزج مسدس است؛ **انجام:**برابر خردنامه اسکندری
خط: نستعلیق، کا: غیاث الدین بن درویش طوفانشاه، تا: ۴محرم ۹۰۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ مذهب، ، مجدول، مصحح، دارای هشت سرلوح بسیار زیبا؛ ۲۶۹گ (۱-۲۶۹)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۴سم [ف: ۳۱-۶۶۱]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۰۵
ازسلسلة الذهب تا خردنامه اسکندری؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱ جمادی الثانی ۹۲۰ق؛ مذهب، مجدول، با نه سرلوح مذهب، چهار مجلس تصویر؛ تملک: کنعان، سید محمد امین؛ مهر: علی نقی بن محمد تقی؛ جلد: مذهب، ۲۷۴گ، ۲۱سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۷سم [سنا: ف: ۲-۲۱۸]

۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۰۲۴
آغاز:برابر دفتر اول سلسلة الذهب؛ **انجام:**برابر خردنامه اسکندری
خط: نستعلیق، کا: احمد بن محمد بن احمد الکاتب، تا: ۱۴ذیقعده۹۲۱ق؛ باده سر لوح کوچک و ظریف، مجدول؛ واقف: نائینی؛ جلد: چرمی، ۵۷۸گ، ۱۵ سطر در متن و۱۰ سطر در هامش (۷×۱۳)، اندازه: ۱۳×۲۰/۷سم [ف: ۷-۸۸۹]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۵۴۳
آغاز: برابر دفتر اول سلسلة الذهب؛ **انجام:** برابر خردنامه اسکندری

مشتمل بر نه مثنوی جامی است که به نام هفت اورنگ معروف است. بدین ترتیب: ۱. سلسلة الذهب دفتر اول، ۲. سلسلة الذهب دفتر دوم، ۳. سلسلة الذهب دفتر سوم، ۴. لیلی و مجنون، ۵. سبحة الابرار، ۶. تحفة الاحرار، ۷. یوسف و زلیخا، ۸. سلامان و ابسال، ۹. خردنامه اسکندری؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۴۵ق؛ مجدول، با نه سرلوح؛ تملک: عبدالحسین ابوقداره؛ کاغذ: سمرقندی، ۶۵۰ص، ۱۹سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۸/۵سم [ف: ۸-۲۴۲]

۱۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۱۳۶

با پنج مثنوی است: ۱. سلسلة الذهب، هر سه دفتر آن، ۲. سبحة الابرار، ۳. یوسف و زلیخا، ۴. لیلی و مجنون، ۵. خردنامه اسکندری؛ خط: نستعلیق، کا: علی بن حسام، تا: ۹۴۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول، با سه سرلوح، با شش مجلس تصویر؛ کاغذ: سمرقندی، ۱۷۸گ، ۱۹سطر (۱۱×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف: ۱۱-۲۰۸۷]

۱۸. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۱۹۳۳

آغاز: برابر دفتر اول سلسلة الذهب؛ **انجام:**برابر خردنامه اسکندری

نسخه شامل مقدمه منثور در شرح بحور و اوزان شعر، جلد اول سلسلة الذهب، دفتر دوم سلسلة الذهب، قصه سلامان و ابسال، کتاب سبحة الابرار، یوسف و زلیخا، لیلی و مجنون، کتاب خردنامه اسکندری است؛ خط: نستعلیق خفی، کا: محمود بن فقیه احمد الکاتب، تا: ۹۵۵ق؛ مجدول، مذهب، هفت سر فصل منقش؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۶۳۳ص، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۳/۵سم [ف: ۳-۲۲۵]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۹۱۵

هر هفت مثنوی بدین ترتیب: سلسلة الذهب، سلامان و ابسال، تحفة الابرار، سبحة الابرار، یوسف و زلیخا، لیلی و مجنون، خردنامه اسکندری؛ خط: نستعلیق چهارستونی، کا: دوست محمد بن سلطان محمد، تا: ۲۰صفر۹۵۵ق؛ مجدول، دارای۸ سرلوح، ۳۶۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۳/۵سم [ف: ۳۷-۵۰۷]

۲۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۷۶۳

شامل «تحفة الاحرار» و «سبحة الابرار» و «مخزن الاسوار» جامی می‌باشد؛ خط: نستعلیق، کا: الحافظ عبد السلام بن حبیب ماهانی، تا: ۱۰ ربیع الثانی۹۶۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۹۸گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۶سم [ف: ۲۰-۱۳۲]

۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۸۱۸

هر هفت مثنوی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۵ذیقعده ۹۶۳ق؛ با چهار کتیبه مذهب، مجدول، دارای ۹سرلوح مزدوج مذهب مرصع؛ ۳۱۹گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۳۷-۳۶۹]

۲۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۶۹۲۴

کا: ابوالوفا، تا: ۹۶۶ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۲۶۹گ، اندازه: ۱۶/۳×۲۳/۵سم [رایانه]

۲۳. شیراز؛ بنیاد فارس‌شناسی؛ شماره نسخه:۴۸

انجام:دفتر ثانی: خاکسار حقیر بی مقدار ×× خواجه میر فقیر دل افکار

شامل: دفتر ثانی و سوم از مثنوی سلسلة الذهب و سبحة الابرار است؛ خط: نستعلیق، کا: خواجه میر استرآبادی، تا: ۹۶۶ق؛ دارای سه سرلوحه مذهب، مجدول؛ جلد: گالینگور، ۱۰۵گ، ابعاد متن: ۱۰×۱۶، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: -۶۹]

۲۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۲

شامل: سلسلة الذهب، دفتر یکم و دوم و سوم، سلامان و ابسال، تحفة الاحرار، سبحة الابرار، یوسف و زلیخا، لیلی و مجنون، سپس خردنامه اسکندری؛ خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: ۹۶۶ق؛ افتادگی: وسط (در میان رویه‌های ۱۱۰۱ و ۱۱۰۲ افتادگی دارد) و انجام (پایان خردنامه افتادگی دارد) [ف: ۲-۳۲۵]

۲۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۹۴۸

آغاز: برابر دفتر اول سلسلة الذهب؛ **انجام:**برابر خردنامه اسکندری

خط: نستعلیق، کا: صفی الدین فخرالدین حاجی شمس جهرمی، تا: شوال۹۷۷ق؛ افتادگی: آغاز(این نسخه دو برگ از آغاز (مقدمه) افتادگی دارد)؛ مذهب، مثنوی‌ها دارای سرلوح مزدوج مذهب شرفه دار، دارای ۸ مجلس رنگی بسیار ظریف و زیبا، مجدول؛ جلد: مقوا، ۳۰۷گ، ۱۹ سطرچهارستونی، اندازه: ۱۸/۵×۲۷/۶سم [ف: ۱۷-۵۳۳]

۲۶. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۳۱۷

آغاز:بسمله. رب یسر و تمم بالخیر حامدا لمن جعل جنان کل عارف مخزن الاسرار کماله و لسان کل واصف مطلع انوار جماله؛

انجام:بیا مطربا تیز کن چنگ را×× بلندی ده از زخمه آهنگ را / که تا پنبه از گوش دل برکشی×× همه گوش کردیم و دم درکشیم

خط: نستعلیق، کا: جلال الدین محمود ابن فیروز بخت حسینی، تا: ۹۶۳-۹۷۶-۹۷۸ق؛ دو صفحه مذهب مرصع بسیار عالی، مجدول، با ۸ سرلوح مذهب مرصع بسیار عالی؛ مهر: «لیس الله بکاف عبده عبدالوهاب الموسوی»، حسین بن هدایت الله، رضا الحسینی، مشیرالسلطنه ۱۳۲۲؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: میشن مذهب، ۶۰۰ص، ۲۱-۲۲سطر، اندازه: ۱۷×۲۹/۵سم [ف: ۳-۲۱۶]

۲۷. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۶۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: صفر ۹۸۰ق؛ کاغذ: سمرقندی [نشریه: ۲-۱۳۴]

۲۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۹۹۳

شامل: ۱. سلسلة الذهب، ۲. تحفة الاحرار، ۳. سبحة الابرار، ۴. یوسف و زلیخا، ۵. لیلی و مجنون، ۶. سلامان و ابسال، ۷. خردنامه اسکندری؛ خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: محرم۹۸۳ق، جا: هرات؛ با هشت سرلوح ممتاز زرین، مجدول؛ کاغذ: ختائی، جلد: میشن، ۲۹۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۳/۵×۳۴/۸سم [ف: ۹-۱۱۹]

۲۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۱۸۵

دارای: سلسلة الذهب، حکایت و قصه سلامان و ابسال تحفة الاحرار، سبحة الابرار، یوسف و زلیخا، لیلی و مجنون، آیینه

سکندری، در ش ۲ داستانهای محمود و پیر دهقان و پیر زال و سنجر ... یعقوب سلطان و نظام الملک و ابن سینا است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۸ جمادی الثانی۹۸۴ق؛ مجدول؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مذهب، ۲۱۱گ، ۲۵سطر (۱۲×۲۱)، اندازه: ۲۰×۳۲سم [ف: ۱۷-۳۱۵]

۳۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۰۵۹

آغاز: (در وسط صفحه با مرکب قرمز آمده است): ازاین گروه اند و ما حقیقت حصور آنرا یافته ایم مخالف است؛ **انجام:**انجام نسخه: ... بید العبد المذنب الخاطی الضعیف شجاع بن حسین بن عبداللطیف و الحمد لله علی الاتمام.

شامل هفت مثنوی جامی است به ترتیب : ۱. سلسلة الذهب، ۲. سلامان و ابسال، ۳. سبحة الابرار، ۴. تحفة الاحرار، ۵. یوسف و زلیخا، ۶. لیلی و مجنون، ۷. خردنامه اسکندری؛ خط: نستعلیق، کا: شجاع بن حسین بن عبداللطیف، تا: ۹۸۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ دارای ۷ سرلوح، مجدول؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: مذهب، ۲۴۴گ، ۱۹سطر (۱۲/۵×۲۰/۵)، اندازه: ۲۲×۳۵/۵سم [ف: ۳-۷۷]

۳۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۹۹۳

شامل: ۱. سلسلة الذهب، ۲. تحفة الاحرار، ۳. سبحة الابرار، ۴. یوسف و زلیخا، ۵. لیلی و مجنون؛ خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۹۸۱-۹۸۳، جا: هرات؛ با هشت سرلوح زرین، مجدول؛ جلد: میشن، ۲۹۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۳/۵×۳۴/۸سم [ف: ۴-۸۵۰]

۳۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۹۹۵

دارای پنج مثنوی تحفة الاحرار و سبحة الاحرار و یوسف زلیخا و لیلی و مجنون و خرد نامه اسکندری؛ خط: نستعلیق خوش، کا: زره ای باخرزی، محمد بن علاء الدین، تا: ۹۸۴ و ۹۸۵ق، جا: رزه؛ با چهار سرلوح بسیار زیبا؛ با بیست مجلس تصویر بسیار زیبا، مجدول، مذهب؛ ۱۹۱گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۴/۱×۳۵/۹سم [ف: ۴-۸۵۱]

۳۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۷۰

شامل چهار مثنوی: یوسف و زلیخا، تحفة احرار، خردنامه اسکندری؛ خط: نستعلیق، کا: محمد امین کاتب هروی، تا: ۹۹۲-۹۹۳ق، جا: مکه مکرمهو قسمتی را در مصر نوشته؛ هر مثنوی دارای سرلوح به شیوه مکتب هرات، مجدول ؛ ۱۶۰گ، ۲۲ سطر (۱۲/۵×۳۰/۵)، اندازه: ۱۷×۳۴/۵سم [ف: ۱-۶۰۴]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۶۷۰

همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۱۰۶]

۳۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۳۱۲

بی‌کا، تا: ۹۹۸ق؛ خریداری از بانو سهیلا چاره‌دار [رایانه]

۳۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۱۱

آغاز: برابر دیباچه تحفة الابرار؛ **انجام:**برابر خردنامه اسکندری در این نسخه پنج مثنوی از کتاب هفت اورنگ بدین شرح آمده: ۱. تحفه الاحرار، ۲. یوسف و زلیخا، ۳. لیلی و مجنون، ۴. سبحه الابرار، ۵. خردنامه اسکندری؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۱۱گ، ۱۹ سطر (۱۳×۱۶)، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۶-۱۱]

۳۶. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۵۰

انجام:ایمنی از تغیر و تبدیل×× فارغی از تحیر و تحویل

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن۱۰ یا۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مجدول، دارای چندین سرلوح ضعیف؛ جلد: تیماج، ۱۹۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۱-۲۵۲]

۳۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۱۳۰

آغاز:برابر دفتر اول سلسلة الذهب؛ **انجام:**برابر خردنامه اسکندری

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن۱۰-۱۱؛ مجدول، دارای هشت سرلوح؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۳۵۶گ، ۱۸سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۱۱-۱۲۷]

۳۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۸۶۲

آغاز:لله الحمد قبل کل کلام×× بصفات الجلال والاکرام؛ **انجام:**زچرخ آفرینها برین کلک باد.

خط: نستعلیق، کا: کمال الدین حسین بن مولانا خورد کاتب رزه، تا: ۱۰۱۸ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ دیباچه ندارد؛ دارای یک سرلوح؛ واقف: ملکزاده کوثر، آبان ۱۳۲۶؛ ۳۰۲گ، ۲۱سطر چهارستونی(۱۰/۷×۲۱)، اندازه: ۱۷×۲۹/۲سم [ف: ۷-۸۹۲]

۳۹. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۰/۲

خط: نستعلیق خوش، کا: میر محمد حبیب بن حاج میر یعقوب کشمیری، تا: ۱۵ رمضان۱۰۲۳ق؛ هفت اورنگ درهامش به طور چلیپا در ۵۶ سطر به جز نیمه دوم مثنوی یوسف و زلیخا که در متن است؛ مجدول؛ ابعاد متن: ۱۴×۲۱/۵، اندازه: ۲۲×۳۵سم [ف: ۱-۸]

۴۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۳۳۳

آغاز:ای خاک تو تاج سربلندان ×× مجنون تو عقل هوشمندان؛ **انجام:**جاه و جلال تازه باد ملکش برون ز اندازه

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۳۲ق؛ جلد: تیماج [رایانه]

۴۱. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۳۱۸

آغاز:المنة الله که بخون گر خفتم×× یک چند چو غنچه عاقبت بشگفتم / از کش مکش چرخ بسی آشفتم×× کز گوهر راز سبحه واری سفتم؛ **انجام:**غریق رحمت یزدان کسی باد×× که کاتب را بالحمدی کند یاد

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۳۸ق؛ مجدول، مذهب، سرآغاز ۱۰ مثنوی دارای ۱۰سرلوح مذهب مرصع مزدوج؛ مهر: «عبدالوهاب الموسوی»، مشیرالسلطنه، حسین بن هدایت الله، محمد رضا الحسینی، ناصرالدین شاه قاجار ۱۲۷۴؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، ۵۸۲ص، ۲۰سطر، اندازه: ۲۰×۳۲سم [ف: ۳-۲۱۳]

۴۲. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۳۱۸/۱

دیباجه سبعه، منثور؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۳۸ق؛ مجدول، مجدول، دارای ۱۰سرلوح مذهب؛ مهر: عبدالوهاب الموسوی، مشیرالسلطنه، حسین بن هدایت الله، محمد رضا حسینی،

ناصرالدین شاه قاجار ۱۲۷۴؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، اندازه: ۲۰×۳۲سم [ف: ۳-۲۱۳]

۴۳. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۳۸ حکمت

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ربیع الثانی۱۰۳۸ق؛ مجدول، دارای نه سرلوح، نسخه در ۵ ربیع الثانی ۱۱۰۵ از آن کسی بوده و در ۱۹ شعبان ۱۱۲۷ عرض شده؛ قطع: رحلی [ف: ۲-۷۲]

۴۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۹۷۳

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: جمادی الثانی۱۰۵۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ ۳۱۵گ، ۱۹ سطر (۱۱×۱۹/۵)، اندازه: ۱۹×۳۱سم [ف: ۲-۵۲۱]

۴۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۸۵۵

آغاز:برابر دفتر اول سلسلة الذهب

خط: نستعلیق، کا: شاهمراد بن نظر علی کاتب، تا: جمادی الاول ۱۰۷۴ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۲۴۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۹×۲۴سم [ف: ۵-۲۷۴]

۴۶. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۴۰۳

شامل: سلسلة الذهب، سلامان و ابسال، تحفة الاحرار، سبحة الابرار، یوسف و زلیخا، لیلی و مجنون، خردنامه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۸۵ق؛ با ۹ سر لوح، مجدول؛ ۹۸۶ص، ۱۸ سطر در متن و۱۴ سطر در حاشیه [ف: ۲-۱۱۳]

۴۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۷۸۸

آغاز:آن نور که از شکاف کافیست×× پیدا کن قاف تا بقافست / بینکته نوننگشته دایر ×× بر مرکز نیستی این دوایر؛ **انجام:**مهر نه خاتمه این کتاب×× شد رقم خاتم تم الکتاب

شامل لیلیومجنون، یوسف و زلیخا، سلسلة الذهب و تحفة الابرار می‌باشد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اوایلقرن۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: سید علی علائی؛ کاغذ: اصفهانی، ۳۲۸گ، ۲۱سطر (۶×۱۸)، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف: ۲-۶۶۳]

۴۸. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۷۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲، دارای یک سرلوح، مجدول؛ ۲۸۹گ، ۲۱ سطر چهار ستونی (۱۲/۵×۲۱)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۱-۶۰۵]

۴۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۳۳۹-۳۷/۱۲۹

آغاز: برابر سبحة الابرار؛ **انجام:**لعل دیرآمدت دیربقاست ×× لاله کامد سبک سبک برخاست

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: گالینگور آبی، ۱۴۳گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۳-۱۷۶۸]

۵۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۷۲۰

آغاز:الهی کمال الهی تراست×× جمال جهان پادشاهی تراست / جمال تو از وسع بینش برون×× کمال از حد آفرینش فزون؛ **انجام:**عالم از فیض نوالش تازه شد×× نوبت عدلش بلند آوازه شد / هر دمش جاه و جمالی تازه باد×× مدت مکثش برون ز اندازه باد

مشتمل بر خردنامه اسکندری و سلامان و ابسال؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اواخرقرن۱۲؛ دارای سرلوح، مجدول؛ تملک: محمد حسین صدیقی به تاریخ ۱۳۲۲ق؛ ۱۲۱گ، ۱۵سطر (۸×۱۳/۵)، اندازه: ۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۷-۲۶۸]

۵۱. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۳۲۱

آغاز:لله الحمد قبل کل کلام×× بصفات الجلال و الاکرام / حمد او تاج تارک سخن است ×× صدر هر ناقه نو و کهن است؛ **انجام:**برابر خردنامه اسکندری

تقسیمات این نسخه عبارت است از: جلد اول سلسلة الذهب، دفتر ثانی سلسلة الذهب، دفتر سوم سلسلة الذهب، سلامان و ابسال، کتاب سبحة الابرار با مقدمه منثور مختصر، کتاب تحفة الاحرار با مقدمه منثور مختصر، یوسف و زلیخا، مثنوی لیلی و مجنون، مثنوی خردنامه اسکندری، از مختصات این نسخه آن است که کاتب از بدو تا ختم شیوه ای سلیس و یکدست و روان در کتابت خود به کار برده و از این لحاظ نسخه‌ای است پاکیزه؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد رضا، تا: ۱۱۸۷ق، جا: اصفهان؛ مذهب، با سرلوح مذهب مرصع بسیار خوب، مجدول؛ مهر: محمدرضا الحسینی، «عبدالوهاب الموسوی ۱۲۲۵» که نمایانگر به عرض رسیدن این نسخه در زمان فتحعلیشاه قاجار است؛ جلد: چرم مذهب، ۵۷۳ص، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۶سم [ف: ۳-۲۲۰]

۵۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۷۵۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۹۹ق؛ مهر: حاج سید سعید؛ ابعاد متن: ۱۰/۵×۱۴/۵، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۸۶۰]

۵۳. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۷۷۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شنبه ۲۰ذیقعده۱۲۰۵ق؛ افتادگی: آغاز و انجام [نشریه: ۷-۳۰۹]

۵۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۲۵/۲

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد جعفر بن محمد علی خواجوئی، تا: ۱۲۱۵ق؛ ۵۰۳گ (۲پ-۵۰۴ر) [مختصر ف: -۸۹۴]

۵۵. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۵۰

خط:نستعلیق،کا: محمد حقیر پسر محمد هادی بیک اسفیدواجانی کرونی، تا: یک‌شنبه ۲۴ ذیحجه ۱۲۳۰ق، برای آقا محمد تقی پسر آقا محمد جعفر [نشریه: ۱۱-۹۲۲]

اصفهان؛ شهرداری اصفهان؛ شماره نسخه:۲۱

همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۳۱۰]

۵۶. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۴۶۲

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: غره صفر ۱۲۳۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ با هفت سرلوح مذهب، مجدول؛ اندازه: ۱۹×۲۹سم [نسخه‌پژوهی: ۲-۲۴۲]

۵۷. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۶۹

خط: نستعلیق شکسته، کا: سیدحسن حسینی، تا: ۷ جمادی الاول ۱۲۳۱ق؛ هر مثنوی دارای سرلوح مرصع بزرگ، مذهب، مجدول؛ ۲۸۴گ، ۲۱ سطر چهار ستونی (۱۱/۵×۲۰/۸)، اندازه: ۱۷/۵×۲۸سم [ف: ۱-۶۰۳]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۶۶۹

همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۱۰۶]

۵۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۱۱۰

آغاز:بسمله. الحمد قبل کل کلام؛ **انجام:**هم گوش کردیم و دم درکشیدیم

خط: نستعلیق، کا: محمد صادق خالدی، تا: ۱۲۴۱ق؛ واقف: ابوالوفا معتمدی کردستانی؛ جلد: تیماج، ۳۰۲گ، اندازه: ۲۰/۵×۲۹/۵سم [ف: ۹-۳۶۴]

۵۹. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه:۶۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۳ق؛ مجدول، دارای سرلوح، به مناسبت داستان‌ها چند تابلو نقاشی شده؛ جلد: تیماج، ۱۸۹گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۶سم [اوراق عتیق: ۳-۳۳۷]

۶۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۵۸۴

تحفة الاحرار و سبحة الابرار؛ خط: نستعلیق، کا: شیخ عبدالکریم، تا: ربیع الثانی۱۲۴۶ق؛ ۱۹۰گ، ۱۳سطر (۷×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱۴-۳۵۱۴]

۶۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۳معیری

آغاز:برابر دفتر اول سلسلة الذهب؛ **انجام:**آمرزشم از خدای خواهان

مشتمل بر: سلسلة الذهب دفتر اول، سلسلة الذهب دفتر دوم، سلسلة الذهب دفتر سوم، سلامان و ابسال، تحفة الاحرار، سبحه الابرار، یوسف و زلیخا، لیلی و مجنون؛ خط: نستعلیق خفی، کا: محمد مهدی حسینی نائینی، تا: ۱۲۵۴ق، به دستور محمد حسین خان حاکم نائین؛ مجدول، هشت سرلوح مذهب منقش؛ ۳۸۹ص، ۲۹سطر (۱۳×۲۵)، اندازه: ۲۱/۵×۳۵/۸سم [ف: ۱۸-۳۲]

۶۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۷۷۹

نسخه اصل: پاریس S. P. 822(بلوشه ۳: ۲۷۱ش۱۶۷۶)؛ خط: نستعلیق چهارستونی، بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۲-۲۴۸]

۶۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۵۸

آغاز:برابر دفتر اول سلسلة الذهب؛ **انجام:**خرد نامه اسکندری

مشتمل بر سلسلة الذهب در سه دفتر، و سبحة الابرار، و یوسف و زلیخا، و لیلی و مجنون، و خرد نامه اسکندری می‌باشد و باقی منظومه‌ها را ندارد و در آغاز مجموعه مقدمه ای به نثر دارد؛ خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، دارای لوح رنگین بسیار زیبا، دارای سرلوح رنگین زیبا؛ مهر: «خام الفقراء محمد الجامی» (بیضوی بزرگ)، «محمد» (بیضوی کوچک)؛ جلد: تیماج، ۲۶۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۱-۲۸۹]

۶۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۴۲۴

آغاز:مجال آن نمانده است که دست ... شاه غزنین چو واقفی ز علوم؛ **انجام:** کس چه داند که تا چه انگیزد

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام [الفبائی: -۶۱۱]

۶۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۸۲۵

بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: ۱۹/۷×۳۰سم [رایانه]

۶۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۸۵۶

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از لطیف نوری زینال [رایانه]

۶۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۶۹۸۸

بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۱۴۲گ، اندازه: ۱۵/۵×۲۳/۵سم [رایانه]

۶۸. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۳۹۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ در تاریخ ۲۵ جمادی الاول۳۱ و ۸ ربیع الثانی ۱۱۳ عرض دیده شده و در ۱۱ صفر ۲۳ از آن آصفخان خان خانان بوده؛ کاغذ: دولت آبادی، قطع: رحلی بزرگ [نشریه: ۲-۱۳۴]

۶۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۴۷۳

آغاز:یک شبش از ناز به آن کور گفت×× حیف که ماند ازتو جمالم نهفت / طلعت من خواسته از مه خراج ×× حرف خجالت زده بر لوح عاج؛ **انجام:**موی تو شد درسیه کاری سفید ×× ور سفیدی زنی هنر کم دار ...

خط: تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۲۵گ، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف مخ: ۵-۲۲۹۳]

۷۰. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۶۲۳

آغاز:بسم الله الرحمن الرحیم ×× هست صلای سر خوان کریم؛ **انجام:**برهمین نکته ختم شد مقصود ××لله الحمد والعلی والجود

شامل: تحفة الاحرار، سبحة الابرار، یوسف و زلیخا، خردنامه اسکندری، سلسلة الذهب حاوی سه دفتر و لیلی و مجنون تیمورنامه از هاتفی؛ خط: نستعلیق پخته زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی، ۲۱۴گ، ۴۲سطر، اندازه: ۱۷×۲۴/۵سم [ف: ۳-۱۴۰۷]

۷۱. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۶۶ فرخ

پنج مثنوی از هفت مثنوی اورنگ اوست؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، دارای چهار پیشانی کم کار؛ ۱۶۳گ، ۲۵ سطر (۱۰/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۳/۵سم [ف: -۵۷]

۷۲. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۳۸۶

آغاز:قبله همت خدای شناس؛ **انجام:**برابر خردنامه اسکندری

تحفة الاحرار، سبحة الابرار، یوسف و زلیخا، لیلی و مجنون، اسکندر نامه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۷۸ص، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۲-۱۰۲]

۷۳. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۴۰۴

تنها سلسلة الذهب، و سلامان و ابسال؛ خط: نستعلیق، کا: محمود هروی، بی‌تا؛ ۲۱۶ص، ۱۷سطر، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف: ۲-۱۱۵]

۷۴. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۴۰۵

آغاز:ابتدا بسم الله الرحمان -الرحیم المتدالی الاحسان

سبحة الابرار، یوسف و زلیخا، لیلی و مجنون، تحفة الاحرار؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ با سرلوح غیر قابل توجه؛ ۳۵۸ص، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف: ۲-۱۱۶]

۷۵. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۲۲۱

آغاز:برابر دفتر اول سلسلة الذهب؛ **انجام:**برابر خردنامه اسکندری

مشتمل بر سلسلة الذهب، سلامان و ابسال، تحفة الاحرار، سبحة الابرار، یوسف و زلیخا، لیلی و مجنون، خرنامه اسکندری؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ در آغاز هر منظومه‌ای سرلوح، مجدول؛ ۴۰۰ص، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۴سم [ف: ۱-۲۰۷]

۷۶. سبزوار؛ صد و بیست و پنج نسخه؛ شماره نسخه:۷۶

آغاز:برابر تحفة الابرار؛ **انجام:**برابر یوسف و زلیخا

شامل پنج مثنوی: ۱. سبحة الابرار، ۲. تحفة الاحرار، ۳. یوسف و زلیخا، ۴. لیلی و مجنون، ۵. خردنامه اسکندری؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ دارای سرلوح و کتیبه، مجدول؛ مهر: «عبده المتوکل نظام محمد علی» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۲۳۱گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۳/۵سم [اوراق عتیق: ۲-۳۹۱]

● **هفت باب** / کیمیا / فارسی

haft bāb

از هفت دانشمند و نتیجه چهل سال زیست آنها است در اکسیر و در آن آمده «بر هفت تن به اتفاق این نسخه را به هفت باب اختصار نمودند و هر باب چهار فصل»، بدین‌گونه: ۱. از حمیدالدین ناگوری، ۲. گیان ناتهه جوکی، ۳. سلیمان مندویی، ۴. سید هاشم بخاری، ۵. میران سید طیب اودهی، ۶. شیخ نصیرالدین نارنولی، ۷. محمد صادق ملتانی.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۷۹۱

آغاز:حمد و ثنا قیومی را که عجز عقول ذریات آدم از ادراک کنه ذات بی چون او و چون آیات طبیعتش ورای دو عالم ظاهر است؛ **انجام:**تایخ کتاب پرس از خاک (۶۲۱) الحمدلله علی دین الاسلام.

خط: نستعلیق، کا: شافعی، محمد علی بن محمد قاسم، تا: ۲۹ محرم۱۲۸۸ق؛ کاغذ: هندی، جلد: مقوا، ۶۲گ، ۲۱سطر (۱۱×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۱۹سم [ف: ۱۷-۴۸۴]

● **هفت بزم** / شعر / فارسی

haft bazm

فروغ، رضا

forūq, rezā

مثنوی هفت بزم اوست.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۸۴۴/۳

آغاز:آنچه بخشد جان عالم راسنا×× هست مر معبود را حمد و ثنا / زان سپس باید نمودن ابتدا×× هم بنام ابتدای ما سوی / ذوزالطاف تو حالی کرده عزم ×× داستان راند همی از هفت بزم؛ **انجام:**ای فروغ روی آن ماه تمام ×× ختم کن این خوش سخن را والسلام / دل دوستان از محن دور باد ×× سر دشمنان از بدن دور باد.تمت کتاب الدرر المنظومه و المثنوی بید مؤلفها ... سید رضا المتخلص بفروغ فی اربعة عشر من شهر ربیع الاول سنة ۱۲۹۶ من الهجرة ... الی یوم البقاء

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۳۸ص (۲۰۱-۲۳۸) [ف: ۱۰-۱۶۸۸]

● **هفت بند** / شعر / فارسی

haft band

کاشی، حسن بن محمود، ق۸ قمری

kāšī, hasan ebn-e mahmūd(- 14c)

هفت بند مولا حسن کاشانی در ستایش حضرت علی (ع) که به پیروی چکامه خاقانی سروده است. ملا ادهم عزلتی خلخالی دیباچه‌ای به نثر به نام هشت بهشت یا قنبرنامه بر هفت بند کاشی نگاشته و مقصود او در این دیباچه پاسخ به خرده‌گیری است که بر یک از این هفت بند حسن کاشی شده و آن بیت این است: «روح قدسی پاسبان بر آستان قنبرت×× عرض دهلیز سرایت یا امیرالمؤمنین».

اینک ابیات آغاز بندها:

آغاز:بند اول:السلام ای سایه ات خورشید رب العالمین ×× آسمان عز و تمکین آفتاب داد و دین

بند دوم با قافیه س:ای بغیر از مصطفی نابوده همتای تو کس×× بسته بر مهر تو ایزد مهر حور العین و بس

بند سوم (با التزام «یافته» در قافیه):ای سپهر عزت از تو نور زیور یافته ×× آفتاب از سایه خیر تو افسر یافته

بند چهارم با التزام «مصطفی» در قافیه:ای معظم کعبه اصل از بیان مصطفی×× قبله دنیا و دین جان و جهان مصطفی

بند پنجم (با التزام «امیرالمؤمنین» در قافیه):ای گزیده مر خدایت یا امیرالمؤمنین×× خوانده نفس مصطفایت یا امیرالمؤمنین

بند ششم (با التزام «شما» یا «شماست» در قافیه):ایکه فرمان قضا موقوف فرمان شماست×× دور دوران فلک دوری ز دوران شماست

بند هفتم:تا نجف شد آفتاب دین دولت را مقام×× خاک او دارد شرف بر زمزم بیت الحرام

انجام:زایران حضرتت را دایم از خلد برین×× می‌رسد آواز طبتم فادخلوها خالدین

چاپ: مجموعه رسائل فارسی، دفتر پنجم، ۱۳۷۸ش، بنیاد پژوهشهای آستانقدس رضوی، مشهد، به کوشش مایل هروی.

[الذریعة ۸۹۹/۹ و ۸۰۰/۹ و ۱۰ نظم و نثر]

شروح و حواشی:

۱- معادن الرضا = شرح هفت بند کاشی؛ فرخ آبادی، اصغر حسین بن غلام غوث (-قرن ۱۳)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۹۹۶/۸
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۶ص (۲۸-۳۳)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۱۷-۳۶۸]

۲. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۲۱۱۹
آغاز:برابر؛ **انجام:**سگ آستان علی ولیم ×× ز من بشنو این نکته را ای خردمند / بعین عنایت بحالم نظر کن ×× که بینند سگ را بروی خداوند
خط: نستعلیق ممتاز، کا: عبدالجبار، تا: قرن ۱۱؛ مجدول، مذهب، با سرلوح مذهب مرصع ممتاز؛ مهر: میرزا مهدی خان استرآبادی، ناصر الدین شاه قاجار؛ ۲۰ص، ۱۰ سطر [ف: ۷-۷۸۹]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۷۱/۷۲
در فهرست از ملا حسین کاتبی ؟ دانسته؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [ف: ۸-۱۲]

۴. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۸۵۸/۸
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷-۱۳۵]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۲۳۵/۵
آغاز:برابر
خط: شکسته نستعلیق چلیپا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: میشن، ۶گ (۵۴-۵۹)، اندازه: ۹/۵×۱۹سم [ف: ۱۷-۴۰]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱/۲۵۹۱/۱۲۹
بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۵گ (۶۱۷-۶۲۱) [ف: ۹-۱۴۰۴]

۷. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۸۲۲/۴
بی‌کا، تا: ۱۰۷۳ق؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷-۲۵۸]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۰۱۹
آغاز:برابر؛ **انجام:** می‌رسد اواز طبتم فادخلوها خالدین ... دلاور جنگ دام اقباله حلیه نگارش یافت.
خط: نستعلیق خفی، بی‌کا، تا: قرن ۱۲، برای محمد نصر علیخان بهادر دلاور جنگ؛ دارای یک سرلوح، مجدول؛ کاغذ: جلد: تیماج، ۱۴گ، ۸سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۹/۵سم [ف: ۱۷-۵۳۶]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۹۵۰/۵۷
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ ۳ص (۲۵۴-۲۵۶) [ف: ۱۰-۱۸۳۹]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۰۶۸/۱۵
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۴گ (۴۶ر-۴۹پ)، ۱۷سطر (۱۰×۱۵)، قطع: ربعی [ف: ۱۷-۲۸۶]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۲۲۶
آغاز:برابر؛ **انجام:**من ذات علی بواجبی نشناسم×× اما دانم که مثل او ممکن نیست
خط: نستعلیق خوب، کا: مهدی موسوی طبیب، تا: قرن ۱۳؛ دارای سرلوح مزدوج مذهب منقش، مذهب؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ ۲۳گ، ۴ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۷-۵۳۶]

۱۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۷۶/۱۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق پخته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۷گ (۱۳ر-۱۹ر) [ف: ۱-۲۷۰]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۱۰۷/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۳گ (۲۳۷پ-۲۳۹ر)، ۲۰سطر، اندازه: ۶×۱۲سم [ف: ۳۳-۲۱۶]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۲۲۲/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: واصف، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۶ص (۱۰۵-۱۱۰)، ۲۰سطر، اندازه: ۲۱/۲×۳۴/۶سم [ف: ۱۷-۴۷۳]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۳۰۷/۱۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱گ (۱۲۷پ) [ف: ۳۸-۴۳۷؛ فهرست رایانه‌ای ج۴-۱۰۹۶]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۲۵۸/۹
بندی از هفت بند ملاحسن کاشی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [ف: ۳۰-۳۹]

۱۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۸۰۰/۸-ف
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۲۲ق [فیلمها ف: ۲-۲۵۱]

۱۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۳۰۰/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن جلال الدین مهرجردی یزدی، تا: ۱۵ذیحجه۱۲۲۴ق؛ جلد: مقوایی، ۴ص (۴۲-۴۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۳-۹۲۱]

۱۹. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۵۰۱/۲
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۲۶ق؛ در جنگ هنری؛ ۴گ (۹۲ر-۹۵پ) [ف: ۳-۳۴۴]

۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۰۶۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: علی محمد نوری، تا: ۱۲۳۳ق [رایانه]

۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۶۷/۵۲
خط: نستعلیق، کا: مراغی، محمد بن جمشید، تا: ۱۲۴۱ق؛ ۳گ (۱۰۱پ- ۱۰۲پ) [مختصر ف: -۸۹۴]

۲۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۲۶۰/۴
آغاز:ای غنی از نیاز و ناز همه ×× کرم تست کار ساز همه؛
انجام:با ذات تو وز روی تحقق همه عین.
غزلیات و رباعیات؛ خط: نستعلیق تحریری، کا: زنجانی، محمد باقر، تا: ۱۲۵۵ق، جا: زنجان؛ واقف: جلال الدین تهرانی، مرداد ۱۳۶۱؛ ۱۲ص (۳۷۶-۳۸۷)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۷-۴۴۲]

۲۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۳۴۱/۱۲
آغاز:برابر
کا: رستم بن بیجن، تا: ۱۲۵۶ق؛ ۵گ (۱۶۶ر-۱۷۰ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۹-۱۳۸]

۲۴. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۷۴۳/۳
آغاز:برابر
قصاید در مدح حضرت علی (ع)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۰ق؛ ۳گ (۱۴ر–۱۶)، ۱۴ سطور چلیپایی، قطع: رقعی [نشریه: ۱۳–۱۳۰]
۲۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۵۲۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۱ق؛ جلد: تیماج [رایانه]
۲۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۴۸۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: علی حسین، تا: ۱۲۶۹ق؛ جلد: مقوا [رایانه]
۲۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۱۱۳/۴
هفت بند و منقبت کاشی؛ خط: نستعلیق هندی، کا: عسگری، محمد، بی‌تا؛ ابعاد متن: ۷×۱۲، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۶–۱۹۹]
۲۸. اصفهان؛ روضاتی، سید محمد علی؛ شماره نسخه:۴/۲۵
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۸گ (۱۵۳پ–۱۶۰ر)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [نشریه: ۵–۱۵۲]
۲۹. کاشان؛ عاطفی، حسن؛ شماره نسخه:بدون شماره/۵
قصیده‌ای از شاه اکبر با این مطلع: پا شکستن نه همین موجب رنجوری ماست ×× بهرما هر طرف از دهر شکستی بر پاست؛ بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۷–۷۵۶]
۳۰. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۷۱۲
آغاز:برابر؛ **انجام:**قبه نه چرخ را چون دانه بر چیند ز جا×× مرغ تعظیمی که او بر بام ایوان شماست
در فهرست از ملا حسین کاشفی دانسته، در این نسخه دو قصیده در مدح حضرت امیر المومنین علیه السلام به فارسی از ملا حسین کاشفی ؟ است که به خطی خوش کتابت شده و متاسفانه نام راقم مشخص نیست، ولی به نظر می‌رسد که از خطوط میرعماد باشد؛ خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، مذهب؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار؛ ۱۰ص، ۹سطر، اندازه: ۱۸×۲۵/۵سم [ف: ۴–۹۸۳]
۳۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۶۳/۸
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا [ف: ۱۵–۲۹۵]
۳۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۸۸۷/۲
آغاز:برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ بی کا، بی تا؛ ۹گ (۱۴ر–۲۲ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۲۶–۳۶۶]
۳۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۷۲۲/۲
آغاز و انجام: برابر
در فهرست از شهاب دانسته؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳گ (۶۶ر–۶۸پ) [ف: ۳۷–۲۴۹]
۳۴. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه:۱۳۳/۴
فقط سه بند از هفت بند در این نسخه آمده؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲گ (۵۹پ–۶۰پ)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: -۹۴]
۳۵. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۲۰۵۲/۲
آغاز:برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۳–۱۷۳]
۳۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۳۱۷ ض
بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]
۳۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۴۵/۴
بی‌کا، بی‌تا [سنا: ف: ۲–۷۴؛ فهرست رایانه‌ای ج۴–۱۰۹۶]

● **هفت بند** / شعر / فارسی
haft band
فضولی بغدادی، محمد بن سلیمان، ۹۱۳؟ – ۹۷۶ ؟ قمری
fozūlī baqdādī, mohammad ebn-e soleymān (1508 - 1569)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱/۲۵۹۱/۱۳۰
بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۲گ (۶۲۱–۶۲۲) [ف: ۹–۱۴۰۴]
۲. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۱۶/۲ فرخ
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۵ جمادی الثانی۱۲۶۹ق؛ ابعاد متن: ۷×۱۴، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: -۱۹۶]

● **هفت بند = ترکیب بند** / شعر / فارسی
haft band = tarkīb band
محتشم، علی بن احمد، – ۹۹۶ قمری
mohtašam, ‘alī ebn-e ahmad(- 1588)
هفت‌بند است در پیروی از «هفت بند» ملا حسن کاشانی، که بسیاری از وی پیروی کرده‌اند، در اشتیاق به حضرت علی و ستایش ایشان.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۵۰۱/۵
آغاز:السلام ای عالم اسرار رب العالمین، وارث علم پیامبر، فارس میدان دین؛ **انجام:**داوری پیش تو ... یاوری کن مؤمنان را ای امیرالمؤمنین.
خط: نستعلیق شکسته زیبا، بی‌کا، تا: ۱۲۲۶ق؛ ۴گ (۱۴۹ر–۱۵۲پ) [ف: ۳–۳۴۴]

● **هفت بند** / شعر / فارسی

haft band

حزین، محمد علی بن ابی طالب، ۱۱۰۳ - ۱۱۸۰ قمری

hazīn, mohammad ʻalī ebn-e abī-tāleb (1692 - 1767)

شامل: هفت بند، چهارده بند و دو مثنوی کوتاه و قطعاتی در مراثی و تاریخ تولد فرزندهایش و مناقب اهل بیت.

آغاز:من کلامه هفت بند ... السلام ای نور چشم آفتاب داد و دین ×× سایه ات پر توده خورشید رب العالمین ...

انجام:حزینم من حزین ز اوضاع عالم ×× نبودی مرگ اگر ما را چه غم بود

تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۹۹۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۳گ، ۲۸-۳۰سطر (متن و حاشیه)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳-۱۴۱۲]

● **هفت بند** / مراثی / فارسی

haft band

حسینی قزوینی، محمد تقی بن امیر مؤمن،- ۱۲۷۰ قمری

hoseynī qazvīnī, mohammad taqī ebn-e amīr mo’men(-1854)

در رویداد کربلا. پس از هفت بند، عنوان «جواب هفت بند» است با این سرآغاز:«کعبه بیت الحرامم آرزوست».

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۷۶/۴

آغاز:باز جهان را سپه غم گرفت ×× جمله جهان شیوه ماتم گرفت؛ **انجام:**اینهمه آیات کرامات بین ×× و آن همه ظلم و ستم اهل کین

خط: نستعلیق پخته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۳گ (۳۵ر-۳۷ر) [ف: ۱-۲۷۰]

● **هفت بند** / ادبیات / فارسی

haft band

سماهیجی، فداعلی، ق۱۳ قمری

samāhījī, fadā-ʻalī(- 19c)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۹۸۹

آغاز:بسمله، ای صلای ذات تو مقصود رب العالمین حجت حق بر خلایق قدرت جان آفرین؛ **انجام:**دشمن دین خدا بوده عمر ایلدین تا قیامت باد روی لعن رب العالمین

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۴ق؛ جلد: میشن [رایانه]

● **هفت بند** / ادبیات / فارسی

haft band

تنها، علی صاحب

tanhā, ʻalī sāheb

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۹۸۲

آغاز:بسم السلام ای ذات تو مقصود رب العالمین؛ **انجام:**اصغر الافراد محمد مهدی عفاالله جرائمه

خط: نسخ، کا: محمد مهدی، تا: قرن ۱۳ [رایانه]

● **هفت بند** / شعر / فارسی

haft band

از مفتی احسن. در منقبت اسدالله الغالب.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۳۰۷/۱۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [ف: ۳۸-۴۳۷؛ فهرست رایانه‌ای ج۴-۱۰۹۶]

● **هفت بند حلاج** / عرفان و تصوف، شعر / فارسی

haft band-e hallāj

حکیم اسودی

hakīm-e asvadī

مثنوی است در صد و نود و شش بیت در هفت بند به این شرح: بنداول در باب گفتگوی منصور حلاج به زبان حال در بازار حلاجیان و با پنبه و زه، بند دوم در کیفیت زه و اشاره با ایشان، سوم در کیفیت حال پنبه و اشاره به انسان، چهارم در کیفیت موم اشاره به انسان کامل، پنجم در احوال صغری اشاره به انسان، ششم دراوضاع پند و اشاره به انسان، هفتم در احوالات مرد حلاج و به وجود آمدن، از حکیم اسودی که شرح حالش به دست نیامد.(فاضل هاشمی)

آغاز:سایلی پرسید از منصور مست×× حق پرستی احمدی یا خودپرست

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۶۹۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**گفتهای اسودی ضایع مهل×× بایدت کردن چو در در گوش دل

خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ واقف: حسین کی استوان، آبان ۱۳۴۸؛ ۱۰گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف: ۱۷-۵۳۵]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۶۵۱/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**بر کمان و چرم و زه تکلیف نیست×× گو بکن حلاج به زین فکر نیست

مثنوی است در صدو نود و یک بیت؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۹-۳۲۷]

● **هفت بند در اکسیر** / کیمیا / فارسی
haft band-e dar eksīr

تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه:۱۵۲/۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ابعاد متن: ۷/۵×۱۵، اندازه: ۱۴×۱۸سم [نشریه: ۳-۲۳۰]

● **هفت بند سیدی در پاسخ مرحوم کاشی** / شعر / فارسی
haft band-e seyyedī dar pāsox-e marhūm kāšī

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۴۲۷/۲۶
خط: نستعلیق، کا: ایمانی غلام، امام قلی، تا: نیمه دومقرن۱۱؛ مجدول؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مذهب، ۲گ (۴۴۶ر-۴۴۷ر)، ۲۰سطر (۱۴×۲۴)، اندازه: ۱۸×۳۲سم [ف: ۸-۱۰۱]

● **هفت بند نظامی استرابادی** / شعر / فارسی
haft band-e nezāmī astarābādī

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۵۰/۱۵-ف
نسخه اصل: بادلیان ۲۸۲۷ وینفیلد ۸؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۱۲ق، جا: لاهور [فیلمها ف: ۱-۵۷۱]

● **هفت بندها** / شعر / فارسی
haft bandhā

شامل هفت بندهایی از: ملا کاشی ساکن عامل، ملا فلاح کاشی، مقبل، کاشی، فائق، زخمی، عرفی کاشی، صائب، سید مظلوم، امامت، رضی، خطا، سیدحسین نصیری علی اللهی، کاشی ثانی.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۱۶۶/۲-۱۶/۱۷۶
آغاز:السلام ای سایه ات خورشید رب العالمین ×× آسمان عز و تمکین آفتاب داد ودین / مقصد تنزیل بلغ مظهر اسرار غیب×× مطلع یتلوه شاهد مقطع حبل المتین؛ **انجام:**بهر استقبال می‌گردد روان روح الامین×× بسکه دارد از وی وصلت شأن حورالعین / زائران روضه ات را بر درخلد برین×× میرسد آواز طبتم فادخلوها خالدین
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۴۰گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۳-۱۲۵۷]

● **هفت پیکر = بهرام نامه = هفت گنبد** / شعر / فارسی
haft peykar = bahrām nāme = haft gonbad
نظامی، الیاس بن یوسف، ۵۳۰؟ - ۶۱۴ ؟ قمری
nezāmī, elyās ebn-e yūsof (1136 - 1218)

اهداء به: علاءالدین کرب ارسلان آقسنقری پاشای مراغه
تاریخ تألیف: ۵۹۳ق
قسمت چهارم از پنج مثنوی معروف به «خمسه نظامی» است که داستان گور ساسانی (۴۲۰ق)، از کودکی و جوانی تا پادشاهی اوست، آن‌گاه هفت همسر او، که برای هر یک کاخی ساخته بود، و داستان‌هایی که از هر یک شنیده بود. هفت داستان از هفت عروس گنبد.نام مثنوی در منابع گوناگون آمده، شمار بیت‌ها در نسخه‌ها یکسان نیستو در حدود ۴۶۰۰ بیت است. فهرست عناوین این مثنوی بدین ترتیب است: نعت پیامبر(ص)،معراج، سبب نظم این کتاب،مدح پادشاه ارسلان، فضیلت سخن، نصیحت عموم خلایق، نصیحت فرزند خود.
آغاز:ای جهان دیده بود پیش از تو ×× هیچ بودی نبود پیش از تو / ای براندازه سپهر بلند ×× انجم افروز انجمن پیوند
چاپ: مشار، فارسی ۵۴۹۵/۵ -۵۴۹۶ که نشانی ۱۳ چاپ آن را داده
[الذریعة ۲۳۲/۲۵؛ نسخه‌های منزوی ۳۳۱۷/۴؛ مشترک پاکستان ۹۴/۷-۱۰۰ که نشانی ۶۹ نسخه پاکستانی آن را داده؛ دنا ۱۰: ۱۱۹۳-۱۱۹۴ (۳۱ نسخه)]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۰۱/۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مذهب؛ ابعاد متن: ۹×۱۴، اندازه: ۱۵×۲۱سم [سنا: ف: ۱-۱۵۱]
۲. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۳۱/۳ ـ ب
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مذهب، ۶۹گ (۱۳۸پ-۲۰۶ر)، ۲۵سطر (۱۲×۱۷)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۱-۵۳]
۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۱۱۱/۵
آغاز:برابر؛ **انجام:**دولتت را بدین زیادت باد ×× ختم کارتو بر سعادت باد
خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ اهدایی: خانداه سعدلو بیگلر بیگی؛ ۱۹۴گ (۱۷۹ر-۳۷۲پ) [ف: ۲-۲۶۹]
۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۶/۲-عکسی
نسخه اصل: دانشگاه تهران، ش۵۱۷۹ (دانشگاه، ۴۱۳۹/۱۵)؛ خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، تا: ۷۱۸ق؛ مجدول، با مجلسهای رنگی مغولی رنگی، آغاز یک ابرو؛ ۴۴گ (۷۳ر-۱۱۶پ) [عکسی ف: ۲-۲۹۹]
۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۵۹۰/۱۲۹
آغاز:برابر؛ **انجام:**در کنارش گرفت و خفت بکام
منتخب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه ۹ جمادی الاول۷۲۱ق؛ ۲گ (۵۶۶-۵۶۷)، ۴۱سطر، اندازه: ۱۹×۳۲سم [ف: ۴۱-۹۷]
۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۲۶/۲-۳/۴۶
آغاز:برابر؛ **انجام:**به هر جا که باشد ترا راه ورخت×× دعا از منت باد و آمین زبخت / جهان بر وجود تو فرخنده باد×× وجود نظامی بتو زنده باد
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اواخر ذیقعده۷۹۹ق؛ مجدول؛ ۷۵گ، ۲۵ سطر چهار ستونی، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۸-۴۸۷۹]

۷. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۳۰/۴ ـ ج
خط: نستعلیق کهن، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ ۵۳گ (۱۳۷پ-۱۸۹پ)، ۲۵سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [ف: ۱-۵۳]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۰۵۴/۳
آغاز:برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۸۴۱ق؛ ۵۰ص (۱۱۴-۱۶۳) [ف: ۳۸-۷۹]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۷۵۲/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ۷۰گ (۲۷۴پ-۳۴۳پ) (متن)، ۱۷سطر (۹×۱۷)، قطع: ربعی [ف: ۱۷-۲۱۳]

۱۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۶۱۰/۱-۱۴/۶۰
آغاز:زنامحرمان کرد خرگه تهی×× سماع و سرود آور خرگهی؛ **انجام:**هرچه فرهنگ را به کار آید×× وآدمی را بدان بیاراید / همه آورده بود زیر نورد×× آن به صورت زن و ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۴گ، ۱۹-۲۴ سطر چهارستونی، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۲-۶۴۵]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۷۰۸
آغاز:برابر؛ آغاز ضمیمه: روی سیاه از گنه آنجا گریخت×× بر سر آن خاک سیاهی ریخت؛ **انجام:**انجام هفت پیکر: زان دعای شبانه شبگیری×× ترسم افتد درین هدف تیری؛ انجام ضمیمه: باد مبارک گهر افشان او ×× بر ملک کن گهرست آن او.
خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ واقف: حسین کی استوان، آبان ۱۳۴۸؛ جلد: مقوا، ۴۰گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۸سم [ف: ۱۷-۵۳۷]

۱۲. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۴۴/۴ ـ ج
خط: نستعلیق، کا: اخی جان بن خواجه همدانی، تا: قرن ۱۰؛ یادداشت صادق طالب علی در ۹۲۶ در پایان آن؛ کاغذ: سمرقندی، ۶۵گ (۱۶۰پ-۲۲۴ر)، ۱۹سطر (۱۲×۱۸)، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۱-۵۴]

۱۳. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۵۵۰/۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹و ۱۰؛ مجدول [نشریه: ۷-۱۰۹]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۲۸/۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۰۲ق؛ افتادگی: آغاز و انجام [ف: ۳-۱۶۹]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۱/۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پایان ذیحجه۹۰۹ق؛ مجدول، باشش سرلوح آراسته؛ ابعاد متن: ۱۲×۱۷، اندازه: ۱۶×۲۲سم [سنا: ف: ۱-۷۶]

۱۶. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۶۵/۴-عکسی
نسخه اصل: گنج بخش، ش ۱۰۰۷۰ (مشترک ۹۵/۷)؛ خط: نستعلیق خوش، کا: احمد بن علی شیرازی، تا: ۹۱۰ق؛ ۱۲۰ص (۲۹۰-۴۰۹) [عکسی ف: ۲-۲۹۹]

۱۷. تهران؛ مؤسسه مطالعات اسلامی؛ شماره نسخه:۸۲
آغاز:برابر؛ **انجام:**دولتی باش هر کجا باشی×× در کابت فلک به فراشی / دولت را که بر زیادت باد ×× حاتم کار بر سعادت باد فرغت عن کتابة هذا الکتاب ... تم
خط: نستعلیق خوش، کا: قریشی، خان محمد بن عبدالغنی، تا: ربیع الاول۹۹۸ق؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ ۵۴گ، ۲۳ سطر چهارستونی (۱۰/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۵/۵سم [ف: -۶۹]

۱۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۷۳۲/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج مذهب، ابعاد متن: ۱۱×۲۱، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۱۷-۴۶۹]

۱۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۵۶
آغاز:برابر؛ **انجام:**دولت را که بر زیادت باد×× خاتم کار بر سعادت باد
خط: نستعلیق خوش، کا: عربشاه بن محمد حسینی استادی، تا: قرن ۱۱ (تاریخ ۸۳۱ به خطی جدید غیر خط کاتب آمده و صحیح نیست زیرا عربشاه از خطاطان سده یازدهم می‌باشد)؛ مجدول، دارای سرلوح؛ ۶۳گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۷/۵سم [ف: ۱-۲۲۲]

۲۰. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۴۸۸/۳
خط: نستعلیق ریز و خوش، بی‌کا، تا: ۱۰۱۹ق؛ در «پنج گنج»، با سرلوح؛ ۵۸گ (۱۲۷پ-۱۸۴ر)، سطور چهار ستونی [ف: ۳-۳۴۵]

۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۲۳/۴
دو بیت از آغاز ندارد؛ خط: نستعلیق، کا: محمد صالح بن حیدر آشتیانی قمی،تا:دوشنبه ۱ رجب۱۰۵۹ق؛ مجدول؛ ۱۰۵ص (۲۵۱-۳۵۵)، ۲۲سطر (۱۱×۱۹)، اندازه: ۱۸×۳۰سم [سنا: ف: ۱-۲۵۳]

۲۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۹۱۶/۱
خط: نستعلیق، کا: بمشچی، محمد قاسم، تا: ۱۰۷۸ق؛ ۷۲گ (۱پ-۷۲پ) [ف: ۳۷-۵۰۸]

۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۹۱/۲۰-فیروز
نیم آخر هفت پیکر؛ بی‌کا، تا: ۱۰۹۱ق؛ جلد: تیماج، ۱۶۸ص (۴۹۷-۶۶۴)، اندازه: ۲۲×۳۵سم [ف: ۲۱-۲۷۷]

۲۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۶۱۳/۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۲۸ق؛ ۸۱ص (۳۰۳-۳۸۳) [ف:۳۷-۱۴۱]

۲۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۵۷۳/۴-عکسی
آغاز:برابر
خط: نستعلیق ریز و خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۴۶ق؛ در «پنج گنج» او، در ۴ ستون، با سرلوح بسیار زیبا، مجدول؛ ۱۰۲ص (۲۷۲-۳۷۳) [عکسی ف: ۱-۴۰۷]

۲۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۳۳/۲
کا: عبدالعلی بم محمد حسین نائینی، تا: ۱۲۶۵ق، جا: اصفهان؛ ۱۳۳ص (۲۴۳-۳۷۵) [ف: ۳-۱۷۱]

۲۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۶۴۸-۳۴/۱۸
آغاز:بسمله خواستن بهرام دختران هفت ملوک را وساختن هفت گنبدروزی از نور فتح نورانی×× آسمان بر گشاد پیشانی / فرخ و روشن وجهان افروز ×× خنک آن روز وشاد باد آن روز / شه به

خوبی چو روی دلبندان×× مجلسی ساخت با خردمندان؛ **انجام:**اینچنین شب بسی به ناز ونشاط ×× سوی هر گنبدی کشید بساط / به روی این آسمان گنبد ساز×× کرده درهای هفت گنبد باز

خط: شکسته، نستعلیق، کا: میرزا سید محمد دستغیب متخلص به فقیر به جهت حاجی ظهیر الدوله، تا: دوشنبه ۲۲جمادی الاول۱۲۸۹ق، جا: فارس؛ دارای سرلوح، مجدول مذهب؛ ۳۳گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف: ۸–۴۸۷۹]

۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۱۵۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**رب اغفر و ارحم و تجاوز انک انت الاعز الاجل

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۵۰ق [رایانه]

۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۵۹۴

آغاز:برابر؛ **انجام:** شد رمین کنده تا دهانه آب کسی آن کنج را ندید بخواب ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام [رایانه]

۳۰. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۲۴۹

آغاز:موجود: تحفه‌های بزرگوارش داد به یکی در عوض هزارش داد؛ **انجام:** خیر چون رفته بود سر زبرش، بند آگاهی زخیر و شرش

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوایی، ۶۱گ، ۱۵سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۵/۵سم [ف: ۵–۱۵۸۷]

۳۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۸۹۶

آغاز:برابر؛ **انجام:**آن اگر چه رسد به پانصد سال×× دیر زی تو که هم رسد به زوال / وین خزینه که خاص درگاه است×× ابدالدهر با توهمراه است ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: «ابوالحسن احمد بن الشرایف ۱۲۹۱»؛ ۱۰۴گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف مخ: ۵–۲۲۹۴]

۳۲. فردوس؛ قائم؛ شماره نسخه:۱۱/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**دولتی باش هر کجا باشی×× در رکابت فلک به فراشی / دولتت را که بر زیادت باد×× خاتم کار بر سعادت باد

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی: سید حسین مصطفوی؛ ۵۵گ (۴۵–۹۹)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف مخ]

۳۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۶۷۱/۶

بی‌کا، بی‌تا؛ کامل؛ جلد: تیماج، ۵۹گ (۲۲۹–۲۸۷)، ابعاد متن: ۲۲×۳۴، اندازه: ۲۸/۵×۴۰سم [ف: ۸–۴۳۳]

۳۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۱۰۲

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از امرالله صفری [رایانه]

۳۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۰۸/۱

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ ۴۱گ (۱–۴۱پ)، ۱۹سطر (۸×۱۱)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [سنا: ف: ۱–۱۵۴]

۳۶. همدان؛ ایزدی (حاجی)؛ شماره نسخه:۲/۴

کا: ابراهیم بن مفتی، بی‌تا، جا: کشمیر [نشریه: ۵–۳۶۶]

● **هفت تماشا** / ادیان و مذاهب / فارسی

haft tamāšā

قتیل لاهوری، محمد حسن بن درگاهی مل،–۱۲۴۰ قمری

qatīl-e lāhūrī, mohammad hasan ebn-e dargāhī mal(-1825)

از محمد حسن قتیل روسیاه فیض آبادی (دوالی سینگه) به درخواست سیدمیرزا به نام سعادت علی خان و آقا محمد صادق خان و آقا ابوالحسن خان قزوینی و دیگران در ۱۲۷۶ق درباره آئین هندوان ومسلمانان هند (ریو ۶۵): تماشا ۱. مذهب سمارتکان؛۲. وجودگرفتن آدمی به انقسام افراد انسان، ۳. اعتقادات فرق هندوانی، ۴. حصر اسمای متبرکه مختص به این فرقه، ۵. در تقییدرسوم این گروه، ۶. شیوه و آیین مسلمان هند، ۷. کاشتن تخم لفظ و معنی در نگارش احوال عجیبه.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۴۲۳

آغاز:زیب پیشانی بیان فصیحان صندل حمد خداوند است؛ **انجام:**از جانب ایمن زن و از جانب ایسر مرد شد و گاهی بالعکس

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۴۳ق؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه هندی، ۱۱۴گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۸/۸×۲۳/۸سم [ف: ۴–۸۵۱]

● **هفت حصار** / عرفان و تصوف / فارسی

haft hesār

انصاری، عبدالله بن محمد، ۳۹۶ – ۴۸۱ قمری

ansārī, ‘abd-ol-lāh ebn-e mohammad (1006 - 1089)

ادبیات عرفانی است.

آغاز:بسمله، ای مفضل بی فضول و ای عادل بی عدول و ای قاضی بی عزل و ای حاکم بی هزل ...

چاپ: تهران، ۱۳۱۹ش، به کوشش حسین تابنده گنابادی، در رسائل خواجه عبدالله انصاری

[فهرستواره منزوی ۱۰۹۷/۸]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۳۸/۱۳۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**درراه خود اول زخودم بیخود کن– و انگه بیخودی بسوی خود راهم ده

هفت مناجات است در هفت «حصار»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱گ (۵۱۴) [ف: ۱۵–۱۹۶]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۵/۱–فیروز

هفت مناجات است در هفت «حصار»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۸۰ق؛ مذهب؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج مذهب، ۹ص (۲–۱۰)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۲۱–۲۳۷]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۵۴۱/۱۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**درراه خود اول زخودم بیخود کن– و انگه بیخودی بسوی خود راهم ده

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۸۷ق؛ جلد: تیماج، ۳گ (۱۱۴پ–۱۱۶پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۲۲×۳۵سم [ف: ۳۰–۲۰۸]

● **هفت حصار** / دعا / عربی - فارسی
haft hesār
دعای مؤثر و مناجاتی است که علماء بزرگ به طریق هفت حصار جمع کرده و درآن آیات فتح و ظفر قرآن درایام هفته قرائت می‌شود، دراول رساله خواص و آثار این مناجات ذکر شده است.
آغاز:این مناجاتیست که علماء دین رضوان الله علیهم اجمعین بطریق هفت حصار جمع کرده اند که هرکرا حاجتی بدرگاه حق تعالی بوده باشد چون این مناجات را شفیع سازد از سرصدق اخلاص تمام بخواند ...
انجام:و پیش ازمرگ همه را توبه نصوحاً کرامت کن و ختم کار ما را بر کلمه شهادت کن آمین یارب العالمین و یا خیرالناصرین برحمتک مغفرتک و جودک و کرامتک یا ارحم الراحمین.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۵۸۱/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲۰گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۲×۱۵سم [ف مخ: ۵-۲۱۱۷]

● **هفت حصار** / دعا / عربی - فارسی
haft hesār
این کتاب دعا شامل هفت دعا برای ایام هفته می‌باشد که جهت رسیدن به فتح و پیروزی استفاده از آن در صفحه اول و دوم شروع رساله نوشته و توصیه شده است.
آغاز:بسم الله الرحمن الرحیم. آورده اند که وقتی ملکشاه خوارزمی قصد سلطان محمود غزنوی کرد تا مملکت او را براندازد

تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۳۵
آغاز:برابر؛ **انجام:**کتب العبد الاقل الداعی لابود السلطنه البهیه تراب اقدام المومنین احمد النیریزی و نقلته من خط الاستاد علاء التبریزی لجناب السید العالم العامل الفاضل الکامل النجیب الحسیب اللبیب الادیب قدسی الذات غنی الصفات نظاما للسیادة و النجابة و الفضیله و المعالی میر محم سلیم سلم الله تعالی فی ۱۱۳۸ بمحروسه اصفهان
خط: نسخ و نستعلیق، کا: نیریزی، احمد، تا: ۱۱۳۸ق، جا: اصفهان؛ مجدول، مذهب، با سرلوح مذهب مرصع اعلا؛ مهر: مشیرالسلطنه حسین بن هدایت الله، رضا الحسینی، ناصرالدین شاه«شاه شاهان ناصرالدین»؛ ۳۲ص، ۹سطر، اندازه: ۱۶×۲۵/۵سم [ف: ۱-۵۲۵]

● **هفت درویش** / عرفان و تصوف، داستان / فارسی
haft darvīš
افسانه‌های دینی شیرینی است و دروغ‌پردازی‌های شگفتی در آنها شده است.پس از یک بابی بی عنوان، چند باب دیگر در آن دیده می‌شود، فهرست آنها چنین است:۱. باب در پیری و مریدی؛ ۲. باب در ابجد؛ ۳. باب در سر راشدان آدم صفی؛ ۴. باب در سر راشدان محمد مصطفی؛ ۵. باب در چگونگی اهل تراش؛ ۶. باب در اسباب چهار ضرب؛ ۷. باب در گناهان کبیره؛ ۸ باب در کار خبازان؛ ۹. باب کرباس بافتن و سنگ و ترازو؛ ۱۰. در اسباب فوطه و لنگ؛ ۱۱. گلاب زدن و شیشه؛ ۱۲. باب صفت علی؛ ۱۳. باب نامه و سنگ و تیغ.
آغاز:بسمله. و به نستعین بدانکه چنین روایت کرده اند از سر روندگان و پرندگان عالم و سیاح اهل العرب و العجم ... شاه مردان و شیر حضرت یزدان و معتمد حمزه صاحب قران ... سر خیل عیاران و سیاران بوده است.
انجام:و سلمانیان دست بدست می‌رسانند تا بسلمان فارسی والله اعلم بالصواب.
چاپ: ایران، تهران، نشر چشمه، ۱۳۸۱ش، مهران افشاری، در مجموعه چهارده رساله در باب فتوت و اصناف (بخشی عمده‌ای از کل اثر است)؛ایران، تهران، نشر چشمه، ۱۳۹۱ش، مهران افشاری، در مجموعه سی فتوت نامه دیگر (بخشی باقی مانده از کل اثر است)
[فهرستواره منزوی ۴۹۶/۱]

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۶۳۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و۱۲؛ تملک: اعتضاد السلطنه در ۱۲۹۶؛ واقف: سپهسالار، ۱۲۹۷؛ جلد: تیماج، ۹۱گ، ۱۴ سطر (۱۴/۵×۸/۵)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۵-۷۶۲]

● **هفت رساله تقویم البلدان** / تاریخ و جغرافیا / فارسی
haft r. taqvīm-ol boldān

تهران؛ مرکز فرهنگی خراسان؛ شماره نسخه:۱۱۰عکسی
بی‌کا، تا: ۱۱۹۶ق، جا: لکهنو؛ ۱۷۸گ [جنگ: ۱-۴۷۳]

● **هفت سرباز = ماسه بندی** / علوم غریبه / فارسی
haft sarbāz = māse bandī
پیشگویی‌هاست با سربندهای: شش سر مصداق کشیده گویند، پنج سرباز و دو مصداق، پنج سرباز ده مصداق، این شکل را پنج سر و یک مصداق گویند، پنج سر بسته ده مصداق، چهار سرباز و سه مصداق، چهار سر و دو مصداق ... که هر بند با «العلم عندالله»، «و الله اعلم» و «و الله العالم».

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۸۴۵/۳

آغاز:بسمه تعالی. این مشکل را هفت سرباز گویند، و در میانه مشهور است به هفت سر سرانجام. آنکه هر گاه بر قاصد و سفری و غایب بسته باشند احتمال کلی می‌رود که آن شب تا وقت شام داخل خانه خود شود. هرگاه در آن شب بیاید در مکان خود حرکت نکرده است؛ **انجام:**و در حال جنگ بر هر که بسته شود خوب نیست. زن حامله نباشد، و الله العالم. «هو» جناب سیادت انتساب آقا سید محمود سلمه الله خواهش نمودند که در سه صفحه کتاب، لهذا بنویسم، من هم بنوشتم ... تو کم نه ای ز سلیمان من همان مورم ×× قبول کن چه سلیمان نیاز موران را / به هر چه گوهری منشین و مشکن قیمت خود را×× جهان پر کرده عاشق نگهداری نمی دانی / «عرفی» به عیش هرزه نگردیده با عالم×× یک گل زده بر گوشه دستار دیگر هیچ.
خط: شکسته نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۱۳۰۲ق، گویا نگارنده (میرزا آغا)؛ اهدایی: دکتر صادق کیا [ف: ۳-۳۴۵]

● **هفت ضابطه** / خط / فارسی

haft zābete

علی خان بن حشمت علی

ʻalī xān ebn-e hešmat ʻalī

رساله کوتاهی است در آداب و مقررات کتابت که پیش ازآموزش فن خط،یادگیری آنها برای مبتدیان ضروری است.

قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۲۰۱/۵

آغاز:الحمدلله رب العالمین و الصلواة علی رسوله محمد و آله و ... اما بعد چنین گوید؛ **انجام:**بلفظ دانه مروارید و مرجان. بلفظ توپ: آستین دار باشد از جامه و رومال.
خط: نستعلیق، کا: محمد امیرالدین بن محمد عزیز الدین(+قاضی قصبه نظام آباد و رسوم)، تا: ۱۲ محرم۱۲۶۴ق؛ ۱۴گ (۱۵۵ر-۱۶۸پ)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۲/۵سم [ف: ۱-۲۱۵]

● **هفت طبقات** / عرفان و تصوف / فارسی

haft tabaqāt

نسفی، عزیزالدین بن محمد، ق۷ قمری

nasafī, ʻazīz-od-dīn ebn-e mohammad(- 13c)

فهرست‌نگار توضیحی نداده ولی محتمل است همان «نورالهدایه» نورالدین جعفر بدخشی باشد.
آغاز:اما بعد بدانکه مشایخ طریقت قدس الله ارواحهم چنین فرموده که به طبقات باطنه هفت باشد طبقه اول غیب حق

کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه:۲۳۳/۱

آغاز:اما بعد بدانکه مشایخ طریقت قدس الله ارواحهم چنین فرموده که بطبقات باطنه هفت باشد طبقه اول غیب حق
خط: نستعلیق و شکسته خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۸۲ق؛ جلد: تیماج، ۱۰سطر، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: -۲۷۹]

● **هفت عقبه** / شعر / فارسی

haft ʻaqabe

تفرشی، میرزا شکرالله، ق۱۳ قمری

tafrešī, mīrzā šokr-ol-lāh(- 19c)

سراینده، از شاعران صاحب منزلت در عهد کریم خان زند بوده، وی در طنز و هجو دیگران، ید طولایی داشته و رساله حاضر نیز از انشائات طنز او می‌باشد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۸۷۱/۱۲

آغاز:در خبر است که در سنه ۱۱۷۳ که طلوع ستاره دنباله دار از جانب ... بست چنین ملاحظه شد که بیچاره گنه کار سیه روزگاری که گرد عصیان چهره او را غبار آلود و زنگ گناه خوشه محصول او بیدانه نموده؛ **انجام:**آنچه عمل صالح داشته فروخته در عوض معاصی خود داده و خط پاکی گرفته و خود را به خواندن این دو مصرع مشغول می‌سازد که: دمی آب سرد از پی سگال×× به از عمر هفتاد و هشتاد سال
افزودگی‌هایی منظوم، از میرزا شکرالله تفرشی برای میرزا محمد باقر لشکرنویس در هجو میرزا جعفر فرزند میرزا ابوطالب و هجو آقا یوسف، در چند بیت و اشعاری از شاعران گوناگون و هجوی درباره «صدر» در چهار برگ، بعد از انجام آمده؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: حدود قرن۱۳؛ ۱گ (۵۲)، سطور چلیپایی، اندازه: ۱۷×۲۵/۵سم [ف: ۳۷-۴۹۵]

● **هفت قاموس** / دعا / فارسی

haft qāmūs

موسوی شیرازی، محمد رضا، ق۱۳ قمری

mūsavī šīrāzī, mohammad rezā(- 19c)

در ختومات و ادعیه.

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۶/۱

آغاز:بدانکه این داعی بمناهل سرمدی و خادم شریعت محمدی محمد رضا الموسوی الشیرازی تغمده الله برحمته الکلیة الواسعة اقمت و اقدمت؛ **انجام:**مستوجب جهنم باشند و فضیلت این دعا در این مختصر پذیرا نیست بدین اختصار شد
بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج، ۵گ (۳پ-۷پ)، ۱۶سطر (۷/۵×۱۳)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: -۱۸۷]

● **هفت قصه** / داستان / فارسی

haft qesse

جمال زاده، محمد علی، ۱۲۷۰ – ۱۳۷۶ شمسی

jamāl-zāde, mohammad ʻalī (1891 - 1997)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۳۴۹

بی‌کا، بی‌تا؛ نسخه اصل مؤلف که با ماشین تحریر با تنها یک انگشت نوشته؛ ۱۱۲گ، ۲۵سطر (۱۵×۲۰)، اندازه: ۱۹×۲۴سم [ف: ۱۷-۳۵۲]

● **هفت قلزم** /- فارسی

haft qolzom

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۱۹۰

بی‌کا، تا: ۱۳۰۰ق؛ خریداری از رضا میدانی [رایانه]

● **هفت قلزوم** / لغت / فارسی

haft qolzūm

غازی الدین حیدر، قرن ۱۳ قمری

qāzī-od-dīn heydar(19c)

تاریخ تألیف: ۱۲۲۹-۱۲۳۰ق

از ابوالمظفر غازی الدین حیدر، پادشاه لکهنو و اود و تنظیم مولوی قبول محمد. واژه‌ها و اصطلاح‌های فارسی است، به ترتیب الفبایی. از آغاز واژه‌ها، در ۷ «قلزوم» و هر یک در چند «بحر» و هر بحر در چند «چشمه».

چاپ: نخستین بار در ۱۲۳۷ق، در مطبع سلطانی، لکهنو چاپ شده است

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۱۷-عکسی

آغاز:آغاز قلزوم ۱: نام او در هر زبانی دیگر است ... حمد وافر و ثنای متکاثر نثار عتبه بارگاه جهان آفرینی است که سپاس؛ آغاز قلزوم۲: ؟؛ آغاز قلزوم۳: جایی که شهسواران عرصه دهش و فرهنگ در حمدش به لغات مختلفه و السنة؛ آغاز قلزوم۴: حمدله. عاقبة. صلاة. اما بعد، بر رای ژرف نگهبان دوربین و ... ؛ آغاز قلزوم۵: منتهای بی منتها و ثنای لا انتها جهان آفرینی را سزاست که نوع گرامی انسان را؛ آغاز قلزوم۶: ؟

از روی چاپ ۱۲۳۶ لکهنو؛ بی‌کا، بی‌تا؛ در ۷ مجلد: قلزوم یکم (ج۱) در ۲ مجلد: ۱- (گ۱-۱۵۰)، ۲-(گ۱۵۱-۲۰۴)، ۳-قلزوم دوم (گ۱-۲۰۰)، ۴- قلزوم سوم (گ۱-۲۴۵)، ۵- قلزوم چهارم (گ۱-۱۷۹)، ۶-قلزوم ششم (گ۱-۱۶۱)، قلزوم (گ۱-۲۰۰) [عکسی ف: ۲-۲۹۹]

← هفت کشور ⟵ هفت اقلیم

● **هفت کشور** / تاریخ جهان، اخلاق/ فارسی

haft kešvar

فخری هروی، محمد بن امیر، ۹۰۳؟-قرن ۱۰ قمری

faxrī heravī, mohammad ebn-e amīr (1498 - 16c)

اهدا به: شاه اسماعیل اول (۹۰۷-۹۳۰ق)

در اخلاق و سیاست و تاریخ و در روزگار شاه اسمعیل بن حیدر طبق اصول شیعی صوفی توسط «فخری» نگاشته شده است، مؤلف مدت سه سال به نگارش آن مشغول بوده است.او نام خویش را در دیباچه چنین آورده است:«منم فخری از جان ثنا خوان او» و نام کتاب را «هفت کشور» گفته است.دارای یک «مقدمه» در هفت «منزل» و سپس هفت «کشور» است و دنبال هر کشور یک «مسافت» می‌باشد: هفت منزل مقدمه چنین است:۱. صفت منزل‌ها و شناسایی انسان کامل؛ ۲. ادب و مراتب اهل طلب؛ ۳. تواضع؛ ۴. علم و نتیجه آن؛ ۵. صلاح و فواید آن؛ ۶. قول راست؛ ۷. افعال حمیده.

چنین است هفت کشور و هفت مسافت آن:کشور ۱. رعیت پروری؛ مسافت ۱- داستان فیروز یزد گرد؛ کشور ۲. قضات و علما؛ مسافت ۲- علو همت و نمک شناسی؛ کشور ۳. سیاحت؛ مسافت ۳- پیدایش آسمان و زمین؛ کشور ۴. زنان و داستان سلیمان و بلقیس و شاپور و نصیره؛ مسافت ۴- خاطرات سنجر؛ کشور ۵. قضا و قدر؛ مسافت ۵- منشیان و مباشران؛ کشور ۶.وزراء، حکماء، قلم زنان، نقاشان؛ مسافت ۶- داستان جبرئیل و داود؛ کشور ۷. داستان جمشید و قباد و سیاوش و کیخسرو؛ مسافت ۷- در فهرست اته یاد نشده است.

آغاز:حمد و سپاس و ستایش بی قیاس حکیم علیمی را که در هرچه نظر می‌انداخت قدمت و عظمت اوست

چاپ: به کوشش ایرج افشار و مهران افشاری در تهران چاپ شده است

[نسخه‌های منزوی ۴۲۱۲؛ فهرستواره منزوی ۴۹۶/۱ و ۶۷۰ و ۶۹۸/۶]

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۸۰۶

آغاز:بسمله. کتاب عرضه می‌دارد که مدار سلاسل سخن بر هفت کشور و شش مسافت برین ترتیب: منزل اول صفت منازل شناختن انسانکامل ... کشور اول در باب رعیت ... کشور دوم پیدایش قضات ... کشور سوم ادب و سیاست ... چهارم در فهرست نیامده، پنجم قضا و قدر، کشور ششم صنعت وزراء و حکما و قلم زنان و نقاشان ؛ **انجام:**امیدم چنانست از کردگار×× که تابانگردد تهی از تو عالم دمیکه جانی و جان همدمی

دیباچه را ندارد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [ف: ۵-۷۶۲]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۸۷۰/۱

آغاز: ... در گرچه باشد بسی×× به خر مهره هم کار دارد کسی / کسی کامد اینجا بروی نیاز ×× چو خورشید شد بر همه سرافراز ... نامراین مختصر را هفت کشور نهاد و سلاسل سخن را بر هفت منزل و هفت کشور و شش مسافت تزیین داد بدین ترتیب؛ **انجام:**ایا بر سپهر سعادت چو مهر×× ز قدرت یکی پایه آمد سپهر.سپهر کرم را تویی آفتاب ×× محیط خرد را تویی در ناب

خط: شکسته نستعلیق، کا: علی اکبر بن هبیت الله شیرانی، تا: رمضان۱۰۷۹ق، جا: اردبیل، حسب الامر رفعت پناه، محمد جان آقا ابن مغفرت و مرحمت درگاه ... علی آقا [شقاقی]؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ ۶۷گ (۱-۶۷)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۴۰-۳۰۳]

۳. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۳۳ ـ ج
آغاز:برابر؛ **انجام:**امیدم چنانست از کردگار×× که تابانگردد تهی از تو عالم دمی. که جانی و جان همدمی(سپه)
خط: نستعلیق، کا: شیخ علی، تا: قرن ۱۱، در۱۰ربیع الثانی ۱۰۸۵ق کامل شده است؛ جلد: تیماج، ۱۷۷گ، ۲۲سطر (۹×۲۱)، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۱-۵۲۲]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۴۱/۵۸
آغاز:فواید چند از کتاب هفت کشور، حکایت داعی گفت آورده اند که سکندر فیلقوس رومی از اسکندریه خروج کرد و پادشاه عظیم الشأن ... کشور اول در باب رعیت پروری و معدلت گستری؛ **انجام:**و در آن مقام به آن چه می‌خواست رسید غرض ازین حکایت آنست که هر کس را از
فقط بخشی از حکایات کشور اول آن است؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: حسنی، جمال الدین محمد، تا: ۹ جمادی الثانی۱۱۰۶ق، جا: اصفهان؛ افتادگی: انجام؛ جلد: میشین، ۴ص (۳۲۹-۳۳۲)، اندازه: ۲۲/۳×۳۴/۹سم [ف: ۲۹/۱-۹۵]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۱۱۶/۳
آغاز:برابر؛ **انجام:**و انواع خاطر جوئی کرده دلداری داد بعد از ادای دعای محبانه و افشای ...
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۱۳گ (۳۸پ-۵۰ر)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۷سم [ف: ۶-۲۲۶]

● **هفت گلشن** / تراجم / فارسی

haft golšan

کامورخان، محمد هادی

kāmvar xān, mohammad hādī

شرح حال حاکمان و امیران و شماری از عالمان.

تهران؛ مرکز فرهنگی خراسان؛ شماره نسخه:۱۳۵عکسی
بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۶۷گ، [جنگ: ۱-۴۷۳]

← هفت گنبد > هفت پیکر

● **هفت گنبد بهرام** / شعر / فارسی

haft gonbad-e bahrām

روح الامین، محمد امین، ۹۷۱ - ۱۰۴۷ قمری

rūh-ol-amīn, mohammad amīn (1564 - 1638)

یکی از مثنوی‌های پنج‌گانه یا خمسه او است.
[الذریعه ۲۶۰/۷ و ۳۸۶/۷]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۱۵۱
آغاز:از دیباچه افتاده: لیک اینها ز کس نمیاید×× کار کشتی ز خس نمیاید / کی بجنبد زمین ز تک تک پا×× کی ز قاشق تهی شود دریا؛ **انجام:**همچو روح الامین حق بگرو×× سخن از حق بگو ... خویشتن را زحق بیفکن دور×× تا ز خاکت چو ... شد مسخر مرا چو ملک سخن×× کرد اقبال ... دولت آمد به پیش و کرد سلام×× تخته ام تخت ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول؛ مهر: «العبد محمد امین الحسینی الموسوی ۱۰۲۹»؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۴۶گ، ۱۴سطر (۱۳×)، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۱۳-۳۱۲۰]

● **هفت گنج** / شعر / فارسی

haft ganj

از کاتبی. قصیده در پنجاه بیت.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۲۷۶/۸
آغاز:بچشم عقل اقالیم سبعه گنج زرست ×× ولی چون درنگری اژدهای هفت سر است؛ **انجام:**بفرق باد مرا ظل ساقی کوثر ×× که طوبی نعم او بهشت هشت در است
خط: نستعلیق، کا: رکن الدین بن سید علی مشهدیان حسینی، تا: ۹۷۴ق؛ کاغذ: ترمه ختائی [ف: ۹-۳۰۴]

← هفت گنج کبیر > هفت گنج گهر

● **هفت گنج گهر** = **هفت گنج کبیر** = **کنوز سبعه** / کیمیا / فارسی

haft ganj-e gohar = haft ganj-e kabīr = konūz-e sab‘a

تنگلو شاه بابلی، قرن ۱ میلادی

tangalū-šāh-e bābelī(- 1c)

ترجمه‌ای است از نوشته‌های تنکلو شاهدر کیمیا که تضمین صحت آن نموده؛ دارای هفت «کنز»: ۱. با سربندهای «تدبیر»: تدبیر حل زر، تدبیر صافی کردن مایعات، تدبیر زعفران ...؛ ۲. در نوشادر کانی؛ ۳. در علم تصعید ...؛ ۵. در تصعید زیبق؛ ۶. در تنقیه اجساد هفت‌گانه؛ ۷. در علم طرح.
آغاز:بسمله؛ این هفت گنج کبیر است پر از گوهرها، هر گهری گنجیست شاهوارو بنیاد این بر تدابیر ...
انجام:همچنان چون مشمع شود یک دینار ده دینار را و این اوزان جمله در اکاسیر مفرده است. تمت الکتاب
[مشترک پاکستان، ۷۹۹/۱؛ نسخه‌های منزوی ۶۲۱/۱]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۳۷۵/۱
آغاز:برابر؛ **انجام:**تمام شد کنوز بی زهور با جواهر و زواهر جمله در تدبیر مجربات
خط: نستعلیق، کا: محمد طاهر، تا: قرن ۱۱؛ جلد: مقوایی، ۱۵گ (۱پ-۱۵پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۹-۱۴۹]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴ /۷۸۶۱-۵۳/۷۱

آغاز:برابر

کا: تنکلو شاه کبیر تبریزی، تا: ۱۱۱۳ق، جا: تهران و مشهد رضوی؛ ۱۶گ، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۸-۴۸۸۰]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۲۰/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: چرکس، محمد زمان بن محمد یوسف، تا: ۱۱۴۰ق؛ کاغذ: دولت آبادی، ۱۷ص (۱۹۵-۲۱۱ هامش)، ۱۴سطر (۱۳×۱۸/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴-۳۷۶]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۲۱۳/۱

خط: نستعلیق، بی کا، تا: صفر۱۲۰۳ق؛ جلد: تیماج، ۱۳گ (۱پ-۱۳پ)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۶-۱۸۰]

۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۶۲۴/۱

آغاز:این رساله از تصنیفات تنکلو شاه بابلی است، موسوم نموده است به «هفت انوار» اما نور اول. در تدبیر زنجار، صحیح و مجرب است. بدانکه چون زنجار حکمت ساخت، چنانکه در «اسرار» یاد کرده‌ام؛ **انجام:**برابر

نسخه به نام: «هفت انوار» است، در هفت «نور»: ۱. در تدبیر زنجار، در سه «ترکیب»، ۲. در جسد زحل دو «ترکیب»، ۳. در بیان جسدین شمس محمد مکلس، ۴. در ارکان عمل اعظم، چند «رکن»، ۵. در وزن کردن جسد فضی، ۶. در وزن کردن طلق محلول با فضه، ۷. در وزن عقاب مقطر محلول یا عقاب فضی محلول؛ خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: ۲ ذیحجه۱۲۱۶ق؛ ۱۷گ (۱پ-۱۷پ) [ف: ۳-۳۴۴]

۶. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۶۲۴/۲

آغاز:این رساله ... تنکلو شاه بابلی است و موسوم به هفت گنج ... بدانکه چون روح را با جسد ... عقاب را در درجات خود با زهره مکلس در مراتب خود وزن کردی، جسد سیاه رنگی بیرون آید؛ **انجام:**تا گذار قمر و شمس بگیرد، بلکه قدری بیشتر پس فرود گذارد. تمام ...

در هفت «گنج» یا «کنز» و سربندهای کوچکتر «تدبیر». نسخه ها با یکدیگر جدایی دارند: ۱. تدبیر زحل، تدبیر صافی کردن مایعات، تدبیر زعفران، ۳. تدبیر عقاب مقصود با عقاب کانی، ۶. در تسقیه هفت‌گانه، ۷. در علم طرح؛ خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: ۲ ذیحجه۱۲۱۶ق؛ ۳۷گ (۱۷ر-۵۳ر) [ف: ۳-۳۴۵]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۱۰۳۰

آغاز:برابر؛ **انجام:**محمرا محملا اصح ذلک مجریا صحیحا تاما کاملا

خط: نستعلیق، کا: محمد حسینی، تا: ۱۲۴۴ق [الفبائی: -۴۷۳]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۰۹۹/۱

خط: نسخ، بی کا، تا: رجب۱۲۶۰ق؛ جلد: مقوایی، ۱۵گ (۱پ-۱۵ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۲۱-۱۰۱]

۹. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۷۴/۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**و زیادت نه، پس فرو گیرد. تمام شد کنوز بی رموز با جواهر و زواهر جمله در تدبیرات مجربات ...

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: ۱۲۶۰ق؛ ۹گ (۷۰ر-۷۸ر) [ف: ۱-۲۷۰]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۰۷۲۵

خط: نستعلیق، کا: اسماعیل علوی، تا: ۱۲۶۱ق [الفبائی: -۶۱۲]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۹۰۱

آغاز:بسمله، این هفت گنج است ۱ر از گهر؛ **انجام:**علی یدالعبد تنگلوشاه.

خط: نسخ، بی کا، بی تا [الفبائی: -۶۱۲]

۱۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۸۰۷/۲-۱۵/۴۷

آغاز:بسمله این کتاب هفت کنز است از تنکلو شاه حکیم کبیر تنکلو شاه فرماید بدان به درستی که دراین هفت گنج پر از گوهر است و درشاهوار است بنیادش جواهر نثار است؛ **انجام:**درسر جسد کند وهمواره شود بگدازد نقره داروی نقره زرد از وی درنگرد گدازد تمام شد کنز بی رموز خواهد جمله تدبیرات مجربات والسلام ورحمة الله

خط: شکسته نستعلیق، تحریری، بی کا، بی‌تا؛ ۶گ، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۸-۴۸۸۰]

● هفت لشکر / داستان / فارسی

haft laškar

نثر شاهنامه برای نقالان. این کتاب ظاهراً در قرن ۱۳ ساخته شده و از آغاز پادشاهی کیومرث است تا پایان پادشاهی و فرمانروایی بهمن بن اسفندیار.شاهنامه منثوری دیگری نیز هست به نام تاریخ دلگشای شمشیر خاتی تألیف توکل بیک بن تولاک بیگ از قرن ۱۱.

آغاز:بسمله، و به نستعین، اماراویان اخبار و ناقلان آثار و طوطیان شکر شکن شیرین گفتار و محدثان داستان کهن و خوشه چینان خرمن وادی ایمن بدین نقل چنین آورده اند که بعد از حضرت آدم صفی الله شیث محبوس شد و بعد از آن.

انجام:رستم و اولاد رستم در دخمها مسکن نمودند و چیزی که در دنیا بجهت آنا اسمی باقی ماند و السلام بتاریخ ۳ ذیحجه ۱۲۹۲.

[فهرستواره منزوی ۴۹۶/۱]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۹۸۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: ۱۲۹۲ق؛ مصور دارای تقریباً ۵۰ تصویر رنگ آمیزی شده؛ ۴۴۴ص، ۲۳سطر، اندازه: ۲۰×۳۲سم [ف: ۱۰-۱۶۱۷]

● **هفت لشکر** / داستان / کردی

haft laškar

مثنویی است حماسی، به زبان کردی ایرانی. ناظم آن بی‌تردید از سرایندگان کردی اواخر قرن سیزدهم است. در متن کتاب نام و نشان ناظم مذکور نیست، و ترجمه حال وی نیز به دست نیامد. سیاق سخن سراینده می‌نماید که مأخذ و منبع وی در سرودن این مثنوی، شاهنامه فردوسی بوده، ولی اشعار سست و نااستوار است و گاهی هم وزن مختل.

آغاز:دو نهصد هزار جم آرا نه جم×× انجم نا بدید نه غبار و نه طم

انجام:یا رب بحاجت سید سرور ×× شافع شفا خوای یوم المحشر

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۹۳۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق بدخط، کا: ملا عزیز ولد الفت از طایفه کلهر، تا: ۱۲ صفر۱۳۴۹ق؛ واقف: ابراهیم دوستوندی؛ جلد: چرمی، ۳۶۶ص، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۹-۳۶۶]

● **هفت لشکر** / داستان / کردی

haft laškar

منظومه مفصل داستانی است به کردی. در فهرست مجلس (۱۶۱۷/۱۰) کتاب داستانی با همین نام معرفی شده که به نثر فارسی بوده و غیر از رساله حاضر استو به همین نام نیز به کردی نسخه‌ای در آستانقدس آمده که ظاهراً جز این نسخه است.

آغاز:ابتدا می‌کنم ز بسم الله×× وحده لا اله اله الله / صدق و کذبش بما نشد معلوم×× داستانی که کرده ام مقهوم

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۶۸۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**وسن سید بها زبان درازی×× تو توشه عقبی بکر کار ... / فکری کرد شیطان ندرت بازی×× خدا هر بکس و پیغمبر ...

خط: نستعلیق، کا: سید بهاءالدین قطبیانی، بی‌تا؛ مجدول؛ تملک: کاتب به تاریخ ۱۳۵۹؛ جلد: گالینگور، ۱۴۵گ، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۳۷-۲۱۵]

● **هفت مقاله پیر هرات** / عرفان و تصوف / فارسی

haft maqāle-ye pīr-e harāt

انصاری، عبدالله بن محمد، ۳۹۶ – ۴۸۱ قمری

ansārī, ‘abd-ol-lāh ebn-e mohammad (1006 - 1089)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۵۰/۳۲-ف

نسخه اصل: بادلیان ۲۸۲۷ وینفیلد ۸؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۱۲ق، جا: لاهور [فیلمها ف: ۱-۵۷۲]

● **هفت منزل ترکانیه** / شعر / فارسی

haft manzel-e torkānīyye

در صفت احوال خود از اول طفولیت تا هنگام کهولیت.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۰۱۶/۵۳-ف

نسخه اصل: آغاز و انجام چند نسخه از کتابخانه‌های یوگسلاوی؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱-۶۴۰]

● **هفت منظر** / شعر / فارسی

haft manzar

هاتفی، عبدالله بن محمد، – ۹۲۷ ؟ قمری

hātefī, ‘abd-ol-lāh ebn-e mohammad(- 1521)

سومین مثنوی از «پنج گنج: خمسه» اوست، در برابر «هفت پیکر» نظامی گنجوی، در ۱۵ هزار بیت، و در هفت «منظر»: داستان بزم پادشاهی است بنام بهرام که بعد از پدر به تخت می‌نشیند و در هفت روز هفته هر یک روز یک مجلس بزم می‌آراید و در یک منظر بزم بر پا می‌کند بدین شرح:۱. مجلس آراستن شاه بهرام روز شنبه در منظر عنبر فام؛۲. مجلس آراستن شاه بهرام روز یک‌شنبه در منظر نارنج رنگ؛۳. مجلس آراستن شاه بهرام در روز دو شنبه در منظر سبز؛۴. طرب بهرام روز سه‌شنبه در منظر گلگون رنگ؛۵. بزم آراستن شاه بهرام روز چهارشنبه در منظر کبود رنگ؛۶. مجلس آراستن شاه بهرام روز پنج‌شنبه در منظر صندل رنگ؛۷. بزم آراستن شاه بهرام روز آدینه در منظر سفید.

آغاز:ای نگارنده صحیفه غیب ×× نام تو صدر صحیفه لاریب / نقش پرداز کارخانه کن ×× کار ساز جهان بی سر و بن

[الذریعة ۱۲۸۴/۹ و ۳۴۱/۱۹؛ تاشکند ۷۹۱/۸؛ نسخه‌های منزوی ۳۳۲۴]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۶۰۰

خط: نستعلیق خوش، کا: حسن بن لطف الله معاد الحسینی، تا: رجب ۹۲۹ یا ۹۶۹ق؛ در متن و هامش به دنبال هم، با سرلوح زرین، مجدول؛ ۴۳گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۶/۴×۲۵/۲سم [ف: ۴-۸۵۲]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۳۷۲/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**آنکه این مکر و حیله بود فنش ×× چشم دارم که گردد آن کفنش / کاش پایم قلم شده صدبار ×× که در این خانه نامدی بگذار

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن۱۲؛ افتادگی: انجام؛ جلد: گالینگور، اندازه: ۱۱/۷×۱۶سم [ف: ۴۳-۵۹]

۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۰۶۶/۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**انجام در «نشستن بهرام در روز جمعه» افتاده: آنچنان کن که مصلحت دانی – باید اما دلی نرجانی

خط: نستعلیق خوش، کا: حق ویردی، تا: ۱۱۱۰ق، جا: اصفهان؛ افتادگی: انجام (انجام در «نشستن بهرام در روز جمعه» افتاده)؛ مجدول؛ ۶۲گ (۱۰۹ر-۱۷۰پ) [ف: ۲-۲۷۰]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۴۰/۳/
خط: نستعلیق، کا: محمد قاسم بن عبدالرحیم، تا: ۱۲۲۳ق؛ ۶۱ص (۱۰۶-۱۶۶)، ۲۱سطر (۱۵×۲۶)، اندازه: ۲۲×۳۵سم [ف: ۶-۲۰۱]

۵. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۳۸۴/۲
آغاز:برابر؛ **انجام:**دولتت را که بر زیادت باد ×× خاتم کار بر سعادت باد
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۶۴ص (۱۲۰-۲۸۳)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۲-۱۰۰]

← هفت نام ← هفت احباب

● **هفت وادی** = **سیر السالکین** / عرفان و تصوف، بهائیت / فارسی

haft vādī = seyr-os sālekīn

بهاء الله، حسینعلی بن میرزا بزرگ، ۱۲۳۳-۱۳۰۹ قمری
bahā'-ol-lāh, hoseyn-'alī ebn-e mīrzā bozorg (1818 - 1892)

در سیر و سلوک بهائی که برای یکی از پیران صوفیه در سلیمانیه شمال عراق نوشته شده است. در این رساله برای سالک هفت «وادی» معین شده که با پیمودن آن مرید می‌تواند به مقصود برسد: وادی ۱. وادی طلب است و مرکب آن وادی صبر می‌باشد؛ ۲. وادی عشق است که سالک بلافاصله به آنجا می‌رسد؛ ۳. وادی معرفت است که سالک از شک به یقین می‌آید؛ ۴. سالک بعد از سیر وادی معرفت که آخر مقام تجدید است به اول مقام توحید واصل شود؛ ۵. سالک بعد از قطع معارج این سفر بلنداعلی در مدینه استغناء وارد می‌شود؛ ۶. سالک بعد از سیر مراتب استغنای بحت در وادی حیرة وارد می‌شود؛ ۷. سالک بعد از ارتفاع به مراتب بلند حیرت بوادی فقر حقیر و فنای اصلی وارد می‌شود.
آغاز:بسمله الحمدلله الذی قد اظهر الوجود من العدم و ارقم علی لوح الانسان من اسرار ... و بعد مراتب سیر سالکان را از مسکن خاکی بوطن الهی هفت مرتبه معین نموده اند
انجام:عنقریب ظاهر می‌شود آنچه حال از اعین عالم مستور است لذلک نطق لسان العظمة فضلاً من عنده و هو الفضال الکریم
چاپ: تهران، ۱۳۴۲ش
[نسخه‌های منزوی ۱۷۶۱؛ فهرستواره منزوی ۱۰۹۷/۸]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۱۴۹
آغاز:برابر؛ **انجام:**الفانیة لتطلب من کاوس الباقیة الدائمة و تترک کاوب الفانیة الزائله.
تذکر: نام مؤلف وکتاب به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ در ابتداء این کتاب به مرحوم فیض کاشانی نسبت داده شده؛ جلد: تیماج، ۱۶گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [محدث ارموی مخ: ۲-۸۲۵]

۲. اراک؛ بیات، عبدالحسین؛ شماره نسخه:۱۷/۲
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اندازه: ۱۱/۲×۱۷/۵سم [نشریه: ۶-۷۵]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۹۷۵/۱-۱۵/۲۱۵
آغاز:ذره دردت دل عطار را ومرکب این وادی درد است واگر درد نباشد هر که ... این سفر تمام نشود وبه انتها نرسد وعاشق دراین رتبه جز معشوق خیال ندارد؛ **انجام:**وانک لوتسمع نفحات هداة الطیر الفایتة لتطلب من کاؤس الباقیة الدائمة وتترک کاذب الفانیة الزائلة والسلام علی من اتبع الهدی
در فهرست ناشناس، رساله کوتاهی است درسیر وسلوک، مؤلف درآن هفت وادی سیر را (وادی طلب، عشق، معرفت، استغنا، توحید، حیرت وفقر وفنا) بیان نموده وخصوصیات هر مقام رامتذکر شده است، او می‌گوید که در این رساله اقوال دیگران را ذکر ننمود زیرا آن نشانه کسبی بودن علوم است نه وهبی بودن؛
خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ ۹گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۸-۴۸۸۱]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۱۱۴/۱
آغاز:برابر؛ **انجام:**«ک» کفر عنک حجیات المحدودة ... و تترک کاوب الفانیة الزائلة. و السلام علی من اتبع الهدی ۱۵۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: میشن، ۱۹گ (۱پ-۱۹پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱/۶×۱۹سم [ف: ۹-۱۶۸]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۱۲۲/۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [ف: ۹-۱۸۴]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۸۰۱/۱
آغاز:برابر؛ **انجام:**فنعم ما قال العشق له حالتان فالحسب راحته عنا فاوله سقم و آخره قتل و السلام علی من اتبع الهدی.
تذکر: نام مؤلف و کتاب به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، کا: محمد کاظم بن محمد باقر خراسانی، تا: شنبه غره ربیع الاول۱۲۹۳ق؛ جلد: تیماج، ۱۴۵گ، ۱۵سطر (۵/۵×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف: ۲-۳۳۵]

۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۱۱۳
آغاز:برابر؛ **انجام:**وانک لو سمع نغمات هذالسطر القانیة لیطلب من کاوس الباقیة الدائمة وترک کادب الفانیة الزایله والسلام علی من الهدی
خط: نستعلیق شکسته، کا: حبیب، تا: ربیع الاول۱۲۹۸ق؛ ۱۹گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۰/۷×۱۷/۲سم [ف: -]

۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۵۳۶-۲۷/۲۰۶
آغاز و انجام: برابر
تذکر: نام کتاب به قرینه آغاز نسخه تغییر یافت؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ۱۲۱گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱-۴۸۵]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۲۴۸/۱۳
آغاز:برابر؛ **انجام:**و تترک کئوب الفانیة الزایلة.
بی‌کا، تا: دوشنبه سلخ جمادی الاول۱۳۰۵ق؛ جلد: تیماج، ۲۲ص (۳۶۴-۳۸۵)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۵۰-۸۴]

۱۰. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۵۶/۱۰**
آغاز:برابر؛ **انجام:**لوسمع نغمات هذه الطير الفانية ليطلب من کوسالباقية الدائمتترک کوس الفانية الزائلة و السلام على من اتبع الهدى
کا: محمد رضا تفرشی، تا: ۱۳۰۷ق، جا: تهران؛ ۱۰گ (۵۰ر-۵۹پ) [ف: ۱۵-۲۳۷]

۱۱. **قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۷۵/۳**
آغاز:برابر؛ **انجام:**و قلبی که بذکر محبوب به پیوست البته پر خون گردد، فنعم ما قال عشق فالحب راحته عناء فاوله سقم و آخره قتل
تذکر: نام کتاب و مؤلف به قرينه آغاز نسخه تعيين شد؛ خط: نستعليق، کا: محمد بن حسن شيرينی، تا: ۱۳۰۸ق؛ جلد: تيماج، ۱۱گ (۳۳ر-۴۳ر)، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف: ۴-۲۰۴]

۱۲. **تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه:۵**
آغاز:برابر**انجام:**اگر چه سعدی در اين مقام فردی ذکر نموده من اگر چيزی نخواهم بنويسم که مگس زحمتم می‌دهد از بسکه شيرين است ... ابوالحسن تبريزی تحرير نمود فی شهر ذيقعده ۱۳۳۴ هجری
خط: نستعليق خوب، کا: ابوالحسن تبريزی، تا: ذيقعده۱۳۳۴ق؛ ۶۲گ، ۹سطر (۵/۵×۸)، اندازه: ۸×۱۱/۵سم [ف: -۳]

۱۳. **تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۱۰۷/۲**
آغاز:برابر؛ **انجام:**از مکان قدس و ضياء مرتفع شده از يمن بقای دوست بشنويم و رو بدوست نمائيم حينئذ نقول انا بالدوست و انا للدوست المنقطعون يا کريم
بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: ميشن، ۵۴گ (۹۷ر-۱۵۰پ)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۸سم [ف: ۹-۱۶۲]

۱۴. **مشهد؛ اصغرزاده، سيد علی اصغر؛ شماره نسخه:۷**
آغاز:برابر؛ **انجام:**چنان است که در مصباح الهی مشتعل گردد و در مشکوة معنوی بر افروزد زيرا که گردنی که به عشق بلند شد البته به شمشير افتد و سری که به حب برافراخت البته بر باد فنا رود قبلی که به ذکر محبوب پيوست پرخون گردد فنعم ما قال العشق له حالتان فالحب راحته غنی فاوله سقم و آخره قتل و السلام علی من اتبع الهدی
بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۸ص [نشريه: ۵-۶۱۴]

۱۵. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۶۸۴**
آغاز:هو العزيز القيوم حمدا لمن له الحمد و المنه الذی فتح لنا ابواب الجنه؛ **انجام:**لهذا ميگويم سبحان ربی و رب العزه عما يصفون
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: کالينگور [رايانه]

● هفده باب / هيئت / فارسی

hefdah bāb

؟ نقشبندی، محمد بن حسن، ق۱۳ قمری
naqšbandī, mohammad ebn-e hasan (- 19c)

تاريخ تأليف: ۱۲۵۲ق
اين کتاب که به ظاهر مؤلف آن بايد محمد بن حسن نقشبندی باشد در هيئت نگاشته شده حاوی «مقدمه» با دو «مقاله: بدين شرح:مقدمه: درباره هندسيات؛ مقاله ۱. بيان احوال اجرام علوی شامل شش؛ مقاله ۲. بيان هيئت زمين شامل يازده باب.
[فهرستواره منزوی ۳۱۰۸/۴]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۳۷۹/۱
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تيماج، ۶۱ص، ۸ سطر (۱۵×۷/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۳-۴۳۵]

● الهفوات الجارية على السن المتحفظين المتحرزين و السقطات الآتية من الغارمين الغافلين / ادبيات / عربی

al-hafawāt-ul jārīya ‘alā alsun-il mutaḥaffiẓīn al-mutaḥarrizīn wa-s saqaṭāt-ul ātīya min-al ġarimīn-al ġāfilīn

صابی، محمد بن هلال بن محسن، قرن ۵ قمری
sābī, mohammad ebn-e helāl ebn-e mohsen(- 11c)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۴۰/۳-ف
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۸ شوال۶۴۷ق؛ ۱۸گ (۲۳۶-۲۵۳)، ۱۷سطر [فيلمها ف: ۱-۴۵۶]

● الهفوات النادرة من المعقلين و الملحوظين و السقطات البادرة من المفضلين و المحظوظين / ادبيات / عربی

al-hafawāt-un nādiri min-al mu‘aqalīn wa-l malḥūẓīn wa-s saqaṭāt-ul bādara min-al mufaḍḍalīn wa-l maḥẓūẓīn

صابی، محمد بن هلال بن محسن، ق۵ قمری
sābī, mohammad ebn-e helāl ebn-e mohsen(- 11c)
چاپ: دمشق، محقق: صالح الاشتر، مطبوعات مجمع اللغة العربية، چاپ اولف ۵۴۲ص، ۱۳۸۷ق.
[فهرس المخطوطات المصورة ۵۴۴/۱]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۸-ف
نسخه اصل: عزت قويون ش ۴۵۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: يک‌شنبه ۱۸ شوال۶۴۷ق؛ ۱۶۸گ [فيلمها ف: ۱-۳۹۷]

● هلال (فايده درباره) / فقه / عربی

helāl (fāyede darbāre-ye)

از شرح شيخ زين الدين بر شرايع.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۰۴/۱۹
کا: کاظمی، علی بن جواد، تا: با تاريخ۱۰۷۲ق؛ ۱ص (۴ر)، اندازه: ۱۴/۹×۲۵/۳سم [ف: ۲۹/۱-۲۸۱]

← هلالیه > الهلالیة

● **الهلالية = حكم الحاكم بثبوت الهلال = ثبوت الهلال بحكم الحاكم** / فقه / عربی

al-hilālīya = ḥukm-ul ḥākim bi-ṯubūt-il hilāl = ṯubūt-ul hilāl bi-ḥukm-il ḥākim

حسینی خاتون آبادی، محمد صالح بن عبدالواسع، ۱۰۵۸ - ۱۱۲۶ ؟ قمری

hoseynī xātūn-ābādī, mohammad sāleh ebn-e ‘abd-ol-vāse‘ (1648 - 1714)

موضوع رساله درباره حجیبت و یا عدم حجیت حکم حاکم در اثبات اول ماه‌های قمری است. او معتقد به عدم حجییت قول حاکم است و برای مدعای خود دلایلی می‌آورد و به ادله مخالفان پاسخ می‌دهد. او این رساله را با تغییراتی به زبان فارسی نیز نگاشته است.

آغاز:الحمد لله رب العالمین و الصلاة علی محمد و عترته الاقدمین. مسألة: اذا لم یر المکلف هلال شهر رمضان او شوال مثلاً و لم یثبت عنده و لکنه ثبت عند الحاکم فهل یجب الصوم او الفطر علی المکلف بمجرد حکم الحاکم به ام لا یجب ذلک حتی یتحقق الثبوت عنده کما ثبت عند الحاکم؟ الجواب: ان حکم الحاکم به اما لرؤیته بنفسه او لثبوت الرؤیة الشائعة عنده او لشهادة لدیه و حصول علمه بشهادتهم. فهذه ثلاث صور ...

انجام:نعم یمکن القول باستحباب ذلک لعموم قوله تعالی و تعاونوا علی البر و التقوی و امثاله. و الله تعالی یعلم حقایق احکامه

چاپ: ضمن مجموعه رؤیت هلال، جلد اول، به کوشش رضا مختاری و محسن صادقی، قم، دفتر تبلیغات اسلامی، چاپ سوم، ۱۳۸۸ش، ص ۲۵۱-۲۶۷

[الذریعة ۲۷۲/۶و ۱۶۰/۱۱و ۲۳۰؛ ریحانة الادب ۱۰۲/۲]

شروح و حواشی:

۱- الهلالیة = حکم الحاکم بثبوت الهلال = ثبوت الهلال بحکم الحالکم؛ حسینی خاتون آبادی، محمد صالح بن عبدالواسع (۱۰۵۸-۱۱۲۶ق)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۳۷۲/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**لکن لا یخفی ما فی الوجهین من التکلف المتسغنی عنه بما اسلفنا

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی به نقل از مؤلف؛ ۷گ (۸-۱۴)، ۱۷سطر، اندازه: ۷/۵×۱۳سم [ف: ۳۱-۲۶۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۸۶۲/۲۱

آغاز:برابر؛ **انجام:** و اذا ثبت بهذا الخبر یوم الفطر بحکم الحاکم در فهرست بدون نام مؤلف است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲، در عصر مؤلف؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۸گ (۱۰۲پ-۱۰۹پ)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۸-۵۶]

۳. تبریز؛ قاضی طباطبائی؛ شماره نسخه:بدون شماره

آغاز: برابر

درفهرست ناشناس؛ کا: کاظمینی، محمد حسین بن کاظم، تا: ۳ محرم۱۱۱۵ق؛ ۲۴ص (۱۹۵-۲۱۸) [نشریه: ۷-۵۱۱]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۵۰/۲ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۴۵]

۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۵۴۲/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد بن حاج میر علی، تا: جمعه ۲ محرم ۱۱۵۸ق، جا: اصفهان مدرسه لنبان؛ از روی نسخه مقابله شده با نسخه مؤلف مورخ سه‌شنبه ۱ ذ یحجه ۱۱۰۹ در زمانی که مؤلف می‌زیسته؛ ۷گ (۱۱۶ر-۱۲۲ر) [ف: ۵-۷۶۴]

۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۹۳۶/۷

آغاز:اختلفوا فی ان اکتساب النور من الشمس مختص بالقمر، ام یشارکه فیه الکواکب؛ **انجام:**قال العارف ... فی المثنوی: نور می‌گیرند این ستاره ها ... ایضا منقول من رساله الهلالیه تم بالخیر علی ید ... اللاهجی الجیلانی مهدی بن احمد ... فی دار السلطنه اصفهان ۵ شعبان ۱۲۹۴

جای گفتگوی ما بخشی از این کتاب است درباره این‌که آیا نور همه ستارگان از خورشید است (مانند قمر)؟ و مؤلف در آنجا نظر می‌دهد که نور ستارگان غیر از ماه همگی ذاتی است؛ خط: نسخ تحریری، کا: موسوی جیلانی، مهدی بن احمد، تا: ۱۲۹۴ق، جا: اصفهان مدرسه نیماورد؛ کاغذ: اصفهانی، ۲گ (۱۲۲پ-۱۲۳ر)، ۱۷سطر (۷/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۷-۲۰۵]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۱۹/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عاملی، علی بن محمد، بی‌تا؛ اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۱۰-۵۷۸]

● **الهلالية = حكم الحاكم بثبوت الهلال = ثبوت الهلال بحكم الحالكم** / فقه / فارسی

al-hilālīya = ḥukm-ul ḥākim bi-ṯubūt-il hilāl = ṯubūt-ul hilāl bi-ḥukm-il ḥākim

حسینی خاتون آبادی، محمد صالح بن عبدالواسع، ۱۰۵۸ - ۱۱۲۶ ؟ قمری

hoseynī xātūn-ābādī, mohammad sāleh ebn-e ‘abd-ol-vāse‘ (1648 - 1714)

وابسته به: الهلالیة = حکم الحاکم بثبوت الهلال؛ حسینی خاتون آبادی، محمد صالح بن عبدالواسع (۱۰۵۸-۱۱۲۶ق)

این رساله ترجمه رساله عربی مؤلف در این موضوع است که با تغییراتی آن را به فارسی نگاشته است.

آغاز:الحمد لمن اطلع شمس النبوه و قمر الولایه من افق الهدایه

... اما بعد چنین گوید خاک راه سالکان مسالک شرع شریف مصطفوی محمد صالح حسینی اصفهانی که چون حق تعالی ... عدد ماهها را مختلف قرار داده و بعضی را تمام و بعضی را ناقص مقرر فرموده ... و بسیار میشود که بسبب عدم وضوح هلال یا بعلت مسائلی در آن اختلاف میشود.
انجام:بعضی گفته اند مجزیست و مشهور آنست که مجزی نیست بلکه اگر ظاهر شود که از ماه رمضان بود بلکه واجبست اعاده کردن.تم
چاپ: ضمن مجموعه رؤیت هلال، جلد اول، به کوشش رضا مختاری و محسن صادقی، قم، دفتر تبلیغات اسلامی، چاپ سوم، ۱۳۸۸ش، ص ۲۷۱-۲۸۶
[فهرستواره منزوی ۳۱۰۸/۴]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۰۵۲/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق زیبا، کا: ابوالمعانی بن محمد تقی ساروی، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوا، ۲۲ص (۴۳۱-۴۵۲)، اندازه: ۹/۵×۱۹سم [ف: ۱۰-۴۹۹]

● **هلالیه** / فضایل و مناقب / فارسی
helālīye
آرانی کاشانی، غلامرضا بن محمد علی، ۱۱۹۲ - ۱۲۶۵ قمری
ārānī-e kāšānī, qolām rezā ebn-e mohammad ʻalī (1778 - 1849)

تاریخ تألیف: ۱۰ محرم ۱۲۴۲ق
شرح حال محمد هلال بن علی بن ابی طالب علیه السلام به ضمیمه اطلاعاتی درباره دیگر اولاد امیرالمؤمنین علیه السلام است. آرانی در این رساله اثبات می‌نماید که امامزاده هلال فرزند امیرالمؤمنین است که به آران آمده و در این قریه در حوالی کاشان آرمیده است.در دوازده «فصل» و یک «خاتمه»: فصل ۱. کیفیت آمدن هلال به آران و تاریخچه وی و وجه تسمیه او به هلال؛ ۲. تقیه نمودن هلال در جواب زن جابر و اخباری در باب توریه و تقیه؛ ۳. در این‌که عون شهید در کربلا غیر از عون علی است و اختلاف در مدفن هلال علی؛ ۴. شوهر نمودن فضه و مباحثه‌اش با عمر و مطاعن او و عدم ثبوت این‌که هلال ازخواهر عمر است؛ ۵. ذکر اولاد امیرالمؤمنین علی علیه السلام؛ ۶. در تحقیق عدد اولاد ذکور امیرالمؤمنین و این‌که هلال از اولاد زین العابدین علیه السلام نیست؛ ۷. کرامات هلال علی و فضایل آن حضرت و نقل خواب‌هایی در این باره؛ ۸. در صحت بسیاری از رؤیاها و اخبار و مطالبی در این باره؛ ۹. کیفیت آمدن هلال به آران و وجه تسمیه او و مقاتله‌اش با خصوم؛ ۱۰. حالات فضه و مناقب او؛ ۱۱. نسب امامه و اختلاف بین شیعه و سنی در این باره و موضوع بودن حدیث ذوالنورین بودن عثمان؛ ۱۲. فضیلت و کیفیت زیارت مؤمنان عموماً؛ خاتمه: کیفیت زیارت اولاد ائمه علیهم السلام عموماً و زیارت هلال علی خصوصاً. شروع تألیف رساله روز ترویه ذیحجه ۱۲۴۱ و ختم آن روز عاشورای ۱۲۴۲ است.(حافظیان)
آغاز:الحمدلله رب العالمین الذی جعل زیارت الاوصیاء وذراربهم وسیلة لرفع الدرجة و مودتهم ذریعةً للوصول الی الوسیلة واجر الرسالة والصلوة علی من ابتلی فی نسله بأعلی مدارج الرزیة محمد الذی ...
انجام:و دروقت خواب والشمس واللیل هر یک راهفت مرتبه بخواند بعد از آن بگوید اللهم اجعل من امری هذا فرجا و مخرجاً در شب اول یا سیم یا پنجم یا هفتم کسی را در خواب ببیند ... انشاءالله تعالی والله اعلم بالصواب
چاپ: رساله هلالیه به اهتمام آقای حبیب الله سلمانی آرانی، در سال ۱۳۷۹ ش، در ۳۰۰ صفحه به چاپ رسیده و نسخه‌ای از تلخیص آن در کتابخانه مدرسه سلطانی کاشان موجود است.
[لباب الالقاب: ۱۱۶؛ تراجم الرجال: ۲۶۸/۲-۲۶۹]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۷۷
آغاز:برابر؛ **انجام:**بعد از نظر و تأمل در این رساله اگر به عثرت و زللی برخوردند به قلم عفو و اصلاح آن را تصحیح نمایند و الحمدلله اولاً و آخراً و الصلوة علی محمد و آله و سلم تسلیماً.
نسخه اصل: نزد نوادگان مؤلف در کاشان نگهداری می‌شود؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۰ محرم۱۲۴۲ق؛ مصحح، و با اندکی خطخوردگی در متن و با حواشی از مؤلف به لفظ «منه»؛ ۷۴۸ص، ۱۰سطر [عکسی ف: ۳-۱۵۵]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۶۷۳ عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۳۰۵]
۲. کاشان؛ جعفری؛ شماره نسخه:۲۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: میرزا علی اکبر روضه خوان، تا: ۲۷ ربیع الاول۱۳۰۴ق؛ جلد: تیماج، ۱۲۱گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف مخ]

● **الهلالیة** / فقه / عربی
al-hilālīya
شهدادی، محمد بن ابی الحسن، - ۱۲۷۸ قمری
šahdādī, mohammad ebn-e ab-el-hasan(- 1862)
تاریخ تألیف: ۲۷ رجب ۱۲۶۶ق
در این رساله کوتاه فقط به مباحث نجومی پرداخته و از آنجا که تفاوت طول و عرض جغرافیایی شهرها سبب تفاوت در زمان رؤیت می‌شود، مؤلف می‌کوشد تا روشن کند که چه مقدار اختلاف، سبب اختلاف در رؤیت هلال می‌شود. وی درباره

ثبوت اول ماه چنین می‌نویسد:«و لدخوله علامات ... منها رؤیةالهلال وهی مختلفة بحسب اختلاف البلدان طولاً وعرضاً و هذا فی الجملة مما لاینبغی ان یرتاب فیه لکونه محسوسا بالعیان فان مشارقها المواضع المتباعدة کالشام والعراق والخراسان مثلاً و مغاربها متفاوتة جداً بحیث یری الهلال فی بعض منها فی لیلة و لایری فی بعض آخر فی تلك اللیلة و یتعلق بکل منها حکمه واما مواضع المتقاربة کاصبهان و نواحیها مثلا فهی متحدة الحکم و ثبوت الرؤیة فی بعضها کاف للحکم بها فی بعض آخروان تفاوتت آفاقها فی الواقع و نفس الأمر».

آغاز:بسمله، الحمدلله الذی جعل الأهلة مواقیت للناس و صیر الشمس و القمر نوراً ... اما بعد فیقول ... محمد بن ابی الحسن الشهدادی المصاحبی المحمدیة النائینی هذا الیقاظ فیبیان اختلاف رؤیة الاهلة بحس اختلاف البقاع طولا و عرضا و مقدار ما تختلف به الرؤیة من تفاوتها من تلك الجهة ...

انجام:فتأمل لئلا یلتبس علیك الأمر.

چاپ: ضمن مجموعه رؤیت هلال، جلد اول، به کوشش رضا مختاری و محسن صادقی، قم، دفتر تبلیغات اسلامی، چاپ سوم، ۱۳۸۸ش، ص ۶۱۵-۶۱۸

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۴۹۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: احمد بن محمد رضا حسینی خوانساری، تا: ۱۳۴۸ق، اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: مقوا، ۳گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [اهدائی رهبر: ۳-۸۰۵] و [ف: ۲۱-۱۶۸۲]

● **هلله** / شرح دعا / فارسی

halalah

آرانی کاشانی، غلامرضا بن محمد علی، ۱۱۹۲ - ۱۲۶۵ قمری

ārānī-e kāšānī, qolām rezā ebn-e mohammad ʻalī (1778 - 1849)

رساله‌ای در معنای «لا اله الا الله» و بیان اشکالاتی که بر آن وارد شده و دفع آنها و تحقیق معنای «لا» با استفاده از اخبار و آیات مشتمل بر پنج مطلب.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۳۷۷/۳

آغاز:الحمد لله المتوحد بالوهیته و الصلاة علی محمد الصادع بتوحیده و علی آله الذین هم ارکان تهلیله

نسخه اصل: کتابخانه شخصی - کاشان؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، با خط خوردگی و اضافات؛ ۱۳۱ص (۱۴۷-۲۷۷) [عکسی ف: ۶-۴۷۴]

● **هل یجوز ان یتوهم ما لایری** / فلسفه / عربی

hal yajūz-u an yatawaham mā lāyarā

کندی، یعقوب بن اسحاق، ۱۸۵؟ - ۲۵۲ ؟ قمری

kendī, yaʻqūb ebn-e eshāq (802 - 867)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۳۷/۵۱-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۸۳۲؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۷؛ ۱گ (۱۸۶) [فیلمها ف: ۱-۴۷۱]

● **هل المیت و الحمل یملکان شیئاً ام لا** / فقه / عربی

hal-il mayyit wa-l ḥaml yamlikān-a šay’-an am lā

آرانی کاشانی، غلامرضا بن محمد علی، ۱۱۹۲ - ۱۲۶۵ قمری

ārānī-e kāšānī, qolām rezā ebn-e mohammad ʻalī (1778 - 1849)

کسی که همسرش حامله بوده و برادری داشته ... به طور عمد کشته شده، بنا بر فرض مذکور آیا میت مالك می‌شود؟ و آیا حمل در هنگام حمل مالك می‌گردد؟ و نیز دیگر صور مختلف که آرانی به‌گونه‌ای استدلالی آنها را بررسی کرده است.

آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه:۲۰۵/۲

آغاز:الحمدلله رب العالمین ... و بعد استدعی منی بعض اخوانی ممن لایسعنی مخالفته و لزم علی امتثال امره وانجاح ماموله واسعاف مسؤله ان اکتب جواب سؤال؛ **انجام:**ما هذا مضمون کلامه ان فی صورة مضی تسعة اشهر من الموت یمکن فرض حصول العلم فی صورة التامة و حصول الوطی بالعقد بأن کانت المرأة امة ان عدة و فاتها شهران و خمسة ایام او علمنا اقصی الحمل السنة ان کانت حرة

کامل؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح؛ درپایان پنج برگ فائده درمعنی امر از مؤلف آمده؛ ۳۲گ (۱۹۶-۲۲۷)، ۲۱ و۲۲سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف مخ: -۶۵]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۶۲۸/۲ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۲۵۵]

● **هل یجوز التکفین بالصوف و الوبر و الشعر (مسألة)** / فقه / عربی

hal yajūz-ut takfīn bis-ṣūf wa-l wabar wa-š šaʻr (mas’ala)

خواجوئی، محمد اسماعیل بن حسین، - ۱۱۷۳ قمری

xājū’ī, mohammad esmāʻīl ebn-e hoseyn(- 1760)

مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۵/۲۴ فیاض

خط: نسخ، بی کا، بی‌تا؛ ۱ص، ۲۶ سطر (۸×۱۷)، قطع: پستی [ف: - ۲۱۳]

● **هل یصح الصلح بغیر یمین استظهاری** / فقه / عربی
hal yaṣiḥ-uṣṣulḥ bi-ġayr-i yamīn-i istiẓhārī
میرزای قمی، ابوالقاسم بن محمد حسن، ۱۱۵۱ – ۱۲۳۱ قمری
mīrzā-ye qomī, ab-ol-qāsem ebn-e mohammad hasan (1739 - 1816)

تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۶۶۹/۱۴
بی‌کا، تا: ۱۲۱۴ق، جا: مشهد رضوی؛ قطع: خشتی [ف: -۲۹۲]

● **هل یعتبر فی العقود و الایقاعات العربیة ام لا (رسالة فی ...)** / فقه / عربی
hal yu‘tabar fi-l ‘uqūd wa-l īqā‘āt al-‘arabīyya am lā (r.-un fī)
از یکی از شاگردان سید محمد فشارکی؛فقه استدلالی، در بحث‌های مرتبط با عقدهای شرعی (دو طرفه) و ایقاعات (یک طرفه) نظیر این‌که آیا عربیت در صیغه ها شرط است یا نه؟ بعضی از عناوین موجود: المقام الثانی: فی الفعل سبباً فی عقود المعاوضة ...؛ المقام الرابع: فی انه هل یفید اللزوم لو وقع فی مقام العقد اللازم من المملکات اولا ... .

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۲۰۳
آغاز:هل یعتبر فی العقود و الایقاعات العربیة أن یقع لاهل کل لسان بلسانه او یصح لاهل کل لسان کل لسان؛ **انجام:**ذهب الی الاول من قدمائنا الشیخ الاجل الحمید و من المتأخرین المولی الورع المقدس الاردبیلی
خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: چرم مذهب، ۲۰گ، ۱۸–۲۲سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۴۵–۸۷]

● **هم الصدور** / فقه / عربی
hamm-us ṣudūr
وکیلی، عبدالحسین
vakīlī, ‘abd-ol-hoseyn
تحریر نخست رساله‌ای که سپس با اصطلاحاتی به نام «سر الصدور فی بطلان العبادات لاجور» در قم به سال ۱۳۹۴ چاپ شده است.

قم؛ مدرسه رضویه؛ شماره نسخه:۹۹
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا، ۱۰گ، قطع: ربعی [چند نسخه-ف: -۴۰]

● **الهمامة** / نحو / عربی
al-hamāma
حاشیه نسبتاً مبسوطی است بر هدایه که محشی آن را با استفاده از فوائد الضیائیه و منهل و حاشیه صادق و عصام و شرح متوسط و حاشیه عبدالغفور و تکمله و غیره تألیف نموده است.
آغاز:بسمله سبحان الذی اسری بعبده لیلا من المسجد الحرام الی المسجد الاقصی و الصلوة و السلام علی النبی الذی قامت الشریعت (کذا) علی سبیل الاستمرار والدوام ... اما بعد فلما التمس عنی بعض اخوانی الذی کانوا مقیمین فی الذهن ...
انجام:الی یاء المتکلم المضاف الی یاء المتکلم تقول ابی و اخی بلا رد.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۱۲۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: عبدالوهاب محمد اکبر ابن محمد عوضعلی، تا: ذیحجه۱۲۰۱ق؛ مجدول مذهب؛ واقف: فاضل خان؛ جلد: تیماج خرمایی، ۲۲۱گ، ۱۳سطر [ف: ۱۲–۴۹۰]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۲۸۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، کا: سید حسن بن علی نقی، تا: رجب۱۲۴۷ق؛ ۹۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۱۲–۴۹۱]

● **همای جامع التواریخ** / تاریخ ایران / ترکی
homā-ye jāme‘-ot tavārīx
زعیم، امیر محمد، ق ۱۰ قمری
za‘īm, amīr mohammad(- 16c)
در تاریخ عمومی ایران و ترک تا سال ۹۸۵ق که در زمان سلطان مراد سوم (۹۸۲–۱۰۰۳ق) ساخته است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۳۲۰
خط: نسخ ترکی، کا: قصبه بالایی، سلیم بن نوح، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۳۱۲گ، ۲۱سطر (۱۲×۲۱)، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۱۵-۴۲۰۳]

● **همایون کتاب** / شعر / فارسی
homāyūn k.
شارق، غلامحسین، ۱۲۲۶ – ۱۳۰۷ شمسی
šāreq, qolām-hoseyn (1847 - 1928)

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۳۱۵
بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۱۳–۳۸۶]

● **همایون نامه** / شعر / فارسی
homāyūn-nāme
عماد فقیه، علی بن محمود، ۶۹۰؟ – ۷۷۳ قمری
‘emād-e faqīh, ‘alī ebn-e mahmūd (1292 - 1372)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۲۱/۳
خط: نستعلیق، کا: رضی قزوینی، عبدالحی بن محمد، تا: ۷۹۴ق؛ ۱۱ص (۱۷۶–۱۸۶) [ف: ۳-۳۶۹]

● **همایون نامه = ترسلات = منشآت** / نامه نگاری / فارسی
homāyūn nāme = tarassalāt = monšaʼāt
شهاب منشی، محمد بن علی، قرن ۹ قمری
šahāb monšī, mohammad ebn-e ʻalī(- 15c)
اهدا به: غیاث الدین پیر احمد
«ترسل مشتمل برفنون مکتوبات و مناشیر و احکام» است در ده «باب» هر بابی مشتمل بر فصول ...: باب ۱. در خطاب سلاطین و اعالی و آن مشتمل بر هفت «فصل»:۱)در خطاب سلاطین و جواب [ایشان]، ۲) در خطاب آقایان و جواب [ایشان]، ۳) در خطاب امرا و جواب ایشان، ۴) در خطاب وزرا و جواب [ایشان]، ۵) در خطاب سادات و قضات و جواب [ایشان]، ۶) در خطاب مشایخ و ارباب سلوک و جواب [ایشان]، ۷) در مکتوبات که از زبان پادشاه به ملوک و امرا و وزرا و سادات و قضات و مشایخ و موالی و طبقات مردم نویسند؛ باب ۲. در تهانی و آن مشتمل بر هفت «فصل» است:فصل ۱) در تهنیت رمضان، ۲) در تهنیت عید و نوروز (تهنیت نوروز به نام خواجه غیاث الدین پیر احمد وزیر)، ۳) در تهنیت ولایت، ۴) در تهنیت صحت، ۵) در تخنیت حجة الاسلام و قدوم از سفر، ۶) در تهنیت فتح و این فصل مشتمل بر فتح‌نامه‌ها است، (سه نمونه فتح نامه در آن هست)، ۷) در تهنیت زفاف؛ باب ۳. در تعازیآن مشتمل بر پنج «فصل» است: ۱) در تعزیت ملوک، ۲) در تعزیت امرا و اکابر، ۳) در تعزیت قصات و ایمه و مشایخ، ۴) در تعزیت شبان و اطفال، ۵) در تعزیت اوساط الناس، ۶) در تعزیت عورات؛ باب ۴. در معانی متفرقه و آن مشتمل بر پنج «فصل»:فصل ۱) در مکتوبات که به پدر و برادر و مادر و برادر بزرگ نویسند، ۲) در مکتوبات که به برادر کوچک و فرزندان نویسند، ۳) در آنچه پیش از ملاقات نویسند، ۴) در صورتی که به کنایت نویسند، ۵) ذکر بعضی از منشآت سلاطین و اهل فضل؛ باب ۵. در شکر و آن مشتمل است به دو «فصل»: ۱) در شکر بخشاینده بی منت، ۲) در شکر حق؛ باب ۶. در شکایت، مشتمل بر چهار «فصل»: ۱) در شکایت از اختلال حال، ۲) در شکایت روزگار و اهل آن، ۳) در شکایت بی التفاتی و عدم اهتمام، ۴) در اظهار شکوه که متضمن اعراض و مفارقت باشد؛ باب ۷. در عذرخواهی از گناه و طلب عفو و آن، مشتمل بر دو «فصل»: ۱) در عذر از ترک تقصیر ملازمت و تهاون در ارسال مکتوبات و قلت هدایا، ۲) در عذر از گناهو طلب عفو؛ باب ۸ در مناشیر و آن، مشتمل بر چهار «فصل»: ۱) در تفویض سلطنت و ولی عهد، ۲) در منصب امارت منشوری که خواجه خسرومنشی در باب ایالت کرمان به نام امیر زاده غیاث الدین سلطان اویس نوشته بر حسب اشارت حضرت وزارت پناه صاحب اعظم خواجه غیاث الدین پیر احمد در این فصل ثبت افتاد (مورخ ذیحجه ۸۱۷)، ۳) در منصب وزارت و نیابت خاصه: منصب وزارت، منصب نیابت، ۴) درمنصب قضا؛ باب ۹ در احکام و پروانجات مختصر، مشتمل بر دو «فصل»: ۱) در احکام: فی الامر بالمعروف و النهی عن المنکر و رفع البدایع و التکالیف و تمهید قواعد العدل و الاحسان و استمالة الرعیة، ۲) در پروانجات مختصر و ضبط امور و نظم راه، در حمایت، پروانچه مقرری، پروانچه راه، پروانچه متوسطی؛ باب ۱۰. در سوگندنامه‌ها و عهود و مواثیق و آن، مشتمل بر دو «فصل»: ۱) در سوگندنامه‌ها، ایضا فی الیمین، ۲) در عمود و مواثیق، ایضا فی تمهید قواعد العهد؛ خاتمه. (دانش پژوه، افشار، با تلخیص)
[فهرست مشترک ۱۷/۵؛ کشف الظنون ۲۰۴۶/۲]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۷۶۰
آغاز:بسمله حمدی که اشعه انوار صدق آن اقطار آفاق ارباب دولت و اقبال را منور دارد وشکری که روایح غالیه سای و نفحات عطر آمیزش خیاشیم اصحاب عظمت و جلال را معطر گرداند. حمدی که از مشارع اخلاص و صدق آن خاشاک سیل خیز ریا بر کران بود.شکری که شاخ فطرت او را نما و نشو×× از جویبار چشمه آب روان بود. تحفه بارگاه و نثار حضرت پادشاهیست که فضیلت انشاء به حکمت بالغه در طنیت بنی آدم مرکوز فرمود، و لطایف منشآت اشان را به قدرت زاهره ذریعه حصول مطالب و مقاصد اهل عالم گردانید ... چنین گوید محرر این کلمات و جامع این مکتوبات ... محمد بن علی بن جمال الاسلام الملقب به شهاب المنشی ... که بروالیان کشور عقل و دانشوری مخفی و محجوب ناند که هر چهره سعادت که از پرده غیب جمال نماید به عبارتی دلگشای که منشی اخلاص از منشا اعتقاد صافی تلفیق معانی آن کرده باشد نمی‌رسد، و هیچ صحیفه دولت که به رقوم شادمانی مرقوم باشد، بر مثال توقیعی مبارک الرسم و الاثر که از تنسم روایح آن نسایم اختصاص به مشام جان پیوندد، و قبول صباش حدیقه دل را تازه گرداند نتواند بود، و پوشیده نیست که اکثر امور عالم و مهمات بنی آدم به توسل عبارات خوب و توسط مکاتبات مرغوب سمت انتظام می‌یابد ... به حکم این مقدمه هر چند منشیان بلاغت در هر عهد رسایل در منشآت نوشته‌اند و ترسلات خوب در سلک عبارات کشیده، لیکنچون عبارات به حسب تفاوت از منه متفاوت می‌شود، و به تغییر اوقات متغیر می‌گردد و این کمینه که خوشه چین خرمن ارباب فضایل است از جانب شریف جمعی مخادیم عظام که اشارت ایشان حکم بو مامور شد که ترسلی مشتمل بر فنون مکتوبات و مناشیر و احکام و غیرها مما یناسب فی هذا القسم که درین عصر متداول باشد تألیف کند، ... این فقیر به هر گونه معاذیر تمسک می‌نمود و در جواب می‌گفت که فضلای هر عصر ترسلات معتبر که هر یک از آن کلیلی است مرصع به درازی و درر و افسریست مزین به لئالی و گهر، در سلک عبارت کشیده‌اند، ... در اثنای این مقال بحث بیدار که گشاینده بند محنت و نماینده راه اقبال و سعادت است بگوش چان گفت که

چون می‌خواهی که اختر آمال از وبال بیرون آید، و این کتاب از یمن نظرصاحب همتی به اتمام رسد، سایه همای دولت پایدار مخدومی کامکار استظلال نمای ... یعنی جناب وزارت پناه ... غیاث الحق و الدینا والدین الواثق بالله الصمد خواجه پیر احمد ...؛
انجام: امید که به فضل جمیل و لطف جزیل منعم بی همتاعز و علا آنکه بعد الیوم خامه ذکر یقینیات بر صفحات اوراق نقش کند، و قلم به حل مشکلات و برهانیات مشغول شود و کاری پیش نهاد خاطر گردد که موجب رضای حضرت ذوالجلال باشد، و این خواجه عالی رتبت را که صدر همایون نامه به القاب مبارکش مشرف گشته توفیق رفیق شود که درباره مساکین یزد که البته صوالح دعوات ایشان از اثری خالی نمی ماند و سهام طلبات ایشان به هدف قبول می‌پیوندد انواع شفقت و اهتمام مبذول فرماید، و این عبادت خانه را در ظل خویش گیرد.بیت: هر که در این خانه شبی داد کرد×× خانه فردای خود آباد کرد. حق سبحانه ...

تنها دو باب نخستین در نسخه هست؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۳۴گ، ۲۲ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۱۶-۸۴]

۲. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۸۸

آغاز: نگار ایشان بر صحیفه قرطاس ظاهر شده خطی بر عارض سیمین لطیف منظرشان خط پریشان

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۲۱گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱-۱۳۹]

اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۵۰

همان نسخه بالا [نشریه: ۱۱-۹۲۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۵۷۲-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۳-۷۴]

● همایون نامه / ادبیات / ترکی

homāyūn nāme

قینالی زاده، علی بن صالح،- ۹۵۰ قمری

qīnālī zāde, ʻalī ebn-e sāleh(- 1544)

وابسته به: انوار سهیلی؛ کاشفی، حسین بن علی (-۹۱۰ق)

اهدا به: سلطان سلیمان عثمانی (۹۲۹-۹۷۴ق)

ترجمه ترکی انوار سهیلی کاشفی است که آنهم تحریری است از کلیله و دمنه ابوالمعالی نصرالله بن محمد بن عبدالحمید منشی. در چهارده باب.

چاپ: بولاق، ۱۲۵۱ق

شروح و حواشی:

۱- گنجینة النصایح و مجموعة الفصایح

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۰۰۳

آغاز: بسمله، حضرت حلیم خلاق و حکیم علی الاطلاق؛

انجام: چونکه بدین پایه رساندم کلام ×× به که کنم ختم سخن و السلام

در فهرست ناشناس؛ خط: نسخ، کا: یوسف بن محمود، تا: ۹۷۵ق؛ ۱۰۳گ، ۲۷سطر (۱۰×۱۹/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۷/۵سم [ف:۶-۷۶۰]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۱۸۸

خط: نسخ ترکی، کا: یزدان بخش بن شعبان، تا: جمعه نزدیک به پایان رجب۹۷۱ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج تریاکی، ۳۳۰گ، ۲۳سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۱۷-۴۹]

۳. تبریز؛ تربیت؛ شماره نسخه:۱۶۳

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۲۰۴ق؛ تمام اشعار فارسی را عیناً آورده و در بعضی جاها اشعار ترکی هم علاوه نموده [ف: -۱۱۱]

● همایون نامه / ادبیات / فارسی

homāyūn nāme

لاری انصاری، محمد بن صلاح،- ۹۷۹ ؟ قمری

lārī ansārī, mohammad ebn-e salāh(- 1572)

شیراز؛ بغایری، عبدالرزاق؛ شماره نسخه:بدون شماره/۷

بی‌کا، تا: ۱۲۳۷ق [میراث اسلامی: ۵-۵۷۰]

● همای و همایون / شعر / فارسی

homā-y va homāyūn

خواجوی کرمانی، محمود بن علی، ۶۸۹ – ۷۵۳ قمری

xājū-ye kermānī, mahmūd ebn-e ʻalī (1291 - 1353)

به نام: خواجه تاج الدین احمد عراقی

تاریخ تألیف: ۷۳۲ق؛ محل تألیف: بغداد

نخستین مثنوی از «پنج گنج» اوست، درافسانه‌ای عشقی، دربحر متقارب، برابر «اسکندرنامه» نظامی، به نام سلطان ابوسعید وخواجه غیاث الدین محمد وزیر آن را آغاز کرده وبه نام خواجه تاج الدین احمد عراقی وپسرش پس از ۱۲سال دربغداد به سال ۷۳۲ق در ۴۴۰۷ بیت به انجام رسانیده است.

آغاز: بنام خداوند بالا و پست×× که از هستیش هست شد هرچه هست / فروزنده شمسه خاوری ×× برازنده طاق نیلوفری

چاپ: بمبئی، سنگی، ۱۳۲۰، جیبی، ۲۹۵+۴ص؛ به کوشش تاج محمد خان، اورینتل، ج۱۸ش۴ و ج۱۹ش۳؛هند، لاهور، مطبع ریاست لوهارو، ۱۲۸۹ق، با تصحیح و اهتمام حضرت نوابی، سنگی، وزیری، ۳۰۳ص؛هند، بمبئی، گلزار حسنی، ۱۳۰۲ق، به اهتمام: محمد اردکانی

[نسخه‌های منزوی ۳۲۲۵/۴-۳۲۲۷؛ مشترک پاکستان ۳۹۷/۷-۳۹۹؛ دنا ۱۱۹۹/۱۰؛ میراث مشترک ایران و هند: ۱-۵۷]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۲۱/۳

کا: اسلامی، روح الله بن علی، تا: ۷۱۴ق؛ ۲۴۴ص (۱۱۲۳-۱۳۶۶) [ف: ۳-۱۶۴]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۹۸۰/۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**اگر بر دعا ختم کردم رواست×× که از ختم مقصود کلی دعا است / سخن را نیاید نهایت پدید×× ورق درشکستم چو اینجا رسید

خط: نستعلیق، کا: کرمانی، محمد بن عمران، تا: ۹صفر۷۵۰ق؛ اندازه: ۲۱×۳۱/۳سم [ف: ۳-۶۴۴]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۴۶۱-۲۲/۱۸۱

آغاز: ... تو ره جویم از نور ونار ... ×× فی نعت النبی علیه السلام / سلام من العالم الحاکمی×× علی روضة المصطفی الهاشمی؛ **انجام:**سر درج لؤلؤش را برگرفت×× دو مرجانش در لؤلؤی تر گرفت

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوا، ۴۳گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۸-۴۸۸۳]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳/۳۵۲/۳

خط: تعلیق، کا: اسماعیل بن ابراهیم بن عبدالله، تا: ۸۲۰ق؛ مجدول، با سرلوح [سنا: ف: ۱-۱۷۹]

۵. تهران؛ بیانی، مهدی (دکتر)؛ شماره نسخه:۵۰/۴

خط: تعلیق خوش، کا: اسماعیل بن ابراهیم بن عبدالله، تا: ۸۲۱ق [نشریه: ۱-۱۴]

۶. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۳۳۵/۳

خط: تعلیق، بی کا، تا: ۸۲۴ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۳-۴۷۱]

۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۹۶۳/۹

خط: نستعلیق، کا: محمد بن مطهر بن یوسف بن ابوسعید قاضی نیشابوری، تا: ۸۲۹ق، جا: هرات؛ کاغذ: ترمه [ف: ۹-۱۱۳]

۸. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۳۳۶/۴

خط: نستعلیق، کا: خلیفه صفرشاه، تا: ۹۲۷ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج مذهب، اندازه: ۱۷/۵×۳۰سم [ف: ۳-۴۷۴]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۲۶/۵

بی کا، تا: ۹۷۰ق [ف: ۳-۱۶۷]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۵۲/۶

خط: نستعلیق، کا: فتاح بن اوس، تا: صفر۹۸۷ق؛ در هامش؛ جلد: تیماج، ۷۶ص (۲۸۷-۳۶۲)، ۱۷سطر [سنا: ف: ۲-۲۳۱]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۵۳/۶

آغاز: هزار وصد از سروران سپاه×× رخ آورده باشد به نخجیر گاه

خط: نستعلیق، کا: فتاح بن اوس، تا: ۹۸۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۷۶ص (۲۸۷-۳۶۲) [سنا: ف: ۲-۲۳۱]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۱۷-فیروز

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول؛ ۲۰۲ص، ۱۴سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [ف: ۲۱-۳۴۲]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۰۲۶

آغاز:برابر؛ **انجام:**چو صاحبدلی خواند این را تمام×× نظر بر دعائیست بس، والسلام

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۱، با یک سر لوح، مجدول؛ واقف: نائینی؛ ۱۰۲گ، ۱۵سطر (۶/۷×۱۵/۸)، اندازه: ۱۳/۵×۲۲/۵سم [ف: ۷-۸۹۳]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۳۲/۲

آغاز:مشاعل فروزنده اختران ×× گذارنده نقش به بیکران / مبرا وجود وی از هر چه هست ×× منزه صفاتش ز بالا و پست؛ **انجام:**عروسی کردن شاهزاده همایون و همای به هم رسیدن ... خنک آن که شد در دلش کوی دوست

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول؛ تملک: ملک الشعرای بهار در اسفند ۱۳۴۵ش؛ ۱۲۵گ (۱۲۴ر-۲۴۸ پ)، ۱۵ و ۱۲ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۹/۲×۱۸/۶سم [ف: ۲۹/۱-۷۳]

۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۰۲۷

آغاز:هزار وصد از سروران سپاه×× رخ آورده باشد به نخجیر گاه

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ واقف: نائینی؛ ۹۹گ، ۱۵سطر (۴/۶×۱۶)، اندازه: ۱۲/۵×۲۲/۵سم [ف: ۷-۸۹۴]

● همبستگی /-فارسی

hambastegī

کسروی، احمد، ۱۳۰۷ - ۱۳۶۴ قمری

kasravī, ahmad (1890 - 1945)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۷۵۲/۶۸-۴۷۵۴-ف

بی کا، بی تا [فیلمها ف: ۳-۱۰۱]

● همدانیه / عرفان و تصوف / فارسی

hamedānīye

همدانی، علی بن محمد، ۷۱۴ - ۷۸۶ قمری

hamadānī, ʻalī ebn-e mohammad (1315 - 1385)

در معنی«همه‌دان» و تفسیر و تأویل عرفانی «همدان». به دنبال گفتگویی که به گفته او «دیروز در مجلس عزیزی به جهت اسم همدان رفته بود» نخست «صوفیان رجال صفت رعنا» را انتقاد می‌کند، سپس راه ترقی بشر را تا آنجا که «همه دان» گردد نشان می‌دهد. و «همدان» را سه معنی کرده است:۱. با سکون میم، که موضعی است در یمن، ۲. به فتح میم، که موضعی است در عراق، ۳. معنی عرفانی «همه دان»که خداوند است، و آن کسمی‌تواند «همه‌دان» گردد که به همه دان مطلق واصل گردد.(احمد منزوی)

آغاز:شاهراه شریعت محمدی و مسالک طریقت احمدی برسالکان بیابان طریقت و روندگان میدان حقیقت ... اما بعد غرض از تحریر این عجاله و تقریر این مقاله آنکه ...

انجام:و اکثر اهل زمانه بدین صفت اند الاماشاء الله و کذلک خلقهم و تمت کلمة ربک صدقاً و عدلا لامبدل لکلماته والحمد

لله وحده. و السلام علی من التبع الهدی.
چاپ: به کوشش پرویز اذکایی، ضمیمه احوال و آثار میرسید علی همدانی
[نسخه‌های منزوی ۱۴۸۸/۲؛ احوال میر سید علی همدانی /۱۳۸-۱۴۱؛فهرستواره منزوی ۱۰۹۷/۸]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۲۵۰/۱۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: ابوذر بن عبدالله السبزواری، تا: ۹۰۷ق، جا: مشهد رضوی؛ ۴گ (۳۴۰پ-۳۴۳پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷×۲۴/۸سم [ف: ۷-۲۹۸]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۰۵۶/۱۶
آغاز:برابر؛ **انجام:**به جحود و عناد مشغول شود، و اذا لم نهیتدون ... و السلام علی من اتبع الهدی.
در گزارش نام همدان؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۴۰ق؛ ۴گ (۲۴۳پ-۲۴۶پ)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۷-۱۷۸]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۲۷۴/۲۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ اندازه: ۱۴/۷×۲۵/۵سم [ف: ۷-۳۱۹]

۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۰/۹-عکسی
آغاز:برابر؛ **انجام:**هر چه شنوند به جحود و عناد مشغول شوند. و اذا لم یهتدوا به ... و الحمدلله وحده و السلام علی من اتبع الهدی.
نسخه اصل: گنج بخش، ش ۵۴۱۷(گنج، ۶۶۰/۲)؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۱۱ص (۲۸۲-۲۹۲) [عکسی ف: ۲-۲۹۹]

۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۵۹۷/۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ ۳گ (۱۴۸ر-۱۵۰پ)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۵۶]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۲۵۸/۱۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۴گ (۶۹ر-۷۲ر)، ۱۹سطر (۷/۵×۱۷)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱۱-۲۲۱۸]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۷۲۴/۱۰
آغاز و انجام: برابر
کا: مهدی، تا: ۱۲۸۶ق؛ ۴گ (۱۹۰پ-۱۹۳ر)، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف: ۲۰-۱۱۳]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۸۷/۷-ف
نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۲۸۷۳؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۵گ (۳۴۵-۳۴۹)، ۱۷سطر [فیلمها ف: ۱-۴۶۴]

۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۹۶۴/۱۰
آغاز:برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۶ص (۴۱۳-۴۱۸) [عکسی ف: ۳-۱۹۴]

● همزیة التنویر / شعر / عربی

hamzīyat-ut tanwīr

سلاوی، طیب بن عبدالله، - ۱۳۷۰ قمری

salāvī, tayyeb ebn-e ‘abd-ol-lāh(- 1951)

قصیده‌ای همزیه در مدح نبی گرامی اسلام صلی الله علی و آله و سلم است که به روش قصیده همزیه «أم القری» بوصیری سروده شده است.
آغاز:لک من نورک الکریم ابتراء×× یا نبیاً نوابه الأنبیاء ...
چاپ: این کتاب توسط فرزند شاعر به چاپ رسیده است. بیروت دارالغرب الاسلامی ۱۹۹۷م.
[موسوعة أعلام المغرب (محمد حجی) ۳۳۶۲/۹؛ بیروت دارالغرب الاسلامی ۱۹۹۷م]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۱۸۸
آغاز:برابر؛ **انجام:**و عنت أوجه الخلائق لله×× و قد سبحت له الأشیاء
خط: نسخ مغربی، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: مشمعی، ۱۱گ، ۲۵سطر (۱۵×۲۶)، اندازه: ۱۹/۵×۳۰سم [ف: ۳۰-۶۹۱]

● هم سوگندی ۳ تن در قتل پیامبر (ص) / حدیث، تاریخ پیامبراکرم(ص) / عربی

ham sogandī-ye 3 tan dar qatl-e payāmbar (s)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۰۲/۵۸-طباطبائی
آغاز:علی بن الحسین علیها السلام قال خرج رسول الله صلی الله علیه و آله ذات یوم و صلی الفجر ثم قال معاشر الناس ایکم ینهض الی ثلاثه نفرقد آلو باللات و العزی لیقتلونی ... و ما تکلم احد فقال ما احسب علی بن ابی اطلب فیکم
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲گ (۵۷پ-۵۸ر) [ف: ۲۳-۷۳۲]

● همع الهوامع فی شرح جمع الجوامع / نحو، صرف / عربی

ham‘-ul hawāmi‘ fī š.-i jam‘-il jawāmi‘

سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر، ۸۴۹ - ۹۱۱ قمری

soyūtī, ‘abd-or-rahmān ebn-e abī-bakr (1446 - 1506)

وابسته به: الجامع الکبیر = جمع الجوامع؛ سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر (۸۴۹-۹۱۱ق)
«جمع الجوامع» مختصری است درنحو وصرف وتألیف آن به طرزی مخصوص است: مقدمات درمباحث کلیه چون معنی کلمه وکلام، اعراب وبنا، منصرف وغیر منصرف، انواع اعراب، تثنیه وجمع، ضمائر، موصولات، حرف تعریف وغیر از اینها (این

قسمت درحدود ربع کتاب است)؛ کتاب ۱. درعمد وآن مرفوعات وآنچه مشابه آنها است از منصوبات نواسخ می‌باشد؛۲. درمنصوبات است وازآن به فضلات تعبیر می‌نماید؛۳. درمجرورات وآنچه برآن حمل می‌گردد از مجزومات وتوابع آن است؛۴. درعوامل انواع مذکوره است وآن فعل وملحقات به آن است ودراین کتاب مبحث اشتغال وتنازع ذکر شده است؛۵. درتوابع انواع نامبرده بالا وعوارض ترکیب از تغییر اعراب است مانند اخبار به حکایت و تسمیه وضرورت شعر واین کتاب‌های پنج‌گانه درنحو است؛۶. در ابنیه است؛۷. در تغییر کلمات مفرده چون زیادتی یک یا چند حرف وحذف وابدال و نقل وادغام؛ خاتمه درخط وطرز نگارش همزه وغیره است.

شارح درمقدمه شرح می‌گوید:«که جمع الجوامع را بدین طرز بدیع تألیف نموده‌ام ومطالب آن را از یکصد کتاب گرد آورده‌ام وبه همین مناسبت آن را «جمع الجوامع» نامیده‌ام وبرآن بودم که براین کتاب شرحی مبسوط و مفصل که حاوی اقوال وادله موافقین ومخالفین وشرح شواهد وتوضیح کامل بوده باشد نگارش دهم ولی روزگار را برای این مقصود تنگ دیدم ودانشجویان هماره خواستار شرح این مؤلفه می‌شدند لذا این شرح را که راهنمای به مقاصد کتاب است وایشان را بر مسائل ومطالب غریبه و مشکله آگاه می‌نماید تألیف نموده وآن را «همع الهوامع فی شرح جمع الجوامع» نامیدم».براین شرح احمد بن امین شنقیطی (-۱۳۳۱ق) به نام «الدرر اللوامع علی همع الهوامع» شرحی نگاشته است.

آغاز:(شرح جمع الجوامع): بسمله یقول عبدالرحمن بن ابی بکر السیوطی الشافعی لطف الله به تعالی سبحانک لا احصی ثناً علیک انت کما اثنیت علی نفسک و اصلی و اسلم علی محمد افضل من خصیصته بروح قدسک و بعد فان لنا تألیفاً فی العربیه جمع ادناها و اقصاها...

چاپ: کویت، دار البحوث العلمیة، محققک عبد العال سالم مکرم، چاپ جدید،۷جزء، ۱۳۹۴-۱۳۹۹ق.

[معجم المطبوعات ۱۰۸۵؛ کشف الظنون ۵۹۸/۱؛هدیة العارفین ۵۴۴/۱]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۶۲۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۶ ذیقعده۹۸۳ق؛ تملک: صدر الافاضل؛ ۲۵۵گ، ۳۵سطر، اندازه: ۱۷/۶×۲۶/۹سم [ف: ۱-۵۹۳]

۲. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۶۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ۳۰۱گ، ۳۱سطر، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۲-۴۲۷]

۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۱۵۲

آغاز: برابر

خط: نسخ خوب، کا: جلال الدین ابن شریف حسن عباسی نجفی شهیر به آل ظفر، تا: ۱۰۷۸ق؛ مجدول، با سرلوح؛ واقف: سپهسالار؛ ۲۸۸ص، ۲۷سطر، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۲-۳۴۸]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۲۵۲

خط: نسخ، کا: محمد اشرف بن زین الدین علی اصفهانی، تا: ۱۰۹۴ق [مختصر ف: -۸۹۵]

۵. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۶۵۵/۱

باب سوم تا هفتم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [ف: -۱۱۷]

● همع الهوامع (مختصر) = مختصر الهمع / نحو، صرف / عربی

al-ham'-ul hawāmi' (mx.) = muxtaṣar-ul ham'

عمری، عبدالقادر بن محمد، قرن ۱۱ قمری

'omarī, 'abd-ol-qāder ebn-e mohammad(- 17c)

وابسته به: همع الهوامع فی شرح جمع الجوامع؛ سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر (۸۴۹-۹۱۱ق)

تاریخ تألیف: ۱۰۸۴ق

جلال الدین سیوطی کتابی در دستور زبان عرب به نام «جمع الجوامع» نگاشته، و خود آنرا شرحی نگاشته و «همع الهوامع» نامیده است. سپس عبدالقادر پسر محمد عمری شافعی از دانشمندان قرن یازدهم همع را کوتاه کرده است. فهرست هفت کتاب: ۱. مرفوع‌ها، ۲. فضله‌ها، ۳. مجرورها، ۴. عامل‌ها، ۵. تابعها، و این پنج کتاب در نحو باشد، ۶. ساختمان واژه‌ها، ۷. دگرگون کردن واژه‌ها، و این دو کتاب در صرف باشد.

آغاز:الحمدلله علی انعامه ... اما بعد فان اولی ما جنحت الیه الالباب ... کتاب العلامة ... جلال الدین السیوطی ... لکن لما رأیت ان الهمم تقاعدت عن النظر فیه لصعوبة طرق مرامیه و شحته بمافیه الکفایة ... (بسم الله الرحمان الرحیم. احمدک اللهم) أی اثنی علیک ... و منحصر فی مقدمات و سبعة کتب

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۵۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**لهم (و قدتم الجوامع نظماً) أی تم نظمه، و المراد کونه علی نسق واحد ... (و یرفعهم مکاناً علیاً) بمنه و کرمه. هذا و قدتم بعونه هذا المختصر الکاشف لبعض ما انطوی علیه، و لم اعرج علی سوی کلام الشرح فی البیان، لعدم وجود ما یعین علی نشرد قایقه، و اتفق الفراغ منه فی یوم عاشورا، سنة اربع و ثمانین و الف

خط: نسخ، کا: عبدالمنعم بن محمد بن شقیر، تا: ۶ ربیع الاول ۱۰۹۵ق؛ تملک: ابراهیم پسر یحیی پسر محمد پسر نجم الدین پسر حسین پسر سودون عاملی در ۱۲۱۴ق؛ جلد: تیماج، ۲۲۹گ، ۳۳سطر، اندازه: ۱۱/۱۵×۲۵سم [ف: ۲-۴۵۱]

● **همم الثواقب** / کلام و اعتقادات / فارسی
hemam-os savāqeb
طغائی کمره ای، علینقی بن محمد هاشم، ۹۵۳ - ۱۰۶۰ ؟ قمری
toqā'ī kamare'ī, 'alī-naqī ebn-e mohammad hāšem (1547 - 1650)

برای: شاه صفی (۱۰۳۸-۱۰۵۲ق)
تاریخ تألیف: ۱۰۴۴ق
این کتاب درحقیقت برای هدایت شاه صفی صفوی نوشته شده و بسیاری از مطالب تاریخی آن عصر را که با مطالب دینی اصطکاک داشته در آن می‌بینیم و نام جمعی از علماء و بزرگان را نیز در آن مشاهده می‌کنیم و برای دانستن تاریخ چهارده سال سلطنت این پادشاه مطالعه این کتاب بسیار نافع و لازم است.
مؤلف از علماء و دانشمندان نامی قرن یازدهم هجری بوده و اطلاعات زیادی داشته و دارای طبع شعر و دیوان بوده، و خود دراین کتاب گاه گاهی به مناسبت چند بیتی آورده است. در تمام فصول احادیث و اخبار مأثوره از ائمه اطهار علیهم السلام را به مناسبت آن فصل نقل و به ترجمه فارسی بیشتر آنها پرداخته و در حقیقت تمام مطالب کتاب عین معانی و الفاظ اخبار است.
در دوازده «فصل»: ۱. درفضیلت علم؛ ۲. درتعیین ورثه انبیاء و شرح حدیث العلماء ورثة الانبیاء و ادله برحق بودن فرقه شیعه امامیه و بیان این که علماء منسوب به حکومت شرعیه از طرف امام زمان علیه السلام اند و نقل توقیع مبارک در این موضوع و ذکر شرائط دوازده‌گانه که حاکم شرع و نائب امام باید دارای آنها باشد؛ ۳.بیان این که مصداق حقیقی حدیث العلماء ورثة الانبیاء علماء امامیه اند و چرا پادشاه از آنها کناره‌گیری کرده و امور را به دست درباریان جاه و مال طلب برگذار نموده تا او را به اموری که بر خلاف صلاح پادشاه و مملکت است وادار نمایند چنان که امر به ترجمه کتاب احیاء العلوم غزالی را به نام مولانا صدراء محمد شیرازی صادر فرموده و این بزرگ را که شایسته است از افکار ذیقیمت ایشان استفادات زیاد پربها نمود بدین کار وادار فرموده در صورتی که این کتاب مشتمل بر عقائد فاسده و مخالفه با قرآن کریم می‌باشد و نه مورد از آنها را نقل نموده و دوازده وجه برای بودن احیاء العلوم از کتب ضلال ذکر کرده است؛ ۴. بیان مفاسدی که ناشی از اقوال و آراء غزالی که امام اهل سنت و عامه می‌باشد و رد آنها است؛ ۵. در تعرض بر شاه صفی است که کتاب شیخ فضل الله هندی را که برای اثبات نبوت خود و رد بر قرآن و تفسیر آن نوشته از هند خواسته و نقل پاره‌ای از عبارات آن کتاب و دراین فصل تصریح به نام پادشاه (شاه صفی) نموده؛ ۶. خللی که درامور دینیه در زمان این پادشاه پیدا شده و یکی از آنها خلعت دادن به یکی از علماء عامه است که حکم به کفر علماء امامیه‌ای که حکم بر بدعت بودن نماز ابوحنیفه داده‌اند کرده و شهرت دادن او در تمام بلاد که شاه از اثر آن حکم او را مخلع گردانیده و بعضی از امور دیگر و درذیل همین فصل سال تألیف کتاب که ذکر شد ثبت گردیده و آخر این فصل اخباری در امر به معروف و نهی از منکر و مذمت آزار مؤمنین ذکر شده است؛ ۷. بیان حقوق مؤمنین بر یکدیگر واحادیث راجعه به آن با ترجمه فارسی آنها؛ ۸ در فضیلت برآوردن حاجت مؤمن و احادیث راجعه به آن با ترجمه فارسی آنها و درذیل این فصل شش حدیث از باب «الاهتمام بامور المسلمین» از کتاب کافی را با ترجمه آنها نقل کرده‌اند؛ ۹. درفضیلت سعی و کوشش در برآوردن حوائج مسلمانان و احادیث راجعه به آن؛ ۱۰. درفضیلت گرامی داشتن مؤمن و نقل شش حدیث دراین موضوع و در ذیل حدیث پنجم تقاضای پرداخت پنجاه تومان قرض خود را از پادشاه کرده و استدعاء کمک معاش و مستمری نیز کرده و در ذیل یکی از احادیث سابق نیز تقاضای مساعدت مادی از پادشاه نموده و دراینجا از این که صله تألیف رساله «تحفه فاخره» را که پیش از این کتاب تألیف نموده و نداده‌اند گله کرده است؛ ۱۱. در فضیلت رفع هم و غم از برادران مؤمن و احادیث راجعه به آن؛ ۱۲. در بیان مصداق و معنی حقیقی مؤمن که در خلال فصول سابقه از آن نام برده شده و ادله این که شیعیان امامیه آنانند. مؤلف در فصل دوم این کتاب تألیف کتابی را به نام «نصرة الاصحاب» به خود نسبت داده‌اند.
آغاز:اما بعد چنین گوید غبار راه شیعیان علی ولی علینقی طغائی عفی الله عنه که در این زمان که آفتاب خلافت مصطفوی.
انجام:علیه وعلی آله الصلوة السلام بواسطه عصمت او بوده باشد.
[الذریعه ۲۴۳/۲۵؛ نسخه‌های منزوی ۱۷۱۶/۲؛ فهرستواره منزوی ۶۹۹/۶]

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۸۴۵
آغاز:اما بعد چنین گوید غبار راه شیعیان علی ولی علی نقی طغائی عفی الله عنه؛ **انجام:**علیه وعلی آله الصلوة السلام بواسطه عصمت او بوده باشد.
خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام (دو ورق از اول و چندین ورق از آخر آن افتاده از دو ورق اول قسمت زیادی از ورق دوم آن را نوشته اند ولی ورق اول واوراق آخر را کاغذهای مجدول گذارده‌اند که نواقص نسخه را تکمیل نمایند ولی توفیق نیافته‌اند)؛ اصل نسخه کهنه است وبه قرینه حاشیه که پس از آن «منه عفی عنه» نوشته شده وخط کاتب نسخه است گمان می‌رود که خط مؤلف ونسخه اصل باشد؛ واقف: سپهسالار؛ ۱۸۷ص، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱-۳۵۰]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۹۸۴ عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳-۲۲۷]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۰۱۴-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۳-۱۹۰]

← الهم و الغم فی شهر المحرم > هم و غم

● **هم و غم = مصائب الغرباء = الهم و الغم فی شهر المحرم = صحیفة الالم = مصائب العرفاء** / تاریخ معصومین / فارسی

hamm va qam = masā’eb-ol qorabā’ = al-ham va-l qam fī šahr-el moharram = sahīfat-ol alam = masā’eb-ol ‘orafā’

یزدی، حسین بن علی حسین، ق۱۳ قمری

yazdī, hoseyn ebn-e ‘alī hoseyn(- 19c)

به درخواست: ملا حسین امام یزدی بافقی

تاریخ تألیف: ۱۷ جمادی الاول ۱۲۲۹ق؛ محل تألیف: یزد

در واقعه کربلا و شهادت حضرت سید الشهدا علیه السلام و یاران آن جناب، در یک «مقدمه» و چهاده «مجلس» و یک «خاتمه»: مقدمه دربیان آنچه در امم سابق و لاحق اتفاق افتاده؛ مجلس ۱تا۱۰. هجرت حضرت حسین بن علی علیهما السلام از مدینه به مکه معظمه و کربلا و واقعه غم انگیز آن؛ ۱۱و ۱۲. در بیان بغض فی الله و نکوهش بنی امیه و بنی عباس؛ ۱۳و۱۴. ستم جورگستران نسبت به فرزندان و شیعیان ائمه اطهار (ع) و فریاد رسی آن بزرگواران؛ خاتمه درمصیبت امام مجتبی (ع) می‌باشد. مؤلف در انتهای کتاب آورده است:«هر چند از ذکر اسانید و ذکر روات احادیث خودداری نموده‌ام ولی سعیم براین بوده که ازمنابع معتبر استفاده نمایم واگر به ندرت خبر ضعیفی ذکرشده به آنان اشاره نموده و در برخی ازموارد هم از گفتار عارفانه شیخ خود احمد بن زین الدین نیز استفاده کرده‌ام و به لحاظ اینکه حق و باطل گاهی به یکدیگر مشتبه می‌شود و صوفیان سخن ایشان رابرمذهب و عقاید فاسد خودحمل ننمایند چنین کردم تابدانند که شیخ بزرگوار ازاین فرقه منحرف سخت بیزار و متنفر بوده است». بنابه نوشته مرحوم آقابزرگ نامبرده از این کتاب «مصائب العارفین» واز آن «لیالی عشر» را انتخاب و استخراج نموده است (الذریعه ۲۴۴/۲۵). (براتعلی غلامی مقدم)

آغاز:الحمدلله الذی جعل الهم و الغم و الالمواجباً لازماً علی الاسلام و أهله فی شهرنا هذا المحرم ... و بعد اقل غلامان حسین بن علی حسین بن عبدالعلی عنی الله عنهما ...

انجام:پس مردم برخواستند و روی بآن حضرت آوردند ودرمسجد شورش وغلغله افتاد و من ازدهشت صداهای مردم بیدار شدم.

[فهرستواره منزوی۱۷۱۲/۳ و ۱۸۳۲/۳]

شروح و حواشی:

۱- مصائب العارفین؛ یزدی، حسین بن علی حسین (-قرن ۱۳)

۲- لیالی عشر فی الحزن علی شفیع یوم الحشر؛ یزدی، حسین بن علی حسین (-قرن ۱۳)

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۸/۹۳-۳۵۷۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسینی ابرندآبادی یزدی، ابراهیم بن علی، تا: ۲۵ ذیحجه۱۲۳۳ق؛ مصحح؛ جلد: مقوایی، ۲۲۸گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۸۸۲]

۲. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۴۶۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۶ق [ف: ۳-۱۰۶]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۴۹۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: کرمانی، ابوتراب بن عبدالله، تا: ۱۲۳۷ق؛ مهر: «علیرضا قوام الواعظین» (بیضوی)؛ ابعاد متن: ۱۳×۲۴، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [ف: ۳۶-۴۸۳]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۶۲۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: جعفر بن ملا علی محمد رودباری، تا: ذیحجه ۱۲۵۵ق؛ ۲۲۲گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۵-۲۸]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۲۵۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: نورالدین بن حسین حسینی، تا: شنبه ۱۸ذیحجه۱۲۶۳ق؛ ۲۴۶گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۲سم [ف: ۱۴-۶۳۹]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۱۰۳

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق و نسخ، کا: عبدالله ذاکر سیدالشهدا، تا: ۱۲۶۹ق، جا: بنگاله هند؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۸۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۲۶-۶۷۸]

۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۶۲۳

آغاز و انجام: برابر

خط: عربی نسخ وفارسی نستعلیق، کا: محمد علی کرمانشاهی، تا: قرن ۱۴، جا: تهران مدرسه سپهسالار قدیم؛ جلد: تیماج، ۴۷۶گ، ۱۰ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۵-۷۶۵]

۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۷۲۵

آغاز:برابر؛ **انجام:** چون بیدار شدم.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: وزیری؛ ۱۶۳گ، ۲۳ سطر (۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴-۱۴۰۴]

۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۰۵۸

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از حوزه علمیه ولی عصر کرمان [رایانه]

● **هموم العارفین و اکسیر الصادقین** / تاریخ معصومین/ فارسی

homūm-ol ‘ārefīn va eksīr-os sādeqīn

برغانی، محمد علی بن محمد، - ۱۲۷۲ ؟ قمری

baraqānī, mohammad ‘alī ebn-e mohammad(- 1856)

حالات حضرت پیغمبر اکرم و امیر مؤمنان و صدیقه طاهره و امام حسن و امام حسین را به صورت مجالسی مرتب نگاشته است. این کتاب دارای یک «مقدمه» و بیست و دو «مجلس» و «خاتمه» و «وصیتی» می‌باشد، و هر مجلس دارای مقدمه‌ای مفصل به عربی است، و مؤلف بسیاری از اشعار خود را در ضمن مطالب می‌آورد.شاید از مجلدات کتاب مؤلف «ریاض الاحزان» باشد.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۵۵

آغاز:الحمدلله الملک المنان القدیم الاحسان الذی لا من شیء کان و لامن شیء کون ما کان عظیم السلطان؛ **انجام:**التماس دیگری از دوستانقول الحمدی و اخلاصی روان

دارای مقدمه و نوزده مجلس می‌باشد؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۱۰گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۳-۱۴۴]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۹۲۹

کا: محمد مهدی بن حسینعلی برغانی، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● هموم المؤمنین و غموم المحبین / تاریخ معصومین/ فارسی

homūm-ol mo‘menīn va qomūm-ol mohebbīn

اردکانی یزدی، محمد حسن بن محمد ابراهیم،– ۱۳۱۵ قمری

ardakānī yazdī, mohammad hasan ebn-e mohammad ebrāhīm(- 1898)

زندگانی حضرت موسی بن جعفر (ع).

[فهرستواره منزوی ۱۸۳۳/۳]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۶۶۵

خط: نسخ و نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۲۶۲ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ قطع: وزیری خشتی [میراث شهاب: س۹ش۲–۲۷]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۱۹۷

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلم علی شرف الخلایق محمو و اله الطیبن ... و لعنة الله علی اعدائهم و مخالفیهم و نفیضهم و غاصبی حقوقهم؛ **انجام:**و باین مرتبه عظمی رسانید ای پسر جامهای رسول خداست که بعنوان خلعت بمن عطا کرده الالعنة الله علی الضالمین

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۴ [رایانه]

۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۶۴۲

آغاز:بسمله و به نستعین، الحمد لله رب العالمین ... اما بعد چنین گوید ... محمد حسن بن محمد ابراهیم یزدی ... که این مختصری است از احوال خیر مثال امام هفتم ...

خط: نستعلیق، کا: شیخ محمد جواد بن شیخ محمد حسن تفتی، تا: ربیع الاول۱۳۰۹ق؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، ۱۰۴گ، ۲۱ سطر (۹/۵×۲۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۴-۱۳۷۳]

← همه آجیل بشکن ≻ هدایة المجد الی بدایة النجد

● همیان = موش و گربه / شعر / فارسی

hamyān = mūš va gorbe

حیران اصفهانی، قرن ۱۳ قمری

heyrān esfahānī(- 19c)

تاریخ تألیف: ۱۰ شعبان ۱۲۸۰ق

سروده‌ای است درحدود پنج هزار بیت به روش «موش وگربه» عبید زاکانی وباهمان قافیه، در انتقاد ونکوهش پاره‌ای از اخلاق اجتماعی وبعضی از گروه‌های اجتماع. ناظم که ازمردم اصفهان است و«حیران» تخلص دارد، این منظومه را به جهت فرزندش حسین نظم کرده که درهجده سالگی به تاریخ چهارشنبه ۱۲ شعبان ۱۲۹۴ق درگذشته وپدرش بدین مناسبت اشعاری بر منظومه افزوده است. بعضی از عناوین: درآمد صحبت عیال، صحبت گربه و موش، گفتگوی گربه با موش، حکایت حاج کریم خان، اخبار کردن گربه حکایت طهران را؛ درنصیحت وعاظ؛ گفتگوی باب حکایت قرة العین؛ حکایت اهل سنت؛ نسبت دادن موش گربه را به اهل سنت؛ اثبات دوازده امام؛ درمراثی گوید؛ درپاره‌ای از مطاعن؛ گفتگوی شیعه باشی؛ گفتگوی با نصاری، اقسام صوفیه؛ حاج صادق تخت فولادی؛ درباب مریدان خر گوید؛ درباب تحصیل؛ درسور قرآن؛ حکایت سلیمان؛ شیطان با یحیی؛ حکایت اهل قلم؛ حکایت اطبا؛ درباب گوشه گیری؛ علم موسیقی؛ فال گرفتن به طریق یهودان؛ در باب یهود ونصاری؛ مذاهب باطله؛ حمام رفتن نسوان؛ عقاید نسوان؛ حکایت وضع حمل؛ هدایای موش؛ حکایت عشار؛ دروصف الاغ خود گوید؛ حکایت سرمای ۱۳۰۴؛ خواهش موش از گربه، اقسام اهل سوق؛ دزدی موش؛ موریانه وسلیمان؛ مسوخات؛ نصحیت اهل سفر؛ درباب حاجیان، باغ نظر کرمان؛ اقسام کبائر؛ تماشاگاههای اصفهان؛ حکایت رفیق کاشان؛ وصیت؛ گرفتاری موش به دست گربه؛ عروسی شاه موشان؛ تلگراف موشان؛ سان دیدن موش؛ گرفتار شدن گربه؛ خلاصی گربه؛ درتمثیل گوید، در باب علما که جواب می‌دهند؛ وفات طفل ناظم؛ خواهش ناظم؛ درااتمام کتاب گوید.

آغاز:بسمله الحمدلله رب العالمین ... اما بعد فهذا همیان مطروس لاقوال المخالفین وفیه تنبیه للغافلین وتذکرة للمرید ین المنصفین... ای خردمند عاقل دانا×× قصه موش و گربه برخوانا / قصه موش و گربه بنوشتم×× بشنو ازمن چو درمکنونا

انجام:قد بقی الخط فی القراطیس ×× نحن فی التراب من رمیمانا / من یکن بعدنا بدنیاء ×× یقرأ الفاتحه بروحانا

[نسخه‌های منزوی ۳۳۲۷؛ الذریعه ۳۶/۷ و ۲۴۵/۲۵؛ فهرستواره منزوی ۴۹۷/۱]

۱. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۷۸۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**کرد سائل ز نام نسخه سوال ×× گفتمش در جواب همیانا ... / ناظم و راقمس صفهاهانی×× وز محلات شاه شاهانا ... / لیک چون شاعران همی دارند×× بی شعوران چو من که حیرانا ...

تحریر اول است؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: نصر الله [شاید خود ناظم باشد]، تا: با تاریخ ۱۲۸۹ق؛ قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: – ۱۲۷۸]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۱۹۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**ناظم و راقمش سپاهانی×× من محلات شاه شاهانا / خواست تاریخ او خرد گفتا×× «رفته موشان بجوف همیانا» / بود ختم کتاب پنج‌شنبه ×× بیست و پنجم ز شهر شعبانا / از شهوری که در هزار و دویست×× بعد هشتاد نیز خمسانا

نزدیک ۱۵۳۴ بیت دارد.تذکر: نام مؤلف به استناد فهرست فیلم دانشگاه ۱۹۵/۲ تعیین شد؛ خط: نسخ، کا: میرزا حسن کاشانی، تا: دوشنبه ۲۰ ربیع الثانی ۱۲۹۰ق؛ اعتضاد السلطنه به خط خود در این نسخه شیخیان را مسخره کرده؛ جلد: تیماج، ۵۹گ، ۱۱ سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۵-۷۶۵]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۵۹۶-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲-۱۹۵]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۸۸

نزدیک ۴۵۱۲ بیت دارد، تحریر دوم است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۸۸گ، ۱۲سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [سنا: ف: ۲-۶۰]

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۲۳۵

همان نسخه بالا [نشریه: ۷-۳۰۹]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۶۱۱-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲-۱۹۷]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۵۷۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: غره ربیع الثانی ۱۳۱۰ق؛ تذکر: نام مؤلف باستناد تطبیق انجام آن بدست آمد؛ کاغذ: سفید فرنگی، جلد: پارچه یی عطف و گوشه چرمی، ۱۷۸گ، اندازه: ۱۱/۲×۱۸سم [ف: ۷-۸۹۴]

۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۶۴۳-۱۸/۱۶۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ درصفحه ۸۴ هشت بیت است با قافیه خود منظومه همیان درتقریظ آن؛ جلد: تیماج، مجدول، ۱۷۵گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۸-۴۸۸۳]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۴۰۵/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج سبز، ۱۶۰ص (۴۵-۲۰۴)، ۱۴سطر [ف: ۲۵-۳۸۷]

● همیان / گوناگون – فارسی

hamyān

حسینی علوی، علی بن محمد علی، ق۱۴ قمری

hoseynī a'lavī, 'alī ebn-e mohammad 'alī(- 20c)

تاریخ تألیف: ۱۳۶۹-۱۳۷۱ق

کشکولی است مشتمل بر نوادر و متفرقات منظومه و منثوره در عناوین مختلفه و موضوعات متفرقه که مؤلف آن را به طریقه کشکول شیخ بهایی تنظیم نموده است. وی پس از فراغ از تألیف کتاب انبان که به روش «المخلاة» شیخ بهایی تنظیم کرده بود، همیان را در دو جلد سامان داد و جلد اول آن را در ۱۳۶۹ق و جلد دوم را در ۱۳۷۱ق به انجام رساند. مؤلف ذوق شعری داشته و از سروده‌های خود در این کتاب آورده است، از جمله چند ماده تاریخ که به مناسب تولد یا درگذشت نزدیکان سروده و همچنین تاریخ اتمام کتاب حاضر را به شعر کشیده است. مؤلف در این کتاب تفسیر برخی از آیات قرآنی و نیز شرح تعدادی از احادیث نبوی و کلمات قصار علوی را درج نموده و وجه جمع و تأویل برخی از آیات و روایات را در موارد تعارض بیان کرده است، همچنین احادیثی از ائمه اطهار (ع) و کلمات انبیای سلف و کلماتی از عرفا و حکما و سخنان سلاطین و بزرگان آورده و نیز حکایات و اشعار بسیاری به مناسبت هر مقام درج نموده و الغاز و معمیات و معانی کلمات و فروق لغات را مد نظر داشته و به مناسبت از آنها نیز استفاده کرده است.

[الذریعه:۲۴۴/۲۵؛ نسخه‌های منزوی۶۹۴/۱]

تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۴۷

آغاز:الحمد لله علی آلاء بعد آلاء و نعماء بعد نعماء و الصلوة و السلام علی محمد خیر الأنبیاء و آله خیار الأولیاء ... اما بعد چنین می‌نگارد خامه شکسته این بنده عاصی وابسته قیود معاصی ابن محمد علی الحسینی؛ **انجام:**سالش ز خرد جستم و با ناز بگفتا×× همیان من ای دلشده شد جمع و پر از لعل (= ۱۳۷۱ق)

بحمد الله و حسن توفیقه به اتمام رسید آن چه میسور و مقدور بود از نظم و نثر در این مجموعه از مطالب مقروه و مسموعه ...

شامل: جلد اول و دوم؛ خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: دوشنبه ۲۱ربیع الاول ۱۳۷۴ق؛ این نسخه از طرف مؤلف به کتاب خانه آستانه حضرت عبدالعظیم علیه السلام اهداء شده؛ واقف: علی رفیعی پور، ۱۳۳۵/۲/۲۰؛ ۳۲۱گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۴سم [ف: ۲-۶۷۲]

● همیشه بهار / شعر / فارسی

hamīše bahār

نجومی، مرتضی بن محمد جواد، ۱۳۰۷ شمسی

nojūmī, morteza ebn-e mohammad javād (1928 -)

تاریخ تألیف: چهارشنبه ۱۳ محرم ۱۳۷۳ق

قصاید و قطعات شعری است که مؤلف آن را از دیوان‌های قدیم و جدید انتخاب کرده است. مجموعه ابیات منتخب ۳۳۶۵ بیت است. در ۱۸ رمضان ۱۳۷۲ق جمع‌آوری را آغاز کرده و در روز چهارشنبه ۱۳ محرم ۱۳۷۳ق به پایان برده است.

کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:بدون شماره

کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴ [دلیل المخطوطات: ۱–۲۹۵]

● **هنجار گفتار** / بلاغت / فارسی

hanjār-e goftār

تقوی، نصرالله بن رضا، ۱۲۸۸ – ۱۳۶۷ قمری

taqavī, nasr-ol-lāh ebn-e rezā (1871 - 1948)

مؤلف که از رجال برجسته علمی- سیاسی معاصر است، این کتاب را در یک «مقدمه»، سه «سخن» و یک «خاتمه» در موضوع بلاغت فارسی (معانی، بیان، بدیع) به همراه شواهد بسیار از اشعار خودش نگاشته است. تقوی کتابخانه بی نظیری از آثار خطی داشت که برخی به کتابخانه مجلس منتقل شد و برخی همچنان در خاندان وی نگهداری می‌شود. این‌که عده‌ای از منابع مانند خیامپور در فرهنگ سخنوران نام پدرش را محمد رضا ضبط کرده‌اند با نوشته خودش در پایان نسخه‌ای از کتاب که منزوی دیده و نیز اجازه میرزا حسین نوری به وی (که در نامه فرهنگیان عبرت نائینی نقل شده است) متفاوت است. نام پدر سید نصرالله در دو مورد اخیر «رضا» ضبط شده است.از هنجار گفتار به جز نسخه حاضر نسخه دیگری نمانده زیرا در حیات مؤلف چاپ شده است.

آغاز:بسمله – ستایش بیحد خالقی را سزاست که خلقت انسانی نمود و او را نعمت بیان ارزانی فرمود و ... و بعد این مختصری است در علم معانی و بیان و بدیع و مرتب است بر یک مقدمه و سه فن و خاتمه ...

چاپ:این کتاب در زمان حیات مؤلف به سال ۱۳۱۷ش و یک بار نیز در اصفهان به سال ۱۳۶۳ش (فرهنگسرای اصفهان، ۳۴۴ص) منتشر شد.

[الذریعة ۲۴۶/۲۵؛ نسخه‌های منزوی ۲۱۵۲/۳؛ فرهنگ سخنوران ۱۸۸/۲؛ نامه فرهنگیان ۷۷۹–۸۰۱؛ مدخل «تقوی» از رقیه رسولی در دانشنامه جهان اسلام ج ۷]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۰۳۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**و دلها را از دنیا سرد نموده بجانب عقبی بر می‌گرداند. کاش عقلای دنیا پند این دیوانه را بکار می‌بستند تا از مکاره دنیا و آخرت رستگاری می‌جستند.

خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ دارای رکابه، مسوده مؤلف است با خط‌خوردگی‌های بسیار و اصلاح در حواشی؛ یادداشت ها و فیش هایی از مؤلف لابه‌لای اوراق هست که برخی فیش‌هایی است که وی برای تهیه این کتاب تهیه کرده و یک مورد هم نامه‌ای است از «علی محمد محبوبی به حاجی سید اسماعیل تقوی» درباره تهیه کردن یک شوفر خوب برای آقای تقوی (گویا سید نصرالله)؛ جلد: مقوایی، ۱۱۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۶سم [ف: ۲۷/۱–۶۶]

● **الهندباء = رسالة فی الهندباء = هندباء غیر مغسولة = کاسنی = خواص کاسنی** / طب / عربی

al-hindibā' = r.-un fi-l hindbā' = hindbā' ġayr-i maġsūla = kāsnī = xavass-e kāsnī

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ – ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

از شیخ رئیس پرسیدند که چرا پیامبر دستور داده که کاسنی را نشسته به کار برند و دانشمندان هم چنین گفته‌اند؟ او کاغذ برداشت و بی‌درنگ این نامه را نوشت و در آغاز آن گفت که پیامبر فرمود کاسنی را نشسته به کار برید که باران بهشت بر آن باریده است. سپس این گفته را روشن ساخت و در پایان نوشت که با این سخنانم درستی گفته‌های پزشکان و گفتار پیامبر که بیشتر آن مثل و رمز است آشکار گردید. شیخ در اینجا هم آن‌چنان‌که در اثبات النبوه و معراج‌نامه درباره سخنان پیامبر گفته است درباره این خبر نبوی اندیشید و پیداست که او از روش تأویل باطنی گرفته است.شیخ می گوید گروهی از دانشمندان می گویند که شیره کاسنی نشسته و نپخته را باید به کار برد و دسته‌ای می‌گویند که باید آنرا شست و پخت و شیره آنرا پاکیزه ساخت و خورد. او با آوردن اصلی از علم طبیعی سخن خود را استوار می‌دارد و گفتار پیامبر را درست نشان می‌دهد و از دیسقویدوس یاد می‌کند.(دانش پژوه)

آغاز:بسمله هذه رسالة الهند باللشیخ الرئیس ابی علی الحسین بن عبدالله بن سینا رحمه الله سئل عنه ان یملی کلا ما فی علة امر النبی علیه السلام الصلوة و باستعمال الهندبا غیر مغسول فاخذ الدرج و کتب ارتجالاً روی عن رسول الله صلی الله علیه و سلم انه امر بتناول الهند با غیر مغسول

انجام:صواب ما قاله المهرة من الاطباء المذکورین و بان معنی الکلام النبوی الخارج کثیر منه مخرج الامثال المضروبه و به و الرموز الواقعه و بالله التوفیق تمت الرساله

چاپ: در قسطنطنیه توسط سهیل انور به چاپ رسیده است.

[الذریعة ۱۵۰/۸؛ فهرست نسخه‌های مصنفات ابن سینا ص ۲۵۴]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۳۰/۶–ف

نسخه اصل: اونیورسیته ۴۷۱۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۵۰۶ق؛ مقابله شده؛ ۴گ(۵۳–۵۶)، ۲۴سطر [فیلمها ف: ۱–۴۳۸]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۰۹۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ جلّی، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ جلد: مقوا، ۶ص، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۱۹–۲۲۹]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۸۸۵/۲

خط: نسخ، کا: قطروی، ابوالفضل بن ابی العلاء، تا: ۵ رمضان۶۹۲ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۳گ (۲۵ر-۲۷پ)، اندازه: ۱۴/۵×۱۸سم [ف: ۲۰-۳۱۹]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۲۱۸/۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸۴۶ق؛ اندازه: ۱۲/۳×۱۶/۹سم [ف: ۷-۲۸۵]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۷/۱۴-ف

نسخه اصل: روان کوشکو، ش ۲۰۴۲؛ کا: عبدالرحمن بن علی بن موید، تا: ربیع الاول و الثانی۸۸۸ق [فیلمها ف: ۱-۴۳۷]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۴۵۶/۲

آغاز و انجام: برابر؛ در پایان رساله آمده: قال الشیخ عمر الخیام فی الهندباء با نه یلتقط اوراقه و یدق و یوضع حتی یرسب الکدرمنه ثم یوخذ الصافی و یشرب و لایغسل لعلتین ... و قد ذکر فی الرساله هذا حیث یقول و اظهر علی سطح الدواء و ذکر انه لایغلی لانه اذا اغلی یصعد منه اولا القوة الحاره المفتحه فانها اخف و اصعد و بقیت القوه المبردة الارضیه و لاحاجة بنا الیها.

بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی، ۸ص(۲۲-۲۹)، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۱۰-۱۳۸۶]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۷۶۶/۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد بن کمال الدین حسین، تا: یک‌شنبه ۲۱ صفر۹۴۴ق، جا: قم؛ جلد: مقوا، ۷ص(۲۷۶-۲۸۲)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف: ۱۹-۳۵۳]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۴۹/۳۱

آغاز و انجام: برابر

خط: تعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ۹۶۲ق؛ تملک: مصطفی بن عبدالله در ۹۶۲ق، خلیفه سلطان در ۱۰۴۱ق، محمد طاهر پزشک تفرشی در ۱۱۳۵ق، محمد ابراهیم قزوینی در ۱۲۴۵ق؛ کاغذ: سمرقندی، ۳گ (۲۳۷پ-۲۳۹ر)، ۳۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۶-۲۴۱۴]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۵۲/۷-طباطبائی

خط: نستعلیق، کا: حموی، سالک الدین، تا: ۹۹۹ق؛ ۳گ (۶۳پ-۶۶ر)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۳/۵سم [ف: ۲۲-۱۲۰]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۸۶۰/۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۷ص (۹۹-۱۰۵)، ۲۱سطر [ف: ۱۰-۱۸۹۱]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۸/۱۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰و ۱۱؛ جلد: تیماج، ۵ص (۱۶۳-۱۶۷)، ۲۲سطر (۹×۱۹)، اندازه: ۱۷×۲۸سم [سنا: ف: ۱-۱۹]

۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۷۹/۲۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق بی نقطه، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۶ص (۱۶۷-۱۷۲) [ف: ۴-۸۱۵]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۱۰۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ واقف: میرزا محمد علی رضوی، بهمن ۱۳۴۸؛ ۱۸۷گ، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۱۹-۲۲۹]

۱۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۷۶/۱۳-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۵ص (۱۳۳-۱۳۷) [عکسی ف: ۱-۴۰۸]

۱۵. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۶۲/۱۴ - ب

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۴گ (۲۳۲پ-۲۳۵پ) [ف: -۵۰۶]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۲۰۱/۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۰۶ق؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: مقوا، ۸ص (۲۸-۳۵)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۹-۱۸۸]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۶۰/۱۲

خط: نستعلیق، کا: طبیب حموی، محمد بن مؤید، تا: جمعه ۸جمادی الاول ۱۰۰۸ق [سنا: ف: ۱-۱۸۷؛ فهرست رایانه‌ای ج۴-۱۰۹۸]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۵۴۷/۶

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۰۲۱ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۳گ (۲۹ر-۳۱پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱۲-۲۲۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۷۹۴/۶-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۷۲۹]

۱۹. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۸۸۷۸/۲

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، کا: انصاری استرآبادی، عبدالکریم بن عزالدین محمد، تا: ۹ ربیع الاول۱۰۲۴ق؛ ۱۰ص، ۱۲و۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۲-۲۸۷]

۲۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۴۵۲/۱

آغاز:برابر

بی‌کا، تا: با تاریخ۱۰۴۳ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۴گ (۶پ-۹ر)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۱×۱۹/۷سم [ف: ۷-۴۰۳]

۲۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۶۵۷/۱۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: طبیب، محمد قاسم بن غلامعلی، تا: ۱۰۵۳ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: احمدبن محمد حسینی حائری خادم؛ ۳گ (۱۸۱-۱۸۳)، ۳۰سطرمورب، اندازه: ۸×۱۵سم [ف: ۳۲-۱۶۱]

۲۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۷۴/۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۶۱ق؛ ۵گ (۱۴۱پ-۱۴۵پ)، اندازه: ۱۰/۵×۲۰سم [ف: ۴-۸۱۵]

۲۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۴۶/۳۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: مازندرانی، رجب علی بن جواد، تا: دهه یکم رجب۱۰۷۱ق؛ ۲گ (۱۷۱ر-۱۷۲پ) [ف: ۴-۸۱۴]

۲۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۹۱۱/۷۲
بی‌کا، تا: ۱۰۹۲ق؛ ۲گ (۲۵۹–۲۶۰) [ف: ۵–۷۶۶]
۲۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۹۵۳
آغاز:برابر؛ **انجام:**برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد زمان بن احمد لاهیجانی، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: کشمیری، جلد: مقوا، ۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۹/۷×۱۵/۵سم [اهدائی رهبر: ۹–۴۴۴]
۲۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۸۲/۴
آغاز:برابر**انجام:**في الحميات المادية الباردة المادة ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ ۲ص (۱۶– ۱۷)، ۱۷ سطر (۷/۵×۱۶)، اندازه: ۱۲/۵×۲۲سم [ف: ۱۰–۵۲۴]
۲۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۹/۴
آغاز:برابر**انجام:**كاستحقاقه و صلواته على سيدنا محمد رسوله خير خلقه ... معصومين
کا: محمد نصیر، تا: ۱۱۰۶ق؛ کاغذ: اصفهانی، ۱۰ص (۱۰۱–۱۱۰)، ۱۴سطر (۶/۵×۱۰/۵)، اندازه: ۱۰×۱۴/۵سم [ف: ۷–۱۱]
۲۸. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه:۲۸۶/۷
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۱۷ق؛ ۱ص (۴۶) [نشریه: ۳–۳۶۰]
۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۱۶۶۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق خوب، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ کاغذ: کشمیری، جلد: تیماج سورمه‌ای، ۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۹/۷×۱۵/۵سم [اهدائی رهبر: ۹–۴۴۵]
۳۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۶۱/۱۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۱۶ محرم۱۲۸۴ق؛ ۳گ (۱۳۴پ–۱۳۶پ) [ف: ۴–۸۱۳]
تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۴۴۸/۱۳-عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲–۳۰۰]
۳۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۰۳۸/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الاول۱۲۸۴ق؛ مهر: حاج سید سعید؛ ۴گ (۷–۱۰)، ۱۵سطر (۶×۱۱/۵)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳–۱۴۱۹]
۳۲. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۵۸۷/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: احمد بن محمد زمان لاهیجانی، تا: با تاریخ ۱۲۹۸ق؛ ۴گ (۴۹پ–۵۲ر)، اندازه: ۹/۵×۱۵/۵سم [مؤید: ۲–۹۳]
۳۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۵۷۳/۶
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ (۵۶پ–۵۷پ)، اندازه: ۲۳×۳۹/۵سم [ف: ۷–۴۲۴]
۳۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۸۲۷-ف
نسخه اصل: آستان قدس ش ۵۸۸؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱–۳۹۷]
۳۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۰۰۴-عکس
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۷ص [فیلمها ف: ۳–۲۳۶]
۳۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۳۸
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا [ف: ۴–۲۶۱]
۳۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۷۰
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ این نسخه با رساله اصول التراکیب در یک مجموعه است [ف: ۴–۲۷۷]
۳۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۴۵۰۶/۴
بی‌کا، بی‌تا؛ ۴گ (۸۰ر–۸۳ر) [ف: ۵–۷۶۶]
۳۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۷۰۰/۲
آغاز:برابر
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی: دکتر جواد فیلسوفی؛ ۵گ (۳۱–۳۵)، اندازه: ۱۱×۱۹/۵سم [ف: ۴–۱۳۹۵]
یزد؛ جامع کبیر؛ شماره نسخه:۱۶۶/۲
همان نسخه بالا [نشریه: ۴–۴۰۴]

← هندباء غير مغسولة ⊳ الهندباء

● **هندسه** / هندسه / فارسی

hendese

جوزجانی، عبدالواحد بن محمد، – ۴۳۸ قمری

jawzjānī, ‘abd-ol-vāhed ebn-e mohammad(- 1047)

در علم هندسه استاز یادداشت‌هایی که استادش در گزارش اصول اقلیدس نگاشته بود. در مقدمه می‌گوید: «آنگاه که من به خدمت خواجه رئیس قدس الله روحه بودم، حریص بودم بر جمع کردن تصانیف او و بدست آورد آن ... و از بزرگ تصانیف او دانش نامه علائیست و آنچه درو ریاضیات بکردضایع شده بود و بدستم نیفتاد ... ولکن ... درین باب رسالتی داشتم که در اصلهای هندسه کرده بود و درو چندانی یاد کرده بود از این علم که هر آن بداند راه یابد بدانستن کتاب مجسطی و این رساله چون مختصری است از کتاب اوقلیدس ...».
[دایرة المعارف تشیع ۵۲۰/۵؛ فهرستواره منزوی ۲۱۱۲/۴ و ۲۷۵۵]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۷۱۹
آغاز:بسمله. حمد له. والصلوة والسلام علی سید المرسلین محمد و اله الطاهرین الطیبین، آغاز علم ریاضی، چنین گوید خواجه بزرگوار عبدالواحد محمد جوزجانی رحمة الله علیه که آنگاه که من بخدمت خواجه رئیس قدس الله روحه بودم؛ **انجام:**آنکس که چیزی اندر نیابد نتواند کسی را بیآموزد و نه هر کس که چیزی بداند دیگر کس را نتواند آموختن، تمت الکتاب.

نسخه اصل: کتابخانه ندوة العلما، لکهنو، هند، شماره ۱۵ (ردیف ۷)؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ با اشکال هندسی؛ تملک: ترابعلی؛ نام کتاب و مؤلف بدین صورت ثبت شده: «رساله در علم ریاضی تألیف عبدالواحد جوزجانی»؛ ۶۳ص، ۱۷سطر [عکسی ف: ۵-۱۵۴]

● **الهندسة = رسالة فی الهندسة** / هندسه / عربی

al-hindisa = r.-un fi-l hindisa

ابوریحان بیرونی، محمد بن احمد، ۳۶۲ - ۴۴۰ قمری

abū-reyhān-e bīrūnī, mohammad ebn-e ahmad (974 - 1049)

نام نگارنده تنها به خامه نویسنده نسخه بر فراز نسخه آمده است. در دیباچه به کتاب نام ویژه‌ای داده نشده است.بخش‌بندی نشده، با سربندهای در خور. به تعریف می‌پردازد: هندسه، جسم، مکان، جهات، سطح، خط، نقطه ... .

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۲۷/۱-عکسی

آغاز:بسمله. قال ابوریحان محمد بن احمد البیرونی الخوارزمی (رض). حمدله.صلاة. اما بعد، فان الاحاطة مهیئة العالم و کیفیة شکل السماء و الارض و ما بینهما علی وجه الاخبار المأخوذة بالتقلید نافعة جداً فی صناعة التنجیم ... لذالک عملت هذه التذکرة لطالبها علی طریق السؤال و الجواب ... و ابتدأت بالهندسة ثم بالحساب للعدد ثم بهیئة العالم ثم باحکام النجوم لان الانسان لایستحق ثمة التنجیم الا باستیفاء هذه الفنون الاربعة ... اما هندسه هی علم المقادیر و کمیات؛ **انجام:** و هو عند استمام الدورة و اظهر هذه الدوایر هو الافق و ذلک نصف.

خط: نسخ پخته، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۳۴ص (۲-۳۵) [عکسی ف: ۱-۴۰۸]

● **الهندسة** / هندسه / عربی

al-hindisa

قطب الدین شیرازی، محمود بن مسعود، ۶۳۴ - ۷۱۰ قمری

qotb-od-dīn-e šīrāzī, mahmūd ebn-e mas‘ūd (1237 - 1311)

۱. تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه:۱۱۷/۱۲

خط: شکسته، کا: بیرجندی قاینی، محمد علی بن محمد اسماعیل، تا: ذیقعده۱۲۶۴ق؛ ابعاد متن: ۷/۵×۱۳، اندازه: ۱۵×۲۱سم [نشریه: ۳-۲۲۸]

۲. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۴۰۸

آغاز:و بعد حمدالله علی عوارفه المتوافرة و عواطفه المتضافرة و الصلوة علی رسوله المؤید بالمعجزات القاهره و الآیات الباهرة و علی آله و اصحابه اعلام الملة الزاهرة و ائمة الشرعة الطاهرة. یقول احوج خلق الله محمود بن مسعود الشیرازی ختم الله له بالحسنی طالعت فی حرکة الدحرجة و فی النسبة بین المستوی و المنحنی رسالة؛ **انجام:**حررته واجبا من الناظرین فیه تعیین الأستبصار أن لاتبادروا قبل امعان النظر علی الأستنکاد فان هذه مسلمة قد تداولتها ایدی النظارون ... دفعاً لتلک

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ با زبدة الهیئة خواجه نصیر طوسی در یک مجلد؛ ۳۳گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۲-۷۵۸]

● **هندسه** / هندسه / فارسی

hendese

قوشچی، علی بن محمد، - ۸۷۹ قمری

qūščī, ‘alī ebn-e mohammad(- 1475)

در ۱ «مقدمه» و ۲ «مقاله» و ۱ «خاتمه».

[فهرستواره منزوی ۲۷۵۵/۴]

تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه:۵۹/۱

در یک مقدمه و سه باب؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: مقوا، قطع: ربعی [نشریه: ۳-۳۷]

● **الهندسة** / هندسه / عربی

al-hendese

خفری، محمد بن احمد، - ۹۵۷ ؟ قمری

xafrī, mohammad ebn-e ahmad(- 1550)

قسمتی است از مقاله یا فائده که فاضل خفری، شمس الدین محمد درباره زاویه در علم هندسه نوشته است و چون آغاز ندارد، عنوان آن مشخص نشد.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۶۶

آغاز:محاط بهما فقط مع قطع النظر عن تعین امتداده المبتداه من النقطه. المقاطع للامتداد الواقع بین الخطین؛ **انجام:**و تفصیله مع ما علیه قد ذکرت فی شرح التذکره المسمی بالتکمله تمت من فواید شمس فلک العقول محمد خفری رحمه الله.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۳ص (۲۷-۲۹)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱-۳۷۱]

● **هندسه** / هندسه / فارسی

hendese

شیروانی، محمد بن حسن، ۱۰۳۳ - ۱۰۹۸ قمری

šīrvānī, mohammad ebn-e hasan (1624 - 1687)

مشتمل بر هفده شکل.

[نسخه‌های منزوی ۲۰۲/۱]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۰۰۸/۲۷

خط: نسخ، کا: انصاری، محمد بن علی، تا: ۱۱۰۸ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۴گ (۱۹۳پ-۲۰۶ر)، ۱۵سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۲×۲۹سم [ف: ۱۶-۴۲۷]

۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۶۶۵/۲۸

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳-۱۱۴]

۳. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۰۰۸/۵

بی کا، بی تا؛ اندازه: ۱۲×۱۹سم [فهرست عراقی: ۱-۳۲۸]

● **هندسه** / هندسه / فارسی

hendese

یزدی، محمد باقر بن زین العابدین، ق۱۱ قمری

yazdī, mohammad bāqer ebn-e zayn-ol-‘ābedīn(- 17c)

رساله‌ای است در رفع نواقص کتاب هندسه ابوالوفا محمد بن محمد بوزجانی (- ۳۷۶ق) ــ کتاب هندسه ابوالوفا فاقد براهین هندسه بوده است ــ مشتمل بر یک «مقدمه» در چند «فصل» و چند «باب» است.

آغاز:بسمله، حمدله، و بعد چنین گوید ابو الوفاء ابن معید خصه الله بالقول السدید و العقل الحمید که بعضی از دوستان که استماع کلام و اسعاف مرام ایشان بر این ضعیف واجب بود از وی خواستند تا مختصری تألیف کند مشتمل بر مساحت ابعاد و سطوح و مجسمات ... و این مرتب است بر پنج باب؛ باب اول: در مساحت مثلثات ... باب دوم: در مساحت بسیط کره ... باب سوم: مساحت مجسمات ... باب چهارم: کیفیت بعضی اعمال ... باب پنجم: در مساحت مسافات ... مقدمه نقطه چیزی است قابل اشارت که آن را جزء نباشد ...

[زندگینامه ریاضیدانان ص ۱۵۴ش ۵۵]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۲۶/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:**رساله: و چون این قدر معلوم گردد استخراج باقی مجهولات بطریق مساحت ... دشوار نباشد، تم الکتاب بعون ... فی سنة ۱۰۱۶؛ نوادر: مگر زیادت کنند تا هشت بشود و این مقدار آنست که با دوام بود. تمت النوادر و السلام

خط: نستعلیق ریز، کا: محمد صالح بن علی طالقانی، تا: ۱۰۱۷ق؛ ۱۴گ (۲پ-۱۵پ)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۱-۶۰۲]

۲. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه:۶۶۹/۷

آغاز:حمد و ثنایی که مقتدایان صفوت و انا لنحن الصافون از وصف آن عاجز آیند؛ **انجام:**دایره رح مقاطع دو خط.

خط: نستعلیق، کا: زاهدی شیرازی، محمد هاشم بن علی نقی، تا: ۱۱۵۵ق؛ افتادگی: انجام؛ تملک: صدرالدین محلاتی؛ ۶گ (۱۷۹-۱۸۴)، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۹×۲۴سم [ف: -۷۰۶]

● **الهندسة (ارجوزة) = منظومة فی علم الهندسه /**

هندسه / عربی

al-hendese (urjūza) = mnẓ.-un fī ‘alim-il hindisa

حر عاملی، محمد بن حسن، ۱۰۳۳ - ۱۱۰۴ قمری

horr-e ‘āmelī, mohammad ebn-e hasan (1624 - 1693)

تاریخ تألیف: آخر ربیع الثانی ۱۰۵۶ق

منظومه‌ای در ۱۶۲ بیت در قواعد علم هندسه به طور خلاصه و در دو «مجلس» به نظم درآمده است. «الذریعه» (۵۰۶/۱) از «ارجوزة فی الهندسة» او به نقل از «امل الآمل» یاد کرده است و (در ۱۴۷/۲۳) از «منظومة فی الهندسة» نشانی داده شده است، که در ۱۶۷ بیت می‌باشد. نسخه در دست همین یکی است با سرآغازی دیگر، و شمار بیت‌های آن ۱۶۲ بیت می‌باشد. در پایان تاریخ سرودن پایان ربیع الثانی ۱۰۵۶ ق آمده است:«و المجلس الاخیر و هو الثانی - (آخر من یوم ربیع الثانی) - سنة ست بعد خمسین مضت من بعد الف حجة قد انقضت».(احمد منزوی)

آغاز:یقول راجی عفو رب عادل ×× محمد الحر الفقیر العاملی / حمدا لمن أبدع شکل ما ابتدع ×× مؤسسا علی اقتدار ما صنع

[الذریعه ۵۰۶/۱همانجا ۱۴۷/۲۳؛ ریحانة الادب ۳۱۵/۱]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۸۱۶/۲

آغاز:بسمله و به ثقتی لکاتبه ناظماً لاشکال التأسیس.قال الفقیر المرتجی ذالمنن ×× عبیدهمحمد بن الحسن؛ **انجام:**و المجلس الاخیر و هو الثانی - آخر یوم من ربیع الثانی - سنة ست بعد خمسین مضت - من بعد الف حجة قد اتفقت ... و الحمدلله علی ما سهلا - من العین و ازاح العللا - تمت کتبها ناظمها اول جمدی الاولی فی التاریخ.

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: جمادی الاول۱۰۵۶ق؛ کاغذ: اصفهانی، ۱۰ص، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۳-۲۲۶]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۲۵۳/۲

آغاز:و قال ناظما لاشکال التأسیس فی علم الهندسه حمدا لمن ابدع شکل ما ابتدع ؛ **انجام:**فقد بدا بیانه بلا خفا ×× و ذاک ان کل خط نصفا

خط: نسخ، بی کا، تا: ۸۴۶ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ ۵ص (۸-۱۲)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۳۲-۲۸۴]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱/۴ خوئی

آغاز:برابر؛ **انجام:**و الحمد لله علی ماسهلا ×× من العسیر و ازاح العلل.

بی کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۱۴ص (۱۴۱-۱۵۴)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۷-۸]

۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۳۸۴/۹

آغاز:برابر؛ **انجام:**من هجرة الرسول صلی الله ما ×× ناح حمام الایک أو ترنما / علیه و الآل الکرام القادة ×× و الصحب اصحاب الکمال السادة

خط: نسخ، بی کا، تا: اواسط ذیقعده۱۰۹۸ق، جا: مشهد رضوی؛ جلد: تیماج، ۷گ (۱۰۲پ-۱۰۸ر)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم

[محدث ارموی مخ: ۱-۱۰۷]

۵. خوانسار؛ فاضل خوانساری؛ شماره نسخه:۲۴۰/۱۱
خط: نسخ، کا: عاملی، ابراهیم بن محمد علی، تا: ۱۱۲۱ق؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۱-۲۰۵]

۶. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۸۳۳/۳
آغاز:برابر؛ **انجام:**و الحمدلله علیما (ابتلا؟)×× من العسر و الراح و العلا
خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: ۱۱۳۷ق؛ تملک ۱۱۳۷ق؛ ۳گ (۳۷پ-۳۹پ). [ف: ۲-۱۳]

۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۶۱۲/۱۲
آغاز:برابر
نسخه اصل: کتابخانه مرتضوی - مشهد مقدس؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ ۱۲ص (۲۵۲-۲۶۳) [عکسی ف: ۷-۲۱۶]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۷۶۸
آغاز:برابر؛ **انجام:**علیه و الآل الکرام القاده ×× و الصحب اصحاب الکمال الساده
خط: نسخ، کا: محمد حسن بن محمد موسوی خونساری، تا: دهه اول شوال۱۳۱۲ق، جا: مدرسه صدر؛ جلد: مقوایی، ۶گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۷-۳۲۷]

۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۷۶۴/۳
آغاز:قال الفقیر المرتجی ذالمنن ×× عبیده محمد بن الحسن / عامله مولاه بالاحسان ×× والعفو والرحمة والغفران؛ **انجام:**ناح حمام الایک او ترنّما ×× علیه والال الکرام القاده / والصحب اصحاب الکمال السادة ×× والحمدلله علی ما سهلا
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۵گ، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف مخ: ۱-۱۲۷]

۱۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۸۱۸
آغاز:برابر؛ **انجام:**و کان نظمه بمجلسین×× ولم ییکونا متطاولین
خط: نسخ متوسط، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۵گ (۳۴-۳۸)، ۱۷سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [رایانه]

● **هندسه** / هندسه / فارسی

hendese

؟ شهشهانی، عبدالوهاب بن محمد امین، ق۱۳ قمری

šahšahānī, ‘abd-ol-vahhāb ebn-e mohammad amīn(-19c)

گویا از شهشهانی.
[فهرستواره منزوی ۲۷۵۴/۴]

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۶۸/۲
آغاز:دستور چنانست که اولا مرتبه آحاد و عشرات و مآت و الوف؛ **انجام:**ششصد هزار هزار هزار هزار هزار عدد از آن گنجد
خط: نستعلیق، کا: شریف، عبدالرحیم بن ابوالحسن، تا: ۱۵ جمادی الثانی۱۲۸۹ق؛ جلد: تیماج، ۶گ (۱۳۸پ-۱۴۳پ)، ۱۱سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: -۳۳۱]

● **هندسه** / هندسه / فارسی

hendese

؟ متطبب، تقی بن محمود، ق۱۴ قمری

motatabbeb, taqī ebn-e mahmūd(- 20c)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۳۸۹/۱۳
ناتمام؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ۳گ (۳۶۱پ-۳۶۳پ) [ف: ۶-۲]

● **هندسه** / هندسه / فارسی

hendese

راسم، محمد، قرن ۱۳قمری

rāsem, mohammad (19c -)

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۸۰۹
کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۱۶ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۳۰گ، اندازه: ۱۱/۵×۲۲/۲سم [رایانه]

● **هندسه** / هندسه / فارسی

hendese

سرهنگ، ابوالفتح خان

sarhang, abolfath xān

اهداء: ناصرالدین شاه قاجار
رساله‌ای است در حساب تا مبحث تقسیم کسور با عبارت «مسایلی که عالی جاه بهلر صاحب سرتیپ معلم علم هندسه در مجلس درس سوال نموده و هر یک را جواب گفته شد» آغازمی‌شود.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۰۸۷/۱-ف
نسخه اصل: کتابخانه سعید نفیسی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ ۱۰ص [فیلمها ف: ۱-۶۴۳]

● **الهندسة** / هندسه / عربی

al-hindisa

ناشناخته:

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۰۲۴
آغاز:علی الکرة الباب الاول فی المسطرة و البرکار و الکونیا اعلم ان الاعمال و استواها یکون بصحة ثلثة اشیاء؛ **انجام:**و یکون المسدسات فی وسط المثلثات و هذه صورتها تمت الرسالة.
نام مؤلف رساله شناخته نشد، از ابوالوفاء بوزجانی ریاضی دان

قرن ۴ نقل کرده، رساله مرتب است بر یازده باب، برهان مندرجات در متن رساله را درحاشیه درعنوان«برهانه. برهان ذلک» و مختوم به جمله«و ذلک ما اردنا ان نبین»، عناوین ابواب: ۱. فی المسطرة و البرکار و الکونیا، ۲. فی الاصول التی ینبغی ان یقدم ذکرها، ۳. فی عمل الاشکال المتساویة الاضلاع، ۴. فی عمل الاشکال فی الدوایر، ۵. فی عمل الدایرة علی الاشکال، ۶. فی عمل الدایرة فی الاشکال، ۷. فی عمل الاشکال بعضها فی بعض، ۸. فی قسمة المثلثات، ۹. فی قسمة المربعات، ۱۰. فی قسمة المربعات و تالیفها، ۱۱. فی قسمة الکرة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: فاضل خان، ۱۰۶۵؛ جلد: مقوا، ۵۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۱۷/۵سم [ف: ۱۸-۱۷۴]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۰۷۷/۱

آغاز:بسمله، نرید ان نجد مقدار اعظم من مقدار و اصغر من مقدار آخر؛ **انجام:**اعنی الی ضعف جمیع او تارات ا ک ا ر

مجهول المؤلف وناقص الآخر و بدون خطبه و دیباچه است؛ خط: نستعلیق و شکسته، کا: یزدی، شفیع بن محمد صالح، تا: ۱۰۶۲ق؛ افتادگی: انجام؛ اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۱۰-۱۵۹]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۰۳/۹

آغاز:قوله کتساوی الزوایا الثلث للقائمه للمثلث اللام فی القائمه؛ **انجام:**لب کان مع مساوی ج ایضا مساویا لب و هذا ما اردنا بیانه تمت.

این رساله که ابتدای آن افتاده و از فحوای آن چه در آن باقیمانده برمی‌آید رساله‌ای است درهندسه، ظاهراً آن شرح و متنی است که این نسخه فقط بحث تساوی زوایا و امثال آن را دارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۷۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۳ص (۱۷۶-۱۷۸)، ۱۹ سطر (۱۰×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۷-۲۷۳]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۰۳/۲۷

آغاز: مستطیل ان قامت والا فشبیه المعین و ما عدا بانحرافات و قد یخص بعضها باسم ذلک الزلفة و الزلفتین؛ **انجام:** الفصل الاول فی مساحة السطوح المستقیمة الاضلاع اما المثلث فقایم الزاویة منه تضرب احد المحیطین بها فی نصف الآخر ... او زاد فمنفرجها او نقص

یک برگ از کتابی در هندسه و ریاضیات است، بخش باقیمانده تعریف اصطلاحات متداول این فن است؛ بی‌کا، تا: ۲۲محرم۱۲۴۹ق، جا: تبریز؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، ۲ص (۴۱۷-۴۱۸)، اندازه: ۱۴/۳×۲۰/۱سم [ف: ۲۹/۱-۲۷۶]

۵. تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه:۱۱۷/۸

گویا از درة التاج: قطب الدین محمود بن مسعود شیرازی؛ بی‌کا، تا: ذیحجه۱۲۶۱ق؛ ابعاد متن: ۷/۵×۱۳، اندازه: ۱۵×۲۱سم [نشریه: ۳-۲۲۷]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۹۳۰/۵

بخشی از رساله الهندسه از رسائل اخوان الصفا؛ کا: محمود بن محمد فخر آبادی ملقب به رکن الائمه، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی، ۲ص (۲۰۱-۲۰۲)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۰×۱۸/۵سم [ف: ۱۰-۲۰۲۴]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۸۰۲

آغاز:الباب الرابع فی معرفته مقادیر الابعاد و الاجرام؛ **انجام:**بما لایخفی خفافیه من الدلیل و الحمدلله الکریم الجلیل و الصلاه علی رسوله ... و آله و اصحابه

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [رایانه]

● **هندسه** / هندسه / فارسی

hendese

ناشناخته:

۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۶/۱

آغاز:شمس الدین شهرزوری درتاریخ الحکماء گوید که وبائی در زمان افلاطون پیداشد و مردمرا مذبحی بود بشکل مکعب و وحی آمد بیکی از انبیاء بنی اسرائیل که تضعیف آن مذبح کند ... پس استکانت به افلاطون کردند، گفت که چون شما را نفرت از هندسه بود

منقول از تاریخ الحکماء شهرزوری؛ کا: موسوی حسینی، فخرالدین محمد، تا: ۱۰۸۷ق، جا: اصفهان؛ ۱ص، اندازه: ۱۹×۳۱سم [ف: ۱-۴۷۸]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۱۰/۱-عکسی

آغاز:حمدله. صلاة. و لعنة الله علی اعدائهم اجمعین الی یوم الدین. و بعد، مخفی نماناد که مسایل این رساله در هنگام بیان محتاج است به ذکر مقدماتی، که استاد این صناعت اقلیدوس بیان نموده و ما به طور حواله اشاره کنیم و متعرض بیان نشویم؛ **انجام:**طرف معلوم مراد است که آن مقدار هر باشد، اعنی ۲۸ که عمق چاه است. و هو المطلوب.

ناشناخته، بخش‌بندی نشده، با سربندهای «میخواهیم ...»: می‌خواهیم فیما بین خطین وسط ... می‌خواهیم مربعی رسم کنیم که ... می‌خواهیم جدا کنیم از مربع معلوم اضلاع؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: حدود۱۲۸۲ق؛ ۲۷ص (۶-۳۲) [عکسی ف: ۱-۴۰۸]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۹۲۷/۳

از «مقدمه در تعریف پر کار متناسبه» آغاز می‌شود؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱ شعبان۱۲۸۶ق؛ جلد: مقوا، ۸گ (۷۴پ-۸۱پ)، ۱۹سطر (۸×۱۶)، قطع: ربعی [ف: ۱۷-۲۵۲]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۸۰۰/۳

آغاز:مقدمه، مخفی نماناد که مسائل این رساله در هنگام بیان محتاج است بذکر مقدماتی؛ **انجام:**خاتمه، چون از براهین سابقه و اشکال مرسومه استعلام بعد امکنه در حیز امکانست لهذا ...

در قاعده تحویل اشکال هندسی به یکدیگر و چگونگی تحصیل وسط در نسبت با ترسیم اشکال هندسی به قدر لزوم و بدون ترسیم اشکالی که نزد اهل این فن واضح و آشکار است؛ خط: نسخ، کا: محمد صادق بن ابی القاسم، تا: ۱۲۹۷ق؛ جلد: تیماج، ۲۱گ (۱۱۰پ-۱۳۰ر)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱۵-۱۸۸]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۳۹/۲ط

آغاز: a b اخراج می‌کنیم و امتداد می‌دهیم که قطع کند d c را می‌گوئیم هر دو مثلث قائمه الزوایا؛ **انجام:** آن خط عمود خواهد بود یعنی a d بر b d.

این رساله که از آغاز افتادگی دارد شامل مسائل هندسی با عنوان «مسئله – مسئله» می‌باشد، این نسخه بخشی از مسئله ۲۶ تا مسئله ۳۴ را در بردارد؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج، ۱۶ص (۵۵–۷۰)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۲۴/۳–۱۲۷]

۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۹۵۶/۴–۵۹/۱۷۶

آغاز: مقدمات هندسه (۱) هر چیزی که جزئی از فضا را متصرف شود جسم نامند مثل کتاب، کاغذ، ستاره، میز و غیره

مباحث و تمرینات چندی است در هندسه جدید؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۸گ (۹۲–۹۹)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۸–۴۸۸۴]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۹۲۷/۲

در آن از محقق علامه یاد شده است؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۶گ (۵۸ر–۷۳پ)، ۱۹سطر (۸×۱۶) [ف: ۱۷–۲۵۲]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۹۲۷/۷

ترجمه مانند؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۴گ (۹۸ر–۱۱۱پ)، ۱۹سطر (۸×۱۶) [ف: ۱۷–۲۵۲]

۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۹۱۴

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از علی اکبر سلطانی [رایانه]

۱۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۸۹۶

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مصطفی حسینی [رایانه]

۱۱. شیراز؛ بغایری، عبدالرزاق؛ شماره نسخه:بدون شماره ۳/

بی‌کا، بی‌تا [میراث اسلامی: ۵–۵۷۴]

● هندسه اقلیدس / هندسه

hendese-ye oqlīdes

شیراز؛ بغایری، عبدالرزاق؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، تا: قرن ۱۰ [میراث اسلامی: ۵–۵۷۰]

● هندسة الخط / خط / عربی

hindisat-ul xaṭ

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۱۰۰/۷–عکس

نسخه اصل: علی امیری ش ۸۱۲؛ کا: حلمی حکاک زاده، مصطفی، تا: قرن ۱۳ [فیلمها ف: ۳–۲۳۳]

● هندسه فرنگی / حساب / فارسی

hendese-ye farangī

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۰۷۲

صورت خط از یی الی چهل هزار عدد. رساله‌ای است به روش سیاق در جداولی نوشته شده است؛ خط: سیاق، بی‌کا، بی‌تا؛ فروشنده محمودی؛ ۲۰۳ص، ۹سطر (۷/۸×۱۲/۸)، اندازه: ۱۱/۲×۱۷/۵سم [رایانه]

● هندسة النجوم / هیئت / عربی

hindisat-un nujūm

نسوی، علی بن احمد، ۳۹۳ – ۴۸۳ ؟ قمری

nasavī,‘alī ebn-e ahmad (1004 - 1091)

این رساله مانند کتاب مجسطی درباره اوضاع فلکی با دلایل ریاضی است برای معرفی این رساله که از آثار قدیم و ظاهراً کم نسخه است سطوری از مقدمه آن نقل می‌گردد: «قد تیسر لی قبل هذا تصنیف کتاب فی اصول الهندسة سمیته کتاب التجرید. ثم ان قوما من المتاخرین مثل الامیر ابی نصیر منصور العراق و الشیخ ابی الوفا محمد بن محمد البوزجانی و الشیخ ابی محمود الخجندی والکیا ابی الحسن کوشیار بن لبان عمل کل واحد منهم شکلا قانونیا یمکن ثبوته استخراج ما فی الکریات من المیول و المطالع و سعة المشارق و السموت و غیر ذلک من اعمال النجوم التی یضطر الحاجة الی استخراجها کما یستخرج بالقطاع بغیر النسبة التی یتالف فی القطاع فی المقادیر السنه و استعملوا فی اشکالهم نسبة واحدة بسیطة فی اربعة مقادیر تسهیلا و تخفیفا علی المتعلمین و الشیخ ابوریحان قد تکلم فی دعاوی هؤلاء الفضلاء فی اشکالهم کلا طویلا فی کتاب مقالید علم الهیئة و قد وقع الاستغناء عن شرحه فراجعت ایضا بالتحلیل من هذه الاشکال و جمعت اشکالا من کتاب اصول اقلیدس و من کتاب التجرید و غیرهما یمکن بقوتها اقامة البرهان علی هذه الاشکال المعینة عن القطاع خاصة علی شکل ابی الوفا و البرهان علی ابواب حساب مجسطیة و اقتدیت فیه ببعض الاشکال التی فی المقالة الاولی من کتاب اقلیدس بما یعثر براهینها و ترتیبها ابوسهل القوهی فلما جمعت هذه الاشکال العلمیة حصل اربعة و خمسون شکلا سمیتها هندسة النجوم دون سایر الصناعات».

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۵۲۱/۹

آغاز: پس از جمله بسمله و حمدله: قال الاستاد المختص ابی علی بن احمد النسوی رحمه الله انه قد تیسر لی قبل هذا تصنیف کتاب فی اصول الهندسة حین رجعت بالتحلیل من المجسطی

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: ساغری مذهب، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۸–۱۲۸]

● هندسه و ترسیم / هندسه / فارسی

hendese va tarsīm

یزدی، محمد رضا بن محمد هاشم، ق۱۳ قمری

yazdī, mohammad rezā ebn-e mohammad hāšem(- 19c)

هندسه و ترسیم و ساختن پرگار متناسبه.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۱۰۱/۳–ف

نسخه اصل: ملی تبریز ش ۳۲۱۰؛ کاتب = مؤلف، تا: با تاریخ۱۲۶۲ق [فیلمها ف: ۲–۷۶]

● **هندسه و حساب** / ریاضیات / عربی
hendese va hesāb

ناشناخته:

۱. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۵۶۴

آغاز:آغاز متن: و بعد، فان جماعة من العقلاء و طائفة من الاصدقاء التمسوا منی رسالة تکون مقدمة ... براهین العلوم الحسابیه کالاعمال الجبریة و المساحیة ... من کتاب اقلیدس؛ آغاز شرح: براهین العلوم الحسابیة، الظاهر انه اراد بالعلوم الحسابیة ههنا القوانین التی هی مسائل علم الحساب ...

شرحی مزجی است بر رساله‌ای مختصر، کتاب متن مرتب بر یک مقدمه و چند شکل است، احتمالا شرح اشکال التاسیس شمس الدین محمد سمرقندی (– ۶۰۰ ق) باشد؛ خط: نستعلیق، کا: علیخان بن بابا خان، تا: ۹۴۵ق؛ مصحح؛ اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [نسخه پژوهی: ۲–۲۴۲]

۲. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳–۳۴۸۱/۱

آغاز:«... من خط آب و ذلک ما اردنا عمله. المقدمة السادسة مزیدان نخرج من نقطة آخطا یکون عمودا علی خط آب ...» و «... اقول و ان وقع ة خارجا عن ت ی کان البیان کما مر ...» و «... البیوت. السهام. من. الی. لیل و نهار»؛ **انجام:**«و هی نصف دایرة العمل و الباقیتان توابع لها ...»و «... و یلزم تساوی الجزء و الکل هذا خلف ...» و «... فایدة تعریف قران و انواع آن: قران عبارت از بودن دو کوکب است یا بیشتر در تحت جرم یکدیگر ...»

شامل سه قسمت: ۱. هندسه و هیأت، ۲. هندسه عربی، ۳. هیأت فارسی؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام (آغاز و انجام هر سه قسمت افتاده و ناقص است)؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: چرمی، ۵۰۰گ (۲۳۲+۱۲۱+۱۴۷)، ۲۱– ۳۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۳–۱۴۱۳]

● **الهندسیات** / هندسه / عربی
al-hindisīyāt

تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه:۱۲۰/۲۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱ شوال۷۰۰ق، جا: تبریز؛ ابعاد متن: ۸×۱۵، اندازه: ۱۴/۵×۲۳سم [نشریه: ۳–۲۲۹]

● **الهندسیة** / ریاضیات / عربی
al-handasīyya

هاشمی، محمد بن عبد العزیز
hāšemī, mohammad ebn-e ‘abd-ol-‘azīz

مقالتی است مضاف بر رساله موضحه در برهان مسائل جبر به هندسه.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۲۵۸/۳

آغاز:بسمله، مسایل هندسیة مترجمة بالمقالة المهداة و هی مقدمات لمسایل جبریة استخرجت بالهندسة؛ **انجام:**تمت المسایل التی کانت مضافة الی هذة المقالة والحمدلله لولیه

در رایانه به نام «متفرقات» آمده؛ خط: نستعلیق تحریری خفی، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۳ص (۶–۸)، ۲۵ سطر (۷/۲×۱۵/۲)، اندازه: ۱۱/۲×۲۱/۸سم [ف: ۸–۳۹۱]

● **هندسیة** / هندسه / عربی
handasīya

همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۷۲۸

آغاز:فی ایضاح بعض مسائل الکتاب سنین الی ان عثرت علی اصلاح لامیر ابی نصر منصور بن عراق رحمة الله فاتضح لی منه معرفة ما کنت متوقعا فیه فحررت الکتاب بقدر استطاعی و ما توفیقی الا با الله علیه اتوکل و الیه انیب فاقول هذا الکتاب مشتمل علی ثلاث مقالات فی بعض النسخ و علی مقالتین فی بعض؛ **انجام:**هذه النسبة و ذلک لان ذلک یقتضی تساوی زاویتی هل بل قوسی ره ه ل و قوسی ه ح ل لنه و اذا لم یکن قوسان اخریان علی هذه النسبة و کانت

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: ربعی [رشت و همدان: ف: ۱۳۲۷–]

● **هندوستان** / تاریخ هند / فارسی
hendūstān

بر حسب ولایات مختلف از اطلاعات سید علی که ده سالی در هندوستان بوده است.

تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه:۱۴۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ برای دارالترجمه خاصه همایونی در ۷۸؛ قطع: رحلی [نشریه: ۶–۶۴۷]

● **هندوستان و استیلای انگلیس** / تاریخ / فارسی
hendūstān va estīlā-ye engelīs

آوانس ارمنی، قرن ۱۴ قمری
āvāns armanī (20c)

تاریخ تألیف: ۱۳۰۴ق

در این رساله ابتدا جغرافیای هند آمده و سپس به تفصیل از تسلط انگلیس‌ها و چگونگی تسلط آنان بر سرزمین هند سخن رفته است. مؤلف از سیاست استعماری انگلیس که به دست شرکت‌های دست نشانده تجاری اجراء شده و باعث گسترش قدرت این دولت گردیده است پرده برمی‌گیرد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۵۹۰/۲

آغاز:بسمه تبارک و تعالی این رساله تحقیقاتی است که دانشمندان فرنگ؛ **انجام:**و صلح با شکوه حالیه انگلیس را مبدل به زمان اغتشاش و خرابی خواهد کرد.

خط: نستعلیق، کا: محمد قزوینی، تا: ۱۵ صفر۱۳۰۴ق، جا: تهران؛ با سرلوح، مذهب، مجدول؛ ۱۰۴ص، ۱۲ سطر (۷/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۲–۱۰۰]

● **هواپیمایی جدید** / صنعت / فارسی

havāpaymāīy jadīd

نصیری، غفار

nasīrī, qaffār

ترجمه‌ای از مقاله مجلات «هواپیمایی» و«اتومبیل» تألیف ژ.م. دبری است که در ۱۲ فصل درسال ۱۳۱۰ش درتبریز صورت گرفته است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۳۵۸

آغاز:سپاس وثنای بیحد مرا یزد پاک راست که عقول خلایق را طایر فضای لایتناهی علم وفضیلت قرار داد ودریچه‌های آسمان صنعت وهنر را براومکشوف داشت تا درآن مراتب علوی؛ **انجام:**این موفقیت را نیز بر افتخارات خود افزود. این یک نکته جدیدی ازعلم که کشف شده وهنوز مراحل اولی را میپیماید ویقیناً با چنین ابتدائی به انتهای درخشانی باید منتظر شد

خط:نستعلیق،کاتب = مؤلف، تا: جمعه ۲۰ فروردین۱۳۱۰ق؛ جلد: مقوا اسلیمی، ۶۹گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف مخ: ۵–۲۲۹۵]

● **الهواتف** / سیر و سلوک / عربی

al-hawātif

محمد بن محیوی شیرازی

mohammad ebn-e mahyavī šīrāzī

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۰۴۵/۴

آغاز:تبارک ربنا و تعالیت و لک الحمد علی ما اولیت صل و سلم؛ **انجام:**بعبادک الصالحین، تمت رسالة الهواتف فی سلوک العوارف من شهر صفر المظفر ۱۲۷۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۷۵ق؛ جلد: رویه میشن، ۲۰گ (۵۱ر–۷۰ر)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵/۷×۲۲/۲سم [ف: ۷–۱۶۶]

● **هوامع = شرح دعای حزب البحر** / عرفان و تصوف، شرح دعا / فارسی

havāme‘ = š.-e do‘ā-ye hezb-ol bahr

شاه ولی الله، احمد بن عبدالرحیم، ۱۱۱۴ – ۱۱۷۶ ؟ قمری

šāh valī-ol-lāh, ahmad ebn-e ‘abd-or-rahīm (1703 - 1763)

وابسته به: حزب البحر؛ شاذلی، علی بن عبدالله (۵۹۱–۶۵۶ق)

شرح دعای حزب البحر از الهامات ابوالحسن شاذلی، شامل یک «مقدمه» در چند «هوامع» و سپس یک «مقصد» که در آن حزب البحر شرح شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۲۴۶/۱

آغاز:بسمله الحمد لله رب العالمین ... اما بعد میگوید فقیر ولی الله عفی عنه این کلمه چند است که از سحاب الهام بر دل این فقیر ریخته در اثنای خواندن حزب البحر؛ **انجام:**علیه توکلت و هو رب العرش العظیم سبع مرات فی المساء یکفیه الله تعالی ما اهمه صادقا او کاذبا.

بی‌کا، تا: احتمالاً قرن۱۳؛ ۷۰ص (۲–۷۱)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۲۸سم [ف: ۵۰–۸۱]

● **هوام و سوام و حشرات** / فقه / عربی

havām va savām va hašarāt

قزوینی، حسین بن محمد ابراهیم، ۱۱۲۶؟ – ۱۲۰۸ قمری

qazvīnī, hoseyn ebn-e mohammad ebrāhīm (1714 - 1794)

قم؛ زنجانی (آیة الله)؛ شماره نسخه:۷۶/۴

آغاز:حمدا لک یا من احل بحکمته الطیبات و شکرا لالائک

خط: نستعلیق، کا: کاشانی، باقر بن امین، تا: ۱۱۹۴ق؛ ۳گ (۱۴۹پ–۱۵۱پ)، قطع: خشتی [چند نسخه-ف: –۲۲۰]

● **هوسنامه** / ادبیات / فارسی

havas-nāme

قطبی ازنیقی، محمد بن محمد،– ۸۲۱ قمری

qotbī eznīqī, mohammad ebn-e mohammad(- 1419)

اهداء به: سلطان بایزید بن سلطان محمد بن مراد خان عثمانی

تاریخ تألیف: ۸۹۱ق

به پیروی از انیس العشاق رامی در یک «مقدمه» و ۲۶ «باب» در زمانی که در مدرسه بایزید خان (مدرسه چلبی) درس می‌گفته ساخته است.نام کتاب و سلطان و خود مؤلف در دیباچه دیده می‌شود. مقدمه در تشبیه و باب یکم در حسن و باب ۲۶ در صفت سخن است.

آغاز:بسمله. الحمدلله الذی خلق الانسان فی احسن التقویم و جعل جوهر العشق غیر قابل التقدیم ... اما بعد چون این فقیر حقیر در اوان جوانی.

انجام:که با این سخن تتمیم رساله کنیم که اتمام لطافت سخن بود.

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۴۷

آغاز و انجام: برابر

خط: تعلیق، کا: موسی، تا: ذیحجه۹۰۶ق؛ کاغذ: ترمه، ۸۷گ، ۱۷ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۵-۷۶۶]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۳۹۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ ترکی، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ تملک: محمد بن عیسی بن یحیی؛ ۱۲۰گ، ۱۶سطر (۸/۵×۱۳)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۹-۹۹۷]

● **هوش ربا** = **مجموعه هوش ربا** / فضایل و مناقب / عربی و فارسی

hūš robā = majmū‘e-ye hūš robā

ذوالقدر، خلیل، قرن ۱۱ قمری

zo-l-qadr, xalīl(- 17c)

در آن می‌نویسد:«این ذره احقر یعنی خلیل ذوالقدر ... همواره دیده بصیرتش به مطالعه تصانیف مجتهدین حق گزین و تألیفات ائمه دین مبین که راسخون علمند نور اندود و ظلمت ز دودست تا آن که در این ایام میمنت انجام به خاطر خطور نمود که به تحریر رمزی از رموز بل کنزی از کنوز احوال و اسرار حضرت شاه دین پناه و حضرت ائمه معصومین صلوات الله و سلامه علیه مشغول گردد تا ثواب و اجر آن ذخیره روز بازپسین باشد بنا بر این اراده به توفیق ربانی همگی دل و جان را رهین این داعیه عظمی نموده از هر بحری قطره‌ای و از هر گنجی درهمی فراهم آورده مجموعه موسوم به هوش ربا ترتیب دارد ... و اسامی فراهم آورده‌های خود را که نو عروسان حجله خانه قدسند درین جدول درج نمود».

شروح و حواشی:

۱- دیباچه مجموعه هوش ربا؛ ذوالقدر، خلیل (-قرن ۱۱)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۴۸

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: جمادی۱۰۵۳ق، جا: احمد آباد گجرات؛ هر رساله به صورت خاصی کتابت شده است، اشعار بیشتر به صورت چلیپا و متون نثر به صورت عادی، بیشتر صفحات سه ستونه مجدول، دارای چندین سرلوح مذهب و مرصع با پیشانی مزین، تعدادی از رسایل هم افتاده‌اند که نامشان چنین است: جام گیتی نما در حکمت، انتخاب تشریح اعضا و غیره، وصایای هرمس الهرامسه و غیره، انتخاب رباعیات سحابی، کنز اللغات؛ مهر: کتابخانه باقر ترقی، «الله اکبر ۱۱۵» (بیضی)، «عبده عبدالباقی ۱۲۹۷» (بیضوی)؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۷۴گ، اندازه: ۱۴/۴×۲۶/۴سم [ف: ۲۹/۱-۴۳۸]

← هویت > الهاء

● **الهیاکل السبعة** / دعا / عربی

al-hayākil-us sab‘a

؟ حسن بصری، ۲۱-۱۱۰ قمری

hasan basrī (643-729)

منسوب به حسن بصری،ابو سعید بن یسار

رساله‌ای است در ادعیه و تعویذات با عناوین:ورد روز جمعه و شنبه،هیاکل سبعه و سبعیات منجیات در هفت «هیکل»،آیات سبعه و در خاتمه چهار سوره که با لفظ «قل» شروع می‌شود و سوره حمد.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۹۸۰

آغاز:اما الهیاکل فهی سبعة الاول الحمدلله الذی لا یخیب من دعاء؛ **انجام:**مثل تکبیرة الاحرام و الرکوع و السجود و نحو ذلک

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، خرداد۱۳۷۳؛ ۷گ، اندازه: ۱۷×۲۴سم [اهدائی رهبر: ۶-۴۱۷]

● **الهیاکل السبعة** / دعا / عربی

al-hayākil-us sab‘a

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۹۱/۲

آغاز:الهیکل الاولی بسمله. الحمدلله الذی لاینسی من ذکره و لایخیب من دعاه و الحمدلله الذی من توکل علیه کفاه

نسخه اصل: کتابخانه چستربیتی، شماره ۳۷۶۲؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲ص (۱۴۵-۱۴۶) [عکسی ف: ۳-۱۸۱]

● **الهیاکل السبعة** / دعا / عربی

al-hayākil-us sab‘a

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۷۸۶

آغاز:بسمله. هذه الهیاکل السبعه العظیمه الشان جلیله القدر من حملها ارکانت فی منزله کان من ضمان الله؛ **انجام:**و بصرتنا من مطالب الاقوات و وقیتنافیه ...

تعداد هفت دعا است که برای برآوردن حاجاتی مثل شفای مریض، آزادی زندانی، ازدواج و حاجات دیگر گردآوری شده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۷گ (۴۹-۵۵پ)، ۸سطر (۴×۹)، اندازه: ۹×۱۳سم [رایانه]

● **هیاکل النور** / فلسفه / عربی

hayākil-un nūr

سهروردی، یحیی بن حبش، ۵۴۹؟ - ۵۸۷ ؟ قمری

sohravardī, yahyā ebn-e hebaš (1155 - 1192)

کتابی فلسفی و اشراقی در هفت «هیکل»: ۱. الجسم؛ ۲. طبیعة النفس؛ ۳. الجهات العقلیة الثلاثة ...؛ ۶. المعاد و السعادة و

الشقاوة؛ ۷. النبوات و الاحلام.از شیخ اشراقی سهروردی شهید است و ترجمه‌ای دارد به فارسی از خود او و دو شرح عربی از دوانی و دشتکی و یک شرح ترکی از شیخ اسماعیل موسوی به نام «ایضاح الحکم».

آغاز:بسمله و به نستعین یا قیوم ایدنا بالنور و ثبتناعلی النور و احشرنا الی النور ... هذه هیاکل النور قدس الله النفوس القابلات للهدی و العقول الهادیات الیه ... الهیکل الاول کلما یقصد بالاشارة فهو جسم و فیه طول و عرض و عمق لامحالة ...

انجام:و ارزقنا الرضا بالقضاء اجعل الفتوة حلیتنا و الاشراق سبیلنا انک بالجود الاعم علی العالمین منان تعالی خیر من اعان و لرسوله الصلوة و السلام و التحیة و الرضوان کمل کتاب هیا کل النور ... و آله اجمعین آمین.

چاپ: دوبار در مصر به سال‌های ۱۳۳۵ و مکتبة التجاریة الکبری، محقق: محمد علی ابوریحان،۱۳۷۷قبه چاپ رسیده

شروح و حواشی:

۱- شواکل الحور فی شرح هیاکل النور؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰-۹۰۸)

۲- شرح هیاکل النور؛ دشتکی شیرازی، منصور بن صدرالدین محمد (-۹۴۸)

۳- اشراق هیاکل النور لکشف ظلمات شواکل الغرور؛ دشتکی شیرازی، منصور بن صدرالدین محمد (-۹۴۸)

۴- حاشیة شواکل الحور فی شرح هیاکل النور = حاشیة شرح هیاکل النور؛ قره باغی، یوسف بن محمد جان (-۱۰۵۴)

۵- شرح هیاکل النور(۲عنوان)

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۹۲۸/۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**و الحمد لناظم المکونات و الصلوة علی سید الانبیاء محمد و اله و ازواجه الطاهرات.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ کاغذ: اصفهانی، ۱۰ص (۲۷-۳۶)، ۱۹سطر (۹/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۰/۵سم [ف: ۶-۶۶۲]

۲. زاهدان؛ کامبوزیان کرد غفرانلو، امیر توکل؛ شماره نسخه:۲۴/۱

بی‌کا، تا: ۲۲صفر ۸۹۰ق [نشریه: ۵-۱۱۳]

۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۲۹۳/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۹گ (۲پ-۲۰پ)، ۱۳ سطر (۳×۹/۵)، اندازه: ۷×۱۵سم [ف: ۵-۷۶۶]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۴۷۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱۳گ (۱پ-۱۳پ)، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [ف: ۲۴-۲۳۴]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۲۸۳/۵۳

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۸۰ق؛ ۶گ (۱۴۱پ-۱۴۶ر) [ف: ۱۶-۱۹۴]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۵۰۰/۱۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پایان محرم۱۰۸۷ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: گالینگور مذهب، ۳گ (۱۴۵-۱۴۷)، ابعاد متن: ۸/۵×۱۷/۵، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف: ۱۶-۵۹۶]

۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۲۰۹/۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۲ صفر ۱۱۰۰ق [ف: ۵-۲۴۶]

۸. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۹۳/۳۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سبز، ۵گ (۱۱۳پ-۱۱۷ر)، ۲۴سطر (۱۲/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۸/۵×۲۴سم [ف: -۲۰۱]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۷۴۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۰۲ق؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۹گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [اهدائی رهبر: ۵-۲۲۷]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۸۵۷/۸

همان نسخه بالا [مؤید: ۲-۲۹۶]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۲۰۵/۹

خط: نستعلیق، کا: فیضی حسینی، شریف، تا: صفر۱۱۳۶ق، جا: سلانیک؛ کاغذ: استانبولی، ۶گ (۴۲ر-۴۷پ)، ۲۱سطر (۵×۱۳)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۱۷-۳۱۹]

۱۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۵۵/۳۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: خراسانی، کرم علی، تا: قرن ۱۳؛ ۶گ (۱۸۷پ-۱۹۲ر)، ۲۲سطر، اندازه: ۱۴/۶×۱۸/۵سم [ف: ۷-۴۶۱]

۱۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۵۵/۶۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: خراسانی، کرم علی، تا: قرن ۱۳؛ ۴۵گ (۲۲۰ر-۲۶۴ر)، ۲۲سطر، اندازه: ۱۴/۶×۱۸/۵سم [ف: ۷-۴۶۶]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۱۰/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: مرتضی بن محمد مومن کاشانی، بی‌تا؛ ۱۵ص (۱۳۰-۱۴۴)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۹-۴۱۰]

۱۴. تهران؛ وزارت امور خارجه؛ شماره نسخه:۲/۳-۳۸

خط: نستعلیق، کا: میرزا محمد نظام ابن میرزا محمد شفیع بخاری، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۲گ، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: -۲۰]

۱۵. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۵/۶ ـ ج

بی‌کا، بی‌تا؛ ۶گ (۱۸پ-۲۳پ) [ف: ۱-۵۲۵]

● الهیاکل النور (منتخب) / فلسفه / عربی

al-hayākil-un nūr (mn.)

وابسته به: شواکل الحور فی شرح هیاکل النور؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰-۹۰۸ق)

قسمتی از هیکل چهارم از کتاب «هیاکل النور» ملا جلال دوانی.

قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۶۹۳/۵

خط: نسخ، کا: محمد بن محمد امین محلاتی، تا: ۱۳۱۳ق؛ ۱۲گ (۶۲پ-۷۳ر)، ابعاد متن: ۷×۱۲، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲-۳۳۵]

● **الهیبة** / اخلاق / عربی
al-hayba

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۲۲۵
بی‌کا، بی‌تا؛ مجموعه آقا رفیع قزوینی استاد اخلاق و فلسفه امام خمینی؛ خریداری از منصوره تالهی معین الدین [رایانه]

● **هیپنوتیزم** / روان‌شناسی / فارسی
hīpnotīzm
کتابچه‌ای است در هیپنوتیزم / هیپنوتیسم که نویسنده‌اش مشخص نشد و نسخه دیگری نیز از آن به دست نیامد. احتمالاً به خط مؤلف باشد شامل: دیباچه: [در کلیات هیپنوتیسم]؛ فصل ۱. در قوه کنسیان؛۲. در ادراکات ناقص و تأثیرات آن؛ ۳. در اعمال متعلقه به مدرکه ناقص؛ ۴. در تعریف میزان تعادل قوای عصبیه؛ ۵. در هیپنوتیسم نهانی و مخفی؛ ۶. در عامل هیپنوتیک طبیعی؛ ۷. مشت مال و متالوترافی؛ ۸ در تربیت و تعلیم (امثله حاصله از بصر، ضربان قلب، عش یا ضعف و بی حرکتی، ممانعت از یک هیپنوز طولانی).

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۱۸۳
آغاز:بسمله – الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین. دیباچه.هیپنوتیسم غالب اوقات شامل اشخاص ظریف الطبع می‌شود و باید همیشه درخواطر داشت که هیپنوتیسم تعلیق میگیرد به سوالاتی از خواب و به تمام اعمال و حالات خیالی که متعلق اند بخواب و همچنین اشخاصی که فاعل عمل و آنهایی که گذاشته می‌شوند باین حالت؛ **انجام:**اگر هیپنوز بخوبی مجرا شود و آن شخص هیپنوتیزه شده هرگز خلاف حکم را نمی کنند و من خود نگهداری کرده ام اشخاص را بهمین حالت در اثنای چندین ساعت و با آنها مثل اینکه بیدار هستند حرف زده‌ام و هر قدر توانسته ام سوکژسیونهای بسیاری به آنها داده‌ام بحدی که ابدا آن اشخاص هیچ شکایت و صدمه از آن حالت را اظهار نکردند. و در آن حال بسیار خودشان را با سعادت و خوب می‌دیدند و دوباره از من همان را درخواست و خواهش می‌نمودند. الحمدلله که بپایان آمد فی شهر جمادی الثانی ۱۳۱۹ در دارالخلافه طهران.
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الثانی۱۳۱۹ق، جا: تهران؛ ۵۱گ، ۱۷ و ۱۸سطر، اندازه: ۱۵/۳×۲۱/۶سم [ف: ۲۷/۱–۴۴۰]

● **هیجان الوطن (قصائد)** / شعر / فارسی
hayajān-ol vatan (qasā’ed)

اقدس کرمانی، میرزا فتح الله، ق۱۲ قمری
aqdas-e kermānī,mīrzā fath-ol-lāh(- 18c)
مجموعه قصایدی است مربوط به وقایع مشروطیت با عناوین زیر:۱. در بیان توحید و عنوان یفعل ما یشاء و یحکم ما یرید و ترجمان آیه ان یشأ یذهبکم و یأت بخلق جدید؛ ۲. در تبریک و تمجید اتحاد دولت و ملت؛ ۳. در تعظیم و تکریم سلطان (مظفرالدین شاه) و توصیف و تمجید مجلس مقدس و بزرگان ملت و آداب سلوک ملوک با رعیت و معاشرت کردن اسلامیان با دول و ملل مختلفه بنحو الفت؛ ۴. در مدح خسرو جمجاه محمد علی شاه.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۴۷ ط
آغاز:بسمله.هر نظری جلوه ایست انفس و آفاق را ×× جلوه زهر مشرق است قدرت خلاق را؛ **انجام:**آری از گریه‌های چشم سحاب ×× خنده در طبع زعفران آمد
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۲۴/۲–۱۸۵]

● **هیضه (رساله در)** / طب / فارسی
heyze (r. dar)

فرخ آبادی، اصغر حسین بن غلام غوث، ق۱۳ قمری
farrox-ābādī, asqar hoseyn ebn-e qolām qaws(- 19c)
رساله‌ای مشتمل بر دو «مقدمه» و چند «باب»: مقدمه ۱) در تشریح اول در تشریح معده،۲) در کیفیت هضم غذا؛ باب ۱. هیضه؛ ۲. تغییر و فساد طعام، بیان حقنه، بیان سکنجبین، رب انار؛ فصل سیب هیضه، صفت پودینه، بیان حمام، صفت جوارش، علاج ماء العسل.
چاپ: هند، کانبور، ۱۲۶۸ق، سنگی، استنساخ شده از روی چاپ سنگی شهر کانپور

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۲۲۰۷
آغاز:بسمله. پس از حمد حکیم علی الاطلاق مشترشمان (کذا) کفر لخلخه کافور ایمان ایجاد فرمود؛ **انجام:**که جز زیب کتاب سود نمی دهند الحمدالله اولا و ... در معالجه امراض ردیه هیضه حرس الله عنها کل اهل الاسلام ... به توفیق رفیق مدام باد
خط: نستعلیق تحریری، کا: گوهر علی، تا: ۲۶ جمادی الثانی۱۲۷۶ق، برای فرزندان کاتب یعنی صادقعلی و اکبر علی؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ ۱۴گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۲/۵سم [اهدائی رهبر: ۹–۴۴۶]

● **هیکل** / بهائیت / عربی
heykal

بهاء الله، حسینعلی بن میرزا بزرگ، ۱۲۳۳–۱۳۰۹ قمری
bahā’-ol-lāh, hoseyn-‘alī ebn-e mīrzā bozorg (1818 - 1892)

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۱۲۱/۳
آغاز:ان یا ملک الروس ان استمع نداء الله الملک القدوس؛ **انجام:**ان ربک لهو المقتدر علی ما یشاء یعطی من یشاء و یمنع عمن یشاء ما اراد انه لهو المقتدر القدیر
بندهایی از هیکل؛ از بهاء الله به ملک روس؛ کا: حبیب الله ازغندی، تا: ۱۲۹۶ق؛ جلد: میشن، ۳گ (۱۳ر–۱۵ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳/۴×۲۱/۲سم [ف: ۹–۱۸۰]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۱۲۱/۴

آغاز: یا ایتها الملکة فی اللونده ان استمعی نداء ربک مالک ... من السدرة اللهیة؛ **انجام:** انک انت المقتدر علی ما تشاء و انک انت العزیز الکریم

بندهایی از هیکل؛ کا: حبیب الله ازغندی، تا: ۱۲۹۶ق؛ ۱۱گ (۱۵ر-۲۵ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳/۴×۲۱/۲سم [ف: ۹-۱۸۰]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۸۶

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: -۶۱۳]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۸۶

آغاز: هذا مانزل من جبروت العزه بلسان القدره؛ **انجام:** احلی عندی عن کل شی لیثت کذا نوره الی الابد

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [رایانه]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۱۱۸/۱

آغاز: الحمدلله فلجلج بحور النور فی هذه الایام الصما الدهماء ... و بعد فاعلم یا ایها الناظر هذه الاوراق؛ **انجام:** لهو القادر المعطی العزیز المحبوب

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن [ف: ۹-۱۷۷]

● الهیکل فی الصنعة / کیمیا / عربی

al-hiykal fi-ṣṣan‘a

از مجموع آنچه به دست می‌آید آن‌که نگارنده این کتاب با پادشاه روم مکاتبه داشته و در موضوع کیمیا بین این دو دستوراتی رد و بدل می‌شده که بعضی از آنها را در این کتاب (که به صورت پند و خطاب به فرزندش می‌باشد) به عربی ترجمه نموده تا فرزندش از آنها بهره‌ور گردد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۲۶۸/۲

آغاز: بتوسط بین الروح و الجسد و یلحمهما الحاماً لا یتزایلان و لا یفترقان ابداً و هو احیاء الموتی بعد النشور؛ **انجام:** أیها الولد المبارک قد قلدتک هذه الأمانة فی عنقک ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۴ جمادی الاول۹۲۳ق، جا: قسطنطنیه؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۳۸گ (۱۳۲ر-۱۶۹پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۲۱-۲۲۹]

● هیکل فیل سالک الدین یزدی (منتخب) / طب/فارسی

heykal-e fīl-e sālek-od dīn yazdī (mn.)

شریف یزدی، محمد حسن

šarīf yazdī, mohammad hasan

شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه:۱۹۸/۲

در ۱۴۸ لوح در داروها و نسخه ها؛ کاتب = مؤلف، بی‌تا [نشریه: ۵-۲۲۲]

● هیکل نامه / کیمیا / فارسی

heykal nāme

تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه:۲۸۴/۳

آغاز: هیکل نامه توا از جمله هیکل نامه هفتم در کشاورزی ذهب؛ **انجام:** لیک شب روغن ندارم در چراغ

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲۰ص (۸۸۱-۹۰۰) [نشریه: ۳-۳۵۹]

● هیلاج / اختربینی / فارسی

heylāj

هیلاج به فتح هاء یا به کسر هاء واژه‌ای است یونانی و برخی می‌گویند هندی است و معنی آن چشمه زندگانی باشد و منجمان فارس از آن به «کدبانو» تعبیر کنند و آن دلیل جسم مولود و کدخدا دلیل روح مولود است و کیفیت و کمیت عمر مولود را از این دول دلیل استخراج کنند، هیلاج و کدخدا که دلیل جسم و جان مولود است طبق گفته مؤلف در مقدمه بر پنج قسم است: [۱.] درجه آفتاب و او در اوتاد و حادی عشر و خامس و تاسع اگر مذکر باشد هیلاج است؛ [۲.] قمر و او در اوتاد و حادی عشر و خامس و تاسع هیلاج است و در سیم اگر برج مؤنث باشد و در موالید لیلی قمر را مقدم دارند؛ [۳.]سهم السعادة؛ ۴. جزو اجتماع یا استقبال مقدم بر ولادت این دو دلیل در موت طالع هیلاج اند الا در ششم و دوازدهم؛ ۵. درجه طالع و آن هیلاج است گاهی که از نحوس خالی بود و کوکب مستولی بر هیلاج کدخدا باشد و هر هیلاج که کدخدا نداشته باشد موثر نیست ... .

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۱۸۹/۳

آغاز: هیلاج دلیل کیفیة بدن مولود است و کدخدا دلیل روح و کمیة عمر و هیلاج پنج قسم است، الاول: درجه آفتاب؛ **انجام:** اما مستعلی آن کوکبی بود که در وقت قران باوج خود ... طالع افتاده بود آن مستعلی بود.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲گ (۸۴-۸۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [ف: ۳۸-۵۵۶]

● هیلاج سبب عمر / طب / عربی

heylāj sabab-e ‘omar

نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷ - ۶۷۲ قمری

nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201 - 1274)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۹۱۰/۲

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۳گ (۱۸پ-۲۰ر)، ۲۲سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۶-۱۴۵]

● **هیلاج نامه** / شعر / فارسی

heylāj-nāme

عطار، محمد بن ابراهیم، ۵۳۷؟ - ۶۲۷ ؟ قمری

'attār, mohammad ebn-e ebrāhīm (1143 - 1230)

این مثنوی حدود هفت هزار بیت می‌باشد و منسوب به عطار است و چنان‌که خود عطار در آن تصریح نموده انشاء آن پس از «جواهرنامه» بوده است. (عبدالحسین حائری)

آغاز:بنام کردگار فرد بی چون ×× که ما را از عدم آورد بیرون / خداوندی که جان بخشید و ادراک ×× نهاد اسرار خود را در کف خاک

انجام:سخن از شرع می‌گویم کنون باز ×× حقیقت گویدت اینجای چون باز / بگو اکنون و فتوی ده حقیقت ×× که بس کس کشتنی آمد حقیقت

چاپ: با تصحیح احمد خوشنویس (عماد) (کتابخانه سنائی: ۱۳۷۱ (چاپ دوم))

[نسخه‌های منزوی ۳۳۲۹/۴-۳۳۳۰؛مشترک پاکستان ۶۱۶/۷-۶۱۸؛دنا ۱۲۱۴/۱۰]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷/۲۱-فیروز

بخشی است از اواخر هیلاج نامه (مثنوی منسوب به عطار)؛ خط: نستعلیق، کا: سلطان علی، تا: ۸۸۶ق؛ کاغذ: سمرقندی، ۳ص (۳۲۳-۳۲۵)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۶سم [ف: ۲۱-۱۹۰]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷/۲۵-فیروز

آغاز:چه حاجت بود چندین راز گفتن ×× چو می‌بایست زیر خاک خفتن؛ **انجام:**ز سر تا پای توچه مغز و چه پوست ××یقین در عالم توحید کل اوست

انتخاب هیلاج نامه؛ خط: نستعلیق، کا: سلطان علی، تا: ۸۸۶ق؛ افتادگی: آغاز و وسط و انجام؛ چند برگ از آخر انتخاب در پایان دفتر است؛ ۱۰ص (۵۹-۶۸ حاشیه)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۶سم [ف: ۲۱-۱۹۱]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۶۰۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبداللطیف قلندر بن عبدالله سبزواری، تا: ۸۸۷ق، جا: مشهد رضوی؛ کاغذ: سمرقندی، ۱۵۰ص، ۲۵سطر (۸×۱۹)، اندازه: ۷/۵×۲۴/۵سم [ف: ۸-۳۳۹]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰۸۱/۳

آغاز: بود منصوری عجب شوریده حال ×× در ره تحقیق او را صد کمال / حال او عجب بود ای پسر×× نی چو حال این کسان بیخبر؛ **انجام:**ور به خود نتوانی آن بت را شکست ×× همتی خواه از دل مردان رست / در حقیقت مرد معنی دار باش ×× همنشین خواجه عطار باش

خط: نستعلیق، کا: دوست محمد بن علی دوست بدستانی/ بجستانی، تا: باتاریخ۱۰۱۲ق؛ مصحح؛ ۵گ (۵۹پ-۶۳ر)، ۱۹ سطر (۱۰×۱۵/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۳/۵سم [ف: ۲۹/۲-۷۱۶]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۴۸/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: بابا سلطان بن بابا رضی، تا: ۱۰۹۱ق؛ ۶۰۸ص (۱۸۷-۷۹۴) [ف: ۳-۴۰۴]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۵۵/۱

انجام:نباید گفت این کس گفت زنهار ×× وگرنه ما کشیمش اندرین دار

در حدود هفت هزار بیت می‌باشد. هفت بیت به آخر نسخه چاپی مانده خاتمه یافته؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۴۲۰ص (۱-۴۲۰)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۳-۴۰۷]

۷. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۸۱۴/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۶ق [نشریه: ۷-۲۱۲]

● **هیلاج و کدخدا** / هیئت / فارسی

heylāj va kadxodā

گفتاری است کوتاه درباره هیلاج و کدخدا و آثار آنها در احکام نجومی و شاید دنباله رساله اسعار.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۶۷/۳۹

آغاز:بدانکه در باب هیلاج و کدخدا متقدمان فرموده اند هیلاج بمشابه بدن است و کدخدا بمشابه روح

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۹۵ق؛ ۴ص (۵۳۰-۵۳۳)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: ۱۹-۴۵۲]

● **هیلاج و کدخدا و عطایا** /هیئت / فارسی

heylāj va kadxodā va 'atāyā

ظاهرا غیر همانند:

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۳۲۸/۴-ف

نسخه اصل: پاریسS. P. 1488 در ۲۶ فصل؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱-۵۹۶]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۴۰۰/۱۲

آغاز:در استخراج هیلاج و کدخدا و بیان عطایا و این مشتمل است بر مقدمه و یک باب. اما مقدمه هیچ شبهت نیست که شناختن احوال عمر عندالله ... است و اگر کسی را شمه ای معلوم گردد جز به وحی و الهام نباشد اما بزرگان این فن شریف بتجربه و قیاس اصولی یاد کرده اند و حقیقت آن معنی هم به الهام معلوم شده است و ان اصول دو دلیل است یکی هیلاج و دوم کدخدا و هیلاج دلیل روح است و کیفیت عمر و کدخدا دلیل جسم است و کمیت عمر ... بعضی حکماء طبیعی گفته اند که عمر مولود نسبت به میراث تعلق دارد یعنی هم چند عمر پدر وجد و قبیله و این قاعده مطرد نیست چه ما به عکس این بسیار دیدیم؛ **انجام:**خاصه

که در حد نحس باشد که آن بدتر باشد و درجه هبوط و السلام.
رساله ایست دارای یک مقدمه و یک باب در استخراج هیلاج و کدخدا و عطایا. ابوالقاسم یزدی نیز رساله‌ای در هیلاجات و قواطع دارد؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: وسط (برگهایی از میان رساله از اواخر مقدمه و اول باب افتاده)؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۴ص (۳۴۲-۳۴۵)، قطع: رقعی [ف: ۱۹-۵۵۰]

● **هیمیا و تسخیرات** / علوم غریبه / فارسی
hīmīyā va tasxīrāt

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۲۰۷/۷-ف
نسخه اصل: بادلیان ۲۷۴۹، Pers D. 100؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۰۰ق [فیلمها ف: ۱-۵۸۰]

● **الهیولی** / فلسفه / عربی
al-hayūlā
نصیرالدین کاشی، علی بن محمد، - ۷۵۵ ؟ قمری
nasīr-od-dīn kāšī ,ʻalī ebn-e mohammad(- 1355)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۶۲۱/۱۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۸۰ق [ف: ۵-۳۰۸]

● **الهیولی** / فلسفه / عربی
al-hayūlā
؟ خفری، محمد بن احمد، - ۹۵۷ ؟ قمری
xafrī, mohammad ebn-e ahmad(- 1550)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۹۵۸
آغاز:بسمله، اما بعد الحمد الخالق الوری؛ **انجام:**فی تشخص و تعین و تشکل الصلوه و السلام علی محمد و آله
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: -۶۱۳]

● **الهیولی** / فلسفه / عربی
al-hayūlā
طالقانی، نظر علی بن سلطان محمد، ۱۲۴۰ - ۱۳۰۶ قمری
tāleqānī, nazar ʻalī ebn-e soltān mohammad (1825 - 1889)
مباحث فلسفی عمیق در زمینه شرح معانی هیولی، قیام الساعة،ثبوت حرکت جوهریه،بداء جبر وتفویض،تطابق قوسین وترکیب حقیقی و ... که با مشرب حکمی بیان شده است.

قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۸۹/۲
آغاز:فی بیان بعض الرموز: رمز، المرادین الهیولی الاولی نفس القوة والاستعداد والقابلیة لیس الا فقولهم الجسم المطلق مرکب من جوهرین؛ **انجام:**لمعةفقد صح لدیک ان من قال باصالة الوجود وهوالحق فلیس عنده بل الکل رسوم.حکایة عین عکس نور فیالها ×× رسو م عزیز لا یری العین عینها
بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ۱۴گ، ۲۱سطر [ف: ۱-۳۵۲]

● **الهیولی** / فلسفه / عربی
al-hayūlā
آغاز:بسمله مقالة لاسکندر الافرودیسی فی الهیولی و انها مفعولة قال اسکندر ان کل کائن بالقوة انما یکون بالفعل من آخر هو بالفعل ...

۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۱۶۸۸/۵
آغاز:برابر
خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲-۵۵۵]
۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۱۳۰/۴
آغاز:برابر؛ **انجام:**و معلولة مفعولة، فانها قابلة للصورة بلاحرکة، و السلام.
بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ (۷۵پ-۷۶ر) [ف: ۹-۱۸۷]

● **الهیولی جوهر بسیط** /فلسفه / عربی
al-hayūlā jawhar-un basīṭ

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۴۸۰/۳-ف
نسخه اصل: احمد ثالث ش ۳۲۸۶.بندی است در ۱۰ صفحه؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۲-۱۵۱]

● **الهیولی غیر الجنس= الفرق بین الهیولی و الجنس** / فلسفه / عربی
al-hayūlā ġayr-il jins = al-firq bayn-al hayūlā wa-l jins
اسکندر افرودیسی، ق۳ میلادی
eskandar āfrūdīsī(- 3c)
مترجم: اسحاق بن حنین،۲۱۵ - ۲۹۸ قمری
با عنوان «مقالة الاسکند الافرویدوسی فی ان الهیولا غیر الجنس و فیما یشرکان و یفرقان، نقل اسحاق بن حنین».
چاپ: تحقیق عبدالرحمن بدوی، در شروح علی ارسطو مفقودة فی الیونانیة و رسائل اخری (بیروت، دارالمشرق: ۱۹۷۱م)
شروح و حواشی:
۱- شرح مقالة الاسکندر فی الفرق بین الجنس و المادة؛ یحیی بن عدی (۲۸۰-۳۶۴ق)

۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۴۲/۷۷ب
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲گ (۳۳۹پ-۳۴۰پ)، ۲۴ - ۳۳سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۱۷/۵×۲۷سم [ف: -۱۴۸]
۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۵۵/۵۵
آغاز:برابر؛ **انجام:**و الجنس غیر ذاتی بل قائم فی الکفر، و ذلک ما اردنا بیانه.
خط: نستعلیق، کا: خراسانی، کرم علی، تا: قرن ۱۳؛ ۲گ (۲۵۱ر-۲۵۲ر)، ۲۲سطر، اندازه: ۱۴/۶×۱۸/۵سم [ف: ۷-۴۶۵]
۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۹۱۲/۲۵
آغاز:برابر؛ **انجام:**بل قائم فی الفکر و ذلک ما اردنا ان نبین. تمت المقالة فی الفرق بین الهیولا و الجنس.
بی‌کا، تا: ۱۲۶۶ق؛ ۲گ (۱۲۴پ-۱۲۵ر) [ف: ۵-۶۳۲]
۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۲۸۳/۳۲
آغاز:برابر
متن از اسکندر افرودیسی مترجم ناشناس؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲گ (۹۴پ-۹۵پ) [ف: ۱۶-۱۸۹]
۵. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۹۳/۲۱
متن از اسکندر افرودیسی مترجم ناشناس؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲گ (۹۲ر-۹۳ر)، ۲۴سطر (۱۲/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۸/۵×۲۴سم [ف: -۲۰۰]
۶. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۹۰۹/۲
متن از اسکندر افرودیسی مترجم ناشناس؛ بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: رقعی [ف: -۳۲۵]

● الهیولی و الصورة = تحقیق حقیقة الجسم / فلسفه / عربی

al-hayūlā wa-ṣṣūra = taḥqīq-u ḥaqīqat-il jism

فخر رازی، محمد بن عمر، ۵۴۴؟ - ۶۰۶ قمری

faxr-e rāzī, mohammad ebn-e ʻomar (1150 - 1210)

رساله‌ای است در مسأله ترکیب جسم از هیولی و صورت دارای چهار«فصل»: ۱. فی تلخیص محل النزاع؛ ۲. فیما یدل علی ان الجسم و لایکون مرکبا من الهیرلی و الصوره؛ ۳. حکایة دلیل القائلین بان الجسم مرکب عن الهیولی و الصوره؛ ۴. فی الخاتمه.مؤلف در این رساله از کتاب‌های فلسفی و کلامی خود سخن می‌گوید و یکی از ادله شیخ الرئیس را با تقریری تازه بیان می‌دارد. در بیان دلیل سوم ابطال هیولی می‌گوید:«من از ده سالگی تا این زمان که به ۵۲ سالگی رسیده‌ام پیوسته در جستجو بوده‌ام و برای به دست آوردن آراء فلاسفه در باره ترکیب جسم از هیولی و صورت کوشش می‌کردم».(عبدالحسین حائری)
آغاز:الحمدلله الذی بامره قامت الارضون و السماوات اما بعد فقد سالتنی ان ذکر کلاماً واضحاً مشروحاً فی بیان ان الجسم هل هو مرکب من الهیولی و الصورة و کتبت هذه الرساله علی سبیل الارتجال و رتبتها علی فصول اربعه
انجام:فان عنوا بالهیولی تلک الذات المخصوصه و بالصوره صفظ کونه مختصا بالحیز و الجهة فهذا مما لانزاع فیه و ان ارادوا به غیر ذلک فالکلام علیه ماتقدم و حین انتهینا الی هذا الموضع فلنقطع الکلام حامدین لله شاکرین لالائه بقدر الطاقه عقرین بمضمون قوله سبحانه و ان تعدوا نعمة الله لاتحصوهها راجین الفوز بالسلامه فی الاحوال الثلاثه المذکورة فی قوله تعالی و سلام علی یوم ولدت و یوم اموت و یوم ابعث حیا ... نجز و حسبنا الله و نعم الوکیل

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۹۳۳/۲
آغاز و انجام: ۲۸برابر؛ رجب ۱۲۹۲ من نسخة قدیم تاریخهما ۸ ذی القعده ۶۱۵.
خط: نسخ، کا: ابوالقاسم الوالی نابلسی، تا: ۲۸ رجب۱۲۹۲ق؛ ۳۰ص (۱۱۳-۱۴۲)، قطع: خشتی [ف: ۱۰-۲۰۳۶]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۱۷۹/۲-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲-۹۲]

● الهیولی و انها معلولة و مفعولة / فلسفه / عربی

al-hayūlā wa innahā maʻlūla wa mafʻūla

اسکندر افرودیسی، قرن ۳ میلادی

eskandar āfrūdīsī(- 3c)

در این نگارش روشن می‌شود که هیولی علت نیست و معلول است. نسخه‌ای از این در اسکوریال ش ۷۹۴/۱۵ هست (بدوی دیباچه ص ۵۷) و خزرجی (ج۱ص۷۰س۲۵) هم از آن یاد نمود و عنوان آن در ایندو چنین است:«مقالة فی الهیولی و انها معلوله مفعولة» ولی در نسخه دانشگاه تهران عنوان چنین است:«مقالة الاسکندر الافریدوسی فی الهیولی و انها مفعولة». (دانش‌پژوه)
آغاز:بسمله، مقاله لاسکندر الا فردوسی فی الهیولی و انها مفعولة قال اسکندر ان کل کائن بالقوة انما یکون بالفعل ...
انجام:ان الهیولی ولی معلولة مفعولة فانها قابلة للصور بلاحرکة و السلام علی من اتبع الهدی.
چاپ: تحقیق عبدالرحمن بدوی، در شروح علی ارسطو مفقودة فی الیونانیة و رسائل اخری (بیروت، دارالمشرق: ۱۹۷۱م)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۲۸۳/۲۱
آغاز:برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱گ (۴۹ر-۴۹پ) [ف: ۱۶-۱۸۶]
۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۴۲/۷۳ب
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱ص (۳۳۷پ)، ۲۴-۳۳سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۱۷/۵×۲۷سم [ف: -۱۴۸]
۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۳۹/۱۳
آغاز و انجام: برابر
خط: تعلیق، کا: حر حسینی، نصرالدین حسین، تا: ۱۰۷۶ق؛ ۱ص

(۶۹پ) [ف: ۳-۳۷]

۴. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۹۳/۱۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۲گ (۶۹پ-۷۰پ)، ۲۴سطر (۱۲/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۸/۵×۲۴سم [ف: -۱۹۹]

۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد صادق، تا: ۱۱۰۷ق؛ ۳ص (۲۴۵-۲۴۷)، ۱۹سطر (۵×۱۱/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۶سم [ف: ۷-۲۹]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۵۵/۵۴

آغاز:برابر؛ **انجام:**لانها یمکن ان یکون معاً، فاما الاضداد فلا یمکن أن یکون معاً البتة تمت المقالة بعون الله.

خط: نستعلیق، کا: خراسانی، کرم علی، تا: قرن ۱۳؛ ۲گ (۲۵۰پ-۲۵۱ر)، ۲۲سطر، اندازه: ۱۴/۶×۱۸/۵سم [ف: ۷-۴۶۵]

۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۹۱۲/۲۱

بی‌کا، تا: ۱۲۶۶ق؛ ۱ص (۱۲۲پ) [ف: ۵-۶۳۲]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۰۷۷/۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شب دوشنبهرجب (شاید)۱۲۹۹ق؛ ۱گ (۵۵پ-۵۶ر)، ۱۹سطر چلیپایی(۴×۷) [ف: ۱۵-۴۰]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴/۲ خوئی

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ این مقاله در یک صفحه از این دفتر گنجیده و تتمه آن در حاشیه صفحه نوشته شده [ف: ۷-۳۶۸]

● هیولی و صورت / فلسفه / فارسی

hayūlā va sūrat

مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۵۴/۹ فیاض

آغاز:بدانید که بزرگان حکما لفظها نهاده اند که ...

مختصر؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۳/۵×۱۸/۵سم [ف: -۲۰۲]

● الهیئة / هیئت / عربی

al-hay’a

ابن باجه، محمد بن یحیی، - ۵۳۳ ؟ قمری

ebn-e bājja, mohammad ebn-e yahyā(- 1139)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۸۹/۲۰

آغاز:الهیئة وهی جزء من علوم التعالیم من الامور؛ **انجام:**و لذلک تکون الدوایر التی تکون علیها الشمس ... فی رأس

نسخه اصل: کتابخانه سلطنتی برلین، شماره ۵۰۶۰؛ خط: مغربی، کا: انصاری، عبدالله بن محمد، تا: ۶۶۷ق؛ ۲گ (۲۰۳ر-۲۰۴پ)، ۲۸سطر، اندازه: ۲۰×۲۷سم [عکسی ف: ۳-۶۴۵]

● الهیئة / هیئت / عربی

al-hay’a

اثیرالدین ابهری، مفضل بن عمر، - ۶۶۰ ؟ قمری

asīr-od-dīn-e abharī, mofazzal ebn-e ‘omar(- 1262)

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۰۰/۱

آغاز:بسمله الحمدلله القدیم الذی توحد بالعزة والبقاء العظیم، الذی تفرد بکمال العظمة والکبریاء ... وبعد فلما کانت معرفة الاعمال النجومیه والحسابات الفلکیه محتاجة الی طرف من علم الهیئة ... راینا ان نقدم علی الزیج الذی جمعناه فی هذا الفن ثلث رسایل الاولی فی الهیئة والثانیة فی کیفیة العمل العمل بالاصطرلاب والثالثة فی الحساب، الرسالة الاولی فی الهئیة وهی یشتمل علی سبعة عشر فصلا الفصل الاول فی الاصطلاحات؛ **انجام:**وهی فی الموضع الذی ینطبق فیها قطب العالم علی سمت الراس ولیکن هذا آخر الرسالة والحمدلله رب العالمین

خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۵ شوال۶۶۶ق؛ از روی نسخه‌ای که خط مؤلف در آن آمده، مصحح، مقابله شده، مجدول؛ تملک: هاشم منجم باشی مورخ ۱۳۰۰ق؛ جلد: تیماج، ۱۹ سطر (۷/۵×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۱-۲۸۸]

● الهیئة = کر المجسمة / هیئت / عربی

al-hay’a = kurr-ul mujassama

عرضی، مؤید الدین بن برمک، - ۶۶۴ قمری

‘arzī, mo’ayyed-od-dīn ebn-e barmak(- 1266)

مؤلف همکار خواجه طوسی بوده است و این رساله در کرات مجسمه و دوایر وهمی استطردادی است، که گروهی به غلط آن را جزو مصنفات ابن سینا دانسته و برخی آن را به نام «تحریر المجسطی» معرفی کرده‌اند. از دیباچه کتاب چنین به دست می‌آید که مؤلف این کتاب و فرزند او پیرو طریقه امامیه بوده‌اند.

جهت انتساب به ابن سینا در دیباچه آمده: «قال الشیخ قدس الله روحه انه لم یزل اصحاب التعالیم و من اتقن العلم الریاضی» پنداشته شده که مقصود شیخ الرئیس ابن سینا است، غافل از این‌که مقصود مؤلف کتاب است چنان‌که در موضع دیگر از کتاب آمده: «قال الشیخ الامام المؤلف». تسمیه کتاب به «تحریر المجسطی» یا «مختصر المجسطی» درست نیست. با توجه به موضوع کتاب، تسمیه آن به اسم «کتاب فی الاکر المجسمة» یا به جنبه عام موضوع آن «کتاب فی الهیئة» انسب است.

چاپ: بیروت، محقق: جمیل صلیبا، مرکز دراسات الوحاة العربیة، ۴۲۶ص، ۱۹۹۰م.

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۳۹۸ و ۵۵ عکسی

آغاز: (اما بعد حمد من) یستحق الوجوب ذاته و یستوجب الشکر لکمال وجود جمیع مصنوعاته و تقاصرت العقول و نکصت الاوهام عن ادراک هویته و خضع کل شیء لهیبته و الصلوة و السلام ... انبیایه و صفوته من خلقه و الصالحین من عباده خصوصا علی نبیه محمد صلی الله علی و علی المنتجبین الطاهرین من آله و سلم. فان العقول متطابقه و الالباب متوافقة علی فضل العلم و اهله و ان به یحصل السعادات و ترتفع الدرجات و انه یشحذ الاذهان و یقویها و یزدی فی الفطن و یزکیها و به یتزبن الباطل و یشتهر الخامل و یفرق بین الحق و الباطل لاسیما ما کانت مطالبه برهانیة و مقدماته امور جلیة بدیهیة فانه لایتغیر بتغیر الادیان و لایتخلف باختلاف الزمان و المکان و شرف کل علم اما بشرف موضوعه و اما بوثاقة براهینه و اما بهمامعا و لذلک شرف علم الهیئة اما موضوعه فان من اعجب صنع الله تعالی و اعظم خلقه و احکم فعله و اما براهینه فهندسیة و حسابیه قطعیة و فایدة هذا العلم عظیمة لمن نظر فی الایات السماویة و الحرکات الفلکیة فان للفکر مجالا و اسعا؛ عبارت کاتب: «فرغ من تعلیقه الفقیر الی الله و الغنی به محمد بن موید العرضی حامدالله علی نعمه و مصلیا علی اصفیائه محمد و آله فی ثانی عشر شوال من سنة ستة و تسعین و ستمائة ببلدة همدان المحروسة والله الموفق للصواب و الیه المرجع و المآب؛

خط: نسخ، کا: محمد بن موید الدین بن برمک بن مبارک عرضی پسر مؤلف، تا: ۱۲ شوال۶۹۶ق، جا: همدان؛ جلد: تیماج عنابی، ۱۳۸گ، ۲۱ سطر (۱۱×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲/۵سم [ف: ۱-۲۳۰ و ۳-۱۳۳۰]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۳۹۸

همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۵۱]

● **هیئت** / هیئت / فارسی

hey'at

نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷ – ۶۷۲ قمری

nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201 - 1274)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۴۸۰

آغاز:بسمله و به نستعین. الحمدلله رب العالمین حمدا الشاکرین و الصلوة ... اما بعد این کتاب مشتمل است بر مقدمه؛ **انجام:**سادس عشر شهر شوال من شهور سنه ۱۱۱۴ اربعة عشر و مائة بعد الالف من الهجرة النبویة صلی الله علیه و آله

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۱۴ق؛ ضمیمه نسخه ش ۶۸۰۴ [رایانه]

● **هیئت** / هیئت / فارسی

hey'at

کوبنانی، ابواسحاق، – ۸۸۶ قمری

kūbnānī, ūeshāq(- 1482)

اهدا به: حسام الدوله امیر ابراهیم (از سلسله امراء روز افزونی)

تاریخ تألیف: ۸۸۶ق

در پایان دیباچه نیز از «دولت روز افزون» یاد کرده و تاریخ پایان آن ۸۸۶ است. در دیباچه از امیر مزبور با تکریم با تکریم فراوان یاد می‌کند و می‌گوید:«در مجلس منور به املاء این مختصر که متضمن کلیات و مهمات علم حقیقت است قیام نمود» و از این سخن پیداست که مقصود اصلی مؤلف، نوشتن رساله‌ای در هیئت بوده و مباحث حساب و هندسه را به مناسبت در آن درج کرده است.در کتابخامه مرکزی دانشگاه مجموعه‌ای است دارای ۷ رساله از مؤلفات کوبنانی که تمام آنها را به نام امیر معین الدین عبدالکریم و یا بهرام روزافزون پادشاه مازندران نوشته و تاریخ تألیف آنها از ۸۴۶ تا ۸۶۸ق است.

رساله حاضر دارای سه بخش «قسم» و یک «خاتمه» است:قسم ۱. مباحث هیئت افلاک و عناصر؛ ۲. مباحث حساب و ضرب و قسمت در صحاح و کسور بطریق جمل؛ ۳. مباحث هندسه، مقادیر و مساحت؛ خاتمه – در اوقات صلوة و سمت قبله.وی در پایان دیباچه چنین می‌گوید:«مامول که مقبول نظر همایون ۶۱ گردد و ثمره شجره طیبه مبارک نهال ابن زمان فرخ فال باشد و میاز آن از اشراقات دولت روزافزون ملازمان سرادقات بارگاه حضرة ظل اللهی ملك اقتداری محسوب افتد».ظاهراً مقصود اشاره به فرزند پادشاه روزافزونی است. در پایان نسخه (که در حاشیه صفحه ۴۶ است) نوشته شده «قبول الی ... ؟ نسخة الاصل و قدمت الی عالی حضرة المؤلف خلد ظلاله علی کافة المسلمین» و چون تاریخ موجود در ذیل نسخه ۸۸۶ است معلوم می‌شود که کوبنانی تا سال ۸۸۶ق زنده بوده است.

آغاز:لله المنة علی توالی الطافة الخفیة و الصلوة علی رسوله ... اما بعد در عالی مجلس نصفت شعار عدالت پناه قلب غیاث خورشید رای کیوان جاه .آنکه برنه فلك اربرق کمالی بجهد ×× همه از بارقه خاطر او مکتسب استصاحب دیوان ممالك العرب و العجم سلطان اکابر الوزراء فی العالم المترقی امره ... حسام الدوله و الدنیا و الدین ... امیر ابراهیم ... مباحثی از فنون علوم ریاضی در اثناء محاورات تحقیق میپذیرفت و بنده جانی ابواسحاق کوبنانی در آن مین سخنی میگفت اشاره همایون بشارة که هر آینه متضمن سعادات صوری و معنوی است صادر گشت تا آن تقریر درحیز تحریر در آید و فوائد آن علی مرور الدهور طالبان حکمت را فرا رسد باقلت بضاعت ... هم در مجلس منور باملاء این مختصر که متضمن کلیات و مهمات علم هیئت است قیام نمود و کتاب بر سه قسم ترتیب کرد ...

انجام:ذیل جدول آنچه بر مدخل محرم باید افزود تا مدخل بر ماه معلوم گردد ثبت رفته مقابل هر مه آسانی را و الله هو المیسر للسداد و الموفق للصواب.تم فی جمادی الاولی سنه ۸۸۶

[فهرستواره منزوی ۳۱۱۷/۴]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۹۱۸/۱
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ ۴۶ص (۱-۴۶)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۹-۵۹۳]

● **هیئت** / هیئت / فارسی
hey'at
بیرجندی، عبدالعلی بن محمد، - ۹۳۴ قمری
bīrjandī, 'abd-ol-'alī ebn-e mohammad(- 1528)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۲۴۳
آغاز:بسمله الحمد لولیه و الصلوه علی نبیه؛ **انجام:**در شهر شدن را برج اسد (کذا)
رسائل مختلفه نامشخص؛ خط: نسخ، کا: محمد مؤمن، تا: ۹۷۵ق، جا: قاین [الفبائی: -۶۱۲]

● **هیئت** / هیئت / عربی
hey'at
دشتکی شیرازی، منصور بن صدرالدین محمد، - ۹۴۸ قمری
daštakī šīrāzī, mansūr ebn-e sadr-od-dīn mohammad(- 1542)
دارای ۴ «مناظر» و هر یک دارای «انهاج» و هر یک دارای ابواب و هر یک دارای معارجی است.
آغاز:الحمد لمبدع الافلاک و مدورها و مصورها بالنجوم

شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۵۰۰
آغاز:برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ اندازه: ۱۰×۱۶سم [نسخه پژوهی: ۲-۲۴۲]

● **هیئت = رساله در تحقیق درجات طلوع و غروب و ممر کواکب** / هیئت / فارسی
hey'at = r. dar tahqīq-e darajāt-e tolū' va qorūb va mamarr-e kavākeb
دشتکی شیرازی، منصور بن صدرالدین محمد، - ۹۴۸ قمری
daštakī šīrāzī, mansūr ebn-e sadr-od-dīn mohammad(- 1542)
از غیاث الدین منصور (ظاهراً) دارای یک «صدر» و یک «خاتمه»:صدر- در حقیقت درجه طلوع و غروب و ممر درجه درجه؛ خاتمه - در مراتب کواکب ثابته.مؤلف تحقیق این درجات را مطابق عرض نو (۳۶) شهری «که مقر سلطنت روز افزون و پایه سریر خلافت ابد مقرون اعظم اکاسره زمان است ... استخراج نموده درجات ممرها و طلوعها و غروبها مطابق سنه ۹۴۶ یزدجردیه در جدولی علیحده رقم می‌نماید مصدر به صدر و مختتم به خاتمه می‌سازد». در پایان «صدر» رساله، جدولی رسم کرده (که جای آن در نسخه حاضر سفید است) و به نوشته مؤلف دارای هفت سطر (۱. اسامی کواکب، ۲. تقاویم کواکب، ۳. درجات ممر ستارگان، ۴. درجات طلوع، ۵. درجات غروب، ۶. مزاجها، ۷. اندازه‌ها) و در پایان خاتمه جداول درجات ممر و طلوع و غروب ثوابت سعد و نحس در ۴ صفحه رسم و بالای آنها تاریخ ۹۴۶ یزدگردی قید شده است.
آغاز:حمد بیحد احدی را سزد که راصد خرد از رصد سیارات نعماء ... او عاجز آید ... و بعد بر ارباب بصیرت ... پوشیده نماند که به اجماع حکما ... تاثیر کواکب علویه زیاده بود از سفلیه.
انجام:(پیش از جدول): همگی اوقاف عمل به این جدول ممکن باشد و بحسب امتداد زمان ... از حادثه خلل و اختلال محفوظ ماند و الجدول هذا.
[فهرستواره منزوی ۴/۳۱۱۰]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۲۰/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: ابو محمد محسن بن علی بن منصور حسینی، تا: ۹۷۳ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۵ص (۲۱۴-۲۲۸)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۱۹-۳۱۲]

● **هیئت** / هیئت / فارسی
hey'at
تاج السعیدی، محمد بن ابی سعید، - ۹۵۰ قمری
tāj-os-sa'īdī, mohammad ebn-e abī sa'īd(- 1544)
اهدا به: امیر جلال الدین بایزید
در یک «مقدمه» و شانزده «طبقه» و «خاتمه».
آغاز:بسمله. الحمد الله الذی خلق سبع سموات طباقا ... و بعد نموده می‌شود که در علم حکمت مقرر شده که اشرف و اکمل انواع مکونات از اقسام اربعه ممکنات ... حضرت جامعه انسانی است.
[فهرستواره منزوی ۴/۳۱۰۹]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۲۱۹/۲
آغاز:برابر؛ **انجام:**و صورت اقالیم سبعه این است (دائره جغرافیایی)
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: تیماج، ۴۳گ (۷۹-۱۲۱)، ۱۸سطر (۱۱/۵×۷/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۱-۲۱۷۶]
۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۹۵۲
آغاز:برابر؛ **انجام:**و آخر عمارات آنست که و همچنین ماوراء خط استوا نیز عمارتی هست در اطراف ... و جثه و الله اعلم
خط: نسخ خوانا، کا: ناصرالدین محمد بن حافظ قاسم علی، تا: چهارشنبه ۱۸ ذیحجه۹۶۹ق، جا: هرات؛ مصحح؛ مهر: «... بوذر غفاری»، «یا باقر العلوم» (بیضوی)؛ خریداری از مشیر؛ ۲۳گ (۴۱پ-۶۳)، ۱۷سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [رایانه]

● **هیئت** / هیئت / فارسی

hey'at

شاه میر، اسدالله، ق۱۰ قمری

šāh mīr, asad-ol-lāh(- 16c)

در آنچه لازم است از قواعد هیئت با بیانی همه‌فهم، مشتمل بر یک «توطئه» و دو «مقصد» و یک «لاحقه» و هر کدام دارای چند «فصل»: توطئه:در دانستنی‌های هندسیات و طبیعیات؛ مقصد ۱. در علویات؛ مقصد ۲. در سفلیات؛ لاحقه: در آنچه مرتبط می‌شود به مقصدین سابقین.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۱۱۵/۲

آغاز: الولایة ما طلع الشمس و القمر و استدل علی المؤثر من وجود الاثر، و بعد باعث فقیر حقیر؛ **انجام:**خطا و سهو بر یزدان روا نیست، و الحمدلله الاحد الصمد ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز؛ ۶۳گ (۴۰ر-۱۰۲ر)، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۱۱-۱۳۱]

● **هیئت** = **هیأت ابوالخیر فارسی** / هیئت / فارسی

hey'at = hey'at-e ab-ol-xayr-e fārsī

فارسی، محمد تقی بن محمد، ق۱۰ قمری

fārsī, mohammad taqī ebn-e mohammad(- 16c)

رساله مختصری است در معرفت هیئت افلاک، مشتمل بر «مقدمه»، سه «مقاله» و «خاتمه»: مقاله ۱. در معرفت مبدأ سال‌ها؛ ۲. در معرفت هیئت افلاک و کواکب؛ ۳. در معرفت فلک قمر.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۷۰۲

آغاز:شکر و سپاس بی حد و قیاس صانعی را که نقاش قدرت او؛ **انجام:**اندر یک احتراق مستقیم ... و هشت روز نیم باشد و این ماه قمری بوده و الله اعلم

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲ صفر۱۱۰۲ق، جا: کابل؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: مقوا، ۸گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۱/۵×۲۲سم [اهدائی رهبر: ۹-۱۰۹]

● **هیئت** / هیئت / فارسی

hey'at

شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری

šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۸۴۸

بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: ۱۵×۲۰/۷سم [رایانه]

● **هیئت** / هیئت / فارسی

hey'at

فاروقی، احمد بن عبد الاحد، ۹۷۱ - ۱۰۳۴ قمری

fārūqī, ahmad ebn-e 'abd-ol-ahad (1564 - 1625)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۵۲۷/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ قطع: جیبی جانمازی [میراث شهاب: س۸ش۴-۷۰]

● **هیئت** / هیئت / فارسی

hey'at

نجم ثانی، محمد باقر، - ۱۰۴۷ قمری

najm-e sānī, mohammad bāqer(- 1638)

در یک «مقدمه» در دو «قسم» و دو «مقاله» و یک «خاتمه»: مقاله ۱.بیان احوال اجرام علوم و آن شش باب است؛ مقاله ۲. بیان هیئت زمین و قسمت او به اقالیم و بیان آنچه لازم آید او را به‌حسب اختلاف اوضاع علویات و آن یازده باب است؛ خاتمه در معرفت ابعاد و اجرام بر صد و حساب معلوم کرده اند که دور زمین ... .

آغاز:بسمله. تحمید و تمجید مقتضای شان واجب الوجودی است ... که مبدء هیئت مجموعیه نظام جملی ممکنات از مجردات و مادیات از اجرام علویه و اجسام سفلیه نقطه اوست از خط ظهور او ... اما بعد میگوید ... نجم ثانی ... این کتاب مشتمل است بر مقدمه و دو مقاله و خاتمه

[فهرستواره منزوی ۳۱۱۸/۴]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۵۸

آغاز:برابر؛ **انجام:** چنانکه مبین باشد طرف آن.

خط: نستعلیق، کا: نجم ثانی، محمد باقر، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ گویا نسخه اصل چه اصلاحاتی در آن شده؛ تملک: آقا طاهر در ۱۱۲۸، آقا عبدالرحیم رودسری که از ملا عبدالنبی امانت گرفته؛ مهر: «محمد شفیع بن محمد رضی الجیلانی»؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۷۱گ، ۱۵سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۲/۵سم [ف: ۹-۱۱۹۶]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۸۰۳/۲

آغاز:مستوی باشد یا غیر مستوی، مستوی آن بود که میان هر دو نقطه ای که بر او فرض توان کرد اگر به خط مستقیم وصل کنند آن خط از آن سطح ...

خط: نسخ، کا: صادق بن استاد علی نقی بناء اصفهانی، تا: دوشنبه ۱۰ شوال۱۱۸۶ق، جا: خوانسار؛ جلد: تیماج، ۳۸گ (۱۱ر-۴۸ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۰-۲۶۸]

۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۹۲۴۸/۱

آغاز:قسم ثانی آنچه تعلق بطبیعیات دارد جسم اگر فراهم آمده باشد از اجسام مختلفة الطبایع آنرا مرکب خوانند ...

خط: شکسته، نستعلیق، کا: شیخ عبدالوهاب بن شیخ عبدالله لاهیجی، تا: ربیع الاول۱۲۲۶ق، جا: اصفهان؛ افتادگی: آغاز؛ ابعاد متن: ۶/۵×۱۱/۵، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۲-۳۰۵]

● **هیئت** / هیئت / فارسی

hey'at

کاشف یزدی، قاضی بن کاشف الدین محمد،- ۱۰۷۵ قمری

kāšef-e yazdī, qāzī ebn-e kāšef-od-dīn mohammad(-1665)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۴/۰۱

آغاز:بسمله الحمد له و بعد چنین گوید احقر عبادالله کاشف الدین محمد اردکانی؛ **انجام:**چون آنرا از نور نقصان کنند باقی ارتفاع قطب فلک البروج بود در آن وقت

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ابعاد متن: ۷×۱۶، اندازه: ۱۵×۲۵سم [رایانه]

● **هیئت** / هیئت / فارسی

hey'at

عبدالمجید بن محمد قطب الدین، قرن ۱۱ قمری

'abd-ol-majīd ebn-e mohammad qotb-od-dīn (17c)

چون جلال الدین محمد اکبر پادشاه، تصمیم گرفت که تاریخ را روز جلوس بر سریر خلافت قرار دهد و دیگر تاریخ‌ها کنار گذاشته شود، مؤلف این مختصر را نوشته است، در چهار «فصل» و یک «خاتمه» و هر فصل بر چند «مقاله» نهاد (دیباچه): فصل ۱. دردو «مقاله»: ۱) هیأت عناصر چهارگانه، هفت اقلیم، ۲) طول و عرض اقلیم برخی از شهرها، کوه‌ها و دریاها؛ فصل ۲. در عدد افلاک و هیأت آن، شش «مقاله»: ۱) قسمت فلک به دوازده برج، ۲) کواکب سیاره و ثوابت، ۳) حرکت افلاک، ۴) مقدار حرکت فلک نهم و هشتم، ۵) مقدار حرکت افلاک و سیارات، ۶) روزها و ماه‌ها؛ فصل ۳. در هفت «مقاله»: ۱) تاریخ عربی و فارسی، ۲) اسامی روزهای فارسی، ۳) روز و شب، صبح و شفق، ۴) فصول چهارگانه، ۵) خط استوا، ۶) تفاوت شبانه روز در اقلیم‌ها، ۷) نام سال‌های دوازده‌گانه ترکان؛ فصل ۴. در پنج «مقاله»: ۱) اختیارات ساعات روزها، ۲) احکام گرفتن ماه، ۳) گرفتن ماه، ۴) محرم نامه، ۵) سکریلدز؛ خاتمه، در دو «مقاله»: ۱) عناصر چهارگانه. (احمد منزوی)

آغاز:حمد بسیار و ثنای بی شمار نثار بارگاه پادشاه که بساط بسیط زمین ... اما بعد معروض می‌گرداند، محرر این رساله ...

[فهرستواره منزوی ۳۱۲۳/۴]

شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۵۴۱/۲

درفهرست با عنوان «نجوم»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ اندازه: ۱۶×۲۳سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۰۵]

● **هیئت** / هیئت / عربی

hey'at

حر عاملی، محمد بن حسن، ۱۰۳۳ - ۱۱۰۴ قمری

horr-e 'āmelī, mohammad ebn-e hasan (1624 - 1693)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۸۱۶/۱

آغاز:الافلاک الفلک الاعلی و هو التاسع؛ **انجام:**قیدنا الثوابت بالمرصودة لاحتمال کشفها غیر المرصودة کما لایخفی منه قدس سره. کتب ذلک فی تبوک.

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۹ ذیحجه۱۰۵۴ق؛ مهر: «العبد المذنب محمد علی الرضوی» (مربع)؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲گ، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۳-۲۲۵]

● **هیئت** / هیئت / فارسی

hey'at

انصاری، مسعود بن عبدالرحیم، ۱۲۰۵ - ۱۲۶۵ قمری

ansārī, mas'ūd ebn-e 'abd-or-rahīm (1791 - 1849)

اهدا به: فتحعلی شاه قاجار (۱۲۱۲-۱۲۵۰ق) و عباس میرزا وزیر خارجه زمان عباس میرزا بوده که با کمک یک ایلچی فرانسوی به نام فتح علی شاه و پسرش عباس میرزا، این رساله را از فرانسه به فارسی ترجمه کرده‌اند.

آغاز:بسمله. حمد و ستایش که پرتو ارادتش آفتاب وار از مشرق ...

انجام:و ثوابت را نیز منکسف می‌نماید.

[فهرستواره منزوی ۳۱۰۹/۴]

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۶۱۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۷۱گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳-۴۲۹]

● **الهیئة** / هیئت / عربی

al-hay'a

فرمانی آمدی، محمد

farmānī āmedī, mohammad

اهداء به: سلطان محمد خان بن سلطان ابراهیم خان عثمانی

مطالب علم هیئت را برگرفته از کتابی در هیئت از جلال الدین سیوطی و کتاب‌های تفسیر اهل سنت و برخی از کتب اعتقادی درشش «باب» هر یک دارای فصولی و یک «خاتمه»جمع‌آوری نموده است: باب ۱. فیما یتعلق بالسموات و الارضین، در دو فصل؛ ۲. فیما یتعلق بالعرش و الکرسی و اللوح و القلم، در دو فصل؛ ۳. فیما یتعلق ببعض عجائب السماء و مکان الجنة و النار، در دو فصل؛ ۴. فیما یتعلق بالاشکال و بجبل قاف، در پنج فصل؛ ۵. فیما یتعلق باحوال الشمس و القمر و سایر الکواکب و کائنات الجو، در سه فصل؛ ۶. فیما یتعلق بعلم النجوم، در دو فصل؛ خاتمة: فیما یتعلق بمعراج رسول الله.

خوانسار؛ فاضل خوانساری؛ شماره نسخه:۲۴۲/۵

آغاز:برابر

خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد حسن خوانساری امامی، تا: ۱۲۷۶ و۱۲۷۷ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۵۸ص (۸۴-۱۴۱)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱-۲۰۷]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۸۳۱/۵ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵-۲۹۳]

● **هیئت** / هیئت / عربی

hey'at

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵ - ۱۲۸۸ قمری

kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

تاریخ تألیف: غره رجب ۱۲۶۹ق

در دیباچه می‌گوید: خسرو خان از شهر قراچه‌داغ، کتابی را به فارسی، که ترجمه یکی از نگاشته‌هایی نصارا در هیئت بود، برایم فرستاد، و از من خواست نظر خود را از درستی و نادرستی آنها برایش بنگارم. اینک من گزیده آن رساله فارسی را در مقدمه این کتاب به عربی درمی‌آورم، سپس دیدگاه‌های خود را خواهم نگاشت. پس از سخنی کوتاه از متن، پاسخ خود را در یک «مقدمه» در چند «اصل» سپس «فصل»هایی می‌نگارند. رساله درباره شمار فلک‌ها و ماهیت و مرکز و حرکت آنها است. دربردارنده نخستین برخوردها میان اندیشه‌های جهان غرب و ایران، در قرن ۱۳ می‌باشد.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۵۳۳/۱

آغاز:حمدله. صلاة. اما بعد. یقول العبد الاثیم کریم بن ابراهیم، انه قد ارسل الی قرة عینی المکرم و حبیب قلبی ... خسروخان من بلدة قراچه داغ؛ **انجام:**الادلة علیها ما لم تکن عندهم. فنختم الرسالة هاهنا. و اتفق الفراغ (غرة رجب ۱۲۶۹ق) ... مصلیا مستغفرتم.

خط: نستعلیق تحریری، کا: قراگزلو، محمد رفیع، تا: ۱۲۷۰ق؛ ۴۳گ (۱پ-۴۳پ) [ف: ۳-۳۴۶]

● **هیئت** / هیئت / فارسی

hey'at

سلطان محمد میرزا قاجار، ۱۲۲۷؟ - ۱۲۹۲ ؟ قمری

soltān mohammad mīrzā qājār (1812 - 1875)

در یک «مقدمه» و چند «فصل».

[فهرستواره منزوی ۳۱۱۱/۴]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۷۳۹/۵

خط: نسخ، کا: یزدی حائری، محمد باقر بن زین العابدین، تا: ۱۲۸۲ق؛ پنجمین رساله از مجموعه رساله‌های او در «ملوك الکلام» است؛ جلد: تیماج، ۱۰ص (۳۳۹-۳۴۸) [ف: ۱۰-۱۶۰۸]

● **هیئت** / هیئت / فارسی

hey'at

تنکابنی قزوینی، ابراهیم بن ابی الحسن،- ۱۳۲۴ قمری

tonekābonī qazvīnī, ebrāhīm ebn-e ab-el-hasan(- 1906)

رساله متوسطی در شرح متنی کوتاه در مسائل هیئت و نجوم که به زبان فارسی است و نامش در الذریعه نیامده است. به نظر می‌رسد متن همان «رساله در هیئت» اثر محمد باقر نجم ثانی (زنده۱۰۲۱ق) است.این رساله دریک «مقدمه» ودو «مقاله» وهر مقاله در چند «باب» تنظیم شده است:مقدمه:در بیان آنچه بیش از شروع در این علم دانستنی است؛ مقاله ۱. بیان احوال اجرام علوی، در شش باب: ۱) بیان عدد افلاك کلی وکیفیت ترتیب آن، ۲) بیان ادوار مشهوره از عظام وصغار و قوس‌های مشهوره، ۳) بیان هیئة وحرکة فلك الافلاك(فلك نهم)، ۴) در هیئت افلاك کواکب هفت‌گانه، ۵) بیان حرکات افلاك کواکب سیاره، ۶) ... ؛ مقاله ۲. بیان هیئت زمین وقسمت او به اقالیم سبعه، در یازده «باب»: ۱) در هیئت زمین و ذکر اقالیم زمین، ۲) در خواص خط استوا هر بقعه که بر خط استوا بود، ۳) در خواص آفاق مائله بر وجهی کلی که شامل همه باشد، ۴) در خواص یك یك از اقسام پنج‌گانه آفاق مائله، ۵) ... ، ۶) بیان مطالع بروج، ۷)بیان قمر ودرجه طلوع، ۸) بیان صبح وشفق وروشنائی، ۹) ...، ۱۰) بیان ظل یعنی قعریت او و آنچه تعلق بدان دارد، ۱۱) ...؛ خاتمه: بیان معرفت ابعاد واجرام.

قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۲۲۸

آغاز:قال المصنف: این کتاب، یعنی حاضر درذهنش و بعضی توهم کردن که این کتاب اشارت است به اینکه در صدد تصنیف یافته اگر موخر باشد وپوشیده نیست که آنچه تصنیف یافته مشخص است؛ **انجام:**یعنی که مصلی چون بر سمت این خط سجده اوبرقوس بود از دوایر عظیمة که به موضع سجود مابین قدمین او وسط کعبه گذشته باشد وقبله در خلاف جهت ظل بود چه مکه شرق است وجهت ظل غربی.

نسخه حاضر کامل است؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: محرم۱۳۰۵ق؛ جلد: تیماج، ۶۵گ [ف: ۱-۱۳۳]

● **هیئت** / هیئت / فارسی

hey'at

نجم الدوله، عبدالغفار بن علی، ۱۲۵۹ - ۱۳۲۶ قمری

najm-od-dowle, ‘abd-ol-qaffār ebn-e ‘alī (1843 - 1908)

اهداء به: ناصرالدین شاه

تاریخ تألیف: ۱۲۷۹ق

این کتاب که اصل آن به زبان انگلیسی و در علم هیئت است به‌وسیله تولوزون به ناصرالدین شاه تقدیم می‌گردد. ناصرالدین شاه بعداً به دکتر تولوزون و محمد تقی کاشانی دستور ترجمه

آنرا می‌دهد. ایشان پس از ترجمه آنرا تقدیم شاهزاده اعتضاد السلطنه می‌کنند. شاهزاده چون واقف می‌شود که مترجمان را اطلاعی بر هیئت نبوده است آن ترجمه را به حاج میرزا عبدالغفار نجم الدوله می‌دهد تا تصحیح کند. حاج نجم الدوله پس از مطالعه آن کتاب به رفع نقص ترجمه اقدام می‌نماید و خود نیز اضافات و ملحقاتی به آن می‌افزاید و تقدیم شاه می‌کند تا به طبع برسد.

آغاز:ترجمه: بسمله، الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی محمد و آله اجمعین. اما بعد این رساله ایست بسیار مختصر و مفید در علم هیئت جدید و شرحی است ...

انجام:که با قلت بضاعت و فرط تعجیل تحریری که افتاده از سرار تجال بی تتبع و رویت رفت.

[فهرستواره منزوی ۳۱۰۹/۴]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۸

آغاز و انجام: برابر؛ تم الکتاب بعون الملک الوهاب فی لیلة السبت و هی لیلة اجتماع العیدین النیروز و عید الصیام من شهور سنه ۱۲۷۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شنبه نوروز و فطر۱۲۷۹ق، جا: تهران؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۶۵گ، ۱۵ سطر (۱۵/۵×۷/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۷سم [ف: ۱-۲۰۵]

● **هیئت** / هیئت / فارسی

hey'at

میرآخور، محسن میرزا، قرن ۱۴ قمری

mīrāxor, mohsen mīrzā(- 20c)

تاریخ تألیف: ۱۲۵۸ق

از مسترمیک آمریکایی، انشاء و تحریر فارسی محسن میرزای میرآخور که در ۲۷جمادی الثانی ۱۲۵۸ق در نیاوران شمیران آغاز و در تبریز و در دار النشاط ارومیه به انجام رسانده است، این شاهزاده منشآتی هم دارد.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۵

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: یک‌شنبه ۲جمادی الثانی ۱۲۶۱ق، جا: نیاوران؛ جلد: تیماج، ۴۶گ، ۲۰سطر (۱۲×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [سنا: ف: ۱-۴۵]

● **هیئت** / هیئت / فارسی

hey'at

حسینی صفوی، ابوطالب بن حسن

hoseynī safavī, abo-tāleb ebn-e hasan

در یک «مقدمه» و چند «مقاله»، از تحقیقات جدیده علم هیئت حکماء فرقه انگلیس. در آن از بطلان هیئت قدیم سخن می‌دارد و مقدمه تاریخی خوبی دارد.

آغاز:۱:یا عظیم انت الذی لاتهتدی العقول بوضعک (نسخه لس آنجلس)

۲: الحمد لله الجاعل المبدع و المکون و الشکر لواهب العلم و العقل و الحیاة ... چنین گوید فقیر حقیر الراجی رحمة ربه الکریم الغنی ابو طالب بن حسن الحسینی ثم الصفوی ختم الله بالخیر که سابقا در ازمنه سفر جهاز و در این ایام نیز که اکثر مختلط بودن با فلاسفه نصاری و ریاضی دانان آن قوم ایقان شده و می‌شود هرگاه کسی نزد ... (نسخه همدان)

انجام:۱:دایر گرد ای آفتاب تابان (نسخه لس آنجلس)

۲:و اگر کسی به حسب ادله مذکوره قدماء قایل باشد به عدم حرکت ارض و او را به یقین حاصل شده باشد بر آن دلائل واهیه باطله همین خسوف اقمار مشتری هر گاه که مشاهده نماید او را دلیل قاطع باشد بر حرکت ارضی و بطلان اقوال قدماء بر عدم حرکت ارض و الله الموفق بالصواب و الیه المرجع و المآب.(نسخه همدان)

چاپ: با تصحیح حسین معصومی همدانی، معارف، ش۲ (آبان ۱۳۶۳): ۱۱۷-۱۸۵.

[فهرستواره منزوی ۳۱۱۰/۴]

همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۶۳۹

آغاز و انجام: برابر۲

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: وزیری [رشت و همدان: ف: -۱۲۷۹]

● **هیئت** / هیئت / فارسی

hey'at

منجم شیرازی، تاج الدین

monajjem-e šīrāzī, tāj-od-dīn

تبریز؛ محقق (آقای)؛ شماره نسخه:۱۳/۵

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۴-۳۳۲]

● **الهیئة = تلخیص کیفیة الرصد المحقق و الآلة المغنیة عن ذات الحلق** / هیئت / عربی

al-hay'a = talxīṣ-u kayfīyyat-ir raṣad-il muḥaqqaq wa-l āla-tul muġnīya 'an ḏāt-il ḥalq

به نام: مجدالملک رشیدالدوله ابوالفضل احمد بن محمد بن موسی

در ۲۵ «باب»

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۹۵/۱۵۷-ف

نسخه اصل: حمدیه ش ۱۴۴۷. بی‌کا، تا: با تاریخ۷۵۵ق؛ درهامش [فیلمها ف: ۱-۴۳۲]

● **الهیئة = جهة الکواکب** / هیئت / عربی
al-hay’a = jahat-ul kawākib

در چند «فصل»: فصل فی بیان الجهة التی عرف بها عدد افلاک الشمس؛ فصل فی بیان الجهة التی عرف افلاک القمر؛ فصل فی بیان الجهات التی عرف عدد افلاک الکواکب العلویة و کوکب الزهرة؛ فصل فی بیان الجهات التی بها عرف عدد افلاک عطارد.
آغاز:بسمله، و به نستمد، فصل فی بیان الجهة التی عرف بها افلاک الشمس، ان اصحاب الارصاد من المتقدمین و المتأخرین لما تأملوا فی حرکات الشمس و احوالها ...

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۲۰۶/۲
آغاز:بسمله، و به نستمد، فصل فی بیان الجهة التی عرف بها افلاک الشمس، ان اصحاب الارصاد من المتقدمین و المتأخرین لما تأملوا فی حرکات الشمس و احوالها؛ **انجام:**فی بیان الجهات التی بها عرف عدد افلاک عطارد اما الجهة التی بها عرف فلک التدویر ... (پس از سه صفحه) فی الزمان الذی فیه مرکز التدویر من الدلو الی الجوزاء علی التوالی – فظهر ان حرکتها متنا ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ ۷گ (۳۸پ–۴۴پ)، ۲۲سطر، اندازه: ۱۰/۱×۲۰سم [ف: ۶–۲۹۶]
۲. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۷۷/۳۶
آغاز:برابر؛ **انجام:**اثنی عشر درجة و اثنی و اربعین دقیقة و هذه فی الجدول
خط: نستعلیق، کا: حسینی تفرشی، ابوالقاسم بن ابراهیم، تا: ۱۲۶۳ق؛ ۱۲گ (۱۴۲ر–۱۵۳پ)، ۳۳سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۴/۵سم [مؤید: ۳–۶۳۶]
۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۶۰۰/۱
آغاز:برابر؛ **انجام:**ثم عظم الکواکب فلهذا احتجنا الی معرفة هذا الاختلاف والسلام
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ واقف: نایینی؛ جلد: مقوایی، ۲۵ص (۱–۲۵)، ۲۳ (۱۸/۲×۳۸)، اندازه: ۲۶/۵×۴۳/۸سم [ف: ۸–۳۲۳]

● **الهیئة = استعلام مجهول** / هیئت / عربی
al-hay’a = isti‘lām-i majhūl

رساله‌ای با این عناوین: فی ان کل ما یستعلم من المجهولات بالشکلین المعنی و الظلی یمکن ان یستعلم المیل الاول، فی معرفة المیل الثانی، فی معرفة بعد الکواکب، فی معرفة سعة المشرق، فی معرفة تعدیل النهار، فی معرفة مطالع الفلک المستقیم، فی معرفة مطالع عمر الکواکب فی معرفة الطالع من الارتفاع، فی معرفة الارتفاع من الطالع، فی استخراج سمت القبلة.
آغاز:بسمله و بک نستعین یا کریم، نرید ان نبین ان کل ما یستعل من المجهولات بالشکلین المعنی و الظلی یمکن ان یستعلم بالمسطر و الفرجار من غیر حساب فنقول الشکل المعنی هو ان یستعلم ...

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۰۱/۴
آغاز:برابر؛ **انجام:**معرفة الطالع من الارتفاع و عکسه فانهما لیستا من شعب هذا الاصل و الله اعلم بالصواب.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ محشی با نشان «محمد علی قاینی»، با اشکال هیوی و هندسی و ریاضی؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۱۱ص (۵۰–۶۰)، اندازه: ۱۳/۳×۱۷/۹سم [ف: ۵–۱۰۵]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۵۲۶/۲
آغاز:برابر؛ **انجام:**کیفیت ما اتفق عموداً علیه مثلاً عمود
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۵ شعبان۱۲۸۶ق؛ افتادگی: انجام؛ ۳ص (۱۸–۲۰)، ۱۷ سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۸–۳۱۰]

● **الهیئة** / هیئت / عربی
al-hay’a

ناشناخته:
۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۱۱۸
نسخه کهنی است از کتابی از هیئت، درآن از صاحب التذکرة و بعض افاضل المتأخرین یاد شده و عنوان «الباب الحادیعشر فی اختلاف المنظر برصدالقمر و ...» دیده می‌شود؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷و۸؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ شکل ۱۶ دائره فلکی در نسخه مانده؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا، ۲۶گ، ۲۵سطر (۱۰×۱۴)، اندازه: ۱۴×۱۸سم [ف: ۸–۷۵۷]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۵۵۰
آغاز: بسمله، اما بعد حمد من یستحق الحمد لوجوب ذاته و یستوجب الشکر لکمال صفاته و دلت علی وجوده جمیع مصنوعاته؛ **انجام:**لم یوضع لها انتما فلایبطل القول بذکرها والله اعلم بحقایقها
کتابی است در علم هیأت، جامع و با تحقیق و کهنسال و نفیس، متأسفانه مؤلف آن نام خود را مذکور نداشته است، درهامش صفحه ۹۷ به خط کاتب متن عبارتی بدین شرح مسطورست: «قد حکی البعد خواجه نصیرالدین عن صاحب المعتبر انه قال انه رصد کسوفا شمسیا و کانت الشمس فی اقرب قربها و القمر فی ابعد بعده و اقتضی ان الخط الخارج من موضع الراصد مارا بالمراکز فرأی القمر فی داخل الشمس و یبقی منها خارجا عنه لحلقة نور»؛ خط: نسخ، کا: خطیب، عبدالمؤمن بن عبدالحق، تا: شوال۷۰۴ق؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: خانبالغ، جلد: چرمی، ۱۳۴گ، ۲۹ سطر (۸/۵×۱۹/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۵سم [ف: ۸–۴۵۳]
۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۵۵۱
آغاز: احسنت احسنت ما ابدعت یا قیوم الصمد و حبذا ما صنعت و نعم ما فعلت یا ایها الواجب الاحد؛ **انجام:**بین الانام و الایلام (ناقص)

مختصری است در علم هیأت شامل مقدمه و سه مقصد به شرح ذیل: اما المقدمة: ، در سه فصل: ۱) فی التعریف والموضوع والمبادی والمسایل، ۲) فی بیان الامور الهندسیة والطبیعیة، ۳) فی معرفة امور یستبصربها المبتدی و یستغرب بعضها، مقصد ۱. فی تقریر احوال الافلاک و بیان ما یتعلق بها و فیه عشرة مباحث، مقصد ۲. فی تقریر احوال الارض و ما یتبعها و فیه تسعة مباحث، مقصد ۳. فی مساحة الاجرام و بیان المقایر والابعاد و فیه ستة مباحث، در دیباچه آمده است که: «فهذا مختصر فی علم الهیئة الذی هو اشرف العلوم ... جمعته تحفة و خدمة لمجلس ... الصاحب الاعظم الدستور المعظم ملوک الوزراء فی العالم ... رکن الحق والدولة والملة والدین رشیدالاسلام و عماد المسلمین»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ دو صفحه اول دارای حاشیه گره داروپیشانی و ذیل مذهب و کتیبه ثلث با سفیداب تحریردار، خط و تذهیب پیشانی بر اثر پارگی از میان رفته و عبارت مسطور در ذیل دو صفحه این است: «لصحابه السعادة والسلامة» و «و طول العمر ماناحت حمامة»؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: سمرقندی، ۱۱۰گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۸-۴۵۴]

۴. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۳۸۹

کتابی است در هیأت که از اول و وسط و آخرناقص است، نام نگارنده آن شناخته نشد، عنوان سه فصل آن چنین است: «الفصل الثامن فی اسناد الحرکات المختلفة فی الرؤیة المعلومة بالرصد ...، الفصل التاسع فی افلاک الشمس ...، الفصل العاشر فی افلاک القمر و حرکاته طولا و عرضاً اثنی علیهم التنزیل فی قوله عز من قائل الذین یذکرون الله قیاماًو قعوداً»، در آخر فصل هفتم به کتاب «صور الکواکب» عبدالرحمن صوفی ارجاع می‌دهد و می‌گوید بهترین کتابی است که در این باب تصنیف شده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شاید قرن۹؛ یک برگ با این عنوان«قول للحسن بن هیثم فی سمت القبلة بالحساب» به خط نستعلیق بسیار کهن ضمیمه این نسخه است و این است آغاز آن: «سمت القبله هو الجهة التی اذا قابلها الانسان کالناظر ...»؛ ۱۲۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱-۲۹۹]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۵۵۲

آغاز: و فیه فصول و فصل الاول فی المقدمات من الاشیاء التی یمکن ان یشار الیها بالحس، النقطة و هی عرض لاجز عله؛ **انجام:**فانظر الی عظمة الله و جلاله و قدرته و کماله و صنعه و مصنوعاته فتعالی الله الملک الحق و الله اعلم بما ذکر

رساله ایست محذوف الاول و مجهول المؤلف در شانزده فصل و فصل شانزدهم آن شامل هفت بحث است؛ خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: اوایلقرن۹؛ واقف: نایینی؛ ۳۱گ، ۱۸ سطر (۱۰/۵×۱۳)، اندازه: ۱۴/۷×۱۷/۷سم [ف: ۸-۴۵۵]

۶. اصفهان؛ ابوالبرکات، رضا؛ شماره نسخه:۲۹/۴

آغاز: ... المقالة الثانیة فی بیان الارض و ما یتعلق بها و هی ثلاثة ابواب؛ **انجام:**و هذه السنة ناقصة عن السنة الشمسیة بعشرة ایام و عشرین ساعة و نصف ساعة التقریب

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹ رمضان۹۳۰ق، جا: شیراز؛ افتادگی: آغاز؛ ۴گ (۲۳ر-۲۶ر)، ۱۹سطر [سه کتابخانه اصفهان: ف: -۳۲]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۱۳۴/۴

آغاز: فرصد الکوکب علی طرفی القطر المار بالبعدین؛ **انجام:**فی قسمة الدرج و اجزائها الستینیة و حین انتهینا هاهنا فلنختم الکتاب بهذا الباب و لله الحمد علی افضاله و علی الرسول الصلوةو علی آله و اصحابه هم ائمة المعصومین علیهم السلام اجمعین.

فهرست مطلب‌ها: ۱. ذکر النطاقات، ۲. فی رجوع الکواکب و استقاماتها، ۳. بیان معنی التشریق التغریب، ۴. بیان اختلاف المنظر، ۵. بیان سبب زیادة الضوء فی القمر و نقصانه، ۶. ذکر عروض الکواکب و فیه اربعة فصول: فی ذکر عروض القمر، فی ذکر عروض الکواکب العلویة، فی ذکر عروض کوکبی الزهرة و عطارد، فی ذکر الجهات التی بها عرفت عروض الکواکب، ۷. بیان سبب خسوف القمر، ۸. ذکر ازمان ما بین الکسوفین، ۹. ذکر الکواکب الثابتة، القسم الثانی فی ذکر ما یختص بهیئة الارض و کیفیة انقسامها بالعامر و غیر العامر و ما یتعلق بها من ذکر الطوالع و المطالع، مشتمل بر چهارده باب: ۱) ذکر جمل من هیئة الارض، ۲) ذکر الاقالیم و کیفیة انقسام الارض الیها، ۳) ذکر خواص مواضع خط الاستواء، ۴) ذکر خواص المواضع التی للقطب بها ارتفاع ای حیث ارتفاعه تساوی تمام المیل الاعظم، ۵) ذکر خواص المواضع التی ارتفاع القطب بها میل تمام المیل الاعظم ای حیث ارتفاعه تساوی تسعین جزء، ۶) بیان کیفیة ما یطلع من اجزاء فلک البروج معکوسا، ۷) ذکر معنی الطالع و المطالع، ۸) بیان سعة المشرق و تعدیل النهار، ۹) بیان درجة الممر، ۱۰) ذکر الاظلال، ۱۱) استخراج خط نصف النهار، ۱۲) معرفة سمت القبلة، ۱۳) ذکر معنی الفجر و الشفق، ۱۴) ذکر معنی التاریخ و السنة و الشهر و الیوم و الساعة و به یختم الکتاب. از این فهرست بر می‌آید که در کتاب باید دو قسم باشد و هشت باب قسم نخستین در نسخه ما هست و همه چهارده باب قسم دوم، درآن مجسطی و جغرافیای بطلمیوس یاد شده و از بحثی که خود مؤلف از کسوفات قمری کرده و استخراجی که از انحراف قبله نموده است، نام دانشمند یا کتاب دیگری را در آن ندیده ام و گویا کتاب از قدما باشد؛ کا: سبزواری اردبیلی، نعمت الله، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سپاهانی، ۵۸گ (۱۵۷-۲۱۴)، ۲۰ سطر (۵×۱۴/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۱-۲۰۸۳]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۴۵۲/۲

آغاز: و عوده الوسط الی مثل حاله؛ **انجام:**قد بلغنا الغایةمن عرضنا ... فلنقطع المقالة حامدین لله رب العالمین.

مرتب بر نه«فصل»، موجودی: از اواخر فصل چهارم، عناوین فصول موجود: فصل ۵. ان هذه الاشیاء نقصد بیانها فی هذا الفصل و هی ان قطر الارض کم نسبته الی قطر الشمس و القمر، ۶. و اما الکواکب الثلثة المتحیرة و الکوکبان الاخوان، ۷. و اما الزهرة و

عطارد فعلم حال کونها فی فلك التدویر، ۸. هذه الکواکب الخمسه کلها مشترکه فی ان الفلك الحامل لمرکز تدویرها، ۹. و اما الزهره و عطارد فرصد من امرهما؛ خط: نستعلیق، کا: طباطبائی شولستانی، شهاب الدین علی، تا: شنبه ۲۷ ذیقعده۱۰۱۹ق، جا: اصفهان؛ افتادگی: آغاز؛ اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۱-۳۰۶]

۹. همدان؛ کمالی؛ شماره نسخه:۱۲

انجام:و تجدله ساعته فساعة کرامة و بشری و یرحم الله عبدا قال آمینا

گویا شرح تذکره طوسی است؛ خط: نستعلیق، کا: جمال الدین حافظ خادم رضوی قمی، تا: سه‌شنبه دهه اول جمادی الثانی۱۰۳۶ق، جا: روضه فاطمه؛ افتادگی: آغاز [نشریه: ۵-۳۸۷]

۱۰. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۶۹۳/۵

آغاز:الحمد لله علی کل حال ... اما بعد فنقول النجش الذی فیه در چند فصل؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۳۶ق؛ ۳گ، قطع: خشتی [ف: -۱۱۹]

۱۱. خوی؛ ملا علی خوئی (شریف)؛ شماره نسخه:۴۸/۶

آغاز:بسمله تمهید مقال لتوضیح حال اعلم ان الحکمة هو العلم الذی ... فاعلم ان المقصود من وضع هذه الرساله انما هو ذکر بنذه من المسائل المتعلقه بعلم الهیئة؛ **انجام:**یحتاج الی معرفتها من الهندسة فی الهیئة الفصل الثانی فی بعض ما یتعلق بالطبیعیات.

بخشی از مقدمه رساله‌ای در هیئت است، در این بخش ابتدا اقسام حکمت به صورت فشرده بیان وپس از آن تعریف وموضوع ومسائل علم هیئت ذکر گردیده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۶گ (۶۰-۶۵)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [اوراق عتیق: ۱-۱۳۷]

۱۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۵۳۶

آغاز:بحرکة الحامل الموافق المذکور قوس ا. ب؛ **انجام:**مع ازمنتها به قد تزید القوس و ینقص الزمان.

شرح متن فی النجوم، ناشناخته. برای نشانی: الفصل الخامس فی استناد بعض الحرکات المختلفة فی الرویة المعلومة بالرصد ... الفصل السادس فی افلاك الشمس و حرکاتها ... «الفصل التاسع فی افلاك الکواکب الباقیة» ای العلویة و الزهرة و حرکاتها الطولیة و جدوا الکواکب الثلاثة «العلویة» یعنی الزحل و المشتری و المریخ ...؛ خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۶۴گ، ۲۲ سطر (۵/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۲۲سم [ف: ۳-۲۰۳]

۱۳. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه:۳۰۵

آغاز:فتمام ذلك الارتفاع إلی ... الفصل الرابع فی معرفة الظل المنکوس او المبسوط اما المبسوط ... الفصل الخامس فی معرفة؛ **انجام:**و الا فهو الباقی للغروب من زیادة نصف القندیل فی الشمال و اسقاط فی الجنوب ... و الله اعلم بحقیقة الحال و الیه المرجع و المآل فی کل حال.

رساله مختصری است در نجوم مشتمل بر پانزده فصل و یک خاتمه، از فصل چهارم تا آخر کتاب؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۱۵ ربیع الثانی۱۲۰۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۹گ (۶۰ر-۶۸پ)، ۱۱سطر [ف: -۲۸۹]

۱۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۳۰۰

آغاز:بسمله، ان احری ما یتدرع به فی تحصیل المطالب و ابهی ما ینتفع به کالشمس من بین الکواکب حمد مبدع سجد لجلال و جوده جباه الاجرام العلویة ... و اعلم ان هذه الرسالة مرتبة علی خمسة الابواب الاول فی بیان افلاك القمر و بیان هیئتها و بیان اسباب الاحتیاج الی اثباتها و الثانی فی مقادیر الحرکات و جهاتها و بیان کیفیة طرق اثباتها و الثالث فی بیان اختلافاته العارضة له من جهة حرکاتها و الرابع فی بیان اختلافاته العارضة له بذاته و الخامس فی حل الاشکالات التی یعجز فی حله الملل المسمی بحل ما لا ینحل؛ **انجام:**دایره است.

در پنج باب برای یکی از بزرگان ساخته شده و نام برده نشده از او، در آن یاد شده از مولانا نظام الدین و صاحب التذکرة؛ خط: نستعلیق، کا: حسینی رضوی، باقر، تا: شنبه ۲۴ ربیع الاول۱۲۹۷ق؛ نسخه به شاهزاده رزاق میرزا داده شده بود؛ مهر: محمد علی مشکاة الملك پسر حاج خسرو پسر عباس میرزای نایب السلطنه؛ ۱۵گ، ۱۷ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۶-۲۳۷]

۱۵. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه:بدون شماره

مفصل در ابواب و فصول؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام [دلیل المخطوطات کاشف الغطاء: ۱-۱۷۰]

۱۶. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۴۴۳

آغاز: ... کان او بکوکب ما و بقطبی معدل النهار فهی دایرةالمیل و القوس واقعة منه بین ذلك الجزء و بین معدل النهار هی میل ذلك الجزء ... اقول: لما کان اقصر خطوط الواصلة بین نقطة مفروضة و خط مفروض هو الذی یکون عموداً علیه؛ **انجام:**قال: و الثانی ابعدها و هو بعد الثوابت عن مرکز الارض ... اقول: یعنی ان ابعد الابعاد المعلومة هو هذه القدر ... فیا لها من تحفة تبقی بقاء الدهور و واها لها من زبدة ...

نام مؤلف و کاتب و تاریخ کتابت معلوم نشد ولی از عبارت شارح در برگ ۷۸ که می‌گوید: «... اقول: فی تاریخنا هذا و هو سنة ثمانین و ستمائة یزدجردیة وصل اوج زحل الی عاشرة القوس و اوج المشتری الی التاسعة و العشرین من السنبلة و اوج المریخ الی السادسة عشرة من الاسد و اوجالزهرة الی التاسعة عشرة من الجوزاء و اوج عطارد الی ثالثة العقرب جمیع ذلك بحسب الرصد الجدید الذی تولاه المص رحمه الله بمدینة مراغه و اذا عرف مواضع الاوجات فی کل حین عرف رأس کل منها ...»، معلوم می‌شود که مؤلف متنکسی جز خواجه نصیرالدین طوسی نیست و همچنین تاریخ شرح و زمان شارح نیز آشکار میگردد (میرودود میر یونسی)؛ این رساله با توضیحات فهرست‌نگار احتمالاً شرحی است بر اثری از خواجه و اثر از خواجه نیست و ممکن است که مؤلف آن از آثار خواجه استفاده کرده؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛

افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول و مذهب؛ کاغذ: سمرقندی، ۱۷۶گ، ۲۱سطر [ف: ۳-۱۴۱۴]

۱۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۰۱۹

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از حوزه علمیه ولی عصر کرمان [رایانه]

۱۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۶۰۸/۱

آغاز:بسمله. هذه رسالة مرتبة علی مقدمة و مقصود و تتمیم اما المقدمة ففی تعریف علم الهیئة و هی علم یبحث فیه عن الاجرام البسیطة العلویة و السفلیة بما فیهما من الکمیة و الوضع مبرهنا اختلافه و الشکل و المقدار و الحرکة قدرا وجهة و الکون و بعد بعضها عن بعض و کان موضوعهما هذه الاجرام من هذه الحیثیة اما المقصد ففی التعریفات؛ **انجام:**و لایتوقف و لاتخرج عن الخبر (تمت بعون الله تعالی).

در یک مقدمه و مقصد و تتمیم، مفصل فی ابواب و فصول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۴گ (۱پ-۴ر)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۸-۲۰۰]

۱۹. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه:۲۶۵/۲

آغاز:قال و مما یعرض للقمر اقول: من الامور التی یعرض للقمر توسط الشمس بوسطها

شرح کتابی در علم هیئت است با عناوین «قال، اقول»؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: -۱۸۹]

۲۰. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۱۵/۸

انجام:تساو ط ط ح و ذلک ما اردنا بیانه. و هذا آخر الکتاب و الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین الطیبین.

چیزی شبیه تحریر مجسطی است که شامل دوازده«مقاله» و یکصد و دوازده«فصل»: ناقص الاول است و نام اصلی آن دست نداد، از اوایل فصل اول از مقاله اول تا آخر را دارد: مقاله ۱. شامل پنج فصل، مقاله ۲. دارای سه فصل: ۱) در تقسیم دایره ۳۶۰ درجه، ۲) اوتار، ۳) اضلال، مقاله ۳. در دوازده فصل: ۱) در معرفت ارتفاع شمس و کواکب ...، مقاله ۴. در سیزده فصل: ۱)در تقریر مقدمات ...، مقاله۵. در ده فصل: ۱) در حرکات قمر ...، مقاله ۶. در پنج فصل: ۱) در حرکات کواکب ...، مقاله۷. در ده فصل: ۱) در رجوع و ...، مقاله۸. در دوازده فصل: ۱) در معرفت طالع از ارتفاع شمس ...، مقاله ۹. در نه فصل: ۱) در ارتفاع قمر ...، مقاله ۱۰. در چهار فصل: ۱) در کیفیت تقسیم آسمان ...، مقاله۱۱. در نه فصل: ۱) در رسم دایره، مقاله۱۲. در یازده فصل: ۱) در دایره معدل النهار ...، اولین عنوان موجود در صفحه ۵: الفصل الثانب فی کریة السماء و الارض.العلماء لما ...؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ محشی با امضا «شیخ بهاء الدین محمد»، صحیح بخاری، شرح مواقف؛ تملک: جمال الدین قاسم محمد عاملی؛ جلد: تیماج، گ (۱۲۱-تا آخر)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: -۳۳]

۲۱. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه:۲مجموعه بدون شماره

آغاز:الحمد لله الذی رفع خضراء ذات بروج و سراج و خفض غبراء ذات مروج و فجاج

رساله مختصری در مقدمه و شانزده طبقه و خاتمه؛ بی‌کا، بی‌تا [دلیل المخطوطات کاشف الغطاء: ۱-۱۳۵]

● هیئت / هیئت / فارسی

hey'at

ناشناخته:

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۳۴۵/۱۲-ف

نسخه اصل: شماره ۳۵۵۹ دانشگاه پرینستن که در ص ع آمده: «فیها خط الطوسی» و در راهنمای کتاب (۶۴۹/۱۶-۶۵۷) شناسانده شده؛ کا: ایوب حرساری، تا: ۶۶۴ق، جا: ارزنجانمدرسه بهائیه؛ ۵۷گ (۲۲۸-۲۸۴) [فیلمها ف: ۳-۴۹]

۲. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۹/۱

آغاز:بسمله الحمدلله الذی وفقنا للتفکر فی احوال الصنایع ... و بعد پس این رساله مختصریست که نوشته می‌شود در بیان بعضی از قواعد علم هیأت که تعلق دارد به احوال فلکیات و اوضاع عناصر و بیان آنچه به واقعات الجو متعلق است تا جمعی که مبتدی باشند درین صناعت بتامل این قواعد؛ **انجام:** از آنک خلاء محال است و آن جزء دوم نیز بواسطه برودت با آب.

این رساله شامل یک مقدمه در بیان بعض آنچه در فن هیات بدان محتاج می‌شویم از مباحث هندسه و مسائل طبیعه: مقاله ۱. در فلکیات، مقاله ۲. در عنصریات، مقاله ۳. در کائنات الجو که آن را آثار علوی نیز می‌خوانند ...؛ خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: انجام؛ ۲۸گ، ۱۷سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۳/۵×۱۸سم [ف: -۲۳]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۱۲۰

آغاز:خدمت و شرایط مطاوعت است پس این اوراق اتفاق افتاد تا در هر باب تعین میرود نکته از ان جهت نقش خیال این کم بضاعت بر حسب استطاعت تحریری افتاد. انشاءالله که بشرف ارتضا مشرف و بنظر رضا ملحوظ ایزد تعالی همیشه ذات این بزرگوار را منبع فضائل و مجمع مأثر داراد انه مجیب لطیف؛ **انجام:**چنانکه درین دو شکل ظاهر است.

ترتیب رساله و عناوین مطالب: فصل در آن که چون تمام عرض کوکب از ثوابت زیادت از فضل عرض بلد، فصل در آن که فلک خارج مرکز جهت افتاب جز این تدبیر اختیار کرده‌اند در باب چهارم از مقالت دوم گفته آمده است، فصل در محل ... که بر حرکت مرکز تدویر ماه بر محیط حامل، فصل در شرح مدار مرکز تدویر قمر، فصل در هیئت افلاک تدویر ستارکان بر مذهب ابوعلی بن الهیثم، فصل در شرح معرفت موضع اقامت از فلک تدویر. فصل در بیان تفاوت احوال خسوف و کسوف از جهت تفاوت عرض، فصل در صورت دائره هندی و سمت بلاد و غیر آن. فصل کل خط مستقیم یقع فی الدائره و ینتهی فی طرفه ای

المحیط، فصل در تعریف وتر و جیب و هم قوس باعتبار اعمال فی الزیجات، فصل در باب ششم از مقاله سیوم (کذ) تعدیل النهار، فصل هر کوکب که عرض او از میل کلی کمتر بود مدار عرض او با معدل النهار، فصل در باب یازدهم در شرح اختلاف، فصل در باب دوازدهم در سبب زیادت و نقصان ماه ... شخصی در زیر دائره نصف النهار جندان حرکت کند که قطب یک درجه مرتفع چون شود آن شخص از زمین مقدار یک درجه حرکت کرده باشد؛ خط: شبیه به تعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ واقف: فاضلخان، ۱۰۷۵ق؛ جلد: مقوا، ۲۹گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۴سم [ف: ۱۸-۱۷۵]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۷۰۴/۱

مؤلف مجهول؛ خط: نستعلیق خفی، کا: هروی، کمال الدین حسین، تا: ۹۰۵ق؛ مصحح [میراث شهاب: س۹ش۲-۲۸]

۵. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۷۳/۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ اندازه: ۹×۱۶/۵سم [نسخه پژوهی: ۳-۷۶]

۶. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۷۳/۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ اندازه: ۹×۱۶/۵سم [نسخه پژوهی: ۳-۷۶]

۷. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۲۶۳

کتاب ناشناخته، در اختربینی و ستاره گویی؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام [اوراق عتیق: ۱-۲۴۹]

۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۷۲۸/۵

آغاز:بسمله و به نستعین، الحمدلله الذی جعل للشمس مستقراً بتقدیره العزیز الحکیم؛ **انجام:**خور بحوت و ماه در جوزا و هفتم از ربیع ×× این فوایدها زالطاف خدا آمد بهم / سال تاریخش ز رنجوی چو جستم خوش بگفت ×× از هزار و دو صد و سی سال سالی هست کم

خط: نستعلیق، کا: محمود بن هدایت الله الشریف، تا: محرم۱۰۱۶ق؛ ۷ص (۳۳-۴۱)، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۵-۱۷۶۶]

۹. اصفهان؛ هادی نجفی؛ شماره نسخه:۱۹۸

آغاز:این داعی برسم مألوف پیش پایه سریر عرش پناهی خداوند عالم سلطان اعظم شهنشاه معظم کهف العلماء؛ **انجام:**از روی یا از برنج بسازند و بکار برند ... خیمه ای نصب کرده و ایستاده کرده شده.

گویا ترجمه کتابی است از عربی به نام حیل بنی موسی که به دستور ناصر شاه بن غیاث شاه بن محمود شاه السلطان الخلجی (از دولت امام ناصر ابی العباس احمد امیرالمومنین) انجام شده، در یک مقدمه متضمن پنجاه شکل و شش نوع؛ خط: نستعلیق، کا: حسام بن کاشف الدین محمد کاتب، تا: جمعه۲۱محرم۱۰۳۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۱۸۹گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [اوراق عتیق: ۲-۳۴۹]

۱۰. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:بدون شماره

دارای یک مقدمه و دو مقاله، در دولت شاه عباس صفوی نگاشته شده است؛ بی‌کا، تا: ربیع الثانی۱۰۵۲ق [دلیل المخطوطات: ۱-۲۹۵]

۱۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۱۰۳

بی‌کا، تا: ۱۰۸۵ق؛ خریداری از مهردخت همایی [رایانه]

۱۲. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۵۶۵/۱

آغاز:باب پنجم: در خواص مواضعی که عرضش ربع دورتر بود؛ مشتمل بر ۱۱ باب و یک خاتمه؛ خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بن محمد تقی خضری استرآبادی، تا: ۱۰۹۹ق، جا: اصفهان مدرسه جده؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۵گ (۱-۱۵)، اندازه: ۱۰/۵×۲۰سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۰۶]

۱۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۰۸

آغاز:برابر باشند آن سطح را دایره خوانند و آن خط را محیط دائره و خط مستدیر نیز خوانند و آن نقطه را مرکز گویند؛ **انجام:**و بعد محدب فلک زهره که مقعر فلک شمس باشد هزار بار هزار و هشتصد و چهل و هشت هزار و هشتصد و هشتاد و دو فرسخ است و بعد محدب فلک شمس که مقعر فلک مریخ است دو هزار بار هزار و بیست و هفت

در این رساله از خواص کواکب و سیر آنها و خطوط جغرافیایی و تا حدی اصطلاحات هندسی و ابعاد و اجرام کرات سماوی بحث می‌شود. در آن می‌توان علاوه بر مطالب فوق اطلاعات زیادی نسبت به ساعات روز به دست آورد ولی متأسفانه اول و آخر آن درین نسخه افتاده است؛ خط: شکسته نستعلیق بدخط، بی‌کا، تا: محتملاًقرن۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، ۳۰گ، ۲۱ سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۲/۵×۲۲سم [ف: ۱-۳۹۳]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۳۱۳/۸

آغاز:بسمله، حمدله، اما بعد فهذه فایدة فی معرفة الیوم الذی تدخل به السنة العربیة؛ **انجام:**جدی، دلو، حوت

مختصری است در معرفت روزی که اول سال عربی است، مختوم به نبذی در رؤیت هلال؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲، محشی؛ ۳ص (۶۷-۶۹)، ۱۷ سطر (۱۳/۷×۵/۳)، اندازه: ۱۱/۵×۲۰/۶سم [ف: ۸-۳۹۶]

۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۴۵۴

آغاز:پس از بسمله: در بیان حقیقت افلاک و اشکال و اوضاع و حرکات آن بر طریق اجمال قال الحکماء الفلک جسم بسیط متحرک علی الوسط مشتمل علیه لیس بخفیف و لا ثقل (کذ) و لاحار و لابارد و لارطب و لا یابس و لا قابل للخرق و الالتیام یزین اما بعد مقدمات براهن (کذ) گفته اند در کتب حکمی و این بصدد آن نیست که ان را بیان کنم؛ **انجام:** و آن تضاریس مانع نبود از انکه شکل زمین و آب کروی باشند.

نسخه فاقد مقدمه و هم ناقص است، به این جهت نام کتاب و مؤلف آن مجهول ماند، مطالب کلی در عنوان نظر (و هر نظر مشتمل بر فصل یا فصول) و در برخی موارد استشهاد شده است به آیه یا دعاء مروی از معصومین، عناوین عامه: نظر ۱. در فلک قمر

حاوی چهار فصل درحقیقت قمر و زیادتی و نقصان نور آن و خسوف و تاثیرات آن و خاتمه در بیان کهکشان، نظر ۲. در فلک عطارد، نظر ۳. در فلک زهره، نظر ۴. در فلک آفتاب و تاثیرات و کسوف آن (در دو فصل)، نظر ۵. در فلک مریخ، نظر ۶. در فلک مشتری، نظر ۷. در فلک زحل و خواص آن، نظر ۸. در فلک ثوابت و فلک البروج، نظر ۹. فلک الافلاک، نظر ۱۰. در ساکنان فلک سماوات، نظر ۱۵. در ایام (روزها و ماه‌های عربی و فارسی و رومی و معرفت اوائل ماه‌ها)، نظر ۱۳. (کذ) در فصول سال‌های شمسی، مقاله دوم در سفلیات (درحقیقت عناصر و کون و فساد، شهب و نز مطر و سحاب و ریاح و هاله و قوس و قزح)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ واقف: شیخ محمد صالح علامه حایری، مرداد ۱۳۵۱؛ ۶۴گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۱۸-۱۷۶]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۱/۵۰

بخش‌های پراکنده‌ای از یک کتاب نجومی است. تنها فصل سوم آن در بیان امری که دفع نحوست می‌کند باقیمانده است؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۳گ (۱۱۵پ-۱۱۷ر)، ۲۳سطر (۹/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۶/۲×۲۶/۱سم [ف: ۲۹/۱-۵۰۶]

۱۷. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۱۲۰۲/۱۰

مختصری در علم هیئت اجرام علوی و سفلی؛ خط: نسخ خوش، کا: طبسی، محمد جعفر بن محمد، تا: ۱۱۰۲ق؛ مجدول؛ جلد: چرمی، ۵۸گ (۱۳۹ر-۱۹۶پ)، ابعاد متن: ۷×۱۳، اندازه: ۱۲×۱۹سم [رشت و همدان: ف: -۱۲۳۵]

۱۸. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۲۷۱/۱

آغاز:حمد بسیار و ثنای بی شمار نثار درگاه پادشاه ...

مرتب بر چهار فصل و خاتمه و هر فصل دارای چند مقاله می‌باشد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲۵گ (۱-۲۵ر)، اندازه: ۱۴/۵×۱۹سم [ف: ۳-۱۰۱]

۱۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۵۸

آغاز:بسمله. در اصطلاح این فن کواکب و اجرام فلکی عبارت است از آفتاب و سیارات و متعلقات آنها و ذوات ذوابه و اذناب؛ **انجام:**مطلب چهارم در بیان مجره و آن منطقه ایست که غیر مبرهن و سفید که بر فلک محیط است و منطقه البروج را در قرب نقطه‌های انقلاب قطع می‌کند و تقریباً

این رساله حاوی مباحثی چند درباره اصطلاحات هیأت و حرکات اجرام سماوی بر حسب آراء فرنگان و هیأت‌دان‌های جدید است علاوه بر این شامل اشکالی چند در حاشیه است که مطالب متن به‌وسیله آنها شرح داده می‌شود، این کتاب گرچه به پایان نرفته ولی باز اطلاعات مفید و مختصری به خواننده می‌دهد؛ خط: شکسته نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، جا: تهران؛ افتادگی: انجام؛ ۲۴ص، ۱۲ سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۳۴۷]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۳۶۸/۱

یادداشت‌هایی در ...؛ خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [مختصر ف: -۸۹۸]

۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۹۷۶/۱

آغاز:بسمله، باب در معرفت خارج از اقالیم در جهت شمال مبداء آن موضعی است که؛ **انجام:**و جرم اعظم قدر رابع صد و هفده مثل جرم ارض است و جرم اوسط قدر رابع نود و سه مثل دوخمس مثل جرم ارض است

درهامش به خط کاتب متن مسطور است که: «این چند ورق نقل است از عجایب المخلوقات درین موضع بادنی مناسبة بشرح رساله قوشچیه منضم شد، البته خالی از نفع ما نخواهد شد»، درعجایب المخلوقات و غرایب الموجودات تألیف زکریا بن محمد بن محمود قزوینی (۶۰۰-۶۸۲ق)، ابوابی که در این رساله است دیده نشد، ابواب موجود در این رساله به شرح ذیل است: باب در معرفت خارج از اقالیم، باب در معرفت مابین آخر عمارت و آخر ربع مسکون، باب در معرفت مساحت جرم ارض، باب درمعرفت ابعاد سطوح افلاک از مرکز عالم، باب در معرفت سطوح افلاک، باب درمعرفت مقدار حرکت هر کوکبی در یک شبانروز بر تقدیری که سریع السیر باشد، باب در مقدار یکدرجه از دوایر عظام درهر فلکی، باب در معرفت اقطار کواکب، باب در معرفت اجرام کواکب؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۰۵ق؛ جلد: تیماج، ۱۴ص، ۱۵ سطر (۶/۵×۱۵)، اندازه: ۱۳/۸×۲۱/۲سم [ف: ۸-۳۸۸]

۲۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۴۰۲/۲

انجام: ... و این سنه ناقص است از سنه شمسیه حقیقیه به ده روز و نیم ساعت

در یک مقدمه و دو مقاله: مقدمه در بیان اقسام اجسام بر وجه اجمال، مقاله یکم در بیان اجسام فلکی و هیئت افلاک در پنج باب، مقاله دوم در هیئت زمین در سه باب؛ خط: نستعلیق، کا: محمد مهدی بن محمد ربیع سمنانی، تا: جمعه ۱۵ شعبان۱۲۲۸ق؛ جلد: میشن، ۵گ (۷۲پ-۷۶ر) [ف: ۶-۳۹۷]

۲۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۵۹/۲ عکسی

آغاز:بنگر این دهر چه با نظم و نسسق ساخته اند ×× کاتش و آب در آن جمله بهم شاخته‌اند، یعنی اضداد در آن بهم سازگاری کرده‌اند

نسخه اصل: کتابخانه آستان قدس رضوی - مشهد ۱۶۶۷۸، رساله‌ای است در محاسبات فلکی منظومه شمسی و دیگر کرات به صورتی استدلالی؛ خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، تا: ۱۵ ربیع الثانی۱۲۴۲ق؛ ۳۰ص (۸-۳۷) [عکسی ف: ۴-۱۹۶]

۲۴. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۱۳۶/۱۶

مختصری در بیان مقارنه، تثلیث، تربیع، مقابله و حساب سکریولدوز و جدول شهور اثنی عشر و محرم الحرام به حروف ابجد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۲۲ صفر۱۲۴۲ق؛ ۳ص (۲۱۵-۲۱۷)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱-۱۶۹]

۲۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۵۸۱/۲

مؤلف مجهول؛ خط: نستعلیق، کا: محمد علی آشتیانی قمی، تا:

۱۲۶۳ق، جا: بروجرد؛ قطع: جیبی [میراث شهاب: س۹ش۲-۴۰]

۲۶. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:۸مجموعه بدون شماره

رساله‌ای در یک مقدمه و دو مقاله؛ کا: محمد طاهر بن محمد صالح، تا: بین سال‌های ۱۲۲۷-۱۲۶۳ق [دلیل المخطوطات: ۱-۲۷۱]

۲۷. تهران؛ مؤسسه مطالعات اسلامی؛ شماره نسخه:۱۱/۱

آغاز: یعنی خانه خور اسد است سنبله در برج خوشه شیر آمد؛ **انجام:**و گمراهان شوارع شریعت را دلیل جلیل طریقت اند کردانید قد فرغ من تسوید ... و در میرزا محمد الحسنی مهدی نصیر [...]

در عطف کتاب آن را «کتاب خطی فارسی در علم ستاره شناسی» خوانده‌اند؛ خط: نستعلیق تحریری، کا: ولد میرزا محمد الحسنی مهدی، تا: ۲۰ جمادی الثانی۱۲۶۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ ابعاد متن: ۱۱×۱۵، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: -۹]

۲۸. تهران؛ مؤسسه مطالعات اسلامی؛ شماره نسخه:۱۱/۴

آغاز:و چون کواکب نهاری یعنی زحل و مشتری و شمس و عطارد وقتی که دلالت کند بر نهار؛ **انجام:**بهره هر یکی از این اصناف در این مرتبه هشت باشد و بیت عظیم ...

خط: نستعلیق تحریری، کا: ولد میرزا محمد الحسنی مهدی، تا: ۲۰ جمادی الثانی۱۲۶۴ق؛ افتادگی: انجام؛ ۷گ (۱۲۷ر-۱۳۳پ)، ۱۸سطر (۱۱×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: -۱۰]

۲۹. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۲۶۱/۱۶

بندی در هیئت؛ خط: نستعلیق، کا: علی بن احمد بن حسن موسوی همدانی، تا: ۲۵ صفر ۱۲۶۹ق، جا: همدان؛ در زیر کرسی، محشی [نشریه: ۷-۲۷۵]

۳۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۵۶۵

آغاز:بسمله، هر چنز که در فضای دارای امکان باشد آنرا جسم گویند آنرا سه بعدست طول و عرض و عمق یا حجم؛ **انجام:**یک نقطه از آنها را جذب می‌کند چنانکه بواسطه سرعت می‌کنی که در فضا دارند کرم و مشتعل می‌شوند.

جامع: محمد جواد؛ خط: نسخ جلی، بی‌کا، تا: ۱۲۹۳ق؛ ضمیمه نسخه ش ۱۶۳۴۱؛ قطع: وزیری کوچک [رایانه]

۳۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۴۷

آغاز:بسمله، مقدمه در تعریف بعضی از اصلاحات و بیان بعضی از اشکال؛ **انجام:**و مجموع تاریخین ۷۶ سال میشود و آنچه در خصوص تاریخ مسیحی ذکر نمودیم بتاریخ هجری قمری تعلق می‌گیرد.

این کتاب که به علم هیئت نو پرداخته و بر نظریات جدید فرنگی‌ها پایه‌گذاری شده است ابتداء مطالبی چند درباره هندسه و قضایای هندسی متعلق به علم هیئت دارد پس از آن به مسائل مهم علم هیئت می‌پردازد و مشکلات آنرا دقیقاً جواب می‌گوید، به آخر رساله نیز مطالبی گرانبهادرباره علم تقویم و اقسام آن دارد، این مباحث نو پس از تاسیس دارالفنون در بین مردم درس خوانده آنروز باب بوده است ظاهراً این کتاب از نخستین ترجمه‌های راجع به این مطالب جدید است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۰۶ق؛ ۳۵۴گ، ۱۵ سطر (۹/۵×۱۶)، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۶-۵۱]

۳۲. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۲۸۲/۲۹

خط: نسخ، کا: طبیب مشهدی، محمد طاهر بن ولی محمد، تا: ۱۳۰۹ق؛ ۴ص (۲۳۳-۲۳۶) [نشریه: ۲-۱۰۷]

۳۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۴۲۳

آغاز:به اذن و اراده خالق بیچون و آفرینش جمیع اجرام و افلاک و عناصر واجسام به کیفیتی صورت پذیر شده‌اند که همه تویهای پیازند؛ **انجام:**وامثال آنها را در اطلس و در جهان نما به تفصیل ذکر نموده‌اند، به جهت تطویل احتراز از آنها جسته به همین مقدار اکتفا نمودیم

گویا از همان مؤلف رساله در هیئت کره زمین ش ۳۴۲۲ است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۷۰گ، ۹ سطر [ف: ۴-۸۵۴]

۳۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۰۶/۵

آغاز:اما کواکب ثابت بسیارند بحدی

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲-۱۱۵]

۳۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۵۸/۲

آغاز:باب اول در معرفت تاریخ هجری. اول این تاریخ اول محرم آن سال بوده است که پیغمبر ما (ص) از مکه بمدینه ...

رساله‌ای است در سه باب: ۱. تاریخ هجری (فارسی)، ۲. طریق رسم قوس وتر دائره (عربی)، ۳. معرفت رسم جیب بر ظهر اسطرلاب؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۵گ (۷۱پ-۷۵پ) [ف: ۵-۱۲۱]

۳۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۷۴۷/۵

آغاز:کره سماوی وحرکت یومی ودوائر عظام. - هرگاه شخص دریکی از نقاط سطح زمین قرار بگیرد همیشه آسمان را به شکل گنبد عظیمی رؤیت می‌نماید؛ **انجام:**درمنطقه ICIC شفقی می‌باشد وبرای نقاط مختلفه مداری مانند AA شب حقیقی وجود ندارد هرگاه قوس ... برای آن که عرض را آنها قسمتی باشد که تفاضل را -۷۲ کوچکتر یا مساوی میل d آفتاب باشد شب حقیقی وجود نخواهد داشت

مختصری است با اشکال ونقشه‌های توضیحی که درهر موضوع ترسیم شده، به روشی سهل وساده که همه بتوانند ازآن بهره برند، درده فصل و درپایان ضمیمه‌ای درفصول اربعه وخسوف وکسوف وغیره دارد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ۳۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف مخ: ۳-۱۳۹۸]

۳۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۵۲۶

۱ج؛ بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از علیرضا طاهری یزدی [رایانه]

۳۸. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۲۴۳/۲۱

تحقیقات کیفیات ماهیات و اجرام فلکیات (هامش)؛ خط: نستعلیق خوش جلی، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول [نشریه: ۷-۲۷۳]

۳۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۶۷۱

کتاب هیئت؛ بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۱۰۰گ، اندازه: ۱۲/۶×۲۱/۱سم [رایانه]

۴۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۶۷۷
بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۴۶گ، اندازه: ۱۱×۱۹/۲سم [رایانه]

۴۱. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۶۳۵
اوراق متفرقه در هئیت و نجوم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ بیشتر جداول به شنگرف می‌باشد، مجدول؛ جلد: تیماج مذهب، ۴۴گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۵۴۰]

۴۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۰۶/۴
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲-۱۱۵]

۴۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۰۶۶
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مصطفی حسینی؛ اندازه: ۱۴/۵×۲۲/۳سم [رایانه]

۴۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۲۱۴/۹
مسائلی که به علم هیئت تعلق دارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱ص، [ف: ۶-۳۰۳]

۴۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۸۵/۹
رساله در علم هیأت و کره فلک بر چند باب در کره و دوایر و رسوم و علامات؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۲ص (۲۷۷-۲۸۹)، ۱۶سطر (۱۷×۲۳)، اندازه: ۲۸×۳۵سم [سنا: ف: ۲-۳۰]

● **الهیئة ابوعلی ابن الهیثم (ترجمه)** / هیئت / فارسی
hey'at abū-'alī ebn-e heysam (t.)

حلوائی، محمد بن ابی بکر
halvā'ī, mohammad ebn-e abī bakr

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۶۲/۳-ف
نسخه اصل: مانیسا گنل ش ۱۷۰۵؛ خط: نسخ، کا: ابوالشمس غزال بن عمر، تا: ۶۳۸ق؛ ۲۵گ (۲۳-۴۷)، ۱۶سطر [فیلمها ف: ۱-۴۴۴]

● **هیئة الاسلام** / کلام و اعتقادات / عربی
hiy'at-ul islām

حقی، ابراهیم بن عثمان، - ۱۱۹۵ قمری
haqqī, ebrāhīm ebn-e 'osmān(- 1781)

تاریخ تألیف: ۱۱۸۰ق
مؤلف می‌گوید از خواندن کتب حکمت و هیئت پشیمان شدم و به کتاب خدا و تفاسیر و احادیث پرداختم و این رساله را از هیجده تفسیر وسیصد حدیث ساختم: یک «مقدمه» و بیست «باب» دارد و جهان‌شناسی دینی است. شعر ترکی در آن آمده و به عربی است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۲۹۸
آغاز:هذه رسالة اسمها و تاریخ تألیفها هیئة الاسلام اشرق (۱۱۸۰). بسمله. بسم الله، الحمد لله ... اما بعد فیقول ... ابراهیم الحقی ... بن شیخ عثمان الحسینی؛ **انجام:**و تقویها الی آخر الایة.
خط: نستعلیق ترک، کا: عبدالله، تا: شنبه ۱۳ جمادی الاول۱۲۴۴ق، جا: تلو مدرسه صالحیه؛ جلد: مقوا، ۵۲گ، ۲۲ سطر (۱۲×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۱-۲۲۷۷]

● **هیئت افلاک ۱** / هیئت / فارسی
hey'at-e aflāk

اهداء به: سلطان محمود
رساله در هیئت افلاک و عناصر اربعه؛ در «مقدمه» و سه «مقاله» و «خاتمه»: مقاله ۱. در معرفت مبدأ سال‌ها و تواریخ؛ مقاله ۱. در هیأت افلاک و کواکب؛ مقاله ۳. در تعداد بلاد و ولایات و جبال و بحار و ... .
آغاز:بسمله. شکر و سپاس و حمد بی قیاس مرصانعی را که نقاش قدرت او پرگار ... و بعد بر ارباب بینش و اصحاب دانش مخفی ...
انجام:اگر توانند اصلاح نمایند والا دانسته به عفو در گذرند
[فهرستواره منزوی ۳۱۰۹/۴ رساله‌ای با این سربندها و همین سرآغاز را به احتمال از عبدالعلی بیرجندی دانسته]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۲۵۵/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه، ۸۵گ (۲پ-۸۶ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۵-۴۴۹]

۲. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه:۲۸۰
آغاز:برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد صادق، تا: ۱۲۴۳ق؛ با یادداشت نام کتاب در بالای برگ اول: «انتخاب عجائب من تصنیف ملاعلی قوشچی» و بر عطف کتاب: «زبدة الغرائب» و هیچکدام نباید صحیح باشد؛ ۸۵گ، قطع: خشتی [چند نسخه-ف: -۳۶۹]

● **هیئت افلاک و وضع کره خاک** / هیئت / فارسی
hey'at-e aflāk va vaz'-e kore-ye xāk

مولی علی دوست بن قرایوسف، ق۱۰ قمری
mawlā 'alī dūst ebn-e qarāyūsof (- 16c)

اهداء به: خواجه شاه حسین غلام شاه ولایت
در ۲۲ «باب» هر یک ۱۲ «فصل».
آغاز:بسمله. خجسته ترین رقمی که مهندسان دیوان قضا بر کتابه قصریه ایوان افلاک ثبت نمایند ... حمد و ثنای رفیع الدرجاتی است ... اما بعد این رساله ایست در بیان هئیت افلاک و وضع کره خاک و معرفت ارقام تقویم ... که ... علی دوست ابن قرایوسف تحریر و تألیف نموده تحفة للحضرة ... الدستور ... صاحب السیف و حامی اهل القلم ... و این رساله مشتملست بر دو باب هر بابی متضمن دوازده فصل
انجام:و اختیارات بر فهم سلیم و ذهن مستقیم کفایت باشد و الله اعلم بالصواب

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۹۷۷/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: نیمه‌های جمادی الثانی۹۱۸ق؛ کاغذ: سمرقندی، ۲۹گ (۳پ-۳۱ر)، ۱۲سطر (۷×۱۰)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۸-۵۸۷]

● **هیئت جدید (ترجمه)** / هیئت / فارسی

hey'at-e jadīd (t.)

محمد طاهر قاجار، ۱۲۵۰ - ۱۳۱۷ قمری

mohammad tāher qājār (1835 - 1900)

ترجمه کتاب لتردسیل (زمین‌های آسمانی) (در دو مجلد) تألیف مسیو کامیل فلاماریون ستاره‌شناس و هیوی فرانسوی (۱۸۴۲-۱۹۲۵میلادی) صاحب رصد خانه شخصی در ژوویزی (Juvisy) فرانسه، به قلم حاج محمد طاهر میرزا پسر اسکندر میرزا فرزند عباس میرزا نایب السلطنه (فتحعلی شاه قاجار). مجلد اول آن دارای یک «مقدمه» و پنج «کتاب» است:مقدمه در لغت و تعریف علم نجوم و هیئت از متأخرین و معاصرین؛ کتاب ۱.در آلات مناظر و مرایای متأخرین؛ ۲.در احوال آفتاب و آل و تبارش؛ ۳.در احوال سیاره عطارد؛ ۴. در احوال سیاره زهره و امکان زندگی و ذی شعور در آن؛ ۵. در احوال سیاره ارض و ستاره آسمانی و احوال قمر.بقیه کتاب ۵ تا کتاب ۹ در مجلد ۲ می‌آید. (عبدالحسین حائری)

آغاز:مقدمه (بر حسب تعریف متأخرین و معاصرین) علم نجوم و هیئت مشتمل اخت بر علم مادی و جسمانی و علم عوالم حیات و زندگانی.

[فهرستواره منزوی ۲۸۵۹/۴]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۲۷۵

آغاز:برابر؛ **انجام:**مترجم می‌افزاید، این است آخر فصل اول از کتاب منجم و این کتاب در اینجا بپایان رسید ... العبد محمد طاهر.

خط: شکسته تحریری، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۰۶ق؛ در پشت برگ قبل از آغاز عکس مترجم را چسبانده‌اند و نوشته فرزندش محسن اسکندری، دارای چند تصویر کوچک و بزرگ از کرات سماوی در وسط اوراقالصاق شده، اصلاحات و تفسیر بعضی کلمات از مترجم در حواشی و ذیل صفحات؛ فرزند مؤلف، نماینده مجلس شورای ملی، که نسخه را در سال ۱۳۱۶ ش به کتابخانه مجلس شورای ملی اهداء کرده سرگذشت و فهرست مؤلفات او را پشت برگ اول نوشته: «پدرم مرحوم حاجی محمد طاهر میرزا پسر اسکندر میرزا پسر عباس میرزا پسر فتحعلی شاه قاجار در ذیقعدة الحرام ۱۳۱۶ هـ بسن هفتاد سالگی در طهران وفات یافته و در ابن بابویه مدفون می‌باشد، کتب ذیل را از فرانسه به فارسی ترجمه نموده‌اند: ۱- هیئت فلاماریون (شروع ۷ صفر ۱۳۰۵ پایان ۱۴ محرم ۱۳۰۶)، ۲- سه نفر تفنگدار تألیف الکساندر دوما در تبریز (۱۴محرم ۱۳۰۶)، ۳- پس از بیست سال تألیف الکساندر دوما در تبریز (۱۷ جمادی الاول ۱۳۰۶)، ۴- ویکونت دبر اژلن تألیف الکسندر دوما (در تبریز ۲۱ شعبان ۱۳۰۶)، ۵- تربیت و پرستاری اطفال از زمان تولد تا بگاه رستن تمام دندانها تألیف ژیرکس یکی از دکتران معروف پاریس (بنا بخواهش امیر نظام گروس در تبریز ۱۳۰۸)، ۶- کنت منت کریستو تألیف الکسندر دوما (۲۳صفر ۱۳۰۹)، ۷- لوئی چهاردهم قرن و عصرش تألیف الکسندر دوما (شروع ۷ جمادی الاول ۱۳۰۸ پایان ذیقعده ۱۳۱۰)، ۸- مستردوپاری (پایان ترجمه ۴ رمضان ۱۳۱۱)، ۹- کیوم امپراطور آلمان شرح احوال و زمان سلطنتش تألیف ادوارسیمون شروع: (نمره محرم ۱۳۱۲)، ۱۰- لارن مارکو تألیف الکسندر دوما (شروع ۷ جمادی الاول ۱۳۱۲ پایان ۷ ذیقعده ۱۳۱۳).علاوه بر ترجمه‌های فوق تآتر جناب میرزا ابراهیم تألیف فرموده‌اند. از کتب فوق تألیف هیئت فلاماریون و نصف آخر لارن مارکو تماماً طبع و منتشر شده است. امضاء محسن اسکندری»، و سپس چنین افزوده: «اینک ترجمه هیئت فلاماریون را در دو جلد (کتاب جای سخن و شماره بعد از این) که بخط خود مترجم است با اصل نسخه فرانسه آن و یک قطعه عکس مترجم تقدیم بکتابخانه مجلس شورای ملی می‌نمایم -۱۰-اسفند ۱۳۱۶ شمسی =۲۸ ذیحجه الحرام ۱۳۵۶ قمر ۲»؛ جلد: مقوایی، ۵۳۲ص، ۱۰-۱۲سطر، اندازه: ۲۱/۵×۲۸سم [ف: ۱۹-۲۵۲]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۲۷۶

آغاز:خطاب مصنف به ماه ای ملکه مستتره در ظلام لیل که نور ابیض؛ **انجام:**استدعا آنکه عیب بر من نگیرند ... ما را با کسی جنگی نیست و انا العبد محمد طاهر حررفی ۱۴ محرم ۱۳۰۶.

خط: شکسته تحریری، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۰۶ق؛ دارای یک تصویر (نقاشی قلم سیاه) از کره ماه و چند تصویر دیگر در میان اوراق جدا از صفحات عناوین با قلم درشت‌تر است در پایان نسخه این یادداشت از محسن اسکندری با جوهر آبی نوشته شده «در دهم اسفند ماه ۱۳۱۶ تقدیم کتابخانه مجلس شورای ملی گردید»؛ ۵۴۲ص، ۱۲سطر، اندازه: ۲۱×۲۷سم [ف: ۱۹-۲۵۵]

۳. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۵۸۰

آغاز:برابر؛ **انجام:**و آنکه چیزی دستگیرش نشد استدعا آنکه مترجم را بد نگوید و اگر گوید غفر ناعنهدشمن ما را سعادت یار باد ×× و از جهان و از عمر برخوردار بادما را با کسی جنگی نیست ان احسنتم احسنتم لا نفسکم و ان اساتم فلها، الحمدلله فی الاول و الاخر و انا العبد العاجز و القاصر محمد طاهر حرره فی ۱۴ شهر محرم الحرام شهور سنه ۱۳۰۶

خط: نسخ، کا: علی اکبر، تا: رجب ۱۳۰۶ق؛ دارای ۳۷+۴۲ تابلو نقاشی از تلسکوب‌ها و صور فلکی؛ جلد: چرمی، ۳۲۹گ، ۲۰سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۵سم [ف: ۱-۲۵۹]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۷۴۵

ج ۱؛ بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از امرالله صفری [رایانه]

۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۷۴۶

ج ۲؛ کا: عبدالصمد، تا: ۱۳۰۷ق؛ خریداری از امرالله صفری [رایانه]

● **هیئت جدید (ترجمه)** / هیئت / فارسی

hey'at-e jadīd (t.)

طالبوف، عبدالرحیم بن ابوطالب، ۱۲۵۰ - ۱۳۲۹ قمری

tālebof, 'abd-or-rahīm ebn-e abo-tāleb (1835 - 1911)

ترجمه کتاب هیئت «فلاماریون» فرانسوی است این کتاب توسط ب. چارکسوف از فرانسوی به زبان روسی و توسط طالب اف از روسی به فارسی ترجمه شده است. مختصری است با اشکال و نقشه‌های توضیحی که در هر موضوع ترسیم شده به روشی سهل و ساده که همه بتوانند از آن بهره برند و بر دقایق این فن اطلاع پیدا کنند، در بیست «فصل»: ۱. در این‌که زمین مدور است؛ ۲. زمین در جو فضای لایتناهی شنا می‌کند؛ ۳. دراین‌که کره زمین به دور خود می‌گردد؛ ۴. درکیفیت روز و شب است؛ ۵. زمین به دور آفتاب می‌گردد؛ ۶. در تفاوت هوای اراضی روی زمین؛ ۷. رد منطقه‌های زمین و دایره‌های او؛ ۸. در بیان آفتاب؛ ۹. در قمر و حرکت و تغییرات صوری او؛ ۱۲. در کلیه نظرات دستگاه شمسی؛ ۱۳. در سیارات متوسط الحجم؛ ۱۴. در سیارات عظیم الجثه؛ ۱۵: در ستاره‌های دم‌دار؛ ۱۶. در ستاره‌های غلطان (شهب ثاقبه)؛ ۱۷. در آسمان کواکب ثابته؛ ۱۸. در هیئت جامعه کواکب ثابته؛ ۱۹. در کواکب الوان و کواکب متغیره؛ ۲۰. در بیان تقویم.

چاپ: به اذن نظارت جلیله معارف استانبول درسنه ۱۳۱۲ درمطبعه اختر به چاپ رسیده است؛ تهران، ۱۳۱۳ش، ضمن گاهنامه.

[الذریعة ۲۵۶/۲۵؛ فهرستواره منزوی ۲۸۵۹/۴]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۷۱۸

آغاز:علم هیئت یعنی علم افلاک، افلاک که جمع فلک است عبارت از همه موجودات زمینی و آسمانی است؛ **انجام:**یعنی شما حالا یک اساس مهمه عالم معرفت را در تصرف خود دارید

خط: نستعلیق، کا: میر علی اکبر لاجوردی کاشانی، تا: با تاریخ ۱۳۱۴ق؛ با یادداشت یادگاری است که میر علی اکبر لاجوردی کاشانی (کاتب نسخه) به تاریخ جمعه شعبان ۱۳۱۴ نوشته؛ ۸۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۷-۲۷۵]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۰۵۲/۱-۶/۱۴۲

آغاز:اخطار مخصوص بنده بی مقدار عبدالرحیم بن ابوطالب نجار تبریزی این کتاب حکیم فرزانه (فلاماریون) فرانسوی را محض اشاعه این علم شریف به فارسی ساده آزاد از هر گونه؛ **انجام:**ازعموم معارف وطن مستدعی عفو واغماض از غلطهای خود هستم (چه کند بینوا همین دارد) وحسن توجه قبول ایشان را اجر زحمات محقر خود می‌دانم وبس

خط: نسخ، کا: میرزا محمدآقاپور حاجی ملامحمدرضا نبیره ملا هادی الویری، تا: ۱۵ جمادی الاول۱۳۲۱ق؛ ۱۱۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۸-۴۸۸۵]

● **هیئت جدید** / هیئت / فارسی

hey'at-e jadīd

مختصری است در هیئت جدید که مؤلف آنرا به عنوان مقدمه بر کتاب مفصلی نوشته است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۱۳۹/۲

آغاز:بسمله هیئت جدید در معرفت بعد و میل کوکب چون خواهند که کواکب آسمان را بشناسند؛ **انجام:**و خصوصیات مطالب مرقومه آن نموده و فایده برداشت

کا: اصفهانی، عبدالله بن هدایت، تا: جمادی الثانی۱۳۱۳ق؛ مجدول، دارای کمند، با اشکال نجومی؛ اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۰-۱۰۴]

● **هیئت جلال** / هیئت / فارسی

hey'at-e jalāl

طهرانی، جلال الدین، ۱۳۱۰ قمری

tehrānī, jalāl-od-dīn (1893 -)

در هیئت جدید است و مؤلف آنرا ناتمام گذاشته است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۲۳۹/۲

آغاز:بسمله، جغرافیا لفظ یونانیست و از مصطحات ارسطو؛ **انجام:**چنانکه بیان کردیم و لازمه حرکت دربیضی است

خط: نسخ خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ با اشکال نجومی؛ جلد: تیماج، ۱۰۵ص (۱۴-۱۱۸)، اندازه: ۱۶/۳×۲۱سم [ف: ۱۰-۲۵۸]

● **هیئت در معرفت حرکت و قوس** / هیئت / فارسی

hey'at dar ma'refat-e harekat va qows

طبری، محمد بن ایوب، - ۴۸۵ قمری

tabarī, mohammad ebn-e ayyūb(- 1093)

برخی از اصطلاحات علم هیأت را بیان کرده و از خواجه نصیر یاد نموده است. که تنظیم آن مطمئناً از طبری نیست و از کلمات او استفاده شده است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۹۲۶

آغاز:معرفت هر حرکتی و قوسی و دایره ی و خطی و نقطهکه منجمان بر او عمل می‌کنند از گفتار استاد ابو جعفر محمدبن ایوب الحاسب الطبری رحمة الله علیه دایره ی فلک البروج دایره بود که از رفتن آفتاب پدید آید برکره کل ازمغرب سوی مشرق؛ **انجام:**بناهای معظم ویران شود وسیل‌های عظیم پیدا شود وزمین لرزه‌های عظیم باشد یا آب دریاها کم شود وجانوران آبی هلاک شوند وکار اهل علم بد باشد

خط: تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ۱۱گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف مخ: ۵-۲۲۹۵]

● **الهیئة السنیة فی الهیئة السنیة** / هیئت / عربی
al-hay'a-tus sanīyya fi-l hay'a-tis sunīyya
سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر، **۸۴۹ - ۹۱۱ قمری**
soyūtī, 'abd-or-rahmān ebn-e abī-bakr (1446 - 1506)
کتابی در علم هیئت و نجوم و بررسی برخی پدیده‌ها و آیات الهی همچون: «العرش و الکرسی، اللوح و القلم، السموات و الأرض، الشمس و القمر و النجوم، اللیل و النهار و الساعات، الماء و الریاح، السحاب و المطر، الرعد و البرق و الصواعق، المجدة القوس، الزلزلة، الجبال، البحار، النیل» است که مؤلف با استفاده از آیات و روایات نبوی (ص) به تفصیل به آن پرداخته است و عمده ی مباحث کتاب، بیان و ذکر روایاتی است که در این زمینه‌ها وارد شده است. باید افزود که عبارات غامض روایات از سوی مؤلف شرح گردیده است.(حسین متقی)
آغاز:بسملة، الحمدلله الذی علمنا ما لم نکن نعلم و صلی الله علی سید الخلق محمد و علی آله و صحبه و سلم؛ هذا کتاب فی علم الهیئة اقتبسته من الآثار و تتبعته من الأخبار لیبتهج أولوا النهی ... ذکر ما ورد فی العرش و الکرسی ...
انجام:... خاتمة: أخرج الطبرانی عن مسلم الهجری قال لعبدالله بن عمر ... مم خلق الخلق قال من ماه و ریح و نور و ظلمة فأتیت ابن عباس ... فسألته عن ذلک فقال فیها کما قال عبدالله بن عمر رضی الله عنهما؛ تم و کمل
چاپ: بیروت، مطبعة الکاثولیکیة، ۳۶۷ص، ۱۹۸۲م.
[کشف الظنون ۲۰۴۷/۲]
شروح و حواشی:
۱- الهیئة السنیة فی الهیئة السنیة (منتخب)؛ قرمانی، ابراهیم بن عبدالرحمن (-قرن ۱۱)

۱. خوانسار؛ فاضل خوانساری؛ شماره نسخه:۲۳۳/۱
خط: نسخ نازیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ اندازه: ۱۴×۲۰/۱۵سم [ف: ۱-۱۹۴]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۰/۳۲ کر
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، کا: قرطبی، صالح، تا: ۱۴ صفر۱۱۲۱ق؛ مصحح، مجدول؛ بر فراز برگ نخست چنین آمده است: «کتاب الهیئة السنیة فی الهیئة السنیة، تألیف الإمام العلامة و الحبر الفهامة ملاذ العلماء الأعلام مرجع المحدثین الکرام المولی الفاضل الشهیر بجلال الدین السیوطی، سقی الله ثراه و جعل الجنة مثواه»؛ ۱۷گ (۱۰۹پ-۱۲۵ر)، ۲۷سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [ف: ۴۰/۲-۳۶۲]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۴۶۶/۱
خط: نسخ، کا: محمد افضل حوسحه، تا: ۱۱۹۸ق؛ جلد: تیماج، ۲۶گ (۱پ-۲۶پ)، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۲۰-۴۴]

● **الهیئة علی اهل السنة و الجماعة دون الفلاسفة /** هیئت / عربی
hay'a 'alā ahl-is sunna wa-l jamā'a dūn-al falāsifa
قرمانی، ابراهیم بن عبدالرحمن، ق۱۱ قمری
qaramānī, ebrāhīm ebn-e 'abd-or-rahmān(- 17c)
اهداء به: محمدخان ابن سلطان ابراهیم
تاریخ تألیف: آدینه ربیع الثانی ۱۰۶۴ق
کتابی است برگرفته از کتاب الهیئة، جلال الدین سیوطی و برخی دیگر از کتاب‌های تفسیر، فقه و حدیث أهل سنت در شش «باب»(که از فصول مختلف ترتیب یافته‌اند)و «خاتمه»:باب ۱. فیما یتعلق بالسموات و الارضین؛ ۲. فیما یتعلق بالعرض و الکرسی و اللوح والقلم؛ ۳. فیما یتعلق ببعض عجائب السماء و مکان الجنة و مکان و بیان درجات الجنة و مستقر الشمس؛ ۴. فیما یتعقل بالا شکال و بجبل قاف؛ ۵. فیما یتعلق باحوال الشمس و القمر و سائر الکواکب؛ ۶. فیما یتعلق بعلم النجوم؛الخاتمه:فیما یتعلق بالمعراج.
آغاز:بسمله. الحمدلله الذی خلق السموات و جمیع العالم و علمنا بفضله ... و بعد فیقول ... ابراهیم القرمانی ثم الآمدی، لما طالت کتاب الهیئلة علی اعتقاد اهل السنة للمولی ... جلال الدین السیوطی (الهیئة السنیه فی الهیئة السنیة) ...
[الاوقاف العامة الموصلی ۱۹۹/۳]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۹۶۴/۴
آغاز:برابر؛ **انجام:**و لکن هذا آخر الکلام ... تمت ...
خط: نستعلیق، کا: ملا بلال بن ملا درویش علی، تا: ۱۰۹۱ق، حسب الفرمان الحاجی ابراهیم بک بن الحاجی احمد؛ ۱۳۰گ (۱۲پ-۱۴۱پ)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۱سم [ف: ۷-۱۲۰]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۱۵۴/۱۲
آغاز:برابر؛ **انجام:**قال لقد صدق قالوا أو تصدقه أنه ذهب الی بیت المقدس فی لیلة و جاء قبل أن یصبح ؟ قال نعم إنی لأصدقه بما هو ابعد من ذلک ... و لیکن هذا آخر ...
خط: نسخ، کا: عمر بن حسین، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی با نشان «منه، اختری»؛ ۲۵گ (۱۴۶پ-۱۷۰پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۷×۱۴سم [ف: ۳۳-۳۰۱]
۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۴۳۲/۱۲
آغاز:الحمدلله الذی جعل الارض مهاداً و السماء بناء و جعل القمر ... اما بعد، فهذه رسالة فی علم الهیئة علی اعتقاد اهل السنة و الجماعة، صفنها المرحوم المبرور ابراهیم القرمانی الآمدی ... نقلها من کتب امام السیوطی و امام ابولیث؛ **انجام:**(برابر همان المنتخب)
خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۳۰ق؛ مقابله شده؛ ۱۷گ (۱۴۸ر-۱۶۴پ) [ف: ۳-۳۴۶]
۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۴۱۷/۱
خط: نسخ پخته، کا: محمد بن شکرالله، تا: ۱۷ جمادی الاول۱۳۴۳ق؛ ۲۷گ (۱پ-۲۷ر) [ف: ۳-۳۴۶]

← هیئت قوشچی ← هیئت

● **الهیئة فی سنین و الشهور و الساعات و الاهله** / هیئت / عربی

al-hay'a fī sinīn wa-š šuhūr wa-s sā'āt wa-l ahilla

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۱۲۴

به سال ۱۲۶۸ق آن را نگاشته؛ کا: شیخ محمد علی بن محمد بن عبدالله بحرانی، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحیح؛ قطع: رقعی بزرگ [میراث شهاب: س۸ش۲-۲۴]

● **هیئت کره زمین ۱** / هیئت / فارسی

hey'at-e kore-ye zamīn

اهدا به: ناصرالدین شاه

در آن از کره زمینو دایره‌های فرضی گفتگو شده و در دیباچه آمده که کره زمین را در هشت رساله بیان می‌کنم. فهرست آنها در نسخه نانویس مانده است. یکی در شش فصل و دیگری در چهار فصل و دوتای دیگر در سه فصل است.

آغاز:بسمله. شکر خداوندی را جلت عظمته که آسمان و زمین را به وجود اجسام و اجرام مزین و رنگین کرد

انجام:که عبارت از مرکز عالم است واقع شده و تفصیل آن فقرات در رساله دویم بیان می‌شود

[نسخه‌های منزوی ۳۲۸]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۴۲۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ با یادداشت مورخ ۱۲۸۴؛ ۴۷گ، اندازه: ۶×۱۳/۲سم [ف: ۴-۸۵۴]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۴۲۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ جلد: میشن، ۴۷گ، ۹سطر، اندازه: ۶×۲۳/۳سم [ف: ۳-۶۱۸]

● **هیئة المفتاح = منظومة فی الهیئة = مفتاح الهیئة** / هیئت، شعر / عربی

hiy'at-ul miftāḥ = mnẓ.-un fi-l hay'a = miftāḥ-ul hay'a

قائنی، محمد باقر بن محمد کاظم، ق۱۳ قمری

qā'enī, mohammad bāqer ebn-e mohammad kāzem(-19c)

تاریخ تألیف: شوال ۱۲۵۹ق

منظومه‌ای به بحر رجز در هیئت بطلمیوسی است و تعداد ابیات در نسخه‌ها یکسان نیست. تاریخ ختم تألیف شوال ۱۲۵۹ق ماده تاریخ منظوم آن:«تاریخها یوم بلا احاد ×× و واحد بلا اعداد».

آغاز:یا واهب الوجود للموجود ×× لکل موجود مفیض الجود / مخترع الأفلاک و الکواکب ×× مبتدع العنصر و الترائب

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۰۳۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**ختمتها کنت مصلیا لمن ××سنته کانت سنیة السنن

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۶۱ق؛ جلد: میشن، ۷۹گ، اندازه: ۱۱/۲×۱۵/۶سم [ف: ۱-۵۹۳]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۰۵۰

آغاز:برابر؛ **انجام:**ختمتها کنت مصلیا لمن ×× سنته کانت سنیة السنن.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۳صفر۱۲۷۶ق؛ محشی از سراینده، کاتب شاگرد سراینده است که از نسخه اصلی رونویسی کرده؛ واقف: حاج سید عبدالباقی آیت اللهی شیرازی، اسفند ۱۳۷۴؛ جلد: تیماج، ۵۷گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱۸-۱۶۶]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۲۶۲/۱۷

آغاز:برابر؛ **انجام:**و نظمها جاء من الاعداد ×× تاریخها یوم بلاد احاد

خط: نسخ، کا: وقار شیرازی، احمد بن محمد شفیع، تا: ۱۲۹۷ق؛ ۹گ (۱۴۹ر-۱۵۷پ)، ۲۶سطر، اندازه: ۲۱×۳۵سم [ف: ۲۷/۲-۳۹]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۰۸۱/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**تاریخها یوم بلا آحاد ×× و واحد ما جاء بالأعداد / ختمتها کنت مصلیا لمن ×× سنته کانت سنیة السنن

خط: نستعلیق، کا: علی اکبر بن عبدالحسین بن محمد صادق، تا: ۱۳۱۳-۱۳۱۴ق؛ ۲۳گ (۲۵پ-۴۷ر)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۲۱-۸۰]

۵. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۴-ن/۵۲۸/۱/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**تاریخها یوم بلا آحاد ××و واحد ما جاء بالاعداد / ختمتها کنت مصلیا لمن ×× سنة کانت سنة السنن

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۵۱گ، ۹سطر (۵/۵×۱۰/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۲-۱۲۲]

● **هیئت منظوم** / هیئت / فارسی

hey'at-e manzūm

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۵۸۱/۴

خط: نستعلیق، کا: محمد علی آشتیانی قمی، تا: ۱۲۶۳ق؛ قطع: جیبی [میراث شهاب: س۹ش۲-۴۰]

● **هیئت و اسطرلاب** / هیئت، اسطرلاب / فارسی

hey'at va ostorlāb

اهدا به: میرزا محمد معصوم

از ناشناس، پیشکش بزرگی به نام میرزا محمد معصوم شده

است. در یک «مقدمه» و سه«باب» و فصل‌ها و یک «خاتمه»: مقدمه، در تعریف نقطه، خط، سطح و جسم؛ باب ۱. در تعریف هیأت و شمار افلاک؛ باب ۲. در معرفت اسطرلاب، در هفت فصل: ۱) معرفت اسامی آلات و خطوط و دوایر در اسطرلاب، ۲) معرفت ارتفاع و طالع وقت، ۳) معرفت ارتفاع از طالع و بیوت دوازده‌گانه،۴) معرفت ساعات مستوی و معوج، ۵) معرفت ارتفاع اشخاص مانند منارها و دیوارها، ۶) معرفت کژ و راستی اسطرلاب، ۷) معرفت کواکبی چند از ثوابت؛ باب ۳. در معرفت هیأت زمین؛ خاتمه، در معرفت سمت قبله.

آغاز:بسمله. الحمد لولیه و الصلاة علی نبیه ... اما بعد، این رساله‌ای است مختصر در معرفت هیأت و تعداد افلاک کلی و جزئی و ابعاد سطوح هریک نسبت به مرکز عالم و تعیین مقدار اجرام کواکب نسبت به کره ارض و هیأت زمین و اقسام او به اقالیم و آنچه در وی است از بلاد و بحار و انهار ...

انجام: ... و آنچه گفته شد در این ربع رسم کرده ایم تا معلوم باشد. و الله اعلم ...

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۶۲/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری مخلوط به شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۳گ (۳۸۸پ–۴۰۰ر) [ف: ۱–۲۷۱]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۲۴۲/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**مثلا جامه پوشیدن را طالع سرطان باید و در شهر شدن را برج اسد و بدنبال آن جدولی مدورست شامل پنج دایره درباره اختیارات

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۳ص (۱۹–۳۱)، ۲۰ سطر (۱۲/۲×۱۶/۵)، اندازه: ۱۶/۹×۲۴/۲سم [ف: ۸–۳۷۱]

● **هیئت و تعلیقات** / هیئت / عربی

hey’at va ta‘līqāt

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۱۳۷

دو رساله در هیئت و تعلیقات؛ بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از امرالله صفری [رایانه]

● **هیئت و تقویم** / هیئت / عربی

hey’at va taqvīm

عناوین ابواب موجود: باب۲. فی معرفة التاریخ القبطی؛ باب ۳. فی معرفة البروج و بروج الشمس و القمر؛ باب ۴. فی معرفة المنازل و المنزلة الطالعة فی الفجر؛ باب ۵. فی معرفة المیل.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۴۵۲/۱

آغاز: هاجر فیها رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم من مکه الی مدینه؛ **انجام:** و اقسم الخارج علی ما حصل.

خط: نستعلیق، کا: طباطبائی شولستانی، شهاب الدین علی، تا: شنبه ۲۷ ذیقعده۱۰۱۹ق، جا: اصفهان؛ افتادگی: آغاز ووسط؛ جلد: تیماج، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۱–۳۰۶]

● **هیئت و جغرافیا (ترجمه)** / هیئت، جغرافیا / فارسی

hey’at va joqrāfīyā (t.)

جرفادقانی، محمد بن علی اصغر، ق۱۳ قمری

jorfādeqānī, mohammad ebn-e ‘alī asqar(- 19c)

ترجمه‌ای است از یکی از آثار اروپائیان ولی تصریح به نام وی نشده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۷۲۹/۱۴

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ذیقعده۱۲۷۶ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۵گ (۱۳۸ر– ۱۴۲ر)، اندازه: ۱۷/۷×۲۳سم [ف: ۴۱–۱۸۵]

● **هیئت و جغرافیا** / هیئت، جغرافیا / فارسی

hey’at va joqrāfīyā

کازرونی، محمد تقی بن محمد شفیع، ۱۳۰۵–قرن ۱۴ قمری

kāzerūnī, mohammad taqī ebn-e mohammad šafī‘ (1888 - 20c)

بخشی از رساله‌ای در علم هیئت و رساله‌ای در جغرافیا.

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۷۳۹

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۲۸ق، جا: مدرسه سعادت؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۲–۲۶]

● **هیئت و جهانشناسی** / هیئت / فارسی

hey’at va jahānšenāsī

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۳۰/۵

آغاز:در بیان عالم. بدانکه عالم که عبارت از ما سوی الله است ذات مقدس باری عز اسمه موجود ساخته است از سیزده کره؛ **انجام:**سیم افق حسی مثل انداختن بصر در نزدیکیها.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۲۳۶ق؛ ۲گ (۲۴پ–۲۵پ) [ف: ۶–۲۲۵۷]

● **هیئت و طبیعیات** / هیئت، طبیعیات / عربی
hey'at va tabī'īyāt
در هیئت و طبیعیات و ضوابط و مقدمات اعمال زیج و حکایات.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۵/۲
خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ اندازه: ۱۹×۳۰/۵سم [ف: ۲-۴۰۱]

● **الهیئة و الکلام** / هیئت، کلام و اعتقادات / عربی
al-hay'a wa-l kalām
خفری، محمد بن احمد، - ۹۵۷ ؟ قمری
xafrī, mohammad ebn-e ahmad(- 1550)
رساله کوتاهی است در اخترشناسی و کلام که کلیات این دو علم را شامل می‌شود. این اثر را مؤلف پس از کتاب دیگر خود در علم اخترشناسی به نام «منتهی الإدراک فی مدرک الأفلاک» تحریر کرده؛ شامل یک «مقدمه»، دو «مقاله» و یک «خاتمه»:المقدمه: فی ذکر ما یجب تقدیمه من تعریف الهیئة و بیان طبقات العالم؛مقاله۱. فی علم الهیئة، شامل چهار فصل: ۱) فی أفلاک الشمس و حرکاتها،۲) فی أفلاک القمر و حرکاته، ۳) فی أفلاک عطارد،۴) فی أفلاک الزهرة؛ مقاله۲. فی الهیات الکلام، در یک مقدمه و سه فصل: مقدمة: ما یحتاج الی تقدیمه و هی خمسة مسائل، فصل ۱) ذکر براهین الدالة علی وجود المبدأ الأول تعالی شانه،۲) ذکر دلائل التوحید،۳) فی دلالة علم الواجب بذاته علی جمیع الموجودات؛ الخاتمة تحصیل سمت القبلة.(سید محمود مرعشی)
آغاز:بسملة، تبارک الله و سبحانه ما أعظم شأنه و أجل سلطانه هو قیوم الأرض و السماء و له الأعلی من الحمد و الثناء ... اما بعد، فیقول ... لما کان أحق العلوم بالتقدیم و أخربها بالإقتباس و التعلیم هو علم الهیئة و الکلم اذ بهما کمال معرفة الله العلام ...
انجام:اما الموضع المقابل فلا تحتاج الی تحصیله بل انما تولو فثمة سمت القبلة و أما عرض تسعین فتحصیله فیه تحتاج غالی رصد الخسوف و لا حاجة الی ذکره و لیکن هذا آخر ما قصدت إیراده فی هذا المختصر.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۵۷۶/۲۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۰؛ ۶گ (۲۰۱پ-۲۰۶پ)، ۲۲سطر، اندازه: ۸×۱۶سم [ف: ۳۶-۶۲۷]
۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۴۲۵/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱۰گ (۳۶پ-۴۵ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف مخ: ۵-۲۲۹۷]

● **هیئت و نجوم** /هیئت / فارسی
hey'at va nojūm
جرفادقانی، محمد بن علی اصغر، ق۱۳ قمری
jorfādeqānī, mohammad ebn-e 'alī asqar(- 19c)
رساله‌ای است مشتمل بر چهارده«فصل»: [۱.] بروج دوازده‌گانه؛ ۲. احکام قمر در هر منزل؛ ۳. آثار طلوع منازل قمر؛ ۴. احکام انطباق بروج دوازده‌گانه در افق در هر وقت و خانه‌های دوازده‌گانه؛ ۵. احکام منازل قمر؛ ۶. تعلق هر روز ایام هفته به کوکبی؛ ۷. احکام قمر در بروج دوزاده‌گانه؛ ۸ احکام شرف و هبوط کواکب سبعه و عقدتین رأس و ذنب؛ ۹. وبال کواکب؛ ۱۰. احکام ظهور و خفاء و رجعت و استقامت کواکب خمسه؛ ۱۱. تقویم ترکان که شامل دوازده سال شمسی و هر یک به نام جانوری است؛ ۱۳. احکام قمر که بسیار محتاج الیه است؛ ۱۴. احکام ممازجات قمر. در فهارس قابل دسترس نشانی از این رساله و مؤلف آن به دست نیامد. شاید از کاتب نسخه «محمد بن علی اصغر جرفادقانی» باشد که تألیفاتی از وی به خط خودش در این مجموعه وجود دارد.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۹۶۷۸
آغاز:بسمله. بدانکه ... فلک را دوازده قسمت مساوی کرده اند که طول هر کدام در قطب جنوب شمال دائر منطقة البروج است؛
انجام:مقابله بزحل ... و به عطارد مناظره و محاسبه و جدال با اعداد خوب است والسلام
خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد بن علی اصغر جرفادقانی، تا: ۱۲۶۰ق؛ اهدایی: رهبری، شهریور ۱۳۸۷؛ جلد: تیماج، ۳گ، اندازه: ۱۷/۵×۲۳/۵سم [اهدائی رهبر: ۹-۱۱۰]

● **هیئت و نجوم** / هیئت / فارسی
hey'at va nojūm
مشیرالوزاره، احمد بن محمود، ق۱۴ قمری
mošīr-ol-vezāre, ahmad ebn-e mahmūd(- 20c)
اهداء به: مظفرالدین شاه
تاریخ تألیف: ۱۳۱۴ق
نویسنده، که از تربیت شدگان فرهنگ جدید ایران بوده و به معارف اروپایی آشنایی داشته است، در این رساله یک دوره هیئت جدید و نجوم را تحریر می‌کند و به زمان وزارت میرزا محسن خان مشیرالدوله، وزیر امور خارجه، آنرا به مظفرالدین شاه تقدیم می‌نماید. پدر مؤلف محمود خان مشیرالوزاره نیز از استادان معروف هیئت و نجوم زمان خود بوده است. مؤلف ظاهراً در پیاده نظام ایران خدمت می‌کرده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۵۱۹
آغاز:بسمله، این عالم شمسی و هزاران هزار جهان که شمار آن خارج از حیز امکان و حوزه توانست همه پرتوی از آن تابنده

خویشتاب اند؛ **انجام:**ایام مذکوره نیز به ۲۴ ساعت منقسم ششده و هر ساعتی به ۶۰ دقیقه و هر دقیقه به ۶۰ ثانیه و قس علی هذا.
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۳۱۴ق، جا: تهران؛ با سرلوح مذهب، مجدول، دارای اشکال هندسی؛ ۸۶گ، ۱۲ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۴/۵×۲۳سم [ف: ۲-۱۵]

● **الهیئة و النجوم** /هیئت / عربی

al-hay'a wa-n nujūm

رساله مختصری در بیست و سه «باب» است: ۱. من العمل بالبیضة؛ ۲. من العمل بالبیضة لمعرفة الاتفاع؛ ۳. فی معرفة کیفیة اخذ الارتفاع بالبیضة بالاقلیم؛ ۴. لمعرفة الطالع و الاوتاد؛ ۵. لمعرفة اجزاء ساعات البروج؛ ۶. لمعرفة الطالع و الساعات باللیل و القیاس بالکواکب الثابتة؛ ۷. فی معرفة مطالع البروج ...؛ ۱۰. فی معرفة جزء القمر؛ ۱۱. فی معرفة عرض الکواکب؛ ۱۲. فی معرفة القبلة؛ ۱۳.فی معرفة الکواکب الثابتة؛ ۱۴. فی معرفة مع انه درجة یطلع الکواکب؛ ۱۵. فی معرفة مه انه درجة یجری الکواکب؛ ۱۶. فی معرفة قوس کل کواکب؛ ۱۷. فی معرفة عرض ای موضع انت فیه من الاقالیم؛ ۱۸. فی معرفة الارتفاع من قبل الطالع؛ ۱۹. فی معرفة ما معنی من النهار؛ ۲۰. فی معرفة ما معنی من النهار من ساعة بارتفاع ساعة؛ ۲۱. فی معرفة انحراف البروج؛ ۲۲. فی معرفة ارتفاع الکواکب؛ ۲۳. فی تحویل الساعات المعوجة ... .

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۷۶۲

آغاز:بسمله. رب زدنی علما الباب الاول من العمل بالبیضة اذا اردت معرفة صحة البیضة؛ **انجام:**فان اردت الساعات المستویة ... فذلک ساعات مستویة و الله اعلم
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ اهدایی: رهبری، فروردین ۱۳۷۲؛ ۲گ، ۳۶سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [اهدائی رهبر: ۹-۱۱۱]

● **هیئت و نجوم** / هیئت / فارسی

hey'at va nojūm

ناشناخته:

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۲۷۶

آغاز:بسمله. اما بعد آن ستاره ها که در باب رصد استنباطنموده اند هزار و بیست و دو تا ست؛ **انجام:** سعد اسعد، سعد لاجنب، فرع المقدم، فرع الموخر ... شکل ماهی است
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام [رایانه]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۵۱۳

بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی – مجموعه نوازی؛ اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [رایانه]

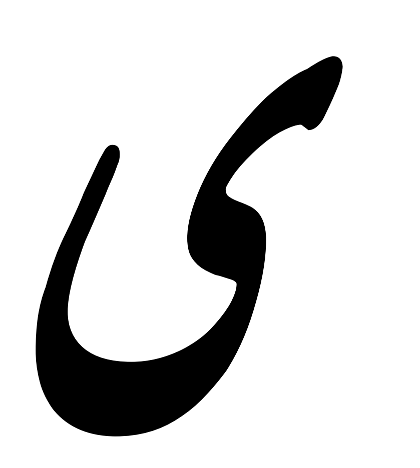
● **هیئت هفت اقلیم** / هیئت، هندسه / فارسی

hey'at-e haft eqlīm

هیئت هفت اقلیم و تاثیر آن در کره زمین و خلاصه‌ای در نسبت هندسی.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۶۲۴/۷

کا: حاجیلری استرآبادی، محمد ولی بن حسین، تا: ۱۲۴۵ق؛ ۷گ (۵۰پ-۵۶ر)، ۱۶ سطر (۶/۵×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۶-۶۵۸]

● **الياءآت فی القرآن** / تجوید / عربی

al-yā’āt fi-l qur’ān

منظومه‌ای در ۲۷ بیت عربی با قافیه «ر» در تعیین تلفظ یاءهای قرآن از سوره «بقره» تا «ناس».

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۹۱/۲

آغاز: سألت اطال الله عمرك یاذ خری ×× بأن أنظم الیاءآت فی الذکر من شعری؛ **انجام:**و صل علی المختار من آل هاشم ×× و مع آله و اصحابه السادة الغر

کا: حافظ اطیعو الله ابن نظام الدین، تا: ۴ ذیقعده۹۸۳ق، جا: کربلا؛ کاغذ: سمرقندی، ۲گ (۳۷پ-۳۸)، ۱۳سطر (۶×۱۰)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۸سم [ف: ۱۱-۷۳۵]

● **یأجوج و ماجوج** / داستان / عربی

yajūj wa majūj

اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۲۶/۹

بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۱۱-۹۴۷]

● **یادداشت** / نامه‌نگاری، شعر / عربی

yāddāšt

رازی، عبدالرحیم بن معروف، قرن ۹ قمری

rāzī, ‘abd-or-rahīm ebn-e ma‘rūf (- 15c)

در این یادداشت رازی اظهار نموده که مدتی در شیراز نزد فضلای آن شهر به تحصیل علوم مشغول بوده که در اثنای آن نامه‌ای از طرف سید شریف جرجانی به وی می‌رسد.جرجانی بنا داشته که کتاب «شرح الفواید الغیاثیة» خود را به نام امیر هند تألیف نماید. لذا در این نامه از رازی می‌خواهد تا کلمات مسجع زیر را که جرجانی بنا داشته در تعریف امیر هند در آغاز آن کتاب قرار دهد در دو بیت به نظم بیان کند تا در اول کتاب مذکور قرار گیرد. رازی در پاسخ وی آنها را در دو بیت به نظم می‌کشد.کلمات مسجعی که جرجانی ارسال داشته عبارتند از:شعاره التوجه و المراقبة و حکمه العطیة و الموهبة و شأنه مجالسة الافاضل و أمره مدافعة الاباطل، و دو بیتی که رازی سروده چنین است: «سلوك طریق الاولیاء شعاره ×× و احکامه فی الخلق بسط المواهب / و صحبة ارباب الفضایل شأنه ×× و عادته تخلیصهم من غیاهب». رازی بعد از این دو بیت، شش بیت دیگر از خود زیاده بر درخواست جرجانی، اضافه نموده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۰۳۴/۶

خط: نسخ، کا: عبدالرحیم بن معروف رازی، تا: ۸۳۹ق؛ ۱گ (۲۹۸پ)، ۲۹سطر، اندازه: ۲۲×۲۹/۵سم [ف: ۳۸-۵۵]

● **یادداشت پیرامون اشراق اللاهوت** / متفرقه / عربی

yāddāšt pīrāmūn-e ešrāq-ol lāhūt

دشتکی شیرازی، صدرالدین ثانی محمد بن منصور، قرن ۱۰ قمری

daštakī šīrāzī, sadr-od-dīn-e sānī mohammad ebn-e mansūr (- 16c)

وابسته به: اشراق اللاهوت فی نقد شرح الیاقوت؛ اعرجی حلی، عبدالمطلب بن محمد (۶۸۱-۷۴۵ق)

تمامی یادداشت این است:«کتاب اشراق اللاهوت فی شرح کتاب الیاقوت و کتاب الیاقوت هو الرسالة المشهورة بالمقدمة للشیخ المولی الفاضل ابی اسحاق ابراهیم بن نوبخت رحمه الله و الشرح هذا للشیخ الکامل المحقق ابی عبدالله محمد بن علی الجرجانی رحمة الله علیه و هو بخط المولی الاولی الشیخ العلم الاعلم الافضل الاورع الاتقی عمدة المتشرعین المتشیعین قدوة العلماء الزهاد المتورعین محیی مذهب الائمة المعصومین صلوات

الله علیهم اجمعین، تاج الدین حسن بن محمد بن راشد غفرالله له و لاسلافه و فی اوله و آخره اجازات اکابر العلماء المجتهدین له منها الشیخ الامام العلام القمقام المرشد الی سبیل الرشاد المجتهد فی مذهب الائمة الامجاد ابوعبدالله المقداد و منها السید السند الامام الحبر النحریر العلامه سید المجتهدین سند المتعبدین بقیة ائمة الدین جلال النقابة و السیادة و الاجتهاد ابوالعز عبدالله بن شرفشاه بن عربشاه الحسینی الشیرازی من ابناء اعمام العبد الفقیر الی الله الغنی صدر بن منصور بن محمد بن منصور بن محمد بن ابراهیم بن اسحاق بن علی بن عربشاه المشهور المذکور رحمة الله علیهم اجمعین و جعلهم علی النور؟».

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۸۷/۱

کاتب= مؤلف، تا: قرن ۱۰؛ ۱ص، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳۲-۲۲۴]

● **یادداشت جغرافیایی (ترجمه)** / جغرافیا / فارسی

yāddāšt-e joqrāfīyāyī (t.)

مترجم، علی بن محمد اسماعیل، قرن ۱۴ قمری

motarjem،ʻalī ebn-e mohammad esmāʻīl(- 20c)

از: مسیو مونوار و مسیو دووبریه، مترجم: علی مترجم
اهداء به: ناصرالدین شاه
تاریخ تألیف: ۱۸۸۶م؛ تاریخ ترجمه: ۱۳۰۴ق

در این رساله از کشفیات جغرافیایی که در شش‌ماهه آخر سال ۱۸۸۶م به عمل آمده سخن رفته است. این کشفیات در فصل اول شرح شده و مطالب دیگر فصول چنین است: فصل ۲. اکتشافات دو نفر فرانسوی به نام‌های مسیوکاپوس و مسیو بنوال؛۳. کشفیات دیالافوا و زنش در ایران؛ ۴. مختصات جغرافیایی پامیر؛ ۵. مطالعات زمین‌شناسی در اراضی لینا و آمور؛ ۶. بحث درباره قسمت جنوبی چین؛ ۷. بحث راجع به مرکز استرالی؛ ۸. بحث درباره صحرای استرالی؛ ۹. مطالبی راجع به نوول زلاند؛ ۱۰. نوول گینه؛ ۱۱. بحث درباره قطب شمال؛ ۱۲. قطب جنوب؛ ۱۳. امکنه مختلفه افریقا؛ ۱۴. افریقای شرقی؛ ۱۵. کنگو؛ ۱۶. سرچشمه رودکنگو؛ ۱۷. آلاسکا؛ ۱۸. سواحل جنوبی آلاسکا؛ ۱۹. ینگی دنیای جنوبی؛ ۲۰. داخل مملکت بولیوی را توصیف می‌نماید.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۲۲

آغاز: فصل اول: در این ششماه آخر سنه ۱۸۸۶ مسیحی مانند ششماه اول کیفیت عمده فوق العاده که اختصاص بجغرافیا داشته باشد بظهور نرسیده است؛ **انجام:**مأمور مزبور ایندفعه در صفحه که سابقاً صاحبمنصب معروف دولت آرژانتین سیاحت کرده است کاملاً گردش کرده و اطلاعات علمیه حاصل خواهد نمود.
آخر نسخه: ترجمه چاکر جان نثار علی مترجم فی ۳ شهر جمادی الثانی ۱۳۰۴.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۳ جمادی الثانی۱۳۰۴ق، جا: تهران؛ ۳۰گ،۱۱سطر (۹/۵×۱۳)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۱۳۰]

● **یادداشت‌ها** / کیمیا / عربی

yāddāšt-hā

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ ؟ قمری

jāber ebn-e hayyān(739 - 814)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰۱۱/۷۲

یادداشت‌های پراکنده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: صفر۱۲۸۸ق؛ ۲گ (۱۶۴پ-۱۶۵ر)، ۱۹سطر(۸/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳/۷×۲۳/۳سم [ف: ۲۹/۲-۶۲۱]

● **یادداشت‌ها** /متفرقه / فارسی

yāddāšt

ابواسحاق شیرازی، ابراهیم بن علی، ۳۹۳؟ - ۴۷۶ قمری

ābūeshāq-e šīrāzī, ebrāhīm ebn-e ʻalī (1004 - 1084)

یادداشتی از او، گردآوری از قاآنی شیرازی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۱۱۵/۱۹

بی‌کا، تا: ۱۲۵۲ق؛ ۱ص (۱۰۶) [ف:۱۰/۲-۶۸۰؛ فهرست رایانه‌ای ج۴-۱۱۰۱]

● **یادداشت‌ها** / تاریخ / عربی

yāddāšt-hā

آملی، عطاء الله بن مسیح، ق ۱۰ قمری

āmolī, ʻatā’-ol-lāh ebn-e masīh(- 16c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۷۰/۱۸

یادداشت دباره وفات محقق کرکی و ماده تاریخ آن؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ربیع الثانی۹۴۵ق؛ ۱گ (۲۱۸ر) [مختصر ف:-۸۹۸]

● **یادداشت‌ها** / متفرقه / عربی

yāddāšt-hā

شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری

šeyx-e bahā’ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۴۵۵/۴۳

آغاز: کنت فی بعض السنین ایام اقامتی بالهراة ماراً مع بعض الطلبه قاصدین زیارة بعض الاخوان

یادداشتی از او؛ بی‌کا، تا: بین ۱۰۶۳ تا۱۱۴۱ق؛ ۱ص (۴۸)، اندازه: ۱۵/۵×۳۳سم [ف: ۱۰-۱۳۴۰]

● **یادداشت‌ها** / اجازات / عربی

yāddāšt-hā

حسینی کرکی، حسین بن حیدر، - ۱۰۴۱ قمری

hoseynī karakī, hoseyn ebn-e heydar (- 1632)

کرکی در یادداشت کوتاهی متذکر شده در سه‌شنبه ۱۰ جمادی الاول ۱۰۰۵ق در کاشان از ضیاء الدین محمد بن محمود کاشانی اجازه شفاهی روایت تهذیب الاحکام و از شاه مرتضی کاشانی اجازه نقل الاربعین شهید را گرفته است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۷۵/۳۷

آغاز: و حدثنی بکاشان یوم الثلثا عاشر جمادی الاول سنة الف و خمس المولی الجلیل النبیل ضیا الملة و الدین محمد بن محمود القاشانی اجازة لفظا

کا: حرفوشی، ابراهیم بن محمد، تا: با تاریخ۱۰۷۰ق؛ ۲گ (۱۶۹پ-۱۷۰ر)، ۱۸-۱۷سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۳×۲۰/۱سم [ف: ۲۹/۱-۵۲۵]

● **یادداشتها** / شرح حدیث

yāddāšt-hā

مازندرانی، محمد صالح بن احمد، - ۱۰۸۱ ؟ قمری

māzandarānī, mohammad sāleh ebn-e ahmad (- 1671)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۶۹۳

یادداشت‌هایی بر کافی؛ بی‌کا، تا: ۱۰۴۲ق [ف: ۱۷-۱۵۰؛ فهرست رایانه‌ای ج۴-۱۱۰۰]

● **یادداشت‌ها** / متفرقه / فارسی

yāddāšt-hā

غفاری مازندرانی، احمد بن علی، ق۱۱ قمری

qaffārī māzandarānī, ahmad ebn-e ‘alī (- 17c)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۶۶/۱۰۳

وی گوید که همراه این افراد در شهر راجمندری هند به سر می‌برده؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۵ صفر۱۰۴۶ق؛ ۱گ (۲۳۱) [مختصر ف:-۸۹۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۶۶/۲۷۴

یادداشت تاریخی گویا از نظام الدین غفاری؟درباره جلوس شاه تیموری هند در اکبرآباد؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۸ جمادی الثانی۱۰۳۷ق؛ ۱ص (۵۵۳) [مختصر ف:-۸۹۸]

● **یادداشت‌ها** / متفرقه

yāddāšt-e estensāx-e al-asfā

علم الهدی، محمد بن محسن، ۱۰۳۹ - ۱۱۱۵ قمری

‘alam-ol-hodā, mohammad ebn-e mohsen(1630 - 1704)

یادداشت استنساخ الاصفی

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۹۶۰/۵

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۷۸ق [مختصر ف:-۹۸۸]

● **یادداشتها** / گوناگون / عربی

yāddāšt-hā

رضوی قمی، محمد بن محمد باقر، ۱۱۰۰ - ۱۱۶۰ ؟ قمری

razavī qomī, mohammad ebn-e mohammad bāqer (1689 - 1747)

خوانسار؛ فاضل خوانساری؛ شماره نسخه:۲۶۷/۹

یادداشت‌های متفرقه؛ کاتب = مؤلف، تا: ۱۱۵۲ق، جا: نجف اشرف؛ ۶گ (۴۴ر-۵۰پ)، اندازه: ۹×۲۰سم [ف: ۱-۲۴۶]

● **یادداشت‌ها** / اخلاق / فارسی

yāddāšt-e axlāqī

قزوینی، عبدالنبی بن محمد تقی، ۱۱۲۵-۱۱۹۷؟ قمری

qazvīnī, ‘abd-on-nabī ebn-e mohammad taqī (1713 - 1783)

یادداشت اخلاقی درباره تربیت عالم عامل.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۶۹/۱۲۰

خط: تحریری، کاتب = مؤلف، تا: ۱۱۹۲ق؛ ۱ص (۲۳۷) [مختصر ف:-۹۸۸]

● **یادداشت‌ها** / متفرقه / فارسی

yāddāšt-hā

احمد بن مولانا افضل، قرن ۱۲ قمری

ahmad ebn-e mowlānā afzal(- 18c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۹۶۲/۴

یادداشت مقابله نسخه صحیفه با نسخه علامه مجلسی؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۵ جمادی الثانی ۱۱۱۸ق، ۱گ (۱۴۸ر) [مختصر ف:-۸۹۸]

● **یادداشت‌ها** / گوناگون/ فارسی

yāddāšt-hā

اراسنجی قزوینی، محمد طاهر، قرن ۱۲ قمری

arāsanjī qazvīnī, mohammad tāher (- 18c)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۶۹/۴۲

درباره بیت «شکر نعمت نعمتت افزون کند»؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۱-۱۲؛ ۱ص (۵۶) (هامش) [مختصر ف:-۹۸۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۶۹/۵۳

یادداشتی درباره مکالمه رسول الله (ص) و سلمان؛ خط: تحریری، کاتب=مؤلف،تا: قرن ۱۱-۱۲؛ ۱ص (۶۳) [مختصر ف: ۹۱۹ و ۹۸۸]

● **یادداشت‌ها** / جغرافیا، تاریخ / فارسی

yāddāšt-hā

اسماعیل، قرن ۱۲ قمری

esmā‘īl (18c)

یادداشتی از اسماعیل که در سال ۱۱۳۹ق در مشهد مقدس به درخواست صاحب جنگ میرزا قوام الدین محمد نوشته است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۱۸۳/۵

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۳۹ق، جا: مشهد رضوی؛ ۲گ (۵پ-۶ر) [ف: ۳۸-۲۴۱؛ فهرست رایانه‌ای ج۴-۱۱۰۱]

● **یادداشت‌ها** / فقه / فارسی

yāddāšt-hā

آقامحمد علی کرمانشاهی، ۱۱۴۴ - ۱۲۱۶ قمری

āqā-mohammad ‘alī kermānšāhī (1732 - 1802)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۶۷/۲۸

درباره شطرنج نقل از مقامع الفضل؛ خط: نستعلیق، کا: مراغی، محمد بن جمشید، تا: قرن ۱۳؛ ۱گ (۴۷ر) [مختصر ف:-۹۸۸]

● **یادداشتها** / گوناگون / فارسی و عربی

yāddāšt-hā

کشمیری دهلوی، محمد بن عنایت احمد، -۱۲۳۵قمری

kešmīrī dehlavī, mohammad ebn-e ‘enāyat ahmad (-1820)

یادداشت‌های پراکنده‌ای است که از کتب تاریخی و رجالی و کلامی زیر استخراج شده‌اند: رجال مشکوة عبدالحق دهلوی، معالم التنزیل، تاریخ الخلفاء سیوطی، کنز الفوائد،مرآة الاسرار، تاریخ بدایونی، شاه جهان نامه، فیض القدیر، معارج النبوة، تهذیب الکمال فی معرفة الرجال، شرح لمعات فخرالدین عراقی، کتاب ابن خلکان و شواهد النبوة.در برگ آغازین نسخه سید محمد قلی بهادر نوشته است که این کتاب «مسودات حکیم مرزا محمد صاحب مرحوم مغفور صاحب نزهه است» که می‌باید او مرزا محمد بن عنایت احمد خان باشد که در کشف الحجب و الاستار(ص ۵۷۹) از او یاد شده است. میر حامد حسین هم همین مطلب را تأیید کرده و آن را «بیاضات» خوانده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۹۵۵

یادداشت‌های پراکنده (بیاضات)؛ خط: تحریری بدخط وناخوانا، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، دی ۱۳۸۰؛ کاغذ: کشمیری، جلد: تیماج، ۸۷گ، اندازه: ۲۰×۳۱/۵سم [اهدائی رهبر: ۸-۴۷۹]

● **یادداشت‌ها** / متفرقه / فارسی

yāddāšt-hā

برغانی، محمد صالح بن محمد، - ۱۲۷۱ ؟ قمری

baraqānī, mohammad sāleh ebn-e mohammad(- 1855)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۲۵۸/۵

در باب یک رویا؛ خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱گ (۲۱ر) [مختصر ف:-۹۱۹]

● **یادداشتها** / بهائیت / فارسی

yāddāšt-hā

دالگوروکی، کنیاز، - ۱۸۶۷ میلادی

dālgūrūkī, kenīyāz (- 1867)

یادداشت‌هایی‌است در شرح پیدایش باب و بهاء در ایران منسوب به کینیاز دالفورگی روسی یا دالگورکی که از تاریخ ژانویه ۱۸۲۸ میلادی تا اواخر مه ۱۸۴۵ با سمت‌های نایب اول سفارت و سفیرکبیر دولت روسیه درایران به فعالیت‌هایی در این باب زده است ولی به صحت مندرجات آن نمی‌توان اطمینان کرد.نگارنده مدعی است که در عتبات به شاگردی سید کاظم رشتی نشسته و با ترفندی علی محمد باب را اغوا کرده تا ادعای مهدویت کند و بدینوسیله آئین باب و بهائی را پایه‌گذاری نموده است. کاتب این جزوه را «زنجیر خوشبختی» نامیده است.

چاپ: تهران، ۱۳۲۰ شمسی، چاپ سربی

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۶۷۸ و ۲۷۰۱ عکسی

آغاز:ژانویه ۱۸۳۱ وارد تهران شدم در ایران وبا و طاعون و قحط و غلا بود مردم پریشان و مرگ و میر غریبی بود عنوانم مترجم سفارت روسیه در تهران بود

خط: نستعلیق، کا: بی کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: گالینگور، ۳۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲-۳۴۰] و [عکسی ف: ۷-۲۹۸]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۴۵۲

آغاز: در ژانویه سال ۱۸۲۸ وارد تهران شدم در ایران وبا و طاعون و قحط و غلا بود؛ **انجام:**و هر مجتهد را ما میتوانستیم بد نام و در انظار عوام و دولت متهم نمائیم

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: تیر ۱۳۲۰ش؛ ۲۹گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۸/۳×۳۳سم [ف:۷-۱۸۲]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۴۴۸

آغاز: در ژانویه سال ۱۸۳۸ وارد تهران شدم در ایران وبا و طاعون و قحط و غلا بود مردم پریشان و مرگا مرگ غریبی بود؛ **انجام:**و هر مجتهد را ما نتوانستیم بد نام و در انظار عوام و دولت متهم نمائیم

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۴گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۲۶-۳۶۹]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۷۶۰

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از امرالله صفری [رایانه]

● **یادداشت‌ها** / تاریخ / فارسی

yāddāšt-hā

وزیر نظام، فضل الله، ۱۲۱۳ – ۱۲۸۹ قمری

vazīr nezām, fazl-ol-lāh(1799 - 1872)

سرگذشت و تاریخچه زندگی میرزا فضل الله نوری وزیر نظام به قلم خود.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۹۳۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۸۲ص، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۳/۵سم [ف: ۱۷-۳۲۱]

● **یادداشت‌ها** / اسناد / فارسی

yāddāšt-hā

مرعشی شوشتری، فتح الله بن محمدرضا، – ۱۲۹۳ ؟ قمری

mar‘ašī šūštarī, fath-ol-lāh ebn-e mohammad-rezā (-1876)

یادداشت‌هایی است شامل: اسناد عقود وایقاعات که نزد مؤلف واقع شده، تاریخ تولد فرزندش درسال ۱۲۲۷ق که درچندبرگ این نسخه وحاشیه‌های آن یادداشت نموده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۸۸۲/۶-۲۴/۱۸۲

آغاز: بتاریخ شهر ذیقعده الحرام سنه ۱۲۲۹ ملاعلینقی بقال هشتاد قرش عین بدهدار؛ **انجام:**وطلاق رجعی سعیده بنت جندیل زوجه دائمه مدخوله حنظل بن ناجی سلامتی بتاریخ

خط: تحریری، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۲۷-۱۲۳۰ق؛ جلد: مقوا، ۳۰گ، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۸-۴۹۵۶]

● **یادداشتها** / روزنامه، تراجم / فارسی

yāddāšt-hā

بصیرالملک شیبانی، طاهر، ق۱۳ قمری

basīr-ol-molk-e šeybānī, tāher (- 19c)

یادداشت‌های روزانه میرزا محمد طاهر مستوفی ملقب به بصیرالممالک است (شرح حال رجال ایران از بامداد،۱۸۵/۲). این یادداشت‌ها در سه مجلد است به این ترتیب:جلد ۱. یادداشت‌های روزانه سال ۱۳۰۷-۱۳۱۲؛ جلد ۲. یادداشت‌های روزانه سال ۱۳۱۳-۱۳۱۸؛ جلد سوم: یادداشت‌های روزانه سال ۱۳۱۹-۱۳۲۵. از جمله یادداشت‌های بصیر الممالک (در دفتر دوم):«روز دوشنبه ۹ ذیحجه ۳۱۷، امروز بر حسب وعده با میرزا اسعد خان رفتم منزل مصدق السلطنه شاهزاده محمد حسن میرزا هم آمدند سه ساعت از دسته گذشته رفتیم به قلعه تازه که در زیر اراضی خانی آباد است می‌سازند آنجا ناهار خوردیم محمد حسین بیک آدم وزیر دربار بود یک نفر هم مامور از جانب آصف الدوله مامور دیوانخانه رفته بود ...»، و نیز از همان دفتر: «روز سه‌شنبه ۱۳ ربیع الاول امروز عصر رفتم صاحب قرانیه منزل نظام السلطنه، دربار بودند، معلوم شد امروز فوق العاده مجلس بوده است برای تلگراف حسام السلطنه که از لرستان کرده بوده اند در باب تفاوت دستور العمل آنجا و اغتشاش لرستان، دیدم ماندن آنجا فایده ندارد ...»، و در دفتر سوم:«روز سه‌شنبه ۲۱ ذیحجه امروز بر حسب وعده صبح یک ساعت از روز گذشته با سهام السلطنه رفتم منزل مهندس الممالک بعد از چای و غلیان با ایشان رفتیم ... سه ساعت به غروب مانده صحبت خالصه در میان آوردند کسانی که بودند از این قرار ناصرالملک، مهندس الممالک، میرزا محمد حسین سر رشته دار، میرزا محمد علیخان مستوفی فارسی، معاون الدوله، معتضد السلطنه معاون الملک مستوفی تهران و دو نفر که نشناختم. قرار مالیات گرفتن همان طرز که سابق صحبت شد از عشر بعد از مخارج قرار بدهند و از طهران شروع کنند پنج بلوک است نه دستگاه ممیز هر دستگاهی در ماه هزار و پانصد تومان بدهند که تقریبا شصت هزار تومان خرج ممیزی بلوکات تهران در شش ماه خواهد شد ...».

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۰۵-فیروز

دفتر اول، یادداشتهای بصیرالممالک است از ۱۳۰۷ تا ۱۳۱۲ق؛ خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج، ۷۹۸ص، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۲۱-۳۴۲]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۹-فیروز

دفتر دوم؛ خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۱۲-۱۳۱۷ق؛ ۴۵۴ص، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۱-۳۴۴]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۱-فیروز

دفتر سوم؛ خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۱۹-۱۳۲۵ق؛ جلد: تیماج، ۳۶۱گ، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲۱-۳۴۴]

● **یادداشت‌ها** / هیئت، تاریخ / فارسی

yāddāšt-hā

قاجار، محمد ولی بن فتحعلی، ق۱۳ قمری

qājār, mohammad valī ebn-e fath-‘alī(- 19c)

یادداشت‌هایی است غالباً در استخراجات و فوائد علم احکام به خط محمد ولی میرزا که بیشتر آنها خط خورده علاوه بر یادداشت‌های تاریخی اینها نیز خود گاه دارای جنبه تاریخی است. در پایان دفتر یادداشت‌های محمد ولی میرزا درباره عبدالرضا خان که در یزد ادعای حکومت کرد و خانواده او را که حاکم یزد بود بیرون راند، و در آخر با ورود عساکر شجاع السلطنه و نایب السلطنه تسلیم گردید و یک یادداشت مفصل نیز از زبان محمد ولی میرزا اما به خط نستعلیق خوب در ص ۶۹۶ دیده می‌شود و این یادداشت درباره پایان کار عبدالرضاخان است در تهران؛ در یادداشت‌های محمد ولی میرزا یاد شده

از:استاد میرزا ابوالقاسم یزدی و کتاب او در کسوف و خسوف و استاد آقا ابو محمد مشهدی، ایوب طبری (محمد بن ایوب)، ابن اثیر منجم، تحفة المنجمین عبدالعلی بیرجندی، ابو معشر، ابوریحان، علیشاه بخاری، جامع شاهی سگزی محیی الدین مغربی، بارع، ربیع المنجمین، مدخل ابو معشر، احکام الاعوام بخاری و جامع الاحکام بیهقی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۳۹۹/۷۵

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۵ص (۶۸۲-۹۵۷)، اندازه: ۱۴/۵×۱۹سم [ف: ۱۹-۵۳۵]

● **یادداشتها** / گوناگون، تاریخ / فارسی

yāddāšt-hā

فرهاد میرزا قاجار، ۱۲۳۳ - ۱۳۰۵ قمری

farhād mīrzā qājār (1818 - 1888)

بیشتر این یادداشت‌های تاریخی پراکنده مربوط به سال‌های ۱۲۹۹-۱۳۰۰ می‌باشد. با دو تقویم رقومی چاپی نجم الملک برای همان دو سال با چند یادداشت از فرهاد میرزا با آنها.

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۲۳

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ نامرتب نوشته شده؛ جلد: تیماج، ۷۲گ، اندازه: ۱۷/۵×۲۱سم [ف: ۱-۳۱۵]

۲. تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه:۱۴۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ابعاد متن: ۱۰/۵×۲۰/۵، اندازه: ۱۷×۲۴سم [نشریه: ۳-۲۵۲]

● **یادداشتها** / سفرنامه / فارسی

yāddāšt-hā

مشتری خراسانی، محمد ابراهیم، ۱۲۶۴ - ۱۳۰۵ قمری

moštarī xorāsānī, mohammad ebrāhīm(1848 - 1888)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۹۹۲

یادداشتی درباره سفر دوم ناصرالدین شاه به فرنگستان؛ بی‌کا، تا: ۱۲۹۵ق؛ ۱ص (۲۴۲) [ف:۱/۱۰-۴۴۳؛ فهرست رایانه‌ای ج۴-۱۱۰۱]

● **یادداشتها** / گوناگون / فارسی

yāddāšt-hā

طباطبائی، محمد حسن بن میرزا باقر، ۱۲۴۹؟ - ۱۳۰۸ قمری

tabātabā'ī, mohammad hasan ebn-e mīrzā bāqer (1834 - 1891)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۵۰/۷

از جمله تاریخ ایوان عبدالعظیم حسنی، هجویه از یغما، تواریخ سلطان محمد بن مراد و سلطان احمد عثمانی؛ خط: شکسته نستعلیق،کاتب=مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ ۱ص (۲۳۲) [مختصر ف:-۹۸۰]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۵۰/۱۱

از جمله تواریخ عباس میرزا، وفات محمد علی میرزا و حسینعلی میرزا و بیان مهرهای سلاطین افشار و زند و قاجار و حکمرانان آذربایجان؛ خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ ۱ص (۲۳۶) [مختصر ف:-۹۸۰]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۵۰/۶

از جمله طریقه شستن لباس پشمی، نسخه طولوزان، حب نشاط حکیم الممالک، طریقه خوردن یود یورد پتاس ...؛ خط: شکسته نستعلیق،کاتب=مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ ۱ص (۲۳۱) [مختصر ف:-۹۸۰]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۵۰/۱۵

اسماء خلفاء بنی امیه، ظهور شرارت بابیه و وقعه نیاوران و قتل باب، اسامی اولاد یعقوب، اولاد یعقوب، تواریخ ناپلئون اول و فوت وی؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: میرزا محمد حسن منشی، تا: قرن ۱۳؛ ۱ص (۲۴۰) [مختصر ف:-۹۸۳]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۵۰/۲۳

از جمله اشعار فارسی و عربی، تحقیق درباره فرسخ و درجه، اشتقاق لفظ نمسه، و تحقیق در لغت قولنج ایلاس و کافور قیصوری؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: میرزا محمد حسن منشی، تا: قرن ۱۳؛ ۱ص (۲۸۰) [مختصر ف:-۹۸۴]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۵۰/۲۲

احادیث و کلمات قصار در حکمت عملی و اشعار و تاریخ کتاب مرآة الادوار؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: میرزا محمد حسن منشی اسرار دولتی، تا: قرن ۱۳؛ ۱ص (۲۷۹) [مختصر ف:-۹۸۴]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۵۰/۲۱

احادیث و اخبار در اخلاق، مبدا و معاد، تاریخ شهر جدید ناصریه، شروع در حفر خندق، چند شعر موشح در حاشیه؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: میرزا محمد حسن خان منشی، تا: قرن ۱۳؛ ۱ص (۲۷۸) [مختصر ف:-۹۸۴]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۵۰/۱۸

از جمله کیفیت مرض وبا و ظهور آن از هند به ایران؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: میرزا محمد حسن خان منشی، تا: قرن ۱۳؛ ۱ص (۲۷۴) [مختصر ف:-۹۸۴]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۵۰/۱۹

از جمله نسب‌نامه شاه عباس، قصیده سلیمان صباحی در مدح جعفر خان زند، نسب نامه حضرت رسول (ص)؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: میرزا محمد حسن منشی اسرار دولتی، تا: قرن ۱۳؛ ۱ص (۲۷۵) [مختصر ف:-۹۸۴]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۵۰/۲۰

از جمله تاریخ وفات جامی، ماده تاریخ قلعه تبریز، زلزله تبریز، قزوین، فتح آذربایجان بدست عثمانلو، تاریخ جلوس نادر و فتح

هند؛ خط: نستعلیق، کا: میرزا محمد حسن منشی اسرار، تا: قرن ۱۳، ۱ص (۲۷۶) [مختصر ف:-۹۸۴]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۵۰/۱۲

از جمله سجع مهر شازادگان قاجار و صدور و امرا، تاریخ غارت کربلا، میرزا شفیع صدر اعظم و صدر اصفهانی، میرزا عبدالوهاب معتمدالدوله و غیره؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: میرزا محمد حسن خان منشی، تا: قرن ۱۳؛ ۱ص (۲۳۷) [مختصر ف:-۹۸۰]

● **یادداشتها** / گوناگون / فارسی

yāddāšt-hā

طهرانی، جلال الدین، ۱۳۱۰ قمری

tehrānī, jalāl-od-dīn (1893 -)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۶۵۲

آغاز: الصورة ... بینهما و القسم؛ **انجام:**هیچ مذهبی ندارد

یادداشت‌های خصوصی؛ خط: نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج [رایانه]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۲۳۹/۱

آغاز: ۲ ژوئیه ۱۳۹۸ مسیحی در بروکسل در کوچه ... در این رساله یادداشتهای چندی راجع بمسائل فلکی را ضبط آورده ایم تا برای تألیفی مفید باشد؛ **انجام:**۱۹۴۷= ۹+۱۹۳۸

یادداشت‌های نجومی، مربوط است به مطالبی در باب مسائل فلکی که فی الواقع حکم یادداشت را دارد؛ خط: شکسته تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ با اشکال نجومی؛ جلد: تیماج، ۱۴ص (۱-۱۴)، اندازه: ۱۶/۳×۲۱سم [ف: ۱۰-۲۵۸]

● **یادداشت‌ها** / متفرقه / فارسی

yāddāšt

ناصرالدین قاجار، شاه ایران، ۱۲۴۷ - ۱۳۱۳ قمری

nāser-od-dīn-e qājār, šāh-e īrān (1832 - 1896)

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۵۷۷/۱

راجع به ساسان میرزا؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ اندازه: ۲۰×۲۸سم [ف: ۱۶-۶۳۷]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۵۷۷/۲

راجع به بهاءالدوله؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ اندازه: ۲۰×۲۸سم [ف: ۱۶-۶۳۷]

۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۵۷۷/۳

راجع به بهاءالدولة؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ اندازه: ۲۰×۲۸سم [ف: ۱۶-۶۳۷]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۵۲/۹۳

برای مشیرالدوله بعد از مراجعت از فرنگستان؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ ۲ص (۱۹۷۷-۱۹۷۸) [مختصر ف:-۸۹۷]

۱۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۹۲۹-ف

آغاز: هو، ۱۱۰- ربیع الثانی ۱۳۰۲- خلاصه عرایض که اصل آنها در مجلس تحقیق مظالم ضبط است پیچی ئیل - زنجان اهالی نیکچه زنجان رود

در ۸۰۰ قطعه؛ کاتب = مؤلف، بی‌تا [فیلمها ف: ۱-۲۷۵]

● **یادداشت‌ها** /متفرقه / فارسی

yāddāšt-hā

امیر نظام گروسی، حسنعلی بن محمد صادق، ۱۲۳۶ - ۱۳۱۷ قمری

amīr nezām-e garrūsī, hoseyn-ʻalī ebn-e mohammad sādeq (1821 - 1900)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۷۰۳

یادداشت درباره میرزا محمد حسین شیرازی؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱ص (۱) [ف: ۱۷-۱۵۸]

● **یادداشتها** / حکومت و سیاست / فارسی

yāddāšt-hā

مشیرالدوله، محسن خان، ۱۲۳۵-۱۳۱۷ قمری

mošīr-od-dowle, mohsen xān (1820-1900)

یادداشت‌ها و گزارش‌ها و نامه‌های سیاسی مشیرالدوله معین الملك میرزا محسن خان از ۳ ربیع الاول ۱۲۸۴ تا جمادی الثانی ۱۲۸۸ق.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۲۰

خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ با یادداشت درباره مشیر الدوله؛ ۱۸۱گ، ۱۵سطر (۱۳×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [سنا: ف: ۲-۱۲۳]

● **یادداشتها** / گوناگون / فارسی

yāddāšt-hā

ادیب الممالک، محمد صادق بن حسین، ۱۲۷۷ - ۱۳۳۶ قمری

adīb-ol-mamālek, mohammad sādeq ebn-e hoseyn (1861 - 1918)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۱۱۶

فهرست کتابهای چاپی و شعر فارسی و حکایت؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ ۱۵۳گ، ۸سطر (۸×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف: ۱۷-۲۹۷]

● **یادداشتها** /متفرقه / فارسی

yāddāšt-hā

فروغی، ابوالحسن، ۱۲۶۳ – ۱۳۳۸ شمسی

forūqī, ab-ol-hasan (1884 - 1959)

یادداشت‌های پراکنده فروغی را بدون نظم و ترتیب در این مجموعه قرار داده‌اند:۱. قطعه کوتاهی به نام وجدان، درباره داستان هابیل و قابیل؛ ۲. یادداشت‌های جلسه درس ادبیات، مربوط به یک‌شنبه ۷ رمضان و چهارشنبه ۱۰ رمضان؛ ۳. مقاله‌ای درباره انسان و شناختدر ۱۳۵۰ق؛ ۴. حکایتی از امیرکبیر؛ ۵. یادداشت در معرفی شاهنامه داوری و ابیاتی که داوری در پایان آن نوشته است، بدین ترتیب:«هو الحکیم. مرحوم میرزا محمد داوری ابن مرحوم وصال رحمة الله علیهما یک نسخه شاهنامه به بهترین خط نستعلیق برای مرحوم امام قلی خان ایلخانی قشقایی نوشته و چند صفحه از تصویر سیاه قلم و رنگین آن را نیز خود ساخته است (بقیه تصویرها کار آقا فتحعلی نقاش مشهور آن عصر است). شاهنامه مزبور درین تاریخ که مقارن با سنه ۱۳۳۷ هجری است در تصرف آقای سپهدار اعظم گیلانی است که سابقاً ملقب به سردار منصور بود و الحق گنجی شایگان دارد و شایسته تر آن است که این گنج را به طریق عکس یا گراوور رایگان سازد تا نام نیک از خود باقی گذارد. باری مرحوم داوری در آخر آن شاهنامه اشعار ذیل را که از طبع قهار خود به نظم آورده، مرقوم داشته است و از شبیه ترین ابیات به اشعار بلند فردوسی رحمة الله علیه است». مطلع شعر داوری:درود از جهاندار با فر و داد ×× بر او کاین همه داستان کرد یاد / هنرمند دانای بسیار دان ×× حکیم جهاندیده کاردان؛ ۶. نوشته کوتاهی درباره دیانت و تمدن اسلام، ناقص؛ ۷. معنی بیتی از سعدی در ۱۳۲۸: اینک عسلی دوخته دارد مگس نحل ×× شهد لب شیرین تو زنبور میان را؛ ۸. معنی تاریخ؛ ۹.مقاله روح تمدن شرق ومنزلت خاص آریتهای شرقی؛ ۱۰. گزارش کوتاهی از سفر تاگور و دینشاه به ایران در اردیبهشت ۱۳۱۱ش نوشته آقای کیهان؛ ۱۱. بخشهایی از کتاب «تاریخ مختصر یونان»؛ ۱۲. مکاشفات علمیه. خلاصه ای از کلیات علوم طبیعی مخصوصاً احوال کره ارض است. از آن جا که مؤلف نسخه اصل کتاب دکتر سافره را که جناب مترجم همایون در همین موضوع از فرانسه به فارسی برگردانده بود مفقود کرد، در صدد برآمد که دوباره آن کتاب را ترجمه کند. اما به نظرش رسید که بعضی از مطالب آن کهنه شده است لذا تألیف مجددی با همان نام انجام داد و بخش‌هایی از کتاب دکتر سافره را در آن گنجاند. در این نسخه دو بار متن این نوشته آمده که هر دو خط‌خوردگی و افزودگی بسیار در متن و حاشیه دارد. در مقدمه یکی از پیش‌نویس‌ها تاریخ ۲۴ رجب مطابق ۱۸ جوزای سنه ۱۳۳۳ ذکر شده است؛ ۱۳. ترجمه قسمتی از خطابه برتلو؛ ۱۴. بخشی از پیش‌نویس‌های کلمه باقیه، اثر خود فروغی که معرفی آن در ش ۱۰۸۷۲ خواهد آمد، آغاز:«اگر در اعصار گذشته یگانگی خیر و شر و صلاح و فساد و احوال انسانی در همه حوزه بشریت واضح و آشکار نبوده»؛ ۱۵. بت روئین یا بوسه عذرا (کشف الاسرار و خسف الاشرار)، حائری صدرالمعالی، حسین بن رضا.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۸۶۷

خط: نستعلیق و شکسته، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ با خط خوردگی و اضافات فراوان؛ اهدایی: دکتر وصال، دی ۱۳۷۳؛ جلد: مقوا، ۱۱۹گ، اندازه: ۳۳×۳۶/۵سم [ف: ۲۰-۴۴۱]

● **یادداشت‌ها** / متفرقه / فارسی

yāddāšt-hā

سپهر کاشانی، عباسقلی بن محمد تقی، ۱۲۶۸ – ۱۳۴۲ قمری

sepehr-e kāšānī, ‘abbās-qolī ebn-e mohammad taqī (1852 - 1924)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۳۶۶

آغاز: کهتر آفریده آفریدگار و کمتر بنده دربار عدالت آثار ابن لسان الملک مستوفی اول دیوان همایون اعلی عباسقلی منشی مخصوص و داروغه وزارت جلیله خارجه دولت علیه ایران؛ **انجام:**جداول

یادداشت‌های پراکنده، مجموعه‌ای از حوادث مختصر تاریخی عصر مظفری و داستان‌ها و لطایف وحوادث اتفاقی آن دوران است که نویسنده از اطرافیان شنیده و به رشته تحریر کشیده است، برخی محاسبات مالی(بدهکاری و بستانکاری) مربوط به نویسنده و شهر کاشان در برگ‌های پایانی آمده است؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۹۴ق؛ مهر: مؤلف «داروغه وزارت جلیله امور خارجه» (مربع)، «لا اله الا الله الملک الحق المبین عبده عباسقلب ۱۲۳۵» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۱۵۵گ، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۲/۳۳-۹۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۶۸۸

یادداشت در ۲۲ محرم ۱۳۴۲ق درباره عظمت دربار مظفرالدین شاه و تعریف و تمجید از ابهت دربار و درباریان؛ خط: تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: قاب چوبی، ۱گ، ابعاد متن: ۱۵/۵×۲۰/۵، اندازه: ۲۳/۵×۳۰سم [ف: ۳۴-۴۳]

● **یادداشت‌ها** / متفرقه / فارسی

yāddāšt-hā

ظهیرالدوله، علی بن محمد ناصر، ۱۲۸۱ – ۱۳۴۲ قمری

zahīr-od-dowle،‘alī ebn-e mohammad nāser(1865 - 1924)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶/۳۳۲۹-ف

نسخه اصل: ملکی آقای عبدالله انتظام. از محرم ۱۳۲۴؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴ [فیلمها ف: ۲-۱۲۵]

● **یادداشت‌ها** / تاریخ / فارسی

yāddāšt-hā

علاء الملک، محمود بن علی، ۱۲۵۸ - ۱۳۴۴ قمری

‘alā‘-ol-molk, mahmūd ebn-e ‘alī (1842 - 1926)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۵۰/۸۴

یادداشتی درباره فرزندان ناپلئون اول؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۱ ربیع الثانی۱۳۰۲ق، در مراجعت از پطرز بورغ؛ ۱ص (۴۶۰) [مختصر ف:-۹۸۹ و ۹۲۰]

● **یادداشت‌ها** / اسناد / فارسی

yāddāšt-hā

افضل الملک، غلامحسین بن مهدی،۱۲۷۹-۱۳۴۸قمری

afzal-ol-molk, qolām-hoseyn ebn-e mahdī (1863-1930)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۵۳/۵

یادداشت درباره فروغی ثانی؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ ۲ص (۲۲۳۱-۲۲۳۲) [مختصر ف:-۸۹۸]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۲۴

مجموعه یادداشت‌های افضل الملک؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۳۸ق؛ دارای کراسه شمار به عنوان جزء. نگارش این یادداشتها در سال ۱۳۳۵ آغاز شده و می‌گوید که در ۲۵ محرم این سال سنش به پنجاه و شش رسیده؛ در آن اشعار خود را نقل می‌کند و عین بعضی از نامه‌های اتابک و دیگران را در آن چسبانیده است در انتهای نسخه اشعار هجاء بیشتر نقل شده؛ جلد: میشن، ۲۴۴ص، ۱۶سطر، اندازه: ۱۷/۸×۲۲/۱سم [ف: ۵-۱۱۵]

● **یادداشت‌ها** / گوناگون / فارسی و عربی

yāddāšt

سدید السلطنه، محمد علی بن احمد،۱۲۹۱-۱۳۶۲قمری

sadīd-os-sāltane, mohammad ‘alī ebn-e ahmad (1874 - 1943)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۴۱۷

در دو بخش: ۱. درباره اوزان و جغرافیا و تاریخ؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ ۷۹گ [ف: ۱۷-۳۶۶]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۴۱۲

در سه دفتر: ۱. دفترچه یادداشت اداری، ۲. دفتر یادداشت روز جمعه ۲۳ رمضان ۱۳۴۶ برابر با ۲۵ اسفند ۱۳۰۶ش و ۱۶ اوریه ۱۹۲۸، ۳. دفتر یادداشت از روز دوشنبه ۲۹ ربیع الثانی ۱۳۴۴ق برابر با ۲۵ آبان ۱۳۰۴ش و ۱۶ نوامبر ۱۹۲۵م؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ۱۳۳گ، ۱۲سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۱۷-۳۶۵]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۴۲۲

دو رساله یکی سفرنامه مانند از روز پنج‌شنبه ۲۰ شعبان ۱۳۰۲ تا شنبه ۶ رمضان در ۵ برگ دومی وصف جغرافیائی قصبه گویا لنگه در ۱۶ برگ یک رو؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴، عربی؛ ۲۰گ، ۲۰سطر (۱۸×۲۴)، اندازه: ۲۱×۲۹سم [ف: ۱۷-۳۶۷]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۴۲۳

بدین گونه: ۱. التعلیق الوارد علی الخوارج و الوهابیة، به عربی، ۲. تجار هند و مقیم عباسی، ۳. تجار حیدرابادی، ۴. تجار خارجه مقیم عباسی و تجار هند، ۵. سهرابجی، دارابجی، شرکاء؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ۱۵گ، ۲۹سطر (۱۶×۲۸)، اندازه: ۲۲×۳۴/۵سم [ف: ۱۷-۳۶۷]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۴۱۶

از روزنامه‌ها با عکس و پاره‌های چاپی گویا گردآوری سدیدالسلطنه، محمد علی بن احمد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ۱۸۰ص (۲۱۱-۳۵۱)، ۲۰سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۱۷-۳۶۶]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۴۲۴

یادداشت‌های تجاری، در هفت جزوه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تازه، بغلی، ۳۴۵گ، ۱۰سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۱۷-۳۶۷]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۴۱۸

سفرنامه مانند از تاریخ شب سه‌شنبه ۲۲ ذیقعده در ۱۱ گ، سپس وقایع اتفاقیه شبانه‌روز از ۱ محرم ۱۳۱۲ تا یک‌شنبه ۱۵ ذیحجه۱۳۱۲ق، با یک وکالت نامه مورخ ۲۰ ذیقعده ۱۳۰۴ در ۱ص در آغاز بخش ۱؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ۱۶۲گ، ۲۲سطر (۷×۱۷)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱۷-۳۶۶]

● **یادداشت‌ها** / متفرقه / فارسی

yāddāšt-hā

قزوینی، محمد، ۱۲۹۴ - ۱۳۶۸ قمری

qazvīnī, mohammad (1877 - 1949)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۲۵۸

درباره دستور المنجمین است و در مجلد هشتم یادداشت‌های او چاپ شده است؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۱۶گ، ۲۷ سطر (۱۵×۳۲)، اندازه: ۲۳×۳۶سم [ف: ۱۶-۵۰۰]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۷۹۰-عکس

تکمله درباره خیام نوشته خود او در ۱۳ ربیع الثانی ۱۳۴۸، ۲۶ شهریور ۱۳۰۸؛ کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۴۸ق [فیلمها ف: ۳-۲۶۰]

● **یادداشتها** / فقه و اصول / عربی

yāddāšt-hā

قاینی، عبدالوهاب بن محمد حسین، - ۱۳۷۰ قمری

qāyenī, ‘abd-ol-vahhāb ebn-e mohammad hoseyn (- 1951)

یادداشت‌های پراکنده و ناتمام در موضوعات مختلف فقهی و اصولی است که در یک دفتر صحافی شده. از جمله مباحث است: بحث قواطع صلاة، صلاة الجمعة، الاجتهاد و التقلید و استصحاب. در انتهای یکی از این یادداشت‌ها امضای عبدالوهاب قاینی خراسانی در جمعه ۲۵ رجب ۱۳۵۹ق دیده می‌شود. وی از شاگردان شیخ عبدالکریم حایری یزدی در قم بوده است. در لابه‌لای نسخه چندنامه آمده که یکی از آنها نامه معصوم بن رضی حسینی قاینی قهستانی به شیخ عبدالوهاب [قاینی] است مورخ روز سه‌شنبه نهم شوال ۱۳۵۰ق که درخواست اجازه مدرسی کرده است. مؤلف در یکی از نامه‌ها از برادر خود شیخ عبدالرزاق یاد می‌کند.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۰۷۶

آغاز: فی الماء المطلق. الحق انه لا یمکن لنا معرفة الشیء بتمام حدوده بحیث لم یکن له الشبهة المفهومیة ...

خط: نسخ تحریری، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۵۹ق؛ ۲۶۳گ، اندازه: ۱۶×۲۲/۵سم [ف: ۴۴-۲۳۶]

● **یادداشتها** = **ملتقطات بهار** / گوناگون / فارسی

yāddāšt-hā = moltaqatāt-e bahār

بهار، محمد تقی، ۱۲۶۵ - ۱۳۳۰ شمسی

bahār, mohammad taqī (1886 - 1951)

به نوشته سلطانی، ملتقطات ملک الشعرا بهار است از تاریخ طبری، عقد العلی، سفرنامه، زاد المسافرین، روشنایی نامه، سعادت‌نامه، چهار مقاله.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۰۱

آغاز: نقل از تاریخ طبری، ترجمه: کیومرث گفت که چرا همه شب چراغ بر بالین ندارید ؟؛ **انجام:**مقصود تویی، بهانه برادر از پیش ... وزیران زمین ابوبکر و عمر. فصل ...

خط: شکسته تحریری، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ جلد: مقوا، ۲۷۱گ، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۱-۲۷۲]

● **یادداشتها** / ادبیات / فارسی

yāddāšt-hā

بهار، محمد تقی، ۱۲۶۵ - ۱۳۳۰ شمسی

bahār, mohammad taqī (1886 - 1951)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۵۹۸

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا [ف: ۸-۳۳۴؛ فهرست رایانه‌ای ج۴-۱۱۰۱]

● **یادداشت‌ها** / گوناگون / فارسی

yāddāšt-hā

قوام السلطنه، احمد، ۱۲۵۲ - ۱۳۳۴ شمسی

qavām-os-sāltane, ahmad (1873 - 1955)

خطاب به دکتر خلیل خان اعلم الدوله و دیگران و نخستین آن تاریخ ۱۳۲۳ دارد.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۰۲۷-ف

نسخه اصل: نسخه آقای حسین ثقفی اعزاز فرزند اعلم الدوله؛ بی کا، بی تا؛ ۷۰گ [فیلمها ف: ۱-۲۷۴]

● **یادداشتها** / گوناگون / فارسی

yāddāšt-hā

اقبال آشتیانی، عباس، ۱۳۱۴ - ۱۳۷۴ قمری

eqbāl-e āštīyānī, ‘abbās (1897 - 1955)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۴۳۷

شامل: ۱. چند بند شعر و تاریخ پادشاهان ساسانی، ۲. فرمان و نامه و نکته‌هایی درباره رجال دوره قاجار، ۳. پراکنده‌هایی درباره امیر کبیر، ۴. روابط ایران با روس و فرانسه و هرات، ۵. چند یادداشت تاریخی و از رساله تنسوخ نامه، ۶. از دیوان معزی با تصحیح اقبال، ۷. درباره چند دانشمند و نام آنها، ۸ در جغرافیا؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ با نوشته ماشینی و یک نسخه چاپی؛ جلد: گالینگور، ۱۷۸گ، اندازه: ۲۴×۲۹/۵سم [ف: ۱۶-۸]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۴۳۵

شامل: ۱. سرگذشت شاهزاده محمد یوسف، ۲. حکومت معتمد الدوله در اصفهان زمان حاجی میرزا آغاسی، ۳. جدول ارث، ۴. کتاب النجوم و تعیین المنازل، ۵. از رساله مسعر بن مهلهل، ۶. دو رساله نفثة المصدور، ۷. تاریخ ادبیات فارسی و یادداشت‌های دیگر، ۸ چند فرمان از شاه عباس و نامه‌های دیگر؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف و دیگران، تا: قرن ۱۴؛ جلد: گالینگور، ۴۴۱گ، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۱۶-۸]

۳. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۷ ـ ب

دفتر یادداشتی است از مرحوم عباس اقبال آشتیانی؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ربیع الاول۱۳۳۷ق؛ جلد: مقوا، ۱۴۱گ، ۳۱سطر (۱۹×۲۸)، اندازه: ۲۱×۳۵سم [ف: ۱-۵۲۵]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۴۳۲

شامل: ۱. گزیده‌ای از شعرهای عربی، ۲. دستور دبیری، میهنی، محمد بن عبدالخالق، ۳. یادداشت درباره خاندانها وزرای مشهور و امرای عرب و کتب دانشمندان، ۴. مقاله‌ای در تاریخ طب، ۵.

فهرست رساله‌های غزالی طوسی در مجموعه شماره ۵۴۲۶ فاتح، ۶. بندی گویا از قابوس نامه، ۷. «یک نسخه نفیس بخط خواجه طوسی با امضاهای الغ بیک و احمد جلایر»، مقاله اقبال است که در اطلاعات ماهیانه (۱۰/۴ ص ۹-۱۱) چاپ شده است، ۸. ترجمه بخش تفسیر قرآن استوری که در نشریه کتابخانه مرکزی (۶۷/۱-۱۵۳) به چاپ رسیده است، ۹. بندی درباره جواهر نامه دشتکی به خط اقبال و به قلم او، ۱۰. تاریخ جواهر در ایران، اقبال آشتیانی، عباس، ۱۱. بحثی درباره چند پسوند به ترتیب تهجی از «لاخ» تا «وی»، به خط اقبال، ۱۲. مستخرجات دیوان میر کرمانی به خط او، ۱۳. فهرست کتاب درباره امیر کبیر، که مربوط است به نسخه شماره ۵۴۲۷ همین کتابخانه، سپس پراکنده ها است در سه برگ؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: گالینگور، ۲۰۶گ، ابعاد متن: ۹×۲۲، اندازه: ۲۳×۲۹سم [ف: ۱۶-۷]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۱۳۵

شامل: ۱. تواریخ ماموریت مجدالملک با تاریخ ۱۳۲۹، منابع تاریخ ادبیات ایران، درباره حدائق السحر، ۲. نامه تنسر، ۳. افشار شیر و جناق و جز آن به نظم فارسی سروده مصطفی بن سلیمان شینانی در ۹ دی ۱۳۲۹، ۴. سرگذشت ابن سینا از مجله ژوندون کابل (ماشین شده در ۴گ)، ۵. نامه به استاد در حل مشکل شعری در ۲ ص به خط اقبال، با یادداشت‌های دیگر، یادداشتهای تاریخی سلطانیه به نستعلیق در ۸ص، از حماسه الظرفاء ابومحمد عبدالله بن محمد عبدلکانی نسخه ۱۴۵۵ A استانبول (۱ص خطی)، مختصری در تاریخ مغول تألیف ۶۸۰ (۵ برگ خطی) سرگذشت شرف شاهیان جعفری از ابوطاهر احمد بن ابراهیم جعفری درگذشته ۳۲۹ تا ابوطاهر محمد (۳۸۵-۴۴۵) (۸ص با جوهر)، یادداشتهای تاریخی و ادبی که سرگذشت نزاری در آن هست و بیشتر آن همین است؛ خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ ۸۷گ، اندازه: ۲۲×۳۵سم [ف: ۱۷-۳۰۰]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۶۶۳

شامل: ۱. از تذکره گمنام نسخه کتابخانه ملی ش ۱۱۷۰ص ۶۴۲تا ۶۴۹، ۲. رباعیات خیام از روی نسخه، ۳. ترجمه خطابه فرانچسکو کابریلی؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ سه دفتر، رویهم؛ ۱۴۶گ، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۱۷-۱۸۹]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۶۶۴

شامل: ۱. حاشیه‌های تاریخ طبرستان، ۲. نقش و تصویر در کتب سیر و تواریخ، ۳. آئین قرائت و مطالعه، ۴. مطالعه جغرافیائی و تاریخی در باب جزایر و سواحل خلیج فارس مخصوصاً عمان و بحرین (نوشته در پاریس در فروردین ۱۳۱۷ش)، ۵. عاشق حاکم وقت، از تحفه سامی، ۶. حبش عمید ترکستان، ۷. مأمون خلیفه و ترجمه کلیله به عربی، ۸. ترجمه ادب فارسی استوری بخش دوم جزو یکم الف تاریخ عمومی، ب تاریخ انبیاء و قرون اول اسلام؛ خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۱۰۸گ؛ اندازه: ۲۱×۲۶/۵سم [ف: ۱۷-۱۸۹]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۳۰۰

شامل: سفرنامه اقبال، مقدمه کارنامه دیوان بلخ از صبحی مهتدی، نامه به صدراعظم درباره سیستان، شرح حال حاج سید جوادی شیرازی، نامه‌های شخصی اقبال، صورت تلفیقات یحی تحریر رضوان علی از موزه بریتانیا (Or 5275) نوشته میرزا احمد خان فروغی در پاریس، تاریخ اسلام و ایمان یا تاریخ ساسانیان و اسلام گویا از یک متن فارسی؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۵۳۷ص [ف: ۱۷-۳۴۲]

● **یادداشت‌ها** / تاریخ پادشاهان / فارسی

yāddāšt-hā

جابری انصاری، حسن بن علی، ۱۲۸۷ - ۱۳۷۶ قمری

jāberī ansārī, hasan ebn-e ʻalī (1870 - 1957)

گزارش‌های از وقایع ایام سلطنت ناصرالدین شاه قاجار است این گزارش را مؤلف از بیستم صفر ۱۲۶۶ق ــ تولد ناصر الدین شاه ــ شروع سال به سال وقایع مهم را تا سال ۱۳۱۹ثبت نموده است،بعد از آن به ذکر اسامی شاه زادگان و تاریخ تولد، سمت هر یک و نام حکام ولایات پرداخته و در پایان قصیده‌ای به فارسی در مدح ناصرالدین شاه سروده است.

[نسخه‌های منزوی ۴۰۸۷/۶ با عنوان «یادداشتها»که غیر از کتاب حاضر است، الذریعه ۲۶۳/۲۵؛نشریه نسخه‌های خطی، دفتر ششم،ص۴۰۸۸]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۵۸۸

آغاز: بسمله مجملی از مأثر اعظم شاهنشاه زادگان ایران بندگان حضرت مستطاب؛ **انجام:**و میرزا خان و قیصرخان بودند مخذول و مغلول و بطرفة العینی مقتول شدند. تایید حق رسید و بعزم این ثبات کرد ×× کردار خویش ار علم معجزات کرد

نسخه حاضر مسودات مؤلف است و مطالب آن قلم خوردگی داشته و نامرتب است؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ۳۴گ، اندازه: ۲۲×۳۵سم [ف: ۳۷-۱۰۲]

● **یادداشت‌ها** /گوناگون / فارسی

yāddāšt-hā

امیرخیزی، اسماعیل بن محمد تقی، ۱۲۹۳-۱۳۸۴قمری

amīr-xīzī, esmāʻīl ebn-e mohammad taqī(1876 - 1965)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۸۹۳

دفتری است که امیرخیزی یادداشت‌های متفرقه را در آنجا می‌نوشت از جمله فهرست ۶۸ عکس تاریخی، ظاهراً مربوط به کتاب بیداری ایران تألیف مختاری، چند حادثه تاریخی و باب النکرة و المعرفة (بخشی از کتابی در نحو عربی)؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج، ۷۰گ، اندازه: ۱۸/۵×۲۳سم [ف: ۳۱-۱۲۳]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۸۷۴

آغاز: دفتر اعانه. برای مخارج پول لازم بود لذا پس از دو سه روز دفتر اعانه باز شد و اعانه دهندگان بر یکدیگر سبقت می‌کردند؛ **انجام:**مدت مدیدی برای تجدید عزت و شرافت از دست رفته خود تحمل انواع مصیبت نموده کردند.

امیر خیزی از دفتر یادداشت میرزا جواد ناطق، از خطبای معروف مشروطه در تبریز، مطالبی را انتخاب کرده و در این دفتر اورده است، نوعاً مطالب مربوط به جریان مشروطه در آذربایجان می‌شود؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ ۵۰گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۳۱-۱۱۸]

● **یادداشتها** /گوناگون / فارسی

yāddāšt-hā

نفیسی، سعید، ۱۲۷۴ - ۱۳۴۵ شمسی

nafīsī, sa‘īd (1895 - 1966)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۹۷۷

در ۲۷ جعبه کارتن کوچک با یکی بزرگ؛ کاتب = مؤلف، بی‌تا [ف: ۱۷-۲۶۷]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۹۸۲

با تاریخ ۱۳۰۲ و ۱۳۴۳؛ کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۴۳ق؛ قطع: ربعی [ف: ۱۷-۲۶۸]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۹۷۹

شامل: ۱. مشروطیت ایران در ۴۴ص، ۲. تاریخ معارف جدید در ایران در ۳۶ص؛ کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ قطع: رحلی [ف: ۱۷-۲۶۸]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۰۶۸-ف

از اصل خانواده نفیسی، دارای: ۱. باستان نامه که ترجیع مسمطی است در تاریخ ایران با یک مقدمه منثور و یک مقدمه منظوم، در تنگورئیل ۱۳۰۲ در ۶گ، ۲. تاریخ زندگی اجتماعی در ایران، کتاب دوم دوره اسلامی در ۴۶ص، ۳. تشکیل دولت در تمدن آریاییان ایرانی در ۹۰ص؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳-۱۰]

● **یادداشتها** /گوناگون / فارسی

yāddāšt-hā

پورداود، ابراهیم، ۱۲۶۴ - ۱۳۴۷ شمسی

pūrdāvūd, ebrāhīm (1885 - 1968)

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۱۹۱

یادداشت‌هایی درباره دین دبیره؛ کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ ۱۱گ، اندازه: ۲۲×۳۳سم [رایانه]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۲۱۸

یادداشت‌هایی درباره زند اوستا و تاریخ شاهان و شاه زادگان پیش از اسلام گرفته از شاه نامه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ۴۳گ، ۱۹سطر (۱۲×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۱۷-۳۲۳]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۱۹۶

یادداشت‌هایی درباره زبان فارسی؛ کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ ۴۰گ، اندازه: ۲۱/۵×۳۳/۵سم [رایانه]

● **یادداشتها** / گوناگون / عربی

yāddāšt-hā

آقابزرگ طهرانی، محمد محسن، ۱۲۹۳ - ۱۳۸۹ قمری

āqā-bozorg-e tehrānī, mohammad mohsen(1876 - 1969)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۸۱۶

یادداشت‌های علمی؛ خط: نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴ [مختصر ف:-۷۳۲]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۷۰۰

یادداشت‌هایی در مورد تاریخ اختلاف مسلمین در احکام فقهی، هفت برگ از یادداشت ها به قلم آقا بزرگ تهرانی که در پاسخ سید جعفر بن سید حسن اعرجی موصلی نگاشته است و بقیه یادداشت‌های متفرقه و احیانا برگهای جدا شده از کتاب‌های گوناگون؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ ۲۱گ [ف: ۳۴-۴۶]

● **یادداشتها** / عرفان و تصوف / فارسی

yāddāšt-hā

اصطخری، محمد بن ابی تراب، قرن ۱۴ قمری

estaxrī, mohammad ebn-e abī-torāb(- 20c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۲۶۳/۱

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴ [مختصر ف:-۸۹۷]

● **یادداشت‌ها** / گوناگون / فارسی

yāddāšt-hā

انصاری، حسن، قرن ۱۴ قمری

ansārī, hasan(- 20c)

۱. اصفهان؛ جابری انصاری؛ شماره نسخه:۴۰

یادداشت‌های حاجی میرزا علی و حسن انصاری؛ بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۶-۵۹۷]

۲. اصفهان؛ جابری انصاری؛ شماره نسخه:۵۰

بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: جیبی [نشریه: ۶-۵۹۷]

● **یادداشتها** / متفرقه / فارسی

yāddāšt-hā

زاهد قمی، شیخ علی، قرن ۱۴ قمری

zāhed qomī, šeyx ‘alī (- 20c)

یادداشت‌های شخصی شیخ علی زاهد قمی راجع به محاسباتی که درباره شهریه و قرض اشخاص داشته از جمله با شیخ حسین عاملی، شیخ حسن ممقانی، شیخ عبدالله مازندرانی، آقای اصفهانی، و ... . این دفتر سندی است برای برهه‌ای از تاریخ عراق به خاطر ذکر قیمت‌ها با پول رایج عراق در آن زمان.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۹۴۵

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● **یادداشتها** / گوناگون / فارسی

yāddāšt-hā

شیخ ابراهیم زنجانی، ق۱۴ قمری

šeyx ebrāhīm-e zanjānī (- 20c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۳۶۶

یادداشت‌های شخصی و سیاسی؛ بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

● **یادداشت‌ها** / گوناگون / فارسی

yāddāšt-hā

طباطبائی، محمد، قرن ۱۴ قمری

tabātabā’ī, mohammad (- 20c)

با تاریخ ۱۳۲۹.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۰۴۲-عکس

بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۵ص [فیلمها ف: ۳-۲۷۴]

● **یادداشت‌ها** / گوناگون / فارسی

yāddāšt-hā

لطفی،عبدالعلی، قرن ۱۴ قمری

lotfī, ‘abd-ol-‘alī (20c)

مجموعه‌ای از یادداشت‌ها و روزنوشت‌های نسبتاً ناخوانا و مغشوش آقای عبدالعلی لطفی وزیر دادگستری دولت دکتر محمد مصدق است که توسط خود و درباره برخی وقایع و حوادث کوتاه ۲۸مرداد ۱۳۳۲ش تحریر شده و چنانچه از یادداشت دکتر حسن ره آورد هدیه‌کننده برگه‌ها برمی‌آید، درزندان به وی تحویل داده شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۲۷۰

بی‌کا، بی‌تا [ف: ۲-۳۳/۵۷]

● **یادداشتها** / کلام و اعتقادات / عربی و فارسی

yāddāšt-hā

معزی دزفولی، محمد رضا، ق۱۴ قمری

mo‘ezzī dezfūlī, mohammad rezā (- 20c)

یادداشت‌های متفرقه کلامی است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۴ معزی

آغاز: لؤلؤة فیما یتعلق بتوحیده و سبحانه ولنبدء بنقل کلام الفاضل الذکی المولی رضا الهمدانی قدس سره ذکره فی تفسیره المسمی بالدر النظیم ق بدانکه علم بر دو قسم است تصور و تصدیق؛ **انجام:**و اما انقلاب الهواء ماء و بالعکس فلیس هو من انقلاب الحقائق کما لا یخفی انتهی کلامه (ره).

خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳-۱۴؛ ۲۰۵گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۹-۱۷۱]

● **یادداشتها** / تاریخ / فارسی

yāddāšt-hā

نجار، عبدالله بن حسین، ق۱۴ قمری

najjār, ‘abd-ol-lāh ebn-e hoseyn (- 20c)

یادداشت‌های مؤلف است که درآن برخی حوادث اواخر قاجاریه واوایل پهلوی که مصادف زندگانی وی بوده تحریر شده است. او درآغاز نسب خود را تا حبیب بن مظاهر اسدی تحریر نموده است. علاوه بر خاطرات او دراین مجموعه دو دعا از صحیفه ودعای تعقیبات نمازها وترجمه حدیث را تحریر نموده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۵۴۸-۲۳/۶۸

آغاز: بسمله ادعیه متفرقه که از کتب ادعیه صحیفه مأثوره نقل نموده وبعضی دیگر که از علمای امامیه ... از آن جمله نماز حضرت صاحب الامر علیه السلام است که به جهت برآمدن مهمات در شب جمعه؛ **انجام:**علاماتشان این است که نیستند از فاش کنندگان وبروز دهندگان دین و ... نیستند از جمله جفاکاران وریا کنندگان ونمایندگان عمل خود

خط: نسخ و نستعلیق شکسته، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۴۳ق؛ جلد: تیماج، ۲۳گ، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۸-۴۹۵۵]

● **یادداشت‌ها** / گوناگون / فارسی

yāddāšt-hā

واعظ،حسین بن اسماعیل، قرن ۱۴ قمری

vā‘ez, hoseyn ebn-e esmā‘īl (20c)

عناوین عبارات و یادداشت‌های پراکنده در حاشیه صفحات: یادداشت‌هایی واعظی است به نام شیخ حسین واعظ ملقب به سلطان المحدثین در سال‌های ۱۳۳۲ق - ۱۳۳۹ق، وی حدود

سال ۱۳۳۶ق تقریباً هفتاد سال داشته است مدتی در تبریز زندگی می‌کرده ولی در این سال‌ها در پامنار تهران سکونت داشته است و شغل خود و پدرش وعظ و روضه خوانی بوده است. بخشی از این یادداشت‌ها در خصوص وقایع عاشورا و یاران امام حسین (ع) است. یادداشت‌های واعظی می‌ماند که برای یادآوری در مجلس خطابه مطالبی را به صورت اشاری یادداشت کرده است تا در صورت نیاز در هنگام سخنرانی به آن مراجعه کند. در حاشیه این صفحات عنوان هر مطلب را به صورت کلیدواژه نوشته شده است از اشخاص و کتاب‌ها و مقاتل زیادی نام می‌برد و در بعضی قسمت‌ها به شماره صفحات کتاب‌ها و یا به اغلاط مقاتل به خصوص اشتباهات کتاب صدرای قزوینی اشاره می‌کند و صحیح آن را تذکر می‌دهد. نویسنده در بخش دیگری از این یادداشت‌ها به محل مجالس وعظ و نام اشخاصی که وی را دعوت کرده‌اند و این‌که در هر مجلس از چه صحبت کرده و چه روضه‌ای خوانده و مداخل هر مجلس و مداخل سال‌های مختلف اشاره می‌کند و در بخش دیگر صورت حساب‌ها و بدهی‌ها و قروض خود و همچنین نام کتاب‌هایی که برای فروش گذاشته و قیمت آنها را نوشته است. از این یادداشت‌ها برمی‌آید وی برای امرار معاش کتاب‌هایی را نزد آقا جمال کتابفروش برای طبع کتابت می‌کرده است. نویسنده از این سال‌ها با عنوان سال‌های مشروطیت یاد می‌کند. در این یادداشت‌ها صورت دستخط‌هایی همچون صورت تعرفه وظیفه خود و صورت خط معتمدالسلطنه رئیس الوزرا اعتلاء الدوله برای واگذاری مستمری و تأدیه حقوق خود نیز نوشته است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۱۵۱

آغاز: عالم ذر. گاهی چنین عاشقم بر قهر و بر آه عصر هم امد هجرت الخلق آه بسکه مستغرق؛ **انجام:**اشرف السلطنه از غره محرم ۳۲ خوانده ام دو سرما نبوده نداده

خط: تحریری، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ متغیر میان: قطعه عکسی مربوط به روحانی سیدی؛ ۶۷گ، ابعاد متن: ۷/۵-۱۴×۱۳/۵×۲۰، اندازه: ۱۵/۷×۲۱/۵سم [رایانه]

● **یادداشت‌ها** / متفرقه، داستان/ فارسی

yādāšt-hā

حائری، مرتضی بن عبدالکریم، - ۱۴۰۶ قمری

hā’erī‹morteżā ebn-e ‘abd-ol-karīm (- 1986)

تاریخ تألیف: ۱۳۹۷-۱۴۰۰ق

دفتر یادداشت مرحوم آیت الله حاج شیخ مرتضی حائری یزدی است که در آن مجموعه‌ای از داستان‌های دلنشین و آموزنده از زندگی علمای بزرگ و مؤمنان واقعی راگرد آورده است.داستان‌هایی از حوادث زندگی و کرامات پدر بزرگوارش مرحوم آیت الله حاج شیخ عبدالکریم حائری و ابوالزوجه مؤلف مرحوم آیت الله حجت کوهکمری و برخی از مراجع تقلید همچون میرزای شیرازی، فاضل اردکانی، سید محمد قشارکی، شیخ زین العابدین مازندرانی و نمونه‌هایی از رویاهای صادقانه و استخاره‌های شگفت‌انگیز و عنایات حضرات معصومین علیهم السلام به افراد درمانده و گرفتار در این دفتر به چشم می‌خورد. همچنین مؤلف برخی از اتفاقات معنوی که برای خودش رخ داده در این دفتر ذکر کرده است. وی نوعاً داستان‌ها را از افراد مؤثق شنیده و با ذکر واسطه به نقل داستان پرداخته است.

در مقدمه مؤلف آمده است: «در سفر چهل و دوم، محرم سال ۱۳۹۷ که مشرف به آستان قدس رضوی علیه آلاف التحیه و الثناء بودم، از حسن تقدیر الهی، عالم فاضل متقی، صاحب قدرت و نظر علمی، جناب آقای شیخ محمد حسین امراللهی وفقه الله تعالی لامتثال امر الله تعالی فی کل حال، به این جانب تکلیف نموده و اصرار کردند که به عنوان شرح زندگی مرحوم استاد والد تغمده الله برحمته و غفرانه مطالبی به رشته تحریر در آوردم. و حقیر در شب جمعه نهم ماه مذکور مطابق با دی ماه ۱۳۵۵ پس از طلب خیر از حق متعال شروع نمودم». گرچه مؤلف در مقدمه، شروع این کتاب را برای نگارش شرح حال مرحوم پدرش دانسته، ولی در ادامه داستان‌های آموزنده‌ای که خواندن آن موجب استحکام و زیادت ایمان خوانندگان می‌شود، آورده است.

چاپ: جناب آقای رضا استادی، این کتاب را با استفاده از نسخه خط مؤلف و نسخه دیگری که به خط یکی از ارادتمندان مؤلف بود، در ۲۸۵ صفحه رقعی با نام «سر دلیران»به چاپ رسانده است و شرح حال مختصری از مؤلف، در مقدمه آورده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۰۵

آغاز: بسمله و به نستعین و الحمدلله رب العالمین و الصلوة علی خاتم الانبیاء و المرسلین و علی آله الطاهرین لا سیما سیدنا و مولینا حجه این الحسن المهدی ... در سفر چهل و دوم سال ۱۳۹۷ محرم که به مشرف به آستان قدس رضوی؛ **انجام:**اقای دکتر مزبور را می‌شناسم بسیار صحیح و متدین است از دکترهای بیمارستان نکوئی است(حائری).

نسخه اصل: کتابخانه شخصی مؤلف در قم؛ خط: نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، تا: در سال‌های ۱۳۹۷-۱۴۰۰ق؛ ۱۳۹ص، ۱۶سطر [عکسی ف: ۵-۹]

● **یادداشتها** / فقه / عربی و فارسی

yāddāšt-hā

فقیهی گیلانی، عبدالحسین، - ۱۴۱۰ قمری

faqīhī gīlānī, ‘abd-ol-hoseyn (- 1990)

چند یادداشت فقهی و اعتقادی است، از جمله: مقاله‌ای درباره نماز در لباس مشکوک (استدلالی به عربی)، بحث تاریخی

درباره جزیرة العرب بعد وفات پیغمبر (ص) به فارسی؛ الکلام فی الاذان و الاقامة (بحث فقهی به عربی)؛ چند مسأله درباره نماز جماعت به عربی؛ بحثی درباره فدك و بحثی درباره روایت مجعول «نحن معاشر الانبیاء لانورث»؛ بحثی درباره آیه «یا ایها الرسول بلغ ما انزل الیك ...».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۷۸۲

آغاز: الکلام فی اللباس المشکوك اعلم ان مسئلة الصلوة فی اللباس المشکوك لم تکن منصوصة فی کلام القدماء من الفقهاء من زمن الشیخ ره الی زمان المحقق؛ **انجام:**نظیر غلات اخباریهای مذهب شیعه برای شخصی که می‌خواهد.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ با خط خوردگی؛ جلد: تیماج، ۵۷گ، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [ف: ۴۴-۶۳]

● **یادداشت‌ها** / تاریخ / فارسی

yāddāšt-hā

طواری یزدی، یدالله، قرن ۱۵ قمری

tavārī yazdī, yad-ol-lāh (20c -)

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۹۷۷

یادداشت‌هایی از چهل روز انقلاب شکوهمند اسلامی ایران؛ بی‌کا، تا: ۱۳۵۷ش [نشریه: ۱۳-۳۵۱]

● **یادداشت‌ها** / گوناگون / فارسی

yāddāšt-hā

مشهدی، محمد رضا بن ذبیح الله

mašhadī, mohammad rezā ebn-e zabīh-ol-lāh

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۷۵۳

کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ خریداری از امرالله صفری [رایانه]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۷۵۴

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از امرالله صفری [رایانه]

● **یادداشت‌ها** / متفرقه / عربی و فارسی

yāddāšt-hā

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۸۴۱/۴۸

شامل: فوائدی از ملاصدرا، حدیثی به روایت ابی درداء، حکایتی از حاضر جوابیهای مؤمن الطاق، حدیثی از امام صادق علیه السلام، فایده کوتاهی در حفظ اسرار، معنای محبت و عشق و شوق به نقل از اصطلاحات کمال الدین عبدالرزاق کاشانی، حدیث نبوی من عشق و عف و کتم و مات مات شهیداً؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۲۹ق؛ ۲گ (۱۰۳پ-۱۰۴پ)، ابعاد متن: ۹×۲۰، اندازه: ۱۲×۲۴/۵سم [ف: ۲۰-۳۹۵]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۸۴۰/۲

یادداشت‌های پراکنده‌ای شامل اخبار، مناقب و مطاعن، معجزات ائمه، قیام قائم، رجعت، مباحث کلامی و اندکی شعر است که کشکول‌وار تدوین شده است، درآن از این کتاب‌ها یاد شده است: بحارالانوار، کافی، ابن بابویه، جلاء العیون، منهاج الیقین فی فضائل امیرالمؤمنین علامه حلی، المحاسن، مرآت الجنان، کامل الزیارات، مناقب خوارزمی، الفردوس، تحفة المجالس، مجلی المرآت، حیوة القلوب، عوالم العلوم، مناقب مرتضوی، زینة الواعظین، مرشد الواعظین، محمدرضا بن محمد صادق استرآبادی، منتخب و مقتل شیخ فخرالدین طریحی، بشارة المصطفی، کشف الغمة، کتاب المجالس، ابواب المجالس، مصابیح القلوب، روضة الصفا، محمد جعفر استرآبادی سلمه الله، ترجمة المصایب، حسینیه ملارضا استرآبادی، چند مسئله فقهی ازحجة الاسلام شفتی؛ خط: عبارات عربی نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۸۵گ (۷۶پ-۱۶۰پ)، ۱۸-۲۴ سطر، اندازه: ۱۸×۲۳/۵سم [ف: ۲۰-۳۷۵]

● **یادداشتها** / گوناگون / عربی

yāddāšt-hā

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۵۶۳/۷

یادداشت‌های رجالی؛ خط: نسخ، کا: محمد بن تاج الدین بن علی جزایری، تا: با تاریخ ۱۱۲۱ق [ف: ۶-۴۹۱]

۲. تهران؛ مؤسسه مطالعات اسلامی؛ شماره نسخه:۸۷

آغاز: فی ولادة النبی ص. هو نور الانوار اصل البرایا

یادداشت‌های تاریخی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ۲۰۷گ، ابعاد متن: ۹×۱۶، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف:-۷۳]

● **یادداشتها** / گوناگون / فارسی

yāddāšt-hā

۱. تهران؛ فرمانفرمائیان، حافظ (دکتر)؛ شماره نسخه:بدون شماره/۵۳

بندی که در آن یادداشت شده است که در روز دوشنبه رجب ۱۰۹۷ در سنندج گل فارس آغاز شگفتن کرد و در روز دهم شعبان همین سال نوبر خیار از ملك داعی دولت خواه آورده بودند سپس ماده تاریخ مرگ میرزا حبیب الله «رفته به معراج حبیب الله»(۱۰۵۹) و تاریخ مرگ مستوفی الممالك «ببرد رخت ازین مفرده و من ذلك - انت الباقی و کل شیء هالك» و تاریخ مرگ خلیفه سلطان «آه از دستور عالم حیف از سلطان علم» و ماده تاریخ دیگر (پایین برگ ۲۸۶پ)؛ بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۷-۵۵۴]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۶۹/۱۲۰

خط: تحریری، کا: قزوینی، عبدالنبی، تا: ۱۱۹۲ق؛ ۱ص (۲۳۷) هامش [مختصر ف:-۹۱۹]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۸۱/۵

یادداشتی از حاج ابراهیم وزیر قریه رنگ سار گسکر گیلان؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد مؤمن، تا: ۱۲۱۶ق [ف: ۵-۳۵]

۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۳۳

آغاز: انظر الی حسن هلال بدا ×× یجلو سنا طلعته الحندسا؛ **انجام:**فوجد رجل بارزا العورة فغمض عینیه فقال له الرجل منذکم عمیت یا شعبی قال منذ هتك الله سترك.

یادداشت‌های ادبی، سروده‌های پراکنده و نثرهای ادبی ست از سرایندگانی چون: نظامی، ابن سناء الملک، فردوسی، حکیم سوری، صاحب بن عیاد و ...؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲-۱۳؛ تا صفحه ۷۹ صفحه شمار دارد؛ اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف: ۳-۳۴۷]

۵. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۲۱۳/۳

یادداشت‌ها و فواید متفرقه؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [اوراق عتیق: ۱-۲۵۶]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۵۲۵/۷-ف

یادداشت امیر اسماعیل پسر بهرام پسر عباس میرزا پسر فتحعلی شاه درحکومت یک ساله خود در کاشان در ۱۲۸۱ق. نسخه اصل: نسخه آقای بنی آدم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [فیلمها ف: ۲-۱۶۱]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۴۵/۵-طباطبائی

یادداشت درباره سید عبدالغفار اموی شاعر، سید عبدالغفار اموی شاعر بغدادی در غارت کربلا که به اعانت نجیب پاشا در ۱۲۰۵ق اتفاق افتاد، یک رباعی در مدح نجیب پاشا سروده و میرزا تقی لسان الملک در ناسخ التواریخ آن رباعی را اشتباهاً به عبدالباقی افندی که از مخلصان شیعه است نسبت کرده است و این موجب تأثر شدید عبدالباقی افندی شد؛ کا: طباطبائی سنگلجی، محمد بن صادق، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۳ص (۱۲-۱۴)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲۳-۳۴۴]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۶۶/۱۳۲

یادداشت تاریخی درباره روزگار ناصرالدین شاه (سال ۱۲۹۰)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱ص (۲۸۵) [مختصر ف:-۸۹۸]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۶۴۶

یادداشت‌های معاملاتی؛ خط: سیاق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ برگ آغازین نسخه یادداشت کوتاهی مورخ ۱۵ شوال ۱۳۱۵ق؛ واقف: حسینعلی محفوظ، مهر ۱۳۷۰؛ جلد: میشن، ۶۳گ، ۸سطر (۱۰/۵×۱۷/۳)، اندازه: ۱۵/۳×۲۲سم [ف: ۲۰-۱۲۹]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۹۷۸

آغاز: مطل ۴۳: اذن الدب برگ و گل او در طب فرنگیان به مقدار ده مثقال دم کرده او در نیم من تبریز آب استعمال است به جهت تلیین و اخراج بلغم و نافع است از برای ضیق النفس و نزله قصبه الریه؛ **انجام:**به خصوص در اوقات خلاء معده آنها را استعمال نکنند بل در حین غذا و یا در اواخر اوادویه یدیه را میل نمایند.

یادداشت‌های پزشکی پراکنده‌ای است که مؤلف با عناوین «مطلب، مطلب» گرد آورده و به آنها شماره مخصوص داده است و در آن به مباحث مختلف پزشکی و قرابادین به ترتیب حروف الفبا پرداخته است با در نظر گرفتن پزشکی فرنگ. نسخه حاضر از مطلب ۴۳ تا ۹۹۱ را داراست؛ خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۰۰ق؛ ۲۸۳گ، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۲۰-۳۷۸]

۱۱. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۶۶

یادداشت مورخ ۱۳۰۴ که به موجب یک طغرا دست خط یک جبه ترمه شمسه مرصع به مفتاح الدوله داده شده است؛ بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۷-۳۳۴]

۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۰۴۱-ف

نسخه اصل: از کتابخانه انتظام. یادداشت‌های آغاز مشروطیت، با فرمان محمد علی شاه؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲ ربیع الثانی۱۳۱۴ق [فیلمها ف: ۳-۷]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۸۶۶

یادداشت‌های دستورالعمل سالهای ۱۳۲۸ و ۱۳۲۹ و ۱۳۳۰ق آذربایجان، یک برگ از یادداشت‌های مذکور است که در این شماره جدا افتاده است چرا که شماره این برگه ۲۴۷ است؛ خط: سیاق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ۱گ [ف: ۳۴-۷۹]

۱۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۲۹۲/۳

یادداشت‌های فلسفی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ۲۸گ [ف: ۱۷-۱۰۰]

۱۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۵۲۳

یاداشت‌های سیاسی و تاریخ و اقتصادی در تاریخ بیداری ایرانیان؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: مقوا، ۱۹۰گ، ۱۵ سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۱۶-۲۸]

۱۶. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۲۱۴/۷

یادداشت‌ها و فواید پراکنده؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۴ [اوراق عتیق:۱-۲۵۲]

۱۷. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه:۱۹۵/۶

یادداشت‌های تفسیری، دعایی، اشعار و ...؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۱/۵×۲۰سم [ف:-۱۷۹]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۲۳۰/۲

آغاز: بسمله شهر بدبختی نام من زین العابدین است اینست که همواره دل من محزون و غمگین است؛ **انجام:**و خود را به خیر سرای حقیقت و عظمت توحید برسانی و این مصراع را بخوانی الاکل شی ما خلا الله باطل.

از: زین العابدین(قرن ۱۴)، مجموعه یادداشت‌ها و برخی خاطرات زین العابدین نامی است متولد و ساکن در قصبه‌ای در ابهر که نویسنده در آن نقطه نظرات و اندیشه‌های خود را در مسائل گوناگون با نثر ادبی امروزین مطرح کرده است و هر بخش از آن دارای عنوان مستقلی است از جمله عناوین شهر بدبختی، نسیم سحر و قرص قمر، مهمان ناخوانده، مناجات فردا ... مرغ گفتار شعر مؤلف و هیکل نور؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳و۱۴؛ ۱۴۱ص (۲۰۲-۳۴۲)، ۹ و ۱۸سطر، اندازه: ۱۶/۴×۲۰/۲سم [ف:

[۵۰-۷۱]

۱۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۴۰۹

یادداشت‌های تاریخی و جغرافیایی و تجاری اداری است، دفتری اندیکاتور مانند در هشت جزوه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۳۵گ، ۱۴سطر (۹×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۷-۳۶۵]

۲۰. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه:۱۹۰/۶

یادداشت‌ها و فواید متفرقه؛ بی‌کا، بی‌تا [اوراق عتیق: ۱-۲۵۳]

۲۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۹۳۱/۶

شامل: غزلی از میر موسوی، بیتی که به ۴ بحر خوانده می‌شود. رباعی مستزاد، و دستور معالجه نزله؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱گ (۷۶پ)، سطور چلیپایی، ابعاد متن: ۱۰/۵×۱۹/۵، اندازه: ۱۲/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۰-۵۱۳]

۲۲. نجف آباد؛ حججی؛ شماره نسخه:۴۵/۱۳

یادداشت‌هایی درباره چند حادثه تاریخی از دوره صفویه؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱گ (۱۶۲ر)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف:-۸۰]

۲۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۹۳۴

آغاز: ... صفر کردن ما ازین سوار شدیم جای - خالی بود در یکجا

یادداشت‌های پراکنده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرم، اندازه: ۹/۵×۱۵/۵سم [ف: ۳-۳۴۶]

۲۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۶۳۵-ف

نسخه اصل: وزارت خارجه ش ۷۰. یادداشت‌های حکومت مرکزی به خوارزم؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱-۲۷۴]

۲۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۸۰۱-عکس

یادداشت‌های سیاسی درباره قاجاریان؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۸ص [فیلمها ف: ۳-۲۶۱]

۲۶. کاشان؛ عاطفی، حسن؛ شماره نسخه:بدون شماره/۱

یادداشت‌های طبی و دعا، در اول و آخر؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۱×۱۹سم [نشریه: ۷-۷۵۶]

۲۷. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۵۷۷

آغاز: بسمله. فایدة ... علامت آیا است بفرانسه.فایدة ... بجای و او عطف است بفرانسه.فایدة ... فرق ما بین عدد و رقم آن است که رقم بر مجموع صدق نمیکند بر خلاف عدد؛ **انجام:**حل مسائل متفرقه بجذر ... متر را معین کنی که چند خمس گره است ...

یادداشت‌هایی در مورد حل بعضی از مسائل ارشاد الحساب و ذکر فوایدی در علم حساب؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ۳۲گ، ۱۹-۲۵سطر، اندازه: ۸×۱۳/۵سم [ف: ۳-۱۴۲۱]

۲۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۴۱۸/۲

یادداشت‌هایی در کیمیا و حروف به نظم و نثر مورخ ۱۳۲۳ و ۱۳۳۴ و ۱۳۲۱ و ۱۳۱۴ و ۱۳۲۲؛ خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، بی‌تا؛ درهم رفته با شکلهای عجیب و نسخه هم شگفت انگیز است؛ ابعاد متن: ۱۳/۵×۱۸، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۵۵۵]

۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۲۹۴

آغاز: هوالله تعالی، بتاریخ دوشنبه نهم شعبان سنه ۱۱۳۴ فوجی از افغان؛ **انجام:**و قریب بصد نفر شهید و اسیر نمونده و مال بسیار بردند و تا حالات تحریر معلوم نیست که بکجا رفته اند.

یادداشت‌هایی است از نویسنده‌ای ناشناس که در نواحی مرزی ایران مجاور افغانستان سکونت داشته و حملات و دستبردها و جنایات افواج افغانی را از دوشنبه نهم شعبان ۱۱۳۴ تا اواخر ربیع الاول ۱۱۳۸ق ثبت کرده است؛ خط: شکسته نستعلیق خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ تحریر چلیپا؛ واقف: نائینی؛ ۶گ، اندازه: ۱۰/۳×۱۸/۵سم [ف: ۷-۱۸۳]

۳۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۸۴۱/۲۲

یادداشت‌های کوتاه و متفرقه ای بدین ترتیب است: معنای تسلیم خداوند بودن و تدبیر او در همه امور، سخن ابن سینا در مورد وجود، بخش کوتاهی از شرح فصوص قیصری، سخنان شاپور و بایزید بسطامی درباره دوری از دیگران، آفت علم، احادیثی ازامام صادق (ع)، سخنی از ابن فهد حلی در التحصین، فایده در صحبت با دیگران و قضا و قدر و استعداد اشیاء؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۲۹؛ جلد: تیماج مذهب، ۲گ (۱۲ر-۱۳پ)، ابعاد متن: ۹×۲۰، اندازه: ۱۲×۲۴/۵سم [ف: ۲۰-۳۸۳]

● **یادداشت‌ها** /گوناگون

yāddāšt-hā

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۲۱/۱۲ عکسی

نسخه اصل: چستربیتی، شماره ۳۳۰۷. یادداشتی به خط شیخ شمس الدین محمد بن یوسف قونوی؛ خط: نسخ، کا: علی بن ایوب مقدسی، تا: ۷۱۳ق، جا: دمشق؛ در صفحه آخر نسخه، ۱۸ سطر [عکسی ف: ۳-۲۵۶]

۲. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۲۱۰/۷

یادداشتی درباره اوزان؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [نشریه: ۷-۲۲۹]

● **یادداشت‌ها و سفرنامه‌ها و کتابچه‌ها** / گوناگون / فارسی

yāddāšt-hā va safar nāme-hā va ketābče-hā

قراگزلو، مسعود، ق۱۴ قمری

qarāgozlū, mas‘ūd (- 20c)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۲۰۷-ف

نسخه اصل: نسخه اصل خود نگارنده. در ۹ جلد از تاریخ جمادی ۱۳۳۴ تا صفر ۱۳۳۴؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳-۱۴۲]

● **یادداشتهای حوزوی** / فقه / عربی
yāddāšt-hā-ye havzavī

۱. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۱۹۶۸

آغاز: بسمله - الحمدلله رب العالمین ... القول فی الخیار و اقسامه و احکامه؛ **انجام:** قول الله تعالی لنبینا و لسایر الانبیاء صلوات الله علیهم - قل لا اسئلکم.

دفتری است شامل مطالب فقهی که طلبه‌ای از مجالس درس استاد خود یادداشت کرده است، برگ‌های آن نامرتب صحافی شده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۷۲ق؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ ۱۲۸گ، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۲-۱۵۹]

۲. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۲۰۷۲/۱

آغاز: بسمله - فاعلم ان کل قضیة مشتملة علی ثبوت شیئی؛ **انجام:** الموجود فی القدر المتبع و فیما تعدی الیه بحاله.

این قسمت شامل یادداشت‌هایی است که طلبه‌ای از دروس روزانه خود نوشته و شامل ۲۱ جزو است که در سال‌های ۱۲۹۱ و ۱۲۹۲ق نوشته است؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۸۳گ، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۲-۱۸۰]

۳. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۲۰۷۲/۲

آغاز: بسمله - الحمدلله رب العالمین - المقصد الثالث من مقاصد الکتاب؛ **انجام:** من حفر بئر و لو کانت بئر بالوعه یضر بابحار.

این قسمت دنباله همان یادداشت‌هاست (شماره قبل)که شامل ۲۲ جزو است و در سال‌های ۱۲۸۹ و ۱۲۹۰ و ۱۲۹۱ نوشته شده است؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۹۰گ، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۲-۱۸۱]

۴. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۲۰۷۲/۳

آغاز: بسمله - الحمدلله رب العالمین ... الفصل الاول فی الخلل؛ **انجام:** و یحتمل ان یکون المراد من الاصولیة ما ثبت من الدین ضرورة.

این قسمت نیز دنباله همان یادداشت‌هایشماره قبلاست ولی اوراق آن پاره و نامنظم و مختلف الموضوع است و تاریخ آن ۱۲۸۵ق یادداشت شده؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۵گ، اندازه جلد: ۱۷×۲۱سم [ف: ۲-۱۸۱]

● **یادداشت‌های درخشان** / گوناگون / فارسی
yāddāšt-hā-ye deraxšān

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۰۸۳

بخش ششم: متنوعات گوناگون؛ بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از شوکت الله درخشان وزیری [رایانه]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۰۸۲

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از شوکت الله درخشان وزیری [رایانه]

● **یادداشتهای روزانه = روزنامه یومیه** / تاریخ ایران/ فارسی
yāddāšt-hā-ye rūzāne = rūznāme-ye yowmīye

اعتمادالسلطنه، محمد حسن بن علی، ۱۲۵۹-۱۳۱۳قمری
e'temād-os-saltane, mohammad hasan ebn-e 'alī(1843 - 1896)

یکی از نمونه‌های ارزشمند خاطرات‌نویسی رجال دربار قاجار همین کتاب است که بر خلاف دیگر آثار اعتمادالسلطنه ـ که آنها را دیگران تألیف کرده و به اسم وی منتشر می‌شده ـ به قلم همو است (مانند کتاب دیگر وی به نام «خلسه»). این یادداشت‌ها شامل وقایع سالیان ۱۲۹۲ تا ۱۲۹۳ و ۱۲۹۸ تا ۱۴ شوال ۱۳۱۳ق است که در یک سلسله نسخه احتمالاً به خط مؤلف در کتابخانه آستان قدس رضوی موجود می‌باشد. بخشی از این یادداشت‌ها نخست به نام «وقایع روزانه دربار» / «وقایع یومیه یا یادداشتهای اعتماد السلطنه» توسط چاپخانه علمی منتشر شد. پس از آن استاد ایرج افشار، تمامی بخش‌های کتاب را که در نسخه‌های آستان قدس موجود بود، تصحیح و در یک جلد بسیار بزرگ با حروف ریز، منتشر کرد (چاپ اول ۱۳۴۵، موسسه چاپ و انتشارات امیر کبیر). کار دیگری که بر روی این یادداشت‌ها انجام شد، تلاش دکتر سیف الله وحیدنیا است که اخیراً منتشر شده است:یادداشت‌های روزانه اعتماد السلطنه ۱۳۰۰-۱۳۰۱ قمری، به کوشش سیف اله وحید نیا، نشر آبی، تهران، چاپ اول، ۱۳۸۵، ۲۱۰ص.چاپ اخیر که حاوی یادداشت‌های ۱۱ جمادی الاول ۱۳۰۰ق تا ۲۱ جمادی الاول ۱۳۰۱ق است در نسخه آستان قدس (چاپ ایرج افشار) نیز وجود داشته ولی دکتر وحیدنیا با دسترسی به نسخه مورد بحث در این فهرست، آن را دارای برخی اضافات نسبت به نسخه آستان قدس یافته و چاپ دیگری از آن بخش را ضروری دانسته است.

تذکر: ۲۷ نسخه دیگر این اثر، پیشتر در فنخا (ج۱۶: ۸۹۰-۸۹۲)، با عنوان «روزنامه اعتمادالسلطنه» آمده است و جای درست نسخه‌های حاضر در همان مجلد فنخا می‌باشد.

[راهنمای کتاب ۳۱۷/۱۶؛ از دیباچه وقایع روزنامه دربار ناصر الدین شاه چاپ ۱۳۵۰؛ نسخه‌های منزوی ۴۳۲۹]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۰۷ کر

آغاز: هو الله تعالی در تاریخ شب پنجشنبه ۱۸ شهر ربیع الثانی ۱۳۰۷نوشته می‌شود؛ چند روز است فخرالملک و معیر الممالک و محمد ابراهیمخان پسر مرحوم امیرالدوله کاشی را از نوکران؛ **انجام:** از کتاب سرجان ملکم نقل می‌شود شهر شعبان ۱۳۰۹ حدود ایران از جانب جنوب بخلیج فارس و دریای هند ... در فارس و عراق و خراسان زمین علی الغلبه مسطح است اراضی ...

مجموعه‌ای از یادداشت‌ها و خاطرات مهم و بسیار ارزنده به خط اعتماد السلطنه است که بین سال‌های ۱۳۰۶ -۱۳۰۹ق نوشته است. فهرست برخی مطالب این نوشتار چنین است: امین السلطان اتابک اعظم، خواجه اباصلت، عکاسی، معتمدالدوله، میرزا ملکم خان،

علاء الملک، محمدشاه قاجار، تلگراف، مشق نظام، معاهده ارض روم، عهدنامه ایران و روس ۱۲۲۸ق (گلستان)، عهدنامه ایران و انگلیس ۱۸۱۴م، عهدنامه ایران و عثمانی ۱۲۳۸ق، معاهده ایران و روس ۱۲۴۳ق (ترکمانچای)، نامه قائم مقام به پاسکویچ سردار روس، عهدنامه ایران و فرانسه ۱۲۲۰ق، عهدنامه ایران و اسپانیا ۱۸۴۲م، نامه محمدشاه به عثمانی، محمدشاه و عثمانی، عهدنامه ایران و فرانسه ۱۲۷۱ق/ ۱۸۵۵م، راجع به هرات و عهدنامه انگلیس ۱۲۶۷ق/ ۱۸۶۲م، عهدنامه ایران و انگلیس ۱۲۷۳ق، آخرین عهدنامه ایران و انگلیس ۱۳۰۶ق، خانواده قاجار، راجع به عنوان رجال حکومتی، صاحب منصبان و ...، دائره دارالشوری کبرای دولتی، اطبا، تجارت و معادن و تلگراف و مدرسه دارالفنون، وزارت خارجه، سفارتخانه‌ها، سفیران عدلیه، حکمرانان حکومتی به ترتیب شهرها، ظل السلطان، راجع به اروپا، اداره نظمیه و پلیس، راجع به فوجهای ایرانی، افواج طرح اطریشی، سفرنامه آشتیان، راجع به خوزستان، نسب‌نامه قاجار، دارالخلافه طهران، ترقی صناعات، کیومرث میرزا، اولاد و اعقاب فتحعلی شاه قاجار، راجع به خراسان، فتح هرات، راجع به قصور و میادین، بیوتات و موزه، قنات تهران، انواع گل‌ها، راجع به صنعت، روزنامه‌ها، موسیقی، آثار قدیمی و کتب، آشپزی، تازه‌های صنایع ایجاد شده در کشور، قوای بحریه، سردوشی نظامیان، سفرهای همایونی، مختصری از شرح احوال برخی علما (صاحب جواهر، میرزای شیرازی، میرزا محمد حسین شهرستانی) و تاریخ وفات برخی دیگر از علمای اعلام، شرح احوال برخی رجال حکومتی و شعرا و ادبا (نائب السلطنه، سپهر ثانی، مجد الملک، محمدحسین فروغی، امیراشعراء رضا قلیخان، عباسقلی میرزا بن محمد ولی، عبدالعلی میرزا احتشام الدوله، امین السلطان، امین الدوله، اعتضاد السلطنه، محمودخان ملک الشعراء، وزیر دفتر و ...)، معاهده روس و عثمانی، وقایع مهمه از ممالک خارجه در سال ۱۳۰۳ق وزارت علوم و معلمین و ... دارالترجمه، عکاسی و چاپخانه، اداره تحریر، وزارت عدلیه، وزارت خارجه، سفرای ایران در خارجه، عمله خلوت، حکام اصفهان، خراسان، فارس، بوشهر، گیلان، لرستان، همدان، کاشان و ... ممالک خارجه و رؤسا و پادشاهان آنها، افواج قاهره ابوابجمعی شجاع السلطنه و ... یادداشت‌هایی از جلد دوم مرآت البلدان (چاپ ۱۲۹۶ق) مربوط به سال‌های ۱۲۷۹-۱۲۹۵ق و حدود ایران به نقل از کتاب سرجان ملکم که در سال ۱۳۰۹ق نوشته شده است. نویسنده در چند جا از خود به عنوان مدیر روزنامه شرف یاد نموده است. باید افزود که روزنامه شرف با خط نستعلیق بسیار خوب و کاغذ اعلی از سال ۱۳۰۰ تا سال ۱۳۰۹ق، ۸۷ شماره منتشر شده است و در هر شماره از روزنامه تصویر یکی از رجال مملکتی با مختصر شرحی از او طبع گردیده است. این اثر دستنویس از نظر تاریخ اجتماعی و سیاسی ایران در اواخر دوره ناصری از اهمیت خاصی برخوردار است؛ خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۰۶-۱۳۰۹ق؛ افتادگی: انجام؛ در پشت برگ جلد یک مجلس مینیاتوری از مکتب تیموری-هرات (کارت تبریک، چاپ فرانسه به مناسبت جشنهای دو هزار و پانصد ساله پهلوی) حاوی نمایی از مجلس عیش و نوش است که در آن رقص چهار زن مشاهده می‌گردد؛ ۱۶۱گ، ۱۵ سطر چلیپایی (۱۳/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۶×۲۰/۵سم [ف: ۴۰/۲-۳۲۷]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۳۱۰-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۳-۴۴]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۱۲۷

آغاز: بسم الله تبارك و تعالی شانه - چهارشنبه ۱۱ شهر جمادی الاول [کذا] ۱۳۰۰ هجری مطابق مارس ۱۸۸۳مسیحی، قوی ئیل ترکی عید نوروز و سلطانی شد. دیشب تقریبا هشت ساعت از شب گذشته تحویل حمل شد؛ **انجام:**اتفاقات عجیب رو داد ما خودمان سفر کردیم، خراسان رفتیم، مراجعت کردیم. الحمدلله زنده و سلامت هستیم. تمام شد کتاب سال سوم روزنامه خود. و السلام. یا هو.

روی برگ عنوان این نسخه - که احتمالاً به خط اعتماد السلطنه باشد- «جلد سوم» اطلاق شده است؛ خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ رکابه‌دار، عناوین با خط شکسته خوش در حواشی نسخه هست که گویا کار مرحوم باستانی راد باشد(در حاشیه صفحه ۱۳۴ وی نام خود را نگاشته است)؛ ۶۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۱سم [ف: ۲۷/۱-۲۴۰]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۷-۱۵۰۸-ف

نسخه اصل: آستان قدس. ج ۹ و ۱۰ش ۴۱۱۸ (۴۶ تاریخ) مورخ ۷-۱۳۰۶؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۳۷گ [فیلمها ف: ۱-۲۷۴]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۷-۱۵۰۸-ف

نسخه اصل: آستان قدس. ج ۱۱ و ۱۲ش ۴۱۱۹ (۴۷ تاریخ) مورخ ۹-۱۳۰۸؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۵۲گ [فیلمها ف: ۱-۲۷۴]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۷-۱۵۰۸-ف

نسخه اصل: آستان قدس. ج ۱۳ و ۱۴ش ۴۱۲۰ (۴۸ تاریخ) مورخ ۱۱-۱۳۱۰؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۷۳گ [فیلمها ف: ۱-۲۷۴]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۷-۱۵۰۸-ف

نسخه اصل: آستان قدس. ج ۱۵ و ۱۶ش ۴۱۲۱ (۴۹ تاریخ) مورخ ۱۲-۱۳۱۳؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۹۶گ [فیلمها ف: ۱-۲۷۴]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۷-۱۵۰۸-ف

نسخه اصل: آستان قدس. ج ۱ و ۲ ش ۴۱۱۴ (۴۲ تاریخ) مورخ ۹-۱۲۹۸؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۹۴گ [فیلمها ف: ۱-۲۷۴]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۷-۱۵۰۸-ف

نسخه اصل: آستان قدس. ج ۳ و ۴ش ۴۱۱۵ (۴۳ تاریخ) مورخ ۱-۱۳۰۰؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۷۳گ [فیلمها ف: ۱-۲۷۴]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۷-۱۵۰۸-ف

نسخه اصل: آستان قدس. ج ۵ و ۶ش ۴۱۱۶ (۴۴ تاریخ) مورخ ۳-۱۳۰۲؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۹۰گ [فیلمها ف: ۱-۲۷۴]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۷-۱۵۰۸-ف

نسخه اصل: آستان قدس. ج ۷ و ۸ش ۴۱۱۷ (۴۵ تاریخ) مورخ ۴-۱۳۰۵؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۹۵گ [فیلمها ف: ۱-۲۷۴]

● **یادداشت‌های روزانه** / متفرقه / فارسی

yāddāšt-hā-ye rūzāne

فروغی، محمد علی، ۱۲۵۴ – ۱۳۲۱ شمسی

forūqī, mohammad ‘alī (1875 - 1942)

مجموعه‌ای از یادداشت‌ها و خاطرات روزنوشت در میانه سال‌های ۱۳۲۱-۱۳۲۲ق است که وقایع اتفاقی هرروز رانسبتاً به تفصیل نوشته و بعدها خود ویاکس دیگری برخی مطالب رابا خط زدن غیر قابل خواندن کرده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۲۶۹

آغاز: امروز که جمعه بیست و ششم ماه شوال ۱۳۲۱ است شروع بنوشتن این یادداشتها میکنم و وقایع زندگانی خودم را در اینجا ضبط مینمایم ...

خط: نستعلیق شکسته، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۲۲ق؛ مطالب در دوستون اصلی و فرعی و دارای خط خوردگی؛ جلد: مقوا اسلیمی، ۱۵۱ص، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۳۳/۲-۵۷]

● **یادداشت‌های روزانه** / گوناگون / فارسی

yāddāšt-hā-ye rūzāne

برهان السلطنه، ابراهیم میرزا، ق۱۴ قمری

borhān-os-sāltane, ebrāhīm mīrzā (- 20c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۷۰۱

بی‌کا، تا: ۱۳۱۷ق [د.ث. مجلس]

● **یادداشت‌های روزانه** / متفرقه / فارسی

yāddāšt-hā-ye rūzāne

قاجار، عبدالعلی بن فرهاد میرزا، ق۱۴ قمری

qājār, ‘abd-ol-‘alī ebn-e farhād mīrzā(- 20c)

ذکر برخی حوادث و اتفاقات واقع شده در سال‌های ۱۶-۱۳۱۵ق در تهران و برخی مناطق کشور است که بدون نظم و نسق خاصی و به صورت متفرقه در گوشه و کنار صفحات نسخه تحریر شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۳۴۹/۱

خط: شکسته، نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: حدود۱۳۱۶ق؛ جلد: مقوا، ۵گ، سطور چلیپایی، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۳۳/۲-۹۱]

● **یادداشت‌های روزانه** / گوناگون / فارسی

yāddāšt-hā-ye rūzāne

۱. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۹۷۹

از جمعه ۸ جمادی الاول ۱۳۳۵ آغاز می‌شود، گویا از شاه زاده ملک آرای باشد؛ کاتب = مؤلف، بی‌تا [نشریه: ۷-۳۱۵]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۰۲۵

یادداشت‌های سیاسی روزانه عبدالحسین نام (ص ۴۸ و ۱۶۴) یکی از مستوفیان آذربایجان است در هنگام سفر از دوشنبه ۲ رمضان ۱۲۹۷ تا ۲۹ ذیحجه ۱۲۹۷ و به خط خود نوشته است، او گویا در ۱۲۶۵ نزدیک به۱۵ سال داشته و درس می‌خوانده و در نزد میرزا ابو الحسن یغما که نزد پدر او می‌زیسته است فارسی می‌آموخته است؛ خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۳۶گ، ۱۱سطر (۱۴×۱۸)، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۱۳-۳۰۱۶]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۹۵۸/۱۲

مربوط به گشت و گذار در چشمه علی و شکار قرقاول با یار محمد خان سهام الدوله پسر افراسیاب خان و صنیع الدوله، احتمالاً از ناصرالدین شاه، متن بخشی از آن چنین است: «امروز باید رفت به چشمه علی. می‌گفتند سه فرسنگ راه است اما به قدر چهار فرسنگ می‌شد. امروز یک ساعت از دسته گذشته برخاسته و ما سوار شدیم. دو ساعت و نیم از دسته گذشت.سهام الدوله به خلعت سرداری شمسه مرصع شرابه مروارید مخلعشد. خوانین و صاحب منصبان مازندرانی همه خلعت پوشیده و به محمدعلی خان ... کارد دسته طلایی مرحمت شده بود. همه بهحضور آمدند. با سهام الدوله قدری در سر سواری فرمایشات شد. راندیم. چون هیجده سال قبل ازین که به خراسان رفتیم از مشهد الی طهران ازین راه برگشته و تفصیل راهها و کوه و دره ها را در روزنامه آن سفر نوشته ایم دیگر [لازم] نیست در این روزنامه تکرار کنیم. و از امروز دیگر تفصیل راهها را نخواهیم نوشت مگر جاهایی را که سفر اول ندیده باشیم ... صنیع الدوله روزنامه اروپ می‌خواند ... رفتیم به چادر امین السلطان ... حکیم باشی طولوزان و شیخ الاطباء هم دیده شدند»؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱گ (۵۶ر)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۲۰-۵۵۳]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۸۵

از آدینه ۸ جمادی ۱۳۳۵ تا ۱۳۴۰، گویا از ملک آرا؛ خط: شکسته نستعلیق ریز، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج، ۱۸۸گ، ۲۸-۳۲سطر (۱۴×۲۰)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [سنا: ف: ۲-۱۶۲]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۹

تاریخچه مأموریت میرزا علی اصغر خان تلگرافچی خرم آباد است، در پنج فصل در پایان آن نصاب مانندیست فرانسه به فارسی با فرهنگ فرانسه به فارسی؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۱۱ق؛ ۵۵گ، ۱۱سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [سنا: ف: ۱-۸۱]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۱۸۵

آغاز: از امروز که مطابق با دهم آبان است در نظر دارم شروع به ثبت روزانه مطالب نمایم؛ **انجام:** و ساعت حوالی دوازده شب می‌باشد، خیال دارم ...

از تاریخ یک‌شنبه دهم آبان ۱۳۲۱ به نوشتن این یادداشتها شروع شده و تا جمعه ۳۲۳/۳/۲۶ ادامه دارد و ناتمام مانده است. این یادداشت‌ها بیشتر جنبه شخصی و گزارش از خورد و خوراک و خواب می‌باشد و کمتر جنبه‌های اجتماعی و سیاسی و جهان بینی دارد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ به خط نویسنده؛ جلد: مقوایی، ۱۸۰گ، اندازه: ۲۰×۲۶سم [ف: ۶-۱۸۲]

● **یادداشتهای سید محمد طباطبائی** / گوناگون / فارسی

yāddāšt-hā-ye sayyed mohammad tabātabā'ī

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۲۰۹-ف

نسخه اصل: دانشگاه ۹۵۸۳ و ۹۵۸۴ و ۹۴۸۵؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳-۱۴۲]

● **یادداشتهای مشیر الدوله** / اسناد / فارسی

yāddāšt-hā-ye mošīr-od dowle

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۰۸۴-ف

نسخه اصل: از روی اصل که نزد آقای دکتر اصغر مهدوی است؛ بی‌کا، تا: ۱۳۲۴ق [فیلمها ف: ۳-۱۲]

● **یادداشت‌های من** / اسناد / فارسی

yāddāšt-hā-ye man

خالصی اردبیلی، هادی، ۱۳۰۷ شمسی

xālesī ardabīlī, hādī (1928 -)

یادداشت‌ها و نامه‌های اداری است که خالصی در این مجموعه جمع آورده و در لابه‌لای آنها اشعاری از خود ذکر نموده است. عکس مؤلف در پشت جلد نسخه ضمیمه شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۶۳۹

آغاز: ای پدر که در آسمانی نام تو مقدس باد ملکوت تو بیاید اراده تو چنانکه بر زمین است بر آسمان نیز کرده شود؛ **انجام:**ملت دردمند ما استعمار نوین را شناخته است.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۳۵ق؛ جلد: تیماج، ۸۲گ، اندازه: ۱۶×۲۰/۵سم [ف: ۳۶-۲۰۲]

● **یادداشتهای میرزاجان** / ادبیات / فارسی

yāddāšt-hā-ye mīrzājān

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۳/۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۸۶ق؛ مجدول؛ ۳۰ص (۱۶۵-۱۹۴)، ۱۰-۲۰سطر (۴×۹)، اندازه: ۷×۱۵سم [سنا: ف: ۱-۲۳]

● **یادداشتهایی در تصوف** / عرفان و تصوف / فارسی

yāddāšt-hā-yī dar tasavvof

شریعت سنگلجی، محمد باقر بن رضا قلی، - ۱۴۱۱ قمری

šarī'at sangelajī، mohammad bāqer ebn-e rezā qolī(- 1991)

یادداشت‌ها و مطالبی است متفرقه در اصلاحات و واژه‌های صوفیان و بعضی از مدارج سالکان و مناقب عارفان،همراه با اشعار مختلف و مناسب با موضوعات.مؤلف این مطالب را ضمن مطالعه کتاب‌های متعدد جمع‌آوری کرده است.

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۴۹۰ عکسی و ۱۴۸۷عکسی

نسخه اصل: کتابخانه خانوادگی مؤلف - تبریز. دفتر اول؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۵؛ ۱۱۴ص [عکسی ف: ۴-۳۱۴]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۴۹۳ عکسی

نسخه اصل: کتابخانه خانوادگی مؤلف - تبریز؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۵؛ در پایان عکس مؤلف که شب یلدای سال ۱۳۶۳ش گرفته مشهود است؛ ۸۰ص [عکسی ف: ۴-۳۱۵]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۴۹۱ عکسی و ۱۴۸۸ عکسی

نسخه اصل: کتابخانه خانوادگی مؤلف - تبریز. دفتر دوم؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۱۱۵ص [عکسی ف: ۴-۳۱۴]

۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۴۹۲ عکسی و ۱۴۸۹ عکسی

نسخه اصل: کتابخانه خانوادگی مؤلف - تبریز. دفتر سوم؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۸۰ص [عکسی ف: ۴-۳۱۵]

● **یادگار** / طب / فارسی

yādegār

جرجانی، اسماعیل بن حسن، ۴۳۴ - ۵۳۱ قمری

jorjānī, esmā'īl ebn-e hasan(1043 - 1137)

مشتمل بر پنج بخش وهر بخش در چند باب است: بخش ۱. در فوایدعلمی که درطب به کار آید شامل ۱۷ باب؛۲. در علاج بیماری‌ها، شامل سی باب؛ ۳. درعلاج تب وآبله وحصبه شامل دوباب؛۴. درآماس‌ها وریش‌ها وجراحت‌ها، دریازده باب؛۵. در شکستگی و کوفتگی و برآمدن مفصل از جای خویش است.

آغاز:بسمله حمدله و الصلوة اما بعد این مختصر یادگار نام بر پنج بخش مشتمل شده است بخش نخستین اندر فواید علمی ... باب اول از بخش اول از فواید علمی اندر آنکه سبب بیماریهای حاری چند است ونشان هریک

انجام:گزیدن پشه علاج آنست که برگ هر بورا بریشه گزیده نهند نیکو شود و هر بو بوذنج بود و السلام

[نسخه‌های منزوی ۶۱۰/۱؛ نسخ خطی پزشکی ایران ص ۳۰۰؛ فهرستواره منزوی ۳۷۶۷/۵]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۵۰۵/۳
از آغاز است تا باب ۱۴ اندر بیماری‌های بینی از بخش دوم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، ۳۸گ (۹۲پ-۱۲۹پ)، ۱۶سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۷-۳۸۶]

۲. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه:۲۸۹/۳
بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ پس از یک بسمله فهرست بخشهای آن در دنبال ش ۲ آغاز می‌شود و همین فهرست است با سه سطری از باب ۱ بخش ۱ و افتاده است؛ ۴ص (۲۸۵-۲۸۹) [نشریه: ۳-۳۶۲]

۳. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه:۹۷/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:**فودنج دشتی بود. والله اعلم بالصواب و الیه المرجع و الماب
دیباجه را ندارد و فهرست بخشها پس از بسمله در دنبال خلاصة الطب آغاز می‌شود؛ خط: تحریری، کا: محمد تقی، تا: ۲۰ جمادی الثانی۱۰۶۳ق؛ ۱۶۰ص (۱۶۹-۳۲۸)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲×۲۴سم [نشریه: ۳-۳۲۴]

۴. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۳۵۶/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: نیمه ربیع الثانی۱۰۷۳ق؛ مجدول [نشریه: ۷-۲۳۴]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۴۸۹/۷
انجام: ... علاجش فصد و حجامت ... به مطبوخ هلیله یا به ماء الفواکه یا به اقراص بنفشه و طلا در اول به صندل سرخ و سپند و فوفل با آب.
خط: نستعلیق، کا: محمد مظفر بن محمد حکیم، تا: ۱۰۸۷ق؛ افتادگی: انجام؛ مجدول، با اشکال هندسی، مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۲۲گ (۸۸پ-۱۱۰پ)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۲۰-۶۴]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۵۳۱/۳ و ۴۱۲۷/۳-ف
آغاز: بسمله. الحمدلله رب العالمین حمد الشاکرین ... سید امام اسمعیل بن الحسن بن محمد بن احمد الحسینی الجرجانی ... چنین می‌فرماید که معلوم است که عنایت همه آن نباشد که کسی را چیزی بخشند؛ **انجام:** برابر
در چهار مقاله؛ کا: یوزباشی کاشانی، محمد امین، تا: ۲۲ ذیحجه ۱۰۹۰ق [ف: ۹-۱۳۳۰] و [فیلمها ف: ۳-۱۸]

۷. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۵۰۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: مقوا، ۱۱۶گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف مخ: ۲-۵۸۳]

۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۴۶
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: ۱۱۸۳ق؛ ۴۵گ، ۲۵سطر (۸/۵×۱۸)، اندازه: ۱۱/۵×۲۲سم [ف: ۵-۲۰۰]

۹. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه:۱۳/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:**و طعام غلیظ و شور و سخت درشت نخورد و رگ نزند. و الله اعلم.
بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۳-۳۲۳]

● **یادگار** / طب / ترکی

yādegār

یادگار افندی، ابن شریف، قرن ۱۱ قمری

yādegār afandī, ebn-e šarīf (- 17c)

کتابی است در کلیات پزشکی و شناخت و درمان بیماری‌ها در پنج بخش: بخش ۱. در دو مقاله، مقاله ۱) در پنج باب: ۱- هوا تدبیرنده در، ۲- ییل فصللری تدبیرنده در، مقاله ۲) در سیزده باب: ۱- مادی خستلقلرک سببی قچدر آنی بلدرر، ۱۰- انواع مسهللرده در نقوعلردن و مطبوخلردن و ...، ۱۳- وصیتلرده درکم علاج اتمکده طبیب آنی کوزتمک کرک؛ بخش ۲. در سی باب: ۱) سرسام ده واسی باش اغرسنده در، ۵) سکته علاجنده در، ۱۰) تشنج ده و کزازده در، ۱۵) اغزوطودق و دل ووش و بوغز خستلقلرنده در، ۲۰) انواع قولنج علاجنده در، ۲۵) یرقان اسود علاجنده در، ۳۰) نقرس و اوجاع مفاصل و عرق النساء و دوالی و داء الفیل علاجلرنده در؛ بخش ۳. بخش استمه لر و حصبه و چچک کعلاجلرنده؛ بخش ۴. شیشلرده و یاره لرده و جراحتلر و سولجی لرده؛ بخش ۵. کوکب صندوغی و آنوک معالجاتی ... . (مرعشی)

[قرطای ۱۷۷۳ و ۱۷۷۴؛ ریو ۱۲۴ - بلوشه 181AF , 233S ، ۵۳۴- لایبتسیک ش ۲۶۹ و ۲۷۰- در سدن ش ۱۷- مونیخ ش ۲۱۲- گوتا ص ۹۵- عثمانلی مؤلفلری ۳:۲۰۴؛ الطب الصیدلیه ص ۳۸۸؛ فهرس نور عثمانی ۰۲۰۵]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۱۱۲
آغاز: ... پیغامبر علیه السلام برکون ام سلمه نوک اوزرنه کردی ام سلمه اول حالده ... مقاله اول بخش اولدن حفظ صحت تدبیر نده ...؛ **انجام:**خلاص بولدی صکره ینه قوذر طلادی همان اولکی یمک کفایت اتدی تجربه حاصل اولدی و الله اعلم بالصواب
خط: نسخ، بی‌کا، تا: صفر ۹۷۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی، در ذیل واپسین نسخه عبارت «کتبت عن لسان مبین الحلال و الحرام ... اقضی قضاة الاسلام محمد بن حسن القاضی ... فی اواخر صفر المظفر من شهور سنة ۹۸۲» آمده؛ جلد: تیماج، ۱۳۵گ، ۱۷ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۴۱-۲۷]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۲۹۱
آغاز: الحمدلله الشافی لاسقام عباده بحکمته ... و بعد بو ضعیف نحیف العریف بابن شریف عفا عنهما الملک اللطیف؛ **انجام:**کفایت ایدر نقدر کرکسه سکره قدوز طلسه برداخی یدرمک حاجت اولمدی تجربه حاصل اولدی
خط: رقعی، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ تملک: حافظ عبدالغفور بن حافظ عثمان نوری الخالمانی معروف به قره اسماعیل زاده؛ مهر: حسین رضائک (دایره)؛ جلد: تیماج، ۱۶۳گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۷سم [ف: ۱۴-۸۱]

● **یادگار** / حیوان شناسی / فارسی

yādegār

تاریخ تألیف: قرن ۵ یا ۶

این نام در خود کتاب مذکور نیست و مأخوذ است از قول مؤلف در یک موضع از کتاب که می‌گوید: «من از کودکی باز تا بدین روزگار که این کتاب کردم در طلب آن بودم بخراسان و عراق و شام و همه جای که دفتر [ی] بدست آورم که در آن دفتر صفت اسب یا شناختن اسب بود از هیچکس یادگاری نیافتم که کسی کرده بود و چون بدانستم که هیچکس این چنین کتاب نکرده است بر خویشتن فریضه دیدم که این کتاب بکردن تا پس از ما یادگاری بود بجهان الخ». کتابی است فوق العاده ممتع و دلکش در باب تربیت اسب و شرح بیماری‌ها و طرق علاج و مداوای آنها به نثری بسیار فصیح و دلاویز و شیوا نزدیک به نثر بلعمی و در بعضی مواضع قریب به بیهقی که به موجب قرائن کثیری که اینجا موقع تفصیل آنها نیست ظاهراً در سنوات بین روی کار آمدن سلجوقیان تقریبا یعنی حدود نیمه قرن پنجم تا بروز فتنه غز یعنی تا اواسط قرن ششم تألیف شده است. نام مؤلف با فحص بلیغی که به کرات در خود کتاب و در مظان مختلف به عمل آمد ابداًمعلوم نشد اما به قرینه بعضی فقرات که مؤلف در تضاعیف کتاب راجع به خودش نقل می‌کند معلوم می‌شود فی الجمله که وی از مردم گیلان و جزو طبقه امرا بوده و علی الظاهر محمد نام داشته و چنان که در مواضع مختلف کتاب ملاحظه می‌شود در جمیع امور مربوط به انواع اسبان از طرازی و اوزگندی و ختلی و ماورالنهری و ترکمنی و تازی و غیره و تشخیص الوان و علامات و حرکات و کیفیت معرفت و علاج امراض و نحوه پرورش و تربیت و ریاضت کردن آنها و غیره و غیره مردی کاملاً خبیر و مطلع و مجرب و صاحب نظر و علاوه بر آن اهل شمشیر و قلم بوده است.

نسخه ناقص است و اوراق اوایل آن نیز به قدری جابجا و درهم صحافی شده که ابتدای آنرا ابداً نمی‌توان مشخص و معین نمود، و عناوین فصول آن بعد از اوراق مذکور که مربوط است به ذکر آیات قرآن کریم و احادیث نبوی راجع به جهاد و غزا و علامات امراض اسب و طریقه علاج آنها عبارت است از:-اسپان خراسانی از چند گونه اند و هر یکی چکار را شایند؛ -آنچه اسبان داغی فصیله (فضیلت) دارند بر دیگر اسبان؛ -اندر پیدا کردن انکه اسب دونده را چون باید شناختن؛ -در دانستن نیکی اسب که از چه می‌کند؛ -در انکه اسب را چگونه خصی باید کردن؛ -در سخت کشیدن تنگ اسب؛ -در انکه اسب تازی را چگونه باید شناخت؛ -در بیان انکه منع الرکاب از چند گونه بود؛ -در انکه اسب پشت ریش چگونه علاج پذیرد؛ -اندر شناختن اسب و پیدا کردن نیک و بد آن و آنچه پسندیده بود در وی؛ -در انکه اسپ را هر اندامی چگونه می‌باید؛ -اندر پدید کردن که اسب چگونه باید دیدن و شناختن؛ -اندر دیدن اسب و شناختن؛ -در آنچه دلیل باشد بر نیکی اسب و آن شش چیز است؛ -اندر یاد کردن علتها که در اسب پدید آید؛ -اندر شناختن دندان اسب؛ -اندر یاد کردن کره که چگونه باشد از آن وقت که برآید؛ -اندر پدید آوردن علامت کره نیک؛ -در انکه نشانی که بر پیشانی اسب بود؛ -در بیان دانستن رنگهای اسبان؛ -در پیدا کردن علامتها و نشانها که بر اسب باشد؛ -اندر ریاضت کردن؛ -اندر یاد کردن اسپ پادشاهان که چگونه ریاضت باید کردن؛ -اندر یاد کردن که اسب چند گونه است و هر یکی بچه کار آید؛ -در پیدا کردن منع نعل و آن از چند گونه باشد؛ -در ریاضت کردن اسپ که عرقش زود بیاید؛ -در پیدا کردن علف اسب؛ -در خوید و سبست دادن؛ -در پیدا کردن علف که اسب را فربه کند؛ -در پیدا کردن حمر که چگونه است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۹۴۸

آغاز: بکشند با رضای خدای تعالی بجوید او را ثواب بسیار تر و عظیم تر و ایزد تعالی مردم را فرموده است تا اسب دارند و سواری آموزند قوله تعالی و اعدوالهم الآیة؛ **انجام:**پس باید که سوار چون سباق خواهد کردن این همه که ما یاد کردیم نگاه دارد تا اعتماد بر سباق بود اما آنچه دانستیم درین باب بتمامی یاد کردیم و این آخر کتابست در شناختن و بضمیر (کذا) و عیب کاهها و علف دادن اسب که ما یاد کردیم اکنون بعد ازین کتاب بیطره یاد کنیم آنچه دیده و شنوده و آزموده ایم تمت الکتاب بعون الملک الوهاب.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ واقف: سید عبدالباقی آیت اللهی شیرازی، اسفند ۱۳۷۴؛ جلد: تیماج، ۱۵۰گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۱۹-۶۲۲]

● **یادگار** / لغت / فرانسوی به فارسی

yādegār

از: قول آغاسی و وق زاده علی. مؤلف در مدرسه نظامی سلیمانیه معلم بوده است و این رساله را که شامل لغات ترکی اسلامبولی و فرانسه و پاره‌ای اصطلاحات گرامر فرانسوی می‌باشد تدوین کرده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۷۲۳

آغاز: افاده مخصوصه، آنکه داند لسان صرب همان زبان روسی نیز میداند زیرا: زبان ضرب بزبان روسی مشابهست؛ **انجام:**یادگار نام اثر مؤلفی سلیمانیه رشدیه عسکریه سی لسان فرانسوی معلمی پیاده قول آغاسی و وق زاده علی.

خط: نستعلیق و فرانسه، بی‌کا، تا: محتملاًقرن۱۳، جا: سلیمانیه؛ ۶۱گ، ۱۰ سطر (۶/۵×۹)، اندازه: ۱۰×۱۳/۵سم [ف: ۲-۲۲۸]

● **یادگار حسن** / متفرقه / فارسی

yādegār-e hasan

خداداد آذربایجانی، حسن خان

xodādād-e āzarbāyejānī, hasan xān

از حسن خان خداد آذربایجانی نایب اول سفارت ایران در وین به فارسی چاپ سنگی.

چاپ: به کوشش ایرج افشار، آینده، ۱۹ (۱۳۷۲): ۴۵۲-۴۶۷.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۷۱۵-ف

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳-۱۷۷]

← یادگار حسین ع ← یادگار ۱۳۰۰ ساله حضرت حسین بن علی

● **یادگار حسینی** / طب / فارسی

yādegār-e hoseynī

خیری، مظفر بن محمود

xayrī, mozaffar ebn-e mahmūd

آن را به نام «مخدوم صدر کبیر عالم منعم صفی الدین عماد الاسلام ثقة الدولة عن الملوک و السلاطین سید الوزرا حسیب و نسیب عراق ابوعلی الحسین بن علی آدم [کذا، ادام] الله مجده و افضاله» نوشته است. چنان که می‌گوید:«به من خادم و داعی اشارت کرد تا کتابی سازم درباه مشتمل بر غرائب علم و عمل و سخن در وی به طریق ایجاز و اختصار رانم. پس فرمان آن بزرگ را از روی امتثال متقلی (؟) شدم و این کتاب پرفائده و منفعت بساختم. اگر چه بسیار کتب و رسائل مختصر و مطول تازی و پارسی قدما و متأخران درین معنی ساخته اند، لیکن من خادم خیر الامور اوسطها را کار بستم و دقیقه اشباع (؟) در وی نگاه داشتم و به زبانفارسی پرداختم تا خاص و عام را از وی حظی و منفعتی بود و مدح و ثناء آن مخدوم همواره بر زبان خواننده و فایده یابنده باشد و بدین جهت نامش یادگار حسینی نهادم تا تشریف از اسم شریف یافته باشد و آن را بر نه باب نهادم».

بدین ترتیب:باب ۱. در منافع و مضار جماع؛ ۲. در اوقاتی که جماع نشاید کردن و آن که شاید و در ترتیب این کار و بی‌ترتیبی از اشکال متنوع؛ ۳. در تلاحق ضرر و تدارک خطا که از اسراف کردن در جماع پدید آید؛ ۴. در اسبابی که نقصان باه از وی باشد و علامات و مداوات هر یک علی الاجمال؛ ۵. در تدبیرها که نقصان در باه پدید آورد و از شهوت کم کند چون از حد بگذرد؛ ۶. ذکر مرکبات از اغذیه و ادویه آن که تولید و تکسیر کند و آن که بطلان و نقصان آورد؛ ۷. در مسوحات و مروحات که مقوی باه و منغظ ذکر باشد؛ ۸ در چیزها که قضیب را بزرگ کند و در آن چه لذت جماع بیفزاید؛ ۹. در چیزها که درین باب از روی خاصیت فعل نمایند مفرد و مرکب از معدنی و نباتی و حیوانی مستخرج از خواص موازینی

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۸۵۴/۴

آغاز: طعام و جگر را قسمت کردن همچنین هر عضوی را از اعضاء تناسل علی الانفراد قوتی داد و لذتی بدان جمله مقرون کرد؛ **انجام:**و در شیشه کنند و به وقت کار قضیب را بدان روغن چرب کنند چندان

اندکی از مقدمه و بخشی از باب نهم کتاب افتاده بدین جهت نام مؤلف در نسخه حاضر نیامده و ما آن را از نسخه کتابخانه همدرد کراچی- که در ۸۹۸ق نوشته شده- نقل کردیم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۲۵گ (۷۲ر-۹۶پ)، ۱۳سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۲۰-۴۲۳]

● **یادگار حکومت میرزا رضا خان افشار** / تاریخ / فارسی

yādegār-e hokūmat-e mīrzā rezā xān afšār

املشی، بهاءالدین، قرن ۱۴ قمری

amlašī, bahā-od-dīn(- 20c)

در آن چنین نوشته است:«این رساله در سال ۱۳۰۹ شمسی آماده شده و قرار (بود) به چاپ برسد و فروخته شود و بهای آن صرف لوازم تحریر ایتام شود این نیت عمل نشد لذا در سال ۱۳۲۷ به عنوان یادگار تقدیم کتاب (خانه) ملی رشت شد بهاء الدین املشی»، می‌بایستی مثل‌هایی از عربی و جز عربی ترجمه شود و بایستی با این رساله چاپ شود.

رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۳۰ی

آغاز: بنام خداوند بخشنده مهربان. حجة الاسلام ابو حامد غزالی که یکی از مفاخر ایران و یکی از علماء بزرگ و دانشمند شرق است از اهل طوس بوده و در سنه ۴۵۰ هجری تولد یافته؛ **انجام:** رفتار فساد آمیز نباید حیاء زنان را محو و نابود ساخت. تمام شد.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۰۹ق؛ ۲۵ص، قطع: بغلی [رشت و همدان: ف:-۱۱۸۵]

● **یادگار سیاسی** / حکومت و سیاست / فارسی

yādegār-e sīyāsī

اردشیر، قرن ۱۴ قمری

ardešīr (- 20c)

به دستور: ظل السلطان مسعود میرزا

گفتگوهای سیاسی است از هوریس رمبلد انگلیسی، برگردان فارسی از اردشیر مترجم.

[فهرستواره منزوی ۶۹۹/۶]

اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه:۹۵۸

آغاز: سفارت نامه چینت در سنه ۱۸۵۹ مسیحی، در ماه مارچ وقت خود را معین کرده که بطرف مشرق زمین حرکت نمائیم؛ **انجام:** وقتیکه من از شهر نایس در ماه می‌مفارقت نمودم گل سرخ ها در قبرستانی که احاطه کرده بود آن کلیسای انگلیسی خوب ر

جلد دوم از اوایل فصل چهاردهم تا آخر فصل بیست و چهارم؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ۵۱۸ص، ۱۳سطر (۱۴×۸)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف:-۸۷]

● **یادگار مشتاق** / فقه / اردو

yādegār-e moštāq

نوراللهی، احمد مشتاق بن درویش

nūr-ol-lāhī, ahmad moštāq ebn-e darvīš

به درخواست: سید عبدالله بن محمد قادری معروف به شاه صاحب (همشیره‌زاده مؤلف)

در مسائل نکاح و طلاق و آنچه تعلق بدان دارد که در یک «مقدمه» و چهار «فصل» مشتمل بر «مسائل» نگاشته است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۳۱۳/۳

آغاز: الحمدلله الذی أحل النکاح ... ان دنون جو باراسی بهتر و ان سال ی هجری سی میری همشیره زاده؛ **انجام:** تمام بیان در المختار اور عالمگیری اور مفتاح السعادات سی لکها کیاهی آخر دعوانا أن الحمدلله رب العالمین.

در احکام نکاح و مهر و ظهار و طلاق؛ خط: نستعلیق، کا: سید محمد تسلیم حسینی، تا: ۲۵ ربیع الاول۱۲۸۱ق؛ ۲۹گ (۱۷۸پ-۲۰۶پ) [ف: ۱۹-۱۰۵]

● **یادگار نامه** / ادبیات / فارسی و عربی

yādegār nāme

دانش تبریزی، لطفعلی بن محمد کاظم، ۱۲۶۸ - ۱۳۵۰ قمری

dāneš-e tabrīzī, lotf-ʻalī ebn-e mohammad kāzem (1852 - 1932)

تاریخ تألیف: رجب ۱۲۹۰ق؛ محل تألیف: تهران

یادگار نامه که «مختصری از کلیات دانش» است به نظم و نثر از صدرالافاضل لطفعلی بن محمد کاظم بن لطفعلی تبریزی متخلص به فانی و دانش و لطفی، شامل دیباچه، سرگذشتی کوتاه از او، قصیده، مسمط، غزل، مقطع، معمی، فرد، پراکنده‌ها، مثنوی، رباعی، ارجوزه عربی، خطبه و گزیده‌ای از قراضه او، نامه‌های فارسی، نامه‌های عربی.

[دانشمندان آذربایجان ۱۴۴؛الذریعه ۹:۳۱۶ و ۶۰۱]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۷۳۴/۱ و ۴۷۶۲/۲-ف

بی‌کا، تا: ۱۲۹۰ق؛ ابعاد متن: ۶×۱۱، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۴-۳۶۸۸] و [فیلمها ف: ۳-۱۰۳]

● **یادگار نامه = باه نامه** / طب / عربی

yādegār nāme = bāh nāme

به دستور: سلطان مهدی بن حسن بن محمد حسین

کتابی است در طب و بنا بر آنچه که مؤلف در مقدمه آورده از دو کتاب ابوالمظفر هبة الله بن محمد اردشیر و کتاب دیگری که برای خلیفه بغداد تهیه شده بود، که هفده باب آن تقریباً همان است که در باه نامه ابوالمظفر آمده و پنج باب دیگر، مجموعاً در بیست و دو «باب» به رشته تحریر در آمده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۶۲۸/۲

آغاز: بسملة، الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقین و طوبی للعالمین و الرقوم للجاحدین ... أما بعد، چون فرمان همایون مختوم ملک معظم مرضی أعظم شهریار، إعلم أعدک ملک ملوک الإسلام سلطان السادات ... مختصری که حکیم ابوالمظفر ... جهت کتب خانه معمور سلطان الشرق و الغرب، معزالدنیا و الدین، در باب حفظ صحت اعضا تولد و تناسل؛ **انجام:** زن فرمان بردار شود و الله أعلم، تمت الکتاب

خط: نسخ قدیم خوش، کا: جلال ادیب، تا: ۷۱۵ق؛ مقدمه کتاب مفصل و گویاست که بخشی را جهت استناد می‌آوریم: «اما بعد، چون فرمان همایون مختوم ... مهدی بن ... الحسن بن ... محمد الحسینی ... نافذ شد که مختصری که حکیم ابوالمظفر هبة الله بن محمد اردشیر جهت کتب خانه معمور سلطان الشرق و الغرب معز الدنیا و الدین در باب حفظ صحت اعضا تولد و تناسل متابع باه ساخته است و مختصری دیگر هم درین باب که حکما به جهت خلیفه بغداد رضی الله عنه ساخته اند که با آن ضم کنند و هر چه مکرر باشد ترک کنند ... فرمانش منقاد شد و این مختصر هفده با بیست و پنج باب دیگر خاص احوال زنان تعلق دارد در آخر کتاب افزود تا تمامتر باشد ...»، هفده باب نخست تقریباً با عنوانهای باه نامه از ابومظفر همخوانی دارد؛ ۱۱۸گ (۳۴پ-۱۵۱ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۴/۵سم [ف: ۳۹-۵۸۱]

● **یادگاریها** / گوناگون / فارسی

yādegārīhā

محمد باقر

mohammad bāqer

یادداشت‌هایی است که بر دیوار مسجد مدرسه مادرشاه اصفهان نوشته بوده است و محمد باقر به اشارت نواب شاهزاده (ظاهراً ظل السلطان) آنها را در این دفتر فراهم آورده است. این یادگاری‌ها که به صورت شعر و نثر و با تاریخ‌های مختلف است

از خامه رهگذرانی است که در میان آنها پادشاه و امیر و وزیر تا جاهل و عامی و فقیر وجود داشته است. مثال:«این نوشتم تا بماند یادگار من نمانم خط بماند یادگار. شهر شوال المکرم ۱۲۹۰ قهرمان ظل اللهی آقا محمد خان بود در دار السلطنه اصفهان دوازده نفر حاکم و صاحب اختیار قرار داده بودند که هر یک اوباش و قلاش روزگار بودند و محمد حسینخان و باقر خان را از حکومت عزل فرمودند از یکصدهزار نفر خلق فقیر اصفهان گذشت آنها را با زن و بچه و سیرت و عصمت بآن دوازده نفر واگذاشت و همه را فراری نمودند و اصفهان را خراب نمودند جناب اقدس الهی همشانرا تلف کند که اصفهان را خراب کردند». نمونه دیگر: «ای دوست اسیر یک نگاه تو شوم ×× قربان سر زلف سیاه تو شوم / گاهی به نگاه دلخوشم میداری ×× قربان نگاه گاه گاه تو شوم».

چاپ: در مجله وحید، به اهتمام سیف الله وحید نیا،۹-۱۳۴۸ش، شماره ۷، ۷۹۵-۸۱۰ و ۹۷۵-۹۹۰ و ۱۰۹۳-۱۱۰۶ و ۱۲۲۲-۱۲۳۸ و ۱۳۵۵-۱۳۷۰ و ۱۴۸۷-۱۵۰۲،

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۱۵-فیروز

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... مخفی نماناد که باعث بر تحریر این ارقام خجسته فرجام ستوده انجام اشاره حضور مبارک جلالت دستور نواب مستطاب مالک رقال ملک جناب خورشید احتجاب؛ **انجام:** و استدعای دیگر این جان نثار از مراحم بیکران اشرف محمد حضرت والا ... آن است که همواره مادام العمر در رکاب همایون مشغول خدمتگذاری و جان نثاری باشم و السلام.

کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۹۱ق؛ جلد: تیماج، ۱۴۰ص، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۲۱-۳۴۵]

● یادنامه سنجری / طب / فارسی

yād-nāme-ye sanjarī

سنجری، مسعود بن محمد، ق۹ قمری

sanjarī, mas'ūd ebn-e mohammad (- 15c)

کتابی مختصر در بیان داروهاست با عناوین «باب».

آغاز:الحمد لله رب العالمین ... اما بعد این کتاب را یادنامه سنجری خوانند باب در معرفت بنی آدم ازچهار طبایع بانواعها.

انجام: و سه روز حقنه کند نافع باشد و الله اعلم بالصواب.

[فهرستواره منزوی ۳۷۶۸/۵ بدون نام مؤلف]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۸۲۹/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: رازی، عزیزالله بن ناصرالدین، تا: قرن ۱۱، جا: اگره؛ ۳۷ص (۱۵۵-۱۹۱)، ۱۵سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۲-۲۸۱۲]

۲. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۲۳۲/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** بعد از آن زهره گاو به آب بیامیزد ودرگوش افکند نافع بود واگر از گوش چرک آید حضیض مکی رادر آب افکند.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ مهر: «ذکر الله حسن علی کل حال» (بیضی)؛ ۲گ (حاشیه ۵-۷)، اندازه: ۱۸×۲۰سم [ف:-۱۱۹]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۵۵/۳ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۵۲]

● یادی از شادروان حاج آخوند نیسیانی / تراجم /فارسی

yādī az šād-ravān hāj āxūnd neyeseyānī

شفیعی اردستانی، مرتضی بن احمد، ق۱۴ شمسی

šafī'ī ardestānī, morteza ebn-e ahmad (- 20c)

تاریخ تألیف: ۱۴۲۵ق؛ محل تألیف: تهران

رساله کوتاهی است در شرح حال حاج ملا محمد حسین پیرجمالی نیسیانی اردستانی معروف به حاج آخوند و متخلص به فائق (- ۱۳۷۹ق) که از فضلاء، عارفان، شاعران و خوشنویسان نیسیان اردستان بوده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۲۹۰/۱۶

آغاز: روستای نیسیان یا «نی» مرکز دهستان برزاوند شهرستان اردستان است که در فاصله پنجاه کیلومتری جنوب شهر اردستان قرار دارد؛ **انجام:** این نوشته ها شمه ای است از آنچه درباره آخوند نیسیانی می‌دانستم، دیگران هم دانستنیهایی دیگر دارند کهمی‌باید بنویسند. والسلام.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۸۳ش=۱۴۲۵ق، جا: تهران؛ ۵گ (۹۰-۹۴)، ۲۰-۲۳سطر، اندازه: ۱۹×۲۸سم [ف: ۳۸-۸۲۰]

● یازده فائده عرفانی / عرفان و تصوف / فارسی

yāzdah fā'ede-ye 'erfānī

قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۳۴۲/۴

آغاز: فائده - وجود ممکنات عبارت از ظهور وجود حق است

بی‌کا، بی‌تا؛ ۳گ، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۳-۸۳]

● الیاسمینیة (ارجوزة) / شعر، ریاضیات / عربی

yāsamīnīya (urjūza-tun)

ابن یاسمین، عبدالله بن محمد، - ۶۰۱ قمری

ebn-e yasamīn, 'abd-ol-lāh ebn-e mohammad (- 1205)

منظومه‌ای است مختصر در ۵۴ بیت [نسخه‌ها یکسان نیست] در علم جبر و تقسیم آن به مال، اعداد و جذور، و بیان آنکه شروح متعددی دارد.

[فهرست کتابهای عربی لینچی ص ۹۱، ایضاح المکنون ۵۹/۱؛ دائرة المعارف بزرگ اسلامی ۱۳۹/۵-۱۴۰؛ کشف الظنون ۶۲/۱-۶۳]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۲۴/۱

آغاز: علی ثلاثة یدور الجبر ×× المال و الأعداد ثم الجذر

نسخه اصلی: کتابخانه آکادمی لینچی -رم۳۵۰roosi۴۹؛ خط: نسخ، کا: عبدالرحمن بن ابراهیم شرعان، تا: جمعه ۱۲ جمادی الأول۱۲۸۶ق؛ با حواشی بسیار؛ ۷ص (۵-۱۱) [عکسی ف: ۱-۳۸۳]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۴۰۰/۲-عکسی

آغاز: آغاز ۱: و هذه الیاسمینیة فی الجبر و المقابلة: الحمدلله علی ما انعما ×× و من من تعلیمه و فهما / و صلوات الله طول الابد ×× علی النبی المصطفی محمد / و الشکر للحبر الزکی العالم ×× استادنا محمد بن القاسم / فهو الذی اوضح ما قد اشکلا ×× فرب قاصی حتی سهلا

آغاز ۲: و هذه ارجوزة مشتملة علی اعمال الجذور للیاسمینی. ایضآ رضی الله عنه: الحمدلله الذی هدانا ×× و نفخ المعقول و الاذهانا / و صلواته علی محمد ×× نبیه المختار طول الابد / و الشکر للشیخ الفقیه العالم ×× استادنا محمد بن القاسم؛ **انجام:** ۱: و ضربه فی ضده نقصان ×× فاعلم هداک الملک الدیان / ۲: ثم الصلاة و السلام ابدا ×× علی النبی العربی احمدا

نسخه اصل: ایاصوفیه، ش ۷۶۱. دو ارجوزه؛ خط: نسخ کهن، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۷ ذیقعده ۷۸۳ق؛ ۳گ (۲۹-۳۱) [عکسی ف: ۲-۳۰۱]

● **یأس و رجاء** / کلام و اعتقادات / فارسی

ya’s va rajā

حسینی مرعشی، محمد بن ابوالفتح، – ۱۲۰۹ قمری

hoseynī mar‘ašī, mohammad ebn-e abolfath (- 1795)

این کتاب در چهاردفتر تدوین شده است، بدینقرار: دفتر ۱. موسوم به «راز و نیاز» است و آن راز و نیازی است با خدا؛ دفتر ۲. موسوم به «محامد الاخیار» است و در آن از مناقب پیامبر سخن رفته؛ دفتر ۳. به نام «یأس و رجا» می‌باشد و در آن از ظهور کرامات و فضل و رحمت نامتناهی حضرت رؤوف بالعباد شواهدی ذکر گردیده است؛ دفتر ۴. که با این عبارت آغاز می‌شود:«غرض از این دفتر آنست که بندگان الهی در هنگام یأس بگمان رجاء روی توجه و التجاء بسوی خلاق کریم و رحیم ... آورند حاوی بحث عبودیت بندگان عالم می‌باشد».این دفتر بر چهارده فرد و یک خاتمه مرتب شده و در پایان آن مباحثی از قبیل خواص سوره‌های قرآن و مطالب از قبیل خواص سوره‌های قرآن و مطالب تاریخی و مباحث روان‌شناسی آمده است.

آغاز:هذا کتاب یاس و رجاء ×× دفتر سوم موسوم بر یاس و رجاء کارها نیکو شوند اما بصبر و التجاء

انجام: و در ظل حمایت و حراست آن سلطان عدالت بنیان باشند بالنبی و عترة الطاهره.

[فهرستواره منزوی ۱۰۹۹/۸]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۵۲۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق بد، بی‌کا، تا: ربیع الاول۱۲۶۶ق؛ جلد: بوم مذهب، ۱۹۳گ، ۱۹سطر (۱۰×۱۸)، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۲-۲۲]

● **الیاغوجی** /-

al-yāqūjī

تهران؛ شهشهانی ، حسین؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، تا: ۱۲۷۲ق، نسخه ای دیگر بدون تاریخ [میراث اسلامی: ۵-۵۹۶]

● **الیاقوت** / کلام و اعتقادات / عربی

al-yāqūt

نوبختی، ابراهیم بن اسحاق، قرن ۴ قمری

nobaxtī, ebrāhīm ebn-e eshāq (- 10c)

رساله‌ای مختصر و مهم در علم کلام و با عناوین غالباً کلمه «مسئلة – القول است». علامه حلی این رساله را بر پانزده«مقصد» مرتب و مبوب نموده است:مقصد ۱. فی النظر و ما یتصل به (در سیزده مسئله)؛ ۲. فی الجوهر و العرض (در ده مسئله)؛ ۳.فی احکام الجواهر و الاعراض (در چهار مسئله)؛۴. فی الموجودات (در هفت مسئله)؛ ۵. فی اثبات الصانع و توحید و احکام صفاته (در نوزده مسئله)؛ ۶. فی استناد صفاته الی وجوبه تعالی (در پنج مسئله)؛ ۷. فی العدل (در پنج مسئله)؛ ۸. فی الالام و الاعواض (در هشت مسئله)؛ ۹.فی افعال القلوب و نظرائها (در دوازده مسئله)؛ ۱۰. فی التکلیف (در چهار مسئله)؛ ۱۱. فی الالطاف (در پنج مسئله)، اربع مسائل فی التوحید (ازلیت علم و قدرت و حیات خداوند و جواب از کلام هشام)؛ ۱۲. فی اعتراضات الخصوم فی التوحید و العدل و الجواب عنها (در شش مسئله)؛ ۱۳. فی الوعد و الوعید (در یازده مسئله)؛ ۱۴. فی النبوات (در بیست مسئله)؛۱۵. فی الامامة (در دوازده مسئله).

علامه حلی نام مؤلف کتاب را در ابتدای شرح خود، با عنوان ابراهیم بن نوبخت آورده است. در خصوص مؤلفکتاب روایات مختلفی مطرح است:۱. ابواسحاق ابراهیم بننوبخت (آستان قدس ۲۷۱:۴، مرعشی ۴۰:۴ و الذریعه ۴۴۴:۲)، ۲. ابواسحاق ابراهیم بن اسحاق بن ابی سهل بن نوبخت نوبختی (اعیان الشیعه ۱۱۰:۲)، ۳. ابو اسحاق ابراهیم بن اسحاق بن فضل بن ابی سهل نوبختی (الذریعه ۶۲:۱ و ۷۰)، ۴. ابواسحاق اسماعیل بن اسحاق بن ابی سهل فضل بن ابی سهل نوبختی (الذریعه ۲۷۱:۲۵)، ۵. اسماعیل بن اسحاق بن ابی سهل بن نوبخت (ریاض ۳۸:۶)، ۶. ابو سهل اسماعیل بن علی بن اسحاق بن ابوسهل بن نوبخت (فهرس اعلام الذریعه ۱۹۶:۱). در مورد این شخص بنگرید به اعیان (۳۸۳:۳) و طبقات اعلام الشیعه (قرن ۴: ص ۶۳). اعیان الشیعه (۹۴:۲) به نقل

از کتاب خاندان نوبختی به ده پسر اباسهل بن نوبخت از جمله اسحاق و فضل اشاره می‌کند. منابع فوق برای اسحاق دو پسر به نام‌های ابراهیم (اعیان الشیعه) و اسماعیل (ریاض) ضبط کرده‌اند که این اسحاق نیز مانند عمویش دو پسر به نام‌های ابواسحاق ابراهیم (الذریعه ۶۲:۱ و ۷۰) و ابواسحاق اسماعیل (الذریعه ۲۷۱:۲۵) دارد. انتساب کتاب یاقوت به این افراد قطعاً به دلیل تشابه اسامی و نیز حذف بعضی از سلسله نسب در روایت‌های گوناگون است. محمد نجمی مصحح «انوار الملکوت» انتساب کتاب به ابراهیم بن نوبخت را بر خلاف نظر علامه حلی و بحار الانوار و اعیان الشیعه و اقبال در «خاندان نوبختی» رد کرده است. لکن علی اکبر ضیایی مصحح «یاقوت» و «اشراق اللاهوت» کتاب «یاقوت» را به ابو اسحاق ابراهیم بن نوبخت انتساب داده است. در فهرست‌های در دست، به نام این کتاب اشاره نشده است. تنها الذریعه آن را به ابواسحاق ابراهیم بن اسحاق بن فضل بن ابی سهل نوبختی منتسب کرده است.

آغاز:بسمله، و به نستعین رب اختم بالخیر و عجل. مسألة: علی العبد نعم جمة، فلابد من أن یعرف المنعم فیشکره، و لاطریق إلی هذه المعرفة الواجبة إلا النظر

انجام: و مخالفونا فی بعض فروعها مخطئون لا توجب فسقا و لا براءة و الله اعلم.

چاپ: تحقیق علی اکبر ضیایی، قم، کتابخانه آیت الله مرعشی: ۱۴۱۳ق.

[الذریعة ۲۷۱/۲۵ و ۱۷۸/۱۴]

شروح و حواشی:

۱- الاصول الکلامیة (ارجوزة)؛ عودی، اسماعیل بن حسین(-۵۸۰)

۲- اشراق اللاهوت فی شرح کتاب الیاقوت؛ رکن الدین جرجانی، محمد بن علی (-قرن ۸)

۳- انوار الملکوت فی شرح الیاقوت؛ علامه حلی، حسن بن یوسف (۶۴۸-۷۲۶)

۴- مختصر شرح انوار الملکوت فی شرح الیاقوت؛ اعرجی حلی، عبدالمطلب بن محمد (۶۸۱-۷۴۵ق)

۵- اشراق اللاهوت فی نقد شرح الیاقوت = شرح انوار الملکوت فی شرح الیاقوت؛ اعرجی حلی، عبدالمطلب بن محمد (۶۸۱-۷۴۵ق)

۶- یادداشت پیرامون اشراق اللاهوت؛ دشتکی شیرازی، صدرالدین ثانی محمد بن منصور (-قرن ۱۰)

۷- حواشی انوار الملکوت فی شرح الیاقوت

۸- شرح انوار الملکوت فی شرح الیاقوت

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۵۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ شکسته، کا: طبری، حیدر بن ابراهیم، تا: اوایل صفر۷۳۳ق، جا: نجف اشرف؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ ۱۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۴-۲۷۱]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۴۵۴/۳-عکس

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۳-۲۵۵]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۸۳۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۱ [رایانه]

۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۹۱۸/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسین بن احمد بن فخرالدین بن محمد انصاری عاملی، تا: پنج شنبه ۷ رجب ۱۰۲۰ق، جا: اصفهان؛ محشی؛ ۵۱گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۵-۳۰۵]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۲۲۹

آغاز و انجام: برابر

خط: تحریری، کا: کرهرودی، محمد ابراهیم بن محمد حسین، تا: ۱۲۲۸ق؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۱۸گ (۸۶پ-۱۰۳)، ۱۶سطر (۵×۹/۵)، اندازه: ۱۰/۴×۱۵/۳سم [رایانه]

۵. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۵۸۴/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد علی بن حسن حائری، تا: ۱۳۵۹ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۷گ، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف مخ: ۲-۵۸۴]

● یاقوت احمر / شعر / فارسی

yāqūt-e ahmar

مشکوة تبریزی، علی اکبر بن داود، ۱۲۸۹-۱۳۵۰ قمری

meškāt-e tabrīzī, ‘alī akbar ebn-e dāvūd (1872 - 1932)

تاریخ تألیف: دهه سوم ربیع الاول ۱۳۴۶ق

رجزها و شعرهای حماسی که یاران امام حسین علیه السلام در روز عاشورا یا قبل از آن به کار برده‌اند، در این کتاب به فارسی منظوم به بحر تقارب به نظم کشیده شده است، با نظم مختصری از وقایع کربلا و حالات یاران آن حضرت.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۰۷۷

آغاز: آغاز مقدمه: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد بر احدی پوشیده نیست که اکمل طاعات و افضل قربات تمسک و توسل بذیل مطهر حجت خدا.

آغاز نظم: بنام خداوند عرش مجید ×× که نور مبین حسین آفرید؛

انجام: شبی تیره و خلق در انتظار ×× که آن صبح روشن شود آشکار / از این بیش مپسند دین را غریب ×× که نعم الرقیبی و نعم القریب

خط: نستعلیق، عبارات عربی نسخ، کاتب = مؤلف، تا: جمعه ۹ شعبان۱۳۴۸ق؛ مهر: ناظم «مشکاة السلطان» (بیضی)؛ جلد: مقوایی، ۴۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۶-۹۰]

● **یاقوت احمر و زمرد اخضر** / شعر / فارسی
yāqūt-e ahmar va zomorrod-e axzar
قسام، یعقوبعلی بن محمد، ق۱۳ قمری
qesām, ya‘qūb-‘alī ebn-e mohammad (- 19c)
شامل مثنوی در بیان احوال جناب حیدر صفدر، شامل ۳ «لمعه».

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:بدون شماره
کاتب=مؤلف، تا: ۲۴ ذیقعده۱۲۶۳ق [میراث شهاب: س۶ش۱-۱۱۲]

● **الیاقوت الحمراء** / کیمیا / عربی
al-yāqūt-ul ḥamrā’
کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵ – ۱۲۸۸ قمری
kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)
تاریخ تألیف:۲۷ ذیحجه ۱۲۶۷ق
رساله‌ای است مشتمل بر دو «مقاله» و یک «خاتمه» در تشریح ماهیت و کیفیت پیدایش و به وجود آمدن رنگ قرمز و اسرار باطنی و فلسفی آن. به‌طوری‌که مؤلف در دیباچه متذکر گردیده است یکی از ارداتمندان وی را، با یکی از مخالفین بر سر مقامات و مراتب علمی ایشان منازعتی دست داده و سرانجام بدین صلح می‌کنند که به منظور تمرین و آزمایش،تألیف رساله در این موضوع از مؤلف درخواست کنند. حاج محمد کریمخان این درخواست را پذیرفته، و تألیف این رساله را بدان منظور، در کمتر از دو روز انجام داده است. (عبدالحسین حائری)
آغاز: بسمله، حمدله، صلات. و بعد، یقول العبد الاثیم کریم بن ابراهیم، انه قد اخبرنی من یوحب علی طاعته بمشاجرة وقعت بینه و ...
انجام: و مع ذلک ما کتبته الا فی اقل من یومین تخمینا علی تفرقة و العذر عند الکرام الناس مقبول.

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۰۹۱/۲
خط: نسخ، کا: محمد کریم بن ابراهیم، تا: پنج‌شنبه ۲۷ ذیحجه ۱۲۶۷ق؛ ۱۵ص (۶۵-۸۰)، ۲۳سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۸۵۱]
۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۴۴۸/۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** سنة سبع و ستین بعد المأتین و الالف. حامداً مصلیاً مستغفراً، ۱۲۷۸ ق
خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: ۱۲۷۸ق؛ ۳۹گ (۹۳پ-۱۳۱پ) [ف: ۱-۲۷۲]
۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۵۵۹/۶
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۴۲گ (۸۴پ-۱۲۵پ)، ۱۵سطر (۶/۵×۱۲)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف:-۳۲۸]
۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۷۸
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا [ف: ۴-۲۱۶]

← الیاقوتة ﹤ یاقوتة العلم

● **الیاقوتة = کتاب الیواقیت** / تفسیر / عربی
al-yāqūta = k.-ul yawāqīt
غلام ثعلب، محمد بن عبدالواحد، ۲۶۱ – ۳۴۵ قمری
qolām sa‘lab, mohammad ebn-e ‘abd-ol-vāhed (876 - 957)
تفسیر مختصری از غرایب الفاظ قرآن کریم است که الفاظ قرآنی را به ترتیب سوره‌های قرآن به صورت مختصر شرح داده است. ابن ندیم درباره مؤلف و چگونگی تألیف این کتاب توضیح مفصلی آورده و مؤلف را از نواصب می‌داند. دو نسخه از این کتاب را سزگین در «کتابخانه لاله لی، ش ۲۵۵/۴، کتابت ۷۸۴ ق» و «کتابخانه رشید، ش ۳۴۸/۳، کتابت قرن ۹» نشان داده که نسخه ما از هر دو آنها قدیمی‌تر است.
[الفهرست، ابن ندیم، متن عربی، ص ۱۱۹-۱۲۰ و ترجمه فارسی، ص ۱۲۷-۱۲۸، کشف الظنون ۲۰۵۳/۲ -۲۰۵۴؛ سزگین ۲۷۶/۴- ۲۷۹]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۲۳۴
آغاز: اخبرنا الشیخ الامام العالم الثقة ابوعبدالله یحیی بن الحسن بن احمد بن عبدالله بن الناصر لفظه من اول سورة الاعراف قال اخبرنا الشیخ ابوالحسین احمد بن محمد بن احمد بن النفور البزاز قال قریء علی ابی القسم عبدالله بن احمد بن علی الصیدلانی قال اخبرنا ابوعمر محمد بن عبدالواحد الزاهد قال اخبرنا ثعلب عن ابی الاعرابی قال الصراط الطریق و من سورة البقرة اخبرنا ثعلب عن ابن الاعرابی قال الریب الشک و الهدی البیان و الهدی اخراج شیء الی شیء و الهدی الورع و الطاعة و الهدی الهادی قال و منه قوله تبارک و تعالی او اجد علی النار هدی ای هادیا و الغیب الله عزوجل و منه قوله یؤمنون بالغیب قال بالله عزوجل و عن اسمه و الغیب ما غاب عن العین و کان محصلا فی القلوب؛ **انجام:** و من سورة الناس الوسواس [فی] الصدر و الوسواس الاسم علی قیاس الزلزال آخر کتاب الیاقوتیة یجز بحمدالله و منه و صلواته علی سیدنا محمد النبی و آله و سلامه.
خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: ۵۲۰ق؛ تملک: محمد صالح سویدی؛ روایت سماع نسخه توسط ابی عبدالله بن یحیی بن الحسن بن احمد بن عبدالله عن ابن النفور و سماع مسعود بن علی بن البام من ابی عبدالله النبار؛ در انجام نسخه سه سماع وجود دارد که کتاب را نزداستاد شنیده و استاد اجازه به آنها داده است ولی متأسفانه تاریخ سماعها یا از بین رفته یا قابل قرائت نیستند ولی در یکی از آنها با خط جدید تاریخ ۵۲۹ دیده می‌شود؛ جلد: تیماج، ۲۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۲/۵سم [ف: ۲۵-۲۳۶]

● **یاقوتة العالم** / کلام و اعتقادات، فقه / عربی

yāqūtat-tul ʻālam

مختصری فتوایی در احکام فقهی و برخی آداب مستخرجه از احادیث نبوی است. عناوین کتاب «فصل، فصل» می‌باشد و در آخر کتاب نوشته شده:«کملت العقیدة المقدمة». فهرست کتاب چنین است:فصل: فی معرفة الله تعالی؛ فصل: فی ماجاء فی العقل و فضائله؛ فصل: ماجاء فی النیة و الکلام علیها؛ فصل فی ذکر الحدود و الشروط؛ فصل: فی اشتقاق الوضوء؛ فصل: فیما لایفسد الوضوء؛ فصل: ما جاء فی الصلاة علی سیدنا جبریل؛ فصل: ما جاء فی الاوضیة التی یصلی بها الفرض؛ فصل: فی الاوضیة التی لا یصلی بها الفرض؛ فصل: فی المیاه؛ فصل: ماجاء فی التیمم؛ فصل: ماجاء فی الغسل من الجنابة؛ فصل: ما جاء فی الاذهان؛ فصل: ما جاء فی الصلاة؛ فصل: ما جاء فی فرائض الصلاة؛ فصل: ما جاء فی ارکان الصلاة؛ فصل: ماجاء فیالجمعة؛ فصل: فی السنن؛ فصل: ما جاء فی الامامة؛ فصل: ما جاء فی ام القرآن؛ فصل: فی حفظ الجار؛ فصل: فی شارب الخمر؛ فصل: فی اثم الزنا.در این رساله از مالک، عبدالملک بن ماجشون.ابواسحق و ابن القاسم نقل شده است.

آغاز: هذا کتاب فیه یاقوتة نورالعلم بعد بسم الله الرحمن الرحیم و الصلاة کافة مختصرة المشایخ و الرواة من البطون الکبیرة من ... و المجموعةالواضحة و المدونة ... و اولها فرایض الوضوء و سننه ... فاول الیاقوتة المذکورة معرفة الله تعلی بالقلب و الجوارح و الاقرار بقول لا اله الا الله محمد رسول الله و سننها تقدیم الشیخین

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۴۲۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الباطنة من التلبس بمنهی عنه نهی تحریم او کراهة و الخیانة عدم حفظها من ذلک بالله تعالی التوفیق.

خط: مغربی، کا: محمد بن محمد بن علی بن محمد بن علی بن سعید صناحبی، بی‌تا؛ ۳۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۲۵-۴۰۲]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۳۱۳/۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** عن النبی قال: ما من مدینة کثروا فیها ... و یصرف الله عنهم الضر و الاذا. وصلی الله علی سیدنا محمد و علی آله و صحبة و سلم تسلیماً.

خط: نسخ مغربی، کا: ابوالقاسم بن عمر یربوعی طرابلسی، تا: رجب ۱۰۷۴ق؛ مصحح؛ ۹گ (۱۴۱ر-۱۴۵پ و ۱۷۷ر- ۱۸۰پ)، ۲۳ سطر (۱۱×۱۷/۵) [ف: ۴۱-۴۱۳]

● **الیاقوتة العیاصة علی الخلاصة** / کلام و اعتقادات / عربی

al-yāqūtat-ul ʻayāṣa ʻala-l xulāṣa

ابن حنش، محمد بن یحیی، - ۷۱۹ قمری

ebn-e hanaš, mohammad ebn-e yahyā (- 1320)

وابسته به: الخلاصة النافعة بالأدلة القاطعة فی فوائد تابعة؛ رصاص، احمد بن حسن (-۶۵۶ق)

شرح متنی است به نام «خلاصة»تألیف شهاب الدین احمد بن الحسن الرصاص که در کلام زیدی نگاشته شده و شارح پیش از آغاز کردن شرح هفت «فصل» آورده سپس به شرح اصل کتاب پرداخته و هر یک از مطالب کتاب را در فصول و مواضع آورده است.

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۷۹

آغاز: بسمله. قال سیدنا شرف الدین بقیة العلماء الراشدین ... و اذا اردنا الکلام فی مذاکرة هذا الکتاب تکلمنا فی سبعة فصول؛ **انجام:** و ان یجعلها لنا من الطریق الدالة علی رضاه انه ولی ذلک القادر علی ما هنالک بمحمد و آله صلی الله علیه و سلم

خط: نسخ، بی‌کا، تا: چهارشنبه دهه سوم جمادی الثانی۸۷۵ق؛ مقابله شده؛ تملک: علی بن محمد الاخفش؛ کاغذ: سمرقندی، ۲۰۱گ، ۳۰ سطر (۱۵×۲۲)، اندازه: ۲۰×۲۸سم [ف:-۶۹۵]

● **الیاقوتة فی الاحادیث (ترجمه)** / حدیث / فارسی

al-yāqūta fi-l aḥādīṯ (t.)

سدید الدین غوری

sadīd-od-dīn-e qawrī

«یاقوتة فی الاحادیث»تألیف نجم الدین عمر بن محمد نسفی سمرقندی (۴۶۱-۵۳۷ق) کتاب مشهوری است در احادیث اهل سنت. نسخه حاضر ظاهراً ترجمه قسمتی از آن است که شامل احادیث و روایاتی می‌شود که در مورد کیفیت و اوقات خواندن نمازهای مختلف آمده است مثل نماز اول شب از ماه محرم، نماز شب عاشورا و ... .

[کشف الظنون ۲۴۸/۲]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۰۶۲/۲

آغاز: بسمله، حمدله، اما بعد این کتاب ترجمه یاقوته در عبادت بحذف اسانید از مصنفات مولانامعظم نجم الدین عمر نسفی رضی الله عنه که مولانا معظم سدید الدین غوری بالتماس مولانا معظم ملک الحفاظ فی العجم زایر بیت الحرام؛ **انجام:** نماز شبهای رجب و شبهای ذی القعده و ذی الحجه و محرم از این ابن عباس رضی الله عنه روایت کرده اند که ... پس از آن چهار بار فاتحه و چهار بار قل هو الله احد بگوید ... بخواند و بگوید الله ربی لا اشرک به شیئاً و بگوید ...

خط: نسخ خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی، ابعاد متن: ۸/۵×۱۷، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۱۴-۱۸۴]

● **یاقوت و مرجان** / تفسیر / فارسی

yāqūt va marjān

ابوطالب

abū-tāleb

تفسیر مفصلی است از سوره یوسف باذکر داستان‌های بسیاری از انبیاء و اولیاء دریک «مقدمه» وچهارده «مقاله» ویک «خاتمه» و در هرمقاله قطعه‌ای از سوره را تفسیر می‌نماید.

آغاز:حمد بی حد و احصا مخصوص بارگاه کریمی است که گلشن حسن را بآب لطف عمیم سیراب نموده ... اما بعد چنین می‌نگارد ...

انجام: و در آن وقت عمر شریف یوسف بصد و ده سال و بروایتی صد و بیست سال رسیده بود انا لله و انا الیه راجعون.

[فهرستواره منزوی ۴۹۹/۱]

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۱۱۹/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: سید حیدر حسینی، تا: ذیقعده۱۲۶۴ق؛ اهدایی: وزیری؛ ۱۵۶گ (۱-۱۵۶)، ۲۱سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴-۱۱۷۳]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۵۸۳-۱۸/۱۰۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** وشاه زاده از خواب بیدار شد همه را شنیده پس دختر را بعزت واحترام تمام نگاه می‌داشتند

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ آیه‌ها نوشته نیست، درحاشیه افزوده شده وشاید افزودگی‌ها ازخود مؤلف باشد؛ درحاشیه صفحه پنجم اشعاری است به تاریخ ۱۶ صفر ۱۲۶۴ نوشته شده است؛ جلد: تیماج، ۲۴۳گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۸-۴۸۵۷]

● **یانع ثمره** / رمل / فارسی

yāneʻ samare

رمال، ملا احمد

rammāl, mollā ahmad

ثمره در رمل در یازده فصل از ملااحمد رمال در ترجمه ثمره و شجره پیشینیان که به یونانی بودند و ماشاء الله مصری ستاره‌شناس آن را به عربی درآورده و برخی آن را به فارسی برگردانده و دانشمندی آن را به فارسی گزارش کرده است و چون بسنده نبود و دگرگون هم شده بود این دفتر ساخته شده ودر آن از خواجه طوسی یاد شده است.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۸۹۳/۲

آغاز: شکر و سپاس بر عدد ریگ بیابان و قطرات باران صانعی را که محاسب هندسه حکمت و صنعت او از گردش افلاک و نجوم و حبل ارادت و مشیت به روی تخته خاک رقم صور و خطوط موجودات از زوایای معلومات برکشید؛ **انجام:** و بیاض صفت گفتن است و اجتماع و جماعت

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: میشن [ف: ۵-۲۱۴]

● **یائیه ابن کمال پاشا = رساله یائیه** / ادبیات / ترکی

yā’īye ebn-e kamāl pāšā = r.-ye yā’īye

ابن کمال پاشا، احمد بن سلیمان، - ۹۴۰ قمری

ebn-e kamāl pāšā, ahmad ebn-e soleymān (- 1534)

این رساله در اقسام یاء زائده‌ای است که در آخر کلمات فارسی یافت می‌شود. مؤلف در مقدمه نام خود را نبرده، در یکی از ضمائم کشف الظنون چاپ فلوگل این کتاب یا رساله به نام یائیه ضبط گردیده و به ابن کمال پاشا نسبت داده شده. در کشف الظنون نام آن یافت نشد. ضمیمه بودن با دقائق الحقائق این مؤلف و شباهت کامل انشاء این نسبت را تأیید می‌نماید.مؤلف درمقدمه می‌گوید: در محفلی حاضر بودم بحث از یاء زائده درآخر کلمات فارسی به میان آمد، یکی از حضار آن را منحصر در پنج قسم می‌دانست یکی از آن معانی را رد کرده و گفتم که انحصار در این اقسام که گفتی ندارد، در همان هنگام ده مورد از موارد اصلی یاء زائده را با شواهد از اشعار فصحا بیان نمودم، از من خواستار شدند که دراین موضوع نگارشی نمایم. به خواست آنها به تألیف این مختصر پرداخته و پس از تمهید مقدمه‌ای ادیبانه اقسام اصلی یاء زائده را با شعبات آن به بیست قسم رسانیده و یک به یک را بیان و به اشعار شعرای بزرگ فارسی زبان استشهاد کرده و در دیباچه تفاخر نموده و می‌گوید همان قسم که زمخشری فائق را در مکه معظمه بیرون آورد و خطاب به اعراب کرد و گفت بیایید و لغت خود را از مردی غیر عرب گیرید من نیز به فارسی‌زبانان می‌گویم که بیایید لغت و قواعد زبان خویش را از من یاد گیرید (از این عبارات معلوم می‌شود که طرف صحبت و بحث وی در آن محفل ایرانی بوده است). (ابن یوسف)

آغاز: الحمدلله وحده. و الصلوة علی من لانبی بعده اما بعد بوصحایف پر لطایفک تسویدنه باعث و مضمون مکنوننده مدمج و مدرج اولان عوارف معارفک تمهیدنه سبب حارث اول اولدیکه ارباب فضل و اصحاب معرفتدن بر جماعتله که میدان فرسک فارسلری ایدیلر لغت فارسیده آخر کلمیه لاحق اولان حرف یانک خصومنده مناظره اولندی

انجام: حرف زوایدندن در ضرورت شعر ایچون زیاده الو پدر بورساله خیرله اختتام بولدی حرف آخر تمامی بیانیه اولدی (تم بعون الله)

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۰۱

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۷۱ق؛ با سرلوح کوچک؛ واقف: سپهسالار؛ ۱۶ص، ۲۱سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲-۴۰۰]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۵۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ ترکی، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: مقوا، ۴۱ص (۱-۴۱)، ۱۷سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۹-۱۱۸۲]

● **الیتیمة = شرح الثلاثین مسألة** / کلام و اعتقادات / عربی
al-yatīma = š.-ut ṯalāṯīn mas’ala

مفتی، محمد بن عزالدین، - ۱۰۵۰ قمری
moftī, mohammad ebn-e ‘ezz-od-dīn (- 1641)

وابسته به: مصباح العلوم فی معرفة الحی القیوم = ثلاثون مسئلة؛ رصاص، احمد بن حسن (-۶۵۶ق)

شرحی است مزجی بر «مصباح العلوم فی معرفة الحی القیوم» شمس الدین احمد رصاص که به نام «الثلاثون مسالة فی اصول الدین» معروف شده است. اصل کتاب حاوی سی مسأله کوتاه در توحید و صفات الهی و نبوت و امامت، و مشتمل بر سه «فصل» است(توحید، عدل، وعد و وعید) و هر فصلی در ده «مساله».

آغاز:قوله بسم الله الرحمن الرحیم بدأ الشیخ رحمه الله بذکر اسم الله تعالی و الوجه فیه العقل و السمع.

انجام: و لا یلحق بنا من تبعه شراً و لا عسراً آمین رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله و سلم.

[مؤلفات الزیدیه ۱۶۸/۳ و ۲۵؛ اعلام المؤلفین الزیدیه ص ۶۰۷]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۵۷۵/۱

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه واتیکان - رم ۱۱۵۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱۹۹ص (۵-۲۰۴) [عکسی ف: ۴-۴۲۸]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۹۶۱/۳

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه انتخاب شد؛ خط: نسخ، کا: یحیی بن صالح بن عمر، تا: دوشنبه ۱۵ شوال۱۱۵۶ق؛ ۷۱گ (۲۱۷پ-۲۸۷ر)، اندازه: ۱۴/۵×۲۴/۵سم [ف: ۱۵-۳۴۱]

● **یتیمة الدرر فی النزول و آیات السور** / علوم قرآن، شعر / عربی
yatīmat-ud durar fi-n nuzūl wa āyāt-us suwar

موصلی، محمد بن احمد، - ۶۵۶ قمری
mūselī, mohammad ebn-e ahmad (- 1259)

به نظم به قافیه لام.

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۲۰۹/۷

خط: نسخ، کا: شمس الدین محمد بن محمد بن ابوبکر بن ابراهیم بن یعقوب، تا: قرن ۸؛ کاغذ: سمرقندی، ۳گ (۶۷ر-۷۰ر)، ۱۱ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۱۶-۲۱۸]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۸۲/۲عکسی

آغاز: بسمله. جزء فیه یتیمة الدرر فی النزول و آیات السور. قال الفقیر الی الله تعالی محمد بن احمد بن احمد بن الحسین الحنبلی الموصلی سامحه الله و غفر له فی عد آی سور القرآن، الحمد لله خیر ما افتتح به رب یسر و اعن.الحمد لله الملیک المفضل ×× ثم الصلوة علی الشفیع المرسل

نسخه اصل: کتابخانه چستربیتی، ش ۳۹۶۱؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳ص (۱۱۵-۱۱۷)، ۱۵سطر [عکسی ف: ۴-۱۶۷]

● **یتیمة الدرر و کریمة الفقر** / مواعظ / فارسی
yatīmat-od dorar va karīmat-ol faqr

اصفهانی، جمال الدین محمد بن محمد، قرن ۸ قمری
esfahānī, jamāl-od-dīn mohammad ebn-e mohammad (- 14c)

تاریخ تألیف: ۷۹۷ق؛ محل تألیف: شیراز

مؤلف می‌گوید در شیراز در سال ۷۹۷ق مجموعه‌ای به خطوط اکابر به دستش رسیده بود و از روی آن، این کتاب را که در پند و موعظه است ساخته است و چنین نامیده و چنین است فهرست آن:فصل ۱. در فضیلت علم و علماء؛ فصل ۲. در فضیلت عقل و عقلاء. در آن از فرزندان خود محمد و محمود یاد کرده است.

آغاز: بعد از تقریر مقاله و ترتیب این حواله می‌گوید مسود این بیاض ... که در شهور سبع وتسعین و سبعمائه چون از جور زمانه حایر ... و اسباب پریشانی مجتمع داشت ...

انجام: خاتمت واسأل الله تعالی لنا ولکم معشر الاولاد فهم اسرار کلامهم ... بیت: پیام اهل دل است این سخن که سعدی گفت ×× نه هر که گوش کند معنی سخن داند

چاپ: ایران، تهران، کتابخانه مجلس شورای اسلامی، ۱۳۹۰ شمسی، با مقدمه بهروز ایمانی، ۱، وزیری، ۱۶۷ ص، به صورت نسخه برگردان از نسخه ملک

[نسخه‌های منزوی ۵۸۷۴؛ فهرستواره منزوی ۶۹۹/۶]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۸۷۴

آغاز و انجام: برابر

در فهرست ناشناس؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۸؛ با یادداشت فرهاد میرزا در ۱۳۰۰؛ اندازه: ۱۹×۲۴/۲سم [ف: ۴-۸۵۶]

● **یتیمة الدهر فی محاسن اهل العصر** / تراجم / عربی
yatīmat-ud dahr fī maḥāsin-i ahl-il ‘aṣr

ثعالبی، عبدالملک بن محمد، ۳۵۰ - ۴۲۹ قمری
sa‘ālebī, ‘abd-ol-malek ebn-e mohammad (962 - 1038)

در تراجم شعراء بزرگ عرب تا عصر خود مشتمل بر چهار «قسم» - هرکدام دارای ابواب وفصول- با این عناوین: قسم ۱. فی محاسن اشعار آل حمدان وشعرائهم وغیرهم من أهل الشام وما یجاورها ومصرو الموصل والمغرب؛ قسم ۲. فی محاسن أشعار اهل العراق وانشاء الدولة الدیلمیة من طبقات الافاضل وما یتعلق بها من اخبارهم؛ قسم ۳. فی محاسن اشعار اهل الجبل وفارس وجرجان وطبرستان واصفهان من وزراء الدولة الدیلمیة

وکتابها وقضاتها وشعرائها؛ قسم ۴. فی محاسن أهل خراسان وماوراء النهر من انشاء الدولة السامانية والغزنية والطارئين على الحضرة ببخاری من الآفاق والمتصرفين على اعمالها وما يستطرف من أخبارهم وخاصة اهل نيسابور.

آغاز: الحمدلله خير ما بدی به الكلام ... فان محاسن اصناف الادب كثيره ...

چاپ: مشار–عربی ۱۰۱۲؛ دمشق، المطبوعات الحنفية، ۱۳۰۳ق؛ قاهره محقق: محمد محيى الدين عبدالحميد، مكتبةالحسين التجارية، ۴۷۱ص، ۱۳۶۶ق.

[كشف الظنون ۲۰۴۹/۲]

شروح و حواشی:

۱– تتمة يتيمة الدهر؛ ثعالبی، عبدالملك بن محمد (۳۵۰–۴۲۹ق)
۲– دمية القصر و عصرة اهل العصر؛ باخرزی، علی بن حسن (–۴۶۷)
۳– وشاح الدمية؛ بيهقی، علی بن زيد (۴۹۹–۵۶۵ق)
۴– منتخب دمية القصر و عصرة اهل العصر؛ كنتوری، ناصر حسين بن حامد حسين (۱۲۸۴–۱۳۶۱ق)

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۶۶

آغاز: بسمله، القسم الثالث من كتاب يتيمه الدهر فی محاسن اهل العصر يشتمل على ملح؛ **انجام:** بقول اذا تداينتم بدين الى اجل مسمى فاكتبوه

از قسم ثالث كه در محاسن اهل جبال و فارس و جرجان و طبرستان است تا ذكر ابو محمد عبدالله محمد با برگزيده اشعار و نوشته‌های هر يك از آنها؛ خط: نسخ، بی‌كا، تا: محتملاًقرن۱۰؛ ۱۸۹گ، ۲۲سطر (۱۲×۲۲/۵)، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۸–۱۳۵]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۶۳۷–ف

نسخه اصل: پاريسAraba 3308؛ خط: نسخ، كا: قلعی، ابراهيم بن احمد، تا: ۱۷ صفر۹۸۹ق؛ تصوير نسخه تتمة اليتيمة است و اقبال از روی آن به چاپ رسانده است. [فيلمها ف: ۱–۳۹۸]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۸۱۴

نسخه يك صفحه و نيمی پيش از سر گذشت ممد ابن الحسن خزاعی است و می‌رسد به پايان قسم ۲؛ خط: نسخ، بی‌كا، تا: قرن ۱۰و۱۱؛ ۸۴گ، ۲۷سطر (۹/۵×۱۸)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۱۰–۱۶۵۷]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۲ ط

آغاز: بسمله القسم الثالث من كتاب يتيمة الدهر ... الباب الاول فی ذكر بن العميد و ايراد لمع من اوصافه واخباره؛ **انجام:**و سيتفق لی و لمن بعدی الحاق ما يليق من ملح اشعارهم بهذا اللباب و صلی الله علی سيدنا و آله و صحبه اجمعين و الحمدلله رب العالمين.

خط: نسخ عربی، بی‌كا، تا: ۱۹ صفر۱۰۳۵ق؛ مهر: «هوء الفقير محمد سعيد بن پير عثمان عفی عنهما»؛ مجدول؛ جلد: تيماج، ۳۶۴گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۴/۲–۱۰۶]

۵. تهران؛ ملك؛ شماره نسخه:۹۷۳

خط: نستعليق، كا: منصور بن سليم، تا: ۱۰۴۸ق؛ كاغذ: استانبولی، جلد: ميشن، ۵۲۸گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۳سم [ف: ۱–۵۹۴]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۱۳۱

آغاز: بسمله و به نستعين، القسم الثالث من كتاب يتيمه الدهر فی محاسن اهل العصر؛ **انجام:** يقول اذا تدانيتم بدين ×× الی اجل مسمی فاكتبوه

از شرح حال ابن عميد تا شرح حال ابو محمد عبدالله بن محمد العبد الكافی با اشعار آنها، قسم سوم؛ خط: نسخ، بی‌كا، تا: ۱۰۶۲ق؛ ۱۹۱گ، ۲۹سطر (۹×۲۶)، اندازه: ۲۲×۳۵سم [ف: ۹–۱۲۲]

۷. شيراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۷–الف/۴۷۷/۱/۱

آغاز: تمسك احشاءها علی كمد حرق ×× تطفئها و الهموم تشعلهاو كتبت الی والديه و قد تقل من جراحه و هو فی الاسر، در برگ دوم نسخه نوشته شده‌است: هذا مارايته مجموعاً من شعرابی فراس ... كان الفراغ من تسويد هذاالاوراق علی يد ... عبدالله بن نعمت الله فی ... شهر ذی القعده من السنة الواحده و الثمانين بعد الالف؛

قسمتی از كتاب است؛ خط: نسخ، كا: عبدالله بن نعمت الله، تا: ذيقعده۱۰۸۱ق؛ ۷۵ص، ۱۹سطر(۸×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲–۷۲]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۳۳۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** و سيتفق لی او لمن بعدی الحاق ما يليق ... نجرت تتمه كتاب يتيمة الدهر ... و علی آله وصحبه و سلم

خط: نسخ تركی، كا: كمال الدين بن الشيخ عبدالمنعم العكاری، تا: اواخر جمادی الاول۱۰۹۹ق؛ مجدول، مصحح، با سرلوح مذهب؛ ۲۸۶گ، ۳۱سطر، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۲۷/۲–۶۹]

۹. مشهد؛ شيخ علی حيدر؛ شماره نسخه:۱۹۹

آغاز: القسم الرابع من كتاب يتيمة الدهر فی محاسن أشعار أهل خراسان؛ **انجام:** و أخرنی دهری و قدم معشراً لأنهم لايعلمون و أعلم ...

الجزء الرابع منه؛ خط: نسخ، بی‌كا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ تملك: محمد بن أمير أحمد، محمد أمين بن شيخ محمد أمين بن شيخ محمد بن أمير أحمد، محمد مهدی شهير به رنجبر در ۱۱۵۰؛ جلد: عادی، ۱۹۹گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [مؤيد: ۱–۱۹۳]

۱۰. تهران؛ ادبيات؛ شماره نسخه:۸۳ ـ ب

از آغاز است تا باب شعرای شام قسم نخستين؛ خط: نسخ، بی‌كا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ جلد: تيماج، ۱۷۲گ، ۲۷سطر (۱۱/۵×۱۹)، اندازه: ۱۹/۵×۲۹سم [ف: ۱–۵۲۵]

۱۱. تهران؛ ادبيات؛ شماره نسخه:۲ ـ ج

فهرست در آغاز است از «ابن الحجاج»تا «ابوعبدالله الغواص»؛ خط: نسخ، بی‌كا، تا: قرن ۱۲؛ تملك: هدايت درمحرم ۱۲۷۱؛ ۲۹۹گ، ۱۹سطر (۹/۵×۱۸)، اندازه: ۱۸×۲۶/۵سم [ف: ۱–۲۵۶]

۱۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۱۶/۶
آغاز: الباب السادس فی ذکر النامی و الزاهی؛ **انجام:** رواء و الرای فیه دلیل ×× تروی من به لوماتروی
از باب ششم از قسم اول: باب ششم: ذکر نامی و ناشی و زاهی و اخراج غرر ایشان، باب سابع: در ذکر ابو الفرج بیغاء باب هشتم ...؛ کا: آصف حسینی، نعمت الله، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: اصفهانی، ۳۷ص، ۴۰سطر (۱۱×۲۱/۵)، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۵-۱۳۸]

۱۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۶۷
آغاز: بسمله، القسم الثالث من کتاب یتیمه الدهر فی محاسن اهل العصر تشتمل علی محاسن؛ **انجام:** و سیتفق لی و لمن بعدی الحاق ما یلیق من ملح اشعارهم بهذا الباب ... العلی العظیم
از قسم ثالث که محاسن اهل جبال و جرجان و طبرستان و فارس است تا باب دهم اصل کتاب می‌آید، مؤلف می‌گوید: شرح حال و آثار قوم نیشابور برای او باقی مانده است و چون اطلاعی بر اشعار و کارهای آنها ندارد فقط با ذکر نام آنها بدون ذکر آثار آنهامی پردازد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: محتملاًقرن۱۲؛ ۱۸۷گ، ۲۵سطر (۱۱/۵×۲۳)، اندازه: ۲۰/۵×۳۱سم [ف: ۸-۱۳۶]

۱۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۰۴
آغاز: بسمله، القسم الثالثکتاب یتیمه الدهر فی محاسن اهل العصر یشتمل علی ملح؛ **انجام:** یقول اذا دانیتم بدین ×× الی اجل مسمیفاکتبوه
قسم سوم و چهارم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۱۷۸گ، ۱۷ سطر (۹/۵×۱۶)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۷-۲۷۵]

۱۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۲۵۰
نیمه نخستین کتاب است از آغاز تا شعرهای ابوالعباس ضبی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ دارای چهارستون؛ تملک: اعتضادالسلطنه در ۱۲۷۰، شعاع السلطنه در ۱۲۵۴؛ جلد: تیماج، ۱۸۱گ، ۲۵ سطر (۱۴×۲۱)، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۵-۷۶۸]

۱۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۰۶۴
بخش سوم و چهارم است و در سرگذشت شاعران ایران از باب ۲۱ تا باب ۴۰ (محمد بن عبدالمیکالی)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۲۱۹گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵-۷۶۸]

۱۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۳۰۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ جلد: میشن، ۴۱۵گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۷/۹×۳۰/۶سم [ف: ۱-۵۹۴]

۱۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۵۹۵
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۵۲۱گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۵/۱×۲۶/۷سم [ف: ۱-۵۹۴]

۱۹. اصفهان؛ جابری انصاری؛ شماره نسخه:۴۳
خط: نسخ، کا: حاجی محمد کاتب بن موسی رضا موذن صباغ تهرانی، تا: ۱۲۴۲ق [نشریه: ۶-۵۹۷]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۲۵۷
آغاز: بسمله الباب الرابع فی ذکر ابی العباس احمد بن ابراهیم بن الضبی هو جذوة من ناصر الصاحب و نهر من بحره و خلیفته النائب منابه فی حیاته القائم مقامه بعد وفاته؛ **انجام:** انتهی الباب العاشر و به تم الکتاب و بقی علی ذکر قوم من اهل نیسابور لم یحضرنی اشعارهم و هم ابو سلمة المؤدب و ابوحامد الحازرنجی و ابو سهل البستی و ...
جلد دوم کتاب؛ خط: نسخ، کا: اسماعیل شیرازی، تا: ۱۲۵۱ق، جا: نجف اشرف؛ مقابله شده؛ تملک: شاهزاده فتح الله میرزا شعاع السلطنه به تاریخ ۱۲۶۰؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۵۸گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: ۲۵-۲۵۵]

۲۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۹۲۹
جزو نخستین است؛ خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد حسین کرمانی، تا: ۱۲۵۳ق، جا: نجف اشرف؛ جلد: میشن، ۴۲۲گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵/۴×۲۶/۶سم [ف: ۱-۵۹۴]

۲۲. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه:۵۶
خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه۱۱ جمادی الثانی ۱۲۶۱ق؛ جلد: تیماج، ۴۶۹گ، ۳۱ سطر (۲۱×۳۴) [اوراق عتیق: ۳-۳۳۵]

۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۳۶-طباطبائی
آغاز: برابر؛ **انجام:** سیتفق لی و لمن بعدی الحاق ما یلبق من ملح اشعار هم بهذا الباب و صلی الله علی ... محمد ... و الحمدلله رب العالمین.
خط: نسخ زیبا، کا: رجبعلی بن عبدالله، تا: ۱۲۶۵ق، جا: تهران، به امر شاهزاده امامقلی میرزا عمادالدوله (م۱۲۹۲) فرزند محمدعلی میرزا دولتشاه (پسر بزرگ فتحعلیشاه)؛ جلد: تیماج، ۳۲۷گ، ۳۶سطر، اندازه: ۱۷/۵×۳۰سم [ف: ۲۴-۱۶۶]

۲۴. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه:۲۰۷
نسخه دو بخش ۱ و ۲ است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الثانی۱۲۷۲ق، جا: شوشتر؛ جلد: تیماج، قطع: رحلی [نشریه: ۳-۴۲۶]

۲۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۸۷۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** سقانی الهاشمی فسل ضغنی ×× وأغمد عنه تأینبی ونابیأراه عنی ابن سکرة الهاشمی فانه کان صدیق الملحی
تا اواسط باب دهم از قسم اول را داراست؛ خط: نسخ، کا: محمد رشید بن سید مستومطر، تا: ذیحجه۱۲۷۴ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: مقوایی، ۱۴۰گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۴سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۸۷]

۲۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۴۸ خوئی
آغاز: برابر؛ **انجام:** و فخر الفتی بالقول لا بنشیده و یروی فلان مرة و فلان ... سنة ۱۲۷۴ ... و سبعین من الهجرة.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۷۴ق؛ ۵۸۰ص، ۲۴سطر، اندازه: ۱۷/۵×۳۱سم [ف: ۷-۴۰۰]

۲۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۰۲۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** و یروی فلان مره و فلان انتهی القسم الثانی
خط: نسخ، کا: عبدالعظیم ساوجی، تا: ۱۲۷۵ق [الفبائی:-۶۱۴]

۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۰۲۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** انا مل یعرق بهر عنان تم النصف الاول
خط: نسخ، کا: علومی، هدایت الله، تا: ۱۲۸۳ق [الفبائی:-۶۱۴]
۲۹. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۱۱۵
آغاز: بسمله. الباب الرابع فی ذکر ابی العباس احمد بن ابراهیم؛ **انجام:** انتهی الباب العاشر و به تم الکتاب و بقی علی ذکر قوم نیشابور لم یحضرنی اشعارهم و هم ابو سلمة المودب ... فلذاك سمیته الیتیمة ... فهرست اسامی الشعراء ... ابو محمد العبد لکانی ...
خط: نستعلیق، کا: تبریزی، عبدالله بن ابراهیم، تا: ۱۲۸۵ق؛ ۲۳۰ص (۲۲۵+۵)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸×۳۳سم [ف: ۳-۱۴۲۱]
۳۰. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۱۱۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** لئن ختمت بك الدنیا ×× لقد فتحت بك الاخری ...
ج ۱ شامل قسم اول و ثانی؛ خط: نستعلیق، کا: تبریزی، عبدالله بن ابراهیم، تا: ۱۲۸۵ق؛ جلد: چرمی، ۳۲۴ص (۳۲۰+۴)، ۲۵-۲۳سطر، اندازه: ۱۹×۳۲/۵سم [ف: ۳-۱۴۲۲]
۳۱. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۴۷۷
ربع چهارم در اشعار شعراء خراسان و ماوراء النهر؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف:-۱۳۷۲]
۳۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۰۳۰
آغاز: القسم الثالث من کتاب یتیمه الدهر فی محاسن اهل العصر؛ **انجام:** الی اجل مسمی فاکبنوه اخر الجز الثالث
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی:-۶۱۴]
۳۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۵۹۶
آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم القسم الثالث من کتاب یتیمة الدهر فی محاسن اهل العصر تشتمل علی محاسن واشعر اهل الجبال وفارس وجرجان وطبرستان من ورزاء الدولة الدیلمیة وکتابها وفضائلها؛ **انجام:** انتهی الباب العاشر وبه تم الکتاب وبقی علی ذکر قوم من اهل نیسابور لم تحضرنی اشعارهم وهم ابوسلمة المؤدب و ابو حامد الحارزنجی وابوسهل البستی وابوبکر الحلاباذی ...
قسم سوم وچهارم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: «احتشام الدولة» (چهارگوش)؛ جلد: تیماج، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف مخ: ۵-۲۲۹۸]
۳۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۶۲۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** ورب وقاح الوجه یحمل کفه ×× انامل لم تعرف بهن عنان / وفخر الفتی بالقول لابنشیده ×× ویروی فلان مرة وفلان
قسم اول ودوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: «مشیر الممالك» (بیضی)، «احتشام الدولة» (بیضی)؛ یادداشت ورود به کتابخانه از بابت اهداء جناب جامع المعقول والمنقول شیخ سعد حویزاوی؛ جلد: تیماج، ۲۷۶گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف مخ: ۵-۲۲۹۸]
۳۵. تهران؛ ملك؛ شماره نسخه:۱۵۳۸
جزو دوم است تا باب دهم؛ خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد حسین کرمانی، بی‌تا؛ ۲۷۷گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۶/۸سم [ف: ۱-۵۹۴]
۳۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۳-ف
نسخه اصل: روان کوشکو ش ۷۱۵؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۶۸گ [فیلمها ف: ۱-۳۹۸]

● الیتیمة الغرویة و التحفة النجفیة فی البقعة المبارکة الزکیة / تاریخ / عربی

al-yatīma-tul ġarawīya wa-t tuḥfat-un najafīya fi-l buq‘at-il mubārikat-iz zakīya

براقی، حسین بن احمد، ۱۲۶۰ - ۱۳۳۲ قمری
borāqī, hoseyn ebn-e ahmad (1844 - 1914)

تاریخ تألیف: شب آخر رمضان ۱۳۱۳ق
چون مؤلف کتاب مستقلی در فضل نجف اشرف - به جز آنچه ابن طاوس به‌گونه‌ای مختصر در فرحة الغری خود آورده - نیافته، کتاب حاضر را تألیفکرده است. این عناوین در آن دیده می‌شود:فضل الغری، فضل مسجد الکوفة والسهلة، فرات الکوفة، قبائل الکوفة و قراها، تمصیر الکوفة سبب تسمیة الکوفة خندق الکوفة، شراء امیرالمؤمنین علیه السلام، سبب اخفاء قبره، موضع قبره، فی تسمیة الغری بالغری و الخورنق، خبر ملوك الخورنق و آل النعمان، فی تسمیة النجف بالنجف، فی قبرآدم و نوح و هود و صالح و ابراهیم، فی موضع رأس الحسین و الحنانة، وادی السلام و ارواح المؤمنین و وجود الملائکة النقالة و نقل الاموات الی النجف، فی رفع عذاب البرزخ و سقوط البرزخ، فضل زیارة امیرالمؤمنین علیه السلام، فی فضل قبر امیرالمؤمنین و المبیت عنده، فی اظهار قبره الشریف و من بنی قبره علیه السلام، اول من سن نجف، قنات النجف و من جاء به، نهر التاجیة والطهمازیة، بناء قبر امیرالمؤمنین علیه السلام، نهر المکریة، بناء القبة بالذهب، نهر الهندیة، بناء سور النجف الجدید، حدوث بحر النجف، ذکر الحیرة، نهر السنیة، فی من عمر القبر علی الاجمال، فی الآیات التی ظهرت عند القبر، فی ذکر الوهابی و مجیی نجیب باشا، فی ثغور المسلمین و الرباط، فی بعض من دفن عنده.
در پایان کتاب تقریظ سید حسین حسینی قزوینی و سید جعفر حلیعبدالحسین عاملی و سید باقر بن محمد هندی و سیدرضا بن محمد هندی و شیخ جواد شبیب برخی به نثر و نظم و به خط آنان آمده است.
[الذریعه ۲۷۵/۲۵؛ معجم المؤلفین ۳۰۹/۳؛ اعیان الشیعه ۴۱۸/۵]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۵۵۷
آغاز: و الآخرین و من لاجله خلقت الخلائق و بانت له الحقائق و میز به و بأهل بیته المؤمن من المنافق
نسخه اصل: کتابخانه‌ای در نجف اشرف؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ روی برگ اول نام کتاب و مؤلف به خط شیخ محمد سماوی دیده می‌شود؛ ۳۵۴ص [عکسی ف: ۷-۱۵۲]

● **الیتیمة فی آداب الملوک و الامراء و مکارم الاخلاق** / اخلاق/ عربی

al-yatīma fī ādāb-il mulūk wa-l umarā' wa makārim-il axlāq

ابن مقفع، عبدالله بن دادویه، ۱۰۶؟ - ۱۴۵ ؟ قمری

ebn-o moqaffa'، 'abd-ol-lāh ebn-e dādvay(725 - 763)

همین رساله در الحکمة الخالدة (ص ۲۹۳-۳۲۷) و رسائل البلغاء (ص ۴۰-۱۰۶) آمده با فزونی و کاستی.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۷۶/۲-ف

نسخه اصل: کتابخانه ملت جارالله ش ۲۰۷۵؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۳گ (۳۸-۶۱)، ۱۷سطر [فیلمها ف: ۱-۴۸۸]

● **الیتیمة فی تواریخ الائمة** / تاریخ معصومین / عربی

al-yatīma fī tawārīx-il a'imma

تاریخ تألیف: ۲ ذیقعده ۱۰۱۸ق؛ محل تألیف: توس

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۵۸۹

آغاز: بسمله الحمدلله الذی ختم نبینا محمدا ... الانبیاء و باوصیائه الاوصیاء و ... و بعد فقد کان من تقدیر ربنا الباهر و تدبیره الظاهر ... ان فضل محمدا و آله ... فوضعت رسالة ... و قد و سمت هذه الرسالة بالیتیمة فی تواریخ الائمة و رتبتها علی اربعة عشر فصلا عدد المعصومین؛ **انجام:** فهذا منتهی ما قددنا و اخذ ما اردنا من جمیع هذا التاریخ و قد وقع الفراغ من مشقة مشقه فی یوم العاشر من شهر ربیع الآخر سنة ستین و الف ۱۰۶۰ و قد فرغ من تألیفها مؤلفها ظهر یوم الخمیس ثانی شهر ذی القعده من شهور سنة ثمانیة عشر و الف و کان ذلک فی المشهد المقدس الرضوی و کتب ... علی بن المرحوم احمد النحوی الکربلایی.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰ ربیع الثانی۱۰۶۰ق، جا: توس؛ حاشیه‌ای از نویسنده نسخه (علی بن احمد نحوی) در میانه هست، در پایان «تتمة لهذه الرسالة» هست و دوازده حدیث در آن است؛ ۶۰گ، ۱۵سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۲-۲۶۰۱]

● **الیتیمة و الدرة الثمینه** / فضایل و مناقب / عربی

al-yatīma wa-d durrat-uṯ ṯamīna

بحرانی، هاشم بن سلیمان، - ۱۱۰۷ ؟ قمری

bahrānī, hāšem ebn-e soleymān (- 1696)

مؤلف این کتاب را در دوازده «باب» تنظیم نموده که هر بابی مشتمل بر دوازده حدیث است:باب ۱. در این‌که ائمه علیهم السلام بعد از رسول خدا دوازده نفرند ...؛ باب ۱۲. ان الائمة علیهم السلام قد خسر معادیهم و تادک سبیلهم (دشمنان ائمه و کسانیکه راه آنها را ترک کردند زیان نمودند).

همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۱۱۲/۷

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۹ص (۳۴۸-۳۶۷)، قطع: رحلی [رشت و همدان: ف:-۱۳۷۷]

● **یحیی نامه** / شعر / ترکی

yahya-nāme

داعی، قرن ۱۰ قمری

dā'ī (- 16c)

اهداء به: سلطان خان محمد بن ابراهیم خان یا سلطان محمد رابع از آل عثمان (۱۰۵۸-۱۰۹۹ق)

سرگذشت منظوم حضرت یحیی افندی معاصر سلطان سلیمان است. وی از شعرای قرن دهم عثمانی و از ندمای آیاس پاشا صدر اعظم متوفی به سال ۹۴۶ق بوده است.

تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۹۲۲/۳

آغاز: بسمله و به نستعین: ابتدا ذکر او لنسه بسم الله ×× خیریله ختم ایدیسر آنی آله؛ **انجام:** جان و دلدن کرم ایدوب دییه کم ×× حق تعالی فقیره رحمت ایده ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۰۷ق؛ با دیوان «بلبلیه» در یک مجلد است؛ ۴۸گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۳-۱۴۲۳]

● **یخچالیه** / طنز، شعر / فارسی

yaxčālīye

مذهب اصفهانی، محمد علی بن ابی طالب، ق۱۴ قمری

mazhab-e esfahānī, mohammad 'alī ebn-e abī-tāleb (- 20c)

تاریخ تألیف: ۱۳۴۱ق

تذکره‌مانندی است به هزل که در واقع شاعران معاصرش را هجو نموده و در روزگار محمد شاه (۱۲۵۰-۱۲۶۴ق) نوشته شده است. خوددردیباچه می‌نویسد که نام این سرایندگان خیالی است ولی چنین نیست و در آن سرایندگانی راکه خواسته هجو وانتقاد کرده است. شاعر، نخست «بهار» و سپس «فرهنگ» تخلص کرده است.چند نفری را که احوالشان رقم زده کلک محمد علی مذهب است:

اجلل: توابی است خرافت مآب و جنابی است حماقت انتساب نژاداً از دودمان صفویه و از آن خاندان علیه است در بدایت احوال به زیور جمال آراسته و از قاضی و دانی خواستگار خواسته بود ...

اورنگ: جوانی است خالی از دانش و فرهنگ و نامش سلسله شعرا را مایه عار و ننگ اسمش میرزا محمد صادق و بر اقلیم وجودش خدیو جنون همواره فایق در بدایت.

شوقی: نامش آقا علی جوانی بود چرخ تاب و از ورزش کنان اصفهان و از پهلوانان آن سامان لیکن ریاضت در مزاجش جز

تولید بلغم و در دماغش جز تسوید دم نکردی ...
جلال: مردی است مفطور به عدم کمال و شخصی است مشهور به خبث احوال از نشو و نما یافتگان دارالسطنه اصفهان و از چرادیدگان مرتع آن سامان ...
ماهر: از تاجرزادگان صفاهان و همواره سودش عین زیان نام نامیش محمد باقر در بدایت حال از روی لجاج به امیری حاج مبلغی خطیر صرف کرده عازم حجاز و با حمله‌داران همراز آمد
آغاز: برطرف جهان شوخی میگفت بدین منوال ×× دل گرم مکن در وی کین خربه سر و یخچال. فرح افزا ستایشی که تذکره‌اش بذله سرایان انجمن قدس را لب بشکر خنده گشاید و طرب آرا نیایشی که ترجمه اش لطیفه یابان محفل انس را رنگ ملال از آئینه خاطر زداید طیب طیبت از دربار کریمی گیرد که بکریمه و بشر المومنین شادی جاودان در جامی بندگان گذاشته و عطیه انا کذلک تجری المحسنین را بکلک رحمت بر پیشطاق قصور جنان نگاشته قدیمی که از مطلع عقل اول تا مقطع هیولی مصرعی ازدیوان قدرت اوست ... اما بعد بر حریفان ظریف و ظریفان حریف که بزم آرایان محفل نشاط و بذله سرایان مجلس انبساط اند مخفی و مستور نماناد که فقیر حقیر مذنب محمد علی ابن ابوطالب مذهب غفر الله لهما در هنگامیکه صفحه وجودش از مسطر عظام و عروق خط سادگی برداشت ... به تدوین این سفینه و تسوید این گنجینه شتافتم و از بابت تسمیه مسبب باسم سبب مسمی بیخچالیه خاص و عام نمودم ... و چند نفری را که احوالشان رقمزد کلک ظرافت ختامه گردیده بود در این اوراق مدون آمد که انشاء الله در فراغت بال و آسودگی احوال بترتیب حروف تهجی ثبت و ضبط آید ...
چاپ: حد اقل سه بار چاپ شده است: یا پیشگفتار محمد حسین ذکاء الملک فروغی، تهران، ۱۲۹۰ق، با تصویر؛ سپس تهران، ۱۲۹۷ق، بی تصویر؛ به کوشش گلچین معانی، ۱۳۲۱ش، با پیشگفتار محیط طباطبائی
[نسخه‌های منزوی ۳۶۵۳/۵؛ الذریعه ۱۴۴/۹: دیوان بهار، ۲۷۵/۲۵؛ مشترک پاکستان، ۲۱۳۴/۱۲؛ فهرستواره منزوی ۱۹۷۰/۳]

۱. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۱۷۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** نظر بآنکه فقیر این ترهات و مزخرفات را در عنفوان جوانی و بهار زندگانی که نیک از بدو مقبول از رد امتیاز نمیداد بجهت صحبت و مزاج یاران نوشته بود و هر پارچه کاغذی از آن بدست کسی افتاده و نسخه مدون نداشتم و می‌خواستم بشرف حضور مشرف شود از هر جا ورقی مغشوش و پریشان جمع کردم اگر انشاء الله مقبول آستان خسرو باستان و مطبوع رای داور جهان گردید و از ین مضایقه نفرمودند که در عهد دولت ابد مدت آن خسرو جمجاه چنین کتابی نوشته شده باشد و ... و رخصت کرامت فرمایند تا تتمه آن را جمع کرده کتابی خوب و دیوانی با اسلوب نگارش رفته انقاد حضور آفتاب ظهور گردد و الا همین قدر مزاحم و مصادم بودن بس است.تا جهان را شاه باید خسرو ما شاه باد ×× عرش فرش و مهر رای و آسمان در گاه باد
خط: نستعلیق و نسخ خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ احتمالا به خط مؤلف است؛ مجدول، با سرلوح مذهب خوب، با دو مجلس نقاشی آب و رنگ، تصویر «حمالی که حاجی محمد کاظم ناظم را بر دوش گرفته و از میان نهر آب می‌گذراند» و دیگر تصویر «آقا بزرگ بعیر را که نشسته و شتری در مقابلش زانو زده و قلیان می‌کشد»؛ مهر: ناصر الدین شاه قاجار؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، ۱۰۹ص، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [ف: ۷-۷۹۱]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۸۸۳

آغاز: افصح العرب و العجم او معجم و زبان بلغای افاق از مصدوقه و ماهو شاعر؛ **انجام:** پسر و در تلبیس ابلیس را پدر از دودمان کرام و از طایفه.
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مقدمه را دارا می‌باشد؛ واقف: سید محمد باقر مولوی عربشاهی سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ جلد: مقوا، ۵۹گ، ۹سطر، اندازه: ۱۰×۱۸/۱سم [ف: ۱۷-۵۳۸]

۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۷۹۱/۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** نظم: آنکه ترا کرد ضابطه چی ×× احمق بود و قرمساق دی ی ی.
خط: نستعلیق پخته، کا: سرخوش هروی، محمد صادق، تا: ۱۲۶۲ق؛ ۱۷گ (۱۰۴ر-۱۲۰ر) [ف: ۲-۲۷۱]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۶۸

خط: نستعلیق، کا: فتح الله حسینی، تا: پنج‌شنبه ۱۵ شوال۱۲۷۵ق؛ جلد: میشن، ۵۱گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۹×۲۲/۶سم [ف: ۴-۸۵۷]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۶۹۶

آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۱۵ جمادی الثانی۱۲۷۷ق؛ مجدول؛ ۶۶گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۳/۴×۲۱سم [ف: ۴۳-۲۴۶]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۰۳

آغاز: برابر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۸۴ق؛ پس از اتمام تذکره و ملحقات این تاریخ را تصریح نموده ولی پشت برگ نخستین یادداشتی که ظاهراً خط نویسنده نسخه می‌باشد و مهر محمد ابراهیم زیر آن است مشعر است که به سال ۱۲۸۵ این کتاب را برای فرار از افسردگی نگاشته و ظاهر این است که در اینجا تاریخ را اشتباه کرده اگر چه می‌شود گفت که در آن دو جا اشتباه نموده و این یادداشت برای اصلاح آنست؛ مجدول، با سرلوح؛ جلد: تیماج، ۸۰گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۳-۵۰۶]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۶۲۲

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۹ رجب۱۲۸۴ق؛ افتادگی: انجام؛ ۴۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۲۵-۲۰]

۸. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۰۲۲/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** دانمت حمایل ای بت شیرین شمایلم ×× افکنده ای دلیل چرا شل فکندهای.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رجب۱۲۸۷ق؛ جلد: تیماج، ۱۳گ (۳۶پ-۵۸پ)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [مؤید: ۳-]

۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۷۶۲/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۲ ذیحجه۱۲۹۲ق، جا: تهران؛ جلد: میشن، ۱۸ و ۱۹سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۵-۳۵۹]

۱۰. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۳۵۶

آغاز: بسمله. نایاب، نوابی است خرافت مآب، و جنابی است حماقت انتساب، نژاد از دودمان صفویه و از آن خاندان علیه است، در بدایت احوال به زیور جمال آراسته؛ **انجام:** تا هست در جهان خبر از ... که خوانندگان را در قرائت مایه کسالت نگردد [فهرست]

خط: شکسته نستعلیق تحریری خوش، بی‌کا، تا: ربیع الاول۱۳۱۲ق؛ ۳۰گ، ابعاد متن: ۹/۵×۱۷، اندازه: ۱۴/۵×۲۲/۵سم [ف: ۱-۲۷۲]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۹۸۶

آغاز: یخچالیه فی حال بعض الشعراء. بسمله، احلل، نوابیست خرافت مآب و جنابیست حماقت انتساب، نژاد او از دودمان صفویه است؛ **انجام:** تا جهانرا شاه باید خسرو ما شاه باد ×× عرش فرش و مهر راهی و آسمان درگاه باد.

خط: نستعلیق، کا: حکمت، علی اصغر، تا: سه‌شنبه۳ شعبان۱۳۲۴ق؛ واقف: علی اصغر حکمت، مهر ۱۳۴۰؛ جلد: تیماج، ۶۷گ، ۱۱سطر، اندازه: ۸×۱۵سم [ف: ۱۷-۵۳۷]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۳۲۲

آغاز: بسمله بعد از ستایش یزدان پاک و درود بر پیغمبر تابناک و ابن عم او؛ **انجام:** عرش فرش و مهر ... هنگامیکه این نسخه ها به فروش نرسد کسی ماذون نیست چاپ نماید

خط: نستعلیق، کا: خوانساری محمد اسماعیل، تا: قرن ۱۳۴۱ [رایانه]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۱۲۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** کته این قطعه را چون برد مسجد ×× همه کردند تحسین جزو و هم کل

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ پیش از کتاب دیباچه‌ای است که محمد حسینی متخلص به ادیب برای کتاب ساخته و پس از کتاب اشعاری از مؤلف و دیگران افزوده شده؛ جلد: تیماج، ۱۲۶گ، ۹سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۱۸-۲۷۶]

۱۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۹۴۹-۳۵/۱۲۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** به او جایزه بسیار داد جاریه دست نعمان را بوسیده عرض کرد که شکر می‌کنم وهستی تو را که فقیر کرد تو را بعد از غنا وغنی کرد مرا بعد از فقر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ دراول نسخه یادداشت واشعار ومهری از موسی قزوینی ساکن کرمانشاه در ۱۲۹۹؛ جلد: مقوایی، ۶۹گ، ۹سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۸-۴۹۵۷]

۱۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۸۲۴۸

آغاز: آغاز مقدمه مصحح: بسمله، بعد از ستایش یزدان پاک و درود بر پیمبر تابناک و ابن عم او و با اولاد والا نژادش که ...؛ آغاز: بر طرف جهان شوخی می‌گفت بدین منوال دل گرم مکن در وی کاین خر به سزد یخچال؛ **انجام:** با این خیانتش چندی حکومت قم و کاشان مسلم آمد ع کاش آن زمان سرادق گردون نگون شدی تا از آنجا معزول بلکه ...

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ حاوی مقدمه کوتاهی از محمد حسین فروغی می‌باشد که نسخه را برای چاپ سنگی تصحیح و آماده کرده است؛ خریداری از صبح روان؛ ۳۲گ، ۱۵سطر (۷/۵×۱۳/۳)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [رایانه]

● **ید بیضا در قصه حضرت موسی** / شعر، تاریخ پیامبران /فارسی

yad-o bayzā dar qesse-ye hazrat-e mūsā

نصیبی کرمانشاهی، محمد بن موسی بیگ، ق۱۳ قمری

nasībī kermānšāhī, mohammad ebn-e mūsā beyg (-19c)

تاریخ تألیف: ۱۲۴۹ق

منظومه مفصلی است در تاریخ و داستان حضرت موسی علیه السلام.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۱۰۲/۲

آغاز: ابتدای نامه نام یار به ×× نام شوخ پرده گی دلدار به / آنکه اشیا را نبودی کرد بود ×× آنکه هر بودی ازو گردد نبود؛ **انجام:** ای نصیبی گو برای دوستان ×× مصرعی بی تعمیه تاریخ آن / سال تاریخ کتاب ما بود ×× آن ید و بیضی که بر موسی بود

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ ۱۱۱ص (۴۹۹-۶۰۹)، ۲۲سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۸/۵سم [ف: ۳۸-۱۳۲]

● **الید الملصقه** / فقه / عربی

al-yad-ul mulṣaqa

حائری مازندرانی، زین العابدین بن مسلم، ۱۲۲۷ - ۱۳۰۹ قمری

hā’erī māzandarānī, zayn-ol-‘ābedīn ebn-e moslem (1812 - 1892)

رساله مختصر استدلالی و تحقیقی است در پاسخ سؤال یکی از بزرگان به نام «مولوی صاحب» درباره حکم دستی که از مفصل قطع شده و پزشک دست میتی را به آن پیوند زده است.

آغاز: بسمله. خیر الاسماء بارک الله تعالی فی علومکم ما تقولون فی هذه الصورة اقتتلا الرجلان (کذا) من العسکر الفرنجی فقطعت احدی یدی رجل و جرحت ید الاخر و لما جاء طبیب

قومهم و عالجهما صح المجروح و اما الذی قطعت یده فهذا الطبیب اخرج بقیة یده من المفصل و جاء بید میت اخرو و صل یده بهذه حتی التزم عظمه بعظمه و عرقه بعرقه و مخه بمخه و جلده بجلده ... حتی جری دمه بهذه الید المیتة و تحرك النبض تحرکا صحیحاً ساوی فی القبض و البسط کیده الصحیحة ...
انجام: مع ان ادراجها فی التبعیة اولی هذا ما تیسر لی اجابة لمسئول من لا یسعنی رده و هو جناب السید العالم ... السید الند و الفاضل المعتمد المولوی صاحب دائم علاؤه ... زین العابدین ...

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۰۷۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخرقرن۱۳؛ مجدول؛ اهدایی: رهبری، فروردین ۱۳۷۴؛ ۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [اهدائی رهبر: ۳-۸۰۶] و [ف: ۲۰-۶۰۳]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۵۴۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۸۰ق؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ جلد: تیماج، ۴گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۶×۲۵/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۸۰۶]

● یرلیغ فتح راه حجاز و سفر کعبه /-
yarlīq-e fath-e rāh-e hejāz va safar-e ka‘be

جوینی، عطا ملك بن محمد، ۶۲۳ - ۶۸۱ ؟ قمری
joveynī, ‘atā malek ebn-e mohammad (1227 - 1283)
تاریخ تألیف: رجب ۶۶۷ق

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۴۹/۱۰
خط: نسخ کهن، بی‌کا، تا: قرن ۷ و۸؛ کاغذ: سمرقندی، ۴ص (۱۰۳-۱۰۶)، ۱۶سطر (۱۰×۱۶/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۲/۵سم [ف: ۹-۱۱۷۲]

● یزدان شناخت = ایزد شناخت / عرفان و تصوف / فارسی
yazdān šenāxt = īzad šenāxt

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری
ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ‘abd-ol-lāh(981 - 1038)
رساله‌ای کوتاه و بسیار فشرده که به ابن سینا نسبت داده شده و همان است که در فهرست منزوی (ص۸۶۶) معرفی شده؛ در سه «باب»: باب ۱. در اثبات باری و شناختن بعضی از صفات و افعال، در هفت فصل؛ باب ۲. در معرفت نفس انسانی و حال او بعد از مفارقت بدن، در هشت فصل؛ باب ۳. در نبوات و معجزات و کرامات، در شش فصل. همان است که به عین القضاة همدانی و یحیی بن حبش سهروردی و بابا افضل کاشانی نیز نسبت داده شده است.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۸۵/۱
به نام ابوعلی در ص ع؛ کا: محمد بن صفی الدین سید محمد حسینی، تا: رجب۱۰۹۱ق؛ جلد: تیماج، ۲۱ص (۱-۲۱)، اندازه: ۹×۱۵سم [سنا: ف: ۱-۱۴۳]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۶۵۰/۸
در این نسخه که گزیده‌ای از آن است از ابن سینا دانسته شده؛ خط: نسخ، کا: شاه کوهی، علی اصغر، تا: ۱۲۲۶ق؛ ۱۶ص (۱۱۷-۱۳۲)، ۱۸سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱۴-۳۵۹۵]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۷۹۲/۱
آغاز: بدانکه این رساله ایست در بیان علمی که همه علما عاجز مانده است در پیش این علم؛ **انجام:** و وصیت می‌کنم که این رساله و نسخه آن بنا مستعدان و شریران ندهند.
خط: نستعلیق زیبا، کا: عبدالله بن ابوالحسن طبیب حسینی بهبهانی دهدشتی، تا: جمعه ۲ ربیع الثانی۱۲۸۲ق، جا: نجف اشرف؛ ۲۰گ (۱پ-۲۰ر)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۵-۱۷۷]

● یزدان شناخت = ایزد شناخت / عرفان و تصوف / فارسی
yazdān šenāxt = īzad šenāxt

؟ عین القضاة، عبدالله بن محمد، ۴۹۲ - ۵۲۵ قمری
‘ayn-ol-qozāt, ‘abd-ol-lāh ebn-e mohammad (1100-1132)

اهداء به: جمال الدین محمدبن محمود
رساله‌ای درحکمت الهی؛ در سه «باب»: باب ۱. دراثبات باری تعالی وشناختن بعضی از صفات وافعال او(هفت فصل)؛ باب ۲. درمعرفت نفس انسانی (هشت فصل)؛ باب ۳. درمعرفت نبوات ومعجزات وکرامات (شش فصل). این کتاب به عین القضاة همدانی و نیز به ابوعلی سینا وبابا افضل و شیخ اشراق هم منسوب شده است.
آغاز: بسمله، چون از جناب مقدس ازلی و پرده قدم بند ای را از بندگان خویش برگزینند و لباس سعادات و خلعتی از کرامات دروی پوشانند و رقم اصطفیناه فی الدنیا برناصیه او کشند.
انجام: میسر گرداناد بمنه وجوده و سعة فضله و کرمه تمت الرسالة ایزد شناخت تصنیف القاضی ابو المعالی عین القضاة الهمدانی نور الله مرقده
[نسخه‌های منزوی ۸۶۶/۲؛ الذریعة ۲۷۸/۲۵]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۳-عکسی
نسخه اصل: از ترکیه کتابخانه ایاصوفیه؛ بی‌کا، تا: ۷۳۱ق [نشریه: ۲-۲۸۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۳۸/۱۳۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱گ (۵۷۱) [ف: ۱۵-۲۰۱]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۰۱/۳۳
خط: نستعلیق، کا: کشمیری، رضا بن موسی، تا: قرن ۱۱؛ در این نسخه چند سطری افزوده دارد؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۳ص (۳۰۴-۳۱۶)، ۲۸سطر (۱۳/۵×۱۹/۵)، اندازه: ۱۸×۲۴/۵سم [ف: ۹-۱۰۱۸]
۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۰۶۷/۲
آغاز: برابر
تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیحجه۱۰۸۱ق؛ مجدول، دارای سرلوح زرین؛ ۱۴ص (۱۴-۲۸)، ۲۰سطر (۸×۱۹)، اندازه: ۱۵×۲۷سم [ف: ۵-۱۵۲۲]
۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۲۵۷/۳۴
آغاز: برابر
تا نیمه فصل ششم است بدین‌گونه: «اکنون گوئیم که تابش نور عقل که بر نفس»؛ کا: قاری ساروی، علی نقی بن محمد امین، تا: پایان جمادی الاول۱۰۹۷ق؛ جلد: تیماج، ۴گ (۱۶۵پ-۱۶۹پ)، ۲۶ سطر (۱۴×۲۰)، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۷-۲۶۷۵]
۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۸۶۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق شکسته، کا: ابواسحاق محمد عتیق الله، تا: ۱۱۴۵ق، جا: شاهجهان آباد؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: مقوا، ۱۳گ، ۱۹سطر در متن و ۱۵ سطر مورب در حاشیه، اندازه: ۱۲×۲۰سم [اهدائی رهبر: ۵-۲۲۸]
۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۸۷۷/۱۲
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، کا: اصفهانی، محمد رضا بن محمود، تا: قرن ۱۳؛ ۱۰ص (۲۴۳-۲۵۲)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۴۴-۱۱۲]
۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۱۹۰۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبر، بهمن ۱۳۸۳؛ ۳گ، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [اهدائی رهبر: ۵-۲۲۹]
۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۸۶۸/۱۵
آغاز: کتاب یزدان شناخت. بسمله. الحمدلله رب العالمین ... نام این رسالت یزدان شناخت نهادم؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۲ص (۲۲۹-۲۴۰)، ۲۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۵/۵سم [ف: ۱۳-۳۱۳]
۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۳۶۳/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۶ق، جا: تهران؛ مصحح؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳۲-۳۴۵]
۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۵۴۱/۲۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۸۷ق؛ ۱۷گ (۲۳۵پ-۲۵۲ر)، ۲۱سطر، اندازه: ۲۲×۳۵سم [ف: ۳۰-۲۱۰]
۱۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۶۶۴/۱
آغاز: بسمله، بدانکه این رساله ایست دربیان علمی که همه علمها عاجز مانده است درپیش این علم وهر که خواهد این علم بداند پس برخود واجب گرداند که این علم ورای همه علمها باشد؛ **انجام:** وقدر آن جز مجلس عالی لا زال عالیاً یا کاملی دردانش نشناسد و نصیحت و وصیت می‌کنم که این رساله ونسخه آن بنا مستعدان وشریران ندهند والسلام علی محمد وآله.
خط: نسخ، کا: محمد جواد بن محمد یزدی نجفی، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج اسلیمی، ۳۱گ (۱پ-۳۱ر)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف مخ: ۵-۲۲۹۹]
۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۹۲۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** العلوی المحمدی صلی الله علیهم اجمعین غ ش م سنه ۱۳۴۰
خط: نستعلیق، کا: مصطفی بن احمد حسینی خوانساری، تا: ۱۳۴۱ق؛ اهدایی: رهبری، ۱۳۷۳؛ جلد: مقوا، ۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [اهدائی رهبر: ۵-۲۲۹]
۱۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۲۳۷/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** و این اشاعت و اذاعت در میان حکما محظور است خصوصا بر نا مستعدان و نا اهلان و شریران و ما ذلک علی الله بعزیز (۱۵۵ر)
بی‌کا، بی‌تا؛ در این نسخه از بابا افضل کاشانی دانسته شده؛ ۱۱گ (۱۴۴ر-۱۵۵ر) [ف: ۷-۲۸۰۷]
۱۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۹۱۷/۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** وحکیم بزرگ فیلسوف عظیم ارسطا طالیس گفته است که واجب [خیال] الهی هرگز مسطور ومکتوب نگردیدی الا که از نفس [به نفس] شدی اما بشرط آن که در [معتقدی] استبعادی حاصل بودی و این اشاعت واذاعت درمیان حکماء سخت مخطور است خصوصاً بر نامستعدان ونا اهلان
باب دوم را دارد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ۸گ (۳۱پ-۳۸پ)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف مخ: ۵-۲۲۹۹]

● **یزدان شناخت** = **ایزد شناخت** / عرفان و تصوف / فارسی
yazdān šenāxt = īzad šenāxt

سهروردی، یحیی بن حبش، ۵۴۹؟ - ۵۸۷ ؟ قمری
sohravardī, yahyā ebn-e hebaš(1155 - 1192)

همان که به ابن سینا و عین القضاة همدانی و بابا افضل نیز منسوب است.
آغاز: الحمد لله رب العالمین و صلواته علی خیر خلقه محمد و آله الطیبین الطاهرین. چون ایزد تعالی و تقدس از جناب قدس ازلی و پرده غیب قدم بنده ای را از بندگان خویش برگزید
انجام: و نعیم آن جهانی که ورای همه سعادتهاست میسر گرداناد، بمنه و کرمه بحق النبی و آله و صحبه الاکرمین و الاطهرین. تمت الکتاب و الحمد لله رب العالمین.
چاپ: ۱۳۲۷ش، به تصحیح بهمن کریمی؛ در مجموعه مصنفات

شیخ اشراق، جلد سوم، تصحیح دکتر سید حسین نصر (تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی: ۱۳۸۰ (چاپ سوم))؛ طهران، سنگی،۱۳۱۶ش (چاپ اول)، جیبی، ۸۵+۱صص
[ریحانة الادب ۳۸۰/۲؛ آثار و احوال عین القضاة ۱۰۳؛ فهرستواره منزوی ۲۶۰/۶؛ دنا ۱۰: ۱۲۳۳–۱۲۳۴ (۳۵ نسخه، مجموعه نسخه‌های انتساب داده شده به ابن سینا، عین القضاة و سهروردی)]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۹۸۷/۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ بر پشت نخستین برگ و بالای ص اول نسخه نوشته شده «یزدان شناخت للشیخ الرئیس ابو علی سینا» نام رساله در مقدمه، «یزدان شناخت» آمده؛ جلد: تیماج، ۱۵ص (۱–۱۵)، ۲۲سطر، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۵–۴۸۶]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۳۲۱/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق خوب، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاتب نام رساله را چنین نوشته: «رساله بابا افضل در معرفت و سلوک و ما یتعلق بهما المسمی به ایزد شناخت فی المعرفة و الحقایق»؛ ۳۱ص (۸۵–۱۱۵)، ۲۲سطر (۸×۳/۵×۱۸)، قطع: بیاض رقعی [ف: ۱۰–۹۸۰]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۲۹/۳۱
بدون مؤلف؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۵ص (۹۴–۹۸)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۳۲–۳۹]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۹
آغاز: نه سعادت این جهانی که این روز کی چندی معدود است؛ **انجام:** و معاهدت میکنم با او بخدای تعالی که بر موجب وصیت برود و عهد نگاه دارد.
خط: نستعلیق، کا: سید نورالدین حسینی، تا: ۲۷ محرم۱۰۰۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ این نسخه با نسخه‌های دیگر در عبارات نیز اندک تخالفی دارد؛ واقف: مرتضی قلیخان نائینی؛ ۲۸گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف: ۴–۲۷۲]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۴۹
آغاز: نه سعادت این جهانی که این روز؛ **انجام:** و عهد نگاه دارد الحمدلله رب العالمین تمه تمام شد هذا رساله ... الحینی
خط: نستعلیق، کا: حسینی، نورالین، تا: ۱۰۰۱ق؛ افتادگی: آغاز [رایانه]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۵۲۵/۱۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** که از نامستعدان و نا اهلان مستور و مخفی ماند، و ما ذلک علی الله بعزیز.
خط: نستعلیق، کا: تبریزی، محمد، تا: ربیع الثانی ۱۰۴۱ق، جا: مشهد رضوی؛ این رساله در نسخه حاضر به عین القضاء همدانی نسبت داده شده؛ ۶گ (۱۱۷ر–۱۲۴ر)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۱۷–۱۱۰]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۴۶/۱۷
خط: تعلیق، کا: مازندرانی، رجب علی بن جواد، تا: ۱۰۶۱ق [ف: ۳–۱۶۰]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۹۵۴/۱۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** ارسطالیس گفته است که حکما واجب چنان کردندی که حکمت الهی هرگز مکتوب و مستور نگردانید ندی ... و الصلوة علی خاتم الرسالة
خط: نسخ، کا: حسینی، جعفر بن عبدالله، تا: ۱۰۶۹ق؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۴گ (۱۷۶پ–۱۹۰ر)، ۱۴سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۱۴–۲۳۸]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۱۸۰/۱۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** و این اشاعت و اذا عت در میان حکما سخت محظور است خصوصا بر نامستعدان و نا اهلان و شریران، تمت الرساله
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۶۹ق؛ ۱۱گ (۸۳–۹۴) [ف: ۱۵–۳۲۲]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۴۸۹/۱۱
خط: نستعلیق، کا: محمد مظفر بن محمد حکیم، تا: یکشنبه ۱۰ شعبان۱۰۸۷ق؛ مجدول، با اشکال هندسی، مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۳گ (۱۵۵پ–۱۵۸ر)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۲۰–۶۵]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۹۱۵/۴
آغاز: در میانه فصل ششم باب دوم افتاده. که بر نفس افتد تا او را مدرک همی گرداند ... فصل هفتم در شناختن معان نفوس انسانی؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: قاری ساروی، علی نقی بن محمد امین، تا: ۱۳ جمادی الاول۱۰۹۷ق؛ کاغذ: سپاهانی، ۴گ (۸۷ر–۹۱ر)، ۱۶ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۶–۱۵۱]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۰۵۵/۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** که از نامستعدان و نا اهلان مستور و مخفی ماند، و ما ذلک علی الله بعزیز.
خط: نستعلیق، کا: تبریزی، اسماعیل بن محمد کریم، تا: ۱۲۱۶ق؛ جلد: تیماج، ۸گ (۴۳پ–۵۰پ)، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۱۱–۵۸]

۱۳. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۷۲۷/۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** و این اشاعت و اذاعت در میان حکما سخت محظور است خصوصا بر نا مستعدان و نا اهلان تمت.
در هشت فصل به علاوه فصلی در شناخت نبوات و معجزات و کرامات و دانستن نفس قدسی نبوی، عناوین فصل‌های رساله به شرح زیر است: ۱. در وجود آدمی در این عالم، ۲. در پیوستن نفس ناطقه به بدن انسانی، ۳. در معرفت قوای نفس ناطقه، ۴. در اقامت برهان بر آنکه نفس ناطقه انسانی جوهری است روحانی، ۵. در پدید گردیدن نفوس انسانی، ۶. در کیفیت استفادت نفس انسانی از عقل فعال، ۷. در شناختن معاد انسانی، ۸. در شناختن احوال انسانی، فصل: در شناختن نبوات و معجزات و کرامات و دانستن نفس قدس نبوی که چگونه بود؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۴ق، جا: اصفهان؛ عنوان این رساله در آغاز نسخه «یزدان شناخت» آمده است، آغاز و انجام آن نیز نزدیک به آغاز و انجام

رساله «یزدان شناخت = یا ایزد شناخت» سهروردی یا عین القضاة همدانی است، اما محتوای آن متفاوت است؛ ۴۰گ (۱۵۴ر–۱۹۴ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲–۱۸]

۱۴. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۶۷۱/۱۰

بی‌کا، تا: با تاریخ۱۲۵۱ق؛ جلد: تیماج، ۱۰گ (۸۶پ–۹۵ر)، ۲۳سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف:–۳۵۹]

۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۰۵۳/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** خصوصا بر نامستعدان و نااهلان و شریران

خط: نستعلیق و شکسته، بی‌کا، تا: جمادی الاول۱۲۷۷ق، جا: تهران؛ اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۱–۳۴۰]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۶۱۷/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و این اشاعت و اذاعت در میان حکما محظور است خصوصا بر نامستعدان و نا اهلان و شریران و ماذلک علی الله بعزیز

خط: شکسته نستعلیق، کا: اسدالله تنکابنی، تا: ۱۲۸۵ق؛ ۲۸ص (۳۳۸–۳۶۶)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۷–۷۰]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۹۸۸/۱

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ در این نسخه، یزدان شناخت به شیخ اشراق منسوب گردیده؛ ۲۷ص (۱–۲۷)، ۱۸+۸سطر، اندازه: ۱۶×۲۰/۵سم [ف: ۵–۴۸۷]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۰۷/۱۵

در سه باب؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۴ص (۱۰۴–۱۱۷) [ف: ۵–۵۰۶]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۴۴/۴

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۲۰/۵×۲۹سم [ف: ۲–۴۱۱]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۳۱۴/۴–ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱–۶۷۱]

۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۹۴۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** خصوصا بر نامستعدان و نااهلان و شریران

خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول مذهب؛ واقف: نائینی؛ ۶گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۶×۴۳سم [ف: ۴–۲۷۲]

۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۹۰۴۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی:–۷۷]

۲۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۳۱/۱۰–ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۸۱۹؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱–۴۱۷]

● یزدان شناسی / کلام و اعتقادات / فارسی

yazdān-šenāsī

حسینی استرآبادی، حسین بن تقی

hoseynī estarābādī, hoseyn ebn-e taqī

ساری؛ طاهری شهاب؛ شماره نسخه: ۲۲۱/۱

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ابعاد متن: ۱۷×۲۱ [نشریه: ۶–۶۲۹]

● یزمتی / جغرافیا / فارسی

yazmatī

حاج محمد حسن، ق۱۳ قمری

mohammad hasan(- 19c)

اهداء به:ناصر الدین شاه

تاریخ ترجمه: ۱۲۹۳ق

ناحیه یزمتی در کالیفرنیا قرار دارد و این کتاب به طور مفصل خواص جغرافیای طبیعی و اقتصادی و انسانی و سیاسی آنرا شرح کرده، گویی نویسنده آن همه این منطقه را گشته و از آن اطلاعات ذیقیمت خود را فراهم آورده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۵۹۱

آغاز: ترجمه: بسمله تبارک و تعالی، دور نمای تمام یزمتی، یزمتی اسمی است شوق انگیز چنانکه تذکار نام مکه معظم؛ **انجام:** ترجمه: من وجمعی از رفقا به سان فرانسیسکو رفتیم

خط: شکسته، بی‌کا، تا: ۱۴ذیقعده۱۲۹۳ق؛ مجدول؛ ۱۷گ، ۱۲سطر (۱۲×۲۴)، اندازه: ۲۰×۲۳سم [ف: ۴–۷۹]

● یس مغربی / دعا / عربی

yāsīn-e maqrebī

دراین رساله سوره یاسین به طرز خاصی وبا اضافاتی در لابه‌لای آیات تحریر شده وپس از آن دعاهایی تحریر شده است. عده‌ای بر قرائت این دعا خواص زیادی قایل هستند.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۲۷۰–۱۷/۵۰

آغاز: بسمله یس والقرآن الحکیم یا جبرائیل انک لمن المرسلین یا میکائیل علی صراط مستقیم یا جبرائیل تنزیل العزیز الرحیم یا اسرافیل لتنذر قوماً؛ **انجام:** فرده علی وقت حضور موتی برحمتک یا ارحم الراحمین وصلی الله علی محمد وآله الطیبین الطاهرین وسلم تسلیما کثیرا کثیرا

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۱گ، ۱۶–۱۹سطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۸–۴۹۵۸]

● یسنا / کتاب آسمانی / فارسی

yasnā

پورداود، ابراهیم، ۱۲۶۴ – ۱۳۴۷ شمسی

pūrdāvūd, ebrāhīm (1885 - 1968)

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۹۱۹۰

کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۲۸گ، اندازه: ۲۱/۷×۳۳سم [رایانه]

● **یعسوب نامه** / شعر / فارسی

ya‘sūb-nāme

میرزا محمد حفیظ، قرن ۱۲ قمری

mīrzā mohammad hafīz (18c)

تاریخ تألیف: ۱۱۳۶ق

از میرزا محمد حفیظ، سروده ۱۱۳۶ق، که محمد رحیم پس از مرگ او در چهارشنبه ۱۰ شعبان ۱۱۶۳ق (چنان‌که او مینویسد) مرتب کرده است و این نسخه هم گویا خط اوست با مناجات‌نامه‌ای در پایان. در آن آمده است: «پس از فوت مرحوم جنت مکین ×× ز یعسوب نامه چو این کمترین / ز یعسوب نامه چو گفت او سخن ×× بیاورد آن را چو در یاد من / ز یعسوب نامه و آغاز آن ×× به نحوی که تاریخ گشته بیان / هزار و صد و سی و شش بوده سال ×× که مشغول شد عم غفران مال».

آغاز: بعد بسمله. بنام خداوند هوش آفرین ×× روان و دل و چشم و گوش آفرین / خداوند حی قدیم و دود ×× که با ذات او در ازل کس نبود

انجام: نباشد مرا دادرس جز تو کس ×× تو در هر دو عالم بفریاد رس / چو امید دارد محمد رحیم ×× بعفو تو در روز امید و بیم / ببخشا گناهش بآن شاه دین ×× بکن رحم یا ارحم الراحمین

[فهرستواره منزوی ۱۸۳۳/۳]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۶۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد، تا: ۱۱۶۷ق؛ تملک: عبدالکریم بن محمد علی ساری در جمادی الاول ۱۳۳۵؛ مهر: محمد باقر؛ جلد: تیماج، ۱۶۰گ، ۱۷سطر (۱۲×۲۱)، اندازه: ۲۰×۳۱سم [سنا: ف: ۲-۱۵۰]

● **یعسوب نامه** / شعر / فارسی

ya‘sūb nāme

واقفا

vāqefā

منظومه مفصلی است در مدح حضرت علی (ع) به مانند حمله حیدری ولی غیر از آن. مؤلف خود نام آن را یعسوب نامه نهاده و می‌گوید:«برآورده درمدح یعسوب دین ×× مسمی به یعسوب نامه شده ×× کزآن خامه مشکین شمامه شده». در دیباچه آن از شاه نامه و مثنوی هاتفی و حمله حیدری و کتاب فندرسکی (نثار درعلی ولی) یاد شده است.

[فهرستواره منزوی ۱۸۳۳/۳؛الذریعه ۴۲/۹]

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۶۷۴-۲۹/۱۴

آغاز: به عالم نمایند حجت تمام ×× زفرموده کردگار انامدربیان ذکر نمودن درباب ذات حضرت مقدس باری وبازگشتن ... شبی خواست فکر غلط کارمن؛ **انجام:** آگاه شدن شیطان از رفتن حوا به بهشت جاویدان وفریب دادن آدم وحوا را ... بدانست ابلیس ... بود مطلبش خیر آن مرد وزن ×× نگفته دروغ از فریب وسخن

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۰ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، ۱۴۸گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۸-۴۹۵۸]

● **یعسوب نامه** / شعر / فارسی

ya‘sūb-nāme

فقیر، محمد حسن، ق۱۴ قمری

faqīr, mohammad hasan (- 20c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۶۲۸

آغاز: در قلعه تخته پلی کرد شاه ×× زخندق گذشتند یکسر سپاه؛
انجام: زاعیان و انصار خیر الانام ×× مکنا به ایوب مردی تمام

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، ۱۲۷گ، ۲۵سطر (۱۳×۲۳)، اندازه: ۱۹/۵×۲۹سم [ف: ۳۴-۲۳۴]

● **یعود الشباب** = **عود الشباب** / تراجم / عربی

ya‘ūd-uš šabāb = ‘awd-uš šabāb

رضائی رومی، علی بن محمد، - ۱۰۳۹ قمری

rezā’ī rūmī, ‘alī ebn-e mohammad (- 1630)

وابسته به: خریدة القصر و جریدة اهل العصر؛ عماد الدین کاتب، محمد بن محمد (۵۱۹-۵۹۷ق)

اهداء به: شیخ الاسلام یحیی بن زکریا

«خریده القصر و جریدة اهل العصر» کتابی است معروف در احوال معاصرین مؤلف آن عمادالدین (عماد الکتاب) محمد بن محمد کاتب اصفهانی که شرح‌حال‌ها با عبارات ادبی بلند نگاشته شده با آوردن نمونه‌هایی از نثر یا شعر صاحبان آنها. رضاییزاده این کتاب را با حفظ ترتیب اصل در چهار قسم تلخیص نموده و بیشتر عبارات را که به نظر وی زاید می‌نمود حذف کرده و بعضی از نمونه‌های شعری را نقل نموده است.(سید احمد اشکوری)

آغاز: الحمد لله الذی حمده عنوان کل جریدة و صنعه ماشطة جمال الخریدة و الشکر لمن جعل الیتیمیة زینة للخرائد فی آذانها

[فهرس المخطوطات المصورة ۲ تاریخ ش ۳۴۳]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۹۷۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** و کانما الخیلان فی وجناته ×× ساعات هجر فی زمان وصال

خط: نسخ، کا: محمد بن احمد بن ابراهیم ا کرمی عمادی دمشقی حنفی، تا: پنج‌شنبه ۱۸ شعبان۱۱۵۸ق؛ جلد: تیماج، ۱۹۸گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۲۷-۳۸۸]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۷-ف و ۸۵۹-ف

نسخه اصل: موزه بریتانیاOr. 7011؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۶۰گ، ۱۹سطر [فیلمها ف: ۱-۳۹۸]

● **الیقین** / کلام و اعتقادات / فارسی

al-yaqīn

شیخ الاسلام رشتی، حسن بن مرتضی، ق۱۴ قمری

šeyx-ol-eslām-e raštī, hasan ebn-e morteza (- 20c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۱۴

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مخمل، ۹۶گ، ۱۱سطر (۴×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [سنا: ف: ۱-۲۴۸]

● **الیقین باختصاص مولانا علی بامرة المؤمنین = کشف الیقین = کتاب الیقین** / کلام و اعتقادات، حدیث / عربی

al-yaqīn bi-ixtiṣāṣ-i mawlā-nā ʻalī bi-imrat-il mu'minīn = kašf-ul yaqīn = k.-ul yaqīn

ابن طاوس، علی بن موسی، ۵۸۹ - ۶۶۴ قمری

ebn-e tāvūs, ʻalī ebn-e mūsā (1194 - 1266)

مشتمل است بر ۲۲۰ «باب» درباره اثبات امامت و ولایت و امامت حضرت علی بن ابی طالب صلوات الله علیهما، سید درباره انگیزه تألیف چنین فرموده است: «و بعد فانی کنت قد سمعت و قد تجاوز عمری عن السبعین ان بعض المخالفین قد ذکر فی شیء من مصنفاته ان سیدنا رسول الله صلی الله علیه و آله ماسمی مولانا علیا علیه السلام بامیرالمؤمنین فی حیاته و لااعلم هل قال ذلک عن عناد او عن قصور فی المعرفة و الاجتهاد فاستخرت الله تعالی فی کشف بطلان هذه الدعوی و ایضاح الغلط فیها لاهل التقوی ... و اعلم اننا نذکر فی کتابنا هذا تسمیةالله جل جلاله مولانا علی بن ابی طالب امیرالمؤمنین فیما رویناه عن رجالهم و شیوخهم و علمائهم و من کتبهم و تصانیفهم و ان اتفق ان بعض من نروی عنه او کتاب ننقل منه یکون منسوبا الی الشیعة الامامیة فیکون بعض رجال الحدیث الذی نرویه من رجال العامه فانناروینا عنهم ان الله سمی علیا علیه السلام بامیرالمؤمنین عند ابتداء الخلایق اجمعین ...».(براتعلی غلامی مقدم)

آغاز: بسمله. یقول مولانا ... ابوالقاسم علی بن موسی ... احمد الله جل جلاله الذی سبق فی علمه جل جلاله ما یجری حال عباده علیه، فبدأهم من الرحمة ...

انجام: و من الحجج التی وقف بها و عرضها علی التحقیق، لم یبق عنده شک فیما کشفناه من صحیح الطریق و سبیل التوفیق و صلی الله علی سید المرسلین محمد النبی و آله الطاهرین و سلم تسلیما.

چاپ: چاپ نجف، ۱۳۶۹ق، ۲۱۴ص؛ قم، مؤسسه دار الکتاب، ۱۴۱۳ق، تحقیق انصاری

[الذریعة ۲۷۹/۲۵-۲۸۲]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۷۵۹۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالعلی بن سلطان محمد، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ ۱۵۷گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۷×۲۴/۱سم [ف: ۱۴-۶۴۰]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۵۶۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ تملک: محمد علی؛ جلد: مقوایی، ۲۰۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۸۸]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۷۰۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** المغفره و الرحمه و الرضوان و الحمدلله وحده و صلی الله علی مولای بعده

خط: نسخ، کا: عبدمحمد بن خمیس بن داود الجزائری الشعاوی (الشعساوی)، تا: ۱۰۱۶ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۱۹۴گ، ۱۹سطر [رایانه]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۶۸۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: دزفولی، هدایة الله بن عنایة الله، تا: دوشنبه ۱۴ رجب۱۰۱۶ق؛ کتاب را شمس الدین بن علی بن علی بن محمد حسینی مقابله کرده؛ تملک: عبد النبی قزوینی، محمد بن الحسن بهاء الدین؛ نشانی امانت کاظم بن قاسم حسینی رشتی؛ جلد: تیماج، ۱۳۶گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۷-۲۴۳]

۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۵۴۹-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲۲ شعبان۱۰۵۸ق؛ تملک: حاجی محمود حمیری؛ مهر: «علی بن نقد علی بن مرادعلی تبریزی اصفهانی»، «وقف کتابخانه مرحوم آقا حاج عبدالرضا خان ابراهیمی اعلی الله مقامه» (بیضی)؛ ۳۰۳ص، ۲۰سطر (۹×۲۳)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [عکسی ف: ۱-۴۱۰]

۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۶۲۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، با نشانی بلاغ ؛ بر فراز صفحه اول با خطی جدید کتاب را به اشتباه «الأنوار الباهرة» ابن طاوس دانسته‌اند؛ جلد: تیماج، ۱۵۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۵-۲۹]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۴۸۵۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۲۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۸۱۴]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۱۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، فروردین ۱۳۷۴؛ ۱۰۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۸۱۵]

۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۴۱۰۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۲۷گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۸۹]

۱۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۹۴۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: وسط و انجام(انجام در باب ۱۷۰ افتاده)؛ ۱۵۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶/۸×۲۲سم [ف: ۱-۵۹۴]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۳۲-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسین بن محمد گلپایگانی، تا: ۱۲۸۱ق؛ جلد: تیماج، ۱۱۳گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [ف: ۲۴-۲۸۶]

۱۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۰۱۸-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، کا: محمد صادق خوانساری، تا: شعبان۱۲۹۶ق؛ ۳۳۰ص، ۱۳سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [عکسی ف: ۱-۴۱۰]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۱۴۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۰۷ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۴۱گ، ۳۵سطر، قطع: وزیری [رایانه]

۱۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۱۸۳/۱

خط: نسخ، کا: محمد نجف آبادی، تا: ۱۳۰۸ق؛ اندازه: ۱۵/۶×۲۱/۱سم [ف: ۷-۲۳۱]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۳۴۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد باقر بن محمد جعفر بن محمد کافی بهاری همدانی (متوفی ۱۳۳۳ق)، تا: ۱۳۱۲ق، جا: نجف اشرف؛ مصحح، محشی؛ ۱۶۹گ، ۱۸سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳۱-۲۳۱]

۱۶. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۳۹۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: سید ابوالقاسم بن سید حسن بن حسین جیلانی شته نشایی غروی، تا: پنج‌شنبه ۲۷جمادی الثانی۱۳۲۲ق، جا: نجف اشرف؛ مصحح؛ مهر: کاتب «ابوالقاسم بن حسن الحسینی ۱۳۰۰» (کاتب)؛ واقف: احمد طاهری، ۱۳۵۱؛ جلد: تیماج، ۱۰۲گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۲-۶۷۵]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۹۴۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** من عام السادس و العشرین بعد ثلاثه مائه و الف من الهجره

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۲۸ق، اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳ [رایانه]

۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۱۶۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمدحسین بن زین العابدین ارموی، تا: ۲۵جمادی الاول۱۳۴۷ق؛ استنساخ شده از نسخه محمد کاظم بن محمد زمان جابری مکتوب در ۲۴صفر ۱۰۴۴ق؛ جلد: مقوا، ۹۷گ، اندازه: ۱۴×۲۱/۶سم [ف: ۱۴-۶۴۱]

۱۹. قم؛ مفتی الشیعه؛ شماره نسخه:۱۴/۱

خط: نسخ، کا: ابوالقاسم (محرر) موسوی اصفهانی، تا: ۹ ربیع الاول۱۳۴۷ق، جا: نجف اشرف؛ ۳۰۲گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف:-۳۰]

۲۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ به گواهی خط حاجی نوری که در گ ۱ الف هست او آنرا برای خود نویسانده است؛ جلد: تیماج، ۵۶گ، ۱۹سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵-۱۴۸۶]

۲۱. اصفهان؛ علامه روضاتی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره

آغاز: برابر

۲۲۰ باب، خاتمه می‌یابد؛ کا: جلال الدین، بی‌تا؛ نزد سید محمدعلی روضاتی به خط جدش سید جلال الدین موجود است [نسخه پژوهی: ۱-۱۶۹]

● یقین الرجعة / کلام و اعتقادات / فارسی

yaqīn-or raj‘a

احمد بن حسن بن اسماعیل، قرن ۱۳ قمری

ahmad ebn-e hasan ebn-e esmā‘īl (- 19c)

تاریخ تألیف: ۱۵ ربیع الثانی ۱۲۷۷ق

روایاتی که درباره رجعت ائمه علیهم السلام وارد شده را به طور مفصل جمع‌آوری نموده و در آغاز تاریخ نسبتاً مفصلی از حضرت صاحب الزمان علیه السلام و معجزات آن حضرت آورده و سپس به غیبت کبری و صغری و علائم ظهور و خروج حضرت و رجعت ائمه علیهم السلام اشاره نموده است.

آغاز: الحمدلله الذی وصل لعباده القول بامام بعد امام لعلهم یتذکرون و اکمل الذین بامنائه و حججه فی کل دهر و زمان

انجام: بی آنکه زن به او آبستن شود و بزاید چنانکه آدم علیه السلام را برای عبرت یافتن خلایق بدین نهج آفرید.

[الذریعة ۱۶۱/۱۰ شماره ۲۹۱]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۵۰۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۰۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۸۸]

● یک اصل از اصول اربعمائة / حدیث / عربی

yek asl az osūl-e arba‘a-ma’a

تبریز؛ قاضی طباطبائی؛ شماره نسخه:بدون شماره/۴

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۷-۵۲۱]

● **یک برگ در تعریف علوم** / گوناگون / عربی - فارسی
yek barg dar ta'rīf-e 'olūm

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۸۷۳/۲
انجام: زنهار ز دست ناکسان اب حیوة ×× بر لب ننهی گرچه در آتش باشی.
یک برگ در تعریف علوم به عربی به انضمام رباعیات اثر طبع سعدی شیرازی و اشعار از ابن یمین، یکبرگ در احوال کملین، فال نامه منسوب به حضرت علی (ع) در ۷ سطر، منظومه به فارسی در منطق ناقص در یکبرگ و رباعیات فارسی؛ خط: نسخ خوانا، بی کا، تا: آخر ربیع الاول۸۸۲ق؛ مصحح، محشی؛ واقف: محمد ایرانی مجرد، بهمن ۱۳۵۰؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا، اندازه: ۱۸×۳سم [ف: ۲۳-۹۱]

● **یک جعبه جای عکس مظفرالدین شاه قاجار** / عکس
yek ja'be jā-ye 'aks-e mozaffar-ed-dīn šāh qājār
تعداد عکس: ۲۱ قطعه. عکس‌های رنگین از مراسم و تشریفات امپراطوری میخائیل رمانف است در سال ۱۶۱۳ میلادی که هر قطعه عکس یک صفحه شرح مربوطه به آن را به زبان روسی داراست.

تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۱۰۳۸
بی کا، بی تا؛ اندازه: ۶۹/۵×۷۸/۵سم [ف: ۶-۵۵]

● **یک جعبه محتوی مدال** /-
yak ja'be mohtavī-ye medāl
تعداد مدال: ۱۳ عدد موجود یک عدد مفقود. این جعبه چوبی حاوی مدال دارای روکش تیماج مشکی و درون آن اطلس دودی رنگ است که جهت مدال‌ها جاسازی شده است. روی جعبه به لاتین و به آب زر چنین حک شده است «به اعلیحضرت شاه ایران ویس کنسول ایران در شهر لیل فرانسه»، مدال‌ها مدور شکل و قطر آنها بین ۹-۱۱ سانتی و از فلزات مختلف می‌باشد نقش روی مدال‌ها از ساختمانها و عمارات مهم تاریخی کشور فرانسه است مانند دروازه پاریس - شهر لیل که در سنوات بین ۱۸۶۷ -۱۸۷۵ میلادی ضرب شده است.

تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۲۲
بی کا، بی تا؛ اندازه: ۴۸/۵×۶۳سم [ف: ۶-۲۲۱]

● **یک حکایت و داستانی درباره جلال عضد یزدی و محمد مظفر مکی** / داستان، تراجم / فارسی
yek hekāyat va dāstānī darbāre-ye jalāl-e 'azod-e yazdī va mohammad mozaffar makkī

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۹۹۷/۳۵
آغاز: دوستی بدوستان موافق کن که دوستی بدوستان کاینه کیسه (؟) یاری یاران پیاله و نواله را اعتبار نباشد؛ **انجام:** با من این هر سه صفت هست چه می‌در باید ×× تربیت از تو که خورشید جهان آرائی، تتمه محمد مظفر را لطافت شعر و حسن خط سید زاده خوش آمده هزار درم بدو بخشید و همگی خاطر تربیت استکمال او داشت.دولت همه از خدای بیچون آید ×× تا در حق هر بنده ای نظر چون آید
خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۱گ (۱۸۸پ)، ۱۵سطر (۹/۵×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۴/۵سم [ف: ۸-۶۱۵]

● **یک خطبه در عقائد** / کلام و اعتقادات / عربی
yek xotbe dar 'aqā'ed

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۶۷۵/۲
در آخرش آمده: «تم المختصر من الاصول و هو تصنیف ... محمد الطوسی»؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، بی تا [ف: ۷-۱۸]

● **یک دسته گل دماغ پرور** / جغرافیا / فارسی
yek dasteh gol-e damāq parvar
رجایی زفره‌ای، محمد حسن، ۱۳۱۰ شمسی
rajāyī zefre'ī, mohammad hasan(1931 -)

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۲۴۳
کاتب = مؤلف، بی تا [نشریه: ۱۳-۳۷۹]

● **یک دوره زندگانی** / تاریخ ایران / فارسی
yek dowre-ye zendegānī
سعیدی طباطبائی، سید علی خان، ق۱۴ قمری
sa'īdī tabātabā'ī, seyyed 'alī xān(- 20c)
این اثر فصل‌بندی شده و به هر فصل معمولاً نامی اطلاق شده است. به این شرح: فصل ۱. یادگار عهد خوشی؛ ۲.سال دهمین ضرب زید عمرا؛ ۳. یک داستان شکفت؛ ۴.؛ ۵. شه داد؛ ۶. ابتدای کار؛ ۷. انجمن اتحاد؛ ۸ وعده بدیدار؛ ۹. مسافر ما؛ ۱۰. الصحت العمل؛ ۱۱. روح سلحشوری؛ ۱۲. سه نفر مسافر؛ ۱۳. قدردانی؛ ۱۴. تا ماهی در آب است قدر نداند؛ ۱۵. قیل یا ارض ابلعی ماء‌ک؛ ۱۶. برید نجات؛ ۱۷. کشف حقایق؛ ۱۸. راور؛ ۱۹. کوهبنان؛ ۲۰. ؛ ۲۱.طلوع دولت پهلوی؛ ۲۲. ایران و اسلام؛ ۲۳. تاریخ؛ ۲۴. ؛۲۵. بهاباد یزد؛ ۲۶. عز من قنع و زل من طمع؛ ۲۷. شب ابستن است تا چه زاید سحر؛ ۲۸. عالم عشق؛ ۲۹. فامیل رضوی؛ ۳۰. بر لب جوی نشین و گذر عمر ببین؛۳۱. یک مباحثه عجیب.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۹۷۱

آغاز: آشیانه امید. گاهی که انسان می‌خواهد در اطراف موضوعی اعم از مدح یا قدح قلم فرسایی کند و افکارش متوجه این امر می‌شود بغته خیالت زیادی مغز را احاطه می‌نماید همچنان که در اعیاد مذهبی و سلام‌های رسمی سپاهیان از برابر پادشاه گذشته؛

انجام: و در پایان این داستان نیز از آقایان و ذوات محترمی که جزوه‌های این کتاب را قبل از پاکنویس مطالعه و بوسیله تقدیر و تقریظ و تشویق نامه‌های چندین قرین افتخارم فرموده اند تشکر می‌نمایم.

انجامه: در شهر کرمان بتاریخ اول بهمن ۱۳۱۲ هجری شمسی مطابق ۱۳۵۲ هجری قمری.

سالم و کامل است؛ خط: نسخ تحریری، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۵۲ق، جا: کرمان؛ با جرح و تعدیل و ویرایش متن توسط مؤلف در نیمه نخست؛ تملک: محمد گلبن؛ ۱۸۳ص، ۳۵سطر (۱۴×۳۱)، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۴۷/۱-۹۵]

● **یکصد موعظه کیکاوس** / اخلاق / فارسی

yeksad mow‘eze-ye keykāvūs

عنصر المعالی، کیکاوس بن اسکندر، - ۴۶۲ قمری

‘onsor-ol-ma‘ālī, keykāvūs ebn-e eskandar (- 1070)

صد پند است (ظاهراً انتخاب از قابوس نامه)، در عنوان نسخه می‌آید: «صد موعظه کیکاوس بن اسکندر به پسر خود مسعود گیلان شاه نوشته».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۷/۳-فیروز

آغاز: بسمله اول چون گفتی بنده ام در بند بندگی باید بودن

کا: تفرشی لشکرنویس، علی، تا: قرن ۱۴، جا: ملایر؛ از روی نسخه جناب آقای میرزا افلاطون لشکر نویس تحریر نموده؛ جلد: تیماج، ۶ص (۳۲-۳۸)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۱-۲۰۲]

● **یک صفحه از پایان کتابی** /-

yek safhe az pāyān-e ketābī

تاریخ تألیف: ۴ شوال ۱۰۹۰ق

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۶۱۰/۱

خط: نستعلیق، کا: محمد اشرف شریف حسینی اقدس مشهدی، تا: شوال ۱۰۹۰ق، گویا از خود او [نشریه: ۷-۲۴۸]

● **یک غزل (ترجمه)** / عرفان و تصوف، ادبیات / فارسی-عربی

yek qazal (t.)

نیریزی، قطب الدین محمد، ۱۱۰۰ - ۱۱۷۳ قمری

neyrīzī, qotb-od-dīn mohammad (1689 - 1760)

ترجمه غزل فرید الدین عطار به عربی: «ز سکان کویت ای جان که دهد مرا نشانی ×× که ندیدم از توبوئی و گذشت زندگانی»؛ در پایان می‌نویسد: سال‌ها پس از این ترجمه، به منظومه‌ای پرداختم در عشق.

آغاز: بسمله - الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی ... مطلع غزل عطار:ز سگان کویت ای جان که دهد مرا نشانی ×× که ندیدم از تو بوئی و گذشت زندگانی؛ ترجمه:یا من الی عشقه قلبی قد استبقا ×× عمراً و ما شم من عرفانه عبقا

انجام: اگر از پی تو عطار اثر وصال یابد ×× دو جهان بسر در آرد ز جواهر معانی / لو ذقت و صلا لاملات العوالم من ×× جواهر الحکمة العلبالمن وفقائم انشدت بعد سنین بمقتضی المقام ... و رحمته و برکاته

۱. **شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۴۴/۳**

آغاز و انجام: برابر

کاتب = مؤلف، بی‌تا، به نظر می‌رسد که خط قطب الدین باشد؛ ۲ص، اندازه: ۱۹/۵×۲۵سم [ف: ۲-۲۹۰]

۲. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۸۸۹/۷**

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسن بن محمد حسینی، تا: قرن ۱۲؛ ۲گ (۷۲پ-۷۳ر)، ۱۲سطر (۸×۱۰/۵)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۴-۳۵]

۳. **شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۲۰/۱**

آغاز و انجام: برابر

کا: حاج میرزا محسن مدعوبه حالی اردبیلی، تا: ۱۳۲۰ق؛ محشی؛ ۲ص، ابعاد متن: ۹×۱۴/۵، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [ف: ۲-۲۸۷]

● **یک کلمه** / حقوق / فارسی

yek kalame

مستشار الدوله، یوسف بن کاظم، - ۱۳۱۳ قمری

mostašār-od-dowle, yūsof ebn-e kāzem (- 1896)

تاریخ تألیف: ذیقعده ۱۲۸۷ق؛ محل تألیف: پاریس

در منافع قانون و نظم مملکت طبق قوانین اروپا و تطبیق آن با قانون اسلام؛ مؤلف در سال ۱۲۷۰ق از سوی ناصرالدین شاه به سفارت ایران در فرانسه اعزام گردید. او مشاهداتش را در طول سفر در اروپا، درباره نظم نوین اروپا و منافع قانون در کتاب حاضر تحریر نموده است. (صدرایی خوئی)

آغاز: بسمله چنین گوید بنده ... که در اواخر سنه هزار و دویست و هشتاد و سه بموجب فرمان پادشاهی ... بشارژدافری پاریس رفته از راه اسلام بول و نمستان عازم مقصد گردیده وقتی که داخل شهر پاریس شدم اقسپوزیسیون بساط عمومی هزار و دویست و شصت و هفت مسحیه را مشاهده کردم که در مدت سه سال اوقات خود را در پاریس چهار دفعه بعزم سیاحت بلندن رفتم درین مدت میدیدم که فرانسه و انگلیس انتظام لشکر و آبادی کشور و ثروت اهالی و کثرت هنر و معارف و آسایش و

آزادی عامه آنقدرست که در مملکت سابق الذکر دیده بودم ... اگرچه سبب این نظم و امن و این ترقیات و این آسایش و آبادی از عدل میدانستم ... لکن پیش خود خیال کرده و بخود میگفتم با اینکه بنیان دین اسلام بر عدل و انصاف است با اینکه در چندین جای قرآن مجید خدای تعالی عدل را ستوده و سلاطین و حکام اسلام نیز هیچوقت منکر عدل نبوده پس چرا اما چنین عقب مانده و چرا اینطور از عالم ترقی خود را دورتر دانستهایم ...
انجام: طرز این نسخه ایکه بجهة سرکار عالی فرستادم و در ذیل همین اوراق می‌نگارم چند نسخه برای وطن پرستان مرقوم فرموده ارسال دارید که در ایران بفرمایند که مردمان حکیم و دانا و عاقل و قانون دان نیست.
چاپ: سه مرتبه در تهران چاپ شده است؛تهران، سنگی، بدون کاتب،۱۲۸۷، وزیری کوچک، ۷۶ص
[الذریعه ۲۸۴/۲۵؛ نسخه‌های منزوی ۱۷۱۷/۲؛فهرستواره منزوی ۷۰۰/۶]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۵۶۰/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۲۱گ (۲ر-۲۲پ)، ۱۵سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۹-۱۳۵۱]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۲۷۱/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** در کتابخانه‌های پاریس و لندن بیش از پنجاه سان کتب دیده‌ام.
خط: شکسته نستعلیق، کا: عبدالخلیل قاجار، تا: قرن۱۴؛ محشی؛ ۵۴ص (۱-۵۴)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵/۸×۲۲سم [ف: ۴۵-۱۲۷]
۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۴۸۱۶/۲
خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۲۴ق، به خاطر فرزندش محمد علی؛ کاغذ الوان؛ قطع: پستی [ف: ۲-۱۱۷]
۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۵۸۶/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** در کتب اخبار ثبت است که در اوائل اسلام اصحاب پیغمبر (ص) قوانین تجنید لشکر و تدوین دیوانها ... در مشرق زمین اگر کسی زبان خارجه تکلم کند هزار ایراد باو وارد می‌آورند در کتابخانه‌های پاریس و لندن بیش از پنجاه لسان کتب دیده ام.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ چاپ سنگی است؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۳۱گ (۱ر-۳۱پ) [ف: ۳۶-۱۳۶]
۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۶۶۴/۶
آغاز: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ چاپ سنگی؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۷گ (۱۲۴پ-۱۶۱پ)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۷-۱۸۹]

● **یکم آذر** /- فارسی

yekom-e āzar

کسروی، احمد، ۱۳۰۷ - ۱۳۶۴ قمری
kasravī, ahmad(1890 - 1945)
۱۳۲۲ و ۱۳۲۳.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۷۵۲/۶۹-۴۷۵۴-ف
بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳-۱۰۱]

● **یک مبایعه نامه و مصالحه نامه** / اسناد / فارسی

yek mobāye‘e-nāme va mosālehe-nāme

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۹۳۱/۲۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱گ (۱۰۲ر-۱۰۲پ)، سطور چلیپایی (۱۰/۵×۱۹/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۰-۵۱۶]

● **یکم دیماه** /- فارسی

yekom-e deymāh

کسروی، احمد، ۱۳۰۷ - ۱۳۶۴ قمری
kasravī, ahmad(1890 - 1945)
۱۳۲۱ و ۱۳۲۳.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۷۵۲/۷۰-۴۷۵۴-ف
بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳-۱۰۱]

● **الیمین علی نفی العلم** / فقه / عربی

al-yamīn ‘alā nafy-il ‘ilm

مجتهد کرمانشاهی، محمد هادی بن عبدالرحیم، ۱۲۵۰ - ۱۳۳۶ قمری
mojtahed-e kermānšāhī, mohammad hādī ebn-e ‘abd-or-rahīm (1835 - 1918)
تاریخ تألیف:دوشنبه ۲۲ جمادی الثانی ۱۳۲۶ق
رساله استدلالی ضمن یک مقدمه و سه امردر مورد حکم کسی که قسم می‌خورد که نمی‌داند.
آغاز: یقول الفانی ... مسالة لطیفة فی حکم الیمین علی نفی العلم و موارده و تمام الکلام فیه فی ضمن امور

کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه:۲مجموعه بدون شماره
آغاز: برابر؛ **انجام:** هذا واضح لا خفاء فیه، فالحمد لله علی التوفیق فی اتمامه و نساله برکة اولیائه الدائمة بدوام العمر للاشتغال بتلك العبادة ...
بی‌کا، بی‌تا [دلیل المخطوطات کاشف الغطاء: ۱-۲۸۱]

● **یمینه** / فلسفه / فارسی
yamīne
کاشانی، عبدالرزاق بن داوود، قرن ۱۳ قمری
kāšānī, ‘abd-or-razzāq ebn-e dāvūd (- 19c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۷۴/۶
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ برگ اول تا چهارم مجموعه تقریظی است بر این مجموعه که در آن از فتحعلی شاه، غلام حسین خان و مؤلف تمجید شده است، دارای ۴ سر لوح مذهب و مرصع، صفحات مجدول؛ مهر: کتابخانه باقر ترقی؛ اندازه: ۲۰/۵×۱۴/۵سم [ف: ۳۲-۱۰۴]

● **الیمینی فی شرح اخبار ...** / تاریخ / عربی
al-yamīnī fī š.-i axbār ...

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۲۱۹
احتمالاً تاریخ یمینی باشد؛ بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: ۲۶/۹×۱۵/۱سم [رایانه]

● **ینابیع** / فقه / عربی
yanābī‘

ناشناخته:
۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۸۶۰
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از حوزه علمیه ولی عصر کرمان [رایانه]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۰۵۴
آغاز: المنبع الثانی و یجری منه ثلثة انهار النهر الاول فی القضاء و یسیل منه اربعة جداول لصفات القاضی و آدابه و کیفیة الحکم و احکام الدعاوی الجدول الاول فی صفات القاضی و ما یلحق بها؛
انجام: ترشیح فی صیغة الحکم و توابعه ... اذا قضی له زوجة غیره حرمت الزوجة علی زوجها بغیر طلاق منه او ادعت.
در قضا و شهادة است و در آن از مفاتیح و ریاض یاد شده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول، محشی با نشانه «منه دام ظله»؛ جلد: تیماج، ۱۷۱گ، ۱۷سطر (۱۴/۵×۷/۵)، اندازه: ۲۲×۱۴سم [ف: ۱۰-۱۹۹۶]

● **ینابیع** / اخلاق / فارسی
yanābī‘
کتابی است اخلاقی با عناوین ینبوع، ساقیه، ثمره که گویا هرکدام به فصل‌هایی بخش می‌شوند. از روایات وحکایات بسیار استفاده کرده است. قصه بوذاسف را نیز دارد.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۴۱۶۸/۲
آغاز: قصد هفتم به سند معتبر از حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه منقول است که زن زنا کاری درمیان بنی اسرائیل بود؛
انجام: وباید دانست که توکل نه این معنی دارد که درخانه را بر روی خود ببندی ودر خانه بنشینی ودست از کار وکسب برداری.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: گالینگور، ۲۰۳گ (۷۳ر-۲۷۶پ)، ۱۶سطر، اندازه: ۲۳×۱۶سم [ف مخ: ۵-۲۲۹۹]

● **ینابیع الاحکام** / فقه / عربی
yanābī‘-ul aḥkām
کازرونی، عباس بن حسین، ق۱۳ قمری
kāzerūnī,‘abbās ebn-e hoseyn (- 19c)
فقه استدلالی مفصلی است با نقل اقوال بزرگان علم فقه و رد و ایراد بسیار در آنها.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۶۵۰
آغاز: کتاب التجارة قد اختلفت کلمة أهل اللغة فی بیان معنی التجارة و کذا کلمة الفقهاء رضوان الله علیهم
مشتمل بر کتاب التجارة و کتاب البیع است و از پایان کتاب دوم افتاده دارد؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف (گویا)، بی‌تا؛ مصحح؛ یادداشت مؤلف به تاریخ غره رجب ۱۲۸۱ با مهر «عبده الراجی عباس الحسنی الحسینی» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۱۹۰گ، اندازه: ۲۱×۱۵سم [ف: ۱۵-۴۶]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۳۴۹
از کتاب التجارة تا صید و ذباحه؛ خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح؛ ۲۱۵گ، اندازه: ۲۲×۱۵/۵سم [ف: ۱۹-۱۴۸]

● **ینابیع الأحکام فی معرفة الحلال و الحرام** / فقه / عربی
yanābī‘-ul aḥkām fī ma‘rifat-il ḥalāl-i wa-l ḥarām
اسفراینی، محمد بن محمد، - ۷۴۷ قمری
esfarāyenī, mohammad ebn-e mohammad (- 1347)
تاریخ تألیف: ۷۲۹ق؛ محل تألیف: بغداد
[کشف الظنون: ۲۰۵۰/۲]

شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۲۲۰
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ مصحح، ۲ گ اول و ۱۷گ آخر در ۱۰۸۷ق از روی نسخه قرائت شده بر مصنف، محشی؛ ۲۴۵گ، اندازه: ۲۴×۱۷سم [نسخه پژوهی: ۱-۲۹]

● **ینابیع الاحکام فی معرفة الحلال و الحرام** / فقه / عربی
yanābī‘-ul aḥkām fī ma‘rifat-il ḥalāl-i wa-l ḥarām
قزوینی، علی بن اسماعیل، - ۱۲۹۸ قمری
qazvīnī, ‘alī ebn-e esmā‘īl (- 1881)
کتابی است استدلالی و مفصل در ابواب فقه با اشاره به اقوال بزرگان، و با عناوین «ینبوع، ینبوع».
[الذریعه ۲۸۶/۲۵ شماره ۱۴۸]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۸۳۵ عکسی

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد فهذه اوراق سودتها و ما لشکره علی افاضة الانعام و سمیتها بینابیع الاحکام

نسخه اصل: کتابخانه خاندان مؤلف–قزوین. مجلد اول کتاب و مشتمل بر کتاب طهارت می‌باشد؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: دهه اول شوال۱۲۷۵ق؛ مصحح، با خط‌خوردگی و اضافات؛ واقف: ابو القاسم حسینی، ربیع الاول۱۲۹۸؛ ۶۸۰ص [عکسی ف: ۵-۳۰۳]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۸۳۶ عکسی

نسخه اصل: کتابخانه خاندان مؤلف–قزوین. جلد دوم؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ مصحح، با خط خوردگی و اضافات؛ مهر: «ابوالقاسم الحسینی» (بیضوی)؛ واقف: ابوالقاسم حسینی، ربیع الاول ۱۲۹۸؛ ۷۰۲ص [عکسی ف: ۵-۳۰۴]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۸۳۷ عکسی

نسخه اصل: کتابخانه خاندان مؤلف–قزوین. مشتمل بر کتاب الصلاة؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ مصحح، دارای خط خوردگی و اضافات؛ واقف: ابوالقاسم الحسینی، ربیع الاول ۱۳۹۸؛ ۵۹۶ص [عکسی ف: ۵-۳۰۵]

۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۳۴۷ عکسی

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد فهذه اوراق سودتها و ما لشکره علی افاضة الانعام و سمیتها بینابیع الاحکام

نسخه اصل: کتابخانه مؤلف – قزوین. مشتمل بر کتاب المتاجر؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ بعضی عبارات خط خوردگی دارد؛ ۶۳۸ص، [عکسی ف: ۶-۴۵۰]

● ینابیع الأدب فی شرح میزان الأدب / صرف / فارسی

yanābī'-ol adab fī š.-e mīzān-ol adab

تنکابنی، محمد شریف بن محمد یوسف، ق۱۴ قمری

tonekābonī, mohammad šarīf ebn-e mohammad yūsof (- 20c)

وابسته به: میزان الادب فی قواعد الفاظ العرب؛ قزوینی، میرزا یحیی (قرن ۱۳)

شرح مزجی کتاب «میزان الأدب» میرزا یحیی قزوینی است که گویا شارح و ماتن هر دو معاصر و از علمای قرن ۱۳ بوده‌اند.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۴۲۰

آغاز: الحمدلله الذی خلق الإنسان و علمه البیان و أدبه التبیان لتحصیل العرفان؛ **انجام:** تنوین ترنم است فتبصر و الله عزو جل هو الواهب للتوفیق و البصیرة بلطفه و کرمه و رحمته الواسعة

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۸۷ق؛ محشی؛ ۱۴۱گ، ۱۴سطر (۶/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۳۱-۳۸۴]

● ینابیع الاصول=الینابیع / اصول فقه / عربی

yanābī'-ul uṣūl = al-yanābī'

تفرشی، احمد بن حسین، ق۱۴ قمری

tafrešī, ahmad ebn-e hoseyn (- 20c)

کتابی است بسیار مفصل در اصول فقه با عناوین «ینبوع، ینبوع» و «اصل، اصل» مشتمل بر یک «مقدمه» و چند «مقصد» و یک «خاتمه» که در سه جلد مرتب شده است.

آغاز: بسمله. احمدک یا من مهد لاحکام الفروع قوانین الاصول و اوضح مناهج ریاض الاحکام ... و بعد فیقول العبد ... احمد بن الحسین اوتیا کتابهما بینیمهما ... و سمیت ذلک الکتاب بالینابیع التابعة و رتبته [علی مقدمة] و مقاصد و خاتمة اما المقدمة ففی بیان رسم هذا العلم و موضوعه و غایته و نبذ من القواعد اللغویة لیعلم اولا ان المقدمة فی المطول و غیره ...

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۹۲۴۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** لولا الاجماع فالاجماع مانع عن الالتزام بمذهبه فتدبر

ج۱. شامل جلد اول و حاوی مباحث: المقدمة فی بیان رسم هذا العلم و موضوعه و غایته و نبذ من القواعد اللغویة (در چهار مقام: ص۴، ۱۱، ۱۴۳ و ۱۵۸ نسخه)، المقصد الاول فی مشترکات الکتاب و السنة و هی ضروب و انواع الامر و النهی و المنطوق و المفهوم و الظاهر و المأمول و العام و الخاص و المطلق و المقید و المجمل و المبین و الناسخ و المنسوخ و یشارکهما الاجماع فی ... (شامل چند «نهر»)، موجودی آن تا اواسط نهر اول در اوامر است؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ تملک: محمد حسین کلباسی؛ اهدایی: رهبری، شهریور ۱۳۸۷؛ جلد: تیماج، ۳۲۳گ، اندازه: ۱۸/۴×۲۴سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۵۴۵]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۹۳۰۹

آغاز: [بسمله] مسئلة هل الالفاظ التی صارت حقیقة فی معانی الشرعیة ... هل الفاظ العبادات اسامی للصحیحة او الاعم؛ **انجام:** الظن الحاصل من الاجماع المنقول من احدی الظنون التی ثبتت بالدلیل القاطع حجیته فانتظر لاثبات حجیة باقیها انش تع

ج۲، اجمالاً شامل مباحث: مسئله غی الغاظ العبادات و الصحیح و الاعم، اصل فی جواز استعمال المشترک فی ازید من معنی واحد، اصل هل یعتبر فی صدق المشتق بقاء المبدأ فعلا ام لا، اصل اختلفوا فی مقدمة الواجب علی اقوال، تصل هل الامر بالشیء یقتضی النهی عن ضده او لا، هل الامر بقید الاجزاء، اصل لا خلاف فی جواز امر الامر مع العلم بانتفاء شرطه، اصل فی جواز اجتماع الامر و النهی، اصل فی المفاهیم، اصل فی العموم و الخصوص، اصل فی المطلق و المقید، اصل فی المجمل و المبین، اصل فی جواز تخصیص الکتاب بالکتاب و بالسنة المتواترة، اصل ان مسائل الاصول هی المسائل الباحثة عن احوال الادلة ام لا ... و الکلام الآن فی انزل مراتب السنة و هو الفعل و التقریر، اصل من الادلة الشرعیة المعتبرة هو الاجماع، اصل فی اجماع البسیط و

المرکب، الاجماع المنقول و حجیة الشهرة، المقصد الاول [الثانی] فی الاجماع. این نسخه تا اواخر حجیت اجماع منقول است؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ تملک: محمد حسین کلباسی در ۱۳۶۵ق؛ اهدایی: رهبری، شهریور ۱۳۸۷؛ جلد: تیماج، ۳۴۵گ، اندازه: ۱۸/۴×۲۴سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۵۴۷]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۹۰۴۰

آغاز: بسمله. حمدله. صلاة. اصل کل لفظ ورد فی کلام الشارع فان علن المراد منه فیحمل علیه سواء کان معنی حقیقیا او معنی مجازا؛ **انجام:** مع انه یشملها کما عرفت و تحقیق الحال فی الوجهین و انهما من المرجحات ام لا سیجیء فی محله انشاء الله.

شامل مباحث: اصل فی الخقیقة الشرعیة، اصل هل الاسماء اسامی للصحیحة او الاعم، اصل فی بیان ما یثبت به اللغات ای علائم الوضع، الباب الاول فی الامر و النهی، اصل اختلفوا بأن الامر بالشیء هل یقتضی ایجاب مقدماته ام لا و اصل الاختلافات فی وجوب مقدمة الواجب، اصل فی بیان ان الامر بالشیء هل یقتضی النهی عن ضده ام لا، اصل فی الاختلاف فی جواز امر الآمر مع علمه بانتفاء الشرط، اصل جواز اجتماع الامر و النهی و عدمه، اصل اختلاف الاصولیین فی ان الامر بالشیء هل یقتضی النهی عن ضده ام لا، مسئلة زوال الوجوب بغیر النسخ من الضرر و الجرح، اجتماع الامر و النهی و جواز التکلیف بالمحال، اصل فی الاجزاء، اصل فی المنطوق و المفهوم، اصل فی العموم و الخصوص، الاستدلال للبرائة بحدیث الرفع، اصالة الصحة، الفصل الثالث فی الاستصحاب، الکلام فی التعادل و التراجیح؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ تملک: محمد حسین کلباسی؛ اهدایی: رهبری، شهریور ۱۳۸۷؛ جلد: مقوا، ۴۵۹گ، اندازه: ۱۷/۷×۲۳/۴سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۵۴۸]

● **ینابیع الانوار فی تفسیر کلام الله الجبار** / تفسیر / عربی

yanābī‘-ul anwār fī tafsīr-i kalām-ul lāh-il jabbār

سلطان العلماء، محمد بن دلدار علی، ۱۱۹۹ - ۱۲۸۴ قمری

soltān-ol-‘olamā’, mohammad ebn-e deldār ‘alī (1785 - 1868)

مؤلف با استناد به تفاسیر شیعه نظیر «مجمع البیان» و برخی مصادر عامه و بهره‌گیری از روایات وارده به توضیح آیات کریمه قرآن پرداخته است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۱۴۵۱

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی نزل الفرقان علی عبده لیکون للعالمین نذیراً؛ **انجام:** الله تعالی احلم و اکرم من أن یعاقب عبده مرتین و اما الذنب الذی لایغفره الله فظلم.

خط:نسخ،بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ ۸۷گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۹/۵×۳۱سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۲۹۱]

● **ینابیع الانوار فی فقه آل الاطهار** / فقه / عربی

yanābī‘-ul anwār fī fiqh-i āl-il aṭhār

قافله باشی، محمد، ۱۲۲۶-قرن ۱۳ قمری

qāfele bāšī, mohammad (1811 - 19c)

وابسته به: شرایع الاسلام فی مسائل الحلال و الحرام؛ محقق حلی، جعفر بن حسن (۶۰۲-۶۷۶ق)

کتاب بسیار مفصل در شرح شرایع که به صورت فرع فقهی،ادله،اقوال و نتیجه وحکم شرعی نگاشته شده است.مؤلف در مقدمه گفته کهدر سال ۱۲۴۶ق که ۲۰ سال داشته شرحی بسیار مفصل و طولانی بر شرایع الاسلام نگاشته که شامل کتاب زکات،نکاح و صوم بوده است، همچنین مؤلف سید بودنش را در مقدمه متعرضشده وخوابی را در تفصیلاًن با تفصیل نگاشته است.

قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۱۵۵/۱

آغاز: الحمد لله الذی اجری ینابیع الانوار من فقه آله الاطهار من الملک الجبار اذ جار منها ما هو متراکمة الزخار؛ **انجام:**ومن الشیخ احتجاج بانه یصلالی

کتاب صوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج [ف: ۱-۳۳۸]

● **ینابیع البکاء** / تاریخ معصومین / فارسی

yanābī‘-ol bukā’

کرمانشاهی، اسدالله بن عبدالله، قرن ۱۴ قمری

kermānšāhī, asad-ol-lāh ebn-e ‘abd-ol-lāh (- 20c)

مقتلی است درباره ماجرای حضرت سید الشهداء و واقعه جانگداز کربلا که مؤلف به طور مفصل و مشروح با استناد به کتب مقتل تنظیم نموده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۰۱۵/۲

آغاز: ملعون امارت حاج را به عمرو بن سید الاشراق داده بود و سی هزار کس را با او تعیین کرده بود با چهل تن از رؤسای بنی امیه؛ **انجام:** هر ملائکه ملکوت آسمانها و تمام مؤمنان جن و انس از وقوع آن بر سر و سینه می‌زنند و سیلاب خون از دیدگان گشایند.

خط:نستعلیق شکسته،کاتب=مؤلف، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۲۷ص (۲۰۸-۳۳۴)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۲۵-۲۵]

● **ینابیع الحکمة** / فلسفه / عربی

yanābī‘-ul ḥikma

یزدی حائری، محمدباقر بن مرتضی،۱۲۳۹-۱۲۹۸قمری

yazdī hā’erī, mohammad bāqer ebn-e morteza (1824 - 1881)

وابسته به: المشاعر؛ صدرالدین شیرازی، محمد بن ابراهیم (۹۷۹-۱۰۵۰ق)

شرح مزجی مختصری است بر کتاب «المشاعر» ملاصدرا شیرازی، که شارح در ایام جوانی آنرا نگاشته است.

آغاز: بسمله. نحمدک یا من تحیر فی ادراک ذاته الاوهام و العقول و تحیر من ارتقاء درج معرفته فی زوایا الخمول الفحول ... فیقول ... ابن مرتضی الطباطبائی محمد باقر الیزدی انی ... اخذت فی قرائة کتاب المشاعر للمولی ... صدرالملة و الحق و الدین مولانا محمد (بن ابراهیم) الشیرازی ... فاحببت ان اعلق علیه ... واشرحه ... و سمیته بینابیع الحکمة ...

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۰۸۲/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** فانه یجوز تعدد السبب مع وجود المسبب بالنوع و ان المحال انما یلزم لو قلنا ...

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، با اضافات؛ ۸۴گ (۱پ-۸۴پ)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۱۱-۹۵]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۲۹۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** (تنزیل من رب العالمین فتنزیله هو الکتاب) و فی غی هذا الکتاب من کتبه ... و الالکان ذا حاسة لتوقفهما علی آلتیها ضرورة (در مشعر ۴ منهج۲ در کلام خدا و نیمه کاره گذارده شده)

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی با نشان «منه»؛ جلد: تیماج، ۱۵۵گ، ۱۵ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۷-۲۸۰۸]

● ینابیع الحکمة / اخلاق / فارسی

yanābīʿ-ul ḥikma

جاجرمی، ابوالحسن بن محمد کاظم، ق۱۳ قمری

jājarmī, ab-ol-hasan ebn-e mohammad kāzem (- 19c)

تاریخ تألیف: ۱۲۴۰ق؛ محل تألیف: اصفهان

دراخلاق و سیاست با استفاده از آیات و روایات، در هفده «فصل» و یک «خاتمه»: فصل ۱.در احادیث قدسی؛۲ تا ۱۴. احادیث حضرات معصومین علیهم السلام، هریک در یک فصل؛۱۵. دراحادیث حضرت عیسی؛ ۱۶. احادیث لقمان؛ ۱۷. وصایای ابوذر؛خاتمه: گفته‌های مؤلف.نویسنده می‌گوید چون علم اخلاق از شریف‌ترین علوم و در تحصیل رضای پرودگار باقصی الغایه مفید است لازم می‌نمود که در آن غور بسیار شود ولی با این‌همه آن‌طور که باید مورد نظر قرار نگرفته و مهمل مانده است. من (=نویسنده)در سابق منظومه وجیزه‌ای به نام «اخلاق الاولیاء» پرداختم چون در آن امهات مسائل اخلاقی را درج نمودم و اصول برای مردم عامی و عادی ممکن نیست لذا در این اوان این کتاب را باعبارتی ساده برای اکثر مردمان پرداختم و امیدوارم که مباحث آن همه را مفید افتد. این کتاب حاوی پندهای اخلاقی و برگزیده از قواعد دینی و به خصوص دین اسلام است.

آغاز: الحمدلله الذی یؤتی الحکمة لمن یشاء من بریته و الصلوة عل نبیه ... اما بعد حقیر کثیر التقصیر ابن محمد کاظم ابوالحسن عفی الله عن جرائمهما ... در آیینه خاطر مخادیم مرتسم می‌سازد.

انجام: پس در دنیا برای مؤمنان راحت است و نه از برای کافران و عاصیان و السلام علی من اتبع الهدی ...

چاپ: مشار فارسی، ج۵، ص۵۶۰۵؛ به کوشش محمد رضا تناوش (تهران: ۱۳۸۰ق)؛ تهران، سنگی، ۱۳۰۴ق، وزیری، ۲۳۸ص

[الذریعة ۲۸۸/۲۵؛ نسخه‌های منزوی ۱۷۱۷/۲؛ فهرستواره منزوی ۷۰۰/۶؛ دنا ۱۰: ۱۲۳۷ (۷ نسخه)]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۶۹۰

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۴۸گ، ۱۴سطر (۱۰×۱۴)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱۰-۱۵۷۵]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۲۹۴-۱۷/۷۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** پس پرسید که ثمره معاشرت با ملوک وحکام جور وثمره مصاحبت وخدمت ایشان چیست گفتم که ثمره آنها یا اعلا درجات بهشت است یا اسفل

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۶۴گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۸-۴۹۵۹]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۱۸۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، ۳۰۴گ، ۱۷ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۱-۲۱۴۲]

۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۹۵۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ جلد: تیماج، ۲۰۳گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۸۹]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۰۱۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد اسماعیل بن زین العابدین، تا: ۲۵ ربیع الاول۱۲۵۴ق؛ ۱۸۶گ، ۱۹سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۵-۴۰۸۶]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۸۵۹

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام کتاب به قرینه آغاز نسخه تصحیح شد؛ خط: نسخ خوش، کا: بیدگلی، احمد بن محمد علی، تا: ۱۲۶۳ق؛ ۱۷۹گ، ۲۰سطر (۱۳/۵×۲۴)، اندازه: ۲۱×۳۲/۵سم [ف: ۶-۵۱۵]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۴۱۸

آغاز: ... بیان نمودم و بانشاء و عبارت پردازی نپرداختم زیرا که این مرحله نسبت به اکثر مردم باعث عدم فهم مطلب است؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ خوب، کا: ابوالقاسم ریزی، تا: ۱۲۸۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ با آثار بلاغ و تصحیح؛ مهر: «عبده محمد جعفر بن محمد باقر الموسوی» (بیضوی)؛ ۱۹۵گ، ۱۹سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۶-۳۷۴]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۸۶۶

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد رفیع بن محمد حسن، تا: اواسط شوال۱۲۹۴ق، جا: تبریز؛ جلد: تیماج، ۳۴۱گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۳۷-۴۳۳]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۵۸۴

آغاز: آینه جمال باطن کسی زینت دیده شود؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: بروجردی، مسیحا بن حاجیحسین بن محمد مومن، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: خانواده دانشگر [رایانه]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۵۲۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۹۰گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۹-۳۳۲]

● **ینابیع الحکمة** / کلام و اعتقادات / عربی

yanābī'-ul ḥikma

کرمانی، محمد بن محمد کریم، ۱۲۶۳ - ۱۳۲۴ قمری

kermānī, mohammad ebn-e mohammad karīm(1847 - 1906)

تاریخ تألیف: ۱۳۰۰-۱۳۰۸ق

در شناختن مبدأ و معاد و اصول اعتقادی شیعه به روش اعتقادی شیخیان با استفاده از اصول فلسفی و قواعد حکمت روی پایه‌های احادیث اهل بیت علیهم السلام چنانچه مؤلف ادعا می‌کند. این کتاب در سه جلد بزرگ تألیف شده، جلد اول ۲۵ رجب ۱۳۰۰ق و جلد دوم ۲ محرم ۱۳۰۸ق به پایان رسیده و جلد سوم ناتمام مانده است. جلد اول مشتمل بر چهار مقاله در توحید و نبوت و امامت و رکن رابع می‌باشد، و جلد دوم که مشتمل بر چهار مقاله در بحث وجود و عدم، و ماهیات، و ماده و صورت، و مسائل متعلق به امور عامه است. (سید احمد اشکوری)

آغاز: الحمدلله الذی تفرد فی وحدانیته، و توحد فی صمدانیته ... و بعد معاشر الاخوان و الخلان حرسکم الله ما توالی الملوان و کر الجدیدان هذه ما وعدت ...

۱. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۴۵۶

خط: نسخ، کاتب = مؤلف (گویا)، تا: سه‌شنبه ۲۵ رجب۱۳۰۰ق [نشریه: ۲-۱۷۵]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۰۶

آغاز: بسمله، حمد و سلام، اما بعد فیقول العبد الاثیم و الفانی الرمیم محمد بن محمد کریم؛ **انجام:** و قدتم علی ید مصنفه العبد محمد بن کریم فی یوم الثلثا قبل الظهر ثانی شهر محرم الحرام ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوایی، ۱۹۲گ، ۲۳سطر (۹×۱۹/۵)، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۱-۲۹۶]

۳. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۴۴۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** تم المجلد الأول المحتوی علی اربع مقالات فی التوحید و النبوة و الامامة و الولایة و ما یتعلق بها من مجلدات ینابیع الحکمة ... الاف التحیة حامداً مصلیاً مستغفراً منتظراً لظهور الحجة علیه الاف السلام

جلد اول؛ خط: نسخ، کا: علی بن محمد کرمانی، تا: صفر ۱۳۰۰ق؛ ۲۳۰گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱-۳۷۵]

۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۱۲۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** الی سبیله صلی الله و علیه السلام خیر ختام. تم المجلد الاول المحتوی علی اربع مقالات فی التوحید و النبوة و الامامة و الولایة ...

خط: نسخ، کا: یزدی، ابراهیم بن عبدالغفور، تا: ۲۵ رجب۱۳۰۰ق؛ اهدایی: وزیری؛ جلد: تیماج، ۱۵۷گ، ۲۵سطر (۹/۵×۲۰) [ف: ۱-۱۶۸]

۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۳۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و بعضی فروع المسئلة من اسرار المکتومة و لا یمکن الافصاح بها الا ما اشرنا الیه.

خط: نسخ، کا: احمد بن محمد علی کرمانی، تا: رجب۱۳۱۴ق؛ آخر کتاب نوشته شده: «بسم الله تعالی بقدر مقدور با نسخه اصل مقابله شده و الحمدلله، محمد»؛ جلد: تیماج، ۲۶۳گ، ۳۱سطر (۱۲×۲۴)، اندازه: ۲۱/۵×۳۳سم [ف: ۱-۲۳۸]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۰۱۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ان کان بعض مسائله أیضاً متعلقة بهذا المبحث فلنختم هذه المقالة من ینابیع الحکمة الی هنا حامداً مصلیاً مستغفراً

جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، با نسخه اصل مقابله شده؛ ۱۴۵گ، ۳۰سطر، اندازه: ۲۰×۳۳سم [ف: ۸-۲۰۱]

● **ینابیع الحکمة** / عرفان و تصوف / فارسی

yanābī'-ol hekma

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۸۰۱

آغاز: بنوک قلم وحکم بیان در سلک جمع کشیده آمد؛ **انجام:** یدعون الی الخیرو یامرون بالمعروف ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج [رایانه]

● **ينابيع الحكمة فى شرح تحفة القوامية** / فقه / عربی
yanābī‘-ul ḥikma fī š.-i tuḥfat-ul qawāmīyya
استرآبادی، محمد جعفر بن سيف الدين، ۱۱۹۸ – ۱۲۶۳ قمری
estarābādī, mohammad ja‘far ebn-e sayf-od-dīn (1784 - 1847)
وابسته به: التحفة القوامية فی فقه الامامية؛ حسینی سیفی، محمد بن محمد مهدی (–۱۱۵۰ق)
شرح مزجی استدلالی مختصری است بر ارجوزه «التحفة القوامية» میرزا قوام الدين قزوینی حلی که در آن«اللمعة الدمشقية» شهید اول را به نظم در آورده است.
آغاز: الحمد لله الذی البسنا بجوده لباس الوجود فاخرجنا عن كتم الاعدام و اعطانا من فضله مشاعر الحواس ...
[روضات الجنات ۲۰۹/۲؛الذريعه ۳۶۲/۳]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۸۵۹
جلد اول و مشتمل بر عبادات و معاملات و به روز نهم ماه رجب ۱۲۵۹ پایان یافته؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح؛ قبل از کتاب سه برگ است دارای چند فائده و صورت اجازه سید علی بن محمد علی طباطبائی (صاحب رياض المسائل) که برای مؤلف به تاریخ اواسط جمادی الاول ۱۲۲۸ نوشته؛ مهر: «محمد حسن بن محمد جعفر» (بیضوی)؛ تاریخ وقف: ۱۲۶۵؛ جلد: تیماج، ۲۶۷گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۰-۲۴۶]

۲. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۱۱۴ – ج
آغاز: برابر؛ **انجام:** و ان كان الترتيب احوط بلا شبهة و الله العالم وله الحمد الدائم و الصلوة و السلام على رسوله و آله الى القائم (اعتكاف)
تا اعتکاف است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی با عناوین «منه مد ظله العالی»، مصحح، با علامت بلاغ؛ جلد: تیماج، ۶۰۳ص، ۱۹سطر (۹/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف:–۵۰۷]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۸۴۵ عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳-۳۶]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۰۲۱
تا کتاب ارث است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، در عصر مؤلف؛ مهر: «محمد رضا بن علی بن محمد جعفر» (بیضوی)؛ تاریخ وقف: ۲۴ شعبان ۱۳۱۸؛ ۲۳۸گ، ۲۸سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۱۱-۲۴]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۰۲۰
مشتمل بر پنج جلد از کتاب تا کتاب الميراث می‌باشد؛ خط: نسخ، کا: اسماعیل بن محمد تقی حسین کمره ای، تا: ۹ رجب۱۲۵۹ق، وآقا بابا بن محمد مهدی شهمیر زادی، سال ۱۲۵۳ق (پایان جلد چهارم)؛ مصحح، با نسخه اصل دو مرتبه توسط محمد علی کاشانی (پایان جلد اول) مقابله شده، با اجازه روایتی سید علی طباطبائی (صاحب رياض المسائل) به مؤلف بتاریخ اواسط جمادی الاول ۱۲۲۸؛ مهر: «محمد رضا بن علی بن محمد جعفر» (بیضوی)؛ ۴۷۲گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸×۲۹/۵سم [ف: ۱۱-۲۳]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۰۱۱
از کتاب طهارت تا اعتکاف؛ خط: نسخ، کا: محمد رضا بن محمد حسین، تا: یک‌شنبه سلخ ربیع الاول ۱۲۶۱ق، جا: آران از توابع کاشان؛ محشی از کتاب‌های لغت یا با نشانی «مهدی» یا «ابوطالب»؛ ۲۲۳گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۶-۱۴]

۶. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه:۱
از آغاز كتاب الطهارة تا پایان كتاب الصوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۱۱ شوال ۱۲۶۲ق؛ مصحح، محشی؛ یادداشتی از مجتبی مینوی درباره کتاب و مؤلف و این‌که کتاب را حسین علی محفوظ به وی داده به سال ۱۳۳۳؛ مهر: جواد حسینی، «المهدی من هديت» (مربع)، «عبده الراجی محمد جواد الحسينی» (بیضوی)؛ ۳۲۳ص [نشریه: ۶-۶۹۰]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۶۷۴ عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۷-۲۷۳]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۵۳۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** وان كان الترتيب احوطبلا شبهه ... فی دار الخلافه طهران.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۸۰ق [الفبائی:–۶۱۴]

۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۳۸۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** مسئلة، انه يحرم على اب المرتضع اولاد صاحب اللبن ... ان القاعدة الثانية التالية على عدم نشر الحرمة.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۹۷گ، ۱۶ و ۲۵ سطر (۹×۱۴ و ۱۰×۲۱/۵)، اندازه: ۱۹/۵×۳۱سم [ف: ۱۲-۱۵۳]

۹. مشهد؛ حیدری؛ شماره نسخه:۲۰
گزینه‌ای از ينابيع الحکمه است با عنوان «قاعده البينة على المدعى و اليمين على من انكر»؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۶گ [اندیشه حوزه: س۲، ش۷-۲۱۲]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۱۵۰
انجام: و بين الفرقدين لايدركه قوى البصر و هو نجم فى جملة أنجم بصورة سمكة ...
کتاب طهارت و چند برگ از آغاز کتاب صلاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی از مؤلف؛ تاریخ وقف: ۱۲۵۹؛ ۴۸گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۳۸۲]

۱۱. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۴۱۶
آغاز: برابر
از ابتدای کتاب تا «کتاب متاجر»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی از مؤلف با لفظ «منه دام ظله»، مقابله و تصحیح شده؛ اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:–۲۰۸]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۴۱/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** و الاحوط عدم ترك القسمة و اعتبار استحقاق

من یهدی الیه و کون القانع و المعتر ثلثاً و المسکین ثلثاً مع اجزاء الاکثر.
دارای کتاب‌های طهارت و صلاة و زکات و خمس و صوم و حج و قسمتهای اخیر ناتمام است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۲۹۲گ (۱۵پ-۳۰۶ر)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۴-۳۴۴]

● **ینابیع الحکمة فی مناقب اهل بیت العصمة** / فضایل و مناقب / عربی
yanābī'-ul ḥikma fī manāqib-i ahl-u bayt-il 'iṣma
حسینی رضوی، جواد بن علی رضا، - ۱۳۰۳ قمری
hoseynī razavī, javād ebn-e 'alī rezā (- 1886)
تاریخ تألیف: شب جمعه ۱۱ شوال ۱۲۹۴ق
در حالات و مناقب و معجزات حضرات معصومین علیه السلام و سپس به ترجمه برخی از علمای برجسته امامیه از کلینی تا شیخ جعفر کاشف الغطاء پرداخته و به لغزش‌ها و اشتباهات عامه در فتاوی و عقاید نیز اشاره دارد؛ دارای «مقدمه» و «خاتمه» و چهارده «روضه» و هر یک حاوی چهارده «ینبوع» است: الروضة الاولی: فی ذکر النبی الامی القرشی ...؛ الروضة الرابعه عشر: فی ذکر المعصوم الرابع عشر و الامام الثانی عشر.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۷۳۳۵
آغاز: بسمله، الحمدلله الذی جعلنا من المتمسکین بعروته الوثقی و الماسکین من اسبابه السبب الاقوی؛ **انجام:** و لاتحصی ببنان و بیان و قد من علی عبده بختمه و عقده لیلة الجمعة ... و صفح عن زلاته و ماثمه
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۹۴ق؛ حواشی ۱۶ برگ به قلم مؤلف؛ جلد: تیماج، ۳۲۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۲۶-۶۷۹]

● **ینابیع الحکم فی اصول فقه سید الامم** / اصول فقه / عربی
yanābī'-ul ḥikam fī usūl-i fiqh-i sayyid-ul umam
سلماسی تبریزی، محمد علی بن محمد کاظم، ق۱۳ قمری
salmāsī tabrīzī, mohammad 'alī ebn-e mohammad kāzem (- 19c)
اصول استدلالی مفصلی است در یک «مقدمه» و چند «ینبوع» و یک «خاتمه»، و جز برگ‌های درهمی از مباحث مختلف و همه ناتمام، نوشته نشده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۲۶۱
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... لما کان الاجتهاد من أعظم الواجبات الکفائیة و أهمها لدوران نظام الشرع
خط: نستعلیق نازیبا، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۹۶گ، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱۴-۵۴]

● **ینابیع الحکم و محاسن الآداب و الشیم** / اخلاق / عربی
yanābī'-ul ḥikam wa maḥāsin-ul ādāb-i wa-š šīyam
زین الدین الرازی، محمد بن ابی بکر، - ۶۶۶ ؟ قمری
zayn-od-dīn ar-rāzī, mohammad ebn-e abī-bakr(-1268)
اهداء به: معین الدین ابو المعالی سلیمان
کتابی است در ده «باب» که پاره‌ای از اندرزهای حضرت پیغمبر و صحابه و عرفا را گرد آورده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۸۵/۱۰
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... قال العبد الفقیر ... هذا مختصر جمعته من کلمات العلماء و نصایح الحکماء؛ **انجام:** از باب نهم افتاده: قال ابن عیینة کان رسول الله صلی الله علیه و سلم اذا أراد أمراً شاور فیه أصحابه و کیف یحتاج الی ...
خط: نسخ نازیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوایی، ۲۳گ (۶۲پ-۸۴پ)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱-۲۰۳]

● **ینابیع الحیاة فی موارد الآیات** / علوم قرآن / عربی
yanābī'-ul ḥayāt fī mawārid-il āyāt
موسوی کاشانی، حسن بن محمد
mūsavī kāšānī, hasan ebn-e mohammad
آیه‌های قرآن کریم را در موضوعهای مختلف دسته‌بندی کرده وهمچنین راجع به آیات ناسخه ومنسوخ وترجمه بعضی از لغات مشکل به فارسی وپاره‌ای مطالب قرآنی دیگر را گرد آورده است. مؤلف این کتاب را درپنجاه وپنج سالگی و پس از کتاب دیگرش «منهج الواعظین ومسلک الراشدین» در دوازده«باب»تألیف نموده وبعضی از ابواب به فارسی است: باب ۱. فی الایات المناسبة للعناوین المعنونة علی ترتیب الحروف المعجمه، این باب دربیست وهشت فصل به ترتیب حروف می‌باشد وهرفصل چند ینبوع دارد؛ ۲. فی الایات الواردة فی مقام النهی المبدوة بلفظ «ولا»؛ ۳. فی الایات التی صرح فیها بلفظ الجزاء؛ ۴. فی الایات التی خوطب بها الرسول ویستفاد منها العتاب؛ ۵. فی الایات المتضمنة کلمة «یشاء»؛ ۶. فی الایات المأولة بالخلفاء الثلاثة؛ ۷. فی الایات المأولة بالائمة علیهم السلام؛ ۸. فی الایات المبدوة بالکلمات المتماثلة؛ ۹. فی تفسیر اللغات المشکلة، در بیست و هشت کتاب؛ ۱۰. فی الایات الواردة فی المقال علی مقتضی الاحوال؛ ۱۱. فی الایات الواردة علی طریق السؤال والجواب؛ ۱۲. فی الایات الناسخة والمنسوخة.
آغاز: الحمدلله الذی فتح علی العالمین بمفتاح فاتحة کتابه ابواب النعماء وجعل ذبح البقرة الصفراء هدایة لال عمران من الرجال والنساء ... وبعد ان اهم ماصرفت فیه العمر والهم ...
انجام: الاخلاص نزلت بالمدینة فی شأن ربیعة بن ربیعة وعامر بن طفیل قیل هی مکیة لاناسخ فیها ولامنسوخ وکذا المعوذتین واختلف فی نزولها

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۳۵۹۲-۱۸/۱۱۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: شاید به خط مؤلف، بی‌تا؛ با اضافات؛ جلد: تیماج، ۳۰۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۸-۴۹۶۰]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۵۳۷
آغاز: برابر
خط: نسخ معرب، بی‌کا، بی‌تا؛ با تصحیح و اضافه مؤلف در حاشیه‌ها، نسخه ناتمام و نامرتب و دارای برگ‌هایی سفید؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۹۵گ، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱۲-۱۱۳]

● ینابیع الدرر فی شرح الارجوزة الفقهیة المستطرفة / فقه / عربی

yanābī‘-ud durar fī š.-il urjūza-til fiqhīya-til mustaṭrafa

قزوینی زنجانی، حسن بن علی، ق۱۳ قمری

qazvīnī zanjānī, hasan ebn-e ‘alī (- 19c)

وابسته به: الفقهیة المستطرفة؛ اعرجی، محسن بن حسن (۱۱۳۰-۱۲۲۷ق)

شرح ارجوزه فقهیه مستطرفه ملا محسن کاظمی اعرجی است.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۶۲۷
آغاز: ارجوزة الفية فقهية: نظمت تسهيلا لضبط الطالب ×× والله ارجو غاية المطالب / سميتها الفقهية المستطرفة ×× يوجب ضبطها مزيد العرفة، درر بهية موصوفة بانها ذات ضياء و جلاء و كل بيت منها؛ **انجام:** كتطهير غيرها الحمدلله الذى وفقنى العبد الاقل الراجى لرحمة ربه المنان حسن بن على القزوينى المهاجر الى بلدة الزنجان لاتمام تصنيف هذه الوجيزة و تأليف هذه المجموعة المحتوية لكتاب الطهارة من الكتب الاثنى عشر من ينابيع الدرر فى شرح منظومة الملامحسن الكرمانشاهانى المسماة بالفقهية المستطرفة فى فقه المذهب الاثنى عشر مع كمال الدقة ... وقع الفراغ عنه مع شروعى فى تصنيف كتاب الصلوة فى آخر نهار يوم الاحد السابع و العشرين من شهر الله الاصم و الاصب رجب المرجب من سنة اثنى و تسعين و ماتين بعد الالف من هجرة خاتم الانبياء و سيد البشر عليه صلوات الله و سلامه و تحياته عداد اوراق اشجار و قطرات المطر.

كتاب الطهارة؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: یک‌شنبه ۲۷ رجب۱۲۹۲ق؛ مصحح، با خط خوردگی، محشی با امضای «منه وفقه الله تعالی»؛ جلد: تیماج، ۲۴۳گ، ۱۹سطر، اندازه: ۲۲×۳۵/۵سم [ف: ۳۱-۲۲]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۶۲۸
آغاز: بسمله. و به نستعين و هو خير معين الحمدلله الذى خصصنا بالصلوة التى هى للدين عماد و شرفنا باقامتها على جميع الامم ... كتاب الصلوة على احسن ترتيب باربعة مقامات المقام الاول فى بيان مقدمات الصلوة؛ **انجام:** و نحوها يقتضى جريانهما فى هذه المواضع المصورة من السبق

کتاب الصلاة، شروع به تألیف این جلد در روز پنج‌شنبه غره شعبان ۱۲۹۲؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: شروع در روز پنج‌شنبه غره شعبان۱۲۹۲ق؛ مصحح، با خط خوردگی؛ جلد: تیماج، ۲۷۱گ، ۱۹سطر، اندازه: ۲۱×۳۴/۵سم [ف: ۳۱-۲۳]

● ینابیع العلوم / تفسیر / فارسی

yanābī‘-ol ‘olūm

لؤلؤئی، یوسف بن عبدالله، ق۶ قمری

lo’lo’ī, yūsof ebn-e ‘abd-ol-lāh (- 12c)

تفسیری است فارسی و عرفانی به نثر خراسانی آمیخته به عربی، ظاهراً در چهار مجلد. قبل از آغاز به تفسیر آیات، در بیست «فصل»، در فضایل و آداب قرائت قرآن پرداخته شده که فصل بیستم در خصوص زندگانی نگارنده با عنوان «فصل فی الاعتذار» آمده است: فصل ۱.فضایل علوم التفسیر؛ ۲. معرفة من هو اهله؛ ۳. فضائل القرآن؛ ۴. اسامی القرآن؛ ۵. اسامی المفسرین؛ ۶. اسامی اهل اللغة؛ ۷. اسامی القراء؛ ۸. فی السور و الآیات و الحروف؛ ۹. کتب الانبیاء و عددهم؛ ۱۰. التأویل و التفسیر؛ ۱۱. مخارج الحروف؛ ۱۲. فی المد و التشدید و الادغام؛ ۱۳. فی اصول الاعراب؛ ۱۴. تصانیف اللغة؛ ۱۵. ترتیب النزول؛ ۱۶. کیفیة النزول؛ ۱۷. کیفیة جمع القرآن؛ ۱۸. فی کون القرآن معجزة؛ ۱۹. وجوه الانزال؛ ۲۰. فی الاعتذار.روش تفسیر بدین صورت است که نخست زیر عنوان «قوله عزوجل» بخشی از آیه‌ای را آورده، آن‌گاه ترکیب نحوی و معنی و سپس تفسیر تفصیلی آن را با استفاده از روایات و گفتار بزرگان صوفیه بیان نموده است.گرچه مؤلف سنی مذهب است، لکن در الذریعه کتاب وی در عداد مصنفات شیعه ثبت شده است.دانش‌پژوه، شرحی مفید راجع به این تفسیر و مؤلف و مشایخ او نوشته است (راهنمای کتاب سال ۱۱ شماره۳۷۳/۷).

آغاز: بسمله، الحمد لله القادر الذی اظهر من سوادف الغیاهب انوارا ... اما بعد، لا تعذر المقام فی بلاد خراسان و تصعصعت فیها اهل العلم و الایمان و تضعضعت فیها الکرام ...

چاپ: ظاهرا چاپ نشده

[کشف الظنون ۲۰۵۱/۲؛الذریعه ۲۸۹/۲۵؛ نسخه‌های منزوی ۶۷/۱؛ دنا ۱۰: ۱۲۳۹ (۶ نسخه)]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۹۶ و ۱۶۴عکسی تا ۱۶۷عکسی
آغاز: از مسافت پس مراد دنوی منزلتست و قرب و کرامت نه قرب جهت و مسافت؛ **انجام:** أعطاه الله تعالی من الاجر کأنما قرأ جمیع الکتب التی أنزل الله علی الانبیاء و علی محمد.

از آیه شش سوره النجم شروع می‌شود و تا پایان قرآن؛ خط: نسخ، کا: محمد بن حسین ملقب به حسام ختنی، تا: ۱۰ محرم۶۶۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، در صفحه آخر اجازه‌ای

است که علی بن اسود بن علی به جهت کاتب حسام ختنی به تاریخ آخر ربیع الاول ۶۶۱ نوشته؛ جلد: مقوایی، ۳۰۲گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۹/۵سم [ف: ۱-۳۴۱] و [عکسی ف: ۱-۱۵۰-۱۵۲]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۵۰۱

آغاز: ... وقف کنند محمول بر نزول و بیرون آمدن دجال ... الفصل الثالث: فی فضائل القرآن قال رضی الله عنه: بدانیت که فاضلترین همه چیزها خدای تعالی است. عزو جل که در وی معرفت حق و باطل و عالمان عاطل کما روی ابوالدردا رضی الله عنه عن رسول الله صلی الله علیه و سلم، القرآن أفضل من کل شیء دون الله؛ **انجام:** و ما وجدنا لأکثرهم من عهد ... و نیافتیم ما مر بیشتر ایشان را از وفاء عهدی و نیافتیم مکر فاسقان قال بعضهم و ما وجدنا لأکثر هم من عهد لأنهم أقروا یوم المیثاق ثم نقضوا العهد ... یکی از ناقضان قوم موسی بودند ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ ۵۲۲گ، ۲۵سطر (۱۱×۱۸/۵)، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۳۶-۴۹۴]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۴۱۷

آغاز: ... قوله عزوجل الذی جعل لکم الأرض فراشاً و السماء بناء ... ببرستیت مر آن خدای را کی بکرد شما را از زمین بساطی و خوابگاهی کی نرمش گردانید؛ **انجام:** و اللاتی تخافون نشو زهن فعضوهن فی المضاجع و اضربوهن، و آن زنانی بند دهیت که بترسید یعنی بدانید خشم گرفتن ایشان و عصیان ایشان مر شویان را ... لا یصاحبها فان ... .

از تفسیر آیه ۲۲ سوره بقره تا آیه ۳۴ سوره نساء؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ ۲۶۶گ، ۲۱سطر (۱۱×۱۸)، اندازه: ۱۵/۵×۲۳/۵سم [ف: ۳۹-۱۸۹]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۴۳۶

آغاز: ... و امر و نهی و از بهر ترغیبی نیکان و ترهیب بدان بس بیان کرده که این احکام و تفصیل ... قوله عز وجل اننی لکم منه نذیر و بشیر؛ **انجام:** سورة النحل مکیة ... بهلاک ایشان بس بتسبیح و نماز مشغول باش که آمد باین یاغیان عذاب من خداوند اتی امرالله.

از اوایل سوره هود تا اوایل سوره نحل؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: حدود قرن ۸ و ۹؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: چرم، ۱۵۰گ، ۲۷ سطر (۱۲×۱۸)، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۴۱-۶۰۳]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۶۴۳۷

آغاز: قوله عزوجل اتی امرالله فلا تستعجلوه سبحانه و تعالی عما یشرکون. آمد فرمان خدای عزوجل بحرب کردن با کافران یعنی واجب شد و لازم؛ **انجام:** سورة الفرقان ... تبارک الذی نزل الفرقان علی عبده ... و معناه الثبات و الدیمومة و قال الزجاج [رحمة الله] التبارک تفاعل ...

از اول سوره نحل تا اول سوره فرقان؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: حدودقرن ۸ و ۹؛ مصحح؛ ۲۷۶گ، ۲۷ سطر (۱۲/۵×۲۱/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۷سم [ف: ۴۱-۶۰۴]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۹۲۴

آغاز: ... تنزیل العزیز الرحیم، لتنذر قوما ما انذر آبائهم فهم غافلون، این قرآن فرستاده عزیز بخشاینده است، پس او فرستاد این قرآن را تا بیم کنی بوی، قومی را که؛ **انجام:** در حقیقت این است که از دشمنان دین است شیاطین الانس بحق تو به افعال بد ایشان خاطر خود را پریشان ندارد و عمل کند به این آیت که خذ العفو و امر بالعرف و اعرض عن الجاهلین از حضرت حق تعالی محبت صالحان و دوستان او طلب ...

جلد ۴ و از تفسیر سوره یاسین تا پایان قران؛ خط: نسخ، کا: جان درویش بن درویش بن علی ابرقوئی، تا: ۲۰ جمادی الاول ۹۵۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ ۱۷۳گ، ۲۳سطر (۱۲/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۸/۵×۲۴/۵سم [ف: ۳۷-۵۶۷]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۹۲۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** در خبرست که روز قیامت کافری را بیارند و گویند که اگر همه روی زمین پر زر بود و آن همه ترا باشد فداء خود کنی تا از دوزخ برهی؟ گوید: بلی، گویند: در دنیا از تو ازین آسانتر نیز می‌خواستند و آن کلمه شهادت بود، چرا نگفتی ... هرگز نیابیت.

جلد نخست و از تفسیر سوره حمد تا پایان آیه ۲۷۳ سوره مبارکه بقره؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: نیمهقرن۱۰؛ مصحح؛ ۱۷۳گ، ۲۳سطر (۱۲×۱۹)، اندازه: ۱۸×۲۴/۵سم [ف: ۳۷-۵۶۵]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۹۲۳

آغاز: ... نیابیت ثواب نیکویی را تا نفقه نکنیت از آنچه دوست می‌داریت، ابوصالح روایت کرد از ابن عباس رضی الله عنهما که گفت هرگز نیابیت ثواب خدای را؛ **انجام:** برابر نبود چون وی اقرار کرد برسالت مصطفی این دلیل صادق بود بر نبوت وی، سوره ابراهیم مکیةو هی آیتان و خمسون آیة بسم الله الرحمن الرحی م.

از تفسیر آیه ۲۷۳ سوره مبارکه بقره تا اول سوره ابراهیم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: نیمهقرن۱۰؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ ۱۴۹گ، ۲۳سطر (۱۲/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۳۷-۵۶۷]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۲۸۰-ف

نسخه اصل: مغنیسا گنل ش ۱۶۷. از توبه تا آخر؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۳۰گ [فیلمها ف: ۲-۱۱۴]

← الینابیع فی التفسیر ≻ ینابیع العلوم

● **ینابیع اللغة** / لغت / عربی

yanābī‘-ud luġa

بیهقی، احمد بن علی، ۴۷۰؟ – ۵۴۴ قمری

beyhaqī, ahmad ebn-e ‘alī (1078 - 1150)

پس از این‌که مؤلف کتاب «المحیط بلغات القرآن» را پرداخت

بر آن شد که کتابی در لغت حدیث نیز تألیف کند، و چون می‌خواست کتابش مرغوب نزد ارباب نظر گردد، گفتار جوهری در «صحاح اللغة» را اساس قرار داد و تراکیب ابن فارس در «معجم مقاییس اللغة» را بر آن افزود و طوری تنظیم داد که طالبان سرگردان نباشند.این کتاب در بیست و هشت باب به روش حروف تهجی ترتیب داده شده و هر باب دارای چند فصل است بدین ترتیب: فصل در کلمات مضاعف، فصل دوم در کلمات مبدو به همزه با سایر حروف، فصل سوم در کلمات مبدو به باء با سایر حروف و همچنین. (سید احمد اشکوری)
آغاز: ان أولی ما فخر به الناطق فمه و افتتح کلمه حمد الله رب العالمین الملک الحق المبین العلی القاهر.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۶۶۲
مشتمل بر حرف ضاد تا حرف کاف می‌باشد، و حرف ضاء از جزء دوم و بقیه حروف از جزء سوم کتاب است؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۶، جزء سوم در عصر مؤلف نوشته شده، حرف ضاد و چند برگ پایان نسخه شاید از قرن نهم باشد؛ مصحح، روی برگ اول جلد سوم اجازه‌ای است به خط مؤلف در چهار سطر برای فرزندش ابوالفتح و فخرالدین ابوبکر بن الفضل معروف به عروه و قاضی برهان الدین حجة السلام ابوالقاسم منصور بن محمد بن صاعد که کتاب را نزد مؤلف خوانده‌اند؛ تملک: ابوبکر عروة و علی اکبر بن علی سمنانی الربع مسکونی به تاریخ ۱۰۱۹ق، روح الله بن مظفر حسنی به تاریخ ۹۴۵ق، علی بیک حکیم در کاشان به تاریخ ۱۰۲۰ق، محمد بن الحسن المالکی الکاتب؛ جلد: مقوایی، ۲۸۸گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶×۱۹/۵سم [ف: ۱۰-۵۴]

۲. تبریز؛ ثقة الاسلام؛ شماره نسخه:بدون شماره
آغاز: برابر
نیمه نخستین آن از آغاز تا آخر حرف عین؛ خط: نسخ کهن معرب، بی‌کا، تا: قرن ۶ و ۷ [نشریه: ۷-۵۴۳]

۳. تبریز؛ ثقة الاسلام؛ شماره نسخه:۳۳
بی‌کا، تا: قرن ۶ و ۷، از میانه کتاب به نسخ کهن معرب از قرن ۶ و ۷ و بسیار ارزنده [نشریه: ۴-۳۲۸]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۷۰۴
آغاز: بسمله، کتاب الغین فصل الغین ومابعدها فی المضاعف و المطابق غب؛ **انجام:** غفل الیاء غفل تمت هذاالکتاب بتوفیق الله ... سنة خمس و ثلثین و خمس مایه.
جلد ثانی است از حرف غین تاپایان حرف یاء با یک خاتمه مفصل؛ خط: نسخ مشکول، کا: علی العریضی، تا: سلخ جمادی الثانی ۷۴۱ق، جا: اسحاق آباد؛ ۳۱۲گ، ۲۳سطر (۱۴/۵×۲۰)، اندازه: ۲۰/۳×۲۷/۱سم [ف: ۱۳-۱۵۰]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۶۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** و غث اللمم یغث غثاثة و غثوثة فهو غث و غثیث اذا کان ...
از اول کتاب تا مقداری از باب غین؛ خط: نسخ معرب، کا: علی بن رضا بن علی عریضی، تا: شاید قرن ۹؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ تملک: قوام الدین بن ناصر الدین محمد ابن قوام الدین عبدالله به تاریخ ۹۶۱؛ ۳۶۵گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۰×۲۶/۵سم [ف: ۳-۳۴۰]

● ینابیع المعاجز و اصول الدلائل / کلام و اعتقادات / عربی
yanābī'-ul ma'ājiz wa usūl-ud dalā'il

بحرانی، هاشم بن سلیمان، - ۱۱۰۷ ؟ قمری
bahrānī, hāšem ebn-e soleymān (- 1696)

نام نگارنده و کتاب در دیباچه آمده است و همین جا می‌نویسد پس از نگارش «مدینة المعاجز» (الذریعه ۲۵۳/۲۰) این یکی را در اصول و دلایل معجزات می‌نگارم و نمایه ۲۱ «باب» را در همین دیباچه آورده است.
آغاز: الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی. اما بعد، فیقول افقر العباد ... هاشم بن سلیمان بن اسماعیل بن عبدالجواد البحرانی الحسینی، انه لما وفق الله سبحانه تألیف کتاب مدینة المعاجز ...
انجام: من الانبیاء و الحج (ع) کما جازان یولد بغیراب دونهم فانما اراد الله عزوجل ان امره آیة و علامة لیعلم بذلک ان الله علی کل شیئ قدیر و بکل شیئ محیط. تمت.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۶۰۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: زید بن خمیس بن یحیی بن حرر حمیری بحرانی، تا: ۲۹ محرم۱۱۰۱ق؛ مجدول، با سرلوح مزدوج مذهب مرصع؛ ۲۵گ، ۳۳سطر، اندازه: ۲۱/۲×۳۱/۵سم [ف: ۲۶-۶۸۰]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۲۸/۱-عکسی
آغازو انجام: برابر
خط: نسخ پخته، کا: علی بن محمد کرمانی، تا: پیش از۱۲۸۹ق؛ تاریخ وقف: ۱۲۸۹؛ ۸۳گ (۱پ-۸۳ر) [عکسی ف: ۱-۴۱۰]

● ینابیع المودة لذوی القربی / فضایل و مناقب / عربی
yanābī'-ul mawadda li-ḏawi-l qurbā

قندوزی، سلیمان بن ابراهیم، ۱۲۲۰ - ۱۲۹۴ قمری
qondūzī, soleymān ebn-e ebrāhīm(1806 - 1877)

کتابی است دربیان فضایل ومناقب اهل بیت (ع).
آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین الذی ابدع الوجود وافاضل الجود واظهر شئونه وابرز نوره محمداً صلی الله علیه وآله
انجام: اجعلها یا رب العالمین نافعة للصالحین لعباده ومنتشره فی البلد ومتداولة بین العباد باقیة الی یوم الفصل والمیعاد تمت.
چاپ: مشار عربی، ص۱۰۱۳؛ طهران، سنگی، ۱۳۰۸ق، وزیری، ۲۰۲+۲۵۳ص؛ [تهران]، سنگی، ۱۳۱۲، رحلی، [۶۱۴ص]
[الذریعة ۲۹۰/۲۵؛ اهل البیت فی المکتبة العربیة، طباطبایی ص ۶۶۶]

شروح و حواشی:
۱- مفاتیح المحبة فی ترجمة کتاب ینابیع المودة؛ قائم مقام فراهانی، موسی بن علی (۱۲۶۲-قرن۱۴)
۲- ینابیع المودة (ترجمه)؛ مجد الادباء خراسانی، اسماعیل بن محمد باقر (-۱۳۲۱)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۷۲۵/۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایلقرن۱۴؛ مصحح [میراث شهاب: س۱۰ش۱-۲-۲۶]
۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۶۷۰/۲-۳۴/۴۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد حسین جربادقانی، تا: سلخ ربیع الاول ۱۳۳۷ق؛ ۱۸۱گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۸-۴۹۶۰]

● **ینابیع المودة (ترجمه)** / فضایل و مناقب / فارسی
yanābīʻ-ol mavadda (t.)
مجد الادباء خراسانی، اسماعیل بن محمد باقر، - ۱۳۲۱ قمری
majd-ol-odabā’ xorāsānī,esmāʻīl ebn-e mohammad bāqer(- 1903)
وابسته به: ینابیع المودة لذوی القربی؛ قندوزی، سلیمان بن ابراهیم (۱۲۲۰-۱۲۹۴ق)
اهدا به: سلطان حسین میرزا نیرالدوله قاجار
فقط ترجمه باب شصت و ششم کتاب است.
[فهرستواره منزوی ۳۹۲/۶]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۶۰۹
خط: شکسته، نستعلیق، کا: مترجم، تا: ۱۳۱۸ق؛ جلد: میشن، ۲۶گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۸سم [ف: ۲-۱۴۵]

● **ینابیع الولایة** / فقه / عربی
yanābīʻ-ul wilāya
حسینی قائنی، ابوطالب بن ابی تراب، ۱۲۳۰؟ - ۱۲۹۳ ؟ قمری
hoseynī qā’enī, abū-tāleb ebn-e abī-torāb (1815 - 1876)
تاریخ تألیف: شب جمعه ۳ محرم ۱۲۸۳ق
کتابی است استدلالی، در اقسام و احکام و وظائف ولایات و ولی، دارای یک «مقدمه» و شانزده«مقام» و «خاتمه»:المقدمة فی تعریف الولایة و تقسیمها و بیان الاصل فیها؛ مقام ۱.ولایة الحکومة التی عبر عنها فی کره بولایة السلطنة؛ ۲. ولایة القرابه؛ ۳. ولایة الوصیة الشاملة للوصایه؛ ۴. ولایة الوکالة؛ ۵. ولایة الاذن؛ ۶. ولایة الحسبة؛ ۸ولایة متولی الصدقه فی مجهول المالک؛ ۹.ولایة المضطر الی الانتفاع بمال الغیر؛ ۱۰. ولایة المرتهن؛ ۱۱.ولایة السآئق للهدی المشعر او المقلد له لعقد احرامه؛ ۱۲. ولایة سید علی عبده؛ ۱۳.ولایة المقاص؛ ۱۴. ولایة الحضانة؛ ۱۵. ولایة احکام المیت؛ ۱۶. ولایة الجایر علی ما یاخذه باسم الخراج و المقاسمه؛ خاتمه در اجرت ولی.
آغاز: بسمله. الحمد لولیه و الصلاة علی نبیه و آله ... و بعد فیقول ... ابو طالب ابن ابی تراب الحسنی الخراسانی القاینی ان هذا جوهر المقال فی الولایات و الاولیاء ... سمتها بینابیع الولایة ...
انجام: و أن یردهما ما مر من النصوص و الفتاوی، و هذا آخر ما أردت تحریره فی هذه الرسالة و الحمدلله اولاً و آخراً و ظاهراً و باطناً ...
شروح و حواشی:
۱- ینابیع الولایة (ترجمه و تلخیص)؛ طواری یزدی، عباس بن محمد (-قرن ۱۵)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۲۴۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: نجف بیرجندی، تا: یک‌شنبه۴ ذیحجه۱۲۸۴ق؛ مهر: مقرنص میرزا ابوالفضل تهرانی (مقرنص)؛ نشانی امانت از حاج ملا محمد عرب خراسانی قائنی ساکن نجف اشرف؛ جلد: تیماج، ۱۵۵گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۴-۳۶]
۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۱۲۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** و حادثة بحق محمد و آله اشرف البریة.
خط: نسخ، کا: محمد علی ذاکر، تا: ربیع الثانی۱۲۸۵ق؛ جلد: میشن، ۱۴۵گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۶/۴×۲۲سم [ف: ۱-۵۹۵]
۳. بیرجند؛ دیانی؛ شماره نسخه:۸۳/۱
خط: نسخ، کا: محمد باقر بینباجی، تا: ۱۲۸۵ق؛ ۴۸گ (۱پ-۴۸پ)، اندازه: ۱۲×۲۲/۵سم [ف:-۶۸]
۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۱۰۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** سنه السابعه و الثمانین الالف ... علی محمد و اله
خط: نسخ، کا: ابوتراب، تا: ۱۲۸۶ق [الفبائی:-۶۱۴]
۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۷۱۷۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: نجف بن میرزا علی اکبر بیرجندی، تا: ۱۲۸۷ق؛ مقابله شده؛ صدر نسخه دو صفحه اسامی مؤلفات مؤلف و هم قصیده در مدح او، اثر خامه و طبع حاج احمد شاگرد مؤلف است؛ ۱۷۴گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵-۶۸۰]
۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۱۴۰/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ زیبا، کا: حسین بن ملا مفید، تا: جمعه آخر شعبان ۱۲۹۲ق، جا: بیرجند؛ ۶۳گ (۱پ-۶۳ر)، ۱۹سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۳۵-۷۰۶]

۷. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۲۳۸۴

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن ملا عبدالمحسن خراسانی قاینی، تا: شنبه ۲ ربیع الثانی۱۲۹۲ق؛ مصحح، مقابله شده؛ ابعاد متن: ۱۲/۵×۱۹، اندازه: ۱۶/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۲۳۶]

۸. قائن؛ امام، سید حسن؛ شماره نسخه:۱۹

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن ملا عبدالمحسن خراسانی قائنی، تا: ۲۷ صفر۱۲۹۲ق؛ ۱۴۴گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۰/۵سم [کتابخانه‌های قائن: ف:-۱۹۴]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۵۴۴۷

خط: نسخ، کا: محمد باقر نجفی، تا: جمعه ۲ شعبان ۱۳۳۰ق؛ جلد: تیماج، ۶۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۳/۵سم [ف: ۱۴-۲۳۱]

● **ینابیع الولایة (ترجمه و تلخیص)** / فقه / فارسی

yanābī‘-ol velāya (t. va talxīs.)

طواری یزدی، عباس بن محمد، قرن ۱۵ قمری

tavārī yazdī, ‘abbās ebn-e mohammad(- 21c)

وابسته به: ینابیع الولایة؛ حسینی قائنی،ابوطالب بن ابی تراب (۱۲۳۰-۱۲۹۳ق)

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۴۴۳۲

بی‌کا، تا: ۱۴۲۰ق [نشریه: ۱۳-۴۰۰]

● **ینبوع** = **ینبوع الحکم** = **خلاصة الحکمة** / طب / فارسی

yanbū‘ = yanbū‘-ol hekam = xolāsat-ol hekma

طبیب شیرازی، شرف الدین حسن، قرن ۹ قمری

tabīb-e šīrāzī, šaraf-od-dīn hasan (- 15c)

در نام مؤلف تردید است؛ در طب و مفردات در نوزده «فصل»: ۱. در حکایت قوت‌ها و محل هر قوتی؛ ۲. در سر؛ ۳. چشم؛ ۴.گوش؛ ۵.بینی؛ ۶.دهن؛ ۷.حلق؛ ۸.سینه و شش؛ ۹.دل؛ ۱۰. معده؛ ۱۱.جگر؛ ۱۲.زهره؛ ۱۳. کلیه؛ ۱۴. روده؛ ۱۵. خصیه و قضیب و رحم و مقعد؛ ۱۶. مفاصل و اعراض استخوان و کیفیت اصلاح آن؛ ۱۷. اورام و بثور و قروح و استسقاء و جذام و امراض جلد؛ ۱۸. حمیات؛ ۱۹. اغذیه و اشربه و معاجین و ادهان و مراهم و مرکبات که این فصل دو سوم کتاب را دربرگرفته است.

آغاز: الحمد لله رب العالمین و الصلاة ... اما بعد. بدانکه آدمی مرکبست از این جسد محسوس که حکما آن را نفس ناطقه گویند و بدن مرکبست از خال و هوا و آتش و این جمله در هر عضوی از اعضای انسان از مفرد و مرکب ... فصل اول در حکایت قوتها و محل هر قوتی از بدن

انجام: و اجزا کوفته و بیخته و بزیت بسر شند در حمام بعد از عرق طلا کنند.

[نسخه‌های منزوی ۶۱۱؛ فهرستواره منزوی ۳۶۱۲/۵ با عنوان «فوائد اغذیه» و ناشناس و ۳۷۶۹/۵؛ هدیة العارفین ۲۷/۲؛ الذریعه ۳۲۵/۱۶]

شروح و حواشی:

۱- تشریح نامه

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۴۶۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: نظام الدین سعدالملک عطان، تا: دوشنبه ۲ ربیع الاول۹۹۳ق؛ تملک: عبدالوهاب حسنی حسینی مورخ ۱۰۱۵؛ کاغذ: ترمه، ۱۷۹گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۶/۸×۲۴/۲سم [ف: ۴-۸۵۷]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۲۷۱/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۴۰ق؛ اندازه: ۱۴/۲×۲۴/۵سم [ف: ۷-۳۱۳]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۹۵۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** الادویة التی تدمل الفروح و تلصق الجراحات

گزیده‌ای است از کتاب «ینبوع الحکم» شرف الدین حسن شیرازی در باب معرفت خلقت اعضاء و چگونگی و حقیقت حالات آن؛ خط: نستعلیق متوسط، بی‌کا، تا: ۱۰۴۰ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ خریداری از مشیری؛ جلد: تیماج، ۳۸گ (۴۰پ-۷۷پ)، ۱۷سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [رایانه]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۸۶۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسن حبیب، تا: ۱۰۴۵ق؛ کاغذ: اصفهانی، ۱۷۲گ، ۱۷سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۶-۵۲۷]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۲۹۲/۱-ف

نسخه اصل: موزه بریتانیا Add. 32560 (ریو ۴۷۴)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمعه ۱۲ ذیحجه۱۰۹۶ق [فیلمها ف: ۱-۵۹۱]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۰۹۳/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** ورق طلا ورق نقره نبات ترنجبین گزنگبین عسل مصفی یکمن ترکیب کنند شربتی یکمثقال الطعامین و بناشتا میل نمایند نافع باد. و الله اعلم

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱-۱۲؛ افتادگی: وسط (میان برگ‌های ۱۱۰ و ۱۱۲ افتادگی هست)؛ کاغذ: سپاهانی، ۲۴۱گ، ۱۷سطر (۷×۱۵/۵)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۱۱-۸۸]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۴۴۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** صفرا و سودا و بلغم بود شربتی در مطبوخ از چهار درم تا هفت درم بود و از جرم او تا سه درم. تمت ...

تذکر: نام مؤلف با تطبیق آغاز تعیین شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیقعده۱۲۱۱ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۸۸گ، ۲۱ سطر (۱۲/۵×۲۲)، اندازه: ۲۰×۳۲سم [ف: ۱۲-۱۲۸]

۸. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۶۰۷/۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** سنکنجبین ... و از برای مزاج بارد نافع و محتاج به مصلح نیست.

تذکر: نام کتاب و مؤلف از کتابشناسی و آغاز معلوم گردید؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۱۴ق؛ ۱۳گ (۶۶پ-۷۸ر) [ف: ۳-۲۱۸]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۴۴۴/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** هلیله زرد افسنتین ادویه در دو ... ابهل ... قرنفل ... مرزنجوس.

در فهرست با عنوان «خلاصة الحكمة» و ناشناس آمده؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی، ۳۶۱ص (۲-۳۶۲)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۰-۱۳۰۳]

● **ینبوع** / طب / فارسی

yanbū‘

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۹۲/۲۰

... فصل از کتاب ینبوع در باب معرفت ادویه باهیه و غیره؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، جلد: میشن، ۸۰ص (۴۹۰-۵۶۹)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲/۲×۲۰/۷سم [ف: ۵-۴۲]

● **ینبوع (منتخب)** / طب / فارسی

yanbū‘ (mn.)

گزیده‌ای از کتاب «ینبوع» عمادالدین شیرازی است. فقط بخش داروهای آن در دست‌نویس حاضر آمده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۶۴۵/۶

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد این رساله‌ای است منتخب از کتاب ینبوع در شناختن طبایع ادویه و بعضی از معالجات و غیره؛ **انجام:** و عسر البول را با شیره تخم خبازی بدهند و قرحه مثانه و گرفتن بول بر مثانه ضماد کنند بیرون آورد باذن الله تعالی.

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۹گ (۱۱۲پ-۱۲۰پ)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲۰-۱۷۰]

● **ینبوع الاسرار فی نصائح الابرار** / اخلاق / فارسی

yanbū‘-l asrār fī nasā’eh-el abrār

کمال خوارزمی، حسین بن حسن، - ۸۳۹ ؟ قمری

kamāl xārazmī, hoseyn ebn-e hasan (- 1436)

در اخلاق و مواعظ، مشتمل بر دو «مقاله» و بیست «باب».

آغاز: حمد و ثنای بیغایت و شکر و سپاس بی نهایت

چاپ: تهران، به کوشش دکتر مهدی درخشان، ۱۳۶۰ش

[فهرستواره منزوی ۶/۷۰۰ عناوین به تفصیل]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۹۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** ایزد تعالی این استان عالی راکه منشأ مکارم و معالی است بر اشارت (انارت) معالم هنر و احیاء رمق آن و اعادت دوارس دانش و ابدای رونق آن متوقر داراد ... الها ز انصاف این دین پناه ××که گشتست در ملک خوارزمشاه / جهانرا بسی سال معمور دار ×× ز اقلیم او فتنه را دور دار

در باب نهم از مقاله اولی که عنوانش «فضایل علو همت و رذایل دون همتی» است در حکایت پادشاهی که به شکار رفته، دو صفحه از کتاب افتاده و مقدمه حکایت تالی نیز ناقص مانده؛ خط: نستعلیق، کا: محمد بن شیخ محمد بن حسن بن محمد حافظ رافعی، تا: ۸۹۱ق؛ ۳۰۱گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۲-۳۴۸]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۳۲۲-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۲۷۵]

● **ینبوع الجذور** / هندسه / عربی

yanbū‘-ul juḏūr

حسینی جیلانی، محمد هاشم بن قاسم، ق۱۲ قمری

hoseynī jīlānī,mohammad hāšem ebn-e qāsem (- 18c)

اهداء به: سلطان اورنگ زیب بهادر غازی

شرحی است بر مقاله دهم و سیزدهم و چهاردهم و پانزدهم از کتاب «تحریر اقلیدس» که مؤلف آن را به واسطه رساله‌ای که یکی از دوستان وی در این موضوع نگاشته بود و مواردی را در آن به ابهام برگزار کرده بود، تألیف کرده است تا هم جوابی به مشکلات این کتاب و هم پاسخی به رساله آن دوست باشد.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۵۸۲

آغاز: ما بزغت من مطالع الالفاظ اهل المعانی ... رهط الوعاظ اهلة المغانی ... من افق الرسالة بدرا حفته من النبوة هاله و رفع له علی هام الفرقدین قدرا فوهبت الشمس ضیاء هاله ... ؛ **انجام:** ... لکونه مبنیا علی ما هو خارج منه و هی مقدمات ابلونیوس فمن شاء ایراده فیلحقه به ای بما فی الکتاب فاطعنا المصنف و الحقناه و شرحناه و الله الموفق و المعین.

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ با اشکال هندسی؛ با یادداشتی از باستانی راد درباره کتاب و مؤلف و روی برگ اول یادداشتی در اینکه نسخه به خط مؤلف است؛ تملک: حسن علی بن مصطفی العاملی؛ ۳۸۸گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۳/۵سم [ف: ۲۰-۱۳۷]

← ینبوع الحکم > ینبوع

● **ینبوع الحكمة** / مواعظ / فارسی

yanbū‘o-l hekma

حجت طباطبائی، محمد باقر، ۱۸۵۶ - ۱۹۱۳ میلادی

hojjat-e tabātabā’ī, mohammad bāqer (1856 - 1913)

نویسنده می‌گوید پس از سال‌ها علم‌اندوزی در عتبات عالیات بر آن شدم که به کعبه روم و زیارت بیت الله کنم، پس از این

توفیق به سال ۱۳۱۴ق به تبریز وارد شدم و در آنجا به منبر رفتم و وعظها و خطابه‌ها بیان کردم و پس از سه سال اقامت در تبریز عازم خراسان و ارض اقدس گشتم و در آنجا نیز به وعظ پرداختم. بر اثر آن موعظت‌ها بر آن شدم که این کتاب را در سی مجلس که همگی مجالس در وعظ و خطابه است فراهم آورم و در آن آنچه از اخبار ضعیف بود بر کنار گذاشتم و آنچه قوی و حسن بود جمع کردم.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۰۸

آغاز: بسمله، ربنا اتنا فی الدنیا حسنه و فی الاخره حسنه و قنا عذاب النار وصل اللهم علی عبدک و رسولک؛ **انجام:** علاجه ان یوخذ ما شدید الحرارة فطرح فیه کف ملح و یضع اطرافه

خط: نسخ، کا: شاید مؤلف، تا: اوایل قرن۱۴؛ جلد: مقوایی، ۹۳گ، ۱۶سطر (۸/۵×۱۳)، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [ف: ۶-۳۱۶]

● ینبوع الحکمة فی زجر النفس = زجر النفس = معاذلة النفس = معاتبة النفس = رسالة المعانی = رسالة الحکمة = الفصول / اخلاق / عربی

yanbū'-ul ḥikma fī zajr-in nafs = zajr-un nafs = mu'āḏilat-un nafs = mu'ātibat-un nafs = r.-ul ma'āni = r.-ul ḥikma = al-fuṣūl

هرمس

hermes

سیزده [یا چهارده] فصل است در تهذیب نفس و دستورات اخلاقی بر پایه‌های عقلی و فلسفی و توصیه بر به کار گرفتن عقل و ادراک صحیح، و تمثیل معقول به محسوس با خطاب‌های «یا نفس، یا نفس»، منسوب به هرمس (ادریس پیامبر علیه السلام). این کتاب را بعضی به هرمس و بعضی به افلاطون نسبت داده‌اند.ترجمه فارسی آن از بابا افضل کاشانی چاپ شده است.فصل آغازین و پایانی آن بدین ترتیب است:فصل ۱. یا نفس تصوری و تمثلی ما آنا موردة لک من المعانی العقلیة الموجودة، وجوداً دایماً ...؛ فصل ۱۳. یا نفس ینبغی أن تعلمی و تحققی ان حد اللذة هو لا یمل و متی طلبت النفس ... .

آغاز: بسمله. الحمدلله ولی کل نعمة و کاشف عمة. هذا ما وجد فی زجر النفس لهرمس النبی اعنی ادریس ... الفصل الاول قال أفلاطون قدس الله روحه العزیز فی مخاطبته لنفسه: یا نفس! تمثلی و تصوری ما أنا مورده لکن من المعانی العقلیة الموجودة وجودا دائما

انجام: و إن ثمرة العمل الصالح کأصلها و ثمرة العمل الردیء کأصلها. و قلیل من العلم مع العمل به أنفع من کثیر من العلم مع قلة العمل به. فرحم الله من علم و عمل و علم و قرأ و فهم و فهم و وصل و أوصل و کان وسیطا بالحق ناطقا بالصدق مقترنا بالتوفیق.

چاپ: قاهرة، مکتبة النهضة، ۱۹۵۵م، عبدالرحمن بدوی؛ در افلاطونیة المحدثة عند العرب

شروح و حواشی:

۱- ینبوع الحیاة = زجر النفس = ترجمه فصول هرمس؛ بابا افضل کاشانی، محمد بن حسین (-۶۶۷ق)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۵۸۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** والمراد بالمثلث بالحکمة و الفضیلة أعنی إنه یعرف الأشیاء و یعرف ما یعرف به الأشیاء و یعرف انه یعرفها و الحمد لواهب العقل ...

خط: نسخ، کا: صدرالدین بن محب علی تبریزی، تا: ذیقعده۱۰۱۲ق، جا: اصفهان؛ مصحح، محشی؛ ابعاد متن: ۷×۱۱/۵، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۳۶-۶۵۱]

۲. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۸۸۳/۲

آغاز: برابر

کا: نظام الدین محمد بن حسن رشتی، تا: ۱۰۳۳ق؛ ۱۶گ، قطع: رقعی [ف:-۳۲۴]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۵۷/۳

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: شوال ۱۰۶۳ق؛ ۱۱گ (۲۰پ-۳۰پ)، اندازه: ۱۴/۸×۲۱سم [ف: ۷-۴۷۳]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۱۱۴/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۷۱ق؛ کاغذ: سپاهانی، ۲۰گ (۳پ-۲۲پ)، ۱۶سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۸-۷۴۹]

۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۳۸/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الثانی۱۰۷۴ق؛ جلد: تیماج، ۱۹گ (۸۶ر-۱۰۴پ)، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۱-۴۴۴]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۳۳/۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته ریز، بی‌کا، تا: جمادی الاول۱۰۸۴ق؛ ۲۲گ (۶۳پ-۸۴پ)، ۱۵ سطر (۷×۱۴/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۹سم [ف: ۳-۴۰۰]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۳۵/۲۷

آغاز: هذه مواعظ مشتملة علی تزکیة النفس و تحذیر ها من الاخلاق الردیة مستخرجة من کلام افلاطون کلها علی طریق مخاطبته مع النفس (مع نفسه) یا نفس ان مهلکات النفس ثلثة اجناس اولها الشرک و سائر انواعه و ثانیها الظلم و سائر انواعه و ثالثها التلذذ و سائر انواعه؛ **انجام:** یا نفس حتی متی انت فقیرة هاربة من ضد الی ضد ... و جمیع ما انت مشاهدة له فی عالم الحس فبینما انت فقیرة

کا: دیباجی، شهاب الدین علی، تا: با تاریخ۱۰۹۹ق، جا: کرمان؛ شش بند است که به «یا نفس» آغاز میشود و از افلاطون دانسته شده و برابر است با نیمه دوم فصل دوم (س ۴ ص ۱۰) قانیمه

نخستین فصل ۳ (س ۵ ص۱۳) ینبوع الحیوة پارسی چاپی؛ جلد: تیماج مذهب، ۱ص (۲۴۳)، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [ف: ۳-۴۰۰]

۸. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۹۲/۲۵-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: اواخر ذیقعده۱۳۱۷ق؛ ۵۲ص (۴۳۷-۴۸۸) [عکسی ف: ۱-۴۱۱]

۹. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۵۹۱

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۲-۱۷۱]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۸۱/۵

آغاز و انجام: برابر؛ (گ ۳۰ب) در گ ۳۳ و ۳۴ چنین است: یتهاون بتدبیرها و ینصرف بجمیع قوتة الی التلذذ ... و قلیل من العلم من العمل به انفع من کثرة العلم مع قلة العمل به تمت الفصول الثلثة العشر فی زجر النفس لهرمس من الهرامسه و هو الدریس النبی ع المثلث بالحکمةو الفضیلة اراد بالمثلث بالحکمة و الفضیلة یعنی انه یعرف ما یعرف به الاشیاء و یعرف انه یعرفها و لواهب العقل الحمد بلانهایة.

خط: نسخ، کا: بسطامی، محمد بن فتح الله، بی‌تا، جا: قزوین مدرسه رزم سارية؛ ۱۸گ (۱۳پ-۳۰پ) [ف: ۳-۳۹۹]

● ینبوع الحیاة / تفسیر / عربی

yanbū‘-ul ḥayāt

ابن ظفر، محمد بن عبدالله، ۴۹۷ - ۵۶۵ قمری

ebn-e zafar, mohammad ebn-e ‘abd-ol-lāh (1104-1170)

تفسیر مفصلی است بر قرآن مجید با عناوین «الکلام علی قول الله سبحانه» به نوشته زرکلی و غیر او، در دوازده مجلد؛ حاجی خلیفه، از مؤلف، چنین نام برده «لابی عبد الله ابن ظفر محمد ابن محمد الصقلی المتوفی سنة ۵۶۸»(کشف الظنون۲۰۵۲/۲)؛ لیکن در جای دیگر در ذیل عنوان «درة الغواص فی اوهام الخواص» از تألیفات «ابومحمد قاسم بن علی الحریری» (-۵۱۶هـ) ضمن بر شمردن حواشی و شروح این کتاب، می‌نویسد: «و حاشیة ابی عبدالله محمد بن ابی محمد المعروف بحجة الدین الصقلی المتوفی سنة ۵۵۵ خمس و خمسین و خمسمائة، و حاشیه محمد بن محمد المعروف بابن ظفر المکی المتوفی سنة ۵۶۸»(کشف الظنون ۷۴۱/۱)، که بنه ظر وی «حجة الدین الصقلی» و «ابن ظفر المکی» دو شخص اند با دو تاریخ درگذشت، که احتمالاً اشتباهی رخ داده است، زیرا یاقوت، نام مؤلف را «محمد بن ابی محمد بن محمد حجة الدین ... المعروف بابن ظفر الصقلی الاصل المکی» نوشته است. همچنین، ابن خلکان از مؤلف به «ابو عبدالله محمد بن أبی محمد بن محمد بن ظفر الصقلی المنعوت بحجة الدین» نام برده، و هر دو نفر، هر دو کتاب را «ینبوع، و حاشیه بر درة الغواص» را به«ابن ظفرصقلی مکی معروف بحجة الدین» نسبت داده‌اند. گرچه فهرست‌نگار چستربیتی نسخه را جزء اول از این تفسیر نوشته، لیکن در پایان آن «تم الجزء الثانی» آمده است.

[بروکلمان، ذیل ۶/۱ و ۵۹۵؛ کشف الظنون ۲۰۵۲/۲؛ معجم الأدباء ۹/۱۹ و ۴۸ - وفیات الأعیان ۷/۴ و ۶ و ۳۹۵]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۳۶عکسی

آغاز: عبدالله بن یحیی المعافری، و اخبرنی انه ... بقرائته علی الفقیه الزاهد ابی بکر محمد بن الولید؛ **انجام:** فمن سمک هذه الثلاث قوی علی قواعد التقوی محسن و الله یحب المحسنین. تم الجزء الثانی من کتاب ینبوع الحیاة یتلوه فی الجزء الثالث ...

نسخه اصل: چستربیتی، ش ۳۸۹۹(اربری، فهرست خطی عربی ۵۶/۴). مشتمل است بر تفسیر قرآن مجید تا پایان آیه ۱۳۴ از سوره آل عمران و مقداری از اول آن افتاده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ ۴۱۵گ، ۱۳سطر [عکسی ف: ۲-۲۲۰]

● ینبوع الحیاة = زجر النفس = ترجمه فصول هرمس

/ اخلاق / فارسی

yanbū‘o-l hayāt = zajr-on nafs = t.-ye fosūl-e hermes

بابا افضل کاشانی، محمد بن حسین، - ۶۶۷ ؟ قمری

bābā afzal-e kāšānī, mohammad ebn-e hoseyn(- 1269)

وابسته به: ینبوع الحکمة فی زجر النفس؛ هرمس

ترجمه‌ای است از سخنان منسوب به هرمس الهرامسه (ادریس النبی علیه السلام) در نصیحت و عتاب با نفس که در سیزده فصل از کتابی که در چهارده باب می‌باشد با عناوین «ای نفس، ای نفس» فراهم آمده است: فصل ۱. در نصیحت و معاتبت نفس؛ ۲. ای نفس منکوه که دنیا سرای غرور است؛ ۳. ای نفس و این حال‌ها اعراض که فرود آمدند در جوهر کثیف جسمانی با هم موافقت ندارند؛ ۴. این نفس عالم طبیعت روشنی است و تیرگی؛ ۵. ای نفس نیست عقل الا یافتن خود؛ ۶. ای نفس اگر اشامنده شرابی یک شربت آب چشد بس باشد؛ ۷. ای نفس تا کی من تراهمی رانم؛ ۸. ای نفس بدانکه دوستی دارد کسی وی را نیابد و از وی عوضی و بدلی یابد دور نباشد که بوی خوشدل شود و دوست گذشته فراموش کند؛ ۹. ای نفس دشوارتر کار و محال در وجود آن است که زرگری بدست افزار برزیگری کنی؛ ۱۰. ای نفس حال ترا همی بینم و از آن در شگفت دراز مانده‌ام؛ ۱۱. ای نفس این است عالم طبیعت که مجموع ناخشنودی‌هاست؛ ۱۲. ای نفس هر که درخت صبر کارد ثمره ظفر چیند؛ ۱۳. ای نفس باید که بدانی و بیقین شوی در آنکه حد لذت آنست که از آن ملال نبود.

آغاز: بسمله، ترجمه فصل اول از جمله سیزده فصل از سخنان هرمس الهرامسه و هو ادریس النبی علیه الصلوة و السلام بنام ینبوع الحیوة در معاتبت و نصیحت نفس. ای نفس، بنگار خود را، و ماننده شو بدان چیزهائی که بیارمت از معانی عقلی

جاودانی
انجام: این نفس هر که درخت پاک کارد پارک خورد و هر که پلید کارد پلید، و ثمره کردار نیک چون اصلش بود نیک، ثمره کردار بد چون اصلش بود بد، و اندک دانشی با کار کرد بدان، بسیار سودمندتر از بسیار دانش که کار بوی اندک بود. والسلام.
چاپ: مصنفات افضل الدین محمد مرقی کاشانی، به تصحیح مجتبی مینوی و یحیی مهدوی (تهران، خوارزمی: ۱۳۶۶ (چاپ دوم))
[مصنفات افضل الدین ۳۳۱-۳۸۵؛ الذریعة ۱۲: ۳۸، ۲۵: ۲۹۲، ۳۹۲؛ کشف الظنون ۲: ۲۰۵۲؛ ریحانة الادب ۱: ۲۱۲؛ اثرآفرینان ۲: ۱؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۱: ۳۱۴، ۲: ۶۹۷؛ دنا ۱۰: ۱۲۴۱-۱۲۴۲ (۵۰ نسخه)]

۱. تهران؛ بیانی، مهدی (دکتر)؛ شماره نسخه:۲۳۵/۱
خط: نسخ، کا: محمود بن ابی علی عبدیل، تا: اواخر ذیحجه ۶۷۹ق [نشریه: ۶-۶۹۱]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۸۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: احمد بن محمد حاجی کاموسی، تا: صفر ۷۰۰ق؛ تملک: محمود بن علی بن اوحد ملک بن الحاکم بن ابی الحسن بن ملکشاه بن محمد بن ابی القاسم بن ابی الماجدین ابی المحامد سدیدی جوینی ... محمود شاه آملی در ۷۹۵ق؛ ۴۱گ، ۲۹سطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۶-۴۸۴]
۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۶۲/۶۵(آ)-۴۶۳/۶۵(ب)-ف
نسخه اصل: کوپرولوش ۱۵۸۹؛ بی‌کا، تا: با تاریخ ۷۵۴ق؛ درهامش؛ ۹گ (۱۳۲پ-۱۴۰پ) [فیلمها ف: ۱-۴۸۳]
قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۱۱۶/۶۵ عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا [میراث شهاب: س۱۸ش۱-۵۵]
۴. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۴۵/۳ حکمت
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹ و ۱۰ [ف: ۲-۴۳]
۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۴۵۶/۶
آغاز و انجام: برابر
تذکر: در فهرست بدون نام مؤلف است؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سمرقندی، ۶۹ص (۱۰۰-۱۶۸)، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۱۰-۱۳۸۷]
۶. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۱۹/۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: تیماج، ۲۸گ (۱۰۲پ-۱۲۹پ)، ۱۹سطر (۶/۵×۱۴)، اندازه: ۱۰×۱۸/۵سم [ف:-۳۷۰]
۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۴۷/۱
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۸۳ص (۴-۸۶)، اندازه: ۹/۸×۱۸/۷سم [ف: ۵-۶۶]
۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۲۴/۹
آغاز: نجوید و برداشته تو نماند ... این نفس جزم زمین است؛
انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۵۸ص (۲۹۴-۳۵۱)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۹-۴۴۶]
۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۶۹/۹
خط: نستعلیق، کا: عین علی، تا: قرن ۱۱؛ مجدول؛ ۱۰ص (۳۵۵-۳۶۴)، ۲۵سطر (۹×۱۹)، اندازه: ۱۵×۲۶سم [سنا: ف: ۱-۲۰۲]
۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۵۸۹/۱۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۴۰۶گ، اندازه: ۲۳/۵×۳۳سم [ف: ۵۱-۴۹]
۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۷۱۰/۴۷
آغاز:فصل اول ای نفس بنگار خود را و ماننده شو چیزهایی را که عرضه کنم بر تو از معانی عقلی جاودانی
خط: نستعلیق ریز، کا: رضوی، نصیر الدین محمد، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی؛ ۵گ (۱۱۶ر-۱۲۰ر)، ۴۲ سطر (۱۳×۲۳)، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۱۶-۳۴۱]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۳۵۶/۳۹ عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۱۸۲]
۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۰۱/۳
خط: نستعلیق، کا: کشمیری، رضا بن موسی، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مذهب، ۱۵ص (۱۹-۳۳)، ۲۸سطر (۱۳/۵×۱۹/۵)، اندازه: ۱۸×۲۴/۵سم [ف: ۹-۱۰۱۳]
۱۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۸۵۴/۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ تملک: سعید نفیسی؛ ۵گ، ۱۵سطر (۵×۱۱/۵)، اندازه: ۸×۱۵سم [ف: ۱۷-۲۳۶]
۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۵۸۹/۴۶
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ ۹گ (۱۱۴ر-۱۲۲پ)، ۳۴سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۸/۵سم [ف: ۳۱-۷۱۱]
۱۵. کاشان؛ عاطفی، افشین؛ شماره نسخه:۳۲
خط: نسخ، کا: صدرالدین محمد بن محب علی تبریزی (از شاگردان شیخ بهائی)، تا: ذیقعده ۱۰۱۲ق، جا: اصفهان؛ ۷۵گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف:-۳۵]
۱۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۷۴۱۰/۲۳
خط: نستعلیق، کا: حسینی، محمد باقر بن محمد اشرف، تا: ۱۰۴۳ق، جا: شیراز؛ جلد: تیماج، ۲۵گ (۱۱۵پ-۱۳۹پ)، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۱۹-۲۲۴]
۱۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۹۱/۱۲
خط: نستعلیق، کا: تبریزی، محمد قلی بن محمد علی، تا: ۱۰۵۱ق؛ ۳۴گ (۱۶۷پ-۲۰۰ر)، اندازه: ۱۲×۱۹/۴سم [ف: ۵-۱۵۲]
۱۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۴۶/۱۸
کا: مازندرانی، رجب علی بن جواد، تا: ۱۸ ذیقعده ۱۰۶۱ق؛ ۱۳گ (۸۱پ-۹۳ر) [ف: ۳-۳۹۹]
۱۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۷۱/۱

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: شریف نصرآبادی، محمد مؤمن بن محمد علی، تا: ۱۶ رجب۱۰۶۴ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۲گ (۴پ-۲۵ر)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۳×۲۴/۵سم [ف: ۳-۱۵۹]

۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۸۸
آغاز: بدانکه حق تعالی اند مر تحویلی که نفس را باشد مژده داده است؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: شعبان۱۰۶۶ق؛ مجدول؛ ۳۶گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۶-۴۸۵]

۲۱. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۴۶۴۷/۱۵
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: شنبه ۹ ربیع الثانی۱۰۶۶ق؛ قطع: وزیری [رشت و همدان: ف:-۱۵۱۵]

۲۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۵۸۷
آغاز: فصل اول از جمله سزد (کذ) فصل؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۶۷ق؛ واقف: اسدالله بن محمد مؤمن بن خاتون عاملی، ۱۰۶۷؛ ۲۹گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۶-۴۸۵]

۲۳. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۴۰۷/۶
خط: نسخ، کا: اسحاق شولستانی، تا: سلخ جمادی الاول۱۰۹۸ق؛ ۳۲گ (۷۴پ-۱۰۵ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۲-۱۳۱]

۲۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۳۱۲/۳
خط: نستعلیق، کا: خاتون آبادی، محمد محسن بن محمد حسین، تا: شنبه ۲۹ ربیع الاول۱۰۷۱ق؛ کاغذ: سپاهانی، ۳۰گ (۴۳پ-۷۲پ)، ۱۶سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۱۵-۴۲۰۱]

۲۵. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه:۲۰/۵
کا: ظهیر، تا: ۱۰۷۳ق؛ قطع: رحلی [ف:-۲۷۳]

۲۶. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۲۵۹/۱۷
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الاول۱۰۷۳ق [نشریه: ۲-۹۹]

۲۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۹۰۳/۱۶
از نیمه دوم فصل نخستین؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۰۷۷ق؛ ۴۸ص (۱۷۶-۲۲۳)، ۱۷سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۲-۲۸۹۲]

۲۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۰۲/۱۱
خط: تعلیق ریز، بی‌کا، تا: ۱۰۷۹ق؛ ۱۸گ (۱۰۵پ-۱۲۲ر) [ف: ۳-۳۹۸]

۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۸۸۹۱
آغاز: ای نفس منکوه [منکره]دنیا را و مگوی [مجوی]دنیا را [که دنیا] سرای فریب و غرورست؛ **انجام:** ای نفس تا آب روشن بود ... راه رستگاری خود نه بیند و نشناسد
شامل چند بند از ینبوع الحیات است که با بند اول فصل دوم شروع می‌شود؛ خط: نسخ، کا: فیروزآبادی، محمد شفیع، تا: ۱۰۸۳ق، جا: حیدر آباد؛ اهدایی: رهبری، مهر۱۳۸۶؛ جلد: میشن، ۲گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [اهدائی رهبر: ۶-۱۵۵]

۳۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۵۶۸/۱
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: ترمه [ف: ۵-۲۹۲]

۳۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۱۹/۶ ط
ترجمه فصل اول از سیزده فصل از سخنان هرمس الهرامسه؛ خط: نستعلیق، کا: تاری، محمد تقی، تا: قرن ۱۲؛ ۴۸ص (۲۹-۷۶)، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۲۴/۳-۱۱۸]

۳۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۲۳۴/۷
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: محتملاًقرن۱۲؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، جلد: تیماج، ۳۵ص، ۲۴سطر (۱۹×۲۹)، اندازه: ۲۵×۳۸سم [ف: ۵-۳۵۱]

۳۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۳۵۴/۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۱۱۹ق؛ مهر: «ابنعلی ۱۱۱۹» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۴۶گ (۱۶۱پ-۲۰۶ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف مخ: ۵-۲۳۰۰]

۳۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۱۸۶۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق شکسته، کا: ابواسحاق محمد عتیق الله، تا: محرم ۱۱۴۵ق، جا: شاهجهان آباد؛ اهدایی: رهبری، خرداد۱۳۷۳؛ جلد: مقوا، ۲۲گ، ۱۳سطر در متن و۱۵سطر مورب در هامش، اندازه: ۱۲×۲۰سم [اهدائی رهبر: ۶-۱۵۴]

۳۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۲۳۱/۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** وهرکه درخت سپیداری بر نشاند بعاقبت بار نیابد و کوشش و رنجش ضایع گردد ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۵۴ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، مقابله شده؛ ۱۶گ (۱۱۳پ-۱۲۸پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۴-۴۱]

۳۶. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۱۱۴/۲
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اندازه: ۱۷×۲۱سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۳۷]

۳۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۴۰۷/۲
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: محتملاً قرن۱۳؛ ۶۷ص (۳۷-۱۰۳)، ۱۵سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۵-۵۳۱]

۳۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۳۰۴/۱۲
آغاز: برابر
کا: محمد باقر بن سرخوش افشار، تا: ۱۲۱۴ق، جا: اصفهان؛ ۳۰۰ص، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۳۲-۳۱۳]

۳۹. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۱۷۶/۱۱
آغاز: برابر
بی‌کا، تا: ۸ ذیحجه۱۲۲۲ق [رشت و همدان: ف:-۱۲۱۱]

۴۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۳۹/۹
آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: مقصود مسعود افشار ترکمان، تا: ۱۲۵۶-۱۲۵۷ق؛ ۴۵ص (۳۵۹-۴۰۳)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۲-۵۵]

۴۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۰۷۷۶

خط: نسخ، کا: ابوالحسن، تا: ۱۲۸۶ق [الفبائی:-۶۱۴]

۴۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۰/۷-طباطبائی

خط: نستعلیق، کا: صادق آشتیانی، تا: ۱۲۸۹ق؛ ۳۳گ (۱۹۱-۲۲۳)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۲۲-۵]

۴۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۲۳/۱۶

آغاز: ای نفس باید و به یقین شوی در انکه حد لذت آن است که از آن ملال نبود و هرگه که نفس در عالم طبیعت لذتی جوید چیزی را همی جوید که نتواند بود از آنکه هر چه نفس همی بیند درین جهان ملال انگیز است. آغاز فصل سیزدهم

آغاز فصل سیزدهم؛ بی‌کا، تا: ۱۲۹۰ق؛ اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [ف: ۲-۳۸۳]

۴۴. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه:۷۲/۷ - ب

بی‌کا، تا: ۲۴ ربیع الثانی۱۲۹۴ق؛ ۲۱گ (۱۰۶پ-۱۲۶ر) [ف:-۲۲۶]

۴۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۳۱/۲

خط: تعلیق، کا: محمد علی، تا: ۱۳۰۱ق، جا: تهران؛ ۶۳گ (۱۳ر-۷۵ر) [ف: ۳-۳۹۹]

۴۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۴۳۶/۱۱

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۱ رمضان۱۳۱۱ق؛ جلد: میشن، ۱۹۰گ (۹۹ر-۲۸۸ر)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۶-۱۴]

۴۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۰۱۲/۲

خط: نستعلیق زیبا، کا: محمد حسن نجم آبادی، تا: ۱۳۲۹ق؛ مجدول، دارای سرلوح رنگین؛ جلد: مخمل سبز، ۵۴گ (۲۷پ-۸۰ر)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲۱-۱۳]

۴۸. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه:۴۹/۵

خط: نستعلیق، کا: محسن بن مصطفی ساوجبلاغی، تا: ۱۳۴۷ق؛ قطع: ربعی [نشریه: ۶-۶۷۶]

۴۹. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه:۱۶/۱

خط: نستعلیق، کا: محمد اسماعیل حسینی، تا: پایان ذیحجه۱۳۹۱ق؛ قطع: ربعی [نشریه: ۶-۶۷۲]

۵۰. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۶۸/۱

خط: نستعلیق خفی، بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۷-۷]

۵۱. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۱۳۵/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: خشتی [ف:-۱۰۰]

● **ینبوع الحیاة** / تاریخ معصومین / عربی

yanbū'-ul ḥayāt

فیض، احمد بن محمد محسن، قرن ۱۲ قمری

feyzī, ahmad ebn-e mohammad mohsen (- 18c)

در مناقب خاندان پیغمبر و در پنج «باب»، در جایی می‌گوید:«قال جدی صدرالمحققین» در جای دیگر:«قال الوالد الماجد».فرزند مؤلف ضیاء الدین ادریس در تاریخ شوال ۱۱۱۴ فهرستی در ۲۷ ص برای این کتاب ساخته است.این کتاب ۲۷۲۰۰ بیت نوشته دارد، و در آن از مدارک بحار و وافی استفاده شده است.

آغاز: الحمدلله المتوحد فی سلطنته المتفرد فی قدرته الذی رافع السموات بغیر عمد ترونها و خلق الارض فی یومین ...

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۶۲۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** فی الرجعة.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ واقف: احمد کرمانشاهی، ۱۳۵۶؛ ۵۲۸گ، ۱۹ سطر (۱۰×۱۸)، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۵-۷۶۹]

۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۹

آغاز: برابر

تذکر: این کتاب در فهرست به نام «احمد بن محمد محسن» آمده؛

خط: نسخ، کا: عبدالحی بن فضل الله بن محمد شریف، تا: ۱۸ صفر۱۱۱۷ق؛ محشی با نشانه «منه، نهم، نهایه»، در آغاز نسخه شرح رموز و فهرست کتاب از عبدالله بن ابی محمد بن صدرشیرازی خواهرزاده مؤلف؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۴۲۲گ، ۲۳ سطر (۹/۵×۱۷)، اندازه: ۱۷/۵×۲۴سم [ف:-۶۹۵]

● **ینبوع الدموع** / تاریخ معصومین / عربی

yanbū'-ud dumū'

استرآبادی، محمد جعفر بن سیف الدین، ۱۱۹۸ - ۱۲۶۳ قمری

estarābādī, mohammad ja'far ebn-e sayf-od-dīn (1784 - 1847)

در حالات و تاریخ زندگانی و مصائب حضرت پیامبر اکرم و ائمه معصومین علیهم السلام، در هشت «باب» و هر باب دارای چند مجلس که به جهت اهل منبر تنظیم شده: باب ۱. در مصائب خاتم الانبیاء؛ ۲. در مصائب سید اوصیاء؛ ۳. در مصائب فاطمه زهرا؛ ۴. در مصائب امام حسن مجتبی؛ ۵. در مصائب سیدالشهداء؛ ۶. در مصائب امام موسی کاظم؛ ۷. در مصائب امام رضا؛ ۸. در مصائب سائر ائمه.

آغاز: الحمدلله الذی بسط من فضله بساط الجود و ألبس لباس الوجود و کرم بنی آدم علی کثیر من خلقه

[فهرستواره منزوی ۱۸۳۴/۳]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۰۸۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** ان موضع قبره لبقعة من بقاع الجنة لا یزورها مؤمن الا أعتقه الله تعالی من النار و أحله دار القرار

از آغاز کتاب تا پایان باب هفتم؛ خط: نسخ، کا: قربانعلی بن محمد صالح حسینی، تا: ۱۲۴۴ق؛ مصحح، مؤلف بر آن مطالبی افزوده؛ واقف: محمد رضا ابن علی بن محمد جعفر (نوه مؤلف)، شعبان ۱۳۲۸؛ ۱۸۵گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۸-۳۰۸]

● **ینبوع الدموع** / تاریخ معصومین / فارسی
yanbūʻ-ud dumūʻ

استرآبادی، محمد جعفر بن سیف الدین، ۱۱۹۸ – ۱۲۶۳ قمری
estarābādī, mohammad jaʻfar ebn-e sayf-od-dīn(1784 - 1847)

فارسی همان رساله قبل.
آغاز: الحمد لله ... اما بعد چنین گوید خادم بساتین مذهب جعفری و شرح محمدی محمد جعفر استرآبادی ... که چون عزاداری و ذکر مصائب پیشوایان دین از اعظم اسباب نجاتو قرب رب العالمین است خواستم کتابی تألیف نمایم که مشتمل باشد بر ...
[فهرستواره منزوی ۱۸۳۴/۳]

۱. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه:۷۶۵۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** و اشک از چشمش فرو می‌بارید، شوری اشکش نمک پاش قلب مجروحش می‌شد از سوز دل شوری با شخص وجود فکرت نموده و می‌فرمود که در دنیا بی وجود قاسم از زندگانی من چه سود ...
خطبه کتاب و باب پنجم را دارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: خشتی [رشت و همدان: ف:–۱۲۸۰]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۰۸۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** و بعد از آن هریک از برادران او آمدند و بدینگونه از دست حضرت قاسم بجهنم واصل ...
خطبه کتاب و باب پنجم را دارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ ۷۹گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۸–۳۰۷]

● **ینبوع العرفان فی علوم القرآن** / قرائت / عربی
yanbūʻ-ul ʻirfān fī ʻulūm-il qur'ān

قاری، مولا محمد، – ۱۰۰۰ قمری
qārī, molā mohammad (- 1592)

کتابی است مفصل در قراآت قرآن به ترتیب سور و با نقل اقوال از قاریان معروف. مؤلف از کتاب اشاره ابونصر، منصور بن احمد عراقی (– ۴۶۵ق)، کشاف زمخشری (– ۵۳۸ق)، کتاب التیسیر عثمان بن سعید دانی و کتاب‌ها و اشخاص دیگر نیز نقل کرده است. نام کتاب و مؤلف بر اساس یادداشت آیة الله مرعشی نجفی در برگ آغازین نسخه، برگزیدیم و اثری از آن در منابع موجود یافت نشد. این نسخه از آیه ۲۰۸ سوره بقره آغاز و تا آیه ۸۱ سوره یاسین به انجام می‌رسد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۷۹۰
آغاز: ... الواو و اصلها مرضوة فقلبت الواو الفاً لتحرکها و انفتاح ما قبلها ... السلم، هنا و فی الانفال و القتال بفتح السین؛ **انجام:** یقدر، هنا و فی آخر الاحقاف علی وزن بصر و یعقوب وافقه سهل فی الاحقاف، الباقون بقادر فی الموضعین فمعنی او لیس الذی خلق ...
خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی با نشان «۵، تیسیر»؛ با یادداشت آیة الله مرعشی نجفی: «کتاب ینبوع العرفان فی علوم القرآن للمولی محمد القاری المتوفی سنة ۱۰۰۰»؛ ۲۰۸گ، ۱۵سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۳۴–۸۲۱]

● **الینبوع المتنجس فی الرد علی من قال المنجس لاینجس** / فقه / عربی
al-yanbūʻ-ul mutanajjis fi-r radd-i ʻalā man qāl-a al-munajjas lā yunajjis

طریحی، صفی الدین بن فخرالدین محمد، ق۱۲ قمری
torayhī, safī-od-dīn ebn-e faxr-od-dīn mohammad (-18c)

مؤلف می‌نویسد:«یکی از عموزادگان من سؤالی از من نمود که آیا منجس خود نجس می‌کند یا نه وچون با من درنظر ورای مخالف بود رساله حاضر را درجواب و رد وی نوشتم». رساله به صورت استدلالی وبا استفاده از اقوال وروایات نگاشته ودرسه «باب» تنظیم شده است.
[الذریعة ۲۹۳/۲۵]

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۷۰۲/۲
آغاز: بعد حمدالله سبحانه علی نعمائه والصلاة علی اشرف انبیائه محمد وآله مهابط وحی الله وامنائه ... قدعرض علی بعض بنی عمی رسالة سألنی فقد جواهر زواهرها وعوالی غوالی لوالئها من اولها الی آخرها؛ **انجام:** العاشر ان الرسالة خالیة عن تشخیص ای منجس لاینجس، اذ لیس فیها الا اناطة حکم بامر مجهول وذلک لایستفید منه السائل ولایفید فیه المسئول.
خط: نسخ، کا: محمد علی بن بهاءالدین طریحی نجفی، تا: ربیع الاول۱۰۹۲ق؛ محشی از مؤلف؛ ۲۳گ (۲۵پ–۴۷پ)، ۸سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف مخ: ۵–۲۳۰۰]

● **یواقیت الاختصاص بما فی الحیوان من حکم و خواص** / حیوان شناسی / عربی
yawāqīt-ul ixtiṣāṣ bi-mā fi-l ḥayawān min ḥukm-in wa xawāṣṣ

مجموعه‌ای ملتقط از کتاب حیاة الحیوان دمیری مرتب بر حروف معجم.

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۲۲۳
آغاز: الحمدلله (العلی) المعطی الفتاح؛ **انجام:** سبحان ربک رب العزة عما یصفون و الحمدلله رب العالمین
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرم منقش، ۶۹گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۶/۵سم [مؤید: ۱–۲۰۹]

● **الیواقیت البهیة فی شرح الأحادیث النبویة** / شرح حدیث / فارسی

al-yavāqīt-ol bahīye fī š.-el ahādīs-en nabavīya

حسینی علوی، علی بن محمد علی، ق۱۴ قمری

hoseynī ʻalavī, ʻalī ebn-e mohammad ʻalī(- 20c)

تاریخ تألیف: شب چهارشنبه ۲۳ جمادی الاول ۱۳۷۱ق

شرح چهل حدیث از احادیث نبوی است با استفاده از آیات، اشعار و حکایات مناسب، در پایان اسامی منابعی که در تألیف کتاب از آنها استفاده شده به ترتیب تهجی درج شده است.

[الذریعه: ۲۹۴/۲۵]

تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۶۳۹/۱

آغاز: قال رسول الله أوتیت جوامع الکلم بسم الله الرحمن الرحیم الحمد الله الرحمن الذی علم القرآن خلق الانسان علمه البیان و الصلوة و السلام علی رسوله الظاهر علی الأدیان ... و بعد چنین می‌نگارد کلک شکسته؛ **انجام:** تمام شد آنچه در حیز وسع و قوه ناقص این بی بضاعت بود ... صلواته و تسلیماته علیه و علیهم اجمعین آمین رب العالمین.

خط: نسخ زیبا، کاتب = مؤلف، تا: ۲۷رجب ۱۳۸۳ق؛ ۹۹گ (۱ر-۹۹پ)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۶×۲۴/۵سم [ف: ۲-۶۷۶]

● **یواقیت الحرمین** /- فارسی

yavāqīt-ol haramayn

سهرندی، محمد شاکر، ق۱۱ قمری

sahrandī,mohammad šāker (- 17c)

تاریخ تألیف: ۱۰۷۱ق

در سه «فصل» و یک «خاتمه» ساخته است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۶۲۴/۲

خط: نستعلیق ترک، کا: شافعی شیرازی، محمود، تا: ۱۲۹۸ق؛ مجدول؛ کاغذ: هندی، ۶۵ص (۱۲۰-۱۸۴)، ۱۴سطر (۷×۱۶)، قطع: ربعی [ف: ۱۷-۱۷۹]

● **الیواقیت الحسان فی تفسیر سورة الرحمن** / تفسیر / عربی

yawāqīt-ul ḥisān fī tafsīr-i sūrat-ir raḥmān

مجدالدین نجفی اصفهانی، محمد علی، ۱۳۲۵ - ۱۴۰۲ قمری

majd-od-dīn najafī esfahānī, mohammad ʻalī (1907 - 1982)

تفسیر مختصری است که بیشتر به نقل نظرات بعضی از مفسران پرداخته و مخصوصاً به بیان سر تکرار آیه آلاء (فبأی آلاء ربکما تکذبان) اهمیت می‌دهد و هر بار این آیه را به‌گونه‌ای تفسیر می‌نماید.این کتاب که به درخواست بعضی از برادران نگارش یافته،دارای مقدمه‌ای است در اعجاز قرآن و تا آیه «سنفرغ لکم أیها الثقلان» نوشته شده و ناتمام مانده است.

۱. اصفهان؛ هادی نجفی؛ شماره نسخه:۸۰

آغاز: الحمد لله بارئ النسم و خالق العالم الذی أوجدنا من کتم العدم و الصلاة و السلام علی المنقذ الأعظم

کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۴۷گ [اوراق عتیق: ۲-۳۴۹]

۲. اصفهان؛ هادی نجفی؛ شماره نسخه:۶۹

بی‌کا، بی‌تا؛ این نسخه را شیخ هادی نجفی برای چاپ آماده کرده، سال ۱۴۰۹ق؛ ۶۰گ، اندازه: ۲۱×۳۰سم [اوراق عتیق: ۲-۳۴۹]

● **یواقیت السیر فی شرح کتاب الجواهر و الدرر فی سیرة سید البشر و اصحابه العشر الغرر** / تاریخ معصومین/ عربی

yawāqīt-us sayar fī š.-i k.-il jawāhir wa-d durar fī sīrat-i sayyid-il bašar wa aṣḥāb-i-h-il ʻašar-il ġurar

یمنی، احمد بن یحیی، ۷۷۵ - ۸۴۰ قمری

yamanī, ahmad ebn-e yahyā (1374 - 1437)

وابسته به: الجواهر و الدرر فی سیرة سید البشر؛ یمنی، احمد بن یحیی(۷۷۵-۸۴۰ق)

شامل هشت کتاب، وی نخست مجموعه‌ای از کتاب‌ها تألیف کرد که نام مجموع آنها «البحر الزخار الجامع لمذاهب علماء الامصار» است در اعتقادات، کلام، اصول فقه، فقه و حدیث وسیره در پشت برگ اول نسخه (حاضر ۱۰۹۰ کتابخانه مجلس شورای اسلامی) درباره موضوعات کتاب چنین آمده: «فی الاعتقادات الدینیه و اللطائف الکلامیه و القواعد الاصولیه و السیرة النبویه و الاحکام الشرعیه ... و المحرمات القلبیه مع الادلة العقلیه و الحجج القطعیه ... من الایات الحکمیه و الاثار النبویه ... و القیاسات المعنویه و الشبهیه»، شامل نه سفر مختصر با نام‌های:۱. الملل و النحل؛ ۲. القلائد فی العقائد؛ ۳. ریاضة الافهام فی الکلام؛ ۴. معیار العقول فی الاصول؛ ۵. الجواهر والدرر فی السیر؛ ۶. الاعتماد فی الاجتهاد؛ ۷. الاحکام فی الفقه؛ ۸. الدرة المنیره فی غریب فقه السیره؛ ۹. تکمله الاحکام فی الاخلاق و تصفیة الباطن من الاثام.

مؤلف سپس نه کتاب در شرح متون بالا بپرداخت هر یک با نامی خاص و نام مجموع آن شروح را «غایات الافکار و نهایات الانظار المحیطه بعجائب البحر الزخار والمرتب علی تسعة اسفار» نهاد. نام شرح‌ها به ترتیب عبارت است از:الف - منیة الامل فی شرح الملل و النحل؛ ب- الدرر الفوائد فی شرح القلائد فی تصحیح العقائد؛ ج- دامغ الاوهام شرح ریاضة الافهام فی لطیف الکلام؛ د - کتاب منهاج الوصول فی شرح معیار العقول فی علم الاصول؛ هـ - یواقیت السیر فی شرح الجواهرو الدرر فی تواریخ

سید البشر و اصحابه والخلفاء و عترته الزهر و الانبیاء الغرور؛ و - کتاب المستجاد فی شرح الاعتماد؛ ز- عماد الاسلام فی شرح الاحکام المتضمن لفقه ائمه الاسلام؛ ح- کتاب الروضة النضیره فی الغریب من فقه السیره؛ ط- شفاء الاسقام فی شرح تکملة الاحکام فی تصفیة البواطن من الاثام.

شروح و حواشی:

۱- تزیین المجالس بذکر التحف النفایس و مکنون العرایس؛ یمنی، احمد بن یحیی(۷۷۵-۸۴۰ق)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۹۰-طباطبائی

نسخه کتاب حاضر همان گونه که اشارت رفت سفر پنجم غایات الافکار و شرح است بر الجواهر والدرر و خود دارای ده کتاب است به شرح زیر: ۱. عجائب الملکوت، ۲. سلوة الاولیافی معرفة سیرة الانبیاء، ۳. ذکر الامجاد من آباء نبینا و الاجداد، ۴. الدرة المضیئة فی شرح السیرة النبویه، ۵. ضیاء القمر فی شرح سیره اصحابه العشر الغرر، ۶. ریاض الفکر فی شرح سیرة عترته المنتجبین الزهر، ۷. تحفة الاکیاس فی تعیین خلفاء الامیه و العباس، ۸. تزیین المجالس بذکر التحف النفائس، ۹. القصیدة التانیة، ۱۰. یادداشت پزشکی؛ کا: صلاح بن احمد بن محمد حسین حولانی، تا: ۱۰۳۲ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۹۵گ، ۳۱سطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۲۳-۵۳۳]

● یواقیت الصلوة فی بیان ما یتعلق بالصلوة / اصول فقه / فارسی

yavāqīt-os salāt fī bayān-e mā yata‘allaq-o be-s-salāt

فرید نهاوندی، محمد بن علی اکبر، ق۱۴ قمری

farīd-e nahāvandī,mohammad ebn-e ‘alī akbar (- 20c)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۴۶۰

آغاز: بسمله، ستایش پاک مر خداوندیرا سزاست؛ **انجام:** مانند پسر مانع است آتش دوزخ را از صائم

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: مقوا [رایانه]

● یواقیت العلوم و دراری النجوم / دائرة المعارف / فارسی

yavāqīt-ol ‘olūm va darārī-yon nojūm

؟ فخر رازی، محمد بن عمر، ۵۴۴؟ - ۶۰۶ قمری

faxr-e rāzī,mohammad ebn-e ‘omar (1150 - 1210)

اهدا به: مظفر الدین طغرل تکین غاز (عناز) بیک الب ارغون

این کتاب به محمدغزالی و امام فخر رازی نسبت داده شده و برخی آن را فردی به نام قزوینی و از قرن ششم دانسته‌اند، درسی «فن» و هر فن دارای یک «فاتحه» و دوازده «مسأله»: فن ۱. اصول دین؛ ۲. اصول فقه؛ ۳. علم خلاف؛ ۴. علم مذهب (فقه)؛ ۵. فرایض؛ ۶. علم شروط؛ ۷. تصوف؛ ۸. قرآن ومعانی آن؛ ۹. اسباب نزول قرآن؛ ۱۰. ناسخ ومنسوخ؛ ۱۱. غرایب تفسیر؛ ۱۲. قرائت؛ ۱۳. نوادر قرآن؛ ۱۴. غرایب حدیث؛ ۱۵. امثال عرب؛ ۱۶. معانی شعر؛ ۱۷. لغت عرب؛ ۱۸. نحو واعراب؛ ۱۹. تصریف؛ ۲۰. عروض ونوادر صنعت شعر؛ ۲۱. علم خط؛ ۲۲.تواریخ وانساب؛ ۲۳. تعبیر خواب؛ ۲۴. افسون‌ها؛ ۲۵. نجوم؛ ۲۶. حساب؛ ۲۷. فال و زجر؛ ۲۸. مساحت؛ ۲۹. طب؛ ۳۰. فلاحت؛ خاتمه درقصه بشیر وشادان

آغاز: سپاس خداوندی را که داغ حدوث بر چهره جوهر و عارض عرض نهاد و آن دو چیز را از دریای جود مایه وجود داد ... فن اول در علم اصول دین از کتاب یواقیت العلوم افتتاح کتاب بعلم اصول دین کردیم زیرا که مضمون آن توحید و معرفه خداست جل جلاله و زبدة حقایق و مقصود وجود خلایق معرفت خالقست ...

چاپ: این کتاب از روی سه نسخه به کوشش محمد تقی دانش پژوه درسال ۱۳۴۵ به چاپ رسیده

[فهرستواره منزوی ۳۱۲۵/۴؛ کشف الظنون ۲۰۵۳/۲ از غزالی]

شروح و حواشی:

۱- علم الفلاحة (ترجمه)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۴۲۹-ع

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۳۵۲. خاتمه ندارد؛ کا: عمر بن اشرف، تا: دوشنبه ۲۰ شعبان۷۷۱ق، برای خزانه فخرالدوله امیر عیسی؛ ۱۳۱گ [فیلمها ف: ۱-۲۷۵ و ۳-۲۳۴]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۹۴۳

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۸؛ ناقص درهم و نادرست؛ کاغذ: سمرقندی، ۱۰۰ص، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۷-۳۲۶]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۷۳۵

آغاز: جسم و جوهر نیست صورت و پیکر نیست مستوی برعرش باستعلا و تعزز نه به استقرار و تحیر؛ **انجام:** و رزبن که بیمار شده باشد کل از اصلش بازباید کردن اگر زانکه کرم دروی ...

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ تملک: «سیدریحان الله موسوی»؛ جلد: تیماج، ۱۵۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۹۰]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۸۱۷/۱

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۰۱۵ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۱۳گ (۱پ-۱۱۳ر)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۲۰-۲۸۳]

۵. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۱۸۹/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** فن سی ام در علم و رجز از کتاب یواقیت العلوم بدانه علم فال علمی نیکوست پیامبر علیه السلام بکار داشته است و گفته نعم التی الفال و این کلمت در لغت مهموز است و فیال و مفایله نام لعبتی است که کودکان عرب کنند انگشتری در خاک پنهان کنند آنکه آن خاک را بدو نیم گردانند و گویند که در کدام قسمت است ... از جهة سرکار بندگان سیادت و نقایت

... آنکه خلق محمدی و کرم مرتضوی در ذات والا صفاتش ظاهر و هویدا و آثار ولایت و هدایت بر جبین مبینش روشن و پیدا خلاصه اولاد مصطفوی و سلاله مرتضوی اعنی میر عبدالله العارف الصفوی کمترین بندگان طیب بتسوید این رسائل انقیاد نموده بعون الله و توفیقه بتاریخ هفدهم شهر رجب ست و خمسین بعد الالف صورت اختتام یافت.

خط: نستعلیق، کا: طیب، تا: ۱۰۵۵-۱۰۵۶ق؛ تذکر: در نسخه حاضر کتاب به غزالی محمد بن محمد نسبت داده شده؛ کاغذ: ترکی، جلد: چرم مذهب، اندازه: ۲۴/۵×۳۶سم [ف: ۷-۱۵۸]

۶. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه:۲۱۴/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** آنگاه برگشتند و هارون را بگذاشتند و الله اعلم بالصواب.

خط: نستعلیق، کا: ساوجی، لطفعلی بن عبدالله، تا: پایانقرن۱۲؛ جلد: تیماج سبز، قطع: رحلی کوچک [نشریه: ۳-۳۹۹]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۱۹/۱-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۶۵۸]

۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۵۴۱/۲-۱۳/۲۲۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله تعالی قل ا نما اعظکم بواحدة ای لابشهادة واحدة علی شرط الی ان تقومو الله ... دوکان دوگان مناظره کنید تاهیچ دیوانگی هست در وی آنکه از یکدیگر جدا شدید ...

از اول کتاب تا نیمه فن یازدهم درعلوم قرآن؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۷۳گ، ۲۰-۲۱سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۸-۴۹۶۱]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۱۰۸

آغاز: باید نمود اسجدوا لادم سجود کنید ... از این معنی است تا قیام الساعه هر متعلمی از اولاد آدم؛ **انجام:** و گفته اند که یک فقره نمک در پیش باید کردن تا خوش شود.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ نسخه قدیم؛ ۱۸۷گ، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۱۶-۱۱۱]

۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۸۵۸/۲

آغاز: بدانکه فلاحت برزیگری و درخت نشاندن بود؛ **انجام:** در بنش: باید کردن تا خوش شود والله اعلم.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ این نسخه پاره‌ای از کشاورزی این کتاب است نه کشاورزی جامع العلوم او؛ ۳گ (۱۸ر-۲۰ر) [ف: ۵-۷۶۹]

● **الیواقیت فی علم المواقیت** / فقه / عربی

al-yavāqīt fī ‘alim-il mawāqīt

اصبحی، ابراهیم بن علی، - ۶۶۷

asbahī,ebrāhīm ebn-e ‘alī(- 667)

در مسائل صلاة، با عنوان‌های «فصل». مؤلف می‌گوید که این کتاب را با اعتماد بر بیش از پنجاه کتاب نگاشته است و بسیاری از اسماء را در آن خلاصه کرده است.

[الفلک و التنجیم ص ۲۴۶]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۷۰۷/۱

آغاز: بسمله ... قال رهین ذنوبه، المعترف بعیوبه، ابراهیم بن علی بن محمد ابن منصور الاصبحی، الله احمد علی نعمه الباطنة و الظاهرة، و ایاه اشکر علی ... اما بعد حمدالله، فان اول ما یجب علی عبادالله امور الصلاة؛ **انجام:** فاعلم ذلک موفقاً ان شاء الله تعالی، و الله عزوجل اعلم. تمت الکتاب ... لیوم الجمعة غرة رجب الاصم ۱۳۲۰ علی ید ... محمد سعید آل السید مال الله التکریتی

خط: نسخ ترکی، کا: محمد سعید بن السید مال الله تکریتی، تا: ۱۳۲۰ق؛ ۴۵گ (۱پ-۴۵ر)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸/۳×۲۷/۶سم [ف: ۸-۵۶]

● **الیواقیت فی علم المواقیت** / هیئت / عربی

al-yavāqīt fī ‘alim-il mawāqīt

عبدالعزیز بن احمد، قرن ۷ قمری

‘abd-ol-‘azīz ebn-e ahmad (- 13c)

تاریخ تألیف: ۶۷۵ق

نظم و نثر، از عبدالعزیز الخاضع بن احمد، کتاب در ذکر منازل بروج و فصول و معرفت اوقات شب و سال‌های عربی و قبطی و سریانی و کبیسه و شناخت غارب الغبر و شهور قبطی و اوقات صلوة وحساب جمل است. تاریخ نظم ابیات در صفحه آخر چنین آمده: «تحت یواقیت المواقیت اللتی ×× قصدت نظم سلکها المشتت / فی عشر ذی الحجة عام الخاء ×× والعین فی تاریخنا والهاء» مطابق ۶۷۵ هجری قمری، کتاب حاضر حدود ۶۷۰ بیت دارد.

[الفلک و التنجیم ص ۲۴۷]

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۴۴۳/۱

آغاز: الحمدلله القدیم العالم ×× هوالذی دبر امر العالم؛ **انجام:** نحمدک اللهم یا حمید ×× انک انت الحامد المحمود

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیقعده۹۶۱ق؛ جلد: تیماج، ۳۳گ، ۱۳ سطر (۷/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۱۹سم [ف: ۱-۴۹۷]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه:۴۴۳/۱

همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۶۰]

● **الیواقیت فی معرفة المواقیت** / هیئت / عربی

al-yavāqīt fī ma‘rifat-il mawāqīt

حسین بن زید، قرن ۵ قمری

hoseyn ebn-e zeyd (- 11c)

دیباچه‌ای است و سپس جدول‌های نجومی.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۴۷۲/۱

خط: نسخ، کا: هدوی، عامر بن محمد، تا: ۲ ربیع الثانی۱۱۱۱ق؛ کاغذ: سپاهانی، ۵گ (۱ر-۵)، ۲۹سطر (۱۴/۵×۲۴/۵)، اندازه: ۲۱×۳۱/۵سم [ف: ۹-۱۲۴۱]

● **یواقیت المواقیت فی مدح کل شیء و ذمه** / ادبیات / عربی

yawāqīt-ul mawāqīt fī madaḥ-i kull-i šay' wa ḏammih

ثعالبی، عبدالملک بن محمد، ۳۵۰ – ۴۲۹ قمری

sa'ālebī, 'abd-ol-malek ebn-e mohammad (962 - 1038)

مجموعه‌ای است در ستایش چیزها و نکوهش آنان که بنا به فهرست نسخه‌های خطی موزه برلین به «صاحب بن عباد» تقدیم شده است. نام این کتاب در میان آثار «ثعالبی» در کتاب‌های تراجم، یاد نشده؛ مگر در کتاب «الوافی بالوفیات» که با دو نام «فی مدح الشئی و ذمه» و «یواقیت المواقیت» آمده است. عناوین موجود این کتاب در نسخه مرعشی که بخش قابل توجهی از آغاز آن افتاده است، بدین شرح می‌باشد: ۱. ذم النرجس؛ ۲. مدح الورد؛ ۳. مدح الدور؛ ۴. ذم الدور و الابنیه؛ ۵. مدح الحمام؛ ۶. ذم الحمام؛ ۷. مدح المال؛ ۸. ذم القناعة؛ ۹. مدح القلة؛ ۱۰. ذم القلة؛ ۱۱. مدح الصمت؛ ۱۲. ذم الصمت؛ ۱۳. مدح الصبر؛ ۱۴. مدح العلمان؛ ۱۵. ذم البنات؛ ۱۶. ذم النساء؛ ۱۷. ذم الغلمان؛ ۱۸. مدح الخط و العذار؛ ۱۹. ذم الخط و العذار؛ ۲۰. مدح المماليک؛ ۲۱. مدح الخصیان؛ ۲۲. ذم الخصیان؛ ۲۳. مدح النبیذ؛ ۲۴. مدح الولد؛ ۲۵. مدح البنات؛ ۲۶. مدح التزویج؛ ۲۷. ذم الترویج؛ ۲۸. مدح الجوادی؛ ۲۹. ذم الجوادی؛ ۳۰. مدح الحیا؛ ۳۱. ذم الحیا؛ ۳۲. مدح الاخوان؛ ۳۳. ذم الاخوان و الاصدقا؛ ۳۴. ذم العتاب؛ ۳۵. مدح الحجاب؛ ۳۶. ذم الحجاب؛ ۳۷. مدح الزیادة؛ ۳۸. ذم الزیادة؛ ۳۹. مدح النساء؛ ۴۰. مدح المزاح؛ ۴۱. مدح العتاب؛ ۴۲. مدح الذهب؛ ۴۳. مدح الشطرنج؛ ۴۴. مدح النرجس؛ ۴۵. مدح الصبوح؛ ۴۶. ذم الصبوح؛ ۴۷. مدح السماع؛ ۴۸. ذم السماع؛ ۴۹. مدح الزجاج؛ ۵۰. ذم الزجاج؛ ۵۱. ذم الودد؛ ۵۲. مدح الشتاء؛ ۵۳. ذم الشتاء؛ ۵۴. مدح الصیف؛ ۵۵. دم الصیف؛ ۵۶. مدح المطر؛ ۵۷. ذم المطر؛ ۵۸. مدح القمر؛ ۵۹. ذم القمر؛ ۶۰. مدح السفر؛ ۶۱. ذم السفر؛ ۶۲. مدح الرؤیا؛ ۶۳. ذم الرؤیا؛ ۶۴. مدح الهدیة؛ ۶۵. مدح البکاء؛ ۶۶. ذم البکاء؛ ۶۷. ذم الهدیة؛ ۶۸. مدح الدین؛ ۶۹. ذم الدین؛ ۷۰. مدح الشباب؛ ۷۱. ذم الشباب؛ ۷۲. مدح الشیب؛ ۷۳. ذم الشیب؛ ۷۴. مدح الموت؛ ۷۵. ذم الموت؛ ۷۶. مدح الرقیب؛ ۷۷. مدح القسم؛ ۷۸. مدح السواد؛ ۷۹. ذم السواد؛ ۸۰ مدح الغوغا؛ ۸۱ مدح الحبس؛ ۸۲ ذم السجن؛ ۸۳ مدح التعلیم؛ ۸۴ ذم التعلیم؛ ۸۵ مدح المرض؛ ۸۶ مدح العمی؛ ۸۷ ذم العمی؛ ۸۸ ذم الیمین. (سید محمود مرعشی)

آغاز: الحمدلله علی ما امکن الحمد و الی ان ینقطع العدد و صلوته علی خیر من ارسل بخیر ما انزل ... الی ... و جمعت کتاب مترجم (کتابا مترجما – صحیح) بیواقیت المواقیت فی مدح کل شی و ذمه و لم اسبق الی جمعه و ابتداع وضعه و شاهدی علی دعوای ان خزانة کتبه ...

[تاریخ الاسلام:سنة (۴۳۰)؛ دراسات فیما تحتویه المکتبات الآلمانیة ۳۵۳/۳؛ فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه موزه برلین، الوافی بالوفیات ۱۹۴/۱۹؛ وفیات الاعیان ۱۵۱/۳]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۴۸۹

آغاز: فضل لما ابن الرومی النرجس علی الورد تصدی له الشعراء بالمناقضة. أری حسن ذم النرجس الغض مخبراً ××عن الله أن لیس النبیذ محرماً؛ **انجام:** و قال بعض السلف دع الیمین لله اجلالاً و للناس اجمالاً و قال ابن المعتز علامة الکذاب جوده بالیمین من غیر مستحلف و قال غیره کلام الجاهل کلة حلف و کلام العاقل کلة مثل

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۷محرم ۵۹۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، ناقص و برگ‌ها دچار پراکندگی شده؛ جلد: تیماج، ۵۱گ، ۱۴سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۳۱-۵۲۳]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۴۹۸/۱–ف

نسخه اصل: کتابخانه توبینگن MaVI 85؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸ [فیلمها ف: ۳–۱۶۲]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۳۵/۱–ف

نسخه اصل: بنی جامع کتابخانه سلیمانیه ش ۹۹۰؛ خط: نستعلیق، کا: محمد بن محمد حسینی، تا: ربیع الثانی۸۹۱ق؛ ۷۴گ (۶۸–۱۴۱)، ۱۵سطر [فیلمها ف: ۱–۵۱۷]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۵۱۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: وسط و انجام؛ کاغذ: ترمه، ۱۳۳گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۱/۹×۱۶/۸سم [ف: ۱–۵۹۵]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۷۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** ربنا انا اطعنا ساداتنا و کبرائنا فاضلو انا السبیل.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ با جمله «بلغ مقابلة»؛ جلد: تیماج، ۷۸ص، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴–۴۰۵]

● **الیواقیت و الجواهر فی بیان عقائد الاکابر** / کلام و اعتقادات / عربی

al-yavāqīt wa-l jawāhir fī bayān-i 'aqā'id-il akābir

شعرانی، عبدالوهاب بن احمد، ۸۹۸ – ۹۷۳ قمری

ša'rānī, 'abd-ol-vahhāb ebn-e ahmad(1493 - 1566)

تاریخ تألیف: دوشنبه ۱۷ رجب ۹۹۵ق؛ محل تألیف: مصر

آغاز: بسمله حمد له و بعد فیقول الفقیر الی عفو الله و مغفرته عبد الوهاب بن احمد بن علی الشعرانی عفی الله تعالی عنه هذا کتاب الفقه فی علم العقاید سمیته بالیواقیت ...

چاپ: مصر، ۱۲۷۷ق؛ الازهریه، ۱۳۲۱ق، جزء۲.

[الاوقاف العامة موصل ۵۵/۴]

۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۵۵

خط: نسخ، کا: بی کا، تا: ۲۰ رمضان ۱۱۱۹ق؛ مجدول؛ تملک: محمد بن علی حلبی شافعی در ۱۱۷۹؛ مهر: محمد معین؛ در پایان اجازه روایات سید احمد به اسماعیل بن محمد با تاریخ ۱۱۹۷؛ ۳۴۷گ، ۱۹ سطر (۸/۵×۱۶)، اندازه: ۱۴/۵×۲۵سم [ف:–۶۹۶]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۴۳۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** منها ان قیل که انواع ابتدا ...

ج ۱؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام [رایانه]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۴۳۶

آغاز: یکون له یوم القیامة حشران حشر فی زمرة الرسل بلواء الرسالة؛ **انجام:** و اصلی و اسلم علی حبیبه افضل الانبیاء علیهم الصلوة و السلام.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز [رایانه]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۵۳۴

آغاز: فالجواب هی اربعة انواع آدم و حوی و عیسی و نبو آدم فان کل جسم من؛ **انجام:** او انزل بین یدی الساعة لایحکم الایشرع محمد صلی الله تعالی عنه ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام [رایانه]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۸۳۴۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** ان لایخلی العبد من نظره و دعواته و ان یمتعنا بطول بقانه وحیانه قال ذلک و کتبه ... و سلم تسلیما کثیرا

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [رایانه]

● **الیواقیت و الدرر فی شرح نزهة النظر** / درایه / عربی

al-yavāqīt wa-d durar fī š.-i nuzhat-un naẓar

مناوی، محمد عبدالرؤف بن علی، ۹۵۲ - ۱۰۳۱ قمری

manāvī, mohammad ‘abd-or-ra’ūf ebn-e ‘alī (1546 - 1622)

وابسته به: نزهة النظر فی الرجوع من السفر؛ بکری صدیقی، محمد بن محمد (۸۹۸-۹۵۲ق)

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله، قوله» مشتمل بر توضیح مطالب ابن حجر و شرح حال وی در آغاز کتاب. بنا به گفته کشف الظنون (ص ۱۹۳۶) این حاشیه آخر ماه محرم ۱۰۲۴ق به پایان رسیده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۸۹۹/۳

آغاز: الحمد لله الذی جعل اهل الحدیث فی الحدیث و القدیم. الحمد لله الحمد هو الوصف بالجمیل علی الجمیل الاختیاری علی جهة التعظیم و التجلیل؛ **انجام:** بل ذکر التبعیة فی موضع المقابلة اشارة الی ان العلو لا یکون لا بالاضافة الی النزول و الله اعلم بالصواب

خط: نسخ، کا: علی بن ولی بن حاج محمد، بی‌تا؛ مقدمه مؤلف در این نسخه نیامده است؛ جلد: مقوایی، ۲۱گ (۳۵پ-۵۵ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۷-۳۱۷]

● **یوح الغریق (یوح لجلج)** / تاریخ / عربی

yūh-ul ġarīq (yūḥ-un lajlaj)

محمد حسن بن محمد علی، ق۱۳ قمری

mohammad hasan ebn-e mohammad ‘alī (- 19c)

در تاریخ زندگانی حضرات معصومین علیهم السلام با مقدمه مفصلی در علم امام و بحث در این‌که با دانستن و سائل قتل چگونه اقدام به کشته شدن می‌نمودند، در یک «لؤلؤة» و چند جوهر.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۲۶۴/۶

آغاز: الحمدلله العلی الأعلی و الصلاة و السلام علی من رقی قاب قوسین او أدنی ... فیقول الحقیر المفتاق الی الخبیر

در این نسخه مقدمه نوشته شده و آنهم ناتمام مانده است؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۴۷گ (۱۲۵پ-۱۷۱ر)، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۲۱-۲۲۲]

← یوحنائیة (ترجمه) ⟵ یوحنائیه

● **یوحنائیه= رساله یوحنا = منهاج المناهج = رسالة یوحنا الذمی** / کلام و اعتقادات / عربی

yūhannā’īyya = r.-ye yūhannā = menhāj-ol manāhej = r.-o yūhanna-z zemmī

ذمی، یوحنا بن اسرائیل

zammī, yūhannā

احتجاجاتی است در امامت که به صورت داستان مناظره‌ای است از یوحنا نام ذمی با مذاهب چهارگانه اهل سنت در اثبات خلافت بلافصل حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام. زمینه مطالب و روش تألیف این رساله مانند الزام النواصب است به زیاده که بخش عمده عبارات این رساله مطابقت با آن کتاب دارد و می‌نماید که همان رساله است با اندک زیاده. شیخ بحرانی در کشکولش موسوم به «انیس المسافر و جلیس الحاضر»(ص ۳۰۳) این رساله را به نام «کتاب یوحنا» درج نموده است. در این که رساله در اصل عربی بوده یا فارسی سخن است.

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی انقذنی من الملل الباطله و نجانی من النحل العاطله و بصرنی مزالق الاراء الواهیه ... و بعد، فیقول یوحنا بن اسرائیل الذمی: انی کنت رجلا ذمیا متقنا للفنون العقلیة ممتعا من العلوم النقلیة

انجام: فان اکثر المبغضین سواء علیهم ءانذرتهم ام لم تنذرهم لایؤمنون ... و علی ابصارهم غشاوة و لهم عذاب الیم.

۱. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۵۴۹/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ معرب، کا: احمد بن سلم بن صلاح، تا: ۲۸ رجب۱۰۷۱ق؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: -۲۸۵]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۲۹۹

آغاز: تقرب العبد الی الله بشی ... آغاز رساله یوحنا بسمله، الحمدلله الذی انقذنی؛ **انجام:** الحمدلله رب العالمین

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۸۶ق؛ افتادگی: آغاز [الفبائی:-۶۱۵]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۷۶۰/۹

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... وبعد فانه یجب علی کل بالغ وعاقل أن ینظر لنفسه قبل حلول رمسه ویعمل لیوم یفر المرء من أخیه؛ **انجام:** کما أخبر به النبی المختارصلی الله علیه واله فویل للذین کفروا من النار وهذا آخرما اردنا ایراده.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۱گ (۱۳۱پ-۱۵۱پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۲۰/۷×۱۴/۵سم [محدث ارموی مخ: ۲-۷۴۵]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۸۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: جعفری دیباجی، شهاب الدین بن ناصرالدین، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: اصفهانی، ۱۰گ (۱۳-۲۲پ)، ابعاد متن: ۲۰×۱۰/۵، اندازه: ۲۲/۵×۱۴/۵سم [ف: ۱۳-۲۶۶]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۶۵۸/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و سطرت هذه الرسالة لتکون هدایة لمن یطلب النجاة فمن نظر بعین الإنصاف أرشد الی الصواب و کنت بذلک مأجوراً و من ختم علی قلبه و سمعه و لسانه فلا سبیل هدایته ...

خط: نسخ، کا: بحرانی، علی بن عباس، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ ۲۲گ (۳۵ر-۵۶پ)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۱×۷/۵سم [ف: ۳۹-۶۲۰]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۲۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و لکن الله یهدی من یشاء.

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول، با سرلوح؛ ۴۸گ، ۱۱سطر (۱۳/۵×۶/۵)، اندازه: ۲۱/۵×۱۳سم [ف: ۹-۸۹۴]

۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۳۱۰/۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** اللهم انا نحمدک علی نعمک الجسام ونصلی علی نبیک محمد وآله المطهرین من الإثام مدالایام علی الدوام الی القیام فاغفرلنا الجرائم العظام یا ذالجلال والاکرام

خط: نستعلیق شکسته، کا: محمد بن صادق چورسی خویی، تا: ذیقعده ۱۲۴۰ق، جا: اصفهان؛ ۱۳گ، ۱۹سطر، اندازه: ۲۰×۱۵سم [ف مخ: ۳-۱۰۰۶]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۶۰۹۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** فمن نظر فیها بعین الانصاف ارشد الی الصواب

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۰ق؛ واقف: نائینی؛ ۱۶گ، ۱۴سطر، اندازه: ۲۱×۱۵سم [ف: ۴-۱۵۴]

۹. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۶۹۷/۱

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: بدل آبادی، ابراهیم بن محمد نصیر، تا: ۱۳ ذیقعده۱۲۵۳ق؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۹×۱۲سم [ف: -۳۷۸]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۲۱۰/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و صلی الله علی سیدنا محمد و آله و سلم تسلیماً کثیراً.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۶ق؛ جلد: تیماج، ۲۵گ (۴۸پ-۷۲ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۲۲×۱۵سم [ف: ۱۱-۲۱۱]

۱۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۹۴۱/۳-۱۵/۱۸۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** وجدت فیه اشیاء ظاهرها مناف لطریقة الامامیة الاثنی عشریة وتفسیرها والحمد لمن یستحق الحمد

خط: نسخ، کا: محمد حسین آغائی، تا: ۱۲۷۷ق؛ جلد: گالینگور، ۳۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۸×۱۱سم [ف: ۴-۲۰۵۵]

۱۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۳۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: طسوجی، محمد، تا: ۱۲۸۲ق؛ ۴۷ص (۱- ۴۷)، ۱۵ سطر (۹/۵×۱۷)، اندازه: ۲۱×۱۶/۵سم [ف: ۱-۴۱۰]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۰۲-طباطبائی

آغاز: برابر؛ **انجام:** و سطرت هذه الرساله لتکون هدایة ... انا نحمدک علی نعمک الجسام و نصلی علی محمد و آله ... مدی اللیالی و الایام

خط: نسخ عربی، بی‌کا، تا: رجب۱۲۹۸ق؛ مجدول؛ ۴۵گ، ۱۶سطر [ف: ۲۴-۱۴۶]

۱۴. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۶۰۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ اندازه: ۲۱×۱۴سم [نسخه پژوهی: ۲-۲۴۲]

۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۳۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** کما اخبر به النبی المختار و ویل للذین کفروا من النار

خط: نستعلیق، کا: عبدالکریم مستوفی، تا: شعبان۱۳۱۱ق؛ کاتب در آخر نسخه نوشته: «رساله شریفه از تصنیفات قدوة العلماء و افضل الحکماء فخر المحققین سید المتالهین عارف معارف ربانی حضرت شیخ بهاءالدین آملی نورالله مرقده»، رونویس شده از نسخه مغلوطی است؛ واقف: نائینی؛ ۷۰گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۹×۱۱سم [ف: ۴-۱۵۴]

۱۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۶۹۸/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ذریته الاکرمین الانجبین و الحمد لله رب العالمین.

خط: نستعلیق خوش، کا: محمد حسن منشی تفرشی ملقب بکمال الدوله، تا: ۱۳۱۸ق، جا: تهران؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۱۷ص (۱- ۱۱۷)، ۱۳ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۲۲×۱۴سم [ف: ۱۰-۲۸۴]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۰۵۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** علی الدوام الی یوم القیام.

خط: نسخ ممتاز، بی‌کا، بی‌تا؛ با سرلوح، مجدول، مصحح؛ جلد: روغنی مذهب، ۱۶۶ص، ۱۱سطر، اندازه: ۲۰/۵×۱۴سم [ف: ۶-۵۵]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۸۸۵ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳-۷۹]

۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۸۴۲

آغاز: ... من الملل باطله ... من الفرق الواهیه؛ **انجام:** و ان لم یکن ذلک التقدیر

خط: نستعلیق شکسته، کا: محمد تقی، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز [رایانه]

۱۹. بشرویه؛ امیرالمؤمنین؛ شماره نسخه:۴۵/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** من جملة ما حرفه اولئك الكفرة ليتم لهم الاستدلال بها على تقديم العجل و نقبه كما ذكره سامريهم لعنهم الله

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۴۲گ (۲۲ر-۶۳پ)، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۵۳۹/۱

آغاز: فبعضهم دينه حنانى و بعضهم مجوسى و هذا يهودى و ذا نصرانى و اخر محمدى و بعضهم عبدوا الكواكب و بعضهم عبدوا الشمس؛ **انجام:** قال يوحنا فقمت عنهم و انا عارف بدينى واثق باعتقادى باليقين و سطرت هذه الرسالة ليكون هداية لمن يكون بطلب النجاة فمن نظر فيها بعين الانصاف ارشد فى الصواب ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۲۰گ (۱ر-۲۰ر)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۲۶-۳۶]

● یوحنائیه= رساله یوحنا = منهاج المناهج = رسالة یوحنا الذمی / کلام و اعتقادات / فارسی

yūhannā'īyya = r.-ye yūhannā = menhāj-ol manāhej = r.-o yūhanna-z zemmī

درباره این رساله گفتگو بسیار است. در این‌که این رساله ابتدا به عربی تألیف شده وتحریرهای مختلف فارسی ترجمه آن است یا از ابتدا به فارسی بوده است واز چیزی ترجمه نشده وحتی در مورد مؤلف آن اختلاف است وگاهی آن را به «ابوالفتوح رازی» صاحب تفسیر قرآن نسبت داده‌اند، اما شعرانی مصحح تفسیر او، آن را مشکوک دانسته و گفته: این‌گونه قصه‌های منحول برای بیان مذاهب و احتجاج برصحت آن از قدیم معمول بوده است. کتابی نظیر همین کتاب به سید بن طاووس نسبت داده شده که فردی نصرانی به نام عبدالمحمود مسلمان شده بود و همان اتفاق برای او افتاد. الذریعه می‌گوید که قصه‌ای خیالی است مثل قصه «جزیره خضراء»، «الحقایق الراهنة»، «الطرائف» و «حسنیه». احمد منزوی از آن تحت عناوین «رساله یوحنا»، «رساله در امامت»، «منهاج المناهج»، و «رساله در حقانیت شیعه» یاد کرده است. تحریر این رساله گوناگون است و با یکدیگر تفاوت‌های فاحشی دارد.مؤلف که خود را ذمی (نصرانی) دانسته ودین اسلام را قبول نموده، می‌گوید: درباره مذاهب اسلامی بحث کرده وحق وباطل آنها را تمییز داده است. این رساله در رد مذاهب غیر شیعه می‌باشد ومخالفت‌هایی که پس ازدرگذشت پیامبر گرامی اسلام رخ داده را بازگو می‌کند.

آغاز: الحمد لله رب العالمين و الصلوة و السلام على خير خلقه محمد و آله الطاهرين. اما بعد حق تعالى به برهان تحقیق حجاب از خواطر همگنان مرفوع گرداناد و به مولعات تدلیس و مموهات تلبیس از بصایر سالکان به انوار عرفان مکشوف داراد تا طالب حق به هدایت قوله تعالى نورهم يسعى بين ايدهم و بايمانهم و به درايت ...

چاپ: دردفتر چهارم نسخه‌های خطی فارسی از انتشارات آستان قدس رضوی به چاپ رسیده است؛ تهران، ۱۳۹۵ ق، همراه با حسنیه به اهتمام محمد محمدی اشتهاردی تحریر دیگری از آن چاپ شده؛ ایران، تبریز، سنگی، ۱۳۰۷، رقعی

[الذریعه ۱۷۶/۲۳ و ۲۹۶/۲۵]

۱. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه:۸۲/۲

بی‌کا، تا: غره جمادی الثانی ۹۶۱ق؛ ۴۳گ (۴۷پ-۸۹ر)، ۱۲سطر، اندازه: ۹/۵×۱۵سم [ف: ۱-۸۳]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۵۹۳

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [رایانه]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۷۲/۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** و چون روا باشد که امیر المومنین علی ابن ابی طالب علیه السلام

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاًقرن۱۱؛ ۴۵ص (۱۲۸-۱۷۲)، ۱۵سطر (۷/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۸/۵سم [ف: ۶-۳۹۲]

۴. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه:۲۸۱/۳

خط: نستعلیق، کا: محمد بن محمود بن جلال الدین حسنی اردستانی، تا: پنج‌شنبه ۲۷ رجب۱۰۰۶ق، جا: جزة القهبائية؛ افتادگی: انجام؛ اندازه: ۹×۱۷سم [تراثنا: س۶ش۳-۱۱۴]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۱۷۰

آغاز: چنین گوید یوحنا بنی اسرائیل ... که چون ایزد تعالی چشم و عقل را بنور هدایت روشن گردانیده؛ **انجام:** پس علماء منفعل شده رفتند بجای خود.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۲۸ شعبان۱۰۳۲ق؛ جلد: تیماج، ۶۴گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۲۶-۱۲۶]

۶. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۶۵۶/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** گواه باشید که من مذهب شیعة را از هفتاد و سه فرقة اختیار کردم و بر آن بمیرم و بر آن زنده گردم انشاء الله تعالی و الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله اجمعین

خط: نستعلیق، کا: سید امیر محمد بن امیر معصوم حسینی قمی، تا: ۱۱ جمادی الثانی ۱۰۳۶ق؛ محشی؛ جلد: چرم، ۳۳گ (۱۰۴پ-۱۳۶ر)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [مؤید: ۲-۱۶۳]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۳۰۰۸/۱۳ حاشیه

آغاز: برابر؛ **انجام:** و خدای بر ما گواهست که از حق عدول نجوئیم بعد از این، و الحمدلله رب العالمین

خط: نستعلیق، کا: بهاری، ابوالحسن، تا: ۱۰۴۹ق؛ جلد: تیماج، ۴گ (۲۳۴ر-۲۳۷ر)، ۲۵سطر، اندازه: ۲۲×۳۴سم [ف: ۸-۱۹۱]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۳۹۲/۲

خط: نستعلیق، کا: عبدل آبادی، محمد قاسم بن عبدالعلی، تا: ۱۰۵۷ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۲۷گ (۱۶پ-۱۴۲پ)، ۱۸سطر (۱۲×۱۷)، قطع: ربعی [ف: ۱۷-۱۲۷]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۵۷۰/۲
آغاز: چنین گوید یوحنا بنی اسرائیل ... که چون ایزد تعالی چشم و عقل را بنور هدایت روشن گردانیده؛ **انجام:** پس علماء منفعل شده رفتند بجای خود.
خط: نسخ، کا: کلبعلی بن حاج میر علی کاشانی، تا: ۱۲ شوال۱۰۷۴ق، جا: اسکو؛ ۳۲گ (۱۰۲پ–۱۳۳پ)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۱۹سم [ف: ۲۴–۳۱۱]
۱۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۲۱۶/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:**چون دانستم که حق اینست بر این مذهب مستقیم باشم و بر این بمیرم و بر این زنده شوم، انشاءالله تعالی، و بالله التوفیق. تمت الرسالة ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۸۹ق؛ جلد: میشن، ۱۲۸گ (۱۹۳پ–۳۲۰ر)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴/۲×۲۴/۵سم [ف: ۸–۲۴۸]
۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۱۹۹/۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۵ ربیع الاول۱۰۹۹ق؛ کاغذ: سپاهانی، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۶–۴۸۵]
۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۹۲۹/۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** و من شهادت آوردم اشهد ان لا اله الله ... و من بدین شما ام و برین بمیرم و برین زنده شوم آمین یا رب العالمین.
خط: نستعلیق، کا: حسینی، مرتضی بن عزیز الله، تا: قرن ۱۲؛ ۶گ (۱۰۸ر–۱۱۳پ)، ۲۴سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۸–۵۴۶]
۱۳. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه:۳۷۶/۷
بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۱۵گ (۲۹۹پ–۳۱۳ر)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱–۲۲۸]
۱۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۱۶۹/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** وترک حق نکرده‌اند و بطریق فرموده یوحنا و رسول میروم و میگویم اشهد ان لا اله الا الله، و اشهد ان محمد رسول الله، و اشهد ان علیا ولی الله، حقا حقا. تمت
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۰۶ق؛ ۷گ (۳۴پ–۴۰پ)، ۲۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۲سم [ف: ۹–۲۰۶]
۱۵. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۰۹۴۹/۲
آغاز: برابر
خط: نسخ، کا: احمد بن محمد قلی طباخ، تا: سه‌شنبه۱۷ رمضان ۱۱۲۴ق؛ ابعاد متن: ۱۳/۵×۲۴/۵، اندازه: ۲۱×۲۵سم [ف: ۲–۵۲۷]
۱۶. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۲۹۳/۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** و بر آن زنده باشم و بر آن زنده گردم ان شاء الله وحده العزیز
خط: شکسته نستعلیق، کا: ورده‌ای ساوجبلاغی، معصوم بن اسحاق، تا: ۱۱۳۲ق، جا: مسجد نواب علیه مریم بیگم؛ ۱۴گ (۷۹ر–۹۲پ)، ۲۰سطر (۸/۵×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۲۷۶]
۱۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۹۶۲-۲۵/۵۲
آغاز: اما مقدمه دربیان شرح حال مصنف رحمة الله علیه بدانکه مؤید بتاییدات ربانی عالم بعلوم صمدانی یوحنا بن اسراییل ذمی میفرماید؛ **انجام:** حق با علی وعلی باحق است وهرگز جدا نگرددند تا آنگاه که درنزد حوض بر من وارد شوند واحمد بن حنبل در مسند خوداز جابر روایت کند که پیغمبر با علی فرمود یا علی
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوا، ۱۲۸گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۴–۲۱۱۶]
۱۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۶۸۱-۲۳/۲۰۱
آغاز: بیزار شدم لیکن می‌دانستم که درمیان این طوایف البته طایفه‌ای باشند که ایشان برحق باشند پس صواب دیدم که کتب این طایفه را ونسخ این قبایل را مطالعه کنم؛ **انجام:** وبرمذهب شیعه ام ومذهب امامیه از هفتاد وسه فرقه اختیار کردم وبر آن میرم وبر آن زنده شوم آمین یا رب العالمین
خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوا، ۳۶گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۴–۲۰۵۶]
۱۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۰۳۶/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** و الله اعلم بالصواب تمام کتاب یوحنا در دست فقیر.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۷۱گ (۸۱پ–۱۵۱پ)، ۸سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۷–۳۳۲]
۲۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۹۲۷/۲
آغاز: برابر ؛ **انجام:** از حق عدل نخواهیم نمود بعد ازین (تمام شد)
خط: نستعلیق چلیپا، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۲۱گ (۷۴ر–۹۴ر)، ۱۱سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۸–۵۳۸]
۲۱. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۱۴۸/۲
خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد باقر ابن ملا سلطان علی گواری کزازی، تا: قرن۱۳؛ ۴۴گ (۲۱۰پ–۲۵۳ر)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱–۱۹۳]
۲۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۷۵۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** هو مذهب ائمه اهل الیقین و صلی الله علی سیدنا محمد و اله
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ضمیمه نسخه ش ۲۶۲۵۷ [رایانه]
۲۳. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه:۱۷۰/۲
آغاز: بسمله و به نستعین من القوم الظالمین ... اما بعد چنین گوید یوحنا بن اسرائیل المصری که چون ایزد تعالی مرا از مواهب دینیه و مطالب یقینیه حصه بداد؛ **انجام:** خدایتعالی بیگانگی میداند و پیغمبر را.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ نسخه توسط مرحوم صدرالدین محلاتی در مرداد ۱۳۳۶ خریداری شده؛ جلد: مقوا، ۴گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۵سم [ف: –۷۰۸]
۲۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۲۰۴/۲

خط: نسخ، کا: بحرانی، علی، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ قطع: وزیری [میراث شهاب: س۸ش۴-۶۷]

۲۵. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۳۲۹/۳

خط: نسخ، کا: بدل آبادی، ابراهیم، تا: ۱۲۰۹ق؛ ۲۰گ، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۳-۹]

۲۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۷۶۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** تا خدای تعالی او را مومن بمیراند و با مومنان حشر کند تم.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۲ق؛ در پایان نسخه نوشته شده: «از تصنیفات قدوة الحکماء ... حضرت شیخ بهاء الدین آملی نور الله مرقده»؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ ۲۴گ، ۲۰سطر [رایانه]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۳۲۰/۲

همان نسخه بالا [اهدائی ف: -۳۲۰]

۲۷. یزد؛ مدرسی؛ شماره نسخه:بدون شماره/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** برحمتك یا ارحم الراحمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین سنه ۱۲۲۴

دو برگ منظوم سوره‌ای از زبور پیوست است؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۲۴ق؛ جلد: تیماج، ۲۷گ (۱-۲۷)، ۱۷سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [میراث اسلامی: ۸-۴۶۱]

۲۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۸۶۴/۳

آغاز: الحمدلله رب العالمین و الصلاة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله أجمعین ... اما بعد چنین گوید یوحنا بنی اسرائیلی؛ **انجام:** و چون دانستم که حق این است و بر مذهب شیعه ام و بر آن بمیرم و بر آن زنده شوم ان شاءالله تعالی وحده العزیز و الحمدلله رب العالمین و صلی علی محمد و آله و سلم؛ اتمام یافت.

کا: مقصود بن قطب علی، تا: سه‌شنبه ۱۱ جمادی الثانی ۱۲۳۰ق؛ مصحح، محشی؛ ۴۰گ (۱۲۵-۱۶۴)، ۱۳سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۶×۲۳/۵سم [ف: ۳۰-۱۳۰]

۲۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۸۳۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و بر آن زنده شوم انشاء الله تعالی.

خط: نستعلیق، کا: نوری، محمد علی، تا: چهارشنبه ۲۹ جمادی الاول ۱۲۳۰ق؛ مجدول، با سرلوح؛ ۲۹گ، ۱۱سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۹×۱۳سم [ف: ۱۲-۲۸۲۰]

۳۰. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۱۰/۳ ـ د

آغاز: برابر؛ **انجام:** و بر آن زنده شوم انشاء الله تعالی آمین یارب العالمین

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۱۱ رمضان ۱۲۳۶ق؛ ۳۱گ (۶۰پ-۹۰ر)، ۱۳سطر (۶/۵×۱۱) [ف: ۱-۲۹۰]

۳۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۱۲۳۹/۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۷ق؛ ۳۶گ، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳-۷۲]

۳۲. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه:۴۸۷/۳

خط: نسخ، کا: ... بن محمد بن عبدالحسین بن ناصر بن ابراهیم، تا: ۱۲۳۸ق [ف: -۱۱۱]

۳۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۲۸۷/۲

آغاز: چنین گوید یوحنا بنی اسرائیل ... که چون ایزد تعالی چشم و عقل را بنور هدایت روشن گردانیده؛ **انجام:** پس علماء منفعل شده رفتند بجای خود.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۵ق؛ ۱۶گ (۳۳پ-۴۸پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۱۶-۲۵۸]

۳۴. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۳۵۶/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** ثابت شد که ایشان دین حق دارند وحق را ترک نگرده‌اند وبطریق فرموده خدا ورسول (ص) معترفم ومی‌کویم اشهدان لااله الاالله واشهد ان محمد رسول الله ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۴ شوال ۱۲۴۸ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۴گ (۷۳-۸۶ر)، ۱۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف مخ: ۲-۵۸۴]

۳۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۸۳۹/۶

کا: حسینعلی بن حاجی محمد، تا: ۱۲۵۴ق؛ جلد: تیماج سبز، ۲۴گ (۱۴۸پ-۱۷۱ر)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۲۷-۲۵۷]

۳۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۷۷۲/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** که حق این است بر مذهب شیعیانم و بر آن مرده و بر آن زنده ام انشاء الله تعالی.

خط: نستعلیق، کا: ابوطالب بن علینقی حسینی، تا: ۱۲۷۹ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۳۰گ (۵۷پ-۸۶)، ۱۷سطر (۷×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۶-۴۱۲]

۳۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۴۸۹/۵

آغاز: حمدله ... اما بعد چنین گوید یوحنا بن اسرائیل که من مردی بودم از اهل کتاب وتتبع جمیع فنون علم کرده بودم وهمیشه تفحص حقیقت مذاهب وحقیقت بعضی وبطلان ماعدای آن می‌نمودم؛ **انجام:** یوحنا گوید بعد از آن من بیش می‌خواستم وعلم به دین خود حاصل کردموشوق واعتماد به هم رسید واین رساله را نوشتم تا راه نماینده باشد کسی را که طلب رستگاری کند پس هر که به چشم انصاف دراین نظر کند راه راست یابد ومرا اجر می‌باشد وهرکس دیده بصیرت او کورباشد به هدایت کسی راه نمی یابد.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شب جمعه ۲۰ شعبان ۱۲۸۰ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۶گ، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف مخ: ۳-۱۰۰۷]

۳۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۸۳۲۰

آغاز: بسمله و به نستعین. الحمدلله الذی هدانا بمتابعه محمد؛ **انجام:** بعد از آن که آیه را تلاوت نمود ... رحمه الله تعالی.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۸۵ق [رایانه]

۳۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۵۵۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: مقوا، ۳۲گ، ۱۷سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۲-۲۵۷۵]

۴۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۹۷۱/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۰۴ق؛ جلد: میشن، ۴۶ص (۲۵۷-۳۰۲)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵-۲۲۲]

۴۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۵۷۱/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** این کلمه حق است که گفتم و در نقش بستم و اعتقاد کردم چون دانستم حق این است بر مذهب شیعه و بدین می‌روم از دنیا و بدین زنده می‌شوم درآخرت إن شاءالله وحده العزیز ...
خط: نستعلیق، کا: حسینی، محمد حسین بن عبدالله، تا: ذیحجه ۱۳۱۶ق؛ به دستور شیخ محمد باقر بیرجندی، محشی؛ ۲۴گ (۱۵ر-۳۸ر)، ۱۹سطر، اندازه: ۷×۱۳سم [ف: ۳۶-۶۰۱]

۴۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۸۹۹/۲
خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن عبدالله حسینی، تا: عید سعید غدیر خم۱۳۱۶ق [میراث شهاب: س۹ش۲-۳۸]

۴۳. مشهد؛ امام هادی؛ شماره نسخه:۱۵/۳
انجام: فاطمة بهجة قلبی و ابناها ثمرة فؤادی و بعلها ...
خط: نستعلیق، کا: محمد بن محمود بن جلال الدین حسینی اردستانیساکن جزه از قرای قهپایه، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۱گ (۱۰۰پ-۱۱۰پ)، ۱۶سطر، اندازه: ۹/۵×۱۷سم [ف:-۱۵]

۴۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۰۵۶/۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** از زبان بنده یوحنا گواه باشید که من دین شیعه را قبول کردم از آنکه به فرموده حق تعالی وبه حدیث پیغمبر صلی الله علیه وآله وسلم ثابت شد که ایشان دین حق دارند وترک حق نکرده اند به طریق فرموده خدا ورسول می‌روم ومی گویم اشهد ان لا اله الا الله ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ۱۱گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴×۲۳/۵سم [ف مخ: ۲-۷۹۲]

۴۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۱۸۷/۴-۳۶/۱۸۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** در صحیح بخاری و مسلم و حمیدی وانکار نمی توانند کرد
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۵۳گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۴-۲۰۵۵]

۴۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۱۶۳/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** که من مذهب شیعه دارم و از هفتاد و سه فرقه اختیار کردم و بر آن بمیرم و بر آن زنده شوم و بر آن زنده باشم انشاء الله وجده العزیزه.
بی‌کا، بی‌تا؛ ۱ص (۸۳پ) [ف: ۳-۱۹۱]

۴۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۱۵۴/۲
آغاز: چنین گوید یوحنا بنی اسرائیل ... که چون ایزد تعالی چشم و عقل را بنور هدایت روشن گردانیده؛ **انجام:** پس علماء منفعل شده رفتند بجای خود.
بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۴۴گ (۷۶پ-۱۱۹پ)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۶-۱۵۳]

۴۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۱۲۷
آغاز: هذه کتاب بسمله یوحنا، الحمدلله؛ **انجام:** تحقیق رسانیدی ... بسم ماه صفر سنه ۱۲۰۵
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج [رایانه]

۴۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۸۳۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** مذمت کرده و هر که گمراه شد پس چون یوحنا این بگفت همگی سر بفکر فرو بردند ... علی من اتبع الهدی تمت الرساله
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۲گ (۵۹پ-۷۰)، ۱۶سطر (۷/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۲×۲۱/۳سم [رایانه]

۵۰. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۱۱۷۰/۴
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۸گ (۹۵پ-۱۱۲ر)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [مؤید: ۳-۱۴۸]

۵۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۲۰۵۱/۲
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۴۷گ (۶۱-۱۰۷)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۳-۱۷۲]

۵۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۷۴۲/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** گواه باشید که می‌گویم اشهد ان لا اله الا الله ... من بر مذهب شیعه ام و در آن بمیرم و بر آن زنده شوم ان شاء الله.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۳۸گ (۶۹پ-۱۰۶ر)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۲۶-۲۳۱]

۵۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۱۰۹۸/۱
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه سمرقندی [ف: ۵-۲۳۲]

۵۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۸۴۱/۱
خط: نسخ، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، ۲۸گ (۱پ-۲۸ر)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۴/۶سم [ف: ۵-۲۰۵]

۵۵. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۲۶۸/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** و خدایتعالی بر ما گواه است که از حق عدول نجویم و الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله اجمعین.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ صفحه ها مجدول؛ جلد: تیماج، ۹گ (۶۵پ-۷۳پ)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۱-۲۶۴]

۵۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۷۷۲/۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** دیگری گفت که پدر ومادری داشتم که به کبر سن رسیده بودند ومرا گوسفندان بود که از شیرآن ایشان محفوظ می‌شدند یک بار رفتم که به جهت ایشان شیر بیاورم چون آمدم ایشان به خواب رفته بودند ایشان را بیدار نکردم وقدح شیر دردست ... سنگ بالتمام دورشد و هر سه بیرون آمدیم
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ۳گ، ۲۲سطر، اندازه: ۲۲×۲۶سم [ف مخ: ۳-۱۰۰۷]

۵۷. اصفهان؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۴۲/۲۸
بی‌کا، بی‌تا؛ با تاریخ ۱۲۳۰ و ۱۲۳۹ق [نشریه: ۵-۳۰۶]

● **یوذاسف و بلوهر** / کلام و اعتقادات / فارسی
yūzāsef va belūhar

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۱۸۹
آغاز: بسمله، بعد از انشاء محمدت و ثنای نامتناهی؛ **انجام:** انک انت العزیز الکریم المنان المستعان ... سنه ۱۲۷۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۷۴ق؛ جلد: تیماج [رایانه]

← یوسف نامه ◄ یوسف و زلیخا
← یوسف و زلیخا ◄ یوسفیه

● **یوسف و زلیخا** / شعر / فارسی
yūsof va zolayxā

؟ فردوسی، ابوالقاسم، ۳۲۹ - ۴۱۶ ؟ قمری
ferdowsī, ab-ol-qāsem (942 - 1026)

این منظومه از فردوسی دانسته شده ولی در فردوسی نامه مهر (ص ۱۸۷-۱۹۲ چاپ تهران) گفتاری است از اته خاورشناس آلمانی، همچنین عبدالعظیم قریب و محمد علی تربیت در مجله آموزش و پرورش و ایندو ایرانیکا جلد ۷ و ۸ و مجتبی مینویی در روزگار نو گفتارهایی دارند و روشن شده است که از او نیست(بنا بر تحقیق در زمان طغان شاه و به وسیله شاعری شمس تخلص سروده شده است).

آغاز: به نام خداوند هر دوسرای××که جاوید ماند همیشه بجای/ یکی فرد وجبار وحی وصمد ×× نه شبه ونه همتا نه جفت و ولد

چاپ: مشار فارسی،ج۵، ص۵۶۰۹؛ ایران، تهران، ۱۳۱۷ق، با تصحیح و مقابله و مقدمه حاج شیخ محمد حسین تاجر کاشانی متخلص به حکیم کامرانی، سنگی، خشتی، ۱+۱۶۷ص؛هند، بمبئی، ۱۳۴۹ق، سنگی، وزیری کوچک، ۳۴۷ص

[نسخه‌های منزوی ۳۳۴۲/۴؛الذریعه ۲۹۸:۲۵؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۶۹۸/۲]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۵۰۴-ف
نسخه اصل: انجمن آسیایی هند در کلکته شno. 170 (ایوانف ۱۸۸/۱ ش ۴۲۵)؛ کا: علی بن محمد سیستانی، تا: ۸۷۷ق [فیلمها ف: ۲-۱۵۶]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۷۱/۱۴
گزیده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ اندازه: ۱۵/۲×۲۴/۴سم [ف: ۸-۴]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۶۴۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** به پیغمبر اهل بیتش گرای ×× همه راستی و دوستی نمای
خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ دارای سرلوحه مذهب، مجدول؛ جلد: تیماج، ۲۰۵گ، ۱۵ سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۵۱-۸۳]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۸۹۴-۳۵/۷۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** بشادی بسر بردم این داستان ××بدینسان که بشنیدم از راستان / هزاران درود وهزاران سلام ×× زما بر محمد علیه السلام
از اول تا آخر؛ خط: نستعلیق، کا: محمد نصیر، تا: ۱۹ محرم ۱۰۵۳ق؛ با سرلوح، مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۴۳گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۸-۴۹۶۳]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۹-فیروز
آغاز: برابر؛ **انجام:** گر اینها که گفتم بجا آوری ×× ز دادار ریابی همه داوری
خط: نستعلیق، کا: مستوفی، محمد باقر بن میرزا بابا مسیح، تا: قرن ۱۳؛ کاتب در پایان نسخه اشاره می‌کند که کتاب را از روی نسخه‌ای نادر و مغلوط که متعلق به اعتضاد السلطنه علیقلی میرزا بوده نوشته است در اواخر کتاب مصرع دوم حدود بیست بیت را ننوشته یا ناقص نوشته است؛ جلد: تیماج، ۲۱۸گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۲۱-۳۴۷]

۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۶۴
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۹ق؛ چهارستونی؛ جلد: تیماج، ۱۱ سطر (۱۳×۲۵)، اندازه: ۲۱×۲۳سم [ف: ۵-۷۶۹]

۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۳۸۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** هزاران درود وهزاران سلام ××زما بر محمد علیه السلام
خط: نستعلیق، کا: شاید محمد کاشانی (پاک شده)، تا: ۱۲۴۲ق؛ ۱۴۳گ، ۱۲سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۱۴/۵×۲۵سم [ف: ۵-۵۰۱]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۶۹۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** گر اینها که گفتم بجای آوری ×× ز دادار یابی همه داوری
تعداد ابیات نسخه ۶۰۰۰ بیت است؛ خط: نستعلیق کتابتی، کا: تفرشی، علی اکبر، تا: ۱۲۶۲ق، برای محمد تقی سپهر؛ یادداشت‌های ملک الشعراء بهار درباره لغات و ترکیبات اشعار؛ تملک: عباسقلی سپهر؛ ۳۷۸ص، ۱۶سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۸-۴۷۱]

۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۲۳۰
بی‌کا، تا: ۱۲۸۲ق؛ خریداری از رضا میدانی [رایانه]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۸۶۷/۲-ف
نسخه اصل: ش (۹)V. 71 برون؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۲-۲۷۲]

۱۱. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۴۹
آغاز: ... یهودا و یستاخر دادجوی ×× ز ما بون آزاده خو بروی؛ **انجام:** که عقد زلیخا و یوسف بهم ××چو شد بسته محکم بعلم و حکم ...
منسوب به فردوسی طوسی؛ خط: نستعلیق پخته، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: چرمی، ۱۳۳گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۴/۵سم [ف: ۳-۱۴۲۸]

● **یوسف و زلیخا طغانشاهی** / شعر / فارسی
yūsof va zolayxā taqānšāhī
؟ شمس عراقی، قرن ۵ قمری
šams-e ʻerāqī(- 11c)

مثنوی‌ای است که به حکیم ابوالقاسم فردوسی نیز نسبت داده شده [همان مثنوی قبل]، ولی باید از شمس عراقی سراینده دربار شمس الدوله طغانشاه فرزند الب ارسلان برادر ملکشاه سلجوقی باشد که میان سال‌های ۴۶۵-۴۸۵ق سروده است.مثنوی است در داستان آندو و آغاز می‌شود با حمد باری، نعت پیامبر (ص) سبب نظم، آغاز داستان.
آغاز: بنام خداوند هر دو سرای ×× که موجود باشد بهر دو سرای / یکی فرد جبار حی صمد ××نه شبه و نه همتا نه جفت و ولد
چاپ: این مثنوی بارها با انتساب به فردوسی به چاپ رسیده.
[الذریعة ۸۲۱/۹ و ۸۶۷]

۱. تهران؛ موزه آستان حضرت عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۱۲
آغاز: الف لام را تلک آیات را ××بخوان تا بدانی حکایات را / حکایات این داستان بس خوش است ××سخنهای جان پرور و دلکش است؛ **انجام:** یا رب بحق سید بطحا و عترتش ××این دودمان بسید آخر زمان سپار
خط: نستعلیق، کا: علی محمد ذاکر سید الشهداء، تا: قرن ۱۳؛ با سرلوح مزدوج مذهب، جهت پیشکش به شاهزاده محمدتقی میرزا کتابت شده؛ جلد: تیماج، ۱۵۱گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [حوزه و موزه عبدالعظیم: ف: -۱۴۹]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۶۱۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** که اینها که گفتم بجای آوری ×× زدا داریابی همه داوری
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن۱۳؛ جلد: تیماج، ۶۳گ، ۲۵سطر (۱۴×۲۷)، اندازه: ۲۰×۳۴سم [ف: ۱۷-۱۷۷]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۰۶۳/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** بشادی بسر بردم این داستان ×× بدینسان که بشنیدم از راستان / هزاران درود و هزاران سلام ×× زما بر محمد علیه السلام
تذکر: نام مؤلف به استناد نسخه کتابخانه ملک (ج۲۶۳/۸) ذکر گردید؛ خط: نستعلیق، کا: عوض علی، تا: ۱۸ رجب۱۲۰۷ق؛ جلد: تیماج، ۸۰گ (۱پ-۸۰ر)، ۲۰سطر (۱۳×۲۴/۵)، اندازه: ۲۲×۳۲سم [ف: ۱۵-۴۱۰۱]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۲۷۹/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: صفر ۱۲۵۰ق؛ ۱۲۶گ (۱۹۲پ-۳۱۷ر)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۸-۲۵۶]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۲۷۹/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** به پیغمبر و اهل بیتش گرای ××همه راه و رسم وی آور بجای / گر اینها که گفتم بجای آوری ×× روا دار یابی همه داوری (؟)
بی‌کا، تا: صفر ۱۲۵۰ق؛ مجدول؛ ۱۲۶گ (۱۹۲پ-۳۱۷ر)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۸-۲۶۳]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۱۳۹
آغاز: بسمله. ز دیرینه که خود به نام منست ×× سرشت و نهادش بکام منست / بدو نیز باید که نامی شوم ×× فزون زین که هستم گرامی شوم؛ **انجام:** چو خوشتر بود آنکه با تیره بخت ×× سخن خوش بگوید خداوند بخت / شنیدم که یوسف علیه السلام ×× چنین گفت با آن زن خویش کام
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول، با سرلوح مزدوج، دارای ۸ تابلوی مینیاتور؛ جلد: روغنی قلم زن روی جلد نظام الدین بن ابو تراب مرودشتی ۱۲۶۱، ۲۱۳گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۳۸-۱۷۲]

۷. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۲۴۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** به پیغمبر و اهل بیتش گرای ×× همه راه و رسم وی آور بجای / گر اینها که گفتم به جا آوری ×× ز دادار یابی همه داوری
نسخه حدود ۵۵۰۰ بیت دارد؛ خط: نستعلیق پخته، کا: میرزا عنایت الله، بی‌تا، یکسال پیش از ۲ جمادی الثانی ۱۲۶۹ق که تاریخ مرگ نویسنده نسخه است؛ ۱۲۱گ، ۱۳سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۱/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳-۳۲۷]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۷۹۶-ف
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۲-۲۵۰]

● **یوسف و زلیخا** / شعر / فارسی
yūsof va zolayxā
نظامی، الیاس بن یوسف، ۵۳۰؟ - ۶۱۴ ؟ قمری
nezāmī, elyās ebn-e yūsof (1136 - 1218)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۷۵۲/۷
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سمرقندی، ۱۲۴گ (۳۸۸ر-۵۱۱پ هامش)، ۱۷سطر (۹×۱۷)، قطع: ربعی [ف: ۱۷-۲۱۳]

● **یوسف و زلیخا** / شعر / فارسی
yūsof va zolayxā
مسعود قمی، - ۸۹۰ قمری
masʻūd-e qomī (- 1486)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۹۲۹
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: سمرقندی، ۲۳۲ص، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶/۵×۴۴/۵سم [ف: ۱۷-۳۱۹]

● **یوسف و زلیخا = عاشق و معشوق** / شعر / فارسی
yūsof va zolayxā = ‘āšeq va ma‘šūq
جامی، عبدالرحمن بن احمد، ۸۱۷ – ۸۹۸ قمری
jāmī, ‘abd-or-rahmān ebn-e ahmad(1415 - 1493)
تاریخ تألیف: ۸۸۶ق
پنجمین مثنوی از «هفت اورنگ» اوست که بر وزن خسرو و شیرین نظامی در بحر هزج مسدس (مفاعلین مفاعلین فعولن) سروده شده است. این داستان پیش از جامی به شعر فارسی سروده شده و برخی آنرا به فردوسی (– ۴۱۶ق) نسبت داده‌اند و شمس عراقی (–ق ۵ق). نظامی (۵۳۰ – ۶۱۴ق) و مسعود قمی (–۸۹۰ق) نیز این داستان را به شعرپیش از جامی سروده‌اند و پس از جامیاحمد حمدی (–۹۰۹ق) و ابن کمال پاشا (–۹۴۰ق) مصطفی شمعی برزینی (–۱۰۰۰ق) آن را به شعر ترکی درآورده‌اند و نیز ناظم هروی، فرخ حسین (۱۰۱۶–۱۰۸۳؟ق) و حبیبی (ق ۱۱ق) وآذر بیگدلی (۱۱۳۴–۱۱۹۵ق) و شعله گلپایگانی (ق ۱۲ق) و شهاب ترشیزی (–۱۲۱۵؟ق) و داود بن مهدی بینوا (–۱۲۴۱ق) و حاذق هروی (–۱۲۵۹ق) و فضل الله خاوری شیرازی (۱۱۹۰–۱۲۶۷ق) و همایون میرزا قاجار (–۱۲۷۳ق) و میرزا معصوم خاوری تبریزی (–ق۱۳ق) و محمد مهدی منظور اصفهانی (–۱۳۶۵ق) آن را از نو سروده‌اند. جامی در آغاز مثنوی نام حسین بایقرا و عبیدالله احرار، و در پایان آن نام میر علی شیر نوائی را آورده است. شماره بیت‌ها چهار هزار بیت است.
آغاز: الهی غنچه امید بگشای ×× گلی از روضه جاوید بنمای / بخندان از لب آن غنچه باغم ×× وز آن گل عطر پرور کن دماغم
انجام:از این صحرا جواد خامه پی کن×× وزین سودا سواد نامه طی کن / زبان را گوشمال خاموشی ده ××که هست از هرچه گویی خاموشی به
چاپ: بارها در ایران و هند چاپ شده؛ مشار فارسی، ج۵، صص۵۶۰۷–۵۶۰۸
[نسخه‌های منزوی ۳۳۳۱/۴؛ الذریعة ۳۴۵/۱۹ و ۱۸۸/۹ و ۱۸۹ و ۲۹۸/۲۵؛ دنا ۱۰: ۱۲۴۷–۱۲۵۳ (۲۲۵ نسخه)]

شروح و حواشی:
۱– شرح یوسف و زلیخا؛ سوپنجی، محمد باقی بن سلطان احمد (– قرن ۱۱)
۲– شرح یوسف و زلیخا؛ هانسوی، عبد الواسع (– قرن ۱۲)
۳– شرح یوسف و زلیخا

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۶۲/۵–ف
نسخه اصل: آکادمی علوم شوروی.D. 204؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف؟، تا: ۲۱ ذیحجه ۸۹۰ق [فیلمها ف: ۱–۱۶۳]
۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۶۹۶۷
بی‌کا، تا: ۷۵۰ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی – مجموعه نوازی؛ ۱۲۹گ، اندازه: ۱۲×۱۸/۳سم [رایانه]
۳. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۳۸۶/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸۸۶ق؛ ۱۰۰ص (۱۲۲– ۲۲۱)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۲–۱۰۲]
۴. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۳۲۲/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸۸۶ق؛ با ۵ سرلوحمذهب مرصع سبک هرات بسیار عالی، مجدول؛ مهر: «وفی الکتاب له اسمعیل ۱۱۱۸»؛ کاغذ: سمرقندی، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۳–۱۷۸]
۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۸۷۸/۳
خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: ۸۸۶ق؛ ۵۷گ (۶۹–۱۲۵)، ۱۹ سطر (ستونی و ۴ فرد)(۱۲/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۳۰–۱۵۱]
۶. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۶۱۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: ۲۶ جمادی۸۹۱ق؛ با سرلوح مزدوج، مذهب مجدول؛ تملک: حاجی ملا صمد قراچه داغی به تاریخ ۱۲۶۰؛ جلد: تیماجمذهب، ۱۶۸گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱–۵۲۴]
۷. تهران؛ بیانی، مهدی (دکتر)؛ شماره نسخه:۳۲
آغاز: دل فارغ ز درد عشق دل نیست ×× دل بیدرد غیر از آب و گل نیست؛ **انجام:** شد بتوفیق خدای لاینام ×× این کتابت یوم جمعه شد تمام
خط: نستعلیق خوش، کا: فخرالدین علی جامی، تا: ۸۹۱ق [نشریه: ۱–۱۱]
۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۷/۵–فیروز
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸۹۷ق، جا: تربت جام [ف: ۲۱–۳۴۱]
۹. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۸۷۲
آغاز: ... گناه آمرز رندان قدح خوار ××بطاعت گیر پیران ریاکار؛ **انجام:**عماری کرده از رنگین اویمست ×× دو صد گل پیرهن دروی مقیم است ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کهن و نفیس و به ظن قریب به یقین از آثار قرن نهم به بعد نیست؛ کاغذ: سمرقندی، ۲۶۸گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۳–۱۴۲۵]
۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۶۳۷/۳
خط: نستعلیق چلیپا، کا: عبدالرحمن بن شرف، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۵۹گ (۱۱۷ر–۱۷۵ر)، ۲۰ سطر چلیپایی و سه ستونی، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۳۷–۱۶۲]
۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۱۶۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ با سرلوح و پیشانی نفیس مذهب و مرصع از مکتب هرات، شرفه دار، مجدول؛ تملک: سید حاج

اسعد بن سید ابوبکر قاضی بابد ولی (؟)، علی بن ... مصطفی محمد، سلیمان بن ... محمد بن ... در سال ۱۰۱۱ ق، سید حسن عدل الملک در سه‌شنبه ۲۴ محرم ۱۳۲۴ق؛ مهر: کتابخانه جعفر سلطان القرایی؛ جلد: تیماج عنابی، ابعاد متن: ۸/۴×۱۶/۳، اندازه: ۱۳/۸×۲۴/۷سم [ف: ۲۹/۲-۸۲۶]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۱۸۴/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:**و گر ناید ترا این دولت از دست ×× شاید عار بیکاری بخود بست / بکن زین کارخانه در کتب روی ×× خیال خویش را ده با کتب خوی ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ مجدول، راسته و چلیپا؛ مهر: «که پدر مجدالدین نصیری و پدر بزرگ فخرالدین نصیری است» (مستطیل)؛ جلد: تیماج، ۱۵۶گ (۱۱۸پ-۲۷۳پ متن)، ۳- ۶ سطر، اندازه: ۱۱/۳×۱۶/۸سم [ف: ۲۷/۱-۴۴۲]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۱۳۰/۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ۶۳گ (۲۰۱پ-۲۶۳ر) [ف: ۱۱-۱۲۷]

۱۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۹۹۷/۱۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: ترمه [ف: ۳-۶۳۵]

۱۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۸۵۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ با سرلوح، مجدول، با مینیاتورهای ساییده شده (چهار تا)؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۱۷۶گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۲/۳×۱۹/۷سم [ف: ۴-۸۵۸]

۱۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۹۰۴/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ اندازه: ۱۴/۷×۳۲/۵سم [ف: ۸-۱۱۸]

۱۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۲۴۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق زیبا، کا: پیر محمد، تا: قرن ۱۰؛ دارای ترصیع بسیار زیبا، مجدول، دارای چهار مجلس کامل «نگاره»مینیاتور زیبا احتمالاً کار «محمود مذهب»در هرات در قرن دهم قمری؛ ۱۵۲گ، ۱۴۰سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۸سم [ف: ۳۳-۴۶۷]

۱۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۱۹۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** چنان دل با خدای عالمش باد ×× که ناید از عطای عالمش یاد / سخن را از دعا دادی تمامی ×× بآمرزش زبان بگشای جامی.

خط: نستعلیق ممتاز، کا: میر علی بخاری ؟، تا: حدود نیمه دومقرن۱۰؛ دارای یک سر لوح زیبای مرصع، مجدول، در پایان نسخه با خطی غیر متن کتاب چنین آمده: «پوشیده نماند که ورق اخیر این کتاب مستطاب بسیار پاره بوده وخطهای آن کور شده نهایتش اسم کاتب چیزی معلوم کرده شد که میر علی بخاری بوده است جهة اطلاع در اینجا مرقوم شد فقط»؛ جلد: تیماج، ۱۶۴گ، ۱۲سطر (۷/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۳۸-۵۹۳]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۶۶

خط: نستعلیق، کا: محمد بن خواجه حاجی، تا: قرن ۱۰؛ ص ۱و۲ متن و حاشیه مذهب و مرصع، مجدول؛ ۱۶۰گ، ۱۳سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [سنا: ف: ۱-۱۳۰]

۲۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۸۲۷/۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۱۴سطر (۷/۵×۱۲)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۱۷-۴۹۱]

۲۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۳۹۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ با سرلوح؛ مهر: محمد کاظم؛ ۳۹۰گ، ۱۴سطر (۵×۱۲)، اندازه: ×۲۰سم [ف: ۱۷-۱۲۷]

۲۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۹۱۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کامل کرده محمد رحیم هراتی در ۱۳۰۸، مجدول، با یک مجلس تصویر؛ کاغذ: سمرقندی، ۱۴۴گ، ۱۳سطر (۸×۱۶/۵)، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۱۶-۷۴۰]

۲۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۵۱۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول؛ ۱۰۴گ، ۱۵ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۱۶-۶۰۴]

۲۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۲۷/۳

آغاز: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ۵۶گ (۶۸پ-۱۲۳ر) [ف: ۵-۷۷۰]

۲۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۳۰۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ۱۱۴گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۳۰۱]

۲۶. تهران؛ بیانی، مهدی (دکتر)؛ شماره نسخه:۳۷

آغاز: دل فارغ ز درد عشق دل نیست ×× دل بیدرد غیر از آب و گل نیست؛ **انجام:** شد بتوفیق خدای لاینام ×× این کتابت یوم جمعه شد تمام

خط: نستعلیق خوش، کا: محمد بن خواجه حاجی، تا: قرن ۱۰ [نشریه: ۱-۱۲]

۲۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۶۹۶۵

کا: سرر تیمورتاش، تا: قرن ۱۰؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۱۴۵گ، اندازه: ۱۱/۸×۲۱/۱سم [رایانه]

۲۸. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۳۱۳/۱۱

خط: نستعلیق، کا: خواجه خواوند بن میرک، تا: قرن ۱۰؛ با سرلوح، مجدول؛ با یک شمسه مذهب مرصع ممتاز، در حواشی صفحات اول و دوم مثنوی یوسف و زلیخا به ترتیب یازده ۱۱ ترنج پروانه‌ای و سروی شکل مذهب مرصع بسیار عالی؛ مهر: ولیعهدی مظفرالدین شاه قاجار «بر ملکت ناصری ولیعهد - بر رایت نصر حق مظفر - ۱۲۸۲ نقش شیر و خورشید و شمشیر»، «بروز قیامت بلرزد جسد - محمد بفریاد جعفر رسد ۱۱۶۵»؛ کاغذ: بخارائی، جلد: تیماج، اندازه: ۴۳×۳۵سم [ف: ۳-۲۳۵]

۲۹. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۳۱۵/۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مذهب، مجدول، با سرلوح؛ با شرحی به این مضمون که به موجب دستور فتحعلیشاه قاجار میرزا محمد شفیع صدر اعظم مربی و معلم شاهزاده محمود میرزا کتاب حاضر را به جهت شاهزاده مزبور در تاریخ ذیحجه ۱۲۳۰ ضبط نموده است با مهر محمود میرزا .«چون طالع خسروی است مسعود / محمود آمد صفات محمود ۱۲۱۷»؛ مهر: مشیرالسلطنه ۱۳۲۲، مهر ناصرالدین شاه قاجار ۱۲۷۴؛ کاغذ: بخارائی، جلد: میشن، اندازه: ۲۵×۳۵/۵سم [ف: ۳-۲۴۰]

۳۰. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۴۵۵/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹ و ۱۰؛ با سرلوح، مجدول، مذهب [نشریه: ۲-۱۳۴]

۳۱. کاشان؛ عاطفی، حسن؛ شماره نسخه:بدون شماره
آغاز: برابر
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ظاهراً قرن ۱۰؛ مجدول مذهب؛ جلد: چرمی، اندازه: ۱۰/۵×۱۹سم [نشریه: ۷-۷۴۷]

۳۲. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۱۵۰
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول؛ اندازه: ۱۰×۱۶سم [نسخه پژوهی: ۲-۲۴۲]

۳۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۰۹۸
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۰۱ق، جا: استرآباد؛ دارای سرلوح مرصع و مذهب، مجدول مذهب؛ کاغذ: سمرقندی، ۲۰۱ص، ۱۶ سطر سه‌ستونی، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱۰-۶۴۹]

۳۴. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۳۱۴/۳۳
خط: نستعلیق، کا: ظهوری، تا: ۹۰۲ق؛ کاغذ: بخارائی، اندازه: ۲۶×۳۶سم [ف: ۳-۲۵۰]

۳۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۰۲۴/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۴ ذیقعده۹۲۱ق؛ مجدول؛ واقف: نائینی؛ جلد: چرمی، ابعاد متن: ۷×۱۳، اندازه: ۱۳×۲۰/۷سم [ف: ۷-۸۹۱]

۳۶. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۷۰۹/۳
خط: نستعلیق بسیار عالی، کا: علی حسینی هروی، تا: ۹۲۸ق؛ نستعلیق، رقاعبسیار عالی، سلطان محمد شاهی، حیدر علی خواهرزاده استاد بهزاد، قاسم علی چهره گشای، مظفر علی برادرزاده استاد بهزاد، مقصود شاگرد استاد بهزاد؛ این نسخه نفیس و یگانه که جامع نمونه‌های بسیار عالی و ارزنده خط، مینیاتور، تجلید و تذهیب از استادان بنام اوایل قرن دهم هجری است، مسلم است که این نسخه به امر سلطان حسین بایقرا به وسیله استادان وقت تهیه و تنظیم گردیده، مجدول و کمندکشی، مذهب، با سرلوح، حواشی صفحات مینیاتور با یک حاشیه قابسازی مذهب مرصع و یک حاشیه مذهب تشعیر سازی شده؛ جلد: تیماج منقش مذهب؛ اندازه: ۲۳/۵×۳۴/۲سم [ف: ۳-۱۷۲]

۳۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۰۱
کا: قاسم بن علی (نقاش)، تا: پنج‌شنبه ۲۳ ذیحجه۹۳۶ق؛ مجدول، با سرلوح، با سه مجلس تصویر؛ جلد: تیماج، ۱۷۳گ، ۱۲سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۱/۵×۲۰سم [سنا: ف: ۲-۲۱۶]

۳۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۰۹۷/۳
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمود بن نظام، تا: ۹۳۷ و ۹۳۸ق؛ مجدول؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، ۲۱سطر چهارستونی، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف:۱۰/۲-۶۴۸]

۳۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۵۴۳/۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۴۵ق؛ کاغذ: سمرقندی، ۱۱۰گ (۴۴۱-۵۵۰)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۸-۲۴۴]

۴۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۰۳۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۴۶ق؛ مذهب، مجدول؛ واقف: نائینی؛ ۱۴۱گ، ۱۵سطر (۷/۲×۱۳/۳)، اندازه: ۱۵/۸×۲۴سم [ف: ۷-۸۹۵]

۴۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۱۳۶/۳
خط: نستعلیق، کا: علی بن حسام، تا: شنبه ۲۸ رجب۹۴۷ق؛ مجدول، با سه سرلوح؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ابعاد متن: ۱۱×۱۷، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف: ۱۱-۲۰۸۷]

۴۲. همدان؛ برنا، قاسم؛ شماره نسخه:۵۲
کا: مقصود و ایاب، تا: ۱۵ ربیع الاول۹۵۱ق؛ با یک سرلوح، مجدول [نشریه: ۵-۳۷۹]

۴۳. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۱۹۳۳/۵
خط: نستعلیق خفی، کا: محمود بن فقیه احمد الکاتب، تا: ۹۵۵ق؛ مجدول، با سرلوح؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۳/۵سم [ف: ۳-۲۲۵]

۴۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۹۱۵/۵
خط: نستعلیق، کا: دوست محمد بن سلطان محمد، تا: ۹۵۵ق [ف: ۳۷-۵۰۷]

۴۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۵۷
آغاز: برابر
کا: شاه محمود مشهدی، تا: ۹۵۹ق؛ مجدول و مذهب؛ ۱۵۴گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۲-۲۶۹]

۴۶. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۴۷۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق عالی، بی‌کا، تا: ۹۶۱ق؛ مجدول، با سرلوح؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار، عبدالوهاب الموسوی، حسین خان مورخ ۱۱۸۵؛ ۲۹۴ص، ۱۴سطر، اندازه: ۱۶/۴×۲۶/۵سم [ف: ۳-۲۷۳]

۴۷. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۳۱۷/۶
انجام: برابر
خط: نستعلیق خوب، کا: جلال الدین محمود ابن فیروز بخت حسینی، تا: ۹۶۳ق؛ مجدول، با سرلوح؛ مهر: «حسین بن هدایت

الله - رضا الحسینی - مشیرالسلطنه ۱۳۲۲»؛ در صفحه ۱۲۶ نقش نیم تنه یک زن جوان که یک شاخه گل نرگس بردست دارد؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: میشن مذهب، ۲۱-۲۲سطر، اندازه: ۱۷×۲۹/۵سم [ف: ۳-۲۱۶]

۴۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۹۶۵-۶/۵۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رجب۹۶۴ق؛ با سرلوح، مجدول؛ ۱۴۱گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۹۶۲]

۴۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۲/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: ۹۶۶ق؛ ۲۹۶ص (۹۴۹-۱۲۴۴ حاشیه) [ف: ۲-۳۲۸]

۵۰. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۴۷۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق عالی، کا: میرحسین حسینی مشتهر به میر کلنگی نسفی، تا: ۹۶۶ق؛ مجدول، با سرلوح؛ مهر: حسینقلی؛ کاغذ: سمرقندی، ۳۳۸ص، ۱۲سطر، اندازه: ۱۵/۸×۲۳/۶سم [ف: ۳-۲۷۱]

۵۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۴-فیروز

آغاز: برابر؛ **انجام:** تمت الکتاب بعون الملک الوهاب تحریرا فی تاریخ شهر الرجب المرجب سنه ۹۶۷ کتبه العبد کمال الدین حسین زره.

خط: نستعلیق زیبا، کا: هروی، کمال الدین حسین، تا: رجب۹۶۷ق؛ مذهب، مجدول؛ اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۲۱-۳۴۶]

۵۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۳۶۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: زره ای باخرزی، محمد بن علاء الدین، تا: ۱ صفر۹۶۸ق؛ مجدول، دارای سرلوح مذهب؛ مهر: کتابخانه سلطان القرائی؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۷۳گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۳۰-۹۳]

۵۳. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۴۷۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوب، کا: بابای حصاری، تا: ۹۷۳ق، جا: حصار؛ مجدول، با سرلوح، مذهب؛ تملک: محمد فتحی، ابوبکر کاتبی؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار؛ کاغذ: بخارائی، ۲۷۸ص، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [ف: ۳-۲۶۹]

۵۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۳۱

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شعبان ۹۷۳ق؛ مجدول، با یک سرلوح؛ ۱۵۸گ، ۱۳ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۵-۷۷۰]

۵۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۹۴۸/۵

خط: نستعلیق، کا: صفی الدین فخرالدین حاجی شمس جهرمی، تا: شوال۹۷۷ق؛ ۱۹سطرچهار ستونی، اندازه: ۱۸/۵×۲۷/۶سم [ف: ۱۷-۵۳۴]

۵۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۷۷۰

خط: نستعلیق، کا: سمرقندی، محمد، تا: ۹۷۹ق؛ مجدول، با پیشانی زرین؛ کاغذ: سمرقندی، ۱۳۴گ، ۱۵ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۶-۶۹۴]

۵۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۵۴۴/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالعزیز، تا: ۹۸۰ق؛ کاغذ: سمرقندی، ۱۳۱گ (۱۳۳-۲۶۳)، ۵۸سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۸-۲۴۶]

۵۸. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۲/۸۹۱/۲

خط: نستعلیق، کا: احمد بن محمد، تا: ۲۳ رمضان۹۸۰ق؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷-۲۶۲]

۵۹. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه:۷۲بخش۲

نسخه اصل: موزه آثار اسلامی، اوقاف اسلامیه ۳۸۹۷/۲۰۵۸؛ کا: مظفر حسین بن محمد امین، تا: شعبان ۹۸۰ق؛ ۱۵۷گ [ف:-۸۲]

۶۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۹۹۳/۳

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۹۸۲ق؛ مجدول [ف: ۹-۱۱۹]

۶۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۱۸۵/۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۸ جمادی الثانی۹۸۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مذهب، ۲۵ سطر (۱۲×۲۱)، اندازه: ۲۰×۳۲سم [ف: ۱۷-۳۱۵]

۶۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۵۲/۵

خط: نستعلیق، کا: احمد بن محمد، تا: ۲۳ رمضان ۹۸۰ یا ۹۸۵ق؛ جلد: تیماج، ۱۳۰ص (۲۸۱-۴۱۰) [سنا: ف: ۲-۲۳۱]

۶۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۰۵۹/۵

خط: نستعلیق، کا: شجاع بن حسین بن عبداللطیف، تا: ۹۸۵ق؛ دارای سرلوح، مجدول؛ کاغذ: دولت آبادی، ۵۴گ (۱۳۰-۱۸۳)، ۱۹ سطر (۱۲/۵×۲۰/۵)، اندازه: ۲۲×۳۵/۵سم [ف: ۳-۷۷]

۶۴. یزد؛ صدوقی یزدی؛ شماره نسخه:۱۴۲

خط: نستعلیق خوش، کا: محرمی هروی، تا: ۹۹۰ق؛ ۱۳۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۸×۲۸/۵سم [ف:-۱۱۱]

۶۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۰۰

خط: نستعلیق، کا: علی رضا کاتب، تا: ۹۹۲ق؛ مجدول، مذهب؛ ۵۵گ، ۱۵سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۸×۲۶سم [سنا: ف: ۲-۲۴۶]

۶۶. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۷۰/۱

خط: نستعلیق، کا: محمد امین کاتب هروی، تا: ۹۹۲-۹۹۳ق، جا: مکه مکرمه و مصر؛ دارای سرلوح به شیوه مکتب هرات، مجدول مذهب؛ ابعاد متن: ۱۲/۵×۳۰/۵، اندازه: ۱۷×۳۴/۵سم [ف: ۱-۶۰۴]

۶۷. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۴۰۹

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۰و ۱۱؛ مجدول [نشریه: ۲-۱۳۵]

۶۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۵۰۲۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [مختصر ف:-۹۲۱]

۶۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۰۵۹/۸

خط: نستعلیق، کا: محمد رضا گلپایگانی، تا: قرن ۱۱؛ ۴۲گ (۱۳۸پ-۱۷۹پ)، ۲۸سطر، اندازه: ۱۸/۲×۲۹/۸سم [ف: ۳-۶۳۳]

۷۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۱۵/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** بگفتا کو جوانی وجمالت ××بگفت از دست شد دور از وصالت / بگفتا خم چرا شد سرو تازت ×× بگفت از بار هجر جانگدازت ...
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱۳ص (۱۴۸-۱۶۰) [ف: ۳-۵۶۴]

۷۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۰۰۷
آغاز: خلیل آسا در ملک تعین زن ×× نوای لا احب الآفلین زن؛ **انجام:** یکی در بارگاه آدمیت ×× خرد کم یافت راه محرمیت.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۴۲گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۵-۳۸۸]

۷۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۷۹۹
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول، با چهار مجلس تصویر هندی؛ کاغذ: هندی، ۱۰۵گ، ۱۷سطر (۶×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۱۷-۴۸۵]

۷۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۴۰۲/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مذهب، ۴۶گ (۵۳-۹۸)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۵-۱۱۵]

۷۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۲۵۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** بگفتا کو جوانی وجمالت ××بگفت از دست شد دور از وصالت / بگفتا خم چرا شد سرو تازت ××بگفت از بار هجر جانگدازت ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ با سرلوح، مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۱۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف مخ: ۵-۲۳۰۲]

۷۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۳۸۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول، با سرلوح، با هشت مجلس زیبا؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۵۴گ، ۱۳سطر (۷/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۸-۷۰]

۷۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۷۷۱
آغاز: برابر؛ **انجام:**بهر سو جدول از هرچشمه جاری ×× پر ازآب لطافت چون [...]
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۱۷۵گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف مخ: ۵-۲۳۰۱]

۷۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۵۰۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۱۸۱گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴-۳۵۹]

۷۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۸۵۲ و ۴۹۵۷-ف
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ مجدول، مذهب، با چندین مجلس؛ اهدائی: تاج محمد آغا مدیر دفتر دانشگاه سند حیدرآباد؛ ۱۸۹گ، ۱۳سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۴-۳۸۶۷] و [فیلمها ف: ۳-۱۱۷]

۷۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۱۱/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن۱۱؛ مجدول؛ ۱۲۰ص (۵۲-۱۷۱)، ۱۹ سطر (۱۳×۱۶)، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۶-۱۱]

۸۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۳۱۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: خندان، سلطان محمد، تا: محتملاً قرن۱۱؛ مذهب، مجدول؛ کاغذ: بخارائی، ۴گ، ۱۵سطر (۸/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۵سم [ف: ۵-۴۴۱]

۸۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۲۶۹
آغاز: ... آیینه مقصودشان باد ×× در آن نور قدم مشهودشان باد؛ **انجام:** نبرده آن هوا آب و گلش را ××بژولیده نکردد سنبلش را.
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز (شش برگ) و انجام (بیست و سه برگ افتادگی دارد یعنی تا «رفتن زلیخا بدر زندان و دیدن جمال یوسف» می‌باشد)؛ مجدول؛ ۹۵گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۹/۳سم [ف: ۱۷-۵۴۰]

۸۲. تهران؛ موزه ملی؛ شماره نسخه:۴۳۳۷
خط: نستعلیق، کا: خندان، سلطان محمد، تا: قرن ۱۱؛ با سرلوح، مجدول؛ از آستانه شیخ صفی است؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۷۸ص، اندازه: ۱۷/۴×۲۷/۵سم [نشریه: ۲-۲۱۸]

۸۳. تهران؛ موزه ملی؛ شماره نسخه:۴۳۳۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ دارای ۳۶ مجلس مینیاتور؛ ۲۹۳ص، اندازه: ۱۰/۷×۱۸/۲سم [نشریه: ۲-۲۱۸]

۸۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۱۲۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: سمرقندی، میرزا محمد، تا: ۱۰۰۸ق [رایانه]

۸۵. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۹۷۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** چراغ فکر را تابی نمانده است ×× ریاض شعر را آبی نمانده است ...
خط: نستعلیق پخته، کا: میر عماد، تا: ۱۰۱۷ق؛ مجدول و مذهب، با سرلوحی زیبا؛ به گواهی حسنعلی خان امیر نظام کروسی که در خاتمه یادداشتی با خط زیبای خود نوشته «بدون شک و شبهه از خطوط ممتاز مرحوم و مغفور میر عماد علیه الرحمه است» نوشته است ظاهراً نسخه به خط میرعماد می‌باشد؛ ۸۳گ، ۲۳سطر (متن و حاشیه)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳-۱۴۲۴]

۸۶. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۰/۲/۵
خط: نستعلیق خوش، کا: میر محمد حبیب بن حاج میر یعقوب کشمیری، تا: ۱۵ رمضان۱۰۲۳ق؛ در هامش به طور چلیپا و نیمه دوم در متن؛ مجدول، مذهب؛ ۵۶سطر (۱۴×۲۱/۵)، اندازه: ۲۲×۳۵سم [ف: ۱-۸]

۸۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۲۲۹/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** زنام طوطی آسایم شکوفا ×× چو بردم نام یوسف با زلیخا.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲ ربیع الاول۱۰۲۶ق؛ کاغذ: ترمه، ابعاد متن: ۵×۱۱، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [ف: ۳-۲۷۸]

۸۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۵۳۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۳۰ق؛ مذهب متناظر، دارای سرلوح مذهب و مرصع، مجدول؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج، ۱۲۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۹-۳۶۷]

۸۹. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۴۵۴/۱

آغاز: به نام آنکه نامش حرز جانهاست ×× ثنایش جوهر تیغ زبانهاست / زبان در کام، کام از نام او یافت ×× غم از سرچشمه انعام او یافت

خط: نسخ پخته، کا: ابراهیم بن حسن، تا: اواسط رجب۱۰۳۳ق؛ ۱۱۱گ (۱پ-۱۱۱ر) [ف: ۳-۳۴۷]

۹۰. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۳۱۸/۱۱

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۳۸ق؛ مجدول، مذهب، با سرلوح؛ در تاریخ شهر ربیعالاول ۱۲۳۲- این نسخه داخل کتابخانه فتحعلیشاه قاجار شده با نشان مهر «عبدالوهاب الموسوی »، همچنین در سال ۱۳۲۲ داخل کتابخانه مبارکه ناصری شده با نشان مهر «مشیرالسلطنه - حسین بن هدایت الله - محمد رضا الحسینی»؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار ۱۲۷۴؛ اندازه: ۲۰×۳۲سم [ف: ۳-۲۱۳]

۹۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۹۷۳/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: جمادی الثانی۱۰۵۶ق؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ ۱۱۰گ (۳۵۵-۴۶۴)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۱×۱۹/۵سم [ف: ۲-۵۲۳]

۹۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۷۵۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۶۲ق؛ مجدول؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ ۱۲۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۷-۵۳۹]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۰۳

همان نسخه بالا [اهدائی ف:-۲۵۳]

۹۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۸۵۵/۵

خط: نستعلیق خوب، کا: شاهمراد بن نظر علی کاتب، تا: جمادی الاول۱۰۷۴ق؛ مجدول؛ اندازه: ۱۹×۲۴سم [ف: ۵-۲۷۴]

۹۴. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۴۰۳/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۸۵ق؛ با سر لوح؛ ۱۶۷ص (۵۱۲-۶۷۸)، ۱۸سطر [ف: ۲-۱۱۴]

۹۵. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۶۴۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ دیباچه را ندارد و چنین است آغازش: «محمد کش قلم چون نامور ساخت ×× ز نیمش حقه طوق کمر ساخت»؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷-۳۱۵]

۹۶. تهران؛ مؤسسه مطالعات اسلامی؛ شماره نسخه:۷۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** سیه کاری مکن چون خامه خویش ×× بشوی از چشم پر نم نامه خویش

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مجدول، باسرلوحه آراسته؛ کاغذ: آهار زده، جلد: تیماج مذهب، ۱۲۹گ، ۱۵سطر (۶/۵×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف:-۶۳]

۹۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۹۶۶

آغاز: چو رفت ازدست خم و جام ساقی ×× بما جز غم نمانده هیچ باقی؛ **انجام:** مطلع صبح سعادت ×× شب غی باز رخش روز شهادت

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام [رایانه]

۹۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۳۱۶

آغاز: دل فارغ ز درد عشق دل نیست ×× دل بیدرد غیر از آب و گل نیست؛ **انجام:** شد بتوفیق خدای لاینام ×× این کتابت یوم جمعه شد تمام

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۵۴گ، ۱۳سطر (۱۰×۱۳)، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۵-۴۳۹]

۹۹. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۱/۳۵/۳-۶۱۴۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سپاهانی، قطع: رحلی [آستانه قم:-۱۸۶]

۱۰۰. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۵۷۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول مذهب، با سر لوح مذهب؛ جلد: تیماج، ۱۳۷گ، ۱۵ سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۲-۲۱۴]

۱۰۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۶۰۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** چنان دل را که شرحش با تو گفتم ××به وصفش گوهر اسرار سفتم / بجوی از پهلوی پیر مکمل ××که این باشد بدست آوردن دل

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اواخر قرن۱۲؛ دارای پنج مجلس مینیاتور «نگاره» رنگین و سرلوح زیبای مرصع، مجدول؛ ۱۴۱گ، ۱۵سطر (۵/۵×۱۴)، اندازه: ۱۰/۵×۱۸/۵سم [ف: ۳۷-۱۳]

۱۰۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۹۴۸-۱۵/۱۸۸

آغاز: چو برق آنجا که قهرش بر فروزد ×× به یک شعله جهانی را بسوزد ... دربیان آنکه هر یک از جمال وعشق مرغی است از آشیان وحدت پریده در شاخسار مظاهر؛ **انجام:** خاتمه کتاب درشکر اتمام وتاریخ اختتام ایام: بحمدالله که بر رغم زمانه ... زبس درپیشهء مردی دلیر است ×× زشیران جهان نامش چو شیر است

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۱۰۳گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۸-۴۹۶۲]

۱۰۳. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه:۴۵۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** چو حاصل زانکه دانی کیمیا را ×× مس خود را نکرده زر سارا

ازاول تا «درپند دادن فرزند ارجمند ...»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ ۱۲۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف مخ: ۲-۵۸۵]

۱۰۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۷۳۳۹/۵-۳۷/۱۲۹
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۳-۱۷۶۸]
۱۰۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۹۸۰ض-۶/۷۰
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳-۱۲۸۹]
۱۰۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۳۳۵
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۱۵گ، ۱۵سطر (۷/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱۷-۳۵۰]
۱۰۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۷۸۸/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اوایلقرن۱۲؛ اهدایی: سید علی علائی؛ کاغذ: اصفهانی، ابعاد متن: ۶×۱۸، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف: ۲-۶۶۳]
۱۰۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۸۶۵
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ ۴۱گ، ۱۱سطر (۶/۵×۱۰)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۱۶-۷۲۱]
۱۰۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۴۶۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ افتادگی: انجام (انجام در خاتمه افتاده)؛ مجدول؛ کاغذ: استانبولی، جلد: تیماج، ۱۰۱گ، ۱۹سطر (۷/۵×۱۵)، اندازه: ۱۹×۲۲سم [ف: ۱۷-۳۷۴]
۱۱۰. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۳۲۱/۷
آغاز: برابر
خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد رضا، تا: اوایل شعبان ۱۱۸۷ق، جا: اصفهان؛ مجدول، با سرلوح، مذهب؛ مهر: عبدالوهاب موسوی ۱۲۲۵، محمدرضا حسینی؛ اندازه: ۱۶×۲۶سم [ف: ۳-۲۲۰]
۱۱۱. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۵۶۶/۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۹۰ق [نشریه: ۷-۲۴۷]
۱۱۲. تبریز؛ مدرسه ولیعصر تبریز؛ شماره نسخه:۱۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمعه ۳ ربیع الثانی۱۱۹۷ق؛ جلد: تیماج، ۱۳۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف مخ]
۱۱۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۶۱۲
آغاز: از آن ره خوان سوی درگاه ما را ×× بایمان بر برون همراه ما را
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۹۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: محمود خرازی؛ ۱۱۴گ، ۱۷سطر (۱۵×۱۶)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۵-۱۷۲۰]
۱۱۴. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۷۵۰/۵
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۹۹ق و جمادی الثانی ۱۲۰۱ق؛ ابعاد متن: ۱۰/۵×۱۴/۵، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۸۶۰]
۱۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۱۲-فیروز
خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول ، با اشکال رنگین؛ ۳۰۴ص، ۱۴سطر، اندازه: ۱۳×۱۶سم [ف: ۲۱-۳۴۷]
۱۱۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۷۰۹۰
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۰۳گ، ۱۸ سطر (۵/۵×۹/۵)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۵-۷۷۰]
۱۱۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۵۱۹-۹/۶۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۴۴گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۹۶۲]
۱۱۸. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۶۸۹
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲-۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۰×۱۵سم [نشریه: ۱۳-۶۹]
۱۱۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۶۴۸
آغاز: سخن دیباچه دیوان عشق است ×× سخن نوباوه ی بستان عشق است؛ **انجام:** بگفت آنم که ... نروی ... دیدم ×× ترا از جمله عالم برگزیدم.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۰۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف مخ: ۵-۲۳۰۲]
۱۲۰. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۵۱۸/۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ قطع: رحلی [نشریه: ۷-۲۴۵]
۱۲۱. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۸۱
آغاز: توئی آیینه او آیینه آرا ×× توئی پوشیده و او آشکارا؛ **انجام:** یکی در را در دوران کننده ×× یکی سر پنجه با گوران زننده
خط: نستعلیق، کا: ملا حسن رانکوئی، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ در آغاز کتاب یادداشتی از افصح المتکلمین آمده که کاتب را ملاحسن رانکوئی جد مادری خود دانسته؛ ۱۳۱گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱-۱۳۰]
اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۷۳
همان نسخه بالا [نشریه: ۱۱-۹۲۲]
۱۲۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۴۵۲
آغاز: ببین در رقص ارزق طیلسانان ×× ردای نور بر عالم فشانان؛ **انجام:** ولی گرمرد این را می‌بدست آر ×× که پیش کار دانایان این بود کار.
خط: نستعلیق خفی، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: رضا محمدی، خرداد ۱۳۷۸؛ ۱۲۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۷-۵۴۳]
۱۲۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۲۷۸
آغاز: نخست از نیست ما را هست کردی؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: سید محمد باقر مولوی عربشاهی سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ جلد: تیماج، ۱۰۲گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۷-۵۴۲]
۱۲۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۸۳۰
آغاز: برابر؛ **انجام:**بدو گفت ای بانواع کرامت ×× مرا شرمنده کردی تا قیامت
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کامل نیست و تا «غلبه کردن

محبت زلیخا در دل یوسف علیه السلام» می‌باشد که بعد از آن ۱۴ برگ مثنوی به همان وزن با عناوین: «آمدن برادران یوسف از کنعان به مصر جهت غله خریدن»، «سؤال کردن یوسف (ع) از برادران و جواب دادن ایشان»، «نامه فرستادن یعقوب (ع) به مصر جهت یوسف علیه السلام»، ... «در بیان انکه ابن یامین حکایت خود را بیوسف گفتن» اضافه شده است که در یوسف و زلیخای جامی نمی‌باشد (از برگ ۱۱۲پ الی ۱۲۶پ)؛ واقف: خان بابا مشار، اردیبهشت ۱۳۴۶؛ ۱۴۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱۷-۵۴۱]

۱۲۵. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه:۲۰۶و

خط: نستعلیق، کا: محمد باقر حسینی، تا: رجب۱۲۰۳ق، برای میرزا یعقوب؛ مجدول، با سر لوح، با تصویرهای رنگین؛ ۳۱۵ص، ۱۳سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [رشت و همدان: ف:-۱۱۸۵]

۱۲۶. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۴۸۰

آغاز و انجام: برابر

مثنوی یوسف و زلیخا و مثنوی کوتاهی در دوازده بیت از کاتب نسخه و مثنوی دیگر در چهل و سه بیت با عنوان «من کلام رفیق غفرله» که در خصوص مزایای کتابت نسخه سروده شده است و ضمن آن اشاره شده که برای برادرزاده سلطان وقت تحریر و تنظیم شده که با توجه بتاریخ خاتمه کتابت نسخه مقصود کاتب برادرزاده آقامحمد خان قاجار یعنی فتحعلیشاه بوده: «برادر زاده سلطان آفاق ×× ز اقران بی بدل از همگنان طاق / سران کرده برداریش اقرار ×× سرو سردار سالاران قاجار»؛ خط: شکسته نستعلیق خوب، کا: محمد رحیم بن محمد، تا: سه‌شنبه ۲۴ جمادی الاول ۱۲۰۴ق؛ مجدول، با سرلوح، مذهب، با نه مجلس مینیاتور آب و رنگ کار متوسط به سبک دوره قاجار؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار؛ ۳۵۳ص، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰/۱×۱۶/۲سم [ف: ۳-۲۶۴]

۱۲۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۵۱۷ ض

بی‌کا، تا: ۱۲۰۵ق؛ قطع: وزیری [د.ث. مجلس]

۱۲۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۰۳۹/۱-۲۰/۱۵۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۵ جمادی الاول۱۲۱۱ق؛ جلد: تیماج، ۱۱۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۹×۱۴سم [ف: ۸-۴۹۶۲]

۱۲۹. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۱۷۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۱۵ق؛ مجدول؛ تملک: الیاس پسر هارون مسیحی؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷-۳۱۵]

۱۳۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۴۲۵/۷

خط: نستعلیق، کا: محمد جعفر بن محمد علی خواجوئی، تا: حدود۱۲۱۶ق [مختصر ف: -۹۲۱]

۱۳۱. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۷۷ فهرست

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۱۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ابعاد متن: ۹×۱۵، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف:-۱۵۳]

۱۳۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۰۹-فیروز

خط: شکسته، بی‌کا، تا: ۱۲۲۱ق؛ ۳۴۰ص، ۱۲سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۲۱-۳۴۶]

۱۳۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۲۷۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** هزاران فیض بر جان و تنش باد ××بجانان دیده جان روشنش باد؛ کاتب قطعه‌ای در ماده تاریخ سروده و برای ختم آن افزوده است: قطعه: مرین انتخاب گهر انتساب ××که چسانش هر لحظه واصف شده / ز الهام غیبی بتاریخ او ×× عزیز و زلیخا و یوسف شده

منتخبی از آن است؛ خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: ۱۲۲۵ق؛ دارای سرلوح، مجدول؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مذهب، ۵۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۶سم [ف: ۹-۳۵۰]

۱۳۴. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه:۱-ی/۶۷۱

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته خوش، کا: محمد حسین شیرازی، تا: ۲۴ ذیحجه ۱۲۲۶ق؛ ۱۶۴گ، ۱۲سطر (۶×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲-۵۷]

۱۳۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۴۱۳

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۰ ربیع الاول۱۲۲۸ق، برای برادرش لطفعلی؛ ۱۳۷گ، ۱۲سطر (۶/۵×۹/۵)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۳-۳۴۷]

۱۳۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۵۵۸

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۲۸ق؛ جلد: تیماج، ۳۴۱ص، ۱۲سطر (۶×۱۰)، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۸-۲۶۲]

۱۳۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۱۰۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** هزاران ستایش نیایش همان ××زماباد برکردگار جهان / هزاران درود وهزار آفرین ××زما بر پیمبر وآل اجمعین

خط: نستعلیق جلی، کا: آقا ملا بن محمد شریف، تا: ربیع الثانی۱۲۲۸ق؛ مجدول؛ جلد: گالینگور، ۸۶گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۳۰۱]

۱۳۸. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۴۱۱/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد علی، تا: ۱۱رجب۱۲۲۹ق؛ ابعاد متن: ۱۱×۱۵، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۴-۱۹۹۳]

۱۳۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۸۸۵

کا: محمد کریم خلعت، تا: ۱۲۳۱ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: ۱۴/۷×۲۲/۴سم [رایانه]

۱۴۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۳۲۴۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۵ ربیع الثانی۱۲۳۱ق؛ مجدول؛ جلد: مقوا، ۸۹گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف مخ: ۵-۲۳۰۱]

۱۴۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۶۹/۵

خط: شکسته نستعلیق، کا: سید حسن حسینی، تا: شنبه ۷ جمادی الاول۱۲۳۱ق؛ دارای سرلوح مرصع بزرگ، مذهب، مجدول؛ ابعاد متن: ۱۱/۵×۲۰/۸، اندازه: ۱۷/۵×۲۸سم [ف: ۱-۶۰۳]

۱۴۲. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۱۹۳۶
آغا و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۱ق؛ مجدول، با سرلوح؛ مهر: کتابخانه دولت علیه ایران ۱۳۲۹؛ ۲۸۸ص، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۳-۲۶۲]

۱۴۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۴۳۳۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الاول۱۲۳۱ق، جا: کلکته؛ واقف: سید محمد باقر عربشاهی سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ جلد: تیماج، ۱۲۸گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۱۷-۵۴۰]

۱۴۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۴۶۱۴/۵حاشیه
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: شکر الله اردلانی سنندجی، تا: ۱۲۳۱ق، برای میرزا معصوم طبیب اصفهانی؛ ابعاد متن: ۱۱/۵×۲۳، اندازه: ۲۱/۵×۳۱/۲سم [ف: ۷-۶۷۲]

۱۴۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۹۲۱۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۳ق؛ مجدول؛ واقف: واعظ حلبی، آذر ۱۳۴۱؛ جلد: چرمی، ۱۸۰گ، ۱۲سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۳سم [ف: ۷-۸۹۶]

۱۴۶. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۵۹۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق پخته، بی‌کا، تا: ۱۲۳۳ق؛ مجدول، با سرلوح زیبا، با پانزده قطعه مینیاتور کهن و نفیس؛ جلد: چرمی، ۱۸۰گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۳-۱۴۲۵]

۱۴۷. تهران؛ دانش‌سرای عالی-کتابخانه میرزا عبدالعظیم خان قریب گرکانی؛ شماره نسخه:۱۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۵ق؛ قطع: ربعی [نشریه: ۵-۶۵۱]

۱۴۸. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۶۳۹
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۶ق؛ مجدول، با سرلوح؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷-۳۱۵]

۱۴۹. شیراز؛ وصال (دکتر)؛ شماره نسخه:۴۴
بی‌کا، تا: ۱۲۳۶ق [نشریه: ۵-۲۹۴]

۱۵۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۱۶۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: علی بن حاجی شفیع بروجردی، تا: سه‌شنبه ۲۴ جمادی الاول۱۲۳۶ق؛ مجدول، دارای ۸ مینیاتور؛ جلد: تیماج، ۲۱۰گ، ۱۰سطر، اندازه: ۹/۵×۱۵سم [ف: ۳۶-۲۴۳]

۱۵۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۸۰۱/۹
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۷ق؛ ۷۹ص (۳۶۳-۴۴۱حاشیه)، ۱۶سطر [ف: ۳۷-۳۵۰]

۱۵۲. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه:۲۵۷
آغاز: چه تاریخ جهان کرد بر آغاز ×× چنین دادند از آدم خبر باز؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۸ رجب۱۲۳۸ق؛ مهر: «المتوکل علی عبده غلامرضا» (بیضوی)؛ ۱۰۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:-۱۸۴]

۱۵۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۷/۱۱۰-۸۴۴۰/۱
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، کا: میر حاجی بابا، تا: چهارشنبه ۱۴ مرداد، غره جمادی الاول۱۲۳۸ق؛ ۸۹گ (۱-۸۹)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۸-۴۹۶۲]

۱۵۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۶۷۲/۲
کامل؛ خط: نسخ کتابتی، بی‌کا، تا: ۱۲۳۹ق؛ ۳۲۰گ (۲۳-۳۴۲)، ۱۳سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۸-۴۳۴]

۱۵۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۳۵/۵-ف
نسخه اصل: بادلیان اوزلی ۲۸ (۱۷۸۰ و ۱۹۴۰ و ۵۰۹ و ۹۰۴)؛ خط: نستعلیق، کا: حسن بن ملامهدی لنگرودی به دستور یعقوب مچل انگلیسی، تا: سه‌شنبه ۳ رجب ۱۲۴۰ق [فیلمها ف: ۱-۵۶۰]

۱۵۶. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۶۹۳
آغاز: گلی کان پای من گیرد به کویت ×× از آن گل به که ندهد رنگ و بویت؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: حاج حمزه، تا: ۱۲۴۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ نسخه‌ای است که آن را برای طبع در بمبئی نوشته‌اند و در پایان آن از سرجان ملکم بهادر که در آن وقت حاکم بندر بمبئی بوده و نیز ازکاپیتن جرج جرویس انگلیسی یاد شده؛ ۲۸۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۵سم [نشریه: ۱۳-۷۲]

۱۵۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۱۰۰/۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** چنان دل با خدای عالمش باد ×× که ناید از عطای عالمش یاد
خط: نستعلیق، کا: محمد صادق خالدی، تا: ۱۲۴۱ق؛ جلد: تیماج، اندازه: ۲۰/۵×۲۹/۵سم [ف: ۹-۳۶۵]

۱۵۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۶۵۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** نهد زین زلف مشکین نام دلها ××نهار از شعر شیرین کام دلها
خط: نستعلیق زیبا، کا: محمد رحیم سلطان بغایری، تا: ۲۰ شوال۱۲۴۱ق؛ دارای یک سرلوح مذهب، مجدول؛ ۸۲گ، ۱۴سطر (۱۱×۱۷)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۳۴-۳۳]

۱۵۹. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه:۶۶۱/۱
خط: نستعلیق، کا: قاسمعلی اشتهاردی، تا: ۱۲۴۲ق؛ اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳-۱۶]

۱۶۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۵۶
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۳ق؛ مجدول، با سرلوح؛ تملک: میرزا اشرف در ۱۳۰۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۷۳گ، ۱۲سطر (۵×۱۰)، اندازه: ۹×۱۵/۵سم [ف: ۹-۹۱۰]

۱۶۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۳۱۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد علی امید، تا: ۲۹ جمادی الاول۱۲۴۳ق؛ مجدول؛ تملک: مهدی ایزدی؛ جلد: تیماج تیماج، ۱۲۳گ، ۱۷سطر (۸/۵×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۹-۴۳۳]

۱۶۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۸۹۲/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد جعفر بن میرزامحمد صادق، تا: شوال۱۲۴۴ق؛ مصحح؛ تملک: مهدی یوسفی نجات، محمد حسین بن سید محمد باقر، اسدالله ولد میرزا عبدالحسین در ۲۰ محرم ۱۳۳۵ش، حسین بن حبیب الله سری، علی محمد بن میرزا عبدالوهاب خان؛ اهدایی: مهدی یوسفی نجات، مهر ۱۳۷۸؛ ۱۱۴گ (۱پ-۱۱۴ر)، ۱۴سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۲۰-۴۶۸]

۱۶۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۰۶۷/۴
آغا و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیقعده ۱۲۴۶ق؛ با یک سرلوح، و ۴۴ تصویر آب رنگ؛ مهر: «عبده الراجی احمد»؛ ۱۱۰گ (۱۰۰پ-۲۰۹پ متن)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۹/۳×۳۲/۲سم [ف: ۸-۱۸۴]

۱۶۴. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۴۷۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** بیفگند از کف فکرت ترازو ××نشست از نظم سنجی سست بازو
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مجدول، مذهب، با سرلوح، با یک مجلس مینیاتور؛ یادداشتی بدین مضمون «کتاب یوسف و زلیخای جامی بتاریخ شهر رجب المرجب ۱۲۷۴ از عرض کتابخانه مبارکه اعلیحضرت قدر قدرت شاهنشاهی روحنا فداه گذشت و انا العبد الاقل عبدالله نوری»؛ مهرها: «حسین بن هدایت الله - محمد رضا الحسینی»، مشیر السلطنه ۱۳۲، ناصرالدین شاه قاجار ۱۲۷۴، «لا اله الا الله الملک الحق المبین عبده علیقلی ۱۲۴۶»؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مذهب، ۳۵۳ص، ۱۲سطر، اندازه: ۱۸/۱×۲۷/۲سم [ف: ۳-۲۷۹]

۱۶۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۱۸۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: ملا فدا محمد، تا: ۱۲۵۳ق، جا: تپه خالصه در قریه نجه؟؛ محشی از شروح بسیاری نقل شده که نادر است از جمله شرح مولوی محمد و شرح عبدالواسع، مجدول؛ جلد: تیماج، ۳۰۰ص، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵/۴×۲۵/۴سم [ف: ۵۰-۵۰]

۱۶۶. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۸۲
خط: نستعلیق، کا: سکندرشاه بن محمد جمیل، تا: سه‌شنبه ۲۶ محرم۱۲۵۳ق، جهت فضل الله؛ مجدول، مصحح، محشی؛ جلد: گالینگور، ۱۴۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۱-۲۰۹]

۱۶۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۲۳۰
آغاز: درین خمخانه شیرین فسانه ×× نمی یابم نوائی زین ترانه؛ **انجام:** بلی در بارگاه آدمیت ×× جز او کم یافت راه محرمیت.
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۲۹ شوال۱۲۵۳ق؛ افتادگی: آغاز (یک صفحه) و انجام (شش بیت)؛ جلد: میشن، ۱۵۲گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۸سم [ف: ۱۷-۵۴۱]

۱۶۸. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۴۰۱/۳
آغاز: به پیری و جوانی نیست چون عشق ×× دمد بر من دمادم این فسون عشق؛ **انجام:** بجانان دیده جان روشنش باد.
خط: نستعلیق، کا: محمد علی، تا: دوشنبه ۲۳ ذیحجه۱۲۵۴ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، ۲۰۸ص (۱۸۵-۳۹۲)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۳۱سم [ف: ۲-۱۱۲]

۱۶۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۳/۵ معیری
بی‌کا، تا: ۱۲۵۴ق [ف: ۱۸-۳۲]

۱۷۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۱۷۴
بی‌کا، تا: ۱۲۵۹ق؛ خریداری از مهردخت همایی [رایانه]

۱۷۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۶۶۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** ز رویت پرتوی بر عالم افکن جهاز او ز سر تو ساز روشن سنه ۱۲۶۰
خط: شکسته نستعلیق بدخط، بی‌کا، تا: ۱۲۶۰ق؛ جلد: تیماج، ۵۳گ (۱۰۰پ-۱۵۲)، ۱۳-۱۴سطر (۸/۳×۱۴و۹/۵×۱۶)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰ -۱۵×۲۱سم [رایانه]

۱۷۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۸۸۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: سلیمان، تا: پیش از ۱۲۶۱ق؛ اهدایی: محمد جواد مشکور؛ ۱۴۱گ، ۱۵سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۳-۳۴۷]

۱۷۳. مراغه؛ عمومی؛ شماره نسخه:۹۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شعبان۱۲۶۱ق؛ جلد: تیماج، ۲۱۱گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف:-۱۶۴]

۱۷۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۴۸۵
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، کا: مرسل بن تقی ایروانی، تا: شنبه ۱۰ صفر۱۲۶۲ق؛ جلد: تیماج، ۱۲۸گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۹۰]

۱۷۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۲۵۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، کا: زین العابدین بن ابو محمد، تا: دوشنبه ۳ ربیع الاول ۱۲۶۲ق، جا: بوئین علی آباد فومن؛ ۱۶۶گ، ۱۲و۱۳ سطر (۱۰/۵×۱۴/۳)، اندازه: ۱۶/۲×۱۹/۹سم [رایانه]

۱۷۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۸۸۴۶-۵۹/۶۶
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، کا: مرتضی بن محمد زنوزی، تا: ۱۲۶۳ق؛ ۱۸۹گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۹۶۲]

۱۷۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۴۸۹/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** نخست از غیر جانان دیده برکند ×× وزان بس نقد جان برخاکش افکند / هزاران فیض بر جان وتنش باد ×× بجانان دیده ی جان روشنش باد

خط: نستعلیق، کا: غلامرضا بن حاجی محمد لر، تا: رجب۱۲۶۹ق؛ ۱۳۸گ (۹پ-۱۴۶پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۳۰۱]

۱۷۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۰۸۹

خط: نستعلیق، کا: محیی الدین حسین، تا: ۲۰ شعبان۱۲۷۰ق، جا: مدراس؛ مجدول؛ مهر: عبدالرحمن مورخ ۱۲۷۲؛ کاغذ: هندی، ۱۶۴گ، ۱۳سطر (۱۷/۵× ۱۸)، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [ف: ۱۷-۲۸]

۱۷۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۴۱۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** وزان مونوک کلکش موی بافی ... ذیحجه الحرام سنه ۱۲۷۲

خط: نستعلیق، کا: عبدالعلی ناینی، تا: ذیحجه۱۲۷۲ق؛ واقف: سردار کل یار محمد افشار؛ جلد: چرمی، ۱۰۷گ، ۱۴ سطر در متن و ۱۲ سطر در هامش (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۷-۸۹۶]

۱۸۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۰۳۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** دران موفوک کلش موشکافی

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین ناینی، تا: ۱۲۷۷ق؛ واقف: فتح الله وکیلی، ۱۳۵۳؛ جلد: چرمی، ۱۵۴گ، ۱۴سطر (۶/۲×۱۴/۵)، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۷-۸۹۵]

۱۸۱. تهران؛ دانش‌سرای عالی-کتابخانه میرزا عبدالعظیم خان قریب گرکانی؛ شماره نسخه:۷۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۸۱ق؛ مجدول [نشریه: ۵-۶۵۱]

۱۸۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۸۴۳۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، کا: حسنعلی، تا: ۱ صفر ۱۲۸۲ق؛ واقف: صفوت تبریزی، مرداد ۱۳۳۲؛ ۱۴۷گ، ۱۴سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۷-۸۹۶]

۱۸۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۹۳۰

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: محرم۱۲۹۰ق؛ مجدول؛ مهر: «حاج سید نصرالله تقوی»؛ ۱۳۵گ، ۱۵سطر (۵/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۳×۲/۰۵سم [ف: ۱۴-۱۵۵]

۱۸۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۶۰۲

کا: نصرالله بن حاجی، تا: ۱۳۰۰ق؛ خریداری از محمد حسین علوی [رایانه]

۱۸۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۵۸۳۵-۲۹/۱۷۵

آغاز: فتاده در دلم از مهر تابی ×× بخیلی می‌کند با من به خوابی / به بیداری نگردد هم نشینم ××نیاید هم که درخوابش ببینم؛ **انجام:** درورطه نفس به ترقی دادن وی در ... به کار پختگان روی آر جامی ... زبان بگذار فکرسود خود کن ×× زهستی روی درنابود خودکن

خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوا، ۱۱۹گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۸-۴۹۶۲]

۱۸۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۳۷۴۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، کا: فضل الله بن میرزا حسن، تا: دوشنبه ۶ ربیع الثانی۱۳۰۳ق، جا: قوچان؛ واقف: غلامحسین صراف زاده، ۱۸ شهریور ۱۳۶۳؛ ۱۴۸گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۷-۵۴۲]

۱۸۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۵۲۸

آغاز: ... گر عالم به یک دستور ماند ×× ... انوار گو مستور ماند / گر از گردون نگردد نور خود کم ×× نگیرد رونق بازار انجم؛ **انجام:** هزاران فیض بر جان وتنش باد ××به جانان دیده جان روشنش باد / هزاران درودهزاران سلام ×× زما برمحمد علیه السلام.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۱۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوا، ۸۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف مخ: ۵-۲۳۰۲]

۱۸۸. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۴۵۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: جمال الدین حسینی فرزند میرزا سید رضی، تا: چهارشنبه ۲۲ صفر۱۳۲۶ق؛ جلد: تیماج، ۳۵۴ص، ۱۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲-۱۴۱]

۱۸۹. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۷۷۹

خط: نستعلیق، کا: شیخ علیرضا بن محمد علی، تا: صفر۱۳۴۶ق؛ ۱۱۱گ، ۱۹ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱-۶۰۵]

۱۹۰. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۱۷ فرخ

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول، مذهب؛ کاغذ سپاهانی؛ ۱۵۲گ، ۱۲ سطر (۶/۵× ۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [ف:-۱۵۳]

۱۹۱. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۴۰/۱۵ فرخ

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف:-۲۰۷]

۱۹۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۸۷۲

بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی – مجموعه نوازی؛ ۱۴۷گ، اندازه: ۲۰/۸×۳۱/۱سم [رایانه]

۱۹۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۹۰۸

بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی – مجموعه نوازی؛ ۱۸۲گ، اندازه: ۱۳/۵×۱۲/۲سم [رایانه]

۱۹۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۱۶۵

کا: ابن حافظ کلیم الله، بی‌تا، خریداری از رضا میدانی [رایانه]

۱۹۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۶۲۱

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از محمد حسین علوی [رایانه]

۱۹۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۱۳۹

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از امرالله صفری [رایانه]

۱۹۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۲۳۰
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از رضا غیبی [رایانه]
۱۹۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۵۸/۳
خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، دارای سرلوح رنگین زیبا؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۱-۲۸۹]
۱۹۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۸۵۹
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از رضا قویمی [رایانه]
۲۰۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۰۵۰
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از علی جدی [رایانه]
۲۰۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۹۵۱۱
۱ج؛ بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از علیرضا طاهری یزدی [رایانه]
۲۰۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۵۳/۵
خط: نستعلیق، کا: احمد بن محمد، بی‌تا؛ ۱۳۰ص (۲۸۱-۴۱۰) [سنا: ف: ۲-۲۳۱]
۲۰۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۹۶۵/۲
بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول و مطلا [ف: ۹-۱۱۵]
۲۰۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۵۵۸
خط: نستعلیق شکسته، کا: عبدالکریم بن اشرف، تا: با تاریخ جمادی الثانی ۱۲۵۶ق؛ ۱۵۴گ، ۱۴سطر، اندازه: ۷/۵×۱۴/۵سم [ف: ۴-۸۵۸]
۲۰۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۸۱۸/۷
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ ۵۵گ (۲۶۵پ-۳۱۹پ) [ف: ۳۷-۳۷۰]
۲۰۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۵۸
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ در حاشیه صفحه اخیر خط سلطانعلی مشهدی تشخیص داده‌اند؛ ۱۳۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۲۷۰]
۲۰۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۰۳۳/۸
بخشی از یوسف و زلیخا؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۴ص (۳۳۵-۳۳۸)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴۷/۱-۱۶۹]
۲۰۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۷۶۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خوش، کا: ملا میرالحسینی، بی‌تا، به جهت فرزند قطب الدین احمد بن مولانا محمد؛ جلد: تیماج، ۲۱۸ص، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۲۱/۵سم [ف: ۴۰/۳-۱۵۹]
۲۰۹. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۶۷۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول؛ ۱۲۱گ، ۱۵ سطر (۷/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱-۶۰۵]
۲۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۷۰/۱۶-ف
نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۲۰۹؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۷۸گ (۹۹۷-۱۰۷۴)، ۲۷سطر [فیلمها ف: ۱-۱۶۲]
۲۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۰۷/۲-ف
نسخه اصل: بادلیان ۲۴۷ الیوت؛ خط: نستعلیق، کا: کاتب، محمد حسین، بی‌تا [فیلمها ف: ۱-۵۴۷]
۲۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۹۲۸/۲
آغاز: تولاک الله ای فرزانه فرزند ××نگهدار تو باد از بد خداوند / زهر پندت دهاد آن بهره مندی ××که وقت حاجت آن را کار بندی
بخشی از منظومه است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱گ، ۱۲سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۸/۵×۱۶سم [ف: ۲۰-۵۰۶]
۲۱۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۴۱۳۴
آغاز: درین نوبت که صورت پرستی ×× زند هرکس به نوبت کوس هستی / حقیقت را به هر دوری ظهوری است ×× ز اسمی برجهان افتاده نوری است؛ **انجام:** عجب درمانده ام درکار اینان ××مرا زندان به ازدیدار اینان / به از صد سال در زندان نشینم ×× که یک دم طلعت اینان ببینم
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: گالینگور، ۱۰۴گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف مخ: ۵-۲۳۰۱]
۲۱۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۷۲۴/۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ابعاد متن: ۸×۱۶، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۲-۲۷۲۲]
۲۱۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۴۰۵۸/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** چو یوسف را بدان گرگان سپردند ×× فلک گفتا که گرگان بره بردند / به چشمان پدر تا می‌ربودند ××زیکدیگر به مهرش می‌ربودند
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: گالینگور، ۵۴گ (۱پ-۵۴پ)، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف مخ: ۵-۲۳۰۲]
۲۱۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۴۰۷۶/۱
آغاز: خدای من که نتوان حق گذاری ×× به رشوت کی شود آمرزگاری / به جان دادن چو نرد ازکس نمیرد ×× درآمرزش کجا رشوتپذیرد؛ **انجام:** گفت آن کس نیم کافتد پسندم ×× که افتد بر کسی دیگر گزندم / خصوصاً از عزیزی کز عزیزی ×× ترا فرمود بهر من کنیزی
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: گالینگور، ۲۵گ (۱ر-۲۵پ)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف مخ: ۵-۲۳۰۲]
۲۱۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۴۷۳/۵
خط: تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف مخ: ۵-۲۲۹۳]
۲۱۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۹۱۳۳-۶۰/۷۳
آغاز: بر آمد اختری از برج اسحاق ×× ز روی او منور چشم آفاق / علم زد لاله ای از باغ یعقوب ××ازو هم مرهم و هم داغ یعقوب
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۳۵گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۸-۴۹۶۳]

۲۱۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۵۳
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، کا: علی مشهدی، بی‌تا؛ مجدول، مذهب؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۴۰گ، ۱۴ سطر (۱۰×۱۸)، اندازه: ۱۹×۳۱سم [ف: ۵-۷۷۰]

۲۲۰. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۴۰۵/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [ف: ۲-۱۱۵]

۲۲۱. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۵۹/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ دارای لوحه زرنگار، مجدول؛ ۵۵گ (۱۴۳پ-۱۹۷پ)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۲/۵سم [مؤید: ۳-۶۰۶]

۲۲۲. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۲۲۱/۵
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ با سرلوح، مجدول؛ اندازه: ۱۶/۵×۲۴سم [ف: ۱-۲۰۷]

۲۲۳. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۷۳
آغاز: ... بدست عرش تن چون خرقه بگذاشت ×× علم بر لامکان چون خرقه افراشت؛ **انجام:** دو صد جان خاک در یابنده خواهان ×× مزور قصه گم کرده راهان ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: چرمی، ۶۴گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳-۱۴۲۳]

۲۲۴. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه:۳۵۰
آغاز: به آن صانع که از نور آفریدتتو را بر خیل خوبان سروری داد ×× به لطف از آب حیوان برتری داد؛ **انجام:** بیا ای کام جان محرومیم بین ×× ز ظلم آسمان مظلومیم بین/ بریدی از من و یادم نکردی ×× وزین اندوه و غم شادی نکردی
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: جواد کمالیان، ۱۳۵۴ش؛ جلد: تیماج، ۹۵گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۱-۳۰۸]

۲۲۵. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۶۲۳/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: چرمی، اندازه: ۱۷×۲۴/۵سم [ف: ۳-۱۴۰۷]

۲۲۶. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۶۳۸/۵
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا [ف: ۳-۱۴۰۹]

۲۲۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۵۶۸۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ با سرلوح، مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۳۷گ، ۱۵سطر (۶/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [رایانه]

۲۲۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۷۲۰
آغاز: به گردن غلشان شد طوق اقبال به پا زنجیرشان فرخنده خلخال؛ **انجام:** همه از مقدم او شاد گشتند ز بند درد و رنج آزاد گشتند ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول، بسیار کهنه و فرسوده؛ جلد: تیماج، ۸۴گ، ۱۴سطر (۶×۱۴/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [رایانه]

۲۲۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۰۱/۸
آغاز: چه خوش وقتی و خرم روزگاری ××که یاری بر خورد از وصل یاری؛ **انجام:** وجودی از خواص آب و گل دور ×× جبین و طلعتی نور علی نور
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۰ص (۶۸- ۷۷)، ۲۴ سطر (۱۴×۲۲/۵)، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [ف: ۱-۹۰]

۲۳۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۳۰۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور [رایانه]

۲۳۱. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۴۷۶
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام [نشریه: ۲-۱۳۵]

۲۳۲. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۳۵۰/۱
آغاز: سخن را خود سر انجامی نمانده است ×× از نامه به جز نامی نمانده است / در این خمخانه شیرین فسانه ×× نمی یابم صدائی زان میانه؛ **انجام:** کشیدش بر جبین داغ غلامی ×× بر آمد زانگهش نام تمامی.
بخش کوچکی است از یوسف زلیخا؛ خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ ۸گ (۱۸پ-۲۵ر)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱-۳۳۶]

۲۳۳. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۱۷۱۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** لب عشاق زان یک ماند در بند ×× لب خوبان از آن یک در شکر خند / بذکرش ختم شد این روشن انفاس ×× بسان نور منزل ختم بر ماست
خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ با سی و پنج مجلس نقاشی آب و رنگ متوسط سبک کار هند، مجدول، با سرلوح مذهب؛ تملک: محمد حسین در سال ۱۲۷۱ق؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار؛ کاغذ: کشمیری، ۳۰۴ص، ۱۳سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳-۲۷۵]

۲۳۴. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۳۲۳/۳
خط: نستعلیق خفی، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، با سرلوح کار هرات؛ مهر: حسین بن هدایت الله، محمد رضا الحسینی مشیر السلطنه ۱۳۲۲، ناصرالدین شاه قاجار؛ اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۳-۱۷۶]

۲۳۵. تهران؛ شهشهانی ، حسین؛ شماره نسخه:بدون شماره
بی‌کا، بی‌تا [میراث اسلامی: ۵-۶۰۱]

۲۳۶. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۳۵۰/۱
آغاز: سخن را خود سرانجامی نمانده است ×× از آن نامه به جز نامی نمانده است / در این خمخانه شیرین فسانه ××نمی یابم صدائی زان میانه؛ **انجام:** کشیدش بر جبین داغ غلامی ××بر آمد زانگهش نام تمامی
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، ۸گ (۱۸پ-۲۵ر)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف:-]

● **یوسف و زلیخا** / شعر / ترکی
yūsof va zolayxā
حمدی، احمد، - ۹۰۹ ؟ قمری
hamdī,ahmad (- 1504)
تاریخ تألیف: ۸۹۷ق
ترجمه آزاد از نظم جامی، نام پدرش در دیباچه آمده است.
[چلبی؛ هدیة العارفین ۳۳۵/۱؛ پاریس ۳۴۷؛ ریو ۱۷؛ قرطای ۲۳۰۴؛ بلوشه چندین جا؛ در سدن ۲۳۹ و ۲۸۵؛ اوپسالا ۱۹۲ و ۱۹۳؛ پترسبورک ص ۵۱۵؛ گوتا ش ۱۹۰؛ فلوگل ۶۲۱:۱ تا ۶۲۳؛ مونیخ ش ۱۸۳ و ۱۸۴ و ۲۹۲؛ رسی ۱۰۰ و ۲۹۳ واتیکان]

۱. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۹۳۳
آغاز: ... وارد یدو گگ چو معنیده یو خدور×× ننگ در عارفه بو نام و نشان؛ **انجام:** شکر و منت خدای سبحانه ×× که بو نظمی یتوردی پایانه.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول و مذهب؛ ۲۰۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [ف: ۳-۱۴۲۶]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۱۱۸-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲-۸۰]
۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۹۲۴
آغاز: ذکر اولنما سر اول اسم الله ×× هرندو با شلانسه آخر اوله تباه؛ **انجام:** قودی اهل در ده بونی یادگار×× امیدی اولردن دعای منیر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۰۰ق؛ مجدول؛ ۱۷۱گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳/۷×۲۰/۷سم [ف: ۱-۶۲۶]

● **یوسف و زلیخا** / شعر / ترکی
yūsof va zolayxā
ابن کمال پاشا، احمد بن سلیمان، - ۹۴۰ قمری
ebn-e kamāl pāšā, ahmad ebn-e soleymān(- 1534)
مثنوی است حدود هفت هزار بیت.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۲۸۹
آغاز: امین وحی صاحب سر معراج ×× سر عرشه براقی بغلدر تاج / فروغ بر تو آیینه ذات ×× انک نور یله روشن جمله ذرات؛ **انجام:** جهان سر کشلرن امرینه رام ات ×× اکی عالمده مقصودن تمام ات
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ جلد: مقوایی، ۲۲۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۲۱-۲۵۲]

● **یوسف و زلیخا** / شعر / ترکی
yūsof va zolayxā
شمعی برزینی، مصطفی، - ۱۰۰۰ قمری
šam‘ī barzīnī, mostafā (- 1592)

تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۸۱
آغاز: ... ویرورسن قاموننک ارزاقنی سن ... و ... قمو اصحابنه ویر کل سلامی ×× که شادایت عزتین هر صبح و شامی؛ **انجام:** تواریخ دنگ قصص دنگ موتی خامی ×× کتور دوم جمع قلیدوم من تمامی / لسان عبریه تا درک قلیدوم ×× اوتور دوم مونی ترکی نظم قیلدوم ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۳۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: چرمی، ۱۰۷گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۵×۱۹/۵سم [ف: ۳-۱۴۲۷]

● **یوسف و زلیخا** / شعر / فارسی
yūsof va zolayxā
ناظم هروی، فرخ حسین، ۱۰۱۶ - ۱۰۸۳ ؟ قمری
nāzem-e heravī, farrox hoseyn (1608 - 1673)
اهدا به: شاه عباس ثانی؛ به دستور: عباس قلی خان شاملو
تاریخ تألیف: ۱۰۵۸- ۱۰۷۲ق؛ محل تألیف: هرات
ناظم این کتاب را در ۵۵۰۰ بیت به تقلید یوسف و زلیخای جامی و در همان قالب مثنوی سروده است.بنا بر تحقیق هرمان اته«تأثیر فردوسی [اکنون محقق است که فردوسی سراینده یوسف و زلیخا نبوده است (رک: مجله سیمرغ شماره‌های ۲ و ۳)] در منظومه فرخ حسین ناظم هروی کاملاً آشکار است. این شخص در مثنوی یوسف و زلیخای خود که در ۱۰۵۸ شروع و در ۱۰۷۲ق انجام یافته، در موارد متعدد طوری سبک استاد را پیروی می‌کند که گویی بعضی از صحنه‌ها عیناً از او اقتباس شده، و به آن حالی از هیجان داده، و مطابق ذوق عصر خود با عبارت‌پردازی‌های متصنع گویا رونقی به آن داده است» (تاریخ ادبیات فارس، ص ۵۲).صاحب «ریاض الشعرا» وی را شاعری پرمایه و سخنور می‌داند، لکن اینکه شاعری پس از جامی این قصه را دوباره سروده مایه تعجب اوست و این را عین بی‌مروتی می‌داند. وی احتمال می‌دهد مثنوی جامی به او نرسیده باشد؛ ناظم هم در ابتدای کتاب دهم در پایان از جامی و طبع روان وی یاد کرده است (حقیقت مست بزم خوش کلامی ×× قدح گیری توفیق جامی ... چو این پیمانه نامی گرفتم ×× بطاق ابروی جامی گرفتم). ناظم این داستان را از میلاد حضرت یوسف علیه السلام تا رحلت ایشان و درگذشت زلیخا بر مزار وی به نظم کشیده است و کتاب خود را با اندرزهایی و معما به پایان برده است.
آغاز: خدایا چون سپهرم سینه بگشا×× دلم طوطی کن و آئینه بنما / که آرایم رخ معنی چو اختر ×× لب الفاظ را شویم چو شکر
انجام: بده جامی که مست باده کام ××کنم آغاز حسن شکر انجام
چاپ: ازبکستان، تاشکند، ۱۳۲۲ قمری
[الذریعة ۱۱۶۳/۹ و ۳۴۸/۱۹؛ نسخه‌های منزوی ۳۳۴۴/۴؛ فرهنگ سخنوران ۵۹۱؛ دنا ۱۰: ۱۲۵۳-۱۲۵۴ (۲۶ نسخه)]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۸۷۷

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۳۵ برگ سفید؛ ۱۷۵گ، ۱۵ سطر (۴/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۱۶-۷۲۳]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۶۲۹۰

آغاز: حرفی چند در بیان فتوحات تقدیری ... گشایش هر کرا عیبیست در کار ×× برویش باز کرده در و دیوار؛ **انجام:** که سقفش روز بر کس بی نظاره ×× نمیشد مانع سیر ستاره

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز ووسط وانجام؛ ۸۷گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۲/۷×۲۱/۷سم [ف: ۱۷-۵۴۳]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۵۸۲

آغاز: خداوندا دلم درگاه دل ده ×× چو داغم تکیه بر دیوار دل ده؛ **انجام:** بده جامی که مست با ده کام ×× کنم آغاز شکر و حسن انجام

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جدول لاجورد، سرلوح زرین، جدول لاجورد؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۸۱گ، ۱۵سطر (۱۴×۱۶/۵)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۹-۱۳۸۳]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۶۴۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول؛ ۱۴۵گ، ۱۵سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۳×سم [ف: ۱۷-۴۴۳]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۶۴۴۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، جلد: میشن، ۲۲۲گ، ۱۲سطر، اندازه: ۹/۵×۱۲/۸سم [ف: ۴-۸۵۹]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۳۴۵

آغاز: خدایا چون سپهرم دیده بگشای ×× دلم طوطی کن و آیینه بنمای / که آرایم رخ معنی چو اختر ×× لب الفاظ را شویم بشکر / ... چو ناظم یافتی منشور رخصت ×× بزن بر گشوه دستاویز فرصت / بحسن آرایی این عیش نامه ×× روش ده نازنین معشوقه خامه / ... بیا ناظم صف همت بیارای ×× لوای معرفت را شقه بگشای؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ ۱۸۴گ، ۱۴سطر (۷/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [ف: ۱۵-۴۲۱۱]

۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۲۸/۱

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد حسن السیاق البخاری، تا: جمادی الثانی ۱۱۲۲ق؛ اندازه: ۱۲/۷×۲۱/۶سم [ف: ۷-۴۴۲]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۶۶۶/۶

آغاز و انجام: برابر

۵۲۰۰ بیت؛ خط: شکسته خوش، کا: فضل الله، تا: ۱۱۷۱ق؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، ۱۷۶گ (۲۲۳-۳۹۸)، سطور چهارستون چلیپایی (۹×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۸-۴۲۶]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۷۸۴

آغاز: چنان نزدیک با این دور گشتن ×× که ممکن نیست زو مهجور گشتن؛ **انجام:** شدم فرسوده در کارت قلم وار ×× چرا دورم فکندی آخر کار.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف: حسین کی استوان، آبان ۱۳۴۸؛ ۱۴۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۴سم [ف: ۱۷-۵۴۴]

۱۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۶۲۴

آغاز: چون گلچین از نهال و این خبر شد ... رسول خامه قرآن حکایت چنین تفسیر کرد آیت به آیت؛ **انجام:** گشت آزار اگر از یک جهان مستچه بر من جام گستاخی زند دست

خط: نستعلیق چلیپا، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول؛ اندازه: ۹/۸×۱۹/۷سم [ف: ۴-۸۵۹]

۱۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۱۴۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۱۶ صفر۱۲۳۳ق، جا: شاه جهان‌آباد؛ ۱۴۶گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵/۲×۲۳/۴سم [ف: ۴-۸۵۹]

۱۲. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه:۴۸/۴-۵۷۹۱

خط: شکسته نستعلیق، کا: طبیب خوانساری، باقر بن محمد حسین، تا: ۱۲۳۳ق؛ مجدول؛ تملک: مصطفی حسینی خوانساری؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۰۰گ، ۲۵سطر، قطع: وزیری [آستانه قم:-۱۸۲]

۱۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۵۱۴۷/۱

آغاز: که در دلها کند شیرازه محکم ×× چو جلدش در بغل گیرد دو عالم؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد بابای خوقندی، تا: ۱۲۴۰ق؛ افتادگی: آغاز (یازده بیت از آغاز نسخه نسبت به نسخه شماره ۵۱۴۹ این کتابخانه افتاده دارد)؛ محشی؛ ۱۵۴گ (۱ر-۱۵۴پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۶سم [ف: ۸-۲۲۴]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۶۱/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** نگردد بر مه شب گرد حالی ×× کزو چون می‌شود پرگار خالی / تو تا بودی به عالم میل از آن بود ×× که گر خواهی تو زان سودا کنم سود

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۲۵۲ق؛ افتادگی: انجام؛ ۴۵گ (۱۳پ-۵۷پ)، ۲۰سطر (۱۳×۱۹/۵)، اندازه: ۱۷/۳×۲۱/۴سم [ف: ۲۹/۱-۴۸۲]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۵۹

آغاز: برابر

خط: نستعلیق و شکسته، بی‌کا، تا: ۱۲۶۸ق؛ ۲۰۲گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۲۷۰]

۱۶. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۹۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: ملا غیب الله، تا: ۱۲۶۸ق؛ ۱۹۸گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۳-۱۴۲۸]

۱۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۶۳۱۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد امین، تا: ۱۲۶۹ق؛ مصحح، محشی؛ خرید از خانم خامنوی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۰۵گ، ۱۳سطر (۷×۱۳/۳)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۲سم [رایانه]

۱۸. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۶۹ فرخ

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۱۶شعبان۱۲۸۵ق؛ مجدول؛ تملک: حیدرقلی مورخ ۱۲۹۳ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، ۲۰۴گ، ۱۳سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف:-۱۵۴]

۱۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۵۴-ف

نسخه اصل: بادلیان49 .E؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۳۰گ، ۳۵سطر [فیلمها ف: ۱-۲۷۵]

۲۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۱۷۶/۲-ف

نسخه اصل: ش ۴۱۴، گنج بخش؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۳-۲۰۵]

۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۰۴۷

آغاز: خداوندا حجاب خویش بزدای؛ **انجام:** در آخر هم علی میگویم ... ؟

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: دکتر شمس الدین جزایری؛ ۱۸۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۹-۳۶۸]

۲۲. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۴۲۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** بدخلی می‌کند خوبی خرابی×× تباویلی کتابی در کبابی / چه می‌گویم نسازد حسن را خار ×× کند مشاطه گر تقصیر در کار

خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مجدول، با هفت تصویر آبرنگ، با سرلوح؛ مهر: مشیر السلطنه ۱۳۲۲، ناصرالدین شاه قاجار ۱۲۷۴؛ کاغذ: اصفهانی، ۳۸۸ص، ۱۳-۱۴ سطر، اندازه: ۱۲/۸×۲۱/۹سم [ف: ۴-۱۲۳۴]

۲۳. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه:۱۲۳۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوب، کا: میر مومن، بی‌تا؛ مجدول؛ مهر: کتابخانه دولت علیه ایران ۱۳۲۹، ولیعهدی مظفر الدین شاه؛ کاغذ: اصفهانی، ۳۶۲ص، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۸×۲۵/۹سم [ف: ۴-۱۴۲۲]

۲۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۴۸۱/۳

آغاز: برابر**انجام:**خدایا آب و رنگم ده به داغی ...

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ ۵گ (۱۹۳پ-۱۹۷پ) [ف: ۱-۲۷۲]

۲۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۸۵۸/۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** بر حدت طبعم آفرین کن×× گر هجو کسی کنی چنین کن

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۳گ (۳۷۱ر-۴۰۳ر)، ۱۶سطر [ف: ۳۷-۴۲۳]

۲۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۷۰۰

آغاز: خدایا مست شوقم کن چو فرهاد ×× که شور عشق را شیرین کنم یاد؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۳۴۰ص، ۱۶سطر، اندازه: ۶×۱۶سم [ف: ۸-۴۷۲]

● **یوسف و زلیخا = محبت نامه = یوسف نامه** / شعر / فارسی

yūsof va zolayxā = mohabbat nāme = yūsof-nāme

حبیبی، قرن ۱۱ قمری

habībī (- 17c)

تاریخ تألیف: ۱۰۸۷ق

از سراینده‌ای با تخلص «حبیبی» از روزگار اورنگ زیب (۱۰۶۸-۱۱۱۸ق)، که در ۱۰۸۷ق/۱۶۷۶م «یوسف و زلیخا» و در ۱۰۸۹ق/۱۶۷۸م مثنوی دیگر خود«لیلی و مجنون» را سروده است. از دیباچه «یوسف و زلیخا» برمی‌آید که می‌خواسته نه مثنوی بسراید:۱. یوسف نامه، ۲. شیرین و فرهاد، ۳. لیلی و مجنون، ۴. دولرانی و خضرخانی، ۵. شاه و درویش، ۶. ایاز و محمود (محمود و ایاز)، ۷. مهر و ماه، ۸. جمشید و خورشید، ۹. هشت گلشن.در ۵۵۰۰ بیت، و آغاز می‌شود با: تحمید ملک علام، مناجات قاضی الحاجات، نعت نبی، معراج، دست تضرع و نیاز به آستان رسالت، ترغیب سخن، اشارت به قلم و شهرستان عشق، برگشت به خلوتخانه دل، مدح پادشاه دوران اورنگ زیب، در بیان شرح نظم کتاب، آغاز داستان احسن القصص، لمعه آفتاب حسن یوسف در نظر آدم (ع)، نسب زلیخا، ملوک عمالقه، خواب دیدن زلیخا یوسف را، خواب دیدن دوم زلیخا یوسف را ... وفات یافتن یوسف، نصیحت، در نکوهش شیخ جاهل.(احمد منزوی)

[نسخه‌های منزوی ۱۸۸۱؛ مشترک پاکستان ۹۳۳/۷ (۱نسخه)؛ اندیا آفیس چاپی ۵۶۲(۱چ) «محمود و ایاز» او]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۳۹-عکسی

آغاز: خداوندا به عشقم آشنا کن ××سرم را در در ره مهر و وفا کن / دلم را جلوه گاه راز خود ساز××زبانم را ثناپرداز خود ساز؛ **انجام:** چو روز دیگر آید از سر نو ×× بجای دیگرش باشد تک و دو / مگر صاحب دلی روزی به رحمت ×× کند در کار مسکینان دعایی

نسخه اصل: گنج بخش، ش ۴۵۱(گنج، ۱۸۸۰/۳)؛ خط: نستعلیق تحریری، کا: عبدالرحمان، تا: پنج‌شنبه ۷ ربیع الثانی۱۳۳۲ق، جا: بامیان، به خواهش اخوی عبدالغفار ساکن گذرگاه بابر شاه؛ ۴۳۴ص [عکسی ف: ۲-۳۰۱]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۶۱۷۶/۱-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۳-۲۰۵]

● **یوسف و زلیخا = تفسیر سوره یوسف = یوسفیه** /

تفسیر / فارسی

yūsof va zolayxā = tafsīr-e sūre-ye yūsof = yūsofīye

کاتب یزدی، محمد حسین بن احمد، ق۱۱ قمری

kāteb-e yazdī, mohammad hoseyn ebn-e ahmad (- 17c)

مشتمل است بر «مقدمه» و «خاتمه» و دوازده«فصل»:مقدمه در

خواب دیدن حضرت صدیق اعنی یوسف و حسد بردن اسباط آنحضرت؛ فصل ۱. در اذن گرفتن اسباط از پدر بزرگوار خود بردن یوسف به صحرا؛ ۲. در مراجعت کردن اسباط به خدمت پدر؛ ۳. در آمدن کاروان بر سر چاه؛ ۴. در گرفتار شدن زلیخا به عشق؛ ۵. در مجملی از کیفیت زندان؛ ۶. در بیرون آمدن از زندان؛ ۷. در ذکر احوال زلیخا؛ ۸. در مجاعت آل یعقوب؛ ۹. در ورود اسباط و ابن یامین به مصر؛ ۱۰. در نگاهداشتن حضرت ابن یامین را؛ ۱۱. در شناسانیدن حضرت یوسف؛ ۱۲. در استقبال کردن حضرت یوسف؛ خاتمهدر وفات حضرت یعقوب و یوسف و زلیخا.نامبرده آن را برای مجالس عزا و رثای امام حسین علیه السلام نگاشته است. البته در هر ماجرایی آیات مربوطه را نیز ذکر می‌نماید ولی از آوردن اسرائیلیات نیز بی بهره نمانده است.

آغاز: بسمله. الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلم علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین حمد بیحد و ثنای لاتعد خالقی را سزاست و رازقی را روا که بنی نوع انسانرا با کرام کریمه و لقد کرمنا بنی آدم نواخت ... اما بعد چنین گوید ذره بیمقدار و بنده خاکسار محمد حسین بن احمد الکاتب الیزدی ... در بیان قصه یوسف ... مشتمل بر گریزهای مناسب احوال سید الشهدا ... و مرتب گردانید این کتاب را بر مقدمه و دوازده فصل و خاتمه ...

انجام: خلاصه جنازه ایشان را برداشتند و بروایتی در کنار رود نیل دفن کردند تا آب بر ایشان بگذرد برکات ایشان با قطار عالم برسد در آنوقت عمر شریف آنحضرت بصدوده سال رسیده بود

[فهرستواره منزوی ۴۹۹/۱ و ۱۸۳۴/۳]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۱۷۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: گرگانی، علی اکبر بن محمد زاهد، تا: ۱۰۹۱ق، برای محمد علی تعزیه دار پسر میرزا عبدالله؛ مجدول، دو تصویر در میان نسخه هست، با سرلوح؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۲۰گ، ۱۲سطر (۹×۱۷/۵)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۹-۸۶۹]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۶۳۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد حسن بن محمد علی یزدی، تا: ۱۵ جمادی الثانی۱۲۶۳ق؛ ۹۷گ، ۱۸سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۵-۱۷۳۱]

۳. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۶۷۲/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۷ربیع الثانی۱۲۶۴ق؛ ۸۹گ (۱۱۳پ-۲۰۱پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲-۶۷۶]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۵۱۲۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عباس بن احمد ذاکر، تا: ۲۰ صفر۱۲۶۸ق؛ واقف: مکتبة امیر المؤمنینی (ع)، اردیبهشت ۱۳۶۵؛ ۱۰۰گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۴سم [ف: ۲۲-۴۷۶]

۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۶۳۶/۲

انجام: همه با شور و شین آمده اند.

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: بی بی سکینه؛ ۲۱گ (۶۲-۸۲)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۴-۱۳۷۱]

● یوسف و زلیخا / شعر / فارسی

yūsof va zolayxā

آذر بیگدلی، لطفعلی بن آقا خان، ۱۱۳۴ - ۱۱۹۵ قمری

āzar-e bīgdelī, lotf-ʻalī ebn-e āqā-xān (1722 - 1781)

تاریخ تألیف: ۱۱۷۶ق؛ محل تألیف: اصفهان

مثنوی است که مثل همه یوسف و زلیخاها حاوی قصه یوسف و زلیخاست. در آن آمده: «لب از پند کسان بر بند آذر ×× زهر پندیت به این پند آذر».

آغاز: خداوندا دری از جود بگشا ×× رهی کان بایدم بنمود بنما / از آن در سوی خدکش محملم را ×× از آن ره کوی خود کن منزلم را

انجام: نشان آگهی و تیز هوشی×× خموشی دان خموشی دان خموشی

[الذریعه ۳۴۴/۱۹؛نسخه‌های منزوی ۳۳۳۱]

شروح و حواشی:

۱- یوسف و زلیخا (منتخب)

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۳۰۹

آغاز: بگردش سرو کاج سر کشیده ×× حصاری از زبرجد بر کشیده؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۶۵گ، ۱۸سطر (۹×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵-۴۳۰]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۵۹۲

آغاز: درین گلشن که داریم آشیانه ×× دو بلبل را چکد خون از طرانه / دریغا از رخ زیبای یوسف ×× دریغا بر قد و بالای یوسف؛

انجام: کنون افتاده به در آن کهن زال ×× کز افغانش دگرگون شد ترا حال

۵۰ ص ۷۵۰ بیت؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول؛ کاغذ: سپاهانی، ۲۴گ، ۱۵ سطر (۹×۱۶/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۶۴۴]

۳. تهران؛ انجمن آثار و مفاخر فرهنگی؛ شماره نسخه:۷۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** غرض چون شوق وصل یار کردند ××بسوی مصر محمل بار کردند

خط: نسخ، بی‌کا، تا: محتملاًقرن۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۲۴۷ص، ۱۵ سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف:-۱۱۸]

۴. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه:۱۷۲/۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۵گ (۱۴۸پ-۱۵۲پ)، ۱۵سطر (۸/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۸/۵×۲۹/۵سم [ف:-۱۳۶]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شوال۱۲۱۳ق، جا: قم؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۸۸گ، ۱۹سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [سنا: ف: ۱-۳۵]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۷۸۳-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۲۷۵]

۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۲۸۷/۲۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: تاجر شوشتری، محمد بن کریم، تا: ۱۳۰۱-۱۳۰۸ق؛ ۱۳گ (۱۶۵پ-۱۷۷پ)، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۴-۱۱۵]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۰۳۳/۶

بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۷ص (۲۹۳-۳۰۹)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴۷/۱-۱۶۹]

۸. ساری؛ طاهری شهاب؛ شماره نسخه:۲۲۵/۲

خط: شکسته بسیار زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ ابعاد متن: ۲۰×۲۹ [نشریه: ۶-۶۳۳]

۹. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۳۷

آغاز: با تن جان ده ز تن برد سمین را ××بیا افکن ز پا سرو چمن را؛ **انجام:** ولی بینم که بینندت ز حوران ××شوند از درد عشقت ناصبوران / شمارندت همه نقد دل خویش ×× شمارندت چراغ محفل خویش

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۹۷گ، اندازه: ۱۵/۵×۳۰سم [ف: ۱-۵۴]

● یوسف و زلیخا (منتخب) / شعر / فارسی

yūsof va zolayxā (mn.)

وابسته به: یوسف و زلیخا؛ آذر بیگدلی، لطفعلی بن آقا خان (۱۱۳۴-۱۱۹۵ق)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۹۲۱/۲

آغاز: زلیخا آن زپا افتاده عشق ×× زلیخا آن خراب باده عشق؛ **انجام:** دهد شاهی زطاعت بندگانرا ×× کند سردار سرافکندگان را

خط: نستعلیق ریز متوسط، کا: فرج الله، تا: ۱۲۹۲ق؛ اندازه: ۸×۱۲سم [ف: ۹-۲۵۸]

● یوسف و زلیخا / شعر / فارسی

yūsof va zolayxā

شعله گلپایگانی، محمد، ق۱۲ قمری

šo‘le-ye golpāygānī, mohammad (- 18c)

تاریخ تألیف: ۱۱۸۰ق

حدود پنج‌هزار بیت در داستان یوسف و زلیخا.وی پس از این‌که چندی لب از گفتار بسته بوده بر حسب امر و اشاره یاران دوباره طبع و قریحه را به کار انداخته و داستان یوسف و زلیخا را به نظم آورده و تصریح نموده که در پنجاه و یک سالگی شاعر در چهل روز نظم آن به آخر رسیده و جمله «ختم فتنه» را تاریخ انجام آن دانسته بنابر این به سال ۱۱۷۵ق انجام یافته ولی یازدهمین بیت پس از این تاریخ ۱۱۸۰ق را برای انشاء کتاب معین نموده است. تردیدی است که میان سال ۱۱۷۵ و ۱۱۸۰ سروده و چون می‌دانیم که انشاء یوسف و زلیخای آذر بیگدلی بنابر تصریح خود وی به سال ۱۱۷۶ بوده و شعله او را مقدم بر خویش چون جامی و ناظم هرویدانسته، ناچار تاریخ دوم (۱۱۸۰) را باید ترجیح داد.

[الذریعه ۳۴۶/۱۹؛ نسخه‌های منزوی ۳۳۴۲/۴ و ۲۹۷۸]

۱. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۶-۵۸۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۰۴

آغاز: الهی فیض الهامی عطا کن ××دلم را نکته سنج مدعا کن؛ **انجام:** کمربندیش میراث از پدر بود ×× که پیشش به زیکدریا گهر بود

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ظاهراً اوایلقرن۱۳؛ افتادگی: آغاز ووسط وانجام(چندین برگ هم مسلماً از اوائل و میان و انجام نسخه افتاده و با این نقص اینک در حدود ۴۵۰۰ بیت می‌باشد)؛ پشت برگ نخستین نوشته شده: «ناظم گلپایگانی است»، در اثر این یادداشت تصور شده که ناظم وصفی ناظم علمی است و بدین سبب در دفاتر و برخود نسخه به نام «یوسف و زلیخای ناظم»، مجدول؛ ۲۱۰گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۳-۵۰۷]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۶۷۳

آغاز: بیا ساقی از آن مینا ی وحدت ××بده جامی که مخمورم ز کثرت / که اینک شعله از پیر معانی ×× بغارت یافت از توحید خوانی؛ **انجام:** قلم در راه فکرت پیچ و خم زد×× خم فتنه بتاریخش رقم زد / به پایان بردن این منزل آه ×× زهی طی شد بوداز عمر پنجاه / به نظم آوردمش از طبع فیروز ×× ز اول تا به آخر در چهل روز / بس است اس شعله تا هرزه سوزی ×× به جای گفتگو آتش فروزی / هر آنکس شور عشقی در سرش نیست ×× ز درد عشق شعله باورش نیست

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۴جمادی الاول۱۲۶۴ق؛ مهر: شعاع (بیضی)؛ ۱۵۹گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۳۷-۱۹۶]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۶۳۶۸

آغاز: الهی فیض الهامی عطا کن ×× دلم را نکته سنج مدعا کن / جمال صفحه ام را آبرده ×× زبان خامه ام را؛ **انجام:** از این دنیای فانی بر حذر باش ××مخور بازی ز دنیا با خبر باش

خط: نستعلیق، کا: محمد حسن بن ملا عوضعلی، تا: رمضان ۱۲۶۵ق؛ ۱۳۶گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۶-۳۲۹]

۵. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۹۷۲

آغاز: بسمله.بیا ساقی که از غم سرگرانم ××ضیاده تازه از جامی بجانم؛ **انجام:** نمودی آخر الامر از دلیری ××بشمشیر سخن اقلیم گیری / تو را چون ملک معنی شد مسلم ×× گو دیگر سخن و الله اعلم ...

خط: نستعلیق پخته، کا: علی بن عبدالغفار انجدانی متخلص به ذاکر، تا: ۱۲۸۳ق؛ مجدول و مذهب، با سرلوح زیبا، با نوزده تصویر زیبای آب رنگی (آگفاریل)؛ کاغذ: ابریشمی، جلد: چرمی، ۱۱۸گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۴۲۶]

۶. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه:۳۸

آغاز: چنین گوید کهن دانای تقریر×× ز خواب یوسف اندیشه تغیر / که چون یعقوب را با شادمانی ××میسر بود کام زندگانی؛ **انجام:** تو چون گوهر به زیر خاک پنهان ×× بروی خاک من هم چون اشک غلطان

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۱۲گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۱-۵۴]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۴۶۳/۵

آغاز: بیا ساقی ز می‌کن تر دماغم ×× کی بی می‌نیست شوق سیر باغم

قسمتی از میانه کتاب است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۴ص (۹۴-۱۰۷)، اندازه: ۱۶×۲۷/۵سم [ف: ۳۶-۴۰۹]

۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴/۴۷۲۴-۲۴/۲۴

آغاز: الهی فیض الهامی عطا کن×× دلم را نکته سنج مدعا کن / جمال صفحه ام را آبروده ×× زبان خامه ام را گفتگوده؛ **انجام:** کسی گر بپرسد زایمان من ×× هزار ونود بایکی نام من / شد از بهر فتح رضا این تمام ××که خالی است قدرش برخاص وعام

خط: تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور، ۴۳گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۸-۴۹۶۱]

● یوسف و زلیخا / شعر / فارسی

yūsof va zolayxā

شهاب ترشیزی، میرزا عبد الله خان، - ۱۲۱۵ ؟ قمری

šahāb-e toršīzī, mīrzā ʻabd-ol-lāh xān(- 1801)

اهدا به: خسرو خان حاکم کردستان

او این مثنوی را پس از بهرام نامه خود در عرض سه ماه سروده و در مقدمه دیوانش به آن اشاره دارد: «بعد از آن یوسف زلیخا کز طریق اختصار ×× در سه ماه پر توالی بلکه کمتر گفته‌ام». او در سرودن این مثنوی نظر به یوسف و زلیخای جامی داشته و در همان وزن هزج سروده و به آن چنین اشاره می‌کند: «نه زین فکرم غرض تقلید جامی است ×× و گر آن رتبه جویم عین خامی است».شهاب در این داستان پس از حمد و ثناء الهی و نعت حضرت رسول و معراج آنحضرت، به منقبت حضرت امیر المؤمنین علی ابن ابی طالب پرداخته و پس از آن خسرو خان نامی را که حاکم مقتدر و یا شاهزاده و شاهی بوده، مدح کرده و کتاب را به او تقدیم داشته و این چند بیت را از مقدمه کتاب که در مدح اوست برای نشان دادن طرز فکر و قریحه شهاب در اینجا می‌آوریم: «چو این گوهر ز بحر جان بر آمد ×× ز غواصان دهر افغان بر آمد / گهر سنجان دراو حیران بماندند ×× ز جان و دل بر او احسنت خواندند / نظر کردم بهتر پست و بلندی×× ندیدم از بزرگان ارجمندی / که داند قدر این تابنده گوهر ××شناسد گل زخار و آهن از زر / مگر دارای دوران خان اعظم ×× که هست از وصف جاهش خامه ابکم / درخشان مهر اوج شهریاری ×× فروزان شمع بزم کامگاری / جهان عدل خسرو خان که افلاک ××به پیش همتش پستند چون خاک / بزرگی کماسان با اخترانش ×× شمارد خویش را از چاکرانش / زحل با آن همه قدر و بلندی ×× کند در مجمر بزمش سپندی / ز برق تیغ او اضداد مقهور ××ز رای روشنش آفاق پرنور».

با تخلص «شهاب» جزترشیزی سه نفر رامی‌شناسیم: شهاب اصفهانی، محمدطاهر نام و نیز شهاب اصفهانی نصر الله نام و شهاب لرستانی که نیز نصرالله نام داشته و هر سه در قرن سیزدهم هجری زندگانی می‌کرده‌اند ولی هیچ قرینه‌ای نیافتم که این کتاب از یکی از این سه شاعر باشد و در شرح حال آنها نسبت چنین کتابی به آنها داده نشده، بنابراین و این‌که بنابر تصریح در مقدمه دیوان شهاب ترشیزی، وی یوسف و زلیخائی داشته این مؤلفه را به او نسبت دادم.(ابن یوسف شیرازی)

آغاز: بنام آنکه این دیوان دلکش ×× شد از پرگار تقدیرش منقش

انجام: خروش و ناله از ایام برخاست ×× فغان از جان خاص و عام برخاست

چاپ: در گنجینه بهارستان، بخش ادبیات فارسی، به کوشش میر هاشم محدث به چاپ رسیده

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۹۱/۵۱-فیروز

خط: نستعلیق، کا: حسینی اردلانی سنندجی، ابراهیم بن محمد، تا: ۱۲۰۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۳۵ص (۱۴۰۹-۱۴۴۳)، اندازه: ۲۲×۳۵سم [ف: ۲۱-۲۸۴]

۲. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۱۰/۲ حکمت

آغاز: برابر؛ **انجام:** ز شاهان بزرگان زمانه ×× بعهد خویشتن هر یک یگانه(تمام نیست گویا)

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: شنبه ۱۷شوال۱۲۸۹ق؛ قطع: ربعی [ف: ۲-۳۹]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۰۵

آغاز و انجام: برابر

مندرجات آن در حدود ۱۱۰۰ بیت است؛ خط: نستعلیق دودانگ، کا: نصراله، بی‌تا، جا: سنندج؛ مجدول؛ ۶۰گ، ۱۰سطر، اندازه: ۲۹×۴۱/۵سم [ف: ۳-۵۰۹]

● **یوسف و زلیخا = یوسفیه** / شعر / فارسی
yūsof va zolayxā = yūsofīye
بینوا، داود بن مهدی، – ۱۲۴۱ قمری
bīnavā, dāvūd ebn-e mahdī (- 1826)
مثنوی بلندی است در داستان حضرت یوسف علیه السلام و زلیخا، با مقارنه رویدادهایی که برای وی اتفاق افتاده با واقعه کربلا و شهادت امام حسین علیه السلام و اهل بیت و یاران آن حضرت.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۹۲۰
آغاز: احمد سفاح در خلوت شدی ×× وه چه خلوت خلوت عزت شدی / وه چه خلوت خلوت راز و نیاز ×× شاه چون محمود شاعر چون ایاز
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، ۲۳۷گ، ۱۰سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۵-۳۵۰]

● **یوسف و زلیخا** / شعر / فارسی
yūsof va zolayxā
حاذق هروی، جنیدالله، – ۱۲۵۹ قمری
hāzeq-e heravī, jonayd-ol-lāh (- 1843)
تاریخ تألیف: ۱۲۳۰ق؛ محل تألیف: خوقند
یک دوره داستان یوسف و زلیخا بشعر آمده است. سال تاریخ این بیت است:«نمود الهام در تاریخش انشا ×× مفصل انجمن آرای اتمام».شاعر در معرفی خود می‌گوید: «همین حاذق تخلص باشد نام ×× جنید الله ابن شیخ الاسلام».
آغاز: بسمله، الهی سینه ام را ساز قانون ×× ز آهش بند تار ناله مضمون/ که عشق نغمه پردازش نوازد ×× نوا از قصه عشاق سازد
[فرهنگ سخنوران ۱۴۶؛نسخه‌های منزوی ۳۳۴۱]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۰۵۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** آن خطای رفته را تصحیح کن ×× از کرم و الله اعلم بالصواب
خط: نستعلیق، کا: ابن صوفی، یوسف، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوایی، ۱۰۰گ، ۱۱سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۶-۸۵۲]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۳۶
به نظم و نثر؛ خط: نستعلیق هندی، کا: سفر علی، تا: یک‌شنبه ۲۹ شوال۱۲۴۴ق، جا: خواجه کشی؛ مجدول، با سرلوح رنگین؛ ۱۵۳گ، ۱۵سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۴سم [سنا: ف: ۲-۷۲]
۳. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۸۰۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** بده جامی ز صاف خیر انجام ×× که آرایم بساط شکر را تام
خط: نستعلیق هندی، کا: سفر علی، تا: یک‌شنبه ۲۹ شوال۱۲۴۴ق، جا: خواجه کشی؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷-۳۱۶]

● **یوسف و زلیخا = احسن القصص** / شعر / فارسی
yūsof va zolayxā = ahsan-ol qesas
خاوری شیرازی، فضل الله بن عبد النبی، ۱۱۹۰ – ۱۲۶۷ قمری
xāvarī šīrāzī,fazl-ol-lāh ebn-e ‘abd-on-nabī(1776-1851)
تاریخ تألیف: ۱۲۴۰ق
در ۷۰۰۰ بیت و در آن فتح علی شاه را ستوده و امین الدوله عبدالله خان و میرزا علی محمدخان شاعر را و آن در شش ماه به سال ۱۲۴۰قبه انجام رسانده است.
آغاز: خداوندا دلم را دیده بگشای ××بدیده طلعت نادیده بنمای / بنه از معرفت راهی به پیشم ×× از آن ره رهنمایی کن به خویشم / دلم را با غمت همخانگی ده ×× ز هر بیگانه ای بیگانگی ده / به مصر قرب خویشم کن عماری ×× عنایت را ده آنجا پرده داری / بدادت الفت ایوبیم بخش ××به هجرت طاقت یعقوبیم بخش
[الذریعة ۲۸۸/۹ و ۳۴۶/۱۹؛ نسخه‌های منزوی ۳۳۴۱/۴]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۸۲۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** فرو مگذار رسم یاوری را ×× به رحمت یاوری کن خاوری را
خط: نستعلیق، کا: اسماعیل بن محمد ابراهیم، تا: ۱۴محرم۱۲۴۲ق؛ مجدول، محشی؛ ۱۲۱گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۴-۸۵۹]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۶۹۸
آغاز: بود در چاه غفلت یوسف جان ×× خدا را زین چهش آزاد گردان / رهایی چون دهی زین قعر چاهش ×× بمصر قرب خود بنمای راهش؛ **انجام:** چو من نوبت زن این کاخ گشتم ××باین نوبت زنی گستاخ گشتم / چو در این پرده من گشتم نواساز ××برآوردم برون از پرده آن راز
خط: نستعلیق کتابتی، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام (این نسخه آغاز و پایان ندارد ولی پیداست که بیش از چهار برگ افتاده نیست تعداد ابیات آن ۶۸۲۰ بیت است)؛ مجدول؛ ۴۸۰ص، ۱۵سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۸-۴۷۰]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۱۸۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** اگر در نظم من نقصی ز خامی است ×× غرامت بر جنین از ناتمامی است / همین نورس جنین رو گشاده ×× ز بطن طبع من ششماهه زاده / در آری بیت بیت ار در شمارش ××بود نهصد فزون از شش هزارش / اگر در خلقتش بینی قصوری ×× وگر در فطرتش یابی فتوری / نگردد میوه شیرین تا که خام است ××نگردد بدر مه تا ناتمام است / چو بیشش مکث و افزونش مدار است ×× ثمر شیرین و مه کامل عیار است
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ با کتیبه مذهب مرصع، مجدول؛ مهر: «علی آقا ۱۲۲۱» (بیضوی)، «ع ل ی ۱۳۲۰» (بیضوی)؛ ۲۱۹گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۳۸-۲۴۷]

● **یوسف و زلیخا** / شعر / فارسی

yūsof va zolayxā

همایون میرزا قاجار، - ۱۲۷۳ قمری

homāyūn mīrzā qājār (- 1857)

تاریخ تألیف: ۱۲۳۶ق

به وزن مثنوی و در آغاز آن از فتح علی شاه ستایش شده است.شامل یک مقدمه نثر در یک صفحه و یک مقدمه منظوم در توحید و نعت و ساقی نامه و وصف هندوستان و توصیف عشق و پس از آن داستان یوسف و زلیخا. رویهم ۳۲۵۰ بیت است.

آغاز: آغاز مقدمه: حمد بیحد لایزالی را سزد که خم و خمخانه فیض سحابش ... آغاز مثنوی: الهی گوهر مقصود بنمای ×× بطور دل تجلایی بفرمای

[الذریعه ۲۵۶/۹ و ۳۴۵/۱۹؛ فرهنگ سخنوران ۱۶۷ و ۶۳۳]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۹۶۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** بسال الف افزون بد دو صد سال ×× دگر سی و شش افزون بر نکو فال

فاقد مقدمه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ با سرلوح؛ ۱۵۶گ، ۱۵ سطر (۶×۹)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۶-۱۶۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۵۵۹/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** گسسته از کس و ناکس بجانان ×× بجان پیوست بسته رشته جان

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج، ۱۱۲گ (۸۰-۱۹۱)، اندازه: ۱۰/۵×۲۲سم [ف: ۸-۲۶۴]

● **یوسف و زلیخا** / شعر / ترکی

yūsof va zolayxā

مظلوم

mazlūm

سروده مظلوم، که شاعری شیعی ترک زبان بوده است.

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۶۵۱

آغاز: دایم تسبیح تهلینك اوضوالار ×× سینك درگاهیکه سجدا یدلر؛ **انجام:** کل ایمظلوم شکرا یتکل فراوان ×× که بو نسخه یتور دوم بپایان / مظلومی مهر علینی نظر لطف ایستز ×× کیم مرادینی دیره ساقی حوض کوثر

خط: نستعلیق، کا: رمضان ولد کربلائی مشهد مشهور بادلو ساکن قریه علی آباد، تا: ۱۲۶۱ق؛ مهر: حاج سید سعید؛ ۹۳گ، ۱۷ سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۲-۷۶۱]

● **یوسف و زلیخا** / شعر / فارسی

yūsof va zolayxā

خاوری تبریزی، میرزا معصوم، ق۱۳ قمری

xāvarī tabrīzī, mīrzā ma‘sūm (- 19c)

مثنوی که در بحر هزج و به پیروی از جامی سروده و تعداد ابیات آن از یوسف و زلیخای جامی بیشتر است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۳۶۹/۲

آغاز: کهن افسانه سنج این حکایت ×× چنین کرد از سخن سنجان روایت؛ **انجام:** به رحمت آن کسی کآرد زمن یاد ××هزارات رحمت ایزد بر او باد.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ ۱۱۰ص (۱۶۸-۲۷۷)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۷-۴۶۴]

● **یوسف و زلیخا** / شعر / فارسی

yūsof va zolayxā

منظور اصفهانی، محمد مهدی بن اسدالله، - ۱۳۶۵ قمری

manzūr-e esfahānī, mohammad mahdī ebn-e asad-ol-lāh (- 1946)

مثنوی مفصلی است دربیان داستان یوسف و زلیخا، شاعر که «منظور» تخلص می‌کند در اثنا به مناسبت ودرمواد متعدد به ذکر مناقب وفضایل اهل بیت (ع) ومصیبت‌های آنان پرداخته است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲۶۶۱-۱۴/۱۱۱

آغاز: گرچه خالی نی زعشق حق دلت ×× هست آن آتش خمیر اندر گلت / فطرة کرده است رب العالمین ×× عالمی را عشق خود درماء و طین؛ **انجام:** خوشبی تا اسب همت زین کنم ×× شهر مصر طبع را تزیین کنم / نازم از مصر وجود انکه بدر ×× سازم اندر راه یوسف را خبر

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوا، ۱۷۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۸-۴۹۶۳]

● **یوسف و زلیخا** / شعر / ترکی

yūsof va zolayxā

ناشناخته:

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۴۴۱

گویا از عطائی به ترکی (فهرست نامهای فهرست توپقپوسرای)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۳۳گ، ۱۲سطر (۹×۱۹)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۷-۱۳۵]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۲۲

آغاز: بسمله، ذکر او لنسمه اول اسم الله ×× هر نه بشلنسه اخر اوله نباه؛ **انجام:** گر چه عشقه دوا بحمل در ×× صبر عاشق ولیك مشکلدر

این یوسف و زلیخا یک مثنوی ترکی است و از ابتدای حال یوسف تا مسافرت یعقوب به مصرراعلی التوالی می‌آورد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ ۱۸۰گ، ۱۷ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۶-۳۱]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۱۲۶/۱

آغاز: بسمله. حمد و سپاس اول ملک لم یزل ×× فلک ایرور بنده غه اخر عمل / کون و مکان خلقیفه خلاق ایرور ×× جمله جهان اهلیغه رزاق ایرور؛ **انجام:** عیش بیلان باقی عمر بین تمام ×× اوتکار یبان بولدی الارو سلام

خط: نستعلیق، کا: اندقوی، کیجان بن شریف، تا: ۱۲۱۴ق؛ مصحح؛ ۱۰۴ص (۱-۱۰۴)، اندازه: ۱۶×۲۶/۵سم [ف: ۵۰-۲۳]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۲۷۳

آغاز: مگر سن یوسف کنعان نشانیک (کذا)؛ **انجام:** شعری بورینه افسانه تیلوی (کذا)

ناظم: سبزواری؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۲۶۹ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ قطع: رقعی [رایانه]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۶۲۶/۶

آغاز: ابتداء قیلدیم بنام اول کریم ×× ای که بسم الله الرحمن الرحیم / ایله یلدوک پر خبر ده اول غنی×× یعقوبه دید میش اون ایکی او غلانی؛ **انجام:** زلیخانک باشنه عمری یتدی هم ×× حاتی دوفیادن او نقل ایتدمی اودم

بی‌کا، تا: ۱۲۹۹ق؛ ۱۶۷گ، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۵۱-۷۴]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۶۹۲

آغاز: ذکر او لنماسه اول اسم الله ××هر نه بشلنسه آخر او له تباه / سوز کبم او لما به انده حمد خدا ×× ابر مزاندن صماخ خانه ندا؛ **انجام:** دری ابناسی یوسف المشدر×× المشی کم اولاکه بو لمشدر

در آغاز این مثنوی بزرگ که قصه یوسف و زلیخا را به نظم کشیده، پس از حمد و ثنای الهی و درود بر پیامبر اکرم و چهار یار، پدر و مرشد سراینده آقا شمس الدین را ستوده و ضمن گزارش داستان با عناوین «مثنوی» به پند و اندرزهای صوفیانه نیز می‌پردازد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مجدول، دارای سرلوح؛۱۷۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف: ۲۵-۵۷]

● **یوسف و زلیخا** / شعر، داستان/ فارسی

yūsof va zolayxā

ناشناخته:

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۶۹۶۸

بی‌کا، تا: ۹۰۰ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۱۴۲گ، اندازه: ۱۱/۸×۱۷/۶سم [رایانه]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۶۸۷

آغاز: بسمله. و به نستعین الحمد الله العلی الاعلی الذی تواضع کل شیء بعزته. این کتابیست که دروی یاد کرده می‌شود قصه یوسف بن یعقوب و آراسته به نکته و اشارات و نکات به لطایف حکایات ... و بزبان فارسی یاد کردیم تا همه کس را از آن بهره باشد؛ **انجام:** دعا کن تا خدای تعالی مرا به حد چهارده.

به نثر فارسی بروش شیعی با آوردن نکته ها؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ با دو مجلس تصویر، مجدول، با سرلوح زرین؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۶۶گ، ۱۵سطر (۶×۱۵)، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۱۶-۶۶]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۵۴-۴/۱۲۴

آغاز: توچو دستم نگیری گاه وبیگاه ××اگر خود خضر باشم گم کنم راه؛ **انجام:** فراتر پا منه از پایه خویش ×× دکان مگشای جز از مایه خویش

مثنوی مفصلی است به نام «یوسف وزلیخا» بیش از ۶۰۰۰ بیت که در اول نسخه از ناظم اصفهانی با تاریخ نظم ۱۱۷۶ معرفی شده است شاعر درابتدا اشعاری درمناجات ومعراج پیامبر (ص) ومدح امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب آورده وسپس به تفصیل داستان زلیخا ویوسف را آورده وبرای هر داستانی عنوان خاصی قرار داده است به جهت افتادگی طرفین نسخه شناخت دقیق ناظم میسور نشد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۲۲۳گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۸-۴۹۶۵]

۴. کاشان؛ فرهنگ و ارشاد؛ شماره نسخه:۵۸

آغاز: سرین نسرینی از مه تاب زده ×× زقاقم آب و مخمل خواب برده؛ **انجام:** چرا دف می‌زند بر رخ طپانچه ×× چر از درد می‌نالد کمانچه

خط: نستعلیق نازیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۴۲گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف:-۶۵]

۵. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه:۴۰۴

آغاز: نظر کردند در مهر جهان تاب××بدانستند کز وی نیست آفتاب؛ **انجام:** ز یکرنگی همه هم روی و هم پشت ××کزیشان را نهد کس بر لب انگشت

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول؛ ۷۱گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۲-۹۷]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۵۱۹

آغاز: چنین زد منشی این نغز نامه ×× بنامه خامه مشکین شمامه / که در مغرب شه باداد و دین بود ×× که ملک مغربش زیر نگین بود؛ **انجام:** بخاک افتاد بر رخ خون فشان شد×× رسیدش دل به دلبر جان جان شد

در ششصد و اند بیت؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲۵گ، ۱۳ سطر (۶/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [ف: ۱۶-۶۰۷]

۷. تهران؛ سادات ناصری، حسن؛ شماره نسخه:۲۵۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ قطع: ربعی [نشریه: ۶-۶۹۸]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۱۹۸

آغاز: هر نیکبخت چه ثنا ستا که بمعنی دخان ثنا که؛ **انجام:** چه تمام شد اکتاب به پشتو شو انتخواب.

مثنوی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز [رایانه]

۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۷۴/۳

آغاز: سخن نخلی زمستان معانی است ×× حلاوت بخش کام زندگانی است؛ **انجام:** تو داری در وطن گر آه و زاری ×× مرا در غربت است این بی قراری

از هلالی و خیالی و نوعی و فیاض و صائب و کلیم؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۱۰ق؛ در هر برگی ۳۴ بیت؛ ۲۲گ (۱۳۴-۱۵۵) [ف: ۵-۷۷۱]

۱۰. تهران؛ فیاض؛ شماره نسخه:۳۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۱۶ق [نشریه: ۷-۷۰۱]

۱۱. تبریز؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۱۲

سروده ۸۸۹ق؛ بی‌کا، تا: ۱۲۱۹ق [نشریه: ۴-۳۲۳]

۱۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۶۲۴

بی‌کا، تا: ۱۲۳۱ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [رایانه]

۱۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۶۹۱۸

بی‌کا، تا: ۱۲۴۰ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۱۷۷گ، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [رایانه]

۱۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۱۲۵۲/۱

آغاز: یا او را در چاهی بیندازید تا خالی بماند از برای شما دوری پدر شما یعنی چون پدر او را نبیند التفات او مخصوص شما باشد؛ **انجام:** ای خوشا آن کس که او صدیق وار ×× بزم آراید بساط قرب یار

کتابی است درذکر احوال حضرت یوسف با برادران وسپس عزیز مصرشدن وی که مؤلف آن را به نظم ونثر درآورده است؛ خط: نستعلیق، کا: غیاث الدین محمد بن محمد صادق نصیری، تا: چهارشنبه ۹ رجب۱۲۶۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۷۶گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۲-۸۶۶]

۱۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۲/۱۹۰-۲۳۰۰/۳

آغاز: کتاب فقر را دیباچه راست ×× سواد نوک کلک خواجه ماست / کسی چون آن به موج ارجمندان ××نزد نقش بدیع نقش بندان / چو فقر اندر قبای شادی آمد ××به دستور عبید الهی آمد؛ **انجام:** بر احسان بر احبا دست بگشای ×× منه درتنگنای مدخلی پای / مده شان قرض مستان نیم حبه ×× فان القرض مقراض المحبة

مثنوی مفصلی است درداستان یوسف وزلیخا این مثنوی را شاعری دراوایل قرن دوازدهم درسن هفتاد سالگی برای سلطان حسین صفوی سروده است، او درپایان قطعه‌ای درنصیحت برای فرزندش ضیاء الدین سروده است، محمدعلی خان تربیت درمقالات خود ص ۲۴۷-۲۵۲ مثنوی‌های یوسف و زلیخا را برشمرده ولی مثنوی حاضر غیر از آنهاست؛ خط: نستعلیق شکسته، کا: محمد حسین بن میرزا محمد، تا: ۱۲۹۰ق؛ جلد: تیماج، ۱۰۰گ، ۱۰سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۸-۴۹۶۴]

۱۶. کاشان؛ ابوالرضا، سید؛ شماره نسخه:۴

بی‌کا، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ افتادگی: آغاز و انجام [نشریه: ۴-۳۵۵]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۷۰۸

آغاز: بنام آنکه نامی را نمی داد ××نمایش هر نما را ز «انما» داد / ز هر نامی نما بر انس و جان داد ×× بهر کس هر چه لایق دید آن داد؛ **انجام:** برفعت کن لقای خویش روزی ×× به شمع نطق او ده ساز و سوزی / بل ارزان ساز و سوز آید پدیدار ×× که منصوری انا الحق گفت بردبار

در خاتمه منظومه آمده است: «بسال بیست و دو با الف و سیصد ×× که راه خلق شد از هر طرف سد»، که مشخص می‌شود منظومه در سال ۱۳۲۲ق سروده شده است، همچنین از دو بیت زیر مشخص می‌شود که شاعر هنگام سرودن اشعار در استرآباد بوده و آنرا به نام اسماعیل خان سروده است: «گذار افتادم اندر استرآباد ×× به منزلگاه مردی بارم افتاد/گرامی نامش اسمعیل خان است ×× جنابش ملجا هر خواص و عام است»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ رکابه‌دار؛ جلد: تیماج؛ ۸۷گ، ۱۵سطر (۱۱/۵×۱۷)، اندازه: ۱۴/۵×۲۲/۵سم [ف: ۳۴-۴۹]

۱۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۹۲۲

آغاز: سخن معجون جان و راح روح است ×× سخن سرخوش صهبای صبوح است / سخن بال و پر طاوس عشق است ××سخن چو بکّ زن ناقوس عشق است / شود چون جنس صحبت را خریدار ××کند بیدار خفته خفته بیدار / سراسر داستانها سیر کردم ××بدستان سنج دگر خیر کردم / نظامی را چو دیدم پایه بالا ××بدکان ریخته از زبده کالا / ز کبکّ خود ندیدم آن پرو بال ×× که آن شهباز را افتد بدنبال / به جام عشقم آخر همزبان کرد ×× بهم ما را بجایی مهربان کرد / شدم چون شد دلم با عشق دمساز ×× ز یوسف و ز زلیخا قصه پرداز / زبان زان قصه ام وا شد چو سوسن ×× که بود این قصه از هر قصه احسن / بپای یوسف اول بوسه دادم ××زبان در وصف حسنش بر گشادم / دگر گشتم زلیخا را هم آواز ×× شدم از شرح عشق او سخن ساز / که در عشقش دل از کف رفت و جان رفت ×× بران زاد و بران ماند و بران رفت؛ **انجام:** زلیخا کو صداقت داشت ز آغاز ××بدل تخم محبت کاشت ز آغاز / سرایت کرد عشقش رفته رفته ××بجان یوسف آن ماه دو هفته / چنان شد یوسف آخر مایل او ×× که مایل تر شدش دل از دل او / محبت کرد رسم تازه بنیاد ×× که شد صیاد صید و صید صیاد

ازتألیفات مؤلف (۱۳ بیت است و نباید جزو این مثنوی باشد و گویا نویسنده آنها را از افزوده است): «نه مایلم بسر زلف مشکسای ایاز ××نه آرزو بدل از تخت و شاهی محمود / ... زبر دستی مکن با زیردستان ×× چو هشیاری قلم درکش بمستان»

سراینده این مثنوی دانسته نشده و از گفتار آقای خیام پور در مجله دانشکده ادبیات تبریزی چیزی هم به دست نیامده است، اینکّ نمونه‌ای از شعرهای این مثنوی: «بباغ بردن زلیخا یوسف را و عشرت طلبیدن: خوش الحان بلبلی باغ حکایت ×× چنین کرد از

کهن مرغان روایت / که چون یوسف نشد رام زلیخا ××نداد از سرکشی کام زلیخا / بپاسخ دایه گفتش صبر کن صبر ××بصبر آید برون مهر و مه از ابر / درون یوسف از غیرت فگار است ××هنوز این مه غریب این دیار است / دل یوسف همان مسکین حمام است ×× که بروی شهر بند مصر دام است / ز هجران پدر در هجر خویشان ×× دلی چون موی خود دارد پریشان / باین شهر از وطن تا پا نهاد است ×× ز اول روز پا اینجا نهاد است / ز رنج راه آسایش ندید است ×× ترا چون گل در آرایش ندید است / چو زیبا گلشنی بیند خجسته ×× در آنجا گلرخان با هم نشسته / ز حسنت دیگران را پست بیند ×× ترا از جمله بالا دست بیند»، عنوان‌های این مثنوی: ۱. در نسب زلیخا، ۲. نجیر پرستاران از حال زلیخا، ۳. بجنون گرفتار شدن زلیخا از فراق یوسف، ۴. آگاهی زلیخا از مقدم عزیز مصر، ۵. حیله انگیختن اخوان درباب جدا ساختن یوسف را از پدر، ۶. بردن برادران یوسف را به صحرا، ۷. به چاه افکندن برادران یوسف را، ۸. برآوردن کاروانیان یوسف را از چاه، ۹. بشارت بشیران مصر از مقدم یوسف، ۱۰. سراپاشستن حضرت یوسف در رود نیل، ۱۱. بدار البیع آوردن یوسف در هجوم خریداران، ۱۲. تمنا کردن یوسف از زلیخا شبانی را، ۱۳. استفسار دایه احوال زلیخا را، ۱۴. نصیحت کردن دایه زلیخا را، ۱۵. فرستادن زلیخا دایه را بخدمت یوسف، ۱۶. بباغ بردن زلیخا یوسف را و عشرت طلبیدن، ۱۷. رفتن زلیخا در باغ و مشاهده جمال یوسف را نمودن و بخیال فریفتن یوسف را خوبان مصری، ۱۸. آوردن زلیخا یوسف را در خانه و گزارش احوال را بدایه نمودن، ۱۹. ساختن زلیخا هفت قصر را و نقش کشیدن خود را و یوسف را، ۲۰. در آوردن زلیخا یوسف را بقصر هفتم و کام طلبیدن، ۲۱. آگاهی زنان مصر و نکوهش کردن زلیخا را و زلیخا نعمت دیدار یوسف را نمودن، ۲۲. معذور داشتن زنان مصر زلیخا را از سرزنش و یاری او نمودن، ۲۳. در تمثیل، ۲۴. فرستادن زلیخا کنیزی را بزندان خدمت یوسف، ۲۵. شرح حال زلیخا بعد از وفات عزیز، ۲۶. آمدن زلیخا بر سر راه یوسف، ۲۷. سر راه گرفتن زلیخا بحضرت یوسف، ۲۸. التفات نمودن یوسف زلیخا را از مشیت الهی، ۲۹. بردن یوسف زلیخا را بخانه و مهربانی نمودن، ۳۰. بنکاح آوردن یوسف زلیخا را؛ خط: نستعلیق، کا: حبیب الله، تا: ۱۳۲۴ق؛ جلد: مقوا، ۲۴گ، ۱۹سطر (۸×۱۸)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۲-۲۹۱۰]

۱۹. **کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۱۷۵**

آغاز: ... الفصل الثالث عشر من قصه یوسف (ع) فی قوله تعالی: ارسله معنا غداً یرتع ویلعب الی آیة قال الامام انس بالله دام به الوصال هر چون خداست بنده را دل دروشین هرکه با دون؛ **انجام:** ودخل المدینة علی حین غفلة من اهلها سیوم فرزندان یعقوب در مصر شدند وحاجت نمودند ولما دخلوا من حیث امرهم ابوهم اول.

مجموعه داستان زندگی حضرت یوسف (ع) که با استفاده از آیات قرآنی در چندین فصل نگاشته شده؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۹۶گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف مخ]

۲۰. **کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۲۱۹/۱**

آغاز: بسمله خداوندا دری بگشای از خود ×× رهی بنما سوی گلزار مقصود / بران در محمــلم را ره نـــمــا شــو ×× وزان ره منزلم را دل گشا شو؛ **انجام:** چو ابیاتش در آمد در شماره ××شمارش شد هزار پنج باره / به تاریخش شد از سال مجــدد ×× گذشته بیست ویک از الف ودوصد

مثنوی بالغ بر ۵۰۰۰ بیت که بنام «فتحعلی شاه قاجار» در سال ۱۲۲۱ ق سروده شده ودر آن به تفصیل داستان حضرت یوسف (ع) از ابتدا تا انتها به نظم کشیده شده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۹۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف مخ]

۲۱. **قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۱۷۶۱-۱۰/۷۱**

آغاز: کیم من دست پرورد ملامت ××اسیر گرد صحرای ندامت / بدار الهلک عصیان پاشاهم ×× جهان تنگ است بر عرض سیاهم؛ **انجام:** سبک جولانیان برق مهمیز ××برون رفتند درساعت جلو زیز / تماشا شد عزیمت خان دیدار ××گلستان ارم رو کرد اصفار

منظومه بلندی درداستان عاشقانه یوسف وزلیخاست که به ترتیب «یوسف وزلیخا» جامی داستان را سروده وپیش برده اما ازجامی نیست، به جهت افتادگی طرفین نسخه نام شاعر مشخص نشد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، ۱۵۱گ، ۱۴-۱۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۸-۴۹۶۴]

۲۲. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۸۹۷۴**

آغاز: نعت خواجه که خاتم ختمیت در انگشت داشت و مهر نبوت بر پشت: محمد کش قلم چون نامور ساخت ×× زمیمش حلقه طوق کمر ساخت؛ **انجام:** زبان را گوشمال خامشی ده ×× که هست هرچه گوئی خامشی به

این منظومه نزدیک هزار و پانصد بیت می‌باشد؛ خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز ووسط؛ مجدول، دارای دو مینیاتور رنگین؛ ۱۲۶گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲۳-۱۴۱]

۲۳. **کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه:۱۳۳/۵**

آغاز: بنام آنکه بنیاد ایجاد ؟ ××از او شد کعبه و بتخانه آباد؛

بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۳گ (۶۲پ-۷۴پ)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف:-۹۵]

۲۴. **همدان؛ همراه، رضا؛ شماره نسخه:۴۹**

آغاز: نخستین فصل موجود: فرستادن زلیخا دایه را نزدیک یوسف؛ **انجام:** آخرین فصل موجود: طلب کردن پادشاه یوسف را برای تعبیر خواب

خط: شکسته نستعلیق خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اندازه: ۱۴×۲۲سم [رشت و همدان: ف:-۱۷۰۱]

۲۵. **تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۵۶۶**

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از امان الله [رایانه]

۲۶. **تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۵۷۲۸**

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از میردادخان [رایانه]

۲۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۶۸۱۳

بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۱۵۸گ، اندازه: ۱۳/۴×۲۰/۹سم [رایانه]

۲۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۴۸۵

تفسیری از کهن از یوسف و زلیخا؛ بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [رایانه]

۲۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۷۱۷۲

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از رضا میدانی [رایانه]

۳۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۰۸۸۳

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از علی اکبر سلطانی [رایانه]

۳۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۱۳۱

بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: ۱۴/۲×۲۰سم [رایانه]

۳۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۶۰۷۸

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از سید مرتضی علی حسینی [رایانه]

۳۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۷۴۳۹

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مصطفی حسینی؛ ۱۲۲گ، اندازه: ۱۰/۲×۱۵/۲سم [رایانه]

۳۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۲۹۵۴

آغاز: درونگشاده دست صنع استاد ××نه راه روشنی نه منفذ باد؛

انجام: به آن روئی کزو می‌بست دیده ×× وزو می‌بود عمری دل رمیده ... خبر یافتن عزیز مصر از مقدم زلیخا: منادی کرد یا از کشور مصر ×× برون آیند یکسر لشکر مصر / زاسباب و تجمل هر چه دارید ××همه در معرض عرض اندر آرید

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوا، ۴۸گ، ۱۴سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۴-۱۴۸۵]

۳۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۴۴۷/۱

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۰۱ص (۱-۱۰۱)، ۲۴سطر (۱۱×۱۶/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۳سم [ف: ۵-۱۶۵۷]

● یوسف و زلیخای تیموری / داستان / فارسی

yūsof va zolayxāy-e teymūrī

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۸۴۴۴

بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۹۳گ، اندازه: ۱۴/۲×۲۰/۱سم [رایانه]

● یوسف و زلیخای شاهین یهودی / شعر

yūsof va zolayxāy-e šāhīn yahūdī

از یوسف و زلیخای شاهین یهودی نو مسلمان که به خط عبری نزد یهودان هست و در ۱۳۴۶ بدان برخورده و دیده که شماره شعرهای آن به هزار می‌رسید و تاریخ سرودن آن ۷۶۰ق است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۹۳۹۶/۴

بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۶گ، ۱۵سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۳×۱۷سم [ف: ۱۷-۳۶۲]

← یوسفیه ⊳ یوسف و زلیخا

● الیوسفیة / کلام و اعتقادات، فقه / عربی

al-yūsufīyya

بحرانی، ماجد بن هاشم، - ۱۰۲۸ قمری

bahrānī, mājed ebn-e hāšem(- 1619)

رساله‌ای مختصر در اصول عقاید دین وقسمتی از احکام مربوط به نماز که در یک «مقدمه» وهفت «باب» تنظیم شده است:المقدمة فی المقدمات الاعتقادیه؛ باب۱. الاعتقادات (چهارفصل)؛ ۲. الطهارة (دو فصل)؛ ۳. فی باقی المقدمات؛ ۴. کیفیته الصلوة؛ ۵. فی الخلل الواقع فیها (دو فصل)؛ ۶. فی باقی الصلوات (دو فصل)؛ ۷. فی اللواحق (سه فصل).

آغاز: بسمله و به نستعین. الحمدلله علی الایمان و الاسلام و الهدایة الی دارالسلام ... و بعد فهذه کلمات قلیلة فی بیان التحلی به من الاعتقادات و ما لایجوز التخلی عنه من احکام الصلاة ... و هی مقدمة و سبعة ابواب ...

انجام: و یستحب جبر المقصورة بالتسبیحات الاربع ثلثین مرة جبرالله بلطفه اختلالنا و ختم بالصالحات اعمالنا.

[الذریعة ۳۰۰/۲۵؛ امل الامل ج۲ ص ۲۲۶؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۶۰۳/۲]

شروح و حواشی:

۱- شرح الیوسفیة؛ حسینی طباطبائی، محمد اشرف بن حبیب الله (- قرن ۱۱)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۷۰۹۰/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: یزدی، رفیع الدین محمد بن حکیم، تا: قرن ۱۱؛ از روی نسخه خط مولا محمد شریف خویدکی از روی خط بحرانی بیک واسطه، محشی از محمد تقی مجلسی (م ت ق) و «منه» نوشته رفیع الدین محمد بن حکیم یزدی با تاریخ «فی آخر ایام التسع من شهر الرابع من المائة الحادی عشر من هجر العروض»؛ جلد: تیماج، ۲۸گ (۵پ-۳۲پ)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۶-۴۵۰]

۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۱۵۸۳/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق شیرین، کا: جلال الدین بن محمد امین طباطبائی، تا: شنبه ۱۵ شعبان۱۰۲۷ق؛ محشی با امضای«منه دام ظله - منه مدظله»؛ مهر: محلاتی؛ جلد: مقوا، ۳۰گ (۱۷-۴۶)، ۱۲ سطر (۱۱×۱۵/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۴-۲۱۳۴]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۲۴۹/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ معرب، کا: لطف الله بن جلال الدین محمد بن امین الدین ابراهیم حافظ شیرازی، تا: پنج‌شنبه ۷ صفر۱۰۲۸ق؛ مصحح، با علامت بلاغ، محشی؛ جلد: تیماج، ۶۸گ (۲پ-۶۹ر)، اندازه: ۱۰×۱۸/۵سم [ف: ۶-۲۳۳]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۶۶۵۰/۲-۳۴/۲۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد باقر جرفادقانی، تا: ۱۰۴۵ق، جا: اصفهان؛ محشی با نشان «منه»؛ ۲۲گ، ۱۰سطر، اندازه: ۲۰×۲۶سم [ف: ۸-۴۹۶۵]

۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۳۱۵۳/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۶۸ق؛ کاغذ: اصفهانی، ۲۷گ (۵پ-۳۱)، ۱۱سطر (۵/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۰/۲×۱۹/۵سم [ف: ۱۴-۲۶۹]

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۱۲۷۲/۱
همان نسخه بالا [نشریه: ۷-۲۷۵]

۶. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه:۲۷۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** تتمه المخروط الناقص ان کان مستدیرا بقا عدتاه دایرتان عظمی وصغری ... فاسقطهما من مساحة المخروط التام عفی مساحة المخروط الناقص مثاله حوض مستدیر ...
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۳۱گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵×۱۹سم [ف مخ]

۷. آشتیان؛ حوزه علمیه؛ شماره نسخه:۶/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی با نشان «منه» و «منه ۵»؛ جلد: چرم، ۳۳گ (۴پ-۳۶پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: -۲۱]

● یوسفیه = تفسیر سوره یوسف = یوسف و زلیخا /

قصص قرآن / فارسی

yūsofīye = tafsīr-e sūre-ye yūsof = yūsof va zolayxā

نائینی، محمد هادی بن ابو الحسن، - ۱۲۶۵ ؟ قمری

nā'īnī, mohammad hādī ebn-e abo-l-hasan (- 1849)

اهدا به: میرزا عبدالوهاب
تاریخ تألیف: ۱۲۴۳ق

وی سوره یوسف را در چند مجلس بر وقایع مقتل ابا عبدالله الحسین (ع) منطبق ساخته که برخی از عناوین آن چنین است: بردن برادران یوسف (ع) او را به صحرا، وداع یعقوب و یوسف و آمدن دنیا خواهر یوسف به پای شجرة الوداع، به چاه انداختن یوسف، آمدن یوسف (ع) به مزار مادرش راحیل، حکایت کنیز امام حسین (ع) و ... . (غلامی مقدم)

آغاز: حسن عشق آفرین محبوبی در نظر صاحب نظران جلوه گر است که یوسف را در صباحت وحید و احمد را در ملاحت فرید آفرید.

انجام: از دعا بشناس تو آگاهیش ××بود ازذکر دعاها شاهیش.

چاپ: مشار فارسی، ج۵، ص۵۶۰۸؛ ایران، تهران، این کتاب در سالهای ۱۲۶۹، ۱۲۸۸ و ۱۳۵۴ در تهران به همراه چهارده بنده صباحی به چاپ رسیده است؛ایران، تهران، کارخانه آقا سید مرتضی، ۱۳۲۴ق، سنگی، خشتی، ۸ص، به دستیاری آقا میرزا حسن، به سعی و اهتمام آقا سید حسین خوانساری(در هامش)، مصور

[نسخه‌های منزوی ۶۷/۱؛ الذریعة ۳۰۱/۲۵؛فهرستواره منزوی ۵۰۱/۱؛ دنا ۱۰: ۱۲۵۷-۱۲۵۸ (۲۲ نسخه)]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۷۲۲/۱
خط: نستعلیق، کا: رضا بن اسدالله، تا: یک‌شنبه ۲۴ ربیع الاول۱۲۴۴ق؛ مجدول، دارای سرلوح مذهب؛ جلد: تیماج، ۶۴گ (۱پ-۶۴پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۲۸-۲۲۵]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۳۵۷۴/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۷ق؛ مجدول؛ ۵۶۷گ (۱۲۸ر-۱۸۴پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۸/۵سم [ف: ۳۷-۸۸]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۸۹۱
آغاز: یاد روزی که بدل غیر غم یار نبود ×× کوری دل جز حرم یار وفادار نبود / مدعی هیچ به بزم دل ما راه نداشت ×× جز غم یار به دل محرم اسرار نبود
در طول کتاب، اشعاری از خود مؤلف نیز مندرج است، از آن نمونه است این اشعار در مقدمه: آن حقیقت هیچ می‌دانی که کیست ×× و جه حق حب خداوند علیست / یوسف مصر ولایت شاه دین ×× فخر عالم سبط خیر المرسلین ... الی آخره؛ **انجام:** زانکه هستم ای گروه خافقین ×× هادی راثی بشاه دین حسین
خط: نسخ، کا: محمد کاظم بن محمد جعفر استرآبادی شیرازی (انزابی جزی ساکن دارالعلم شیراز)، تا: ۸ رجب۱۲۴۸ق، جا: شیراز؛ ۱۳۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰/۵×۲۱سم [ف: ۴۱-۲۶۱]

۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۵۵۹۶
آغاز: یاد روزی که بدل غیر غم یار نبود ×× کوی دل جز حرم یار وفادار نبود / ... چون برون آوردش از چه با تمیز ×× بندگی آموختش تا شد عزیز ... ملکا بندای فصاحت گفتار امامی شوم؛ **انجام:** نامدارانش بفرمان در دیار. و السلام علی من اتبع الهدی در ۲۰ صفر جمعه ۱۲۵۰ ق.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۰ق، گویا خط مؤلف باشد؛ جلد: تیماج، ۱۱۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۳-۴۷۳]

۵. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه:۷۷۳
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۲ق؛ جلد: گالینگور، ۱۰۵گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [نشریه: ۱۳-۱۵۷]

۶. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه:۲۸۵/۲
خط: نستعلیق، بی کا، تا: شنبه ۱۹ ذیقعده۱۲۵۵ق [نشریه: ۲-۱۰۸]
۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۴۶۰/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی کا، تا: رجب۱۲۶۱ق؛ ۶۴گ (۱۳۶ر-۱۹۹ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۳۰۳]
۸. قزوین؛ فحول قزوینی؛ شماره نسخه:بدون شماره
آغاز: یاد آن روزی که بدل غیر غم یار نبود ×× کوی دل جز حرم یار وفادار نبود؛ **انجام:** ای خوشا آنکس که او صدیق وار ×× بزم آراید بساط قرب یار
کا: محمد باقر بن محمد رضا، تا: چهارشنبه ۲۸ صفر۱۲۶۲ق، جا: قزوین [ف: -۹]
۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۸۰۱
آغاز: یاد روزی که به دل غیر غم یار نبود ×× کوی دل جز حرم یار وفادار نبود / مدعی هیچ سخن بردل خود باز نداشت ××جز غم یار بدل محرم اسرار نبود؛ **انجام:** یعنی ضریح مطهر شکافته شد وام حبیب داخل شد و کسی از آن اثری ندید
خط: نسخ، کا: احمد بن حاج علی قزوینی مشهور به سجحایان، تا: ذیحجه۱۲۶۲ق؛ ۱۷۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۳-۳]
۱۰. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۳۴/۲
خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: ۱۷ شعبان۱۲۷۸ق؛ جلد: تیماج، ۳۲گ (۱۲۱ر-۱۵۲پ)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۱-۹۸]
اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۷۶/۳
همان نسخه بالا [نشریه: ۱۱-۹۵۰]
اصفهان؛ ادبیات؛ شماره نسخه:۲۸/۳
همان نسخه بالا [نشریه: ۴-۴۷۸]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۵۲۱/۳-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۷۱۰]
۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۰۸۱
خط: نستعلیق، کا: اسکویی، حسین بن محمد رسول، تا: سه‌شنبه ۱۷ ذیقعده۱۲۹۶ق؛ ۵۳گ، ۱۷ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۱۳-۳۰۶۰]
۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۷۶۴
خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۶۷گ، ۱۵سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۸۵]
۱۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۲۱۵۱
آغاز: سبب نزول سوره یوسف قولی است که جمعی از اهل کتاب گفتند یا محمد (ص) دعوی؛ **انجام:** و طرق مستقیم واضح شد تابوت بمزرعه خلیل مشهد اسرائیل رسانیدند در جوار آباء و اجداد وی مدفون ساختند
خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۶۸گ، ۱۹سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۵-۲۰۵]
۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۷۳۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی با نشان «ح ش»؛ یادداشت میرزا احمد آشتیانی به سال ۱۳۰۰ق در انجام؛ ۷۳گ، ۱۵سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۳۲-۳۶۹]
۱۵. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه:۸۲۹
خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ قطع: بیاضی ربعی [نشریه: ۷-۳۱۶]
۱۶. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۲۵۹
خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ ۴۹گ، اندازه: ۱۵/۵×۲۰سم [ف: ۳-۹۰]
۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۷۳۱
آغاز: بسمله، بعد از حمد و ستایش قادر متعال و پس (کذا) پرستش و ثنای حی لایزال جواهر نقود نا معدود شکر شکر واجب و متحتم است از جهت وجود ذات مقدس واجب که پیوسته زهر ناگواری صبوری و فراق آتش بار دود بی ابر کانون به سینه انبیاء و اولیاء رساند؛ **انجام:** و به روایتی صد و چهل و هفت سال عمر کردند و به روایتی صد و پنجاه سال مدت پیغمبری یعقوب (ع) بود.
خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۴، ظاهرا به قلم مؤلف؛ واقف: استاد جعفر زاهدی، ۱۳۷۷؛ ۶۶گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۲-۱۵۰]
۱۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۱۱۶
آغاز: مجلس اول بردن برادران حضرت یوسف به صحرا
خط: نسخ، کا: عبدالکریم بن ملا حسین مشهدی، تا: ربیع الثانی۱۳۶۴ق؛ اهدایی: حاج اسدالله اسکندری؛ کاغذ: اصفهانی، ۶۰گ، ۲۱سطر (۱۲×۱۸)، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۵-۱۵۳۷]
۱۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۴۵۱/۱-۳/۷۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** وآخر الامر اسب غرقه به خون آنحضرت با زین واژگون از میدان مراجعت کرد واهل بیت غریب ذو الجناح را دیدند وآن شهسوار ندید این قضیه عظمی.
خط: نسخ، بی کا، بی‌تا؛ مصحح؛ ۱۴گ، ۱۹-۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۹۶۶]
۲۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۳۸۷
آغاز: یاد روزی که بدل غیر غم یار نبود ××کوی دل جز حرم یار وفادار نبود؛ **انجام:** چون موسی بازگشت درویش را ندید عرض کرد الهی چه شد، ندا رسید ...
خط: نسخ و نستعلیق تحریری، بی کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ نسخه اندکی با نسخه شماره ۴۸۰۱ این کتابخانه اختلاف دارد و از پایان افتاده است؛ ۱۲۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۲۸-۶۴۵]
۲۱. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه:۸۲۲/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** یوسف گفت آن برادر شما در جمع نیست گفتند او را نزد پدر گذاردیم
خط: نستعلیق، بی کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۶۷ص (۵۰۱-۵۶۷)، ۲۱سطر [ف: ۲-۳۶۸]

● **یوسفیه** / تاریخ پیامبران / فارسی

yūsofīye

شریف خراسانی، محمد نصیر، ق۱۳ قمری

šarīf xorāsānī, mohammad nasīr(- 19c)

داستان حضرت یوسف (ع) را به صورتی شیرین و جذاب ولی توأم با اسرائیلیات در بیست مجلس آورده و در آغاز هر مجلس خطبه‌ای کوتاه به مناسبت موضوع آورده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۵۰۹۸

آغاز: بسمله، هذا کتاب یوسفیه مجلس اول اذن خواستن برادران از پدر بعد از حمد و ستایش قادر متعال و پس از پرستش و ثنای لایزال جواهر نقود نامعدود و شکر شکر واجب و متحتم است؛ آغاز موجود نسخه: ای امیر بعد از کشتن حسین خواهرانش را اسیر و دخترانش را دستگیر نمود؛ **انجام:** یوسف روح ترا ایجاد کرد ×× مصر تن را بهر او آباد کرد / انجام موجود نسخه: زکینه اسب بتازد آن بدنها را ×× که پامال نمایند آن بدنها را

خط: نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۵۴ق، جا: تهران؛ واقف: استاد جعفر زاهدی، دی ۱۳۷۷؛ جلد: تیماج، ۱۷۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۳سم [ف: ۲۶-۶۸۱]

● **یوسفیه** / عرفان و تصوف / فارسی

yūsofīye

غافل سلماسی، پرویز بن فرج الله، - ۱۳۳۶ قمری

qāfel-e salmāsī, parvīz ebn-e faraj-ol-lāh (- 1918)

رساله عرفانی کوتاهی است دربیان حرکت وتنطق قلب وتجلیات انوار وتشرف به حضور حضرات ائمه اطهار علیهم السلام. ازسلماسی رساله‌های عرفانی «جواهر الکلام»، «نوریه» و «وجیزه» معرفی شده است.

آغاز: بسمله الحمدلله ... و الصلوة و السلام علی خیر خلقه و مظهر لطفه محمد و آله اجمعین اما بعدچنین گوید خاک پای فقرای حقه سلسله علیه رضویه ذهبیه عبدالعاصی پرویز سلماسی در جواب عزیزی صدیق از برادران طریق بدان اعزک الله تعالی فی الدارین رقیمه محبت

انجام: این همه قدرت وحکمت ومعجزات باهرات نتوانست مطلب را بابوجهل مدلل وثابت نماید و السلام علی من اتبع الهدی و لم یسلک سبیل الجفا تمت الخیر

[فهرستواره منزوی ۱۱۰۱/۸]

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲/۷۹۰-۵/۸۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمعه ۲۶رجب۱۳۱۱ق؛ جلد: تیماج، ۳گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۲سم [ف: ۸-۴۹۶۶]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه:۲/۱۰۰-۱/۱۰۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: صداقیانی، یوسف بن اسدالله، تا: محرم۱۳۱۹ق؛ ۱۰گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۴-۲۰۵۶]

۳. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه:۶۷۸

آغاز: ۱- هو - بسمله - الحمدلله رب العالمین ... اما بعد چنین گوید ... پرویز سلماسی در جواب رقیمه عزیزی صدیق از برادران طریق.۲- بسمله و به نستعین - در بیان تطبیق اطوار سبعه خلقیه هیکل جسمانی انسانی؛ **انجام:** ۱- تمت الرسالة الشریفه بالخیر و العاقبة بید کاتبه الاحقر احمد ابن عبدالعلی سلماسی.۲- فافهم یا نور عینی و سرور قلبی و کن من الشاکرین - تمت بالخیر و السلامه.

خط: شکسته نستعلیق، کا: احمد بن عبدالعلی سلماسی، بی‌تا؛ ۲۶ص، ۱۳سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۲-۲۷۸]

● **یوسفیه** / تاریخ معصومین، اخلاق / عربی

yūsofīye

مازندرانی، محمد مهدی بن عبد الهادی، - ۱۳۸۵ قمری

māzandarānī, mohammad mahdī ebn-e ʻabd-ol-hādī (-1966)

مشتمل برمواعظ و اخلاق وخطب امیرالمؤمنین (ع) و فضایل و مصائب خاندان پیامبر و جورگستری بنی عباس و بنی امیه نسبت به اهل بیت و ذریه و اصحاب ایشان و مطالب متفرقه دیگر طی چند مجلس که ازکتب مشهور امامیه و بعضاً اهل سنت گردآوری نموده است. وی آنرا به دستور پدرش «عبدالهادی» برای خواهرزاده‌اش محمد یوسف مازندرانی حائری تألیف نموده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۱۱۴۵

آغاز: بسمله اما بعد حمدالله حق حمده و الصلوة و السلام علی سیدنا محمد صلی الله علیه و آله المعصومین من بعده؛ **انجام:** بسمله و من مناظرات فضال بن الحسن مع ابی حنیفه هذه المناظره ساله الفضال.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ واقف: شیخ محمد صالح علامه حائری، مرداد ۱۳۵۱؛ ۲۰۱گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۲سم [ف: ۱۴-۶۴۱]

● **الیوسفیة** / داستان / عربی

al-yūsufīya

داستان حضرت یوسف را با استفاده از آیات وروایات و حکایات تاریخی و اشاره به اختلافاتی که در این داستان وجود دارد با استناد به مصدر آن و اشعار مختلف گردآورده است.

خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه:۷۳۶

آغاز: فانتبه فزعاً مذعوراً و بعثه الله تعالی الی الارض المقدسة رسولا فکان یدعوهم فیجیبونه الاقلیلا منهم حتی اتی؛ **انجام:** الی

ان یرث الله الارض و من علیها و هو خیر الوارثین و هذا ما انتهی الینا من قصة یوسف علی التمام و الکمال و الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی سیدنا محمد و آله وصحبه اجمعین.
خط: نسخ، بی کا، تا: قرن۸ یا ۹؛ افتادگی: آغاز؛ تملک: ناصر الدین بن حاجی محمود؛ ۲۲۹ص، ۱۱سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف:–۳۹۷]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۸۵۹ عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳–۴۸]

● **یوسفیه** / تفسیر / فارسی

yūsofīye

ناشناخته:

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۰۶۹۵
مؤلف ناشناخته؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ قطع: رحلی بزرگ [میراث شهاب: س۹ش۲–۹]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه:۳۶۰۰
آغاز: اول مجلس حضرت یوسف تعریف و توصیف حسن او جواهر حمد و سپاس بی منتها جناب اقدس آفریدگاری را رواست؛ **انجام:** و سرمه کشید و از عزا بیرون آمد
مشتمل بر سی و پنج مجلس؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: «مشیر الممالک»؛ ۳۷۴گ، ۱۳سطر (۱۳×۱۷)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۵–۱۷۱۵]

● **یوسفیه** / حدیث / فارسی

yūsofīye

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۵۴۲
آغاز: بسمله، از حضرت ابی عبدالله مرویست؛ **انجام:** این کتاب یوسفیه باتمام رسید ... یا علی مدد
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج [رایانه]

● **یوسفیة الحسینی** / تاریخ پیامبران / فارسی

yūsofīyyat-ol hoseynī

حسینی علویجه، محمد علی بن زین العابدین، – ۱۳۴۸ قمری

hoseynī ʻalavīje, mohammad ʻalī ebn-e zayn-ol-ʻābedīn (- 1930)

تاریخ تألیف:سه‌شنبه ۲ صفر ۱۳۴۸ق؛ محل تألیف: کمره
مؤلف می‌گوید: چون به چهل سالگی رسیدم دیدم توشه‌ای برای سفر آخرت ندارم و فرزندی که برایم دعا کند باقی نمانده و فرزندانم عبدالوهاب و عبدالعظیم و نیز دو یوسف نام در چاه گور شدند، این کتاب را نوشتم در احوال حضرت یوسف صدیق که به جای ایشان یادگار بماند.شامل یک «مقدمه» و پنج «مقصد» و یک «خاتمه»: مقدمه: شامل سه فصل و هر فصل در چند مطلب: فصل ۱) در احوال حضرت ابراهیم شامل هفت مطلب، ۲) در احوال حضرت اسحق (ع) شامل سه مطلب، ۳) در احوال حضرت یعقوب (ع) در چهار مطلب؛ مقصد ۱. از بدو احوال حضرت یوسف (ع) تا وقتی که به چاهش انداختند، شامل بیست و چهار مطلب؛مقصد ۲. بیرون آمدن یوسف (ع) از چاه تا خریدن زلیخا او را، در شانزده مطلب؛مقصد ۳. از آوردن زلیخا یوسف (ع) را به خانه تا بیرون آمدن از زندان، شامل نوزده مطلب؛مقصد ۴. از وزارت حضرت یوسف (ع) تا ورود حضرت یعقوب (ع) به مصر، شامل بیست و چهار مطلب؛مقصد ۵. تتمه حالات یعقوب (ع) تا وفات یوسف (ع) در پنج مطلب: ۱) شباهت‌های حضرت یوسف (ع) با حضرت خاتم الانبیاء (ص)، ۲) شباهت‌های حضرت یوسف (ع) با امام عصر (عج).

تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه:۶۶
آغاز: الحمد لله الذی جعل البلاء لأهل الولاء و جعل الأنبیاء المبتلین بأنواع البلاء و صیر ابتلائهم ... ابن زین العابدین الحسینی محمد علی علویجه که بعد از گذشتن اکثر عمر عزیز و رسیدن سنین آن به اربعین؛ **انجام:** الا لعنة الله علی القوم الظالمین. روز سه‌شنبه دویم ماه صفر سنه ۱۳۴۸ تمام شد در جلماجرو جدید کمره گله زن بحمد الله و حسن توفیقه ... و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین و السلام خیر ختام.
خط: نستعلیق، کا: علی بن محمد علی حسینی رفیعی‌پور (فرزند مؤلف)، تا: ۱۳۸۰ق؛ واقف: علی حسینی رفیعی‌پور، ۱۳۴۰؛ ۳۲۵گ، ۲۹سطر، اندازه: ۱۶×۲۴/۵سم [ف:۲–۶۷۷]

● **یوسفیه ملیحه** / تفسیر / فارسی

yūsofīye-ye malīhe

در تفسیر داستان یوسف و تطبیق آن با داستان کربلا.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۳۷۱۶/۱
آغاز: مجلس اول این کتاب که خواب یوسف و تعیین یعقوب است. بسمله. بعد از حمد و ستایش قادر متعال و پس از پرستش و نیایش حی لایزال جواهر نقود معدود شکر واجب؛ **انجام:** بی منت خلق یا علی الاعلی.
خط: نستعلیق، کا: نجم ثانی تبریزی کاظمی، محمد بن طهماسب قلی، تا: جمادی الاول۱۳۰۷ق؛ جلد: تیماج، ۸۲گ (۲پ–۸۳پ)، ۱۳سطر (۱۴×۲۰)، اندازه: ۲۱×۲۶سم [ف: ۱۲–۲۷۱۶]

● **یوگسلاوی** / سفرنامه / فارسی

yogoslāvī

قراگزلو، مسعود، قرن ۱۴ قمری

qarāgozlū, masʻūd (- 20c)

یادداشت‌های سفر مسعود فرید به ۱۲ کشور دنیاست. خود او در مقدمه نسخه که اولین مجلد کتاب است ولی آخرین شماره ثبت را خورده – علت سفرها و جمع‌آوری یادداشت‌هایش را چنین نوشته است:«تاکنون برای نگارنده دو بار فرصت مسافرت به قاره اروپا دست داده است:اواخر خرداد ۱۳۲۶ در اجرای تصویب‌نامه دولت از طرف راه آهن دولتی ایران مأموریت یافتم عده‌ای از مأموران راه‌آهن را که می‌بایستی برای کار آموزی به اروپا بروند سرپرستی نمایم و بار دیگر در اواسط سال ۱۳۴۵ به منظور معاینه پزشکی. در این دو سفر مجموعاً از دوازده کشور دیدن کردم. در مراجعت از سفر اولت یادداشت‌های ادواری خود را در مجله راه آهن منتشر کردم، منتها برای آن که زیاد خشک و کسل‌کننده نباشد شمه‌ای از مشهودات خود را بدان افزودم ... پس از آن که سلسله مقالات در متجاوز از بیست شماره مجله منتشر شد (موقعی که از شورای عالی راه آهن به سازمان برنامه منتقل شده بودم) نفهمیدم اولیاء وقت روی چه ملاحظات و مصالحی چاپ بقیه یادداشت‌ها را که می‌رفت وارد مرحله حساسی شود متوقف نمودند و بدین ترتیب انتشار مشاهدات و مطالعات ناقص ماند. از آن تاریخ به بعد پیوسته در صدد بودم راهی برای تکمیل آن چه قبلاً منتشر شده بود منتها با خصوصیات بیشتر به صورت سفرنامه بنگارم ولی پیش‌آمدهای گوناگون مانع از انجام این نظر شد. به علاوه تصور می‌کردم پس از گذشت مدت طولانی نوشتن شرح مسافرتی که نزدیک بیست سال از تاریخ آن گذشته بی‌مورد و خالی از فایده خواهد بود ... در بازگشت از سفر دوم در صدد برآمدم یادداشت‌های سفر گذشته را با یادداشتهای سفر اخیر توأم نمایم و بدین ترتیب شرح یک مسافرت دو راهی را که مشتمل بر دوازده کشور است (لبنان، مصر، ایتالیا، سویس، بلژیک، فرانسه، انگلستان، از یک طرف و ترکیه، یونان، یوگسلاوی، اتریش، آلمان از طرف دیگر) با هم تلفیق می‌شود». پس از آن می‌نویسد که قسمت مهمی از اطلاعات از راهنماها و کتب و منابع مختلف اقتباس و استخراج شده، زیرا در سفر اول به واسطه اشتغال به مأموریت و در سفر دوم به علت ضیق وقت موفق نشده تمام جاهای دیدنی مسیر خود را ببیند. از تاریخ‌هایی که در این مجلد و مجلدات دیگر آمده دانشته می‌شود وی در سال‌های ۱۳۴۶ و ۱۳۴۷ش به تدوین این سفرنامه‌ها اشتغال داشته است. در شماره ۱۰۸۰۲ص ۱۲۰–۱۲۱ از سفرنامه پدرش به اروپا یاد می‌کند که ۴۰ سال پیش در ۱۳۲۵ق نوشته شده بود و گفته که وی گزارش روزانه و وقایع ایام خود را از اوایل عمر تا آخرین روز زندگی نوشته است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۸۰۵

آغاز: تهران– بلگراد. برای کسانی که به منظور سیاحت به اروپا می‌روند و فرصت کافی دارند یوگسلاوی خصوصاً کرانه‌های زیبای دریای آدریاتیک بسیار جالب است؛ **انجام:** و آن چه باعث شهرت آن شده این است که صیادان به وسیله پرندگان شکاری ماهر صید می‌کنند

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ۵۵گ، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۲۰–۳۳۹]

● **یوم الهی** / تفسیر / فارسی

yowm-a elāhī

کاشانی، عبدالرزاق بن داوود، ق۱۳ قمری

kāšānī,ʻabd-or-razzāq ebn-e dāvūd (- 19c)

در بیان یوم الهی که مقدار آن به موجب آیه ۵ سوره سجده پنجاه هزار سال از ایام دنیاست.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۷۴/۲

آغاز: بدان ای حبیب من که در خصوص یوم الهی؛ **انجام:**و در اینکه سبقت رحمته غضبه ... انتهی الخاتمه مع ما فی ذیلها بعون الله تعالی و توفیقه

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳۲–۱۰۳]

● **الیوم الشرعی و النجومی** / هیئت / عربی

al-yawm-uš šarʻī wa-n nujūmī

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۷۶/۳–ف

نسخه اصل: بادلیانMs. Ed. Clark Or. 34؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۱–۵۴۵]

● **یوم قتل عمر** / تاریخ / عربی

yowm-a qatl-e ʻomar

تاریخ تألیف: ۲۸ ربیع الثانی ۱۰۱۴ق

رساله‌ای در خصوص آنچه در مورد روز قتل عمر گفته شده است، همراه با ابیاتی در این باب، در چهار فصل.

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه:۳۷۱/۲

آغاز: ... أهل البیت من هذا الیوم و لقد حدثنی أبی (ع) أن حذیفة؛ **انجام:** و الناصبین و القاسطین و المارقین و الناکثین و الحمدلله رب العالمین. هذا آخر ما سمحت به قریحتی ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الاول۱۱۲۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: چرم، ۶گ (۵ر–۱۰پ)، اندازه: ۱۸×۲۴سم [مؤید: ۱–۳۱۰]

● **الیومیة = تفسیر آیة «خلق الارض فی یومین» /**

تفسیر / عربی

al-yawmīya = tafsīr-u āya-ti <xalaq-al arḍ-a fī yawmeyn>

رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ – ۱۲۵۹ قمری

raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)

تاریخ تألیف: ذیقعده ۱۲۵۶ق

شرح مفصلی است درپاسخ به سؤال محمود مفتی بغداد درباره آیه «خلق الارض فی یومین» که به تفصیل کیفیت خلقت زمین را بررسی کرده است.

آغاز: الحمدلله الذی ابتدع السنة لظهور التمام و بروز الکامل فی التام فخلق السماوات و الارض و ما بینهما فی ستة أیام ... و بعد، فقول العبد ... کاظم بن قاسم الحسینی الرشتی ان سماء العلم المدرار و شمس الفضل الساطعة الانوار ... سید کاسمه محمود المفتی بدارالسلام بغداد ...

انجام: کل شیئ فیه معنی کل شیئ ×× فتفطن و اصرف الذهن الی / کثره لا تتناهی عدداً ××قد طوتها وحدة الواحد طی.

چاپ: آفاق نور، شماره ۵، مؤسسه معارف اسلامی امام رضا، قم، بهار و تابستان ۱۳۸۶ش، با تصحیح علی حبیب اللهی

[فهرست کتب مشایخ ۳۳۱؛ اعلام، ۱۸۸۴/۳]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۳۹/۱۹-عکسی

آغاز و انجام: برابر؛ تمت الرسالة علی مؤلفها آلاف التحیة و الثناء فی دارالسلطنه اصفهان.

خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۴۹ص (۳۰۰–۳۴۸) [عکسی ف: ۱-۱۸۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۲۵/۲ خوئی

آغاز و انجام: برابر؛ قد فرغت من تحریر ... ذیقعدة الحرام الواقعة فی سنة ۱۲۵۷.

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲۴ص [ف: ۷–۱۱۸]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۲۰۸۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی بن رحیم، تا: ۱۲۵۶ق، جا: کاظمین؛ جلد: تیماج، ۲۶گ (۳۸پ–۶۳ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۶–۹۹]

۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۲۸/۱-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، کا: عبد محیی الانام مصنف الرساله ابوتراب، تا: صفر۱۲۵۷ق؛ ۸۰ص (۲–۸۱) [عکسی ف: ۱–۱۸۶]

۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۱۰/۱-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته تحریری، بی‌کا، تا: ۲۳ جمادی الاول۱۲۵۷ق؛ ۸۹ص (۲–۹۰) [عکسی ف: ۱–۱۸۶]

۶. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۱۱۳/۲-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: احمد بن اسماعیل، تا: ۱۲۶۰ق؛ ۴۴ص (۶۰–۱۰۳) [عکسی ف: ۱–۱۸۶]

۷. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۱۷۳۲/۶-عسکی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: زنوزی، عباس بن علی، تا: پنج‌شنبه ۴ ذیحجه۱۲۶۷ق؛ ۴۴ص (۱۱۸–۱۶۱) [عکسی ف: ۱–۱۸۷]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۰۵۶/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۱۵ ذیقعده۱۲۶۷ق؛ جلد: تیماج، ۲۴گ (۱۴ر–۳۷ر)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۸–۶۸۵]

۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۲۹۸۱/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: ریزی، عبدالرحیم بن جعفر، تا: ۲۳ جمادی الثانی۱۲۷۵ق؛ ۲۵گ (۷۸پ–۱۰۲پ)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷/۷×۲۲/۴سم [ف: ۶–۱۸۰]

۱۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۵۰۶/۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۲گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف مخ: ۱–۴۶۴]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۷۷۷/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا مجدول؛ ۶۵ص (۱–۶۵) [ف: ۱۰–۱۶۳۲]

۱۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۱۸۱۴/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: گویا به خط ابوتراب، بی‌تا؛ ۲۵گ (۱۲۱پ–۱۴۵ر)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۵–۲۳۴]

● **یونان** / سفرنامه / فارسی

yūnān

قراگزلو، مسعود، ق۱۴ قمری

qarāgozlū, mas‘ūd(- 20c)

یادداشت‌های سفر مسعود فرید مربوط به سفر او به یونان است.

[بنگرید به مدخل «یوگسلاوی» در چند صفحه قبل]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۸۰۱

آغاز: یونان. از آغاز تاریخ بشر تمدنهای متعددی به دره نیل (مصر) بین النهرین (کلده– آشور– بابل) کشورهای جنوب آسیا؛

انجام: نوازندگان ماندولین با سرناوهای زنت مشتری ها را سرگرم می‌کنند

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ۹۶گ، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۲۰–۳۳۷]

● **یونان الالهی** / عرفان و تصوف / فارسی

yūnān-ol elāhī

کاشانی، محمود بن محمد ابوالقاسم، ق۱۳ قمری

kāšānī, mahmūd ebn-e mohammad ab-ol-qāsem (- 19c)

در تحقیق معنی ذکر در آیه شریفه «فاذکرونی أذکرونی أذکرکم» و اینکه آیا ذکر واجب است یا نه؟ و بر فرض وجوب آیا حد معینی برای آن مشخص شده است یا نه؟ از پایان کتاب چنین می‌نماید که نویسنده، کتاب‌های دیگری به نام «جلالیة الاهیه» و «الحقائق الأزلیة الوسطی» دارد.

آغاز: الحمدلله الذی فرج هموم محبیه بحبیبه بروائح تفرجه ... این مختصریست مسمی به یونان الالهی در تحقیق ذکر فی قوله تعالی «فاذکرونی اذکرکم ...

انجام: و غیر آن از معجزات از جمیع جهات آنکه در جلالیه الهیه مذکور کرده ایم، فلا اله الا الله ... الراحمین

[نسخه‌های منزوی ۱۱۲۶]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۴۳۷-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۷۵ق؛ جلد: تیماج، ۴۶گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۲۴-۲۸۸]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۸۱۵/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: میشن، ۳۱گ (۳۱پ-۶۱ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶/۲×۱۹/۸سم [ف: ۵-۱۹۳]

● **یونسیه = نفسیه** / عرفان و تصوف / فارسی

yūnosīye = nafīsīyya

نعمة الله ولی، نعمة الله بن عبدالله، ۷۳۰؟ - ۸۳۴ قمری

ne‘mat-ol-lāh-e valī, ne‘mat-ol-lāh ebn-e ‘abd-ol-lāh (1330 - 1431)

در تأویل عرفانی داستان اقامت یونس چهل روز در شکم ماهی.

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی محمد و آله اجمعین اما بعد درویشی از روی استفاده سؤال کرد که یونس در بطن ماهی در دریا چهل روز بودن چیست و یونس در بطن ماهی و دریا چهل روز در نفس انسان مراد ازین چه بوده است زیرا که هر چه در افاقست در انفس است ...

انجام: کل شیء یرجع الی اصله.

[فهرستواره منزوی ۱۱۰۱/۸؛دنا ۱۰: ۱۲۶۰ (۵ نسخه)]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۰۴۴/۱۴

آغاز: برابر؛ **انجام:**و هر گه که این کلمات حاصل می‌شود ...

در فهرست ناشناس؛ خط: نستعلیق، کا: مازندرانی، نظام الدین یحیی، تا: قرن ۱۰، جا: حلب؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ جلد: میشن، ۲ ص، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۴سم [ف: ۷-۱۶۴]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۰۸۱/۱۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** دل گفت مرا علم لدنی هوس است ××بعلیم بکن اگر ترا دست رس است / گفتم که الف گفت دگر هیچ مگوی ×× در خانه اگر کس است یک حرف بس است

خط: نستعلیق، کا: دوست محمد بن علی دوست بدستانی/ بجستانی، تا: یک‌شنبه ۱۵ رجب۱۰۲۵ق، جا: یزد، برای درویش خالصی، مصحح؛ جلد: تیماج، ۲گ (۱۷۲پ- ۱۷۳پ)، ۱۹ سطر (۱۰×۱۵/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۳/۵سم [ف: ۲۹/۲-۷۱۹]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۴۹/۱۲

در فهرست از قاسم انوار دانسته ولی به نظر می‌رسد همان رساله شاه نعمة الله ولی باشد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۶ص (۶۹-۷۴)، ۲۰سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [سنا: ف: ۱-۷۴]

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه:۴۰/۸۵ عکسی

آغاز: برابر

نسخه اصل: همان نسخه بالا [ف: ۳-۱۳۱۷]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۰۶۷/۸۴

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۶۵ق؛ مجدول شش خطی؛ ۲ص (۴۰۱-۴۰۲)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۳/۵سم [ف: ۱۰-۶۰۹]

● **الیونسیة = الرسالة الیونسیة فی شرح المقالة التکلیفیة** / فقه / عربی

al-yūnisīya = r.-ul yūnisīya fī š.-il maqāla-til taklīfīya

بیاضی، علی بن محمد، ۷۹۱ - ۸۷۷ قمری

bayāzī, ‘alī ebn-e mohammad (1390 - 1473)

وابسته به: التکلیفیة = المقالة التکلیفیة؛ شهید اول، محمد بن مکی (۷۳۴-۷۸۶ق)

شرحی است بر رساله «التکلیفیة» شهید اول در چگونگی تکلیف و مکلف.

آغاز: بسمله، الحمد لله الذی تفضل بوجود خلیفته لمعرفته و عبادته ...

انجام: و هو غایة المقالة و نهایة الرسالة ادرج الله مؤلفها فی رموة مصنفها و سال العابرین علی خصائصها ... فان الموصوف بالشیء الجلیل الکثیر یجاری علی القلیل بالکثیر.

[الذریعه ۳۰۸/۲۵ و ۱۵۱/۱۳؛ دنا ۱۰: ۱۲۶۰ (۳ نسخه)]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۴۶۵۱/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: شرف الدین بن جمال الدین، تا: ۸۶۴ق؛ ۴۸گ (۴۸-۹۵)، ۲۱ سطر (۱۱/۵×۱۴)، اندازه: ۱۳/۵×۱۸سم [ف: ۱۹-۳۱۵]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۰۸۹/۱-ف

خط: نسخ، کا: حسینی حاجی، تاج الدین بن محمد، تا: آخر ذیقعده۸۹۳ق [فیلمها ف: ۱-۵۶۳]

۳. اصفهان؛ علامه روضاتی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره

آغاز: برابر؛ **انجام:** هذا غایة المقالة، و نهایة الرسالة، أدرج الله مؤلفها فی زمرة مصنفها و نسأل العاثرین علی نقائصها الاعراض عن الارتیاض، فان ألفتها و الخوف للمکان ممار، و الزمان عن الانصاف عار، ضحوة الجمعة لعشر خلت من ربیع الآخرة سنة و أربعین تزید علی ثمان مئین ...

کا: حسینی، جعفر بن محمد، تا: ۲۵صفر۹۰۲ق [نسخه پژوهی: ۱-۱۷۰]

● **یهود و نصاری** / ادیان و مذاهب / فارسی

yahūd va nasārā

این رساله خلاصه‌ای است از اصول عقاید نصاری و پاره‌ای از احکام دینی آنان و همچنین پاره‌ای از عقاید و آداب و رسوم مذهبی یهود. مؤلف دعاء مخصوص قبل از نماز شنبه و اعیاد یهودیان را به عبری نقل کرده و ترجمه فارسی آن را نیز در ذیل آن آورده است. مؤلف در دیباچه از ترجمه کتب اربعه مقدسه که بیش از این به امر شاه انجام داده یاد می‌کند. در الذریعه از ترجمه کتب اربعه مقدسه الهی به قلم مهدی بن محمد نعیم استرآبادی عقیلی یاد شده و نیز می‌دانیم که درعصر نادر پاره‌ای از کتاب‌های مقدس عتیق و جدید به دست میرزا مهدی استرآبادی و جمعی دیگر به فارسی ترجمه شده است. مؤلف کیفیت گردآوری مطالب مندرج در این رساله را چنین بیان می‌دارد: «امر اشرف ... از افق اعلی. بر کشور آفاق ... تجلی ... فرموده بود که این ذره گمنام بی وجود، بعد از تقدیم و انجام ترجمه کتب اربعه مقدسه ملک علام اصول دین اهل کتاب را تحقیق نموده به عرض اقدس ... شاهنشاهی رساند. امتثالاً لامره الاشرف ... آن چه از اصول و فروع دین نصاری و ملت یهود بر این احقر بندگان فدوی از تقریر علماء مسیحی و یهودی و از گفتگو با خلیفهای ارمنی و پادریان فرنگی لاتینی و از تصفح کتب و رسائل عربی و فارسی ایشان و در طی ترجمه تورات عربی و عبری معلوم گردید، هر یک را جداگانه در فصلی مشتمل بر چند خلاصه عرضه داشت می‌نماید». هم چنان که از اشارات مؤلف نیز به دست می‌آید این رساله مشتمل است بر دو فصل و هر فصل بر چند خلاصه از این قرار:خلاصه ۱) چگونگی اعتقاد نصاری در معرفت جناب الهی؛ خلاصه ۲) بیان کلمات نصرانیت که دانستن و گفتن آن از شرایط مسیحیت است (در این بخش تصریح دار که مطالب را از تقریر (پادریان) فرنگی و بیان خلیفه‌های ارمنی نقل می‌کند و نیز می‌گوید: «در تفسیر بعضی از این کلمات حرف دارند و بعضی از مشاهیر علماء ارامنه کتابی در اصول دین به زبان فارسی نوشته و در آن کتاب برای دین نصاری چهارده اصل و چهارده فرع بیان نموده»)؛ خلاصه ۳) ذکر بعضی از قواعد ... و بیان پاره‌ای از رسم و آئین کیش مسیحیت. فصل دوم (در نسخه به غلط: خلاصه دوم) تحقیق اصول دین یهودیان و پاره‌ای از قوانین ایشان در چند خلاصه: خلاصه ۱) عبارات یهود در اصول دین، (خلاصه دوم و بقیه کتاب (هر چه هست) در این نسخه نیست).

[دنا ۱۰: ۱۲۴۲-۱۲۴۳]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۹-فیروز

آغاز: بسمله. بعد از اداء فرض حمد جناب اقدس الهی و درود واجب بر حضرت مقدس رسالت پناهی و بر آل و اصحاب او پیشوایان دانش و آگاهی؛ **انجام:** نباید خورد خمیر ترش در عید پسح نباید نمودار شود خمیر ترش تا هفت روز.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲یا اوایل قرن ۱۴؛ مجدول؛ ۳۷گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۲۱-۳۸]

استدراکات

استدراکات

● **آب حیات (منظوم)** / کلام و اعتقادات، شعر / فارسی
āb-e hayāt
داعی دزفولی ، عبدالله بن محمد باقر، ۱۱۵۸ – ۱۲۵۶ ؟ قمری
dā‘ī dezfūlī, ‘abd-ol-lāh ebn-e mohammad bāqer (1745 - 1840)
وابسته به: آب حیات؛ استرآبادی، محمد جعفر بن سیف الدین (۱۱۹۸-۱۲۶۳ق)
نسخه جامانده (مربوط به جلد ۱: ص۴-۵):

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۲۷۱/۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۷ق؛ ابعاد متن: ۶×۱۲/۵، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۱۶-۵۰۲]

● **آداب تصوف (رساله در)** / عرفان و تصوف / فارسی
ādāb-e tasavvof (r. dar)
کمال خوارزمی ، حسین بن حسن، – ۸۳۹ ؟ قمری
kamāl xārazmī, hoseyn ebn-e hasan (- 1436)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۴۶۵۵
آغاز: بسمله، حمد و ثنای بیحد احدی را که... رحمت عامش بر شجره وجود انام؛ **انجام**: از رقاب جریمه آزادم نور ایمان و را قرین گردد روز محشر ز محسنین گردد
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [رایانه]

● **آداب خوردن تربت** / آداب و سنن / عربی - فارسی
ādāb-e xordan-e torbat

تهران؛ مجلس ؛ شماره نسخه:۱۶۹۳۸/۳
آغاز: چون که خواهی تربت مقدس را برداری بگو : اللهم انی اسئلک بحق الملک الذی قضبها؛ **انجام**: و چون خواهی تناول نمایی اول بوسه کن و بر هر دو چشم بگذار . بیش از یک نخود تناول نکنی!
بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرم قهوه‌ای، ۱ص (۲ ر)، ۱۲ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۴۷/۱ – ۵۵]

● **آداب دعوت ورد اعظم یا دستور قرائت سوره یاسین** / علوم قرآن / فارسی
ādāb-e da‘vat-e verd-e a‘zam yā dastūr-e qerā’at-e sūre-ye yāsīn
درویش یوسف کشمیری، قرن ۱۳ قمری
darvīš yūsof-e kešmīrī (19c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۹۳۶/۲
آغاز: بسمله. بدانکه مشایخ طریقت و کبرای حقیقت باشارات غیبی و الهامات لاریبی این سوره معظمه سوره یس را باین اسمای عظیمه و آیات کریمه ورد اعظم می خوانند و فرموده اند که اگر نیکبختی خواهد که این ورد کثیر البرکات را دعوت کند می باید که؛ **انجام**: پس باز بنام مشایخ این ورد اعظم سوره فاتح با سوره اخلاص به نیت وداع ختم گرداند . آمین.
خط: نسخ و نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، تا: یک‌شنبه ۱۱ ربیع الثانی ۱۲۶۶ق؛ ۲۸ص (۲-۲۹)، ۱۷ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۴۷/۱ – ۵۲]

● **آداب رؤیت هلال** / شعر / فارسی

ādāb-e ro’yat-e helāl

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۰۰۴/۴

خط: نستعلیق تحریری،کا: داراب بن هرمزیار، تا: ۱۰۴۴ق، جا: سارینو؛ ۱گ (۳۵ ر-۳۵ پ)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۴۷/۱ - ۱۲۵]

● **آداب طباخی** / داستان / فارسی

ādāb-e tabbāxī

در آن به طریق صوفیانه و عارفانه ماجرای طباخی حضرت ابراهیم علیه السلام را آورده است.

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۴۳۲/۲

آغاز: بسمله، حمدله، حمد متواتر و ثناء بی عدد خداوندی را سزاست که انعام او عام است؛ **انجام:** و از وی به استادان دیگر رسید که تا به این زمان کوچکان ابراهیم ع رسید و الله اعلم بالصواب.

مباحث: مؤلف نامعلوم.؛ خط: نستعلیق،کاتب: محمد علی هراتی، تا: ۱۲ شوال ۱۲۱۲ق، کاتب عریضه نویس صحن مشهد مقدس رضوی به دستور آقا محمدرضا بن استاد بخشی طباخ؛ واقف: محمد عاملی، شهریور ۱۳۷۶؛ اندازه: ۷×۱۴/۷سم [ف: ۵ - ۷۵۵]

● **آداب طباخی (رساله در)** / آشپزی / فارسی

ādāb-e tabbāxī (r. dar)

در آداب طباخی.

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۲۴۳۲/۱

آغاز: بسمله، حمدله، بدان ای سالک طریقت که این رساله ایست در آداب طباخی و فراشی که چون پیدا شده؛ **انجام:** که در این کار مقدم چیست بگو اول نظر استاد و دیگر آب و نمک و الله اعلم بالصواب.

خط: نستعلیق،کا: محمد علی هراتی، تا: ۱۲ شوال ۱۲۱۲ق، به دستور آقا محمدرضا بن استاد بخشی طباخ؛ واقف: محمد عاملی، شهریور ۱۳۷۶؛ اندازه: ۷×۱۴/۷سم [ف: ۵ - ۷۵۵]

● **آداب قلم تراشیدن** / خط / فارسی

ādāb-e qalam tarāšīdan

به نقل از امام جعفر صادق (ع) که با عنوان قانون قلم تراشیدن آمده است.

تهران؛ مجلس ؛ شماره نسخه:۱۷۰۱۲ض

خط: ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱ص (۲۶۲)، اندازه: ۱۲×۲۵سم [ف: ۴۷/۱- ۱۴۱]

● **آداب المشق** / خط / فارسی

ādāb-ol mašq

اصفهانی ، بابا شاه، - ۹۹۶ ؟

esfahānī, bābā šāh (- 996)

نسخه جامانده (مربوط به جلد ۱: ص ۱۶۷)

تهران؛ مجلس ؛ شماره نسخه:۸۸۹۱/۸

آغاز: صبا به عطرآمیزی رقم مشکین بسم الله که سر دفتر ارقام مشکفام دیوان حمد و ثنای خالق بی چون است؛ **انجام:** تا از گرمی مهره نسوزد و خوبی مهره آن است که چنان روشن شود که عکس روی در وی نماید و السلام

مقدار دو صفحه در وسط رساله سفید مانده اما متن کامل است (ص۵۰۰-۵۰۱)، در نسخه با نام «رساله فی آداب کتاب و المشق النستعلیق لمولانا میر عماد الحسنی رحمه الله علیه» آمده است، با دیباچه مجعولی که کتاب را به میرعماد منتسب کرده است [تذکر: علی رغم نظر فهرستنگار، همه نسخه های با این آغاز و انجام در فهرست ها به میرعماد منتسب شده‌اند، گرچه به نظر دو اثر یکی هستند و آنچه به میرعماد نسبت داده شده صرفاً دیباچه‌ای افزون دارد]؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۲ص (۴۹۳-۵۰۲)، ۱۵-۱۷ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۲/۴سم [ف: ۲۹/۱ - ۲۴۸]

● **آداب المشق** / خط / فارسی

ādāb-ol mašq

میرعماد، ۹۶۱؟ - ۱۰۲۴ قمری

mīr‘emād (1554 - 1615)

نسخه جامانده (مربوط به جلد ۱: ص ۱۶۷)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۳۷۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** عکس روی دروی نماید مثل آیینه مصقول - یلوح الخط فی القرطاس دهرا و کاتبه رهیم فی التراب

خط: نستعلیق خوش جلی، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ضمیمه نسخه ش ۱۶۰۲۵؛ ابعاد متن: ۷×۱۴/۷ [رایانه]

● **آداب نماز شب** = **لیلیة** / دعا / فارسی

ādāb-e namāz-e šab = layla

طباطبائی ، محمد علی بن محمد رفیع، - ۱۳۴۸ قمری

tabātabā’ī, mohammad ‘alī ebn-e mohammad rafī‘ (- 1930)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۹۸۸۶

آغاز: بسمله. فبعد این رساله ایست از سرکار شریعت مدار آقای؛ **انجام:** ربه الباری محمد علی بن محمد رفیع الطباطبائی

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [رایانه]

● **آداب وزارت و حکومت** / حکومت و سیاست / فارسی
ādāb-e vezārat va hokūmat

تهران؛ مجلس ؛ شماره نسخه:۱۷۰۰۶/۳
آغاز: پس آدمی تا می تواند پیرامون اینگونه مناسب نگردد و از برای دو سه روزه ریاست گرفتار ریاضت نشود؛ **انجام:** از برای او آمرزش طلبند و آفرین گویند سعدیا مرد نکونام نمیرد هرگز.
انجامه: تمام شد آداب وزارت و حکومت و اکنون شروع بفقره دیگر است و السلام.
خط: ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۳ص (۳۴-۴۷)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۴۷/۱ - ۱۲۷]

● **آداب وضو (رساله در)** / فقه / فارسی
ādāb-e vozū (r. dar)
شبیه ترجمه الصلوت فیض کاشانی است اما غیر از آن است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۶۹۳۸/۵
آغاز: شکر و سپاس بیقیاس معبودی را سزاست که عبادتش موجب فیروزی عابدان و طاعتش سبب سرافرازی زاهدان ... اما بعد این رساله ای است در بیان عبادات مؤمنی که خواهد وضو سازد؛ **انجام:** پس این دعا بخواند: اللهم رب السموات السبع و رب الارضین السبع و ما فیهن و ما بینهن و ما تحتهن و رب العرش العظیم و رب (از آخر افتادگی دارد).
بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۴گ (۷۸ر-۹۱پ)، ۱۲ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۸×۱۲سم [ف: ۴۷/۱- ۵۵]

● **آفاق النفس** / فلسفه / عربی
āfāq-on nafs
گیلانی ، سلیمان بن محمد، ق۱۱قمری
gīlānī, soleymān ebn-e mohammad (- 17c)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۶۱۲۳
بی‌کا، تا: ۱۰۹۴ق، جا: اصفهان [رایانه]

● **آفاق و انفس** / کلام و اعتقادات / فارسی
āfāq va anfos

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۸۸۵/۳
آغاز: دید در انفس همه آفاق را ×× هست هر مشفق و مشتاق را ؛
انجام: چند توان بود درین رهگذر ×× هم زخود و هم ز خدا بی خبر
برگ آخر منظومه‌ای در آفاق و انفس است؛ خط: نستعلیق شکسته، بی کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ ۱گ (۳ر)، اندازه: ۱۵/۶×۲۵/۸سم [ف: ۲۹/۱-۲۳۰]

● **آلة صیدیة و حالة فیدیة** / فقه / عربی
ālat-un ṣaydīya wa ālat-un faydīya
بصری، احمد بن عبدالرضا، ق۱۱ قمری
basrī, ahmad ebn-e ‘abd-or-rezā (- 17c)
تاریخ تألیف: نیمه شب ۵ شعبان ۱۰۸۱ق؛ محل تألیف: پیشاور رساله کوتاهی در احکام شکار است بدون بخش‌بندی. نوشته شده در خدمت نواب گنج علی خان.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۲۲/۱۶
آغاز: بسمله، اما بعد فیقول الجانی عفو ربه العفو و الرضا احوج خلیقته الیه المشتهر بالمهذب ... هذه آلة صیدیة و حالة فیدیه. فالصید کل حیوان ممتنع و ان کان انسیا و صید الکلب المعلم حلال؛ **انجام:** فلیرجع الی کتابنا معارج الدین و درجات الیقین. و الحمدلله وحده اتفق تسطیرها بدایة و نهایة فی ضمن النصف الاول من اللیلة الخامسة من الشهر الثامن من السنة الحادیة من العشر التاسع بعد مضی حاصل باز فی کف من الهجرة النبویة ... فی حماء النواب المستطاب ... نواب گنج علی خان اطال الله تعالی عمره یسر امرنا و امره فی البلدة الموسومة بالپشاور المحفوفة بالبرکات النامیات المزفوفة بالخیرات السامیات.
خط: نسخ، کا: محمد بن ملک محمد مصعب بیگی، تا: قرن ۱۱؛ ۲گ (۲۶۷پ-۲۶۸پ)، ۲۵ سطر (۱۱/۷×۲۲/۷)، اندازه: ۱۸×۳۱/۷سم [ف: ۲۹/۱-۳۴۷]

● **آیات (منتخب)** / حدیث / عربی
āyāt (mn.)
جابر بن حیان، ۱۲۰-۱۹۸ ؟ قمری
jāber ebn-e hayyān (739-814)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۷۷۲
آغاز: بسمله من کتاب الایات مرفوع الی ابن عباس؛ **انجام:** محمدباقر بن محمد حسن ... در نجف اشرف در این مکان شریف ۱۷ جمادی الاول سنه ۱۲۶۶
خط: نسخ، کا: محمد باقر بن محمد حسن، تا: ۱۷ جمادی الاول۱۲۶۶ق، جا: نجف اشرف؛ واقف: محمد ایرانی، ۱۳۵۰؛ ۳۶گ، اندازه: ۱۶×۲۱سم [رایانه]

● **آیات الاحکام = فقه القرآن المنتزع من کلام الملک الدیان** / تفسیر / عربی
āyāt-ul aḥkām = fiqh-ul qur‘ān al-muntaza‘ min kalām-il malik-id dayyān
قطب راوندی ، سعید بن هبة الله، - ۵۷۳ قمری
qotb-e rāvandī, sa‘īd ebn-e hebat-ol-lāh (- 1178)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۰۵۴۳

آغاز: بسمله، رب زدنی علما الحمدلله خلق الخلق کما اراد؛ **انجام:** علی یداقل العباد ... محمد علی میرزا محمد الخوانساری غفرالله لهما.

خط: نسخ، کا: خوانساری، محمد بن محمد علی، تا: ۱۲۳۶ق [رایانه]

● **اثولوجیا = ثئولوجیا = میامر** / فلسفه / عربی

uṯulujīyā = ṯi'ulujiyā = mayāmir

فلوطین، ۲۰۴؟ - ۲۷۰ ؟ قبل میلاد

falotīn (-204 - -270)

نسخه جا مانده(مربوط به جلد ۱ ص ۵۵۷):

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۰۲/۱

خط: تعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۸۰ق؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، ۵۲گ (۱پ- ۵۲ر)، ۲۳ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳ - ۲۱۶]

● **اجوبة مسائل السید محمد بن عبدالنبی بن علی القاری = خلقت ذره = شرح حدیث خلقت ذره** / شرح حدیث / عربی

ajwibat-u masā'il-is sayyid muḥammad ibn-i 'abd-un-nabī ibn-i 'alī al-qārī = xelqat-e zarre = š.-e hadīs-e xelqat-e zarre

احسائی ، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsā'ī, ahmad ebn-e zayn-od-dīn (1753 - 1826)

نسخه جامانده (مربوط به جلد ۱: ص ۸۴۱)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۱۳۷

آغاز:بسمله، حمدله فی عله خلق الذر؛ **انجام**:فی بسط الکلام و تسهیل العباده صلی الله علیهم اجمعین

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن۱۳؛ ۴گ، ۱۹ سطر [رایانه]

● **اجوبة مسائل الشاه فضل الله = اجوبة ثلاث مسائل تفسیریة = اجوبة المسائل الثلاث** / تفسیر / عربی

ajwibat-u masā'il-iš šāh faḍl-ul-lāh = ajwibat-u ṯalāṯ-a masā'il-in tafsīrīya = ajwibat-ul masā'il-iṯṯalāṯ

شیخ بهائی ، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری

šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

نسخه جامانده (مربوط به جلد ۱: ص ۸۴۶):

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۱۹۷

آغاز: برابر؛ **انجام**:الشمس طیرا فارسل علیه ... فتبعه.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [رایانه]

● **اجوبة المسائل العویصة = اجوبة مسائل الکاشانی** / فلسفه / عربی

ajwibat-ul masā'il-il 'awīṣa = ajwibat-u masā'il-il kāšānī

صدرالدین شیرازی ، محمد بن ابراهیم، ۹۷۹ - ۱۰۵۰ قمری

sadr-od-dīn-e šīrāzī, mohammad ebn-e ebrāhīm (1572 - 1641)

نسخه جامانده (مربوط به جلد ۱: ص ۸۷۳):

مشهد؛ آستان قدس رضوی؛ شماره نسخه:۲۲۵۰۵

آغاز:رساله الاجوبته لسوالات یا رب کل عقل؛ **انجام**:و نهی النفس عن الهوی تم

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۱گ، ۲۱سطر [رایانه]

● **اجوبة مسائل محمد بن عبدالعلی قطیفی (۱)** / پاسخ پرسش‌ها / عربی

ajwibat-u masā'il-i muḥammad ibn-i 'abd-ul-'alī qaṭīfī

احسائی ، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsā'ī, ahmad ebn-e zayn-od-dīn (1753 - 1826)

نسخه‌های جا مانده (مربوط به ج۱: ص ۸۹۲):

۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۱۵۰

آغاز:بسمله، حمدله ما معنی العلم نقطه کثرها الجاهلون؛ **انجام**:و سبحان ربک رب العزه عما یصفون الحمدالله

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۶ق [رایانه]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۳۱۳۶

آغاز:بسمله، حمدله ما معنی العلم نقطه کثرها الجاهلون؛ **انجام**:برابر

خط: نستعلیق، کا: رشید، محمد، تا: قرن۱۳؛ ۸گ، ۱۸ سطر [رایانه]

● **الاحمدیة** / حدیث / عربی

al-aḥmadīya

حسینی بخاری ، محمد بن برهان، ق۹ قمری

hoseynī boxārī, mohammad ebn-e borhān (- 15c)

تصحیح نام مؤلف (مربوط به جلد ۲: ص ۲۸۶):

نام مؤلف به اشتباه «بخارائی اوچی، جلال الدین حسین بن کبیرالدین احمد (۷۰۷-۷۸۵)» ثبت شده است که در واقع جد پدر مؤلف است.

● **الادلة العقلیة = محجة العلماء = الأدلة الاصولیة** / اصول فقه / عربی

al-adillat-ul ʻaqlīya = maḥajjat-ul-ʻulamāʼ = al-adillat-ul-uṣūlīya

تهرانی نجفی ، هادی بن محمد امین،- ۱۳۲۱ قمری

tehrānī najafī, hādī ebn-e mohammad amīn (- 1903)

وابسته به: فرائد الاصول = الرسائل = رسائل شیخ انصاری انصاری ، مرتضی بن محمد امین (۱۲۱۴-۱۲۸۱)

کتاب محجة العلماء در دو بخش تدوین شده است: ۱. که به «الادلة العقلیة» معروف است مطالبی حاشیه‌مانند است بر دو رساله قطع و ظن از مجموعه «فرائد الاصول» شیخ انصاری؛ ۲. مباحث برائة و اشتغال و استصحاب و تعادل و تراجیح که به صورت مستقل نگاشته شده است. نسخه‌هایی که در این مجموعه ذیل این عنوان آمده‌اند عموماً صرفاً دارای بخش اول هستند و تعداد معدودی بخش دوم را نیز شامل اند.

نسخه جا مانده (مربوط به جلد ۲: ص ۸۲۹):

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۹۷۴

آغاز:برابر؛ **انجام**:و لا یعقل الجمع بین جمتین منهما فی لسان الدلیل الواحد فمن زعم التعارض فقد اشتبه و اخطأ

مباحث: در فهرست با عنوان «المشتقات». برخی از مسائل اصول فقه را به روش خاص خود آورده و در آنها بحث نموده است، عناوین چنین است: الادلة العقلیة، حجیة الظن، حجیة الخبر، المشتق، سلطنة الشخص علی غیره، المطلق و المقید، جواز استعمال اللفظ فی اکثر من معنی، الفرق بین التصور و التصدیق و ... نامی که ذکر کردیم در عطف کتاب آمده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن۱۳؛ مصحح؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۴۹گ، اندازه: ۱۹×۲۴/۵سم [محدث ارموی: ۳-۱۴۴۲]

● **ارشاد المبتدئین = تجوید** / تجوید / فارسی

eršād-ol-mobtadeʼīn

سمرقندی ، محمود، ق۹ قمری

samarqandī,mahmūd (- 15c)

نسخه جامانده (مربوط به جلد ۳: ص ۱۲۳):

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۴۹۶۱/۱

آغاز: برابر؛ **انجام**:و بعد از آن کاتب و حی می نوشتی (۱۷ محرم ۱۰۲۱)

تذکر: در فهرست با عنوان «تجوید»، نام کتاب و مؤلف بر اساس فهرست مرعشی(ج۸: ۴۱۷)تعیین شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۷ محرم۱۰۲۱ق؛ کاغذ: سپاهانی، ۲۳گ (۱پ-۲۴ر)، ۱۷سطر (۶/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۱۵-۴۰۶۸]

● **الاستصحاب = محجة العلماء** / اصول فقه، استصحاب / عربی

al-istiṣḥāb

تهرانی نجفی ، هادی بن محمد امین،- ۱۳۲۱ قمری

tehrānī najafī, hādī ebn-e mohammad amīn (- 1903)

این رساله در واقع بخشی از کتاب «محجة العلماء» است که از آنجا که به صورتی مستقل نگاشته شده، بعضاً در نسخه‌ها به تنهایی و به صورت رساله‌ای مستقل آمده و لذا در فهرست‌ها مستقلاً معرفی شده است.

نسخه جامانده (مربوط به جلد ۳: ص ۳۳۵):

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۲۳

آغاز:برابر؛ **انجام**:فان الاصل عدم السبب الناقل و من ذلک ما لوادعی انی اشتریت العبد فقال بعتک الحر انتهی کلامه .

خط: نستعلیق، کا: مرندی، محمد، تا: ۱۶ رجب۱۳۱۵ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۵۳گ، ۱۹سطر، اندازه: ۲۲×۱۵سم [ف: ۴-۳۲۵]

[این نسخه در ذیل عنوان «الادلة العقلیة = محجة العلماء = الادلة الاصولیة؛ تهرانی نجفی، هادی بن محمد امین» در ج۲: ص ۸۲۹ آمده است؛ توضیح اینکه رساله استصحاب بخشی از کتاب الادلة العقلیة یا محجة العلماء است]

● **الاستصحاب** / اصول فقه، استصحاب / عربی

al-istiṣḥāb

تربتی ، محمد تقی بن علی نقی،- ۱۳۳۰ قمری

torbatī,mohammad taqī ebn-e ʻalī naqī (- 1912)

نسخه جامانده (مربوط به جلد ۳: ص ۳۳۷):

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۹۹۱

آغاز:برابر؛ **انجام**:والمرجع فی مثله البرائة دون الاشتغال.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ واقف: جواد شجیعی، فروردین ۱۳۱۵؛ ۱۱۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۲×۱۵سم [ف: ۶-۴۴]

● **الاشقریة** / حدیث / عربی

al-ašqarīya

حسینی بخاری ، محمد بن برهان، ق۹ قمری

hoseynī boxārī, mohammad ebn-e borhān (- 15c)

تصحیح نام مؤلف (مربوط به جلد ۳: ص ۱۰۲۴)

نام مؤلف به اشتباه «بخارائی اوچی، جلال الدین حسین بن کبیرالدین احمد (۷۰۷-۷۸۵)» ثبت شده است که در واقع جد پدر مؤلف است.

● **الاصول العشرة = اقرب الطرق الی الله = میزان العقائد = السیر و السلوک = الطریق الی الله** / عرفان و تصوف / عربی

al-usūl-ul ‘ašara = aqrab-uṭṭuruq ila-l lāh = mīzān-ul ‘aqā’id = as-siyr wa-s sulūk = aṭ-ṭarīq ila-l lāh

نجم الدین کبری ، احمد بن عمر، ۵۴۰ – ۶۱۸ ؟ قمری

najm-od-dīn-e kobrā, ahmad ebn-e ‘omar (1146- 1222)

نسخه جا مانده (مربوط به ج۴: ص ۲۲۳):

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۵۰۰۸/۲۰

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: علی اشرف، تا: قرن۱۱؛ ۳گ (۱۳۷پ–۱۳۹ر)، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [ف: ۱۴–۳۱۳]

● **اغراض مقالات اصول اقلیدس**/ریاضیات / عربی

aqrāz-e maqālāt-e osūl-e oqlīdes

وابسته به: الاصول = فی اصول الهندسه و الحساب = کتاب الاصول؛ اقلیدس (۲۷۳ق.م.–۳۰۶ق.م.)

این رساله بیشتر همراه با رساله تحریر اصول اقلیدس خواجه نصیر آمده است.

نسخه‌های جامانده (مربوط به جلد ۴: ص ۵۵۹)

۱. شیراز؛ بنیاد فارس‌شناسی؛ شماره نسخه: ۳۳ض

آغاز: اغراض مقالات اقلیدس خمسة اقسام، اما الاول فتبیین الزوایا البسیط؛ **انجام:** و اما المقالة الخامسة عشرة ففی کیفیة عمل بعض هذه المجسمات فی بعض علی بعض. للشیخ الرئیس: اقلیدس العلم الذی تحوی به××ما فی السماء معا و فی الافاق / هو سلم و کانما اشکاله ××درج الی العلیاء للطراق / ترقی به النفس الشریفة مرتقی××لله در المرتقی و الراقی

خط: نسخ، کا: شاه محمد بن کبیر محمد، تا: شنبه سلخ شعبان۹۹۹ق، جا: احمد آباد؛ ۲گ (۲پ–۳ر)، ۲۳ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۴/۵×۲۴سم [ف: ۴۸]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۰۹۱ض

انجام: المجسمات فی بعض و علی بعض و الله اعلم و اله اجمعین تمت الکتاب

خط: نسخ، بی‌کا، تا: رمضان۱۰۰۹ق؛ اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [ف: ۱۰–۲۱]

● **الزامیه (رساله)** / فلسفه، اخلاق / فارسی

elzāmīye (r.)

شاه شجاع، جلال الدین ابوالفوارس، ۷۲۳ – ۷۸۶ قمری

šāh šojā‘, jalāl-od-dīn ab-ol-favāres (1324 - 1385)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۲۶۳۰۶

آغاز: بسمله. صدر دیباچه دانش و آغاز صحیفه بینش؛**انجام:** از افراد امکان نفس الامری نه آنکه مقابل اوست. تم

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ ضمیمه نسخه ش۲۶۳۳۹؛ ۴گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۵سم [رایانه]

● **الفاظ البحار معنوی** / عرفان و تصوف / فارسی

alfāz-ol bahār-e ma‘navī

حسینی ، علی بن فضل الله، ق۸ قمری

hoseynī, ‘alī ebn-e fazl-ol-lāh (- 14c)

این کتاب شرح قطعه شعری است ملغز (نه به لغز معمول به) و مرموز، شرح نظم و نثر و متاسفانه ناقص است.نویسنده می گوید: «کلماتی چند مغلق و حروفاتی چند مطلق از نص کلام ربانی و آیات سبحانی .... می‌خواهم که شمه بیان نمایم تا عاقلانرا قوت زبان باشد و عاشقانرا قوت جان و او را به هفتاد و دو زبان مختلف انشاء کنم از سریانی و عبرانی و یونانی و عربی و فارسی و ترکی و سیاه و سفید و انس و جنی و هندی ... و رساله ملمع ترکیب سازم در حق حالات و مکاشفات ... که هر بار ارزانی فرمود بقلم شرح دهم». او سپس یک یک آن کلمات مغلق را در شعری بیان می کند و شرح می دهد.

[فهرستواره منزوی ۱۰۶/۷]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۱۳۸۹/۲

آغاز: یا دلیل العاشقین ابی الهدی ×× یا انیس العارفین ابی البعا / یا رشید الصادقین بصدقهم ×× یا رجاء المؤمنین ابی الرجا؛ **انجام:**عباد آمد خیز چون داری هوا ×× بگذر از خود چو باو یکتاستی

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن۱۰؛ افتادگی: انجام؛ اندکی حاشیه نویسی دارد؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۹گ (۲۱–۳۹)، ۲۱سطر(۹×۱۷) ، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [ف: ۲۸ – ۶۵۵]

۲. تهران؛ ملی ایران؛ شماره نسخه:۲۹۹۰/۳

آغاز: بسمله، فی صحف مکرمة مرفوعة مطهرة و هذا کلام ملمعة؛ **انجام:**کانکس که بخواند مرد کافیست

خط: نستعلیق، کا: محمد ابراهیم بن آقا مراد، تا: ۱۲۳۰ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوایی، ۹ص (۶۵–۷۳)، ۲۰سطر (۸×۱۵/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۶ – ۷۴۵]

● **الفاظ الکفر = الالفاظ التی یکفربها قائلها** / فقه / عربی

alfāẓ-ul kufr = alfāẓ-ul allatī yakfir-u bi-hā qā’il-u-hā

رشید ، محمد بن اسماعیل،– ۷۶۸ قمری

rašīd, mohammad ebn-e esmā‘īl (- 1367)

عباراتی که سبب کفر گوینده آنها می‌شود، در این رساله از روی کتاب‌های فتوایی اهل سنت گرد آورده شده و برای هر

یک از آنها رمزی قرار داده است. مدارک آن در آغاز برشمرده شده است.با عنوان «فصل»، دارای: دیباچه، احکام الفاظ الکفر، فصل فی القرآن و الصلاة و ارکانها و شرائطها، فصل فی العلم و العلماء، فصل فی الکفر صریحا و کنایة، فصل فی المرفوض و الموت و القیامة.

آغاز:قال الشیخ الامام العلامة ... اما بعد فان الناس لما فسدت قلوبهم فسد سایر بدنهم و فشا منهم فشا من الکذب و النمیمة و التهالک علی الدنیویة و جمع حطامها.

انجام:فلیس له أن یقود هما إلی البیعة و له دن یقودهما من البیعة إلی المنزل و الله أعلم بالصواب .

[معجم المؤلفین ۶۲/۹؛ دیباچه تبصره ساوی ۵۳؛ قرطای ۳۹۲۹۲؛ بروکلمان ذیل ۸۸:۲ ش ۷]

شروح و حواشی:

۱- شرح رسالة الفاظ الکفر؛ قاری هروی، علی بن سلطان محمد (-۱۰۱۴ق)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۲۰۶۳/۳

آغاز:برابر؛ **انجام:**أو قال حتی أتوب، کفری و لو قال لأتوب حتی یشاء الله تعالی ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن۹؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، بعضی از الفاظ در بین سطور با «أی» تفسیر شده و اندکی حاشیه‌نویسی و تعلیقه دارد؛ جلد: مشمعی مشکی، ۱۲گ (۱۶۱-۱۷۲)، ۱۳و۱۵سطر(۸/۵×۱۳) ، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۳۰ - ۴۶۲]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۱۵۴/۹

آغاز وانجام:فلیس له أن یقود هما إلی البیعة و له دن یقودهما من البیعة إلی المنزل و الله أعلم بالصواب.

خط: نسخ، بیکا، تا: ۱۰۳۵ق؛ مصحح، محشی، افزودگی‌هایی در آغاز و انجام آمده است؛ ۱۲گ (۱۰۴پ-۱۱۵پ)، ۱۹سطر، اندازه: ۶/۵×۱۳ سم [ف: ۳۳ - ۲۹۹]

۳. تهران؛ دائرة المعارف بزرگ اسلامی؛ شماره نسخه:۱۴۵۷/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**قراة القرآن فلم یسئلها عن حقیقة الاسلام لابأس، تمت ...

خط: نسخ تحریری، کا: محمد بن حاج علی، تا: قرن۱۲؛ ۱۹گ(۱۶پ-۳۴ر) [ف: ۳ - ۲۴]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۴۲۵۷/۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن۱۳؛ ۱۲گ (۱۲پ-۲۳پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۱۱ - ۲۵۷]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۲۷/۲عکسی

آغاز:برابر

نسخه اصل: کتابخانه اسکوریال در مادرید، اسپانیا، شماره ۱۵۳۹؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۶گ، ۲۱سطر [عکسی ف: ۴ - ۴۶]

● **الفاظ مستعرب = معارف اللغة /** لغت / فارسی

alfāz-e mosta‘rab = ma‘āref-ol loqat

لغت‌نامه کلمات و مصطلحات مستعرب است: «اما بعد الفاظ چندی هست که هر چند به زبان جمله ادانی و اقاصی متداول است و جمله متقدمان و متأخران اورا به استعمال داشته‌اند و لیکن از غایت وضوح آن از معنی معینی آن قصور نمی‌نموده‌اند. خواستیم از آن الفاظ چندی در بیاض آید تا الفاظ مستعرب گفتن بر صاحبان سرا آسان گردد و زبان‌های ایشان به مصطلحات مستعرب مهذب آید». تنظیم شده در سی«مطلب»: ۱. در اسماء الله؛ ۲. در اوزان جمله کلام عرب؛ ۳. حرف الف؛ ۴. حرف ب؛ ۵. حرف ت؛ و پس از آن در هر مطلب کلمات یک حرف بررسی شده است تا مطلب سی ام در حرف یا. در پایان هم بخشی در الفاظ متفرقه. تنها یک نسخه دیگر از این کتاب می‌شناسیم که به شماره ۱۹۲۲/۲ در مدرسه فیضیه قم نگهداری می‌شود. نسخه فیضیه ناقص است و از انتها تا حرف نون دارد. در آغاز آن نسخه با خطی مغایر نام کتاب را معارف اللغة نوشته‌اند . (حکیم)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۱۳

آغاز:سپاس و منت پروردگاری را که از همت قلم او رفعات سموات پی عمده عمود مسطح آمد و صفحات صحن او از قطرات ژاله درفشان مزین گشت ... مطلب اور در اسماء الله . رحمن بخشنده . رحیم مهربان راحمون ج . ملک پادشاه ملوک ج؛ **انجام:**از سکون اخذ است و سکون ... به چیزی کردن است و قس علی هذا بما تدرک و تفهم تمة بالخیر و السعادة و الله اعلم بالصواب. صلی الله علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین.

خط: نستعلیق، کا: کرم علی بن محب علی میمندی برای زین العابدین بن محمد جوانعار، تا: جمادی الاول۱۱۱۷ق؛ حرف ج هم که مخفف کلمه جمع است در بیشتر موارد با شنگرف نوشته شده است، رکابه‌دار؛ مهر: «شعاع ۱۳۱۲ » (بیضی)؛ خریداری از ادیب برومند؛ ۸۲گ، ۱۴ سطر (۶×۱۵/۵)، اندازه: ۱۱/۳×۲۰/۳سم [ف: ۲۹/۱ - ۳۱۰]

● الفاظی که مقتضی صدر کلامند (رباعی درباره) /

شعر، ادبیات / فارسی

alfāzī ke moqtazī-ye sadr-e kalāmand (robā‘ī darbāre-ye)

از فصیحی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۸۹۱۴/۵۷

بی کا، تا: قرن۱۱؛ ۱ص (۲۰۵ حاشیه)، اندازه: ۱۲/۳×۲۳/۶سم [ف: ۲۹/۱ - ۳۱۸]

● **الهامیه** / تراجم، ادبیات / فارسی

elhāmīye

طغرای مشهدی، - ۱۱۰۰ قمری

toqrā-ye mašhadī (- 1689)

یکی از منشآت اوست به نثر آمیخته به نظم. بیشتر آن را گزارش زندگی خود او دربرگرفته است .

آغاز: الهامیه طغرا سماوی کلامی است از پرده غیب ، یعنی ... در نزد محبت همه حاصل حک است ×× صد مهره داغ هر طرف ...

انجام: دارم از خدا امید کاین شوخ مقال × در بزم سخن ساز ملامت نشود.

چاپ: گانپور، سنگی، ۱۲۶۶ق.، وزیری بزرگ، ۱۵ص (رسائل طغرا: صص۲۴-۳۸)؛ ۱۳۰۲ق./۱۸۸۵م.؛ ۱۲۸۸ق./۱۸۷۱م.؛ لکهنو، سنگی ، ۱۲۸۱ ، وزیری بزرگ ، ۱۵ص

[نسخه‌های منزوی ۳۵۲۰/۵ : نشانی ۱۱ نسخه؛ مشترک پاکستان ۱۵۸/۵: نشانی ۱۵ نسخه؛ فهرستواره منزوی ۲۰۱۷/۳؛ اعلام ۱۲۳۵/۲]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۶۷۱/۴۳

آغاز: در نرد محبت همه جا خصل حکیست (؟) ×× صد مهره داغ هر طرفی تیز تکیست ... بحمدالله که نقش مراد در پوست تخت تجرد نشسته، و مهره طالعم در گلستان؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ ۴گ (۲۰۹پ-۲۱۳پ)، اندازه: ۱۵/۲×۲۴/۴سم [ف: ۸-۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۷۱/۴

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۰۳۹ق؛ ۱۲ص (۱۹۶-۲۰۸)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۳۲-۲۰۴]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۱۱۴/۶

آغاز: در نرد محبت همه جا حصل یکست ×× صد مهره داغ هر طرف تیز تکتس ... لله الحمد که نقش مرادم در پوست بخت؛ **انجام نسخه:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۱۷گ (۵۰-۶۶)، ۱۲ سطر ، اندازه: ۶×۱۲سم [ف: ۳۸-۳۲۰]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۱۱۰/۲۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته، بی کا، تا: قرن ۱۲؛ ۱گ (۱۵۴ر)، ۱۵ سطر (۱۰×۱۹/۵)، اندازه: ۱۸×۲۹/۵سم [ف: ۲-۲۰۲]

۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۷۵۰/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۸گ (۲۶ر-۳۳ر) [ف: ۲-۱۹]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۵۲۷۴/۵

آغاز: در نرد محبت همه جا خصل جکست ×× صد مهره داغ هر طرف تیز تکست. ... لله الحمد که نقش مرادم در پوست تخت تجرد نشسته و مهر طالعم در گلستان پنجاب؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۸گ (۴۷-۵۴)، ۱۹ سطر ، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف: ۳۸-۷۸۰]

۷. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۵۸/۳-عکسی

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: کتابخانه شخصی میرداد افغانی در پاکستان؛ خط: نستعلیق پخته، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۹گ (۲۰-۲۸) [عکسی ف: ۲-۳۴]

۸. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۷۶۹/۲

خط: نستعلیق پخته، بی‌کا، تا: آغاز قرن ۱۲؛ ۱۳گ (۱۵ر-۲۷پ) [ف: ۲-۲۰]

۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۶۷۹/۷

آغاز: در نرد محبت همه جا فصل گلی است؛ **انجام:** لله الحمد که نقش مرادم پوست تخته تجرد نشسته – در بزم سخن ساز ملامت نشود.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۷گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳/۴×۲۲/۷سم [ف: ۴-۶۶۱]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۱۱۶/۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۵ ربیع الثانی ۱۱۲۵ق؛ ۷ص (۴۳۸-۴۴۵)، ابعاد متن: ۵×۱۱، اندازه: ۱۶×۲۸سم [سنا: ف: ۲-۱۲۲]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۸۶۱/۳-ف

نسخه اصل: دانشگاه پنجاب در لاهور شماره ۹/۸۷۴ فارسی؛ کا: تفرشی ، ظهیر، تا: ۱۲۴۵ق [فیلمهای ف: ۳-۱۸۷]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۲۱۵/۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۱ص (۳۶-۴۷)، ۳۲ سطر (۹×۲۷)، اندازه: ۱۶×۳۲/۵سم [ف: ۱۰-۷۹۴]

۱۳. تهران؛ بانکی پور؛ شماره نسخه:بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا [میراث اسلامی: ۵-۶۲۷]

● **الهی (رسالة)** / فلسفه / عربی

ilāhī (r.-un)

مشهد؛ آستان قدس رضوی؛ شماره نسخه:۶۱۲۳/۶

بی‌کا، تا: ۱۰۹۴ق، جا: اصفهان؛ قطع: وزیری کوچک [رایانه]

● **انالوطیقا الاولی = القیاس** / منطق / عربی

ānālūṭīqā al-ulā = al-qiyās

فارابی، محمد بن محمد، ۲۶۰؟-۳۳۹ قمری

fārābī, mohammad ebn-e mohammad (875-951)

این کتاب بخشی از کتاب «الاوسط» فارابی است که در بعضی فهرست‌ها به صورت جداگانه معرفی شده است.

تصحیح اطلاعات نسخه (مربوط به جلد ۴: ص ۹۴۲)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۵۸۳/۷

این نسخه با این شماره در کتابخانه ملک است، اما در فهرست کتابخانه دانشکده ادبیات معرفی شده است و لذا به اشتباه در فهرستگان (ج ۴ ص ۹۴۲) در کتابخانه دانشکده ادبیات دانسته شده است

● **انالوطیقا الاولی (مختصر) = القیاس الصغیر** / منطق / عربی
ānālūṭīqā al-ulā (mx.) = al-qiyās-uṣṣaġīr
فارابی، محمد بن محمد، ۲۶۰؟-۳۳۹ قمری
fārābī, mohammad ebn-e mohammad (875-951)
تصحیح اطلاعات نسخه (مربوط به جلد ۴: ص ۹۴۲)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۵۸۳/۲
این نسخه با همین شماره در کتابخانه ملک قرار دارد، اما از آنجا که در فهرست دانشکده ادبیات معرفی شده است به اشتباه در فهرستگان (ج ۴ ص ۹۴۲) از آن کتابخانه دانسته شده است.

● **انالوطیقا الثانی = البرهان** / منطق / عربی
ānālūṭīqā aṯ-ṯānī = al-burhān
فارابی، محمد بن محمد، ۲۶۰؟-۳۳۹ قمری
fārābī, mohammad ebn-e mohammad (875-951)
این رساله نیز بخشی از کتاب «الاوسط» فارابی است که در برخی از فهرست‌ها به صورت مستقل معرفی شده است.
تصحیح اطلاعات نسخه (مربوط به جلد ۴: ص ۹۴۳)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۵۸۳/۸
این نسخه با همین شماره در کتابخانه ملک قرار دارد، اما از آنجا که در فهرست دانشکده ادبیات معرفی شده است، به اشتباه در فهرستگان (ج ۴ ص ۹۴۳) از آن کتابخانه دانسته شده است.

● **انعکاس الشعاعات و انعطافها = تحریر رساله فی انعطاف الشعاع و انعکاسه = رسالة الشعاع** / فیزیک / عربی
in‘ikās-uš šu‘ā‘āt wa in‘iṭāf-u-hā = taḥrīr-u r.-in fī in‘iṭāf-iš šu‘ā‘ wa in‘ikās-i-h = r.-uš šu‘ā‘
نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷-۶۷۲ قمری
nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201-1274)
نسخه‌های جامانده (مربوط به جلد ۵: ص ۶۷):

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۴۴۴ض
بی‌کا، تا: ۸۹۰ق، جا: تبریز [ف: ۸-۵۸]
۲. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۴۱/۲-ب/۴۳۰
خط: نستعلیق، کا: ابن حسین مشهور به امین، تا: ۲۰ محرم ۹۶۲ق، جا: هرات؛ ۳ص، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲-۲۴]
۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۱۱۱ض
آغاز و انجام: برابر
کا: محبعلی، تا: ۵ جمادی الثانی ۱۲۶۱ق؛ ۲ص، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۰-۲۰]

● **البرهان فی التکلیف و البیان = برهانیة** / اصول فقه / عربی
al-burhān fi-t taklīf wa-l bayān = burhānīya
اخباری، محمد بن عبدالنبی، ۱۱۷۸-۱۲۳۲ ؟ قمری
axbārī, mohammad ebn-e ‘abd-on-nabī (1765-1817)
نسخه جامانده (مربوط به جلد ۵: ص ۹۴۲):

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۸۲۱/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** وغیر ذیک من الکبت و الرسائل الصغار و الکبار و ما اردت الا الاصلاح ما استطعت و ما توفیقی إلا بالله علیه توکلت ولیه انیب.
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۲۵ق؛ مصحح؛ ترقیمه: «قد تم رسالة البرهان بتأیید الملک المنان کتابته من نسخة الاصل و قرائته عند مصنفه الفاظل النحریر الذی بالتعظیم جدیر محیی مراسم المحدثین هادم مبانی المجادلین میرزا محمد النیشابوری ادام الله تأییده، هذه رسالة وجیزة و کلمات عزیزة یجب ان یکتب بقلم النور علی خدود الحور من الیوم الی یوم ینفخ فی الصور و أنا الجانی جعفر بن مهدی النائینی غفر الله له»؛ ۱۵گ (۱پ-۱۵پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۹/۵×۱۵/۵سم [ف: ۳۲ - ۵۵۱]

● **تحقیق معنی الحرف = الحرفیة** / فلسفه / عربی
taḥqīq-u ma‘na-l ḥarf = al-ḥarfīyya
جرجانی ، علی بن محمد، ۷۴۰ - ۸۱۶ قمری
jorjānī, ‘alī ebn-e mohammad (1340 - 1414)
گزیده‌ای است در تحقیق درباره ماهیت حروف (أداة) از حیث تعریف و معنا، از دیدگاه نحویان و منظقنان و اشکال وارده و پاسخ آن.این رساله به جز رساله «مرآتیه» است که «حرفیه» نیز نامیده شده است.
آغاز:اعلم ان النحویین لما راوا ان معنی من مثلاً هو للابتداء و الابتداء اسم کرجلاشکل علیهم ان الابتداء اذا کان اسمالم یصح الحکم علی کلمة من بالحرفیة اذ الاسمیة والفعلیة
انجام:و الا فهو من الافعال الخاصة للنفس یتصور فیه عموم و الله اعلم

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۰۲۹/۱۷
آغاز وانجام:برابر
بی‌کا، تا: قرن۱۱؛ مصحح؛ ۲ص (۷۴-۷۵)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۳۲-۳۷]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۳۷۵۱/۴
آغاز وانجام:برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن۱۱؛ محشی با نشان «س م ن، ۱۲، ن، ۵»، مصحح؛ ۲گ، ۱۸سطر، اندازه: ۸×۱۴سم [ف: ۳۴-۷۴۲]
۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۳۶۳/۵

آغاز وانجام:برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن۱۱؛ ۲گ(۱۶-۱۷)، ۱۷سطر، اندازه: ۵×۸سم [ف: ۳۶-۲۷۳]

۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه:۲۲۲۸/۸
آغاز وانجام:برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن۱۳؛ جلد: تیماج سیاه، ۲گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۳-۹۸۲]

● ترجمة الجريدة فی شرح القصيدة = شرح حزر الامانی / تجوید / فارسی
tarjomat-ol jarīda fī š.-el qasīda = š.-e hezr-ol amānī
قزوینی، قاسم بن ابراهیم، ق۸ قمری
qazvīnī, qāsem ebn-e ebrāhīm (- 14c)
وابسته به: حرز الامانی و وجه التهانی = قصيدة الشاطبية؛ شاطبی، قاسم بن فیره (۵۳۸-۵۹۰ق)
نسخه‌های جامانده (مربوط به جلد ۸: ص ۵۰):

۱.اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه:۲۶۹۸
آغاز: جمعی از مستفیدان التماس نمودند که آنرا شرحی ... و چون آن شرح بعربی نوشته شده بود و بعضی ... بواسطه قلت بضاعت محروم می‌ماندند شرحی دیگر مختصر ... شد بفارسی، تا منفعت آن عام باشد ... و آن ترجمة الجريدة فی شرح القصيده کرده شد؛ **انجام:** برابر
تذکر: در فهرست مؤلف ناشناس، نام مؤلف با توجه به انجام نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، کا: طبیب بن سالکی، تا: پنج‌شنبه ۲۷ ذیحجه۹۱۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۷۱۴ص، ۱۶سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱ - ۵۸]

۲.شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه:۱۶۸۶
آغاز: و دیباچه آن را مشرف گردانید به طراز القاب مخدوم جهانیان غیاث الحق و الدنیا و الدین، و چون او شرح را به عربی نوشته بودند، بعضی از استفاده او بواسطه قلت بضاعت محروم می‌ماندند و شرحی دیگر مختصر بعد از آن نوشته شد به فارسی تا منفعت آن عام باشد و طلبه از آن مستفید گردند؛ **انجام:** برابر
تذکر: مؤلف در فهرست ناشناس، نام مؤلف با توجه به انجام نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ از روی نسخه جمعه ۱۹ رمضان ۷۸۶ که به خط عثمان بن عمر بن ابوبکر نوشته شده؛ ۳۵۰گ، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۲ - ۱۲۷]

● ثبوت الولاية للاب و الجد للاب علی البکر البالغة = الولاية علی البکر فی التزويج = الاستقلالية / فقه / عربی
ṯubūt-ul wilāya lil-ab wa-l jadd-i lil-ab ʻala-l bikr-il bāliġa = al-wilāya ʻala-l bikr fi-t tazwīj = al-istiqlālīya
فیض کاشانی ، محمد بن شاه مرتضی، ۱۰۰۶ - ۱۰۹۱ قمری
feyz-e kāšānī, mohammad ebn-e šāh morteza (1598 - 1680)
تاریخ تألیف: شعبان ۱۰۶۴ق؛ محل تألیف: مازکان (قریه) (در حوالی قمصر کاشان)
پنج قول در این مسأله که آیا پدر وجد بردختر بکر ولایت دارند در عقد نکاح یانه، باادله آنها دراین رساله به طور مستدل بحث شده است.
آغاز:الحمدلله و سلام عباده الذين اصطفی ...اعلم انه اختلف علماؤنا الاماميون رحمهم الله فی ثبوت الولاية للأب والجد للأب علی البکر البالغة الرشيدة فی عقد النکاحعلی ستة اقوال
انجام:و هو شامل للامرين سواء، هذا ما خطر لی (حضرنی) من القول فی تحقيق هذه المسألة و الله اعلم بحقايق أحکامه و الحمدلله علی ما هدانا وله الشکر علی ما أولانا
[التراث العربی ۴۶۹/۵؛ فهرست مصنفات فیض شماره ۳۲۶۲/۱؛ الذريعه ۳۳/۲]

۱. قم؛ مرکز احياء؛ شماره نسخه:۴۱۱۸/۳
آغاز و انجام:برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن۱۱؛ دربرگ اول نام رساله «أخذ الاجرة علی الواجب» مرحوم فیض معرفی شده که اشتباه است؛ جلد: مقوایی، ۴گ (۵۷پ-۶۱پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [محدث ارموی: ۳-۱۶۸۷]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۸۲۳۰/۲
خط: نسخ، بی کا، تا: قرن۱۱؛ مهر: علم الهدیکه نسخه رادر ۱۰۹۷نویسانده است؛ کاغذ: سپاهانی، ۵ص (۶۶پ-۷۱پ)، ۱۶سطر(۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۷-۶۳]

۳. قم؛ فاضل قائینی (کتابخانه)؛ شماره نسخه:بدون شماره
آغاز:برابر
بی کا، تا: ۱۰۶۰ق [تراثنا: س۱۳ش۴-۱۴۳]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۳۸۱۸/۱۱
آغاز وانجام:برابر
خط: شکسته نستعلیق، کا: کاشانی، سلیمان بن علم الهدی، تا: ۱۱۴۰ق؛ کاتب از نوادگان مؤلف است و این نسخه را از روی نسخه به خط پدرش نگاشته است؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۰-۱۸۴۴]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۰۱/۹
آغاز وانجام:برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: محرم۱۲۹۰ق؛ مصحح؛ ۵گ (۴ر-۵۸پ)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۴-۱۷۶]

۶. خوانسار؛ فاضل خوانساری (آية الله)؛ شماره نسخه:۲۵۲/۷
کا: امامی خوانساری ، محمد علی بن محمد حسن، تا: ۱۲۹۵ق؛ اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱-۲۲۴]

● **جوامع الحکایات = من جوامع الحکایات = جامع الحکایات و لامع الروایات** / داستان / فارسی

javāme‘-ol hekāyāt = men javāme‘-ol hekāyāt = jāme‘-ol hekāyāt va lāme‘-or revāyāt

عوفی ، محمد بن محمد، ق۷ قمری

‘awfī,mohammad ebn-e mohammad (- 13c)

نسخه جامانده (مربوط به جلد ۱۰: ص ۹۵۴):

تهران؛ دائرة المعارف بزرگ اسلامی؛ شماره نسخه:۱۳۰/۳-عکسی

آغاز:من جامع الحکایات- در باب حیا آورده‌اند، که امیر اسماعیل احمد سامانی پادشاه خراسان بود. و برادر بزرگتر او امیر اسحاق و پیوسته در خدمت او بودی. روزی یکی از علمای آنجا نزدیک او ترحیل نمود... در باب تواضع. آورده‌اند که امام ربانی محمد بن الحسن الشیبانی (رح) نزدیک هارون الرشید در آمده، اندازه علم و زهد وی بدانست در باب او تواضع افراط نمود؛ **انجام:**دختر خود را به زنی به وی داد.

نسخه اصل: آستان قدس، ش ؟/۹۵۹۶؛ خط: نستعلیق پخته، بی‌کا، تا: ۱۱۰۶ق؛ ۱۴گ (۳۳پ-۴۶ر) [عکسی ف: ۲-۸۰]

● **حاشیة التعلیقات** / فلسفه / عربی

ḥāšīyat-ut ta‘līqāt

وابسته به: التعلیقات؛ فارابی، محمد بن محمد (۲۶۰-۳۳۹ق)

نسخه جامانده (مربوط به جلد ۱۱: ص ۴۹۰):

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۱۶۷/۱۰

آغاز: بسمله قال المعلم الثانی فی التعلیقات الاول تعالی تام القدرة والحکمة والعلم؛ **انجام:**لافهم شعری یفتری تمت

در فهرست با عنوان «تعلیقات فارابی» آمده؛ کا: صالح حسینی، تا: ۱۲۸۴ق، جا: سمنان مدرسه صادق خان؛ ۹گ، اندازه: ۱۰/۳×۱۷/۲سم [ف: ۱۰ - ۹۰]

● **حاشیة تنازع الزوجین فی قدر المهر** / فقه / عربی

ḥāšīyat-u tanāzu‘-iz zawjayn fī qadr-il mihr

میرداماد، محمد باقر بن محمد، - ۱۰۴۱ ؟ قمری

mīrdāmād, mohammad bāqer ebn-e mohammad(-1632)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۰۱۳۷/۲

آغاز: بسمله قوله شایبه المعاوضة الخ العقود علی اقسام منها عقد المعاوضة؛ **انجام:**و انی انا متضح ما صححه ان سوغنا...غیر صحیح راسا

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن۱۱؛ ۱۷ص(۱۶-۳۲)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳۲ - ۱۷۴]

● **حاشیة الروضة البهیة فی شرح اللعمة الدمشقیة** / فقه / عربی

ḥāšīyat-ur rawḍat-ul bahīya fī š.-il lu‘mat-id dimašqīya

خراسانی، محمد جعفر بن محمد طاهر، ۱۰۸۰ - ۱۱۷۵ ؟ قمری

xorāsānī, mohammad ja‘far ebn-e mohammad tāher (1670 - 1762)

وابسته به: الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة؛ شهید ثانی، زین الدین بن علی (۹۱۱-۹۶۵ق)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۴۲۹/۱

آغاز: بسمله [قوله] من سرائر الاستبصار ای المعجزات الدقیقة التی یصیر سببا لاستبصار؛ **انجام:**والتشهد و التسلیم فی الثالث و هذا بیان الاسهلیه قاله الشارح فی حاشیته.

خط: تحریری، کاتب = مؤلف، تا: قرن۱۲؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۳۱ص(۱۳۲-۲)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۵۰ - ۱۹۳]

● **حاشیة الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة** / فقه / عربی

ḥāšīyat-ur rawḍat-ul bahīya fī š.-il lu‘mat-id dimašqīya

وابسته به: الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة؛ شهید ثانی، زین الدین بن علی (۹۱۱-۹۶۵ق)

حاشیه‌ای است بر کتاب مذکور با عناوین «قوله» که در این نسخه از «الفصل الثانی فی الغسل» آغاز می‌شود.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۷۲۱۶/۱

آغاز: الفصل الثانی فی الغسل قوله و مس المیت النجس هذا هو المشهور و الاقوی و ذهب السید المرتضی ره الی استحباب غسل المس؛ **انجام:**قوله و قبل التطهیر و لو کان کافرا الخ.

بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ در آغاز نسخه آمده: «از میر سید محمد است کتبه حسن علی»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۹۶ص(۱۰-۲۰۵)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۴۷/۲ - ۷۴]

● **حاشیة فرائد الاصول** / اصول فقه / عربی

ḥāšīyat-u farā’id-il uṣūl

حاشیه‌ای است با عناوین «قوله، قوله» بر متنی در اصول فقه شیعی. محشی از ماتن با دعای «قدس الله نفسه الزکیه» یاد می‌کند.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۹۲۵۲/۲

آغاز:بسمله. قوله قدس الله نفسه الزکیة خاتمة فی التعادل و التراجیح التعادل فی الاصل تساوی طرفی العدل... قوله قده و غلب فی الاصطلاح علی تنافی الدلیلین و تمانعهما باعتبار مدلولیهما؛ **انجام:**لعدم صدوره من اصله و لالصدوره تقیة

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن۱۳؛ ۲۱گ(۲۹۸پ-۳۱۸پ)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۳۰ - ۳۵]

● **حاشیة کفایة الاحکام** / فقه / عربی

ḥāšīyat-u kifāyat-ul aḥkām

حسینی خراسانی، ذبیح الله بن هدایت الله، ق۱۳ قمری

hoseynī xorāsānī, zabīh-ol-lāh ebn-e hedāyat-ol-lāh (-19c)

وابسته به: کفایة الاحکام؛ محقق سبزواری، محمد باقر بن محمد مؤمن (۱۰۱۷-۱۰۹۰ق)

حاشیه‌ای است بر کتاب زکاة کفایة الاحکام محقق سبزواری.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۸۴۷۹

آغاز: بسمله قال المصنف کتاب الزکوة الخ اقول وجوب الزکوة مما دل علیه الادله الثلثة بل العقل فی الجملة بل فی الجملة من ضروریات الدین؛ **انجام:**و زوال الکراهة مع الحاجة مما عن المنتهی و التذکرة الاجماع علیه و الامر سهل.

خط: نسخ، کاتب: عبدالرحیم بیاری خوانخوی؟، تا: ۱۲۷۹ق؛ مصحح، محشی گویا به خط شارح؛ مهر: «عبده محمد رضا بن ذبیح الله الحسینی»(فرزند شارح)؛ ۱۸۶ص، ۲۳سطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۵۰ - ۲۲۲]

● **حاشیة اللمعة الدمشقیة** / فقه / عربی

ḥāšīyat-ul lum‘a-td dimašqīya

وابسته به: اللمعة الدمشقیة فی فقه الامامیة؛ شهید اول، محمد بن مکی (۷۳۴-۷۸۶ق)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۲۲۹۶/۱۴-ف

نسخه اصل: مجلس تنکابنی ۲۵۹۰۷ قفسه ۳۹۹۷ (ش ۳۹۳۶). در پاکی و نماز؛ بی‌کا، تا: با تاریخ۱۰۶۱ق؛ ۹۹ص(۳۸۹-۴۸۷) [فیلمها ف: ۱ - ۶۷۰]

● **حدوث و قدم القرآن** / کلام و اعتقادات / عربی

ḥudūṯ wa qidam-ul qur’ān

جرجانی ، علی بن محمد، ۷۴۰ - ۸۱۶ قمری

jorjānī,‘alī ebn-e mohammad (1340 - 1414)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض۱۳۱۳۴

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد رضا، تا: ۱۰۶۵ق [الفبائی آستان قدس: -۴۴۲]

● **خلاصة الحسنیة** / نحو / عربی

xulāṣat-ulḥasanīya

آرانی کاشانی، محمد علی بن محمد حسن، ۱۱۷۷ - ۱۲۴۴ قمری

ārānī kāšānī, mohammad ‘alī ebn-e mohammad hasan (1764 - 1829)

تاریخ تألیف: سه‌شنبه ۴ ربیع الاول ۱۲۴۰ق

کتابی است در بیان عوامل لفظی و معنوی تألیف محمد علی بن محمد حسن مشهور به علی آرانی از شاگردان ملا مهدی نراقی که آن را در «مقدمه» و سه «باب» و «خاتمه» برای فرزند خود حسن نگاشته است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۶۳۱/۱

آغاز: بسمله نحمدک یا من یرفع الی نحو جنابه صالح الاعمال و ینصرف الی بابه وجوه الامال و نصلی علی نبیه المنصوب لکسر اعلام الضلال؛ **انجام:** نحو قوموا انتم انفسکم و قم انت نفسک هذا آخر ما اردنا ایراده فی هذا الخلاصة.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۰ق؛ واقف: دکتر محمد زهرائی، تیر ۱۳۵۰؛ ۴۹گ، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱۲-۹۵]

● **دیوان حیائی** / شعر / عربی

d.-e hayā’ī

از : حیایی (؟). القصاید فی رثاء الحسین (ع).

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۱۲۶۹/۲۴ط

آغاز: (ص۲۷۷) حکم الفراق علی الکئیب المبتلی ×× فشجاه من بعد الصبابة و القلی؛ **انجام:** (ص۲۶۵)یا صاح بالعزول طاعة ابدا ×× فنحن فی کل واد فتل تالیها

بی‌کا، تا: قرن۱۲؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۳ص (۲۶۵-۲۷۷)، اندازه: ۷×۱۵سم [ف: ۲۴/۳-۴۸]

● **رسائل اخوان الصفا (ترجمه)** / دائرة المعارف / فارسی

rasā’el-e exvān-os safā (t.)

«رسائل اخوان الصفا» پنجاه و یک رساله مختصر است که در آنها دانش‌های فلسفی و علوم ریاضی و آنچه تعلق به ماورای طبیعت و عالم طبیعت دارد، تلخیص شده و مؤلفین آنها کوشش کرده‌اند که چنان این دانش‌ها را تلخیص کنند که انسان از مراجعه به کتاب‌های دیگر بی‌نیاز باشد.گویا این رساله‌ها چند بار به فارسی ترجمه یا تلخیص شده که مشهورتر از همه آنها به نام «مجمل الحکمة» معروف است و مترجمان در همه نسخه‌های خطی ناشناخته مانده‌اند. در نسخه حاضر که بعضی برگ‌های آن افتاده و عناوینی از بین رفته، این عناوین آمده است: ارثماطیقی، موسیقی، هیئت زمین، نسبت هندسی، صنعتهای علمی، طبیعتهای علمی، اختلاف خلقتها، ایساغوجی، قاطیغوریاس، باریرمنیاس، انولوطیقا، افرودوطیقا، هیولی و صورت، سما و عالم، کون و فساد، آثار علوی، طبیعت، تکوین نبات، تعریف و ترکیب جسد، حاس و محسوس، مردم عالم کوچک است، نفس جزوی، جمع علمها، حکمت مرکب، الم و لذت، اختلاف لغت، مبادی برای

فیثاغورس، مبادی عقل برای حکما، بزرگی عالم حیوان، عقل و معقول، ادوار و اکوار، درجه عشق، قیامت و بعث و نشور، حرکتها، علت و معلول، حدود، تلخیص ده رساله در یک باب مشتمل بر ده فصل.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۳۵۳

آغاز:و بعضی رمز و کنایت ... و در آن حشو بسیار است ... پس چنان افتاد که این ضعیف این کتاب را بپارسی نقل کند؛ **انجام:** و همچنین در شریعت ترک لذت بتقلید می‌کنند و در حکمت بعلم، و الله اعلم بالصواب.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و وسط؛ تملک: درویش ابراهیم ولد درویش محمود؛ جلد: تیماج، ۱۹۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف:۱-۴۶۱]

● **السبب فی التکلیف مع العلم بالخلاف = اجوبة مسائل السید ابوالحسن الجیلانی** / کلام و اعتقادات / عربی

as-sabab-u fī taklīf-i ma‘-al ‘ilm bi-l-xilāf = ajwibat-u masā’il-is sayyid ab-ul-ḥasan-il jīlānī

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsā’ī, ahmad ebn-e zayn-od-dīn (1753 - 1826)

نسخه‌های جامانده (مربوط به جلد ۱۷: ص ۹۰۷):

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه:۱۴۹۸/۱۸

آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین اما بعد فیقول العبد؛ **انجام:**برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۴ص(۱۹۴-۱۹۷)، ۲۳سطر(۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۵/۵سم [ف: ۹ - ۵۲۷]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۱۲۲۳/۱

خط: نسخ، کا: محمد علی بن اسماعیل گیلانی لاهیجانی، تا: ۱۹ ربیع الاول۱۲۳۹ق؛ ۳ص (۱-۳)، ۲۵ سطر(۸×۱۳/۵)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۵ - ۳۰]

۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۲۷۸۴/۱۸

کا: محمد رضا بن عبدالغفار بن عبدالرزاق نجف آبادی اصفهانی، تا: ۱۲۶۶ق؛ ۲گ (۱۱۵پ-۱۱۶) [ف: ۵ - ۳۰]

● **سرور الشیعة** / فضایل و مناقب / فارسی

sorūr-oš šī‘a

مجلسی، محمد تقی بن محمد باقر، ق۱۲ قمری

majlesī, mohammad taqī ebn-e mohammad bāqer(-18c)

نسخه‌های جامانده (مربوط به جلد ۱۸: ص ۱۰۷):

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه:۲۷۶۴

آغاز:بهترین سخنی که لب تشنگان رحیق تحقیق را پیمانه ماء معین پیماید ونیکوترین بیانی که سرگشتگان وادی حیرانی را بسر منزل مقصود دلالت نماید؛ **انجام:**فکاکاً من النار برحمتک یا ارحم الراحمین وصل اللهم علی محمد وعلی آلهما المعصومین

خط: نسخ، بی کا، تا: غره رجب۱۱۱۳ق؛ مصحح؛ برگ اول دارای سرلوح زرین، دارای حواشی بسیار، عبارات عربی معرب؛ جلد: مقوایی، ۶۷گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی: ۲-۸۱۴]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۱۴۵۵۷/۱

آغاز:بسمله، بهترین سخنی که لب تشنگان رحیق تحقیق را به سر چشمه حقیقت هدایت کند و نیکوترین بیانی که سر گشتگان وادی حیران را به سر منزل مقصود دلالت نماید... و بعد، بر متوطنان سراجه إمکان و خوش نشینان کهنه دیر جهان و ساکنان قلم و تکلیف و سالکان شرع شریف؛ **انجام:**فردا که خطای ما به محشر بخشند ×× از مدحت داماد پیغمبر بخشند / جرمی که به گوش حاصل کردیم ××از گفت و شنید فضل حیدر بخشند برحمتک یا أرحم الراحمین و صل اللهم علی محمد و علی و آلهما المعصومین أجمعین»

خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۱۱۸ق؛ مصحح، محشی، نسخه بدلها با نشان «ل» در حاشیه نگاشته شده؛ مهر: «العبد المذنب لطف علی بن محمد کاظم» (بیضی)؛ ۵۴گ(۱۱پ-۵۴ر)، ۱۴ سطر ، اندازه: ۷/۵×۱۴سم [ف: ۳۶-۵۷۳]

● **شرح قصیدة عبدونیة = کمانة الزهر و فریدة الدهر** / ادبیات / عربی

š.-u qaṣīdat-i ‘abdūnīyya = kamānt-uz zahr wa farīdat-ud dahr

ابن بدرون، عبدالملک بن عبدالله، - ۶۰۸ ؟ قمری

ebn-e badrūn, ‘abd-ol-malek ebn-e ‘abd-ol-lāh(- 1212)

نسخه جامانده (مربوط به جلد ۲۰: ص ۳۹۷):

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه:۳۲۴۶/۱

آغاز:بسمله قال الفقیه الکاتب الوزیر ابو مروان عبدالملک بن عبدالله بن زیدون الحضرمی السبتی ره الحمدلله الملک المعبود الصمد الفرد المقصود ... اما بعد فانه لما کان تذکر آداب العقلاء؛ **انجام:**و هنا انتهی بنا الخبر فی شرح قصیدته اعنی سیدی ابی محمد بن عبدالمجید بن عبدون الیابری ... ثم لما ذکر کل من ذکر الامم الخالیة الملوک ... رجع الی رثاء بنی الافطس المعروفین ببنی مسلمة فقال تمام القصیدة: بنی المظفر و الایام ما برحت ×× مراحلا و الوری منها علی سفر / ثلاثة مارای العصران مثلهم ×× فضلا و لو عزرا بالشمس و القمر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ تملک: خزینه شیخ فارس؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۴۷گ (۲ر-۱۴۸ر)، ۱۹ سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۵-۴۴۸]

● **طب و جراحی** / طب / فارسی

teb va jarrāhī

جرجانی ، اسماعیل بن حسن، ۴۳۴ – ۵۳۱ قمری

jorjānī, esmā‘īl ebn-e hasan (1043 - 1137)

تهران؛ ملی ایران؛ شماره نسخه:۱۶۸۰۶

کا: محمود جعفر جراح، تا: ۱۲۳۲ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی – مجموعه نوازی؛ ۲۹۸گ، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [رایانه]

● **کیمیاء باسلیقا = کیمیاء الملکیة = کیمیاء الملوک = الطب الکیمیاوی** / کیمیا، طب / عربی

kīmīyā’-u bāslīqā = kīmīyā’-ul malikīya = kīmīyā’-ul mulūk = aṭ-ṭibb-ul kīmīyāwī

کرولیوس، ۱۵۶۰؟ – ۱۶۰۸ میلادی

krolīyūs (1560 - 1608)

مترجم: ابن سلوم، صالح بن نصرالله، – ۱۰۸۱ قمری

ترجمه‌ای است عربی از کتاب کرولیوس (فرولیوس) (Oswald Oswald Crollius / Croll) پزشک و کیمیاوی آلمانی است که پیرو پاراسلسوس پزشک و طبیب سوئیسی (قرن ۱۶م) بود. کتاب اصلی وی همین رساله است که «کیمیای باسیلیقا» (Royal chymica Basilica / Chemistery) (کیمیاء الملکیه / کیمیای ملوکانه / کیمیای شاهانه) نام دارد. در این رساله وی به طور خاص از برخی آراء پاراسلسوس دفاع کرده و راه وی را ادامه می‌دهد، از این رو در این رساله بسیار از پاراسلسوس نام می‌برد و آراء وی را ذکر می کند. این کتاب را ابن سلوم به عربی ترجمه نمود. این رساله دارای دو مقاله است: مقاله۱. فی العلاجات الکلیة (در هشت فصل)؛ مقاله۲. فی علاج الامراض الجزئیة (در نه فصل). از آنجا که مترجم عربی این ترجمه را در پایان رساله «الطب الجدید الکیمیائی» که شرح و توضیحی از نظام طبی کیمیاوی پاراسلسوس است آورده است، عموماً فهرست‌نگاران این دو را با هم یکی گرفته‌اند و تحت یک نام معرفی نموده گاهی هر دو را به پاراسلسوس و گاهی هر دو را به کرولیوس اسناد داده‌اند. در این فهرست در جایی که هیچ تمییزی بین دو رساله ممکن نباشد هر دو ذیل عنوان «الطب الکیمیاوی» آمده‌اند. (مجتبی درایتی)

آغاز:قد الف فی صناعة الطب الکیمیائی فرولیوس کتابا مختصرا مفیدا لملک زمانه و هو یشتمل علی مقالتین فاردنا ان ننقله من الیونانیه (اللاتینیة) الی العربیه لیکون عام النفع و یسمی هذا المختصر باسلیقا یعنی الکیمیاء الملکیة. المقالة الاولی اعلم ان معالجات الامراض منها ما هو کلی عام غیر مختص بمرض

چاپ: در هامش ص ۶۶–۲۳۹ صفوة الصفا در بمبئی سال ۱۳۲۹

[ذیل برکلمان ۲: ۶۶۷؛ برلین ۵: ۵۹۲؛ الطب و الصیدلیه ۳۰۱]

شروح و حواشی:

۱- کیمیای باسلیقا = طب کیمیاوی = کیمیا الملوک = کیمیای ملکیه (۱) کرولیوس (۱۵۶۰–۱۶۰۸ق)

۲- کیمیای باسلیقا = طب کیمیاوی = کیمیا الملوک = کیمیای ملکیه (۲) کرولیوس (۱۵۶۰–۱۶۰۸ق)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه:۹۲۲۹/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**و لا یدخل علیه طبیب فانه أخبث الطواعین کلها و لا ینجو منها أحد.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن۱۱؛ جلد: گالینگور مشکی، ۵۵گ (۵۵پ–۱۰۹ر)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲۴–۲۷]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۰۰۵/۲

بی کا، تا: قرن۱۳؛ اندازه: ۱۶/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۵–۴۰۸۳]

۳. تهران؛ دانشگاه ؛ شماره نسخه:۴۰۹۶/۲/۲

آغاز:برابر

با یک عنوان فصل و می رسد به همان جایی که در چاپ شده می بینیم؛ خط: نسخ، کا: تبریزی، احمد بن عبدالقادر، تا: ۱۲۶۶ق، جا: همدان؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۸گ (۶۸ر–۹۵پ)، ۱۹سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱۳–۳۰۷۴]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۲۲۰/۱

خط: نسخ، کا: محمد کریم بن میرزا حسین، تا: دوشنبه ماه دهم ۱۲۸۰ق؛ اندازه: ۱۱/۲×۱۷/۳سم [ف: ۷–۲۸۶]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه:۶۰۷۹/۲

آغاز:برابر؛ **انجام:**فان خواص الاشیاء لاتنکر فان فعل هذا المرهم بخاصیته فیه بتوسط روح العالم کما یفعل الحدید فی المغناطیس. تم الکتاب المستطاب فی العشر الآخر من شهر رجب المرجب سنه ۱۲۸۵

... و اغوص و لیس فی الاخر شدید تلطیف .... قیراط دو طسوج است طسوج دو حبه است حبه یکجزو از چهل و هشت جزو از یکدرهم است (اضافه کاتب)

خط: نستعلیق شکسته تحریری، بی کا، تا: دهه آخر رجب۱۲۸۵ق؛ ۴۱گ (۵۰ر–۹۰ر)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۱۹–۶۵]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۳۲۶۷/۸

آغاز:برابر؛ **انجام:**فی مزابل الحیوانات ، فافهم ذلک و السلام

خط: نستعلیق شکسته، بی کا، تا: ۱۵ صفر۱۳۰۷ق؛ اندازه: ۱۱/۴×۱۸/۴سم [ف: ۶–۳۴۴]

۷. تهران؛ مجلس ؛ شماره نسخه:۱۲۵۹۹/۱

آغاز:برابر؛ **انجام:**و لا یعتقدون ان فی هذا الشیء هذه الحجریة موجودة و یوجد فی الطرق و المزابل خصوصاً فی مزابل الحیوانات. فافهم ذلک و السلام و الاکرام.

خط: نسخ، کاتب: محمد هاشم الخمسه الفاخور تلوئی، تا: ۲۷ شوال۱۳۰۹ق؛ ۲۲گ (۱پ–۲۲پ)، ۱۷ سطر [ف: ۳۶–۱۴۹]

← کیمیا الملوک ⪢ کیمیای باسلیقا

● **کیمیای باسلیقا = طب کیمیاوی = کیمیا الملوک = کیمیای ملکیه (۱)** / کیمیا، طب / فارسی

kīmīyā-ye bāslīqā = tebb-e kīmīyāvī = kīmīyā-ol molūk = kīmīyā-ye malekīyye

کرولیوس، ۱۵۶۰؟ – ۱۶۰۸ میلادی

krolīyūs (1560 - 1608)

وابسته به: کیمیاء باسلیقا = کیمیاء الملکیة = کیمیاء الملوک = الطب الکیمیاوی؛ کرولیوس (۱۵۶۰–۱۶۰۸)

اصل از فرالیوس و مترجم هم باید همان مترجم طب کیمیاوی باشد که در عهد قاجار می‌زیسته است. در آخر فصل هفدهم از مقاله چهارم از رساله اول این مجموعه بدون این‌که رساله اول را به آخر برساند و مطلب را جدا نماید آورده: «و بر همین منوال استخراج می شود دهن‌های همه احجار و این چیزی است که اختیار کردیم و نقل کردیم از سنارنوس الجرمانی آنچنانی که تألیف کرد صناعت طب را و از قرابادین داقیریوس از تقطیر ارواح و ادهان و بتحقیق که تألیف کرده است در طب کیمیا فرالیوس کتاب مختصر مفیدی را از برای پادشاه زمان خودش و او و مشتمل است بر مقاله پس اراده کردیم آنکه نقل کنیم او را از لاتینه به زبان عربی بلکه فارسی تا آنکه بوده باشد نفع او عام و نام گذاشته است این مختصر را ــکیمیای باسلقیا یعنی کیمیای ملکیه ــ مقالة الاولی بدانکه معالجات امراض در اینجا آنچیزی است که عام باشد و مختص بیک مرض نباشد ...». این رساله در یک مقاله و شش فصل است. (فاضل)

غیر از ترجمه احمد بن محمد الحسینی (اردکانی) است. (درایتی)

آغاز:... بتحقیق که تألیف کرده است در طب کیمیا فرالیوس کتاب مختصر مفیدی را از برای پادشاه زمان خودش و او مشتمل است بر مقاله پس اراده کردیم آنکه نقل کنیم او را از لاتینه بزبان عربی بلکه فارسی تا آنکه بوده باشد نفع او عام و نام گذاشته است این مختصر را ــ کیمیای باسلیقا یعنی کیمیای ملکیه مقالة الاولی بدانکه معالجات امراض در اینجا آنچیزی است که عام باشد و مختص بیک مرض نباشد ...

انجام: پس بدرستیکه فعل این مرهم بخاصیتی است که در او است بتوسط روح علم همچنانکه می‌کند حدید در مغناطیس والسلام .

[فهرستواره منزوی ۳۹۷۷/۵ با عنوان « کیمیای ملیکه»]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه:۴۲۱۱/۲

آغاز:... و نام گذاشته است این مختصر را کیمیای باسلیقاء یعنی کیمیای ملکیه . مقاله اول . بدان که معالجات امراض در اینجا آنچیزیست که او عام باشد؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کاتب: عبدالوهاب اصفهانی، تا: ۲۶ ربیع الثانی ۱۲۶۹ق؛ ۴۵گ (۳۷پ–۸۱پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷/۲×۲۱/۷سم [ف: ۷–۲۷۴]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه:۲۳/۱–عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا؛ ۸۳گ (۲ر–۸۴ر) [عکسی ف: ۲–۲۲۸]

۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه:۴۱۰/۲

آغاز وانجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: ۱۳ رمضان۱۲۷۹ق؛ مهر: حاج سید سعید؛ ۴۴گ (۳۴–۷۷)، ۱۳ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲–۵۱۹]

● **کیمیای باسلیقا = طب کیمیاوی = کیمیا الملوک = کیمیای ملکیه (۲)** / کیمیا، طب / فارسی

kīmīyā-ye bāslīqā = tebb-e kīmīyāvī = kīmīyā-ol molūk = kīmīyā-ye malekīyye

کرولیوس، ۱۵۶۰؟ – ۱۶۰۸ میلادی

krolīyūs (1560 - 1608)

مترجم: تنکابنی، احمد بن محمد حسین، قرن۱۳ قمری

وابسته به: کیمیاء باسلیقا = کیمیاء الملکیة = کیمیاء الملوک = الطب الکیمیاوی کرولیوس (۱۵۶۰–۱۶۰۸ق)

بخش رساله کیمیای باسلیقا از کرولیوس (فرولیوس) است به ترجمه احمد بن محمد الحسینی.

آغاز: بسمله. بدانکه این رساله ای است که تألیف کرده است در صناعت طب کیمیا فرولیوس

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۰۶۸۴/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** بلکه تکذیب نموده مورد طعن سازنده ما را

خط: نسخ، کا: اسمعیل بن محمد مقیم، تا: ۱۲۷۴ق؛ واقف: محمد ایرانی مجرد، بهمن ۱۳۵۰؛ ۳۶ص، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [رایانه]

● **المحیطیة** / ریاضیات / عربی

al-muḥīṭīya

کاشی ، جمشید بن مسعود، – ۸۴۱ ؟ قمری

kāšī, jamšīd ebn-e mas'ūd (- 1438)

تاریخ تألیف: اواسط شعبان ۸۲۷ق

رساله مشهور نفیسی است از غیاث الدین جمشید کاشانی که در آن مؤلف با دقتی مخصوص نسبت محیط دائره را به قطر تعیین و

آنرا تا شانزده رقم بعد از اعشار محاسبه کرده است (مقدار نسبت چنین است: «۳/۱۴۱۵۹۲۶۵۳۵۸۹۸۷۳۲»).مشتمل بر ده فصل و خاتمه، در تعیین نسبت محیط دائره به قطر. موضوعات فصول آن به شرح زیراست:فصل ۱. فی معرفة وترقوس؛ ۲. فی معرفة محیط ای مضلع یکون فی الدائرة و محیط المضلع الذی علیها المشابه له؛ ۳. فی انا نقسم المحیط بکم ضلعا و نستقصی فی العمل الی اية مرتبه؛ ۴. فی الاعمال؛ ۵. فی استخراج ضلع واحد من المضلع الذی یکون اضلاعه فی الدائرة؛ ۶. فی استخراج محیط المضلع الذی فی الدائرة والذی علیها المتشابهان؛ ۷. فی مایعتد عن اهمال الکسور الزائدة او الباقیة فی آخر مراتب الاعمال السابقة؛ ۸ فی تحویل مقدار المحیط الی الرقوم الهندیة؛ ۹. فی کیفیة العمل بالجدولین؛ ۱۰. فی معرفة التفاوت بین ماهو المشهور و المستعمل عند القوم وبین ماحصلناه؛ الخاتمه: فی اثبات غلط ابی الوفا و ابی الریحان. (غلامعلی عرفانیان)

آغاز:بسمله، الحمدلله العالم بنسبة القطر الی المحیط العارف بمقدار کل المرکب والبسیط

انجام:و هو نصف وتر الجزئین فی الجداول صحیحا، و هذا آخر ما اردنا ایراده، والحمدلله رب العالمین والعاقبة للمتقین

چاپ: همراه با شرح روسی آن در مسکو به سال ۱۹۵۶م

[کاشانی نامه ۱۶۵؛ بروکلمن ذیل ۲۹۵/۲؛ رک: قدری حافظ طوقان، تراث العرب العلمی فی الریاضیات و الفلک، ص ۴۵۲ دکتر غلامحسین مصاحب، جبر و مقابله خیام ص ۱۵۵، تهران ۱۳۱۷]

۱. تهران؛ دانشگاه ؛ شماره نسخه:۵۴۹۹-ع

نسخه اصل: آستان قدس ش ۱۶۲ (۳۵۰/۳)؛ کاتب = مؤلف، تا: ۸۲۷ق [فیلمها-ف: ۱-۳۷۸]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۵۳۸۹

آغاز و انجام:برابر

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۸۲۷ق؛ شیخ بهائی نیز در پشت ورق اول مرقوم داشته: «الرسالة المحیطیه و هی نسخة الاصل بخط مؤلفها المولی الاجل الافضل بطلمیوس زمانة مولانا غیاث الدین جمشید الکاشی طاب ثراه، حرره الفقیر بهاءالدین محمد العاملی»، ارقام و دوایر و جدول بشنگرف؛ واقف: نادرشاه افشار، ۱۱۴۵ق؛ کاغذ: سمرقندی، ۹گ، ۲۱ سطر (۹×۱۷/۵)، اندازه: ۱۴/۳×۲۵/۵سم [ف: ۸-۴۲۵]

۳. تهران؛ ملی ؛ شماره نسخه:۱۱۴۶

آغاز وانجام:برابر

خط: نستعلیق کهن، کا: مظفر منجم جنابذی، تا: ۱۰۰۹ق، جا: اصفهان؛ حاوی اشکال با مرکب قرمز ، جداول با مرکب قرمز؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: میشن مشکی، ۲۷گ، ۲۰سطر (۷/۵×۱۹)، اندازه: ۱۳×۲۶سم [ف: ۹-۱۳۷]

۴. اصفهان؛ هادی نجفی؛ شماره نسخه:۳۱/۲

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالرزاق بن عبدالله بن جمشید راصد، تا: دهه دوم محرم۱۰۱۴ق؛ عناوین و اشکال شنگرف، مصحح، محشی؛ ۲۲گ (۱۰۵پ-۱۲۶ر)، اندازه: ۱۹×۲۵سم [اوراق عتیق: ۲-۳۳۵]

۵. تهران؛ ملی ؛ شماره نسخه:۱۶۲۸/۸

آغاز وانجام:برابر

خط: نسخ، کا: جلال الدین بن محمد مازندرانی و محمد بن جمشید مازندرانی، تا: ۱۰۵۰ق؛ ۱۰ص (۲۷۴-۲۸۴)، ۲۵ سطر (۱۱/۵×۱۷)، اندازه: ۱۸/۵×۲۴/۵سم [ف: ۱۰-۱۹۰]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۱۴۵/۲۶

آغاز وانجام:برابر

کا: اسماعیل بن حاجی محمد کریم شیرازی، تا: ۱۲۱۶ق، جا: سجاس؛ عناوین و اشکال نجومی به شنگرف؛ اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۱۰-۲۲۴]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:۱۲۲۳۵/۱۰

آغاز وانجام:برابر؛ و نقلت من خط الاستاد مولانا مظفر الجنابدی وهومنقول عن خط افضل المهندسین غیاث الدین جمشید الکاشانی فی سنة ۱۰۰۹ من الهجرة وقد فرغت من کتابته سلخ شعبان المعظم ۱۳۰۶ من الهجرة . (سید اسمعیل جاعل تاریخ اصلی را که ۱۲۶۵ بوده تراشیده و تبدیل به ۱۳۰۶ کرده که هنوز آثار تاریخ قبل به وضوح مشاهده می‌شود. علاوه بر آن حواشی را نیز که به قلم سید محمد علی قائنی و از او بوده به نام خود امضاء کرده که یعنی این حواشی از من است.)

خط: نسخ و شکسته، کا: محمد علی قائنی، تا: ۱۲۶۳ق؛ جداول و اشکال به شنگرف؛ اندازه: ۱۴/۲×۲۰/۵۲سم [ف: ۱۰-۱۲۱]

۸. تهران؛ مجلس ؛ شماره نسخه:۶۴۲/۴

آغاز:برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۲۸۳ق؛ اندازه: ۱۹×۲۷سم [ف: ۲-۴۰۹]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه:۵۴۹۹-عکس

مباحث: نسخه اصل : لوکی (Luekey) آن را از روی نسخه ۷۵۶ موزه نظامی استانبول در ۱۹۴۹ به آلمانی و رزنفلد و یوشکویچ در ۱۹۵۶ به روسی با عکس همان نسخه ترجمه و چاپ کردند؛ بی کا، بی تا [فیلمها-ف: ۳-۲۳۴]

● نزهة الانظار فی مشایخ الاجازة الی ائمة الاطهار /

اجازات / عربی - فارسی

nuzhat-un anẓār fī mašāyix-il ijāza ilā a’immat-il aṭhār

موسوی جزایری، محمد کاظم بن احمد، ق۱۴ قمری

mūsavī jazāyerī,mohammad kāzem ebn-e ahmad (- 20c)

سید محمد کاظم بن احمد بن محمد جعفر بن عبدالصمد جزائری موسویدر این مختصر، اجازاتی را که نه نفر از علمای حدیث به او اعطا نموده‌اند گرد آورده که به ترتیب عبارتند از:۱. سید میرزا هادی خراسانی حائری، چهاردهم محرم ۱۳۵۹ق؛ ۲. سید محمد ابراهیم موسوی قزوینی، سیزدهم محرم ۱۳۵۹ق؛ ۳. آقا بزرگ تهرانی، ۲۴ محرم ۱۳۵۸ق؛ ۴. شیخ عباس قمی، نهم ربیع الاول ۱۳۵۸ق؛ ۵. میرزا محمد تهرانی، جمعه ۲۱ رمضان ۱۳۵۸ق؛ ۶. میرزا محمد علی غروی اردوبادی؛ ۷. علامه شیخ محمد رضا طبسی، ۲۹ محرم ۱۳۶۰ق؛ ۸. آقا بزرگمزبور و شیخ علی قمی ، ۲۴ صفر ۱۳۶۰ق؛ ۹. شیخ علی نهاوندی. همچنین اجازه شیخ عباس قمی به شیخ محمدرضا طبسی و نیز اجازه محمد باقر مجلسی به سید نعمت الله جزایری در این رساله به چشم می‌خورد. ضمنا یادآور می‌شویم که تمام اجازات مزبور صورت اجازه است نه خود اجازه.

چاپ: ضمن میراث حدیث شیعه، دفتر بیستم، قم، مؤسسه فرهنگی دار الحدیث، ۱۳۸۸ش، یا تصحیح سید جعفر حسینی اشکوری

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه:ض ۸۴۸۴

آغاز:بسمله. حمدله. چنین گوید کاتب این مجموعه محمد کاظم جزایری که برای ثبت و ضبط اجازاتی را که از علمای حدیث در موقع اشتغال در نجف اشرف و سایر بلاد اخذ نموده ام در این جا می نگارد؛ **انجام**:عن الشیخ ابی القاسم جعفر بن محمد بن قولویه عن الشیخ الجلیل الکامل ابی جعفر محمد بن (ناتمام)

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: شعبان۱۳۷۲ق؛ واقف: محمد کاظم جزایری، شهریور ۱۳۳۳؛ ۱۴گ، ۱۸۲سطر(۱۷×۳۲) [ف: ۲۷–۱۵]

خاتمه

دیماه ۱۳۹۲ شمسی مطابق با ربیع الاول ۱۴۳۵ قمری و ژانویه ۲۰۱۴ برایم خاطره انگیز خواهد ماند که به لطف خداوند بزرگ و عنایات حضرت رضا سلام الله علیه توانستم پس از ۱۵ سال کار سخت و طاقت فرسا همراه با تحمل تنگناهای شدید مالی، بالاخره کار «فهرستگان نسخه های خطی ایران» را به پایان برم.
آنان که دستی بر آتش دارند نیک می دانند به پایان بردن چنین کاری سنگین، آنهم بدون داشتن هیچ پشتوانه مالی، چه فشارها و مشکلاتی را در پی خواهد داشت و طبیعی است برای من، که با گذر کردن و فائق آمدن بر آنها، امروز احساس سرخوشی کنم. و گویا تقدیر من و این کار این بود که از ابتدا تا انتهای آن، همچنان با این مشکل همراه باشد و البته بهمین دلیل بیشتر باید خداوند را شاکر باشم که با همه این مضیقه ها توفیق اتمام آن را نصیبم کرد.
ابدا ادعای خاصی درباره این اثر ندارم و حتما کاستی هائی بر آن تحمیل شده که ناشی از کم بضاعتی من است ولی آن را قدمی ضروری برای معرفی فرهنگ و تمدن مکتوب ایران می دانستم و طبیعی است که حجم انبوه اطلاعات مغشوش و ناهمگون و امکانات محدود و در نتیجه افراد بسیار محدود، امکان فراتر دیدن کار را از من سلب می کرد و امیدوارم انتشار «فنخا» راه را برای عرضه شایسته تر و کاملتر فرهنگ مکتوب ایران زمین هموار کند. بقول مرحوم ایرج افشار: هیچ پژوهشگری نمی تواند ادعا کند که نهایت کار را رفته است، بلکه هر کدام قدمی بر قدمهای گذشته می افزاییم تا در آینده دیگران قدمهای بعدی را بردارند.
آری مجلد ۳۴ فنخا با حرف ی به پایان رسید ولی این به معنای پایان کار فنخا نیست. این مجموعه نیازمند نمایه های کار آمد و جدی است که می تواند راهنمای بسیاری از نیازهای پژوهشگران باشد که محتملاً مجلدات ۳۵ تا ۴۵ را به خود اختصاص خواهد داد و این مجموعه را به ۴۵ جلد افزایش خواهد داد. به لطف خداوند کار استخراج اطلاعات نمایه های این مجموعه همراه با آماده شدن هر مجلد دنبال شده و پس از استخراج نمایه های این مجلد آماده درهم کرد و تنظیم است و امیدوارم تا آخر همین سال بتوانیم، تمامی نمایه های کار را آماده کنیم تا چندان میان عرضه متن و نمایه ها فاصله ایجاد نشود.
برخی از من خواستند که این اثر را به زبان غیر فارسی نیز منتشر کنم ولی اصرار من بر انتشار آن بفارسی بود و دلیل

عمده من آن بود که اگر در این مجموعه اطلاعات مفیدی برای پژوهشگران خارجی زبان وجود دارد- که حتما چنین است- یا خود برای دستیابی به مطالب آن، زحمت دانستن کمی زبان فارسی را بدهند و یا به ترجمه آن بپردازند. کار ایرانی باید بزبان فارسی نشر شود و اگر در آن مطالب ارزنده ای وجود داشته باشد مطمئنا جویندگان آن برای دستیابی به آن تلاش خواهند کرد. امروز من به عنوان یک پژوهشگر ایرانی مجبورم برای یافتن اطلاعات مورد نیازم از زبان عربی گرفته تا ترکی استنانبولی و فرانسه و انگلیسی و آلمانی و حتی ایتالیائی و...سر در بیاورم و یا کسانی را در کنار خود داشته باشم که مرا در دسترسی به اطلاعات آن کمک کنند. باید به هر پژوهشگر حق داد، که اثر خود را بزبان فرهنگی خود نشر دهد و آن را وسیله ای برای ترویج زبان و ادبیات خود تلقی نماید.

در سرانجام رساندن اینکار رهین افراد بسیاری بوده ام که نام نبردن از آنها را خلاف معرفت و اخلاق علمی می دانم گرچه در مقدمه کتاب نام آنها را برده بودم ولی محتملا شرایط خاص سیاسی کشور متولیان کتابخانه ملی را وادار به حذف نام آنها کرده بود و لذا تصمیم به نوشتن این خاتمه کوتاه گرفتم تا آن را جبران کرده باشم.
ابتدا باید از استاد بزرگوارم فقیه فقید **آیة الله العظمی منتظری** - رضوان الله تعالی علیه – یاد کنم که هر آنچه از علم و عمل آموخته ام مرهون آن عالم عاملم و در این کار از ابتدا تا آخرین ماه حیات پر برکت ایشان مرا مورد لطف و عنایت خود داشتند. خداوند روح بزرگ ایشان را در جوار رضوان خویش همواره متنعم فرماید.
همچنین از فرهنگبان نامدار و شایسته ایران و اسلام حجة الاسلام و المسلمین **سید محمد خاتمی** رئیس مرکز بین المللی گفتگوی فرهنگها و تمدنها و رئیس جمهور اسبق ایران باید یاد کنم که با توجه به شناختی که در این مقوله داشتند و اهمیتی که به پایه های اصلی فرهنگ و تمدن اسلامی و ایرانی می دادند، همواره حامی این کار و مشوقی تاثیر گذار برایم بودند.
و البته از همه دوستان و همکاران بالاخص خانواده ام که با درک تنگناها و مضیقه های من، همراهی و همدلی با شکوهی داشتند که از همه آنها صمیمانه سپاسگزارم.
لازم به ذکر است که در نهایت جلد ۴۵ و پایان نمایه ها، تحلیل و گزارشی آماری از وضعیت تالیف و کتابت در ایران تا قبل از صنعت چاپ ارائه خواهد شد که با استفاده از اطلاعات موجود در فنخا فراهم آمده که تصویری نسبتا گویاست و با کمک نمودارهای بسیار تلاش کرده ام نقاط قابل پژوهش و تامل را روشن کنم و ممکن است برای برخی از پژوهشگران مفید باشد. البته ابتدا در نظر داشتم آن را جدای از این متن منتشر کنم ولی احساس کردم بهتر است ضمیمه این مجموعه نیز نشر یابد تا دارندگان آن نیز به آن دسترسی داشته باشند.
در خاتمه آرزوی من به عنوان یک پژوهشگر اولا آن است که در همه کتابخانه های حوزوی و دانشگاهی و مؤسسات پژوهشی مرتبط، این مجموعه ابتداء در دسترس محققان و دانشجویان داخلی باشد چون این کار بیشتر کاری کتابخانه ای است و امکان در اختیار داشتن آن برای بسیاری از محققان به جهات مختلف، ممکن است مقدور

نباشد. لذا انتظار دارم مسؤلان محترم این مراکز، قبل از این که چاپ این اثر که با تیراژ محدود صورت گرفته به پایان برسد و به درد نایابی «دنا» مبتلا شود، آن را در دسترس اساتید و دانشجویان و طلاب قرار دهند تا پژوهشگر ایرانی در دسترسی به آن دچار مشکل نشود و مهمتر آن که نباید کتابخانه معتبر و مهم هیچ شهر و شهرستانی فاقد این مجموعه باشد تا یک پژوهشگر شهرستانی را مجبور کند راه بسیاری را برای دستیابی به آن طی کند و یا با این همه هزینه های کمر شکن زندگی، مجبور به خرید این مجموعه سنگین شود.

و ثانیا این مجموعه مناسب است در کتابخانه های معتبر جهان و مراکز اسلام شناسی، شرق شناسی و ایران شناسی دیده شود. از مراکزی که دغدغه معرفی فرهنگ ایران و اسلام را دارند و یا چنین رسالتی را برای خود تعریف کرده اند و دسترسی و ارتباط با این مراکز دارند، انتظار دارم نسبت به معرفی و ارائه این اثر همت کنند. انتظار از این مراکز آن بود که خود تهیه کنندگان آن باشند ولی حال که کسی خارج از این مؤسسات آن را فراهم کرده و کاری آماده ارائه فراهم شده، انتظار معرفی آن از این دستگاهای عریض و طویل و پر هزینه، نباید توقعی زیاد و نابجا باشد. این مجموعه آینه ای تمام نما از پیشنه فرهنگ و تمدن ملتی بزرگ به نام ایران است و فارغ از اینکه چه کسی آن را فراهم آورده، نشان از بزرگی ملتی دارد که عرصه علم و دانش را در هیچ برهه ای از زمان با همه فراز و فرودهای سخت سیاسی، فرو نگذاشته است. مراکزی همچون وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، وزارت امور خارجه، سازمان فرهنگ و ارتباطات و صدا و سیمای جمهوری اسلامی می توانند در این کار مساعدت کنند. اهداء تابلو و فرش های گران قیمت ایرانی برای میهمانان خارجی غیر معمول نیست چون با همین هدف صورت می گیرد ولی می تواند این مجموعه نیز برای برخی از میهمانان به عنوان سند میراث علمی مردم ایران مورد استفاده قرار گیرد و یا مقامات، در سفرهای برون مرزی خود که مایل به دادن هدایا هستند این مجموعه را نیز به عنوان هدیه مردم ایران در نظر داشته باشند تا بگونه ای به ترویج و معرفی فرهنگ و تمدن ایران نیز کمک شده باشد. شرکت دادن این مجموعه در نمایشگاه های معتبر جهانی و یا منطقه ای و یا جشنواره های مرتبط راهی مفید برای معرفی آن است که انتظار دارم مراکز مرتبط بالاخص کتابخانه ملی که متولی چاپ این اثر است از آن غفلت نورزند. البته ناقدان نیز می توانند کمک بزرگی در معرفی این مجموعه به پژوهشگران داخلی و خارجی باشند.

مصطفی درایتی

مشهد مقدس رضوی

۲۷ دیماه ۱۳۹۲شمسی

۱۴ ربیع الاول ۱۴۳۵ قمری

۱۶ ژانویه ۲۰۱۴ میلادی

Union Catalogue of Iran Manuscripts

By
Mostafa Derayati

Nuhzat - Yahūd
Volume 34